AN BIBEL SANS

Kesva an Taves Kernewek
The Cornish Language Board

AN BIBEL SANS

Kesva an Taves Kernewek
The Cornish Language Board

An Bibel Sans, Dyllans Besyel Rag Tro y'n FSS, an 6ves a vis Du 2026

© Kesva an Taves Kernewek ha Kowethas an Yeth Kernewek 2026

An dreylyoryon re dheklaryas aga gwir dhe vos aswonys avel treylyoryon a'ga rannow a'n lyver ma rag porposys Rannow 77 hag 78 a'n Akt Gwirbryntyans, Desinyow ha Patentys 1998. Y hwithir pub gwir.

Y hyllir dasskrifa procesys yn folennow servis eglos heb aswonans.

Hemm yw dyllans rag tro y'n Furv Skrifys Savonek, rag esya ha kenertha profredyans. Mar mynnowgh gul devnydh a brocesys rag servis eglos, checkyewgh i yn tien yn kynsa. Mar kevowgh kammgemeryansow, derivewgh dhyn mar pleg orth kestava@bibelkernewek.com

Gwrys veu an mappys ow kul devnydh a sel OpenStreetMap, yn-dann Leshyans Attribution-ShareAlike Creative Commons 2.0 (CC BY-SA 2.0). Kavadow yw data mappa yn-dann an Leshyans Open Database.

Logo war gudhlen ha folen ditel yw © Kesva an Taves Kernewek

An Bibel Sans, Provisional Digital Edition in SWF, 6 November 2026

© The Cornish Language Board and the Cornish Language Fellowship 2026

The translators have asserted their right to be identified as translators of their portions of this book for the purposes of Sections 77 and 78 of the Copyright, Designs and Patents Act 1988. All rights reserved.

Passages may be reproduced in church service sheets without acknowledgement.

This is a provisional edition in the Standard Written Form, in order to facilitate and encourage proofreading. If you want to use passages for a church service, check them through first. If you find any mistakes, please inform us at kestava@bibelkernewek.com

The maps were created using an OpenStreetMap base, and are licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 licence (CC BY-SA 2.0). The map data is available under the Open Database Licence.

The logo on the cover and title page is © Cornish Language Board

AN BIBEL KERNEWEK

Rager
Rol Treyloryon
Fatel Usir

AN TESTAMENT KOTH

Jenesis
Eksodus
Levitikus
Niverow
Dewteronomi

Yoshua
Breusysi
Ruth
1 Samuel
2 Samuel
1 Myghternedh
2 Myghternedh
1 Kroniklys
2 Kroniklys

Ezra
Nehemia
Ester

Job
Salmow
Lavarow Koth
Ekklesiastes
An Gan a Ganow

Ysay
Yeremia
Kynvannow
Ezekiel
Daniel

Hosea
Yoel
Amos
Obadia
Yona
Mika
Nahum
Habakkuk
Sefania
Haggay
Zekaria
Malaki

APOKRYFA

1 Esdras
2 Esdras
Tobit
Yudith
Ester (Greka)
Furneth Solomon
Ekklesiastikus
Baruk ha
Lyther Yeremia
Kan an Tri Mab
Susanna
Bel ha'n Dhragon
Pysadow Manasse
1 Makkabeyon
2 Makkabeyon

AN TESTAMENT NOWYDH

Matthew
Mark
Luk
Yowan

Oberow

Romanyon
1 Korinthianys
2 Korinthianys
Galatianys
Efesianys
Filippianys
Kolossianys
1 Thessalonianys
2 Thessalonianys
1 Timothi
2 Timothi
Titus
Filemon

Ebrowyon

Jamys
1 Peder
2 Peder
1 Yowan
2 Yowan
3 Yowan
Yud

Diskwedhyans

Berrheansow
Profosi ha Myghternedh
Posow, Musurow ha Mona
Termyn, Golyow ha Sakrifisow
Mappow ha Desinyow

RAGER

Yn 1983, Arghdrewydh Gorsedh Kembra a dheuth dhe Orsedh Kernow, hag yn y areth ev a geredhas an Gernowyon yn tynn, drefen na wrussens treylyans a'n Bibel, ogas ha peswar ugens bledhen wosa dasvewnans an yeth. Yn hwir, neb termyn wosa dyllans lyver Henry Jenner, *Handbook of the Cornish Language* yn 1904 tus a dhallathas prederi a dreylyans biblek, ha Jenner y honan a dreylas rannow byghan a *Mark* ha *Yowan.* E Chirgwin hag R M Nance war-barth a dreylyas *Yona,* ha dyllys veu yn *Old Cornwall* yn 1961. E Chirgwin a dreylyas pymp lyver kott, ha D Trevanian a dreylyas *Kynsa Epystyl Peder*, mes ny vons dyllys. Yn 1936 A S D Smith a dhellos y dreylyans a *Aweyl Mark*, ha hemm o troboynt, an kynsa treylyans a lyver bras a'n Bibel dyllys yn Kernewek. Yn 1975 treylyans *Aweyl Matthew* gans an Revd D R Evans a veu dyllys, wosa y vernans.

Yn kettermyn, yn 1933 an kynsa servis yn Kernewek a veu synsys, sewys gans servisyow erel, hag y feu edhom ow kressya a lennansow biblek. Konsel kussulyek a veu fondys gans Epskop Truru a-dro dhe 1975 dhe skoodhya devnydh Kernewek yn servisyow. Yn 1978 Epskobeth Truru a dhellos *Lenlyver Ber,* hag ynno niver a lennansow dhyworth pub rann a'n Bibel. Yn Ragskrif an *Lenlyver,* Epskop Sen Jerman a skrifas, 'Difyk Bibel Kernewek, moy es tra vyth re lestas rag displegyans a wordhyans y'n taves Kernewek. Lemmyn yma Konsel Epskop Truru ... ow tyllo an *Lenlyver Ber* ma mayth yw kollenwys edhom desempis, ha gans hemma an govenek na vydh re bell kyns es ni dhe weles yn Kernewek oll an Skriptors.'

Yndella an grond re bia parys. Keredh an Arghdrewydh yn 1983 a godhas war wresen feyth. An Bardh Meur, Hugh Miners, a gynnigas dhe Gonsel an Epskop gans kummyas Kesva an Taves i dhe fondya bagas dhe omgemeres an ober a dreylya an Bibel. Ytho a-dro dhe hwegh treylyer a veu kevys, gans an Revd Frank Warne avel Kesordenor, ha Kesva an Taves Kernewek a's komendyas. Niver a lyvrow a veu treylys ha dyllys: *Aweyl Yowan* (John Page), *Diskwedhyans hag Unnek Epystyl* (Ray Edwards) aga dew dyllys yn 1984, hag *Aweyl Luk* (E Retallack Hooper). Marion Coombes

hag Evelyn Berriman war-barth a dreylyas *Oberow* chh. 1-13, ha D Trevanian a dreylyas *Kynsa Epystyl Peder,* mes ny vons dyllys. Ytho gans oll an Aweylyow lemmyn gwrys ha dewdhek lyver aral a'n Testament Nowydh, i a gestavas gans Kowethas an Bibel Predennek hag Estren, gans govenek a gavos gweres ha skoodhyans. Mes yn 1986 kler o, na allas an Kowethas degemeres an ober. Henn o dre vras rag na veu kemeradow an bennrewlow a dreylyans devnydhys gans an dreylyoryon. Diskonfortys gans hemma, bewder bagas an dreylyoryon a wannhas, ha ny veu treylyansow moy gwrys rag termyn.

Yn 1994 Arghdrewydh aral a Orsedh Kembra a dheuth dhe Orsedh Kernow, hag ev ynwedh a geredhas an Gernowyon, dell wrussa an Arghdrewydh unnek bledhen kyns. Ena wosa mernans an Revd Frank Warne yn 1995, Kesordenor nowydh a veu dewisys yn 1996, gans ambos dhe dhyllo an Testament Nowydh kowal erbynn 2004, penn kansbloodh dyllans lyver Henry Jenner. Bagas nowydh a dreylyoryon a veu kuntelys, hag ynno ynwedh tri threylyer a via y'n bagas kyns. An Testament Nowydh a veu dyllys yn 2004, herwydh an ambos. Kler o, na via possybyl gul devnydh a re a'n treylyansow a-varra, rag aga bos re bell dhyworth an pennrewlow. Mes ni a wrug devnydh a *Mark* (kynsa dyllans 1936, a-der nessa dyllans 1960) ha *Matthew* (1975) wosa amendyans, hag ynwedh *Diskwedhyans hag Unnek Epystyl.*

Ervirys veu pesya gans an Testament Koth. Yntra 1997 ha 2013 niver a lyvrow a'n Testament Koth a veu dyllys yn tiblans – *An Sowter* (1997), *Ester, Kynvannow* hag *Amos* (1999), *Dewtero Ysay* (2005), *Ekklesiastes* (2006), *Ruth* (2007), *An Brofoesi Verra* (2010), ha'n *Pentatewgh* (2013).

Kowethas an Bibel (BFBS) a gestavas gans an bagas yn 2013, ha'n Kesordenor eth dhe bennplas an Kowethas dhe styrya agan fordh a oberi. Akord a veu sinys yn 2014 yntra Kesva an Taves ha Kowethas an Bibel, ha wosa henna i a ros dhyn gweres meur. Yndella an Bibel kowal a veu kowlwrys, hag a veu dyllys war an kesrosweyth yn 2019, hag yn dew app rag pellgowser smart.

Y feu agan fordh a dreylyans dell sew. Kynsskrifow a lyvrow a veu gwrys gans treylyoryon esens owth oberi dhyworth treylyans fydhyadow sowsnek kepar ha KJV, RSV po NIV. Re anedha a allas gul devnydh a bennfentynnyow yn yethow erel, y'ga mysk Kembrek

ha Bretonek. An kynsskrifow a veu danvenys dhe'n Kesordenor, neb a's checkyas erbynn an pennfentynnyow Ebrow, Aramaek ha Greka ha'n komentariow, orth aga amendya dell ve res. An tekstow a wren devnydh anedha o *Biblia Hebraica Stuttgartensia* (1990), ha Nestle-Aland, *Novum Testamentum Graece* (27ves dyllans, 1995). Rag Ekklesiastikus ni a wrug devnydh treweythyow a P C Beentjes, *The Book of Ben Sira in Hebrew,* 1997. Notennow ow styrya an amendyansow a veu danvenys dhe'n dreylyoryon rag dadhelva. Gis an treylyans o hevelepter formel. Y'n Testament Nowydh ni a sewyas chif tekst Nestle dre vras, mes varyansow a veu devnydhys pan ve edhom, ow sewya B M Metzger, *A Textual Commentary on the Greek New Testament* 2a dyllans, 1998, ha komentariow erel.

Ni a wor gras dhe oll an re a omgemeras an ober a dreylya an tekstow kales ma dres an bledhynnyow. Yma rol a dreylyoryon an lyvrow war folen aral. Ni a wor gras ynwedh dhe Gowethas an Bibel rag aga gweres dres an seyth bledhen usi passys. Ni a wor gras ynwedh dhe bennskodhyoryon an ragdres, lemmyn hag a-dhia'n dalleth: Kesva an Taves Kernewek, Konsel Kussulyek Epskop Truru, ha Gorsedh Kernow.

Bys dhe'n poynt ma, skrifys veu an rager ma gans Keith Syed, heb kampolla y hanow ev, kynth o ev kesordenor an ragdres dres deg bledhen warn ugens, bys 2021.

Yth eson ni, my ha pub redyer ha devynydhyer a'n Bibel Kernewek Elektronek, yn kendon bras dres eghen a ras dhe Keith Syed neb a bareusis an tekst dres meur a vledhynnyow, hag ynwedh dhe Wella Morris neb a wrug oll an gorgevrennow. Heb kussul Wella ha'y wodhvos a'n mayn ma, dout a'm beus may hwella bythkweth an e-lyver ma golow dydh.

Howard Peskett
Kesordenor
Nadelik 2022

AN CHIF TREYLORYON

Stephen Amos	*Amos*
Jori Ansell	*Mika, Yudith*
Rosemary Beadle	*Yoel*
Deryck Botterill	*1 Kronyklys, Nehemia*
Wella Brown	*Breusysi 3-21, 2 Kronyklys, Lavarow Koth, 1 Esdras, Romanyon, Ysay 40-55, 1, 2 ha 3 Yowan, 1 Makkabeyon*
Dr John Chesterfield	*Oberow, 1* ha *2 Korinthianys*
Revd Julian Davey	*Kynvannow, Galatianys, Filemon, Yud*
Andrew Daw	*Dewteronomi, Ysay 1-39, Ysay 56-66, Ezekiel 1-38, Hosea, Zekaria, Malaki*
Ray Edwards	*Jenesis, Levitikus, Efesianys, Filippianys, Kolossianys, 1 ha 2 Thessalonianys, 1 ha 2 Timothi, Titus, Jamys, 1 ha 2 Peder, Diskwedhyans*
Revd D R Evans	*Matthew*
Dr Ken George	*Daniel*
Patricia Green	*Yoshua*
Anthony Hak	*2 Myghternedh, Job, Habakkuk, Haggay, Sefania*
Philip Knight	*Ester, Ester Greka*
David Lindo	*Nahum*
John Parker	*Ruth, Ekklesiastes*
Pat Parkins	*Ezra*
John Richards	*An Gan a Ganow, Siragh 1-20*
Graham Sandercock	*Eksodus, Niverow, 1 Myghternedh 3-22, Yeremia, Siragh 20-51, Tobit, 2 Makkabeyeon, Ebrowyon*
A S D Smith	*Mark*
Keith Syed	*Luk, Yowan, Salmow, Obadia, Yona, Kan an Tri Mab, Susanna, Bel, Pysadow Manasse, 2 Esdras, Ezekiel 39-48*
Morris Watts	*Furneth, Baruk ha Lyther Yeremia, 1 ha 2 Samuel*

TREYLYORYON A RANNOW A LYVROW

Revd Chenon Jane Kneebone	*Ezekiel 34:11-16*
Robert Reynolds	*1 Myghternedh 1, 2*
Keith Syed	*Breusysi 1, 2* (gans P Knight), *1 Kroniklys 29:6-19, 1 Esdras 1:1-34, Furneth 3:1-9, amendyansow a Mark ha Matthew*
Patricia Green	*1 Kroniklys 10:1-14*
E G R Hooper	*Ezekiel 37:1-14 (amendys)*

FATEL USIR

Navigya

Klyckewgh orth botonyow a-wartha hag a-woles rag navigya. Pella, hwi a yll klyckya orth **lyvrow y'n Venegva**, orth **chapters ha henwyn hwedhel** y'n venegva pub lyver, hag orth **kevrennow yntra tekstow unwolok kettuel.**

Rag dehweles **dhe benn lyver,** klyckyewgh orth hanow an lyver, a-barth woles dhe'n folen.

Navigation

*Click on the buttons at the top and bottom to navigate. In addition, you can click on **books in the Menegva**, on **chapter numbers and story headers** in the index of each book and on **links between parallel synoptic texts.***

*To return **to the beginning of a book,** click on the book name at the bottom of the page.*

Orth jynn-amontya/barrlennell, rag **dehweles** dhe'n folen gyns:

Microsoft Edge

Gweskewgh **F7** rag karet-peuri.
Gweskewgh ⬅
(**alhwedhen sedh** a-der '<')

Acrobat Reader

Gweskewgh **alt** ha ⬅ (PC) po
⌘ ha ⬅ (Mac)
(**alhwedhen sedh** a-der '<')

Rag keworra boton fast rag hemma, **klyckewgh a-dyghow** orth an toulvarr, **Show Page Navigation Tools** hag ena dewisewgh **Previous View**.

Preview (Mac hepken)

⌘ ha **krommvagh bedrek kledh**

Rag keworra boton fast rag hemma, dewisewgh **View > Customise Toolbar**, ha draylya an botonyow **Page History** y'n toulvarr.

*On a computer/laptop, to **go back** to the previous page:*

Microsoft Edge

*Press **F7** for caret browsing.*
Press ⬅
*(**arrow key**, not '<')*

Acrobat Reader

*Press **alt** and ⬅ (PC) or*
⌘ and ⬅ (Mac)
*(**arrow key**, not '<')*

*To add a permanent button for this, **right-click** on the toolbar, **Show Page Navigation Tools** and then select **Previous View**.*

Preview (Mac only)

*⌘ and **left square bracket***

*To add a permanent button for this, choose **View > Customise Toolbar**, and drag the **Page History** buttons into the toolbar.*

Agan Kestava

kestava@bibelkernewek.com yw an drigva rag govynnow pynag, po mar merksowgh neppyth a allo bos kamm.

Nowedhyansow

Hwilewgh versyon diwettha an PDF ma orth **https://www.bibelkernewek.com**

Kevrennewgh, mar pleg, an gevren ma gans kemmysk a dus a yllowgh.

Contact Us

***kestava@bibelkernewek.com** is the address for any queries, or if you notice something that may be a mistake.*

Updates

*Look for the latest version of this PDF at **https://www.bibelkernewek.com***

Please share this link with as many people as possible.

AN TESTAMENT KOTH

JENESIS

Chaptra 1
An Kreacyon

Chaptra 2
An Kreacyon: Nessa Versyon

Chaptra 3
Kodh Mab Den

Chaptra 4
Kayn hag Abel
Henedh Kayn ha Seth

Chaptra 5
Henedh Adam

Chaptra 6
Dalleth an Nefilim
Gwarnyans a'n Liv
Argh Noy

Chaptra 7
An Liv Bras

Chaptra 8

Chaptra 9
An Kevambos gans Noy
Noy ha'y Vebyon

Chaptra 10
Rol an Kenedhlow

Chaptra 11
Tour Babel
Henedhow Shem
An Ugheldas Abram

Chaptra 12
Galow Abram
Abram ha Saray yn Ejyp

Chaptra 13
Dibarth Lot dhyworth Abram

Chaptra 14
Lot Sawys gans Abram
Abram Benygys gans Melkisedek

Chaptra 15
Kevambos Duw gans Abram

Chaptra 16
Dinythyans Yshmael

Chaptra 17
Tokyn an Kevambos

Chaptra 18
Mab Ambosys dhe Abraham ha Sara
Breus erbynn Sodom

Chaptra 19
Distruyans Sodom ha Gomorra
Moab hag Ammon

Chaptra 20
Abraham ha Sara yn Gerar

Chaptra 21
Dinythyans Ysak
Kevambos Kres yn Beer-sheba

Chaptra 22
Sakrifis Ysak

Chaptra 23
Mernans Sara

Chaptra 24
Ysak ha Rebeka

Chaptra 25
Mernans Abraham
Dinythyans Esaw ha Yakob

Chaptra 26
Ysak hag Abimelek

Chaptra 27
Toll Yakob
Yakob Danvenys dhe Laban

Chaptra 28
Hunros Yakob

Chaptra 29
Yakob Devedhys yn Haran
Demedhyans Yakob dhe Lea ha Raghel
Fleghes Yakob

Chaptra 30
Flockys Yakob owth Ynkressya

Chaptra 31
Yakob a Fi dhyworth Laban
Yakob ha Laban yn Gilead

Chaptra 32
Yakob a Dhanvon Kanasow dhe Esaw
Yakob a Striv gans Duw

Chaptra 33
Yakob ow Metya gans Esaw

Chaptra 34
Defolyans Dina
Dial Mebyon Yakob
Chaptra 35
Yakob a Dhehwel dhe Bethel
Fleghes Yakob
Chaptra 36
Henedhow Esaw
Chaptra 37
Istori Yosep
Chaptra 38
Yuda ha Tamar
Chaptra 39
Yosep ha Gwreg Potifar
Chaptra 40
Styryans Hunrosow an Brisners
Chaptra 41
Hunros Faro
Chaptra 42
An Vreder a Dheu dhe Ejyp
Chaptra 43
An Vreder a Dheu an Nessa Gweyth
Chaptra 44
An Prevyans Diwettha
Chaptra 45
An Gwir Yw Diskudhys
Chaptra 46
Yakob a Dheu dhe Ejyp
Chaptra 47
An Drevesigeth yn Goshen
Yosep ha'n Divotter
Yakob a Venyk Efraym ha Manasse
Chaptra 48
Chaptra 49
Diwettha Geryow Yakob dh'y Vebyon
Mernans Yakob
Chaptra 50
Ynkleudhyans Yakob
Breder Yosep a Bys Gevyans
Mernans Yosep

An Kreacyon

1 Y'n dalleth Duw a formyas an nev ha'n nor. [2] Heb form ha gwag o an nor. Yth esa tewolgow war enep an downder ha Spyrys Duw esa ow kwaya war enep an dowrow.

[3] Hag yn-medh Duw, 'Bedhes golow,' hag y feu golow. [4] Ha Duw a welas an golow, ev dhe vos da; ha Duw a wrug dibarth ynter an golewder ha'n tewolgow. [5] Ha Duw a elwis an golewder Dydh ha'n tewolgow ev a elwis Nos. Hag y feu gorthugher hag y feu myttin, unn jydh.

[6] Hag yn-medh Duw, 'Bedhes fyrmament yn-mysk an dowrow, ow kul dibarth ynter an dowrow ha'n dowrow.' [7] Ha Duw a wrug an fyrmament ha gul dibarth ynter an dowrow esa yn-dann an fyrmament ha'n dowrow esa a-ugh an fyrmament. Hag y feu yndella. [8] Duw a elwis an fyrmament Nev. Hag y feu gorthugher hag y feu myttin, an nessa dydh.

[9] Hag yn-medh Duw, 'Bedhes an dowr yn-dann an nev kuntelys yn unn tyller, ha gwres omdhiskwedhes tir sygh.' Hag y feu yndella. [10] Duw a elwis an dor sygh Tir, ha kuntelva an dowrow ev a elwis Moryow. Ha Duw a welas henna dhe vos da.

11 Hag yn-medh Duw, ‘Gwres an nor dri gwels yn-rag, losow
ow ton has, ha gwydh ow ton frut war-lergh aga hinda, hag
ynno has, war an dor.’ Hag y feu yndella. 12 Ha’n tir a dhros
gwels yn-rag, losow ow ton has war-lergh aga hinda ha gwydh
ow ton frut gans has ynno war-lergh aga hinda; ha Duw a welas
henna dhe vos da. 13 Hag y feu gorthugher hag y feu myttin, an
tressa dydh.

14 Hag yn-medh Duw, ‘Bedhens golowys yn fyrmament an
nev dhe wul dibarth ynter an jydh ha’n nos, ha bedhens avel
toknys rag sesonyow, ha rag dedhyow ha bledhynnyow. 15 Ha
bedhens avel golowys yn fyrmament an nev dhe ri golow war
an nor.’ Hag y feu yndella. 16 Duw a wrug dew wolow vras,
an golow brassa dhe rewlya an jydh ha’n golow le dhe rewlya
an nos. Ev a wrug an ster ynwedh. 17 Ha Duw a’s gorras yn
fyrmament an nev dhe ri golow war an nor, 18 ha dhe rewlya
an jydh ha’n nos, ha dhe wul dibarth ynter an golewder ha’n
tewolgow. Ha Duw a welas henna dhe vos da. 19 Hag y feu
gorthugher hag y feu myttin, an peswora dydh.

20 Hag yn-medh Duw, ‘Re dhrollo an dowr yn-mes hesow
a greaturs byw, hag ydhyn ow neyja a-ugh an nor war enep
fyrmament an nev.’ 21 Ha Duw a formyas morviles bras ha pub
kreatur byw ow kwaya, a wra an dowrow dri yn-mes yn hesow,
war-lergh aga hinda, ha pub edhen askellek war-lergh hy
hinda. Ha Duw a welas henna dhe vos da. 22 Duw a’s benygas
ha leverel, ‘Degewgh frut, ha kressya ha lenwel dowrow an
moryow ha lieshens ydhyn war an nor.’ 23 Hag y feu gorthugher
hag y feu myttin, an pympes dydh.

24 Hag yn-medh Duw, ‘Gwres an dor dri mes kreaturs byw
war-lergh aga hinda, chatel ha preves ha miles an nor war-
lergh aga hinda.’ Hag y feu yndella. 25 Ha Duw a wrug miles
an nor war-lergh aga hinda, ha chatel war-lergh aga hinda hag
oll an kreaturs ow slynkya war an dor war-lergh aga hinda. Ha
Duw a welas henna dhe vos da.

26 Ena yn-medh Duw, ‘Gwren ni gul den yn agan imach, yn
agan hevelep ni, ha gwrens i rewlya war buskes an mor ha war

ydhyn an ayr, war an chatel ha war oll an nor, ha war bub pryv
ow kramya war an dor.'

27 Ytho Duw a formyas den war-lergh y imach; war-lergh
imach Duw ev a'n formyas, gorow ha benow y hwrug ev aga
formya. 28 Ha Duw a's benygas; ha Duw a leveris dhedha,
'Degewgh frut ha kressya ha lenwel an nor ha'y dhova, ha
rewlya puskes an mor hag ydhyn an ayr ha pub kreatur byw
ow kwaya war an dor.' 29 Hag yn-medh Duw, 'Awotta, my re
ros dhywgh pub losow gans has war enep an norvys oll ha pub
gwedhen gans frut may ma ynni has. I a vydh dhywgh rag boos.
30 Ha my re ros pub losowen las avel boos dhe bub best a'n nor
ha dhe bub edhen a'n ayr ha dhe bub kreatur may ma enev byw
ynno ow kramya war an dor.' Hag yndella y feu. 31 Ha Duw a
welas puptra re wrussa hag awotta, yth o pur dha. Hag y feu
gorthugher hag y feu myttin, an hweghves dydh.

2 Yndella kowlwrys veu an nevow hag oll an lu anedha.
2 Ha'n seythves dydh Duw a worfennas y ober re wrussa
gul, hag ev a bowesas an seythves dydh a'n ober oll re wrussa.
3 Ha Duw a venygas an seythves dydh ha'y sakra drefen ev dhe
bowes a'y ober oll re wrussa Duw formya ha gul.

An Kreacyon: Nessa Versyon

4 Hemm yw istori an nevow ha'n nor pan vons i formys y'n
jydh may hwrug an ARLODH Duw an nor ha'n nevow.

5 Pan nag esa hwath prysk an gwel y'n dor, ha pan na devis
hwath losow an gwel, rag ny wrussa an ARLODH Duw gasa glaw
dhe godha war an norvys, ha nyns esa den dhe wonedha an dor,
6 mes dowr a frosas yn-bann[a] dhyworth an dor ha dowra oll
enep an tir, 7 an ARLODH Duw a formyas mab den mes a dhoust
an dor ha hwytha yn y dhewfrik anal bewnans, ha den eth ha
bos enev byw.

8 An ARLODH Duw a blansas lowarth yn Eden troha'n
howldrevel ha gorra ena an den re wrussa formya. 9 An ARLODH
Duw a wrug dhe devi mes a'n dor pub gwedhen a vo teg dhe

---

a 2:6 *mes dowr a frosas yn-bann:* Po *mes y sevis niwl.*

weles ha da rag boos, an wedhen a vewnans ynwedh yn kres an lowarth, ha'n wedhen a wodhvos da ha drog.

10 Hag yth esa avon ow resek yn-mes a Eden dhe dhowra an
lowarth, ha dhyworth an tyller na y feu rynnys dhe dhos ha bos
peder skorren. 11 Hanow an kynsa yw Pishon, hag a resek oll
a-dro dhe dir Havila, le may ma owr; 12 hag owr an tir ma yw
da: yma ena bdelliom[a] ha men onyks. 13 Hanow an nessa avon
yw Gihon: henn yw an keth usi ow resek a-dro dhe oll an pow
a Kush. 14 Hanow an tressa avon yw Tigris; an keth henna usi
ow resek est dhe Assyri. An peswora avon yw Ewfrates.

15 Ha'n ARLODH Duw a gemeras an den ha'y worra a-berth yn
lowarth Eden dh'y wonedha ha dh'y witha. 16 An ARLODH Duw
a erghis dhe'n den, ow leverel, 'Ty a yll dybri yn surredi a bub
gwedhen y'n lowarth. 17 Mes a wedhen a wodhvos a'n da ha'n
drog ny wre'ta dybri, rag y'n jydh may tybrydh anedhi ty a wra
merwel yn surredi.'

18 Yn-medh an ARLODH Duw, 'Nyns yw da bos an den y
honan; my a vynn gul gweres, gwiw dhodho.' 19 Ha mes a'n
dor an ARLODH Duw a formyas pub best a'n gwel ha pub edhen
a'n ayr ha'ga dri dhe Adam dhe weles fatel vynna aga henwel,
ha py pynag a henwis Adam pub kreatur byw, yndella y feu y
hanow. 20 Adam a ros henwyn dhe oll an chatel ha dhe ydhyn
an ayr ha dhe bub best a'n gwel, mes nyns esa kevys gweres,
par gwiw dhodho.

21 Ha'n ARLODH Duw a wrug dhe gosk down kodha war
Adam. Pan esa yn kosk ev a gemeras onan a'y asennow ha
degea an kig yn hy le. 22 An ARLODH Duw a wrug an asen re
wrussa kemeres dhyworth Adam dhe vos benyn ha'y dri dhe
Adam. 23 Hag yn-medh Adam,

'Homma wortiwedh yw askorn a'm eskern vy,
ha kig a'm kig vy.
Hi a vydh henwys Gwreg,
rag hy bos kemerys mes a wour.'

---

a 2:12 *bdelliom:* Leverys *delliom*, eghen a valsam.

[24] Ytho gour a wra gasa y das ha'y vamm ha glena orth y
wreg hag i a vydh unn kig. [25] Ha noth ens i aga dew, Adam ha'y
wreg, ha ny gemerens meth.

Kodh Mab Den

3 Lemmyn an sarf o moy sotel es pub best a'n gwel re
wrussa an ARLODH Duw aga gul. Yn-medh hi dhe'n
venyn, 'A wrug Duw dhe wir leverel, "Na wrewgh hwi dybri
a bub gwedhen an lowarth"?' [2] Hag yn-medh an venyn dhe'n
sarf, 'Ni a yll dybri a frut gwydh an lowarth; [3] mes a frut an
wedhen usi yn kres an lowarth, Duw re leveris, "Ny godh
dhywgh naneyl dybri anodho na'y dochya ma na verwowgh."'
[4] Mes yn-medh an sarf dhe'n venyn, 'Yn sur, ny wrewgh hwi
merwel; [5] rag Duw a wor, y'n jydh may typprowgh anodho,
agas dewlagas a vydh ygerys, ha hwi a vydh kepar ha duwow,
ow kodhvos an da ha'n drog.' [6] Ytho an venyn, pan welas bos
an wedhen da rag boos, ha'y bos teg dhe'n dhewlagas, ha
gwedhen dhesiradow dhe wul den fur, hi a gemeras nebes
a'y frut ha dybri; ha hi a ros ynwedh dh'y gour esa gensi, hag
ev a dhybris. [7] Ena aga lagasow aga dew a veu ygerys hag i a
wodhva aga bos noth, hag i a wrias delyow figys war-barth dhe
wul apronnyow ragdha aga honan.

[8] Hag i a glewas lev an ARLODH Duw ow kerdhes y'n lowarth
yn awel glor an jydh, hag Adam ha'y wreg a omgudhas
dhyworth golok an ARLODH Duw, yn-mysk gwydh an lowarth.
[9] Mes an ARLODH Duw a elwis dhe Adam ha leverel dhodho,
'Ple'th esos ta?' [10] Hag ev a leveris, 'My a glewas dha lev y'n
lowarth ha kemeres own drefen ow bos noth, ytho my a
omgudhas.' [11] Yn-medh ev, 'Piw a leveris dhis dha vos noth? A
wruss'ta dybri a'n wedhen may hworhemynnis dhis na wrelles
dybri anedhi?' [12] Yn-medh an den, 'An venyn a wruss'ta ri
dhymm dhe vos genev, hi a ros dhymm a'n wedhen ha my a
dhybris.' [13] Ena yn-medh an ARLODH Duw dhe'n venyn, 'Pyth
yw henna re wruss'ta?' Yn-medh an venyn, 'An sarf a'm tollas,
ha my a dhybris.' [14] Hag yn-medh an ARLODH Duw dhe'n sarf,

‘Rag ty dhe wul hemma, miliges os ta
dres oll chatel
ha dres pub best a’n gwel;
war dha dorr ty a wra mos,
ha doust ty a wra dybri
pub dydh oll a’th vewnans.
15 Ha my a worr avi yntra jy ha’n venyn,
hag yntra dha has jy ha’y has hi.
Ev a vrew dha benn
ha ty a vrew y seudhel.’
16 Dhe’n venyn ev a leveris,
‘My a gress dha bayn yn feur ha ty gans flogh;
yn payn y fedhydh ow tinythi fleghes,
mes dha dhesir a vydh troha dha wour,
hag ev a wra dha rewlya.’
17 Ha dhe Adam ev a leveris,
‘Rag ty dhe gola orth lev dha wreg,
ha dybri a’n wedhen
may hwrug vy gorhemynna dhis, ow leverel,
“Na wra dybri anedhi,”
miliges yw an dor a’th wovis jy;
dre lavur ty a wra dybri anodho
oll an dedhyow a’th vewnans.
18 Ev a dhre spern hag askal dhis
ha ty a wra dybri losow an gwel.
19 Yn hwys dha fas ty a dheber bara,
bys may tehwelli arta dhe’n dor;
rag a henna ty a veu kemerys:
rag doust os ta,
ha dhe dhoust arta ty a dhehwel.’
20 Adam a elwis hanow y wreg Eva drefen hi dhe vos mamm
peub oll byw. 21 Ha’n Arlodh Duw a wrug powsyow a groghen
rag Adam ha’y wreg ha’ga gwiska. 22 Ena yn-medh an Arlodh

Duw, ‘Awotta, devedhys yw an den ha bos kepar hag onan
ahanan, ow kodhvos an da ha’n drog. Lemmyn, ma na worro
yn-rag y leuv, ha kemeres ynwedh a’n wedhen a vewnans,
ha dybri ha bewa bys vykken’ – [23] ytho an ARLODH Duw a’n
danvonas yn-mes a lowarth Eden dhe wonedha an dor may
fia kemerys anodho. [24] Ytho ev a jassyas an den yn-mes ha
gorra an jerubyns a’n barth est dhe lowarth Eden ha kledha ow
flammya ow treylya war bub tu rag gwitha fordh an wedhen a
vewnans.

Kayn hag Abel

4 Lemmyn Adam a aswonis Eva y wreg ha hi a goncevyas
ha dinythi Kayn ha leverel ‘My re gavas gour gans gweres
an ARLODH.’ [2] Arta, hi a dhinythis y vroder, Abel, hag Abel o
bugel deves mes Kayn o gonisyas dor. [3] Wosa dedhyow pals
y hwarva Kayn dhe dhri offryn dhe’n ARLODH a frut an dor.
[4] Hag Abel ynwedh a dros rann a’n re kynsa genys a’y flock,
hag a’ga blonek. Ha’n ARLODH a viras orth Abel ha’y offryn.
[5] Mes orth Kayn ha’y offryn ny viras, ha Kayn a veu pur serrys,
ha’y fas a godhas. [6] Ytho an ARLODH a leveris dhe Kayn, ‘Prag
yth os ta serrys, ha prag yth yw kodhys dha fas? [7] Mar kwre’ta
yn ta, a ny vydh drehevys? Ha mar ny wredh yn ta, yma pegh
ow skolkya orth an daras; ev yw hwansek dhe’th kavos, mes
ty – ty a wra y fetha.’

[8] Yn-medh Kayn dhe Abel y vroder, ‘Deun ni yn-mes dhe’n
gwel.’[a] Ha pan esens y’n gwel, Kayn a sevis erbynn Abel y
vroder ha’y ladha. [9] Hag yn-medh an ARLODH dhe Kayn,
‘Ple’ma Abel dha vroder?’ Yn-medh ev, ‘Ny wonn. Ov vy
gwithyas ow broder?’ [10] Hag ev a leveris, ‘Pandr’a wruss’ta?
Yma lev goos dha vroder ow karma warnav dhyworth an dor.
[11] Ha lemmyn miliges os ta dhyworth an dor re ygoras y anow
dhe dhegemeres goos dha vroder dhyworth dha dhorn. [12] Pan
wonedhydh an dor, alemma rag ny vynn ev ri dhis y nerth. Ty a
vydh gwandryas diannedh war an nor.’ [13] Yn-medh Kayn dhe’n

a 4:8 *Yn-medh Kayn dhe Abel y vroder, ‘Deun ni yn-mes dhe’n gwel.’:* Amendys war-lergh an Septuagint, an Syriek ha’n Vulgat.

ARLODH, ‘Brassa yw ow hessydhyans es dell allav y berthi.
14 Awotta, ty re’m chassyas hedhyw dhyworth enep an nor, ha
my a vydh kudhys dhyworth dha fas, ha my a vydh gwandryas
diannedh war an nor, ha seul a’m kaffo a wra ow ladha.’ 15 Yn-
medh an ARLODH dhodho, ‘Ytho piw pynag a lattho Kayn, y
fydh dial tylys warnodho seythgweyth.’ Ha’n ARLODH a worras
tokyn war Kayn, na wrella den vyth a’n kaffa y weskel. 16 Ena
Kayn eth yn-mes dhyworth golok an ARLODH ha triga yn pow
Nod, est dhe Eden.

Henedh Kayn ha Seth

17 Kayn a aswonis y wreg ha hi a goncevyas ha dinythi Enok,
hag ev a dhrehevis cita ha henwel an cita war-lergh hanow y
vab Enok. 18 Dhe Enok y feu genys Irad hag Irad a dhinythis
Mehuyael ha Mehuyael a dhinythis Methusael ha Methusael a
dhinythis Lamek. 19 Lamek a gemeras diw wreg, hanow an eyl
o Ada ha hanow hy ben, Tsilla. 20 Ada a dhinythis Yabal; ev o
tas an re trigys yn tyldow ha dhedha chatel. 21 Hanow y vroder
o Yubal. Ev o tas an re a wra devnydh a’n sowtri ha’n salmus.
22 Tsilla ynwedh a dhinythis Tubal Kayn, govelyer pub sort a
doulys a vrons hag a horn[a]; ha hwor Tubal Kayn o Naama.

23 Yn-medh Lamek dh’y wragedh,

‘Ada ha Tsilla, klewewgh ow lev,
hwi wragedh Lamek, goslowewgh orth ow lavar,
rag my re ladhas gour neb a’m brewis
ha den yowynk neb a’m golias.
24 Mar pydh Kayn dielys seythgweyth,
ena Lamek seytek gweyth ha tri ugens.’

25 Adam a aswonis y wreg arta ha hi a dhinythis mab, ha
hi a elwis y hanow Seth, rag yn-medh hi, ‘Duw re wrontyas
dhymm has aral yn le Abel, rag Kayn a’n ladhas.’ 26 Ha dhe
Seth, dhodho ev ynwedh y feu dinythys mab hag ev a elwis y
hanow Enosh.

---

a 4:22 *govelyer pub sort a doulys a vrons hag a horn:* Amendys.
Ebrow *lymmer pub gweythor a vrons hag a horn.*

Y'n termyn na y tallathas tus gelwel war hanow an ARLODH.

Henedh Adam

5 Hemm yw lyver henedhow Adam. Y'n jydh may formyas
Duw mab den, yn hevelep Duw y'n gwrug ev. [2] Gorow
ha benow ev a's gwrug ha'ga benyga ha gelwel aga henwyn
'Den' y'n jydh may fons i formys.

[3] Adam a vewas deg bloodh ha hwegh ugens, ha dinythi mab
yn y hevelep, war-lergh y imach ev, ha gelwel y hanow Seth.
[4] Dedhyow Adam wosa ev dhe dhinythi Seth a veu eth kans
bledhen, hag ev a dhinythis mebyon ha myrghes. [5] Dedhyow
oll bewnans Adam a veu naw kans bledhen ha deg warn ugens;
hag ev a verwis.

[6] Seth a vewas kans bledhen ha pymp, ha dinythi Enos. [7] Seth
a vewas eth kans bledhen ha seyth wosa ev dhe dhinythi Enos;
hag ev a dhinythis mebyon ha myrghes. [8] Dedhyow oll Seth a
veu naw kans bledhen ha dewdhek; hag ev a verwis.

[9] Enos a vewas deg bledhen ha peswar ugens ha dinythi
Kenan. [10] Enos a vewas eth kans bledhen ha pymthek wosa ev
dhe dhinythi Kenan, hag ev a dhinythis mebyon ha myrghes.
[11] Dedhyow oll Enos a veu naw kans bledhen ha pymp; hag ev
a verwis.

[12] Kenan a vewas deg bledhen ha tri ugens, ha dinythi
Mahalalel. [13] Kenan a vewas eth kans bledhen ha dew ugens
wosa ev dhe dhinythi Mahalalel, hag ev a dhinythis mebyon ha
myrghes. [14] Dedhyow oll Kenan a veu naw kans bloodh ha deg;
hag ev a verwis.

[15] Mahalalel a vewas pymp bledhen ha tri ugens ha dinythi
Yared. [16] Ha Mahalalel a vewas eth kans bledhen ha deg warn
ugens wosa ev dhe dhinythi Yared, hag ev a dhinythis mebyon
ha myrghes. [17] Dedhyow oll Mahalalel a veu eth kans bledhen,
pymthek ha peswar ugens; hag ev a verwis.

[18] Yared a vewas eth ugens bledhen ha dew ha dinythi Enok.
[19] Yared a vewas eth kans bledhen wosa ev dhe dhinythi Enok,

hag ev a dhinythis mebyon ha myrghes. [20] Hag oll dedhyow Yared a veu naw kans bledhen, dew ha tri ugens; hag ev a verwis.

[21] Enok a vewas pymp bledhen ha tri ugens ha dinythi Methusela. [22] Hag Enok a gerdhas gans Duw tri hans bledhen wosa ev dhe dhinythi Methusela, hag ev a dhinythis mebyon ha myrghes. [23] Ha dedhyow oll Enok a veu tri hans bledhen pymp ha tri ugens. [24] Hag Enok a gerdhas gans Duw ha ny veu moy, rag Duw a'n kemeras.

[25] Methusela a vewas seyth bledhen ha naw ugens ha dinythi Lamek. [26] Ha Methusela a vewas seyth kans bledhen, dew ha peswar ugens wosa ev dhe dhinythi Lamek, hag ev a dhinythis mebyon ha myrghes. [27] Dedhyow oll Methusela a veu naw kans bledhen naw ha tri ugens; hag ev a verwis.

[28] Lamek a vewas diw vledhen ha naw ugens ha dinythi mab. [29] Hag ev a elwis y hanow Noy, ow leverel, 'An keth huni ma a re dhyn konfort dhyworth agan ober ha dhyworth lavur agan diwla drefen an dor re vollethis an ARLODH.' [30] Ha Lamek a vewas pymp kans bledhen, pymthek ha peswar ugens wosa ev dhe dhinythi Noy, hag ev a dhinythis mebyon ha myrghes. [31] Dedhyow oll Lamek a veu seyth kans bledhen, seytek ha tri ugens; hag ev a verwis.

[32] Noy o pymp kans bloodh, ha Noy a dhinythis Shem, Ham ha Yafeth.

Dalleth an Nefilim

6 Pan dhallathas mab den kressya war enep an dor, hag y feu myrghes dinythys dhedha, [2] mebyon Duw a welas myrghes mab den ha'ga bos teg, hag i a gemeras dhedha aga honan gwragedh a vyns anedha a dhewissons. [3] Ena yn-medh an ARLODH, 'Ny drig[a] ow spyrys vy nevra gans mab den, rag kig yw ev, ha'y dhedhyow a vydh hwegh ugens bledhen.'

---

a 6:3 *drig:* Ow sewya an Septuagint ha'n Vulgat.

4 Yth esa an Nefilim[a] y'n nor y'n dedhyow na, hag a'y wosa
keffrys, pan dheuth mebyon Duw dhe vyrghes mab den; hag i
a dhinythis fleghes dhedha. Tus allosek ens i a dermyn koth,
tus a vri.

Gwarnyans a'n Liv

5 Ha'n ARLODH a welas bos droktra mab den bras war an nor
ha nag o pub mynnas a dybyansow y golon marnas drog pub
dydh oll. 6 An ARLODH a repentyas ev dhe wul mab den war an
nor, ha grevys veu yn y golon.

7 Hag yn-medh an ARLODH, 'My a vynn diswul dhyworth
enep an dor an den a wrug vy y formya: den ha best ha pryv
hag ydhyn an ayr, rag edrek a'm beus y hwrug vy aga gul.'
8 Mes Noy a gavas gras yn golok an ARLODH.

9 An re ma yw henedhow Noy. Noy o gour gwiryon ha
perfydh yn y dermyn hag yth esa Noy ow kerdhes gans Duw.
10 Noy a dhinythis tri mab, Shem, Ham ha Yafeth.

11 An nor ynwedh o legrys a-rag Duw, ha lenwys o an nor a
arowder. 12 Ha Duw a welas an nor hag awotta, legrys ova, rag
pub kig re wrussa legri y fordh war an nor. 13 Hag yn-medh
Duw dhe Noy, 'Yma diwedh dhe bub kig devedhys a-ragov,
rag lenwys dredha gans garowder yw an nor, hag awotta, my a
vynn aga distrui gans an nor.

Argh Noy

14 'Gwra dhis argh a brenn gofer. Ty a wra roumys y'n argh
ha'y ura stanch a-ves hag a-ji gans pyg. 15 Yndella ty a'n gwra.
Hys an argh a vydh tri hans kevelin, ha'y les hanterkans kevelin,
ha'y ughelder deg kevelin warn ugens. 16 Ty a wra fenester[b]
dhe'n argh, ha bys yn unn kevelin ty a'n kowlwra a-wartha, ha
gorra daras an argh y'n tenewen anodho; gans flouryow isella,
nessa ha tressa ty a'n gwra. 17 Rag awotta, yth esov vy ow
honan ow tri liv dowrow war an nor dhe dhistrui pub kig hag
ynno anal bewnans yn-dann nev. Puptra eus war an nor a wra

a 6:4 *an Nefilim:* Po war-lergh an Septuagint *kewri*.

b 6:16 *fenester:* Po *to.* Styr an ger ebrow yw ankler. Cf. 8:6.

merwel. [18] Mes genes jy my a wra fastya ow hevambos; ha ty
a wra dos a-bervedh y'n argh, ty ha'th vebyon ha'th wreg ha
gwragedh dha vebyon genes jy. [19] Hag a bub kreatur byw, a
bub kig oll, ty a wra dri dew a bub sort anedha a-bervedh y'n
argh dh'aga gwitha yn fyw genes jy. I a vydh gorow ha benow.
[20] A'n ydhyn war-lergh aga hinda, hag a'n chatel war-lergh
aga hinda, pub pryv a'n dor war-lergh y ginda, dew a bub sort
anedha a wra dos dhis dh'aga gwitha yn fyw. [21] Kemmer dhis
neppyth a bub eghen a voos a vo dybrys, ha ty a wra y guntel
dhis; y fydh boos ragos jy ha ragdha i.' [22] Ytho Noy a wrug
war-lergh puptra a erghis Duw dhodho; yndella y hwrug ev.

7 Ena yn-medh an ARLODH dhe Noy, 'Ty hag oll mayni
dha ji, dewgh a-bervedh y'n argh, rag my re welas
dha vos gwiryon dheragov y'n henedh ma. [2] A bub best glan,
kemmer genes kopel anedha, yn bagasow a seyth, gorow ha
benow, hag a'n bestes nag yw glan, unn kopel anedha, gorow
ha benow, [3] hag a ydhyn an ayr, yn bagasow a seyth, gorow ha
benow dhe witha has yn fyw war enep oll an nor. [4] Rag wosa
seyth dydh my a wra glaw dhe godha war an nor dew ugens
dydh ha dew ugens nos ha puptra yn fyw re wrug vy gwruthyl,
y fynnav y dhefendya dhe-ves dhyworth enep an nor.' [5] Ha Noy
a wrug war-lergh puptra a wrug an ARLODH erghi dhodho.

An Liv Bras

[6] Noy o hwegh kans bloodh pan dheuth an liv a dhowr war an
nor. [7] Ha Noy eth a-bervedh, y vebyon, ha'y wreg, ha gwragedh
y vebyon ganso a-bervedh y'n argh, drefen dowr an liv. [8] Bestes
glan, ha bestes nag yw glan, hag ydhyn ha puptra a gram war
an dor, [9] dew ha dew anedha, gorow ha benow, eth dhe Noy
a-ji dhe'n argh dell wrussa Duw erghi dhe Noy. [10] Ha wosa
seyth dydh yth esa dowr an liv war an nor.

[11] Yn hwegh kansves bledhen bewnans Noy, y'n nessa mis, yn
seytegves dydh an mis, an keth jydh na y feu oll fentynnyow an
downder meur terrys ygor, ha fenestri nev a veu ygerys. [12] Hag
yth esa an glaw war an nor dew ugens dydh ha dew ugens nos.

13 Y'n keth jydh na y teuth Noy ha Shem ha Ham ha Yafeth,
mebyon Noy, ha gwreg Noy ha gansa teyr gwreg y vebyon
a-ji dhe'n argh; 14 an re ma ha pub tra vyw war-lergh y ginda,
ha pub best war-lergh aga hinda, ha pub pryv a gram war an
dor war-lergh y ginda, ha pub edhen war-lergh hy hinda: pub
edhen, ha puptra askellek. 15 I eth dhe Noy a-bervedh y'n argh,
dew ha dew a bub kig hag ynno anal bewnans. 16 An re ow mos
a-ji, gorow ha benow a bub kig, a dheuth kepar dell wrussa
Duw y erghi; ha'n ARLODH a'n degeas a-ji.

17 Yth esa an liv dew ugens dydh war an nor, ha'n dowrow a
veu moghhes. I a dhrehevis an argh, hag y sevis a-ugh dhe'n tir.
18 An dowrow a gressyas hag a veu moghhes yn fras war an nor,
ha'n argh esa ow mos war enep an dowrow. 19 Ha'n dowrow a
gressyas yn feur war an nor, hag oll an menydhyow ughel yn-
dann oll an nev a veu kudhys. 20 An dowrow a gressyas pymthek
kevelin war-vann, ha'n menydhyow a veu kudhys. 21 Hag y
ferwis pub kig ow kwaya war an nor, ydhyn, chatel, best, pub
kreatur owth hesya war an dor, ha pub den; 22 oll an re esa war
dir sygh hag anal bewnans yn aga dewfrik a verwis. 23 Pub tra
vyw war enep an dor a veu defendys dhe-ves, mab den, bestes,
preves hag ydhyn nev. Defendys vons dhe-ves dhyworth an nor,
ha ny veu gesys yn fyw marnas Noy ha'n re esa ganso y'n argh.

24 Ha'n dowrow a gressyas war an nor kans dydh ha
hanterkans.

8 Mes Duw a borthas kov a Noy hag oll an bestes, hag oll
an chatel esa ganso y'n argh, ha Duw a wrug dhe wyns
tremena war an nor ha bashes veu an dowrow. 2 Fentynnyow an
downder ha fenestri nev a veu stoppys, ha'n glaw dhyworth nev
a veu lettys; 3 ha'n dowrow a omdennas heb hedhi dhyworth
an tir. Wosa kans dydh ha hanterkans an dowrow a veu lehes.
4 Hag y'n seythves mis, yn seytegves dydh an mis, an argh a
bowesas war venydhyow Ararat. 5 Ha'n dowrow a besyas lehe
bys y'n degves mis. Y'n degves mis, yn kynsa dydh an mis,
pennow an menydhyow a veu gwelys.

6 Ena dhe benn dew ugens dydh, Noy a ygoras fenester[a] an
argh re wrussa ev gwruthyl, 7 ha danvon yn-mes marghvran.
Yth esa hi ow mos yn-mes ha dehweles bys pan veu deseghys
an dowrow dhyworth an tir. 8 Ena ev a dhanvonas kolom
dhyworto dhe weles mars o an dowrow lehes dhyworth enep
an dor. 9 Mes ny gavas an golom powesva rag godhen hy throos,
ha hi a dhehwelis dhodho y'n argh, rag y feu an dowrow war
enep oll an nor. Ena ev a ystynnas y leuv ha'y hachya, ha'y dri
dhodho a-bervedh y'n argh, 10 Ev a wortas hwath seyth dydh
moy, hag arta ev a dhanvonas an golom mes a'n argh. 11 Ha'n
golom a dheuth dhodho y'n gorthugher, hag awotta, yth esa
delen oliv yr yn hy ganow, may hwodhva Noy bos an dowrow
bashes dhyworth an tir. 12 Ena ev a wortas hwath seyth dydh
moy ha danvon an golom yn-mes; ha ny dhehwelis dhodho arta.

13 Y'n kynsa bledhen ha hwegh kans, y'n kynsa mis, yn kynsa
dydh an mis, y feu an dowrow deseghys dhyworth an nor; ha
Noy a gemeras yn-mes gorher an argh ha mires, hag awotta,
sygh o enep an dor. 14 Y'n nessa mis, yn seythves dydh warn
ugens an mis, sygh o an nor.

15 Ha Duw a gewsis orth Noy, ow leverel, 16 'Ke yn-rag yn-
mes a'n argh, ty ha'th wreg ha'th vebyon ha gwragedh dha
vebyon genes. 17 Doro yn-mes genes pub tra vyw usi genes, a
bub kig, ydhyn ha bestes, pub pryv ow kramya war an nor,
may hwrellons hesya yn pals war an nor ha don frut ha kressya
war an nor.' 18 Ytho Noy eth yn-mes, ha'y vebyon ha'y wreg ha
gwragedh y vebyon ganso. 19 Pub best, pub pryv, pub edhen,
ha puptra ow kramya war an dor, war-lergh aga hinda, eth yn-
mes a'n argh.

20 Ena Noy a dhrehevis alter dhe'n ARLODH ha kemeres rann
a'n bestes glan ha'n ydhyn glan hag offrynna offrynnow leskys
war an alter. 21 Pan vlasas an ARLODH an sawer plegadow, an
ARLODH a leveris yn y golon, 'Ny wrav vy mollethi an dor
namoy drefen mab den; rag drog yw bodh kolon mab den

---

a 8:6 *fenester:* Nyns yw hemma an keth ger ebrow dell usi yn 6:16.

a-dhia y yowynkneth. Ny wrav namoy gweskel pub tra vyw,
dell wrug vy.

[22] Hedre vo an nor ow pesya,
hasa ha trevas,
yeynder ha tomder,
hav ha gwav,
dydh ha nos, ny wrons cessya.'

An Kevambos gans Noy

9 Ha Duw a venygas Noy ha'y vebyon ha leverel dhedha,
'Degewgh frut ha kressyewgh ha lenwel an nor. [2] Own
ahanowgh hag euth ahanowgh a vydh war bub best a'n nor ha
war bub edhen a'n ayr, war beub ow kwaya war an tir, war oll
puskes an mor. I a vydh res yn agas dorn. [3] Puptra ow kwaya
hag a vyw a vydh boos ragowgh. Kepar ha'n losow glas, my
re ros dhywgh puptra. [4] Mes kig hag ynno y vewnans, henn
yw y woos, ny wrewgh y dhybri. [5] Hag yn sur, rag goos agas
bewnans hwi my a vynn kavos reknans; my a vynn y gavos orth
pub best; hag orth mab den, orth den ha'y vroder, my a vynn
kavos reknans a vewnans den.

[6] Piw pynag a skollyo goos den,
gans den y fydh y woos ev skollyes.
Rag yn imach Duw
ev a wrug mab den.

[7] Ha hwi, degewgh frut ha kressyewgh. Omlesewgh war an
nor ha kressyewgh warnodho.'

[8] Ena Duw a gewsis orth Noy hag orth y vebyon ganso, ow
leverel, [9] 'Awotta, yth esov ow fastya ow hevambos genowgh
ha gans agas has war agas lergh, [10] ha gans pub tra vyw usi
genowgh hwi, ydhyn, chatel, ha pub best a'n nor genowgh hwi,
a beub usi ow mos yn-mes a'n argh – puptra vyw a'n nor. [11] My
a wra fastya ow hevambos genowgh. Ny vydh kig oll diswrys
arta gans dowrow liv, na ny vydh arta liv dhe dhiswul an nor.'
[12] Hag yn-medh Duw, 'Hemm yw tokyn a'n kevambos hag esov
ow kul yntra my ha hwi ha pub kreatur byw usi genowgh, bys

vykken ha bynari. 13 My a worr ow gwarak y'n kommol, ha hi
a vydh tokyn a gevambos yntra my ha'n norvys. 14 Yndella y
hwer, pan dhrov kommol war an nor, y fydh an warak gwelys
y'n kommol, 15 ha my a berth kov a'm kevambos usi yntra
my ha hwi ha pub kreatur byw a gig oll, ha nevra namoy ny
wra an dowrow dos ha bos liv dhe dhiswul pub kig oll. 16 Pan
vydh an warak y'n kommol, my a vir orti may perthiv kov a'n
kevambos bys vykken yntra Duw ha pub kreatur byw a bub
kig usi war an nor.' 17 Hag yn-medh Duw dhe Noy, 'Hemm yw
tokyn a'n kevambos re wrugavy y fastya yntra my ha pub kig
usi war an nor.'

Noy ha'y Vebyon

18 Mebyon Noy neb eth yn-mes a'n argh o Shem ha Ham ha
Yafeth; ha Ham o tas Kanan. 19 An re ma aga thri o mebyon
Noy; ha dhyworth an re ma tus a veu lesys war oll an bys.

20 Noy a dhallathas bos tiek, hag ev a blansas gwinlan. 21 Pan
evas rann a'n gwin, ev a veu medhow ha heb kudhlen a-ji
dh'y dylda. 22 Ha Ham, tas Kanan, a welas nothedh y das ha'y
dherivas dh'y dhew vroder esa yn-mes. 23 Ena Shem ha Yafeth
a gemeras mantel ha'y gorra war aga diwskodh ha mos war-
dhelergh ha kudha nothedh aga thas. Aga fassow o treylys war-
dhelergh ha ny welsons nothedh aga thas. 24 Ena Noy a dhifunas
a'y win, hag ev a wodhva pandr'a wrussa y vab yowynka gul
dhodho. 25 Ev a leveris,

'Miliges re bo Kanan.
Kethwas kethwesyon a vydh ev dh'y vreder.'

26 Ev a leveris ynwedh,

'Benyges re bo an ARLODH, Duw Shem,
ha re bo Kanan kethwas dhodho.
27 Re ynkressyo Duw Yafeth,
ha re bo trigys a-berth yn tyldow Shem;
re bo Kanan kethwas dhodho.'

28 Wosa an liv, Noy a vewas tri hans bledhen ha hanterkans.
29 Dedhyow oll Noy a veu naw kans bloodh ha hanterkans; hag
ev a verwis.

Rol an Kenedhlow

10 An re ma yw henedhow mebyon Noy: Shem, Ham
ha Yafeth; mebyon a veu genys dhedha wosa an liv.

2 Mebyon Yafeth: Gomer, Magog, Maday, Yavan, Tubal,
Meshek ha Tiras. 3 Mebyon Gomer: Ashkenaz, Rifath ha
Togarma. 4 Mebyon Yavan: Elisha, Tarshish, Kittim ha
Dodanim. 5 Dhyworth an re ma enesow an kenedhlow a veu
rynnys yn aga thiryow, peub war-lergh y daves, war-lergh aga
theyluyow yn aga henedhlow.

6 Mebyon Ham: Kush, Misraym, Put ha Kanan. 7 Mebyon
Kush: Seba, Havila, Sabta, Raama ha Sabteka. Mebyon Raama:
Sheba ha Dedan. 8 Kush a dhinythis Nimrod. Ev a dhallathas
bos gour gallosek war an nor. 9 Ev a veu helghor gallosek
dherag an ARLODH; rag henna yth yw leverys, 'Poran kepar
ha Nimrod, helghor gallosek dherag an ARLODH.' 10 Dalleth y
wlaskor a veu Babel, hag Erek, hag Akkad, ha Kalne yn pow
Shinar. 11 Yn-mes a'n pow na yth eth dhe Assyri ha drehevel
Nineve, ha Rehoboth-ir, ha Kalah, 12 ha Resen yntra Nineve ha
Kalah; homm yw an cita vras. 13 Misraym a dhinythis Ludim,
Anamim, Lehabim, Naftuhim, 14 Pathrusim, Kasluhim (may
teuth Filistim anedha) ha Kaftorim.

15 Kanan a dhinythis Sidon y gynsa genys, ha Heth, 16 ha'n
Yebusysi, an Amorysi, an Girgashysi, 17 an Hivysi, an Arkysi,
an Sinysi, 18 an Arvadysi, an Semarysi ha'n Hamathysi; ha
wosa henna, lothow an Kananysi a veu diberthys a-les. 19 Hag
amal an Kananysi o dhyworth Sidon ha ty ow tos troha Gerar
bys yn Gaza, ha ty ow mos bys yn Sodom, Gomorra, Adma
ha Seboyim bys yn Lasha. 20 An re ma yw mebyon Ham war-
lergh aga theyluyow, war-lergh aga thavosow yn aga thiryow,
yn aga henedhlow.

21 Dhe Shem ynwedh, tas oll mebyon Eber, ha broder kottha
Yafeth, dhodho ev ynwedh y feu fleghes genys. 22 Mebyon
Shem: Elam, Asshur, Arfaksad, Lud hag Aram. 23 Mebyon
Aram: Us, Hul, Gether ha Mash. 24 Arfaksad a dhinythis
Shelagh ha Shelagh a dhinythis Eber. 25 Dhe Eber y feu
dinythys dew vab. Hanow onan o Peleg rag yn y dhedhyow ev
an nor a veu rynnys, ha hanow y vroder o Yoktan. 26 Yoktan a
dhinythis Almodad, Shelef, Hasarmaveth, Yeragh, 27 Hadoram,
Uzal, Dikla, 28 Obal, Abimael, Sheba, 29 Ofir, Havila ha Yobab.
Oll an re ma o mebyon Yoktan. 30 Aga thiredh a veu dhyworth
Mesha ha ty ow mos war-tu ha Sefar, menydh an howldrevel.
31 An re ma yw mebyon Shem war-lergh aga theyluyow, war-
lergh aga thavosow, yn aga thiryow, war-lergh aga henedhlow.

32 An re ma yw teyluyow mebyon Noy war-lergh aga
henedhow, yn aga henedhlow. Dhyworth an re ma y feu an
kenedhlow diberthys war an nor wosa an liv.

Tour Babel

11 Yth esa dhe oll an bys unn taves, ha'n keth geryow.
2 Hag y hwarva hag i ow mos yn-rag dhyworth an
howldrevel, i a gavas stras yn pow Shinar ha triga ena. 3 I a
leveris, an eyl dh'y gila, 'Dewgh, gwren ni gul bryckys ha'ga
fobas yn tan.' Rag yth esa bryckys dhedha yn le meyn ha pyg
yn le pri. 4 Ena yn-medhons i, 'Dewgh, gwren ni drehevel
cita ha tour, ha'y benn y'n nevow; ha gwren gul hanow ragon,
rag own ni dhe vos skattrys a-les war enep oll an nor.' 5 An
ARLODH a dhiyskynnas dhe weles an cita ha'n tour esa mebyon
den orth aga drehevel. 6 Hag yn-medh an ARLODH, 'Awotta,
unn bobel yns i, hag yma unn taves dhedha i oll; ha hemm
yw an dalleth a'ga ober; lemmyn ny vydh tra vyth na allons i y
wul mar mynnons. 7 Dewgh, gwren ni diyskynna ha kemyska
aga yeth ma na wodhvons konvedhes an eyl yeth y gila.' 8 Ytho
an ARLODH a's skattras a-les alena war enep oll an nor, hag i a
astelas drehevel an cita. 9 Ytho, yth yw hy hanow gelwys Babel,
rag an ARLODH dhe gemyska ena yeth oll an bys, ha'n ARLODH
a's skattras alena war enep oll an nor.

Henedhow Shem

10 An re ma yw henedhow Shem. Shem o kans bloodh hag
ev a dhinythis Arfaksad diw vledhen wosa an liv. 11 Ha Shem
a vewas pymp kans bledhen wosa dinythi Arfaksad, hag ev a
dhinythis mebyon ha myrghes.

12 Arfaksad a vewas pymthek bledhen warn ugens, ha dinythi
Shelagh. 13 Hag Arfaksad a vewas peswar kans bledhen ha teyr
wosa dinythi Shelagh, hag ev a dhinythis mebyon ha myrghes.

14 Shelagh a vewas deg bledhen warn ugens ha dinythi Eber.
15 Ha Shelagh a vewas peswar kans bledhen ha teyr wosa
dinythi Eber, hag ev a dhinythis mebyon ha myrghes.

16 Eber a vewas peswardhek bledhen warn ugens ha dinythi
Peleg. 17 Hag Eber a vewas peswar kans bledhen ha deg warn
ugens wosa dinythi Peleg, hag ev a dhinythis mebyon ha
myrghes.

18 Ha Peleg a vewas deg bledhen warn ugens ha dinythi Reu.
19 Ha Peleg a vewas dew kans bledhen ha naw wosa dinythi
Reu, hag ev a dhinythis mebyon ha myrghes.

20 Reu a vewas dewdhek bledhen warn ugens ha dinythi
Serug. 21 Ha Reu a vewas dew kans bledhen ha seyth wosa
dinythi Serug, ha dinythi mebyon ha myrghes.

22 Serug a vewas deg bledhen warn ugens ha dinythi Nahor.
23 Ha Serug a vewas dew kans bledhen wosa ev dhe dhinythi
Nahor ha dinythi mebyon ha myrghes.

24 Ha Nahor a vewas naw bledhen warn ugens, ha dinythi
Teragh. 25 Ha Nahor a vewas kans bledhen ha nownsek wosa ev
dhe dhinythi Teragh, hag ev a dhinythis mebyon ha myrghes.

26 Ha Teragh a vewas deg bledhen ha tri ugens ha dinythi
Abram, Nahor ha Haran.

An Ugheldas Abram

27 An re ma yw henedhow Teragh. Teragh a dhinythis
Abram, Nahor ha Haran, ha Haran a dhinythis Lot. 28 Haran

a verwis pan veu y das hwath yn fyw[a] yn pow y enesigeth,[b] Ur
an Kaldeanys. 29 Hag Abram ha Nahor a gemeras gwragedh
dhedha aga honan. Hanow gwreg Abram o Saray, ha hanow
gwreg Nahor o Milka, myrgh Haran, tas Milka ha tas Yska.
30 Mes Saray o difrooth; nyns esa flogh dhedhi.

31 Teragh a gemeras Abram y vab ha Lot mab Haran, mab y
vab ev, ha Saray y wohydh, gwreg y vab Abram, hag i eth yn-
mes gansa dhyworth Ur an Kaldeanys mayth ellens dhe bow
Kanan, hag i a dheuth dhe Haran ha triga ena. 32 Ha dedhyow
Teragh a veu dew kans bledhen ha pymp, ha Teragh a verwis
yn Haran.

Galow Abram

12 An ARLODH a leveris dhe Abram, 'Ke jy mes a'th
pow ha dhyworth dha gerens ha dhyworth chi dha
das bys y'n wlas hag a vynnav hy diskwedhes dhis. 2 My a vynn
dha wul kenedhel vras, ha my a'th venyk ha gul dha hanow
meur y vri, ha ty a vydh bennath: 3 Ha my a venyk an re a wra
dha venyga jy; ha neb a'th villik[c] y hwrav vy y viliga. Ynnos
jy y fydh benyges oll teyluyow an nor.' 4 Ytho, Abram eth dell
wrussa an ARLODH leverel dhodho, ha Lot eth ganso. Abram
o pymthek bloodh ha tri ugens pan eth yn-mes a Haran. 5 Hag
Abram a gemeras Saray y wreg ha Lot, mab y vroder hag oll
aga fyth re wrussens kuntelles, ha'n enevow re wrussens kavos
yn Haran, hag i eth yn-kerdh rag mos dhe bow Kanan; ha dhe
bow Kanan y teuthons i. 6 Abram a dremenas der an tir bys
y'n tyller[d] Shekem, bys yn derwen More. Yth esa an Kananysi
y'n pow y'n termyn na. 7 Ha'n ARLODH a omdhiskwedhas dhe
Abram ha leverel dhodho, 'My a vynn ri an tir ma dhe'th has jy.'

---

a 11:28 *pan veu y das hwath yn fyw:* Ebrow *a-rag y das* po *yn golok y das.*

b 11:28 *y enesigeth:* Po *y neshevin.*

c 12:3 *a'th villik:* Ow sewya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *a wra dha dhisdaynya.*

d 12:6 *tyller:* Yw dhe styrya *tyller sans.*

Ytho ev a dhrehevis alter dhe'n ARLODH neb a omdhiskwedhas dhodho. [8] Ena ev eth alena bys yn menydh a'n est dhe Bethel ha settya y dylda yn-bann yntra Bethel y'n howlsedhes hag Ay y'n est, ha drehevel ena alter dhe'n ARLODH ha gelwel war hanow an ARLODH. [9] Hag Abram a omdennas hag eth yn-rag troha'n Negeb.

Abram ha Saray yn Ejyp

[10] Mes yth esa divotter y'n pow; ytho Abram eth yn-nans dhe Ejyp dhe driga ena, rag bos an divotter poos y'n pow. [11] Pan dheuth nes rag entra yn Ejyp, yn-medh ev dhe Saray y wreg, 'Otta, my a wor dha vos benyn teg dhe weles. [12] Ytho, pan wrello an Ejypcyanys dha weles, i a lever, "Homm yw y wreg," hag i a wra ow ladha vy, mes i a wra dha asa jy yn fyw. [13] Lavar, my a'th pys, dha vos ow hwor, may fo dhe well genev a-barth dhis, ha'm enev a vyw a'th wovis jy.' [14] Pan dheuth Abram dhe Ejyp, an Ejypcyanys a welas an venyn, hi dhe vos pur deg. [15] Pennsevigyon Faro a's gwelas ynwedh ha'y gormel a-dherag Faro; ha'n venyn a veu kemerys a-berth yn chi Faro. [16] Ev a dhyghtyas Abram yn ta a'y govis hi, hag y feu dhodho deves, oghen, asenes, gwesyon, maghtethyon, kasegi asen ha kowrvergh. [17] Mes an ARLODH a blagyas Faro ha'y ji gans plagys bras drefen Saray, gwreg Abram. [18] Ha Faro a elwis Abram ha leverel, 'Pyth yw hemma a wruss'ta gul dhymmo? Prag na wruss'ta leverel dhymm hi dhe vos dha wreg? [19] Prag y hwruss'ta leverel, "Ow hwor yw hi," may hwrugavy hy hemeres avel gwreg? Ytho, otta dha wreg. Kemmer hi, ha ke yn-kerdh.' [20] Ha Faro a erghis dh'y wer yn y gever hag i a'n danvonas yn-kerdh, ha'y wreg ha puptra esa dhodho.

Dibarth Lot dhyworth Abram

13 Ytho Abram eth yn-bann yn-mes a Ejyp troha'n Negeb, ev ha'y wreg, ha puptra esa dhodho, ha Lot ganso. [2] Pur rych o Abram gans chatel, arghans hag owr. [3] Hag ev eth yn y gerdhow dhyworth an Negeb dhe Bethel, bys y'n tyller may fia y dylda y'n dalleth yntra Bethel hag Ay, [4] bys yn

tyller an alter re wrussa y'n dalleth; hag ena Abram a elwis war hanow an ARLODH.

5 Mes Lot ynwedh, neb esa ow mos gans Abram, a'n jeva
flockys ha chatel ha tyldow, 6 ma na ylli an tir aga sostena, hag
i trigys war-barth, rag bos bras aga fyth, ma na yllens triga
war-barth. 7 Ytho yth esa strif yntra bugeledh chatel Abram ha
bugeledh chatel Lot. Yth esa an Kananysi ha'n Perizzysi trigys
ena y'n pow.

8 Ena yn-medh Abram dhe Lot, 'My a'th pys, na vedhes strif
yntra my ha ty hag yntra dha vugeledh jy ha'm bugeledh vy,
rag breder on ni. 9 A nyns usi oll an tir a-dheragos? Diberth
dhyworthiv, dell yth pysav. Mar mynnydh kemeres an barth
kledh, my a gemmer an barth dhyghow, ha mar kemerydh an
barth dhyghow my a gemmer an barth kledh.'

10 Ha Lot a dhrehevis y dhewlagas ha gweles oll an plen a-dro
dhe'n Yordan, oll anodho dhe vos dowrhes – kyns an ARLODH
dhe dhiswul Sodom ha Gomorra – kepar ha lowarth an
ARLODH, kepar ha pow Ejyp ha ty ow tos bys yn Soar. 11 Ytho
Lot a dhewisas oll an plen a-dro dhe'n Yordan dhodho y honan,
ha Lot a dravalyas troha'n howldrevel hag i a dhibarthas an eyl
dhyworth y gila. 12 Yth esa Abram trigys yn pow Kanan, hag
yth esa Lot trigys yn citys an plen, ha settya y dylda bys Sodom.
13 Mes tus Sodom o tebel ha peghadoryon dres eghen dherag
an ARLODH.

14 An ARLODH a leveris dhe Abram, wosa bos Lot diberthys
dhyworto, 'Drehav dha dhewlagas, ha mir dhyworth an tyller
mayth esos troha'n kledh, ha'n dyghow, ha'n howldrevel, ha'n
howlsedhes. 15 Rag my a re oll an tir a welydh dhiso jy ha
dhe'th has bys vykken. 16 Ha my a wra dha has kepar ha doust
an dor: mar kyll den nivera doust an dor, dha has ynwedh a yll
bos niverys. 17 Sav yn-bann, kerdh der an pow, der y hys ha der
y les, rag my a vynn y ri dhiso.'

18 Ena Abram a removas y dylda ha dos ha triga ryb derow
Mamre usi yn Hebron ha drehevel alter dhe'n ARLODH y'n
tyller na.

Lot Sawys gans Abram

14 Y hwarva yn dedhyow Amrafel myghtern Shinar,
Aryok myghtern Ellasar, Kedorlaomer myghtern
Elam, ha Tidal myghtern Goyim, [2] y hwrug an re ma gwerrya
erbynn Bera myghtern Sodom hag erbynn Birsha myghtern
Gomorra, Shinab myghtern Adma ha Shemeber myghtern
Seboyim, ha myghtern Bela (henn yw Soar). [3] Oll an re ma
a veu kuntelys war-barth yn nans Siddim (henn yw Mor an
Holan). [4] Dewdhek bledhen i a servyas Kedorlaomer hag y'n
tredhegves bledhen i a rebellyas. [5] Y'n peswardhegves bledhen,
Kedorlaomer ha'n vyghternedh esa ganso a dheuth ha fetha
an Refaim yn Ashteroth-karnaym ha'n Zuzim yn Ham ha'n
Emim yn Shave-kiryathaym, [6] ha'n Horysi yn aga menydh
Seir bys yn El-paran, usi ryb an difeythtir. [7] Ena i a dhehwelis
ha dos dhe En-mishpat (henn yw Kadesh) ha fetha gwlas oll
an Amalekysi ha'n Amorysi ynwedh esa trigys yn Haseson-
tamar. [8] Ena myghtern Sodom, myghtern Gomorra, myghtern
Adma, myghtern Seboyim ha myghtern Bela (henn yw Soar)
eth yn-mes, hag araya rag kas er aga fynn yn nans Siddim,
[9] erbynn Kedorlaomer myghtern Elam, Tidal myghtern Goyim,
Amrafel myghtern Shinar, hag Aryok myghtern Ellasar: peswar
myghtern erbynn pymp. [10] Nans Siddim o leun a bollow pyg.
Myghternedh Sodom ha Gomorra a fias, ha kodha ena, ha'n
remenant a fias dhe'n menydh. [11] Ena i a gemeras oll an pythow
a Sodom ha Gomorra hag oll aga boos ha mos yn-kerdh. [12] Hag
i a gemeras Lot, mab broder Abram, esa trigys yn Sodom, ha'y
bythow, ha mos yn-kerdh.

[13] Ena y teuth unn dianker ha leverel hemma dhe Abram an
Ebrow, esa trigys ryb derow Mamre; Amoryas o ev, broder
Eshkol ha broder Aner, hag yth ens i keffrysysi Abram. [14] Pan
glewas Abram bos y vroder[a] kemerys prisner, ev a guntelas y

---

a 14:14 *y vroder:* Henn yw y noy Lot, neb a veu mab Haran, broder Abram.

dus dyskys yn arvow[a], genys yn y ji ev, tri hans hag etek aga
niver ha'ga helghya bys yn Dan. 15 Hag yn nos ev a rannas y lu
er aga fynn, ev ha'y wesyon, ha'ga fetha, ha'ga chassya bys yn
Hoba usi a'n barth kledh dhe Damaskus. 16 Ena ev a dhaskavas
oll y bythow hag ynwedh y vroder Lot ha'y bythow ev, ha'n
benenes ynwedh ha'n bobel.

Abram Benygys gans Melkisedek

17 Myghtern Sodom eth yn-mes dh'y vetya wosa ev dhe
dhehweles dhyworth gweskel Kedorlaomer ha'n vyghternedh
esa ganso yn nans Shave (henn yw Nans an Myghtern). 18 Ha
Melkisedek myghtern Salem a dhros yn-mes bara ha gwin; ev
o oferyas Duw Ughella.[b] 19 Hag ev a'n benygas ha leverel,

'Benyges re bo Abram gans Duw Ughella,
Gwrier nev ha nor.
20 Ha benyges re bo Duw Ughella
neb a dhaskorras dha eskerens a-berth yn dha dhorn.'

Abram a ros dhodho dega a buptra.

21 Ena myghtern Sodom a leveris dhe Abram, 'Ro dhymm an
dus ha kemmer an pythow dhiso jy dha honan.' 22 Mes Abram
a leveris dhe vyghtern Sodom, 'My re dhrehevis ow leuv dhe'n
ARLODH, Duw Ughella, Gwrier nev ha nor, 23 na wrav kemeres
naneyl neusen na hwath kron sandal dhyworth puptra eus dhis,
rag own ty dhe leverel, "My re wrug Abram rych." 24 Tra vyth
saw an pyth re dhybris an dus yowynk, ha'n rann a dhegoodh
dhe'n wer eth genev, Aner, Eshkol ha Mamre. Kemerens i aga
rann.'

Kevambos Duw gans Abram

15 Wosa an taklow ma, ger an ARLODH a dheuth dhe
Abram yn gwelesigeth, ow leverel, 'Na borth own,
Abram, my yw dha skoos, dha wober pur vras.' 2 Mes yn-medh

---

a 14:14 *ev a guntelas y dus dyskys yn arvow:* Amendys. Ebrow *hag ev a wakhas y dus dyskys.*

b 14:18-20 *Duw Ughella:* Ebrow *El Elyon.*

Abram, ‘Arlodh Duw, pandr’a vynn’ta ri dhymm, rag yth ov prest heb flogh, ha her ow chi a vydh Eliezer a Damaskus?’ 3 Hag yn-medh Abram, ‘Awotta, ny wruss’ta ri has dhymm, hag awotta, onan genys y’m chi vy a vydh ow her.’ 4 Hag awotta, ger an Arlodh a dheuth dhodho ow leverel, ‘Ny vydh hemma dha her, mes neb a dheu yn-mes a’th kolodhyon jy, ev a vydh dha her.’ 5 Hag ev a’n dros mes a-ji ha leverel, ‘Mir lemmyn troha’n nev ha reken niver an ster, mar kyllydh aga nivera.’ Yn-medh ev dhodho, ‘Yndella y fydh dha has.’ 6 Hag ev a fydhyas y’n Arlodh, hag ev a’n akontyas dhodho avel ewnder.

7 Hag ev a leveris dhodho, ‘My yw an Arlodh a’th tros mes a Ur an Kaldeanys dhe ri dhis an pow ma dh’y gavos yn perghenogeth.’ 8 Mes yn-medh ev, ‘A Arlodh Duw, fatel allav vy godhvos my dh’y gavos yn perghenogeth?’ 9 Ev a leveris dhodho, ‘Kemmer ragov lejek tri bloodh ha gaver tri bloodh ha hordh tri bloodh ha turen, ha kolom yowynk.’ 10 Ytho ev a gemeras oll an re ma ragdho ha’ga threghi yn diw rann der an kres, ha gorra pub hanter an eyl a-dal y gila; mes ny droghas an ydhyn yn diw rann. 11 Ha pan dheuth an ydhyn preydh yn-nans war an korfow, Abram a’s chassyas dhe-ves.

12 Pan esa an howl ow sedhi, kosk down a godhas war Abram, hag awotta, euth, tewolgow bras, a godhas warnodho. 13 Ena ev a leveris dhe Abram, ‘Godhvydh yn sur y fydh dha has alyons yn pow nag yw dhedha i, hag i a wra aga servya; hag i a wra aga arwaska peswar kans bledhen. 14 Mes an genedhel ynwedh a wrons i servya, my a wra hy breusi; ha wosa henna i a dheu yn-mes gans rychys meur. 15 Ha ty a wra mos dhe’th tasow yn kres, ha bos ynkleudhys yn kothni dha. 16 Y’n peswora henedh i a dhehwel omma; rag ny vydh kowlwrys na hwath kammweyth an Amorysi.’

17 Hag y hwarva, pan sedhis an howl hag yth o tewl, awotta, forn ow megi ha faglen ow leski a dremenas ynter an rannow na. 18 An keth jydh na, an Arlodh a wrug kevambos gans Abram, ow leverel, ‘My re ros an tir ma dhe’th has, dhyworth avon Ejyp bys y’n avon vras, an avon Ewfrates, 19 tir an Kenysi,

an Kenizzysi, an Kadmonysi, [20] an Hittysi, an Perizzysi, an Refaim, [21] an Amorysi, an Kananysi, an Girgashysi ha'n Yebusysi.'

Dinythyans Yshmael

16 Lemmyn Saray, gwreg Abram, ny dhinythis flogh vyth dhodho. Yth esa dhedhi maghteth ejyptek, Hagar hy hanow. [2] Hag yn-medh Saray dhe Abram, 'Otta lemmyn, an ARLODH re'm lettyas na gavav flogh. My a'th pys, ke a-bervedh dhe'm maghteth. Martesen y hwyrvydh my dhe gavos fleghes dredhi hi.' Hag Abram a woslowas orth lev Saray. [3] Ha Saray, gwreg Abram, a gemeras Hagar, hy maghteth ejyptek, wosa Abram dhe driga deg bledhen yn pow Kanan ha'y ri dh'y wour Abram dhe vos y wreg. [4] Hag ev eth a-bervedh dhe Hagar ha hi a goncevyas. Ha pan welas hi y hwrug hi koncevya, dispresys veu hy mestres yn hy dewlagas. [5] Hag yn-medh Saray dhe Abram, 'Re wrello an drog gwrys er ow fynn kodha warnas tejy. My a ros ow maghteth a-bervedh y'th askra ha pan welas hi y hwrug hi koncevya, dispresys veuv yn hy dewlagas. Re bo an ARLODH breusyas yntra my ha ty.' [6] Mes yn-medh Abram dhe Saray, 'Awotta, yma dha vaghteth y'th leuv. Gwra dhedhi dell vo plegadow dhis.' Ena Saray a wrug hy thebeldhyghtya, ytho hi a fias dhyworth hy golok.

[7] El an ARLODH a's kavas ryb fenten a dhowr y'n difeythtir, ryb an fenten war an fordh dhe Shur. [8] Hag ev a leveris, 'Hagar, maghteth Saray, a-ble hwruss'ta dos, ha ple'th esos ta ow mos?' Hi a leveris, 'My a fi dhyworth golok ow mestres, Saray.' [9] Hag el an ARLODH a leveris dhedhi, 'Dehwel dhe'th vestres hag omblegya dhedhi yn-dann hy diwla.' [10] Yn-medh el an ARLODH dhedhi ynwedh, 'Kressya a wrav dha has yn feur, ma na yllir y rekna drefen y vraster.' [11] Hag el an ARLODH a leveris dhedhi,

'Awotta, gans flogh os ta ha ty a dhinyth mab
ha ty a'n henow Yshmael,
a-ban glewas an ARLODH dha alar.

12 Y fydh den kepar hag asen gwyls.
Y dhorn a vydh erbynn pub den,
ha dorn pub den a vydh er y bynn ev,
ha trigys vydh yn fas y vreder oll.'

13 Ytho hi a elwis hanow an ARLODH neb a gewsis gensi, 'Ty yw Duw a'm gwel,' rag hi a leveris, 'A wrugavy ynwedh gweles Duw ha bewa wosa y weles?'[a] 14 Ytho henwys veu an puth, Beer-lahay-roi. Awotta hi yntra Kadesh ha Bered.

15 Ha Hagar a dhinythis mab dhe Abram; hag Abram a elwis hanow y vab a dhinythis Hagar, Yshmael. 16 Hag Abram o hwegh bloodh ha peswar ugens pan dhinythis Hagar Yshmael dhe Abram.

Tokyn an Kevambos

17 Pan o Abram nownsek bloodh ha peswar ugens, an ARLODH a omdhiskwedhas dhe Abram ha leverel dhodho, 'Duw Ollgallosek[b] ov vy. Kerdh a-dheragov, ha bydh divlam. 2 Ha my a wra ow hevambos yntra my ha ty, ha my a wra dha gressya dres eghen.' 3 Ena Abram a godhas war y fas ha Duw a gewsis ganso, ow leverel, 4 'Dhe'm parth evy, awotta ow hevambos genes: ty a vydh an tas a genedhlow pals. 5 Ny vydh dha hanow Abram namoy, mes dha hanow a vydh Abraham, rag my a'th wra an tas a genedhlow pals. 6 Ha my a'th wra dhe dhon meur a frut, ha my a wra kenedhlow ahanas, ha myghternedh a dheu yn-mes ahanas. 7 Ha my a fast ow hevambos yntra my ha ty, ha'th has war dha lergh yn aga henedhow avel kevambos bys vykken, dhe vos Duw dhiso, ha'th has war dha lergh. 8 Ha my a re dhis, ha dhe'th has war dha lergh, an pow mayth esos ow kodriga ynno, oll an tir a Kanan dh'y berghenna bys vykken, ha my a vydh aga Duw.'

9 Hag yn-medh Duw dhe Abraham, 'Dhe'th parth tejy, ty a with ow hevambos, ty ha'th has war dha lergh yn aga

---

a 16:13 *A wrugavy ynwedh gweles Duw ha bewa wosa y weles:* Amendys.

b 17:1 *Duw Ollgallosek:* Ebrow *El Shadday.*

henedhow. [10] Hemm yw ow hevambos a wre'ta y witha, yntra my ha hwi ha'th has war dha lergh. Pub gorreydh ahanowgh a vydh trodreghys. [11] Hwi a wra trodreghi kig agas kudhgen ha hemma a vydh tokyn a'n kevambos yntra my ha hwi. [12] Nebonan yn agas mysk a vo eth dydh y oos a vydh trodreghys, pub flogh gorow der agas henedhow neb yw genys y'th chi po nebonan nag yw dha has jy prenys gans mona dhyworth estren. [13] Neb yw genys y'th chi ha neb yw prenys gans mona a dal bos trodreghys; ow hevambos a vydh a-bervedh y'th kig rag kevambos bys vykken. [14] Gorreydh heb trodreghyans, nag yw trodreghys kig y gudhgen, treghys dhe-ves dhyworth y bobel vydh an enev na; ev re dorras ow hevambos.'

[15] Ha Duw a leveris dhe Abraham, 'Saray dha wreg, ny wre'ta gelwel hy hanow Saray, mes Sara a vydh hy hanow. [16] My a vynn hy benyga ha ri dhis mab dhyworti hi ynwedh, ha hi a dheu ha bos kenedhlow; myghternedh poblow a dheu dhyworti.' [17] Ena Abraham a godhas war y fas ha hwerthin ha leverel yn y golon, 'A vydh flogh dinythys dhe wour kans bloodh y oos? Hag a wra Sara dinythi, deg bloodh ha peswar ugens bloodh hy oos?' [18] Hag yn-medh Abraham dhe Dhuw, 'Unweyth a kwrella Yshmael bewa y'th wolok!' [19] Yn-medh Duw, 'Sara dha wreg a dhinyth mab, ha ty a elow y hanow Ysak, ha my a fast ow hevambos ganso avel kevambos bys vykken rag y has war y lergh. [20] Ha rag Yshmael, my re'th klewas. Awotta, my a wra y venyga, ha gul dhodho don frut, ha'y gressya dres eghen. Ev a dhinyth dewdhek pryns ha my a'n gwra dhe vos kenedhel vras. [21] Mes my a fast ow hevambos gans Ysak, neb a wra Sara y dhinythi dhis y'n termyn ma a'n vledhen a dheu.'

[22] Pan astelsa kewsel ganso, Duw eth yn-bann dhyworth Abraham. [23] Hag Abraham a gemeras Yshmael y vab, ha pub kethwas re bia genys yn y ji, ha peub re bia prenys gans mona, pub gorreydh yn-mysk tus chi Abraham, ha trodreghi kig aga hudhgen an keth jydh na, kepar dell wrussa Duw y leverel dhodho. [24] Abraham o nownsek bloodh ha peswar ugens pan veu trodreghys kig y gudhgen. [25] Hag Yshmael a veu tredhek bloodh pan veu trodreghys kig y gudhgen. [26] An keth jydh na y

feu Abraham hag Yshmael y vab trodreghys; [27] hag oll an wer
a'y ji, an re genys y'n chi, ha'n re prenys gans mona dhyworth
estren, a veu trodreghys ganso.

Mab Ambosys dhe Abraham ha Sara

18 Ha'n ARLODH a omdhiskwedhas dhodho ryb derow
Mamre, pan esa ev a'y esedh yn daras an tylda yn
tomder an jydh. [2] Ev a dhrehevis y dhewlagas ha mires, hag
awotta, yth esa tri gour ow sevel a-dal dhodho, ha pan y's
gwelas ev a bonyas dh'aga metya dhyworth daras an tylda hag
omblegya dhe'n dor [3] ha leverel, 'Ow Arlodh, mar kevis gras
y'th wolok, na dremen yn-rag dres dha was. [4] Bedhes kerghys
neppyth a dhowr, ha golghewgh agas treys ha powes yn-dann an
wedhen, [5] ha my a wra kerghes tamm bara, may konfortyowgh
hwi agas kolon. Wosa henna hwi a yll tremena yn-rag, a-ban re
dheuthewgh dh'agas gwas.' Ytho yn-medhons i, 'Gwra yndella,
kepar dell leversys.' [6] Hag Abraham a fistenas a-berth y'n tylda
dhe Sara ha leverel, 'Fisten, gwra pareusi tri sea[a] a vleus fin.
Toos e, ha gul torthow.' [7] Hag Abraham a bonyas dhe'n chatel
ha kerghes leugh, medhel ha da, ha'y ri dhe dhen yowynk neb
a fistenas dh'y bareusi. [8] Ena ev a gemeras kowles ha leth ha'n
leugh re wrussa y bareusi, ha'y worra a-dheragdha, ha sevel
rybdha yn-dann an wedhen, hag i a dhybris.

[9] I a leveris dhodho, 'Ple'ma Sara dha wreg?' Hag yn-medh
ev, 'Ottahi, a-berth y'n tylda.' [10] Yn-medh ev, 'Yn sur my
a dhehwel dhis y'n vledhen a dheu, hag otta, Sara dha wreg
a's tevydh mab.' Ha Sara a'n klewas orth daras an tylda esa
a-dryv dhodho. [11] Lemmyn, Abraham ha Sara o koth, gyllys
yn kothni, ha ny veu na fella dhe Sara amseryow benenek.
[12] Ytho Sara a hwarthas ynni hi hy honan, ow leverel, 'Wosa my
dhe vos gwedhrys, a vydh plesour dhymm, ha'm arlodh koth
ynwedh?' [13] Yn-medh an ARLODH dhe Abraham, 'Prag y hwrug
Sara hwerthin, ow leverel, "Yw gwir y fedhav ow tinythi flogh,
gyllys koth dell ov?" [14] Eus tra vyth re gales rag an ARLODH?

---

a 18:6 *sea:* Ebrow *sea,* musur sygh a-dro dhe 7.3 liter.

Y'n termyn apoyntys, my a dhehwel dhis, y'n vledhen a dheu,
hag y fydh dhe Sara mab.' [15] Ena Sara a naghas, ow leverel, 'Ny
wrug vy hwerthin,' rag own a's teva. Hag ev a leveris, 'Nansi!
Mes hwerthin a wruss'ta.'

Breus erbynn Sodom

[16] An wer a sevis alena ha mires war-woles troha Sodom; yth
esa Abraham ow kerdhes gansa dh'aga hembronk. [17] Yn-medh
an ARLODH, 'A wrav vy keles dhyworth Abraham an pyth a
wrav, [18] a-ban vydh Abraham ow tos ha bos kenedhel vras ha
gallosek yn sur, hag a-ban vydh pub kenedhel a'n nor benygys
dredho? [19] Rag my re'n dewisas, may hwrella worhemynna
dh'y fleghes ha'y vayni war y lergh, hag i a wra gwitha fordh an
ARLODH, dhe wul ewnder ha gwirvreus, may trollo an ARLODH
war Abraham an pyth re leveris dhodho.' [20] An ARLODH a
leveris ynwedh, 'Rag bos an arm erbynn Sodom ha Gomorra
bras, ha rag bos aga fegh pur boos, [21] my a dheu yn-nans dhe
weles mar kwrussons i yn tien war-lergh an arm re dheuth
dhymmo; ha mar ny wrussons, my a'n gor.'

[22] Ytho an wer a dreylyas alena ha mos troha Sodom; mes
Abraham a sevi hwath dherag an ARLODH. [23] Abraham a dheuth
nes ha leverel, 'A vynn'ta diswul hwath an re wiryon gans an
re dhrog? [24] Martesen y fydh hanterkans den gwiryon a-berth
y'n cita. A vynn'ta dhe wir diswul an tyller heb y sparya rag
an hanterkans den gwiryon usi a-berth y'n cita? [25] Pell bedhes
dhyworthis gul war-lergh an gis ma, ladha an re wiryon gans
an re dhrog, may fo an re wiryon kepar ha'n re dhrog; bedhes
pell dhyworthis! A ny vynn Breusyas oll an nor gul gwirvreus?'
[26] Hag yn-medh an ARLODH, 'Mar kavav hanterkans den
gwiryon a-berth y'n cita, sparya a wrav oll an tyller a'ga govis i.'
[27] Abraham a worthebis, 'Awotta lemmyn, my re vedhas kewsel
orth an Arlodh, ha my doust ha lusu. [28] Martesen y fyll pymp
a'n hanterkans gwiryon. A vynn'ta distrui oll an cita rag pymp
dhe fyllel?' Hag yn-medh ev, 'Mar kavav pymp ha dew ugens,
ny vynnav hy distrui.' [29] Ev a gewsis orto hwath arta ha leverel,
'Martesen y fydh dew ugens kevys ena.' Hag ev a leveris, 'Rag

dew ugens, ny'n gwrav.' [30] Hag ev a leveris dhodho, 'Na vedhes an Arlodh serrys, ha my a vynn kewsel. Martesen y fydh deg warn ugens kevys ena.' Hag ev a leveris, 'Ny'n gwrav mar kavav deg warn ugens.' [31] Ev a leveris, 'Awotta, lemmyn, my re vedhas kewsel orth an Arlodh. Martesen y fydh ugens kevys ena.' Hag ev a leveris, 'Ny vynnav hy distrui rag ugens.' [32] Ev a leveris, 'Na vedhes an Arlodh serrys, ha my a vynn kewsel an torn ma yn unsel. Martesen y fydh deg kevys ena.' Yn-medh ev, 'Ny vynnav vy hy distrui rag deg.' [33] Ha'n ARLODH eth yn-kerdh kettel wrussa astel kewsel dhe Abraham, hag Abraham eth arta dh'y dyller.

Distruyans Sodom ha Gomorra

19 An dhew el a dheuth dhe Sodom gorthugherweyth, ha Lot esa owth esedha orth yet Sodom. Pan y's gwelas, Lot a sevis dh'aga metya hag omblegya, ha'y fas war-tu ha'n leur. [2] Hag yn-medh ev, 'Ow arlydhi, treylyewgh, dell y'gas pysav, a-berth yn chi agas gwas; trigewgh dres nos, ha golghi agas treys. Ena hwi a sev a-varr ha mos war agas fordh.' Yn-medhons i, 'Na vynnyn, ni a vynn spena an nos y'n plen.' [3] Mes ev a ynias warnedha yn fras, hag i a dreylyas dhodho hag entra a-bervedh yn y ji. Ev a wrug kevewi ragdha ha pobas bara heb goll hag i a dhybris. [4] Mes kyns i dhe wrowedha, gwer an cita, gwer Sodom, a dheuth oll a-dro dhe'n chi, yowynk ha loos, oll an bobel, dhyworth pub le, [5] hag i a elwis Lot ha leverel dhodho, 'Ple'ma an wer a dheuth dhis nyhewer? Doro i yn-mes dhyn ni, may hwryllyn aga aswon.' [6] Lot eth yn-mes dhedha orth an daras, ha degea an daras a-dryv dhodho, [7] ha leverel, 'Ow breder, my a'gas pys, na wrewgh tra mar debel. [8] Awotta lemmyn, yma dhymm diw vyrgh na aswonsons gour. Gesewgh vy dh'aga dri yn-mes dhywgh, ha gwrewgh hwi dhedha dell vo plegadow dhywgh, saw na wrewgh tra vyth dhe'n wer ma. Rag henna y teuthons i yn-dann woskes ow tho vy.' [9] Mes yn-medhons i, 'Sav a-denewen!' Hag yn-medhons i arta, 'An gwas ma re dheuth omma avel alyon, hag ev a vedh agan breusi. Lemmyn ni a vynn dha dhyghtya gweth es an re

na.' Hag i a waskas yn harow war an gour, war Lot, ha dos nes, rag terri an daras. [10] Mes an wer a worras aga dorn yn-mes ha tenna Lot a-bervedh y'n chi dhedha ha degea an daras. [11] Hag i a weskis an wer esa orth daras an chi gans dellni, byghan ha bras, ma na allsons kavos an daras.

[12] Yn-medh an wer[a] dhe Lot, 'Eus tus erel genes omma? Deuvyon[b], ha'th vebyon ha'th vyrghes, ha piw pynag a vo dhis y'n cita – doro i mes a'n tyller, [13] rag ni a vynn distrui an tyller ma rag bos aga garm gyllys bras dherag an ARLODH, ha'n ARLODH re'gan danvonas dh'y dhistrui.' [14] Ha Lot eth yn-mes ha kewsel gans y dheuvyon a dhemedhis y vyrghes ha leverel, 'Sevewgh yn-bann, kewgh yn-kerdh yn-mes a'n tyller ma, rag an ARLODH a vynn distrui an cita ma.' Mes dh'y dheuvyon yth heveli ev dhe vos den ow kul ges.

[15] Pan dheuth golow dydh, an eledh a ynias war Lot, ow leverel, 'Sav yn-bann, kemmer dha wreg ha'th tiw vyrgh usi omma ma na vi diswrys yn kessydhyans an cita.' [16] Mes ev a dhelatyas, ytho an wer a settyas dalghen yn y leuv ha leuv y wreg ha leuv y dhiw vyrgh, a-ban gemeras an ARLODH truedh anodho; hag i a'n dros yn-mes, ha'y worra mes a'n cita [17] Pan wrussens aga dri yn-mes, yn-medhons,[c] 'Fi rag dha vewnans. Na wra mires a-dryv dhis, na gortos le vyth y'n plen a-dro; fi dhe'n menydh ma na vi diswrys.' [18] Hag yn-medh Lot dhedha, 'A, nansi, ow Arlodh! [19] Awotta lemmyn, dha servont re gavas gras y'th wolok ha ty re gressyas dha dregeredh re wruss'ta genev ow sawya ow bewnans; ha ny allav fia dhe'n menydh, rag own a'n droktra dhe'm kemeres ha my dhe verwel. [20] Awotta lemmyn, ogas yw an cita ma dhe fia dhedhi, ha byghan yw hi. A, gas vy dhe skapya di (a nyns yw hi onan byghan?) ha'm enev a vyw.' [21] Hag yn-medh ev dhodho, 'Otta, my a wront dhis dha vynnas y'n mater ma ynwedh. Ny wrav vy domhwel an cita ma

---

a 19:12 *an wer:* Henn yw an dhew el.

b 19:12 *Deuvyon:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *Deuv.*

c 19:17 *yn-medhons:* Ow sewya an Septuagint, an Syriek ha'n Vulgat. Ebrow *yn-medh ev.*

re wruss'ta kewsel anedhi. [22] Gwra fistena, fi di, rag ny allav gul tra vyth erna dhyffi di.' Rag henna an cita a veu gelwys Soar. [23] Drehevys veu an howl war an dor pan entras Lot yn Soar.

[24] Ena an ARLODH a asas glaw loskven dhe godha war Sodom ha Gomorra ha tan dhyworth an ARLODH yn-mes a nev. [25] Hag ev a dhomhwelas an citys na hag oll an plen a-dro ha trigoryon oll an citys ha'n pyth esa ow tevi war an dor. [26] Mes gwreg Lot, esa a-dryv dhodho, a viras war-dhelergh ha mos ha bos pilar a holan.

[27] Hag Abraham eth myttin a-varr dhe'n tyller may hwrussa sevel dherag an ARLODH. [28] Ev a viras war-woles troha Sodom ha Gomorra ha trohag oll an plen a-dro, ha gweles, hag otta, yth esa mog an pow ow mos yn-bann kepar ha mog fornes.

[29] Ha pan dhistruis Duw citys an plen, Duw a borthas kov a Abraham ha danvon Lot yn-mes a gres an terros pan dhomhwelas an citys mayth esa Lot trigys a-bervedh ynna.

Moab hag Ammon

[30] Lemmyn Lot eth yn-bann mes a Soar ha triga y'n vro venydhyek ha'y dhiw vyrgh ganso, rag own a'n jeva a driga yn Soar. Ytho yth esa trigys yn kav, ev ha'y dhiw vyrgh. [31] Ha'n kynsa genys a leveris dhe'n yowynka, 'Koth yw agan tas ha nyns eus gour vyth y'n norvys a dheffo a-bervedh dhyn ni warlergh gis oll an norvys. [32] Deun, gwren ni gul dh'agan tas eva gwin ha ni a wrowedh ganso, may hyllyn gwitha has der agan tas.' [33] Hag i a wrug dh'aga thas eva gwin an nos na, ha'n kynsa genys a dheuth ha growedha gans hy thas. Ny wodhva ev pan wrowedhas hi, na pan sevis yn-bann. [34] Ha ternos y hwarva an kynsa genys dhe leverel dhe'n yowynka, 'Awotta, my a wrowedhas de gans ow thas. Gwren ni gul dhodho eva gwin haneth ynwedh, ha ke tejy dhe wrowedha ganso, may hyllyn gwitha has der agan tas.' [35] Ytho i a wrug dh'aga thas eva gwin an nos na ynwedh, ha'n yowynka a sevis yn-bann ha growedha ganso, ha ny wodhva ev pan wrowedhas hi, na pan sevis hi yn-bann. [36] Ytho, diw vyrgh Lot a goncevyas der aga thas. [37] Ha'n kynsa genys a dhinythis mab ha gelwel y hanow Moab; an

keth hemma yw tas an Moabysi bys y'n jydh hedhyw. 38 Ha'n yowynka, hi ynwedh a dhinythis mab ha gelwel y hanow Ben-ammi; an keth hemma yw tas an Ammonysi bys y'n jydh hedhyw.

Abraham ha Sara yn Gerar

20 Abraham eth alena troha tir an Negeb ha triga yntra Kadesh ha Shur; hag yth esa trigys yn Gerar avel alyon. 2 Yn-medh Abraham a-dro dhe Sara y wreg, 'Ow hwor yw hi,' hag Abimelek, myghtern Gerar, a dhanvonas dhe gemeres Sara. 3 Mes Duw a dheuth dhe Abimelek yn hunros yn nos ha leverel dhodho, 'Awotta, den marow os ta, drefen an venyn re wruss'ta kemeres; rag demedhys yw hi dhe wour.' 4 Mes ny wrussa Abimelek dos nes dhedhi, ytho yn-medh ev, 'Arlodh, a vynn'ta ladha ynwedh kenedhel wiryon? 5 A ny leveris ev y honan dhymm, "Ow hwor yw hi"? Ha hi hy honan a leveris, "Ow broder yw ev." Gans kolon lan ha diwleuv wiryon y hwrug vy hemma.' 6 Hag yn-medh Duw dhodho yn hunros, 'My ynwedh a wor ty dhe wul hemma gans kolon lan, rag my ow honan a'th withas orth pegha er ow fynn. Ytho ny wrug vy dha asa dh'y thochya. 7 Lemmyn ytho, daskor y wreg dhe'n gour, rag profos yw ev, hag ev a bys ragos, ha ty a vyw. Mes mar ny wredh hy daskor, gwra godhvos ty dhe verwel yn sur, ty ha myns eus dhis.'

8 Ytho Abimelek a sevis myttin a-varr ha gelwel oll y wesyon ha derivas dhedha oll an taklow ma yn aga skovornow, ha'n wer a borthas own bras. 9 Ena Abimelek a elwis Abraham ha leverel dhodho, 'Pandr'a wruss'ta gul dhyn ni, ha fatel beghis vy er dha bynn, may hwruss'ta dri pegh meur warnav vy ha war ow gwlaskor? Ty re wrug dhymmo vy taklow na dalvia bos gwrys.' 10 Hag yn-medh Abimelek dhe Abraham, 'Pandr'a veu dha entent, ow kul yndelma?' 11 Hag yn-medh Abraham, 'Rag my a brederis, Yn sur, nyns eus own Duw y'n tyller ma, hag i a'm ladh drefen ow gwreg. 12 Byttegyns, ow hwor yw hi yn hwir; myrgh ow thas yw hi, mes nyns yw hi myrgh ow mamm, ha hi a dheuth ha bos gwreg dhymm. 13 Ha pan wrug Duw

dhymm gwandra dhyworth chi ow thas, my a leveris dhedhi, "Ottomma kuvder a wre'ta gul ragov. Pub le may teun dhodho, lavar ahanav, Ow broder yw ev."' [14] Hag Abimelek a gemeras deves hag oghen ha kethwesyon ha maghtethyon ha'ga ri dhe Abraham, ha daskor dhodho Sara y wreg. [15] Hag yn-medh Abimelek, 'Awotta, yma ow thir a-dheragos. Gwra triga le may fo plegadow dhis.' [16] Ha dhe Sara yn-medh ev, 'Awotta, my re ros dhe'th vroder mil vath arghans. Hemm yw rag kudha an offens er dha bynn yn dewlagas peub eus genes; hag yn puptra ewnhes os ta.' [17] Ytho Abraham a bysis war Dhuw ha Duw a sawyas Abimelek ha'y wreg ha'y vaghtethyon, hag i a dhinythis fleghes. [18] Rag an ARLODH re wrussa degea oll an torrow yn chi Abimelek drefen Sara, gwreg Abraham.

Dinythyans Ysak

21 An ARLODH eth dhe weles Sara dell wrussa leverel, ha'n ARLODH a wrug dhe Sara kepar dell lavarsa. [2] Rag Sara a goncevyas ha dinythi mab rag Abraham yn y henys, y'n termyn may hwrussa Duw kewsel anodho. [3] Hag Abraham a elwis hanow y vab re wrussa Sara dinythi dhodho, Ysak. [4] Abraham a drodroghas y vab Ysak pan veu eth dydh y oos, dell wrussa Duw erghi dhodho. [5] Hag Abraham o kans bloodh y oos pan veu y vab Ysak genys dhodho. [6] Yn-medh Sara, 'Duw re wrug dhymm hwerthin, ha peub a'm klew a hwerth genev vy.' [7] Hag yn-medh hi, 'Piw a wrussa leverel dhe Abraham Sara dhe ri an vronn dhe vebyon? Rag my re dhinythis mab dhodho yn y henys.'

[8] An flogh a devis hag a veu didhenys; hag Abraham a wrug kevewi bras an keth jydh may feu Ysak didhenys. [9] Ha Sara a welas mab Hagar an Ejypcyanes a wrussa dinythi dhe Abraham, ow kul ges. [10] Ytho, yn-medh hi dhe Abraham, 'Tewl yn-mes an gethes ma ha'y mab, rag ny vydh mab an gethes ma her gans ow mab, gans Ysak.' [11] Pur dhrog o an dra yn golok Abraham drefen y vab. [12] Hag yn-medh Duw dhe Abraham, 'Na vedhes drog y'th wolok drefen an maw, na drefen dha gethes. Goslow orth lev Sara yn puptra re leveris dhis rag der Ysak y fydh

dha has henwys. 13 Hag a has mab an gethes my a vynn gul
kenedhel ynwedh rag yth yw dha has jy.' 14 Ytho Abraham a
sevis yn-bann ternos vyttin a-varr ha kemeres bara ha kroghen
dowr ha'ga ri dhe Hagar orth aga gorra war hy diwskodh, ha'n
flogh, ha'y danvon dhe-ves. Hi eth yn-kerdh ha gwandra yn
difeythtir Beer-sheba.

15 Ha gyllys an dowr y'n groghen, hi a dewlis an flogh yn-
dann onan a'n bosow. 16 Hi eth hag esedha a-dal dhodho, pell
lowr, a-dro dhe denn gwarak, rag hi a leveris, 'Na as vy dhe
weles mernans an flogh.' Ha hi a esedhas a-dal dhodho, ha
drehevel hy lev hag ola. 17 Duw a glewas lev an maw, hag el
Duw a elwis dhe Hagar mes a nev ha leverel dhedhi, 'Pandr'a
hwer dhis, Hagar? Na gemmer own rag Duw re glewas lev an
maw le may ma. 18 Sav yn-bann, drehav an maw yn-bann, syns
e er dha dhorn, rag my a vynn y wul kenedhel vras.' 19 Ena
Duw a ygoras hy dewlagas ha hi a welas puth dowr; hi eth, ha
lenwel an groghen a dhowr ha'y ri dhe'n maw dhe eva. 20 Hag
yth esa Duw gans an maw hag ev a devis ha triga y'n difeythtir
ha dos ha bos sether. 21 Yth esa trigys yn difeythtir Paran; ha'y
vamm a gemeras gwreg ragdho mes a bow Ejyp.

Kevambos Kres yn Beer-sheba

22 Y'n termyn na, Abimelek, ha Fikol pennhembrenkyas y lu,
a leveris dhe Abraham, 'Yma Duw genes yn puptra a wre'ta.
23 Lemmyn, to dhymmo omma re Dhuw na wre'ta ow tholla vy
na hwath ow henedh nag ow linnyeth, mes dyghtya vy ha'n tir
may feus trigys ynno, war-lergh an tregeredh a wrug vy dhiso
jy.' 24 Hag yn-medh Abraham, 'My a'n te.'

25 Abraham a reprevas Abimelek drefen puth dowr re wrussa
gwesyon Abimelek settya dalghen ynno gans nerth. 26 Hag yn-
medh Abimelek, 'Ny wonn piw re wrug hemma. Ny wrussys
ty dha honan y dherivas dhymm, na ny wrug vy klewes
anodho kyns hedhyw.' 27 Hag Abraham a gemeras deves hag
oghen ha'ga ri dhe Abimelek, ha'ga dew a wrug kevambos.
28 Abraham a worras a-denewen seyth ones a'n flock. 29 Hag
Abimelek a leveris dhe Abraham, 'Pyth yw an seyth ones

ma re wruss'ta aga gorra aga honan?' 30 Yn-medh ev, 'Ty a
dhegemmer an seyth ones ma a'm leuv vy dhe vos dustuni
ragov, my dhe balas an puth ma.' 31 Rag hemma ev a elwis an
tyller ma Beer-sheba drefen i dhe di ena, aga dew. 32 Ytho i a
wrug kevambos yn Beer-sheba. Ena Abimelek a sevis yn-bann,
ha Fikol pennhembrenkyas y lu, hag i a dhehwelis dhe bow an
Filistysi. 33 Abraham a blansas tamarysken yn Beer-sheba ha
gelwel ena war hanow an ARLODH, Duw heb diwedh.[a] 34 Hag
yth esa Abraham trigys avel alyon yn pow an Filistysi lies dydh.

Sakrifis Ysak

22 Wosa an hwarvosow ma Duw a brovas Abraham
ha leverel dhodho, 'Abraham!' Hag yn-medh ev,
'Awottavy.' 2 Yn-medh ev, 'Kemmer dha vab, dha unn vab Ysak
a gerydh, ha ke dhe bow Moria ha'y offra ena avel offryn leskys
war onan an menydhyow a lavarav dhis.' 3 Ytho Abraham a
sevis yn-bann ternos a-varr, dibra y asen, ha kemeres dew
a'y wer yowynk ganso hag Ysak y vab. Hag ev a droghas an
keunys rag an offryn leskys, ha sevel ha mos dhe'n tyller a
leveris Duw dhodho. 4 An tressa dydh, Abraham a dhrehevis y
dhewlagas ha gweles an tyller a-bell. 5 Hag yn-medh Abraham
dh'y wer yowynk, 'Gortewgh omma gans an asen ha my ha'n
maw a vynn mos enos ha gordhya, ha dehweles dhywgh arta.'
6 Hag Abraham a gemeras keunys an offryn leskys ha'y worra
war Ysak y vab. Ev a gemeras an tan y'n y dhorn ha kollell hag
i eth aga dew war-barth. 7 Hag Ysak a gewsis orth Abraham y
das ha leverel, 'Ow thas!' Hag ev a leveris, 'Ottavy, ow mab.'
Yn-medh ev, 'Otta an tan ha'n keunys, mes ple'ma'n on rag an
offryn leskys?' 8 Hag yn-medh Abraham, 'Duw y honan a brovi
an on rag offryn leskys, ow mab.' Ytho i eth aga dew war-barth.

9 Pan dheuthons dhe'n tyller a leveris Duw dhodho, Abraham
a dhrehevis alter, hag araya an keunys, ha kelmi Ysak y
vab, ha'y worra war an alter a-ugh an keunys. 10 Abraham a
ystynnas y dhorn ha kemeres an gollell dhe ladha y vab. 11 Mes

---

a 21:33 *Duw heb diwedh:* Ebrow *El Olam.*

el an ARLODH a elwis dhodho mes a nev ha leverel, ‘Abraham, Abraham!’ Hag yn-medh ev, ‘Ottavy.’ [12] Yn-medh ev, ‘Na ystyn dha dhorn war an maw, na gul tra vyth dhodho, rag lemmyn my a wor ty dhe berthi own a Dhuw, a-ban na wruss’ta skonya a ri dhymm dha vab, dha unn vab.’ [13] Hag Abraham a dhrehevis y dhewlagas hag awotta, war y lergh hordh maglennys der y gern yn prysk. Hag Abraham eth ha kemeres an hordh ha’y offrynna avel offryn leskys yn le y vab. [14] Abraham a elwis hanow an tyller na ‘An ARLODH a brovi,’ dell yw leverys bys y’n jydh hedhyw, ‘War venydh an ARLODH y fydh proviys.’

[15] El an ARLODH a elwis dhe Abraham mes a’n nevow an nessa torn. [16] Hag ev a leveris, ‘Ren ow honan, my re dos,’ yn-medh an ARLODH, ‘rag ty re wrug an dra ma ha ny skonsys ri dha vab, dha unn vab, [17] my a wra dha venyga yn surredi, ha kressya dha has kepar ha ster an nevow ha kepar ha’n tewes war dreth an mor, ha’th has a wra erita yet y eskerens. [18] Hag y’th has y fydh kenedhlow oll y’n norvys owth omvenyga, rag ty re woslowas orth ow lev.’ [19] Ena Abraham a dhehwelis dh’y dus yowynk hag i a sevis yn-bann ha mos war-barth dhe Beer-sheba, hag yth esa Abraham trigys yn Beer-sheba.

[20] Lemmyn wosa an taklow ma, y feu derivys dhe Abraham ow leverel, ‘Awotta, Milka, hi ynwedh, re dhinythis mebyon dhe’th vroder Nahor, [21] Us, y gynsa genys ha Buz y vroder ha Kemuel, tas Aram, [22] ha Kesed ha Hazo ha Pildash ha Yidlaf ha Bethuel.’ [23] Bethuel a dhinythis Rebeka. Milka a dhinythis an eth ma dhe Nahor, broder Abraham. [24] Ha’y iswrek, Reuma hy hanow, a dhinythis ynwedh Tebagh ha Gaham ha Tahash ha Maaka.

Mernans Sara

23 Sara o seyth bloodh ha hwegh ugens – bledhynnyow bewnans Sara. [2] Ha Sara a verwis yn Kiryath-arba, honn yw Hebron yn pow Kanan, hag Abraham a dheuth dhe gyni rag Sara hag ola rygdhi. [3] Ena Abraham a sevis yn-bann dhyworth an korf ha kewsel orth mebyon Heth ow leverel, [4] ‘My yw alyon ha godriger yn agas mysk; grontyewgh

dhymm perghenogeth rag ynkleudhva genowgh, may hylliv
ynkleudhyas an korf mes a'm golok.' [5] Mebyon Heth a
worthebis Abraham ow leverel dhodho, [6] 'Goslow orthyn, ow
arlodh; pryns Duw os ta yn agan mysk. Ynkleudh an korf y'th
tewis a'gan ynkleudhvaow. Den vyth ahanan ny vynn nagha
dhis y ynkleudhva dhe ynkleudhyas an korf.' [7] Hag Abraham
a sevis hag omblegya dhe dus an pow, dhe vebyon Heth, [8] ha
kewsel orta ow leverel, 'Mars yw bodh agas brys my dhe
ynkleudhyas an korf mes a'm golok, goslowewgh orthiv ha pled
gans Efron mab Sohar ragov, [9] may rollo dhymm kav Makpela
usi dhodho, orth penn y bark. Re wrello y ri dhymm orth pris
leun yn agas mysk, avel perghenogeth rag ynkleudhva.' [10] Yth
esa Efron owth esedha yn-mysk mebyon Heth, hag Efron an
Hittyas a worthebis Abraham yn klewans mebyon Heth, a beub
esa ow tremena dre yet an cita, ow leverel, [11] 'Nansi, ow arlodh,
goslow orthiv. My a re dhis an park ha'n kav usi ynno; yn
golok mebyon ow fobel my a'n re dhis. Gwra ynkleudhyas an
marow usi genes.' [12] Hag Abraham a omblegyas dherag pobel
an pow. [13] Hag ev a gewsis orth Efron, yn klewans pobel an
pow, ow leverel, 'Mes mar mynnydh, klew vy my a'th pys. My
a re an mona rag an park. Kemmer e dhyworthiv, ha my a
vynn ynkleudhyas ena an marow usi dhymm.' [14] Hag Efron a
worthebis Abraham, ow leverel dhodho, [15] 'Ow arlodh, goslow
orthiv. An tir a dal peswar kans shekel arghans. Pyth yw
henna yntra ty ha my? Gwra ynkleudhyas an marow usi genes.'
[16] Abraham a woslowas orth Efron, hag Abraham a bosas dhe
Efron an arghans re lavarsa yn klewans mebyon Heth, peswar
shekel a arghans war-lergh usadow an varchons. [17] Ytho park
Efron a veu statyes, esa yn Makpela a-dal Mamre: an park ha'n
kav esa ynno hag oll an gwydh esa y'n park yn oll an emlow
a-dro, [18] dhe Abraham avel possessyon dherag mebyon Heth,
dherag peub esa owth entra dre yet y cita.[a] [19] Wosa hemma,
Abraham a ynkleudhyas Sara y wreg y'n kav a bark Makpela
a-dal Mamre, yw Hebron yn pow Kanan. [20] Ha'n park ha'n kav

---

a 23:18 *y cita:* Efron.

usi ynno a veu statyes dhe Abraham gans mebyon Heth avel perghenogeth rag ynkleudhva.

Ysak ha Rebeka

24 Gyllys koth o Abraham yn y dhedhyow, ha'n ARLODH re venygsa Abraham yn puptra. [2] Hag yn-medh Abraham dh'y servont, an kottha a'y vayni esa ow rewlya war buptra esa dhodho, 'Gorr dha leuv yn-dann ow mordhos, my a'th pys, [3] ha my a wra dhis ti re'n ARLODH, Duw an nevow ha Duw an norvys, na wre'ta kemeres gwreg rag ow mab a vyrghes an Kananysi, mayth esov trigys yn aga mysk. [4] Mes ke dhe'm pow vy ha dhe'm kerens ha kemmer gwreg rag ow mab, rag Ysak.' [5] Hag yn-medh an servont dhodho, 'Martesen ny vynn an venyn dos war ow lergh a-ji dhe'n pow ma. A godh dhymm gul dhe'th vab dehweles dhe'n pow may hwruss'ta dos dhyworto?' [6] Yn-medh Abraham dhodho, 'Bydh war na wre'ta gul dhe'm mab dehweles ena. [7] An ARLODH Duw a'n nevow neb a'm kemeras dhyworth chi ow thas ha pow ow genesigeth[a] ha neb a gewsis genev ha neb a dos dhymm, ow leverel, "My a re an pow ma dhe'th has," ev a dhanvon y el a-dheragos, ha ty a gemmer gwreg rag ow mab alena. [8] Mes mar ny vynn an venyn dos war dha lergh, ena kwit vedhydh a'm ti ma; saw na wra dhe'm mab dehweles ena.' [9] Ha'n servont a worras y leuv yn-dann vordhos Abraham y arlodh ha ti dhodho a-dro dhe'n dra ma.

[10] Ena an servont a gemeras deg kowrvargh mes a gowrvergh y arlodh, ha mos yn-kerdh, gans oll an taklow da a'y arlodh yn y leuv. Ev a sevis ha mos dhe Aram Naharaym bys yn cita Nahor. [11] Hag ev a wrug dhe'n kowrvergh mos war benn dewlin a-ves dhe'n cita ryb puth dowr y'n gorthugher pan esa an benenes ow tos yn-mes dhe denna dowr, [12] hag ev a leveris, 'A ARLODH, Duw ow arlodh Abraham, gront dhymm sewena hedhyw my a'th pys ha diskwa tregeredh dhe'm arlodh Abraham. [13] Ottavy ow sevel ryb an fenten a dhowr, hag yma

---

a 24:7 *genesigeth:* Po *neshevin.*

myrghes tus an cita ow tos yn-mes dhe denna dowr. [14] An
vowes may lavarav dhedhi, “Gorr dha bycher yn-nans, my a’th
pys, may hylliv eva,” ha hi a worthyp, “Yv, ha my a re dowr
dhe’th kowrvergh ynwedh” – gas hi dhe vos neb re wrussys
hy apoyntya rag dha was Ysak, hag yndella my a wor ty dhe
dhiskwedhes tregeredh dhe’m arlodh.’

[15] Kyns ev dhe worfenna y gows, awotta, yth esa Rebeka ow
tos yn-mes – genys o hi dhe Bethuel mab Milka, gwreg Nahor,
broder Abraham – gans hy fycher war hy skoodh. [16] An vowes
o maghteth pur deg hy semlans, gwerghes nag o aswonys gans
gour vyth. Hi eth yn-nans dhe’n fenten ha lenwel hi fycher
ha dos yn-bann. [17] Ena an servont a bonyas rag hy metya, ha
leverel, ‘Ro dhymm banna dowr a’th pycher dhe eva, my a’th
pys.’ [18] Yn-medh hi, ‘Yv, ow arlodh,’ ha hi a fyskas dhe worra
yn-nans hy fycher war hy dorn ha ri dhodho dhe eva. [19] Wosa
gorfenna ri dhodho dhe eva, yn-medh hi, ‘My a denn dowr
rag dha gowrvergh ynwedh bys pan worfennons eva.’ [20] Ytho
hi a fyskas ha gwakhe hy fycher y’n new ha ponya arta dhe’n
puth dhe denna, ha hi a dennas rag oll y gowrvergh. [21] An gour
a viras orti glew, heb kewsel, dhe wodhvos mar kwrussa an
ARLODH spedya y negys po na wrussa.

[22] Wosa an kowrvergh dhe worfenna eva, an gour a gemeras
bysow owrek, hanter shekel hy foos, ha dew vreghellik rag hy
diwla, deg shekel owr aga foos, [23] ha leverel, ‘Piw os ta myrgh
dhodho? Lavar dhymm, my a’th pys. Eus tyller yn chi dha das
ragon dhe driga dres nos?’ [24] Hag yn-medh hi dhodho, ‘My yw
myrgh Bethuel, mab Milka a wrug hi dinythi dhe Nahor.’ [25] Hi
a leveris dhodho ynwedh, ‘Yma meur a gala ha boos rag an
kowrvergh genen ni, ha tyller dhe driga dres nos.’ [26] An gour
a omblegyas ha gordhya an ARLODH, [27] ha leverel, ‘Benyges re
bo an ARLODH, Duw ow arlodh Abraham, na wrug forsakya y
dregeredh ha’y wiryonedh troha’m arlodh. An ARLODH re’m
hembronkas yn ewn dhe ji breder ow arlodh.’

[28] Ytho an vowes a bonyas ha derivas an taklow ma dhe ji
hy mamm. [29] Dhe Rebeka yth esa broder, Laban y hanow;

ha Laban a bonyas yn-mes dhe'n gour, bys y'n fenten. [30] Pan welas an bysow ha'n breghelligow war dhiwla y hwor ha klewes geryow Rebeka y hwor, ow leverel, 'Yndella re wrug an gour kewsel genev,' yth eth bys y'n gour, hag awotta, yth esa ow sevel ryb an kowrvergh ryb an fenten. [31] Yn-medh ev, 'Deus a-bervedh, ty venygys gans an ARLODH. Prag yth esos ta ow sevel a-ves? My re bareusis an chi, ha tyller rag an kowrvergh.' [32] Ytho an gour a dheuth a-bervedh y'n chi ha diveghya an kowrvergh ha ri kala ha boos rag an kowrvergh, hag yth esa dowr dhe wolghi y dreys ha treys an wer esa ganso. [33] Boos a veu gorrys a-dheragdho dhe dhybri, mes ev a leveris, 'Ny vynnav dybri kyns my dhe dherivas ow negys.' Yn-medh ev, 'Kows.'

[34] Ytho yn-medh ev, 'Servont Abraham ov vy, [35] ha'n ARLODH re venygas ow arlodh yn fras, hag ev re dheuth ha bos bras; ev re ros dhodho deves ha chatel, arghans hag owr, kethyon ha maghtethyon, kowrvergh hag asenes. [36] Ha Sara, gwreg ow arlodh a dhinythis dhodho mab wosa hy bos devedhys ha bos koth, hag ev a ros dhodho puptra eus dhodho. [37] Ow arlodh re wrug dhymm ti, ow leverel, "Na gemmer gwreg rag ow mab dhyworth myrghes an Kananysi, mayth esov trigys yn aga fow; [38] mes ke dhe ji ow thas ha dhe'm teylu vy ha kemmer gwreg rag ow mab." [39] Ha my a leveris dhe'm arlodh, "Martesen ny vynn an venyn dos war ow lergh." [40] Mes yn-medh ev dhymm, "An ARLODH, mayth esov ow kerdhes dheragdho, a dhanvon y el genes, neb a wra seweni dha fordh, ha ty a gemmer gwreg rag ow mab dhyworth ow theylu, ha dhyworth chi ow thas. [41] Kwit vedhydh a'm ti pan dhyffi dhe'm teylu; mar ny vynnons hy ri dhis, kwit vedhydh a'm ti."

[42] 'My a dheuth dhe'n fenten hedhyw, ha my a leveris, "A ARLODH, Duw ow arlodh Abraham, mars esos ta ow spedya ow negys mayth esov ow mos warnodho, [43] ottavy ow sevel ryb an fenten a dhowr. Mars eus gwerghes ow tos yn-mes dhe denna ha my a lever dhedhi, 'Gas vy dhe eva banna dowr a'th pycher, my a'th pys,' [44] ha mar lever hi dhymm, 'Yv, ha my a denn

dowr rag dha gowrvergh ynwedh:' bedhes homma an venyn re wrug an ARLODH hy apoyntya rag mab ow arlodh."

45 'Kyns my dhe worfenna kewsel y'm kolon, awotta, yth esa Rebeka ow tos yn-mes, hy fycher war hi skoodh ha hi eth yn-nans dhe'n fenten ha tenna. My a leveris dhedhi, "Gas vy dhe eva, my a'th pys." 46 Hi a fyskas ha gorra yn-nans hy fycher dhyworth hy skoodh, ha leverel, "Yv, ha my a re dhe'th kowrvergh dhe eva ynwedh." Ytho my a evas; ha hi a ros dhe'n kowrvergh dhe eva ynwedh. 47 Ena my a wovynnas orti, "Piw os ta myrgh dhodho?" Hi a leveris, "Myrgh Bethuel, mab Nahor a dhinythis Milka dhodho." Ytho my a worras an bysow war hy dewfrik ha'n breghelligow war hy diwvregh. 48 Ena my a omblegyas ha gordhya an ARLODH ha benyga an ARLODH, Duw ow arlodh Abraham, neb a'm hembronkas war an fordh wir dhe gemeres myrgh broder ow arlodh rag y vab. 49 Ha lemmyn, mars esowgh ow kul tregeredh ha lelder gans ow arlodh, leverewgh e dhymm, ha mar nyns esowgh, leverewgh e dhymm, may hwrylliv treylya dhe'n dyghow po dhe'n kledh.'

50 Ena Laban ha Bethuel a worthebis, ow leverel, 'Devedhys yw hemma a'n ARLODH. Ny yllyn leverel tra vyth dhiso, na drog na da. 51 Awotta Rebeka a-dheragos. Kemmer hi ha mos yn-kerdh. Hi a vydh gwreg dhe vab dha arlodh, dell leveris an ARLODH.'

52 Pan glewas servont Abraham aga lavarow, ev a omblegyas troha'n leur dherag an ARLODH. 53 Ena an servont a gemeras yn-mes lestri arghans ha lestri owr ha dillas, ha'ga ri dhe Rebeka, ha rohow drudh a ros ev dh'y broder ha dh'y mamm. 54 Ytho i a dhybris hag eva, ev ha'n wer esa ganso, hag ostya dres nos. I a sevis myttinweyth, hag yn-medh ev, 'Danvenewgh vy dhe'm arlodh.' 55 Ena yn-medh hy broder ha'y mamm, 'Gas an vowes dhe wortos genen nebes dedhyow, po deg dydh, ena hi a wra mos.' 56 Yn-medh ev dhedha, 'Na wrewgh ow delatya, a-ban spedyas an ARLODH ow fordh, danvenewgh vy yn-kerdh, ha my a dhe'm arlodh.' 57 Yn-medhons i, 'Gwren ni gelwel an vowes ha govyn orti hy honan.' 58 Hag i a elwis Rebeka, ha

leverel dhedhi, ‘A vynn’ta mos gans an gour ma?’ Yn-medh hi, ‘Mynnav.’ 59 Ena i a dhanvonas yn-kerdh Rebeka aga hwor ha’y
mammeth, ha servont Abraham ha’y wer. 60 Hag i a venygas
Rebeka ha leverel dhedhi,

‘Agan hwor os ta;
re bi mamm dhe vilyow a dhegow a vilyow,

ha re berghenno dha has
yet an re a’s kas.’

61 Rebeka ha’y maghtethyon a sevis ha marghogeth war an kowrvergh ha sewya an gour; yndella an servont a gemeras Rebeka ha mos yn-kerdh.

62 Lemmyn Ysak re dhothya dhyworth Beer-lahay-roi; yth esa trigys y’n Negeb. 63 Ysak eth yn-mes dhe brederi y’n gwel y’n gorthugher, hag ev a viras war-vann hag awotta kowrvergh ow tos. 64 Ha Rebeka a viras war-vann ha gweles Ysak, ha diyskynna dhyworth an kowrvargh. 65 Yn-medh hi dhe’n servont, ‘Piw yw an gour ma ow kerdhes y’n gwel dh’agan metya?’ An servont a leveris, ‘Ow arlodh yw.’ Ytho hi a gemeras an vayl hag omgudha. 66 Ha’n servont a dherivas dhe Ysak puptra re wrussa. 67 Ena Ysak a’s dros a-berth yn tylda Sara y vamm hag ev a gemeras Rebeka ha hi eth ha bos y wreg; hag ev a’s karas. Yndella Ysak a veu konfortys wosa mernans y vamm.

25 Ena Abraham a gemeras gwreg aral, Ketura hy hanow, 2 ha hi a dhinythis dhodho Zimran ha Yokshan ha Medan ha Midyan hag Yshbak ha Shuah. 3 Mes Yokshan a dhinythis Sheba ha Dedan. Mebyon Dedan a veu Asshurim, ha Letushim, ha Leummim. 4 Mebyon Midyan a veu Efa, hag Efer ha Hanok hag Abida hag Eldaa. Oll an re ma a veu mebyon Ketura. 5 Hag Abraham a ros puptra esa ganso dhe Ysak. 6 Mes dhe vebyon y iswragedh, Abraham a ros rohow ha’ga danvon dhe-ves dhyworth y vab Ysak, hag ev hwath yn fyw, dhe’n est, troha pow an est.

Mernans Abraham

7 An re ma yw bledhynnyow bewnans Abraham, a vewas ev:
pymthek bloodh hag eth ugens. 8 Ena Abraham a dremenas
hag a verwis yn kothni dha, den koth, leun a vledhynnyow,
hag y feu kuntelys dh'y bobel. 9 Y vebyon Ysak hag Yshmael
a'n ynkleudhyas y'n kav Makpela orth park Efron mab Soar
an Hittyas, usi a-dal Mamre, 10 an park a brenas Abraham
dhyworth mebyon Heth. Abraham a veu ynkleudhys ena gans
y wreg Sara. 11 Wosa mernans Abraham, Duw a venygas Ysak
y vab hag Ysak esa trigys orth Beer-lahay-roi.

12 An re ma yw henedhow Yshmael mab Abraham, a
dhinythis Hagar an Ejypcyanes, maghteth Sara, dhe Abraham.
13 An re ma yw henwyn mebyon Yshmael, war-lergh aga
henwyn, herwydh aga henedhow: kynsa genys Yshmael,
Nebayoth; ha Kedar, Adbeel, Mibsam, 14 Mishma, Duma,
Massa, 15 Hadad, Tema, Yetur, Nafish ha Kadema. 16 An re
ma yw mebyon Yshmael, ha'n re ma yw aga henwyn orth aga
godrevi ha'ga hampow, dewdhek pryns orth aga lothow. 17 Ha'n
re ma yw bledhynnyow bewnans Yshmael: seytek bloodh ha
hwegh ugens. Ev a dremenas hag a verwis hag a veu kuntelys
dh'y bobel, 18 Trigys esens dhyworth Havila dhe Shur, usi a-dal
Ejyp war an fordh dhe Assyri. Ev a godhas marow dherag y
vreder oll.

Dinythyans Esaw ha Yakob

19 An re ma yw henedhow Ysak mab Abraham. Abraham a
dhinythis Ysak. 20 Hag Ysak o dew ugens bloodh pan gemeras
Rebeka avel gwreg, myrgh Bethuel a Aram, dhyworth Padan-
aram, hwor Laban a Aram. 21 Ysak a bysis war an ARLODH rag
y wreg, rag anvap o hi, ha'n ARLODH a glewas y bysadow ha
Rebeka y wreg a goncevyas. 22 An fleghes a strivyas war-barth
ynni hi hag yn-medh hi, 'Mars yw hi yndella, prag y teu hi
dhymm?'[a] Ytho yth eth hi dhe wovyn orth an ARLODH. 23 Hag
yn-medh an ARLODH dhedhi,

---

a 25:22 *prag yth yw hi dhymm?* War-lergh an Syriek *prag yth ov vy byw?*

‘Yma diw genedhel y’th torr
ha diw bobel a vydh rynnys a’th kolodhyon;
unn bobel a vydh kreffa es an bobel aral,
ha’n kottha a wra servya an yowynka.’

24 Pan veu hy dedhyow kollenwys rag dinythi, awotta, yth esa
gevellyon yn hy thorr. 25 An kynsa a dheuth yn-mes, rudhik
o, oll anodho kepar ha mantel vlewek; ytho i a elwis y hanow
Esaw, 26 Wosa henna y vroder a dheuth yn-mes ha’y dhorn a
synsis gwewen Esaw; ytho y hanow a veu gelwys Yakob. Ysak
o tri ugens bloodh pan wrug hi aga dinythi.

27 An vebyon a devis, hag Esaw a dheuth ha bos gour ha
dhodho godhvos a helghya, gour a’n gwel; mes gour hebask o
Yakob, trigys yn tyldow. 28 Ysak a gara Esaw drefen y helgik a
dhybri; mes Rebeka a gara Yakob.

29 Yth esa Yakob ow pryjyon kowl,[a] hag Esaw a dheuth
a-bervedh a’n gwel, pur skwith, 30 Yn-medh Esaw dhe Yakob,
‘Gas vy dhe eva lemmik a’n kowl rudh ma, my a’th pys, rag
skwith ov vy.’ Rag henna y hanow a veu gelwys Edom. 31 Hag
yn-medh Yakob, ‘Gwerth dhymm hedhyw dha wir genesik.’
32 Yn-medh Esaw, ‘Otta, yth esov yn eneworres; ytho pandr’a
amont an gwir genesik dhymm?’ 33 Yn-medh Yakob, ‘To
dhymmo hedhyw.’ Ytho ev a dos dhodho, ha gwertha y wir
genesik dhe Yakob. 34 Ena Yakob a ros bara ha kowl lentilow
dhe Esaw hag ev a dhybris hag eva ha sevel ha mos yn-kerdh,
hag Esaw a skornyas y wir genesik.

Ysak hag Abimelek

26 Yth esa divotter aral y’n pow, dres an kynsa divotter
re hwarva yn dedhyow Abraham, hag yth eth Ysak
dhe Abimelek myghtern an Filistysi, bys yn Gerar. 2 Ha’n
ARLODH a omdhiskwedhas dhodho ha leverel, ‘Na wra mos yn-
nans dhe Ejyp. Gorta y’n pow may kowsav orthis anodho. 3 Trig
y’n pow ma ha my a vydh genes ha’th venyga, rag dhiso jy ha
dhe’th has my a vynn ri oll an powyow ma. My a gollenow

a 25:29, 30, 34 *kowl:* Po *gwygbys;* po *lentilyow.*

an ti a dos dhe Abraham dha das. [4] My a vynn ynkressya dha
has kepar ha ster an nev, ha my a re dhe'th has oll an powyow
ma. Oll kenedhlow an norvys a vydh owth omvenyga y'th has:
[5] rag Abraham re golas orth ow lev ha gwitha ow charj, ow
gorhemynnow, ow ordenansow ha'm laghys.'

[6] Ytho Ysak a drigas yn Gerar. [7] Pan wrug gwer an tyller
govyn orto a-dro dh'y wreg, ev a leveris, 'Ow hwor yw hi,' rag
ev a berthi own a leverel, 'Ow gwreg yw hi,' rag ev a brederis,
'Gwer an tyller a wra ow ladha, drefen Rebeka; rag teg yw
hy semlans.' [8] Wosa ev dhe vos ena termyn hir, Abimelek
myghtern an Filistysi, a viras der an fenester ha gweles, hag
awotta, Ysak, ow chersya Rebeka y wreg. [9] Ytho Abimelek a
elwis Ysak ha leverel, 'Awotta, dha wreg yw hi yn tevri! Prag
y hwruss'ta leverel, "Ow hwor yw hi"?' Ysak a leveris dhodho,
'Drefen my dhe leverel, "Rag own merwel a'y govis."' [10] Hag
yn-medh Abimelek, 'Pyth yw hemma a wruss'ta gul dhyn ni?
Martesen onan a'n bobel a wrussa growedha gans dha wreg, ha
ty a wrussa dri blam warnan.' [11] Ytho Abimelek a erghis dhe
oll an bobel, ow leverel, 'Neb a doch an gour ma po y wreg a
wra merwel.'

[12] Hag Ysak a hasas has y'n pow na ha kavos kansplek y'n
vledhen na, ha'n ARLODH a'n benygas. [13] Ha bras o an gour hag
ev eth yn-rag moy ha moy ha mos ha bos pur vras. [14] Ev a
gavas flockys a dheves ha greow a warthek ha gwesyon bals,
ha'n Filistysi a borthas avi orto. [15] An Filistysi re stopsa oll an
puthow re wrussa palas gwesyon y das, pan o Abraham y das
hwath yn fyw, ha'ga lenwel a dhor. [16] Yn-medh Abimelek dhe
Ysak, 'Ke yn-kerdh dhyworthyn, rag ty re dheuth ha bos kreffa
yn feur ageson ni.'

[17] Ytho Ysak eth alena ha kampya yn nans Gerar ha triga ena.
[18] Hag Ysak a balas arta an puthow dowr a balsons yn dedhyow
Abraham y das, may hwrug an Filistysi aga stoppya yn-bann
wosa mernans Abraham; hag ev a ros dhedha an keth henwyn
re wrussa y das ri dhedha. [19] Gwesyon Ysak a balas y'n nans ha

kavos ena puth a dhowr byw.[a] 20 Mes bugeledh Gerar a strivyas
gans bugeledh Ysak, ow leverel, 'Yma'n dowr dhyn ni.' Ytho ev
a elwis an puth Esek drefen i dhe strivya ganso. 21 Ena i a balas
ken puth hag i a strivyas a-dro dhe henna ynwedh; ytho ev
a'n gelwis Sitna. 22 Ena ev eth yn-rag alena ha palas ken puth;
ny wrussons i strivya a-dro dhodho; ytho ev a elwis y hanow
Rehoboth ow leverel, 'Rag lemmyn, an ARLODH re wrug spas
ragon, ha ni a dheg frut y'n pow.'

23 Ev eth yn-bann alena dhe Beer-sheba. 24 Ha'n ARLODH a
omdhiskwedhas dhodho an keth nos ha leverel, 'My yw Duw
Abraham dha das. Na borth own, rag yth esov genes ha my a
wra dha venyga hag ynkressya dha has a-barth Abraham ow
gwas.' 25 Ytho ev a dhrehevis alter ena ha gelwel war hanow an
ARLODH; hag ena ev a settyas y dylda, hag ena gwesyon Ysak a
gleudhyas puth.

26 Ena Abimelek eth dhodho dhyworth Gerar, hag Ahuzzath
y goweth, ha Fikol pennhembrenkyas y lu. 27 Ysak a leveris
dhedha, 'Prag y hwrussowgh dos dhymmo? Hwi a'm kas ha
hwi a'm danvonas yn-kerdh dhyworthowgh.' 28 Yn-medhons i,
'Dhe wir, ni re welas bos an ARLODH genes; ytho ni a leveris,
bedhes ti yntredhon, ni a'th pys, yntra ni ha ty, ha gwren gul
kevambos genes, 29 na wre'ta gul drog dhyn, par dell na wrussyn
dha dochya. Ny wrussyn gul saw da dhis ha'th tanvon yn-kerdh
yn kres; ha benygys os ta lemmyn gans an ARLODH.' 30 Ytho
ev a wrug kevewi ragdha, hag i a dhybris hag eva. 31 I a sevis
myttin a-varr ha ti an eyl dh'y gila, hag Ysak a's danvonas yn-
kerdh, hag i eth dhyworto yn kres. 32 An keth jydh na, gwesyon
Ysak a dheuth ha derivas dhodho a-dro dhe'n puth a wrussens
y balas, ha leverel dhodho, 'Ni re gavas dowr.' 33 Ev a'n gelwis
Sheba. Rag henna hanow an cita yw Beer-sheba bys y'n jydh
hedhyw.

---

a 26:19 *puth a dhowr byw:* Henn yw puth may feu yn-danno akwifer.

34 Pan ova dew ugens bloodh, Esaw a dhemedhis Yudith
myrgh Beeri an Hittyas, ha Basemath myrgh Elon an Hittyas.
35 Ha hwerowder spyrys o an re ma dhe Ysak ha Rebeka.

Toll[a] Yakob

27 Ysak gyllys koth, ha re wann y dhewlagas dhe weles,
ev a elwis Esaw y vab kottha ha leverel dhodho, 'Ow
mab,' hag ev a leveris, 'Ottavy.' 2 Yn-medh ev, 'Otta, gyllys
koth ov vy ha ny wonn dydh ow mernans. 3 Kemmer dha
dhaffar lemmyn, dha woon sethow ha'th warak, ha ke yn-mes
dhe'n gwel ha helghya helgik ragov, 4 ha pareusi taklow sawrek
ragov a'n par a garav, ha'ga dri dhymm ha my a dheber; ena ow
enev a'th venyk kyns my dhe verwel.'

5 Yth esa Rebeka ow koslowes pan gewsis Ysak orth Esaw
y vab. Ena Esaw eth dhe'n gwel dhe helghya helgik ha'y dhri.
6 Rebeka a gewsis orth hy mab Yakob, ow leverel, 'Otta, my re
glewas dha das ow kewsel orth Esaw dha vroder, ow leverel,
7 "Doro dhymm helgik ha pareusi taklow sawrek ragov, ha my
a dheber ha'th venyga a-dherag an ARLODH kyns ow mernans."
8 Ha lemmyn, ow mab vy, goslow ow lev, an pyth a wrav y
erghi dhis. 9 Ke dhe'n flock, ha kemmer dhymm alena dew
vynn dha a'n gever, ha my a bareus taklow sawrek rag dha das,
a'n par a gar ev. 10 Ha ty a'n dre dhe'th tas hag ev a'n deber, rag
ma'th venykko kyns y vernans.' 11 Mes yn-medh Yakob dhe
Rebeka y vamm, 'Otta, Esaw ow broder yw gour blewek, ha
smodh ov vy. 12 Ow thas a vynn ow thava martesen, ha gweles
ow bos ow kul ges anodho, ha my a dhre warnav molleth, a-der
bennath.' 13 Yn-medh y vamm dhodho, 'Warnav vy re bo an
volleth, a vab vy. Unweyth goslow ow lev ha ke dh'aga hemeres
ragov.' 14 Ytho ev eth ha'ga hemeres ha'ga dri dh'y vamm; ha'y
vamm a bareusis taklow sawrek a'n par a gara y das. 15 Rebeka
a gemeras gwella dillas Esaw hy mab kottha esa gensi y'n chi
ha gwiska Yakob hy mab yowynka. 16 Hi a worras kreghyn an
mynnes gever war y dhiwla ha war rann smodh y gonna 17 ha ri

---

a 27:1 titel *Toll:* Po *Tolla.*

an taklow sawrek ha'n bara a bareusis a-berth yn dorn Yakob hy mab.

18 Ytho ev a dheuth dh'y das ha leverel, 'Ow thas,' hag ev a leveris, 'Ottavy, piw os ta, ow mab?' 19 Yn-medh Yakob dh'y das, 'Esaw ov vy, dha gynsa genys. My re wrug war-lergh an pyth a leversys dhymm. Omdhrehav, my a'th pys. Esedh ha dybri a'm helgik may hwrello dha enev ow benyga.' 20 Mes yn-medh Ysak dh'y vab, 'Fatel yllsys kavos hemma mar uskis, ow mab?' Hag yn-medh ev, 'Rag an ARLODH dha Dhuw a'n dros a-ragov.' 21 Ena yn-medh Ysak dhe Yakob, 'Deus nes, my a'th pys, may hylliv dha dava, ow mab, mars os ta Esaw ow mab, po nag os ta.' 22 Ha Yakob a dheuth nes dhe Ysak y das, hag ev a'n tavas ha leverel, 'An lev yw lev Yakob mes an dhiwla yw diwla Esaw.' 23 Ha ny wrug y aswon rag bos y dhiwla blewek, kepar ha diwla y vroder Esaw; ytho ev a'n benygas. 24 Yn-medh ev, 'Os ta yn hwir ow mab Esaw?' hag yn-medh ev, 'Ov.' 25 Ena yn-medh ev, 'Doro e nes dhymm, ha my a dheber neppyth a helgik ow mab ma'th venykko ow enev.' Ytho ev a'n dros nes dhodho hag ev a dhybris; hag ev a dhros gwin, hag ev a'n evas. 26 Ena Ysak y das a leveris dhodho, 'Deus nes, my a'th pys, hag amma dhymm, ow mab.' 27 Ev a dheuth nes hag amma dhodho; hag ev a glewas blas y dhillas ha'y venyga, ha leverel,

'Mir, blas ow mab
yw kepar ha blas gwel
re wrug an ARLODH y venyga.
28 Ha re rollo Duw dhis
gluth nev
ha feythter an dor
ha palster a ys ha gwin.
29 Re'th serfyo an poblow
ha kenedhlow omblegya a-dheragos.
Bydh mester war dha vreder
ha gwres mebyon dha vamm omblegya a-dheragos.

Miliges re bo an re a wra dha viliga
ha benyges an re a wra dha venyga.'

30 Pan wrussa Ysak gorfenna benyga Yakob ha Yakob skant
gyllys yn-mes dhyworth Ysak y das, y teuth y vroder Esaw
dhyworth y helgh. 31 Ev ynwedh re bareussa taklow sawrek
ha'ga dri dh'y das ha leverel dh'y das, 'Re omdhrehaffo ow thas,
ha dybri helgik y vab, ma'm benykko dha enev.' 32 Hag yn-
medh Ysak y das dhodho, 'Piw os ta?' hag yn-medh ev, 'Dha
vab ov vy, dha gynsa genys, Esaw.' 33 Ena Ysak a grenas yn
pur veur ha leverel, 'Piw veu ytho neb a helghyas helgik ha'y
dhri dhymmo, ha my a'n dybris oll, kyns ty dhe dhos? My a'n
benygas, ha benyges vydh.' 34 Pan glewas Esaw geryow y das
ev a armas kri pur vras ha hwerow ha leverel dh'y das, 'Benyk
vy ynwedh, a das.' 35 Mes yn-medh ev, 'Dha vroder re dheuth
yn unn dolla ha kemeres dha vennath.' 36 Hag yn-medh ev, 'A
nyns yw ewn y vos henwys Yakob? Rag ev re gemeras ow le
an dhiw weyth ma: ev a gemeras ow gwir genesik, hag otta,
lemmyn ev re gemeras ow bennath.' Yn-medh ev ynwedh, 'A
ny wruss'ta gwitha bennath ragov vy?' 37 Ysak a worthebis ha
leverel dhe Esaw, 'Otta, my re'n settyas avel mester warnas,
ha ri dhodho oll y vreder avel gwesyon, ha my re'n sostenas
gans ys ha gwin. Pandra ytho a wrav lemmyn ragos jy, ow
mab?' 38 Hag yn-medh Esaw dh'y das, 'Eus genes saw unsel
unn vennath, ow thas? Benyk vy ynwedh, a das.' Hag Esaw a
dhrehevis y lev hag ola.

39 Ena Ysak y das a worthebis ha leverel dhodho,

'Otta, pell dhyworth feythter an dor y fydh dha drigva
ha dhyworth gluth an nev a-vann.

40 Dre dha gledha ty a vyw,
ha ty a serv dha vroder;

mes pan wrylli sesya rydhses,
ty a derr y yew dhyworth dha gonna.'

41 Lemmyn Esaw a'n jevo eskarogeth erbynn Yakob drefen an
vennath may hwrussa y das y venyga gensi, hag Esaw a leveris
yn y golon, 'Yma'n dedhyow a gynvan a-barth ow thas ow tos
nes. Ena my a vynn ladha ow broder Yakob.' 42 Mes derivys
veu geryow hy mab kottha dhe Rebeka ha hi a dhanvonas ha
gelwel Yakob hy mab yowynka ha leverel dhodho, 'Otta, yma
dha vroder Esaw owth omgonfortya, ow prasa dhe'th ladha.
43 Ha lemmyn, ow mab klew ow lev; sav, ha fi dhe Laban ow
broder, dhe Haran. 44 Gorta ganso nebes dedhyow erna vo
treylys dhe-ves sorr dha vroder; 45 erna dreyllyo sorr dha vroder
dhyworthis, hag ev a ankev an pyth re wruss'ta gul dhodho.
Ena my a dhanvon, ha'th kemeres alena. Prag y kodh dhymm
kelli agas dew y'n keth jydh?'

Yakob Danvenys dhe Laban

46 Ena yn-medh Rebeka dhe Ysak, 'Kasadow dhymm yw
ow bewnans drefen myrghes Heth. Mar mynn Yakob kemeres
gwreg a vyrghes Heth, kepar ha myrghes an pow ma, prag y
fynnav bewa?'

28 Ena Ysak a elwis Yakob, ha'y venyga, hag erghi
dhodho ow leverel, 'Na gemmer gwreg a vyrghes
Kanan. 2 Sav yn-bann, ke dhe Padan-aram, dhe ji Bethuel,
tas dha vamm, ha kemmer dhis gwreg alena a vyrghes Laban,
broder dha vamm. 3 Re'th venykko Duw Ollgallosek ha gul
dhywgh don frut hag ynkressya ha dos ha bos kemeneth a
boblow, 4 ha ri dhis bennath Abraham, dhiso jy ha dhe'th has
genes jy, may hylli perghenna an pow mayth esos ow kodriga
ynno avel alyon, a ros Duw dhe Abraham.' 5 Ytho Ysak a
dhanvonas Yakob yn-kerdh; hag ev eth dhe Padan-aram, dhe
Laban mab Bethuel a Aram, broder Rebeka, mamm Yakob
hag Esaw.

6 Lemmyn Esaw a welas Ysak dhe venyga Yakob ha'y
dhanvon dhe Padan-aram dhe gemeres dhodho gwreg alena;
ha pan wrug ev y venyga ev a erghis dhodho, ow leverel, 'Na
wra kemeres gwreg a vyrghes Kanan.' 7 Ha Yakob a wrug vri
a'y das ha'y vamm ha mos dhe Padan-aram. 8 Ena Esaw a

welas bos myrghes Kanan kasadow yn golok Ysak y das; [9] ytho
Esaw eth dhe Yshmael ha kemeres Mahalath myrgh Yshmael
mab Abraham, hwor Nebayoth avel gwreg ragdho, yn-mysk y
wragedh erel.

Hunros Yakob

[10] Yakob eth yn-mes dhyworth Beer-sheba ha mos troha
Haran. [11] Ev a dheuth dre jons dhe neb unn tyller ha gortos
ena dres nos, rag bos an howl sedhys. Ev a gemeras unn men
a'n tyller ha'y worra yn-dann y benn ha growedha y'n tyller
na. [12] Hag ev a hunrosas hag otta, skeul a veu drehevys war
an nor ha'y fenn ow tochya an nevow, hag yth esa eledh Duw
owth yskynna ha diyskynna warnedhi. [13] Hag awotta, yth esa
an ARLODH ow sevel a-ughti, hag yn-medh ev, 'My yw an
ARLODH, Duw Abraham dha das ha Duw Ysak. My a re an
tir esos ow krowedha warnodho dhiso jy ha dhe'th has. [14] Dha
has a vydh kepar ha doust an dor ha ty a wra omlesa dhe'n
howlsedhes, dhe'n howldrevel, dhe'n kledh ha dhe'n dyghow,
hag oll teyluyow an norvys a vydh benyges ynnos hag y'th
has. [15] Awotta, yth esov vy genes, ha my a'th with ple pynag
mayth ylli. My a'th tre arta dhe'n dor ma, rag ny wrav dha asa
erna wrylliv an pyth re gewsis dhis anodho.' [16] Ena Yakob a
dhifunas a'y gosk ha leverel, 'Yn sur, yma an ARLODH y'n tyller
ma, ha ny'n godhyen vy.' [17] Hag ev a borthas own ha leverel,
'Ass yw euthyk an tyller ma. Nyns yw hemma tra vyth lemen
chi Duw, ha hemm yw an porth a nev.'

[18] Yakob a sevis myttin a-varr ha kemeres an men re wrussa
y worra yn-dann y benn, hag ev a'n settyas avel peulven ha
dinewi oyl war an penn anodho. [19] Ev a elwis hanow an tyller na
Bethel, mes Luz o hanow an cita kyns. [20] Ha Yakob a ambosas
ambos, ow leverel, 'Mar pydh Duw genev ha'm gwitha y'n
fordh ma mayth esov ow mos, ha ri dhymm bara dhe dhybri ha
dillas dhe wiska, [21] may tehwelav yn kres dhe ji ow thas, ena
an ARLODH a vydh ow Duw; [22] ha'n men ma a wrugavy y settya
yn-bann avel peulven a vydh chi Duw; hag a buptra a redh
dhymm, my a re dhis an dega.'

Yakob Devedhys yn Haran

29 Ena Yakob eth yn-kerdh[a] ha mos dhe bow mebyon
an howldrevel. [2] Ev a viras, hag awotta, puth y'n
gwel, hag otta, tri flock a dheves a'ga growedh rybdho; rag mes
a'n puth na y fedha an flockys dowrys; ha bras o an men orth
ganow an puth. [3] Oll an flockys a vedha kuntelys ena, hag i a
rolya an men dhyworth ganow an puth ha dowra an deves. Ena
i a dhaskorras an men yn y le war anow an puth. [4] Yn-medh
Yakob dhedha, 'A vreder, a-ble owgh hwi?' Yn-medhons i, 'A
Haran yth eson ni.' [5] Yn-medh ev dhedha, 'A aswonowgh hwi
Laban mab Nahor?' hag yn-medhons i, 'Aswonyn.' [6] Yn-medh
ev dhedha, 'Usi ev yn poynt da?' hag yn-medhons i, 'Usi, hag
otta, y vyrgh Raghel ow tos gans an flock.' [7] Yn-medh ev, 'Otta,
rann vras a'n jydh yw gesys hwath,[b] nyns yw an eur dhe guntel
war-barth an chatel. Gwrewgh dowra an flock hag ewgh, ha'ga
dri arta dhe beurva.' [8] Mes yn-medhons i, 'Ny yllyn kyns bos
an flockys oll kuntelys war-barth, ha'n men rolys dhyworth
ganow an puth; ena ni a yll dowra an deves.'

[9] Hag ev hwath ow kewsel orta, y teuth Raghel gans deves
hy thas, rag bugeles o hi. [10] Pan welas ev Raghel myrgh Laban
broder y vamm, ha deves Laban broder y vamm, Yakob a
dheuth nes ha rolya an men dhyworth ganow an puth ha dowra
deves Laban, broder y vamm. [11] Ena Yakob a ammas dhe
Raghel ha drehevel y lev hag ola. [12] Ha Yakob a dherivas dhe
Raghel y vos neshevin hy thas ha mab Rebeka; ha hi a bonyas
ha'y dherivas dh'y thas. [13] Laban, pan glewas derivas Yakob,
mab y hwor, a bonyas er y bynn ha'y vyrla hag amma dhodho
ha'y dhri a-bervedh yn y ji. Hag ev a dherivas dhe Laban oll
an taklow ma. [14] Hag yn-medh Laban dhodho, 'Sur yw dha vos
ow askorn ha'm kig vy,' hag yth esa trigys mis ganso.

---

a 29:1 *eth yn-kerdh:* Ebrow *a dhrehevis y dreys.* Martesen an styr yw, *ev dhe vos yn-rag gans nerth nowydhhes.*

b 29:7 *rann vras a'n jydh yw gesys hwath:* Ow sewya an Vulgat. Ebrow *an jydh yw hwath bras.*

Demedhyans Yakob dhe Lea ha Raghel

15 Ena yn-medh Laban dhe Yakob, ‘Yw ewn ty dhe’m
servya rag tra vyth, rag dha vos ow neshevin? Lavar dhymm
pygemmys a vydh dha wober.’ 16 Dhe Laban yth esa diw
vyrgh. Hanow an kottha o Lea, ha hanow an yowynka, Raghel.
17 Gwann o dewlagas Lea, mes teg o semlans Raghel, ha teg
dhe weles. 18 Yakob a garas Raghel, hag yn-medh ev, ‘My a
wra dha servya seyth bledhen rag Raghel, dha vyrgh yowynka.’
19 Hag yn-medh Laban, ‘Gwell vydh dhymm hy ri dhiso jy es
hy ri dhe wour aral. Gwra triga genev.’ 20 Ytho Yakob a servyas
Laban seyth bledhen rag Raghel, mes yth heveli kepar ha nebes
dedhyow drefen y gerensa rygdhi hi.

21 Ena yn-medh Yakob dhe Laban, ‘Roy dhymm ow gwreg,
rag kollenwys yw ow dedhyow, may hylliv mos a-bervedh
dhedhi hi.’ 22 Ytho Laban a guntelas tus oll an tyller ha gul
kevewi. 23 Ha, gorthugher, ev a gemeras y vyrgh Lea ha’y dri
dhodho; hag ev eth a-bervedh dhedhi hi. 24 Ha Laban a ros y
vaghteth Zilpa dhe Lea y vyrgh avel maghteth. 25 Mes ternos
vyttin, otta, yth o hi Lea, hag yn-medh ev dhe Laban, ‘Pyth
yw hemma re wruss’ta dhymmo? A ny wrug vy servya genes
seyth bledhen rag Raghel? Prag y hwruss’ta ow tholla?’ 26 Hag
yn-medh Laban, ‘Nyns yw usys yndella yn agan tyller ni, ri an
yowynka kyns an kynsa genys. 27 Gwra kollenwel seythen rag
homma ha ni a re dhis homma ynwedh, yn attal rag servya genev
seyth bledhen moy.’ 28 Ha Yakob a wrug yndella ha kollenwel
seythen rag homma, hag ev a ros dhodho y vyrgh Raghel yn
gwreg. 29 Ha Laban a ros y vaghteth Bilha dhe Raghel y vyrgh
avel maghteth dhedhi hi. 30 Hag ev eth a-bervedh dhe Raghel
ynwedh, hag ev a gara Raghel moy es Lea; hag ev a servyas
ganso seyth bledhen moy.

Fleghes Yakob

31 Pan welas an ARLODH bos Lea skonys, ev a ygoras hy thorr;
mes anvap o Raghel. 32 Ha Lea a goncevyas ha dinythi mab ha
gelwel y hanow Rewben: rag hi a leveris, ‘An ARLODH re viras
devri war ow galarow, rag ow gour a’m kar lemmyn.’ 33 Ha hi a

goncevyas arta ha dinythi mab ha leverel, ‘Rag an ARLODH dhe glewes ow bos skonys, ev re ros dhymm hemma ynwedh,’ ha hi a elwis y hanow Simeon. 34 Hi a goncevyas arta ha dinythi mab ha leverel, ‘Lemmyn an weyth ma y fydh ow gour junys dhymm, rag my dhe dhinythi tri mab dhodho.’ Rag henna, y feu y hanow gelwys Levi. 35 Hi a goncevyas arta ha dinythi mab ha leverel, ‘An weyth ma, my a wormel an ARLODH.’ Rag henna hi a elwis y hanow Yuda; ha hi a astelas dinythi.

30 Pan welas Raghel na wrussa hi dinythi flogh dhe Yakob, Raghel a borthas avi orth hy hwor ha leverel dhe Yakob, ‘Ro dhymmo mebyon, ken my a verow.’ 2 Sorr Yakob a dhewis erbynn Raghel hag yn-medh ev, ‘Esov vy yn le Duw a naghas dhis frut an dorr?’ 3 Hag yn-medh hi, ‘Otta ow hethes Bilha. Ke a-bervedh dhedhi ha hi a dhinyth war ow dewlin ha my ynwedh a gyv flogh dredhi hi.’ 4 Ytho hi a ros Bilha hy maghteth dhodho avel gwreg, ha Yakob eth a-bervedh dhedhi hi. 5 Ha Bilha a goncevyas ha dinythi mab dhe Yakob. 6 Ena yn-medh Raghel, ‘Duw re’m breusis; ynwedh ev re glewas ow lev, ha ri dhymmo mab.’ Ytho hi a elwis y hanow, Dan. 7 Ha Bilha, maghteth Raghel a goncevyas arta ha dinythi nessa mab dhe Yakob. 8 Ena yn-medh Raghel, ‘My re strivyas strif bras gans ow hwor ha my re dryghis.’ Ytho hi a elwis y hanow Naftali.

9 Pan welas Lea hi dhe hedhi dinythi, hi a gemeras Zilpa hy maghteth ha’y ri dhe Yakob avel gwreg. 10 Ena Zilpa, maghteth Lea, a dhinythis mab dhe Yakob. 11 Hag yn-medh Lea, ‘Fortun da!’ ytho hi a elwis y hanow Gad. 12 Ena Zilpa, maghteth Lea a dhinythis nessa mab dhe Yakob. 13 Yn-medh Lea, ‘Gwynn ow bys, rag benenes a’m gelow gwynnvys;’ ytho hi a elwis y hanow Asher.

14 Rewben eth yn dedhyow trevas an gwaneth ha kavos mandragoras y’n gwel ha’ga dri dhe Lea y vamm. Yn-medh Raghel dhe Lea, ‘Ro dhymm, my a’th pys, rann a’n mandragoras a’th vab.’ 15 Yn-medh hi dhedhi, ‘Yw tra vyghan ty dhe gemeres ow gour, ha ty a vynn kemeres ynwedh mandragoras

ow mab?' Yn-medh Raghel, 'Yn attal rag mandragoras dha
vab, ev a yll growedha genes haneth.' 16 Pan dheuth Yakob
dhyworth an gwel y'n gorthugher, Lea eth er y bynn ha leverel,
'Ty a dal dos a-bervedh dhymmo vy, rag my re'th wobrenas
gans mandragoras ow mab.' Ytho ev a wrowedhas gensi an
nos na. 17 Duw a woslowas orth Lea, ha hi a goncevyas ha
dinythi pympes mab dhe Yakob. 18 Yn-medh Lea, 'Duw re ros
dhymm ow gober, rag my dhe ri ow maghteth dhe'm gour.'
Ytho hi a elwis y hanow Yssakar. 19 Ha Lea a goncevyas arta ha
dinythi hweghves mab dhe Yakob. 20 Ena Lea a leveris, 'Duw
re ros dhymm argovrow da. An torn ma ow gour a wra ow
avonsya,[a] rag my re dhinythis hwegh mab dhodho.' Ytho hi a
elwis y hanow Zebulun. 21 Wosa henna hi a dhinythis myrgh
ha gelwel hy hanow Dina. 22 Ena Duw a borthas kov a Raghel
ha goslowes orti hi hag ygeri hy thorr. 23 Ha hi a goncevyas ha
dinythi mab ha leverel, 'Duw re gemeras ow meth dhe-ves.'
24 Ytho hi a elwis y hanow Yosep, ow leverel, 'Re rollo ARLODH
dhymm mab aral.'

Flockys Yakob owth Ynkressya

25 Pan dhinythis Raghel Yosep, yn-medh Yakob dhe Laban,
'Gas vy dhe vos yn-kerdh, may hallav mos dhe'm tyller vy ha
dhe'm pow vy. 26 Roy dhymm ow gwragedh ha'm fleghes may
hwrug vy dha servya ragdha, may hallav mos. Ty a wor an
gonis re wrug ragos.' 27 Yn-medh Laban dhodho, 'Mar kwrug
vy kavos gras y'th wolok, my re dhyskas dre dhewinieth an
ARLODH dhe'm benyga a'th wovis.' 28 Hag yn-medh ev, 'Ervir
dha wober a dalav, ha my a'n re.' 29 Yn-medh ev dhodho,
'Ty a wor fatel wrug vy dha servya, ha fatel veu dha warthek
genev vy, 30 rag yth esa boghes genes kyns my dhe dhos, mes
ynkressys yw yn feur, ha'n ARLODH re wrug dha venyga ple
pynag y feuv.[b] Mes lemmyn, p'eur hwrav vy provia rag ow
chi ow honan ynwedh?' 31 Yn-medh ev, 'Pandr'a rov dhiso?'
Hag yn-medh Yakob, 'Ny wre'ta ri dhymm tra vyth. Mar

a 30:20 *ow avonsya:* Henn yw dhe vos gwreg.

b 30:30 *ple pynag y feuv:* Ebrow *orth ow throos.*

mynnydh gul hemma ragov, my a wra bugelya dha flock arta ha'y witha. 32 My a vynn tremena der oll dha flock hedhyw ha treylya a-denewen alena pubonan brygh ha brith, ha pubonan du yn-mysk an on, ha pubonan brith ha brygh yn-mysk an gever. Hemma a vydh ow gober. 33 Ha'm lenduri a dhest ragov y'n dedhyow ow tos, pan dheudh dhe jeckya ow gober genes. Pubonan nag yw brygh na brith yn-mysk an gever, na du yn-mysk an on, a vydh reknys avel ledrys genev.' 34 Hag yn-medh Laban, 'Da lowr; bedhes dell leversys.' 35 Mes an jydh na Laban a gemeras yn-mes an boghes o labol ha brith, hag oll an gever benow brygh ha brith, pubonan gans gwynn warnodho, ha pubonan du yn-mysk an on, hag a's ros yntra diwleuv y vebyon, 36 ha gorra kerdh trydydh yntredho ev ha Yakob; ha Yakob a vugelyas remenant flock Laban.

37 Ena Yakob a gemeras gwelynni fresk a edhel gwynn hag alamand ha platwydh ha pilya ribinow gwynn ynna, ow lommhe an rann wynn usi war an gwelynni. 38 Ena ev a worras a-dherag an flock an gwelynni pilys y'n newyow, y'n dowrvaow may teu an flock dhe eva; may hwrellens koncevya hag i ow tos dhe eva. 39 An flock a goncevyas a-dherag an gwelynni; ha'n flock a dhinythis eyn labol, brygh ha brith. 40 Yakob a separatyas an on ha gorra fas an flock troha'n re labol, hag oll an re du yn flock Laban; hag ev a worras y flock ev a'n eyl tu, ha ny wrug aga gorra gans flock Laban. 41 Y hwarva, pan wre an re krev a'n flock koncevya, Yakob a worra an gwelynni y'n newyow dherag lagasow an flock, may hwrellens koncevya ryb an gwelynni. 42 Ha pan o an deves gwann, ny worras an gwelynni; ytho an re gwann esa dhe Laban ha'n re krev dhe Yakob. 43 Ytho rychys an gour a gressyas dres eghen, hag yth esa dhodho flockys bras, ha maghtethyon ha kethyon, ha kowrvergh hag asenes.

Yakob a Fi dhyworth Laban

31 Lemmyn ev a glewas geryow mebyon Laban ow leverel, 'Yakob re gemeras puptra eus dh'agan tas; ha dhyworth pythow agan tas ev a wrug oll an rychys ma.' 2 Ha

Yakob a welas fas Laban, hag awotta, nyns o trohag ev kepar
dell via kyns. 3 Ena yn-medh an ARLODH dhe Yakob, 'Dehwel
dhe wlas dha dasow ha dhe'th kerens, ha my a vydh genes.'
4 Ytho Yakob a dhanvonas ha gelwel Raghel ha Lea dhe dhos
dhe'n gwel, dh'y flock, 5 ha leverel dhedha, 'My a wel nag yw
fas dha das troha my avel kyns, mes re beu Duw ow thas genev
vy. 6 Ha hwi a wor my dhe servya agas tas gans oll ow gallos.
7 Agas tas re'm tollas[a] ha chanjya ow gober dekkweyth, mes ny
wrug Duw y asa dhe'm aperya. 8 Mar leveris ev, "An re brygh
a vydh dha wober jy," ena oll an flock a dhinythis brygh, ha
mar leveris, "An re labol a vydh dha wober," ena oll an flock
a dhinythis labol. 9 Ha Duw a gemeras dhe-ves chatel agas tas
ha'ga ri dhymmo vy.

10 'Y'n termyn pan esa an flock ow koncevya my a dhrehevis
yn-bann ow dewlagas ha gweles yn hunros an boghes esa ow
mos yn-bann war an flock dhe vos labol, brygh ha brithek.
11 Hag el Duw a leveris dhymm yn hunros, "Yakob," ha my a
leveris, "Ottavy." 12 Yn-medh ev, "Drehav dha dhewlagas ha
mir: oll an boghes usi owth yskynna war an flock yw labol,
brygh ha brithek. Rag my re welas puptra eus Laban ow kul
dhis. 13 Duw Bethel ov vy, le may hwruss'ta untya peulven, le
mayth ambossys ambos dhymm. Sav yn-bann lemmyn. Ke
yn-mes a'n pow ma ha dehweles dhe bow dha enesigeth."'[b]
14 Raghel ha Lea a worthebis ha leverel dhodho, 'Eus dhyn
hwath rann po ertach yn chi agan tas? 15 A nyns on ni reknys
estrenyon dhodho? Ev re'gan gwerthas hag ev re dhevoryas oll
agan mona. 16 Oll an rychys re wrug Duw kemeres dhyworth
agan tas, yma dhyn ni ha dh'agan fleghes; ytho lemmyn, puptra
re wrug Duw leverel dhis, henna gwra.'

17 Ytho Yakob a sevis yn-bann ha gorra y vebyon ha'y
wragedh war an kowrvergh; 18 hag ev a ledyas dhe-ves oll y
jatel hag oll y daklow re gavsa, an chatel re wrussa gwaynya
yn Padan-aram, rag mos dhe Ysak y das, dhe bow Kanan.

---

a 31:7 *tollas:* Dhyworth *tolla.*

b 31:13 *enesigeth:* Po *neshevin.*

19 Laban eth dhe gnyvyas y dheves; ha Raghel a ladras an
terafim[a] a bywo hy thas, 20 Ha Yakob a dollas[b] Laban a Aram,
rag ni wrussa leverel dhodho ev dhe vos ow fia. 21 Ytho ev a
fias, ev ha puptra esa dhodho. Ev a sevis ha tremena an avon,[c]
ha lavurya troha menydh Gilead.

22 Wosa trydydh y feu derivys dhe Laban bos Yakob fiys.
23 Ena ev a gemeras ganso y vreder ha sewya war y lergh seyth
dydh, ha'y dremena orth menydh Gilead 24 Mes Duw a dheuth
dhe Laban a Aram yn hunros y'n nos ha leverel dhodho, 'Bydh
war na wrylli leverel tra vyth dhe Yakob, na da na drog.'

Yakob ha Laban yn Gilead

25 Ha Laban a dheuth dhe Yakob. Lemmyn Yakob re wrussa
settya y dylda war an menydh, ha Laban gans y vreder a settyas
aga thyldow yn menydh Gilead. 26 Yn-medh Laban dhe Yakob,
'Pandr'a wruss'ta? Ty re'm tollas ha kibya ow myrghes kepar
ha pan vens prisnoryon kemerys gans an kledha. 27 Prag y
hwruss'ta fia yn-dann gel ha'm tolla, ha ny wruss'ta y dherivas
dhymm, may hwrellen dha dhanvon yn-kerdh gans lowena ha
gans kanow, gans tabourik ha gans sowtri, 28 ha ny essys my
dhe amma dhe'm mebyon ha'm myrghes? Lemmyn, tra wocki
a wrussys. 29 Yma yn gallos ow leuv gul drog dhywgh; mes
nyhewer an Duw a'gas tas a gewsis genev ow leverel, "Bydh
war na wrylli leverel tra vyth dhe Yakob, na da na drog." 30 Ha
lemmyn ty res eth yn-kerdh, rag ty dhe vos ow yeuni yn fur
war-lergh chi dha das. Mes prag y hwruss'ta ladra ow duwow?'
31 Yakob a worthebis ha leverel dhe Laban, 'Rag yth esen ow
perthi own, ow prederi, martesen ty a vynn sesya dha vyrghes
dhyworthiv. 32 Piw pynag may kyffi dha dhuwow ganso, ny wra
ev bewa. Dherag agan breder gwra hwithra pandra eus genev,
ha gwra y gemeres ragos.' Mes ny wodhya Yakob y hwrug
Raghel aga ladra.

---

a 31:19 *terafim:* Imajys duwow an teylu.

b 31:20 *dollas:* Dhyworth *tolla.*

c 31:21 *an avon:* an Ewfrates.

33 Ytho Laban eth a-berth yn tylda Yakob ha tylda Lea ha
tylda an dhiw vaghteth heb kavos tra vyth. Ena ev eth yn-mes
a dylda Lea ha mos a-bervedh yn tylda Raghel. 34 Mes Raghel
re gemersa an terafim ha'ga gorra yn sagh diber an kowrvargh
hag esedha warnodho. Laban a davas oll a-dro y'n tylda heb
aga havos. 35 Hag yn-medh hi dh'y thas, 'Na vedhes ow arlodh
serrys na allav sevel a'm sav dheragos. Yma an vaner a venenes
warnav.' Hag ev a hwilas heb kavos an terafim.

36 Ena serrys veu Yakob, hag ev a grodhvolas war Laban; ena
Yakob a worthebis ha leverel dhe Laban, 'Pyth yw ow threuspas,
pyth yw ow feghes may hwrussys ow helghya? 37 Rag ty re
davas oll ow lestri. Pandr'a wruss'ta kavos a'n lestri oll a'th
chi? Gorr e omma dherag ow breder vy ha'th vreder jy may
hallons breusi yntredhon. 38 My re beu genes an ugens bledhen
ma; ny wrug dha dheves na'th hever kammdhegi. Ny dhybris
vy hordhes a'th flock. 39 Ny wrug vy dri dhis preydh skwardys
gans bestes: my a borthas an koll ow honan. Ty a wovynnas
hemma a'm leuv vy, an re ledrys y'n jydh ha'n re ledrys y'n nos.
40 Ottavy ena: dybrys en y'n jydh der an tomder hag y'n nos der
an rew, ha hun a fias dhyworth ow dewlagas. 41 My a spenas
ugens bledhen y'th chi. My a'th servyas peswardhek bledhen
rag dha dhiw vyrgh, ha hwegh bledhen rag dha flock, ha ty a
janjyas ow gober dekkweyth. 42 Na ve genev vy Duw ow thas,
Duw Abraham, hag Own Ysak, sur yw y hwruss'ta lemmyn ow
danvon gwag yn-kerdh. Duw a welas ow galarow ha lavur ow
dorn, hag ev a'th rebukyas nyhewer.'

43 Ena Laban a worthebis ha leverel dhe Yakob, 'An myrghes
yw ow myrghes vy, ha'n mebyon ow mebyon vy, ha'n flock
ow flock vy, ha puptra a welydh, my a'n pyw. Ha'm myrghes,
pandr'a allav y wul hedhyw orth an re ma po rag aga mebyon
re wrussons aga dinythi? 44 Ytho deun lemmyn, gwren ni
kevambos, ty ha my, ha bedhes yn dustuni yntra my ha ty.'
45 Ytho Yakob a gemeras men ha'y dhrehevel avel peulven.
46 Hag yn-medh Yakob dh'y vreder, 'Kuntelewgh meyn.' I a
gemeras meyn ha gul karn, hag i a dhybris ena war an karn.

47 Laban a'n gelwis Yegar-sahadutha,[a] ha Yakob a'n gelwis
Galeed. 48 Hag yn-medh Laban, 'An karn ma yw dustuni
hedhyw yntra ty ha my.' Ytho ev a elwis y hanow Galeed,
49 ha Mispa[b] ynwedh, rag yn-medh ev, 'Re wollyo an ARLODH
yntra my ha ty, ha ni kelys an eyl a'y gila. 50 Mar mynnydh
tebeldhyghtya ow myrghes, ha mar kemerydh gwragedh erel
ryb ow myrghes, kyn na vo den vyth genen, mir, Duw yw
dustuni yntra my ha ty.'

51 Ena yn-medh Laban dhe Yakob, 'Awotta, an karn ma, hag
awotta, an peulven re worris yntra ty ha my. 52 An karn ma
yw dustuni ha'n peulven yw dustuni na wrav tremena dres an
karn ma bys dhiso jy, ha na wredh tremena dres an karn ma
ha'n peulven ma bys dhymmo vy rag drog. 53 Re vreussons
yntredhon Duw Abraham ha duwow Nahor, duwow aga thas;'
ha Yakob a dos re Own y das Ysak. 54 Ena Yakob a wrug
sakrifis war an menydh ha gelwel y vreder dhe dhybri bara,
hag i a dhybris bara ha gortos dres nos war an menydh.

55 Ena Laban a sevis myttin a-varr hag amma dh'y vebyon
ha'y vyrghes ha'ga benyga; hag ev eth yn-kerdh ha dehweles
dh'y dyller ev.[c]

32 Yakob a besyas mos war y fordh hag eledh Duw a
dheuth er y bynn. 2 Hag yn-medh Yakob, pan y's
gwelas, 'Kamp Duw yw hemma,' hag ev a elwis hanow an
tyller na, Mahanaym.

Yakob a Dhanvon Kanasow dhe Esaw

3 Yakob a dhanvonas kanasow a-dheragdho dhe Esaw y
vroder, dhe bow Seir, gwel Edom, 4 hag erghi dhedha, ow
leverel, 'Hwi a lever yndella dhe'm arlodh, dhe Esaw: Yndella y
lever dha was Yakob, "My re beu trigys gans Laban ha gwithys

---

a 31:47 *Yegar-sahadutha:* Aramaek, yw dhe styrya *Karn a Dhustuni.*

b 31:49 *Mispa:* Styr an hanow yw *'Tyller a wolyas'.*

c 31:55 31:55 bys 32:32 yw niverys 32:1 bys 32:33 y'n Ebrow, hag y'n Septuagint ha'n Vulgat.

veuv ena bys lemmyn. [5] Yma dhymm oghen hag asenes, flockys, kethyon ha maghtethyon; ha my re dhanvonas dhe dherivas hemma dhe'm arlodh, may kyffiv gras y'th wolok."'

[6] Ha'n kanasow a dhehwelis dhe Yakob ow leverel, 'Ni a dheuth dhe'th vroder, dhe Esaw; hag yma ev ow tos dhe'th vetya, ha ganso peswar kans gour.' [7] Ena Yakob a borthas own bras ha troblys veu; hag ev a rannas an dus esa ganso ha'n flockys ha'n chatel ha'n kowrvergh yn dew vagas [8] ha leverel, 'Mar teu Esaw dhe'n unn bagas ha'y weskel, ena an bagas yw gesys a yll fia.'

[9] Hag yn-medh Yakob, 'A Dhuw ow thas Abraham, ha Duw ow thas Ysak, an ARLODH, neb a leveris dhymm, "Dehwel dhe'th wlas ha dhe'th kerens ha my a vynn dha dhyghtya yn ta:" [10] nyns ov wordhi a'n tregeredhow oll ha'n lelder oll re wruss'ta gans dha was; rag gans ow lorgh my a dremenas dres an Yordan ma, ha lemmyn my re dheuth ha bos dew gamp. [11] Delirv vy, my a'th pys, yn-mes a leuv ow broder, a leuv Esaw, rag my a berth own anodho, ev dhe dhos ha'm gweskel, an mammow gans an vebyon. [12] Ha ty a leveris, "Yn sur my a wra da genes, ha my a worr dha has kepar ha tewes an mor na yll bos reknys drefen an niver bras anodho."'

[13] Ev a spenas an nos na ena, ha kemeres dhyworth an pyth esa ganso ro rag y vroder Esaw, [14] dew kans gaver, ugens bogh, dew kans davas hag ugens hordh, [15] deg kowrgasek-wodra warn ugens gans aga mebyon, dew ugens bugh ha deg tarow, ugens kasek asen ha deg asen gorow. [16] Ev a dhelivras yntra diwla y gethyon pub gre yn tiblans ha leverel dh'y gethyon, 'Tremenewgh dheragov, ha gasa spas yntra pub gre.' [17] Hag ev a erghis dhe'n kynsa ow leverel, 'Pan dheffo Esaw ow broder er dha bynn ha govyn orthis, "Piw os ta dhodho?" ha "Py tyller yth esos ta ow mos dhodho?" ha "Piw dhodho yth yw an re ma a-dheragos?" [18] ena ty a lever, "Dhe'th was, dhe Yakob. Ro yw, danvenys dhe'm arlodh, dhe Esaw. Hag awotta, yma ev y honan war agan lergh keffrys."' [19] Ev a erghis ynwedh dhe'n nessa ha'n tressa hag oll an re esa ow mos war-lergh an greow,

ow leverel, ‘Hwi a gews orth Esaw yndella pan y’n kyffowgh,
20 ha hwi a lever ynwedh, “Awotta, yma dha was Yakob war
agan lergh.”’ Rag yn-medh ev, ‘My a vynn y dhiserri gans ro
ow mos a-dheragov, ha my a wel y fas wosa henna. Martesen
ev a’m degemmer.’ 21 Ha’n ro a dremenas dheragdho; mes ev y
honan a spenas an nos y’n kamp.

Yakob a Striv gans Duw

22 Ev a sevis yn-bann an nos na ha kemeres y dhiw wreg ha’y
dhiw vaghteth ha’y unnek flogh ha tremena rys Yabbok. 23 Ev
a’s kemeras ha’ga danvon dres an gover; hag ev a dhanvonas
puptra esa ganso ynwedh. 24 Yakob a veu gesys y honan, ha
gour a omdewlis ganso bys tardh an jydh. 25 Pan welas na
ylli y fetha, ev a weskis kraw y glun;[a] ha kraw klun Yakob a
veu digevelsys, hag ev owth omdewlel ganso. 26 Ena yn-medh
ev, ‘Danvon vy yn-kerdh, rag an jydh re dardhas.’ Yn-medh
Yakob, ‘Ny vynnav dha dhanvon yn-kerdh marnas ty a wra ow
benyga.’ 27 Hag yn-medh ev, ‘Pyth yw dha hanow?’ hag yn-
medh ev, ‘Yakob.’ 28 Yn-medh ev, ‘Ny vydh dha hanow gelwys
Yakob namoy mes Israel, rag ty re strivyas gans Duw ha gans
mab den ha fetha.’ 29 Ha Yakob a wovynnas orto, ow leverel,
‘Lavar dhymm dha hanow, my a’th pys.’ Yn-medh ev, ‘Prag
y fynnydh govyn ow hanow orthiv?’ hag ev a’n benygas ena.
30 Ha Yakob a elwis hanow an tyller Peniel, ‘Rag my re welas
Duw fas orth fas, ha gwithys saw yw ow enev.’ 31 An howl a
dhrehevis warnodho hag ev ow tremena Penuel; hag yth esa
ow kloppya drefen y glun. 32 Rag henna ny vynn mebyon Israel
dybri giowen an nerven[b] yn kraw an glun bys y’n jydh hedhyw,
rag ev a weskis kraw klun Yakob, yn giowen an nerven.

---

a 32:25 *kraw y glun:* Styr *klun* omma yw an rann geherek ynter an glun ha’n vordhos.

b 32:32 *an nerven:* Henn yw an nerven skiatek.

Yakob ow Metya gans Esaw

33 Ha Yakob a dhrehevis y dhewlagas ha mires, hag awotta, yth esa Esaw ow tos ha ganso peswar kans gour. Ytho ev a rannas an fleghes yntra Lea ha Raghel ha'n dhiw vaghteth. [2] Ev a worras an maghtethyon ha'ga fleghes kynsa, ha Lea ha'y fleghes war aga lergh ha Raghel ha Yosep yn tiwettha. [3] Ev y honan a dremenas a-dheragdha, hag omblegya dhe'n leur seythgweyth bys pan dheuth nes dh'y vroder.

[4] Mes Esaw a bonyas er y bynn ha'y vyrla ha kodha war y gonna hag amma dhodho; hag i a olas. [5] Hag ev a dhrehevis y dhewlagas ha gweles an benenes ha'n fleghes ha leverel, 'Pyth yw an re ma dhiso jy?' Yn-medh ev, 'An fleghes a ros an ARLODH dhe'th was a'y ras.' [6] Ena an maghtethyon a dheuth nes, i ha'ga fleghes, hag omblegya. [7] Ha Lea ha'y fleghes ynwedh a dheuth nes hag omblegya, ha wosa henna, Yosep ha Raghel a dheuth nes hag omblegya. [8] Yn-medh Esaw, 'Pyth yw dhiso jy oll an kamp ma re vetis?' Hag yn-medh ev, 'Rag kavos gras yn golok ow arlodh.' [9] Mes yn-medh Esaw, 'Genev vy yma pals, ow broder. Bedhes dhiso an pyth usi genes.' [10] Hag yn-medh Yakob, 'Nansi, my a'th pys, mar kwrug vy kavos gras y'th wolok, kemmer ow ro dhyworth ow leuv; rag my re welas dha fas, kepar ha pan ve gweles fas Duw, ha plesys os ta genev vy. [11] Kemmer, my a'th pys, ow bennath yw dres dhiso, rag Duw re beu grassyes dhymm, hag yma dhymm puptra.' Ev a ynias warnodho, hag ev a'n kemeras.

[12] Ena ev a leveris, 'Gwren mos yn-rag, ha my a vynn mos a-dheragos.' [13] Mes yn-medh ev dhodho, 'Ow arlodh a wor bos an fleghes brottel ha bos an flock ha'n chatel ow tena genev. Mars yns drivys kales unn jydh, oll an flock a vydh marow. [14] Re dremenno ow arlodh dherag y was, ha my a wra mos yn-rag yn lent orth kamm an bestes usi dheragov, hag orth kamm an fleghes, erna dhyffyn dhe'm arlodh dhe Seir.'

[15] Ytho Esaw a leveris, 'Gas vy dhe asa genes rann a'n bobel usi genev.' Mes yn-medh ev, 'Prag? Re gyffiv gras yn golok ow arlodh.' [16] Ytho Esaw a dhehwelis an jydh na war y fordh

dhe Seir. [17] Mes Yakob a viajyas dhe Sukkoth ha drehevel chi dhodho, ha rag y jatel ev a wrug skovvaow. Rag henna ev a elwis hanow an tyller Sukkoth.

[18] Ha Yakob a dheuth yn sawder dhe cita Shekem, usi yn pow Kanan, hag ev ow tos dhyworth Padan-aram; ev a gampyas dherag an cita. [19] Ev a brenas rann a'n gwel may hwrussa drehevel y dylda dhyworth mebyon Hamor, tas Shekem, a gans bath a vona.[a] [20] Ev a dhrehevis ena alter, ha'y elwel El-elohe-israel.[b]

Defolyans Dina

34 Lemmyn Dina, an vyrgh dinythys gans Lea dhe Yakob, eth yn-mes dhe weles myrghes an pow. [2] Ha Shekem mab Hamor an Hivyas, penntern an pow na, a's gwelas ha'y hemeres ha growedha gensi ha'y uvelhe. [3] Ha'y enev a lenas orth Dina, myrgh Yakob. Ev a garas an vowes ha kewsel yn kuv dhe'n vowes. [4] Ytho Shekem a gewsis dhe Hamor y das, ow leverel, 'Kemmer an voren ma ragov avel gwreg.' [5] Lemmyn Yakob a glewas ev dhe dhefolya Dina y vyrgh pan esa y vebyon gans y jatel y'n gwel; ha Yakob a dewis bys pan dheuthons. [6] Ha Hamor, tas Shekem, eth yn-mes dhe Yakob dhe gewsel orth Yakob a'n mater. [7] Pan glewsons, mebyon Yakob a dheuth dhyworth an gwel, ha troblys o an wer, ha pur serrys; rag ev re wrussa outray yn Israel ow krowedha gans myrgh Yakob, rag ny dhegoodh gul yndella.

[8] Mes Hamor a gewsis gansa, ow leverel, 'Enev Shekem ow mab re lenas orth dha vyrgh. Ro hi dhodho avel gwreg, my a'th pys, [9] ha junya genen yn demedhyans; rewgh agas myrghes dhyn ni ha kemerewgh agan myrghes dhywgh hwi. [10] Trigys vedhowgh genen, ha'n pow a vydh a-dheragowgh; trigewgh, ha mos a-dro ynno ha trevesiga ynno.' [11] Hag yn-medh Shekem dh'y thas ha dh'y breder, 'Gesewgh vy dhe gavos gras yn agas golok, ha my a vynn ri pynag a vynnowgh leverel.

---

a 33:19 *bath a vona:* Ebrow *keshita,* anwodhvedhys y dalvosogeth.

b 33:20 *El-elohe-israel:* Po *El, Duw Israel.*

12 Govynnewgh orthiv pris pur vras avel mona pries ha ro, ha
my a'n re dell leverowgh dhymm; saw rewgh dhymm an vowes
avel gwreg.'

Dial Mebyon Yakob

13 Mebyon Yakob a worthebis Shekem ha Hamor y das yn
unn dolla; i a gewsis yndella drefen ev dhe dhefolya Dina aga
hwor. 14 Yn-medhons dhedha, 'Ny yllyn gul hemma, ri agan
hwor dhe dhen nag yw trodreghys, rag meth dhyn via henna.
15 Ny wren ni assentya genowgh marnas hwi a vynn bos kepar
ha ni: pub gorreydh ahanowgh dhe vos trodreghys. 16 Ena ni
a re agan myrghes dhywgh ha kemeres agas myrghes dhyn
ni, ha triga genowgh ha dos ha bos unn bobel. 17 Mes mar ny
vynnowgh kola orthyn, dhe vos trodreghys, ni a gemmer agan
myrgh ha mos yn-kerdh.'

18 Da lowr o aga geryow yn dewlagas Hamor hag yn dewlagas
Shekem mab Hamor. 19 Ha ny dhelatyas an den yowynk gul
an dra, rag yth esa delit dhodho yn myrgh Yakob. An moyha
enorys ova yn oll chi y das. 20 Ytho Hamor ha Shekem y vab
a dheuth dhe yet aga cita ha kewsel orth gwer aga cita, ow
leverel, 21 'An wer ma yw yn kres genen. Ytho gesewgh i
dhe driga y'n pow ha mos a-dro ynno, hag awotta, efan yw
an pow a-dheragdha. Gesewgh ni dhe gemeres aga myrghes
dhyn ni avel gwragedh, ha ri agan myrghes dhedha i. 22 Mes ny
assentyons an wer triga genen, dhe vos unn bobel, marnas pub
gorreydh ahanan a vydh trodreghys, par dell yns i trodreghys.
23 Aga chatel, ha'ga fyth hag oll aga bestes, a ny vedhons dhyn
ni? Ny res moy es assentya gansa hag i a vynn triga genen.'
24 Hag oll an re ow mos yn-mes dre yet y cita a golas orth
Hamor ha Shekem y vab, ha pub gorreydh a veu trodreghys,
pubonan esa ow mos yn-mes a yet y cita.

25 Ha'n tressa dydh, pan esens yn paynys, dew vab Yakob,
Simeon ha Levi, breder Dina a gemeras pubonan y gledha ha
dos heb y wodhvos a-ji dhe'n cita, ha ladha pub gorreydh. 26 I a
ladhas Hamor ha Shekem y vab dre vin an kledha, ha kemeres
Dina mes a ji Shekem ha mos dhe-ves. 27 Mebyon Yakob a

dheuth war an re ledhys, ha pylla an cita, rag i dhe dhefolya aga hwor. 28 I a gemeras aga deves ha'ga chatel ha'ga asenes ha puptra esa y'n cita hag y'n gwel; 29 hag oll aga fyth hag oll aga fleghes ha'ga gwragedh i a gemeras yn keth, ha pylla puptra esa y'n chiow. 30 Ena yn-medh Yakob dhe Simeon ha Levi, 'Hwi re dhros anfeusi warnav, ow kul dhymm flerya yn-mysk trigoryon an pow, yn-mysk an Kananysi ha'n Perizzysi. Boghes yw niver ow thus vy, hag i a vydh kuntelys war-barth er ow fynn ha'm diswul; ha my ha'm chi a vydh distruys.' 31 Hag yn-medhons i, 'A wra ev dyghtya agan hwor avel hora?'

Yakob a Dhehwel dhe Bethel

35 Duw a leveris dhe Yakob, 'Sav, ke yn-bann dhe Bethel ha trig ena; ha gwra alter ena dhe'n Duw a omdhiskwedhas dhis pan eses ow fia dhyworth fas dha vroder Esaw.' 2 Ena Yakob a leveris dh'y vayni ha dhe oll an re esa ganso, 'Kemerewgh dhe-ves an duwow estren usi yn agas mysk; omlanhewgh, ha chanjyewgh agas dillas; 3 ha gesewgh ni dhe sevel ha mos yn-bann dhe Bethel, ha gul alter ena dhe'n Duw a'm gorthebis yn jydh ow fonvotter, hag esa genev y'n fordh may kerdhis.' 4 Ytho i a ros dhe Yakob oll an duwow estren esa dhedha, ha'n bysowyer yn aga skovornow, ha Yakob a's kelas yn-dann an derebynthen ogas dhe Shekem.

5 Ena i eth yn-kerdh. Yth esa own Duw war an citys a-dro dhedha, ha ny wrussons sewya mebyon Yakob. 6 Ytho Yakob a dheuth a-ji dhe Luz, usi yn pow Kanan, henn yw Bethel, ev hag oll an bobel esa ganso. 7 Hag ev a dhrehevis alter ena ha gelwel an tyller El-bethel, rag Duw a omdhiskwedhas dhodho ena pan esa ow fia dhyworth fas y vroder. 8 Ha Debora, mammeth Rebeka, a verwis hag a veu ynkleudhys a'n barth a-woles dhe Bethel yn-dann an dherwen; ytho y hanow a veu gelwys Allon-bakuth.[a]

9 Duw a omdhiskwedhas arta dhe Yakob hag ev ow tos dhyworth Padan-aram, ha'y venyga. 10 Hag yn-medh Duw

a 35:8 *Allon-bakuth:* Styr an hanow yw 'Derwen olva'.

dhodho, ‘Yakob yw dha hanow, mes ny vydh dha hanow
gelwys Yakob na fella, mes Israel a vydh dha hanow;’ ytho ev
a elwis y hanow Israel. 11 Hag yn-medh Duw dhodho, ‘My yw
Duw Ollgallosek;[a] degewgh frut ha kressyewgh; kenedhel ha
kemeneth a genedhlow a dheu dhyworthis, ha myghternedh a
dheu yn-mes a’th tiwglun. 12 An pow a res vy dhe Abraham ha
dhe Ysak, my a’n re dhiso jy; ha dhe’th has jy war dha lergh
y rov an pow.’ 13 Ena Duw eth yn-bann dhyworto y’n tyller
may hwrussa kewsel ganso. 14 Ha Yakob a dhrehevis peulven
y’n tyller may hwrussa kewsel ganso, peulven a ven; hag ev
a dhinewis offryn diwes warnodho, ha dinewi oyl warnodho.
15 Ha Yakob a elwis hanow an tyller may kewsis Duw ganso,
Bethel.

Fleghes Yakob

16 Ena i a viajyas dhyworth Bethel; yth esa hwath unn pols
byghan kyns dos dhe Efrath, ha Raghel a dhallathas dinythi,
ha kales veu rygdhi yn hy lavur. 17 Pan esa hi ow perthi an
dinythyans kales, yn-medh an welivedhes dhedhi, ‘Na borth
own; hemma a vydh mab ragos ynwedh.’ 18 Ha pan esa hy enev
ow mos yn-mes anedhi, hi a’n henwis Benoni; mes y das a’n
henwis Benyamin. 19 Raghel a verwis hag a veu ynkleudhys y’n
fordh dhe Efrath, henn yw Bethlehem. 20 Ha Yakob a worras
peulven war hy bedh. Henn yw peulven bedh Raghel bys y’n
jydh hedhyw. 21 Israel a dravalyas ha drehevel y dylda war an tu
aral dhe Migdal-eder.

22 Pan esa Yakob trigys y’n pow na, Rewben eth ha growedha
gans Bilha, iswrek y das, hag Israel a glewas anodho. Lemmyn
yth esa dewdhek mab dhe Yakob. 23 Mebyon Lea: Rewben
kynsa genys Yakob, ha Simeon, ha Levi, ha Yuda hag Yssakar
ha Zebulun. 24 Mebyon Raghel: Yosep ha Benyamin. 25 Ha
mebyon Bilha, maghteth Raghel: Dan ha Naftali. 26 Ha mebyon
Zilpa, maghteth Lea: Gad hag Asher. An re ma yw mebyon
Yakob a veu genys dhodho yn Padan-aram.

---

a 35:11 *Duw Ollgallosek:* Ebrow *El Shadday.*

27 Ha Yakob a dheuth dhe Ysak y das, dhe Mamre, Kiryath-
arba, henn yw Hebron, le may feu Abraham hag Ysak trigys
avel alyons. 28 Dedhyow Ysak o naw ugens bloodh, 29 hag Ysak
a dremenas hag a verwis, hag a veu kuntelys dh'y bobel, leun a
dhedhyow; ha'y vebyon Esaw ha Yakob a'n ynkleudhyas.

Henedhow Esaw

36 An re ma yw henedhow Esaw, henn yw Edom.
2 Esaw a gemeras y wragedh a'n myrghes a Kanan:
Ada, myrgh Elon an Hittyas, hag Oholibama, myrgh Ana,
myrgh Sibeon an Hivyas, 3 ha Basemath, myrgh Yshmael,
hwor Nebayoth. 4 Hag Ada a dhinythis dhe Esaw Elifaz, ha
Basemath a dhinythis Reuel. 5 Hag Oholibama a dhinythis
Yeush ha Yalam ha Koragh. An re ma yw mebyon Esaw a veu
genys dhodho yn pow Kanan.

6 Esaw a gemeras y wragedh, ha'y vebyon ha'y vyrghes, ha tus
oll y vayni, ha'y jatel, hag oll y vestes hag oll an pyth re gavsa
yn pow Kanan; hag yth eth yn-kerdh yn pow aral dhyworth fas
y vroder Yakob. 7 Rag mar vras o aga fyth ma na yllens triga
war-barth, ha na ylli an pow mayth esens ow kodriga ynno aga
ferthi drefen aga chatel. 8 Ytho Esaw a drigas yn menydh Seir.
Esaw yw Edom.

9 An re ma yw henedhow Esaw, tas Edom, yn menydh Seir.
10 An re ma yw henwyn mebyon Esaw: Elifaz mab Ada gwreg
Esaw; Reuel mab Basemath gwreg Esaw. 11 Mebyon Elifaz o
Teman, Omar, Sefo, Gatam ha Kenaz. 12 Timna o iswrek Elifaz
mab Esaw; ha hi a dhinythis Amalek dhe Elifaz. An re ma
yw mebyon Ada, gwreg Esaw. 13 An re ma yw mebyon Reuel:
Nahath, Zeragh, Shamma ha Mizza. An re ma o mebyon
Basemath, gwreg Esaw. 14 An re ma o mebyon Oholibama,
myrgh Ana, myrgh Sibeon, gwreg Esaw. Hi a dhinythis dhe
Esaw Yeush, Yalam ha Koragh.

15 An re ma yw pennternedh mebyon Esaw. Mebyon Elifaz,
kynsa genys Esaw: penntern Teman, penntern Omar, penntern
Sefo, penntern Kenaz, 16 penntern Koragh, penntern Gatam,
penntern Amalek. An re ma yw pennternedh Elifaz yn pow

Edom; mebyon Ada yns i. [17] An re ma yw mebyon Reuel mab Esaw: penntern Nahath, penntern Zeragh, penntern Shamma, penntern Mizza. An re ma yw pennternedh Reuel yn pow Edom; mebyon Basemath gwreg Esaw yns i. [18] An re ma yw mebyon Oholibama, gwreg Esaw: penntern Yeush, penntern Yalam, penntern Koragh. An re ma yw pennternedh Oholibama, myrgh Ana, gwreg Esaw. [19] An re ma yw mebyon Esaw, ha'n re ma yw aga fennsevigyon. Ev yw Edom.

[20] An re ma yw mebyon Seir an Horyas, trigoryon y'n pow: Lotan, Shobal, Sibeon, Ana. [21] Dishon, Eser ha Dishan: an re ma yw pennternedh an Horysi, mebyon Seir yn pow Edom. [22] Mebyon Lotan o Hori ha Hemam; ha hwor Lotan o Timna. [23] An re ma yw mebyon Shobal: Alvan, Manahath, Ebal, Shefo hag Onam. [24] An re ma yw mebyon Sibeon: Aya hag Ana; ev yw Ana a gavas an fentynnyow tomm[a] y'n difeythtir hag ev ow peuri asenes Sibeon y das. [25] Ha'n re ma yw fleghes Ana: Dishon hag Oholibama, myrgh Ana. [26] An re ma yw mebyon Dishan: Hemdan, Eshban, Ythran ha Keran. [27] An re ma yw mebyon Eser: Bilhan ha Zaavan hag Akan. [28] An re ma yw mebyon Dishan: Us hag Aran. [29] An re ma yw pennternedh an Horysi: penntern Lotan, penntern Shobal, penntern Sibeon, penntern Ana, [30] penntern Dishon, penntern Eser, penntern Dishan. An re ma yw pennternedh an Horysi, war-lergh aga fennsevigyon yn pow Seir.

[31] An re ma yw an vyghternedh a reynyas yn pow Edom kyns myghtern dhe reynya war vebyon Israel. [32] Bela mab Beor a reynyas yn Edom; ha hanow y cita o Dinhaba. [33] Bela a verwis, ha Yobab mab Zeragh dhyworth Bosra a reynyas yn y le. [34] Yobab a verwis, ha Husham a bow Teman a reynyas yn y le. [35] Husham a verwis, ha Hadad mab Bedad, neb a fethas Midyan yn gwel Moab, a reynyas yn y le; ha hanow y cita o Avith. [36] Hadad a verwis, ha Samla dhyworth Masreka a reynyas yn y

---

a 36:24 *an fentynnyow tomm:* Ow sewya an Vulgat. Styr an Ebrow yw ancertan. War-lergh hengov yedhowek an styr omma yw *mulyon.*

le. [37] Samla a verwis, ha Shaul dhyworth Rehoboth-hannahar a
reynyas yn y le. [38] Shaul a verwis, ha Baal-hanan mab Akbor a
reynyas yn y le. [39] Baal-hanan mab Akbor a verwis, ha Hadar
a reynyas yn y le; ha hanow y cita o Pau. Hanow y wreg o
Mehetabel, myrgh Matred, myrgh Me-zahab.

[40] An re ma yw henwyn pennternedh Esaw, war-lergh
aga theyluyow, war-lergh aga thylleryow, orth aga henwyn:
penntern Timna, penntern Alva, penntern Yetheth, [41] penntern
Oholibama, penntern Ela, penntern Pinon, [42] penntern Kenaz,
penntern Teman, penntern Mibsar, [43] penntern Magdiel,
penntern Iram. An re ma yw pennternedh Edom war-lergh aga
thrigvaow yn pow aga ferghenogeth. Ev yw Esaw, tas Edom.

Istori Yosep

37 Yakob a drigas y'n pow may hwrussa y das godriga
ynno, yn pow Kanan.

[2] An re ma yw henedhow Yakob: Yosep, seytek bloodh y oos,
esa ow peuri an flock gans y vreder; maw ova, gans mebyon
Bilha ha gans mebyon Zilpa, gwragedh y das; ha Yosep a dhros
drog dherivas anedha dh'aga thas. [3] Lemmyn Israel a gara
Yosep moy es oll y vebyon erel, rag ev a veu mab y gothni; hag
ev a wrug kota liesliw[a] ragdho. [4] Ha'y vreder a welas y hwre
aga thas y gara moy es y vreder oll, hag i a'n kasas, ha ny yllens
kewsel yn kuv ganso.

[5] Lemmyn Yosep a hunrosas hunros ha'y dherivas dh'y
vreder; hag i a'n kasas hwath moy. [6] Yn-medh ev dhedha,
'Goslowewgh, my a'gas pys, an hunros ma re hunrosis: [7] awotta,
yth esen ni ow kelmi manalow y'n gwel, hag awotta, ow manal
vy a sevis, ha pesya a'y sav ynwedh; hag awotta, agas manalow
hwi a dheuth oll a-dro, hag omblegya dhe'm manal vy.' [8] Hag
yn-medh y vreder dhodho, 'A vedhydh ow reynya warnan yn

---

a 37:3 *kota liesliw:* Henn yw an treylyans hengovek, ow sewya an Septuagint. Styr an Ebrow yw ancertan. Martesen pows gwrys a lien ha warnedhi brosweyth; po pows hir ow trehedhes dhe'n dhewufern ha gans bregholow hir ow trehedhes dhe'n konaow-bregh.

hwir? Po a vedhydh orth agan rewlya?' Ytho i a'n kasas hwath
dhe voy drefen y hunrosow ha'y eryow. [9] Hag ev a hunrosas
hunros aral ha'y dherivas dh'y vreder, ha leverel, 'Otta, my re
hunrosas hunros arta, hag otta, an howl ha'n loor hag unnek
ster a omblegyas dhymm.' [10] Mes ev a'n derivas dh'y das ha
dh'y vreder ha'y das a'n rebukyas ha leverel dhodho, 'Pyth yw
an hunros ma re wruss'ta hunrosa? A wren ni dos, my ha'th
vamm ha'th vreder, dhe omblegya dhe'n leur a-ragos?' [11] Ha'y
vreder a borthas avi orto; mes y das a withas an dra yn y vrys.

[12] Y vreder eth dhe beuri flock aga thas yn Shekem. [13] Hag
Israel a leveris dhe Yosep, 'A nyns usi dha vreder ow peuri yn
Shekem? Deus, my a wra dha dhanvon dhedha.' Hag yn-medh
ev dhodho, 'Ottavy.' [14] Yn-medh ev dhodho, 'Ke lemmyn dhe
weles mars yw puptra yn poynt da gans dha vreder ha gans an
flock, ha dri dhymm derivas warnedha.' Ytho ev a'n danvonas
dhyworth nans Hebron, hag ev a dheuth dhe Shekem. [15] Neb
unn gour a'n kavas, hag, awotta, yth esa ow kwandra a-dro
y'n gwel; ha'n gour a wovynnas orto, 'Pyth esos ta ow hwilas?'
[16] Yn-medh ev, 'Yth esov ow hwilas ow breder. Lavar dhymm,
my a'th pys, ple'mons i ow peuri?' [17] Hag yn-medh an gour,
'Gyllys alemma yns i. Rag my a's klewas ow leverel, "Deun ni
dhe Dothan."' Ytho Yosep eth war-lergh y vreder ha'ga havos
yn Dothan. [18] I a'n gwelas a-bell, hwath kyns ev dhe dhos nes
dhedha, hag i a vrasas er y bynn dh'y ladha. [19] I a leveris an eyl
dh'y gila, 'Ottomma an hunroser enos ow tos. [20] Deun lemmyn
ha gwren ni y ladha ha'y dewlel yn onan a'n puthow, ha leverel,
neb unn tebel vest dh'y dhybri; ena ni a welvydh pandr'a vydh
y hunrosow.' [21] Mes Rewben a glewas ha'y dhelivra mes a'ga
diwleuv ha leverel, 'Na wren ni kemeres y vewnans.' [22] Hag yn-
medh Rewben dhedha, 'Na wrewgh skollya goos; tewlewgh e
a-berth y'n puth ma y'n difeythtir. Na wrewgh ystyn leuv er y
bynn' – may halla y dhelivra mes a'ga leuv ha'y dhri arta dh'y
das. [23] Pan dheuth Yosep bys yn y vreder i a stryppyas y gota
dhyworto, an kota liesliw esa warnodho; [24] hag i a'n kemeras
ha'y dewlel a-berth y'n puth. Gwag o an puth, heb bos dowr
ynno.

25 Ena i a esedhas dhe dhybri bara, hag i a dhrehevis aga
lagasow ha mires, hag awotta, karavan a Yshmaelysi ow tos
dhyworth Gilead. Yth esa aga howrvergh ow ton spisys, balsam
ha myrr, ow viajya dh'aga don yn-nans dhe Ejyp. 26 Yn-medh
Yuda dh'y vreder, 'Py par prow vydh mar ledhyn agan broder
ha keles y woos? 27 Deun, gwren ni y wertha dhe'n Yshmaelysi
ma na vydh agan leuv warnodho. Agan broder, agan kig ni yw
ev.' Ha'y vreder a golas orto. 28 Ena tus a Midyan, gwikoryon,
a dremenas, hag i a dennas Yosep ha'y dhrehevel yn-mes a'n
puth; hag i a'n gwerthas dhe'n Yshmaelysi a ugens bath a
arghans. I a dhros Yosep dhe Ejyp.

29 Ena Rewben a dhehwelis dhe'n puth, hag otta, nyns esa
Yosep y'n puth hag ev a skwardyas y dhillas 30 ha dehweles dh'y
vreder ha leverel, 'Nyns usi an maw ena. Ha my, ple'th av?' 31 I
a gemeras kota Yosep ha ladha bogh ha troghya an kota y'n
goos. 32 Ena i a dhanvonas an kota liesliw ha'y dri dh'aga thas
ha leverel, 'Ni re gavas hemma. Mir mars yw kota dha vab,
po nag yw.' 33 Hag ev a'n aswonis ha leverel, 'Kota ow mab!
Tebel vest re'n dybris. Skwardys yn temmyn yw Yosep yn sur!'
34 Ena Yakob a skwardyas y dhillas ha gorra yskar a-dro dh'y
dhiwglun, ha kyni rag y vab lies dydh. 35 Hag oll y vebyon hag
oll y vyrghes a sevis rag y gonfortya mes ev a skonyas a vos
konfortys, hag ev a leveris, 'My a vynn mos yn-nans dhe'n
bedh dhe'm mab, ow kyni.' Ha'y das a olas ragdho. 36 Mes an
Midyanysi a'n gwerthas yn Ejyp dhe Potifar, onan a lyswesyon
Faro, an chif rennyas.[a]

Yuda ha Tamar

38 Y'n termyn na, Yuda eth yn-nans dhyworth y
vreder, hag ev a dreylyas troha gour a Adullam,
Hira y hanow. 2 Hag ena, Yuda a welas myrgh gour Kananek,
Shua hy hanow; ev a's kemeras avel gwreg, ha mos a-bervedh
dhedhi. 3 Hi a goncevyas ha dinythi mab hag ev a elwis y
hanow Er. 4 Ha hi a goncevyas arta ha dinythi mab ha gelwel

a 37:36 *onan a lyswesyon Faro, an chif rennyas:* Po *onan a spadhesigyon Faro, an chif dibenner.*

y hanow Onan. 5 Hwath arta hi a dhinythis mab ha gelwel y
hanow Shela. Yth esa hi[a] yn Kezib pan wrug hi y dhinythi.
6 Ha Yuda a gemeras gwreg rag Er, y gynsa genys, ha Tamar
o hy hanow. 7 Hag Er, kynsa genys Yuda, a veu drog yn golok
an ARLODH, ha'n ARLODH a'n ladhas. 8 Ena yn-medh Yuda dhe
Onan, 'Ke a-bervedh dhe wreg dha vroder ha gwra dha dhever
dhedha avel broder dre lagha, ha drehav has dhe'th vroder.'
9 Mes Onan a wodhya na vedha an has y has ev, ytho pan eth
a-bervedh dhe wreg y vroder ev a skollyas y has dhe'n leur, ma
na rolla has dh'y vroder. 10 Mes drog yn golok an ARLODH o an
pyth a wrug, hag ev a'n ladhas ynwedh. 11 Ena yn-medh Yuda
dhe Tamar y wohydh, 'Gorta avel gwedhwes yn chi dha das
erna dheffo ow mab Shela dhe oos.' Rag ev a leveris, 'Ma na
varwo ev ynwedh, dell verwis y vreder.' Ytho Tamar eth, ha hi
a drigas yn chi hy thas.

12 Termyn a dremenas, hag ena myrgh Shua, gwreg Yuda,
a verwis. Wosa bos konfortys, Yuda eth yn-bann dhe'n dus
esa ow knyvyas y dheves, dhe Timna, ev ha'y goweth Hira an
Adullamyas. 13 Hag y feu derivys dhe Tamar, 'Otta, yma dha
hwegron ow mos yn-bann dhe Timna dhe gnyvyas y flock.'
14 Ytho hi a dhiwiskas hy dillas gwedhwes ha gwiska vayl, ha'y
maylya oll a-dro dhedhi, hag esedha orth porth Enaym usi war
an fordh dhe Timna; rag hi a wrussa gweles bos Shela tevys
dhe oos ha na via hi res dhodho avel gwreg. 15 Yuda a's gwelas,
ha tybi hy bos hora rag hi re wrussa kudha hy fas. 16 Hag ev a
dreylyas dhedhi ryb an fordh ha leverel, 'Deus, gas vy dhe dhos
a-bervedh dhis,' rag ny wodhya hy bos y wohydh. Yn-medh
hi, 'Pandr'a vynn'ta ri dhymm may hylli dos a-bervedh genev?'
17 Hag yn-medh ev, 'My a dhanvon dhis mynn a'm flock;' hag
yn-medh hi, 'A vynn'ta ri dhymm gaja erna'n danvenni?' 18 Yn-
medh ev, 'Py par gaja a rov dhis?' hag yn-medh hi, 'Dha sel
ha'th korden[b] ha'th lorgh usi yn dha dhorn.' Ytho ev a's ros

---

a 38:5 *hi:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *ev.*

b 38:18 *korden:* Ebrow *neusen,* martesen plethys. War-lergh an Septuagint *delk.* War-lergh an Vulgat *breghellik.*

dhedhi hag ev eth a-bervedh dhedhi ha hi a goncevyas anodho.
19 Ena hi a sevis ha mos ha gorra a-denewen hy vayl ha gwiska
dillas hy gwedhowsys.

20 Pan dhanvonas Yuda an mynn dre leuv y goweth, an
Adullamyas, rag degemeres an gaja dhyworth an venyn, ny's
kavas. 21 Ev a wovynnas orth gwer an tyller na, ow leverel,
'Ple'ma'n hora tempel[a] esa yn Enaym, ryb an fordh?' hag yn-
medhons i, 'Nyns esa hora tempel mann y'n tyller ma.' 22 Ytho
ev a dhehwelis dhe Yuda ha leverel, 'Ny wrug vy hy havos, ha
gwer an tyller a leveris ynwedh, "Nyns esa hora tempel y'n
tyller ma."' 23 Hag yn-medh Yuda, 'Gas hi dhe witha an taklow,
ma na'gan bo bismer. Otta, my re dhanvonas an mynn ma, mes
ny wruss'ta y drovya.'

24 A-dro dhe dri mis wosa hemma, y feu derivys dhe Yuda
ow leverel, 'Tamar, dha wohydh re dheuth ha bos hora, ha,
moy es henna, hi re goncevyas dre horyans.' Yn-medh Yuda,
'Drewgh hi yn-mes dhe vos leskys.' 25 Ha hi ow pos dres yn-
mes, hi a dhanvonas dh'y hwegron ow leverel, 'Gans flogh ov
vy dre wour a byw an taklow ma.' Hag yn-medh hi, 'Hwither,
dell y'th pysav, piw a byw an sel, an korden ha'n lorgh ma.'
26 Yuda a's aswonis, ha leverel, 'Hi re beu moy gwiryon agesov;
rag ny wrug vy hy ri dhe'm mab Shela.' Ha ny wrowedhas
gensi namoy.

27 Pan dheuth an termyn rag hi dhe dhinythi, yth esa gevellyon
yn hy thorr. 28 Pan wrug hi dinythi, onan an dhew a worras leuv
yn-mes; ha'n welivedhes a'n kemeras, ha kelmi korden gogh
war y leuv, ow leverel, 'Hemma a dheuth yn-mes yn kynsa.'
29 Mes ev a gildennas y leuv, hag otta, y vroder a dheuth yn-
mes hag yn-medh hi, 'Assa wrussys torrva ragos!' Ytho gelwys
veu y hanow Peres. 30 Hag a-wosa y vroder a dheuth yn-mes,
ha war y leuv an gorden gogh, ha'y hanow a veu gelwys Zeragh.

---

a 38:21, 22 *hora tempel:* Ebrow *(hora) sans.* Sakrys ens i dhe'n duwow pagan. Yn gwersow 15 ha 24 yma ger ebrow aral, ow styrya hora sempel a-der sans.

Yosep ha Gwreg Potifar

39 Lemmyn Yosep a veu dres yn-nans dhe Ejyp, ha
Potifar, lyswas Faro, an chif rennyas,[a] gour ejyptek,
a'n prenas dhyworth an Yshmaelysi a'n dros ena. [2] Yth esa an
ARLODH gans Yosep hag ev o gour sewen; hag yth esa ev yn chi
y arlodh ejyptek. [3] Ha'y arlodh a welas bos an ARLODH ganso,
ha'n ARLODH dhe wul puptra esa ow kul dhe seweni yn y dhorn.
[4] Ytho Yosep a gavas gras yn y wolok ha'y servya, hag ev a'n
apoyntyas dhe vos gorwolyas war y ji ha puptra a'n jevo ev a
ros yn y dhorn. [5] A-dhia'n termyn may hwrug ev y apoyntya
war y ji ha war buptra esa dhodho, an ARLODH a venygas chi
an Ejypcyan drefen Yosep; hag yth esa bennath an ARLODH
war buptra esa dhodho y'n chi hag y'n gwel.

[6] Ytho ev a asas puptra esa dhodho yn dorn Yosep ha nyns
esa dhodho bern a dra vyth marnas a'n bara esa ow tybri. Ha
Yosep o teg y semlans ha teg dhe weles. [7] Hag y hwarva, wosa
an taklow ma, y trehevis gwreg y arlodh hy dewlagas war
Yosep, ha leverel, 'Gwra growedha genev.' [8] Mes ev a skonyas
ha leverel dhe wreg y arlodh, 'Otta, nyns eus bern dhe'm arlodh
a dra vyth yn y ji a'm govis vy, hag ev a ros puptra eus dhodho
y'm leuv. [9] Nyns eus den vyth brassa agesov vy y'n chi ma.
Ny wrug ev gwitha tra vyth dhyworthiv marnas ty, drefen ty
dhe vos y wreg. Fatel wrav vy an drogober bras ma, ha pegha
erbynn Duw?' [10] Yth esa hi ow kewsel a dhydh dhe dhydh dhe
Yosep, mes ny golas orti, dhe wrowedha gensi na dhe vos gensi.
[11] Mes unn jydh ev eth a-berth y'n chi dhe wul y ober, ha nyns
esa den vyth a dus an chi ena y'n chi. [12] Hi a'n kachyas der y
dhillas, ow leverel, 'Growedh genev.' Hag ev a asas y dhillas
yn hy dorn ha fia dhe'n fo ha mos yn-mes. [13] Pan welas hi y
hwrussa gasa y dhillas yn hy dorn ha fia yn-mes, [14] hi a elwis
tus hy chi ha kewsel orta ow leverel, 'Mirewgh, ev re dhros
dhyn ni gour ebrow, dhe wul ges ahanan. Ev a dheuth dhymm
dhe wrowedha genev, ha my a elwis gans lev ughel. [15] Pan y'm

---

a 39:1 *lyswas Faro, an chif rennyas:* Po *onan a spadhesigyon Faro, an chif dibenner.*

klewas ow trehevel ow lev ha gelwel, ev a asas y dhillas rybov
ha fia ha mos yn-mes.' [16] Ena hi a worras y dhillas yn hy ogas,
bys pan dheuth y arlodh dh'y ji. [17] Ha hi a gewsis ganso war-
lergh an geryow ma, 'An kethwas ebrow a wruss'ta dri dhyn ni
a dheuth a-bervedh dhymm dhe wul ges ahanav. [18] Mes pan
dhrehevis ow lev ha garma, ev a asas y dhillas rybov ha fia
yn-mes.'

[19] Pan glewas y arlodh geryow y wreg hag a gewsis hi dhodho,
ow leverel, 'War-lergh an taklow ma y hwrug dha gethwas
dhymm,' y sorr a dhewis. [20] Hag arlodh Yosep a'n kemeras
ha'y worra y'n prison, an tyller mayth o kelmys prisnoryon
an myghtern, hag yth esa ev ena y'n prison. [21] Mes yth esa
an ARLODH gans Yosep. Ev a dhiskwedhas tregeredh dhodho
ha gorra dhodho favour yn golok gwithyas an prison. [22] Ha
gwithyas an prison a ros yn leuv Yosep oll an prisnoryon esa
y'n prison; ha puptra esens i ow kul ena, ev a veu neb a'n gwre.
[23] Ny wrug vri gwithyas an prison a dra vyth re bia gorrys yn
y leuv, rag yth esa an ARLODH ganso; ha dhe buptra a wre, an
ARLODH a ros sewena.

Styryans Hunrosow an Brisners

40 Wosa an taklow ma, hanafer myghtern Ejyp ha'n
peber a beghas erbynn aga arlodh, erbynn myghtern
Ejyp. [2] Ha serrys o Faro erbynn y dhew spadhesik, erbynn chif
an hanaforyon hag erbynn chif an beboryon, [3] hag ev a's gorras
yn-dann with yn chi chif an withysi, y'n prison, an tyller may
feu Yosep kelmys. [4] Ha chif an withysi a jarjyas Yosep dh'aga
attendya, hag ev a's servyas; hag yth esens yn-dann with neb
termyn. [5] Ha'n dhew anedha a hunrosas hunros, pub yn unn
nos, pub hunros gans y styryans y honan: an hanafer ha'n peber
a vyghtern Ejyp, neb esa kelmys y'n prison. [6] Ha ternos vyttin
Yosep a dheuth dhedha ha'ga gweles, hag awotta, trist ens i.
[7] Ytho ev a wovynnas orth spadhesigyon Faro esa yn-dann with
ganso yn chi y arlodh, ow leverel, 'Prag yth yw truan agas fas
hedhyw?' [8] Yn-medhons dhodho, 'Ni re hunrosas hunros, ha
nyns eus den vyth dh'y styrya.' Yn-medh Yosep dhedha, 'A

nyns eus styryansow dhe Dhuw? Derivewgh e dhymm, my a'gas pys.'

9 Ytho chif an hanaforyon a dherivas y hunros dhe Yosep
ow leverel dhodho, 'Y'm hunros yth esa gwinbren a-dheragov.
10 Hag y'n gwinbren yth esa teyr skorren, ha kettel eginas, y
vleujyow a dheuth yn-bann, ha'y vagasow a rappys a adhvesis
dhe vos grappys. 11 Yth esa hanaf Faro y'm dorn, ha my a
gemeras an grappys ha'ga gwaska yn hanaf Faro, ha my a ros
an hanaf yn dorn Faro.' 12 Yn-medh Yosep dhodho, 'Ottomma
an styryans. An teyr skorren yw tri dydh. 13 A-ji dhe drydydh
y hwra Faro ughelhe dha benn ha'th worra arta y'th soodh; ha
ty a vydh ow korra hanaf Faro yn y dhorn war-lergh an kynsa
maner, pan es y hanafer. 14 Saw porth kov ahanav, my a'th pys,
pan vo yn ta genes. Bydh kuv dhymm ha'm meneges dhe Faro,
ha doro vy yn-mes a'n chi ma. 15 Rag dhe wir my a veu ledrys
yn-mes a bow an Ebrowyon. Ny wrug vy tra vyth a vo skila rag
i dhe'm gorra y'n pytt.'

16 Ha chif an beboryon a welas ev dhe brofya styryans da,
hag yn-medh ev dhe Yosep, 'My a hunrosas ynwedh, hag
awotta, yth esa teyr hanstel a vara gwynn war ow fenn. 17 Hag
y'n ganstel a-wartha yth esa boos a bub eghen rag Faro, gwara
pebys;[a] hag yth esa an ydhyn orth y dhybri mes a'n ganstel
war ow fenn.' 18 Ha Yosep a worthebis ha leverel, 'Hemm yw
an styryans. An teyr hanstel yw tri dydh. 19 A-ji dhe drydydh,
Faro a dhrehav dha benn dhyworthis ha'th kregi war wedhen,
hag y fydh an ydhyn ow tybri dha gig dhyworthis.'

20 Y'n tressa dydh, penn-bloodh Faro, ev a wrug kevewi rag
oll y wesyon hag ughelhe penn chif an hanaforyon ha penn
chif an beboryon yn-mysk y wesyon. 21 Ev a worras chif an
hanaforyon arta dh'y soodh hag ev a ros an hanaf yn dorn Faro.
22 Mes ev a grogas chif an beboryon kepar dell wrussa Yosep
styrya dhedha. 23 Ny wrug chif an hanaforyon perthi kov a
Yosep, mes ev a'n ankovas.

---

a 40:17 *gwara pebys:* Ebrow *gwara peber.*

Hunros Faro

41 Dhe benn diw vledhen leun, yth esa Faro owth
hunrosa, hag awotta, yth esa ev ow sevel ryb an Nil,
2 hag otta, yth esa seyth bugh ow tos yn-bann mes a'n Nil, teg
aga semlans ha tew aga hig, hag yth esens ow peuri yn-mysk
an kors. 3 Hag otta, yth esa seyth bugh aral ow tos yn-bann
war aga lergh mes a'n Nil, drog aga semlans ha tanow aga
hig, hag yth esens ow sevel ogas dhe'n bughes war lann an Nil,
4 ha'n bughes drog aga semlans ha tanow aga hig a dhybris an
seyth bugh teg aga semlans ha tew. Ha Faro a dhifunas. 5 Ev
a goskas ha hunrosa nessa torn, hag otta, seyth penn ys ow
tevi war unn arr, tew ha da. 6 Hag otta, yth esa seyth penn ys
tanow, ha seghys gans gwyns an est, owth egina war aga lergh.
7 An pennow ys tanow a lonkas an seyth tew ha leun. Faro a
dhifunas hag otta, hunros ova. 8 Ytho myttinweyth, troblys veu
y spyrys, hag ev a dhanvonas ha gelwel oll an golyogyon a Ejyp
hag oll hy thus fur, ha Faro a dherivas y hunros dhedha, mes
nyns esa den vyth a wodhva aga styrya dhe Faro.

9 Ena chif an hanaforyon a gewsis gans Faro, ow leverel,
'Hedhyw my a berth kov a'm peghosow. 10 Faro o serrys gans
y wesyon ha'm gorra yn-dann with yn chi chif an withysi, my
ha chif an beboryon. 11 Ni a hunrosas hunros yn unn nos, my
hag ev, pub hunros gans y styryans y honan. 12 Yth esa Ebrow
yowynk genen ena, keth dhe jif an withysi. Ni a dherivas agan
hunrosow dhodho, hag ev a's styryas dhyn, ow styrya dhe bub
huni war-lergh y hunros. 13 Hag y hwarva kepar dell wrussa y
styrya dhyn. My a veu daskorrys dhe'm soodh, hag ev a veu
kregys.'

14 Ena Faro a dhanvonas ha gelwel Yosep, hag i a'n dros yn
hast mes a'n pytt; ev a omdhivarvas ha chanjya y dhillas, ha
dos dhe Faro. 15 Yn-medh Faro dhe Yosep, 'My re hunrosas
hunros mes nyns eus den vyth a wodhvo y styrya. My re glewas
y vos leverys a-dro dhis, pan glewydh hunros ty a yll y styrya.'
16 Yosep a worthebis Faro, ow leverel, 'Duw, a-der my, a re

dhe Faro gorthyp a gowaledh.'[a] 17 Ena Faro a leveris dhe Yosep,
'Y'm hunros, ottavy ow sevel ryb glann an Nil. 18 Hag otta, yth
esa seyth bugh ow tos yn-bann mes a'n Nil, tew aga hig ha teg
aga semlans, hag yth esens ow peuri yn-mysk an kors. 19 Hag
otta seyth bugh aral ow tos yn-bann war aga lergh, gwann ha
pur dhrog aga semlans, ha tanow aga hig. Ny welis bughes
mar dhrog le vyth yn pow Ejyp. 20 Ha'n bughes tanow ha drog
a dhybris an kynsa seyth bugh dew. 21 Mes pan y's dyb'sons,
nyns o possybyl godhvos i dh'aga dybri. Drog o aga semlans
kepar ha kyns. Ena my a dhifunas. 22 My a welas y'm hunros,
hag otta seyth penn ys ow tevi war unn arr, leun ha da. 23 Hag
otta, yth esa seyth penn ys gwedhrys, tanow ha seghys gans
gwyns an est, owth egina war aga lergh. 24 Ha'n seyth penn ys
tanow a lonkas an seyth penn ys da. My re dherivas hemma
dhe'n golyogyon, mes nyns esa nagonan anedha a wodhvo y
styrya dhymm.'

25 Ena yn-medh Yosep dhe Faro, 'Onan yw hunros Faro. Duw
re dhiskwedhas dhe Faro an pyth usi ow kul. 26 An seyth bugh
dha yw seyth bledhen; ha'n seyth penn ys da yw seyth bledhen.
Onan yw an hunros. 27 Ha'n seyth bugh danow ha drog a dheuth
yn-bann war aga lergh yw seyth bledhen; ha'n seyth penn ys
gwag, seghys gans gwyns an est, yw seyth bledhen a dhivotter.
28 Hemm yw an pyth re leveris vy dhe Faro: an pyth a vynn
Duw y wul, ev re'n diskwedhas dhe Faro. 29 Awotta, yma seyth
bledhen ow tos: palster meur yn oll pow Ejyp. 30 Hag y fydh
seyth bledhen a dhivotter ow sevel wosa an re ma, hag oll an
palster yn pow Ejyp a vydh ankevys, ha divotter a dhiswra an
wlas. 31 Ha ny vydh kov a'n palster[b] y'n wlas drefen an divotter
a dheu a'y wosa; rag poos dres eghen y fydh. 32 Ha rag bos an
hunros diskwedhys diwweyth dhe Faro, sur yw, an dra dhe vos
fondys gans Duw hag yma Duw ow fistena dh'y wul. 33 Ytho
lemmyn, re dhewisso Faro gour dooth ha fur, ha'y apoyntya

---

a 41:16 *gowaledh:* Ebrow *shalom.*

b 41:31 *ny vydh kov a'n palster:* Ebrow *ny vydh an palster aswonys.*

war bow Ejyp. 34 Re settyo Faro sodhogyon war an wlas ha
kemeres an pympes rann a drevas pow Ejyp y'n seyth bledhen
a balster. 35 Ha re guntelons oll boos an bledhynnyow da ma
usi ow tos, ha bernya ys yn-dann leuv Faro, rag boos y'n citys,
ha re wrellons y witha. 36 Ha'n boos ma a vydh gwithys rag an
pow rag an seyth bledhen a dhivotter usi ow tos yn pow Ejyp,
ma na vo an pow diswrys der an divotter.'

37 Da veu hemma yn golok Faro hag yn golok oll y wesyon.
38 Hag yn-medh Faro dh'y wesyon, 'A yllyn ni kavos gour
a'n par ma, hag ynno Spyrys Duw?' 39 Ytho Faro a leveris
dhe Yosep, 'A-ban wrug Duw diskwedhes hemma oll dhiso,
nyns eus den vyth mar dhooth ha fur avelos. 40 Ty a vydh
apoyntys war ow chi, hag oll ow fobel a vydh gostyth dhe'th
worhemmyn. Y'n tron yn unsel, my a vydh brassa agesos jy.'
41 Hag yn-medh Faro dhe Yosep, 'Mir, my re'th worras war
oll pow Ejyp.' 42 Ena Faro a gemeras y vysow sel dhyworth y
leuv ha'y worra war leuv Yosep ha'y wiska gans dillas a sendal
ha gorra chayn owrek a-dro dh'y gonna. 43 Ev a wrug dhodho
mos y'n nessa charet esa dhodho, hag i a armas a-dheragdho,
'Plegyewgh an glin!' Ytho ev a'n gorras war oll pow Ejyp. 44 Hag
yn-medh Faro dhe Yosep, 'Faro ov vy, ha hebos jy ny wra
den vyth drehevel y leuv na'y droos yn oll pow Ejyp.' 45 Ev a
elwis hanow Yosep Safenath-paaneagh,[a] ha ri dhodho Asenath,
myrgh Potifera, oferyas On[b] avel gwreg. Yosep eth yn-mes der
oll pow Ejyp.

46 Ha Yosep o deg bloodh warn ugens y oos pan sevis a-rag
Faro myghtern Ejyp. Ha Yosep eth yn-mes dhyworth golok
Faro ha tremena der oll pow Ejyp. 47 Y'n seyth bledhen a
balster, an tir a ros dornasow a drevas. 48 Hag ev a guntelas oll
an boos a'n seyth bledhen a dremenas yn pow Ejyp, ha gorra
an boos a-berth y'n citys. An boos dhyworth an gwel a-dro

---

a 41:45 *Safenath-paaneagh:* Ejyptek koth, martesen yw dhe styrya *An duw a gewsis hag ev a vyw,* henn yw, an den gans an hanow ma a vyw.

b 41:45, 50 *On:* Heliopolis.

dhe bub cita ev a worras a-bervedh ynni. 49 Yosep a vernyas ys
kepar ha tewes an mor, orth y gressya yn feur, bys pan astelas
nivera, rag heb niver veu.

50 Dew vab a veu dinythys dhe Yosep kyns dos bledhen
an divotter, dinythys dhodho gans Asenath, myrgh Potifera,
oferyas On. 51 Ha Yosep a elwis hanow an kynsa genys
Manasse, ‘rag Duw re wrug dhymm ankevi oll ow throbel hag
oll chi ow thas.’ 52 Ev a elwis hanow an nessa Efraym, ‘rag Duw
re wrug dhymm don frut yn pow ow galarow.’

53 An seyth bledhen a balster esa yn pow Ejyp a veu
kollenwys, 54 ha’n seyth bledhen a dhivotter a dhallathas dos,
dell lavarsa Yosep. Yth esa divotter yn oll an powyow, mes yth
esa bara yn pow Ejyp oll. 55 Yth esa oll pow Ejyp ow famya,
ha’n bobel a grias war Faro rag bara. Yn-medh Faro dhe oll
an dus a Ejyp, ‘Kewgh dhe Yosep. Gwrewgh an pyth a lever
ev dhywgh.’ 56 Hag yth esa an divotter war enep an pow oll.
Ytho Yosep a ygoras pub tyller mayth esa ys, ha’y wertha dhe
dus Ejyp, rag tynn o an divotter yn pow Ejyp. 57 Hag oll an
bys a dheuth dhe Ejyp dhe brena dhyworth Yosep, rag bos an
divotter tynn yn oll an bys.

An Vreder a Dheu dhe Ejyp

42 Lemmyn Yakob a welas bos ys yn Ejyp, hag ev a
leveris dh’y vebyon, ‘Prag yth esowgh ow mires an
eyl orth y gila?’ 2 Ena yn-medh ev, ‘Otta, my re glewas bos ys
yn Ejyp. Kewgh yn-nans di ha prena ys ragon, may hyllyn ni
bewa a-der merwel.’ 3 Ha deg broder Yosep eth yn-nans dhe
brena ys dhyworth Ejyp. 4 Mes Yakob ny dhanvonas Benyamin,
broder Yosep gans y vreder; yn-medh ev, ‘Rag own droglam
dhe godha warnodho.’ 5 Ytho mebyon Israel a dheuth dhe
brena ys yn-mysk an re erel esa ow tos; rag yth esa divotter yn
pow Kanan.

6 Lemmyn Yosep o governour war an pow. Ev o neb esa ow
kwertha ys dhe oll pobel an pow; ha breder Yosep a dheuth hag
omblegya dheragdho, aga fassow dhe’n leur. 7 Yosep a welas
y vreder, ha’ga aswon, mes y fara dhedha o kepar hag onan

ankoth, hag ev a gewsis dhedha yn harow, ha leverel dhedha, ‘A-ble owgh hwi devedhys?’ Yn-medhons, ‘A bow Kanan, dhe brena boos.’ 8 Yosep a aswonis y vreder, mes ny’n aswonsons i. 9 Ena Yosep a borthas kov a’n hunrosow re wrussa hunrosa anedha, ha leverel dhedha, ‘Aspioryon owgh hwi. Devedhys owgh dhe weles nothedh an tir.’ 10 Mes i a leveris dhodho, ‘Nansi, ow arlodh; devedhys yw dha wesyon dhe brena boos. 11 Ni oll yw mebyon unn gour. Tus wiryon on ni. Nyns yw dha wesyon aspioryon.’ 12 Mes ev a leveris dhedha, ‘Nansi, devedhys owgh hwi dhe weles nothedh an tir.’ 13 Hag i a leveris, ‘Dewdhek broder yw dha wesyon, mebyon unn gour yn pow Kanan, hag awotta, yma’n yowynka gans agan tas hedhyw, hag onan ahanan ny vyw namoy.’ 14 Ytho yn-medh Yosep dhedha, ‘Yth yw dell leveris dhywgh: aspioryon owgh hwi. 15 Yndelma hwi a vydh prevys. Re vewnans Faro, ny vedhowgh ow mos yn-mes alemma marnas agas broder yowynka a dheu omma. 16 Danvenewgh onan ahanowgh dhe gerghes agas broder, ha hwi a vydh kelmys, may fo prevys agas geryow, mars eus gwirder genowgh. Ha mar nyns eus, re vewnans Faro, aspioryon owgh hwi yn surredi.’ 17 Hag ev a’s gorras war-barth yn-dann with trydydh.

18 Y’n tressa dydh yn-medh Yosep dhedha, ‘Gwrewgh hemma ha hwi a vyw; rag my a berth own a Dhuw. 19 Mars owgh hwi gwiryon, gesewgh onan a’gas breder dhe vos kelmys yn chi agas prisonyans, ha kewgh hwi, kemerewgh ys rag divotter agas teylu. 20 Mes agas broder yowynka, gwrewgh y dhri dhymmo vy, may fo agas geryow prevys gwir; ha ny wrewgh merwel.’ Hag i a wrug yndella. 21 I a leveris an eyl dh’y gila, ‘Yn hwir, kablus on ni a’gan broder, rag ni a welas anken y enev pan wrug ev pysi merci warnan, ha ny wrussyn ni goslowes. Rag henna re godhas warnan an anken ma.’ 22 Ha Rewben a worthebis dhedha ha leverel, ‘A ny wrug vy kewsel orthowgh ow leverel, “Na beghewgh erbynn an maw?” mes ny wrussowgh goslowes. Ytho lemmyn y woos yw rekwirys dhyworthyn.’ 23 Ha ny wodhyens bos Yosep ow konvedhes, rag yth esa latimer yntredha. 24 Ena ev a dreylyas dhe-ves

dhyworta hag ola; hag ev a dhehwelis dhedha ha kewsel orta. Hag ev a gemeras Simeon dhyworta ha'y gelmi a-dheragdha. 25 Ena Yosep a ros gorhemynnow dhe lenwel aga seghyer a ys, ha daskor mona pub huni arta yn y sagh, ha ri dhedha boos rag an viaj. Ev a wrug henna ragdha.

26 Ytho i a dhrehevis aga ys war aga asenes ha mos yn-kerdh alena. 27 Ena onan anedha a ygoras y sagh y'n tavern dhe ri boos dh'y asen; hag ev a welas an mona, hag ottava yn ganow y sagh. 28 Yn-medh ev dh'y vreder, 'Ow mona re beu daskorrys dhymm. Ottava y'm sagh.' Aga holon a fyllis, hag i a grenas, ow leverel an eyl dh'y gila, 'Pyth yw hemma re wrug Duw dhyn ni?'

29 Pan dheuthons dhe Yakob aga thas dhe bow Kanan, i a dherivas dhodho puptra a hwarva dhedha, ow leverel, 30 'An gour, arlodh an wlas, a gewsis genen yn harow, ha tybi agan bos aspioryon a'n tir. 31 Mes ni a leveris dhodho, "Tus wiryon on ni. Nyns on ni aspioryon. 32 Dewdhek broder on ni, mebyon agan tas; onan nyns yw yn fyw namoy, hag yma'n yowynka hedhyw gans agan tas yn pow Kanan." 33 Ha'n gour, arlodh an tir, a leveris dhyn, "Yndelma my a yll godhvos agas bos tus wiryon. Gesewgh onan a'gas breder genev vy, ha kemerewgh boos rag divotter agas teylu, ha mos yn-kerdh, 34 Drewgh agas broder yowynka dhymmo vy, hag ena my a yll godhvos nag owgh hwi aspioryon, mes tus wiryon, ha my a re agas broder dhywgh, ha hwi a yll kenwertha y'n pow."'

35 Hag i ow kwakhe aga seghyer, otta, yth esa mona pub den, yn yalgh, yn y sagh. Pan welsons yalghow aga mona, i ha'ga thas ynwedh, i a borthas own. 36 Hag yn-medh Yakob aga thas dhedha, 'Hwi re gemeras dhe-ves ow fleghes. Nyns usi Yosep namoy; nyns usi Simeon namoy, ha hwi a vynn kemeres Benyamin. Er ow fynn yw oll an taklow ma.' 37 Ena Rewben a gewsis orth y das, ow leverel, 'Gwra ladha ow dew vab mar ny'n drov dhis arta. Ro ev y'm leuv, ha my a'n daskor dhis arta.' 38 Mes yn-medh ev, 'Ny wra ow mab mos yn-nans genowgh, rag marow yw y vroder, ha nyns eus gesys marnas ev y honan.

Mar hwer droglam dhodho y'n fordh mayth esowgh ow mos,
dre alar hwi a dhre ow blew loos yn-nans dhe'n bedh.'

An Vreder a Dheu an Nessa Gweyth

43 Tynn o an divotter y'n pow. [2] Pan wrussens i
gorfenna dybri an ys a wrussens dri yn-mes a Ejyp,
yn-medh aga thas dhedha, 'Dehwelewgh ha prena tamm boos
ragon.' [3] Mes yn-medh Yuda dhodho, 'An gour a'gan gwarnyas
gans ti ow leverel, "Ny wrewgh hwi gweles ow fas marnas yma
agas broder genowgh." [4] Mar mynnydh danvon agan broder
genen, ni a wra mos yn-nans ha prena boos ragos; [5] mes mar ny
vynnydh y dhanvon, ny vynnyn ni mos yn-nans; rag an gour a
leveris dhyn, "Ny wrewgh hwi gweles ow fas marnas yma agas
broder genowgh."' [6] Israel a leveris, 'Prag y hwrussowgh drog
dhymm, ow terivas dhe'n gour bos unn broder moy dhywgh?'
[7] Hag yn-medhons i, 'An gour a wrug agan apposya a-dro dhyn
ni hag a-dro dh'agan kerens, ow leverel, "Yw agas tas hwath
yn fyw? Eus broder dhywgh?" ha ni a dherivas dhodho a-dro
dhe'n taklow ma. A yllyn ni godhvos y hwre leverel, "Drewgh
agas broder yn-nans"?' [8] Hag yn-medh Yuda dhe Israel y das,
'Danvon an maw genev vy, ha ni a sev ha mos, may hwryllyn
bewa a-der merwel, ni ha ty ha'gan fleghes. [9] My ow honan a
vydh gostel ragdho. Ty a yll y rekwirya a'm diwla. Mar ny'n
drov dhiso ha'y settya a-dheragos, kablus vedhav a-ragos
oll ow dedhyow. [10] Rag mar ny wrellen delatya, ni a wrussa
dehweles lemmyn diwweyth.'

[11] Hag yn-medh Israel aga thas dhedha, 'Mars yw yndella,
hemma gwrewgh: kemerewgh neppyth a wella askor an tir yn
agas seghyer, ha kemerewgh ro yn-nans rag an gour, tamm
balsam ha tamm mel, spisys ha myrr, pystakys hag alamandow.
[12] Ha kemerewgh diwweyth an myns a vona yn agas dorn, hag
ynwedh an mona a veu daskorrys yn ganow agas seghyer;
kemerewgh e arta yn agas dorn. Martesen gwall ova. [13] Ha
kemerewgh agas broder. Sevewgh ha dehwelewgh dhe'n gour.

14 Ha re rollo Duw Ollgallosek[a] merci dhywgh dherag an gour,
may tanvonno dhywgh agas broder aral, ha Benyamin. Ha my
– mar pydh ow fleghes kellys, kellys vedhons.' 15 Ha'n wer a
gemeras an ro ma, ha diwweyth an myns a vona yn aga dorn,
ha Benyamin. I a sevis ha mos yn-nans dhe Ejyp, ha sevel
dherag Yosep.

16 Yosep a welas Benyamin gansa, ha leverel dhe rewler y ji,
'Doro an wer a-berth y'n chi ha ladha best ha pareusi puptra,
rag y fydh an wer ow tybri genev dhe hanter-dydh.' 17 An gour
a wrug dell leveris Yosep hag ev a dhros an wer a-berth yn chi
Yosep. 18 An wer a berthi own rag i dhe vos dres a-bervedh
yn chi Yosep, hag yn-medhons, 'Ni re beu dres a-ji drefen an
mona a veu daskorrys yn agan seghyer an kynsa gweyth. Ev a
vynn omsettya er agan pynn ha kodha warnan, ha'gan kemeres
dhe vos kethyon, ha'gan asenes ynwedh.' 19 Ytho i a dheuth nes
dhe rewler chi Yosep ha kewsel orto orth daras an chi, 20 ha
leverel, 'A arlodh, dhe wir ni a dheuth yn kynsa dhe brena boos.
21 Pan dheuthen dhe davern hag ygeri agan seghyer, otta, yth
esa mona pub huni yn ganow y sagh, an poos leun a'gan mona;
ytho ni re'n dros arta yn agan dorn. 22 Ha ni re dhros mona aral
yn agan dorn dhe brena boos. Ny wodhon piw a worras agan
mona yn agan seghyer.' 23 Hag yn-medh ev, 'Kres dhywgh hwi.
Na berthewgh own. Agas Duw ha Duw agas tas re ros dhywgh
tresor yn agas seghyer. Agas mona a dheuth dhymmo vy.' Ena
ev a dhros Simeon yn-mes dhedha. 24 An gour a dhros an wer
a-bervedh yn chi Yosep ha ri dowr dhedha, hag i a wolghas
aga threys; hag ev a ros boos dh'aga asenes. 25 Ena i a bareusis
an ro rag devedhyans Yosep dhe hanter-dydh, rag i re wrussa
klewes i dhe dhybri ena.

26 Pan dheuth Yosep a-berth y'n chi, i a dhros dhodho y'n chi
an ro esa yn aga dorn, hag omblegya dhodho dhe'n leur. 27 Hag
ev a wovynnas orta fatel ens, ow leverel, 'Usi agas tas yn poynt
da, an den koth a wrussowgh kewsel anodho? Yw ev hwath
yn fyw?' 28 Yn-medhons i, 'Yma dha was agan tas yn poynt

a 43:14 *Duw Ollgallosek:* Ebrow *El Shadday.*

da. Hwath yn fyw yw ev.' Hag i a omblegyas ha kodha dhe'n dor a-ragdho. [29] Mes ev a dhrehevis y dhewlagas ha gweles Benyamin y vroder, mab y vamm ev, ha leverel, 'Yw hemma agas broder yowynka, re wrussowgh hwi kewsel dhymm anodho?' Ena yn-medh ev, 'Re bo Duw grassyes dhis, ow mab.' [30] Ena Yosep a fistenas, rag movyes veu y golodhyon drefen y vroder, hag ev a vynnas ola. Ev eth a-ji dhe'n chambour hag ola ena. [31] Ena ev a wolghas y fas ha dos yn-mes owth omgontrolya, ha leverel, 'Settyewgh bara.' [32] Hag i a settyas boos ragdho ev y honan diberthys ha ragdha i aga honan diberthys ha rag an Ejypcyanys esa ow tybri ganso aga honan diberthys, drefen na yll an Ejypcyanys dybri gans an Ebrowyon, rag tra gasadow yw henna dhe'n Ejypcyanys. [33] I a esedhas a-dheragdho, an kynsa genys war-lergh y wir genesik, ha'n yowynka war-lergh y yowynkneth. Ha'n wer a viras gans marth an eyl orth y gila. [34] Yosep a gemeras rannow a voos esa a-ragdho ha'ga ri dhedha i; mes rann Benyamin a veu pympgweyth moy es rannow oll an re erel. Ytho i a evas, ha bos medhow ganso.

An Prevyans Diwettha

44 Ena ev a erghis dhe rewler y ji, ow leverel, 'Lanw seghyer an wer a gemmys boos a allons y dhon; ha gorr mona pub huni yn ganow y sagh. [2] Ha gorr ow hanaf, an hanaf a arghans, yn ganow sagh an yowynka, ha'y vona rag an ys ynwedh.' Hag ev a wrug war-lergh an gorhemmyn kewsys gans Yosep. [3] Kettel veu golow myttin, an wer a veu danvenys yn-kerdh, i ha'ga asenes. [4] Wosa i dhe asa an cita, heb bos gyllys pell, yn-medh Yosep dhe rewler y ji, 'Sav, gwra chassya war-lergh an wer. Wosa dos bys dhedha, lavar dhedha, "Prag y hwrussowgh attyli an da gans an drog? [5] A nyns yw hemma an hanaf mayth yv ow arlodh anodho, ha gul dewinieth ganso? Ow kul hemma, hwi re wrug tebelwrians."'

[6] Ev a dhrehedhas dhedha, ha kewsel dhedha an geryow ma. [7] Yn-medhons dhodho, 'Prag y kews ow arlodh war-lergh an geryow ma? Pell bedhes dhyworth dha wesyon gul yndella. [8] Awotta, ni a dhros dhis arta dhyworth pow Kanan an mona

a gevsyn yn ganow agan seghyer. Ytho, fatel yllyn ni ladra
owr po arghans dhyworth chi dha arlodh? 9 Piw pynag a'th
wesyon may fo kevys ganso, ev a verow, ha ni a vydh kethyon
dhe'm arlodh.' 10 Yn-medh ev, 'Lemmyn, bedhes war-lergh
agas lavar; piw pynag may fo kevys ganso a vydh ow hethwas;
mes hwi a vydh heb blam.' 11 Ytho i a fistenas ow kemeres aga
seghyer yn-nans dhe'n leur ha pub huni a ygoras y sagh. 12 Hag
ev a hwithras, ow talleth orth an kottha ha gorfenna orth an
yowynka; ha'n hanaf a veu kevys yn sagh Benyamin. 13 Ena i a
skwardyas aga dillas, ha peub a worras an begh war y asen, hag
i a dreylyas arta troha'n cita.

14 Yuda ha'y vreder a dheuth dhe ji Yosep. Yth esa ev
hwath ena, hag i a godhas dhe'n leur a-dheragdho. 15 Hag yn-
medh Yosep dhedha, 'Pyth yw an dra ma re wrussowgh hwi?
A ny wrussowgh hwi godhvos y hyll gour kepar ha my gul
dewinieth?' 16 Yn-medh Yuda, 'Pandr'a leveryn dhe'm arlodh?
Pandr'a wren kewsel? Fatel yllyn ombrevi ankablus? Duw re
dhiskudhas kammweyth dha wesyon. Ottani, kethyon dhe'm
arlodh, ni hag ev ynwedh may feu an hanaf kevys yn y dhorn.'
17 Hag yn-medh ev, 'Pell bedhes dhyworthiv gul hemma. Neb
may feu an hanaf kevys yn y dhorn, ev a vydh ow hethwas.
Mes hwi, kewgh yn-bann yn kres dh'agas tas.'

18 Ena Yuda a dheuth nes dhodho ha leverel, 'My a'th pys, ow
arlodh, gas dha was dhe gewsel ger yn diwskovarn ow arlodh.
Na wrello dha sorr leski erbynn dha was, rag kepar ha Faro os
ta. 19 Ow arlodh a wovynnas orth y wesyon, ow leverel, "Eus
tas po broder dhywgh?" 20 Ha ni a leveris dhe'm arlodh, "Yma
genen tas, den koth, ha flogh y gothni, yowynk; marow yw y
vroder, ha nyns eus gesys dh'y vamm saw unsel ev, ha'y das
a'n kar." 21 Ha ty a leveris dhe'th wesyon, "Doro ev yn-nans
dhymmo vy may hylliv settya ow lagas warnodho." 22 Ha ni a
leveris dhe'm arlodh, "Ny yll an maw gasa y das. Mar kwrella
gasa y das, ev a vawrsa" 23 Ha ty a leveris dhe'th wesyon, "Mar
ny dheu agas broder yowynka yn-nans genowgh, ny wrewgh
gweles ow fas namoy." 24 Ytho, pan wrussyn ni mos yn-bann
dhe'th was, ow thas, ni a dherivas dhodho geryow ow arlodh.

25 Hag yn-medh agan tas, “Dehwelewgh, prenewgh tamm boos
ragon.” 26 Ha ni a leveris, “Ny yllyn mos yn-nans. Mar teu agan
broder yowynk genen, ena ni a yll mos; rag ny yllyn gweles fas
an gour mar nyns usi agan broder yowynka genen.” 27 Ha’th
was agan tas a leveris dhyn, “Dell wodhowgh, ow gwreg a
dhinythis dhymm dew vab; 28 ha gyllys yn-mes dhyworthiv
yw onan anedha, ha my a leveris, Skwardys yn sur yw ev. Ny
wrug vy y weles bys lemmyn. 29 Mar kwrellewgh kemeres
hemma ynwedh dhyworthiv, ha mar hwarva droglam dhodho,
ena hwi a dhrosa ow blew loos dre alar yn-nans dhe’n bedh.”
30 Ha lemmyn, pan dhyffiv dhe’th was, ow thas, mar ny vydh an
maw genen ni (ha’y enev kelmys war-barth gans enev an maw),
31 pan wello nag usi an maw namoy, ev a verow; ha’th wesyon
a gemmer blew loos dha was, agan tas, dre alar dhe’n bedh.
32 Rag dha was a gavas an maw dre wostel dhyworth ow thas,
ow leverel, “Mar ny’n drov dhiso jy, kablus vedhav a-rag ow
thas oll ow dedhyow.” 33 Ytho, re worto dha was lemmyn, my
a’th pys, yn keth dhe’m arlodh; ha gas an maw dhe vos yn-bann
gans y vreder. 34 Rag fatel allav mos yn-bann dhe’m tas heb bos
an maw genev, rag own my dhe weles an droktra a godh war
ow thas?’

An Gwir Yw Diskudhys

45 Ny ylli Yosep omgontrolya dherag oll an re ow
sevel rybdho, hag ev a armas, ‘Bedhes pub den oll
gorrys yn-mes dhyworthiv vy.’ Ha nyns esa den vyth ow sevel
ganso pan omdhiskudhas Yosep dh’y vreder. 2 Ev a olas, ughel
y lev, ha’n Ejypcyanys a glewas, ha chi Faro a glewas ynwedh.
3 Hag yn-medh Yosep dh’y vreder, ‘My yw Yosep. Yw ow thas
hwath yn fyw?’ Ha ny ylli y vreder gorthebi rag dyegrys ens
a-dheragdho.

4 Ytho yn-medh Yosep dh’y vreder, ‘Dewgh nes dhymm, my
a’gas pys.’ Hag i a dheuth nes. Yn-medh ev, ‘My yw Yosep
agas broder a werthsowgh bys yn Ejyp, 5 Ha lemmyn, na
vedhewgh yn ahwer, na vedhes sorr yn agas lagasow hwi dhe’m
gwertha omma; rag Duw re’m danvonas dheragowgh dhe

witha bewnans. 6 Rag nans yw diw vledhen divotter re beu y'n
pow; hag y fydh hwath pymp bledhen ma na vydh nag aras
na trevasa. 7 Ha Duw a'm danvonas a-dheragowgh dhe fastya
ragowgh remenant y'n pow ha dhe witha bewnans ragowgh dre
dhelivrans bras. 8 Lemmyn nyns yw hwi a'm danvonas omma
mes Duw, hag ev re'm settyas kepar ha tas dhe Faro, hag
arlodh war oll y ji, ha rewler war oll pow Ejyp. 9 Fistenewgh
ha mos yn-bann dhe'm tas ha leverel dhodho, "Yndelma y
lever Yosep, dha vab. Duw re'm settyas dhe vos arlodh war oll
Ejyp. Deus yn-nans dhymmo, na wra gortos. 10 Ty a drig yn
pow Goshen, ha ty a vydh ogas dhymmo, ty ha'th vebyon, ha
mebyon dha vebyon, ha'th flockys ha'th chatel, ha puptra eus
dhis. 11 Ha my a wra dha sostena ena, rag y fydh pymp bledhen
moy a dhivotter, na dhyffi ha bos boghosek, ty ha'th vayni ha
myns eus dhis." 12 Hag otta, yma agas dewlagas hwi ow kweles,
ha dewlagas ow broder Benyamin ynwedh, y vos ow ganow
vy usi ow kewsel orthowgh. 13 Ha derivewgh dhe'm tas oll an
enor usi dhymm yn Ejyp ha puptra re wrussowgh hwi gweles.
Fistenewgh ha dri ow thas yn-nans omma.' 14 Ena ev a godhas
war gonna Benyamin y vroder hag ola ha Benyamin a olas
war y gonna ev. 15 Hag ev a ammas dhe oll y vreder hag ola
warnedha, ha wosa henna yth esa y vreder ow kewsel ganso.

16 Pan veu klewys an nowodhow yn chi Faro, ow leverel,
'Breder Yosep re dheuth,' da o hemma yn dewlagas Faro
hag yn dewlagas oll y wesyon. 17 Yn-medh Faro dhe Yosep,
'Lavar dhe'th vreder, "Gwrewgh hwi hemma. Gorrewgh agas
seghyer war agas bestes ha kewgh, dewgh dhe bow Kanan;
18 ha kemerewgh agas tas ha'gas teyluyow ha dewgh dhymmo
vy; ha my a re dhywgh an dader a bow Ejyp, ha hwi a wra
dybri blonek an tir." 19 Ha ty, gwra erghi, "Gwrewgh yndella:
kemerewgh kertys mes a bow Ejyp rag agas fleghes ha'gas
gwragedh, ha drewgh agas tas; ha dewgh. 20 Na brederewgh
a'gas daffar, rag puptra 'vas yn oll pow Ejyp a vydh ragowgh
hwi."'

21 Ytho mebyon Israel a wrug yndella ha Yosep a ros dhedha
kertys war-lergh gorhemmyn Faro, hag ev a ros dhedha boos

rag an viaj. [22] Ev a ros chanjyow a dhillas dhe bub huni; mes
dhe Benyamin ev a ros tri hans bath arghans ha pymp chanj a
dhillas. [23] Dh'y das ev a dhanvonas yndelma: deg asen ow ton
re a'n taklow da a Ejyp ha deg kasek asen ow ton ys ha bara, ha
sosten rag y das war an fordh. [24] Ena ev a dhanvonas y vreder,
hag yth ethons yn-kerdh. Yn-medh ev dhedha, 'Na vedhewgh
ownek[a] war an fordh.' [25] Ytho i eth yn-bann mes a Ejyp ha dos
dhe bow Kanan, dhe Yakob aga thas. [26] I a dherivas dhodho
ow leverel, 'Yn fyw hwath yw Yosep, hag ev yw rewler war oll
pow Ejyp.' Ha kolon Yakob a dheuth ha bos yeyn, rag ny wrug
krysi dhedha. [27] Hag i a leveris dhodho oll an geryow a wrug
Yosep leverel dhedha; mes pan welas an kertys a wrug Yosep
aga danvon rag y dhon, spyrys Yakob aga thas a vewas arta.
[28] Hag yn-medh Israel, 'Lowr yw! Ow mab Yosep yw hwath yn
fyw. My a vynn mos dh'y weles kyns merwel.'

Yakob a Dheu dhe Ejyp

46 Ytho Israel a viajyas gans puptra esa dhodho ha dos
dhe Beer-sheba hag offrynna sakrifisow dhe Dhuw
y das Ysak. [2] Ha Duw a gewsis orth Israel dre welesigethow y'n
nos ha leverel, 'Yakob, Yakob.' Hag yn-medh ev, 'Ottavy.' [3] Hag
yn-medh ev, 'My yw Duw, Duw dha das Ysak. Na borth own
a vos yn-nans dhe Ejyp, rag ena my a wra dhis bos kenedhel
vras. [4] Yth av vy yn-nans genes dhe Ejyp, ha my a wra dha
dhri arta yn-bann. Ha Yosep a worr y leuv war dha dhewlagas.'
[5] Ha Yakob a sevis dhyworth Beer-sheba ha mebyon Israel a
dhug Yakob aga thas, ha'ga fleghes ha'ga gwragedh yn-kerdh
y'n kertys a wrug Faro aga danvon rag y dhon. [6] I a gemeras
aga enevales ha'ga pyth re wrussa kavos yn pow Kanan, ha dos
dhe Ejyp, Yakob hag oll y has ganso, [7] y vebyon, ha mebyon y
vebyon ganso, y vyrghes, ha myrghes y vebyon. Hag oll y has
ev a dhros ganso bys yn Ejyp.

[8] An re ma yw henwyn mebyon Israel neb a dheuth dhe
Ejyp: Yakob ha'y vebyon. Rewben, kynsa genys Yakob, [9] ha

a 45:24 *Na vedhewgh ownek:* Po *Na vedhewgh serrys;* po *Na gedrynnewgh.*

mebyon Rewben: Hano, Pallu, Hesron ha Karmi. [10] Mebyon Simeon: Yemuel, Yamin, Ohad, Yakin, Sohar ha Shaul mab an Kananyades. [11] Mebyon Levi: Gershon, Kohath ha Merari. [12] Mebyon Yuda: Er, Onan, Shela, Peres, ha Zeragh; mes Er hag Onan a verwis yn pow Kanan. Mebyon Peres o Hesron ha Hamul. [13] Mebyon Yssakar: Tola, Puva, Yob ha Shimron. [14] Mebyon Zebulun: Sered, Elon ha Yahleel. [15] An re ma yw mebyon Lea a dhinythis hi dhe Yakob yn Padan-aram, hag ynwedh Dina y vyrgh. Oll y vebyon ha'y vyrghes yw tredhek enev warn ugens. [16] Mebyon Gad: Sifyon, Haggi, Shuni, Esbon; Eri, Arodi hag Areli. [17] Mebyon Asher: Yimna, Yshva, Yshvi ha Beria, ha Seragh aga hwor. Ha mebyon Beria: Heber ha Malkiel. [18] An re ma yw mebyon Zilpa a ros Laban dhe Lea y vyrgh, ha hi a dhinythis an re ma dhe Yakob, hwetek enev. [19] Mebyon Raghel, gwreg Yakob: Yosep ha Benyamin. [20] Y feu dinythys dhe Yosep yn pow Ejyp Manasse hag Efraym, neb a wrug Asenath myrgh Potifera, oferyas On[a] dinythi dhodho.[b] [21] Mebyon Benyamin: Bela, Beker, hag Ashbel; Gera ha Naaman; Ehi ha Rosh; Muppim, Huppim hag Ard. [22] An re ma yw mebyon Raghel a veu dinythys dhe Yakob: an enevow oll, peswardhek. [23] Mebyon Dan: Hushim. [24] Mebyon Naftali: Yahseel, Guni, Yeser ha Shillem. [25] An re ma yw mebyon Bilha a ros Laban dhe Raghel y vyrgh. Hi a dhinythis an re ma dhe Yakob: an enevow oll, seyth. [26] Oll an enevow ow tos gans Yakob dhe Ejyp, an re a dheuth yn-mes a'y dhiwglun ev, heb nivera gwragedh mebyon Yakob, o hwegh ha tri ugens enev. [27] Ha mebyon Yosep a veu dinythys dhodho yn Ejyp a veu dew enev. Oll an enevow a ji Yakob a dheuth dhe Ejyp a veu deg ha tri ugens.

---

a 46:20 *On:* Heliopolis.

b 46:20 Yma an geryow a sew keworrys dhe'n wers ma y'n Septuagint: *Hag y feu mebyon dinythys dhe Manasse, neb a wrug an iswrek syriek dinythi dhodho: Maghir. Ha Maghir a dhinythis Galaad. Ha mebyon Efraym, broder Manasse: Sutalaam ha Taam; ha mebyon Sutalaam: Edom.*

28 Ev a dhanvonas Yuda yn-rag dhe Yosep, may tiskwettho
dhodho an fordh dhe Goshen.[a] Pan dheuthons bys yn pow
Goshen, 29 Yosep a hernessyas y jaret ha mos yn-bann dhe
vetya Israel y das yn Goshen. Pan y'n gwelas,[b] ev a godhas
war y gonna hag ola war y gonna termyn hir. 30 Hag yn-medh
Israel dhe Yosep, 'Gas vy dhe verwel lemmyn wosa gweles
dha fas, rag ty dhe vos hwath yn fyw.' 31 Hag yn-medh Yosep
dh'y vreder ha dhe deylu y das, 'My a wra mos yn-bann dhe
dherivas an dra dhe Faro ha leverel dhodho, "Ow breder ha
mayni ow thas esa yn pow Kanan re dheuth dhymmo vy. 32 An
wer ma yw bugeledh deves, rag i re beu gwithysi enevales, hag
i re dhros gansa aga flockys ha'ga greow ha puptra eus gansa."
33 Ha pan wra Faro agas gelwel, ha govyn orthowgh, "Py par
ober a wrewgh hwi?" 34 res yw dhywgh leverel, "Dha wesyon
yw gwithysi enevales a-dhia'gan yowynkneth bys y'n eur ma,
ha ni ha'gan tasow," rag may hyllowgh triga yn pow Goshen;
rag pub bugel deves yw kasadow dhe'n Ejypcyanys.'

An Drevesigeth yn Goshen

47 Ena Yosep a dheuth, hag ev a dherivas dhe Faro ha
leverel, 'Ow thas ha'm breder, ha'ga flockys ha'ga
greow ha puptra eus gansa re dheuth yn-mes a bow Kanan, hag
otta, ymons i yn pow Goshen.' 2 Hag ev a gemeras pymp gour
dhyworth oll y vreder ha'ga dri a-rag Faro. 3 Yn-medh Faro
dh'y vreder, 'Py par ober a wrewgh hwi?' hag yn-medhons i
dhe Faro, 'Dha wesyon yw bugeledh deves, ha ni ha'gan tasow.'
4 Hag yn-medhons i dhe Faro, 'Ni re dheuth dhe driga y'n pow,
rag nyns eus peurva yn pow Kanan rag flock dha wesyon, rag
tynn yw an divotter yn pow Kanan. Ytho lemmyn, gas dha
wesyon dhe driga yn pow Goshen, ni a'th pys.' 5 Ena Faro a
gewsis orth Yosep, ow leverel, 'Dha das ha'th vreder re dheuth

---

a 46:28 *may tiskwettho dhodho an fordh dhe Goshen:* Styr an Ebrow yw ankler. War-lergh an Septuagint *dhe vetya ganso yn Goshen.*

b 46:29 *Pan y'n gwelas:* Ow sewya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *Ev a omdhiskwedhas dhodho.*

dhis. [6] Yma pow Ejyp a-dheragos. Gas dha das ha'th vreder dhe driga yn gwella rann an pow; gas i dhe driga yn pow Goshen. Ha mar kodhes bos yn aga mysk gwer abel, gorr i dhe vos gwithysi war ow chatel vy.'

[7] Ha Yosep a dhros Yakob y das ha'y worra dhe sevel dherag Faro, ha Yakob a venygas Faro. [8] Yn-medh Faro dhe Yakob, 'Py lies bloodh yw dha vewnans?' [9] Hag yn-medh Yakob dhe Faro, 'Dedhyow bledhynnyow ow godrigow yw deg ha hwegh ugens. Boghes ha drog re beu dedhyow bledhynnyow ow bewnans, ha ny wrussons dos nes dhe dhedhyow bledhynnyow bewnans ow thasow yn dedhyow aga godrigow i.' [10] Ha Yakob a venygas Faro ha mos yn-mes dhyworth Faro. [11] Ena Yosep a dhesedhas y das ha'y vreder, hag ev a ros dhedha perghenogeth yn pow Ejyp, y'n gwella rann a'n tir yn pow Rameses, dell wrussa Faro gorhemynna. [12] Ha Yosep a ros sosten dh'y das ha'y vreder hag oll chi y das gans bara, war-lergh niver an fleghes.

Yosep ha'n Divotter

[13] Nyns esa bara yn oll an pow rag pur dynn o an divotter, ha pow Ejyp ha pow Kanan a glamderas drefen an divotter. [14] Ha Yosep a guntelas oll an mona esa yn pow Ejyp hag yn pow Kanan rag an ys esens orth y brena, ha Yosep a dhros an mona a-berth yn chi Faro. [15] Pan veu gyllys oll an mona mes a bow Ejyp ha pow Kanan, oll an Ejypcyanys a dheuth dhe Yosep, ow leverel, 'Ro dhyn bara. Prag y ferwyn a-dheragos? Rag gyllys yw an mona.' [16] Yn-medh Yosep, 'Rewgh agas chatel ha my a re dhywgh bara[a] yn attal a'gas chatel mars yw gyllys an mona.' [17] Ytho i a dhros aga enevales dhe Yosep, ha Yosep a ros dhedha bara yn attal a'n vergh ha'n flockys ha'n gwarthek, hag a'n asenes, hag ev a brovias dhedha bara yn attal rag oll aga enevales der an vledhen na. [18] Ha pan veu gorfennys an vledhen na, i a dheuth dhodho y'n nessa bledhen ha leverel dhodho, 'Ny yllyn keles dhyworth ow arlodh bos an mona gyllys, hag yma greow an chatel dhe'm arlodh. Nyns eus tra vyth gesys a-rag

a 47:16 *bara:* Ow sewya an Septuagint. Nyns usi an ger ma y'n tekst ebrow.

ow arlodh marnas agan korfow ha'gan tir. [19] Prag yth eson ni ow merwel dherag dha dhewlagas, ha ni ha'gan tir? Pren ni ha'gan tir rag bara, ha ni ha'gan tir a vydh gwesyon dhe Faro. Ro dhyn has, may fewyn ha ma na verwyn, ha ma na vo an tir dibobel.'

[20] Ytho Yosep a brenas oll an tir yn Ejyp a-barth Faro, rag an Ejypcyanys a werthas pubonan y bark rag y feu an divotter tynn warnedha. Yndella Faro eth ha bos perghennek an tir; [21] ha'n bobel, ev a's gwrug yn kethyon[a] dhyworth an eyl penn a Ejyp bys yn y gila. [22] Saw unsel tir an oferysi ny wrug ev y brena, rag yth esa dhe'n oferysi ewnran dhyworth Faro; hag yth esens i ow tybri aga ewnran a ros Faro dhedha. Ytho ny werthsons aga thir. [23] Ena Yosep a leveris dhe'n bobel, 'Otta, my re'gas prenas hwi ha'gas tir hedhyw a-barth Faro. Ottomma has ragowgh dhe hasa y'n tir.' [24] Ha peskweyth may fo trevas, hwi a re an pympes rann dhe Faro, ha gwitha peder rann ragowgh hwi rag hasa y'n park ha rag boos ragowgh hwi ha'n re yn agas chiow, ha rag boos rag agas fleghes [25] Hag yn-medhons i, 'Ty re sawyas agan bewnans. Gwren ni kavos gras yn golok ow arlodh, ha ni a vydh kethwesyon dhe Faro.' [26] Ytho Yosep a wrug hemma ordenans bys y'n jydh hedhyw a-dro dhe bow Ejyp: Faro dhe gavos an pympes rann. Saw tir an oferysi yn unsel ny godhas dhe Faro.

Yakob a Venyk Efraym ha Manasse

[27] Ytho Israel a drigas yn pow Ejyp, yn pow Goshen. I a gavas tiryow ena, ha don frut, ha kressya yn feur. [28] Yakob a veu yn fyw seytek bledhen yn pow Ejyp, ha dedhyow Yakob, bledhynnyow y vewnans, a veu seyth bloodh ha seyth ugens bledhen.

[29] Pan veu dedhyow Israel ow tos nes dh'y vernans, ev a elwis y vab Yosep ha leverel dhodho, 'Mar kevis gras y'th wolok, gorr dha leuv yn-dann ow mordhos, my a'th pys, ha diskwedh dhymm tregeredh ha lelder. Na wra ow ynkleudhyas yn Ejyp.

a 47:21 *ev a's gwrug yn kethyon:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *ev a's removas dhe'n citys.*

30 My a vynn growedha gans ow thasow. Dog vy yn-bann mes
a Ejyp ha'm ynkleudhyas yn aga bedh i.' Hag ev a leveris, 'My
a wra war-lergh dha er.' 31 Hag yn-medh ev, 'Ti e dhymmo vy,'
hag ev a'n tos. Ena Israel a omblegyas war benn an gweli.[a]

48 Y hwarva, wosa an taklow ma, nebonan dhe leverel
dhe Yosep, 'Otta, klav yw dha das.' Ytho ev a
gemeras y dhew vab Manasse hag Efraym ganso. 2 Ha nebonan
a dherivas dhe Yakob ow leverel, 'Otta, dha vab Yosep yw
devedhys dhiso,' hag Israel a omgenerthas hag esedha yn-
bann war an gweli. 3 Hag yn-medh Yakob dhe Yosep, 'Duw
Ollgallosek[b] re omdhiskwedhas dhymm yn Luz, yn pow
Kanan, ha'm benyga, 4 ha leverel dhymm, "Awotta, my a vynn
gul dhis don frut ha kressya; ha my a wra dhis bos kemeneth a
genedhlow; ha my a re an tir ma dhe'th has war dha lergh dh'y
berghenna bys vykken." 5 Ha lemmyn, dhymmo vy yw dha
dhew vab a veu dinythys dhis yn pow Ejyp kyns my dhe dhos
dhiso yn Ejyp; Efraym ha Manasse a vydh dhymmo vy, kepar
dell yw Rewben ha Simeon. 6 Ha'th agh dinythys genes war
aga lergh a vydh dhiso jy. I a vydh gelwys war-lergh hanow
aga breder yn aga eretons. 7 Pan dheuth vy dhyworth Padan,
Raghel a verwis rybov yn pow Kanan war an fordh, hwath unn
pols byghan kyns dos dhe Efrath, ha my a's ynkleudhyas ena
war an fordh dhe Efrath.' Henn yw Bethlehem.

8 Israel a welas mebyon Yosep ha leverel, 'Piw yw an re
ma?' 9 Yn-medh Yosep dh'y das, 'An re ma yw ow mebyon
re wrug Duw aga ri dhymm omma.' Hag yn-medh ev, 'Doro i
dhymmo, my a'th pys, ha my a wra aga benyga.' 10 Ha tewl o
dewlagas Israel dre gothni ha ny ylli gweles. Ytho ev a's dros
nes dhodho hag ev a ammas dhedha ha'ga byrla. 11 Hag yn-
medh Israel dhe Yosep, 'Ny wrussen gwaytyas gweles dha fas,
mes otta, Duw re dhiskwedhas dhymm dha has ynwedh.' 12 Ha

---

a 47:31 *a omblegyas war benn an gweli:* War-lergh an Septuagint *a omblegyas, ow posa war benn y lorgh.* Gwel ynwedh Ebrowyon 11:21.

b 48:3 *Duw Ollgallosek:* Ebrow *El Shadday.*

Yosep a's kemeras dhyworth y dhewlin hag omblegya, gans y
fas dhe'n leur. [13] Ha Yosep a's kemeras aga dew, Efraym yn
y dhorn dhyghow a-gledh dhe Israel, ha Manasse yn y dhorn
gledh a-dhyghow dhe Israel; hag ev a's dros nes dhodho. [14] Hag
Israel a ystynnas y leuv dhyghow ha'y gorra war benn Efraym,
an yowynka, ha'y leuv gledh war benn Manasse. Ev a worras y
dhiwla a-dreus, kynth o Manasse an kynsa genys. [15] Hag ev a
venygas Yosep, ow leverel,

'An Duw may hwre kerdhes dheragdho
ow thasow Abraham hag Ysak,
An Duw re beu bugel dhymm
der ow bewnans oll
bys y'n jydh hedhyw,
[16] an el neb a'm delivras
dhyworth pub droktra,
re venykko an vebyon;
ha re bo gelwys warnedha ow hanow vy
ha hanow ow thasow Abraham hag Ysak;
ha re gressyons dhe vos bras aga niver
yn kres an norvys.'

[17] Pan welas Yosep bos y das ow korra y leuv dhyghow war
benn Efraym, kamm o henna yn y dhewlagas; hag ev a synsis
leuv y das dh'y threylya dhyworth penn Efraym dhe benn
Manasse. [18] Hag yn-medh Yosep dh'y das, 'Nansi, ow thas; rag
hemm yw an kynsa genys. Gorr dha leuv dhyghow war y benn
ev.' [19] Mes y das a naghas ha leverel, 'My a wor, ow mab, my
a wor. Ev ynwedh a dheu ha bos pobel, hag ev ynwedh a vydh
bras; mes y vroder yowynka a vydh brassa agesso, ha'y has a
vydh kenedhlow pals.' [20] Hag ev a's benygas an jydh na, ow
leverel,

'Dredhos jy y fydh Israel ow ri bennath, ow leverel,
"Re'th wrello Duw kepar hag Efraym ha kepar ha
Manasse."'

Yndella ev a worras Efraym kyns Manasse. [21] Hag yn-medh
Israel dhe Yosep, 'Otta, yth esov ow merwel, mes y fydh Duw
genowgh ha'gas dri arta dhe bow agas tasow. [22] Ha my a re
dhis unn rann moy es dell rov dhe'th vreder, hag a wrug hy
hemeres mes a leuv an Amorysi gans ow kledha ha gans ow
gwarak.'

Diwettha Geryow Yakob dh'y Vebyon

49 Ena Yakob a elwis y vebyon ha leverel,
'Omguntelewgh war-barth, may hwrylliv derivas
dhywgh an pyth a hwyrvydh dhywgh y'n dedhyow a dheu.

[2] Omguntelewgh ha klewes, a vebyon Yakob.
Goslowewgh orth Israel agas tas.

[3] 'Rewben, ow hynsa genys os ta,
ow krevder ha kynsa frut ow nerth gourel,
moyha yn reowta, moyha yn krevder.

[4] Ewonek avel dowr, ny vydh dhis ragwir,
rag ty eth yn-bann dhe weli dha das.
Ena ty a'n defolyas; ty eth[a] yn-bann dhe'm
growedhva.

[5] 'Breder yw Simeon ha Levi.
Arvow garowder yw aga hellylli.

[6] Na wres ow enev entra yn aga hevrin;
na vedhes ow enor kesunys gans aga huntelles;
rag yn aga sorr i a ladhas gour,
war-lergh aga sians i a iowennas tarow.[b]

[7] Miliges re bo aga sorr, rag fell yw,
ha'ga honnar, rag tynn yw.
My a wra aga ranna yn Yakob
ha'ga skattra yn Israel.

---

a 49:4 *ty eth:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *ev eth.*

b 49:6 *iowennas tarow:* Henn yw, dre dreghi giow y arr.

8 ‘Yuda, dha vreder a wra dha wormel.
Yma dha leuv war gilben dha eskerens.
Mebyon dha das a ombleg dhiso.
9 Kolyn lew yw Yuda.
Dhyworth an preydh, ow mab, ty res eth yn-bann.
Ev a blattyas, ev a wrowedhas kepar ha lew,
ha kepar ha lewes; piw a wra dhodho sevel?
10 Ny dreyl an welen dhyworth Yuda
na’n dernwelen a-dhyworth y dreys,
erna dheffo ev neb a’s pyw;[a]
ha dhodho ev y fydh omach an poblow.
11 Ow kelmi y asenik dhe’n gwinbren
hag ebel y gasek asen dhe’n gwinbren flour,
ev a wolgh y dhillas y’n gwin,
ha’y bows yn goos grappys.
12 Terlentri a wra y dhewlagas gans gwin,
ha gwynn vydh y dhens gans leth.
13 ‘Zebulun a vydh trigys orth an morrep,
hag a vydh porth rag gorholyon;
ha’y denewen a vydh troha Sidon.

14 ‘Asen askornek yw Yssakar
ow krowedha ynter an dhew sagh dhiber.
15 Ev a welas bos da y bowesva,
ha hweg an tir;
ev a blegyas y skoodh dhe’n begh,
hag a veu gorrys dhe hwel krev avel kethwas.

16 ‘Dan a varn y bobel
avel onan a lothow Israel.

---

a 49:10 *erna dheffo ev neb a’s pyw:* Ow sewya an Septuagint; henn yw, ev neb a byw an dernwelen.

17 Dan a vydh sarf ryb an fordh,
nader ryb an trolergh,
ow tynsel gwewennow an margh
may kodh y varghek war-dhelergh.
18 ‘My a wayt dha selwyans, A ARLODH.

19 ‘Gad, bagas a omsett er y bynn,
mes ev a omsett erbynn an re dhelergh.

20 ‘Yn-mes a Asher rych vydh y vara,
hag ev a re boos denti riel.

21 ‘Naftali yw ewik delivrys dhe wari;
ev a re elenes teg.[a]

22 ‘Skorren leun a frut yw Yosep,
skorren leun a frut ryb fenten.
Yma y varrow ow resek dres an ke.
23 An sethoryon a’n provokyas yn feur.
Eskarogeth a’s teva er y bynn;
24 mes y warak a dhuryas fyrv
ha giow y dhewdhorn[b]
dre dhewdhorn an Gallosek a Yakob,
yn hanow an Bugel, karrek Israel,[c]
25 dre Dhuw dha das neb a’th weres,
ha’n Ollgallosek[d] neb a’th venyk,
gans benathow an nevow a-vann,

---

a 49:21 *elenes teg,* po *geryow teg.*

b 49:24 *giow y dhewdhorn,* po amendyans *y dhiwvregh ha’y dhewdhorn.*

c 49:24 *yn hanow an Bugel, karrek Israel:* Amendys. Ebrow *alena bugel, men Israel.*

d 49:25 *Ollgallosek*: Ebrow *Shadday.*

benathow an downder a wrowedh war-nans,
benathow diwvron ha torr.
26 Benathow dha das yw kreffa
es benathow an menydhyow heb diwedh,
es benathow an breow heb diwedh;
re bons war benn Yosep,
ha war dal an pryns yn-mysk y vreder.

27 ‘Benyamin yw bleydh ow skwardya;
Myttin ev a dheber y breydh,
ha gorthugher ev a rann an pyth re beu pyllys.’

Mernans Yakob

28 Oll an re ma yw an dewdhek looth Israel, ha hemm yw
an pyth a leveris aga thas dhedha pan wrug ev aga benyga;
ev a’s benygas pubonan war-lergh y vennath y honan. 29 Ena
ev a erghis dhedha, ow leverel dhedha, ‘My a vydh kuntelys
war-barth gans ow fobel. Gwrewgh ow ynkleudhyas gans ow
thasow y’n kav yn gwel Efron an Hittyas, 30 y’n kav yn gwel
Makpela usi dherag Mamre yn pow Kanan, a brenas Abraham
gans an gwel dhyworth Efron an Hittyas, avel perghenogeth
rag ynkleudhva. 31 Ena, i a ynkleudhyas Abraham ha Sara y
wreg; ena i a ynkleudhyas Ysak ha Rebeka y wreg, hag ena
my a ynkleudhyas Lea. 32 An gwel ha’n kav ynno a veu prenys
dhyworth mebyon Heth.’ 33 Ha Yakob a worfennas erghi dh’y
vebyon ha tenna yn-bann y dreys a-berth yn y weli, hag anella
y dhiwettha anal. Hag ev a veu kuntelys dh’y bobel.

Ynkleudhyans Yakob

50 Ena Yosep a godhas war fas y das, hag ola warnodho,
hag amma dhodho. 2 Ha Yosep a erghis dh’y wesyon
an vedhogyon mayth urrons y das rag ynkleudhyans; ytho an
vedhogyon a uras Israel. 3 Hag i a gollenwis dew ugens dydh
ragdho, rag yndella yw kollenwys dedhyow an uras; ha’n
Ejypcyanys a olas ragdho deg dydh ha tri ugens.

[4] Pan veu tremenys dedhyow y olva, Yosep a gewsis orth
mayni Faro, ow leverel, ‘Mar kwrug vy kavos gras yn agas
golok, kewsewgh, my a’gas pys, yn diwskovarn Faro, ow leverel,
[5] “Ow thas a wrug dhymm gul ti, ow leverel, ‘Otta, yth esov
ow merwel. Ty a wra ow ynkleudhyas y’m bedh a wrug vy y
gleudhya ragov yn pow Kanan.’” Ytho lemmyn, gas vy dhe vos
yn-bann, my a’th pys, hag ynkleudhyas ow thas, ha dehweles.’
[6] Hag yn-medh Faro, ‘Ke yn-bann hag ynkleudhyas dha das
dell wrug ev dhis ti.’ [7] Ha Yosep eth yn-bann dhe ynkleudhyas
y das ha ganso yth eth yn-bann gwesyon oll Faro, henavogyon
y vayni hag oll henavogyon pow Ejyp, [8] ha mayni oll Yosep
ha’y vreder ha mayni y das. Saw ny assons yn pow Goshen
marnas aga fleghes ha’ga flockys ha’ga chatel. [9] Hag yth eth
yn-bann ganso ynwedh charettow ha marghogyon; lu pur
vras ova. [10] Hag i a dheuth dhe leur-drushya Atad usi dres an
Yordan, hag ena i a gynis gans kynvan bras ha pur boos; hag ev
a wrug kynvan rag y das seyth dydh. [11] Ha trigoryon an pow, an
Kananysi, a welas an kynvan orth leur-drushya Atad ha leverel,
‘Kynvan ankensi yw hemma dhe’n Ejypcyanys.’ Rag henna y
hanow a veu gelwys, Abel-misraym, usi dres an Yordan. [12] Ytho
y vebyon a wrug ragdho par dell wrussa erghi dhedha. [13] Ha’y
vebyon a’n dug yn-bann dhe bow Kanan, ha’y ynkleudhyas
yn kav gwel Makpela a wrug Abraham y brena gans an gwel
avel perghenogeth rag ynkleudhva, dhyworth Efron an Hittyas,
a-dherag Mamre. [14] Wosa ev dhe ynkleudhyas y das, Yosep a
dhehwelis dhe Ejyp, ev ha’y vreder, hag oll an re a dheuth yn-
bann ganso dhe ynkleudhyas y das.

Breder Yosep a Bys Gevyans

[15] Pan welas breder Yosep bos marow aga thas, yn-medhons i,
‘Martesen Yosep a vydh eskarek er agan pynn, hag a vynn attyli
dhyn oll an drog a wrussyn dhodho.’ [16] Ytho i a dhanvonas
messach dhe Yosep, ow leverel, ‘Dha das a worhemynnis kyns
ev dhe verwel, ow leverel, [17] “Kewsewgh yndella dhe Yosep:
Gav, my a’th pys, treuspas dha vreder, ha’ga fegh, rag i re
wrug drog dhis.” Ytho lemmyn, ni a’th pys, gwra gava treuspas

gwesyon an Duw a'th tas.' Ha Yosep a olas pan gowssons orto.
18 Ha'y vreder ynwedh a dheuth ha kodha a-dheragdho, ha
leverel, 'Ottani, dha wesyon.' 19 Mes yn-medh Yosep dhedha,
'Na berthewgh own. Esov vy yn le Duw? 20 Ha hwi, hwi a
dewlis droktra er ow fynn; Duw a'n tewlis dhe vos dader, may
teffa an dra dell yw y'n jydh hedhyw: dhe witha tus pals yn fyw.
21 Ha lemmyn, na berthewgh own. My a vynn agas sostena, hwi
ha'gas fleghes.' Hag ev a's konfortyas ha kewsel orta yn kuv.

22 Yth esa Yosep trigys yn Ejyp, ev ha chi y das. Yosep a
vewas deg bledhen ha kans. 23 Ha Yosep a welas mebyon
Efraym a'n tressa henedh. Mebyon Makir mab Manasse
ynwedh a veu genys war dhewlin Yosep.

Mernans Yosep

24 Hag yn-medh Yosep dh'y vreder, 'Yth esov ow merwel.
Duw certan a wra agas vysytya, ha'gas dri yn-bann mes a'n
pow ma bys y'n pow a ambosas ev dre di dhe Abraham, dhe
Ysak ha dhe Yakob.' 25 Ena Yosep a wrug dhe vebyon Israel gul
ti, ow leverel, 'Sur yw, y fydh Duw orth agas vysytya, ha hwi
a dheg ow eskern yn-bann alemma.' 26 Ytho Yosep a verwis,
kans bloodh ha deg y oos. I a'n uras, hag ev a veu gorrys yn
geler yn Ejyp.

EKSODUS

Chaptra 1
Mebyon Israel Yw Dyghtys Fell yn Ejyp

Chaptra 2
Dinythyans Moyses
Moyses a Dhienk dhe Midyan

Chaptra 3
Duw a Elow Moyses

Chaptra 4
Duw a Re Gallos dhe Moyses
Moyses a Dhehwel dhe Ejyp

Chaptra 5
Moyses hag Aron a-rag Faro
Moyses a Grodhvol a-rag an ARLODH

Chaptra 6
Duw a Elow Moyses
Aghow Moyses hag Aron
Gorhemmyn an ARLODH dhe Moyses hag Aron

Chaptra 7
Gwelen Aron
Plaow Ejyp: Goos

Chaptra 8
Kwilkynyow
Gwibes
Kelyon

Chaptra 9
Mernans an Enevales
Breghi
Keser

Chaptra 10
Lokustes
Tewlder

Chaptra 11
Moyses a Dhargan Mernans an Re Gynsa Genys

Chaptra 12
An Pask
Gool an Bara heb Goll
An Kynsa Pask
Mernans an Re Gynsa Genys
Mebyon Israel a Dhiberth a Ejyp
Rewlys an Pask

Chaptra 13
Sansheans an Re Gynsa Genys
Gool an Bara heb Goll
An Re Gynsa Genys
An Goloven a Gommol ha'n Goloven a Dan

Chaptra 14
Ow Treusi an Mor Rudh

Chaptra 15
Kan Moyses
Kan Miryam
An Dowr Trenk

Chaptra 16
An Manna ha'n Rynki

Chaptra 17
Dowr a'n Garrek
Bresel erbynn Amalek

Chaptra 18
Yethro a Dheu dhe Weles Moyses
Ordenans an Vreusysi

Chaptra 19
Mebyon Israel orth Menydh Sinay

Chaptra 20
An Deg Gorhemmyn
Own an Bobel
Laghys a-dro dhe'n Alter

Chaptra 21
Dyghtyans Kethyon
Laghys a-dro dhe Wriansow Freudhek
Dever Perghenogyon

Chaptra 22
Lagha a-dro dhe Attyli
Laghys Devosel

Chaptra 23
Ewnder ha Gwirvreus
An Seythves Bledhen ha'n Seythves Dydh
An Tri Gool Meur
Ambosow ha Kevarwodhow

Chaptra 24
Sel an Kevambos
Moyses war Venydh Sinay

Chaptra 25
Rohow dhe'n Tabernakel
Argh an Dustuni
Moos an Bara
An Kantoler
Chaptra 26
An Tabernakel
Chaptra 27
An Alter
Klos an Tabernakel
Gwith an Golow
Chaptra 28
Gwiskasow an Oferysi
Lurik an Arghoferyas
Gwiskasow Erel an Oferysi
Chaptra 29
Sakrans Oferysi
An Offrynnow Pubdedhyek
Chaptra 30
Alter dhe Leski Enkys
Toll an Tabernakel
An Wolghell a Vrons
Oyl an Untyans
An Enkys
Chaptra 31
Kreftoryon an Tabernakel
An Sabot
Chaptra 32
An Leugh Owrek
Chaptra 33
Gorhemmyn dhe Dhiberth a Venydh Sinay
Tylda an Kuntelles
Ambos an ARLODH dhe Vos gans Y Bobel
Chaptra 34
An Dhiw Leghen Nowydh
Nowydhheans an Kevambos
Moyses a Dhiyskyn a'n Menydh
Chaptra 35
Rewlys an Sabot
Offrynnow an Tabernakel
Gweyth rag an Tabernakel
Offrynnow an Bobel
Kreftoryon an Tabernakel
Chaptra 36
An Bobel a Dhre Lies Offryn
Gwrians an Tabernakel
Chaptra 37
Argh an Dustuni
Moos an Bara
An Kantoler
Alter an Enkys
Oyl an Untyans
Chaptra 38
Alter an Offrynnow Leskys
An Wolghell a Vrons
Klos an Tabernakel
Myns an Owr, Arghans ha Brons yn Gwrians an Tabernakel
Chaptra 39
Gwiskasow an Oferysi
An Lurik
Gwiskasow Erel an Oferysi
Gorfen an Tabernakel
Chaptra 40
An Gomolen a-ugh Tylda an Kuntelles

Mebyon Israel Yw Dyghtys Fell yn Ejyp

1 An re ma yw henwyn mebyon Israel neb a dheuth a-ji dhe Ejyp gans Yakob; pubonan a dheuth gans y vayni. [2] Rewben, Simeon, Levi ha Yuda, [3] Yssakar, Zebulun ha Benyamin, [4] Dan ha Naftali, Gad hag Asher. [5] Oll an enevow ow tos a vordhos Yakob a veu deg den ha tri ugens; ha Yosep, yth esa ev yn Ejyp. [6] Ena Yosep a verwis, ha'y vreder oll, hag oll

an henedh na, [7] ha mebyon Israel a dhug frut, hesya a wrussons
ha palshe; gallosek dres eghen ens, ha'n tiredh o lenwys gansa.
[8] Lemmyn y sevis war Ejyp myghtern nowydh na aswonsa
Yosep, [9] hag ev a leveris dh'y bobel, 'Mirewgh, pobel mebyon
Israel yw niverussa ha gallosekka ageson. [10] Dewgh, gwren yn
fur gansa ma na lieshahons, hag y hyll hwarvos, bresel mar
teffo, i ynwedh dhe junya gans an re a'gan kas, hag omladh
er agan pynn, ha diank a'n tir.' [11] Ytho warnedha i a ordenas
mestrysi hwel rag aga arwaska gans beghyow poos, hag i a
dhrehevis citys-provia rag Faro, Pithom ha Rameses; [12] ha dhe
voy y's arwasksons, dhe voy i a balshas, hag i a omlesas, ha
skruth a's tevedha drefen mebyon Israel. [13] Ytho Ejyp a wrug
dhe vebyon Israel servya yn harow, [14] ha gul aga bewnans
hwerow yn lavur kales, yn pri, hag yn bryckys, hag yn pub
eghen a wonis y'n gwel; oll aga gonis ynno may hwrussons
dhedha servya o garow.
[15] Ena myghtern Ejyp a gewsis orth an gwelivedhesow ebrow
(anedha onan o henwys Shifra ha'y ben Pua), [16] ha leverel,
'Pan wryllowgh an Ebrowesow dhe dhinythi, ha mires war an
dhew ven[a], mar pydh mab – gwrewgh dhodho bos gorrys dhe'n
mernans; ha mar pydh myrgh, gesewgh hi dhe vewa.' [17] Mes
an gwelivedhesow a borthas own a Duw, ha ny wrussons par
dell gewssa dhedha myghtern Ejyp, mes gwitha an vebyon yn
fyw. [18] Ytho myghtern Ejyp a elwis war an gwelivedhesow, ha
leverel dhedha, 'Prag y hwrussowgh an dra ma, ha gwitha an
vebyon yn fyw?' [19] Ha'n gwelivedhesow a leveris dhe Faro, 'Rag
nyns yw an Ebrowesow avel benenes Ejyp, rag i yw buan ha
kyns an gwelivedhesow dhe dhos dhedha, i re dhinythis.' [20] Ha
Duw a wrug da dhe'n gwelivedhesow, ha'n bobel a gressyas
hag o pur allosek. [21] Dell hwarva, drefen an gwelivedhesow
dhe berthi own a Dhuw, ev a wrug dhedha teyluyow, [22] ha Faro
a worhemynnis dhe oll y bobel, ow leverel, 'Pub maw a vydh
genys – tewlewgh ev y'n Nil, ha pub myrgh gwithewgh hi yn
fyw.'

---

a 1:16 *an dhew ven:* Henn yw an skavel dhinythyans.

Dinythyans Moyses

2 Lemmyn yth eth gour a'n chi a Levi ha kemeres myrgh
a Levi. [2] An venyn a omdhug ha dinythi mab. Pan
welas y vos teg, hi a's kudhas tri mis; [3] mes pan na ylli hi y
gudha na fella, hi a gemeras kanstel gwrys a bapyrus, orth hy
gogudha gans bitumen ha pyg, ha'y gorra y'n geunegen war
lann an Nil; [4] ha'y hwor a wortas a neb pellder dhe wodhvos
pandr'a hwarvedha dhodho. [5] Ha myrgh Faro a dheuth dhe
omwolghi y'n Nil, ha'y maghtethyon ow kerdhes war lann an
Nil. Hi a welas an ganstel yn-mysk an geunegen ha danvon hy
maghteth, neb a's kemeras. [6] Hi a's ygoras ha gweles an flogh,
hag otta, maw owth ola! Ha hi a gemeras truedh anodho ha
leverel, 'Ottomma onan a'n fleghes ebrow.' [7] Ena y hwor a
leveris dhe vyrgh Faro, 'A wrav vy mos dhe gerghes mammeth
a'n Ebrowyon a wra maga an meppik ragos?' [8] Ha myrgh Faro
a leveris dhedhi, 'Ke.' Ytho an vowes eth dhe gelwel mamm
an maw, [9] ha myrgh Faro a leveris dhedhi, 'Kemmer an maw
ha'y vronna ragov, ha my a re dhis dha arveth,' ha'n venyn a
gemeras an maw ha ri bronn dhodho. [10] An maw a devis, ha
hi a'n dros dhe vyrgh Faro. Ev o avel mab dhedhi ha hi a'n
henwis Moyses, ow leverel, 'Drefen my dh'y denna mes a'n
dowr.'

Moyses a Dhienk dhe Midyan

[11] Dell hwarva, y'n dedhyow na, pan o Moyses tevys, yth eth
dh'y vreder ha mires war aga beghyow, ha gweles gour ejyptek
ow kweskel gour ebrow, onan a'y vreder. [12] Ev a dreylyas omma
hag ena ha gweles nag esa den vyth, ha ladha an Ejypcyan ha'y
gudha y'n tewes. [13] Yth eth ternos, hag otta, dew Ebrow owth
omladh. Hag y leveris dhe'n drogoberer, 'Prag y hweskydh
dha gentrevek?' [14] Hag yn-medh ev, 'Piw a'th wrug penntern
ha breusyas warnan? A wredh ow ladha par dell ledhsys an
Ejypcyan?' Ena own a'n jevo Moyses ow leverel, 'Yn sur, an
dra yw aswonys.'

[15] Ena Faro a glewas a'n dra, ha hwilas ladha Moyses. Mes
Moyses a fias dhe'n fo a-dhyworth Faro, hag a drigas yn

pow Midyan; hag ev a esedhas ryb puth. [16] Lemmyn oferyas
Midyan a'n jevo seyth myrgh neb a dheuth ha tenna, ha lenwel
an newyow, dhe dhowrhe flock aga thas. [17] Mes bugeledh a
dheuth ha'ga fesya; ytho Moyses a sevis dh'aga sawya, ha
dowrhe aga flock. [18] Hag y teuthons dhe Reuel aga thas, hag
yn-medh ev, 'Prag y fistensowgh dehweles hedhyw?' [19] Yn-
medhons, 'Gour ejyptek re'gan livras a dhorn an vugeledh,
hag ynwedh tenna dowr a'n puth ragon ha dowrhe an deves.'
[20] Yn-medh ev dh'y vyrghes, 'Ha ple'ma ev? Prag y hessowgh
an gour? Gwrewgh y elwel may teppro bara.' [21] Ha Moyses a
assentyas triga gans an gour, neb a ros Sippora y vyrgh dhe
Moyses, [22] ha hi a dhinythis mab ha gelwel y hanow Gershom,
rag y leveris, 'Alyon re beuv yn bro estren.'

[23] Dell hwarva y'n termyn hir na, myghtern Ejyp a verwis.
Mebyon Israel a gynis drefen an gethneth ha kria, ha'ga kri a
yskynnas dhe Dhuw, drefen aga hethneth. [24] Duw a glewas aga
hynvan ha Duw a borthas kov a'y gevambos gans Abraham,
gans Ysak, ha gans Yakob. [25] Ha Duw a welas mebyon Israel,
ha Duw a's aswonis.

Duw a Elow Moyses

3 Lemmyn yth esa Moyses ow pugelya gre y hwegron,
Yethro, oferyas Midyan, hag ev a hembronkas y flock
dhe du an howlsedhes dhe'n gwylvos, ha dos dhe venydh Duw,
dhe Horeb. [2] Hag el an ARLODH a omdhiskwedhas dhodho yn
flamm a dan yn-mes a gres an bos; hag ev a viras, hag otta,
yth esa an bos gans tan, mes ny veu konsumys. [3] Ha Moyses
a leveris, 'My a dreyl a-denewen ha mires orth an welesigeth
vras ma ha'n praga ma nag yw leskys an bos.' [4] Pan welas an
ARLODH ev dhe dreylya dhe vires, Duw a'n gelwis yn-mes a'n
bos, 'Moyses, Moyses!' Hag y leveris, 'Ottavy.' [5] Ena y leveris,
'Na dheus nes; diarghen dha eskisyow a'th treys, rag an tyller
may sevydh yw dor sans.' [6] Hag y leveris, 'My yw Duw dha
das, Duw Abraham, Duw Ysak ha Duw Yakob.' Ha Moyses a
gudhas y fas, rag own a'n jeva a vires orth Duw.

7 Ena an ARLODH a leveris, ‘My re welas galar ow fobel usi
yn Ejyp ha klewes aga kri drefen aga arwaskoryon; aswon a
wrav aga galarow; 8 ha my re dhiyskynnas dh’aga livra yn-mes
a leuv an Ejypcyanys ha dh’aga dri a’n tir na dhe dir mas ha
ledan, dhe dir a dhinwa leth ha mel, dhe dyller an Kananysi,
an Hittysi, an Amorysi, an Perizzysi, an Hivysi ha’n Yebusysi.
9 Ha lemmyn, otta, kri mebyon Israel re dheuth dhymm, ha
my re welas an arwask mayth arwask an Ejypcyanys warnedha.
10 Deus, my a’th tanvon dhe Faro may trylli ow fobel, mebyon
Israel, yn-mes a Ejyp.’ 11 Mes Moyses a leveris dhe Dhuw, ‘Piw
ov vy mayth ylliv dhe Faro ha dri mebyon Israel yn-mes a
Ejyp?’ 12 Ev a leveris, ‘Yn sur, my a vydh genes; ha hemma a
vydh tokyn dhis my dhe’th tanvon: pan dhresys an bobel yn-
mes a Ejyp, ty a wra servya Duw war an menydh ma.’

13 Ena Moyses a leveris dhe Dhuw, ‘Mar tov dhe vebyon
Israel ha leverel dhedha, “Duw agas tasow re’m danvonas
dhywgh,” hag i a wovyn orthiv, “Pyth yw y hanow?” pandr’a
lavarav dhedha?’ 14 Duw a leveris dhe Moyses, ‘YTH ESOV
NEB ESOV.’[a] Hag y leveris, ‘Lavar hemma dhe vebyon Israel,
“YTH ESOV re’m danvonas dhywgh.”’ 15 Duw a leveris ynwedh
dhe Moyses, ‘Lavar hemma dhe vebyon Israel, “An ARLODH,
Duw agas tasow, Duw Abraham, Duw Ysak, ha Duw Yakob,
re’m danvonas dhywgh”: hemm yw ow hanow bys vykken,
hag yndelma my a vydh kovhes dres henedhow oll. 16 Ke dhe
guntel war-barth henavogyon Israel ha leverel dhedha, “An
ARLODH, Duw agas tasow, Duw Abraham, Ysak ha Yakob re
omdhiskwedhas dhymm, ow leverel: My re viras warnowgh
ha’n pyth a veu gwrys dhywgh yn Ejyp; 17 hag ambosa a wrav
agas dri yn-bann yn-mes a galar Ejyp dhe bow an Kananysi, an
Hittysi, an Amorysi, an Perizzysi, an Hivysi ha’n Yebusysi, tir
a dhinwa leth ha mel.” 18 I a wra goslowes orth dha lev ha ty
ha henavogyon Israel a wra mos dhe vyghtern Ejyp ha leverel
dhodho, “An ARLODH, Duw an Ebrowyon, re vetyas genen; ha
lemmyn, ni a’th pys, gas ni dhe vones yn viaj a dri dydh y’n

---

a 3:14 : Po *Yth ov neb ov.*

gwylvos mayth offrynnyn dhe'n ARLODH agan Duw." [19] My a
wor na wra myghtern Ejyp agas gasa dhe vones marnas dre
leuv grev. [20] Ytho my a ystyn ow dorn ha gweskel Ejyp gans ow
marthusyon oll a wrav ynno; wosa henna ev a as dhedha mones.
[21] Ha my a re gras dhe'n bobel ma yn golok an Ejypcyanys; ha
pan yllowgh, nyns ewgh gwag agas leuv, [22] mes pub benyn a
wra govyn a'y hentrevoges, hag anedhi hi neb a wodrik yn hy
chi, tegenweyth a arghans hag owr, ha dillas, ha hwi a'gas gorr
war agas mebyon ha war agas myrghes; yndelma hwi a byll an
Ejypcyanys.'

Duw a Re Gallos dhe Moyses

4 Ena Moyses a worthebis ow leverel, 'Fatla mar ny
grysons dhymm na goslowes orth ow lev, mes leverel,
"Ny omdhiskwedhas an ARLODH dhis"?' [2] An ARLODH a leveris
dhodho, 'Pyth yw henna yn dha dhorn?' Hag yn-medh ev,
'Gwelen.' [3] Hag ev a leveris, 'Towl hi war an dor.' Ytho ev a's
tewlis war an dor ha hi a dheuth ha bos sarf; ha Moyses a fias
anedhi. [4] Mes an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Ystyn dha
dhorn ha'y hemeres er an lost' – hag ev a ystynnas y dhorn
ha settya dalghen ynni, hag y teuth ha bos gwelen yn y dhorn
– [5] 'may kryssons ARLODH Duw aga thasow, Duw Abraham,
Duw Ysak, ha Duw Yakob dhe omdhiskwedhes dhis.' [6] Arta,
an ARLODH a leveris dhodho, 'Gorr dha dhorn dhe'th askra.'
Hag ev a worras y dhorn dh'y askra ha pan y's tennas yn-mes,
otta, y dhorn o lovrek, mar wynn avel an ergh. [7] Ena Duw a
leveris, 'Daskor dha dhorn dhe'th askra.' Ytho, ev a dhaskorras
y dhorn dh'y askra; ha pan y's tennas yn-mes, otta, y feu kepar
ha remenant y gig. [8] 'Mar ny grysons dhis, ha mar ny grysons
lev an kynsa tokyn, i a wra krysi lev an tokyn diwettha. [9] Ha
mar ny grysons hwath an dhew dokyn ma, na kola orth dha
lev, ty a wra kemeres dowr an Nil ha'y skollya war an dor sygh,
ha'n dowr a gemerydh dhyworth an Nil a vydh goos war an dor
sygh.'

[10] Ha Moyses a leveris dhe'n ARLODH, 'Ogh, ow Arlodh,
nyns ov gour a eryow, na de na kyns, nag a-ban gewssys orth

dha was, rag lent ov a anow ha lent a daves.' [11] Ha'n ARLODH
a leveris dhodho, 'Piw a ordenas ganow dhe dhen po piw a
ordenas an avlavar po an bodharek, po den a wel po den dall?
A nyns yw my, an ARLODH? [12] Ha lemmyn, ke, ha my, my a
vydh gans dha anow ha dyski dhis an pyth a gewsydh.' [13] Mes
ev a leveris, 'Ogh, ow Arlodh, danvon, my a'th pys, neb ken
den.' [14] Ena konnar an ARLODH a dhewis erbynn Moyses hag
y leveris, 'A nyns yw Aron an Levyas dha vroder? My a wor
y kews yn ta, hag otta, y teu dhe vetya genes; ha pan y'th wel,
lowen vydh yn y golon. [15] Ha ty a gews orto ha gorra an geryow
yn y anow; ha my, my a vydh gans dha anow ha gans y anow
dhe dhyski dhywgh an pyth dhe wul. [16] Hag ev a gews ragos
orth an bobel; ev a vydh ganow ragos, ha ty a vydh avel Duw
ragdho. [17] Ha ty a wra kemeres an welen ma ha gensi ty a wra
an toknys.'

Moyses a Dhehwel dhe Ejyp

[18] Moyses a dhehwelis dhe Yethro y hwegron, ha leverel
dhodho, 'Gas vy dhe vones, my a'th pys, dhe'm breder yn Ejyp
rag gweles mars yns hwath yn fyw.' Ha Yethro a leveris dhe
Moyses, 'Ke yn kres.' [19] Hag y leveris an ARLODH dhe Moyses
yn Midyan, 'Ke, dehwel dhe Ejyp, rag marow yw oll an dus
a hwila dha vewnans.' [20] Ena Moyses a gemeras y wreg ha'y
vebyon ha'ga gorra war geyn asen ha dehweles dhe Ejyp; ha
Moyses a gemeras gwelen Duw yn y dhorn. [21] Ha'n ARLODH
a leveris dhe Moyses, 'Pan dhehwelydh dhe Ejyp, gwayt gul
a-rag Faro an marthusyon oll hag a res vy yn dha dhorn, mes
my a wra kaleshe y golon ma na asso an bobel dhe vones. [22] Ha
ty a lever dhe Faro, "Yndelma y lever an ARLODH: Ow hynsa
genys yw Israel; [23] ha my a lever dhis, Gas ow mab dhe vones
ma'm serfyo; mar neghydh y asa dhe vones, otta, my a ladh
dha vab kynsa genys."'

[24] War an hyns, yn tyller may spenas an nos, an ARLODH
a'n dierbynnas, ow hwilas y ladha. [25] Ha Sippora a gemeras
kelester ha treghi kudhgen hy mab, ha tochya treys Moyses
ganso ha leverel, 'Yn sur, ty yw pries goos dhymm.' [26] Ytho an

ARLODH a'n gasas y honan. Ha hi a leveris ena dhodho, 'Pries goos,' drefen an trodreghyans.

27 Yn-medh an ARLODH dhe Aron, 'Ke dhe vetya gans Moyses
y'n gwylvos;' hag yth eth ha metya ganso war venydh Duw hag
amma dhodho, 28 Ha Moyses a dherivas dhe Aron geryow
oll an ARLODH may hwrug y dhanvon gansa, ha'n toknys oll
a worhemynnis dhodho. 29 Ena yth eth Moyses hag Aron ha
kuntel oll an henavogyon a vebyon Israel; 30 Aron a gewsis oll
an geryow a gewsis an ARLODH dhe Moyses ha gul an toknys
a-rag lagasow an bobel. 31 Ha'n bobel a grysis; ha pan glewsons
an ARLODH dhe wul vri a vebyon Israel ha gweles aga galar, i a
omblegyas ha gordhya.

Moyses hag Aron a-rag Faro

5 A'y wosa, Moyses hag Aron a dheuth a-ji dhe Faro ha
leverel, 'Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel, "Gas
ow fobel dhe vones may hallons ow golya y'n gwylvos."' 2 Mes
Faro a leveris, 'Piw yw an ARLODH may kolliv orth y lev ha
gasa Israel dhe vones? Ny aswonav an ARLODH, ha dhe voy ny
asav Israel dhe vones.' 3 Ena y lavarsons, 'Duw an Ebrowyon re
vetyas genen; gas ni dhe vones, ni a'th pys, viaj a dri dydh y'n
gwylvos hag offrynna dhe'n ARLODH agan Duw ma na gottho
warnan gans pla po gans an kledha.' 4 Mes myghtern Ejyp a
leveris dhedha, 'Moyses hag Aron, prag y kemerowgh an bobel
a'ga ober? Kewgh dh'agas beghyow!' 5 Ha Faro a leveris, 'Otta,
pobel an tir yw lemmyn niverus, ha hwi a wra dhedha powes
a'ga beghyow!' 6 An keth jydh, Faro a worhemynnis dhe'n
arwaskoryon ha'ga gorwolysi, 7 'Ny rowgh na fella dhe'n bobel
kala rag gwruthyl bryckys avel kyns; gesewgh i dhe vones
ha kuntel kala aga honan. 8 Mes an niver a vryckys a wrens
seulabrys hwi a sett warnedha, ny'n lehowgh war neb kor; rag
diek yns; yndella i a gri, "Deun dhe offrynna dh'agan Duw."
9 Bedhes ober possa gorrys war an wer may hwonetthens orto
ha ma na wrellens vri a eryow gowek.'

10 Ytho an vestrysi kethneth ha gorwolysi an bobel eth yn-
kerdh ha leverel dhe'n bobel, 'Yndelma y kews Faro, "Ny

rov dhywgh kala. [11] Kewgh agas honan dhe gerghes kala yn
pub le may hyllowgh y gavos; mes agas ober ny vydh lehes
kammen."' [12] Ytho an dus a veu skattrys a-les dre bow Ejyp oll,
ow kuntel sowl rag kala. [13] An vestrysi kethneth a wre aga ynia,
ow leverel, 'Kowlwrewgh agas ober, agas ober pubdedhyek,
kepar ha pan ve kala.' [14] Ha gorwolysi mebyon Israel, neb a veu
gorrys warnedha gans mestrysi kethneth Faro, a veu gweskys
hag y feu govynnys orta, 'Prag na wrussowgh hwi kowlwul
agas ewn rann hedhyw, avel kyns?'

[15] Ena gorwolysi mebyon Israel a dheuth ha kria war Faro,
'Prag y tyghtydh dha gethyon yndelma? [16] Nyns yw res kala
vyth dhe'th servysi hag ymons ow leverel dhyn, "Gwrewgh
bryckys!" Otta, gweskys yw dha servysi, ha'th pobel dha honan
yw dhe vlamya.' [17] Hag ev a leveris, 'Diek – hwi yw diek; hemm
yw an praga hwi dhe leverel, "Gwren mos dhe sakrifia dhe'n
ARLODH." [18] Kewgh lemmyn ha gonis; rag ny vydh kala res
dhywgh, hwi a wra an keth niver a vryckys hogen.' [19] Gorwolysi
mebyon Israel a welas aga bos yn trobel, pan lavarsons, 'Ny
wrewgh hwi yn neb fordh lehe an niver a vryckys pub dydh.'
[20] I a dhierbynnas Moyses hag Aron esa orth aga gortos dell
dheuthons a-dhyworth Faro; [21] hag y lavarsons dhedha, 'An
ARLODH re virro warnowgh ha breusi, drefen hwi dhe wul dhyn
flerya yn dewlagas Faro ha'y servysi, ha gorra kledha yn aga
dorn dh'agan ladha.'

Moyses a Grodhvol a-rag an ARLODH

[22] Ena Moyses a dreylyas arta dhe'n ARLODH ha leverel, 'A
Arlodh, prag y hwrussys drog dhe'n bobel ma? Prag bythkweth
y hwrussys ow danvon? [23] Rag a-ban dheuth dhe Faro dhe
gewsel y'th hanow, ev re wrug drog dhe'n bobel ma, ha ty, ny
wrussys livra dha bobel kammen.'

6 Mes an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Lemmyn ty a
wel an pyth a wrav dhe Faro; rag ev a's danvon, krev an
dorn, ha krev an dorn ev a's gorr yn-mes a'y dir.'

Duw a Elow Moyses

2 Ha Duw a leveris dhe Moyses, 'My yw an ARLODH; 3 ha my
a omdhiskwedhas dhe Abraham, dhe Ysak ha dhe Yakob avel
Duw Ollgallosek,[a] mes der ow hanow vy, an ARLODH, nyns
en vy aswonys dhedha. 4 Ynwedh my re fastyas ow hevambos
gansa, dhe ri dhedha pow Kanan, an pow may hwodrigsens
ynno. 5 Dhe voy, my re glewas kynvan mebyon Israel yw synsys
yn kethneth gans an Ejypcyanys, ha my re borthas kov a'm
kevambos. 6 Lavar ytho dhe vebyon Israel, "My yw an ARLODH
hag a wra agas dri a-dhann veghyow an Ejypcyanys ha'gas
livra a'ga hethneth ha'gas dasprena gans bregh ystynnys ha
dre vreusow meur, 7 ha'gas kemeres avel ow fobel, ha my a
vydh agas Duw; ha hwi a wor my dhe vos an ARLODH agas
Duw re'gas dros a-dhann veghyow an Ejypcyanys. 8 Ha my
a'gas dre bys yn tir hag a des y ri dhe Abraham, dhe Ysak
ha dhe Yakob; my a'n re dhywgh yn perghenogeth. My yw
an ARLODH."' 9 Moyses a gewsis yndelma dhe vebyon Israel;
mes ny woslowsons orth Moyses drefen galar aga spyrys ha'ga
gonis fell.

10 Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses, 11 'Ke a-ji, lavar dhe
Faro myghtern Ejyp, may hasso mebyon Israel dhe vones
a'y dir.' 12 Mes Moyses a leveris a-rag an ARLODH, 'Otta, ny
golas mebyon Israel orthiv; fatel wra Faro goslowes orthiv ha
my antrodreghys ow diwweus?' 13 Ha'n ARLODH a gewsis dhe
Moyses hag Aron, orth aga gorhemynna a-barth mebyon Israel
hag a-barth Faro myghtern Ejyp, dhe dhri mebyon Israel yn-
mes a bow Ejyp.

Aghow Moyses hag Aron

14 An re ma yw pennow aga theyluyow: mebyon Rewben,
kynsa genys Israel: Hanok, Pallu, Hesron ha Karmi; an re ma
yw teyluyow Rewben. 15 Mebyon Simeon: Yemuel, Yamin,
Ohad, Yakin, Sohar ha Shaul mab an Kananyades; an re ma
yw teyluyow Simeon. 16 Ha'n re ma yw henwyn mebyon Levi,

---

a 6:3 *Duw Ollgallosek:* Ebrow *El Shadday.*

war-lergh aga henedhow: Gershon, ha Kohath, ha Merari: ha bledhynnyow bewnans Levi o kans ha seytek bloodh warn ugens. 17 Mebyon Gershon yw: Libni, ha Shimei, herwydh aga theyluyow. 18 Ha mebyon Kohath yw: Amram, hag Yshar, ha Hebron, hag Uzziel: ha bledhynnyow bewnans Kohath o kans ha tredhek bloodh warn ugens. 19 Ha mebyon Merari yw Mahli ha Mushi: an re ma yw teyluyow Levi war-lergh aga henedhow. 20 Hag Amram a gemeras avel gwreg Yokebed, hwor y das, ha hi a dhug dhodho Aron ha Moyses: ha bledhynnyow bewnans Amram o kans ha seytek bloodh warn ugens. 21 Mebyon Yshar: Koragh, ha Nefeg, ha Zikri. 22 Ha mebyon Uzziel: Mishael, Elsafan, ha Sithri. 23 Aron a gemeras avel gwreg Elisheba, myrgh Amminadab, ha hwor Nahshon; ha hi a dhug dhodho Nadab, Abihu, Eleazar, hag Ithamar. 24 Mebyon Koragh: Assir, Elkana, hag Abiasaf; an re ma yw teyluyow an Koraghysi. 25 Eleazar mab Aron, a gemeras avel y wreg onan a vyrghes Putiel; ha hi a dhug dhodho Finehas. An re ma yw pennow teyluyow an Levysi herwydh aga theyluyow.

26 An re ma yw an keth Aron ha'n keth Moyses a gewsis an ARLODH dhedha, 'Drewgh mebyon Israel yn-mes a Ejyp herwydh aga luyow.' 27 An re ma, i yth o neb a gewsis orth Faro myghtern Ejyp, a-dro dhe gerghes mebyon Israel yn-mes a Ejyp, an Moyses ma ha'n Aron ma.

Gorhemmyn an ARLODH dhe Moyses hag Aron

28 Y hwarva, an jydh may kewsis an ARLODH dhe Moyses yn pow Ejyp, 29 an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'My yw an ARLODH; lavar dhe Faro myghtern Ejyp puptra a lavarav dhis.' 30 Ha Moyses a leveris dhe'n ARLODH, 'Otta, my yw antrodreghys ow diwweus; ytho fatel wra Faro kola orthiv?'

7 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Mir, my a'th wrug avel Duw dhe Faro, hag Aron dha vroder a vydh dha brofos. 2 Ty a gews oll a worhemynnav dhis, hag Aron dha vroder a lever dhe Faro may hasso mebyon Israel dhe vones yn-mes a'y dir. 3 Ha my a wra kaleshe kolon Faro, ha lieshe ow thoknys hag anethow yn pow Ejyp, 4 mes ny wra Faro kola

orthowgh. Ena my a wra gorra ow dorn war Ejyp ha kerghes
ow luyow, ow fobel, mebyon Israel, yn-mes a bow Ejyp dre
vreusow meur. [5] Ha'n Ejypcyanys a wor my dhe vos an ARLODH
pan ystynnav ow dorn war Ejyp ha kerghes mebyon Israel yn-
mes anedha.' [6] Moyses hag Aron a wrug yndella; i a wrug par
dell worhemynnis an ARLODH. [7] Moyses o peswar ugens bloodh
y oos hag Aron tri ha peswar ugens pan gowssons dhe Faro.

Gwelen Aron

[8] Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses hag Aron, [9] 'Pan lever
Faro dhywgh, "Ombrevewgh dre wruthyl marthus," ena ty a
lever dhe Aron, "Kemmer dha welen ha'y thewlel a-rag Faro
may teffo ha bos sarf."' [10] Ytho Moyses hag Aron eth dhe Faro
ha gul dell worhemynsa an ARLODH; Aron a dewlis y welen
a-rag Faro ha'y servysi, hag y teuth ha bos sarf. [11] Ena Faro a
elwis an dus fur ha'n bystrioryon; hag i ynwedh, hudoryon Ejyp,
a wrug an keth tra der aga artow kevrinek. [12] Peub a dewlis
war-nans y welen hag i a dheuth ha bos serf. Mes gwelen Aron
a lonkas aga gwelynni. [13] Hwath kolon Faro o kaleshes ha ny
vynna goslowes orta; dell lavarsa an ARLODH.

Plaow Ejyp: Goos

[14] Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Kolon Faro yw
kaleshes; skonya a wra a dhanvon an bobel dhe-ves. [15] Ke dhe
Faro y'n myttin, hag ev ow mos dhe'n dowr; gorta ev war lann
an Nil, ha kemmer yn dha dhorn an welen a veu treylys yn
sarf. [16] Ha ty a lever dhodho, "An ARLODH, Duw an Ebrowyon,
a'm danvonas dhis, ow leverel: Gas ow fobel dhe vones, ma'm
serfyons y'n gwylvos; hag otta, ny wrussys holya y worhemmyn.
[17] Yndelma y lever an ARLODH: Dre hemma ty a wodhvydh
my dhe vos an ARLODH: otta, gweskel a wrav an dowr usi y'n
Nil gans an welen usi yn ow dorn, hag y fydh treylys yn goos,
[18] ha'n puskes y'n Nil a wra merwel, ha'n Nil a fler, ha ny vynn
an Ejypcyanys eva dowr dhyworth an Nil."' [19] An ARLODH a
leveris dhe Moyses, 'Lavar dhe Aron, "Kemmer dha welen
hag ystyn dha dhorn dres dowrow Ejyp, dres aga goverow, aga
avonyow, aga follow hag oll aga kreunyow dowr, may teffons

ha bos goos; hag y fydh goos dre bow Ejyp oll, hag yn lestri a
brenn hag yn lestri a ven.”’[a]
20 Moyses hag Aron a wrug dell worhemynnis an Arlodh;
a-wel dhe Faro hag a-wel dh’y servysi, ev a dhrehevis an welen
ha gweskel an dowr esa y’n Nil, hag oll an dowr esa y’n Nil
a dreylyas yn goos. 21 Ha puskes an Nil a verwis; ha’n Nil a
fleryas, ma na ylli an Ejypcyanys eva dowr dhyworth an Nil;
hag yth esa goos dre bow Ejyp oll. 22 Mes hudoryon Ejyp a
wrug an keth tra der aga husow; ytho kolon Faro a besyas bos
kaleshes, ha ny vynna ev goslowes orta; dell lavarsa an Arlodh.
23 Faro a dreylyas ha mos a-bervedh yn y ji, ha ny wrug ev vri a
hemma hwath. 24 Ha’n Ejypcyanys oll a balasas a-dro dhe’n Nil
rag dowr dhe eva, rag ny yllens eva dowr an Nil. 25 Ha seyth
dydh a dremenas wosa an Arlodh dhe weskel an Nil.

Kwilkynyow

8 An Arlodh a leveris dhe Moyses, ‘Ke bys yn Faro ha
leverel dhodho, “Yndelma y lever an Arlodh: Gas
ow fobel dhe vones ma’m serfyons.[b] 2 Mes mara’s neghydh a
vones, otta, my a wra plagya oll dha bow gans kwilkynyow;
3 kwilkynyow a wra hesya y’n avon hag i a wra dos bys y’th
chi, a-ji dhe’th chambour ha war dha weli, hag a-ji dhe ji dha
servysi ha’th pobel, hag a-ji dhe’th fornow ha’th newyow-tosa;
4 an kwilkynyow a wra dos warnas ha war dha bobel ha war oll
dha servysi.”’
5 Ha’n Arlodh a leveris dhe Moyses, ‘Lavar dhe Aron,
“Ystyn dha dhorn ha’th welen dres an avonyow, dres an
dowrgleudhyow, ha dres an pollow, ha gul dhe gwilkynyow dos
war bow Ejyp.”’ 6 Ytho, Aron a ystynnas y dhorn dres dowrow
Ejyp; ha’n kwilkynyow a dheuth ha kudha pow Ejyp. 7 Mes an

---

a 7:19 *hogen yn lestri a brenn hag yn lestri a ven:* ow sewya an Vulgat. Ebrow *hag yn prenn hag yn men.*

b 8:1 8:1 bys 8:32 yw niverys 7:26 bys 8:28 y’n Ebrow, hag y’n Septuagint ha’n Vulgat.

hudoryon a wrug an keth tra der aga husow ha dri kwilkynyow war bow Ejyp.

8 Ena Faro a elwis Moyses hag Aron, ha leverel, ‘Pys an
ARLODH may kemerro an kwilkynyow ahanav hag a’m pobel;
ha my a wra gasa an bobel dhe vones ha sakrifia dhe’n ARLODH.’
9 Moyses a leveris dhe Faro, ‘Gorhemmyn dhymm, my a’th
pys, p’eur tal dhymm pysi ragos ha rag dha servysi ha’th pobel,
may fo distruys an kwilkynyow ahanas ha’th chiow ma na vons
gesys marnas y’n Nil.’ 10 Hag y leveris, ‘A-vorow.’ Moyses
a leveris, ‘Bedhes par dell leverydh, may hwodhvi nag eus
nagonan avel an ARLODH agan Duw. 11 An kwilkynyow a wra
diberth ahanas hag a’th chiow hag a’th servysi hag a’th pobel;
ny vedhons gesys marnas y’n Nil.’ 12 Ytho Moyses hag Aron
eth yn-mes a Faro; ha Moyses a grias war an ARLODH a-dro
dhe’n kwilkynyow a dhrosa war Faro. 13 Ha’n ARLODH a wrug
herwydh ger Moyses; an kwilkynyow a verwis a’n chiow ha’n
godrevow ha’n parkow. 14 I a’s kuntelas yn bernyow, ha’n tir a
flerya. 15 Mes Faro pan welas bos hedh, ev a galeshas y golon,
ha ny vynna goslowes orta; dell lavarsa an ARLODH.

Gwibes

16 Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses, ‘Lavar dhe Aron,
“Ystyn dha welen ha gweskel doust an dor may teffo ha bos
gwibes dre bow Ejyp oll.”’ 17 Hag i a’n gwrug; Aron a ystynnas
y dhorn ha’y welen, ha gweskel doust an dor, hag y teuth gwibes
war dhen ha best; oll doust an dor a dheuth ha bos gwibes dre
bow Ejyp oll. 18 An hudoryon a assayas der aga husow dhe dhri
gwibes yn-rag, mes ny allsons. Ytho yth esa gwibes war dhen
ha best. 19 Ha’n hudoryon a leveris dhe Faro, ‘Hemm yw bys
Duw.’ Mes kolon Faro o kaleshes, ha ny vynna kola orta; dell
lavarsa an ARLODH.

Kelyon

20 Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses, ‘Sav a-varr
myttinweyth ha sav a-rag Faro, hag ev ow mos yn-mes dhe’n
dowr, ha lavar dhodho, “Yndelma y lever an ARLODH: Gas ow
fobel dhe vones ma’m serfyons. 21 Poken, mar ny esydh ow

fobel dhe vones, otta, y tanvonav hesow kelyon warnas ha war dha servysi ha war dha bobel, hag a-ji dhe'th chiow; ha chiow Ejyp a vydh lenwys gans hesow kelyon, hag ynwedh an dor le may sevons. [22] Mes y'n jydh na my a wra settya pow Goshen a-denewen, le may ma ow fobel trigys, ma na vo ena hesow kelyon; may hwodhvi my dhe vos an ARLODH yn-mysk an nor. [23] Yndelma y hworrav dibarth ynter ow fobel ha'th pobel jy. Erbynn a-vorow y fydh an tokyn ma."'

[24] Ha'n ARLODH a wrug yndelma; y teuth hesow meur a gelyon a-ji dhe ji Faro ha dhe jiow y servysi; ha dre bow Ejyp oll, an tir a veu diswrys drefen an kelyon.

[25] Ena Faro a elwis Moyses hag Aron, ha leverel, 'Kewgh, sakrifiewgh dh'agas Duw a-ji dhe'n tir.' [26] Mes Moyses a leveris, 'Ny via gwiw gul yndella; rag ni a wra sakrifia dhe'n ARLODH agan Duw offrynnow yw kasadow dhe'n Ejypcyanys. Mar sakrifiyn offrynnow kesys gans an Ejypcyanys a-rag aga dewlagas, a ny wrons i agan labedha? [27] Res yw dhyn gul viaj a dri dydh y'n gwylvos ha sakrifia dhe'n ARLODH agan Duw par dell worhemynnis dhyn.' [28] Ytho Faro a leveris, 'My a wra agas gasa dhe vones, dhe sakrifia dhe'n ARLODH agas Duw y'n gwylvos; marnas ny wrewgh mones pur bell. Gwrewgh pysi ragov.' [29] Ena Moyses a leveris, 'Otta, yth av ahanas ha my a wra pysi an ARLODH may tibartho an hesow a gelyon a Faro, a'y servysi, a'y bobel, a-vorow; marnas na as Faro dhe dhyghtya yn fals arta ma na asso an bobel dhe vones dhe sakrifia dhe'n ARLODH.' [30] Ytho Moyses eth yn-mes dhyworth Faro ha pysi an ARLODH. [31] Ha Duw a wrug dell worhemynnis Moyses, ha dilea an hesow a gelyon a Faro, a'y servysi hag a'y bobel; ny veu gesys nagonan. [32] Mes Faro a galeshas y golon an prys ma ynwedh, ha ny asas an bobel dhe vones.

Mernans an Enevales

9 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Ke dhe Faro, ha leverel dhodho, "Yndelma y lever an ARLODH, Duw an Ebrowyon: Gas ow fobel dhe vones ma'm serfyons. [2] Rag mar neghydh aga gasa dhe vones ha'ga gwitha hwath, [3] otta,

dorn an ARLODH a godh gans pla meur war agas gwarthek
usi y'n parkow, an vergh, an asenes, an kowrvergh, an oghen
ha'n greow. 4 Mes an ARLODH a wra discernya yntra gwarthek
Israel ha gwarthek Ejyp, ma na varwo tra vyth a byw mebyon
Israel."' 5 Ha'n ARLODH a settyas termyn, ow leverel, 'A-vorow
an ARLODH a wra an dra ma y'n tir.' 6 Ha'n vorow an ARLODH
a wrug an dra ma; gwarthek oll an Ejypcyanys a verwis mes
a'n gwarthek a vebyon Israel ny verwis nagonan. 7 Ena Faro
a dhanvonas sodhogyon, hag otta, nyns o marow nagonan a
warthek Israel. Mes kolon Faro o kaleshes ha ny asas an bobel
dhe vones.

Breghi

8 Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses ha dhe Aron,
'Kemerewgh dornasow lusu a'n forn, ha gasa Moyses dh'aga
thewlel war-tu ha nev a-wel dhe Faro. 9 Y hwra dos ha bos
ponn dre bow Ejyp, ha dos ha bos breghi ow tardha yn kuriegi
war dhen ha best dre bow Ejyp oll.' 10 Ytho i a gemeras lusu
dhyworth an forn, ha sevel a-rag Faro, ha Moyses a's tewlis
war-tu ha nev, hag y teuth ha bos breghi ow tardha yn kuriegi
war dhen ha best. 11 Ny ylli an hudoryon sevel a-rag Moyses
drefen an breghi, rag yth esa an breghi war an hudoryon ha'n
Ejypcyanys oll. 12 Mes an ARLODH a galeshas kolon Faro, ha ny
woslowas orta; dell gowssa an ARLODH dhe Moyses.

Keser

13 Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Sav myttin a-varr
ha sevel a-rag Faro, ha leverel dhodho, "Yndelma y lever an
ARLODH, Duw an Ebrowyon: Gas ow fobel dhe vones, ma'm
serfyons. 14 Rag an prysweyth ma my a wra danvon oll ow
flagys war dha golon, ha war dha servysi ha war dha bobel,
may hwodhvi nag eus nagonan avelov vy yn oll an nor. 15 Rag
erbynn lemmyn my a allsa ystyn ow dorn ha'th weskel ty ha'th
pobel gans an pla, ha ty a via treghys a'n nor. 16 Mes rag hemma
y'th hesis dhe vewa, dhe dhiskwedhes dhis ow gallos, may fo
derivys ow hanow war oll an nor. 17 Hwath yth omughelhydh
erbynn ow fobel, ha ny's gesydh dhe vones. 18 Otta, a-vorow

a-dro dhe'n prys ma, my a wra dhe godha keser pur vras, a eghen na veu gwelys bythkweth yn Ejyp a'n jydh y feu fondys bys lemmyn. 19 Lemmyn ytho danvon, kergh dha warthek hag oll a'th eus y'n pras a-ji dhe woskes saw; rag an keser a wra dos war bub den ha best usi y'n pras ha na vydh kuntelys dhe dre, ha merwel a wrons."' 20 Ena, ev neb a borthas own a er an ARLODH yn-mysk servysi Faro a wrug dh'y gethyon ha'y warthek fia dhe'n chiow; 21 mes ev neb na wrug vri a er an ARLODH a asas y gethyon ha'y warthek y'n pras.

22 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Ystyn dha dhorn war-tu ha nev, hag y fydh keser yn pow Ejyp oll, war dhen ha best ha pub plans y'n gwel, dre bow Ejyp oll.' 23 Ena Moyses a ystynnas y welen war-tu ha nev; ha'n ARLODH a dhanvonas taran ha keser, ha tan a resas dhe'n nor. Ha'n ARLODH a wrug dhe'n keser kodha war bow Ejyp; 24 yth esa keser, ha tan owth omdhiskwedhes yn-mysk an keser, keser pur vras, a'n par na veu gwelys bythkweth yn pow Ejyp oll a-ban dheuth ha bos kenedhel. 25 An keser a weskis peub hag esa y'n gwel dre bow Ejyp oll, ha den ha best; ha'n keser a weskis pub plans a'n gwel ha brewi pub gwedhen a'n gwel. 26 Marnas yn pow Goshen, le mayth esa mebyon Israel, ny veu keser.

27 Ena Faro a dhanvonas, ha gelwel Moyses hag Aron ha leverel dhedha, 'My re beghas an prys ma; an ARLODH yw ewn, ha my ha'm pobel yw kamm. 28 Pys war an ARLODH; rag lowr re beu a'n taran ha'n keser ma; my a as dhywgh mones, ha ny wrewgh hwi gortos na fella.' 29 Moyses a leveris dhodho, 'Kettel av vy a'n cita, my a wra ystyn ow diwla dhe'n ARLODH; hedhi a wra an taran, ha ny vydh namoy keser, may hwodhvi bos an nor dhe'n ARLODH. 30 Mes ty ha'th servysi, my a wor na berthowgh own na hwath an ARLODH Duw.' 31 (Distruys veu an lin ha'n heydh, rag yth esa an heydh yn penn ys ha'n lin owth egina, 32 mes ny veu distruys an gwaneth ha'n spelt, rag diwedhes yns i ow tevi). 33 Ytho Moyses eth yn-mes a'n cita dhyworth Faro, hag ystyn y dhewdhorn dhe'n ARLODH; ha'n taran ha'n keser a hedhis, ha ny godhas na fella an glaw war an nor. 34 Mes pan welas Faro an glaw ha'n keser ha'n taran

dhe hedhi, ev a beghas hwath arta, ha kaleshe y golon, ev ha'y
servysi. 35 Ytho kolon Faro a veu kaleshes, ha ny asas mebyon
Israel dhe vones; dell gewssa an ARLODH dre Moyses.

Lokustes

10 Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Ke bys
yn Faro; rag my re galeshas y golon ha kolon y
servysi may tiskwetthiv ow thoknys ma yn aga mysk, 2 ha
may leverri yn klewans dha vab ha mab dha vab fatel wrug
vy kammdhyghtya an Ejypcyanys ha pana toknys a wrug vy
yntredha; may hwodhvi my dhe vos an ARLODH.'

3 Ytho Moyses hag Aron eth a-ji dhe Faro, ha leverel dhodho,
'Yndelma y lever an ARLODH, Duw an Ebrowyon, "Pes termyn
y neghydh omuvelhe a-ragov? Gas ow fobel dhe vones ma'm
serfyons. 4 Rag mar neghydh gasa ow fobel dhe vones, otta,
a-vorow y kerghav lokustes a-berth y'th pow, 5 hag i a wra
kudha enep an tir, ma na wello den vyth an tir. I a wra dybri
an pyth eus gesys dhis wosa an keser, hag i a wra dybri oll agas
gwydh a dyv y'n gwel. 6 I a wra lenwel dha jiow ha chiow oll
dha servysi hag Ejyp oll; dell na welas na dha dasow na dha
dasow wynn, a'n jydh may teudhons war an nor bys y'n jydh
hedhyw."' Ena ev a dreylyas ha mos a-dhyworth Faro. 7 Ha
servysi Faro a leveris dhodho, 'Pes termyn y fydh an den ma
antell dhyn? Gas an dus dhe vones may serfyons an ARLODH
aga Duw; a ny gonvedhydh na hwath bos Ejyp distruys?' 8 Ytho
Moyses hag Aron a veu kerghys dhe Faro arta; hag ev a leveris
dhedha, 'Kewgh, servyewgh an ARLODH agas Duw; mes piw
a wra mos?' 9 Ha Moyses a leveris, 'Ni a wra mos gans agan
re yowynk ha'gan re goth; ni a wra mos gans agan mebyon
ha'gan myrghes ha gans agan flockys ha'gan oghen, rag y kodh
dhyn synsi gool an ARLODH.' 10 Hag ev a leveris dhedha, 'Re
bo an ARLODH genowgh, mar kwrav agas gasa hwi ha'gas re
vyghan dhe vones. Mirewgh, hwi a'gas beus neb tebel dowl yn
agas brys. 11 Na! Kewgh, an wer yntredhowgh, ha servya an
ARLODH, rag bos henna agas hwans.' Hag i a veu gorrys a-ves
a wolok Faro.

12 Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Ystyn dha dhorn
dres pow Ejyp rag an lokustes, may teffons war bow Ejyp,
ha dybri pub plans y'n tir, puptra a veu gesys gans an keser.'
13 Ytho Moyses a ystynnas y welen dres pow Ejyp, ha'n ARLODH
a dhros gwyns a'n howldrevel war an tir oll an jydh na hag oll
an nos na; ha pan o myttin, gwyns an howldrevel a dhros an
lokustes. 14 Ha'n lokustes a dheuth dres oll pow Ejyp, ha powes
war bow Ejyp oll; hes mar dew, bythkweth kyns ny veu gwelys
lokustes a'n par ma, na ny vydh yndelma a-wosa. 15 Rag i a
gudhas enep an tir oll, may feu tewlhes an tir, hag i a dhybris
oll an plansow y'n tir, hag oll frut an gwydh a veu gesys gans
an keser; ha nyns esa glasneth vyth, na gwedhen na plansow an
gwel, dre bow Ejyp oll. 16 Ena Faro a elwis Moyses hag Aron
yn fysk, ha leverel, 'My re beghas erbynn an ARLODH agas Duw,
hag er agas pynn. 17 Lemmyn ytho, gevewgh dhymm ow fegh,
my a'gas pys, an unn prys ma, ha pysi an ARLODH agas Duw
dhe gemeres unweyth an ankow ma ahanav.' 18 Ytho ev eth
a-ves a Faro, ha pysi an ARLODH. 19 Ha'n ARLODH a dreylyas
gwyns pur grev a'n howlsedhes, a dhrehevis an lokustes ha'ga
herdhya y'n Mor Rudh; ny veu gesys lokust vyth yn pow Ejyp
oll. 20 Mes an ARLODH a galeshas kolon Faro, ha ny asas fleghes
Israel dhe vones.

Tewlder

21 Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Ystyn dha dhorn
war-tu ha nev may fo tewlder dres pow Ejyp, tewlder a vo
tavadow.' 22 Ytho Moyses a ystynnas y dhorn war-tu ha
nev, hag yth esa tewlder tew yn pow Ejyp oll dre dri dydh;
23 ny welsons an eyl y gila, na ny sevis nagonan a'y le dre dri
dydh; mes mebyon Israel oll a's teva golow y'n tyller mayth
esens trigys. 24 Ena Faro a elwis Moyses, ha leverel, 'Kewgh
dhe servya an ARLODH; marnas gesewgh agas flockys ha'gas
oghen dhe wortos. Agas fleghes ynwedh a yll mos genowgh.'
25 Mes Moyses a leveris, 'Res yw dhis gorra yn agan diwleuv
sakrifisow hag offrynnow leskys may hyllyn offrynna dhe'n
ARLODH agan Duw. 26 Agan gwarthek ynwedh a dal mos genen;

ny vydh gesys karn pynag, rag y kodh dhyn aga hemeres dhe
servya an ARLODH agan Duw, ha ny wodhon gans pyth y kodh
dhyn servya an ARLODH erna dhyffyn di.' [27] Mes an ARLODH a
galeshas kolon Faro, ha ny vynna aga gasa dhe vones. [28] Ena
Faro a leveris dhodho, 'Ke ahanav; ha bydh war na welli
nevra arta ow fas; rag y'n jydh may hwelli ow fas ty a verow.'
[29] Moyses a leveris, 'Dell leverydh! Ny wrav gweles dha fas
arta.'

Moyses a Dhargan Mernans an Re Gynsa Genys

11 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Hwath unn pla
moy y trov war Faro ha war Ejyp; a-wosa ev a as
dhywgh mones alemma; pan y'gas gas dhe vones, ev a wra agas
gorra dhe-ves yn tien. [2] Kows lemmyn yn klewans an bobel
may hwovynnons pub den a'y gentrevek ha pub benyn a'y
hentrevoges, tegenweyth a arghans hag owr.' [3] Ha'n ARLODH a
ros gras dhe'n bobel yn golok an Ejypcyanys. Dhe voy, Moyses
o gour pur veur yn pow Ejyp, yn golok servysi Faro hag yn
golok an bobel.

[4] Ha Moyses a leveris, 'Yndelma y lever an ARLODH: A-dro
dhe hanter-nos, yth av yn-rag der Ejyp oll; [5] ha pub kynsa genys
yn pow Ejyp a wra merwel, a'n kynsa genys a Faro esedhys war
y dron, hwath dhe gynsa genys an vaghteth usi a-dryv an velin;
ha kynsa genys an gwarthek oll. [6] Hag y fydh kri meur dre bow
Ejyp oll, a'n eghen na veu bythkweth kyns, na ny vydh nevra
arta. [7] Mes erbynn mebyon Israel, ny wra ki grommya, erbynn
den na best; may hwodhvowgh an ARLODH dhe dhiscernya
ynter an Ejypcyanys hag Israel. [8] Hag oll dha servysi ma a wra
diyskynna dhymm, hag omblegya dhymm, ow leverel, "Kewgh
dhe-ves, ha'n bobel oll a'th hol." Ha wosa henna yth av yn-
mes.' Hag ev eth a-dhyworth Faro yn sorr tomm.

[9] Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Ny wra Faro kola
orthis: may fo lieshes ow anethow yn pow Ejyp.' [10] Moyses hag
Aron a wrug oll an marthusyon ma a-rag Faro; ha'n ARLODH a
galeshas kolon Faro, ha ny asas mebyon Israel dhe vones yn-
mes a'y dir.

An Pask

12 An ARLODH a leveris dhe Moyses hag Aron yn
pow Ejyp, [2] An mis ma a vydh dhywgh dalleth an
misyow; y fydh an kynsa mis a'n vledhen dhywgh. [3] Leverewgh
dhe oll kuntelles Israel, Yn degves dydh an mis ma, kemeres
pubonan on herwydh chi aga thasow, on dhe bub chi; [4] ha mars
yw an diogeth re vyghan rag on, ena ev ha'y gentrevek nessa
dh'y ji a wra kemeres herwydh an niver a dus; herwydh an
pyth a allo peub dybri, hwi a reken rag an on. [5] Agas on a vydh
heb namm, gorow, unn bloodh; hwi a'n kemmer dhyworth
an deves po dhyworth an gever; [6] ha hwi a'n gwith bys yn
peswardhegves dydh an mis ma, pan wra kemeneth kuntelles
Israel oll y ladha gorthugherweyth. [7] Ena i a wra kemeres rann
a'n goos ha'y worra war an dhew bost dharas ha war benn an
daras a'n chiow le ma's debrons. [8] I a wra dybri an kig an nos
na, rostys dre dan; gans bara heb goll hag erbys hwerow i a wra
y dhybri. [9] Na dhybrewgh rann anodho kriv po bryjys yn dowr,
mes rostys, y benn ha'y arrow ha'y bottys. [10] Ha ny wrewgh
gasa rann anodho dhe wortos bys y'n myttin; an rann anodho a
worta hwi a wra leski.

[11] Y'n vaner ma hwi a wra y dhybri: grugysys agas diwglun,
agas sandalys war agas dewdros ha'gas gwelen yn agas dorn; ha
hwi a wra y dhybri yn unn fyski. Pask an ARLODH yw. [12] Rag
my a wra tremena dres pow Ejyp an nos na, ha my a wra
gweskel pub kynsa genys yn pow Ejyp, ha den ha best; ha war
dhuwow Ejyp my a wra breus: my yw an ARLODH. [13] An goos
a vydh tokyn dhywgh, war an chiow le mayth esowgh; ha pan
welav an goos, my a wra tremena dresowgh, ha ny godh pla
vyth warnowgh dh'agas distrui, pan waskav pow Ejyp.

Gool an Bara heb Goll

[14] An jydh ma a vydh dydh kovadh dhywgh, ha hwi a wra
y witha avel gool dhe'n ARLODH; der agas henedhow hwi a
wra y witha avel ordenans bys vykken. [15] Seyth dydh hwi a
wra dybri bara heb goll; y'n kynsa dydh hwi a wra gorra goll
yn-mes a'gas chiow, rag mar teppro nebonan goll, a'n kynsa

dydh dhe'n seythves, an den na a vydh treghys dhyworth Israel. 16 Y'n kynsa dydh hwi a wra synsi kuntelles sans, hag y'n seythves dydh kuntelles sans; ober kammen ny vydh gwrys ynna; mes an pyth a godh dhe bub huni y dhybri, henna unsel a vydh pareusys genowgh. 17 Ha hwi a wra gwitha gool an bara heb goll, rag an keth jydh ma my a dhros agas luyow yn-mes a bow Ejyp: rag henna hwi a wra golya an jydh ma, der agas henedhow, avel ordenans bys vykken. 18 Y'n kynsa mis, yn peswardhegves dydh an mis gorthugherweyth, hwi a wra dybri bara heb goll, hag y'n kynsa dydh warn ugens a'n mis gorthugherweyth. 19 Dre seyth dydh ny vydh kevys goll vyth yn agas chiow; rag mar teppro nebonan neppyth gans goll, an den na a vydh treghys a guntelles Israel, kyn fo alyon po genesik a'n tir. 20 Ny dhebrowgh tra vyth gans goll; yn agas anedhow oll, hwi a wra dybri bara heb goll.

An Kynsa Pask

21 Ena Moyses a elwis henavogyon Israel, ha leverel dhedha, 'Kewgh dhe gerghes agas eyn herwydh agas teyluyow, ha ladha an Pask. 22 Kemerewgh tysken hyssop ha'y throghya y'n goos usi y'n skudel, ha tochya penn an daras ha'n dhew bost dharas gans neppyth a'n goos usi y'n skudel; ha ny wra nagonan ahanowgh mos yn-mes a dharas y ji bys y'n myttin. 23 Rag an ARLODH a wra tremena dhe weskel an Ejypcyanys, ha pan wel goos war benn an daras ha'n dhew bost dharas, an ARLODH a wra tremena dres an daras, ha ny wra gasa an distruyer dhe entra yn agas chiow dh'agas gweskel. 24 Hwi a wra golya an dra ma avel ordenans ragowgh ha rag agas mebyon bys vykken. 25 Ha pan dhewgh dhe'n tir a wra an ARLODH ri dhywgh, dell dhedhewis, hwi a wra gwitha an gonis ma. 26 Ha pan lever dhywgh agas fleghes, "Pandra yw an gonis ma genowgh?" 27 hwi a lever, "Yth yw sakrifis Pask an ARLODH, rag ev a dremenas dres chiow mebyon Israel yn Ejyp, pan weskis an Ejypcyanys, mes gasa agan chiow."' Ha'n bobel a omblegyas ha gordhya. 28 Ena mebyon Israel eth ha gul par dell worhemynsa Duw dhe Moyses hag Aron, yndella y hwrussons.

Mernans an Re Gynsa Genys

29 Dhe hanter-nos an ARLODH a weskis pub kynsa genys yn
pow Ejyp, a gynsa genys Faro esedhys war y dron dhe gynsa
genys an prisner esa y'n dhorvagh, ha kynsa genys oll an
gwarthek. 30 Ha Faro a sevis y'n nos, ev ha'y servysi oll, hag
Ejyp oll; hag yth esa kri meur yn Ejyp, rag nyns esa chi ma nag
esa onan marow ynno. 31 Ena ev a elwis Moyses hag Aron y'n
nos, ha leverel, 'Sevewgh, kewgh yn-rag a-dhyworth ow fobel,
ha hwi ha mebyon Israel; ha kewgh dhe servya an ARLODH par
dell leversowgh. 32 Kemerewgh agas greow ha'gas oghen, dell
leversowgh, ha kewgh dhe-ves; ha benygewgh vy ynwedh!'

33 Ha'n Ejypcyanys a ynias war an bobel ma's danvonens
yn-mes a'n tir yn fysk; rag i a leveris, 'Tus varow on ni oll.'
34 Ytho an bobel a gemeras aga thoos kyns bos goll ynno, ha'ga
newyow-tosa kelmys yn aga mantel war aga skoodh. 35 Mebyon
Israel re wrussa ynwedh par dell leveris Moyses dhedha, rag i
re wovynsa orth an Ejypcyanys tegenweyth a arghans hag owr,
ha dillas; 36 Ha'n ARLODH re rosa gras dhe'n bobel yn golok
an Ejypcyanys, hag i ros dhedha an pyth a vynsons. Ytho i a
byllas an Ejypcyanys.

Mebyon Israel a Dhiberth a Ejyp

37 Ha mebyon Israel eth yn-rag a Rameses dhe Sukkoth, neb
hwegh kans mil wour war droos, heb rekna an fleghes. 38 Lu
kemyskys eth gansa ynwedh, ha pur lies gwarthek, hag oghen
ha greow. 39 Hag i a bebis torthow heb goll gans an toos re
dhrosens a Ejyp, rag y vos heb goll, drefen aga bos herdhys
yn-mes a Ejyp ha ny yllons strechya, na ny bareussens sosten
dhedha aga honan.

40 An termyn mayth esa mebyon Israel trigys yn Ejyp o
peswar kans ha deg bledhen warn ugens. 41 Ha dhe benn an
peswar kans ha deg bledhen warn ugens, y'n jydh na poran,
oll luyow an ARLODH eth yn-mes a bow Ejyp. 42 Nos a wool
o dhe'n ARLODH, dh'aga dri yn-mes a bow Ejyp; ytho an keth
nos ma yw nos-wolya gwithys dhe'n ARLODH gans mebyon
Israel oll, dres aga henedhow.

Rewlys an Pask

43 Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses hag Aron, Hemm yw
ordenans an Pask: ny wra estren dybri anodho. 44 Mes pub keth
prenys der arghans a yll dybri anodho wosa hwi dh'y drodreghi.
45 Ny godh dybri anodho godriger vyth na gwas arvethys. 46 Yn
unn chi y fydh dybrys; ny wrewgh hwi don kig vyth yn-mes
a'n chi; ha ny wrewgh hwi terri askorn anodho. 47 Kuntelles
Israel oll a wra y witha. 48 Ha pan wra alyon godriga genowgh
hag a vynn gwitha Pask dhe'n ARLODH, bedhes oll y re worow
trodreghys, ena ev a yll dos nes dh'y witha; ev a vydh avel
genesik an tir. Mes ny wra dybri anodho den antrodreghys. 49 Y
fydh unn lagha rag an genesik ha rag an alyon usi trigys y'gas
mysk.

50 Yndella y hwrug mebyon Israel oll; dell worhemynnis an
ARLODH dhe Moyses hag Aron, yndella i a wrug. 51 Ha dhe'n
keth jydh na an ARLODH a dhros mebyon Israel yn-mes a bow
Ejyp herwydh aga luyow.

Sansheans an Re Gynsa Genys

13 An ARLODH a leveris dhe Moyses: 2 Sansha dhymm
pub kynsa genys; an kynsa dhe ygeri an brys yn-
mysk mebyon Israel, ha den ha best, yw dhymm.

Gool an Bara heb Goll

3 Ena Moyses a leveris dhe'n bobel, 'Perthewgh kov a'n jydh
ma, pan dheuthewgh yn-mes a Ejyp, yn-mes a'n chi a gethneth,
rag an ARLODH a'gas dros a'n tyller ma gans leuv grev; bara goll
ny vydh dybrys. 4 An jydh ma hwi a wra mos yn-rag, y'n mis
Abib. 5 Ha pan y'th trollo an ARLODH dhe bow an Kananysi, an
Hittysi, an Amorysi, an Hivysi, ha'n Yebusysi, hag a ambosas
dhe'th tasow dhe ri dhis, tir a dhinwa leth ha mel, ty a wra
gwitha an deves ma y'n mis ma. 6 Seyth dydh y hwredh dybri
bara heb goll, hag y'n seythves dydh y fydh gool dhe'n ARLODH.
7 Bara heb goll a vydh dybrys seyth dydh; bara goll ny vydh
gwelys genes, ha goll vyth ny vydh gwelys y'th tiredh oll. 8 Ha
ty a lever dhe'th vab an jydh na, "Yth yw drefen an pyth a

wrug an ARLODH dhymm pan dheuth vy yn-mes a Ejyp." [9] Hag
y fydh dhis avel tokyn war dha dhorn hag avel kov yntra dha
dhewlagas, may fo lagha an ARLODH yn dha anow; rag dre leuv
grev an ARLODH re'th tros yn-mes a Ejyp. [10] Ty a wra gwitha
an ordenans ma dh'y dermyn settys a vledhen dhe vledhen.

An Re Gynsa Genys

[11] 'Pan y'th trollo an ARLODH dhe diredh an Kananysi, dell
ambosas dhis ha dhe'th tasow, ha'y ri dhis, [12] ty a wra profya
dhe'n ARLODH peub a yger an brys. Pub kynsa genys a'th
warthek yw gorow a vydh dhe'n ARLODH. [13] Pub asen kynsa
genys ty a wra dasprena gans on, po mar ny'n dasprenydh ty
a wra terri y gonna. Pub kynsa genys a dhen yn-mysk dha
vebyon ty a wra dasprena. [14] Hag y'n termyn a dheu pan wovyn
orthis dha vab, "Pyth yw styr a hemma?" ty a lever dhodho,
"Dre nerth an leuv, an ARLODH a'gan dros yn-mes a Ejyp, yn-
mes a ji an gethneth. [15] Rag pan naghas Faro gorth agan gasa
dhe vones, an ARLODH a ladhas pub kynsa genys yn pow Ejyp,
ha kynsa genys mab den ha kynsa genys an gwarthek. Rag
henna y sakrifiav dhe'n ARLODH oll an re worow a yger an brys;
mes pub kynsa genys a'm mebyon y tasprenav." [16] Y fydh avel
tokyn war dha dhorn po sonelligow yntra dha dhewlagas; rag
dre nerth an leuv, an ARLODH a'gan dros yn-mes a Ejyp.'

An Goloven a Gommol ha'n Goloven a Dan

[17] Pan asas Faro an bobel dhe vones, ny wrug Duw aga
hembronk war an fordh dhe bow an Filistysi, kynth o ogas; rag
Duw a leveris, 'Ma na gemerrons edrek pan welons bresel, ha
dehweles dhe Ejyp.' [18] Mes Duw a hembronkas an bobel a-dro
dre fordh an gwylvos troha'n Mor Rudh.[a] Ha mebyon Israel
eth yn-mes a bow Ejyp ervys rag kas. [19] Moyses a gemeras
ganso eskern Yosep; rag Yosep re wrussa dhe vebyon Israel
gul ti, ow leverel, 'Duw yn sur a wra agas vysytya; ha hwi a
dal don ow eskern genowgh alemma.' [20] I eth yn-rag a Sukkoth
ha kampya yn Etham, war vin an gwylvos. [21] Ha'n ARLODH

---

a 13:18 *Mor Rudh:* Ebrow *Yam Suf,* an Mor a Vronn.

eth a-dheragdha dydhweyth yn koloven a gommol dh'aga hembronk war an hyns, ha nosweyth yn koloven a dan dhe ri golow dhedha, may hallens mones dydh ha nos. 22 Ny gemeras ev dhe-ves an goloven a gommol dydhweyth na'n goloven a dan nosweyth dhyworth an bobel.

Ow Treusi an Mor Rudh

14 Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses, 2 'Lavar dhe vebyon Israel may treyllyons ha kampya a-rag Pihahiroth, yntra Migdol ha'n mor, a-rag Baal-sefon; hwi a wra kampya a-dal dhodho, ryb an mor. 3 Rag Faro a lever a-dro dhe vebyon Israel, "Maglennys yns y'n tir; an gwylvos re's degeas." 4 Ha my a wra kaleshe kolon Faro, hag ev a wra aga sewya ha my a gyv glori drefen Faro ha'y lu oll; ha'n Ejypcyanys a wor my dhe vos an ARLODH.' Hag yndella i a wrug.

5 Pan veu derivys dhe vyghtern Ejyp bos fiys an bobel, brys Faro ha'y servysi a veu treylys a-dro dhe'n bobel, hag yn-medhons, 'Pyth yw hemma a wrussyn, ow livra mebyon Israel a'gan servya?' 6 Ytho ev a hernessyas y jaret ha kemeres y lu ganso, 7 ha kemeres hwegh kans charet a'n gwella hag oll an charettow erel yn Ejyp, gans pennkasor yn pubonan anedha. 8 Ha'n ARLODH a galeshas kolon Faro myghtern Ejyp hag ev a sewyas mebyon Israel dell ethons gans leuv ughel. 9 An Ejypcyanys a's sewyas, oll mergh Faro ha'y jarettow ha'y varghogyon ha'y lu, ha tremena dresta ow kampya orth an mor, ryb Pihahiroth a-rag Baal-sefon.

10 Pan dheuth Faro nes, mebyon Israel a dhrehevis aga dewlagas, hag otta, yth esa an Ejypcyanys ow tos war aga lergh; hag own bras a's teva. Mebyon Israel a grias war an ARLODH; 11 hag i a leveris dhe Moyses, 'Drefen nag eus bedhow yn Ejyp yth yw, ty dh'agan gorra dhe verwel y'n gwylvos? Pandr'a wrussys dhyn, orth agan dri yn-mes a Ejyp? 12 A nyns yw hemma an dra a leversyn dhis yn Ejyp, ow leverel, "Gas ni agan honan, may serfyons an Ejypcyanys?" Rag gwell via ragon servya an Ejypcyanys es merwel y'n gwylvos.' 13 Ha Moyses a leveris dhe'n bobel, 'Na berthewgh own, sevewgh fyrv ha

gweles selwyans an ARLODH a wra oberi ragowgh hedhyw;
rag an Ejypcyanys a welowgh hedhyw, ny wrewgh aga gweles
nevra arta. 14 An ARLODH a wra omladh ragowgh, ha hwi ow
tewel.' 15 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Prag y kriydh
dhymm? Lavar dhe vebyon Israel mones yn-rag. 16 Drehav dha
welen, hag ystyn dha dhorn dres an mor ha'y ranna, may hallo
mebyon Israel mos war dhor sygh yn-mysk an mor. 17 Ha my
a galesha kolon an Ejypcyanys mayth ellons war aga lergh, ha
my a gyv gordhyans dres Faro hag oll y lu, y jarettow, ha'y
varghogyon. 18 Ha'n Ejypcyanys a wor my dhe vos an ARLODH,
pan gavav gordhyans dres Faro, y jarettow, ha'y varghogyon.'

19 Ena el Duw, neb eth a-rag kamp Israel, a removas ha mos
war aga lergh; an goloven a gommol a veu removys a-dheragdha
ha sevel a-dryv dhedha, 20 ow tos yntra kamp Ejyp ha kamp
Israel. Hag yth esa an gomolen ena gans an tewlder; ha'n nos a
dremenas heb an eyl ow tos nes dh'y gila der oll an nos.

21 Ena Moyses a ystynnas y dhorn dres an mor; ha'n ARLODH
a herdhyas an mor war-dhelergh dre wyns krev a'n howldrevel
oll an nos, ha gul dhe'n mor bos dor sygh, ha'n dowrow a veu
rynnys. 22 Ha mebyon Israel eth yn-mysk an mor war dhor sygh,
an dowrow ow pos fos dhedha a'ga dyghow hag a'ga kledh.
23 An Ejypcyanys a sewyas, ha mos war aga lergh yn-mysk an
mor, mergh Faro oll, y jarettow ha'y varghogyon. 24 Hag yn
gool an myttin an ARLODH y'n goloven a dan ha kommol a viras
war-woles war lu an Ejypcyanys, ha gorra lu an Ejypcyanys
yn deray, 25 ow taga rosow aga charettow, may fons poos dhe
lewya. Ytho an Ejypcyanys a leveris, 'Fiyn a-dhyworth Israel;
rag an ARLODH a omladh ragdha erbynn an Ejypcyanys.'

26 Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Ystyn dha dhorn
dres an mor may teffo an dowr arta war an Ejypcyanys, war aga
charettow, ha war aga marghogyon.' 27 Ytho Moyses a ystynnas
y dhorn dres an mor, ha'n mor a dhehwelis dh'y lanow usadow
pan dheuth myttin. An Ejypcyanys a fias dhyworto, ha'n
ARLODH a dhomhwelas an Ejypcyanys yn kres an mor. 28 An
dowrow a dhehwelis ha kudha an charettow ha'n varghogyon

hag oll lu Faro re's sewsa y'n mor; ny veu gesys nagonan anedha.
29 Mes mebyon Israel a gerdhas war dhor sygh yn-mysk an mor,
an dowrow ow pos fos dhedha a'ga dyghow hag a'ga kledh.

30 Yndella an ARLODH a dhelivras Israel an jydh na a dhorn
an Ejypcyanys; hag Israel a welas an Ejypcyanys marow war
lann an mor. 31 Israel a welas an ober meur a wrug an ARLODH
erbynn an Ejypcyanys, ha'n bobel a borthas own a'n ARLODH;
hag i a grysis y'n ARLODH hag yn y was Moyses.

Kan Moyses

15 Ena Moyses ha mebyon Israel a ganas an gan ma
dhe'n ARLODH, ow leverel,

'Kana a wrav dhe'n ARLODH, rag ev re dryghis yn
splann;
an margh ha'y varghek ev re dewlis y'n mor.
2 An ARLODH yw ow nerth ha'm kan,
hag ev res eth ha bos ow selwyans;
hemm yw ow Duw ha'y wordhya a wrav,
Duw ow thas, ha my a'n ughelha.
3 An ARLODH yw breselyas;
an ARLODH yw y hanow.

4 'Charettow Faro ha'y lu ev a dewlis y'n mor
ha'n gwella a'y bennkasoryon yw sedhys y'n Mor
Rudh.
5 An livow a's kudh;
i a sedhis y'n downder avel men.

6 'Dha leuv dhyghow, A ARLODH, yw gormelys yn nerth,
dha leuv dhyghow, A ARLODH, a vrew an eskar.
7 Yn braster dha veuredh
ty a dewl dhe'n dor neb a sev er dha bynn;
ty a dhanvon yn-rag dha sorr
hag a's devor avel sowl.

8 Orth hwyth dha dhewfrik an dowrow a hwythfis yn-
bann,
an livow a sevis yn graghel;
an downderyow a gowlas yn kolon an mor.
9 'An eskar a leveris, "My a wra sewya, my a wra tremena,
my a rann an preydh, ow hwans a vydh lenwys gansa.
My a denn ow kledha, ow dorn a wra aga distrui."
10 Ty a hwythas gans dha wyns, an mor a's kudhas;
i a sedhis avel plomm y'n dowrow bras.

11 'Piw yw haval dhis, A ARLODH, yn-mysk an duwow?
Piw yw haval dhis, meur yn sansoleth,
euthyk yn gwriansow splann,
ow kul marthusyon?
12 Ty a ystynnas dha leuv dhyghow,
an dor a's lonkas.

13 'Ty re hembronkas y'th tregeredh an bobel re
dhasprensys,
ty re's kevarwodhas dre dha nerth dhe'th trigva
sans.

14 An poblow re glewas; i a gren;
gloos re dhalghennas trigoryon Filisti.
15 Lemmyn pennternedh Edom yw dyegrys;
ledyoryon[a] Moab yw dalghennys yn kren;
oll anedhysi Kanan re deudhis dhe-ves;
16 own hag euth a godh warnedha;
drefen meuredh dha vregh, i yw kosel avel men,
erna dremenno dha bobel, A ARLODH,
erna dremenno dha bobel re brensys.

---

a 15:15 *ledyoryon:* Ebrow *hordhes.*

17 Ty a wra aga dri a-ji, ha'ga flansa war venydh dha ertach,
an tyller, A ARLODH, re wrussys rag dha drigva,
an sentri, A Arlodh, re fastyas dha dhiwleuv.
18 An ARLODH a reyn bys vykken ha bynari.'

Kan Miryam

19 Rag mergh Faro a dheuth gans y jarettow ha'y varghogyon y'n mor, an ARLODH a dhros dowrow an mor arta warnedha, mes mebyon Israel a gerdhas war dhor sygh yn-mysk an mor. 20 Ena Miryam, an brofoses, hwor Aron, a gemeras tabourik yn hy leuv ha'n benenes oll eth war hy lergh gans tabourigow ha gans donsyow. 21 Ha Miryam a worthebis dhedha,

'Kenewgh dhe'n ARLODH rag ev a dryghis yn splann,
an margh ha'y varghek ev re dewlis y'n mor.'

An Dowr Trenk

22 Ena Moyses a hembronkas Israel a'n Mor Rudh hag i eth yn gwylvos Shur; i eth tri dydh y'n gwylvos ha ny gavsons dowr. 23 Pan dheuthons bys yn Mara, ny yllens eva dowr Mara, rag y vos trenk; rag henna y feu gelwys Mara. 24 Ha'n bobel a grodhvolas war Moyses, ow leverel, 'Pandr'a evyn?' 25 Hag ev a grias war an ARLODH; ha'n ARLODH a dhiskwedhas dhodho gwedhen hag ev a's tewlis y'n dowr, ha'n dowr eth ha bos hweg.

Ena an ARLODH a wrug dhedha ordenans ha lagha hag ena ev a's provas, 26 ow leverel, 'Mar mynnowgh goslowes yn tiwysyk orth lev an ARLODH agas Duw, ha gul an pyth yw ewn yn y dhewlagas, ha kola orth y worhemynnow ha gwitha oll y ordenansow, ny worrav warnowgh nagonan a'n klevesow hag a worris war an Ejypcyanys; rag my yw an ARLODH agas sawyer.'

27 Ena y teuthons dhe Elim le mayth esa dewdhek fenten dhowr ha deg palmwedhen ha tri ugens; hag i a gampyas ena ryb an dowr.

An Manna ha'n Rynki

16 Ena i eth yn-rag a Elim ha'n kuntelles oll a vebyon
Israel a dheuth dhe wylvos Sin usi ynter Elim ha
Sinay, an pymthegves dydh a'n nessa mis wosa i dhe dhiberth a
bow Ejyp. 2 Ha'n kuntelles oll a vebyon Israel a grodhvolas war
Moyses hag Aron y'n gwylvos, 3 ow leverel dhedha, 'Unweyth
a marwen orth leuv an ARLODH yn pow Ejyp, pan en esedhys
ryb an sethow kig ha pan dhybryn bara dhe walgh! Rag hwi
re'gas dros yn-mes dhe'n gwylvos ma dhe ladha an gemeneth
oll dre nown.'

4 Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Otta, my a wra dhe
vara kodha a nev ragowgh avel glaw; ha'n bobel a wra mos
yn-mes ha kuntel pub dydh an rann rag unn jydh, ma's preffiv
mar kerdhons yn ow lagha po na. 5 Y'n hweghves dydh, pan
bareusons an pyth a guntelons, y fydh diwweyth an myns a
guntelons pub dydh.' 6 Ytho Moyses hag Aron a leveris dhe
vebyon Israel oll, 'Dhe'n gorthugher hwi a wodhvydh y feu
an ARLODH neb a'gas dros yn-mes a bow Ejyp, 7 hag y'n
myttin hwi a welvydh golewder an ARLODH, rag ev dhe
glewes agas krodhvolyow war an ARLODH. Rag pyth on ni
may krodhvolowgh warnan?' 8 Ha Moyses a leveris, 'Pan
re an ARLODH dhywgh gorthugherweyth kig dhe dhybri ha
myttinweyth bara dhe walgh, rag an ARLODH dhe glewes an
krodhvolyow a grodhvolowgh warnodho – pyth on ni? Nyns
yw agas krodhvolyow warnan ni mes war an ARLODH.'

9 Ena Moyses a leveris dhe Aron, 'Lavar dhe'n kuntelles oll a
vebyon Israel, "Dewgh nes a-rag an ARLODH, rag ev re glewas
agas krodhvolyow."' 10 Hag Aron ow kewsel dhe'n kuntelles
oll a vebyon Israel, i a viras war-tu ha'n gwylvos, hag otta,
golewder an ARLODH a omdhiskwedhas y'n gomolen. 11 Ha'n
ARLODH a leveris dhe Moyses, 12 'My re glewas krodhvolyow
mebyon Israel; lavar dhedha, "Dhe dewlwolow hwi a wra dybri
kig, hag y'n myttin hwi a vydh lenwys gans bara; ena hwi a
wodhvydh my dhe vos an ARLODH agas Duw."'

13 Gorthugherweyth rynki a dheuth ha kudha an kamp; ha
myttinweyth gwiskas gluth a wrowedha a-dro dhe'n kamp. 14 Ha
pan veu gyllys gwiskas an gluth yth esa war enep an gwylvos tra
danow lownek, mar danow avel losrew war an dor. 15 Pan y'n
gwelas mebyon Israel, i a leveris an eyl dh'y gila, 'Pyth yw?' rag
ny wodhyens an pyth o. Ha Moyses a leveris dhedha, 'Yth yw
an bara re ros an ARLODH dhywgh dh'y dhybri. 16 Hemm yw an
pyth re worhemynnis an ARLODH: "Kuntelewgh anodho, pub
gour ahanowgh, kemmys hag a allo dybri; hwi a gemmer unn
omer[a] pub huni, herwydh an niver a dus a'gas beus pub huni
yn y dylda."' 17 Ha mebyon Israel a wrug yndella; i a'n kuntelas,
re anedha moy, re anedha le. 18 Mes pan y'n musursons gans
omer, ev neb re guntelsa meur ny'n jevo tra vyth gesys, hag
ev neb re guntelsa boghes ny fyllis dhodho; peub a guntelas
herwydh an pyth a allas dybri. 19 Ha Moyses a leveris dhedha,
'Na wres den vyth gasa tra vyth anodho bys y'n myttin.' 20 Mes
ny woslowsons orth Moyses; re a asas rann anodho bys y'n
myttin hag y fagas kontron, ha flerya; ha Moyses o serrys orta.
21 Pub myttin i a'n kuntela, kemmys hag a ylli dybri; mes pan
dho an howl ha bos tomm, y teudhi.

22 Y'n hweghves dydh i a guntelas diwweyth myns an bara,
dew omer pub huni; ha pan dheuth hembrenkysi oll an
kuntelles ha leverel dhe Moyses, 23 ev a leveris dhedha, 'Hemm
yw an pyth a worhemynnis an ARLODH: "An vorow a vydh
dydh a bowes, Sabot sans dhe'n ARLODH; pebewgh an pyth
a bebowgh ha bryjyewgh an pyth a vryjyowgh, ha puptra yw
gesys gorrewgh a-denewen dhe vos gwithys bys y'n myttin."'
24 Ytho i a'n gorras a-denewen bys vyttin, dell worhemynnis
Moyses; ha ny fleryas ha nyns esa kontron ynno. 25 Moyses a
leveris, 'Dybrewgh ev hedhyw, rag hedhyw yw Sabot dhe'n
ARLODH; hedhyw ny'n kevowgh y'n gwel. 26 Hwegh dydh hwi
a'n kuntel; mes y'n seythves dydh, hag yw Sabot, ny vydh
tra vyth.' 27 Y'n seythves dydh nebes a'n dus eth dhe guntel
ha ny gavsons tra vyth. 28 Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses,

---

a 16:16 *omer:* a-dro dhe 2.2 liter.

‘Pygemmys prys y neghowgh gwitha ow gorhemynnow hag ow
laghys? 29 Mirewgh, an ARLODH re ros dhywgh Sabot, ytho y’n
hweghves dydh ev a re dhywgh bara rag dew dhydh; gortes
pubonan ahanowgh yn y le, na as den vyth dhe vones yn-mes
a’n tyller y’n seythves dydh.’ 30 Ytho an bobel a bowesas y’n
seythves dydh.

31 Lemmyn chi Israel a elwis hanow an dra ma manna; haval
o dhe has koriander, gwynn, ha’n sawer anodho avel tesennow
kales gwrys gans mel. 32 Moyses a leveris, ‘Hemm yw an pyth
re worhemynnis an ARLODH: “Bedhes gwithys omer anodho
der agas henedhow, may hwellens an bara ganso may hwrug
vy agas maga y’n gwylvos, pan y’s dres yn-mes a bow Ejyp.”’
33 Moyses a leveris dhe Aron, ‘Kemmer seth ha gorra unn omer
a’n manna ynno ha’y settya a-rag an ARLODH, dhe vos gwithys
der agas henedhow.’ 34 Par dell worhemynnis an ARLODH dhe
Moyses, yndelma Aron a’n settyas a-rag an dustuni, dhe vos
gwithys. 35 Ha mebyon Israel a dhybris an manna dew ugens
bledhen, bys pan dheuthons dhe dir anedhys; i a dhybris an
manna bys pan dheuthons dhe or pow Kanan. 36 (Unn omer yw
an degves rann a efa.[a])

Dowr a’n Garrek

17 An kuntelles oll a vebyon Israel eth yn-rag a wylvos
Sin yn kerdhow berr, herwydh gorhemmyn an
ARLODH, ha kampya yn Refidim; mes nyns esa dowr dhe’n
bobel dh’y eva. 2 Ytho an bobel a gedrynnas gans Moyses,
ha leverel, ‘Ro dhyn ni dowr dh’y eva!’ Ha Moyses a leveris
dhedha, ‘Prag y hwrewgh kedrynna genev? Prag y hwrewgh
previ an ARLODH?’ 3 Mes an bobel a’s tevo seghes ena rag dowr,
ha’n bobel a grodhvolas war Moyses, ow leverel, ‘Prag y’gan
hembrenksys yn-mes a Ejyp, dh’agan ladha ha’gan fleghes
ha’gan gwarthek dre seghes?’ 4 Ytho Moyses a grias war an
ARLODH, ‘Pandr’a wrav gans an bobel ma? Ogas parys yns
dhe’m labedha.’ 5 Ha’n ARLODH a leveris dhe Moyses, ‘Tremen

---

a 16:36 *efa:* a-dro dhe 22 liter.

a-rag an bobel, ow kemeres genes nebes a henavogyon Israel;
ha kemmer yn dha dhorn an welen a wes'sys an Nil gensi, ha
ke. [6] Otta, my a sev a-ragos ena war an garrek yn Horeb, ha ty
a wra gweskel an garrek, ha dowr a wra dos anedhi mayth effo
an bobel.' Ha Moyses a wrug yndella a-wel dhe henavogyon
Israel. [7] Ytho ev a elwis hanow an tyller Massa ha Meriba,
drefen kedrynnans mebyon Israel, ha drefen i dhe brevi an
ARLODH, ow leverel, 'Usi an ARLODH yn agan mysk po na?'

Bresel erbynn Amalek

[8] Ena y teuth Amalek hag omladh erbynn Israel yn Refidim.
[9] Ha Moyses a leveris dhe Yoshua, 'Dewis gwer ragon ha mos
yn-mes, omladh erbynn Amalek; a-vorow my a wra sevel war
benn an vre gans gwelen Duw y'm dorn.' [10] Ytho Yoshua a
wrug dell leveris Moyses dhodho, hag omladh erbynn Amalek;
ha Moyses, Aron ha Hur eth dhe benn an vre. [11] Pan dhrehevis
Moyses y leuv, Israel o kreffa; ha pan iselhas y leuv, Amalek o
kreffa. [12] Mes diwla Moyses eth ha bos skwith; ytho i a gemeras
men ha'y worra yn-danno, hag ev a esedhas warnodho, hag
Aron ha Hur a synsis y dhiwla yn-bann, an eyl a'n unn tu ha'y
ben dhe'n tu aral, mayth o fyrv y dhiwla bys yn howlsedhes.
[13] Ha Yoshua a fethas Amalek ha'y dus dre vin an kledha.

[14] Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Skrif hemma yn
lyver avel kovadh, ha'y dhasleverel yn diwskovarn Yoshua
may tileav yn tien kov Amalek a-dhann nev.' [15] Ha Moyses a
dhrehevis alter ha'y henwel 'An ARLODH yw ow baner,' [16] ow
leverel, 'Dorn war vaner an ARLODH! An ARLODH a'n jevydh
bresel erbynn Amalek a henedh dhe henedh.'

Yethro a Dheu dhe Weles Moyses

18 Yethro, oferyas Midyan, hwegron Moyses, a glewas
a buptra re wrussa Duw rag Moyses ha rag Israel y
bobel, fatel dhrosa an ARLODH Israel yn-mes a Ejyp. [2] Ha Yethro,
hwegron Moyses, re gemersa Sippora, gwreg Moyses, wosa ev
dh'y danvon dhe-ves, [3] ha'y dew vab. Hanow an eyl o Gershom
(rag y leveris 'My re beu alyon yn tir estren'), [4] ha hanow y
gila Eliezer (rag y leveris 'An ARLODH Duw o ow gweres hag

a'm livras a gledha Faro'). [5] Yethro, hwegron Moyses, a dheuth gans y vebyon ha'y wreg dhe Moyses y'n gwylvos le may kampya ryb menydh Duw. [6] Ha pan veu leverys dhe Moyses, 'Otta, yma dha hwegron Yethro ow tos dhis gans dha wreg ha'y dew vab gensi.' [7] Moyses eth yn-rag dhe dhierbynna y hwegron hag omblegya a-ragdho hag amma dhodho; hag i a salusis an eyl y gila ha mos a-ji dhe'n tylda. [8] Ena Moyses a leveris dh'y hwegron puptra a wrussa an ARLODH dhe Faro ha dhe Ejyp a-barth Israel, oll an anken re dhothya warnedha war an hyns ha fatel y's liv'sa an ARLODH. [9] Ha Yethro a lowenhas rag oll an dader re wrussa an ARLODH dhe Israel, orth aga livra yn-mes a dhorn a'n Ejypcyanys. [10] Yethro a leveris, 'Benyges re bo an ARLODH re'gas livras yn-mes a leuv an Ejypcyanys hag yn-mes a dhorn Faro, drefen ev dhe livra an bobel a-dhann dhorn an Ejypcyanys. [11] Lemmyn my a wor bos an ARLODH brassa ages duwow oll, ow kul yndella erbynn seul a's dyghtyas yn howtyn.' [12] Ha Yethro, hwegron Moyses, a offrynnas offryn leskys ha sakrifisow dhe Dhuw, hag Aron a dheuth gans oll an henavogyon a Israel dhe dhybri bara gans hwegron Moyses a-rag Duw.

Ordenans an Vreusysi

[13] An vorow Moyses a esedhas dhe vreusi an bobel, ha'n bobel a sevi a-dro dhe Moyses a'n myttin dhe'n gorthugher. [14] Pan welas hwegron Moyses oll a wre ev rag an bobel, ev a leveris, 'Pandra yw a wredh rag an bobel? Prag yth esos esedhys dha honan, hag oll an bobel sevys a-dro dhis a'n myttin dhe'n gorthugher?' [15] Ha Moyses a leveris dh'y hwegron, 'Rag an bobel dhe dhos dhymm dhe hwilas mynnas Duw; [16] pan vydh kedrynn dhedha, y tons dhymm ha my a vreus yntra den ha'y gentrevek, ha my a wra dhedha aswon ordenansow Duw ha'y laghys.' [17] Hwegron Moyses a leveris dhodho, 'Nyns yw 'vas an pyth a wredh. [18] Ty ha'n bobel genes a wra omskwitha, rag an dra yw re boos ragos, ha ny yllydh y wul dha honan. [19] Goslow lemmyn orth ow lev; my a re dhis kussul, ha Duw re bo genes! Ty a vydh kannas an bobel a-rag Duw ha dri aga hedrynnow

dhodho; [20] ha ty a wra dyski dhedha an ordenansow ha'n laghys,
ha gul dhedha aswon an fordh a dal dhedha kerdhes ynni, ha'n
pyth a godh dhedha y wul. [21] Dhe voy, dewis gwer abel yn-mes
a'n bobel oll, neb a berth own a Dhuw, gwer a yllir aga threstya
ha kas gansa falswober; ha gorr gwer a'n par ma a-ugh an bobel
avel rewlysi a vilyow, a gansow, a hanterkansow hag a dhegow.
[22] Ha breusens an bobel pupprys; pub negys bras i a wra dri
dhis, mes negys byghan pynag i a wra breusi aga honan; may
fydh esya ragos, hag i a wra don an begh genes. [23] Mar kwredh
hemma, ha mara'th ergh Duw yndelma, ena ty a yll durya, hag
oll an bobel ma ynwedh a yll mos dh'aga le yn kres.'

[24] Ytho Moyses a golas orth lev y hwegron ha gul puptra re
lavarsa. [25] Moyses a dhewisas gwer abel yn-mes a oll Israel,
ha gul dhedha bos pennow war an bobel, rewlysi a vilyow, a
gansow, a hanterkansow hag a dhegow. [26] Hag i a vreusi an
bobel pupprys; negysyow kales i a dhri dhe Moyses, mes negys
byghan pynag i a vreusi aga honan. [27] Ena Moyses a asas y
hwegron dhe dhibarth hag ev eth war y hyns dh'y vro y honan.

Mebyon Israel orth Menydh Sinay

19 Dhe'n tressa loor nowydh wosa mebyon Israel dhe
vones yn-rag a bow Ejyp, y'n jydh na y teuthons
yn gwylvos Sinay. [2] Pan ethons yn-kerdh a Refidim ha dos
yn gwylvos Sinay, i a gampyas ena y'n gwylvos; hag Israel a
gampyas a-rag an menydh. [3] Ena Moyses a yskynnas dhe Dhuw,
ha'n ARLODH a elwis dhodho yn-mes a'n menydh ow leverel,
'Yndelma ty a lever dhe ji Yakob, ha derivas dhe vebyon Israel:
[4] Hwi re welas an pyth a wrug vy dhe'n Ejypcyanys, ha fatel y's
dug war eskelli eryon ha'gas dri dhymm ow honan. [5] Lemmyn
ytho, mars owgh gostyth dhe'm lev ha gwitha ow hevambos,
hwi a vydh ow ferghenogeth arbennik ow honan yn-mysk
poblow oll; rag oll an nor yw dhymm, [6] ha hwi a vydh dhymm
gwlaskor a oferysi ha kenedhel sans. An re ma yw an geryow
hag a wredh kewsel dhe vebyon Israel.'

[7] Ytho Moyses a dheuth ha gelwel henavogyon an bobel, ha
gorra a-ragdha oll an geryow ma a worhemynnis an ARLODH

dhodho. [8] Oll an bobel a worthebis war-barth ow leverel, ‘Oll re
gewsis an ARLODH ni a’n gwra.’ Ha Moyses a dherivas geryow
an bobel dhe’n ARLODH. [9] Ha’n ARLODH a leveris dhe Moyses,
‘Otta, y tov dhis yn komolen dew may klewvo an bobel pan
gowsav genes ha may kryssons dhis bys vykken.’ Ena Moyses
a leveris geryow an bobel dhe’n ARLODH. [10] Ha’n ARLODH a
leveris dhe Moyses, ‘Ke dhe’n bobel ha’ga sakra hedhyw hag
a-vorow, ha gas dhedha golghi aga dillas, [11] ha bydh parys
erbynn an tressa dydh; rag y’n tressa dydh an ARLODH a wra
diyskynna war venydh Sinay a-wel dhe’n bobel oll. [12] Ha ty
a wra oryon dhe’n bobel oll a-dro, ow leverel, “Gwaytyewgh
na yskynnowgh bys y’n menydh na tochya an or anodho; piw
pynag a docchyo an menydh a vydh gorrys dhe’n mernans; [13] ny
wra dorn vyth y dochya, mes y fydh labedhys po tennys gans
sethow; best po den kyn fo, ny wra bewa.” Pan sen an hirgorn
hwyth hir, i a wra dos bys y’n menydh.’ [14] Ytho Moyses a
dhiyskynnas a’n menydh dhe’n bobel ha sakra an bobel; hag i a
wolghas aga dillas. [15] Hag ev a leveris dhe’n bobel, ‘Bedhewgh
parys erbynn an tressa dydh; na dewgh nes dhe venyn.’

[16] Dhe vyttin an tressa dydh yth esa taran ha lughes, ha
komolen dew war an menydh, ha son pur ughel an hirgorn may
krenas oll an bobel esa y’n kamp. [17] Ena Moyses a dhros an
bobel yn-mes a’n kamp dhe dhierbynna Duw; hag i a sevis orth
troos an menydh. [18] Ha menydh Sinay a veu maylys yn mog,
drefen an ARLODH dhe dhiyskynna warnodho yn tan; ha’n
mog anodho a yskynnas avel mog an fornes, ha’n menydh oll
a grenas yn feur. [19] Ha dell besya son an hirgorn ughella hag
ughella, Moyses a gewsis, ha Duw a worthebis dhodho ughel y
lev. [20] An ARLODH a dhiyskynnas war venydh Sinay, dhe benn
an menydh; ha’n ARLODH a elwis Moyses dhe benn an menydh
ha Moyses a yskynnas. [21] Ha’n ARLODH a leveris dhe Moyses,
‘Diyskyn ha gwarnya an bobel ma na volghons yn-bann dhe’n
ARLODH dhe vires, ha lies anedha merwel. [22] Ynwedh gas dhe’n
oferysi a dheu nes dhe’n ARLODH omsakra ma na dartho an
ARLODH warnedha.’ [23] Ha Moyses a leveris dhe’n ARLODH,
‘Ny yll an bobel yskynna menydh Sinay drefen ty dha honan

dh'agan difen, ow leverel, "Gorr oryon a-dro dhe'n menydh
ha'y sakra."' [24] Ha'n ARLODH a leveris dhodho, 'Diyskyn, hag
yskyn ow tri genes Aron; mes na as an oferysi ha'n bobel dhe
volgha yn-bann dhe'n ARLODH ma na dartho er aga fynn.'
[25] Ytho Moyses a dhiyskynnas dhe'n bobel, ha kewsel dhedha.

An Deg Gorhemmyn

20 Ha Duw a gewsis oll an geryow ma, ow leverel,
[2] My yw an ARLODH dha Dhuw, neb a'th tros yn-
mes a bow Ejyp, yn-mes a'n chi a gethneth.

[3] Ny vydh dhis duwow erel a-ragov.

[4] Ny wredh dhis imach gravys, na furv vytholl a dra vyth eus
y'n nevow a-vann, nag y'n nor a-woles, nag y'n dowr yn-dann
an nor; [5] Ny wredh omblegya a-ragdha na'ga servya; rag my an
ARLODH dha Dhuw yw Duw avius, ow kessydhya kammweyth
an tasow war an fleghes bys an tressa ha peswora henedh a'n
re a'm kas, [6] mes ow tiskwedhes tregeredh war vilyow anedha
a'm kar hag a with ow gorhemynnow.

[7] Ny wredh kemeres hanow an ARLODH dha Dhuw yn euver;
rag ny wra an ARLODH y asa heb kessydhyans neb a gemmer y
hanow yn euver.

[8] Porth kov a dhydh an Sabot, dh'y witha sans. [9] Hwegh dydh
y lavurydh ha gul oll dha ober; [10] mes an seythves dydh yw
Sabot dhe'n ARLODH dha Dhuw; ynno ny wredh ober vyth, ty,
na dha vab, na dha vyrgh, dha was, na dha vaghteth, na dha
jatel, na'n alyon usi a-ji dhe'th yetow; [11] rag yn hwegh dydh
an ARLODH a wrug nev ha nor, an mor, ha myns eus ynna,
ha powes y'n seythves dydh; ytho an ARLODH a venygas an
seythves dydh ha'y sanshe.

[12] Enor dha das ha'th vamm, may fo hir dha dhedhyow y'n tir
usi an ARLODH dha Dhuw orth y ri dhis.

[13] Ny wredh ladha.

[14] Ny wredh avoutri.

[15] Ny wredh ladra.

16 Ny wredh fals dhustuni erbynn dha gentrevek.

17 Ny wredh hwansa chi dha gentrevek na hwansa gwreg dha
gentrevek, na'y was, na'y vaghteth, na'y ojyon, na'y asen, na tra
vyth eus dhe'th kentrevek.

Own an Bobel

18 Lemmyn pan glewas oll an bobel an tarenna ha'n lughes
ha son an hirgorn ha'n menydh ow tyllo mog, an bobel a's teva
own hag a grenas; hag i a sevis a-bell, 19 ow leverel dhe Moyses,
'Ty, kows orthyn ha ni a wra klewes; mes na gewses Duw
orthyn, ma na verwyn.' 20 Ha Moyses a leveris dhe'n bobel, 'Na
berthewgh own; rag Duw yw devedhys dh'agas previ, ha may
fo an own anodho a-rag agas dewlagas, ha ma na begghowgh.'

21 Ha'n bobel a sevis a-bell ha Moyses a dheuth nes dhe'n
tewlder tew le mayth esa Duw.

Laghys a-dro dhe'n Alter

22 Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses, Yndelma ty a lever
dhe vebyon Israel: 'Hwi re welas agas honan my dhe gewsel
orthowgh a nev. 23 Ny wrewgh hwi duwow a arghans dhe vos
genev; na ny wrewgh dh'agas honan duwow a owr. 24 Alter
a dhor ty a wra dhymm ha sakrifia warnedhi dha offrynnow
leskys hag offrynnow kowethyans,[a] dha dheves ha'th oghen;
yn pub le may hwrylliv ow hanow dhe vos kovhes, my a wra
dos dhis ha'th venyga. 25 Ha mar kwredh alter a ven ragov, ny
wredh hy drehevel a veyn treghys; rag mar trehevydh dha enn
warnedhi ty a'n defol. 26 Ha ny yskynnydh dre radhow dhe'm
alter, ma na vo diskudhys dha nothedh warnedha.'

Dyghtyans Kethyon

21 Lemmyn an re ma yw an ordenansow a wredh
settya a-ragdha. 2 Pan brenydh keth ebrow, ev a
serv hwegh bledhen, hag y'n seythves ev a yll mos rydh, heb
kendon. 3 Mar teu ev y honan, ev a wra mos yn-mes y honan;
mar teu demedhys, ena y wreg a wra mos yn-mes ganso. 4 Mar

---

a 20:24 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

kwra y vester ri dhodho gwreg ha hi a dheg dhodho mebyon
po myrghes, an wreg ha'y fleghes a vydh dh'y mester hag ev
a wra mos yn-mes y honan. [5] Mes mar kwra an keth leverel
yn ygor, 'My a gar ow mester, ow gwreg hag ow fleghes; ny
vynnav mos rydh,' [6] ena y vester a wra y dhri dhe Dhuw, hag ev
a wra y dhri dhe'n daras po dhe'n post daras; ha'y vester a wra
telli y skovarn gans menowes hag ev a wra y servya bys vykken.

[7] Pan werth gour y vyrgh dhe vos maghteth, ny wra hi mos
yn-mes avel an gethyon worow. [8] Mar ny bleg hi dh'y mester
re's ordenas dhodho y honan, ena ev a as dhedhi bos dasprenys;
ny'n jevydh gwir dh'y gwertha dhe bobel estren, a-ban y's
dyghtyas yn tislen. [9] Mara's orden rag y vab, ev a wra dyghtya
gensi avel gans myrgh. [10] Mar kemmer gwreg aral dhodho y
honan, ny wra lehe hy boos, hy dillas na hy gwiryow demedhys.
[11] Ha mar ny wrello an tri thra a-barth dhedhi, hi a wra mos
yn-mes heb kendon, heb talas a arghans.

Laghys a-dro dhe Wriansow Freudhek

[12] Piw pynag a wesko den may ferow a vydh gorrys dhe'n
mernans. [13] Mes mar ny'n kontrewaytyas, mes Duw a asas
dhodho kodha yn y dhorn, ena my a orden dhis tyller may hyll
ev fia dhodho. [14] Mes den mar omsett der entent war dhen aral
rag y ladha gans gil, ty a wra y gemeres dhyworth ow alter may
farwo.

[15] Piw pynag a wesko y das po y vamm a vydh gorrys dhe'n
mernans. [16] Piw pynag a dhenlattro gour, kyn y'n gwerth po
kyn fydh kevys ganso yn y berghenogeth, a vydh gorrys dhe'n
mernans.

[17] Piw pynag a vollettho y das po y vamm a vydh gorrys
dhe'n mernans.

[18] Pan gedryn gwer, ha'n eyl a wysk y gila gans men po gans
y dhorn ha ny verow, mes mones dh'y weli, [19] ena, mar saffo
arta ha kerdhes gans y lorgh, ev neb a'n gweskis a vydh kwit;
marnas ev a dal koll a'y dermyn hag a'n gwra dhe vos yaghhes
yn tien.

[20] Pan wysk nebonan y geth, y was po y vaghteth, gans gwelen, hag ev a verow yn-dann y dhorn, y fydh kessydhys. [21] Mes mar omwellha an keth jydh po dew, ny vydh kessydhys, rag an gwas yw y arghans.

[22] Pan omladh gwer war-barth, ha shyndya benyn gans flogh, may hwra hi kammdhegi, ha hwath ny sew dregyn vyth, neb a's shyndyas a vydh spelys, herwydh an pris settys gans gour an venyn; hag ev a dal herwydh mynnas an vreusydhyon. [23] Mes mar kwra dregyn sewya, ty a re bewnans rag bewnans, [24] lagas rag lagas, dans rag dans, dorn rag dorn, troos rag troos, [25] losk rag losk, goli rag goli, kreythen rag kreythen.

[26] Pan wysk den lagas y geth, gwas po maghteth, ha'y dhistrui, ev a wra gasa an keth dhe vones rydh a-barth an lagas. [27] Pan gnouk yn-mes dans y geth, gwas po maghteth, ev a wra gasa an keth dhe vones rydh a-barth an dans.

Dever Perghenogyon

[28] Pan wra ojyon kornya gour po benyn, an ojyon a vydh labedhys, ha ny vydh dybrys y gig, mes perghennek an ojyon a vydh kwit. [29] Mes mar peu an ojyon usys dhe gornya kyns, ha'y berghennek re beu gwarnys mes ny'n gwithas a-ji, hag ev a ladh gour po benyn, an ojyon a vydh labedhys, ha'y berghennek ynwedh a vydh gorrys dhe'n mernans. [30] Mar pydh ronson gorrys warnodho, ena ev a re rag dasprena y vewnans pynag a vo gorrys warnodho. [31] Mar kwra kornya maw po mowes, y fydh dyghtys herwydh an keth rewl ma. [32] Mar kwra an ojyon kornya kethwas po maghteth, an perghennek a re dh'aga mester deg shekel warn ugens a arghans, ha'n ojyon a vydh labedhys.

[33] Pan as nebonan pytt yn ygor, po pan wra den kleudhya pytt heb y gudha, hag ojyon po asen a godh ynno, [34] perghennek an pytt a'n gwra ewn; ev a re arghans dh'y berghennek, ha'n best marow a vydh dhodho.

[35] Pan woli ojyon unn den ojyon onan aral, may ferow, ena i a wra gwertha an ojyon byw ha kevrenna an pris anodho; ha'n ojyon marow i a wra ranna ynwedh. [36] Po mars yw godhvedhys bos an ojyon usys dhe gornya kyns, ha ny'n gwithas y

berghennek a-ji, ev a wra tyli ojyon rag ojyon, ha'n best marow a vydh dhodho.

Lagha a-dro dhe Attyli

22 Gour mar lader ojyon po davas, ha'y ladha po y wertha, ev a wra tyli pymp ojyon rag ojyon ha peder davas rag davas.[a]

[2] Mars yw kevys lader ow terri yn chiow, hag yw gweskys may ferow, ny vydh kabel goos ragdho.

[3] Mars yw sevys an howl warnodho y fydh kabel goos ragdho. Ev a wra daskorrans; mar ny'n jeves tra vyth ena ev a vydh gwerthys drefen y ladrynsi.

[4] Mars yw kevys an best yn fyw yn-dann y berghenogeth, kyn fo ojyon po asen po davas, ev a wra tyli dewblek.

[5] Gour pan as y enevales dhe beuri yn gwel po gwinlan, po gasa y vest dhe beuri yn pras ken den, ev a wra daskorrans a'n gwella a'y bras y honan hag a'n gwella a'y winlan y honan.

[6] Pan dardh tan ha kavos spern may fydh leskys bern a vanalow po an ys po an gwel, ev neb a enowis an tan a wra daskorrans leun.

[7] Gour mar re dh'y gentrevek arghans po gwara dhe witha, hag y fydh ledrys dhyworth chi an gour, ena, mar pydh kevys an lader, ev a wra tyli dewblek. [8] Mar ny vydh kevys an lader, perghennek an chi a wra nesa dhe Dhuw, rag diskwedhes mar korras y dhorn dhe wara y gentrevek po na.

[9] Rag pub kas a berghenogeth disputys, kyn fo rag ojyon, asen, davas, dillas po tra gellys pynag, anodho may lever onan 'Hemm yw an dra,' ken an dhew du a wra dos a-rag Duw; ev neb a wra Duw y dhampnya a wra tyli dewblek dh'y gentrevek.

[10] Gour mar re dh'y gentrevek asen po ojyon po davas po best pynag dhe witha, hag y ferow po yw shyndys po kemerys dhe-ves, heb den vyth orth y weles, [11] ena y fydh ti re'n

---

a 22:1 22:1 bys 22:31 yw niverys 21:37 bys 22:30 y'n Ebrow, hag y'n Septuagint ha'n Vulgat.

ARLODH yntredha, na worras y dhorn dhe byth y gentrevek, ha'n perghennek a wra degemeres an ti, ha ny wra daskorrans. [12] Mes mar pydh ledrys dhyworto, ev a wra daskorrans dh'y berghennek. [13] Mar pydh skwardys gans bestes, gas ev dh'y dhri yn dustuni; ny wra daskorrans rag an pyth re beu skwardys.

[14] Gour mar chevis best dhyworth y gentrevek, ha'n best yw shyndys po a verow, ha'n perghennek heb bos ganso, ev a wra daskorrans leun. [15] Mars yw an perghennek ganso ny wra daskorrans; mars yw arvethys, y teu yn pris y arveth.

Laghys Devosel

[16] Gour mar tyn gwerghes nag yw ambosys, ha growedha gensi, ev a re an ro demedhyans rygdhi, ha gul dhedhi bos y wreg. [17] Mar nagh hy thas yn tien hy ri dhodho, ev a wra tyli arghans par dhe vona pries rag gwerghesow.

[18] Ny esydh pystriores dhe vewa.

[19] Piw pynag a gosko gans best a vydh gorrys dhe'n mernans.

[20] Piw pynag a offrynno dhe neb duw marnas dhe'n ARLODH, a vydh sakrys dhe dhistruyans.

[21] Ny wredh kammdhyghtya alyon na'y arwaska, drefen hwi dhe vos alyons yn pow Ejyp. [22] Ny wrewgh tebeldhyghtya gwedhwes vyth po omdhivas. [23] Mar kwredh aga thebeldhyghtya, hag i a gri warnav, my a wra klewes aga kri yn sur, [24] hag ow sorr a wra leski, ha my a'gas ladh dre gledha, ha'gas gwragedh a vydh gwedhwesow ha'gas mebyon a vydh omdhivasow.

[25] Mar prestydh arghans dhe nebonan a'm pobel genes neb yw boghosek, ny vedhydh dhodho avel kresyser, ha ny wovynnydh oker anodho. [26] Mar kemerydh dillas dha gentrevek yn gostel, ty a wra y dhaskor dhodho kyns sedhes an howl; [27] rag henn yw y unn ballen, yth yw kudhans rag y groghen; yn pandra ken y hwra ev koska? Ha mar kri warnav, my a wra klewes, rag ow bos grassyes.

[28] Ny wredh miliga Duw, na mollethi rewler dha bobel.

[29] Ny wredh strechya offrynna dhyworth leunder dha drevas na a sugen dha winwaskow. Kynsa genys dha vebyon ty a re

dhymm. [30] Ty a wra yndelma ynwedh gans dha oghen ha gans dha dheves: seyth dydh y fydh gans y vamm; y'n ethves dydh ty a wra y ri dhymm.

[31] Hwi a vydh gwer sakrys dhymm; yndelma ny wrewgh dybri kig vyth yw skwardys gans bestes an gwel; hwi a'n tewl dhe'n keun.

Ewnder ha Gwirvreus

23 Ny wredh leverel fals dherivas. Na worr dha leuv gans tebelwas, dhe vos fals dhustunier. [2] Ny wredh holya routh dhe wul drokoleth; na ny wredh dustuni yn ken, ow treylya a-denewen war-lergh routh, rag kammdreylya gwirvreus; [3] na ny faverydh den boghosek yn y gen.

[4] Mar teudh erbynn ojyon dha eskar po y asen ow mos yn stray, ty a wra y dhaskor dhodho. [5] Mar kwelydh asen nebonan a'th kas ow krowedha yn-dann y vegh, na wredh y asa ganso; ty a wra y weres dh'y dhrehevel.

[6] Ny wredh kammdreylya gwirvreus rag dha dhen boghosek yn y gen. [7] Omwith pell a fals jarj, ha na wra ladha an ewnhynsek na'n gwiryon; rag ny akwityav den kablus. [8] Ha ny wredh kemeres falswober, rag falswober a dhall an re a wel, hag a gammdreyl geryow an re wiryon.

[9] Ynwedh, ny wredh arwaska alyon; hwi a aswon kolon alyon, rag hwi o alyons yn pow Ejyp.

An Seythves Bledhen ha'n Seythves Dydh

[10] Hwegh bledhen ty a wra hasa y'th tir ha kuntel y askor; [11] mes y'n seythves bledhen ty a as dhodho powes ha bos anerys, may teppro boghosogyon dha bobel; ha'n pyth a asons, an bestes gwyls a yll y dhybri. Ty a wra yndelma ynwedh gans dha winlan ha gans dha olivennek.

[12] Hwegh dydh ty a wra dha ober, mes y'n seythves dydh ty a wra powes; may fo powes dhe'th ojyon ha dhe'th asen, ha may fo diskwithys mab dha gethes, ha'n alyon. [13] Kolewgh orth an pyth oll re leveris dhywgh; ha na elwewgh war henwyn duwow erel, naneyl na esewgh i dhe vos klewys a'gas ganow.

An Tri Gool Meur

14 Teyrgweyth y'n vledhen ty a wra gwitha gool dhymm. 15 Ty
a wra golya gool an bara heb goll; dell worhemynnis dhis, ty a
wra dybri bara heb goll seyth dydh dhe'n prys ordenys y'n mis
Abib, rag ynno y teuthewgh yn-mes a Ejyp. Ny wra nagonan
sevel a-ragov gwag y dhorn. 16 Ty a wra gwitha gool an drevas,
a gynsa frut a'th wonis, a'n pyth a hesydh y'n gwel. Ty a wra
gwitha gool an kuntel yn diwedh an vledhen, pan guntelowgh
frut dha lavur a'n gwel. 17 Teyrgweyth y'n vledhen oll dha re
worow a wra omdhiskwedhes a-rag an Arlodh Duw.

18 Ny wredh offrynna goos ow sakrifis gans bara goll, na gasa
blonek ow gool dhe wortos bys y'n myttin.

19 An kynsa a gynsa frut dha dhor ty a wra dri a-ji dhe ji an
Arlodh.

Ny wredh bryjyon mynn yn leth y vamm.

Ambosow ha Kevarwodhow

20 Otta, y tanvonav el a-ragos, dhe'th witha war an hyns ha'th
tri dhe'n tyller re bareusis. 21 Kool orto ha goslowes orth y lev,
na rebell er y bynn, rag ny wra gava agas treuspas, drefen bos
ow hanow ynno. 22 Mes mar koslowydh yn ta orth y lev ha gul
puptra a lavarav, ena my a vydh eskar dhe'th eskerens hag
erbynner dhe'th erbynoryon. 23 Rag ow el a a-ragos ha'th tri
dhe'n Amorysi, ha'n Hittysi, ha'n Perizzysi, ha'n Kananysi, an
Hivysi, ha'n Yebusysi, ha my a's distru. 24 Ny omblegydh a-rag
aga duwow, na'ga servya, na gul herwydh aga oberow, mes ty
a wra aga distrui yn tien ha terri aga feulveyn dhe demmyn.
25 Hwi a wra servya an Arlodh agas Duw, ha my a wra benyga
dha vara ha'th towr; ha my a wra kemeres kleves dhe-ves
a-dhyworthis. 26 Ny wra nagonan kammomdhegi na ny vydh
benyn dhifrooth y'th tir; niver dha dhedhyow my a gollenow.
27 My a wra danvon ow euth a-ragos, ha gorra yn deray oll an
dus may tewgh er aga fynn, ha my a wra dhe'th eskerens oll
treylya keyn er dha bynn. 28 Ha my a wra danvon hwyrnoresow
a-ragos, a wra chassya dhe-ves an Hivysi, an Kananysi ha'n
Hittysi a-dheragos. 29 Ny wrav aga fesya dhe-ves a-dheragos yn

unn vledhen ma na dheffo ha bos an tir ynyal ha'n bestes gwyls
ow palshe er dha bynn. 30 Tamm ha tamm my a wra aga fesya
dhe-ves a-dheragos erna vowgh ynkressys hag ow perghenna
an tir. 31 Ha my a wra settya dha oryon a'n Mor Rudh dhe
vor an Filistysi, hag a'n gwylvos dhe'n Ewfrates; rag my a re
anedhysi an tir yn agas dorn, ha ty a wra aga fesya a-ragos.
32 Ny wredh kevambos gansa na gans aga duwow. 33 Ny wrons
triga y'th tir, ma na wrellons dhis pegha er ow fynn; rag mar
servydh aga duwow, y fydh antell ragos sur.

Sel an Kevambos

24 Ena ev a leveris dhe Moyses, 'Yskyn dhe'n ARLODH,
ty hag Aron, Nadab, hag Abihu, ha deg ha tri ugens
dhyworth henavogyon Israel, ha gordhya a-bell. 2 Moyses y
honan a dheu nes dhe'n ARLODH, mes ny wra an re erel dos yn
ogas, ha ny wra an bobel yskynna ganso.'

3 Moyses a dheuth ha leverel dhe'n bobel geryow oll an
ARLODH hag oll an ordenansow; ha'n bobel oll a worthebis gans
unn lev, ha leverel, 'Oll an geryow re gewsis an ARLODH, ni
a's gwra.' 4 Ha Moyses a skrifas geryow oll a'n ARLODH. Ev
a sevis myttin a-varr, ha drehevel alter dhe woles an menydh,
ha drehevel dewdhek peulven, herwydh dewdhek looth Israel.
5 Ev a dhanvonas gwer yowynk a vebyon Israel, neb a offrynnas
offrynnow leskys ha sakrifia offrynnow kowethyans[a] a lodhnow
dhe'n ARLODH. 6 Moyses a gemeras hanter an goos ha'y worra
yn basonys, ha hanter an goos ev a'n skollyas war an alter.
7 Ena ev a gemeras lyver an kevambos, ha'y lenna yn klewans
an bobel; hag i a leveris, 'Oll re gewsis an ARLODH, ni a'n
gwra, ha ni a vydh gostyth.' 8 Ha Moyses a gemeras an goos
ha'y skollya war an bobel, ow leverel, 'Otta goos an kevambos
gwrys genowgh gans an ARLODH herwydh oll an geryow ma.'

9 Ena Moyses hag Aron, Nadab, hag Abihu, ha'n deg ha tri
ugens dhyworth henavogyon Israel a yskynnas, 10 ha gweles
Duw Israel, hag yth esa yn-dann y dreys kepar ha leur a saffir

---

a 24:5 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

avel nev y honan yn klerder. [11] Ha ny worras y dhorn war
vryntinyon mebyon Israel; i a viras war Dhuw, ha dybri hag
eva.

Moyses war Venydh Sinay

[12] An ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Yskyn dhymm war
an menydh, ha gortos ena, ha my a re dhis an leghennow
a ven, gans an lagha ha'n gorhemmyn, re skrifis dh'aga
dyskans.' [13] Ytho Moyses a sevis gans y venyster Yoshua, ha
Moyses a yskynnas dhe venydh Duw. [14] Hag ev a leveris dhe'n
henavogyon, 'Gortewgh omma ragon, bys pan dheun dhywgh
arta; hag otta, yma Aron ha Hur genowgh; piw pynag a'n jeffo
ken, gwres mones dhedha.'

[15] Ena Moyses a yskynnas war an menydh, ha'n gomolen
a gudhas an menydh. [16] Splander Duw a godhas war venydh
Sinay, ha'n kommol a'n kudhas hwegh dydh; hag y'n seythves
dydh ev a elwis Moyses yn-mes a gres an kommol. [17] Ytho
omdhiskwedhyans splander Duw o avel tan ow tewi war benn
an menydh a-wel dhe vebyon Israel. [18] Ha Moyses a entras a-ji
dhe'n kommol hag yskynna war an menydh. Yth esa Moyses
war an menydh dew ugens dydh ha dew ugens nos.

Rohow dhe'n Tabernakel

25 An ARLODH a leveris dhe Moyses, [2] Kows orth
mebyon Israel may trollons offryn dhymm; a bub den
bolonjedhek yn y golon ty a wra degemeres an offryn dhymm.
[3] Ha hemm yw an offryn a dhegemerydh anedha: owr, arghans,
ha brons, [4] pann glas ha purpur ha kogh, sendal, ha blew gever,
[5] kreghyn rudhhes a hordhes, kreghyn a liw hyacinth[a] ha prenn
akasya, [6] oyl dhe'n lugern, spisyow rag oyl an untyans ha'n
enkys hweg, [7] meyn onyks, ha meyn rag desedha y'n efod hag
y'n lurik. [8] Ha gas i dhe wul dhymm sentri may trikkiv yn aga
mysk. [9] Herwydh puptra a dhiskwedhav dhis a-dro dhe batron
an tabernakel, ha'y vebel, yndella ty a'n gwra.

---

a 25:5 *kreghyn a liw hyacinth:* war-lergh an Septuagint. Ebrow
kreghyn morhoghes po *kreghyn broghes.*

Argh an Dustuni

10 I a wra argh a brenn akasya; dew gevelin ha hanter a vydh hy
hys, kevelin ha hanter hy les, ha kevelin ha hanter hy ughelder.
11 Ha ty a wra hy gorowra gans owr pur, a-ji hag a-ves ty a
wra hy gorowra, ha ty a wra gorra kylgh owr a-dro dhedhi.
12 Ty a wra teudhi rygdhi peder lagasen owr ha'ga gorra war hy
feswar troos, diw lagasen a'n eyl tu dhedhi, ha diw lagasen a'y
gila. 13 Ty a wra gwelynni a brenn akasya ha'ga gorowra. 14 Ty
a worr an gwelynni a-ji dhe'n lagasennow war denwennow an
argh, dredha dhe dhon an argh. 15 An gwelynni a wra gortos
yn lagasennow an argh; ny vedhons kemerys dhyworti. 16 Hag
y'n argh ty a wra gorra an dustuni a rov dhis. 17 Ena ty a wra
tregeredhva a owr pur, dew gevelin ha hanter a vydh hy hys,
ha kevelin ha hanter hy les. 18 Ty a wra dew jerubyn a owr;
a vortholweyth ty a's gwra, dhe dhew benn an dregeredhva.
19 Gwra unn cherubyn dhe'n eyl penn hag unn cherubyn dh'y
gila; yn unn rann gans an dregeredhva ty a wra an jerubyns
dh'y dhew benn. 20 An jerubyns a wra lesa aga eskelli war-vann,
yn unn worskeusi an dregeredhva gans aga eskelli, bejeth dhe
vejeth; war-tu ha'n dregeredhva y fydh bejethow an jerubyns.
21 Ty a wra gorra an dregeredhva war an argh; hag y'n argh, ty
a wra gorra an dustuni a rov dhis. 22 Ena my a wra metya genes,
hag a-ugh an dregeredhva, ynter an dhew jerubyn usi war argh
an dustuni, my a gews genes a-dro dhe buptra a worhemynnav
dhis rag mebyon Israel.

Moos an Bara

23 Ty a wra moos a brenn akasya; dew gevelin a vydh hy hys,
kevelin hy les, ha kevelin ha hanter hy ughelder. 24 Ty a wra
hy gorowra gans owr pur, ha gul kylgh a owr a-dro dhedhi.
25 Ha ty a wra a-dro dhedhi fram, dornva y hys, ha gul kylgh
a owr a-dro dhe'n fram. 26 Ha ty a wra rygdhi peder lagasen a
owr, ha kelmi an lagasennow dhe'n beder kornel orth y beder
garr. 27 Ogas dhe'n fram y hwra growedha an lagasennow avel
dalghennow dhe'n gwelynni rag don an voos. 28 Ty a wra an
gwelynni a brenn akasya, ha'ga gorowra gans owr, ha'n voos

a vydh degys dredha. [29] Ha ty a wra hy flatyow ha'y skudellow
ha'y hostrels ha'y bollow dhe dhiveri offrynnow diwes; a owr
pur ty a's gwra. [30] Ha ty a wra settya bara an lok war an voos
a-ragov pupprys.

An Kantoler

[31] Ha ty a wra dhymm kantoler a owr pur. Goles ha gwelen
an kantoler a vydh gwrys a vortholweyth; y hanafow, y
dalbennow, ha'y vleujennow a vydh unn rann ganso, [32] hag
y fydh hwegh skorren ow mos yn-mes a'y denwennow, teyr
skorren an kantoler yn-mes a unn tenewen anodho ha teyr
skorren an kantoler yn-mes a'n tenewen aral; [33] tri hanaf gwrys
avel alamandow, peub gans talben ha bleujen, war an unn
skorren, ha tri hanaf gwrys avel alamandow, peub gans talben
ha bleujen, war an skorren aral – hag yndella dhe'n hwegh
skorren ow mos yn-mes a'n kantoler; [34] ha war an kantoler
y honan peswar hanaf gwrys avel alamandow, ha gansa aga
thalbennow ha'ga bleujennow; [35] y fydh talben a unn rann
ganso yn-dann an kynsa kopel a skorrennow, talben a unn rann
ganso yn-dann an nessa kopel a skorrennow ha talben a unn
rann ganso yn-dann an diwettha kopel a skorrennow, rag an
hwegh skorren ow mos yn-mes a'n kantoler. [36] Aga thalbennow
ha'ga skorrennow a vydh unn rann ganso, an oll anodho unn
rann a vortholweyth a owr pur. [37] Ha ty a wra an seyth lugarn
ragdho; ha'n lugern a vydh settys may rollons golow war an
spas a-ragdho. [38] Y evelyow ha'y badellow tan a vydh a owr pur.
[39] A dalent a owr pur y fydh gwrys, gans oll an daffar ma. [40] Ha
gwayt aga gul war-lergh an patron ragdha, a veu diskwedhys
dhis war an menydh.

An Tabernakel

26 Ha, ty a wra an tabernakel gans deg kroglen a
sendal plethys ha pann glas ha purpur ha kogh; gans
cherubyns, ober gweythor kweth, ty a's gwra. [2] Hys pub kroglen
a vydh eth kevelin warn ugens, ha les pub kroglen peswar
kevelin; oll an kroglennow a's tevydh an unn myns. [3] Pymp
kroglen a vydh junys an eyl dh'y ben; ha'n pymp kroglen aral

a vydh junys an eyl dh'y ben. 4 Ha ty a wra stagellow a bann
glas war amal an groglen bella a'n kynsa bagas; hag yndella
ynwedh ty a wra stagellow war amal an groglen bella a'n nessa
bagas. 5 Hanterkans stagell ty a wra war an kynsa kroglen, ha
hanterkans stagell ty a wra war amal an groglen usi y'n nessa
bagas; an stagellow a vydh an eyl a-dal hy ben. 6 Ha ty a wra
hanterkans bagh a owr, ha junya an kroglennow an eyl dh'y
ben gans an baghow, may fydh an tabernakel unsys tien.

7 Ynwedh ty a wra kroglennow a vlew gever rag tylda a-ugh
an tabernakel; unnek kroglen a wredh. 8 Hys pub kroglen
a vydh deg kevelin warn ugens, ha les pub kroglen peswar
kevelin; an unnek kroglen a's tevydh an keth myns. 9 Ty a wra
junya pymp kroglen a'ga honan, ha hwegh kroglen a'ga honan,
ha'n hweghves kroglen ty a wra plegya a-rag an tylda. 10 Ty a
wra hanterkans stagell war amal an groglen yw an pella yn unn
bagas, ha hanterkans stagell war amal an groglen yw an pella
y'n nessa bagas.

11 Ty a wra hanterkans bagh a vrons, ha gorra an baghow
y'n stagellow, ha junya an tylda war-barth may fydh unsys
tien. 12 An rann yw gesys a groglennow an tylda, an hanter
kroglen yw gesys, a wra kregi war an tu a-dryv an tabernakel.
13 An kevelin war an eyl tu, ha'n kevelin war an tu aral, a'n
pyth yw gesys yn hirder kroglennow an tylda a wra kregi war
denwennow an tabernakel, war an tenewen ma ha'n tenewen
na, dh'y gudha. 14 Ty a wra kudhans dhe'n tylda, a greghyn
rudhhes a hordhes, ha kudhans a greghyn a liw hyacinth[a]
a-ughto.

15 Ty a wra framyow dhe'n tabernakel a brenn akasya, a'ga
sav. 16 Deg kevelin a vydh hys an fram, ha kevelin ha hanter an
les a bub fram. 17 Y fydh dew denon yn pub fram, rag desedha
war-barth; yndella ty a wra rag oll an framyow a'n tabernakel.
18 Ty a wra an framyow rag an tabernakel: ugens fram dhe'n
barth dhyghow; 19 ha dew ugens sel arghans ty a wra yn-dann

---

a 26:14 *a greghyn a liw hyacinth:* war-lergh an Septuagint. Ebrow *a greghyn morhoghes* po *a greghyn broghes.*

an ugens fram, diw sel yn-dann unn fram rag y dhew denon, ha diw sel yn-dann fram aral rag y dhew denon; [20] ha dhe nessa tu an tabernakel, dhe'n barth kledh ugens fram, [21] ha'ga dew ugens sel a arghans, diw sel yn-dann unn fram, ha diw sel yn-dann bub fram aral; [22] ha rag rann a-dryv an tabernakel dhe'n howlsedhes ty a wra hwegh fram. [23] Ty a wra dew fram rag kornellow an tabernakel a-dryv; [24] i a vydh dewblek dhe-woles, mes junys war-barth dhe'n penn, dhe'n kynsa lagasen; yndella y fydh aga dew; i a wra formya an dhiw gornel. [25] Y fydh eth fram, ha'ga krawyow a arghans, hwetek kraw; dew graw yn-dann unn fram, ha dew graw yn-dann bub fram aral.

[26] Ty a wra prennyer yn prenn akasya, pymp rag an framyow war unn tenewen a'n tabernakel, [27] ha pymp prenn rag framyow tenewen aral an tabernakel, ha pymp prenn rag framyow an tabernakel a-dryv, war-tu ha'n howlsedhes. [28] An prenn kres, yn kres an framyow, a wra tremena dredha a benn dhe benn. [29] Ty a wra gorowra an framyow, ha gul lagasennow owr rag synsi an prennyer, ha ty a wra gorowra an prennyer gans owr. [30] Ty a wra drehevel an tabernakel herwydh an towl ragdho re beu diskwedhys dhis war an menydh.

[31] Ty a wra vayl a bann glas ha purpur ha kogh ha sendal plethys; y fydh gwrys gans cherubyns, ober gweythor kweth; [32] ha ty a wra hy kregi war beder koloven a akasya gorowrys gans owr, gans higennow owr, war beder sel arghans. [33] Ty a wra kregi an vayl a'n baghow, ha dri argh an dustuni di a-ji dhe'n vayl; ha'n vayl a wra ranna ragos an tyller sans dhyworth an moyha sans. [34] Ty a wra gorra an dregeredhva war argh an dustuni y'n tyller an moyha sans. [35] Ty a wra settya an voos a-ves a'n vayl, ha'n kantoler dhe barth dhyghow an tabernakel a-dal an voos; ha ty a wra gorra an voos dhe'n barth kledh.

[36] Ty a wra kroglen rag porth an tabernakel, a bann glas ha purpur ha kogh ha sendal plethys, brosys gans gweyth naswydh. [37] Ty a wra rag an groglen pymp koloven a akasya, ha'ga gorowra; aga higennow a vydh a owr, ha ty a wra pymp sel ragdha a vrons teudhys.

An Alter

27 Ty a wra an alter a brenn akasya, pymp kevelin hy
hys ha pymp kevelin hy les; an alter a vydh pedrek,
ha'y ughelder a vydh tri hevelin. [2] Ty a wra kern rygdhi war
hy feder kornel; ha'n kern a vydh a unn rann gensi, ha ty a
wra hy gorlownya gans brons. [3] Ty a wra pottow rygdhi dhe
dhegemeres hy lusu, ha'y reuvow ha'y bollow ha'y higveryow
ha'y fadellow tan; oll hy daffar ty a wra a vrons. [4] Ty a wra
rygdhi ynwedh rastell, rosweyth a vrons; ha war an roos ty a
wra peder lagasen vrons dh'y feder kornel. [5] Ty a wra hy settya
yn-dann estyllen an alter mayth ystynno an roos bys yn hanter
ughelder an alter. [6] Ty a wra gwelynni dhe'n alter, gwelynni a
brenn akasya, ha'ga gorlownya gans brons, [7] ha'n gwelynni a
vydh gorrys der an lagasennow, may fydh an gwelynni dhe'n
dhew denewen a'n alter pan vo degys. [8] Ty a's gwra kow, gans
plenkys; dell veu diskwedhys dhis war an menydh, yndella y
fydh gwrys.

Klos an Tabernakel

[9] Ty a wra klos an tabernakel. Dhe'n barth dhyghow, an
klos a'n tevydh kroglennow a sendal plethys, kans kevelin aga
hys dhe'n eyl tenewen; [10] aga holovennow a vydh ugens ha'ga
selveyn ugens, a vrons, mes higennow an kolovennow ha'ga
bondow a vydh a arghans. [11] Hag yndelma dh'y hys dhe'n
tenewen kledh y fydh kroglennow kans kevelin aga hys, aga
holovennow ugens ha'ga selveyn ugens, a vrons, mes higennow
an kolovennow ha'ga bondow a vydh a arghans. [12] Ha dhe
les an klos dhe denewen an howlsedhes y fydh kroglennow
a hanterkans kevelin, gans deg koloven ha deg selven. [13] Les
an klos war denewen an est, troha'n howldrehevel, a vydh
hanterkans kevelin. [14] Kroglennow an eyl tenewen a'n yet a
vydh pymthek kevelin, gans teyr holoven ha tri selven. [15] Dhe'n
tenewen aral, an kroglennow a vydh pymthek kevelin, gans
teyr holoven ha tri selven. [16] Dhe borth an klos y fydh kroglen,
ugens kevelin hy hys, a bann glas ha purpur ha kogh ha sendal
plethys, brosys gans brosweyth; peder koloven y's tevydh ha

gansa peswar selven. [17] Oll an kolovennow a-dro dhe'n klos a'n jevydh bondow a arghans; aga higennow a vydh a arghans, ha'ga selveyn a vrons. [18] Hys an klos a vydh kans kevelin, an les hanterkans, ha'n ughelder pymp kevelin, gansa kroglennow a sendal plethys ha selveyn a vrons. [19] Oll an toulys a'n tabernakel rag pub devnydh, hag oll y ebilyer hag oll ebilyer an klos a vydh a vrons.

Gwith an Golow

[20] Ty a wra gorhemynna dhe vebyon Israel may tokkons dhis oyl oliv gweskys pur rag an golow may fo settys lugarn a lesk heb hedhi. [21] Yn tylda an kuntelles, a-ves dhe'n vayl usi a-rag an dustuni, Aron ha'y vebyon a wra y witha a'n gorthugher dhe'n myttin a-rag an ARLODH. Y fydh ordenans bys vykken dhe vebyon Israel der aga henedhow.

Gwiskasow an Oferysi

28 Ena doro y'th ogas Aron dha vroder, ha'y vebyon ganso, yn-mes a vebyon Israel, dhe'm servya avel oferysi – Aron ha mebyon Aron, Nadab hag Abihu, Eleazar hag Ithamar. [2] Ty a wra gwiskasow sans rag Aron dha vroder, rag gordhyans ha rag tekter. [3] Ha ty a gews orth oll an re yw abel, neb a lenwis vy gans skentoleth, may hwrons gwiskasow Aron dh'y sakra dhe'm servya avel oferyas. [4] An re ma yw an gwiskasow a wrons: lurik, efod, pows, mantel a vrithweyth, tulyfant ha grugys; i a wra gwiskasow sans rag Aron dha vroder ha'y vebyon dhe'm servya avel oferysi.

[5] I a gemmer pann owrek, glas ha purpur ha kogh, ha sendal. [6] I a wra an efod gans pann owrek, glas ha purpur ha kogh, ha sendal plethys, ober gweythor kweth. [7] Dew skodhlien a'n jevydh kelmys orth y dhew amal may fo junys war-barth. [8] Ha'n kyngel war an efod a vydh a'n keth kreftweyth ha daffar avello, a bann owr, glas ha purpur ha kogh, ha sendal plethys. [9] Ty a gemmer dew ven onyks ha gravya warnedha henwyn mebyon Israel, [10] hwegh a'ga henwyn war an eyl men ha henwyn an hwegh aral war y gila, war-lergh aga genesigeth. [11] Par dell wra

joweler gravya men, avel gravyans sel, yndella ty a wra gravya an dhew ven gans henwyn mebyon Israel; ty a wra aga gorra yn settyansow a blethweyth owr. 12 Ty a worr an dhew ven war skodhlienyow an efod, avel meyn kov rag mebyon Israel; hag Aron a wra don aga henwyn war y dhiwskodh a-rag an ARLODH yn kovadh. 13 Ty a wra settyansow a blethweyth owr, 14 ha diw gadon a owr pur, gwiys avel kerdyn; ha ty a wra staga an kadonyow kordennys dhe'n settyansow.

Lurik an Arghoferyas

15 Ty a wra lurik a vreus, sleyweythys; kepar hag ober an efod ty a'n gwra; a bann owrek, glas ha purpur ha kogh hag a sendal plethys ty a'n gwra. 16 Pedrek vydh ha dewblek, dornva y hys ha dornva y les. 17 Ty a wra desedha ynno peswar rew a veyn. Rew a sardius, topaz ha gwerem a vydh an kynsa rew; 18 ha'n nessa rew greunet, saffir hag adamant; 19 ha'n tressa rew yasinth, agat hag amethyst; 20 ha'n peswora beryl, onyks ha yalp; plethweyth owr i a vydh yn aga lagasow. 21 Y fydh dewdhek men ha'ga henwyn herwydh henwyn mebyon Israel; i a vydh avel gravyans sel, peub war-lergh y hanow, rag an dewdhek looth. 22 Ty a wra dhe'n lurik kadonyow a owr pur gwiys avel kerdyn; 23 ha ty a wra dhe'n lurik dew gylgh a owr, ha gorra an dhew gylgh war dhew amal an lurik. 24 Ha ty a wra gorra an dhiw gorden a owr y'n dhew gylgh war emlow an lurik; 25 an dhew benn a'n dhiw gorden ty a wra staga orth an dhew dhesedhyans a blethweyth; hag yndelma y staga a-rag dhe skodhlienyow an efod. 26 Ty a wra dew gylgh a owr, ha'ga gorra dhe dhew benn an lurik, war y amal a-bervedh ryb an efod. 27 Ty a wra dew gylgh a owr, ha'ga staga a-rag dhe rann isella an dew skodhlien an efod, dh'y junyans a-ugh kyngel an efod. 28 I a wra kelmi an lurik der y lagasennow dhe lagasennow an efod gans snod glas, may hworwettho war gyngel sleyweythys an efod. 29 Yndelma Aron a wra don henwyn mebyon Israel y'n lurik a vreus war y golon pan a dhe'n tyller sans dhe dhri kov heb hedhi a-dherag an ARLODH. 30 Y'n lurik a vreus ty a wra gorra an Urim ha'n Thummim, hag i a vydh war golon Aron, pan a a-ji a-rag an

ARLODH; yndelma Aron a wra don breus mebyon Israel war y golon a-rag an ARLODH heb hedhi.

Gwiskasow Erel an Oferysi

31 Ty a wra mantel an efod oll a bann glas. 32 Ynni hi a's
tevydh ygeryans rag an penn, ha bond gwiys a vydh dhe'n
ygeryans a-derdro, avel an ygeryans yn hoberjon, ma na vo
fregys. 33 War hy gwrem ty a wra greunavalow a bann glas ha
purpur ha kogh, a-dro dh'y gwrem, ha klegh a owr yntredha
a-derdro, 34 klogh owrek ha greunaval a-dro dhe wrem an
bows. 35 Y fydh war Aron pan wra ev menystra, ha'y son a
vydh klewys pan a dhe'n tyller sans a-dherag an ARLODH, ha
pan dheu yn-mes, ma na varwo.

36 Ha ty a wra medalen a owr pur, ha gravya warnedhi, avel
gravyans sel, 'Sans dhe'n ARLODH.' 37 Ty a wra y fastya war an
tulyfant dre snod glas; y fydh war fas an tulyfant. 38 War dal
Aron y fydh, hag Aron a wra omgemeres kabel pynag a dheffo
a'n offryn sans sakrys gans mebyon Israel avel aga rohow sans;
y fydh pupprys war y dal may fons degemerys a-rag an ARLODH.

39 Ty a wra gwia an bows yn brithweyth a sendal, ha ty a wra
tulyfant a sendal, ha ty a wra grugys brosys gans brosweyth.
40 Ha rag mebyon Aron ty a wra powsyow, grugysyow, ha
kappow; ty a's gwra rag gordhyans ha tekter. 41 Ha ty a wra aga
gorra war Aron dha vroder, ha war y vebyon ganso, ha'ga untya
ha'ga ordena ha'ga sakra, ma'm serfyons avel oferysi. 42 Ty
a wra dhedha lavrek a lien dhe gudha aga nothedh; a'n glun
dhe'n vordhos y hwra ystyn; 43 hag i a vydh war Aron ha war y
vebyon pan ons a-ji dhe dylda an kuntelles, po pan dhons ogas
dhe'n alter dhe venystra y'n tyller sans; ma na dhokkons kabel
warnedha aga honan ha merwel. Hemma a vydh ordenans bys
vykken ragdho ev ha'y dhiyskynysi war y lergh.

Sakrans Oferysi

29 Lemmyn, hemm yw an pyth a wredh dh'aga sakra,
ma'm serfyons avel oferysi. Kemmer tarow yowynk
ha dew hordh dhinamm 2 ha bara heb goll, ha torthow heb goll

myskys gans oyl, ha tesennow tanow urys gans oyl. Ty a's gwra
gans bleus gwaneth fin. 3 Ha ty a wra aga gorra yn unn ganstel
ha'ga dri y'n ganstel, ha dri an tarow ha'n dhew hordh. 4 Ty
a dhre Aron ha'y vebyon dhe dharas tylda an kuntelles ha'ga
golghi gans dowr. 5 Ty a gemmer an gwiskasow, ha gorra war
Aron an bows ha mantel an efod, ha'n efod, ha'n lurik, ha'y
wrugysa gans kyngel an efod, 6 ha ty a sett an tulyfant war y
benn, ha gorra an gurun sans war an tulyfant. 7 Ty a gemmer
oyl an untyans ha'y dhiveri war y benn ha'y untya. 8 Ena ty a
dhre y vebyon, ha gorra powsyow warnedha, 9 ha'ga grugysa
gans grugysyow ha kelmi kappow warnedha; ha'n oferyasedh a
vydh dhedha der ordenans heb worfen. Yndelma ty a wra sakra
Aron ha'y vebyon.

10 Ena ty a dhre an tarow a-rag tylda an kuntelles. Aron
ha'y vebyon a wra gorra aga diwleuv war benn an tarow, 11 ha
ty a ladh an tarow a-dherag an ARLODH, orth daras tylda an
kuntelles, 12 ha kemeres rann a woos an tarow ha'y worra war
gern an alter gans dha vys, ha rann aral an goos ty a wra diveri
war woles an alter. 13 Ty a gemmer oll an blonek a worher
an pottys, ha stagell an avi, ha'n dhiw loneth ha'n blonek eus
warnedha, ha'ga leski war an alter. 14 Mes kig an tarow, ha'y
groghen, ha'y deyl, ty a gowllesk a-ves a'n kamp; offryn pegh
yw.

15 Ena ty a gemmer onan a'n hordhes, hag Aron ha'y vebyon
a wra gorra aga diwleuv war benn an hordh, 16 ha ty a ladh an
hordh ha kemeres y woos ha'y skollya war an alter a-derdro.
17 Ena ty a dregh an hordh yn rannow, ha golghi y golodhyon
ha'y arrow, ha'ga gorra gans y rannow ha'y benn, 18 ha leski an
hordh dien war an alter; yth yw offryn leskys dhe'n ARLODH;
yth yw sawer plegadow, offryn dre dan dhe'n ARLODH.

19 Ty a gemmer an hordh aral; hag Aron ha'y vebyon a wra
gorra aga diwleuv war benn an hordh, 20 ha ty a ladh an hordh,
ha kemeres rann a'y woos ha'y worra war vin skovarn dhyghow
Aron ha war vin skovornow dyghow y vebyon, ha war veus aga
dorn dyghow, ha war vys bras aga throos dyghow, ha skollya

goos war an alter a-derdro. [21] Ena ty a gemmer neppyth a'n goos usi war an alter, hag a oyl an untyans, ha'ga skollya war Aron ha war y wiskasow, ha war y vebyon ha war wiskasow y vebyon ganso; hag ev ha'y wiskasow a vydh sans, ha'y vebyon ha gwiskasow y vebyon ganso.

[22] Ty a gemmer ynwedh blonek an hordh, ha'n lost blonegek, ha'n blonek a worher an pottys, ha stagell an avi, ha'n dhiw loneth ha'n blonek usi warnedha, ha'n vordhos dhyghow (rag yth yw hordh an urdhyans), [23] hag unn dorth vara, hag unn desen a vara gans oyl, hag unn desen danow, yn-mes a'n ganstel a vara heb goll hag usi a-rag an ARLODH; [24] ha ty a worr oll an re ma yn diwla Aron hag yn diwla y vebyon, ha'ga gwevya avel offryn gwevys a-rag an ARLODH. [25] Ena ty a wra aga hemeres dhyworth aga leuv, ha'ga leski war an alter war an offryn leskys, avel sawer plegadow a-rag an ARLODH; yth yw offryn dre dan dhe'n ARLODH.

[26] Ha ty a gemmer bronn an hordh a urdhyans Aron ha'y gwevya avel offryn gwevys a-rag an ARLODH; hag y fydh dha rann. [27] Ha ty a wra sakra bronn an offryn gwevys, ha mordhos an offryn drehevys hag a veu gwevys, hag a veu drehevys dhyworth hordh an urdhyans, dhyworth an rann esa dhe Aron, ha dhyworth an rann esa dh'y vebyon. [28] Y fydh rag Aron ha'y vebyon avel ordenans bys vykken dhyworth mebyon Israel, rag yth yw offryn, hag y fydh offryn gans mebyon Israel dhyworth sakrifisow aga offrynnow kowethyans,[a] offryn dhe'n ARLODH.

[29] Gwiskasow sans Aron a vydh rag y vebyon war y lergh, dhe vos untys ynna ha sakrys ynna. [30] An mab neb yw oferyas yn y le a wra aga gwiska seyth dydh, pan dheu a-ji dhe dylda an kuntelles dhe venystra y'n tyller sans.

[31] Ty a gemmer hordh an urdhyans, ha bryjyon y gig y'n tyller sans; [32] hag Aron ha'y vebyon a dheber kig an hordh ha'n bara usi y'n ganstel, dhe dharas tylda an kuntelles. [33] I a dheber an taklow na gansa may feu gwrys dehwelyans, dh'aga sakra ha sanshe, mes ny wra estren dybri anedha, rag aga bos sans.

a 29:28 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

34 Ha mars eus gesys kig pynag a'n urdhyans po a'n bara, bys
y'n myttin, ena ty a wra leski an remenant dre dan; ny vydh
dybrys, rag y vos sans.

35 Yndelma ty a wra dhe Aron ha dh'y vebyon, herwydh puptra
re worhemynnis dhis; dre seyth dydh y hwredh aga sakra, 36 ha
pub dydh ty a offryn tarow avel offryn pegh rag dehwelyans.
Ynwedh ty a burha an alter, pan wredh dehwelyans rygdhi,
ha'y untya, dh'y sakra. 37 Seyth dydh ty a wra dehwelyans rag
an alter, ha'y sakra, ha'n alter a vydh an moyha sans; pynag a
docchyo an alter a dheu ha bos sans.

An Offrynnow Pubdedhyek

38 Lemmyn hemm yw an pyth a offrynnydh war an alter: dew
on a unn bloodh, dydh ha dydh heb hedhi. 39 Unn on ty a offryn
myttinweyth, ha'y gila ty a wra offrynna gorthugherweyth;
40 ha gans an kynsa on degves rann a efa[a] a vleus fin myskys
gans kwarter hin a oyl gweskys, ha kwarter hin a win rag
offryn diwes. 41 Ha'n eyl on ty a offryn y'n gorthugher, hag
offrynna ganso offryn greun hag offryn sans, avel myttinweyth,
avel sawer plegadow, offryn dre dan dhe'n ARLODH. 42 Offryn
leskys y fydh heb hedhi der agas henedhow dhe dharas tylda
an kuntelles a-rag an ARLODH, le may fetyav genes, dhe gewsel
ena genes. 43 Ena my a vet gans mebyon Israel a vydh sanshes
gans ow golewder. 44 My a saker tylda an kuntelles ha'n alter;
Aron ynwedh ha'y vebyon my a wra sakra, dhe'm servya avel
oferysi. 45 Ha my a drig yn-mysk mebyon Israel, ha my a vydh
aga Duw. 46 Hag i a wodhvydh my dhe vos an ARLODH aga
Duw, a's dros yn-mes a bow Ejyp may trikken yn aga mysk;
my yw an ARLODH aga Duw.

Alter dhe Leski Enkys

30 Ty a wra alter dhe leski enkys warnedhi; a brenn
akasya ty a's gwra. 2 Unn kevelin a vydh hy hys
ha kevelin hy les; hi a vydh pedrek, ha dew gevelin a vydh
hy ughelder; hy hern a vydh a unn rann gensi. 3 Ty a wra hy

a 29:40 *efa:* a-dro dhe 22 liter.

gorowra gans owr pur, hy fenn ha'y thenwennow a-dro ha'y
hern; ha ty a wra rygdhi kylgh a owr a-derdro. 4 Ha diw lagasen
owrek ty a wra rygdhi; yn-dann hy hylgh dhe'n dhew denewen
a-dal dhedhi ty a's gwra, hag i a wra synsi an gwelynni gansa
may fydh degys. 5 Ty a wra an gwelynni a brenn akasya ha'ga
gorowra. 6 Ty a wra aga gorra a-rag an vayl usi ryb argh an
dustuni, a-rag an dregeredhva usi a-ugh an dustuni, le may
hwrav metya genes. 7 Hag Aron a lesk enkys hweg warnedhi;
pub myttin pan bareus an lugern ev a'n lesk. 8 Pan bareus Aron
an lugern gorthugherweyth, ev a'n lesk, an enkys pubdedhyek
a-rag an ARLODH der agas henedhow. 9 Ny wredh offrynna
enkys astranj warnedhi, nag offryn leskys, nag offryn greun; ha
ny dhiverydh offryn diwes warnedhi. 10 Aron a wra dehwelyans
war hy hern unweyth y'n vledhen; gans goos offryn pegh an
dehwelyans ev a wra dehwelyans ragdho unweyth y'n vledhen
der agas henedhow; yth yw an moyha sans dhe'n ARLODH.

Toll[a] an Tabernakel

11 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 12 Pan gemerydh
niveryans mebyon Israel, ena peub a re daspren ragdho ev y
honan dhe'n ARLODH pan y's niverydh, ma na vo pla yn aga
mysk pan y's niverydh. 13 Peub a dremen dhe'n re reknys
seulabrys a re hanter shekel, war-lergh shekel an sentri (an
shekel yw ugens gera), hanter shekel profys dhe'n ARLODH.
14 Peub a dremen dhe'n re reknys, a ugens bloodh ha moy, a re
offryn dhe'n ARLODH. 15 Ny wra an den rych ri moy, ha ny wra
an den boghosek ri le, ages an hanter shekel, pan wrewgh offryn
dhe'n ARLODH dhe wul dehwelyans rag agas enevow. 16 Ha ty a
gemmer arghans an dehwelyans dhyworth mebyon Israel, ha'y
ordena rag gonis tylda an kuntelles, may tokko mebyon Israel
yn kovheans a-rag an ARLODH rag gul dehwelyans ragowgh
agas honan.

---

a 30:11 titel *Toll:* Hag a dylir.

An Wolghell a Vrons

17 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 18 Ynwedh ty a wra
golghell a vrons, dhedhi sel a vrons, rag omwolghi. Ha ty a wra
hy gorra yntra tylda an kuntelles ha'n alter, ha ty a wra gorra
dowr ynni, 19 ganso may hwra Aron ha'y vebyon golghi aga
diwla ha'ga threys. 20 Pan ons a-ji dhe dylda an kuntelles, po
pan dhons nes dhe'n alter dhe venystra, dhe leski offryn dre
dan dhe'n ARLODH, i a wra omwolghi yn dowr, ma na varwons.
21 I a wolgh aga diwla ha'ga threys, ma na varwons; y fydh
dhedha ordenans bys vykken, dhodho ev ha dh'y dhiyskynysi
der an henedhow.

Oyl an Untyans

22 Ynwedh, an ARLODH a leveris dhe Moyses, 23 Kemmer dhis
an gwella spisyow: a lin myrr pymp kans shekel, hag a ganel
hweg y vlas hanter an myns, henn yw dew kans ha hanterkans,
hag a galamus[a] hweg y sawer dew kans ha hanterkans, 24 hag
a gassia pymp kans, war-lergh shekel an sentri, hag a oyl
oliv unn hin; 25 ha ty a wra a'n re ma unyent, kemyskys gans
melysether; oyl untya sans y fydh. 26 Ha ganso ty a wra untya
tylda an kuntelles hag argh an dustuni, 27 ha'n voos ha'y daffar
oll, ha'n kantoler ha'y dhaffar, ha'n alter a enkys, 28 ha'n alter
a offrynnow leskys gans oll hy daffar ha'n wolghell ha'y sel;
29 ty a wra aga sakra may fons an moyha sans; py pynag a's
tocchyo a dheu ha bos sans. 30 Ha ty a wra untya Aron ha'y
vebyon, ha'ga sakra, ma'm serfyons avel oferysi. 31 Ty a lever
dhe vebyon Israel, 'Hemma a vydh ow oyl sans rag untya der
agas henedhow. 32 Ny vydh dinewys war gig tus, ha ny wrewgh
oyl aral haval dhodho yn y gemmysk; sans yw, hag y fydh sans
dhywgh. 33 Neb a gemysko oyl avello po neb a worro anodho
war estren a vydh treghys a'y bobel.'

---

a 30:23 *galamus:* Kalamus, elestren hweg, *Acorus calamus,* ynperthys dhe'n Tir Sans dhyworth Eynda yn furv polter. Pur dalvosek o, ha devnydhys y'n oyl sans hag y'n melysethow an moyha drudh.

An Enkys

34 An ARLODH a leveris dhe Moyses, Kemmer spisyow
hweg, stakte, hag onygha, ha galbanum, spisyow hweg gans
frankenkys pur (a bubonan anedha y fydh rannow par), 35 ha
gul enkys kemyskys gans melysether, sellys, pur ha sans, 36 ha
nebes anodho ty a val dhe bolter, ha gorra rann anodho a-rag
an dustuni yn tylda an kuntelles le may hwrav metya genes; y
fydh ragowgh an moyha sans. 37 Ha'n enkys a wredh herwydh y
gemyskans, ny vydh ragowgh agas honan; y fydh ragowgh sans
dhe'n ARLODH. 38 Piw pynag a wrello nebes haval dhodho dh'y
dhevnydhya avel melyseth a vydh treghys a'y bobel.

Kreftoryon an Tabernakel

31 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 2 Mir, my re
elwis dre hanow Besalel mab Uri, mab Hur, a looth
Yuda: 3 ha my re'n lenwis gans spyrys Duw, gans furneth ha
konvedhes, gans skians hag oll kreftweyth, 4 dhe dhevisya
patronyow konnyk, dhe weytha gans owr, arghans ha brons,
5 dhe dreghi meyn dh'aga desedha, ha dhe gervya prenn, rag
gweyth yn pub kreft. 6 Hag otta, my re'n untyas ganso Oholiab
mab Ahisamak, a looth Dan; ha my re ros sleyneth dhe bub
krefter konnyk may hwrellons puptra re erghis dhis: 7 tylda an
kuntelles, hag argh an dustuni, ha'n dregeredhva usi warnedhi,
ha mebel oll an tylda, 8 an voos ha'y daffar, ha'n kantoler pur
gans y dhaffar oll, ha'n alter a enkys, 9 ha'n alter a offryn leskys
gans hy daffar oll, ha'n wolghell ha'y sel, 10 ha'n gwiskasow
fin plethys, gwiskas sans Aron an oferyas ha dillas y vebyon,
dh'aga gonis avel oferysi, 11 hag oyl an untyans ha'n enkys
hweg rag an tyller sans. Herwydh oll re erghis dhis i a wra.

An Sabot

12 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 13 Lavar dhe vebyon
Israel, 'Hwi a wra gwitha ow Sabotys, rag hemm yw tokyn
yntra my ha hwi der agas henedhow, may hwodhvowgh my, an
ARLODH, dh'agas sanshe. 14 Hwi a wra gwitha an Sabot, rag y
vos sans dhywgh; peub a'n defol a vydh gorrys dhe'n mernans;
piw pynag a wrello ober vyth ynno, an enev na a vydh treghys

a-dhyworth y bobel. 15 Hwegh dydhweyth a ober a vydh gwrys,
mes an seythves dydh yw Sabot a bowes, sans dhe'n ARLODH;
piw pynag a wrello ober vyth dydh an Sabot a vydh gorrys
dhe'n mernans. 16 Ytho mebyon Israel a wra gwitha an Sabot,
ow kul vri a'n Sabot der aga henedhow, avel kevambos bys
vykken. 17 Tokyn yw bys vykken yntra my ha mebyon Israel
an ARLODH dhe wruthyl nev ha nor yn hwegh dydh, hag y'n
seythves dydh ev a bowesas, hag a veu diskwithys.'

18 Ha wosa gorfenna kewsel ganso war venydh Sinay, ev a ros
dhe Moyses diw leghen an dustuni, leghennow a ven, skrifys
gans bys Duw.

An Leugh Owrek

32 Pan welas an bobel Moyses dhe hockya a
dhiyskynna a'n menydh, an bobel a omguntelas war-
barth gans Aron ha leverel dhodho, 'Yn-bann, gwra dhyn ni
duwow a wra mones a-ragon; rag an Moyses ma, an gour a'gan
dros yn-mes a bow Ejyp, ny wodhon an pyth eus hwarvedhys
dhodho.' 2 Hag Aron a leveris dhedha, 'Tennewgh dhe-ves an
bysowyer owr usi yn skovornow agas gwragedh, agas mebyon
ha'gas myrghes, ha'ga dri dhymm.' 3 Ytho oll an bobel a
dennas aga bysowyer owr esa yn aga diwskovarn, ha'ga dri dhe
Aron. 4 Ev a dhegemeras an owr a'ga diwla, ha'y weytha gans
toul-gravya, ha gwruthyl leugh teudh, hag i a leveris, 'An re
ma yw dha dhuwow, A Israel, a'th tros yn-mes a bow Ejyp.'
5 Pan welas Aron hemma, ev a dhrehevis alter a-dheragdho;
hag Aron a wrug gwarnyans ow leverel, 'A-vorow y fydh gool
dhe'n ARLODH.' 6 I a sevis ternos myttin a-varr, hag offrynna
offrynnow leskys ha dri offrynnow kowethyans;[a] ha'n bobel a
esedhas dhe dhybri hag eva, ha sevel dhe wari.

7 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Diyskyn; rag dha bobel,
hag a dhresys yn-mes a bow Ejyp, re omdhefolyas; 8 i re
dreylyas a-denewen yn uskis a'n fordh a worhemynnis dhedha;
i re wrug dhedha leugh teudh, ha'y wordhya ha sakrifia dhodho,

---

a 32:6 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

ha leverel, “An re ma yw dha dhuwow, A Israel, a’th tros yn-
mes a bow Ejyp.”’ 9 An ARLODH a leveris dhe Moyses, ‘My
re welas an bobel ma, hag otta, yth yw pobel kales hy hilben;
10 lemmyn ytho gas vy dhe’m honan may losko ow sorr tomm
er aga fynn ha ma’s kowllytthiv; mes my a wra ahanas kenedhel
veur.’

11 Mes Moyses a bysis an ARLODH y Dhuw,[a] ha leverel, ‘A
ARLODH, prag y lesk tomm dha sorr erbynn dha bobel, a’s
dresys yn-mes a bow Ejyp gans gallos meur ha dorn krev?
12 Prag y tegoodh dhe’n Ejypcyanys leverel, “Gans tebel vynnas
y hwrug aga dri yn-rag, dh’aga ladha y’n menydhyow, dh’aga
howlladha war enep an nor”? Treyl a’th sorr fers ha re bo edrek
dhis a’n tebelwrians erbynn dha bobel. 13 Porth kov a Abraham,
Ysak, hag Israel, dha servysi, dhe neb y hwrussys ti re’th honan
ha leverel dhedha, “My a wra lieshe agas diyskynysi avel ster
nev, hag oll an tir ma re ambosis y rov dh’agas diyskynysi, hag
i a’n erit bys vykken.”’ 14 Ha’n ARLODH a’n jevo edrek a’n drog
a brederi gul dh’y bobel.

15 Ena Moyses a dreylyas ha diyskynna a’n menydh gans diw
leghen an dustuni yn y dhorn, leghennow a veu skrifys war an
dhew du; war an eyl tu ha war y gila y fons skrifys. 16 Ha’n
leghennow o ober Duw, ha’n skrif o skrif Duw, gravys war an
leghennow. 17 Pan glewas Yoshua tros an bobel hag i ow karma,
ev a leveris dhe Moyses, ‘Yma tros a vresel y’n kamp.’ 18 Mes
ev a leveris, ‘Nyns yw son-garma rag trygh, na son kri fethans,
mes son-kana a glewav.’ 19 Kettel dheuth nes dhe’n kamp ha
gweles an leugh ha’n donsya, sorr Moyses a loskas yn fers,
hag ev a dewlis an leghennow a’y dhewdhorn ha’ga therri dhe
woles an menydh. 20 Ev a gemeras an leugh re wrussons, ha’y
leski gans tan, ha’y velyas dhe bolter, ha’y skollya war an dowr
hag a wrug dhe vebyon Israel y eva.

21 Ena Moyses a leveris dhe Aron, ‘Pandr’a wrug an bobel ma
dhis may hwrussys dri pegh meur warnedha?’ 22 Hag Aron a

---

a 32:11 *a bysis an ARLODH y Dhuw:* Ebrow *a dhisorras fas an ARLODH y Dhuw.*

leveris, ‘Na as sorr ow arlodh dhe leski yn fers; ty a aswon an
bobel hag yw parys rag tebelwrians. [23] Rag i a leveris dhymm,
“Gwra duwow dhyn a wra mos a-ragon; ha’n Moyses ma, an
gour a’gan dros yn-mes a bow Ejyp, ny wodhon pyth re hwarva
dhodho.” [24] Ytho my a leveris dhedha, “Neb a’n jeffo owr,
gwres y denna anodho;” yndella i a’n ros dhymm, ha my a’n
tewlis y’n tan, hag y teuth yn-mes an leugh ma.’

[25] Pan welas Moyses bos an bobel gyllys anfronnys (rag
Aron re’s gasas dhe vos direwl, dh’aga meth yn-mysk aga
eskerens), [26] ena Moyses a sevis dhe yet an kamp, ha leverel,
‘Piw eus gans an ARLODH? Des dhymm.’ Ha mebyon Levi oll
a omguntelas dhodho. [27] Hag y leveris dhedha, ‘Yndelma y
lever an ARLODH, Duw Israel: “Pub den gorres y gledha war
y glun. Kewgh ha dehweles a yet dhe yet der an kamp, ha
ledhewgh pub den y vroder, ha pub den y goweth ha pub den y
gentrevek.”’ [28] Mebyon Levi a wrug herwydh ger Moyses hag
y kodhas a’n bobel an jydh na neb tri mil wour. [29] Ha Moyses a
leveris, ‘Hedhyw hwi re omsakras rag servis an ARLODH, peub
orth kost y vab ha’y vroder, may hworro bennath warnowgh an
jydh ma.’

[30] An vorow Moyses a leveris dhe’n bobel, ‘Hwi re beghas
pegh meur. Ha lemmyn my a wra yskynna dhe’n ARLODH;
martesen my a yll gul dehwelyans rag agas pegh.’ [31] Ytho
Moyses a dhehwelis dhe’n ARLODH ha leverel, ‘Ogh, an bobel
ma re beghas pegh meur; i re wrug dhedha duwow a owr. [32] Mes
lemmyn, mar mynnydh gava aga fegh – ha mar ny vynnydh,
gwra ow dilea, my a’th pys, yn-mes a’th lyver re skrifsys.’
[33] Mes an ARLODH a leveris dhe Moyses, ‘Neb re beghas er
ow fynn, my a wra y dhilea ev a’m lyver. [34] Mes lemmyn, ke,
hembronk an bobel dhe’n tyller a gewsis dhis anodho; otta, ow
el a wra mos a-ragos. Byttegyns, an jydh may tyffiv, my a wra
aga hessydhya a’ga fegh.’ [35] Ha’n ARLODH a dhanvonas pla war
an bobel rag i dhe wul an leugh a wrug Aron.

Gorhemmyn dhe Dhiberth a Venydh Sinay

33 An ARLODH a leveris dhe Moyses, ‘Dibarth, ke
alemma, ty ha’n bobel a wrussys dri yn-mes a bow
Ejyp, dhe’n tir a ambosis dhe Abraham, Ysak ha Yakob, ow
leverel, “Dhe’th tiyskynysi my a’n re.” [2] My a wra danvon el
a-ragos ha my a wra gorra dhe-ves an Kananysi, an Amorysi,
an Hittysi, an Perizzysi, an Hivysi ha’n Yebusysi. [3] Ke dhe dir
a dhinwa leth ha mel; mes ny wrav mos y’n kres ahanas, ma
na’th kowllytthiv, rag pobel kales hy hilben yth os.’

[4] Pan glewas an bobel an yeyn nowodhow ma, i a gynis; ha
ny wiskas den vyth y degennow. [5] Rag an ARLODH re lavarsa
dhe Moyses, ‘Lavar dhe vebyon Israel, “Ty yw pobel kales dha
gilben; mar teffen unn pols y’n kres ahanas, my a’th kowlladhsa.
Ytho, diwisk dha degennow a-dhyworthis, may hwodhviv an
pyth dhe wul genes.”’ [6] Ytho mebyon Israel a stryppyas dhe-
ves aga thegennow, a venydh Horeb ha war-rag.

Tylda an Kuntelles

[7] Lemmyn Moyses a gemeri an tylda ha’y settya a-ves dhe’n
kamp, pell a-ves dhe’n kamp; hag ev a’n henwis tylda an
kuntelles. Ha pub huni a hwila an ARLODH a wre mones dhe
dylda an kuntelles, esa a-ves dhe’n kamp. [8] Pan e Moyses yn-
mes dhe’n tylda, oll an bobel a sevi, ha pub den a sevi orth
daras y dylda, ha mires war-lergh Moyses, bys pan alsa a-ji
dhe’n tylda. [9] Pan entra Moyses y’n tylda, an goloven a gommol
a dhiyskynna ha sevel orth daras an tylda, ha’n ARLODH a gewsi
gans Moyses. [10] Pan weli an bobel an goloven a gommol ow
sevel orth daras an tylda, oll an bobel a sevi ha gordhya, pub
den orth treudhow y dylda. [11] Yndella y kewsi an ARLODH dhe
Moyses, bejeth dhe vejeth, dell gews den orth y goweth. Ena y
treylya Moyses arta dhe’n kamp, mes y venyster Yoshua mab
Nun, gour yowynk, ny dhibartha a’n tylda.

Ambos an ARLODH dhe Vos gans Y Bobel

[12] Moyses a leveris dhe’n ARLODH, ‘Mir, ty a lever dhymm,
“Doro an bobel ma yn-bann;” mes ny’m gessys dhe wodhvos
piw a dhanvonydh genev. Hwath re leversys, “My a’th aswon

dre hanow, ha ty re gavas gras y'm golok." [13] Lemmyn ytho, my a'th pys, mar kevis gras y'th wolok, diskwedh dhymm lemmyn dha fordhow, ma'th aswonniv ha kavos gras y'th wolok. Preder ynwedh bos an genedhel ma dha bobel.' [14] Ev a leveris, 'My ow honan a wra mos genes, ha my a re dhis powes.' [15] Hag ev a leveris dhodho, 'Mar nyns edh genev, na wra agan dri alemma. [16] Rag fatel vydh godhvedhys my dhe gavos gras y'th wolok, my ha'th pobel? A nyns yw ty ow kerdhes genen, may fen diblans, my ha'th pobel, dhyworth oll an poblow usi war enep an nor?' [17] Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses, 'An keth tra ma re gewssys, my a'n gwra; rag ty re gavas gras y'm golok, ha my a'th aswon dre hanow.' [18] Moyses a leveris, 'My a'th pys, diskwedh dhymm dha wolewder.' [19] Hag ev a leveris, 'My a wra oll ow dader dhe dremena a-ragos, ha my a elow ow hanow, an ARLODH, a-ragos; ha grassyes vedhav dhe neb a vedhav grassyes dhodho, ha bos truedhek dhodho dhe neb yth ov truedhek.' [20] Mes y leveris, 'Ny welydh ow fas; rag ny'm gwel den ha bewa.' [21] An ARLODH a leveris, 'Ottomma tyller y'm ogas le may sevydh war an garrek; [22] ha'm golewder ow tremena, my a wra dha worra yn fols y'n garrek, ha'th kudha gans ow dorn ha my ow tremena; [23] ena my a wra gorra ow dorn a-denewen, ha ty a welvydh ow heyn; mes ny vydh gwelys ow fas.'

An Dhiw Leghen Nowydh

34 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Fols diw leghen a ven haval dhe'n kynsa; ha my a wra skrifa war an leghennow an geryow esa war an kynsa leghennow, a derrsys. [2] Bydh parys myttinweyth hag yskyn y'n myttin dhe venydh Sinay, ha sav ragov ena war benn an menydh. [3] Ny dheu den vyth genes, ha na as den vyth dhe vos gwelys yn tyller vyth y'n menydh; na as flockys na greow dhe beuri a-rag an menydh na.' [4] Ytho ev a folsas diw leghen a ven avel an kynsa; hag y sevis myttin a-varr hag yskynna menydh Sinay, dell worhemynsa an ARLODH dhodho, ha kemeres yn y dhorn diw leghen a ven. [5] An ARLODH a dhiyskynnas y'n gomolen ha sevel

ganso ena, ha gelwel y hanow: an ARLODH. 6 An ARLODH a
dremenas a-ragdho ha gelwel, 'An ARLODH, an ARLODH, Duw
truedhek ha grassyes, lent ow serri ha leun a dregeredh ha
lelder, 7 ow kwitha tregeredh rag milyow, ow kava kammweyth
ha kammdremenans ha pegh, mes neb na as an re gablus heb
kessydhyans, ow korra kammweyth an tasow war an fleghes,
ha war fleghes an fleghes dhe'n tressa ha'n peswora henedh.'
8 Moyses a fistenas dhe omblegya, hag a wordhyas. 9 Y leveris,
'Mar kevis lemmyn gras y'th wolok, A Arlodh, my a'th pys,
gwres an Arlodh mones yn agan mysk, kynth yw pobel kales
hy hilben; ha gav agan kammweyth ha'gan pegh, ha kemmer ni
rag dha eretons.'

Nowydhheans an Kevambos

10 Ev a leveris, Otta, my a wra dhis kevambos. A-rag oll
dha bobel my a wra anethow a'n par na vons gwrys war oll
an norvys nag yn py kenedhel bynag; hag oll an bobel mayth
esos yn aga mysk a wra gweles ober an ARLODH rag yth yw tra
euthyk hag a wrav genes. 11 Gwith orth an pyth a worhemynnav
dhis hedhyw. Otta, my a worr yn-mes a-ragos an Amorysi, an
Kananysi, an Hittysi, an Perizzysi, an Hivysi, ha'n Yebusysi.
12 Kemmer with ma na wrylli kevambos gans anedhysi an vro
mayth esos ow mones, ma na dheffo ha bos antell yn agas mysk.
13 Ty a derr dhe'n dor aga alteryow, ha terri dhe demmyn aga
feulveyn, ha treghi aga Asherim, 14 (rag ny wordhydh ken Duw,
rag an ARLODH, neb yw y hanow Avius, yw Duw avius); 15 ma
na wredh kevambos gans anedhysi an tir, ha pan horyons war-
lergh aga duwow ha sakrifia dh'aga duwow hag onan anedha
a'th helow, ma na dhyppri a'y sakrifis; 16 ha ty a gemmer a'ga
myrghes dhe'th vebyon, ha'ga myrghes a wra horya war-lergh
aga duwow ha gul dhe'th vebyon horya war-lergh aga duwow.

17 Ny wredh ragos duwow deudh.

18 Gool an bara heb goll ty a wra gwitha. Seyth dydh ty a
dheber bara heb goll, dell worhemynnis dhis, dhe'n prys
ordenys y'n mis Abib, rag y'n mis Abib y teuthys yn-mes a
Ejyp.

19 Peub a yger an dorr yw dhymm, oll dha warthek gorow,
kynsa genys an vugh ha'n dhavas. 20 Kynsa genys an asen ty
a dhaspren gans on, po mar ny'n dasprenydh, ty a wra terri y
gonna. Kynsa genys oll dha vebyon ty a wra dasprena. Na ny
wra nagonan omdhiskwedhes a-ragov gwag y dhiwleuv.

21 Hwegh dydh ty a wra oberi, mes y'n seythves dydh ty a
wra powes; ynwedh yn termyn-aras ha trevas ty a wra powes.

22 Ha ty a wra gwitha gool an seythennyow, kynsa frut an
gwaneth ha gool an kuntel dhe benn an vledhen. 23 Teyrgweyth
y'n vledhen y hwra omdhiskwedhes oll dha re worow a-rag an
Arlodh Duw, Duw Israel. 24 Rag my a wra fesya kenedhlow
a-ragos, ha lesa dha oryon; ha ny'n jevydh den vyth hwans
dhe'th tir, pan yskynnydh dhe omdhiskwedhes a-rag an
Arlodh dha Dhuw teyrgweyth y'n vledhen.

25 Ny wredh profya goos ow sakrifis gans goll; na ny vydh
gesys offryn gool an Pask bys y'n myttin.

26 An gwella a'n kynsa frut dha dhor ty a wra dri dhe ji an
Arlodh dha Dhuw. Ny wredh bryjyon mynn yn leth y vamm.

27 An Arlodh a leveris dhe Moyses, Skrif an geryow ma;
herwydh an geryow ma my re wrug kevambos genes ha gans
Israel. 28 Ev a veu ena gans an Arlodh dew ugens dydh ha dew
ugens nos; ha ny dhybris bara nag eva dowr. Hag y skrifas war
leghennow geryow an kevambos, an deg gorhemmyn.

Moyses a Dhiyskyn a'n Menydh

29 Pan dhiyskynnas Moyses a venydh Sinay, ha diw leghen an
dustuni yn y dhorn dell dhiyskynnas a'n menydh, ny wodhya
Moyses kroghen y fas dhe splanna, rag ev re bia ow kewsel
gans Duw. 30 Aron ha mebyon Israel oll, pan welsons Moyses,
otta, kroghen y vejeth a splannas, hag own a's teva a dhos yn y
ogas. 31 Mes Moyses a elwis dhedha; hag Aron ha hembrenkysi
oll an kuntelles a dhehwelis dhodho, ha Moyses a gewsis
gansa. 32 A-wosa mebyon Israel oll a dheuth nes, hag ev a
worhemynnis dhedha puptra re gowssa an Arlodh dhodho war
venydh Sinay. 33 Pan worfensa Moyses ow kewsel gansa, ev a

worras kudhlen war y vejeth; [34] mes pan e Moyses a-ji a-rag an ARLODH dhe gewsel ganso, y tiwiska an gudhlen bys pan dho yn-mes; hag y to yn-mes ha derivas dhe vebyon Israel an pyth a vedha gorhemynnys dhodho. [35] Mebyon Israel a welas bejeth Moyses, bos kroghen bejeth Moyses ow splanna; ha Moyses a wiskas an gudhlen arta war y vejeth, bys pan dheuth a-ji dhe gewsel ganso.

Rewlys an Sabot

35 Moyses a guntelas an kuntelles oll a vebyon Israel, ha leverel dhedha, An re ma yw an taklow re worhemynnis an ARLODH dhywgh dh'aga gul. [2] Hwegh dydh y fydh ober gwrys, mes y'n seythves dydh y'gas bydh Sabot sans a bowes dhe'n ARLODH; piw pynag a wrello ober vyth ynno a vydh gorrys dhe'n mernans; [3] ny wrewgh hwi enowi tan vyth yn agas anedhow dydh an Sabot.

Offrynnow an Tabernakel

[4] Moyses a leveris dhe'n kuntelles oll a vebyon Israel, Hemm yw an dra re worhemynnis an ARLODH. [5] Kemerewgh a'gas mysk offryn dhe'n ARLODH; neb a'n jeffo kolon volonjedhek, gas ev dhe dhri offryn an ARLODH: owr, arghans ha brons; [6] pann glas ha purpur ha kogh ha sendal, ha blew gaver, [7] kreghyn rudhhes a hordhes, kreghyn a liw hyacinth[a] ha prenn akasya, [8] oyl rag an lugarn, spisyow rag oyl an untyans ha rag an enkys hweg, [9] meyn onyks ha meyn rag desedha, rag an efod ha rag an lurik.

Gweyth rag an Tabernakel

[10] Pub krefter konnyk yntredhowgh dens ha gwruthyl oll re worhemynnis an ARLODH: [11] an tabernakel, y dylda ha'y gudhans, y higennow ha'y framyow, y brennyer, y golovennow ha'y selveyn; [12] an argh ha'y gwelynni, an dregeredhva ha vayl an groglen; [13] an voos gans hy gwelynni ha'n toulys oll ha bara an lok; [14] an kantoler ynwedh rag an golow, ha'y dhaffar oll ha'y lugern, ha'n oyl rag an lugarn; [15] hag alter an enkys, gans

a 35:7 *kreghyn a liw hyacinth:* war-lergh an Septuagint. Ebrow *kreghyn morhoghes* po *kreghyn broghes.*

hy gwelynni, hag oyl an untyans ha'n enkys hweg, ha'n groglen
rag an daras, dhe borth an tabernakel; 16 alter an offryn leskys,
gans y rastell a vrons, hy gwelynni ha'y daffar oll, an wolghell
ha'y sel; 17 kroglennow an klos, y golovennow ha'ga selveyn,
ha'n groglen rag porth an klos; 18 pynnow an tabernakel ha
pynnow an klos, ha'ga hordennow; 19 an gwiskasow fin plethys
rag menystra y'n tyller sans, an gwiskasow sans rag Aron an
oferyas, ha gwiskasow y vebyon, rag aga gonis avel oferysi.

Offrynnow an Bobel

20 Ena kuntelles mebyon Israel oll a dhibarthas a wolok
Moyses. 21 Y teuthons, pubonan kolonnek, ha pubonan
gans spyrys bolonjedhek, ha dri offryn an ARLODH rag ober
tylda an kuntelles, ha rag oll y wonis, ha rag an gwiskasow
sans. 22 Yndelma y teuthons, ha gwer ha benenes; oll a golon
volonjedhek a dhros brochys ha bysowyer tron ha bysowyer
sel ha tergh, pub eghen a daklow owrek, peub owth offrynna
offryn a owr dhe'n ARLODH. 23 Pubonan a veu kevys ganso
pann glas po purpur po kogh po sendal po kreghyn rudhhes
a hordhes po kreghyn a liw hyacinth, a's dros. 24 Peub a ylli
offrynna offryn a arghans po brons a'n dros yn offryn dhe'n
ARLODH; ha pub den neb a veu kevys ganso prenn akasya gwiw
dhe'n ober, a'n dros. 25 An benenes oll a veu abel a nedhas gans
aga dewdhorn ha dri an pyth re nedhsons, pann glas ha purpur
ha kogh ha sendal; 26 ha'n benenes oll ha'ga holon movyes gans
gallos a nedhas blew an gever. 27 Ha'n hembrenkysi a dhros
meyn onyks ha meyn dhe vos desedhys, rag an efod ha rag an
lurik, 28 ha spisyow hag oyl rag an golow, ha rag oyl an untyans,
ha rag an enkys hweg. 29 An wer ha'n benenes oll, mebyon
Israel, ha'ga holon movyes dhe dhri neppyth rag an ober re
worhemynsa an ARLODH dre leuv Moyses dhe vos gwrys, a'n
dros avel aga offryn bolonjedhek dhe'n ARLODH.

Kreftoryon an Tabernakel

30 Ena Moyses a leveris dhe vebyon Israel, Mirewgh, an
ARLODH re elwis dre hanow Besalel mab Uri, mab Hur, a looth
Yuda; 31 hag ev re'n lenwis gans Spyrys Duw, gans furneth ha

konvedhes, gans skians ha gans kreftweyth a bub eghen, [32] dhe
dhevisya patronyow konnyk, dhe weytha yn owr hag arghans
ha brons, [33] dhe dreghi meyn dh'aga desedha, ha dhe gervya
prenn, rag gweyth yn pub kreft konnyk. [34] Hag ev re worras
yn y golon an gallos dhe dhyski, hag ev hag Oholiab mab
Ahisamak a looth Dan. [35] Ev re's lenwis gans gallos dhe wul pub
eghen a ober gwrys gans krefter po gweythor kweth po brosyer
yn pann glas ha purpur ha kogh ha sendal, po gans gwiader;
oberoryon yn kreftweyth a bub eghen, ha gweythoryon kweth
a dhevisyow konnyk.

36 Besalel hag Oholiab ha pub krefter konnyk ynno
may hworras Duw furneth ha konvedhes dhe
wodhvos gul oll ober vyth yn gwrians an sentri a wra oberi
herwydh oll re worhemynnis an ARLODH.

An Bobel a Dhre Lies Offryn

[2] Ena Moyses a elwis Besalel hag Oholiab ha pub krefter
konnyk ynno may hworras Duw godhvos yn y golon, peub a
vo kolonnek, dhe dhos dhe wul an ober; [3] hag i a dhegemeras
dhyworth Moyses oll an offrynnow re dhrosa mebyon Israel yn
ober servis an sentri. I a besyas dri offrynnow bolonjedhek pub
myttin, [4] may teuth pub krefter konnyk esa ow kul pub eghen a
oberennow war an sentri, pubonan dhyworth an oberen esa ow
kul, [5] ha leverel dhe Moyses, 'An bobel a dhre moy es lowr dhe
wul an ober re worhemynnis an ARLODH y wul.' [6] Ytho Moyses
a ros gorhemmyn, ha'n ger a veu gelwys der an kamp, 'Na
as gour na benyn dhe wul ober moy rag offryn rag an sentri.'
Yndelma an bobel a veu lettys a dhri moy; [7] rag an daffar a's
tevo o lowr dhe wul an ober oll ha moy.

Gwrians an Tabernakel

[8] Pub krefter konnyk yn-mysk an weythoryon neb a wre ober
an tabernakel a wrug deg kroglen; gwiys gans sendal plethys
ha pann glas ha purpur ha kogh ha cherubyns, ober gweythor
kweth. [9] Hys pub kroglen o eth kevelin warn ugens; ha les pub
kroglen peswar kevelin; ha pub kroglen a's tevo an keth musur.

10 Ev a goplas pymp kroglen an eyl dh'y ben, ha'n pymp
kroglen aral ev a goplas an eyl dh'y ben. 11 Ev a wrug stagellow
a bann glas war amal pella kroglen an kynsa bagas; keffrys ev
a's gwrug war amal pella kroglen an nessa bagas; 12 ev a wrug
hanterkans stagell dhe'n unn groglen, hag ev a wrug hanterkans
stagell war amal an groglen bella a'n nessa sett; yth esa an
stagellow an eyl a-dal hy ben. 13 Hag ev a wrug hanterkans bagh
a owr ha kelmi an kroglennow an eyl dh'y ben gans baghow,
may feu an tabernakel unsys dien.

14 Ynwedh ev a wrug kroglennow a vlew gever rag tylda a-ugh
an tabernakel; ev a wrug unnek kroglen. 15 Hys pub kroglen o
deg kevelin warn ugens; ha les pub kroglen peswar kevelin; an
unnek kroglen a's tevo an keth musur. 16 Ev a goplas pymp
kroglen a'ga honan, ha hwegh kroglen a'ga honan. 17 Ev a wrug
hanterkans stagell war amal an pella kroglen a'n unn bagas, ha
hanterkans stagell war amal kroglen an bagas aral. 18 Hag ev
a wrug hanterkans bagh a vrons dhe gopla an tylda war-barth
may fe unsys dien. 19 Ev a wrug kudhans dhe'n tylda, a greghyn
rudhhes a hordhes, ha kudhans a greghyn a liw hyacinth[a]
a-ughto.

20 Ena ev a wrug framyow rag an tabernakel a brenn akasya,
a'ga sav. 21 Deg kevelin o hys pub fram, ha kevelin ha hanter
les pub fram. 22 Pub fram a'n jevo dew denon, rag desedha
war-barth; ev a wrug hemma rag oll an framyow a'n tabernakel.
23 Framyow an tabernakel ev a's gwrug yndelma: ugens fram
dhe'n barth dhyghow; 24 hag ev a wrug ugens sel a arghans yn-
dann an ugens fram, diw sel yn-dann unn fram rag y dhew
denon, ha diw sel yn-dann fram aral rag y dhew denon. 25 Ha
dhe nessa tu an tabernakel, dhe'n barth kledh, ev a wrug ugens
fram; 26 ha'ga ugens sel a arghans, diw sel yn-dann unn fram ha
diw sel yn-dann fram aral. 27 Ha dhe'n tu a-dryv an tabernakel
dhe'n howlsedhes ev a wrug hwegh fram. 28 Ev a wrug dew
fram dhe gornellow an tabernakel dhe'n tu a-dryv. 29 I o an

---

a 36:19 *greghyn a liw hyacinth:* war-lergh an Septuagint. Ebrow *greghyn morhoghes* po *greghyn broghes.*

keth a-woles, ha junys a-wartha, dhe'n kynsa lagasen; ev a wrug dew anedha yndelma, rag an dhiw gornel. [30] Ytho yth esa eth fram gans aga krawyow a arghans, hwetek kraw, dew graw yn-dann bub fram.

[31] Ev a wrug prennyer a brenn akasya, pymp dhe'n framyow dhe unn tu a'n tabernakel, [32] ha pymp dhe'n framyow dhe du aral an tabernakel, ha pymp prenn dhe framyow an tabernakel dhe'n tu a-dryv, dhe'n howlsedhes. [33] Ev a wrug dhe'n prenn kres tremena a benn dhe benn yn kres an framyow. [34] Hag ev a worlownas an framyow gans owr, ha gul aga lagasennow a owr rag synsi an prennyer, ha gorowra an prennyer gans owr. [35] Ev a wrug an vayl a bann glas ha purpur ha kogh ha sendal plethys; i a veu gwrys gans cherubyns, ober gweythor kweth. [36] Rygdhi ev a wrug peder koloven a akasya, ha'ga gorowra gans owr; aga higennow o a owr, hag ev a deudhis ragdha peder sel a arghans. [37] Ynwedh ev a wrug kroglen rag porth an tylda a bann glas, purpur ha kogh ha sendal plethys, brosys gans brosweyth; [38] ha'y fymp koloven gans aga higennow. Ev a worlownas aga fennkolovennow, ha'ga bondow o a owr, mes aga fymp kraw o a vrons.

Argh an Dustuni

37 Besalel a wrug an argh a brenn akasya; dew gevelin ha hanter o hy hys, kevelin ha hanter hy les, ha kevelin ha hanter hy ughelder. [2] Ev a's gorowras gans owr pur a-ji dhedhi hag a-ves ha gul kylgh a-dro dhedhi. [3] Hag ev a deudhis rygdhi peder lagasen a owr dh'y feder kornel, diw lagasen dhe'n unn tu ha diw lagasen dh'y thu aral. [4] Ev a wrug gwelynni a brenn akasya ha'ga gorowra, [5] ha gorra an gwelynni y'n lagasennow war denwennow an argh, dhe dhon an argh. [6] Ev a wrug tregeredhva a owr pur; dew gevelin ha hanter o hy hys, ha kevelin ha hanter hy les. [7] Hag y hwrug dew jerubyn a owr mortholys; war dhew benn an dregeredhva ev a's gwrug, [8] unn cherubyn dhe'n eyl penn, hag unn cherubyn dh'y gila; a unn rann gans an dregeredhva ev a wrug an jerubyns war hy dew du. [9] An jerubyns a lesas aga eskelli war-vann, yn unn

worskeusi an dregeredhva gans aga eskelli, bejeth dhe vejeth; yth esa bejethow an jerubyns war-tu ha'n dregeredhva.

Moos an Bara

10 Ev a wrug ynwedh an voos a brenn akasya; dew gevelin o hy hys, kevelin hy les, ha kevelin ha hanter hy ughelder; 11 hag ev a's gorowras gans owr pur, ha gul kylgh a owr a-dro dhedhi. 12 Hag y hwrug a-dro dhedhi fram, dornva y les, ha gul kylgh a owr a-dro dhe'n fram. 13 Ev a deudhis ragdho peder lagasen a owr, ha fastya an lagasennow dhe'n peder kornel dh'y beder garr. 14 Ogas dhe'n fram yth esa an lagasennow, avel synsellow dhe'n gwelynni dhe dhon an voos. 15 Ev a wrug an gwelynni a brenn akasya dhe dhon an voos, ha'ga gorowra gans owr. 16 Hag ev a wrug an lestri a owr pur a vedha war an voos, hy flatyow ha'y skudellow ha'y bollow ha'y hostrels gansa dhe dhiveri an offrynnow diwes.

An Kantoler

17 Ynwedh ev a wrug an kantoler a owr pur. Ben ha gwelen an kantoler a veu gwrys a weyth mortholys; y hanafow, y dalbennow, ha'y vleujennow o unn rann ganso. 18 Yth esa hwegh skorren ow mos yn-mes a'y denwennow, teyr skorren a'n kantoler yn-mes a unn tenewen ha teyr skorren a'n kantoler yn-mes a'n tenewen aral; 19 tri hanaf gwrys avel alamandow, peub ganso talben ha bleujen, war unn skorren, ha tri hanaf gwrys avel alamandow peub ganso talben ha bleujen, war an skorren aral – hag yndella dhe'n hwegh skorren ow mos yn-mes a'n kantoler. 20 Ha war an kantoler y honan yth esa peswar hanaf gwrys avel alamandow, gans aga thalbennow ha bleujennow, 21 ha talben unn rann ganso yn-dann gynsa par a'n hwegh skorren, talben unn rann yn-dann nessa par a'n skorrennow ha talben yn-dann an diwettha par a'n skorrennow, ow mos yn-mes anodho. 22 Aga thalbennow ha'ga skorr o a unn rann ganso; an dra dhien o a unn rann a weyth mortholys a owr pur. 23 Hag ev a wrug y seyth lugarn ha'y evelyow ha'ga fadellow tan a owr pur. 24 Ev a'n gwrug, hag oll y dhaffar, a dalent a owr pur.

Alter an Enkys

25 Ev a wrug alter an enkys a brenn akasya; hy hys o unn
kevelin, ha'y les o unn kevelin; pedrek o, ha dew gevelin o hy
ughelder; hy hern o a unn rann gensi. 26 Ev a's gorowras gans
owr pur, hy fenn ha'y thenwennow oll a-dro, ha'y hern; hag ev
a wrug kylgh a owr a-dro dhedhi, 27 ha gul diw lagasen a owr
warnedhi yn-dann hy hylgh dh'y dew denewen hirra, war hy
dew denewen, avel synsellow dhe'n gwelynni dh'y don gansa.
28 Ev a wrug an gwelynni a brenn akasya, ha'ga gorowra.

Oyl an Untyans

29 Ev a wrug an oyl sans ynwedh, ha'n enkys hweg pur,
kemyskys par dell ve gans melysether.

Alter an Offrynnow Leskys

38 Ev a wrug an alter a offrynnow leskys ynwedh
a brenn akasya; pymp kevelin o hy hys ha pymp
kevelin hy les; pedrek o, ha tri hevelin o hy ughelder. 2 Ev a
wrug kern dhedhi dh'y feder kornel; hy hern o a unn rann gensi,
hag ev a's gorlownyas gans brons. 3 Hag ev a wrug toulys oll
an alter, an pottow, an reuvow, an bollow, an kigveryow ha'n
padellow tan: oll an daffar ev a wrug a vrons. 4 Ev a wrug dhe'n
alter rastell, rosweyth a vrons, yn-dann hy amal, owth ystyn
dhe hanter an fordh war-nans. 5 Ev a deudhis peder lagasen
dhe beder kornel an rastell vrons avel synsellow an gwelynni.
6 Ev a wrug an gwelynni a brenn akasya ha'ga gorlownya gans
brons. 7 Hag ev a worras an gwelynni der an lagasennow war
denwennow an alter, dh'y don gansa; ev a wrug an alter kow,
gans estyl.

An Wolghell a Vrons

8 Ev a wrug an wolghell a vrons ha'y sel a vrons, dhyworth
gwedrow-mires an benenes a venystra orth daras tylda an
kuntelles.

Klos an Tabernakel

9 Ev a wrug an klos; rag an barth dhyghow kroglennow an
klos o a sendal plethys, kans kevelin; 10 aga holovennow o ugens

ha'ga krawyow ugens, a vrons, mes higennow an peulveyn ha'ga bondow o a arghans. 11 Ha dhe'n barth kledh kans kevelin, aga holovennow ugens, aga krawyow ugens, a vrons, mes higennow an kolovennow ha'ga bondow o a arghans. 12 Dhe denewen an howlsedhes yth esa kroglennow a hanterkans kevelin, aga holovennow deg, ha'ga krawyow deg; higennow an kolovennow ha'ga bondow o a arghans. 13 War denewen an est war-tu ha'n howldrehevel, hanterkans kevelin. 14 Kroglennow unn tenewen an yet o pymthek kevelin, gans teyr holoven ha tri kraw. 15 Hag yndella dhe denewen aral yet an klos; dhe'n dorn ma ha'n dorn na yth esa kroglennow a bymthek kevelin, gans teyr holoven ha tri kraw. 16 An kroglennow a-dro dhe'n klos o gwrys a sendal plethys. 17 Krawyow an kolovennow o a vrons, mes higennow an kolovennow ha'ga bondow o a arghans; gorlownyans aga fennkolovennow o a arghans ynwedh, hag oll kolovennow an klos a'n jevo bondow a arghans. 18 Kroglen porth an klos a veu brosweyth yn pann glas ha purpur ha kogh ha sendal plethys; an hys o ugens kevelin, ha'n ughelder o pymp kevelin y'n les, herwydh kroglennow an klos. 19 Aga holovennow o peswar; aga feswar kraw o a vrons, aga higennow a arghans, ha gorlownyans aga fennkolovennow ha'ga bondow a arghans. 20 Ebilyer oll an tabernakel ha rag an klos a-dro o a vrons.

Myns an Owr, Arghans ha Brons yn Gwrians an Tabernakel

21 Homm yw rol taklow an tabernakel, tabernakel an dustuni, dell vons reknys orth gorhemmyn Moyses, rag ober an Levysi yn-dann gevarwodhyans Ithamar mab Aron an oferyas. 22 Besalel mab Uri, mab Hur, a looth Yuda, a wrug puptra a worhemynnis an ARLODH dhe Moyses; 23 ha ganso yth esa Oholiab mab Ahisamak, a looth Dan, kreftweyther ha desiner ha brosyer yn pann glas ha purpur ha kogh ha sendal.

24 Oll an owr a veu devnydhys y'n ober, yn gwrians oll an sentri, owr an offryn, o naw talent warn ugens ha seyth kans ha deg shekel warn ugens, war-lergh shekel an sentri. 25 Arghans tus an kuntelles a veu niverys o kans talent ha mil seyth kans

pymthek ha tri ugens a shekalim[a], war-lergh shekel an sentri:
[26] beka pub penn (henn yw hanter shekel, war-lergh shekel
an sentri), rag pubonan a veu reknys y'n niveryans, a ugens
bloodh ha moy, rag hwegh kans ha tri a vilyow, pymp kans
ha hanterkans a dus. [27] An kans talent arghans o rag teudhi
krawyow an sentri ha krawyow an vayl; kans kraw rag kans
talent, unn talent rag unn kraw. [28] A'n mil seyth kans pymthek
ha tri ugens a shekalim ev a wrug higennow rag an kolovennow,
ha gorlownya aga fennkolovennow ha gul dhedha bondow.
[29] An brons a veu res o deg talent ha tri ugens, ha dew vil
ha peswar kans a shekalim; [30] ganso y hwrug krawyow daras
tylda an kuntelles, an alter vrons ha'n rastell vrons rygdhi ha
toulys oll an alter, [31] krawyow an klos a-derdro, oll ebilyer an
tabernakel, hag oll ebilyer an klos a-derdro.

Gwiskasow an Oferysi

39 A'n pann glas ha purpur ha kogh i a wrug gwiskasow
fin plethys, rag menystra y'n tyller sans; i a wrug an
gwiskasow sans rag Aron, dell worhemynnis an ARLODH dhe
Moyses.

[2] Ev a wrug an efod a owr, pann glas, purpur ha kogh, ha
sendal plethys. [3] Lownennow owr a veu mortholys ha treghys
yn neusennow dhe weytha a-ji dhe'n pann glas, purpur ha kogh,
hag a-ji dhe'n sendal, ober gweythor kweth. [4] I a wrug dhe'n
efod skodhlienyow, junys dhodho orth y dhew amal. [5] An
gyngel warnodho o a'n keth devnydh ha kreftweyth agesso, a
owr, ha pann glas ha purpur ha kogh, ha sendal plethys; dell
worhemynsa an ARLODH dhe Moyses.

[6] I a bareusis veyn onyks, kes yn settyansow a owr, gravys
avel gravyans sel, herwydh henwyn mebyon Israel. [7] Ev a's
desedhas war skodhlienyow an efod, dhe vos meyn a gov rag
mebyon Israel, dell worhemynsa an ARLODH dhe Moyses.

---

a 38:25 *shekalim:* Liesplek a *shekel.*

An Lurik

[8] Ev a wrug an lurik, ober gweythor kweth, avel ober an efod, a owr, pann glas ha purpur ha kogh, ha sendal plethys. [9] Pedrek o; an lurik a veu gwrys dewblek, dornva y hys ha dornva y les pan o dewblek. [10] I a dhesedhas ynno peswar rew a veyn. Rew a sardius, topaz, ha gwerem o an kynsa rew; [11] ha'n nessa rew, greunet, saffir hag adamant; [12] ha'n tressa rew, yasinth, agat hag amethyst; [13] ha'n peswora rew, beryl, onyks ha yalp; kes gans settyansow a owr. [14] Yth esa dewdhek men herwydh henwyn mebyon Israel; avel gravyans sel, peub gans y hanow, rag an dewdhek looth. [15] I a wrug war an lurik kadonyow gwiys avel kerdyn, a owr pur. [16] I a wrug dew dhesedhyans a owr plethys ha dew gylgh owr, ha gorra an dhew gylgh war dhew amal an lurik; [17] hag i a worras an dhiw gorden a owr y'n dhew gylgh war amal an lurik. [18] Penn an dhiw gorden i a stagas dhe'n dhew dhesedhans blethys; yndelma i a'n stagas a-rag dhe skodhlienyow an efod. [19] Ena i a wrug dew gylgh a owr ha'ga gorra dhe dhew benn an lurik, dhe'n amal a-bervedh ryb an efod. [20] I a wrug dew gylgh a owr, ha'ga staga a-rag dhe rann isella dew skodhlien an efod, ryb y junyans a-ugh kyngel an efod. [21] I a golmas an lurik der y lagasennow dhe lagasennow an efod gans snod glas, may hworwettho war gyngel sleyweythys an efod, ha ma na omlowsso an lurik a'n efod; dell worhemynsa an ARLODH dhe Moyses.

Gwiskasow Erel an Oferysi

[22] Ev a wrug ynwedh mantel an efod gwiys oll a bann glas [23] hag ygeryans an bows ynno o haval dhe ygeryans yn hoberjon, ha kolmen gwiys a-dro dhe'n ygeryans, ma na ve fregys. [24] War lostennow an vantel i a wrug greunavalow a bann glas ha purpur ha kogh ha sendal plethys. [25] Ynwedh i a wrug klegh a owr pur ha gorra an klegh ynter an greunavalow war lostennow an vantel a-derdro, ynter an greunavalow; [26] klogh ha greunaval, klogh ha greunaval a-derdro war lostennow an vantel rag menystra; dell worhemynsa an ARLODH dhe Moyses.

27 Ynwedh i a wrug an mantylli, gwiys yn sendal, rag Aron
ha'y vebyon, 28 ha'n tulyfant a sendal, ha'n bondow penn a
sendal, ha'n lavrek a lien, a sendal plethys, 29 ha'n grugys a
sendal plethys hag a bann glas ha purpur ha kogh, brosys gans
brosweyth; dell worhemynsa an ARLODH dhe Moyses.

30 Hag i a wrug plat an gurun sans a owr pur, ha skrifa
warnodho skrif, avel gravyans sel, 'Sans dhe'n ARLODH.' 31 Hag
i a golmas dhodho snod glas, dh'y fastya war an tulyfant war-
vann; dell worhemynsa an ARLODH dhe Moyses.

Gorfen an Tabernakel

32 Yndelma oll ober tabernakel tylda an kuntelles a veu
gorfennys; ha mebyon Israel a wrug herwydh puptra a
worhemynsa an ARLODH dhe Moyses; yndelma i a wrug. 33 Hag
i a dhros an tabernakel dhe Moyses, an tylda ha'y dhaffar oll, y
higennow, y framyow, y varrow, y golovennow, ha'y grawyow;
34 an kudhans a greghyn rudhhes a hordhes ha'n kudhans a
greghyn a liw hyacinth[a], ha vayl an groglen; 35 argh an dustuni
gans hy gwelynni ha'n dregeredhva; 36 an voos ha'y daffar oll,
ha bara an lok; 37 an kantoler a owr pur ha'y lugern ha'n lugern
settys yn rew ha'y dhaffar oll, ha'n oyl rag an golow; 38 an alter
owrek, oyl an untyans ha'n enkys hweg, ha kroglen daras an
tylda; 39 an alter a vrons, ha'y rastell a vrons, hy gwelynni,
ha'y daffar oll, an wolghell ha'y sel; 40 kroglennow an klos,
hy holovennow, ha'y selyow, ha kroglen porth an klos, hy
hordennow ha'y ebilyer; ha'n daffar oll rag gonis an tabernakel,
rag tylda an kuntelles; 41 an gwiskasow fin plethys rag menystra
y'n tyller sans, an gwiskas sans rag Aron an oferyas, ha gwiskas
rag y vebyon dhe servya avel oferysi. 42 Herwydh puptra re
worhemynsa an ARLODH dhe Moyses, yndella mebyon Israel
a wrug an ober oll. 43 Ha Moyses a welas oll an ober, hag otta,
i re'n gwrussa; dell worhemynsa an ARLODH, yndella i re'n
gwrussa. Ha Moyses a's benygas.

---

a 39:34 *greghyn a liw hyacinth:* war-lergh an Septuagint. Ebrow *greghyn morhoghes* po *greghyn broghes.*

40 An ARLODH a leveris dhe Moyses, [2] Y'n kynsa dydh
a'n kynsa mis ty a dhrehav tabernakel tylda an
kuntelles. [3] Ty a worr ynno argh an dustuni, ha ty a gudh an
argh gans an vayl. [4] Ty a dhre an voos a-ji hag araya hy daffar;
ha ty a dhre an kantoler a-ji ha settya y lugern. [5] Ty a worr
an alter owrek rag an enkys a-rag argh an dustuni ha settya
kroglen an porth rag an tabernakel. [6] Ty a sett alter an offryn
leskys a-rag daras tabernakel tylda an kuntelles, [7] ha gorra an
wolghell yntra tylda an kuntelles ha'n alter, ha gorra dowr ynni.
[8] Ty a bareus an klos a-derdro, ha kregi kroglen porth an klos.
[9] Ena ty a gemmer oyl untyans an tabernakel ha puptra eus
ynno, ha'y sakra ha'y vebel oll; hag y hwra dos ha bos sans.
[10] Ynwedh ty a wra untya alter an offrynnow leskys ha'y daffar
oll, ha sakra an alter; ha'n alter a vydh an moyha sans. [11] Ty a
wra untya ynwedh an wolghell ha'y sel ha'y sakra. [12] Ena ty a
gergh Aron ha'y vebyon dhe dharas tylda an kuntelles, ha'ga
golghi gans dowr, [13] ha gorra war Aron an gwiskas sans, ha ty a
wra y untya ha'y sakra, ma'm serfyo avel oferyas. [14] Ty a dhre
y vebyon ynwedh ha gorra mantylli warnedha, [15] ha'ga untya,
dell untsys aga thas, ma'm serfyons avel oferysi: ha'ga untya a
vydh dhedha rag oferyasedh bythkwethek dres aga henedhow.

[16] Yndella y hwrug Moyses, herwydh oll a worhemynnis
an ARLODH dhodho, yndella ev a wrug. [17] Hag y'n kynsa mis
y'n nessa bledhen, yn kynsa dydh an mis, an tabernakel a veu
drehevys. [18] Moyses a dhrehevis an tabernakel; ev a worras y
selyow, ha settya y framyow, ha gorra y varrow a-ji, ha drehevel
y golovennow; [19] hag ev a lesas an tylda dres an tabernakel,
ha gorra kudhans an tylda warnodho, dell worhemynsa
an ARLODH dhe Moyses. [20] Ev a gemeras an dustuni ha'y
worra y'n argh, ha gorra an gwelynni war an argh, ha settya
an dregeredhva a-ugh an argh; [21] hag ev a dhros an argh a-ji
dhe'n tabernakel, ha settya vayl an groglen, ha kudha argh an
dustuni, dell worhemynsa an ARLODH dhe Moyses. [22] Hag ev
a worras an voos yn tylda an kuntelles, a'n barth kledh dhe'n
tabernakel, a-ves dhe'n vayl, [23] hag araya an bara warnedhi
a-rag an ARLODH; dell worhemynsa an ARLODH dhe Moyses.

[24] Ev a worras an kantoler yn tylda an kuntelles, a-dal an voos,
dhe barth dhyghow an tabernakel, [25] ha settya an lugern a-rag
an ARLODH; dell worhemynsa an ARLODH dhe Moyses. [26] Ev a
worras an alter owrek yn tylda an kuntelles a-rag an vayl, [27] ha
leski enkys hweg warnedhi; dell worhemynsa an ARLODH dhe
Moyses. [28] Ev a worras yn hy le kroglen porth an tabernakel.
[29] Ev a settyas alter an offryn leskys dhe dharas tabernakel
tylda an kuntelles, hag offrynna warnedhi an offryn leskys ha'n
offryn greun; dell worhemynsa an ARLODH dhe Moyses. [30] Ev a
worras an wolghell yntra tylda an kuntelles ha'n alter, ha gorra
dowr ynni rag omwolghi, [31] ganso may hwrug Moyses hag
Aron ha'y vebyon golghi aga diwla ha'ga threys; [32] pan ethons
a-ji dhe dylda an kuntelles, ha pan dheuthons nes dhe'n alter, i
a omwolghas, dell worhemynsa an ARLODH dhe Moyses. [33] Ev
a dhrehevis an klos a-dro dhe'n tabernakel ha'n alter, ha settya
kroglen porth an klos. Yndella Moyses a worfennas y ober.

An Gomolen a-ugh Tylda an Kuntelles

[34] Ena an gomolen a gudhas tylda an kuntelles, ha golewder
an ARLODH a lenwis an tabernakel. [35] Ha ny ylli Moyses entra
tylda an kuntelles drefen an gomolen dhe bowes warnodho, ha
golewder an ARLODH a lenwis an tabernakel. [36] Pan vedha an
gomolen drehevys dhiwar an tabernakel, mebyon Israel e war-
rag yn oll aga herdhow; [37] mes mar nyns o drehevys an gomolen,
nyns ens war-rag bys y'n jydh may feu drehevys. [38] Rag yn oll
aga herdhow yth esa komolen an ARLODH war an tabernakel
dydhweyth, hag yth esa tan ynni[a] nosweyth, a-wel chi Israel oll.

---

a 40:38 *ynni:* Henn yw y'n gomolen; po ow sewya an Septuagint *warnodho,* henn yw war an tabernakel.

LEVITIKUS

Chaptra 1
An Offryn Leskys
Chaptra 2
An Offryn Greun
Chaptra 3
An Offryn Kowethyans
Chaptra 4
An Offryn Pegh
Chaptra 5
An Offryn Kammweyth
Chaptra 6
An Offryn Leskys Pubdedhyek
An Offryn Greun Pubdedhyek
An Offryn Pegh
Chaptra 7
An Offryn Kowethyans
Goos ha Blonek Difennys
An Rannow rag an Oferysi
Chaptra 8
An Urdhyansow
Offrynnow Urdhyans
Chaptra 9
An Ethves Dydh wosa an Urdhyansow
Diskwedhyans Glori an ARLODH
Chaptra 10
Nadab hag Abihu
Chaptra 11
Bosow Glan hag Avlan
Chaptra 12
Purheans wosa Gwelivos
Chaptra 13
Lovryjyon
Lovryjyon y'n Dillas
Chaptra 14
Glanheans wosa Lovryjyon
Sakrifisow Glanheans
Lovryjyon yn Chiow
Chaptra 15
Sygeransow Avlan
Chaptra 16
Dy'gol an Dehwelyans
An Bogh-diank
Chaptra 17
An Sansoleth a Woos
Chaptra 18
Kolmow Reydhel Anlaghel
Chaptra 19
Laghys Divers
Chaptra 20
Kessydhyans rag Peghosow
Chaptra 21
Rewlys rag Oferysi
Chaptra 22
Revrons orth Dybri an Offrynnow Sans
Sakrifisow Ankemeradow
Chaptra 23
Golyow Sans
Pask
Penkost
Dy'gol an Hirgern
Dy'gol an Dehwelyans
Gool an Skovvaow
Chaptra 24
Kantoler an Sentri
Bara an Lok
Kessydhyans rag Blasfemi
Chaptra 25
An Vledhen a Sabot
Bledhen an Yubile
Chaptra 26
An Gober rag Obayans
An Kessydhyans rag Disobayans
Chaptra 27
Daspren rag Offrynnow Ambosys
Offrynnow Na Yll Bos Dasprenys

An Offryn Leskys

1 An ARLODH a elwis Moyses ha kewsel orto dhyworth
tylda an kuntelles, ow leverel, [2] Kows orth mebyon
Israel ha leverel dhedha: Mars eus nebonan ahanowgh a
dhrollo offryn dhe'n ARLODH, drewgh agas offryn a vestes mes
a'n chatel ha mes a'n flock.

[3] Mars yw y offryn offryn leskys a'n gwarthek, offrynnes ev
best gorow heb namm: gwres ev y offrynna orth daras tylda an
kuntelles, may kaffo favour dherag an ARLODH. [4] Ev a worr y
leuv war benn an sakrifis leskys, ha kemeradow vydh ragdho,
dhe wul dehwelyans ragdho. [5] Ena ev a ladh an tarow yowynk
dherag an ARLODH, ha mebyon Aron, an oferysi, a dhre an
goos ha skollya an goos a-dro war an alter usi ryb daras tylda
an kuntelles. [6] Ev a groghen an offryn leskys ha'y dreghi yn
rannow. [7] Mebyon Aron an oferyas a worr tan war an alter hag
araya prenn war an tan. [8] Mebyon Aron, an oferysi, a aray an
rannow, an penn, ha'n blonek war an prenn usi war an tan war
an alter. [9] Mes y bottys ha'y arrow ev a's golgh yn dowr; ha'n
oferyas a lesk puptra oll war an alter avel offryn leskys, offryn
dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLODH.

[10] Mars yw y offryn a'n flock, deves po gever, rag sakrifis
leskys, ev a dhre best gorow heb namm. [11] Ev a'n ladh orth
tenewen kledh an alter dherag an ARLODH; ha mebyon Aron,
an oferysi, a skoll y woos a-dro war an alter. [12] Ev a'n tregh yn
y rannow, gans y benn ha'y vlonek, ha'n oferyas a's aray war an
prenn usi war an tan war an alter. [13] Mes ev a wolgh an pottys
ha'n garrow gans dowr; ha'n oferyas a dhre oll anodho ha'y
leski war an alter. Sakrifis leskys yw, offryn dre dan, sawer
plegadow dhe'n ARLODH.

[14] Mars yw y offryn dhe'n ARLODH sakrifis leskys a ydhyn,
ena ev a dhre avel offryn turennow po kelemmi yowynk. [15] An
oferyas a'n dre dhe'n alter ha wrestya dhe-ves y benn ha'y leski
war an alter; ha'y woos a vydh gweskys yn-mes orth tenewen
an alter. [16] Ev a gemmer dhe-ves y groth gans y bluvennow
ha'y dewlel ryb an alter troha'n howldrevel ryb tyller an lusu.

17 Ev a'n skward der an eskelli mes ny wra y ranna yn tien,
ha'n oferyas a'n lesk war an alter, war an prenn usi war an
tan. Sakrifis leskys yw, offryn dre dan, sawer plegadow dhe'n
ARLODH.

An Offryn Greun

2 Pan vynn nebonan offrynna offryn greun dhe'n ARLODH,
y offryn a vydh bleus fin hag ev a wra dinewi oyl
warnodho ha gorra frankenkys warnodho. 2 Ev a'n dre dhe
vebyon Aron, an oferysi, hag ev a gemmer dornas a'y vleus fin
ha'y oyl gans oll y frankenkys, ha'n oferyas a lesk[a] rann govadh
anodho war an alter, offryn dre dan, sawer plegadow dhe'n
ARLODH. 3 Ha remenant an offryn a vydh dhe Aron ha'y vebyon,
tra an moyha sans a'n offrynnow dre dan dhe'n ARLODH.

4 Mar tredh offryn greun pebys y'n forn, y fydh ev tesennow
rond a vara heb goll, a vleus fin kemyskys gans oyl, po
tesennow tanow a vara heb goll urys gans oyl. 5 Ha mars yw
dha offryn pebys war ven-pobas, ev a vydh a vleus fin heb
goll, kemyskys gans oyl. 6 Ty a'n rann yn darnow ha dinewi
oyl warnodho. Offryn greun yw. 7 Mars yw dha offryn pebys
yn padel-bobas, y fydh gwrys a vleus fin gans oyl. 8 Ty a dhre
an offryn gwrys a'n taklow ma dhe'n ARLODH, ha pan vo dres
dhe'n oferyas, ev a'n dre dhe'n alter. 9 An oferyas a gemmer
rann govadh an offryn greun ha'y leski war an alter, offryn dre
dan, sawer plegadow dhe'n ARLODH. 10 Remenant an offryn a
vydh dhe Aron ha'y vebyon: tra an moyha sans a'n offrynnow
gwrys dre dan dhe'n ARLODH.

11 Ny vydh offryn vyth a wre'ta dri dhe'n ARLODH gwrys gans
goll; rag ny wrewgh leski goll na mel vyth yn offryn dre dan
dhe'n ARLODH. 12 Hwi a dhre offryn a gynsa frut dhe'n ARLODH,
mes ny vedhons i leskys war an alter avel sawer plegadow.
13 Ty a wra salla oll dha offrynnow boos gans holan. Ny wre'ta
gasa holan kevambos dha Dhuw dhe fyllel dhe'th offryn greun;
ty a brof holan gans oll dha offrynnow.

---

a 2:2 *a lesk.* Ebrow *a dreyl dhe vog.*

14 Mar tredh offryn greun a gynsa frut dhe'n ARLODH, ty a wra
offrynna rag dha offryn greun, rann a'th kynsa frut, pennow ys
glas, rostys ryb an tan, brunnyon a ys nowydh. 15 Ty a worr oyl
warnodho, ha settya frankenkys warnodho; offryn greun yw.
16 An oferyas a lesk rann govadh a'y vrunnyon hag a'y oyl gans
oll y frankenkys; offryn dre dan dhe'n ARLODH.

An Offryn Kowethyans

3 Mars yw y offryn sakrifis a'n offryn kowethyans,[a]
mara'n dre a'n chatel, mars yw gorow po benow, ev a
dhre best heb namm dherag an ARLODH. 2 Ev a worr y leuv
war benn y offryn ha'y ladha orth daras tylda an kuntelles, ha
mebyon Aron, an oferysi, a wra skollya an goos war an alter
a-derdro. 3 Yn-mes a sakrifis an offryn kowethyans ev a dhre
offryn dre dan dhe'n ARLODH, an blonek a worher an pottys
hag oll an blonek usi war an pottys. 4 An dhiwloneth ha'n
blonek usi warnedha ogas dhe'n dhiwglun, ha stagell an avi
gans an dhiwloneth, ev a's kemmer dhe-ves. 5 Mebyon Aron
a's lesk war an alter war an sakrifis leskys usi war an prenn usi
war an tan. Offryn dre dan yw, sawer plegadow dhe'n ARLODH.
6 Y offryn rag sakrifis offryn kowethyans dhe'n ARLODH,
mars yw yn-mes a'n flock, gorow po benow, ev a dhre best
heb namm. 7 Mar tre on rag y offryn, ena ev a'n dre dherag
an ARLODH, 8 hag ev a worr y leuv war benn y offryn ha'y
ladha dherag daras tylda an kuntelles, ha mebyon Aron a
wra skollya y woos war an alter a-derdro. 9 Yn-mes a sakrifis
an offryn kowethyans ev a dhre offryn gwrys dre dan dhe'n
ARLODH, y vlonek, an lost blonegek kowal kemerys dhe-ves
ogas dhe askorn an keyn, ha'n blonek a worher an pottys hag
oll an blonek usi war an pottys. 10 An dhiwloneth ha'n blonek
usi warnedha ogas dhe'n dhiwglun, ha stagell an avi gans an
dhiwloneth, ev a's kemmer dhe-ves. 11 An oferyas a's lesk war
an alter avel boos, offryn dre dan dhe'n ARLODH.

---

a 3:1 *offryn kowethyans.* Po *offryn kres.* Ebrow *shalom.*

12 Mars yw y offryn gaver, ev a's dre dherag an ARLODH,
13 hag ev a worr y leuv war hy fenn ha'y ladha dherag tylda
an kuntelles, ha mebyon Aron a skoll an goos war an alter
a-derdro. 14 Yn-mes a'n offryn ma ev a dhre offryn gwrys
dre dan dhe'n ARLODH, an blonek a worher an pottys hag oll
an blonek usi war an pottys. 15 An dhiwloneth ha'n blonek
usi warnedha ogas dhe'n dhiwglun, ha stagell an avi gans an
dhiwloneth, ev a's kemmer dhe-ves. 16 An oferyas a's lesk war
an alter avel boos, offryn dre dan avel sawer plegadow. Oll an
blonek a vydh rag an ARLODH. 17 Y fydh ordenans bys vykken
der agas henedhow, der oll agas trigvaow, ma na dhypprowgh
naneyl blonek vytholl na goos vytholl.

An Offryn Pegh

4 An ARLODH a gewsis orth Moyses ow leverel, 2 Kows
orth mebyon Israel ow leverel: Mar pegh neb den heb
y wodhvos erbynn onan a worhemynnow an ARLODH, ow kul
neppyth na dal bos gwrys, 3 mars yw an oferyas untys neb a
begh, yndella ow kul an bobel dhe vos kablus, dres ev dhe'n
ARLODH rag y begh re wrug ev tarow yowynk heb namm, rag
offryn pegh. 4 Ev a dhre an tarow dhe dharas tylda an kuntelles
dherag an ARLODH ha gorra y leuv war benn an tarow ha ladha
an tarow dherag an ARLODH. 5 An oferyas untys a gemmer rann
a woos an tarow ha'y dhri dhe dylda an kuntelles. 6 An oferyas
a drogh y vys y'n goos ha skollya rann a'n goos seythgweyth
dherag an ARLODH, a-rag vayl an sentri. 7 An oferyas a worr
rann a'n goos war gern alter an enkys hweg dherag an ARLODH
usi yn tylda an kuntelles, ha dinewi oll goos an tarow war
woles alter an offryn leskys, orth daras tylda an kuntelles. 8 Ev
a gemmer dhyworto an blonek oll a darow an offryn pegh,
an blonek a worher an pottys hag oll an blonek usi war an
pottys, 9 ha'n dhiwloneth ha'n blonek usi warnedha usi ogas
dhe'n dhiwglun, ha stagell an avi ev a gemmer dhe-ves gans an
dhiwloneth, 10 kepar dell yw kemerys dhyworth tarow sakrifis
an offrynnow kowethyans;[a] ha'n oferyas a's lesk war alter an

a 4:10 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

offryn leskys. [11] Kneus an tarow hag oll y gig gans y benn ha'y
arrow ha'y bottys ha'y gawgh – [12] an tarow dien, ev a'n kemmer
yn-mes a'n kamp dhe dyller glan mayth yw an lusu dinewys,
ha'y leski war dan a brenn. Ev a vydh leskys le mayth yw an
lusu dinewys.

[13] Mar pegh kuntelles kowal Israel heb y wodhvos, ha kelys
yw an dra dhyworth lagasow an gemeneth, ha mar kwrussons
neppyth erbynn neb onan a worhemynnow an ARLODH, taklow
na dal bos gwrys, ha mars yns i kablus; [14] pan vo godhvedhys
an pegh re wrussons, an gemeneth a dhre tarow yowynk avel
offryn pegh, ha'y dhri dherag tylda an kuntelles. [15] Henavogyon
an kuntelles a worr aga diwleuv war benn an tarow dherag an
ARLODH, ha'n tarow a vydh ledhys dherag an ARLODH. [16] An
oferyas untys a dhre rann a woos an tarow dhe dylda an
kuntelles, [17] ha'n oferyas a drogh y vys y'n goos ha'y skollya
seythgweyth dherag an ARLODH dherag an vayl. [18] Ev a worr
rann a'n goos war gern an alter usi dherag an ARLODH, usi yn
tylda an kuntelles, ha dinewi oll an goos war woles alter an
offryn leskys, orth daras tylda an kuntelles. [19] Ev a gemmer oll
y vlonek dhyworto ha'y leski war an alter, [20] hag ev a wra gans
an tarow kepar dell wrug gans an tarow rag an offryn pegh;
yndella y hwra ev gans hemma. An oferyas a wra dehwelyans
ragdha, ha gevys vydh dhedha. [21] Ev a gemmer an tarow yn-
mes a'n kamp ha'y leski dell loskas an kynsa tarow. Offryn
pegh yw rag an gemeneth.

[22] Pan begh rewler ha gul neppyth heb y wodhvos erbynn
neb onan a worhemynnow an ARLODH y Dhuw, taklow na dal
bos gwrys, ha kablus yw, [23] po mar teu an pegh re wrug ev
dh'y wodhvos, ev a dhre y offryn, bogh heb namm, [24] hag ev a
worr y leuv war benn an bogh ha'y ladha y'n tyller may ladhons
an offryn leskys dherag an ARLODH. Offryn pegh yw. [25] An
oferyas a gemmer rann a woos an offryn pegh gans y vys ha'y
worra war gern alter an offryn leskys ha dinewi y woos war
woles alter an offryn leskys. [26] Ev a lesk oll y vlonek war an
alter kepar ha blonek sakrifis an offrynnow kowethyans, ha'n

oferyas a wra dehwelyans ragdho rag y begh, ha gevys vydh dhodho.

27 Mar pegh nebonan a bobel an pow heb y wodhvos, ow kul neppyth erbynn gorhemynnow an ARLODH, taklow na dal bos gwrys, ha kablus yw, 28 pan dheu dh'y wodhvos an pegh re beghas, ev a dhre y offryn, mynn a'n gever, onan benow heb namm, rag y begh re beghas. 29 Ev a worr y leuv war benn an offryn pegh ha ladha an offryn pegh yn tyller an offryn leskys. 30 An oferyas a gemmer rann a'y woos gans y vys ha'y worra war gern alter an offryn leskys, ha dinewi oll an goos war woles an alter. 31 Ev a gemmer dhe-ves oll y vlonek, dell yw an blonek kemerys dhe-ves dhyworth sakrifis an offrynnow kowethyans, ha'n oferyas a'n lesk war an alter, sawer plegadow dhe'n ARLODH. Ytho an oferyas a wra dehwelyans ragdho, ha gevys vydh dhodho.

32 Mar tre on avel offryn pegh, ev a dhre onan benow heb namm. 33 Ev a worr y leuv war benn an offryn pegh, ha'y ladha rag offryn pegh y'n tyller may ladhons an offryn leskys. 34 An oferyas a gemmer rann a woos an offryn pegh gans y vys ha'y worra war gern alter an offryn leskys, ha dinewi oll an goos war woles an alter. 35 Ev a gemmer dhe-ves oll an blonek dell yw kemerys blonek an on dhyworth sakrifis an offrynnow kowethyans, ha'n oferyas a'n lesk war an alter, gans an offrynnow gwrys dre dan dhe'n ARLODH; ha'n oferyas a wra dehwelyans rag y begh re wrug ev, hag y fydh gevys dhodho.

5 Mar pegh den, ow klewes lev ti,[a] hag ev dustunier neb a welas an mater po a glewas anodho, mar ny gews anodho, ev a dheg an blam a'y gammweyth. 2 Po mar toch den neppyth avlan, korf best gwyls avlan, korf chatel avlan, po korfow preves owth hesya a vo avlan, hwath mars yw an dra kelys dhyworto, ev yw avlan, ha kablus. 3 Po mar toch ev den a vo avlan, py pynag a wrello an den dhe vos avlan, ha henn yw kelys dhyworto, pan y'n gor, kablus vydh. 4 Po mar te nebonan,

---

a 5:1 *lev ti:* henn yw galow poblek dhe dhustunioryon a neb drogober dhe dhon dustuni. Mar skonir don dustuni, pegh yw.

ow kewsel yn tibreder gans y dhiwweus, ev dhe wul drog po da, py pynag a lavarro den yn tibreder, hag a vo kelys dhyworto, pan wodhvo a-dro dhodho kablus vydh yn y gever. 5 Pan vo kablus yn neb onan a'n taklow ma, ev a gonfess an dra may peghas. 6 Hag ev a dhre y offryn kammweyth dhe'n ARLODH rag an pegh re wrug, davas venow a'n flock, on po mynn a'n gever rag offryn pegh ha'n oferyas a wra dehwelyans ragdho rag y begh.

7 Mar nyns eus yn y leuv pygans lowr rag on, ev a dhre, avel offryn kammweyth rag an pegh a wrug, diw duren po diw golom yowynk dhe'n ARLODH, onan rag offryn pegh ha'y ben rag offryn leskys. 8 Ev a's dre dhe'n oferyas, neb a offryn yn kynsa an offryn pegh; ha wrestya dhe-ves hy fenn dhyworth hy honna, heb y ranna yn tien. 9 Ev a skoll rann a woos an offryn pegh war denewen an alter, ha remenant an goos a vydh gweskys yn-mes war woles an alter. Offryn pegh yw. 10 Ev a brof an nessa rag offryn leskys herwydh an rewlys, ha'n oferyas a wra dehwelyans ragdho rag y begh re beghas, hag y fydh gevys dhodho.

11 Mes mar nyns eus yn y leuv pygans lowr rag diw duren po diw golom yowynk, ev a dhre y offryn rag an pegh a wrug, unn degves rann a efa a vleus fin rag offryn pegh. Ny worr oyl warnodho, ha ny worr frankenkys warnodho, rag offryn pegh yw. 12 Ena, ev a'n dre dhe'n oferyas, ha'n oferyas a gemmer y dhornas anodho avel rann govadh, ha'y leski war an alter, war an offrynnow dre dan dhe'n ARLODH. Offryn pegh yw. 13 An oferyas a wra dehwelyans ragdho rag y begh a beghas yn onan a'n taklow ma, ha gevys vydh dhodho. An remenant a vydh rag an oferyas, kepar ha'n offryn greun.

An Offryn Kammweyth

14 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 15 Mar kwra nebonan neppyth dislel ha pegha heb y wodhvos yn taklow sans an ARLODH, ev a dhre y offryn kammweyth dhe'n ARLODH, hordh heb namm a'n flock, talvesys genes a dhew shekel arghans, war-lergh shekel an sentri, avel offryn

kammweyth. [16] Ev a wra amendya an kamm re wrug dhe'n taklow sans ha keworra pympes rann dhodho ha'y ri dhe'n oferyas; ha'n oferyas a wra dehwelyans ragdho gans hordh an offryn kammweyth, hag y fydh gevys dhodho.

[17] Mar pegh den ha gul neppyth erbynn onan a worhemynnow an ARLODH na dal bos gwrys, kyn fo heb y wodhvos, kablus vydh, hag ev a dheg an blam a'y gammweyth. [18] Ev a dhre dhe'n oferyas hordh heb namm a'n flock, talvesys genes a bris an offryn kammweyth; ha'n oferyas a wra dehwelyans ragdho rag an pegh gwrys ganso heb y wodhvos, hag y fydh gevys dhodho. [19] Offryn kammweyth yw. Sur, kablus yw a-rag an ARLODH.

6 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel:[a] [2] Mar pegh den ha gul neppyth dislel erbynn an ARLODH, ow leverel gow dh'y hynsa a-dro dhe neppyth gesys dhodho dhe witha, po gorrys yn y jarj avel mewgh, po neppyth ledrys dre nerth, po mar arwaskas y hynsa, [3] po mar kavas neppyth o kellys ha leverel gow yn y gever ha ti yn fals a-dro dhe onan a'n taklow gwrys gans den, ha pegha yndelma: [4] ena, drefen ev dhe begha ha bos kablus, res vydh dhodho astiveri an pyth a ladras dre nerth po an pyth a gavas der arwask po an pyth a veu res dhodho dhe witha po an pyth kellys a gavas, [5] po puptra oll a dos yn fals a-dro dhodho; ev a'n astiver yn tien ha keworra dhodho pympes rann moy, ha ri dhe neb a'n pyw yn jydh y offryn kammweyth. [6] Ev a dhre y offryn kammweyth dhe'n ARLODH, hordh heb namm a'n flock, talvesys genes, rag offryn kammweyth, dhe'n oferyas. [7] An oferyas a wra dehwelyans ragdho dherag an ARLODH hag y fydh gevys dhodho py pynag a wrug ev ow kammwul.

An Offryn Leskys Pubdedhyek

[8] An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: [9] Gwra erghi dhe Aron ha'y vebyon ow leverel: Hemm yw lagha an offryn leskys. An offryn leskys a vydh war an oles, war an alter, dres

a 6:1 6:1 bys 6:7 yw niverys 5:20 bys 5:26; ha 6:8 bys 6:30 yw niverys 6:1 bys 6:23 y'n tekst ebrow hag y'n Septuagint.

an nos bys y'n myttin, ha tan an alter a bes ow leski ynni.[a]
10 An oferyas a wisk y dhillas a lien ha'y lavrek a lien war y
gig ha kemeres yn-bann lusu an offryn leskys a veu konsumys
gans tan war an alter, hag ev a's gorr ryb an alter. 11 Ena ev
a dhiwisk y dhillas ha gwiska dillas aral ha don an lusu yn-
mes a'n kamp bys yn tyller glan. 12 An tan war an alter a bes
ow leski warnodho; ny vydh difudhys. An oferyas a lesk prenn
warnodho pub myttin hag araya an offryn leskys warnodho, hag
ev a lesk warnodho blonek an offrynnow kowethyans.[b] 13 Ha'n
tan a bes ow leski pub eur oll war an alter; ny vydh difudhys.

An Offryn Greun Pubdedhyek

14 Hemm yw lagha an offryn greun. Mebyon Aron a'n
offryn dherag an ARLODH dherag an alter. 15 Ev a gemmer
dornas anodho, a vleus fin an offryn greun ha'y oyl hag oll y
frankenkys usi war an offryn greun, ha'y leski war an alter,
y rann govadh, sawer plegadow dhe'n ARLODH. 16 Aron ha'y
vebyon a dheber an remenant avel bara heb goll yn tyller sans.
Yn klos tylda an kuntelles y hwrons y dhybri. 17 Ny vydh pebys
gans goll. My re'n ros dhedha avel aga rann a'm offrynnow
dre dan. An moyha sans yw, kepar ha'n offryn pegh ha'n
offryn kammweyth. 18 Pub gorreydh yn-mysk fleghes Aron a
dheber anodho. Ordenans vydh bys vykken der agas henedhow
dhyworth offrynnow dre dan dhe'n ARLODH. Piw pynag a's
tocchyo a vydh sans.

19 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 20 Hemm
yw an offryn a offryn Aron ha'y vebyon dhe'n ARLODH y'n
jydh mayth yw untys: unn degves rann a efa a vleus fin avel
offryn greun pubdedhyek, hanter anodho y'n myttin ha hanter
anodho y'n nos. 21 Y fydh gwrys gans oyl war ven-pobas;
ty a'n dre kemyskys yn ta; ty a'n offryn yn temmyn brewys
kepar hag offryn greun, sawer plegadow dhe'n ARLODH. 22 An
oferyas a-dhyworth y vebyon neb a vo untys yn le y das a wra
y offrynna. Ordenans bys vykken yw dhe'n ARLODH; y fydh

a 6:9 *ynni:* Henn yw y'n oles usi war an alter.

b 6:12 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

kowlleskys. [23] Pub offryn greun a'n oferyas a vydh kowlleskys. Ny vydh dybrys.

An Offryn Pegh

[24] An ARLODH a gewsis orth Moyses ow leverel: [25] Kows orth Aron ha'y vebyon ow leverel: Hemm yw lagha an offryn pegh. Y'n tyller mayth yw ledhys an offryn leskys, y fydh an offryn pegh ledhys dherag an ARLODH. An moyha sans yw. [26] An oferyas neb a'n offryn rag pegh, a'n deber. Y fydh dybrys yn tyller sans, yn klos tylda an kuntelles. [27] Piw pynag a docchyo y gig a vydh sans, ha mars eus goos skollys war neb dillasen, ty a's golgh yn tyller sans. [28] Mes an lester a bri mayth yw bryjys ynno a vydh terrys; ha mars yw bryjys yn lester a vrons, y fydh skourys ha godroghys yn dowr. [29] Pub gorreydh yn-mysk an oferysi a'n deber. An moyha sans yw. [30] Mes ny vydh dybrys offryn pegh vyth mayth yw dres an goos anodho a-ji dhe dylda an kuntelles dhe wul dehwelyans y'n tyller sans. Leskys vydh y'n tan.

7 Hemm yw lagha an offryn kammweyth. An moyha sans yw. [2] Y'n tyller may ladhons an offryn leskys y ladhons an offryn kammweyth; hag ev a skoll an goos a-dro war an alter. [3] Ev a offryn oll an blonek anodho, an lost blonegek ha'n blonek a worher an pottys. [4] An dhiwloneth ha'n blonek usi warnedha ogas dhe'n tenwennow, ha stagell an avi gans an dhiwloneth, ev a's kemmer dhe-ves. [5] An oferyas a's lesk war an alter, offryn dre dan dhe'n ARLODH. Offryn kammweyth yw. [6] Pub gorreydh yn-mysk an oferysi a dheber anodho. Y fydh dybrys yn tyller sans. An moyha sans yw. [7] Kepar dell yw an offryn pegh, yndella yth yw an offryn kammweyth. Yma an keth lagha ragdha aga dew. An oferyas a wra dehwelyans dredha a's pyw. [8] Ha'n oferyas a offryn offryn leskys a-barth neb gour, kneus an offryn leskys a offrynnas a vydh ragdho ev y honan. [9] Pub offryn greun a vo pebys y'n forn, ha puptra a vo pareusys y'n badel-bobas po war an men-pobas a vydh rag an oferyas a wra an offryn. Ragdho ev y fydh. [10] Ha pub offryn

greun aral, kemyskys gans oyl po sygh, a vydh rag mebyon Aron oll, an eyl kepar ha'y gila.

An Offryn Kowethyans

11 Hemm yw lagha sakrifis an offrynnow kowethyans[a]
offrynnys dhe'n ARLODH. 12 Mara'n offryn avel grassyans, ev
a offryn gans sakrifis an grassyans tesennow rond a vara heb
goll kemyskys gans oyl, ha tesennow tanow a vara heb goll
urys gans oyl, ha tesennow rond a vleus fin kemyskys gans
oyl. 13 Gans sakrifis y offrynnow kowethyans rag grassyans ev
a offryn tesennow rond a vara gwrys gans goll. 14 Hag a'n re
na, ev a dhre onan dhyworth oll y offrynnow, offryn drehevys
dhe'n ARLODH; ev a vydh rag an oferyas a skoll goos an
offrynnow kowethyans. 15 An kig a'y sakrifis kowethyans rag
grassyans a vydh dybrys an keth jydh mayth yw offrynnys. Ny
as ev tra vyth anodho bys y'n myttin. 16 Mes mars yw sakrifis
y offryn der ambos po offryn bolonjedhek, y fydh dybrys an
keth jydh mayth offryn y sakrifis, ha'n jydh a'y wosa y fydh
dybrys an remenant anodho. 17 Mes y'n tressa dydh remenant
kig an sakrifis a vydh leskys dre dan. 18 Ha mars eus neppyth
a gig sakrifis y offrynnow kowethyans dybrys an tressa dydh,
ny vydh degemerys na ny vydh reknys dhe neb a'n offryn, ha
ny vydh reknys dhodho; avel offryn dhyworth neb a'n offryn.
Avlan vydh ha neb a'n deber a vydh kablus a'y gammweyth.

19 Ny vydh dybrys kig re dochyas neppyth avlan. Leskys
vydh dre dan. Mes an kig aral – pub den glan a yll dybri an kig
na. 20 Mes ev neb a dheber neppyth a gig sakrifis an offrynnow
kowethyans a byw an ARLODH, hag ev avlan, an den ma a vydh
treghys dhe-ves dhyworth y bobel. 21 Ha mar tocchyo nebonan
tra avlan pynag, kepar ha den a vo avlan po best avlan po
neppyth kasadow a vo avlan, ha dybri kig sakrifis an offrynnow
kowethyans a byw an ARLODH, an den na a vydh treghys dhe-
ves dhyworth y bobel.

---

a 7:11 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

Goos ha Blonek Difennys

22 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 23 Kows orth
mebyon Israel ow leverel: Na wrewgh hwi dybri blonek a sort
vyth, ojyon, davas, na gaver. 24 Blonek best a verow y honan
po yw skwardys gans bestes gwyls a yll bos usys yn neb fordh
aral mes ny wrewgh hwi y dhybri. 25 Rag piw pynag a dheppro
blonek best a veu offrynnys dre dan dhe'n ARLODH – neb a'n
deppro a vydh treghys dhe-ves dhyworth y bobel. 26 Ny wrewgh
hwi dybri goos vyth yn oll agas trigvaow, naneyl a edhen nag a
vest. 27 Piw pynag a dheppro neppyth a woos, an keth henna a
vydh treghys dhe-ves dhyworth y bobel.

An Rannow rag an Oferysi

28 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 29 Kows orth
mebyon Israel, ow leverel: Neb a offrynno sakrifis y offrynnow
kowethyans dhe'n ARLODH a dhre y ro dhe'n ARLODH a'n
sakrifis a'y offrynnow kowethyans. 30 Ev a dhre gans y
dhewdhorn y honan an offrynnow dre dan a'n ARLODH; ev a
dhre an blonek gans an vronn, dhe wevya an vronn avel offryn
gwevys dherag an ARLODH. 31 An oferyas a lesk an blonek war
an alter, mes an vronn a vydh dhe Aron ha'y vebyon. 32 Hwi
a re an vordhos dhyghow dhe'n oferyas avel offryn drehevys
dhyworth sakrifisow agas offrynnow kowethyans. 33 Yn-mysk
mebyon Aron, neb a offryn goos an offrynnow kowethyans
ha'n blonek a gemmer an vordhos dhyghow avel y rann. 34 Rag
my re gemeras bronn an offryn gwevys ha mordhos an offryn
drehevys dhyworth mebyon Israel, dhyworth sakrifisow aga
offrynnow kowethyans ha'ga ri dhe Aron an oferyas ha'y
vebyon der ordenans bys vykken dhyworth mebyon Israel.
35 Hemm yw rann Aron ha rann y vebyon a'n offrynnow dre
dan a'n ARLODH, y'n jydh may fons profys dhe servya an
ARLODH avel oferysi. 36 An ARLODH a erghis hemma dhe vos
res dhedha gans mebyon Israel y'n jydh may hwrug aga untya,
avel ordenans bys vykken dres aga henedhow.

37 Hemm yw lagha an offryn leskys, an offryn greun, an
offryn pegh, an offryn kammweyth, ha'n offryn urdhyans ha

sakrifis an offrynnow kowethyans. 38 An ARLODH a erghis
hemma dhe Moyses war venydh Sinay y'n jydh mayth erghis
dhe vebyon Israel may trollens aga offrynnow dhe'n ARLODH
yn gwylvos Sinay.

An Urdhyansow

8 An ARLODH a gewsis orth Moyses ow leverel, 2 Kemmer
Aron ha'y vebyon ganso ha'n dillas ha'n oyl untyans, ha
tarow rag an offryn pegh, ha dew hordh ha kanstellas a vara
heb goll; 3 ha kuntel oll an kuntelles war-barth orth daras tylda
an kuntelles. 4 Moyses a wrug dell erghis dhodho an ARLODH,
ha'n kuntelles a dheuth war-barth dhe dharas tylda an kuntelles.

5 Yn-medh Moyses dhe'n kuntelles, 'Hemm yw an pyth a
erghis an ARLODH may fe gwrys.' 6 Ena Moyses a dhros Aron
ha'y vebyon ha'ga golghi gans dowr. 7 Ev a'n gwiskas y'n bows
ha kelmi an grugys a-dro dhodho ha'y wiska y'n vantel ha
gorra an efod warnodho ha kelmi grugys an efod a-dro dhodho.
8 Ev a worras an lurik warnodho ha gorra ynno an Urim ha'n
Thummim. 9 Hag ev a worras an tulyfant war y benn ha war an
tulyfant war y dal ev a worras an vedalen owrek, an gurun sans,
dell erghis an ARLODH dhe Moyses.

10 Ena Moyses a gemeras oyl an untyans hag untya an
tabernakel ha puptra esa ynno ha'ga sanshe. 11 Ev a skollyas
rann anodho war an alter seythgweyth hag untya an alter hag
oll an lestri anodho, ha'n wolghell ha'y sel, dh'aga sanshe.
12 Hag ev a dhinewis rann a oyl an untyans war benn Aron
ha'y untya dh'y sanshe. 13 Ha Moyses a dhros mebyon Aron
ha'ga gwiska yn powsyow, ha'ga grugysa gans grugysyow pann
ha kelmi bondow penn warnedha, dell erghis an ARLODH dhe
Moyses.

Offrynnow Urdhyans

14 Ev a dhros an tarow rag an offryn pegh, hag Aron ha'y
vebyon a worras aga diwleuv war benn tarow an offryn pegh.
15 Hag ev a'n ladhas; ha Moyses a gemeras an goos ha'y worra
gans y vys war gern an alter a-dro ha purhe an alter ha dinewi

an goos war woles an alter, dhe wul dehwelyans warnodho.
16 Ev a gemeras an blonek esa war an pottys ha stagell an avi
ha'n dhiwloneth ha'ga blonek ha Moyses a's loskas war an alter.
17 Mes ev a gowlloskas an tarow, y gneus ha'y gig ha'y gawgh,
yn-mes a'n kamp, dell erghis an ARLODH dhe Moyses.

18 Ena ev a dhros hordh an offryn leskys, hag Aron ha'y
vebyon a worras aga diwleuv war benn an hordh. 19 Hag ev a'n
ladhas, ha Moyses a skollyas an goos war an alter a-dro. 20 Ev
a droghas an hordh yn temmyn ha Moyses a loskas an penn
ha'n temmyn ha'n soov. 21 Ev a wolghas an pottys ha'n garrow
yn dowr, ha Moyses a loskas an hordh dien war an alter avel
offryn leskys, sawer plegadow, offryn dre dan dhe'n ARLODH,
dell erghis an ARLODH dhe Moyses.

22 Ena ev a dhros an hordh aral, hordh an urdhyans, hag
Aron ha'y vebyon a worras aga diwleuv war benn an hordh.
23 Hag ev a'n ladhas, ha Moyses a gemeras rann a'n goos ha'y
worra war vin skovarn dhyghow Aron ha war veus y leuv
dhyghow ha war vys bras y droos dyghow. 24 Ena ev a dhros
mebyon Aron, ha Moyses a worras rann a'n goos war vin aga
skovarn dhyghow ha war veus aga leuv dhyghow ha war vys
bras aga throos dyghow, ha Moyses a skollyas an goos war an
alter a-dro. 25 Ev a gemeras an blonek ha'n lost blonegek, hag
oll an blonek war an pottys, ha stagell an avi ha'n dhiwloneth
ha'ga blonek ha'n vordhos dhyghow. 26 Hag yn-mes a'n ganstel
a vara heb goll esa dherag an ARLODH, ev a gemeras unn desen
rond a vara heb goll, hag unn desen rond a vara gwrys gans oyl,
hag unn desen danow, ha'ga gorra war an blonek ha war an
vordhos dhyghow. 27 Ev a worras puptra war dhiwleuv Aron ha
war dhiwleuv y vebyon, ha'ga gwevya dherag an ARLODH rag
offryn gwevys dherag an ARLODH. 28 Ena Moyses a's kemeras
dhyworth aga diwleuv ha'ga leski war an alter war an offryn
leskys. Offryn urdhyans veu, sawer plegadow, offryn dre dan
dhe'n ARLODH. 29 Ha Moyses a gemeras an vronn ha'y gwevya
avel offryn gwevys dherag an ARLODH. Rann Moyses ova a
hordh an urdhyans, dell erghis an ARLODH dhe Moyses.

30 Moyses a gemeras rann a oyl an untyans hag a'n goos esa
war an alter ha'y skollya war Aron ha war y dhillas, ha war y
vebyon ha war dhillas y vebyon ganso; hag ev a sanshas Aron,
ha'y dhillas, ha'y vebyon, ha dillas y vebyon ganso.

31 Hag yn-medh Moyses dhe Aron ha'y vebyon, 'Bryjyewgh
an kig orth daras tylda an kuntelles ha'y dhybri ena gans an
bara usi yn kanstel an offryn urdhyans, dell erghis vy, ow
leverel, "Aron ha'y vebyon a'n deber." 32 Ha'n pyth yw gesys
a'n kig ha'n bara, hwi a lesk gans tan. 33 Dres seyth dydh nyns
ewgh hwi yn-mes a dharas tylda an kuntelles erna vo kowlwrys
dedhyow agas urdhyans, rag dres seyth dydh ev a wra agas
urdhya. 34 Kepar dell wrug an jydh ma, yndella re erghis an
ARLODH, dhe wul dehwelyans ragowgh. 35 Ytho hwi a drig
orth daras tylda an kuntelles dydh ha nos dres seyth dydh, ha
gwitha charj an ARLODH ma na verwowgh, rag yndella yth yw
erghys dhymm.' 36 Ytho Aron ha'y vebyon a wrug puptra a veu
erghys dre leuv Moyses.

An Ethves Dydh wosa an Urdhyansow

9 An ethves dydh, Moyses a elwis Aron ha'y vebyon ha
henavogyon Israel. 2 Ev a leveris dhe Aron, 'Kemmer
leugh yowynk rag offryn pegh ha hordh rag offryn leskys, heb
namm aga dew, ha'ga offrynna dherag an ARLODH. 3 Ty a gews
orth mebyon Israel, ow leverel, "Kemmer bogh rag offryn
pegh, ha leugh hag on, unn bloodh aga oos ha heb namm, rag
offryn leskys. 4 Hag ynwedh ojyon ha hordh rag offrynnow
kowethyans[a] dhe sakrifia dherag an ARLODH, hag offryn greun
kemyskys gans oyl, rag hedhyw an ARLODH a omdhiskwedh
dhywgh."' 5 I a dhros an pyth a erghis Moyses dherag tylda
an kuntelles, hag oll an kuntelles a dheuth nes ha sevel dherag
an ARLODH. 6 Hag yn-medh Moyses, 'Hemm yw an pyth a
erghis an ARLODH may hwrellewgh, ha glori an ARLODH a wra
omdhiskwedhes dhywgh.' 7 Ena yn-medh Moyses dhe Aron,
'Ke bys y'n alter hag offryn dha offryn pegh, ha'th offryn leskys
ha gul dehwelyans a-barth dhis dha honan hag a-barth an bobel,

a 9:4 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

ha gwra offryn an bobel, ha gul dehwelyans ragdha, dell erghis an ARLODH.'

8 Ytho Aron a dheuth nes dhe'n alter ha ladha leugh an offryn
pegh o ragdho ev y honan. 9 Ha mebyon Aron a dhros an goos
dhodho hag ev a droghyas y vys y'n goos ha'y worra war gern
an alter ha dinewi an goos war woles an alter. 10 Mes ev a
loskas an blonek ha'n dhiwloneth ha stagell avi an offryn pegh
war an alter, dell erghis an ARLODH dhe Moyses. 11 Hag ev a
loskas an kig ha'n kneus yn-mes a'n kamp.

12 Ena ev a ladhas an offryn leskys; ha mebyon Aron a dhros
dhodho an goos, hag ev a'n skollyas war an alter a-dro. 13 Hag
i a dhros dhodho an offryn leskys ha'n temmyn anodho ha'n
penn, hag ev a's loskas war an alter. 14 Ev a wolghas an pottys
ha'n garrow ha'ga leski war an offryn leskys war an alter.

15 Wosa henna ev a dhros offryn an bobel, ha kemeres bogh
offryn pegh an bobel ha'y ladha ha'y offrynna rag pegh, kepar
ha'n kynsa. 16 Ev a dhros an offryn leskys ha'y offrynna war-
lergh an rewl. 17 Hag ev a dhros an offryn greun, ha kemeres
dornas anodho, ha'y leski war an alter, ryb offryn leskys an
myttin.

18 Ev a ladhas ynwedh an ojyon ha'n hordh rag sakrifis
offrynnow kowethyans, o a-barth an bobel; ha mebyon Aron
a dhros dhodho an goos, hag ev a'n skollyas war an alter a-dro,
19 ha blonek an ojyon ha'n hordh, – an lost blonegek, ha'n pyth
a worher an pottys, ha'n dhiwloneth ha stagell an avi. 20 I a
worras an blonek war an bronnow, hag ev a loskas an blonek
war an alter. 21 Hag Aron a wevyas an bronnow ha'n vordhos
dhyghow rag offryn gwevys dherag an ARLODH, dell erghis
Moyses.

Diskwedhyans Glori an ARLODH

22 Aron a dhrehevis y leuv troha'n bobel ha'ga benyga, ha
diyskynna dhyworth offrynna an offryn pegh ha'n offryn leskys
ha'n offrynnow kowethyans. 23 Moyses hag Aron eth a-berth
yn tylda an kuntelles ha dos yn-mes ha benyga an bobel, ha
glori an ARLODH a omdhiskwedhas dhe oll an bobel. 24 Ha tan

a dheuth yn-mes dhyworth an ARLODH ha kowlleski an offryn leskys ha'n blonek war an alter. Pan y'n gwelas oll an bobel, i a armas yn lowen ha kodha war aga fassow.

Nadab hag Abihu

10 Ena Nadab hag Abihu, mebyon Aron, a gemeras, pubonan, y enkyslester ha gorra tan ynno ha settya enkys warnodho hag offrynna tan astranj[a] dherag an ARLODH, na wrug ev erghi dhedha. [2] Ha tan eth yn-mes dhyworth an ARLODH ha'ga howlleski, hag i a verwis dherag an ARLODH. [3] Ena yn-medh Moyses dhe Aron, 'Hemm yw an pyth a gewsis an ARLODH anodho, ow leverel, "My a vydh sanshes der an re a dheu nes dhymm, ha my a vydh glorifiys dherag oll an bobel."' Hag Aron a dewis.

[4] Ha Moyses a elwis Mishael hag Elsafan, mebyon Uzziel, ewnter Aron, ha leverel dhedha, 'Dewgh nes, degewgh agas breder a-dhyworth an tyller sans, yn-mes a'n kamp.' [5] Ytho, i a dheuth nes ha'ga don, gwiskys yn aga fowsyow, yn-mes a'n kamp, dell leveris Moyses. [6] Hag yn-medh Moyses dhe Aron ha dhe Eleazar ha dhe Ithamar y vebyon, 'Na esewgh gols agas penn dhe gregi lows, na skwardya agas dillas, ma na wryllowgh hwi merwel, ha na dheffo sorr war oll an kuntelles, mes gesewgh agas breder, chi dien Israel, dhe ola drefen an loskvan re wrug an ARLODH. [7] Ha ny wrewgh hwi mos yn-mes dhyworth daras tylda an kuntelles, ma na verwowgh hwi; rag yma oyl untyans an ARLODH warnowgh.' Hag i a wrug warlergh ger Moyses.

[8] Ha'n ARLODH a gewsis orth Aron, ow leverel, [9] 'Na wrewgh hwi, naneyl ty na'th vebyon, eva gwin na korev pan entrowgh yn tylda an kuntelles, ma na verwowgh. Ordenans vydh bys vykken der agas henedhow, [10] dhe dhiscernya ynter an pyth yw sans ha'n pyth yw ansans, hag ynter an pyth yw avlan ha'n pyth yw glan; [11] ha dhe dhyski dhe vebyon Israel oll an ordenansow a leveris an ARLODH dhedha dre leuv Moyses.'

---

a 10:1 *astranj:* An styr yw ankler; martesen *estren,* po *heb awtorita.*

12 Moyses a leveris dhe Aron hag Eleazar hag Ithamar, y
vebyon a veu gesys: Kemerewgh an offryn greun yw gesys a'n
offrynnow dhe'n ARLODH dre dan ha'y dhybri heb goll ryb an
alter, rag an moyha sans yw. 13 Hwi a'n deber yn tyller sans
rag yth yw dha rann jy ha rann dha vebyon a'n sakrifisow dre
dan dhe'n ARLODH, rag yndella erghys yw dhymmo. 14 Ha hwi
a dheber an vronn wevys ha mordhos an offryn drehevys yn
tyller glan, ty ha'th vebyon ha'th vyrghes genes, rag yth yns
i dha rann jy ha rann dha vebyon, res dhyworth sakrifisow
offrynnow kowethyans[a] mebyon Israel. 15 I a dhre mordhos
an offryn drehevys ha'n vronn wevys gans an offrynnow a
vlonek gwrys dre dan, dhe wevya rag offryn gwevys dherag
an ARLODH, hag y fydh dhiso jy ha dhe'th vebyon genes avel
ordenans bys vykken, dell erghis an ARLODH.

16 Ena Moyses a hwilas a-dro dhe vogh an offryn pegh,
hag otta, leskys veu, ha serrys veu gans Eleazar hag Ithamar,
mebyon Aron o gesys, ow leverel, 17 'Prag na wrussowgh hwi
dybri an offryn pegh y'n tyller sans? Rag yth yw an moyha
sans, y feu res dhywgh dhe berthi kammweyth an kuntelles
ha gul dehwelyans ragdha dherag an ARLODH. 18 Otta, ny veu
an goos anodho dres a-ji dhe'n rann a-bervedh a'n tyller sans.
Y kodhvia dhywgh y dhybri y'n tyller sans, dell erghis vy.'
19 Yn-medh Aron dhe Moyses, 'Otta, hedhyw i re offrynnas
aga offryn pegh ha'ga offryn leskys dherag an ARLODH; mes
taklow avel henna re hwarva dhymmo vy. Mar kwrellen dybri
an offryn pegh hedhyw, a via ev kemeradow yn golok an
ARLODH?' 20 Pan glewas Moyses hemma, ev a veu pes da.

Bosow Glan hag Avlan

11 An ARLODH a gewsis orth Moyses hag Aron, ow
leverel dhedha, 2 Kewsewgh orth mebyon Israel, ow
leverel: An re ma yw an kreaturs a wrewgh hwi aga dybri yn-
mysk oll an bestes war an nor: 3 py pynag yw felsys y garn hag
a dhaskni, yn-mysk an bestes, henna hwi a dheber. 4 Byttegyns
ny dhebrowgh an re ma a'n re a dhaskni, po a's teves felsys aga

a 10:14 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

harn: an kowrvargh rag ev a dhaskni mes nyns yw felsys y garn; avlan dhywgh yw ev. [5] An hiraks, rag ev a dhaskni mes nyns eus karn felsys dhodho. Avlan dhywgh yw ev. [6] Ha'n skovarnek rag ev a dhaskni mes nyns eus karn felsys dhodho; avlan dhywgh yw ev. [7] Ha'n mogh, kynth eus karn felsys dhodho, ny dhaskni; avlan dhywgh yw ev. [8] Ny wrewgh hwi dybri aga hig, na tochya aga horf; avlan dhywgh yns i.

[9] An re ma hwi a dheber, a buptra eus y'n dowrow, py pynag a'n jeffo eskelli pysk po skans, y'n dowrow, y'n moryow hag yn avonyow. Hwi a dheber an re ma. [10] Hag oll an re nag eus dhedha nag eskelli pysk na skans, y'n moryow hag y'n avonyow, py pynag a hes y'n dowrow, ha puptra byw y'n dowrow: pyth kasadow yns dhywgh. [11] I a vydh pyth kasadow dhywgh; ny wrewgh hwi dybri a'ga hig, ha hwi a syns aga horfow dhe vos pyth kasadow. [12] Py pynag na'n jeffo eskelli pysk na skans y'n dowrow, henn yw pyth kasadow dhywgh.

[13] Ha'n re ma a vydh pyth kasadow dhywgh yn-mysk an ydhyn. Ny vedhons dybrys; pyth kasadow yns i: an er, an vultur barvek ha'n bargos, [14] an skowl rudh, ha'n skowl du a bub eghen, [15] pub marghvran a bub eghen, [16] an strus, an oula-skrija, an wolan, ha falghunes a bub eghen, [17] an oula byghan, an vorvran, ha'n ibis, [18] an oula kornek, an pelikan, ha'n vultur, [19] an hwibon, kerghydhyon a bub eghen, an houpou, ha'n ughsommys.

[20] Puptra owth hesya hag ow neyja hag a bedrevan war beswar troos yw pyth kasadow dhywgh. [21] Byttegyns, hwi a yll dybri puptra owth hesya hag ow neyja hag a bedrevan war beswar troos, a'n jeves garrow a-ugh y dreys may hyll lemmel war an dor. [22] A'n re ma, hwi a yll dybri: an lokust a bub eghen, ha'n lokust blogh a bub eghen, ha'n gryll a bub eghen, ha'n kulyek reden a bub eghen. [23] Mes puptra aral owth hesya hag ow neyja hag a bedrevan, ha dhodho peswar troos, yw pyth kasadow dhywgh.

[24] Der an re ma hwi a vydh avlan: neb a docchyo korf onan anedha a vydh avlan bys y'n gorthugher. [25] Ha nebonan a

dhokko korf onan anedha a wra golghi y dhillas ha bos avlan bys y'n gorthugher. [26] Korf pub best mayth yw rynnys y garn, mes nag yw y garn felsys yn tien, ha na dhaskni, yw avlan dhywgh. Pubonan a'n toch a vydh avlan. [27] Ha py pynag a gertho war y bawyow, yn-mysk pub best a gerdh war beswar troos, avlan yns dhywgh. Piw pynag a docchyo aga horf a vydh avlan bys y'n gorthugher. [28] Ha neb a dhokko an korf anedha a wolgh y dhillas ha bos avlan bys y'n gorthugher. Avlan yns dhywgh.

[29] An re ma yw avlan dhywgh hwi yn-mysk kreaturs owth hesya, a hes war an dor: an konna gwynn, ha'n logosen ha'n bedrevan veur a bub eghen, [30] ha'n gecko ha'n bedrevan vrygh, ha'n bedrevan, ha'n bedrevan dewes ha'n kamilion. [31] Avlan dhywgh yw an re ma yn-mysk oll an re a hes; piw pynag a's tocchyo hag i marow a vydh avlan bys y'n gorthugher. [32] Ha py pynag may kodh nebonan anedha warnodho hag ev marow, a vydh avlan, kyn fo lester prenn, po dillas po kneus po sagh. Py lester pynag a vo mayth yw ober gwrys ynno a dal bos gorrys yn dowr hag y fydh avlan bys y'n gorthugher. Ena y fydh glan. [33] Pub lester a bri may kodh ynno neppyth anedha, a vydh avlan. Py pynag a vo ynno a vydh avlan, ha hwi a'n terr. [34] Pub boos a yll bos dybrys, ha warnodho dowr avlan a godh a vydh avlan, ha pub lin a vo evys dhyworth lester a'n par ma a vydh avlan. [35] Ha puptra, kodhys warnedhi aga horfow, a vydh avlan, forn po fornigell kyn fo. Hi a vydh terrys, rag avlan yw, hag avlan vydh dhywgh. [36] Byttegyns, fenten po puth mayth yw dowr kreunys ynno a vydh glan, mes an pyth a doch aga horfow a vydh avlan. [37] Ha mar kodh rann a'ga horfow war has dhe vos hesys, glan yw; [38] mes mar pydh dowr gorrys war an has ha mar kodh rann a'ga horf warnodho, avlan yw dhywgh.

[39] Mar merow neb best a yllowgh dybri, neb a dheppro rann a'y gorf a vydh avlan bys y'n gorthugher. [40] Neb a dheppro an korf a wolgh y dhillas ha bos avlan bys y'n gorthugher; ha neb a dhokko y gorf a wolgh y dhillas ha bos avlan bys y'n gorthugher.

41 Pub kreatur a hes war an dor yw pyth kasadow. Ny vydh
dybrys. 42 Py pynag a wayo a-dro war y dorr, ha py pynag a
wayo war beswar troos po mayth eus dhodho treys pals, oll an
kreaturs a hes war an dor: ny wrewgh hwi dybri an re ma, rag
pyth kasadow yns i. 43 Ny wrewgh hwi agas honan dhe vos pyth
kasadow gans kreatur vyth a hes; na ny wrewgh hwi agas honan
avlan gansa, ma na vowgh hwi defolys dredha. 44 Rag my yw an
ARLODH agas Duw. Ytho omsanshewgh, ha bedhewgh sans, rag
sans ov vy. Ny wrewgh hwi omdhefolya gans kreatur vytholl
a hes, ow kramya war an dor. 45 Rag my yw an ARLODH a'gas
dros yn-mes a bow Ejyp, dhe vos agas Duw; ytho bedhewgh
sans, rag sans ov vy.

46 Hemm yw lagha an bestes ha'n ydhyn ha pub kreatur byw
a wayo y'n dowrow ha pub kreatur a hes war an dor, 47 dhe
dhiscernya ynter an avlan ha'n glan, hag ynter an kreatur a yll
bos dybrys ha'n kreatur na yll bos dybrys.

Purheans wosa Gwelivos

12 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel:
2 Kows orth mebyon Israel, ow leverel: Mar kwra
benyn koncevya has ha dinythi flogh gorow, hi a vydh avlan
seyth dydh; kepar hag yn dedhyow hy amseryow misyek
y fydh hi avlan. 3 Y'n ethves dydh y fydh trodreghys kig y
gudhgen. 4 Hi a wra pesya tredhek dydh warn ugens yn goos hy
glanheans. Ny doch hi tra vyth sans na dos a-berth y'n sentri
erna vo kowlwrys dedhyow hy glanheans. 5 Mes mar kwra hi
dinythi flogh benow, avlan vydh hi diw seythen kepar hag yn
hy amseryow misyek, ha hi a bes hwegh dydh ha tri ugens yn
goos hy glanheans.

6 Pan vo kowlwrys dedhyow hy glanheans rag mab po
rag myrgh, hi a dhre on a unn bloodh rag offryn leskys, ha
kolom yowynk po turen rag offryn pegh bys yn daras tylda an
kuntelles, dhe'n oferyas. 7 Ev a's offryn dherag an ARLODH ha
gul dehwelyans rygdhi, ha hi a vydh glanhes a fenten hy goos.
Hemm yw an lagha rygdhi hi neb re dhinythis gorreydh po
benynreydh. 8 Mar nyns eus yn hy leuv pygans lowr rag on, hi a

dhre diw duren po diw golom yowynk, an eyl rag offryn leskys
ha'y ben rag offryn pegh, ha'n oferyas a wra dehwelyans rygdhi,
ha hi a vydh glan.

Lovryjyon

13 An ARLODH a gewsis orth Moyses hag Aron, ow
leverel, [2] Pan eus dhe dhen bothen po krammen po
namm gwynn war gneus y gig, kepar ha'n pla a lovryjyon, ev
a vydh dres dhe Aron an oferyas po dhe onan a'y vebyon, an
oferysi, [3] ha'n oferyas a hwither an dises war gneus an kig; ha
mars yw gyllys gwynn an blew y'n pla, ha mar kyllir gweles
bos an pla downa es kneus an kig, pla lovryjyon yw, ha'n
oferyas a'n hwither ha desta y vos avlan. [4] Mars yw an namm
yn kneus y gig gwynn ha mar kyllir gweles nag yw downa es
an kneus, ha nyns yw an blew gyllys gwynn, keas mes a wra
an oferyas an den plagys seyth dydh. [5] An seythves dydh an
oferyas a'n hwither, ha mar kwel an pla dhe vos heb chanj, ha
nag yw an pla omlesys y'n kneus, an oferyas a'n ke mes seyth
dydh moy. [6] An oferyas a'n hwither arta an seythves dydh, ha
mars yw gyllys tewal an pla, ha ny wrug an pla lesa y'n kig, an
oferyas a dhest y vos glan. Nyns yw marnas krammen, hag ev
a wolgh y dhillas ha bos glan. [7] Mes mar omles an grammen
y'n kneus wosa y vos gwelys gans an oferyas rag y lanheans, ev
a vydh gwelys arta gans an oferyas. [8] An oferyas a'n hwither,
ha mars yw an grammen lesys y'n kneus, an oferyas a dhest y
vos avlan. Lovryjyon yw.

[9] Pan eus pla lovryjyon yn den, ev a vydh dres dhe'n oferyas.
[10] Ha'n oferyas a'n hwither, ha mars yw bothen wynn y'n kneus,
a janjyas an blew dhe wynn, ha mars eus kig byw y'n vothen,
[11] lovryjyon koth yw yn kneus y gig, ha'n oferyas a dhest y
vos avlan, ha ny wra ev y geas mes, rag avlan yw. [12] Mes mar
omles an lovryjyon y'n kneus ha gorheri yn tien kneus an den
plagys, a'y benn bys yn y droos, ple pynag may firro an oferyas,
[13] an oferyas a hwither, ha mar kwrug an lovryjyon kudha oll y
gig, ev a dhest an den gans an pla dhe vos glan; oll yw chanjys
dhe wynn. Glan yw. [14] Mes pan omdhiskwa kig byw, ev a vydh

avlan. [15] Ha'n oferyas a hwither an kig byw ha desta ev dhe vos avlan. Avlan yw an kig heb kneus. Lovryjyon yw. [16] Mar treyl an kig byw arta ha chanjya dhe wynn, ev a dheu arta dhe'n oferyas, [17] ha'n oferyas a'n hwither, ha mars yw an pla chanjys dhe wynn, an oferyas a dhest y vos glan neb a'n jeves an pla. Glan yw.

[18] Pan eus gwennen y'n kneus re beu yaghhes, [19] ha bothen wynn po namm gwynnrudh yn tyller an wennen, y fydh diskwedhys dhe'n oferyas. [20] An oferyas a hwither, ha mar hevel y vos downa y'n kig es an kneus ha bos an blew ynno gyllys gwynn, an oferyas a dhest y vos avlan. Pla lovryjyon yw terdhys yn-mes a'n wennen. [21] Mes mar hwither an oferyas ha nyns eus blew gwynn ynno ha nyns yw downa es an kneus, mes nebes tewal, an oferyas a wra y geas mes seyth dydh; [22] ha mar omles meur y'n kneus, an oferyas a dhest y vos avlan. Pla yw. [23] Mes mar korta an namm gwynn yn y le heb omlesa, kreythen an wennen yw, ha'n oferyas a dhest y vos glan.

[24] Po pan vo kneus an kig leskys gans tan, ha kig byw an losk a dheu ha bos namm gwynnrudh po gwynn, [25] an oferyas a'n hwither, ha mars yw gyllys gwynn an blew y'n namm, hag yth hevel bos downa es an kneus, lovryjyon yw, terdhys yn-mes a'n kig leskys. Ytho an oferyas a dhest y vos avlan. Pla lovryjyon yw. [26] Mes mara'n hwither an oferyas ha nyns eus blew gwynn y'n namm, ha nyns yw downa es an kneus aral, mes nebes diliw, an oferyas a wra y geas mes seyth dydh, [27] ha'n oferyas a'n hwither an seythves dydh; mars yw omlesys meur y'n kneus, an oferyas a dhest y vos avlan. Pla lovryjyon yw. [28] Mes mar korta an namm yn y le heb omlesa y'n kneus, mes bos nebes diliw, bothen an losk yw, ha'n oferyas a dhest y vos glan, rag kreythen a'n losk yw.

[29] Gour po benyn, mars eus dhedha pla y'n penn po y'n varv, [30] an oferyas a hwither an pla, ha mar hevel bos downa es an kneus ha mars eus ynno blewen velynrudh tanow, an oferyas a dhest y vos avlan. Trosken yw, lovryjyon war an penn po an varv. [31] Ha mar hwither an oferyas pla an drosken ha ny

hevel bos downa es an kneus ha nyns eus ynno blew du, an oferyas a ge an den plagys gans an drosken seyth dydh. [32] Ha'n seythves dydh an oferyas a hwither an pla ha mar nyns yw an drosken omlesys ha nyns eus ynno blew melyn, ha ny hevel bos an drosken downa es an kneus, [33] ev a omdhivarv, mes ny dhivarv an drosken, ha'n oferyas a ge neb a'n jeves an drosken seyth dydh moy; [34] ha'n seythves dydh an oferyas a hwither an drosken ha mar ny omlesas an drosken y'n kneus, ha ny hevel bos downa es an kneus, an oferyas a dhest y vos glan, hag ev a wolgh y dhillas ha bos glan. [35] Mes mar omles an drosken yn feur y'n kneus wosa y vos glanhes, [36] an oferyas a'n hwither, ha mars yw an drosken omlesys y'n kneus, ny hwila an oferyas blew melyn. Avlan yw. [37] Mes mar hevel dhodho na wrug an drosken chanjya ha mars eus blew du tevys ynno, yaghhes yw an drosken. Glan yw; ha'n oferyas a dhest y vos glan.

[38] Mars eus dhe wour po benyn nammow war gneus aga hig, nammow gwynn [39] an oferyas a hwither, ha mars yw an nammow diliw, namm brygh dhidhregynnus usi ow tevi y'n kneus. Glan yw.

[40] Gour, kodhys y wols dhyworth y benn, yw blogh, mes glan yw. [41] Ha mars yw y wols kodhys dhyworth an tu a-rag a'y benn, blogh yw y dal, mes glan yw. [42] Mes mars eus gwennen wynnrudh war y benn blogh po y dal vlogh, lovryjyon yw terdhys yn-mes a'y benn blogh po y dal vlogh. [43] An oferyas a'n hwither, ha mars yw gwynnrudh bothen an wennen war y benn blogh po y dal vlogh, gans an semlans a lovryjyon war gneus an kig, [44] gour lovrek yw. Avlan yw. An oferyas a dhest y vos avlan dres eghen. Yma y bla war y benn.

[45] An klavorek hag ynno an pla, y dhillas a vydh skwardys, ha gols y benn a vydh ow kregi lows, hag ev a gudh y vinvlew ha kria 'Avlan! Avlan!' [46] Oll an dedhyow may ma an pla warnodho, y fydh avlan. Avlan yw; ev a drig y honan. A-ves dhe'n kamp y fydh y drigva.

Lovryjyon y'n Dillas

47 Dillasen may ma ynni pla lovryjyon, dillasen a wlan po
dillasen a lien kyn fo, 48 y'n steuv po y'n anwi, a lien po a wlan,
yn ledher po neppyth gwrys a ledher, 49 ha mars yw gwyrdh
po rudhik an pla y'n dillas po y'n ledher, y'n steuv po y'n anwi,
po yn neppyth gwrys a gneus, pla lovryjyon yw, hag y fydh
diskwedhys dhe'n oferyas. 50 An oferyas a hwither an pla, ha
keas an dra may ma an pla warnodho seyth dydh; 51 ena ev a
hwither an pla an seythves dydh. Mars yw an pla omlesys y'n
dillas, y'n steuv po y'n anwi, po y'n ledher po yn neppyth gwrys
a ledher, lovryjyon plagus yw. Avlan yw. 52 Ytho ev a lesk an
dillas, steuv po anwi, gwlan po lien, po neppyth a ledher, le
may ma an pla, rag lovryjyon plagus yw. Y fydh leskys y'n tan.

53 Mes mar hwither an oferyas, ha ny wrug an pla omlesa
y'n dillas, nag y'n steuv nag y'n anwi nag yn tra vyth gwrys a
ledher, 54 an oferyas a ergh may fo golghys an dra may ma an
pla warnodho, hag ev a'n ke seyth dydh moy. 55 Ena an oferyas
a hwither an pla wosa y vos golghys, ha mar ny wrug an pla
chanjya y semlans ha ny wrug an pla omlesa, avlan yw. Ty a'n
lesk y'n tan. Poder yw, war an keyn po war an tu a-rag kyn fo.

56 Mar hwither an oferyas ha mars yw an pla diliw wosa bos
golghys, ev a'n skward yn-mes a'n dillas po yn-mes a'n kneus
po yn-mes a'n steuv po a'n anwi, 57 ena mar omdhiskwa hwath
y'n dillas, po y'n steuv po y'n anwi, po yn neppyth a ledher, pla
owth omlesa yw; ty a lesk gans tan an dra may ma an pla ynno.
58 Ha'n dillas, po steuv po anwi, po pyth a ledher, a wredh y
wolghi, mars yw an pla diberthys dhyworto, a vydh golghys an
eyl torn, ha glan vydh.

59 Hemm yw an lagha rag an pla a lovryjyon yn dillas a wlan
po lien, po y'n steuv po y'n anwi, po neppyth a ledher, dhe
dhesta mars yw glan po avlan.

Glanheans wosa Lovryjyon

14 An Arlodh a gewsis orth Moyses, ow leverel:
2 Hemma a vydh lagha an klavorek y'n jydh mayth
yw glanhes. Ev a vydh dres dhe'n oferyas; 3 an oferyas a wra

mos yn-mes a'n kamp, ha'n oferyas a'n hwither; mars yw an
pla a lovryjyon yaghhes y'n klavorek, [4] an oferyas a ergh may
fo dres rag neb a dal bos glanhes: diw edhen vyw ha glan,
prenn sedres, pann kogh ha hyssop. [5] An oferyas a ergh may
fo ledhys onan an ydhyn yn lester a bri a-ugh dowr ow resek.
[6] Ev a gemmer an edhen vyw ha'n prenn sedres ha'n pann kogh
ha'n hyssop, ha troghya an re ma ha'n edhen vyw yn goos an
edhen a veu ledhys a-ugh an dowr ow resek. [7] Ev a'n stifell
seythgweyth war neb a dal bos glanhes ha desta y vos glan, ha
delivra an edhen vyw dhe wari y'n gwel gwastas. [8] Ha neb a dal
bos glanhes a wolgh y dhillas ha treghi dhe-ves oll y vlew hag
omwolghi yn dowr may fo glan; ha wosa henna ev a dheu a-ji
dhe'n kamp, mes ev a worta mes a'y dylda seyth dydh. [9] An
seythves dydh ev a dregh oll y vlew: y benn ha'y varv ha'y
dhewabrans, ev a dregh oll y vlew. Ena ev a wolgh y dhillas, ha
badhya y gig yn dowr, hag ev a vydh glan.

Sakrifisow Glanheans

[10] An ethves dydh ev a gemmer dew on heb namm hag unn
ones, unn bloodh hy oos, heb namm, ha teyr degves rann a
efa a vleus fin kemyskys gans oyl rag offryn greun, hag unn
log[a] a oyl. [11] An oferyas neb a'n glanha a worr an gour dhe
vos glanhes ha'n taklow na dherag an ARLODH orth daras tylda
an kuntelles. [12] An oferyas a gemmer onan a'n eyn gorow ha'y
offrynna rag offryn kammweyth, ha'n log a oyl, ha'ga gwevya
rag offryn gwevys dherag an ARLODH. [13] Ev a ladh an on y'n
tyller may ladh an offryn pegh ha'n offryn leskys, y'n tyller
sans; kepar dell yw an offryn pegh rag an oferyas, yndelma
yw an offryn kammweyth; an moyha sans yw. [14] An oferyas a
gemmer rann a woos an offryn kammweyth, ha'n oferyas a'n
gorr war vin skovarn dhyghow a'n huni a dal bos glanhes, ha
war veus y leuv dhyghow, ha war vys bras y droos dyghow.
[15] Ena an oferyas a gemmer rann a'n log a oyl ha'y dhinewi yn
palv y leuv gledh y honan, [16] ha'n oferyas a drogh y vys dyghow
y'n oyl usi yn y balv gledh ha stifella rann a'n oyl gans y vys

a 14:10 *log:* A-dro dhe 0.3 liter.

seythgweyth dherag an ARLODH. 17 Ena an oferyas a worr rann
a remenant an oyl usi yn y balv war vin skovarn dhyghow a'n
huni a dal bos glanhes, ha war veus y leuv dhyghow, ha war vys
bras y droos dyghow, war woos an offryn kammweyth. 18 An
oferyas a worr remenant an oyl usi yn y balv war benn a'n
huni a dal bos glanhes; ha'n oferyas a wra dehwelyans ragdho
dherag an ARLODH. 19 An oferyas a offryn an offryn pegh ha
gul dehwelyans rag neb a dal bos glanhes a'y avlander, ha wosa
henna, ev a ladh an offryn leskys. 20 An oferyas a offryn an
offryn leskys ha'n offryn greun war an alter, ha'n oferyas a wra
dehwelyans ragdho, hag ev a vydh glan.

21 Mes mars yw boghosek ha nyns eus yn y leuv pygans
lowr dhe gavos kemmys, ev a gemmer unn on rag offryn
kammweyth dhe vos gwevys, dhe wul dehwelyans ragdho, hag
unn degves rann a efa a vleus fin kemyskys gans oyl rag offryn
greun, ha log oyl; 22 ha diw duren po diw golom yowynk, par
dell eus yn y leuv pygans lowr, ha'n eyl anedha a vydh offryn
pegh ha'y ben offryn leskys. 23 Ev a's dre an ethves dydh rag y
lanheans dhe'n oferyas, bys yn daras tylda an kuntelles, dherag
an ARLODH; 24 ha'n oferyas a gemmer on an offryn kammweyth
ha'n log a oyl, ha'n oferyas a's gwev rag offryn gwevys dherag
an ARLODH. 25 Ev a ladh on an offryn kammweyth, ha'n oferyas
a gemmer rann a woos an offryn kammweyth ha'y worra war
vin skovarn dhyghow a'n huni a dal bos glanhes, ha war veus
y leuv dhyghow, ha war veus y droos dyghow. 26 An oferyas
a dhinwa rann a'n oyl yn palv y leuv gledh y honan; 27 ha'n
oferyas a stifell rann a'n oyl usi yn y palv gledh gans bys y leuv
dhyghow seythgweyth dherag an ARLODH; 28 an oferyas a worr
rann a'n oyl usi yn y balv war vin skovarn dhyghow a'n huni
a dal bos glanhes, ha war veus y leuv dhyghow, ha war vys
bras y droos dyghow, y'n tyller may feu gorrys goos an offryn
kammweyth. 29 Ena an oferyas a worr remenant an oyl usi yn y
balv war benn a'n huni a dal bos glanhes, dhe wul dehwelyans
ragdho dherag an ARLODH. 30 Ev a offryn onan a'n turennow po
a'n kelemmi yowynk, par dell eus yn y leuv pygans lowr dh'aga
havos, 31 an eyl rag offryn pegh ha'y ben rag offryn leskys, gans

an offryn greun, ha'n oferyas a wra dehwelyans rag neb a dal bos glanhes dherag an ARLODH. [32] Hemm yw an lagha rag neb a'n jeves ynno pla lovryjyon, neb nag eus yn y leuv pygans lowr rag y lanheans.

Lovryjyon yn Chiow

[33] An ARLODH a gewsis orth Moyses hag Aron ow leverel, [34] Pan dhyffowgh a-ji dhe bow Kanan, a rov dhywgh rag perghenogeth, ha pan worriv pla lovryjyon yn neb chi yn tir dha berghenogeth, [35] ha perghennek an chi a dheu ha leverel dhe'n oferyas, 'Yth hevel dhymm bos kepar ha pan ve pla y'n chi,' [36] ena an oferyas a ergh may fo an chi gwakhes kyns es an oferyas dhe entra ynno dhe weles an pla, na vo puptra y'n chi deklarys avlan; ha wosa henna, an oferyas a enter ynno dhe hwithra an chi. [37] Ev a hwither an pla, ha mars yw an pla yn parosyow an chi gans ribinow kow, gwerik po rudhik, a hevel bos downa es enep an paros, [38] an oferyas a yn-mes a'n chi dhe dharas an chi ha degea an chi seyth dydh. [39] An oferyas a dheu arta an seythves dydh ha hwithra, ha mars yw an pla omlesys yn parosyow an chi, [40] an oferyas a ergh may fo an veyn hag ynna an pla kemerys dhe-ves ha tewlys yn tyller avlan mes a'n cita. [41] Ev a wra dhe'n chi bos krevys a-ji oll a-dro, ha'n doust yw krevys dhe-ves a vydh tewlys yn tyller avlan mes a'n cita; [42] hag i a gemmer meyn erel ha'ga gorra yn le an veyn na, hag ev a gemmer plaster nowydh ha plastra an chi.

[43] Mar teu an pla arta hag omdhiskwedhes y'n chi wosa bos an veyn kemerys dhe-ves, ha wosa bos an chi krevys ha plastrys, [44] an oferyas a dheu ha hwithra, ha mars yw an pla omlesys y'n chi, lovryjyon plagus yw ev y'n chi. Avlan yw. [45] Ev a derr an chi, an veyn ha'n prennyer anodho hag oll an plaster y'n chi, ha'ga don yn-mes a'n cita dhe dyller avlan. [46] Nebonan a dheu a-berth y'n chi hag ev deges a vydh avlan bys y'n gorthugher; [47] ha neb a gosk y'n chi po dybri y'n chi a wolgh y dhillas.

[48] Mes mar teu an oferyas a-bervedh ha'y hwithra ha ny wrug an pla omlesa y'n chi wosa an chi dhe vos plastrys, an oferyas a dhest bos an chi glan, rag yaghhes yw an pla. [49] Rag glanhe an

chi ev a gemmer diw edhen ha prenn sedres ha pann kogh ha hyssop. 50 Ev a ladh onan an ydhyn yn lester a bri a-ugh dowr ow resek. 51 Ena ev a gemmer an prenn sedres, an hyssop, an pann kogh, ha'n edhen vyw, ha'ga throghya yn goos an edhen ledhys hag y'n dowr ow resek, ha stifella seythgweyth war an chi. 52 Hag ev a lanha an chi gans goos an edhen, an dowr ow resek, an edhen vyw, an prenn sedres, an hyssop, ha'n pann kogh. 53 Ev a dhelirv an edhen vyw yn-mes a'n cita y'n gwel gwastas, ha gul dehwelyans rag an chi, ha glan vydh.

54 Hemm yw an lagha rag pla lovryjyon a bub eghen ha rag trosken, 55 ha rag lovryjyon dillas ha chi, 56 ha rag bothen ha rag krammen ha rag namm gwynn, 57 dhe dhyski pan yw avlan ha pan yw glan. Hemm yw an lagha a lovryjyon.

Sygeransow Avlan

15 An Arlodh a gewsis orth Moyses hag Aron, ow leverel: 2 Kewsewgh orth mebyon Israel ha leverel dhedha, Pub gour mayth eus sygerans a'y gorf, avlan yw y sygerans. 3 Hemm yw y avlander drefen y sygerans: mar teu an sygerans a'y gorf, po mars yw y gorf stoppys a sygera, y avlander yw. 4 Avlan yw pub gweli may hwrowedh warnodho neb a'n jeves an sygerans, ha puptra mayth esedh ev warnodho yw avlan. 5 Piw pynag a docchyo y weli a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr ha pesya avlan bys y'n gorthugher. 6 Neb a esettho war neb tra mayth esedhas warnodho neb a'n jeves an sygerans a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr, ha pesya avlan bys y'n gorthugher. 7 Neb a docchyo an kig anodho ev neb a'n jeves an sygerans a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr ha pesya avlan bys y'n gorthugher. 8 Mar trew neb a'n jeves an sygerans war nebonan yw glan, ev a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr ha pesya avlan bys y'n gorthugher. 9 Pub diber a varghokko warnodho ev neb a'n jeves an sygerans a vydh avlan. 10 Piw pynag a docchyo neppyth esa yn-danno a vydh avlan bys y'n gorthugher; hag ev neb a dheg an taklow na a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr ha pesya avlan bys y'n gorthugher. 11 Piw pynag a wrello ev neb a'n jeves an sygerans

y dochya, ha ny wolghas y dhiwleuv yn dowr, a wolgh y dhillas, hag omvadhya yn dowr, ha pesya avlan bys y'n gorthugher. [12] Lester a bri a veu tochys gans neb a'n jeves an sygerans a vydh terrys; ha pub lester a brenn a vydh golghys yn dowr.

[13] Pan vo ev neb a'n jeves sygerans glanhes a'y sygerans, ev a niver dh'y honan seyth dydh rag y lanheans, ha golghi y dhillas, ha badhya y gig yn dowr ow resek, hag ev a vydh glan. [14] An ethves dydh ev a gemmer diw duren po diw golom yowynk ha dos dherag an ARLODH bys yn daras tylda an kuntelles ha'ga ri dhe'n oferyas. [15] An oferyas a's offryn, an eyl rag offryn pegh ha'y ben rag offryn leskys, ha'n oferyas a wra dehwelyans ragdho dherag an ARLODH rag y sygerans.

[16] Mars eus skityans has dhe neb gour, ev a wolgh oll y gorf yn dowr, ha pesya avlan bys y'n gorthugher. [17] Pub dillas ha pub kneus ha warnodho has, a vydh golghys gans dowr, ha pesya avlan bys y'n gorthugher. [18] Mar krowedh gour gans benyn, hag y fydh skityans has, i a omwolgh aga dew yn dowr ha pesya avlan bys y'n gorthugher.

[19] Benyn mars eus dhedhi sygerans goos a'y horf, hi a vydh diberthys seyth dydh, ha piw pynag a's tocchyo a vydh avlan bys y'n gorthugher. [20] Puptra may hwrowedh warnodho pan yw diberthys a vydh avlan; ha puptra mayth esedh warnodho a vydh avlan. [21] Piw pynag a docchyo hy gweli a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr, ha pesya avlan bys y'n gorthugher. [22] Piw pynag a docchyo neppyth mayth esedhas warnodho a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr, ha pesya avlan bys y'n gorthugher. [23] Mars usi war hy gweli po neppyth mayth esedh warnodho, pan y'n toch, avlan vydh bys y'n gorthugher. [24] Mar krowedh neb gour gensi ha goos a'y amseryow a'n toch, avlan vydh seyth dydh; ha pub gweli may hwrowedh warnodho a vydh avlan.

[25] Mars eus dhe venyn sygerans goos lies dydh yn-mes a dermyn hy amseryow, po mar pes an sygerans dres termyn hy amseryow, oll an dedhyow a'n sygerans avlan a vydh kepar ha dedhyow hy amseryow; hi a vydh avlan. [26] Pub gweli may

hwrowedh warnodho dedhyow oll hy sygerans a vydh dhedhi kepar ha gweli hy amseryow; ha py pynag mayth esettho warnodho a vydh avlan, kepar hag yn avlander hy amseryow. 27 Piw pynag a docchyo an taklow na a vydh avlan, ha golghi y dhillas hag omvadhya yn dowr, ha pesya avlan bys y'n gorthugher. 28 Mars yw glanhes a'y sygerans, hi a niver dhedhi seyth dydh, ha wosa henna hi a vydh glan. 29 An ethves dydh hi a gemmer diw duren po diw golom yowynk ha'ga dri dhe'n oferyas, dhe dharas tylda an kuntelles. 30 An oferyas a offryn an eyl rag offryn pegh ha'y ben rag offryn leskys, ha'n oferyas a wra dehwelyans rygdhi dherag an ARLODH, rag dyllans hy avlander.

31 Yndella hwi a dhiberth mebyon Israel dhyworth aga avlander, ma na varwons yn aga avlander drefen defolya ow thabernakel usi yn aga mysk.

32 Hemm yw an lagha rag neb a'n jeves sygerans, ha ragdho ev mayth eus skityans has dhyworto, dredho mayth yw avlan; 33 ha rag an venyn yw klav drefen hy amseryow; rag keniver a'n jeves sygerans, gorreydh po benynreydh, ha rag gour a wrowedh gans benyn avlan.

Dy'gol an Dehwelyans

16 An ARLODH a gewsis orth Moyses wosa mernans dew vab Aron, pan wrussons offryn dherag an ARLODH, ha merwel. 2 Yn-medh an ARLODH dhe Moyses, Lavar dhe Aron dha vroder na dheffo pub eur oll a-berth y'n tyller sans a-ji dhe'n vayl dherag an dregeredhva usi war an argh, ma na varwo, rag my a vynn omdhiskwedhes y'n gomolen war an dregeredhva. 3 Mes yndella y teu Aron a-ji dhe'n tyller sans: gans tarow yowynk rag offryn pegh ha hordh rag offryn leskys. 4 Ev a wisk an bows sans a lien ha'n lavrek a lien war y gorf, hag omwrugysa gans grugys a lien a-dro dhodho, ha maylya tulyfant a lien a-dro dh'y benn; an re ma yw dillas sans. Ev a wolgh y gorf yn dowr hag ena aga gwiska. 5 Hag ev a gemmer dew vogh dhyworth kuntelles mebyon Israel rag offryn pegh hag unn hordh rag offryn leskys.

6 Aron a offryn tarow an offryn pegh ragdho ev y honan,
ha gul dehwelyans ragdho ev ha rag y ji. 7 Ev a gemmer an
dhew vogh ha'ga settya dherag an ARLODH orth daras tylda
an kuntelles. 8 Aron a dewl prenn war an dhew vogh, unn
prenn a-barth an ARLODH, ha'n prenn aral a-barth an bogh-
diank.[a] 9 Aron a dhre an bogh may kodhas prenn an ARLODH
warnodho ha'y offrynna rag offryn pegh. 10 Mes an bogh may
kodhas warnodho an prenn dhe vos an bogh-diank a vydh
settys byw dherag an ARLODH dhe wul dehwelyans ganso ha
dhe vos danvenys avel bogh-diank[b] y'n difeythtir.

11 Aron a dhre an tarow rag an offryn pegh yw ragdho ev,
ha gul dehwelyans ragdho ev ha rag y ji, ha ladha an tarow
rag an offryn pegh yw ragdho ev. 12 Ev a gemmer enkyslester
lenwys a golennow tan dhyworth an alter dherag an ARLODH,
ha dhew dhornas a enkys hweg, gweskys munys, ha'y dhri a-ji
dhe'n vayl. 13 Ev a worr an enkys war an tan dherag an ARLODH,
may kwrello komolen an enkys kudha an dregeredhva usi war
an dustuni, ma na varwo. 14 Ev a gemmer rann goos an tarow
ha'y stifella gans y vys war an dregeredhva troha'n howldrevel,
hag ev a stifell rann an goos gans y vys dherag an dregeredhva
seythgweyth.

15 Ena ev a ladh bogh an offryn pegh yw rag an bobel, ha dri
y woos a-ji dhe'n vayl, ha gul an keth tra gans an goos na dell
wrug gans goos an tarow, ha'y stifella war an dregeredhva, ha
dherag an dregeredhva. 16 Ev a wra dehwelyans rag an tyller
sans drefen avlander mebyon Israel ha drefen aga threuspassow,
aga feghosow oll; hag yndella y hwra ev rag tylda an kuntelles
a bes gansa yn-mysk aga avlander. 17 Ny vydh den vyth yn
tylda an kuntelles pan enter ynno dhe wul dehwelyans y'n
tyller sans, erna dheffo yn-mes, wosa gul dehwelyans ragdho
ev y honan ha rag y ji ha rag oll kemeneth Israel. 18 Ena ev a
yn-mes dhe'n alter usi dherag an ARLODH ha gul dehwelyans

---

a 16:8 *an bogh-diank:* Po *Azazel.*

b 16:10 *dhe vos danvenys avel bogh-diank:* Po *dhe vos danvenys dhe Azazel.*

ragdho, ha kemeres rann goos an tarow ha rann goos an bogh ha'y worra war gern an alter a-derdro. 19 Ev a stifell rann an goos warnodho seythgweyth gans y vys, ha'y lanhe ha'y sanshe dhyworth avlander mebyon Israel.

An Bogh-diank

20 Wosa gorfenna gul dehwelyans rag an tyller sans ha tylda an kuntelles ha'n alter, ev a dhre an bogh byw. 21 Aron a worr y dhiwleuv war benn an bogh byw ha konfessya warnodho kammweythresow oll mebyon Israel hag oll aga threuspassow, oll aga feghosow, orth aga gorra war benn an bogh, hag ev a'n danvon dhe-ves dre leuv gour yw parys, bys y'n difeythtir. 22 Ha'n bogh a berth warnodho oll aga hammweythresow bys yn tir ynyal, hag ev a dhelirv an bogh dhe wari y'n difeythtir.

23 Ena Aron a dheu a-berth yn tylda an kuntelles, hag ev a dhiwisk y dhillas a lien a wiskas pan eth a-ji dhe'n tyller sans ha'ga gasa ena. 24 Ev a wolgh y gorf gans dowr yn tyller sans ha gwiska y dhillas, ha dos yn-mes hag offrynna y offryn leskys hag offryn leskys an bobel ha gul dehwelyans ragdho ev y honan ha rag an bobel. 25 Hag ev a lesk blonek an offryn pegh war an alter. 26 Hag ev neb a liver an bogh avel bogh-diank[a] a wolgh y dhillas ha badhya y gig yn dowr ha wosa henna ev a dheu a-ji dhe'n kamp. 27 Ha tarow an offryn pegh, ha bogh an offryn pegh may feu aga goos dres a-bervedh dhe wul dehwelyans y'n tyller sans, a vydh degys yn-mes a'n kamp, hag i a gowllesk aga kreghyn gans aga hig ha'ga hawgh. 28 Ev neb a's lesk a wolgh y dhillas ha badhya y gig yn dowr, ha wosa henna ev a dheu a-ji dhe'n kamp.

29 Ha hemma a vydh ordenans ragowgh bys vykken: y'n seythves mis, yn degves dydh an mis, hwi a omjasti ha ny wrewgh ober vyth, naneyl genesik nag alyon trigys yn agas mysk, 30 rag y'n jydh ma yma dehwelyans gwrys ragowgh dh'agas glanhe; hwi a vydh glan a'gas peghosow oll dherag an ARLODH. 31 Sabot solem a bowes vydh ragowgh, ha hwi a wra

a 16:26 *ev neb a liver an bogh avel bogh-diank:* Po *ev neb a liver an bogh dhe Azazel.*

omjastya; yth yw ordenans bys vykken. [32] An oferyas, neb yw untys hag urdhys dhe servya avel oferyas yn le y das, a wra an dehwelyans, ha gwiska an dillas a lien, an dillas sans. [33] Ev a wra dehwelyans rag an sentri, hag ev a wra dehwelyans rag tylda an kuntelles ha rag an alter, hag ev a wra dehwelyans rag an oferysi ha rag oll pobel an gemeneth. [34] Hemma a vydh ordenans bys vykken ragowgh, dhe wul dehwelyans rag mebyon Israel rag oll aga feghosow unweyth y'n vledhen. Ha Moyses a wrug dell erghis an ARLODH dhodho.

An Sansoleth a Woos

17 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: [2] Kows orth Aron hag orth y vebyon hag orth mebyon Israel yn kettep penn ha leverel dhedha, Hemm yw an pyth re erghis an ARLODH, ow leverel, [3] Piw pynag a ji Israel a lattho ojyon po on po gaver a-berth y'n kamp po y ladha a-ves dhe'n kamp, [4] heb y dhri bys yn daras tylda an kuntelles dhe offrynna offryn dhe'n ARLODH dherag tabernakel an ARLODH: goos a vydh reknys erbynn an gour na; an gour ma re skollyas goos, hag ev a vydh treghys dhe-ves dhyworth y bobel. [5] Hemm yw, may trollo mebyon Israel aga sakrifisow a sakrifions y'n gwel ygor, orth aga thri dhe'n ARLODH, dhe dharas tylda an kuntelles, dhe'n oferyas, ha'ga sakrifia avel offrynnow kowethyans[a] dhe'n ARLODH. [6] An oferyas a skoll an goos war alter an ARLODH, orth daras tylda an kuntelles, ha leski an blonek dhe wul sawer plegadow dhe'n ARLODH. [7] Ytho ny wrons i na fella sakrifia aga sakrifisow dhe jevanow gaver may horyons war aga lergh. Hemma a vydh ordenans bys vykken ragdha der oll aga henedhow.

[8] Ha ty a lever dhedha: Piw pynag a ji Israel po a'n alyons trigys yn aga mysk a offrynno offryn leskys po sakrifis [9] heb y dhri dhe dharas tylda an kuntelles, dh'y offrynna dhe'n ARLODH, an keth gour na a vydh treghys dhe-ves dhyworth y bobel.

---

a 17:5 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

10 Piw pynag a ji Israel po a'n alyons trigys yn agas mysk a dheppro goos a neb sort, my a sett ow fas erbynn an den na a dheber goos, ha my a'n tregh dhe-ves dhyworth y bobel. 11 Rag yma bewnans an kig y'n goos, ha my re'n ros dhywgh war an alter dhe wul dehwelyans rag agas enevow; rag an goos a wra dehwelyans rag an enev. 12 Rag henna my a leveris dhe vebyon Israel, Ny dheber den vyth ahanowgh goos, ha ny wra alyon trigys yn agas mysk dybri goos. 13 Ha piw pynag a vebyon Israel po a'n alyons trigys yn agas mysk a helgh ha kachya best po edhen vyth a yll bos dybrys, ev a skoll an goos anodho ha'y gorheri gans doust.

14 Rag bewnans pub kig yw y woos. Ytho my a leveris dhe vebyon Israel, Ny wrewgh dybri goos kig vytholl, rag bewnans pub kig yw y woos. Piw pynag a'n deppro a vydh treghys dhe-ves. 15 Ha pub den a dheppro karyn po neppyth re beu skwardys gans bestes gwyls, genesik po alyon kyn fo, ev a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr, hag ev a vydh avlan bys y'n gorthugher, hag ena glan vydh ev. 16 Mes mar ny'n golgh na badhya y gig, ev a dheg y gammweyth.

Kolmow Reydhel Anlaghel

18 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 2 Kows orth mebyon Israel ha leverel dhedha: An ARLODH agas Duw ov vy. 3 Ny wrewgh naneyl war-lergh gwriansow pow Ejyp le mayth esewgh trigys, na war-lergh gwriansow pow Kanan le mayth esov orth agas dri, na wrewgh hwi kerdhes war-lergh aga ordenansow. 4 Hwi a wra ow breusow vy ha synsi ow ordenansow vy dhe gerdhes ynna. An ARLODH agas Duw ov vy. 5 Ytho, hwi a syns ow ordenansow vy ha'm breusow vy. Den mar kwra hemma, ev a vyw ynna. An ARLODH ov vy.

6 Ny wra den vyth ahanowgh dos nes dhe neshevin dhe dhiskudha y nothedh. An ARLODH ov vy. 7 Ny wredh diskudha nothedh dha das na nothedh dha vamm. Dha vamm yw hi. Ny wredh diskudha hy nothedh. 8 Ny wredh diskudha nothedh gwreg dha das. Nothedh dha das yw. 9 Ny wredh diskudha nothedh dha hwor, myrgh dha das, po myrgh dha vamm, genys

tre po genys tyller aral kyn fe. Ny wredh diskudha aga nothedh.
10 Ny wredh diskudha nothedh myrgh dha vab na myrgh dha
vyrgh. Ny wredh diskudha aga nothedh. Aga nothedh yw dha
nothedh dha honan. 11 Ny wredh diskudha nothedh myrgh
gwreg dha das, dinythys dhe'th tas. Dha hwor yw hi. Ny wredh
diskudha hy nothedh. 12 Ny wredh diskudha nothedh hwor dha
das. Kares ogas dha das yw hi. 13 Ny wredh diskudha nothedh
hwor dha vamm rag kares ogas dha vamm yw hi. 14 Ny wredh
diskudha nothedh broder dha das – ny wredh nesa dh'y wreg.
Dha vodrep yw hi. 15 Ny wredh diskudha nothedh dha wohydh.
Gwreg dha vab yw hi. Ny wredh diskudha hy nothedh. 16 Ny
wredh diskudha nothedh gwreg dha vroder. Nothedh dha
vroder yw. 17 Ny wredh diskudha nothedh benyn ha'y myrgh.
Ny wredh kemeres yn demedhyans myrgh hy mab na myrgh
hy myrgh dhe dhiskudha hy nothedh. Hy neshevin yns i. Tra
vethus yw. 18 Ny gemerydh yn demedhyans hwor dha avel
kestrifores dha wreg, dhe dhiskudha hy nothedh, ha hi yn fyw.

19 Ny wredh dos nes dhe venyn dhe dhiskudha hy nothedh,
ha hi diberthys drefen hy avlander misyek. 20 Ha ny wredh
growedha yn reydhel gans gwreg dha gentrevek, owth
omdhefolya gensi. 21 Ha ny wredh gasa dha dhiyskynysi dhe
vos sakrifiys dhe Molek, na ny wredh disakra hanow dha Dhuw.
An Arlodh ov vy. 22 Ny wredh growedha gans gorreydh kepar
ha gans benynreydh. Tra gasadow yw. 23 Ny wredh growedha
gans best vyth dhe omdhefolya ganso. Ny wra benyn vyth sevel
dherag best dhe rowedha ganso. Podrogeth yw.

24 Na wrewgh omdhefolya mann der oll an taklow ma, rag
der oll an taklow ma yw defolys an kenedhlow a dowlav
yn-mes dheragowgh, 25 ha defolys yw an tir. Ytho my a'n
kessydhyas rag y gammweyth, ha'n tir y honan a hwyj yn-mes
y drigoryon. 26 Ytho hwi a syns ow ordenansow ha'm breusow
ha ny wrewgh nagonan a'n taklow kasadow ma, naneyl an
genesik na'n alyon trigys yn agas mysk. 27 Rag gwer an tir, a
dheuth kyns hwi dhe dhos, re wrug oll an taklow kasadow ma,
ha defolys yw an tir; 28 ma na wra an tir agas hwyja yn-mes
ynwedh pan y'n defolyowgh, dell hwyjas yn-mes an kenedhlow

esa ena dheragowgh hwi. [29] Peub a wrello taklow kasadow a'n par ma, an re a's gwra a vydh treghys dhe-ves dhyworth aga fobel. [30] Ytho synsewgh ow charj, ma na wryllowgh tra vyth a'n ordenansow kasadow a'n par ma a veu gwrys kyns hwi dhe dhos, nag omdhefolya dredha. An ARLODH agas Duw ov vy.

Laghys Divers

19 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: [2] Kows orth kuntelles kowal mebyon Israel, ha leverel dhedha, Bedhewgh sans, rag sans ov vy, an ARLODH agas Duw. [3] Pubonan ahanowgh a wra revrons dh'y das ha'y vamm ha synsi ow Sabotys. An ARLODH agas Duw ov vy. [4] Na dreylyewgh dhe idolys, na gul imajys teudh. An ARLODH agas Duw ov vy.

[5] Pan offrynnowgh sakrifis offrynnow kowethyans[a] dhe'n ARLODH, hwi a'n offryn may kyffowgh favour. [6] Y fydh dybrys an keth jydh ma'n offrynnowgh, po ternos; ha mars eus remenant anodho gesys an tressa dydh, y fydh leskys y'n tan. [7] Rag mars yw dybrys an tressa dydh, avlan yw; nyns yw kemeradow. [8] Neb a'n deppro a dheg y gammweyth, rag ev re dhefolyas an pyth yw sans dhe'n ARLODH, ha'n den na a vydh treghys dhe-ves dhyworth y bobel.

[9] Pan vysowgh trevas agas tir, ny vysydh yn tien sornow dha wel, na ny wre'ta kuntel gesigow dha drevas. [10] Ny wre'ta destryppya dha winlan, na kuntel an grappys yw kodhys. Ty a's gas rag an voghosogyon ha'n alyons. An ARLODH agas Duw ov vy.

[11] Ny wrewgh hwi ladra na tolla na frawsya an eyl y gila. [12] Ha ny wrewgh hwi ti yn fals re'm hanow vy, na defolya hanow dha Dhuw. An ARLODH ov vy.

[13] Ny wre'ta arwaska dha gentrevek na'y robbya. Ny wra gober gwas arvethys gortos genes jy oll an nos bys y'n myttin. [14] Ny wre'ta mollethi an den bodhar na gorra ken a drebuchya

---

a 19:5 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

dherag an den dall, mes ty a berth own a dha Dhuw. An ARLODH ov vy.

15 Ny wrewgh kammhynseth y'n vreus. Ny wre'ta favera
an boghosek, na gul revrons dhe'n den gallosek, mes ty a
vreus dha gentrevek gans ewnder. 16 Ny wre'ta mos a-dro ow
leverel sklander yn-mysk dha bobel, na sevel erbynn goos dha
gentrevek. An ARLODH ov vy.

17 Ny berthydh kas y'th kolon erbynn dha vroder. Ty a geredh
dha gentrevek yn sur, ma na dhykki pegh a'y wovis. 18 Ny
wre'ta diala, na berthi envi erbynn fleghes dha bobel, mes ty
a gar dha gentrevek kepar ha ty dha honan. An ARLODH ov vy.

19 Hwi a syns ow ordenansow. Ny wre'ta gasa dha vestes dhe
gopla gans bestes a gen eghen. Ny wre'ta hasa dha wel gans has
a dhiw eghen; ha ny dheu warnas dillas a bann gwiys a dhiw
eghen a neus.

20 Mar krowedh gour gans benyn yw kethes, hag y fydh
dyllans has, ha hi ambosys dhe gen gour, heb bos dasprenys
na rydhhes, astiveryans a vydh res. Ny vedhons gorrys
dhe'n mernans rag nyns o hi rydh. 21 Hag ev a dhre y offryn
kammweyth dhe'n ARLODH, dhe dharas tylda an kuntelles,
hordh rag offryn kammweyth. 22 An oferyas a wra dehwelyans
ragdho gans hordh an offryn kammweyth dherag an ARLODH
rag y begh re wrug, ha'n pegh re wrug a vydh gevys dhodho.

23 Pan dhyffowgh a-ji dhe'n wlas ha plansa gwydh a bub
eghen rag boos, hwi a reken an frut avel antrodreghys. Ev a
bes avel antrodreghys teyr bledhen ragowgh. Ny vydh dybrys.
24 Mes y'n peswora bledhen oll an frut anodho a vydh sans dhe
wormel an ARLODH. 25 Mes an pympes bledhen hwi a dheber
an frut anodho, may rollo dhywgh an drevas ynkressys anodho.
An ARLODH agas Duw ov vy.

26 Ny wrewgh hwi dybri tra vyth gans goos. Ny wrewgh hwi
dewinieth na kola orth kolyek. 27 Ny wrewgh hwi treghi blew
orth tenwennow agas pennow ha ny dreghydh tenwennow dha
varv. 28 Ny wrewgh hwi treghi agas kig rag an re varow, na
pryntya korfliwyow warnowgh. An ARLODH ov vy.

29 Na wre'ta defolya dha vyrgh ow kul dhedhi bos hora, na
gottho an wlas yn fornikacyon ha na dheffo ha bos leun a
bodrogeth. 30 Hwi a syns ow Sabotys, ha diskwedhes revrons
dhe'm sentri. An ARLODH ov vy.

31 Na dreylyewgh dhe nygromons, ha na hwilewgh kolyogyon,
dhe vos defolys gansa. An ARLODH ov vy.

32 Ty a sev dherag an blew loos, hag enora an den koth, ha
kavos own a dha Dhuw. An ARLODH ov vy.

33 Ha mars eus alyon trigys genes yn agas tir, ny wrewgh y
arwaska. 34 An alyon trigys genowgh a vydh dhywgh kepar ha
genesik yntredhowgh. Ty a'n kar kepar ha ty dha honan, rag
hwi o alyons yn pow Ejyp. An ARLODH agas Duw ov vy.

35 Ny wrewgh hwi kammhynseth y'n vreus, nag yn musuryow
hys, nag yn poos, nag yn dalgh. 36 Y fydh dhywgh mantol ewn,
posow ewn, efa ewn ha hin ewn. An ARLODH ov vy, a'gas dros
yn-mes a bow Ejyp. 37 Ytho, hwi a syns oll ow ordenansow, hag
oll ow breusow, ha'ga gul. An ARLODH ov vy.

Kessydhyans rag Peghosow

20 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 2 Ty
a lever ynwedh dhe vebyon Israel, Piw pynag a
vebyon Israel po a'n alyons usi trigys yn Israel a rollo re a'y
fleghes dhe Molek, a vydh gorrys yn sur dhe'n mernans. Pobel
an tir a wra y labedha gans meyn. 3 Ha my a vynn settya ow fas
erbynn an gour na ha'y dreghi dhe-ves a'y bobel, rag ev re ros
a'y dhiyskynysi dhe Molek dhe dhefolya ow sentri ha disakra
ow hanow sans. 4 Ha mar mynn pobel an tir kudha aga lagasow
rag an gour na yn neb fordh, hag ev ow ri y dhiyskynysi dhe
Molek, ha ny'n ladhons, 5 my a vynn settya ow fas erbynn an
gour na hag erbynn y deylu, ha'ga threghi dhe-ves dhyworth
aga fobel, ev, hag oll an re usi ow mos ganso dhe horya gans
Molek.

6 An den a dreyl dhe nygromons ha dhe golyogyon, ow mos
dhe horya gansa, my a vynn settya ow fas erbynn an den na
ha'y dreghi dhe-ves dhyworth y bobel. 7 Ytho omsanshewgh,

ha bedhewgh sans, rag an ARLODH agas Duw ov vy. [8] Hwi a syns ow ordenansow ha'ga gul. An ARLODH ov vy, neb a'gas sansha. [9] Rag piw pynag a vollettho y das po y vamm a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur. Ev re vollethis y das ha'y vamm. Y woos a vydh warnodho.

[10] An gour a wra avoutri gans gwreg gour aral, neb a wra avoutri gans gwreg y gentrevek, a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur, ha'n avoutrer ha'n avoutres. [11] An gour a wrowedh gans gwreg y das re dhiskudhas nothedh y das, aga dew a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur; aga goos a vydh warnedha i. [12] Mar krowedh gour gans y wohydh, aga dew a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur. Podrogeth re wrussons. Aga goos a vydh warnedha. [13] Mar krowedh gour gans gorreydh dell wrowedh gans benynreydh, aga dew re wrug tra gasadow. I a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur. Aga goos a vydh warnedha. [14] Gour mar kemmer gwreg ha'y mamm ynwedh, tra vethus yw. I a vydh leskys gans tan, hag ev hag i, ma na vo avlander yn agas mysk. [15] Mar krowedh gour gans best yn reydhel, yn sur ev a vydh gorrys dhe'n mernans; ha hwi a ladh an best. [16] Mar teu benyn ogas dhe vest dhe wrowedha ganso, ty a ladh an venyn ha'n best ynwedh. I a vydh gorrys dhe'n mernans. Aga goos a vydh warnedha i.

[17] Mar kemmer gour y hwor, myrgh y das, po myrgh y vamm, ha gweles hy nothedh, ha mar kwel hi y nothedh ev, meth yw, hag i a vydh treghys dhe-ves a wel mebyon aga fobel. Ev re dhiskudhas nothedh y hwor. Ev a dheg y gammweyth. [18] Mar krowedh gour gans benyn yn termyn hy amseryow, ha diskudha hy nothedh, ev re dhiskudhas hy fenten, ha hi re dhiskudhas fenten hy goos, ha'ga dew a vydh treghys dhe-ves dhyworth aga fobel. [19] Ny wre'ta diskudha nothedh hwor dha vamm, na hwor dha das, rag ev a dhiskudh y gares ogas. I a dheg aga hammweyth. [20] Ha mar krowedh gour gans gwreg y ewnter, ev re dhiskudhas nothedh y ewnter. I a dheg aga fegh. I a wra merwel anvap. [21] Mar kemmer gour gwreg y vroder, tra avlan yw. Ev re dhiskudhas nothedh y vroder. I a vydh anvap.

22 Ytho, hwi a syns oll ow ordenansow hag oll ow breusow,
ha'ga gul, ma na wrello an tir, ma'gas drov dhe driga ynno,
agas hwyja yn-mes. 23 Ha ny wrewgh hwi kerdhes war-lergh
ordenansow an genedhel a dowlav yn-mes dheragowgh, rag
i re wrug oll an taklow ma, ha my a's kasas. 24 Mes my re
leveris dhywgh, Hwi a erit aga thir, ha my a'n rov dhywgh dhe
berghenna, tir a dhinwa leth ha mel. An ARLODH agas Duw
ov vy, re'gas dibarthas dhyworth an kenedhlow. 25 Ytho hwi a
dhiscern yntra bestes glan hag avlan, hag ynter ydhyn glan hag
avlan; ny wrewgh omdhefolya gans best, nag edhen na tra vyth
owth hesya war an dor re wrug vy y dhiberth ragowgh avel
avlan. 26 Bedhewgh sans dhymmo vy; rag my, an ARLODH, yw
sans, ha my re'gas dibarthas dhyworth an kenedhlow, dhe vos
dhymmo vy.

27 Gour po benyn neb a wra nygromons, po neb a vo kolyek,
a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur. I a vydh labedhys gans
meyn. Aga goos a vydh warnedha.

Rewlys rag Oferysi

21 Yn-medh an ARLODH dhe Moyses, Kows orth an
oferysi, mebyon Aron, ha leverel dhedha: Na vedhes
den vyth defolys rag den marow yn-mysk y bobel, 2 marnas rag
y gerens yw ogas dhodho, y vamm, ha'y das, ha'y vab, ha'y
vyrgh, ha'y vroder; 3 ha rag y hwor yw gwerghes hag ogas
dhodho, na's teves gour; ev a yll bos defolys rygdhi hi. 4 Mes,
avel gorti yn-mysk y bobel, ny omdhefol, owth omdhisakra.[a]
5 Ny wrons blogh aga fennow, na treghi tenwennow aga
barvow, na treghi aga hig. 6 I a vydh sans dh'aga Duw, ha
ny dhisakrons hanow aga Duw, rag i a offryn offrynnow dre
dan dhe'n ARLODH, bara aga Duw. Ytho, sans vedhons. 7 Ny
gemerons yn demedhyans gwreg a vo hora na defolys, ha ny
gemerons benyn didhemedhys a'y gour, rag sans yw ev dh'y
Dhuw. 8 Ytho, ty a'n sansha, rag ev a offryn bara dha Dhuw.
Sans vydh dhiso, rag sans ov vy, an ARLODH neb a'gas sansha.

---

a 21:4 Styr an wers yw disputys. Dell hevel, oferyas yw difennys
a ynkleudhyas kares dre dhemedhyans, y wreg yn aga mysk.

[9] Ha mar omdhisaker myrgh neb unn oferyas, ow farya avel hora, hi a dhisaker hy thas. Hi a vydh leskys dre dan.

[10] Neb yw an arghoferyas yn-mysk y vreder, may feu dinewys war y benn oyl an untyans, hag yw sakrys dhe wiska an dillas, ny wra ev diskudha y benn na skwardya y dhillas. [11] Ny wra ev dos nes dhe gorf marow vyth, nag omdhefolya a-barth y das nag a-barth y vamm. [12] Ny wra ev mos yn-mes a'n sentri na disakra sentri y Dhuw, rag yma sakrans oyl untyans y Dhuw warnodho. An ARLODH ov vy. [13] Ev a gemmer gwreg ha hi gwerghes. [14] Ny wra kemeres gwedhwes, na benyn dhidhemedhys, na defolys, na hora, mes gwerghes a'y bobel y honan, ev a's kemmer hi yn gwreg, [15] ma na vo y has defolys yn-mysk y bobel, rag my yw an ARLODH, neb a wra y sakra.

[16] An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: [17] Kows orth Aron, ow leverel: Den vyth a'th has, der oll aga henedhow, neb a'n jeves namm, ny yll dos nes dhe offrynna bara y Dhuw. [18] Rag py gour pynag neb a'n jeffo namm, ny wra dos nes: gour dall po kloppek, po felsys y dron, po gans esel drogformys, [19] po gour shyndys y droos po shyndys y leuv, [20] po bothek, po korr, po gans gwennen yn y lagas, po gans breghi podredhek, po gans troskennow, po brewys y dhiwgell. [21] Den vyth a has Aron an oferyas a'n jeves namm ny dheu nes dhe offrynna offrynnow an ARLODH gwrys dre dan. Yma namm dhodho; ytho ny dheu nes dhe offrynna bara y Dhuw; [22] mes ev a yll dybri bara y Dhuw, an taklow moyha sans, ha'n taklow sans. [23] Mes nyns a a-ji dhe'n vayl, na dos nes dhe'n alter, rag yma namm dhodho, ma na dhefollyo ow sentris; rag an ARLODH ov vy, neb a wra aga sanshe. [24] Ytho Moyses a leveris hemma dhe Aron, ha dh'y vebyon, ha dhe vebyon Israel oll.

Revrons orth Dybri an Offrynnow Sans

22 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: [2] Lever dhe Aron ha'y vebyon may tyghtyons gans revrons offrynnow sans mebyon Israel, ha na dhefollyons ow hanow sans y'n taklow a sakrons dhymmo vy. An ARLODH ov vy. [3] Lavar dhedha, Piw pynag oll a'gas has, der agas henedhow,

a dheffo nes dhe'n taklow sans a wra mebyon Israel aga sakra
dhe'n ARLODH, ha warnodho y avlander, an den na a vydh
treghys dhe-ves a'm golok. An ARLODH ov vy. 4 Piw pynag a
has Aron a vo klavorek, po mayth eus dhodho sygerans, ny wra
dybri a'n taklow sans erna vo glan. Ha piw pynag a docchyo
neppyth re dheuth ha bos avlan dre gorf marow, po gour re
gavas dyllans has, 5 po piw pynag a docchyo tra owth hesya a
wrello dhodho bos avlan, po den a wrello dhodho bos avlan, py
pynag a vo an avlander usi dhodho: 6 neb a docchyo tra a'n par
ma a vydh avlan bys y'n gorthugher, ha ny wra dybri a'n taklow
sans marnas ev a wolgh y gig gans dowr. 7 Pan vo an howl
sedhys, ev a vydh glan, ha wosa henna ev a dheber a'n taklow
sans rag i yw y voos. 8 Ny wra dybri an pyth a verow y honan,
po yw skwardys gans bestes gwyls. Ny dheber hemma, owth
omdhefolya dredho. An ARLODH ov vy. 9 Ytho, i a syns ow
charj, na borthons pegh warnodho ha merwel dredho drefen i
dh'y dhefolya. An ARLODH ov vy, neb a wra aga sanshe.

10 Ny dheber estren[a] vyth tra sans. Ny dheber tra sans naneyl
godriger a'n oferyas, na gwas arvethys. 11 Mes mar pren an
oferyas neb den gans y vona ev, hemma a'n deber, hag ev
neb yw dinythys yn y ji, i a dheber a'y voos. 12 Myrgh oferyas,
mars yw hi demedhys dhe estren, ny yll hi dybri a offryn an
taklow sans. 13 Mes myrgh oferyas, mars yw gwedhwes po
didhemedhys, ha heb flogh, ha dehwelys dhe ji hy thas kepar
hag yn hy yowynkneth, hi a yll dybri boos hy thas, mes ny'n
deber estren vyth. 14 Ha den mar teber tra sans heb y wodhvos,
ev a geworr an pympes rann a'y dalvosogeth dhodho, ha ri
an dra sans dhe'n oferyas. 15 Ny wrons defolya taklow sans
mebyon Israel a offrynnons dhe'n ARLODH, 16 na'ga gasa dhe
berthi pegh kammwrians pan dhebrons aga thaklow sans, rag
an ARLODH ov vy, neb a wra aga sanshe.

Sakrifisow Ankemeradow

17 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 18 Kows orth
Aron ha'y vebyon hag orth oll mebyon Israel, ha leverel dhedha,

---

a 22:10, 12, 13 *estren:* Henn yw gour nag yw diyskynnyas Aron.

Piw pynag a ji Israel po a'n alyons yn Israel a vynno offrynna aga offryn rag oll aga ambosow ha rag oll aga offrynnow bolonjedhek, a vynnons dhe offrynna dhe'n ARLODH avel offryn leskys, 19 gorreydh heb namm vydh an offryn bolonjedhek, a'n chatel, a'n deves, po a'n gever. 20 Py pynag a'n jeffo namm, ny wrewgh hwi y offrynna, rag ny vydh kemeradow ragowgh. 21 Ha piw pynag a offrynno sakrifis offrynnow kowethyans[a] dhe'n ARLODH dhe gollenwel ambos po offryn bolonjedhek, a'n chatel po a'n flock, bedhes perfydh may fo kemeradow. Ny vydh namm ynno. 22 Ny wrewgh offrynna dhe'n ARLODH tra vyth a vo dall po gans askorn terrys po mans po gans gwenogen po gans breghi podredhek po gans troskennow, na gul offryn anedha dre dan war an alter. 23 Ty a yll offrynna ojyon po on gans esel re hir po re vyghan rag offryn bolonjedhek, mes ny vydh kemeradow rag ambos. 24 Ny wrewgh hwi offrynna tra vyth may fo y dhiwgell brewys, na skwattys, na tennys yn-mes, na treghys; ny wrewgh hwi hemma yn agas tir hwi. 25 Dhyworth dorn alyon ny wrewgh hwi offrynna boos dha Dhuw a'n keth bestes ma, rag bos fowtow ha nammow ynna. Ny vedhons kemeradow ragowgh.

26 An ARLODH a gewsis orth Moyses ow leverel: 27 Pan yw ojyon po on po gaver dinythys, y fydh seyth dydh yn-dann y vamm, hag a-dhia'n ethves dydh ev a vydh kemeradow rag offryn dre dan dhe'n ARLODH. 28 Na wrewgh ladha bugh po davas ha'y mab, aga dew y'n keth jydh. 29 Ha pan offrynnowgh sakrifis grassyans dhe'n ARLODH, offrynnowgh ev yn fordh may fo kemeradow. 30 Ev a vydh dybrys an keth jydh; ny wrewgh gasa rann vyth anodho bys y'n myttin. An ARLODH ov vy.

31 Ytho, hwi a syns ow gorhemynnow ha'ga gul. An ARLODH ov vy. 32 Ny wrewgh hwi defolya ow hanow sans, mes my a vydh sanshes yn-mysk mebyon Israel. An ARLODH ov vy, neb a wra agas sanshe, 33 neb a'gas dros yn-mes a bow Ejyp, dhe vos agas Duw. An ARLODH ov vy.

---

a 22:21 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

Golyow Sans

23 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel:
2 Kows orth mebyon Israel ha leverel dhedha: An
re ma yw golyow an ARLODH a wrewgh hwi deklarya dhe vos
kuntellesow sans. An re ma yw ow golyow vy. 3 Yma hwegh
dydh may fydh ober gwrys, ha'n seythves dydh yw Sabot
powes, kuntelles sans. Ny wrewgh hwi gul ober vyth. Sabot an
ARLODH yw yn oll agas trigvaow.

Pask

4 An re ma yw golyow an ARLODH, kuntellesow sans a
wrewgh hwi aga deklarya yn aga thermyn. 5 Y'n kynsa mis,
yn peswardhegves dydh an mis, y'n gorthugher, yma Pask an
ARLODH, 6 hag y'n pymthegves dydh an keth mis yma gool
an bara heb goll dhe'n ARLODH. Seyth dydh y kodh dhywgh
dybri bara heb goll. 7 An kynsa dydh, hwi a'gas bydh kuntelles
sans. Ny wrewgh hwi ober arvethys. 8 Mes hwi a offryn offryn
dre dan dhe'n ARLODH seyth dydh. Y'n seythves dydh yma
kuntelles sans. Ny wrewgh hwi ober arvethys.

9 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 10 Kows
orth mebyon Israel ha leverel dhedha: Pan dhyffowgh y'n tir
a rov dhywgh ha mysi y drevas, hwi a dhre manal kynsa frut
agas trevas dhe'n oferyas, 11 hag ev a wev an vanal dherag
an ARLODH, may fowgh kemeradow. An oferyas a's gwev an
myttin wosa an Sabot. 12 Ha'n jydh may hwevyowgh an vanal,
hwi a offryn on, unn bloodh y oos, heb namm, rag offryn leskys
dhe'n ARLODH. 13 Ha'n offryn greun ganso a vydh diw dhegves
rann a efa a vleus fin kemyskys gans oyl, offryn dre dan dhe'n
ARLODH, sawer plegadow; ha'y offryn diwes a vydh gwin, an
peswora rann a hin. 14 Ha ny wrewgh hwi dybri na bara nag
ys rostys na pennow ys glas bys y'n jydh may trowgh offryn
dh'agas Duw. Ordenans vydh bys vykken der agas henedhow,
yn oll agas trigvaow.

Penkost

15 Ha hwi a reken seyth Sabot a-dhia'n myttin wosa an Sabot,
a-dhia'n jydh may tresowgh manal an offryn gwevys, seyth

seythen gowal; 16 reknewgh hanterkans dydh bys y'n myttin
wosa an seythves Sabot; ena hwi a dhre offryn greun nowydh
dhe'n ARLODH. 17 Hwi a dhre yn-mes a'gas trigvaow diw dorth
vara rag offryn gwevys, gwrys a dhiw dhegves rann a efa. I a
vydh gwrys a vleus fin, pebys gans goll, avel kynsa frut dhe'n
ARLODH. 18 Gans an bara, hwi a offryn seyth on, unn bloodh
aga oos, heb namm, hag unn tarow yowynk, ha dew hordh. I a
vydh offryn leskys dhe'n ARLODH gans aga offryn greun ha'ga
offrynnow diwes, offryn gwrys dre dan, sawer plegadow dhe'n
ARLODH. 19 Ena hwi a sakrifi unn bogh rag offryn pegh ha dew
on a unn bloodh rag sakrifis offrynnow kowethyans.[a] 20 Ha'n
oferyas a wra aga gwevya gans bara an kynsa frut rag offryn
gwevys dherag an ARLODH, gans an dhew on. Sans vedhons
dhe'n ARLODH rag an oferyas. 21 Ha hwi a dheklar y'n keth
jydh na, y fydh kuntelles sans ragowgh; ny wrewgh hwi ober
arvethys. Ordenans yw bys vykken yn oll agas trigvaow, der
agas henedhow.

22 Ha pan vysowgh trevas agas tir, ny vysydh yn tien sornow
dha wel, na ny wre'ta kuntel gesigow dha drevas. Ty a's gas rag
an voghosogyon ha'n alyons. An ARLODH agas Duw ov vy.

Dy'gol an Hirgern

23 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 24 Kows orth
mebyon Israel, ow leverel: Y'n seythves mis, yn kynsa dydh an
mis, y fydh dhywgh Sabot solem, kovadh deklarys gans hwytha
hirgern, kuntelles sans. 25 Ny wrewgh hwi ober arvethys, mes
hwi a dhre offryn dre dan dhe'n ARLODH.

Dy'gol an Dehwelyans

26 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 27 Y'n
degves dydh a'n seythves mis, y fydh dydh dehwelyans; y
fydh kuntelles sans ragowgh, ha hwi a omjasti hag offrynna
offryn dre dan dhe'n ARLODH. 28 Ha ny wrewgh hwi ober
vyth poran an jydh na, rag dydh dehwelyans yw dhe wul
dehwelyans ragowgh dherag an ARLODH agas Duw. 29 Piw

---

a 23:19 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

pynag na omuvelhaho poran an jydh na a vydh treghys dhe-ves dhyworth y bobel. 30 Ha piw pynag a wrello ober vyth poran an jydh na, my a'n distru dhyworth y bobel. 31 Ny wrewgh hwi ober vyth. Ordenans bys vykken yw der agas henedhow, yn oll agas trigvaow. 32 Y fydh Sabot solem ragowgh ha hwi a omjasti. Yn nawves dydh an mis y'n gorthugher, a'n gorthugher bys y'n gorthugher hwi a with agas Sabot.

Gool an Skovvaow

33 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 34 Kows orth mebyon Israel, ow leverel: An pymthegves dydh a'n seythves mis a vydh gool an skovvaow dhe'n ARLODH. 35 Y'n kynsa dydh y fydh kuntelles sans. Ny wrewgh hwi ober arvethys. 36 Seyth dydh hwi a offryn offrynnow dre dan dhe'n ARLODH. Y'n ethves dydh y fydh kuntelles sans ragowgh, ha hwi a offryn offryn dre dan dhe'n ARLODH. Kuntelles solem yw, ha ny wrewgh hwi ober arvethys.

37 An re ma yw golyow an ARLODH a wrewgh hwi aga deklarya dhe vos kuntellesow sans, dhe offrynna offryn dre dan dhe'n ARLODH, offryn leskys hag offryn greun, sakrifis, hag offrynnow diwes, puptra y'n jydh ewn; 38 war-barth gans Sabotys an ARLODH, ha war-barth gans agas rohow, ha war-barth gans oll agas ambosow, ha war-barth gans oll agas offrynnow bolonjedhek dhe'n ARLODH.

39 Y'n pymthegves dydh a'n seythves mis, pan wrussowgh hwi kuntel frut an tir, hwi a syns gool an ARLODH seyth dydh; y'n kynsa dydh y fydh Sabot solem, hag y'n ethves dydh y fydh Sabot solem. 40 Y'n kynsa dydh hwi a gemmer frut a wydh splann, delyow palmwydh, skorrennow a wydh delyowek ha helyk a'n gover; ha hwi a lowenha seyth dydh dherag an ARLODH agas Duw. 41 Ha hwi a'n syns avel gool dhe'n ARLODH seyth dydh y'n vledhen. Ordenans bys vykken yw der agas henedhow; hwi a'n syns y'n seythves mis. 42 Hwi a drig yn skovvaow seyth dydh. Oll an enesigyon yn Israel a drig yn skovvaow, 43 may hwodhvo agas henedhow y hwrug vy dhe

vebyon Israel triga yn skovvaow pan y's dres yn-mes a bow Ejyp. An ARLODH agas Duw ov vy.

44 Yndella Moyses a dheklaryas dhe vebyon Israel golyow an ARLODH.

Kantoler an Sentri

24 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 2 Argh dhe vebyon Israel may trollons dhis olew pur a oliv gweskys rag an golow, dhe wul dhe'n lugern leski heb hedhi. 3 A-ves dhe vayl an dustuni, yn tylda an kuntelles, y hwra Aron y ordena prest, dhyworth gorthugher bys y'n myttin dherag an ARLODH. Y fydh ordenans bys vykken der agas henedhow. 4 Ev a sett an lugern war an kantoler a owr pur dherag an ARLODH prest.

Bara an Lok

5 Ty a gemmer bleus fin ha pobas dewdhek tesen rond ganso. Diw dhegves rann a efa a vydh yn unn desen. 6 Ty a's sett yn dew rew, hwegh anedha yn unn rew, war an voos a owr pur dherag an ARLODH. 7 Ty a worr frankenkys pur war bub rew, dhe vos offryn govadh rag an bara, offryn dre dan dhe'n ARLODH. 8 Pub Sabot ev a'n aray prest dherag an ARLODH, a-barth mebyon Israel, kevambos bys vykken. 9 Ev a vydh dhe Aron ha'y vebyon, hag i a'n deber yn tyller sans, rag an moyha sans yw dhodho a offrynnow dre dan dhe'n ARLODH, kevambos bys vykken.

Kessydhyans rag Blasfemi

10 Lemmyn mab Israelyades, hag ev mab gour ejyptek, eth yn-mes yn-mysk mebyon Israel ha mab an Israelyades a omladhas gans gour a Israel y'n kamp. 11 Ha mab an Israelyades a vlasfemyas an Hanow ha'y vollethi. I a'n dros dhe Moyses. Hanow y vamm o Shelomith, myrgh Dibri a looth Dan. 12 Hag i a'n gorras yn-dann with, ow kortos bodh an ARLODH dhe vos diskwedhys dhedha.

13 Ena an ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 14 Doro neb re vollethis yn-mes a'n kamp, ha gwres peub a'n klewas

gorra aga diwleuv war y benn, ha gwres oll an kuntelles y labedha. 15 Ha ty a gews orth mebyon Israel, ow leverel: Piw pynag a vollottho y Dhuw a berth y begh. 16 Neb a vlasfem hanow an ARLODH a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur; oll an kuntelles a'n labedh yn sur; an alyon ha'n genesik maga ta, pan volleth an Hanow, a vydh gorrys dhe'n mernans. 17 Neb a ladh den vyth a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur. 18 Neb a ladh best a'n attal, bewnans rag bewnans. 19 Den mar kwra pystik dh'y gentrevek, y fydh gwrys dhodho kepar dell wrug ev. 20 Askorn terrys rag askorn terrys, lagas rag lagas, dans rag dans. Dell wrug ev pystik dhe dhen, yndella y fydh gwrys dhodho ev. 21 Neb a ladh best, ev a'n attal; ha neb a ladh den, ev a vydh gorrys dhe'n mernans. 22 Y fydh unn lagha dhywgh, an alyon ha'n genesik maga ta, rag an ARLODH agas Duw ov vy. 23 Ha Moyses a gewsis orth mebyon Israel, bos res dhedha dri neb re wrussa mollethi yn-mes a'n kamp ha'y labedha gans meyn. Mebyon Israel a wrug dell erghis an ARLODH dhe Moyses.

An Vledhen a Sabot

25 An ARLODH a gewsis orth Moyses yn menydh Sinay, ow leverel, 2 Kows orth mebyon Israel ha leverel dhedha: Pan dhyffowgh hwi a-ji dhe'n tir a rov dhywgh, an tir a with Sabot dhe'n ARLODH. 3 Hwegh bledhen ty a has dha wel ha hwegh bledhen ty a skether dha winlan ha kuntel an frut anedhi. 4 Mes an seythves bledhen a vydh Sabot solem dhe'n tir rag an ARLODH. Ny hesydh dha wel na skethra dha winlan. 5 Ny vysydh an pyth a dyv y honan a'th trevas, na kuntel grappys dha winlan na veu skethrys; bledhen a Sabot solem yw rag an tir. 6 Ha Sabot an tir a vydh boos ragowgh, ragos jy, ha rag dha gethwas ha rag dha gethes ha rag dha was arvethys ha rag an godriger usi trigys genes; 7 rag dha jatel ha'n bestes gwyls war dha dir, oll an askor anodho a vydh boos.

Bledhen an Yubile

8 Ty a reken ragos seyth Sabot a vledhynnyow, seythgweyth seyth bledhen; ha termyn seyth Sabot a vledhynnyow a vydh

ragos naw bledhen ha dew ugens. [9] Ena ty a wra dhe'n hirgorn seni yn degves dydh an seythves mis; yn jydh an dehwelyans hwi a wra dhe'n hirgorn seni der oll agas tir. [10] Ha hwi a sansha an degves bledhen ha dew ugens ha deklarya rydhses der oll an tir dhe oll y drigoryon. Y fydh yubile dhywgh, ha hwi a dhehwel pub den oll dh'y berghenogeth, ha pub den oll dh'y deylu. [11] An degves bledhen ha dew ugens a vydh yubile dhywgh. Ny wrewgh hwi hasa, na mysi an pyth a dyv y honan ena, na kuntel an grappys dhyworth dha winbren na veu skethrys. [12] Rag yubile yw; sans vydh dhywgh. Hwi a dheber y askor dhyworth an gwel.[a]

[13] Yn bledhen ma an yubile, pub den ahanowgh a dhehwel dh'y berghenogeth. [14] Mar kwerthydh neppyth dhe'th kentrevek, po prena dhyworth dha gentrevek, ny wrewgh hwi gwaska an eyl y gila. [15] Ty a bren dhyworth dha gentrevek orth an myns a'n bledhynnyow wosa an yubile; hag ev a'n gwerth dhis orth an myns a'n bledhynnyow a frut yw gesys. [16] Pan eus meur a vledhynnyow, ty a ughelha an pris, ha pan eus boghes bledhynnyow ty a iselha an pris, rag ev a'n gwerth dhis orth an myns a vledhynnyow an trevasow. [17] Ytho, ny wrewgh hwi gwaska an eyl y gila, mes ty a berth own a dha Dhuw, rag an ARLODH agas Duw ov vy.

[18] Ytho, hwi a wra ow ordenansow ha gwitha ow breusow ha'ga gul, ha hwi a drig y'n pow yn sawder. [19] An tir a re y frut ha hwi a dheber dha walgh ha triga ynno yn sawder. [20] Mar leverowgh, 'Pandr'a wren ni dybri y'n seythves bledhen, mar ny wren ny hasa na kuntel agan trevas?' [21] ena my a ergh ow bennath dhe dhos dhywgh y'n hweghves bledhen, ha hi a re dhywgh frut rag teyr bledhen. [22] Pan hesowgh has y'n ethves bledhen, hwi a dheber frut koth; bys y'n nawves bledhen, pan dheu hy threvas, hwi a dheber an frut koth. [23] Ny vydh an tir gwerthys bys vykken, rag my a byw an tir; rag hwi yw alyons

---

a 25:12 *Hwi a dheber y askor dhyworth an gwel:* An styr yw, *Ny yllydh dybri marnas askor an tir hag a dyv y'n gwelyow heb gonedha.*

ha godrigoryon genev. [24] Yn oll an tir a'gas perghenogeth, hwi a re daspren rag an tir.

[25] Mars yw dha vroder devedhys ha bos boghosek hag ev a werth y berghenogeth, ena res yw y neshevin dhe dhos ha dasprena an pyth re werthas y vroder. [26] Ha mar ny'n jeves nagonan dh'y dhasprena, mes a-wosa ev y honan a sewen hag yma yn y leuv pygans lowr dh'y dhasprena, [27] ena, reknes ev bledhynnyow an gwerthas, hag attyli an dyffrans dhe'n gour a'n gwerthas, may hallo dehweles dh'y berghenogeth. [28] Mes, mar ny'n jeves an pygans dh'y dhaskavos, an pyth yw gwerthys a wra pesya yn leuv an prener bys yn bledhen an yubile, hag y'n yubile y fydh rydhhes, hag ev a dhehwel dh'y berghenogeth.

[29] Gour mar kwerth chi annedh yn cita gans fosow, ev a yll y dhasprena a-ji dhe vledhen leun wosa y vos gwerthys. Ev a yll y dhasprena a-ji dhe vledhen leun. [30] Ha mar nyns yw dasprenys a-ji dhe unn vledhen leun, an chi a-ji dhe'n cita gans fosow a vydh surhes dhe neb a'n prenas bys vykken, dhodho ev ha dh'y henedh. Ny vydh livrys y'n yubile. [31] Mes chiow yn godrevow heb fosow a-dro dhedha a vydh reknys avel gwelyow an pow. I a yll bos dasprenys hag i a vydh livrys y'n yubile. [32] Byttegyns, citys an Levysi, an chiow yn citys aga ferghenogeth, an Levysi a yll aga dasprena pupprys. [33] Ha py pynag a vo dasprenys gans onan a'n Levysi – gwerthas chi perghennys ganso yn cita – ev a vydh livrys y'n yubile, rag chiow yn citys an Levysi yw aga ferghenogeth yn-mysk mebyon Israel. [34] Mes an peurva a-dro dh'aga citys ny yll bos gwerthys, rag yth yw aga ferghenogeth bys vykken.

[35] Mars yw dha vroder devedhys ha bos boghosek ha heb pygans yn dha herwydh, ty a wra y ventena; kepar hag alyon po godriger y fydh ev trigys genes. [36] Na gemmer oker na gwayn dhyworto, mes perth own a dha Dhuw, may pessyo dha vroder bos trigys genes. [37] Ny wre'ta ri dhodho dha vona rag oker na gwertha dhodho dha voos rag gwayn. [38] An ARLODH agas Duw ov vy a'gas dros yn-mes a bow Ejyp dhe ri dhywgh pow Kanan ha dhe vos a'gas Duw.

39 Dha vroder trigys genes, mar teu ha bos boghosek hag
yw gwerthys dhis, ny wre'ta y gonstrina dhe servya kepar ha
kethwas, 40 mes kepar ha gwas arvethys ha godriger y fydh ev
genes, hag ev a'th serv bys yn bledhen an yubile. 41 Ena ev a
omden dhyworthis, ev ha'y fleghes ganso, hag ev a dhehwel
dh'y deylu ev; dhe berghenogeth y dasow y hwra ev dehweles.
42 Rag an re ma yw ow gwesyon a dhres vy yn-mes a bow
Ejyp. Ny vedhons gwerthys avel kethwesyon. 43 Ny wre'ta y
rewlya gans garowder, mes ty a berth own a dha Dhuw. 44 Dha
gethyon ha'th kethesow usi genes a vydh a'n kenedhlow trigys
a-dro dhywgh. Anedha i ty a bren kethyon ha kethesow. 45 Hwi
a bren ynwedh fleghes an wodrigoryon trigys genowgh. Hwi
a bren a'n re ma hag a'ga theyluyow usi genowgh, neb a veu
genys yn agas tir. I a vydh agas perghenogeth. 46 Ha hwi a's
kemmer avel eretons rag agas fleghes war agas lergh, dhe erita
avel perghenogeth bys vykken. Hwi a's gwith avel kethyon.[a]
Mes ny wrewgh hwi rewlya gans garowder war agas breder,
mebyon Israel, an eyl war y gila.

47 Alyon po godriger genes mars eus yn y leuv pygans
lowr, ha'th vroder trigys ganso mar teu ha bos boghosek hag
omwertha dhe'n alyon po dhe'n godriger genes, po dhe esel
teylu an alyon, 48 wosa bos gwerthys ev a yll bos dasprenys.
Onan a'y vreder a yll y dhasprena, 49 po y ewnter po mab y
ewnter a yll y dhasprena, po nebonan a'y neshevin a'y deylu
a yll y dhasprena, po mars eus yn y leuv pygans lowr, ev a yll
omdhasprena y honan. 50 Hag ev a reken gans neb a'n prenas,
a'n vledhen may feu gwerthys dhodho bys yn bledhen an yubile,
ha'y werthpris a vydh kesson gans niver an bledhynnyow; y
fydh orth kevradh gwas arvethys y'n termyn na. 51 Mars eus
lies bledhen gesys, war-lergh aga niver ev a dhaskor avel pris
y dhaspren neppyth a'n mona may feu prenys ganso. 52 Ha mar
nyns eus gesys marnas nebes bledhynnyow kyns bledhen an
yubile, ev a reken ganso; war-lergh niver y vledhynnyow ev a

---

a 25:46 *Hwi a's gwith avel kethyon:* Nyns usi an geryow ma y'n Septuagint na'n Vulgat.

dhaskor dhodho pris y dhaspren. 53 Ev a vydh ganso kepar ha
gwas arvethys bledhynnyek. Ny wra y rewlya gans garowder
yn dha wolok. 54 Mar nyns yw dasprenys yndella, ev a vydh
rydhhes yn bledhen an yubile, ev ha'y fleghes ganso. 55 Rag
gwesyon dhymmo vy yw mebyon Israel. Ow gwesyon yns i, a
dhres vy yn-mes a bow Ejyp. An ARLODH agas Duw ov vy.

An Gober rag Obayans

26 Ny wrewgh ragowgh idolys, ha ny dhrehevowgh
ragowgh imach gravys na peulven, na settya men
gravys war agas tir dhe omblegya dhodho, rag an ARLODH agas
Duw ov vy. 2 Hwi a with ow Sabotys ha diskwedhes revrons
dhe'm sentri. An ARLODH ov vy.

3 Mar kerdhowgh war-lergh ow ordenansow ha gwitha ow
gorhemynnow ha'ga gul, 4 my a re dhywgh glawyow yn aga
sesonyow ha'n tir a re y drevas, ha gwydh an gwel a re aga frut.
5 Agas termyn-fusta a bes bys yn termyn trevas an grappys, ha
trevas an grappys a bes bys yn termyn-hasa; ha hwi a dheber
agas bara dhe walgh, ha triga yn agas tir yn saw. 6 My a re
kres y'n pow, ha hwi a wrowedh, ha den vyth ny wra dhywgh
perthi own. Ha my a bellha tebel bestes a'n tir, ha ny vydh an
kledha ow tremena der agas pow. 7 Hwi a jass agas eskerens
hag i a godh dheragowgh der an kledha. 8 Pymp ahanowgh a
jass kans, ha kans ahanowgh a jass deg mil, ha'gas eskerens a
godh dheragowgh der an kledha. 9 My a dreyl dhywgh, ha'gas
gul feyth, ha'gas ynkressya, ha fastya ow kevambos genowgh.
10 Hwi a vydh hwath ow tybri trevas koth an vledhen kyns, ha
res vydh dhywgh tewlel yn-mes an koth dhe wul spas rag an
nowydh. 11 My a sett ow thabernakel yn agas mysk, ha ny wra
ow spyrys agas abhorrya. 12 Ha my a gerdh yn agas mysk ha
bos agas Duw, ha hwi a vydh ow fobel. 13 My yw an ARLODH
agas Duw, a'gas dros yn-mes a bow Ejyp, ma na vewgh hwi
aga hethyon; ha my re droghas barrys agas yew ha gul dhywgh
kerdhes a'gas sav.

An Kessydhyans rag Disobayans

14 Mes mar ny vynnowgh goslowes orthiv, na gul oll an
gorhemynnow ma, 15 mar skonyowgh ow ordenansow, ha
mar kwra agas enev kasa ow breusow, ma na wryllowgh ow
gorhemynnow oll, mes terri ow hevambos, 16 hemma a wrav
dhywgh: my a worr euth tromm warnowgh, kleves-gwastya,
fevyr a dhiswra an lagasow hag a wra dhe'n enev omwetha.
Hwi a has agas has yn euver, rag agas eskerens a wra y dhybri.
17 Ha my a sett ow fas er agas pynn, ha hwi a vydh gweskys
dherag agas eskerens. An re a'gas kas a rewl warnowgh, ha hwi
a fi pan na'gas sew den vyth. 18 Mar ny vynnowgh kola orthiv
yn spit dhe hemma, my a vynn agas kessydhya seythgweyth
moy rag agas peghosow. 19 My a derr gooth agas nerth, ha my
a wra agas nev avel horn ha'gas dor avel brons. 20 Agas nerth
a vydh spenys yn euver rag ny re agas tir y drevas, na ny re
gwydh an tir aga frut.

21 Mar kerdhowgh kontrari dhymmo vy, ha mar ny vynnowgh
kola orthiv, my a dhre seythgweyth moy plagys warnowgh rag
agas peghosow. 22 My a dhanvon bestes gwyls yn agas mysk a
gemmer dhe-ves agas fleghes, ha diswul agas chatel, ha lehe
agas niver, ha gwag vydh agas fordhow.

23 Mes mar ny vynnowgh bos dyskys gans an taklow ma,
mes kerdhes kontrari dhymmo vy, 24 ena my ynwedh a gerdh
kontrari dhywgh hwi, ha'gas kessydhya seythgweyth rag agas
peghosow. 25 My a dhre kledha warnowgh dhe dhiala an
kevambos; ha pan owgh hwi kuntelys war-barth a-berth yn
agas citys, my a dhanvon an pla yn agas mysk, ha hwi a vydh
res a-ji dhe dhorn an eskar. 26 Pan wrylliv vy terri provians
agas bara, deg benyn a wra pobas agas bara yn unn forn, hag i
a dhaskor dhywgh agas bara orth poos, ha hwi a'n deber ha ny
vydh lowr ragowgh.

27 Ha mar ny vynnowgh kola orthiv awos hemma oll, mes
kerdhes kontrari dhymm, 28 ena my ynwedh a gerdh kontrari
dhywgh hwi, ha my ynwedh a wra agas kessydhya seythgweyth
rag agas peghosow. 29 Hwi a dheber kig agas mebyon, ha kig

agas myrghes a dhebrowgh. [30] My a dhiswra agas tylleryow ughel, ha terri dhe'n dor agas alteryow enkys, ha tewlel agas korfow war gorfow agas idolys, ha'm spyrys a wra agas abhorrya. [31] My a wra agas citys magoryow ha'gas sentris dibobel, ha ny vynnav blasa agas saweryow plegadow. [32] My evy a wra gasa an tir dibobel, ha'gas eskerens usi trigys ynno a vydh skruthys. [33] Ha my a wra agas skattra yn-mysk an kenedhlow, ha tenna yn-mes an kledha war agas lergh; dha dir a vydh ynyal, ha'gas citys a vydh magoryow.

[34] Ena y fydh an tir ow lowenhe yn y Sabotys oll dedhyow y dhifeythter, ha hwi yn tir agas eskerens; ena an tir a wra powes ha lowenhe yn y Sabotys. [35] Oll dedhyow y dhifeythter ev a bowes, rag ny bowesas yn agas Sabotys, pan esowgh hwi trigys ynno. [36] Ha my a dhanvon desper yn kolon an re ahanowgh yw gesys yn tiryow aga eskerens; son delen ow krena a's chass, hag i a fi kepar ha pan vens ow fia a'n kledha, hag i a godh pan na's sew den vyth. [37] I a godh an eyl war y gila, kepar ha pan ve dherag kledha pan na's sew den vyth; ha ny'gas bydh gallos dhe sevel dherag agas eskerens. [38] Hag yth ewgh dhe goll yn-mysk an kenedhlow, ha tir agas eskerens a wra agas kollenki. [39] An re ahanowgh yw gesys a wra pedri yn aga hammweyth yn tiryow agas eskerens; hag i a beder yn kammweyth aga thasow keffrys.

[40] Mar konfessyons aga hammweyth ha kammweyth aga thasow, gans aga dislelder a wrussons er ow fynn, hag ynwedh ow kerdhes kontrari dhymm, [41] may hwrug vy ynwedh kerdhes kontrari dhedha i, ha'ga dri bys yn tir aga eskerens; mars yw uvelhes aga holonnow antrodreghys, ha mar mynnons gul amendys rag aga hammweyth, [42] ena my a berth kov a'm kevambos gans Yakob, hag ynwedh ow hevambos gans Ysak, ha my a berth kov ynwedh a'm kevambos gans Abraham, ha my a berth kov a'n tir. [43] An tir ynwedh a vydh gesys gansa, ha lowenhe yn y Sabotys hag ev hwath difeyth hebdha; hag i a wra amendys rag aga hammweyth, rag i dhe dhespisya ow breusow ha'ga spyrys dhe abhorrya ow ordenansow. [44] Mes yn despit dhe henna oll, pan vons yn tir aga eskerens, ny wrav aga skonya,

na'ga abhorrya, dh'aga diswul yn tien ha terri ow hevambos gansa; rag an ARLODH aga Duw ov vy. 45 Mes a-barth dhedha i, my a berth kov a'n kevambos gans aga hendasow, a dhres yn-mes a bow Ejyp yn golok an kenedhlow, may fen aga Duw. An ARLODH ov vy.

46 An re ma yw an ordenansow ha'n breusow ha'n laghys a wrug an ARLODH yntredho ev ha mebyon Israel yn menydh Sinay dre leuv Moyses.

Daspren rag Offrynnow Ambosys

27 An ARLODH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 2 Kows orth mebyon Israel, ha leverel dhedha: Mar kwra nebonan ambos arbennik dhe ri tus dhe'n ARLODH, an dalvosogeth a vydh reknys yndella genes: 3 dha reknans rag gorreydh a ugens bloodh bys yn tri ugens bloodh y oos a vydh hanterkans shekel arghans, war-lergh shekel an sentri.[a] 4 Mars yw benynreydh, dha reknans a vydh deg shekel warn ugens. 5 Mars yw a bymp bloodh bys yn ugens bloodh y oos, dha reknans a vydh ugens shekel rag gorreydh ha deg shekel rag benynreydh. 6 Mars yw a unn mis bys yn pymp bloodh, dha reknans a vydh pymp shekel arghans rag gorreydh, ha'th reknans a vydh tri shekel arghans rag benynreydh. 7 Mars yw tri ugens bloodh po moy, mars yw gorreydh, dha reknans a vydh pymthek shekel, ha rag benynreydh, deg shekel. 8 Mars yw re voghosek dhe ri dha reknans, gwra y settya a-rag an oferyas, ha'n oferyas a'n reken war-lergh pygans neb a wrug an ambos.

9 Mars yw best a'n eghen a dhrons avel offryn dhe'n ARLODH, pub best a'n par na a vo res dhe'n ARLODH a vydh sans. 10 Ny worr neppyth yn y le na'y geschanjya, onan da rag onan drog, nag onan drog rag onan da; ha mar keschanj best rag best, ha'n kynsa best ha'n best keschanjys a vydh sans. 11 Mars yw best avlan, a'n sort nag yw dres avel offryn dhe'n ARLODH, ev a sett an best dherag an oferyas, 12 ha'n oferyas a reken y dalvosogeth,

a 27:3 *shekel an sentri:* Talvosogeth shekel an sentri a veu hanter an shekel kemmyn.

mars yw da po drog. Kepar dell y'n reknydh, ty, an oferyas, yndella y fydh. 13 Mes mar mynn ev y dhasprena, ev a geworr pympes rann moy dhe'n reknans.

14 Pan wra gour sakra y ji dhe vos sans dhe'n ARLODH, an oferyas a reken mars yw da po drog. Ev a sev kepar dell y'n reken an oferyas. 15 Mar mynn neb a'n sakras dasprena y ji, ev a geworr dhodho pympes rann moy a'n mona war-lergh dha reknans, hag ev a'n pyw arta.

16 Mar kwra gour sakra dhe'n ARLODH rann a dir y berghenogeth, dha reknans a vydh war-lergh an has anodho: homer has heydh a vydh reknys orth hanterkans shekel arghans. 17 Mar saker y wel a-dhia vledhen an yubile, ev a bes war-lergh dha reknans; 18 mes mar saker y wel wosa an yubile, an oferyas a reken an mona ragdho war-lergh an bledhynnyow yw gesys bys yn bledhen an yubile, ha lehes vydh dhyworth dha reknans. 19 Mar mynn neb a sakras y wel y dhasprena, ev a geworr pympes rann moy a vona dha reknans, hag ev a'n pyw arta. 20 Mes mar ny vynn dasprena an gwel, po mar kwerthas an gwel dhe wour aral, ny vydh dasprenys namoy; 21 mes an gwel, pan yw delivrys y'n yubile, a vydh sans dhe'n ARLODH, avel gwel sakrys. Perghennys vydh gans an oferyas. 22 Mar saker den dhe'n ARLODH gwel re brenas nag yw rann a'y dir eritys, 23 an oferyas a reken pris an reknans bys yn vledhen an yubile; hag ev a re pris an reknans an jydh na, avel tra sans dhe'n ARLODH. 24 Yn bledhen an yubile an gwel a dhehwel dhe neb may feu prenys dhyworto, dhe neb o perghennek an tir. 25 Oll dha reknansow a vydh war-lergh shekel an sentri, ugens gera dhe'n shekel.

Offrynnow Na Yll Bos Dasprenys

26 Mes ny saker den vyth kynsa genys neb best, rag an ARLODH a byw pub kynsa genys, ojyon po davas kyn fo. An ARLODH a'n pyw. 27 Mars yw best avlan, ev a'n daspren war-lergh dha reknans, hag ev a geworr pympes rann moy dhodho; po, mar nyns yw dasprenys, y fydh gwerthys war-lergh dha reknans.

[28] Byttegyns, neppyth sakrys, a wra gour y sakra dhe'n ARLODH, yn-mes a buptra eus dhodho, a dhen, po best, po gwel a'y berghenogeth, ny vydh gwerthys na dasprenys. Puptra sakrys yw an moyha sans dhe'n ARLODH. [29] Den vytholl a vo sakrys dhe dhistruyans, ny vydh dasprenys. Ev a vydh gorrys dhe'n mernans.

[30] Oll dega an tir, has an tir po frut an gwydh kyn fo, a vydh dhe'n ARLODH. Sans yw dhe'n ARLODH. [31] Gour mar mynn dasprena rann y dega, ev a geworr dhodho unn pympes rann moy. [32] Hag oll dega an chatel po an flock, puptra a dremenno yn-dann welen an bugel[a], an degves a vydh sans dhe'n ARLODH. [33] Ha ny wovyn mars yw da po drog, ha ny wra y geschanjya. Mara'n keschanj, hag ev ha'n onan keschanjys a vydh sans. Ny vydh dasprenys.

[34] An re ma yw an gorhemynnow a worhemynnis an ARLODH dhe Moyses rag mebyon Israel yn menydh Sinay.

---

a 27:32 *yn-dann welen an bugel:* Ow sewya an Vulgat. Ebrow: *yn-dann an welen.*

NIVEROW

Chaptra 1
An Kynsa Niveryans

Chaptra 2
Towlow rag an Kampow ha'n Kerdhow

Chaptra 3
Mebyon Aron
Deverow an Levysi
Niveryans an Levysi
Daspren an Re Gynsa Genys

Chaptra 4
An Kohathysi
An Gershonysi ha'n Merarysi
Niveryans an Levysi

Chaptra 5
Tus Avlan Gorrys yn-mes a'n Kamp
Avowa Pegh, ha Daskorrans
An Lagha rag Gwreg Dhislen

Chaptra 6
An Nazirysi
Bennath gans Aron ha'y Vebyon

Chaptra 7
Offrynnow an Hembrenkysi

Chaptra 8
An Seyth Lugarn
Glanheans an Levysi

Chaptra 9
An Pask yn Gwylvos Sinay
An Gomolen ha'n Tan

Chaptra 10
An Hirgern Arghansek
An Kerdh dhyworth Sinay

Chaptra 11
Krodhvol an Bobel y'n Gwylvos
An Deg Henavek ha Tri Ugens
An Rynki

Chaptra 12
Avi Miryam hag Aron orth Moyses

Chaptra 13
Aspioryon Danvenys yn Kanan
Derivas an Aspioryon

Chaptra 14
Rebellyans an Bobel
Breus an ARLODH

Chaptra 15
Offrynnow Divers
Kessydhyans rag Defolya an Sabot
Kribellow war an Dillas

Chaptra 16
Rebellyans Koragh, Dathan hag Abiram

Chaptra 17
Gwelen Aron a Egin

Chaptra 18
Deverow an Oferysi y'n Sentri
Kevren an Offrynnow Res dhe Aron ha'y Vebyon

Chaptra 19
Lusu an Lejek Rudh

Chaptra 20
Mernans Miryam, ha Dowrow Meriba
Edom a Nagh Kummyas Tremena
Mernans Aron

Chaptra 21
An Sarf a Vrons
An Kerdh dhe Moab
Fethans Sihon Myghtern an Amorysi
Fethans Og Myghtern Bashan

Chaptra 22
Balak a Elow Balaam may Mollottho Israel
Balaam, an Asen, ha'n El

Chaptra 23
Kynsa Dargan Balaam
Nessa Dargan Balaam

Chaptra 24
Tressa Dargan Balaam
Peswora Dargan Balaam

Chaptra 25
Gordhyans Baal-peor

Chaptra 26
An Nessa Niveryans

Chaptra 27
Myrghes Selofehad
Yoshua dhe Sewya Moyses avel Hembrenkyas

Chaptra 28
An Offrynnow Pubdedhyek
Offryn an Sabot
An Offrynnow Misyek
Offrynnow yn Termyn an Pask
Offrynnow yn Gool an Seythennyow
Chaptra 29
Offrynnow yn Dy'gol an Hirgern
Offrynnow yn Dy'gol an Dehwelyans
Offrynnow Gool an Skovvaow
Chaptra 30
Ambosow Gwrys gans Benenes
Chaptra 31
Bresel erbynn Midyan
Rannans an Gethyon ha'n Preydh
Chaptra 32
Gad ha Rewben dhe Driga a'n Est dhe Yordan
Chaptra 33
Berrskrif a Gerdhow Israel wosa Gasa Ejyp
Chaptra 34
Oryon Kanan
An Hembrenkysi rag Ranna an Tir yn Kanan
Chaptra 35
Citys an Levysi
Citys Harbereth
Laghys a-dro dhe Voldrans ha Dial-goos
Chaptra 36
Eretons ha Demedhyans Myrghes Selofehad

An Kynsa Niveryans

1 An Arlodh a gewsis orth Moyses yn gwylvos Sinay, yn tylda an kuntelles, yn kynsa dydh an nessa mis, y'n nessa bledhen wosa i dhe dhos yn-mes a Ejyp, ow leverel, [2] Gwra niveryans a'n kuntelles oll a vebyon Israel, herwydh aga theyluyow, herwydh chiow aga thasow, herwydh an niver a henwyn, pub gorreydh penn ha penn; [3] a-dhia ugens bloodh ha moy, peub yn Israel a yll mos yn-rag dhe vresel, ty hag Aron a wra aga nivera, lu ha lu. [4] Y fydh genowgh gour a bub looth, pubonan ow pos penn y deylu. [5] An re ma yw henwyn an wer a wra sevel genowgh. A Rewben: Elisur mab Shedeur; [6] a Simeon: Shelumiel mab Surishadday; [7] a Yuda: Nahshon mab Amminadab; [8] a Yssakar: Nethaneel mab Suar; [9] a Zebulun: Eliab mab Helon; [10] a vebyon Yosep: a Efraym, Elishama mab Ammihud; hag a Manasse, Gamaliel mab Pedahsur; [11] a Benyamin: Abidan mab Gideoni; [12] a Dan: Ahiezer mab Ammishadday; [13] a Asher: Pagiel mab Okran; [14] a Gad: Eliasaf mab Deuel; [15] a Naftali: Ahira mab Enan. [16] An re ma o an re apoyntys yn-mes a'n kuntelles, hembrenkysi lothow aga thasow, pennow kordhow Israel.

17 Moyses hag Aron a gemeras an wer ma re bia merkys
aga henwyn, 18 hag yn kynsa dydh an nessa mis, i a geskorras
war-barth an kuntelles oll, hag a omgovskrifas herwydh aga
theyluyow, herwydh chiow aga thasow, herwydh an niver a
henwyn, a-dhia ugens bloodh ha moy, penn ha penn, 19 dell
worhemynnis an ARLODH dhe Moyses. Yndella ev a's niveras
yn gwylvos Sinay.

20 Mebyon Rewben, kynsa genys Israel, aga linnyeth,
herwydh aga theyluyow, herwydh chiow aga thasow, herwydh
niver an henwyn, penn ha penn, pub gorreydh a-dhia ugens
bloodh ha moy, peub a ylli mos war-rag dhe vresel: 21 an re
niverys a looth Rewben o hwegh ha dew ugens a vilyow, pymp
kans.

22 A vebyon Simeon, aga linnyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, an re anedha a veu niverys,
herwydh niver an henwyn, penn ha penn, pub gorreydh a-dhia
ugens bloodh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: 23 an
re niverys a looth Simeon o nownsek ha dew ugens a vilyow,
tri hans.

24 A vebyon Gad, aga linnyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia
ugens bloodh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: 25 an
re niverys a looth Gad o pymp ha dew ugens a vilyow, hwegh
kans ha hanterkans.

26 A vebyon Yuda, aga linnyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia
ugens bloodh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: 27 an
re niverys a looth Yuda o peswardhek ha tri ugens a vilyow,
hwegh kans.

28 A vebyon Yssakar, aga linnyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia
ugens bloodh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: 29 an
re niverys a looth Yssakar o peswardhek ha dew ugens a vilyow,
peswar kans.

30 A vebyon Zebulun, aga linnyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia
ugens bloodh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: 31 an
re niverys a looth Zebulun o seytek ha dew ugens a vilyow,
peswar kans.

32 A vebyon Yosep: mebyon Efraym, aga linnyeth herwydh
aga theyluyow, herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an
henwyn, a-dhia ugens bloodh ha moy, peub a ylli mos yn-rag
dhe vresel: 33 an re niverys a looth Efraym o dew ugens mil,
pymp kans.

34 A vebyon Manasse, aga linnyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia
ugens bloodh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: 35 an
re niverys a looth Manasse o dewdhek warn ugens a vilyow,
dew kans.

36 A vebyon Benyamin, aga linnyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia
ugens bloodh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: 37 an
re niverys a looth Benyamin o pymthek warn ugens a vilyow,
peswar kans.

38 A vebyon Dan, aga linnyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia
ugens bloodh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: 39 an
re niverys a looth Dan o dew ha tri ugens a vilyow, seyth kans.

40 A vebyon Asher, aga linnyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia
ugens bloodh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: 41 an
re niverys a looth Asher o onan ha dew ugens a vilyow, pymp
kans.

42 Mebyon Naftali, aga linnyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia
ugens bloodh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: 43 an
re niverys a looth Naftali o tredhek ha dew ugens a vilyow,
peswar kans.

44 An re ma o an re niverys, neb a wrug Moyses hag Aron
aga nivera gans gweres an hembrenkysi a Israel, dewdhek
gour, pubonan rag chi y das. 45 Ytho niver kowal mebyon Israel,
herwydh chiow aga thasow, a-dhia ugens bloodh ha moy, peub
a ylli mos yn-rag dhe vresel: 46 aga niver kowal o hwegh kans
ha tri a vilyow, pymp kans ha hanterkans.

47 Mes ny veu niverys an Levysi gans looth aga thasow yn
aga mysk. 48 Rag an ARLODH a leveris dhe Moyses, 49 'Unsel
looth an Levysi ny wredh nivera, na ny's niverydh yn-mysk
mebyon Israel erel; 50 mes apoynt an Levysi war dabernakel
an dustuni, ha war oll y dhaffar, ha war buptra eus dhodho; i a
dheg an tabernakel hag oll y dhaffar, hag i a'n serv, ha kampya
a-dro dhe'n tabernakel. 51 Pan wra an tabernakel mos yn-rag,
an Levysi a wra y dhisevel; ha pan dheu an tylda dhe vos
settys yn-bann, an Levysi a wra y sevel. Ha mar teffo estren[a]
yn ogas, ev a vydh gorrys dhe'n mernans. 52 Mebyon Israel a
wra settya aga thyldow, pub gour ryb y gamp y honan ha pub
gour ryb y vaner y honan, herwydh aga luyow; 53 mes an Levysi
a wra kampya a-dro dhe dylda an dustuni, ma na vo sorr war
guntelles mebyon Israel; ha'n Levysi a with charj tabernakel
an dustuni.' 54 Ytho mebyon Israel a wrug war-lergh puptra a
worhemynnis an ARLODH dhe Moyses; yndella y hwrussons.

Towlow rag an Kampow ha'n Kerdhow

2 An ARLODH a leveris dhe Moyses hag Aron, 2 'Mebyon
Israel a wra kampya peub ryb y vaner y honan, gans
toknys chiow aga thasow; i a wra kampya a-dal tylda an
kuntelles a bub tu. 3 An re ow kampya war denewen an est,
war-tu ha'n howldrehevel, a vydh a vaner an kamp a Yuda
herwydh aga luyow; ha hembrenkyas mebyon Yuda a vydh
Nahshon mab Amminadab. 4 Y lu, dell veu niverys, a veu
peswardhek ha tri ugens a vilyow, hwegh kans. 5 An re a
gamp rybdho a vydh looth Yssakar; ha hembrenkyas mebyon
Yssakar a vydh Nethanel mab Suar; 6 ha'y lu, dell veu niverys,
a veu peswardhek ha dew ugens a vilyow, peswar kans. 7 Ena

a 1:51 *estren:* Henn yw gour nag yw diyskynnyas a Levi.

looth Zebulun; ha hembrenkyas mebyon Zebulun a vydh Eliab mab Helon. [8] Y lu, dell veu niverys, a veu seytek ha dew ugens a vilyow, peswar kans. [9] Niver kowal kamp Yuda, herwydh aga luyow, yw kans, hwegh ha peswar ugens a vilyow, peswar kans. I a wra mos yn kynsa war an kerdh.

[10] 'Dhe'n barth dhyghow y fydh baner kamp Rewben, herwydh aga luyow; ha hembrenkyas mebyon Rewben a vydh Elisur mab Shedeur. [11] Y lu, dell veu niverys, a veu hwegh ha dew ugens a vilyow, pymp kans. [12] An re ow kampya rybdho a vydh looth Simeon; ha hembrenkyas mebyon Simeon a vydh Shelumiel mab Surishadday. [13] Y lu, dell veu niverys, a veu nownsek ha dew ugens a vilyow, tri hans. [14] Ena looth Gad; hembrenkyas mebyon Gad a vydh Eliasaf mab Reuel. [15] Y lu, dell veu niverys, a veu pymp ha dew ugens a vilyow, hwegh kans ha hanterkans. [16] Niver kowal kamp Rewben herwydh aga luyow, yw kans, unnek ha dew ugens a vilyow, peswar kans ha hanterkans. I a wra mos yn nessa war an kerdh.

[17] 'Ena tylda an kuntelles a wra mos war an kerdh, gans kamp an Levysi yn-mysk an kampow; dell gampyons, yndelma i a wra mos war an kerdh, peub yn y le, ryb y vaner.

[18] 'War-tu ha'n howlsedhes y fydh baner kamp Efraym herwydh aga luyow; ha hembrenkyas mebyon Efraym a vydh Elishama mab Ammihud, [19] Y lu, dell veu niverys, a veu dew ugens mil ha pymp kans. [20] Ha rybdho y fydh looth Manasse; ha hembrenkyas mebyon Manasse a vydh Gamaliel mab Pedahsur. [21] Y lu, dell veu niverys, a veu dewdhek warn ugens a vilyow, dew kans. [22] Ena looth Benyamin; hembrenkyas mebyon Benyamin a vydh Abidan mab Gideoni. [23] Y lu, dell veu niverys, a veu pymthek warn ugens a vilyow, peswar kans. [24] Niver kowal kamp Efraym, herwydh aga luyow, yw kans hag eth a vilyow, kans. I a wra mos yn tressa war an kerdh.

[25] 'War-tu ha'n gledhbarth y fydh baner kamp Dan herwydh aga luyow; ha hembrenkyas mebyon Dan a vydh Ahiezer mab Ammishadday. [26] Y lu, dell veu niverys, a veu dew ha tri ugens a vilyow, seyth kans. [27] An re a gamp rybdho a vydh looth

Asher; ha hembrenkyas mebyon Asher a vydh Pagiel mab Okran. 28 Y lu, dell veu niverys, a veu onan ha dew ugens a vilyow, pymp kans. 29 Ena looth Naftali; hembrenkyas mebyon Naftali a vydh Ahira mab Enan. 30 Y lu, dell veu niverys, a veu tredhek ha dew ugens a vilyow, peswar kans. 31 Niver kowal kamp Dan yw kans, seytek ha dew ugens a vilyow, hwegh kans. I a wra mos yn tiwettha, ryb aga baneryow.'

32 An re ma yw mebyon Israel dell vons niverys herwydh chiow aga thasow; peub y'n kampow, a veu niverys herwydh aga luyow, o hwegh kans ha tri a vilyow, pymp kans ha hanterkans. 33 Mes ny veu niverys an Levysi yn-mysk mebyon Israel, dell worhemynnis an ARLODH dhe Moyses.

34 Ytho mebyon Israel a wrug war-lergh puptra a worhemynnis an ARLODH dhe Moyses; yndelma i a gampyas ryb aga baneryow, hag yndelma i a dhallathas war an kerdh, pubonan gans y deylu, herwydh chi y das.

Mebyon Aron

3 An re ma yw henedhow Aron ha Moyses y'n termyn may kewsis an ARLODH gans Moyses war venydh Sinay. 2 An re ma yw henwyn mebyon Aron: Nadab an kynsa genys, hag Abihu, Eleazar, hag Ithamar; 3 an re ma yw henwyn mebyon Aron, an oferysi untys, neb a ordenas ev dhe servya avel oferysi. 4 Mes Nadab hag Abihu a verwis a-dherag an ARLODH pan offrynsons tan astranj[a] a-dherag an ARLODH yn gwylvos Sinay; ha ny's tevo fleghes. Ytho Eleazar hag Ithamar a servyas avel oferysi gans Aron aga thas.

Deverow an Levysi

5 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 6 Doro looth Levi yn ogas, ha'ga gorra a-rag Aron an oferyas, may fenystro dhodho. 7 I a with y dheverow ev, ha deverow an kuntelles kowal, a-rag tylda an kuntelles, dell venystrons dhe'n tabernakel; 8 i a with daffar oll tylda an kuntelles, ha'n deverow rag mebyon Israel dell venystrons dhe'n tabernakel. 9 Ty a re an Levysi dhe Aron

---

a 3:4 *astranj:* An styr yw ankler; martesen *estren,* po *heb awtorita.*

ha'y vebyon; i yw res oll yn tien dhodho yn sur a-dhyworth mebyon Israel. [10] Ha ty a wra charjya Aron ha'y vebyon dhe witha aga dever oferyasek; mes mar teffo neb estren yn ogas, ev a vydh gorrys dhe'n mernans.

[11] Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses, [12] 'Otta, my re gemeras an Levysi yn-mes a vebyon Israel yn le pub kynsa genys a yger an brys yn-mysk mebyon Israel. An Levysi a vydh dhymm, [13] rag pub kynsa genys yw dhymm; y'n jydh may ledhis pub kynsa genys yn pow Ejyp, my a sakras dhymm ow honan pub kynsa genys yn Israel, hag a vab den hag a vest; i a vydh dhymm: my yw an ARLODH.'

Niveryans an Levysi

[14] Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses yn gwylvos Sinay, [15] 'Gwra nivera mebyon Levi, herwydh chiow aga thasow, herwydh aga theyluyow; pub gorreydh, a unn mis y oos ha moy, ty a wra nivera.' [16] Ytho Moyses a's niveras herwydh ger an ARLODH, dell veu gorhemynnys dhodho. [17] An re ma o mebyon Levi herwydh aga henwyn: Gershon ha Kohath ha Merari. [18] An re ma yw henwyn mebyon Gershon herwydh aga theyluyow: Libni ha Shimei. [19] Mebyon Kohath herwydh aga theyluyow: Amram, Yshar, Hebron, hag Uzziel. [20] Mebyon Merari herwydh aga theyluyow: Mahli ha Mushi. An re ma yw teyluyow an Levysi, herwydh chiow aga thasow.

[21] A Gershon y feu teylu an Libnysi ha teylu an Shimeysi; an re ma o teyluyow an Gershonysi. [22] Aga niver herwydh niver, pub gorreydh a unn mis y oos ha moy, o seyth mil ha pymp kans. [23] Teyluyow an Gershonysi a wra kampya a-dryv an tabernakel troha'n howlsedhes, [24] gans Eliasaf mab Lael, avel penn chi tasek an Gershonysi. [25] Ha charj mebyon Gershon yn tylda an kuntelles yw an tabernakel, an tylda ha'y gudhans, ha'n groglen dhe dharas tylda an kuntelles, [26] ha kroglennow an klos, ha kroglen daras an klos usi a-dro dhe'n tabernakel ha'n alter, ha'y gerdyn, dh'y wonis oll.

[27] A Kohath y feu teylu an Amramysi, ha teylu an Ysharysi, ha teylu an Hebronysi, ha teylu an Uzzielysi; an re ma o

teyluyow an Kohathysi. 28 Aga niver herwydh niver, pub
gorreydh a unn mis y oos ha moy, o eth mil ha hwegh kans, ow
kwitha deverow an sentri. 29 Teyluyow mebyon Kohath a wra
kampya a'n dhyghowbarth dhe'n tabernakel, 30 gans Elisafan
mab Uzziel avel penn chi tasek teyluyow an Kohathysi. 31 Ha'ga
charj yw an argh, an voos, an kantoler, an alteryow, lestri
an sentri dredha may fenystro an oferysi, ha'n groglen, dh'y
wonis oll. 32 Hag Eleazar mab Aron an oferyas yw penn war
hembrenkysi an Levysi; ev a worwel an re a attend deverow
an sentri.

33 A Merari y feu teylu an Mahlysi ha teylu an Mushysi: an
re ma yw teyluyow an Merarysi. 34 Aga niver herwydh niver,
pub gorreydh a unn mis y oos ha moy, o hwegh mil ha dew
kans. 35 Ha penn chi tasek teyluyow an Merarysi o Suriel
mab Abihayl; i a wra kampya a'n gledhbarth dhe'n tabernakel.
36 Ha'n charj apoyntys dhe vebyon Merari yw framyow an
tabernakel, an barrys, an kolovennow, an selyow, hag oll aga
daffar, dh'y wonis oll; 37 ynwedh kolovennow an klos a-dro,
ha'ga selyow ha'ga ebilyow ha'ga herdyn.

38 An re ow kampya a-rag an tabernakel dhe'n est, a-rag tylda
an kuntelles war-tu ha'n howldrehevel, yw Moyses hag Aron
ha'y vebyon, neb a with deverow an sentri, py pynag a dal bos
gwrys rag mebyon Israel; ha mar teffo estren yn ogas, ev a vydh
gorrys dhe'n mernans. 39 Oll a veu niverys a'n Levysi, a wrug
Moyses hag Aron aga nivera orth gorhemynna an ARLODH,
herwydh aga theyluyow, pub gorreydh a unn mis y oos ha moy,
o dew vil warn ugens.

Daspren an Re Gynsa Genys

40 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Kemmer niveryans a
bub gorreydh kynsa genys a vebyon Israel, a unn mis y oos ha
moy, ow kemeres aga niver herwydh aga henwyn. 41 Ha ty a
gemmer an Levysi ragov – my yw an ARLODH – yn le pub kynsa
genys yn-mysk mebyon Israel, ha chatel an Levysi yn le oll an
chatel kynsa genys a vebyon Israel.' 42 Ytho Moyses a niveras
pub kynsa genys yn-mysk mebyon Israel, dell worhemynnis an

ARLODH dhodho. [43] Ha pub kynsa genys gorow, herwydh niver an henwyn a unn mis aga oos ha moy dell veu niverys, o dew warn ugens a vilyow, dew kans, tredhek ha tri ugens.

[44] Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses, [45] 'Kemmer an Levysi yn le pub kynsa genys yn-mysk mebyon Israel, ha chatel an Levysi yn le aga chatel; ha'n Levysi a vydh dhymm: my yw an ARLODH. [46] Rag daspren an dhew kans ha tredhek ha tri ugens a'n re gynsa genys a vebyon Israel, yw moy aga niver es an Levysi, [47] ty a gemmer pymp shekel pub huni, ow rekna herwydh shekel an sentri (an shekel ma yw ugens gera), [48] ha ri an arghans dhe Aron ha'y vebyon rag daspren an re a vo aga niver moy ages niver an Levysi.' [49] Ytho Moyses a gemeras arghans an daspren a-dhyworth an re o moy aga niver ages an re dasprenys gans an Levysi; [50] a-dhyworth an re gynsa genys a vebyon Israel ev a gemeras an arghans, mil, tri hans, pymp ha tri ugens a shekalim[a], reknys war-lergh shekel an sentri; [51] ha Moyses a ros arghans an daspren dhe Aron ha'y vebyon, herwydh ger an ARLODH, dell worhemynnis an ARLODH dhe Moyses.

An Kohathysi

4 An ARLODH a leveris dhe Moyses ha dhe Aron, [2] 'Kemmer niveryans mebyon Kohath a-dhyworth mebyon Levi, herwydh aga theyluyow ha chiow aga thasow, [3] a dheg bloodh warn ugens dhe dheg bloodh ha dew ugens, peub a yll entra servis an lu, dhe wul an ober yn tylda an kuntelles. [4] Hemm yw servis mebyon Kohath yn tylda an kuntelles: an taklow an moyha sans. [5] Pan wra an kamp mos yn-rag, Aron ha'y vebyon a wra entra ha diswul vayl an groglen, ha kudha argh an dustuni ganso; [6] ena i a wra gorra warnedhi kudhans a greghyn morhoghes, ha lesa warnedhi kweth dhien a lasrudh, ha settya hy gwelynni. [7] Ha war voos bara an lok i a wra lesa kweth lasrudh ha gorra warnedhi an platyow, an skudellow, an bollow, an kostrels rag offryn an diwes; ha'n bara usi ena pupprys a vydh warnedhi. [8] Ena i a wra lesa dresti pann kogh,

a 3:50 *shekalim:* Liesplek a *shekel.*

ha kudha henna gans kudhans a greghyn morhoghes, ha settya hy gwelynni. 9 Hag i a gemmer pann glasrudh, ha kudha an kantoler rag an golow, gans y lugern, y evelyow, y badellow, ha'n lestri oll rag an oyl yw proviys dhodho: 10 hag i a wra y worra gans oll y dhaffar yn kudhans a greghyn a liw hyacinth ha'y worra war an framweyth-degi. 11 War an alter owrek i a wra lesa pann glasrudh, ha'y hudha gans kudhans a greghyn a liw hyacinth, ha settya hy gwelynni. 12 Hag i a wra kemeres oll an lestri a'n servis hag yw devnydhys y'n sentri ha'ga gorra yn kweth lasrudh, ha'ga hudha gans kudhans a greghyn a liw hyacinth, ha'ga gorra war an framweyth-degi. 13 I a gemmer dhe-ves an lusu ha lesa kweth a burpur warnedhi; 14 hag i a worr warnedhi oll an daffar yw devnydhys rag an servis ena, an padellow tan, an kigveryow, an reuvow, ha'n bollow, oll daffar an alter; hag i a wra lesa warnedhi kudhans a greghyn a liw hyacinth, ha gorra ynni hy gwelynni. 15 Pan vydh Aron ha'y vebyon gorfennys ow kudha an sentri hag oll daffar an sentri, dell dhalleth an kamp war an fordh, wosa henna mebyon Kohath a wra dos dhe dhon an re ma, mes ny godh dhedha tochya an taklow sans, ma na varwons. An re ma yw taklow tylda an kuntelles a vydh degys gans mebyon Kohath.

16 'Eleazar mab Aron an oferyas a'n jevydh charj a'n oyl rag an golow, an enkys hweg, an offryn greun pubdedhyek,[a] hag oyl an untyans, gans gorwel oll an tabernakel ha puptra eus ynno, an sentri ha'y lestri.'

17 An ARLODH a leveris dhe Moyses hag Aron, 18 'Na as looth teyluyow an Kohathysi dhe vos distruys yn-mysk an Levysi; 19 mes gwra aga dyghtya yndelma, may fewons, ha ma na varwons pan dhons ogas dhe'n taklow an moyha sans: Aron ha'y vebyon a wra mos ha'ga ordena peub dh'y oberen ha dh'y vegh; 20 mes nyns ons dhe vires war an taklow sans hwath rag pols, ma na varwons.'

---

a 4:16 *pubdedhyek:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *pupprys.*

An Gershonysi ha'n Merarysi

21 An Arlodh a leveris dhe Moyses, 22 'Kemmer niveryans
a vebyon Gershon ynwedh, herwydh chiow aga thasow ha'ga
theyluyow; 23 a dheg bloodh warn ugens aga oos bys yn deg
ha dew ugens bloodh, ty a wra aga nivera, peub a yll entra y'n
servis, dhe wul an ober yn tylda an kuntelles. 24 Hemm yw gonis
teyluyow an Gershonysi, dhe servya ha dhe dhon beghyow: 25 i
a wra don kroglennow an tabernakel, tylda an kuntelles gans y
gudhans, an kudhans a greghyn a liw hyacinth[a] usi warnodho,
ha'n groglen rag porth tylda an kuntelles, 26 kroglennow an
klos, kroglen daras yet an klos usi a-dro dhe'n sentri ha'n alter,
aga herdyn, ha pub daffar rag aga servis; hag i a wra puptra hag
yw res dhe vos gwrys yn aga govis. 27 Oll an servis a vebyon
an Gershonysi a vydh war-lergh ger Aron ha'y vebyon, rag oll
aga ober a dhegans, yn oll aga servis; ha ty a's charj gans oll
aga ober a dhegans. 28 Hemm yw servis teyluyow mebyon an
Gershonysi yn tylda an kuntelles, ha'ga charj a vydh yn-dann
leuv Ithamar mab Aron an oferyas.

29 'Ha mebyon Merari: ty a wra aga nivera herwydh aga
theyluyow ha chiow aga thasow; 30 a dheg bloodh warn
ugens aga oos bys yn deg ha dew ugens bloodh, ty a wra aga
nivera, peub a yll entra y'n servis, dhe wul an ober yn tylda an
kuntelles. 31 Hemm yw an pyth mayth yns charjys dh'y dhon,
yn oll aga servis yn tylda an kuntelles: framyow an tabernakel,
gans y varrys, y golovennow ha selyow, 32 ha kolovennow an
klos a-dro gans aga selyow, aga ebilyow ha'ga herdyn, gans
oll aga daffar hag oll aga darbar; ha der aga henwyn ty a
reken an taklow mayth yns charjys dh'aga don. 33 Hemm yw
servis teyluyow mebyon Merari, yn oll aga servis yn tylda an
kuntelles, yn-dann leuv Ithamar mab Aron an Oferyas.'

Niveryans an Levysi

34 Moyses hag Aron ha hembrenkysi an kuntelles a niveras
mebyon an Kohathysi, herwydh aga theyluyow ha chiow aga

a 4:25 *kreghyn a liw hyacinth:* war-lergh an Septuagint. Ebrow *kreghyn morhoghes* po *kreghyn broghes.*

thasow, [35] a dheg bloodh warn ugens aga oos bys yn deg ha dew ugens bloodh, peub a ylli entra y'n servis, dhe oberi yn tylda an kuntelles. [36] Ha'ga niver herwydh aga theyluyow o dew vil seyth kans ha hanterkans. [37] Hemm o niver teyluyow an Kohathysi, oll an re esa ow servya yn tylda an kuntelles, a wrug Moyses hag Aron aga nivera herwydh gorhemynna an ARLODH dre leuv Moyses.

[38] Niver mebyon Gershon, herwydh aga theyluyow ha chiow aga thasow, [39] a dheg bloodh warn ugens aga oos bys yn deg ha dew ugens bloodh, peub a yll entra y'n servis dhe oberi yn tylda an kuntelles: [40] aga niver herwydh aga theyluyow ha chiow aga thasow o dew vil hwegh kans ha deg warn ugens. [41] Hemm o niver teyluyow mebyon Gershon, oll an re esa ow servya yn tylda an kuntelles, a wrug Moyses hag Aron aga nivera herwydh gorhemynna an ARLODH.

[42] Niver teyluyow mebyon Merari, herwydh aga theyluyow ha chiow aga thasow, [43] a dheg bloodh warn ugens aga oos bys yn deg ha dew ugens bloodh, peub a ylli entra y'n servis, rag ober yn tylda an kuntelles: [44] aga niver herwydh aga theyluyow o tri mil ha dew kans. [45] An re ma yw an re a veu niverys a deyluyow mebyon Merari, a wrug Moyses hag Aron aga nivera herwydh gorhemynna an ARLODH dre leuv Moyses.

[46] Oll an re a veu niverys a'n Levysi, a wrug Moyses hag Aron ha hembrenkysi Israel aga nivera, herwydh aga theyluyow ha chiow aga thasow, [47] a dheg bloodh warn ugens aga oos bys yn deg ha dew ugens bloodh, peub a ylli entra yn ober an servis hag yn ober a dhon beghyow yn tylda an kuntelles, [48] an re anedha a veu niverys o eth mil pymp kans ha peswar ugens. [49] Herwydh gorhemynna an ARLODH i a veu niverys dre leuv Moyses, peub dh'y oberen a servya po a dhon; yndelma i a veu niverys ganso, dell worhemynnis an ARLODH dhe Moyses.

Tus Avlan Gorrys yn-mes a'n Kamp

5 An ARLODH a leveris dhe Moyses, [2] 'Gorhemmyn dhe vebyon Israel may korrens yn-mes a'n kamp pub klavorek ha peub a'n jeves sygerans ha pubonan yw avlan

dre gestav gans korf marow. [3] Gorreydh ha benynreydh, ty a wra aga gorra yn-mes, orth aga gorra yn-mes a'n kamp ma na dhefollyons aga hamp, le mayth esov trigys yn aga mysk.' [4] Ha mebyon Israel a wrug yndella, ha'ga gorra yn-mes a'n kamp; dell leveris an ARLODH dhe Moyses, yndelma y hwrug mebyon Israel.

Avowa Pegh, ha Daskorrans

[5] An ARLODH a leveris dhe Moyses, [6] 'Lavar dhe vebyon Israel, Pan wra gour po benyn pegh pynag yw usys dhe vos gwrys gans tus, ha bos dislel dhe'n ARLODH, ha'n den na yw kablus, [7] ev a avow y begh hag a wrug;[a] hag ev a wra leun dhaskorrans a'y gammweyth, ow keworra pympes rann dhodho, orth y ri dhe neb may hwrug ev an kammweyth dhodho. [8] Mes mar ny'n jeves an gour neskar may fo gwrys dhodho daskorrans rag an kammweyth, an daskorrans rag an kammweyth a wra mos dhe'n ARLODH rag an oferyas, war-barth gans hordh an dehwelyans, ganso may fo gwrys dehwelyans ragdho. [9] Pub offryn, oll an rohow sans a vebyon Israel, hag a dhrons dhe'n oferyas, a vydh dhodho. [10] Rohow sans pub gour a vydh dhodho; py pynag a wrello gour ri dhe'n oferyas a vydh dhodho.'

An Lagha rag Gwreg Dhislen

[11] An ARLODH a leveris dhe Moyses, [12] Lavar dhe vebyon Israel, Mars a gwreg gour vyth yn sowdhan ha bos dislen er y bynn, [13] mar krowedh gour gensi hag y fydh dyllans has, hag yth yw kudhys a-dhyworth dewlagas hy gour, ha kelys yw hi dhe omdhefolya ha nyns eus dustuni er hy fynn, a-ban na veu hi kemerys y'n gwrians; [14] ha mar teu an spyrys a avi warnodho, hag ev a'n jeves avi a'y wreg, neb a omdhefolyas; po mar teu an spyrys a avi warnodho, hag ev a'n jeves avi a'y wreg, kyn na veu defolys; [15] ena an gour a hembronk y wreg dhe'n oferyas, ha dri an offryn rygdhi, an degves rann a efa a vleus heydh; ny wra ev dinewi oyl vyth warnedha na gorra frankenkys

---

a 5:7 *ev a avow y begh hag a wrug:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *i a avow aga fegh hag a wrussons.*

warnedha, rag y vos offryn greun a avi, offryn greun a govadh, ow tri kammweyth dhe govadh.

16 Ha'n oferyas a's dre yn nes, ha'y gorra a-rag an ARLODH;
17 ha'n oferyas a wra kemeres dowr sans yn lester a bri, ha
kemeres nebes a'n doust usi war leur an tabernakel ha'y worra
y'n dowr. 18 Ha'n oferyas a worr an venyn a-rag an ARLODH,
ha digelmi gols penn an venyn, ha gorra yn hy dewdhorn
offryn greun an kovadh, hag yw offryn greun a avi. Hag yn y
dhorn, an oferyas a'n jevydh an dowr a hwerowder a dhre an
volleth. 19 Ena an oferyas a wra dhedhi lia li, ow leverel, 'Mar
ny wrowedhas gour genes, ha mar ny dreylsys a-denewen dhe
avlander, ha ty yn-dann rewl dha wour, bydh rydh a'n dowr ma
a hwerowder a dhre an volleth. 20 Mes mars ethys yn sowdhan,
kynth os yn-dann rewl dha wour, ha mars omdhefolsys, ha
ken onan, nag yw dha wour, a wrowedhas genes' 21 (ena gwres
an oferyas gul dhe'n venyn kemeres li an volleth, ha leverel
dhe'n venyn) 're'th wrello an ARLODH molleth ha li yn-mysk
dha bobel, pan wra an ARLODH gul dha vordhos dhe wedhra
ha'th torr dhe hwedhi; 22 re dremenno y'th kolodhyon an dowr
ma a dhre an volleth ha gul dhe'th torr hwedhi ha'th vordhos
gwedhra.' Ha'n venyn a lever, 'Amen, Amen.'

23 'Ena an oferyas a wra skrifa an mollothow ma yn lyver,
ha dilea geryow an volleth gans an dowr a hwerowder; 24 hag
ev a wra dhe'n venyn eva an dowr a hwerowder hag a dhre an
volleth; ha'n dowr hag a dhre an volleth a wra mos ynni ha gul
dolor hwerow. 25 Ena an oferyas a wra kemeres offryn an greun
a avi yn-mes a leuv an venyn, ha gwevya offryn an greun a-rag
an ARLODH ha'y dhri dhe'n alter; 26 ha'n oferyas a wra kemeres
dornas offryn an greun, avel y rann govadh, ha'y leski war an
alter, hag a-wosa ev a wra dhe'n venyn eva an dowr. 27 Ha wosa
gul dhedhi eva an dowr, ena, mars omdhefolyas ha bos dislen
erbynn hy gour, an dowr hag a dhre an volleth a wra mos
ynni ha gul dolor hwerow, ha'y thorr a hwedh, ha'y mordhos
a wedher, ha'n venyn a vydh molleth yn-mysk hy fobel. 28 Mes
mar ny omdhefolyas an venyn hag yw glan, ena hi a vydh rydh
hag a yll dinythi fleghes.

29 ‘Hemm yw an lagha yn kasys avi, pan a gwreg yn sowdhan
hag omdhefolya, kynth usi yn-dann rewl hy gour, 30 po pan
dheu an spyrys a avi war wour, hag ev a berth avi a’y wreg; ena
ev a wra gorra an venyn a-rag an ARLODH, ha’n oferyas a wra
kollenwel warnedhi oll an lagha ma. 31 An gour a vydh rydh a
gammweyth, mes an venyn a dheg hy hammweyth.’

An Nazirysi

6 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 2 Lavar dhe vebyon
Israel, Pan gollenow gour po benyn ambos arbennik,
ambos nazirek, dhe vos sakrys avel naziryas dhe’n ARLODH,
3 ev a wra omwitha dhyworth gwin ha korev; ny wra eva aysel
gwrys a win na aysel gwrys a gorev, na eva sugen gwinreun na
dybri gwinreun kro po seghys. 4 Dedhyow oll may fo naziryas
ny wra dybri tra vyth yw askorrys gans an gwinbren, na hwath
an has na’n rusk.

5 Dedhyow oll y ambos nazirek ny wra alten vyth dos war
y benn; bys pan vydh kowlwrys an termyn may fo sakrys
avel naziryas dhe’n ARLODH, ev a vydh sans; ev a wra gasa
kudynnow y wols dhe devi hir.

6 Dedhyow oll may fo sakrys avel naziryas dhe’n ARLODH ny
wra mos ogas dhe gorf marow. 7 Na rag y das, na rag y vamm,
na rag y vroder na rag y hwor, mar merwons, ny wra dh’y
honan bos avlan; rag y sakrans dhe Dhuw a vydh war y benn.
8 An dedhyow oll a’y sakrans ev a vydh sans dhe’n ARLODH.

9 Mar merow den rybdho desempis, hag ev a dhefol y benn
sakrys, ena ev a wra treghi gols y benn yn jydh y lanheans; y’n
seythves dydh ev a dregh y wols. 10 Y’n ethves dydh ev a dhre
diw duren po diw golom yowynk dhe’n oferyas dhe dharas
tylda an kuntelles, 11 ha’n oferyas a wra profya an eyl rag offryn
pegh ha’y ben rag offryn leskys, ha gul dehwelyans ragdho, rag
ev a beghas dre reson an korf marow. Hag ev a wra sakra y
benn an keth jydh na, 12 ha bos naziryas dhe’n ARLODH rag
dedhyow y sakrans, ha dri on gorow a unn bloodh rag offryn
kammweyth; mes an termyn kyns a vydh mannhes, drefen bos
defolys y sakrans.

13 Hemm yw an lagha rag an naziryas, pan vydh kowlwrys
termyn y sakrans: ev a vydh dres dhe dharas tylda an kuntelles,
14 hag ev a dhre y offryn dhe'n ARLODH, unn on gorow a unn
bloodh heb namm rag offryn leskys, hag unn ones venow a unn
bloodh heb namm avel offryn pegh, hag unn hordh heb namm
avel offryn kowethyans,[a] 15 ha kanstel a vara heb goll, tesennow
rond a vleus fin kemyskys gans oyl, ha tesennow tanow heb
goll, urys gans oyl, ha'ga offryn greun, ha'ga offrynnow diwes.
16 An oferyas a wra aga dri a-rag an ARLODH ha gul y offryn
pegh ha'y offryn leskys, 17 hag ev a wra profya an hordh avel
sakrifis offryn kowethyans dhe'n ARLODH gans y ganstel a
vara heb goll; an oferyas a wra profya ynwedh y offryn greun
ha'y offryn diwes. 18 Ena an naziryas a wra treghi gols y benn
sakrys dhe dharas tylda an kuntelles, hag a wra kemeres gols
y benn sakrys ha'y worra war an tan usi yn-dann sakrifis an
offryn kowethyans. 19 An oferyas a wra kemeres skoodh an
hordh, pan vydh bryjys, hag unn desen rond a vara heb goll
a'n ganstel, hag unn desen danow a vara heb goll, ha'ga gorra
war dhewdhorn an naziryas, wosa ev dhe dreghi gols y sakrans.
20 Ena an oferyas a wra aga gwevya rag offryn gwevys a-rag an
ARLODH; i yw rann sans dhe'n oferyas, war-barth gans an vronn
a vydh gwevys ha'n vordhos a vydh drehevys; ha wosa henna
an naziryas a yll eva gwin.

21 Hemm yw an lagha rag an naziryas a wra an ambos. Y
offryn dhe'n ARLODH a vydh herwydh y ambos nazirek, war-
barth gans an pyth may hyll kavos an pygans ragdho; herwydh
y ambos a wrello, yndella ev a wra herwydh an lagha rag y
sakrans avel naziryas.

Bennath gans Aron ha'y Vebyon

22 An ARLODH a leveris dhe Moyses: 23 Lavar dhe Aron ha'y
vebyon, Yndelma hwi a wra benyga mebyon Israel: hwi a lever
dhedha,

---

a 6:14 *offryn kowethyans.* Po *offryn kres.* Ebrow *shalom.*

[24] An ARLODH re'th venykko ha'th witha:
[25] An ARLODH re wrello dh'y fas splanna warnas ha bos
grassyes dhis:
[26] An ARLODH re dhrehaffo y fas warnas, ha ri dhis kres.

[27] Yndelma i a wra gorra ow hanow war vebyon Israel ha my
a wra aga benyga.

Offrynnow an Hembrenkysi

7 Y'n jydh may hworfensa Moyses settya an tabernakel,
ha'y untya ha'y sakra gans oll y dhaffar, hag untya ha
sakra an alter gans oll y dhaffar, [2] hembrenkysi Israel, pennow
chiow aga thasow, hembrenkysi an lothow, esa a-ugh an
re a veu niverys, [3] a dhros aga offrynnow a-rag an ARLODH,
hwegh kert kudhys ha dewdhek ojyon, kert rag pub dew
a'n hembrenkysi, ha rag pub huni unn ojyon; i a's offrynnas
a-rag an tabernakel. [4] Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses,
[5] Degemmer an re ma a-dhyworta, may fons devnydhys ow
kul servis tylda an kuntelles, ha'ga ri dhe'n Levysi, dhe bub
gour herwydh y servis. [6] Ytho Moyses a gemeras an kertys ha'n
oghen ha'ga ri dhe'n Levysi. [7] Dew gert ha peswar ojyon ev a
ros dhe vebyon Gershon, herwydh aga servis; [8] ha peswar kert
hag eth ojyon ev a ros dhe vebyon Merari, herwydh aga servis,
yn-dann gevarwodhyans Ithamar mab Aron an oferyas. [9] Mes
dhe vebyon Kohath ny ros tra vyth, drefen aga bos charjys gans
gwith an taklow sans hag a godho bos degys war an skoodh.
[10] An hembrenkysi a offrynnas offrynnow rag sakrans an alter
y'n jydh may feu untys; ha'n hembrenkysi a offrynnas aga
offryn a-dherag an alter. [11] An ARLODH a leveris dhe Moyses: I
a wra offrynna aga offrynnow, unn hembrenkyas pub dydh, rag
sakrans an alter.

[12] Ev neb a offrynnas y offryn an kynsa dydh o Nahshon mab
Amminadab, a looth Yuda; [13] ha'y offryn o unn plat a arghans
ha dhodho poos a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a
arghans a dheg shekel ha tri ugens, war-lergh shekel an sentri,
ha'n dhew anedha leun a vleus fin kemyskys gans oyl rag offryn
greun; [14] unn skudel a owr a dheg shekel, leun a enkys; [15] unn

tarow yowynk, unn hordh, unn on gorow a unn bloodh, rag offryn leskys; [16] unn bogh rag offryn pegh; [17] ha rag an sakrifis a offrynnow kowethyans,[a] dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp on a unn bloodh. Hemm o offryn Nahshon mab Amminadab.

[18] Y'n nessa dydh Nethanel mab Suar, hembrenkyas Yssakar, a wrug offryn; [19] ev a offrynnas rag y offryn unn plat a arghans ha dhodho poos a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a dheg shekel ha tri ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew leun a vleus fin kemyskys gans oyl rag offryn greun; [20] unn skudel a owr a dheg shekel, leun a enkys; [21] unn tarow yowynk, unn hordh, unn on gorow a unn bloodh, rag offryn leskys; [22] unn bogh rag offryn pegh; [23] ha rag an sakrifis a offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp on gorow a unn bloodh. Hemm o offryn Nethanel mab Suar.

[24] Y'n tressa dydh Eliab mab Helon, hembrenkyas mebyon Zebulun: [25] y offryn o unn plat a arghans ha dhodho poos a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a dheg shekel ha tri ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew anedha leun a vleus fin kemyskys gans oyl rag offryn greun; [26] unn skudel a owr a dheg shekel, leun a enkys; [27] unn tarow yowynk, unn hordh, unn on gorow a unn bloodh, rag offryn leskys; [28] unn bogh rag offryn pegh; [29] ha rag an sakrifis a offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp on a unn bloodh. Hemm o offryn Eliab mab Helon.

[30] Y'n peswora dydh Elisur mab Shedeur, hembrenkyas mebyon Rewben: [31] y offryn o unn plat a arghans ha dhodho poos a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a dheg shekel ha tri ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew anedha leun a vleus fin kemyskys gans oyl rag offryn greun; [32] unn skudel a owr a dheg shekel, leun a enkys; [33] unn tarow yowynk, unn hordh, unn on gorow a unn bloodh, rag offryn leskys; [34] unn bogh rag offryn pegh; [35] ha rag an sakrifis

a 7:17 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

a offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp on a unn bloodh. Hemm o offryn Elisur mab Shedeur.

[36] Y'n pympes dydh Shelumiel mab Surishadday, hembrenkyas mebyon Simeon: [37] y offryn o unn plat a arghans ha dhodho poos a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a dheg shekel ha tri ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew anedha leun a vleus fin kemyskys gans oyl rag offryn greun; [38] unn skudel a owr a dheg shekel, leun a enkys; [39] unn tarow yowynk, unn hordh, unn on gorow a unn bloodh, rag offryn leskys; [40] unn bogh rag offryn pegh; [41] ha rag an sakrifis a offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp on a unn bloodh. Hemm o offryn Shelumiel mab Surishadday.

[42] Y'n hweghves dydh Eliasaf mab Deuel, hembrenkyas mebyon Gad: [43] y offryn o unn plat a arghans ha dhodho poos a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a dheg shekel ha tri ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew leun a vleus fin kemyskys gans oyl rag offryn greun; [44] unn skudel a owr a dheg shekel, leun a enkys; [45] unn tarow yowynk, unn hordh, unn on gorow a unn bloodh, rag offryn leskys; [46] unn bogh rag offryn pegh; [47] ha rag an sakrifis a offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp on a unn bloodh. Hemm o offryn Eliasaf mab Deuel.

[48] Y'n seythves dydh Elishama mab Ammihud, hembrenkyas mebyon Efraym: [49] y offryn o unn plat a arghans ha dhodho poos a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a dheg shekel ha tri ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew anedha leun a vleus fin kemyskys gans oyl rag offryn greun; [50] unn skudel a owr a dheg shekel, leun a enkys; [51] unn tarow yowynk, unn hordh, unn on gorow a unn bloodh, rag offryn leskys; [52] unn bogh rag offryn pegh; [53] ha rag an sakrifis a offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp on a unn bloodh. Hemm o offryn Elishama mab Ammihud.

54 Y'n ethves dydh Gamaliel mab Pedasur, hembrenkyas
mebyon Manasse: 55 y offryn o unn plat a arghans ha dhodho
poos a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans
a dheg shekel ha tri ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n
dhew anedha leun a vleus fin kemyskys gans oyl rag offryn
greun, 56 unn skudel a owr a dheg shekel, leun a enkys; 57 unn
tarow yowynk, unn hordh, unn on gorow a unn bloodh, rag
offryn leskys; 58 unn bogh rag offryn pegh; 59 ha rag an sakrifis
a offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh,
ha pymp on a unn bloodh. Hemm o offryn Gamaliel mab
Pedasur.

60 Y'n nawves dydh Abidan mab Gideoni, hembrenkyas
mebyon Benyamin: 61 y offryn o unn plat a arghans ha dhodho
poos a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a
dheg shekel ha tri ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew
leun a vleus fin kemyskys gans oyl rag offryn greun; 62 unn
skudel a owr a dheg shekel, leun a enkys; 63 unn tarow yowynk,
unn hordh, unn on gorow a unn bloodh, rag offryn leskys;
64 unn bogh rag offryn pegh; 65 ha rag an sakrifis a offrynnow
kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp on
a unn bloodh. Hemm o offryn Abidan mab Gideoni.

66 Y'n degves dydh Ahiezer mab Ammishadday, hembrenkyas
mebyon Dan: 67 y offryn o unn plat a arghans ha dhodho poos
a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a dheg
shekel ha tri ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew
leun a vleus fin kemyskys gans oyl rag offryn greun; 68 unn
skudel a owr a dheg shekel, leun a enkys; 69 unn tarow yowynk,
unn hordh, unn on gorow a unn bloodh, rag offryn leskys;
70 unn bogh rag offryn pegh; 71 ha rag an sakrifis a offrynnow
kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp
on a unn bloodh. Hemm o offryn Ahiezer mab Ammishadday.

72 Y'n unnegves dydh Pagiel mab Okran, hembrenkyas gwer
Asher: 73 y offryn o unn plat a arghans ha dhodho poos a gans
shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a dheg shekel ha
tri ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew leun a vleus fin

kemyskys gans oyl rag offryn greun; [74] unn skudel a owr a dheg shekel, leun a enkys; [75] unn tarow yowynk, unn hordh, unn on gorow a unn bloodh, rag offryn leskys; [76] unn bogh rag offryn pegh; [77] ha rag an sakrifis a offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp on a unn bloodh. Hemm o offryn Pagiel mab Okran.

[78] Y'n dewdhegves dydh Ahira mab Enan, hembrenkyas mebyon Naftali: [79] y offryn o unn plat a arghans ha dhodho poos a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a dheg shekel ha tri ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew leun a vleus fin kemyskys gans oyl rag offryn greun; [80] unn skudel a owr a dheg shekel, leun a enkys; [81] unn tarow yowynk, unn hordh, unn on gorow a unn bloodh, rag offryn leskys; [82] unn bogh rag offryn pegh; [83] ha rag an sakrifis a offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp on a unn bloodh. Hemm o offryn Ahira mab Enan.

[84] Hemm o rag sakrans an alter, y'n jydh may feu untys, a-dhyworth hembrenkysi Israel: dewdhek plat a arghans, dewdhek bolla a arghans, dewdhek skudel a owr, [85] pub plat a arghans gans poos a gans shekel ha deg warn ugens, ha pub bolla deg ha tri ugens, oll an arghans a'n lestri dew vil ha peswar kans a shekalim[a] war-lergh shekel an sentri, [86] dewdhek skudel a owr, leun a enkys, ow posa deg shekel pub huni war-lergh shekel an sentri, oll an owr a'n skudellow ow pos kans hag ugens shekel; [87] oll an gwarthek rag an offryn leskys: dewdhek tarow, dewdhek hordh, dewdhek on a unn bloodh, gans aga offryn greun; ha dewdhek bogh rag offryn pegh, [88] hag oll an gwarthek rag an sakrifis a offrynnow kowethyans peswar tarow warn ugens, an hordhes tri ugens, an boghes tri ugens, an eyn a unn bloodh tri ugens. Hemm o offryn an sakrans rag an alter pan veu untys.

[89] Pan eth Moyses dhe dylda an kuntelles dhe gewsel gans an ARLODH, ev a glewas lev ow kewsel orto a-ugh an dregeredhva

---

a 7:85 *shekalim:* Liesplek a *shekel.*

hag esa war argh an dustuni, yntra dew gerub; hag ev a gewsis orto.

An Seyth Lugarn

8 Lemmyn an ARLODH a leveris dhe Moyses, [2] Lavar dhe Aron, Pan settydh an lugern, an seyth lugarn a re golow a-rag an kantoler. [3] Hag Aron a wrug yndella; ev a settyas y lugern dhe ri golow a-rag an kantoler, dell worhemynnis an ARLODH dhe Moyses. [4] Homm o kreft an kantoler, ober mortholys yn owr; a'y woles dh'y vleujennow, yth o ober mortholys; war-lergh an patron a dhiskwedhas an ARLODH dhe Moyses, yndelma ev a wrug an kantoler.

Glanheans an Levysi

[5] An ARLODH a leveris dhe Moyses, [6] Kemmer an Levysi a-dhyworth mebyon Israel, ha'ga glanhe. [7] Hag yndelma ty a wra dhedha, dh'aga glanhe: gwra skollya dowr an glanheans warnedha, ha gas i dhe vos gans alten war oll aga horf, ha golghi aga dillas hag omlanhe. [8] Ena gas i dhe gemeres tarow yowynk ha'y offryn greun a vleus fin kemyskys gans oyl, ha ty a gemmer tarow yowynk aral rag offryn pegh. [9] Ty a dhre an Levysi a-rag tylda an kuntelles, ha gelwel an gemeneth oll a vebyon Israel. [10] Pan dhredh an Levysi a-rag an ARLODH, mebyon Israel a worr aga diwleuv war an Levysi. [11] Aron a wra profya an Levysi a-rag an ARLODH, offryn gwevys a-dhyworth mebyon Israel, may fons sakrys dhe wul servis an ARLODH. [12] Ena an Levysi a worr aga diwleuv war benn an terewi; ha ty a wra profya an eyl rag offryn pegh ha'y gila rag offryn dre dan dhe'n ARLODH, rag gul dehwelyans a-barth an Levysi. [13] Ha ty a wra dhe'n Levysi sevel a-rag Aron ha'y vebyon, ha'ga offrynna avel offryn gwevys dhe'n ARLODH.

[14] Yndelma ty a dhiberth an Levysi a-dhyworth mebyon Israel, ha'n Levysi a vydh dhymm. [15] Ha wosa henna an Levysi a wra entra dhe servya tylda an kuntelles, wosa ty dh'aga glanhe ha'ga offrynna avel offryn gwevys. [16] Drefen aga bos res dhymm yn tien yth yns i a-dhyworth mebyon Israel; yn le seul a yger pub torr, pub kynsa genys a vebyon Israel, my

re's kemeras ragov ow honan. [17] Rag pub kynsa genys yn-mysk mebyon Israel yw dhymm, ha den ha best; y'n jydh may ledhis pub kynsa genys yn pow Ejyp my a's sakras dhymm ow honan, [18] ha my re gemeras an Levysi yn le pub kynsa genys yn-mysk mebyon Israel. [19] Ytho my re ros an Levysi yn ro dhe Aron ha'y vebyon yn-mysk mebyon Israel, dhe wul servis rag mebyon Israel yn tylda an kuntelles, ha dhe wul dehwelyans rag mebyon Israel, ma na vo pla yn-mysk mebyon Israel mar teffons nes dhe'n sentri.

[20] Yndelma y hwrug Moyses hag Aron ha'n kuntelles oll a vebyon Israel dhe'n Levysi; war-lergh puptra a worhemynnis an ARLODH dhe Moyses a-dro dhe'n Levysi, mebyon Israel a wrug dhedha. [21] An Levysi a omlanhas a begh, ha golghi aga dillas; hag Aron a's offrynnas avel offryn gwevys a-rag an ARLODH, hag Aron a wrug dehwelyans ragdha dh'aga glanhe. [22] Wosa henna an Levysi a entras dhe wul aga servis yn tylda an kuntelles a-rag Aron ha'y vebyon; dell worhemynsa an ARLODH dhe Moyses a-dro dhe'n Levysi, yndelma i a wrug dhedha.

[23] An ARLODH a leveris dhe Moyses, [24] Hemm yw an pyth a dhegoodh dhe'n Levysi: a bymp bloodh warn ugens ha moy, i a wra mos dhe wul ober an servis yn tylda an kuntelles; [25] hag a'n oos a dheg bledhen ha dew ugens i a wra omdenna a ober an servis ha ny servyons namoy, [26] mes menystra dh'aga breder yn tylda an kuntelles, dhe witha an charj, ha ny wrons servis. Yndelma ty a wra dhe'n Levysi a-dro dh'aga deverow.

An Pask yn Gwylvos Sinay

9 An ARLODH a gewsis dhe Moyses yn gwylvos Sinay, y'n kynsa mis a'n nessa bledhen wosa i dhe dhos yn-mes a bow Ejyp, ow leverel: [2] Gas mebyon Israel dhe witha an Pask y'n termyn apoyntys. [3] Yn peswardhegves dydh an mis ma, gorthugherweyth, ty a wra y witha y'n termyn apoyntys; war-lergh oll y reythennow ha'y ordenansow ty a wra y witha. [4] Ytho Moyses a leveris dhe vebyon Israel may kodho dhedha gwitha an Pask. [5] I a withas an Pask y'n kynsa mis, y'n

peswardhegves dydh, gorthugherweyth, yn gwylvos Sinay; war-lergh puptra re worhemynnis an ARLODH dhe Moyses, yndella mebyon Israel a wrug. [6] Lemmyn yth esa gwer avlan dre dava korf marow a dhen, ma na allsons gwitha an Pask an jydh na; hag i a dheuth a-rag Moyses hag a-rag Aron an jydh na; [7] ha'n wer na a leveris dhodho, 'Avlan on dre dochya korf marow a dhen; prag yth yw difennys orthyn offrynna offryn an ARLODH y'n termyn apoyntys yn-mysk mebyon Israel?' [8] Ha Moyses a leveris dhedha, 'Gortewgh, may klewiv an pyth a worhemmyn an ARLODH a-dro dhywgh.'

[9] An ARLODH a leveris dhe Moyses, [10] Lavar dhe vebyon Israel: Mar pydh avlan gour ahanowgh po a'gas diyskynysi dre dochya korf marow, po pell war viaj, hwath ev a with Pask dhe'n ARLODH. [11] Y'n nessa mis y'n peswardhegves dydh gorthugherweyth i a'n gwith; i a wra y dhybri gans bara heb goll hag erbys hwerow. [12] Ny wrons i gasa tra vyth anodho bys y'n myttin, na terri askorn anodho; war-lergh oll an ordenans rag an Pask i a'n gwith. [13] Mes an gour yw glan ha heb bos ow viajya, mes hwath a fyll gwitha an Pask, an den na a vydh treghys a'y bobel, rag ny offrynnas offryn an ARLODH yn y dermyn apoyntys; an gour na a berth y begh. [14] Ha mar kodrik alyon yn agas mysk, hag a with an Pask dhe'n ARLODH, war-lergh ordenans an Pask ha war-lergh y rewlys, yndelma y hwra; hwi a'gas bydh unn ordenans, ha dhe'n alyon ha dhe'n genesik.

An Gomolen ha'n Tan

[15] Y'n jydh may feu sevys an tabernakel, an gomolen a gudhas an tabernakel, tylda an dustuni; ha dhe'n gorthugher yth esa a-ugh an tabernakel kepar ha semlans tan bys y'n myttin. [16] Hag yndella prest yth o; an gomolen a'n kudha dydhweyth, ha semlans an tan nosweyth. [17] Peskweyth may feu an gomolen kemerys yn-bann a-dhyworth an tylda, wosa henna mebyon Israel e yn-kerdh; hag y'n tyller mayth esa an gomolen ow sevel stag, ena mebyon Israel a gampya. [18] Orth gorhemynna an ARLODH mebyon Israel e yn-kerdh, hag orth gorhemynna an ARLODH i a gampya; kettel wre an gomolen

sevel stag a-ugh an tabernakel, i a gampya. [19] Hwath pan wre an gomolen tarya a-ugh an tabernakel lies dydh, mebyon Israel a witha charj an ARLODH, ha nyns ens yn-kerdh. [20] Treweythyow yth esa an gomolen niver a dhedhyow a-ugh an tabernakel, ha war-lergh gorhemynna an ARLODH yth esens trigys y'n kamp; ena, war-lergh gorhemynna an ARLODH, yth ens yn-kerdh. [21] Ha treweythyow, an gomolen esa ena a'n gorthugher bys yn myttin; ha pan vedha kemerys an gomolen myttinweyth, yth ens yn-kerdh; dydhweyth po nosweyth, mar pe an gomolen kemerys yn-bann, yth ens yn-kerdh. [22] Mar pe dew dhydh, po mis, po termyn pella, mayth esa an gomolen ow tarya a-ugh an tabernakel, ow kortos ena, mebyon Israel esens trigys y'n kamp ha nyns ens yn-kerdh; mes pan ve kemerys yn-bann, yth ens yn-kerdh. [23] Orth gorhemynn an ARLODH i a gampya, hag orth gorhemynna an ARLODH yth ens yn-kerdh; i a withas charj an ARLODH, orth gorhemynna an ARLODH dre leuv Moyses.

An Hirgern Arghansek

10 An ARLODH a leveris dhe Moyses: [2] Gwra dew hirgorn yn arghans; yn ober mortholys ty a's gwra; ha ty a wra devnydh anedha rag gelwel an kuntelles, ha rag terri kamp. [3] Pan vydh an dhew hwythys, oll an kuntelles a wra omguntel dhis dhe dharas tylda an kuntelles. [4] Mes mar hwythons marnas onan, ena an hembrenkysi, pennow kordhow Israel, a wra omguntel dhis. [5] Pan hwythydh gwarnyans, an kampow usi dhe denewen an howldrevel a wra mos yn-kerdh. [6] Ha pan hwythydh gwarnyans dhe'n eyl prys, an kampow dhe'n tenewen dyghow a wra mos yn-kerdh. Gwarnyans a vydh hwythys pupprys pan vedhons ow mos yn-kerdh. [7] Mes pan vydh an gemeneth dhe vos kuntelys war-barth, hwi a hwyth, mes ny hwythyowgh an gwarnyans. [8] Ha mebyon Aron, an oferysi, a wra hwytha an hirgern. An hirgern a vydh dhywgh rag ordenans bys vykken der aga henedhow. [9] Pan ewgh dhe vresel war agas tir erbynn an eskar a wra agas arwaska, hwi a wra hwytha gwarnyans gans an hirgern, may fowgh kovhes a-rag an ARLODH agas Duw, hag yndelma hwi a vydh sawys

a'gas eskerens. [10] Yn jydh agas lowena ynwedh, hag yn agas golyow ordenys, hag yn dalleth agas misyow, hwi a wra hwytha an hirgern war agas offrynnow dre dan ha war sakrifisow agas offrynnow kowethyans;[a] i a vydh dhywgh avel kovadh a-rag agas Duw: my yw an ARLODH agas Duw.

An Kerdh dhyworth Sinay

[11] Y'n nessa bledhen, y'n nessa mis, yn ugensves dydh an mis, an gomolen a veu kemerys yn-bann a-ugh tabernakel an dustuni. [12] Ena mebyon Israel eth yn yn-rag yn kerdhow berr yn-mes a wylvos Sinay; ha'n gomolen a sevis stag yn gwylvos Paran. [13] I eth yn-kerdh an kynsa prys orth gorhemynn an ARLODH dre leuv Moyses. [14] Baner kamp mebyon Yuda eth yn-kerdh yn kynsa herwydh aga luyow; ha war aga lu yth esa Nahshon mab Amminadab. [15] Ha war lu an looth a vebyon Yssakar yth esa Nethaneel mab Suar, [16] ha war lu an looth a vebyon Zebulun yth esa Eliab mab Helon.

[17] Pan veu disevys an tabernakel, mebyon Gershon ha mebyon Merari, neb a dhegi an tabernakel, eth yn-kerdh. [18] Ha baner kamp Rewben eth yn-kerdh herwydh aga luyow; ha war aga lu, yth esa Elisur mab Shedeur. [19] War lu an looth a vebyon Simeon, yth esa Shelumiel mab Surishadday, [20] ha war lu an looth a vebyon Gad, yth esa Eliasaf mab Deuel.

[21] Ena an Kohathysi eth yn-kerdh, ow ton an sentri, ha'n tabernakel a veu sevys kyns aga dos. [22] Ha baner kamp mebyon Efraym eth yn-kerdh herwydh aga luyow; ha war aga lu, yth esa Elishama mab Ammihud. [23] War lu an looth a vebyon Manasse, yth esa Gamaliel mab Pedahsur, [24] ha war lu an looth a vebyon Benyamin, yth esa Abidan mab Gideoni.

[25] Ena baner kamp mebyon Dan, avel gwithysi dhelergh an kampow oll, eth yn-kerdh herwydh aga luyow; ha war aga lu, yth esa Ahiezer mab Ammishadday. [26] War lu an looth a vebyon Asher, yth esa Pagiel mab Okran, [27] ha war lu an looth

---

a 10:10 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

a vebyon Naftali, yth esa Ahira mab Enan. [28] Hemm o aray kerdh mebyon Israel herwydh aga luyow pan ethons yn-kerdh.

[29] Ena Moyses a leveris dhe Hobab mab Reuel an Midyanyas, hwegron Moyses, 'Yth eson ni ow mos yn-kerdh dhe dyller may leveris an ARLODH anodho, "My a wra y ri dhis;" deus genen, ha ni a wra dader dhis; rag an ARLODH re ambosas dader dhe Israel.' [30] Mes ev a leveris dhodho, 'Ny vynnav mos; mes my a wra diberth dhe'm tir ow honan ha dhe'm neshevin.' [31] Ev a leveris, 'Na'gan gas, my a'th pys, rag ty a wor fatel wren kampya y'n gwylvos, ha ty a wra servya avel lagasow ragon. [32] Ha mars edh genen, py dader pynag a wrello an ARLODH gul dhyn, an keth dader a wren dhis.'

[33] Ytho i eth yn-kerdh a venydh an ARLODH viaj tri dydh; hag argh kevambos an ARLODH eth a-ragdha viaj tri dydh, dhe hwilas powesva ragdha; [34] yth esa komolen an ARLODH warnedha dydhweyth, peskweyth mayth ethons a'n kamp.

[35] Ha peskweyth mayth e an argh yn-kerdh, Moyses a leveri,

'Sav, A ARLODH, ha gas dha eskerens dhe vos skattrys;
ha gas i a'th kas dhe fia a-dheragos.'

[36] Ha pan bowesa hi, ev a leveri,

'Dehwel, A ARLODH,
dhe'n deg milyow a vilyow Israel.'

Krodhvol an Bobel y'n Gwylvos

11 Pan grodhvolas an bobel yn klewans an ARLODH a-dro dh'aga anfeus, an ARLODH a glewas; y sorr a veu enowys, ha tan an ARLODH a loskas yntredha, ha kowlleski nebes rannow pella a'n kamp. [2] Ena an bobel a grias war Moyses; Moyses a bysis dhe'n ARLODH, ha'n tan a lehas. [3] Ytho hanow an tyller ma a veu gelwys Tabera, drefen tan an ARLODH dhe leski yntredha.

[4] Lemmyn an routh esa yn aga mysk a'n jevo ewl krev; ha mebyon Israel ynwedh a olas arta, ow leverel, 'Piw a re dhyn kig dhe dhybri? [5] Yma kov dhyn a'n puskes a dhybryn yn Ejyp heb kost, an kukomberyow, an melonyow, an por, an onyon,

ha'n kennin; [6] mes lemmyn agan nerth yw deseghys ha nyns eus tra vyth marnas an manna ma dh'y weles.'

[7] Lemmyn an manna o avel has koriander, ha'y semlans avel bdelliom.[a] [8] An bobel eth a-dro orth y guntel, ha'y velyas yn melinyow po y waska yn brewveyn ha'y vryjyon yn pottow, ha gul tesennow anodho; ha'n blas o haval dhe vlas tesennow pebys gans oyl. [9] Pan godha an gluth war an kamp dhe nos, an manna a godha ganso.

[10] Moyses a glewas an bobel owth ola der aga theyluyow, pub gour orth daras y dylda; ha sorr an ARLODH a dhewi yn tomm, ha Moyses o drok-pes. [11] Moyses a leveris dhe'n ARLODH, 'Prag y tebeldhyghtsys dha was? Ha prag na gevis gras y'th wolok, may korrydh begh an bobel oll ma warnav? [12] A wrug vy omdhon ha dinythi oll an bobel ma? May leverri dhymm, "Gwra aga don y'th askra, dell dheg mager flogh ow tena, dhe'n tir a desys y ri dh'aga thasow"? [13] A-ble kavav kig dhe ri dhe'n bobel oll ma? Rag i a ool a-ragov ow leverel, "Ro dhyn kig, may typpryn." [14] Ny'm beus don oll an bobel ma ow honan, rag an begh yw re boos dhymm. [15] Mar mynnydh dyghtya genev yndelma, ladh vy distowgh, mar kevis gras y'th wolok, ma na welliv ow anfeus.'

An Deg Henavek ha Tri Ugens

[16] Ytho an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Kuntel dhymm deg gour ha tri ugens a henavogyon Israel, hag a wodhes bos henavogyon an bobel ha sodhogyon a-ughta; ha doro i dhe dylda an kuntelles, ha'ga gasa dhe sevel ena genes. [17] My a dhiyskyn ha kewsel genes ena; ha my a gemmer nebes a'n spyrys eus warnas ha'y worra warnedha; i a dheg begh an bobel genes, ma na'n godheffi dha honan. [18] Ha lavar dhe'n bobel, Omsakrewgh erbynn a-vorow, ha hwi a dheber kig; rag hwi re olas yn klewans an ARLODH, ow leverel, "Piw a re dhyn kig dhe dhybri? Rag yth o da genen yn Ejyp." Rag henna an ARLODH a vynn ri dhywgh kig, ha hwi a wra dybri. [19] Ny dhebrowgh unn

---

a 11:7 *bdelliom:* Leverys *delliom*, eghen a valsam.

jydh, po dew dhydh, po pymp dydh, po deg dydh, po ugens dydh, [20] mes mis kowal, bys pan dheu yn-mes a'gas frigow hag a dheu ha bos kasadow dhywgh, rag hwi dhe nagha an ARLODH usi yn agas mysk, hag ola a-ragdho, ow leverel, "Prag y teuthen yn-mes a Ejyp?"' [21] Mes Moyses a leveris, 'An bobel le mayth esov yn aga mysk yw hwegh kans mil aga niver war droos; ha ty re leveris, "My a re dhedha kig may tepprons mis kowal." [22] A vydh flockys ha greow ledhys, dhe vos lowr dhedha? Po a vydh oll puskes an mor bos kuntelys war-barth dhedha, dhe vos lowr dhedha?' [23] An ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Yw dorn an ARLODH re verr? Lemmyn ty a welvydh mar teu ow ger dhe wiryonedh ragos po na.'

[24] Ytho Moyses eth yn-mes ha leverel dhe'n bobel geryow an ARLODH; hag ev a guntelas deg gour ha tri ugens a henavogyon an bobel, ha'ga gorra a-dro dhe'n tylda. [25] Ena an ARLODH a dhiyskynnas y'n gomolen ha kewsel orto, ha kemeres neppyth a'n spyrys esa warnodho ha'y worra war an deg henavek ha tri ugens; ha pan bowesas an spyrys warnedha, i a brofosas. Mes ny wrussons yndelma namoy.

[26] Lemmyn dew wour a veu gesys y'n kamp; hanow an eyl o Eldad ha hanow y gila o Medad, ha'n spyrys a bowesas warnedha. Yth ens i yn-mysk an re a via kovskrifys, mes nyns ethons yn-mes dhe'n tylda; ytho i a brofosas y'n kamp. [27] Ha maw a bonyas ha leverel dhe Moyses, 'Yma Eldad ha Medad ow profosa y'n kamp.' [28] Ha Yoshua mab Nun, menyster Moyses, onan a'y wer dhewisys, a leveris, 'Ow arlodh Moyses, gwra aga difen.' [29] Mes Moyses a leveris dhodho, 'A berthydh avi a'm govis vy? A pe pobel oll an ARLODH profosi, may hworro an ARLODH y spyrys warnedha!' [30] Ha Moyses a dhehwelis dhe'n kamp, ev ha'n henavogyon.

An Rynki

[31] Ena yth eth yn-rag gwyns a-dhyworth an ARLODH, hag y tros rynki a-dhyworth an mor, ha'ga gasa dhe godha ryb an kamp, a-dro dhe viaj unn jydh a'n tenewen ma ha viaj unn

jydh a'n tenewen aral,[a] hag a-dro dhe dhew gevelin a-ugh enep
an dor. 32 Ha'n bobel a sevis oll an jydh na, hag oll an nos,
hag oll an jydh a-wosa, ha kuntel an rynki; neb re guntelas
an lyha a guntelas deg homer; hag i a's lesas dh'aga honan oll
a-dro dhe'n kamp. 33 Ha'n kig hwath ynter aga dens, kyns y vos
dybrys, sorr an ARLODH a veu enowys, ha'n ARLODH a weskis
an bobel gans pla meur. 34 Yndelma hanow an tyller na a veu
gelwys Kibroth-hattaava, drefen i dhe ynkleudhyas ena an dus
a's teva an ewl. 35 A Kibroth-hattaava an bobel a viajyas dhe
Haseroth; hag i a wortas yn Haseroth.

Avi Miryam hag Aron orth Moyses

12 Miryam hag Aron a gewsis erbynn Moyses drefen
an Gushyades re dhemedhsa, rag ev dhe dhemedhi
Kushyades; 2 hag i a leveris, 'A ny gewsis an ARLODH yn hwir
marnas dre Moyses? A ny gewsis dredhon ni ynwedh?' Ha'n
ARLODH a'n klewas. 3 Lemmyn an gour Moyses o pur glor, moy
ages pub den oll war enep an nor. 4 Distowgh an ARLODH a
leveris dhe Moyses ha dhe Aron ha dhe Miryam, 'Dewgh yn-
mes, agas tri dhe dylda an kuntelles.' Ha'ga thri a dheuth yn-
mes. 5 Ena an ARLODH a dhiyskynnas yn koloven kommol, ha
sevel orth daras an tylda, ha gelwel Aron ha Miryam; hag i
a dheuth yn-rag aga dew. 6 Hag ev a leveris, 'Klewewgh ow
geryow:

Mars eus profos yn agas mysk,
my, an ARLODH, a vydh aswonys dhodho yn
gwelesigeth,
my a gews orto yn hunros.
7 Nansi gans ow gwas Moyses;
ev yw len yn oll ow chi.

---

a 11:31 *ha'ga gasa dhe godha ryb an kamp, a-dro dhe viaj unn jydh a'n tenewen ma ha viaj unn jydh a'n tenewen aral:* Po amendyans *hag yth esens ow neyja war an kamp a-dro dhe dhew gevelin a-ugh enep an dor, viaj unn jydh a'n tenewen ma ha viaj unn jydh a'n tenewen aral.*

[8] Ganso my a gews ganow orth ganow,
yn tiblans, a-der yn kowsow tewl;
hag ev a wel furv an ARLODH.

Prag ytho na vewgh ownek dhe gewsel erbynn ow gwas Moyses?' [9] Ha sorr an ARLODH a veu enowys er aga fynn, hag ev eth dhe-ves.

[10] Pan omdennas an gomolen a-dhywar an tylda, otta, Miryam o lovrek, mar wynn avel an ergh. Hag Aron a dreylyas tu ha Miryam, hag otta, hi o lovrek. [11] Ena Aron a leveris dhe Moyses, 'Ogh, ow arlodh, na wra agan kessydhya drefen ni dhe wul yn fol ha pegha. [12] Na as hi dhe vos avel neppyth genys marow, hag anodho an kig hanter dybrys pan dheu yn-mes a dorr y vamm.' [13] Ha Moyses a grias war an ARLODH, 'Gwra hy sawya, a Dhuw, my a'th pys.' [14] Mes an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Mar trewsa hy thas yn hy fas, a ny vedha meth dhedhi seyth dydh? Gas hi dhe vos eskes yn-mes a'n kamp seyth dydh, ha wosa henna hi a yll bos dres arta a-ji.' [15] Ytho Miryam a veu kes yn-mes a'n kamp seyth dydh; ha ny dhallathas an bobel war an kerdh bys pan veu Miryam dres arta a-ji. [16] Wosa henna an bobel eth yn-kerdh a Haseroth, ha kampya yn gwylvos Paran.

Aspioryon Danvenys yn Kanan

13 An ARLODH a leveris dhe Moyses, [2] 'Danvon gwer dhe aspia pow Kanan, hag a rov dhe vebyon Israel; a bub looth a'ga thasow ty a dhanvon gour, pubonan hembrenkyas yntredha.' [3] Ytho Moyses a's danvonas a-dhyworth gwylvos Paran, war-lergh gorhemynn an ARLODH, i oll gwer neb o pennow mebyon Israel. [4] Ha'n re ma o aga henwyn: a-dhyworth looth Rewben, Shammua mab Zakkur; [5] a-dhyworth looth Simeon, Shafat mab Hori; [6] a-dhyworth looth Yuda, Kaleb mab Yefunne; [7] a-dhyworth looth Yssakar, Ygal mab Yosep; [8] a-dhyworth looth Efraym, Hoshea mab Nun; [9] a-dhyworth looth Benyamin, Palti mab Rafu; [10] a-dhyworth looth Zebulun, Gaddiel mab Sodi; [11] a-dhyworth looth Yosep (henn yw a-dhyworth looth Manasse), Gaddi mab Susi; [12] a-dhyworth

looth Dan, Ammiel mab Gemalli; [13] a-dhyworth looth Asher, Sethur mab Mighal; [14] a-dhyworth looth Naftali, Nahbi mab Vofsi; [15] a-dhyworth looth Gad, Geuel mab Maki. [16] An re ma o henwyn an wer a dhanvonas Moyses dhe aspia an tir. Ha Moyses a ros dhe Hoshea mab Nun an hanow Yoshua.

[17] Moyses a's danvonas dhe aspia pow Kanan, ha leverel dhedha, 'Kewgh yn-hons y'n Negeb, hag yskynna y'n vro venydhyek, [18] ha mirewgh fatel yw an tir, ha mars yw an bobel trigys ena krev po gwann, mars yns boghes po lies, [19] ha mars yw an tir mayth esons trigys da po drog, ha mars yw an citys mayth esons trigys kampow po dinasow, [20] ha mars yw an tir rych po difeyth, ha mars eus prenn ynno po mar nyns eus. Bedhewgh a golon dha, ha drewgh neppyth a frut an tir.' Nena an termyn o seson an kynsa gwinreun adhves.

[21] Ytho i a yskynnas hag aspia an tir a wylvos Sin[a] dhe Rehob, troha Lebo-hamath. [22] I a yskynnas dhe'n Negeb, ha dos dhe Hebron; hag yth esa ena Ahiman, Sheshay, ha Talmay, diyskynysi Anak. (Hebron a veu drehevys seyth bledhen kyns es Soan yn Ejyp.) [23] Hag i a dheuth dhe nans Eshkol, ha treghi alena skorren gans unn bagas a rappys, hag i a's dug war welen yntra dew anedha; i a dhros ynwedh greunavalow ha figys. [24] An tyller na a veu gelwys nans Eshkol, drefen an bagas a rappys a droghas mebyon Israel alena.

Derivas an Aspioryon

[25] Dhe benn dew ugens dydh, i a dhehwelis a aspia an tir. [26] Hag i a dheuth dhe Moyses hag Aron ha dhe'n kuntelles oll a vebyon Israel bys yn gwylvos Paran, dhe Kadesh; i a dhros ger dhedha ha dhe'n kuntelles oll, ha diskwedhes dhedha frut an tir. [27] Hag i a leveris dhodho, 'Ni a dheuth dhe'n tir le ma'gan danvensys; devri, ev a dhinwa leth ha mel, ha hemm yw y frut. [28] Mes an bobel trigys y'n tir yw krev, ha'n citys yw kerys ha pur vras; ha dres henna, ni a welas diyskynysi Anak ena. [29] Yma

a 13:21 *wylvos Sin:* Henn yw gwylvos a-dhyghow dhe'n Negeb, a-der an *gwylvos Sin* usi ogas dhe venydh Sinay. An lytherennans yn Ebrow yw dihaval.

an Amalekysi trigys yn tir an Negeb; hag yma an Hittysi, an Yebusysi, ha'n Amorysi trigys y'n vro venydhyek; hag yma an Kananysi trigys ryb an mor, ha war lann an Yordan.'

30 Mes Kaleb a goselhas an bobel a-rag Moyses, ha leverel, 'Gwren mos yn-bann distowgh, ha'y gevanedhi; rag pur abel on dh'y fetha.' 31 Ena an wer re wrussa mos yn-bann ganso a leveris, 'Ny yllyn mos yn-bann erbynn an bobel; rag kreffa yns ageson.' 32 Ytho i a dhros dhe vebyon Israel drog dherivas a'n tir re aspisens, ow leverel, 'An tir, dredho mayth ethen dh'y aspia, yw tir a dhevor y drigoryon; hag oll an bobel a welsyn yw gwer meur aga ughelder. 33 Hag ena ni a welas an Nefilim (mebyon Anak a dheuth dhyworth an Nefilim), hag yth en ni yn agan dewlagas agan honan kepar ha kulyoges reden, hag yndelma o agan semlans dhedha i.'

Rebellyans an Bobel

14 Ena oll an kuntelles a dhrehevis kri ughel; ha'n bobel a olas an nos na. 2 Ha mebyon Israel oll a grodhvolas war Moyses hag Aron; oll an kuntelles a leveris dhedha, 'A marwen yn pow Ejyp! Po a marwen y'n gwylvos ma! 3 Prag y hwra an ARLODH agan dri y'n tir ma, dhe godha der an kledha? Agan gwragedh ha'gan re vyghan a vydh preydh; a ny via gwell dehweles dhe Ejyp?'

4 Hag i a leveris an eyl dh'y gila, 'Gwren dewis pennledyer ha dehweles dhe Ejyp.' 5 Ena Moyses hag Aron a godhas war aga fas a-rag an gemeneth oll a guntelles mebyon Israel. 6 Ha Yoshua mab Nun ha Kaleb mab Yefunne, esa yn-mysk an re a aspias an tir, a skwardyas aga dillas, 7 ha leverel dhe'n kuntelles oll a vebyon Israel, 'An tir a dremensyn dredho dh'y aspia, yw tir da dres eghen. 8 Mars yw an ARLODH pes da genen, ev a'gan dre dhe'n tir ma ha'y ri dhyn, tir a dhinwa leth ha mel. 9 Mes, na sevewgh erbynn an ARLODH; ha na berthewgh own a bobel an tir, rag bara yns i ragon; aga skoos yw kemerys a-dhyworta, hag yma an ARLODH genen; na berthewgh own anedha.'

Breus an Arlodh

10 Mes oll an kuntelles a vynnas aga labedha gans meyn. Ena
golewder an Arlodh a omdhiskwedhas yn tylda an kuntelles
a-rag mebyon Israel oll. 11 An Arlodh a leveris dhe Moyses,
'Pes termyn y hwra an bobel ma ow disenora? Ha pes termyn
ny wrons krysi ynnov, yn spit dhe'n toknys oll a wrug yn aga
mysk? 12 My a's gwysk gans an pla ha'ga diserita, ha my a wra
ahanowgh gwlaskor brassa ha gallosekka agessa.'

13 Mes Moyses a leveris dhe'n Arlodh, 'Ena an Ejypcyanys
a wra klewes anodho, rag gans dha nerth ty a dhros an bobel
ma yn-bann yn-mes anedha, 14 hag i a lever hemma dhe
drigoryon an tir ma. I re glewas ty dhe vos, A Arlodh, yn-
mysk an bobel ma; rag ty, A Arlodh, yw gwelys fas orth fas,
ha dha gomolen a sev a-ughta ha ty a a-dheragdha, yn koloven
kommol dydhweyth hag yn koloven tan nosweyth. 15 Lemmyn
mar ledhydh an bobel ma avel unn den, ena an kenedhlow re
glewas hemma, a lever, 16 "Drefen na allas an Arlodh dri an
bobel bys y'n tir a dos y ri dhedha, yndella ev re's ladhas y'n
gwylvos." 17 Ytho lemmyn, my a'th pys, gas nerth an Arlodh
dhe vos meur, par dell ambossys, ow leverel, 18 "An Arlodh
yw lent ow serri, lenwys a dregeredh, ow kava kammweyth ha
peghadow, mes ny vynn war neb kor klerhe an re gablus, ow
kessydhya kammhynseth tasow war fleghes, war an tressa ha'n
peswora henedh." 19 Gav kammhynseth an bobel ma, my a'th
pys, war-lergh dha dregeredh meur, kepar dell evsys an bobel
ma, a-dhia asa Ejyp bys omma.'

20 Ena an Arlodh a leveris, 'My re avas, war-lergh dha er;
21 mes yn hwir, dell vewav, ha dell vydh oll an nor lenwys gans
golewder an Arlodh, 22 nagonan re welas ow golewder ha'm
toknys hag a wrug vy yn Ejyp hag y'n gwylvos, ha hwath a'm
gorras dhe'n prov an deg treveth ma ha ny glewas ow lev, 23 a
wra gweles an tir hag a des y ri dh'aga thasow; ha nagonan a'n
re a'm dispresyas a wra y weles. 24 Mes ow gwas Kaleb, drefen
bos dhodho spyrys dihaval ha'm sewya yn leun, my a wra dri
y'n tir mayth eth, ha'y dhiyskynysi a'n pywvydh. 25 Lemmyn,

a-ban drig an Amalekysi ha'n Kananysi y'n nansow, treyl a-vorow ha mos yn-kerdh dhe'n gwylvos dre fordh an Mor Rudh.'

[26] An ARLODH a gewsis dhe Moyses ha dhe Aron, ow leverel:
[27] Pes termyn y hwra an tebel guntelles ma krodhvolas warnav?
My re glewas krodhvolyow mebyon Israel, hag a grodhvolsons warnav. [28] Lavar dhedha, 'Dell vewav,' yn-medh an ARLODH,
'an pyth re leversowgh y'm klewans my a'n gwra dhywgh:
[29] agas korfow marow a wra kodha y'n gwylvos ma; hag a'gas niver oll, niverys a-dhia ugens bloodh ha moy, re grodhvolas warnav, [30] nagonan a wra dos y'n tir le may tes vy agas gorra dhe driga, marnas Kaleb mab Yefunne ha Yoshua mab Nun.
[31] Mes agas re vyghan, a leversowgh a wre ha dos preydh, my a's dre a-ji, hag i a wra aswon an tir re dhispresowgh. [32] Mes hwi, agas korfow marow a wra kodha y'n gwylvos ma. [33] Ha'gas fleghes a vydh bugeledh y'n gwylvos dew ugens bledhen, hag a wra godhevel rag agas dislender bys pan wra an diwettha a'gas korfow marow growedha y'n gwylvos. [34] War-lergh niver an dedhyow mayth aspisowgh an tir, dew ugens dydh, rag pub dydh unn vledhen, hwi a dheg agas kammweyth, dew ugens bledhen, ha hwi a wra aswon ow displesour.' [35] My, an ARLODH, re gewsis; yn sur hemma a wrav dhe oll an tebel guntelles ma yw kuntelys er ow fynn: y'n gwylvos ma i a dheu dhe leun worfen, hag ena i a verow.

[36] Ha'n wer hag a wrug Moyses aga danvon dhe aspia an tir, hag a dhehwelis ha gul dhe'n kuntelles oll krodhvolas warnodho, ow tri tebel dherivas erbynn an tir, [37] an wer neb a dhros tebel dherivas a'n tir, a verwis der an pla a-rag an ARLODH. [38] Mes Yoshua mab Nun ha Kaleb mab Yefunne a besyas bos yn fyw, a'n wer neb eth dhe aspia an tir.

[39] Pan leveris Moyses an geryow ma dhe vebyon Israel oll, an bobel a gynis meur. [40] I a sevis myttin a-varr, ha mos dhe benn an vro venydhyek, ow leverel, 'Ottani, ni a wra mos yn-bann dhe'n tyller re ambosas an ARLODH: rag ni re beghas.'
[41] Mes Moyses a leveris, 'Prag yth esowgh ow kammdremena

erbynn arghadow an ARLODH? Rag ny wra henna seweni. 42 Na
yskynnewgh, rag nyns usi an ARLODH yn agas mysk, ma na
vowgh gweskys a-rag agas eskerens. 43 Rag yma an Amalekysi
ha'n Kananysi ena a-ragowgh, ha hwi a wra kodha der an
kledha; drefen hwi dhe dreylya a-dhyworth an ARLODH, ny
vydh an ARLODH genowgh.' 44 Mes i a vedhas yskynna bys yn
penn an vro venydhyek, kyn na dhibarthas na argh kevambos
an ARLODH na Moyses yn-mes a'n kamp. 45 Ena an Amalekysi
ha'n Kananysi esa trigys y'n vro venydhyek na a dhiyskynnas,
ha'ga fetha ha'ga skattra, bys yn Horma.

Offrynnow Divers

15 An ARLODH a leveris dhe Moyses: 2 Lavar dhe
vebyon Israel, Pan dhewgh y'n tir may hwrewgh
anedhi ynno, hag a rov dhywgh, 3 hag offrynna offryn dre dan
dhe'n ARLODH, offryn leskys, po sakrifis dhe gollenwel ambos,
po avel offryn bolonjedhek a'n chatel po a'n flock po orth agas
golyow apoyntys, rag gul sawer plegadow dhe'n ARLODH, 4 ena
neb a dhre offryn a wra profya dhe'n ARLODH offryn greun
a unn degves rann a efa a vleus fin, kemyskys gans kwarter
hin a oyl; 5 ha ty a bareus gwin rag an offryn diwes, kwarter
hin gans an offryn leskys, po rag an sakrifis, rag pub on. 6 Po
rag an hordh, ty a bareus offryn greun a dhiw dhegves rann
a efa a vleus fin, kemyskys gans tressa rann a hin a oyl; 7 ha
rag an offryn diwes ty a brof tressa rann a hin a win, sawer
plegadow dhe'n ARLODH. 8 Ha pan bareusydh tarow yowynk
dhe'n offryn leskys, po sakrifis rag kollenwel ambos, po rag
offrynnow kowethyans[a] dhe'n ARLODH, 9 ena y fydh profys
gans an tarow yowynk offryn greun a deyr degves rann a efa
a vleus fin, kemyskys gans hanter hin a oyl; 10 ha ty a brof rag
an offryn diwes hanter hin a win, avel offryn dre dan, sawer
plegadow dhe'n ARLODH.

11 Yndelma y fydh gwrys rag pub ojyon po rag pub hordh,
po rag pub on gorow po an mynnes. 12 War-lergh an niver a
bareusydh, yndella ty a wra gans peub war-lergh aga niver.

a 15:8 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

13 Oll an re yw genesik a wra an taklow ma yndelma, owth
offrynna offryn dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLODH. 14 Ha
mars eus alyon trigys genowgh, po nebonan eus yn agas mysk
der agas henedhow, hag a vynn offrynna offryn dre dan, sawer
plegadow dhe'n ARLODH, kepar dell wrewgh hwi, yndella y
hwra ev. 15 Rag an gemeneth, y fydh unn ordenans ragowgh
ha rag an alyon usi trigys genowgh, ordenans bys vykken der
agas henedhow; par dell owgh, yndella y fydh an alyon a-rag
an ARLODH. 16 Unn lagha hag unn rewl a vydh ragowgh hwi ha
rag an alyon a wodrik genowgh.

17 An ARLODH a leveris dhe Moyses: 18 Lavar dhe vebyon
Israel: Pan dhewgh y'n tir may hwrav agas dri dhodho, 19 ha
pan dhebrowgh neppyth a voos an tir, hwi a wra dri offryn
drehevys a-rag an ARLODH. 20 Hwi a dhrehav an frut a'gas toos,
tesen rond, avel offryn drehevys; kepar hag offryn drehevys a'n
leur-drushya, yndella hwi a's drehav. 21 A'n kynsa frut a'gas
toos, torth rond, hwi a re dhe'n ARLODH, avel offryn drehevys
der agas henedhow.

22 Mes mar kammwrewgh heb y wodhvos, ha mar ny wrewgh
oll an gorhemynnow ma re gewsis an ARLODH dhe Moyses,
23 puptra a wrug an ARLODH y worhemynn dhywgh dre leuv
Moyses, a-dhia'n jydh may ros an ARLODH an gorhemynn,
ha war-rag der agas henedhow; 24 ena mar peu gwrys heb y
wodhvos ha heb godhvos an kuntelles, an kuntelles oll a wra
offrynna unn tarow yowynk rag offryn leskys, sawer plegadow
dhe'n ARLODH, gans y offryn greun ha'y offryn diwes, war-
lergh an devosow usadow, hag unn bogh rag offryn pegh. 25 An
oferyas a wra dehwelyans dhe'n kuntelles oll a vebyon Israel
hag y fydh gevys dhedha; drefen y vos kammweyth gwrys
heb y wodhvos, hag i re dhros aga offryn, offryn dre dan
dhe'n ARLODH, ha'ga offryn pegh a-rag an ARLODH, rag aga
hammweyth. 26 Hag y fydh gevys dhe'n kuntelles oll a vebyon
Israel, ha dhe'n alyon usi trigys yn aga mysk, drefen bos an
bobel oll omvyskys y'n kammwrians gwrys heb y wodhvos.

27 Mar pegh nebonan heb y wodhvos, ev a brof mynn benow
unn bloodh rag offryn pegh. 28 Ha'n oferyas a wra dehwelyans
a-rag an ARLODH rag an den a wra kammwrians heb y wodhvos,
pan begh heb y wodhvos, rag dehwelyans ragdho; hag y fydh
gevys dhodho. 29 Ty a'fydh unn lagha rag neb a gammwra heb
y wodhvos rag an den yw genesik yn-mysk mebyon Israel,
ha rag an alyon usi trigys yn aga mysk. 30 Mes an den neb a
wra neppyth, ughel y dhorn, kyn fo genesik po alyon, a villik
an ARLODH; ha'n den na a vydh treghys dhe-ves dhyworth y
bobel. 31 Drefen ev dhe dhispresya ger an ARLODH, ha treghi
y worhemmyn, an den na a vydh treghys dhe-ves yn tien; y
gammweyth a vydh warnodho.

Kessydhyans rag Defolya an Sabot

32 Pan esa mebyon Israel y'n gwylvos, i a gavas gour ow
kuntel prennyer y'n Sabot. 33 An re a'n kavas ow kuntel prenn
a'n dros dhe Moyses ha dhe Aron, ha dhe'n kuntelles oll. 34 I
a'n gorras yn-dann with, drefen na veu ervirys an pyth a dela
bos gwrys dhodho. 35 Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses, 'An
gour a vydh gorrys dhe'n mernans; an kuntelles oll a wra y
labedha gans meyn yn-mes a'n kamp.' 36 Ena an kuntelles oll
a'n dros yn-mes a'n kamp, ha'y labedha dhe'n mernans gans
meyn, dell worhemynnis an ARLODH dhe Moyses.

Kribellow war an Dillas

37 An ARLODH a leveris dhe Moyses: 38 Kows orth mebyon
Israel, ha'ga erghi gul kribellow dhe gornellow aga dillas
der aga henedhow, ha gorra korden las war an gribel a bub
kornel; 39 yndelma y fydh kribel ragowgh dhe vires warnedhi
ha dhe berthi kov a worhemynnow an ARLODH, dh'aga gul,
ha na holyewgh war-lergh agas kolon agas honan na'gas
dewlagas dha honan, owth horya war aga lergh. 40 Hemm yw,
may perthowgh kov ha gul oll ow gorhemynnow, ha bos sans
dh'agas Duw. 41 My yw an ARLODH agas Duw, a's dros yn-mes
a bow Ejyp, dhe vos dha Dhuw: my yw an ARLODH agas Duw.

Rebellyans Koragh, Dathan hag Abiram

16 Lemmyn Koragh mab Yshar mab Kohath mab
Levi, ha Dathan hag Abiram mebyon Eliab, hag
On mab Peleth, mebyon Rewben, a gemeras gwer; [2] hag i a
sevis a-rag Moyses gans niver a vebyon Israel, dew kans ha
hanterkans hembrenkyas a'n gemeneth, dewisys a'n kuntelles,
gerys-da; [3] hag i a omguntelas war-barth erbynn Moyses hag
erbynn Aron, ha leverel dhedha, 'Hwi res eth re bell! Rag oll
an kuntelles yw sans, peub anedha, hag yma an ARLODH yn
aga mysk; ytho prag yth omughelhowgh a-ugh kemeneth an
ARLODH?' [4] Pan y'n klewas Moyses, ev a godhas war y fas;
[5] hag ev a leveris dhe Koragh ha'y gowetha oll, 'Y'n myttin, an
ARLODH a wra diskwedhes piw yw dhodho, ha piw yw sans,
hag a wra dhodho dos nes dhodho; ev neb a dhewis, ev a'n
gwra dhe dhos nes dhodho. [6] Gwrewgh hemma; kemerewgh an
enkyslestri, Koragh ha'y gowetha oll; [7] gorrewgh tan ynna ha
gorra enkys ynna a-rag an ARLODH a-vorow, ha'n gour dewisys
gans an ARLODH a vydh sans. Hwi res eth re bell, hwi vebyon
Levi!' [8] Ha Moyses a leveris dhe Koragh, 'Klewewgh lemmyn,
hwi vebyon Levi: [9] Yw hi tra re vyghan ragowgh, Duw Israel
dh'agas diberth dhyworth kuntelles Israel, dh'agas dri ogas
dhodho y honan, dhe wul servis yn tabernakel an ARLODH, ha
dhe sevel a-rag an kuntelles dhe venystra dhedha? [10] Ev a'th
tros ogas dhodho hag oll dha vreder, mebyon Levi, genes. A
hwilowgh an oferyasedh ynwedh? [11] Ytho yth yw erbynn an
ARLODH ty ha'th kowetha oll dhe omguntel war-barth; pyth yw
Aron may krodhvolydh warnodho?'

[12] Moyses a dhanvonas dhe elwel Dathan hag Abiram
mebyon Eliab; hag i a leveris, 'Ny vynnyn dos yn-bann. [13] Yw
hi tra vyghan ty dh'agan dri yn-bann yn-mes a dir a dhinwa
leth ha mel, dh'agan ladha y'n gwylvos, mayth yw res dhis
ynwedh omwul bos penntern a-ughon? [14] Moy es henna ny
wrussys agan dri yn tir a dhinwa leth ha mel, na ri dhyn eretons
a barkow na gwinlannow. A vynnydh genna yn-mes lagasow
an wer ma? Ny vynnyn dos yn-bann.'

15 Moyses o pur serrys, ha leverel dhe'n ARLODH, 'Na wra
vri a'ga offryn. Ny gemeris nag unn asen a-dhyworta, na ny
bystigis nagonan anedha.' 16 Ha Moyses a leveris dhe Koragh,
'Ty ha'th kowetha oll, bedhewgh omma a-rag an ARLODH:
ty, hag i, hag Aron, a-vorow; 17 ha kemeres peub ahanowgh
y enkyslester ha gorra enkys warnodho, ha peub ahanowgh
drewgh a-rag an ARLODH y enkyslester, dew kans enkyslester
ha hanterkans, hag Aron, peub y enkyslester.' 18 Ytho peub
a gemeras y enkyslester ha gorra tan ynna ha gorra enkys
warnedha, hag i a sevis orth daras tylda an kuntelles gans
Moyses hag Aron. 19 Ena Koragh a guntelas oll an kuntelles
er aga fynn dhe dharas tylda an kuntelles. Ha golewder an
ARLODH a omdhiskwedhas dhe'n kuntelles oll.

20 An ARLODH a leveris dhe Moyses hag Aron: 21 Diberthewgh
dhyworth an kuntelles ma, ma'n kowlloskav yn unn lamm. 22 I
a godhas war aga fas, ha leverel, 'A Dhuw, Duw spyrysyon kig
oll, mar pegh unn den, a vedhydh serrys gans an kuntelles oll?'
23 Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses: 24 Lavar dhe'n kuntelles,
Kewgh dhe-ves dhyworth kerghyn annedh Koragh, Dathan hag
Abiram.

25 Ena Moyses a sevis ha mos dhe Dathan hag Abiram; ha
henavogyon Israel a'n holyas. 26 Hag ev a leveris dhe'n kuntelles,
'Diberthewgh, my a'gas pys, a dyldow an debel wer ma, ha na
dochyewgh tra vyth yw dhedha ma na vowgh diswrys gans aga
feghosow oll.' 27 Ytho i a dhibarthas a gerghyn annedh Koragh,
Dathan hag Abiram, a bub tenewen; ha Dathan hag Abiram
a dheuth yn-mes ha sevel orth daras aga thyldow, war-barth
gans aga gwragedh, aga mebyon, ha'ga re vyghan. 28 Moyses
a leveris, 'Gans hemma hwi a wra godhvos an ARLODH dhe'm
danvon dhe wul oll an oberow ma, ha nyns o a'm govis vy.
29 Mar merow an re ma mernans kemmyn pub den, po mar
pedhons vysytys gans an denkys a bub den, ena ny'm danvonas
an ARLODH. 30 Mes mar kwra an ARLODH neppyth nowydh,
ha'n dor a yger y anow, ha'ga howllenki, gans peub a bywons,
hag i a dhiyskyn yn fyw dhe yfarn; ena hwi a wodhvydh an wer
ma dhe dhispresya an ARLODH.'

31 Kettel worfennas kewsel oll an geryow ma, an dor yn-danna
a veu felsys a-les; 32 ha'n dor a ygoras y anow ha'ga howllenki,
gans oll aga thiogethyow hag oll an wer a bywo Koragh ha'ga
gwara oll. 33 Ytho i, hag oll a bywens, a dhiyskynnas yn fyw
dhe yfarn; ha'n dor a dhegeas a-ughta, hag i a eth mes a wel
a-dhyworth kres an gemeneth. 34 Israel oll hag esa a-dro a fias
orth aga kri; rag i a leveris, 'Ma na'gan kowllonko an dor!' 35 Ha
tan a dheuth yn-mes dhyworth an ARLODH, hag a gowlloskas
an dhew kans ha hanter kans gour ow profya an enkys.

36 Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses:[a] 37 Lavar dhe Eleazar
mab Aron an oferyas dhe gemeres an enkyslestri yn-bann
yn-mes a'n tansys; ena skatter an tan yn-hons; rag sans yns,
38 Enkyslestri an re ma, neb a beghas orth kost aga bewnans,
bedhens gwrys yn platyow mortholys avel gorheras an alter,
rag i a's offrynnas a-rag an ARLODH; rag henna sans yns.
Yndelma y fedhons tokyn dhe vebyon Israel. 39 Ytho Eleazar
an oferyas a gemeras an enkyslestri a vrons, re offrynsa an re a
veu leskys; ha mortholys vons avel gorheras dhe'n alter, 40 dhe
vos kovheans dhe vebyon Israel, ma na wrello gour estren, ha
nag yw a dhiyskynysi Aron, dos nes dhe leski enkys a-rag an
ARLODH, ma na dheffo ha bos avel Koragh hag avel y gowethas
– dell leveris an ARLODH dhe Eleazar dre leuv Moyses.

41 Mes dhe'n vorow, oll an kuntelles a vebyon Israel a
grodhvolas war Moyses ha war Aron, ow leverel, 'Hwi re
ladhas pobel an ARLODH.' 42 Ha pan veu kuntelys an kuntelles
erbynn Moyses hag erbynn Aron, i a dreylyas war-tu ha tylda
an kuntelles; hag otta, an gomolen a'n kudhas, ha golewder an
ARLODH a omdhiskwedhas. 43 Moyses hag Aron a dheuth dhe'n
tu a-rag a dylda an kuntelles, 44 ha'n ARLODH a leveris dhe
Moyses, 45 'Kewgh dhe-ves a-dhyworth an kuntelles ma, may
hylliv aga howlleski yn unn lamm.' Hag i a godhas war aga
fas. 46 Moyses a leveris dhe Aron, 'Kemmer an enkyslester, ha
gorra tan ynno a-dhyworth an alter, ha'y dhon yn uskis dhe'n

---

a 16:36 Y'n Ebrow, hag y'n Septuagint ha'n Vulgat 16:36–7:13
yw niverys 17:1-28.

kuntelles, ha gul dehwelyans ragdha; rag sorr res eth yn-mes
dhyworth an ARLODH; an pla re dhallathas.' [47] Ytho Aron a'n
kemeras dell leveris Moyses, ha ponya yn-mysk an kuntellyans;
hag otta, an pla re dhallathsa seulabrys yn-mysk an bobel; hag
ev a worras an enkys, ha gul dehwelyans rag an bobel. [48] Ev
a sevis ynter an re varow ha'n re vyw; ha'n pla a veu lettys.
[49] Lemmyn an re a verwis der an pla o peswardhek mil ha
seyth kans, dres niver an re a verwis yn negys Koragh. [50] Hag
Aron a dhehwelis dhe Moyses dhe dharas tylda an kuntelles
pan veu lettys an pla.

Gwelen Aron a Egin

17 An ARLODH a leveris dhe Moyses: [2] Kows orth
mebyon Israel, ha kavos anedha gwelynni, onan rag
chi pub tas, a'ga hembrenkysi oll war-lergh chiow aga thasow,
dewdhek gwelen. Skrif hanow pub gour war y welen, [3] ha skrif
hanow Aron war welen Levi. Rag y fydh unn welen rag penn chi
pub tas. [4] Ena ty a's gorr yn tylda an kuntelles a-rag an dustuni,
le may fetyav genes. [5] Ha gwelen an gour a dhewisav a wra
egina; yndelma my a wra dhe hedhi a-dhywarnav krodhvolyow
mebyon Israel may krodhvolons warnas. [6] Moyses a gewsis
orth mebyon Israel; ha pubonan a'n hembrenkysi a ros gwelen
dhodho, unn welen rag pub hembrenkyas, war-lergh chi aga
thasow: dewdhek gwelen; hag yth esa gwelen Aron yn-mysk
aga gwelynni. [7] Ha Moyses a worras an gwelynni a-rag an
ARLODH yn tylda an dustuni.

[8] An vorow, Moyses eth a-berth yn tylda an dustuni; hag otta,
gwelen Aron rag chi Levi re eginsa ha dyllo eginyow, ha dri
bleujennow yn-mes; ha hi a dhug alamandow adhves. [9] Ena
Moyses a dhros oll an gwelynni a-dhyworth lok an ARLODH
dhe vebyon Israel oll, ha pub gour a viras ha kemeres y welen.
[10] Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Daskor gwelen Aron
a-rag an dustuni, dhe vos gwithys avel tokyn rag an vebyon
a dhiwostytter, may hwrylli diwedh a'ga krodhvolyow warnav,
ma na varwons.' [11] Moyses a wrug kepar dell worhemynsa an
ARLODH dhodho; yndella ev a wrug.

12 Ha mebyon Israel a leveris dhe Moyses, ‘Otta, ni a verow,
diswrys on, diswrys on ni oll. 13 Pubonan ow tos nes, neb a
dheu nes dhe dabernakel an ARLODH, a verow. A wren ni oll
mos dhe goll?’

Deverow an Oferysi y’n Sentri

18 Ytho an ARLODH a leveris dhe Aron: Ty ha’th
vebyon ha chi dha das genes a wra don kammweyth
an sentri; ha ty ha’th vebyon genes a wra don kammweyth agas
oferyasedh. 2 Ha genes doro dha vreder ynwedh, looth Levi,
looth dha das, may hallons junya genes, ha menystra dhis pan
vedhydh ty, ha’th vebyon genes, a-rag tylda an dustuni. 3 I a
wra dha attendya ha gwitha deverow oll an tylda; mes ny wrons
dos nes dhe lestri an sentri po dhe’n alter, ma na wrellons i,
na hwi, merwel. 4 I a wra junya genes, hag attendya tylda an
kuntelles, rag servis oll an tylda; ha ny wra dos ogas dhywgh
estren. 5 Hwi a with deverow an sentri ha deverow an alter, ma
na vo sorr na fella war vebyon Israel. 6 Hag otta, my re gemeras
agas breder an Levysi yn-mes a vebyon Israel; i yw ro dhis, res
dhe’n ARLODH, dhe wul servis tylda an kuntelles. 7 Ty ha’th
vebyon genes a wra attendya agas oferyasedh rag puptra ow
tochya an alter hag a-ji dhe’n groglen;[a] ha hwi a wra servya.
My a re agas oferyasedh yn ro; ha’n estren a dheu ogas a vydh
gorrys dhe’n mernans.

Kevren an Offrynnow Res dhe Aron ha’y Vebyon

8 Ena an ARLODH a leveris dhe Aron: Otta, my re ros dhis
charj a’n offrynnow drehevys dhymm, oll an taklow sakrys
a vebyon Israel; my re’s ros dhis avel rann, ha dhe’th vebyon
avel ordenans bys vykken. 9 Hemma a vydh dhis a’n taklow
an moyha sans, gwithys a’n tan: pub offryn anedha – pub
offryn greun anedha, ha pub offryn pegh anedha ha pub offryn
kammweyth anedha, hag a rons dhymm – a vydh an moyha
sans dhis ha dhe’th vebyon. 10 Yn tyller moyha sans ty a’n

---

a 18:7 *dhe’n groglen:* Henn yw an groglen ynter an klos ha’n tabernakel.

deber; pub gorreydh a yll y dhybri; y fydh sans dhis. [11] Hemm yw dhis ynwedh, offryn drehevys a'ga ro, oll an offrynnow gwevys a vebyon Israel; my re's ros dhis, ha dhe'th vebyon ha dhe'th vyrghes genes, avel ordenans bys vykken; pub huni yw glan y'th chi a yll dybri anodho. [12] Oll an gwella a'n oyl, hag oll an gwella a'n gwin hag a'n greun, kynsa frut a'n pyth a rons dhe'n ARLODH, my a re dhis. [13] Kynsa frut adhves a oll eus yn aga thir, hag a dhrons dhe'n ARLODH, a vydh dhis; pub huni yw glan y'th chi a yll dybri anodho. [14] Puptra sakrys yn Israel a vydh dhis. [15] Puptra a yger an dorr a bub kig, po den po best, a offrynnons dhe'n ARLODH, a vydh dhis; byttegyns kynsa genys mab den ty a dhaspren, ha'n kynsa genys a vestes avlan ty a dhaspren. [16] Ha pris aga daspren (orth unn mis ty a's daspren) ty a sett orth pymp shekel yn arghans, war-lergh shekel an sentri hag yw ugens gera. [17] Mes kynsa genys ojyon, po kynsa genys davas, po kynsa genys gaver, ny dhasprenydh; sans yns. Ty a skoll aga goos war an alter, ha leski aga blonek avel offryn dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLODH; [18] mes aga hig a vydh dhis; kepar dell yw dhis an vronn yw gwevys ha'n vordhos dhyghow. [19] Oll an offrynnow drehevys a'n taklow sans a brof mebyon Israel dhe'n ARLODH my a re dhis, ha dhe'th vebyon ha dhe'th vyrghes genes, avel ordenans bys vykken; yth yw kevambos a holan bys vykken a-rag an ARLODH ragos ha rag dha agh genes. [20] Ha'n ARLODH a leveris dhe Aron: Ny'fydh eretons yn aga thir, na ny'fydh rann vyth yntredha; my yw dha rann ha'th eretons yn-mysk mebyon Israel.

[21] Dhe'n Levysi my re ros pub dega yn Israel rag eretons, yn attal a'ga servis a wrons, aga servis yn tylda an kuntelles. [22] Hag alemma rag ny dheu mebyon Israel ogas dhe dylda an kuntelles, ken i a dheg pegh ha merwel. [23] Mes an Levysi a wra servis tylda an kuntelles, hag i a wra don aga hammweyth; y fydh ordenans bys vykken der agas henedhow; hag yn-mysk mebyon Israel ny's tevydh eretons. [24] Rag dega mebyon Israel, hag a dhrons avel offryn drehevys dhe'n ARLODH, my re ros dhe'n Levysi avel eretons; ytho my re leveris dhedha na's tevydh eretons yn-mysk mebyon Israel.

25 Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses: 26 Keffrys, ty a lever
dhe'n Levysi: Pan gemerowgh a-dhyworth mebyon Israel an
dega re res dhywgh dhyworta rag agas eretons, ena hwi a wra
offrynna offryn drehevys anodho dhe'n ARLODH, dega a'n
dega. 27 Ha'gas offryn drehevys a vydh reknys dhywgh kepar
dell ve greun an leur-drushya, hag avel leunder an winwask.
28 Yndelma hwi ynwedh a re offryn drehevys dhe'n ARLODH
a'gas degedhow oll, hag a dhegemerowgh a-dhyworth mebyon
Israel; hag anodho ty a re offryn drehevys an ARLODH dhe Aron
an oferyas. 29 Yn-mes a'n rohow oll dhywgh, hwi a wra profya
pub offryn drehevys rag an ARLODH, a oll an gwella anedha, ow
ri an rann sanshes anedha. 30 Yndella ty a lever dhedha: Pan
dhrehevowgh a-dhyworto an gwella anodho, an remenant a
vydh reknys dhe'n Levysi avel askor an leur-drushya, hag avel
askor an winwask; 31 ha hwi a yll y dhybri yn pub tyller pynag,
hwi ha'gas tiogethyow; rag yth yw agas gober rag agas servis
yn tylda an kuntelles. 32 Ha ny dhegowgh pegh dre hemma, pan
dhrehevowgh an gwella anodho. Mes ny dhisakrowgh taklow
sans mebyon Israel, ma na verwowgh.

Lusu an Lejek Rudh

19 Lemmyn an ARLODH a leveris dhe Moyses hag Aron:
2 Hemm yw ordenans an lagha re worhemynnis an
ARLODH: Kows dhe vebyon Israel may trollons dhywgh lejek
rudh heb difyk na namm, ha warnedhi na dheuth bythkweth
yew. 3 Hwi a's re dhe Eleazar an oferyas, hag ev a's kemmer
yn-mes a'n kamp ha hi a vydh ledhys a-ragdho.; 4 Eleazar an
oferyas a wra kemeres nebes a'y goos gans y vys, ha skollya
neppyth a'y goos war du a-rag tylda an kuntelles seythgweyth.
5 An lejek a vydh leskys yn y wolok; hy kroghen, hy hig, ha'y
goos, gans hy theyl, a vydh leskys; 6 ha'n oferyas a wra kemeres
prenn sedres ha hyssop ha pann kogh, ha'ga thewlel yn-mysk
losk an lejek. 7 Ena an oferyas a wra golghi y dhillas ha badhya
y gorf yn dowr, hag a-wosa ev a yll dos y'n kamp; ha'n oferyas
a vydh avlan bys y'n gorthugher. 8 Ev neb a lesk an lejek a
wra golghi y dhillas yn dowr, ha badhya y gorf yn dowr, hag

a vydh avlan bys y'n gorthugher. [9] Gour neb yw glan a wra kuntel lusu an lejek, ha'ga gorra yn-mes a'n kamp yn tyller glan; hag i a vydh gwithys rag kuntelles mebyon Israel rag an dowr a lanheans, rag dileans pegh. [10] Ev neb a guntel lusu an lejek a wra golghi y dhillas, ha bos avlan bys y'n gorthugher. Ha hemma a vydh dhe vebyon Israel, ha dhe'n alyon usi trigys yntredha, ordenans bys vykken.

[11] Ev neb a doch an korf marow a dhen pynag a vydh avlan seyth dydh; [12] ev a wra omlanhe gans an dowr y'n tressa dydh hag y'n seythves dydh, hag yndelma bos glan; mes mar ny omlanha y'n tressa dydh hag y'n seythves dydh, ny dheu ha bos glan. [13] Piw pynag a docchyo den marow, korf den pynag re verwis, ha ny omlanha, a dhefol tabernakel an ARLODH, ha'n den na a vydh treghys a-dhyworth Israel; drefen na veu skollys warnodho an dowr a lanheans, ev a vydh avlan; yma y avlander hwath warnodho.

[14] Homm yw an lagha pan verow den yn tylda; pub huni a dheu y'n tylda ha pub huni usi y'n tylda, a vydh avlan seyth dydh. [15] Pub lester ygor, na'n jeves gorher kelmys warnodho, yw avlan. [16] Piw pynag y'n gwel ygor a docchyo nebonan yw ledhys gans kledha, po korf marow, po askorn den, po bedh, a vydh avlan seyth dydh. [17] Rag an den avlan i a gemmer neppyth a lusu losk an offryn pegh ha dowr ow resek a vydh keworrys yn lester; [18] ena gour glan a wra kemeres hyssop, ha'y dhroghya y'n dowr, ha'y skollya war an tylda, ha war oll an daffar ha war an dus esa ena, ha warnodho neb a davas an askorn, po an den ledhys, po an den marow, po an bedh; [19] ha'n den glan a wra skollya war an den avlan y'n tressa dydh hag y'n seythves dydh; yndelma y'n seythves dydh ev a'n glanha, hag ev a wra golghi y dhillas hag omvadhya yn dowr, ha dhe'n gorthugher ev a vydh glan.

[20] Mes an den yw avlan ha ny omlanha, an enev na a vydh treghys a-dhyworth an gemeneth, drefen ev dhe dhefolya sentri an ARLODH; drefen na veu skollys warnodho an dowr a lanheans, ev yw avlan. [21] Hag y fydh ordenans bys vykken ragdha. Ev

neb a skoll an dowr a lanheans a wra golghi y dhillas; hag ev neb a doch an dowr a lanheans a vydh avlan bys y'n gorthugher. [22] Ha py pynag a wra an den avlan y dochya a vydh avlan; ha piw pynag a'n tocchyo a vydh avlan bys an gorthugher.

Mernans Miryam, ha Dowrow Meriba

20 Mebyon Israel, an kuntelles oll, a dheuth a-ji dhe wylvos Sin y'n kynsa mis, ha'n bobel a wortas yn Kadesh. Miryam a verwis ena, hag a veu ynkleudhys ena.

[2] Lemmyn nyns esa dowr rag an kuntelles; hag i a omguntelas war-barth erbynn Moyses hag erbynn Aron. [3] An bobel a genkias gans Moyses ow leverel, 'A marwen pan verwis agan breder a-rag an ARLODH! [4] Prag y tresys kemeneth an ARLODH a-berth y'n gwylvos ma, may ferwyn omma, ha ni ha'gan chatel? [5] Ha prag y hwrussys dhyn dos yn-bann yn-mes a Ejyp, dh'agan dri dhe'n tebel dyller ma? Nyns yw tyller rag hasa has, na figys, na gwinbrennyer, na greunavalow; ha nyns eus dowr dh'y eva.' [6] Ena Moyses hag Aron eth a-dhyworth lok an gemeneth dhe dharas tylda an kuntelles, ha kodha war aga fas. Golewder an ARLODH a omdhiskwedhas dhedha, [7] ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses: [8] Kemmer an welen, ha dri an kuntelles war-barth, ty hag Aron dha vroder. Kewsewgh orth an garrek a-rag aga lagasow ha hi a re hy dowr; yndelma ty a dhre dowr yn-mes a'n garrek ragdha; yndelma ty a re diwes dhe'n kuntelles ha'ga chatel. [9] Ytho Moyses a gemeras an welen esa a-dherag an ARLODH, dell worhemynnis dhodho.

[10] Ena Moyses hag Aron a guntelas an gemeneth war-barth a-rag an garrek, hag ev a leveris dhedha, 'Klewewgh lemmyn, a dus dhiwostyth; a wren ni dri dowr ragowgh yn-mes a'n garrek ma?' [11] Moyses a dhrehevis y dhorn ha gweskel an garrek gans y welen diwweyth; ha dowr a dheuth yn-mes yn lanwes, ha'n kuntelles a evas, ha'ga chatel. [12] An ARLODH a leveris dhe Moyses ha dhe Aron, 'Drefen na dres'sowgh ynnov, dhe'm sanshe yn lagasow mebyon Israel, rag henna ny vedhowgh ow tri an gemeneth ma y'n tir re res dhedha.' [13] An re ma

yw dowrow Meriba, le may kenkias mebyon Israel gans an ARLODH, ha dredha ev a brovas y vos sans.

Edom a Nagh Kummyas Tremena

[14] Moyses a dhanvonas kanasow a Kadesh dhe vyghtern Edom, 'Yndelma y lever dha vroder Israel: Ty a wor oll an anken yw hwarvedhys dhyn: [15] fatel eth agan tasow yn-nans dhe Ejyp, hag yth esen trigys yn Ejyp termyn hir; ha'n Ejypcyanys a'gan dyghtyas yn harow, ha'gan tasow. [16] Pan grisyn war an ARLODH, ev a glewas agan lev, ha danvon el, ha'gan dri yn-mes a Ejyp; hag ottani yn Kadesh, cita war amal dha diredh. [17] Lemmyn gas ni dhe dremena dres dha dir. Ny dremenyn der an gwel na der an gwinlannow, na ny wren eva dowr a buth; ni a wra mos yn fordh veur an myghtern, ny dreylyn a-denewen dhe'n dyghow na dhe'n kledh, bys pan dremensyn dha diredh.' [18] Mes Edom a leveris dhodho, 'Ny dremenowgh, ma na dhyffiv gans an kledha er dha bynn.' [19] Mebyon Israel a leveris dhodho, 'Ni a gerdh der an fordh veur; ha mar evyn a dha dhowr, my ha'm chatel, ena my a'n pe; gas vy unweyth dhe dremena war droos, tra vyth moy.' [20] Mes ev a leveris, 'Ny dremenowgh.' Hag Edom a dheuth yn-mes er aga fynn gans pobel niverus, ha gans dorn krev. [21] Yndelma Edom a naghas ri fordh dhe Israel der y diredh; ytho Israel a dreylyas a-dhyworto.

Mernans Aron

[22] I a dravalyas a-dhyworth Kadesh, ha mebyon Israel, an kuntelles oll, a dheuth dhe venydh Hor. [23] An ARLODH a gewsis orth Moyses hag orth Aron yn menydh Hor, war amal pow Edom, ow leverel, [24] 'Aron a vydh kuntelys dh'y bobel; rag ny wra entra an tir re res dhe vebyon Israel, drefen hwi dhe rebellya erbynn ow gorhemmyn orth dowrow Meriba. [25] Kemmer Aron hag Eleazar y vab, ha'ga dri dhe venydh Hor; [26] ha diwisk y dhillas a-dhywar Aron, ha'ga gorra war Eleazar y vab. Rag Aron a vydh kuntelys dh'y bobel, hag a verow ena.' [27] Moyses a wrug dell worhemynnis an ARLODH; hag i a yskynnas menydh Hor yn golok an kuntelles oll. [28] Moyses a dhiwiskas a-dhywar Aron y dhillas, ha'ga gorra war Eleazar y

vab; hag Aron a verwis ena war benn an menydh. Ena Moyses
hag Eleazar a dhiyskynnas a'n menydh. 29 Ha pan welas an
kuntelles oll bos Aron tremenys, oll chi Israel a olas rag Aron
deg dydh warn ugens.

An Sarf a Vrons

21 Pan glewas an Kananyas, myghtern Arad, esa trigys
y'n Negeb, bos Israel ow tos dre fordh Atharim, ev a
vatalyas orth Israel ha kemeres re anedha yn kethneth. 2 Israel
a wrug ambos dhe'n ARLODH, ow leverel, 'Mar mynnydh yn
hwir ri an bobel ma y'm dorn, ena my a wra sakra aga citys
dhe dhistruyans.' 3 An ARLODH a glewas lev Israel, ha ri an
Kananysi yn y dhorn;[a] hag i a's sakras dhe dhistruyans, ha'ga
citys; ytho hanow an tyller a veu gelwys Horma.

4 A-dhyworth menydh Hor i eth yn-kerdh der an fordh dhe'n
Mor Rudh dhe vos a-dro dhe bow Edom; ha'n bobel a dheuth
ha bos digolonnek war an fordh. 5 Ha'n bobel a gewsis erbynn
Duw hag erbynn Moyses, 'Prag y'gan dresys yn-mes a Ejyp
dhe verwel y'n gwylvos? Rag nyns eus boos na dowr, ha kas
yw genen an boos diles ma.' 6 Ena an ARLODH a dhanvonas serf
tanek yn-mysk an bobel, hag i a vrathas an bobel, may ferwis
lies den a Israel. 7 An bobel a dheuth dhe Moyses, ha leverel,
'Ni re beghas, rag ni a gewsis erbynn an ARLODH hag er dha
bynn; gwra pysi dhe'n ARLODH, may kemerro an serf dhe-ves
ahanan.' Ytho Moyses a bysis rag an bobel. 8 Ha'n ARLODH a
leveris dhe Moyses, 'Gwra ragos sarf danek, ha'y gorra war
beul; ha peub re beu brethys, pan y's gwel, a wra bewa.' 9 Ytho
Moyses a wrug sarf a vrons, ha'y gorra war beul; ha mar prattha
sarf den vytholl, ev a virsa orth an sarf vrons ha bewa.

An Kerdh dhe Moab

10 Mebyon Israel eth yn-kerdh, ha kampya yn Oboth. 11 Hag
i eth yn-kerdh a-dhyworth Oboth, ha kampya yn Iye-abarim,
y'n gwylvos usi a-dal Moab, war-tu ha'n howldrevel. 12 Alena

---

a 21:3 *yn y dhorn:* Ow sewya an Septuagint ha'n Syriek. Nyns usi
an geryow y'n tekst ebrow.

i eth yn-kerdh, ha kampya yn nans Zered. [13] Alena i eth yn-kerdh, ha kampya a'n tu aral dhe Arnon, usi y'n gwylvos a ystyn a-dhyworth or an Amorysi; rag Arnon yw or Moab, yntra Moab ha'n Amorysi. [14] Rag henna yth yw leverys yn Lyver Breselyow an ARLODH,

'Waheb yn Sufa ha'n nansow a Arnon
[15] ha ledrow an nansow
a ystyn dhe drigva Ar,
hag a boos trohag or Moab.'

[16] Hag alena i a besyas mos bys yn Beer; henn yw an puth a gewsis anodho an ARLODH dhe Moyses, 'Kuntel an bobel war-barth, ha my a re dhedha dowr.' [17] Ena Israel a ganas an gan ma:

'Sav, a buth!
Kenewgh dhodho!
[18] An bennsevigyon a balas an puth,
gwelhevin an bobel a'n kleudhyas
gans an dernwelen, gans aga gwelynni.'

Dhyworth an gwylvos i eth dhe Mattana, [19] a-dhyworth Mattana dhe Nahaliel, a-dhyworth Nahaliel dhe Bamoth, [20] hag a-dhyworth Bamoth dhe'n nans yn gwel Moab ryb penn Pisga hag a vir war-woles war an gwylvos.[a]

Fethans Sihon Myghtern an Amorysi

[21] Ena Israel a dhanvonas kanasow dhe Sihon myghtern an Amorysi, ow leverel, [22] 'Gas vy dhe dremena dre dha dir; ny dreylyn a-denewen yn gwel nag yn gwinlan; ny wren eva dowr a buth; ni a wra mos yn fordh veur an myghtern, bys pan dremensyn dha diredh.' [23] Mes ny asas Sihon Israel dhe dremena y diredh. Ev a guntelas war-barth oll y bobel, hag eth yn-mes erbynn Israel dhe'n gwylvos, hag a dheuth dhe Yahas, hag a vatalyas orth Israel. [24] Israel a'n gweskis gans min an kledha, ha kemeres yn perghenogeth y dir a Arnon

a 21:20 *an gwylvos:* Ebrow *Yeshimon,* martesen hanow tyller.

dhe Yabbok, bys y'n Ammonysi; rag krev o or an Ammonysi.
25 Ytho Israel a gemeras oll an citys ma, hag Israel a drevesigas
citys oll an Amorysi, yn Heshbon, hag yn oll y wigow. 26 Rag
Heshbon o cita Sihon myghtern an Amorysi, re omladhsa
erbynn myghtern Moab, kyns ha kemeres oll y dir yn-mes a'y
dhorn, bys yn Arnon. 27 Yndella an ganoryon a lavarow koth a
lever,

'Dewgh dhe Heshbon, gesewgh hi dhe vos drehevys,
bedhes fondys cita Sihon.
28 Rag tan eth yn-rag a-dhyworth Heshbon,
flamm dhyworth cita Sihon.
Ev a gowlloskas Ar Moab,
arlydhi breow Arnon.
29 Go jy, A Moab!
Ty yw diswrys, A bobel Kemosh!
Ev re wrug y vebyon yn foesigyon,
ha'y vyrghes yn kethesow,
dhe vyghtern an Amorysi, Sihon.
30 Ni re dennas sethow er aga fynn;
distruys yw a Heshbon bys yn Dibon,
ha ni re wastyas bys yn Nofah, bys yn Medeba.'

Fethans Og Myghtern Bashan

31 Yndelma Israel a drigas yn pow an Amorysi. 32 Moyses
a dhanvonas dhe aspia Yazer; hag i a gemeras y wigow, ha
fesya an Amorysi esa ena. 33 Ena i a dreylyas ha mos der an
fordh dhe Bashan; hag Og myghtern Bashan a dheuth yn-mes
er aga fynn, ev ha'y bobel oll dhe vatalyas, yn Edrei. 34 Mes
an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Na borth own anodho; rag
my re'n ros yn dha dhorn, hag oll y bobel, ha'y dir; ha ty a
wra dhodho par dell wrussys dhe Sihon myghtern an Amorysi,
esa trigys yn Heshbon.' 35 Ytho i a'n gweskis, ha'y vebyon, ha'y
bobel oll, bys pan nag esa foesik vytholl gesys dhodho; hag i a
bewas y dir.

Balak a Elow Balaam may Mollottho Israel

22 Ena mebyon Israel eth yn-kerdh, ha kampya yn
plenys Moab, ryb Yordan, a-dal Yeriko. [2] Ha Balak
mab Sippor a welas puptra re wrussa Israel dhe'n Amorysi.
[3] Yth esa Moab yn own meur a'n bobel, drefen aga bos lies;
hag euth a'n jeva Moab a vebyon Israel. [4] Ha Moab a leveris
dhe henavogyon Midyan, 'An routh ma a wra dybri puptra
eus a-dro dhyn, par dell dheber an ojyon gwels an gwel.' Ytho
Balak mab Sippor, neb o myghtern Moab y'n termyn na, [5] a
dhanvonas kanasow dhe Balaam mab Beor dhe Pethor, usi
ogas dhe'n avon, yn tir mebyon y bobel, dh'y elwel, ow leverel,
'Otta, pobel re dheuth yn-mes a Ejyp; i a gudh enep an nor, hag
ymons i trigys a-dal dhymm. [6] Deus lemmyn, molloth an bobel
ragov, rag aga bos re allosek ragov; martesen y hallav aga fetha
ha'ga fesya dhyworth an tir; rag dell wonn, ev neb a venygydh
yw benyges, ha neb a vollethydh yw mollothek.'

[7] Ytho henavogyon Moab ha henavogyon Midyan eth yn-
kerdh gans pygans rag dewinieth yn aga dorn, ha dos dhe
Balaam, ha ri dhodho messach Balak. [8] Hag ev a leveris dhodho,
'Trigewgh omma an nos ma, ha my a dhre dhywgh ger, dell
gews an ARLODH dhymm;' ytho pennsevigyon Moab a wortas
gans Balaam. [9] Ena Duw a dheuth dhe Balaam ha leverel, 'Piw
yw an wer ma genes?' [10] Balaam a leveris dhe Dhuw, 'Balak
mab Sippor, myghtern Moab, re dhanvonas dhymm, ow leverel,
[11] "Otta, pobel re dheuth yn-mes a Ejyp, ha hi a gudh enep
an dor; deus lemmyn ha'ga mollethi ragov; martesen y hallav
omladh er aga fynn ha'ga gorra yn-mes."' [12] Duw a leveris dhe
Balaam, 'Ny wredh mos gansa; ny wredh mollethi an bobel,
rag benyges yns.' [13] Ytho Balaam a sevis myttin, ha leverel
dhe bennsevigyon Balak, 'Kewgh dh'agas tir agas honan; rag
an ARLODH re'm naghas mos genowgh.' [14] Ytho pennsevigyon
Moab a sevis ha mos dhe Balak, ha leverel, 'Balaam a nagh dos
genen.'

[15] Unweyth arta Balak a dhanvonas pennsevigyon, moy aga
niver ha moy enorys agessa. [16] Hag i a dheuth dhe Balaam ha

leverel dhodho, ‘Yndelma y lever Balak mab Sippor: “Na’gas
lett tra vyth a dhos dhymm; [17] rag my a re dhywgh yn sur
enor meur, ha puptra a leverydh dhymm my a’n gwra; dewgh,
mollethewgh an bobel ma ragov.”’ [18] Mes Balaam a worthebis
ha leverel dhe servysi Balak, ‘Kyn rollo Balak dhymm y ji leun
a arghans hag owr, ny allsen mos dres gorhemmyn an ARLODH
ow Duw, dhe wul le po moy. [19] My a’gas pys, lemmyn, trigewgh
omma an nos ma ynwedh, may hwodhviv neppyth pella a wra
an ARLODH leverel dhymm.’ [20] Ha Duw a dheuth dhe Balaam
y’n nos ha leverel dhodho, ‘Mar teuva an wer dhe’th elwel, ke
gansa; mes marnas an pyth a worhemynnav, ty a’n gwra.’

Balaam, an Asen, ha’n El

[21] Ytho Balaam a sevis myttin, ha dibra y asen,[a] ha mos gans
pennsevigyon Moab. [22] Mes sorr Duw a veu enowys drefen
ev dhe vos; hag el an ARLODH a sevis y’n fordh avel y eskar.
Lemmyn yth esa ev owth ehwias war an asen, hag yth esa y
dhew was ganso. [23] An asen a welas el an ARLODH ow sevel
y’n fordh, ha kledha noth yn y dhorn; ha’n asen a dreylyas
a-denewen yn-mes a’n fordh, ha mos y’n gwel; ha Balaam a
weskis an asen, dh’y threylya y’n fordh. [24] Ena el an ARLODH a
sevis yn fordh gul ynter an gwinlannow, gans fos a bub tu. [25] Ha
pan welas an asen el an ARLODH, hi a omherdhyas erbynn an
fos ha strotha troos Balaam erbynn an fos; ytho ev a’s gweskis
arta. [26] Ena el an ARLODH eth yn-rag, ha sevel yn tyller kul, le
nag esa fordh dhe dreylya naneyl dhe’n dyghow na dhe’n kledh.
[27] Pan welas an asen el an ARLODH, hi a wrowedhas yn-dann
Balaam; ha sorr Balaam a veu enowys, hag ev a weskis an asen
gans y welen. [28] Ena an ARLODH a ygoras ganow an asen, ha hi
a leveris dhe Balaam, ‘Pandr’a wrug vy dhis ma’m gweskis an
teyr gweyth ma?’ [29] Ha Balaam a leveris dhe’n asen, ‘Drefen ty
dhe wul ges ahanav: a pe kledha y’m dorn, erbynn lemmyn my
a’th ladhsa.’ [30] An asen a leveris dhe Balaam, ‘A nyns ov vy dha
asen, warnav may farghegsys pupprys a-ban veuv vy dhis bys

a 22:21-33 *y asen:* An asen a veu kasek asen.

y'n jydh ma? En vy bythkweth usys dhe wul yndelma dhis?' Hag ev a leveris, 'Nag es.'

31 Ena an ARLODH a ygoras dewlagas Balaam, hag ev a welas el an ARLODH, ow sevel y'n fordh, ha'y gledha noth yn y dhorn; hag ev a omblegyas, ha kodha war y fas. 32 El an ARLODH a leveris dhodho, 'Prag y hwes'sys dha asen an teyr gweyth ma? Otta, my re dheuth yn-mes dhe'th enebi, rag dha fordh yw gorth ragov; 33 an asen a'm gwelas, ha treylya a-denewen a-ragov an teyr gweyth ma. Mar ny dreyllya a-denewen a-dhyworthiv, yn sur namnygen my a'th ladhsa ha gasa hi dhe vewa.' 34 Ena Balaam a leveris dhe el an ARLODH, 'My re beghas, rag ny wodhyen ty dhe sevel y'n fordh er ow fynn. Lemmyn ytho, mars yw tebel y'th wolok, my a dhehwel arta.' 35 Hag el an ARLODH a leveris dhe Balaam, 'Ke gans an wer; mes na gows marnas an ger a worhemynnav dhis, henna y kewsydh.' Ytho Balaam eth yn-rag gans pennsevigyon Balak.

36 Pan glewas Balak bos Balaam devedhys, ev eth yn-mes dhe vetya ganso bys yn cita Moab,[a] war or Arnon, yn penn pella an or. 37 Ha Balak a leveris dhe Balaam, 'A ny dhanvenis dhis dhe'th elwel? Prag ny dheuthys dhymm? A ny allav yn hwir dha enora?' 38 Balaam a leveris dhe Balak, 'Otta, my re dheuth dhis! A ny vydh dhymm gallos vyth dhe leverel neppyth a'm honan? An ger a worr Duw y'm ganow, henna y tal dhymm kewsel.' 39 Ena Balaam eth gans Balak, hag i a dheuth dhe Kiryath-husoth. 40 Ha Balak a offrynnas oghen ha deves, ha danvon rann dhe Balaam ha dhe'n bennsevigyon esa ganso.

41 An vorow Balak a gemeras Balaam ha'y dhri yn-bann dhe Bamoth-baal; hag alena ev a welas an rann an moyha ogas dhe'n bobel.[b]

---

a 22:36 *bys yn cita Moab:* Po martesen *bys yn Ar a Moab;* gwel Niverow 21:15, Dewteronomi 2:9, 18; Ysay 15:1.

b 22:41 *an rann an moyha ogas dhe'n bobel:* Henn yw an rann a gamp an Israelysi esa yn Plenys Moab, a gledh dhe'n Mor Marow, a veu hewel dhyworth penn an menydh may feu Bamoth-baal warnodho.

Kynsa Dargan Balaam

23 Balaam a leveris dhe Balak, ‘Drehav dhymm omma
seyth alter, ha provia ragov omma seyth tarow ha
seyth hordh.’ [2] Balak a wrug dell lavarsa Balaam; ha Balak ha
Balaam a offrynnas war bub alter tarow ha hordh. [3] Balaam a
leveris dhe Balak, ‘Sav ryb dha offryn leskys, ha my a wra mos;
martesen an ARLODH a dheu dhe vetya genev; ha py pynag y
tispleg dhymm my a lever dhis.’ Hag ev eth dhe ugheldir mool.
[4] Duw a vetyas gans Balaam; neb a leveris dhodho, ‘My re
arayas an seyth alter, ha my re offrynnas war bub alter tarow
ha hordh.’ [5] Ha’n ARLODH a worras ger yn ganow Balaam, ha
leverel, ‘Dehwel dhe Balak, hag yndelma y kewsydh.’ [6] Ytho
ev a dhehwelis dhodho, hag otta, yth esa ev ha pennsevigyon
Moab oll ow sevel ryb y offryn leskys. [7] Ha Balaam a gemeras
yn-bann y gows, ha leverel,

‘A-dhyworth Aram, Balak re’m dros,
myghtern Moab a venydhyow an howldrevel:
Deus, molleth Yakob ragov,
ha deus, kuhudh Israel!
[8] Fatel allav mollethi neb na wrug Duw y vollethi?
Fatel allav kuhudha neb na guhudhas an ARLODH?
[9] Rag a-dhyworth penn an karrygi my a’s gwel,
a-dhyworth an breow my a’s aspi;
otta pobel ow triga aga honan,
ha heb omrekna yn-mysk an kenedhlow!
[10] Piw a yll nivera doust Yakob,
po rekna an peswora rann a Israel?
Gas vy dhe verwel mernans an re wiryon,
ha bedhes ow diwedh avel aga diwedh i!’

[11] Ha Balak a leveris dhe Balaam, ‘Pandr’a wrussys dhymm?
My a’th kemeras dhe vollethi ow eskerens, mes yn le henna
ty re wrug aga benyga.’ [12] Ev a worthebis, ‘A ny dal dhymm
gwaytyas leverel an pyth a worr an ARLODH y’m ganow?’

Nessa Dargan Balaam

13 Ytho Balak a leveris dhodho, ‘Deus genev dhe gen tyller,
alena may hyllydh aga gweles; ny welydh marnas an rann
ann moyha ogas, ha ny’s gwelydh oll; ena gwra aga mollethi
ragov alena.’ 14 Hag ev a’n kemeras dhe wel Sofim, dhe benn
Pisga, ha drehevel seyth alter, hag offrynna tarow ha hordh
war bub alter. 15 Balaam a leveris dhe Balak, ‘Sav omma ryb
dha offryn leskys, ha my ow metya gans an ARLODH yn-hons.’
16 An ARLODH a vetyas gans Balaam, ha gorra ger yn y anow,
ha leverel, ‘Dehwel dhe Balak, hag yndelma y kewsydh.’ 17 Pan
dheuth ev dhodho, otta, yth esa ow sevel ryb y offryn leskys,
ha pennsevigyon Moab ganso. Ha Balak a leveris dhodho,
‘Pandr’a leveris an ARLODH?’ 18 Balaam a gemeras yn-bann y
gows ha leverel,

‘Sav, Balak, ha klew;
goslow orthiv, A vab Sippor:
19 Nyns yw Duw gour, may wowleverro,
na mab den, may kottho yn edrek.
A wrug ev leverel, ha ny’n gwra?
Po a gewsis, ha ny’n kowlwra?
20 Otta, my a dhegemeras gorhemmyn dhe venyga:
ev re benygas, ha ny allav y dhaskelwel.
21 Ny welir anewnder yn Yakob;
na ny welas ahwer yn Israel.
Yma an ARLODH aga Duw gansa,
hag yma garm myghtern yn aga mysk.
22 Duw a’s dre yn-mes a Ejyp;
i a’s teves, dell hevel, kern an ojyon gwyls.
23 Rag nyns eus dewinieth erbynn Yakob,
na kool erbynn Israel.
Lemmyn y fydh leverys a Yakob,
hag a Israel, “Pandr’a wrug Duw!”
24 Awotta pobel a sev avel lewes,
hag a omdhrehav avel lew;

ny wrowedh bys pan dhevor an preydh,
hag eva goos an re ledhys.'

25 Ha Balak a leveris dhe Balaam, 'Na wra aga mollethi
vytholl, na'ga benyga vytholl.' 26 Mes Balaam a worthebis
ow leverel dhe Balak, 'A ny leveris dhis, "Puptra a lever an
ARLODH, henna y tal dhymm y wul"?' 27 Ha Balak a leveris
dhe Balaam, 'Deus lemmyn, my a'th kemmer dhe gen tyller;
martesen y fydh plegadow dhe Dhuw ma's molletthi ragov
alena.' 28 Ytho Balak a gemeras Balaam dhe wartha Peor,
hag a vir war-woles war an gwylvos.[a] 29 Balaam a leveris dhe
Balak, 'Drehav dhymmo omma seyth alter, ha provia dhymm
omma seyth tarow ha seyth hordh.' 30 Balak a wrug dell lavarsa
Balaam, hag offrynna tarow ha hordh war bub alter.

Tressa Dargan Balaam

24 Pan welas Balaam bos plegadow dhe'n ARLODH
benyga Israel, nyns eth, avel yn prysyow erel,
dhe gavos dewinieth, mes settya y fas war-tu ha'n gwylvos.
2 Balaam a dhrehevis y dhewlagas, ha gweles Israel ow kampya,
looth ryb looth. Ena Spyrys Duw a dheuth warnodho, 3 hag ev
a gemeras yn-bann y gows, ha leverel,

'Dargan Balaam mab Beor,
ha dargan an gour ygor y lagas,
4 ger anodho ev neb a glew geryow Duw,
neb a wel gwelesigeth an Ollgallosek[b],
ow kodha yn transyek,
mes ankudhys y dhewlagas:
5 Ass yw teg agas tyldow, A Yakob,
agas kampvaow, A Israel!
6 Yth omystynnons avel palmwydhegi pell,
avel lowarthyow ryb avon,

---

a 23:28 *an gwylvos:* Ebrow *Yeshimon,* martesen hanow tyller.

b 24:4 *an Ollgallosek:* Ebrow *Shadday.*

avel aloes re blansas an ARLODH,
avel sedres ryb an dowrow.
7 Dowr a wra frosa a-dhyworth y gelern,
ha'y has a vydh yn lies dowr,
y vyghtern a vydh ughella ages Agag,
ha'y ruvaneth a vydh ughelhes.
8 Duw a'n dre yn-mes a Ejyp;
ev a'n jeves dell hevel kern an ojyon gwyls,
ev a wra dybri kenedhlow y eskerens,
ha terri aga eskern,
ha'ga gwana gans y sethow.
9 Ev a blattyas, ev a wrowedhas avel lew,
hag avel lewes; piw a'n gwra dhe dhifuna?
Benyges re bo pubonan a'th venyk,
ha miliges re bo pubonan a'th villik.'

Peswora Dargan Balaam

10 Ena sorr Balak a dhewis erbynn Balaam, hag ev a weskis y dhewdhorn war-barth; ha Balak a leveris dhe Balaam, 'My a'th elwis dhe vollethi ow eskerens, hag otta, ty re's benygas an teyr gweyth ma. 11 Ytho lemmyn fi dhe'th tyller; my a leveris, "My a wra dha enora yn certan," mes an ARLODH re'th withas dhyworth enor.' 12 Ha Balaam a leveris dhe Balak, 'A ny wrug vy leverel dhe'th kanasow a dhanvensys dhymm, 13 "Mar rolla Balak dhymm y ji leun a arghans hag owr, ny allsen mos dres ger an ARLODH, dhe wul da po drog a'm bodh vy; an pyth a gews an ARLODH, henna my a gews?" 14 Ha lemmyn, otta, yth av dhe'm pobel; deus, my a'th warn a'n pyth a wra an bobel ma dhe'th pobel jy y'n dedhyow diwettha.'

15 Ena ev a gemeras yn-bann y gows, ha leverel,

'Dargan Balaam mab Beor,
ha dargan an gour ygor y lagas,

[16] ger anodho ev neb a glew geryow Duw,
hag a wor skians an Ughella[a],
hag a wel gwelesigeth an Ollgallosek[b],
ow kodha yn transyek, mes ankudhys y dhewlagas:
[17] My a'n gwel, mes a-der lemmyn;
my a'n aspi, mes a-der yn ogas;
steren a wra dos war-rag yn-mes a Yakob,
ha ternwelen a wra sevel yn-mes a Israel;
hi a wra brewi talyow Moab,
ha kregyn oll mebyon Sheth.
[18] Edom a vydh perghennys,
y eskerens Seir a vydh perghennys ynwedh,
hag Israel ow kul yn kolonnek.
[19] Dre Yakob gwarthevyans a vydh gwrys,
ha'n re a skap dhyworth cita[c] a vydh distruys!'

[20] Ena ev a viras war Amalek, ha kemeres yn-bann y gows, ha leverel,

'Amalek o kynsa a'n kenedhlow,
mes wortiwedh ev a dheu dhe dhistruyans.'

[21] Hag ev a viras war an Kenyas, ha kemeres yn-bann y gows, ha leverel,

'Fast yw dha drigva,
ha dha neyth yw settys y'n garrek;
[22] byttegyns Kayn a vydh gwastyes.
Pes termyn y hwra Asshur dha gemeres dhe-ves
yn kethneth?'

[23] Hag ev a gemeras yn-bann y gows, ha leverel,

---

a 24:16 *an Ughella:* Ebrow *Elyon.*

b 24:16 *an Ollgallosek:* Ebrow *Shadday.*

c 24:19 *dhyworth cita:* Po amendyansow *dhyworth Seir,* po *dhyworth Ar,* po *dhyworth Ir.*

‘Eghan, piw a wra bewa pan wra Duw hemma?
24 Mes gorholyon a wra dos a-dhyworth Kittim
hag a wra plagya Asshur hag Eber;
hag ev ynwedh a wra dos dhe dhistruyans.’

25 Ena Balaam a sevis, ha dehweles dh’y dyller; ha Balak ynwedh eth war y hyns.

Gordhyans Baal-peor

25 Hag Israel ow triga yn Shittim, an bobel a dhallathas horya gans mowesi Moab. 2 An re ma a elwis an bobel dhe sakrifisow aga duwow, ha’n bobel a dhybris, hag omblegya dh’aga duwow. 3 Ytho Israel a lenas dhe Baal-peor. Ena sorr an ARLODH a dhewis erbynn Israel; 4 ha’n ARLODH a leveris dhe Moyses, ‘Kemmer oll pennow an bobel, ha’ga kregi y’n howl a-rag an ARLODH, may treyllyo sorr fers an ARLODH dhyworth Israel.’ 5 Ha Moyses a leveris dhe vreusysi Israel, ‘Peub ahanowgh gwra ladha y wer re omyewas dhe Baal-peor.’

6 Hag otta, onan a vebyon Israel a dheuth hag a dhros Midyanyades dh’y vreder yn golok Moyses hag yn golok an kuntelles oll a vebyon Israel, hag i owth ola orth daras tylda an kuntelles. 7 Pan y’n gwelas Finehas mab Eleazar, mab Aron an oferyas, ev a sevis ha gasa an kuntelles. Ev a gemeras guw yn y dhorn 8 ha mos war-lergh an gour a Israel y’n tylda, ha gwana aga dew, an gour a Israel ha’n venyn, dre hy thorr. Yndelma an pla a veu astelys a-dhyworth mebyon Israel. 9 Byttegyns an re a verwis der an pla o peswar mil warn ugens.

10 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 11 ‘Finehas mab Eleazar, mab Aron an oferyas, re dhidreylyas ow sorr a-dhyworth mebyon Israel, rag y vos avius, avel gans ow avi vy, yn aga mysk. Ytho ny dhistruis mebyon Israel y’m avi. 12 Ytho lavar, “Otta, y rov dhodho ow hevambos a gres; 13 hag y fydh dhodho, ha dh’y dhiyskynysi war y lergh, kevambos a oferyasedh bys vykken, drefen y vos avius rag y Dhuw, ha gul daspren rag mebyon Israel.”’

14 Hanow an gour ledhys a Israel, a veu ledhys war-barth
gans an Midyanyades, o Zimri mab Salu, penn chi tasek an
Simeonysi. 15 Ha hanow an Midyanyades a veu ledhys o Kozbi
myrgh Sur, hag o penn chi tasek yn Midyan.

16 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 17 'Omsett erbynn an
Midyanysi, ha'ga gweskel; 18 rag i re'th arvedhas gans aga
felder, ganso ma'th hussons yn mater Peor, hag yn mater Kozbi,
myrgh penntern Midyan, aga hwor, a veu ledhys yn jydh an pla
drefen Peor.'

An Nessa Niveryans

26 Wosa an pla, an ARLODH a leveris dhe Moyses ha
dhe Eleazar mab Aron an oferyas, 2 'Gwra niveryans
a'n kuntelles oll a vebyon Israel, a-dhia ugens bloodh ha moy,
herwydh chiow aga thasow, peub yn Israel a yll mos yn-rag
dhe vresel.' 3 Ha Moyses hag Eleazar an oferyas a gewsis
gansa yn plenys Moab ryb Yordan, a-dal Yeriko, ow leverel,
4 'Gwra niveryans a'n bobel, a-dhia ugens bloodh ha moy,
dell worhemynnis an ARLODH dhe Moyses.' Mebyon Israel, a
dheuth yn-mes a bow Ejyp, o:

5 Rewben, kynsa genys Israel: a Hanok, teylu an Hanokysi; a
Pallu, teylu an Palluysi; 6 a Hesron, teylu an Hesronysi; a Karmi,
teylu an Karmysi. 7 An re ma yw teyluyow an Rewbenysi; ha'ga
niver o tri ha dew ugens a vilyow, seyth kans, deg warn ugens.
8 Mebyon Pallu: Eliab. 9 Ha mebyon Eliab: Nemuel, Dathan,
hag Abiram. An re ma yw Dathan hag Abiram dewisys a'n
kuntelles, neb a genkias erbynn Moyses hag Aron yn kowethas
Koragh, pan genkisons erbynn an ARLODH,[a] 10 ha'n dor a
ygoras y anow ha'ga howllenki war-barth gans Koragh, pan
verwis an kowethas na, pan gowlloskas an tan dew kans gwer
ha hanterkans; hag i a dheuth ha bos gwarnyans. 11 Byttegyns,
ny verwis mebyon Koragh.

12 Mebyon Simeon herwydh aga theyluyow: a Nemuel, teylu
an Nemuelysi; a Yamin, teylu an Yaminysi; a Yakin, teylu

---

a 26:9 Gwel Niverow chaptra 16.

an Yakinysi; [13] a Zeragh, teylu an Zeraghysi; a Shaul, teylu an Shaulysi. [14] An re ma yw teyluyow an Simeonysi, dew warn ugens a vilyow, dew kans. [15] Mebyon Gad herwydh aga theyluyow: a Sefon, teylu an Sefonysi; a Haggi, teylu an Haggysi; a Shuni, teylu an Shunysi; [16] a Ozni, teylu an Oznysi; a Eri, teylu an Erysi; [17] a Arod, teylu an Arodysi; a Areli, teylu an Arelysi. [18] An re ma yw teyluyow mebyon Gad herwydh aga niver, dew ugens mil pymp kans.

[19] Mebyon Yuda o Er hag Onan; hag Er a verwis yn pow Kanan. [20] Mebyon Yuda herwydh aga theyluyow: a Shela, teylu an Shelanysi; a Peres, teylu an Peresysi; a Zeragh, teylu an Zeraghysi. [21] Mebyon Peres o: a Hesron, teylu an Hesronysi; a Hamul, teylu an Hamulysi. [22] An re ma yw teyluyow Yuda herwydh aga niver, hwetek ha tri ugens a vilyow, pymp kans.

[23] Mebyon Yssakar herwydh aga theyluyow: a Tola, teylu an Tolaysi; a Puva, teylu an Punysi; [24] a Yashub, teylu an Yashubysi; a Shimron, teylu an Shimronysi. [25] An re ma yw teyluyow Yssakar herwydh aga niver, peswar ha tri ugens a vilyow, tri hans.

[26] Mebyon Zebulun herwydh aga theyluyow: a Sered, teylu an Seredysi; a Elon, teylu an Elonysi; a Yahleel, teylu an Yahleelysi. [27] An re ma yw teyluyow an Zebulunysi herwydh aga niver, tri ugens mil, pymp kans.

[28] Mebyon Yosep herwydh aga theyluyow: Manasse hag Efraym. [29] Mebyon Manasse: a Makir, teylu an Makirysi; ha Makir a dhinythis Gilead; a Gilead, teylu an Gileadysi. [30] An re ma yw mebyon Gilead: a Iezer, teylu an Iezerysi; a Helek, teylu an Helekysi; [31] a Asriel, teylu an Asrielysi; a Shekem, teylu an Shekemysi; [32] a Shemida, teylu an Shemidaysi; a Hefer, teylu an Heferysi. [33] Lemmyn, Selofehad mab Hefer ny'n jeva mebyon, mes myrghes: ha henwyn myrghes Selofehad o Mahla, Noa, Hogla, Milka, ha Tirsa. [34] An re ma yw teyluyow Manasse; ha'ga niver o dew ha dew ugens a vilyow, seyth kans.

[35] An re ma yw mebyon Efraym herwydh aga theyluyow: a Shuthelagh, teylu an Shuthelaghysi; a Beker, teylu an Bef; a

Tahan, teylu an Tahanysi. 36 An re ma yw mebyon Shuthelagh:
a Eran, teylu an Eranysi. 37 An re ma yw teyluyow mebyon
Efraym herwydh aga niver, dewdhek warn ugens a vilyow,
pymp kans. An re ma yw mebyon Yosep herwydh aga
theyluyow.

38 Mebyon Benyamin herwydh aga theyluyow: a Bela, teylu
an Belaysi; a Ashbel, teylu an Ashbelysi; a Ahiram, teylu
an Ahiramysi; 39 a Shefufam,[a] teylu an Shufamysi; a Hufam,
teylu an Hufamysi. 40 Mebyon Bela o Ard ha Naaman: a Ard,
teylu an Ardysi; a Naaman, teylu an Naamanysi. 41 An re ma
yw mebyon Benyamin herwydh aga theyluyow; ha'ga niver o
pymp ha dew ugens a vilyow, hwegh kans.

42 An re ma yw mebyon Dan herwydh aga theyluyow: a
Shuham, teylu an Shuhamysi. An re ma yw teyluyow Dan
herwydh aga theyluyow. 43 Teyluyow oll an Shuhamysi,
herwydh aga niver, o peswar ha tri ugens a vilyow, peswar kans.

44 Mebyon Asher herwydh aga theyluyow: a Ymna, teylu an
Ymnysi; a Yshvi, teylu an Yshvysi; a Beria, teylu an Beriysi.
45 A vebyon Beria: a Heber, teylu an Heberysi; a Malkiel, teylu
an Malkielysi. 46 Hanow myrgh Asher o Serah. 47 An re ma yw
teyluyow mebyon Asher herwydh aga niver, tredhek ha dew
ugens a vilyow, peswar kans.

48 Mebyon Naftali herwydh aga theyluyow: a Yahseel, teylu
an Yahseelysi; a Guni, teylu an Gunysi; 49 a Yeser, teylu
an Yeserysi; a Shillem, teylu an Shillemysi. 50 An re ma yw
teyluyow Naftali herwydh aga theyluyow; ha'ga niver o pymp
ha dew ugens a vilyow, peswar kans.

51 An re ma yw an re niverys a vebyon Israel, hwegh kans hag
onan a vilyow, seyth kans, deg warn ugens.

52 An ARLODH a leveris dhe Moyses: 53 'Dhe'n re ma an tir a
vydh rynnys rag eretons herwydh an niver a henwyn. 54 Dhe
looth bras ty a re eretons bras, ha dhe looth byghan ty a re

---

a 26:39 *Shefufam:* War-lergh an Pentatewgh Samaritanek, an Syriek, ha'n Vulgat: *Shufam.* War-lergh an Septuagint *Shufan.*

eretons byghan; pub looth a vydh res y eretons herwydh y niverow. 55 Mes an tir a vydh kevrennys gans tewlel prenn; herwydh henwyn kordhow aga thasow i a wra erita. 56 Aga eretons a vydh kevrennys herwydh an prenn ynter an brassa ha'n byghanna kordhow.'

57 An re ma yw an Levysi dell vons niverys herwydh aga theyluyow: a Gershon, teylu an Gershonysi; a Kohath, teylu an Kohathysi; a Merari, teylu an Merarysi. 58 An re ma yw teyluyow Levi: teylu an Libnysi, teylu an Hebronysi, teylu an Mahlysi, teylu an Mushysi, teylu an Koraghysi. Kohath o tas Amram. 59 Hanow gwreg Amram o Yokebed myrgh Levi, a veu genys dhe Levi yn Ejyp; ha hi a dhinythis dhe Amram Aron ha Moyses ha Miryam aga hwor. 60 Dhe Aron y feu genys Nadab, Abihu, Eleazar hag Ithamar. 61 Mes Nadab hag Abihu a verwis pan offrynsons tan astranj[a] a-rag an ARLODH. 62 Ha'n re anedha niverys o tri mil warn ugens, pub gorreydh a unn mis y oos ha moy; rag ny vons niverys yn-mysk mebyon Israel, drefen na veu res eretons dhedha yn-mysk mebyon Israel.

63 An re ma a veu niverys gans Moyses hag Eleazar an oferyas, a niveras mebyon Israel yn plenys Moab ryb Yordan, a-dal Yeriko. 64 Mes yn aga mysk nyns esa nagonan a'n re niverys gans Moyses hag Aron an oferyas, neb a niveras mebyon Israel yn gwylvos Sinay. 65 Rag an ARLODH re lavarsa anedha, 'I a wra merwel y'n gwylvos.' Ny veu gesys nagonan anedha, marnas Kaleb mab Yefunne ha Yoshua mab Nun.

Myrghes Selofehad

27 Ena y hwrug nesa myrghes Selofehad mab Hefer, mab Gilead, mab Makir, mab Manasse, a deyluyow Manasse mab Yosep. Henwyn y vyrghes o: Mahla, Noa, Hogla, Milka ha Tirsa. 2 Hag i a sevis a-rag Moyses, hag a-rag Eleazar an oferyas, hag a-rag an hembrenkysi ha'n kuntelles oll, dhe dharas tylda an kuntelles, ow leverel, 3 'Agan tas a verwis y'n gwylvos; nyns esa ev yn-mysk kowethas an re a omguntelas

a 26:61 *astranj:* An styr yw ankler: martesen *estren,* po *heb awtorita.*

war-barth erbynn an ARLODH yn kowethas Koragh, mes ev a verwis a'y begh y honan; ha ny'n jevo mebyon. [4] Prag y tal bos hanow agan tas kemerys dhe-ves a'y deylu, drefen na'n jevo mab? Ro dhyn perghenogeth yn-mysk breder agan tas.'

[5] Moyses a dhros an kas a-rag an ARLODH. [6] Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses: [7] Myrghes Selofehad yw ewn; ty a re dhedha perghenogeth a eretons yn-mysk breder aga thas ha gul dhe eretons aga thas tremena dhedha. [8] Ha ty a lever dhe vebyon Israel, 'Mar marow gour, ha ny'n jeves mab, ena ty a wra dh'y eretons tremena dh'y vyrgh. [9] Ha mar ny'n jeves myrgh, ena ty a re an eretons dh'y vreder. [10] Mar ny'n jeves breder, ena ty a re y eretons dhe vreder y das. [11] Ha mar ny'n jeves y das breder, ena ty a re y eretons dh'y neskar yw nes dhodho a'y deylu, hag ev a'n pyw. Y fydh dhe vebyon Israel ordenans ha rewl, dell worhemynnis an ARLODH dhe Moyses.'

Yoshua dhe Sewya Moyses avel Hembrenkyas

[12] An ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Yskyn y'n menydh ma Abarim, hag aspi an tir re res dhe vebyon Israel. [13] Ha pan y'n gwelsys, ty ynwedh a vydh kuntelys dhe'th pobel, dell veu kuntelys dha vroder Aron, [14] rag ty dhe rebellya erbynn ow ger yn gwylvos Sin dres strif an kuntelles, dhe'm sanshe der an dowrow a-rag aga lagasow.' (An re ma yw dowrow Meriba a Kadesh yn gwylvos Sin.) [15] Moyses a leveris dhe'n ARLODH, [16] 'Gas an ARLODH, Duw spyrysyon oll kig, dhe ordena gour a-ugh an kuntelles, [17] neb a wra mos a-dheragdha ha dos a-ji a-ragdha, neb a's hembronk yn-mes ha'ga dri a-ji; ma na vo kuntelles an ARLODH avel deves na's teves bugel.' [18] Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Kemmer Yoshua mab Nun, gour may ma an spyrys ynno, ha gorra dha leuv warnodho; [19] gwra dhodho sevel a-rag Eleazar an oferyas ha'n kuntelles oll, ha ro dhodho charj yn aga golok. [20] Ty a wra gorra ynno nebes a'th awtorita, may fo gostydh an kuntelles oll a vebyon Israel. [21] Ev a wra sevel a-rag Eleazar an oferyas, neb a wra govyn ragdho herwydh breus Urim a-rag an ARLODH; orth y er i a wra mos yn-mes, hag orth y er i a wra dos a-ji, hag ev

ha mebyon Israel oll ganso, an kuntelles oll.' [22] Ytho Moyses
a wrug dell worhemynnis dhodho an ARLODH; ev a gemeras
Yoshua ha gul dhodho sevel a-rag Eleazar an oferyas hag a-rag
an kuntelles oll. [23] Ev a worras y dhiwleuv warnodho, hag a ros
dhodho charj, dell worhemynnis an ARLODH dhodho dre leuv
Moyses.

An Offrynnow Pubdedhyek

28 An ARLODH a leveris dhe Moyses: [2] Gorhemmyn
dhe vebyon Israel, ha leverel dhedha: Ow offryn, ow
boos rag ow offrynnow leskys, ow sawer plegadow, gwaytyewgh
profya dhymm yn y seson ewn. [3] Ha ty a lever dhedha, Hemm
yw offryn dre dan hag a offrynnowgh dhe'n ARLODH: dew on a
unn bloodh heb namm, dydh ha dydh, avel offryn pubdedhyek.
[4] An eyl on ty a wra offrynna myttinweyth, ha'y gila ty a wra
offrynna y'n gorthugher; [5] ynwedh an degves rann a efa a vleus
fin, rag offryn greun, kemyskys gans kwarter hin a oyl gweskys.
[6] Offryn leskys pubdedhyek yw, hag a veu ordenys yn menydh
Sinay rag sawer plegadow, offryn dre dan dhe'n ARLODH. [7] Y
offryn diwes a vydh peswora rann a hin rag pub on; y'n tyller
sans, ty a wra diveri offryn diwes a dhiwes krev dhe'n ARLODH.
[8] An on aral ty a wra offrynna gorthugherweyth; avel an offryn
greun y'n myttin, ha kepar ha'y offryn diwes. Ty a'n offryn avel
offryn dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLODH.

Offryn an Sabot

[9] Y'n Sabot, dew on a unn bloodh heb namm, ha diw dhegves
rann a efa a vleus fin rag offryn greun, kemyskys gans oyl, ha'y
offryn diwes: [10] hemm yw an offryn leskys a bub Sabot, ryb an
offryn leskys pubdedhyek ha'y offryn diwes.

An Offrynnow Misyek

[11] Yn dallethow agas misyow ty a wra offrynna offryn leskys
dhe'n ARLODH: dew darow yowynk, unn hordh, seyth on a unn
bloodh heb namm; [12] ynwedh teyr degves rann a efa a vleus
fin rag offryn greun, kemyskys gans oyl, rag pub tarow; ha
diw dhegves rann a vleus fin rag offryn greun, kemyskys gans

oyl, rag an unn hordh; [13] hag unn degves rann a efa a vleus fin kemyskys gans oyl avel offryn greun rag pub on; rag offryn leskys a sawer plegadow, offryn dre dan dhe'n ARLODH. [14] Aga offrynnow diwes a vydh hanter hin a win rag tarow, tressa rann a hin rag hordh, ha kwarter hin rag on; hemm yw an offryn leskys a bub mis dres misyow an vledhen. [15] Ynwedh unn bogh rag offryn pegh dhe'n ARLODH; offrynnys vydh, ryb an offryn leskys pubdedhyek ha'y offryn diwes.

Offrynnow yn Termyn an Pask

[16] Y'n peswardhegves dydh a'n kynsa mis, yth yw Pask an ARLODH. [17] Hag yn pymthegves dydh an mis ma yth yw gool; seyth dydh bara heb goll a vydh dybrys. [18] Y'n kynsa dydh y fydh kuntelles sans: ny wrewgh ober arvethys. [19] Hwi a offryn offryn dre dan, offryn leskys dhe'n ARLODH: dew darow yowynk, unn hordh, ha seyth on a unn bloodh; i a vydh dhywgh heb namm; [20] ynwedh aga offryn greun a vleus fin kemyskys gans oyl; teyr degves rann a efa ty a offryn rag tarow, ha diw dhegves rann rag hordh; [21] Unn degves rann ty a offryn rag peub a'n seyth on; [22] ynwedh unn bogh rag offryn pegh, dhe wul dehwelyans ragowgh. [23] Ty a wra offrynna an re ma, ryb offryn leskys an myttin, hag yw rag offryn leskys pubdedhyek. [24] Y'n keth vaner ty a wra offrynna pub dydh, dres seyth dydh, boos offryn dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLODH; offrynnys vydh ryb an offryn leskys pubdedhyek ha'y offryn diwes. [25] Hag y'n seythves dydh hwi a'gas bydh kuntelles sans: ny wrewgh ober arvethys.

Offrynnow yn Gool an Seythennyow

[26] Yn jydh an kynsa frut, pan offrynnowgh offryn greun a reun nowydh dhe'n ARLODH dh'agas dy'gol a seythennyow, hwi a'gas bydh kuntelles sans; ny wrewgh ober arvethys, [27] mes offrynnewgh offryn leskys, sawer plegadow dhe'n ARLODH; dew darow yowynk, unn hordh, seyth on a unn bloodh; [28] ynwedh aga offryn greun a vleus fin kemyskys gans oyl, teyr degves rann a efa rag pub tarow, diw dhegves rann rag unn hordh, [29] unn degves rann rag peub a'n seyth on; [30] gans unn bogh, rag

gul dehwelyans ragowgh. 31 Ryb an offryn leskys pubdedhyek
ha'y offryn greun, hwi a's offryn gans aga offrynnow diwes. I a
vydh dhywgh heb namm.

Offrynnow yn Dy'gol an Hirgern

29 Y'n kynsa dydh a'n seythves mis hwi a'gas bydh
kuntelles sans; ny wrewgh ober arvethys. Dydh yw
ragowgh dhe hwytha kern. 2 Hwi a wra offrynna offryn leskys,
sawer plegadow dhe'n ARLODH; unn tarow yowynk, unn hordh,
seyth on a unn bloodh heb namm. 3 Y fydh aga offryn greun
a vleus fin kemyskys gans oyl, teyr degves rann a efa rag an
tarow, diw dhegves rann rag an hordh, 4 hag unn degves rann
rag peub a'n seyth on; 5 gans unn bogh rag offryn pegh, rag gul
dehwelyans ragowgh; 6 ryb offryn leskys an loor nowydh, ha'y
offryn greun, ha'n offryn leskys pubdedhyek, ha'y offryn greun,
ha'ga offrynnow diwes, herwydh an ordenans ragdha, sawer
plegadow, offryn dre dan dhe'n ARLODH.

Offrynnow yn Dy'gol an Dehwelyans

7 Y'n degves dydh, a'n seythves mis ma, hwi a'gas bydh
kuntelles sans, hag omjastia; ny wrewgh ober arvethys. 8 Hwi
a wra offrynna offryn leskys dhe'n ARLODH, sawer plegadow:
unn tarow yowynk, unn hordh, seyth on a unn bloodh; i a
vydh dhywgh heb namm. 9 Y fydh aga offryn greun a vleus fin
kemyskys gans oyl, teyr degves rann a efa rag an tarow, diw
dhegves rann rag an unn hordh, 10 unn degves rann rag peub
a'n seyth on; 11 ynwedh unn bogh rag offryn pegh, ryb offryn
pegh an dehwelyans, ha'n offryn leskys pubdedhyek, ha'ga
offrynnow diwes.

Offrynnow Gool an Skovvaow

12 Y'n pymthegves dydh, hwi a'gas bydh kuntelles sans; ny
wrewgh ober arvethys, ha hwi a with gool dhe'n ARLODH seyth
dydh. 13 Hwi a wra offrynna offryn leskys, offryn dre dan, sawer
plegadow dhe'n ARLODH, tredhek tarow yowynk, dew hordh,
peswardhek on a unn bloodh; i a vydh heb namm. 14 Y fydh aga
offryn greun a vleus fin kemyskys gans oyl, teyr degves rann a

efa rag peub a'n tredhek tarow, diw dhegves rann rag peub a'n dhew hordh, [15] hag unn degves rann rag peub a'n peswardhek on; [16] ynwedh unn bogh rag offryn pegh, ryb an offryn leskys pubdedhyek, y offryn greun ha'y offryn diwes.

[17] Y'n nessa dydh, dewdhek tarow yowynk, dew hordh, peswardhek on a unn bloodh heb namm, [18] ha'ga offryn greun ha'ga offrynnow diwes rag an terewi, rag an hordhes ha rag an eyn, war-lergh aga niver, herwydh an ordenans; [19] ynwedh unn bogh rag offryn pegh, ryb an offryn leskys pubdedhyek, ha'y offryn greun, ha'ga offrynnow diwes.

[20] Y'n tressa dydh, unnek tarow, dew hordh, peswardhek on a unn bloodh heb namm, [21] ha'ga offryn greun ha'ga offrynnow diwes rag an terewi, rag an hordhes ha rag an eyn, war-lergh an niver, herwydh an ordenans; [22] ynwedh unn bogh rag offryn pegh, ryb an offryn leskys pubdedhyek, ha'y offryn greun, ha'y offryn diwes.

[23] Y'n peswora dydh, deg tarow, dew hordh, peswardhek on a unn bloodh heb namm, [24] aga offryn greun ha'ga offrynnow diwes rag an terewi, rag an hordhes ha rag an eyn, war-lergh aga niver, herwydh an ordenans; [25] ynwedh unn bogh rag offryn pegh, ryb an offryn leskys pubdedhyek, ha'y offryn greun, ha'y offryn diwes.

[26] Y'n pympes dydh, naw tarow, dew hordh, peswardhek on a unn bloodh heb namm, [27] ha'ga offryn greun ha'ga offrynnow diwes rag an terewi, rag an hordhes ha rag an eyn, war-lergh aga niver, herwydh an ordenans; [28] ynwedh unn bogh rag offryn pegh, ryb an offryn leskys pubdedhyek, ha'y offryn greun, ha'y offryn diwes.

[29] Y'n hweghves dydh, eth tarow, dew hordh, peswardhek on a unn bloodh heb namm, [30] ha'ga offryn greun ha'ga offrynnow diwes rag an terewi, rag an hordhes ha rag an eyn, war-lergh aga niver, herwydh an ordenans; [31] ynwedh unn bogh rag offryn pegh, ryb an offryn leskys pubdedhyek, ha'y offryn greun, ha'y offrynnow diwes.

32 Y'n seythves dydh, seyth tarow, dew hordh, peswardhek on
a unn bloodh heb namm, 33 ha'ga offryn greun ha'ga offrynnow
diwes rag an terewi, rag an hordhes ha rag an eyn, war-lergh
aga niver, herwydh an ordenans; 34 ynwedh unn bogh rag offryn
pegh, ryb an offryn leskys pubdedhyek, ha'y offryn greun, ha'y
offryn diwes.

35 Y'n ethves dydh, hwi a'gas bydh kuntelles solem: ny
wrewgh ober arvethys, 36 Hwi a wra offrynna offryn leskys,
offryn dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLODH: unn tarow, unn
hordh, seyth on gorow unn bloodh heb namm, 37 aga offryn
greun ha'ga offrynnow diwes rag an tarow, rag an hordh ha rag
an eyn, war-lergh aga niver, herwydh an ordenans; 38 ynwedh
unn bogh rag offryn pegh, ryb an offryn leskys pubdedhyek,
ha'y offryn greun, ha'y offryn diwes.

39 An re ma hwi a wra offrynna dhe'n ARLODH yn agas
golyow, keffrys ha'gas ambosow ha'gas offrynnow bolonjedhek,
rag agas offrynnow leskys, ha rag agas offrynnow greun, ha rag
agas offrynnow diwes, ha rag agas offrynnow kowethyans.[a]

40 Ha Moyses a leveris dhe vebyon Israel puptra poran dell
worhemynnis an ARLODH dhe Moyses.[b]

Ambosow Gwrys gans Benenes

30 Moyses a leveris dhe bennow an lothow a vebyon
Israel: Hemm yw an pyth re worhemynnis an
ARLODH.[c] 2 Gour pan wra ambos dhe'n ARLODH, po pan de ti
dhe omgelmi dre dhedhewadow, ny wra terri y er; ev a wra
herwydh puptra a dheu a'y anow. 3 Po pan ambos benyn ambos
dhe'n ARLODH, hag omgelmi dre dhedhewadow, ha hi yn chi
hy thas, yn hy yowynkneth, 4 ha'y thas a glew a'y ambos hag a'y
dedhewadow dredho mayth omgolmas hi, ha ny lever tra vyth

---

a 29:39 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

b 29:40 29:40 yw niverys 30:1 y'n Ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat.

c 30:1 30:1 bys 30:16 yw niverys 30:2 bys 30:17 y'n tekst ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat.

dhedhi; ena oll hy ambosow a wra sevel, ha pub dedhewadow
dredho mayth omgolmas a wra sevel. 5 Mes mar kwra hy thas y
skonya dhedhi y'n jydh may klew anodho, ambos vyth anedhi,
dedhewadow vyth anedhi dredho mayth omgolmas hi, ny wra
sevel; ha'n ARLODH a wra gava dhedhi, drefen hy thas dhe sevel
er hy fynn. 6 Ha mars yw hi demedhys dhe wour, ha hi yn-
dann hy ambosow po lavar dibreder a'y diwweus dredho mayth
omgolmas hi, 7 ha'y gour a glew anodho, ha ny lever tra vyth
dhedhi y'n jydh ma'n klew; ena hy ambosow a wra sevel, ha'y
ambosow dredha mayth omgolmas hi, a wra sevel. 8 Mes y'n
jydh may teu hy gour dhe glewes anodho ha'y skonya dhedhi,
ena ev a wra dilea hy ambos esa warnedhi, ha'n lavar dibreder
a'y diwweus, dredho mayth omgolmas; ha'n ARLODH a wra
gava dhedhi. 9 Mes ambos gwedhwes po benyn dhidhemmedh,
neptra dredhi mayth omgolmas, a wra sevel er hy fynn. 10 Ha
mar ambosas yn chi hy gour, po omgelmi dre dhedhewadow
gans li, 11 ha'y gour a glewas anodho, ha ny leveris tra vyth
dhedhi, ha ny wrug y skonya dhedhi; ena oll hy ambosow a wra
sevel, ha pub dedhewadow dredho mayth omgolmas hi, a wra
sevel. 12 Mes mar kwra hy gour aga dilea y'n jydh ma's klew,
ena pyth pynag a dheffo a'y diwweus a-dro dh'y ambosow, po
a-dro dh'y dedhewadow, ny wra sevel: hy gour re's dileas, ha'n
ARLODH a wra gava dhedhi. 13 Ambos pynag, po dedhewadow
tes pynag dhe omjastia, hy gour a yll selya, po hy gour a yll
dilea. 14 Mes mar ny lever hy gour tra vyth dhedhi a dhydh dhe
dhydh, ena ev a sel oll hy ambosow, po oll hy dedhewadowyow,
usi warnedhi; ev re's selyas drefen na leveris tra vyth dhedhi
y'n jydh ma's klewas. 15 Mes mara's dile wosa ev dhe glewes
anedha, ena ev a wra perthi hy hammweyth.

16 An re ma yw an ordenansow a worhemynnis an ARLODH
dhe Moyses, yntra gour ha'y wreg, hag yntra tas ha'y vyrgh, ha
hi yn hy yowynkneth, a-ji dhe ji hy thas.

Bresel erbynn Midyan

31 An ARLODH a leveris dhe Moyses, [2] ‘Dial mebyon
Israel war an Midyanysi; a-wosa ty a vydh kuntelys
dhe’th pobel.’ [3] Ha Moyses a leveris dhe’n bobel, ‘Ervewgh
gwer ahanowgh rag an vresel, mayth ellons erbynn Midyan,
dhe gowlwul dial an ARLODH war Midyan. [4] Hwi a wra danvon
mil a bub looth a Israel dhe’n vresel.’ [5] Ytho proviys veu, yn-
mes a’n milyow a Israel, mil a bub looth, dewdhek mil ervys
rag bresel. [6] Ha Moyses a’s danvonas dhe’n vresel, mil a bub
looth, war-barth gans Finehas mab Eleazar an oferyas, gans
lestri an sentri ha’n hirgern rag gwarnyans yn y dhorn. [7] I a
werryas erbynn Midyan, dell worhemynnis an ARLODH dhe
Moyses, hag i a ladhas pub gorreydh. [8] I a ladhas myghternedh
Midyan, gans an re erel anedha a veu ledhys – Evi, Rekem,
Sur, Hur, ha Reba, an pymp myghtern a Midyan; hag ynwedh
i a ladhas Balaam mab Beor gans an kledha. [9] Mebyon Israel
a gemeras benenes Midyan yn kethneth ha’ga re vyghan; hag i
a gemeras yn preydh oll aga gwarthek, aga greow, hag oll aga
gwara. [10] Oll aga citys y’n tylleryow mayth esens trigys, hag oll
aga hampow, i a loskas gans tan, [11] ha kemeres oll an preydh
ha’n pyth a veu pyllys, hag a dhen hag a vest. [12] Ena i a dhros
an gethyon ha’n pyth a veu pyllys ha’n preydh dhe Moyses, ha
dhe Eleazar an oferyas, ha dhe guntelles mebyon Israel, dhe’n
kamp yn plenys Moab ryb Yordan a-dal Yeriko.

[13] Moyses, hag Eleazar an oferyas, ha hembrenkysi oll an
kuntelles, eth yn-rag dhe vetya gansa yn-mes a’n kamp. [14] Ha
Moyses o serrys orth sodhogyon an lu, kaptenyon milyow ha
kaptenyon kansow, re dhothya a servis y’n vresel. [15] Ev a leveris
dhedha, ‘A essowgh oll an benenes dhe vewa? [16] Otta, an re
ma a wrug dhe vebyon Israel, dre gussul Balaam, omdhegi yn
tislel erbynn an ARLODH yn negys Peor may teuth an pla yn-
mysk kuntelles an ARLODH. [17] Lemmyn ytho, ledhewgh pub
gorreydh yn-mysk an re vyghan, ha ledhewgh pub benyn re
aswonis gour dre goska ganso. [18] Mes oll an mowesi yowynk
na aswonis gour dre goska ganso, gwithewgh yn fyw dh’agas
honan. [19] Kampyewgh yn-mes a’n kamp seyth dydh; pubonan

re ladhas den, ha pubonan re dochyas den ledhys, omlanhewgh
y'n tressa dydh hag y'n seythves dydh, hwi ha'gas kethyon.
20 Hwi a wra purhe pub dillasen, puptra a groghen, pub gweyth
a vlew gaver, puptra a brenn.'

21 Hag Eleazar an oferyas a leveris dhe'n wer a vresel galsa
dhe'n vatel: 'Hemm yw ordenans an lagha re worhemynnis an
ARLODH dhe Moyses: 22 Unnweyth an owr, an arghans, an brons,
an horn, an sten, ha'n plomm, 23 puptra a yll sevel erbynn an
tan, hwi a wra passya der an tan, hag y fydh glan. Byttegyns y
fydh purhes ynwedh gans an dowr a lanheans; ha pyth pynag
na yll sevel erbynn an tan, hwi a wra passya dre dhowr. 24 Res
yw dhywgh golghi agas dillas y'n seythves dydh, ha hwi a vydh
glan; hag a-wosa hwi a wra dos a-ji dhe'n kamp.'

Rannans an Gethyon ha'n Preydh

25 An ARLODH a leveris dhe Moyses, 26 'Gwra rekna an
pyth a veu pyllys, hag a dhen hag a vest, ty hag Eleazar an
oferyas ha pennow chiow tasow an kuntelles; 27 ha ranna an
pyth a veu pyllys yn diw rann, ynter an vreselyoryon neb a
gemeras rann y'n vresel – neb eth y'n vatel, ha'n kuntelles oll.
28 Ha gwra tolli rag an ARLODH trubyt a-dhyworth an wer a
vresel neb eth yn batel, onan yn-mes a bymp kans, a'n dus ha'n
oghen ha'n asenes ha'n deves; 29 kemmer e a'ga hanter, ha'y
ri dhe Eleazar an oferyas avel offryn dhe'n ARLODH. 30 Hag
a-dhyworth an hanter a vebyon Israel ty a gemmer onan tennys
yn-mes a bub hanterkans, a'n dus ha'n oghen ha'n asenes ha'n
deves, a'n gwarthek oll, ha'ga ri dhe'n Levysi a's teves charj a
dabernakel an ARLODH.' 31 Ha Moyses hag Eleazar a wrug dell
worhemynnis an ARLODH dhe Moyses.

32 Lemmyn an taklow pyllys gesys a'n preydh a gemeras an
wer a vresel o: hwegh kans, pymthek ha tri ugens a vilyow a
dheves, 33 dewdhek ha tri ugens a vilyow a warthek, 34 onan
ha tri ugens a vilyow a asenes, 35 ha dewdhek warn ugens a
vilyow a dus a'n benenes na aswonsa gour dre goska ganso.
36 Ha'n hanter, an rann a'n re neb eth dhe vresel, o yn niver tri
hans, seytek warn ugens a vilyow, pymp kans a dheves, 37 ha

trubyt deves an ARLODH o hwegh kans ha pymthek ha tri ugens.
38 An gwarthek o hwetek mil warn ugens, hag anedha trubyt
an ARLODH o dewdhek ha tri ugens. 39 An asenes o deg warn
ugens a vilyow, pymp kans, hag anedha trubyt an ARLODH o
onan ha tri ugens. 40 An dus o hwetek mil, hag anedha trubyt
an ARLODH o dewdhek den warn ugens. 41 Ha Moyses a ros
an trubyt, hag o offryn drehevys an ARLODH, dhe Eleazar an
oferyas, dell worhemynnis an ARLODH dhe Moyses.

42 A-dhyworth an hanter rann dhe vebyon Israel, hag a veu
rynnys gans Moyses dhyworth an pyth esa dhe'n wer galsa dhe
vresel – 43 lemmyn an hanter dhe'n kuntelles o tri hans, seytek
warn ugens a vilyow, pymp kans a dheves, 44 hwetek warn
ugens a vilyow a warthek, 45 ha deg warn ugens a vilyow, pymp
kans a asenes, 46 ha hwetek mil dhen – 47 a-dhyworth an hanter
dhe vebyon Israel – Moyses a gemeras onan yn pub hanterkans,
hag a dus hag a vestes, ha'ga ri dhe'n Levysi a's tevo charj
a dabernakel an ARLODH; dell worhemynnis an ARLODH dhe
Moyses.

48 Ena an sodhogyon esa a-ugh an milyow a'n lu, kaptenyon
milyow ha kaptenyon kansow, a dheuth nes dhe Moyses, 49 ha
leverel dhe Moyses, 'Dha servysi re niveras an wer a vresel usi
yn-dann agan gallos, ha ny fyll gour vyth a-dhyworthyn. 50 Ha
ni re dhros offryn an ARLODH, an pyth a gavas pub gour, taklow
yn owr, breghwisk ha breghelligow, bysowyer sel, skinennow,
ha paderennow, dhe wul dehwelyans ragon a-rag an ARLODH.'
51 Moyses hag Eleazar an oferyas a dhegemeras anedha an
owr, puptra gonedhys. 52 Hag oll an owr a'n offryn drehevys
a offrynsons dhe'n ARLODH, a-dhyworth kaptenyon milyow ha
kaptenyon kansow, o hwetek mil, seyth kans ha hanterkans
a shekalim[a]. 53 (Gwer an vresel re gemersa preydh, pub gour
ragdho ev y honan.) 54 Ha Moyses hag Eleazar an oferyas a
gemeras an owr a-dhyworth kaptenyon milyow ha kansow ha'y
dhri a-ji dhe dylda an kuntelles, avel kovheans rag mebyon
Israel a-rag an ARLODH.

---

a 31:52 *shekalim:* Liesplek a *shekel.*

Gad ha Rewben dhe Driga a'n Est dhe Yordan

32 Lemmyn mebyon Rewben ha mebyon Gad a's tevo
routh veur a warthek; hag i a welas pow Yazer ha
pow Gilead, hag otta, an tyller o tyller rag gwarthek. [2] Ytho
mebyon Gad ha mebyon Rewben a dheuth ha leverel dhe
Moyses ha dhe Eleazar an oferyas ha dhe hembrenkysi an
kuntelles, [3] 'Ataroth, Dibon, Yazer, Nimra, Heshbon, Eleale,
Sebam, Nebo, ha Beon, [4] an tir a wrug an ARLODH y weskel
a-rag kuntelles Israel, yw tir rag gwarthek; ha'th servysi a's
teves gwarthek.' [5] Hag i a leveris, 'Mar kevsyn gras y'th wolok,
bedhes res an tir ma dhe'th servysi rag perghenogeth; na'gan
kemmer a-dreus dhe'n Yordan.'

[6] Mes Moyses a leveris dhe vebyon Gad ha dhe vebyon
Rewben, 'A wra dha vreder mos dhe vresel, ha hwi esedhys
omma? [7] Prag y tigenerthowgh kolon mebyon Israel a dreusi
dhe'n tir a ros an ARLODH dhedha? [8] Yndella y hwrug agas
tasow, pan y's danvenis a Kadesh-barnea dhe weles an tir.
[9] Rag pan yskynsons dhe nans Eshkol, ha gweles an tir, i a
dhigenerthas kolon mebyon Israel a vones y'n tir re rosa an
ARLODH dhedha. [10] Ha sorr an ARLODH a veu enowys y'n jydh
na, hag ev a dos, ow leverel, [11] "Yn sur den vyth a dheuth yn-
bann yn-mes a Ejyp, a ugens bloodh ha moy, ny wra gweles an
tir a des y ri dhe Abraham, dhe Ysak, ha dhe Yakob, drefen
na'm holsons yn tien; [12] nagonan marnas Kaleb mab Yefunne
an Kenizzyas ha Yoshua mab Nun, rag i re holyas yn tien an
ARLODH." [13] Sorr an ARLODH a dhewis erbynn Israel, hag ev
a wrug dhedha gwandra y'n gwylvos dew ugens bledhen, bys
pan veu gorfennys oll an henedh re wrussa drog yn golok an
ARLODH. [14] Hag otta, hwi re sevis yn le agas tasow, bagas a
beghadoryon, dhe gressya hwath moy sorr fers an ARLODH
erbynn Israel. [15] Rag mar treylyowgh dhe-ves a'y holya, ev a
wra aga gasa y'n gwylvos; ha hwi a wra distrui oll an bobel ma.'

[16] Ena i a dheuth nes dhodho, ha leverel, 'Ni a dhrehav
korlannow deves rag agan greow, ha citys rag agan re vyghan,
[17] mes ni a gemmer arvow, parys dhe vos a-rag mebyon Israel

rag aga hembronk, bys pan wrussyn aga dri dh'aga thyller; ha'gan re vyghan a wra triga y'n citys kerys rag own a anedhysi an tir. 18 Ny wren dehweles dh'agan chiow bys pan wra mebyon Israel erita peub y eretons. 19 Rag ny wren erita gansa a'n tu aral dhe'n Yordan ha pella es henna; drefen agan eretons re dheuth dhyn a'n tu ma dhe'n Yordan, troha'n est.' 20 Ytho Moyses a leveris dhedha, 'Mar kwrewgh hemma, mar kemerowgh arvow ha mos a-rag an ARLODH rag an vresel, 21 ha pub gour ervys ahanowgh a wra tremena dres an Yordan a-dherag an ARLODH, erna vo y eskerens herdhys yn-mes a-dheragdho 22 ha'n tir bos fethys a-dherag an ARLODH; a-wosa, hwi a wra dehweles ha bos heb blam a-rag an ARLODH hag a-rag Israel; ha'n tir ma a vydh agas perghenogeth a-dherag an ARLODH. 23 Mes mar ny wrewgh yndelma, otta, hwi re beghas erbynn an ARLODH; ha bedhewgh sur, agas pegh a wra agas diskevra. 24 Drehevewgh citys dh'agas re vyghan, ha korlannow dh'agas deves, ha gwrewgh an pyth re dhedhewsowgh.' 25 Ytho mebyon Gad ha mebyon Rewben a leveris dhe Moyses, 'Dha servysi a wra dell worhemmyn ow arlodh. 26 Agan re vyghan, agan gwragedh, agan greow, ha'gan gwarthek oll, a vydh ena yn citys Gilead; 27 mes dha servysi a wra tremena a-dreus, pubonan ervys rag bresel, dhe werrya a-dherag an ARLODH, dell worhemmyn ow arlodh.'

28 Ytho Moyses a ros gorhemmyn a-dro dhedha dhe Eleazar an oferyas, ha dhe Yoshua mab Nun, ha dhe bennow teyluyow lothow mebyon Israel. 29 Moyses a leveris dhedha, 'Mebyon Gad ha mebyon Rewben, pubonan ervys rag vresel a-dherag an ARLODH, mar tremenons genowgh dres an Yordan ha'n tir fethys a-ragowgh, ena hwi a re dhedha pow Gilead avel perghenogeth; 30 mes mar ny wrons i tremena ervys genowgh, i a's tevydh perghenogeth yntredhowgh yn pow Kanan.' 31 Ha mebyon Gad ha mebyon Rewben a worthebis, 'Dell leveris an ARLODH dhe'th servysi, yndella ni a wra. 32 Ni a wra tremena ervys a-rag an ARLODH yn pow Kanan, ha ni a with perghenogeth agan eretons a'n tu aral dhe'n Yordan.'

[33] Moyses a ros dhedha, dhe vebyon Gad ha dhe vebyon Rewben ha dhe'n hanter-looth Manasse mab Yosep, gwlaskor Sihon myghtern an Amorysi ha gwlaskor Og myghtern Bashan, an tir ha'y citys, gans tiredh an citys y'n kerghyn. [34] Ha mebyon Gad a dhrehevis Dibon, Ataroth, Aroer, [35] Atroth, Shofan, Yazer, Yogbeha, [36] Beth-nimra ha Beth-haran, citys kerys ha korlannow rag deves. [37] Ha mebyon Rewben a dhrehevis Heshbon, Eleale, Kiryathaym, [38] Nebo, ha Baal-meon (aga henwyn dhe vos chanjys), ha Sibma; hag i a ros henwyn erel dhe'n citys a dhrehevsons. [39] Mebyon Makir mab Manasse eth dhe Gilead ha'y hemeres, ha fesya an Amorysi esa ynni. [40] Moyses a ros Gilead dhe Makir mab Manasse, hag ev a drigas ynni. [41] Yair mab Manasse eth ha kemeres aga gwigow, ha'ga henwel Havvoth-yair. [42] Ha Noba eth ha kemeres Kenath ha'y gwigow, ha'y henwel Noba, war-lergh y hanow y honan.

Berrskrif a Gerdhow Israel wosa Gasa Ejyp

33 An re ma yw kerdhow mebyon Israel, pan ethons yn-mes a bow Ejyp herwydh aga luyow yn-dann leuv Moyses hag Aron. [2] Moyses a skrifas oll aga dallathvosow dre worhemmyn an ARLODH; ha'n re ma yw aga herdhow war-lergh aga dallathvosow. [3] I eth yn-kerdh a-dhyworth Rameses y'n kynsa mis, y'n pymthegves dydh a'n kynsa mis; y'n jydh wosa an Pask mebyon Israel eth yn-mes gans leuv ughel yn golok an Ejypcyanys oll, [4] ha'n Ejypcyanys owth ynkleudhyas pub kynsa genys, re bia gweskys yn aga mysk gans an ARLODH; war aga duwow ynwedh an ARLODH a wrug breusow.

[5] Ytho mebyon Israel eth yn-kerdh a-dhyworth Rameses, ha kampya yn Sukkoth. [6] Hag i eth yn-kerdh a-dhyworth Sukkoth, ha kampya yn Etham, usi war amal an gwylvos. [7] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Etham ha treylya war-dhelergh dhe Pihahiroth, usi a'n howldrevel dhe Baal-sefon; hag i a gampyas a-rag Migdol. [8] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Hahiroth, ha tremena dres mysk an mor bys y'n gwylvos, hag i eth yn hyns a dri dydh yn gwylvos Etham, ha kampya yn Mara. [9] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Mara, ha dos dhe Elim; dhe Elim yth esa

dewdhek fenten dhowr ha deg palmwedhen ha tri ugens, hag i a gampyas ena. [10] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Elim ha kampya ryb an Mor Rudh. [11] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth an Mor Rudh, ha kampya yn gwylvos Sin. [12] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth gwylvos Sin ha kampya yn Dofka. [13] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Dofka, ha kampya yn Alush. [14] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Alush, ha kampya yn Refidim le nag esa dowr dhe eva dhe'n bobel. [15] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Refidim, ha kampya yn gwylvos Sinay. [16] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth gwylvos Sinay, ha kampya yn Kibroth-hattaava. [17] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Kibroth-hattaava, ha kampya yn Haseroth. [18] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Haseroth, ha kampya yn Rithma. [19] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Rithma, ha kampya yn Rimmon-peres. [20] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Rimmon-peres, ha kampya yn Libna. [21] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Libna, ha kampya yn Rissa. [22] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Rissa, ha kampya yn Kehelatha. [23] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Kehelatha, ha kampya war venydh Shefer. [24] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth menydh Shefer, ha kampya yn Harada. [25] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Harada, ha kampya yn Makheloth. [26] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Makheloth, ha kampya yn Tahath. [27] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Tahath, ha kampya yn Teragh. [28] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Teragh, ha kampya yn Mithka. [29] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Mithka, ha kampya yn Hashmona. [30] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Hashmona, ha kampya yn Moseroth. [31] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Moseroth, ha kampya yn Bene-yaakan. [32] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Bene-yaakan, ha kampya yn Hor-haggidgad. [33] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Hor-haggidgad, ha kampya yn Yotbatha. [34] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Yotbatha, ha kampya yn Abrona. [35] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Abrona, ha kampya yn Esyon-geber. [36] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Esyon-geber, ha kampya yn gwylvos Sin (henn yw, Kadesh). [37] Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Kadesh, ha kampya yn menydh Hor, war amal pow Edom.

38 Aron an oferyas a yskynnas menydh Hor orth gorhemmyn
an ARLODH, hag a verwis ena, y'n dew ugensves bledhen wosa
mebyon Israel dhe dhos yn-mes a bow Ejyp, y'n kynsa dydh
a'n pympes mis. 39 Aron a'n jeva kans bloodh ha dew warn
ugens pan verwis war venydh Hor.

40 An Kananyas, myghtern Arad, esa trigys y'n Negeb yn
pow Kanan, a glewas a dhevedhyans mebyon Israel.

41 Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth menydh Hor, ha kampya
yn Salmona. 42 Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Salmona, ha
kampya yn Punon. 43 Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Punon,
ha kampya yn Oboth. 44 Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth
Oboth, ha kampya yn Iye-abarim, yn tiredh Moab. 45 Ena
i eth yn-kerdh a-dhyworth Iyim, ha kampya yn Dibon-gad.
46 Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Dibon-gad, ha kampya yn
Almon-diblathaym. 47 Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth Almon-
diblathaym, ha kampya yn menydhyow Abarim, a-dherag
Nebo. 48 Ena i eth yn-kerdh a-dhyworth menydhyow Abarim,
ha kampya yn plenys Moab ryb Yordan a-dal Yeriko; 49 i a
gampyas ryb an Yordan a-dhyworth Beth-yeshimoth bys yn
Abel-shittim yn plenys Moab.

50 An ARLODH a leveris dhe Moyses yn plenys Moab ryb
Yordan a-dal Yeriko: 51 Kows orth mebyon Israel ha lever
dhedha: Pan dremenowgh dres an Yordan bys yn pow Kanan,
52 ena hwi a wra fesya oll trigoryon an tir a-dheragowgh, ha
distrui aga meyn gravys, ha distrui oll aga imajys teudh, ha
disevel oll aga thylleryow ughel. 53 Hwi a gemmer an tir yn
perghenogeth ha triga ynno, rag my re ros an tir dhywgh dh'y
berghenna. 54 Hwi a wra ranna an tir rag eretons gans tewlel
prenn herwydh agas teyluyow; dhe looth bras hwi a re eretons
bras, ha dhe looth byghan hwi a re eretons byghan; dhe neb a
gottho an prenn, henna a vydh dhodho; herwydh lothow agas
tasow hwi a wra herya. 55 Mes mar ny fesyowgh trigoryon an tir
a-dheragowgh, ena an re anedha a esowgh dhe wortos a vydh
avel brosow yn agas lagasow ha dreyn yn agas tenwennow,

hag i a'gas trobel y'n tir may fedhowgh trigys. [56] Ha my a wra dhywgh hwi par dell dybis gul dhedha i.

Oryon Kanan

34 An ARLODH a leveris dhe Moyses: [2] Gorhemmyn dhe vebyon Israel, ha leverel dhedha: Pan dhewgh dhe bow Kanan (hemm yw an tir hag a godh dhywgh avel eretons, pow Kanan gans y oryon), [3] agas tenewen dyghow a vydh a-dhyworth gwylvos Sin, ryb amal Edom; hag y'n est, agas or dhyghow a vydh dhyworth penn Mor an Holan; [4] ha'gas or a wra treylya dhyworth an dhyghowbarth bys yn bolgh Akrabbim, ha treusi dhe Sin, ha'y fenn a vydh a'n dhyghowbarth dhe Kadesh-barnea; ena y hwra mos yn-rag dhe Hasar-addar, ha tremena bys yn Asmon; [5] ha'n or a wra treylya a-dhyworth Asmon dhe wover Ejyp, ha'y fenn a vydh orth an mor.

[6] Dhe or an howlsedhes, hwi a'gas bydh an Mor Bras ha'y arvor; homma a vydh agas or a'n howlsedhes.

[7] Homma a vydh agas or a'n gogledh: a'n Mor Meur hwi a wra merkya agas linen dhe venydh Hor; [8] a-dhyworth menydh Hor, hwi a's merk bys yn Lebo-hamath, ha Sedad a vydh penn an or; [9] ena an or a ystyn dhe Zifron ha'y fenn a vydh Hasar-enan; hemma a vydh agas or y'n gogledh.

[10] Hwi a wra merkya agas or a'n howldrevel a-dhyworth Hasar-enan dhe Shefam; [11] ha'n or a wra diyskynna a-dhyworth Shefan dhe Ribla a'n barth est dhe Ain; ha'n or a wra diyskynna, ha drehedhes dhe leder mor Kinnereth a'n est; [12] ha'n or a wra diyskynna dhe'n Yordan, ha'y diwedh a vydh Mor an Holan. Hemma a vydh agas tir ha'y oryon oll a-dro.

[13] Moyses a worhemynnis dhe vebyon Israel, ow leverel: Hemm yw an tir a heryowgh gans tewlel prenn, re worhemynnis an ARLODH dhe ri dhe'n naw looth ha dhe'n hanter-looth; [14] rag looth mebyon Rewben herwydh chiow tasow, ha looth mebyon Gad herwydh chiow aga thasow, re dhegemeras aga eretons; hag ynwedh hanter-looth Manasse re dhegemeras aga eretons; [15] an dhew looth ha'n hanter-looth a dhegemeras aga

eretons a'n tu aral dhe Yordan a'n est dhe Yeriko, war-tu ha'n howldrehevel.

An Hembrenkysi rag Ranna an Tir yn Kanan

16 An ARLODH a leveris dhe Moyses: 17 An re ma yw henwyn
an wer a wra ranna an tir rag agas eretons: Eleazar an oferyas
ha Yoshua mab Nun. 18 Ty a wra kemeres unn hembrenkyas a
bub looth, dhe ranna an tir rag eretons. 19 An re ma yw henwyn
an wer: a looth Yuda, Kaleb mab Yefunne. 20 A looth mebyon
Simeon, Shemuel mab Ammihud. 21 A looth Benyamin, Elidad
mab Kislon. 22 A looth mebyon Dan, hembrenkyas, Bukki
mab Yogli. 23 A vebyon Yosep: a looth mebyon Manasse,
hembrenkyas, Hanniel mab Efod. 24 A looth mebyon Efraym,
hembrenkyas, Kemuel mab Shiftan. 25 A looth mebyon
Zebulun, hembrenkyas, Elisafan mab Parnak. 26 A looth
mebyon Yssakar, hembrenkyas, Paltiel mab Azzan. 27 Hag a
looth mebyon Asher, hembrenkyas, Ahihud mab Shelomi. 28 A
looth mebyon Naftali, hembrenkyas, Pedahel mab Ammihud.
29 An re ma yw an wer a worhemynnis an ARLODH dhedha
ranna eretons rag mebyon Israel yn pow Kanan.

Citys an Levysi

35 An ARLODH a leveris dhe Moyses, yn plenys Moab
ryb Yordan a-dal Yeriko: 2 Gorhemmyn dhe vebyon
Israel, may rollons dhe'n Levysi, a-dhyworth eretons aga
ferghenogeth, citys dhe driga ynna; ha hwi a re dhe'n Levysi
peurvaow a-dro dhe'n citys. 3 An citys a vydh dhedha dhe
driga ynna, aga feurvaow a vydh dh'aga gwarthek ha'ga chatel
ha rag oll aga bestes. 4 Peurvaow an citys, a rewgh dhe'n Levysi,
a wra ystyn a-dhyworth fos an cita mil gevelin oll a-dro. 5 Hwi
a wra musura, yn-mes a'n cita, rag an est dew vil gevelin, rag
an dhyghowbarth dew vil gevelin, rag an howlsedhes dew vil
gevelin, rag an gledhbarth dew vil gevelin, ha'n cita y'n kres;
hemma a vydh dhedha avel peurva rag aga citys.

6 An citys a rewgh dhe'n Levysi y fydh hwegh cita harbereth,
may hyll an denledhyas fia dhedha, ha keffrys ha'n re ma hwi a
re diw cita ha dew ugens. 7 Oll an citys a rewgh dhe'n Levysi a

vydh eth ha dew ugens, gans aga feurvaow. [8] An citys a rewgh
a vydh a-dhyworth perghenogeth mebyon Israel; a'n lothow
brassa, hwi a wra kemeres lies, hag a'n lothow byghanna hwi a
gemmer boghes; peub, yn kemusur dhe'n eretons a her, a re a'y
citys dhe'n Levysi.

Citys Harbereth

[9] An ARLODH a leveris dhe Moyses: [10] Lavar dhe vebyon
Israel, Pan dremenowgh dres an Yordan bys yn pow Kanan,
[11] ena ty a dhewis citys dhe vos citys harbereth ragowgh, may
fio di an denledhyas neb a lattho heb mynnas. [12] I a vydh citys
harbereth dhywgh a-dhyworth an dialor, ma na varwo an
denledhyas bys pan sev a-rag an kuntelles rag breus.

[13] Ha'n citys a rewgh a vydh agas hwegh cita harbereth. [14] Hwi
a re hwegh cita a'n tu aral dhe'n Yordan, ha teyr cita yn pow
Kanan, dhe vos citys harbereth. [15] An hwegh cita ma a vydh
harbereth rag mebyon Israel, ha rag an alyon ha rag an godriger
yntredha, may fio di neb a ladh den pynag heb mynnas.

Laghys a-dro dhe Voldrans ha Dial-goos

[16] Mes mara'n gweskis gans daffar a horn, may ferwis, ev yw
moldrer; an moldrer a vydh gorrys dhe'n mernans. [17] Ha mara'n
gweskis gans men y'n dorn, dredho may hallo den merwel, hag
ev a verwis, ev yw moldrer; an moldrer a vydh gorrys dhe'n
mernans. [18] Po mara'n gweskis gans arv a brenn, dredho may
hallo den merwel, hag ev a verwis, ev yw moldrer; an moldrer
a vydh gorrys dhe'n mernans. [19] An dialor-goos y honan a wra
gorra an moldrer dhe'n mernans; pan dheu er y bynn, ev a wra
y worra dhe'n mernans. [20] Ha mara'n herdhyas gans kas, po
tewlel orto, ow kontrewaytya, may ferwis, [21] po yn eskarogeth
ev a'n gweskis gans y dhorn, may ferwis, ena neb a'n gweskis
a vydh gorrys dhe'n mernans; ev yw moldrer; an dialor-goos a
wra gorra an moldrer dhe'n mernans, pan dheu er y bynn.

[22] Mes mara'n herdhyas distowgh heb eskarogeth, po tewlel
neppyth warnodho heb kontrewaytya, [23] po devnydhya men,
dredho may farwo den, ha heb ev dh'y weles, may ferwis,

kyn nag o y eskar, ha ny hwilas y bystik; [24] ena an kuntelles a wra breusi ynter an denledhyas ha'n dialor-goos, herwydh an ordenansow ma; [25] ha'n kuntelles a wra sawya an denledhyas a-dhyworth dorn an dialor-goos, ha'n kuntelles a wra y dhaskor dh'y cita harbereth, ple fisa, hag ev a vydh trigys ynni bys vernans an arghoferyas a veu untys gans an oyl sans. [26] Mes mars ello an denledhyas dhe dermyn pynag tu a-ves dhe oryon y cita harbereth ple fias, [27] ha'n dialor-goos dh'y gavos tu a-ves dhe oryon y cita harbereth, ha'n dialor-goos dhe ladha an denledhyas, ny vydh kablus a woos. [28] Rag ev a dal gortos yn y cita harbereth bys vernans an arghoferyas; mes wosa mernans an arghoferyas an denledhyas a yll dehweles dhe dir y berghenogeth.

[29] An taklow ma a vydh ordenans a vreus dhywgh der agas henedhow yn oll agas anedhow. [30] Mar lattho neb den, an moldrer a vydh gorrys dhe'n mernans war dhustuni dustunioryon; mes ny vydh den vyth gorrys dhe'n mernans war dhustuni unn dustunier. [31] Ha moy, ny dhegemerowgh daspren rag bewnans moldrer, yw kablus a vernans; mes ev a vydh gorrys dhe'n mernans. [32] Ha ny dhegemerowgh daspren vyth rag ev neb re fias dh'y cita harbereth, may hallo dehweles dhe driga y'n tir kyns es mernans an oferyas. [33] Ny dal dhywgh defolya an tir mayth esowgh trigys; rag goos a dhefol an tir, ha ny yll dehwelyans vyth bos gwrys rag an tir, drefen an goos yw skollys ynno, marnas der an goos a neb a'n skollyas. [34] Ny wrewgh defolya an tir may fedhowgh trigys, mayth esov trigys yn kres anodho, rag yth esov vy an ARLODH trigys yn-mysk mebyon Israel.

Eretons ha Demedhyans Myrghes Selofehad

36 Pennow teyluyow mebyon Gilead mab Makir, mab Manasse, a-dhyworth chiow tasow mebyon Yosep, a dheuth nes ha kewsel a-rag Moyses hag a-rag an hembrenkysi, pennow chiow tasow mebyon Israel. [2] I a leveris, 'An ARLODH a worhemynnis dhe'm arlodh may rollens tir avel eretons gans tewlel prenn dhe vebyon Israel; hag ow arlodh a

veu gorhemynnys gans an ARLODH dhe ri eretons Selofehad agan broder dh'y vyrghes. [3] Mes mars yns demedhys dhe vebyon bynag a lothow erel a vebyon Israel, ena aga eretons a vydh kemerys a-dhyworth eretons agan tasow, ha keworrys dhe eretons an looth mayth esons ynno; ytho y fydh kemerys dhe-ves a-dhyworth myns agan eretons. [4] Ha pan dheu yubile mebyon Israel, ena aga eretons a vydh keworrys dhe eretons an looth mayth esons ynno; ha'ga eretons a vydh kemerys a-dhyworth eretons looth agan tasow.'

[5] Ena Moyses a worhemynnis dhe vebyon Israel war-lergh ger an ARLODH, ow leverel, 'Looth mebyon Yosep re leveris yn ewn. [6] Hemm yw an pyth a worhemmyn an ARLODH a-dro dhe vyrghes Selofehad, "Gas i dhe dhemedhi gans an re a dybons bos an gwella; marnas i a wra demedhi a-ji dhe deylu looth aga thas. [7] Yndella ny vydh eretons mebyon Israel treusworrys a'n eyl looth dh'y gila; rag pubonan a vebyon Israel a wra glena orth eretons looth y dasow. [8] Ha pub myrgh a byw eretons yn looth pynag a vebyon Israel a vydh gwreg dhe onan a'n teylu a looth hy thas, may pywvo pubonan yn-mysk mebyon Israel eretons y thasow. [9] Ytho ny vydh eretons vyth treusworrys a'n eyl looth dh'y gila; rag pubonan a lothow mebyon Israel a wra glena orth y eretons y honan."'

[10] Kepar dell worhemynnis an ARLODH dhe Moyses, yndella y hwrug myrghes Selofehad; [11] rag Mahla, Tirsa, Hogla, Milka, ha Noa, myrghes Selofehad, a veu demedhys dhe vebyon breder aga thas. [12] I a veu demedhys yn teyluyow mebyon Manasse mab Yosep, ha'ga eretons a wortas yn looth teylu aga thas.

[13] An re ma yw an gorhemynnow ha'n breusow a worhemynnis an ARLODH dre leuv Moyses dhe vebyon Israel yn plenys Moab ryb Yordan a-dal Yeriko.

DEWTERONOMI

Chaptra 1
Kynsa Areth Moyses: Daswel a'n Istori
An Dewdhek Aspier

Chaptra 2
Edom
Moab
Ammon
Fethans Myghtern Sihon an Amoryas

Chaptra 3
Fethans Og Myghtern Bashan
Moyses a Wel Kanan dhyworth Menydh Pisga

Chaptra 4
Moyses a Ergh Gostytter
Peryl a Wordhyans Idolys
Moyses a Dhewis Teyr Cita Harbereth
Nessa Areth Moyses

Chaptra 5
An Deg Gorhemmyn

Chaptra 6
An Gorhemmyn Meur

Chaptra 7
Pobel Dhewisys
Benathow Gostytter

Chaptra 8
Peryllow Richys

Chaptra 9
An Leugh Owrek

Chaptra 10
An Nessa Diw Leghen
Own an ARLODH

Chaptra 11
Marthusyon an ARLODH

Chaptra 12
Ny Vydh Marnas Unn Sentri
Boos a Yll Bos Dybrys
Gwarnyans erbynn Fals Dhuwow

Chaptra 13

Chaptra 14
Gwarnyans erbynn Devosow Pagan
Bestes Glan hag Avlan

Chaptra 15
Laghys rag an Vledhen a Sabot
Lagha a-dro dhe Vestes Kynsa Genys

Chaptra 16
Gool an Pask
Gool an Seythennyow
Gool an Skovvaow
Breusysi
Gordhyans Pagan

Chaptra 17
Rewlys rag Breusysi
Rewlys rag an Myghtern

Chaptra 18
Rewlys rag Oferysi ha Levysi
Rewlys erbynn Dewinieth
Profos Nowydh

Chaptra 19
Citys Harbereth
Dileans Orveyn
Fals Dhustunioryon

Chaptra 20
Rewlys rag Gwerrya

Chaptra 21
Moldrans gans Den Anaswonys
Demedhyans gans Kethes
Gwir an Kynsa Genys
Fleghes Dhiwostyth
Ynkleudhyans Korf Drogoberer a Veu Kregys

Chaptra 22
Rewlys Divers
Drogober erbynn Demedhyans

Chaptra 23
Tus Na Yll Entra y'n Kuntelles
Glanythter y'n Kamp
Rewlys Divers

Chaptra 24
Demedhyans ha Didhemedhyans
Rewlys Divers

Chaptra 25
Demedhyans Levirek
Rewlys Divers

Chaptra 26
Grassyans rag an Drevas
An Degedhow
Diwedh an Nessa Areth

Chaptra 27
Geryow Finek Moyses
An Dewdhek Molleth
Chaptra 28
Benathow rag Gostytter
Mollothow rag Diwostytter
Chaptra 29
An Kevambos yn Moab
Chaptra 30
Sewenyans wosa Treylya dhe'n Lagha
An Dewis: Bewnans po Mernans
Chaptra 31
Moyses a Re Charj dhe Yoshua
An Lagha dhe Vos Lennys
An Lagha Settys ryb Argh an Kevambos
Chaptra 32
Kan Moyses
Mernans Moyses Darleverys
Chaptra 33
Bennath war an Lothow
Chaptra 34
Mernans hag Ynkleudhyans Moyses

Kynsa Areth Moyses: Daswel a'n Istori

1 An re ma yw an geryow a gewsis Moyses dhe oll Israel
dres an Yordan y'n gwylvos, y'n Araba, a-dal Suf, yntra
Paran ha Tofel, Laban, Haserot ha Di-zahab. [2] Yma kerdh a
unnek dydh dhyworth Horeb dre fordh menydh Seir bys yn
Kadesh-barnea. [3] Y'n dew ugensves bledhen, y'n unnegves mis,
yn kynsa dydh an mis, Moyses a gewsis orth mebyon Israel
herwydh puptra a wrug an ARLODH y worhemynna dhedha,
[4] wosa ev dhe weskel Sihon myghtern an Amorysi trigys yn
Heshbon, hag Og myghtern Bashan trigys yn Ashtaroth, yn
Edrei. [5] Dres an Yordan yn tiredh Moab, Moyses a omgemeras
displegya an lagha ma, ow leverel, [6] An ARLODH agan Duw
a gewsis dhyn yn Horeb, ow leverel, 'Hwi re beu trigys orth
an menydh ma termyn lowr. [7] Treylyewgh ha mos yn-kerdh
ha dewgh dhe venydh an Amorysi, dhe oll aga hentrevogyon
y'n Araba, y'n menydh hag y'n Shefela, hag y'n Negeb hag y'n
arvor, tir an Kananysi, ha Lebanon, bys an avon veur, an avon
Ewfrates. [8] Mir, my re settyas an tir a-ragowgh. Dewgh hag
erita an tir a dos an ARLODH dh'agas tasow, dhe Abraham, dhe
Ysak, ha dhe Yakob, dh'y ri dhedha ha dh'aga has war aga
lergh.'

[9] My a gewsis dhywgh y'n termyn na ow leverel, 'Ny allav
agas don ow honan; [10] an ARLODH agas Duw re'gas kressyas,
hag ottahwi hedhyw avel ster an nev yn palster. [11] Re'gas
kressyo an ARLODH, Duw a'gas tasow, milblek moy es dell

owgh, ha'gas benyga kepar dell gewsis dhywgh. [12] Fatel dhegav
ow honan poos ha begh agas kedrynnow? [13] Dewisewgh
dhywgh gwer fur eus dhedha konvedhes, aswonys dh'agas
lothow, hag y's settyav avel agas pennow.' [14] Ha hwi a'm
gorthebis ow leverel, 'An tra a gewssys jy dhe wul yw da.' [15] My
a gemeras pennow agas lothow, gwer fur hag aswonys, ha'ga
settya avel pennow warnowgh, kaptenyon a vilyow, kaptenyon
a gansow, kaptenyon a hanterkansow, kaptenyon a dhegow,
ha sodhogyon rag agas lothow. [16] My a worhemynnis agas
breusysi y'n termyn na, ow leverel, 'Klewewgh an kenyow ynter
agas breder, ha breusewgh yn ewnder yntra gour ha'y vroder
ha'n alyon trigys ganso. [17] Na blegyewgh dhe fas neb den yn
breus, mes klewewgh kekeffrys byghan ha bras. Na berthewgh
own a vejeth den vyth, drefen an vreus dhe vos dhe Dhuw. An
ken hag yw re gales dhywgh, drewgh e dhymm ha my a'n klew.'
[18] My a worhemynnis dhywgh y'n tor' na oll an taklow a godh
dhywgh aga gul.

An Dewdhek Aspier

[19] Ena ni a omdennas dhyworth Horeb ha mos der oll an
difeythtir bras hag euthyk a welsowgh, war an fordh dhe
venydh an Amorysi, kepar dell worhemynnis an ARLODH agan
Duw dhyn; ha ni a dheuth bys yn Kadesh-barnea. [20] Ena my a
leveris dhywgh, 'Devedhys owgh bys yn menydh an Amorysi,
usi an ARLODH agan Duw ow ri dhyn. [21] Mir, an ARLODH
dha Dhuw re settyas a-ragos an tir. Yskyn, ha'y gemeres yn
perghenogeth, kepar dell gewsis dhis an ARLODH Duw dha
dasow. Na borth own, ha na vydh digolonnek.' [22] Ena hwi oll
a dheuth nes dhymm ha leverel, 'Danvenyn gwer a-ragon hag
yth aspions an tir ragon, ha dri dhe-dre dhyn ger a-dro dhe'n
fordh a yskynnyn ynni, ha'n trevow a dheun bys dhedha.' [23] Da
o genev an ger, ytho my a gemeras ahanowgh dewdhek gwer,
onan rag pub looth. [24] Hag i a dreylyas hag yskynna war-tu ha'n
menydhyow bys yn nans Eshkol ha'y aspia. [25] Hag i a gemeras
yn aga leuv neppyth a frut an tir, hag y'n drosons yn-nans dhyn

ha dri dhe-dre dhyn ger ha leverel, ‘Da yw an tir usi an ARLODH agan Duw ow ri dhyn.’

[26] Mes ny vynnewgh yskynna hag yth omsevsowgh erbynn gorhemmyn an ARLODH agas Duw, [27] ha hwi a grodhvolas yn agas tyldow ha leverel, ‘Drefen an ARLODH dh’agan kasa, ev re’gan dros yn-mes a bow Ejyp dh’agan ri yn leuv an Amorysi, dh’agan diswul. [28] Ple’th en ni yn-bann? Agan breder re wrug dh’agan kolon teudhi, ow leverel, “Pobel vrassa ha hirra ageson yns; aga citys yw bras ha kerys bys y’n ebron, hag ynwedh ni a welas mebyon an Anakim ena.”’ [29] Ha my a leveris dhywgh, ‘Na berthewgh euth nag own anedha. [30] An ARLODH dha Dhuw, usi ow kerdhes a-ragowgh, a omladh ragowgh, kepar dell wrug ragowgh yn Ejyp a-wel dhywgh, [31] hag y’n gwylvos, le may hwelsys fatel wrug an ARLODH dha Dhuw dha dhon, dell dheg den y vab, dres oll an fordh a gerdhsowgh bys pan dheuthewgh y’n tyller ma. [32] Yn despit dhe hemma, nyns esowgh ow krysi y’n ARLODH dha Dhuw, [33] ow kerdhes a-ragowgh y’n fordh dhe hwilas le rag agas kampya, yn tan nosweyth dhe dhiskwedhes dhywgh an fordh a gerdhowgh ynni, hag yn kommol dydhweyth.’

[34] Pan glewas an ARLODH son agas geryow, ev a wrug fernewi ha ti, ow leverel, [35] ‘Nagonan a’n dus ma, a’n drog henedh ma, ny wel an tir da, a des dhe ri dh’agas tasow, [36] marnas Kaleb mab Yefunne; ev a’n gwel, ha dhodho y rov an tir a drettyas ynno, ha dh’y vebyon, drefen ev dhe holya an ARLODH oll yn tien.’ [37] Ynwedh an ARLODH a sorras orthiv a’gas govis, ow leverel, ‘Ty ynwedh, ny dheudh ena. [38] Yoshua mab Nun usi ow sevel a-ragos, ev a dheu ena. Kennerth e, rag ev a wra Israel dh’y erita. [39] Agas fleghigyow neb a leversowgh i dhe vos preydh, ha’gas mebyon nag aswon hedhyw naneyl da na drog, i a dheu ena. My a’n re dhedha, hag i a’n erit. [40] Mes hwi, treylyewgh war-dhelergh, hag omdennewgh yn-mes war-tu ha’n gwylvos yn fordh an Mor Rudh.’

[41] Ha hwi a worthebis ha leverel dhymm, ‘Re beghsyn erbynn an ARLODH; ni a yskyn hag omladh war-lergh puptra a

worhemynnis an ARLODH agan Duw.' Ena peub a omwrugysas
gans y arvow bell, ha tybi y fedha es mos yn-bann dhe'n
menydh. 42 Mes an ARLODH a leveris dhymm, 'Lavar dhedha,
Na yskynnewgh nag omladh rag nyns esov yn agas mysk, ma
na vedhowgh fethys a-rag agas eskerens.' 43 Ytho my a gewsis
dhywgh, mes ny vynsowgh klewes. Hwi a rebellyas erbynn
gorhemmyn an ARLODH, ha hwi a lavasas mos yn-bann dhe'n
menydh. 44 Ha'n Amorysi, esa trigys y'n menydh na, a dheuth
yn-mes dh'agas metya ha'gas chassya kepar ha hes gwenen
ha'gas terri dhe demmyn yn Seir bys yn Horma. 45 Ha hwi
a dhehwelis hag ola a-rag an ARLODH, mes an ARLODH ny
woslowas orth agas lev na'gas klewes. 46 Ytho yth esewgh trigys
yn Kadesh lies dydh, oll an dedhyow a drigsowgh ena.

Edom

2 Ni a dreylyas hag omdenna yn-mes war-tu ha'n gwylvos
war an fordh dhe'n Mor Rudh, dell leveris an ARLODH
dhymm, ha mos a-dro dhe venydh Seir lies dydh. 2 Ena an
ARLODH a gewsis dhymm, ow leverel, 3 'Hwi res eth a-dro
dhe'n menydh ma termyn lowr; treylyewgh dhe'n gledhbarth.
4 Gorhemmyn dhe'n bobel, ow leverel: Yth esowgh ow treusi
or agas breder mebyon Esaw usi trigys yn Seir. I a berth own
ahanowgh, rag henna omwithewgh fest. 5 Na entrewgh yn kas
gansa; rag ny rov dhywgh tra vyth a'ga thiredh, na hwath lowr
rag trettya godhen troos, rag my re ros menydh Seir dhe Esaw
avel eretons. 6 Hwi a bren boos anedha a arghans ha dybri, hag
ynwedh hwi a bren dowr anedha a arghans hag eva. 7 Rag an
ARLODH dha Dhuw re'th venygas yn pub ober a'th leuv. Ev a
wor dha gerdh dre'n gwylvos bras ma. An dew ugens bledhen
ma an ARLODH dha Dhuw re beu genes, ha ny fyllsys a dra
vyth.'

Moab

8 Ytho ni a dremenas dres agan breder mebyon Esaw usi
trigys yn Seir, dhyworth fordh an Araba, dhyworth Elath hag
Esyon-geber, ha treylya ha tremena dre fordh gwylvos Moab.
9 Ena an ARLODH a leveris dhymm, 'Na omladh erbynn Moab

ha na enter yn kas gansa, rag ny rov dhis tra vyth a'ga thiredh
avel eretons, rag my re ros Ar dhe vebyon Lot avel eretons.'
10 (An Emim esa trigys ynni kyns, pobel vras, lies ha hir avel
an Anakim. 11 Ynwedh i o tybys dhe vos Refaim, kepar ha'n
Anakim, mes an Moabysi a's henwis Emim. 12 Hag yn Seir
an Horysi esa trigys kyns, ha mebyon Esaw a's fesyas, hag i
a's distruis a-dheragdha ha triga yn aga le, kepar dell wrug
Israel dhe dir y eretons a ros an ARLODH dhedha.) 13 'Lemmyn
sevewgh ha treusewgh gover Zered.'

Ytho, ni a dreusis gover Zered. 14 Termyn agan kerdh
dhyworth Kadesh-barnea bys pan dreussyn gover Zered o etek
bledhen warn ugens; y'n kettermyn, oll henedh gwer an vresel
re vawrsa yn-mes a'n kamp, dell dos an ARLODH dhedha.[a]
15 Ynwedh, leuv an ARLODH o er aga fynn, dh'aga leun dhistrui
dhyworth an kamp, bys pan ellons dhe goll.

Ammon

16 Y hwarva, pan worfennas merwel oll gwer an vresel yn-mes
a'n bobel, 17 an ARLODH a gewsis dhymm, ow leverel, 18 'Ty a
dreus hedhyw or Moab orth Ar. 19 Pan dheudh nes dhe vebyon
Ammon, na omladh er aga fynn, ha na enter yn kas gansa, rag
ny rov tra vyth a diredh an Ammonysi dhis avel eretons, rag
my a'n ros dhe vebyon Lot avel eretons.' 20 (Henna ynwedh o
tybys dhe vos tiredh Refaim, neb esa trigys ynni kyns; mes
an Ammonysi a's henwis Zamzummim. 21 Pobel vras ens, lies
ha hir avel an Anakim. An ARLODH a's distruis a-ragdha, hag
i a's fesyas ha triga ena yn aga le; 22 dell wrussa rag mebyon
Esaw, trigys yn Seir, pan dhistruis an Horysi a-ragdha; hag i a's
fesyas ha triga yn aga le bys y'n jydh hedhyw. 23 Ha'n Avvim,
trigys yn godrevow bys yn Gaza, an Kaftorim, neb a dheuth
dhyworth Kaftor, a's distruis ha triga yn aga le.) 24 'Sevewgh,
kewgh yn-kerdh, ha treusewgh nans Arnon: mir, my re ros y'th
leuv Sihon an Amoryas myghtern Heshbon, ha'y bow. Dalleth
y gemeres yn perghenogeth, hag entra yn kas ganso. 25 Hedhyw
my a dhalleth settya agha ahanas hag own ahanas war an

a 2:14 *dell dos an ARLODH dhedha:* Gwel Dewteronomi 1:34, 35.

kenedhlow yn-dann an nevow oll, neb a glew derivas ahanas,
hag i a gren ha bos yn glosow a'th wovis.'

Fethans Myghtern Sihon an Amoryas

26 My a dhanvonas kanasow dhyworth gwylvos Kedemoth
dhe Sihon myghtern Heshbon, gans ambosow kres, ow leverel,
27 'Gas vy dhe dreusi dha dir. Y'n fordh veur yth av, ny dreylyav
dhe'n dyghow na dhe'n kledh. 28 Ty a werth dhymm boos a
arghans may typpriv, ha ri dowr dhymm a arghans mayth
yffiv, unweyth gas vy dhe dreusi a-droos, 29 kepar dell wrug
dhymm mebyon Esaw usi trigys yn Seir, ha'n Moabysi usi
trigys yn Ar, erna dreussiv an Yordan war-tu ha'n tir neb a re
dhyn an ARLODH agan Duw.' 30 Mes ny vynnas Sihon myghtern
Heshbon agan gasa dhe dreusi, drefen an ARLODH dha Dhuw
dhe avleythi y spyrys ha kaleshe y golon, rag ma'n rolla y'th
leuv, avel an jydh ma.

31 Ena an ARLODH a leveris dhymm, 'Mir, my re dhallathas
ri a-ragos Sihon ha'y dir. Dalleth, kemmer yn perghenogeth,
rag may hwrylli erita y dir.' 32 Pan dheuth Sihon dhe-ves
dh'agan metya yn batel, ev hag oll y bobel, dhe Yahas, 33 an
ARLODH agan Duw a'n ros a-ragon, hag y'n gwes'syn, ha'y
vebyon, hag oll y bobel. 34 Ha ni a gemeras oll y drevow y'n
termyn na, ha sakra pub tre dhe dhistruyans, gwer, benenes, ha
fleghes; ny essyn den vyth dhe skapya. 35 Saw unsel an chatel
y pyllsyn ragon agan honan, ha preydh an trevow a gemersyn.
36 Dhyworth Aroer usi ryb amal nans Arnon, ha'n dre usi y'n
nans, bys yn Gilead, nyns esa tre re grev ragon. An ARLODH
agan Duw a ros puptra a-ragon. 37 Mes ny dheuthys nes dhe
bow an Ammonysi, oll an rannow a nans Yabbok, na dhe
drevow an menydh, na dhe le vytholl a dhifennas an ARLODH
agan Duw.

Fethans Og Myghtern Bashan

3 Ena ni a dreylyas hag yskynna war an fordh dhe Bashan,
hag Og myghtern Bashan a dheuth alena dh'agan metya,
ev hag oll y bobel, rag batel orth Edrei. 2 Ha'n ARLODH a
leveris dhymm, 'Na borth own anodho, rag my a'n re y'th leuv,

hag oll y bobel ha'y dir. Ty a wra dhodho kepar dell wrussys
dhe Sihon myghtern an Amorysi, trigys yn Heshbon.' 3 Ytho
an ARLODH agan Duw a ros yn agan leuv ynwedh Og myghtern
Bashan hag oll y bobel. Ni a's gweskis, ma na veu den vyth
gesys dhodho dhe skapya. 4 Ni a gemeras oll y drevow y'n tor'
na. Nyns esa unn dre na's kemersyn anedha: tri ugens tre, oll
ranndir Argob, ruvaneth Og yn Bashan. 5 Oll an trevow ma a
veu kerys gans fosow ughel, yetys ha barrys, ha dres henna fest
lies tre heb fosow. 6 Ni a's sakras dhe dhistruyans kepar dell
wrussyn dhe Sihon myghtern Heshbon, ow tistrui pub tre, gwer,
benenes, ha fleghes. 7 Mes oll an chatel ha preydh an trevow y
pyllsyn ragon agan honan. 8 Ytho y'n tor' na ni a gemeras an tir
dhyworth leuv dew vyghtern an Amorysi usi dres an Yordan,
dhyworth nans Arnon bys yn menydh Hermon 9 (Sidonim a
elow Hermon Siryon, ha'n Amorysi a'n gelow Senir), 10 oll
trevow an ughelgompesen, oll Gilead, hag oll Bashan bys yn
Salka hag Edrei, trevow ruvaneth Og yn Bashan. 11 Rag ny veu
gesys saw unsel Og myghtern Bashan dhyworth remenant an
Refaim. Otta, y weli o gweli a horn: a nyns usi yn Rabbath a
vebyon Ammon? Naw kevelin yw y hys ha peswar kevelin y les,
war-lergh kevelin gour.

12 Ha'n tir ma a eritsyn y'n tor' na, dhyworth Aroer, usi ryb
nans Arnon, ha hanter menydh Gilead ha'y drevow: my a'n ros
dhe'n Rewbenysi ha'n Gadysi; 13 ha remenant Gilead hag oll
Bashan, ruvaneth Og: my a'n ros dhe hanter-looth Manasse.
(Oll tiredh Argob, oll an rann na a Bashan, o henwys pow
Refaim; 14 Yair mab Manasse a gemeras oll tiredh Argob bys
yn ordir an Geshurysi ha'n Maakatysi, ha Bashan a veu henwys
ganso Havvoth-yair war-lergh y hanow y honan, dell yw bys
y'n jydh hedhyw.) 15 Dhe Makir my a ros Gilead, 16 ha dhe'n
Rewbenysi ha'n Gadysi my a ros dhyworth Gilead bys y'n avon
Arnon (kres an avon a veu an or) bys y'n avon Yabbok, or an
Ammonysi; 17 an Araba ha'n Yordan o or, dhyworth Kinnereth
bys yn mor an Araba, yw Mor an Holan, yn-dann ledrow Pisga
troha'n howldrevel.

18 Ena my a worhemynnis dhywgh y'n tor' na, ow leverel, 'An
ARLODH agas Duw re ros dhywgh an tir ma dh'y erita. Oll agas
kasoryon, ervys rag batel, a wra mos a-dreus kyns agas breder,
mebyon Israel. 19 Saw agas benenes ha'gas fleghes, ha'gas chatel
(my a wor bos genowgh meur a jatel) a drig yn agas trevow a
res vy dhywgh, 20 bys pan re an ARLODH powes dh'agas breder,
kepar dell ros dhywgh hwi, hag i ynwedh a erit an tir usi an
ARLODH agas Duw ow ri dhedha dres an Yordan. Ena pubonan
a dhehwel dh'y eretons re res dhywgh.' 21 My a worhemynnis
dhe Yoshua y'n tor' na, ow leverel, 'Dha dhewlagas re welas
puptra a wrug an ARLODH agas Duw dhe'n dhew vyghtern
ma. An ARLODH a wra an keth tra dhe oll an ruvanethow le
may tremenydh ena. 22 Na berthewgh own anedha, drefen an
ARLODH agas Duw dhe vatalyas ragowgh.'

Moyses a Wel Kanan dhyworth Menydh Pisga

23 Y'n tor' na my a bysis favour dhyworth an ARLODH, ow
leverel, 24 'Arlodh DUW, ty re dhallathas diskwedhes dhe'th
was dha veuredh ha dha dhorn grev; rag py duw eus yn nev
hag yn nor neb a yll gul kepar ha'th wriansow ha'th oberow
gallosek? 25 Gas vy dhe dreusi rag may hwelliv an tir da usi
dres an Yordan, an menydh teg na, ha Lebanon.' 26 Mes an
ARLODH a sorras orthiv a'gas govis, ha ny glewas dhymm, ha'n
ARLODH a leveris dhymm, 'Henn yw lowr! Na gows genev
namoy a-dro dhe'n mater ma. 27 Yskyn bys y'n penn a Pisga,
ha drehav dha dhewlagas dhe'n howlsedhes, ha'n kledh, ha'n
dyghow, ha'n howldrevel, ha gwel gans dha dhewlagas; drefen
na dreusydh an Yordan ma. 28 Mes gorhemmyn dhe Yoshua
ha'y grevhe ha'y nertha, drefen ev dhe dreusi a-rag an bobel
ma, hag ev a wra dhedha erita an tir a welydh jy.' 29 Ytho ni a
drigas y'n nans a-dal Beth-peor.

Moyses a Ergh Gostytter

4 Lemmyn, Israel, goslow an ordenansow ha'n breusow
esov ow tyski dhywgh dhe wul, rag may fewowgh ha
dos hag erita an tir usi an ARLODH Duw agas tasow ow ri
dhywgh. 2 Na geworrewgh dhe'n ger esov ow korhemynna

dhywgh, ha na gemerewgh dhe-ves anodho, dhe witha
gorhemynnow an ARLODH agas Duw esov ow korhemynna
dhywgh. [3] Agas dewlagas a welas an pyth a wrug an ARLODH
orth Baal-peor; rag pub gour a gerdhas war-lergh Baal-peor,
an ARLODH dha Dhuw a'n distruis yn-mes ahanas, [4] mes hwi
neb a lenas orth an ARLODH agas Duw, hwi oll yw byw hedhyw.
[5] Mir, my re dhyskas dhywgh ordenansow ha breusow kepar
dell worhemynnis dhymm an ARLODH ow Duw, rag may
hwryllowgh yndella. [6] Gwaytyewgh dh'aga gul, rag hemm yw
agas furneth ha'gas konvedhes a-wel dhe'n bobel neb a glew oll
an ordenansow ma, ha neb a lever, 'Yn hwir an genedhel vras
ma yw pobel fur ha dhedhi konvedhes.' [7] Rag pana genedhel
vras eus, neb a's teves Duw rybdhi, kepar ha'n ARLODH agan
Duw, peskweyth may helwyn dhodho. [8] Ha pana genedhel vras
a's teves ordenansow ha breusow gwiryon kepar ha'n lagha ma
esov ow settya a-ragowgh hedhyw?

[9] Saw kemmer with, ha gwith dha enev gans rach, ma na
ankeffi an taklow a welas dha dhewlagas, ha ma na dhibarthons
dhyworth dha golon der oll dedhyow dha vewnans; mes gwra
aga dyski dhe'th vebyon, ha dhe vebyon dha vebyon: [10] an
jydh may sevsys a-rag an ARLODH dha Dhuw orth Horeb, pan
leveris dhymm an ARLODH, 'Kuntel an bobel dhymm, may
hwrylliv dhedha klewes ow geryow ha may tyskons perthi
own ahanav oll an dedhyow esons ow pewa war an tir, ha'ga
dyski dh'aga mebyon.' [11] Hwi a dheuth nes ha sevel yn-dann
an menydh, ha'n menydh a loskas gans tan bys yn kolon an
nevow, gans tewlder, kommol, ha tewolgow. [12] Ena an ARLODH
a gewsis genowgh yn-mes a gres an tan. Yth esewgh ow klewes
son geryow, mes nyns esewgh ow kweles furv, saw son. [13] Ev
a dhiskleryas dhywgh y gevambos a worhemynnis dhywgh
dhe wul, an deg ger, hag ev a's skrifas war dhiw leghen a ven.
[14] An ARLODH a'm gorhemynnis y'n tor' na dhe dhyski dhywgh
ordenansow ha breusow, dh'aga gul y'n tir mayth esowgh ow
treusi bys di dh'y erita.

Peryl a Wordhyans Idolys

15 Kemerewgh with ytho a'th enevow, drefen na welsowgh
furv vyth y'n jydh may kewsis an ARLODH dhywgh orth
Horeb yn-mes a gres an tan, 16 ma na wryllowgh omlegri,
ow kul dhywgh agas honan imach gravys, an furv a figur
vytholl, hevelep gorreydh na benynreydh, 17 hevelep best vyth
y'n norvys, na hevelep edhen askellek vyth a neyj y'n ebron,
18 hevelep kreatur vyth ow kramya war an dor, na hevelep pysk
vyth usi y'n dowr yn-dann an dor. 19 Ha pan dhrehevydh dha
dhewlagas war-tu ha'n ebron ha gweles an howl, ha'n loor, ha'n
ster, oll lu an nevow, na vedhewgh kammledys dh'aga gordhya
na'ga servya – taklow a wrug an ARLODH dha Dhuw kevrenna
dhe oll an poblow yn-dann an ebron dhien. 20 An ARLODH a'gas
kemeras ha'gas dros yn-mes a'n fornes-horn, yn-mes a Ejyp,
dhe vos dhodho pobel y eretons, kepar hag y'n jydh hedhyw.
21 An ARLODH a sorras orthiv drefen agas geryow, ha ti na
dreussiv an Yordan, na dos dhe'n tir da a wra an ARLODH dha
Dhuw y ri dhis avel eretons. 22 Rag my a verow y'n tir ma, heb
treusi an Yordan: mes hwi a vydh ow treusi, ha hwi a erit an
tir da ma. 23 Kemerewgh with, ma na ankeffowgh kevambos
an ARLODH agas Duw a wrug genowgh, ha gul ragowgh agas
honan imach gravys yn hevelep neppyth a wrug an ARLODH
dha Dhuw y dhifen orthis. 24 Rag an ARLODH dha Dhuw yw tan
ow tevorya, Duw avius.

25 Pan dhinythydh mebyon ha fleghes wynn ha kothhe y'n
tir, hag omlegri, ow kul imach gravys, an furv a neptra, ha
kammwul a-wel dhe'n ARLODH dha Dhuw dh'y brovokya dhe
sorr, 26 my a elow nev ha nor hedhyw dhe dhon dustuni er agas
pynn, hwi dhe vos dhe goll dhyworth an tir mayth esowgh ow
treusi an Yordan di dh'y erita. Ny hirhowgh agas dedhyow
warnodho, mes y fedhowgh distruys sur. 27 An ARLODH a wra
agas skattra ynter an poblow, boghes vydh agas niver gesys
yn-mysk an kenedhlow may hwra an ARLODH agas ledya di.
28 Ena hwi a serv duwow, ober diwla den, prenn ha men, na
welons, ha na glewons, ha na dhebrons, ha na vlasons. 29 Mes

mar hwilydh[a] alena an ARLODH dha Dhuw, ty a'n kyv, mar mynnowgh y gavos gans oll dha golon hag oll dha enev. [30] Pan vedhydh yn ahwer, hag oll an taklow ma yw devedhys warnas y'n dedhyow diwettha, mar tehwelydh dhe'n ARLODH dha Dhuw hag obaya y lev, [31] (rag an ARLODH dha Dhuw yw Duw truedhek), ny wra ev kildenna dhyworthis na dha dhistrui, ha ny ankev kevambos dha dasow a dos dhedha.

[32] Govyn lemmyn a-dro dhe'n dedhyow kyns, kyns dha dermyn jy, dhyworth an jydh may kreatyas Duw den war an norvys; dhyworth tu aral unn penn a'n ebron bys y'n penn aral: eus hwarvedhys neppyth kepar ha'n dra vras ma, po a veu neppyth haval dhodho klewys? [33] A glewas pobel bythkweth lev Duw ow kewsel yn-mes a gres an tan, kepar dell re glewsys jy, ha bewa? [34] Po a assayas neb duw dhe dhos ha kemeres dhodho kenedhel dhyworth kenedhel aral dre brovow, dre doknys, ha der anethow, ha dre vresel, dre leuv grev ha bregh ystynnys, der euth bras kepar ha puptra a wrug dhywgh an ARLODH agas Duw yn Ejyp a-wel dhis? [35] Y feu diskwedhys dhis, rag may aswonnes an ARLODH dhe vos Duw; nyns eus aral saw unsel ev. [36] Yn-mes a nev, ev a wrug dhis glewes y lev rag dha dhyski; ha war an norvys, ev a dhiskwedhas y dan bras, ha ty a glewas y eryow yn-mes a gres an tan. [37] Drefen ev dhe gara dha dasow, ev a dhewisas aga has war aga lergh, hag ev y honan a'th tros yn-mes a Ejyp ha der y allos bras, [38] dhe gemeres yn perghenogeth a-ragos kenedhlow brassa ha kreffa agesos, dhe'th tri, ha dhe ri dhis aga thir rag eretons, kepar hag y'n jydh hedhyw. [39] Ytho godhvydh hedhyw, ha dro arta y'th kolon, an ARLODH dhe vos Duw yn nev war-vann hag y'n nor a-woles: nyns eus nahen. [40] Ytho gwith y ordenansow ha'y worhemynnow esov ow korhemynna dhis hedhyw, may fo yn ta genes ha gans dha vebyon war dha lergh, mayth ystynni dha dhedhyow war an tir a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis bys vykken.

---

a 4:29 *hwilydh:* Ow sewya an Vulgat. Ebrow *hwilowgh.*

Moyses a Dhewis Teyr Cita Harbereth

41 Ena Moyses a dhibarthas teyr thre a'n tu aral dhe Yordan,
troha'n howldrevel, 42 rag may fio ena ladher neb a ladhas y
gentrevek dre wall, ha neb na wrug y gasa kyns, may halla fia
dhe onan a'n trevow ma ha bewa: 43 Beser y'n gwylvos war an
ughelgompesen rag an Rewbenysi, ha Ramoth yn Gilead rag
an Gadysi, ha Golan yn Bashan rag an Manassysi.

Nessa Areth Moyses

44 Homm yw an lagha a wrug Moyses hy settya a-rag mebyon
Israel. 45 An re ma yw an dustuniow, ha'n ordenansow, ha'n
breusow a gewsis Moyses dhe vebyon Israel, pan dheuthons yn-
mes a Ejyp, 46 a'n tu aral dhe Yordan, y'n nans a-dal Beth-peor,
yn pow Sihon myghtern an Amorysi neb esa trigys yn Heshbon,
neb a wrug Moyses ha mebyon Israel y weskel pan dheuthons
yn-mes a Ejyp. 47 I a gemeras yn perghenogeth y diredh ha
tiredh Og myghtern Bashan, dew vyghtern an Amorysi esa a'n
tu aral dhe Yordan, troha'n howldrevel; 48 dhyworth Aroer usi
war lann avon, ha bys yn menydh Siryon (yw Hermon), 49 hag
oll an Araba a'n tu aral dhe Yordan troha'n howldrevel, bys yn
mor an Araba, yn-dann ledrow Pisga troha'n howldrevel.

An Deg Gorhemmyn

5 Moyses a elwis dhe oll Israel ha leverel dhedha: Klew,
A Israel, an ordenansow ha'n breusow esov ow kewsel
yn agas diwskovarn hedhyw, rag ma's dyskowgh, ha'ga gwitha,
ha'ga gul. 2 An ARLODH agan Duw a wrug genen kevambos
orth Horeb. 3 Ny wrug an ARLODH an kevambos ma gans agan
tasow, mes genen ni, ni neb usi omma hedhyw, ni oll yn fyw.
4 Fas orth fas, an ARLODH a gewsis genowgh war an menydh
yn-mes a gres an tan. 5 Yth esen vy ow sevel ynter an ARLODH
ha hwi y'n tor' na dhe dherivas dhywgh ger an ARLODH; rag
hwi a gemeras own a'n tan, ha ny yskynsowgh dhe'n menydh.
Ev a leveris,

6 My yw an ARLODH dha Dhuw neb a'th tros yn-mes a bow
Ejyp, yn-mes a'n chi a gethneth.

7 Ny vydh dhis duwow erel a-ragov.

8 Ny wredh dhis imach gravys, an hevelep a dra vyth eus yn
nev a-vann, nag yn nor a-woles, nag y'n dowr yn-dann an nor.
9 Ny wredh omblegya a-ragdha na'ga servya; rag my an ARLODH
dha Dhuw yw Duw avius, ow tri kessydhyans kammweyth an
tasow war an fleghes bys y'n tressa ha peswora henedh a'n re
a'm kas, 10 mes ow tiskwedhes tregeredh dhe vilyow anedha
a'm kar hag a with ow gorhemynnow.

11 Ny wredh kemeres hanow an ARLODH dha Dhuw yn euver,
rag ny wra an ARLODH y asa heb kessydhyans neb a gemmer y
hanow yn euver.

12 Gwith dydh an Sabot dh'y witha sans, dell worhemynnis an
ARLODH dha Dhuw dhis. 13 Hwegh dydh y lavurydh ha gul oll
dha ober; 14 mes an seythves dydh yw Sabot dhe'n ARLODH dha
Dhuw; ynno ny wrewgh ober vyth, ty, na dha vab, na dha vyrgh,
na dha was, na dha vaghteth, na dha ojyon, na dha asen, nag
oll dha jatel, na'n alyon usi a-ji dhe'th yetys, rag may powesso
dha was ha dha vaghteth avelos. 15 Porth kov ty dhe vos keth yn
pow Ejyp, ha'n ARLODH dha Dhuw a'th tros yn-mes alena dre
leuv grev ha bregh ystynnys; rag henna an ARLODH dha Dhuw
a worhemynnis dhis gwitha an Sabot.

16 Enor dha das ha dha vamm dell worhemynnis an ARLODH
dha Dhuw dhis, rag may fo dha dhedhyow hir, ha rag may fo
yn ta dhis war an tir a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis.

17 Ny wredh moldra.

18 Ny wredh avoutri.

19 Ny wredh ladra.

20 Ny wredh fals dhustuni erbynn dha gentrevek.

21 Ny wredh hwansa benyn dha gentrevek. Ny wredh yeuni
chi dha gentrevek, na'y wel, na'y was, na'y vaghteth, na'y ojyon,
na'y asen, na tra vyth eus dhe'th kentrevek.

22 An ARLODH a gewsis an geryow ma dhe oll agas kuntellyans
war an menydh yn-mes a gres an tan, an kommol ha'n tewolgow,
dre lev ughel, ha ny geworras dhedha. Ena ev a's skrifas war

dhiw leghen a ven, ha'ga ri dhymm. 23 Pan glewsowgh an lev
yn-mes a gres an tewolgow, ha'n menydh ow tewi gans tan,
hwi a dheuth nes dhymm, oll pennow agas lothow ha'gas
henavogyon. 24 Y leverowgh, 'Awotta, an ARLODH agan Duw re
dhiskwedhas dhyn y wolewder ha'y veuredh, ha ni re glewas y
lev yn-mes a gres an tan. Hedhyw ni re welas Duw dhe gewsel
gans den, hag ev a vyw. 25 Lemmyn, prag y ferwyn? Rag an
tan bras ma a'gan konsum; mar kwren ni pesya klewes lev an
ARLODH agan Duw moy, ni a verow. 26 Rag piw eus a bub kig
neb a glewas lev an Duw byw ow kewsel yn-mes a gres an tan
avelon, ha bewa? 27 Ty ke nes, ha klew oll a lever an ARLODH
agan Duw, ha ty a lever dhyn puptra a gews an ARLODH agan
Duw dhis, ha ni a'n klew ha'y wul.'

28 An ARLODH a glewas son agas geryow pan gewssowgh
dhymm, ha'n ARLODH a leveris dhymm, 'My re glewas son
geryow an bobel ma, a gowssons dhis; puptra a gowssons yw
mas. 29 Unweyth a pe dhedha kolon a'n par ma, dhe berthi
own ahanav vy, ha dhe witha oll ow gorhemynnow pupprys,
rag may fo yn ta dhedha ha dh'aga mebyon bys vykken! 30 Ke,
lavar dhedha, "Dehwel dh'agas tyldow." 31 Mes ty sav omma
genev, may kowsav orthis oll an gorhemmyn, ha'n ordenansow
ha'n breusow a dhyskydh dhedha, ma's kwrellons y'n tir a
rov dhedha dh'y erita.' 32 Gwaytyewgh gul ytho kepar dell
worhemynnis dhywgh an ARLODH agas Duw; na dreylyewgh
dhe'n dyghow na dhe'n kledh. 33 Kerdhewgh yn pub fordh a
worhemynnis an ARLODH agas Duw dhywgh, rag may fewowgh,
ha may fo yn ta dhywgh, ha may fo agas dedhyow hir y'n tir a
eritowgh.

6 Hemm yw an gorhemmyn ha'n ordenansow ha'n
breusow a worhemynnis an ARLODH agas Duw dhe
dhyski dhywgh, dh'aga gul y'n tir mayth esowgh ow treusi
di dh'y erita; 2 rag may perthi own a'n ARLODH dha Dhuw,
dhe witha oll y ordenansow ha'y worhemynnow esov ow
korhemynna dhis oll dedhyow dha vewnans, ty, ha'th vab, ha
mab dha vab, rag may fo hir dha dhedhyow. 3 Klew, Israel, ha
gwayt aga gul, rag may fo yn ta dhis, ha rag may kressyowgh

yn feur, kepar dell gewsis dhis an ARLODH Duw dha dasow, yn tir a dhinwa leth ha mel.

An Gorhemmyn Meur

4 Klew, Israel: An ARLODH agan Duw, yw unn ARLODH; 5 ty
a gar an ARLODH dha Dhuw gans oll dha golon, ha gans oll
dha enev, ha gans oll dha nerth. 6 Ha'n geryow ma esov ow
korhemynna dhis hedhyw a vydh war dha golon; 7 ha hwi a's
daslever dhe'th vebyon ha kewsel anedha pan esedhydh y'th
chi, ha pan gerdhydh y'n fordh, ha pan wrowedhydh, ha pan
sevydh; 8 ha ty a's kelm avel tokyn war dha leuv, hag y fedhons
sonelligow yntra dha dhewlagas. 9 Ha ty a's skrif war bostow
darasow dha ji, ha war dha yetys.

10 Pan wra an ARLODH dha Dhuw dha dhri bys y'n tir a dos
dhe'th tasow, dhe Abraham, dhe Ysak, ha dhe Yakob, dhe ri
dhis trevow bras ha teg, na wrussys ta aga drehevel, 11 ha chiow
leun a buptra da, na wrussys ta aga lenwel, ha puthow palyes,
na wrussys ta aga falas, ha gwinlannow hag olewbrennyer,
na wrussys ta aga flansa: ena pan dhybrydh ha bos gwalghys,
12 kemmer with na ankeffi an ARLODH neb a'th tros yn-mes
a bow Ejyp, dhyworth an chi a gethneth. 13 Porth own a'n
ARLODH dha Dhuw ha gwra y servya, ha ti re y hanow. 14 Na
gerdhewgh war-lergh duwow erel, dhyworth duwow an poblow
usi a-dro dhywgh; 15 (rag Duw avius yw an ARLODH dha Dhuw
yn agas mysk), ma na dhewo sorr an ARLODH dha Dhuw er dha
bynn ha'th tistrui a-dhywar enep an tir.

16 Na brevewgh an ARLODH agas Duw kepar dell y'n
prevsowgh orth Massa.[a] 17 Gwithewgh dour gorhemynnow
an ARLODH agas Duw, ha'y dhustuniow, ha'y ordenansow a
worhemynnis dhis. 18 Gwra an pyth yw ewn ha da a-wel dhe'n
ARLODH, rag may fo yn ta dhis, ha may tyffi hag erita an tir da
a dos an ARLODH dhe'th tasow, 19 dhe fesya oll dha eskerens
a-ragos, kepar dell gewsis an ARLODH.

---

a 6:16 *Massa:* Gwel Eksodus 17:1-7.

[20] Pan wovyn dha vab orthis y'n termyn a dheu, ow leverel, 'Pandr'yw styr a'n dustuniow ha'n ordenansow ha'n breusow a worhemynnis an ARLODH agan Duw dhywgh?' [21] ena ty a lever dhe'th vab, 'Kethyon en ni dhe Faro yn Ejyp, ha'n ARLODH a'gan dros yn-mes a Ejyp dre leuv grev. [22] An ARLODH a ros toknys ha marthusyon, bras ha drog, war Ejyp, war Faro, ha war oll y ji a-wel dhyn. [23] Ev a'gan dros yn-mes alena, rag ma'gan drolla a-ji, dhe ri dhyn an tir a dos ev dh'agan tasow. [24] An ARLODH a worhemynnis dhyn gul oll an ordenansow ma, dhe berthi own a'n ARLODH agan Duw, rag may fo yn ta dhyn pub dydh oll, dh'agan gwitha yn fyw kepar ha hedhyw. [25] Y fydh dhyn ewnder mar kwaytyn ni gul oll an gorhemmyn ma a-wel dhe'n ARLODH agan Duw, kepar dell worhemynnis dhyn.'

Pobel Dhewisys

7 Pan wra an ARLODH dha Dhuw dha dhri bys y'n tir mayth esos ow tos ena dh'y erita, ha fesya lies kenedhel a-ragos, an Hittysi, an Girgashysi, an Amorysi, an Kananysi, an Perizzysi, an Hivysi, ha'n Yebusysi, seyth kenedhel brassa ha kreffa agesos, [2] ha pan wra an ARLODH dha Dhuw aga delivra dhis, ty a wra aga gweskel, ha'ga sakra dhe dhistruyans. Na wra kevambos gansa, na diskwedhes merci. [3] Na wra demedhyansow gansa. Na ro dha vyrgh dh'y vab ha na gemmer y vyrgh rag dha vab; [4] rag henna a dreylsa dha vab a-dhyworthiv, dhe servya duwow erel, ha sorr an ARLODH a dhew er agas pynn ha'th tistrui tooth da. [5] Mes yndella y hwrewgh dhedha: hwi a derr dhe'n dor aga alteryow, ha brewi aga feulveyn, ha treghi aga Asherim, ha leski aga imajys gravys gans tan.

[6] Rag ty yw pobel sans dhe'n ARLODH dha Dhuw. An ARLODH dha Dhuw re'th tewisas dhe vos dhodho pobel arbennik dhodho y honan, yn-mes a oll an poblow war enep an norvys. [7] Nyns o drefen agas bos moy ages poblow erel y hwrug an ARLODH agas kara ha'gas dewis – rag yth ewgh an lyha a'n poblow oll; [8] mes drefen kerensa an ARLODH ragowgh hwi ha drefen ev dhe witha an ti a dos dh'agas tasow, an ARLODH a'gas dros dhe-ves dre leuv grev hag y'th tasprenas dhyworth an chi

a gethneth dhyworth leuv Faro myghtern Ejyp. [9] Rag henna godhvydh an ARLODH dha Dhuw dhe vos Duw, an Duw len, ow kwitha y gevambos ha'y dregeredh dhe'n re usi orth y gara hag ow kwitha y worhemynnow, dhe vil henedh; [10] mes owth attyli dh'aga fas an re usi orth y gasa, dh'aga distrui. Ny dhelat rag neb a wra y gasa; ev a wra y attyli dh'y fas. [11] Rag henna gwith an gorhemmyn ha'n ordenansow ha'n breusow esov ow korhemynna dhis hedhyw dh'aga gul.

Benathow Gostytter

[12] Drefen hwi dhe glewes an breusow ma ha bos diwysyk dh'aga gul, an ARLODH dha Dhuw a with ragos an kevambos ha'n dregeredh a dos dhe'th tasow. [13] Ev a'th kar ha'th venyga hag ynkressya dha niver. Hag ev a venyk frut dha gorf, ha frut dha dir, dha ys ha'th win ha'th olew, leughi dha jatel, hag eyn dha flock war an tir a dos dhe'th tasow dhe ri dhis. [14] Benyges vedhydh moy ages an poblow oll; ny vydh ynnos gour po benyn anvap, nag yn-mysk dha vestes. [15] An ARLODH a dreyl dhyworthis pub dises; ha ny sett warnas oll an klevesow vil a Ejyp a wodhves, mes ev a's gorr war oll an re a'th kas. [16] Ha ty a dhevor oll an poblow a wra an ARLODH dha Dhuw aga ri dhis. Ny wra dha lagas kemeres pita anedha, ha ny wrewgh servya aga duwow, rag henna dhe vos antell dhis.

[17] Mar leverri y'th kolon, 'An kenedhlow ma yw brassa agesov; fatel allav vy erita aga thiredh?' – [18] na borth own anedha, mes porth kov a'n pyth a wrug an ARLODH dha Dhuw dhe Faro ha dhe oll Ejyp, [19] an provow bras a welas dha dhewlagas, an toknys ha'n marthusyon, ha'n dorn krev ha'n vregh ystynnys, ma'th tros an ARLODH dha Dhuw dhe-ves dredha. Yndella an ARLODH dha Dhuw a wra dhe oll an poblow esos ow perthi own anedha. [20] Ynwedh an ARLODH dha Dhuw a dhanvon hwyrnoresow yn aga mysk, bys pan vo distruys an remenant a omgudhons ragos. [21] Na borth euth anedha, drefen bos an ARLODH dha Dhuw yn agas mysk, Duw bras hag euthyk. [22] An ARLODH dha Dhuw a remov an kenedhlow ma a-ragos tamm ha tamm. Ny yllydh aga distrui tooth men, rag own a'n godhviles

dhe balshe er dha bynn. [23] Mes an ARLODH dha Dhuw a's delirv
dhis, ha'ga tewlel yn deray bras bys pan vons distruys. [24] Ev a
re aga myghternedh y'th leuv, ha distrui aga hanow a-dhann an
ebron. Nagonan ny sev a-ragos bys pan y's distruydh. [25] Imajys
gravys aga duwow a leskowgh dre dan. Na dhesir an arghans
na'n owr usi warnedha na'y gemeres ragos, rag own ty dhe vos
maglennys ynno, rag ev dhe vos kasadow dhe'n ARLODH dha
Dhuw. [26] Na dhro pyth kasadow dhe'th chi, ma na vi sakrys
rag distruyans avello. Ty a'n kas gans kas kowal, ha'y abhorrya,
drefen y vos sakrys rag distruyans.

8 Gwaytyewgh gul oll an gorhemmyn a wrav vy y
worhemynna dhis hedhyw, rag may fewowgh hag
ynkressya ha dos hag erita an tir a dos an ARLODH dh'agas
tasow. [2] Ha ty a berth kov a oll an fordh a wrug an ARLODH
dha Dhuw dhis kerdhes ynni an dew ugens bledhen ma y'n
gwylvos, rag ma'th uvelhaho ha'th previ, dhe wodhvos an pyth
esa y'th kolon, mar kwitthes y worhemynnow po na witthes.
[3] Ev a'th uvelhas, ha'th wul dhe vos nownek, ha'th vosa gans
manna na aswonsys ha ny'n aswonsons dha dasow; rag ma'th
wrella dhe aswon nag yw dre vara unsel y fyw den, mes ev a
vyw dre buptra oll a dheu yn-mes a anow an ARLODH. [4] Dha
vantel ny gothhas warnas, ha dha droos ny hwedhas an dew
ugens bledhen ma. [5] Aswon y'th kolon, kepar dell geredh gour
y vab, yndella an ARLODH dha Dhuw a'th keredh.

Peryllow Richys

[6] Gwith gorhemynnow an ARLODH dha Dhuw, ow kerdhes
yn y fordhow, hag ow perthi own anodho. [7] Rag yma an
ARLODH dha Dhuw orth dha dhri dhe dir da, tir goverow
dowr, fentynnyow, ha downderyow ow resek yn-mes y'n nans
ha'n brenn; [8] tir a waneth ha heydh, ha gwinbren ha figbren
ha greunaval, tir a olewbrennyer, olew ha mel; [9] tir ma na
dhybrydh ynno bara yn esow, ma na vydh dhis ynno fowt a
dra vyth; tir mayth yw y garrygi horn, ha dhyworth y vrennow
y fengleudhydh kober. [10] Pan dhybrydh ha bos gwalghys, ena ty
a venyk an ARLODH dha Dhuw rag an tir da a ros dhis.

11 Gwayt na ankeffi an ARLODH dha Dhuw, heb gwitha
y worhemynnow, y vreusow ha'y ordenansow esov ow
korhemynna dhis hedhyw. 12 Pan dhebrowgh dha walgh, ha
drehevel chiow da ha triga ynna, 13 ha pan gress dha jatel ha
dha dheves, hag arghans hag owr a ynkress dhis, ha puptra
a'th eus a ynkress, 14 ena kemmer with na ughelhaho dha golon,
ha ty a ankev an ARLODH dha Dhuw, neb a'th tros dhe-ves
dhyworth an chi a gethneth; 15 neb a wrug dhis kerdhes y'n
gwylvos bras hag euthyk, le mayth esa an sarf danek ha'n
skorpyon, ha seghtir le ma nag eus dowr; neb a dhros dowr
yn-mes dhis dhyworth karrek an kelester; 16 neb a ros dhis
manna dhe dhybri y'n gwylvos na aswonis dha dasow, rag dha
uvelhe, ha rag ma'th proffa, dhe wruthyl dader dhis wortiwedh.
17 Kemmer with na leverri y'th kolon, 'Ow nerth ha gallos ow
leuv re wrug dhymm an wolusogneth ma.' 18 Mes porth kov
a'n ARLODH dha Dhuw, rag yth yw ev neb a re dhis nerth dhe
wul golusogneth, rag may fastyo y gevambos a dos ev dhe'th
tasow, kepar hag y'n jydh hedhyw. 19 Ha mar ankevydh byth
an ARLODH dha Dhuw ha kerdhes war-lergh duwow erel ha'ga
servya ha plegya dhe'n dor a-ragdha, my a dhest dhywgh
hedhyw, yth ewgh dhe goll devri. 20 Kepar ha'n kenedhlow usi
an ARLODH orth aga distrui a-ragowgh, yndella y fedhowgh
distruys, drefen na woslowsowgh dhe lev an ARLODH agas
Duw.

9 Klew, Israel: ty a dreus an Yordan hedhyw dhe vos
a-bervedh dhe erita kenedhlow brassa ha kreffa agesos,
citys bras, kerys bys y'n ebron, 2 pobel vras ha hir, mebyon
an Anakim a aswonydh, ha ty re'n klewas bos leverys, 'Piw
a yll sevel a-rag mebyon Anak?' 3 Godhvydh ytho hedhyw,
yth yw an ARLODH dha Dhuw neb a dreus a-ragos avel tan ow
tevorya. Ev a's distru hag ev a's uvelha a-ragos. Ty a gemmer
aga eretons ha'ga distrui tooth da kepar dell gewsis dhis an
ARLODH.

4 Na lavar y'th kolon, pan wra an ARLODH dha Dhuw aga fesya
a-ragos, 'Yth yw drefen ow ewnder y hwrug an ARLODH ow dri
dhe erita an tir ma.' Yth yw drefen sherewynsi an kenedhlow

ma y hwra an ARLODH aga fesya a-ragos. 5 Nyns yw drefen dha
ewnder, na drefen ewnhynseth dha golon, yth esos ow tos dhe
erita aga thir; mes yth yw drefen sherewynsi an kenedhlow ma
y hwra an ARLODH dha Dhuw aga fesya a-ragos, rag may fastyo
an ger a dos an ARLODH dhe'th tasow, dhe Abraham, dhe Ysak,
ha dhe Yakob.

An Leugh Owrek

6 Godhvydh ytho nag yw drefen dha ewnder y hwra an
ARLODH dha Dhuw ri dhis an tir da ma dh'y erita, rag ty yw
pobel kales dha gilben. 7 Porth kov, na ankov, fatel serrsys an
ARLODH dha Dhuw y'n gwylvos. A-dhia'n jydh may teuth yn-
mes a bow Ejyp bys may teuthewgh bys y'n tyller ma, hwi re
beu ow rebellya erbynn an ARLODH. 8 Orth Horeb hwi a sorras
an ARLODH, ha'n ARLODH a veu serrys lowr orthowgh, dh'agas
distrui. 9 Pan yskynnis dhe'n menydh dhe dhegemeres an
leghennow a ven, leghennow an kevambos a wrug an ARLODH
genowgh, my a wortas y'n menydh dew ugens dydh ha dew
ugens nos; ny dhybris bara nag eva dowr. 10 An ARLODH a ros
dhymm an dhiw leghen a ven skrifys dre vys Duw, ha warnedha
oll an geryow a gewsis an ARLODH genowgh y'n menydh yn-
mes a gres an tan yn jydh an kuntellyans. 11 Dhe benn dew
ugens dydh ha dew ugens nos an ARLODH a ros dhymm an dhiw
leghen a ven, leghennow an kevambos. 12 Ena an ARLODH a
leveris dhymm, 'Sav, diyskyn uskis a'n tyller ma; rag dha bobel
hag a dhresys yn-mes a Ejyp, re omdhefolyas; i re dreylyas
tooth da dhyworth an fordh a worhemynnis dhedha; i re wrug
ragdha aga honan imach teudh.'

13 An ARLODH a gewsis dhymm keffrys, ow leverel, 'My re
welas an bobel ma, hag otta, pobel kales hy hilben yw. 14 Gas
vy ow honan, ma's distruiv ha defendya dhe-ves aga hanow
a-dhann an ebron; ha my a'th wra kenedhel vrassa ha kreffa
agessa.' 15 Ytho my a dreylyas ha diyskynna dhyworth an
menydh, ha'n menydh ow tewi gans tan, ha diw leghen an
kevambos y'm diwleuv. 16 My a viras, hag otta, hwi re wrussa
pegha erbynn an ARLODH agas Duw, ha gul ragowgh leugh

teudh; y hwrussewgh treylya tooth da dhyworth an fordh a wrug an ARLODH gorhemynna dhywgh. 17 Ena my a gavas dalghen
y'n dhiw leghen, ha'ga thewlel mes a'm diwleuv, ha'ga therri
a-wel dhywgh. 18 Ena my a godhas dhe'n dor a-rag an ARLODH
avel kyns, dew ugens dydh ha dew ugens nos; ny dhybris bara
nag eva dowr, rag oll agas pegh a wrussowgh, ow kul drog
a-wel an ARLODH, dh'y brovokya dhe sorr. 19 Rag my a borthas
own a'n sorr ha'n gonnar may fernewis an ARLODH gansa er
agas pynn, dh'agas distrui. Mes an ARLODH a woslowas orthiv
y'n eur na ynwedh. 20 Ha'n ARLODH a sorras gans Aron lowr
dh'y dhistrui, mes my a bysis rag Aron ynwedh y'n termyn na.
21 Ena my a gemeras agas peghes a wrussowgh, an leugh, ha'y
leski y'n tan, orth y vrewi, orth y velyas yn teg bys may feu
melys dhe dhoust; ha my a dewlis y dhoust y'n gover esa ow
tiyskynna dhyworth an menydh.

22 Orth Tabera ynwedh hag orth Massa hag orth Kibroth-
hattaava[a] hwi a brovokyas an ARLODH dhe sorr. 23 Ha pan y'gas
danvonas an ARLODH dhyworth Kadesh-barnea, ow leverel,
'Yskynnewgh hag eritewgh an tir a res dhywgh,' hwi a rebellyas
erbynn gorhemmyn an ARLODH agas Duw, ha ny gryssowgh
dhodho na goslowes orth y lev. 24 Hwi re beu ow rebellya
erbynn an ARLODH a-dhia'n kynsa dydh ma'gas aswonis.

25 Ytho my a godhas dhe'n dor a-rag an ARLODH dew ugens
dydh ha dew ugens nos, ow krowedha ena a-hys, rag an
ARLODH a lavarsa ev dhe vynnes agas distrui. 26 Ena my a bysis
war an ARLODH ha leverel, 'Arlodh DUW, na gowldhistru dha
bobel ha'th eretons a dhasprensys y'th veuredh, neb a dhresys
yn-mes a Ejyp dre leuv grev. 27 Porth kov a'th servysi Abraham,
Ysak, ha Yakob; na vir orth gorthter an bobel ma, nag orth
hy hammweyth, nag orth hy fegh, 28 ma na lavarro tus an tir
ma'gan dresys dhe-ves dhyworto, "Drefen na allas an ARLODH
aga dri dhe'n tir a ambosas dhedha, ha drefen ev dh'aga hasa,

---

a 9:22 *Tabera:* Yw dhe styrya *loskvan,* Niverow 11:3. *Massa: prov,* Eksodus 17:7. *Kibroth-hattaava: bedhow an ewl,* Niverow 11:34.

ev re's dros yn-mes dh'aga ladha y'n gwylvos." [29] Mes i yw dha bobel ha'th eretons a dhresys yn-mes gans dha nerth bras ha'th vregh ystynnys.'

An Nessa Diw Leghen

10 Y'n termyn na, an ARLODH a leveris dhymm, 'Fols dhis diw leghen a ven haval dhe'n kynsa hag yskyn dhymm war-tu ha'n menydh, ha gwra dhis argh a brenn. [2] Ha my a skrif war an leghennow an geryow esa war an kynsa leghennow a derrsys. Ena ty a's gorr y'n argh.' [3] Ytho my a wrug argh prenn akasya ha folsa diw leghen a ven haval dhe'n kynsa, hag yth yskynnis war-tu ha'n menydh ha'n dhiw leghen y'm dorn. [4] Hag ev a skrifas war an leghennow avel an kynsa skrif, an deg ger a gewsis an ARLODH dhywgh war an menydh yn-mes a gres an tan yn jydh an kuntellyans; ha'n ARLODH a's ros dhymm. [5] Ena my a dreylyas ha diyskynna dhyworth an menydh ha gorra an leghennow y'n argh a wrug vy, hag yth esons ena kepar dell worhemynnis an ARLODH dhymm.

[6] (Mebyon Israel a omdennas dhyworth puthow Bene-yaakan dhe Mosera. Ena Aron a verwis hag y feu ynkleudhys ena, hag Eleazar y vab a servyas avel oferyas yn y le. [7] Alena i eth yn-kerdh war-tu ha'n Gudgod,[a] ha dhyworth an Gudgod war-tu ha Yotbatha, tir goverow dowr. [8] Y'n termyn na, an ARLODH a dhibarthas looth Levi dhe dhegi argh kevambos an ARLODH, dhe sevel a-rag an ARLODH dh'y servya ha dhe venyga yn y hanow bys y'n jydh hedhyw. [9] Rag henna, ny veu dhe Levi rann nag eretons gans y vreder; an ARLODH yw y eretons kepar dell gewsis an ARLODH dha Dhuw dhodho.)

[10] My a sevis war an menydh avel an kynsa dew ugens dydh ha dew ugens nos, ha'n ARLODH a woslowas orthiv an weyth na ynwedh, ha ny vynnas an ARLODH dha dhistrui. [11] Ena an ARLODH a leveris dhymm, 'Sav ha ke y'th kerdh a-rag an bobel, rag mayth ellons hag erita an tir a des dh'aga thasow y ri dhedha.'

---

a 10:7 *ha'n Gudgod:* Gwel Niverow 33:33, *Hor-haggidgad.*

Own an ARLODH

12 Ha lemmyn Israel, pandr'a wovyn an ARLODH orthis marnas
perthi own a'n ARLODH dha Dhuw, kerdhes yn oll y fordhow,
ha'y gara, ha servya an ARLODH dha Dhuw gans oll dha golon
ha gans oll dha enev, 13 gwitha gorhemynnow an ARLODH, ha'y
ordenansow esov ow korhemynna dhis hedhyw rag may fo yn
ta dhis? 14 Otta, an nev, ha nev an nevow, yw dhe'n ARLODH
dha Dhuw, an norvys ha puptra eus ynno. 15 Saw unsel war
dha dasow an ARLODH a settyas y gerensa, dh'aga hara, hag
ev a dhewisas aga has war aga lergh, hwi a-ugh oll an poblow,
kepar hag y'n jydh hedhyw. 16 Trodreghewgh ytho kudhgen
agas kolon, na vedhewgh kales agas kilben namoy. 17 Rag an
ARLODH agas Duw yw Duw a'n duwow hag Arlodh a'n arlydhi,
an Duw bras ha krev hag euthyk, nag eus dhodho faverans, ha
na gemmer falswober; 18 ow kul gwirvreus dhe'n omdhivas
ha'n wedhwes, hag ow kara an alyon, ow ri dhodho bara ha
dillas. 19 Kerewgh an alyon; rag hwi a veu alyons yn pow Ejyp.
20 Porth own a'n ARLODH dha Dhuw ha gwra y servya. Glen
orto, ha to ren y hanow. 21 Ev yw dha wormel, hag ev yw dha
Dhuw a wrug ragos an taklow bras hag euthyk ma a welas
dha dhewlagas. 22 Dha dasow eth yn-nans dhe Ejyp, deg ha tri
ugens enev; ha lemmyn an ARLODH dha Dhuw a'th settyas avel
ster an nev yn palster.

Marthusyon an ARLODH

11 Ytho ty a gar an ARLODH dha Dhuw ha gwitha y jarj
ha'y ordenansow ha'y vreusow ha'y worhemynnow
pub termyn. 2 Godhvedhewgh hedhyw, na veu agas mebyon,
neb na aswonis na weles dyskybleth an ARLODH agas Duw,
y veuredh, y dhorn krev ha'y vregh ystynnys, 3 ha'y doknys,
ha'y wriansow a wrug yn Ejyp, dhe Faro myghtern Ejyp, ha
dhe oll y bow; 4 ha'n pyth a wrug dhe lu Ejyp, dh'aga mergh
ha'ga charettow, fatel wrug dhe dhowrow an Mor Rudh liva
dresta pan esens owth helghya war agas lergh, ha'n ARLODH a's
distruis bys y'n jydh hedhyw; 5 ha ny welsons an pyth a wrug
ragowgh y'n gwylvos bys pan dheuthewgh dhe'n tyller ma; 6 an

pyth a wrug dhe Dathan ha dhe Abiram, mebyon Eliab mab Rewben, fatel ygoras an dor y anow, ha'ga howllenki, gans aga thiogethyow, ha'ga thyldow, ha pub tra vyw a veu dhedha yn-mysk Israel oll. 7 Mes y feu agas dewlagas a welas oll oberow bras an ARLODH, hag a wruga.

8 Gwithewgh oll an gorhemmyn esov ow korhemynna dhis hedhyw rag may fewgh krev ha dos hag erita an tir esowgh ow treusi bys di dh'y erita, 9 rag may hirhahowgh agas dedhyow war an tir a dos an ARLODH dh'agas tasow y ri dhedha, ha dh'agas has, tir a dhinwa leth ha mel. 10 Ynwedh, an tir mayth esos ow tos di dh'y erita, nyns yw haval dhe bow Ejyp, le may teuthewgh yn-mes alena, le may hessys dha has ha'y dhowrhe a-droos, avel losowek. 11 Mes an tir mayth esos ow treusi di dh'y erita yw tiredh menydhyow ha nansow a yv dowr dhyworth glaw nev; 12 tiredh yw bern dhe'n ARLODH dha Dhuw; yma dewlagas an ARLODH dha Dhuw warnodho pupprys, dhyworth dalleth an vledhen bys yn diwedh an vledhen.

13 Mar koslowowgh devri ow gorhemynnow esov ow korhemynna dhywgh hedhyw, dhe gara an ARLODH agas Duw ha dh'y servya gans oll agas kolon ha gans oll agas enev, 14 ena y rov glaw rag agas tiredh yn y dermyn, an glaw a-varr ha'n glaw diwedhes, rag may kuntelli dha ys ha'th win ha'th olew. 15 My a re gwels y'th wel rag dha jatel, may typpri ha bos gwalghys. 16 Kemerewgh with, ma na vo agas kolon tollys, ha hwi a dreyl dhe denewen ha servya duwow erel ha plegya dhe'n dor a-ragdha, 17 hag ena sorr an ARLODH a dhew er agas pynn, hag ev a dhege an ebron ha ny vydh glaw, ha ny dhre an tir y askor, ha hwi a verow yn skon dhiwar an tir da usi an ARLODH ow ri dhywgh.

18 Settyewgh ow geryow ma war agas kolon ha war agas enev, ha kelmewgh i avel tokyn war agas leuv, hag y fedhons sonelligow yntra dha dhewlagas. 19 Dyskewgh i dhe'th vebyon, ow kewsel anedha pan os esedhys y'th chi, ha pan esos ow kerdhes y'n fordh, ha pan wrowedhydh, ha pan sevydh. 20 Skrif i war bost daras dha ji, ha war dha yetys, 21 rag mayth

ynkressyo agas dedhyow ha dedhyow agas mebyon war an tir a
dos an ARLODH dh'agas tasow y ri dhedha, kepar ha dedhyow
an ebron a-ugh an norvys. 22 Rag mar kwitthowgh teg oll an
gorhemmyn ma esov ow korhemynna dhywgh dh'y wul, dhe
gara an ARLODH agas Duw, dhe gerdhes yn oll y fordhow, ha
dhe lena orto, 23 ena an ARLODH a jass yn-mes oll an kenedhlow
ma a-ragowgh, ha hwi a erit dhyworth kenedhlow brassa ha
kreffa agesowgh. 24 Pub le may trett agas godhen warnodho a
vydh dhywgh: dhyworth an gwylvos ha Lebanon, dhyworth an
avon, an avon Ewfrates, bys yn mor an howlsedhes, y fydh
agas or. 25 Den vyth ny yll sevel er agas pynn. An ARLODH agas
Duw a re euth ahanas hag own ahanas war enep oll an tir may
trettyowgh warnodho, kepar dell gewsis orthowgh.

26 Mir, my a sett a-ragowgh hedhyw bennath ha molleth:
27 an vennath mar koslowowgh gorhemynnow an ARLODH agas
Duw esov orth aga gorhemynna dhywgh hedhyw, 28 an volleth
mar ny woslowowgh gorhemynnow an ARLODH agas Duw, ha
treylya dhyworth an fordh esov orth hy gorhemynna dhywgh
hedhyw, ow kerdhes war-lergh duwow erel na's aswonsowgh.
29 Pan wra an ARLODH dha Dhuw dha dhri bys y'n tir mayth
esos ow tos di dh'y erita, ty a re an vennath war venydh
Gerizim, ha'n volleth war venydh Ebal. 30 A nyns esons i dres
an Yordan, a'n west dhe'n fordh troha'n howlsedhes, yn tiredh
an Kananysi usi trigys y'n Araba, a-dal Gilgal ryb derwen[a]
More? 31 Rag hwi a vydh ow treusi an Yordan dhe dhos dhe
erita an tir a wra an ARLODH agas Duw y ri dhywgh, ha hwi
a wra y berghenna, ha triga ynno. 32 Gwaytyewgh gul oll an
ordenansow ha'n breusow esov orth aga ri a-ragowgh hedhyw.

Ny Vydh Marnas Unn Sentri

12 An re ma yw an ordenansow ha'n breusow a wredh
aga gwitha ha gul y'n tir a ros an ARLODH Duw dha
dasow dhis[b] dh'y erita oll an dedhyow may fewowgh war an dor.
2 Distruewgh glan oll an tylleryow may hwrug an kenedhlow,

a 11:30 *derwen:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *derow.*

b 12:1 *dha, dhis:* Unplek. War-lergh an Septuagint *agas, dhywgh.*

mayth esowgh ow kemeres aga eretons anedha, servya aga duwow ena, war an menydhyow ha war an brennow hag yn-dann bub gwedhen las. 3 Hwi a wra terri aga alteryow dhe'n dor, ha brewi aga feulveyn, ha leski aga Asherim gans tan; hwi a wra treghi dhe'n dor imajys gravys aga duwow, ha distrui aga hanow dhyworth an tyller na. 4 Na wrewgh gordhya an ARLODH agas Duw yndella. 5 Mes hwi a hwila an tyller a wra an ARLODH agas Duw y dhewis dhyworth oll agas lothow, dhe worra y hanow ena rag y drigva; ha ty a dheu di. 6 Hwi a dhre di agas offrynnow leskys, ha'gas sakrifisow, ha'gas degedhow, hag offrynnow drehevys a'gas leuv, ha'gas ambosow, ha'gas offrynnow bolonjedhek, ha'n re kynsa genys a'gas chatel ha'gas flockys, 7 hag ena hwi a dheber a-rag an ARLODH agas Duw, ha lowenhe yn puptra may hworrowgh agas leuv warnodho, hwi ha'gas tiogethyow, may hwrug an ARLODH dha Dhuw dha venyga dredho. 8 Na wrewgh par dell wren ni omma hedhyw, pubonan ow kul pynag oll a vo ewn yn y dhewlagas y honan; 9 drefen na dheuvewgh hwath bys y'n bowesva, na dhe'n eretons a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis. 10 Mes pan dreusowgh an Yordan ha triga y'n tir a wra an ARLODH agas Duw y ri dhywgh dh'y erita, ha pan re powes dhywgh dhyworth oll agas eskerens a-derdro, hwi a drig yn sawder. 11 Ha dhe'n tyller a wra an ARLODH agas Duw y dhewis rag gul dh'y hanow triga ena, dhodho y trowgh puptra a worhemynnav dhywgh: agas offrynnow leskys, ha'gas sakrifisow, agas degedhow, ha'n offrynnow drehevys a'gas leuv, ha'n gwella a'gas offrynnow ambosel oll a ambosowgh dhe'n ARLODH. 12 Hwi a lowenha a-rag an ARLODH agas Duw, hwi, ha'gas mebyon, ha'gas myrghes, ha'gas servysi, ha'gas maghtethyon, ha'n Levyas usi a-ji dh'agas yetys drefen nag eus dhodho kevren nag eretons genowgh hwi. 13 Kemmer with na offrynnowgh dha offrynnow leskys pub le a welydh. 14 Unsel y'n tyller a dhewis an ARLODH yn onan a'th lothow, ena ty a offryn dha offrynnow leskys. Ena ty a wra puptra esov orth y worhemynna dhis.

Boos a Yll Bos Dybrys

15 Byttegyns war-lergh oll desir dha enev, ty a yll ladha ha
dybri kig, herwydh an vennath a ros an ARLODH dha Dhuw dhis,
a-ji dhe oll dha yetys: an avlan ha'n glan a yll y dhybri, kepar
ha pan ve ewik po karow. 16 Saw unsel an goos ny dhebrowgh;
hwi a'n dinwa war an tir avel dowr. 17 Ny yllydh dybri a-berth
y'th yetys dega a'th ys na'th win, na'th oyl, na'n kynsa genys
a'th chatel ha'th flock, na pynag oll a'th ambosow a ambossi
na'th offrynnow bolonjedhek nag offryn drehevys a'th leuv.
18 Ty a'n deber a-rag an ARLODH dha Dhuw, y'n tyller a wra
an ARLODH dha Dhuw y dhewis, ty ha'th vab ha'th vyrgh, ha'th
was ha'th vaghteth, ha'n Levyas usi a-berth y'th yetys; ha hwi a
lowenha a-rag an ARLODH dha Dhuw yn puptra may hworrydh
dha leuv warnodho. 19 Gwayt na forsakydh an Levyas hedre
vewi war dha dir.

20 Pan wra an ARLODH dha Dhuw moghhe dha or kepar dell
gewsis genes, ty a lever, 'My a vynn dybri kig,' rag bos dha
enev ow tesirya dybri kig, ena ty a yll dybri kig war-lergh oll
desir dha enev. 21 Mar pydh an tyller a wrug an ARLODH dha
Dhuw y dhewis dhe settya y hanow ena re bell dhyworthis, ty
a sakrifi bestes a'th chatel hag a'th flock a ros an ARLODH dhis
kepar dell worhemynnis dhis, ha ty a dheber a-berth y'th yetys
war-lergh oll desir dha enev. 22 Kepar dell yw dybrys an ewik
ha'n karow, yndella ty a'n deber; kekeffrys an avlan ha'n glan a
yll y dhybri. 23 Saw bydh sur na dhybrydh an goos, rag an goos
yw an enev, ha ny dhybrydh an enev gans an kig. 24 Na wra y
dhybri; ty a'n dinwa war an leur avel dowr. 25 Na dheber ev rag
may fo yn ta dhis ha dhe'th vebyon war dha lergh, pan wredh
an pyth yw ewn a-wel dhe'n ARLODH. 26 Byttegyns dha daklow
sans a'th eus, ha'th ambosow, ty a's kemmer ha dos dhe'n tyller
a wra an ARLODH y dhewis. 27 Ty a wra dha offrynnow leskys,
an goos ha'n kig, war alter an ARLODH dha Dhuw; ha goos
dha sakrifisow a vydh dinewys war alter an ARLODH dha Dhuw,
mes an kig y tybrydh. 28 Gwayt obaya oll an geryow ma esov
orth dha worhemynna rag may fo yn ta dhis ha dhe'th vebyon

war dha lergh bys vykken, pan wredh an pyth yw mas hag ewn a-wel dhe'n ARLODH dha Dhuw.

Gwarnyans erbynn Fals Dhuwow

29 Rag an ARLODH dha Dhuw a dhistru a-ragos an kenedhlow mayth esos ow tos bys di dhe gemeres aga eretons. Pan y's fesydh ha triga yn aga thiredh, 30 kemmer with na vi maglennys war aga lergh, wosa i dhe vos distruys a-ragos, ha ma na wovynni a-dro dh'aga duwow, ha leverel, 'Fatel serv an kenedhlow ma aga duwow? My keffrys a wra yndella.' 31 Na wra yndella dhe'n ARLODH dha Dhuw, rag i re wrug dh'aga duwow oll an taklow vil a wra an ARLODH aga hasa. I a lesk ynwedh aga mebyon ha'ga myrghes gans tan dh'aga duwow.

32 Gwaytyewgh gul puptra esov orth y worhemynna dhywgh; na geworr dhodho, ha na gemmer dhyworto.[a]

13 Mar sev yn agas mysk profos po hunroser hunrosow hag a re dhis tokyn po marth, 2 ha mar pydh kollenwys an tokyn po an marthus a gewsis dhis, ow leverel, 'Deun war-lergh duwow erel' – na's aswonsys – 'ha servyn i,' 3 na woslow orth geryow an profos na, nag orth an hunroser na a hunrosow, rag an ARLODH agas Duw a wra agas previ, dhe wodhvos mar kerowgh an ARLODH agas Duw gans oll agas kolon ha gans oll agas enev. 4 Hwi a dal kerdhes war-lergh an ARLODH agas Duw, ha perthi own anodho, ha gwitha y worhemynnow, hag obaya y lev, ha'y servya, ha glena orto. 5 An profos na, po an hunroser na a hunrosow, a vydh gorrys dhe'n mernans, rag ev dhe gewsel rebellyans erbynn an ARLODH agas Duw neb a'gas dros yn-mes a bow Ejyp ha dha dhasprena dhyworth an chi a gethneth, dhe'th tynya dhyworth an fordh a wrug an ARLODH dha Dhuw gorhemynna dhis, dhe gerdhes ynni. Yndella ty a garth an drog yn-mes ahanowgh.

6 Mara'th tynnyo yn-dann gel dha vroder, mab dha vamm, po dha vab, po dha vyrgh, po gwreg dha askra, po dha gothman

---

a 12:32 12:32 bys 13:18 yw niverys 13:1 bys 13:19 y'n Ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat.

yw kepar ha'th enev dha honan, ow leverel, 'Deun ha servyn
duwow erel,' na aswonsys jy na'th tasow, 7 duwow an poblow
usi a-dro dhywgh, usi ogas dhis po pell dhyworthis, dhyworth
unn penn an norvys bys yn penn aral an norvys, 8 na assent
dhodho ha na woslow orto. Na wres dha lagas kemeres pita
anodho, ha na wra y sparya, na'y geles; 9 mes ty a'n ladh devri;
dha leuv a vydh an kynsa warnodho dh'y worra dhe'n mernans,
ha leuv oll an bobel a-wosa. 10 Labedh ev gans meyn may
farwo, drefen ev dhe hwilas dha dhynya dhyworth an ARLODH
dha Dhuw neb a's dros yn-mes a bow Ejyp, dhyworth an chi a
gethneth. 11 Ena oll Israel a wra goslowes ha perthi own, ha ny
wrons drog a'n par na yntredhowgh na fella.

12 Mar klewydh y feu leverys a-dro dhe onan a'th trevow a
wrug an ARLODH dha Dhuw aga ri dhis dhe driga ena, 13 bos
gwer bilyek sevys yntredhowgh, hag i re dhynyas trigoryon aga
thre, ow leverel, 'Deun ha servyn duwow erel,' na's aswonsys,
14 ena ty a hwither, ha hwilas, ha govyn yn ta. Otta mars yw
gwir ha sur an dra gasadow ma bos gwrys yn agas mysk, 15 sur
ty a wysk trigoryon an dre na gans min an kledha, orth hy sakra
dhe dhistruyans, ha puptra eus ynni ha'y enevales, gans min an
kledha. 16 Ty a dhre oll hy freydh war-barth bys yn plen an dre,
ha leski an dre hag oll hy freydh gans tan, offryn kowlleskys
dhe'n ARLODH dha Dhuw, hag y fydh krug bynitha; ny vydh
drehevys arta. 17 Ny len orth dha leuv tra vyth dhyworth an
difen, rag may treyllyo an ARLODH dhyworth y sorr fers, ha
may rollo dhis piteth, ha kemeres truedh ahanas, ha'th kressya
kepar dell dos dhe'th tasow, 18 drefen ty dhe woslowes lev an
ARLODH dha Dhuw, dhe witha oll y worhemynnow esov ow
korhemynna dhis hedhyw, dhe wul an pyth yw ewn a-wel
dhe'n ARLODH dha Dhuw.

Gwarnyans erbynn Devosow Pagan

14 Hwi yw mebyon dhe'n ARLODH agas Duw: ny
omhackyowgh, na ny wrewgh bloghter ynter agas
dewlagas rag den marow. 2 Rag pobel sans os dhe'n ARLODH
dha Dhuw, ha'n ARLODH re'th tewisas dhe vos dhodho pobel

arbennik dhodho y honan yn-mes a'n poblow oll usi war enep an norvys.

Bestes Glan hag Avlan

3 Ny dhybrydh tra vyth vil. 4 An re na yw an bestes a yllydh
aga dybri: an ojyon, an dhavas, an aver, 5 an karow, an gazell,
an yorgh, an aver wyls, an aver venydh, an avrewik, ha'n
avrewikdhavas venydh. 6 Pub best felsys y garn, gans karn
rynnys yn dew, hag a dhaskni, yn-mysk an bestes oll, ty a yll
aga dybri. 7 Byttegyns, ny dhebrowgh a'n re ma yn-mysk an
re a dhaskni, hag yn-mysk an re felsys an karn: an kowrvargh,
ha'n skovarnek, ha'n konin; rag i a dhaskni, mes an karn nyns
yw felsys; avlan yns i dhywgh. 8 Ynwedh an hogh, rag an karn
yw felsys mes ny dhaskni: avlan yw dhywgh; ny dhebrowgh aga
hig, na tochya aga haryn.

9 Hwi a dheber hemma a buptra eus y'n dowr; hwi a yll dybri
puptra a'n jeves eskelli pysk ha skans. 10 Mes puptra na'n jeves
eskelli pysk ha skans ny dhebrowgh; avlan yw dhywgh.

11 Hwi a dheber pub edhen lan. 12 Mes an re na ny yllowgh
dybri anedha: an er, an vultur barvek, hag er an mor, 13 an skowl
rudh, an skowl du, ha skowles a bub eghen; 14 ha marghvrini a
bub eghen, 15 an strus, hok an nos, an wolan, ha falghunes a bub
eghen; 16 oula an difeythtir, an ibis, an oula gwynn, 17 an oula
kornek, an vultur, an vorvran, 18 an hwibon, an kerghydhyon
a bub eghen, an houpou, ha'n ughsommys. 19 Ynwedh puptra
owth hesya hag ow neyja yw avlan dhywgh; ny vedhons dybrys.
20 Mes hwi a yll dybri pub edhen lan.

21 Ny dhebrowgh karyn vytholl. Ty a yll y ri dhe'n alyon
usi a-ji dhe'n yetys hag ev a'n deber; po ty a yll y wertha dhe
estren, rag ty dhe vos pobel sans dhe'n ARLODH dha Dhuw. Ny
wre'ta bryjyon mynn yn leth y vamm.

22 Bydh sur may tegeffi oll askor dha has a dheu yn-mes a'n
gwel bledhen wosa bledhen. 23 Ty a dheber a-rag an ARLODH
dha Dhuw, y'n tyller a wra y dhewis dhe wul dh'y hanow triga
ena, dega dha ys, ha'th win ha'th olew, ha kynsa genys dha
jatel ha'th flock, rag may tyski dhe berthi own a'n ARLODH dha

Dhuw pub dydh oll. [24] Mars yw an fordh re bell ragos, ma na yllydh y dhon, rag bos re bell ragos an tyller a wra an ARLODH dha Dhuw y dhewis dhe settya y hanow ynno, pan wra an ARLODH dha Dhuw dha venyga, [25] ena ty a'n chanj yn mona. Ty a gelm an mona y'th leuv, ha mos dhe'n tyller a wra an ARLODH dha Dhuw y dhewis. [26] Ty a spen an mona war-lergh oll desir dha enev, rag chatel, ha rag deves, ha rag gwin, ha rag korev, ha rag pynag a wovynno dha enev; ty a dheber ena a-rag an ARLODH dha Dhuw, ha lowenhe, ty ha'th teylu. [27] Ha'n Levyas usi a-ji dhe'th yetys, ny wredh y forsakya, rag nyns eus dhodho kevren nag eretons genes.

[28] Dhe benn teyr bledhen ty a dhre oll dega dha askor y'n vledhen na, ha'y worra a-berth y'th yetys; [29] ha'n Levyas (na'n jeves kevren nag eretons genes), ha'n alyon, ha'n omdhivas, ha'n wedhwes usi y'th yetys a yll dos ha dybri ha bos lenwys, rag ma'th venykko an ARLODH dha Dhuw yn pub lavur a'th leuv a wredh.

Laghys rag an Vledhen a Sabot

15 Dhe benn seyth bledhen, y hwredh gevyans a gendon. [2] Hemm yw gis an gevyans: pub kresyser a liver an kendon a ros dh'y gentrevek; ny arwask y gentrevek, y vroder, drefen gevyans an ARLODH re beu gelwys. [3] Ty a yll govyn talas dhyworth an estren, mes an pyth yw dhis gans dha vroder ty a wra y livra. [4] Mes ny vydh yntredhowgh boghosek, rag an ARLODH a'th venyk yn sur y'n tir a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis avel eretons dh'y bywa, [5] unweyth mar koslowi gans rach orth lev an ARLODH dha Dhuw, ow kwitha hag ow kul oll an gorhemmyn ma hag esov ow korhemynna dhis hedhyw. [6] Rag an ARLODH dha Dhuw a'th venyk kepar dell gewsis dhis, ha ty a re war wostel dhe lies kenedhel mes ny jevisydh jy; ty a rewl lies kenedhel, mes ny wrons dha rewlya jy.

[7] Mars eus yntredhowgh boghosek a onan a'th vreder yn onan a'th yetys y'th tir a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis, na galesha dha golon ha na dhege dha leuv dhyworth dha vroder boghosek, [8] mes ygor dha leuv a-les dhodho ha ro presten hel

dhodho lowr rag y edhom, pynag a vo. [9] Kemmer with na vo
drokpreder y'th kolon, ow leverel, 'An seythves bledhen re
dheuth nes, bledhen an gevyans,' ha rag henna dha lagas a
vydh drog erbynn dha vroder boghosek, ha ny redh dhodho;
hag ev a elow er dha bynn war an ARLODH, hag y fydh peghes
ynnos. [10] Ty a re dhodho yn surredi, ha na vedhes dha golon
drog pes pan redh dhodho; ena rag an dra ma, an ARLODH dha
Dhuw a'th venyk yn oll dha ober hag yn puptra may hworrydh
dha leuv warnodho. [11] Rag an boghosek ny hedh yn-mes a'n tir.
Rag henna my a worhemmyn dhis, 'Ygor dha leuv a-les dhe'th
vroder, dhe'th edhommek ha dhe'th voghosek y'th tir.'

[12] Mars yw dha vroder Ebrow po benyn Ebrow gwerthys dhis,
hag a'th serv hwegh bledhen, ena y'n seythves bledhen ty a'n
danvon dhyworthis rydh. [13] Ha pan y'n danvenydh dhyworthis
rydh, ny'n danvenydh dhe-ves gwag y dhiwla. [14] Ty a brovi yn
hel dhodho[a] dhyworth dha flock, ha dhyworth dha leur-drushya,
ha dhyworth dha winwask; dell wrug an ARLODH dha Dhuw
dha venyga, yndella ty a re dhodho. [15] Kovha y feus keth yn
pow Ejyp, ha'n ARLODH dha Dhuw a'th tasprenas. Rag henna
yth esov ow korhemynna dhis an dra ma hedhyw. [16] Mes mar
lever dhis, 'Nyns av dhyworthis,' rag ev a'th kar, ty ha'th chi,
drefen bos yn ta dhodho genes, [17] ena ty a gemmer menowes
ha'y worra der y skovarn bys y'n daras, hag ev a vydh keth
dhis bys vykken. Ha rag dha vaghteth ynwedh ty a wra yndella.
[18] Ny vydh kales y'th wel pan y'n danvenydh dhyworthis
rydh, rag ev a'th servyas hwegh bledhen, ha dhodho dewblek
an dalvosogeth a arvethesik. Ena an ARLODH dha Dhuw a'th
venyk yn puptra a wredh.

Lagha a-dro dhe Vestes Kynsa Genys

[19] Pub kynsa genys gorow a vo genys y'th gre hag y'th flock,
ty a saker dhe'n ARLODH dha Dhuw. Ny wonedhydh gans kynsa
genys dha oghen, na knyvyas kynsa genys dha flock. [20] Ty a'n
deber a-rag an ARLODH dha Dhuw bledhen wosa bledhen y'n
tyller a wra an ARLODH y dhewis, ty ha'th teylu. [21] Mars eus

a 15:14 *Ty a brovi yn hel dhodho:* Ebrow *ty a worr a-dro dh'y gonna.*

ynno namm, mars yw evredhek po dall, po neb drog namm aral, ny wredh y sakrifia dhe'n ARLODH dha Dhuw. 22 Ty a'n deber a-berth y'th yetys. An den avlan ha'n den glan keffrys a yll y dhybri, kepar ha pan ve ewik po karow. 23 Saw y woos ny dhybrydh; ty a'n dinwa war an gweres avel dowr.

Gool an Pask

16 Gwith mis Abib, ha gwra Pask dhe'n ARLODH dha Dhuw, rag yn mis Abib an ARLODH dha Dhuw a'th tros mes a bow Ejyp yn nos. 2 Sakrifi Pask dhe'n ARLODH dha Dhuw dhyworth an deves po an chatel y'n tyller a wra an ARLODH y dhewis dhe wul dh'y hanow triga ena. 3 Na dheber ganso tra vyth gans goll ynno. Seyth dydh ty a dheber bara heb goll, bara galar, rag ty a dheuth yn-mes a bow Ejyp yn unn fyski, rag may perthi kov a'n jydh may teuthys yn-mes a bow Ejyp, oll dedhyow dha vewnans. 4 Na vedhes gwelys genes goll vytholl yn oll dha oryon seyth dydh. Na vedhes gesys dres nos tra vyth a'n kig a sakrifiydh orth gorthugher an kynsa dydh, bys y'n myttin. 5 Ny yllydh sakrifia an Pask a-berth yn onan a'th yetys a wra an ARLODH dha Dhuw aga ri dhis, 6 marnas an tyller a wra an ARLODH dha Dhuw y dhewis dhe wul dh'y hanow triga ynno. Ena ty a sakrifi an Pask gorthugherweyth, pan sedh an howl, y'n termyn may teuthys yn-mes a Ejyp. 7 Ty a wra y gegina ha'y dhybri y'n tyller a wra an ARLODH dha Dhuw y dhewis; ha ternos vyttin ty a dhehwel dhe'th tyldow. 8 Hwegh dydh y tybrydh bara heb goll; hag y'n seythves dydh y fydh kuntelles solem dhe'n ARLODH dha Dhuw. Na wra ober vyth ynno.

Gool an Seythennyow

9 Seyth seythen y niverydh dhis; dalleth nivera seyth seythen dhyworth dalleth termyn gorra an gromman war an ys. 10 Ena ty a wra gool an seythennyow dhe'n ARLODH dha Dhuw der offryn bolonjedhek a'th leuv, kepar dell wrug an ARLODH dha Dhuw dha venyga. 11 Ty a lowenha a-rag an ARLODH dha Dhuw, ty, ha'th vab, ha'th vyrgh, ha'th was, ha'th vaghteth, ha'n Levyas usi y'th yetys, ha'n alyon, ha'n omdhivas, ha'n

wedhwes usi yntredhowgh y'n tyller a wra an ARLODH dha Dhuw y dhewis, dhe wul dh'y hanow triga ena. 12 Porth kov y feus keth yn Ejyp, ha gwayt gul an ordenansow ma.

Gool an Skovvaow

13 Ty a wra gool an skovvaow seyth dydh wosa kuntel dhyworth dha leur-drushya ha dhyworth dha winwask. 14 Ty a wra lowenhe y'th ty'gol, ty ha'th vab, ha'th vyrgh, ha'th was, ha'th vaghteth, ha'n Levyas, ha'n alyon, ha'n omdhivas, ha'n wedhwes usi y'th yetys. 15 Seyth dydh y solempnydh gool dhe'n ARLODH dha Dhuw y'n tyller a wra an ARLODH y dhewis; rag an ARLODH dha Dhuw a wra dha venyga yn oll dha askor hag yn pub ober a'th leuv, ytho ty a lowenha devri.

16 Teyrgweyth y'n vledhen pub gorreydh ahanowgh a vydh gwelys a-rag an ARLODH dha Dhuw y'n tyller a wra y dhewis: yn gool an bara heb goll, yn dy'gol an seythennyow, hag yn gool an skovvaow; ha ny vydh gwelys a-rag an ARLODH gwag y leuv. 17 Pub gour a dhre ro kepar dell yll, war-lergh bennath an ARLODH dha Dhuw a ros dhis.

Breusysi

18 Ty a re breusysi ha sodhogyon yn oll dha yetys a wra an ARLODH dha Dhuw aga ri dhis, dre dha lothow; hag i a vreus an bobel gans gwirvreus. 19 Ny wredh kammdreylya breus, na bleg dhe fas neb den, na gemmer falswober, rag falswober a dhall dewlagas an re fur ha treylya geryow an re wiryon. 20 Ewnder – sew ewnder, rag may fewi, hag erita an tir a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis.

Gordhyans Pagan

21 Na blans ragos gwedhen vyth avel Ashera ryb alter an ARLODH dha Dhuw a wredh ragos. 22 Na dhrehav ragos peulven – neppyth a wra an ARLODH dha Dhuw y hasa.

17 Ny sakrifiydh dhe'n ARLODH dha Dhuw ojyon po on a'n jeves namm po neppyth drog, drefen ev dhe vos pyth kasadow dhe'n ARLODH dha Dhuw.

[2] Mar kevir yn agas mysk, a-berth yn onan a'th yetys a
wra an ARLODH dha Dhuw aga ri dhis, gour po benyn a wra
drog a-wel dhe'n ARLODH dha Dhuw ha gul treuspas erbynn
y gevambos, [3] ha mos ha servya duwow erel, ha plegya dhe'n
dor a-ragdha, po dhe'n howl po dhe'n loor po dhe oll lu an nev,
pyth na wrugavy y worhemynna; [4] pan yw derivys dhis, ha ty
a glew anodho, ena gwra y hwithra gans rach. Hag otta, mar
pydh an dra fastys dhe wir, y feu an dra gasadow ma gwrys yn
Israel, [5] ena ty a dhre dhe-ves an gour na, po an venyn na, a
wrug an dra dhrog ma, bys y'th yetys; ha hwi a labedh an gour
po an venyn gans meyn, rag may ferwons. [6] Orth ganow dew
dhustunier po tri dustunier, an den dampnys dhe'n mernans
a vydh ledhys. Ny vydh ledhys orth unn ganow. [7] Leuv an
dhustunioryon a vydh kynsa warnodho dh'y ladha, ha leuv oll
an bobel a-wosa. Yndella ty a garth an drog yn-mes ahanowgh.

Rewlys rag Breusysi

[8] Mars yw mater re gales ragos dhe vreusi yntra goos ha
goos, yntra ken ha ken, hag yntra strekys ha strekys[a], materow
a worthargyans a-berth y'th yetys, ena ty a sev hag yskynna
dhe'n tyller a wra an ARLODH dha Dhuw y dhewis. [9] Ty a dheu
dhe'n oferysi leviek, ha dhe'n breusyas a serv y'n dedhyow na,
ha govyn; hag i a dheriv dhis ervirans an vreus. [10] Ena ty a wra
war-lergh an ger a dherivons dhis dhyworth an tyller ma a wra
an ARLODH y dhewis. Gwayt gul war-lergh puptra a dhyskons
dhis. [11] Ty a wra war-lergh an dyskans a dhyskons dhis, ha'n
vreus a leverons dhis. Na dreyl a-denewen dhyworth an pyth
a dherivons dhis, a-dhyghow nag a-gledh. [12] An gour a lavas
disobaya an oferyas neb a sev dhe venystra ena dhe'n ARLODH
dha Dhuw, po an breusyas – an gour na a verow. Yndella ty
a garth an drog dhyworth Israel. [13] Oll an bobel a woslow ha
perthi own, ha ny lavasons gul yndella namoy.

---

a 17:8 *yntra goos ha goos, yntra ken ha ken, hag yntra strekys ha strekys:* Henn yw yntra sortow dihaval a dhenladh, a genyow lagha, hag a dhrogober garow.

Rewlys rag an Myghtern

14 Pan dheudh dhe'n tir a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis
ha'y erita ha triga ynno, ty a lever, 'My a sett warnav myghtern
kepar ha'n kenedhlow usi a-dro dhymm.' 15 Gwayt settya
warnas myghtern a wra an ARLODH dha Dhuw y dhewis. Sett
warnas myghtern dhyworth dha vreder. Ny yllydh ri warnas
gour estren nag yw dha vroder. 16 Saw na geves dhodho y
honan niver bras a vergh, ha na wres dhe'n bobel dehweles dhe
Ejyp rag may kaffons mergh moy, rag an ARLODH re leveris
dhywgh, 'Na dhehwelewgh nevra y'n fordh ma arta.' 17 Na
vedhes dhodho y honan benenes pals, ma na dreyl y golon
a-denewen; na kavos dhodho y honan meur a arghans hag owr.

18 Pan vydh esedhys war dron y ruvaneth, ev a skrif ragdho
y honan dasskrif a'n lagha ma war lyver, dhyworth an lyver
usi dhe'n oferysi leviek[a]. 19 Y fydh ganso, hag ev a red ynno
oll dedhyow y vewnans, rag may tysko dhe berthi own a'n
ARLODH y Dhuw, dhe waytyas gul oll geryow a'n lagha ma,
ha'n ordenansow ma, 20 rag na vo y golon ughelhes a-ugh y
vreder, ha rag na dreyllyo a-denewen dhyworth an gorhemmyn
a-dhyghow nag a-gledh, ha rag may hirhaho y dhedhyow war y
ruvaneth, ev ha'y vebyon, yn-mysk Israel.

Rewlys rag Oferysi ha Levysi

18 Ny vydh dhe'n oferysi leviek, looth Levi oll, kevren
nag eretons gans Israel. I a dheber an offrynnow dre
dan dhe'n ARLODH, hag yw aga eretons. 2 Ny'n jevydh eretons
yn-mysk y vreder; an ARLODH yw y eretons, kepar dell leveris
dhodho. 3 Hemma a vydh dever dhe'n oferysi dhyworth an
bobel, dhyworth an re a offryn sakrifis, kyn fo ojyon po on:
an riyas a re dhe'n oferyas an skoodh, an dhiwvogh, ha'n agen.
4 Kynsa frut dha ys, dha win, ha'th oyl, ha'n kynsa a gnew dha
flock a redh dhodho. 5 Rag an ARLODH dha Dhuw re'n dewisas
yn-mes a'th lothow oll, dhe sevel ha dhe servya yn hanow an
ARLODH, ev ha'y vebyon bys vykken.

---

a 17:18 *dhyworth an lyver usi dhe'n oferysi leviek:* Po *dhyworth an bennfenten usi dhe'n oferysi leviek,* po *yn golok an oferysi leviek.*

[6] Mar teffo Levyas dhyworth onan a'th yetys yn-mes a Israel
oll, usi ow kodriga ena, ha dos yn oll desir y enev dhe'n tyller
a wra an ARLODH y dhewis, [7] ev a serv yn hanow an ARLODH
y Dhuw kepar hag oll y vreder an Levysi neb a sev ena a-rag
an ARLODH. [8] I a dheber kevrennow kehaval, war-barth gans an
prow dhyworth gwerth eretons y dasow.

Rewlys erbynn Dewinieth

[9] Pan dheudh jy dhe'n tir a wra an ARLODH dha Dhuw y ri
dhis, ny dhyskydh gul war-lergh taklow kasadow an kenedhlow
na. [10] Ny vydh kevys yntredhowgh nebonan a offryn y vab
po y vyrgh dre dan, na neb a wra dewinieth, na kolyek, na
gorhenyas, na pystrier, [11] na huder, na mayner, na kolyek, na
nygromonser. [12] Rag pubonan a wra an taklow ma yw kasadow
dhe'n ARLODH, ha drefen an taklow kasadow ma, yma an
ARLODH dha Dhuw orth aga fesya a-ragos. [13] Ty a godh bos
divlam a-rag an ARLODH dha Dhuw. [14] An kenedhlow ma, esos
orth aga ferghenna, a woslow orth kolyogyon hag orth an re a
wra dewinieth. Mes an ARLODH dha Dhuw ny re dhis kummyas
dhe wul yndella.

Profos Nowydh

[15] An ARLODH dha Dhuw a dhrehav profos ragos yn-mes
ahanas, dhyworth dha vreder, haval dhymm. Orto ev hwi a
woslow. [16] Hemm yw herwydh puptra a wovynsys dhyworth
an ARLODH dha Dhuw orth Horeb yn jydh an kuntellyans, ow
leverel, 'Na as vy dhe glewes lev an ARLODH ow Duw byth
moy, na gweles an tan bras ma arta, ma na verwiv.' [17] Ha'n
ARLODH a leveris dhymm 'Da yw an pyth a gowssons. [18] My a
dhrehav ragdha yn-mes a'ga breder profos yw haval dhis. My
a worr ow geryow yn y anow, hag ev a gews dhedha puptra a
worhemynnav. [19] An gour neb na woslow orth ow geryow a
gews y'm hanow, my a rekwir akont anodho. [20] Byttegyns an
profos neb a lavas kewsel geryow y'm hanow na worhemynnis
dhodho aga hewsel, po neb a gews yn hanow duwow erel, an
profos na a verow.' [21] Mar leverydh y'th kolon, 'Fatel aswonyn
an ger na wrug an ARLODH y gewsel?' [22] Pan gews an profos

yn hanow an ARLODH, ha ny hwyrvydh an ger, na ny dheu dhe geweras, henn yw ger na wrug an ARLODH y gewsel. An profos a'n gewsis gans bolder. Na borth own anodho.

Citys Harbereth

19 Pan wra an ARLODH dha Dhuw treghi dhe-ves an kenedhlow may hwra an ARLODH dha Dhuw ri dhis aga thiredh, ha ty a gemmer aga eretons, ha triga yn aga threvow ha'ga chiow, [2] ty a dhiberth ragos teyr thre yn-mysk dha diredh, a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis dh'y erita. [3] Ty a bareus an fordh dhedha ragos, ha ranna yn teyr rann dha diredh a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis dhe erita, rag may fio di pub ladher.

[4] Hemm yw an rewl rag an ladher neb a fi bys di rag may fewo, neb a weskis y gentrevek dre wall ha neb na'n kasas kyns: [5] an den neb a ello gans y gentrevek y'n goswik dhe dreghi prenn, hag ev a worr y leuv war an vool dhe dreghi an prenn, ha'n penn hornek a dheu ha bos distag dhyworth an dornla prennek ha kavos y gentrevek hag ev a verow; ev a fi dhe onan a'n trevow ma ha bewa; [6] ma na helghyo dialor an goos war-lergh an ladher yn gwres y sorr, ha dos bys dhodho wortiwedh, drefen hirder an fordh, ha'y ladha kyn na dhervynnas an mernans, rag na'n kasas kyns. [7] Rag henna my a worhemmyn dhis, ow leverel: Teyr thre a dhiberthowgh ragos.

[8] Mar moghha an ARLODH dha Dhuw dha oryon kepar dell dos ev dhe'th tasow, ha ri dhis oll an tir a ambosas ri dhe'th tasow, [9] mar kwithydh oll an gorhemmyn ma esov ow korhemynna dhis hedhyw, orth y wul, dhe gara an ARLODH dha Dhuw, dhe gerdhes yn y fordhow pupprys; ena ty a geworr ragos ken teyr thre war an teyr ma, [10] ma na vo goos gwiryon skollys y'th tir a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis avel eretons, ha ty dhe vos kablus a skollya goos.

[11] Mes mar kwra gour kasa y gentrevek, ha'y gontrewaytya ha sevel er y bynn ha'y weskel may farwo, hag ev a fi dhe onan a'n trevow ma, [12] ena henavogyon y dre a'n kemmer alena, ha'y ri yn leuv dialor an goos, may farwo. [13] Na gemeres dha lagas

pita anodho, mes karth kabel an goos gwiryon dhyworth Israel, may fo yn ta dhis.

Dileans Orveyn

14 Na dhile orven dha gentrevek, a wrug dha ragresegydhyon settya y'th eretons a eritydh y'n tir a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis dh'y bywa.

Fals Dhustunioryon

15 Ny wra unn dustunier sevel erbynn gour a-dro dhe neb kammweyth po neb pegh, yn pegh pynag a wrello. Dre dhustuni dew dhustunier po dre dhustuni tri dustunier an dra a sev. 16 Mar sev fals dhustunier erbynn gour ha'y guhudha a gammwrians, 17 an dhew wour, a's teves an gedrynn, a sev a-rag an ARLODH, a-rag an oferysi ha'n vreusysi a serv y'n dedhyow na. 18 An vreusysi a hwither yn ta, hag otta mars yw fals an dustunier neb a dhustunias erbynn y vroder, 19 ena y hwrewgh dhodho ev kepar dell vynnas gul dh'y vroder. Yndella ty a garth an drog a-dhyworthowgh. 20 An re erel a glew, ha perthi own, ha ny wrons arta kepar ha'n dra dhrog ma yntredhowgh. 21 Na gemeres dha lagas pita. Enev rag enev, lagas rag lagas, dans rag dans, leuv rag leuv, troos rag troos.

Rewlys rag Gwerrya

20 Pan ewgh yn-mes dhe'n gas erbynn dha eskar ha gweles mergh ha charettow, pobel moy agesos, na borth own anedha, drefen bos an ARLODH dha Dhuw genes, neb a'th tros yn-bann yn-mes a bow Ejyp. 2 Pan dhewgh nes dhe'n gas, an oferyas a dheu nes ha kewsel orth an bobel. 3 Y lever dhedha, 'Klew, Israel, yth esowgh ow tos nes dhe'n gas erbynn agas eskerens. Na vedhewgh digolonnek, na berthewgh own, na fyskewgh dhe-ves yn euth, na vedhewgh dyegrys a-ragdha, 4 rag yth yw an ARLODH agas Duw neb a gerdh genowgh dhe vatalyas ragowgh orth agas eskerens, dh'agas sawya.' 5 An sodhogyon ynwedh a gews orth an bobel, ow leverel, 'Eus gour re dhrehevis chi nowydh ha ny wrug y sakra? Es ev ha dehweles dh'y ji, rag own ev dhe verwel y'n vatel ha

gour aral dh'y sakra. [6] Eus gour re blansas gwinlan ha ny wrug devnydh anodho? Es ev ha dehweles dh'y ji, rag own ev dhe verwel y'n vatel ha gour aral dhe wul devnydh anodho. [7] Eus gour re beu ambosys dhe venyn ha ny wrug hy demedhi? Es ev ha dehweles dh'y ji, rag own ev dhe verwel y'n vatel ha gour aral dh'y demedhi.' [8] Ena an sodhogyon a gews dhe'n bobel arta ha leverel, 'Eus gour a berth own ha digolonnek yw? Es ev ha dehweles dh'y ji, ma na wrello dhe golon y vreder teudhi kepar ha'y golon ev.' [9] Pan gowlwra an sodhogyon kewsel orth an bobel, i a sett kaslewydhyon orth penn an bobel.

[10] Pan dheudh nes dhe dre dhe vatalyas orti, prof dhedhi ambosow kres. [11] Mar korthyp dhis gans kres hag ygeri dhis hy yetys, ena oll an bobel yw kevys ynni a vydh gorrys dhe hwel krev, hag i a'th serv. [12] Mar ny wra kres genes, mes hi a wra bresel er dha bynn, ena ty a omsett a-dro dhedhi. [13] An ARLODH dha Dhuw a's re y'th leuv, ha ty a wysk pub gorreydh ynni gans min an kledha, [14] mes an benenes ha'n fleghigow ha'n chatel ha puptra eus y'n dre, oll an preydh anedhi, ty a byll ragos dha honan, ha dybri preydh dha eskerens a wrug an ARLODH dha Dhuw y ri dhis. [15] Yndella y hwredh dhe oll an trevow pell dhyworthis, marnas an trevow a wra an kenedhlow yn ogas aga ferghenna. [16] Saw a drevow an poblow ma a wra an ARLODH dha Dhuw aga ri dhis avel eretons, ny esydh yn fyw tra vyth a anell, [17] mes ty a wra aga sakra dhe dhistruyans: an Hittysi ha'n Amorysi, an Kananysi, ha'n Perizzysi, an Hivysi, ha'n Yebusysi kepar dell worhemynnis dhis an ARLODH dha Dhuw, [18] rag na'gas dyskons dhe wul war-lergh oll an taklow kasadow a wrons rag aga duwow, ha hwi a begh erbynn an ARLODH agas Duw.

[19] Pan omsettydh lies dydh a-dro dhe dre, ow patalyas orti rag hy hemeres, ny dhistruydh hy gwydh ow trehevel bool er aga fynn; rag ty a yll dybri frut anedha. Ytho na wra aga threghi; rag nyns yw gwydh an gwel mab den, mayth omsettydh a-dro dhedha. [20] Saw gwedhen a wodhes nag yw gwedhen boos, honna y hyllydh distrui ha treghi rag drehevel tommen erbynn an dre a wostel bell er dha bynn, bys pan gottho.

Moldrans gans Den Anaswonys

21 Mar kevir den ledhys y'n tir a wra an ARLODH dha
Dhuw y ri dhis dh'y erita, a'y wrowedh y'n gwel, ha
nyns yw godhvedhys piw a'n gweskis, [2] ena dha henavogyon
ha'th vreusysi a yn-mes ha musura an pellder dhe'n trevow
usi a-dro dhe'n den ledhys, [3] ha henavogyon an dre yw nessa
dhe'n den ledhys a gemmer lejek na veu gorrys dhe lavur ha
na dennas yn-dann yew. [4] Henavogyon an dre na a dhre an
lejek yn-nans dhe nans a dhowr ow resek na veu gonedhys na
plensys, ha terri ena konna an lejek y'n nans. [5] Ha'n oferysi,
mebyon Levi, a dheu nes; rag an ARLODH dha Dhuw a wrug
aga dewis dh'y servya ha dhe venyga yn hanow an ARLODH;
ha gansa y fydh breusys pub kedrynn ha pub strekys. [6] Ena oll
henavogyon an dre na, yw nessa dhe'n den ledhys, a wolgh aga
diwla dres an lejek may feu hy honna terrys y'n nans. [7] Ena i a
worthyp ha leverel, 'Ny wrug agan diwla skollya an goos ma, na
ny'n gwelas agan dewlagas. [8] Gwra dehwelyans rag dha bobel
Israel a dhasprensys, ARLODH, ha na ro kabel an goos gwiryon
yn-mysk dha bobel Israel.' Hag y fydh dehwelyans a'n goos
ragdha. [9] Yndella ty a garth kabel an goos gwiryon dhyworthis,
pan wredh an pyth yw ewn a-wel dhe'n ARLODH.

Demedhyans gans Kethes

[10] Pan edh yn-mes dhe werrya erbynn dha eskerens, ha'n
ARLODH dha Dhuw a's re y'th leuv, ha ty a's kemmer yn kethyon,
[11] ha ty a wel yn-mysk an gethyon benyn teg hy semlans, ha ty
a wra hy hara ha'y hemeres avel dha wreg, [12] ena ty a's dre
a-bervedh y'th chi, ha hi a dregh gols hy fenn ha dyghtya hy
ewines. [13] Hi a dhiwisk a-dhywarnedhi dillas hy hethneth ha
triga y'th chi ha kyni rag hy thas ha'y mamm unn mis kowal,
hag a-wosa ty a dheu dhedhi ha'y demedhi ha hi a vydh dha
wreg. [14] Mar nyns os ta pes da anedhi, ena gwra hy danvon ple
pynag a vynno; na werth hi mann a vona, na wra hy dyghtya
avel kethes, rag ty re's uvelhas.

Gwir an Kynsa Genys

15 Mars eus dhe wour diw wreg, onan gerys, ha'y ben skonys,
hag i a dhinyth dhodho mebyon (an wreg yw kerys ha'n wreg
yw kesys), ha'n kynsa genys yw mab an wreg yw kesys, 16 y'n
jydh may re ev aga eretons dh'y vebyon, ny yll gul mab an wreg
yw kerys an kynsa genys yn le mab an wreg yw kesys; 17 mes
ev a aswon an kynsa genys, mab an wreg skonys, ow ri dhodho
rann dhewblek a buptra eus dhodho, rag ev dhe vos kynsa frut
y nerth gourel; dhodho gwir an kynsa genys.

Fleghes Dhiwostyth

18 Mara'n jeffo gour mab gorth ha diwostyth, neb na woslow
lev y das na lev y vamm, ha pan y'n kessydhyons ny woslow ev
orta, 19 ena y das ha'y vamm a sett dalghen ynno ha'y dhri dhe-
ves dhe henavogyon y dre, dhe yetys y dyller. 20 Yn-medhons
dhe henavogyon y dre, 'Agan mab ma yw gorth ha diwostyth.
Ny woslow agan lev; diswar yw, ha penn medhow.' 21 Ena oll
gwer y dre a'n labedh gans meyn, may farwo. Yndella ty a garth
an drog a-dhyworthowgh, hag oll Israel a glew, ha perthi own.

Ynkleudhyans Korf Drogoberer a Veu Kregys

22 Mars eus yn gour pegh a dhervyn an mernans, hag ev yw
gorrys dhe'n mernans, ha ty a'n kreg war wedhen, 23 na vedhes
gesys y gorf dre nos war an wedhen, mes ty a'n ynkleudh an
keth jydh na, rag miligys gans Duw yw den kregys; ma na
dhefolli dha dir a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis avel
eretons.

Rewlys Divers

22 Na vir orth ojyon dha vroder po y on ow mos yn
stray, hag omgudha ragdha; gwra aga daskor dhe'th
vroder. 2 Mar nyns yw dha vroder kar ogas dhis po ny'n
aswonydh, doro an best dhe'th chi, hag y fydh genes bys pan
wra dha vroder y hwilas; ena ty a'n daskor dhodho. 3 Ty a wra
yn kepar maner rag y asen, hag ynwedh rag y vantel, ha rag
puptra aral kellys gans dha vroder, a wredh y gavos; ny yllydh

omgudha. [4] Ny welydh asen dha vroder po y ojyon kodhys y'n fordh hag omgudha ragdha; gweres e orth aga drehevel.

[5] Ny wiskes benyn dillas gour, ha gour ny wiskes mantel benyn, drefen kasadow dhe'n ARLODH yw pubonan a wra henna.

[6] Mars eus kevys a-ragos y'n fordh neyth edhen, yn neb gwedhen po war an dor, ydhnigow po oyow, ha'n vamm owth esedha war an ydhnigow po war an oyow, na gemmer an vamm gans an re yowynk. [7] Danvon dhe-ves an vamm, mes kemmer an re yowynk, rag may fo yn ta dhis, ha may fo hir dha dhedhyow.

[8] Pan dhrehevydh chi nowydh, y hwredh fos-witha rag dha do, ma na worrydh goos y'th chi mar kodh nebonan dhyworti.

[9] Ny hesydh y'th winlan diw eghen, ken puptra a vydh sakrys[a] – an has a hessys hag askor an winlan. [10] Na ar gans ojyon hag asen war-barth. [11] Na wisk kweth kemyskys a wlan ha lien war-barth.

[12] Ty a wra kribellow war beswar korn dha dhillas a wiskydh.

Drogober erbynn Demedhyans

[13] Mar kemmer gour gwreg, ha mos a-bervedh dhedhi, hag ena hy skonya, [14] ha'y huhudha a wannober, ha ri dhedhi drog hanow, ow leverel, 'My a gemeras an venyn ma ha mos a-bervedh dhedhi, ha ny gevis ynni toknys gwerghsys,' [15] ena gwres tas an vyrgh ha'y mamm kemeres ha dri yn-mes toknys gwerghsys an vyrgh dhe henavogyon an dre y'n yet. [16] Tas an vyrgh a lever dhe'n henavogyon, 'My a ros ow myrgh dhe'n gour ma avel gwreg, hag ev a's skonyas. [17] Hag otta, ev a's kuhudhas a wannober, ow leverel, "Ny gemeris toknys gwerghsys dha vyrgh," mes ottomma toknys gwerghsys ow myrgh.' Ena i a les an gweth a-rag henavogyon an dre, [18] ha henavogyon an dre na a gemmer an gour ha'y gessydhya. [19] I a'n spal a shekel arghans, ha'ga ri dhe das an vyrgh, drefen ev dhe ri drog hanow a-dro dhe werghes a Israel. Hi a vydh gwreg dhodho;

a 22:9 *sakrys:* Henn yw sakrys dhe'n tempel, rag toll.

ny yll hy didhemedhi oll y dhedhyow. [20] Mes mars yw an dra
gwir, ha ny veu kevys toknys gwerghsys an vyrgh, [21] ena i a
dhre an vyrgh yn-mes dhe dharas chi hy thas, ha gwer hy thre
a's labedh gans meyn may farwo, drefen hi dhe wul outray yn
Israel, ow pos hora yn chi hy thas. Yndella ty a garth an drog
a-dhyworthowgh.

[22] Mars yw gour kevys ow krowedha gans benyn yw
demedhys gans gorti, ytho an dhew a verow, an gour ow
krowedha gans an venyn, ha'n venyn. Yndella ty a garth an
drog dhyworth Israel.

[23] Mars eus myrgh yw gwerghes ambosys dhe wour, ha gour
aral a's kyv y'n dre ha growedha gensi, [24] hwi a's dre aga dew
dhe yet an dre na, ha'ga labedha gans meyn may farwons, an
vyrgh drefen na armas y'n dre, ha'n gour drefen ev dhe uvelhe
gwreg y gentrevek. Yndella ty a garth an drog a-dhyworthowgh.

[25] Mes mars eus y'n gwel may tierbynn an gour an vyrgh
ambosys, ha'n gour a's dalghen ha growedha gensi, ny verow
saw unsel an gour a wrowedhas gensi. [26] Mes dhe'n vyrgh ny
wredh tra vyth; nyns eus y'n vyrgh pegh a dhervyn an mernans,
rag kepar ha pan sev gour erbynn y gentrevek ha'y ladha,
yndella yw an dra ma; [27] rag ev a's kavas y'n gwel, ha'n vyrgh
ambosys a armas, ha ny veu den vyth dh'y sawya.

[28] Mar kyv gour myrgh yw gwerghes nag yw ambosys ha'y
sesya ha growedha gensi, ha diskudhys yns, [29] an gour neb
a wrowedhas gensi a re dhe das an vyrgh hanterkans shekel
arghans. Hi a vydh gwreg dhodho, rag ev a's uvelhas; ny yll hy
didhemedhi oll y dhedhyow.

[30] Ny gemeres gour gwreg y das; ha ny dhiskudhes losten y
das.[a]

Tus Na Yll Entra y'n Kuntelles

23 Neb yw brewys y dhiwgell, po treghys y galgh ny
enter a-ji dhe guntelles an ARLODH.

---

a 22:30 22:30 bys 23:25 yw niverys 23:1 bys 23:26 y'n Ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat.

[2] Ny enter bastard a-ji dhe guntellyans an ARLODH, hwath bys
y'n degves henedh ny enter y dhiyskynysi a-ji dhe guntellyans
an ARLODH.

[3] Naneyl Ammonyas na Moabyas ny enter a-ji dhe
guntelles an ARLODH; hwath bys y'n degves henedh ny enter
aga diyskynysi a-ji dhe guntelles an ARLODH bys vykken,
[4] drefen na'gas metsons gans bara ha gans dowr y'n fordh pan
dheuthewgh yn-mes a Ejyp, hag arveth er dha bynn Balaam
mab Beor dhyworth Pethor yn Aram Naharaym dhe'th vollethi.
[5] (Byttegyns, ny vynnas an ARLODH dha Dhuw goslowes orth
Balaam ha'n ARLODH dha Dhuw a dreylyas an volleth dhe vos
bennath ragos, rag an ARLODH dha Dhuw dhe'th kara.) [6] Ny
hwilydh aga kres na'ga sewena oll dha dhedhyow bys vykken.

[7] Na abhorr Edomyas, drefen ev dhe vos dha vroder. Na
abhorr den a Ejyp, rag ty a veu alyon yn y bow.

[8] Fleghes genys dhedha y'n tressa henedh – aga diyskynysi a
yll dos a-ji dhe guntelles an ARLODH.

[9] Pan edh yn-mes dhe gampya erbynn dha eskerens, omwith
rag puptra drog.

Glanythter y'n Kamp

[10] Mars eus yntredhowgh gour nag yw glan drefen
hwarvedhyans nosweyth, ena yth a dhe neb le a-ves a'n kamp;
ny dheu a-bervedh y'n kamp; [11] mes pan dheu an gorthugher, ev
a omwolgh yn dowr; ha pan sedh an howl ev a dheu a-bervedh
y'n kamp.

[12] Ty a'fydh privedhyow a-ves dhe'n kamp, le may hylli mos,
[13] hag y fydh lo-balas y'th taffar, ha pan esedhydh a-ves, ty a
bal toll gensi; ena treyl a-dro ha kudh dha gawgh. [14] Rag an
ARLODH dha Dhuw a gerdh yn-mysk dha gamp dhe'th sawya ha
dhe dhelivra dha eskerens a-dheragos. Dha gamp a vydh sans,
ma na wello ynnos tra vyth anwiw, ha treylya a-dhyworthis.

Rewlys Divers

15 Ny dhelivrydh keth dh'y vester, neb a dhienkas dhis
dhyworth y vester. 16 Ev a yll triga yntredhowgh, y'n tyller a
dhewis, yn onan a'th yetys yw da ganso, ha ny wredh y arwaska.

17 Ny vydh hora tempel a vyrghes Israel, na hora tempel
gorow a vebyon Israel. 18 Ny dhredh gober hora, na arveth ki,
a-bervedh yn chi an ARLODH dha Dhuw rag ambos vyth, rag
pyth kasadow dhe'n ARLODH yw aga dew.

19 Ny brestydh dhe'th vroder ow kovyn oker: oker arghans,
oker boos, oker a dra vyth aral yw prestys ow kovyn oker.
20 Dhe'n estren ty a yll presta ow kovyn oker, mes dhyworth
dha vroder ny wovynnydh oker, rag ma'th venykko an ARLODH
dha Dhuw yn puptra may hworrydh dha leuv warnodho y'n tir
esos ow tos bys di dh'y erita.

21 Pan ambosydh ambos dhe'n ARLODH dha Dhuw, ny wredh
delatya an termyn dh'y gollenwel: drefen an ARLODH dha Dhuw
a'n hwila dhyworthis yn surredi, hag y fydh dhis pegh. 22 Mes
mar ny vynnydh gul ambos, ny vydh dhis pegh. 23 An pyth a
dheu yn-mes a'th tiwweus, henna a withydh ha'y wul, kepar
hag offryn bolonjedhek a ambossys dhe'n ARLODH dha Dhuw,
hag a gewsis gans dha anow.

24 Pan dheudh yn gwinlan dha gentrevek, ty a yll dybri dha
walgh a rappys, kemmys a vynnydh; mes ny wredh aga gorra
y'th lester. 25 Pan dheudh yn ysek dha gentrevek, ty a yll terri
pennow ys y'th leuv, mes ny worrydh kromman war ys dha
gentrevek.

Demedhyans ha Didhemedhyans

24 Pan wra gour kemeres gwreg ha'y demedhi, ha
mar ny gyv hi gras yn y wolok drefen ev dhe
gavos ynni neppyth anwiw, hag ena ev a skrif rygdhi skrifen
didhemedhyans ha'y gorra yn hy leuv, ha'y danvon dhyworth
y ji, 2 ha hi, wosa mos dhyworth y ji, a dheu ha bos gwreg
dhe wour aral; 3 ha mar kwra an diwettha gour hy hasa ha
skrifa rygdhi skrifen didhemedhyans ha'y gorra yn hy leuv,

ha'y danvon dhyworth y ji; po mar merow an diwettha gour
a's kemeras avel gwreg, [4] ena hy hynsa gour neb a's danvonas
dhe-ves ny yll hy hemeres dhodho arta avel gwreg wosa hy
bos defolys. Henna a via pyth kasadow a-rag an ARLODH. Ny
dhredh pegh war an tir a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis
avel eretons.

[5] Pan wra gour kemeres gwreg nowydh, nyns a yn-mes dhe'n
lu, ha ny vydh gorrys warnodho charj vytholl; ev a vydh rydh
yn y ji unn vledhen, hag ev a vydh lowen gans y wreg neb a's
kemeras.

Rewlys Divers

[6] Den ny gemmer melin avel gostel, na men-melin gwartha,
drefen ev dhe gemeres avel gostel an bewnans a wour.

[7] Mars eus gour kevys ow tenladra onan a'y vreder, mebyon
Israel, ha'y dhyghtya avel kethwas ha'y wertha, ena an lader na
a verow. Yndella ty a garth an drog a-dhyworthis.

[8] Yn termyn plag a lovryjyon, gwayt gul gans rach puptra a
wra an oferysi leviek y dhyski dhis; dell worhemynnis dhedha,
yndella gwayt y wul. [9] Porth kov a'n pyth a wrug an ARLODH
dha Dhuw dhe Miryam y'n fordh pan dheuthewgh yn-mes a
Ejyp.

[10] Pan brestydh neppyth dhe'th kentrevek, na dheus a-bervedh
yn y ji dhe gemeres y wostel. [11] Ty a sev a-ves, ha'n gour neb
a brestsys dhodho a dhre an gostel dhe-ves dhis. [12] Mars yw
ev gour boghosek, ny wredh growedha dhe gosk, ha'n gostel
hwath genes. [13] Ty a dhaskor dhodho an gostel pan sedh an
howl rag may kosko yn y vantel ha'th venykka, hag y fydh
ewnder dhis a-rag an ARLODH dha Dhuw.

[14] Ny asweskydh arvethesik neb yw boghosek hag edhommek,
onan a'th vreder po a'th alyons eus y'th tir a-ji dhe'th yetys.
[15] Ty a re dhodho y arveth y'n keth jydh ma'n dendilas, kyns es
an howl dhe sedhi warnodho, rag boghosek yw, ha'y vewnans
a greg warnodho; ken ev a elow war an ARLODH er dha bynn,
hag y fydh peghes ynnos.

16 Ny vydh tasow gorrys dhe'n vernans rag mebyon, ha ny
vydh mebyon gorrys dhe'n mernans rag tasow. Peub a vydh
gorrys dhe'n mernans rag y beghes y honan.

17 Ny gammdreylydh breus dhyworth alyon nag omdhivas, ha
na gemmer dillas gwedhwes avel gostel. 18 Ty a berth kov dha
vos keth yn Ejyp, ha'n ARLODH dha Dhuw a'th tasprenas alena;
rag henna my a worhemmyn dhis gul an dra ma.

19 Pan vysydh dha drevas y'th wel, hag ankevi manal y'n gwel,
ny dhehwelydh dh'y hemeres; hi a vydh dhe'n alyon, dhe'n
omdhivas ha dhe'n wedhwes, rag ma'th venykko an ARLODH
dha Dhuw yn oll ober dha dhiwleuv. 20 Pan weskydh dha
olewbrennyer, ny guntelydh frut nessa gweyth; y fydh dhe'n
alyon ha dhe'n omdhivas ha dhe'n wedhwes. 21 Pan guntelydh
grappys dha winlan, ny guntelydh nessa gweyth; y fydh dhe'n
alyon ha dhe'n omdhivas ha dhe'n wedhwes. 22 Porth kov dha
vos keth yn pow Ejyp; rag henna my a worhemmyn dhis gul an
dra ma.

25 Mars eus dadhel yntra gwer, dens i dhe vreuslys hag
i a re breus dhedha; ena i a akwit an den gwiryon ha
dampnya an tebelwas. 2 Mar tervyn an tebelwas bos gweskys,
an breusyas a'n gwra dhe wrowedha ha bos gweskys a-ragdho,
an niver ewn a strokosow herwydh y offens. 3 Ev a yll ri dhodho
dew ugens strekys ha namoy, rag own, mara'n gwysk moy es
henna gans lies strekys, dha vroder dhe vos dispresys a-wel
dhis.

4 Ny wredh kelmi min ojyon hag ev ow trushya.

Demedhyans Levirek

5 Mars eus breder trigys war-barth, hag onan anedha a verow
ha nyns eus dhodho mab, na dhemedhes gwreg an marow a-ves
dhe'n teylu dhe wour estren; broder hy gour a dheu a-bervedh
dhedhi ha'y hemeres ragdho y honan avel gwreg ha gul y
dhever dhedha avel broder dre lagha. 6 An kynsa genys a wra
hi y dhinythi a erit hanow y vroder marow, rag na vo defendys
y hanow dhyworth Israel. 7 Mar ny vynn an gour kemeres
gwreg y vroder, ena gwres gwreg y vroder mos yn-bann

dhe'n yet dhe'n henavogyon ha leverel, 'Ow broder dre lagha
a skon a wul dhe hanow y vroder pesya yn Israel; ny vynn gul
dhymm dever broder dre lagha.' [8] Ena henavogyon y dre a elow
dhodho, ha kewsel ganso. Mar sev fast ha leverel, 'Ny vynnav
hy hemeres,' [9] ena gwreg y vroder a dheu nes dhodho a-wel
dhe'n henavogyon, ha remova y sandal a-dhyworth y droos ha
trewa yn y fas, ha gorthebi ha leverel, 'Yndella y fydh gwrys
dhe'n gour na dhrehav chi y vroder.' [10] Hag ev a vydh aswonys
yn Israel avel 'Chi an den removys y sandal.'

Rewlys Divers

[11] Mar omladh gwer war-barth, an eyl gans y gila, ha gwreg
onan anedha a dheu nes dhe sawya hy gorti dhyworth leuv an
den a'n gwysk, ha gorra yn-mes hy leuv ha dalghenna y brivitys,
[12] ty a dregh dhe-ves hy leuv; na gemeres dha lagas pita anedhi.

[13] Ny'fydh y'th sagh diw eghen a bosow, onan bras hag onan
byghan [14] Ny'fydh y'th chi diw eghen a efa, onan bras hag onan
byghan. [15] Poos kowal hag ewn y fydh dhis, hag efa kowal
hag ewn y fydh dhis, may fo dha dhedhyow hir war an tir a
wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis. [16] Rag kasadow a-rag an
ARLODH dha Dhuw yw peub a wra an taklow ma, peub a wra
kammhynseth.

[17] Porth kov a buptra a wrug Amalek dhis y'n fordh pan
dheuthewgh yn-mes a Ejyp, [18] neb a'th vetyas y'n fordh ha
treghi yn-nans an re esa ow treynya a-dryv dhis, pan veus
skwith ha gwann; ha ny borthas own a Dhuw. [19] Ytho pan
wra an ARLODH dha Dhuw ri dhis powesva dhyworth oll dha
eskerens a-derdro, y'n tir a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis
avel eretons dh'y erita, ena ty a dhefend dhe-ves yn tien kov
Amalek a-dhann nev. Ny wredh ankevi.

Grassyans rag an Drevas

26 Pan dheudh dhe'n tir a wra an ARLODH dha Dhuw y
ri dhis avel eretons ha ty a'n erit, ha triga ynno, [2] ty
a gemmer neppyth a'n kynsa a oll frut an tir a dhredh mes a'th
tir a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis, ha'y worra yn kanstel,
ha mos dhe'n tyller a wra an ARLODH dha Dhuw y dhewis dhe

wul dh'y hanow triga ena, [3] ha dos dhe'n oferyas a serv y'n dedhyow na, ha leverel dhodho, 'My a dhiskler hedhyw dhe'n ARLODH dha Dhuw, devedhys ov dhe'n tir a wrug an ARLODH ti dh'agan tasow y ri dhyn.' [4] An oferyas a gemmer an ganstel dhyworth dha leuv ha'y settya a-rag alter an ARLODH dha Dhuw.

[5] Ena ty a worthyp ha leverel a-rag an ARLODH dha Dhuw, 'Aramean gwandrek o ow thas, hag ev eth yn-nans dhe Ejyp ha godriga ena gans boghes tus hag ena mos ha bos kenedhel vras, krev ha niverus. [6] Mes an Ejypcyanys a'gan tebeldhyghtyas ha'gan arwaska, ha gorra warnan lavur kales. [7] Ena ni a grias war an ARLODH, Duw agan tasow, ha'n ARLODH a glewas agan lev ha gweles agan galar, ha'gan trobel, ha'gan arwask. [8] Ytho an ARLODH a'gan dros yn-mes a Ejyp gans dorn krev ha bregh ystynnys, gans own bras, ha gans toknys, ha gans marthusyon; [9] hag ev a'gan dros dhe'n tyller ma, ha ri dhyn an tir ma, tir a dhinwa leth ha mel; [10] ha lemmyn otta, my re dhros kynsa frut an tir a wrussys y ri dhymm, A ARLODH.' Ena ty a wra y settya a-rag an ARLODH dha Dhuw ha plegya dhe'n dor a-rag an ARLODH dha Dhuw. [11] Ha ty a lowenha yn puptra da re ros dhis an ARLODH dha Dhuw, ha dhe'th chi, ty ha'n Levyas ha'n alyon usi yn agas mysk.

An Degedhow

[12] Wosa kowlwul degevi pub dega a'th askor y'n tressa bledhen, bledhen an dega, ena ty a re dhe'n Levyas, dhe'n alyon, dhe'n omdhivas ha dhe'n wedhwes, may tepprons y'th yetys ha bos gwalghys. [13] Ena ty a lever a-rag an ARLODH dha Dhuw, 'My re removas an dra sans dhyworth an chi, hag ynwedh my re'n ros dhe'n Levyas ha dhe'n alyon, dhe'n omdhivas ha dhe'n wedhwes herwydh oll dha worhemmyn a worhemynsys dhymm. Ny dremenis dres dha worhemynnow na'ga ankevi. [14] Ny dhybris dhyworto pan esen ow kyni, na remova tra vyth anodho pan en vy avlan, na ri tra vyth anodho dhe dhen marow. My re woslowas lev an ARLODH ow Duw ha gul war-lergh puptra a worhemynsys dhymm. [15] Mir war-woles yn-mes a'th trigva sans dhyworth nev ha benyk dha bobel Israel ha'n

tir re resys dhyn kepar dell desys dh'agan tasow, tir a dhinwa leth ha mel.'

Diwedh an Nessa Areth

16 Hedhyw an ARLODH dha Dhuw a worhemmyn dhis gul
an ordenansow ma ha'n breusow; ty a wayt aga gul gans oll
dha golon ha gans oll dha enev. 17 Re dhisklersys hedhyw an
ARLODH dhe vos dha Dhuw, ha ty dhe gerdhes yn y fordhow,
ha gwitha y ordenansow ha'y worhemynnow ha'y vreusow, ha
goslowes orth y lev. 18 Ha'n ARLODH re dhiskleryas hedhyw ty
dhe vos dhodho pobel arbennik dhodho y honan kepar dell
gewsis dhis, ha ty dhe witha oll y worhemynnow; 19 ytho ev
a'th sett ughel a-ugh oll an kenedhlow a wrug, rag gormel, rag
hanow, rag enor, rag may fi pobel sans dhe'n ARLODH dha
Dhuw kepar dell gewsis.

Geryow Finek Moyses

27 Moyses ha henavogyon Israel a worhemynnis dhe'n
bobel, ow leverel: Gwith oll an gorhemmyn esov
orth y worhemynna dhywgh hedhyw. 2 Hag y'n jydh may
treusowgh an Yordan dhe'n tir a wra an ARLODH dha Dhuw y
ri dhis, ty a dhrehav ragos menhiryon bras, ha'ga flastra gans
lim. 3 Ty a wra skrifa warnedha oll geryow an lagha ma pan
dreusydh, rag may tyffi dhe'n tir a wra an ARLODH dha Dhuw y
ri dhis, tir a dhinwa leth ha mel, kepar dell gewsis ARLODH Duw
dha dasow orthis. 4 Pan dreusowgh an Yordan, drehevewgh an
menhiryon ma a wrav vy gorhemynna dhywgh hedhyw war
venydh Ebal, ha'ga flastra gans lim, 5 ha drehav ena alter dhe'n
ARLODH dha Dhuw, alter a veyn. Ny wredh devnydh a doulys
horn warnedha. 6 Gans meyn dien y trehevydh alter ARLODH
dha Dhuw, hag offrynna warnedhi offrynnow leskys dhe'n
ARLODH dha Dhuw. 7 Ha ty a sakrifi offrynnow kowethyans[a]
ha'ga dybri ena ha lowenhe a-rag an ARLODH dha Dhuw. 8 Ha
ty a wra skrifa war an veyn oll geryow an lagha ma, yn pur gler.

---

a 27:7 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

9 Ena Moyses ha'n oferysi leviek a gewsis dhe oll Israel, ow
leverel: Taw ha goslow, A Israel. Hedhyw ty re dheuth ha bos
pobel dhe'n ARLODH dha Dhuw. 10 Rag henna goslow orth lev
an ARLODH dha Dhuw ha gul y worhemynnow ha'y ordenansow
esov ow korhemynna dhis hedhyw.

11 Ha Moyses a worhemynnis dhe'n bobel an jydh na, ow
leverel: 12 An re ma a sev dhe venyga an bobel war venydh
Gerizim wosa hwi dhe dreusi an Yordan: Simeon, ha Levi, ha
Yuda, hag Yssakar, ha Yosep, ha Benyamin. 13 Ha'n re ma a
sev rag an volleth war venydh Ebal: Rewben, Gad hag Asher
ha Zebulun, Dan ha Naftali. 14 An Levysi a worthyp, ow leverel
dhe bub gour a Israel gans lev ughel:

An Dewdhek Molleth

15 'Mollothek yw an gour neb a wra imach gravys po imach
teudh, tra gasadow dhe'n ARLODH, ober diwleuv krefter, ha
neb a'n sett yn-bann yn-dann gel.' Ena oll an bobel a worthyp
ow leverel, 'Amen.'

16 'Mollothek yw ev neb a dhispres y das ha'y vamm.' Ena oll
an bobel a lever, 'Amen.'

17 'Mollothek yw ev neb a remov orven y gentrevek.' Ena oll
an bobel a lever, 'Amen.'

18 'Mollothek yw ev neb a gammled den dall y'n fordh.' Ena
oll an bobel a lever, 'Amen.'

19 'Mollothek yw ev neb a dreyl dhe-ves gwirvreus dhyworth
an alyon, an omdhivas, ha'n wedhwes.' Ena oll an bobel a lever,
'Amen.'

20 'Mollothek yw ev neb a wrowedh gans gwreg y das, drefen
ev re dhiskudhas losten y das.' Ena oll an bobel a lever, 'Amen.'

21 'Mollothek yw ev neb a wrowedh gans best pynag a vo.'
Ena oll an bobel a lever, 'Amen.'

22 'Mollothek yw ev neb a wrowedh gans y hwor, myrgh y
das, po myrgh y vamm.' Ena oll an bobel a lever, 'Amen.'

23 ‘Mollothek yw ev neb a wrowedh gans y hweger.’ Ena oll
an bobel a lever, ‘Amen.’

24 ‘Mollothek yw ev neb a ladh y gentrevek yn-dann gel.’ Ena
oll an bobel a lever, ‘Amen.’

25 ‘Mollothek yw ev neb a gemmer falswober dhe skollya
goos gwiryon.’ Ena oll an bobel a lever, ‘Amen.’

26 ‘Mollothek yw ev neb na venten geryow an lagha ma orth
aga gul.’ Ena oll an bobel a lever, ‘Amen.’

Benathow rag Gostytter

28 Mar koslowydh devri lev an ARLODH dha Dhuw
ha gwaytyas gul oll y worhemynnow esov orth aga
worhemynna dhis hedhyw, ena an ARLODH dha Dhuw a’th sett
ughel a-ugh oll kenedhlow an norvys. 2 Hag oll an benathow
ma a dheu warnas ha tremena dresos, mar koslowydh lev an
ARLODH dha Dhuw.

3 Benyges vedhydh y’n dre,
ha benyges vedhydh y’n gwel.

4 Benyges vydh frut dha gorf,
frut dha dir, ha frut dha jatel,
leughi dha vughes, hag eyn dha flock.

5 Benyges vydh dha ganstel ha’th new-tosa.

6 Benyges vedhydh pan dheudh a-ji,
ha benyges vedhydh pan edh yn-mes.

7 An ARLODH a wra dhe’th eskerens, a sev er dha bynn, bos
gweskys a-ragos. Yth ons yn-mes er dha bynn yn unn fordh
ha fia yn seyth fordh a-ragos. 8 An ARLODH a worhemmyn
an vennath warnas ha war dha skiberyow ha war buptra
may hworrydh dha leuv warnodho; hag ev a’th venyk y’n tir
a wra an ARLODH dha Dhuw y ri dhis. 9 An ARLODH a wra
dha fastya dhe vos pobel sans dhodho y honan kepar dell dos
dhis, mar kwithydh gorhemynnow an ARLODH dha Dhuw ha
kerdhes yn y fordhow. 10 Ena oll kenedhlow an norvys a wel
ty dhe vos gelwys gans hanow an ARLODH; hag i a berth own

ahanas. [11] An ARLODH a'th wra dhe seweni yn frut dha gorf, yn frut dha jatel, yn frut dha dir war an tir a dos an ARLODH dhe'th tasow y ri dhis. [12] An ARLODH a yger y dresorva dha, an nevow, dhe ri glaw dhe'th tir yn y seson ha dhe venyga oll an ober a'th leuv; ty a brest dhe lies kenedhel mes ty, ny gevydh presten. [13] An ARLODH a'th wra dhe vos an penn a-der an lost; y fedhydh unsel a-wartha, ha ny vedhydh a-woles, mar koslowydh gorhemynnow an ARLODH dha Dhuw esov orth dha worhemynna hedhyw, dh'aga gwitha ha dh'aga gul. [14] Ny wredh treylya a-denewen dhyworth oll an geryow esov ow korhemynna dhis hedhyw, dyghow na kledh, dhe gerdhes war-lergh duwow erel dh'aga servya.

Mollothow rag Diwostytter

[15] Mes mar ny woslowydh orth lev an ARLODH dha Dhuw, ow kwitha hag ow kul oll y worhemynnow ha'y ordenansow esov orth aga gorhemynna dhis hedhyw, ena y tons warnas oll an mollothow ma, hag i a dremen dresos.

[16] Mollothek vedhydh y'n dre, ha mollothek vedhydh y'n gwel.

[17] Mollothek vydh dha ganstel ha'th new-tosa.

[18] Mollothek vydh frut dha gorf ha frut dha dir, leughi dha jatel, hag eyn dha flock.

[19] Mollothek vedhydh pan dheudh a-ji, ha mollothek vedhydh pan edh yn-mes.

[20] An ARLODH a dhanvon warnas molleth, ha skruth, ha keredh yn puptra may hworrydh dha leuv warnodho bys pan vedhydh distruys, ha bys pan edh dhe goll yn tromm, drefen droktra dha wryth, orth ow forsakya. [21] An ARLODH a wra dhe'n plag glena orthis bys ma'th tileas dhiwar an tir mayth esos ow tos di dh'y erita. [22] An ARLODH a'th wysk gans kleves gwastya, ha gans terthen, ha gans fevyr, ha gans brewvan, ha gans an kledha ha gans kleves losk ha kleves melynheans y'n ys, hag i a'th helgh bys pan vedhydh diswrys. [23] Dha ebron a-ugh dha benn a vydh brons, ha'n dor yn-dannos a vydh horn. [24] An

ARLODH a dreyl glaw dha dir dhe bolter ha doust; dhyworth an ebron y tiyskyn warnas bys pan vedhydh distruys.

25 An ARLODH a wra dhis bos fethys gans dha eskerens. Yth edh yn-mes er y bynn yn unn fordh ha fia yn seyth fordh a-ragdho, ha ty a vydh euth dhe oll kenedhlow an norvys. 26 Dha gorf a vydh boos rag pub edhen a'n ebron ha rag bestes an gwel, ha ny vydh nagonan dh'aga chassya dhe-ves. 27 An ARLODH a'th wysk gans breghi Ejyp, ha gans hwedhow, ha gans krevennow, ha dre'n debron, ma na yllydh bos yaghhes. 28 An ARLODH a'th wysk gans muskogneth, gans dellni, ha gans sowdhan a vrys. 29 Ty a vydh ow palvala yn hanterdydh, kepar dell balval an dall y'n tewolgow; ny wredh dhe'th fordhow seweni; devri y fedhydh arweskys ha ledrys, ha ny wra nagonan dha sawya. 30 Ty a vydh ambosys dhe venyn, ha gour aral a's defol; ty a dhrehav chi, mes ny drigydh ynno; ty a blans gwinlan, mes ny wredh devnydh anedhi. 31 Dha ojyon a vydh ledhys a-wel dhis, mes ny dhybrydh dhyworto; dha asen a vydh kemerys dhyworthis dre nerth ha ny vydh daskorrys dhis; dha dheves a vydh res dhe'th eskerens ha ny vydh dhis nagonan dh'aga sawya. 32 Dha vebyon ha'th vyrghes a vydh res dhe bobel aral; dha dhewlagas a vir gans hireth ragdha oll an jydh, mes ny'fydh nerth y'th leuv. 33 Pobel na aswonsys a dheber frut dha dir hag oll askor dha lavur, ha ny vedhydh saw arweskys ha tebeldhyghtys oll dha dhedhyow. 34 Ty a vydh gorbollek gans an pyth a wra dha lagas y weles. 35 An ARLODH a'th wysk gans drog vreghi y'th tewlin ha'th tiwarr ma na yllydh bos yaghhes dhyworta, a wodhen dha droos bys y'th krogen.

36 An ARLODH a'th tro, ty ha'n myghtern re settsys warnas dha honan, dhe genedhel na aswonsys, naneyl ty na'th tasow, hag ena ty a serv duwow erel a brenn hag a ven. 37 Ty a vydh an acheson a euth, ha parabolen, ha ges yn oll an poblow may hwra an ARLODH dha ledya bys di. 38 Ty a dheg yn-mes dhe'n gwel meur a has ha kuntel boghes, drefen an lokust dh'y dhevorya. 39 Ty a blans gwinlannow ha gonedha, mes ny evydh gwin na guntel grappys, drefen an pryv dh'aga dybri. 40 Ty a'fydh olewbrennyer yn oll dha oryon mes ny omuntydh dha honan

drefen dha olewennow dhe dhroppya. [41] Ty a dhinyth mebyon
ha myrghes, mes ny vedhons dhis, rag yth ons yn kethneth.
[42] An gryll a erit oll dha gwedhennow ha frut dha dir. [43] An
alyon usi trigys yntredhowgh a yskyn a-ughos moy ha moy
ughel; ha ty a dhiyskyn moy ha moy isel. [44] Ev a re kendon dhis,
mes ny redh kendon dhodho. Ev a dheu ha bos an penn, ha ty
a dheu ha bos an lost. [45] Oll an mollothow ma a dheu warnas,
ha'th pursewya ha tremena dresos bys pan vedhydh distruys,
rag ny woslowsys orth lev an ARLODH dha Dhuw ha gwitha
y worhemynnow ha'y ordenansow a worhemynnis dhis. [46] I a
vydh warnas avel tokyn ha marth, ha war dha dhiyskinysi bys
vykken.

[47] Drefen na servsys an ARLODH dha Dhuw gans joy ha gans
kolon lowen rag lanwes a buptra oll, [48] ty a serv dha eskerens
a wra an ARLODH dha Dhuw danvon er dha bynn, yn nown,
hag yn seghes, hag yn nothedh, hag yn esow a buptra oll; hag
ev a worr yew a horn war dha gonna, bys may hwrello dha
dhistrui. [49] An ARLODH a dhrehav er dha bynn kenedhel a
bellder, dhyworth penn an norvys, mar skav dell neyj an er
yn-nans, kenedhel ma na gonvedhydh hy thaves, [50] kenedhel a
fas fers, na wra enor dhe'n henavek ha na vydh grassyes dhe'n
yowynk; [51] hag ev a dheber leughi dha vestes hag askor dha
dir bys may fi distruys; ny as ragos ys, gwin nag olew, leughi
dha jatel nag eyn dha flock bys may hwrello dha dhistrui.
[52] Ev a omsett a-dro dhis yn oll dha yetys bys pan gottho dha
fosow ughel ha kerys mayth esos ow trestya ynna der oll dha
dir; hag ev a omsett a-dro dhis, yn oll dha yetys der oll dha
dir, a ros an ARLODH dha Dhuw dhis. [53] Ena ty a dheber frut
dha gorf dha honan, kig dha vebyon ha'th vyrghes a ros an
ARLODH dha Dhuw dhis, drefen an omsettyans strooth may
hwra dha eskar dha strotha ganso. [54] An gour medhel yn agas
mysk ha pur vleudh a dreyl erbynn y vreder, ha'y wreg ger, ha
war remenant y vebyon a vydh gesys, [55] ma na re dhe nagonan
anedha neppyth a gig y fleghes a wra ev aga dybri, rag nag
eus tra vyth gesys dhodho, drefen an omsettyans strooth ma'th
strooth an eskar ganso yn oll dha yetys. [56] An venyn vedhel ha

bleudh yn agas mysk neb na vedh gorra hy godhen war an dor
drefen medhelder ha bleudhder, a dreyl erbynn gour hy askra,
ha'y mab, ha'y myrgh, [57] ha'y breghen a dheu yn-mes yntra hy
threys ha war hy mebyon a dhinyth; rag hi a wra aga dybri
yn esow a buptra oll yn-dann gel, y'n omsettyans strooth may
hwra dha eskar dha strotha ganso y'th yetys.

[58] Mar ny waytydh gul oll geryow an lagha ma yw skrifys
y'n lyver ma, ow perthi own a'n hanow gloryus hag euthyk ma,
an ARLODH dha Dhuw, [59] ena an ARLODH a dhre warnas ha
war dha dhiyskinysi plagys marthys, plagys bras hag a dhur, ha
drog glevesow hag a dhur. [60] Ev a dhre warnas arta oll disesys
Ejyp may perthsys own anedha; hag i a len orthis. [61] Ynwedh an
ARLODH a dhre warnas pub kleves ha pub plag nag yw skrifys
yn lyver an lagha ma bys pan vi distruys. [62] Hwi a vydh gesys
boghes agas niver, kynth ewgh kyns avel ster nev yn niver,
drefen na woslowsys lev an ARLODH dha Dhuw. [63] Kepar dell
lowenhas an ARLODH yn agas kever dhe wul da dhywgh, ha
dh'agas ynkressya, yndella an ARLODH a lowenha yn agas kever
dh'agas diswul, ha dh'agas distrui. Hwi a vydh diwreydhys
dhiwar an tir mayth esos ow tos di dh'y erita. [64] Ena an ARLODH
a wra dha skattra yn-mysk oll an poblow dhyworth unn penn
a'n norvys bys y'n penn aral, hag ena ty a serv duwow erel neb
na aswonsys, naneyl ty na'th tasow, prenn ha men. [65] Hag yn-
mysk an kenedhlow ma ny'fydh powes, ha ny vydh powesva
dhe wodhen dha droos. Ena an ARLODH a re dhis kolon a gren,
ha dewlagas a fyll, hag enev ydhil. [66] Dha vewnans a greg yn
dout a-ragos, ha ty a gren mo ha myttin, ha ny'fydh surheans
a'th vewnans. [67] Y'n myttin ty a lever, 'A pe hi gorthugher!' hag
y'n gorthugher ty a lever, 'A pe hi myttin!' rag euth dha golon
a wredh y berthi, ha rag an taklow a wra dha dhewlagas aga
gweles. [68] An ARLODH a'th tre arta dhe Ejyp yn gorholyon y'n
fordh a leveris dhis na wres hy gweles nevra namoy; hag ena ty
a as dha honan dhe vos gwerthys dhe'th eskerens avel kethyon
ha kethesow, mes den vyth ny wra agas prena.

An Kevambos yn Moab

29 An re ma yw geryow an kevambos a worhemynnis an ARLODH dhe Moyses dh'y wul gans mebyon Israel yn pow Moab, dres an kevambos a wrug gansa orth Horeb.[a]

[2] Moyses a elwis dhe oll Israel ha leverel dhedha: Hwi re welsowgh puptra a wrug an ARLODH a-wel dhywgh yn pow Ejyp dhe Faro, ha dhe oll y servysi, ha dhe oll y bow, [3] an provow bras a wrug dha dhewlagas aga gweles, an toknys, ha'n marthusyon bras na. [4] Mes ny ros dhywgh an ARLODH kolon dhe wodhvos, na dhewlagas dhe weles, na dhiwskovarn dhe glewes bys y'n jydh hedhyw. [5] Dres dew ugens bledhen my re'gas hembronkas y'n gwylvos; ny gothhas agas dillas warnowgh, ha ny gothhas dha sandal war dha droos. [6] Ny wrussowgh dybri bara nag eva gwin na korev, rag may hwodhvowgh ow bos vy an ARLODH agas Duw. [7] Pan dheuthewgh dhe'n tyller ma, Sihon myghtern Heshbon hag Og myghtern Bashan eth yn-mes dh'agan metya rag batel ha ni a's gweskis. [8] Ni a gemeras aga thir ha'y ri avel eretons rag an Rewbenysi, rag an Gadysi, ha rag hanter-looth Manasse. [9] Gwithewgh geryow an kevambos ma ha'ga gul, rag may sewennowgh yn puptra a wrewgh.

[10] Yth esowgh hwi oll ow sevel hedhyw a-rag an ARLODH agas Duw: agas pennow, agas lothow, agas henavogyon, ha'gas sodhogyon, pub gour a Israel, [11] agas fleghes, agas benenes, an alyon usi a-ji dhe'th kamp, dhyworth kunteller dha geunys bys tenner dha dhowr, [12] rag mayth entrowgh yn kevambos an ARLODH dha Dhuw hag yn y di usi an ARLODH dha Dhuw ow kul genes hedhyw, [13] rag ma'th fastyo hedhyw avel y bobel, hag ev dhe vos Duw dhis, kepar dell gewsis dhis, ha kepar dell dos dhe'th tasow, dhe Abraham, dhe Ysak, ha dhe Yakob. [14] Nyns yw unsel genowgh hwi y hwrav vy an kevambos ma ha'n ti ma, [15] mes ganso ev neb usi ow sevel genen omma hedhyw a-rag an ARLODH agan Duw, hag ynwedh ganso ev nag usi omma genen hedhyw.

---

a 29:1 29:1 bys 29:29 yw niverys 28:69 bys 29:28 y'n tekst ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat.

16 Hwi a wor fatel esen ni trigys yn pow Ejyp ha fatel
dremensyn der an kenedhlow a dremensowgh dredha. 17 Hwi
a welas aga thaklow kasadow ha'ga idolys, prenn ha men,
arghans hag owr, esa gansa. 18 Bedhewgh war ma na fo
ynnowgh hwi gour na benyn na kordh na looth may treyl y
golon hedhyw dhyworth an ARLODH agan Duw dhe gerdhes
ha servya duwow an kenedhlow ma; ma na vo ynnowgh hwi
gwreydhen ow ton kegis ha fuelen. 19 Pan glew nebonan geryow
an volleth ma, hag omvenyga yn y golon, ow leverel, 'Kres a
vydh dhymm, kyn kerdhav yn gorthter ow holon,' yndella ow
tiswul an tir dowrhes war-barth gans an tir sygh, 20 an ARLODH
ny vynn gava dhodho; ena sorr an ARLODH ha'y avi a dhyllo
mog erbynn an gour na, hag oll an volleth yw skrifys y'n lyver
ma a wrowedh warnodho, ha'n ARLODH a dhefend y hanow
a-dhann nev. 21 An ARLODH a'n diberth rag drog dhyworth oll
lothow Israel, herwydh oll mollothow an kevambos usi skrifys
y'n lyver ma a'n lagha. 22 Ena an diwettha henedh a'gas mebyon
neb a sev war agas lergh, ha'n estren a dheu dhyworth pow pell,
a wel plagys an tir na ha'n disesys a wrug an Arlodh aga dri
warnodho. 23 Oll hy thir a vydh loskven ha holan, ynyal leskys;
ny vydh has hesys, ha ny skyll tra vyth, ha ny dyv gwels vytholl
ynno. Y fydh avel domhwelans Sodom ha Gomorra, Adma ha
Seboyim, a wrug an ARLODH aga domhwel yn y sorr hag yn y
gonnar. 24 Oll an kenedhlow a lever, 'Prag y hwrug an ARLODH
yndella dhe'n tir ma? Pandr'a styr pothter an sorr bras ma?'
25 Hag y leverons, 'Drefen i dhe asa kevambos an ARLODH Duw
a'ga thasow, a wrug gansa pan y's dros mes a bow Ejyp. 26 Rag
yth ens ha servya duwow erel ha plegya dhe'n dor a-ragdha, na
wrussons aga aswon, ha na wrussa ev aga hevrenna dhedha.
27 Ytho sorr an ARLODH a dhewis erbynn an tir na, dhe dhri
warnodho oll an mollothow usi skrifys y'n lyver ma. 28 An
ARLODH a's diwreydhyas dhyworth aga thir yn sorr, hag yn
konnar, hag yn koler bras, hag ev a's tewlis dhe dir aral, kepar
hag y'n jydh hedhyw.'

29 An ARLODH agan Duw a byw an taklow kudhys, mes dhyn
ni yma an taklow diskudhys, ha dh'agan mebyon bys vykken,
rag may hwryllyn oll geryow an lagha ma.

Sewenyans wosa Treylya dhe'n Lagha

30 Pan dheu oll an taklow ma warnas, an vennath ha'n
mollothow a wrugavy aga settya a-ragos, ha ty a wra
aga dri arta dhe'th kolon yn oll an kenedhlow le may hwra an
ARLODH dha Dhuw dha skattra dhi, 2 ha ty a dhehwel dhe'n
ARLODH dha Dhuw ha goslowes orth y lev war-lergh puptra
mayth esov ow korhemynna dhis hedhyw, ty ha'th vebyon gans
oll dha golon ha gans oll dha enev, 3 ena an ARLODH dha Dhuw
a wra restorita ragos ha kemeres truedh ahanas ha'th kuntel
arta dhyworth oll an poblow le may hwrug an ARLODH dha
Dhuw dha skattra dhi. 4 Mar kwrug dha dhivroa bys amal nev,
alena y hwra an ARLODH dha Dhuw dha guntel hag alena y
hwra dha gemeres. 5 Ena an ARLODH dha Dhuw a'th tro dhe'n
tir a wrug dha dasow y erita, ha ty a'n erit. Ev a wra da dhis, ha
dha ynkressya moy ages dha dasow. 6 An ARLODH dha Dhuw
a drodregh dha golon ha kolon dha has dhe gara an ARLODH
dha Dhuw gans oll dha golon ha gans oll dha enev, rag may
fewi. 7 An ARLODH dha Dhuw a worr oll an mollothow ma war
dha eskerens ha war an re a'th kas, neb a'th helghyas. 8 Ha ty
a woslow arta orth lev an ARLODH, ha gul oll y worhemynnow
mayth esov orth aga gorhemynna dhis hedhyw. 9 An ARLODH
dha Dhuw a wra dhis seweni yn pub ober a'th leuv, yn frut
dha gorf, yn frut dha jatel hag yn frut dha dir rag da; rag an
ARLODH dha Dhuw a lowenha ynnos arta rag da, kepar dell
lowenhas yn dha dasow, 10 mar koslowydh lev an ARLODH dha
Dhuw ha gwitha y worhemynnow, ha'y ordenansow usi skrifys
yn lyver an lagha ma, pan dreylydh arta dhe'n ARLODH dha
Dhuw gans oll dha golon ha gans oll dha enev.

11 Rag an gorhemmyn ma esov orth y worhemynna dhis
hedhyw nyns yw re gales ragos, na re bell. 12 Nyns usi yn nev,
rag may leverri, 'Piw a yskyn ragon war-tu ha nev ha'y gemeres
ragon rag ma'n goslowyn, ha'y wul?' 13 Ha nyns usi dres an mor,

rag may leverri, ‘Piw a dremen dres an mor ragon ha’y gemeres ragon, rag ma’n goslowyn, ha’y wul?’ [14] Rag yma an ger fest yn ogas dhis, yn dha anow hag yn dha golon, rag y wul.

An Dewis: Bewnans po Mernans

[15] Mir, my re worras a-ragos hedhyw bewnans ha da, mernans ha drog, [16] ow korhemynna dhis hedhyw kara an ARLODH dha Dhuw, dhe gerdhes yn y fordhow, dhe witha y worhemynnow, ha’y ordenansow, ha’y vreusow, rag may fewi hag ynkressya; ha’n ARLODH dha Dhuw a’th venyk y’n tir mayth esos ow tos di dh’y erita. [17] Mes mar treyl dha golon dhe-ves, heb goslowes, ha ty a vydh dynys dhe blegya dhe’n dor a-rag duwow erel ha’ga servya, [18] my a dhiskler dhywgh hedhyw y fedhowgh kellys glan; ny vedhowgh trigys dedhyow hir war an tir mayth esos ow tremena dres an Yordan dhe vos di dh’y erita. [19] My a elow nev ha nor yn test er agas pynn hedhyw y hwrugavy settya a-ragos bewnans ha mernans, bennath ha molleth; ytho dewis bewnans rag may fewi, ty ha dha has, [20] ow kara an ARLODH dha Dhuw, hag ow koslowes y lev, hag ow klena orto; rag ev yw dha vewnans ha hirder dha dhedhyow, dhe driga war an tir a dos an ARLODH dhe’th tasow, dhe Abraham, ha dhe Ysak, ha dhe Yakob, dhe ri dhedha.

Moyses a Re Charj dhe Yoshua

31 Ena Moyses eth ha kewsel an geryow ma dhe oll Israel. [2] Yn-medh ev dhedha, ‘Hwegh ugens bloodh ov vy hedhyw. Ny allav vy mos yn-mes po dos dhe-dre na fella; ha’n ARLODH a leveris dhymm, “Ny dreusydh an Yordan ma.” [3] An ARLODH dha Dhuw y honan a dreus a-ragos. Ev a dhistru an kenedhlow ma a-ragos, ha ty a’s diserit. Yoshua, ev a dreus a-ragos kepar dell gewsis an ARLODH. [4] Ha’n ARLODH a wra dhedha kepar dell wrug dhe Sihon ha dhe Og myghternedh an Amorysi, ha dh’aga thir, pan y’s distruis. [5] An ARLODH a’s delirv a-ragowgh, ha hwi a wra dhedha war-lergh oll an gorhemmyn a worhemynnis vy dhywgh. [6] Bedhewgh krev, ha bedhewgh kolonnek, na berthewgh own nag euth a-ragdha,

drefen an ARLODH dha Dhuw, ev yth yw neb a gerdh genes; ny wra dha asa na'th forsakya.'

7 Moyses a elwis Yoshua ha leverel dhodho a-wel dhe oll
Israel, 'Bydh krev ha bydh kolonnek; rag ty a dheu gans an
bobel ma dhe'n tir a dos an ARLODH dh'aga thasow y ri dhedha,
ha ty a wra dhedha y erita. 8 An ARLODH dha Dhuw yth yw
neb a gerdh a-ragos; ev a vydh genes, ny wra dha asa na'th
forsakya; na borth own, ha na borth euth.'

An Lagha dhe Vos Lennys

9 Ytho Moyses a skrifas an lagha ma, ha'y ri dhe'n oferysi
leviek, degoryon argh kevambos an ARLODH, ha dhe oll
henavogyon Israel. 10 Ena Moyses a worhemynnis dhedha, ow
leverel, 'Dhe benn pub seyth bledhen, orth an termyn ordenys
yn bledhen an gevyans, yn gool an skovvaow, 11 pan dheu
oll Israel dhe omdhiskwedhes a-rag an ARLODH dha Dhuw
y'n tyller a dhewis, ty a lenn an lagha ma a-rag oll Israel yn
aga klewans. 12 Kuntel an bobel, an wer, ha'n benenes, ha'n
fleghes, ha'n alyon usi y'th yetys, rag may klewvons ha rag may
tyskons ha perthi own a'n ARLODH agas Duw ha gwaytyas gul
oll geryow an lagha ma, 13 ha rag may klewvo aga mebyon na's
godhvons, ha dyski perthi own a'n ARLODH agas Duw hedre
vowgh byw war an dor mayth esowgh ow treusi an Yordan dh'y
erita.'

14 Ena an ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Otta, an dedhyow
a nes rag dha vernans. Galw Yoshua ha sevewgh orth tylda an
kuntelles, ha my a re dhodho charj.' Ytho Moyses ha Yoshua a
sevis orth tylda an kuntelles. 15 Ha'n ARLODH a omdhiskwedhas
y'n tylda yn koloven a gommol, ha'n goloven a gommol a sevis
orth daras an tylda.

16 Ha'n ARLODH a leveris dhe Moyses, 'Otta, ty a gosk gans
dha dasow, ha'n bobel ma a dhrehav ha horya war-lergh duwow
astranj an tir mayth ons dhi yn aga mysk. I a'm forsak ha terri
ow hevambos a wrugavy gansa. 17 Ow sorr a dheu warnedha
y'n jydh na, ha my a's forsak, ha kudha ow fas dhyworta, hag
i a vydh devorys. Lies drog hag ahwer i a's kyv, may leverons

y'n jydh na, "A nyns yw rag nag usi agan Duw yn agan mysk, y teuth an drogow warnan?" [18] My a gudh ow fas certan y'n jydh na, drefen oll an drog re wrussons, ow treylya dhe dhuwow erel. [19] Ha lemmyn, skrifewgh ragowgh agas honan an gan ma, ha dysk hi dhe vebyon Israel, ha gorr hi yn aga ganow, rag may fo an gan ma test ragov erbynn mebyon Israel. [20] Rag wosa my dh'aga dri dhe'n tir a des dh'aga thasow, a dhinwa leth ha mel, hag i a dheber ha bos gwalghys, ha tew, ena i a dreyl dhe dhuwow erel ha'ga servya; i a'm dispres, ha terri ow hevambos. [21] Ha pan wra lies drog hag ahwer aga havos, an gan ma a worthyp yn test; rag ny vydh ankevys mes a anow aga henedh. My a wor mynnas aga brys usi dhedha hedhyw, hwath kyns my dh'aga dri dhe'n tir a wrugavy y di.' [22] Ytho Moyses a skrifas an gan ma y'n jydh na, ha'y dyski dhe vebyon Israel.

[23] Ha'n ARLODH[a] a ros charj dhe Yoshua mab Nun, ow leverel, 'Bydh krev ha bydh kolonnek, rag ty a dhre mebyon Israel dhe'n tir a des vy y ri dhedha; ha my a vydh genes.'

An Lagha Settys ryb Argh an Kevambos

[24] Pan gowlwrussa Moyses skrifa geryow an lagha ma yn lyver, bys yn aga diwedh, [25] ev a worhemynnis dhe'n Levysi, degoryon argh kevambos an ARLODH, ow leverel, [26] 'Kemerewgh an lyver ma a'n lagha ha'y settya ryb argh kevambos an ARLODH agas Duw, rag may fo eno yn test er dha bynn. [27] Rag my a wor fatel os ta diwostyth ha kales dha gilben. Ha my hwath yn fyw genowgh hedhyw, hwi re beu diwostyth erbynn an ARLODH: pyseul dhe voy wosa ow mernans. [28] Kuntelewgh dhymm oll henavogyon agas lothow ha'gas sodhogyon, rag may kewssiv yn aga diwskovarn an geryow ma, ha gelwel nev ha nor yn test er aga fynn. [29] Rag my a wor, wosa ow mernans, hwi dhe omlegri yn sur, ha treylya dhyworth an fordh a worhemynnis dhywgh; drog a wra agas metya y'n dedhyow diwettha, drefen hwi dhe wul drog a-wel dhe'n ARLODH, dh'y serri der ober agas diwla.'

---

a 31:23 *Ha'n ARLODH:* Ow sewya an Vulgat. Ebrow *Hag ev.*

30 Ha Moyses a gewsis yn diwskovarn oll kuntellyans Israel
geryow an gan ma bys yn a'ga diwedh:

Kan Moyses

32 Goslow nev, ha my a gews;
klew, norvys, geryow ow ganow.
2 Ow dyskans a dhropp avel an glaw,
ha'm lavar a dhever avel gluth,
avel kowasow war aswels,
hag avel glawas war losow.
3 Rag my a dhiskler hanow an ARLODH;
askrifewgh meuredh dh'agan Duw.

4 An Garrek – perfydh yw y ober,
rag oll y fordhow yw ewn;
Duw a lenduri, heb kammhynseth,
gwiryon ha kompes yw ev.
5 I re'n dyghtyas yn fals,
nyns yns i y vebyon drefen aga namm;
yth yns i henedh gorth ha kamm.
6 A attylowgh an ARLODH yndella,
pobel goog ha diboll?
A nyns yw ev dha Das, dha Wrier,
neb a'th formyas, ha neb a'th fastyas?
7 Porth kov a'n dedhyow koth
prederewgh an bledhynnyow a lies henedh:
govyn orth dha das hag ev a'n deriv dhis,
orth dha henavogyon hag i a'n lever dhis.
8 Pan ros an Ughella aga eretons dhe'n kenedhlow,
pan rannas mebyon den,

ev a settyas oryon poblow
war-lergh niver mebyon Israel.[a]
9 Rag rann an ARLODH yw y bobel;
Yakob yw kevren y eretons.
10 Ev a'n kavas yn tir ynyal,
hag yn gwylvos a dhifeythtir gwynsek,[b]
orth y gerghynna, y gara,
y witha avel byw y lagas.
11 Avel er hag a dhifun y neyth,
ha bargesi a-ugh y ydhnigow,
ev a les y dhiwaskel, ha'ga hachya,
ha'ga don war bluvennow y eskelli,
12 Yndella an ARLODH y honan a'n hembronka;
nyns esa ganso duw estren.
13 Ev a wrug dhodho marghogeth war dylleryow ughel
an tir,
hag ev a dhybris askor an gwel;
ev a wrug dhodho sugna mel yn-mes a'n garrek,
hag oyl a ven flynt;
14 leth kowlys a vughes ha leth a dheves,
gans blonek eyn, ha hordhes megys yn Bashan,
ha gever, gans an gwella gwaneth,[c]
hag a woos grappys ty a evas gwin ewonek.

---

a 32:8 *mebyon Israel:* War-lergh an Septuagint *mebyon an eledh.* Yn onan a dhornskrifow Qumran yma *mebyon Duw.*

b 32:10 *gwynsek:* Ebrow *owth oulya,* martesen son an gwyns, po lev godhviles, po son kyni.

c 32:14 *an gwella gwaneth:* Ebrow *blonek lonethi gwaneth,* henn yw an rann a-bervedh a'n greunennow.

15 Yakob a dhybris hag a veu gwalghys,[a]
Yeshurun a dheuth ha bos tew hag a botyas;
ty a dheuth ha bos tew ha berrik, ha bos gorth;
ev a forsakyas Duw neb a'n gwrug,
ha despitya Karrek y selwyans.
16 I a'n gwrug avius dre dhuwow estren;
dre daklow kasadow i a'n sorras.
17 I a sakrifias dhe jevanow a-der dhe Dhuw,
duwow na aswonsons,
dhe dhuwow nowydh devedhys degynsow,
na wodhva aga thasow tra vyth anedha.
18 Ty a dhispresyas an Garrek a'th tinythis,
hag ankevi Duw neb a'th tros dhe enesigeth.

19 Mes an ARLODH a welas ha'ga skonya,
serrys gans y vebyon ha'y vyrghes.
20 Ev a leveris, My a gudh ow fas dhyworta,
ha my a wel pandr'a vydh aga diwedh;
rag yth yns i henedh gorth,
mebyon heb lelder ynna.
21 I a'm gwrug avius dre neppyth nag yw duw,
i a'm sorras gans aga idolys koog;
rag henna my a's gwra avius dre bobel dhistyr,
my a wra aga serri dre genedhel wocki.
22 Rag tan re dhewis dre'm sorr
ha leski a wra bys yn downderyow yfarn;
ev a dheber an dor ha'y askor,
hag enowi gans tan selyow an menydhyow.

---

a 32:15 *Yakob a dhybris hag a veu gwalghys:* Ow sewya an Septuagint ha'n Pentatewgh Samaritanek. Nyns usi an geryow y'n tekst masoretek.

23 My a worr bern a dhrogow warnedha;
oll ow sethow a spenav warnedha.
24 I a vydh gwannhes gans divotter,
ha devorys gans plag ha kleves hwerow;
my a dhanvon ynna dens bestes,
gans venym serf ow kramya yn doust.
25 A-ves, an kledha a wra dhe dus bos anvap,
hag a-ji, yma euth rag gour yowynk ha gwerghes,
an flogh ow tena, gans an gour a vlew loos.
26 My a leveris: My a's defend dhe-ves;
my a dhile aga hovadh dhyworth densys;
27 na ve my dhe berthi own a sorr an eskar,
ma na wrella y envi kammgonvedhes,
ma na lavarrens, 'Agan leuv yw ughel;
ny veu an ARLODH neb a wrug oll hemma.'

28 Rag i yw kenedhel na amont kussul dhedha,
ha nyns eus konvedhes ynna.
29 Unweyth a pens fur ha konvedhes hemma,
ha discernya aga fin!
30 Fatel allsa unn den chassya mil,
po dew fesya deg mil,
mar ny's gwerthas aga Harrek,
ha'n ARLODH a's daskorras.
31 Rag nyns yw aga harrek i haval dh'agan Karrek ni,
dell yll agan eskerens aga honan breusi.
32 Aga gwinbren yw dhyworth gwinbren Sodom,
ha dhyworth gwinlannow Gomorra.
Aga grappys yw grappys gwenon,
yma dhedha bagasow a rappys hwerow.
33 Aga gwin yw venym serf,
ha venym nadres fell.

[34] A nyns yw hemma gwithys genev,
selys y'm gwithvaow?
[35] Dial yw dhymm, hag attal,
yn termyn may hwra aga throos trebuchya;
rag ogas yw dydh aga therros,
ha'ga thenkys a fisten dhedha.

[36] Rag an ARLODH a vreus y bobel,
ha kemeres pita a'y servysi,
pan wel aga nerth dhe vos gyllys,
ha nag eus nagonan gesys, keth na rydh.
[37] Ena y lever, Ple'ma aga duwow,
an garrek may hwilsons skovva ynni,
[38] neb a dhybris blonek aga sakrifisow,
hag eva gwin aga offrynnow diwes?
Sevens dh'agas gweres,
ha bos skovva ragowgh.

[39] Gwelewgh lemmyn, my, my yw ev,
ha nyns eus duw marnas vy.
My a ladh, ha my a vewha;
my a vrew ha my a yaghha,
ha nyns eus nagonan a yll delivra dhyworth ow leuv.
[40] Rag my a dhrehav ow leuv dhe nev,
ha leverel: Dell vewav bynitha,
[41] pan lymmav lughes ow kledha,
ha'm leuv a sett dalghen ynno yn breus,
my a dal dial war ow eskerens,
hag attyli an re a'm kas.
[42] My a wra dhe'm sethow bos medhow gans goos,
ha'm kledha a dheber kig –

gans goos an re ledhys ha'n gethyon,
dhyworth pennow ledyoryon an eskar.[a]

[43] Germewgh yn lowen, kenedhlow, gans y bobel,
rag ev a gemmer dial war woos y servysi,
ha tewlel dial war y eskerens,
ha dasprena tir y bobel.

[44] Moyses a dheuth ha kewsel oll geryow an gan ma yn diwskovarn an bobel, ev ha Yoshua[b] mab Nun. [45] Pan gowlwrug Moyses kewsel oll an geryow ma dhe oll Israel, [46] ev a leveris dhedha, 'Settyewgh agas kolon war oll an geryow esov orth aga desta dhywgh hedhyw, a wredh aga gorhemynna dh'agas mebyon, ow kwaytyas gul oll geryow an lagha ma. [47] Rag nyns yw hemma tra drufel ragowgh, mes agas bewnans yw; ha der an dra ma hwi a hirha agas dedhyow war an tir mayth esowgh ow treusi an Yordan di dh'y erita.'

Mernans Moyses Darleverys

[48] Ha'n ARLODH a gewsis dhe Moyses y'n keth jydh na, ow leverel, [49] 'Yskyn dhe venydh an Abarim[c] ma, dhe venydh Nebo usi yn pow Moab, a-dal Yeriko, ha gwel pow Kanan, a rov dhe vebyon Israel yn perghenogeth, [50] ha marw war an menydh mayth esos owth yskynna di, ha bydh kuntelys dhe'th pobel, kepar dell verwis Aron dha vroder war venydh Hor, hag y feu kuntelys dh'y bobel; [51] drefen agas bos dislel dhymm yn-mysk mebyon Israel orth dowrow Meriba-kadesh yn gwylvos Sin; drefen na wrussowgh ow sanshe yn-mysk mebyon Israel. [52] Rag ty a wel an tir a-ragos, mes ny edh dhe'n tir a rov dhe vebyon Israel.'

---

a 32:42 *dhyworth pennow ledyoryon an eskar:* Ow sewya an Septuagint.

b 32:44 *Yoshua:* Ow sewya an Septuagint, an Syriek ha'n Vulgat. Ebrow *Hoshea.*

c 32:49 *venydh an Abarim:* Kadon a venydhyow est dhe'n Mor Marow ha'n Yordan, yn tiredh Moab.

Bennath war an Lothow

33 Homm yw an vennath may fenygas Moyses, den Duw, mebyon Israel gensi kyns y vernans. 2 Ev a leveris:

An ARLODH a dheuth dhyworth Sinay,
ha tardha warnedha dhyworth Seir;
ev a splannas dhyworth menydh Paran,
hag ev a dheuth gans degow a vilyow a sens;[a]
ha tan a flammyas dhyworth y leuv dhyghow.
3 Sur ev a gar an poblow;
yma oll y sens y'th leuv;
hag i a esedh orth dha dreys,
ow tegemeres dha eryow.
4 Moyses a worhemynnis lagha dhyn,
perghenogeth kuntellyans Yakob.
5 Ev o myghtern yn Yeshurun
pan omguntelas pennow an bobel,
lothow Israel war-barth.
6 Bewes Rewben ha na verwes,
na'y wer bos boghes.

7 Homm yw an vennath rag Yuda; hag y leveris:

Klew, Arlodh, lev Yuda,
ha dro ev dh'y bobel.
Gans y dhiwleuv ev a strivyas ragdho y honan.
Bydh gweres erbynn y eskerens.

8 Rag Levi, y leveris:

Bedhes dha Thummim ha'th Urim
gans dha wour sans,

---

a 33:2 *gans degow a vilyow a sens:* Po amendyans *dhyworth Meribath-kadesh.*

neb a brevsys orth Massa,
ha neb a strivsys ganso orth dowrow Meriba;
9 neb a leveris dh'y das ha dh'y vamm,
Ny wrugavy y weles;
ha ny wrug vri a'y vreder,
na aswon y vebyon y honan;
rag i a withas dha lavar,
ha'th kevambos i a synsis.
10 I a dhysk dha vreusow dhe Yakob,
ha'th lagha dhe Israel.
I a worr enkys y'th tewfrik,
hag offryn kowlleskys war dha alter.
11 Benyk, Arlodh, oll y nerth
ha bydh pes da a ober y dhiwla.
Brew diwglun an re a sev er y bynn,
ha'n re a'n kas, ma na saffons arta.

12 Rag Benyamin, y leveris:
Meurgerys an ARLODH,
ev a drig yn sawder rybdho;
ev a'n goskeus oll an jydh,
ha trigys vydh ynter y dhiwskodh.

13 Rag Yosep, y leveris:
Benygys gans an ARLODH yw y bow,
gans gluth drudh an ebron,
ha gans an downderyow
ow krowedha a-woles;
14 gans gwella frut an howl,
ha gans gwella askor an misyow;
15 gans gwella askor an menydhyow koth,
ha gans gwella rohow an breow heb diwedh;

16 gans gwella rohow an tir ha'y leunder,
ha'n favour a neb eus trigys y'n bos.
Re dheffo dhe benn Yosep,
war grogen an pryns yn-mysk y vreder.
17 Y veuredh yw haval dh'y darow kynsa genys,
ha'y gern yw kern bual.
Gansa ev a herdh poblow war-barth,
bys pennow an norvys.
Yth yns i an degow a vilyow a Efraym,
Yth yns i an milyow a Manasse.

18 Rag Zebulun, y leveris:
Lowenha, Zebulun, pan edh yn-mes,
ha ty, Yssakar, y'th tyldow.
19 I a elow poblow dhe'n venydh,
hag ena offrynna sakrifisow ewnder;
rag i dhe dhena war balster an moryow,
ha war an tresoryow kudhys y'n tewes.

20 Rag Gad, y leveris:
Benyges yw neb a ledanha tir Gad;
ev a blatt avel lew,
ev a skward bregh, ha krogen maga ta.
21 Ev a dhewisas an gwella tir ragdho y honan,
rag an rann apoyntys ena dhe'n rewler;
ev a dheuth gans pennow an bobel,
ev a gowlwrug ewnder an ARLODH,
ha'y vreusow gans Israel.

22 Rag Dan, y leveris:
Dan yw kolyn lew;
ev a lamm dhyworth Bashan.

[23] Rag Naftali, y leveris:

A Naftali, gwalghys gans favour,
ha leun a vennath an ARLODH:
erit an howlsedhes ha'n dhyghowbarth.

[24] Rag Asher, y leveris:

Asher yw benyges dres an vebyon erel;
bedhes faverys gans y vreder,
ha troghya y droos yn oyl.

[25] Horn ha brons yw dha ebilyow;
herwydh dha dhedhyow, yndella y fydh dha nerth.

[26] Nyns eus nagonan avel an Duw a Yeshurun,
usi ow marghogeth dre nev dhe'th weres,
hag yn y veuredh war an kommol.

[27] Duw heb diwedh yw skovva,[a]
hag a-woles yma an breghow heb diwedh.

Ev a fes an eskar a-ragos,
hag ev a lever, 'Distru!'

[28] Israel a drig yn sawder;
y honan oll yw fenten Yakob,

yn tir a ys ha gwin nowydh,
y nevow ynwedh a dhever gluth.

[29] Gwynn dha vys, Israel! Piw yw avelos?
pobel selwys gans an ARLODH,

an skoos a'th weres,
kledha dha veuredh.

Dha eskerens a dheu dhis ow fekla,
ha ty a drett war aga thylleryow ughel.

---

a 33:27 *skovva:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *kudhva.*

Mernans hag Ynkleudhyans Moyses

34 Ena Moyses a yskynnas dhyworth plenys Moab dhe
venydh Nebo, penn Pisga, usi a-dal Yeriko. Ha'n
ARLODH a dhiskwedhas dhodho oll an tir, Gilead bys Dan, [2] oll
Naftali, ha tir Efraym, ha Manasse, hag oll pow Yuda bys
yn mor an howlsedhes, [3] an Negeb ha'n plen a-dro dhe nans
Yeriko, cita an palmwydh, bys yn Soar. [4] Ena an ARLODH a
leveris dhodho, 'Hemm yw an tir a des dhe Abraham, dhe
Ysak, ha dhe Yakob, ow leverel, "My a'n re dhe'th tiyskynysi."
My re asas dhis y weles gans dha dhewlagas dha honan, mes
ny dreusydh di.' [5] Ytho Moyses, gwas an ARLODH a verwis ena
yn pow Moab herwydh lavar an ARLODH. [6] Ev[a] a'n ynkleudhyas
y'n nans yn pow Moab, a-dal Beth-peor, mes den vyth ny
wor tyller y vedh bys y'n jydh hedhyw. [7] Ha Moyses o hwegh
ugens bloodh pan verwis; ny veu y lagas gwannhes, ha ny veu y
nerth lehes. [8] Mebyon Israel a olas rag Moyses yn plenys Moab
deg dydh warn ugens; ena an dedhyow a olva ha kynvan rag
Moyses a veu kowlwrys.

[9] Ha Yoshua mab Nun o lenwys a'n spyrys a furneth, drefen
Moyses dhe worra y dhiwla warnodho; ytho mebyon Israel a
woslowas orto ha gul kepar dell worhemynnis an ARLODH dhe
Moyses. [10] Ha ny sevis profos arta yn Israel avel Moyses, neb
a wrug an ARLODH y aswon fas orth fas, [11] yn oll an toknys
ha marthusyon may hwrug an ARLODH y dhanvon dh'aga gul
yn pow Ejyp dhe Faro, ha dhe oll y servysi, ha dhe oll y bow,
[12] ha rag oll an gallos meur hag oll an euth bras a dhispletyas
Moyses a-wel dhe oll Israel.

---

a 34:6 *Ev:* Henn yw an ARLODH. War-lergh an Septuagint *I.*

YOSHUA

Chaptra 1
Yoshua Apoyntys avel Ledyer
Chaptra 2
Rahab ha'n Aspioryon
Chaptra 3
Israel a Dreus an Yordan
Chaptra 4
Dewdhek Men Settys Yn-bann
Chaptra 5
An Trodreghyans yn Gibeath-haaraloth
An Pask yn Gilgal
Kodh Yeriko
Chaptra 6
Yeriko Kemerys ha Distruys
Chaptra 7
Peghes Akan
Chaptra 8
Ay Kemerys ha Distruys
An Kevambos yn Menydh Ebal
Chaptra 9
Toll Gibeon
Chaptra 10
An Howl a Sev Stag yn Gibeon
Pymp Myghtern an Amorysi Ledhys
Chaptra 11
Myghternedh an Gledhbarth Fethys
Rol a Dryghow Yoshua
Chaptra 12
Rol an Vyghternedh a Veu Fethys
Chaptra 13
Tir Hwath dhe Vos Kemerys
Rannans an Tir Dres an Yordan
Chaptra 14
Rannans Tir a'n Howlsedhes dhe'n Yordan
Eretons Kaleb
Chaptra 15
Eretons Yuda
Kaleb a Gemmer Hebron ha Debir Citys Yuda
Chaptra 16
Eretons Efraym ha Manasse
Chaptra 17
Ranndir Remenant Hanter-looth Manasse
Looth Yosep a Grodhvol
Chaptra 18
Rannans Remenant an Tir
Eretons Benyamin
Chaptra 19
Eretons Simeon
Eretons Zebulun
Eretons Yssakar
Eretons Asher
Eretons Naftali
Eretons Dan
Eretons Yoshua
Chaptra 20
Citys Harbereth
Chaptra 21
Citys an Levysi
Chaptra 22
Lothow an Howldrevel a Dhehwel Tre
Chaptra 23
Farwell Yoshua dhe Ledyoryon Israel
Chaptra 24
An Lothow a Dhaswra an Kevambos
Mernans Yoshua hag Eleazar

Yoshua Apoyntys avel Ledyer

1 Lemmyn wosa mernans Moyses gwas an ARLODH,
an ARLODH a gewsis dhe Yoshua mab Nun, menyster
Moyses, ow leverel, [2] ‘Marow yw Moyses ow gwas. Sav lemmyn
ha ke dres an Yordan ma, ty hag oll an bobel ma, dhe’n tir a
rov dhedha, dhe’n Israelysi. [3] Pub tyller may trett godhen agas
troos warnodho, my re’n ros dhywgh, kepar ha dell gewsis
vy dhe Moyses. [4] A’n gwylvos ha’n Lebanon ma bys y’n avon
vras, an avon Ewfrates, oll tir an Hyttysi bys y’n mor bras y’n
howlsedhes a vydh agas tiredh. [5] Ny sev gour vyth er dha bynn
oll dedhyow dha vewnans. Kepar dell en vy gans Moyses, my
a vydh genes jy; ny wrav dha eskasa na’th forsakya. [6] Bydh
krev ha bydh kolonnek; rag ty re wrug dhe’n bobel ma erita an
tir a des dh’aga thasow y ri dhedha. [7] Mes bydh krev ha bydh
pur golonnek, ow kwaytyas gul war-lergh oll an lagha a erghis
Moyses ow gwas dhis; na dreyl dhyworti dhe’n barth dhyghow
na dhe’n barth kledh, rag bos sewena dhis ple pynag yth edh.
[8] Ny dhiberth an lyver ma a’n lagha dhyworth dha anow, mes
ty a ombreder warnodho dydh ha nos, rag may hwaytti gul war-
lergh puptra yw skrifys ynno. Rag ena ty a wra dhe’th fordh
spedya, hag ena y fydh dhis sewena. [9] A ny erghis dhis? Bydh
krev ha bydh kolonnek; na borth own ha na vydh dyegrys, rag
bos an ARLODH dha Dhuw genes ple pynag yth edh.’

[10] Ytho Yoshua a erghis dhe sodhogyon an bobel,
[11] ‘Tremenewgh der an kamp, hag erghewgh dhe’n bobel:
“Pareusewgh agas boos; rag kyns penn tri dydh hwi a vydh ow
treusi an Yordan ma, rag dos dhe erita an tir usi an ARLODH
agas Duw ow ri dhywgh dh’y bywa.”’

[12] Dhe’n Rewbenysi, ha dhe’n Gadysi, ha dhe’n hanter-looth
Manasse, Yoshua a gewsis, ow leverel, [13] ‘Perthewgh kov a’n
pyth a worhemynnis Moyses gwas an ARLODH dhywgh, ow
leverel, “Yma an ARLODH agas Duw ow ri powesva dhywgh,
hag ev a re dhywgh an pow ma.” [14] Agas benenes, agas re
vyghan, ha’gas gwarthek a yll gortos y’n tir a ros Moyses
dhywgh dres an Yordan. Mes hwi a dreus arayys rag kas kyns

agas breder, oll an gasoryon, ha hwi a's gweres, [15] bys pan re an ARLODH powes dh'agas breder kepar ha hwi, hag i ynwedh a erit an tir usi an ARLODH agas Duw ow ri dhedha. Hwi a dhehwel dhe dir agas eretons ha'y gemeres yn perghenogeth, an tir a ros Moyses gwas an ARLODH dhywgh dres an Yordan troha'n howldrehevel.'

[16] I a worthebis dhe Yoshua, ow leverel: 'Puptra a worhemynsys dhyn, ni a'n gwra, hag yth en ni ple pynag y'gan danvenydh. [17] Par dell glewsyn puptra gans Moyses, yndella ni a glew genes. Lemen re bo an ARLODH dha Dhuw genes, par dell o gans Moyses! [18] Piw pynag a vo diwostydh dhe'th arghadow ha neb na woslow orth dha lavarow, puptra a worhemynnydh dhodho, a vydh gorrys dhe'n mernans. Mes bydh krev ha bydh kolonnek.'

Rahab ha'n Aspioryon

2 Yoshua mab Nun a ragdhanvonas dew wour dhyworth Shittim dhe aspia yn-dann gel, ow leverel, 'Kewgh dhe vires orth an tir, hag yn arbennik Yeriko.' Ytho i eth, ha dos dhe ji hora, Rahab hy hanow, hag i a spenas an nos ena. [2] Y feu derivys dhe vyghtern Yeriko ow leverel, 'Awotta gwer a vebyon Israel a dheuth omma haneth rag aspia an tir.' [3] Myghtern Yeriko a dhanvonas dhe Rahab ow leverel, 'Dro yn-mes an wer a dheuth dhis, a dheuth dhe'th chi, rag i re dheuth dhe aspia oll an tir.' [4] Mes an venyn a gemeras an dhew wour ha'ga hudha. Hag yn-medh hi, 'Yn hwir, an wer a dheuth dhymm, mes ny wodhyen a-ble. [5] Y'n tewlwolow, pan veu an termyn dhe dhegea an yet, an wer eth yn-mes. Ny wonn ple'th eth an wer. Helghewgh i yn skon, rag hwi a yll aga thremena.' [6] Mes hi re's drosa yn-bann dhe'n to ha'ga hudha yn-mysk garrow lin re arayas war an to. [7] Ytho an wer a's helghyas war an fordh dhe'n Yordan bys y'n rysyow. Kettel eth yn-mes aga helghoryon, an yet a veu deges.

[8] Kyns i dhe wrowedha, hi a yskynnas dhedha war an to, [9] hag yn-medh hi dhe'n wer: 'My a wor an ARLODH dhe ri dhywgh an tir; euth ahanowgh re godhas warnan hag oll trigoryon an tir

re deudhis yn own a-ragowgh. [10] Ni re glewas fatel dheseghas an ARLODH dowrow an Mor Rudh a-ragowgh pan ethewgh yn-mes a Ejyp, ha'n pyth a wrussowgh dhe dhew vyghtern an Amorysi esa dres an Yordan, dhe Sihon ha dhe Og, a sakersys dhe dhistruyans. [11] Ni a glewas, ha'gan kolon a deudhis, ha nyns esa spyrys gesys yn den vyth a'gas govis; rag an ARLODH agas Duw yw Duw yn nev a-vann ha war an nor a-woles. [12] Ha lemmyn, tewgh dhymm re'n ARLODH, dell wrugavy kuvder dhywgh, hwi ynwedh dhe dhiskwedhes kuvder dhe ji ow thas. Rewgh dhymm tokyn sur [13] hwi dhe sparya ow thas ha'm mamm, ow breder ha'm hwerydh, hag oll eus dhedha, ha hwi dhe sawya agan bewnans dhyworth mernans.' [14] Yn-medh an wer dhedhi, 'Re bo agan bewnans ni ragowgh bys y'n mernans! Mar ny dhiskudhowgh agan negys, pan re an ARLODH dhyn an tir, ny a'th tyght gans tregeredh ha lelder.'

[15] Ytho hi a's gorras yn-nans gans lovan der an fenester, rag bos hy chi a-bervedh yn fos an cita hag yth esa trigys y'n fos. [16] Hi a leveris dhedha, 'Kewgh dhe'n vro venydhyek, ma na'gas deffo an helghoryon er dha bynn. Omgudhewgh ena tri dydh, bys pan dhehwel an helghoryon; hag a-wosa kewgh war agas fordh.' [17] An wer a leveris dhedhi, 'Kwit vedhyn a'th ti ma a wrussys dhyn y di, [18] marnas pan dhyffyn dhe'n tir, ty a gelm korden an neus kogh ma y'n fenester ma'gan gorrsys yn-nans dredhi, ha ty a guntel dha das ha'th vamm, dha vreder hag oll dhe deylu y'th chi. [19] Piw pynag ello yn-mes a dharasow dha ji bys y'n stretys, y woos ev a vydh war y benn y honan, ha kwit vedhyn. Mes piw pynag a vo genes y'n chi, y woos ev a vydh war agan penn ni mars yw tewlys diwla warnodho. [20] Mes mar tiskwedhydh agan negys, kwit vedhyn a'th ti a wrussys dhyn y di.' [21] Yn-medh hi, 'Y fydh dell leversys.' Ytho hi a's danvonas yn-kerdh. Wosa i dhe dhiberth, hi a golmas an gorden gogh y'n fenester.

[22] Wosa i dhe dhiberth, i a dheuth y'n vro venydhyek ha gortos ena tri dydh, bys pan dhehwelsa an helghoryon. An helghoryon a's hwilsa yn oll an fordh mes ny's kavsons. [23] Ytho an dhew wour a dhehwelis ha dos yn-nans a'n vro venydhyek.

I a dreusis an avon ha dos dhe Yoshua mab Nun, ha derivas
dhodho puptra a hwarvia dhedha. [24] Yn-medhons dhe Yoshua,
'Yn hwir an ARLODH re ros yn agan diwla oll an tir; hag oll
anedhysi an tir re deudhis yn own a-dheragon.'

Israel a Dreus an Yordan

3 Yoshua a sevis myttin a-varr hag i eth yn-kerdh
dhyworth Shittim ha dos bys y'n Yordan, ev hag oll
an Israelysi. I a wortas ena kyns i dhe dreusi. [2] Ytho dhe
benn tri dydh an sodhogyon a dremenas der an kamp, [3] hag
i a worhemynnis dhe'n bobel ow leverel, 'Pan welowgh argh
kevambos an ARLODH agas Duw, ha'n oferysi, an Levysi,
orth hy don, hwi ynwedh ewgh yn-rag a'gas tyller ha'y holya.
[4] Byttegyns omwithewgh neb pellder dhyworti, a-dro dhe dhew
vil gevelin; na dhewgh nes dhedhi mayth aswonnowgh an fordh
mayth ewgh warnedhi, rag ny dremensowgh an fordh ma kyns.'
[5] Yoshua a leveris dhe'n bobel, 'Omsakrewgh; rag a-vorow an
ARLODH a wra marthusyon yn agas mysk.' [6] Ha Yoshua a gewsis
dhe'n oferysi, ow leverel, 'Drehevewgh argh an kevambos, ha
treusewgh a-dherag an bobel.' Ytho i a dhrehevis argh an
kevambos ha mos a-dherag an bobel.

[7] An ARLODH a leveris dhe Yoshua, 'An jydh ma my a dhalleth
dha veurhe yn dewlagas oll Israel, hag i a wor my dhe vos genes,
par dell esen vy gans Moyses. [8] Ha ty a worhemmyn dhe'n
oferysi usi ow ton argh an kevambos, ow leverel, "Pan dhewgh
dhe amal dowrow an Yordan, ke ha sevewgh y'n Yordan."'
[9] Ytho Yoshua a leveris dhe'n Israelysi, 'Dewgh nes omma ha
goslowewgh orth geryow an ARLODH agas Duw.' [10] Ha Yoshua
a leveris, 'Gans hemma godhvedhewgh bos an Duw byw yn
agas mysk hag ev dhe fesya a-dheragowgh heb falladow an
Kananysi, an Hittysi, an Hivysi, an Perizzysi, an Girgashysi,
an Amorysi ha'n Yebusysi. [11] Otta, yma argh kevambos Arlodh
oll an nor ow treusi a-dheragowgh y'n Yordan. [12] Lemmyn
kemerewgh dewdhek gour dhyworth lothow Israel, unn gour
dhyworth pub looth. [13] Ha pan bowes godhnow treys an oferysi
usi ow ton argh an ARLODH, Arlodh oll an nor, yn dowrow

an Yordan, dowrow an Yordan a vydh treghys dhyworth an dowrow a dheu yn-nans a-wartha; hag i a sev yn graghel.'

14 Ytho pan eth an bobel yn-rag dhyworth aga thyldow dhe
dreusi an Yordan, an oferysi esa ow ton argh an kevambos eth
a-rag an bobel. 15 Pan dheuth an re esa ow ton an argh bys y'n
Yordan, ha treys an oferysi esa ow ton an argh a veu troghys
yn amal an dowrow, rag an Yordan a fenn dres oll y lannow oll
dedhyow an drevas, 16 an dowrow esa ow tos yn-nans a-wartha
a sevis stag; i a omdhrehevis yn graghel mar bell avel Adam,
an cita usi ryb Sarethan; ha'n dowr esa ow mos troha Mor an
Araba, Mor an Holan, a veu stoppys yn tien. Ytho an bobel a
dreusis a-dal Yeriko. 17 An oferysi esa ow ton argh kevambos
an ARLODH a sevis fast war seghtir yn kres an Yordan, hag oll
Israel a dreusis war seghtir, bys pan worfennas oll an genedhel
treusi an Yordan.

Dewdhek Men Settys Yn-bann

4 Ytho, pan worfennas oll an genedhel treusi an Yordan,
an ARLODH a leveris dhe Yoshua: 2 'Kemerewgh
dhyworth an bobel dewdhek gour, unn gour dhyworth pub
looth, 3 ha gorhemynnewgh dhedha, "Kemerewgh dewdhek
men alemma dhyworth kres an Yordan, yn-mes a'n tyller may
sevis fast treys an oferysi, ha'ga don genowgh, ha'ga settya
y'n tyller may fedhowgh ow spena an nos."' 4 Ytho Yoshua a
elwis an dewdhek gour re apoyntsa dhyworth an Israelysi, gour
dhyworth pub looth. 5 Yn-medh Yoshua dhedha, 'Tremenewgh
a-rag argh an ARLODH agas Duw dhe gres an Yordan, ha
kemerewgh pub gour ahanowgh unn ven war y skoodh, war-
lergh niver lothow an Israelysi, 6 may fo hemma tokyn yn agas
mysk. Pan wovyn agas mebyon yn termyn a dheu, "Pandr'a
styr an veyn ma dhywgh?" 7 ena hwi a lever dhedha, y feu
dowrow an Yordan stoppys a-rag argh kevambos an ARLODH.
Pan dreusis an Yordan, stoppys veu dowrow an Yordan. Ytho
an veyn ma a vydh kovadh dhe'n Israelysi bys vykken.'

8 Ytho an Israelysi a wrug yndella, dell worhemynnis Yoshua,
ha don dewdhek men yn-mes a gres an Yordan, dell leveris

an ARLODH dhe Yoshua, war-lergh niver lothow an Israelysi, hag i a's dug gansa dh'aga thyller, ha'ga gorra ena. [9] Yoshua a settyas yn-bann an dewdhek men re bia yn kres an Yordan y'n tyller may sevis treys an oferysi a dhug argh an kevambos; hag ymons i ena bys y'n jydh ma.

[10] An oferysi esa ow ton an argh a sevi yn kres an Yordan, bys pan veu kollenwys puptra a wrug an ARLODH y worhemynna dhe Yoshua dhe leverel dhe'n bobel, war-lergh puptra a wrug Moyses y worhemynna dhe Yoshua. Ha'n bobel a dreusis yn unn fistena. [11] Ha kettel worfennas oll an bobel treusi, argh an ARLODH ha'n oferysi a dreusis a-rag an bobel. [12] An Rewbenysi, an Gadysi, ha'n hanter-looth Manasse a dreusis arayys rag kas a-rag an Israelysi, dell gewsis Moyses dhedha. [13] A-dro dhe dhew ugens mil ervys rag an gas a dreusis a-rag an ARLODH dhe blenys Yeriko rag bresel.

[14] Y'n jydh na an ARLODH a veurhas Yoshua yn golok oll Israel; hag i a berthi own anodho dell berthens own a Moyses, oll dedhyow y vewnans.

[15] An ARLODH a leveris dhe Yoshua, [16] 'Gorhemmyn dhe'n oferysi usi ow ton argh an dustuni, mayth yskynnons yn-mes a'n Yordan.' [17] Ytho Yoshua a worhemynnis dhe'n oferysi, 'Yskynnewgh yn-mes a'n Yordan.' [18] Pan yskynnas yn-mes a'n Yordan an oferysi esa ow ton argh kevambos an ARLODH, ha pan veu godhnow treys an oferysi drehevys dhe'n tir sygh, dowrow an Yordan a dhehwelis dh'aga thyller ha fenna dres y lannow avel kyns.

[19] An bobel eth yn-bann dhyworth an Yordan yn degves dydh an kynsa mis, ha kampya yn Gilgal y'n tiredh a'n howldrevel dhe Yeriko; [20] hag ena Yoshua a settyas yn-bann an dewdhek men na a gemersens yn-mes a'n Yordan. [21] Ev a leveris dhe'n Israelysi, 'Pan wovyn agas mebyon dhyworth aga thasow y'n termyn a dheu, "Pandr'a styr an veyn ma?" [22] ena displegyewgh dh'agas mebyon, "Israel a dreusis an Yordan ma war an tir sygh." [23] Rag an ARLODH agas Duw a dheseghas dowrow an Yordan a-ragowgh bys pan dreussewgh, kepar dell wrug an

ARLODH orth an Mor Rudh pan y'n deseghas ragon bys pan dreussen, [24] may hwodhve oll poblow an norvys bos krev leuv an ARLODH, ha may perthewgh own a'n ARLODH agas Duw bys vykken.'

5 Pan glewas oll myghternedh an Amorysi a'n howlsedhes dhe'n Yordan, hag oll myghternedh an Kananysi ryb an mor, an ARLODH dhe dhesegha dowrow an Yordan a-rag mebyon Israel bys pan dreussens, aga holon a deudhis, ha nyns esa ynna spyrys na fella, drefen mebyon Israel.

An Trodreghyans yn Gibeath-haaraloth

[2] Y'n eur na an ARLODH a leveris dhe Yoshua, 'Gwra kledhedhyow a flynt ha trodregh an Israelysi na veu trodreghys kyns.'[a] [3] Ytho Yoshua a wrug kledhedhyow a flynt, ha trodreghi an Israelysi yn Gibeath-haaraloth.[b] [4] Ha hemm yw prag y hwrug Yoshua aga throdreghi: oll gwer an bobel a dheuth yn-mes a Ejyp, oll an gasoryon, a verwis y'n gwylvos war an fordh wosa i dhe dhos yn-mes a Ejyp. [5] Trodreghys via oll an bobel eth yn-mes, mes ny veu trodreghys oll an bobel genys y'n gwylvos war an fordh hag i ow mos yn-mes a Ejyp. [6] Rag an Israelysi a gerdhas dew ugens bledhen der an gwylvos, bys pan verwis oll henedh an vreselyoryon, an re gyllys yn-mes a Ejyp, na woslowsons orth lev an ARLODH. An ARLODH a dos dhedha na assa i dhe weles an tir re dosa dh'aga thasow dhe ri dhyn, tir a dhinwa leth ha mel. [7] Ytho ev a dhrehevis aga mebyon yn aga le, an re a wrug Yoshua aga throdreghi, rag na viens trodreghys war an fordh.

[8] Ena, wosa trodreghyans oll an genedhel dhe vos kowlwrys, i a wortas yn aga thylleryow y'n kamp bys pan vons yagh. [9] An ARLODH a leveris dhe Yoshua, 'Hedhyw my re rolyas meth Ejyp dhyworthowgh.' Ytho an tyller na re beu henwys Gilgal bys y'n jydh ma.

---

a 5:2 *ha trodregh an Israelysi na veu trodreghys kyns:* Ebrow *ha trodregh mebyon Israel arta nessa prys.*

b 5:3 *Gibeath-haaraloth:* Po *Bre an kudhgennow.*

An Pask yn Gilgal

10 An Israelysi a gampyas yn Gilgal, hag i a solempnyas
an Pask yn peswardhegves dydh an mis gorthugherweyth yn
plenys Yeriko. 11 Y'n jydh wosa an Pask i a dhybris askor an tir,
bara heb goll ha greun rostys. 12 An manna a cessyas y'n jydh
may tyb'sons askor an tir, ha nyns esa dhe'n Israelysi manna
namoy; i a dhybris askor pow Kanan an vledhen na.

Kodh Yeriko

13 Pan esa Yoshua ryb Yeriko, ev a dhrehevis y dhewlagas
ha gweles gour ow sevel a-dheragdho gans y gledha tennys yn
y dhorn. Yoshua eth dhodho ha leverel dhodho, 'Os ta ragon
ni po rag agan eskerens?' 14 Hag ev a leveris, 'Na, mes my re
dheuth lemmyn avel pennsevik lu an ARLODH.' Ha Yoshua a
godhas dhe'n dor war y fas, ha gordhya, ha leverel dhodho,
'Pandr'a lever ow Arlodh dh'y was?' 15 Pennsevik lu an ARLODH
a leveris dhe Yoshua, 'Diwisk dha sandalys a'th treys, rag an
tyller may sevydh yw sans.' Ha Yoshua a wrug yndella.

Yeriko Kemerys ha Distruys

6 Yetys Yeriko a veu prennys fast drefen mebyon Israel;
nyns esa mos yn-mes na dos a-ji. 2 An ARLODH a leveris
dhe Yoshua, 'Mir, my re ros y'th leuv Yeriko, ha'y myghtern
ha'n wer allosek. 3 Hwi a geskerdh a-dro dhe'n cita, oll an
vreselyoryon ow mos a-dro dhe'n cita unweyth. Yndella ty a
wra hwegh dydh, 4 gans seyth oferyas ow ton seyth hirgorn
a gern hordhes a-dherag an argh. Ha'n seythves dydh hwi a
geskerdh a-dro dhe'n cita seythgweyth, ha'n oferysi ow hwytha
an hirgern. 5 Pan hwythons gans kern an hordhes, kettel
glewowgh son an hirgorn, garmes oll lu gans garm vras; ena
fos an cita a godh yn hy le, ha gas oll lu dhe vos yn-bann, pub
gour ow kerdhes a-ji yn tidro.' 6 Ytho Yoshua mab Nun a elwis
an oferysi ha leverel dhedha, 'Degewgh argh an kevambos, ha
gas seyth oferyas dhe dhon seyth hirgorn a gern hordhes a-rag
argh an ARLODH.' 7 Ena ev a leveris dhe'n lu, 'Kewgh yn-rag,
ha kerdhewgh a-dro dhe'n cita; gesewgh an dus ervys dhe
dremena a-rag argh an ARLODH.'

[8] Wosa Yoshua dhe ri an gorhemmyn ma dhe'n lu, an seyth
oferyas ow ton an seyth hirgorn a gern hordhes a-rag an
ARLODH eth yn-rag, ow hwytha an hirgern; argh kevambos an
ARLODH a's sewyas. [9] An dus ervys eth a-rag an oferysi esa ow
hwytha an hirgern; ha'n withysi dhelergh a gerdhas a-dhelergh
dhe'n argh, ha'n oferysi ow kerdhes yn-dann hwytha an hirgern.
[10] Yoshua a worhemynnis dhe'n lu ow leverel: 'Na ermewgh, ha
na esewgh agas lev dhe vos klewys, ha na esewgh ger dhe vos
yn-mes agas ganow bys pan leverriv orthowgh dhe arma. Ena
hwi a wra garma.' [11] Ytho ev a wrug dhe argh an kevambos
mos a-dro dhe'n cita, ow mos a-dro dhedhi unweyth; ena i a
dheuth y'n kamp, ha spena an nos ynno.

[12] Yoshua a sevis myttin a-varr, ha'n oferysi a dhrehevis argh
an ARLODH. [13] An seyth oferyas esa ow ton seyth hirgorn a gern
hordhes a-rag argh an ARLODH eth yn-rag, prest ow hwytha an
hirgern. An dus ervys eth a-ragdha, ha'n withysi dhelergh a
gerdhas a-dhelergh dhe argh an ARLODH, ha'n oferysi prest ow
hwytha an hirgern. [14] An nessa dydh i a gerdhas a-dro dhe'n
cita unweyth hag ena dehweles dhe'n kamp. I a wrug hemma
hwegh dydh.

[15] An seythves dydh i a sevis a-varr, orth tardh-dydh, ha
kerdhes a-dro dhe'n cita y'n keth vaner seythgweyth, saw
y'n jydh na i a gerdhas a-dro dhe'n cita seythgweyth. [16] An
seythves gweyth, pan hwythas an oferysi an hirgern, Yoshua
a leveris dhe'n lu, 'Germewgh! Rag an ARLODH re ros dhywgh
an cita. [17] An cita hag oll eus ynni a vydh sakrys dhe'n ARLODH
rag distruyans. Mes Rahab an hora hag oll eus gensi yn hy chi
a vyw, rag hi a gudhas an kanasow a dhanvensyn. [18] Mes hwi,
omwithewgh dhyworth an taklow sakrys dhe dhistruyans, ma
na wrewgh aga hwansa ha kemeres neppyth sakrys, ha gul
kamp Israel y honan sakrys, ha dri terosa warnodho. [19] Oll
an arghans ha'n owr, ha lestri a vrons ha horn, yw sans dhe'n
ARLODH; i a dheu yn tresorva an ARLODH.' [20] Ytho i a hwythas
an hirgern. Kettel glewas an lu son an hirgern, i a armas gans
garm vras, ha'n fos a godhas yn hy le; ytho an lu eth yn-bann
y'n cita, pub den ow mos yn tidro, hag i a gemeras an cita.

21 Ena i a sakras dhe dhistruyans gans min an kledha oll esa
y'n cita, gwer ha benenes, gwer yowynk ha hen, oghen, deves
hag asenes.

22 Yoshua a leveris dhe'n dhew wour re bia danvenis dhe
aspia an tir, 'Kewgh yn chi an hora, ha dri yn-mes anodho an
venyn hag oll eus dhedhi, dell desowgh dhedhi.' 23 Ytho an wer
yowynk re bia aspioryon entras ha dri yn-mes Rahab, hy thas,
hy mamm, hy breder ha pubonan esa dhedhi; i a dhros yn-mes
oll hy theylu ha'ga settya a'n tu a-ves dhe gamp Israel. 24 I a
loskas an cita ha puptra ynni gans tan; saw an arghans ha'n
owr, ha'n lestri a vrons ha horn i a worras yn tresorva chi an
ARLODH. 25 Mes Yoshua a asas dhe vewa Rahab an hora, ha
teylu hy thas hag oll esa dhedhi. Yma hi trigys yn kres Israel
bys y'n jydh ma, drefen hi dhe gudha an kanasow a wrug
Yoshua aga danvon dhe aspia Yeriko.

26 Yoshua a wrug an ti ma y'n termyn na, ow leverel,

'Mollothek a-dherag an ARLODH a vydh an gour a assay
dastrehevel an cita ma, Yeriko.
Ev a worr an selyow orth kost y vab kynsa genys,
ev a sett hy yetow yn-bann orth kost y vab yowynka.'

27 Ytho yth esa an ARLODH gans Yoshua; ha'y er-da a omlesas
der oll an tir.

Peghes Akan

7 Mes mebyon Israel a veu dislen yn mater an taklow
sakrys; Akan mab Karmi mab Zabdi mab Zeragh, a
looth Yuda, a gemeras re a'n taklow sakrys; ha sorr an ARLODH
a loskas erbynn an Israelysi.

2 Yoshua a dhanvonas gwer dhyworth Yeriko dhe Ay, usi
ogas dhe Beth-aven, a'n howldrevel dhe Bethel, hag a leveris
dhedha, 'Kewgh yn-bann hag aspia an tir.' Ha'n wer eth yn-
bann hag aspia Ay. 3 Ena i a dhehwelis dhe Yoshua ha leverel
dhodho, 'Nyns yw res oll an lu dhe vos yn-bann; gas a-dro dhe
dhew po tri mil wour dhe omsettya erbynn Ay. Na wra dhe oll
an lu lavurya di, rag nebes yns.' 4 Ytho a-dro dhe dri mil souder

eth yn-bann di; hag i a fias a-dherag gwer Ay. [5] Gwer Ay a ladhas a-dro dhe hwetek warn ugens anedha, ha'ga helghya dhyworth an yet bys y'n Shebarim ha'ga ladha war an leder. Kolon an bobel a deudhis hag eth ha bos dowr.

[6] Yoshua a skwardyas y vantel ha kodha dhe'n dor war y fas a-dherag argh ARLODH bys y'n gorthugher, ev ha henavogyon Israel; i a dewlis doust war aga fenn. [7] Yoshua a leveris, 'Eghan, Arlodh DUW, prag y tresys an bobel ma dres an Yordan rag agan ri yn leuv an Amorysi dhe vos distruys? Unweyth a pen ni pes da ow triga a'n tu aral dhe'n Yordan! [8] A ARLODH, pandr'a lavarav, pan dreylyas Israel aga hilben dh'aga eskerens? [9] An Kananysi hag oll anedhysi an tir a glew anodho, ha'gan kerghynna, ha treghi dhe-ves agan hanow dhyworth an tir. Ena pandr'a wre'ta rag dha hanow bras?'

[10] An ARLODH a leveris dhe Yoshua, 'Sa'bann; prag y kodhsys war dha fas? [11] Israel re beghas; i re dreuspassyas erbynn ow hevambos a worhemynnis dhedha. I re gemeras re a'n taklow sakrys dhe dhistruyans; i re's ladras, ha'ga hudha, orth aga gorra gans aga lestri aga honan. [12] Ytho ny allas mebyon Israel sevel a-dherag aga eskerens; i a dreylyas aga hilben dh'aga eskerens, drefen i aga honan dhe vos tra sakrys dhe dhistruyans. Ny vedhav genowgh namoy, marnas hwi a dhistru an taklow sakrys a-dhyworthowgh. [13] Yn-sol, sansha an bobel, ha lavar, "Omsanshewgh rag a-vorow; rag yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel, 'Yma taklow sakrys y'n kres ahanas, A Israel; ny yllydh sevel a-dherag dha eskerens bys may kemerowgh dhe-ves an taklow sakrys a'gas mysk.' [14] Ytho y'n myttin hwi a dheu nes war-lergh agas lothow. Ha'n looth a wra an ARLODH y gemeres a dheu yn-rag war-lergh an teyluyow, ha'n teylu a wrug an ARLODH y gemeres a dheu nes war-lergh an chiow, ha'n chi a wrug an ARLODH y gemeres a dheu nes an eyl wosa y gila. [15] An den yw kemerys gans an tra sakrys a vydh leskys gans tan, ev hag oll a'n jeves, drefen ev dhe dreuspassya erbynn kevambos an ARLODH ha drefen ev dhe wul outray yn Israel."'

16 Ytho Yoshua a sevis myttin a-varr, ha dri an Israelysi nes
war-lergh aga lothow, ha looth Yuda a veu kemerys. 17 Ev a
dhros nes teyluyow Yuda, ha teylu an Zerahysi a veu kemerys;
hag ev a dhros nes teylu Zerahysi, an eyl wosa y gila, ha Zabdi
a veu kemerys. 18 Hag ev a dhros nes an teylu na, an eyl wosa
y gila, hag Akan mab Karmi, mab Zabdi, mab Zeragh, a looth
Yuda, a veu kemerys. 19 Ena Yoshua a leveris dhe Akan, 'Ow
mab, ro enor dhe'n ARLODH, Duw Israel, ha ro grassyans
dhodho. Deriv dhymm pandr'a wrussys; na gudh e ahanav.'
20 Akan a worthebis dhe Yoshua ha leverel, 'Gwir yw; my yw
neb re beghas erbynn an ARLODH, Duw Israel. Hemm yw an
pyth a wrug: 21 pan welis y'n preydh mantel deg a Shinar, ha
dew kans shekel a arghans, ha barr a owr deg ha dew ugens
shekel y boos, my a's hwansas ha'ga hemeres. Kudhys yns y'n
dor a-ji dhe'm tylda, gans an arghans a-woles.'

22 Ytho Yoshua a dhanvonas kanasow, hag i a bonyas dhe'n
tylda; hag awotta, yth ens i kudhys a-ji dh'y dylda gans an
arghans a-woles. 23 I a's kemeras yn-mes a'n tylda ha'ga dri
dhe Yoshua ha dhe oll an Israelysi; hag i a's gorras a-rag an
ARLODH. 24 Ena Yoshua hag oll Israel ganso a gemeras Akan
mab Zeragh, ha'n arghans, ha'n vantel, ha'n barr a owr, ha'y
vebyon, ha'y vyrghes, ha'y oghen, ha'y asenes, ha'y dheves, ha'y
dylda, hag oll a'n jeva; hag i a's dros dhe nans Aghor. 25 Yoshua
a leveris, 'Prag y tresys anfeusi warnan? Yma an ARLODH ow tri
anfeusi warnas y'n jydh ma.' Ena oll an Israelysi a'n labedhas;
i a's loskas gans tan, ha'ga labedha gans meyn, 26 ha drehevel
a-ughto kals meyn usi ena bys y'n jydh ma. Ena an ARLODH a
dreylyas dhyworth y sorr fers. Ytho hanow an tyller na re beu
nans Aghor bys y'n jydh ma.

Ay Kemerys ha Distruys

8 An ARLODH a leveris dhe Yoshua, 'Na borth own ha
na vydh digolonnek. Kemmer oll an soudoryon genes,
ha ke yn-bann dhe Ay. Mir, my re ros myghtern Ay y'th leuv
war-barth gans y bobel, y cita, ha'y dir. 2 Ty a wra dhe Ay
ha'y vyghtern dell wrussys dhe Yeriko ha'y vyghtern; saw ty

a yll gwitha ragowgh agas honan an preydh ha'n bestes. Sett kontrewaytyans erbynn an cita, a-dryv dhedhi.'

3 Yoshua hag oll an soudoryon eth yn-bann dhe Ay.
Yoshua a dhewisas deg mil wour gallosek warn ugens ha'ga
danvon dhe-ves nosweyth 4 gans an gorhemmyn, 'Mirewgh,
kontrewaytyewgh erbynn an cita, a-dryv dhedhi; na gewgh
pur bell a'n cita, mes hwi oll bedhewgh parys. 5 My hag oll an
bobel usi genev a dheu nes dhe'n cita. Pan ons yn-mes er agan
pynn, kepar ha kyns, ni a fi anedha. 6 I a yn-mes war agan lergh
bys pan y's dynsyn yn-mes a'n cita; rag i dhe leverel, "I a fi
ahanan, avel kyns." Ytho ni a fi a-ragdha. 7 Ena hwi a sev yn-
bann dhyworth an kontrewaytyans ha kemeres an cita; rag an
ARLODH dha Dhuw a's re yn agas leuv. 8 Wosa kemeres an cita,
hwi a worr tan ynni; war-lergh gorhemmyn an ARLODH hwi a
wra. Mirewgh, my re worhemynnis dhywgh.' 9 Ytho Yoshua
a's danvonas yn-mes; hag i eth dhe dyller an kontrewaytyans,
ha gortos yntra Bethel hag Ay, a'n howlsedhes dhe Ay; mes
Yoshua a spenas a'n nos na yn kres an lu.

10 Yoshua a sevis myttin a-varr ha hwithra an lu, hag ev ha
henavogyon Israel eth yn-bann a-rag an lu erbynn Ay. 11 Oll
an soudoryon esa ganso eth yn-bann, hag i a dheuth nes
a-dherag an cita, ha kampya a'n gledhbarth dhe Ay, gans an
nans yntredha hag Ay. 12 Ev a gemeras a-dro dhe bymp mil
wour, ha'ga gorra dhe gontrewaytya yntra Bethel hag Ay, a'n
howlsedhes dhe'n cita. 13 Ytho i a dhesedhas an soudoryon,
gans an kamp yn kledhbarth an cita ha'n re dhelergh a'n
howlsedhes dhe'n cita. Mes Yoshua a spenas an nos na y'n
nans. 14 Pan y's gwelas myghtern Ay, i a fistenas ha sevel a-varr,
ha gwer an cita eth yn-mes erbynn Israel rag gwerrya, ev hag
oll y lu yn tyller apoyntys, a-dal Araba; mes ny wodhya bos
kontrewaytyans er y bynn a-dryv an cita. 15 Yoshua hag oll
an Israelysi a omwrug aga bos fethys a-dheragdha, ha fia war
fordh an gwylvos. 16 Ytho oll an bobel esa yn Ay a veu gelwys
yn-mes dhe jassya war aga lergh, hag i a jassyas war-lergh
Yoshua hag a veu dynys yn-mes a'n cita. 17 Nyns esa gour gesys

yn Ay na Bethel, nag eth yn-mes war-lergh Israel; i a asas an cita ygor, ha chassya war-lergh Israel.

18 Ena an ARLODH a leveris dhe Yoshua, ‘Ystyn an guw usi
y’th leuv war-tu hag Ay; rag my a’s rov y’th leuv.’ Ha Yoshua
a ystynnas an guw esa yn y dhorn war-tu ha’n cita. 19 Kettel
wrug hemma, gwer an kontrewaytyans a sevis uskis dhyworth
aga thyller, ha ponya yn-rag. I a entras a-ji dhe’n cita, ha’y
hemeres, ha gorra tan ynni war-not. 20 Pan dreylyas gwer Ay
war aga lergh, i a welas mog an cita ow mos yn-bann dhe’n nev.
Nyns esa dhedha gallos dhe fia dhe du pynag oll. An Israelysi a
omwrussa fia dhe’n gwylvos a dreylyas erbynn an helghyoryon.
21 Pan welas Yoshua hag oll Israel an kontrewaytyans dhe
gemeres an cita ha mog an cita dhe vos yn-bann, i a dreylyas
arta ha gweskel gwer Ay. 22 Y feu an re a dhothya yn-mes a’n
cita er aga fynn kes a-ji gans an Israelysi war dhew denewen;
hag i a’s ladhas bys pan nag esa gesys dianker vytholl; nagonan
ny skapyas. 23 Mes myghtern Ay a veu kechys yn fyw ha dres
dhe Yoshua.

24 Pan worfennas Israel ladha oll anedhysi Ay y’n gwel hag
y’n gwylvos le may chassens war aga lergh, ha pubonan re bia
ledhys gans min an kledha, oll Israel a dhehwelis dhe Ay hag
i a ladhas an remenant ena gans min an kledha. 25 Niver an re
a godhas y’n jydh na, gwer ha benenes, o dewdhek mil – oll
poblans Ay. 26 Rag ny gildennas Yoshua y leuv mayth ystynnas
an guw gensi, bys pan gowldhistrusa oll anedhysi Ay. 27 Mes
an Israelysi a dhug dhe-ves ragdha i aga honan an bestes ha
preydh an cita, war-lergh gorhemmyn an ARLODH dhe Yoshua.
28 Yoshua a loskas Ay, ha’y wul bys vykken krug a vagoryow,
tyller ynyal dell yw bys y’n jydh ma. 29 Ev a grogas myghtern
Ay war wedhen bys y’n gorthugher; ha pan sedhis an howl
Yoshua a worhemynnis dhedha hag i a dorras an korf yn-nans
a’n wedhen, ha’y dewlel dhe’n dor orth entrans yet an cita, ha
drehevel a-ughto kals bras a veyn, eus ena bys y’n jydh ma.

An Kevambos yn Menydh Ebal

30 Ena Yoshua a dhrehevis alter dhe'n ARLODH, Duw
Israel war venydh Ebal, 31 dell worhemynnis Moyses gwas
an ARLODH dhe'n Israelysi, dell yw skrifys yn lyver lagha
Moyses, 'Alter meyn dien, na vons treghys gans toul a horn;'
hag i a offrynnas warnedhi offrynnow leskys dhe'n ARLODH, ha
sakrifia offrynnow kowethyans.[a] 32 Hag ena a-rag an Israelysi
ev a skrifas war an veyn dasskrif a lagha Moyses. 33 Oll Israel,
keffrys alyon ha genesik, y henavogyon ha'n sodhogyon, ha'y
vreusysi a sevis a'n eyl tu a'n argh ha'y gila a-dal an oferysi
leviek, a dhug argh kevambos an ARLODH. Yth esa hanter
anedha a-dal menydh Gerizim ha hanter anedha a-dherag
menydh Ebal, dell worhemynnis Moyses gwas an ARLODH
kyns, i dhe venyga pobel Israel. 34 A'y wosa ev a lennas oll
geryow an lagha, benathow ha mollothow, war-lergh oll yw
skrifys yn lyver an lagha. 35 Nyns esa ger a oll a worhemynnis
Moyses na lennas Yoshua a-rag oll kuntelles Israel, gans an
benenes, an re vyghan, ha'n alyons esa trigys yn aga mysk.

Toll[b] Gibeon

9 Lemmyn pan glewas oll an vyghternedh esa a'n
howlsedhes dhe'n Yordan y'n vro venydhyek hag y'n
Shefela ha ryb oll arvor an Mor Bras war-tu ha Lebanon – an
Hittysi, an Amorysi, an Kananysi, an Perizzysi, an Hivysi, ha'n
Yebusysi, 2 i a omguntelas gans unn akord rag omladh erbynn
Yoshua hag Israel.

3 Mes pan glewas anedhysi Gibeon an pyth a wrug Yoshua
dhe Yeriko ha dhe Ay, 4 i a wrug gweythres fel: i eth ha
pareusi boos rag an viaj, hag i a gemeras seghyer usys rag
aga asenes, ha kreghyn gwin, usys ha felsys ha gwriys gans
kloutys, 5 ha sandalys usys ha kloutys war aga threys, ha dillas
usys warnedha; hag oll an bara rag aga viaj a veu deseghys ha
brewsyon. 6 I eth dhe Yoshua, dhe'n kamp yn Gilgal, ha leverel

---

a 8:31 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

b 9:1 titel *Toll:* Po *Tolla.*

dhodho ha dhe wer Israel, ‘Ni re dheuth dhyworth pow pell;
ytho gwrewgh kevambos genen lemmyn.’ [7] Mes gwer Israel a
leveris dhe’n Hivysi, ‘Martesen trigys esowgh ogas dhyn, ytho
fatel yllyn gul kevambos genowgh?’ [8] Yn-medhons dhe Yoshua,
‘Dha wesyon on.’ Ha Yoshua a leveris dhedha, ‘Piw owgh? Hag
a-ble owgh devedhys?’ [9] I a leveris dhodho, ‘Dha wesyon re
dheuth dhyworth pow pur bell, drefen hanow an ARLODH dha
Dhuw; rag ni re glewas ger-da yn y gever, ha puptra a wrug
yn Ejyp, [10] ha puptra a wrug dhe dhew vyghtern an Amorysi
esa dres an Yordan, dhe Sihon myghtern Heshbon, ha dhe Og
myghtern Bashan trigys yn Ashtaroth. [11] Ytho agan henavogyon
hag oll anedhysi agan pow a leveris dhyn, “Kemerewgh yn
agas leuv boos rag an viaj; kewgh dh’aga dierbynna, ha leverel
dhedha, ‘Agas gwesyon on; ytho gwrewgh kevambos genen
lemmyn.’” [12] Hemm yw agan bara; ni a’n kemeras tomm
hwath dhyworth agan chiow rag agan boos rag an viaj, an jydh
mayth ethen yn-mes dhe vos dhywgh, mes lemmyn, mirewgh,
deseghys ha brewsyon yw; [13] ha nowydh o an kreghyn gwin
ma pan y’s lenwsyn, ha mirewgh, felsys yns; ha’gan dillas ha
sandalys ma yw usys drefen an viaj pur bell.’ [14] Ytho an wer a
gemeras rann a’ga boos, ha ny wovynsons kussul orth ganow
an ARLODH. [15] Yoshua a wrug kres gansa, ha gul kevambos
gansa, rag sparya aga bewnans; ha ledyoryon an kuntelles a
dos dhedha.

[16] Mes dhe benn tri dydh wosa i dhe wul kevambos gansa, i a
glewas aga bos aga hentrevogyon ha trigys ogas dhedha. [17] Ytho
an Israelysi eth yn-rag ha dos dh’aga citys y’n tressa dydh. Aga
citys o Gibeon, Kefira, Beeroth, ha Kiryath-yearim. [18] Mes ny
omsettyas an Israelysi er aga fynn drefen ledyoryon an kuntelles
dhe di dhedha re’n ARLODH, Duw Israel. Ena oll an kuntelles a
grodhvolas war an ledyoryon. [19] Mes oll an ledyoryon a leveris
dhe oll an kuntelles, ‘Ni re dos dhedha re’n ARLODH, Duw
Israel, ha lemmyn ny yllyn aga thochya. [20] Hemma ni a wra
dhedha: Ni a’s gas dhe vewa, ma na vydh sorr warnan, drefen
an ti a desen dhedha.’ [21] Yn-medh an ledyoryon, ‘Bewens i, mes

bedhens treghysi keunys ha tenoryon dowr rag oll an kuntelles,'
dell lavarsa an ledyoryon dhedha.

[22] Yoshua a elwis dhedha, ha leverel dhedha, 'Prag y'gan
tollsowgh, ow leverel, "Trigys eson pur bell dhyworthowgh,"
mes yth esowgh trigys ogas dhyn ni? [23] Ytho lemmyn miliges
owgh, ha ny vedhydh livrys a vos kethyon, treghysi keunys ha
tenoryon dowr rag chi ow Duw.' [24] I a worthebis dhe Yoshua,
'Y feu derivys dhe'th wesyon an ARLODH dha Dhuw dhe
worhemynna dh'y was Moyses ri dhywgh oll an pow, ha distrui
oll anedhysi an pow a-ragowgh; ytho ni a berthi own a'gan
bewnans a'gas govis, ha rag henna ni a wrug an dra ma. [25] Ha
lemmyn yth eson y'th leuv: gwra dhyn par dell hevel da hag
ewn y'th tewlagas.' [26] Ytho ev a wrug yndella dhedha: ev a's
sawyas dhyworth leuv an Israelysi; ha ny's ladhsons. [27] Mes y'n
jydh na Yoshua a's settyas dhe vos treghysi keunys ha tenoryon
dowr rag an kuntelles ha rag alter an ARLODH, bys y'n jydh ma,
y'n tyller a dhewisas.

An Howl a Sev Stag yn Gibeon

10 Pan glewas Adoni-sedek myghtern Yerusalem,
Yoshua dhe gemeres Ay ha'y sakra dhe dhistruyans,
dell wrussa dhe Yeriko ha'y myghtern, ha bos anedhysi
Gibeon yn kres gans Israel hag yth esens trigys yn aga mysk,
[2] ev a'n jeva own meur; rag Gibeon o cita vras, kepar hag
onan an citys riel; hi o brassa ages Ay, hag oll hy gwer o
kasoryon allosek. [3] Ytho Adoni-sedek myghtern Yerusalem
a dhanvonas messach dhe Hoham myghtern Hebron, ha dhe
Piram myghtern Yarmuth, ha dhe Yafia myghtern Lakish,
ha dhe Debir myghtern Eglon, ow leverel, [4] 'Dewgh yn-bann
dhe'm gweres, ha ni a wesk Gibeon; rag hi re wrug kres gans
Yoshua ha gans an Israelysi' [5] Ena pymp myghtern an Amorysi
– myghtern Yerusalem, myghtern Hebron, myghtern Yarmuth,
myghtern Lakish ha myghtern Eglon – a omguntelas war-barth
ha dos yn-bann gans oll aga luyow ha kampya erbynn Gibeon,
hag omladh er hy fynn.

6 Gwer Gibeon a dhanvonas dhe Yoshua dhe'n lu yn Gilgal,
ow leverel, 'Na forsak dha wesyon; deus yn-bann dhyn uskis,
ha saw ni, ha gweres ni; rag oll myghternedh an Amorysi yn
vro venydhyek re omguntelas er agan pynn.' 7 Ytho Yoshua eth
yn-bann dhyworth Gilgal, ev hag oll an soudoryon ganso, hag
oll an gasoryon. 8 An ARLODH a leveris dhe Yoshua, 'Na borth
own anedha, rag my re's ros y'th leuv; ny sev gour anedha
a-dheragos.' 9 Ytho Yoshua a dheuth dhedha distowgh, wosa
kerdhes yn-bann oll an nos dhyworth Gilgal. 10 An ARLODH a's
gorras yn deray a-rag Israel, hag i a's gweskis glan orth Gibeon,
ha'ga chassya war fordh-yskynna Beth-horon, ha'ga gweskel
bys Azeka ha bys Makkeda. 11 Pan esens ow fia a-rag Israel
war an fordh yn-nans dhe Beth-horon, an ARLODH a dewlis
keserennow bras warnedha dhyworth nev bys Azeka, hag i a
verwis; moy anedha a verwis drefen an keserennow es dell veu
ledhys gans kledhedhyow an Israelysi.

12 Ena Yoshua a gewsis dhe'n ARLODH y'n jydh pan dhelivras
an ARLODH an Amorysi dhe'n Israelysi, hag ev a leveris yn
golok Israel,

'Howl, sav stag yn Gibeon,
ha ty Loor, yn nans Ayyalon.'

13 Ha'n howl a sevis stag, ha'n loor a hedhis,
bys pan gemersa an genedhel dial war hy eskerens.

A nyns yw skrifys hemma yn Lyver Yashar? An howl a
hedhis yn kres an nev ha ny fistenas dhe sedhi a-dro dhe dhydh
kowal. 14 Ny feu dydh kepar ha henna kyns po a-wosa, pan
woslowas an ARLODH orth lev gour; rag an ARLODH a omladhas
rag Israel.

15 Ena Yoshua a dhehwelis, hag oll Israel ganso, dhe'n kamp
yn Gilgal.

Pymp Myghtern an Amorysi Ledhys

16 Mes an pymp myghtern ma a fias hag omgudh yn kav yn
Makkeda. 17 Ha derivys veu dhe Yoshua, 'An pymp myghtern
re beu kevys, kudhys y'n kav yn Makkeda.' 18 Yn-medh Yoshua,

‘Rolyewgh meyn bras erbynn ganow an kav, ha settya gwer warnodho rag aga gwitha; [19] mes hwi, na wortewgh; chassyewgh war-lergh agas eskerens, hag omsettyewgh a-dhelergh dhedha. Na esewgh i dhe entra yn aga citys, rag an ARLODH agas Duw re’s ros yn agas leuv.’ [20] Yoshua ha’n Israelysi a’s gweskis gans ladhva vras, ha’ga distrui glan, mes re anedha a dhienkas, ha mos bys y’n citys kerys. [21] Ena an lu kowal a dhehwelis dhe Yoshua y’n kamp yn Makkeda yn sawder; ny lavasas den vyth kewsel ger erbynn mebyon Israel.

[22] Yoshua a leveris, ‘Ygerewgh ganow an kav ha drewgh yn-mes dhymm an pymp myghtern ma dhyworth an kav.’ [23] I a wrug yndella, ha dri yn-mes dhodho an pymp myghtern ma dhyworth an kav, myghtern Yerusalem, myghtern Hebron, myghtern Yarmuth, myghtern Lakish ha myghtern Eglon. [24] Pan dhrosons yn-mes an vyghternedh ma dhe Yoshua, Yoshua a elwis oll gwer Israel ha leverel dhe gaslewydhyon an soudoryon eth ganso, ‘Dewgh nes, gorrewgh agas treys war gonaow an vyghternedh ma.’ I a dheuth nes ha gorra aga threys war aga honaow. [25] Yoshua a leveris dhedha, ‘Na berthewgh own ha na vedhewgh digolonnek. Bedhewgh krev ha hardh; rag an ARLODH a wra yndella dhe oll agas eskerens a omledhowgh er aga fynn.’ [26] A’y wosa Yoshua a’s gweskis ha’ga ladha, ha’ga kregi dhyworth pymp gwedhen. Hag yth esens ow kregi dhyworth an gwydh bys y’n gorthugher. [27] Yn termyn an howlsedhes Yoshua a worhemynnis, hag i a’s kemeras yn-nans dhyworth an gwydh hag a’s tewlis dhe’n kav le mayth omgudhsens; i a worras meyn bras yn ganow an kav, hag ymons ena poran y’n jydh ma.

[28] Yoshua a gemeras Makkeda an jydh na, ha gweskel an cita ha’y myghtern gans min an kledha; ev a’s sakras dhe dhistruyans, ha peub esa ynni; ny asas den vyth dhe vos gesys. Hag ev a wrug dhe vyghtern Makkeda dell wrussa dhe vyghtern Yeriko.

[29] Ena Yoshua a dremenas a Makkeda, hag oll Israel ganso, dhe Libna, hag omladh erbynn Libna. [30] Ha’n ARLODH a ros

an cita na ynwedh ha'y vyghtern yn leuv Israel; Yoshua a's gweskis gans vin an kledha, ha peub esa ynni; ny asas dhe vos gesys remenant ynni; hag ev a wrug dh'y myghtern dell wrussa dhe vyghtern Yeriko.

31 Ena Yoshua a dremenas dhyworth Libna dhe Lakish, hag oll Israel ganso, ha kampya hag omladh er hy fynn. 32 An ARLODH a ros Lakish yn leuv Israel, hag Yoshua a's kemeras an nessa dydh, ha'y gweskel gans vin an kledha, ha peub esa ynni, dell wrussa dhe Libna.

33 Ena Horam myghtern Gezer a dheuth yn-bann dhe weres Lakish; ha Yoshua a'n gweskis ev ha'y bobel, bys pan na veu gesys dhodho den vyth yn fyw.

34 Dhyworth Lakish Yoshua a dremenas dhe Eglon hag oll Israel ganso, ha kampya hag omladh er hy fynn; 35 hag i a's kemeras y'n jydh na, ha'y gweskel a vin an kledha; ha peub esa ynni ev a sakras dhe dhistruyans, dell wrussa dhe Lakish.

36 Ena Yoshua eth yn-bann hag oll Israel ganso dhyworth Eglon dhe Hebron; hag i a omladhas er hy fynn, 37 i a's kemeras, ha'y gweskel a vin an kledha, ha'y myghtern hag oll hy threvow, ha peub esa ynni. Ny asas dhe vos gesys den vyth, dell wrussa dhe Eglon; ev a's sakras dhe dhistruyans, hi ha peub esa ynni.

38 Ena Yoshua a dreylyas a-dro hag oll Israel ganso dhe Debir hag omladh er hy fynn. 39 Ev a's kemeras, hi ha'y myghtern hag oll hy threvow; i a's gweskis a vin an kledha, ha sakra dhe dhistruyans peub esa ynni; ny asas dhe vos gesys den vyth; dell wrussa dhe Hebron, yndella ev a wrug dhe Debir ha'y myghtern, ha kepar dell wrussa dhe Libna ha'y myghtern.

40 Ytho Yoshua a weskis oll tir an vro venydhyek, an Negeb, an Shefela ha'n ledrow hag oll aga myghternedh; ny asas dhe vos gesys den vyth. Ev sakras dhe dhistruyans puptra a anellas, dell worhemynnis an ARLODH, Duw Israel. 41 Ytho Yoshua a's gweskis dhyworth Kadesh-barnea dhe Gaza, hag oll tir Goshen, mar bell avel Gibeon. 42 Yoshua a gemeras oll an vyghternedh ma ha'ga thir yn unn kaskyrgh, drefen an ARLODH, Duw Israel,

dhe omladh rag Israel. [43] Ena Yoshua a dhehwelis hag oll Israel
ganso dhe'n kamp yn Gilgal.

Myghternedh an Gledhbarth Fethys

11 Pan glewas Yabin myghtern Hasor a'n traow ma,
ev a dhanvonas dhe Yobab myghtern Madon, ha
dhe vyghtern Shimron, ha dhe vyghtern Akshaf, [2] ha dhe'n
vyghternedh an gledhbarth y'n vro venydhyek hag y'n Araba
a'n dyghow dhe Kinnereth, hag y'n Shefela, hag yn Nafoth-
dor a'n howlsedhes, [3] ha dhe'n Kananysi a'n howldrevel hag
a'n howlsedhes, an Amorysi, an Hittysi, an Perizzysi, ha'n
Yebusysi y'n vro venydhyek, ha dhe'n Hivysi yn-dann Hermon
yn pow Mispa. [4] I eth yn-mes, i hag oll aga luyow gansa, ost
bras, avel an tewes war vin an mor orth niver, gans lies margh
ha meur a jarettow. [5] Oll an vyghternedh ma a omguntelas
war-barth, hag i a dheuth ha kampya war-barth ryb dowrow
Merom, rag omladh erbynn Israel.

[6] An ARLODH a leveris dhe Yoshua, 'Na borth own a'ga govis:
rag a-vorow dhe'n prys ma my a's delirv, pubonan ledhys, a-rag
Israel: ty a evredh aga mergh, ha leski aga charettow gans tan.'
[7] Ytho Yoshua a dheuth a-dhesempis, hag oll an soudoryon
ganso, er aga fynn ryb dowrow Merom, ha kodha warnedha;
[8] ha'n ARLODH a's ros yn leuv Israel, neb a's gweskis hag a's
chassyas bys yn Sidon Meur, ha bys yn Misrefoth-maym, ha
bys yn nans Mispe troha'n howldrevel; hag i a's gweskis, bys
pan nag esa gesys dhedha remenant vyth. [9] Ha Yoshua a wrug
dhedha dell worhemynnis an ARLODH dhodho: ev a evredhis
aga mergh, ha leski aga charettow gans tan.

[10] Ena y'n termyn na Yoshua a dreylyas dhe-dre, ha kemeres
Hasor, ha gweskel hy myghtern gans an kledha: rag seulabrys
Hasor a veu penn oll an gwlaskordhow na. [11] I a weskis oll an
dus esa ynni gans min an kledha, orth aga sakra dhe dhistruyans:
nyns esa gesys kreatur vyth dhe anella: hag ev a loskas Hasor
gans tan. [12] Yoshua a gemeras oll citys an vyghternedh na, hag
oll aga myghternedh, ha'ga gweskel gans min an kledha, orth
aga sakra dhe dhistruyans, dell worhemynsa Moyses gwas an

ARLODH. [13] Mes ny loskas Israel nagonan a'n citys usi hwath ow sevel war grugow, marnas Hasor, a wrug Yoshua hy leski. [14] An Israelysi a byllas oll preydh an citys ma ha gwitha ragdha aga honan an bestes ha'n preydh aral; mes i a weskis oll an dus gans min an kledha, bys pan y's distrusens oll. Ny assons dhe vewa den vyth a anellas. [15] Kepar dell worhemynnis an ARLODH dhe Moyses y was, yndella Moyses a worhemynnis dhe Yoshua, hag yndella Yoshua a wrug; ny asas tra vyth heb y wul dhyworth oll a worhemynnis an ARLODH dhe Moyses.

Rol a Dryghow Yoshua

[16] Ytho Yoshua a gemeras oll an tir ma, an vro venydhyek, hag oll an Negeb, hag oll tir Goshen, ha'n Shefela, ha'n Araba, ha bro venydhyek Israel ha'y Shefela, [17] dhyworth menydh Halak, a omdhrehav war-tu Seir, bys yn Baal-gad yn nans Lebanon yn-dann venydh Hermon: ev a gemeras oll aga myghternedh, ha'ga gweskel ha'ga gorra dhe'n mernans. [18] Lies dydh Yoshua a werryas erbynn oll an vyghternedh na. [19] Nyns esa cita a wrug kres gans mebyon Israel, marnas an Hivysi trigys yn Gibeon: i a's kemeras oll yn kas. [20] Y feu an ARLODH y honan grevhas aga holonnow, may tothyens erbynn Israel yn kas, rag aga sakra dhe dhistruyans, ha ma na's teffa merci, mes rag ma's distrua, dell worhemynnis an ARLODH dhe Moyses.

[21] Y'n termyn na Yoshua a dheuth ha treghi an Anakim dhyworth an vro venydhyek, dhyworth Hebron, dhyworth Debir, dhyworth Anab, ha dhyworth oll vro venydhyek Yuda, ha dhyworth oll vro venydhyek Israel: Yoshua a's sakras dhe dhistruyans gans aga threvow. [22] Nyns esa gesys an Anakim yn tir an Israelysi, mes nebes a veu gesys yn Gaza, yn Gath, hag yn Ashdod. [23] Ytho Yoshua a gemeras an tir oll, war-lergh oll re lavarsa an ARLODH dhe Moyses: ha Yoshua a'n ros avel eretons dhe Israel war-lergh rannow aga lothow. Ha'n tir a'n jeva kres dhyworth bresel.

Rol an Vyghternedh a Veu Fethys

12 Ytho an re ma yw myghternedh an tir, neb a wrug an
Israelysi aga gweskel, ha kemeres yn perghenogeth
aga thir dres an Yordan troha'n howldrevel, dhyworth
nans Arnon dhe venydh Hermon, hag oll an Araba troha'n
howldrevel : [2] Sihon myghtern an Amorysi, trigys yn Heshbon;
ev a rewlyas dhyworth Aroer, usi war lann nans Arnon,
dhyworth kres an keynres, ha war hanter Gilead, bys yn nans
Yabbok, or an Ammonysi; [3] ha'n Araba bys yn mor Kinnereth
troha'n howldrevel, ha bys yn mor an Araba, Mor an Holan,
troha'n howldrevel, an fordh dhe Beth-yeshimoth, ha dhyworth
Teman, yn-dann ledrow Pisga. [4] Or Og myghtern Bashan, onan
a remenant an Refaim, trigys yn Ashtaroth hag yn Edrei; [5] ev
a rewlyas war venydh Hermon, Saleka, hag oll Bashan, bys yn
or an Geshurysi ha'n Maakathysi, ha hanter Gilead, or Sihon
myghtern Heshbon. [6] Moyses, gwas an ARLODH, ha'n Israelysi
a's gweskis; ha Moyses gwas an ARLODH a'n ros avel eretons
dhe'n Rewbenysi, an Gadysi ha'n hanter-looth Manasse.

[7] An re ma yw myghternedh an tir fethys gans Yoshua ha'n
Israelysi dres an Yordan troha'n howlsedhes, dhyworth Baal-
gad yn nans Lebanon bys yn menydh Halak, a omdhrehav war-
tu Seir. Yoshua a ros an tir ma dhe lothow Israel avel eretons
war-lergh aga rannow, [8] y'n vro venydhyek, y'n Shefela, y'n
Araba, y'n ledrow, y'n gwylvos, hag y'n Negeb; tir an Hittysi,
an Amorysi, an Kananysi, an Perizzysi, an Hivysi, ha'n
Yebusysi: [9] myghtern Yeriko, onan; myghtern Ay, ogas dhe
Bethel, onan; [10] myghtern Yerusalem, onan; myghtern Hebron,
onan; [11] myghtern Yarmuth, onan; myghtern Lakish, onan;
[12] myghtern Eglon, onan; myghtern Gezer, onan; [13] myghtern
Debir, onan; myghtern Geder, onan; [14] myghtern Horma, onan;
myghtern Arad, onan; [15] myghtern Libna, onan; myghtern
Adullam, onan; [16] myghtern Makkeda, onan; myghtern
Bethel, onan; [17] myghtern Tappuagh, onan; myghtern Hefer,
onan; [18] myghtern Afek, onan; myghtern Lasharon, onan;
[19] myghtern Madon, onan; myghtern Hasor, onan; [20] myghtern
Shimron-meron, onan; myghtern Akshaf, onan; [21] myghtern

Taanak, onan; myghtern Megiddo, onan; [22] myghtern Kedesh, onan; myghtern Yokneam yn Karmel, onan; [23] myghtern Dor yn Nafath-dor, onan; myghtern Goyim yn Galile,[a] onan; [24] myghtern Tirsa, onan; oll an myghternedh unnek warn ugens.

Tir Hwath dhe Vos Kemerys

13 Gyllys koth o Yoshua yn y dhedhyow; ha'n ARLODH a leveris dhodho, 'Gyllys koth os ta yn dha dhedhyow, hag yma gesys pur veur a dir rag bos eritys. [2] Hemm yw an tir yw gesys hwath: oll oryon an Filistysi, hag oll oryon an Geshurysi [3] a-dhyworth an Shihor, usi a'n howldrevel dhe Ejyp, dhe or Ekron a'n gledhbarth (reknys yw avel kananek, kyn fo dhe bymp gwahalyeth an Filistysi, a Gaza, a Ashdod, a Ashkelon, a Gath, hag a Ekron); tiredh an Avviysi [4] war an barth dhyghow; oll tiredh an Kananysi dhyworth Meara yw dhe'n Sidonysi, bys Afek hag or an Amorysi; [5] tiredh an Gebalysi, hag oll Lebanon, troha'n howldrevel dhyworth Baal-gad yn-dann venydh Hermon bys Lebo-hamath. [6] My a fes a-rag an Israelysi oll trigoryon an vro venydhyek a-dhyworth Lebanon bys Misrefoth-maym, hag oll an Sidonysi. Lemen gwra henna dhe godha rag an Israelysi avel aga eretons, dell worhemynnis dhis. [7] Ytho lemmyn ro an tir ma avel aga eretons dhe'n naw looth ha'n hanter-looth Manasse.'

Rannans an Tir Dres an Yordan

[8] An Rewbenysi ha'n Gadysi re gemersa aga eretons a ros Moyses dhedha, a'n howldrevel dhe'n Yordan, dell ros Moyses gwas an ARLODH dhedha: [9] dhyworth Aroer, usi war vin nans Arnon, ha'n cita usi yn kres an nans, hag oll ughelgompesen Medeba bys yn Dibon; [10] hag oll citys Sihon myghtern an Amorysi a reynyas yn Heshbon, bys or an Ammonysi; [11] ha Gilead, hag or an Geshurysi ha'n Maakathysi, hag oll menydh Hermon, hag oll Bashan bys Saleka; [12] oll gwlas Og yn Bashan, a rewlyas yn Ashtaroth hag yn Edrei. Ev unsel a veu gesys a remenant an Refaim, mes Moyses a's gweskis, ha'ga fesya.

---

a 12:23 *Galile:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *Gilgal.*

13 Mes ny fesyas an Israelysi an Geshurysi na'n Maakathysi;
mes yma Geshur ha Maakath trigys yn kres Israel bys y'n jydh
ma.

14 Saw unsel dhe looth Levi ny ros ev rann; offrynnow leskys
an ARLODH, Duw Israel yw aga eretons, dell leveris dhodho.

15 Moyses a ros tiredh dhe looth an Rewbenysi war-lergh
aga theyluyow. 16 Yth esa dhedha an or dhyworth Aroer, usi
war vin nans Arnon, ha'n cita usi yn kres an nans, hag oll an
ughelgompesen ryb Medeba; 17 Heshbon hag oll hy threvow
war an ughelgompesen: Dibon, ha Bamoth-baal, Beth-baal-
meon, 18 Yahas, Kedemoth, ha Mefaath, 19 Kiryathaym, Sibma,
ha Sereth-shahar yn bre an nans, 20 Beth-peor, ledrow Pisga,
ha Beth-yeshimoth, 21 oll citys an ughelgompesen, oll gwlas
Sihon myghtern an Amorysi, a rewlyas yn Heshbon, neb a
wrug Moyses y weskel war-barth gans pennsevigyon Midyan,
Evi, Rekem, Sur, Hur ha Reba, o omajers Sihon, esa trigys y'n
tir. 22 An Israelysi a ladhas Balaam mab Beor, an kolyek gans
an kledha yn-mysk an re ledhys erel. 23 Or mebyon Rewben a
veu an Yordan ha'y diredh. An citys ma ha'ga godrevow a veu
eretons an Rewbenysi war-lergh aga theyluyow.

24 Moyses a ros eretons dhe looth Gad, dhe'n Gadysi war-
lergh aga theyluyow. 25 Aga or o Yazer, hag oll citys Gilead,
ha hanter tir an Ammonysi, bys yn Aroer, usi a'n howldrevel
dhe Rabba, 26 ha dhyworth Heshbon dhe Ramath-mispe ha
Betonim, ha dhyworth Mahanaym dhe or Debir, 27 hag y'n nans
Beth-haram, Beth-nimra, Sukkoth, Safon, remenant gwlas
Sihon myghtern Heshbon. An or o an Yordan ha'y diredh,
bys yn amal mor Kinnereth, a'n howldrevel dhe'n Yordan.
28 Hemm yw eretons mebyon Gad war-lergh aga theyluyow, an
citys ha'ga godrevow.

29 Moyses a ros eretons dhe'n hanter-looth Manasse; hemm
o dhe hanter teylu mebyon Manasse war-lergh aga theyluyow.
30 Yth esa aga or dhyworth Mahanaym, oll Bashan, oll gwlas
Og myghtern Bashan, oll trevow Yair yn Bashan, tri ugens
cita, 31 hanter Gilead, hag Ashtaroth hag Edrei, citys riel Og yn

Bashan. Hemm o rag mebyon Makir mab Manasse, rag hanter
a vebyon Makir war-lergh aga theyluyow.
[32] An re ma yw an tiryow a ros Moyses avel eretons yn plenys
Moab, dres an Yordan a'n howldrevel dhe Yeriko. [33] Mes ny
ros Moyses eretons dhe looth Levi; an ARLODH Duw yw aga
eretons, dell leveris dhedha.

Rannans Tir a'n Howlsedhes dhe'n Yordan

14 An re ma yw an tiryow a eritas mebyon Israel yn
pow Kanan, a veu rynnys dhedha avel eretons gans
Yoshua mab Nun ha pennow teyluyow lothow Israel. [2] Aga
thiredh o rynnys dhedha gans kolbren, dell worhemynnis
an ARLODH dhe Moyses rag an naw looth ha'n hanter-looth.
[3] Moyses a ros eretons dres an Yordan dhe dhew looth ha
hanter-looth; mes ny ros eretons dhe'n Levysi yn aga mysk.
[4] Rag mebyon Yosep o dew looth, Manasse hag Efraym. Ny
veu rann y'n tir res dhe'n Levysi, marnas citys dhe driga ynna,
gans aga feurvaow rag aga flockys ha'ga greow. [5] An Israelysi
a rannas an tir war-lergh gorhemmyn an ARLODH dhe Moyses.

Eretons Kaleb

[6] Ena mebyon Yuda a dheuth dhe Yoshua yn Gilgal; ha
Kaleb mab Yefunne an Kenizzyas a leveris dhodho, 'Ty a
wor an pyth a leveris an ARLODH dhe Moyses gour Duw yn
Kadesh-barnea y'm kever hag y'th kever. [7] Dew ugens bloodh
en vy pan y'm danvonas Moyses gwas an ARLODH dhyworth
Kadesh-barnea rag aspia an tir; ha my a dhros dhodho derivas
war-lergh an pyth a veu y'm kolon. [8] Byttegyns ow breder eth
yn-bann genev a wrug kolon an dus teudhi yn own; mes my a
besyas len dhe'n ARLODH ow Duw. [9] Moyses a dos y'n jydh
na, "Surredi an tir may trettyas dha dreys warnodho a vydh
eretons ragos ha rag dha vebyon bys vykken, drefen ty dhe
besya len dhe'n ARLODH ow Duw." [10] Ytho lemmyn, awotta, an
ARLODH re'm gwithas yn fyw, dell leveris, an pymp bledhen ha
dew ugens ma a-dhia'n termyn a gewsis an ARLODH an ger ma
orth Moyses, pan esa Israel ow viajya y'n gwylvos; hag ottavy
y'n jydh ma, pymp bloodh ha peswar ugens ow oos. [11] Yth ov

vy hwath mar grev y'n jydh ma dell en y'n jydh a'm danvonas Moyses; ow nerth lemmyn yw par dell o ow nerth ena, rag bresel, ha rag mos dhe-ves ha rag dos a-bervedh. [12] Ytho ro dhymm an vro venydhyek ma, a gewsis anodho an ARLODH y'n jydh na. Ty dha honan a glewas y'n jydh na bos an Anakim ena, ha bos an citys bras ha kerys; martesen an ARLODH a vydh genev, ha my a's fes, dell leveris an ARLODH.'

[13] Yoshua a'n benygas, hag ev a ros Hebron dhe Kaleb mab Yefunne rag eretons. [14] Ytho Hebron a dheuth ha bos eretons Kaleb mab Yefunne an Kenizzyas bys y'n jydh ma, drefen ev dhe besya len dhe'n ARLODH, Duw Israel. [15] Kiryath-arba o hanow Hebron kyns; an Arba ma o den bras yn-mysk an Anakim. Ha'n tir a'n jevo powes a vresel.

Eretons Yuda

15 An tir rynnys gans kolbren dhe looth mebyon Yuda war-lergh aga theyluyow a dhallathas dhyworth or Edom yn gwylvos Sin y'n Negeb, y'n dhyghowbarth bell.

[2] Aga or dhyghow a dhallathas dhyworth Mor an Holan, dhyworth an taves a vir orth an dyghow; [3] hi a besyas a'n dhyghowbarth dhe volgh Akrabbim, ow tremena Sin, ow mos yn-bann a'n dhyghowbarth bys Kadesh-barnea. Ena hi a dremenas Hesron, ow mos yn-bann dhe Addar, hag ow treylya dhe Karka. [4] Ena hi a dremenas dhe Asmon, ow tos dhe wover Ejyp, ha diwedh an or o an mor. Homm o aga[a] or dhyghow.

[5] Or an howldrevel o Mor an Holan bys ganow an Yordan.

Yth esa or an gledhbarth dhyworth taves an mor orth ganow an Yordan; [6] ha'n or eth yn-bann dhe Beth-hogla, ha pesya a'n gledhbarth dhe Beth-araba, ow mos yn-bann dhe ven Bohan mab Rewben. [7] Ena an or eth yn-bann dhe Debir dhyworth nans Akor, ha treylya dhe'n gledhbarth dhe Gilgal, usi a-dal bolgh Adummim, a'n barth dhyghow dhe'n nans. An or a besyas dhe dhowrow En-shemesh, hag yth esa hy diwedh orth En-rogel. [8] Ena an or eth yn-bann dre nans Mab-hinnom, dre

a 15:4 *aga:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *agas.*

leder dhyghow an Yebusysi (honn yw Yerusalem). Alena yth eth yn-bann dhe wartha an menydh a'n howlsedhes dhe nans Hinnom orth diwedh nans Refaim a'n barth kledh. [9] Alena an or a ystynnas dhyworth gwartha an menydh dhe fenten dowrow Neftoagh, ow mos yn-mes orth citys menydh Efron; ha'n or a ystynnas dhe Baala (honn yw Kiryath-yearim). [10] Ena an or a dreylyas dhe'n howlsedhes dhyworth Baala dhe venydh Seir, ha mos dre denewen kledh leder menydh Yearim (honn yw, Kesalon), ha mos yn-nans dhe Beth-shemesh, hag ena dhe Timna. [11] Yth eth an or dhe leder Ekron a'n barth kledh, ha treylya dhe Shikkeron, ha tremena dhe venydh Baala, ha dos dhe Yabneel; ha diwedh an or o an mor.

[12] Or an howlsedhes o an Mor Bras ha'y morrep. An re ma yw oryon mebyon Yuda war-lergh aga theyluyow.

Kaleb a Gemmer Hebron ha Debir

[13] Dhe Kaleb mab Yefunne ev a ros eretons yn-mysk mebyon Yuda, war-lergh gorhemmyn an ARLODH dhe Yoshua – Kiryath-arba, honn yw Hebron (Arba o tas Anak). [14] Ha Kaleb a fesyas alena tri mab Anak: Sheshay, Ahiman, ha Talmay, fleghes Anak. [15] Alena ev eth yn-bann erbynn trigoryon Debir; ha hanow Debir kyns o Kiryath-sefer. [16] Kaleb a leveris, 'Piw pynag a wesko Kiryath-sefer ha'y dalghenna, my a re dhodho ow myrgh Aksa avel gwreg.' [17] Othniel mab Kenaz, broder Kaleb a's dalghennas; hag ev a ros dhodho y vyrgh Aksa rag bos gwreg. [18] Pan dheuth hi dhodho, hi a ynias warnodho pysi park dhyworth hy thas. Hi a dhiyskynnas a'y asen, ha Kaleb a leveris dhedhi, 'Pandr'a vynnydh?' [19] Hi a leveris, 'Ro dhymm ro. Ty a ros dhymm tir y'n Negeb, doro dhymm fentynnyow dowr.' Ytho Kaleb a ros dhedhi an fentynnyow gwartha ha'n fentynnyow isella.

Citys Yuda

[20] Hemm yw eretons looth mebyon Yuda war-lergh aga theyluyow. [21] Yth esa an citys ma y'n pella dyghowbarth a looth mebyon Yuda, ogas dhe or Edom: Kabseel, Eder, Yagur, [22] Kina, Dimona, Adada, [23] Kedesh, Hasor, Ythnan, [24] Zif,

Telem, Bealoth, [25] Hasor-hadatta, Kerioth-hesron (honn yw, Hasor), [26] Amam, Shema, Molada, [27] Hasar-gadda, Heshmon, Beth-pelet, [28] Hasar-shual, Beer-sheba, Bizyothia, [29] Baala, Iyim, Esem, [30] Eltolad, Kesil, Horma, [31] Siklag, Madmanna, Sansanna, [32] Lebaoth, Shilhim, Ayn ha Rimmon: an sommen naw cita warn ugens gans aga godrevow.

[33] Y'n Shefela: Eshtaol, Sora, Ashna, [34] Zanoagh, Engannim, Tappuagh, Enam, [35] Yarmuth, Adullam, Soko, Azeka, [36] Shaaraym, Adithaym, Gedera, Gederothaym: peswardhek cita gans aga godrevow.

[37] Senan, Hadasha, Migdal-gad, [38] Dilean, Mispe, Yoktheel, [39] Lakish, Boskath, Eglon, [40] Kabbon, Lahmas, Kithlish, [41] Gederoth, Beth-dagon, Naama, ha Makkeda: hwetek cita gans aga godrevow.

[42] Libna, Ether, Ashan, [43] Yftagh, Ashna, Nesib, [44] Keila, Akzib, ha Maresha: naw cita gans aga godrevow.

[45] Ekron, gans hy threvow ha'y godrevow; [46] dhyworth Ekron dhe'n mor, oll esa ogas dhe Ashdod, gans aga godrevow.

[47] Ashdod, gans hy threvow ha'y godrevow; Gaza, gans y threvow ha'y godrevow bys gover Ejyp, ha'n Mor Bras ha'n morrep.

[48] Y'n vro venydhyek: Shamir, Yattir, Soko, [49] Danna, Kiryath-sanna (honn yw, Debir), [50] Anab, Eshtemo, Anim, [51] Goshen, Holon, ha Gilo: unnek cita gans aga godrevow.

[52] Arab, Duma, Eshan, [53] Yanum, Beth-tappuagh, Afeka, [54] Humta, ha Kiryath-arba (honn yw, Hebron), ha Sior: naw cita gans aga godrevow.

[55] Maon, Karmel, Zif, Yutta, [56] Yezreel, Yokdeam, Zanoagh, [57] Kayn, Gibea, ha Timna: deg cita gans aga godrevow.

[58] Halhul, Beth-sur, Gedor, [59] Maarath, Beth-anoth, hag Eltekon: hwegh cita gans aga godrevow.

[60] Kiryath-baal (honn yw, Kiryath-yearim), ha Rabba: diw cita gans aga godrevow.

61 Y'n gwylvos, Beth-araba, Middin, Sekaka, 62 Nibshan,
Cita an Holan, hag En-gedi: hwegh cita gans aga godrevow.

63 Mes ny allas mebyon Yuda fesya an Yebusysi, trigoryon
Yerusalem; ytho yma an Yebusysi trigys gans mebyon Yuda yn
Yerusalem bys y'n jydh ma.

Eretons Efraym ha Manasse

16 Hemm o an tiredh rynnys gans kolbren dhe
vebyon Yosep: dhyworth an Yordan ryb Yeriko a'n
howldrevel dhe dhowrow Yeriko ryb an gwylvos, ow mos yn-
bann dhyworth Yeriko dhe vro venydhyek Bethel. 2 Yth eth yn-
rag dhyworth Bethel (honn yw Luz) ha mos dhe Ataroth, or
an Arkysi. 3 Ena yth eth yn-nans troha'n howlsedhes dhe or an
Yafletysi, bys or Beth-horon isella, ha bys Gezer, ha'y diwedh
o an mor.

4 Mebyon Yosep – Manasse hag Efraym – a gemeras aga
eretons.

5 Homm o or mebyon Efraym war-lergh aga theyluyow: or aga
eretons dhe'n howldrevel o Ataroth-addar bys yn Beth-horon
wartha, 6 ha'n or a besyas alena dhe'n mor dhe Mikmethath
a'n gledhbarth; ha'n or a dreyl a'n howldrevel dhe Taanath-
shilo, ha mos rybdho a'n howldrevel dhe Yanoagh. 7 Hi eth yn-
nans dhyworth Yanoagh dhe Ataroth ha dhe Naara, ha tochya
Yeriko, hag ystyn dhe'n Yordan. 8 Dhyworth Tappuagh yth
eth troha'n howlsedhes dhe nans Kana, ha'y diwedh o an mor.
Hemm o eretons looth an Efraymysi war-lergh aga theyluyow.
9 Yth esa ynwedh citys settys a-denewen rag an Efraymysi a-ji
dhe eretons mebyon Manasse, oll an citys gans aga godrevow.
10 Ny fessons an Kananysi trigys yn Gezer. Yma'n Kananysi
trigys yn-mysk an Efraymysi bys y'n jydh hedhyw, mes i re
beu gorrys dhe hwel krev avel kethyon.

Ranndir Remenant Hanter-looth Manasse

17 Hemm o an tiredh rynnys gans kolbren dhe looth
Manasse, rag y vos kynsa genys Yosep. Dhe Makir
kynsa genys Manasse, tas Gilead, yth esa Gilead ha Bashan,

drefen y vos gour a vresel. [2] Ynwedh yth esa tiredh rag mebyon
erel Manasse war-lergh aga theyluyow, dhe vebyon Abiezer,
dhe vebyon Helek, dhe vebyon Asriel, dhe vebyon Shekem,
dhe vebyon Hefer, ha dhe vebyon Shemida; an re ma o fleghes
worow Manasse mab Yosep war-lergh aga theyluyow.

[3] Nyns esa mebyon dhe Selofehad mab Hefer mab Gilead
mab Makir mab Manasse, mes myrghes; ha'n re ma yw
henwyn y vyrghes: Mahla, Noa, Hogla, Milka, ha Tirsa. [4] I a
dheuth dhe Eleazar an oferyas ha dhe Yoshua mab Nun ha
dhe'n ledyoryon, hag a leveris, 'An ARLODH a worhemynnis
dhe Moyses ri dhyn eretons yn-mysk agan breder.' Ytho war-
lergh ganow an ARLODH ev a ros dhedha eretons yn-mysk
breder aga thas. [5] Ha deg rann a godhas dhe Manasse, keffrys
ha pow Gilead ha Bashan, esa war denewen aral an Yordan,
[6] drefen myrghes Manasse dhe gemeres eretons yn-mysk y
vebyon. Yth o pow Gilead dhe remenant mebyon Manasse.

[7] Yth esa or Manasse dhyworth Asher dhe Mikmethath, usi
a'n howldrevel dhe Shekem; ha'n or a bes dhe'n dhyghowbarth
dhe drigoryon En-tappuagh. [8] Yth o tir Tappuagh dhe Manasse,
mes yth o Tappuagh hy honan war or Manasse, hag yth o
dhe'n Efraymysi. [9] An or eth yn-nans dhe nans Kana, dhe
barth dhyghow an nans. Yth o an citys ma dhe Efraym kynth
esens yn-mysk citys Manasse. Hag or Manasse a besyas a'n
barth kledh dhe'n nans, ha'y diwedh yw an mor. [10] Yth o tir an
dhyghowbarth dhe Efraym ha tir an gledhbarth dhe Manasse,
ha'ga or o an mor; hag i a dochyas Asher y'n gledhbarth, hag
Yssakar y'n howldrevel. [11] Yn Yssakar hag Asher, yth o dhe
Manasse Beth-shean ha'y threvow, Ybleam ha'y threvow,
trigoryon Dor ha'y threvow, trigoryon En-dor ha'y threvow,
trigoryon Taanak ha'y threvow, ha trigoryon Megiddo ha'y
threvow (an tressa yw Nafeth). [12] Ny allas mebyon Manasse
fesya trigoryon an citys na; mes an Kananysi a withas dalghen
y'n tir na. [13] Pan dheuth mebyon Israel ha bos krev, i a worras
an Kananysi dhe lavur konstrinys, mes ny's fessons yn tien.

Looth Yosep a Grodhvol

14 Mebyon Yosep a leveris dhe Yoshua, ‘Prag ny resys
dhyn marnas unn eretons hag unn rann? Pobel vras on ni;
ha kyns es lemmyn an ARLODH re’gan benygas.’ 15 Yoshua a
leveris dhedha, ‘Mars owgh hwi pobel vras, ke yn-bann dhe’n
goswik, ha treghi gwydh dhe wul tyller ena ragowgh yn tir an
Perizzysi ha’n Refaim, rag bro venydhyek Efraym yw re gul
ragos.’ 16 Mebyon Yosep a leveris, ‘Nyns yw lowr ragon an
vro venydhyek; hag yma dhe oll an Kananysi trigys y’n plen
charettow a horn, keffrys an re yn Beth-shean ha’y threvow
ha’n re yn nans Yezreel.’ 17 Ena Yoshua a leveris dhe ji Yosep,
dhe Efraym ha dhe Manasse, ‘Hwi yw pobel vras, hag yma
dhywgh nerth bras; ny vydh dhywgh unn rann hepken. 18 Mes
an vro venydhyek a vydh dhywgh; koswik yw, ha hwi a’s klerha,
ha’y oryon pella a vydh dhywgh; rag hwi a fes an Kananysi yn-
mes, kyn fo dhedha charettow a horn, ha kynth yns krev.’

Rannans Remenant an Tir

18 Oll kuntelles mebyon Israel a omguntelas yn Shilo,
ha settya ena tylda an kuntelles. Ha’n tir a veu fethys
a-ragdha.

2 Mes gesys veu yn-mysk an Israelysi seyth looth na
dhegemersa aga eretons. 3 Yoshua a leveris dhe’n Israelysi,
‘Pes termyn a vedhowgh logh ow mos dhe gemeres yn
perghenogeth an tir re ros dhywgh an ARLODH, Duw agas
tasow? 4 Apoyntyewgh ragowgh tri gour dhyworth pub looth,
ha my a’s danvon dhe gerdhes der an tir, ha’y arhwithra, ha
diskwedhes eretons pub looth, hag ena dehweles dhymm.
5 Rynnewgh an tir yn seyth rann. Yuda a bes yn y diredh
a’n dhyghowbarth, ha chi Yosep a bes yn aga thiredh a’n
gledhbarth. 6 Arhwithrewgh an tir yn seyth rann ha drewgh an
manylyon omma dhymm. My a dewl prennyer ragowgh omma
a-rag an ARLODH agan Duw. 7 Mes nyns eus rann yn agas mysk
dhe’n Levysi, rag oferyasedh an ARLODH yw aga eretons. Gad,
Rewben ha hanter-looth Manasse re dhegemeras aga eretons

dres an Yordan troha'n howldrevel, a ros dhedha Moyses gwas an ARLODH.'

8 Ytho an wer a sevis ha mos; ha Yoshua a worhemynnis dhedha arhwithra an tir, ow leverel, 'Kewgh ha kerdhewgh der an tir ha'y arhwithra, ha dehwelewgh dhymm; ha my a dewl prennyer ragowgh omma a-rag an ARLODH yn Shilo.' 9 Ytho an wer eth ha tremena der an tir ha'y arhwithra, ha'y skrifa war-lergh an citys yn lyver, yn seyth rann. Ena i a dheuth dhe Yoshua y'n kamp yn Shilo. 10 Yoshua a dewlis prennyer ragdha yn Shilo a-rag an ARLODH; hag ena Yoshua a rannas an tir dhe'n Israelysi war-lergh aga rannow.

Eretons Benyamin

11 Hemm yw an kolbren a dheuth yn-bann rag looth an Benyaminysi war-lergh aga theyluyow. Yth esa an or rynnys dhedha gans an kolbren yntra mebyon Yuda ha mebyon Yosep. 12 Yth esa aga or war denewen an gledhbarth ow talleth dhyworth an Yordan; ha'n or eth yn-bann dhe leder Yeriko a'n gledhbarth, ha mos yn-bann troha'n howlsedhes bys y'n vro venydhyek; hag yth esa hy diwedh yn gwylvos Beth-aven. 13 An or eth alena war-tu ha Luz, dhe leder Luz (yw Bethel), war-tu ha'n dyghow; ha'n or eth yn-nans dhe Ataroth-addar, war an vre a'n dyghow dhe Beth-horon a-is. 14 Ena an or a dreylyas dhe'n dyghow orth denewen an howlsedhes dhyworth an vro venydhyek a-ugh Beth-horon, hag yth esa hy diwedh a veu yn Kiryath-baal, (yw Kiryath-yearim). Yth o an cita ma dhe Yuda. Hemma a veu tenewen an howlsedhes. 15 Tenewen an dyghow a veu dhyworth amal Kiryath-yearim y'n howlsedhes; ha'n or eth yn-mes orth fenten dowrow Neftoagh. 16 An or eth yn-nans dhe amal an vre a'n est dhe nans Mab-hinnom, a'n kledh dhe nans Refaim; hi eth yn-nans yn nans Hinnom, dhe leder dyghow an Yebusysi, hag ena dhe En-rogel. 17 Ena hi a dreylyas dhe'n gledhbarth ha mos dhe En-shemesh, ha Geliloth, usi a-dal bolgh Adummim, hag alena mos yn-nans dhe ven Bohan mab Rewben. 18 Hi a besyas troha'n leder a-dal Araba dhe'n gledhbarth ha mos yn-nans dhe'n Araba. 19 An or

a dremenas dhe'n gledhbarth a leder Beth-hogla, hag yth esa hy finweth yn taves kledh Mor an Holan yn ganow dyghow an Yordan: hemma a veu or an dyghow. [20] An Yordan a veu an or war denewen an howldrevel. Hemm o eretons mebyon Benyamin, kylghen dien aga oryon war-lergh aga theyluyow.

[21] Citys looth mebyon Benyamin war-lergh aga theyluyow o Yeriko, Beth-hogla, Emek-kesis, [22] Beth-araba, Semarim, Bethel, [23] Avvim, Para, Ofra, [24] Kefar-ammoni, Ofni, ha Geba: dewdhek cita gans aga godrevow. [25] Yth esa ynwedh Gibeon, Rama, Beeroth, [26] Mispe, Kefira, Mosa, [27] Rekem, Yrpeel, Tarala, [28] Sela, Elef, Yebus (honn yw, Yerusalem), Gibea ha Kiryath-yearim: peswardhek cita gans aga godrevow. Hemm yw eretons looth Benyamin war-lergh aga theyluyow.

Eretons Simeon

19 Ha'n nessa kolbren a dheuth yn-mes rag Simeon, dhe looth an Simeonysi war-lergh aga theyluyow; yth esa aga eretons yn kres looth mebyon Yuda. [2] Yth esa dhedha yn aga eretons Beer-sheba, Sheba, Molada, [3] Hasar-shual, Bala, Asem, [4] Eltolad, Bethul, Horma, [5] Siklag, Beth-markaboth, Hasar-susa, [6] Beth-lebaoth, ha Sharuhen: tredhek cita gans aga godrevow; [7] Ayn, Rimmon, Ether, hag Ashan: peder cita gans aga godrevow, [8] war-barth gans oll an godrevow usi yn-kerghyn an citys ma bys yn Baalath-beer, Ramath-negeb. Hemm o eretons looth an Simeonysi war-lergh aga theyluyow. [9] Eretons an Simeonysi o rann a eretons mebyon Yuda, rag bos rann mebyon Yuda re vras ragdha. Rag henna an Simeonysi a eritas rann a-berth yn eretons Yuda.

Eretons Zebulun

[10] An tressa kolbren a dheuth yn-bann rag mebyon Zebulun war-lergh aga theyluyow. Or aga eretons a ystynnas bys yn Sarid.[a] [11] Aga or eth troha'n howlsedhes bys Marala, hag a dochyas Dabbesheth, hag ena an nans usi a-dal Yokneam. [12] Hi a dreylyas dhyworth Sarid troha'n howldrevel bys or Kisloth-

---

a 19:10 *Sarid:* Po amendyans *Shadud;* ynwedh yn gwers 12.

tabor, hag alena hi eth yn-mes dhe Daberath, hag ena bys Yafia.
13 Alena hi dremenas dhe'n howldrevel bys Gath-hefer hag
Itta-kasin, ha mos yn-mes dhe Rimmon, ow treylya troha Nea.
14 Ena or an gledhbarth a dreylyas dhe Hannathon, hag yth esa
hy diwedh yn nans Yftagh-el. 15 Kattath, Nahalal, Shimron,
Ydala, ha Bethlehem: dewdhek cita gans aga godrevow.
16 Hemm yw eretons mebyon Zebulun war-lergh aga theyluyow,
an citys ma gans aga godrevow.

Eretons Yssakar

17 An peswora kolbren a dheuth yn-mes rag mebyon Yssakar
war-lergh aga theyluyow. 18 Yth esa aga or troha Yezreel,
Kesulloth, Shunem, 19 Hafaraym, Shion, Anaharath, 20 Rabbith,
Kisyon, Ebes, 21 Remeth, En-gannim, En-hadda, Beth-passes.
22 An or a dochyas Tabor, Shahasuma, ha Beth-shemesh, ha
diwedh aga or o an Yordan: hwetek cita gans aga godrevow.
23 Hemm yw eretons looth mebyon Yssakar war-lergh aga
theyluyow, an citys gans aga godrevow.

Eretons Asher

24 An pympes kolbren a dheuth yn-mes rag looth mebyon
Asher war-lergh aga theyluyow. 25 Aga or o Helkath, Hali, Beten,
Akshaf, 26 Alammelek, Amad, ha Mishal; hi a dochyas Karmel
troha'n howlsedhes, ha Shihor-libnath. 27 Ena hi a dreylyas
dhe'n howldrevel, troha Beth-dagon, ha tochya Zebulun, ha
nans Yftagh-el a'n barth kledh, Beth-emek ha Neiel; ena hi eth
yn-mes dhe Kabul a'n kledh. 28 Abdon,[a] Rehob, Hammon ha
Kana, bys yn Sidon Meur; 29 ena an or a dreylyas dhe Rama, ha
dhe'n cita gerys Tyr; ena an or a dreylyas dhe Hosa, hag yth esa
hy diwedh a'n howlsedhes Mahaleb, Akzib, 30 Umma, Afek, ha
Rehob: diw cita warn ugens gans aga godrevow. 31 Hemm yw
eretons looth mebyon Asher war-lergh aga theyluyow, an citys
ma gans aga godrevow.

---

a 19:28 *Abdon :* Amendys. Ebrow *Ebron.* Cf. 21:30.

Eretons Naftali

32 An hweghves kolbren a dheuth yn-mes rag mebyon Naftali
war-lergh aga theyluyow. 33 Aga or o dhyworth Helef, dhyworth
an dherwen yn Saanannim, hag Adami-nekeb, ha Yabneel, bys
yn Lakkum; ha'y diwedh o an Yordan. 34 Ena an or a dreylyas
troha'n howlsedhes dhe Aznoth-tabor, ha mos yn-mes alena
dhe Hukkok, ha tochya Zebulun a'n barth dhyghow, Asher a'n
howlsedhes, ha Yuda orth an Yordan a'n howldrevel. 35 An
citys kerys o Siddim, Ser, Hammath, Rakkath, Kinnereth,
36 Adama, Rama, Hasor, 37 Kedesh, Edrei, En-hasor, 38 Yiron,
Migdal-el, Horem, Beth-anath, ha Beth-shemesh: nownsek
cita gans aga godrevow. 39 Hemm yw eretons looth mebyon
Naftali war-lergh aga theyluyow, an citys gans aga godrevow.

Eretons Dan

40 An seythves kolbren a dheuth yn-mes rag looth mebyon
Dan war-lergh aga theyluyow. 41 Or aga eretons o Sora, Eshtaol,
Ir-shemesh, 42 Shaalabbin, Ayyalon, Ythla, 43 Elon, Timna,
Ekron, 44 Elteke, Gibbethon, Baalath, 45 Yehud, Bene-berak,
Gath-rimmon, 46 Me-yarkon, ha Rakkon orth an or a-dal Yoppa.
47 Mes pan gollsons an tiredh ma, an Danysi eth yn-bann hag
omladh erbynn Leshem, hag i a's kemeras, ha'y gweskel gans
min an kledha, ha'y erita, ha triga ynni. Dhe Leshem i a ros
an hanow Dan war-lergh Dan aga thas. 48 Hemm yw eretons
looth mebyon Dan war-lergh aga theyluyow – an citys gans aga
godrevow.

Eretons Yoshua

49 Pan gowlwrussens ranna an tir gans y oryon, an Israelysi
a ros eretons dhe Yoshua mab Nun yn aga mysk. 50 War-lergh
ger an ARLODH i a ros dhodho an cita a wovynnas, Timnath-
seragh yn bro venydhyek Efraym; ev a dhrehevis an cita, ha
triga ynni.

51 An re ma yw an ertach a rannas Eleazar an oferyas, ha
Yoshua mab Nun ha pennow teyluyow lothow an Israelysi rag
eretons, ow tewlel prenn yn Shilo a-rag an ARLODH, yn entrans
tylda an kuntelles. Yndella i a gowlwrug rannans an tir.

Citys Harbereth

20 An ARLODH a leveris dhe Yoshua, [2] ‘Lavar dhe
vebyon Israel, “Gwrewgh ragowgh an citys
harbereth, a gewsis dhywgh anedha dre leuv Moyses, [3] may fio
bys di ladher a wysk den dre wall ha heb entent; hag i a vydh
agas harbereth dhyworth dialor an woos. [4] Ev a fi dhe onan
a’n citys ma ha sevel yn daras yet an cita, ha styrya an kas
yn skovornow henavogyon an cita na. I a’n kemmer a-ji dhe’n
cita, ha ri dhodho tyller, may trikko gansa. [5] Pan dho dialor
an woos war y lergh, ny dhelivrons an ladher dh’y leuv, rag
ev dhe weskel y gentrevek heb godhvos, ha heb atti kyns. [6] Ev
a drig y’n cita na bys pan sev a-dherag an guntelles rag breus,
bys mernans an arghoferyas esa y’n prys na: ytho an ladher
a dhehwel, ha dos dh’y cita ha dh’y ji, dhe’n cita le may fias
dhyworti.”’

[7] I a sakras Kedesh yn Galile yn bro venydhyek Naftali,
ha Shekem yn bro venydhyek Efraym, ha Kiryath-arba
(yw Hebron) yn bro venydhyek Yuda. [8] Dres an Yordan
troha’n howldrevel a Yeriko, i a ros Beser y’n gwylvos war
an ughelgompesen, dhyworth looth Rewben, ha Ramoth yn
Gilead, dhyworth looth Gad, ha Golan yn Bashan, dhyworth
looth Manasse. [9] An re ma yw an citys apoyntys rag oll an
Israelysi, ha rag an alyon trigys yn aga mysk, may fia bys di
ladher a wysk den heb godhvos, ma na varwa dre leuv dialor an
woos, kyns ev dhe sevel a-rag an guntelles.

Citys an Levysi

21 Ena pennow teyluyow an Levysi a dheuth dhe
Eleazar an oferyas ha dhe Yoshua mab Nun ha
dhe bennow teyluyow lothow mebyon Israel; [2] hag i a leveris
dhedha yn Shilo yn pow Kanan, ‘An ARLODH a worhemynnis
dre leuv Moyses ri dhyn citys rag triga ynna, war-barth gans
peurvaow rag agan bestes.’ [3] Ytho mebyon Israel a ros dhe’n
Levysi yn-mes a’ga eretons aga honan war-lergh ganow an
ARLODH, an citys ma ha’ga feurvaow.

[4] An kynsa kolbren a dheuth yn-mes rag teyluyow an
Kohathysi. Ytho an Levysi mebyon Aron an oferyas a
dhegemeras tredhek cita dewisys gans kolbren dhyworth looth
Yuda, ha dhyworth looth an Simeonysi, ha dhyworth looth
Benyamin.

[5] Remenant an Kohathysi a dhegemeras deg cita gans
kolbren dhyworth teyluyow lothow Efraym, Dan, ha hanter-
looth Manasse.

[6] An Gershonysi a dhegemeras tredhek cita gans kolbren
dhyworth teyluyow lothow Yssakar, Asher, Naftali, ha hanter-
looth Manasse yn Bashan.

[7] An Merarysi a dhegemeras dewdhek cita war-lergh aga
theyluyow dhyworth looth Rewben, dhyworth looth Gad, ha
dhyworth looth Zebulun.

[8] Ytho an Israelysi a ros dhe'n Levysi gans kolbren an citys
ma ha'ga feurvaow, dell worhemynnis an ARLODH dre leuv
Moyses.

[9] Hag i a ros yn-mes a lothow mebyon Yuda ha Simeon, an
citys henwys omma: [10] i a veu res dhe deyluyow an Kohathysi
a vebyon Levi, vebyon Aron, rag an kynsa kolbren a godhas
dhedha. [11] I a ros dhedha Kiryath-arba (Arba o tas Anak),
honn yw Hebron, yn bro venydhyek Yuda, gans an peurva yn
hy herghyn. [12] Mes i a rosa parkow an cita ha'y godrevow dhe
Kaleb mab Yefunne rag y berghenogeth.

[13] Dhe vebyon Aron an oferyas i a ros Hebron, cita harbereth
rag an ladher, gans hy feurva, ha Libna gans hy feurva, [14] Yattir
gans hy feurva, Eshtemoa gans hy feurva, [15] Holon gans hy
feurva, Debir gans hy feurva, [16] Ayn gans hy feurva, Yutta gans
hy feurva, ha Beth-shemesh gans hy feurva: naw cita dhyworth
an dhew looth ma. [17] Ha dhyworth looth Benyamin: Gibeon
gans hy feurva, Geba gans hy feurva, [18] Anathoth gans hy
feurva, hag Almon gans hy feurva: peder cita. [19] Sommen citys
mebyon Aron, an oferysi: tredhek cita gans aga feurvaow.

[20] Remenant teyluyow Kohathysi an Levysi a dhegemeras
citys gans kolbren dhyworth looth Efraym. [21] I a ros dhedha
Shekem gans hy feurva yn bro venydhyek Efraym, cita
harbereth rag an ladher, ha Gezer gans hy feurva, [22] Kibsaym
gans hy feurva, ha Beth-horon gans hy feurva: peder cita.
[23] Dhyworth looth Dan: Elteke gans hy feurva, Gibbethon gans
hy feurva, [24] Ayyalon gans hy feurva, Gath-rimmon gans hy
feurva: peder cita. [25] Dhyworth hanter-looth Manasse, Taanak
gans hy feurva, ha Gath-rimmon gans hy feurva: diw cita.
[26] Yth esa sommen a dheg cita gans aga feurvaow rag remenant
teyluyow an Kohathysi.

[27] I a ros dhe'n Gershonysi a deyluyow an Levysi, dhyworth
hanter-looth Manasse, Golan yn Bashan gans hy feurva, cita
harbereth rag an ladher, ha Beeshtera gans hy feurva: diw cita.
[28] Dhyworth looth Yssakar: Kisyon gans hy feurva, Daberath
gans hy feurva, [29] Yarmuth gans hy feurva, En-gannim gans
hy feurva: peder cita; [30] Dhyworth looth Asher: Mishal gans
hy feurva, Abdon gans hy feurva, [31] Helkath gans hy feurva, ha
Rehob gans hy feurva: peder cita. [32] Dhyworth looth Naftali:
Kedesh yn Galile gans hy feurva, cita harbereth rag an ladher,
Hammoth-dor gans hy feurva, ha Kartan gans hy feurva; teyr
cita. [33] Sommen citys teyluyow an Gershonysi a veu tredhek,
gans hy feurvaow.

[34] Dhe remenant an Levysi, teyluyow an Merarysi i a ros
dhyworth looth Zebulun: Yokneam gans hy feurva, Karta gans
hy feurva, [35] Dimna gans hy feurva, Nahalal gans hy feurva:
peder cita. [36] Dhyworth looth Rewben: Beser gans hy feurva,
Yahas gans hy feurva, [37] Kedemoth gans hy feurva, ha Mefaath
gans hy feurva: peder cita. [38] Dhyworth looth Gad: Ramoth yn
Gilead gans hy feurva, cita harbereth rag an ladher, Mahanaym
gans hy feurva, [39] Heshbon gans hy feurva, Yazer gans hy
feurva: sommen a beder cita. [40] Ytho sommen an citys res gans
kolbren dhe deyluyow an Merarysi, remenant an Levysi, o
dewdhek cita.

41 Sommen citys an Levysi synsys gans an Israelysi o eth cita
ha dew ugens gans aga feurvaow. 42 Pubonan a'n citys ma a's
tevo hy feurva yn hy herghyn; yndella y feu rag oll an citys ma.

43 Yndella ARLODH a ros dhe Israel oll an tir a dosa y ri dh'aga
thasow; hag i a'n eritas, ha triga ynno. 44 Ha'n ARLODH a ros
dhedha powes oll a-derdro, war-lergh oll a dosa dh'aga thasow;
ha nyns esa gour dhyworth oll aga eskerens a allas sevel er aga
fynn; rag an ARLODH a ros oll aga eskerens yn aga leuv. 45 Ny
fyllis nagonan a'n ambosow da re gowssa an ARLODH dhe ji
Israel; pubonan oll a veu kollenwys.

Lothow an Howldrevel a Dhehwel Tre

22 Ena Yoshua a elwis an Rewbenysi, an Gadysi, ha
hanter-looth Manasse, 2 ha leverel dhedha, 'Hwi re
withas oll a worhemynnis Moyses gwas an ARLODH dhywgh,
hag obaya ow lev yn oll re worhemynnis vy dhywgh; 3 ny
forsaksowgh agas breder an lies dydh ma, bys y'n jydh ma,
mes gwitha charj gorhemmyn an ARLODH agas Duw. 4 Ha
lemmyn an ARLODH agas Duw re ros powes dh'agas breder,
dell ambosas dhedha. Ytho lemmyn treylyewgh ha mos dh'agas
tyldow ha dhe dir agas perghenogeth a ros Moyses gwas an
ARLODH dhywgh dres an Yordan. 5 Mes gwaytyewgh gwitha
gans rach an gorhemmyn ha'n lagha a worhemynnis Moyses
gwas an ARLODH dhywgh: kara an ARLODH agas Duw, kerdhes
yn oll y fordhow, gwitha y worhemynnow, ha glena dhodho,
ha'y servya gans oll agas kolon ha gans oll agas enev.' 6 Ytho
Yoshua a's benygas ha'ga danvon dhe-ves, hag i eth dh'aga
thyldow.

7 Lemmyn dhe unn hanter a looth Manasse Moyses re rosa
perghenogeth yn Bashan; mes dhe'n hanter aral Yoshua re
rosa perghenogeth ryb aga breder y'n tir a'n howlsedhes dhe'n
Yordan. Pan wrug Yoshua aga danvon dhe-ves dh'aga thyldow
ha'ga benyga, 8 ev a leveris dhedha, 'Dehwelewgh gans rychys
meur dh'agas tyldow, ha gans pur lies gwarthek, gans arghans,
owr, brons, ha horn, ha gans pur lies dillas; rynnewgh gans
agas breder preydh agas eskerens.' 9 Ytho mebyon Rewben ha

mebyon Gad ha hanter-looth Manasse a dhehwelis ha diberth
a'n Israelysi yn Shilo, usi yn pow Kanan, rag mos dhe bow
Gilead, dhe dir aga ferghenogeth re gemersens war-lergh
ganow an ARLODH dre leuv Moyses.
10 Pan dheuthons dhe Geliloth ryb an Yordan yn pow Kanan,
mebyon Rewben ha mebyon Gad ha hanter-looth Manasse a
dhrehevis alter ena ryb an Yordan, alter vras dhe weles. 11 An
Israelysi a glewas an Rewbenysi ha'n Gadysi ha hanter-looth
Manasse dhe drehevel alter a-dal pow Kanan, yn Geliloth ryb
an Yordan, war denewen an Israelysi. 12 Pan glewas an Israelysi
anodho, oll kuntelles mebyon Israel a omguntelas yn Shilo, rag
gwerrya er aga fynn.
13 Ena an Israelysi a dhanvonas an oferyas Finehas mab
Eleazar dhe bow Gilead dhe'n Rewbenysi ha'n Gadysi ha dhe
hanter-looth Manasse, 14 ha ganso deg penntern, unn penntern
a bub looth a Israel, ha pubonan penn chi aga thasow yn-
mysk kordhow Israel. 15 I a dheuth dhe'n Rewbenysi, dhe'n
Gadysi, ha dhe hanter-looth Manasse dhe bow Gilead, hag yn-
medhons dhedha, 16 'Yndelma y lever oll kuntelles an ARLODH,
"Pyth yw an dislelder ma re wrussowgh erbynn Duw Israel ow
treylya hedhyw dhyworth sewya an ARLODH, ow trehevel alter
ragowgh agas honan hedhyw yn rebellyans erbynn an ARLODH?
17 A ny veu lowr dhyn kammweyth Peor? Bys y'n jydh hedhyw
ny omlanhasyn anodho, kyn teuth an plag war guntelles an
ARLODH. 18 Ha hedhyw hwi re dreylyas a sewya an ARLODH.
Mar rebellyowgh erbynn an ARLODH hedhyw, serrys vydh
a-vorow gans oll kuntelles Israel. 19 Mes mars yw avlan tir agas
perghenogeth, treusewgh dhe dir perghenogeth an ARLODH
le may powes tabernakel an ARLODH, ha kemerewgh rann
ragowgh agas honan yn agan mysk. Saw na rebellyewgh erbynn
an ARLODH na er agan pynn ni, ow trehevel ragowgh alter nag
yw alter an ARLODH agan Duw. 20 A ny veu Akan mab Zeragh
dislel a-dro dhe'n taklow sakrys dhe dhistruyans, hag yth esa
sorr war oll kuntelles Israel? Ny veu ev an unn gour eth dhe
goll rag y gammweyth."'

21 Ytho an Rewbenysi, ha'n Gadysi, ha hanter-looth Manasse
a worthebis ha leverel dhe bennow kordhow Israel, 22 'An
Gallosek, Duw, an ARLODH, Duw an duwow! An ARLODH,
ev a wor; ha re wodhvo Israel y honan! Mar pe hemma yn
rebellyans po yn dislelder erbynn an ARLODH, na'n sparyewgh
ni y'n jydh ma. 23 Mar trehaffen ragon alter rag treylya a
sewya an ARLODH, po mar kwrellen warnedhi offryn leskys po
offryn greun po mar kwrellen warnedhi sakrifisow offrynnow
kowethyans,[a] an ARLODH y honan a hwilsa agan kessydhya.
24 Nansi, mes ni re wrug hemma rag own agas mebyon dhe
leverel dh'agan mebyon ni y'n termyn a dheu, "Pyth yw agas
kevren gans an ARLODH, Duw Israel? 25 Rag an ARLODH re
wrug an Yordan or yntra ni ha hwi, hwi Rewbenysi ha Gadysi;
nyns eus dhywgh rann y'n ARLODH." Ytho agas mebyon hwi a
allsa lettya agan mebyon ni rag perthi own a'n ARLODH. 26 Rag
henna ni a leveris, "Drehevyn lemmyn alter, na vydh rag offryn
leskys, na rag sakrifis, 27 mes dhe vos dustunier yntra ni ha
hwi, hag ynter agan henedhow war agan lergh, may hwren ni
servis an ARLODH a-ragdho gans agan offrynnow leskys ha'gan
sakrifisow ha'gan offrynnow kowethyans; ma na lavarro agas
mebyon dh'agan mebyon yn termyn a dheu, 'Nyns eus dhywgh
rann y'n ARLODH.'" 28 Ni a brederis, Mar pe henna leverys
dhyn ni po dh'agan henedh y'n termyn a dheu, ni a allsa leverel,
"Mirewgh orth semlans alter an ARLODH, a wrug agan tasow,
a-der rag offrynnow leskys, na rag sakrifis, mes avel dustunier
yntra ni ha hwi." 29 Pell bedhes dhyworthyn ni defia an ARLODH,
ha treylya y'n jydh ma a sewya an ARLODH rag drehevel alter
rag offryn leskys, offryn, po sakrifis, nag yw alter an ARLODH
agan Duw usi a-rag y dabernakel.'

30 Pan glewas Finehas an oferyas ha ledyoryon an kuntelles,
ha pennow kordhow Israel esa ganso, an geryow a gewsis
an Rewbenysi ha'n Gadysi ha mebyon Manasse, yth o da yn
aga golok. 31 Finehas an oferyas mab Eleazar a leveris dhe'n
Rewbenysi ha dhe'n Gadysi ha dhe vebyon Manasse, 'Hedhyw

---

a 22:23 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

ni a wor bos an ARLODH yn agan mysk drefen na wrussowgh
tra vyth dislel erbynn an ARLODH; lemmyn hwi re sawyas an
Israelysi yn-mes a leuv an ARLODH.'

[32] Ytho Finehas an oferyas mab Eleazar ha'n ledyoryon a
dhehwelis a-dhyworth an Rewbenysi ha'n Gadysi yn pow
Gilead dhe bow Kanan, dhe'n Israelysi, hag i a ros derivas
dhedha. [33] Pes da o an Israelysi; ha'n Israelysi a venygas Duw
ha ny gowssons namoy a vos yn-bann er aga fynn gans lu, rag
distrui an tir le mayth esa an Rewbenysi ha'n Gadysi trigys.
[34] An Rewbenysi ha'n Gadysi a henwis an alter Dustunier,
'Drefen hy bos dustunier yntredhon bos an ARLODH Duw.'

Farwell Yoshua dhe Ledyoryon Israel

23 Lies bledhen a-wosa, a-ban rosa an ARLODH powes
dhe Israel a-dhyworth oll aga eskerens y'n kerghyn,
ha pan o Yoshua gyllys koth yn y dhedhyow, [2] Yoshua a
elwis oll Israel, aga henavogyon, aga rewlysi, aga breusysi
ha'ga sodhogyon, ha leverel dhedha, 'Gyllys koth ov lemmyn
y'm dedhyow; [3] ha hwi re welas puptra re wrug an ARLODH
agas Duw dhe oll an kenedhlow ma a-barth dhywgh; y feu
an ARLODH agas Duw a omladhas ragowgh. [4] Mirewgh fatel
wrugavy ranna ragowgh an kenedhlow ma yw gesys avel eretons
rag agas lothow, a-dhyworth an Yordan hag oll an kenedhlow
re dhistruis, bys an Mor Meur y'n howlsedhes. [5] An ARLODH
agas Duw y honan a's fesyas a-dheragowgh, ha'ga chassya mes
a'gas gwel; ha hwi a gemmer aga thir yn perghenogeth, par
dell leveris an ARLODH agas Duw dhywgh. [6] Ytho bedhewgh
pur grev, ha gwaytyewgh gul puptra yw skrifys yn lyver lagha
Moyses, heb treylya a-denewen naneyl dhe'n barth dhyghow na
dhe'n barth kledh. [7] Na gowethyewgh gans an kenedhlow ma
yw gesys yn agas mysk, na elwewgh war henwyn aga duwow,
na wrewgh tiow, na wregh aga servya ha na omblegyewgh
dhedha, [8] mes glenewgh orth an ARLODH agas Duw, dell
wrussowgh bys y'n jydh ma. [9] Rag an ARLODH re fesyas
a-dheragowgh kenedhlow bras ha gallosek; nyns eus gour a
allas sevel orthowgh bys y'n jydh ma. [10] Unn gour mes a'gas

mysk a yll chassya mil, rag an ARLODH agas Duw a omladh
ragowgh, dell ambosas dhywgh. 11 Gorwithewgh ytho dhe gara
an ARLODH agas Duw. 12 Rag mar treylyowgh dhe-ves ha glena
orth remenant an kenedhlow ma yw gesys yn agas mysk, ha
mar junyowgh gansa yn demedhyans, ha mar kowethyowgh
gansa hag i genowgh hwi, 13 godhvedhewgh yn sur na wra an
ARLODH agas Duw fesya an kenedhlow ma a-dheragowgh arta.
I a vydh antell ha maglen dhywgh, skorja war agas keynow, ha
dreyn yn agas lagasow, bys pan ewgh dhe goll a-dhywar an dor
da ma a wrug an ARLODH agas Duw ri dhywgh.

14 'Lemmyn yth esov ow mos y'n jydh ma yn fordh oll an
tir, ha hwi a wor yn oll agas kolon ha'gas enev, na godhas tra
vyth a oll an traow da a ambosis an ARLODH agas Duw dhywgh.
Puptra re hwarva ragowgh, ha ny fyllis unn ger anodho. 15 Mes
par dell hwarva ragowgh puptra da a ambosis an ARLODH agas
Duw dhywgh, yndella ynwedh an ARLODH a dhre warnowgh
oll an droktraow, bys pan y'gas distruis dhyworth an tir da re
ros an ARLODH agas Duw dhywgh. 16 Mar kammdremenewgh
erbynn kevambos an ARLODH agas Duw a worhemynnis
dhywgh, ha mars ewgh dhe servya duwow erel, hag omblegya
dhedha, sorr an ARLODH a vydh ow leski er agas pynn, hag yth
ewgh dhe goll dihwans dhyworth an tir da re ros dhywgh.'

An Lothow a Dhaswra an Kevambos

24 Ena Yoshua a guntelas oll lothow Israel yn Shekem,
ha gelwel henavogyon Israel, an rewlysi, an vreusysi
ha'n sodhogyon; hag i a sevis a-dherag Duw. 2 Yoshua a leveris
dhe oll an bobel, 'Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel:
Y'n termyn koth agas tasow a drigas dres an avon – Teragh
tas Abraham ha Nahor – hag i a servyas duwow erel. 3 Ha my
a gemeras agas tas Abraham dhyworth tu aral an avon ha my
a'n hembronkas der oll pow Kanan hag ynkressya y has, ha ri
dhodho Ysak; 4 ha dhe Ysak my a ros Yakob hag Esaw. My a
ros dhe Esaw menydh Seir rag y gavos yn perghenogeth, mes
Yakob ha'y vebyon eth yn-nans dhe Ejyp. 5 Ena my a dhanvonas
Moyses hag Aron, ha my a weskis Ejyp gans an pyth a wrugavy

ena; hag a-wosa my a'gas hembronkas yn-mes. [6] My a dhros
agas tasow yn-mes a Ejyp, ha hwi a dheuth dhe'n mor; ha'n
Ejypcyanys a jassyas war-lergh agas tasow gans charettow ha
marghogyon dhe'n Mor Rudh. [7] Mes i a armas dhe'n ARLODH,
hag ev a worras tewlder yntredhowgh ha'n Ejypcyanys, ha dri
an mor warnedha ha'ga hudha; ha'gas lagasow re welas an
pyth re wrugavy yn Ejyp. Ha hwi a drigas y'n gwylvos meur
a dhedhyow. [8] Ha my a'gas dros dhe bow an Amorysi, esens
trigys a'n tu aral dhe'n Yordan; hag i a omladhas er agas
pynn, ha my a's ros yn agas leuv, ha hwi a gemeras aga thir
yn perghenogeth, ha my a's distruis a-dheragowgh. [9] Ena Balak
mab Sippor, myghtern Moab, a sevis dhe omladh erbynn
Israel. Ev a dhanvonas ha gelwel dhe Balaam mab Beor,
dh'agas mollethi. [10] Mes ny vynnis goslowes orth Balaam;
rag henna ev a'gas benygas; ytho my a'gas sawyas dhyworth
y leuv. [11] Ena hwi a dreusis an Yordan ha dos dhe Yeriko, ha
tus Yeriko a omladhas er agas pynn, hag ynwedh an Amorysi,
an Perizzysi, an Kananysi, an Hittysi, an Girgashysi, an Hivysi
ha'n Yebusysi; ha my a's ros yn agas leuv. [12] My a dhanvonas
an hwyrnores a-dheragowgh, dhe jassya yn-mes a-dheragowgh
dew vyghtern an Amorysi; mes nyns o gans dha gledha jy na
gans dha warak jy. [13] My a ros dhywgh tir na lavursewgh ynno,
ha citys na's drehevsewgh, ha hwi re drigas ynna; hwi a dheber
frut gwinlannow hag olewbrennyer na blenssewgh.

[14] 'Lemmyn ytho perthewgh own a'n ARLODH, ha'y servya yn
lenduri hag yn gwirder, ha treyl dhyworth an duwow a wrug
agas tasow aga servya dres an avon hag yn Ejyp; ha servyewgh
an ARLODH. [15] Ha mars yw drog yn agas golok servya an
ARLODH, dewisewgh hedhyw pyneyl a servyowgh, po an
duwow a wrug agas tasow aga servya dres an avon, po duwow
an Amorysi, mayth esowgh trigys yn aga thir; mes my ha'n
teylu, ni a serv an ARLODH.'

[16] Ena an bobel a worthebis ow leverel, 'Pell bedhes
dhyworthyn, ni dhe forsakya an ARLODH dhe servya duwow
erel; [17] rag an ARLODH agan Duw yth yw neb a'gan dros yn-
bann yn-mes a bow Ejyp, yn-mes a ji an gethneth, ha neb a

wrug an toknys bras a-rag agan dewlagas, ha neb a'gan gwithas yn oll an fordh a gerdhsyn ynni, hag yn oll an poblow may tremensyn yn aga mysk; 18 ha'n ARLODH a jassyas a-ragon oll an poblow, ha'n Amorysi esens trigys y'n tir. Rag henna ni a serv an ARLODH, rag ev yw agan Duw.'

19 Yoshua a leveris dhe'n bobel, 'Ny yllowgh servya an ARLODH. Duw sans yw ev, Duw a avi yw, ny wra ev gava agas treuspassow na'gas peghosow. 20 Mar forsakyowgh an ARLODH ha servya duwow estren, ev a dreyl ha gul drog dhywgh, ha'gas distrui, wosa ev dhe wul da dhywgh.' 21 Hag yn-medh an bobel dhe Yoshua, 'Nansi, ni a serv an ARLODH.' 22 Ena yn-medh Yoshua dhe'n bobel, 'Dustunioryon owgh erbynn agas honan, hwi dhe dhewis an ARLODH, dh'y servya.' Hag yn-medhons, 'Dustunioryon on.' 23 Yn-medh ev, 'Gorrewgh ytho dhe-denewen an duwow estren usi yn agas mysk, ha treyl agas kolon dhe'n ARLODH, Duw Israel.' 24 Yn-medh an bobel dhe Yoshua, 'An ARLODH agan Duw a servyn, ha ni a woslow orth y lev.' 25 Ytho Yoshua a wrug kevambos gans an bobel y'n jydh na, ha settya ordenans ha lagha ragdha yn Shekem. 26 Ha Yoshua a skrifas an geryow ma yn lyver lagha Duw. Ena ev a gemeras men bras ha'y settya yn-bann yn-dann an dherwen yn sentri an ARLODH. 27 Ha Yoshua a leveris dhe oll an bobel, 'Otta, an men ma a vydh dustuni er agan pynn; rag ev re glewas oll geryow an ARLODH a gewsis orthyn; dustuni vydh er agas pynn, ma na wryllowgh nagha agas Duw.' 28 Ytho Yoshua a dhanvonas an bobel dhe-ves, peub dh'y eretons y honan.

Mernans Yoshua hag Eleazar

29 Wosa an taklow ma, Yoshua mab Nun, gwas an ARLODH, a verwis, deg bloodh ha kans. 30 I a'n ynkleudhyas yn tiredh y eretons y honan yn Timnath-seragh, usi yn bro venydhyek Efraym, a'n gledhbarth dhe venydh Gaash.

31 Israel a servyas an ARLODH oll dedhyow Yoshua, hag oll dedhyow an henavogyon a vewas pella es Yoshua ha re wodhva oll an ober a wrug an ARLODH rag Israel.

[32] Eskern Yosep, a wrug an Israelysi aga dri yn-bann yn-mes a Ejyp, i a ynkleudhyas yn Shekem, yn splatt an tir a wrug Yakob y brena gans kans bath a vona; ev a dheuth ha bos eretons dhe vebyon Yosep.

[33] Eleazar mab Aron a verwis, hag i a'n ynkleudhyas yn Gibea a veu res dh'y vab Finehas yn bro venydhyek Efraym.

BREUSYSI

Chaptra 1
Israel a Fyll dhe Fetha Kanan
Chaptra 2
Disobayans Israel
Mernans Yoshua
Dislelder Israel
Chaptra 3
Kenedhlow Gesys y'n Tir
Ehud
Shamgar
Chaptra 4
Debora ha Barak
Chaptra 5
Kan Debora
Chaptra 6
Arwask Midyan
Galow Gideon
Gideon a Dhiswra Alter Baal
Chaptra 7
Gideon a Feth an Midyanysi
Chaptra 8
Trygh Gideon ha Dial
Gideon a Wormel Idolys
Mernans Gideon
Chaptra 9
Abimelek a Hwila Fondya Gwlaskor
Parabolen an Gwydh
Kodh Abimelek
Chaptra 10
Tola ha Yair
Arwask gans an Ammonysi
Chaptra 11
Yefthagh
Ti Yefthagh
Myrgh Yefthagh
Chaptra 12
Strif ynter an Kordhow
Ibsan, Elon hag Abdon
Chaptra 13
Genesigeth Samson
Chaptra 14
Demedhyans Samson
Chaptra 15
Samson a Feth an Filistysi
Chaptra 16
Samson ha Delila
Mernans Samson
Chaptra 17
Imajys Mika
Chaptra 18
Dan a Hwila Tir
An Danysi a Gemmer Laish
Chaptra 19
Iswrek an Levyas
Drogober Gibea
Chaptra 20
An Lothow Erel a Omsett war Benyamin
Chaptra 21
An Benyaminysi Sawys a Dhiswrians

Israel a Fyll dhe Fetha Kanan

1 Wosa mernans Yoshua, mebyon Israel a wovynnas orth an ARLODH ow leverel, 'Piw a yn-bann ragon erbynn an Kananysi yn kynsa, dhe omladh er aga fynn?' [2] An ARLODH a worthebis, 'Yth a Yuda yn-bann; otta, my re ros an tir yn y leuv.' [3] Yn-medh Yuda dhe Simeon y vroder, 'Deus yn-bann genev y'm rann a dir, may hyllyn omladh erbynn an Kananysi, ha my ynwedh, yth av genes y'th rann tejy.' Ytho Simeon eth ganso. [4] Ena yth eth Yuda war-vann ha'n ARLODH a ros an

Kananysi ha'n Perizzysi yn aga leuv, ha'ga gweskel yn Bezek, deg mil wour. [5] I a dheuth erbynn Adoni-bezek yn Bezek hag omladh er y bynn ha gweskel an Kananysi ha'n Perizzysi. [6] Adoni-bezek a fias dhe'n fo; mes i a jassyas war y lergh ha'y gachya, ha treghi dhe-ves y veusi ha'y vesyes-troos bras. [7] Yn-medh Adoni-bezek, 'Deg myghtern ha tri ugens, aga meusi ha besyes-troos bras treghys dhe-ves, a guntela brewyon yn-dann ow moos; kepar dell wrugavy, yndella Duw re attylis dhymm.' Hag i a'n dros dhe Yerusalem, hag ev a verwis ena.

[8] Ytho mebyon Yuda a omladhas erbynn Yerusalem, hag a's kemeras, ha'y gweskel gans min an kledha, ha settya tan y'n cita. [9] Ha wosa henna mebyon Yuda a dhiyskynnas dhe omladh erbynn an Kananysi trigys y'n vro venydhyek, y'n Negeb, hag y'n Shefela. [10] Yuda eth erbynn an Kananysi trigys yn Hebron (hanow Hebron o Kiryath-arba seuladhydh); hag i a weskis Sheshay, Ahiman ha Talmay.

[11] Alena yth ethons erbynn trigoryon Debir. Hanow Debir o Kiryath-sefer seulabrys. [12] Ha Kaleb a leveris, 'Ev neb a wysk Kiryath-sefer ha'y hemeres, my a re dhodho ow myrgh Aksa avel gwreg.' [13] Hag Othniel mab Kenaz, broder yowynka Kaleb, a's kemeras; hag ev a ros dhodho y vyrgh Aksa avel gwreg. [14] Pan dheuth hi dhodho, hi a ynias warnodho govyn orth hy thas park; ha hi a dhiyskynnas a'y asen, hag yn-medh Kaleb dhedhi, 'Pandr'a vynn'ta?' [15] Yn-medh hi dhodho, 'Ro dhymm bennath; rag ty dhe'm settya yn tir an Negeb, ro dhymm fentynnyow dowr ynwedh.' Ytho Kaleb a ros dhedhi fentynnyow gwartha ha fentynnyow isella.

[16] Mebyon an Kenyas, hwegron Moyses, eth yn-bann a cita an palmwydh gans mebyon Yuda dhe wylvos Yuda usi y'n Negeb ryb Arad; hag i eth ha triga yn-mysk pobel an vro. [17] Yuda eth gans Simeon y vroder, hag i a weskis an Kananysi trigys yn Sefath, hag a's kowldhistruis. Ytho hanow an cita na o gelwys Horma. [18] Yuda a gemeras Gaza ynwedh gans hy thiredh, hag Ashkelon gans hy thiredh, hag Ekron gans hy thiredh. [19] Yth esa an ARLODH gans Yuda, hag ev a gemeras

an vro venydhyek; mes ny allas chassya dhe-ves trigoryon an plen drefen bos dhedha charettow a horn. [20] I a ros Hebron dhe Kaleb, kepar dell lavarsa Moyses, hag ev a jassyas dhe-ves an tri mab a Anak. [21] Mes ny wrug mebyon Benyamin chassya dhe-ves an Yebusysi trigys yn Yerusalem; ytho an Yebusysi re beu trigys gans mebyon Benyamin yn Yerusalem bys y'n jydh hedhyw.

[22] Chi Yosep ynwedh eth yn-bann erbynn Bethel, hag yth esa an ARLODH gansa. [23] Chi Yosep a dhanvonas tus dhe aspia war Bethel (ha hanow an cita seuladhydh o Luz). [24] An aspioryon a welas gour ow tos yn-mes a'n cita, hag yn-medhons dhodho, 'Diskwedh dhyn an fordh dhe entra an cita, ha ni a wra dha dhyghtya yn hegar.' [25] Ytho ev a dhiskwedhas dhedha an fordh dhe entra an cita, hag i a weskis an cita gans min an kledha, mes an gour gans oll y deylu i a gasas mos dhe wari. [26] Ytho an gour eth dhe bow an Hittysi ha drehevel cita, ha'y henwel Luz; henn yw hy hanow bys y'n jydh hedhyw.

[27] Ny wrug Manasse chassya dhe-ves trigoryon Beth-shean ha'y threvow, na Taanak ha'y threvow, na trigoryon Dor ha'y threvow, na trigoryon Ybleam ha'y threvow, na trigoryon Megiddo ha'y threvow; byttegyns an Kananysi a withas dalghen y'n tir na. [28] Pan dheuth Israel ha bos krev, i a worras an Kananysi dhe hwel krev, mes ny wrussons aga chassya dhe-ves yn tien.

[29] Ha ny wrug Efraym chassya dhe-ves an Kananysi trigys yn Gezer, mes an Kananysi a veu trigys yn aga mysk yn Gezer.

[30] Ny wrug Zebulun chassya dhe-ves trigoryon Kitron na trigoryon Nahalol; mes an Kananysi a veu trigys yn aga mysk, hag a veu gorrys dhe hwel krev.

[31] Ny wrug Asher chassya dhe-ves trigoryon Akko, na trigoryon Sidon, Ahlab, Akzib, Helba, Afik na Rehob; [32] mes an Asherysi a veu trigys yn-mysk an Kananysi, trigoryon an tir; drefen na's chassyons dhe-ves.

[33] Ny wrug Naftali chassya dhe-ves trigoryon Beth-shemesh, na trigoryon Beth-anath, mes yth esons trigys yn-mysk an

Kananysi, trigoryon an tir; byttegyns trigoryon Beth-shemesh
ha Beth-anath a veu gorrys dhe hwel krev ragdha.
34 An Amorysi a herdhyas mebyon Dan war-tu ha'n vro
venydhyek, rag ny's assons i dhe dhiyskynna dhe'n plen. 35 An
Amorysi a withas dalghen yn menydh Heres, yn Ayyalon, ha
Shaalbim, mes leuv chi Yosep o poos warnedha, hag i a veu
gorrys dhe hwel krev. 36 Hag yth esa or an Amorysi a-dhyworth
bolgh Akrabbim, dhyworth Sela ha war-vann.

Disobayans Israel

2 Lemmyn el an ARLODH eth yn-bann dhyworth Gilgal
dhe Bokim, ha leverel, 'My a'gas dros yn-mes a Ejyp,
ha'gas dri a-berth y'n tir a des vy y ri dh'agas tasow. My a
leveris, "Byth ny dorrav ow hevambos genowgh, 2 ha hwi
nevra ny wrewgh kevambos gans trigoryon an tir ma; hwi a
derr dhe'n dor aga alteryow." Mes ny obaysowgh ow lev. Prag
y hwrussowgh hemma? 3 Ytho my a lever dhywgh lemmyn,
ny wrav aga chassya dhe-ves a-dheragowgh; mes i a ha bos
kesstrivoryon dhywgh, ha'ga duwow a vydh antell dhywgh.'
4 Pan gewsis el an ARLODH an geryow ma dhe oll mebyon Israel,
an bobel a dhrehevis aga lev hag ola. 5 Ytho i a henwis an tyller
na Bokim; hag i a wrug offrynnow dhe'n ARLODH ena.

Mernans Yoshua

6 Pan wrug Yoshua danvon an bobel dhe-ves, pub esel a
vebyon Israel eth dh'y eretons y honan dhe dhalghenna an tir.
7 An bobel a servya an ARLODH dres oll dedhyow Yoshua, ha
dres oll dedhyow an henavogyon a vewas pella es Yoshua, neb
a welsa oll an ober meur a wrug an ARLODH a-barth Israel.
8 Yoshua mab Nun, gwas an ARLODH, o kans bloodh ha deg
pan verwis. 9 Hag i a'n ynkleudhyas a-berth yn oryon y eretons
yn Timnath-heres, yn bro venydhyek Efraym, a'n gledhbarth
dhe venydh Gaash. 10 Hag oll an henedh na a veu kuntelys
dh'aga thasow ynwedh, hag ena ken henedh a devis war aga
lergh, neb na aswoni an ARLODH na'n ober gwrys ganso a-barth
Israel.

Dislelder Israel

[11] Ena mebyon Israel a wrug drogober yn golok an ARLODH
hag a servyas an Baalim. [12] I a forsakyas an ARLODH, Duw aga
thasow, neb a's dros yn-mes a bow Ejyp; i a holyas duwow
erel a dhuwow an poblow esa a-dro dhedha, hag i a blegyas
dhe'n dor a-ragdha, ha serri an ARLODH. [13] I a forsakyas an
ARLODH, hag a servyas an Baalim ha'n Ashtaroth. [14] Ytho
sorr an ARLODH a loskas erbynn Israel, hag ev a's daskorras
dhe ladron, neb a's pyllas; hag ev a's gwerthas yn diwla aga
eskerens a-dro dhedha, ma na yllens sevel pella erbynn aga
eskerens. [15] Peskweyth may kerdhens yn-mes, leuv an ARLODH
o er aga fynn a-barth droktra kepar dell lavarsa an ARLODH ha
kepar dell dos ev ti; hag yth esens yn tebel studh.

[16] Ena an ARLODH a dhrehevis breusysi neb a wre aga selwel
dhyworth leuv an re a'ga fylla. [17] Mes hwath ny woslowens orth
aga breusysi, mes yth esens ow horya war-lergh duwow erel
ha plegya dhedha; i a dreylya yn skon a-dhyworth an fordh
may kerdhi aga thasow, neb re beu gostydh dhe worhemynnow
an ARLODH, ha ny wrens yndella. [18] Peskweyth may trehevi an
ARLODH breusysi ragdha, yth esa an ARLODH gans an breusyas,
hag ev a wre aga sawya dhyworth diwla aga eskerens oll dedhyow
an breusyas; rag an ARLODH a gemeri truedh drefen aga hanasa
dre reson an re a wre aga duwenhe ha'ga gwaska. [19] Mes pan
verwis breusyas, i a dreylya war-dhelergh ha bos moy tebel es
aga thasow, owth holya duwow erel, orth aga servya ha plegya
dhedha. Ny wrussons gasa aga gwriansow na'ga fordhow gorth.
[20] Ytho sorr an ARLODH a loskas erbynn Israel; hag ev a leveris,
'Rag an bobel ma dhe derri ow hevambos a worhemynnis vy
dh'aga thasow, ha ny woslowsons orth ow lev, [21] alemma rag ny
jassyav dhe-ves a-dheragdha kenedhel vyth a asas Yoshua pan
verwis, [22] rag may preffiv Israel dredha, a wrens i gwitha fordh
an ARLODH ow kerdhes ynni, kepar dell y's gwitha aga thasow,
po na wrens.' [23] Ytho an ARLODH a asas an kenedhlow na, heb
aga chassya dhe-ves distowgh, ha ny's gorras yn leuv Yoshua.

Kenedhlow Gesys y'n Tir

3 Lemmyn an re ma yw an kenedhlow a wrug an ARLODH
aga gasa rag previ oll an re yn Israel na's tevo aswonvos
a vresel vytholl yn Kanan [2] (ny wrug ev henna marnas dhe
dhyski dhe henedhow mebyon Israel batalyas, an re na'n dys'sa
kyns). [3] Pymp gwahalyeth an Filistysi, hag oll an Kananysi ha'n
Sidonysi, ha'n Hivysi esa trigys war venydh Lebanon, dhyworth
menydh Baal-hermon, bys Lebo-hamath. [4] An re ma o rag previ
Israel, rag godhvos mar pens i gostydh dhe worhemynnow an
ARLODH a worhemynnis dh'aga thasow dre Moyses. [5] Ytho
yth esa mebyon Israel trigys yn-mysk an Kananysi, an Hyttysi,
an Amorysi, an Perizzysi, an Hivysi, ha'n Yebusysi; [6] hag i a
gemeri aga myrghes rag aga gwragedh, ha'ga myrghes a rens
dh'aga mebyon; hag i a wordhyens aga duwow. [7] Mebyon
Israel a wrug arta an pyth o drog yn golok an ARLODH, owth
ankevi an ARLODH aga Duw, hag ow kordhya an Baalim ha'n
Asheroth. [8] Ytho sorr an ARLODH a loskas erbynn Israel, hag
ev a's gwerthas yn leuv Kushan-rishathaym myghtern Aram
Naharaym; ha mebyon Israel a servya Kushan-rishathaym eth
bledhen. [9] Mes pan grias mebyon Israel dhe'n ARLODH, an
ARLODH a dhrehevis delivrer rag mebyon Israel, neb a's delivras,
Othniel mab Kenaz, broder yowynka Kaleb. [10] Spyrys an
ARLODH a dheuth warnodho, hag ev a vreusi Israel; ev eth dhe
vresel, ha'n ARLODH a ros Kushan-rishathaym myghtern Aram
yn y leuv; ha'y leuv a's tevo maystri war Kushan-rishathaym.
[11] Ytho an tir a'n jevo powes dew ugens bledhen. Ena Othniel
mab Kenaz a verwis.

Ehud

[12] Ena mebyon Israel a wrug arta an pyth o drog yn golok an
ARLODH, ha'n ARLODH a grevhas Eglon myghtern Moab erbynn
Israel drefen i dhe wul an pyth o drog yn golok an ARLODH.
[13] Ev a guntelas dhodho an Ammonysi ha'n Amalekysi, ha
mos ha fetha Israel; hag i a gemeras cita an palmwydh. [14] Ytho
mebyon Israel a servya Eglon myghtern Moab etek bledhen.

15 Mes pan grias mebyon Israel dhe'n ARLODH, an ARLODH
a dhrehevis ragdha delivrer, Ehud mab Gera, Benyaminyas,
gour kledhek. Mebyon Israel a dhanvonas trubyt dhodho der
Eglon myghtern Moab. 16 Ehud a wrug ragdho y honan kledha
dewvinyek, unn kevelin y hirder, hag ev a'n fastyas orth y
vordhos dhyghow yn-dann y dhillas. 17 Ena ev a brofyas trubyt
dhe Eglon myghtern Moab. Eglon o gour fest tewl. 18 Pan
dhiwedhas Ehud ow profya an trubyt ev a dhanvonas dhe-ves
an re esa ow ton an trubyt. 19 Mes ev y honan a dreylyas war-
dhelergh orth an veyn kervys ogas dhe Gilgal, hag yn-medh
ev, 'Yma genev messach kevrinek ragos, A vyghtern.' Ytho an
myghtern a leveris, 'Taw!' hag oll y servysi eth yn-mes dhyworto.
20 Ehud a dheuth dhodho hag ev owth esedha y honan yn stevel
an soler, hag yn-medh ev, 'Yma genev messach dhyworth Duw
ragos.' Ytho ev a sevis a'y esedhva. 21 Ena Ehud a ystynnas y
dhorn gledh, hag a gemeras an kledha a'y vordhos dhyghow
ha'y wana yn y dorr; 22 an dornla a entras ynwedh war-lergh
an lown, ha'n blonek a dhegeas dres an lown, rag ny dennas an
kledha a'y dorr, ha'n lastedhes a dheuth yn-mes. 23 Ena Ehud
eth yn-mes bys y'n portal, hag a dhegeas warnodho darasow
stevel an soler hag a's alhwedhas.

24 Wosa ev dhe vos gyllys dhe-ves, an servysi a dheuth, ha
pan welsons bos darasow stevel an soler yn-dann alhwedh, i
a dybi, 'Heb dout yma ev kul devnydh a'n kawghti y'n stevel
ayrellys.' 25 Ytho i a wortas bys pan ens yn ankombrynsi. Pan na
ygoras hwath darasow stevel an soler, i a gavas an alhwedh hag
a's ygoras, hag ottena aga arlodh kodhys war an leur, marow.

26 Ehud a dhienkas hag i ow kortos, hag ev a dremenas dres
an veyn kervys, hag a dhienkas dhe Seira. 27 Pan dheuth di, ev
a hwythas an hirgorn yn bro venydhyek Efraym, ha mebyon
Israel eth yn-nans ganso dhyworth an vro venydhyek, hag ev
a-ragdha. 28 Ev a leveris dhedha, 'Holyewgh vy; rag an ARLODH
re ros dhywgh agas eskerens an Moabysi yn agas leuv.' Ytho
i eth war-nans war y lergh, hag a synsis rysyow an Yordan
erbynn an Moabysi ha lettya na dremenna den vyth dresti.
29 Y'n prys na i a ladhas a-dro dhe dheg mil a wer Moab, i oll

nerthek ha krev; ny dhienkas gour vytholl. [30] Ytho Moab a veu fethys y'n jydh na yn-dann leuv Israel. Ha'n tir a'n jevo powes peswar ugens bledhen.

Shamgar

[31] War y lergh y teuth Shamgar mab Anath neb a ladhas hwegh kans gour a'n Filistysi gans garthow. Ev ynwedh a dhelivras Israel.

Debora ha Barak

4 Mebyon Israel a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH wosa Ehud dhe verwel. [2] Ytho an ARLODH a's gwerthas yn leuv Yabin myghtern Kanan esa ow reynya yn Hasor; kaslewydh y lu o Sisera, esa trigys yn Harosheth-ha-goyim. [3] Ena mebyon Israel a grias dhe'n ARLODH rag gweres; rag ev a'n jevo kans charet a horn, ha re arwasksa mebyon Israel yn fell ugens bledhen.

[4] Y'n termyn na yth esa Debora, profoses, gwreg Lappidoth, ow preusi Israel. [5] Hi a esedha yn-dann balm Debora yntra Rama ha Bethel yn bro venydhyek Efraym, ha mebyon Israel a dho dhedhi rag breus. [6] Hi a dhanvonas ha gelwel Barak mab Abinoam a Kedesh Naftali, hag a leveris dhodho, 'An ARLODH, Duw Israel a'th worhemmyn, "Ke ha hembronk yn-mes deg mil wour a vebyon Naftali hag a vebyon Zebulun, ha'ga dri genes dhe venydh Tabor. [7] My a denn Sisera, kaslewydh lu Yabin, yn-mes rag dha vetya orth nans Kishon gans y jarettow ha'y lu; ha my a'n re y'th leuv."' [8] Barak a leveris dhedhi, 'Mars edh genev, yth av; mes mar nyns edh genev, nyns av vy.' [9] Ha hi a leveris, 'Yth av genes yn surredi; byttegyns ny led an fordh mayth edh warnedhi dhe'th glori, rag an ARLODH a werth Sisera yn leuv benyn.' Ena Debora a sevis yn-bann hag eth gans Barak dhe Kedesh. [10] Barak a elwis Zebulun ha Naftali dhe Kedesh, ha deg mil wour eth yn-bann war y lergh; ha Debora eth yn-nans ganso.

[11] Lemmyn Heber an Kenyas re dhibarthsa dhyworth an Kenysi erel, mebyon Hobab hwegron Moyses, hag ev re

gampyas mar bell avel an dherwen yn Saanannim ogas dhe Kedesh.

12 Pan veu derivys dhe Sisera Barak mab Abinoam dhe
vos gyllys dhe venydh Tabor, 13 Sisera a elwis oll y jarettow,
naw kans charet a horn, hag oll an bobel esa ganso dhyworth
Harosheth-ha-goyim dhe nans Kishon. 14 Ena Debora a leveris
dhe Barak, 'Yn-bann! Rag hemm yw an jydh may ros an
ARLODH Sisera y'th leuv. Yn tevri yma an ARLODH ow mos
yn-mes a-ragos.' Ytho Barak eth yn-nans a venydh Tabor gans
deg mil wour orth y holya. 15 Ha'n ARLODH a worras yn deray
Sisera hag oll y jarettow hag oll y lu a-rag Barak gans min an
kledha; ha Sisera a dhiyskynnas a'y jaret hag a fias yn-kerdh
war droos, 16 ha Barak a jassyas war-lergh an charettow ha'n
lu bys Harosheth-ha-goyim. Oll lu Sisera a godhas dre vin an
kledha; nyns o nagonan gesys.

17 Lemmyn Sisera a fias war droos dhe dylda Yael gwreg
Heber an Kenyas; rag yth esa kres yntra myghtern Yabin
a Hasor ha chi Heber a Kenyas 18 Yael a dheuth yn-mes rag
metya orth Sisera hag a leveris dhodho, 'Treyl a-denewen, ow
arlodh, treyl a-denewen dhymmo vy; na borth own.' Ytho ev
a dreylyas dhedhi yn hy thylda, ha hi a'n kudhas gans strel.
19 Ena yn-medh ev dhedhi, 'Ro dhymmo banna a dhowr
dhe eva mar pleg, rag seghes a'm beus.' Yndella hi a ygoras
kroghen a leth hag a ros dhodho diwes ha'y gudha. 20 Yn-medh
ev dhedhi, 'Sav orth entrans an tylda ha mar teu nebonan ha
govyn, "Eus nebonan omma?" lavar "Nag eus"' 21 Mes Yael
gwreg Heber a gemeras ebil tylda hag a gemeras morthol yn hy
dorn hag eth yn tawel dhodho, hag ev a'y wrowedh fest yn kosk
gans skwithter; ha hi a weskis an ebil yn er y benn, bys pan
eth y'n dor, hag ev a verwis. 22 Pan dheuth Barak owth helghya
Sisera, Yael eth yn-mes dhe vetya orto, hag a leveris dhodho,
'Deus, ha my a dhiskwedh dhis an gour a hwilydh.' Ytho ev a
entras hy thylda, hag ottena Sisera a'y wrowedh marow ha'n
ebil-tylda yn er y benn.

[23] Yndella y'n jydh na Duw a uvelhas Yabin myghtern Kanan
a-rag mebyon Israel. [24] Ena leuv mebyon Israel a weski tynna
ha tynna war Yabin myghtern Kanan, bys pan dhiswrussons
Yabin myghtern Kanan.

Kan Debora

5 Ena Debora ha Barak mab Abinoam a ganas y'n jydh
na, ow leverel:

[2] 'Pan ledyas ledyoryon yn Israel,
pan ombrofyas an bobel –
benygewgh an ARLODH!

[3] 'Klewewgh, A vyghternedh, goslowewgh,
A bennsevigyon;
dhe'n ARLODH y kanav,
my a gan gormola dhe'n ARLODH, dhe Dhuw
Israel.

[4] 'ARLODH, pan ethys yn-mes a Seir,
pan geskerdhsys dhyworth gwel Edom,
an dor a grysyas,
ha'n ebron a dhiveris,
an komolennow ynwedh a dhiveris dowr.
[5] An menydhyow a grysyas a-rag an ARLODH, an Sinay
ma,
a-rag an ARLODH, Duw Israel.

[6] 'Yn dedhyow Shamgar mab Anath
yn dedhyow Yael, fordhow-meur a hedhis
ha tremenysi a dremena war fordhow gwius.
[7] An werin a hedhis yn Israel,
i a hedhis
bys pan sevsys, Debora,
avel mamm yn Israel y sevsys.
[8] Pan o dewisys duwow nowydh,
ena yth esa bresel y'n yetow.

A veu dhe weles po skoos po guw
yn-mysk dew ugens yn Israel?
9 Ow holon a dhe gaslewydhyon Israel
hag a ombrofyas a'ga bodh yn-mysk an bobel.
Benygewgh an ARLODH.

10 'Derivewgh anodho, hwi hag a varghogeth war asenes gellvelyn,
hwi hag a esedh war ballennow-diber fethus
ha hwi hag a gerdh ryb an fordh.
11 Dhe son kanoryon orth an dowrvaow,
ena i a dhaslever tryghow an ARLODH,
tryghow y werin yn Israel.

'Ena yn-nans dhe'n yetow y keskerdhas pobel an ARLODH.

12 'Difun, difun, Debora!
Difun, difun, dyllo kan!
Sa'bann, Barak, led dha brisnoryon dhe-ves,
A vab Abinoam.
13 Ena remenant an ugheloryon a geskerdhas yn-nans,
pobel an ARLODH a geskerdhas yn-nans ragdho erbynn an re allosek.
14 A Efraym i eth yn-mes y'n nans,
orth dha holya, Benyamin, gans dha bobel.
A Makir an gaslewydhyon a geskerdhas,
hag a Zebulun an re hag a dheg lorgh an kaslewydh;
15 pennsevigyon Yssakar a dheuth gans Debora,
hag Yssakar lel dhe Barak;
y'n nans y ponsons orth y dhew seudhel.
Yn-mysk kordhow Rewben
yth esa hwithrans meur a golonnow.

16 Prag yth hokyewgh yn-mysk korlannow an deves?
rag klewes an piba rag an greow?
Yn-mysk kordhow Rewben
yth esa hwithrans meur a golonnow.
17 Gilead a bowesas dres an Yordan;
ha Dan, prag y triga ev gans an gorholyon?
Asher a esedha stag orth an arvor,
ow triga ryb y ankorvaow.
18 Zebulun yw pobel hag a skornyas mernans;
Naftali ynwedh, war ugheldiryow an mes.

19 'Myghternedh a dheuth, i a omladhas;
ena myghternedh Kanan a omladhas
yn Taanak, ryb dowrow Megiddo;
ny gemersons preydh a arghans.
20 An ster a omladhas dhyworth nev,
dhyworth aga resegvaow i a omladhas erbynn Sisera.
21 An keynres Kishon a's skubas dhe-ves,
an keynres a's lettyas a dhiank,[a] an keynres Kishon.
Keskerdh yn-rag, ow enev, gans nerth!

22 'Ytho yn ughel y hweskis karnow an vergh
gans an peswarlemmel, peswarlemmel an stedys
krev.

23 'Molleth Meroz, a lever el an ARLODH,
molleth yn hwerow y anedhysi,
rag na dheuthons dhe weres an ARLODH,
dhe weres an ARLODH erbynn an re allosek.

---

a 5:21 *an keynres a's lettyas a dhiank:* Amendys. Ebrow *an keynres koth.*

[24] ‘An moyha benyges a venenes re bo Yael,
gwreg Heber an Kenyas,
a venenes anedhysi yn tyldow an moyha benyges.
[25] Ev a bysis dhyworti dowr ha hi a ros dhodho leth,
hi a dhug dhodho kowles yn bolla gwiw dhe arlodh.
[26] Hi a worras hy dorn dhe’n ebil-tylda
ha’y leuv dhyghow dhe vorthol gweythoryon;
hi a weskis Sisera,
hi a gropyas y benn,
hi a vrewis hag a bechyas er y benn.
[27] Ev a sedhis hag a godhas,
ev a wrowedhas stag orth hy dewdros;
orth hy dewdros y sedhis, y kodhas;
le may sedhis, ena y kodhas, marow.

[28] ‘Der an fenester y firas,
mamm Sisera a lagattas der an lattis:
“Prag yw y jaret mar hir ow tos?
Prag yth hok mar bell gweskel karn y jaret?”
[29] Hy furra arlodhesow a worthyp,
yn tevri hi a worthyp an govyn hy honan:
[30] “A nyns esons i ow kavos hag ow kevrenna an
preydh? –
mowes po diw dhe bub gour;
preydh a gwethow liwek dhe Sisera,
preydh a gwethow liwek brosys,
dew dharn a ober liwek brosys rag ow honna yn
preydh?”

[31] ‘Yndella re varwo oll dha eskerens, A ARLODH!
Mes re bo oll dha gowetha avel an howl dell sev
yn-bann yn y nerth.’

Ha’n tir a’n jevo kres dew ugens bledhen.

Arwask Midyan

6 Mebyon Israel a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH, ha'n ARLODH a's ros yn leuv Midyan seyth bledhen. [2] Leuv Midyan a arwaskas Israel; ha drefen Midyan mebyon Israel a wrug ragdha aga honan skovvaow yn savnow y'n menydhyow, ha fowys ha dinasow. [3] Rag peskweyth may plansa mebyon Israel has, an Midyanysi ha'n Amalekysi ha mebyon an est a dho er aga fynn. [4] I a gampya er aga fynn hag a dhiswre trevas an dor, bys yn-kerghyn Gaza, ha ny asens sosten a-ji dhe Israel, na davas na asen vytholl. [5] Rag i ha'ga chatel a dho yn-bann, hag i a dhri aga thyldow, kemmys ha lokustes; nyns ens i dhe nivera, naneyl i aga honan na'ga howrvergh; i a entras an tir dh'y wastya. [6] Yndella Israel o gyllys pur voghosek drefen Midyan; ha mebyon Israel a grias dhe'n ARLODH rag gweres.

[7] Pan grias mebyon Israel dhe'n ARLODH drefen Midyan, [8] an ARLODH a dhanvonas profos dhe vebyon Israel; hag ev a leveris dhedha, 'Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel: My a'gas dros yn-bann yn-mes a Ejyp, ha'gas dri yn-mes a'n chi a gethneth; [9] ha my a'gas delivras dhyworth leuv Ejyp, ha dhyworth leuv oll an re a'gas arwaska; my a's tewlis yn-mes a-ragowgh, ha ri dhywgh hwi aga thir; [10] ha my a leveris dhywgh hwi, "An ARLODH agas Duw yth ov; na wordhyowgh duwow an Amorysi mayth esowgh trigys yn aga thir." Mes ny woslowsowgh dhe'm lev.'

Galow Gideon

[11] Lemmyn el an ARLODH a dheuth hag esedha yn-dann an derebynthen yn Ofra, o dhe Yoash, an Abiezryas. Pan esa y vab Gideon ow trushya gwaneth y'n winwask, rag y gudha a'n Midyanysi, [12] el an ARLODH a omdhiskwedhas dhodho hag a leveris dhodho, 'Yma an ARLODH genes, kasor gallosek.' [13] Gideon a worthebis dhodho, 'Mes, syrra, mars usi an ARLODH genen, ytho prag y hwarva oll hemma dhyn? Ha ple'ma oll an gweythresow marthys a dherivas agan tasow dhyn, ow leverel, "A ny wrug an ARLODH agan dri yn-bann a Ejyp?" Mes lemmyn

an ARLODH re'gan tewlis dhe-ves, ha'gan ri yn leuv Midyan.'
14 Ena an ARLODH a dreylyas dhodho hag a leveris, 'Ke y'th
nerth ma ha delirv Israel a leuv Midyan; a ny wrugavy dha
dhanvon?' 15 Ev a worthebis, 'Ow Arlodh, fatel allav delivra
Israel? Ow hordh yw an gwanna yn Manasse, ha my yw an
lyha yn ow theylu.' 16 An ARLODH a leveris dhodho, 'My a vydh
genes, ha ty a wysk yn-nans an Midyanysi, yn kettep penn
anedha.' 17 Ena y leveris dhodho, 'Mara'm bo favour genes,
diskwa dhymm tokyn yth yw ty usi ow kewsel genev. 18 Na ge
alemma kyns av dhiso jy, hag y trov yn-mes ow ro ha'y gorra
a-ragos.' Hag y leveris, 'My a worta bys pan dhehwelli.'

19 Ytho Gideon a entras yn y ji hag a bareusis gevrik, ha
tesennow heb burm a efa a vleus; ev a worras an kig yn kanstel,
ha'n kowl a worras yn pott, hag ev a's dros dhodho yn-dann an
derebynthen hag a's ros dhodho. 20 El Duw a leveris dhodho,
'Kemmer an kig ha'n tesennow heb burm ha'ga gorra war
an garrek ma, ha diver an kowl yn-mes.' Hag ev a'n gwrug
yndella. 21 Ena el an ARLODH a ystynnas bleyn an lorgh esa yn
y dhorn hag a dochyas an kig ha'n tesennow heb burm ha tan
eth yn-bann a'n garrek hag a loskas an kig ha'n tesennow heb
burm; hag el an ARLODH eth yn-mes a'y wolok. 22 Ena Gideon
a wodhya henna dhe vos el an ARLODH, ha Gideon a leveris,
'Gweres vy, Arlodh DUW! Rag my re welas el an ARLODH fas
orth fas.' 23 Mes an ARLODH a leveris dhodho, 'Kres re bo dhis;
na borth own, ny verwydh.' 24 Ytho Gideon a dhrehevis alter
dhe'n ARLODH ena, ha'y henwel, An ARLODH yw kres. Bys y'n
jydh hedhyw y sev yn Ofra an Abiezrysi.

25 An nos na an ARLODH a leveris dhodho, 'Kemmer tarow
dha das, an nessa tarow seyth bloodh y oos, ha tenna dhe'n
dor alter Baal yw dhe'th tas, ha trogh yn-nans an Ashera usi
rybdho, 26 ha drehav alter dhe'n ARLODH dha Dhuw war benn
an dinas ma, yn furv usadow, ena kemmer an nessa tarow, ha'y
offrynna avel offryn leskys gans prenn an Ashera a dreghydh
yn-nans.' 27 Ytho Gideon a gemeras deg gour a'y servysi, hag a
wrug par dell re lavarsa dhodho an ARLODH, mes drefen y vos

re ownek a'y deylu hag a dus an dre dh'y wul dydhweyth, ev a'n gwrug nosweyth.

Gideon a Dhiswra Alter Baal

[28] Pan sevis gwer an dre yn-bann ternos a-varr, otta, alter Baal o tennys yn-nans, ha'n Ashera rybdhi o treghys dhe'n dor, ha'n nessa tarow a veu offrynnys war an alter re bia drehevys. [29] Ytho i a leveris an eyl dh'y gila, 'Piw a wrug hemma?' Wosa hwithra ha govyn, yn-medhons, 'Gideon mab Yoash a wrug hemma.' [30] Ena tus an dre a leveris dhe Yoash, 'Dro yn-mes dha vab rag may farwo, rag ev re dennas yn-nans alter Baal ha re droghas yn-nans an Ashera esa rybdhi.' [31] Mes ev a leveris dhe oll esa ow sevel er y bynn, 'A vynnowgh strivya rag Baal, po a vynnowgh pledya y gen? Piw pynag a striv ragdho a vydh ledhys erbynn bora an jydh. Mars ywa duw, strives ev ragdho y honan, drefen y alter dhe vos tennys yn-nans.' [32] Ytho y'n jydh na Gideon a veu henwys Yerubbaal, henn yw dhe leverel, 'Strives Baal er y bynn,' drefen ev dhe denna y alter yn-nans.

[33] Ena oll a Midyanysi ha'n Amalekysi ha mebyon an est a dheuth war-barth, hag ow treusi an avon i a gampyas yn nans Yezreel. [34] Mes spyrys an ARLODH a dheuth war Gideon; hag ev a hwythas an hirgorn ha'n Abiezrysi a veu gelwys dh'y holya. [35] Ev a dhanvonas kanasow der oll Manasse, hag i a veu gelwys dh'y holya. Ev a dhanvonas kanasow dhe Asher, Zebulun, ha Naftali hag i ynwedh eth yn-bann dhe vetya orta. [36] Ena Gideon a leveris dhe Dhuw, 'Mar telivrydh Israel der ow leuv, dell re leversys, [37] otta, my a worr knew a wlan war an leur-drushya; mara pydh gluth war an knew hepken, ha sygh vydh oll an leur, ena my a wor y telivrydh Israel der ow leuv, dell re leversys.' [38] Hag yndella yth o. Pan sevis yn-bann ternos a-varr, hag a waskas an knew, ev a wrynyas bollas a dhowr anodho. [39] Ena Gideon a leveris dhe Dhuw, 'Na leskes dha sorr er ow fynn, gas vy dhe gewsel unweyth moy; gas vy dhe brevi gans an knew unweyth moy; bedhes sygh war an knew hepken, ha bedhes gluth war an leur.' [40] Ha Duw a wrug yndella an nos na, sygh o war an knew hepken, ha war oll an leur yth esa gluth.

Gideon a Feth an Midyanysi

7 Ena Yerubbaal (henn yw Gideon) hag oll an bobel esa
ganso a sevis yn-bann a-varr hag a gampyas ryb fenten
Harod; hag yth esa kamp Midyan a'n gledhbarth dhedha, ryb
bre More, y'n nans.

[2] An ARLODH a leveris dhe Gideon, 'An re usi genes yw moy
es dell eus edhom dhymm dhe ri an Midyanysi yn aga leuv.
Ny wra Israel marnas kemeres an bri dhyworthiv, ow leverel,
"Ow leuv evy re'm delivras." [3] Lemmyn ytho dyllo hemma
yn klewans an bobel, "Piw pynag yw ownek hag ow krena,
dehweles tre."' Yndella Gideon a's krodras; dew vil warn ugens
anedha a dhehwelis tre ha deg mil a wortas.

[4] Ena an ARLODH a leveris dhe Gideon, 'An bobel yw hwath
re aga myns; kemmer i yn-nans dhe'n dowr ha my a's kroder
ragos ena. Pan lavarav, "Hemma a genes," ev a genes; ha pan
lavarav, "Nyns a hemma genes," nyns a genes.' [5] Ytho ev a
gemeras an bobel yn-nans dhe'n dowr, ha'n ARLODH a leveris
dhe Gideon, 'Oll an re hag a lap an dowr gans aga thaves, par
dell lap ki, ty a's gorr dhe denewen; oll an re hag a war benn
dewlin, ow korra aga diwla dh'aga ganow, ty a's gorr dhe'n
denewen aral.' [6] Myns an re hag a lapyas o tri hans gour; mes
oll an re erel a'n bobel eth war benn dewlin rag eva dowr. [7] Ena
an ARLODH a leveris dhe Gideon, 'Gans an tri hans hag a lapyas,
my a'th telirv, hag y rov an Midyanysi y'th leuv. Dehweles oll
an re erel dh'aga thre.' [8] Ev a dhanvonas oll an Israelysi ma
dh'aga thyldow, mes ev a withas an tri hans, hag i a gemeras
sosten an bobel dhyworth aga diwla, ha'ga hirgern. Yth esa
kamp an Midyanysi yn-danno y'n nans.

[9] Y'n keth nos an ARLODH a leveris dhodho, 'Sa'bann hag
omsett erbynn an kamp; rag my re'n ros y'th leuv. [10] Mes
mara'th eus own a omsettya, ke yn-nans dhe'n kamp gans dha
was Pura, [11] ha ty a glew an pyth a leverons, hag a-wosa dha
dhiwleuv a vydh krevhes rag omsettya erbynn an kamp.' Ytho
ev eth yn-nans gans y was Pura dhe amal aray an wer ervys esa
y'n kamp. [12] An Midyanysi ha'n Amalekysi hag oll mebyon an

est a wrowedha y'n nans avel hes a lokustes; ha'ga howrvergh o diniver, avel tewes an morrep. 13 Pan dheuth Gideon, yth esa gour ow terivas hunros dhe vata; hag ev a leveris, 'My a hunrosas hunros, hag otta, tesen a vara heydh a godhas yn kamp Midyan, hag a dheuth dhe'n tylda, hag a'n gwaskas bys may kodhas; ev a'n treylyas penn a-wartha dhe woles ha'n tylda a godhas.' 14 Ha'y vata a worthebis, 'Nyns yw henna marnas kledha Gideon mab Yoash, gour a Israel; Duw re ros Midyan hag oll an lu yn y leuv.'

15 Pan glewas Gideon derivas an hunros ha'y styr, ev a wordhyas. Ev a dhehwelis dhe gamp Israel, hag a leveris, 'Sevewgh yn-bann; rag an ARLODH re ros kamp Midyan yn agas leuv.' 16 A-wosa ev a rannas an tri hans gour yntra tri fara, hag a worras hirgern yn aga dewdhorn oll, ha sethow gwag, gans faglennow a-berth y'n sethow. 17 Ev a leveris dhedha, 'Mirewgh orthiv, ha gwrewgh an keth tra; pan dhov vy dhe gerghyn an gamp, gwrewgh par dell wrav. 18 Pan hwythav an hirgorn, my hag oll usi genev, hwi ynwedh hwythewgh an hirgern oll a-dro dhe'n gamp, ha germewgh, "A-barth an ARLODH hag a-barth Gideon!"'

19 Ytho Gideon ha'n kans gour esa ganso a dheuth dhe gerghyn an kamp yn dalleth an gool kres, wosa i dhe settya an gool; hag i a hwythas an hirgern ha brewi an sethow esa yn aga diwla. 20 Yndella an tri fara a hwythas an hirgern, ha terri an sethow, ow synsi yn aga leuv gledh an faglennow, hag yn aga leuv dhyghow an hirgern rag hwytha, hag i a grias, 'Kledha a-barth an ARLODH hag a-barth Gideon!' 21 Pub gour a sevi yn y le a-dro dhe'n kamp, hag oll an dus yn kamp a bonyas; i a grias yn ughel ha fia dhe'n fo. 22 Pan hwythsons an tri hans hirgorn, an ARLODH a settyas kledha pub den erbynn y vata hag erbynn oll an kamp; ha'n lu a fias maga pell avel Beth-shitta war-tu ha Serera, maga pell avel or Abel-mehola ryb Tabbath. 23 Ha gwer Israel a veu gelwys dhyworth Naftali ha dhyworth Asher ha dhyworth oll Manasse, hag i a jassyas war-lergh an Midyanysi.

24 Ena Gideon a dhanvonas kanasow der oll bro venydhyek
Efraym, ow leverel, 'Dewgh yn-nans erbynn an Midyanysi ha
sesewgh an dowrow er aga fynn, bys Beth-bara, ha'n Yordan
ynwedh.' Ytho oll gwer Efraym a veu gelwys yn-mes, hag i a
gemeras an dowrow bys Beth-bara, ha'n Yordan ynwedh. 25 I
a gachyas an dhew bennsevik a Midyan, Oreb ha Zeeb; i a
ladhas Oreb orth an garrek a Oreb, ha Zeeb a ladhsons orth
an gwinwask a Zeeb, hag i ow chassya an Midyanysi. I a dhros
penn Oreb ha penn Zeeb dhe Gideon, tu aral an Yordan.

Trygh Gideon ha Dial

8 Ena gwer Efraym a leveris dhodho, 'Prag y hwrussowgh
hemma dhyn, ma na'gan gelwsowgh pan ethewgh
dhe vatalyas orth an Midyanysi?' Hag i a'n keredhis yn fen.
2 Ytho yn-medh ev dhedha, 'Pandr'a wrug vy lemmyn kehaval
dhywgh hwi? A nyns yw gesigow grappys Efraym gwell ages
leun drevas grappys Abiezer? 3 Duw re ros ynter agas diwla
kaptenyon Midyan, Oreb ha Zeeb; pyth a yllis vy y wul
avelowgh?' Pan leveris hemma aga sorr orto a lehas.

4 Ena Gideon a dheuth dhe'n Yordan hag a dreusis, ev ha'n tri
hans esa ganso, skwith ha nownek. 5 Ytho ev a leveris dhe wer
Sukkoth, 'My a'gas pys, rowgh torthow a vara dhe'm holyoryon,
rag skwith yns hag yth esov owth helghya Zebagh ha Salmunna,
myghternedh Midyan.' 6 Mes pennsevigyon Sukkoth a leveris,
'Eus genes seulabrys Zebagh ha Salmunna y'th leuv, rag may
ryllyn bara dhe'th lu?' 7 Gideon a worthebis, 'Ytho pan rollo an
ARLODH Zebagh ha Salmunna yn ow leuv, my a dhrush agas
kig gans spern an gwylvos ha war spedhas.' 8 Alena ev eth yn-
bann dhe Penuel, hag a bysis dhyworta an keth tra; ha pobel
Penuel a worthebis dhodho par dell worthebis pobel Sukkoth.
9 Ytho ev a leveris dhe wer Penuel, 'Pan dhov budhek y torrav
an tour ma dhe'n dor.'

10 Yth esa Zebagh ha Salmunna yn Karkor gans aga lu, a-dro
dhe bymthek mil wour, oll remenant lu mebyon an est, rag
hwegh ugens mil gledhevor re godhsa. 11 Ytho Gideon eth
yn-bann war fordh an drigoryon yn tyldow a'n est dhe Noba

ha Yogbeha, hag a omsettyas erbynn an lu; rag an lu o heb gwithysi. [12] Zebagh ha Salmunna a fias dhe'n fo; hag ev a's holyas, hag a synsis an dhew vyghtern a Midyan, Zebagh ha Salmunna, ha gorra oll an lu yn skruth.

[13] Pan esa Gideon mab Yoash ow tehweles dhyworth an vatel orth bolgh Heres, [14] ev a gachyas yonker, onan a wer Sukkoth, ha'y ev a'n apposyas, hag ev a skrifas ragdho rol a bennsevigyon Sukkoth ha'y henavogyon, seytek ha tri ugens gour. [15] Ena ev a dheuth dhe wer Sukkoth, hag a leveris, 'Ottomma Zebagh ha Salmunna dredha may hwrussowgh ges ahanav, ow leverel, "Eus genes seulabrys y'th leuv Zebagh ha Salmunna, rag may ryllyn bara dhe'th wer yw gyllys skwith?"' [16] Ytho ev a gemeras henavogyon an cita hag ev a gavas spern an gwylvos ha spedhas ha gansa ev a gessydhyas gwer Sukkoth. [17] Ynwedh ev a dorras dhe'n dor tour Penuel, hag a ladhas gwer an cita.

[18] Ena ev a leveris dhe Zebagh ha Salmunna, 'Py par gwer a ladhsowgh yn Tabor?' I a worthebis, 'Par dell os, yndella yth ens. Haval ens dhe vebyon myghtern.' [19] Hag ev a worthebis, 'Ow breder yth ens, mebyon ow mamm; dell vyw an ARLODH, mara's gwitthewgh yn fyw, ny'gas ladhsen.' [20] Ytho y leveris dhe Yether y gynsa genys, 'Sav, ladh i!' Mes ny dennas an maw y gledha, drefen ev dhe berthi own, rag hwath yth o maw. [21] Ena Zebagh ha Salmunna a leveris, 'Ty, deus ha ladh ni dha honan, rag par dell yw an gour, yndella yw y nerth.' Ytho Gideon a sevis ha ladha Zebagh ha Salmunna; hag ev a gemeras an kromanow esa war gonaow aga howrvergh.

Gideon a Wormel Idolys

[22] Ena mebyon Israel a leveris dhe Gideon, 'Reyn warnan, ty ha'th vab ha'th vab wynn ynwedh, rag ty re'gan delivras dhyworth leuv Midyan.' [23] Gideon a leveris dhedha, 'Ny reynyav warnowgh, ha ny reyn warnowgh ow mab; an ARLODH a reyn warnowgh.' [24] Ena Gideon a leveris dhedha, 'Gas vy dhe bysi dhyworthowgh, pub gour ahanowgh dhe ri dhymm bysow skovarn re gavas avel preydh.' (Rag an eskerens a's tevo bysowyer skovarn a owr, drefen i dhe vos Yshmaelysi.) [25] 'Ni

a's re a'gan bodh' i a worthebis. Ytho i a lesas dillasen, ha peub a dewlis ynni bysow skovarn re gavas avel preydh. [26] Poster an bysowyer skovarn a bysis ev o mil seyth kans a shekalim[a] a owr (heb rekna an kromanow ha'n tegennow ha'n dillas purpur may feu myghternedh Midyan gwiskys ynna, ha'n mongarennow esa war gonaow aga howrvergh.) [27] Gideon a wrug efod anodho hag a'n gorras yn y dre, yn Ofra; hag oll Israel a farya avel horys ena, hag ev o gyllys antell dhe Gideon ha dh'y deylu. [28] Ytho Midyan a veu fethys a-rag mebyon Israel, ha ny dhrehevsons aga fenn na fella. Ytho an tir a'n jevo kres dew ugens bledhen yn dedhyow Gideon.

Mernans Gideon

[29] Yerubbaal mab Yoash eth dhe driga yn y ji y honan. [30] Gideon a'n jevo deg mab ha tri ugens, y yssew y honan, rag ev a'n jevo lies gwreg. [31] Y iswrek neb esa yn Shekem a omdhug mab dhodho, ha hi a'n henwis Abimelek. [32] Ena Gideon mab Yoash a verwis yn kothni dha, hag a veu ynkleudhys yn bedh y das yn Ofra an Abiezrysi.

[33] Kettel veu Gideon marow, mebyon Israel a dreylyas hag a farya avel horys gans an Baalim, ow kul Baal-berith aga duw [34] Ny berthi mebyon Israel kov a'n ARLODH aga Duw re's sawsa dhyworth leuv oll aga eskerens a bub tu, [35] na ny dhiskwedhsons lelder dhe ji Yerubbaal (henn yw Gideon) rag oll an dader re wrug ev dhe Israel.

Abimelek a Hwila Fondya Gwlaskor

9 Lemmyn Abimelek mab Yerubbaal eth dhe Shekem dhe gerens y vamm hag ev a leveris dhedha ha dhe gordh oll a deylu y vamm, [2] 'Leverewgh yn diwskovarn arlydhi Shekem, "Pyneyl yw gwell ragowgh, an deg ha tri ugens a vebyon Yerubbaal dhe reynya warnowgh po onan dhe reynya warnowgh?" Perthewgh kov ynwedh my dhe vos agas askorn ha'gas kig.' [3] Ytho kerens y vamm a gewsis oll an geryow ma a'y wovis yn diwskovarn oll arlydhi Shekem ha'ga holon a's

---

a 8:26 *shekalim:* Liesplek a *shekel.*

tevo bodh a holya Abimelek, rag i a leveris, ‘Agan broder ywa.’ [4] I a ros dhodho deg shekel ha tri ugens a arghans ynmes a dempel Baal-berith gansa mayth arvethas Abimelek drokpolatys ha javelyon, neb a’n holyas. [5] Ev eth dhe ji y das yn Ofra hag a ladhas y vreder mebyon Yerubbaal, deg gour ha tri ugens war unn men. Mes Yotham mab Yerubbaal, an yowynka, a veu gesys, rag ev a omgudhas. [6] Ena oll arlydhi Shekem hag oll Beth-millo a omguntelas, hag i eth hag a wrug Abimelek myghtern, orth an dherwen ryb an peulven yn Shekem.

Parabolen an Gwydh

[7] Pan veu henna derivys dhe Yotham, ev eth hag a sevis war warthav menydh Gerizim, hag a grias yn ughel hag a leveris dhedha, ‘Goslowewgh orthiv, hwi arlydhi Shekem, rag may hwoslowo Duw orthowgh.

[8] An gwydh eth yn-mes
rag untya myghtern warnedha aga honan.
Ytho i a leveris dhe’n olewbren,
“Reyn warnan.”

[9] An olewbren a worthebis dhedha,
“A hedhav vy ow kul ow olew rych
ganso mayth yw duwow ha tus enorys,
ha mos dhe waya a-ugh an gwydh?”

[10] Ena an gwydh a leveris dhe’n figbren
“Deus ha reyn warnan.”

[11] Mes an figbren a worthebis dhedha,
“A hedhav vy ow kul ow hwekter
ha’m frooth sawrek,
ha mos dhe waya a-ugh an gwydh?”

[12] Ena an gwydh a leveris dhe’n gwinbren,
“Ty deus ha reyn warnan.”

[13] Ena an gwinbren a leveris dhedha,
“A hedhav vy ow kul ow gwin
a lowenha duwow ha tus,
ha mos dhe waya a-ugh an gwydh?”

[14] Ena oll an gwydh a leveris dhe'n spedhasen,
"Ty deus ha reyn warnan."
[15] Ha'n spedhasen a leveris dhe'n gwydh,
"Mar mynnowgh yn hwir ow untya myghtern warnowgh,
ytho dewgh hag omwithewgh yn ow skeus;
poken des tan yn-mes a'n spedhasen
ha leskes sedres Lebanon."

[16] 'Lemmyn ytho, mar omdhugowgh yn gwirder hag yn lenduri pan wrussowgh Abimelek myghtern, ha mar tyghtsowgh yn teg gans Yerubbaal ha'y ji, ha re wrussowgh dhodho dell o gwiw – [17] rag ow thas a omladhas ragowgh ha gorra y vewnans yn peryl, ha'gas delivras a leuv Midyan; [18] mes hwi re sevis erbynn chi ow thas y'n jydh hedhyw, ha hwi re ladhas y vebyon, deg gour ha tri ugens war unn men, ha hwi re wrug Abimelek, mab y vaghteth, myghtern war arlydhi Shekem, drefen ev dhe vos a'gas teylu – [19] mar tyghtsowgh yn gwirder hag yn lenduri gans Yerubbaal ha gans y ji y'n jydh ma, ytho lowenhewgh yn Abimelek, ha lowenhes ev ynnowgh; [20] mes mar ny wrussowgh yndella, des tan dhyworth Abimelek ha leski arlydhi Shekem ha Beth-millo, ha des tan dhyworth arlydhi Shekem, ha dhyworth Beth-millo, ha leski Abimelek.' [21] Ena Yotham a bonyas dhe-ves, hag a fias, ow mos dhe Beer, le may hwortas, rag own a'y vroder Abimelek.

Kodh Abimelek

[22] Abimelek a reynyas war Israel teyr bledhen. [23] Mes Duw a dhanvonas tebel spyrys ynter Abimelek hag arlydhi Shekem; hag arlydhi Shekem a dhyghtyas yn fals gans Abimelek. [24] Hemma a hwarva rag may fe dielys an drog re bia gwrys dhe'n deg mab ha tri ugens a Yerubbaal ha may fe aga goos gorrys war aga broder Abimelek, neb a's ladhas, ha war arlydhi Shekem, neb a grevhas y dhewdhorn rag ladha y vreder. [25] Ytho arlydhi Shekem a settyas gwer yn kontrewaytyans war

warthevyow an menydhyow. I a ladras pub huni a dremena rybdha war an fordh na; ha derivys veu dhe Abimelek.

[26] Pan eth Gaal mab Ebed yn Shekem gans y deylu, arlydhi Shekem a drestyas ynno. [27] Wosa i dhe vos yn-mes dhe'n mes, ha kuntel grappys a'ga gwinlannow ha'ga trettya, i a synsis dy'gol. Ena i a entras yn chi aga duw hag eva, ha miliga Abimelek. [28] Gaal mab Ebed a leveris, 'Piw yw Abimelek, ha piw yw an Shekemysi bys ma'n serfyn? A ny servyas mab Yerubbaal ha Zebul y sodhek gwer Hamor tas Shekem? Ytho prag y telledh ni dh'y servya? [29] Unweyth a pe an bobel ma yn-dann ow leuv! Ena my a dhilesa Abimelek; my a lavarsa dhodho, "Ynkress dha lu ha deus yn-mes."' [30] Pan glewas Zebul, governour an cita, geryow Gaal mab Ebed y sorr a dhewis ynno. [31] Ev a dhanvonas kanasow dhe Abimelek yn Aruma[a] ow leverel, 'Otta, Gaal mab Ebed ha'y gerens deuva dhe Shekem, hag ymons ow treylya an cita er dha bynn. [32] Ytho lemmyn sav nosweyth, ty ha'n bobel usi genes, ha kontrewayt y'n prasow [33] Ena myttin a-varr, kettel vo an howl ow sevel, sav yn-bann ha fysk war an cita; ha pan dho ev ha'n bobel usi ganso yn-mes er dha bynn, ty a yll dyghtya gansa dell dhegoodh.'

[34] Ytho Abimelek hag oll an bobel esa ganso a sevis nosweyth hag a gontrewaytyas erbynn Shekem yn peswar para. [35] Pan eth yn-mes Gaal mab Ebed hag a sevis orth entrans yet an cita, Abimelek ha'n bobel esa ganso a sevis dhyworth aga hudhva. [36] Ha Gaal pan y's gwelas, a leveris dhe Zebul, 'Otta yma tus ow tiyskynna a bennow an menydhyow!' Ha Zebul a leveris dhodho, 'An skeusow war an menydhyow a hevel dhis bos tus.' [37] Gaal a gewsis arta hag a leveris, 'Otta, yma tus ow tos yn-nans a gres an tir, hag yma unn para ow tos war fordh derwen an golyogyon.' [38] Ena Zebul a leveris dhodho, 'Ple'ma dha vraslavar lemmyn, ty hag a leveris, "Piw yw Abimelek, bys ma'n serfyn?" A nyns yw an re ma an bobel a dhispressys? Ke yn-mes lemmyn hag omladh er aga fynn.' [39] Ytho Gaal eth yn-mes a-rag arlydhi Shekem hag a omladhas gans Abimelek.

---

a 9:31 *yn Aruma:* Po *yn fel.*

40 Abimelek a'n chassyas hag ev a fias a-ragdho. Lies a godhas
goliys, bys yn entrans an yet. 41 Ytho yth esa Abimelek trigys
yn Aruma; ha Zebul a jassyas Gaal ha'y gerens yn-mes, bys ma
na yllens triga na fella yn Shekem.

42 Ternos myttin an bobel eth yn-mes dhe'n prasow. Pan
veu hemma derivys dhe Abimelek, 43 ev a gemeras an bobel
ha'ga ranna yntra tri fara, hag a gontrewaytyas y'n prasow. Pan
viras ha gweles an dus ow tos yn-mes a'n cita, ev a sevis er aga
fynn ha'ga ladha. 44 Abimelek ha'n para esa ganso a bonyas
yn-rag hag a sevis orth entrans yet an cita, ha'n dhew bara a
bonyas war oll an re esa y'n prasow ha'ga ladha. 45 Abimelek a
omladhas erbynn an cita oll an jydh na; ev a gemeras an cita
hag a ladhas an bobel esa ynni; ev a dorras an cita dhe'n dor
hag a's hasas gans holan.

46 Pan glewas oll arlydhi tour Shekem anodho, i a entras
dorgel tempel El-berith 47 Derivys veu dhe Abimelek y feu oll
arlydhi tour Shekem kuntelys war-barth. 48 Ytho Abimelek eth
yn-bann dhe venydh Salmon, ev hag oll an bobel esa ganso.
Abimelek a gavas bool yn y dhorn, ev a droghas pusorn a
gewydh ha'y worra war y skoodh. Ena y leveris dhe'n bobel esa
ganso, 'An pyth a welsowgh hwi my dh'y wul, gwrewgh e yn
skon, par dell re wrug vy.' 49 Ytho pub huni a'n bobel a droghas
pusorn hag owth holya Abimelek i a'n gorras war an dhorgel,
hag i a worras tan y'n dhorgel warnedha, bys may ferwis oll
gwer tour Shekem ynwedh, a-dro dhe vil wour ha benenes.

50 Ena Abimelek eth dhe Thebes, hag a gampyas erbynn
Thebes, ha'y sesya. 51 Mes yth esa tour krev a-ji dhe'n cita, hag
oll an wer ha'n benenes hag oll arlydhi an cita a fias dhodho hag
a'n degeas war aga lergh, hag i eth dhe do an tour. 52 Abimelek
a dheuth dhe'n tour, hag a vatalyas orto, hag a dheuth nes
dhe dharas an tour rag gorra tan ynni. 53 Mes neb unn venyn
a dewlis men-melin yn-nans war benn Abimelek, ha brewi y
grogen. 54 Distowgh ev a elwis dhe'n yonker deger y arvow hag
a leveris dhodho, 'Tenn dha gledha ha'm ladha, ma na leverrer
yn ow hever, "Benyn a'n ladhas."' Ytho an yonker a'n gwanas,

hag y ferwis. [55] Pan welas gwer Israel bos Abimelek marow, i
eth tre yn kettep penn. [56] Yndella Duw a attylis dhe Abimelek
a'n drogober a wrug erbynn y das, ow ladha y dheg broder ha
tri ugens, [57] ha Duw a wrug may kodhas oll droktra tus Shekem
war aga fenn, ha warnedha y theuth molleth Yotham mab
Yerubbaal.

Tola ha Yair

10 Wosa Abimelek, Tola mab Pua mab Dodo, gour a
Yssakar, trigys yn Shamir yn bro venydhyek Efraym,
a sevis dhe dhelivra Israel. [2] Ev a vreusi Israel teyr bledhen
warn ugens. Ena y ferwis, hag a veu ynkleudhys yn Shamir.

[3] War y lergh y teuth Yair an Gileadyas, hag ev a vreusi Israel
diw vledhen warn ugens. [4] Ev a'n jevo deg mab warn ugens hag
a varghoga war dheg asen warn ugens, hag yth esa dhedha deg
tre warn ugens yn pow Gilead, ha henwys yth yns Havvoth-
yair bys y'n jydh ma. [5] Yair a verwis hag a veu ynkleudhys yn
Kamon.

Arwask gans an Ammonysi

[6] Mebyon Israel a wrug arta an pyth o drog yn golok an
ARLODH, ow kordhya an Baalim ha'n Ashtaroth, duwow Aram,
duwow Sidon, duwow Moab, duwow an Ammonysi, ha duwow
an Filistysi. Yndella i a asas an ARLODH, ha ny'n gordhyens.
[7] Ytho sorr an ARLODH a dhewis erbynn Israel, hag ev a's
gwerthas yn leuv an Filistysi hag yn leuv an Ammonysi, [8] hag
i a vrewis hag arwaska mebyon Israel y'n vledhen na. Etek
bledhen i a waska oll mebyon Israel esa dres an Yordan yn pow
an Amorysi, usi yn Gilead. [9] An Ammonysi ynwedh a dreusis
an Yordan rag omladh erbynn Yuda, erbynn Benyamin, hag
erbynn chi Efraym; yndella Israel a berthi ahwer meur.

[10] Ytho mebyon Israel a grias dhe'n ARLODH ow leverel, 'Ni re
beghas er dha bynn, drefen ni dhe asa agan Duw, ha servya an
Baalim.' [11] Ha'n ARLODH a leveris, 'A ny'gas delivris dhyworth
an Ejypcyanys ha dhyworth an Amorysi ha dhyworth an
Ammonysi ha dhyworth an Filistysi? [12] An Sidonysi ynwedh

ha'n Amalekysi, ha'n Maonysi a'gas arwaska; ha hwi a grias dhymmo ha my a'gas delivras dhyworth aga leuv. [13] Byttegyns hwi re'm gasas ha re servyas duwow erel, ytho ny'gas delivrav na fella. [14] Kewgh ha kriewgh dhe'n duwow re dhewissowgh; gwrens i agas delivra yn termyn agas ahwer.' [15] Ha mebyon Israel a leveris dhe'n ARLODH, 'Ni re beghas; gwra dhyn ni py pynag a hevel da dhis; mes delirv ni, ni a'th pys, y'n jydh ma!' [16] Yndella i a bellhas an duwow estren yn-mes anedha hag a servyas an ARLODH; ha ny allas ev perthi ponvos Israel na fella.

[17] Ena an Ammonysi a veu gelwys dhe arvow, hag i a gampyas yn Gilead; ha mebyon Israel a omguntelas, hag i a gampyas yn Mispa. [18] Pobel Gilead ha'ga fennsevigyon a leveris an eyl dh'y gila, 'Piw yw an gour a dhalleth batalyas orth an Ammonysi? Ev a vydh penn war oll trigoryon Gilead.'

Yefthagh

11 Lemmyn Yefthagh an Gileadyas a veu kasor gallosek, mes ev a veu mab hora. Gilead a veu tas Yefthagh. [2] Gwreg Gilead a omdhug dhodho mebyon; ha pan vons tevys dhe oos, i a herdhyas Yefthagh dhe-ves, ow leverel dhodho, 'Ny eritydh tra vyth yn chi agan tas, rag mab yth os a gen benyn.' [3] Ena Yefthagh a fias a'y vreder hag a drigas yn pow Tob. Outlayers a omguntelas a-dro dhe Yefthagh ha'y holya.

[4] Wosa termyn an Ammonysi a vatalyas orth Israel. [5] Ha pan vatalyas orth Israel, henavogyon Gilead eth dhe dhri Yefthagh a bow Tob. [6] I a leveris dhe Yefthagh, 'Deus ha bydh agan kaslewydh, rag may patallyen orth an Ammonysi.' [7] Mes Yefthagh a leveris dhe henavogyon Gilead, 'A nyns owgh an keth re poran ha'n re a'm denaghas ha'm herdhya yn-mes a ji ow thas? Ytho prag y tewgh dhymmo pan berthewgh ahwer?' [8] Henavogyon Gilead a leveris dhodho, 'Byttegyns ni re dreylyas dhis arta, rag mayth ylli genen ha batalyas orth an Ammonysi, ha mos ha bos penn warnan, war oll trigoryon Gilead.' [9] Yefthagh a leveris dhe henavogyon Gilead, 'Mara'm drowgh tre arta rag batalyas orth an Ammonysi, ha'n ARLODH

a's delirv dhymm, y fedhav agas penn.' [10] Ha henavogyon Gilead
a leveris dhe Yefthagh, 'An ARLODH a vydh yn test yntredhon;
mar ny wren war-lergh dha eryow.' [11] Ytho Yefthagh eth gans
henavogyon Gilead, ha'n bobel a'n gwrug penn ha kaslewydh
warnedha, ha Yefthagh a gewsis oll y eryow a-rag an ARLODH
yn Mispa.

[12] Ena Yefthagh a dhanvonas kanasow dhe vyghtern an
Ammonysi ow leverel, 'Pyth eus yntredhon ni, mayth os
devedhys dhymmo rag batalyas orth ow thir?' [13] Myghtern
an Ammonysi a worthebis dhe ganasow Yefthagh, 'Israel
a gemeras ow thir, hag ev ow tos yn-bann dhyworth Ejyp, a
Arnon dhe'n Yabbok ha dhe'n Yordan; lemmyn ytho daskor
e yn kres.' [14] Unweyth arta Yefthagh a dhanvonas kanasow
dhe vyghtern an Ammonysi [15] hag a leveris dhodho, 'Yndella
a lever Yefthagh: Ny dhegemeras Israel tir Moab dhe-ves na
tir an Ammonysi, [16] mes pan dheuthons yn-bann dhyworth
Ejyp, Israel eth der an gwylvos dhe'n Mor Rudh hag a dheuth
dhe Kadesh. [17] Ena Israel a dhanvonas kanasow dhe vyghtern
Edom, ow leverel, "Gas ni dhe dremena dre dha dir;" mes ny
vynna myghtern Edom goslowes. I a dhanvonas ynwedh dhe
vyghtern Moab, mes ny vynna assentya. Ytho Israel a wortas
orth Kadesh. [18] Ena i a viajyas der an gwylvos, i a dremenas ryb
pow Edom ha tir Moab hag a dheuth dhe denewen an est dhe
bow Moab hag a gampyas a'n tu aral dhe Arnon. Ny entersons
tir Moab, rag Arnon o or Moab. [19] Ena Israel a dhanvonas
kanasow dhe Sihon myghtern an Amorysi, myghtern Heshbon;
hag Israel a leveris dhodho, "Gas ni dhe dremena dre dha dir
dh'agan tir ni." [20] Mes ny drestya Sihon may tremenna Israel
der y diredh, ytho Sihon a guntelas oll y dus war-barth, hag a
gampyas yn Yahas, hag a vatalyas orth Israel. [21] Ena an ARLODH,
Duw Israel, a ros Sihon hag oll y dus yn leuv Israel, hag i a's
fethas; ytho Israel a eritas oll pow an Amorysi, esa trigys y'n tir
na. [22] I a eritas oll pow an Amorysi a Arnon bys y'n Yabbok hag
a'n gwylvos dhe'n Yordan. [23] Yndella an ARLODH, Duw Israel,
a fethas an Amorysi a-rag y bobel Israel. A dewlydh jy may
kemerri aga le? [24] A ny dhelledh dhis kavos an pyth a re dha

dhuw Kemosh dhis dh'y gavos? Hag a ny dhelledh dhyn kavos
oll an pyth a re an ARLODH agan Duw dhyn ni? [25] Lemmyn os
ta gwell dhe wir ages Balak mab Sippor myghtern Moab? A
vatalyas a'y oos orth Israel, po a werryas gansa? [26] Israel re beu
trigys yn Heshbon ha'y threvow, hag yn Aroer ha'y threvow,
hag yn oll an trevow usi ryb Arnon tri hans bledhen; prag na's
daskevsys a-ji dhe'n termyn na? [27] Ny beghsyn er dha bynn,
mes ty re wrug drog er ow fynn, ow kwerrya er ow fynn. An
ARLODH, neb yw breusyas, a vreus hedhyw yntra mebyon Israel
ha'n Ammonysi.' [28] Mes ny woslowas myghtern an Ammonysi
orth messach Yefthagh a dhanvonas dhodho.

Ti Yefthagh

[29] Ena spyrys an ARLODH a dheuth war Yefthagh, hag ev a
dremenas dre Gilead ha Manasse. Ev a dremenas dre Gilead
ha Manasse, hag yth eth dhe Mispa a Gilead, hag alena ev a
dremenas dhe'n Ammonysi. [30] Yefthagh a wrug ti dhe'n ARLODH
hag y leveris, 'Mar redh an Ammonysi y'm leuv, [31] ena piw
pynag a dheu yn-mes a dharasow ow chi dhe vetya genev pan
dhehwelav yn kres a'n Ammonysi, an keth henna a vydh dhe'n
ARLODH, avel offryn leskys.' [32] Yndella Yefthagh a dremenas
dhe'n Ammonysi rag omladh er aga fynn; ha'n ARLODH a's
ros yn y leuv. [33] Ev a's fethas yn fen dhyworth Aroer bys yn-
kerghyn Minnith, ugens tre, ha bys Abel-keramim. Yndella an
Ammonysi a veu fethys a-rag pobel Israel.

Myrgh Yefthagh

[34] Pan dheuth Yefthagh dh'y ji yn Mispa, y feu y vyrgh ow
tos yn-mes dhe vetya ganso gans tabourigow ha gans donsya.
Hi o y unn flogh. Ny'n jevo naneyl mab na myrgh marnas hi.
[35] Pan y's gwelas ev a skwardyas y dhillas, ha leverel, 'Ellas ow
myrgh, ty re'm dug fest isel, gyllys os acheson a ahwer meur
dhymmo, rag my re ygoras ow ganow dhe'n ARLODH, ha ny
allav daskavos ow thi.' [36] Hi a leveris dhodho, 'Ow thas, mar
ygersys dha anow dhe'n ARLODH, gwra dhymm herwydh an
pyth re dheuth a'th anow, rag an ARLODH re ros dhis dial
erbynn dha eskerens, an Ammonysi.' [37] Ha hi a leveris dh'y

thas, ‘Gas may fo an dra ma gwrys ragov. Gront dhymm dew vis rag mayth ylliv ha gwandra war an menydhyow, ha kyni rag ow gwerghsys, my ha’m kowethesow.’ [38] ‘Ke,’ yn-medh ev, hag y’s danvonas dhe-ves dew vis. Ytho hi eth, hi ha’y howethesow ha kyni hy gwerghsys war an menydhyow. [39] Orth penn dew vis, hi a dhehwelis dh’y thas, neb a wrug dhedhi herwydh an ti re wrussa. Ny gosksa hi gans gour. Yndella y sevis us yn Israel [40] yth ylli myrghes Israel peswar dydh bledhen wosa bledhen ha kyni myrgh Yefthagh an Gileadyas.

Strif ynter an Kordhow

12 Gwer Efraym a veu gelwys dhe arvow, hag i a dreusis dhe Safon hag a leveris dhe Yefthagh, ‘Prag y treussys rag omladh erbynn an Ammonysi, heb agan gelwel dhe vos genes? Ni a lesk dha ji warnas!’ [2] Yefthagh a leveris dhedha, ‘Yth esa dhymmo vy ha’m pobel bresel vras gans an Ammonysi. Mes pan y’gas gelwis vy, ny’m delivrsowgh a’ga leuv. [3] Pan wodhyen na’m delivrewgh, my a gavas ow bewnans yn ow leuv, hag y treusis dhe’n Ammonysi, ha’n ARLODH a’s ros yn ow leuv. Ytho prag yth esowgh ow tos dhymmo hedhyw dhe omladh er ow fynn?’ [4] Ena Yefthagh a guntelas oll gwer Gilead hag a vatalyas orth Efraym; ha gwer Gilead a fethas Efraym, drefen i dhe leverel, ‘Hwi yw foesigyon a Efraym: Gilead yn kres Efraym, yn kres Manasse.’ [5] Ena Gilead a gemeras rysyow an Yordan erbynn Efraym. Peskweyth may leveri onan a’n foesigyon a Efraym, ‘Gas vy dhe dreusi,’ gwer Gilead a leveri dhodho, ‘Os ta Efraymyas?’ Pan leveris, ‘Nag ov,’ [6] i a leveri, ‘Ytho lavar Shibboleth’ hag ev a leveri ‘Sibboleth,’ rag ny wodhya y leverel yn ewn. Ena i a’n synsi ha’y ladha orth rysyow Yordan. Dew ha dew ugens a vilyow a’n Efraymysi a godhas y’n termyn na.

[7] Yefthagh a vreusi Israel hwegh bledhen. Ena Yefthagh an Gileadyas a verwis hag a veu ynkleudhys yn y dre yn Gilead.

Ibsan, Elon hag Abdon

[8] War y lergh Ibsan a Bethlehem a vreusi Israel. [9] Ev a’n jevo deg mab warn ugens. Ev a ros y dheg myrgh warn ugens

yn demedhyans yn-mes a'y gordh hag a dros a-ji deg mowes yowynk warn ugens a'n tu a-ves rag y vebyon. Ev a vreusi Israel seyth bledhen. [10] Ena Ibsan a verwis hag a veu ynkleudhys yn Bethlehem.

[11] War y lergh Elon an Zebulunyas a vreusi Israel deg bledhen. [12] Ena Elon an Zebulunyas a verwis hag a veu ynkleudhys yn Ayyalon yn tir Zebulun.

[13] War y lergh Abdon mab Hillel an Pirathonyas a vreusi Israel. [14] Ev a'n jevo dew ugens mab ha deg mab wynn warn ugens, hag a varghoga war dheg asen ha tri ugens; ev a vreusi Israel eth bledhen. [15] Ena Abdon mab Hillel an Pirathonyas a verwis hag a veu ynkleudhys yn Pirathon yn tir Efraym, yn bro venydhyek an Amalekysi.

Genesigeth Samson

13 Mebyon Israel a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH, ha'n ARLODH a's ros yn leuv an Filistysi dew ugens bledhen.

[2] Yth esa gour a Sora, a gordh an Danysi, Manoagh y hanow, hag anvap o y wreg, ny's tevo flogh. [3] Hag el an ARLODH a omdhiskwedhas dhe'n venyn hag a leveris dhedhi, 'Kynth os gownagh, ha ny dhuges fleghes, ty a wra omdhon ha dinythi mab. [4] Ytho gwayt na yffi gwin na diwes krev, na dhyppri tra vyth avlan. [5] Rag ty a omdhek ha dinythi mab. Gwayt na dheffo alten vyth war y benn rag an mab a vydh Naziryas dhe Dhuw a'y enesigeth. Ev a vydh neb a dhalleth delivra Israel a leuv an Filistysi.' [6] Ena an venyn a dheuth hag a leveris dh'y gour, 'Gour Duw a dheuth dhymm, ha'y semlans o haval dhe semlans el Duw, pur euthyk; ny wovynnis vy orto a-ble teuth ha ny dherivas dhymm y hanow, [7] mes ev a leveris dhymm, "Ty a omdhek ha dinythi mab. Ytho lemmyn na yv gwin vytholl na diwes krev, ha na dheber tra vyth avlan, rag an mab a vydh Naziryas dhe Dhuw a'y enesigeth bys dydh y vernans."'

[8] Ena Manoagh a bysis war an ARLODH, ha leverel, 'A Arlodh, my a bys, gas may teffo dhyn arta an gour Duw a dhanvensys, ha dyski dhyn an pyth dhe wul a-dro dhe'n mab hag a vydh

genys.’ [9] Duw a woslowas orth Manoagh hag el Duw a dheuth
arta dhe’n venyn, ha hi owth esedha y’n mes; mes nyns esa hy
gour Manoagh gensi. [10] Ytho hi a bonyas skav hag a leveris dh’y
gour, ‘An gour a dheuth dhymm namnygen re omdhiskwedhas
dhymm.’ [11] Manoagh a sevis hag a holyas y wreg, hag a dheuth
dhe’n gour hag a leveris dhodho, ‘Os ta jy an gour hag a gewsis
dhe’n venyn ma?’ Hag y leveris, ‘Ov.’ [12] Ena Manoagh a leveris,
‘Lemmyn pan ello dha eryow ha bos gwir, pyth a vydh rewl
bewnans an mab, ha pandr’a vydh y ober?’ [13] El an ARLODH
a leveris dhe Manoagh, ‘Gwaytyes an venyn gul puptra oll a
leveris vy dhedhi. [14] Difennys vydh orti dybri tra vyth a dheu
a’n gwinbren. Difennys vydh orti eva naneyl gwin na diwes
krev, na dhybri tra vyth avlan. Res vydh dhedhi bos gostydh
dhe buptra re worhemynnis vy dhedhi.’

[15] Manoagh a leveris dhe el an ARLODH, ‘Gas ni dhe’th witha
genen ha dhe bareusi gevrik ragos.’ [16] El an ARLODH a leveris
dhe Manoagh, ‘Mara’m gwithydh genowgh, ny dhebrav dha
voos; mes mar mynnydh pareusi offryn leskys, ena gwra y
offrynna dhe’n ARLODH.’ Rag ny wodhya Manoagh y vos el
an ARLODH. [17] Ena Manoagh a leveris dhe el an ARLODH, ‘Pyth
yw dha hanow, rag may hyllyn dha enora pan vo gyllys dhe
eryow gwir?’ [18] Mes el an ARLODH a leveris dhodho, ‘Prag y
hwovynnydh orthiv ow hanow? Re varthys yw.’

[19] Yndella Manoagh a gemeras an gevrik gans an offryn greun,
ha’y offrynna war an garrek dhe’n ARLODH, dhodho ev neb a
wra marthusyon. [20] Pan yskynnas an flamm war-tu ha’n nev
dhiwar an alter, el an ARLODH a yskynnas yn flamm an alter, ha
Manoagh ha’y wreg ow mires; hag i a godhas, ha’ga fas dhe’n
dor. [21] Ny omdhiskwedhas el an ARLODH dhe Manoagh ha’y
wreg arta. Ena Manoagh a wodhva y vos el an ARLODH. [22] Ha
Manoagh a leveris dh’y wreg, ‘Ni a verow yn surredi, rag ni re
welas Duw.’ [23] Mes y wreg a leveris dhodho, ‘Mar mynna an
ARLODH agan ladha, ny dhegemersa offryn leskys hag offryn
greun a’gan diwleuv, na ny dhiskwedhsa oll an traow ma, na ny
dherivsa dhyn traow a’n par ma.’

24 An venyn a dhinythis mab, ha'y henwel Samson. An
maw a devi, ha'n ARLODH a'n benygas. 25 Spyrys an ARLODH
a dhallathas movya ynno yn Mahane-dan, yntra Sora hag
Eshtaol.

Demedhyans Samson

14 Samson eth yn-nans dhe Timna, hag yn Timna ev
a welas benyn, Filistyades. 2 Ena ev a dheuth yn-
bann hag a dherivas dh'y das ha dh'y vamm, 'My re welas
Filistyades yn Timna; lemmyn kevewgh hi ragov avel gwreg.'
3 Mes y das ha'y vamm a leveris dhodho, 'A nyns eus benyn
yn-mysk dha gerens, po yn-mysk oll agan pobel, bys may
tegoodh dhis kavos gwreg dhyworth an Filistysi antrodreghys?'
Mes Samson a leveris dh'y das, 'Kav hi ragov, drefen hi a'm
ples.' 4 Ny wodhya y das na'y vamm bos hemma dhyworth an
ARLODH, rag yth esa ow hwilas acheson dhe oberi erbynn an
Filistysi. Yn termyn na an Filistysi a's tevo maystri war Israel.

5 Ena Samson eth yn-nans gans y das ha'y vamm dhe Timna.
Pan dheuth dhe winlannow Timna distowgh lew yowynk a
usas orto. 6 Spyrys an ARLODH a fyskas warnodho hag ev a'n
torras dhe demmyn heb tra vyth yn y dhewdhorn, dell derrir
gevrik dhe demmyn. Mes ny dherivas naneyl dh'y das na dh'y
vamm an pyth re wrug ev. 7 Ena ev eth yn-nans hag a geskewsis
gans an venyn, ha hi a'n plesyas. 8 Wosa pols ev a dhehwelis
rag demedhi an venyn, hag ev a dreylyas a-denewen rag gweles
korf an lew, hag yth esa hes a wenennow ynno, ha mel. 9 Ev
a'n kravas yn-mes yn y dhewdhorn, hag ev eth yn-rag, ow tybri
hag ev ow mos. Pan dheuth dh'y das ha dh'y vamm, ev a ros
neppyth anodho dhedha, hag i a'n dybris. Mes ny dherivas
dhedha y kemersa an mel dhyworth korf an lew.

10 Y das eth yn-nans dhe'n venyn, ha Samson a wrug
kevewi ena dell wre an wer yowynk. 11 Pan y'n gwelas an dus
i a dhros deg koweth warn ugens dhe vos ganso. 12 Samson
a leveris dhedha, 'Gas vy dhe worra a-ragowgh govyn koynt.
Mar kodhowgh y dhisplegya a-ji dhe'n seyth dydh a'n kevewi,
ha'y dhysmygi, ena y rov dhywgh deg lien warn ugens ha deg

dillasen warn ugens [13] Mes mar ny wodhowgh y dhisplegya,
ena hwi a re dhymm deg lien warn ugens ha deg dillasen.'
Ytho i a leveris dhodho, 'Govyn dha wovyn koynt, gas ni dh'y
glewes.' [14] Ev leveris dhedha,

'Yn-mes a'n dybrer y teuth boos,
hag yn-mes a'n krev y teuth hwekter.'

Tri dydh ny wodhyens displegya an govyn koynt.

[15] An peswora dydh y lavarsons dhe wreg Samson, 'Dyn dha
wour rag may tisplekkyo an govyn koynt po ni a'th lesk ha chi
dha das gans tan. A'gan gelwsowgh hwi rag agan gul boghosek?'
[16] Yndella gwreg Samson a olas a-ragdho, ow leverel, 'Ty a'm
kas, ny'm kerydh yn hwir. Ty re wovynnas govyn koynt a'm
pobel, mes ny'n displegsys dhymm.' Ev a leveris dhedhi, 'Mir,
ny dherivis hemma naneyl dhe'm tas na dhe'm mamm, Prag
y tegoodh dhymm y dherivas dhis?' [17] Hi a ola warnodho oll
seyth dydh; ha drefen hi dh'y ania, an seythves dydh ev a'n
derivas dhedhi. Ena hi a'n displegyas dh'y fobel. [18] Gwer an
dre a leveris dhodho dhe'n seythves dydh kyns an howl dhe
sedhi,

'Pyth yw hwekka es mel?
Pyth yw kreffa es lew?'

Hag ev a leveris dhedha,

'Mar ny arrewgh gans ow denewes,
Ny dhisplegsewgh ow govyn koynt.'

[19] Ena spyrys an ARLODH a fyskas warnodho, hag ev eth yn-
nans dhe Ashkelon. Ev a ladhas deg gour warn ugens a'n dre,
hag a gemeras aga freydh, hag a ros an dillasennow dhe'n re re
a dhisplegsa an govyn koynt. Yn sorr pooth ev a dhehwelis dhe
ji y das. [20] Ha gwreg Samson a veu res dh'y goweth re bia y gar
y'n demedhyans.

Samson a Feth an Filistysi

15 Wosa pols, yn prys trevas an gwaneth, Samson eth
dhe vires y wreg, ow ton ganso gevrik. Yn-medh ev,
'My a'm beus hwans dhe entra yn chambour ow gwreg.' Mes ny

ros hy thas kummyas dhodho a entra. [2] Hy thas a leveris, ‘My
a brederis, ty dh’y hasa; ytho my a’s res dhe’th koweth. A nyns
yw hy yowynka hwor tekka agessi? Tann hi yn hy le.’ [3] Samson
a leveris dhedha, ‘An prys ma, pan wrav dregyn dhe’n Filistysi,
y fedhav heb blam.’ [4] Yndella Samson eth hag a gachyas tri
hans lowarn, hag ev a gavas faglennow; hag ev a dreylyas an
lewern lost dhe lost ha gorra faglen yntra pub dew lost. [5] Wosa
gorra tan y’n faglennow, ev a asas an lewern dhe wari yn ys
a’n Filistysi, hag a loskas an manalow ha’n ys, kekeffrys ha’n
gwinlannow ha kelliow an olewbrennyer. [6] Ena an Filistysi a
wovynnas, ‘Piw a wrug hemma?’ Hag yn-medhons, ‘Samson,
deuv an Timnyas, drefen ev dhe gemeres y wreg ha’y ri dh’y
goweth.’

Ytho an Filistysi a dheuth yn-bann hag a’s loskas hi ha’y thas.
[7] Samson a leveris dhedha, ‘Mars yw hemma an pyth a wrewgh,
my a de na hedhav kyns my dhe dyli dial warnowgh.’ [8] Ev a’s
gweskis dhe’n dor, klun ha mordhos gans ladhva veur, hag ev
eth yn-nans ha triga y’n fols yn karrek Etam.

[9] Ena an Filistysi a dheuth yn-bann hag a gampyas yn Yuda
hag a omlesas yn Lehi. [10] Gwer Yuda a leveris, ‘Prag yth owgh
hwi devedhys yn-bann er agan pynn?’ I a leveris, ‘Devedhys
on rag kelmi Samson, rag gul dhodho poran dell wruga dhyn
ni.’ [11] Ena tri mil wour a Yuda eth yn-nans dhe’n fols yn karrek
Etam, hag i a leveris dhe Samson, ‘A ny wodhes bos an Filistysi
rewlysi warnan? Ytho pandr’a wruss’ta dhyn?’ Ev a worthebis,
‘Par dell wrussons dhymmo, yndella re wrug vy dhedha.’ [12] I
a leveris dhodho, ‘Ni re dheuth yn-nans rag dha gelmi, rag
ma’th ryllyn yn leuv an Filistysi.’ Samson a worthebis dhedha,
‘Tewgh dhymm na omsettyowgh er ow fynn agas honan.’ [13] I a
leveris dhodho, ‘Na omsettyn, ni a’th kelm hepken ha’th ri yn
aga leuv; ny’th ledhyn.’ Yndella i a’n kolmas gans diw lovan
nowydh, ha’y dhri yn-bann a’n garrek.

[14] Pan dheuth dhe Lehi, an Filistysi a dheuth gans garmow
dhe vetya ganso; ha spyrys an ARLODH a fyskas warnodho ha’n
lovanow esa war y dhiwvregh eth ha bos avel garrow lin gans

tan, ha'y rawyow a deudhis dhyworth y dhewdhorn [15] Ena ev a gavas challa yr a asen, hag ev a ystynnas y leuv ha'y synsi, ha gansa ev a ladhas mil wour. [16] Ha Samson a leveris,

'Gans challa asen,
kalsow war galsow;
gans challa asen
my re ladhas mil wour.'

[17] Wosa leverel hemma, ev a dewlis dhe-ves an challa, ha'n tyller na a veu henwys Ramath-lehi.

[18] Y'n prys na ev a'n jevo seghes bras, hag ev a elwis war an ARLODH, ow leverel, 'Ty re wrontyas an trygh meur ma dre leuv dha was. A dal dhymm merwel rag seghes ha kodha yn leuv an re antrodreghys?' [19] Yndella Duw a folsas ygor an pans usi yn Lehi, ha dowr a dheuth anodho, ha'y spyrys a dhasvewas. Ytho henwys o En-hakkore, usi yn Lehi bys y'n jydh hedhyw. [20] Hag ev a vreusi Israel yn dedhyow an Filistysi ugens bledhen.

Samson ha Delila

16 Samson eth dhe Gaza, hag ena ev a welas hora hag a entras dhedhi. [2] Derivys veu dhe'n Filistysi, 'Samson yw devedhys omma.' Yndella i a omguntelas a-dro ha'y gontrewaytya oll an nos orth yet an cita. Tewel a wrens der oll an nos, ow prederi, 'Gortyn bys yn golow an myttin, ena ni a'n ladh.' [3] Samson a wrowedhas bys hanter-nos. Ena ev a sevis yn hanter-nos, ha settya dalghen yn darasow yet an cita ha'n dhew bost, hag a's tennas yn-bann, war-barth gans an barr, hag a's gorras war y dhiwskodh, ha'ga don dhe benn an vre usi a-rag Hebron.

[4] Wosa hemma ev a godhas yn kerensa gans benyn yn nans Sorek, Delila hy hanow. [5] Gwahalyethow an Filistysi a dheuth dhedhi hag a leveris dhedhi, 'Dyn e, ha dysk pandr'a wra y nerth mar vras, ha fatel yllyn ni y dhinertha rag ma'n kelmyn rag y fetha; ha peub ahanan a re dhis unnek kans bath a arghans.' [6] Ytho Delila a leveris dhe Samson, 'Dell y'm kyrri, deriv dhymm pandr'a wra dha nerth mar vras, ha fatel yllydh bos kelmys, may fi dinerth.' [7] Samson a leveris dhedhi,

‘Mara’m kelmons gans seyth korden-warak yr na via seghys hwath, ena yth av ha bos gwann ha haval dhe bub den aral.’ [8] Ena gwahalyethow an Filistysi a dhros dhedhi seyth korden-warak yr na via seghys hwath, ha hi a’n kolmas gansa. [9] Yth esa gensi tus ow kontrewaytya yn chambour a-bervedh, ha hi leveris dhodho, ‘Ottensi, an Filistysi warnas, Samson!’ Mes ev a dorras an kerdyn-gwarak, par dell grack korden a arrow lin pan doch hi an tan. Yndella nyns o godhvedhys kevrin y nerth.

[10] Ena Delila a leveris dhodho, ‘Ty re wrug ges ahanav ha gowleverel; dell y’m kyrri, deriv dhymmo vy fatel y’th kelmer.’ [11] Ev a leveris dhedhi, ‘Mara’m kelmons gans lovonow nowydh na veu usys bythkweth, ena yth av ha bos gwann, haval dhe bub den aral.’ [12] Ena Delila a gavas lovonow nowydh ha’y gelmi gansa ha leveris dhodho, ‘Ottensi, an Filistysi warnas, Samson!’ (Yth esa an wer ow kontrewaytya y’n chambour a-bervedh.) Mes ev a dorras an lovonow dhyworth y dhiwvregh avel neusen.

[13] Ena Delila a leveris dhe Samson, ‘Kyns lemmyn ty re wrug ges ahanav ha gowleverel; deriv dhymmo vy fatel y’th kelmer.’ Ev a leveris dhedhi, ‘Mar kwiydh an seyth kudyn a’m penn gans steuv an gwias ha’y tynnhe gans an ebil, ena yth av ha bos gwann, haval dhe bub den aral.’ [14] Yndella hag ev ow koska, Delila a gavas an seyth kudyn a’y benn ha’ga gwia y’n steuv ha’ga thynnhe gans an ebil. Ena hi a leveris dhodho, ‘Ottensi an Filistysi warnas, Samson!’ Mes ev a dhifunas a’y gosk, hag a dennas dhe-ves an ebil ha’n steuv.[a]

[15] Ena hi a leveris dhodho, ‘Fatel yll’ta leverel, “My a’th kar,” ha nyns usi dha golon genev? Ty re wrug ges ahanav teyrgweyth, ha ny dherivsys dhymmo vy pandr’a wra dha nerth mar veur.’ [16] Wortiwedh, wosa hi dh’y vrosa gans hy geryow dydh wosa dydh ha’y ania, y enev o skwith bys an mernans. [17] Ytho ev a dherivas dhedhi oll an kevrin, hag a leveris dhedhi, ‘Nevra ny dheuth alten war ow fenn, rag my re beu Naziryas dhe Dhuw a dorr ow mamm. Mar pe gols ow fenn treghys dhe-

---

a 16:14 *an ebil ha’n steuv:* Amendys. Ebrow *an ebil, an starn ha’n steuv.*

ves, ena ow nerth a'm gassa; gyllys vien ha bos gwann, ha bos haval dhe bub den aral.'

18 Pan wodhva Delila ev dhe dherivas dhedhi oll y gevrin, hi
a dhanvonas war-lergh gwahalyethow an Filistysi, ow leverel,
'Dewgh yn-bann an termyn ma, rag ev re dherivas oll y gevrin
dhymmo vy.' Ena gwahalyethow an Filistysi a dheuth yn-
bann dhedhi, hag a dhros an arghans yn aga diwleuv. 19 Hi
a'n gasas dhe goska war hy barrlen; ha hi a elwis gour, hag a
wrug dhodho treghi an seyth kudyn a'y benn. Ev a dhallathas
bos gwann, ha'y nerth a'n gasas. 20 Ena hi a leveris, 'Ottensi
an Filistysi warnas, Samson!' Pan dhifunas ev a dybis, 'My a
wra mos yn-mes par dell wren yn prysyow erel hag omshackya
rydh.' Mes ny wodhya y hwrussa an ARLODH y asa. 21 Yndella
an Filistysi a'n sesyas hag a droghas yn-mes y dhewlagas. I a'n
dros yn-nans dhe Gaza ha'y gelmi gans kargharow a vrons; hag
ev a veu settys dhe velyas greun y'n prison. 22 Mes gols y benn
a dhallathas dastevi wosa y vos treghys dhe-ves.

Mernans Samson

23 Lemmyn gwahalyethow an Filistysi a omguntelas rag
offrynna sakrifis meur dh'aga duw Dagon ha rag lowenhe;
rag y lavarsons, 'Agan duw re ros Samson agan eskar yn agan
leuv.' 24 Pan y'n gwelas an bobel, i a wormolas aga duw; rag y
lavarsons, 'Agan duw re ros agan eskar yn agan leuv, ravner
agan tir, neb re ladhas lies ahanan.' 25 Ha pan o aga holon meri,
i a leveris, 'Galw Samson, ha didhanes ni.' Yndella i a elwis
Samson yn-mes a'n prison, hag ev a's didhanas. I a'n gwrug dhe
sevel ynter an kolovennow, 26 ha Samson a leveris dhe'n gwas
hag a'n kemeras er an leuv, 'Gas vy dhe handla an kolovennow
may sev an chi warnedha, rag may possiv warnedha.' 27 An
chi o leun a wer hag a venenes; yth esa oll gwahalyethow an
Filistysi ena, ha war an to a-dro dhe dri mil wour ha benyn, ow
mires orth didhan Samson.

28 Ena Samson a elwis dhe'n ARLODH ha leverel, 'Arlodh
DUW porth kov ahanav ha'm krevhe unweyth an prys ma, a
Dhuw, rag may tylliv dial yn unn lamm war an Filistysi rag

ow dewlagas.' [29] Ena Samson a synsis an dhiw goloven yn kres
an chi, warnedha may sevis an chi, hag ev a bosas warnedha,
y leuv dhyghow war an eyl ha'y leuv gledh war an aral. [30] Ena
Samson a leveris, 'Gas vy dhe verwel gans an Filistysi.' Ev a
dennas gans oll y nerth; ha'n chi a godhas war an wahalyethow
hag oll an bobel esa ynno. Yndella an re a ladhas orth y vernans
o moy es an re a ladhas der oll y vewnans. [31] Ena y vreder
hag oll y deylu a dheuth yn-nans ha'y gemeres ha'y dhri yn-
bann ha'y ynkleudhyas yntra Sora hag Eshtaol yn bedh y das
Manoagh. Ev re vreussa Israel ugens bledhen.

Imajys Mika

17 Yth esa gour a vro venydhyek Efraym, Mika y
hanow. [2] Ev a leveris dh'y vamm, 'An unnek kans
bath a arghans a veu kemerys dhyworthis anedha may kewsys
molleth hag yn surredi ty a'n kewsys y'm klewans – yma an
arghans genev; my a'n kemeras, mes lemmyn y'n daskorrav
dhis.'[a] Ha'y vamm a leveris, 'Re bo ow mab benygys gans an
ARLODH.' [3] Ena ev a dhaskorras an unnek kans bath a arghans
dh'y vamm, ha'y vamm a leveris, 'Sakra a wrav an arghans
dhe'n ARLODH a'm leuv a-barth ow mab rag gul imach gravys
hag imach teudh.' [4] Ytho pan dhaskorras an arghans dh'y
vamm, y vamm a gemeras dew kans bath a arghans, ha'y ri dhe
weythor arghans, neb a's gwrug yn imach teudh; hag yth esa yn
chi Mika. [5] An keth gour ma Mika a'n jevo y sentri y honan,
hag ev a wrug efod ha terafim hag a sakras onan a'y vebyon,
neb eth ha bos y oferyas. [6] Y'n dedhyow na nyns esa myghtern
yn Israel; pub gour a wre an pyth o ewn yn y dhewlagas y honan.

[7] Lemmyn yth esa gour yowynk a Bethlehem yn Yuda, a
gordh Yuda. Levyas o, trigys ena. [8] An gour ma a asas an
dre Bethlehem yn Yuda rag triga yn py le pynag may hallo
kavos tyller. Pan esa ow viajya, ev a dheuth dhe ji Mika yn
bro venydhyek Efraym. [9] Mika a leveris dhodho, 'A by le os ta
devedhys?' Ev a worthebis, 'Levyas a Bethlehem yn Yuda yth

a 17:2 *mes lemmyn y'n daskorrav dhis:* An geryow ma yw treusworrys dhyworth diwedh gwers 4.

ov, hag yth av dhe driga yn py le pynag may hallav kavos tyller.’
10 Ena Mika a leveris dhodho, ‘Trig genev, ha bydh dhymmo
tas hag oferyas, hag y rov dhiso deg bath a arghans a’n vledhen,
dha dhillas ha’th pygans.’ 11 An Levyas a assentyas dhe driga
gans an gour; ha’n den yowynk eth ha bos avel onan a’y vebyon.
12 Yndella Mika a sakras an Levyas, ha’n gour yowynk eth ha
bos y oferyas, hag yth esa trigys yn chi Mika. 13 Ena Mika a
leveris, ‘Lemmyn my a wor an ARLODH dhe wul da dhymm,
drefen an Levyas dhe vos ha bos ow oferyas.’

Dan a Hwila Tir

18 Y’n dedhyow na nyns esa myghtern yn Israel. Hag
y’n dedhyow na looth an Danysi a hwila eretons
ragdho y honan dhe driga ynno, rag bys y’n termyn na ny via
tir rynnys dhedha dre golbren yn-mysk lothow Israel. 2 Ytho
an Danysi a dhanvonas pymp gour kolonnek yn-mes a’ga niver
kowal, dhyworth Sora ha dhyworth Eshtaol rag aspia an tir ha’y
hwithra; hag yn-medhons dhedha, ‘Kewgh, hwithrewgh an tir.’
Pan dheuthons dhe vro venydhyek Efraym, dhe ji Mika, i a
spenas an nos ena. 3 Pan esons yn chi Mika i a aswonis lev
an Levyas yowynk; ytho i a dreylyas ha govyn orto, ‘Piw a’th
tros omma? Pandr’a wredh y’n tyller ma? Pyth yw dha negys
omma?’ 4 Ev a leveris dhedha, ‘Mika a wrug neppyth a’n par
ma ragov, hag ev a’m arvethas, ha galsov y oferyas.’ 5 Ena i
a leveris dhodho, ‘Govyn orth Duw, rag may hwodhvyn mar
pydh sewen an negys a wren.’ 6 An oferyas a worthebis, ‘Kewgh
yn kres. Yma an negys a wrewgh a-rag an ARLODH.’

7 An pymp gour eth yn-rag, ha pan dheuthons dhe Laish, i
a welas an bobel esa ena ow pewa gans diagha herwydh gis
tus Sidon, kosel ha digeudh, heb edhom a dra vyth war an
norvys, ha dhedha rychys. Pell vons a dus Sidon, ha ny’s teva
kevren gans den vyth. 8 Pan dheuthons dh’aga breder yn Sora
hag Eshtaol, 9 i a leveris dhedha, ‘Pyth yw agas derivadow?’
Yn-medhons, ‘Deun yn-bann er aga fynn; rag ni re welas an
tir ha fest da ywa. A wrewgh tra vyth? Na vedhewgh lent ow
mos, mes entrewgh ynno hag eritewgh an tir. 10 Pan ewgh, hwi

a dheu dhe bobel dhigeudh. Ledan yw an tir – yn hwir Duw re'n ros yn agas diwleuv – tyller ma nag eus fowt a dra vyth war an norvys.'

[11] Hwegh kans gour a looth an Danysi, ervys gans arvow a vresel eth yn-mes a Sora hag a Eshtaol, [12] hag i eth yn-bann ha kampya yn Kiryath-yearim yn Yuda. Rag hemma henwys yw an tyller na Mahane-dan bys y'n jydh ma; yma hi a'n howlsedhes dhe Kiryath-yearim. [13] Alena i a dremenas dhe vro venydhyek Efraym, hag a dheuth dhe ji Mika.

[14] Ena an pymp gour a via gyllys dhe aspia an tir (henn yw Laish) a leveris dh'aga breder, 'A wodhowgh hwi bos yn chiow ma efod, terafim hag imach? Lemmyn ytho ombrederewgh pandr'a wrewgh.' [15] Yndella i a dreylyas dhe'n tu na hag a dheuth dhe ji an Levyas yowynk, hag a'n salusis. [16] Y'n kettermyn yth esa an hwegh kans gour a'n Danysi, gans aga arvow a vresel, ow sevel orth entrans an yet. [17] An pymp gour a via gyllys dhe aspia an tir a entras hag a gemeras an imach, an efod ha'n terafim. Yth esa an oferyas ow sevel orth entrans an yet gans an hwegh kans gour o ervys gans arvow a vresel. [18] Pan entras an wer yn chi Mika hag a gemeras an imach, an efod ha'n terafim, an oferyas a leveris dhedha, 'Pyth esowgh hwi ow kul?' [19] I a leveris dhodho, 'Taw! Gorr dha leuv war dha anow, ha deus genen ha bydh tas dhyn ni hag oferyas. Yw gwell bos oferyas yn chi unn gour, po bos oferyas dhe looth ha dhe gordh yn Israel?' [20] Yth esa an oferyas pes da. Ev a gemeras an efod, an terafim ha'n imach, hag ev eth yn-mysk an bobel.

[21] Ytho i a dreylyas ha mos yn-kerdh, ow korra an re vyghan, an chatel ha'n pythow a-ragdha. [22] Pan esens pell dhyworth chi Mika, an wer esa trigys y'n chiow ogas dhe ji Mika a veu gelwys yn-mes hag i a dremenas dres an Danysi. [23] I a armas dhe'n Danysi, hag i a dreylyas a-dro hag a leveris dhe Mika, 'Pandr'a hwer dhis, ha ty ow gelwel dha wer yn-mes?' [24] Ev a worthebis, 'Hwi a gemeras an duwow a wrug vy, ha'n oferyas, ha mos dhe-ves, ha pyth yw gesys dhymm? Ytho fatel yllowgh hwi govyn orthiv, "Pandr'a hwer dhis?"' [25] An Danysi

a worthebis, ‘Gwell vydh dhis na vo klewys dha lev yn agan mysk, poken gwer tomm aga sorr a omsett warnas, ha ty a gyll dha vewnans ha bewnans dha diogeth.’ [26] Ena an Danysi eth war aga fordh. Pan welas Mika i dhe vos re grev ragdho, ev a dreylyas ha dehweles dh’y ji.

An Danysi a Gemmer Laish

[27] An Danysi a gemeras an pyth a wrussa Mika, war-barth ha’n oferyas o dhodho, hag i a dheuth dhe Laish, dhe bobel gosel ha digeudh, hag i a’s gweskis gans an kledha hag a loskas an cita. [28] Nyns esa delivrer, drefen hy bos pell a Sidon ha ny’s teva kevren gans den vyth. Yth esa an cita yn nans ogas dhe Beth-rehob. I a dhastrehevis an cita, ha triga ynni. [29] I a henwis an cita Dan war-lergh aga thas Dan, onan a vebyon Israel; mes hanow an cita a vedha Laish kyns. [30] Ena an Danysi a dhrehevis an imach ragdha aga honan. Yonathan mab Gershom, mab Moyses, ha’y vebyon o oferysi rag looth an Danysi bys y’n prys kethneth an tir. [31] Yndella i a dhrehevis ragdha aga honan an imach re wrussa Mika, hag y feu ena oll an termyn may feu chi Duw yn Shilo.

Iswrek an Levyas

19 Y’n dedhyow na, pan nag esa myghtern yn Israel, neb Levyas, trigys y’n rannow pell a vro venydhyek Efraym, a gemeras iswrek dhodho y honan a Bethlehem yn Yuda. [2] Mes y iswrek a veu serrys orto, ha hi eth dhyworto dhe ji hy thas yn Bethlehem yn Yuda, hag yth esa hi ena neb peswar mis. [3] Ena hy gour eth yn-mes war hy lergh, rag kewsel gensi yn hwar, ha rag hy dri dhe dre. Yth esa gansa y was ha dew asen. Pan dheuth ev dhe ji hy thas, hy thas a’n gwelas hag a dheuth gans joy dhe vetya orto. [4] Y hwegron, tas an vowes, a’n ynias, hag yth esa trigys ganso tri dydh, ow tybri hag eva, hag ow koska ena. [5] Y’n peswora dydh i a sevis myttin a-varr, hag ev a ombareusis rag mos; mes tas an vowes a leveris dh’y dheuv, ‘Omgrevha gans temmik a voos, ha wosa henna hwi a yll mos.’ [6] Yndella an dhew dhen a esedhas hag a evas war-barth; ha tas an vowes a leveris dhe’n gour, ‘Spen an nos omma

mar pleg ha lowenhe?' [7] Pan sevis an gour rag mos, y hwegron
a'n ynias bys pan spenas ev an nos ena arta. [8] Y'n pympes dydh
ev a sevis myttin a-varr rag mos; ha tas an vowes a leveris,
'Omgrevha.' Ytho i a hockyas bys pan sedhis an jydh, ha'ga
dew a dhybris hag eva. [9] Pan sevis an gour ha'y iswrek ha'y was
dhe vos, y hwegron, tas an vowes, a leveris dhodho, 'Mir, galsa,
an jydh yn-rag bys pan yw hi gorthugher ogasti. Spenewgh an
nos. Mir, deuva an jydh dh'y dhiwedh. Spen an nos omma ha
lowenha. A-vorow hwi a yll sevel myttin a-varr rag agas viaj,
ha mos tre.'

[10] Mes ny vynna an gour spena an nos ena; ev a sevis yn-bann
ha mos, hag a dheuth a-dal Yebus (honn yw Yerusalem). Yth
esa ganso dew asen dhibrys, hag yth esa y iswrek ganso. [11] Pan
esens ogas dhe Yebus gyllys pell o an jydh ha'n gwas a leveris
dh'y vester, 'Deus lemmyn, treylyn a-denewen dhe'n cita ma
a'n Yebusysi, ha spena an nos ynni.' [12] Mes y vester a leveris
dhodho, 'Ny dremenyn dhe cita estren, ma nag yw hy fobel
Israelysi, mes ni a yn-rag dhe Gibea.' [13] Ena ev a leveris dh'y
was, 'Deus, gwren assaya dos nes dhe onan a'n tylleryow na ha
spena an nos yn Gibea po yn Rama.' [14] Yndella i a dremenas
yn-rag hag i eth war aga fordh, ha'n howl a sedhis warnedha
pan vons ogas dhe Gibea, yw dhe Benyamin. [15] I a dreylyas
a-denewen ena, rag entra ha spena an nos yn Gibea. Ev a entras
hag a esedhas yn plen an cita, mes ny's kemeras nagonan rag
spena an nos.

[16] Ena y'n gorthugher yth esa gour koth ow tos dhyworth y
lavur y'n mes. A vro venydhyek Efraym yth o an gour, hag
yth esa trigys yn Gibea (pobel an tyller o Benyaminysi). [17] Pan
viras an kothwas war-vann hag a welas an tremenyas yn plen an
cita, ev a leveris, 'Ple'th esos ow mos hag a-ble os ta devedhys?'
[18] Ev a worthebis, 'Yth eson ow tremena a Bethlehem yn Yuda
dhe'n pella rannow a vro venydhyek Efraym, mayth esov vy
anedhi. My re beu yn Bethlehem yn Yuda; hag yth esov ow
mos dhe'm tre. Ny brofyas nebonan ow kemeres yn y ji. [19] Ni
dha servysi a'gan beus kala ha boos rag agan asenes, gans bara
ha gwin ragov ha rag an venyn ma, ha rag an gour yowynk usi

genen. Ny'gan beus edhom a dra vyth moy.' [20] An kothwas a leveris, 'Kres re bo genes. My a dhyght oll agas edhommow; saw na spen an nos y'n plen.' [21] Ytho ev a'n dros yn y ji hag a ros boos dhe'n asenes; i a wolghas aga dewdros, hag a dybris hag eva.

Drogober Gibea

[22] Pan esens ow lowenhe, gwer an cita, tebelwesyon, a gylghyas an chi hag a dhallathas frappya war an daras. I a leveris dhe'n kothwas, mester an chi, 'Dro yn-mes an gour a dheuth y'th chi rag may hyllyn kesya ganso.' [23] Ha'n gour, mester an chi, eth yn-mes dhedha hag a leveris dhedha, 'Na, ow breder, na omdhegewgh hwi mar dhrog. Drefen bos an gour ma ow gwester, na wrewgh an dra dhivlas ma. [24] Otta omma ow myrgh wyrgh ha'y iswrek; gesewgh vy dh'aga dri yn-mes lemmyn ha gwrewgh py pynag a vynnowgh y wul; mes erbynn an gour ma, na wrewgh an dra dhivlas ma.' [25] Mes ny vynnens goslowes orto. Ytho an gour a synsis y iswrek ha'y gorra yn-mes dhedha. I a's ravnas ha'y thebeldhyghtya oll an nos bys vora. Pan dardhas golow an jydh i a's gasas dhe vos. [26] Dell sevi an myttin, an venyn a dheuth hag a godhas orth daras chi an gour mayth esa hy mester, bys pan o golow.

[27] Hy mester a sevis myttin hag a ygoras darasow an chi, ha pan eth yn-mes rag mos war y fordh, otta y iswrek a'y growedh orth daras an chi, ha'y diwleuv war an treudhow. [28] 'Sa'bann,' yn-medh ev dhedhi, 'ni a.' Mes nyns esa gorthyp. Ena ev a's gorras war y asen, ha'n gour eth war y fordh. [29] Pan entras y ji, ev a gavas kollell, hag ow settya dalghen yn y iswrek ev a's pow Israel. [30] Ena ev a erghis dhe'n wer a dhanvonas, ow leverel, 'Yndella hwi a lever dhe bub Israelyas, "A hwarva tra a'n par ma a-dhia'n jydh may teuth mebyon Israel yn-bann dhyworth pow Ejyp bys y'n jydh ma? Avisewgh anodho, omgussulyewgh, ha kewsewgh."'

An Lothow Erel a Omsett war Benyamin

20 Ena oll mebyon Israel a dheuth yn-mes, dhyworth
Dan bys yn Beer-sheba, yn aga mysk pow Gilead,
ha'n bobel a omguntelas yn unn bagas a-rag an ARLODH yn
Mispa. [2] Ledyoryon oll an bobel, oll lothow Israel, a dheuth
war-barth yn kuntelles, peswar kans mil drosek ow ton
kledhedhyow. [3] An Benyaminysi a glewas, galsa mebyon Israel
yn-bann dhe Mispa. Mebyon Israel a leveris, 'Leverewgh dhyn
fatel hwarva an droktra ma?' [4] An Levyas, gour an venyn a veu
moldrys, a worthebis, 'My a dheuth dhe Gibea yn Benyamin,
my ha'm iswrek dhe spena an nos. [5] Gwer Gibea a sevis er ow
fynn, hag a gylghyas an chi yn nos, ha'ga thowl o ow ladha, hag
i a ravnas ow iswrek bys pan verwis. [6] Ena my a gemeras ow
iswrek hag a's troghas yntra rannow, hag a's danvonas der oll
pow eretons Israel, rag i re wrussa tra dhivlas yn Israel. [7] Ytho
hwi oll, vebyon Israel, rewgh agas avis ha'gas kussul omma.'

[8] Oll an bobel a sevis gans unn akord, ow leverel, 'Nyns a den
vyth ahanan dh'agan tyldow, na ny dhehwelyn den vyth ahanan
dh'agan chiow. [9] Mes hemm yw an pyth a wren dhe Gibea; ni
a dewl prenn rag an omsettyans er hy fynn. [10] Ni a gemmer
deg gour yn-mes a gans der oll lothow Israel, ha kans yn-mes a
vil, ha mil yn-mes a dheg mil, rag dri provians rag an bobel, a
vydh ow mos rag attyli dhe Gibea yn Benyamin a'n dra dhivlas
re wrussons yn Israel.' [11] Ytho oll gwer Israel a omguntelas
erbynn an cita, gans unn akord.

[12] Lothow Israel a dhanvonas gwer der oll looth Benyamin,
ow leverel, 'Pyth yw an droktra ma re beu gwrys yn agas mysk?
[13] Lemmyn daskorrewgh an dhrogwesyon yn Gibea, rag ma's
lytthyn ha kartha an drog yn-mes a Israel.' Mes ny vynna an
Benyaminysi goslowes orth aga breder, mebyon Israel. [14] An
Benyaminysi a omguntelas war-barth yn-mes a'n trevow dhe
Gibea, rag mos yn-mes dhe vatalyas orth mebyon Israel. [15] Y'n
jydh na an Benyaminysi a guntelas hwegh mil gledhevor warn
ugens a'ga threvow, keffrys ha trigoryon Gibea. [16] A'n bobel ma
yth esa seyth kans gour dewisys o kledhek; pub onan anedha

a ylli tewlel men orth blewen heb fyllel. 17 An Israelysi, heb
Benyamin, a guntelas peswar kans mil gledhevor, oll anedha
kasoryon.

18 An Israelysi a dhallathas mos yn-bann dhe Bethel, may
hwovynsons a Dhuw, 'Piw ahanan a yn-bann yn kynsa rag
batalyas orth an Benyaminysi?' Ha'n ARLODH a worthebis,
'Yuda a yn-bann yn kynsa.'

19 Ena mebyon Israel a sevis y'n myttin hag a gampyas ryb
Gibea. 20 An Israelysi eth yn-mes dhe vatalyas orth Benyamin;
ha'n Israelysi a arayas aga honan rag kas er aga fynn yn Gibea.
21 An Benyaminysi a dheuth yn-mes a Gibea, hag a weskis
dhe'n dor dew vil warn ugens a'n Israelysi an jydh na. 22 Mebyon
Israel a omgrevhas, hag arta i a arayas aga honan rag kas y'n
keth tyller mayth araysens an kynsa dydh. 23 An Israelysi eth
yn-bann hag a olas a-rag an ARLODH bys y'n gorthugher; hag
a wovynnas a'n ARLODH, 'A dheun nes arta dhe vatalyas orth
agan breder an Benyaminysi?' Ha'n ARLODH a leveris, 'Kewgh
yn-bann er aga fynn.'

24 Yndella mebyon Israel eth yn-rag erbynn an Benyaminysi
an nessa dydh. 25 Benyamin eth yn-mes er aga fynn dhyworth
Gibea an nessa dydh, hag a weskis dhe'n dor etek mil a vebyon
Israel, oll anedha gwer ervys. 26 Ena oll mebyon Israel, an lu
dien, a dhehwelis dhe Bethel, hag a olas, owth esedha ena
a-rag an ARLODH, ow penys an jydh na bys y'n gorthugher.
Ena i a offrynnas offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans[a]
a-rag an ARLODH. 27 Ha mebyon Israel a wovynnas orth an
ARLODH (rag y fedha argh an kevambos ena y'n dedhyow na
28 ha Finehas mab Eleazar mab Aron, a servya a-ragdha y'n
dedhyow na) ow leverel, 'A wren ni mos yn-mes unweyth arta
rag batalyas orth agan breder, an Benyaminysi, po a wren ni
hedhi?' An ARLODH a worthebis, 'Kewgh yn-bann rag a-vorow
my a's re yn agas leuv.'

29 Ytho Israel a settyas gwer yn kontrewaytyans a-dro
dhe Gibea. 30 Ena mebyon Israel eth yn-bann erbynn an

a 20:26 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

Benyaminysi an tressa dydh, hag a arayas aga honan erbynn Gibea, avel kyns. 31 Pan eth an Benyaminysi yn-mes erbynn an bobel, tennys ens dhyworth an cita. Avel kyns, i a dhallathas shyndya an gasoryon war an fordhow meur, may led onan anedha a dhe Bethel, ha'y gila dhe Gibea, keffrys hag y'n mes ygor, ow ladha deg gour warn ugens a Israel. 32 An Benyaminysi a dybi, 'Fethys yns a-ragon avel kyns.' Mes mebyon Israel a leveris, 'Omdennyn ha'ga thenna dhyworth an cita war-tu ha'n fordhow.' 33 Oll an Israelysi a sevis dhyworth aga thyller, hag i a arayas aga honan yn Baal-tamar, ha'n re esa y'n kontrewaytyans a dardhas a'ga le a'n howlsedhes dhe Geba. 34 Erbynn Gibea y teuth deg mil wour dewisys a oll Israel, ha'n vatel o fell. Mes ny wodhya an Benyaminysi bos terosa ow tos warnedha.

35 An ARLODH a fethas Benyamin a-rag Israel; ha mebyon Israel a dhiswrug pymp mil warn ugens ha kans a wer Benyamin y'n jydh na, oll anedha ervys gans kledhedhyow.

36 Ena an Benyaminysi a wodhya i dhe vos fethys. Mebyon Israel a hepkoras tir dhe Benyamin, drefen i dhe drestya dhe'n kontrewaytyans re settsens erbynn Gibea.

37 An wer yn kontrewaytyans a bonyas yn skav erbynn Gibea. Ena i a weskis oll an cita gans an kledha. 38 Re bia tokyn gwrys ynter an Israelysi ha'n re y'n kontrewaytyans, pan dhanvonens yn-bann komolen a vog dhyworth an cita, 39 y treylya an Israelysi yn batel. Mes Benyamin re dhallathsa shyndya mebyon Israel, ow ladha a-dro dhe dheg warn ugens anedha; yndella i a dybi, 'Yn surredi i yw fethys a-ragon, dell o y'n kynsa batel.' 40 Mes pan dhallathas an gomolen, koloven a vog, yskynna a'n cita, an Benyaminysi a viras war-dhelergh – hag otta mog an cita oll owth yskynna war-tu ha'n ebron. 41 Ena an Israelysi a dreylyas ha'n Benyaminysi a borthas own, rag i a wodhya terosa dhe dhos warnedha. 42 Ytho i a dreylyas dhyworth an Israelysi war-tu ha'n gwylvos, mes an vatel a dremenas dresta hag yth esa an re a dheuth yn-mes a'n cita orth aga ladha ena. 43 I a geas an Benyaminysi a-ji ha'ga chassya heb hedhi, ha'ga threttya yn-dann droos bys tyller a'n est dhe Gibea. 44 Etek mil

Benyaminyas a godhas, oll anedha kasoryon allosek. 45 Pan
dreylsons ha fia dhe'n gwylvos dhe garrek Rimmon, pymp mil
wour a veu treghys dhe'n dor war an fordhow meur, hag i a
veu chassys bys Gidom, ha dew vil wour anedha a veu ledhys.
46 Ytho oll hag a godhas y'n jydh na a Benyamin o pymp mil
warn ugens kasor ow ton kledhedhyow, oll anedha gwer krev.
47 Mes hwegh kans anedha a dreylyas hag a fias war-tu ha'n
gwylvos dhe garrek Rimmon, hag a wortas ryb garrek Rimmon
peswar mis. 48 Ena an Israelysi a dreylyas war-lergh erbynn an
Benyaminysi hag a's gweskis gans min an kledha - an cita, an
bobel, an enevales, hag oll a veu gesys. Dres henna i a loskas
oll an trevow erel.

An Benyaminysi Sawys a Dhiswrians

21 An Israelysi re dosa yn Mispa, 'Ny re nagonan
ahanan y vyrgh yn demedhyans dhe Benyamin.'
2 Ha'n bobel a dheuth dhe Bethel, hag a esedhas ena bys y'n
gorthugher a-rag Duw, hag i a sevis aga lev hag a olas yn
hwerow, 3 I a leveris, 'A ARLODH prag y hwarva y fyll hedhyw
unn looth yn Israel?' 4 Ternos a-varr an bobel a sevis, hag a
dhrehevis alter ena, hag a offrynnas offrynnow leskys hag
offrynnow kowethyans.[a] 5 Ena mebyon Israel a leveris, 'Piw
yn-mes a oll lothow Israel na dheuth yn-bann dhe'n kuntelles
dhe'n ARLODH?' Rag ti solem re bia gwrys a-dro dhe biw pynag
na dheffa yn-bann dhe'n ARLODH dhe Mispa, ow leverel, 'An
den na a vydh gorrys dhe'n mernans.' 6 Mes mebyon Israel a
gemeras truedh war Benyamin, aga breder, hag a leveris, 'Unn
looth yw treghys dhyworth Israel hedhyw. 7 Pandr'a wren rag
gwragedh rag an re yw gesys, drefen ni dhe di re an ARLODH,
na ren dhedha onan vytholl a'gan myrghes avel gwragedh?'

8 Ena i a leveris, 'Eus nebonan a lothow Israel na dheuth yn-
bann dhe'n ARLODH dhe Mispa?' Y hwarva na dhothya nagonan
a Yabesh-gilead dhe'n kamp, dhe'n kuntelles. 9 Rag pan veu
lennys an rol yn-mysk an bobel, nyns esa den vyth a drigoryon
Yabesh-gilead ena. 10 Ytho an kuntelles a dhanvonas dewdhek

a 21:4 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

mil gasor di hag a's erghis, 'Kewgh, gweskewgh trigoryon Yabesh-gilead gans min an kledha, keffrys an benenes ha'n fleghes. 11 Hemm yw an pyth a wrewgh; pub gour ha pub benyn a wrowedhas gans gour, hwi a saker dhe dhistruyans leun.' 12 Hag i a gavas yn-mysk trigoryon Yabesh-gilead peswar kans gwerghes yowynk na gosksons gans gour hag i a's dros dhe'n kamp yn Shilo, usi yn pow Kanan.

13 Ena an kuntelles oll a dhanvonas ger dhe'n Benyaminysi esa orth garrek Rimmon, hag a elwis kres dhedha. 14 Benyamin a dhehwelis y'n termyn na, hag i a ros dhedha an benenes re withsons yn fyw a venenes Yabesh-gilead, mes nyns ens an re na lowr ragdha.

15 An bobel a gemeras truedh war Benyamin, rag an ARLODH a wrussa aswa yn lothow Israel. 16 Ytho henavogyon an bobel a leveris, 'Pandr'a wren rag kavos gwragedh rag an re yw gesys, drefen nag eus benenes gesys yn Benyamin?' 17 Hag i a leveris, 'Y tegoodh may fo heryon rag an re yw gesys a Benyamin, rag na vo looth defendys dhyworth Israel. 18 Byttegyns ny yllyn ri onan a'gan myrghes dhedha avel gwragedh.' Rag mebyon Israel re dosa, 'Miliges re bo neb a re gwreg dhe Benyamin.' 19 Ytho i a leveris, 'Mirewgh, gool bledhynnyek an ARLODH a hwyrvydh yn Shilo, usi a'n gledhbarth dhe Bethel, a'n est dhe'n fordh-veur a Bethel dhe Shekem, hag a'n dhyghowbarth a Lebona.' 20 Hag i a erghis dhe'n Benyaminysi, ow leverel, 'Kewgh hag omgelewgh y'n gwinlannow, 21 ha golyewgh; pan dheu an benenes yowynk yn-mes dhe gemeres rann yn donsyow, ena dewgh yn-mes a'n gwinlannow, ha pub huni synses gwreg ragdho y honan a venenes yowynk Shilo, ha kewgh yn pow Benyamin. 22 Ena mar teu aga thasow po aga breder rag krodhvolas warnan, ni a lever dhedha, "Bedhewgh hegar ha gesewgh ni dh'aga havos; rag ny yllsyn kemeres gwragedh yn batel rag pub gour. Ha ny beghsowgh erbynn an ti ow ri agas myrgh dhedha."' 23 An Benyaminysi a wrug yndella; i a gemeras gwragedh rag pub huni anedha a'n donsyoresow a synsons. Ena i eth ha dehweles dh'aga eretons, hag a dhastrehevis an trevow ha triga ynna. 24 Ytho mebyon Israel eth alena y'n termyn na,

looth ha looth ha teylu ha teylu, hag i eth yn-mes alena dh'aga eretons aga honan.

25 Y'n dedhyow na, nyns esa myghtern yn Israel; oll an bobel a wre an pyth o ewn yn aga dewlagas aga honan.

RUTH

Chaptra 1
Teylu Elimelek A dhe Moab
Naomi ha'y Gohydhow
Chaptra 2
Ruth a Vet gans Boaz
Chaptra 3
Ruth ha Boaz orth an Leur-drushya
Chaptra 4
Demedhyans Boaz ha Ruth
Aghskrif Davydh

Teylu Elimelek A dhe Moab

1 Ha dell hwarva yn dedhyow rewl an vreusysi, yth esa divotter y'n tir, ha gour a Bethlehem-yuda eth dhe wodriga yn tiredh Moab, ev ha'y wreg ha'y dhew vab. [2] Hanow an gour o Elimelek, ha hanow y wreg o Naomi, ha'y dhew vab o Mahlon ha Kilyon, a deylu Efratha yn Bethlehem-yuda; hag i a dheuth yn tiredh Moab ha gortos ena. [3] Hag Elimelek gour Naomi a verwis, ha gesys o hi, ha'y dew vab gensi. [4] Ha'n vebyon a dhemedhis benenes a Moab; hanow an eyl o Orpa ha hanow hy ben o Ruth, hag yth esens trigys ena a-dro dhe dheg bledhen. [5] Ha Mahlon ha Kilyon, aga dew, a verwis ynwedh, hag omdhivesys o an venyn a'y mebyon ha'y gour.

Naomi ha'y Gohydhow

[6] Ha hi a sevis ha dehweles a diredh Moab, ha'y gohydhow gensi, drefen hi dhe glewes yn tiredh Moab an ARLODH dhe wul vri a'y bobel, ow ri dhedha bara. [7] Ha hi a asas an tyller mayth esa hi, ha'y diw wohydh gensi, ha mos dhe dhehweles dhe bow Yuda. [8] Hag yn-medh Naomi dh'y diw wohydh, 'Kewgh, dehwelewgh pubonan dhe ji hy mamm. Re wrello an ARLODH diskwedhes tregeredh dhywgh kepar dell wrussowgh hwi dhe'n re varow ha dhymmo vy. [9] Re rollo an ARLODH dhywgh may kyffowgh powes, pubonan yn chi hy gour.' Ena hi a ammas dhedha, hag i a wrug ola dagrow, ughel aga lev. [10] Hag yn-medhons i dhedhi, 'Yn sur ni a vynn dehweles genes dhe'th pobel jy.' [11] Hag yn-medh Naomi, 'Treylyewgh, ow myrghes, prag y fynnowgh mos genev? Eus mebyon dhymm y'm torr may fens i gwer dhywgh hwi? [12] Treylyewgh, ow myrghes, kewgh, rag re goth ov vy dhe gavos gour. Mar lavarren bos

govenek dhymm yndella, ha bos gans gour haneth, ha dinythi
mebyon, [13] a wrussewgh hwi aga gortos bys pan vons i tevesik?
A wrussewgh hwi agas omwitha a-ji, heb kavos gour? Na, ow
myrghes, rag pur hwerow yw dhymm a-barth dhywgh, bos
leuv an ARLODH ystynnys er ow fynn.' [14] Mes i a dhrehevis yn-
bann aga lev, hag ola dagrow a-nowydh, hag Orpa a ammas
dh'y hweger, mes Ruth a's byrlas yn tynn.

[15] Hag yn-medh Naomi, 'Otta, dha hwor dre lagha re wrug
dehweles dh'y fobel hi, ha dh'y dhuwow: ty gwra dehweles
ynwedh war hy lergh.' [16] Hag yn-medh Ruth,

'Na bled genev dha asa,
dhe dreylya dhyworth dha lergh,
rag ple pynag yth ylli, yth av;
ha ple pynag yth osti, yth ostyav;
dha bobel a vydh ow fobel
ha dha Dhuw a vydh ow Duw.
[17] Ple pynag y ferwi y farwav,
hag ena y fedhav ynkleudhys;
hemma re wrello an ARLODH dhymm
ha moy yn ta,
mar kwra tra vyth saw ankow y honan gul dibarth
yntra ty ha my.'

[18] Ha hi a welas hy bos ervirys dhe vos gensi, ha hi a astelas
kewsel orti.

[19] Ytho i eth yn-rag aga diw bys pan dheuthons dhe Bethlehem.
Ha pan ens devedhys dhe Bethlehem, oll an cita o yn tervans
a-dro dhedha, hag yn-medhons, 'Yw hemma Naomi?' [20] Hag
yn-medh hi dhedha,

'Na'm gelwewgh Naomi,[a]
gelwewgh vy Mara,[b]
rag an Ollgallosek[c] re'm dyghtyas yn pur hwerow.
21 My eth dhe-ves leun,
ha gwag re wrug an ARLODH ow daskor;
prag y'm gelwewgh Naomi,
ha Duw re dhustunias er ow fynn
ha'n Ollgallosek re wrug drog dhymm?'

22 Ytho Naomi a dhehwelis, ha gensi Ruth an venyn a Moab, hy gohydh, neb a dhehwelis dhyworth powdir Moab; ha dos yn Bethlehem a wrussons yn dalleth trevas an heydh.

Ruth a Vet gans Boaz

2 Hag yth esa dhe Naomi kar hy gour, den golusek, a deylu Elimelek, Boaz y hanow. 2 Hag yn-medh Ruth an venyn a Moab dhe Naomi, 'Gas vy dhe vos, my a'th pys, a-berth y'n gwel dhe guntel gesigow an ys war-lergh nebonan may kavav gras yn y dhewlagas.' Ha hi a leveris dhedhi, 'Ke, ow myrgh.' 3 Hag yth eth ha kuntel gesigow y'n gwel war-lergh an vysoryon, ha par happ perghennek an rann na a'n gwel o Boaz, a deylu Elimelek. 4 Hag otta, y teuth Boaz a-dhyworth Bethlehem, ha leverel dhe'n vysoryon, 'An ARLODH genowgh,' hag yn-medhons i dhodho, 'Re'th venykko an ARLODH.' 5 Ha Boaz a wovynnas orth an gwas o settys war an vysoryon, 'Piw dhodho yth yw an voren ma?' 6 Ha'n gwas o settys war an vysoryon a worthebis, 'Benyn yowynk a Moab yw hi, neb re dhehwelis gans Naomi a ranndir Moab, 7 Ha hi a wovynnas, "Gas vy dhe guntel gesigow, my a'th pys, yn-mysk an manalow

---

a 1:20 *Naomi:* Henn yw dhe styrya *Plesour.*

b 1:20 *Mara:* Henn yw dhe styrya *Hwerow.*

c 1:20 *an Ollgallosek:* Ebrow *Shadday.*

a-dryv an vysoryon." Ytho hi a dheuth hag oberi a-dhia'n myttin bys y'n eur ma, marnas hi a esedhas pols y'n chi.'[a]

[8] Hag yn-medh Boaz dhe Ruth, 'A ny wruss'ta klewes, ow myrgh? Na ge dhe guntel gesigow yn ken gwel, ha na dremen alemma, mes glen ogas orth ow maghtethyon. [9] Gwra attendya an gwel a wrons i mysi, ha mos war aga lergh. A ny wrugavy gorhemynna dhe'n wesyon na wrellons dha dochya, ha pan vo seghes dhis, ena ty a yll mos dhe'n lestri hag eva a'n dowr a wra an wesyon tenna.' [10] Ha hi a godhas war hy fas hag omblegya dhe'n dor, ha leverel dhodho, 'Prag y kevis vy gras y'th tewlagas, ty dhe'm aswon, ha my estren?' [11] Ha Boaz a worthebis ha leverel dhedhi, 'Y feu leverys dhymm oll yn tien puptra re wruss'ta gul gans dha hweger, wosa mernans dha wour, ha ty a asas dha das ha'th vamm, ha pow dha enesigeth ha dos a-berth yn pobel na aswonsys kyns. [12] Re wrello an ARLODH attyli dha ober, ha kowal re bo dha bewas dhyworth an ARLODH, Duw Israel, may hwrussys dos yn-dann y eskelli dhe gavos skovva.' [13] Hag yn-medh hi, 'Gas vy dhe gavos gras y'th tewlagas, ow arlodh, drefen ty dhe'm konfortya, ha drefen ty dhe gewsel orth kolon dha vaghteth – ha my, nyns ov vy kepar hag onan a'th vaghtethyon.'

[14] Hag yn-medh Boaz dhedhi, 'Dhe brys li, deus omma yn ogas, ha deber a'n bara ha trogh dha rann anodho y'n aysel.' Ytho hi a esedhas ryb an vysoryon, hag ev a ros dhedhi ys rostys, ha hi a dhybris ha gwalghys o, ha hi a asas an remenant. [15] Ha hi a sevis dhe guntel gesigow ha Boaz a worhemynnis orth y wesyon, ow leverel, 'Hwath yn-mysk an manalow gesewgh hi dhe guntel gesigow, ha na wrewgh hy ankombra, [16] Hag ynwedh gesewgh re a'n dornasow dhe godha rygdhi, may hallo hi aga huntel, ha na wrewgh hy repreva.'

[17] Ha hi a guntelas gesigow y'n gwel bys y'n gorthugher, ha drushya an myns re wrussa hi y guntel, hag y feu a-dro dhe efa heydh. [18] Ha hi a wrug y dhon dhe'n dre, ha'y hweger a welas

---

a 2:7 *marnas hi a esedhas pols y'n chi:* An Ebrow yw ankler. War-lergh an Septuagint *ha ny bowesas hwath pols byghan y'n gwel.*

kemmys re wrussa hi guntel. Ena Ruth a gemeris yn-mes hag
a ros dhedhi an ys rostys a veu gesys dhedhi, may hwrussa
kavos hy gwalgh anodho. [19] Yn-medh hy hweger dhedhi, ‘Ple
hwruss’ta kuntel gesigow hedhyw? Ple hwruss’ta oberi? Re bo
benyges neb a’th attendyas.’ Ha hi a dherivas orth hy hweger
hanow an gour a wrug hi oberi ganso, ow leverel, ‘Hanow an
gour a wrug vy oberi ganso yw Boaz.’ [20] Hag yn-medh Naomi
dh’y gohydh, ‘Benygys re bo ev gans an ARLODH na forsakyas
y dregeredh troha’n re vyw ha’n re varow.’ Ha Naomi a leveris
dhedhi, ‘An gour ma yw neskar dhyn, onan a’gan dasprenysi
ywa.’ [21] Hag yn-medh Ruth, an venyn a Moab, ‘Yn sur ev a
leveris dhymm, “Y kodh dhis glena ogas dhe’m gwesyon bys
may hwrellons i gorfenna kuntel oll an drevas yw dhymm.”’
[22] Ena yn-medh Naomi dh’y gohydh Ruth, ‘Da yw, ow myrgh,
ty dhe vos yn-mes gans y vaghtethyon, yn le bos aniys yn gwel
aral.’ [23] Ha hi a lenas ogas dhe vaghtethyon Boaz dhe guntel
gesigow gansa bys kowlwrians trevas an heydh ha trevas an
gwaneth, hag a-wosa yth esa hi trigys gans hy hweger.

Ruth ha Boaz orth an Leur-drushya

3 Hag yn-medh Naomi hy hweger dhedhi, ‘Ow myrgh, a
ny hwilav ragos powes, may fo da genes? [2] Lemmyn,
Boaz, mayth eses owth oberi gans y vaghtethyon, a nyns yw ev
agan neskar? Otta, haneth yn nos yma ev ow kwynsella heydh
dhe’n leur-drushya. [3] Ytho gwra omwolghi, hag omuntya
hag omwiska, ha ke yn-nans dhe’n leur-drushya. Mes gwayt
na as dhe’n gour godhvos dha vos ena bys pan worfenno ev
dybri hag eva. [4] Pan wrowedh ev dhe goska, merk an tyller
may hwrowedh. Ena ke, gwra diskudha y dreys ha growedha
rybdho. Ev a wra derivas dhis an pyth a dhegoodh dhis y wul.’
[5] Ruth a worthebis dhedhi, ‘Puptra a leversys dhymm y wul,
henna a wrav.’

[6] Ytho hi eth yn-nans dhe’n leur-drushya ha gul puptra
par dell wrussa hy hweger gorhemynna dhedhi y wul. [7] Pan
worfensa Boaz dybri hag eva, ha lowen y golon, ev eth dhe
wrowedha dhe benn an bern greun. Ena Ruth a gramyas yn

kosel ha diskudha y dreys ha growedha rybdho. [8] Ha dell hwarva, yn kres an nos, an gour dhe grena ha treylya hag otta, yth esa benyn ow krowedha ryb y dreys. [9] Hag yn-medh ev, 'Piw os ta?' Ha hi a worthebis dhodho, 'Ruth ov vy, dha vaghteth. Gwra lesa dha losten dres dha vaghteth, rag dha vos agan neskar.' [10] Hag yn-medh ev, 'Benygys os ta gans an ARLODH, ow myrgh, moy yw dha guvder y'n diwedh es y'n dalleth. Rag ny wruss'ta mos war-lergh an wer yowynk, po boghosek po rych. [11] Ha lemmyn, ow myrgh, na borth own, my a vynn gul ragos puptra re leversys, drefen oll ow fobel y'n dre[a] a wor dha vos benyn leun a vertu. [12] Lemmyn, gwir yw ow bos neskar, mes yma neskar aral neb yw kar nes es dell ov vy. [13] Gorta omma haneth, ena ternos vyttin; ytho, mar fynn ev dha dhemedhi, yndella re bo, ha mar ny vynn ev gul yndella, ena my a vynn dha dhemedhi, mar sur dell vyw an ARLODH. Kosk omma bys vyttin.'

[14] Ha hy a wrowedhas ryb y dreys bys vora, ha sevel kyns den dhe allos aswon den aral. Yn-medh ev dhedhi, 'Bynner re bo ev konvedhys bos benyn omma y'n leur-drushya.' [15] Ena ev a leveris, 'Doro an warlen usi warnas, ha sett dalghen ynni,' ha hi a's synsis fast hag ev a vusuras hwegh musur a heydh ha'y worra war hy diwskodh. Ena ev[b] eth dhe'n dre. [16] Ha hi a dhehwelis dh'y hweger, neb a wovynnas, 'Fatel wruss'ta spedya, ow myrgh?' Ha hi a dherivas dhedhi puptra re wrussa an gour rygdhi. [17] Hag yn-medh hi, 'Ev re ros dhymm an hwegh musur ma a heydh, rag ev a leveris dhymm, "Na ge dhe'th hweger gwag dha dhiwla."' [18] Ena yn-medh Naomi, 'Gorta omma, ow myrgh, erna wodhvi fatel godh an mater ma, rag ny wra an gour powes marnas ev a wra ervira an mater hedhyw.'

Demedhyans Boaz ha Ruth

4 Boaz eth yn-bann dhe'n yet hag esedha ena, hag otta, yth esa an neskar ow tremena, may hwrussa Boaz kewsel anodho, hag yn-medh Boaz, 'Deus omma hag esedh

a 3:11 *oll ow fobel y'n dre:* Ebrow *oll an yet a'm pobel.*

b 3:15 *ev:* War-lergh re a'n dornskrifow, ha'n Syriek ha'n Vulgat: *hi.*

omma, ty gothman,' hag ev a dreylyas a-denewen hag esedha.
2 Ena Boaz a elwis deg gwer a henavogyon an cita ha leverel,
'Gwrewgh esedha omma,' hag i a esedhas. 3 Hag yn-medh Boaz
dhe'n neskar, 'Naomi, neb yw dehwelys dhyworth tiredh Moab,
a vynn gwertha rann an tir esa dh'agan kar Elimelek. 4 Ytho,
yn-medhav, my a wra derivas dhis, ow leverel, gwra y brena
a-rag an dus usi owth esedha omma hag a-rag henavogyon ow
fobel. Mar mynnydh y dhasprena, yndella re bo, ha mar ny
vynn'ta y wul, deriv e dhymm, may hwodhviv. Ty yw an kynsa
a yll y dhasprena, ha my yw an nessa wosa ty.' Ev a worthebis,
'Y dhasprena a wrav.' 5 Ena yn-medh Boaz, 'Pan brenydh an tir
dhyworth Naomi, res vydh dhis ynwedh kavos Ruth an venyn
a Moab, gwreg agan kar marow, dhe dhrehevel hanow an den
marow war y eretons.' 6 Yn-medh an neskar, 'Ny allav vy y
dhasprena ragov vy ow honan, ma na dhistruiv ow eretons vy.
Gwra y dhasprena dha honan, drefen na allav vy y dhasprena.'

7 Ha hemm o an us yn Israel y'n termyn eus passyes, rag
kowlwul oll an negys a dhasprena neppyth po y geschanjya;
y hwre gour diwiska y sandal ha'y ri dhe'n den aral. Henn
o an fordh dhe fastya bargen yn Israel. 8 Ytho an neskar a
leveris dhe Boaz, 'Gwra y brena ragos jy dha honan,' hag ev
a dhiwiskas y sandal. 9 Ena yn-medh Boaz dhe'n henavogyon
hag oll dhe'n bobel, 'Dustunioryon owgh hwi hedhyw my dhe
brena dhyworth Naomi puptra a bywo Elimelek, Kilyon ha
Mahlon, 10 hag ynwedh my a gemeras Ruth an Moabyades,
gwreg Mahlon, yn gwreg dhymm, rag drehevel hanow an den
marow war y eretons, ha ma na vo hanow an den marow kellys
yn-mysk y vreder nag a yet y dyller ev. Hwi yw dustunioryon
hedhyw.' 11 Hag oll an bobel esa y'n yet, ha'n henavogyon, a
worthebis, 'Dustunioryon on ni. Re wrello an ARLODH dhe'n
venyn usi ow tos a-berth y'th chi bos kepar ha Raghel ha Lea,
neb aga diw a dhrehevis chi Israel, ha re sewenni yn Efratha ha
dos ha bos den a vri yn Bethlehem. 12 Re dheffo ha bos dha ji
kepar ha chi Peres, a wrug Tamar dinythi dhe Yuda, der an has
a wra Duw ri dhiso dhyworth an voren ma.'

Aghskrif Davydh

13 Ha Boaz a gemeras Ruth, ha hi a dheuth ha bos y wreg,
hag ev a dheuth dhedhi, ha Duw a wrug dhedhi omdhon, ha
hi a dhinythis mab. 14 Hag yn-medh an benenes dhe Naomi,
'Benyges re bo an ARLODH, na wrug dha asa heb neskar
hedhyw. Re bo aswonys[a] y hanow yn Israel. 15 Ev a wra dhe'th
enev dasvewa, ha dha sostena y'th kothni, drefen dha wohydh
neb a'th kar dhe wul y dhinythi. Gwell yw hi ragos ages seyth
mab.' 16 Ha Naomi a gemeras an mab ha'y worra yn hy barrlen,
ha dos ha bos y vagores. 17 An kentrevogesow a'n henwis, ow
leverel, 'Mab a veu genys dhe Naomi,' hag i a'n henwis Obed.
Ev a dheuth ha bos tas Yesse, o tas Davydh. 18 Ha hemm
yw linnyeth Peres: Peres a dhinythis Hesron, 19 ha Hesron a
dhinythis Ram,[b] ha Ram a dhinythis Amminadab, 20 hag
Amminadab a dhinythis Nahshon, ha Nahshon a dhinythis
Salmon, 21 ha Salmon a dhinythis Boaz, ha Boaz a dhinythis
Obed, 22 hag Obed a dhinythis Yesse, ha Yesse a dhinythis
Davydh.

---

a 4:14 *aswonys:* Ebrow *gelwys.*

b 4:19 *Ram:* War-lergh an Vulgat ha re a dhornskrifow an Septuagint *Aram.*

KYNSA LYVER
SAMUEL

Chaptra 1
Dinythyans Samuel

Chaptra 2
Pysadow Hanna
Tebel Vebyon Eli
An Flogh Samuel yn Shilo
Profosans erbynn Chi Eli

Chaptra 3
An Arlodh a Elow Samuel

Chaptra 4
Argh Duw Kemerys
Mernans Eli

Chaptra 5
An Filistysi ha'n Argh

Chaptra 6
An Argh Danvenys dhe Israel
An Argh yn Kiryath-yearim

Chaptra 7
Samuel avel Breusyas

Chaptra 8
Israel a Vynn Kavos Myghtern
Govynadow Israel Grontys

Chaptra 9
Sowl Dewisys avel Myghtern
Sowl Untys gans Samuel

Chaptra 10
Sowl a Brofos
Sowl Gelwys Myghtern

Chaptra 11
Sowl a Feth an Ammonysi

Chaptra 12
Areth Finek Samuel

Chaptra 13
Sakrifis Anlaghel Sowl
Darbarow dhe Vatel
Yonathan a Sowdhan ha Fetha an Filistysi

Chaptra 14
Ti Diswar Sowl
Yonathan yn Peryl a Vernans
Breselyow Sowl

Chaptra 15
Sowl a Feth an Amalekysi mes Sparya Aga Myghtern
Sowl Skonys avel Myghtern

Chaptra 16
Davydh Untys avel Myghtern
Davydh a Sen an Lyra rag Sowl

Chaptra 17
Davydh ha Goliath

Chaptra 18
Ambos Yonathan gans Davydh
Sowl a Assay Ladha Davydh
Davydh a Dhemmedh Mikal

Chaptra 19
Yonathan a Bled rag Davydh
Mikal a Weres Davydh dhe Dhiank
Davydh a Dheu dhe Samuel yn Rama

Chaptra 20
Kerensa yntra Davydh ha Yonathan

Chaptra 21
Davydh ha'n Bara Sans
Davydh a Fi dhe Gath

Chaptra 22
Davydh ha'y Wer yn Adullam
Sowl a Ladh Oferysi Nob

Chaptra 23
Davydh a Saw Cita Keila
Sowl a Helgh Davydh y'n Gwylvos

Chaptra 24
Davydh a Spar Bewnans Sowl

Chaptra 25
Mernans Samuel
Davydh ha Gwreg Nabal

Chaptra 26
Davydh a Spar Bewnans Sowl Unweyth Arta

Chaptra 27
Davydh a Serv Akish Myghtern Gath

Chaptra 28
Sowl a Hwila Kussul Dhyworth Kolyoges

Chaptra 29
An Filistysi a Skon Davydh
Chaptra 30
Davydh a Dhial Distruyans Siklag
Chaptra 31
Mernans Sowl ha'y Vebyon

Dinythyans Samuel

1 Yth esa neb unn gour, a Ramathaym-sofim, a venydh Efraym, ha'y hanow Elkana mab Yeroham mab Elihu mab Tohu mab Suf, Efrathyas. [2] Hag yth esa dhodho diw wreg, hanow an eyl Hanna, ha hanow hy ben Peninna. Yth esa dhe Peninna fleghes, mes nyns esa fleghes dhe Hanna.

[3] Ha'n gour ma a wre mos yn-bann mes a'y cita bledhen wosa bledhen dhe wordhya ha sakrifia dhe ARLODH an luyow yn Shilo, le mayth esa an dhew vab a Eli, Hofni ha Finehas, oferysi an ARLODH. [4] Y'n jydh mayth offrynna Elkana, ev a ri rannow dhe Peninna y wreg ha dhe oll hy mebyon ha'y vyrgh; [5] mes dhe Hanna ev a ri rann dhewblek, rag ev a gara Hanna, kyn hwrussa an ARLODH degea hy thorr. [6] Ha'n nessa wreg a's grevyas yn feur, dh'y serri, drefen an ARLODH dhe dhegea hy thorr. [7] Ev a wre mos yndella bledhen wosa bledhen; peskweyth may hwre hi mos yn-bann dhe ji an ARLODH, hi a's grevya. Rag henna Hanna a ola, ha ny dhybri. [8] Hy gour Elkana a leveris dhedhi, 'Prag yth olydh? Ha prag na dhybrydh? Ha prag yth yw dha golon trist? A nyns ov vy moy dhis ages deg mab?'

[9] Ytho Hanna a sevis yn-bann wosa i dhe dhybri hag eva yn Shilo. Hag yth esa Eli an oferyas owth esedha war an gador ryb post daras tempel an ARLODH. [10] Ha hi o grevys yn town hag a bysis war an ARLODH, hag ola yn hwerow. [11] Ha hi a ambosas ambos ha leverel, 'A ARLODH an luyow, mar mirydh dhe wir war alar dha vaghteth, ha perthi kov ahanav, ha ny ankevydh dha vaghteth, mes ri dhe'th vaghteth mab, ena my a'n re dhe'n ARLODH oll dedhyow y vewnans, ha ny wra alten vyth tochya y benn.'

[12] Yth esa hi prest ow pysi a-dherag an ARLODH, hag Eli a verkyas hy ganow. [13] Yth esa Hanna ow kewsel yn hy holon;

nyns esa saw hy diwweus ow kwaya, mes nyns o hy lev klewys;
rag henna Eli a dhybis hi dhe vos medhow. [14] Ytho Eli a leveris
dhedhi, 'Pes termyn y fedhydh medhow? Gorr dhe-ves dha
win a-dhyworthis.' [15] Mes Hanna a worthebis ha leverel, 'Nansi,
ow arlodh, benyn gans spyrys ahwerek ov; ny evis vy na gwin
na korev, mes my re beu ow tiveri ow enev yn-mes a-dherag
an ARLODH. [16] Na gemmer dha vaghteth rag myrgh Belial, rag
my re beu ow leverel yn-mes a'm preder meur ha'm ponvos oll
an termyn ma.' [17] Ena Eli a worthebis ha leverel, 'Ke yn kres;
ha re wrontyo Duw Israel dhis dha bysadow a wovynsys orto.'
[18] Ha hi a leveris, 'Gwres dha vaghteth kavos gras y'th wolok.'
Ena an venyn eth war hy fordh ha dybri, ha nyns o hy fas trist
na fella.

[19] Myttin a-varr i a sevis ha gordhya a-dherag an ARLODH, hag
ena i a dhehwelis dh'aga chi dhe Rama. Hag Elkana a aswonis
y wreg, ha'n ARLODH a borthas kov anedhi. [20] Y'n termyn gwiw,
Hanna a omdhug ha dinythi mab, ha hi a'n henwis Samuel, rag
hi a leveris, 'My re'n govynnas orth an ARLODH.'

[21] An gour Elkana hag oll y vayni eth yn-bann dhe offrynna
dhe'n ARLODH an sakrifis bledhynnyek, ha dhe gewera y ambos.
[22] Mes nyns eth Hanna yn-bann, rag hi a leveris dh'y gour, 'Ny
wrav vy mos yn-bann erna vo an maw didhenys, hag ena my
a'n dre, may hyll ev omdhiskwedhes a-dherag an ARLODH, ha
triga ena bys vykken.' [23] Hag Elkana hy gour a leveris dhedhi,
'Gwra an pyth a hevel da dhis, gorta bys pan y'n didhensys; re
gollanwo an ARLODH y er.' Ytho an venyn a drigas ha meythrin
hy mab bys pan y'n didhensa. [24] Ha wosa hi dh'y dhidhena, hi
a'n kemeras yn-bann gensi, gans tarow tri bloodh,[a] hag unn efa
a vleus, ha seth a win. Hi a'n dros dhe ji an ARLODH yn Shilo;
ha'n maw o yowynk. [25] I a ladhas an tarow, ha dri an maw
dhe Eli. [26] Hag yn-medh hi, 'Ow arlodh, kepar dell vewydh,
ow arlodh, yth ov vy an venyn esa sevys rybos omma, ow pysi
war an ARLODH. [27] Rag an maw ma y pysis; ha'n ARLODH re

---

a 1:24 *tarow tri bloodh:* Ow sewya an Septuagint ha'n Syriek.
Ebrow *gans tri tharow.*

wrontyas dhymm ow fysadow a wovynnis orto. [28] Rag henna
my re'n prestas dhe'n ARLODH, hedre vewo, ev a vydh prestys
dhe'n ARLODH.' Hag i a wordhyas an ARLODH ena.

Pysadow Hanna

2 Ena Hanna a bysis ha leverel,
'Ow holon a lowenha y'n ARLODH;
ow horn yw ughelhes y'n ARLODH.
Ow ganow yw moghhes dres ow eskerens,
drefen my dhe lowenhe y'th selwyans.

[2] 'Nyns eus Sans kepar ha'n ARLODH,
nyns eus nagonan marnas ty;
nyns eus karrek kepar ha'gan Duw.
[3] Na gewsewgh prest namoy mar brout,
na wres balghder dos a-dhyworth agas ganow;
rag an ARLODH yw Duw a skians,
ha ganso gwriansow yw posys.
[4] Gwaregow gwer allosek yw terrys,
ha'n re a drebuch yw grugysys gans nerth.
[5] An re leun re werthas aga lavur rag bara,
mes an re nownek ny's teves nown namoy.
An anvap re dhinythis seyth,
mes hi neb a's teves lies flogh a wedher.
[6] An ARLODH a ladh ha bewhe;
ev a dhre dhe yfarn ha drehevel yn-bann.
[7] An ARLODH a wra boghosek ha gul rych;
ev a iselha, hag ev a ughelha.
[8] Ev a dhrehav an den gwann yn-mes a'n doust;
ev a dhrehav an boghosek yn-mes a'n lusuek,
dh'aga settya gans pennsevigyon,
ha gul dhedha erita tron a enor.
Rag yma selyow an norvys dhe'n ARLODH,
hag ev re settyas an norvys warnedha.

[9] ‘Ev a with treys y dus lel,
mes an debeles a vydh tawesek yn tewlder;
rag dre allos ny wra den vyth gwarthevya.

[10] Eskerens an ARLODH a vydh brewys;
ev a daren er aga fynn a-dhyworth nev.

An ARLODH a vreus pennow an nor;
ev a re gallos dh’y vyghtern,
hag ughelhe korn y untys.’

Tebel Vebyon Eli

[11] Ena Elkana eth dhe Rama dh’y ji, hag yth esa an maw ow servya a-dherag an ARLODH y’n lok Eli.

[12] Lemmyn mebyon Eli o mebyon Belial; ny aswonens an ARLODH. [13] Us an oferysi gans an bobel o, pan offrynna neb gour sakrifis, gwas an oferyas a dho yn kettermyn dell esa an kig ow pryjyon, gans kigver a dri dans yn y dhorn, [14] hag ev a’n pokya y’n pott, po y’n kowdarn, po y’n pott, ha puptra a wre an kigver y dhri yn-bann an oferyas a gemeri ragdho y honan. Yndella i a wre yn Shilo dhe oll tus Israel hag a dho di. [15] Ynwedh, kyns i dhe leski an blonek, gwas an oferyas a dho ha leverel dhe’n gour esa ow sakrifia, ‘Ro dhymm kig rag an oferyas dh’y rostya; rag ny vynn ev kavos kig bryjys a-dhyworthis, mes kriv.’ [16] Ha mar leveri an gour dhodho, ‘Gas i dhe leski an blonek kynsa, hag ena kemmer kekemmys a vynnydh,’ ev a worthebi, ‘Nansi, mes ro e dhymm lemmyn, poken my a’n kemmer gans fors.’ [17] Yndella peghosow an wer yowynk o pur vras yn golok an ARLODH; rag an wer a dhyghtya gans bismer offryn an ARLODH.

An Flogh Samuel yn Shilo

[18] Mes yth esa Samuel ow servya a-dherag an ARLODH, maw dell o, grugysys gans efod a lien. [19] Y vamm a wre ragdho goon byghan ha’y dri dhodho pub bledhen, pan e hi yn-bann gans hy gour dhe offrynna an sakrifis bledhynnyek. [20] Ena Eli a benyga Elkana ha’y wreg, ha leverel, ‘Re rollo an ARLODH dhis fleghes

der an venyn ma yn le an bresten a wrug hi dhe'n ARLODH;' hag ena i a dhehweli dhe dre.

21 Ha'n ARLODH a vysytyas Hanna; hi a omdhug ha dinythi tri mab ha diw vyrgh. Ha'n maw Samuel a devis yn lok an ARLODH.

Profosans erbynn Chi Eli

22 Lemmyn pur goth o Eli. Ev a glewas puptra mayth esa y vab orth y wul dhe Israel oll, ha fatel wrowedhens gans an benenes neb a servya orth daras tylda an kuntelles. 23 Hag ev a leveris dhedha, 'Prag y hwrewgh hwi traow a'n par na? Rag my a glew a-dro dh'agas drogoberow a-dhyworth oll an dus ma. 24 Nansi, ow mebyon; rag nyns yw derivas da a glewav ow lesa yn-mysk pobel an ARLODH. 25 Mar pegh unn gour erbynn gour aral, Duw a vreus yntredha; mes mar pegh gour erbynn an ARLODH, piw a vydh an pledyas ragdho?' Mes ny woslowsons orth lev aga thas; drefen bos bodh an ARLODH aga ladha.

26 Ha'n maw Samuel a besyas tevi yn ughelder hag yn favour gans an ARLODH hag ynwedh gans tus.

27 Lemmyn gour Duw a dheuth dhe Eli ha leverel dhodho, 'Yndelma y lever an ARLODH, "A ny dhiskwedhis vy ow honan yn kler dhe ji dha das pan esens yn Ejyp yn chi Faro? 28 My a'n dewisas mes a oll lothow Israel dhe vos ow oferyas, dhe vones yn-bann dhe'm alter, dhe leski enkys, dhe wiska efod a-dheragov; ha my a ros dhe ji dha das oll an offrynnow gwrys gans tan gans tus Israel. 29 Prag y potyowgh orth ow sakrifis hag orth ow offryn re worhemynnis vy dhywgh rag ow thrigva, hag enora dha vebyon moy agesov, ow tewhe agas honan war an gwella rannow a bub offryn a'm pobel Israel?" 30 Rag henna an ARLODH, Duw Israel a dhiskler: "My a leveris yn hwir dha ji ha chi dha das dhe gerdhes a-dheragov bys vykken;" mes lemmyn an ARLODH a dhiskler: "Pell bedhes dhyworthiv; rag an re neb a'm enor my a enor, ha'n re neb a'm dispres a vydh dyghtys gans bismer. 31 Otta, yma dedhyow ow tos may troghav dhe-ves dha nerth ha nerth chi dha das, rag ny vydh den koth y'th chi. 32 Hag ena ty a wel ahwer y'm trigva. Spit dhe oll an sewenyans

a dheu dhe Israel, ny vydh nevra den koth y'th chi bys vykken.
33 Ha'n gour ahanas na droghav dhe-ves a-dhyworth ow alter
my a spar, dhe wul dhe'th tewlagas fyllel, ha grevya dha golon;
hag oll an re yw genys dhe'th teylu a verow avel gwer yn flour
aga gourses. 34 Hemma a vydh tokyn dhis, an pyth a dheu war
dha dhew vab, Hofni ha Finehas: aga dew a verow war an keth
jydh. 35 Ha my a dhrehav ragov ow honan oferyas lel, neb a
wra war-lergh an pyth usi y'm kolon ha'm brys. My a dhrehav
ragdho chi sur, hag ev a gerdh a-dherag ow untys bys vykken.
36 Ena peub yw gesys y'th chi a dheu ha plegya dhe'n dor
a-ragdho rag tamm a arghans ha torth vara, ha leverel, Gorr
vy, my a'th pys, yn neb soodh oferyasek, rag may hallav dybri
tamm a vara."'

An Arlodh a Elow Samuel

3 Lemmyn yth esa an maw Samuel ow servya an Arlodh
yn-dann Eli. Ger an Arlodh o tanow y'n dedhyow na;
ha nyns esa lies gwelesigeth.

2 Y'n termyn na, yth esa Eli, may tallathsa y dhewlagas
fyllel ma na ylli gweles, ow krowedha yn y le; 3 ny via lugarn
Duw difudhys na hwath, hag yth esa Samuel ow krowedha yn
tempel an Arlodh, le mayth esa argh Duw. 4 Ena an Arlodh
a elwis dhe Samuel, hag ev a worthebis, 'Ottavy!' 5 hag ev a
bonyas dhe Eli, ha leverel, 'Ottavy, rag ty a'm gelwis.' Mes ev
a leveris, 'Ny elwis; growedh arta.' Ytho ev eth ha growedha.
6 Ha'n Arlodh a elwis arta, 'Samuel!' Ha Samuel a sevis ha
mos dhe Eli ha leverel, 'Ottavy, rag ty a'm gelwis.' Hag ev a
worthebis, 'Ny elwis, ow mab; growedh arta.' 7 Lemmyn ny
aswonis Samuel an Arlodh na hwath, ha ny via ger an Arlodh
diskudhys dhodho na hwath. 8 Ha'n Arlodh a elwis Samuel
arta, tressa termyn. Hag ev a sevis ha mos dhe Eli, ha leverel,
'Ottavy, rag ty a'm gelwis.' Ena Eli a wodhva bos an Arlodh
ow kelwel dhe'n maw 9 Rag henna Eli a leveris dhe Samuel,
'Ke, growedh; mara'th helow, ty a lever, "Kows, Arlodh rag
yma dha was ow koslowes."' Ytho Samuel eth ha growedha
yn y le.

10 Ha'n ARLODH a dheuth ha sevel ena ha gelwel kepar ha
kyns, 'Samuel! Samuel!' Ha Samuel a leveris, 'Kows, rag yma
dha was ow koslowes.' 11 Ha'n ARLODH a leveris dhe Samuel,
'Otta, my a wra tra a verr spys yn Israel a wra dhe dhiwskovarn
peub a'n klew kosa. 12 Y'n jydh na my a gollenow erbynn Eli
puptra re leveris vy a-dro dh'y ji, a-dhyworth an dalleth dhe'n
gorfen. 13 Rag my re leveris dhodho, a verr spys my dhe vreusi
y ji bys vykken, rag an kammweyth a wodhya, drefen bos y
vebyon ow molleth Duw,[a] ha ny's lettyas. 14 Rag henna my a
dos ti dhe ji Eli, na vydh kammweyth chi Eli dasprenys gans
sakrifis na offryn bys vykken.'

15 Ha Samuel a wrowedhas ena bys y'n myttin; ena ev a ygoras
darasow chi an ARLODH. Ha Samuel a borthas own a leverel
an welesigeth dhe Eli. 16 Hag Eli a elwis Samuel ha leverel,
'Samuel, ow mab.' Hag ev a worthebis, 'Ottavy.' 17 Yn-medh
ev, 'Pandr'yw an pyth a leveris an ARLODH dhis? My a'th pys
na gudh ev a-dhyworthiv. Re wrello Duw yndella dhis ha moy
ynwedh, mar kudhydh neppyth a-dhyworthiv a oll an taklow a
leveris ev dhis.' 18 Ha Samuel a dherivas dhodho puptra ha ny
gudhas tra vyth a-dhyworto. Hag ev a leveris, 'An ARLODH yw;
Gwres ev an pyth a hevel da dhodho.'

19 Ha Samuel a devi yn-bann, hag yth esa an ARLODH ganso,
ha ny asas nagonan a'y eryow vyth kodha dhe'n leur. 20 Hag oll
Israel dhyworth Dan bys yn Beer-sheba a wodhya bos Samuel
apoyntys profos lel a'n ARLODH. 21 Ha'n ARLODH a besyas
omdhiskwedhes yn Shilo, rag an ARLODH a dhiskwedhas y
honan dhe Samuel yn Shilo dre er an ARLODH.

Argh Duw Kemerys

4 Ger Samuel a dheuth dhe oll Israel.

Lemmyn Israel eth yn-mes dhe vetya an Filistysi rag
an vatel; i a gampyas ryb Ebenezer, ha'n Filistysi a gampyas yn
Afek. 2 An Filistysi a arayas aga honan erbynn Israel, ha pan

---

a 3:13 *ow molleth Duw:* Amendys war-lergh an Septuagint.
Ebrow *ow tri molleth dhedha aga honan.*

gressyas an vatel, Israel o fethys gans an Filistysi, neb a ladhas
y'n linen y'n gwel a-dro dhe beswar mil wour. [3] Pan dheuth
an bobel y'n kamp, henavogyon Israel a leveris, 'Prag y'gan
fethas an ARLODH hedhyw a-dherag an Filistysi? Dren ni argh
kevambos an ARLODH omma a-dhyworth Shilo rag may hallo
dos yn agan mysk ha'gan sawya mes a leuv agan eskerens.'
[4] Ytho an bobel a dhanvonas dhe Shilo, rag may trens alena
argh kevambos ARLODH an luyow neb a drig ynter an jerubyns.
Hag yth esa dew vab Eli, Hofni ha Finehas, ena gans argh
kevambos an ARLODH.

[5] Pan dheuth argh kevambos an ARLODH a-bervedh y'n kamp,
oll Israel a armas gans garm ughel, may tassonas an dor. [6] Ha
pan glewas an Filistysi son an arm, yn-medhons, 'Pyth yw styr
an arm vras ma yn kamp an Ebrowyon?' Pan wodhva y tothya
argh an ARLODH y'n kamp, [7] an Filistysi a borthas own; rag i a
leveris, 'Re dheuva duw y'n kamp.' Hag yn-medhons, 'Go ni!
Rag ny hwarva hwarvos a'n par na kyns. [8] Go ni! Piw a yll agan
delivra a-dhyworth dorn an duwow gallosek ma? An re ma yw
an duwow neb a weskis an Ejypcyanys gans plagys y'n gwylvos.
[9] Gwellhewgh agas cher, bedhewgh gwer, A Filistysi, ma na
vowgh gwesyon dhe'n Ebrowyon kepar dell vons dhywgh hwi;
bedhewgh gwer ha batalyewgh.'

[10] Ytho an Filistysi a vatalyas; hag Israel o fethys, hag i a fias
pub gour dh'y dylda. Yth esa ladhva pur vras, rag y kodhas a
Israel deg mil drosek warn ugens. [11] Hag argh Duw o kemerys;
ha'n dhew vab a Eli, Hofni ha Finehas, a verwis.

Mernans Eli

[12] Gour a Benyamin a bonyas mes a'n linen vatel, ha dos dhe
Shilo an keth jydh, gans y dhillas skwardys ha gans dor war
y benn. [13] Ha pan dheuth, yth esa Eli owth esedha war gador
ryb an fordh ow mires, rag y golon a grenas rag argh Duw. Ha
pan dheuth an gour a-bervedh y'n cita, ha ri an derivas, oll an
cita a armas. [14] Pan glewas Eli son an arm, ev a leveris, 'Pyth
yw styr an tervans ma.' An gour a dheuth yn uskis ha derivas
dhe Eli. [15] Lemmyn Eli o etek bloodh ha peswar ugens ha'y

dhewlagas a fallsa, ma na ylli gweles. [16] Yn-medh an gour dhe Eli, ‘Yth ov vy nebonan re dheuth dhyworth an vatel; my a fias hedhyw yn-mes a’n vatel.’ Yn-medh ev, ‘Pandr’a hwarva, ow mab?’ [17] An gannas a worthebis ha leverel, ‘Israel re fias a-dherag an Filistysi, hag yth esa ynwedh ladhva veur yn-mysk an bobel; dha dhew vab ynwedh, Hofni ha Finehas, yw marow, hag argh Duw re beu kemerys.’ [18] Pan gampollas argh Duw, Eli a godhas war-dhelergh a-dhyworth y gador ryb tenewen an yet; ha’y gonna a veu terrys hag ev a verwis, rag an gour o koth, ha poos. Ev re vreussa Israel dew ugens bledhen.

[19] Lemmyn y wohydh, gwreg Finehas, o gans flogh, ogas dhe dhinythi. Pan glewas hi an nowodhow bos argh Duw kemerys, ha bos hy hwegron ha’y gour marow, hi a omblegyas ha dinythi; rag hy glosow dinythyans a dheuth warnedhi. [20] A-dro dhe dermyn hy mernans, an venyn esa ow sevel rybdhi a leveris dhedhi, ‘Na borth own; rag ty re dhinythis maw.’ Mes ny worthebis hi, na gul fors anodho. [21] Hi a henwis an maw Ikabod, ow leverel, ‘An glori re dhibarthas a-dhyworth Israel,’ drefen bos argh Duw kemerys, ha dre reson a’y hwegron ha’y gour. [22] Yn-medh hi, ‘An glori re dhibarthas a-dhyworth Israel, rag argh Duw re beu kemerys.’

An Filistysi ha’n Argh

5 Wosa an Filistysi dhe gemeres argh Duw, i a’s dros dhyworth Ebenezer dhe Ashdod. [2] Pan gemeras an Filistysi argh Duw, i a’s dros a-bervedh yn chi Dagon ha’y settya ryb Dagon. [3] Ha pan sevis tus Ashdod ternos a-varr, yth esa Dagon kodhys war y fas dhe’n dor a-dherag argh an ARLODH. Ytho i a gemeras Dagon ha’y settya yn y le arta. [4] Ha pan sevis tus Ashdod ternos a-varr, otta Dagon re godhsa war y fas dhe’n dor a-dherag argh an ARLODH, hag yth esa penn Dagon ha palvow y dhiwla ow krowedha treghys dhe-ves war an treudhow; nyns esa marnas stock Dagon gesys dhodho. [5] Rag henna ny wra oferysi Dagon, na den vyth a enter a-bervedh yn chi Dagon, trettya war dreudhow Dagon bys y’n jydh hedhyw.

6 Mes dorn an ARLODH o poos war dus Ashdod, hag ev a's
ravnas ha'ga flagya gans hwedhow, yn Ashdod hag yn y diredh.
7 Pan welas gwer Ashdod fatel o traow, yn-medhons, 'Na wres
argh Duw Israel triga genen; rag poos yw y dhorn warnan ha
war agan duw Dagon.' 8 Rag henna i a dhanvonas ha kuntel war-
barth oll gwahalyethow an Filistysi dhedha, ha leverel, 'Pandr'a
wren ni gans argh Duw Israel?' I a worthebis, 'Bedhes argh
Duw Israel degys a-dro dhe Gath.' Ytho i a dhug argh Duw di.
9 Y hwarva, wosa i dh'y dri di, bos leuv an ARLODH erbynn an
cita, gans skruth pur vras; ev a blagyas gwer an cita, yowynk
ha hen, may tardhas yn-mes hwedhow warnedha. 10 Rag henna
i a dhanvonas argh Duw dhe Ekron. Mes pan dheuth argh Duw
dhe Ekron, an Ekronysi a armas ow leverel, 'Prag y trosons
omma dhyn argh Duw Israel dh'agan ladha ni ha'gan tus?'
11 Ytho i a dhanvonas ha kuntel war-barth oll gwahalyethow
an Filistysi, ha leverel, 'Danvenewgh dhe-ves argh Duw Israel
ha gas hi dhe dhehweles dh'y le hy honan, ma na wrello agan
ladha ni, na'gan pobel.' Rag yth esa skruth marwel y'n cita oll.
Ha leuv Duw o fest poos ena; 12 an wer na verwis a veu plagys
gans hwedhow, ha kri an cita eth yn-bann dhe nev.

An Argh Danvenys dhe Israel

6 Wosa argh an ARLODH dhe vos yn bro an Filistysi seyth
mis, 2 an Filistysi a elwis an oferysi ha'n golyogyon
ha leverel, 'Pandr'a wren gans argh an ARLODH? Leverewgh
dhyn pandr'a danvenyn gensi dh'y le.' 3 Hag i a leveris, 'Mar
tanvenowgh dhe-ves argh Duw Israel, na's danvenewgh gwag,
mes res yw dhywgh danvon dhodho offryn kammweyth
ynwedh. Ena hwi a vydh sawys hag y fydh godhvedhys dhywgh
prag nag yw y dhorn treylys a-dhyworthowgh.' 4 Hag i a leveris,
'Pandr'yw an offryn kammweyth a dhaskorryn dhodho?' I a
worthebis, 'Pymp hwedh owrek ha pymp logosen owrek, war-
lergh niver gwahalyethow an Filistysi; rag yth esa an keth pla
warnowgh oll, ha war agas rewlysi. 5 Ytho hwi a wra imajys
a'gas hwedhow hag imajys a'gas logos neb a dhiswra an tir, ha
hwi a re glori dhe Dhuw Israel; martesen ev a skavha y dhorn

a-dhywarnowgh hag a-dhywar agas duwow hag a-dhywar agas tir. 6 Prag y hwrewgh kaleshe agas kolon kepar dell wrug an Ejypcyanys ha Faro kaleshe aga holon? Wosa ev dhe wul ges anedha, a ny assons an bobel dhe vones, hag i a dhibarthas? 7 Lemmyn ytho, gwrewgh kert nowydh ha kemerewgh diw vugh-wodra na borthas nevra yew warnedha, ha yewewgh an bughes dhe'n kert, mes kemerewgh aga leughi tre, dhe-ves a-dhyworta. 8 Kemerewgh argh an ARLODH ha'y gorra war an kert, ha gorrewgh an taklennow a owr, a dhaskorrowgh dhodho rag offryn kammweyth, yn kist rybdhi, ha'y danvon dhe-ves war hy fordh. 9 Ha mirewgh orti; mar teu yn-bann war an fordh dh'y thiredh hy honan, dhe Beth-shemesh, ena ev re wrug dhyn an drog bras ma; mes mar ny'n gwra, ena ni a wor nag yw y dhorn a'gan gweskis; y hwarva par happ.'

10 Yndella y hwrug an wer; i a gemeras diw vugh-wodra ha'ga yewa dhe'n kert, ha degea aga leughi yn tre. 11 I a settyas argh an ARLODH war an kert, ha'n gist gans an logosennow a owr hag imajys aga hwedhow ynni. 12 Ha'n bughes eth kompes war-tu Beth-shemesh war an fordh, ow pedhygla hag i ow mos, ha ny dreylsons dhe'n barth dhyghow na dhe'n barth kledh, ha gwahalyethow an Filistysi a's holyas bys yn or Beth-shemesh.

13 Lemmyn yth esa pobel Beth-shemesh ow mysi aga gwaneth y'n nans, ha pan virsons yn-bann ha gweles an argh, i a lowenhas dh'y gweles. 14 Ha'n kert a dheuth yn gwel Yoshua, den a Beth-shemesh, hag ev a hedhis ena. Yth esa men bras ena; hag i a folsas prenn an kert, hag offrynna an bughes avel offryn leskys dhe'n ARLODH. 15 Ha'n Levysi a gemeras yn-nans argh an ARLODH ha'n gist esa rybdhi, mayth esa taklennow a owr ynni, ha'ga gorra war an men bras. Ena gwer Beth-shemesh a offrynnas offrynnow leskys hag offrynna sakrifisow y'n keth jydh na dhe'n ARLODH. 16 Ha pan welas pymp gwahalyeth an Filistysi hemma, i a dhehwelis y'n keth jydh na dhe Ekron.

17 An re ma yw an hwedhow owrek a dhaskorras an Filistysi avel offryn kammweyth dhe'n ARLODH: onan rag Ashdod, onan rag Gaza, onan rag Ashkelon, onan rag Gath, onan rag Ekron;

[18] ynwedh an logosennow owrek, war-lergh niver oll citys an Filistysi usi dhe'n pymp gwahalyeth, an kastylli ha godrevi, bys y'n men bras, may hworrsons argh an ARLODH warnodho hag usi hwath ena yn gwel Yoshua a Beth-shemesh.

An Argh yn Kiryath-yearim

[19] Hag ev a weskis gwer Beth-shemesh, drefen i dhe vires a-ji dhe argh an ARLODH; hag ev a weskis deg ha tri ugens gour anedha. An bobel a gynis, drefen an ARLODH dhe wul ladhva veur yn-mysk an bobel. [20] Ha gwer Beth-shemesh a leveris, 'Piw a yll sevel a-dherag an ARLODH, an Duw sans ma? Dhe biw a wra ev mos yn-bann a-dhyworthyn?' [21] Hag i a dhanvonas kanasow dhe dus Kiryath-yearim, ow leverel, 'An Filistysi re dhaskorras argh an ARLODH, Dewgh yn-nans ha kemerewgh hi yn-bann dhywgh.'

7 Ytho pobel Kiryath-yearim a dheuth ha kemeres yn-bann argh an ARLODH, ha'y dri a-bervedh yn chi Abinadab war an vre. I a sakras y vab Eleazar, dhe witha argh an ARLODH.

[2] Lies dydh a bassyas a-dhia'n jydh may trigas an argh yn Kiryath-yearim; ugens bledhen o, hag oll chi Israel a yeunis war-lergh an ARLODH.

Samuel avel Breusyas

[3] Ena Samuel a gewsis dhe oll chi Israel ow leverel, 'Mars esowgh hwi ow tehweles dhe'n ARLODH gans oll agas kolon, ena gorrewgh dhe-ves an duwow astranj ha'n Ashtaroth a-dhyworth agas mysk. Settyewgh agas kolon war an ARLODH, ha servyewgh unsel ev, hag ev a'gas delirv yn-mes a leuv an Filistysi.' [4] Ena mebyon Israel a removas an Baalim ha'n Ashtaroth, hag i a servyas unsel an ARLODH.

[5] Ena Samuel a leveris, 'Kuntelewgh oll Israel yn Mispa, ha my a bys war Dhuw ragowgh.' [6] Hag i a omguntelas war-barth yn Mispa, ha tenna dowr ha'y dhinewi yn-mes a-dherag an ARLODH. I a benysas y'n jydh na, ha leverel, 'Ni re beghas

erbynn an ARLODH.' Ha Samuel a vreusi mebyon Israel yn Mispa.

7 Pan glewas an Filistysi bos mebyon Israel kuntelys war-
barth yn Mispa, gwahalyethow an Filistysi eth yn-bann erbynn
Israel. Ha pan glewas mebyon Israel anodho, i a borthas own
a'n Filistysi. 8 Mebyon Israel a leveris dhe Samuel, 'Na hedh
ow karma dhe'n ARLODH agan Duw ragon, ma'gan sawyo yn-
mes a leuv an Filistysi.' 9 Ha Samuel a gemeras on-dena ha'y
offrynna rag offryn kowlleskys dhe'n ARLODH; ha Samuel
a armas dhe'n ARLODH rag Israel, ha'n ARLODH a worthebis
dhodho. 10 Pan esa Samuel owth offrynna yn-bann an offryn
leskys, an Filistysi a dheuth nes dhe vatalyas orth Israel; mes
an ARLODH a darennas gans lev bras an jydh na war an Filistysi
ha'ga thewlel yn deray; ha domhwelys ens a-dherag Israel.
11 Ha gwer Israel eth yn-mes a Mispa ha helghya an Filistysi,
ha'ga gweskel bys yn Beth-kar.

12 Ena Samuel a gemeras men ha'y settya yntra Mispa
ha Yeshana,[a] ha'y henwel Ebenezer; rag ev a leveris, 'Kyns
lemmyn an ARLODH re'gan gweresas.' 13 Ytho an Filistysi o
fethys ha ny dheuthons arta yn pow Israel; yth esa dorn an
ARLODH erbynn an Filistysi oll dedhyow Samuel. 14 Ha'n citys a
gemeras an Filistysi dhyworth Israel a veu daskorrys dhe Israel,
a-dhyworth Ekron bys yn Gath; hag Israel a dhelivras aga thir
yn-mes a leuv an Filistysi. Hag yth esa kres ynter Israel ha'n
Amorysi.

15 Samuel a vreusi Israel oll dedhyow y vewnans. 16 Hag yth
e pub bledhen yn gylghen dhe Bethel, Gilgal, ha Mispa; hag ev
a vreusi Israel yn oll an tylleryow ma. 17 Ena ev a dhehweli dhe
Rama, rag yth esa y ji ena; hag ena ev a vreusi Israel; hag ev a
dhrehevis ena alter dhe'n ARLODH.

---

a 7:12 *Yeshana:* Amendys war-lergh an Syriek. Ebrow *Shen.*
Cf. 2 Kroniklys 13:19.

Israel a Vynn Kavos Myghtern

8 Pan o Samuel koth, ev a apoyntyas y vebyon avel
breusysi dres Israel. [2] Hanow y gynsa genys o Yoel, ha
hanow y nessa, Abia; breusysi ens yn Beer-sheba. [3] Mes ny
gerdhi y vebyon yn y fordhow, mes i a dreylya a-denewen rag
gwayn disonest, ha kemeres falswobrow ha kamma gwirvreus.

[4] Ena oll henavogyon Israel a omguntelas war-barth ha dos
dhe Samuel yn Rama, [5] ha leverel dhodho, 'Otta, koth os ta,
ha ny gerdh dha vebyon y'th fordhow; ytho apoynt ragon,
myghtern dh'agan breusi, kepar hag oll an kenedhlow erel.'
[6] Mes an dra a dhisplesyas Samuel pan lavarsons, 'Ro dhyn
myghtern dh'agan breusi.' Samuel a bysis war an ARLODH,
[7] ha'n ARLODH a leveris dhe Samuel, 'Goslow orth lev an bobel
yn puptra a leverons dhis; rag ny'th skonsons jy, mes i re'm
skonyas vy a vones myghtern warnedha. [8] Kepar dell wrussons
dhymm a-dhia'n jydh ma's dres vy yn-bann yn-mes a Ejyp bys
y'n jydh hedhyw, orth ow eskasa hag ow servya duwow erel,
yndella a wrons ynwedh dhis. [9] Ha lemmyn goslow orth aga
lev; mes ty a's gwarn yn solem, ha diskwedhes dhedha fordhow
an myghtern neb a reyn warnedha.'

[10] Ytho Samuel a dherivas oll geryow an ARLODH dhe'n
bobel esa ow kovyn myghtern a-dhyworto. [11] Ev a leveris,
'Hemma a vydh fordhow an myghtern neb a reyn warnowgh:
ev a gemmer agas mebyon ha'gas apoyntya rag y jarettow
ha dhe vos y varghogyon, ha dhe bonya a-dherag y jarettow;
[12] hag ev a apoynt ragdho y honan kaslewydhyon a vilyow ha
kaslewydhyon a hanterkansow, hag erel dhe aras y dhor ha
mysi y drevas, ha dhe wul y arvow a vresel ha daffar y jarettow.
[13] Ev a gemmer agas myrghes dhe vos melseythoresow ha
bos kogesow ha peboresow. [14] Hag ev a gemmer agas parkow
ha'gas gwinlannow ha'gas olewbrennyer, an gwella anedha,
ha'ga ri dh'y wesyon. [15] Ev a gemmer an degves a'gas greun,
ha'gas gwinlannow ha'y ri dh'y sodhogyon ha'y wesyon. [16] Ev
a gemmer agas gwesyon ha'gas maghtethyon, ha'n gwella a'gas

gwer yowynk[a] ha'gas asenes, ha'ga gorra dh'y ober. [17] Ev a gemmer an degves a'gas deves, ha hwi a vydh y gethyon. [18] Hag y'n jydh na hwi a arm drefen agas myghtern re dhewissowgh ragowgh agas honan; mes ny'gas gorthyp an ARLODH y'n jydh na.'

Govynadow Israel Grontys

[19] Mes an bobel a skonyas goslowes orth lev Samuel; hag i a leveris, 'Nansi! Mes ni a vynn kavos myghtern warnan, [20] may fedhyn ni kepar hag oll an kenedhlow erel, ha rag may hyll agan myghtern agan breusi, ha mones yn-mes a-dheragon, ha'gan ledya yn agan batelyow.' [21] Samuel a glewas oll geryow an bobel, hag ev a's dasleveris yn diwskovarn an ARLODH. [22] Ha'n ARLODH a leveris dhe Samuel, 'Goslow orth aga lev ha gwra myghtern dhe reynya warnedha.' Ha Samuel a leveris dhe wer Israel, 'Kewgh pub gour dh'y cita.'

Sowl Dewisys avel Myghtern

9 Yth esa gour a Benyamin, Kish y hanow, mab Abiel mab Seror mab Bekorath mab Afia, Benyaminyas, gour gallosek. [2] Y feu dhodho mab, Sowl y hanow, neb o yonker teg. Nyns esa gour yn-mysk mebyon Israel tekka agesso; a-dhyworth y dhiwskodh hag yn-bann ev o hirra ages oll an bobel.

[3] Lemmyn asenes Kish, tas Sowl, o kellys. Ha Kish a leveris dhe Sowl y vab, 'Kemmer onan a'n wesyon genes; ke ha hwila an asenes.' [4] Ytho ev a dremenas dre venydh Efraym, ha tremena dre dir Shalisha, mes ny's trovsons. Ena i a dremenas dre dir Shaalim, mes nyns esens ena. Ena ev a dremenas dre dir an Benyaminysi, mes ny's trovsons.

[5] Pan dheuthons dhe bow Suf, Sowl a leveris dh'y was esa ganso, 'Deus, ha dehwelyn, po ow thas a hedh ow prederi a-dro dhe'n asenes ha prederi a-dro dhyn ni.' [6] Hag ev a leveris dhodho, 'Otta lemmyn, yma y'n cita ma gour Duw; ev yw gour enorys; ha puptra a lever a dheu ha bos gwir. Deun bys

---

a 8:16 *gwer yowynk:* Po war-lergh an Septuagint *chatel.*

di lemmyn; martesen ev a yll leverel dhyn a-dro dhe'n viaj mayth eson ni ow viajya warnodho.' [7] Ena Sowl a leveris dh'y was, 'Mes mar teun, pandr'a yllyn dri dhe'n gour? Rag an bara yn agan seghyer yw gyllys, ha nyns eus ro vyth dhe dhri dhe wour Duw. Pandr'eus dhyn?' [8] Ha'n gwas a worthebis dhe Sowl arta, 'Ottomma genev kwarter a shekel arghans; my a'n re dhe wour Duw, dh'agan leverel agan fordh.' [9] (Seulabrys yn Israel, pan eth gour dhe wovyn orth Duw, ev a leveri, 'Dewgh, ha deun dhe'n gwelesydh;' rag an gour neb yw gelwys profos y'n dedhyow ma o seulabrys gelwys gwelesydh.) [10] Ena Sowl a leveris dh'y was, 'Dha er yw da; deus, deun.' Ytho i eth dhe'n cita mayth esa gour Duw.

[11] Pan esens ow mos war an fordh yn-bann dhe'n cita, i a vetyas mowesi yowynk ow tos yn-mes dhe denna dowr, hag i a leveris dhedha, 'Usi an gwelesydh omma?' [12] I a worthebis ha leverel, 'Usi; ottava a-dheragowgh. Fistenewgh; ev re dheuth namnygen dhe'n cita, rag yma sakrifis hedhyw rag an bobel y'n tyller ughel. [13] Kettel dhewgh a-bervedh y'n cita, hwi a'n kyv, kyns ev dhe vones yn-bann dhe'n tyller ughel dhe dhybri. Rag ny vynn an bobel dybri erna dheffo, drefen ev dhe venyga an sakrifis; ha wosa henna an re neb yw gelwys a dheber. Ha lemmyn kewgh yn-bann, rag a-dro dhe'n termyn ma hwi a'n kyv.' [14] Hag i eth yn-bann dhe'n cita. Ha pan esens owth entra y'n cita, otta, i a welas Samuel ow tos yn-mes trohag i war y fordh dhe'n tyller ughel.

[15] Lemmyn an jydh kyns Samuel dhe dhos, an ARLODH re dhiskudhsa dhe Samuel: [16] 'A-vorow a-dro dhe'n termyn ma my a dhanvon dhis gour mes a bow Benyamin, ha ty a wra y untya avel rewler war oll ow fobel Israel. Ev a saw ow fobel a-dhyworth dorn an Filistysi. My re viras war ow fobel, drefen aga garm dhe dhos dhymm.' [17] Ha pan welas Samuel Sowl, an ARLODH a leveris dhodho, 'Otta an gour a gewsis dhis anodho. Ev yw neb a rewl ow fobel.' [18] Ena Sowl a dheuth nes dhe Samuel a-ji dhe'n yet, ha leverel, 'Lavar dhymm, my a'th pys, ple'ma chi an gwelesydh?' [19] Ha Samuel a worthebis dhe Sowl, ha leverel, 'An gwelesydh ov vy, ke yn-bann a-dheragov dhe'n

tyller ughel, rag ty a dheber genev hedhyw, ha myttin my a wra dha asa dhe vones, ha leverel dhis puptra eus y'th kolon. [20] Ha'th asenes esa kellys nans yw tri dydh, na sett dha vrys dhedha; rag i re beu kevys. Ha war biw yw oll desir Israel fastys? A nyns usi warnas jy, ha war oll chi dha dasow?' [21] Sowl a worthebis ha leverel, 'A nyns ov vy marnas Benyaminyas, a-dhyworth an lyha looth Israel, hag ow theylu an lyha a oll teyluyow looth Benyamin? Ytho prag y kewsydh orthiv yndella?'

[22] Ena Samuel a gemeras Sowl ha'y was, ha'ga dri a-bervedh y'n hel ha ri dhedha tyller orth penn an re esa gelwys, neb esa a-dro dhe dheg gour warn ugens. [23] Yn-medh Samuel dhe'n keginer, 'Dro an rann a res vy dhis, an rann a leveris dhis dh'y gorra a-denewen.' [24] Ha'n keginer a dhrehevis an vordhos gans puptra esa warnedhi, ha'y gorra a-dherag Sowl. Ha Samuel a leveris, 'Awotta, an pyth o gwithys yw settys a-dheragos. Deber; rag bys y'n termyn ma hi re beu gwithys ragos, a-ban leveris vy, "My re elwis an bobel."' Ha Sowl a dhybris gans Samuel y'n jydh na.

[25] Wosa i dhe dhos yn-nans a-dhyworth tyller ughel an cita, gweli a veu lesys rag Sowl war an to.[a] [26] Hag i a sevis a-varr a-dro dhe dardh an jydh ha Samuel a elwis dhe Sowl war an to ow leverel, 'Sav, rag may hallav dha dhanvon war dha fordh.' Ha Sowl a sevis, hag i eth yn-mes aga dew, ev ha Samuel.

Sowl Untys gans Samuel

[27] Ha pan esens ow mos yn-nans dhe amal an cita, Samuel a leveris dhe Sowl, 'Lavar dhe'n gwas may tremenno yn-rag a-dheragon, ha wosa ev dhe dremena, gorta omma dha honan rag termyn, rag may hallav derivas dhis ger Duw.'

10 Ena Samuel a gemeras kostrel a olew, ha'y dhiveri war y benn, hag amma dhodho, ha leverel, 'A ny wrug an ARLODH dha untya dhe vos rewler war y ertach? [2] Pan dhiberthydh a-dhyworthiv hedhyw, ty a gyv dew wour ryb

---

a 9:25 *gweli a veu lesys rag Sowl war an to:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *hag ev a gewsis gans Sowl war an to.*

bedh Raghel yn tiredh Benyamin yn Selsagh, hag i a lever dhis,
"Trovys yw an asenes mayth ethys dh'aga hwilas. Hag otta, dha
das re astelas prederi a-dro dhe'n asenes, mes prederus yw a'gas
govis hwi, ow leverel, Pandr'a wrav a-dro dhe'm mab?" [3] Ha ty
a dremen pella alena, ha ty a dheu dhe dherwen Tabor, hag ena,
tri gour a wra dha dhierbynna, ow mos yn-bann dhe Dhuw, yn
Bethel, onan anedha ow ton tri mynn, hag onan ow ton teyr
thorth bara, hag onan ow ton botellas a win. [4] I a wra dha salusi,
ha ri dhis diw dorth vara; ha ty a wra aga resseva dhyworth
aga dorn. [5] Wosa henna ty a dheu dhe Gibeath-elohim le may
ma savla-gwithysi an Filistysi. Ena, wosa ty dhe dhos di dhe'n
cita, ty a dhierbynn bagas a brofosi ow tos yn-nans dhyworth
an tyller ughel, hag a-ragdha telyn, ha tabourik, ha pib, ha lyra,
hag i a vydh ow profosa. [6] Ha spyrys an ARLODH a wra dha
dhalghenna, ha profosa a wredh gansa, ha treylys vedhydh
yn gour aral. [7] Ytho pan dheu an toknys ma warnas, gwra py
pynag a wra dha leuv y gavos; rag yma Duw genes. [8] Ha ty
a wra mos yn-nans a-ragov dhe Gilgal, hag otta, my a dheu
yn-nans dhiso jy, dhe offrynna offrynnow leskys, dhe offrynna
offrynnow kowethyans.[a] Gorta seyth dydh bys pan dhov dhis,
ha my a dhiskwa dhis pandr'a wredh.'

Sowl a Brofos

[9] Ytho, pan dreylyas ev y geyn dhe asa Samuel, Duw a ros
dhodho kolon aral, hag oll an toknys ma a hwarva y'n jydh
na. [10] Hag i ow mos di dhe Gibea, otta, bagas a brofosi a'n
dierbynnas; ha Spyrys Duw a'n dalghennas, hag ev a brofosas
yn aga mysk. [11] Ytho, pan y'n gwelas oll an re a'n aswoni kyns,
hag ev ow profosa gans an brofosi, yn-medh an bobel an eyl
dh'y gila, 'Pandr'yw hemma, a hwarva dhe vab Kish? Usi
Sowl ynwedh yn-mysk an brofosi?' [12] Ha gour a'n tyller na a
worthebis, ow leverel, 'Ha piw yw aga thas?' Yndella, hemma
a dheuth ha bos henlavar: 'Usi Sowl ynwedh yn-mysk an
brofosi?' [13] Ha wosa ev dhe worfenna ow profosa, ev eth dhe'n
tyller ughel.

---

a 10:8 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

14 Ewnter Sowl a leveris dhodho ha dh'y was, 'Py le yth
ethewgh?' Yn-medh ev, 'Dhe hwilas an asenes; ha pan welsyn
na yllys aga throvya, mos a wrussyn dhe Samuel.' 15 Hag yn-
medh ewnter Sowl, 'Deriv dhymm, my a'th pys, pandr'a leveris
Sowl dhis?' 16 Hag yn-medh Sowl dh'y ewnter, 'Ev a ros derivas
dhyn, an asenes dhe vos trovys,' mes ny dherivas dhodho a-dro
dhe'n myghternses, an pyth a leveris Samuel.

Sowl Gelwys Myghtern

17 Samuel a elwis an bobel war-barth dhe'n ARLODH, dhe
Mispa, 18 hag yn-medh ev dhe vebyon Israel, 'Yndelma y lever
an ARLODH, Duw Israel: "My a dhros Israel yn-bann yn-mes a
Ejyp, ha'gas selwel yn-mes a leuv an Ejypcyanys, hag yn-mes a
leuv oll an gwlaskordhow a wre agas arwaska." 19 Mes hedhyw,
hwi re naghas agas Duw, neb a'gas delivras dhyworth oll agas
droglammow ha'gas galarow. Mes hwi a leveris, "Nansi, mes
gorr myghtern warnan." Lemmyn ytho, sevewgh a-rag an
ARLODH orth agas lothow hag orth agas kordhow.'

20 Ena Samuel a dhros oll lothow Israel yn ogas, ha'n prenn
a godhas war looth Benyamin. 21 Ev a dhros looth Benyamin
yn ogas, orth aga theyluyow, ha'n prenn a godhas war deylu
Matri. Ena an prenn a godhas war Sowl mab Kish. Mes pan
y'n hwilsons, ny'n kavsons. 22 Ytho i a wovynnas orth an
ARLODH arta, 'Eus gour hwath dhe dhos omma?' Hag yn-medh
an ARLODH, 'Ottava, kudhys yn-mysk an fardellow.' 23 Hag i
a bonyas ha'y dhri alena. Ha pan sevis yn-mysk an bobel,
ughella veu es oll an bobel, a'y diwskodh hag yn-bann. 24 Yn-
medh Samuel dhe oll an bobel, 'A'n gwelowgh, neb a wrug an
ARLODH y dhewis? Rag nyns eus y bar yn-mysk oll an bobel.'
Ha'n bobel oll a grias, 'Re vewo an myghtern!'

25 Samuel a dherivas orth an bobel lagha an myghternses,
ha'y skrifa yn lyver, a worras a-rag an ARLODH. Ena Samuel a
dhanvonas oll an bobel dhe-ves, peub dh'y dre y honan. 26 Sowl
ynwedh eth tre dhe Gibea, hag yth eth ganso lu an soudoryon,
neb a dochyas Duw aga holon. 27 Mes mebyon Belial a leveris,

‘Fatel yll an den ma agan sawya?’ Hag i a’n dispresyas, ha ni dhrosons dhodho ro. Mes tewel a wrug.

Sowl a Feth an Ammonysi

11 Ena Nahash an Ammonyas a dheuth yn-bann hag omsettya a-dro dhe Yabesh Gilead. Hag oll gwer Yabesh a leveris dhodho, ‘Gwra kevambos genen, ha ni a wra dha servya.’ [2] Mes Nahash an Ammonyas a worthebis, ‘War an gorholedh ma y hwrav kevambos genowgh, may hallav gorra yn-mes oll agas lagas dyghow, hag yndelma gorra disenor war oll Israel.’ [3] Henavogyon Yabesh a leveris dhodho, ‘Ro dhyn powesva a seyth dydh may hyllyn danvon kanasow dhe oll pow Israel. Ena, mar nyns eus nagonan dh’agan sawya, ni a dheu yn-mes dhis.’ [4] An kanasow a dheuth dhe Gibea a Sowl, ha derivas an geryow yn skovornow an bobel; hag oll an bobel a dhrehevis aga lev, hag ola yn ughel.

[5] Lemmyn yth esa Sowl ow tos a-dhyworth an gwel a-dryv an chatel; ha Sowl a leveris, ‘Pandr’a hwer dhe’n bobel? Prag yth esons i owth ola?’ Ytho i a dherivas dhodho geryow gwer Yabesh. [6] Ha Spyrys Duw a dheuth war Sowl pan glewas ev an geryow ma, ha’y sorr a dhewis yn feur. [7] Ev a gemeras yew a oghen, ha’ga threghi yn temmyn ha’ga danvon der oll pow Israel dre leuv kanasow, ow leverel, ‘Piw pynag na dheffo yn-rag wosa Sowl ha Samuel, yndella y fydh gwrys dh’y oghen ev!’ Ena own an Arlodh a godhas war an bobel, hag i a dheuth yn-mes kepar hag unn gour. [8] Pan wrug ev aga huntelles yn Bezek, mebyon Israel o tri hans mil, ha mebyon Yuda deg mil warn ugens. [9] I a leveris dhe’n kanasow neb a dheuth, ‘Yndella hwi a lever dhe wer Yabesh-gilead: “A-vorow erbynn an termyn may fydh an howl tomm, hwi a’gas bydh delivrans.”’ An kanasow a dheuth ha derivas hemma orth gwer Yabesh, ha lowen ens. [10] Rag henna gwer Yabesh a leveris, ‘A-vorow ni a dheu yn-mes dhywgh, ha hwi a yll gul dhyn py pynag a hevel da dhywgh.’ [11] An nessa dydh Sowl a rannas an bobel yn teyr rann, hag orth gool an bora i a dheuth a-bervedh y’n kamp ha

ladha an Ammonysi bys tomder an jydh; ha'n re a veu gesys a skattras, ma nag esa dew anedha gesys war-barth.

12 An bobel a leveris dhe Samuel, 'Piw a leveris, "A wra Sowl reynya warnan?" Drewgh an wer dhyn may hyllyn ni aga gorra dhe'n mernans.' 13 Mes Sowl a leveris, 'Na worrewgh dhe'n mernans gour vyth an jydh ma, rag hedhyw an ARLODH re dhros delivrans dhe Israel.'

14 Ena Samuel a leveris dhe'n bobel, 'Dewgh, deun dhe Gilgal ha nowydhhe an vyghterneth ena.' 15 Ytho oll an bobel eth dhe Gilgal, hag ena i a wrug Sowl myghtern a-dherag an ARLODH yn Gilgal. Ena i a offrynnas sakrifisow kres a-dherag an ARLODH, hag ena Sowl hag oll gwer Israel a lowenhas yn feur.

Areth Finek Samuel

12 Samuel a leveris dhe oll Israel, 'My re woslowas orth agas lev yn puptra a leversowgh dhymm, ha my re wrug myghtern dhe reynya warnowgh. 2 Lemmyn, awotta, an myghtern a gerdh a-dheragowgh; ha koth ov vy ha loos, mes yma ow mebyon genowgh. My re gerdhas a-dheragowgh a-dhia'm yowynkneth bys y'n jydh hedhyw. 3 Ottavy; degewgh dustuni er ow fynn a-dherag an ARLODH hag a-dherag y untys. Dhe biw yw an ojyon re gemeris? Po dhe biw yw an asen re gemeris? Po piw yw re beu frawsys genev? Piw yw re beu arweskys genev? Po piw y kemeris falswober dhyworth y leuv dhe gudha ow dewlagas ganso? Degewgh dustuni er ow fynn ha my a'n daskor dhywgh.' 4 I a leveris, 'Ny'gan frawsys, na'gan arwaska, na gemeres tra vyth a-dhyworth leuv den vyth.' 5 Yn-medh ev dhedha, 'An ARLODH yw test er agas pynn, ha'y untys yw test y'n jydh ma, na drovsowgh tra vyth y'm leuv.' Hag i a worthebis, 'Ev yw test.'

6 Ha Samuel a leveris dhe'n bobel, 'An ARLODH yw neb a apoyntyas Moyses hag Aron ha dri agas tasow yn-bann yn-mes a bow Ejyp. 7 Lemmyn ytho sevewgh a'gas sav, rag may hallav pledya genowgh a-dherag an ARLODH a-dro dhe oll oberow gwiryon an ARLODH, a wrug ev ragowgh ha rag agas tasow. 8 Pan veu Yakob devedhys yn Ejyp ha'gas tasow a armas dhe'n

ARLODH, ena an ARLODH a dhanvonas Moyses hag Aron, neb
a dhros agas tasow yn-mes a Ejyp, ha'ga settya y'n tyller ma.
9 Mes i a ankovas an ARLODH aga Duw, hag ev a's gwerthas yn
dorn Sisera, kaslewydh lu Hasor, hag yn leuv an Filistysi, hag
yn leuv myghtern Moab, hag i a vatalyas orta. 10 Ena i a armas
dhe'n ARLODH, ha leverel, "Ni re beghas, drefen ni dhe forsakya
an ARLODH, ha servya an Baalim ha'n Ashtaroth; mes lemmyn
delirv ni yn-mes a dhorn agan eskerens, ha ni a'th serv." 11 Ha'n
ARLODH a dhanvonas Yerubbaal ha Bedan,[a] ha Yefthagh, ha
Samuel, ha'gas delivra dhyworth leuv agas eskerens a bub tu;
ha hwi a drigas yn sawder. 12 Ha pan welsowgh bos Nahash
myghtern an Ammonysi ow tos er agas pynn, hwi a leveris
dhymm, "Nansi, mes myghtern a reyn warnan," kynth o an
ARLODH agas Duw agas myghtern. 13 Ytho, otta an myghtern
neb re dhewissowgh, ha neb re vynsowgh; hag awotta, an
ARLODH re settyas myghtern warnan. 14 Mar mynnowgh perthi
own a'n ARLODH, ha'y servya, ha goslowes orth y lev, ha mar
ny rebellyowgh erbynn arghadow an ARLODH, ena hwi hag
ynwedh an myghtern neb a reyn warnowgh a wra pesya holya
an ARLODH agas Duw; 15 mes mar ny woslowowgh orth lev
an ARLODH, mes rebellya erbynn arghadow an ARLODH, ena
leuv an ARLODH a dheu er agas pynn, kepar dell veu erbynn
agas tasow. 16 Lemmyn ytho sevewgh a'gas sav ha gwelewgh
an dra veur ma, a wra an ARLODH a-dherag agas lagasow 17 A
nyns yw trevas an gwaneth hedhyw? My a elow dhe'n ARLODH,
hag ev a dhanvon taran ha glaw; ha hwi a gonvedh ha gweles
bos agas sherewynsi bras, re wrussowgh yn golok an ARLODH,
dhe wovyn myghtern ragowgh.' 18 Ytho Samuel a elwis dhe'n
ARLODH, ha'n ARLODH a dhanvonas taran ha glaw an jydh na;
hag oll an bobel a borthas own bras a'n ARLODH hag a Samuel.

19 Oll an bobel a leveris dhe Samuel, 'Pys war an ARLODH
dha Dhuw rag dha wesyon, rag na verwyn; rag ni re geworras
dhe oll agan peghosow an drog ma, dhe wovyn myghtern
ragon.' 20 Ha Samuel a leveris dhe'n bobel, 'Na berthewgh own;

---

a 12:11 *Bedan:* War-lergh an Septuagint ha'n Syriek *Barak.*

hwi re wrug oll an drog ma, mes na dreylyewgh a-denewen
a-dhyworth holya an ARLODH, mes servyewgh an ARLODH
gans oll agas kolon; [21] ha na dreylyewgh a-denewen ow chassya
war-lergh taklow na's teves prow, na yll gwaynya na delivra,
rag heb prow yns. [22] Rag ny wra an ARLODH forsakya y bobel,
a-barth y hanow meur, drefen bos plegadow dhe'n ARLODH
agas gwruthyl y bobel. [23] Ynwedh dhe'm parth vy, pell bedhes
dhyworthiv my dhe begha erbynn an ARLODH dre hedhi
pysi ragowgh; ha my a dhysk dhywgh an da ha'n fordh ewn.
[24] Perthewgh own a'n ARLODH, ha'y servya yn gwiryonedh gans
oll agas kolon; prederewgh an traow meur re wrug ev ragowgh.
[25] Mes mar pesyowgh gul drogoberow, hwi ha'gas myghtern
ynwedh a vydh skubys dhe-ves.'

Sakrifis Anlaghel Sowl

13 Sowl o deg bloodh warn ugens[a] pan dhallathas
reynya; hag ev a reynyas dew ugens bledhen ha diw[b]
war Israel.

[2] Sowl a dhewisas ragdho y honan tri mil dhen a Israel; yth
esa dew vil gans Sowl yn Mikmash hag yn menydh Bethel,
hag yth esa mil gans Yonathan yn Gibea a Benyamin; hag
ev a dhanvonas remenant an bobel dhe-ves dh'aga thyldow.
[3] Yonathan a fethas savla-gwithysi an Filistysi esa yn Geba,
ha'n Filistysi a glewas anodho. Ha Sowl a hwythas an hirgorn
der oll an tir, ow leverel, 'Gwres an Filistysi klewes!' [4] Pan
glewas oll Israel Sowl dhe fetha savla-gwithysi an Filistysi, hag

---

a 13:1 *deg bloodh warn ugens:* ow sewya niver byghan a dhornskrifow an Septuagint. An niver deg warn ugens yw pur ancertan. Ebrow *Sowl o unn bloodh.* Dell hevel, neppyth re godhas mes a'n tekst ebrow. Y'n brassa rann a dhornskrifow an Septuagint, an wers ma yw gesys yn-mes.

b 13:1 *ev a reynyas dew ugens bledhen ha diw:* Ebrow *ev a reynyas diw vledhen.* An niver dew ugens re beu proviys war sel Oberow an Abesteli 13:21. Mes mars yw an tekst ebrow ewn an styr a yll bos Sowl dhe reynya diw vledhen kyns dalleth krevhe an lu (13:2-4).

ynwedh Israel dhe dhos ha bos kasadow dhe'n Filistysi, an bobel a veu gelwys yn-mes dhe junya gans Sowl yn Gilgal.

5 An Filistysi a omguntelas war-barth dhe vatalyas orth Israel, tri mil jaret, ha hwegh mil varghek, ha pobel kepar ha'n tewes usi war an morrep yn niver; hag i a dheuth yn-bann ha kampya yn Mikmash, a'n est dhe Beth-aven. 6 Pan welas gwer Israel aga bos yn ahwer (rag an lu o gweskys kales), ena an bobel a omgudhas aga honan yn kavow hag yn tell hag yn karrygi hag yn bedhow hag yn dowrarghow. 7 Re a'n Ebrowyon a dreusis an Yordan dhe bow Gad ha Gilead. Yth esa Sowl hwath yn Gilgal, hag oll an bobel a'n holyas ow krena.

8 Ev a wortas seyth dydh, herwydh an termyn re bia apoyntys gans Samuel; mes ny dheuth Samuel dhe Gilgal; ha'n bobel a dhallathas skattra dhyworth Sowl. 9 Sowl a leveris, 'Drewgh an offryn leskys omma dhymm, hag offrynnow kowethyans.'[a] Hag ev a offrynnas an offryn leskys. 10 Kettel worfensa offrynna an offryn leskys, Samuel a dheuth; ha Sowl eth yn-mes dhe vetya ganso ha'y salusi. 11 Samuel a leveris, 'Pandr'a wruss'ta?' Ha Sowl a worthebis, 'My a welas bos an bobel skattrys a-les ahanav, ha na dheuthys a-ji dhe'n dedhyow apoyntys, ha'n Filistysi dhe omguntel war-barth yn Mikmash, 12 my a leveris, "Lemmyn an Filistysi a dheu yn-nans warnav yn Gilgal, ha ny bysis favour an ARLODH;" ytho konstrinys veuv dhe offrynna an offryn leskys.' 13 Samuel a leveris dhe Sowl, 'Ty re wrug yn fol; ny withsys arghadow an ARLODH dha Dhuw, a erghis dhis. An ARLODH a wrussa fastya dha wlaskor war Israel bynitha, 14 mes lemmyn ny wra dha wlaskor durya; an ARLODH re hwilas ragdho gour war-lergh y golon y honan, ha'n ARLODH re'n apoyntyas dhe vos rewler war y bobel, drefen na withsys an pyth a erghis an ARLODH dhis.'

Darbarow dhe Vatel

15 Ena Samuel eth yn-bann a-dhyworth Gilgal dhe Gibea a Benyamin. Ha Sowl a niveras an bobel esa ena ganso, a-dro

---

a 13:9 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

dhe hwegh kans gour. [16] Sowl, ha Yonathan y vab, ha'n bobel esa ena gansa a drigas yn Gibea a Benyamin; mes an Filistysi a gampyas yn Mikmash. [17] Bagasow a ravnoryon a dheuth yn-mes a gamp an Filistysi yn tri bagas. Unn bagas a dreylyas trohag Ofra, dhe bow Shual, [18] bagas aral a dreylyas troha Beth-horon, ha bagas aral a dreylyas troha'n menydh a vir war-woles war nans Seboim troha'n gwylvos.

[19] Lemmyn nyns esa gov dhe vos kevys der oll pow Israel; rag an Filistysi a leveris, 'Rag na wrello an Ebrowyon kledhedhyow po guwow ragdha aga honan.' [20] Ytho oll mebyon Israel eth yn-nans dhe'n Filistysi, dhe lymma pub gour y sogh, ha'y golter, ha'y vool, ha'y bigell. [21] Ha'n kost o diw rann a shekel[a] rag an soghyow ha rag an koltrow, hag unn rann a shekel rag lymma an fergh ha'n bolyow ha rag settya an brosow. [22] Ytho yn jydh an vatel, nag esa na kledha na guw kevys yn dorn den vyth a'n bobel esa gans Sowl ha Yonathan; mes yth ens i kevys gans Sowl ha'y vab Yonathan.

Yonathan a Sowdhan ha Fetha an Filistysi

[23] Ytho an Filistysi eth yn-mes dhe volgh Mikmash.

14 Unn jydh Yonathan mab Sowl a leveris dhe'n gour yowynk esa ow ton y arvow, 'Deus, ha treusyn dhe savla-golyadoryon an Filistysi usi a'n tu aral.' Mes ny'n derivas orth y das. [2] Yth esa Sowl yn oryon pell Gibea yn-dann reunavalwedhen usi yn Migron; ha'n bobel esa ganso o a-dro dhe hwegh kans gour, [3] war-barth gans Ahiya mab Ahitub, broder Ikabod, mab Finehas mab Eli, oferyas an ARLODH yn Shilo, ow ton an Efod. Ha ny wodhya an bobel bos Yonathan gyllys. [4] Ynter an bolghow, may hwilas Yonathan treusi dhe savla-golyadoryon an Filistysi dredha, yth esa karrek lymm a'n eyl tu, ha karrek lymm a'n tu aral; hanow an eyl o Boses, ha hanow an aral Sene. [5] An eyl kleger a sevis troha'n kledh a-dal Mikmash, ha'n aral troha'n dyghow a-dal Geba.

---

a 13:21 *diw rann a shekel:* Ebrow *pim.*

6 Yonathan a leveris dhe'n gour yowynk deger y arvow,
'Deus, ha treusyn dhe savla-golyadoryon an re antrodreghys;
martesen y hwarvo an ARLODH dhe oberi ragon; rag nyns
eus tra vyth a yll lettya an ARLODH rag ri trygh gans lies po
gans nebes.' 7 Ha deger y arvow a leveris dhodho, 'Gwra oll
eus y'th kolon, treyl; ottavy, yth esov vy genes, kepar dell
yw dha golon, yndella yw ow holon vy.'[a] 8 Ena Yonathan a
leveris, 'Lemmyn ni a dreus dhe'n dus na ha ni a dhiskwa agan
honan dhedha. 9 Mar leverons dhyn, "Gortewgh erna dhyffyn
dhywgh," ena ni a sev yn agan le, ha ny wren ni mos yn-bann
dhedha. 10 Mes mar leverons yndella, "Dewgh yn-bann dhyn,"
ena ni a wra mos yn-bann; rag an ARLODH re's delivras yn agan
leuv, ha hemma a vydh tokyn dhyn.' 11 Ha'n dhew anedha a
dhiskwedhas aga honan dhe savla-golyadoryon an Filistysi;
ha'n Filistysi a leveris, 'Ottomma Ebrowyon ow tos yn-mes a'n
tell mayth omgudhsons ynna.' 12 Ha gwer an savla-golyadoryon
a elwis dhe Yonathan ha deger y arvow, ow leverel, 'Dewgh
yn-bann dhyn, ha ni a dhiskwedh neppyth dhywgh.' Yonathan
a leveris dhe dheger y arvow, 'Deus yn-bann war ow lergh;
rag an ARLODH re's delivras yn leuv Israel.' 13 Ha Yonathan a
yskynnas yn-bann war y dhewdhorn ha war y dhewdros, gans
deger y arvow owth holya war y lergh. Ha'n Filistysi a godhas
a-dherag Yonathan, ha deger y arvow, ow tos war y lergh, a's
ladhas. 14 Hag y'n kynsa ladhva Yonathan ha deger y arvow
a ladhas ogas dhe ugens gour a-ji dhe spas a-dro dhe hanter
fyngel y hys yn erow a dir. 15 Yth esa kren y'n lu, y'n gwel,
hag yn-mysk oll an bobel; an savla-golyadoryon, bagas an
ravnoryon a grenas ynwedh, ha'n dor a grysyas; hag y teuth ha
bos skruth pur vras.

16 Yth esa golyadoryon Sowl yn Gibea a Benyamin ow mires;
ha'n routh ow teudhi dhe-ves omma hag ena. 17 Ena Sowl a
leveris dhe'n bobel esa ganso, 'Omguntelewgh lemmyn, ha
gwelyn piw yw gyllys ahanan.' Ha pan omguntelsens war-barth,

---

a 14:7 *kepar dell yw dha golon, yndella yw ow holon vy:* ow sewya an Septuagint. Ebrow *kepar ha'th kolon.*

nyns esa ena Yonathan na deger y arvow. [18] Ena Sowl a leveris dhe Ahiya, ‘Dro omma argh Duw.’ Rag y’n termyn na yth esa argh Duw gans mebyon Israel. [19] Pan esa Sowl ow kewsel dhe’n oferyas, an tervans yn kamp an Filistysi a ynkressyas moy ha moy; hag yn-medh Sowl dhe’n oferyas, ‘Tenn dha leuv dhe-ves.’ [20] Ena Sowl hag oll an bobel esa ganso a omguntelas hag i a dheuth dhe’n vatel; ha kledha pub gour o erbynn y gila, mayth esa deray pur vras. [21] Lemmyn an Ebrowyon esa gans an Filistysi kyns an termyn na, an re neb eth yn-bann gansa a-ji dhe’n kamp, a dreylyas ha junya an Israelysi esa gans Sowl ha Yonathan. [22] Ynwedh oll an Israelysi omgudhys yn bro venydhyek Efraym, pan glewsons bos an Filistysi ow fia, i ynwedh a junyas dhe’n vatel, ow helghya war aga lergh. [23] Yndella an ARLODH a sawyas Israel an jydh na; ha’n vatel a lesas yn-mes bys yn Beth-aven.

Ti Diswar Sowl

[24] An Israelysi o grevys an jydh na, drefen Samuel dhe worra ti war an bobel ow leverel, ‘Mollothek re bo an gour neb a dheber boos kyns gorthugher dhe dhos, kyns my dhe dyli dial war ow eskerens.’ Ytho ny dastyas den vyth a’n bobel boos vyth. [25] I oll a dheuth dhe goswik; hag yth esa mel war an dor. [26] Ha pan dheuth an bobel a-bervedh y’n goswik, yth esa an mel ow tevera yn-nans; mes ny worras den vyth y dhorn dh’y anow, rag an bobel a borthas own a’n ti. [27] Mes ny glewas Yonathan y das pan jarjyas ev an bobel gans an ti; hag ev a ystynnas an lorgh esa yn y dhorn, ha troghya an bleyn yn kriben vel, ha gorra y leuv dh’y anow; ha’y lagas a veu splannhes. [28] Ena onan a’n bobel a leveris, ‘Dha das a jarjyas an bobel yn strooth gans ti, ow leverel, “Mollothek re bo an gour neb a dheber boos y’n jydh ma.” Hag yndella an bobel yw skwith.’ [29] Ena yn-medh Yonathan, ‘Ow thas re dhros anfeusi war an tir; otta, assa veu ow lagas splannhes, drefen my dhe dastya neppyth a’n mel. [30] Pygemmys gwell, mar teppra an bobel hedhyw heb lett a’n preydh kemerys a-dhyworth aga eskerens; drefen lemmyn nag o an ladhva yn-mysk an Filistysi meur.’

31 I a weskis an Filistysi an jydh na a-dhyworth Mikmash
dhe Ayyalon, ha'n bobel o pur skwith; 32 ha'n bobel a stevyas
yn-nans ow skrija war an preydh, ha kemeres deves hag oghen
ha leughi, ha'ga ladha war an dor; ha'n bobel a's dybris gans
an goos. 33 Ena yth o derivys dhe Sowl, 'Ottomma an bobel ow
pegha erbynn an ARLODH dre dhybri gans an goos.' Hag ev a
leveris, 'Hwi re dorras fydh; rolyewgh men bras omma dhymm
y'n jydh ma.' 34 Ha Sowl a leveris, 'Diberthewgh a-les yn-mysk
an bobel, ha leverewgh dhedha, "Drewgh omma dhymm pub
gour y ojyon, po y dhavas, ha ledhewgh i y'n tyller ma, ha
dybrewgh; ha ny wrewgh pegha erbynn an ARLODH dre dhybri
gans an goos."' Yndella oll an bobel a dhros aga oghen gansa
an nos na, ha'ga ladha ena. 35 Ha Sowl a dhrehevis alter dhe'n
ARLODH; homm o an kynsa alter a dhrehevis ev dhe'n ARLODH.

Yonathan yn Peryl a Vernans

36 Ena Sowl a leveris, 'Deun yn-nans war-lergh an Filistysi
y'n nos ha'ga fylla bys golow an myttin, ha na esewgh gour vyth
anedha.' Yn-medhons, 'Gwra py pynag a hevel da dhis.' Mes
yn-medh an oferyas, 'Deun nes dhe Dhuw omma.' 37 Ytho Sowl
a wovynnas kussul a-dhyworth Duw, 'A wrav vy mos yn-nans
war-lergh an Filistysi? A vynn'ta aga delivra yn dorn Israel?'
Mes ny'n gorthebis an jydh na. 38 Ha Sowl a leveris 'Dewgh
omma, oll ledyoryon an bobel; ha konvedhyn ha miryn fatel
dhrehevis an pegh ma hedhyw. 39 Rag dell vyw an ARLODH neb
a selow Israel, kyn fo yn Yonathan ow mab, ev a verow!' Mes
nyns esa den vyth yn-mysk oll an bobel a'n gorthebis. 40 Ena
ev a leveris dhe oll Israel, 'Hwi a vydh war an eyl tu, ha my
ha Yonathan a vydh war an tu aral.' Ha'n bobel a leveris dhe
Sowl, 'Gwra an pyth a hevel da dhis.' 41 Ena Sowl a leveris,
'A ARLODH, Duw Israel, prag na wruss'ta gorthebi dhe'th was
hedhyw? Mars usi an pegh ma ynnov, po yn ow mab Yonathan,
A ARLODH, Duw Israel, ro Urim; mes mars usi an pegh ma
y'th pobel Israel, ro Thummim.' Ha Yonathan ha Sowl a veu
diskwedhys gans an prenn, mes an bobel a skapyas.[a] 42 Ha

a 14:41 Amendys war-lergh an Septuagint ha'n Vulgat.

Sowl a leveris, ‘Tewlewgh an prennyer yntra my ha Yonathan ow mab.’ Ha Yonathan a veu kemerys.

43 Ena Sowl a leveris dhe Yonathan, ‘Lavar dhymm pandr’a wruss’ta?’ Ha Yonathan a dherivas, ha leverel, ‘My a dastyas nebes a’n mel gans bleyn an lorgh esa y’m leuv; hag, ottavy, res yw dhymm merwel.’ 44 Ha Sowl a worthebis, ‘Re wrello Duw yndella dhymm ha moy ynwedh; ty a verow yn sur, Yonathan.’ 45 Ena an bobel a leveris dhe Sowl, ‘A verow Yonathan, neb re wrug an delivrans meur ma yn Israel? Bynner re bo! Dell vyw an Arlodh, ny wra blewen vyth a’y benn kodha dhe’n leur; rag ev re oberis gans Duw hedhyw.’ Yndella an bobel a sawyas Yonathan, ha ny verwis. 46 Ena Sowl eth yn-bann dhyworth helghya an Filistysi; ha’n Filistysi eth dh’aga le aga honan.

Breselyow Sowl

47 Ytho Sowl a gemeras an myghternses war Israel, ha batalyas orth oll y eskerens a bub tu, erbynn Moab, hag erbynn an Ammonysi, hag erbynn Edom, hag erbynn myghternedh Soba, hag erbynn an Filistysi; ha ple pynag y treylya, ev a dryghis.[a] 48 Hag ev a wrug yn kolonnek, ha gweskel an Amalekysi, ha delivra Israel mes a leuv an re a’s pylla.

49 Lemmyn mebyon Sowl o Yonathan, hag Yshvi, ha Malkishua; ha hanow y dhiw vyrgh o an re ma; hanow an kottha o Merab, ha hanow an yowynka, Mikal. 50 Hanow gwreg Sowl o Ahinoam myrgh Ahimaas. Ha hanow kaslewydh y lu o Abner, mab Ner, ewnter Sowl. 51 Kish o tas Sowl; ha Ner tas Abner o mab Abiel.

52 Yth esa bresel grev erbynn an Filistysi oll dedhyow Sowl; ha pan weli Sowl neb gour krev, po kasor kolonnek, ev a’n kuntelas dhodho y honan.

Sowl a Feth an Amalekysi mes Sparya Aga Myghtern

15 Samuel a leveris dhe Sowl, ‘An Arlodh a’m danvonas dhe’th untya dhe vos myghtern war y bobel Israel; lemmyn rag henna goslow orth geryow an

a 14:47 *dryghis:* Ow sewya an Septuagint, an Vulgat ha’n Syriek.

ARLODH. [2] Yndelma y lever ARLODH an luyow, "My a gessydh
an Amalekysi rag an pyth a wrussons ow settya erbynn mebyon
Israel pan dheuthons yn-bann yn-mes a Ejyp. [3] Lemmyn, ke
ha gwask Amalek, ha distru glan puptra a's teves, ha na wra
aga sparya; mes ladh gour ha benyn, flogh ha fleghik, ojyon ha
davas, kowrvargh hag asen."'

[4] Ytho Sowl a guntelas an bobel war-barth, ha'ga nivera yn
Telaim, dew kans mil drosek, ha deg mil wour a Yuda. [5] Sowl a
dheuth dhe cita Amalek, ha kontrewaytya y'n nans. [6] Yn-medh
Sowl dhe'n Kenysi, 'Kewgh! Gesewgh! Omdennewgh yn-mes
a'n Amalekysi, po my a'gas distru gansa; rag hwi a dhiskwedhas
tregeredh dhe oll mebyon Israel, pan dheuthons yn-bann mes a
Ejyp.' Yndella an Kenysi a omdennas dhyworth an Amalekysi.
[7] Sowl a weskis an Amalekysi, a-dhyworth Havila bys Shur, usi
a-dal Ejyp. [8] Hag ev a gemeras Agag myghtern an Amalekysi
yn fyw, ha distrui glan oll an bobel dre vin an kledha. [9] Mes
Sowl ha'n bobel a sparyas Agag, ha'n gwella a'n deves hag a'n
oghen hag a'n enevales peskys, ha'n eyn, ha puptra a veu da, ha
ny vynnens aga distrui glan; mes puptra dispresys ha koog i a
dhistruis glan.

Sowl Skonys avel Myghtern

[10] Ena y teuth ger an ARLODH dhe Samuel: [11] 'Edrek a'm
beus my dhe settya yn-bann Sowl dhe vos myghtern, rag
ev re dreylyas dhe-ves dhyworthiv, ha ny gollenwis ow
gorhemynnow.' Samuel o serrys; hag ev a grias war an ARLODH
dres nos. [12] Samuel a sevis myttin a-varr dhe vetya Sowl, hag y
feu derivys dhe Samuel, 'Sowl eth dhe Karmel, le may trehevis
men-kov ragdho y honan, hag ev a dreylyas a-dro alena ha
tremena yn-nans dhe Gilgal.' [13] Pan dheuth Samuel dhe Sowl,
Sowl a leveris dhodho, 'Benygys re bi gans an ARLODH; my re
gollenwis gorhemmyn an ARLODH.' [14] Mes Samuel a worthebis,
'Pandr'a styr an son ma a dheves y'm diwskovarn, ha son an
gwarthek esov vy ow klewes?' [15] Ha Sowl a leveris, 'I re's dros
dhyworth an Amalekysi; rag an bobel a sparyas an gwella a'n
deves ha'n gwarthek, dhe sakrifia dhe'n ARLODH dha Dhuw;

ha'n remenant ni re dhistruis glan.' [16] Ena Samuel a leveris dhe Sowl, 'Taw! My a dheriv orthis an pyth a leveris an ARLODH dhymm nyhewer.' Hag ev a worthebis, 'Kows.'

[17] Yn-medh Samuel, 'Kynth es distyr y'th lagas dha honan, a ny veus gwrys penn lothow Israel? An ARLODH a'th untyas myghtern war Israel. [18] Ha'n ARLODH a'th tanvonas war an fordh, ha leverel, "Ke, distru glan an beghadoryon, an Amalekysi, batel er aga fynn erna vons diswrys." [19] Ytho prag na obaysys lev an ARLODH? Prag y kodhsys war an preydh, ha gul drog yn golok an ARLODH?' [20] Sowl a leveris dhe Samuel, 'My re obayas lev an ARLODH, my res eth war an viaj a wrug an ARLODH ow danvon warnodho, ha my re dhros Agag myghtern Amalek, ha my re dhistruis glan an Amalekysi. [21] Mes dhyworth an preydh an bobel a gemeras deves ha gwarthek, an gwella a'n taklow sakrys rag distruyans, dh'aga sakrifia dhe'n ARLODH dha Dhuw yn Gilgal.' [22] Hag yn-medh Samuel,

'A gyv an ARLODH moy plesour yn offrynnow leskys
ha sakrifisow,
ages yn obayans lev an ARLODH?
Yn sur, obaya yw gwell ages sakrifia,
ha goslowes ages blonek hordhes.
[23] Rag rebellyans yw avel pegh dewinieth,
ha gorthter yw kepar ha kammweyth ha
gordhyans idolys.
Drefen ty dhe skonya ger an ARLODH,
ev ynwedh re'th skonyas a vones myghtern.'

[24] Ha Sowl a leveris dhe Samuel, 'My re beghas; my a gammdremenas erbynn gorhemmyn an ARLODH ha'th eryow, drefen my dhe berthi own a'n bobel hag obaya aga lev. [25] Ha lemmyn, my a'th pys, gav ow fegh, ha dehwel genev, may hallav gordhya an ARLODH.' [26] Samuel a leveris dhe Sowl, 'Ny vynnav dehweles genes; drefen ty dhe skonya ger an ARLODH, ha'n ARLODH re'th skonyas a vones myghtern war Israel.' [27] Ha pan dreylyas Samuel dhe vones dhe-ves, Sowl a settyas dalghen yn

losten y vantel, ha'y skwardya. [28] Ha Samuel a leveris dhodho, 'An ARLODH re skwardyas gwlaskor Israel dhyworthis y'n jydh hedhyw, ha'y ri dhe gentrevek ahanas, neb yw gwell agesos. [29] Hag ynwedh, ny wra Splander Israel naneyl tolla na treylya y vrys.' [30] Ena Sowl a leveris, 'My re beghas; hwath enor dhymm lemmyn a-dherag henavogyon ow fobel hag a-dherag Israel, ha dehwel genev, may hallav gordhya dha Dhuw.' [31] Yndella Samuel a dreylyas arta war-lergh Sowl; ha Sowl a wordhyas an ARLODH.

[32] Ena Samuel a leveris, 'Dro Agag myghtern Amalek omma dhymm.' Hag y teuth Agag dhodho yn kargharow.[a] Agag a leveris, 'Yn sur hwerowder mernans yw tremenys.' [33] Mes Samuel a leveris,

'Kepar dell wrug dha gledha benenes dhe vos anvap,
yndella y fydh dha vamm anvap yn-mysk benenes.'

Ha Samuel a hackyas Agag dhe demmyn a-dherag an ARLODH yn Gilgal.

[34] Ena Samuel eth dhe Rama; ha Sowl eth yn-bann dh'y ji yn Gibea a Sowl. [35] Ny dheuth Samuel namoy dhe weles Sowl bys yn jydh y vernans, mes grevya a wrug Samuel drefen Sowl. Ha'n ARLODH a'n jevo edrek drefen ev dhe wul Sowl myghtern war Israel.

Davydh Untys avel Myghtern

16 Ha'n ARLODH a leveris dhe Samuel, 'Pygemmys prys y fedhydh ow kyni rag Sowl? My re'n skonyas a vones myghtern war Israel. Lanw dha gorn gans oyl, ha ke, my a'th tanvon dhe Yesse an Bethlehemyas, rag my re brovias ragov ow honan myghtern yn-mysk y vebyon.' [2] Ha Samuel a leveris, 'Fatel allav mos? Mar klewva Sowl anodho, ev a'm ladhsa.' Ha'n ARLODH a leveris, 'Kemmer lejek genes, ha lavar, "My re dheuva dhe sakrifia dhe'n ARLODH." [3] Ha galw Yesse dhe'n sakrifis, ha my a dhiskwa dhis an pyth dhe wul; ha ty a wra

---

a 15:32 *yn kargharow:* Po war-lergh an Septuagint *ow krena;* po war-lergh Aquila ha Symmachus *yn lowenek,* po *yn kosel.*

untya ragov ev neb a dhiskwedhav dhis.' [4] Ha Samuel a wrug an pyth a erghis an ARLODH dhodho, ha dos dhe Bethlehem. Ha henavogyon an dre a grenas orth y dhevedhyans, ha leverel, 'Os ta devedhys yn kres?' [5] Hag yn-medh ev, 'Yn kres; my re dheuth dhe sakrifia dhe'n ARLODH; omsakrewgh ha dewgh genev dhe'n sakrifis.' Hag ev a sakras Yesse ha'y vebyon ha'ga gelwel dhe'n sakrifis.

[6] Pan dheuthons, ev a vires war Eliab, ha tybi, 'Yn sur yma untys an ARLODH lemmyn a-dherag an ARLODH.' [7] Mes yn-medh an ARLODH dhe Samuel, 'Na vir war naneyl y semlans na hirder y gorf, drefen my dh'y skonya; rag ny wra an ARLODH gweles kepar dell wel mab den; rag mab den a vir war an semlans, mes an ARLODH a vir war an golon.' [8] Ena Yesse a elwis Abinadab dhodho, ha gul dhodho tremena a-dherag Samuel. Hag yn-medh ev, 'Ny dhewisas an ARLODH hemma.' [9] Ena Yesse a wrug Shamma dhe dremena. Hag yn-medh ev, 'Ny dhewisas an ARLODH hemma.' [10] Yesse a wrug seyth a'y vebyon dhe dremena a-dherag Samuel, ha Samuel a leveris dhe Yesse, 'Ny dhewisas an ARLODH an re ma.' [11] Samuel a leveris dhe Yesse, 'Usi oll dha vebyon omma?' Hag ev a worthebis, 'Yma gesys saw an yowynka, mes yma ev ow kwitha an deves.' Ha Samuel a leveris dhe Yesse, 'Danvon ha'y gerghes; rag ny esedhyn erna dheffo omma.' [12] Ev a dhanvonas ha'y dhri a-ji. Lemmyn ev o rudhik, gans dewlagas teg, ha semlans da. An ARLODH a leveris, 'Sav ha gwra y untya; rag hemm yw ev.' [13] Ena Samuel a gemeras korn an oyl, ha'y untya yn-mysk y vreder; ha spyrys an ARLODH a dheuth war Dhavydh, a-dhyworth an jydh na alena rag. Ena Samuel a sevis ha mones dhe Rama.

Davydh a Sen an Lyra rag Sowl

[14] Mes spyrys an ARLODH a dhibarthas a-dhyworth Sowl, ha tebel spyrys a-dhyworth an ARLODH a'n tormentya. [15] Ha gwesyon Sowl a leveris dhodho, 'Otta lemmyn, yma tebel spyrys a-dhyworth Duw orth dha dormentya. [16] Gas agan ARLODH lemmyn dhe erghi dha wesyon usi a-dheragos, dhe

hwilas nebonan a wor seni an lyra; ha pan usi an tebel spyrys
a-dhyworth Duw warnas, ev a wra y seni, ha da vydh dhis.'
17 Ha Sowl a leveris dh'y wesyon, 'Proviewgh dhymm lemmyn
gour neb a wor seni yn ta, ha drewgh e dhymm.' 18 Ena
onan a'n wesyon a worthebis, 'My re welas mab a Yesse an
Bethlehemyas neb a wor seni, ha gour kolonnek, kasor, fur
yn kows, ha gour a semlans da; hag yma an ARLODH ganso.'
19 Ytho Sowl a dhanvonas kanasow dhe Yesse, ha leverel,
'Danvon dhymm dha vab Davydh, usi gans an deves.' 20 Ha
Yesse a gemeras asen beghys gans bara, ha kroghen a win, ha
mynn, ha'ga danvon der y vab Davydh dhe Sowl. 21 Ha Davydh
a dheuth dhe Sowl, ha sevel a-dheragdho. Sowl a'n kara yn feur,
hag ev a dheuth ha bos deger y arvow. 22 Ha Sowl a dhanvonas
dhe Yesse ow leverel, 'Gas Davydh dhe wortos y'm servis, rag
ev re gavas favour y'm golok.' 23 Ha peskweyth may to an tebel
spyrys a-dhyworth Duw war Sowl, Davydh a gemeri an lyra
ha'y seni gans y dhorn, hag yndelma Sowl a gevi difres, hag o
gwell, ha'n tebel spyrys a dhiberthi anodho.

Davydh ha Goliath

17 Lemmyn an Filistysi a guntelas aga luyow war-barth
dhe vatalyas; i a veu omguntelys war-barth yn Soko,
a byw Yuda, hag i a gampyas yntra Soko hag Azeka, yn Efes-
dammim. 2 Sowl ha gwer Israel a omguntelas, ha kampya ryb
nans Ela, hag araya aga honan rag kas erbynn an Filistysi. 3 An
Filistysi a sevis war venydh a'n eyl tu, hag Israel a sevis war
venydh a'n tu aral, hag yth esa nans yntredha. 4 Hag y teuth yn-
mes a gamp an Filistysi kampyer, ha'y hanow Goliath a Gath,
neb o hwegh kevelin ha dornva yn ughelder. 5 Yth esa basnett
a vrons war y benn, hag ev o ervys gans kaspows; ha poos an
bows o pymp mil shekel a vrons. 6 Yth esa dhodho arvow a
vrons war y dhiwarr ha guw a vrons ynter y dhiwskodh. 7 Sheft
y wuw o kepar ha gwelen gwiader, ha poos penn y wuw o
hwegh kans shekel a horn; ha'y skoswas eth a-dheragdho. 8 Ev
a sevis ha garma dhe luyow Israel, ha leverel dhedha, 'Prag y
teuvewgh yn-mes dhe araya agas honan rag kas? A nyns ov
vy Filistyas, hag a nyns owgh hwi gwesyon Sowl? Dewisewgh

gour ragowgh agas honan, ha gesewgh ev dhe dhos yn-nans dhymm. [9] Mar kyll ev omladh genes, ha'm ladha, ena ni a vydh agas kethwesyon; mes mar kwarthevyav er y bynn ha'y ladha, ena hwi a vydh agan kethwesyon ha hwi a'gan serv.' [10] Hag yn-medh an Filistyas, 'Hedhyw my a dhefi luyow Israel; rewgh dhymm gour, may hyllyn omladh war-barth.' [11] Pan leveris Sowl hag oll Israel geryow an Filistyas ma, sowdhenys ha dyegrys ens.

[12] Lemmyn Davydh o mab an Efrathyas a Bethlehem yn Yuda, ha'y hanow Yesse, hag yth esa dhodho eth mab. Yn dedhyow Sowl an gour o seulabrys koth, gyllys y'n bledhynnyow. [13] An tri hottha mebyon a Yesse eth ha holya Sowl dhe'n vatel; henwyn y dri mab neb eth dhe'n vatel o Eliab an kynsa genys, ha'n nessa dhodho Abinadab, ha'n tressa Shamma. [14] Davydh o an yowynka; ha'n tri hottha a holyas Sowl, [15] mes Davydh a wre mos ha dehweles a Sowl dhe vaga deves y das yn Bethlehem. [16] Rag dew ugens dydh an Filistyas a dho yn-rag ha sevel a-dheragdha myttin ha gorthugher.

[17] Lemmyn Yesse a leveris dh'y vab Davydh, 'Kemmer rag dha vreder efa a'n ys rostys ma, ha'n deg torth vara ma, ha poon dhe'n gamp dhe'th vreder; [18] ha kemmer an deg rann ma a geus dhe bennhembrenkyas aga mil. Ha gwel fatel yw gans dha vreder, ha dri neb tokyn anedha.'

[19] Lemmyn yth esa Sowl, hag i, hag oll gwer Israel, yn nans Ela, ow patalyas orth an Filistysi. [20] Davydh a sevis myttin a-varr, ha gasa an deves gans gwithyas, ha kemeres an sosten, ha mos kepar dell wrussa Yesse erghi dhodho. Ev a dheuth dhe'n kamp yn kettermyn dell esa an lu ow mos yn-rag dhe'n vatel, ow karma rag an vatel. [21] Israel ha'n Filistysi a arayas aga honan rag kas, lu a-dal lu. [22] Davydh a asas y daklow yn dorn gwithyas an fardellow, ha ponya a-ji dhe'n lu ha salusi y vreder. [23] Pan esa ev ow kewsel gansa, an kampyer, an Filistyas a Gath, Goliath y hanow, a dheuth yn-bann mes a linen vatel an Filistysi, ha kewsel an keth geryow ha kyns. Ha Davydh a'n klewas.

[24] Oll gwer Israel, pan welsons an gour, a fias anodho, ha perthi own bras. [25] Ha gwer Israel a leveris, ‘A welsowgh an gour ma neb a dheuth yn-bann? Yn sur ev re dheuth yn-bann dhe dhefia Israel. An myghtern a wra rych an gour neb a’n ladh, ha ri dhodho y vyrgh ha gul y deylu rydh a doll yn Israel.’ [26] Davydh a leveris dhe’n wer esa sevys rybdho, ‘Pandr’a vydh gwrys rag an gour neb a ladh an Filistyas ma, ha kemeres dhe-ves an meth dhyworth Israel? Rag piw yw an Filistyas antrodreghys ma may hyll ev defia luyow an Duw byw?’ [27] An bobel a worthebis dhodho war-lergh an vaner ma, ow leverel, ‘Yndella y fydh gwrys rag an gour neb a’n ladh.’

[28] Eliab y gottha broder a’n klewas pan gewsis ev dhe’n wer; ha sorr Eliab a dhewis erbynn Davydh, hag ev a leveris, ‘Prag y teuthys yn-nans omma? Piw ganso y hwruss’ta gasa an deves boghes na y’n gwylvos? My a wor dha valghder ha sherewynsi dha golon; rag ty re dheuva yn-nans rag may halles gweles an vatel.’ [29] Hag yn-medh Davydh, ‘Pandr’a wrug vy lemmyn? A nyns eus gwir dhe gewsel?’ [30] Hag ev a dreylyas dhe-ves anodho war-tu gour aral, ha kewsel war-lergh an keth vaner; ha’n bobel a’n gorthebis arta war-lergh an vaner kyns.

[31] Pan veu klewys an geryow a gewsis Davydh, i a’s dasleveris a-dherag Sowl; hag ev a dhanvonas war y lergh. [32] Davydh a leveris dhe Sowl, ‘Na wres kolon den vyth fyllel a’y wovis ev; dha was a wra mos hag omladh gans an Filistyas ma.’ [33] Ha Sowl a leveris dhe Dhavydh, ‘Ny yllydh mones erbynn an Filistyas ma dhe omladh ganso; rag ty yw marnas maw, hag ev re beu kasor a-dhia y yowynkneth.’ [34] Mes Davydh a leveris dhe Sowl, ‘Dha was a witha deves rag y das, ha peskweyth may teu lew po ors, ha kemeres on mes a’n flock, [35] my eth yn-mes ha’y sewya, ha’y weskel dhe’n leur, ha delivra an on mes a’y anow; ha mar treylya er ow fynn, my a’n dalghensa gans y varv, ha’y weskel dhe’n leur, ha’y ladha. [36] Dha was re ladhas lewyon hag orses; ha’n Filistyas antrodreghys ma a vydh kepar hag onan anedha, a-ban wrug ev defia luyow an Duw byw.’ [37] Yn-medh Davydh, ‘An Arlodh neb a’m delivras dhyworth paw an lew ha dhyworth paw an ors, ev a’m delirv dhyworth dorn an

Filistyas ma.' Ha Sowl a leveris dhe Dhavydh, 'Ke, ha re bo an ARLODH genes.'

38 Sowl a gwethas Davydh gans y arvow; ev a worras basnett
a vrons war y benn ha'y gwetha gans kaspows. 39 Davydh a
wrugysas y gledha war y arvow, hag yn euver ev a assayas
kerdhes, rag nyns o ev usys dhedha. Ha Davydh a leveris dhe
Sowl, 'Ny allav kerdhes gansa; rag nyns ov usys dhedha.' Ytho
Davydh a's removas anodho. 40 Ena ev a gemeras y lorgh yn y
dhorn, ha dewis ragdho pymp bilien mes a'n gover, ha'ga gorra
yn y sagh bugel deves, y'n skryp, hag yth esa y dowlbren yn y
dhorn, hag ev a dheuth nes dhe'n Filistyas.

41 An Filistyas a dheuth yn-rag ha dos nes dhe Dhavydh,
gans y skoswas a-dheragdho. 42 Ha pan viras a-dro ha gweles
Davydh, ev a'n dispresyas, rag ev o marnas maw, rudhik ha
teg y semlans. 43 An Filistyas a leveris dhe Dhavydh, 'Ov vy
ki, may teudh dhymm gans lorghow?' Ha'n Filistyas a vollethis
Davydh der y dhuwow. 44 Hag yn-medh an Filistyas dhe
Dhavydh, 'Deus dhymm, ha my a re dha gig dhe ydhyn an
ayr ha dhe vestes an gwel.' 45 Mes Davydh a worthebis dhe'n
Filistyas, 'Ty a dheu er ow fynn gans kledha ha gans guw ha
gans skoos; mes my a dheu er dha bynn yn hanow ARLODH an
luyow, Duw luyow Israel, neb re wruss'ta y dhefia. 46 Y'n jydh
hedhyw an ARLODH a wra dha dhelivra y'm leuv, ha my a'th
wysk dhe'n leur ha treghi dhe-ves dha benn; ha my a re korfow
marow lu an Filistysi y'n jydh hedhyw dhe ydhyn an ayr ha
dhe vestes an dor, may hwodhvo oll an norvys bos Duw yn
Israel, 47 ha may hwodhvo oll an kuntelles na wra an ARLODH
sawya dre gledha ha guw; rag yma an vatel dhe'n ARLODH hag
ev a'th re yn agan leuv.'

48 Pan dheuth an Filistyas nes dhe dhierbynna Davydh,
Davydh a bonyas yn uskis war-tu an linen vatel dhe dhierbynna
an Filistyas. 49 Ha Davydh a worras y leuv yn y sagh, ha
kemeres men yn-mes, ha'y worra yn y dowlbren ha'y dewlel ha
gweskel an Filistyas war y dal; an men a dhewanas y dal, hag
ev a godhas ha'y fas dhe'n leur.

50 Ytho Davydh a warthevyas war an Filistyas dre dowlbren
ha dre ven, ha gweskel dhe'n leur an Filistyas ha'y ladha; mes
nyns esa kledha vyth yn dorn Davydh. 51 Rag henna Davydh
a bonyas ha sevel war an Filistyas; ev a dhalghennas y gledha,
ha'y denna mes a'y woon, ha'y ladha; ena ev a droghas dhe-ves
y benn dredho. Pan welas an Filistysi bos aga hampyer marow,
i a fias.

52 Ha gwer Israel ha Yuda a sevis ha garma ha helghya an
Filistysi bys yn Gath ha yetys Ekron may kodhas an Filistysi
ledhys war an fordh a-dhyworth Shaaraym bys yn Gath hag
Ekron. 53 An Israelysi a dhehwelis dhyworth helghya an
Filistysi, hag i a byllas aga hamp. 54 Davydh a gemeras penn
an Filistyas ha'y dhri dhe Yerusalem; mes ev a worras y arvow
yn y dylda.

55 Ha pan welas Sowl bos Davydh ow mos yn-rag erbynn
an Filistyas, ev a leveris dhe Abner, kaslewydh an lu, 'Abner,
piw yw an gour yowynk ma mab dhodho?' Hag yn-medh
Abner, 'Dell vyw dha enev, A vyghtern, ny wonn.' 56 Ha'n
myghtern a leveris, 'Govyn piw yw an yonker mab dhodho.'
57 Pan dhehwelis Davydh dhyworth ladhva an Filistysi, Abner
a'n kemeras ha'y dri a-dherag Sowl, gans penn an Filistyas yn
y leuv. 58 Yn-medh Sowl dhodho, 'Piw os ta mab dhodho, ty
wour yowynk?' Ha Davydh a worthebis, 'My yw mab dha was
Yesse an Bethlehemyas.'

Ambos Yonathan gans Davydh

18 Pan worfensa Davydh kewsel dhe Sowl, enev
Yonathan a veu kelmys orth enev Davydh, ha
Yonathan a'n kara avel y enev y honan. 2 Sowl a'n kemeras
an jydh na ha ny'n gasa dhe dhehweles namoy dhe ji y das.
3 Ena Yonathan a wrug ambos gans Davydh, drefen ev dh'y
gara avel y enev y honan. 4 Ha Yonathan a removas an goon
esa warnodho, ha'y ri dhe Dhavydh, ha'y arvow, ha'y gledha
hag ynwedh y warak ha'y wrugys. 5 Davydh eth yn-mes hag yn
pub le ma'n danvonas Sowl, ev a sewenis; rag hemma, Sowl

a'n settyas war an lu. Ha hemm o da yn golok an bobel oll, hag ynwedh yn golok gwesyon Sowl.

6 Pan esens ow tos tre, y'n termyn may tehwelis Davydh
dhyworth ladhva an Filistyas, an benenes eth yn-mes a oll
citys Israel, ow kana hag ow tonsya, dhe dhierbynna myghtern
Sowl, gans tabourigow, gans kanow a lowena, ha gans daffar
menestrouthi. 7 Ha'n benenes a ganas an eyl dh'y ben hag i ow
lowenhe,

'Sowl re ladhas y vilyow,
ha Davydh y dhegow a vilyow.'

8 Sowl o pur serrys, rag an lavar ma a'n displesyas. Ev a leveris,
'I re askrifas dhe Dhavydh degow a vilyow, ha dhymmo vy i re
askrifas milyow; pandr'a yll ev kavos moy saw an vyghterneth?'
9 Ha Sowl a viri orth Davydh gans gogrys a-dhia'n jydh na hag
yn-rag.

Sowl a Assay Ladha Davydh

10 An nessa dydh tebel spyrys dhyworth Duw a fyskas war
Sowl, hag ev a vuskegis a-ji dh'y ji, ha Davydh ow telynnya
kepar dell wre orth prysyow erel. Hag yth esa guw yn dorn
Sowl; 11 ha Sowl a dewlis an guw, ow prederi, 'My a genter
Davydh orth an paros gensi.' Mes Davydh a skapyas diwweyth.

12 Sowl a borthas own a Dhavydh, drefen bos an Arlodh
ganso, mes gyllys dhyworth Sowl. 13 Rag henna Sowl a'n
removas a'y lok, ha'y wul pennhembrenkyas war vil; hag yth
esa ev ow mos yn-mes ha dehweles a-dherag an bobel. 14 Yth
esa sewena dhe Dhavydh yn oll y oberow; rag yth esa an
Arlodh ganso. 15 Pan welas Sowl bos dhodho sewena veur, ev
a borthas own anodho. 16 Mes oll Israel ha Yuda a gara Davydh,
drefen ev dhe vos yn-mes ha dos a-ji a-ragdha.

Davydh a Dhemmedh Mikal

17 Ena Sowl a leveris dhe Dhavydh, 'Otta ow hottha myrgh
Merab, my a vynn hy ri dhis avel gwreg; mes bydh kolonnek
ragov, ha batal batelyow an Arlodh.' Rag Sowl a dybis, 'Ny
vynnav sevel ow leuv er y bynn, mes bedhes leuv an Filistysi

warnodho.' [18] Yn-medh Davydh dhe Sowl, 'Piw ov vy, ha pyth yw ow theylu,[a] ha pyth yw kordh ow thas yn Israel, may fiv deuv dhe'n myghtern?' [19] Mes pan dheuth an termyn dhe ri Merab myrgh Sowl dhe Dhavydh, hi a veu res dhe Adriel an Meholathyas avel gwreg.

[20] Mes myrgh Sowl Mikal a gara Davydh. Ha'n bobel a'n derivas dhe Sowl ha hemm o da yn y dhewlagas. [21] Ha Sowl a dybis, 'My a vynn hy ri dhodho rag may hyll hi dos ha bos antell ragdho, ha may hyll bos leuv an Filistysi warnodho.' Rag henna Sowl a leveris dhe Dhavydh unweyth arta, 'Ty a vydh ow deuv an jydh ma.' [22] Ha Sowl a erghis dh'y wesyon, ha leverel, 'Kewsewgh gans Davydh yn privedh ha leverel, "Otta, an myghtern a'n jeves delit ynnos, hag oll y wesyon a'th kar; lemmyn rag henna, bydh deuv an myghtern."' [23] Ytho gwesyon Sowl a dherivas an geryow dhe Dhavydh yn privedh. Ha Davydh a leveris, 'A hevel dhywgh tra vyghan dhe vos deuv an myghtern, a-ban ov gour boghosek ha heb ger-da?' [24] Ha gwesyon Sowl a dherivas dhodho, 'Hemm yw an pyth a leveris Davydh.' [25] Ena Sowl a leveris, 'Yndella y leverewgh dhe Dhavydh, "Ny vynn an myghtern ro demedhyans vyth marnas kans kudhgen a'n Filistysi, dhe dyli dial war eskerens an myghtern."' Mes towl Sowl o gul Davydh dhe godha dre leuv an Filistysi. [26] Ha pan dherivas y wesyon an geryow ma dhe Dhavydh, fest da o gans Davydh bos deuv an myghtern. Kyns an termyn dhe dremena, [27] Davydh a sevis ha mos, gans y wer, ha ladha kans Filistyas; ha Davydh a dhros aga hudhgen, hag ev a's ros yn niver leun dhe'n myghtern, may hylli dos ha bos deuv an myghtern. Ha Sowl a ros dhodho Mikal y vyrgh avel gwreg. [28] Mes pan welas Sowl ha konvedhes bos an ARLODH gans Davydh, ha'y vyrgh Mikal dh'y gara, [29] Sowl a borthas own hwath moy a Dhavydh. Yndella Sowl a dheuth ha bos eskar Davydh a-dhia'n jydh na hag yn-rag.

[30] Ena pennhembrenkysi an Filistysi a dheuth yn-mes dhe vatalyas; ha peskweyth may hwrens i dos yn-mes, Davydh a

---

a 18:18 *theylu:* Amendys. Ebrow *bewnans.*

seweni moy ages oll gwesyon Sowl, may teuth ha bos y ger-da pur vras.

Yonathan a Bled rag Davydh

19 Sowl a gewsis orth y vab Yonathan ha gans oll y wesyon a-dro dhe ladha Davydh. Mes Yonathan mab Sowl a gemeras delit meur yn Davydh. [2] Yonathan a dherivas orth Davydh, ‘Ow thas Sowl a vynn dha ladha; rag henna bydh war ternos vyttin; gorta yn tyller kevrinek hag omgudh. [3] My a wra mos yn-mes ha sevel ryb ow thas y’n gwel mayth esos, ha my a gews gans ow thas a-dro dhis; ha’n pyth a welav my a dheriv dhis.’ [4] Ha Yonathan a gewsis da a-dro dhe Dhavydh dhe Sowl y das, ha leverel dhodho, ‘Na wres an myghtern pegha erbynn y was Davydh, rag ny beghas er dha bynn, ha’y weythresow ragos re beu pur dha; [5] rag ev a worras y vewnans yn y leuv ha ladha an Filistyas, ha’n Arlodh a dhros trygh meur rag oll Israel. Ty a’n gwelas ha lowenhe; prag y fynnydh pegha erbynn goos gwiryon, dhe ladha Davydh heb ken?’ [6] Ha Sowl a woslowas orth lev Yonathan; ha Sowl a dos, ‘Dell vyw an Arlodh, ny vydh ev gorrys dhe’n mernans.’ [7] Ha Yonathan a elwis Davydh ha derivas oll an traow ma dhodho. Ha Yonathan a dhros Davydh dhe Sowl, hag yth esa ev yn y lok, kepar ha kyns.

Mikal a Weres Davydh dhe Dhiank

[8] Yth esa bresel arta, ha Davydh eth yn-mes dhe vatalyas orth an Filistysi. Ev a’s ladhas gans ladhva veur, hag i a fias a-ragdho. [9] Ena tebel spyrys dhyworth an Arlodh a dheuth war Sowl, hag ev owth esedha yn y ji gans y wuw yn y dhorn, ha Davydh ow telynnya gans y leuv. [10] Sowl a assayas dhe gentra Davydh dhe’n paros der an guw; mes ev a wohelas Sowl, may hweskis ev an guw y’n fos. Davydh a fias ha diank an nos na.

[11] Sowl a dhanvonas kanasow dhe ji Davydh dhe aspia orto ha dh’y ladha myttinweyth. Ha Mikal gwreg Davydh a dherivas orto, ‘Mar ny sawydh dha vewnans haneth, a-vorow ty a vydh ledhys.’ [12] Ytho Mikal a iselhas Davydh yn-nans der an fenester: hag ev eth ha fia ha diank. [13] Mikal a gemeras

idol ha'y worra war an gweli; hi a worras kolghes a vlew gever
war y benn, ha'y gwetha gans dillas. [14] Pan dhanvonas Sowl
kanasow dhe gemeres Davydh, yn-medh hi, 'Ev yw klav.' [15] Ha
Sowl a dhanvonas an kanasow arta dhe weles Davydh ragdha
aga honan, ow leverel, 'Drewgh ev yn-bann dhymm y'n gweli,
may hallav y ladha.' [16] Ha pan dheuth an kanasow a-ji, yth esa
an idol y'n gweli, gans kolghes a vlew gever orth y benn. [17] Yn-
medh Sowl dhe Mikal, 'Prag y hwruss'ta ow tholla yndelma, ha
gasa ow eskar dhe vones, may tienkas?' Ha Mikal a worthebis
Sowl, 'Ev a leveris dhymm, "Gas vy dhe vones, poken my a'th
ladh."'

Davydh a Dheu dhe Samuel yn Rama

[18] Lemmyn Davydh a fias ha diank; ev a dheuth dhe Samuel
yn Rama, ha derivas dhodho oll re wrussa Sowl dhodho.
Ev ha Samuel eth ha triga yn Nayoth. [19] Y feu derivys dhe
Sowl, 'Ottomma Davydh yn Nayoth yn Rama.' [20] Ena Sowl
a dhanvonas kanasow dhe gemeres Davydh. Pan welsons
kowethas an brofosi ow profosa, gans Samuel ow sevel avel
penn warnedha, spyrys Duw a dheuth war ganasow Sowl, hag
i ynwedh a brofosas. [21] Ha pan veu hemma derivys dhe Sowl,
ev a dhanvonas kanasow arta tressa gweyth, hag i ynwedh a
brofosas. [22] Ena ev y honan eth dhe Rama. Ev a dheuth dhe'n
puth bras usi yn Seku. Ev a wovynnas, 'Ple'ma Samuel ha
Davydh?' Ha nebonan a worthebis 'Ymons i yn Nayoth yn
Rama.' [23] Ytho ev eth di, dhe Nayoth yn Rama; ha spyrys Duw
a dheuth warnodho. Yth esa ow mos yn-rag ow profosa, bys
pan dheuth dhe Nayoth yn Rama. [24] Hag ev ynwedh a removas
y dhillas, ha profosa a-dherag Samuel yn kepar maner. Ev a
wrowedhas noth oll an jydh na hag oll an nos na. Rag henna
leverys yw, 'Usi Sowl ynwedh yn-mysk an brofosi?'

Kerensa yntra Davydh ha Yonathan

20 Ena Davydh a fias dhyworth Nayoth yn Rama. Ev a
dheuth dherag Yonathan ha leverel, 'Pandr'a wrug
vy? Pandr'yw ow hammweyth? Ha pandr'yw ow fegh erbynn
dha das mayth usi ev ow hwilas kemeres ow bewnans?' [2] Yn-

medh ev dhodho, ‘Bynner re bo! Ny verwydh. Ny wra ow thas
tra vyth na bras na byghan saw ev dh’y dhiskwedhes dhymm;
ha prag y kodh dhe’m tas kudha an dra ma ahanav? Nyns yw
yndella.’ 3 Mes ynwedh Davydh a dos, ‘Dha das a wor yn ta my
dhe gavos gras y’th wolok; hag ev a breder, “Na as Yonathan dhe
wodhvos hemma, po ev a vydh grevys.” Mes yn gwiryonedh,
dell vyw an ARLODH ha dell vewydh dha honan, yma saw
kamm yntredhov ha mernans.’ 4 Ena yn-medh Yonathan dhe
Dhavydh, ‘Pynag a vo dha vodh, my a’n gwra ragos.’ 5 Hag yn-
medh Davydh dhe Yonathan, ‘Y fydh an loor nowydh a-vorow,
ha ny allav fyllel esedha gans an myghtern orth an prys-boos;
mes gas vy dhe dhones, may hylliv omgudha y’n gwel bys y’n
tressa gorthugher. 6 Mar kovyn dha das yn ter a-dro dhymm
lavar, “Davydh a wovynnas yn tiwysyk kummyas orthiv ponya
dhe Bethlehem y cita; rag yma sakrifis bledhynnyek ena rag oll
an teylu.” 7 Mar lever ev, “Da yw” y fydh yn ta gans dha was;
mes mar pydh ev pur serrys, ena bydh sur bos drog ervirys
ganso. 8 Rag henna dyght dha was yn hegar, rag ty re dhros dha
was yn kevambos sans genes. Mes mars eus kammweyth ynnov,
ladh vy dha honan; rag prag y tegoodh dhis ow dri dhe’th tas?’
9 Yn-medh Yonathan, ‘Bynner re bo! Mar kodhven bos ervirys
gans ow thas drog dhe dhos warnas, ena a ny dherivsen orthis?’
10 Ena yn-medh Davydh dhe Yonathan, ‘Piw a vynn derivas
orthiv mar korthyp dha das yn harow dhis?’ 11 Ha Yonathan
a worthebis, ‘Deus, deun yn-mes y’n gwel.’ Ytho i eth yn-mes
aga dew y’n gwel.

12 Yonathan a leveris dhe Dhavydh, ‘Re’n ARLODH, Duw
Israel! Wosa my dhe dhiskudha brys ow thas, a-dro dhe’n
termyn ma a-vorow, po an tressa dydh, ha mars yw da y vaner
troha Davydh, a ny dhanvonav ytho ha’y dherivas dhis? 13 Mes
mar mynn ev gul drog dhis, re wrello an ARLODH yndella
dhe Yonathan, ha moy ynwedh, mar ny’n deriv dhis, ha dha
dhanvon dhe-ves, may hyllydh mones yn sawder. Re bo an
ARLODH genes, kepar dell re beu gans ow thas. 14 Ha mars ov
hwath yn fyw, diskwa dhymm tregeredh an ARLODH; mes mar
marwav, 15 na drogh dhe-ves nevra dha dregeredh dhyworth

ow chi, kyn hwrella an ARLODH treghi dhe-ves oll eskerens Davydh a-dhyworth enep an norvys.' [16] Yndella Yonathan a wrug kevambos gans chi Davydh, ow leverel, 'Re hwilli an ARLODH eskerens Davydh.' [17] Yonathan a wrug dhe Dhavydh daswul y di, drefen ev dh'y gara: rag ev a'n kara kepar dell gara ev y vewnans y honan.

[18] Ena yn-medh Yonathan dhe Dhavydh, 'Y fydh an loor nowydh a-vorow; hag y fydh govynnys yn ter a-dro dhis, rag dha dyller a vydh gwag. [19] Wosa tri dydh, ty a wra mos yn-nans bys y'n tyller mayth omgudhsys kyns, ha gortos ena ryb an krug a veyn. [20] Ha my a denn teyr seth dhe'n tenewen, kepar ha pan dennen vy orth kosten. [21] Ena my a dhanvon an maw, ow leverel, "Ke, hwila an sethow." Mar lavarav dhe'n maw, "Ottomma an sethow war an tenewen ma ahanas, kuntel i," ena deus, rag dell vyw an ARLODH, y fydh saw ragos ha nyns eus danjer vyth. [22] Mes mar lavarav dhe'n yonker, "Ottomma an sethow dresos," ena ke; rag an ARLODH re'th tanvonas dhe-ves. [23] Hag a-dro dhe'n mater may kewssyn ty ha my, an ARLODH yw dustuni yntra ty ha my bys vykken.'

[24] Ytho Davydh a omgudhas y'n gwel. Ha pan dheuth an loor nowydh an myghtern a esedhas dhe dhybri. [25] An myghtern a esedhas war y gador, kepar ha pupprys, war an gador ryb an paros. Yth esa Yonathan a-dal dhodho, hag Abner a esedhas ryb tenewen Sowl; mes tyller Davydh o gwag.

[26] Mes ny leveris Sowl tra vyth an jydh na; rag ev a dybi, 'Neppyth re hwarva dhodho; nyns yw ev glan, yn sur nyns yw ev glan.' [27] Mes y'n nessa dydh, an jydh wosa an loor nowydh, tyller Davydh o gwag. Yn-medh Sowl dh'y vab Yonathan, 'Prag na dheuth mab Yesse dhe dhybri, naneyl de, na hedhyw?' [28] Ha Yonathan a worthebis dhe Sowl, 'Davydh a wovynnas yn tiwysyk kummyas orthiv mones dhe Bethlehem; [29] ev a leveris, "Gas vy dhe vones, my a'th pys; rag yma dh'agan teylu sakrifis y'n cita, ha'm broder re worhemynnis dhymm bos ena. Ytho lemmyn, mar kevis favour y'th lagas, gas vy dhe vos, my a'th

pys, may hallav gweles ow breder." Rag henna ny dheuth ev dhe voos an myghtern.'

30 Ena sorr Sowl a dhewis erbynn Yonathan. Ev a leveris dhodho, 'Ty vab a venyn dreus ha gorth! A ny wonn ty dhe dhewis mab Yesse dhe'th veth dha honan, ha dhe veth nothedh dha vamm? 31 Rag hedre vewo mab Yesse war an norvys, ny vydh naneyl ty na'th wlaskor fastys. Ytho danvon ha kergh ev dhymm, rag ev a verow.' 32 Ha Yonathan a worthebis y das, ha leverel dhodho, 'Prag y fydh ev gorrys dhe'n mernans? Pandr'a wrug ev?' 33 Mes Sowl a dewlis y wuw orto dh'y weskel; yndella Yonathan a wodhya bos ervirans y das ladha Davydh. 34 Ytho Yonathan a sevis dhyworth an voos yn sorr fers ha ny dhybris boos vyth yn nessa dydh an mis, rag ev a veu grevys rag Davydh, ha drefen y das dhe dhre disenor warnodho.

35 Ternos myttin Yonathan eth yn-mes y'n gwel y'n termyn apoyntys gans Davydh, hag yth esa ganso maw byghan. 36 Yn-medh ev dhe'n maw, 'Poon ha hwila an sethow a dennav my a'th pys.' Pan esa an maw ow ponya, ev a dennas seth dresto. 37 Pan dheuth an maw dhe'n tyller may tensa Yonathan an seth, Yonathan a elwis dhe'n maw ha leverel, 'A nyns usi an seth dresto?' 38 Ha Yonathan a elwis dhe'n maw, 'Fisten, bydh uskis, na worta.' Ytho maw Yonathan a guntelas an sethow ha dos dh'y vester. 39 Mes ny wodhya an maw tra vyth; saw Yonathan ha Davydh a wodhya an mater. 40 Ha Yonathan a ros y arvow dhe'n maw ha leverel dhodho, 'Ke ha'ga don dhe'n cita.' 41 Ha kettel veu an maw gyllys, Davydh a sevis yn-bann dhyworth tenewen an krug a veyn, ha kodha war y fas dhe'n leur. Ev a blegyas dhe'n dor teyrgweyth, hag i a ammas an eyl dh'y gila, hag i a olas an eyl gans y gila; mes Davydh a olas moy. 42 Ena yn-medh Yonathan dhe Dhavydh, 'Ke yn kres, a-ban wrussyn ti an eyl gans y gila yn hanow an ARLODH, ow leverel, "An ARLODH a vydh yntra my ha ty, hag ynter ow henedh vy ha dha henedh ji, bys vykken."' Ev a sevis yn-bann hag omdenna; ha Yonathan eth y'n cita.

Davydh ha'n Bara Sans

21 Davydh a dheuth dhe Nob dhe Ahimelek an oferyas. Hag Ahimelek a grenas pan vetyas gans Davydh, ha leverel dhodho, 'Prag yth os ta dha honan, ha nyns eus gour vyth genes?' [2] Yn-medh Davydh dhe Ahimelek an oferyas, 'An myghtern re worhemynnis dhymm mater, ha leverel dhymm, "Na as gour vyth dhe wodhvos tra vyth a-dro dhe'n mater ma'th tanvonav warnodho, na'n pyth re worhemynnis dhis." My re settyas kuntelva rag ow gwer yowynk yn neb le. [3] Lemmyn ytho, pandr'eus dhis yn-dann dha leuv? Ro dhymm pymp torth vara y'm leuv, po pynag eus omma.' [4] Ha'n oferyas a worthebis dhe Dhavydh, 'Nyns eus bara kemmyn yn-dann ow leuv, mes yma bara sans, mar kwra an wer yowynk unweyth omwitha dhyworth benenes.' [5] Davydh a worthebis dhe'n oferyas, ha leverel dhodho, 'Yn hwir benenes re beu gwithys ahanan a-dro dhe dri dydh, dell yw usys pan dhov vy yn-mes yn kaskyrgh, ha lestri an wer yowynk yw sans kyn fo viaj kemmyn; pygemmys moy y'n jydh ma a vydh aga lestri sanshes?' [6] Ytho an oferyas a ros dhodho bara sans; rag nyns esa bara vyth marnas bara an lok, yw kemerys dhe-ves dhyworth an ARLODH, dhe worra yn y le bara tomm y'n jydh mayth yw kemerys dhe-ves.

[7] Lemmyn yth esa ena neb unn gour a wesyon Sowl an jydh na, gwithys a-dherag an ARLODH; Doeg o y hanow, Edomyas, an chif a vugeledh Sowl.

[8] Davydh a wovynnis orth Ahimelek, 'A nyns eus guw vyth po kledha omma genes? Rag ny dhres genev naneyl ow kledha na'm arvow, drefen bos edhom a fysk rag negys an myghtern.' [9] Yn-medh an oferyas, 'Kledha Goliath an Filistyas, neb a ledhsys yn nans Ela, ottava, maylys yn kweth a-dryv an efod; mar mynnydh y gemeres, kemmer e, rag nyns eus tra vyth aral y'n tyller ma saw henna.' Yn-medh Davydh, 'Heb parow yw; ro e dhymm.'

Davydh a Fi dhe Gath

[10] Davydh a sevis ha fia an jydh na a-dhyworth Sowl; ev eth dhe Akish myghtern Gath. [11] Yn-medh gwesyon Akish dhodho,

‘A nyns yw hemma Davydh myghtern an wlas? A ny gansons anodho an eyl dh’y gila yn donsyow, ow leverel,

“Sowl re ladhas y vilyow,
ha Davydh y dhegow a vilyow”?’

12 Davydh a gemeras an geryow ma dh’y golon, hag ev a borthas own meur a Akish myghtern Gath. 13 Ytho ev a janjyas y fara a-dheragdha, hag ev a omwre muskok pan esa yn aga lok. Ev a gravas merkyow war dharasow an yet, ha gasa y drew dhe godha war y varv. 14 Yn-medh Akish dh’y wesyon, ‘Otta, hwi a wel an gour dhe vos muskok; ytho prag y’n dresowgh dhymm? 15 Eus edhom dhymm a vuskogyon, may tresowgh an gwas rag omdhegi avel muskok y’m lok? A wra an gwas ma dos a-ji dhe’m chi?’

Davydh ha’y Wer yn Adullam

22 Davydh eth alena ha diank dhe gav Adullam; ha pan glewas y vreder hag oll chi y das a-dro dhodho, i eth yn-nans bys di dhodho. 2 Ha pub gour esa yn ahwer, ha pub gour esa yn kendon ha pub gour a’n jevo hwerowder yn y enev, a omguntelas dhodho; hag ev a dheuth ha bos kapten warnedha. Hag yth esa ganso a-dro dhe beswar kans gour.

3 Davydh eth alena dhe Mispa a Moab. Ev a leveris dhe vyghtern Moab, ‘My a’th pys, gas ow thas ha’m mamm dhe dhos dhis, erna wodhviv pandr’a wra Duw ragov.’ 4 Ytho ev a’s dros a-dherag myghtern Moab, hag yth esens trigys ganso dres oll an termyn mayth esa Davydh a-ji dhe’n skons. 5 Ena an profos Gad a leveris dhe Dhavydh, ‘Na wra triga y’n skons; dibarth, ha ke dhe bow Yuda.’ Ytho Davydh a dhibarthas, ha mos dhe goswik Hareth.

Sowl a Ladh Oferysi Nob

6 Lemmyn Sowl a glewas Davydh ha’n wer esa ganso dhe vos diskudhys. Yth esa Sowl owth esedha yn Gibea, yn-dann an damarysken war an vre, ha’y wuw yn y dhorn, hag yth esa oll y wesyon ow sevel yn y gerghyn. 7 Sowl a leveris dh’y wesyon esa ow sevel a-dro dhodho, ‘Goslowewgh lemmyn, hwi

Benyaminysi; a vynn mab Yesse ri dhywgh hwi oll parkow ha gwinlannow, a vynn ev agas gul hwi oll kaptenyon a vilyow ha kaptenyon a gansow? 8 Hwi oll re vrasas er ow fynn, ha nyns eus nagonan neb a dhiskwa dhymm ow mab dhe wul keffrysyans gans mab Yesse, ha nyns eus nagonan ahanowgh a berth ahwer ahanav, na diskwedhes dhymm ow mab dhe ynia ow gwas er ow fynn, dhe'm kontrewaytya, kepar dell wra y'n jydh hedhyw.' 9 Ena Doeg an Edomyas, neb o settys dres wesyon Sowl, a worthebis, 'My a welas mab Yesse ow tos dhe Nob, dhe Ahimelek mab Ahitub; 10 ev a wovynnas orth an ARLODH ragdho, ha ri dhodho boos, ha ri dhodho kledha Goliath an Filistyas.'

11 Ena an myghtern a dhanvonas war-lergh an oferyas Ahimelek mab Ahitub, hag oll chi y das, an oferysi esa yn Nob; hag i oll a dheuth dhe'n myghtern. 12 Yn-medh Sowl, 'Goslow lemmyn, ty vab Ahitub.' Hag ev a worthebis, 'Ottavy, ow arlodh.' 13 Yn-medh Sowl dhodho, 'Prag y hwruss'ta brasa er ow fynn, ty ha mab Yesse, pan resys dhodho bara, ha kledha, ha ty a wovynnas orth Duw ragdho, may saffo er ow fynn, dhe'm kontrewaytya, kepar dell wra y'n jydh hedhyw?'

14 Ena Ahimelek a worthebis dhe'n myghtern, ha leverel, 'Piw eus yn-mysk oll dha wesyon mar lel avel Davydh? Mab dre lagha an myghtern yw ev, ha kapten dha gorfwithysi, hag enorys yw y'th chi. 15 Yw hedhyw an kynsa gweyth my dhe wovyn orth Duw ragdho? Pell bedhes dhyworthiv! Na wres an myghtern askrifa tra vyth dh'y was, na dhe oll chi ow thas; rag ny wodhya dha was tra vyth a hemma, na byghan na bras.' 16 Mes an myghtern a leveris, 'Ty a verow yn sur, Ahimelek, ty hag oll chi dha das.' 17 Ha'n myghtern a leveris dhe'n gorfwithysi esa ow sevel a-dro dhodho, 'Treylyewgh, ha ledhewgh oferysi an ARLODH, drefen bos aga leuv ynwedh gans Davydh; ha drefen i dhe wodhvos ev dhe fia, ha ny'n derivsons dhymm.' Mes ny vynna gwesyon an myghtern ystyn aga dorn dhe godha war oferysi an ARLODH. 18 Ena an myghtern a leveris dhe Doeg, 'Ty, Doeg, treyl ha kodh war an oferysi.' Ytho Doeg an Edomyas a dreylyas ha kodha war an oferysi, ha ladha y'n jydh na pymp

gour ha peswar ugens neb a wiska efod a lien. [19] Ha Nob, cita
an oferysi, ev a weskis gans min an kledha, gwer ha benenes,
fleghes ha fleghigyow, hag oghen, hag asenes, ha deves, gans
min an kledha.

[20] Mes onan a vebyon Ahimelek mab Ahitub, Abiathar y
hanow, a dhienkas fia dhe holya Davydh. [21] Abiathar a dherivas
orth Davydh Sowl dhe ladha oferysi an ARLODH. [22] Yn-medh
Davydh dhe Abiathar, 'My a wodhya y'n jydh na, pan esa
Doeg an Edomyas ena, ev dhe vynnes yn sur derivas dhe Sowl.
My re beu an kaws a vernans oll chi dha das. [23] Trig genev, ha
na borth own; rag ev neb a hwila ow bewnans vy a hwila dha
vewnans jy; ty a vydh saw genev.'

Davydh a Saw Cita Keila

23 Lemmyn i a dherivas dhe Dhavydh, ow leverel,
'Otta, yma an Filistysi ow patalyas orth Keila, hag
yth esons ow pylla an leuryow-drushya.' [2] Davydh a wovynnas
orth an ARLODH, 'A wrav vy mos ha gweskel an Filistysi
ma?' Ha'n ARLODH a leveris dhe Dhavydh, 'Ke ha gwask an
Filistysi, ha saw Keila.' [3] Mes gwer Davydh a leveris dhodho,
'Otta, ni a berth own omma yn Yuda; pygemmys moy ytho
mars ellen dhe Keila erbynn luyow an Filistysi?' [4] Ena Davydh
a wovynnas orth an ARLODH arta. Ha'n ARLODH a worthebis
dhodho ha leverel, 'Sav, Ke yn-nans dhe Keila; rag my a re an
Filistysi a-berth y'th leuv.' [5] Yndella Davydh ha'y wer eth dhe
Keila, hag omladh erbynn an Filistysi, ha ledya dhe-ves aga
chatel. Ev as gweskis gans ladhva veur. Ha Davydh a sawyas
trigoryon Keila.

[6] Pan fias Abiathar mab Ahimelek dhe Dhavydh yn Keila, ev
a dheuth yn-nans gans Efod yn y dhorn. [7] Y feu derivys dhe
Sowl Davydh dhe dhos dhe Keila. Yn-medh Sowl, 'Duw re'n
delivras a-berth y'm leuv; rag ev re dhegeas y honan a-bervedh,
owth entra yn cita a's teves porthow ha barrys.' [8] Ha Sowl a
elwis oll an wer war-barth rag bresel, dhe vones yn-nans dhe
Keila, dhe omsettya a-dro dhe Dhavydh ha'y wer. [9] Davydh a
wodhya Sowl dhe vrasa drog er y bynn, hag ev a leveris dhe

Abiathar an oferyas, 'Dro omma an Efod.' [10] Ena yn-medh Davydh, 'A ARLODH, Duw Israel, dha was re glewas Sowl dhe hwilas dos dhe Keila, dhe dhistrui an cita a'm govis. [11] A wra Sowl dos yn-nans, dell glewas dha was? A ARLODH, Duw Israel, my a'th pys lavar dhe'th was.' An ARLODH a leveris, 'Ev a wra dos yn-nans.' [12] Ena yn-medh Davydh, 'A wra trigoryon Keila ow delivra my ha'm gwer yn-bann a-berth yn leuv Sowl?' Hag yn-medh an ARLODH, 'I a'th telirv yn-bann.' [13] Ena Davydh ha'y wer, neb o a-dro dhe hwegh kans, a sevis ha diberth dhyworth Keila; i eth ple pynag y hallens dos. Pan veu derivys dhe Sowl Davydh dhe dhiank dhyworth Keila, ev a astelas mos yn-rag. [14] Yth esa Davydh trigys y'n gwylvos yn skonsow, yn bro venydhyek gwylvos Zif. Ha Sowl a'n hwilas pub dydh, mes ny wrug an ARLODH y dhelivra a-berth yn y leuv.

Sowl a Helgh Davydh y'n Gwylvos

[15] Yth esa Davydh yn gwylvos Zif yn Horesh pan glewas ev Sowl dhe dhos yn-rag dhe hwilas y vewnans. [16] Yonathan mab Sowl a sevis, ha mos dhe Dhavydh yn Horesh, hag ev a grevhas y leuv yn Duw. [17] Yn-medh ev dhodho, 'Na borth own; rag ny wra leuv ow thas Sowl dha gavos; ha ty a vydh myghtern war Israel, ha my a vydh nessa dhis; ow thas Sowl ynwedh a wor y fydh yndella.' [18] Ena aga dew a wrug ambos a-dherag an ARLODH; hag yth esa Davydh trigys yn Horesh, ha Yonathan eth dh'y dre.

[19] Ena an Zifysi a dheuth yn-bann dhe Sowl yn Gibea ow leverel, 'A nyns usi Davydh owth omgudha genes yn skonsow Horesh, war venydh Hakila, usi a'n dhyghowbarth dhe Yeshimon? [20] Lemmyn, A vyghtern, peskweyth may fynni dos yn-nans, gwra yndella; hag y fydh ragon ni dh'y dhelivra a-berth yn leuv an myghtern.' [21] Hag yn-medh Sowl, 'Benygys re bowgh gans an ARLODH; rag hwi re dhiskwedhas truedh troha my. [22] Kewgh, my a'gas pys, ombareusewgh hwath moy; godhvedhewgh ha gwelewgh an tyller mayth yma ev ow taromres, ha piw re'n gwelas ena; rag derivys yw dhymm ev dhe vos pur fel. [23] Gwelewgh ha godhvedhewgh oll an kudhvaow

mayth usi owth omgudha, ha dehwelewgh arta dhymm gans derivadow sur. Ena yth av genowgh; ha mars usi ev y'n vro, my a'n hwila yn-mes yn oll an kordhow a Yuda.' [24] Ytho i a sevis, ha mos dhe Zif kyns Sowl. Mes yth esa Davydh ha'y wer yn gwylvos Maon, y'n Araba a'n dhyghowbarth dhe Yeshimon.

[25] Sowl ha'y wer eth dh'y hwilas. Pan veu derivys dhe Dhavydh, ev eth yn-nans dhe'n garrek ha triga yn gwylvos Maon. Ha pan glewas Sowl anodho, ev a helghyas Davydh a-ji dhe wylvos Maon [26] Sowl eth an tu ma a'n menydh, ha Davydh ha'y wer a'n tu aral a'n menydh. Yth esa Davydh ow fistena dhe vos dhe-ves dhyworth Sowl, ha Sowl ha'y wer a omsettyas a-dro dhe Dhavydh ha'y wer dh'aga hemeres. [27] Ena kannas a dheuth dhe Sowl, ow leverel, 'Fisten ha deus; rag an Filistysi re wrug omsettyans erbynn an tir.' [28] Ytho Sowl a dreylyas dhe-ves dhyworth helghya Davydh, ha mos erbynn an Filistysi; rag henna an bobel a elwis an tyller Sela-hammahlekoth.[a] [29] Ena Davydh eth yn-bann alena, hag yth esa trigys yn skonsow En-gedi.[b]

Davydh a Spar Bewnans Sowl

24 Pan dhehwelis Sowl dhyworth helghya an Filistysi, y feu derivys dhodho, 'Awotta, yma Davydh yn gwylvos En-gedi.'[c] [2] Ena Sowl a gemeras tri mil wour dewisys mes a oll Israel, ha mos dhe hwilas Davydh ha'y wer war garrygi an gever gwyls. [3] Ev a dheuth dhe gorlannow an deves ryb an fordh, mayth esa kav; ha Sowl eth a-bervedh dhe gudha y dhewdros. Lemmyn yth esa Davydh ha'y wer owth esedha a-ji dhe dhowna rannow an kav. [4] Gwer Davydh a leveris dhodho, 'Otta an jydh may leveris an ARLODH dhis anodho, "My a dhelirv dha eskar a-berth y'th leuv, ha ty a wra dhodho kepar dell hevel da dhis."' Ena Davydh eth ha treghi dhe-ves

a 23:28 *Sela-hammahlekoth:* Yw dhe styrya *Karrek an Rannow.*

b 23:29 Y'n Ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat 23:29 yw niverys 24:1.

c 24:1 Y'n Septuagint, an Syriek ha'n Vulgat, 24:1 bys 22 yw niverys 24:2 bys 23.

losten mantel Sowl yn-dann gel. [5] Wosa henna Davydh a veu gweskys dhe'n golon, drefen ev dhe dreghi dhe-ves losten mantel Sowl. [6] Yn-medh ev dh'y wer, 'An ARLODH difen my dhe wul hemma dhe'm arlodh, untys an ARLODH, owth ystyn ow leuv er y bynn; rag ev yw untys an ARLODH.' [7] Ytho Davydh a geredhis y wer gans an geryow ma, ha ny's gasas dhe sevel erbynn Sowl. Ena Sowl a sevis ha gasa an kav, ha mos war y fordh.

[8] Ena Davydh a sevis ha mos yn-mes a'n kav ha gelwel war-lergh Sowl, ow leverel, 'Ow arlodh an myghtern.' Ha pan dreylyas Sowl war-dhelergh, Davydh a blegyas gans y fas troha'n leur, ha plegya dhe'n dor. [9] Yn-medh Davydh dhe Sowl, 'Prag y hwoslowydh orth geryow an re a lever, "Otta Davydh a hwila gul drog dhis?" [10] Y'n jydh hedhyw dha dhewlagas re welas fatel y'th ros an ARLODH a-berth y'm leuv a-ji dhe'n kav; ha leverys veu dhymm dhe'th ladha; mes my a'th sparyas. Yn-medhav "Ny vynnav ystyn ow leuv erbynn ow arlodh; rag ev yw untys an ARLODH." [11] Mir, ow thas, mir orth losten dha vantel y'm leuv; rag drefen my dhe dreghi dhe-ves losten dha vantel, ha ny'th ledhis, ty a wor ha gweles yn sur nag eus na drog na trayturi y'm leuv. Ny beghis er dha bynn, kynth esos orth ow helghya dhe gemeres ow bewnans. [12] Re vreusso an ARLODH yntra my ha ty. Re dallo an ARLODH dial ragov warnas; mes ny vydh ow leuv er dha bynn. [13] Kepar dell lever henlavar an dus koth, "Dhyworth tebelwesyon a dheuth yn-rag sherewynsi;" mes ny vydh ow leuv er dha bynn. [14] War-lergh piw re dheuva myghtern Israel yn-mes? War-lergh piw esos ow helghya? War-lergh ki marow? War-lergh hwannen? [15] Rag henna re bo an ARLODH breusyas, ha breusi yntra my ha ty, ha gweles, ha pledya ow hen, ha'm delivra mes a'th leuv.'

[16] Wosa Davydh dhe worfenna kewsel an geryow ma orth Sowl, Sowl a leveris, 'Yw hemma dha lev, ow mab Davydh?' Ha Sowl a dhrehevis y lev hag ola. [17] Yn-medh ev dhe Dhavydh, 'Ty yw moy gwiryon agesov; rag ty re'm dyghtyas yn ta, mes my re'th tyghtyas yn trog. [18] Y'n jydh hedhyw ty re dhiskwedhas fatel dhyghtsys genev yn ta; rag ny'm ledhsys

pan y'm delivras an ARLODH a-berth y'th leuv. [19] Rag piw re gavas eskar, ha danvon an eskar dhe-ves yn saw? Ytho re'th tallo an ARLODH gans dader rag an pyth re wrussys dhymm y'n jydh hedhyw. [20] Lemmyn my a wor yn ta ty dhe vos yn sur myghtern war Israel, hag y fydh gwlaskor Israel fastys y'th leuv. [21] To lemmyn dhymm re'n ARLODH, na dreghydh dhe-ves ow has war ow lergh, na distrui ow hanow mes a ji ow thas.' [22] Ytho Davydh a dos dhe Sowl. Ena Sowl eth dh'y dre; mes Davydh ha'y wer eth yn-bann dhe'n skons.

Mernans Samuel

25 Samuel a verwis; hag oll Israel a omguntelas ha kyni ragdho, ha'y ynkleudhyas yn y ji yn Rama. Ena Davydh a sevis ha mos yn-nans dhe wylvos Paran.

Davydh ha Gwreg Nabal

[2] Yth esa gour yn Maon, a'n jevo y negys yn Karmel. An gour o pur wolusek; ev a'n jevo tri mil dhavas, ha mil ever. Yth esa ev ow knyvyas y dheves yn Karmel. [3] Hanow an gour o Nabal, ha hanow y wreg Abigayl. An venyn o da hy honvedhes ha teg hy semlans, mes an gour o den kales ha drogoberer; ev o Kalebyas. [4] Davydh a glewas y'n gwylvos bos Nabal ow knyvyas y dheves. [5] Ytho Davydh a dhanvonas yn-mes deg gour yowynk; ha Davydh a leveris dhe'n wer yowynk, 'Kewgh yn-bann dhe Karmel, ha kewgh dhe Nabal ha gwrewgh y salusi y'm hanow. [6] Salusewgh ev yndella: "Kres dhis, ha kres dhe'th chi, ha kres dhe oll a bywos. [7] My a glew bos dha wer ow knyvyas dha dheves; lemmyn dha vugeledh dheves re beu genen, ha ny wrussyn drog er agas pynn, ha nyns esa tra vyth kemerys anedha der oll an termyn mayth esens yn Karmel [8] Govyn orth dha wesyon, hag i a lever dhis. Rag henna gas ow gwer yowynk dhe gavos favour y'th wolok; rag ni re dheuth yn jydh feusik. Ro my a'th pys, py pynag a dheffo dhe'th leuv dhe'th wesyon ha dhe'th vab Davydh."'

[9] Pan dheuth gwer yowynk Davydh, i a gewsis orth Nabal war-lergh oll an geryow na yn hanow Davydh; hag ena i a wortas. [10] Mes Nabal a worthebis dhe wesyon Davydh ha

leverel, ‘Piw yw Davydh? Piw yw mab Yesse? Yma lies gwas
y’n dedhyow ma a boon dhe-ves dhyworth aga mestrysi. [11] A
gemerav ow bara ha’m dowr ha’n kig re beu ledhys genev rag
ow knyvyoryon, ha’y ri dhe wer na wonn vy a-ble teuthons?’
[12] Ytho gwer yowynk Davydh a dreylyas dhe-ves, ha mos
arta, ha dehweles hag i a dherivas dhodho war-lergh oll an
geryow ma. [13] Yn-medh Davydh dh’y wer, ‘Kelmewgh agas
kledhedhyow warnowgh, hwi oll.’ Ytho pub gour a golmas
y gledha warnodho; Davydh ynwedh a golmas y gledha
warnodho; hag a-dro dhe beswar kans gour eth yn-bann war-
lergh Davydh, ha dew kans a wortas gans an fardellow.

[14] Mes onan a’n wer yowynk a dherivas dhe Abigayl, gwreg
Nabal, ‘Otta, Davydh a dhanvonas kanasow mes a’n gwylvos
dhe salusi agan mester; hag ev a’s despityas. [15] Mes an wer o
pur dha troha ni, ha ny wrussons drog er agan pynn, ha nyns esa
tra vyth kemerys ahanan pan esen y’n prasow, oll an dedhyow
mayth esen gansa; [16] i o fos dhyn nos ha dydh, oll an termyn
mayth esen gansa ow kwitha an deves. [17] Lemmyn rag henna
godhvydh ha preder pandr’a wredh; rag drog re beu ervirys
erbynn agan mester hag erbynn oll y ji; rag ev yw mab Belial
ha ny yll den vyth kewsel orto.’

[18] Ena Abigayl a fistenas ha kemeres dew kans torth vara,
ha diw seth a win, pymp davas pareusys, ha pymp sea[a] a ys
rostys, ha kans tesen a rappys, ha dew kans tesen a figys. Hi a’s
gorras war asenes [19] ha leverel dh’y gwesyon, ‘Kewgh yn-rag
a-dheragov; my a vydh ow tos war agas lergh.’ Mes ny dherivas
hi orth hy gour. [20] Pan varghogas hi war an asen ha dos yn-nans
yn-dann gudhans an menydh, otta, Davydh ha’y wer a dheuth
yn-nans troha hi; ha hi a’s dierbynnas. [21] Lemmyn Davydh re
lavarsa, ‘Yn sur yth o yn euver my dhe witha oll a’n jeves an
gwas ma y’n gwylvos, ma nag esa tra vyth kemerys dhyworth
oll a bywva; mes ev re dhehwelis dhymm drog yn le da. [22] Re
wrello Duw yndella ha moy ynwedh dhe eskerens Davydh mar

---

a 25:18 *sea:* Ebrow *sea,* musur sygh a-dro dhe 7.3 liter.

kasav a oll a byw ev bys yn golow myttin kemmys hag unn gour neb a bis erbynn fos.'

23 Pan welas Abigayl Davydh, hi a fistenas ha diyskynna dhyworth an asen, ha kodha a-rag Davydh war hy fas hag omblegya dhe'n dor. 24 Hi a godhas orth y dreys, ha leverel, 'Warnav vy ow honan, ow arlodh, bedhes an blam, my a'th pys, gas dha vaghteth dhe gewsel y'th tiwskovarn, ha klew geryow dha vaghteth. 25 Na wres ow arlodh, my a'th pys, gul vri a'n gour Belial ma, Nabal; rag kepar dell yw y hanow, yndella yw ev; Nabal yw y hanow, hag yma folneth ganso; mes my, dha vaghteth, ny welis vy gwer yowynk ow arlodh, neb a dhanvensys.

26 'Ha lemmyn, ow arlodh, dell vyw an ARLODH, ha dell vewydh dha honan, drefen an ARLODH dhe'th lettya rag kabel-goos ha diala dre dha leuv dha honan, lemmyn ytho gas dha eskerens, ha'n re neb a hwila gul drog dhe'm arlodh, bos kepar ha Nabal. 27 Ha lemmyn bedhes an ro ma re dhros dha vaghteth dhe'm arlodh, res dhe'n wer yowynk neb a hol ow arlodh. 28 My a'th pys, gav treuspas dha vaghteth; rag an ARLODH a wra yn sur rag ow arlodh chi sur, drefen ow arlodh dhe vatalyas batelyow an ARLODH; ha ny vydh drog kevys ynnos oll dha dhedhyow. 29 Mar sev yn-bann nebonan dhe'th helghya ha hwilas dha vewnans, bewnans ow arlodh a vydh maylys yn fardel an re vyw gans an ARLODH dha Dhuw; mes bewnansow dha eskerens ev a dewl yn-mes, kepar ha dhyworth kew towlbren. 30 Wosa an ARLODH dhe wul dhe'm arlodh war-lergh puptra da a gewsis ev a-dro dhis, ha'th settya avel rewler war Israel, 31 ny vydh hemma galar vyth dhis, na offens a golon dhe'm arlodh, rag skollya goos heb acheson, po ow arlodh dhe sawya y honan. Ha pan dhyght an ARLODH ow arlodh yn ta, ena porth kov a'th vaghteth.'

32 Yn-medh Davydh dhe Abigayl, 'Benyges re bo an ARLODH, Duw Israel, neb a'th tanvonas dhe'm metya y'n jydh hedhyw. 33 Benyges re bo dha furneth, ha benyges re bi, neb re'm gwithas y'n jydh hedhyw dhyworth kabel-goos ha dhyworth

diala ow honan der ow leuv ow honan. [34] Rag yn hwir dell vyw an ARLODH, neb re'm lettyas rag gul drog dhis, mar ny fistenses ha dos dhe'm metya, yn sur ny via gesys dhe Nabal bys yn golow myttin kemmys hag unn gour neb a bis erbynn fos.' [35] Ena Davydh a dhegemeras dhyworth hy leuv an pyth re rosa dhodho; hag ev a leveris dhedhi, 'Ke yn-bann dhe'th chi yn kres; gwel, my re woslowas orth dha lev, ha my re wrontyas dha wovynadow.'

[36] Abigayl a dheuth dhe Nabal; hag, otta, yth esa ev ow synsi kevewi yn y ji, kepar ha kevewi myghtern. Ha kolon Nabal o lowenek a-ji dhodho, rag ev o pur vedhow; rag henna ny dherivas hi tra vyth orto, byghan na bras, bys yn golow myttin. [37] Mes ternos myttin, pan o an gwin gyllys mes a Nabal, y wreg a dherivas an traow ma orto, ha'y golon a verwis a-ji dhodho; ev a dheuth ha bos avel men. [38] A-dro dhe dheg dydh a-wosa, an ARLODH a weskis Nabal, hag ev a verwis.

[39] Ha pan glewas Davydh bos Nabal marow, yn-medh ev, 'Benyges re bo an ARLODH neb re ventenas ow hen rag an despit dhyworth leuv Nabal, hag ev re withas y was dhyworth drog; rag an ARLODH re dreylyas drogober Nabal war y benn y honan.' Ena Davydh a dhanvonas ha kewsel gans Abigayl, dh'y hemeres dhodho, dh'y hemeres avel y wreg. [40] Pan dheuth gwesyon Davydh dhe Abigayl yn Karmel, i a gewsis dhedhi ha leverel, 'Davydh re'gan danvonas dhis, dhe'th kemeres dhodho avel y wreg.' [41] Ha hi a sevis ha plegya dhe'n dor, gans hy fas orth an dor, ha leverel, 'Otta, dha vaghteth yw kethes dhe wolghi treys gwesyon ow arlodh.' [42] Abigayl a sevis yn unn fistena ha marghogeth dhe-ves war an asen; gans hy fymp maghteth rybdhi. Hi eth war-lergh kanasow Davydh ha dos ha bos y wreg.

[43] Davydh ynwedh a gemeras Ahinoam a Yezreel; ha'ga diw a dheuth ha bos y wragedh. [44] Mes Sowl re rosa Mikal y vyrgh, gwreg Davydh, dhe Palti mab Laish, a Gallim.

Davydh a Spar Bewnans Sowl Unweyth Arta

26 Ena an Zifysi a dheuth dhe Sowl yn Gibea ha leverel, ‘A ny omgudh Davydh war venydh Hakila, usi a-dal Yeshimon?’ [2] Ena Sowl a sevis ha mos yn-nans dhe wylvos Zif dhe hwilas Davydh, hag yth esa tri mil wour dhewisys a Israel ganso yn gwylvos Zif. [3] Sowl a gampyas war venydh Hakila, usi a-dal Yeshimon ryb an fordh. Mes yth esa Davydh trigys y’n gwylvos. Pan welas ev Sowl dhe dhos war y lergh y’n gwylvos, [4] Davydh a dhanvonas yn-mes aspioryon, hag ev a wodhya bos Sowl yn tevri devedhys. [5] Ena Davydh a sevis ha dos dhe’n tyller may kampsa Sowl; ha Davydh a welas an tyller mayth esa Sowl ow krowedha, gans Abner mab Ner, pennhembrenkyas y lu. Yth esa Sowl ow krowedha a-ji dhe’n kamp, hag yth esa an bobel ow kampya a-dro dhodho.

[6] Ena Davydh a leveris dhe Ahimelek an Hittyas, ha dhe Abishay mab Seruya, broder Yoab, ‘Piw a vynn mones yn-nans genev a-ji dhe’n kamp dhe Sowl?’ Hag Abishay a worthebis, ‘My a vynn mones genes.’ [7] Ytho Davydh hag Abishay eth dhe’n lu y’n nos; hag otta, yth esa Sowl ow krowedha yn kosk a-ji dhe’n kamp, gans y wuw gweskys y’n dor orth y benn; hag yth esa Abner ha’n lu ow krowedha a-dro dhodho. [8] Ena Abishay a leveris dhe Dhavydh, ‘Duw re dhelivras dha eskar a-berth y’th leuv y’n jydh hedhyw; lemmyn rag henna gas vy dh’y weskel dhe’n dor, my a’th pys, gans unn pych a’n guw; ny’n gwaskav diwweyth.’ [9] Mes yn-medh Davydh dhe Abishay, ‘Na wra y dhistrui, rag piw a yll ystyn y leuv erbynn untys an ARLODH, ha bos heb kessydhyans?’ [10] Hag yn-medh Davydh ynwedh, ‘Dell vyw an ARLODH, an ARLODH a’n gwysk dhe’n dor; po y jydh a dheu dhe verwel; po ev a wra mos yn-nans yn batel ha merwel. [11] An ARLODH difen, my dhe ystyn ow leuv yn-rag erbynn untys an ARLODH; mes, my a’th pys, kemmer lemmyn an guw usi orth y benn, ha’n seth-dowr, ha deun.’ [12] Ytho Davydh a gemeras an guw ha’n seth-dowr, hag i a omdennas. Ny’n gwelas den vyth, na’y wodhvos, na ny dhifunas den vyth; rag yth esens oll yn kosk, drefen kosk down dhe godha dhyworth an ARLODH warnedha.

13 Ena Davydh eth a-dreus dhe'n tu aral, ha sevel war benn
bre yn pellder, gans spas meur yntredha. 14 Davydh a elwis
dhe'n bobel, ha dhe Abner mab Ner, ha leverel, 'Abner, a ny
worthebydh?' Ena Abner a worthebis, 'Piw os ta neb a elow
dhe'n myghtern?' 15 Ha Davydh a leveris dhe Abner, 'A nyns
os ta gour? Piw yw kepar ha ty yn Israel? Prag na withsys war
dha arlodh an myghtern. Rag onan a'n bobel a dheuth a-ji
dhe dhistrui dha arlodh an myghtern. 16 An dra ma re wrussys,
nyns yw da. Dell vyw an ARLODH, hwi a dhervyn an mernans,
drefen na withsowgh war agas arlodh, untys an ARLODH. Mir
lemmyn, ple'ma guw an myghtern; po an seth-dowr esa orth y
benn?'

17 Ha Sowl a aswonis lev Davydh, ha leverel, 'Yw hemma dha
lev, ow mab Davydh?' Hag yn-medh Davydh, 'Yth yw ow lev,
ow arlodh, A vyghtern.' 18 Hag yn-medh ev ynwedh, 'Prag yth
helgh ow arlodh war-lergh y was? Pandr'a wrug vy? Py pegh
usi y'm leuv? 19 Lemmyn ytho, my a'th pys, klewes ow arlodh
an myghtern geryow y was. Mars yw an ARLODH neb re ynias
warnas er ow fynn, re vlasso offryn; mes mars yw mebyon den,
bedhens miliges dherag an ARLODH, rag i re'm chassyas yn-mes
y'n jydh hedhyw ma na gaffen ow rann yn eretons an ARLODH,
ow leverel, "Ke, serv duwow erel." 20 Lemmyn rag henna, na
wres ow goos kodha dhe'n dor dhe-ves a lok an ARLODH; rag
myghtern Israel re dheuth yn-mes dhe hwilas hwannen, kepar
dell helghir grugyar y'n menydhyow.'

21 Ena Sowl a leveris, 'My re beghas; dehwel, ow mab Davydh,
rag ny wrav drog dhis arta, drefen bos ow bewnans drudh y'th
wolok y'n jydh hedhyw. Otta, my re beu fol, ha my re erryas
dres eghen.' 22 Ha Davydh a worthebis ha leverel, 'Otta an guw,
A vyghtern! Gas onan a'n wer yowynk dhe dreusi omma ha'y
gemeres. 23 An ARLODH a attal dhe bub gour rag y ewnder ha'y
lelder; rag an ARLODH a'th telivras a-berth y'm leuv hedhyw,
mes ny vynnis ystyn ow leuv erbynn untys an ARLODH. 24 Hag,
otta, kepar dell veu dha vewnans drudh y'm golok y'n jydh
hedhyw, yndella re bo ow bewnans drudh yn golok an ARLODH,
ha re'm deliffro yn-mes a oll anken.' 25 Ena Sowl a leveris dhe

Dhavydh, ‘Benyges re bi, ow mab Davydh! Ty a wra traow meur, hag ynwedh ty a sewen ynna.’ Ytho Davydh eth war y fordh, ha Sowl a dhehwelis dh’y dyller.

Davydh a Serv Akish Myghtern Gath

27 Davydh a brederis yn y golon, ‘Lemmyn, my a verow unn jydh dre leuv Sowl; nyns eus tra vyth gwell ragov marnas diank hware dhe bow an Filistysi; ena Sowl a hedh dhe’m hwilas pella a-ji dhe oryon Israel, ha my a dhienk mes a’y leuv.’ [2] Ytho Davydh a sevis ha treusi gans hwegh kans gour esa ganso, dhe vyghtern Akish mab Maok a Gath. [3] Yth esa Davydh trigys gans Akish yn Gath, ev ha’y wer, pub gour gans y deylu, ha Davydh gans y dhiw wreg, Ahinoam a Yezreel, hag Abigayl an Karmelyades, gwreg Nabal. [4] Ha pan veu derivys orth Sowl Davydh dhe fia dhe Gath, ny’n hwilas na fella.

[5] Ena Davydh a leveris dhe Akish, ‘Mar kevis favour y’th wolok, bedhes tyller res dhymm yn neb cita y’n pow, may hallav triga ena; rag prag y tegoodh dhe’th was triga y’n cita riel genes?’ [6] Ena Akish a ros dhodho Siklag y’n jydh na; rag henna myghternedh Yuda re bywva Siklag bys y’n jydh hedhyw. [7] Niver an dedhyow mayth esa Davydh trigys yn pow an Filistysi o bledhen ha peswar mis.

[8] Lemmyn Davydh ha’y wer eth yn-bann, hag i a wrug omsettyansow erbynn an Geshurysi, ha’n Girzysi, ha’n Amalekysi; rag yth o an re ma an trevesigethow dhyworth Telam war an fordh dhe Shur ha bys yn pow Ejyp. [9] Davydh a weskis an tir, ha ny asas yn fyw naneyl gour na benyn, hag ev a gemeras dhe-ves an deves, an oghen, an asenes, an kowrvergh, ha’n dillas, ha dehweles dhe Akish. [10] Pan wovynni Akish, ‘Piw re wrussys omsettyans er y bynn hedhyw?’ Davydh a leveri, ‘Erbynn Negeb Yuda,’ po ‘Erbynn Negeb an Yeraghmeelysi,’ po, ‘Erbynn Negeb an Kenysi.’ [11] Ha ny asa Davydh yn fyw naneyl gour na benyn, dhe dri ger dhe Gath, ow leverel, ‘Ma na dheriffons a-dro dhyn, ha leverel, “Davydh re wrug yndella.”’ Hemm o y vaner dres oll an termyn mayth esa ev trigys yn pow

an Filistysi. 12 Hag Akish a drestyas yn Davydh, ha tybi, ‘Ev re wrug y honan kasadow glan yn-mysk y bobel Israel; rag henna ev a vydh ow gwas bys vykken.’

28 Y’n dedhyow na, an Filistysi a guntelas aga luyow war-barth rag bresel, dhe vatalyas orth Israel. Akish a leveris dhe Dhavydh, ‘Ty a wor heb mar, ty dhe vones yn-mes genev y’n lu, ty ha’th wer.’ 2 Ha Davydh a worthebis dhe Akish, ‘Yn sur, ena ty a wor pandr’a yll dha was y wul.’ Yn-medh Akish dhe Dhavydh, ‘Pur dha, my a’th wra gwithyas ow fenn bys vykken.’

Sowl a Hwila Kussul Dhyworth Kolyoges

3 Lemmyn Samuel o marow, hag oll Israel a gynis ragdho, ha’y ynkleudhyas yn Rama, y cita y honan. Sowl re bellhasa an nygromonsoryon ha’n golyogyon mes a’n pow. 4 An Filistysi a omguntelas war-barth, ha dos ha kampya yn Shunem. Sowl a guntelas oll Israel hag i a gampyas yn Gilboa. 5 Pan welas Sowl lu an Filistysi, ev a borthas own, ha’y golon a grenas yn feur. 6 Ha pan wovynnas Sowl orth an Arlodh, ny worthebis an Arlodh dhodho, na der hunrosow, na der Urim, na dre brofosi. 7 Ena yn-medh Sowl dh’y wesyon, ‘Hwilewgh ragov nygromonsores, may hallav mos dhedhi, ha govyn orti.’ Y wesyon a leveris dhodho, ‘Otta, yma nygromonsores yn Endor.’

8 Ytho Sowl a dhivelebis y semlans hag omwiska yn dillas aral ha mos di, ev ha dew wour ganso. I a dheuth dhe’n venyn y’n nos. Hag yn-medh ev, ‘Gwra dewinieth ragov dre nygromons, ha dri yn-bann ragov ev neb a hanwav dhis.’ 9 Hag yn-medh an venyn dhodho, ‘Otta, ty a wor an pyth re wrug Sowl. Ev re droghas dhe-ves an nygromonsoryon ha’n golyogyon mes a’n pow. Rag henna prag yth esos ow settya antell rag ow bewnans dhe wul ow mernans?’ 10 Mes Sowl a dos dhedhi re an Arlodh, ha leverel, ‘Dell vyw an Arlodh, ny dheu kessydhyans vyth warnas rag an dra ma.’ 11 Ena yn-medh an venyn, ‘Piw a dhrov yn-bann ragos?’ Hag ev a worthebis, ‘Dro yn-bann Samuel ragov.’ 12 Pan welas an venyn Samuel, hi a armas gans lev ughel; ha’n venyn a leveris dhe Sowl, ‘Prag y’m tollsys? Rag

ty yw Sowl!' [13] Yn-medh an myghtern dhedhi, 'Na borth own; pandr'a welsys?' Yn-medh an venyn dhe Sowl, 'My re welas duw ow tos yn-bann mes a'n dor.' [14] Yn-medh ev dhedhi, 'Pyth yw y semlans?' Hi a worthebis, 'Yma gour koth ow tos yn-bann; ev yw maylys yn mantel.' Yndella Sowl a wodhya y vos Samuel, hag ev a godhas dhe'n dor gans y fas dhe'n leur, hag omblegya.

[15] Ena yn-medh Samuel dhe Sowl, 'Prag y'm ankresys dhe'm dri yn-bann?' Sowl a worthebis, 'Yth esov yn ankres meur, rag yma an Filistysi ow patalyas orthiv, ha Duw re dreylyas dhe-ves ahanav ha ny worthyp dhymm namoy, na dre brofosi na dre hunrosow; rag henna my re'th helwis, may hyllydh leverel dhymm pandr'a wrav.' [16] Ena yn-medh Samuel, 'Prag y hwovynsys orthiv, a-ban wrug an ARLODH treylya ahanas, hag ev re dheuth ha bos dha eskar? [17] Ha'n ARLODH re wrug kepar dell gewsis der ow leuv; rag an ARLODH re skwardyas an wlaskor mes a'th leuv, ha'y ri dhe'th kentrevek, Davydh. [18] Drefen na woslowsys orth lev an ARLODH, na kollenwel y sorr fell war Amalek, rag henna an ARLODH re wrug hemma dhis hedhyw. [19] Ynwedh an ARLODH a re Israel war-barth genes a-berth yn leuv an Filistysi; hag a-vorow ty ha'th vebyon a vydh genev; an ARLODH a re lu Israel ynwedh a-berth yn leuv an Filistysi.'

[20] Ena hware Sowl a godhas sket war an dor a-hys, hag ev a borthas own meur, drefen geryow Samuel; ha nyns esa nerth vyth ynno; rag ny dhyb'sa boos vyth oll an jydh, nag oll an nos. [21] An venyn a dheuth dhe Sowl, ha gweles y vos dyegrys, hag yn-medh hi dhodho, 'Otta, dha vaghteth re woslowas orth dha lev; my re worras ow bewnans a-berth y'm leuv, ha goslowes orth dha eryow re gewssys dhymm. [22] Lemmyn rag henna, my a'th pys, goslow ynwedh orth lev dha vaghteth; ha gas vy dhe settya tamm a vara a-dheragos. Deber, may kevydh nerth, pan edh war dha fordh.' [23] Mes ev a skonyas, ha leverel, 'Ny vynnav dybri.' Mes y wesyon, war-barth gans an venyn, a ynias warnodho; hag ev a woslowas orth aga lev. Ytho ev a sevis a-dhywar an dor hag esedha war an gweli. [24] Lemmyn

an venyn a's tevo leugh peskys a-ji dhe'n chi. Hi a fistenas ha'y ladha, ha kemeres bleus, ha'y dosa, ha pobas bara heb goll. 25 Hi a's settyas dherag Sowl ha'y wesyon, hag i a dhybris. Ena i a sevis ha mos dhe-ves an nos na.

An Filistysi a Skon Davydh

29 Lemmyn an Filistysi a guntelas oll aga luyow war-barth yn Afek, hag Israel a gampyas ryb an fenten usi yn Yezreel. 2 Pan esa gwahalyethow an Filistysi ow mos yn-rag gans bagasow a gansow ha milyow, yth esa Davydh ha'y wer ow tremena a-dhelergh gans Akish. 3 Yn-medh kaslewydhyon an Filistysi, 'Pyth usi an Ebrowyon ma ow kul omma?' Akish a worthebis dhe gaslewydhyon an Filistysi, 'A nyns yw hemma Davydh, gwas Sowl myghtern Israel, neb re beu genev lemmyn an dedhyow ma ha'n bledhynnyow ma? Ny gevis fowt vyth ynno a-ban gilfias dhymm bys y'n jydh hedhyw.' 4 Mes kaslewydhyon an Filistysi o serrys ganso; hag yn-medh dhodho kaslewydhyon an Filistysi, 'Gwra dhe'n gour dehweles, may hallo dehweles dhe'n tyller re beu apoyntys ragdho. Na wres ev mones yn-bann genen dhe'n vatel, rag own ev dhe dhos ha bos eskar dhyn y'n vatel. Rag fatel allsa an gwas ma gwaynya favour y arlodh marnas y fo gans pennow an wer ma? 5 A nyns yw hemma Davydh, an gour may kanens anodho an eyl dh'y gila yn donsyow, ha leverel,

"Sowl re ladhas y vilyow,
ha Davydh y dhegow a vilyow"?'

6 Ena Akish a elwis Davydh ha leverel dhodho, 'Dell vyw an ARLODH, ty re beu ewnhynsek, hag y'm golok yth hevel ewn dhymm ty dhe vones yn-mes ha dones a-ji genev y'n lu; rag ny gevis drog vyth ynnos a-dhia'n jydh may teuthys dhymm bys y'n jydh hedhyw. Byttegyns nyns os ta da yn dewlagas an wahalyethow. 7 Ytho dehwel lemmyn; ha ke yn kres; na wra tra vyth dhe dhisplesya gwahalyethow an Filistysi.' 8 Davydh a leveris dhe Akish, 'Mes pandr'a wrug vy? Pandr'a gevsys y'th was a-dhia'n jydh may teuth vy dhis bys y'n jydh hedhyw, ma na allav mos ha batalyas orth eskerens ow arlodh an myghtern?'

9 Akish a worthebis dhe Dhavydh ha leverel, ‘My a wor dha vos
divlam y’m golok, kepar hag el Duw; byttegyns, kaslewydhyon
an Filistysi re leveris, “Ny wra ev mones yn-bann genen dhe’n
vatel.” 10 Lemmyn ytho sav myttin a-varr, ty ha gwesyon dha
arlodh neb a dheuth genes, ha ke dhe’n tyller a wrug vy y
apoyntya ragos. A-dro dhe’n drog dherivas, na’n kemmer y’th
kolon, rag ty re wrug yn ta a-dheragov.[a] Dallethewgh myttin
a-varr, ha diberthewgh kettel a’gas eus golow.’ 11 Ytho Davydh
ha’y wer a sevis myttin a-varr dhe dhehweles dhe bow an
Filistysi. Mes an Filistysi eth yn-bann dhe Yezreel.

Davydh a Dhial Distruyans Siklag

30 Lemmyn pan dheuth Davydh ha’y wer dhe Siklag
y’n tressa dydh, an Amalekysi a wrug omsettyans
war an Negeb ha war Siklag. I a waskas Siklag, ha’y leski
gans tan, 2 ha kemeres yn kethneth an benenes hag oll myns
esa ynni, byghan ha bras; ny ladhsens gour vyth, mes aga don
dhe-ves, ha mos war aga fordh. 3 Pan dheuth Davydh ha’y wer
dhe’n cita, i a welas hy bos leskys gans tan, ha’ga benenes
ha’ga mebyon ha’ga myrghes re bia kemerys yn kethneth. 4 Ena
Davydh hag oll an bobel esa ganso a dhrehevis aga lev hag ola,
bys ma nag esa dhedha nerth vyth dhe ola namoy. 5 Ha diw
wreg Davydh ynwedh re bia kemerys yn kethneth, Ahinoam
a Yezreel, hag Abigayl gwreg Nabal a Karmel. 6 Ha Davydh o
grevys yn feur; rag an bobel a gewsis a’y labedha, drefen bos
oll an bobel hwerow y’n enev rag aga mebyon ha myrghes. Mes
Davydh a gavas nerth y’n ARLODH y Dhuw.

7 Ena Davydh a leveris dhe’n oferyas Abiathar mab Ahimelek,
‘Ro dhymm an efod.’ Ytho Abiathar a ros an efod dhe Dhavydh.
8 Ha Davydh a wovynnas orth an ARLODH, ha leverel, ‘A
wrav vy helghya an bagas ma? A wrav vy aga hachya?’ Ev a
worthebis dhodho, ‘Helgh, rag ty a wra yn sur aga hachya ha

---

a 29:10 *ha ke dhe’n tyller a wrug vy y apoyntya ragos. A-dro dhe’n drog dherivas, na’n kemmer y’th kolon, rag ty re wrug yn ta a-dheragov:* Ow sewya an Septuagint. Nyns usi an geryow ma y’n tekst ebrow.

heb falladow sawya an brisnoryon.' [9] Ytho Davydh eth, ev ha'n hwegh kans gour esa ganso. I a dheuth dhe nans Besor, le may hwortas an re a veu gesys dhelergh. [10] Mes Davydh a besyas helghya, ev ha peswar kans gour; dew kans a veu gesys, neb o re skwith dhe dreusi nans Besor.

[11] I a gevis gour ejyptek y'n gwel ha'y dhri dhe Dhavydh. I a ros bara dhodho hag ev a dhybris, hag i a ros dhodho dowr dhe eva; [12] hag i a ros dhodho tamm a desen a figys ha diw desen a rappys. Wosa dybri, y spyrys a dheuth arta dhodho; drefen na dhyb'sa bara vyth nag eva dowr trydydh ha teyr nos. [13] Ena Davydh a leveris dhodho, 'Dhe biw os ta? A-ble os?' Ev a worthebis, 'Gour yowynk a Ejyp ov vy, gwas dhe wour a Amalek. Ow mester a'm gasas, drefen my dhe vos yn klav nans yw trydydh. [14] Ni a wrug omsettyans war Negeb an Kerethysi ha war an pyth a wra Yuda y bywa ha war Negeb Kaleb; ha ni a loskas Siklag gans tan.' [15] Yn-medh Davydh dhodho, 'A vynnydh ow hemeres yn-nans dhe'n bagas ma?' Ev a worthebis, 'To dhymm re Dhuw, na wre'ta ow ladha, na'm delivra a-berth yn leuv ow mester, ha my a wra dha dhri yn-nans dhe'n bagas ma.'

[16] Pan y'n drosa yn-nans, awotta, yth ens i lesys a-derdro war enep oll an dor, ow tybri hag owth eva, hag ow tonsya, drefen an myns bras a breydh a gemersens yn-mes a bow an Filistysi hag yn-mes a bow Yuda. [17] Davydh a's gweskis dhyworth an bora bys gorthugher an nessa dydh. Ny dhienkas nagonan anedha, saw peswar kans gour yowynk, neb a varghogas war gowrvergh ha fia. [18] Davydh a dhaskavas puptra re gemersa an Amalekysi; ha Davydh a sawyas y dhiw wreg. [19] Ny veu tra vyth kellys, naneyl byghan na bras, naneyl mebyon na myrghes, na tra vyth a'n preydh re bia kemerys; Davydh a dhaskavas puptra. [20] Ha Davydh a gemeras oll an flockys ha'n greow, hag i a's ledyas a-dherag an chatel erel, ow leverel, 'Hemm yw preydh Davydh.'

[21] Ena Davydh a dheuth dhe'n dhew kans gour, neb o mar skwith ma na allsens holya Davydh, an re neb re bia gesys orth

nans Besor. I eth yn-mes dhe vetya Davydh ha dhe vetya an bobel esa ganso. Pan dheuth Davydh nes dhe'n bobel, ev a's salusis. [22] Ena oll an debeles, ha gwer Belial yn-mysk an wer neb eth gans Davydh a leveris, 'Drefen na wrussons mones genen, ny wren ni ri dhedha tra vyth a'n preydh daskevys genen, saw pub gour a yll kemeres y wreg ha'y fleghes hag omdenna.' [23] Mes Davydh a leveris, 'Ny wrewgh yndella, ow breder, gans an pyth re ros an ARLODH dhyn; ev re'gan gwithas, hag ev re ros an bagas neb a dheuth er agan pynn a-berth yn agan leuv. [24] Piw a vynn goslowes orthowgh y'n mater ma? Rag rann an gour neb a wra mos yn-nans y'n vatel a vydh kepar ha rann an gour neb a worta ryb an fardellow; i a rann kepar.' [25] Hag yth o yndella dhyworth an jydh na yn-rag, ev a'n gwrug ordenans ha breus rag Israel bys y'n jydh hedhyw.

[26] Pan dheuth Davydh dhe Siklag, ev a dhanvonas rann a'n preydh dh'y gowetha, henavogyon Yuda, ha leverel, 'Otta ro ragowgh dhyworth preydh eskerens an ARLODH.' [27] Yth o rag an re esa yn Bethel, ha dhe'n re esa yn Ramoth an Negeb, ha dhe'n re esa yn Yattir, [28] ha dhe'n re esa yn Aroer, ha dhe'n re esa yn Sifmoth, ha dhe'n re esa yn Eshtemoa, [29] ha dhe'n re esa yn Rakal, ha dhe'n re esa yn citys an Yeraghmeelysi, ha dhe'n re esa yn citys an Kenysi, [30] ha dhe'n re esa yn Horma, ha dhe'n re esa yn, ha dhe'n re esa yn Athak, [31] ha dhe'n re esa yn Hebron, henn yw dhe oll an tylleryow mayth esa Davydh y honan ha'y wer ow kwandra.

Mernans Sowl ha'y Vebyon

31 Lemmyn an Filistysi a vatalyas orth Israel; ha gwer Israel a fias a-dherag an Filistysi, hag i a godhas ledhys war venydh Gilboa. [2] An Filistysi a lenas harlych war-lergh Sowl ha'y vebyon; ha'n Filistysi a ladhas Yonathan hag Abinadab ha Malkishua, mebyon Sowl. [3] An vatel o poos erbynn Sowl; an sethoryon a'n kavas ha'y weskel hag ev a veu goliys meur. [4] Ena Sowl a leveris dhe dheger y arvow, 'Tenn dha gledha ha'm gwana ganso ma na dheffo an wer antrodreghys ma ha'm gwana ha gul ges ahanav.' Mes ny vynnas deger y

arvow; drefen ev dhe berthi own yn feur. Rag henna Sowl a gemeras y gledha y honan hag ev a godhas warnodho. [5] Pan welas deger y arvow bos Sowl marow, ev ynwedh a godhas war y gledha, hag ev a verwis ganso. [6] Ytho Sowl a verwis, ha'y dri mab, ha deger y arvow, hag oll y wer, war-barth y'n keth jydh. [7] Pan welas gwer Israel esa a'n tenewen aral dhe'n nans ha'n re esa dres an Yordan, gwer Israel dhe fia, ha bos Sowl ha'y vebyon marow, i a forsakyas aga citys, ha fia; ha'n Filistysi a dheuth ha triga ynna.

[8] Ternos, pan dheuth an Filistysi dhe bilya an re varow, i a gavas Sowl ha'y dri mab kodhys war venydh Gilboa. [9] I a droghas dhe-ves y benn, ha pilya dhe-ves y arvow, ha danvon kanasow a-derdro yn pow an Filistysi dhe dhri an nowodhow da dhe jiow aga idolys ha dhe'n bobel. [10] I a worras y arvow yn chi Ashtaroth; hag i a fastyas y gorf orth fos Beth-shan. [11] Mes pan glewas trigoryon Yabesh-gilead a-dro dhe'n dra re wrussa an Filistysi dhe Sowl, [12] pub gour kolonnek a sevis, ha viajya der an nos, ha kemeres korf Sowl ha korfow y vebyon dhyworth fos Beth-shan. I a dheuth dhe Yabesh ha'ga leski ena. [13] Hag i a gemeras aga eskern ha'ga ynkleudhyas yn-dann an damarysken yn Yabesh, ha penys seyth dydh.

NESSA LYVER
SAMUEL

Chaptra 1
Davydh a Gyn rag Sowl ha Yonathan

Chaptra 2
Davydh Untys avel Myghtern Yuda
Bresel yntra Chiow Davydh ha Sowl
Kas Gibeon

Chaptra 3
Mebyon Davydh Genys yn Hebron
Abner a Dreyl dhe Skoodhya Davydh
Abner Yw Ledhys gans Yoab

Chaptra 4
Moldrans Ish-bosheth

Chaptra 5
Davydh Untys avel Myghtern war Oll Israel
Davydh a Gemmer Yerusalem
Davydh a Feth an Filistysi

Chaptra 6
Davydh a Dhre an Argh dhe Yerusalem

Chaptra 7
Kevambos Duw gans Davydh
Pysadow Davydh

Chaptra 8
Breselyow Davydh
Sodhogyon Davydh

Chaptra 9
Kuvder Davydh troha Mefibosheth

Chaptra 10
Ammon hag Aram Fethys

Chaptra 11
Davydh ha Bathsheba
Moldrans Uria

Chaptra 12
Profosans Nathan erbynn Davydh
Mab Bathsheba a Verow
Dinythyans Solomon
Davydh a Gemmer Rabba

Chaptra 13
Amnon ha Tamar
Absalom a Dhial Defolyans Y Hwor

Chaptra 14
Absalom a Dhehwel dhe Yerusalem
Davydh a Av dhe Absalom

Chaptra 15
Absalom a Gemmer an Tron
Davydh a Fi Dhyworth Yerusalem
Hushay a Dheu ha Bos Aspier Davydh

Chaptra 16
Eskerens Davydh
Shimei a Volleth Davydh
Kussul Ahithofel

Chaptra 17
Kussul Hushay
Hushay a Warn Davydh

Chaptra 18
Mernans Absalom
Davydh a Glew a Vernans Absalom
Davydh a Gyn rag Absalom

Chaptra 19
Davydh a Dhehwel dhe Yerusalem
Davydh a Dhiskwa Merci dhe Shimei
Davydh ha Mefibosheth a Vet
Davydh a Dhiskwa Kuvder dhe Barzillay

Chaptra 20
Rebellyans Sheba

Chaptra 21
An Gibeonysi a Dal Dial war Ji Sowl
Breselyow erbynn an Filistysi

Chaptra 22
Kan Delivrans Davydh

Chaptra 23
Diwettha Geryow Davydh
Kasoryon Davydh

Chaptra 24
Davydh a Niver Israel ha Yuda
Breus Peghosow Davydh
Alter Davydh war an Leur-drushya

Davydh a Gyn rag Sowl ha Yonathan

1 Wosa mernans Sowl, pan dhehwelis Davydh dhyworth
ladhva an Amalekysi, Davydh a wortas dew dhydh yn
Siklag. [2] Y'n tressa dydh, gour a dheuth yn-mes a gamp Sowl
gans y dhillas skwardys, ha gans dor war y benn. Pan dheuth
dhe Dhavydh, ev a godhas dhe'n leur hag omblegya. [3] Yn-medh
Davydh dhodho, 'A-ble os ta devedhys?' Ev a worthebis, 'My re
dhienkas yn-mes a gamp Israel.' [4] Ha Davydh a wovynnas orto,
'Pandr'a hwarva? My a'th pys, lavar dhymm.' Ev a worthebis,
'An bobel a fias dhyworth an vatel, hag ynwedh lies anedha
a godhas ha merwel; ha Sowl ha'y vab Yonathan ynwedh a
verwis.' [5] Ena Davydh a wovynnas orth an gour yowynk neb
a dherivas orto, 'Fatel wodhes Sowl ha'y vab Yonathan dhe
verwel?' [6] Ha'n gour yowynk neb a dherivas orto a leveris, 'Par
happ yth esen war venydh Gilboa, hag ottena Sowl ow posa
war y wuw, ha'n charettow ha'n varghogyon ow tos nes dhodho.
[7] Pan dreylyas a-dro, ev a'm gwelas, ha gelwel dhymm, ha my a
worthebis, "Ottavy syrra." [8] Yn-medh ev dhymm, "Piw os ta?"
Ha my a worthebis dhodho, "Amalekyas ov." [9] Hag ev a leveris
dhymm, "Sav a-ughov my a'th pys, ha ladh vy; rag penn-dro
re'm dalghennas, kynth usi ow bewnans hwath ynnov." [10] Ytho
my a sevis a-ughto, ha'y ladha, drefen ow bos sur na ylli bewa
wosa ev dhe godha. My a gemeras an gurun esa war y benn,
ha'n breghellik esa war y vregh, ha my re's dros omma dhe'm
arlodh.'

[11] Ena Davydh a settyas dalghen yn y dhillas, ha'ga skwardya;
hag oll an wer esa ganso a wrug yn kettella. [12] I a gynis hag ola
ha penys bys gorthugher rag Sowl ha rag y vab Yonathan, ha
rag pobel an ARLODH, ha rag chi Israel, drefen i dhe godha der
an kledha. [13] Davydh a leveris dhe'n gour yowynk a dherivas
orto, 'A-ble os?' Hag ev a worthebis, 'My yw mab alyon,
Amalekyas.' [14] Ha Davydh a leveris dhodho, 'A ny berthsys
own a ystyn dha dhorn dhe dhistrui untys an ARLODH?' [15] Ena
Davydh a elwis dhe onan a'n wer yowynk ha leverel, 'Deus
omma ha kodh warnodho.' Ytho ev a'n gweskis dhe'n leur hag
ev a verwis. [16] Yn-medh Davydh dhodho, 'Bedhes dha woos

war dha benn dha honan; rag dha anow re dhustunias er dha
bynn, ow leverel, "My re ladhas untys an ARLODH."'

17 Ha Davydh a gynis gans an kynvan ma war Sowl ha war y
vab Yonathan. 18 Ev a worhemynnis may fo dyskys dhe vebyon
Yuda;[a] awotta, skrifys yw yn lyver Yashar:

19 Dha splander, a Israel yw ledhys war dha dylleryow
ughel:
ass yw an gasoryon kodhys!

20 Na wrewgh y leverel yn Gath,
na wra y dhyllo yn stretow Ashkelon;
ma na lowenhaho myrghes an Filistysi,
ma na heudhhaho myrghes an re antrodreghys.

21 A venydhyow Gilboa,
na vedhes naneyl gluth na glaw warnowgh,
na gwelyow a offrynnow![b]
rag ena skoos an gasoryon a veu defolys,
skoos Sowl – nyns yw untys gans oyl namoy.

22 Dhyworth goos an re ledhys,
dhyworth blonek an gasoryon,
ny wrug gwarak Yonathan treylya dhe-ves,
na ny dhehwelis kledha Sowl gwag.

23 Sowl ha Yonathan, yn aga bewnans meurgerys ha
jentyl,
hag yn mernans nyns ens rynnys;
skaffa es eryon ens,
kreffa es lewyon ens.

---

a 1:18 Ow sewya an Septuagint. War-lergh an tekst ebrow yma omma an geryow *an warak.*

b 1:21 *na gwelyow a offrynnow:* Po amendyans *hwythfians an downderyow.*

[24] A vyrghes Israel, olewgh rag Sowl,
neb a'gas dillesas gans pann kogh, gans taklow fethus,
hag a worras tegennow a owr war agas dillas.

[25] Ass yw dha gasoryon kodhys
yn kres an vatel!
Yonathan yw kodhys war dha dylleryow ughel, ledhys.
[26] Grevys ov ragos, ow broder Yonathan;
meurgerys genev eses;
marthys o dha gerensa dhymm,
moy es kerensa benenes.

[27] Ass yw dha gasoryon kodhys,
hag arvow bresel distruys!

Davydh Untys avel Myghtern Yuda

2 Wosa hemma Davydh a wovynnas orth an ARLODH, 'A wrav vy mos yn-bann a-ji dhe onan a citys Yuda?' Ha'n ARLODH a leveris dhodho, 'Ke yn-bann.' Davydh a wovynnas, 'Ple'th av yn-bann?' Hag yn-medh ev, 'Dhe Hebron.' [2] Ytho Davydh eth yn-bann di, war-barth gans y dhiw wreg, Ahinoam an Yezreelyades, hag Abigayl gwreg Nabal an Karmelyas. [3] Davydh a dhros yn-bann y wer esa ganso, pub gour gans y deylu; hag i a drigas yn citys Hebron. [4] Ena gwer Yuda a dheuth, hag eno i a untyas Davydh myghtern war ji Yuda.

Pan dherivsons orth Davydh, 'An re a ynkleudhyas Sowl o gwer Yabesh-gilead,' [5] Davydh a dhanvonas kanasow dhe wer Yabesh-gilead ha leverel dhedha, 'Benygys owgh gans an ARLODH drefen hwi dhe wul an tregeredh ma dh'agas arlodh, dhe Sowl, ha'y ynkleudhyas. [6] Lemmyn re dhiskwettho an ARLODH tregeredh ha lelder dhywgh, ha my ynwedh a dhiskwa an kuvder ma dhywgh, drefen hwi dhe wul hemma. [7] Lemmyn bedhes krev agas diwleuv, ha bedhewgh kolonnek; rag Sowl

agas arlodh yw marow, ha chi Yuda re'm untyas myghtern warnedha.'

Bresel yntra Chiow Davydh ha Sowl

8 Lemmyn ytho Abner mab Ner, kaslewydh lu Sowl, re
gemersa Ish-bosheth mab Sowl, ha'y dhri dhe Mahanaym. 9 Ev
a'n gwrug myghtern war Gilead, ha war an Asherysi,[a] ha war
Yezreel, ha war Efraym, ha war Benyamin, ha war oll Israel.
10 Ish-bosheth mab Sowl o dew ugens bloodh pan dheuth ha
bos myghtern war Israel, hag ev a reynyas diw vledhen. Mes
chi Yuda a holyas Davydh. 11 An termyn mayth esa Davydh
myghtern yn Hebron war ji Yuda o seyth bledhen ha hwegh
mis.

Kas Gibeon

12 Abner mab Ner, ha gwesyon Ish-bosheth mab Sowl, eth
yn-mes a Mahanaym dhe Gibeon. 13 Yoab mab Seruya, ha
gwesyon Davydh, ynwedh eth yn-mes hag i a vetyas war-barth
ryb poll Gibeon. I a esedhas, an eyl bagas unn tu a'n poll ha'n
bagas aral a'n tu aral dhe'n poll. 14 Yn-medh Abner dhe Yoab,
'Seves an wer yowynk hag omladhens a-dheragon.' Hag yn-
medh Yoab, 'Sevens.' 15 Ena i a sevis ha tremena orth niver,
dewdhek a Benyamin hag Ish-bosheth mab Sowl, ha dewdhek
a wesyon Davydh. 16 Pubonan a settyas dalghen yn penn y gila,
ha gwana y gledha yn tenewen y erbynner may kodhsons war-
barth. Rag henna an tyller yw henwys Helkath-hassurim, usi
yn Gibeon. 17 An gas o fest kales an jydh na; hag Abner ha
gwer Israel a veu fethys a-dherag gwesyon Davydh.

18 Yth esa tri mab Seruya ena, Yoab, Abishay, hag Asahel.
Lemmyn maga skav war y droos avel ewik y'n gwel o Asahel;
19 hag Asahel a jassyas war-lergh Abner, ha ny dreylyas na
dhe'n dyghow na dhe'n kledh hag ev orth y holya. 20 Ena Abner
a dreylyas a-dro ha govyn, 'Os ta Asahel?' Hag ev a worthebis,
'Ov.' 21 Hag Abner a armas dhodho, 'Treyl a-denewen dhe'th

---

a 2:9 *Asherysi:* Ow sewya an Targum. War-lergh an Vulgat *Geshurysi.* Tekst masoretek *Ashurysi.*

kledh po dhe'th tyghow, ha dalghen onan a'n wer yowynk ha dhestrypp y arvow ragos dha honan.' Mes ny vynnas treylya a-denewen dhyworto. 22 Hag Abner a armas arta dhe Asahel, 'Treyl a-denewen dhyworthiv. Prag y kodh dhymm dha weskel dhe'n leur? Fatel allsen ytho diskwedhes ow fas dhe Yoab dha vroder?' 23 Mes ev a naghas treylya a-denewen. Ytho Abner a'n gweskis gans penngoles sheft y wuw yn y dorr may teuth an guw mes a'y geyn. Ev a godhas ena, ha merwel poran y'n tyller na. Ha peub neb a dho dhe'n tyller may kodhas Asahel ha merwel a sevis stag.

24 Mes Yoab hag Abishay a helghyas war-lergh Abner. Ha pan sedhis an howl, i a dheuth dhe vre Amma, usi a-rag Giagh war an fordh dhe wylvos Gibeon. 25 Mebyon Benyamin a omguntelas a-dro dhe Abner, hag i a dheuth ha bos unn bagas, hag i a sevis war wartha bre. 26 Ena Abner a armas dhe Yoab ha leverel, 'A wra an kledha devorya bys vykken? A ny wodhes y fydh an diwedh hwerow? Pes termyn y fydh kyns ty dhe leverel dhe'n bobel may treyllyons dhyworth helghya aga breder?' 27 Yoab a worthebis, 'Dell vyw Duw, mar ny gowsses, yn sur y fia myttin kyns pub gour dhe asa helghya y vroder.' 28 Ytho Yoab a hwythas an korn, hag oll an bobel a hedhis; ny helghsons war-lergh Israel namoy na breseli na fella.

29 Abner ha'y wer a gerdhas oll an nos na dres an Araba; i a dreusis an Yordan, ha mos der oll an myttin, hag i a dheuth dhe Mahanaym. 30 Yoab a dhehwelis dhyworth helghya Abner; hag ev a guntelas oll an bobel. Yth esa kellys dhyworth gwesyon Davydh nownsek gour hag ynwedh Asahel. 31 Mes gwesyon Davydh re ladhsa tri hans gour ha tri ugens a vebyon Benyamin ha gwer Abner. 32 I a gemeras Asahel yn-bann, ha'y ynkleudhyas yn bedh y das, esa yn Bethlehem. Yoab ha'y wer a gerdhas der oll an nos na, hag i a dheuth dhe Hebron orth tardh an jydh.

Mebyon Davydh Genys yn Hebron

3 An vresel o hir yntra chi Sowl ha chi Davydh; Davydh eth ha bos kreffa, ha chi Sowl eth ha bos gwanna.

[2] Mebyon a veu dinythys dhe Dhavydh yn Hebron: ha'y
gynsa genys o Amnon, a Ahinoam an Yezreelyades; [3] ha'y
nessa, Kileab, a Abigayl gwreg Nabal a Karmel; ha'n tressa,
Absalom mab Maaka myrgh Talmay myghtern Geshur; [4] ha'n
peswora, Adoniya mab Haggith; ha'n pympes, Shefatia mab
Abital; [5] ha'n hweghves, Ithream, a Egla gwreg Davydh. An re
ma a veu dinythys dhe Dhavydh yn Hebron.

Abner a Dreyl dhe Skoodhya Davydh

[6] Pan esa bresel yntra chi Sowl ha chi Davydh, yth esa Abner
ow krevhe y savla yn chi Sowl. [7] Lemmyn yth esa dhe Sowl
iswrek, ha'y hanow Rispa myrgh Aya. Ish-bosheth a leveris
dhe Abner, 'Prag y hwruss'ta mos a-ji dhe iswrek ow thas?'
[8] Abner a dheuth ha bos pur serrys drefen geryow Ish-bosheth;
yn-medh ev, 'Ov vy penn ki? My neb a dhiskwa tregeredh dhe
Yuda y'n jydh hedhyw, dhe ji Sowl dha das, dh'y vreder, ha
dh'y gowetha, ha ny'th telivris yn dorn Davydh; ha hwath ty
re settyas an kabel ma warnav a-dro dhe'n venyn ma y'n jydh
hedhyw. [9] Re wrello Duw yndella dhe Abner, ha moy ynwedh.
Rag kepar dell dos an ARLODH dhe Dhavydh, an keth henna my
a wra ragdho, [10] dhe dreusworra an vyghterneth dhyworth chi
Sowl, ha fastya tron Davydh war Israel ha war Yuda, dhyworth
Dan bys yn Beer-sheba.' [11] Ha ny ylli ev gorthebi Abner ger
arta, drefen ev dhe berthi own anodho.

[12] Abner a dhanvonas kanasow dhe Dhavydh y'n tyller may
feu,[a] ow leverel, 'Dhe biw yw an pow? Gwra dha gevambos
genev, hag awotta, ow dorn a vydh genes, dhe dreylya oll Israel
dhis.' [13] Ev a leveris, 'Da yw; my a wra kevambos genes. Mes
unn dra a wovynnav orthis: ny welydh ow fas, marnas ty dhe
dhri Mikal myrgh Sowl, pan dheudh dhe weles ow fas.' [14] Ena
Davydh a dhanvonas kanasow dhe Ish-bosheth mab Sowl, ow
leverel, 'Ro dhymm ow gwreg Mikal neb a dhemedhis dhymm
rag kans kudhgen Filistysi.' [15] Hag Ish-bosheth a dhanvonas
ha'y hemeres dhyworth hy gour, dhyworth Paltiel mab Laish.

---

a 3:12 *y'n tyller may feu:* po war-lergh unn versyon a'n Septuagint, *yn Hebron.*

[16] Mes hy gour eth gensi owth ola war hy lergh bys yn Bahurim. Ena yn-medh Abner dhodho, 'Ke, dehwel!' Hag ev a dhehwelis.

[17] Abner a dhanvonas ger dhe henavogyon Israel, ow leverel, 'Rag termyn hir hwi re beu ow hwilas Davydh avel myghtern warnowgh. [18] Lemmyn ytho gwrewgh yndella; rag an ARLODH re gewsis dhe Dhavydh, ha leverel: Dre leuv ow gwas Davydh my a wra sawya ow fobel Israel dhyworth leuv an Filistysi, ha dhyworth leuv oll aga eskerens.' [19] Abner a gewsis yn diwskovarn Benyamin ynwedh; ena Abner eth ynwedh dhe dherivas yn diwskovarn Davydh yn Hebron puptra a hevelis da yn golok Israel, hag yn golok oll chi Benyamin.

[20] Pan dheuth Abner dhe Dhavydh yn Hebron, hag ugens gour ganso, Davydh a wrug kevewi rag Abner ha'n wer esa ganso. [21] Hag Abner a leveris dhe Dhavydh, 'Gas vy dhe sevel ha mones, ha my a guntel oll Israel dhe'm arlodh an myghtern, may hyllons gul kevambos genes, ha may hyllydh reynya war buptra a dhesir dha golon.' Ytho Davydh a dhanvonas Abner dhe-ves; hag ev eth yn kres.

Abner Yw Ledhys gans Yoab

[22] Hag, awotta, gwesyon Davydh ha Yoab a dhehwelis dhyworth omsettyans, ha dri preydh bras gansa. Mes nyns esa Abner gans Davydh yn Hebron, rag Davydh re'n danvonsa dhe-ves, hag ev o gyllys yn kres. [23] Pan dheuth Yoab hag oll an lu esa ganso, y feu derivys orth Yoab, 'Abner mab Ner a dheuth dhe'n myghtern, hag ev re'n danvonas dhe-ves, hag ev yw gyllys yn kres.' [24] Ena Yoab eth dhe'n myghtern ha leverel, 'Pandr'a wruss'ta? Otta, Abner a dheuth dhis; prag y'n danvensys dhe-ves, mayth yw ev gyllys glan? [25] Ty a wor Abner mab Ner dhe dhos dhe'th tolla, ha kavos godhvos a'th vos yn-mes ha'th tos a-ji, ha dhe wodhvos puptra esos orth y wul.'

[26] Pan dheuth Yoab yn-mes a lok Davydh, ev a dhanvonas kanasow war-lergh Abner, hag i a'n dros dhe-dre dhyworth puth Sira; mes ny wodhva Davydh. [27] Pan dhehwelis Abner dhe Hebron, Yoab a'n kemeras a-denewen yn kres an yet dhe gewsel ganso yn kosel, hag ev a'n gweskis ena yn y dorr. Ytho

ev a verwis rag goos Asahel y vroder. [28] Hag a-wosa, pan glewas
Davydh anodho, yn-medh ev, 'My ha'm gwlaskor yw divlam
dherag an ARLODH bys vykken dhyworth goos Abner mab Ner.
[29] Re gottho an goos war benn Yoab, ha war oll chi y das; ha
bynner re bo chi Yoab heb unn den a'n jeves sygerans, po yw
klavorek, po a boos war y lorgh, po a godh der an kledha, po a
fyll a vara.' [30] Ytho Yoab ha'y vroder Abishay a ladhas Abner,
drefen ev dhe ladha aga broder Asahel y'n gas yn Gibeon.

[31] Ena Davydh a leveris dhe Yoab ha dhe oll an bobel esa
ganso, 'Skwardyewgh agas dillas, hag omwrugysewgh gans
yskar, ha kynewgh war Abner.' Ha myghtern Davydh a
holyas an eler. [32] Ytho i a ynkleudhyas Abner yn Hebron: ha'n
myghtern a dhrehevis y lev hag ola orth bedh Abner; hag oll an
bobel a olas. [33] Ena an myghtern a gynis war Abner, ha leverel,

'A godh Abner merwel kepar dell verow den fol?

[34] Dha dhiwla, nyns ens kelmys,
na dha dhewdros synsys yn kargharow;

kepar dell godh den dherag mebyon sherewneth
ty re godhas.'

Hag oll an bobel a olas warnodho arta. [35] Ena oll an bobel a
dheuth dhe wul dhe Dhavydh dybri boos pan o hwath dydh;
mes Davydh a dos, ha leverel, 'Yndella re wrello Duw dhymm,
ha moy ynwedh, mar plasav bara po neppyth aral kyns an howl
dhe sedhi!' [36] Oll an bobel a attendyas hemma, ha da o yn aga
golok; kepar dell o da puptra a wre an myghtern yn golok oll
an bobel. [37] Oll an bobel hag oll Israel a wodhya y'n jydh na
nag o der arghadow an myghtern bos Abner mab Ner ledhys.
[38] Hag yn-medh an myghtern dh'y wesyon, 'A ny wodhowgh
hwi pennsevik ha gour bras dhe godha y'n jydh ma yn Israel?
[39] Hedhyw my yw difredh, kynth ov untys myghtern; an wer
ma, mebyon Seruya, yw re gales ragov. Re attallo an ARLODH
dhe'n den neb a wra drog herwydh y sherewynsi!'

Moldrans Ish-bosheth

4 Pan glewas mab Sowl bos Abner marow yn Hebron, y golon a fyllis, hag oll Israel a grenas. [2] Hag yth esa dhe vab Sowl dew wour neb o kaptenyon a vagasow; hanow a'n eyl o Baana, ha hanow y gila Rekab. Mebyon Rimmon a Beeroth ens, dhyworth mebyon Benyamin – Beeroth ynwedh yw reknys dhe Benyamin, [3] rag an Beerothysi re fisa dhe Gittaym, ha re beu trigys ena avel alyons bys y'n jydh hedhyw.

[4] Yth esa dhe Yonathan mab Sowl mab neb o evredhek yn y dhewdros. Ev o pymp bloodh pan dheuth an nowodhow a-dro dhe Sowl ha Yonathan yn-mes a Yezreel. Y vagores a'n kemeras yn-bann ha fia; hag y hwarva, pan fistenas dhe fia, ev dhe godha ha dos ha bos klof. Ha'y hanow o Mefibosheth.

[5] Lemmyn mebyon Rimmon a Beeroth, Rekab ha Baana, eth, ha dos a-dro dhe domder an jydh dhe ji Ish-bosheth, hag ev ow krowedha war y weli y'n hanter-dydh. [6] Hag otta, porthores an chi re bia ow klanhe gwaneth, mes hi eth ha bos hunyek ha koska; ytho Rekab ha Baana y vroder a slynkyas a-ji.[a] [7] Pan dheuthons a-bervedh y'n chi hag ev ow krowedha war y weli yn y jambour, i a'n gweskis, ha'y ladha, ha'y dhibenna. Ena i a gemeras y benn ha mones dre fordh an Araba oll an nos. [8] Hag i a ros penn Ish-bosheth dhe Dhavydh yn Hebron, ha leverel dhe'n myghtern, 'Awotta penn Ish-bosheth mab Sowl, dha eskar, neb a hwila dha vewnans; an ARLODH re wrontyas dial dhe'm arlodh an myghtern an jydh ma war Sowl ha war oll y has.'

[9] Davydh a worthebis dhe Rekab ha'y vroder Baana, mebyon Rimmon an Beerothyas, ha leverel dhedha, 'Par dell vyw an ARLODH, neb re dhelivras ow bewnans dhyworth pub ahwer, [10] pan dherivas den orthiv ha leverel, "Otta, Sowl yw marow," par dell ve deger a nowodhow da, my a settyas dalghen ynno ha'y ladha yn Siklag. Hemm o an pewas a res dhodho rag y nowodhow. [11] Pygemmys moy ytho, pan ladhas tebeles gour

a 4:6 Amendys, ow sewya an Septuagint. Styr an Ebrow yw ancertan.

gwiryon yn y ji y honan war y weli! A ny wrav vy rag henna
hwilas y woos a'gas leuv, ha'gas remova dhyworth an norvys?'
12 Ytho Davydh a erghis dhe'n wer yowynk, hag i a'gas ladhas; i
a droghas dhe-ves aga diwleuv ha'ga dewdros, hag i a'ga krogas
ryb an poll yn Hebron. Mes i a gemeras penn Ish-bosheth ha'y
ynkleudhyas yn bedh Abner yn Hebron.

Davydh Untys avel Myghtern war Oll Israel

5 Ena oll lothow Israel a dheuth dhe Dhavydh yn Hebron
ha leverel, 'Otta, dha askorn ha'th kig on ni. 2 Ynwedh
yn termyn tremenys, pan o Sowl myghtern warnan, yth o ty
neb a hembronka luyow Israel yn-mes ha'ga dri a-ji. Ha'n
ARLODH a leveris dhis, "Ty a vydh bugel ow fobel Israel, ha
ty a vydh rewler war Israel."' 3 Ytho oll henavogyon Israel a
dheuth dhe'n myghtern yn Hebron; ha myghtern Davydh a
wrug kevambos gansa yn Hebron dherag an ARLODH, hag i a
untyas Davydh myghtern war Israel. 4 Davydh o deg bloodh
warn ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas dew ugens
bledhen. 5 Yn Hebron ev a reynyas war Yuda seyth bledhen ha
hwegh mis; hag yn Yerusalem ev a reynyas war oll Israel ha
Yuda tredhek bledhen warn ugens.

Davydh a Gemmer Yerusalem

6 An myghtern ha'y wer eth dhe Yerusalem erbynn an
Yebusysi, trigoryon an tir na, hag i a armas dhe Dhavydh, 'Ny
yllydh entra omma, rag an dhellyon ha'n re glof a yll dha bellhe.'
Rag i a dybi, 'Ny yll Davydh entra omma.' 7 Mes Davydh a
gemeras dinas Sion, yw lemmyn cita Davydh. 8 Davydh a
leveris y'n jydh na, 'Piw pynag a vynno gweskel an Yebusysi,
gwres ev mones yn-bann der an gowfordh-dhowr dhe weskel
an dhellyon ha'n re glof, yw kesys gans Davydh.' Rag henna
leverys yw, 'Ny wra an dhellyon na'n re glof dos a-ji dhe'n chi.'
9 Ena Davydh a dhallathas triga y'n dinas, hag ev a'n henwis
cita Davydh. Davydh a dhrehevis a-derdro dhyworth an Millo[a]

---

a 5:9 *Millo:* Martesen an styr yw *tirlanow,* po *terassow.*

ha war-ji. [10] Ha Davydh eth ha bos brassa ha brassa, rag yth esa an ARLODH, Duw an luyow, ganso.

[11] Myghtern Hiram a Tyr a dhanvonas kanasow dhe Dhavydh, war-barth gans sedres ha seri prenn ha seri men, hag i a dhrehevis chi rag Davydh. [12] Ena Davydh a gonvedhi an ARLODH dh'y fastya avel myghtern war Israel, hag ev dhe ughelhe y vyghterneth a-barth y bobel Israel.

[13] Ha Davydh a gemeras ragdho iswragedh ha gwragedh moy yn-mes a Yerusalem, wosa ev dhe dos dhyworth Hebron; ha mebyon ha myrghes moy a veu dinythys dhe Dhavydh. [14] Ha'n re ma yw henwyn a'n re a veu dinythys dhodho yn Yerusalem: Shammua, Shobab, Nathan, Solomon, [15] Ybhar, Elishua, Nefeg, Yafia, [16] Elishama, Elyada, hag Elifelet.

Davydh a Feth an Filistysi

[17] Pan glewas an Filistysi Davydh dhe vos untys avel myghtern war Israel, oll an Filistysi a dheuth yn-bann dhe hwilas Davydh; mes Davydh a glewas anodho, ha mos yn-nans dhe'n dinas. [18] Lemmyn an Filistysi a dheuth hag omlesa y'n nans Refaim. [19] Ytho Davydh a wovynnas orth an ARLODH, ha leverel, 'A wrav vy mones yn-bann erbynn an Filistysi? A vynn'ta aga delivra a-berth y'm leuv?' Ha'n ARLODH a leveris dhe Dhavydh, 'Ke yn-bann; rag my a vynn yn hwir delivra an Filistysi a-berth y'th leuv.' [20] Ytho Davydh a dheuth dhe Baal-perasim, ha Davydh a's fethas ena. Yn-medh ev, 'An ARLODH re dardhas der ow eskerens der ow leuv, kepar dell dardh dowrow.' Rag henna ev a elwis an tyller na Baal-perasim. [21] I a asas aga idolys ena, ha Davydh ha'y wer a's dug dhe-ves.

[22] An Filistysi a dheuth yn-bann unweyth arta, hag omlesa y'n nans Refaim. [23] Ha pan wovynnas Davydh orth an ARLODH, ev a leveris, 'Ny edh yn-bann; ke a-dro a-dryv dhedha, ha deus warnedha a-dal an gwydh balsam. [24] Pan glewydh son avel keskerdh yn penn an gwydh balsam, bydh hewol; rag ena an ARLODH res eth yn-mes a-dheragos, dhe weskel lu an Filistysi.' [25] Davydh a wrug dell erghis an ARLODH dhodho; hag ev a weskis an Filistysi dhyworth Geba bys yn Gezer.

Davydh a Dhre an Argh dhe Yerusalem

6 Davydh a guntelas arta oll gwer dhewisys Israel, deg
mil warn ugens. [2] Davydh a sevis, ha mos gans oll an
bobel esa ganso dhyworth Baala yn Yuda, dhe dhri yn-bann
alena argh Duw, yw henwys war-lergh hanow ARLODH an
luyow neb a esedh war an jerubyns. [3] I a worras argh Duw war
gert nowydh, ha'y dri dhyworth chi Abinadab, esa yn Gibea.
Yth esa Uzza hag Ahio, mebyon Abinadab, ow ledya an kert
nowydh. [4] I a's dros dhyworth chi Abinadab esa yn Gibea hag
argh Duw warnodho; hag yth esa Ahio ow kerdhes a-rag an
argh. [5] Davydh hag oll chi Israel a lowenhas dherag an ARLODH
gans oll aga nerth, gans kanow,[a] ha lyras, telynnow, tabourigow,
sistrennow, ha gans cymbalys.

[6] Pan dheuthons dhe leur-drushya Nakon, Uzza a ystynnas y
leuv war-tu hag argh Duw, ha settya dalghen ynni, rag an oghen
dh'y shackya. [7] Sorr Duw a dhewis erbynn Uzza; ha Duw a'n
gweskis dhe'n dor ena drefen y volder; hag ev a verwis ena
ryb argh Duw. [8] Davydh a veu serrys drefen an ARLODH dhe
dardha yn-mes erbynn Uzza; hag ev a elwis an tyller na Peres-
uzza, dell yw bys y'n jydh hedhyw. [9] Davydh a borthas own a'n
ARLODH y'n jydh na, ha leverel, 'Fatel yll argh an ARLODH dos
dhymm?' [10] Ytho ny vynna Davydh kemeres argh an ARLODH
ganso a-ji dhe cita Davydh; mes Davydh a's dug a-denewen
dhe ji Obed-edom an Gittyas. [11] Hag yth esa argh an ARLODH
trigys yn chi Obed-edom an Gittyas tri mis; ha'n ARLODH a
venygas Obed-edom hag oll y vayni.

[12] Y feu derivys orth Davydh, 'An ARLODH re venygas chi
Obed-edom ha puptra eus dhodho, drefen argh Duw.' Ytho
Davydh eth ha dri yn-bann argh Duw a-dhyworth chi Obed-
edom a-ji dhe cita Davydh gans lowena, [13] ha pan allsa an
re esa ow ton an argh hwegh kamm, ev a sakrifias ojyon ha
bualyon peskys. [14] Ha Davydh a dhonsyas dherag an ARLODH
gans oll y nerth; ha Davydh o grugysys gans efod a lien. [15] Ytho

---

a 6:5 *gans oll aga nerth, gans kanow:* Amendys ow sewya an Septuagint. Ebrow *gans oll prennyer a veryw.*

Davydh hag oll chi Israel a dhros yn-bann argh an ARLODH gans garmow, ha gans son an hirgorn.

16 Pan dheuth argh an ARLODH a-ji dhe cita Davydh, Mikal myrgh Sowl a viras war-woles der an fenester, ha gweles myghtern Davydh ow lamma hag ow tonsya dherag an ARLODH; ha hi a'n dispresyas yn hy holon.

17 I a dhros argh an ARLODH a-ji, ha'y settya yn hy le, yn kres an tylda re dhrehavsa Davydh rygdhi; ha Davydh a offrynnas offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans[a] dherag an ARLODH. 18 Wosa Davydh dhe worfenna offrynna an offrynnow leskys ha'n offrynnow kowethyans, ev a venygas an bobel yn hanow ARLODH an luyow. 19 Hag ev a lesrannas dhe oll an bobel, dhe oll routh Israel, dhe bub gour ha benyn, unn dorth vara, unn rann a gig, hag unn desen-rappys. Ena oll an bobel a dhibarthas, pubonan dh'y ji.

20 Ena Davydh a dhehwelis dhe venyga y vayni. Mes Mikal myrgh Sowl a dheuth yn-mes dhe vetya Davydh, ha leverel, 'Assa wrug myghtern Israel enora y honan hedhyw, ow tiskudha y honan dherag dewlagas maghtethyon y wesyon, kepar dell dhiskudh den isel y honan!' 21 Hag yn-medh Davydh dhe Mikal, 'Yth o dherag an ARLODH, neb a'm dewisas yn le dha das, hag oll y ji, dhe'm settya avel rewler war bobel an ARLODH, war Israel. Ha my a lowenha dherag an ARLODH. 22 Ha my a vydh hwath isella es hemma, ha my a vydh uvelhes y'm dewlagas ow honan; mes gans an maghtethyon may kewssys anedha, gansa my a vydh synsys yn enor.' 23 Ha nyns esa dhe Mikal myrgh Sowl flogh vyth bys dydh hy mernans.

Kevambos Duw gans Davydh

7 Lemmyn pan esa an myghtern trigys yn y ji, ha'n ARLODH re rosa dhodho powes dhyworth oll y eskerens a-derdro, 2 an myghtern a leveris dhe Nathan an profos, 'Mir lemmyn, yth esov trigys yn chi a geder, mes argh Duw a drig

a 6:17 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

a-ji dhe groglennow.' [3] Yn-medh Nathan dhe'n myghtern, 'Ke, gwra puptra eus y'th kolon; rag yma an ARLODH genes.'

[4] Mes y'n keth nos na, ger an ARLODH a dheuth dhe Nathan, ow leverel, [5] Ke ha lavar dhe'm gwas Davydh: Yndelma y lever an ARLODH: A dhrehevydh ragov chi dhe driga ynno? [6] Ny drigis yn chi a-dhia'n jydh may tres mebyon Israel yn-bann yn-mes a Ejyp, mes bys y'n jydh hedhyw, my re beu ow kerdhes a-dro yn tylda hag yn tabernakel. [7] Yn pub tyller may kerdhis yn-mysk oll mebyon Israel, a gewsis vy ger orth onan a ruwyon lothow Israel, a erghis dhedha may hwrellens maga ow fobel Israel, ow leverel, 'Prag na dhrehevsowgh ragov chi a geder?'

[8] Lemmyn lavar yndella dhe'm gwas Davydh: Yndelma y lever ARLODH an luyow: my a'th kemeras dhyworth an beurva, dhyworth holya an deves, dhe vos rewler war ow fobel, war Israel; [9] ha my re beu genes ple pynag yth ethys, ha my re droghas dhe-ves oll dha eskerens a-dheragos; ha my a wra ragos hanow meur, kepar ha hanow brasyon an norvys. [10] Ha lemmyn my a apoynt tyller rag ow fobel Israel, ha my a wra aga flansa, may hyllons bewa yn aga thyller aga honan, ha ny vedhons ankresys namoy; ha ny wra mebyon sherewneth aga flagya namoy, kepar ha kyns, [11] hag a-dhia'n jydh may settis breusysi war ow fobel Israel; ha my a re dhis powes dhyworth oll dha eskerens.

Ynwedh an ARLODH a dhiskler dhis an ARLODH dhe vynnes gul chi ragos. [12] Ha pan vydh dha dhedhyow kollenwys, ha ty a wrowedh gans dha dasow, my a dhrehav dha has war dha lergh, neb a dheu a'th korf, ha my a fast y vyghterneth. [13] Ev a dhrehav chi rag ow hanow vy, ha my a fast tron y vyghterneth bys vykken. [14] My a vydh tas dhodho, hag ev a vydh mab dhymm. Pan wra kammhynseth, my a'n kessydh gans gwelen gwer, ha gans strokosow mab den. [15] Mes ny vydh ow thregeredh kemerys dhyworto, kepar dell y'n kemeris dhyworth Sowl, neb a worris dhe-ves a-dheragos. [16] Dha ji ha'th vyghterneth a vydh fastys bys vykken a-dheragov; dha dron a vydh fastys

bys vykken. [17] Herwydh oll an geryow ma, ha war-lergh oll an welesigeth ma, yndelma y kewsis Nathan dhe Dhavydh.

Pysadow Davydh

[18] Ena myghtern Davydh eth a-ji hag esedha dherag an ARLODH ha leverel, 'Piw ov vy, A Arlodh DUW, ha pandr'yw ow chi, ma'm dresys omma? [19] Hwath tra vyghan o y'th wolok, A Arlodh DUW; ty re gewsis ynwedh a ji dha was rag termyn hir dhe dhos. Yw hemma dha fordh usadow a dhyghtya mab den, A Arlodh DUW?

[20] 'Ha pandr'a yll Davydh leverel moy dhis? Rag ty a aswon dha was, A Arlodh DUW. [21] A-barth dha er, ha herwydh dha golon dha honan, ty re wrug oll an traow bras ma, ha'ga gul godhvedhys dhe'th was. [22] Rag henna meur os ta, A Arlodh DUW; rag nyns eus nagonan avelos, ha nyns eus Duw marnas ty, war-lergh puptra a glewsyn gans agan diwskovarn. [23] Piw yw haval dhe'th pobel, haval dhe Israel, kenedhel dhibarow y'n norvys, neb eth Duw dh'y dasprena avel pobel ragdho y honan, ha dhe wul hanow ragdho, ha dhe wul ragowgh traow bras hag euthyk, rag dha wlas, a-dherag dha bobel, a dhasprensys ragos dha honan dhyworth Ejyp, a-dhyworth an kenedhlow ha'ga duwow? [24] Ha ty a fastyas dha bobel Israel ragos dha honan dhe vos dha bobel bys vykken; ha ty, A ARLODH, eth ha bos aga Duw.

[25] 'Ha lemmyn, A ARLODH Duw, an ger a gewssys a-dro dhe'th was, hag a-dro dh'y ji, fast e bys vykken, ha gwra kepar dell leversys, [26] may fo dha hanow meurhes bys vykken y'n henlavar, "ARLODH an luyow yw Duw war Israel;" ha chi dha was Davydh a vydh fastys dheragos.

[27] 'Rag ty, A ARLODH an luyow, Duw Israel, re dhiskwedhsys hemma dhe'th was, ow leverel, "My a dhrehav chi ragos;" rag henna dha was re gavas kolonekter dhe bysi dhis an pysadow ma. [28] Ha lemmyn, A Arlodh DUW, ty yw Duw, ha dha eryow yw gwiryon, ha ty re ambosas an ober da ma dhe'th was; [29] Ha lemmyn bedhes plegadow dhis benyga chi dha was, may hyll

pesya bys vykken dheragos; rag ty, A Arlodh Duw, re gewsis, ha gans dha vennath chi dha was a vydh benyges bys vykken.'

Breselyow Davydh

8 Wosa hemma Davydh a weskis an Filistysi, ha'ga fetha; ha Davydh a gemeras Metheg-amma yn-mes a leuv an Filistysi.

[2] Ev a fethas Moab ynwedh, hag ev a's gwrug dhe wrowedha war an leur ha'ga musura der an gorden-vusura; ev a vusuras diw gorden dhe worra dhe'n mernans, hag unn korden leun dhe witha yn fyw. Hag yndelma Moab eth ha bos gostydh dhe Dhavydh, ow tri trubyt dhodho.

[3] Davydh ynwedh a weskis Hadadezer mab Rehob, myghtern Soba, pan esa ow mos dhe dhaskavos y vaystri ryb an avon Ewfrates. [4] Davydh a gemeras dhyworto mil varghek ha seyth kans, hag ugens mil drosek. Davydh a evredhis oll mergh an charettow, mes ev a asas lowr anedha rag kans charet.

[5] Pan dheuth Aramysi Damaskus dhe weres Hadadezer myghtern Soba, Davydh a ladhas dew vil warn ugens a wer a Aram. [6] Ena Davydh a settyas savleow-golyadoryon yn Aram Damaskus; hag Aram eth ha bos gostydh dhe Dhavydh, ow tri trubyt. Yth esa an Arlodh ow ri trygh dhe Dhavydh ple pynag yth e. [7] Davydh a gemeras an skosow a owr esa gans gwesyon Hadadezer, ha'ga dri dhe Yerusalem. [8] Dhyworth Betagh ha dhyworth Berothay, citys Hadadezer, myghtern Davydh a gemeras shour a vrons.

[9] Pan glewas Toi myghtern Hamath Davydh dhe fetha oll lu Hadadezer, [10] Toi a dhanvonas y vab Yoram dhe Dhavydh, dh'y salusi ha'y venyga, drefen ev dhe omladh erbynn Hadadezer ha'y fetha; rag Hadadezer re werrsa gans Toi. Yoram a dhros ganso lestri a arghans, ha lestri a owr, ha lestri a vrons; [11] ha'n re ma ynwedh myghtern Davydh a sakras dhe'n Arlodh, war-barth gans an arghans hag owr a sakras dhyworth oll

an kenedhlow re fethsa, [12] dhyworth Aram,[a] ha Moab, ha dhyworth Ammon, ha'n Filistysi, hag Amalek, ha dhyworth preydh Hadadezer mab Rehob, myghtern Soba.

[13] Davydh a waynyas ger-da pan dhehwelis, wosa ladha hwetek mil Edomyas yn nans an Holan.[b] [14] Ev a settyas savleow-gwithysi yn Edom; der oll Edom ev a settyas savleow-gwithysi, hag oll Edom eth ha bos gwesyon dhe Dhavydh. Ha'n ARLODH a ros trygh dhe Dhavydh ple pynag yth e.

Sodhogyon Davydh

[15] Davydh a reynyas war oll Israel; ha Davydh a wrug gwirvreus hag ewnder rag oll y bobel. [16] Yth esa Yoab mab Seruya war an lu; ha Yehoshafat mab Ahilud o kovadhor; [17] Sadok mab Ahitub hag Ahimelek mab Abiathar, o oferysi; ha Seraya o skrifennyas; [18] hag yth esa Benaya mab Yehoyada war an Kerethysi ha'n Pelethysi; ha mebyon Davydh o oferysi.

Kuvder Davydh troha Mefibosheth

9 Davydh a wovynnas, 'Eus hwath nebonan yw gesys a ji Sowl, may hallav diskwedhes dhodho tregeredh drefen Yonathan?' [2] Lemmyn yth esa gwas a ji Sowl, ha'y hanow Siba, hag ev a veu gelwys dhe Dhavydh, ha'n myghtern a leveris dhodho, 'Os ta Siba?' Hag ev a worthebis, 'Dha was!' [3] Yn-medh an myghtern, 'A nyns eus hwath gour gesys a ji Sowl, may hallav diskwedhes tregeredh Duw dhodho?' Ha Siba a worthebis, 'Yma hwath gesys mab Yonathan; evredhek yw yn y dhewdros.' [4] An myghtern a leveris dhodho, 'Ple'ma ev?' Siba a worthebis dhe'n myghtern, 'Yma ev yn chi Makir mab Ammiel, yn Lo-debar.' [5] Ena myghtern Davydh a dhanvonas ha'y dhri dhyworth chi Makir mab Ammiel, yn Lo-debar.

[6] Mefibosheth mab Yonathan mab Sowl a dheuth dhe Dhavydh, hag ev a godhas war y fas, hag omblegya. Ha Davydh a leveris, 'Mefibosheth!' Ev a worthebis, 'Ottavy, dha was!'

---

a 8:12 *Aram:* Amendys, ow sewya an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *Edom.*

b 8:13 Amendys war-lergh an Septuagint.

7 Davydh a leveris dhodho, ‘Na borth own, rag my a dhiskwa
tregeredh dhis rag Yonathan dha das; ha my a dhaskor dhis oll
tir a Sowl dha das, ha ty a dheber boos orth ow moos pupprys.’
8 Ev a omblegyas ha gorthebi, ‘Pandr’yw dha was, may firsys
war gi marow kepar ha my?’

9 Ena an myghtern a elwis Siba, gwas Sowl, ha leverel dhodho,
‘Puptra esa dhe Sowl ha dhe oll y ji my re ros dhe vab dha vester.’
10 Ty ha’th vebyon ha’th wesyon a wonedh an dor ragdho, ha ty a
dhre an askor, may hyll mab dha vester kavos boos dhe dhybri;
mes Mefibosheth mab dha vester a dheber boos pupprys orth
ow moos. Lemmyn yth esa dhe Siba pymthek mab hag ugens
gwas. 11 Ena Siba a leveris dhe’n myghtern, ‘War-lergh puptra
a wra ow arlodh an myghtern y erghi dh’y was, yndella y hwra
dha was.’ Ha Mefibosheth a dhybri orth moos Davydh, avel
onan a vebyon an myghtern. 12 Yth esa dhe Mefibosheth mab
yowynk, ha’y hanow Mika. Hag oll an re trigys yn chi Siba
eth ha bos gwesyon Mefibosheth. 13 Ytho yth esa Mefibosheth
trigys yn Yerusalem, rag ev a dhybri pupprys orth moos an
myghtern. Evredhek o yn y dhewdros.

Ammon hag Aram Fethys

10 Wosa hemma, myghtern an Ammonysi a verwis,
ha Hanun y vab a reynyas yn y le. 2 Ena yn-medh
Davydh, ‘My a dhiskwa tregeredh dhe Hanun mab Nahash,
kepar dell dhiskwedhas y das tregeredh dhymm.’ Ytho Davydh
a dhanvonas dh’y gonfortya dre leuv y wesyon rag y das. Pan
dheuth an wesyon dhe diredh an Ammonysi, 3 pennsevigyon
an Ammonysi a leveris dhe Hanun aga arlodh, ‘A dybydh bos
Davydh owth enora dha das y’th wolok, hag ev ow tanvon
konforters dhis? A ny dhanvonas Davydh y wesyon dhis dhe
hwithra an cita, dhe aspia orti, ha dh’y domhwel?’ 4 Ytho
Hanun a dhalghennas gwesyon Davydh ha divarva hanter aga
barv, ha treghi dhe-ves aga dillas y’n kres bys aga diwbedren,
ha’ga danvon dhe-ves. 5 Pan veu derivys orth Davydh, ev a
dhanvonas dh’aga metya, rag an wer a berthi meth bras. Yn-

medh an myghtern, ‘Gortewgh yn Yeriko bys pan vo agas barvow tevys, hag ena dehwelewgh.’

6 Pan welas an Ammonysi i dhe vos kasadow dherag Davydh,
an Ammonysi a dhanvonas hag arveth Aramysi Beth-rehob
hag Aramysi Soba, ugens mil drosek, ha dhyworth myghtern
Maaka mil wour, ha dhyworth governour Tob, dewdhek mil
wour. 7 Pan glewas Davydh anodho, ev a dhanvonas Yoab hag
oll lu an gasoryon. 8 Mebyon Ammon a dheuth yn-mes, hag i
a settyas aga honan yn aray rag batel orth entrans an yet; mes
y feu Aramysi Soba ha Rehob, ha gwer Tob ha Maaka, arayys
y’n gwel.

9 Pan welas Yoab bos an vatel settys er y bynn a-rag hag
a-dryv, ev a dhewisas re a’n gwella kasoryon a Israel, ha’ga
settya yn aray erbynn Aram; 10 ha remenant y wer ev a
worras yn charj Abishay y vroder, hag ev a’s arayas erbynn an
Ammonysi. 11 Yn-medh ev, ‘Mars yw Aram re grev ragov, ena
ty a’m gweres; mes mars yw an Ammonysi re grev ragos, ena
my a dheu ha’th weres. 12 Bydh hardh, ha bedhen kolonnek rag
agan pobel, ha rag citys agan Duw; ha re wrello an ARLODH an
pyth a hevel da dhodho.’ 13 Ena Yoab ha’n soudoryon esa ganso
a dheuth nes dhe’n vatel erbynn Aram; hag i a fias a-dheragdho.
14 Pan welas an Ammonysi Aram dhe fia, i ynwedh a fias
a-dherag Abishay, hag entra a-ji dhe’n cita. Ena Yoab a
dhehwelis dhyworth an Ammonysi, ha dos dhe Yerusalem.

15 Mes pan welas an Aramysi i dhe vos fethys gans Israel, i
a omguntelas war-barth. 16 Hadadezer a dhanvonas ha dri yn-
mes an Aramysi esa dres an Avon; hag i a dheuth dhe Helam,
ha Shobak kaslewydh lu Hadadezer orth aga ledya. 17 Pan veu
derivys orth Davydh, ev a guntelas oll Israel war-barth, ha treusi
an Yordan, ha dos dhe Helam. An Aramysi a settyas aga honan
yn aray erbynn Davydh ha batalyas orto. 18 Mes an Aramysi
a fias a-dherag Israel; hag a’n Aramysi Davydh a ladhas an
wer a seyth kans charet, ha dew ugens mil varghek, ha gweskel
Shobak kaslewydh aga lu, hag ev a verwis ena. 19 Pan welas

oll an vyghternedh neb o gwesyon Hadadezer, aga bos fethys a-dherag Israel, i a wrug kres gans Israel, ha'ga servya.

Davydh ha Bathsheba

11 Yn gwenton an vledhen, y'n termyn mayth a myghternedh yn-rag dhe vatalyas, Davydh a dhanvonas Yoab ha'y wesyon ganso, hag oll Israel; hag i a dhistruis an Ammonysi, hag omsettya a-dro dhe Rabba. Mes Davydh a wortas yn Yerusalem.

2 Yn neb unn gorthugher Davydh a sevis a'y weli ha kerdhes a-dro war do chi an myghtern, ha dhyworth an to ev a welas benyn owth omwolghi; ha semlans an venyn o pur deg. 3 Davydh a dhanvonas nebonan dhe wovyn a-dro dhe'n venyn. Ev a leveris, 'A nyns yw homma Bathsheba myrgh Eliam, gwreg Uria an Hittyas?' 4 Ytho Davydh a dhanvonas kanasow dh'y herghes, ha hi a dheuth dhodho, hag ev a wrowedhas gensi. (Lemmyn yth esa hi ow purhe hy honan wosa hy amseryow.) Ena hi a dhehwelis dh'y chi. 5 An venyn a omdhug, ha danvon ha derivas dhe Dhavydh, 'Gans flogh ov vy.'

6 Ytho Davydh a dhanvonas ger dhe Yoab ha leverel, 'Danvon dhymm Uria an Hittyas.' Ha Yoab a dhanvonas Uria dhe Dhavydh. 7 Pan dheuth Uria dhodho, Davydh a wovynnas orto a-dro dhe Yoab, ha'n lu, ha fatel e an vresel. 8 Ena Davydh a leveris dhe Uria, 'Ke yn-nans dhe'th chi, ha golgh dha dhewdros.' Hag Uria eth yn-mes a ji an myghtern, ha ro dhyworth an myghtern a holyas war y lergh. 9 Mes Uria a goskas orth porth chi an myghtern gans oll gwesyon y arlodh, ha nyns eth yn-nans dh'y ji. 10 Pan dherivsons orth Davydh, 'Ny wrug Uria mones yn-nans dh'y ji,' Davydh a leveris dhe Uria, 'A ny dheuthys dhyworth viaj? Prag na wruss'ta mones yn-nans dhe'th chi?' 11 Hag yn-medh Uria dhe Dhavydh, 'Yma an argh hag Israel ha Yuda trigys yn skovvaow; hag yma ow arlodh Yoab ha gwesyon ow arlodh ow kampya y'n gwel; a wrav vi ytho mones dhe'm chi, dhe dhybri hag eva, ha growedha gans ow gwreg? Kepar dell vewydh, ha dha enev a vyw, ny vynnav gul tra a'n par na.' 12 Ena Davydh a leveris dhe Uria, 'Trig

omma hedhyw ynwedh, hag a-vorow my a'th tanvon dhe-ves.'
Ytho Uria a drigas yn Yerusalem y'n jydh na ha'n jydh a-wosa.
13 Ena Davydh a'n gelwis dhe dhybri hag eva dheragdho, hag
ev a'n gwrug medhow; ha gorthugherweyth ev eth yn-mes dhe
wrowedha war y weli gans gwesyon y arlodh, mes ny wrug ev
mones yn-nans dh'y ji.

Moldrans Uria

14 Ternos myttin Davydh a skrifas lyther dhe Yoab, ha'y
dhanvon dre leuv Uria. 15 Y'n lyther ev a skrifas, 'Sett Uria y'n
voward, y'n kalessa omladh. Ena omden a-dhyworto, may fydh
ev gweskys, ha merwel.' 16 Pan esa Yoab owth omsettya a-dro
dhe'n cita, ev a settyas Uria yn tyller may hwodhya bos gwer
an eskar an moyha nerthek. 17 Pan dheuth gwer an cita yn-
mes, ha batalyas orth Yoab: rann a'n bobel dhyworth wesyon
Davydh a godhas; hag Uria an Hittyas a verwis ynwedh. 18 Ena
Yoab a dhanvonas ha derivas dhe Dhavydh oll an nowodhow
a-dro dhe'n vatel; 19 hag ev a erghis dhe'n gannas, ow leverel,
'Pan worfensys derivas an nowodhow a-dro dhe'n vatel dhe'n
myghtern, 20 mar pydh sorr an myghtern drehevys, hag ev a
lever dhis, "Prag y teuthewgh mar nes dhe'n cita dhe vatalyas?
A ny wodhvewgh i dhe denna dhyworth an fos? 21 Piw a weskis
Abimelek mab Yerub-besheth? A ny wrug benyn tewlel men-
melin a-wartha warnodho dhyworth an fos may ferwis yn
Thebes? Prag y teuthewgh nes dhe'n fos?" ena lavar, "Dha was
Uria an Hittyas yw marow ynwedh."'

22 Ytho, an gannas eth, ha dos ha derivas orth Davydh puptra
a wrussa Yoab y dhanvon dhe dherivas. 23 An gannas a leveris
dhe Dhavydh, 'I a'gan fethas, ha dos yn-mes dhyn y'n gwel;
mes ni a wrug dhedha kildenna bys porth an yet. 24 Ena an
sethoryon a dennas sethow dhyworth an fos war dha wesyon;
ha re a wesyon an myghtern yw marow. Ha dha was Uria an
Hittyas yw marow ynwedh.' 25 Yn-medh Davydh dhe'n gannas,
'Yndella ty a lever dhe Yoab, "Na vedhes an dra ma drog y'th
wolok, rag an kledha a dheber an eyl kepar ha'y gila; krevha
dha vatel orth an cita, ha'y domhwel." Ha kennerth e.'

[26] Pan glewas gwreg Uria bos hy gour marow, hi a gynis
rag hy gour. [27] Wosa an kynvan dhe vos passyes, Davydh a
dhanvonas ha'y herghes dh'y ji, ha hi eth ha bos y wreg, ha
dinythi dhodho mab. Mes drog yn golok an ARLODH o an pyth
re wrussa Davydh.

Profosans Nathan erbynn Davydh

12 An ARLODH a dhanvonas Nathan dhe Dhavydh. Ev
a dheuth dhodho, ha leverel dhodho, 'Yth esa dew
wour yn neb unn cita, an eyl rych ha'y gila boghosek. [2] Yth
esa dhe'n golusek niver bras a flockys ha chatel; [3] mes nyns esa
dhe'n boghosek tra vyth marnas unn ones vyghan, re brensa.
Ev a's magas, ha hi a devis ganso ha gans y fleghes; hi a dhybri
a'y bastel, hag eva a'y hanaf, ha growedha yn y askra, ha hi o
kepar ha myrgh dhodho. [4] Hag y teuth tremenyas dhe'n golusek,
mes ny'n jevo an golon dhe gemeres a'y flockys y honan na'y
jatel dhe bareusi rag an tremenyas neb re dhothya dhodho, mes
ev a gemeras ones an boghosek, ha'y fareusi rag an gour re
dhothya dhodho.' [5] Ena sorr Davydh a dhewis yn tomm erbynn
an gour. Ev a leveris dhe Nathan, 'Dell vyw an ARLODH, an
gour neb re wrug hemma a dhervyn an mernans; [6] res yw ev
dhe dhaskor an ones pedergweyth, drefen ev dhe wul hemma,
ha drefen nag esa dhodho truedh vyth.'

[7] Ena yn-medh Nathan dhe Dhavydh, 'Ty yw an gour.
Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel: My a'th untyas
myghtern war Israel, ha my a'th telivras yn-mes a leuv Sowl.
[8] My a ros dhis chi dha vester, ha gwragedh dha vester yn
dha askra, ha ri dhis chi Israel ha Yuda; ha mar pe henna re
vyghan, my a rosa dhis kemmys moy. [9] Prag y tispressys ger an
ARLODH, dhe wul an drog yn y wolok? Ty re weskis Uria an
Hittyas gans an kledha, ha kemeres y wreg dhe vos dha wreg,
ha'y ladha gans kledha an Ammonysi. [10] Rag henna ny dreyl
an kledha nevra dhyworth dha ji, rag ty re'm dispresyas, ha
kemeres gwreg Uria an Hittyas dhe vos dha wreg. [11] Yndelma
y lever an ARLODH: Awotta, my a dhrehav drog warnas yn-mes
a'th chi; ha my a gemmer dha wragedh dherag dha dhewlagas,

ha'ga ri dhe'th kentrevek, hag ev a wrowedh gans dha wragedh
yn golok an howl ma. [12] Rag ty a'n gwrug yn-dann gel; mes my
a wra hemma a-rag oll Israel, hag a-rag an howl.' [13] Hag yn-
medh Davydh dhe Nathan, 'My re beghas erbynn an ARLODH.'
Ha Nathan a leveris dhe Dhavydh, 'Lemmyn an ARLODH re
worras dhe-ves dha begh; ny verwydh. [14] Byttegyns, drefen ty
dhe skornya glan an ARLODH der an ober ma, an mab yw genys
dhis a verow.'

Mab Bathsheba a Verow

[15] Ena Nathan eth dh'y ji. Ha'n ARLODH a weskis an mab a
dhinythis gwreg Uria dhe Dhavydh, hag ev o pur glav. [16] Ytho
Davydh a bysis war Dhuw rag an mab; Davydh a benysas, ha
mones a-ji ha growedha dres nos war an dor. [17] Henavogyon
y ji a sevis a-ughto, dh'y dhrehevel dhyworth an dor; mes ny
vynnas, na ny dhybris boos gansa. [18] Y'n seythves dydh an mab
a verwis. Ha gwesyon Davydh a borthas own a dherivas orto
bos y vab marow; rag i a leveris, 'Awotta, pan o an mab yn fyw,
ni a gewsis dhodho, ha ny woslowas orthyn; ytho fatel yllyn
derivas orto bos y vab marow? Ev a wra neppyth drog dhodho
y honan.' [19] Mes pan welas Davydh bos y wesyon ow hwystra
war-barth, ev a wodhva bos y vab marow; ha Davydh a leveris
dh'y wesyon, 'Yw an flogh marow?' Hag i a worthebis, 'Marow
yw.'

[20] Ena Davydh a sevis a'n dor, hag omwolghi, hag ura y
honan, ha chanjya y dhillas. Ev eth a-ji dhe ji an ARLODH,
ha gordhya; ena ev eth dh'y ji y honan; ha pan wovynnas, i
a settyas boos dheragdho hag ev a dhybris. [21] Ena y wesyon a
leveris dhodho, 'Pandr'yw hemma re wruss'ta? Ty a benysas
hag ola rag an flogh pan o ev yn fyw; mes pan verwis an flogh,
ty a sevis ha dybri boos.' [22] Yn-medh ev, 'Pan o an flogh hwath
yn fyw, my a benysas hag ola; rag my a leveris, "Piw a wor
mara pydh an ARLODH grassyes dhymm, may fewo an flogh?"
[23] Mes lemmyn ev yw marow; prag y tegoodh dhymm penys?
A allav vy y dhri dhe-dre dhymm arta? Yth av vy dhodho, mes
ny dhehwel ev dhymm.'

Dinythyans Solomon

24 Ena Davydh a gonfortyas Bathsheba y wreg, ha mones
dhedhi, ha growedha gensi; ha hi a dhinythis mab, ha'y henwel
Solomon. Drefen an ARLODH dh'y gara, 25 ev a dhanvonas
ger dre leuv Nathan an profos, ev dhe vos henwys Yedidia,[a]
a-barth an ARLODH.

Davydh a Gemmer Rabba

26 Lemmyn Yoab a vatalyas orth Rabba an Ammonysi,
ha kemeres an cita riel. 27 Yoab a dhanvonas kanasow dhe
Dhavydh, ha leverel, 'My re vatalyas orth Rabba; ynwedh my
re gemeras kastel an dowrow. 28 Lemmyn kuntel remenant
an bobel war-barth, ha kamp erbynn an cita, ha kemmer hi;
poken my a gemmer an cita, ha hi a vydh henwys war-lergh
ow hanow vy.' 29 Ytho Davydh a guntelas oll an bobel war-
barth ha mones dhe Rabba, ha batalyas orti ha'y hemeres. 30 Ev
a gemeras kurun aga myghtern dhyworth y benn; ha'y foos o
talent a owr, hag yth esa ynni men drudh; ha hi a veu gorrys
war benn Davydh. Ynwedh ev a dhros yn-mes preydh an cita,
kals bras. 31 Ev a dhros yn-mes an bobel esa ynni, ha'ga settya
dhe lavur gans heskennow, ha pigellow a horn, ha bolyow a
horn, hag ev a's gorras dhe lavur orth an kowynnow-bryck.
Yndella y hwrug dhe oll citys an Ammonysi. Ena Davydh hag
oll an bobel a dhehwelis dhe Yerusalem.

Amnon ha Tamar

13 Wosa henna, yth esa dhe Absalom mab Davydh
hwor deg, ha'y hanow Tamar; hag Amnon mab
Davydh a's kara. 2 Yth esa dhe Amnon torment mar vras may
hwrug ev y honan klav rag y hwor Tamar, rag gwerghes o hi
ha kales o yn golok Amnon gul neppyth dhedhi. 3 Mes yth esa
dhe Amnon koweth ha'y hanow Yonadab mab Shimea, broder
Davydh; ha Yonadab o gour pur fel. 4 Yn-medh ev dhodho, 'A
vab an myghtern, prag yth os ta mar dhigolonnek myttin wosa
myttin? A ny wre'ta leverel dhymm?' Hag Amnon a worthebis

---

a 12:25 *Yedidia:* Styr an hanow yw *an ARLODH a'n karas.*

dhodho, ‘My a gar Tamar, hwor Absalom ow broder.’ [5] Yn-medh Yonadab dhodho, ‘Growedh war dha weli, hag omwra klav; ha pan dho dha das dhe’th weles, lavar dhodho, “My a’th pys, gas ow hwor Tamar dhe dhos ha ri dhymm boos, ha pareusi an boos y’m golok, may hallav y weles ha’y dhybri dhyworth hy leuv”’ [6] Ytho Amnon a wrowedhas, hag omwul klav; ha pan dheuth an myghtern dh’y weles, yn-medh Amnon dhe’n myghtern, ‘My a’th pys, gas Tamar ow hwor dhe dhos, ha pareusi ragov diw dorth y’m golok, may hallav dhybri dhyworth hy leuv.’

[7] Ena Davydh a dhanvonas dhe-dre dhe Tamar, ha leverel, ‘Ke dhe ji dha vroder Amnon, ha pareus boos ragdho.’ [8] Ytho Tamar eth dhe ji Amnon hy broder, mayth esa ev ow krowedha. Hi a gemeras toos, ha’y dosa, ha gul torthow yn y wolok, ha pobas an torthow. [9] Hi a gemeras an badel-bobas ha’ga diveri yn-mes dheragdho, mes ev a skonyas a dhybri. Hag Amnon a leveris, ‘Danvon pub gour yn-mes ahanav.’ Ha pub gour eth yn-mes anodho. [10] Ena Amnon a leveris dhe Tamar, ‘Dro an boos a-ji dhe’n chambour, may hallav dybri dhyworth dha leuv.’ Ha Tamar a gemeras an torthow re wrussa, ha’ga dri a-ji dhe’n chambour dhe Amnon hy broder. [11] Mes pan y’s dros dhodho dhe dhybri, ev a settyas dalghen ynni, ha leverel dhedhi, ‘Deus, growedh genev, ow hwor.’ [12] Hi a worthebis dhodho, ‘Nansi, ow broder, na wra ow uvelhe; rag nyns yw tra a’n par ma gwrys yn Israel; na wra an folneth ma. [13] Ha my, ple hyllyn don ow meth? Ha ty, ty a vydh avel onan a’n vilens yn Israel. Lemmyn, my a’th pys, kows dhe’n myghtern; rag ny nagh ev ow ri dhis.’ [14] Mes ny vynnas goslowes orti; ha drefen y vos kreffa agessi, ev a’s defolyas ha growedha gensi.

[15] Ena Amnon a’s kasas gans kas pur vras; ha’n gas a’s kasas ganso, o brassa ages an gerensa ma’s karsa gensi. Hag Amnon a leveris dhodho, ‘Sav yn-bann ha ke!’ [16] Mes hi a leveris dhodho, ‘Nansi, ow broder; rag an drog meur ma, ow danvon dhe-ves, yw gweth ages an pyth a wruss’ta genev kyns.’ Mes ny vynnas goslowes orti. [17] Ev a elwis an gwas a venystra dhodho, ha leverel, ‘Danvon an venyn ma yn-mes ahanav, ha prenn an

daras war hy lergh.' [18] (Lemmyn hi a veu gwiskys yn pows liesliw; rag myrghes an myghtern neb o gwerghesow a wiska gonyow a'n par ma.) Ytho y was a's dros yn-mes, ha prenna an daras war hy lergh. [19] Tamar a worras lusu war hy fenn, ha skwardya an bows liesliw esa warnedhi, ha gorra hy leuv war hy fenn, ha mones dhe-ves ow kria.

[20] Yn-medh Absalom hy broder dhedhi, 'A veu dha vroder genes? Taw lemmyn, ow hwor; dha vroder yw ev; na sett dha golon dhe'n mater ma.' Ytho Tamar a drigas, benyn forsakys, yn chi Absalom hy broder. [21] Mes pan glewas myghtern Davydh oll an taklow ma, y sorr a dhewis yn tomm, mes ny vynnas kessydhya y vab Amnon, drefen ev dh'y gara, rag ev o y gynsa genys.[a] [22] Ha ny gewsis Absalom dh'y vroder naneyl da na drog; rag Absalom a gasas Amnon, drefen ev dhe uvelhe y hwor Tamar.

Absalom a Dhial Defolyans Y Hwor

[23] Diw vledhen a-wosa, yth esa dhe Absalom knyvyoryon yn Baal-hasor, usi ryb Efraym, hag Absalom a elwis oll mebyon an myghtern. [24] Absalom a dheuth dhe'n myghtern, ha leverel, 'Otta, dha was a'n jeves knyvyoryon; my a'th pys, gas an myghtern ha'y wesyon dhe vones gans dha was.' [25] Ha'n myghtern a worthebis dhe Absalom, 'Nansi, ow mab, na wren ni oll mones, ma na vedhyn beghus dhis.' Ev a ynias warnodho yn fras, mes ny vynnas mones, mes ev a ros dhodho bennath. [26] Ena yn-medh Absalom, 'Mar ny vynnydh, my a'th pys, gas ow broder Amnon dhe vones genen.' Ha'n myghtern a worthebis dhodho, 'Prag y hwra ev mones genes?' [27] Mes Absalom a ynias warnodho yn fras, may tanvonas Amnon hag oll mebyon an myghtern ganso. Hag Absalom a wrug fest par dell ve rag myghtern.[b] [28] Ena Absalom a erghis dh'y wesyon,

---

a 13:21 *mes ny vynnas kessydhya y vab Amnon, drefen ev dh'y gara, rag ev o y gynsa genys:* Ow sewya an Septuagint ha dornskrifow Qumran. Nyns usi an lavaren yn tekst masoretek.

b 13:27 *Hag Absalom a wrug fest par dell ve rag myghtern:* Ow sewya an Septuagint. Nyns usi an lavaren y'n tekst Ebrow.

ha leverel, ‘Merkyewgh pan yw y golon meri gans gwin, ha pan lavarav dhywgh, “Gweskewgh Amnon,” ena ledhewgh ev. Na berthewgh own; a ny erghis dhywgh? Bedhewgh krev ha bedhewgh kolonnek.’ [29] Ha gwesyon Absalom a wrug dhe Amnon kepar dell arghsa Absalom dhedha. Ena oll mebyon an myghtern a sevis yn-bann, ha pub gour eth war geyn y asen ha fia.

[30] Pan esens war an fordh, y teuth ger dhe Dhavydh, ow leverel, ‘Absalom re ladhas oll mebyon an myghtern, ha nyns eus onan anedha gesys.’ [31] Ena an myghtern a sevis yn-bann, ha skwardya y dhillas, ha kodha dhe’n dor; ha’y wesyon esa ow sevel ena a skwardyas aga dillas. [32] Mes yn-medh Yonadab, mab Shimea broder Davydh, ‘Na dybes ow arlodh i dhe ladha oll an wer yowynk, mebyon an myghtern, rag nyns yw marow saw Amnon y honan, rag dre anow Absalom an dra ma re beu ervirys a-dhia’n jydh may hwrug ev uvelhe y hwor Tamar. [33] Ha lemmyn, na wres ow arlodh kemeres an dra ma dh’y golon, dhe dybi bos oll mebyon an myghtern marow; rag nyns yw marow saw unsel Amnon.’

[34] Mes Absalom a fias. Ha’n gour yowynk neb esa ow kolyas a dhrehevis y dhewlagas, ha mires, hag awotta, yth esa tus pals ow tos dhyworth fordh Horonaym war denewen an menydh. [35] Ha Yonadab a leveris dhe’n myghtern, ‘Awotta, mebyon an myghtern re dheuth; dell leveris dha was, yndella y hwarva.’ [36] Kettel worfennas kewsel, awotta, mebyon an myghtern a dheuth, ha drehevel aga lev hag ola; ha’n myghtern hag oll y wesyon a olas yn hwerow.

[37] Mes Absalom a fias, ha mones dhe Talmay mab Ammihud, myghtern Geshur. Ha Davydh a gynis rag y vab pub dydh. [38] Ytho Absalom a fias, ha mones dhe Geshur, hag ev a drigas ena teyr bledhen. [39] Ha spyrys Davydh an myghtern a yeunis mones dhe Absalom; rag ev a veu konfortys a-dro dhe vernans Amnon.[a]

---

a 13:39 Amendys. An tekst Ebrow yw legrys.

Absalom a Dhehwel dhe Yerusalem

14 Lemmyn Yoab mab Seruya a welas bos kolon an
myghtern war Absalom. [2] Ytho Yoab a dhanvonas
dhe Tekoa ha kerghes alena benyn fur, ha leverel dhedhi, 'My
a'th pys, omwra kynores, ha gwisk yn dillas kynvan, ha na
wra untya dha honan gans oyl, ha bydh avel benyn re beu ow
kyni lies dydh rag den marow: [3] ha ke dhe'n myghtern ha kows
yndelma dhodho.' Ytho Yoab a worras an geryow yn hy ganow.

[4] Pan dheuth an Tekoyades dhe'n myghtern, hi a godhas war
hy fas dhe'n dor hag omblegya, ha leverel, 'Gweres dhymm, A
vyghtern!' [5] An myghtern a wovynnas orti, 'Pandr'yw dhis?' Hi
a worthebis, 'Ellas, gwedhwes ov; ow gour yw marow. [6] Yth
esa dhe'th vaghteth dew vab, hag i a omladhas an eyl erbynn
y gila y'n gwel, ha nyns esa den vyth dh'aga diberth, ha'n eyl a
weskis y gila ha'y ladha. [7] Hag, otta, an teylu oll re dhrehevis
erbynn dha vaghteth, hag i re leveris, "Delirv yn-bann ev neb
a weskis y vroder, may hyllyn y worra dhe'n mernans rag
bewnans y vroder a ladhas; ha ni a dhistru an her ynwedh."
Yndella y tifudhons ow holyn vyw yw gesys, ha ny as dhe'm
gour naneyl hanow na remenant war enep an norvys.'

[8] Ena yn-medh an myghtern dhe'n venyn, 'Ke dhe'th chi, ha
my a re gorhemynnow a-dro dhis.' [9] Ha'n Tekoyades a leveris
dhe'n myghtern, 'A arlodh ow myghtern, bedhes an kabel
warnav, ha war ji ow thas; bedhes an myghtern ha'y dron
ankablus.' [10] Yn-medh an myghtern, 'Piw pynag a lavarro
neppyth dhis, ro ev dhymm, ha ny wra dha dochya arta.'
[11] Ena yn-medh hi, 'My a'th pys, perthes an myghtern kov a'n
ARLODH dha Dhuw, ma na allo dialoryon an goos ladha arta, ha
ny dhistruons ow mab.' Yn-medh ev, 'Dell vyw an ARLODH, ny
godh blewen vyth a'th vab dhe'n dor.'

[12] Ena an venyn a leveris, 'Gas dha vaghteth, my a'th pys,
dhe gewsel ger dhe'm arlodh an myghtern.' Hag yn-medh ev,
'Kows.' [13] Ha'n venyn a leveris, 'Ytho prag y tevisys yndella
erbynn pobel Duw? Rag ow kewsel yndella, an myghtern a
dhampen y honan, drefen na dhre an myghtern dhe-dre arta an

den a dhivroas. 14 Yn sur ni oll a verow, kepar ha dowr skollys
war an dor, na yll bos kuntelys. Mes Duw ny gemmer bewnans
dhe-ves; yn le henna ev a dhevis fordhow 15 Lemmyn my re
dheuth dhe leverel hemma dhe'm arlodh an myghtern drefen
an bobel dhe wul dhymm berthi own; ha'th vaghteth a leveris,
"My a gews dhe'n myghtern; martesen an myghtern a wront
govynadow y vaghteth. 16 Rag an myghtern a vynn klewes, ha
delivra y vaghteth dhyworth dorn an gour neb a vynn ow distrui
vy ha'm mab war-barth dhyworth eretons Duw." 17 Lemmyn
dha vaghteth a lever, "Re rollo ger ow arlodh an myghtern
powesva dhymm, rag avel el Duw, yndella yw ow arlodh an
myghtern ow tiscernya yntra da ha drog. Re bo an ARLODH dha
Dhuw genes."'

18 Ena an myghtern a worthebis ha leverel dhe'n venyn, 'Na
with dhyworthiv, my a'th pys, tra vyth a wovynnav orthis.' Hag
yn-medh an venyn, 'Gwres ow arlodh an myghtern kewsel.'
19 Ha'n myghtern a leveris, 'A nyns usi leuv Yoab genes yn
oll hemma?' Ha'n venyn a worthebis ha leverel, 'Kepar dell
vewydh, ow arlodh an myghtern, ny yllir treylya dhe'n dyghow
na dhe'n kledh dhyworth tra vyth re leveris ow arlodh an
myghtern. Rag dha was Yoab, ev a erghis dhymm, hag ev a
worras oll an geryow ma yn ganow dha vaghteth. 20 Rag settya
an mater a-ragos yn fordh dihaval y hwrug dha was Yoab
hemma. Mes ow arlodh yw fur, war-lergh furneth el Duw dhe
wodhvos puptra eus y'n pow.'

21 Ena an myghtern a leveris dhe Yoab, 'Otta lemmyn, my a
wront hemma; ke ha dro dhe-dre an gour yowynk Absalom.'
22 Yoab a godhas war y fas dhe'n dor hag omblegya, ha benyga
an myghtern; hag yn-medh Yoab, 'Hedhyw dha was a wor my
dhe gavos gras y'th wolok, ow arlodh, A vyghtern, drefen an
myghtern dhe wrontya govynadow y was.' 23 Ytho Yoab a sevis
ha mones dhe Geshur, ha dri Absalom dhe Yerusalem. 24 Mes
yn-medh an myghtern, 'Gwres ev treylya dh'y ji y honan; ny
wel ow fas.' Ytho, Absalom eth dh'y ji y honan, ha ny wrug ev
gweles fas an myghtern.

Davydh a Av dhe Absalom

25 Mes yn oll Israel nyns esa den vyth moy kanmelys rag y
dekter ages Absalom; dhyworth godhen y droos bys yn gwartha
y benn nyns esa namm vyth ynno. 26 Pan dreghi blew y benn
(rag orth penn pub bledhen ev a'n treghi; pan esa y vlew poos
warnodho, ev a'n treghi), ev a'n posa, ha'y boster o dew kans
shekel war-lergh poos an myghtern. 27 Tri mab a veu dinythys
dhe Absalom, hag unn vyrgh, ha'y hanow Tamar; hi o benyn
deg hy semlans.

28 Ytho yth esa Absalom trigys diw vledhen yn Yerusalem,
ha ny welis fas an myghtern. 29 Ena Absalom a dhanvonas war-
lergh Yoab dh'y dhanvon dhe'n myghtern, mes ny vynnas dos
dhodho. Hag ev a dhanvonas nessa gweyth, mes ny vynnas dos.
30 Ena yn-medh dh'y wesyon, 'Gwelewgh, yma park Yoab ryb
ow fark vy, hag ev a'n jeves heydh ena; kewgh ha gorrewgh tan
ynno.' Ytho gwesyon Absalom a worras tan y'n park. 31 Ena
Yoab a sevis ha mones dhe Absalom dh'y ji, ha leverel dhodho,
'Prag y loskas dha wesyon ow gwel gans tan?' 32 Absalom a
worthebis dhe Yoab, 'Otta, my a dhanvonas dhis ha leverel,
"Deus omma, may hallav dha dhanvon dhe'n myghtern, dhe
leverel, 'Prag y teuth vy dhyworth Geshur? Gwella via ragov
bos ena hwath.' Lemmyn gas vy dhe weles fas an myghtern;
ha mars eus kabel ynnov, gwres ev ow ladha!"' 33 Ytho Yoab a
dheuth dhe'n myghtern ha derivas orto; hag ev a elwis Absalom.
Hag ev a dheuth dhe'n myghtern hag omblegya war y fas dhe'n
dor a-rag an myghtern; ha'n myghtern a ammas dhe Absalom.

Absalom a Gemmer an Tron

15 Wosa hemma Absalom a gavas ragdho y honan
charet ha mergh, ha hanterkans korfwithyas dhe
bonya a-ragdho. 2 Absalom a sevi a-varr ha sevel ryb fordh
an yet; ha peskweyth may to nebonan a'n jeva ken dhe vos
gorrys a-rag an myghtern rag breus, Absalom a elwi dhodho,
ha leverel, 'A by cita os ta?' Hag ev a worthebi, 'Dha was yw
dhyworth onan a lothow Israel.' 3 Ena Absalom a leveri dhodho,
'Otta, dha vaterow yw da ha gwir; mes nyns eus kannas vyth

a'n myghtern dhe'th klewes.' [4] Hag ynwedh Absalom a leveri,
'Ogh mar pen vy apoyntys breusyas y'n pow! Ena peub a's teva
ken po kas a dho dhymm, ha my a wre dhodho gwirvreus.'
[5] Hag yndella yth o, peskweyth may to nebonan nes dhodho
dhe omblegya a-ragdho, ev a ystynna y leuv, ha kavos dalghen
ynno hag amma dhodho. [6] Absalom a wre hemma dhe oll tus
Israel a dho dhe'n myghtern rag breus; yndelma Absalom a
ladras kolonnow gwer Israel.

[7] Yn diwedh peder bledhen Absalom a leveris dhe'n
myghtern, 'My a'th pys, gas vy dhe vones dhe Hebron ha
kollenwel ow ambos re ambosis dhe'n ARLODH. [8] Rag dha was a
ambosas ambos pan esen trigys yn Geshur yn Aram, ha leverel,
"Mara'm dre an ARLODH arta dhe Yerusalem, ena my a wordh
an ARLODH."' [9] Hag yn-medh an myghtern dhodho, 'Ke yn
kres.' Ytho ev a sevis, ha mones dhe Hebron. [10] Mes Absalom
a dhanvonas aspioryon der oll lothow Israel, ha leverel, 'Kettel
glewowgh son an hirgorn, ena germewgh, "Absalom a reyn yn
Hebron."' [11] Gans Absalom yth eth dew kans gour a Yerusalem.
I re bia gelwys, hag i eth yn aga sempledh, ha ny wodhyens
tra vyth. [12] Pan esa Absalom owth offrynna sakrifisow, ev a
dhanvonas war-lergh Ahithofel an Gilonyas, kussulyer Davydh,
dhyworth y cita Gilo. Ha'n bras o krev; rag an bobel a gressyas
prest gans Absalom.

Davydh a Fi Dhyworth Yerusalem

[13] Kannas a dheuth dhe Dhavydh, ha leverel, 'Yma kolon
gwer Israel war-lergh Absalom.' [14] Ena Davydh a leveris dhe
oll y wesyon esa ganso yn Yerusalem, 'Sevewgh, ha fiyn; poken
ny dhienkyn dhyworth Absalom. Fistenewgh, po ev a dremen
dreson a-dhesempis, ha dri drog warnan, ha gweskel an cita
gans min an kledha.' [15] Yn-medh gwesyon an myghtern dhe'n
myghtern, 'Awotta, parys yw dha wesyon dhe wul py pynag a
dhewisso agan arlodh an myghtern.' [16] Ytho an myghtern eth
yn-rag, hag oll y vayni war y lergh. Ha'n myghtern a asas deg
iswragedh dhe witha an chi. [17] An myghtern eth yn-rag, gans
oll an bobel war y lergh, hag i a hedhis orth an diwettha chi.

18 Oll y wesyon a dremenas dresto; hag oll an Kerethysi, hag oll
an Pelethysi, hag oll an hwegh kans Gittyas re dhothya war y
lergh dhyworth Gath, a dremenas a-rag an myghtern.

19 Ena yn-medh an myghtern dhe Ittay an Gittyas, 'Prag yth
esos ow tos genen? Dehwel, ha trig gans an myghtern; rag ty
yw estren, hag ynwedh divres dhyworth dha vammvro. 20 De
y teuthys, ha hedhyw, a wrav vy ty dhe wandra a-dro genen,
pan wrav vy mos ple pynag mayth ylliv? Dehwel, ha kemmer
dha vreder genes; ha re bo tregeredh ha lelder genowgh.'
21 Mes Ittay a worthebis dhe'n myghtern, ha leverel, 'Dell vyw
an ARLODH, ha dell vyw ow arlodh an myghtern, ple pynag
may fo an myghtern, kyn fo yn mernans po yn bewnans, ena
ynwedh y fydh dha was.' 22 Yn-medh Davydh dhe Ittay, 'Ke
ha tremen yn-rag.' Ytho Ittay an Gittyas a dremenas yn-rag,
gans oll y wer hag oll an re vyghan esa ganso. 23 Hag oll an
vro a olas gans lev ughel, hag oll an bobel a dremenas yn-rag;
an myghtern ynwedh a dremenas dres nans Kidron, hag oll an
bobel a dremenas yn-rag, troha fordh an gwylvos.

24 Hag otta, y feu Sadok ena ynwedh, hag oll an Levysi ganso,
ow ton argh kevambos Duw. I a settyas argh Duw yn-nans,
hag Abiathar eth yn-bann dhe sakrifia bys pan worfensa oll
an bobel tremena mes a'n cita. 25 Ena yn-medh an myghtern
dhe Sadok, 'Kemmer argh Duw a-ji dhe'n cita arta. Mar kavav
gras yn golok an ARLODH, ev a'm dre arta, ha gasa my dh'y
gweles, hi hy honan ha'y thrigva. 26 Mes mar lever yndella, "Ny
gemerav plesour vyth ynnos," ottavy, gwres ev dhymm kepar
dell hevel da dhodho.' 27 Yn-medh an myghtern ynwedh dhe
Sadok an oferyas, 'Mir, dehwel a-ji dhe'n cita yn kres, ha'th
tew vab genes, Ahimaas dha vab, ha Yonathan mab Abiathar.
28 Mir, my a worta yn rysyow an gwylvos erna dheffo ger
dhyworthis dhe dherivas dhymm.' 29 Ytho Sadok hag Abiathar
a gemeras argh Duw arta dhe Yerusalem, hag i a drigas ena.

30 Mes Davydh eth yn-bann dre leder menydh Oliv, hag ev a
olas hag ev ow mos yn-bann, gans y benn kudhys, hag ev eth
dieskis; hag oll an bobel esa ganso a gudhas aga fenn ynwedh,

hag i a olas hag i ow mos yn-bann. 31 Lemmyn y feu derivys
dhe Dhavydh bos Ahithofel yn-mysk an vrasoryon gans
Absalom. Ytho Davydh a leveris, ‘A ARLODH, my a’th pys, treyl
kussul Ahithofel dhe folneth.’

Hushay a Dheu ha Bos Aspier Davydh

32 Pan dheuth Davydh dhe wartha an menydh, tyller mayth
esa Duw gordhys, awotta, Hushay an Arkyas a dheuth dh’y
vetya gans y gota skwardys ha dor war y benn. 33 Yn-medh
Davydh dhodho, ‘Mar tremenydh yn-rag genev, ena, ty a vydh
begh dhymm. 34 Mes mar tehwelydh dhe’n cita, ha leverel
dhe Absalom, “My a vydh dha was, A vyghtern; kepar dell
en vy gwas dha das yn termyn passys, lemmyn my a vydh dha
was,” ena ty a yll lesta ragov kussul Ahithofel. 35 A ny vydh
an oferysi Sadok hag Abiathar genes ena? Ytho py pynag a
glewydh dhyworth chi an myghtern, ty a’n deriv dhe Sadok hag
Abiathar an oferysi. 36 Yma gansa ena aga dew vab, Ahimaas
mab, ha Yonathan mab Abiathar; ha dresta ty a wra derivas
dhymm puptra a glewydh.’ 37 Ytho Hushay koweth Davydh
a dheuth a-ji dhe’n cita, y’n keth termyn mayth esa Absalom
owth entra Yerusalem.

Eskerens Davydh

16 Pan dremenas Davydh pols dres gwartha an menydh,
awotta, Siba gwas Mefibosheth a’n metyas, gans
dew asen dhibrys, hag yth esa warnedha dew kans torth vara,
ha kans tesen a rappys, ha kans frut hav, ha seth a win. 2 Yn-
medh an myghtern dhe Siba, ‘Prag y hwruss’ta dri an re ma?’
Siba a worthebis, ‘An asenes yw rag mayni an myghtern
dhe varghogeth warnedha; ha’n bara ha frutys hav yw rag an
wer yowynk dhe dhybri; ha’n gwin yw rag an re a glamder
y’n gwylvos dhe eva.’ 3 Yn-medh an myghtern, ‘Ple’ma mab
dha vester?’ Siba a leveris dhe’n myghtern, ‘Yma trigys yn
Yerusalem; rag yn-medh ev, “Hedhyw chi Israel a dhaskor
dhymm gwlaskor ow thas.”’ 4 Ena yn-medh an myghtern dhe
Siba, ‘Otta, oll esa dhe Mefibosheth a vydh dhis lemmyn.’ Ha

Siba a leveris, ‘My a ombleg; re gyffiv gras y’th wolok, ow arlodh an myghtern.’

Shimei a Volleth Davydh

5 Pan dheuth Davydh dhe Bahurim, otta, gour a deylu chi
Sowl a dheuth yn-mes, ha’y hanow Shimei mab Gera, hag ev
a vollethis hag ev ow mones yn-mes. 6 Ev a labedhas Davydh
hag oll gwesyon myghtern Davydh gans meyn; hag yth esa oll
an bobel hag oll an gasoryon war y leuv dhyghow ha war y leuv
gledh. 7 Yndella y leveri Shimei pan vollethis, ‘Deus yn-mes,
deus yn-mes, ty wour gosek, ha ty wour Belial! 8 An ARLODH
re attylis warnas oll goos chi Sowl, may reynsys yn y le; ha’n
ARLODH re dhelivras an wlaskor yn leuv Absalom dha vab, hag
ottajy yn anken, drefen dha vos gour gosek.’

9 Ena Abishay mab Seruya a leveris dhe’n myghtern, ‘Prag
y volleth an ki marow ma ow arlodh an myghtern? Gas vy
dhe vones yn-rag, my a’th pys, ha kemeres dhe-ves y benn.’
10 Mes yn-medh an myghtern, ‘Pyth eus yntra my ha hwi, hwi
vebyon Seruya? Mar kwra ev mollethi rag an ARLODH dhe
leverel dhodho, “Molleth Davydh,” piw a lever ena, “Prag y
hwruss’ta yndella?”’ 11 Ena Davydh a leveris dhe Abishay, ha
dhe oll y wesyon, ‘Awotta, ow mab, neb a dheuth yn-mes a’m
kolodhyon vy, a hwila ow bewnans; pygemmys moy lemmyn y
hyll an Benyaminyas ma y wul! Gesewgh ev dhodho y honan,
ha gesewgh ev dhe vollethi; rag an ARLODH re worhemynnis
dhodho. 12 Martesen an ARLODH a wel ow galar[a] hag attyli
dhymm gans da yn le y volleth hedhyw.’ 13 Ytho, Davydh ha’y
wer eth war an fordh, ha Shimei eth war denewen an menydh
a-dal dhodho, ow mollethi ha tewlel meyn ha tewlel doust orto.
14 Ha’n myghtern, hag oll an bobel esa ganso a dheuth dhe’n
Yordan[b] skwith; hag ena ev a dhiskwithas y honan.

---

a 16:12 *galar:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *hammweyth.*

b 16:14 *dhe’n Yordan:* Nyns usi an geryow ma y’n tekst Ebrow.

Kussul Ahithofel

15 Lemmyn Absalom, hag oll an bobel, gwer Israel, a dheuth
dhe Yerusalem, hag yth esa Ahithofel ganso. 16 Ena pan dheuth
Hushay an Arkyas, koweth Davydh, dhe Absalom, Hushay a
leveris dhodho, 'Re vewo an myghtern, re vewo an myghtern!'
17 Hag Absalom a leveris dhe Hushay, 'Yw hemma dha lelder
dhe'th koweth? Prag na wruss'ta mones gans dha goweth?'
18 Yn-medh Hushay dhe Absalom, 'Nansi; mes an den neb re
beu dewisys gans an ARLODH, ha gans oll an bobel ma, hag oll
gwer Israel, dhodho my a vydh, ha ganso my a drig. 19 Ynwedh,
piw a servyav? A ny servyav dherag y vab? Kepar dell re servis
dherag dha das, yndella y fedhav dheragos.'

20 Ena yn-medh Absalom dhe Ahithofel, 'Ro dhyn dha
gussul; pandr'a wren?' 21 Yn-medh Ahithofel dhe Absalom,
'Ke a-ji dhe iswragedh dha das, re asas dhe witha an chi; hag
oll Israel a glew ty dhe wul dha honan kasadow gans dha das,
ena diwla peub eus genes a vydh krevhes.' 22 Ytho i a dhrehevis
tylda rag Absalom war do an chi; hag Absalom eth a-ji dhe
iswragedh y das yn golok Israel oll. 23 Lemmyn y'n dedhyow na
kussul Ahithofel o par dell wovynnir orth Duw; yndella yth o
oll kussul Ahithofel gans Davydh ha gans Absalom.

17 Ynwedh Ahithofel a leveris dhe Absalom, 'Gas
vy dhe dhewis dewdhek mil wour, ha my a sev ha
helghya war-lergh Davydh an nos ma. 2 My a dheu warnodho
hag ev skwith ha'y dhiwleuv gwannhes, ha my a'n gwra dhe
berthi own; hag oll an bobel usi ganso a fi; ha ny waskav
nagonan saw unsel an myghtern, 3 ha my a dhre oll an bobel
arta dhis, kepar dell dhehwelis oll an bobel dhe'n gour a
hwilydh, hag oll an bobel a vydh yn kres.' 4 Ha'n gussul o da yn
dewlagas Absalom, hag oll henavogyon Israel.

Kussul Hushay

5 Ena yn-medh Absalom, 'Galw lemmyn Hushay an Arkyas,
ha klewyn ynwedh an pyth a lever.' 6 Pan dheuth Hushay dhe
Absalom, Absalom a leveris dhodho, 'Ahithofel re gewsis war-
lergh an gussul ma; a wren ni war-lergh y gussul? Mar ny'n

gwren, kows.' [7] Ena Hushay a leveris dhe Absalom, 'An gussul
re ros Ahithofel, nyns yw da an weyth ma. [8] Rag ty a wor bos
dha das ha'y wer kasoryon, ha'ga sorr dhe dhewi, kepar hag
orses ledrys hy orsigow y'n gwel. Ynwedh dha das yw gour
konnyk yn bresel, ha ny vynn tremena an nos gans y wer.
[9] Awotta lemmyn, ev re omgudhas yn onan an pyttow, po yn
onan an tylleryow erel. Ha pan godh nebes anedha y'n kynsa
omsettyans, piw pynag a'n klew a lever, "Yth esa ladhva yn-
mysk an bobel a hol Absalom." [10] Ha'n gour ynwedh neb yw
kolonnek, gans kolon kepar ha lew, a deudh glan dhe-ves gans
own, rag oll Israel a wor bos dha das kasor, ha'n re usi ganso
yw kasoryon allosek. [11] Rag henna, my a gussul, bedhes oll
Israel kuntelys dhis, dhyworth Dan bys yn Beer-sheba, kepar
ha'n tewes usi ryb an mor yn niver, ha ty dha honan ow mos
y'n vatel. [12] Ena ni a dheu warnodho ple pynag may fo kevys,
ha ni a godh warnodho kepar dell godh an gluth war an dor; ha
ny vydh ev gesys, nag onan a'n wer usi ganso. [13] Ha mar omden
a-ji dhe neb cita, ena oll Israel a dhre lovonow dhe'n cita na,
ha ni a's tenn y'n nans, bys ma na vydh kevys ena unn vilien
anedhi.' [14] Hag Absalom hag oll gwer Israel a leveris, 'Kussul
Hushay an Arkyas yw gwell ages kussul Ahithofel.' Rag an
ARLODH re worhemynsa dhe lesta kussul dha Ahithofel, may
halla an ARLODH dri drog war Absalom.

Hushay a Warn Davydh

[15] Ena yn-medh Hushay dhe Sadok hag Abiathar an oferysi,
'Yndelma Ahithofel re gussulyas Absalom ha henavogyon
Israel; hag yndelma my re gussulyas. [16] Lemmyn danvenewgh
hware, ha derivewgh dhe Dhavydh, "Na dremen an nos na yn
rysyow an gwylvos, mes tremen yn-rag; poken an myghtern hag
oll an bobel usi ganso a vydh kollenkys."' [17] Y fedha Yonathan
hag Ahimaas ow kortos yn En-rogel, ha maghteth e ha derivas
orta, hag i e ha derivas orth myghtern Davydh, rag ny yllens
bos gwelys owth entra an cita. [18] Mes gour yowynk a's gwelas,
ha derivas orth Absalom; ytho aga dew a asas yn uskis ha dos
dhe ji gour yn Bahurim a'n jeva puth yn y glos; hag i eth yn-

nans ynno. [19] Y wreg a gemeras kudhans ha'y ystyn dres anow
an puth, ha lesa brunnyon barlys warnodho; ha nyns esa tra
vyth godhvedhys anodho. [20] Pan dheuth gwesyon Absalom dhe
ji an venyn, i a leveris, 'Ple'ma Ahimaas ha Yonathan?' Ha'n
venyn a worthebis dhedha, 'I re dremenas dres gover an dowr.'
Ha pan hwilsons ha ny allsons aga havos, i a dhehwelis dhe
Yerusalem.

[21] Wosa i dhe vos dhe-ves, i a dheuth yn-bann yn-mes
a'n puth, ha mones ha derivas orth myghtern Davydh. Yn-
medhons dhe Dhavydh, 'Sav ha tremen dres an dowr hware;
rag re gussulyas Ahithofel er dha bynn kepar dell wrug.' [22] Ena
Davydh a sevis, hag oll an bobel esa ganso, hag i a dremenas
dres an Yordan. Hag orth tardh an jydh, ny veu gesys den vyth
anedha neb na dremensa dres an Yordan.

[23] Pan welas Ahithofel na veu y gussul holys, ev a dhibras y
asen ha sevel ha mones dh'y ji, dh'y cita, hag ordena y vayni,
hag omgregi ha merwel, hag ev a veu ynkleudhys yn bedh y
das.

[24] Ena Davydh a dheuth dhe Mahanaym. Hag Absalom
a dremenas dres an Yordan, ev hag oll gwer Israel ganso.
[25] Lemmyn Absalom re settsa Amasa yn le Yoab war an lu.
Amasa o mab gour henwys Yether an Yshmaelyas[a] neb a allsa
a-ji dhe Abigayl, myrgh Nahash myrgh Seruya mamm Yoab.
[26] Israel hag Absalom a gampyas yn pow Gilead.

[27] Pan dheuth Davydh dhe Mahanaym, Shobi mab Nahash a
Rabba an Ammonysi, ha Makir mab Ammiel a Lo-debar, ha
Barzillay an Gileadyas a Rogelim [28] a dhros gweliow, basonys,
ha lestri a bri; ynwedh gwaneth, heydh, bleus, ys rostys, fav,
ha lentilow, [29] mel hag amanyn, ha deves, ha keus bughes, rag
Davydh ha'n bobel ganso dhe dhybri. Rag i a leveris, 'Yma
dhe'n bobel nown ha skwithter ha seghes y'n gwylvos.'

---

a 17:25 *an Yshmaelyas:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *an Israelyas.* Gwel 1 Kroniklys 2:17.

Mernans Absalom

18 Ena Davydh a niveras an bobel esa ganso, ha settya warnedha kaptenyon a vilyow, ha kaptenyon a gansow. [2] Ha Davydh a dhanvonas yn-rag tressa rann a'n bobel yn-dann leuv Yoab, ha tressa rann yn-dann leuv Abishay mab Seruya, broder Yoab, ha tressa rann yn-dann leuv Ittay an Gittyas. An myghtern a leveris dhe'n bobel, 'My ow honan a wra mos yn-rag genowgh ynwedh.' [3] Mes an bobel a worthebis, 'Ny wre'ta mones yn-rag. Rag mar fien ni, ny vynsens settya aga holon dhyn. Mar marwa hanter ahanan, ny vynsens settya aga holon dhyn; mes dha dalvosogeth yw avel deg mil ahanan; rag henna y fydh gwell ty dh'agan skoodhya yn-mes a'n cita.' [4] Yn-medh an myghtern dhedha, 'Py pynag a hevel da dhywgh, my a'n gwra.' Ytho an myghtern a sevis ryb tenewen an yet, hag oll an bobel a dheuth yn-mes yn kansow hag yn milyow. [5] A'n myghtern a erghis dhe Yoab hag Abishay hag Ittay, ha leverel, 'Bedhewgh jentyl a'm govis vy gans an gour yowynk Absalom.' Hag oll an bobel a glewas pan ros an myghtern arghadowyow dhe oll an gaptenyon a-dro dhe Absalom.

[6] Ytho an bobel eth yn-mes y'n gwel erbynn Israel, hag yth esa an vatel yn koswik Efraym. [7] Pobel Israel a veu gweskys ena a-rag gwesyon Davydh, hag yth esa ladhva veur y'n jydh na, ugens mil wour. [8] An vatel ena a veu lesys war enep oll an pow, ha'n goswik a dhevoryas moy pobel y'n jydh na es dell dhevoryas an kledha.

[9] Lemmyn Absalom a dhierbynnas gwesyon Davydh. Hag yth esa Absalom ow marghogeth war asen, ha'n asen eth yn-dann skorr tew terebynthen vras, ha'y benn a veu synsis fast y'n derebynthen, may feu gesys ow kregi ynter an ebron ha'n dor; ha'n asen re bia yn-danno eth dhe-ves. [10] Neb unn gour a'n gwelas, ha derivas orth Yoab, ha leverel, 'Awotta, my a welas Absalom ow kregi yn terebynthen.' [11] Yoab a worthebis dhe'n gour a dherivas orto, 'Dar, ty a'n gwelas? Prag na wruss'ta y weskel ena dhe'n leur? Ena my a rosa dhis deg shekel a arghans, hag unn grugys.' [12] Yn-medh an gour dhe Yoab,

‘Kyn fe mil shekel a arghans posys y’m leuv, hwath ny vynsen
ystyn ow dorn erbynn mab an myghtern; rag yn agan klewans
an myghtern a erghis dhis ha dhe Abishay ha dhe Ittay, ow
leverel: “Gwithewgh an gour yowynk Absalom a’m govis vy.”
13 Mes, mar kwrellen yn fals erbynn y vewnans (rag nyns eus
tra vyth kudhys dhyworth an myghtern), ena ty a settsa dha
honan kontrari dhymm.’ 14 Ena yn-medh Yoab, ‘Ny vynnav
gortos yndelma genes.’ Hag ev a gemeras tri guw yn y dhorn,
ha’ga fokya dre golon Absalom, hag ev hwath yn fyw y’n
derebynthen. 15 Ha deg gour yowynk, neb a dhug arvow Yoab,
a omsettyas a-dro dhe Absalom, ha’y ladha.

16 Ena Yoab a hwythas an hirgorn, ha’n bobel a dhehwelis
dhyworth helghya war-lergh Israel, rag Yoab a lestas an
bobel. 17 I a gemeras Absalom ha’y dewlel yn pytt bras y’n
goswik, ha drehevel a-ughto kals bras a veyn. Hag oll Israel a
fias, pubonan dh’y dylda. 18 Lemmyn Absalom a gemersa ha
drehevel peulven ragdho y honan, hag ev hwath yn fyw, usi yn
Nans an Myghtern, rag yn-medh ev, ‘Ny’m beus mab vyth dhe
witha ow hanow yn kovadh;’ ev a henwis an peulven war-lergh
y hanow y honan, ha gelwys yw bys y’n jydh hedhyw, men-kov
Absalom.

Davydh a Glew a Vernans Absalom

19 Ena yn-medh Ahimaas mab Sadok, ‘Gas vy dhe bonya, ha
don dhe’n myghtern an nowodhow an ARLODH dh’y dhelivra
dhyworth leuv y eskerens.’ 20 Yoab a leveris dhodho, ‘Ny
dhegedh an nowodhow hedhyw; ty a yll don nowodhow yn
jydh aral, mes hedhyw ny dhegedh nowodhow vyth, drefen bos
mab an myghtern marow.’ 21 Ena Yoab a leveris dhe’n Kushyas,
‘Ke ha deriv orth an myghtern an pyth re welsys.’ Ha’n Kushyas
a omblegyas dherag Yoab ha ponya. 22 Ena yn-medh Ahimaas
mab Sadok arta dhe Yoab, ‘Py pynag oll a hwarvo, my a’th
pys, gas vy ynwedh dhe bonya war-lergh an Kushyas.’ Ha
Yoab a worthebis, ‘Prag y fynnydh ponya, ow mab? Ny gevydh
pewas vyth rag an nowodhow?’ 23 ‘Py pynag oll a hwarvo,’ yn-
medh ev, ‘My a vynn ponya.’ Hag ev a leveris dhodho, ‘Poon!’

Ena Ahimaas a bonyas dre fordh an plen, ha tremena dres an Kushyas.

[24] Yth esa Davydh owth esedha ynter an dhiw yet; ha'n golyader eth yn-bann dhe do an yet ryb an fos, ha drehevel y dhewlagas, ha mires, hag otta yth esa gour ow ponya y honan. [25] An golyader a armas ha derivas orth an myghtern. Ha'n myghtern a leveris, 'Mar pydh ev y honan, yma nowodhow yn y anow.' Hag ev a besyas dos nes. [26] Ena an golyader a welas gour aral ow ponya, hag ev a elwis dhe withyas an yet ha leverel, 'Otta, gour aral ow ponya y honan!' Hag yn-medh an myghtern, 'Ev ynwedh a dhre nowodhow.' [27] An golyader a leveris, 'My a dyb an kynsa gour dhe bonya kepar hag Ahimaas mab Sadok.' An myghtern a leveris, 'Ev yw gour da hag ev a dheu gans nowodhow.'

[28] Ena Ahimaas a armas dhe'n myghtern, 'Oll yw da.' Hag ev a omblegyas dherag an myghtern gans y fas dhe'n dor ha leverel, 'Benyges re bo an ARLODH dha Dhuw, re dhelivras yn-bann an wer a dhrehevis aga dorn erbynn ow arlodh an myghtern.' [29] Ha'n myghtern a wovynnas, 'Yw an gour yowynk Absalom saw?' Hag Ahimaas a worthebis, 'Pan dhanvonas Yoab gwas an myghtern, my dha was, my a welas tervans meur, mes ny wonn pyth o.' [30] Ha'n myghtern a leveris dhodho, 'Treyl a-denewen, ha sav omma.' Ytho ev a dreylyas a-denewen, ha sevel.

[31] Hag otta, an Kushyas a dheuth; ha'n Kushyas a leveris, 'Klew an nowodhow, ow arlodh an myghtern, rag an ARLODH re'th telivras hedhyw dhyworth kemmys a dhrehevis aga dorn er dha bynn.' [32] Ha'n myghtern a leveris dhe'n Kushyas, 'Yw an gour yowynk Absalom saw?' Ha'n Kushyas a worthebis, 'Re bo eskerens ow arlodh an myghtern hag oll a dhrehav dhe wul drog dhis, kepar ha'n gour yowynk na.'

Davydh a Gyn rag Absalom

[33] Ha'n myghtern a veu movyes yn feur, hag ev eth yn-bann dhe'n chambour a-ugh an yet hag ola; hag y leveri, hag ev

ow mos, ‘A ow mab Absalom! Ow mab, ow mab Absalom! Unweyth a marwen yn dha le, A Absalom, ow mab, ow mab!’

19 Y feu derivys orth Yoab, ‘Otta, an myghtern a ool ha kyni rag Absalom.’ [2] Ha’n trygh y’n jydh na a veu treylys yn kynvan rag oll an bobel, rag an bobel a glewas y’n jydh na bos an myghtern ow krevya rag y vab. [3] An bobel a slynkyas a-ji dhe’n cita avel ladron, dell slynk an bobel rag meth, ow fia dhe’n fo y’n vatel. [4] An myghtern a gudhas y fas ha garma ughel y lev, ‘A ow mab Absalom! A Absalom, ow mab, ow mab!’ [5] Ena Yoab a dheuth a-ji dhe’n chi dhe’n myghtern ha leverel, ‘Hedhyw ty re wrug bismer dhe fassow oll dha wesyon re sawyas dha vewnans y’n jydh hedhyw, ha bewnans dha vebyon ha’th vyrghes, ha bewnans dha wragedh, ha bewnans dha iswragedh, [6] drefen ty dhe gara an re a’th kas ha kasa an re a’th kar. Ty re’n gwrug kler hedhyw, nag yw naneyl kaslewydhyon na gwesyon tra vyth dhis; rag my a dyb ty dhe vos pes da mar pe Absalom yn fyw hedhyw ha ni oll marow. [7] Lemmyn ytho sav, ke yn-rag, ha kows dhe golon dha wesyon; rag my a de re’n Arlodh, mar nyns edh yn-rag, ny drig gour genes an nos ma; ha hemma a vydh gweth ragos ages oll an drog re godhas warnas dhyworth dha yowynkneth bys lemmyn.’ [8] Ytho an myghtern a sevis hag esedha y’n yet. Hag y feu derivys orth oll an bobel, ‘Awotta, yma an myghtern owth esedha y’n yet.’ Hag oll an bobel a dheuth dherag an myghtern.

Davydh a Dhehwel dhe Yerusalem

Mes oll Israel re fisa pub gour dh’y dylda. [9] Hag yth esa oll an dus ow kedrynna der oll lothow Israel, ow leverel, ‘An myghtern a’gan delivras yn-mes a leuv agan eskerens, ha’gan sawya dhyworth leuv an Filistysi; ha lemmyn ev re fias yn-mes a’n pow drefen Absalom, [10] hag Absalom, neb a untsyn warnan, yw marow yn batel. Ytho prag na leverowgh ger vyth a-dro dhe dhri an myghtern dhe-dre?’

[11] Myghtern Davydh a dhanvonas dhe Sadok hag Abiathar an oferysi, ha leverel, ‘Leverewgh dhe henavogyon Yuda, “Prag y fedhowgh an diwettha dhe dhri an myghtern dhe-dre dh’y ji?

Rag kows oll Israel re dheuth dhe'n myghtern, hwath dh'y ji.
12 Ow breder owgh hwi, ow askorn ha'm kig owgh hwi. Ytho
prag y fedhowgh an diwettha dhe dhri an myghtern dhe-dre?"
13 Ha leverewgh dhe Amasa, "A nyns os ta ow askorn ha'm
hig? Re wrello Duw dhymm, ha moy ynwedh, mar ny vedhydh
kaslewydh ow lu a-ragov prest yn le Yoab."' 14 Ev a dreylyas
kolon pub gour Yuda avel unn gour, hag i a dhanvonas ger dhe'n
myghtern, 'Dehwel, ty hag oll dha wer.' 15 Ytho an myghtern a
dhehwelis, ha dos dhe'n Yordan. Ha Yuda a dheuth dhe Gilgal,
rag mones dhe vetya an myghtern ha'y dhri dres an Yordan.

16 Shimei mab Gera, an Benyaminyas dhyworth Bahurim, a
fistenas ha dos yn-nans gans gwer Yuda dhe vetya myghtern
Davydh. 17 Ganso yth esa mil wour a Benyamin, war-barth
gans Siba, gwas chi Sowl, ha'y bymthek mab ha'y ugens gwas.
I a fyskas dhe'n Yordan dherag an myghtern. 18 Yth esa kowbal
ow treusi dhe dhon mayni an myghtern dres an avon, ha gul y
blesour.

Davydh a Dhiskwa Merci dhe Shimei

Pan dremenas Shimei mab Gera dres an Yordan, ev a godhas
dhe'n dor a-dherag an myghtern 19 ha leverel dhe'n myghtern,
'Na wres ow arlodh rekna an blam er ow fynn, na perthi kov
a'n kammweyth a wrug dha was y'n jydh mayth eth ow arlodh
an myghtern yn-mes a Yerusalem. Na wres an myghtern y
gemeres dh'y golon. 20 Rag my dha was a wor my dhe begha,
hag otta devedhys ov hedhyw, an kynsa dhyworth oll chi
Yosep dhe dhos yn-nans dhe vetya ow arlodh an myghtern.'
21 Mes Abishay mab Seruya a worthebis, 'A ny vydh Shimei
gorrys dhe'n mernans rag hemma, drefen ev dhe vollethi untys
an ARLODH?' 22 Davydh a leveris, 'Pyth eus yntra my ha hwi,
hwi mebyon Seruya, may teuvewgh ha bos hedhyw eskerens
dhymm? A vydh den vyth gorrys dhe'n mernans hedhyw
yn Israel? A ny wonn vy y'n jydh hedhyw ow bos myghtern
war Israel?' 23 Ytho yn-medh an myghtern dhe Shimei, 'Ny
verwydh.' Ha'n myghtern a dos dhodho.

Davydh ha Mefibosheth a Vet

[24] Mefibosheth mab wynn Sowl a dheuth yn-nans dhe vetya an myghtern. Ny wrussa kemeres gwith a'y dreys, na treghi y varv, na golghi y dhillas, a-dhia'n jydh may tibarthas an myghtern bys y'n jydh may teuth arta yn kres. [25] Pan dheuth ev dhyworth Yerusalem dhe vetya an myghtern, an myghtern a leveris dhodho, 'Prag nag ethys genev, Mefibosheth?' [26] Ev a worthebis, 'Ow arlodh, A vyghtern, ow gwas a'm traytas; rag dha was a leveris dhodho, "My a dhiber an asen ragov, may hallav marghogeth warnedhi ha mones gans an myghtern." Drefen dha was yw klof. [27] Ev re sklandras dha was dhe'm arlodh an myghtern. Mes ow arlodh an myghtern yw avel el Duw; ytho gwra an pyth yw da y'th wolok. [28] Rag oll chi ow thas a veu gwer ow tervyn an mernans dherag ow arlodh; hwath ty a settyas dha was yn-mysk an re a dheber orth dha voos. Ytho py reyth eus dhymm kria moy dhe'n myghtern?' [29] An myghtern a leveris dhodho, 'Prag y kewsydh moy? My re leveris, ty ha Siba a wra kevrenna an gwel.' [30] Ha Mefibosheth a leveris dhe'n myghtern, 'Kemeres ev puptra, a-ban dheuva ow arlodh an myghtern arta yn kres dh'y ji.'

Davydh a Dhiskwa Kuvder dhe Barzillay

[31] Lemmyn Barzillay an Gileadyas a dheuth yn-nans dhyworth Rogelim dhe dremena dres an Yordan gans an myghtern, ha'y dhanvon war y fordh alena. [32] Lemmyn Barzillay o pur goth, peswar ugens bloodh. Ev re brovisa sosten dhe'n myghtern dres y dermyn yn Mahanaym, rag ev o gour pur vras. [33] An myghtern a leveris dhe Barzillay, 'Treus genev, ha my a brovi ragos yn Yerusalem genev.' [34] Mes Barzillay a worthebis dhe'n myghtern ha leverel, 'Py lies bledhen moy a vewav, may hwrav mos yn-bann gans an myghtern dhe Yerusalem? [35] Peswar ugens bloodh ov hedhyw; a allav vy discernya yntra da ha drog? A yll dha was blasa an pyth a dheber po eva? A allav vy hwath klewes lev kanoryon po kanoresow? Ytho prag y kodh dhe'th was bos begh aral dhe'm arlodh an myghtern? [36] Dha was a wra mos pols dres an Yordan gans an myghtern, mes

prag y tegoodh dhe'n myghtern ri pewas a'n par na dhymm?
37 My a'th pys, gas dha was dhe dreylya dhe-dre, may hallav
merwel a-ji dhe'm cita ow honan, nes dhe vedh ow thas ha
mamm. Mes awotta dha was Kimham; gas ev dhe dreusi gans
ow arlodh an myghtern; ha gul ragdho py pynag a hevel da y'th
tewlagas.' 38 An myghtern a worthebis, 'Kimham a dreus genev,
ha my a wra ragdho py pynag a hevel da dhis; ha puptra a vynni
ahanav my a'n gwra ragos.' 39 Ytho oll an bobel a dreusis dres
an Yordan, ha'n myghtern a dreusis; an myghtern a ammas dhe
Barzillay ha'y venyga, hag ev a dhehwelis dh'y ji. 40 Ena an
myghtern eth yn-rag dhe Gilgal, ha Kimham eth yn-rag ganso;
hag oll pobel Yuda, hag ynwedh hanter pobel Israel, a dhros an
myghtern war y fordh.

41 Ena oll gwer Israel a dheuth dhe'n myghtern ha leverel
dhodho, 'Prag y hwrug agan breder, gwer Yuda, dha ladra
dhe-ves ha dri an myghtern ha'y vayni dres an Yordan, hag
oll gwer Davydh ganso?' 42 Hag oll gwer Yuda a worthebis
gwer Israel, 'Drefen bos an myghtern neshevin dhyn. Ytho
prag yth owgh serrys a-dro dhe'n mater ma? A dhyb'syn ni
vyth orth kost an myghtern, po a ros ev dhyn neb ro?' 43 Ha
gwer Israel a worthebis gwer Yuda ha leverel, 'Yma dhyn deg
rann y'n myghtern, hag yn Davydh ynwedh yma dhyn moy
titel agesowgh. Ytho prag y'gan dispresowgh? A nyns en ni an
kynsa dhe gewsel a-dro dhe dhri dhe-dre agan myghtern?' Mes
geryow pobel Israel o moy fers ages geryow pobel Israel.

Rebellyans Sheba

20 Y hwarva bos gour Belial ena, ha'y hanow Sheba
mab Bikri, Benyaminyas. Ev a hwythas an hirgorn
ha garma,

'Nyns eus dhyn rann vyth yn Davydh,
na eretons yn mab Yesse.
Pub gour dh'y dylda, A Israel!'

2 Ytho pub gour a Israel a asas Davydh ha holya Sheba mab
Bikri; mes gwer Yuda a holyas aga myghtern yn fyrv dhyworth
an Yordan bys Yerusalem.

[3] Davydh a dheuth dh'y ji yn Yerusalem; ha'n myghtern a gemeras an deg iswrek re assa dhe witha an chi, ha'ga gorra yn chi yn-dann with. Ev a brovias ragdha, mes ny wrug ev mos a-bervedh dhedha. Ytho i a veu gwithys yn-dann alhwedh bys dydh aga mernans, kepar hag yn gwedhowsys.

[4] Ena yn-medh an myghtern dhe Amasa, 'Galw gwer Yuda dhymm a-ji dhe dri dydh, ha bydh omma dha honan.' [5] Ytho Amasa eth dhe gelwel gwer Yuda war-barth; mes ev a dhelatyas dres an termyn re bia apoyntys dhodho. [6] Yn-medh Davydh dhe Abishay, 'Lemmyn Sheba mab Bikri a wra moy drog dhyn es dell wrug Absalom. Kemmer gwesyon dha vester ha'y helghya, poken ev a gyv ragdho citys krev, ha diank ahanan.' [7] Ena yth eth yn-mes war y lergh gwer Yoab, ha'n Kerethysi, ha'n Pelethysi, hag oll an gasoryon; hag i eth yn-mes a Yerusalem dhe helghya Sheba mab Bikri. [8] Pan esens orth an men bras usi yn Gibeon, Amasa a dheuth a-dheragdha. Lemmyn Yoab o gwiskys yn y dhillasen vreselek, ha warnedhi yth esa grugys gans kledha yn y woon fastys war y glun, ha pan eth yn-rag y kodhas yn-mes. [9] Yn-medh Yoab dhe Amasa, 'Os ta yn yeghes, ow broder?' Ha Yoab a settyas dalghen yn barv Amasa gans y dhorn dhyghow dhe amma dhodho. [10] Mes ny attendyas Amasa an kledha yn dorn Yoab, hag ev a'n gweskis ganso yn y dorr, ha'y golodhyon a dhinewis yn-mes dhe'n dor. Ny'n gweskis arta, hag ev a verwis.

Ena Yoab ha'y vroder Abishay a helghyas Sheba mab Bikri. [11] Hag onan a wer yowynk Yoab a sevis rybdho ha leverel, 'Piw pynag a faverro Yoab, ha piw pynag a vo rag Davydh, es ev war-lergh Yoab!' [12] Yth esa Amasa ow rolya yn y woos yn kres an fordh. Ha pan welas an gour bos oll an bobel ow hedhi ena, ev a removas Amasa mes a'n fordh dhe'n gwel, ha tewlel kweth warnodho. [13] Pan veu removys dhyworth an fordh, oll an bobel eth yn-rag war-lergh Yoab dhe helghya Sheba mab Bikri.

[14] Sheba[a] a dremenas der oll lothow Israel bys Abel Beth-maaka ha der oll pow an Bikrysi, hag i a omguntelas, ha

a 20:14 *Sheba:* Ebrow *Ev.*

holya war y lergh bys y'n cita. 15 Oll an bobel esa gans Yoab
a dheuth hag omsettya a-dro dhodho yn Abel Beth-maaka; i a
grugyas jynn-gorheas erbynn an cita, hag y sevis erbynn an fos
a-ves; hag i a weskis an fos gans hor'bennow, dh'y dri dhe'n
leur. 16 Ena benyn fur a armas dhyworth an cita, 'Goslowewgh!
Goslowewgh! Leverewgh, my a's pys, dhe Yoab, "Deus nes
may hallav kewsel genes."' 17 Ev a dheuth nes dhedhi, ha'n
venyn a wovynnas, 'Os ta Yoab?' Hag ev a worthebis 'Ov.'
Ena hi a leveris, 'Goslow orth geryow dha vaghteth.' Hag ev a
worthebis, 'Yth esov ow koslowes.' 18 Ena yn-medh hi, 'I a leveri
yn dedhyow koth, "Govynnens kussul yn Abel," hag yndelma
y hworfennens an mater. 19 My yw onan a'n re yw kosel ha
lel yn Israel. Ty a hwila distrui cita yw mamm yn Israel. Prag
y fynnydh kollenki ertach an ARLODH?' 20 Yoab a worthebis,
'Pell bedhes, pell bedhes dhyworthiv, my dhe gollenki po
dhe dhistrui! 21 Nyns yw an mater yndella. Mes gour a vro
venydhyek Efraym, Sheba mab Bikri y hanow, re dhrehevis
y leuv erbynn an myghtern, erbynn Davydh. Delivrewgh ev y
honan, hag yth av dhyworth an cita.' Yn-medh an venyn dhe
Yoab, 'Otta, y benn a vydh tewlys dres an fos dhis.' 22 Ena an
venyn eth dhe oll an bobel gans hy hussul fur, hag i a droghas
dhe-ves penn Sheba mab Bikri ha'y dewlel dhe Yoab. Ytho ev
a hwythas an hirgorn, hag i eth dhyworth an cita, pub gour dh'y
dylda. Ha Yoab a dhehwelis dhe Yerusalem dhe'n myghtern.

23 Lemmyn yth esa Yoab war oll lu Israel; yth esa Benaya
mab Yehoyada war an Kerethysi ha'n Pelethysi; 24 yth esa
Adoniram[a] war an re gorrys dhe hwel krev; Yehoshafat mab
Ahilud o an kovadhor; 25 Sheva o skrifennyas; Sadok hag
Abiathar o oferysi; 26 hag Ira an Yairyas ynwedh o oferyas dhe
Dhavydh.

---

a 20:24 *Adoniram:* Amendys war-lergh 1 Myghternedh 4:6 ha 5:14. Ebrow *Adoram.*

An Gibeonysi a Dal Dial war Ji Sowl

21 Lemmyn yth esa divotter yn dedhyow Davydh teyr bledhen, bledhen wosa bledhen; ytho Davydh a hwilas fas an ARLODH. Ha'n ARLODH a worthebis, 'Yth yw drefen Sowl, ha'y ji gosek, rag ev dhe worra an Gibeonysi dhe'n mernans.' [2] Ytho an myghtern a elwis an Gibeonysi ha kewsel orta. (Lemmyn nyns esa an Gibeonysi mebyon Israel, mes dhyworth remenant an Amorysi; mebyon Israel re dosa dhedha dh'aga sparya, mes Sowl a hwilas aga distrui, drefen y vos diwysyk rag mebyon Israel ha Yuda.) [3] Davydh a leveris dhe'n Gibeonysi, 'Pandr'a wrav ragowgh? Fatel wrav vy dehwelyans, may fenygowgh eretons an ARLODH?' [4] An Gibeonysi a worthebis dhodho, 'Ny vynnyn kavos arghans nag owr dhyworth Sowl, na dhyworth y ji; na ny vynnyn gorra dhe'n mernans den vyth yn Israel.' Yn-medh ev, 'Pandr'a vynnowgh, my dhe wul ragowgh?' [5] I a worthebis dhe'n myghtern, 'An gour neb a'gan diswrug, hag a dewlis towl dh'agan distrui ma na gyffyn tyller yn oll pow Israel, [6] bedhes seyth a'y vebyon res dhyn, ha ni a's kreg yn-bann a-rag an ARLODH yn Gibea a Sowl, dewisys an ARLODH.' Ha'n myghtern a leveris, 'My a's re dhywgh.'

[7] Mes an myghtern a sparyas Mefibosheth mab Yonathan mab Sowl, drefen an ti a-rag an ARLODH esa yntredha, yntra Davydh ha Yonathan mab Sowl. [8] Mes an myghtern a gemeras dew vab Rispa myrgh Aya a dhinythis dhe Sowl, Armoni ha Mefibosheth; ha pymp mab Merab myrgh Sowl, a dhinythis dhe Adriel mab Barzillay an Meholathyas, [9] hag ev a's ros yn leuv an Gibeonysi, hag i a's krogas yn-bann war an menydh a-rag an ARLODH. Oll seyth anedha a godhas war-barth; I a veu gorrys dhe'n mernans yn kynsa dedhyow an drevas, yn dalleth trevas an heydh.

[10] Ena Rispa myrgh Aya a gemeras yskar ha'y lesa rygdhi hy honan war an garrek, dhyworth dalleth an drevas bys pan godhas dowr war an korfow dhyworth an nevow; ha ny asas dhe bowes warnedha naneyl ydhyn an ayr dres dydh, na bestes

gwyls dres nos. [11] Pan veu derivys dhe Dhavydh an pyth a wrug
Rispa myrgh Aya, iswrek Sowl, [12] Davydh eth ha kemeres
eskern Sowl ha Yonathan y vab dhyworth gwer Yabesh-gilead,
neb a's ladras dhyworth plen Beth-shan, le ma's krogas an
Filistysi, wosa an Filistysi dhe weskel Sowl yn Gilboa. [13] Ev a
dhros eskern Sowl ha Yonathan y vab alena; hag i a guntelas
eskern an re a veu kregys. [14] Hag i a ynkleudhyas eskern Sowl
ha Yonathan y vab yn tir Benyamin yn Sela, yn bedh Kish y
das; hag i a wrug puptra a wrug an myghtern y erghi dhedha.
Wosa henna, Duw a glewas pysadow rag an tir.

Breselyow erbynn an Filistysi

[15] Yth esa bresel arta ynter an Filistysi hag Israel. Davydh eth
yn-nans, ha'y wesyon ganso, hag i a werryas erbynn an Filistysi,
ha Davydh a dheuth ha bos skwith. [16] Hag Yshbi-benob, onan
a vebyon an gewri, may feu poos y wuw tri hans shekel a vrons,
hag ev grugysys gans kledha nowydh, a brederis ev dhe ladha
Davydh. [17] Mes Abishay mab Seruya a'n gweresas ha gweskel
an Filistyas ha'y ladha. Ena gwer Davydh a dos dhodho ha
leverel, 'Ny wre'ta mos yn-mes yn batel genen arta, ma na
vydh lugarn Israel difudhys.'

[18] Wosa hemma, yth esa batel arta gans an Filistysi yn Gob;
ena Sibbekay an Hushathyas a ladhas Saf, neb o onan a vebyon
an gewri. [19] Yth esa batel arta yn Gob gans an Filistysi; hag
Elhanan mab Yaare-oregim an Bethlehemyas a ladhas Goliath
an Gittyas, ha sheft y wuw o kepar ha gwelen gwiader. [20] Hag
yth esa batel aral yn Gath, mayth esa gour pur vras a'n jevo war
bub leuv hwegh bys, ha war bub droos hwegh bys-troos, peswar
warn ugens yn niver; hag ev ynwedh a veu dinythys dhe'n gewri.
[21] Pan dhefias Israel, Yonathan mab Shimea broder Davydh a'n
ladhas. [22] An peswar ma a veu dinythys dhe'n gewri yn Gath,
hag i a godhas dre leuv Davydh, ha dre leuv y wesyon.

Kan Delivrans Davydh

22 Davydh a gewsis geryow an gan ma dhe'n ARLODH
y'n jydh ma'n selwis an ARLODH dhyworth leuv y
eskerens oll, ha dhyworth leuv Sowl; [2] hag ev a gewsis,

An ARLODH yw ow harrek, ha'm kastel, ha'm delivrer,
3 Duw ow harrek may hwilav skovva ynno,
ow skoos, ha korn ow selwyans,
ow dinas ha'm skovva,
ow selwador; ty a'm saw dhyworth freudh.
4 My a elow war an ARLODH, neb yw gwiw dhe vos gormelys,
ytho my a vydh selwys a'm eskerens.

5 Rag yth esa tonnow ankow a-dro dhymm,
frosow sherewynsi a wrug euth dhymm;
6 yth esa kerdyn yfarn a-dro dhymm;
antylli ankow esa a-dheragov.

7 Y'm anken my a elwis war an ARLODH,
ha dhe'm Duw y helwis vy.
Ev a glewas ow lev yn-mes a'n tempel,
ha'm kri a dheuth bys yn y dhiwskovarn.

8 An nor a grenas ha kryghylli;
selyow an nevow a grysyas;
i a grenas, rag y vos serrys.
9 Mog a yskynnas mes a'y dhewfrik,
ha tan a'y anow, ow tevorya;
kolennow a dardhas yn flammow a-dhyworto.
10 Ev a blegyas an nevow, hag a dheuth yn-nans;
yth esa tewolgow yn-dann y dreys.
11 Ev a varghogas war jerubyn ha neyja;
ev a veu gwelys[a] war eskelli an gwyns.
12 Ev a wrug tewlder pabellow a-dro dhodho,
kommol tew a dhowr y'n ebron.

---

a 22:11 *ev a veu gwelys:* Po amendyans *ev a neyjas yn uskis,* ow sewya Salm 18:10.

13 Dhyworth an golewder a-ragdho
kolennow tan a dardhas yn flammow.
14 An ARLODH a darennas y'n nevow,
ha'n Ughella[a] a ros y lev.
15 Ev a dhellos sethow ha'ga skattra,
lughes, ha'ga gorra yn deray.
16 Ena yth omdhiskwedhas leuryow an mor,
selyow an norvys a veu diskudhys,
orth keredh an ARLODH,
orth hwyth anal y dhewfrik.

17 Ev a dhanvonas dhyworth an ughelder ha'm kemeres,
ev a'm tennas yn-mes a dhowrow pals.
18 Ev a'm delivras dhyworth ow eskar gallosek,
dhyworth an re a'm kas;
rag yth ens i re grev ragov.
19 I a dheuth er ow fynn yn jydh ow therros;
mes an ARLODH re beu skoodhyans dhymm.
20 Ev a'm dros yn-mes dhe dyller ledan;
ev a'm delivras, drefen bos dhodho delit ynnov.

21 An ARLODH re'm gobras war-lergh ow ewnder;
war-lergh glander ow diwleuv yth attylis ev
dhymm.
22 Rag my re synsis fordhow an ARLODH,
ha ny dhiberthis yn trog dhyworth ow Duw.
23 Rag yth esa oll y vreusow ev a-dheragov,
ha'y ordenansow ny dreylis vy dhyworta.
24 Yth en vy divlam a-dheragdho,
ha my a omwithas dhyworth ow hammweyth.

---

a 22:14 *Ughella:* Ebrow *Elyon.*

[25] An ARLODH re attylis dhymm herwydh ow ewnder,
herwydh glander ow diwleuv[a] yn y wolok ev.

[26] Gans an den lel ty a vydh lel;
gans an gour divlam ty a vydh divlam.
[27] Gans an den glan ty a vydh glan;
ha gans an den kamm ty a vydh gorth.
[28] Ty a selow an bobel uvel;
mes yma dha dhewlagas war an re wothus, dh'aga
dri dhe'n dor.
[29] Rag ty yw ow lugarn, ARLODH,
ha'n ARLODH a wra dhe'm tewlder splanna.
[30] Rag genes jy my a yll ponya erbynn lu;
gans Duw my a yll lemmel dres fos.
[31] Duw – y fordh yw perfydh;
lavar an ARLODH yw prevys;
skoos yw dhe seul a hwila skovva ynno.

[32] Rag piw yw Duw marnas an ARLODH?
Ha piw yw karrek marnas agan Duw ni.
[33] Duw re'm grugysas gans nerth,
hag ev re wrug ow fordh divlam.

[34] Ev a wra ow threys kepar ha treys ewigow,
ha'm settya war an tylleryow ughel.
[35] Ev a dhysk dhe'm diwleuv gwerrya,
ha'm diwvregh a yll plegya gwarak a vrons.
[36] Ty re ros dhymm skoos dha selwyans,
ha'th weres re'm meurhas.
[37] Ty a ros spas ledan rag ow hammow yn-dannov,
ha ny drebuchyas ow dewufern.

---

a 22:25 *herwydh glander ow diwleuv:* Ow sewya an Septuagint, an Syriek ha'n Vulgat, ha Salm 18:24. Ebrow *herwydh ow glander.*

38 My a helgh ow eskerens ha'ga hachya;
ha ny dhehwelav bys pan vons distruys.
39 My a's brew ma na allons sevel;
i a godh yn-dann ow threys.
40 Rag ty re worras grugys a nerth a-dro dhymm rag an gas;
ty re worras yn-dannov an re a sevis er ow fynn.
41 Ty re ros dhymm gwarrow ow eskerens,
may hallen vy distrui an re a'm kas.
42 I a grias, mes nyns esa nagonan dh'aga selwel,
war an ARLODH, mes ny worthebis dhedha.
43 My a's brew munys avel doust an dor;
my a's trett yn-dann dreys avel leys an stretys.

44 Ty a'm delirv dhyworth strifow ow fobel,
ha'm settya avel penn an kenedhlow;
pobel na aswonis a wra ow servya.
45 Estrenyon a dheu dhymm ow plattya;
kettel glewons ahanav, gostydh yns dhymm.
46 Estrenyon a gemmer digolon,
i a dheu ow krena yn-mes a'ga heryow.

47 An ARLODH a vyw, ha benyges yw ow harrek,
hag ughelhes vydh Duw, karrek ow selwyans,
48 an Duw neb a re dhymm dial
hag a worr poblow yn-dannov,
49 neb a'm delirv dhyworth ow eskerens,
ha'm drehevel a-ugh an re a sev er ow fynn;
ty a'm delirv dhyworth an gour garow.
50 Rag henna, my a'th wormel, A ARLODH, yn-mysk an kenedhlow,
ha kana gormola dhe'th hanow.

51 Ev a re selwyans meur dh'y vyghtern,
ha gul tregeredh dh'y Untys ev,
dhe Dhavydh ha dh'y has bys vykken.

Diwettha Geryow Davydh

23 An re ma yw diwettha geryow Davydh:
Dargan Davydh mab Yesse,
dargan an gour a veu drehevys yn ughel,
an den untys a Dhuw Yakob
ha'n kanor hweg a Israel:

2 Spyrys an ARLODH a gews dredhov,
yma y lavar war ow thaves.
3 Duw Israel a gewsis,
Karrek Israel a leveris dhymm:
Ev neb a rewl tus yn ewnder,
hag a rewl yn own Duw,
4 ev a vydh avel golow an bora, pan sev an howl,
yn myttin heb kommol,
avel golewder wosa glaw a dhre gwels dhyworth
an dor.

5 A nyns yw ow chi yndella gans Duw?
Rag ev a wrug genev kevambos bys vykken,
ordenys yn puptra ha sur.
A ny wra ev gul dhe skylla
oll ow selwyans, ha'm desir?
6 Mes an vilens a vydh oll avel dreyn yw tewlys dhe-ves,
rag ny yllir aga hemeres y'n leuv;
7 ha'n gour a's toch a arv y honan gans horn
po sheft guw;
hag y'n tan i a vydh leskys glan y'n keth tyller na.

Kasoryon Davydh

[8] An re ma yw henwyn an gasoryon esa dhe Dhavydh:
Yeshbaal[a] an Hakmonyas;[b] ev o chif an Tri; ev a dhrehevis y
wuw erbynn eth kans neb a ladhas war unn dro.

[9] Nessa dhodho o Eleazar mab Dodo an Aghoghyas, onan a'n
tri hasor gans Davydh pan dhefisons an Filistysi esa kuntelys
ena rag batel, ha gwer Israel a gildennas. [10] Ev a sevis ha
gweskel an Filistysi bys pan veu y dhorn skwithys ha glena orth
an kledha. An ARLODH a dhros trygh meur y'n jydh na. Ha ny
dhehwelis an bobel war y lergh marnas dhe breydha.

[11] Nessa dhodho o Shamma mab Age an Hararyas. Ha'n
Filistysi a omguntelas yn Lehi, mayth esa splatt leun a lentilow;
ha'n bobel a fias a-dherag an Filistysi. [12] Mes ev a sevis ena
yn kres an splatt, ha'y dhefendya, ha ladha an Filistysi; ha'n
ARLODH a dhros trygh meur.

[13] Tri a'n deg chif warn ugens eth yn-nans, ha dos dhe
Dhavydh yn termyn trevas bys kav Adullam, hag yth esa bagas
a Filistysi ow kampya yn nans Refaim. [14] Y'n termyn na, yth
esa Davydh y'n ger, hag yth esa savla-golyadoryon an Filistysi
yn Bethlehem. [15] Davydh a yeunis ha leverel, 'Unweyth a rolla
nebonan dhymm diwes a'n dowr dhyworth puth Bethlehem
usi ryb an yet!' [16] Ena an tri hasor a herdhyas a-ji dhe gamp
an Filistysi ha tenna dowr yn-mes a buth Bethlehem usi ryb
an yet, ha'y dhri dhe Dhavydh. Mes ny vynnas y eva; hag ev
a'n dinewis yn-mes dhe'n ARLODH. [17] Hag ev a leveris, 'An
ARLODH difen, my dhe wul hemma. A nyns yw hemma goos an
wer neb eth orth peryl aga bewnans?' Ha ny vynnas Davydh y
eva. An traow ma a wrug an tri hasor.

[18] Abishay broder Yoab mab Seruya o chif an Tri. Ev a
dhrehevis y wuw erbynn tri hans ha'ga ladha, ha gwaynya
hanow gans an Tri. [19] A nyns o ev an moyha enorys a'n Tri?

---

a 23:8 *Yeshbaal:* Amendys; po *Yosheb-bassheba,* po *Yashobeam,* po *Ishbaal,* po *Ishbosheth.*

b 23:8 *Hakmonyas:* Amendys. Ebrow *an Tahkemonyas.*

Ev a dheuth ha bos aga haslewydh, kyn na veu reknys yn-mysk an Tri.

20 Benaya mab Yehoyada, kasor gallosek dhyworth Kasbeel,
oberer a lies gweythres; ev a weskis dew vab Ariel a Moab.[a] Ev
eth yn-nans ynwedh ha ladha lew a-ji dhe bytt yn jydh erghek.
21 Hag ev a ladhas gour a Ejyp, teg y semlans. Hag yth esa guw
yn leuv gour Ejyp; mes ev eth yn-nans dhodho gans lorgh, ha
kachya an guw yn-mes a leuv gour Ejyp, ha'y ladha gans y
wuw y honan. 22 An traow ma a wrug Benaya mab Yehoyada,
ha gwaynya hanow gans an Tri hasor. 23 Ev o gerys-da yn-mysk
an Deg warn ugens, mes ny veu reknys yn-mysk an Tri. Ha
Davydh a'n settyas war y withysi.

24 Yn-mysk an Deg warn ugens a veu Asahel broder Yoab,
Elhanan mab Dodo a Bethlehem, 25 Shamma an Harodyas,
Elika an Harodyas, 26 Heles an Paltyas, Ira mab Ikkesh an
Tekoyas, 27 Abiezer an Anathothyas, Mebunnay an Hushathyas,
28 Salmon an Aghoghyas, Maharay an Netofathyas, 29 Heleb
mab Baana an Netofathyas, Ittay mab Ribay dhyworth Gibea a
vebyon Benyamin, 30 Benaya an Pirathonyas, Hidday dhyworth
goverow Gaash, 31 Abi-albon an Arbathyas, Azmaveth an
Barhumyas, 32 Eliaghba an Shaalbonyas, a vebyon Yashen,
Yonathan, 33 Shamma an Hararyas, Ahiam mab Sharar an
Hararyas, 34 Elifelet mab Ahasbay, mab an Maakathyas, Eliam
mab Ahithofel an Gilonyas, 35 Hesro an Karmelyas, Paray an
Arbyas, 36 Ygal mab Nathan a Soba, Bani an Gadyas, 37 Selek
an Ammonyas, Naharay an Beerothyas, deger arvow Yoab
mab Seruya, 38 Ira an Ithryas, Gareb an Ithryas, 39 Uria an
Hittyas: i oll seytek warn ugens.

Davydh a Niver Israel ha Yuda

24 Arta sorr an ARLODH a dhewis erbynn Israel, hag
ev a vovyas Davydh er aga fynn ha leverel, 'Ke ha
nivera Israel ha Yuda.' 2 Ytho an myghtern a leveris dhe Yoab
kaslewydh an lu esa ganso 'Ke der oll lothow Israel, dhyworth

a 23:20 *ev a weskis dew vab Ariel a Moab.* Ow sewya an Septuagint. An tekst Ebrow yw ancertan.

Dan bys yn Beer-sheba ha niver an bobel, may hwodhviv niver
an bobel.' [3] Hag yn-medh Yoab dhe'n myghtern, 'Re ynkressyo
an ARLODH dha Dhuw an bobel kanskweyth, ha re'n gwello
dhewlagas ow arlodh an myghtern. Mes prag y fynn ow arlodh
an myghtern gul an dra ma?' [4] Mes ger an myghtern o krev
erbynn Yoab hag erbynn kaptenyon an lu. Ytho Yoab ha
kaptenyon an lu eth yn-mes dhyworth lok an myghtern dhe
nivera pobel Israel. [5] Hag i a dremenas dres an Yordan, ha
dalleth dhyworth Aroer, ha dhyworth an cita usi yn kres an
nans, dre Gad hag yn-rag dhe Yazer. [6] I a dheuth dhe Gilead,
ha dhe Kadesh yn tir an Hittysi; hag i a dheuth dhe Dan, ha
tremena a-dro dhe Sidon, [7] ha dos dhe cita grev Tyr, ha dhe
oll citys an Hivysi, ha'n Kananysi; hag i eth yn-mes dhyworth
dyghowbarth Yuda dhe Beer-sheba. [8] Wosa i dhe dremena
der oll an dir, i a dheuth dhe Yerusalem dhe benn naw mis
hag ugens dydh. [9] Ha Yoab a dherivas niver an bobel dhe'n
myghtern: hag yth esa yn Israel neb eth kans mil souder a ylli
handla an kledha; hag yn Yuda yth esa pymp kans mil souder.

Breus Peghosow Davydh

[10] Ha kolon Davydh a veu gweskys wosa ev dhe nivera an
bobel. Hag yn-medh Davydh dhe'n ARLODH, 'My re beghas
yn feur y'n pyth re wrugavy. Mes lemmyn, A ARLODH, my
a'th pys, gav kammweyth dha was; rag my re wrug yn fol.'
[11] Ha pan sevis Davydh ternos, ger an ARLODH a dheuth dhe'n
profos Gad, gwelesydh Davydh, ow leverel, [12] 'Ke ha lavar dhe
Dhavydh, "Yndelma y lever an ARLODH, My a brof dhis tri
thra; dewis onan anedha, ha my a'n gwra dhis."' [13] Ytho Gad a
dheuth dhe Dhavydh, ha leverel dhodho, 'A wra seyth bledhen
a dhivotter dos dhis y'th tir? Po a vynn'ta fia tri mis a-rag dha
eskerens, hag i orth dha helghya? Po a vydh tri dydh a bla
y'th tir? Lemmyn preder hag ervir py gorthyp y rov dhodho ev
neb a'm danvonas.' [14] Ha Davydh a leveris dhe Gad, 'Yth esov
yn ahwer meur; kodhyn yn leuv an ARLODH, rag y druedh yw
bras; mes na'm gas dhe godha yn leuv mab den.'

15 Ytho an ARLODH a dhanvonas pla war Israel dhyworth an
myttin na bys y'n termyn apoyntys, hag y ferwis ena a'n bobel
dhyworth Dan bys yn Beer-sheba deg ha tri ugens a vilyow
a dus. 16 Ha pan ystynnas an el y dhorn war Yerusalem dh'y
distrui, an ARLODH a'n jevo edrek a'n drog, ha leverel dhe'n
el, an distruyer usi yn kres an bobel, 'Henn yw lowr, hedh
dha dhorn.' Hag ena yth esa el an ARLODH ryb leur-drushya
Arawna an Yebusyas. 17 Ha pan welas Davydh an el esa ow
kweskel an bobel, ev a leveris dhe'n ARLODH, 'Otta, my ow
honan re beghas, ha my re wrug drog; mes an deves ma, pyth a
wrussons? Hedh dha dhorn, my a'th pys, bydh er ow fynn, hag
erbynn chi ow thas.'

Alter Davydh war an Leur-drushya

18 Hag y'n jydh na Gad a dheuth dhe Dhavydh, ha leverel
dhodho, 'Ke yn-bann ha drehav alter dhe'n ARLODH war
leur-drushya Arawna an Yebusyas.' 19 Ytho Davydh eth yn-
bann, herwydh ger Gad, kepar dell worhemynnis an ARLODH.
20 Hag Arawna a viras yn-nans ha gweles an myghtern ha'y
wesyon ow tos yn-rag trohag ev; hag Arawna eth yn-rag hag
omblegya gans y fas dhe'n dor a-rag an myghtern. 21 Hag yn-
medh Arawna, 'Prag y teuth ow arlodh an myghtern dh'y was?'
Davydh a worthebis, 'Rag prena an leur-drushya ahanas ha
drehevel alter dhe'n ARLODH, may fo astelys an pla dhyworth an
bobel.' 22 Arawna a leveris dhe'n myghtern, 'Gwres ow arlodh
an myghtern kemeres hag offrynna an pyth a hevel da dhodho.
Ottomma, ojyon rag an offryn leskys, ha draylellow-drushya
ha yewow an ojyon rag prenn. 23 Oll an taklow ma, A vyghtern,
Arawna a re dhe'n myghtern.' Ynwedh yn-medh Arawna dhe'n
myghtern, 'Re'th tegemerro an ARLODH dha Dhuw.'

24 Ha'n myghtern a worthebis dhe Arawna, 'Nansi, mes my
a'n pren dhyworthis rag pris. Ny offrynnav offrynnow leskys
dhe'n ARLODH rag tra vyth.' Ytho Davydh a brenas an leur-
drushya ha'n ojyon rag hanter kans shekel a arghans. 25 Davydh
a dhrehevis alter ena dhe'n ARLODH ena, hag offrynna

offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans.[a] Ha'n ARLODH a glewas y bysadow rag an tir, ha'n pla a veu treylys a-dhywar Israel.

a 24:25 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

KYNSA LYVER
AN VYGHTERNEDH

Chaptra 1
Adoniya a Assay Dalghenna an Tron
Solomon a Hol Davydh avel Myghtern

Chaptra 2
Charj Davydh dhe Solomon
Mernans Davydh
Reyn Solomon Yw Fastys

Chaptra 3
Pysadow Solomon rag Furneth
Furneth Solomon yn Barn

Chaptra 4
Menystoryon Solomon
Splander Rewl Solomon
Furneth Solomon

Chaptra 5
Pareusyans rag Drehevyans an Tempel

Chaptra 6
Solomon a Dhrehav an Tempel
Meblans an Tempel

Chaptra 7
Lys Solomon
Solomon a Arveth Hiram

Chaptra 8
Solomon a Gergh Argh an Kevambos dhe'n Tempel
Areth Solomon
Pysadow an Sakrans
Solomon a Venyk an Kuntelles
Solomon a Offryn Sakrifisow

Chaptra 9
Kevambos Duw gans Solomon
Gwriansow Pella Solomon
Kenwerth Solomon

Chaptra 10
Myghternes Sheba a Brev Solomon

Chaptra 11
Kammwriansow Solomon
Eskerens Solomon
Rebellyans Yeroboam
Mernans Solomon

Chaptra 12
Lothow an Gogledh a Rebell
Yeroboam a Reyn war Israel
Leughi Owrek Yeroboam

Chaptra 13
Profos a Yuda

Chaptra 14
Breus war Ji Yeroboam
Mernans Yeroboam
Rehoboam a Reyn war Yuda

Chaptra 15
Abiyam a Reyn war Yuda
Asa a Reyn war Yuda
Kevambos gans Aram erbynn Israel
Nadab a Reyn war Israel
Reyn Baasha

Chaptra 16
Ela a Reyn war Israel
Zimri a Reyn war Israel
Reyn Omri war Israel
Samari an Benncita Nowydh
Ahab a Reyn war Israel
Ahab a Dhemmedh Yezebel

Chaptra 17
Elias a Dhargan Seghor
Gwedhwes Sarefath
Elias a Selow Mab an Wedhwes

Chaptra 18
Elias a Dhehwel dhe Ahab
Kesstrif Menydh Karmel
Diwedh an Seghor

Chaptra 19
Elias war Venydh Horeb
Elias a Dheu erbynn Duw yn Horeb
Galow Elisha

Chaptra 20
Bresel Ahab erbynn Aram
Profos erbynn Ahab
Aram Yw Fethys
Profos a Dhampen Ahab
Chaptra 21
Gwinlan Naboth
Elias a Re Breus Duw
Chaptra 22
Kaskyrgh gans Yuda erbynn Aram
Mikaya a Dhargan Meth
Mernans Ahab
Yehoshafat a Reyn war Yuda
Ahazia a Reyn war Israel

Adoniya a Assay Dalghenna an Tron

1 Myghtern Davydh o gyllys koth yn y dhedhyow; hag i
a'n kudhas gans dillasow, mes ny ylli omdomma. [2] Y
wesyon a leveris dhodho, 'Bedhes gwerghes yowynk hwilys rag
ow arlodh an myghtern; ha gas hi dhe sevel a-rag an myghtern
ha bos gwithyadores; ha gas hi dhe wrowedha y'th askra, may
kaffo ow arlodh an myghtern tomder.' [3] I a hwilas mowes teg
ytho der oll pow Israel, ha kavos Abishag an Shunamyades,
hag i a's dros dhe'n myghtern. [4] An vowes o pur deg, ha hi a
veu gwithyades dhe'n myghtern, ha menystra dhodho: mes ny
wrug an myghtern hy aswon.

[5] Adoniya mab Haggith a omdhrehevis, ow leverel, 'My
a vydh myghtern:' hag ev a bareusis ragdho charettow ha
marghogyon, ha deg korfwithyas ha dew ugens rag ponya
a-ragdho. [6] Ny wrug y das y geredhi bythkweth ow leverel,
'Prag re wruss'ta yndella?' Hag ynwedh ev o pur deg y semlans;
hag ev a veu dinythys nessa wosa Absalom. [7] Ev a geskussulyas
gans Yoab mab Seruya, ha gans Abiathar an oferyas: hag i a ros
skoodhyans dhe Adoniya. [8] Mes Sadok an oferyas, ha Benaya
mab Yehoyada, ha Nathan an profos, ha Shimei, ha Rei, ha
kasoryon Davydh, nyns esens gans Adoniya.

[9] Adoniya a sakrifias deves hag oghen ha bualyon peskys ryb
men Zoheleth, usi ryb En-rogel, hag ev a elwis oll y vreder,
mebyon an myghtern, hag oll sodhogyon riel Yuda. [10] Mes ny
elwis Nathan an profos, na Benaya, na'n gasoryon, na Solomon
y vroder.

[11] Ena Nathan a leveris dhe Bathsheba mamm Solomon, 'A
ny glewsys Adoniya mab Haggith dhe reynya, ha ny wor henna
Davydh agan arlodh? [12] Lemmyn ytho deus, gas my dhe ri dhis

kussul, may hylli sawya dha vewnans dha honan, ha bewnans
dha vab Solomon. [13] Ke ha mos a-ji dhe'n myghtern Davydh
ha lavar dhodho, "Ow arlodh an myghtern, a ny desys dhe'th
vaghteth ow leverel: Solomon dha vab a reyn war ow lergh, hag
ev a wra esedha war ow thron? Prag y reyn Adoniya ytho?"
[14] Ena my a dheu a-ji ynwedh war dha lergh, ha ty hwath ow
kewsel gans an myghtern, hag afydhya dha eryow.'

[15] Ytho Bathsheba eth a-berth y'n chambour dhe'n myghtern:
ha'n myghtern o pur goth. Yth esa Abishag an Shunamyades ow
menystra dhe'n myghtern. [16] Bathsheba eth war benn dewlin,
hag omblegya a-rag an myghtern. Ha'n myghtern a leveris,
'Pandr'a vynnydh?' [17] Ha hi a leveris dhodho, 'Ow arlodh, ty a
dos dhe'th vaghteth re'n ARLODH dha Dhuw, ow leverel: Dha
vab Solomon a reyn war ow lergh, hag ev a wra esedha war ow
thron. [18] Mes lemmyn Adoniya re dheuth ha bos myghtern; ha
ty, ow arlodh an myghtern, ny'n gor. [19] Hag ev re ladhas oghen
ha bualyon peskys ha deves pals, ha re elwis oll mebyon an
myghtern, hag Abiathar an oferyas, ha Yoab kapten an lu: mes
ny elwis Solomon dha was. [20] Ha ty, ow arlodh an myghtern,
yma lagasow oll Israel warnas, dhe leverel dhedha piw a esedh
war dron ow arlodh an myghtern war y lergh. [21] Poken y
hwyrvydh, pan gosk ow arlodh an myghtern gans y dasow, my
ha'm mab Solomon dhe vos reknys avel drogoberoryon.'

[22] Pan esa hi hwath ow kewsel gans an myghtern, Nathan an
profos a dheuth a-ji. [23] Y feu leverys dhe'n myghtern, 'Awotta
Nathan an profos.' Ha pan dheuth a-rag an myghtern, ev a
omblegyas dhe'n myghtern gans y fas dhe'n leur. [24] Nathan a
leveris, 'Ow arlodh an myghtern, a wruss'ta leverel, "Adoniya a
reyn war ow lergh, hag ev a wra esedha war ow thron"? [25] Rag
ev yw gyllys yn-nans hedhyw, ha re ladhas oghen ha bualyon
peskys ha deves pals, ha re elwis oll mebyon an myghtern, ha
kaptenyon an lu, hag Abiathar an oferyas; hag, otta, i a dheber
hag eva a-ragdho, ha leverel, "Re vewo myghtern Adoniya."
[26] Mes my, my dha was, ha Sadok an oferyas, ha Benaya
mab Yehoyada, ha'th was Solomon, ny wrug ev agan gelwel.
[27] Yw an dra ma gwrys gans ow arlodh an myghtern, heb y

dhiskwedhes dhe'th wesyon, piw a esedh war dron ow arlodh an myghtern war y lergh?'

Solomon a Hol Davydh avel Myghtern

[28] Myghtern Davydh a worthebis, 'Gelwewgh Bathsheba dhymm.' Ha hi a dheuth yn lok a'n myghtern, hag a sevis a-rag an myghtern. [29] Ha'n myghtern a dos, ha leverel, 'Dell vyw an ARLODH, neb re dhasprenas ow enev a bub ahwer, [30] kepar dell des re'n ARLODH, Duw Israel, ow leverel, "Solomon dha vab a reyn war ow lergh, hag ev a esedh war ow thron y'm le," yndella my a wra an jydh ma.' [31] Ena Bathsheba a godhas war benn dewlin gans hy fas dhe'n leur, hag omblegya dhe'n myghtern, ha leverel, 'Re vewo ow arlodh myghtern Davydh bys vykken.'

[32] Myghtern Davydh a leveris, 'Gelwewgh dhymm Sadok an oferyas, ha Nathan an profos, ha Benaya mab Yehoyada.' Hag i a dheuth a-rag an myghtern. [33] An myghtern a leveris dhedha, 'Kemerewgh genowgh gwesyon agas arlodh, ha settyewgh Solomon ow mab dhe varghogeth war ow mul, ha'y dhri yn-nans dhe Gihon. [34] Ha gesewgh Sadok an oferyas ha Nathan an profos dh'y untya ena avel myghtern dres Israel. Ena hwythewgh an hirgorn, ha leverel, "Re vewo myghtern Solomon!" [35] Hag ena ewgh yn-bann war y lergh, may teffo ev hag esedha war ow thron; rag ev a vydh myghtern y'm le: ha my re'n ordenas avel rewler dres Israel ha dres Yuda.' [36] Ha Benaya mab Yehoyada a worthebis dhe'n myghtern, 'Amen! Re lavarro yndella an ARLODH, Duw ow arlodh an myghtern. [37] Kepar dell veu an ARLODH gans ow arlodh an myghtern, yndella re bo gans Solomon, ha gul y dron brassa ages tron ow arlodh myghtern Davydh.'

[38] Ytho Sadok an oferyas, ha Nathan an profos, ha Benaya mab Yehoyada, ha'n Kerethysi, ha'n Pelethysi, eth yn-nans, hag a settyas Solomon dhe varghogeth war vul myghtern Davydh, hag i a'n dros dhe Gihon. [39] Sadok an oferyas a gemeras korn an oyl yn-mes a'n tylda hag a untyas Solomon. Ena i a hwythas an hirgorn; hag oll an bobel a leveris, 'Re vewo myghtern

Solomon!' [40] Hag oll an bobel eth yn-bann war y lergh, ha'n bobel a hwythas an pibow, hag a lowenhas gans joy bras, may feu felsys an dor gans an son anedha.

[41] Adoniya hag oll an westoryon esa ganso a'n klewas hag i ow korfenna dybri. Pan glewas Yoab son an hirgorn, yn-medh ev, 'Prag yma tros a dervans y'n cita?' [42] Ha pan esa hwath ow kewsel, Yonathan mab Abiathar an oferyas a dheuth. Yn-medh Adoniya dhodho, 'Deus a-ji rag gour a vri os ta, ha ty a dhre nowodhow da.' [43] Yonathan a worthebis ha leverel dhe Adoniya, 'Na dhrov; agan arlodh myghtern Davydh re wrug Solomon myghtern. [44] Ha'n myghtern re dhanvonas ganso Sadok an oferyas, ha Nathan an profos, ha Benaya mab Yehoyada, ha'n Kerethysi, ha'n Pelethysi, hag i a'n settyas dhe varghogeth war vul an myghtern. [45] Ha Sadok an oferyas ha Nathan an profos re'n untyas avel myghtern yn Gihon; hag i res eth yn-bann alena ow lowenhe, may ma an cita yn tervans. Hemm yw an tros a glewsowgh. [46] Hag ynwedh Solomon a esedh war an tron riel. [47] Kekeffrys gwesyon an myghtern a dheuth rag benyga agan arlodh myghtern Davydh, ow leverel, "Re wrello Duw hanow Solomon gwell ages dha hanow jy, ha'y dron brassa ages dha dron jy." Ena an myghtern a omblegyas yn gordhyans war an gweli. [48] Hag ynwedh an myghtern a leveris, "Benyges yw an Arlodh, Duw Israel, neb re ros nebonan dhe esedha war ow thron hedhyw, ha'm dewlagas ynwedh dh'y weles."'

[49] Ena own a's tevo oll gwestoryon Adoniya; i a sevis, ha pubonan eth war y fordh y honan. [50] Adoniya y honan a'n jevo own drefen Solomon; ytho ev a sevis, hag eth, hag a dhalghennas kern an alter. [51] Ena derivys veu dhe Solomon, 'Adoniya a'n jeves own a vyghtern Solomon, rag ev re dhalghennas kern an alter, ow leverel "Gas myghtern Solomon dhe di orthiv hedhyw, na ladh ev y was gans an kledha."' [52] Ha Solomon a leveris, 'Mar pydh ev den wordhi, ny godh blewen vyth a'y benn dhe'n dor; mes mar pydh droktra kevys ynno, ev a verow.' [53] Ena myghtern Solomon a dhanvonas, hag i a'n kemeras ynnans dhyworth an alter. Hag ev a dheuth hag omblegya dhe

vyghtern Solomon; ha Solomon a leveris dhodho, ‘Ke dhe’th chi.’

Charj Davydh dhe Solomon

2 Lemmyn dedhyow Davydh a dheuth nes rag ev dhe verwel; hag ev a worhemynnis dh’y vab Solomon, ow leverel, [2] ‘Yth esov ow mos yn fordh an norvys oll; bydh kolonnek ytho, ha bydh gour, [3] ha gwith charj an ARLODH dha Dhuw, dhe gerdhes yn y fordhow, dhe witha y ordenansow, y worhemynnow, y vreusow, ha’y dhustuniow, dell yw skrifys yn lagha Moyses, may hylli seweni yn puptra a wredh, ha ple pynag may treylydh; [4] may kewerro an ARLODH y er a veu kewsys ganso y’m kever, ow leverel, “Mar kwra dha fleghes gwitha aga fordh, ow kerdhes a-ragov yn gwiryonedh gans oll aga holon ha gans oll aga enev, ny fyll dhis gour war dron Israel.”

[5] ‘Kekeffrys ty a wor an pyth a wrug Yoab mab Seruya dhymm, ha’n pyth a wrug ev dhe’n dhew gapten a luyow Israel, dhe Abner mab Ner, ha dhe Amasa mab Yether; ev a’s ladhas, ha skollya an goos a vresel yn termyn kres, ow korra an goos a vresel war an grugys esa a-dro dh’y dhiwglun, ha war y eskisyow esa war y dhewdros. [6] Gwra ytho herwydh dha furneth, ha na as y vlew loos dhe dhiyskyn dhe yfarn yn kres. [7] Mes bydh kuv orth vebyon Barzillay an Gileadyas, ha bedhens yn-mysk an re a dheber orth dha voos: rag yndella y teuthons dhymm pan fiis vy dhyworth Absalom dha vroder. [8] Hag yma genes ynwedh Shimei mab Gera, Benyaminyas a Bahurim, neb a’m mollethis gans molleth ankensi y’n jydh mayth yth vy dhe Mahanaym: mes ev a dheuth dhe’m metya orth an Yordan, ha my a dos dhodho re’n ARLODH, ow leverel, “Ny wrav vy dha ladha gans an kledha.” [9] Rag henna lemmyn na’n gas heb kessydhyans: rag gour fur os ta, ha ty a wor an pyth a godhvo dhis y wul dhodho. Doro y vlew loos dhe yfarn yn goos.’

Mernans Davydh

[10] Ytho Davydh a goskas gans y dasow, hag a veu ynkleudhys yn cita Davydh. [11] Ha’n dedhyow may reynyas Davydh dres

Israel o dew ugens bledhen: seyth bledhen y reynyas yn Hebron,
ha teyr bledhen y reynyas yn Yerusalem. [12] Ena Solomon a
esedhas war dron Davydh y das; ha'y vyghterneth o fastys yn
fyrv.

Reyn Solomon Yw Fastys

[13] Ena Adoniya mab Haggith a dheuth dhe Bathsheba mamm
Solomon. Ha hi a leveris, 'A wre'ta dos yn kres?' Yn-medh ev,
'Yn kres.' [14] Ena yn-medh ev, 'Yma dhymm neppyth dhe leverel
dhis.' Yn-medh hi, 'Kows.' [15] Yn-medh ev, 'Ty a wor y feu an
wlaskor dhymm, hag oll Israel a settyas aga fas warnav dhe
reynya. Mes an wlaskor re beu treylys a-dro, ha res eth dhe'm
broder, rag y feu dhodho dhyworth an ARLODH. [16] Ha lemmyn
my a wovyn unn gorholedh ahanas; na'm nagh.' Yn-medh hi
dhodho, 'Kows.' [17] Hag ev a leveris, 'Kows, my a'th pys, gans
Solomon an myghtern, rag ny wra ev dha nagha, may rollo
dhymm Abishag an Shunamyades avel gwreg.' [18] Ha Bathsheba
a leveris, 'Da lowr, kewsel a wrav gans an myghtern ragos.'

[19] Yth eth Bathsheba ytho dhe vyghtern Solomon, rag kewsel
ganso a-barth Adoniya. Ha'n myghtern a sevis dh'y metya, hag
a omblegyas orti; ena ev a esedhas war y dron, hag ordena
kador dhe vos settys rag mamm an myghtern; ha hi a esedhas
orth y leuv dhyghow. [20] Ena yn-medh hi, 'Yma hwans dhymm
dhe unn govynadow byghan ahanas; my a'th pys, na wra y
skonya dhymm.' Yn-medh an myghtern dhedhi, 'Govyn orthiv,
ow mamm; rag ny wrav y skonya dhis.' [21] Yn-medh hi, 'Re
bo Abishag an Shunamyades res dhe Adoniya avel gwreg.'
[22] Myghtern Solomon a worthebis hag a leveris dh'y vamm,
'Prag y hwovynnydh Abishag an Shunamyades dhe vos res rag
Adoniya? Govyn an wlaskor ragdho ev ynwedh. Rag ev yw ow
hottha broder; govyn ragdho ev, ha rag Abiathar an oferyas, ha
rag Yoab mab Seruya.' [23] Ena myghtern Solomon a dos re'n
ARLODH, ow leverel, 'Re wrello Duw dhymm yndella ha moy
ynwedh, mar ny gewsis Adoniya an ger ma erbynn y vewnans y
honan. [24] Lemmyn ytho, dell vyw an ARLODH, neb a'm fastyas
ha'm settya war dron ow thas, ha neb a wrug chi ragov dell

ambosas, Adoniya a vydh gorrys dhe'n mernans hedhyw.'
25 Ytho myghtern Solomon a dhanvonas dre leuv Benaya mab
Yehoyada; hag ev a godhas warnodho may ferwis.

26 Yn-medh an myghtern dhe Abiathar an oferyas, 'Ke dhe
Anathoth, dhe'th parkow dha honan, rag ty a dhervyn an
mernans. Mes ny wrav vy dha ladha yn eur ma, rag ty a dhug
argh an Arlodh Duw a-rag Davydh ow thas, ha drefen ty dhe
wodhav oll an keth ankenyow may hwodhevis ow thas ynna.'
27 Ytho Solomon a wordhellos Abiathar dhyworth oferyasedh
an Arlodh; ow kewera yndella ger an Arlodh, a leveris a-dro
dhe ji Eli yn Shilo.

28 Pan dheuth an nowodhow dhe Yoab – rag Yoab a assentsa
gans Adoniya, kyn na assentsa gans Absalom – Yoab a fias
dhe dylda an Arlodh, hag a dhalghennas kern an alter. 29 Y
feu leverys dhe vyghtern Solomon, 'Yoab re fias dhe dylda
an Arlodh, hag otta, yma ev ryb an alter.' Ena Solomon a
dhanvonas Benaya mab Yehoyada, ow leverel, 'Ke, kodh
warnodho.'

30 Ytho Benaya a dheuth dhe dylda an Arlodh, ha leverel
dhodho, 'An myghtern re erghis, "Deus mes."' Yn-medh ev,
'Na dhov, mes my a verow omma.' Ytho Benaya a dherivas
hemma dhe'n myghtern, 'Yndella yn-medh Yoab, hag yndella
y hworthebis dhymm.' 31 Yn-medh an myghtern dhodho, 'Gwra
dell leveris ev: kodh warnodho, ha'y ynkleudhyas. Yndella
ty a gemmer dhyworthiv ha dhyworth chi ow thas kabel an
goos gwiryon a wrug Yoab y skollya. 32 Ha'n Arlodh a wra
dh'y woos dehweles war y benn ev y honan, rag heb godhvos
ow thas Davydh, ev a godhas war dhew wour moy gwiryon
ha gwell agesso ev, ha'ga ladha gans an kledha: Abner mab
Ner, kapten lu Israel, hag Amasa mab Yether, kapten lu Yuda.
33 Dehweles a wra aga goos war benn Yoab, ha war benn y has
bys vykken; mes dhe Dhavydh, ha dh'y has, ha dh'y ji, ha dh'y
dron, y fydh kres bys vykken dhyworth an Arlodh.'

34 Ytho Benaya mab Yehoyada eth yn-bann hag a godhas
warnodho, ha'y ladha; hag ynkleudhys veu yn y ji y honan y'n

gwylvos. [35] An myghtern a worras Benaya mab Yehoyada yn y le dres an lu, ha'n myghtern a worras Sadok an oferyas yn le Abiathar.

[36] Ena an myghtern a dhanvonas hag a elwis Shimei, hag yn-medh ev dhodho, 'Drehav chi ragos yn Yerusalem, ha trig ena, ha na wra mos alena dhe dyller aral vytholl. [37] Rag y'n jydh mayth edh yn-mes, ha mos dres an keynres Kidron, godhvydh yn certan, ty a wra merwel; dha woos a vydh war dha benn dha honan.' [38] Yn-medh Shimei dhe'n myghtern, 'Da yw an ger: dell leveris ow arlodh an myghtern, yndella y hwra dha was.' Ytho yth esa Shimei trigys yn Yerusalem lies dydh.

[39] Y hwarva dhe benn teyr vledhen, y tienkas dew was a Shimei dhe Akish mab Maaka myghtern Gath. Leverys veu dhe Shimei, 'Otta, yma dha wesyon yn Gath.' [40] Shimei a sevis, ha dibra y asen, ha mos dhe Akish yn Gath rag hwilas y wesyon. Ytho Shimei eth ha dri y wesyon dhyworth Gath. [41] Leverys veu dhe Solomon, bos Shimei gyllys dhyworth Yerusalem dhe Gath, hag ev dhe vos dehwelys. [42] An myghtern a dhanvonas ha gelwel Shimei, ha leverel dhodho, 'A ny wrug vy dhis gul ti re'n ARLODH, ha'th warnya, ow leverel, "Y'n jydh mayth edh yn-mes, ha kerdhes dhe dyller aral vytholl, godhvydh yn certan, ty a wra merwel?" ha ty a leveris dhymm, "Da yw an ger; my a'n goslow." [43] Prag na wruss'ta gwitha an ti re'n ARLODH, ha'n gorhemmyn a worhemynnis vy dhis?'

[44] Ynwedh an myghtern a leveris dhe Shimei, 'Ty a wor y'th kolon oll an drog a wrussys dhe Dhavydh ow thas; ytho an ARLODH a attal dha dhrog war dha benn dha honan. [45] Mes myghtern Solomon a vydh benyges, ha tron Davydh a vydh fastys a-rag an ARLODH bys vykken.'

[46] Ena an myghtern a worhemynnis dhe Benaya mab Yehoyada; hag ev eth yn-mes, ha kodha warnodho, may ferwis. Yndella an vyghterneth a veu fastys yn leuv Solomon.

Pysadow Solomon rag Furneth

3 Solomon a wrug keffrysyans demedhyans gans Faro myghtern Ejyp, hag ev a gemeras myrgh Faro ha'y dri dhe cita Davydh, bys pan worfensa drehevel y balas y honan, ha chi an ARLODH, ha'n fos a-dro dhe Yerusalem. [2] Yth esa an bobel ow sakrifia y'n tylleryow ughel, drefen na via chi drehevys hwath dhe hanow an ARLODH.

[3] Solomon a garas an ARLODH, ow kerdhes yn ordenansow Davydh y das: saw y hwre ev ladha ha leski sakrifisow y'n tylleryow ughel. [4] An myghtern eth dhe Gibeon dhe sakrifia, rag bos henna an tyller ughel meur. Solomon a offrynnas milvil offryn leskys war an alter na. [5] Yn Gibeon an ARLODH a omdhiskwedhas dhe Solomon yn hunros yn nos: ha Duw a leveris, 'Govyn orthiv an pyth a vynnydh my dhe ri dhis.'

[6] Ha Solomon a leveris, 'Ty re dhiskwedhas dhe'th was Davydh ow thas tregeredh veur, drefen ev dhe gerdhes a-ragos yn gwiryonedh, yn lenduri hag ewnhynseth an golon genes; ha ty re'n gwithas rag an kuvder meur ma, ha ri mab dhodho dhe esedha war y dron hedhyw. [7] Ha lemmyn, A ARLODH ow Duw, ty re wrug dha was myghtern yn le ow thas Davydh, kynth ov marnas flogh byghan; ny wonn fatel ylliv yn-mes na dos a-ji. [8] Hag yma dha was yn-mysk dha bobel re dhewissys, pobel veur, mar niverus ma na yllons bos komptys na niverys. [9] Ro dhe'th was ytho kolon a yll konvedhes rag barna dha bobel ha discernya yntra da ha drog; rag piw a yll barna dha bobel mar veur ma?'

[10] Plegadow o an kows ma dhe'n ARLODH, Solomon dhe wovyn an dra ma. [11] Ha Duw a leveris dhodho, 'Drefen ty dhe wovyn hemma, ha drefen na wovynsys dhe'th honan bewnans hir na kevoth, na bewnans dha eskerens, mes govyn ragos dha honan konvedhes dhe venystra barn, [12] my a wra lemmyn herwydh dha er. Yn tevri, my a re dhis kolon fur ha meur hy honvedhes; nyns esa den vyth avelos a-ragos ha ny sev den vyth avelos war dha lergh. [13] My a re dhis ynwedh an pyth na wovynsys, kevoth hag enor oll dha dhedhyow; ny vydh

myghtern aral kehevelys orthis. 14 Mar kerdhydh y'm fordhow,
ow kwitha ow ordenansow hag ow gorhemynnow, dell gerdhi
dha das Davydh, ena my a ystyn dha dhedhyow.'

15 Ena Solomon a dhifunas; hunros o. Ev a dheuth dhe
Yerusalem le may sevis a-rag argh kevambos an ARLODH. Ev
a offrynnas offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans,[a] ha
provia gwledh rag oll y wesyon.

Furneth Solomon yn Barn

16 Ena diw venyn o horys a dheuth dhe'n myghtern ha sevel
a-ragdho. 17 An eyl a leveris, 'Mar pleg, ow ARLODH, an venyn
ma ha my yw trigys y'n keth chi; ha my a dhinythis flogh pan
esa hi y'n chi. 18 Ena y'n tressa dydh wosa my dhe dhinythi, an
venyn ma a dhinythis ynwedh. Yth esen ni war-barth; nyns esa
den vyth aral genen y'n chi, marnas agan diw y'n chi. 19 Ena
mab an venyn ma a verwis y'n nos, drefen hi dhe wrowedha
warnodho. 20 Hi a sevis yn kres an nos ha kemeres ow mab
a'm tenewen ha'th vaghteth ow koska. Hi a'n gorras orth hy
bronn, ha gorra hy mab marow orth ow bronn. 21 Pan sevis
myttinweyth rag maga ow mab, my a welas y vos marow; mes
pan viris gans rach, kler o nag o an mab a dhinythis.' 22 Mes
an venyn aral a leveris, 'Na, an mab byw yw dhymm, ha'n mab
marow yw dhis.' Ha'y ben a leveris, 'Na, an mab marow yw
dhis, ha'n mab byw yw dhymm.' Yndelma i a gewsis a-rag an
myghtern.

23 Ena an myghtern a leveris, 'An eyl a lever, "Hemm yw ow
mab yw byw, ha dha vab marow;" ha'y ben a lever, "Nansi! Dha
vab yw marow, ha'm mab vy yw byw."' 24 Ytho an myghtern
a leveris, 'Drewgh kledha dhymm,' hag i a gerghas kledha
a-rag an myghtern. 25 An myghtern a leveris, 'Rynnewgh an
maw yn diw rann; ena rewgh hanter dhe'n eyl, ha hanter dh'y
ben.' 26 Mes an venyn, ha dhedhi an mab byw, a leveris dhe'n
myghtern – drefen piteth rag hy mab dhe leski ynni – 'Mar
pleg, ow arlodh, ro dhedhi an maw byw; yn tevri na'n ladh!'

---

a 3:15 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

Ha'y ben a leveris, 'Ny vydh ev na dhymm na dhis; rann e.'
27 Ena an myghtern a worthebis: 'Ro dhe'n kynsa benyn an
maw byw; na'n ladh. Hi yw y vamm.' 28 Israel oll a glewas a'n
vreus re rosa an myghtern; hag i a ownas an myghtern, drefen i
dhe weles bos furneth Duw ynno, dhe wul barn.

Menystoryon Solomon

4 Myghtern Solomon o myghtern war oll Israel, 2 ha'n
re ma o y sodhogyon: Azaria mab Sadok o an oferyas;
3 Elihoref hag Ahiya mebyon Shisha o skrifenysi; Yehoshafat
mab Ahilud o kovadhor; 4 Benaya mab Yehoyada o kaslewydh
an lu; Sadok hag Abiathar o oferysi; 5 Azaria mab Nathan esa
a-ugh an governours; Zabud mab Nathan o oferyas ha koweth
an myghtern; 6 Ahishar a'n jeva charj a'n lys; hag Adoniram
mab Abda a'n jeva charj a'n lavur konstrinys.

7 Solomon a'n jevo dewdhek governour war oll Israel, neb
a brovia boos dhe'n myghtern ha'y ji; res o dhe beub gul
provians rag unn mis y'n vledhen. 8 Ottomma aga henwyn:
Ben-hur yn bro venydhyek Efraym; 9 Ben-deker yn Makaz,
Shaalbim, Beth-shemesh, hag Elon-beth-hanan; 10 Ben-hesed
yn Arubboth – ev a bywo Soko hag oll tiredh Hefer; 11 Ben-
abinadab yn oll Nafath-dor – Tafath myrgh Solomon o y wreg;
12 Baana mab Ahilud yn Taanak ha Megiddo, oll Beth-shean
ryb Sarethan yn-dann Yezreel, a Beth-shean dhe Abel-mehola,
bys y'n tu aral dhe Yokmeam; 13 Ben-geber yn Ramoth-gilead
– dhodho ev yth esa trevow Yair mab Manasse yn Gilead, hag
ev a'n jevo ranndir Argob yn Bashan, tri ugens cita veur gans
fosow ha barrys a vrons; 14 Ahinadab mab Iddo yn Mahanaym;
15 Ahimaas yn Naftali – ev re gemersa Basemath myrgh
Solomon avel gwreg; 16 Baana mab Hushay yn Asher hag yn
Bealoth; 17 Yehoshafat mab Paruagh yn Yssakar; 18 Shimei
mab Ela yn Benyamin; 19 Geber mab Uri yn pow Gilead, pow
Sihon myghtern an Amorysi hag Og myghtern Bashan. Ev o an
unn governour y'n tir.

Splander Rewl Solomon

20 Yuda hag Israel o diniver avel tewes an vorlan; i a dhybri
hag eva ha lowen ens. 21 [a]Yth esa Solomon ow rewlya war oll an
gwlaskordhow dhyworth an avon Ewfrates bys pow an Filistysi,
ha bys yn or Ejyp; i a dhros trubyt ha servya Solomon dedhyow
oll y vewnans.

22 Provians Solomon rag unn jydh o deg kor[b] warn ugens a
vleus fin, ha tri ugens kor a vrunnyon, 23 deg ojyon tew, hag
ugens ojyon a'n beurva, ha kans davas, keffrys ha gavrewiges,
ewigow, yergh ha yer tewhes. 24 Rag ev a'n jevo mestrynses
war oll an ranndir a'n gorlewin dhe'n avon a Tifsagh bys yn
Gaza, war oll an vyghternedh a'n gorlewin dhe'n avon; hag ev
a'n jevo kres a bub tu. 25 Hag yth esa Yuda hag Israel trigys yn
sawder dedhyow oll Solomon, peub yn-dann y winbren hag yn-
dann y figbren, dhyworth Dan bys yn Beer-sheba. 26 Solomon
a'n jevo ynwedh dew ugens mil stall a vergh rag y jarettow
ha dewdhek mil varghek. 27 Ha'n wovernours a brovias sosten
rag myghtern Solomon ha rag pubonan a dho dh'y voos, peub
yn y vis; ny fylli tra vyth dhedha. 28 I a dhre heydh ha kalav
ynwedh rag an vergh ha vergh an charettow dhe'n tyller ewn,
peub herwydh y jarj.

Furneth Solomon

29 Duw a ros dhe Solomon furneth veur, konvedhes ha helder
kolon, kepar ha'n tewes war an vorlan, 30 may feu furneth
Solomon moy es furneth oll pobel an duryen hag oll furneth
Ejyp. 31 Ev o furra ages oll mab den, furra ages Ethan an
Ezraghyas, ha Heman, Kalkol, ha Darda, mebyon Mahol; y vri
a lesas der an kenedhlow y'n kerghyn. 32 Ev a gewsis tri mil
henlavar, ha skrifa mil ha pymp a ganow. 33 Ev a gewsi a wydh,
dhyworth an sedres usi yn Lebanon bys y'n hyssop a dyv y'n
fos; ev a gewsi a enevales, hag ydhyn, ha kramviles, ha puskes.

---

a 4:21 4:21 bys 4:34 yw niverys 5:1 bys 5:14 y'n tekst ebrow.

b 4:22 *kor:* Musur sygh po linyel a-dro dhe 400 liter.

34 Tus a dho a'n kenedhlow oll rag klewes furneth Solomon; i a
dho a vyghternedh oll an nor re glewsa a'y furneth.

Pareusyans rag Drehevyans an Tempel

5 [a]Hiram myghtern Tyr a dhanvonas y wesyon dhe
Solomon, pan glewas i dh'y untya myghtern yn le y
das; rag Hiram o pupprys koweth dhe Dhavydh. 2 Solomon
a dhanvonas ger dhe Hiram, ow leverel, 3 'Ty a wor na allas
ow thas drehevel chi rag hanow an ARLODH y Dhuw drefen
an breselyow gans y eskerens a bub tu, bys pan y's gorras an
ARLODH yn-dann wodhnow y dreys. 4 Mes lemmyn an ARLODH
ow Duw re ros powes dhymm a bub tu; nyns eus na eskar na
drog hwarvedhyans. 5 Ytho my a vynn drehevel chi rag hanow
an ARLODH ow Duw, dell leveris an ARLODH dhe'm tas Davydh,
"Dha vab neb a worrav war dha dron y'th le a dhrehav chi rag
ow hanow." 6 Rag henna gorhemmyn bos treghys ragov sedres
a Lebanon. Ow wesyon a vydh gans dha wesyon, ha my a re
gobrow dhe'th wesyon herwydh dha hwans; rag ty a wor nag
eus den vyth yntredhon a wor treghi gwydh avel an Sidonysi.'

7 Pan glewas Hiram geryow Solomon ev a lowenhas yn feur,
ha leverel, 'Re bo benyges an ARLODH hedhyw, re ros dhe
Dhavydh mab fur dhe vos a-ugh an bobel veur ma.' 8 Hiram
a dhanvonas ger dhe Solomon, 'My re glewas an messach a
dhanvensys dhymm; my a gollenow oll dha vodh a-dro dhe
brenn sedres ha prenn meryw. 9 Ow wesyon a's dre war vor
dhyworth Lebanon; my a's gorr war-barth avel skathow-kloos
dhe vos war vor dhe'n tyller a dhiskwedhydh. My a's digelm
ena dhe vos kemerys genes. Ha ty a gollenow ow edhommow
ow provia boos rag ow hoskordh.' 10 Ytho Hiram a brovias
pub edhom Solomon rag prenn sedres ha prenn meryw.
11 Ha Solomon a ros ugens mil gor[b] a waneth avel boos rag y
goskordh, hag ugens kor a oyl pur. Solomon a ros hemma dhe
Hiram bledhen ha bledhen. 12 Ytho an ARLODH a ros furneth

---

a 5:1 5:1 bys 5:18 yw niverys 5:15 bys 5:32 y'n tekst ebrow.

b 5:11 *gor:* An kor o musur sygh po linyel a-dro dhe 400 liter.

dhe Solomon, dell ambosas dhodho. Yth esa kres yntra Hiram ha Solomon; ha'ga dew a wrug kevambos.

13 Myghtern Solomon a gavas lavurysi gonstrinys a Israel oll; ha'n niver o deg mil warn ugens a wer. 14 Ev a's danvonas dhe Lebanon, deg mil an mis yn korow; i a spena mis yn Lebanon ha dew vis yn tre; Adoniram a'n jevo charj a'n lavur konstrinys. 15 Solomon a'n jevo ynwedh deg lavuryas ha tri ugens ha peswar ugens ser men y'n vro venydhyek, 16 keffrys ha tri mil ha tri hans a bennweythoryon a-ugh an gweyth, yn charj an dus a wre an gweyth. 17 Orth gorhemmyn an myghtern i a vengleudhya meyn kostek meur rag fondya selveyn an chi gans meyn treghys. 18 Yth esa drehevoryon Solomon ha drehevoryon Hiram ha'n Gebalysi ow treghi an veyn ha pareusi an prenn ha'n veyn rag drehevel an chi.

Solomon a Dhrehav an Tempel

6 Y'n peswar kans ha peswar ugensves bledhen wosa fleghes Israel dhe dhos yn-mes a Ejyp, y'n peswora bledhen a reyn Solomon war Israel, yn mis Ziv, an eyl mis, ev a dhallathas drehevel chi an Arlodh. 2 An chi a dhrehevis Solomon rag an Arlodh o tri ugens kevelin y hys, ugens kevelin y les, ha deg kevelin warn ugens y ughelder. 3 An portal a-rag sentri an chi o ugens kevelin hy les, a-dreus les an chi, ha deg kevelin o hy les a-rag an chi. 4 Ha rag an chi ev a wrug fenestri kul gans lattis. 5 Hag erbynn fosow an chi ev a dhrehevis ystynnans a-dro dhe'n chi ha'n sentri pervedhel; hag ev a wrug chambouryow oll a-dro. 6 An isella leur o pymp kevelin y les; an leur kres o hwegh kevelin y les ha'n tressa o seyth kevelin y les; rag tu a-ves an chi ev a wrug estyl kul war an fos ma na ve gorrys an kebrow yn fosow an chi.

7 An chi a veu drehevys a veyn pareusys y'n mengleudh, ma na veu klewys morthol na bool na toul horn vyth y'n tempel pan esa ow pos drehevys.

8 Yth esa daras an leur isella war denewen dyghow an chi: yth esa grisyow ow ledya dhe'n leur kres, hag a'n leur kres dhe'n tressa. 9 Ytho ev a dhrehevis an chi ha'y worfenna; ev

a worheras an chi gans kebrow hag estyl a sedres. [10] Ev a dhrehevis an chambouryow erbynn an chi, pymp kevelin aga ughelder, hag i a veu stegys dhe'n chi gans prenn sedres.

[11] Ger an ARLODH a dheuth dhe Solomon, ow leverel, [12] 'A-dro dhe'n chi ma a dhrehevydh, mar kerdhydh yn ow ordenansow, ha bos gostydh dhe'm breusow ha gwitha oll ow gorhemynnow ha kerdhes ynna, ena my a fast ow ambos genes, a wrug vy dhe'th tas Davydh. [13] My a vydh trigys yn-mysk fleghes Israel ha ny eskasav ow fobel Israel.'

[14] Ytho Solomon a dhrehevis an chi ha'y worfenna. [15] Ev a banellyas parosyow pervedhel an chi gans estyl prenn sedres; a leur an chi dhe gebrow an nen, ev a's gorheras a-ji gans prenn; hag ev a worheras leur an chi gans plenkys a veryw. [16] Ev a dhrehevis spas a ugens kevelin rynnys dhyworth delergh an chi gans estyl prenn sedres a'n leur dhe'n kebrow, hag ev a dhrehevis hemma avel sentri pervedhel, avel an tyller an moyha sans. [17] An chi, henn yw an tempel a-ragdho, o dew ugens kevelin y hys. [18] An prenn sedres a-ji dhe'n chi a'n jevo kervyansow pompyons ha bleujennow ygor; puptra o prenn sedres, nyns esa men dhe vos gwelys. [19] Ev a bareusis an sentri pervedhel a-ji dhe'n chi, rag gorra ena argh kevambos an ARLODH. [20] Pervedh an sentri pervedhel o ugens kevelin y hys, ugens kevelin y les, hag ugens kevelin yn ughelder; ev a'n gorowras gans owr pur. Ev a worlownyas an alter ynwedh gans prenn sedres. [21] Solomon a worlownas pervedh an chi gans owr pur, ena ev a dennas kadonyow owr a-dreus, a-rag an sentri pervedhel, a veu gorlownys gans owr. [22] Ev a worlownas gans owr oll an chi bys pan worfensa oll an chi; hwath an alter esa y'n sentri pervedhel ev a worlownas gans owr.

Meblans an Tempel

[23] Y'n sentri pervedhel ev a wrug dew jerubyn a brenn oliv, pubonan deg kevelin yn ughelder. [24] Pymp kevelin o hys unn askel a'n jerubyn, ha pymp kevelin o hys askel aral an cherubyn; deg kevelin o a vleyn unn askel dhe vleyn hy ben. [25] Ha'n jerubyn aral o deg kevelin; an dhew jerubyn a's tevo an

keth myns ha'n keth furv. [26] Ughelder an unn cherubyn o deg kevelin, ha'n keth o ughelder an cherubyn aral. [27] Ev a worras an jerubyns a-ji dhe'n sentri pervedhel; eseli an jerubyns o lesys may tochyas askel onan anedha an eyl fos, hag askel y gila a dochyas an fos aral; aga eskelli erel tu ha kres an chi a dochyas askel dhe askel. [28] Ev a worlownas an jerubyns ynwedh gans owr.

[29] A-dro dhe barosyow an chi ev a gervyas cherubyns, palmwydh, ha bleujennow ygor, a-ji hag a-ves. [30] Leur an chi ev a worlownas gans owr y'n stevellow a-ji hag a-ves.

[31] Rag porth an sentri pervedhel ev a wrug darasow a brenn oliv; penn an daras ha'n postow o pympkornek. [32] Ev a gudhas an darasow a brenn oliv gans kervyansow a jerubyns, palmwydh, ha bleujennow ygor; ev a's gorlownas gans owr, ha mortholya owr war an jerubyns ha war an palmwydh.

[33] Ha rag porth an sentri ev a wrug darasow a brenn oliv, pubonan peswar-kornek, [34] ha dew dharas a brenn meryw, ha'n dhiw rann an eyl daras a blegya, ha'n dhiw rann an daras aral a blegya. [35] Ev a gervyas cherubyns, palmwydh, ha bleujennow ygor, orth aga gorowra gans owr desedhys war an ober kervys. [36] Ev a dhrehevis an klos pervedhel gans teyr res a veyn treghys hag unn res a gebrow sedres.

[37] Y'n peswora bledhen selveyn chi an ARLODH a veu gorrys, y'n mis Ziv. [38] Y'n unnegves bledhen, y'n mis Bul, hag yw an ethves mis, an chi a veu gorfennys yn oll y rannow, ha herwydh oll y dhesinyow. Ytho ev a spenas seyth bledhen orth y dhrehevel.

Lys Solomon

7 Tredhek bledhen yth esa Solomon ow trehevel y ji y honan, hag ev a worfennas y ji kowal.

[2] Ev a dhrehevis Chi Koswik Lebanon kans kevelin y hys, hanterkans kevelin y les, ha deg kevelin warn ugens y ughelder, drehevys gans peder res a golovennow sedres, gans kebrow sedres war an kolovennow. [3] An to a veu gwrys a sedres war

an pymp keber ha dew ugens, pymthek yn pub rew, esa war an kolovennow. [4] Yth esa teyr res a fenestri, an eyl a-dal hy ben yn teyr res. [5] Oll an darasow ha'n postow-daras a's tevo framyow pedrek; yth esa fenester a-dal fenester, an eyl erbynn y gila y'n teyr res.

[6] Ev a wrug hel a golovennow hanterkans kevelin hy hys ha deg kevelin warn ugens hy les. Yth esa portal a-rag, gans kolovennow ha nenlen.

[7] Ev a wrug hel an tron, hel an vreus, le may vedha ow ri barn, panellys gans prenn sedres a'n leur dhe'n styllyow.[a]

[8] Y ji y honan le mayth esa trigys, yn klos aral a-dryv an hel, o drehevys yn kehaval. Solomon a wrug ynwedh chi haval dhe'n hel ma rag myrgh Faro, re gemersa yn priosoleth.

[9] Oll an re ma o gwrys yn meyn kostek, treghys herwydh musur, heskennys gans heskennow a-ji hag a-ves, a'n selveyn dhe amal an to, ha dhyworth klos an chi bys y'n klos meur. [10] An selveyn o yn meyn kostek, meyn a eth po a dheg kevelin. [11] Yth esa meyn kostek a-ugh, treghys herwydh musur, ha prenn sedres. [12] An klos meur a'n jevo teyr res a veyn treghys oll a-dro, hag unn res a gebrow sedres treghys; yndelma yth o ynwedh yn klos pervedhel chi an ARLODH ha portal an chi.

Solomon a Arveth Hiram

[13] Myghtern Solomon a dhanvonas dhe Tyr ha kerghes Hiram. [14] Ev o mab gwedhwes a looth Naftali, ha'y das, gour a Tyr, re bia krefter brons; ev o leun a sleyneth, poll ha skentoleth yn pub eghen a ober yn brons. Ev a dheuth dhe Solomon hag a wrug oll y ober.

[15] Ev a volas dew goloven a vrons. An eyl o etek kevelin hy ughelder, ha linen a dhewdhek kevelin a veu musur hy hompas; kow o, ha'y dewder o peswar bys. An goloven aral o an keth.[b] [16] Ev a wrug ynwedh dew bennkoloven a vrons teudh dhe settya

---

a 7:7 *styllyow:* Ow sewya an Syriek ha'n Vulgat. Ebrow *leur.*

b 7:15 *kow o, ha'y dewder o peswar bys. An goloven aral o an keth* Ow sewya an Septuagint ha Yer 52:21.

war wartha an kolovennow; ughelder an unn pennkoloven o pymp kevelin, hag ughelder y gila o pymp kevelin. [17] Ev a wrug rosweyth plethys gans tergh a gadonweyth rag an pennow-koloven war wartha an kolovennow, seyth rag pub koloven. [18] Hag ev a wrug greunavalow yn diw res ow kylghya pub rosweyth, dhe afina an pennkolovennow war wartha an kolovennow. Ev a wrug an keth rag pub pennkoloven. [19] An pennow-koloven esa war wartha an kolovennow y'n portal o yn furv lilis, peswar kevelin yn ughelder. [20] War an pennow-koloven war wartha an dhiw goloven, ynwedh a-ugh an balek krenn esa ryb an rosweyth, yth esa dew kans greunaval yn resyow oll a-dro. [21] Ev a settyas an kolovennow yn-bann yn portal an tempel. Ev a dhrehevis an goloven dhyghow ha'y henwel Yakin, hag ev a dhrehevis an goloven gledh ha'y henwel Boaz. [22] War benn an kolovennow yth esa gweyth lili. Yndelma y feu gorfennys ober an kolovennow.

[23] Ev a wrug an mor teudh; krenn o, deg kevelin y vusur a-dreus, ha deg kevelin yn ughelder. Linen a dheg kevelin warn ugens a vusuras y hompas. [24] Yn-dann y amal yth esa pompyons oll a-dro, deg warn ugens kevelin ow kerghynna an mor; yth esa an pompyons yn diw res, molys gans an mor pan veu molys. [25] Ev a sevi war geyn dewdhek ojyon, tri ow mires dhe'n gogledh, tri ow mires dhe'n howlsedhes, tri ow mires dhe'n dyghow, ha tri ow mires dhe'n duryen; an mor a veu settys warnedha, ha'ga fedrennow war-tu ha'n pervedh. [26] Dornva o y dewder; y amal a veu gwrys avel amal hanaf po bleujen lili; ev a synsi dew vil vath.[a]

[27] Ev a wrug ynwedh an deg karigel a vrons; pub karigel o peswar kevelin hy hys, peswar kevelin hy les, ha tri hevelin hy ughelder. [28] Hemm o gwrians an karigellow: i a's tevo emlow; yth esa an emlow a-ji dhe'n framyow; [29] war an emlow hag o settys y'n framyow yth esa lewyon, oghen ha cherubyns. War an framyow, hag a-ugh hag yn-dann an lewyon ha'n oghen, yth esa garlontow a ober mortholys. [30] Pub karigel a's tevo

a 7:26 *vath:* Bath, musur linyel, a-dro dhe 45 liter.

peder ros a vrons hag aghlow a vrons; dhe'n peder korn yth esa treys rag golghell. An treys a veu gwrys yn gweyth teudh gans plethennow a bub tenewen. 31 An ganow rag an wolghell a veu a-ji dhe gurun, unn kevelin hy ughelder; an ganow o kylghyek, dell yw sel gwrys, kevelin ha hanter. A-dro dh'y ganow yth esa gravyans; panellow an karigellow o pedrek a-der kylghyek. 32 Yth esa an peder ros yn-dann an panellow; yth esa aghlow an rosow stegys dhe'n karigellow; ughelder pub ros o kevelin ha hanter. 33 An rosow a veu gwrys avel ros charet; aga aghlow, aga bothow, aga asennow, ha'ga hammogow a veu gwrys yn gweyth teudh. 34 Yth esa peswar dornla dhe'n peder kornel a bub karigel; an dornleow o unn darn gans an garigel. 35 War benn an garigel yth esa bond kylghyek, hanter kevelin y ughelder; war benn an garigel hy latthys ha'y fanellow o unn rann gensi. 36 War an estyl, henn yw an panellow, ev a gervyas cherubyns, lewyon ha palmwydh, war-lergh an spas rag pubonan, ha plethow oll a-dro. 37 Y'n fordh ma ev a wrug an deg karigel; i oll a's teva unn molans, an keth myns ha'n keth furv.

38 Ev a wrug deg golghell a vrons, pub golghell ow synsi dew ugens bath, ha peswar kevelin hy musur a-dreus; yth esa golghell rag pubonan a'n deg karigel. 39 Ev a worras pymp karigel orth tenewen dyghow an chi ha pymp orth tenewen kledh an chi; ev a settyas an mor orth kornel dhyghow duryen an chi.

40 Hiram a wrug ynwedh an pottow, an reuvow ha'n bollow. Ytho Hiram a worfennas oll an ober a wrug rag Solomon yn chi an ARLODH: 41 an dhiw goloven, dhew volla an pennkolovennow war wartha an kolovennow, an dhew rosweyth rag kudha dhew volla an pennkolovennow war wartha an kolovennow; 42 an peswar kans greunaval rag an dhew rosweyth, diw res a reunavalow rag pub rosweyth, rag kudha bolla an pennkolovennow war wartha an kolovennow; 43 an deg karigel, ha'n deg golghell war an karigellow; 44 an unn mor, ha'n dewdhek ojyon yn-dann an mor.

45 An pottow, an reuvow, ha'n bollow, oll an lestri ma gwrys
gans Hiram rag myghtern Solomon rag chi an ARLODH o a
vrons lentrus. 46 Yn plen an Yordan an myghtern a's molas y'n
dor pri yntra Sukkoth ha Sarethan. 47 Solomon a asas oll an
lestri heb aga fosa, rag i dhe vos mar lies; ny yllys musura an
poos.

48 Solomon a wrug oll an lestri esa yn chi an ARLODH; an alter
a owr, an voos a owr rag bara an lok, 49 an golowbrennyer a owr
pur, pymp dhe'n dyghow ha pymp dhe'n kledh, a-rag an sentri
pervedhel; an bleujennow, an lugern, ha'n gevelyow, a owr;
50 an hanafow, an gwelsigow-porv, an bollow, an skudellow rag
enkys, ha'n padellow-tan, a owr pur; ha panellow darasow an
chi pervedhel, an tyller an moyha sans, ha rag darasow chi an
tempel, a owr.

51 Yndelma oll an ober a wrug myghtern Solomon rag chi an
ARLODH o gorfennys. Solomon a dhros an taklow re bia sakrys
gans y das Davydh, an arghans, an owr, ha'n lestri, ha'ga gwitha
yn tresorvaow chi an ARLODH.

Solomon a Gergh Argh an Kevambos dhe'n Tempel

8 Ena Solomon a guntelas henavogyon Israel hag oll
pennow an lothow, ha hembrenkysi chiow tasow
Israel, a-rag myghtern Solomon yn Yerusalem, rag dri argh
kevambos an ARLODH yn-mes a cita Davydh, hag yw Sion.
2 Oll gwer Israel a omguntelas dhe vyghtern Solomon dhe'n
gool y'n mis Ethanim, an seythves mis. 3 Oll henavogyon Israel
a dheuth, ha'n oferysi a gemeras an argh yn-bann. 4 I a dhros
yn-bann argh an ARLODH, tylda an kuntelles, hag oll an lestri
sans esa y'n tylda; an oferysi ha'n Levysi a's dros yn-bann.
5 Myghtern Solomon hag oll kuntelles Israel re omguntelsa
ganso a-rag an argh, ow sakrifia kemmys deves hag oghen ma
na allsons bos reknys na niverys. 6 Ena an oferysi a dhros argh
kevambos an ARLODH dh'y thyller, yn sentri pervedhel an chi,
y'n tyller an moyha sans, yn-dann eskelli an jerubyns. 7 Rag an
jerubyns a lesas aga eskelli a-ugh tyller an argh, may hwrug an
jerubyns kudhans a-ugh an argh ha'y gwelynni. 8 An gwelynni

a omystynnas mar bell yn-mes mayth o gwelys pennow an
gwelynni dhyworth an tyller sans a-rag an sentri pervedhel;
mes ny allsons bos gwelys a'n tenewen a-ves; ymons i ena
bys y'n jydh ma. 9 Nyns esa tra vyth y'n argh marnas an dhew
legh a veyn re worras Moyses ena yn Horeb, le may hwrug an
ARLODH kevambos gans fleghes Israel, pan dheuthons yn-mes
a bow Ejyp. 10 Ha pan dheuth an oferysi yn-mes a'n tyller sans,
komolen a lenwis chi an ARLODH, 11 ma na ylli an oferysi sevel
dhe venystra drefen an gomolen; rag golewder an ARLODH a
lenwis chi an ARLODH.

12 Ena Solomon a leveris,

'An ARLODH re leveris, ev dhe driga yn tewlder tew.
13 Devri my re dhrehevis dhis chi ughel,
tyller rag ty dhe driga ynno bys vykken.'

Areth Solomon

14 Ena an myghtern a dreylyas yn tro ha benyga oll kuntelles
Israel, hag oll kuntelles Israel a'y sav. 15 Ev a leveris, 'Benyges
re bo an ARLODH, Duw Israel, neb gans y leuv re gollenwis
an pyth a ambosas a'y anow dhe'm tas Davydh, ow leverel,
16 "A-dhia'n jydh may tres vy ow fobel Israel yn-mes a Ejyp,
ny dhewisis cita vyth yn-mes a lothow Israel rag drehevel ow
chi ynni, may fe ow hanow ena; mes my a dhewisas Davydh
dhe vos a-ugh ow fobel Israel." 17 Hag yth esa yn brys ow
thas Davydh drehevel chi rag hanow an ARLODH, Duw Israel.
18 Mes an ARLODH a leveris dhe'm tas Davydh, "Da o bos y'th
vrys drehevel chi rag ow hanow; 19 byttegyns ty ny dhrehevydh
an chi, mes dha vab a vydh genys dhis a dhrehav an chi rag ow
hanow." 20 Lemmyn an ARLODH re geweras an ambos a wrug;
rag my re sevis yn le ow thas Davydh; hag esedhys ov war dron
Israel, dell ambosas an ARLODH, ha my re dhrehevis an chi rag
hanow an ARLODH, Duw Israel. 21 My re brovias tyller rag an
argh, hag ynni kevambos an ARLODH a wrug gans agan tasow
pan y's dros yn-mes a bow Ejyp.'

Pysadow an Sakrans

22 Ena Solomon a sevis a-rag alter an ARLODH yn lok oll
kuntelles Israel, hag ystyn y dhiwleuv dhe nev. 23 Ev a leveris,
'A ARLODH, Duw Israel, nyns eus Duw avelos yn nev a-vann na
war an nor a-woles, ow kwitha an kevambos ha tregeredh rag
dha wesyon a gerdh a-ragos gans oll aga holon. 24 Ty re withas
an pyth a leversys dhe'th was Davydh ow thas; ty a ambosas
gans dha anow ha'y gollenwel hedhyw gans dha leuv. 25 Ytho
lemmyn, A ARLODH, Duw Israel, gwith rag dha was ow thas
Davydh an pyth a leversys dhodho, ow leverel, "Ny fyll dhis
nevra gour dhe esedha a-ragov war dron Israel, mar mynn
dha fleghes gwitha aga fordh, dhe gerdhes a-ragov par dell
gerdhsys a-ragov." 26 Ytho, A Dhuw Israel, bedhes afydhys dha
er a ambossys dhe'th was Davydh ow thas.

27 'Mes a wra Duw triga yn hwir war an dor? Hwath ny yll
nev ha nev an nevow dha synsi, myns le an chi ma re dhrehevis!
28 Kemmer vri a bysadow dha was ha'y bledyans, A ARLODH
ow Duw, ow koslowes orth an kri ha'n pysadow a bys dha was
dhis hedhyw; 29 may fydh ygor dha lagasow war-tu ha'n chi ma
nos ha dydh. 30 Klew pledyans dha was ha'th pobel Israel pan
bysons war-tu ha'n tyller ma; ha klew yn nev dha drigva; ha
pan glewydh, gav.

31 'Mar pegh nebonan erbynn y gentrevek ha mars yw erghys
dhe wul ti, hag ev a dheu ha ti a-rag dha alter y'th chi ma,
32 ena, klew yn nev, ha gweythres, ha breus dha wesyon, ow
tampnya an den kablus dre dhri y fara war y benn y honan ha
previ ewn an den gwiryon orth y wobra herwydh y ewnder.

33 'Pan vydh tryghys dha bobel Israel a-rag eskerens, wosa
pegha er dha bynn, ha treylya arta dhis hag avowa dha hanow,
ha pysi ha pledya genes y'n chi ma, 34 ena klew yn nev, ha gava
pegh dha bobel Israel, ha'ga dri arta dhe'n tir a resys dh'aga
thasow.

35 'Pan vydh nev deges ha nyns eus glaw drefen i dhe begha
er dha bynn, hag ena i a bys war-tu ha'n tyller ma, gormel
dha hanow, ha treylya dhyworth aga fegh, drefen ty dh'aga

hessydhya, [36] ena klew yn nev, ha gav pegh dha wesyon, dha
bobel Israel, pan dhyskydh dhedha an fordh dha dhe gerdhes
ynni; ha danvon glaw war dha dir, a resys dhe'th pobel avel
eretons.

[37] 'Mars eus divotter y'n tir, mars eus pla, kleves losk, kleves
melynheans, hes a lokustes, po lokustes distruel; mar korhe
aga eskerens er aga fynn yn onan a'ga citys; py pla pynag po
kleves pynag yma; [38] ha pan vo pysadow pynag po pledyans
pynag gwrys gans den po gans oll dha bobel Israel, owth aswon
galarow aga holon aga honan mayth ystynnons aga diwleuv war-
tu ha'n chi ma: [39] ena klew yn nev dha drigva, gav, gweythres,
ha ri dhe bub a aswonydh y golon herwydh y fordhow, rag ty
unsel a wor an pyth eus yn kolon mab den oll; [40] ma's teffo
own ahanas dedhyow oll aga bewnans war enep an tir a resys
dh'agan tasow.

[41] 'Keffrys, pan dheu estren, nag usi a'th pobel Israel, a dir
pell drefen dha hanow [42] – rag i dhe glewes a'th hanow meur,
a'th leuv grev, ha'th vregh ystynnys – pan dheu estren ha pysi
war-tu ha'n chi ma, [43] ena klew yn nev dha drigva, ha gwra
herwydh puptra a elow an estren warnas, may hwodhvo oll
poblow an bys dha hanow ha perthi own ahanas, par dell wra
dha bobel Israel, ha may hwodhvons bos gelwys dha hanow
war an chi ma re dhrehevis vy.

[44] 'Mars a dha bobel dhe werrya erbynn aga eskerens, dre
fordh bynag y's danvonydh, hag i a bys dhe'n ARLODH war-tu
ha'n cita re dhewissys ha'n chi re dhrehevis vy rag dha hanow,
[45] ena klew yn nev aga fysadow ha'ga fledyans, ha menten aga
hen.

[46] 'Mar peghons er dha bynn – rag nyns eus nagonan na
begh – ha ty yw serrys gansa ha's redh dhe eskar, mayth ons
degys dhe-ves yn kethneth dhe dir an eskar, pell po ogas;
[47] hwath mar tons dh'aga skians y'n tir may fons kemerys yn
kethneth, ha bos edregus, ha pledya genes yn tir an re a's dug
yn kethneth, ow leverel, "Ni re beghas, ha kammwul; ni re
wrug drogedh," [48] ha mar tewhelons a leun golon hag a leun

enev yn tir aga eskerens, a's kemeras yn kethneth, ha pysi dhis
war-tu ha'ga thir, a resys dh'aga thasow, an cita re dhewissys,
ha'n chi re dhrehevis rag dha hanow, [49] ena klew yn nev dha
drigva aga fysadow ha'ga fledyans, menten aga hen [50] ha gav
dha bobel re beghas er dha bynn, hag oll aga threuspassow a
wrussons er dha bynn; ha ro dhedha truedh yn golok an re a's
dug yn kethneth, ma's teffo truedh warnedha [51] (rag i yw dha
bobel ha dha ertach, a dhresys yn-mes a Ejyp, a gres an fornes
horn). [52] Bedhes dha dhewlagas ygor dhe bledyans dha was, ha
dhe bledyans dha bobel Israel, ow koslowes orta peskweyth
may helwons warnas. [53] Rag ty re's diberthys yn-mes a boblow
oll an bys, rag bos dha ertach, kepar dell ambossys dre Moyses
dha was, pan dhresys agan tasow yn-mes a Ejyp, A Arlodh
Duw.'

Solomon a Venyk an Kuntelles

[54] Lemmyn pan worfennas Solomon profya an pysadow ma
ha'n pledyans ma dhe'n Arlodh, ev a sevis a-dherag alter an
Arlodh, le may fia war benn dewlin ha'y dhiwleuv ystynnys
dhe nev; [55] ev a sevis ha benyga oll kuntelles Israel, ughel y lev:

[56] 'Benyges re bo an Arlodh, re ros powes dh'y bobel Israel
herwydh puptra a ambosas; ny fyllis ger vyth a'y ambos da, a
gewsis der y was Moyses. [57] Bedhes genen an Arlodh agan
Duw, par dell o gans agan tasow; bynner re wrello agan gasa
na'gan forsakya, [58] mes treylya agan kolon dhodho, dhe gerdhes
yn y fordhow, ha gwitha y worhemynnow, y ordenansow, ha'y
vreusow, a worhemynnis dh'agan tasow. [59] Bedhes ow geryow
ma, gansa may hwrug vy pysi dhe'n Arlodh dos nes dhe'n
Arlodh agan Duw dydh ha nos, dhe ventena ken y was ha ken
pobel Israel, dell vo edhom pub dydh; [60] may hwodhvo poblow
an bys bos an Arlodh Duw; nyns eus nahen. [61] Ytho re bo agas
kolon perfydh gans an Arlodh agan Duw, ow kerdhes yn y
ordenansow hag ow kwitha y worhemynnow, avel y'n jydh ma.'

Solomon a Offryn Sakrifisow

[62] Ena an myghtern, hag oll Israel ganso, a offrynnas
sakrifis a-rag an Arlodh. [63] Solomon a offrynnas avel offryn

kowethyans[a] dhe'n ARLODH dew warn ugens a ojyon ha hwegh ugens mil a dheves. Ytho an myghtern hag oll an Israelysi a sakras chi an ARLODH. 64 An keth jydh na an myghtern a sakras kres an klos esa a-rag chi an ARLODH; rag ena ev a offrynnas offryn leskys ha'n offryn greun, ha blonek offryn kowethyans, drefen bos re vyghan an alter a vrons esa a-rag an ARLODH rag degemeres an offrynnow leskys ha'n offryn greun ha blonek an offryn kowethyans.

65 Ytho Solomon a withas an gool y'n prys na, hag Israel oll ganso, kuntelles meur, a Lebo-hamath bys yn nans Ejyp, a-rag an ARLODH, seyth dydh. 66 Y'n ethves dydh ev a dhanvonas an bobel dhe-ves; hag i a venygas an myghtern, ha mos dh'aga thyldow, lowenek hag yn spyrys da drefen an dader oll a dhiskwedhas an ARLODH dh'y was Davydh ha dh'y bobel Israel.

Kevambos Duw gans Solomon

9 Pan worfennas Solomon drehevel chi an ARLODH ha chi an myghtern ha puptra a dhesiryas Solomon y dhrehevel, 2 an ARLODH a omdhiskwedhas dhodho an eyl termyn dell omdhiskwedhsa dhodho yn Gibeon. 3 An ARLODH a leveris dhodho, 'My re glewas dha bysadow ha'th pledyans a wrussys a-ragov; my re sakras an chi ma re dhrehevsys, ha gorra ow hanow ena bys vykken; ow lagasow ha'm kolon a vydh ena bys vykken. 4 Ha ty, mar kerdhydh a-ragov, par dell gerdhi dha das Davydh, gans kolon lan hag ewnhynseth, ow kul herwydh puptra a worhemynnis dhis, hag ow kwitha ow ordenansow ha'm breusow, 5 ena my a fast tron dha vyghterneth war Israel bys vykken, dell ambosis dhe'th tas Davydh, ow leverel, "Ny fyll dhis gour war dron Israel."

6 'Mar treylyowgh dhyworthiv, hwi po agas mebyon, ha mar ny withowgh ow gorhemynnow ha'm ordenansow re settis a-ragowgh, mes mos ha servya duwow erel ha'ga gordhya, 7 ena my a dregh Israel dhyworth an tir re res vy dhedha; ha my a dewl yn-mes a'm golok an chi re sakris rag ow hanow; hag

---

a 8:63 *offryn kowethyans.* Po *offryn kres.* Ebrow *shalom.*

Israel a vydh henlavar ha parabolen yn-mysk poblow oll. [8] An
chi ma a vydh bern a vagoryow;[a] peub a'n tremen a gemmer
skruth ha hwibana; hag i a lever, "Prag y hwrug an ARLODH
tra a'n par ma dhe'n tir ma ha dhe'n chi ma?" [9] I a worthyp,
"Drefen i dhe eskasa an ARLODH aga Duw, a dhros aga thasow
yn-mes a bow Ejyp, ha kemeres duwow erel, orth aga gordhya
ha'ga servya; rag henna an ARLODH re dhros terros warnedha."'

[10] Dhe benn ugens bledhen, may trehevis Solomon an dhew
ji ynna, chi an ARLODH ha chi an myghtern, [11] wosa Hiram
myghtern Tyr dhe brovia dhe Solomon prenn sedres ha prenn
meryw hag owr, kemmys dell vynna, myghtern Solomon a ros
dhe Hiram ugens cita yn pow Galile. [12] Mes pan dheuth Hiram
a-dhyworth Tyr rag gweles an citys a ros Solomon dhodho, ny
blegsons dhodho. [13] Ytho ev a leveris, 'Py par citys yw an re
ma re resys dhymm, ow broder?' Ytho gelwys yns tir Kabul
bys y'n jydh ma. [14] Hiram re dhanvonsa dhe'n myghtern hwegh
ugens talent a owr.

Gwriansow Pella Solomon

[15] Hemm yw derivadow a'n lavur konstrinys a elwis Solomon
yn-bann rag drehevel chi an ARLODH ha'y ji y honan, ha'n Millo,[b]
ha fos Yerusalem, ha Hasor, Megiddo ha Gezer [16] (galsa Faro
myghtern Ejyp ha kemeres Gezer ha'y leski gans tan, ha ladha
an Kananysi esa trigys y'n cita ha'y ri yn argovrow dh'y vyrgh,
gwreg Solomon; [17] ytho Solomon a dhastrehevis Gezer), ha
Beth-horon isel, [18] Baalath, Tamar y'n gwylvos, a-ji dhe'n tir,
[19] keffrys ha citys-gwithva Solomon, ha'n citys rag y jarettow,
an citys rag y vergh, ha puptra a dhesiryas Solomon y dhrehevel
yn Yerusalem, yn Lebanon, hag yn oll tiredh y vestrynses.
[20] Oll an bobel o gesys a'n Amorysi, an Hittysi, an Perizzysi,
an Hivysi, ha'n Yebusysi, nag o Israelysi – [21] aga diyskynysi
o gesys hwath y'n tir, an re na ylli Israel aga howlladha – an
re ma a veu konstrinys rag lavur kethneth, hag yndella yth
yns bys y'n jydh ma. [22] Mes ny gethhas Solomon nagonan a'n

a 9:8 *bern a vagoryow:* Amendys, ow sewya an Syriek.

b 9:15 *Millo:* Martesen an styr yw tirlanow, po terassow.

Israelysi; yth ens y soudoryon, y sodhogyon, y gaslewydhyon, y gaptenyon ha hembrenkysi y jarettow ha'y varghoglu.

[23] Niver an bennsodhogyon war weyth Solomon o pymp kans ha hanterkans ow korweles an bobel a wre an gweyth.

[24] Wosa myrgh Faro dhe dhos yn-mes a cita Davydh dh'y chi hy honan re dhrehavsa Solomon rygdhi, ev a dhrehevis an Millo.

[25] Teyrgweyth y'n vledhen Solomon a offrynna offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans[a] war an alter a dhrehevis rag an ARLODH, ow leski an offrynnow[b] a-rag an ARLODH. Yndella ev a worfennas an chi.

Kenwerth Solomon

[26] Myghtern Solomon a dhrehevis lu lestri yn Esyon-geber usi ogas dhe Eloth war lann an Mor Rudh, yn pow Edom. [27] Hiram a dhanvonas y wesyon gans an lu, war-barth gans wesyon Solomon. [28] I eth dhe Ofir, ha kerghes alena peswar kans hag ugens talent a owr, ha'ga dri dhe Solomon.

Myghternes Sheba a Brev Solomon

10 Pan glewas myghternes Sheba a vri Solomon (bri drefen hanow an ARLODH), hi a dheuth dh'y brevi gans govynnow kales. [2] Hi a dheuth dhe Yerusalem gans koskordh pur veur, gans kowrvergh ow ton spisyow, ha meur a owr, ha gemmow drudh; ha pan dheuth hi dhe Solomon hi a leveris dhodho puptra esa yn hy brys. [3] Solomon a worthebis dhe beub a'y govynnow; nyns esa tra vyth kudhys a'n myghtern na wodhya displegya dhedhi. [4] Pan welsa myghternes Sheba oll furneth Solomon, an chi re dhrehevsa, [5] an boos war y voos, rester esedhyans y sodhogyon, an servysi ha'ga gwisk, y hanaforyon, ha'y offrynnow leskys a offrynna yn chi an ARLODH, nyns esa spyrys ynni namoy.

---

a 9:25 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

b 9:25 *ow leski an offrynnow:* Styr an Ebrow yw ankler.

6 Ytho hi a leveris dhe'n myghtern, 'An derivas o gwir a
glewis yn ow thir ow honan a'th wriansow ha'th furneth, 7 mes
ny grysis an geryow bys pan dheuth vy ha gweles gans ow
dewlagas ow honan. Ny veu derivys dhymm an hanter; dha
furneth ha'th sewena a worbass yn feur an derivas re glewsen.
8 Gwynnvys dha wer! Gwynnvys an re ma dha wesyon, a sev
a-ragos heb hedhi ha klewes dha furneth! 9 Benyges re bo an
ARLODH dha Dhuw a lowenhas ynnos ha'th worra war dron
Israel! Drefen an ARLODH dhe'th kara bys vykken, ev a'th
wrug myghtern dhe wul gwirvreus hag ewnhynseth.' 10 Ena hi
a ros dhe'n myghtern hwegh ugens talent a owr, myns meur
a spisyow, ha gemweyth drudh; bythkweth arta ny dheuth an
spisyow yn kemmys palster ages an pyth a ros myghternes
Sheba dhe vyghtern Solomon.

11 Kekeffrys, lu lestri Hiram, a dhegi owr a Ofir, a dhre
myns meur a brenn almug ha gemmow drudh. 12 An myghtern
a wrug devnydh a brenn almug dhe wul peulyow rag chi an
ARLODH ha rag chi an myghtern, ynwedh lyras ha telynnow rag
an ganoryon; ny veu myns mar veur a brenn almug bythkweth
ynperthys a-dhia'n jydh na.

13 Myghtern Solomon a ros dhe vyghternes Sheba puptra a
hwansa, py pynag a wovynnas, keffrys ha'n pyth a ros dhedhi
a helder riel Solomon. Ena hi a dhehwelis dh'y thir hy honan
gans hy hoskordh.

14 Poster an owr a dheuth dhe Solomon yn unn vledhen
o hwegh kans ha hwegh ha tri ugens talent a owr, 15 keffrys
ha'n tollow a dheuth a'n genwerthoryon hag a negys an
varghadoryon, ha trubyt oll myghternedh Arabi ha governours
an tir. 16 Myghtern Solomon a wrug dew kans skoos meur a owr
mortholys; hwegh kans shekel a owr eth yn pub skoos meur.
17 Ev a wrug tri hans bokler a owr mortholys; tri mina a owr
eth yn pub bokler; ha'n myghtern a's gorras yn Chi Koswik
Lebanon. 18 Ynwedh an myghtern a wrug tron meur a dhans-
olifans, ha'y worlowna gans owr a'n gwella. 19 An tron a'n jevo
hwegh gris. Penn an tron o krenn a-dryv, hag a bub tenewen

yth esa breghvaow ha dew lew a'ga sav ryb an breghvaow, [20] ha dewdhek lew a'ga sav orth an dhew benn a bubonan a'n hwegh gris. Ny veu gwrys bythkweth tra vyth haval yn gwlaskor vyth. [21] Oll lestri eva Solomon o gwrys yn owr, hag oll lestri Chi Koswik Lebanon a veu a owr pur; nyns esa nagonan yn arghans – y feu reknys avel isel y dalvosogeth yn dedhyow Solomon. [22] An myghtern a'n jevo lu lestri Tarshish dhe vor gans lu lestri Hiram. Unweyth pub teyr bledhen lu lestri Tarshish a dho tre, ow tri owr, arghans, dans-olifans, apys ha payones.

[23] Myghtern Solomon a worbassyas oll myghternedh an bys yn kevoth hag yn furneth. [24] Oll an bys a hwila lok Solomon rag klewes y furneth, re worrsa Duw yn y vrys. [25] Pubonan a dhri ro, lestri arghans hag owr, dillas, ethennow hweg, spisyow, mergh ha mulyon, bledhen wosa bledhen.

[26] Solomon a guntelas war-barth charettow ha mergh; ev a'n jevo mil ha peswar kans charet ha dewdhek mil vargh, hag ev a's gorras y'n citys-charet ha gans an myghtern yn Yerusalem. [27] An myghtern a wrug arghans dhe vos mar gemmyn yn Yerusalem avel meyn, hag ev a wrug sedres mar bals avel sykaminwydh y'n Shefela. [28] Solomon a wrug mergh dhe vos kerghys a Ejyp[a] ha Kue,[b] ha kenwerthoryon an myghtern a's degemeri a Kue a'n pris usadow. [29] Yth esa charettow ynperthys dhyworth Ejyp a hwegh kans shekel, ha mergh a unn kans ha hanterkans. Ynwedh i a's gwertha avel maynoryon dhe oll myghternedh an Hittysi ha dhe vyghternedh Aram.

Kammwriansow Solomon

11 Myghtern Solomon a gara lies benyn estren, keffrys ha myrgh Faro: Moabyadesow, Ammonyadesow, Edomyadesow, Sidonyadesow ha Hittyadesow, [2] a genedhlow may leveris an ARLODH anedha dhe'n Israelysi, 'Nyns ewgh yn priosoleth gansa, na nyns ons yn priosoleth genowgh; rag yn certan i a dreyl dhe-ves agas kolon dhe holya aga duwow.'

---

a 10:28 *Ejyp:* Po martesen *Musur* yn Kiliki.

b 10:28 *Kue:* Po martesen *Kiliki.*

Mes Solomon a lenas orth an re ma yn kerensa. [3] Yn-mysk y
wragedh yth esa seyth kans pennseviges ha tri hans iswrek;
ha'y wragedh a dreylyas dhe-ves y golon. [4] Rag pan o Solomon
koth y wragedh a dreylyas dhe-ves y golon war-lergh duwow
erel; ha nyns o y golon perfydh gans an ARLODH y Dhuw, par
dell o kolon y das Davydh. [5] Rag Solomon a holya Ashtoreth
duwes an Sidonysi ha Milkom pyth kasadow an Ammonysi.
[6] Ytho Solomon a wrug drog yn golok an ARLODH, ha ny
holyas yn tien an ARLODH, par dell wrussa y das Davydh. [7] Ena
Solomon a dhrehevis tyller ughel rag Kemosh pyth kasadow
an Ammonysi, war an menydh a'n duryen dhe Yerusalem. [8] Ev
a wrug an keth rag oll y wragedh estren, esens owth offrynna
enkys ha sakrifia dh'aga duwow.

[9] Ena an ARLODH o serrys orth Solomon drefen y golon dhe
dreylya dhe-ves a'n ARLODH, Duw Israel, re omdhiskwedhsa
dhodho diwweyth, [10] ha gorhemmyn dhodho war an dra ma na
holya duwow erel; mes ny verkyas an pyth a worhemynnis an
ARLODH. [11] Ytho an ARLODH a leveris dhe Solomon, 'A-ban via
henna dha vrys ha ny withsys ow hevambos na'm ordenansow
a worhemynnis dhis, my a derr an wlaskor a-dhyworthis ha'y
ri dhe'th was. [12] Byttegyns a wovis dha das Davydh ny'n gwrav
yn dha dhedhyow; my a'n terr a leuv dha vab. [13] Saw ny dorrav
an wlaskor oll; my a re unn looth dhe'th vab a-barth ow gwas
Davydh hag a-barth Yerusalem, re dhewisis.'

Eskerens Solomon

[14] Ena an ARLODH a dhrehevis eskar erbynn Solomon, Hadad
an Edomyas, a deylu riel Edom. [15] Rag pan esa Davydh yn
Edom, ha Yoab an kaslewydh eth dhe ynkleudhyas an re varow,
ev a ladhas pub gorreydh yn Edom. [16] Yoab hag oll Israel a
besyas ena hwegh mis bys pan ladhsa pub gorreydh yn Edom.
[17] Mes Hadad a fias dhe Ejyp gans re a'n Edomysi o wesyon
y das. Ev o maw yowynk y'n termyn na. [18] I eth yn-kerdh a
Midyan ha dos dhe Paran; i a gemeras gwer gansa a Paran
ha dos dhe Ejyp, dhe Faro myghtern Ejyp, neb a ros chi ha
boos dhodho, ha ri dhodho tir. [19] Hadad a gavas favour meur

yn golok Faro, may ros dhodho hwor y wreg, an vyghternes Tahpenes. [20] Hi a dhinythis dhodho y vab Genubath; Tahpenes a'n didhenas yn chi Faro; yth esa Genubath yn chi Faro yn-mysk mebyon Faro. [21] Pan glewas Hadad yn Ejyp bos Davydh marow ha bos marow Yoab kaslewydh an lu, Hadad a leveris dhe Faro, 'Gas vy dhe dhiberth mayth ylliv dhe'm pow ow honan.' [22] Mes Faro a leveris dhodho, 'Pandr'a fyll dhis may hwilydh mos dhe'th pow dha honan?' Hag ev a leveris, 'Tra vyth, mes gas vy dhe vones.'

[23] Duw a sevis eskar aral erbynn Solomon, Rezon mab Elyada, re fias dhyworth y arlodh, Hadadezer myghtern Soba. [24] Ev a guntelas gwer dhodho ha dos ha bos kapten bagas preydhoryon, wosa an ladhva gans Davydh; i eth dhe Damaskus ha triga ena ha gul dhodho bos myghtern yn Damaskus. [25] Ev o eskar Israel dedhyow oll Solomon, ow kul dregyn kepar dell wrug Hadad; ev a dhispresyas Israel hag a reynyas war Edom.[a]

Rebellyans Yeroboam

[26] Yeroboam mab Nebat, Efraymyas a Sereda, was Solomon, ha hanow y vamm Serua, gwedhwes, a rebellyas erbynn an myghtern. [27] Hemm yw an reson ev dhe rebellya erbynn an myghtern. Solomon a dhrehevis an Millo, ha degea an aswa yn fos cita y das Davydh. [28] Yeroboam o gour pur allosek, ha pan welas Solomon bos an gour yowynk diwysyk ev a'n gwrug rewler war oll an lavur konstrinys a ji Yosep. [29] A-dro dhe'n termyn na, pan esa Yeroboam ow mos yn-mes a Yerusalem, an profos Ahiya a Shilo a'n kavas war an fordh. Ahiya re omwisksa yn mantel nowydh. Yth esa aga dew aga honan yn pow ygor. [30] Ena Ahiya a dhalghennas an vantel nowydh esa warnodho ha'y skwardya yn dewdhek darn, [31] ha leverel dhe Yeroboam: Kemmer dhis deg darn; rag yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel, 'Otta, my a skward gwlaskor Israel a-dhyworth gavel Solomon, ha ri dhis deg looth. [32] Ev a'n jevydh unn looth, a-barth ow gwas Davydh hag a-barth Yerusalem, an cita re

a 11:25 *Edom* Amendys war-lergh an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *Aram.*

dhewisis yn-mes a'n lothow oll a Israel. [33] Hemm yw drefen
ev dhe'm eskasa ha gordhya Ashtoreth duwes an Sidonysi,
Kemosh duw Moab, ha Milkom duw an Ammonysi, ha ny
gerdhas yn ow fordhow, ow kul an pyth yw ewn yn ow golok ha
gwitha ow ordenansow ha'm breusow, dell wrug y das Davydh.
[34] Byttegyns ny gemerav an wlaskor oll a'y leuv mes my a'n
sett avel pennsevik oll dedhyow y vewnans, a-barth ow gwas
Davydh, neb a dhewisis, neb a withas ow gorhemynnow ha'm
ordenansow; [35] mes my a gemmer an wlaskor ma a-dhyworth
y vab ha'y ri dhis, an deg looth. [36] Mes dh'y vab my a re unn
looth, ma'n jevydh prest ow gwas Davydh lugarn a-ragov
yn Yerusalem, an cita may tewisis vy gorra ow hanow ynni.
[37] Ha ty, my a'th kemmer dhe reynya war buptra a dhesir dha
enev; ty a vydh myghtern war Israel. [38] Mar koslowydh orth
puptra a worhemynnav dhis, kerdhes yn ow fordhow, ha gul an
pyth yw ewn yn ow golok ow kwitha ow ordenansow hag ow
gorhemynnow, dell wrug ow gwas Davydh, my a vydh genes,
ha ty a dhrehav chi sur, par dell dhrehevis rag Davydh, ha my
a re Israel dhis. [39] Rag an skila ma my a gessydh diyskynysi
Davydh, mes ny vydh bys vykken.' [40] Ytho Solomon a hwilas
ladha Yeroboam; mes Yeroboam a fias dison dhe Ejyp, dhe
Shishak myghtern Ejyp, hag yth esa yn Ejyp bys yn mernans
Solomon.

Mernans Solomon

[41] Gwriansow erel Solomon, puptra a wrug, ha'y furneth, a
nyns yns i skrifys yn Lyver Gwriansow Solomon? [42] An termyn
may reynyas Solomon yn Yerusalem war Israel oll o dew ugens
bledhen. [43] Solomon a verwis hag a veu ynkleudhys yn cita y
das Davydh; ha'y vab Rehoboam a reynyas yn y le.

Lothow an Gogledh a Rebell

12 Rehoboam eth dhe Shekem, rag Israel oll dhe
dhos dhe Shekem dh'y wul myghtern. [2] Pan glewas
hemma Yeroboam mab Nebat, a veu hwath yn Ejyp may fisa
ena dhyworth Solomon, Yeroboam a dhehwelis a-dhyworth
Ejyp. [3] I a dhanvonas ha'y elwel; ha Yeroboam hag oll kuntelles

Israel a dheuth ha leverel dhe Rehoboam, [4] ‘Dha das a wrug agan yew dhe vos poos. Lemmyn ytho skavha ober kales dha das ha’y yew boos a worras warnan, ha ni a’th serv.’ [5] Ev a leveris dhedha, ‘Kewgh dhe-ves trydydh, ena dewgh dhymm arta.’ Ytho an bobel eth.

[6] Ena myghtern Rehoboam a omgussulyas gans an henavogyon esa yn lys y das Solomon pan esa hwath yn fyw, ow leverel, ‘Fatel gussulowgh may hwortheppiv dhe’n bobel ma?’ [7] I a worthebis dhodho, ‘Mar pedhydh servont dhe’n bobel ma hedhyw ha’ga servya, ha kewsel geryow teg dhedha pan worthebydh, ena i a vydh dha wesyon bys vykken.’ [8] Mes ev a naghas an gussul a ros dhodho an henavogyon, hag omgussulya gans an wer yowynk re devsa ganso hag esa ow sevel a-ragdho lemmyn. [9] Ev a leveris dhedha, ‘Pana gussul a rowgh may hwortheppyn dhe’n bobel ma a leveris dhymm, “Skavha an yew a worras dha das warnan”?’ [10] An wer yowynk re devsa ganso a leveris dhodho, ‘Yn kettellma y kodh dhis leverel dhe’n bobel a gewsis dhis, “Dha das a wrug agan yew dhe vos poos, mes res yw dhis hy skavhe ragon;” yndelma y kodh dhis leverel dhedha, “Ow bys byghan yw tewa ages diwglun ow thas. [11] Kyn hworras ow thas warnowgh yew boos, my a geworr dh’agas yew. Ow thas a’gas kessydhyas gans hwyppys, mes my a’gas kessydh gans skorpyones.”’

[12] Ytho Yeroboam ha’n bobel oll a dheuth dhe Rehoboam an tressa dydh, dell lavarsa an myghtern, ‘Dewgh dhymm arta y’n tressa dydh.’ [13] An myghtern a worthebis dhe’n bobel yn harow. Ny wrug vri a’n gussul re rosa an henavogyon dhodho [14] mes kewsel dhedha herwydh kussul an wer yowynk, ‘Ow thas a wrug dha yew dhe vos poos, mes my a geworr dh’agas yew; ow thas a’gas kessydhyas gans hwyppys, mes my a’gas kessydh gans skorpyones.’ [15] Yndella ny woslowas an myghtern orth an bobel, drefen bos hemma destnys gans an ARLODH, dhe gewera an ger kewsys gans an ARLODH der Ahiya an Shilonyas dhe Yeroboam mab Nebat.

16 Pan welas oll Israel oll na vynna an myghtern goslowes
orta, an bobel a worthebis dhe'n myghtern,
'Pana rann a'gan beus yn Davydh?
Nyns eus eretons yn mab Yesse.
Dh'agas tyldow, Israel!
Mirewgh dhe'th chi dha honan, Davydh.'

Ytho Israel eth dhe-ves dh'aga thyldow. 17 Mes Rehoboam
a reynyas war an Israelysi esa trigys yn trevow Yuda.
18 Myghtern Rehoboam a dhanvonas Adoram, a'n jevo charj
a'n lavur konstrinys, Israel oll a'n labedhas dhe'n mernans.
Myghtern Rehoboam a yskynnas yn uskis war y jaret ha fia
dhe Yerusalem. 19 Yndella Israel re beu yn rebellyans erbynn
chi Davydh bys y'n jydh hedhyw.

Yeroboam a Reyn war Israel

20 Pan glewas oll Israel Yeroboam dhe dhehweles, i a
dhanvonas ha'y elwel dhe'n kuntelles ha'y wul myghtern war
oll Israel. Nyns esa nagonan a holyas chi Davydh, saw unsel
looth Yuda.

21 Pan dheuth Rehoboam dhe Yerusalem, ev a guntelas
oll chi Yuda ha looth Benyamin, kans ha peswar ugens mil
a wer dhewisys rag omladh erbynn chi Israel, dhe asver an
vyghterneth dhe Rehoboam mab Solomon. 22 Mes ger Duw a
dheuth dhe Shemaia, gour Duw: 23 Lavar dhe Rehoboam mab
Solomon myghtern Yuda, ha dhe oll ji Israel ha Benyamin, ha
dhe remenant an bobel, 24 'Yndelma y lever an ARLODH. Ny
yskynnowgh dhe werrya erbynn agas breder an Israelysi. Es
pubonan dhe dre, rag an dra ma yw a-dhyworthiv.' Ytho i a
woslowas orth ger an ARLODH ha mos arta dhe dre, herwydh
ger an ARLODH.

Leughi Owrek Yeroboam

25 Ena Yeroboam a dhrehevis Shekem yn bro venydhyek
Efraym, ha triga ena; ev eth yn-mes alena ha drehevel
Penuel. 26 Ena Yeroboam a leveris dh'y honan, 'Lemmyn an

vyghterneth a allsa dehweles dhe ji Davydh. 27 Mars a an bobel
ma dhe offrynna sakrifisow yn chi an ARLODH yn Yerusalem,
kolon an bobel a dreyl arta dh'aga mester, Rehoboam myghtern
Yuda.' 28 Ytho an myghtern a gemeras kussul, ha gul dew leugh
a owr. Ev a leveris dhe'n bobel, 'Hwi res eth dhe Yerusalem
hir lowr. Ottomma agas duwow, A Israel, re'gas dros yn-mes
a Ejyp.' 29 Ev a settyas an eyl yn Bethel, ha'y gila ev a worras
yn Dan. 30 Ha hemma a dheuth ha bos pegh, rag an bobel dhe
dhos ha gordhya a-rag an eyl yn Bethel, ha bys yn Dan dhe
wordhya y gila. 31 Ynwedh ev a wrug sentris war dylleryow
ughel, hag apoyntya oferysi dhyworth an bobel oll, nag ens
Levysi. 32 Yeroboam a fondyas gool y'n pymthegves dydh
a'n ethves mis kepar ha'n gool yn Yuda, hag ev a offrynnas
sakrifisow war an alter; yndella ev a wrug ynwedh yn Bethel,
ow sakrifia dhe'n leughi re wrussa. Hag ev a worras yn Bethel
oferysi an tylleryow ughel re wrussa. 33 Ev eth yn-bann dhe'n
alter re wrussa yn Bethel y'n pymthegves dydh a'n ethves mis;
ena yn mis re dhewissa ev y honan, ev a fondyas gool rag an
Israelysi ha mos yn-bann dhe'n alter rag offrynna sakrifisow.

Profos a Yuda

13 Dre er an ARLODH gour Duw a dheuth yn-mes a
Yuda dhe Bethel, ha Yeroboam a'y sav ryb an alter
rag leski offryn. 2 Ev a grias erbynn an alter dre er an ARLODH,
ha leverel, 'A alter, alter, yndelma y lever an ARLODH: "Mab
a vydh genys dhe ji Davydh, Yosia y hanow; hag ev a sakrifi
warnas oferysi an tylleryow ughel a lesk offrynnow warnas,
hag eskern denel a vydh leskys warnas."' 3 Ev a ros tokyn
an keth jydh, ow leverel, 'Homm yw an tokyn a gewsis an
ARLODH: "An alter a vydh skwardys, ha'n lusu usi warnedhi
a vydh diverys yn-mes."' 4 Pan glewas an myghtern an pyth a
grias gour Duw erbynn an alter yn Bethel, ev a ystynnas y leuv
a-dhyworth an alter, ow leverel, 'Dalghennewgh ynno!' Mes an
leuv a ystynnas er y bynn a wedhras ma na ylli hy thenna war-
dhelergh. 5 An alter ynwedh a veu skwardys, ha'n lusu a veu
diverys yn-mes a'n alter, herwydh an tokyn re rosa gour Duw

gans ger an ARLODH. [6] An myghtern a leveris dhe wour Duw,
'Pys lemmyn favour an ARLODH dha Dhuw, ha pys ragov, may
fydh daskorrys ow leuv dhymm.' Ytho gour Duw a bysis war
an ARLODH; ha leuv an myghtern a veu daskorrys dhodho hag a
dheuth ha bos par dell o kyns. [7] Ena an myghtern a leveris dhe
wour Duw, 'Deus tre genev ha kav sosten, ha my a re dhis ro.'
[8] Mes gour Duw a leveris dhe'n myghtern, 'Mar redh dhymm
hanter dha wlaskor, nyns av a-ji genes; na ny dhebrav boos
po eva dowr y'n tyller ma. [9] Rag yndelma y feu gorhemynnys
dhymm gans ger an ARLODH: Ny dhybrydh boos, na eva dowr,
na dehweles der an fordh may teuthys.' [10] Ytho ev eth dre fordh
aral, ha ny dhehwelis der an fordh may tothya dhe Bethel.

[11] Yth esa trigys profos koth yn Bethel. Onan a'y vebyon a
dheuth ha leverel puptra re wrussa gour Duw an jydh na yn
Bethel; ha'n geryow ynwedh re lavarsa dhe'n myghtern i a
leveris dh'aga thas. [12] Aga thas a leveris dhedha, 'Py fordh yth
eth?' Ha'y vebyon a dhiskwedhas dhodho an fordh mayth eth
gour Duw re dhothya a Yuda. [13] Ena ev a leveris dh'y vebyon,
'Dibrewgh an asen dhymm.' Ytho i a dhibras an asen ragdho,
hag ev a yskynnas warnodho. [14] Ev eth war-lergh gour Duw,
ha'y gavos owth esedha yn-dann derebynthen. Ev a leveris
dhodho, 'Os ta gour Duw a dheuth a Yuda?' Ev a worthebis,
'Ov.' [15] Ena ev a leveris dhodho, 'Deus tre genev ha dybri boos.'
[16] Mes ev a leveris, 'Ny allav dehweles genes; na ny dhebrav
boos po eva dowr genes y'n tyller ma; [17] rag y feu leverys
dhymm dre er an ARLODH: Ny dhybrydh boos na eva dowr
ena, na dehweles der an fordh may teuthys.' [18] Ena ev a leveris
dhodho, 'My yw profos ynwedh kepar dell os, hag el a gewsis
dhymm dre er an ARLODH: Doro ev genes dhe'th chi may
teppro boos hag eva dowr.' Mes yth esa ow kowleverel. [19] Ena
gour Duw a dhehwelis ganso, ha dybri boos hag eva dowr yn
y ji.

[20] Dell esens a'ga esedh orth an voos, ger an ARLODH a dheuth
dhe'n profos re'n dros tre. [21] Ev a grias erbynn wour Duw a
dheuth a Yuda, 'Yndelma y lever an ARLODH: drefen ty dhe
rebellya erbynn ger an ARLODH, ha ny withsys an gorhemmyn

a worhemynnis an ARLODH dha Dhuw dhis, [22] mes dehweles
ha dybri boos hag eva dowr y'n tyller may leveris dhis, "Na
dheber boos vyth na eva dowr vyth," ny dheu dha gorf dhe
vedh dha dasow.' [23] Wosa gour Duw dhe dhybri boos hag eva,
i a dhibras asen dhodho esa dhe'n profos re'n dros dhe dre.
[24] Ena dell eth yn-mes, lew a'n metyas war an fordh ha'y ladha.
Y gorf a veu tewlys y'n fordh, ha'n asen a sevis rybdho; ha'n
lew ynwedh a sevis ryb an korf. [25] Tus a dremenas ha gweles
an korf tewlys y'n fordh, ha'n lew a'y sav ryb an korf. Hag i a
dheuth ha'y leverel dhe'n dre mayth esa trigys an profos koth.

[26] Pan glewas hemma an profos neb a'n drosa tre dhyworth
an fordh, ev a leveris, 'Gour Duw yw neb a rebellyas erbynn ger
an ARLODH. An ARLODH re'n ros dhe lew, hag ev a'n skwardyas
ha'y ladha herwydh an ger a gewsis an ARLODH dhodho.' [27] Ena
ev a leveris dh'y vebyon, 'Dibrewgh an asen dhymm.' Ytho i a'n
dibras. [28] Ev eth ha kavos an korf tewlys y'n fordh, ha'n asen
ha'n lew a'ga sav ryb an korf. Ny dhyb'sa an lew an korf na terri
an asen. [29] An profos a gemeras korf gour Duw yn-bann, ha'y
worra war an asen, ha'y dhri arta dhe cita an profos koth, dhe
gyni ha dh'y ynkleudhyas. [30] Ev a worras an korf yn y vedh;
hag i a gynis warnodho, ow leverel, 'Ellas, ow broder!' [31] Wosa
ev dh'y ynkleudhyas, ev a leveris dh'y vebyon, 'Pan vedhav
marow, ynkleudhyewgh vy y'n bedh may ma ynkleudhys gour
Duw; gorrewgh ow eskern ryb y eskern ev. [32] Rag an lavar a
grias dre er an ARLODH erbynn an alter yn Bethel hag erbynn
oll chiow an tylleryow ughel usi yn citys Samari, yn sur a dheu
ha hwarvos.'

[33] Wosa hemma ny dreylyas Yeroboam a'y dhrog fordh, mes
arta ev a wrug oferysi rag an tylleryow ughel a-dhyworth oll
renkasow an bobel. Piw pynag a vynna bos oferyas ev a sakras
dhe'n tylleryow ughel. [34] An dra ma a dheuth ha bos pegh dhe
ji Yeroboam, dh'y dhilea ha'y dhistrui a-dhyworth enep an nor.

Breus war Ji Yeroboam

14 Y'n termyn na Abia mab Yeroboam eth yn klav.
[2] Yeroboam a leveris dh'y wreg, 'Ke, omdollwisk,
ma na vydh godhvedhys dha vos gwreg Yeroboam, ha mos dhe
Shilo; rag yma an profos Ahiya ena, a leveris orthiv y kodhvo
dhymm bos myghtern war an bobel ma. [3] Kemmer genes deg
torth, tesennow, ha pott a vel, ha ke dhodho; ev a lever dhis
pandr'a vydh tenkys an maw.'

[4] Gwreg Yeroboam a wrug yndelma; hi eth yn-rag dhe
Shilo, ha dos dhe ji Ahiya. Ny ylli Ahiya gweles, drefen bos
y dhewlagas gwann dre gothni. [5] Mes an ARLODH a leveris dhe
Ahiya, 'Yma gwreg Yeroboam ow tos rag govyn orthis a-dro
dh'y mab; rag klav yw ev. Yndelma hag yndelma y leverydh
dhodho.'

Pan dheuth hi, hi a omwrug bos ken benyn. [6] Mes pan
glewas Ahiya son hy threys, dell dheuth a-ji dhe'n daras, ev
a leveris, 'Deus a-ji, ty wreg Yeroboam; prag yth esos owth
omdollwiska? Rag danvenys ov gans yeyn nowodhow ragos.
[7] Ke, lavar dhe Yeroboam, "Yndelma y lever an ARLODH, Duw
Israel: My a'th ughelhas a-dhyworth an bobel, ha'th apoyntya
rewler war ow fobel Israel. [8] My a droghas an vyghterneth
dhyworth chi Davydh, ha'y ri dhis. Mes ny veus kepar ha'm
gwas Davydh, a withas ow gorhemynnow ha'm holya a leun
golon, ow kul marnas an pyth o ewn y'm dewlagas, [9] mes ty re
wrug drog a-ugh oll dha ragresegydhyon; ty re wrug duwow
erel ragos, ha delowyow teudh, orth ow frovokya dhe sorr,
orth ow thewlel a-dryv dha geyn. [10] Rag hemma my a dhre
drog war ji Yeroboam. My a dregh dhyworth Yeroboam neb
a bis erbynn fos, ha keth ha rydh yn Israel, ha kowlleski chi
Yeroboam, par dell leskir kawgh, bys pan vydh gyllys. [11] An
keun a dheber an re a deylu Yeroboam a verow y'n cita; hag
ydhyn an ayr a dheber an re a verow y'n pow; rag an ARLODH
re gewsis." [12] Ke ytho, ke dhe'th chi dha honan. Pan dheu dha
dhewdros y'n cita, an flogh a verow. [13] Israel oll a gyn ragdho
ha'y ynkleudhyas; rag a deylu Yeroboam ny vydh saw unsel ev

ynkleudhys yn ewn y'n bedh, drefen ynno yw kevys neppyth plegadow dhe'n ARLODH, Duw Israel, yn chi Yeroboam. [14] Kekeffrys an ARLODH a dhrehav dh'y honan myghtern war Israel, a dregh chi Yeroboam; hwath lemmyn hemma a hwer.

[15] 'An ARLODH a wysk Israel, par dell yw bronnen kryghyllys y'n dowr; ev a dhiwreydh Israel yn-mes a'n tir da ma a ros dh'aga thasow, ha'ga skattra dres an Ewfrates, drefen i dhe wul aga Asherim, ow provokya an ARLODH dhe sorr. [16] Ev a eskas Israel drefen peghosow Yeroboam, a beghas ha gul Israel dhe begha.'

[17] Ena gwreg Yeroboam a sevis ha diberth, ha dos dhe Tirsa. Kettel dheuth dres treudhow an chi, an flogh a verwis. [18] Israel oll a'n ynkleudhyas ha kyni ragdho, herwydh ger an ARLODH, a gewsis der y was Ahiya an profos.

Mernans Yeroboam

[19] Gwriansow erel Yeroboam, fatel werryas ha fatel reynyas, yw skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Israel. [20] An termyn may reynyas Yeroboam o diw vledhen warn ugens; ena ev a goskas gans y dasow, ha'y vab Nadab a dheuth war y lergh.

Rehoboam a Reyn war Yuda

[21] Rehoboam mab Solomon a reynyas yn Yuda. Rehoboam o unn bloodh ha dew ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas seytek bledhen yn Yerusalem, an cita a dhewisis an ARLODH yn-mes a oll lothow Israel, dhe worra y hanow ena. Hanow y vamm o Naama an Ammonyades. [22] Yuda a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH; i a'n provokyas dhe avi gans an peghosow a wrussons, moy ages puptra re wrussa aga thasow. [23] Rag i a dhrehevis dh'aga honan ynwedh tylleryow ughel, peulveyn hag Asherim war bub bre ughel hag yn-dann bub gwedhen las; [24] yth esa ynwedh horys-tempel worow y'n tir. I a wrug oll taklow kasadow an kenedhlow a dhiseritas an ARLODH a-rag pobel Israel.

[25] Y'n pympes bledhen a vyghtern Rehoboam, Shishak myghtern Ejyp a dheuth yn-bann erbynn Yerusalem; [26] ev a

gemeras dhe-ves tresoryow chi an ARLODH ha chi an myghtern;
ev a gemeras puptra. Ev a gemeras dhe-ves ynwedh oll an
skosow a owr re wrussa Solomon. [27] Ytho myghtern Rehoboam
a wrug skosow a vrons yn aga le, ha'ga ri yn leuv sodhogyon
an gorfwithysi, a witha daras chi an myghtern. [28] Peskweyth
mayth e an myghtern yn chi an ARLODH, an korfwithysi a's
degi, hag a-wosa aga dri arta dhe stevel an gorfwithysi.

[29] Gwriansow erel Rehoboam ha puptra a wrug ev, a nyns
yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? [30] Yth
esa bresel yntra Rehoboam ha Yeroboam oll aga dedhyow.
[31] Rehoboam a goskas gans y dasow hag a veu ynkleudhys
gans y dasow yn cita Davydh. Hanow y vamm o Naama an
Ammonyades. Y vab Abiyam a dheuth war y lergh.

Abiyam a Reyn war Yuda

15 Y'n etegves bledhen a vyghtern Yeroboam mab
Nebat, Abiyam a dhallathas reynya war Yuda. [2] Ev a
reynyas teyr bledhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Maaka
myrgh Abishalom. [3] Ev a gerdhas yn oll an peghosow re wrussa
y das kyns; nyns o y golon perfydh gans an ARLODH y Dhuw,
par dell o kolon y das Davydh. [4] Byttegyns a-barth Davydh
an ARLODH y Dhuw a ros dhodho lugarn yn Yerusalem, ow
trehevel y vab war y lergh, ha fondya Yerusalem; [5] drefen
Davydh dhe wul an pyth o ewn yn golok an ARLODH ha ny
dreylyas a-denewen a dra vyth a worhemynnis dedhyow oll y
vewnans, marnas yn mater Uria an Hittyas. [6] Yth esa bresel
yntra Rehoboam ha Yeroboam dedhyow oll y vewnans.
[7] Gwriansow erel Abiyam, ha puptra a wrug, a nyns yns i
skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Israel? [8] Abiyam a
goskas gans y thasow, hag i a'n ynkleudhyas yn cita Davydh.
Ena y vab Asa a dheuth war y lergh.

Asa a Reyn war Yuda

[9] Y'n ugensves bledhen a Yeroboam myghtern Israel, Asa a
dhallathas reynya war Yuda; [10] ev a reynyas unn vledhen ha
dew ugens yn Yerusalem. Hanow y vamm o Maaka myrgh
Abishalom. [11] Asa a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLODH,

par dell wrussa y das Davydh. [12] Ev a worras dhe-ves an horys-tempel worow yn-mes a'n tir, ha dilea oll an idolys re wrussa y dasow. [13] Ev a wordhellos ynwedh y vamm Maaka dhyworth hy soodh avel mamm vyghternes, drefen hi dhe wruthyl imach kasadow a Ashera; Asa a droghas dhe'n dor hy thra gasadow ha'y leski yn nans Kidron. [14] Mes ny veu an tylleryow ughel kemerys dhe-ves. Byttegyns kolon Asa o perfydh gans an ARLODH oll y dhedhyow. [15] Ev a dhug a-berth yn chi an ARLODH rohow sakrys y das ha'y rohow sakrys y honan, arghans, owr, ha lestri.

Kevambos gans Aram erbynn Israel

[16] Yth esa bresel ynter Asa ha Baasha myghtern Israel oll aga dedhyow. [17] Baasha myghtern Israel eth yn-bann erbynn Yuda, ha drehevel Rama, may lestta nebonan rag mos yn-mes po dos a-ji dhe diredh Asa myghtern Yuda. [18] Ena Asa a gemeras oll an arghans ha'n owr hag o gesys yn tresorvaow chi an ARLODH ha tresorvaow chi an myghtern, ha'ga ri yn leuv y wesyon. Myghtern Asa a's danvonas dhe vyghtern Ben-hadad mab Tabrimmon mab Hezyon, myghtern Aram, esa trigys yn Damaskus, ow leverel, [19] 'Bedhes kevambos yntra my ha ty, kepar dell veu ynter ow thas ha'th tas jy. Yth esov ow tanvon dhis ro a arghans hag owr; ke, torr dha gevambos gans Baasha myghtern Israel, mayth omdenno a-dhyworthiv.' [20] Ben-hadad a woslowas orth myghtern Asa, ha danvon kaslewydhyon y luyow erbynn citys Israel. Ev a fethas Iyon, Dan, Abel-beth-maaka, hag oll Kinneroth, gans tiredh oll Naftali. [21] Pan glewas Baasha hemma, ev a astelas drehevel Rama ha kildenna dhe Tirsa. [22] Ena myghtern Asa a worhemynnis dhe Yuda oll, nagonan o gesys yn-mes: i a dhug dhe-ves meyn ha prenn Rama, gansa may fia Baasha ow trehevel ena. Gansa myghtern Asa a dhrehevis Geba yn Benyamin ha Mispa. [23] Oll gweythresow erel Asa, oll y nerth, puptra a wrug, ha'n citys a dhrehevis, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? Mes yn y gothni ev a'n jevo kleves yn y dhewdros. [24] Ena Asa a

goskas gans y dasow, hag a veu ynkleudhys gans y dasow yn cita y das Davydh. Y vab Yehoshafat a dheuth war y lergh.

Nadab a Reyn war Israel

25 Nadab mab Yeroboam a dhallathas reynya war Israel y'n nessa bledhen a Asa myghtern Yuda; ev a reynyas war Israel diw vledhen. 26 Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH, ow kerdhes yn fordh y das hag y'n pegh a wrug ev dhe Israel y wul.

27 Baasha mab Ahiya, a ji Yssakar, a vrasas er y bynn; ha Baasha a'n gweskis yn Gibbethon, o perghennys gans an Filistysi; rag yth esa Nadab hag Israel oll ow korheas erbynn Gibbethon 28 Ytho Baasha a ladhas Nadab y'n tressa bledhen a Asa myghtern Yuda, ha reynya yn y le. 29 Pan dheuth ha bos myghtern, ev a ladhas oll teylu Yeroboam; ny asas dhe ji Yeroboam nagonan owth anella, bys pan y'n distrusa, herwydh ger an ARLODH a gewsis der y was Ahiya an Shilonyas. 30 Hemma a hwarva drefen an peghosow a wrug Yeroboam hag a wrug dhe Israel aga gul, ha drefen an sorr may frosas an ARLODH, Duw Israel, dhodho.

31 Lemmyn gwriansow erel Nadab, ha puptra a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Israel? 32 Yth esa bresel ynter Asa ha myghtern Baasha oll aga dedhyow.

Reyn Baasha

33 Y'n tressa bledhen a Asa myghtern Yuda, Baasha mab Ahiya a dhallathas reynya war Israel oll yn Tirsa; ev a reynyas peder bledhen warn ugens. 34 Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH, ow kerdhes yn fordh Yeroboam hag y'n pegh a wrug dhe Israel y wul.

16 Ger an ARLODH a dheuth dhe Yehu mab Hanani erbynn Baasha, ow leverel. 2 'A-ban y'th trehevis yn-mes a'n doust ha gul dhis bos rewler war ow fobel Israel, ha ty dhe gerdhes yn fordh Yeroboam, ha gul dhe'm pobel Israel pegha, orth ow frovokya dhe sorr gans aga feghow, 3 ytho my a gemmer dhe-ves henedh Baasha ha'y ji, ha my a wra dhe'th

chi bos haval dhe ji Yeroboam mab Nebat. [4] An keun a dheber
neb a verow a ji Baasha y'n cita; ha neb a verow y'n gwelyow
ydhyn a'n ayr a's deber.'

[5] Gwriansow erel Baasha, an pyth a wrug ha'y nerth, a nyns
yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Israel? [6] Baasha
a goskas gans y dasow, hag a veu ynkleudhys yn Tirsa; ha'y
vab Ela a dheuth war y lergh. [7] Ger an ARLODH a dheuth
ynwedh dre leuv an profos Yehu mab Hanani erbynn Baasha
ha'y ji, ha drefen oll an drog a wrug yn golok an ARLODH, orth
y brovokya dhe sorr gans ober y dhiwleuv, ow pos haval dhe ji
Yeroboam, hag ynwedh drefen ev dh'y dhistrui.

Ela a Reyn war Israel

[8] Y'n hweghves bledhen warn ugens a Asa myghtern Yuda,
Ela mab Baasha a dhallathas reynya war Israel yn Tirsa; ev
a reynyas diw vledhen. [9] Y was Zimri, kaslewydh hanter y
jarettow, a vrasas er y bynn. Pan esa yn Tirsa, ev a evas ha bos
medhow yn chi Arsa, rennyas y ji yn Tirsa, [10] Zimri a dheuth
a-ji ha'y weskel ha'y ladha, y'n seythves bledhen warn ugens a
Asa myghtern Yuda, ha reynya yn y le.

[11] Pan dhallathas reynya, kettel esedhsa war an tron, ev a
ladhas oll chi Baasha; ny asas dhodho nagonan a bis erbynn
fos, naneyl a'y deylu nag a'y gowetha. [12] Yndelma Zimri a
dhistruis oll chi Baasha, herwydh ger an ARLODH a gewsis
erbynn Baasha dre leuv an profos Yehu, [13] drefen oll peghosow
Baasha ha peghosow y vab Ela a wrussons, ha may hwrug dhe
Israel aga gul, ow provokya an ARLODH, Duw Israel dhe sorr
gans aga idolyow koog. [14] Gwriansow erel Ela, puptra a wrug
ev, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Israel?

Zimri a Reyn war Israel

[15] Y'n seythves bledhen warn ugens a Asa myghtern Yuda,
Zimri a reynyas seyth dydh yn Tirsa, Hag yth esa an bobel
ow kampya erbynn Gibbethon, tre filistek, [16] ha'n bobel esa
ow kampya a glewas bos leverys, 'Zimri re vrasas, hag ev re
ladhas an myghtern;' ytho oll Israel a wrug Omri, kaslewydh

an lu, myghtern war Israel an jydh na y'n kamp. [17] Ytho Omri eth yn-bann a Gibbethon, hag oll Israel ganso, hag i a worheas erbynn Tirsa. [18] Pan welas Zimri bos kemerys an cita, ev eth yn tour chi an myghtern; ev a loskas chi an myghtern warnodho y honan gans tan hag a verwis, [19] drefen an peghosow a wrug ev, ow kul drog yn golok an ARLODH, ow kerdhes yn fordh Yeroboam, ha rag an pegh re wrug, ow kul dhe Israel pegha. [20] Gwriansow erel Zimri, ha'n bras a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadh myghternedh Israel?

Reyn Omri war Israel

[21] Ena pobel Israel a veu rynnys yn diw rann; hanter an bobel a holyas Tibni mab Ginath, dh'y wul myghtern, ha hanter a holyas Omri. [22] Mes an bobel a holyas Omri a dryghis war an bobel a holyas Tibni mab Ginath; ytho Tibni a verwis, hag Omri a dheuth ha bos myghtern. [23] Y'n unnegves bledhen warn ugens a Asa myghtern Yuda, Omri a dhallathas reynya war Israel; ev a reynyas dewdhek bledhen, hwegh anedha yn Tirsa.

Samari an Benncita Nowydh

[24] Ev a brenas menydh Samari a-dhyworth Shemer a dhew dalent a arghans; ev a geras an menydh, ha gelwel an cita a dhrehevis, Samari, war-lergh hanow Shemer, perghennek an menydh.

[25] Omri a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH; ev a wrug moy drog ages oll y ragresegydhyon. [26] Rag ev a gerdhas yn fordh Yeroboam mab Nebat, hag y'n peghosow may hwrug dhe Israel aga gul, ow provokya an ARLODH, Duw Israel, dhe sorr gans aga idolyow koog. [27] An hwarvosow a wrug Omri, ha'n nerth a dhiskwedhas, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Israel? [28] Omri a goskas gans y dasow, hag a veu ynkleudhys yn Samari; hag Ahab y vab a dheuth war y lergh.

Ahab a Reyn war Israel

[29] Y'n etegves bledhen warn ugens a Asa myghtern Yuda, Ahab mab Omri a dhallathas reynya war Israel; Ahab mab

Omri a reynyas war Israel yn Samari diw vledhen warn ugens.
30 Ahab mab Omri a wrug drog yn golok an ARLODH moy ages
oll y ragresegydhyon.

Ahab a Dhemmedh Yezebel

31 Ha par dell ve tra skav ragdho kerdhes yn peghosow
Yeroboam mab Nebat, ev a gemeras avel y wreg Yezebel
myrgh Ethbaal myghtern an Sidonysi, hag ev eth ha servya
Baal, ha'y wordhya. 32 Ev a dhrehevis alter rag Baal yn chi Baal,
hag a dhrehevis yn Samari. 33 Ahab a wrug Ashera ynwedh.
Ahab a wrug moy dhe brovokya an ARLODH, Duw Israel, ages
oll myghternedh Israel esa kyns. 34 Yn y dhedhyow Hiel a
Bethel a dhrehevis Yeriko; ev a worras hy selveyn orth kost
Abiram y gynsa genys, ha settya hy yetow yn-bann orth kost
y yowynka mab Segub, herwydh ger an ARLODH, a gewsis der
Yoshua mab Nun.

Elias a Dhargan Seghor

17 Lemmyn Elias an Tishbeyas, a Tishbe yn Gilead, a
leveris dhe Ahab, 'Dell vyw an ARLODH, Duw Israel,
mayth esov ow sevel a-dheragdho, ny vydh na gluth na glaw
an bledhynnyow ma, marnas my a re an ger.' 2 Ger an ARLODH
a dheuth dhodho, ow leverel, 3 'Ke alemma ha treylya dhe'n
duryen, hag omgudh ryb nans Kerith, usi a'n duryen dhe'n
Yordan. 4 Ty a yv dhyworth an gover, ha my re worhemynnis
dhe'n brini-bras dha sostena ena.' 5 Ytho ev eth ha gul herwydh
ger an ARLODH; ev eth ha triga ryb gover Kerith, usi a'n duryen
dhe'n Yordan. 6 An brini-bras a dhug bara ha kig dhodho
myttinweyth, ha bara ha kig gorthugherweyth hag ev a evas
dhyworth an gover. 7 Mes wosa termyn an gover a dheseghas,
drefen nag esa glaw y'n tir.

Gwedhwes Sarefath

8 Ena ger an ARLODH a dheuth dhodho, ow leverel, 9 'Ke
lemmyn dhe Sarefath, usi dhe Sidon, ha triga ena; rag my
re worhemynnis dhe wedhwes ena dha sostena.' 10 Ytho ev
eth yn-kerdh ha mos dhe Sarefath. Pan dheuth dhe borth an

dre, yth esa gwedhwes ena ow keunyssa. Ev a elwis dhedhi ha leverel, 'Doro dhymm banna dowr mayth yffiv.' 11 Dell esa hi ow mos dh'y gerghes, ev a elwis dhedhi ha leverel, 'Doro dhymm temmik bara y'th leuv.' 12 Mes hi a leveris, 'Dell vyw an ARLODH dha Dhuw, ny'm beus torth, marnas dornas a vleus yn seth ha nebes oyl yn podik; my a guntel y'n eur ma nebes keunys mayth ylliv dhe dre ha'ga fareusi ragov ow honan ha rag ow mab, may typpryn anodho, ha merwel.' 13 Elias a leveris dhedhi, 'Na borth own; ke ha gwra dell leversys; mes gwra dhymm kynsa tesen vyghan ha'y dri dhymm, hag a-wosa gwra neppyth ragos ha rag dha vab. 14 Rag yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel: Ny vydh gwag an seth a vleus ha ny fyll an podik a oyl bys y'n jydh may tanvon an ARLODH glaw war an nor.' 15 Hi eth ha gul herwydh geryow Elias, ha hi, hag ev, ha'y mayni a dhybris lies dydh. 16 Ny veu gwakhes an seth a vleus, na ny fyllis an podik a oyl, herwydh ger an ARLODH a gewsis der Elias.

Elias a Selow Mab an Wedhwes

17 Wosa hemma mab an venyn, mestres an chi, a dheuth ha bos klav; y gleves o mar sevur ma nag esa anal gesys ynno. 18 Hi a leveris dhe Elias, 'Pyth eus yntredhon ni, A wour Duw? Ty re dheuth dhymm rag dri ow hammweyth dhe gov, ha ladha ow mab!' 19 Mes ev a leveris dhedhi, 'Ro dhymm dha vab.' Ev a'n kemeras a'y askra, ha'y dhon dhe'n soler mayth esa trigys ha'y worra war y weli y honan. 20 Ev a grias war an ARLODH, 'A ARLODH ow Duw, a dhresys terros hwath war an wedhwes esov trigys gensi dre ladha hy mab?' 21 Ena ev a omystynnas teyrgweyth war an flogh, ha kria war an ARLODH, 'A ARLODH ow Duw, gas bewnans an flogh ma dhe dhos ynno arta.' 22 An ARLODH a woslowas orth lev Elias; bewnans an flogh a dheuth arta ynno, hag ev a dhasvewas. 23 Elias a gemeras an flogh, ha'y dhri yn-nans a'n soler a-berth y'n chi, ha'y ri dh'y vamm; ena Elias a leveris, 'Mir, yma dha vab yn fyw.' 24 Ytho an venyn a leveris dhe Elias, 'Lemmyn my a wor dha vos gour Duw, ha bos gwiryonedh ger an ARLODH y'th hanow.'

Elias a Dhehwel dhe Ahab

18 Wosa lies dydh ger an ARLODH a dheuth dhe
Elias, yn tressa bledhen an seghor, ow leverel, 'Ke,
omdhiskwedh dhe Ahab, ha my a dhanvon glaw war an nor.'
[2] Ytho Elias eth hag omdhiskwedhes dhe Ahab. An divotter
o sevur yn Samari. [3] Ahab a elwis Obadia, governour y ji.
Yth esa Obadia ow perthi own a'n ARLODH yn feur; [4] pan esa
Yezebel ow ladha profosi an ARLODH, Obadia a gemersa kans
profos, aga hudha yn mogowyow, hanter kans yn pubonan,
ha'ga sostena gans bara ha dowr. [5] Ahab a leveris dhe Obadia,
'Ke der an tir, bys yn pub fenten a dhowr ha pub nans: martesen
ni a gyv gwels rag gwitha an vergh ha'n mulyon yn fyw, ma
na gellyn oll an enevales.' [6] Ytho i a rannas an tir yntredha rag
tremena dredho: Ahab eth yn unn fordh y honan, hag Obadia
eth yn ken fordh y honan.

[7] Pan esa Obadia war an fordh, Elias a dheuth er y bynn;
Obadia a'n aswonis, kodha war y fas, ha leverel, 'Yw ty, ow
arlodh Elias?' [8] Ev a worthebis dhodho, 'Yth yw my. Ke, lavar
dhe'th arlodh bos Elias omma.' [9] Hag ev a leveris, 'Fatel beghis
may teliffri dha was yn leuv Ahab, dhe'm ladha? [10] Dell vyw
an ARLODH dha Dhuw, nyns eus kenedhel na gwlaskor ma na
dhanvonas ow arlodh dhe'th hwilas; ha pan leverens, "Nyns,
usi ev omma," ev a wrug dhe'n genedhel po a'n wlaskor na
gul ti, na'th kavsens. [11] Mes lemmyn ty a lever, "Ke, lavar
dhe'th arlodh bos Elias omma." [12] Kettel vedhav gyllys ahanas,
spyrys an ARLODH a'th teg ny wonn py le; ytho pan dhov ha
leverel dhe Ahab ha ny yll ev dha gavos, ev a'm ladh. Dha
was re borthas own a'n ARLODH a-dhia'm yowynkneth. [13] A ny
veu leverys dhe'm arlodh an pyth a wrug pan ladhas Yezebel
profosi an ARLODH, fatel gudhis kans profos a'n ARLODH yn
vogow, hanterkans yn pubonan, ha'ga sostena gans bara ha
dowr? [14] Mes lemmyn ty a lever, "Ke, lavar dhe'th arlodh
bos Elias omma:" ev a'm ladh yn sur.' [15] Elias a leveris, 'Dell
vyw ARLODH an luyow, mayth esov ow sevel a-ragdho, my a
omdhiskwedh dhodho yn sur hedhyw.' [16] Ytho Obadia eth dhe

vetya gans Ahab, ha leverel dhodho; hag Ahab eth dhe vetya gans Elias.

17 Pan welas Elias, Ahab a leveris dhodho, ‘Yw ty, neb a
drobel Israel?’ 18 Ev a worthebis, ‘Ny droblis Israel; mes ty ha
chi dha das a’n gwrug, drefen hwi dhe eskasa gorhemynnow an
ARLODH ha holya an Baalim. 19 Lemmyn ytho danvon ha kuntel
oll Israel ragov dhe venydh Karmel, gans an peswar kans ha
hanterkans profos a Baal ha’n peswar kans profos a Ashera, a
dheber orth moos Yezebel.’

Kesstrif Menydh Karmel

20 Ytho Ahab a dhanvonas dhe oll an Israelysi, ha kuntel an
brofosi dhe venydh Karmel. 21 Ena Elias a dheuth ogas dhe oll
an bobel, ha leverel, ‘Pes termyn a vynnowgh kloppya yntra
dew dybyans? Mars yw an ARLODH Duw, holyewgh ev; mes
mars yw Baal, ena holyewgh ev.’ Mes ny worthebis an bobel
ger dhodho. 22 Ena Elias a leveris dhe’n bobel, ‘My, my ow
honan, yw gesys profos an ARLODH; mes profosi Baal yw
peswar kans ha hanterkans. 23 Gas dhedha ytho ri dhyn dew
darow; gas dhedha dewis unn tarow dh’aga honan, y dreghi
dhe demmyn, ha’y worra war an prenn, mes heb enowi tan.
24 Ena gelwewgh war hanow agas duw ha my a elow war hanow
an ARLODH; an duw neb a worthyp dre dan, ev yw Duw.’ Oll
an bobel a worthebis, ‘Kewsys yn ta yw!’ 25 Ena Elias a leveris
dhe brofosi Baal, ‘Dewisewgh dh’agas honan onan a’n lodhnow
ha’y bareusi yn kynsa, rag hwi yw niverus; ena gelwewgh war
hanow aga duw, mes na enowewgh tan.’ 26 Ytho i a gemeras an
tarow a veu res dhedha, y bareusi, ha gelwel war hanow Baal
a’n myttin bys yn hanter-dydh, ow kria, ‘A Baal, gorthyp dhyn!’
Mes nyns esa lev, ha nyns esa gorthyp. Hag i a lammas a-dro
dhe’n alter re wrussons. 27 Dhe hanter-dydh Elias a’s skornyas,
ow leverel, ‘Kriewgh ughella, rag ev yw duw; poken yma ev
owth ombrederi, poken ev re omdennas, poken yma ev ow
viajya. Martesen yma ow koska ha res yw gul dhodho difuna.’
28 Ena i a grias ughella, ha dell o aga usadow, i a omdroghas
gans kledhedhyow ha guwow bys pan frosas an goos warnedha.

29 Pan dremenas hanter-dydh, i a vuskegis bys yn termyn offryn
an greun, mes nyns esa lev, na gorthyp, na nyns esa nagonan
ow koslowes.

30 Ena Elias a leveris dhe oll an bobel, 'Dewgh nes dhymm,'
hag oll an bobel a dheuth nes dhodho. Ev a ewnhas alter an
ARLODH re bia tewlys dhe'n dor; 31 Elias a gemeras dewdhek
men, herwydh niver lothow mebyon Yakob, may teuth dhedha
ger an ARLODH, ow leverel, 'Israel a vydh dha hanow.' 32 Gans
an veyn ev a dhrehevis alter yn hanow an ARLODH. Ena ev a
wrug kanel a-dro dhedhi, bras lowr rag synsi dew vusur a has.
33 Nessa ev a restras an prenn, treghi an tarow dhe demmyn,
ha'y worra war an prenn. Ev a leveris, 'Lenwewgh peswar seth
a dhowr ha'y dhinewi war an offryn leskys ha war an prenn.'
34 Ena ev a leveris, 'Gwrewgh e eylweyth;' hag i a'n gwrug
eylweyth. Arta ev a leveris, 'Gwrewgh e tressa gweyth;' hag i
a'n gwrug tressa gweyth, 35 may resas an dowr oll a-dro dhe'n
alter, ha lenwel an ganel ynwedh gans dowr.

36 Pan dheuth termyn offryn an greun, an profos Elias a
dheuth nes ha leverel, 'A ARLODH, Duw Abraham, Ysak,
hag Israel, bedhes godhvedhys an jydh ma dha vos Duw yn
Israel, hag ow bos dha was, ha my dhe wul oll an taklow ma
orth dha arghadow. 37 Gorthyp dhymm, A ARLODH, gorthyp
dhymm, mayth aswonno an bobel ty, A ARLODH, dhe vos Duw,
ha ty dhe dreylya aga holon arta war dhe lergh.' 38 Ena tan an
ARLODH a dhiyskynnas ha kowlleski an offryn leskys, an prenn,
an veyn, ha'n doust, ha hwath a lapyas an dowr esa y'n ganel.
39 Pan y'n gwelas oll an bobel, i a godhas war aga fas ha leverel,
'An ARLODH, ev yw Duw, an ARLODH, ev yw Duw.' 40 Elias
a leveris dhedha, 'Dalghennewgh profosi Baal; na esewgh
nagonan anedha dhe dhiank.' Ena i a's dalghennas; hag Elias
a's dros dhe nans Kishon, ha'ga ladha ena.

Diwedh an Seghor

41 Elias a leveris dhe Ahab, 'Ke yn-bann, deber hag yv; rag
yma son glaw pals.' 42 Ytho Ahab eth yn-bann dhe dhybri hag
eva. Elias eth yn-bann dhe benn Karmel; ena ev a omblegyas

war an dor ha gorra y fas ynter y dhewlin. 43 Ev a leveris dh'y was, 'Ke yn-bann lemmyn, mir war-tu ha'n mor.' Ev a yskynnas ha mires, ha leverel, 'Nyns eus tra vyth.' Ena ev a leveris, 'Ke arta seyth gweyth.' 44 Y'n seythves gweyth ev a leveris, 'Mir, yma komolen vyghan nag yw brassa es leuv den ow tos yn-bann dhyworth an mor.' Ena ev a leveris, 'Ke, lavar dhe Ahab, "Herness dha jaret ha diyskyn kyns an glaw dhe'th lettya."' 45 Kyns nep-pell an nevow a dhuhas gans kommol ha gwyns, hag yth esa glaw bras. Ahab a varghogas ha mos dhe Yezreel. 46 Mes yth esa leuv an ARLODH war Elias; ev a wrugysas y dhiwglun ha ponya a-rag Ahab oll an fordh dhe Yezreel.

Elias war Venydh Horeb

19 Ahab a leveris dhe Yezebel puptra re wrussa Elias, ha fatel ladhsa oll an brofosi gans an kledha. 2 Ena Yezebel a dhanvonas kannas dhe Elias, ow leverel, 'Yndelma re wrello an duwow dhymm, ha moy keffrys, mar ny wrav dha vewnans avel bewnans onan anedha erbynn an termyn ma a-vorow.' 3 Ena ev a borthas own; ev a sevis ha fia a-barth y vewnans, ha dos dhe Beer-sheba yn Yuda, hag ev a asas y was ena.

4 Mes ev y honan eth y'n gwylvos, viaj unn jydh, ha dos hag esedha yn-dann brenn banadhel. Ev a bysis may farwa: 'Lowr yw; lemmyn, A ARLODH, kemmer ow bewnans, rag nyns ov gwell ages ow thasow.' 5 Ena ev a wrowedhas yn-dann an vanadhel ha koska. Distowgh el a'n tochyas ha leverel dhodho, 'Sav yn-bann ha dybri.' 6 Ev a viras, hag ena orth y benn yth esa tesen pebys war veyn pooth, ha seth a dhowr. Ev a evas ha dybri, ha growedha arta. 7 El an ARLODH a dheuth an eylweyth, y dochya, ha leverel, 'Sav yn-bann ha dybri, poken dha viaj a vydh re ragos.' 8 Ev a sevis, ha dybri hag eva; ena ev eth yn nerth an boos na dew ugens dydh ha dew ugens nos dhe Horeb, menydh Duw. 9 Ena ev a dheuth dhe vogow, ha spena an nos ena. Ena ger an ARLODH a dheuth dhodho, ow leverel, 'Pandr'a wredh omma Elias?' 10 Ev a worthebis, 'My re beu pur dhiwysyk rag an ARLODH, Duw an luyow, rag an Israelysi re

eskasas dha gevambos, terri dha alteryow, ha ladha dha brofosi gans an kledha. Nyns eus nagonan gesys marnas my, hag ymons ow hwilas ow bewnans, dh'y gemeres dhe-ves.'

Elias a Dheu erbynn Duw yn Horeb

11 Ev a leveris, 'Ke ha sevel war an menydh a-rag an ARLODH,
rag yma an ARLODH ow tremena.' Gwyns krev a dheuth, ow
folsa menydhyow ha terri kerrek dhe demmyn a-rag an
ARLODH, mes nyns esa an ARLODH y'n gwyns; ha wosa an
gwyns yth esa dorgrys, mes nyns esa an ARLODH y'n dorgrys;
12 ha wosa an dorgrys tan, mes nyns esa an ARLODH y'n tan; ha
wosa an tan son taw pur. 13 Pan y'n klewas Elias, ev a vaylyas
y fas yn y vantel ha mos ha sevel yn entrans an vogow. Ena
y teuth lev dhodho a leveris, 'Pandr'a wredh omma Elias?'
14 Ev a worthebis, 'My re beu pur dhiwysyk rag an ARLODH,
Duw an luyow; rag an Israelysi re eskasas dha gevambos, terri
dha alteryow, ha ladha dha brofosi gans an kledha. Nyns eus
nagonan gesys marnas my, hag ymons ow hwilas ow bewnans,
dh'y gemeres dhe-ves.' 15 Ena an ARLODH a leveris dhodho,
'Ke, dehwel war dha fordh dhe wylvos Damaskus, ke a-ji dhe'n
cita; hag untya Hazael avel myghtern war Aram, 16 hag ynwedh
untya Yehu mab Nimshi avel myghtern war Israel, hag untya
Elisha mab Shafat a Abel-mehola avel profos yn dha le. 17 Piw
pynag a dhienk kledha Hazael, Yehu a ladh; ha piw pynag a
dhienk kledha Yehu, Elisha a ladh. 18 Mes my a as seyth mil yn
Israel, oll an re na blegyas dewlin dhe Baal na amma dhodho.'

Galow Elisha

19 Ytho ev a dhibarthas alena, ha kavos Elisha mab Shafat,
esa owth aras. Yth esa dewdhek yew a oghen a-ragdho, hag
yth esa ev gans an dewdhegves. Elias a'n tremenas ha tewlel y
vantel warnodho. 20 Ev a asas an oghen, ponya war-lergh Elias,
ha leverel, 'Gas vy dhe amma dhe'm tas ha dhe'm mamm, hag
ena my a'th sew.' Ena Elias a leveris dhodho, 'Dehwel arta; rag
pandr'a wrug vy dhis?' 21 Ev a dhehwelis a'y sewya, kemeres
yew a'n oghen, ha'ga ladha; ev a vrojyas aga hig gans daffar an

oghen, ha'y ri dhe'n bobel, hag i a dhybris. Ena ev a sevis ha mos wosa Elias, ha menystra dhodho.

Bresel Ahab erbynn Aram

20 Ben-hadad myghtern Aram a guntelas war-barth oll
y lu; yth esa dewdhek warn ugens myghtern ganso,
keffrys ha mergh ha charettow. Ev eth yn-bann erbynn Samari
ha gorheas er hy fynn ha'y gweskel. [2] Ena ev a dhanvonas
kanasow a-berth y'n cita dhe Ahab myghtern Israel, ha leverel
dhodho: 'Yndelma y lever Ben-hadad: [3] Dha arghans hag owr
yw dhymm; dha wragedh a'n tekka ha fleghes yw dhymm
ynwedh.' [4] Myghtern Israel a worthebis, 'Dell leverydh, ow
arlodh, A vyghtern, my yw dhis, ha puptra a'm beus.' [5] An
kanasow a dheuth arta ha leverel: 'Yndelma y lever Ben-
hadad: My a dhanvonas dhis, ow leverel, "Delirv dhymm dha
arghans hag owr, dha wragedh ha'th fleghes;" [6] byttegyns, my a
dhanvon ow wesyon dhis a-vorow a-dro dhe'n termyn ma, hag
i a hwila y'th chi ha chiow dha wesyon, ha gorra aga leuv war
by pynag a bleg dhedha, ha'y gemeres dhe-ves.'

[7] Ena myghtern Israel a elwis war oll henavogyon an tir, ha
leverel, 'Gwelewgh fatel usi an gour ma ow hwilas dregyn;
rag ev a dhanvonas dhymm rag ow gwragedh, ow fleghes, ow
arghans, hag ow owr; ha ny'n neghis.' [8] Ena oll an henavogyon
hag oll an bobel a leveris dhodho, 'Na woslow, ha na assent.'
[9] Ytho ev a leveris dhe ganasow Ben-hadad, 'Leverewgh dhe'm
arlodh an myghtern: Puptra a wovynsys a'th was yn kynsa my
a'n gwra; mes an dra ma ny allav gul.' An kanasow a dhibarthas
ha dri ger dhodho arta. [10] Ben-hadad a dhanvonas dhodho
ha leverel, 'Re wrello an duwow yndelma dhymm, ha moy
keffrys, mars eus doust lowr gesys yn Samari dhe ri dornas dhe
bubonan a'n bobel a'm sew.' [11] Myghtern Israel a worthebis,
'Leverewgh dhodho: Ny dal neb a wisk arvow bostya avel neb
a'n diwisk.' [12] Pan glewas Ben-hadad an messach ma – hag
ev owth eva gans an vyghternedh y'n skovvaow – ev a leveris
dh'y wer, 'Kemerewgh agas tylleryow!' Hag i a gemeras aga
thylleryow erbynn an cita.

Profos erbynn Ahab

13 Ena y teuth neb unn profos dhe vyghtern Ahab a Israel ha
leverel, 'Yndelma y lever an ARLODH, A welsys oll an routh
veur ma? Mir, my a's re y'th leuv hedhyw; ha ty a wodhvydh
ow bos an ARLODH.' 14 Ahab a leveris, 'Piw ganso?' Ev a
leveris, 'Yndelma y lever an ARLODH, Gans an wer yowynk
a serv pennsevigyon an rannvroyow.' Ena ev a leveris, Piw a
dhalleth an vatel? Ev a worthebis, 'Ty.' 15 Ena ev a guntelas
an wer yowynk a serv pennsevigyon an rannvroyow, dew kans
dewdhek warn ugens; hag a-wosa ev a guntelas oll an bobel a
Israel, seyth mil.

16 I eth yn-mes y'n hanter-dydh, ha Ben-hadad owth eva yn
fedhow y'n tyldow, ev ha'n dewdhek warn ugens myghtern
y geffrysysi. 17 An wer yowynk a serv pennsevigyon an
rannvroyow eth yn-mes yn kynsa. Ben-hadad re dhanvonsa
aspioryon, hag i a dherivas dhodho, 'Gwer re dheuth yn-
mes a Samari.' 18 Ev a leveris, 'Mar teuthons yn-mes yn
kres, kemerewgh i yn fyw; mar teuthons yn-mes rag bresel,
kemerewgh i yn fyw.'

19 An wer yowynk a serv pennsevigyon an rannvroyow a
dheuth yn-mes a'n cita, ha'n lu a's sewyas. 20 Hag i a ladhas
peub y wour; Aram a fias hag Israel a jassyas war aga lergh,
mes Ben-hadad myghtern Aram a dhienkas war vargh gans re
a'n varghogyon. 21 Myghtern Israel eth yn-mes, omsettya war
an vergh ha'n charettow, ha fethas Aram yn ladhva veur.

22 Ena an profos a dheuth nes dhe vyghtern Israel ha leverel
dhodho, 'Deus, omgrevha, hag ombreder yn ta an pyth a wredh;
rag y'n gwenton myghtern Aram a dheu arta er dha bynn.'

Aram Yw Fethys

23 Gwesyon myghtern Aram a leveris dhodho, 'Aga duwow
yw duwow a'n menydhyow, hag yndelma i o kreffa agesson;
mes gas ni dhe vatalyas orta y'n gwastattir, hag yn sur ni a vydh
kreffa agessa. 24 Ha gwra hemma: gordhyllo an vyghternedh,
peub a'y le, ha gorra kaslewydhyon yn aga le; 25 ha kuntel lu
ervys avel an lu re gellsys, margh rag margh ha charet rag

charet; ena ni a omladh er aga fynn y'n gwastattir, hag yn sur ni a vydh kreffa agessa.' Ev a woslowas orth aga lev, ha gul yndelma.

[26] Y'n gwenton Ben-hadad a guntelas Aram ha mos bys yn Afek rag batalyas orth Israel. [27] Wosa bos an Israelysi kuntelys ha sosten res dhedha, i eth er aga fynn; pobel Israel a gampyas a-dal dhedha avel dew flock vyghan a ever, hag Aram a lenwis an pow. [28] Gour Duw a dheuth ha leverel dhe vyghtern Israel, 'Yndelma y lever an ARLODH: Drefen Aram dhe leverel, "An ARLODH yw Duw an menydhyow mes nyns yw Duw an nansow," ytho my a re oll an routh veur ma y'th leuv, ha hwi a wodhvydh ow bos an ARLODH.' [29] I a gampyas an eyl a-dal y gila seyth dydh moy. Ena y'n seythves dydh an vatel a dhallathas; an Israelysi a ladhas kans mil drosek a Aram yn unn jydh. [30] An remenant a fias dhe Afek, dhe'n tour; ha'n fos a godhas war an seyth mil warn ugens o gesys.

Ben-hadad a fias ynwedh, ha dos a-berth y'n tour hag omgudha a stevel dhe stevel. [31] Y wesyon a leveris dhodho, 'Mir, ni re glewas bos tregeredhus myghternedh chi Israel; gwren omwiska gans saghlen a-dro dh'agan kres ha lovonow war agan penn, ha mos yn-mes dhe vyghtern Israel; martesen ev a saw dha vewnans.' [32] Ytho i a golmas saghlen a-dro dh'aga kres, gorra lovonow war aga fenn, mos dhe vyghtern Israel, ha leverel, 'Dha was Ben-hadad a lever, "Gas vy dhe vewa."' Hag ev a leveris, 'Usi ev hwath yn fyw? Ev yw ow broder.' [33] An wer a gonvedhas hemma avel kool da; i a's kemeras yn uskis a-dhyworto ha leverel, 'Gwir, Ben-hadad yw dha vroder.' Ena ev a leveris, 'Ke dh'y gerghes.' Ytho Ben-hadad a dheuth yn charet. [34] Ben-hadad a leveris dhodho, 'My a dhaswra an trevow a gemeras ow thas a-dhyworth dha das; ha ty a yll fondya marghasow ragos dha honan yn Damaskus, par dell wrug ow thas yn Samari.' Myghtern Israel a worthebis, 'My a'th tanvon dhe-ves gans an kevambos ma.' Ytho ev a wrug kevambos ganso ha'y asa dhe vos.

Profos a Dhampen Ahab

35 Orth gorhemmyn an ARLODH unn esel a gowetha an brofosi
a leveris dh'y gila, 'Gwask vy!' Mes an gour a naghas y weskel.
36 Ena ev a leveris dhodho, 'Drefen nag es gostydh dhe lev an
ARLODH, kettel vedhydh diberthys ahanav, lew a'th ladh.' Ha
pan dhibarthas anodho, lew a'n kavas ha'y ladha. 37 Ena ev a
gavas gour aral ha leverel, 'Gwask vy!' Ytho an gour a'n gweskis,
hag orth y weskel ev a'n golias. 38 Ena an profos a dhibarthas,
ha gortos an myghtern war an fordh, ow tivelebi y semlans
gans lysten war y lagas. 39 Pan esa an myghtern ow tremena,
ev a grias war an myghtern ha leverel, 'Dha was eth yn-mes
yn kres an vatel; ena souder a dreylyas ha dri gour dhymm, ha
leverel, "Gwith an gour ma; mar tienk, dha vewnans a vydh
res rag y vewnans, poken ty a be talent a arghans." 40 Rag
bos dha was bysi omma hag ena, gyllys o.' Myghtern Israel a
leveris dhodho, 'Yndelma y fydh dha vreus; rag ty dha honan
a'n erviras.' 41 Ena ev a gemeras an lysten yn uskis a'y lagas.
Myghtern Israel a'n aswonis avel onan a'y brofosi. 42 Ena ev a
leveris dhodho, 'Yndelma y lever an ARLODH, "Drefen ty dhe
asa dhe dhiank an gour neb a apoyntis dhe dhistruyans, ytho
dha vewnans a vydh rag y vewnans, ha dha bobel rag y bobel."'
43 Myghtern Israel eth dhe dre, poos ha digolonnek, ha dos dhe
Samari.

Gwinlan Naboth

21 Wosa hemma y sewyas an hwarvosow ma: Naboth
an Yezreelyas a'n jevo gwinlan yn Yezreel, ryb palas
myghtern Ahab a Samari. 2 Ahab a leveris dhe Naboth, 'Ro
dhymm dha winlan, ma'm bydh erber, drefen y vos ogas dhe'm
chi; my a re dhis gwinlan well rygdhi; poken, mars yw da
genes, my a re dhis hy thalvosogeth yn arghans.' 3 Mes Naboth
a leveris dhe Ahab, 'An ARLODH a'm difennas a ri dhis eretons
ow thasow.' 4 Ahab a dhehwelis dhe dre yn poos ha digolonnek
drefen an pyth a leveris dhodho Naboth an Yezreelyas; rag ev
re leveris, 'Ny rov dhis eretons ow thasow.' Ev a wrowedhas
war y weli, treylya dhe-ves y fas, ha ny vynna dybri.

[5] Y wreg Yezebel a dheuth dhodho ha leverel, ‘Prag yth os
mar dhigolon ma na vynnydh dybri?’ [6] Ev a leveris dhedhi,
‘Drefen my dhe gewsel orth Naboth an Yezreelyas ha leverel
dhodho, “Ro dhymm dha winlan rag arghans; poken, mars
yw gwell genes, my a re dhis ken winlan rygdhi;” mes ev a
worthebis, “Ny rov ow gwinlan dhis.”’ [7] Y wreg Yezebel a
leveris dhodho, ‘A ny wovernydh Israel? Sav, deber, ha bydh
lowenek; my a re dhis gwinlan Naboth an Yezreelyas.’

[8] Ytho hi a skrifas lytherow yn hanow Ahab ha’ga selya gans
y sel; hi a dhanvonas an lytherow dhe’n henavogyon ha dhe’n
ugheloryon esa trigys gans Naboth yn y cita. [9] Hi a skrifas y’n
lytherow, ‘Gelwewgh penys, ha gorrewgh Naboth dhe benn an
kuntelles; [10] settyewgh dew vilen a-dal dhodho dhe dhustunia
er y bynn, ow leverel, “Ty re vollethis Duw ha’n myghtern.”
Ena degewgh e yn-mes, ha’y labedha bys y’n mernans.’ [11] Gwer
y cita, an henavogyon ha’n ugheloryon esa trigys yn y cita, a
wrug dell dhanvonsa Yezebel ger dhedha. [12] I a elwis penys ha
settya Naboth dhe benn an guntelles. [13] An dhew vilen a dheuth
a-ji hag esedha a-dal dhodho; ha’n vilens a dhustunias erbynn
Naboth yn lok an bobel, ow leverel, ‘Naboth a vollethis Duw
ha’n myghtern.’ Ytho i a’n dug yn-mes a’n cita ha’y labedha
bys y’n mernans. [14] Ena i a dhanvonas dhe Yezebel, ow leverel,
‘Naboth re beu labedhys; marow yw.’

[15] Kettel glewas Yezebel bos Naboth labedhys ha marow,
Yezebel a leveris dhe Ahab, ‘Ke, kemmer perghenogeth a
winlan Naboth an Yezreelyas, a naghas hy ri dhis a arghans; rag
nyns yw byw Naboth, mes marow.’ [16] Kettel glewas Ahab bos
Naboth marow, Ahab eth dhe winlan Naboth an Yezreelyas
rag kemeres perghenogeth anodho.

Elias a Re Breus Duw

[17] Ena ger an ARLODH a dheuth dhe Elias an Tishbeyas, ow
leverel: [18] Sav, ke ha metya gans Ahab myghtern Israel, usi yn
Samari; yma ev lemmyn yn gwinlan Naboth, le mayth eth rag
kemeres perghenogeth. [19] Ty a lever dhodho, ‘Yndelma y lever
an ARLODH: A ledhsys, hag ynwedh kemeres perghenogeth?’

Ty a lever dhodho, ‘Yndelma y lever an ARLODH: Y’n tyller
may lapyas an keun goos Naboth, keun a lap dha woos ynwedh.’
20 Ahab a leveris dhe Elias, ‘A’m kevsys, ow eskar?’ Ev a
worthebis, ‘My re’th kavas. Drefen ty dhe wertha dha honan
dhe wul an pyth yw drog yn golok an ARLODH, 21 my a dhre
terros warnas; my a’th tistru, ha treghi a-dhyworth Ahab pub
gorreydh, keth po rydh, yn Israel; 22 ha my a wra dha ji haval
dhe ji Yeroboam mab Nebat, ha haval dhe ji Baasha mab
Ahiya, drefen ty dhe’m brovokya dhe sorr ha gul dhe Israel
pegha. 23 Ynwedh a Yezebel an ARLODH a leveris, “An keun a
dheber Yezebel ryb fos Yezreel.” 24 Neb a verow a deylu Ahab
y’n cita an keun a dheber; ha neb a verow y’n pow ydhyn an
ebron a dheber.’

25 (Yn hwir nyns esa nagonan haval dhe Ahab, a werthas y
honan dhe wul an pyth o drog yn golok an ARLODH, yniys gans
y wreg Yezebel. 26 Ev a faryas yn kasadow owth holya idolyow,
par dell wrussa an Amorysi, neb a veu herdhys yn-mes gans an
ARLODH a-rag an Israelysi.)

27 Pan glewas Ahab an geryow na, ev a skwardyas y dhillas
ha gorra saghlen war y gig noth; ev a wrug penys, growedha
y’n saghlen, ha mos a-dro yn foredhek. 28 Ena ger an ARLODH a
dheuth dhe Elias an Tishbeyas: 29 ‘A welsys fatel uvelhas Ahab
y honan a-ragov? Drefen ev dhe uvelhe y honan a-ragov, ny
dhrov terros yn y dhedhyow; mes yn dedhyow y vab my a dhre
terros war y ji.’

Kaskyrgh gans Yuda erbynn Aram

22 Teyr bledhen nyns esa bresel yntra Aram hag Israel.
2 Mes y’n tressa bledhen Yehoshafat myghtern Yuda
a dheuth yn-nans dhe vyghtern Israel. 3 Myghtern Israel a
leveris dh’y wesyon, ‘A wodhowgh bos Ramoth-gilead dhyn,
mes ny wren tra vyth dh’y hemeres yn-mes a leuv myghtern
Aram?’ 4 Ev a leveris dhe Yehoshafat, ‘A vynnydh mos genev
dhe vatalyas orth Ramoth-gilead?’ Yehoshafat a worthebis dhe
vyghtern Israel, ‘My yw avelos, ow fobel yw dha bobel, ow
mergh yw dha vergh.’

5 Mes Yehoshafat a leveris ynwedh dhe vyghtern Israel,
'Govyn yn kynsa ger an ARLODH.' 6 Ena myghtern Israel a
guntelas war-barth an brofosi, a-dro dhe beswar kans anedha,
ha leverel dhedha, 'Av vy dhe vatalyas orth Ramoth-gilead,
po a hedhav?' I a leveris, 'Ke, rag an ARLODH a's re yn leuv
an myghtern.' 7 Mes Yehoshafat a leveris, 'A nyns eus omma
profos aral an ARLODH may kovynnyn anodho?' 8 Myghtern
Israel a leveris dhe Yehoshafat, 'Yma hwath ken onan may
kovynnyn a'n ARLODH dredho, Mikaya mab Ymla; mes my a'n
kas, rag ny dhargan dader dhymm, marnas drog.' Yehoshafat a
leveris, 'Na leveres an myghtern tra a'n par na.' 9 Ena myghtern
Israel a elwis spadhesik ha leverel, 'Doro yn uskis Mikaya mab
Ymla.' 10 Yth esa myghtern Israel ha Yehoshafat myghtern
Yuda a'ga esedh war aga thronys, gwiskys yn aga gonyow
war leur-drushya ryb entrans porth Samari; hag yth esa oll an
brofosi ow targana a-ragdha. 11 Sedekia mab Kenaana a wrug
dh'y honan kern a horn, hag ev a leveris, 'Yndelma y lever
an ARLODH: Gans an re ma ty a gorn Aram bys pan vedhons
distruys.' 12 Yth esa oll an brofosi ow targana an keth ha leverel,
'Ke dhe Ramoth-gilead ha tryghi; an ARLODH a's re yn leuv an
myghtern.'

Mikaya a Dhargan Meth

13 An gannas gyllys dhe elwel Mikaya a leveris dhodho,
'Mir, geryow an brofosi gans unn akord yw faveradow dhe'n
myghtern; bedhes dha er, my a'th pys, haval dhe onan anedha,
ha kewsel yn ewn.' 14 Mes Mikaya a leveris, 'Dell vyw an
ARLODH, pyth pynag a lever an ARLODH dhymm, henna y
kowsav.'

15 Pan dheuth dhe'n myghtern, an myghtern a leveris dhodho,
'Mikaya, en ni dhe Ramoth-gilead dhe vatalyas, po a hedhyn?'
Ev a worthebis dhodho, 'Ke yn-bann ha tryghi; an ARLODH a's
re yn leuv an myghtern.' 16 Mes an myghtern a leveris dhodho,
'Pes termyn yw res dhymm gul dhis ti may leverydh dhymm tra
vyth mes an gwiryonedh yn hanow an ARLODH?' 17 Ena Mikaya
a leveris, 'My a welas Israel oll keskerys war an menydhyow,

avel deves na's teves bugel; ha'n ARLODH a leveris, "An re ma ny's teves mester; gas peub dhe vos tre yn kres."' [18] Myghtern Israel a leveris dhe Yehoshafat, 'A ny leveris dhis na dhargana dader dhymm, marnas drog?'

[19] Ena Mikaya a leveris, 'Ytho klew ger an ARLODH: My a welas an ARLODH esedhys war y dron, gans oll an lu nevek a'ga sav rybdho dhe'n dyghow ha dhe'n kledh. [20] Ha'n ARLODH a leveris, "Piw a dhyn Ahab, mayth ello ha kodha yn Ramoth-gilead?" Ena an eyl a leveris unn dra, ha'y gila a leveris ken tra, [21] bys pan dheuth spyrys yn-rag ha sevel a-rag an ARLODH, ow leverel, "My a'n dyn." [22] "Fatel?" an ARLODH a wovynnas orto. Ev a worthebis, "Yth av yn-mes, ha my a vydh spyrys gowek yn ganow oll y brofosi." Ena an ARLODH a leveris, "Ty a'n dyn, ha ty a sewen; ke yn-rag ha'y wul." [23] Ytho dell welydh, an ARLODH re worras spyrys gowek yn ganow oll a'n re ma dha brofosi; an ARLODH re gewsis drog yn dha gever.'

[24] Ena Sedekia mab Kenaana a dheuth nes dhe Mikaya ha'y stiwenna war an vogh, ha leverel, 'Fatel dremenas spyrys an ARLODH ahanav dhe gewsel dhis?' [25] Mikaya a worthebis, 'Ty a wodhvydh y'n jydh na pan edh dhe omgudha a stevel dhe stevel.' [26] Myghtern Israel a leveris, 'Kemmer Mikaya ha'y dhaskor dhe Amon governour an cita ha dhe Yoash mab an myghtern, [27] ha leverel, "Yndelma y lever an myghtern: Gorr an gwas ma y'n prison, ha'y vosa orth ewnrannow lehes a vara hag a dhowr bys pan dhov yn kres."' [28] Mikaya a leveris, 'Mar tehwelydh yn kres, ny gewsis an ARLODH dredhov.' Hag ev a leveris, 'Klewewgh, hwi boblow oll!'[a]

Mernans Ahab

[29] Ytho myghtern Israel ha Yehoshafat myghtern Yuda eth dhe Ramoth-gilead. [30] Myghtern Israel a leveris dhe Yehoshafat, 'My a dollwisk ow honan ha mos y'n vatel, mes ty gwisk dha wonyow.' Ytho myghtern Israel a dollwiskas ha mos y'n vatel. [31] Mes myghtern Aram re worhemynsa dhe'n dewdhek kapten

a 22:28 *Klewewgh, hwi boblow oll:* Nyns usi an geryow ma y'n Septuagint.

warn ugens a'y jarettow, 'Na omledhewgh gans nagonan byghan na meur, marnas gans myghtern Israel.' [32] Kaptenyon an charettow pan welsons Yehoshafat, i a leveris, 'Yn sur yth yw myghtern Israel.' Ytho i a dreylyas dhe omladh ganso; mes Yehoshafat a grias. [33] Pan welas kaptenyon an charettow nag o myghtern Israel, i a dreylyas a'y jassya. [34] Mes neb gour a dennas y warak ha heb y wodhvos ev a weskis myghtern Israel yntra platyow y arvwisk ha'n lurik. Ev a leveris dh'y jaretter, 'Treyl a-dro ha'm don yn-mes a'n vatel, rag goliys ov.' [35] An vatel a ynkressyas an jydh na, ha'n myghtern a veu kelmys serth yn y jaret a-dal Aram bys y'n gorthugher pan verwis; goos an goli a resas yn goles an charet. [36] Ena a-dro dhe howlsedhes garm eth der an lu ervys, 'Pub gour dh'y cita, ha pub gour dh'y vro y honan!'

[37] Ytho an myghtern a verwis hag a veu degys dhe Samari; i a ynkleudhyas an myghtern yn Samari. [38] I a wolghas an charet ryb poll yn Samari mayth omvadhyens horys; an keun a lapyas y woos, herwydh ger an ARLODH re gowssa. [39] Gwriansow erel Ahab, ha puptra a wrug ev, ha'n chi a dhans-olifans a dhrehevis, hag oll an citys a dhrehevis, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Israel? [40] Ytho Ahab a goskas gans y dasow; ha'y vab Ahazia a dheuth war y lergh.

Yehoshafat a Reyn war Yuda

[41] Yehoshafat mab Asa a dhallathas reynya war Yuda y'n peswora bledhen a Ahab myghtern Israel. [42] Yehoshafat o pymthek bloodh warn ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas pymp bledhen warn ugens yn Yerusalem. Hanow y vamm o Azuba myrgh Shilhi. [43] Ev a gerdhas yn fordh y das Asa; ny dreylyas a-denewen anedhi, ow kul an pyth o ewn yn golok an ARLODH; mes ny veu kemerys dhe-ves an tylleryow ughel, ha'n bobel a besyas sakrifia hwath ha leski offrynnow y'n tylleryow ughel. [44] Yehoshafat a wrug kres ynwedh gans myghtern Israel.

[45] Gwriansow erel Yehoshafat ha'y nerth a dhiskwedhas, ha'y vreselyow, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh

Israel? 46 Remenant an horys-tempel worow gesys y'n tir yn
dedhyow y das Asa, ev a fesyas a'n tir.

47 Nyns esa myghtern yn Edom; yth esa lesruw a'n myghtern.
48 Yehoshafat a wrug gorholyon Tarshish rag mos dhe Ofir rag
owr; mes nyns ethons rag bos an gorholyon terrys yn Esyon-
geber. 49 Ena Ahazia mab Ahab a leveris dhe Yehoshafat, Gas
ow gwesyon dhe vos gans dha wesyon y'n gorholyon. Mes ny
vynna Yehoshafat. 50 Yehoshafat a goskas gans y dasow hag
a veu ynkleudhys gans y dasow yn cita y das Davydh; y vab
Yehoram a dheuth war y lergh.

Ahazia a Reyn war Israel

51 Ahazia mab Ahab a dhallathas reynya war Israel yn
Samari y'n seytegves bledhen a Yehoshafat myghtern Yuda; ev
a reynyas diw vledhen war Israel. 52 Ev a wrug an pyth o drog
yn golok an ARLODH, ha kerdhes yn fordh y das ha'y vamm,
hag yn fordh Yeroboam mab Nebat, a wrug dhe Israel pegha.
53 Ev a servyas Baal ha'y wordhya; ev a brovokyas an ARLODH,
Duw Israel, dhe sorr, kepar dell wrussa y das.

NESSA LYVER
AN VYGHTERNEDH

Chaptra 1
Elias a Guhudh Ahazia
Mernans Ahazia

Chaptra 2
Elias a Yskyn Dhe'n Nev
Elisha a Dheu war-lergh Elias
Elisha a Wra Marthusyon

Chaptra 3
Yehoram a Reyn war Israel
Bresel erbynn Moab

Chaptra 4
Elisha hag Oyl an Wedhwes
Elisha a Dhrehav Mab an Shunamyades
Elisha a Burha an Galter a Vros
Elisha a Vag Kans Den

Chaptra 5
Yaghheans Naaman
Pithneth Gehazi

Chaptra 6
Marthus Penn an Vool
Lettys Yw Omsettyans Aram
Gorhe Ben-hadad erbynn Samari

Chaptra 7
Aram a Fi

Chaptra 8
Asverys Yw Tir An Shunamyades
Mernans Ben-hadad
Yehoram a Reyn war Yuda
Ahazia a Reyn war Yuda

Chaptra 9
Untyans Yehu
Ledhys Yw Yoram Myghtern Israel
Ledhys Yw Ahazia Myghtern Yuda
Mernans Freudhek Yezebel

Chaptra 10
Gorladhva Henedh Ahab
Ladhva Gordhyoryon Baal
Mernans Yehu

Chaptra 11
Athalia a Reyn war Yuda
Untyans Yoash
Mernans Athalia

Chaptra 12
Ewnheans an Tempel
Hazael a Wodros Yerusalem
Mernans Yoash

Chaptra 13
Yehoahaz a Reyn war Israel
Yehoash a Reyn war Israel
Mernans Elisha
Israel a Syns Citys dhyworth Aram Arta

Chaptra 14
Amasia a Reyn war Yuda
Yeroboam II a Reyn war Israel

Chaptra 15
Azaria a Reyn war Yuda
Zekaria a Reyn war Israel
Shallum a Reyn war Israel
Menahem a Reyn war Israel
Pekahia a Reyn war Israel
Pekagh a Reyn war Israel
Yotham a Reyn war Yuda

Chaptra 16
Ahaz a Reyn war Yuda

Chaptra 17
Hoshea a Reyn war Israel
Israel Degys Yn Keth Dhe Assyri
Assyri a Dhre Poblow Erel dhe Samari

Chaptra 18
Hezekia a Reyn war Yuda
Sennagherib a Omsett erbynn Yuda

Chaptra 19
Hezekia a Omgussul gans Ysay
Godros Sennagherib
Pysadow Hezekia
Fethans ha Mernans Sennagherib

Chaptra 20
Kleves Hezekia
Mernans Hezekia

Chaptra 21
Manasse a Reyn war Yuda
Amon a Reyn war Yuda

Chaptra 22
Yosia a Reyn war Yuda
Hilkia a Gyv Lyver an Lagha
Chaptra 23
Dasfurvyans Yosia
Solempnys Yw an Pask
Yosia a Verow yn Batel
Reyn ha Kethneth Yehoahaz
Yehoyakim a Reyn war Yuda
Chaptra 24
Yuda Leun a Eskerens
Reyn ha Kethneth Yehoyakin
Yerusalem Kemerys
Sedekia a Reyn war Yuda
Chaptra 25
Kodh ha Kethneth Yuda
Gedalia Gwrys Governour Yuda
Yehoyakin Livrys dhyworth Prison

Elias a Guhudh Ahazia

1 Wosa mernans Ahab Moab a rebellyas erbynn Israel.
[2] Lemmyn Ahazia re godhsa der an lattis yn y jambour
y'n soler yn Samari, hag o klav. Ytho ev a dhanvonas kanasow,
ow leverel dhedha, 'Kewgh ha govynnewgh orth Baal-zebub,
duw Ekron, mar kwrav gwellhe dhyworth an kleves ma.' [3] Mes
el an ARLODH a leveris dhe Elias an Tishbeyas, 'Sav, yskyn
dhe vetya orth kanasow myghtern Samari ha govyn orta, "Yw
drefen nag eus Duw yn Israel mayth ewgh dhe wovyn orth
Baal-zebub, duw Ekron?" [4] Lemmyn ytho yndelma y lever an
ARLODH, "Ny wredh diyskynna dhyworth an gweli res ethys
dhodho. Merwel a wredh, yn sur."' Hag Elias a omdennas.

[5] Pan dhehwelis an kanasow dhe'n myghtern, ev a wovynnas
orta, 'Prag y tehwelsowgh?' [6] 'Den a dheuth dhe vetya orthyn,'
a worthebsons, 'hag ev a leveris dhyn, "Dehwelewgh dhe'n
myghtern a'gas danvonas ha leverewgh dhodho: Yndelma
y lever an ARLODH: Yw drefen nag eus Duw yn Israel may
tanvonydh kanasow dhe wovyn orth Baal-zebub, duw Ekron?
Rag henna ny wredh diyskynna dhyworth an gweli res ethys
dhodho. Merwel a wredh, yn sur."' [7] Hag ev a leveris dhedha,
'Py par gour o hag a dheuth dhe vetya orthowgh ha leverel
hemma dhywgh?' [8] I a worthebis, 'Gwiskys o yn dillasen a vlew
gans grugys a ledher a-dro dh'y gres.' An myghtern a leveris,
'Elias an Tishbeyas o henna.'

[9] Ena an myghtern a dhanvonas dhodho kapten a hanterkans
gans y hanterkans den. Ev eth trohag Elias, esa owth esedha
war benn bre, ha leverel dhodho, 'Gour Duw, an myghtern

a lever, “Diyskyn!”’ 10 Elias a worthebis dhe’n kapten, ‘Mars ov gour Duw, des tan dhyworth an nev ha dha gonsumya, ty ha’th hanterkans den.’ Ena tan a godhas dhyworth an nev ha’y gonsumya, ev ha’y dus.

11 Arta an myghtern a dhanvonas dhodho kapten aral gans y hanterkans den. An kapten a leveris dhodho, ‘Gour Duw, an myghtern a lever, “Diyskyn yn skon!”’ 12 Elias a worthebis, ‘Mars ov gour Duw, des tan dhyworth an nev ha dha gonsumya, ty ha’th hanterkans den.’ Ena tan Duw a godhas dhyworth an nev

13 Arta an myghtern a dhanvonas tressa kapten a hanterkans. An tressa kapten ma a yskynnas ha mos war dhewlin a-dherag Elias. ‘Gour Duw,’ a bysis ev, ‘my a’th pys, re bo drudh ow bewnans ha bewnans an hanterkans den ma y’th wolok. 14 Otta, tan re godhas dhyworth an nev ha gonsumya an kynsa dew gapten a hanterkansow ha’ga hanterkans den. Mes lemmyn re bo drudh ow bewnans y’th wolok.’ 15 Ena el an Arlodh a leveris dhe Elias, ‘Diyskyn ganso; na borth own anodho.’ Rag henna ev a sevis ha diyskynna ganso dhe’n myghtern. 16 Ev a leveris dhodho, ‘Yndelma y lever an Arlodh: A-ban dhanvensys kanasow dhe wovyn orth Baal-zebub, duw Ekron, yw drefen nag eus Duw yn Israel? Ny dhiyskynnydh dhyworth an gweli res ethys dhodho. Merwel a wredh, yn sur.’

Mernans Ahazia

17 Ytho ev a verwis herwydh ger an Arlodh re gewsis Elias. Yoram a reynyas yn y le yn nessa bledhen Yehoram mab Yehoshafat myghtern Yuda, drefen nag esa mab dhodho. 18 Gweythresow erel Ahazia a wrug, a nyns yns i skrifys y’n lyver kovadhow myghternedh Israel?

Elias a Yskyn Dhe’n Nev

2 Pan vynnas an Arlodh kemeres Elias yn-bann dhe nev gans korwyns, yth eth Elias gans Elisha dhyworth Gilgal. 2 Elias a leveris dhe Elisha, ‘Gorta omma, my a’th pys, rag an Arlodh re’m danvonas dhe Bethel.’ Elisha a leveris,

‘Dell vyw an ARLODH, ha dell vyw dha enev, ny wrav dha asa.’
Ytho i eth yn-nans dhe Bethel. 3 Mebyon an brofosi yn Bethel
a dheuth yn-rag dhe Elisha ha leverel dhodho, ‘A wodhes an
ARLODH dhe gemeres dha vester dhiwarnas hedhyw?’ Ev a
leveris, ‘Gonn, my a’n gor. Na leverewgh tra vyth.’

4 Hag Elias a leveris dhodho, ‘Elisha, gorta omma, my a’th
pys; rag an ARLODH re’m danvonas dhe Yeriko.’ Hag ev a
leveris, ‘Dell vyw an ARLODH ha dell vyw dha enev, ny wrav
dha asa.’ Ytho i a dheuth dhe Yeriko. 5 Mebyon an brofosi yn
Yeriko a dheuth dhe Elisha ha leverel dhodho, ‘A wodhes an
ARLODH dhe gemeres dha vester dhiwarnas hedhyw?’ Hag ev a
worthebis, ‘Gonn, my a’n gor. Na leverewgh tra vyth.’

6 Ena Elias a leveris dhodho, ‘Gorta, my a’th pys, rag an
ARLODH re’m danvonas dhe’n Yordan.’ Mes ev a leveris, ‘Dell
vyw an ARLODH ha dell vyw dha enev, ny wrav dha asa.’ Ytho
an dhew eth yn-rag. 7 Hanterkans gour a vebyon an brofosi eth
ha sevel rag mires a bellder; ha’n dhew a sevis ryb an Yordan.
8 Elias a gemeras y vantel hag ev a’s rolyas ha frappya an
dowrow gensi. An dowr a veu diberthys dhe’n eyl tenewen ha
dh’y gila mayth eth an dhew a-dreus war dir sygh.

9 Pan esens ow mos a-dreus, y leveris Elias dhe Elisha, ‘Lavar
dhymm an pyth a allav y wul ragos kyns ow bos kemerys
a-dhyworthis.’ Elisha a leveris ‘My a’th pys, re bo warnav
rann dhewblek a’th spyrys.’ 10 Hag ev a leveris, ‘Ty re bysis
neppyth kales, mes mara’m gwelydh ha my ow pos kemerys
a-dhyworthis, yndella y fydh ragos; poken ny vydh yndella.’
11 Hag y hwarva, hag i ow mos yn-rag ha kewsel, otta, charet a
dan ha mergh a dan a’s dibarthas an eyl dhyworth y gila, hag
Elias eth yn-bann gans korwyns a-berth yn nev. 12 Elisha a
welas henna hag ev a armas, ‘Ow thas! Ow thas! Charet Israel
ha’y varghogyon.’ Ha ny’n gwelas na fella. Ev a dhalghennas y
dhillas y honan ha’ga skwardya yntra dew.

Elisha a Dheu war-lergh Elias

13 Ev a guntelas yn-bann mantel Elias a godhsa a-dhyworto
ha dehweles ha sevel ryb glann an Yordan; 14 Ev a gemeras

mantel Elias a godhsa a-dhyworto ha gweskel an dowr ha leverel, ‘Ple’ma an ARLODH, Duw Elias?’ Pan y’n gweskis, an dowr a veu diberthys dhe’n eyl tenewen ha dh’y gila hag Elisha eth a-dreus.

15 Ha pan y’n gwelas mebyon an brofosi re bia yn Yeriko,
i a leveris, ‘Spyrys Elias a drig war Elisha.’ Hag i a dheuth
dhe vetya orto hag omblegya dhe’n dor a-ragdho. 16 I a leveris
dhodho, ‘Otta lemmyn, yma gans dha wesyon hanterkans gour
krev. Gas dhedha mos, ni a’th pys, rag hwilas dha vester, rag
own Spyrys an ARLODH re’n synsis yn-bann ha’y dewlel war neb
menydh, po yn neb nans.’ Hag ev a leveris, ‘Na’s danvenowgh.’
17 Ha pan ynisons warnodho bys pan esa meth warnodho, ev
a leveris, ‘Danvenewgh i.’ Ytho i a dhanvonas hanterkans
gour; hag i a hwilas dres tri dydh mes ny’n kavas. 18 Ha pan
dheuthons arta dhodho, drefen ev dhe wortos yn Yeriko, ev a
leveris dhedha, ‘A ny leveris dhywgh, “Na gewgh”?’

Elisha a Wra Marthusyon

19 Gwer an cita a leveris dhe Elisha, ‘Mir, teg yw desedhans
an cita ma, dell wel ow arlodh: mes drog yw an dowr ha
difrooth yw an tir.’ 20 Ev a leveris, ‘Drewgh dhymm bolla
nowydh, ha gorrewgh holan ynno.’ Hag i a’n dros dhodho. 21 Ev
eth yn-mes dhe fenten an dowr ha tewlel holan ynni ha leverel,
‘Yndelma y lever an ARLODH, “My re burhas an dowr ma; ny
vydh a-dhyworta mernans na difrothter na fella.”’ 22 An dowr
re beu pur bys y’n jydh ma, herwydh lavar Elisha a leveris ev.

23 Ev eth yn-bann alena dhe Bethel. Hag ev ow mos war an
fordh, y teuth mebyon vyghan yn-mes a’n cita ha’y skornya, ha
leverel dhodho, ‘Ke yn-bann, ty benn blogh! Ke yn-bann, ty
benn blogh!’ 24 Ev a dreylyas a-dro ha mires orta ha’ga miliga
yn hanow an ARLODH. Hag y teuth diw orses mes a’n koos ha
skwardya dew flogh ha dew ugens anedha. 25 Ev eth alena dhe
venydh Karmel, hag alena ev a dhehwelis dhe Samari.

Yehoram a Reyn war Israel

3 Yehoram mab Ahab a dhallathas reynya war Israel yn
Samari y'n etegves bledhen a Yehoshafat myghtern
Yuda, hag a reynyas dewdhek bledhen. [2] Ev a wrug drog yn
golok an ARLODH, mes nyns o kepar dell wre y das ha'y vamm.
Ev a dhileas peulven Baal re wrussa y das. [3] Byttegyns ev a
lenas orth peghosow Yeroboam mab Nebat, a wrug dhe Israel
pegha, ha ny dreylyas dhyworta.

Bresel erbynn Moab

[4] Mesha myghtern Moab o mager a dheves, ha res o dhodho
provia dhe vyghtern Israel kans mil on ha kans mil hordh
anknyvys. [5] Mes pan verwis Ahab, myghtern Moab a rebellyas
erbynn myghtern Israel. [6] Ytho myghtern Yehoram eth yn-mes
a Samari y'n termyn na ha kuntel war-barth oll Israel. [7] Ev
eth ha danvon messach dhe Yehoshafat myghtern Yuda, ow
leverel, 'Myghtern Moab re rebellyas er ow fynn. A vynnydh
mos genev dhe werrya erbynn Moab?' Ev a leveris, 'My a vynn
mos. Yth ov kepar ha ty, ow fobel kepar ha dha bobel, ow
mergh kepar ha dha vergh.' [8] Ev a wovynnas, 'War by fordh a
wren ni mos?' Hag ev a worthebis, 'Dre fordh gwylvos Edom.'

[9] Ytho myghtern Israel eth gans myghtern Yuda, ha myghtern
Edom. Wosa kerdh gwius a seyth dydh nyns esa dowr na rag
an lu na rag an chatel a'n sewyas. [10] Ena yn-medh myghtern
Israel, 'Ellas! Ny wrug an ARLODH agan gelwel, an tri myghtern
ma, marnas may hwrella agan ri yn leuv Moab.' [11] Mes
Yehoshafat a leveris, 'A nyns eus omma profos an ARLODH
may hyllyn dredho hwilas dhyworth an ARLODH?' Ena onan a
wesyon myghtern Israel a worthebis, 'Yma Elisha mab Shafat,
omma, neb a dhiveri dowr war dhiwla Elias.' [12] Yehoshafat a
leveris, 'Yma ger an ARLODH ganso.' Ytho myghtern Israel ha
Yehoshafat ha myghtern Edom eth yn-nans dhodho.

[13] Elisha a leveris dhe vyghtern Israel, 'Pyth eus yntredhon
ni? Ke dhe brofosi dha das ha dhe brofosi dha vamm.' Mes
myghtern Israel a leveris dhodho, 'Na, rag y feu an ARLODH
neb a elwis an tri myghtern ma dh'aga delivra yn leuv

Moab.' [14] Elisha a leveris, 'Dell vyw ARLODH an luyow, may savav a-ragdho, mar ny ve my dhe wul vri a lok Yehoshafat myghtern Yuda, ny virsen orthis na dha weles. [15] Mes lemmyn, dro telynnyer dhymm.' Hag y hwarva, pan esa an telynnyer ow seni, leuv an ARLODH a dheuth warnodho. [16] Hag ev a leveris, 'Yndelma y lever an ARLODH, "My a wra dhe'n nans ma bos leun a bollow." [17] Rag yndelma y lever an ARLODH, "Ny wrewgh gweles gwyns na ny wrewgh gweles glaw; mes an nans na a vydh lenwys a dhowr may hyllowgh eva, hwi ha'gas chatel ha'gas bestes." [18] Ha nyns yw hemma marnas tra skav yn golok an ARLODH, rag ev a re Moab yn agas leuv. [19] Hwi a wysk pub cita gerys, ha pub cita dhewisys, ha treghi pub gwedhen dha, ha stoppya pub fenten a dhowr, ha diswul pub splatt a dir da gans meyn.' [20] Ternos, a-dro dhe dermyn an offryn greun, otta, dowr a dheuth a-dhyworth Edom, ha'n pow a veu lenwys a dhowr.

[21] Pan glewis oll an Moabysi an vyghternedh dhe dhos rag omladh er aga fynn, i a guntelas pubonan a allas don arvow hag i a sevis yn-bann war an or. [22] Pan sevsons myttin a-varr, yth esa an howl ow splanna war an dowr; an Moabysi a welas an dowr a-dal dhedha mar rudh avel goos. [23] Yn-medhons, 'Hemm yw goos; an vyghternedh re omladhsons ha ladha an eyl y gila. Ytho lemmyn, Moab, dhe'n preydh!' [24] Mes pan dheuthons dhe gamp Israel, an Israelysi a sevis yn-bann ha gweskel an Moabysi, may fisons dhe'n fo a-ragdha. I eth yn-rag ow kweskel an Moabysi. [25] Hag i a dhomhwelas an citys, ha pub gour a dewlis men war bub splatt a dir da ha'y lenwel; hag i a stoppyas pub fenten a dhowr, ha treghi pub gwedhen dha, bys pan na veu gesys marnas Kir-hareseth gans hy meyn yn aga le, mes tus ervys gans towlbrennyer a's kerghynnas hag omsettya er hy fynn. [26] Pan welas myghtern Moab bos krev an gas er y bynn ev a gemeras ganso seyth kans kledhevor rag herdhya yn-rag dhe vyghtern Edom. Mes ny yllens. [27] Ytho ev a gemeras y vab kynsa genys a vedha ow reynya a'y wosa, ha'y offrynna avel offryn leskys war an fos. Y teuth sorr bras war Israel: i a gildennas ha dehweles dh'aga thir aga honan.

Elisha hag Oyl an Wedhwes

4 Unn venyn yn-mysk gwragedh mebyon an brofosi
a grias dhe Elisha ow leverel ‘Marow yw dha was,
ow gour, ha ty a wor dha was dhe berthi own a’n ARLODH.
Lemmyn kresyser re dheuth rag kemeres ow dew vab rag
bos y gethyon.’ [2] Elisha a leveris dhedhi, ‘Pandr’a wrav ragos?
Lavar dhymm, pyth a’th eus y’th chi?’ Ha hi a leveris, ‘Nyns
eus tra vyth dhe’th vaghteth y’n chi, marnas jarrik a oyl.’ [3] Ena
ev a leveris, ‘Ke yn-mes ha chevisya lestri dhyworth oll dha
gentrevogyon, lestri gwag, ha na vedhens nebes. [4] Pan dheus
a-ji, dege an daras war dha lergh ha war-lergh dha fleghes;
ha dinow dhyworth dha jarrik yn oll an lestri, ha dell vons
lenwys gorr i a-denewen.’ [5] Ytho hi eth a-dhyworto ha degea
an daras war hy lergh ha war-lergh hy mebyon. I a dhros an
lestri dhedhi ha hi a dhinewis. [6] Pan o an lestri leun, yn-medh
hi dh’y mab, ‘Dro dhymm unn lester moy.’ Hag ev a leveris
dhedhi, ‘Nyns eus lester moy.’ Ena an oyl a astelas resek. [7] Hi a
dheuth ha leverel dhe wour Duw, hag ev a leveris, ‘Ke, gwerth
an oyl ha tyli an gendon, ha ty ha dha mebyon a yll bewa orth
an remenant.’

Elisha a Dhrehav Mab an Shunamyades

[8] Unn jydh yth esa Elisha ow tremena dre Shunem hag yth
esa benyn wolusek ena a ynia warnodho dybri bara. Ytho
peskweyth may tremena ev dredhi, ev a dreylya di rag dybri
bara. [9] Yn-medh hi dh’y gour, ‘My a wor an den usi prest ow
tremena omma bos gour sans a Dhuw. [10] Gwren, my a’th pys,
chambour-to byghan gans parosyow, ha gorra ena ragdho gweli,
moos, kador ha lugarn may hallo treylya di pan dheu ev dhyn.’

[11] Unn jydh pan dheuth ev di, hag ev a dreylyas y’n chambour
ha growedha ena, [12] ev a leveris dhe Gehazi, y was, ‘Galw orth an
Shunamyades ma.’ Pan elwis dhedhi, hi a sevis a-ragdho. [13] Ev
a leveris dhodho, ‘Lavar dhedhi lemmyn, “Ty re’gan gwithas
gans an bern ma; pyth a yll bos gwrys ragos? A vynnydh ger
dhe vos kewsys a-barth dhis dhe’n myghtern po dhe gapten an
lu?”’ Hi a worthebis, ‘Trigys esov yn-mysk ow fobel ow honan.’

14 Ev a leveris, ‘Ytho pyth a yll bos gwrys rygdhi?’ Ha Gehazi
a worthebis, ‘Dhe wir, nyns eus mab dhedhi, ha koth yw hy
gour.’ 15 Ev a leveris, ‘Galw orti.’ Ytho ev a elwis dhedha, ha hi
a sevis y’n daras. 16 Ev a leveris, ‘Y’n seson ma, an termyn ma
y’n vledhen a dheu, ty a wra byrla mab.’ Ha hi a leveris, ‘Na,
ow arlodh, ty wour Duw, na wowlever dhe’th vaghteth.’

17 An venyn a omdhug, ha dinythi mab y’n seson na, y’n
termyn na, dell lavarsa Elisha dhedhi.

18 Wosa an flogh dhe devi, ev eth yn-mes unn jydh dh’y das
esa gans an vysoryon. 19 Ev a leveris dh’y das, ‘Ow fenn, ow
fenn!’ An tas a leveris dhe’n gwas, ‘Dog e dh’y vamm.’ 20 Ev a’n
drehevis, ha’y dhri dh’y vamm, hag ev a esedhas war hy dewlin
bys yn hanter-dydh, hag ena merwel. 21 Hi eth yn-bann, ha’y
worra war gweli gour Duw, ha degeas an daras, ha mos yn-
mes. 22 Ha hi a elwis orth hy gour ha leverel, ‘Danvon dhymm,
my a’th pys, onan a’n wesyon hag onan a’n asenes, may hylliv
ponya dhe wour Duw ha dehweles.’ 23 Hag ev a leveris, ‘Prag
y fynnydh mos dhodho hedhyw? Nyns yw na loor nowydh na
Sabot.’ Ha hi a leveris, ‘Y fydh da.’ 24 Hi a dhibras an asen
ha leverel dh’y gwas, ‘Ke yn-kerdh; na wra lenthe marnas my
a lever dhis.’ 25 Hi a dhibarthas ha dos dhe wour Duw, dhe
venydh Karmel.

Pan y’s gwelas gour Duw a-bell, yn-medh ev dhe Gehazi y
was, ‘Otta, an Shunamyades; 26 poon, my a’th pys, dhe vetya
orti ha leverel dhedhi, Os ta yn poynt da? Usi dha wour yn
poynt da? Usi dha flogh yn poynt da?’ Hi a worthebis, ‘Yn
poynt da.’ 27 Pan dheuth hi dhe wour Duw, dhe’n venydh, hi
a synsis y dreys. Gehazi a dheuth nes rag hy herdhya dhe-
ves. Mes gour Duw a leveris, ‘Gas hi, hwerow yw hy enev;
an ARLODH re’n kudhas a-dhyworthiv ha ny’n leveris dhymm.’
28 Ena hi a leveris, ‘A wovynnis vy mab orth ow arlodh? A ny
leveris vy, “Na’m toll”?’[a] 29 Ena ev a leveris dhe Gehazi, ‘Grugys
dha dhiwglun, ha kemmer ow lorgh yn dha dhorn, ha ke. Mar
metydh orth nebonan, na’n salus, ha mar kwra nebonan dha

a 4:28 *toll:* Dhyworth *tolla.*

salusi, na worthyp dhodho; ha gorr ow lorgh war fas an flogh.'
30 Mes mamm an flogh a leveris, 'Dell vyw an ARLODH, ha dell
vyw dha enev, ny wrav dha asa.' Ytho ev a sevis ha'y sewya.
31 Gehazi eth a-dherag ha gorra an lorgh war fas an flogh; mes
nyns esa na lev na klewes. Rag henna ev a dhehwelis rag metya
orto ha derivas dhodho, ow leverel, 'Ny dhifunas an flogh.'

32 Pan dheuth Elisha y'n chi, otta, marow o an flogh, ow
krowedha war y weli. 33 Ev eth a-ji ha degea an daras orta aga
dew ha pysi an ARLODH. 34 Ev eth war an gweli ha growedha
war an flogh, ha gorra y anow war y anow, ha'y dhewlagas
war y dhewlagas, ha'y dhewdhorn war y dhewdhorn; hag ev
a omystynnas warnodho ha kig an flogh eth ha bos tomm.
35 Ena ev a sevis ha kerdhes y'n chi yn-rag ha war-dhelergh, ha
mos war an gweli hag omystyn warnodho; ha'n flogh a striwis
seythgweyth ha'n flogh a ygoras y dhewlagas. 36 Ev a elwis orth
Gehazi ha leverel, 'Galw an Shunamyades ma.' Ytho ev a elwis
orti. Pan dheuth hi a-bervedh dhodho ev a leveris, 'Kemmer
dha vab.' 37 Hi a dheuth ha kodha orth y dreys hag omblegya
dhe'n dor, ha kemeres hy mab, ha mos yn-mes.

Elisha a Burha an Galter a Vros

38 Elisha a dheuth arta dhe Gilgal hag yth esa divotter y'n pow.
Pan esa mebyon an brofosi owth esedha a-ragdho, yn-medh ev
dh'y was, 'Gorr an galter veur war an tan ha bryjyon bros rag
mebyon an brofosi.' 39 Onan anedha eth yn-mes y'n gwel rag
kuntel erbys hag ev a gavas gwinbren gwyls hag ev a guntelas
dhyworto barrlennas a bompyons gwyls, ha dos ha'ga divyn
a-berth y'n galter a vros, heb godhvos an pyth ens. 40 Ytho i a'n
diveris rag an wer dh'y dhybri. Mes pan dhallathsons dybri an
bros, i a grias, 'Yma mernans y'n galter, a wour Duw.' Ha ny
yllens y dhybri. 41 Ena ev a leveris, 'Drewgh bleus.' Hag ev a'n
tewlis y'n galter ha leverel, 'Diver e rag an bobel may hallens
dybri.' Ha nyns esa dregyn y'n galter.

Elisha a Vag Kans Den

42 Gour a dheuth dhyworth Baal-shalisha, hag ev a dhros
dhe wour Duw bara a'n kynsa frutys, ugens torth a heydh ha

pennow ys glas yn y sagh. Elisha a leveris, ‘Roy hemma dhe’n bobel may hallons dybri.’ [43] Y was a leveris, ‘Fatel allav settya hemma a-rag kans den?’ Hag ev a leveris, ‘Roy hemma dhe’n bobel may hallons dybri, rag yndelma y lever an ARLODH, “I a wra dybri ha gasa tamm.”’ [44] Ytho ev a’n settyas a-ragdha, hag i a dhybris, ha gasa tamm, herwydh ger an ARLODH.

Yaghheans Naaman

5 Naaman, kapten lu myghtern Aram, o gour meur a-rag y vester, hag enoradow drefen an ARLODH dhe ri budhogoleth dredho dhe Aram. An gour o kasor gallosek, mes klavorek. [2] Ha galsa Aram yn-mes yn bagasow ha kemeres yn kethneth moren vyghan a-dhyworth pow Israel, ha hi a servya gwreg Naaman. [3] Hi a leveris dh’y mestres, ‘Unweyth a pe ow arlodh gans an profos usi yn Samari! Ev a’n yaghhasa a’y lovryjyon.’ [4] Ytho Naaman eth ha derivas dh’y arlodh, ow leverel ‘Yndella y leveris an voren dhyworth pow Israel.’ [5] Myghtern Aram a leveris, ‘Ke yn-rag ha my a dhanvon lyther dhe vyghtern Israel.’ Naaman a dhibarthas ha kemeres ganso deg talent a arghans, ha hwegh mil shekel ha deg chanj a dhillas.

[6] Ev a dhros an lyther dhe vyghtern Israel, hag ynno, ‘Gans an lyther ma, my re dhanvonas Naaman ow gwas dhis, may hylli y yaghhe a’y lovryjyon.’ [7] Wosa redya an lyther, myghtern Israel a skwardyas y dhillas ha leverel, ‘Ov Duw, dhe ri mernans po bewnans, may tanvon an den ma ger dhymm rag yaghhe gour a’y lovryjyon? Mirewgh fatel usi ev ow hwilas kedrynn genev.’

[8] Pan glewas Elisha, gour Duw, myghtern Israel dhe skwardya y dhillas, ev a dhanvonas messach dhe’n myghtern ow leverel, ‘Prag y skwardsys dha dhillas? Des lemmyn dhymm hag ev a wra godhvos bos profos yn Israel.’ [9] Ytho Naaman a dheuth gans y vergh ha gans y jarettow, ha gortos orth daras chi Elisha. [10] Elisha a dhanvonas kannas dhodho, ow leverel, ‘Ke hag omwolghi y’n Yordan seythgweyth, ha dha gig a vydh asverys ha ty a vydh glan.’ [11] Mes Naaman o serrys hag eth dhe-ves ha leverel, ‘My a grysi y teffa ev dhymm yn sur, ha sevel, ha gelwel war anow an ARLODH, ha gweskel y dhorn

a-ugh an tyller ha yaghhe an lovryjyon. 12 A nyns yw Abana
ha Farpar, avonyow Damaskus, gwell ages oll an dowrow yn
Israel? A ny allav omwolghi ynna ha bos glan?' Ytho ev a
dreylyas ha mos dhe-ves yn konnar. 13 Mes y wesyon a dheuth
dhodho ha leverel, 'Ow thas, mara'th pyssa an profos a wul
neppyth kales, a ny wrusses y wul? Pygemmys moy pan lever
ev dhis, "Omwolgh ha bydh glan"?' 14 Ena ev a dhiyskynnas
hag omdroghya seythgweyth y'n Yordan, herwydh lavar gour
Duw; ha'y gig a veu asverys kepar ha kig fleghik, ha glan o ev.

15 Ena ev a dhehwelis dhe wour Duw, ev hag oll y gowethas,
ha dos ha sevel a-ragdho ha leverel, 'Lemmyn my a wor nag eus
Duw yn oll an norvys, marnas yn Israel. Lemmyn kemmer, my
a'th pys, ro dhyworth dha was.' 16 Mes ev a leveris, 'Dell vyw
an ARLODH, a savav a-ragdho, ny dhegemerav tra vyth.' Ev a
ynias warnodho y gemeres, mes ev a's naghas. 17 Ena Naaman
a leveris, 'Mar ny gemerydh, my a'th pys, bedhes res dhe'th
was kemmys dor hag yw begh dew vul, rag ny wra dha was
offrynna nevra namoy offryn leskys na sakrifis dhe dhuwow
erel, saw dhe'n ARLODH. 18 Re affo an ARLODH dha was y'n
mater ma: pan dheu ow mester yn chi Rimmon rag gordhya
ena, ow posa war ow bregh, ha my a ombleg yn chi Rimmon
– pan omblegyav yn chi Rimmon, re affo an ARLODH dha was
y'n mater ma.' 19 Ev a leveris dhodho, 'Ke yn kres.'

Pithneth Gehazi

Mes wosa ev dhe vos gyllys dhyworto pellder byghan,
20 Gehazi, gwas Elisha, gour Duw, a leveris dh'y honan,
'Ow mester re sparyas Naaman an Aramyas ma, drefen na
dhegemeras dhyworth y dhiwla an pyth a brofyas ev. Dell vyw
an ARLODH, my a wra ponya war y lergh ha kemeres neppyth
a-dhyworto.' 21 Ytho Gehazi a fyskis war-lergh Naaman.
Ha Naaman, pan welas nebonan ow ponya war y lergh, a
dhiyskynnas dhyworth an charet rag metya orto ha leverel,
'Yw puptra da?' 22 Gehazi a leveris, 'Da yw puptra. Ow mester
re'm danvonas, ow leverel, "Otta, namnygen y teuth dhymm
dhyworth bro venydhyek Efraym dew wour yowynk a vebyon

an brofosi; roy dhedha, my a'th pys, talent a arghans ha dew janj a dhillas."' [23] Naaman a leveris, 'Bedhes plegadow dhis kemeres dew dalent.' Ev a ynias warnodho, ha kelmi dew dalent a arghans yn dew sagh, gans dew janj a dhillas, ha'ga ri dhe dhew a'y wesyon; hag i a's dug a-ragdho. [24] Ha pan dheuth ev dhe vre an cita ev a's kemeras dhyworth aga diwla ha'ga gorra y'n chi; hag ev a's gasas dhe vos, hag i a dhibarthas.

[25] Ev eth a-ji ha sevel a-rag y vester; hag Elisha a leveris dhodho, 'A-ble os ta devedhys, Gehazi?' Yn-medh ev, 'Nyns eth dha was neb tyller vytholl.' [26] Mes ev a leveris dhodho, 'A nyns eth ow holon genes, pan dreylyas an gour dhyworth y jaret rag metya orthis? Yw hemma an termyn rag kemeres arghans, ha rag kemeres dillas, hag olewbrennyer, ha gwinbrennyer, ha deves, hag oghen, ha gwesyon ha maghtethyon? [27] Rag henna lovryjyon Naaman a wra glena dhis, ha dhe'th hasen bys vykken.' Hag ev eth yn-mes klavorek dhyworth y lok, mar wynn avel an ergh.

Marthus Penn an Vool

6 Mebyon an brofosi a leveris dhe Elisha, 'Mir lemmyn, an tyller le may trigyn genes yw re vyghan ragon. [2] Deun, ni a'th pys, dhe'n Yordan, ha kemeres pub gour keber, ha gwren tyller ena may hyllyn triga ynno.' Ev a worthebis, 'Kewgh.' [3] Ena onan anedha a leveris, 'Bedhes plegadow dhis dos gans dha wesyon.' Ev a worthebis, 'My a wra mos.' [4] Ytho, ev eth gansa. Ha pan dheuthons dhe'n Yordan i a droghas gwydh. [5] Mes, hag onan ow kul keber dhe godha, penn an vool a godhas y'n dowr; ev a armas ha leverel, 'Soweth, a vester! Rag chevisys veu.' [6] Gour Duw a leveris, 'Ple kodhas?' Hag ev a dhiskwedhas dhodho an tyller. Ev a droghas gwelen, ha'y thewlel di, ha henna a wrug dhe'n horn neuvella. [7] Yn-medh ev, 'Kemmer e.' Hag ev a ystynnas y leuv ha'y gemeres.

Lettys Yw Omsettyans Aram

[8] Pupprys pan esa myghtern Aram ow kwerrya erbynn Israel ev a omgussulya gans y wesyon, ow leverel y fedha y gamp yn neb tyller po aral. [9] Mes gour Duw a dhanvonas messach dhe

vyghtern Israel, ow leverel, ‘Bydh war na dremenydh an tyller
na; rag yma Aram ow mos ena.’ [10] Myghtern Israel a dhanvonas
messach dhe’n tyller a gewsis gour Duw a-dro dhodho. Moy
ages unn po diwweyth ev a’n gwarnyas; yth ev a veu hewol ena.

[11] Ytho pur droblys o kolon myghtern Aram drefen hemma;
ev a elwis y wesyon ha leverel dhedha, ‘A ny dhiskwedhowgh
dhymm piw ahanan usi ow skoodhya myghtern Israel?’ [12] Hag
onan a’y wesyon a leveris, ‘Den vyth, ow arlodh, a vyghtern.
Mes Elisha, an profos usi yn Israel, a lever dhe vyghtern Israel
an geryow a gewsydh y’th chambour.’ [13] Ev a leveris, ‘Ke
ha hwilas le may ma ev, may hylliv danvon tus dh’y sesya.’
Leverys veu dhodho, ‘Yma ev yn Dothan.’ [14] Rag henna ev a
dhanvonas di mergh ha charettow ha lu bras; hag i a dheuth y’n
nos ha kerghynna an cita.

[15] Pan sevis gwas gour Duw myttin a-varr, ha mos yn-mes,
otta, yth esa lu ow kerghynna an cita, gans mergh ha charettow.
Y was a leveris dhodho, ‘Ellas, ow mester! Pandr’a wren?’ [16] Ev
a worthebis, ‘Na borth own, rag an re usi genen yw moy ages
an re usi gansa.’ [17] Ena Elisha a bysis, ha leverel, ‘ARLODH, my
a’th pys, ygor y dhewlagas may hallo gweles.’ Ha’n ARLODH
a ygoras dewlagas an gour yowynk, hag ev a welas; leun o an
menydh a vergh ha charettow a dan oll a-dro dhe Elisha. [18] Ha
pan dheuth Aram er y bynn, Elisha a bysis an ARLODH ha
leverel, ‘Gwask an bobel ma, my a’th pys, gans dellni.’ Hag ev
a’s gweskis gans dellni, herwydh ger Elisha. [19] Elisha a leveris
dhedha, ‘Nyns yw homma an fordh, ha nyns yw homma an cita.
Sewyewgh vy, ha my a wra agas dri dhe’n gour a hwilowgh.’
Hag ev a’s hembronkas dhe Samari.

[20] Kettel dheuthons bys yn Samari, Elisha a leveris, ‘A
ARLODH, ygor dewlagas an dus ma may hallons gweles.’ Ha’n
ARLODH a ygoras aga dewlagas hag i a welas; hag ottensi yn
kres Samari. [21] Myghtern Israel a leveris dhe Elisha pan y’s
gwelas, ‘Ow thas, a wrav aga ladha? A wrav aga ladha?’ [22] Hag
ev a worthebis, ‘Na wredh. A vynnydh ladha an re a gemersys
prisners dre dha gledha ha dha warak? Sett bara ha dowr

a-ragdha may hallons dybri hag eva, ha mos dh'aga mester.'
23 Ytho ev a bareusis gwledh veur ragdha; ha wosa i dhe dhybri
hag eva, ev a's danvonas dhe-ves, hag i eth dh'aga mester. Ha
ny dheuth bagasow Aram dhe diredh Israel na fella.

Gorhe Ben-hadad erbynn Samari

24 Wosa hemma Ben-hadad, myghtern Aram, a guntelas oll
y lu hag yskynna ha gorheas erbynn Samari. 25 Yth esa divotter
bras yn Samari hag yth esens ow korheas er hy fynn bys may
feu penn asen gwerthys a beswar ugens bath a arghans, ha
kwarter kab[a] a gawgh kelemmi a bymp bath a arghans. 26 Y
feu myghtern Israel ow tremena war an fos, pan grias benyn
dhodho, 'Gweres, ow arlodh, myghtern!' 27 Yn-medh ev,
'Mar ny'th weres an ARLODH ple hallav kavos gweres ragos?
Dhyworth an leur-drushya po dhyworth an winwask?' 28 An
myghtern a leveris dhedhi, 'Pandr'a hwer dhis?' Hi a worthebis,
'An venyn ma a leveris dhymm, "Roy dha vab jy may hyllyn y
dhybri hedhyw, ha ni a dheber ow mab vy a-vorow." 29 Ytho
ni a vrojyas ow mab ha'y dhybri. Ternos my a leveris dhedhi,
"Roy dha vab may hyllyn y dhybri." Mes hi re gudhsa hy mab.'
30 Pan glewas an myghtern geryow an venyn, ev a skwardyas y
dhillas. Pan esa ow tremena war an fos, an bobel a viras, hag
otta, ev a'n jevo yskar a-bervedh nessa dh'y groghen. 31 Hag ev
a leveris, 'Re wrello Duw yndella dhymm ha moy ynwedh, mar
pes penn Elisha mab Shafat war y dhiwskodh hedhyw.' 32 Mes
Elisha a esedhas yn y ji hag yth esa an henavogyon owth esedha
ganso. An myghtern re dhanvonsa gour, mes kyns an gannas
dhe dhos, Elisha a leveris dhe'n henavogyon, 'A welowgh fatel
dhanvonas an mab a voldrer ma nebonan rag kemeres dhe-ves
ow fenn? Mirewgh, pan dheu an gannas, degeewgh an daras
ha'y synsi fast er y bynn. A nyns yw son treys y vester war y
lergh?'

33 Pan esa hwath ow kewsel orta, otta, an myghtern a dheuth
yn-nans dhodho ha leverel, 'Dhyworth an ARLODH yw an trobel
ma. Prag y tal dhymm gortos an ARLODH pella?'

---

a 6:25 *kab:* Musur sygh, a-dro dhe liter.

7 Ena Elisha a leveris, ‘Klewewgh ger an ARLODH:
yndelma y lever an ARLODH, “A-vorow, a-dro dhe’n eur
ma, y fydh gwerthys sea[a] a’n gwella blonek a shekel, ha dew
sea a heydh a shekel, yn yet Samari.”’ [2] Ena an kapten mayth
esa an myghtern ow posa war y leuv a worthebis dhe wour
Duw ha leverel, ‘Otta, a kwrella an ARLODH ygeri fenestri yn
nev, ny allsa hemma bos’ Elisha a leveris, ‘Ty a’n gwel gans
dha dhewlagas dha honan, mes ny wredh dybri a-dhyworto.’

Aram a Fi

[3] Yth esa peswar gour klavorek orth entrans an yet. Yn-
medhons an eyl dh’y gila, ‘Prag yth esedhyn omma bys pan
verwyn? [4] Mar leveryn, “Ni a enter y’n cita,” yma’n divotter
y’n cita ha ni a verow ena. Ha mar esedhyn omma, ni a verow
ynwedh. Ytho deun, ha kilfia dhe gamp Aram; mara’gan
sawyons yn fyw, ni a wra bewa; ha mara’gan ladhons ny wren
marnas merwel.’ [5] Ytho i a sevis y’n twelder rag mos dhe
gamp Aram; mes pan dheuthons dhe amal kamp Aram nyns
esa den vyth ena vytholl. [6] Rag an Arlodh re wrussa dhe lu
Aram klewes son charettow, son mergh, ha son lu bras, may
lavarsons an eyl dh’y gila, ‘Otta, myghtern Israel re wobrenas
er agan pynn myghternedh an Hittysi, ha myghternedh Ejyp[b]
dhe vatalyas orthyn.’ [7] Ytho i a sevis ha fia y’n tewolgow, ha
gasa aga thyldow, ha’ga mergh, ha’ga asenes. I a asas an kamp
par dell veu, ha fia rag aga bewnans. [8] An glavorogyon na a
dheuth dhe amal an kamp, ha mos yn unn tylda. I a dhybris
hag eva, ha don alena arghans hag owr ha dillas, ha mos dh’aga
hudha, ha dos arta hag entra yn tylda aral ha don taklow alena
ynwedh ha mos dh’aga hudha.

[9] Ena i a leveris an eyl dh’y gila, ‘Kamm yw an pyth a wren.
Dydh a nowodhow da yw an jydh ma. Mar tewyn ha gortos an
bora ni a vydh dhe vlamya; ytho deun ha derivas dhe vayni an
myghtern.’ [10] Ytho i a dheuth ha gelwel orth gwithysi an yet, ha
leverel orta, ‘Ni eth dhe gamp Aram, mes nyns esa gour vyth,

a 7:1 *sea:* Ebrow *sea,* musur sygh a-dro dhe 7.3 liter.

b 7:6 *Ejyp:* Po martesen Musur yn Kiliki.

na lev den, tra vyth marnas mergh kelmys, hag asenes kelmys,
ha'n tyldow dell ens.' [11] Gwithysi an yet a grias, hag y feu derivys
dhe vayni an myghtern a-ji. [12] An myghtern a sevis y'n nos ha
leverel dh'y wesyon, 'My a diskwedh dhywgh lemmyn an pyth
re wrug Aram dhyn. I a wor agan bos ow famya; rag henna i
res eth yn-mes a'n kamp rag omgudha y'n gwel, ow leverel,
"Pan dhons yn-mes a'n cita, ni a wra aga hachya yn fyw, ha mos
y'n cita."' [13] Onan a'y wesyon a worthebis, 'Kemerryn, my a'th
pys, pymp a'n vergh yw gesys; an re yw gesys a berth an keth
tenkys hag oll an Israelysi yw gesys; mar merwons i a vydh
haval dhe oll an Israelysi a verwis. Gas ni dh'aga danvon, ha
gweles.'[a] [14] Ytho i a dhewisas dew varghek, ha'n myghtern a's
danvonas war-lergh lu Aram, ow leverel, 'Kewgh ha gwelewgh.'
[15] I eth war aga lergh bys y'n Yordan; hag otta, oll an fordh
o leun a dhillas ha daffar tewlys dhe-ves gans Aram yn-dann
fyski. Ytho an kanasow a dhehwelis ha derivas dhe'n myghtern.

[16] Ena an bobel eth yn-mes ha pylla kamp Aram. Ytho sea a
vleus fin a veu gwerthys a shekel, ha dew sea a varlys a shekel,
herwydh ger an ARLODH. [17] An myghtern re apoyntsa an kapten
may posa ev war y leuv, dhe gavos charj a'n yet; ha'n bobel a
stankyas warnodho y'n yet, hag ev a verwis, dell lavarsa gour
Duw pan dheuth an myghtern yn-nans dhodho. [18] Rag pan
gewsis gour Duw dhe'n myghtern, ow leverel, 'Dew sea a heydh
a shekel, ha sea a vleus fin a shekel, a vydh gwerthys a-vorow
a-dro dhe'n eur ma yn yet Samari,' [19] an kapten a worthebis
dhe wour Duw, ha leverel, 'Otta, mar kwrella an ARLODH
fenestri yn nev, ny allsa hemma bos.' Hag ev a leveris, 'Otta, ty
a wra y weles gans dha dhewlagas dha honan, mes ny wredh
dybri a-dhyworto.' [20] Hag yndella y hwarva dhodho; an bobel a
stankyas warnodho y'n yet hag ev a verwis.

Asverys Yw Tir An Shunamyades

8 Elisha a gewsis orth an venyn a dhros ev hy mab arta
dhe vewnans, ow leverel, 'Sav yn-bann ha ke gans dha
vayni, ha triga ple pynag may hylli triga; rag an ARLODH re

a 7:13 Amendys.

worhemynnis divotter a seyth bledhen, ha re dheuth seulabrys dhe'n tir. 2 Ytho an venyn a sevis ha gul herwydh ger gour Duw;
hi eth gans hy mayni ha triga yn pow an Filistysi dre seyth
bledhen.' 3 Orth penn seyth bledhen an venyn a dhehwelis
dhyworth pow an Filistysi, ha mos dhe bysi an myghtern a'y
chi ha'y thir. 4 Yth esa an myghtern ow kewsel orth Gehazi,
gwas gour Duw, ow leverel, 'Lavar dhymm, my a'th pys, oll
an taklow meur re wrug Elisha.' 5 Pan esa ev ow leverel dhe'n
myghtern fatel dhros ev korf marow arta dhe vewnans, otta,
an venyn a dhros ev hy mab arta dhe vewnans a grias dhe'n
myghtern a-barth hy chi ha'y thir. Ha Gehazi a leveris, 'Ow
arlodh an myghtern, homm yw an venyn, ha hemm yw hy mab
a dhros Elisha arta dhe vewnans.' 6 Pan wovynnas an myghtern
orth an venyn, hi a'n derivas dhodho. Ytho an myghtern a
apoyntyas sodhek rygdhi, ow leverel, 'Asver puptra esa dhedhi,
hag oll prow an gwel a-dhia'n jydh may hasas hi an tir bys
lemmyn.'

Mernans Ben-hadad

7 Elisha a dheuth dhe Damaskus; ha klav o Ben-hadad,
myghtern Aram. Leverys veu dhe'n myghtern, 'Gour Duw
re dheuth omma,' 8 hag ev a leveris dhe Hazael, 'Kemmer ro
y'th leuv ha ke rag metya orth gour Duw, ha pysi an ARLODH
dredho, ow leverel, a wrav yaghhe dhyworth an kleves ma?'
9 Ytho Hazael eth dhe vetya orto ha kemeres ro ganso, begh a
buptra da a Damaskus war dhew ugens kowrvargh. Pan dheuth
ev ha sevel a-ragdho, yn-medh ev, 'Dha vab, Ben-hadad
myghtern Aram, re'm danvonas dhis, ow leverel, "A wrav
yaghhe dhyworth an kleves ma?"' 10 Elisha a leveris dhodho,
'Ke ha lever dhodho, "Ty a wra yaghhe yn sur," mes an
ARLODH re dhiskwedhas dhymm may hwra ev merwel yn sur.'
11 Hag ev a viras stag orto ha lagatta erna borthas meth, ha gour
Duw a olas. 12 Hazael a wovynnas, 'Prag yth olydh, ow arlodh?'
Ev a worthebis, 'Drefen my dhe wodhvos an drog a wredh
dhe fleghes Israel: ty a lesk aga heryow, ty a ladh aga gwer
yowynk gans an kledha, ha brewi aga fleghigyow, ha skwardya
aga benenes hag yw gans flogh.' 13 Hazael a leveris, 'Pyth yw

dha was, nag yw marnas ki, may hwrello tra a'n par ma?' Hag Elisha a worthebis, 'An ARLODH re dhiskwedhas dhymm may fedhydh myghtern war Aram.' [14] Ytho, ev a dhibarthas dhyworth Elisha ha dos dh'y vester a leveris dhodho, 'Pandr'a leveris Elisha dhis?' Hag ev a worthebis, 'Ev a leveris dhymm y hwredh yaghhe yn sur.' [15] Mes ternos ev a gemeras an kywlet, ha'y droghya yn dowr, ha'y lesa war y fas, may ferwis. Ha Hazael a reynyas yn y le.

Yehoram a Reyn war Yuda

[16] Y'n pympes bledhen a Yoram mab Ahab myghtern Israel, pan o Yehoshafat myghtern Yuda, Yehoram mab Yehoshafat myghtern Yuda a dhallathas reynya. [17] Dewdhek bloodh warn ugens o ev pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas eth bledhen yn Yerusalem. [18] Ev a gerdhas yn fordhow myghternedh Israel, dell wrussa chi Ahab, rag myrgh Ahab o y wreg. Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH. [19] Byttegyns ny vynnas an ARLODH distrui Yuda a-barth Davydh y was, drefen ev dhe ambosa dhodho ri lugarn dhodho ha dh'y dhiyskynysi bys vykken.

[20] Yn y dhedhyow Edom a rebellyas erbynn Yuda ha gul aga myghtern aga honan warnedha. [21] Ena Yehoram a dremenas dhe Sair gans oll y jarettow. Ev a ehwias y'n nos ha gweskel Edom esa ow kerghynna ev ha kaptenyon an charettow; mes y lu a fias tre. [22] Edom re beu ow rebellya erbynn Yuda bys y'n jydh ma. Yn kettermyn Libna ynwedh a rebellyas. [23] Gweythresow erel Yehoram, ha puptra a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? [24] Yehoram a goskas gans y dasow hag a veu ynkleudhys gans y dasow yn cita Davydh; hag Ahazia y vab a reynyas yn y le.

Ahazia a Reyn war Yuda

[25] Y'n dewdhegves bledhen a Yoram mab Ahab myghtern Israel, Ahazia mab Yehoram myghtern Yuda a dhallathas reynya. [26] Dew vloodh warn ugens o Ahazia pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas unn vledhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Athalia myrgh Omri myghtern Israel. [27] Ev a gerdhas

yn fordh chi Ahab, hag a wrug drog yn golok an ARLODH, kepar dell wrug chi Ahab, rag ev o deuv chi Ahab.

28 Ev eth gans Yoram mab Ahab dhe werrya erbynn Hazael myghtern Aram yn Ramoth-gilead; ha'n Aramysi a wolias Yoram. 29 Myghtern Yoram a dhehwelis dhe Yezreel rag bos yaghhes dhyworth an goliow a ros dhodho an Aramysi yn Rama, pan vatalyas orth Hazael myghtern Aram. Ena Ahazia mab Yehoram myghtern Yuda eth yn-nans dhe weles Yoram mab Ahab yn Yezreel, drefen y vos klav.

Untyans Yehu

9 Ena Elisha an profos a elwis onan a vebyon an brofosi ha leverel dhodho, 'Grugys dha dhiwglun ha kemmer an kostrel ma a oyl y'th leuv ha mos dhe Ramoth-gilead. 2 Pan dheudh di, hwila ena Yehu mab Yehoshafat mab Nimshi ha mos a-ji ha gul dhodho sevel dhyworth kres y vreder, ha'y dhon dhe jambour a-bervedh. 3 Ena, kemmer an kostrel a oyl ha'y diveri war y benn, ha leverel, "Yndelma y lever an ARLODH: My re'th untyas myghtern war Israel." Ena ygor an daras ha fia, na worta.'

4 Ytho an gour yowynk, an profos, eth dhe Ramoth-gilead. 5 Ha pan dheuth ev, otta, yth esa kaslewydhyon an lu yn esedhek, hag ev a leveris, 'My a'm beus messach ragos, kaslewydh.' Ha Yehu a leveris, 'Rag pyneyl ahanan?' Hag ev a leveris, 'Ragos, kaslewydh.' 6 Hag ev a sevis ha mos y'n chi; hag ev a dhiveris an oyl war y benn ha leverel dhodho, 'Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel, "My re'th untyas myghtern war bobel an ARLODH, war Israel." 7 Ty a wesk dhe'n dor chi Ahab dha vester, may hylliv diala goos ow gwesyon an brofosi, ha goos oll gwesyon an ARLODH, dre leuv Yezebel. 8 Rag chi dien Ahab a verow; ha my a dregh dhyworth Ahab pub gour, keth po rydh, yn Israel. 9 My a wra dhe ji Ahab bos kepar ha chi Yeroboam mab Nebat, ha kepar ha chi Baasha mab Ahiya. 10 An keun a dheber Yezebel yn splatt Yezreel, ha den vyth ny wra hy ynkleudhyas.' Ena ev a ygoras an daras ha fia.

11 Ena Yehu a dhehwelis dhe wesyon y arlodh, hag onan a
leveris dhodho, 'Yw puptra da? Prag y teuth an muskok ma
dhis?' Ev a worthebis dhedha, 'Hwi a aswon an gour ha'y gows.'
12 I a leveris, 'Gow! Lavar dhyn lemmyn.' Hag ev a leveris,
'Yndelma hag yndella y leveris dhymm, ow leverel, "Yndelma
y lever an ARLODH, My re'th untyas myghtern war Israel."'
13 Ena i a fistenas ha pubonan a synsis y dhillasen ha'y lesa yn-
danno war an grisyow lomm, ha seni hirgern, ow leverel, 'Yehu
yw myghtern.'

Ledhys Yw Yoram Myghtern Israel

14 Yehu mab Yehoshafat mab Nimshi a vrasas erbynn
Yoram. Yoram re bia ow tefendya Ramoth-gilead, ev hag oll
Israel, erbynn Hazael myghtern Aram. 15 Myghtern Yoram re
dhehwelsa rag bos yaghhes yn Yezreel dhyworth an goliow re
rosa dhodho Aram pan vatalyas ev erbynn Hazael myghtern
Aram. Yehu a leveris, 'Mars yw hemma agas hwans, na es den
vyth yn-mes, na diank mes a'n cita rag mos ha'y dherivas yn
Yezreel.' 16 Rag henna Yehu a yskynnas yn y jaret ha mos dhe
Yezreel mayth esa Yoram ow krowedha. Hag Ahazia myghtern
Yuda re dhothya yn-nans rag gweles Yoram.

17 Yth esa golyader a'y sav war an tour yn Yezreel, hag ev a
welas routh Yehu ow tos, ha leverel, 'My a wel routh.' Yoram
a leveris, 'Kemmer marghek ha'y dhanvon dhe vetya orta, ha
leveres, "Eus kres?"' 18 Ytho marghek eth dhe vetya orto, ha
leverel, 'Yndella y lever an myghtern, "Eus kres?"' Ha Yehu a
leveris, 'Pandr'a wodhes a-dro dhe gres? Treyl war ow lergh.'
Ha'n golyader a dherivas, 'An gannas a dheuth dhedha, mes
nyns usi ow tehweles.' 19 Ena ev a dhanvonas nessa marghek,
neb a dheuth dhedha ha leverel, 'Yndella y lever an myghtern,
"Eus kres?"' Ha Yehu a worthebis, 'Pandr'a wodhes a-dro dhe
gres? Treyl war ow lergh.' 20 Ha'n golyader a dherivas, ow
leverel, 'Ev a dheuth dhedha, mes nyns usi ow tehweles. An
lewyans yw kepar ha lewyans Yehu mab Nimshi, drefen ev dhe
lewya yn hworbollek.'

21 Yoram a leveris, ‘Herness ow charet.’ Ha’y jaret a veu
pareusys. Ena Yoram myghtern Israel hag Ahazia myghtern
Yuda eth yn-mes, kettep onan yn y jaret, hag i eth yn-mes
erbynn Yehu ha metya orto yn splatt Naboth an Yezreelyas.
22 Pan welas Yoram Yehu, ev a leveris, ‘Eus kres, Yehu?’ Hag
ev a worthebis, ‘Py kres, ha kemmys horyansow dha vamm
Yezebel ha’y fystriow pals?’ 23 Ena Yoram a dreylyas a-dro
ha fia, ha leverel dhe Ahazia, ‘Trayturi, A Ahazia!’ 24 Yehu a
dennas y warak gans oll y nerth ha gweskel Yoram ynter y
dhiwskodh ha’n seth a wanas y golon hag ev a sedhis yn y jaret.
25 Ena Yehu a leveris dhe Bidkar y gapten, ‘Kemmer e yn-mes
ha tewl e y’n splatt a dir dhe Naboth an Yezreelyas; rag porth
kov fatel worras an ARLODH an dargan ma warnodho ha ty ha
my ow marghogeth an eyl ryb y gila war-lergh y das Ahab,
26 “Yn sur, my a welas goos Naboth, ha goos y vebyon de, a
lever an ARLODH; ha my a attal dhis war an splatt ma.” Ytho
lemmyn kemmer e yn-mes ha tewl e y’n splatt a dir, herwydh
ger an ARLODH.’

Ledhys Yw Ahazia Myghtern Yuda

27 Mes pan welas Ahazia myghtern Yuda hemma ev a fias
war an fordh dhe Beth-haggan. Yehu a’n sewyas, ow leverel,
‘Tennewgh orto ynwedh!’ Hag i a dennas orto y’n charet war an
fordh a yskyn dhe Gur hag usi ryb Ybleam. Hag ev a fias dhe
Megiddo ha merwel ena. 28 Ha’y wesyon a’n dug yn charet dhe
Yerusalem, ha’y ynkleudhyas yn y vedh gans y dasow yn cita
Davydh.

29 Y’n unnegves bledhen Yoram mab Ahab y tallathas Ahazia
reynya war Yuda.

Mernans Freudhek Yezebel

30 Pan dheuth Yehu dhe Yezreel, Yezebel a glewas anodho,
ha hi a liwas hy dewlagas gans antimoni, afina hy fenn ha
mires yn-mes a fenester. 31 Pan esa Yehu owth entra der an
fos, hi a leveris, ‘Eus kres, ty Zimri, moldrer dha vester?’ 32 Ev
a dhrehevis y fas dhe’n fenester ha leverel, ‘Piw eus a-barth
dhymm? Piw?’ Ha dew po tri spadhesik a viras yn-nans orto.

33 Ev a leveris, ‘Tewlewgh hi yn-nans.’ Ytho i a’s tewlis yn-nans;
nebes a’y goos a lagennas war an fos, ha war an vergh, hag i
a stankyas warnedhi. 34 Pan dheuth ev a-ji ev a dhybris hag
eva, ha leverel, ‘Kewgh, dyghtyewgh an venyn vollothek ma
hag ynkleudhyewgh hi; drefen hy bos myrgh myghtern.’ 35 I eth
dh’y ynkleudhyas, mes ny gavsons tra vyth marnas an glopen,
ha’n dhewdros, ha palvow hy diwleuv. 36 Ytho i a dheuth
arta ha derivas dhodho, hag ev a leveris, ‘Ger an ARLODH yw
hemma, a gewsis der y was Elias an Tishbeyas, ow leverel, “Yn
tiredh Yezreel an keun a dheber kig Yezebel; 37 korf Yezebel a
vydh kepar ha kawgh war enep an gwel yn tiredh Yezreel, ma
na yllir leverel, Yezebel yw homma.”’

Gorladhva Henedh Ahab

10 Ahab a’n jevo deg mab ha tri ugens yn Samari. Ha
Yehu a skrifas lytherow ha’ga danvon dhe Samari,
dhe rewlysi Yezreel, dhe’n henavogyon, ha dhe withysi mebyon
Ahab, ow leverel, 2 ‘Kettel dheu an lyther dhywgh, rag bos
mebyon agas mester genowgh, ha rag bos genowgh charettow
ha mergh, cita gerys hag arvow, 3 dewisewgh mab agas mester
hag yw an gwella ha’n moyha abel, ha’y settya war dron y das,
ha batalyas a-barth chi agas mester.’ 4 Mes yth esa own dres
eghen dhedha, hag i a leveris, ‘Otta, ny allas an dhew vyghtern
sevel orto; fatel yllyn ni sevel orto?’ 5 Ytho menystrer an palys,
governour an cita, an henavogyon ha’n withysi, a dhanvonas
messach dhe Yehu, ow leverel, ‘Dha wesyon on, ha ni a wra
puptra a bysydh. Ny wren dhe dhen vyth bos myghtern; gwra
an pyth yw ewn y’th tewlagas.’ 6 Ena ev a skrifas nessa lyther
dhedha, ow leverel, ‘Mars owgh a-barth dhymm, ha mars owgh
parys dhe woslowes orth ow lev, kemerewgh pennow mebyon
agas mester ha dos dhymm yn Yezreel a-vorow dhe’n eur ma.’
Hag yth esa mebyon an myghtern, deg den ha tri ugens, gans
ugheloryon an cita esa orth aga maga. 7 Pan dheuth an lyther
dhedha, i a gemeras mebyon an myghtern ha’ga ladha; i a
worras aga fenn yn kanstellow ha’ga danvon dhe Yezreel. 8 Y
teuth kannas, hag ev a dherivas dhodho, ow leverel, ‘I re dhros

pennow mebyon an myghtern.' Ena ev a leveris, 'Gorrewgh i
yn dew gals orth entrans an yet bys myttin.' [9] Ternos yth eth ev
yn-mes, ha sevel ha leverel dhe'n bobel oll, 'Ankablus owgh;
otta, my a vrasas erbynn ow mester ha'y ladha; mes piw a
ladhas oll an re ma? [10] Godhvedhewgh lemmyn na godh dhe'n
dor tra vyth a er an ARLODH, a gewsis an ARLODH a-dro dhe
ji Ahab; rag an ARLODH re wrug an pyth a leveris der y was
Elias.' [11] Ytho Yehu a ladhas peub o gesys a ji Ahab yn Yezreel,
hag oll y dus veur, ha'y gerens, ha'y oferysi, bys pan ny asas ev
dhodho den vyth ow skapya.

[12] Ena ev a sevis ha diberth, ha dos dhe Samari. War an fordh,
hag ev yn Beth-eked a'n Vugeledh, [13] Yehu a vetyas orth breder
Ahazia myghtern Yuda, ha leverel, 'Piw owgh hwi?' Hag i a
worthebis, 'Breder Ahazia on; yth eson ow mos yn-nans dhe
salusi mebyon an myghtern ha mebyon an vyghternes.' [14] Hag
ev a leveris, 'Kemerewgh i yn fyw.' Hag i a's kemeras yn fyw
ha'ga ladha orth puth Beth-eked, dew ha dew ugens oll war-
barth; ny sparyas den vyth.

[15] Wosa dhiberth alena ev a vetyas orth Yehonadab mab
Rekab ow tos dhe vetya orto; ev a'n salusis ha leverel dhodho,
'Yw dha golon len, kepar dell yw ow holon len dhis?' Yehonadab
a worthebis, 'Yw.' 'Mars yw, roy dhymm dha leuv.' Hag ev a ros
dhodho y leuv; hag ev a'n drehevis dhodho y'n charet. [16] Hag
ev a leveris, 'Deus genev ha gweles ow avi rag an ARLODH.'
Ytho ev a wrug dhodho marghogeth yn y jaret. [17] Pan dheuth
dhe Samari ev a ladhas peub o gesys dhe Ahab yn Samari bys
pan y's distrusa, herwydh ger an ARLODH a gewsis ev dhe Elias.

Ladhva Gordhyoryon Baal

[18] Ena Yehu a guntelas oll an bobel war-barth ha leverel
dhedha, 'Ahab a servyas Baal nebes; mes Yehu a wra y servya
yn feur. [19] Lemmyn gelwewgh dhymm oll profosi Baal, oll y
wesyon hag oll y oferysi; na fylles den vyth dos, rag my a'm
beus sakrifis bras dhe offrynna dhe Baal; ny wra bewa an
re a fyll dos.' Mes Yehu a'n gwrug gans felder, dhe dhistrui
gordhyoryon Baal. [20] Yehu a leveris, 'Sakrewgh kuntelles

solem rag Baal.' Hag i a'n gelwis. [21] Ena Yehu a dhanvonas
messach der oll Israel; oll gordhyoryon Baal a dheuth ma nag
esa den gesys na dheuth. I a entras yn tempel Baal, ha leun o
tempel Baal dhyworth an eyl penn dh'y gila. [22] Ev a leveris dhe
withyas an dhillasva, 'Doroy an gonyow rag oll gordhyoryon
Baal.' Ytho ev a dhros an gonyow ragdha. [23] Ena Yehu eth gans
Yehonadab mab Rekab a-berth yn tempel Baal ha leverel dhe
wesyon Baal, 'Hwilewgh ha gwelewgh nag eus omma genowgh
gwesyon an ARLODH, mes unsel gwesyon Baal.' [24] Ena i eth a-ji
rag gul sakrifisow hag offrynnow leskys. Yehu a settyas peswar
ugens a'y wer tu a-ves ha leverel, 'An gour a as onan a'n wer
a dhrov yn agas diwleuv dhe skapya, y vewnans a vydh yn le
bewnans an skapyer.' [25] Kettel worfennas gul an offryn leskys,
Yehu a leveris dhe'n korfwithysi ha'n gaptenyon, 'Kewgh a-ji
ha'ga ladha; na skapyes den vyth.' Hag i a's gweskis gans min
an kledha; ha'n withysi ha'n gaptenyon a's tewlis yn-mes. Ena
i eth yn sentri pervedhel tempel Baal. [26] I a gemeras yn-mes
an peulven[a] esa yn tempel Baal ha'y leski. [27] Ena i a vrewis
peulven Baal, ha distrui tempel Baal, ha gul anodho kawghti,
bys y'n jydh hedhyw.

[28] Yndella y hwrug Yehu distrui Baal yn-mes a Israel.
[29] Byttegyns ny dreylyas Yehu dhyworth peghosow Yeroboam
mab Nebat a wrug dhe Israel pegha – an leughi owrek esa yn
Bethel hag yn Dan. [30] An ARLODH a leveris dhe Yehu, 'Drefen
ty dhe wul yn ta dre gollenwel an pyth yw ewn y'm dewlagas,
ha dhe dhyghtya chi Ahab herwydh puptra esa y'm kolon, dha
vebyon a'n peswora henedh a esedh war dron Israel.' [31] Mes
ny waytyas Yehu sewya lagha an ARLODH, Duw Israel, a leun
golon. Ny dreylyas dhyworth peghosow Yeroboam a wrug dhe
Israel pegha.

Mernans Yehu

[32] Y'n dedhyow na an ARLODH a dhallathas godreghi rannow
a Israel, ha Hazael a's fethas der oll oryon Israel: [33] dhyworth
an Yordan dhe'n howldrevel, oll tiredh Gilead, an Gadysi,

a 10:26 *peulven:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *peulveyn.*

ha'n Rewbenysi, ha'n Manassysi, dhyworth Aroer usi ryb
nans Arnon, henn yw, Gilead ha Bashan. 34 Gweythresow erel
Yehu, ha puptra a wrug, hag oll y nerth, a nyns yns i skrifys yn
lyver kovadhow myghternedh Israel? 35 Yehu a goskas gans y
dasow, hag i a'n ynkleudhyas yn Samari. Ha Yehoahaz y vab
a reynyas yn y le. 36 An termyn may reynyas Yehu war Israel o
eth bledhen warn ugens.

Athalia a Reyn war Yuda

11 Kettel welas Athalia mamm Ahazia bos marow hy
mab, hi a sevis ha distrui oll an teylu riel. 2 Mes
Yehosheba, myrgh myghtern Yehoram, hwor Ahazia, a
gemeras Yoash mab Ahazia, ha'y ladra dhyworth kres mebyon
an myghtern esa ow pos ledhys; hi a'n gorras, ev ha'y vammeth,
yn chambour gweli, kudhys a-dhyworth Athalia ma na ve
ledhys. 3 Ha kudhys veu war-barth gensi yn chi an ARLODH
dres hwegh bledhen, hag Athalia ow reynya war an pow.

Untyans Yoash

4 Y'n seythves bledhen Yehoyada a elwis kaptenyon an
kansow, Karysi ha korfwythysi, ha'ga dri dhodho yn chi an
ARLODH, ha gul kevambos gansa, ha'ga gorra yn-dann di yn
chi an ARLODH, ha diskwedhes dhedha mab an myghtern.
5 Yehoyada a worhemynnis dhedha, 'Ottomma an pyth a
wrewgh; unn tressa rann ahanowgh, an re may teu aga thorn
dhe witha y'n Sabot, a with chi an myghtern; 6 an dhiw rann
aral a vydh ow kwitha yn chi an ARLODH, an nessa rann orth
yet Sur, ha'n tressa orth an yet a-dryv an gorfwithysi; 7 ha'gas
diw rann nag yw aga thorn dhe witha y'n Sabot a witha chi an
ARLODH ha'n myghtern. 8 I a gerghyn an myghtern, pub huni
gans arvow yn y leuv; ha piw pynag a dheffo nes dhe'n renkow
a vydh ledhys. Bedhewgh gans an myghtern ple pynag yth ello.'

9 Kaptenyon an kansow a wrug herwydh puptra a
worhemynnis Yehoyada an oferyas; i a dhros aga wer, an re
a dhallathas aga thorn y'n Sabot, ha'n re a'n worfennas, hag i
a dheuth dhe Yehoyada an oferyas. 10 An oferyas a dhelivras
dhe'n gaptenyon an guwow ha skosow re bia dhe vyghtern

Davydh, esa yn chi an ARLODH; [11] an gorfwithysi a sevis a-dro
dhe'n myghtern, pub gour gans y arvow yn y leuv, war bub tu
a'n chi a gledhbarth an chi dhe'n dhyghowbarth, a-dro dhe'n
alter ha'n chi. [12] Ena Yehoyada a dhros mab an myghtern yn-
rag, ha gorra an gurun warnodho, ha ri dhodho an dustuni. I a'n
gwrug myghtern, ha'y untya; hag i a dakyas diwla, ha leverel,
'Re vewo an myghtern!'

Mernans Athalia

[13] Pan glewas Athalia tros an gorfwithysi ha'n bobel, hi a
dheuth dhe'n bobel yn chi an ARLODH. [14] Hi a viras, hag otta
an myghtern ow sevel ryb an goloven, herwydh usadow. An
bennsevigyon ha'n hirgernysi esa ryb an myghtern, hag yth
esa oll pobel an pow ow lowenhe, ha seni hirgern. Athalia
a skwardyas hy dillas ha kria, 'Trayturi! Trayturi!' [15] Ena
Yehoyada an oferyas a worhemynnis an gaptenyon o settys war
an lu, 'Drewgh hi yn-mes ynter an renkow ha ladha gans an
kledha an re a dheu war hy lergh.' Rag an oferyas re lavarsa,
'Na vedhes hi ledhys yn chi an ARLODH.' [16] I a settyas dalghen
ynni; hi a dheuth dre Yet an Vergh yn chi an myghtern, hag ena
hi a veu ledhys.

[17] Yehoyada a wrug kevambos ynter an ARLODH ha'n
myghtern ha'n bobel, may fedhens i pobel an ARLODH; hag ev
a wrug kevambos ynter an myghtern ha'n bobel ynwedh. [18] Oll
pobel an pow eth yn chi Baal ha'y derri dhe'n dor; i a vrewis
y alteryow ha'y imajys yn temigow, ha ladha Mattan, oferyas
Baal, a-rag an alteryow. Ena Yehoyada an oferyas a settyas
gwithysi war ji an ARLODH. [19] Hag ev a gemeras kaptenyon an
kansow, an Karysi, ha'n gorfwithysi, hag oll pobel an pow; hag
i a dhros an myghtern yn-nans dhyworth chi an ARLODH hag
a dheuth yn chi an myghtern dre yet an gorfwithysi dhe ji an
myghtern. Hag ev a esedhas war dron an myghternedh. [20] Oll
pobel an pow a lowenhas, ha kosel o an cita wosa bos Athalia
ledhys gans an kledha ryb chi an myghtern.

[21] Seyth bloodh o Yoash pan dhallathas reynya.

Ewnheans an Tempel

12 Y'n seythves bledhen a Yehu, Yoash a dhallathas reynya, hag ev a reynyas dew ugens bledhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Sibya a Beer-sheba. [2] Yoash a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLODH dres y dhedhyow oll, drefen Yehoyada an oferyas dh'y dhyski. [3] Mes ny veu an tylleryow ughel kemerys dhe-ves; an bobel a besyas sakrifia ha leski offrynnow y'n tylleryow ughel.

[4] Yoash a leveris dhe'n oferysi, 'Oll an arghans yw dres yn chi an ARLODH avel rohow sakrys – toll an niveryans, talas ambosow, – hag arghans an offrynnow bodhek dres a-berth yn chi an ARLODH, [5] kemeres an oferysi an re ma dhyworth an alhwedhor, hag ewnhe an chi ple pynag may fo edhom a ewnheans diskudhys.' [6] Mes erbynn an tressa bledhen warn ugens a vyghtern Yoash, ny wrussa an oferysi ewnheansow dhe'n chi. [7] Rag henna myghtern Yoash a elwis Yehoyada an oferyas gans an oferysi erel ha leverel dhedha, 'Prag nag esowgh owth ewnhe an chi? Lemmyn, ytho, na dhegemerowgh arghans moy dhyworth agas alhwedhoryon, mes y dhaskor rag ewnheans an chi.' [8] Ytho an oferysi a assentyas na dhegemerens arghans moy dhyworth an bobel, na ewnhe an chi aga honan.

[9] Yehoyada an oferyas a gemeras kist ha tardra toll yn hy gorher, ha'y settya ryb an alter, a'n barth dhyghow ow tos a-berth yn chi an ARLODH. An oferysi esa ow kwitha an treudhow a worras ynni oll an arghans a veu dres a-berth yn chi an ARLODH. [10] Peskweyth may hwelsons bos meur a arghans y'n gist, skrifennyas an myghtern ha'n arghoferyas a dheuth, hag i a gomptyas an arghans a veu kevys yn chi an ARLODH ha'y gelmi yn seghyer. [11] I a ros an arghans a veu posys yn leuv an re a worviri an ober yn chi an ARLODH; ena i a'n peas dhe'n seri prenn ha'n drehevoryon esa owth oberi yn chi an ARLODH, [12] dhe'n seri men ha'n dreghoryon men, ha rag prena prenn ha men nedhys rag gul ewnheansow dhe ji an ARLODH, ha rag oll an kostow rag ewnheansow dhe'n chi. [13] Byttegyns ny wrussons devnydh a'n arghans dres yn chi an ARLODH dhe wul bollow a

arghans, gwelsigow-porv, bollow-offryn, hirgern, lestri a owr
po lestri a arghans, [14] rag res veu henna dhe'n weythoryon
esa owth ewnhe chi an ARLODH ganso. [15] Ny byssons akontys
dhyworth an wer a dhelirvsons dhedha an arghans yn aga leuv
rag tyli an weythoryon, rag i a dhyghtya yn onest. [16] Ny veu an
arghans dhyworth an offrynnow kammweyth ha'n offrynnow
pegh dres a-berth y'n chi an ARLODH; an oferysi a's pewas.

Hazael a Wodros Yerusalem

[17] Ena Hazael myghtern Aram eth yn-bann ha batalyas orth
Gath ha'y hemeres. Mes pan settyas y fas rag mos yn-bann
erbynn Yerusalem, [18] Yoash myghtern Yuda a gemeras oll
an rohow sans re sakras y ragresygyon Yehoshafat, Yoram
hag Ahazia, myghternedh Yuda, hag oll an owr a veu kevys
yn tresoryow chi an ARLODH hag yn chi an myghtern, ha'ga
danvon dhe Hazael myghtern Aram, hag ev a gildennas
dhyworth Yerusalem.

Mernans Yoash

[19] Gweythresow erel Yoash, ha puptra a wrug, a nyns yns i
skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? [20] Y wesyon a
sevis ha gul bras, ha ladha Yoash yn chi Millo, war an fordh a
dhiyskyn dhe Silla. [21] Yozakar mab Shimeath, ha Yehozabad
mab Shomer, y wesyon, a'n ladhas hag ev a verwis. Hag ev a
veu ynkleudhys gans y dasow yn cita Davydh; hag Amasia a
reynyas yn y le.

Yehoahaz a Reyn war Israel

13 Y'n tressa bledhen warn ugens a vyghtern Yoash
mab Ahazia myghtern Yuda, Yehoahaz mab Yehu a
dhallathas reynya war Israel yn Samari, hag ev a reynyas seytek
bledhen. [2] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH, ha
sewya peghosow Yeroboam mab Nebat, a wrug dhe Israel
pegha; ny dreylyas dhyworta. [3] Sorr an ARLODH a dhewis erbynn
Israel, hag ev a's delivras a-berth yn leuv Hazael myghtern
Aram, hag a-berth yn leuv Ben-hadad mab Hazael, dres nebes
bledhynnyow. [4] Ha Yehoahaz a bledyas gans an ARLODH, ha'n

ARLODH a woslowas orto; rag ev a welas arwask Israel, fatel
y's arweski myghtern Aram. [5] Ytho an ARLODH a ros selwyas
dhe Israel, may tianksons dhyworth leuv Aram; hag yth esa
fleghes Israel trigys yn aga thyldow kepar ha kyns. [6] Byttegyns
ny dreylsons dhyworth peghosow chi Yeroboam, a wrug dhe
Israel pegha, mes i a gerdhas ynna; an Ashera a veu gesys a'y
sav yn Samari ynwedh. [7] Nyns esa gesys dhe Yehoahaz lu a voy
ages hanterkans marghek ha deg charet, ha deg mil drosek; rag
myghtern Aram re's distrusa, ha re wrussa dhedha bos kepar
ha doust drushya. [8] Gweythresow erel Yehoahaz, ha puptra a
wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh
Israel? [9] Yehoahaz a goskas gans y dasow hag i a'n ynkleudhyas
yn Samari; ha Yehoash y vab a reynyas yn y le.

Yehoash a Reyn war Israel

[10] Y'n seytegves bledhen warn ugens a Yoash myghtern Yuda
Yehoash mab Yehoahaz a dhallathas reynya war Israel yn
Samari, hag ev a reynyas hwetek bledhen. [11] Ev a wrug an pyth
o drog yn golok an ARLODH, ha ny dhibarthas dhyworth oll
peghosow Yeroboam mab Nebat, a wrug dhe Israel pegha; mes
ev a gerdhas ynna. [12] Gweythresow erel Yehoash, ha puptra a
wrug, ha'y nerth yn y vresel erbynn Amasia myghtern Yuda,
a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Israel?
[13] Yehoash a goskas gans y dasow, ha Yeroboam a esedhas war
y dron. Yoash a veu ynkleudhys yn Samari gans myghternedh
Israel.

Mernans Elisha

[14] Pan eth Elisha yn klav gans an kleves may ferwis anodho,
Yehoash myghtern Israel a dheuth yn-nans dhodho hag ola
a-ragdho, ha leverel, 'A ow thas, ow thas! Charet Israel ha'y
varghogyon!' [15] Elisha a leveris dhodho, 'Kemmer gwarak ha
sethow;' hag ev a gemeras gwarak ha sethow. [16] Ev a leveris
dhe vyghtern Israel, 'Gorr dha leuv war an warak.' Hag ev
a worras y leuv warnedhi. Elisha a worras y dhiwleuv war
dhiwleuv an myghtern. [17] Ena ev a leveris, 'Ygor an fenester
troha'n howldrevel.' Ev a's ygoras. Ena Elisha a leveris, 'Tenn;'

hag ev a dennas. Ena ev a leveris, ‘Seth rag trygh an ARLODH, seth rag trygh war Aram! Ty a feth Aram glan yn Afek.’ [18] Ena ev a leveris, ‘Kemmer an sethow;’ hag ev a’s kemeras. Ev a leveris dhe vyghtern Israel, ‘Gwask an dor gansa.’ Hag ev a weskis teyrgweyth ha hedhi. [19] Gour Duw o serrys ganso hag yn-medh, ‘Ty a dalvia gweskel pymp po hwegh gweyth; ena ty a fethsa Aram glan, mes lemmyn ny weskydh Aram marnas teyrgweyth.’

[20] Elisha a verwis hag i a’n ynkleudhyas. Bagasow a Moabysi a wre omsettyansow war an tir orth dalleth an vledhen. [21] Hag y hwarva, pan esens owth ynkleudhyas neb gour, i a welas bagas a soudoryon, hag i a dewlis an gour a-berth yn bedh Elisha ha mos dhe-ves: kettel dochyas an gour eskern Elisha, ev a dhasvewas ha sevel war y dreys.

Israel a Syns Citys dhyworth Aram Arta

[22] Hazael myghtern Aram a arweskis Israel dres dedhyow oll Yehoahaz. [23] Grassyes orta o an ARLODH, hag ev a’n jevo truedh warnedha. Ev a dreylyas trohag i drefen y gevambos gans Abraham, Ysak ha Yakob, ha ny vynnas aga distrui; ha ny’s tewlis dhyworth y lok bys y’n eur ma.

[24] Pan verwis Hazael myghtern Aram, Ben-hadad, y vab, a reynyas yn y le. [25] Ena Yehoash mab Yehoahaz a dhaskemeras dhyworth leuv Ben-hadad mab Hazael an citys a gemersa dhyworth leuv Yehoahaz y das yn bresel. Teyrgweyth Yehoash a’n fethas, ha daskavos citys Israel.

Amasia a Reyn war Yuda

14 Y’n nessa bledhen a Yehoash mab Yehoahaz myghtern Israel, Amasia mab Yoash myghtern Yuda a dhallathas reynya. [2] Pymp bloodh warn ugens o ev pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas naw bledhen warn ugens yn Yerusalem. Hanow y vamm o Yehoaddan a Yerusalem. [3] Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLODH, mes a-der kepar ha Davydh y das; ev a wrug puptra kepar dell re wrussa Yoash y das. [4] Ny veu an tylleryow ughel kemerys dhe-ves: an bobel a besyas sakrifia ha leski offrynnow war an tylleryow ughel.

[5] Kettel veu an vyghterneth fastys yn y leuv, ev a ladhas y
wesyon re ladhsens an myghtern y das. [6] Mes ny ladhas fleghes
an voldroryon, herwydh an pyth yw skrifys yn lyver lagha
Moyses, le may worhemynnis an ARLODH, 'Ny vydh tasow
ledhys rag mebyon, ha ny vydh mebyon ledhys rag tasow; mes
pubonan a vydh ledhys rag y begh y honan.'[a]

[7] Ev a ladhas deg mil Edomyas yn nans an Holan ha
dalghenna Sela dre vresel, ha'y henwel Yoktheel, dell yw bys
y'n jydh hedhyw.

[8] Ena Amasia a dhanvonas kanasow dhe vyghtern Yehoash
mab Yehoahaz mab Yehu myghtern Israel, ow leverel, 'Deus,
miryn an eyl orth y gila fas orth fas.' [9] Yoash myghtern Israel
a dhanvonas ger dhe Amasia myghtern Yuda, ow leverel, 'An
askallen yn Lebanon a dhanvonas messach dhe sedresen yn
Lebanon, ow leverel, "Ro dha vyrgh dhe'm mab avel gwreg;"
mes best gwyls yn Lebanon a dremenas, hag a drettyas war
an askallen. [10] Ty re weskis Edom, dhe wir, ha dha golon re'th
trehevis. Bydh lowen gans an glori ha gorta y'n chi; rag prag y
fynnydh entra yn trobel ha kodha, ty ha Yuda genes?'

[11] Mes ny vynna Amasia klewes. Rag henna Yehoash
myghtern Israel eth yn-mes. Ev hag Amasia myghtern Yuda a
viras an eyl orth y gila fas orth fas yn Beth-shemesh yn Yuda.
[12] Yuda a veu fethys gans Israel, ha pub gour a fias dh'y dylda.
[13] Yehoash myghtern Israel a gemeras Amasia myghtern Yuda
mab Yehoash mab Ahazia yn Beth-shemesh. Ev a dheuth dhe
Yerusalem ha gul aswa yn fos Yerusalem dhyworth Yet Efraym
bys yn Yet an Gornel, peswar kans kevelin. [14] Ev a gemeras
oll an owr hag arghans, hag oll an lestri a veu kevys yn chi an
myghtern, hag yn tresorvaow chi an myghtern, ha gostlow, ha
dehweles dhe Samari.

[15] Gweythresow erel Yehoash a wrug, ha'y nerth, ha fatel
vatalyas orth Amasia myghtern Yuda, a nyns yns i skrifys yn
lyver kovadhow myghternedh Israel? [16] Yehoash a goskas gans

---

a 14:6 Dew 24:16.

y dasow, hag a veu ynkleudhys yn Samari gans myghternedh Israel; ha Yeroboam y vab a reynyas yn y le.

17 Amasia mab Yoash myghtern Yuda a vewa pymthek bledhen
wosa mernans Yehoash mab Yehoahaz. 18 Gweythresow erel
Amasia, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh
Yuda? 19 I a wrug bras er y bynn yn Yerusalem, hag ev a fias
dhe Lakish; mes i a danvonas war y lergh dhe Lakish ha'y
ladha ena. 20 I a'n dros war vergh, hag ev a veu ynkleudhys
yn Yerusalem gans y dasow yn cita Davydh. 21 Hag oll pobel
Yuda a gemeras Azaria, o hwetek bloodh, ha gul dhodho bos
myghtern yn le y das Amasia. 22 Ev a dhrehevis Elath, ha'y
daskor dhe Yuda, wosa an myghtern dhe goska gans y dasow.

Yeroboam II a Reyn war Israel

23 Y'n pymthegves bledhen a Amasia mab Yoash myghtern
Yuda, Yeroboam mab Yoash myghtern Israel a dhallathas
reynya yn Samari, ha reynya unn vledhen ha dew ugens. 24 Ev
a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH: ny dhibarthas
dhyworth oll peghosow Yeroboam mab Nebat, a wrug dhe
Israel pegha. 25 Ev a dhaswrug or Israel dhyworth Lebo-hamath
bys yn mor Araba, herwydh ger ARLODH Israel, a gewsis dre
leuv y was Yona mab Amittay, an profos a Gath-hefer. 26 Rag
an ARLODH a welas bos ahwer Israel pur hwerow; nyns esa den
vyth gesys, keth po rydh, na den vyth dhe weres Israel. 27 Mes
ny lavarsa an ARLODH ev dhe dhefendya hanow Israel yn-dann
nev; ytho ev a's sawyas dre leuv Yeroboam mab Yoash.

28 Gweythresow erel Yeroboam, ha puptra a wrug, ha'y nerth
in breselyow, ha fatel dhaskavas Damaskus ha Hamath rag
Israel,[a] a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh
Israel? 29 Yeroboam a goskas gans y dasow, gans myghternedh
Israel; ha Zekaria y mab a reynyas yn y le.

---

a 14:28 *rag Israel:* Ow sewya an Syriek. Ebrow *re bia dhe Yuda, rag Israel.*

Azaria a Reyn war Yuda

15 Y'n seythves bledhen warn ugens a Yeroboam myghtern Israel, Azaria mab Amasia myghtern Yuda a dhallathas reynya. [2] Hwetek bloodh o pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas dewdhek bledhen ha dew ugens yn Yerusalem. [3] Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLODH, herwydh puptra re wrussa y das Amasia. [4] Byttegyns ny veu an tylleryow ughel kemerys dhe-ves; an bobel a besyas sakrifia ha leski offrynnow y'n tylleryow ughel. [5] An ARLODH a weskis an myghtern, mayth o klavorek bys yn jydh y vernans, hag yth esa trigys yn chi diberth. Yotham, mab an myghtern a rewlyas an palas, ow koverna pobel an pow. [6] Gweythresow erel Azaria, ha puptra a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? [7] Azaria a goskas gans y dasow; hag i a'n ynkleudhyas gans y dasow yn cita Davydh; Yotham y vab a reynyas yn y le.

Zekaria a Reyn war Israel

[8] Y'n etegves bledhen warn ugens a Azaria myghtern Yuda, Zekaria mab Yeroboam a reynyas war Israel yn Samari hwegh mis. [9] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH, kepar dell wrug y dasow. Ny dreylyas dhyworth peghosow Yeroboam, mab Nebat, a wrug dhe Israel pegha. [10] Shallum mab Yabesh a vrasas er y bynn, ha'y weskel a-rag an bobel, ha'y ladha, ha reynya yn y le. [11] Gweythresow erel Zekaria, ottensi skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Israel. [12] Ambos an ARLODH o hemma, a ros dhe Yehu, 'Dha vebyon a esedh war dron Israel bys y'n peswora henedh.' Hag yndella y hwarva.

Shallum a Reyn war Israel

[13] Shallum mab Yabesh a dhallathas reynya y'n nownsegves bledhen warn ugens a Uzzia myghtern Yuda; hag ev a reynyas mis leun yn Samari. [14] Ena Menahem mab Gadi eth yn-bann dhyworth Tirsa ha dos dhe Samari, ha gweskel Shallum mab Yabesh yn Samari, ha'y ladha, ha reynya yn y le. [15] Gweythresow erel Shallum ha'n brasow a wrug, ottensi skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Israel. [16] Ena Menahem a weskis

Tifsagh, pubonan esa ynni ha'y thiredh dhyworth Tifsagh ynrag; drefen na ygorsa an yetys dhodho ev a's gweskis. Ev a skwardyas oll an benenes ynni esa gans flogh.

Menahem a Reyn war Israel

17 Y'n nownsegves bledhen warn ugens a Azaria myghtern
Yuda, Menahem mab Gadi a dhallathas reynya war Israel; ev a
reynyas deg bledhen yn Samari. 18 Ev a wrug an pyth o drog yn
golok an ARLODH; ny dreylyas dres oll y dhedhyow dhyworth
peghosow Yeroboam mab Nebat, a wrug dhe Israel pegha.
19 Ha Pul myghtern Assyri a dheuth erbynn an tir; Menahem
a ros dhe Pul deg mil dalent a arghans, may halla ev y weres
ow fastya y dhalghen war a'n ruvaneth. 20 Menahem a gemeras
ardoll dhyworth Israel, oll an tus allosek, hanterkans shekel a
arghans dhyworth pub huni, dh'y ri dhe vyghtern Assyri. Ytho
myghtern Assyri a dreylyas war y lergh ha ny drigas ena y'n
pow. 21 Gweythresow erel Menahem, ha puptra a wrug, a nyns
yns i skrifys yn kovadhow myghternedh Israel? 22 Menahem a
goskas gans y dasow, ha Pekahia y vab a reynyas yn y le.

Pekahia a Reyn war Israel

23 Y'n degves bledhen ha dew ugens a Azaria myghtern
Yuda, Pekahia mab Menahem a dhallathas reynya war Israel
yn Samari hag a reynyas diw vledhen. 24 Ev a wrug an pyth
o drog yn golok an ARLODH; ny dreylyas dhyworth peghosow
Yeroboam, mab Nebat, a wrug dhe Israel pegha. 25 Mes Pekagh
mab Remalia, y gapten, a vrasas er y bynn, ha'y weskel yn
Samari yn tour chi an myghtern, gans Argob hag Arye, ha
ganso hanterkans Gileadyas. Ev a'n ladhas, ha reynya yn y le.
26 Gweythresow erel Pekahia, ha puptra a wrug, skrifys yns yn
lyver kovadhow myghternedh Israel.

Pekagh a Reyn war Israel

27 Y'n dewdhegves bledhen ha dew ugens a Azaria myghtern
Yuda, Pekagh mab Remalia, a dhallathas reynya war Israel yn
Samari, hag ev a reynyas ugens bledhen. 28 Ev a wrug an pyth

o drog yn golok an ARLODH: ny dreylyas dhyworth peghosow Yeroboam, mab Nebat, a wrug dhe Israel pegha.

29 Yn dedhyow Pekagh myghtern Israel, y teuth Tiglath-pileser, myghtern Assyri, ha kemeres Iyon, Abel-beth-maaka, Yanoagh, Kedesh, Hasor, Gilead, ha Galile, oll pow Naftali, ha'ga hemeres yn keth dhe Assyri. 30 Hoshea mab Ela a wrug bras erbynn Pekagh mab Remalia ha'y weskel, ha'y ladha, ha reynya yn y le, y'n ugensves bledhen a Yotham mab Uzzia. 31 Gweythresow erel Pekagh, ha puptra a wrug, ottensi skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Israel.

Yotham a Reyn war Yuda

32 Y'n nessa bledhen a Pekagh mab Remalia myghtern Israel, Yotham mab Uzzia myghtern Yuda a dhallathas reynya. 33 Pymp bloodh warn ugens o pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas hwetek bledhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Yerusha myrgh Sadok. 34 Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLODH, herwydh puptra re wrussa y das Uzzia. 35 Byttegyns ny veu an tylleryow ughel kemerys dhe-ves; an bobel a besyas sakrifia ha leski offrynnow y'n tylleryow ughel. Ev a dhrehevis yet wartha chi an ARLODH. 36 Gweythresow erel Yotham, ha puptra a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? 37 Y'n dedhyow na an ARLODH a dhallathas danvon Resin myghtern Aram ha Pekagh mab Remalia erbynn Yuda. 38 Yotham a goskas gans y dasow, hag a veu ynkleudhys gans y dasow yn cita Davydh y das; hag Ahaz y vab a reynyas yn y le.

Ahaz a Reyn war Yuda

16 Y'n seytegves bledhen a Pekagh mab Remalia, Ahaz mab Yotham myghtern Yuda a dhallathas reynya. 2 Ugens bloodh o Ahaz pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas hwetek bledhen yn Yerusalem, ha ny wre an pyth o ewn yn golok an ARLODH y Dhuw, kepar ha Davydh y das. 3 Mes ev a gerdhi yn hensyow myghternedh Israel, hag a wrug dh'y vab tremena dre dan, herwydh gweythresow divlas an kenedhlow a fesyas an ARLODH a-rag pobel Israel. 4 Hag ev a sakrifia ha

leski offrynnow y'n tylleryow ughel, ha war an breow, hag yn-dann bub gwedhen las.

5 Ena Resin myghtern Aram, ha Pekagh mab Remalia myghtern Israel, eth yn-bann dhe Yerusalem rag bresel; i a worheas erbynn Ahaz mes ny yllens y fetha. 6 Y'n termyn na Resin, myghtern Aram a dhaskavas Elath rag Aram ha fesya an Yedhewon dhyworth Elath; an Edomysi a dheuth dhe Elath, hag i re drigas ena bys y'n jydh hedhyw. 7 Ahaz a dhanvonas kanasow dhe Tiglath-pileser myghtern Assyri, ow leverel, 'Dha was ha dha vab ov. Deus yn-bann ha saw vy dhyworth leuv myghtern Aram ha dhyworth leuv myghtern Israel a omsett er ow fynn.' 8 Hag Ahaz a gemeras an arghans ha'n owr a veu kevys yn chi an ARLODH hag yn tresorvaow chi an myghtern, ha'ga danvon avel ro dhe vyghtern Assyri. 9 Myghtern Assyri a woslowas orto; myghtern Assyri a geskerdhas erbynn Damaskus, ha'y hemeres, ow ton hy fobel yn keth dhe Kir; hag ev a ladhas Resin.

10 Ena myghtern Ahaz eth dhe Damaskus rag metya orth Tiglath-pileser myghtern Assyri, hag ev a welas ena an alter esa yn Damaskus. Myghtern Ahaz a dhanvonas dhe'n oferyas Uria patron a'n alter, hag oll manylyon hy drehevyans. 11 Ytho Uria an oferyas a dhrehevis alter herwydh puptra re dhanvonsa myghtern Ahaz dhyworth Damaskus; hag Uria an oferyas a'n drehevis kyns an myghtern dhe dhos dhyworth Damaskus. 12 Pan veu an myghtern devedhys dhyworth Damaskus, an myghtern a welas an alter. Ena an myghtern a dheuth nes dhe'n alter ha mos yn-bann dhedhi. 13 Ev a loskas y offryn leskys ha'y offryn greun, ha divera y offryn diwes, ha skollya goos y offrynnow kowethyans[a] war an alter. 14 Ev a gemeras an alter a vrons esa a-rag an ARLODH dhyworth tal an chi, dhyworth an le ynter an alter nowydh ha chi an ARLODH, ha'y gorra orth tu kledhbarth an alter nowydh. 15 Myghtern Ahaz a worhemynnis dhe Uria an oferyas, ow leverel, 'War an alter veur losk offryn leskys an myttin, hag offryn greun an gorthugher, hag offryn

a 16:13 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

leskys an myghtern, ha'y offryn greun, gans offryn leskys oll pobel an pow, aga offryn greun, ha'ga offryn diwes; ena skoll warnedhi oll an goos dhyworth an offrynnow leskys, hag oll an goos dhyworth an sakrifisow; mes an alter a vrons a vydh dhymmo vy rag ow devnydh ow honan.'[a] 16 Yndella y hwrug Uria an oferyas, herwydh puptra a worhemynnis Ahaz.

17 Myghtern Ahaz a droghas dhe-ves panellow an karigellow, hag a gemeras yn-nans an wolghell ha'n mor a-dhyworth an oghen a vrons esa yn-danno, ha'y worra war sel a veyn. 18 Ev a gemeras dhe-ves an portal gorherys rag devnydh y'n Sabot re bia drehevys y'n chi, ha'n entrans rag an myghtern tu a-ves dhe ji an ARLODH. Ev a wrug hemma dhe blesya myghtern Assyri. 19 Gweythresow erel Ahaz a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? 20 Ahaz a goskas gans y dasow, hag ev a veu ynkleudhys gans y dasow yn cita Davydh. Y vab Hezekia a reynyas yn y le.

Hoshea a Reyn war Israel

17 Y'n dewdhegves bledhen a Ahaz myghtern Yuda Yoshua mab Ela a dhallathas reynya yn Samari war Israel; ev a reynyas naw bledhen. 2 Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH, mes nyns o mar dhrog dell veu myghternedh Israel kyns. 3 Shalmaneser myghtern Assyri a dheuth yn-bann er y bynn; Hoshea re bia y omajer ha re rosa trubyt dhodho. 4 Mes myghtern Assyri a gavas trayturi yn Yoshua; rag ev re dhanvonsa kanasow dhe So myghtern Ejyp, ha ny via ow ri trubyt dhe vyghtern Assyri, dell wrussa bledhen wosa bledhen;

Israel Degys Yn Keth Dhe Assyri

5 Ena myghtern Assyri a omsettyas erbynn oll an pow hag a dheuth dhe Samari; ev a worheas er hy fynn teyr bledhen. 6 Y'n nownsegves bledhen a Hoshea, myghtern Assyri a gemeras Samari; ev a dhug Israel yn divroedh dhe Assyri, ha'ga gorra yn Halagh ha ryb an avon Habor yn Gozan, hag yn citys an Medys.

---

a 16:15 *rag ow devnydh ow honan:* Styr an Ebrow yw ankler.

7 Hemma a hwarva drefen fleghes Israel dhe begha erbynn
an ARLODH aga Duw, re'ga drosa yn-bann dhyworth pow
Ejyp, dhyworth leuv Faro myghtern Ejyp, hag i re borthsa
own a duwow erel 8 ha kerdhes yn ordenansow an kenedhlow
a wrussa an ARLODH aga fesya yn-mes a-rag an Israelysi, ha
kerdhes y'n taklow gwrys gans myghternedh Israel. 9 An
Israelysi a askrifsons taklow na veu ewn erbynn an ARLODH
aga Duw, hag i a dhrehevis ragdha aga honan tylleryow ughel
yn oll aga threvow, dhyworth touryow golyadoryon bys citys
kerys. 10 I a settyas yn-bann ragdha aga honan peulveyn hag
Asherim war bub bre ughel hag yn-dann bub gwedhen las;
11 hag ena i a loskas offrynnow yn pub tyller ughel, kepar dell
wre an kenedhlow a wrug an ARLODH aga fesya a-ragdha. I a
wre drogoberow a brovokyas an ARLODH dhe sorr; 12 i a servya
idolys, may leveris anedha an ARLODH dhedha, 'Ny wrewgh
hemma.' 13 Byttegyns an ARLODH a warnyas Israel ha Yuda
dre bub profos ha pub gwelesydh, ow leverel, 'Treylyewgh
dhyworth agas drog fordhow ha gwithewgh ow gorhemynnow
ha'm ordenansow, herwydh oll an lagha a worhemynnis dh'agas
tasow hag a dhanvenis dhywgh der ow gwesyon ha'm profosi.'
14 Ny vynsens goslowes mes kales aga hilben ens, dell ens aga
thasow na grysi y'n ARLODH aga Duw. 15 I a asas y laghys, ha'y
gevambos a wrug ev gans aga thasow, ha'n gwarnyansow a
ros ev dhedha. I a sewyas idolys koog hag eth ha bos koog
aga honan; i a sewyas an kenedhlow esa a-dro dhedha, hag
a-dro dhedha an ARLODH re worhemynsa na dalvia dhedha
gul yndella. 16 I a asas oll gorhemynnow an ARLODH aga Duw,
ha gul ragdha aga honan imajys teudhys a dhew leugh, ha gul
Ashera, ha gordhya oll lu an nevow, ha servya Baal. 17 I a wre
dh'aga mebyon ha myrghes tremena dre dan; i a dhevnydhya
dewinieth ha pystri; hag i a omros aga honan dhe wul drog yn
golok an ARLODH, orth y brovokya dhe sorr. 18 Rag henna an
ARLODH o serrys yn feur orth Israel, ha'ga hemeres mes a'y wel;
nyns esa gesys saw unsel looth Yuda.

19 Ny withas Yuda ynwedh gorhemynnow an ARLODH aga
Duw, mes i a gerdhas yn ordenansow gwrys gans Israel. 20 An

ARLODH a skonyas oll henedh Israel, ha'ga hessydhya ha'ga gorra yn leuv preydhoryon, bys pan re's tewlsa mes a'y wel.

21 Rag ev a skwardyas Israel dhyworth chi Davydh; hag i a wrug dhe Yeroboam mab Nebat bos myghtern: ha Yeroboam a dhynyas Israel dhyworth holya an ARLODH, hag a wrug dhedha gul pegh bras. 22 An Israelysi a gerdhas yn oll an peghosow a wrug Yeroboam; ny dreylsons dhyworta, 23 bys pan worras an ARLODH Israel mes a'y wel, dell lavarsa ev der oll y wesyon an brofosi. Yndella y feu Israel degys dhe-ves yn divroedh, yn-mes a'ga thiredh aga honan dhe Assyri, bys y'n jydh ma.

Assyri a Dhre Poblow Erel dhe Samari

24 Myghtern Assyri a dhros tus dhyworth Babylon, Kutha, Avva, Hamath, ha Sefarvaym, ha'ga gorra yn citys Samari yn le an Israelysi; hag i a gemeras Samari yn perghenogeth, ha triga yn hy threvow. 25 Pan dhallathsons triga ena, ny borthsons own a'n ARLODH; rag henna an ARLODH a dhanvonas lewyon yn aga mysk, a ladhas re anedha. 26 Ytho leverys veu dhe vyghtern Assyri, 'Ny wor an kenedhlow re dhegsowgh ha gorra yn citys Samari lagha duw an pow; rag henna ev re dhanvonas lewyon yn aga mysk; hag ymons orth aga ladha drefen na wodhons lagha duw an pow.' 27 Ena myghtern Assyri a worhemynnis, 'Danvenewgh di onan a'n oferysi a dhugowgh alena; gwres mos ha triga ena, ha dyski dhedha lagha duw an pow.' 28 Ena onan a'n oferysi re dhegsens dhyworth Samari a dheuth ha triga yn Bethel; ev a dhyskas dhedha fatel dela dhedha gordhya an ARLODH.

29 Mes pubonan a'n kenedhlow a besyas gul aga duwow aga honan ha'ga gorra yn chiow an tylleryow ughel re wrussa tus Samari, pub kenedhel yn citys esens trigys ynna. 30 Pobel Babylon a wrug Sukkoth-benoth, pobel Kutha a wrug Nergal, pobel Hamath a wrug Ashima, 31 an Avviysi a wrug Nibhaz ha Tartak, ha'n Sefarvysi a leski aga fleghes yn tan dhe Adrammelek hag Anammelek, duwow Sefarvaym. 32 I a berthi own a'n ARLODH, mes i apoyntyas a-dhyworta tus a bub eghen avel oferysi a'n tylleryow ughel, a servyas ragdha yn chiow an

tylleryow ughel. 33 I a berthi own a'n ARLODH ha servya aga
duw aga honan, yn gis an kenedhlow re bia degys anedha.
34 Bys y'n jydh hedhyw i a bes gans aga gisyow koth.

Ny berthons own a'n ARLODH ha ny withons an ordenansow,
na'n breusow, na'n laghys, na'n gorhemynnow a worhemynnis
an ARLODH dhe vebyon Yakob, neb a ros dhodho an
hanow Israel. 35 An ARLODH a wrug kevambos gansa ha'ga
gorhemynna, ow leverel, 'Ny wordhyowgh duwow erel na
omblegya dhedha na'ga servya na sakrifia dhedha, 36 mes hwi
a wordh an ARLODH, a'gas dros mes a bow Ejyp gans nerth
bras ha gans bregh ystynnys; hwi a ombleg dhodho, ha sakrifia
dhodho. 37 Gwaytyewgh gwitha an ordenansow, an breusow,
an laghys, ha'n gorhemynnow a skrifas ev ragowgh. Ny
wordhewgh duwow erel. 38 Ny wrewgh ankevi an kevambos a
wrug vy genowgh. Ny wordhyowgh duwow erel, 39 mes hwi a
wordh an ARLODH agas Duw; ev a wra agas delivra dhyworth
leuv oll agas eskerens.' 40 Ny vynnens goslowes, mes i a wrug
herwydh aga gisyow kyns.

41 Ytho an kenedhlow ma a wordhya an ARLODH mes i a
besyas gordhya aga imajys gravys; bys y'n jydh hedhyw aga
fleghes, ha fleghes aga fleghes a bes gul an pyth a wrug aga
thasow.

Hezekia a Reyn war Yuda

18 Y'n tressa bledhen a Hoshea mab Ela myghtern
Israel, Hezekia mab Ahaz myghtern Yuda a
dhallathas reynya. 2 Pymp bloodh warn ugens o ev pan
dhallathas reynya, hag ev a reynyas naw bledhen warn ugens
yn Yerusalem. Hanow y vamm o Abi myrgh Zekaria. 3 Ev a
wrug an pyth o ewn yn golok an ARLODH, kepar ha puptra a
wrug Davydh y das. 4 Ev a gemeras an tylleryow ughel yn-mes,
ha terri an peulveyn, ha treghi yn-nans an Ashera, ha brewi
an sarf a vrons re wrussa Moyses, rag bys y'n dedhyow na yth
esens fleghes Israel ow leski offrynnow dhedhi; henwys veu
Nehushtan. 5 Ev a drestyas yn ARLODH, Duw Israel, ma nag esa
den vyth kepar hag ev yn-mysk myghternedh Yuda a'y wosa,

nag yn-mysk an re kyns. [6] Rag ev a lenas orth an ARLODH ha ny dreylyas dhyworth y sewya, mes ev a withas an gorhemynnow a ros an ARLODH dhe Moyses. [7] Yth esa an ARLODH ganso; ev a sewenis yn puptra a omgemeras. Ev a rebellyas erbynn myghtern Assyri, ha ny'n servyas. [8] Ev a weskis an Filistysi bys yn Gaza ha'y thiredh, dhyworth touryow an wolyadoryon bys y'n cita gerys.

[9] Y'n peswora bledhen a vyghtern Hezekia, hag o an seythves bledhen a vyghtern Hoshea mab Ela myghtern Israel, Shalmaneser myghtern Assyri a dheuth yn-bann erbynn Samari ha gorheas er hy fynn. [10] Orth penn teyr bledhen ev a's kemeras. Y'n hweghves bledhen a Hezekia, hag o an nawves bledhen a Hoshea myghtern Israel, y feu Samari kemerys. [11] Myghtern Assyri a dhug Israel dhe-ves bys yn Assyri ha'ga gorra yn Halagh ha ryb an avon Habor yn Gozan, hag yn citys an Medys, [12] drefen na woslowsons lev an ARLODH aga Duw, mes i a gammdremenas erbynn y gevambos, ha puptra a worhemynnis Moyses, gwas an ARLODH; ny woslowsons ha ny obaysons.

Sennagherib a Omsett erbynn Yuda

[13] Y'n peswardhegves bledhen a vyghtern Hezekia Sennagherib myghtern Assyri a dheuth erbynn oll an citys kerys a Yuda, ha'ga hemeres. [14] Hezekia myghtern Yuda a dhanvonas messach dhe vyghtern Assyri yn Lakish ow leverel, 'My re gammwrug; kildennewgh dhyworthiv; py pynag a veghyewgh warnav, my a wra y berthi.' Myghtern Assyri a wovynnas dhyworth Hezekia myghtern Yuda tri hans talent a arghans ha deg talent warn ugens a owr. [15] Hezekia a ros dhodho oll an arghans a veu kevys yn chi an ARLODH, hag y'n tresorvaow chi an myghtern. [16] Y'n termyn na Hezekia myghtern Yuda y dhestryppyas an owr dhyworth darasow tempel an ARLODH, ha dhyworth an postow-daras re worlownas Hezekia myghtern Yuda, ha'y ri dhe vyghtern Assyri. [17] Myghtern Assyri a dhanvonas an

pennkaslewydh ha'n Rabsaris[a] ha'n Rabshake[b] dhyworth Lakish dhe vyghtern Hezekia gans lu bras erbynn Yerusalem. Hag i eth yn-bann ha dos dhe Yerusalem. Wosa dos yn-bann i a dheuth ha sevel ryb dowrbons an poll gwartha, hag usi yn fordh Park an Troghyer. 18 Pan alwsons dhe'n myghtern y teuth yn-mes dhedha Elyakim mab Hilkia, governour an palys, ha Shebna an pennskrifennyas, ha Yoagh mab Asaf an kovadhor.

19 An Rabshake a leveris dhedha, 'Leverewgh dhe Hezekia, Yndella y lever an myghtern meur, myghtern Assyri: Py fydhyans yw hemma a drestydh ynno? 20 A grysydh bos geryow an dhiwweus kussul ha nerth rag bresel? Piw a fydhydh ynno lemmyn ha ty ow rebellya er ow fynn? 21 Otta, lemmyn yth esos ow fydhya yn Ejyp, an lorgh a gorsen derrys na a wan leuv pubonan a boos warnedhi. Yndella yth yw Faro myghtern Ejyp, dhe bubonan a fydh ynno. 22 Mes mar leverydh dhymm, "Ni a fydh y'n ARLODH agan Duw," a nyns yw ev may kemeras dheves Hezekia y dylleryow ughel ha'y alteryow, ow leverel dhe Yuda ha dhe Yerusalem, "Hwi a wordhyowgh a-dherag an alter ma yn Yerusalem"? 23 Lemmyn ytho, my a'th pys, gwra chyffar gans ow arlodh myghtern Assyri, ha my a re dhis dew vil vargh, mar kyllydh settya marghogyon warnedha. 24 Fatel yllydh nagha onan a'n sodhogyon leha a'm mester, ha ty ow fydhya yn Ejyp rag charettow ha marghogyon? 25 Yn tevri, a dheuth vy erbynn an tyller ma heb bodh an ARLODH rag y dhistrui? An ARLODH a leveris dhymm, Ke erbynn an pow ma ha'y dhistrui.'

26 Ena Elyakim mab Hilkia, ha Shebna, ha Yoagh a leveris dhe'n Rabshake, 'Kows dh'agas gwesyon y'n yeth Aramaek, mar pleg, drefen ni dh'y honvedhes; na gews dhyn yn yeth Yuda yn klewans an bobel war an fos.' 27 Mes an Rabshake a leveris dhedha, 'A wrug ow mester ow danvon dhe gewsel an geryow ma dhe'th vester ha dhis? A ny'm danvonas dhe'n wer

---

a 18:17 *Rabsaris:* Sodhek assyriek yw dhe styrya *Pennspadhesik.*

b 18:17 *Rabshake:* Sodhek assyriek, yw dhe styrya *Pennhanafor,* po *Pennleveryas.*

a esedh war an fos, tenkys dhe dhybri aga hawgh aga honan
hag eva aga urin aga honan?'
[28] Ena an Rabshake a sevis ha kria, ughel y lev, yn yeth Yuda,
'Klewewgh ger an myghtern meur, myghtern Assyri! [29] Yndella
y lever an myghtern: "Na esewgh Hezekia dh'agas tolla, rag ny
yll agas delivra mes a'm leuv. [30] Na esewgh Hezekia dhe wul
dhywgh trestya y'n ARLODH ow leverel, An ARLODH a wra agan
delivra yn sur, ha ny vydh an cita ma res yn leuv myghtern
Assyri." [31] Na woslowewgh orth Hezekia; rag yndella y lever
myghtern Assyri: "Gwrewgh kres genev ha dewgh yn-mes
dhymm; ena dybres pub den dhyworth y winbren y honan
ha dhyworth y figbren y honan, hag eva dowr dhyworth y
dhowrargh y honan, [32] bys pan dhov ha'gas kemeres dhe-ves
dhe bow kepar ha'gas pow agas honan, pow a reun ha gwin,
pow a vara ha gwinlannow, pow a olew ha mel, may hyllowgh
bewa yn le merwel. Na woslowewgh orth Hezekia pan y'gas
kammled ow leverel, An ARLODH a wra agan delivra. [33] A
dhelivras bythkweth onan yn-mysk duwow an kenedhlow y
dir mes a leuv myghtern Assyri? [34] Ple'ma duwow Hamath
hag Arpad? Ple'ma duwow Sefarvaym, Hena hag Ivva? A
dhelivrsons Samari mes a'm leuv? [35] Piw yn-mysk oll duwow
an powyow re dhelivras aga fowyow mes a'm leuv, may hyll an
ARLODH delivra Yerusalem mes a'm leuv?"'
[36] Mes an bobel a dewis, ha ny worthebsons dhodho ger,
drefen bos gorhemmyn an myghtern, 'Na worthebewgh
dhodho.' [37] Ena Elyakim mab Hilkia, governour an palys, ha
Shebna an pennskrifennyas, ha Yoagh mab Asaf, an kovadhor,
a dheuth dhe Hezekia, skwardys aga dillas ha derivas dhodho
geryow an Rabshake.

Hezekia a Omgussul gans Ysay

19 Pan glewas myghtern Hezekia hemma, ev a
skwardyas y dhillas, omgwetha yn yskar, ha dos yn
chi an ARLODH. [2] Ev a dhanvonas Elyakim, governour an palys,
ha Shebna an pennskrifennyas, ha henavogyon an oferysi,
kwethys yn yskar, dhe Ysay an profos, mab Amos. [3] Yn-

medhons dhodho, ‘Hezekia a lever hemma: An jydh ma yw
dydh a alar ha keredh ha bismer; rag mebyon re dheuth bys min
konna an brys, mes nyns eus nerth dhe dhinythi. 4 Martesen an
ARLODH dha Dhuw a glew oll geryow an Rabshake, a wrug
y vester, myghtern Assyri danvon dhe wul ges a’n Duw byw,
hag ev a geredh drefen an geryow re glewas an ARLODH dha
Dhuw. Rag henna drehav pysadow rag an remenant yw gesys.’
5 Pan dheuth gwesyon myghtern Hezekia dhe Ysay, 6 Ysay a
leveris dhedha, ‘Yndella y hwrewgh leverel dh’agas mester,
“Yndelma y lever an ARLODH: Na berthewgh own a’n geryow
re glewsowgh, ma’m miligas gansa gwesyon myghtern Assyri.
7 Ottavy ow korra ynno spyrys, ha pan glew kyhwedhel ev a
dhehwel dh’y bow y honan; ha my a wra dhodho kodha der an
kledha yn y bow y honan.”’

Godros Sennagherib

8 An Rabshake a dhehwelis, ha klewes y hwrug myghtern
Assyri omdenna dhyworth Lakish, hag yth esa ow patalyas orth
Libna. 9 An myghtern a glewas y teuth Tirhaka myghtern Kush
yn-mes dhe vatalyas orto. Ytho ev a dhanvonas kanasow dhe
Hezekia arta, ow leverel, 10 ‘Kewsewgh yndelma dhe Hezekia
myghtern Yuda: Na wres dha Dhuw a drestydh ynno dha dolla,
owth ambosa na vydh Yerusalem res yn leuv myghtern Assyri.
11 Ty re glewas an pyth re wrug myghternedh Assyri dhe oll an
powyow, orth aga leun dhistrui. Ha ty, a vedhydh delivrys? 12 A
wrug duwow an kenedhlow aga delivra, an kenedhlow a wrug
ow thasow aga distrui, Gozan, Haran, Resef, ha mebyon Eden
esa yn Telassar? 13 Ple’ma myghtern Hamath, ha myghtern
Arpad, ha myghtern an cita[a] Sefarvaym, Hena, hag Ivva?’

Pysadow Hezekia

14 Hezekia a gemeras an lyther dhyworth leuv an kanasow
ha’y redya; ena Hezekia eth yn-bann dhe ji ARLODH ha’y lesa
a-rag an ARLODH. 15 Ha Hezekia a bysis a-dherag an ARLODH,
ow leverel, ‘A ARLODH. Duw Israel, a esedh war an jerubyns,

---

a 19:13 *an cita:* Po *Lair,* tyller yn Babyloni.

ty yw Duw, ty dha honan, dhe oll gwlaskordhow an norvys; ty
re wrug nev ha nor. [16] Pleg dha skovarn yn-nans, A ARLODH,
ha klew, ygor dha dhewlagas, A ARLODH, ha gwel; klew
geryow Sennagherib, re dhanvonas dhe skornya an Duw byw.
[17] Gwir yw, A ARLODH, myghternedh Assyri dhe dhistrui an
kenedhlow ha'ga thiryow, [18] ha re dewlis aga duwow y'n tan. I
a's distruis, rag ny vons duwow, mes gweyth diwla den, prenn
ha men. [19] Lemmyn, A ARLODH agan Duw, my a'th pys, saw ni
yn-mes a'y leuv, may hwodhvo oll gwlaskordhow an norvys ty
dha honan, A ARLODH, dhe vos Duw.'

[20] Ena Ysay mab Amos a dhanvonas dhe Hezekia, ow leverel,
'Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel: My re glewas dha
bysadow dhymm a-dro dhe Sennagherib myghtern Assyri.
[21] Hemm yw an ger re gewsis an ARLODH er y bynn:

Hi a'th tispres, hi a'th skorn –
an werghes, myrgh Sion;
myrgh Yerusalem
re shackyas hy fenn war dha lergh.

[22] 'Piw a skornsys ha miliga?
Piw yth trehevsys dha lev er y bynn
ha drehevel dha dhewlagas yn wothus?
Erbynn an Sans a Israel!
[23] Dre leuv dha ganasow ty re skornyas an Arlodh
ha leverel, "Gans ow lies charet
my res eth yn-bann dhe dopp an menydhyow,
dhe bella rannow Lebanon;
My re droghas an hirra a'y sedres,
an gwella a'y veryw.
My re dheuth dh'y fenn pella,
dhe brysk y goswik.
[24] My re balas puthow
hag eva dowrow estren,

my re dheseghas dre wodhen ow throos
oll goverow Ejyp."

25 'A ny glewsys jy?
Nans yw pell my a ordenas hemma.
Yn dedhyow koth my a'n tewlis;
lemmyn my re wrug dhodho hwarvos,
rag may fedhydh ow tifeythya citys kerys
yn kalsow a radel.
26 Aga anedhysi, isel aga nerth,
o digolonnek ha penndegys;
i re dheuth ha bos avel plansow an gwel,
kepar ha gwels bleudh,
kepar ha gwels war dohow
goleskys gans gwyns an est.[a]

27 'Mes my a wor pan sevydh ha pan esedhydh,
pan edh yn-mes ha pan dheudh a-ji,
ha fatel gonerydh er ow fynn.
28 Rag ty dhe goneri er ow fynn
ha'th valghder dhe dhos dhe'm diwskovarn,
my a worr ow hig y'th tron,
ha'm genva y'th tiwweus,
ha my a wra dhis dehweles war an fordh
may teuthys warnedhi.

29 'Ha hemma a vydh an tokyn ragos: Y'n vledhen ma an pyth a dyv y honan a vydh dybrys, hag y'n nessa bledhen an pyth yw honan-hesys; mes y'n tressa bledhen hesewgh, mysewgh, plensewgh gwinlannow ha dybrewgh aga frutys. 30 An remenant gesys a ji Yuda a wreydh war-nans, ha don frut war-vann; 31 rag remenant a yn-mes dhyworth Yerusalem, ha

---

a 19:26 *gwyns an est:* Amendys; gwel Ysa 37:27.

diankoryon dhyworth menydh Sion. Avi ARLODH an luyow a wra hemma.

32 'Rag henna yndelma y lever an ARLODH a-dro dhe vyghtern
Assyri: Ny dheu a-ji dhe'n cita ma, na tenna seth ena; ny dheu
er hy fynn gans skoos, na krugya jynn-gorheas er hy fynn.
33 War an fordh may teuth, war an keth honna ev a dhehwel;
ny dheu a-ji dhe'n cita ma, yn-medh an ARLODH. 34 My a
vydh skoos dhe'n cita ma dh'y sawya a-barth dhymmo vy hag
a-barth Davydh ow gwas.'

Fethans ha Mernans Sennagherib

35 Y'n nos na el an ARLODH eth yn-mes, ha gweskel pymp ha
naw ugens a vilyow yn kamp Assyri; ha pan sevis tus ternos,
otta, korfow marow ens i oll. 36 Ena Sennagherib myghtern
Assyri a omdennas, mos tre ha triga yn Nineve. 37 Hag y
hwarva, pan esa ow kordhya yn chi y dhuw Nisrok, y vebyon
Adrammelek ha Shareser a'n ladhas gans an kledha, hag i a
skapyas dhe bow Ararat. Hag Esarhaddon y vab a reynyas yn
y le.

Kleves Hezekia

20 Y'n dedhyow na Hezekia eth ha bos klav bys yn
eneworres. An profos Ysay mab Amos a dheuth
dhodho, ha leverel dhodho, 'Yndelma y lever an ARLODH:
Kempen dha ji, rag ty a verow; ny vewydh.' 2 Ena ev a dreylyas
y fas troha'n fos ha pysi an ARLODH, ow leverel, 3 'Porth kov
lemmyn, A ARLODH, my a'th pys, a fatel gerdhis a-dherag dhis
yn gwiryonedh hag a leun golon, hag a wrug an pyth yw da
y'th wel.' Hag ev a olas yn hwerow. 4 Kyns Ysay dhe vos yn-
mes a'n klos kresel, ger an ARLODH a dheuth dhodho: 5 'Treyl
arta, ha leverel dhe Hezekia, rewler ow fobel, Yndella a lever
an ARLODH, Duw dha das Davydh: My re glewas dha bysadow,
my re welas dha dhagrow; otta, my a wra dha yaghhe; y'n
tressa dydh ty a wra mos yn-bann dhe ji an ARLODH. 6 My a
geworr dhe'th tedhyow pymthek bledhen; ha my a'th telirv ty
ha'n cita ma yn-mes a leuv myghtern Assyri; ha my a vydh
skoos dhe'n an cita ma a-barth dhymm, hag a-barth Davydh

ow gwas.' [7] Hag Ysay a leveris, 'Drewgh powltis a figys. Hag i
a'n kemeras ha'y worra war an ynflammyans, may yaghhaho.'

[8] Hezekia a leveris dhe Ysay, 'Pandr'a vydh an tokyn
ma'm yaghha an ARLODH, ha may hwrav mos yn-bann yn chi
an ARLODH an tressa dydh?' [9] Ysay a leveris, 'An tokyn ma
a' fydh dhyworth an ARLODH, may hwra an ARLODH an pyth re
ambosas: a wra an skeus mos yn-rag deg kamm po mos war-
lergh deg kamm?' [10] Hezekia a worthebis, 'Es yw rag an skeus
hirhe deg kamm; mes gwra dhe'n skeus dehweles war-dhelergh
deg kamm.' [11] An profos Ysay a grias dhe'n ARLODH; hag ev a
dhros an skeus war-dhelergh an deg kamm, war an grisyow re
dhiyskynsa an howl yn-nans, war risyow Ahaz.

[12] Y'n termyn na myghtern Merodak-baladan mab Baladan
a Babylon a dhanvonas kanasow gans lytherow ha ro dhe
Hezekia, drefen ev dhe glewes y vos klav. [13] Hezekia a's
wolkommas, ha diskwedhes dhedha oll y dresorva, an arghans,
an owr, an spisyow, an oyl drudh, y arvji, puptra a veu kevys
yn y withvaow; nyns esa tra vyth yn y ji po yn y wlaskor oll na
dhiskwedhas Hezekia dhedha. [14] Ena an profos Ysay a dheuth
dhe vyghtern Hezekia, ha leverel dhodho, 'Pandr'a leveris an
wer ma? Ple teuthons dhis a-dhyworto?' Hezekia a worthebis,
'I re dheuth dhyworth pow pell, dhyworth Babylon.' [15] Ev a
leveris, 'Pandr'a welsons y'th chi?' Hezekia a worthebis, 'I re
welas pub tra usi y'm chi; nyns eus tra vyth y'm gwithvaow na
dhiskwedhis dhedha.'

[16] Ena Ysay a leveris dhe Hezekia, 'Klew ger an ARLODH:
[17] Otta, yma dedhyow ow tos pan vydh pub tra usi y'th chi,
ha pub tra re withas dha dasow bys y'n jydh ma, degys dhe
Babylon; tra vyth ny vydh gesys, a lever an ARLODH. [18] Re
a'th vebyon dha honan a vydh kemerys dhe-ves; i a vydh
spadhesigyon yn palys myghtern Babylon.' [19] Ena Hezekia a
leveris dhe Ysay, 'Da yw ger an ARLODH re gewssys.' Rag yth
esa ow prederi, 'Prag na? Dhe'n lyha y fydh kres ha sawder
y'm dedhyow.'

Mernans Hezekia

20 Gweythresow erel Hezekia, oll y nerth, fatel wrug ev an
poll ha'n dowrbons ha dri dowr a-berth y'n cita, a nyns yns i
skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? 21 Hezekia a
goskas gans y dasow; ha'y vab Manasse a reynyas yn y le.

Manasse a Reyn war Yuda

21 Manasse o dewdhek bloodh pan dhallathas reynya,
hag ev a reynyas pymp bledhen ha hanterkans yn
Yerusalem. Hefsiba o hanow y vamm. 2 Ev a wrug an pyth o
drog yn golok an ARLODH, ow sewya gweythresow kasadow
an kenedhlow a fesyas an ARLODH yn-mes a-dherag pobel
Israel. 3 Ev a dastrehevis an tylleryow ughel a dhistruis y das
Hezekia; ev a dhrehevis alteryow dhe Baal, ev a wrug Ashera,
dell wrussa Ahab myghtern Israel, gordhya oll lu nev, ha'ga
servya. 4 Ev a dhrehevis alteryow yn chi an ARLODH, may
lavarsa an ARLODH anedha, 'Yn Yerusalem y hworrav ow
hanow.' 5 Ev a dhrehevis alteryow rag oll lu an nev y'n dhew
klos chi an ARLODH. 6 Ev a wre dh'y vab tremena dre dan; ev a
wre dewinieth ha pystri, ha dyghtya nygromons ha pystrioryon.
Ev a wrug meur a dhrog yn golok an ARLODH, orth y brovokya
dhe sorr. 7 Ev a settyas an imach gravys a Ashera re wrussa y'n
chi may leveris an ARLODH anodho dhe Dhavydh ha dh'y vab
Solomon, 'Y'n chi ma hag yn Yerusalem, re dhewisis mes a oll
kordhow Israel, my a worr ow hanow bys vykken. 8 Ny wrav vy
arta dianedhi treys Israel yn-mes a'n wlas a res dh'aga thasow,
mar kwaytyons gul herwydh puptra re worhemynnis dhedha,
ha herwydh oll an lagha a worhemynnis ow gwas Moyses
dhedha.' 9 Mes ny woslowsons; Manasse a's kammledyas may
hwrussons moy drog ages an kenedhlow a dhistruis an ARLODH
a-dherag tus Israel.

10 An ARLODH a leveris der y wesyon an brofosi, 11 'Drefen
Manasse, myghtern Yuda, dhe wul an taklow kasadow ma,
ha dhe wul taklow gweth ages puptra a wrug an Amorysi
esa kyns, ha gul dhe Yuda pegha ynwedh gans y idolys,
12 rag henna yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel, My a

dhre war Yerusalem ha Yuda kemmys droktra may hwra
kosa diwskovarn pubonan a glew anodho. 13 My a ystyn dres
Yerusalem an gorden-vusura usys rag Samari, ha'n plemmik
usys rag chi Ahab; my a rut Yerusalem glan kepar dell rutir
skudel glan, orth hy rutya glan ha'y threylya penn a-woles.
14 My a forsak remenant ow ertach, ha'ga gorra yn leuv aga
eskerens; i a wra mos ha bos preydh ha pyth ravnys gans aga
eskerens oll, 15 drefen i dhe wul an pyth yw drog y'm golok ha
dhe'm provokya dhe sorr, a-dhia'n jydh may teuth aga thasow
yn-mes a Ejyp, hwath bys y'n jydh ma.'

16 Hag ynwedh Manasse a skollyas meur a woos gwiryon, bys
pan lenwis ev Yerusalem a'n eyl penn dh'y gila, war-barth gans
an pegh may hwrug ev dhe Yuda y begha, ow kul an pyth o
drog yn golok an ARLODH.

17 Gweythresow erel Manasse, puptra a wrug, ha'n pegh a
wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh
Yuda? 18 Manasse a goskas gans y dasow, hag a veu ynkleudhys
yn lowarth y ji, yn lowarth Uzza. Hag Amon y vab a reynyas
yn y le.

Amon a Reyn war Yuda

19 Dew vloodh warn ugens o Amon pan dhallathas reynya,
hag ev a reynyas diw vledhen yn Yerusalem. Hanow y vamm
o Meshullemeth, myrgh Harus a Yotba. 20 Ev a wrug an pyth
o drog yn golok an ARLODH, kepar dell wrussa y das Manasse.
21 Ev a gerdhas yn oll an fordh may kerdhas y das, ha servya
an imajys a servyas y das, ha'ga gordhya. 22 Ev a asas an
ARLODH, Duw y dasow, ha ny gerdhas yn fordh an ARLODH.
23 Gwesyon Amon a vrassa er y bynn, ha ladha an myghtern yn
y ji. 24 Mes pobel an pow a ladhas pubonan re vrassa erbynn
myghtern Amon, ha pobel an pow a wrug dhe Yosia y vab bos
myghtern yn y le. 25 An gweythresow erel a wrug Amon, a nyns
yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? 26 Ev a
veu ynkleudhys yn y vedh yn lowarth Uzza: ha Yosia y vab a
reynyas yn y le.

Yosia a Reyn war Yuda

22 Eth bloodh o Yosia pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas unnek bledhen warn ugens yn Yerusalem. Yedida o hanow y vamm, myrgh Adaya a Boskath. [2] Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLODH, ha kerdhes yn fordh Davydh y das, ha ny dreylyas a-denewen dhe'n dyghow na dhe'n kledh.

Hilkia a Gyv Lyver an Lagha

[3] Y'n etegves bledhen a vyghtern Yosia, an myghtern a dhanvonas Shafan mab Asalia mab Meshullam, an skrifwas, dhe ji an ARLODH, ow leverel, [4] 'Ke yn-bann dhe Hilkia an arghoferyas, ha gwra dhodho rekna oll sommen an arghans dres a-berth yn chi an ARLODH, re guntelas gwithysi an treudhow a-dhyworth an bobel; [5] delivrens e yn leuv an re a worvir an ober yn chi an ARLODH; delivrens e dhe'n weythoryon usi yn chi an ARLODH orth y ewnhe, [6] dhe'n seri prenn, dhe'n dhrehevoryon, dhe'n seri men; rag prena prenn ha men nedhys rag ewnhe an chi. [7] Byttegyns na vedhes akont govynnys orta a'n arghans a veu delivrys yn aga leuv, drefen i dhe dhyghtya yn onest.'

[8] Hilkia an arghoferyas a leveris dhe Shafan an skrifwas, 'My re gavas lyver an lagha yn chi an ARLODH.' Ha Hilkia a ros an lyver dhe Shafan hag ev a'n redyas. [9] Ena Shafan an skrifwas a dheuth dhe'n myghtern, ha derivas dhe'n myghtern, 'Agas gwesyon re guntelas an arghans a veu kevys y'n chi, hag i re'n delivras yn leuv an weythoryon apoyntys dhe worvires yn chi an ARLODH.' [10] Ena Shafan an skrifwas a dherivas dhe'n myghtern ow leverel, 'Hilkia an oferyas re ros lyver dhymm.' Ha Shafan a'n lennas a-rag an myghtern.

[11] Pan glewas an myghtern geryow lyver an lagha, ev a skwardyas y dhillas. [12] An myghtern a worhemynnis dhe Hilkia an oferyas, hag Ahikam mab Shafan, hag Akbor mab Mikaya, ha Shafan an skrifwas, hag Asaya gwas a'n myghtern, ow leverel, [13] 'Kewgh ha hwilewgh dhyworth an ARLODH ragov, rag an bobel, ha rag oll Yuda, a-dro dhe eryow an lyver ma re

beu kevys; rag bras yw sorr an ARLODH re beu enowys er agan pynn, drefen na woslowas agan tasow orth geryow an lyver ma, dhe wul puptra herwydh an pyth yw skrifys a-dro dhyn.'

14 Ytho Hilkia an oferyas, Ahikam, Akbor, Shafan, hag Asaya eth dhe Hulda an brofoses, gwreg Shallum mab Tikva mab Harhas, gwithyas an dhillasva; yth esa hi trigys yn Yerusalem y'n Nessa Kwartron, hag i a gewsis orti. 15 Hi a leveris dhedha, 'Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel: Leverewgh dhe'n gour a'gas danvonas, 16 Yndelma y lever an ARLODH, My a dhre drog war an tyller ma, ha war y anedhysi, herwydh oll geryow an lyver re redyas myghtern Yuda, 17 drefen i dhe'm forsakya ha leski offrynnow dhe dhuwow erel, ow provokya ow sorr gans oll oberow aga diwla; rag henna ow honnar a vydh enowys erbynn an tyller ma, ha ny vydh difudhys. 18 Mes yndella hwi a lever dhe vyghtern Yuda a'gas danvonas dhe hwilas dhyworth an ARLODH: Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel: A-dro dhe'n geryow re glewsys, 19 drefen bos dha golon medhel, ha ty dhe vos uvel a-dherag an ARLODH, pan glewsys an pyth a leveris vy erbynn an tyller ma, hag erbynn y anedhysi, mayth ellens ha bos euth ha molleth, ha skwardya dha dhillas, hag ola a-dheragov, my ynwedh re glewas, a lever an ARLODH. 20 Otta, ytho, my a'th kuntel dhe'th tasow, ha ty a vydh kuntelys a-berth y'th vedh yn kres; ny wra dha dhewlagas gweles oll an drog a dhrov war an tyller ma.' I a dhros an messach dhe'n myghtern arta.

Dasfurvyans Yosia

23 Ena an myghtern a dhanvonas ger hag a guntelas dhodho oll henavogyon Yuda hag a Yerusalem. 2 An myghtern eth yn-bann dhe ji an ARLODH, hag oll gwer Yuda hag oll anedhysi Yerusalem ganso, ha'n oferysi, ha'n brofosi, hag oll an bobel byghan ha bras; hag ev a lennas yn aga diwskovarn oll geryow lyver an kevambos re bia kevys yn chi an ARLODH. 3 An myghtern a sevis ryb an goloven ha gul kevambos a-dherag an ARLODH, dhe holya an ARLODH, dhe witha y worhemynnow ha'y dhustuniow ha'y ordenansow gans

oll aga holon hag oll aga enev, dhe fastya geryow an kevambos ma a veu skrifys y'n lyver ma. Hag oll an bobel a sevis y'n kevambos.

4 An myghtern a worhemynnis dhe Hilkia an arghoferyas, ha'n isarghoferyas,[a] ha gwithysi an treudhow, may trollens mes a dempel an ARLODH oll an daffar a veu gwrys rag Baal, ha rag Ashera, ha rag oll lu an nev; ev a's loskas a-ves dhe Yerusalem yn gwelyow Kidron, ha don aga lusu dhe Bethel. 5 Ev a bellhas an oferysi bagan apoyntys gans myghternedh Yuda dhe leski sakrifisow y'n tylleryow ughel yn citys Yuda ha kerghyn Yerusalem; hag ynwedh an re a offrynna sakrifisow dhe Baal, dhe'n howl, dhe'n loor, dhe doknys an stergylgh ha dhe oll lu an nev. 6 Ev a gemeras an Ashera dhyworth chi an ARLODH a-ves dhe Yerusalem, dhe nans Kidron, ha'y leski yn nans Kidron, ha'y brewi dhe dhoust ha tewlel hy doust war ynkleudhva an werin. 7 Ev a dorras dhe'n leur chiow an horys-tempel worow esa yn chi an ARLODH, le mayth esa an benenes ow kwia dillas rag Ashera. 8 Ev a dhros oll an oferysi yn-mes a citys Yuda, ha defolya an tylleryow ughel may losksa an oferysi sakrifisow, dhyworth Geba bys Beer-sheba; ev a dorras dhe'n leur tylleryow ughel an yetow esa orth entrans yet Yoshua, governour an cita, esa a'n kledh orth yet an cita. 9 Byttegyns ny dho oferysi an tylleryow ughel bys yn alter an ARLODH yn Yerusalem, mes i a dhybri an bara heb goll yn-mysk aga brederedh. 10 Ev a dhefolyas Tofeth usi yn nans Ben-hinnom, ma na wrella den vyth dhe vab po dhe vyrgh tremena dre dan avel offryn dhe Molek. 11 Ev a bellhas an vergh re rosa myghternedh Yuda yn enor a'n howl, orth entrans chi an ARLODH, ryb chambour Nathan-melek an spadhesik, esa y'n portal; hag ev a loskas charettow an howl gans tan. 12 An myghtern a dorras dhe'n dor an alteryow war an to ryb chambour gwarthav Ahaz gwrys gans myghternedh Yuda, ha'n alteryow gwrys gans Manasse yn dew glos chi an ARLODH; ev a's tennas dhe'n leur ha'ga brewi dhe dhoust ha tewlel aga doust yn nans Kidron. 13 An myghtern

---

a 23:4 *isarghoferyas:* Ow sewya an Targum.

a dhefolyas an tylleryow ughel a'n est dhe Yerusalem, a'n soth dhe venydh an Distruyans, drehevys gans Solomon myghtern Israel rag Ashtoreth, mostedhes an Sidonysi, rag Kemosh, mostedhes Moab, ha rag Milkom, mostedhes an Ammonysi. [14] Ev a vrewis an peulveyn, ha treghi dhe'n dowr an Asherim, ha lenwel aga thylleryow a eskern denel.

[15] Ynwedh ev a dennas dhe'n dor an alter yn Bethel, an tyller ughel gwrys gans Yeroboam mab Nebat, a wrug dhe Israel pegha, an alter na hag ynwedh an tyller ughel. Ev a loskas an tyller ughel, orth y vrewi dhe dhoust; ynwedh ev a loskas an Ashera. [16] Yosia a dreylyas ha gweles an bedhow esa ena war an vre, hag ev a dhanvonas tus dhe gemeres an eskern dhyworth an bedhow ha'ga leski war an alter ha'y defolya, herwydh ger an ARLODH kewsys gans gour Duw, a dharganas an taklow ma. [17] Ev a wovynnas, 'Pyth yw an men-kov a welav?' Gwer an cita a leveris dhodho, 'Bedh an profos a dheuth dhyworth Yuda neb a dharganas an taklow ma re wrussys erbynn an alter yn Bethel.' [18] Ev a leveris, 'Gesewgh e dhe bowes; na ankresyes den vyth y eskern.' Ytho i a asas y eskern, war-barth gans eskern an profos a dheuth dhyworth Samari. [19] Yosia a removas ynwedh chiow an tylleryow ughel esa yn citys Samari, gwrys gans myghternedh Israel, ow provokya sorr an ARLODH; ev a wrug dhedha kepar dell wrussa yn Bethel. [20] Ev a ladhas war an alteryow oll oferysi an tylleryow ughel esa ena, ha leski eskern denel warnedha. Ena ev a dhehwelis dhe Yerusalem.

Solempnys Yw an Pask

[21] An myghtern a worhemynnis dhe oll an bobel, ow leverel, 'Gwithewgh an Pask dhe'n ARLODH agas Duw dell yw skrifys yn lyver an kevambos ma.' [22] Yn sur ny veu gwithys Pask a'n par na a-dhia dhedhyow an vreusysi a vreusi Israel, nag yn oll dedhyow myghternedh Israel, na myghternedh Yuda; [23] mes y'n etegves bledhen a vyghtern Yosia, an Pask ma a veu gwithys dhe'n ARLODH yn Yerusalem.

[24] Hwath pella, Yosia a dhistruis an nygromonsoryon, an golyogyon, an terafim, an imajys, hag oll an taklow kasadow

a veu gwelys yn pow Yuda hag yn Yerusalem. Yndella ev a fastyas geryow an lagha o skrifys y'n lyver a gavas Hilkia an oferyas yn chi an ARLODH. 25 Kyns ev, nyns esa myghtern kepar hag ev, neb a dreylyas dhe'n ARLODH a leun golon, ha gans oll y enev, ha gans oll y nerth, herwydh oll lagha Moyses; ha ny sevis onan kepar hag ev a'y wosa.

26 Hwath ny dreylyas an ARLODH dhyworth fellder y sorr bras, a dhewis erbynn Yuda, drefen oll an taklow re wrussa Manasse dhe brovokya y sorr. 27 An ARLODH a leveris, 'My a gemmer Yuda ynwedh yn-mes a'm golok, kepar dell gemeris Israel yn-mes; ha my a skon an cita ma a dhewisis, Yerusalem, ha'n chi a leveris vy anodho, ow hanow a vydh ena.'

Yosia a Verow yn Batel

28 Gweythresow erel Yosia, ha puptra a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? 29 Yn y dhedhyow, Faro Neko myghtern Ejyp eth yn-bann dhe weres myghtern Assyri orth avon Ewfrates. Myghtern Yosia eth dhe vetya orto yn batel; mes pan vetyas Faro Neko orto yn Megiddo, ev a'n ladhas. 30 Y wesyon a'n dug, marow, yn charet dhyworth Megiddo dhe Yerusalem, ha'y ynkleudhyas yn y vedh y honan. Pobel an tir a gemeras Yehoahaz mab Yosia, ha'y untya ha'y wul myghtern yn le y das.

Reyn ha Kethneth Yehoahaz

31 Yehoahaz o tri bloodh warn ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas tri mis yn Yerusalem. Hanow y vamm o Hamutal myrgh Yeremia a Libna. 32 Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH, poran kepar dell wrug y dasow. 33 Faro Neko a'n prisonyas yn Ribla yn pow Hamath, ma na allo reynya yn Yerusalem, hag ev a veghyas an tir gans trubyt a gans talent a arghans ha talent a owr. 34 Faro Neko a wrug dhe Elyakim mab Yosia bos myghtern yn le y das Yosia, ha chanjya y hanow dhe Yehoyakim. Mes ev a gemeras Yehoahaz dhe-ves; ev a dheuth dhe Ejyp ha merwel ena. 35 Yehoyakim a ros an arghans ha'n owr dhe Faro, ow korra toll war an tir rag ri an arghans dhe Faro dhe vetya y worholedh. Ev a guntelas an arghans ha'n

owr dhyworth pub gour herwydh y dalvosegyans, rag aga ri dhe Faro Neko.

Yehoyakim a Reyn war Yuda

36 Pymp bloodh warn ugens o Yehoyakim pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas unnek bledhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Zebida, myrgh Pedaya a Ruma. 37 Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH, herwydh puptra a wrussa oll y dasow.

Yuda Leun a Eskerens

24 Yn y dhedhyow, Nebukadnessar myghtern Babylon a dheuth yn-bann, ha Yehoyakim eth ha bos y omajer dres teyr bledhen; ena ev a dreylyas ha rebellya er y bynn. 2 An ARLODH a dhanvonas er y bynn bagasow a Kaldeanys, bagasow a Aramysi, bagasow a Moabysi ha bagasow a Ammonysi; ev a's danvonas erbynn Yuda rag y distrui, herwydh ger an ARLODH a gewsis der y wesyon an brofosi. 3 Yn sur hemma a dheuth war Yuda herwydh gorhemmyn an ARLODH, rag aga hemeres yn-mes dhyworth y wolok, drefen oll peghosow Manasse a wrug, 4 ha drefen an goos gwiryon re skollsa; rag ev a lanwsa Yerusalem a woos gwiryon, ha ny vynna an ARLODH y ava. 5 Gweythresow erel Yehoyakim ha puptra a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? 6 Ytho Yehoyakim a goskas gans y dasow; ha Yehoyakin, y vab, a reynyas yn y le. 7 Ny dheuth myghtern Ejyp yn-mes a'y wlas arta, rag myghtern Babylon re gemersa puptra esa dhe vyghtern Ejyp, dhyworth nans Ejyp bys y'n avon Ewfrates.

Reyn ha Kethneth Yehoyakin

8 Yehoyakin o etek bloodh pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas tri mis yn Yerusalem. Hanow y vamm o Nehushta, myrgh Elnathan a Yerusalem. 9 Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH, kepar dell wrussa y das.

10 Y'n termyn na gwesyon Nebukadnessar myghtern Babylon a dheuth erbynn Yerusalem, ha'n cita a veu yn-dann worheas. 11 Nebukadnessar myghtern Babylon y honan a dheuth erbynn

an cita, ha'y wesyon owth omsettya a-dro dhedhi. [12] Yehoyakin myghtern Yuda eth yn-mes dhe vyghtern Babylon, ev, ha'y vamm, ha'y wesyon, ha'y bennsevigyon, ha'y sodhogyon; ha myghtern Babylon a'n kemeras prisner yn ethves bledhen y reyn.

Yerusalem Kemerys

[13] Ev a gemeras dhe-ves oll tresoryow chi an ARLODH, ha treghi dhe demmyn oll an lestri a owr re wrussa Solomon myghtern Israel yn tempel an ARLODH, dell dharganas an ARLODH. [14] Ev a dhug oll Yerusalem yn divroedh, oll an spadhesigyon, oll an vreselyoryon, deg mil dhivres, oll an greftoryon ha'n wovyon: den vyth ny veu gesys, marnas boghosekka pobel an tir. [15] Ev a dhug Yehoyakin dhe-ves yn divroedh dhe Babylon; hag ev a gemeras yn divroedh ynwedh dhyworth Yerusalem dhe Babylon mamm an myghtern, gwragedh an myghtern, y spadhesigyon, ha gwelhevin an tir. [16] Myghtern Babylon a dhros yn divroedh dhe Babylon oll an soudoryon, seyth mil, an oberoryon ha'n wovyon, unn mil, i oll krev ha gwiw rag bresel. [17] Ha myghtern Babylon a wrug dhe Mattania, ewnter Yehoyakin, bos myghtern yn y le, ha chanjya y hanow dhe Sedekia.

Sedekia a Reyn war Yuda

[18] Unn bloodh warn ugens o Sedekia pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas unnek bledhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Hamutal myrgh Yeremia a Libna. [19] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH, kepar dell wrussa Yehoyakim. [20] Dhe wir, kemmys y sorras Yerusalem ha Yuda an ARLODH ma's estewlis dhyworth y lok.

Sedekia a rebellyas erbynn myghtern Babylon.

Kodh ha Kethneth Yuda

25 Rag henna yn nawves bledhen y reyn, y'n degves mis, yn degves dydh an mis, Nebukadnessar, myghtern Babylon a dheuth, ev hag oll y lu, erbynn Yerusalem, hag omsettya orti; hag i a dhrehevis jynn-gorheas er hy fynn war

bub tu. [2] Gorhes o an cita bys y'n unnegves bledhen a vyghtern
Sedekia. [3] Yn nawves dydh an peswora mis an divotter eth ha
bos mar sevur ma nag esa boos rag bobel an tir. [4] Ena aswa a
veu gwrys yn fos an cita. Oll an soudoryon eth yn-mes[a] y'n nos
der an yet yntra diw fos, ogas dhe lowarth an myghtern, ha'n
Kaldeanys ow kerghynna an cita. I eth war an fordh troha'n
Araba. [5] Mes lu an Kaldeanys a helghyas an myghtern, ha'y
dremena yn plenys Yeriko; oll y lu a veu keskerys dhyworto. [6] I
a sesyas an myghtern ha'y dhri dhe vyghtern Babylon yn Ribla,
ha breus a veu res warnodho. [7] I a ladhas mebyon Sedekia
a-dherag y dhewlagas; ena genna yn-mes dewlagas Sedekia; i
a'n kolmas yn kargharow a vrons ha'y dhri dhe Babylon.

[8] Y'n pympes mis, yn seythves dydh an mis, hag yw an
nownsegves bledhen a vyghtern Nebukadnessar myghtern
Babylon, y teuth Nebuzaradan, kapten an gorfwythysi, gwas
myghtern Babylon, dhe Yerusalem. [9] Ev a loskas chi an
ARLODH, ha chi an myghtern, hag oll chiow Yerusalem; pub
chi bras ev a loskas gans tan. [10] Oll lu an Kaldeanys, esa gans
kapten an gorfwithysi, a dorras an fosow a-dro dhe Yerusalem.
[11] Nebuzaradan, kapten an withysi, a dhug yn divroedh
remenant an bobel o gesys y'n cita, ha'n gilfoesigyon re gilfisa
dhe vyghtern Babylon, oll remenant an routh. [12] Mes kapten
an withysi a asas re a voghosekka tus an tir dhe vos gonedhysi
gwinlannow ha gonedhysi tir.

[13] An kolovennow a vrons esa yn chi an ARLODH, ha'n
synsellow, ha'n mor a vrons esa yn chi an ARLODH, an Kaldeanys
a dorras yn temmyn, ha don oll an brons dhe Babylon. [14] I a
gemeras dhe-ves an kalteryow, an reuvow, an gwelsigow-porv,
an basonys rag enkys, hag oll an lestri a vrons devnydhys yn
gonis an tempel, [15] an padellow-tan, ha'n basonys. Taklow
gwrys a owr kapten an withysi a gemeras rag an owr, ha taklow
gwrys a arghans, rag an arghans. [16] An dhiw goloven, an unn
mor, ha'n karigellow gwrys gans myghtern Solomon rag chi an
ARLODH – an brons a oll an taklow ma o dres posa. [17] Ughelder

---

a 25:4 *eth yn-mes:* Ow sewya an Septuagint.

an eyl koloven o etek kevelin, ha warnedhi yth esa penn a vrons; ughelder an penn o tri hevelin; rosweyth ha greunavalow, oll a vrons, a gylghyas penn an goloven. An nessa koloven a's tevo an keth, gans greunavalow.

18 Kapten an withysi a gemeras Seraya an arghoferyas, Sefania
an isarghoferyas, ha tri gwithyas a'n treudhow. 19 A-dhyworth
an cita ev a gemeras unn spadhesik re bia kaslewydh an
vreselyoryon, ha pymp gour a gonsel an myghtern a veu kevys
y'n cita; ha pennskrifennyas kaslewydh an lu neb a'n jevo charj
a elwel pobel an tir yn-bann dhe'n lu; ha tri ugens gour a bobel
an tir a veu kevys a-ji dhe'n cita. 20 Nebuzaradan kapten an
withysi a's kemeras, ha'ga dri dhe vyghtern Babylon yn Ribla.
21 Myghtern Babylon a's gweskis, ha'ga gorra dhe'n mernans
yn Ribla yn pow Hamath. Ytho Yuda eth yn divroedh yn-mes
a'y dir.

Gedalia Gwrys Governour Yuda

22 Ev a apoyntyas Gedalia mab Ahikam mab Shafan avel
governour war an bobel gesys yn pow Yuda gans Nebukadnessar
myghtern Babylon. 23 Pan glewas oll kaptenyon an luyow ha'ga
gwer myghtern Babylon dhe apoyntya Gedalia avel governour,
i a dheuth gans aga gwer dhe Gedalia yn Mispa: Yshmael mab
Nethania, Yohanan mab Kareagh, Seraya mab Tanhumeth
an Netofathyas, ha Yaazania mab an Maakathyas. 24 Gedalia
a wrug ti dhedha ha dh'aga gwer, ow leverel, 'Na borthewgh
own a sodhogyon an Kaldeanys; anedhewgh y'n tir, servyewgh
myghtern Babylon, hag y fydh da genowgh.' 25 Mes y'n seythves
mis, Yshmael mab Nethania mab Elishama, a'n teylu riel, a
dheuth gans deg den; i a weskis Gedalia may ferwis, war-barth
gans an Yedhewon ha'n Kaldeanys esa ganso yn Mispa. 26 Ena
oll an bobel, ughel hag isel, ha kaptenyon an luyow eth yn-mes
ha mos dhe Ejyp; rag yth esa own dhedha a'n Kaldeanys.

Yehoyakin Livrys dhyworth Prison

27 Y'n seytegves bledhen warn ugens a dhivroedh Yehoyakin
myghtern Yuda, y'n dewdhegves mis, y'n pympes dydh warn
ugens a'n mis, Evil-merodak myghtern Babylon, y'n vledhen

may tallathas reynya, a livras myghtern Yehoyakin dhyworth
prison; [28] ev a gewsis dhodho yn kuv, ha ri dhodho esedh a-ugh
esedhow an vyghternedh erel esa ganso yn Babylon. [29] Ytho
Yekoyakin a worras a-denewen y dhillas prison. Pub dydh a'y
vewnans ev a dhybri a-dherag an myghtern. [30] Rag y ventons,
alowans pubdedhyek a veu res dhodho gans an myghtern hedre
ve byw.

KYNSA LYVER
AN KRONIKLYS

Chaptra 1
Aghskrifow: Adam dhe Abraham
Abraham dhe Yakob

Chaptra 2
Mebyon Yakob

Chaptra 3
Mebyon Davydh

Chaptra 4
Mebyon Yuda
Mebyon Simeon

Chaptra 5
Mebyon Rewben
Mebyon Gad
Hanter-looth Manasse

Chaptra 6
Henedh Levi
Menestrouthi an Tempel
Citys an Levysi

Chaptra 7
Mebyon Yssakar
Mebyon Benyamin
Mebyon Naftali
Mebyon Manasse
Mebyon Efraym
Mebyon Asher

Chaptra 8
Mebyon Benyamin

Chaptra 9
An Dus a Dhehwelas dhe Yerusalem
An Oferysi
An Levysi
Teylu Myghtern Sowl

Chaptra 10
Reyn Davydh (10:1 - 29:30)

Chaptra 11
Davydh Untys Myghtern
Davydh a Gemmer Yerusalem
Kasoryon Davydh ha'ga Gwriansow

Chaptra 12
Kasoryon Devedhys dhe Dhavydh yn Siklag
Kasoryon Junys dhe Dhavydh yn Hebron

Chaptra 13
An Argh Yw Dres dhe Yerusalem

Chaptra 14
Davydh Fastys yn Yerusalem
Fethans an Filistysi

Chaptra 15
An Argh Yw Dres dhe Yerusalem

Chaptra 16
Davydh a Worr an Argh yn Tylda
Salm Grassyans Davydh
An Levysi Apoyntys rag an Tempel

Chaptra 17
Messach Nathan dhe Dhavydh
Pysadow Grassyans Davydh

Chaptra 18
Tryghow Davydh
Menystrans Davydh

Chaptra 19
Davydh a Feth an Ammonysi hag Aram

Chaptra 20
Gorhe a-dro dhe Rabba
Batelyow erbynn an Filistysi

Chaptra 21
Niveryans an Bobel, ha Plag
Davydh a Dhrehav Alter dhe'n Arlodh
An Tyller rag an Tempel

Chaptra 22
Davydh a Bareus rag Drehevyans an Tempel
Charj Davydh dhe Solomon

Chaptra 23
Teyluyow Levysi ha'ga Gweythresow

Chaptra 24
Rannow an Oferysi
Levysi Erel
Chaptra 25
Menestrouthi an Tempel
Chaptra 26
Bagasow Porthoryon
Porthoryon Yw Apoyntys rag Tresorva an Tempel
Chaptra 27
An Rannow Breselek
Pennsevigyon an Lothow
Sodhogyon Tresorva an Myghtern
Chaptra 28
Danvonadow Davydh rag an Tempel
Chaptra 29
Rohow rag Drehevyans an Tempel
Davydh a Wormel Duw
Solomon Yw Kurunys Myghtern
Mernans Davydh

Aghskrifow: Adam dhe Abraham

1 Adam, Seth, Enosh [2] Kenan, Mahalalel, Yared, [3] Enok, Methusela, Lamek, [4] Noy, Shem, Ham, ha Yafeth.

[5] Mebyon Yafeth: Gomer, Magog, Maday, Yavan, Tubal, Meshek ha Tiras. [6] Mebyon Gomer: Ashkenaz, Rifath, ha Togarma. [7] Mebyon Yavan: Elisha, Tarshish, Kittim ha Rodanim.

[8] Mebyon Ham: Kush, Misraym, Put ha Kanan. [9] Mebyon Kush: Seba, Havila, Sabta, Raama ha Sabteka. Mebyon Raama: Sheba ha Dedan. [10] Kush a dhinythis Nimrod; ev a dhallathas bos gour gallosek war an nor.

[11] Misraym a dhinythis Ludim, Anamim, Lehabim, Naftuhim, [12] Pathrusim, Kasluhim (may teuth an Filistysi anedha) ha Kaftorim.

[13] Ha Kanan a dhinythis Sidon y gynsa genys, ha Heth, [14] an Yebusysi ynwedh, an Amorysi an Girgashysi [15] an Hivysi, an Arkysi, ha'n Sinysi, [16] an Arvadysi, an Semarysi ha'n Hamathysi.

[17] Mebyon Shem: Elam, Asshur, Arfaksad, Lud hag Aram. Mebyon Aram:[a] Us, Hul, Gether ha Meshek. [18] Arfaksad a dhinythis Shela ha Shela a dhinythis Eber. [19] Dhe Eber y feu dinythys dew vab: hanow onan o Peleg rag yn y dhedhyow an nor a veu rynnys, ha hanow y vroder o Yoktan. [20] Yoktan a

---

a 1:17 *Mebyon Aram:* Ow sewya re a dhornskrifow an Septuagint ha'n Arabek Koth, ha Jen 10:23. Nyns usi an geryow ma y'n tekst masoretek.

dhinythis Almodad, Shelef, Hasarmaveth, Yeragh, [21] Hadoram, Uzal, Dikla, [22] Ebal, Abimael, Sheba, [23] Ofir, Havila ha Yobab. Oll an re ma o mebyon Yoktan.

[24] Shem, Arfaksad, Shela, [25] Eber, Peleg, Reu, [26] Serug, Nahor, Teragh, [27] Abram; henn yw, Abraham.

Abraham dhe Yakob

[28] Mebyon Abraham: Ysak hag Yshmael. [29] An re ma yw aga aghskrifow: kynsa genys Yshmael, Nebayoth; ena Kedar, Adbeel, Mibsam, [30] Mishma, Duma, Massa, Hadad, Tema, [31] Yetur, Nafish ha Kedema. An re ma o mebyon Yshmael. [32] Mebyon Ketura, iswragedh Abraham: hi a dhinythis Zimran, Yokshan, Medan, Midyan, Yshbak ha Shuagh. Mebyon Yokshan: Sheba ha Dedan. [33] Mebyon Midyan: Efa, Efer, Hanok, Abida hag Eldaa. Oll an re ma a veu mebyon Ketura.

[34] Abraham a dhinythis Ysak. Mebyon Ysak: Esaw hag Israel. [35] Mebyon Esaw: Elifaz, Reuel, Yeush, Yalam ha Koragh. [36] Mebyon Elifaz: Teman, Omar, Sefi, Gatam, Kenaz, Timna, hag Amalek. [37] Mebyon Reuel: Nahath, Zeragh, Shamma ha Mizza.

[38] Mebyon Seir: Lotan, Shobal, Sibeon, Ana, Dishon, Eser ha Dishan. [39] Mebyon Lotan: Hori ha Homam; Timna o hwor Lotan. [40] Mebyon Shobal: Alyan, Manahath, Ebal, Shefi hag Onam. Mebyon Sibeon: Aya hag Ana. [41] Mebyon Ana: Dishon. Mebyon Dishon: Hamran, Eshban, Ythran ha Keran. [42] Mebyon Eser: Bilhan, Zaavan ha Yaakan.[a] Mebyon Dishan: Us hag Aran.

[43] Lemmyn an re ma yw an vyghternedh a reynyas yn pow Edom kyns myghtern dhe reynya war vebyon Israel: Bela mab Beor ha hanow y cita o Dinhaba. [44] Pan verwis Bela, Yobab mab Zeragh dhyworth Bosra a reynyas yn y le. [45] Pan verwis Yobab, Husham a bow an Temanysi a reynyas yn y le. [46] Pan o Husham marow, Hadad, mab Bedad, neb a fethas Midyan yn

---

a 1:42 *Yaakan:* Po *Akan,* ow sewya an Syriek, ha re a dhornskrifow an Septuagint.

gwel Moab, a reynyas yn y le, ha hanow y cita o Avith. [47] Pan o Hadad marow, Samla dhyworth Masreka a reynyas yn y le. [48] Ha pan o Samla marow, Shaul dhyworth Rehoboth ryb an avon a reynyas yn y le. [49] Pan o Shaul marow, Baal-hanan mab Akbor a reynyas yn y le. [50] Ha pan o Baal-hanan marow, Hadad a reynyas yn y le; ha hanow y cita o Pay. Hanow y wreg o Mehetabel, myrgh Matred myrgh Me-zahab. [51] Hadad a verwis.

Pennternedh Edom o: Timna, Alia, Yetheth, [52] Oholibama, Ela, Pinon, [53] Kenaz, Teman, Mibsar, [54] Magdiel, hag Iram. An re ma o pennternedh Edom.

Mebyon Yakob

2 An re ma yw mebyon Israel: Rewben, Simeon, Levi, Yuda, Yssakar Zebulun, [2] Dan, Yosep, Benyamin, Naftali, Gad, hag Asher. [3] Mebyon Yuda: Er, Onan, ha Shela: an tri ma a veu genys dhodho a vyrgh Shua an Kananyades. Er, kynsa genys Yuda, a veu drog yn golok an ARLODH, ytho ev a'n ladhas. [4] Tamar y wohydh a dhinythis dhodho Peres ha Zeragh. Oll mebyon Yuda o pymp.

[5] Mebyon Peres: Hesron ha Hamul. [6] Mebyon Zeragh: Zimri, Ethan, Heman, Kalkol ha Dara, i oll o pymp. [7] Mebyon Karmi: Akar, neb a dhros anfeus war Israel ow terri an volleth. [8] Mab Ethan: Azaria.

[9] Mebyon Hesron hag a veu genys dhodho: Yerahmeel, Ram, ha Kelubay. [10] Ram a dhinythis Amminadab hag Amminadab a dhinythis Nahshon, pennsevik mebyon Yuda. [11] Nahshon a dhinythis Salma, ha Salma a dhinythis Boaz. [12] Boaz a dhinythis Obed, hag Obed a dhinythis Yesse. [13] Yesse a dhinythis y gynsa genys Eliab, Abinadab an nessa, Shimea an tressa, [14] Nethanel an peswora, Radday an pympes, [15] Osem an hweghves, Davydh an seythves; [16] aga hwerydh o Seruya hag Abigayl. Mebyon Seruya: Abishay, Yoab hag Asahel, tri. [17] Abigayl a dhinythis Amasa, ha tas Amasa o Yether, an Yshmaelyas.

[18] Kaleb mab Hesron a dhinythis Yerioth a Azuba y wreg, ha tri mab: Yesher, Shobab hag Ardon. [19] Pan verwis Azuba,

Kaleb a dhemedhis Efrath neb a dhinythis dhodho Hur. 20 Hur
a dhinythis Uri, hag Uri a dhinythis Besalel.

21 A-wosa, Hesron, pan o tri ugens bloodh, eth a-ji dhe vyrgh
Makir tas Gilead. Ev a's kemeras, ha hi a dhinythis dhodho
Segub. 22 Segub a dhinythis Yair a'n jevo teyr cita warn ugens
yn pow Gilead. 23 Mes Geshur hag Aram a gemeras anedha
Havvoth-yair, ha Kenath ha'y threvow, tri ugens tre. Oll an
re ma o mebyon Makir, tas Gilead. 24 Wosa mernans Hesron,
Kaleb eth dhe Efratha; hag Abia, gwedhwes Hesron, a ros
dhodho mab, Ashhur, tas Tekoa.[a]

25 Mebyon Yerahmeel, kynsa genys Hesron: Ram an kynsa
genys, Buna, Oren, Osem hag Ahiya. 26 Yerahmeel a'n jevo
gwreg aral ynwedh ha'y hanow o Atara; hi o mamm Onam.
27 Mebyon Ram, kynsa genys Yerahmeel: Maaz, Yamin hag
Eker. 28 Mebyon Onam: Shammay ha Yada. Mebyon Shammay:
Nadab, hag Abishur. 29 Hanow gwreg Abishur o Abihayl ha hi
a dhinythis dhodho Aghban ha Molid. 30 Mebyon Nadab: Seled
hag Appaym; Seled a verwis heb fleghes. 31 Mebyon Appaym:
Yshi. Ha mebyon Yshi: Sheshan. Mebyon Sheshan: Aghlay.
32 Mebyon Yada broder Shammay: Yether ha Yonathan; Yether
a verwis heb fleghes. 33 Mebyon Yonathan: Peleth ha Zaza. An
re ma o henedh Yerahmeel. 34 Lemmyn, Sheshan ny'n jeva
mebyon, mes myrghes. Sheshan a'n jevo kethwas ejyptek,
Yarha y hanow. 35 Ytho Sheshan a ros y vyrgh yn demedhyans
dhe Yarha y gethwas, ha hi a dhinythis dhodho Attay. 36 Attay
a dhinythis Nathan ha Nathan a dhinythis Zabad. 37 Zabad a
dhinythis Eflal, hag Eflal a dhinythis Obed. 38 Obed a dhinythis
Yehu ha Yehu a dhinythis Azaria. 39 Azaria a dhinythis Heles,
ha Heles a dhinythis Elasa. 40 Elasa a dhinythis Sismay ha
Sismay a dhinythis Shallum. 41 Shallum a dhinythis Yekamia,
ha Yekamia a dhinythis Elishama.

42 Mebyon Kaleb, broder Yerahmeel: Mesha y gynsa genys,
neb o tas Zif; ha Maresha, tas Hebron.[b] 43 Mebyon Hebron:

a 2:24 Ow sewya an Septuagint.

b 2:42 Amendys.

Koragh, Tappuagh, Rekem ha Shema. [44] Shema a dhinythis Raham, tas Yorkeam; ha Rekem a dhinythis Shammay. [45] Mab Shammay: Maon ha Maon o tas Beth-sur. [46] Efa, iswrek Kaleb, a dhinythis dhodho Haran, Mosa, ha Gazez. Haran a dhinythis Gazez. [47] Mebyon Yahday: Regem, Yotham, Geshan, Pelet, Efa ha Shaaf. [48] Maaka, iswrek Kaleb, a dhinythis Sheber ha Tirhana. [49] Hi a dhinythis ynwedh Shaaf, tas Madmanna, ha Sheva tas Makbena ha Gibea. Myrgh Kaleb o Aksa. [50] An re ma o mebyon Kaleb. Mebyon Hur, kynsa genys Efratha: Shobal tas Kiryath-yearim, [51] Salma tas Bethlehem, ha Haref tas Beth-gader. [52] Shobal tas Kiryath-yearim a'n jevo mebyon erel: Haroe ha hanter an Manahathysi. [53] Kordhow Kiryath-yearim: an Ythrysi, an Puthysi, an Shumathysi, ha'n Mishraysi; dhyworta a dheuth an Sorathysi ha'n Eshtaolysi. [54] Mebyon Salma: Bethlehem, an Netofathysi, Atroth-beth-yoab ha hanter an Manahathysi, an Sorysi. [55] Kordhow skribys trigys yn Yabes: an Tirathysi, an Shimeathysi ha'n Sukathysi. An re ma o an Kenysi, devedhys a Hammath, tas an Rekabysi.

Mebyon Davydh

3 An re ma yw mebyon Davydh a veu dinythys dhodho yn Hebron: an kynsa genys Amnon, a Ahinoam an Yezreelyades; an nessa Daniel, a Abigayl a Karmel; [2] an tressa, Absalom mab Maaka myrgh Talmay myghtern Geshur; an peswora, Adoniya mab Haggith; [3] an pympes, Shefatia a Abital; an hweghves, Ithream, a'y wreg Egla. [4] An hwegh ma a veu dinythys dhodho yn Hebron le may reynyas seyth bledhen ha hwegh mis. Ev a reynyas tredhek bledhen warn ugens yn Yerusalem. [5] An re ma a veu dinythys dhodho yn Yerusalem: Shimea, Shobab, Nathan, ha Solomon, peswar, a Bath-shua, myrgh Ammiel; [6] ena Ybhar, Elishama, Elifelet, [7] Noga, Nefeg, Yafia, [8] Elishama, Elyada, Elifelet, naw. [9] Oll an re ma o mebyon Davydh, heb nivera mebyon an iswragedh. Ha Tamar o aga hwor.

[10] Mebyon Solomon: Rehoboam, Abia, Asa, Yehoshafat, [11] Yoram, Ahazia, Yoash, [12] Amasia, Azaria, Yotham, [13] Ahaz,

Hezekia, Manasse, [14] Amon, Yosia. [15] Mebyon Yosia: Yohanan an kynsa genys, Yehoyakim an nessa, Sedekia an tressa, Shallum an peswora. [16] Mebyon Yehoyakim: Yekonia, Sedekia; [17] mebyon Yekonia, an prisner: Shealtiel, [18] Malkiram, Pedaya, Shenassar, Yekamia, Hoshama, ha Nedabia. [19] Mebyon Pedaya: Zerubbabel ha Shimei. Mebyon Zerubbabel: Meshullam ha Hanania. Shelomith o aga hwor; [20] ynwedh Hashuba, Ohel, Berekia, Hasadia ha Yushab-hesed, pymp. [21] Mebyon Hanania: Pelatia ha Yeshaia; y vebyon o Refaya, Arnan, Obadia, Shekania.[a] [22] Mebyon Shekania: Shemaia. Mebyon Shemaia: Hattush, Ygal, Bariagh, Nearia ha Shafat, hwegh. [23] Mebyon Nearia: Elioenay, Hizkia hag Azrikam, tri. [24] Mebyon Elioenay: Hodavya, Eliashib, Pelaya, Akkub, Yohanan, Delaya, hag Anani, seyth.

Mebyon Yuda

4 Mebyon Yuda: Peres, Hesron, Karmi, Hur ha Shobal. [2] Reaya mab Shobal a dhinythis Yahath, ha Yahath a dhinythis Ahumay ha Lahad. An re ma o kordhow an Sorathysi. [3] Mebyon Etam: Yezreel, Yshma hag Ydbash, ha hanow aga hwor o Haselelponi, [4] Penuel neb o tas Gedor, Ezer neb o tas Husha. An re ma o mebyon Hur: Efratha an kynsa genys, tas Bethlehem. [5] Ashhur, tas Tekoa, a'n jevo diw wreg, Hela ha Naara. [6] Naara a dhinythis dhodho Ahuzzam, Hefer, Temeni, ha Ha-ahashtari. An re ma o mebyon Naara. [7] Mebyon Hela: Sereth, Yshar hag Ethnan. [8] Kos a dhinythis Anub, Sobeba, ha kordhow Aharhel mab Harum. [9] Yabes o moy enoradow es dell o y vreder; ha'y vamm a'n henwis Yabes, ow leverel, 'Drefen my dh'y dhinythi yn payn.' [10] Yabes a elwis war Dhuw Israel, ow leverel, 'Unweyth a kwrelles ow benyga ha moghhe ow oryon, hag a pe dha leuv genev ha'm gwitha dhyworth drog, may fen heb payn.' Ha Duw a wrontyas an pyth a wovynnas. [11] Kelub, broder Shuha, a dhinythis Mehir neb o tas Eshton. [12] Eshton o tas Bethrafa, Paseagh, ha Tehinna tas Irnahash. An re ma o gwer Reka. [13] Mebyon Kenaz: Othniel ha Seraya.

---

a 3:21 Amendys.

Mebyon Othniel: Hathath. [14] Meonothay a dhinythis Ofra; ha Seraya a dhinythis Yoab tas Ge-harashim, henwys yndella rag aga bos kreftoryon. [15] Mebyon Kaleb mab Yefunne: Iru, Ela, ha Naam. Mab Ela: Kenaz. [16] Mebyon Yehallelel: Zif, Zifa, Tirya, hag Asarel. [17] Ezra a'n jevo peswar mab: Yether, Mered, Efer ha Yalon. Mered a dhemedhis Bithia, myrgh Faro, hag i a's tevo myrgh, Miryam, ha dew vab, Shammay hag Yshba. Yshba o tas Eshtemoa. [18] Mered a dhemedhis ynwedh benyn dhyworth looth Yuda hag i a's tevo tri mab: Yered tas Gedor, Heber tas Soko, hag Yekuthiel tas Zanoagh. [19] Mebyon y wreg Hodia hwor Naham o Dalia tas Keila an Garmyas, hag Eshtemoa an Maakathyas.[a] [20] Mebyon Shimon: Amnon, Rinna, Ben-hanan, ha Tilon. Mebyon Yshi: Zoheth ha Ben-zoheth. [21] Mebyon Shela mab Yuda: Er tas Leka, Laada tas Maresha, ha kordhow an weythoryon lien yn Beth-ashbea, [22] ha Yokim, ha gwer Kozeba, Yoash ha Saraf a rewlyas yn Moab ha dehweles dhe Lehem (an kovadhow yw koth). [23] An re ma o an briweythoryon trigys yn Netaim ha Gedera; yth esens trigys ena yn servis an myghtern.

Mebyon Simeon

[24] Mebyon Simeon: Nemuel, Yamin, Yarib, Zeragh ha Shaul; [25] Shallum o y vab, Mibsam y vab, Mishma y vab. [26] Mebyon Mishma: Hammuel y vab, Zakkur y vab, Shimei y vab. [27] Yth esa dhe Shimei hwetek mab ha hwegh myrgh, mes nyns esa dh'y vreder lies flogh ha ny gressyas looth Simeon kepar ha looth Yuda. [28] Yth esa mebyon Simeon trigys yn Beer-sheba, Molada, Hasar-shual, [29] Bilha, Esem, Tolad, [30] Bethuel, Horma, Siklag, [31] Beth-markaboth, Hasar-susim, Beth-biri ha Shaaraym. An re ma o aga citys bys pan reynyas Davydh. [32] Aga threvow o Etam, Ayn, Rimmon, Token hag Ashan, pymp cita, [33] hag oll aga threvow esa a-dro dhe'n citys ma bys yn Baal. An re ma o aga threvesigethow hag i a withas kovadh aga aghskrif.

[34] An re ma o pennow aga hordhow: Meshobab, Yamlek, Yosha mab Amasia, [35] Yoel, Yehu mab Yoshibia mab Seraya

a 4:19 Styr gwersow 17-19 yw ancertan.

mab Asiel, [36] Elioenay, Yaakoba, Yeshohaya, Asaya, Adiel, Yesimiel, Benaya, [37] Ziza mab Shifi mab Allon mab Yedaya, mab Shimri mab Shemaia – [38] an re ma kampollys der aga henwyn o pennow yn teyluyow aga thasow; ha chi aga thasow a gressyas yn fras. [39] I a viajyas dhe entrans Gedor, a'n est dhe'n nans, rag hwilas peurva rag aga flockys ha'ga greow. [40] I a gavas peurva rych ha feyth ha'n tir o pur efan, kosel ha hebask. Kyns i dhe dhos, yth esa re a Ham trigys ena. [41] An re ma skrifys dre hanow a dheuth yn dedhyow Hezekia myghtern Yuda. I a dhistruis tyldow an Hamysi ha'n Meunysi a veu kevys ena ha'ga difudha bys y'n jydh ma; i a drigas yn aga le, drefen bos peurva ena rag aga flockys ha'ga greow. [42] Ha rann a'n Simeonysi, pymp kans gour, eth dhe venydh Seir, gans aga hembrenkysi Pelatia, Nearia, Refaya hag Uzziel, mebyon Yshi. [43] I a ladhas remenant an Amalekysi re dhienksa; hag i re beu trigys ena bys y'n jydh ma.

Mebyon Rewben

5 Henedh Rewben, kynsa genys Israel. (Ev o an kynsa genys mes drefen ev dhe wrowedha gans iswrek y das, y wir genesik o res dhe vebyon Yosep mab Israel; ytho nyns yw kovskrifys y'n aghskrif avel an kynsa genys. [2] Yuda o krev yn-mysk y vroder ha rewler a dheuth anodho, mes yth esa dhe Yosep an gwir genesik.) [3] Mebyon Rewben, kynsa genys Israel: Hanok, Pallu, Hesron, ha Karmi. [4] Mebyon Yoel: Shemaia y vab, Gog y vab, Shimei, y vab, [5] Mika, y vab, Reaya, y vab, Baal y vab, [6] Beera y vab, neb a veu degys dhe-ves yn divroedh gans Tiglath-pileser myghtern Assyri; ev o penntern an Rewbenysi. [7] Y vreder war-lergh aga theyluyow, pan veu reknys aghskrif aga henedhow: Yeiel an penntern, Zekaria, [8] ha Bela mab Azaz, mab Shema, mab Yoel. Yth esens trigys yn Aroer, bys Nebo ha Baal-meon. [9] Troha'n est yth esens trigys ynwedh bys amal an difeyth a ystyn dhyworth an avon Ewfrates drefen aga chatel dhe gressya yn pow Gilead. [10] Yn dedhyow Sowl i a vatalyas orth an Hagrysi, a godhas der aga leuv; hag yth esens trigys yn aga thyldow dres oll an tiredh a'n est dhe Gilead.

Mebyon Gad

[11] Yth esa trigys mebyon Gad a-dal dhedha yn pow Bashan
bys yn Saleka: [12] Yoel an penntern, Shafam an nessa, Yaanay,
ha Shafat yn Bashan. [13] Aga breder herwydh chi aga thasow:
Mighal, Meshullam, Sheba, Yoray, Yakan, Zia, hag Eber,
seyth. [14] An re ma o mebyon Abihayl mab Huri mab Yaroagh
mab Gilead mab Mighal mab Yeshishay mab Yaghdo mab Buz;
[15] Ahi mab Abdiel mab Guni o penntern chi aga thasow; [16] yth
esens trigys yn Gilead, hag yn Bashan, hag yn hy threvow hag
yn oll peurvaow Sharon bys yn aga finwethow. [17] Oll an re ma
a veu omrolys der aghskrifow yn dedhyow Yotham myghtern
Yuda hag yn dedhyow Yeroboam myghtern Israel.

[18] Mebyon Rewben ha Gad, ha'n hanter-looth Manasse: aga
hasoryon ervys gans skoos ha kledha, aga gwaregoryon ha'n
soudoryon dyskys yn gwerryans, peswar ha dew ugens a vilyow,
seyth kans ha tri ugens, o parys rag batel. [19] I a vatalyas orth an
Hagrysi, Yetur, Nafish ha Nodab; [20] I a dhegemeras gweres er
aga fynn, rag i a grias dhe Dhuw y'n vatel, ha'n Hagrysi hag oll
esa gansa a veu res yn aga leuv, hag ev a wrontyas aga fysadow
drefen i dhe drestya ynno. [21] I a gemeras aga chatel, hanterkans
mil gowrvargh, dew kans ha hanterkans a vilyow a dheves, ha
dew vil asen, ha kans mil dhen yn keth. [22] Lies a godhas ledhys
drefen an vresel dhe vos a Dhuw. Hag yth esens trigys yn aga
thiredh bys an divroedh.

Hanter-looth Manasse

[23] Yth esa mebyon hanter-looth Manasse trigys y'n tir
dhyworth Bashan bys Baal-hermon, Senir ha menydh Hermon;
yth ens i pur niverus. [24] An re ma o pennow chi aga thasow:
Efer, Yshi, Eliel, Azriel, Yeremia, Hodavya ha Yaghdiel,
kasoryon allosek, gwer a vri, pennow yn chi aga thasow.
[25] Byttegyns i a gammdremenas erbynn Duw aga thasow ha
horya war-lergh duwow poblow an tiredh, re bia distruys gans
Duw a-dheragdha. [26] Ytho Duw Israel a wrug dhe spyrys Pul
myghtern Assyri difuna, spyrys Tiglath-pileser myghtern
Assyri, hag ev a dhug dhe-ves an Rewbenysi, an Gadysi, ha'n

hanter-looth Manasse, ha'ga dri dhe Halagh, Habor, Hara, ha dhe'n avon Gozan, bys y'n jydh ma.

Henedh Levi

6 Mebyon Levi: Gershon, Kohath ha Merari.[a] [2] Mebyon Kohath: Amram, Yshar, Hebron hag Uzziel. [3] Mebyon Amram: Aron, Moyses, ha'ga hwor, Miryam. Mebyon Aron: Nadab, Abihu, Eleazar hag Ithamar. [4] Eleazar a dhinythis Finehas, Finehas a dhinythis Abishua, [5] Abishua a dhinythis Bukki, Bukki a dhinythis Uzzi, [6] Uzzi a dhinythis Zerahia, Zerahia a dhinythis Merayoth, [7] Merayoth a dhinythis Amaria, Amaria a dhinythis Ahitub, [8] Ahitub a dhinythis Sadok, Sadok a dhinythis Ahimaas, [9] Ahimaas a dhinythis Azaria, Azaria a dhinythis Yohanan, [10] Yohanan a dhinythis Azaria (ev a servyas avel oferyas y'n tempel a veu drehevys gans Solomon yn Yerusalem). [11] Azaria a dhinythis Amaria, Amaria a dhinythis Ahitub, [12] Ahitub a dhinythis Sadok, Sadok a dhinythis Shallum, [13] Shallum a dhinythis Hilkia, Hilkia a dhinythis Azaria, [14] Azaria a dhinythis Seraya, Seraya a dhinythis Yehosadak; [15] hag Yehosadak eth yn divroedh pan dhanvonas an ARLODH Yuda ha Yerusalem yn divroedh dre leuv Nebukadnessar.

[16] Mebyon Levi: Gershon, Kohath ha Merari.[b] [17] An re ma yw henwyn mebyon Gershon: Libni ha Shimi. [18] Mebyon Kohath: Amram, Yshar, Hebron, hag Uzziel. [19] Mebyon Merari: Mahli ha Mushi. An re ma yw teyluyow an Levysi war-lergh aga thasow. [20] A Gershom: Libni y vab, Yahath y vab, Zimma y vab, [21] Yoagh y vab, Iddo y vab, Zeragh y vab, Yeatheray y vab. [22] Mebyon Kohath: Amminadab y vab, Koragh y vab, Assir y vab, [23] Elkana y vab, Ebiasaf y vab, Assir y vab, [24] Tahath y vab, Uriel y vab, Uzzia y vab, ha Shaul y vab. [25] Mebyon Elkana: Amasai hag Ahimoth, [26] Elkana y vab, Sofay y vab, Nahath y

---

a 6:1 Gwersyow 6:1-15 yw niverys 5:27-41 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

b 6:16 Gwersyow 16-81 yw niverys 1-66 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

vab, [27] Eliab y vab, Yeroham y vab, Elkana y vab. [28] Mebyon Samuel: Yoel[a] y gynsa genys, an nessa Abia. [29] Henedh Merari: Mahli, Libni y vab, Shimi y vab, Uzza y vab, [30] Shimea y vab, Haggia y vab, hag Asaya y vab.

Menestrouthi an Tempel

[31] An re ma yw an dus settys gans myghtern Davydh yn charj a'n menestrouthi yn chi an ARLODH, wosa an argh dhe bowes ena. [32] I a venystras gans kan a-dherag tabernakel tylda an kuntelles, erna dhrehavsa Solomon chi ARLODH yn Yerusalem; hag i a wrug aga servis y'n vaner ragsettys. [33] An re ma yw an dus a servyas war-barth gans aga mebyon. A vebyon an Kohathysi: Heman, an kaner, mab Yoel, mab Samuel, [34] mab Elkana, mab Yeroham, mab Eliel, mab Toagh, [35] mab Suf, mab Elkana, mab Mahath, mab Amasai, [36] mab Elkana, mab Yoel, mab Azaria, mab Sefania, [37] mab Tahath, mab Assir, mab Ebiasaf, mab Koragh [38] mab Yshar, mab Kohath, mab Levi, mab Israel; [39] ha'y gowethyas Asaf, a sevis a'y barth dhyghow, henn yw, Asaf, mab Berekia, mab Shimea, [40] mab Mighal, mab Baaseya, mab Malkia, [41] mab Ethni, mab Zeragh, mab Adaya, [42] mab Ethan, mab Zimma, mab Shimei, [43] mab Yahath, mab Gershon, mab Levi. [44] A'n barth kledh yth esa aga howethysi mebyon Merari: Ethan mab Kishi, mab Abdi, mab Malluk, [45] mab Hashabia, mab Amasia, mab Hilkia, [46] mab Amsi, mab Bani, mab Shemer, [47] mab Mahli, mab Mushi, mab Merari, mab Levi; [48] ha'ga breder an Levysi a veu apoyntys rag oll servis tabernakel chi Duw.

[49] Mes Aron ha'y vebyon a leskis offrynnow war alter offryn leskys ha war alter an enkys rag oll ober an tyller an moyha sans ha dhe wul prenedh rag Israel war-lergh oll re arghsa Moyses gwas Duw. [50] An re ma yw mebyon Aron: Eleazar y vab, Finehas y vab, Abishua y vab, [51] Bukki y vab, Uzzi y vab, Zerahia y vab, [52] Merayoth y vab, Amaria y vab, Ahitub y vab, [53] Sadok y vab, Ahimaas y vab.

---

a 6:28 *Yoel:* Amendys war-lergh gwers 33, ha 1Sa 8:2. Nyns yw hanow ma y'n tekst ebrow.

Citys an Levysi

54 An re ma yw aga thrigvaow herwydh aga threvesigethow
a-ji dh'aga emlow: dhe vebyon Aron, a deyluyow an Kohathysi,
rag an prennyer dhe godha dhedha kynsa. 55 Dhedha i a ros
Hebron yn pow Yuda ha'n peurvaow yn hy herghyn. 56 Mes
gwelyow an cita ha'y threvow i a ros dhe Kaleb, mab Yefunne.
57 Dhe vebyon Aron i a ros citys harbereth: Hebron, Libna
gans hy feurvaow, Yattir, Eshtemoa gans hy feurvaow, 58 Hilen
gans hy feurvaow, Debir gans hy feurvaow, 59 Ashan gans hy
feurvaow, ha Beth-shemesh gans hy feurvaow. 60 Dhyworth
looth Benyamin, Geba gans hy feurvaow, Alemeth gans hy
feurvaow, hag Anathoth gans hy feurvaow. Oll aga citys dres
aga theyluyow o tredhek.

61 Dhe gordhow erel mebyon Kohath y feu res gans prennyer
deg cita dhyworth teylu an looth, dhyworth an hanter-looth
Manasse. 62 Dhe vebyon Gershom herwydh aga theyluyow y
feu res tredhek cita dhyworth lothow Yssakar, Asher, Naftali,
ha Manasse yn Bashan. 63 Dhe'n Merarysi herwydh aga
theyluyow a veu res dewdhek cita dhyworth lothow Rewben,
Gad ha Zebulun. 64 An Israelysi a ros dhe'n Levysi an citys ma
gans aga feurvaow. 65 Ynwedh i a ros dhedha gans prennyer
dhyworth lothow Yuda, Simeon ha Benyamin an citys ma yw
kampollys dre hanow.

66 Rann a gordhow an Kohathysi a'n jevo citys aga thiredh
dhyworth looth Efraym. 67 I a veu res citys harbereth: Shekem
gans hy feurvaow yn bro venydhyek Efraym, Gezer gans hy
feurvaow, 68 Yokmeam gans hy feurvaow, Beth-horon gans hy
feurvaow, 69 Ayyalon gans hy feurvaow, Gath-rimmon gans hy
feurvaow, 70 ha dhyworth hanter-looth Manasse, Aner gans hy
feurvaow, ha Bileam gans hy feurvaow rag kordhow erel an
Kohathysi.

71 Dhe'n Gershomysi dhyworth hanter-looth Manasse: Golan
yn Bashan gans hy feurvaow hag Ashtaroth gans hy feurvaow;
72 ha dhyworth looth Yssakar: Kedesh gans hy feurvaow,
Daberath gans hy feurvaow, 73 Ramoth gans hy feurvaow, hag

Anem gans hy feurvaow; [74] dhyworth looth Asher: Mashal gans hy feurvaow, Abdon gans hy feurvaow, [75] Hukok gans hy feurvaow, ha Rehob gans hy feurvaow; [76] dhyworth looth Naftali: Kedesh yn Galile gans hy feurvaow, Hammon gans hy feurvaow, ha Kiryathaym gans hy feurvaow. [77] Dhe remenant an Merarysi y feu res dhyworth looth Zebulun: Rimmon[a] gans hy feurvaow, Tabor gans hy feurvaow, [78] ha dres an Yordan yn Yeriko, war denewen est an Yordan, dhyworth looth Rewben: Beser y'n gwylvos gans hy feurvaow, Yahsa gans hy feurvaow, [79] Kedemoth gans hy feurvaow, ha Mefaath gans hy feurvaow; [80] ha dhyworth looth Gad: Ramoth yn Gilead gans hy feurvaow, Mahanaym gans hy feurvaow, [81] Heshbon gans hy feurvaow ha Yazer gans hy feurvaow.

Mebyon Yssakar

7 Mebyon Yssakar: Tola, Pua, Yashub ha Shimron, peswar. [2] Mebyon Tola: Uzzi, Refaya, Yeriel, Yaghmay, Ybsam, ha Shemuel, pubonan anedha o pennow chi aga thasow, diyskynysi Tola, kasoryon allosek war-lergh aga henedhow; aga niver yn dedhyow Davydh o dew warn ugens a vilyow, hwegh kans. [3] Mab Uzzi: Yzraghya. Mebyon Yzraghya: Mighal, Obadia, Yoel, hag Ysshia, pymp, pubonan pennternedh; [4] war-barth gansa, herwydh aga henedhow, herwydh chi aga thasow, yth esa bagasow a'n lu rag bresel, hwetek mil warn ugens, rag bos dhedha lies gwreg ha lies mab. [5] Aga breder yn oll kordhow Yssakar, kasoryon allosek, o seyth ha peswar ugens a vilyow, pubonan kovskrifys y'n aghskrifow.

Mebyon Benyamin

[6] Mebyon Benyamin: Bela, Beker, ha Yediael, tri. [7] Mebyon Bela: Esbon, Uzzi, Uzziel, Yerimoth, hag Iri, pymp penn a ji aga thasow, kasoryon allosek; ha'ga omrolyans herwydh aga aghskrifow o dew warn ugens a vilyow, peswardhek warn ugens. [8] Mebyon Beker: Zemira, Yoash, Eliezer, Elioenay, Omri, Yeremoth, Abia, Anathoth, hag Alemeth. Oll an re

---

a 6:77 *Rimmon:* Amendys. Ebrow *Rimmono.*

ma o mebyon Beker, [9] omrolys y'n aghskrifow, herwydh aga henedhow, avel pennow chi aga thasow, kasoryon allosek, ugens mil ha dew kans. [10] Mebyon Yediael: Bilhan. Ha mebyon Bilhan: Yeush, Benyamin, Ehud, Kenaana Zethan, Tarshish, hag Ahishahar. [11] Oll an re ma o mebyon Yediael herwydh pennow kordhow aga thasow, kasoryon allosek, seytek mil ha dew kans parys rag servis yn bresel. [12] An Shuppim ha'n Huppim o mebyon Ir. An Hushim o mebyon Aher.[a]

Mebyon Naftali

[13] Mebyon Naftali: Yaghsiel, Guni, Yeser ha Shallum, mebyon Bilha.

Mebyon Manasse

[14] Mebyon Manasse, Asriel dinythys gans y iswrek aramaek, ha Makir. Makir o tas Gilead. [15] Makir a gemeras gwreg rag Huppim hag onan rag Shuppim. Maaka o hanow y hwor. Hanow an mab aral o Selofehad; ha Selofehad a'n jevo myrghes hepken.[b] [16] Ha Maaka gwreg Makir a dhinythis mab ha gelwel y hanow Peresh; ha hanow y vroder o Sheresh; ha'y vebyon o Ulam ha Rakem. [17] Mab Ulam: Bedan. An re ma o henedh Gilead, mab Makir, mab Manasse. [18] Ha'y hwor Hammoleketh a dhinythis Ishhod, Abiezer, ha Mahla. [19] Mebyon Shemida o Ahyan, Shekem, Likhi, hag Aniam.

Mebyon Efraym

[20] Henedh Efraym: Shuthelagh, ha Bered y vab, Tahath y vab, Eleada y vab, Tahath y vab, [21] Zabad y vab, ha Shuthelagh y vab. Ezer hag Elead a veu ledhys gans gwer Gath, trigoryon enesik an tir, drefen i dhe dhiyskynna rag kemeres aga chatel. [22] Efraym aga thas a alaris lies dydh, ha'y neskerens a dheuth dh'y gonfortya. [23] Efraym eth a-ji dh'y wreg, ha hi a goncevyas ha dinythi mab; hag ev a elwis y hanow Beria, drefen anfeus dhe hwarvos dh'y ji. [24] Y vyrgh o Sheera, neb a dhrehevis

---

a 7:12 *An Hushim o mebyon Aher:* An tekst ebrow yw legrys. Martesen *Dan a'n jevo unn mab, Hushim.*

b 7:15 An tekst ebrow yw legrys.

keffrys Beth-horon Isella ha Gwartha, hag Uzzen-shera.
25 Refagh o y vab, Reshef y vab, Telagh y vab, Tahan y vab,
26 Ladan y vab, Ammihud y vab, Elishama y vab, 27 Nun y vab,
Yoshua y vab. 28 Aga thiredh ha'ga threvesigethow o Bethel
ha'y threvow, dhe'n est Naaran, dhe'n howlsedhes Gezer ha hy
threvow, ha Shekem ha'y threvow bys yn Ayya ha'y threvow.
29 Yn perghenogeth Manasse yth esa Beth-shean ha'y threvow,
Taanak ha'y threvow, Megiddo ha'y threvow, Dor ha'y threvow.
Y'n re ma yth esa trigys mebyon Yosep mab Israel.

Mebyon Asher

30 Mebyon Asher: Ymna, Yshva, Yshvi, Beria, ha'ga hwor
Seragh. 31 Mebyon Beria: Heber ha Malkiel, neb o tas Birzayth.
32 Heber a dhinythis Yaflet, Shemer, Hotham ha'ga hwor Shua.
33 Mebyon Yaflet: Pasak, Bimhal, hag Ashvath. An re ma o
mebyon Yaflet. 34 Mebyon Shemer y vroder: Rohga, Yehubba,
hag Aram. 35 Mebyon Helem y vroder: Sofagh, Ymna, Shelesh
hag Amal. 36 Mebyon Sofagh: Suagh, Harnefer, Shual, Beri,
Ymra, 37 Beser, Hod, Shamma, Shilsha, Ythran, ha Beera.
38 Mebyon Yether: Yefunne, Pispa, hag Ara. 39 Mebyon Ulla:
Aragh, Hanniel, ha Risya. 40 Oll an re ma o mebyon Asher,
pennow chi aga thasow, kasoryon allosek, pennternedh bosek.
Aga niver omrolys der aghskrifow, rag servis yn bresel, o
hwegh mil wour warn ugens.

Mebyon Benyamin

8 Benyamin a dhinythis Bela y gynsa genys, Ashbel an
nessa, Aharagh an tressa, 2 Noha an peswora, ha Rafa
an pympes. 3 Mebyon Bela: Addar, Gera, Abihud, 4 Abishua,
Naaman, Ahoagh, 5 Gera, Shefufan, ha Huram. 6 An re ma o
mebyon Ehud, pennow teyluyow trigys yn Geba, mes y fons
removys dhe Manahath: 7 Naaman, Ahiya ha Gera - ev y feu neb
a's removas; Gera a dhinythis Uzza hag Ahihud. 8 Shaharaym a
dhinythis mebyon yn gwel Moab wosa danvon dhe-ves Hushim
ha Baara, y wragedh. 9 A Hodesh y wreg ev a dhinythis Yobab,
Sibia, Mesha, Malkam, 10 Yeus, Sakia, ha Mirma. An re ma o
y vebyon, pennow teyluyow. 11 A Hushim y wreg ev a dhinythis

Abitub hag Elpaal. 12 Elpaal a'n jevo tri mab: Eber, Misham, ha
Shemed neb a dhrehevis Ono ha Lod ha'y threvow. 13 Ynwedh
Beria ha Shema; yth ens i pennow teyluyow trigys yn Ayyalon,
hag i a fesyas trigoryon Gath; 14 Ahio, Shashak hag Yeremoth,
15 Zebadia, Arad, Eder, 16 Mighal, Yshpa, ha Yoha o mebyon
Beria. 17 Zebadia, Meshullam, Hizki, Heber, 18 Yshmeray,
Yzlia, ha Yobab o mebyon Elpaal. 19 Yakim, Zikri, Zabdi,
20 Elienay, Sillethay, Eliel, 21 Adaya, Beraya, ha Shimrath o
mebyon Shimei. 22 Yshpan, Eber, Eliel, 23 Abdon, Zikri, Hanan,
24 Hanania, Elam, Anthothia, 25 Yfdeya, ha Penuel o mebyon
Shashak. 26 Shamsheray, Sheharia Athalia, 27 Yaareshia, Elias,
ha Zikri o mebyon Yeroham. 28 An re ma o pennow teyluyow,
herwydh aga henedhow, pennternedh. An re ma esa trigys yn
Yerusalem.

29 Yn Gibeon yth esa trigys Yeiel,[a] tas Gibeon, gans y wreg,
Maaka. 30 Y vab kynsa genys: Abdon, ena Sur, Kish, Baal,
Nadab, 31 Gedor, Ahio, Zeker, 32 ha Mikloth neb a dhinythis
Shimea. An re ma esa trigys ryb aga breder yn Yerusalem.
33 Ner a dhinythis Kish, Kish a dhinythis Sowl, Sowl a
dhinythis Yonathan, Malkishua, Abinadab, hag Eshbaal.
34 Mab Yonathan o Merib-baal; ha Merib-baal a dhinythis
Mika. 35 Mebyon Mika: Pithon, Melek, Tarea, hag Ahaz.
36 Ahaz a dhinythis Yehoyada; Yehoyada a dhinythis Alemeth,
Azmaveth, ha Zimri; Zimri a dhinythis Mosa. 37 Mosa a
dhinythis Binea; Rafa o y vab, Elasa y vab, Asel y vab. 38 Asel
a'n jevo hwegh mab, ha'n re ma yw aga henwyn: Azrikam,
Bokeru, Yshmael, Shearia, Obadia, ha Hanan. Oll an re ma
o mebyon Asel. 39 Mebyon Eshek y vroder: Ulam y gynsa
genys, Yeush an nessa, hag Elifelet an tressa. 40 Mebyon Ulam
o kasoryon allosek, sethoryon, hag i a's tevo lies mab ha lies
mab wynn, kans ha hanterkans. Oll an re ma o Benyaminysi.

---

a 8:29 *Yeiel:* O sewya unn dornskrif a'n Septuagint, ha 1Kr 9:35. Nyns usi y'n tekst ebrow.

9 Ytho oll Israel a veu kovskrifys herwydh aga aghskrifow
yn lyver myghternedh Israel. Yuda a veu degys yn
divroedh yn Babylon drefen aga dislelder. [2] An kynsa divresow
dhe driga arta yn aga citys o Israelysi leg, an oferysi, an Levysi,
ha'n Nethinim.[a]

An Dus a Dhehwelas dhe Yerusalem

[3] Yth esa re a vebyon Yuda, Benyamin, Efraym ha Manasse
trigys yn Yerusalem: [4] Uthay mab Ammihud, mab Omri, mab
Imri, mab Bani, dhyworth mebyon Peres mab Yuda. [5] A'n
Shilonysi: Asaya an kynsa genys, ha'y vebyon. [6] A vebyon
Zeragh: Yeuel ha'ga breder, hwegh kans, deg ha peswar ugens.
[7] A'n Benyaminysi: Sallu mab Meshullam, mab Hodavya, mab
Hassenua, [8] Ybneya mab Yeroham, Ela mab Uzzi, mab Mikri,
ha Meshullam mab Shefatia, mab Reuel, mab Ybniya; [9] ha'ga
breder war-lergh aga henedhow naw kans, hwetek ha dew
ugens. Oll an wer ma o pennow chi aga thasow.

An Oferysi

[10] A'n oferysi: Yedaya, Yehoyarib, Yakin, [11] Azaria mab
Hilkia, mab Meshullam, mab Sadok, mab Merayoth, mab
Ahitub, pennsodhek chi Duw; [12] Adaya mab Yeroham, mab
Pashhur, mab Malkia; Maasay mab Adiel, mab Yaghzera, mab
Meshullam, mab Meshillemith, mab Immer; [13] war-barth gans
aga breder, pennternedh yn chi aga thasow, mil, seyth kans ha
tri ugens, gwer pur abel rag ober yn servis chi Duw.

An Levysi

[14] A'n Levysi: Shemaia mab Hasshub, mab Azrikam, mab
Hashabia, a vebyon Merari; [15] Bakbakkar, Heresh, Galal, ha
Mattania mab Mika, mab Zikri, mab Asaf; [16] Obadia mab
Shemaia, mab Galal, mab Yeduthun; Berekia, mab Asa, mab
Elkana, esa trigys yn trevow an Netofathysi.

[17] An borthoryon: Shallum, Akkub, Talmon, Ahiman, ha'ga
breder. Shallum o an penn. [18] Kyns an termyn na yth ens
gwithysi orth yet an myghtern troha'n est. Re biens porthoryon

---

a 9:2 *Nethinim:* Kethwesyon an Tempel.

rag kamp an Levysi. 19 Shallum mab Kore, mab Ebiasaf, mab
Koragh, ha'y breder yn teylu an Koraghysi, a'n jevo charj a
ober an servis, avel gwithysi treudhow an tylda; aga thasow a's
tevia charj a witha an entrans dhe gamp an ARLODH. 20 Finehas
mab Eleazar re bia an sodhek warnedha seulabrys; yth esa
an ARLODH ganso. 21 Zekaria mab Meshelemia o porther
orth entrans tylda an kuntelles. 22 Oll an re dewisys dhe vos
porthoryon orth an treudhow o dew kans ha dewdhek. I a veu
kovskrifys yn aga godrevi. Davydh ha Samuel an gwelesydh a
wrussa aga apoyntya drefen aga lenduri. 23 Ytho i ha'ga mebyon
a's tevo charj a yetow chi an ARLODH, henn yw, chi an tylda,
avel gwithysi. 24 Yth esa an borthoryon war an peswar tenewen,
howldrehevel, howlsedhes, kledhbarth ha dyghowbarth; 25 res
o aga breder yn aga godrevow dos dhe servya gansa dre seyth
dydh treweythyow. 26 An peswar chif porther, neb o Levysi,
a'n jevo charj a jambouryow ha gwithvaow chi Duw. 27 Yth
esens ow spena an nos a-dro dhe ji Duw rag yth esa warnedha
an dever dh'y witha, ha dh'y ygeri pub myttin.

28 Re anedha a'n jevo charj a dhaffar an servis, rag res o
aga akontya pan vedhens dres a-ji ha kemerys yn-mes. 29 Re
erel anedha a veu apoyntys dhe worweles an mebel, hag oll
daffar an sentri, an bleus fin, an gwin, an oyl, an frankenkys
ha'n spisys. 30 Re a vebyon an oferysi a gemyska an spisys, 31 ha
Mattithia, onan a'n Levysi, kynsa genys Shallum an Koraghyas,
a'n jevo charj a wrians an tesennow pebys yn padel. 32 Ha re
a'ga breder an Koraghysi a'n jevo charj a vara an lok, dh'y
bareusi pub Sabot.

33 Yth esa an ganoryon, pennow teyluyow an Levysi, trigys yn
chambouryow diberthys ragdha, rag res o i dhe vos parys dhe
servya dydh ha nos. 34 An re ma o pennow teyluyow an Levysi
herwydh aga henedhow, hembrenkysi, trigys yn Yerusalem.

Teylu Myghtern Sowl

35 Yn cita Gibeon yth esa trigys Yeiel, tas Gibeon, ha
hanow y wreg o Maaka. 36 Y vab kynsa genys: Abdon, ena
Sur, Kish, Baal, Ner, Nadab, 37 Gedor, Ahio, Zekaria, ha

Mikloth. [38] Mikloth a dhinythis Shimea; yth esens trigys a-dal
aga breder yn Yerusalem. [39] Ner a dhinythis Kish, ha Kish
a dhinythis Sowl, ha Sowl a dhinythis Yonathan, Malkishua,
Abinadab, hag Eshbaal. [40] Mab Yonathan o Merib-baal ha
Merib-baal a dhinythis Mika. [41] Mebyon Mika: Pithon, Melek,
Taghrea hag Ahaz.[a] [42] Ahaz a dhinythis Yara; Yara a dhinythis
Alemeth, Azmaveth, ha Zimri; Zimri a dhinythis Mosa.
[43] Mosa a dhinythis Binea, ha Refaya o y vab, Elasa y vab, Asel
y vab. [44] Asel a'n jevo hwegh mab ha'n re ma yw aga henwyn:
Azrikam, Bokeru, Yshmael, Shearia, Obadia, ha Hanan; an re
ma o mebyon Asel.

Reyn Davydh (10:1 - 29:30)

10 An Filistysi a omladhas erbynn Israel, ha gwer
Israel a fias a-rag an Filistysi, hag a godhas ledhys
war venydh Gilboa. [2] An Filistysi a jassyas war-lergh Sowl
ha'y vebyon, ha'n Filistysi a ladhas Yonathan, Abinadab ha
Malkishua, mebyon Sowl. [3] An vatel a veu poos a-dro dhe
Sowl; ha'n sethoryon a'n kavas, hag ev a veu goliys gans an
sethoryon. [4] Ena Sowl a leveris dhe dheger y arvow, 'Tenn dha
gledha ha gwan vy ganso, ma na dheffo an wer antrodreghys
ma ha gul ges ahanav.' Mes ny vynnas deger y arvow, drefen
ev dhe berthi own yn feur. Ytho Sowl a gemeras y gledha y
honan ha kodha warnodho. [5] Pan welas deger y arvow bos
Sowl marow, ev ynwedh a godhas war y gledha, ha merwel.
[6] Yndella Sowl a verwis ha'y dri mab, hag oll y deylu a verwis
war-barth. [7] Pan glewas oll an Israelysi esa y'n nans y fisa an lu,
ha Sowl ha'y vebyon dhe vos marow, i a asas aga citys ha fia;
ha'n Filistysi a dheuth ha triga ynna.

[8] Ternos an Filistysi a dheuth dhe bilya an re varow, hag i a
gavas korf Sowl ha'y vebyon kodhys war venydh Gilboa. [9] I a'n
pilyas ha kemeres y benn ha'y arvow; ha danvon kanasow dre
bow an Filistysi dhe dhon an nowodhow da dh'aga idolys ha
dhe'n bobel. [10] I a worras y arvow yn chi aga duwow ha fastya y

a 9:41 *hag Ahaz:* Ow sewya an Syriek, ha 1Kr 8:35. Nyns usi y'n tekst ebrow.

grogen dhe ji Dagon. [11] Pan glewas oll Yabesh-gilead puptra re
wrussa an Filistysi dhe Sowl, [12] pub gour kolonnek a sevis, ha
kemeres dhe-ves korf Sowl ha korfow y vebyon ha'ga dri dhe
Yabesh. I a ynkleudhyas aga eskern yn-dann an derebynthen yn
Yabesh, ha gul penys seyth dydh.

[13] Sowl a verwis drefen y vos dislen dhe'n ARLODH. Ny withas
ger an ARLODH hag ynwedh ev a hwilas kussul dhyworth
nygromons, [14] ha ny hwilas gidyans dhyworth an ARLODH.
Rag henna ev a'n ladhas, ha treylya an vyghterneth a-dro dhe
Dhavydh mab Yesse.

Davydh Untys Myghtern

11 Oll Israel a omguntelas hag a dheuth dhe Dhavydh
yn Hebron ha leverel, 'Ni yw dha askorn ha'th kig
dha honan. [2] Yn termyn passys, hwath pan o Sowl myghtern,
yth o ty neb a ledyas Israel yn-mes yn batel ha'ga dri tre. An
ARLODH dha Dhuw a leveris dhis, Ty a vydh bugel ow fobel
Israel ha ty a vydh rewler war ow fobel Israel.' [3] Oll henavogyon
Israel a dheuth dhe'n myghtern yn Hebron, ha Davydh a wrug
kevambos gansa yn Hebron a-rag an ARLODH, hag i a untyas
Davydh myghtern war Israel, war-lergh ger an ARLODH dre
Samuel.

Davydh a Gemmer Yerusalem

[4] Davydh hag oll Israel eth dhe Yerusalem, henn yw Yebus,
le mayth esa an Yebusysi, trigoryon an pow. [5] Trigoryon Yebus
a leveris dhe Dhavydh, 'Ny entrydh omma.' Byttegyns Davydh
a gemeras dinas Sion, honn yw, cita Davydh. [6] Davydh a
leveris, 'Piw pynag a wysk an Yebusysi yn kynsa a vydh penn
ha kaslewydh.' Yoab mab Seruya eth yn-bann yn kynsa, ytho
ev a dheuth ha bos penn. [7] Yth esa Davydh trigys y'n dinas;
rag henna i a's henwis cita Davydh. [8] Ev a dhrehevis an cita
a-derdro, dhyworth an Millo[a] yn kylghen dien; ha Yoab a
ewnhas remenant an cita. [9] Davydh a dheuth ha bos moy ha
moy nerthek, rag yth esa ARLODH an luyow ganso.

---

a 11:8 *Millo:* Martesen an styr yw tirlanow, po terassow.

Kasoryon Davydh ha'ga Gwriansow

10 An re ma o pennow kasoryon Davydh, a ri dhodho
skoodhyans krev yn y vyghterneth, war-barth hag oll Israel,
dh'y wul myghtern war-lergh ger an ARLODH a-dro dhe Israel.
11 Hemm yw rol kasoryon Davydh: Yashobeam an Hakmonyas,
penn an tri; gans y wuw ev a ladhas tri hans yn unn prysweyth.

12 Nessa dhodho o Eleazar mab Dodo an Aghoghyas. 13 Ev a
veu gans Davydh yn Pas-dammim pan veu an Filistysi kuntelys
ena rag batel. Yth esa splatt dor leun a heydh, ha'n bobol a
fias dhyworth an Filistysi. 14 Mes i a synsis aga thir yn kres an
splatt, ha'y dhefendya, ha gweskel an Filistysi; ha'n ARLODH a
ros dhedha trygh bras an jydh na.

15 Tri a'n deg penn warn ugens eth yn-nans dhe'n garrek dhe
Dhavydh yn kav Adullam, pan veu lu an Filistysi ow kampya
yn nans Refaim. 16 Yth esa Davydh yn eur na y'n skons; hag
yth esa savla-golyadoryon an Filistysi yn Bethlehem. 17 Davydh
a leveris, yn-unn yeuni, 'Piw a dhre dhymm dowr dhe eva
dhyworth puth Bethlehem usi ryb an yet?' 18 Gans henna an tri
gour gallosek a dorras dre gamp an Filistysi, ha tenna dowr yn-
mes a buth Bethlehem esa ryb an yet, ha'y dhri dhe Dhavydh.
Byttegyns ny vynnas Davydh y eva hag ev a'n dinewis yn-mes
dhe'n ARLODH, 19 ha leverel, 'Duw difen, my dhe wul hemma.
A evav goos an wer ma? Rag peryl aga bewnans i a'n dros.' Rag
henna ny vynnas Davydh y eva. Yndella y hwrug an tri hasor.

20 Abishay broder Yoab o penn an deg warn ugens. Hag ev a
dhrehevis y wuw erbynn tri hans den ha'ga ladha, ha gwaynya
hanow yn-mysk an tri. 21 Ev o an moyha gerys-da a'n deg warn
ugens hag ev a dheuth ha bos aga haslewydh; mes ny dheuth ha
bos onan a'n tri.

22 Benaya mab Yehoyada, gour kolonnek dhyworth Kabseel,
a wrug lies gwrians bras; ev a ladhas dew gampyer a Moab.
Ynwedh ev eth yn-nans ha ladha lew yn pytt yn jydh erghek.
23 Ynwedh ev a ladhas Ejypcyan, gour pymp kevelin y ughelder.
An Ejypcyan a'n jeva yn y leuv guw kepar ha gwelen gwiader;
mes Benaya a settyas warnodho gans fust, ha kibya an guw

yn-mes a leuv an Ejypcyan, ha'y ladha gans y wuw y honan.
[24] Yndella o gwriansow Benaya mab Yehoyada, gerys-da yn-
mysk an deg warn ugens. [25] Ev o moy gerys-da es an deg warn
ugens erel, mes ny dheuth ha bos onan a'n tri. Davydh a'n
gwrug kapten y gorfwithysi.

[26] An wer allosek o Asahel broder Yoab, Elhanan mab Dodo a
Bethlehem, [27] Shammoth an Harodyas, Heles an Pelonyas, [28] Ira
mab Ikkesh an Tekoyas, Abiezer an Anathothyas, [29] Sibbekay
an Hushathyas, Ilay an Aghoghyas, [30] Maharay an Netofathyas,
Heled mab Baana an Netofathyas, [31] Ithay mab Ribay dhyworth
Gibea a'n Benyaminysi, Benaya an Pirathonyas, [32] Huray
dhyworth nansow Gaash, Abiel an Arbathyas, [33] Azmaveth an
Baharumyas, Elyaghba an Shaalbonyas, [34] Hashem an Gizonyas,
Yonathan mab Shage an Hararyas, [35] Ahiam mab Sakar an
Hararyas, Elifal mab Ur, [36] Hefer an Mekerathyas, Ahiya an
Pelonyas [37] Hesro an Karmelyas, Naaray mab Ezbay, [38] Yoel
broder Nathan, Mibhar mab Hagri, [39] Selek an Ammonyas,
Naharay an Beerothyas, deger arvow Yoab mab Seruya, [40] Ira
an Ithryas, Gareb an Ithryas, [41] Uria an Hittyas, Zabad mab
Aghlay, [42] Adina mab Shiza an Rewbenyas, hembrenkyas
a'n Rewbenysi ha deg gour warn ugens ganso, [43] Hanan mab
Maaka, ha Yoshafat an Mithnyas, [44] Uzzia an Ashterathyas,
Shama ha Yeiel mebyon Hotham an Aroeryas, [45] Yediael mab
Shimri, hag Yoha y vroder, an Tisyas, [46] Eliel an Mahavyas,
Yeribay ha Yoshavya, mebyon Elnaam, Ythma an Moabyas,
[47] Eliel, Obed, ha Yaasiel an Mesobayas.

Kasoryon Devedhys dhe Dhavydh yn Siklag

12 An re ma yw an wer a dheuth dhe Dhavydh yn Siklag,
pan veu strothys drefen Sowl mab Kish; kasoryon
allosek ens i, gweresoryon yn batel. [2] Gwaregoryon ens, hag i a
ylli tenna sethow ha tewlel meyn gans an leuv dhyghow po an
leuv gledh; i o Benyaminysi, breder Sowl. [3] An penn o Ahiezer,
ha Yoash y vroder, mebyon Shemaa an Gibeathyas; Yeziel
ha Pelet mebyon Azmaveth, Beraka, Yehu an Anathothyas.
[4] Yshmaia an Gibeonyas, kasor gallosek yn-mysk an deg warn

ugens ha hembrenkyas a'n deg warn ugens; Yeremia, Yahaziel, Yohanan, Yozabad an Gederathyas, [5] Eluzay, Yerimoth, Bealia, Shemaria, Shefatia an Harufyas; [6] Elkana, Ysshia, Azarel, Yoezer ha Yashobeam an Koraghysi; [7] Yoela ha Zebadia mebyon Yeroham a Gedor.

[8] Rann an Gadysi a gildennas dhe Dhavydh y'n dinas y'n gwylvos. I o kasoryon allosek ha dyskys yn batel, konnyk gans skoos ha guw. Aga fas o kepar ha fas lewyon hag i o mar skav avel gavrewiges war an menydhyow. [9] Ezer an penn, Obadia an nessa, Eliab an tressa, [10] Mishmanna an peswora, Yeremia an pympes, [11] Attay an hweghves, Eliel an seythves, [12] Yohanan an ethves, Elzabad an nawves, [13] Yeremia an degves, Makbannay unnegves. [14] An Gadysi ma o sodhogyon a'n lu, an lyha anedha o mar gallosek avel kans souder a'n eskar ha'n moyha gallosek o kehaval dhe vil. [15] An re ma yw an wer a dreusis an Yordan y'n kynsa mis, pan esa ow fenna oll hy glannow, hag i a fesyas oll tus an nansow dhe'n howldrehevel ha dhe'n howlsedhes.

[16] Re a vebyon Benyamin ha Yuda a dheuth dhe'n dinas dhe Dhavydh. [17] Davydh eth yn-mes dhe vetya gansa, hag yn-medh ev dhedha, 'Mar teuvewgh dhymm yn spyrys kres dhe'm gweres, ow holon a vydh onan genowgh; mes mar teuvewgh dhe'm trayta dhe'm eskerens kyn nag eus drogober y'm diwla, re'gas gwello Duw agan tasow ha'gas keredhi.' [18] Ena an Spyrys a dheuth war Amasay, penn an deg warn ugens, hag ev a leveris,

'Ni yw dhis, A Dhavydh,
ni yw genes, A vab Yesse!
Kres, kres dhis,
ha kres dhe'th weresoryon,
rag dha Dhuw a'th weres.'

Ena Davydh a's degemeras ha'ga gul pennow an bagasow.

[19] Re a looth Manasse a gilfias dhe Dhavydh pan dheuth ev gans an Filistysi rag omladh erbynn Sowl. (Ny's gweresas ev, rag gwahalyethow an Filistysi a omgussulyas ha'y dhanvon dhe-ves ow leverel, 'Orth peryl dh'agan penn vydh mar kilfi

dh'y vester Sowl.') [20] Pan eth Davydh dhe Siklag an re ma a Manasse a gilfias dhodho: Adnagh, Yozabad, Yediael, Mighal, Yozabad aral, Elihu, ha Sillethay, pennow a vilyow yn Manasse. [21] I a weresas Davydh erbynn bagasow a ravnoryon; rag i oll o kasoryon allosek ha kaslewydhyon y'n lu. [22] Ytho dydh wosa dydh yth esa gwer ow tos dhe Dhavydh dh'y weres, bys pan esa lu bras, avel lu Duw.

Kasoryon Junys dhe Dhavydh yn Hebron

[23] An re ma yw niverow an wer parys rag batel a dheuth dhe Dhavydh yn Hebron rag treylya myghterneth Sowl dhodho, war-lergh ger an ARLODH. [24] Mebyon Yuda ow ton skoos ha guw o hwegh mil parys rag batel. [25] A'n Simeonysi, kasoryon parys rag bresel, seyth mil ha kans. [26] A'n Levysi, peswar mil ha hwegh kans. [27] Yehoyada o hembrenkyas an Aronysi ha ganso tri mil ha seyth kans; [28] Sadok, gour yowynk, kasor gallosek yn kolonekter, dew gapten warn ugens a ji y das. [29] A'n Benyaminysi, breder Sowl, tri mil, may pessa an rann vrassa anedha lel dhe ji Sowl. [30] A'n Efraymysi, ugens mil hag eth kans, kasoryon gerys-da yn chi aga thasow. [31] A'n hanter-looth Manasse, etek mil, re bia henwys dhe dhos ha dhe wul Davydh myghtern. [32] A vebyon Yssakar, gwer a gonvedhi an termynyow ha godhvos an pyth a dhalvia dhe Israel y wul, dew kans penn, hag oll aga breder yn-dann aga arghadow. [33] A Zebulun, hanter kans mil souder prevys, parys rag batel gans oll arvow bresel, dhe weres a leun golon. [34] A Naftali, unn vil gapten ha gansa seytek mil warn ugens a soudoryon ervys gans skoos ha guw. [35] A'n Danysi, eth warn ugens a vilyow, hwegh kans, parys rag vatel. [36] A Asher, dew ugens mil souder prevys, parys rag batel. [37] A'n Rewbenysi ha'n Gadysi ha'n hanter-looth Manasse war du aral an Yordan, unn kans ha dew ugens mil ervys gans pub eghen arvow bresel.

[38] Oll an gasoryon ma, arayys rag batel, a dheuth dhe Hebron a leun golon dhe wul Davydh myghtern war oll Israel; keffrys oll remenant Israel o unver dhe wul Davydh myghtern. [39] I a spenas tri dydh ena gans Davydh, ow tybri hag owth eva, rag

aga breder re dharbarsa dhedha. [40] Ynwedh aga hentrevogyon mar bell dhe-ves avel Yssakar, Zebulun ha Naftali a dhros boos war asenes, war gowrvergh, war vulyon ha war oghen. Yth esa palster a vleus, tesennow a figys, tesennow a rappys ha gwin hag oyl, oghen ha deves, rag yth esa lowena yn Israel.

An Argh Yw Dres dhe Yerusalem

13 Myghtern Davydh a omgussulyas gans kaptenyon an milyow ha'n kansow, gans oll an sodhogyon. [2] Davydh a leveris dhe oll kuntelles Israel, 'Mar hevel da dhywgh, ha mars yw bodh an ARLODH agan Duw, danvenyn ni kanasow dh'agan breder trigys yn pow Israel oll, hag ynwedh dhe'n oferysi ha'n Levysi y'n citys a's teves peurvaow, may teffons war-barth dhyn. [3] Ena dren ni argh agan Duw dhyn arta; rag ny hwilsyn kussul dhyworti yn dedhyow Sowl.' [4] Oll an kuntelles a assentyas dhe wul yndella, rag an dra o ewn y'n golok oll an bobel.

[5] Ytho Davydh a guntelas oll Israel dhyworth Shihor yn Ejyp bys Lebo-hamath, rag dri argh Duw dhyworth Kiryath-yearim. [6] Davydh hag oll Israel eth yn-bann dhe Baala, henn yw, dhe Kiryath-yearim yn tiredh Yuda, dhe dhri yn-bann alena argh Duw, yw henwys re hanow an ARLODH neb a esedh war an jerubyns. [7] I a worras argh Duw war gert nowydh, ha'y dri dhyworth chi Abinadab, hag yth esa Uzza hag Ahio ow ledya an kert. [8] Davydh hag oll Israel a lowenhas dherag Duw gans oll aga nerth, gans kanow, ha lyras, telynnow, tabourigow, cymbalys ha hirgern.

[9] Pan dheuthons dhe leur-drushya Kidon, Uzza a ystynnas y leuv dhe dhalghenna an argh, rag an oghen dh'y shackya. [10] Sorr an ARLODH a dhewis erbynn Uzza, hag ev a'n gweskis dhe'n dor rag ev dhe worra y leuv war an argh; hag ev a verwis ena a-rag Duw. [11] Davydh a veu serrys drefen an ARLODH dhe dardha yn-mes erbynn Uzza; hag ev a elwis an tyller na Peres-uzza, dell yw bys y'n jydh hedhyw. [12] Davydh a borthas own a Dhuw y'n jydh na ha leverel, 'Fatel allav dri argh Duw tre dhymm?' [13] Ytho ny gemeras Davydh an argh ganso a-ji dhe

cita Davydh, mes ev a's dug a-denewen dhe ji Obed-edom an Gittyas. 14 Hag yth esa argh Duw trigys gans mayni Obed-edom yn y ji tri mis; ha'n ARLODH a venygas teylu Obed-edom ha puptra esa dhodho.

Davydh Fastys yn Yerusalem

14 Hiram myghtern Tyr a dhanvonas kanasow dhe Dhavydh, ha prenn sedres, gans seri men ha seri prenn ha karpentoryon dhe dhrehevel chi ragdho. 2 Davydh a gonvedhas an ARLODH dh'y fastya avel myghtern war Israel, ha dhe ughelhe y vyghterneth a-barth y bobel Israel.

3 Davydh a gemeras moy gwragedh yn Yerusalem, ha Davydh a dhinythis moy mebyon ha moy myrghes. 4 An re ma yw henwyn an fleghes a veu dinythys dhodho yn Yerusalem: Shammua, Shobab, Nathan, Solomon, 5 Ybhar, Elishua, Elifelet, 6 Noga, Nefeg, Yafia, 7 Elishama, Beelyada, hag Elifelet.

Fethans an Filistysi

8 Pan glewas an Filistysi Davydh dhe vos untys myghtern war oll Israel, oll an Filistysi eth yn-bann dhe hwilas Davydh; mes Davydh a glewas anodho ha mos yn-nans er aga fynn. 9 Pan dheuth an Filistysi ha gul omsettyans yn nans Refaim, 10 Davydh a wovynnas orth Duw, 'A wrav vy mones yn-bann erbynn an Filistysi? A wredh aga re y'm leuv?' An ARLODH a leveris dhodho, 'Ke yn-bann, ha my a's re y'th leuv.' 11 Ytho i a dheuth yn-bann dhe Baal-perasim, ha Davydh a's fethas ena. Yn-medh ev, 'An ARLODH re dardhas[a] der ow eskerens der ow leuv, kepar dell dardh dowrow.' Rag henna i a elwis an tyller na Baal-perasim. 12 I a asas aga duwow ena, ha Davydh a ros arghadow hag i a veu leskys yn tan.

13 Unweyth arta an Filistysi a wrug omsettyans y'n nans. 14 Pan wovynnas Davydh orth Duw arta, Duw a leveris dhodho, 'Ny edh yn-bann war aga lergh; ke a-dro a-dryv dhedha ha

---

a 14:11 *dardhas:* Ebrow paras, paronomasia war an hanow Baal-perasim.

deus warnedha a-dal an gwydh balsam. 15 Pan glewydh son
avel keskerdh yn penn an gwydh balsam, ena ke yn-mes dhe'n
vatel; rag Duw res eth yn-mes a-dheragos dhe weskel lu an
Filistysi.' 16 Davydh a wrug dell erghis Duw dhodho, hag i a
weskis lu an Filistysi dhyworth Gibeon bys yn Gezer. 17 Ger-da
Davydh a lesas der oll an powyow ha'n ARLODH a dhros own
anodho war oll an kenedhlow.

An Argh Yw Dres dhe Yerusalem

15 Ev a dhrehevis chiow ragdho y honan yn cita Davydh,
hag ev a dharbaris tyller dhe argh Duw ha lesa tylda
rygdhi. 2 Ena Davydh a leveris, 'Ny yll nagonan don argh Duw
marnas an Levysi, rag an ARLODH a's dewisas dhe dhon argh
an ARLODH ha dhe venystra dhodho bys vykken.' 3 Davydh a
guntelas oll Israel yn Yerusalem dhe dhon argh an ARLODH yn-
bann dh'y thyller re dharbarsa ev dhedhi. 4 Davydh a guntelas
war-barth mebyon Aron ha'n Levysi: 5 a vebyon Kohath, Uriel
an pennsevik, ha'y vreder kans hag ugens; 6 a vebyon Merari,
Asaya an pennsevik, ha'y vreder dew kans hag ugens; 7 a vebyon
Gershom, Yoel an pennsevik, ha'y vreder kans ha deg warn
ugens; 8 a vebyon Elisafan, Shemaia an pennsevik ha'y vreder
dew kans; 9 a vebyon Hebron, Eliel an pennsevik, ha'y vreder
peswar ugens; 10 a vebyon Uzziel, Amminadab an pennsevik,
ha'y vreder kans ha dewdhek.

11 Davydh a elwis an oferysi Sadok hag Abiathar, ha'n
Levysi Uriel, Asaya, Yoel, Shemaia, Eliel, hag Amminadab,
12 ha leverel dhedha, 'Hwi yw pennow teyluyow an Levysi;
sakrewgh agas honan, hwi ha'gas breder, may tryllowgh yn-
bann argh an ARLODH, Duw Israel, dhe'n tyller re dharbaris vy
dhedhi. 13 Drefen na's dugowgh hwi an kynsa prys, an ARLODH
agan Duw a dardhas warnan, drefen na hwilsyn dhyworto y'n
vaner ordenys.' 14 Ytho an oferysi ha'n Levysi a sakras aga
honan rag dri yn-bann argh an ARLODH, Duw Israel. 15 Ha'n
Levysi a dhug argh Duw war aga diwskodh gans an gwelynni,
dell arghsa Moyses war-lergh ger an ARLODH.

16 Davydh a erghis dhe ledyoryon an Levysi apoyntya aga
breder avel kanoryon gans daffar menestrouthi, telynnow,
lyras ha cymbalys, ow trehevel son lowena. 17 Ytho an Levysi
a apoyntyas Heman mab Yoel; ha dhyworth y vreder, Asaf
mab Berekia; hag a vebyon Merari aga breder, Ethan mab
Kushaya; 18 ha gansa aga breder a'n nessa ordyr, Zekaria, Ben,
Yaaziel, Shemiramoth, Yehiel, Unni, Eliab, Benaya, Maaseya,
Mattithia, Elifelehu ha Mikneya, ha'n borthoryon Obed-edom
ha Yeiel. 19 An ganoryon, Heman, Asaf hag Ethan a vedha ow
seni gans cymbalys a vrons; 20 Zekaria, Aziel, Shemiramoth,
Yehiel, Unni, Eliab, Maaseya ha Benaya ow seni telynnow
war-lergh Alamoth; 21 ha Mattithia, Elifelehu, Mikneya, Obed-
edom, Yeiel hag Azaria ow seni lyras war-lergh Sheminith.
22 Kenania, pennkenyas an Levysi, a veu yn charj a'n kana, rag
ev dhe vos skentel. 23 Berekia hag Elkana a vedha porthoryon
rag an argh. 24 Shebania, Yoshafat, Nethanel, Amasay, Zekaria,
Benaya, hag Eliezer, an oferysi, a vedha ow hwytha an hirgern
a-dherag argh Duw. Obed-edom ha Yehia ynwedh a vedha
porthoryon rag an argh.

25 Ena Davydh ha henavogyon Israel, ha kaptenyon an milyow,
eth dhe dhri yn-bann argh kevambos an ARLODH dhyworth chi
Obed-edom gans lowena. 26 Rag Duw dhe weres an Levysi neb
a dhug argh kevambos an ARLODH, i a sakrifias seyth tarow ha
seyth hordh. 27 Davydh a veu gwiskys yn goon a sendal, dell
o ynwedh oll an Levysi neb a dhug an argh, ha'n ganoryon,
ha'n pennkenyas Kenania a'n jevo charj a'n ganoryon. Davydh
ynwedh a wiskas efod lien. 28 Oll Israel a dhros yn-bann argh
kevambos an ARLODH gans garmow, gans son korn, hirgern
ha cymbalys, ha son telynnow ha lyras. 29 Pan dheuth argh
kevambos an ARLODH a-ji dhe cita Davydh, Mikal myrgh Sowl
a viras der an fenester, ha gweles myghtern Davydh ow tonsya
hag ow lowenhe; ha hi a'n dispresyas yn hy holon.

Davydh a Worr an Argh yn Tylda

16 I a dhros argh Duw, ha'y settya a-ji dhe'n tylda
re dhrehavsa Davydh rygdhi; hag i a offrynnas
offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans[a] dherag Duw.
2 Wosa Davydh dhe worfenna offrynna an offrynnow leskys
ha'n offrynnow kowethyans, ev a venygas an bobel yn hanow
an ARLODH; 3 hag ev a lesrannas dhe oll Israel, dhe bub gour ha
benyn, torth vara, rann a gig ha tesen-rappys.

4 Ev a apoyntyas re a'n Levysi dhe venystra a-rag argh an
ARLODH, dhe govhe, dhe rassa ha dhe wormel an ARLODH,
Duw Israel. 5 Asaf o an ledyer, ha nessa dhodho Zekaria; ena
Yeiel, Shemiramoth, Yehiel, Mattithia, Eliab, Benaya, Obed-
edom, ha Yeiel, gans telynnow ha gans lyras; Asaf a sonas an
cymbalys, 6 ha Benaya ha Yaaziel an oferysi a hwythas hirgern
heb hedhi a-rag argh kevambos Duw.

Salm Grassyans Davydh

7 Y'n jydh na Davydh a ordenas rag an kynsa gweyth
grassyans dhe vos kenys dhe'n ARLODH gans Asaf ha'y vreder.

8 Grassewgh dhe'n ARLODH, gelwewgh war y hanow,
derivewgh y wriansow yn-mysk an poblow.
9 Kenewgh dhodho, kenewgh gormola dhodho,
kewsewgh a'y varthusyon oll.
10 Bostyewgh yn y hanow sans;
lowenhes kolon an re a hwila an ARLODH.
11 Hwilewgh an ARLODH ha'y nerth,
hwilewgh y fas pupprys.
12 Perthewgh kov a'y varthusyon re wrug,
y anethow ha breusow y anow,
13 A has Israel y was,
hwi vebyon Yakob, y bobel dewisys.

---

a 16:1 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

14 Ev yw an ARLODH agan Duw;
yma y vreusow yn oll an nor.
15 Perthewgh kov a'y gevambos bynitha,
an ger a worhemynnis dhe vil henedh,
16 an kevambos a wrug gans Abraham,
ha'n ti a dos dhe Ysak;
17 ev a'n ros dhe Yakob avel ordenans,
ha dhe Israel avel kevambos bys vykken,
18 ow leverel, 'Dhiso jy y rov pow Kanan
avel kevren dha ertach.'

19 Pan ens i hwath boghes aga niver,
pur voghes, hag alyons y'n tir,
20 ha pan ethons a unn genedhel dhe genedhel aral,
a unn wlaskor dhe bobel aral,
21 ny asas ev den vyth dhe wul kamm dhedha;
yn tevri ev a geredhis myghternedh ragdha,
22 ow leverel, 'Na dochyewgh an re untys genev,
ha na bystigewgh ow frofosi.'

23 Kenewgh dhe'n ARLODH, oll an nor.
Derivewgh y selwyans a dhydh dhe dhydh.
24 Derivewgh y wolewder yn-mysk an kenedhlow,
y wriansow marthys yn-mysk oll an poblow.
25 Rag meur yw an ARLODH, ha pur wiw yw y wormel;
res yw perthi own anodho dres oll duwow.
26 Rag oll duwow an bobel yw idolys,
mes an ARLODH a wrug an nevow.
27 Yma enor ha meuredh a-dheragdho;
yma nerth ha lowena yn y sentri.

28 Rewgh dhe'n ARLODH, hwi deyluyow a'n poblow,
rewgh dhe'n ARLODH gordhyans ha nerth.

29 Rewgh dhe'n ARLODH an gordhyans a dhegoodh dh'y hanow;
drewgh offryn, ha dewgh a-dheragdho.
Gordhyewgh an ARLODH yn tekter sansoleth;
30 kren a-dheragdho, oll an norvys;
an bys ynwedh a vydh fast, nevra ny vydh gwayys.
31 Bedhes an nevow heudhik ha lowenhes an norvys,
ha leverens yn-mysk an kenedhlow, 'An ARLODH a reyn!'
32 Tarennes an mor, ha myns eus ynno,
lowenhes an gwel, ha puptra eus ynno.
33 Ena gwydh an koos a gan gans lowena a-rag an ARLODH,
rag ev a dheu dhe vreusi an norvys.
34 Grassewgh dhe'n ARLODH, rag da yw,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

35 Leverewgh: 'Salw ni, A Dhuw agan selwyans,
ha kuntel ni war-barth ha delirv ni yn-mes a'n kenedhlow,
may hwodhven gras dhe'th hanow sans,
ha bostya y'th wormola.
36 Benyges re bo an ARLODH, Duw Israel,
trank heb worfen.'

Hag oll an bobel a leveris, 'Amen' ha gormel an ARLODH.

An Levysi Apoyntys rag an Tempel

37 Davydh a asas Asaf ha'y vreder ena a-rag argh kevambos an ARLODH dhe venystra heb hedhi a-rag an argh, herwydh edhom pub dydh. 38 Ev a asas Obed-edom mab Yeduthun ha Hosa avel porthoryon. Obed-edom gans y vreder o eth ha tri ugens. 39 Ev a asas Sadok an oferyas ha'y vreder an oferysi a-rag tabernakel an ARLODH y'n tyller ughel yn Gibeon, 40 dhe offra offrynnow leskys dhe'n ARLODH war an alter a offryn

leskys heb hedhi myttin ha gorthugher, war-lergh puptra yw skrifys yn lagha an ARLODH a erghis ev dhe Israel. 41 Gansa yth esa Heman ha Yeduthun ha remenant an re a veu dewisys ha henwys yn tiblans dhe rassa dhe'n ARLODH, rag y dregeredh dhe dhur bys vykken. 42 Heman, ha Yeduthun a'n jevo hirgern ha cymbalys rag an menestrouthi ha daffar rag kanow sans. Ha mebyon Yeduthun o desedhys orth an porth.

43 Ena oll an bobel a dhibarthas peub dh'y ji, ha Davydh eth tre dhe salusi y vayni.

Messach Nathan dhe Dhavydh

17 Pan esa myghtern Davydh trigys yn y ji, ev a leveris dhe Nathan an profos, 'Otta, yth esov trigys yn chi a brenn sedres, mes yma argh kevambos an ARLODH yn-dann groglennow tylda.' 2 Yn-medh Nathan dhe Dhavydh, 'Gwra pynag usi y'th vrys, rag yma Duw genes.'

3 Mes y'n keth nos na ger Duw a dheuth dhe Nathan, ow leverel: 4 Ke ha lavar dhe'm gwas Davydh: Yndelma y lever an ARLODH: Nyns yw ty neb a dhrehav ragov chi dhe driga ynni. 5 Rag ny drigis yn chi a-dhia'n jydh may tres Israel yn-bann bys y'n jydh ma, mes my res eth a dylda dhe dylda hag a gampva dhe gampva. 6 Yn oll tylleryow may kerdhis a-dro gans oll Israel, a gewsis vy ger orth onan a vreusysi Israel, a erghis dhe vugelya ow fobel, ow leverel, 'Prag na'm drehevsowgh chi a brenn sedres?' 7 Lemmyn ytho, ty a lever dhe'm gwas Davydh: Yndelma y lever ARLODH an luyow: My a'th kemeras dhyworth an beurva, dhyworth holya an deves, dhe vos pennsevik war ow fobel Israel; 8 ha my re beu genes ple pynag yth ethys, ha my re droghas dhe-ves oll dha eskerens a-dheragos; ha my a wra ragos hanow meur kepar ha hanow tus veur an norvys. 9 Ha my a apoynt tyller rag ow fobel Israel, ha my a wra aga flansa ena, may yllons triga yn aga thyller aga honan, ha ny vedhons ankresys namoy; ha ny wra mebyon sherewneth aga flagya namoy, kepar ha kyns, 10 hag a-dhia'n termyn may settis breusysi war ow fobel Israel; ha my a feth oll dha eskerens.

Mes my a dhiskler dhis, an ARLODH dhe dhrehevel chi
ragos. 11 Pan vydh kollenwys dha dhedhyow rag ty dhe vos
gans dha dasow, my a dhrehav dha has war dha lergh, neb
a vydh onan a'th vebyon, ha my a fast y vyghterneth. 12 Ev a
dhrehav chi ragov, ha my a fast y thron bys vykken. 13 My a
vydh tas dhodho, hag ev a vydh mab dhymm. Ny gemerav
ow thregeredh dhyworto, kepar dell y's kemeris dhyworth
dha ragresegydh, 14 mes my a'n sett y'm chi hag y'm gwlaskor
bys vykken ha'y dron a vydh fastys bynitha. 15 Herwydh oll an
geryow ma, ha herwydh oll an welesigeth ma, Nathan a gewsis
dhe Dhavydh.

Pysadow Grassyans Davydh

16 Ena myghtern Davydh eth a-ji hag esedha dherag an
ARLODH ha leverel, 'Piw ov vy, A ARLODH Duw, ha pandr'yw
ow chi, ma'm dresys bys omma? 17 Tra vyghan o y'th wolok, A
Dhuw; ty re gewsis ynwedh a ji dha was rag termyn hir dhe
dhos. Ty a wra vri ahanav avel den a dhegre ughel, A ARLODH
Duw! 18 Pandr'a yll Davydh leverel moy dhis rag ty dhe enora
dha was? Rag ty a aswon dha was. 19 A ARLODH, a-barth dha
was, ha war-lergh dha vodh dha honan, ty re wrug oll an dra
vras ma, ow tisklerya oll an traow bras a dheu. 20 A ARLODH,
nyns eus, nagonan avelos, ha nyns eus Duw marnas ty, war-
lergh puptra a glewsyn gans agan diwskovarn. 21 Py kenedhel
aral war an nor yw haval dhe'th pobel Israel, mayth eth Duw
dh'aga dasprena dhe vos y bobel, ow kul ragos hanow rag
gwriansow bras hag euthyk, ow fesya kenedhlow a-dherag dha
bobel a dhasprensys mes a Ejyp? 22 Ty a wrug dha bobel Israel
dha bobel dha honan bys vykken, ha ty, A ARLODH, a dheuth
ha bos aga Duw.

23 'Ha lemmyn, A ARLODH, bedhes fastys bys vykken an ger
re gewssys a-dro dhe'th was hag a-dro dh'y ji, ha gwra kepar
dell gewssys. 24 Yndelma dha hanow a vydh fastys ha meurhes
bys vykken, ha tus a lever, "ARLODH an luyow, Duw Israel, yw
Duw Israel." Ha chi dha was Davydh a vydh fastys dheragos.
25 Rag ty, ow Duw, re dhiskwedhas dhe'th was ty dhe dhrehevel

chi ragdho; ytho dha was re gavas kolon dhe bysi a-ragos. [26] Ha lemmyn, A ARLODH ty yw Duw, ha ty re ambosas an dra da ma dhe'th was. [27] Bedhes plegadow dhis lemmyn benyga chi dha was, may pessyo a-dheragos bys vykken; rag an pyth re venygsys A ARLODH, yw benyges bys vykken.'

Tryghow Davydh

18 Wosa hemma, Davydh a weskis an Filistysi ha'ga iselhe, hag ev a gemeras Gath ha'y threvow yn-mes a vaystri an Filistysi.

[2] Ev a fethas Moab, ha'n Moabysi a dheuth ha bos gostydh dhe Dhavydh, ow tri trubyt dhodho.

[3] Davydh a weskis Hadadezer myghtern Soba Hamath, pan esa ow mos dhe fastya y vaystri[a] ryb an avon Ewfrates. [4] Davydh a gemeras dhyworto mil jaret, seyth mil varghek hag ugens mil drosek. Davydh a evredhis oll mergh an charettow, mes ev a asas lowr anedha rag kans charet. [5] Pan dheuth Aram Damaskus dhe weres Hadadezer myghtern Soba, Davydh a weskis Aram, ha ladha dew vil warn ugens a wer. [6] Ena Davydh a settyas savleow-gwithysi[b] yn Aram Damaskus; hag Aram eth ha bos gostydh dhe Dhavydh, ow tri trubyt. Yth esa an ARLODH ow ri trygh dhe Dhavydh ple pynag yth e. [7] Davydh a gemeras an skosow a owr degys gans gwesyon Hadadezer, ha'ga dri dhe Yerusalem. [8] Dhyworth Tibhath ha dhyworth Kun, citys Hadadezer, Davydh a gemeras shour a vrons; may hwrug myghtern Solomon gansa an mor a vrons, an kolovennow ha'n lestri a vrons.

[9] Pan glewas Tou[c] myghtern Hamath Davydh dhe fetha oll lu Hadadezer myghtern Soba, [10] ev a dhanvonas y vab Hadoram dhe vyghtern Davydh, dh'y salusi ha dh'y geslowenhe drefen ev dhe omladh erbynn Hadadezer ha'y fetha; rag Hadadezer

---

a 18:3 *dhe fastya y vaystri:* Po *dhe dhrehevel y beul kov.*

b 18:6 *savleow-gwithysi:* Ow sewya an Septuagint ha 2Sa 8:6. Nyns usi an geryow y'n tekst ebrow.

c 18:9 *Tou:* Leverys To-u.

re bia yn fenowgh ow preseli gans Tou. Hadoram a dhros
pub eghen lestri a owr, a arghans, hag a vrons. [11] An re ma
ynwedh myghtern Davydh a sakras dhe'n ARLODH, war-barth
gans an arghans ha'n owr re dhegsa dhyworth oll an kenedhlow
ma: dhyworth Edom, Moab, an Ammonysi, an Filistysi hag
Amalek.

[12] Abishay mab Seruya, a ladhas etek mil Edomyas yn nans
an Holan. [13] Ev a settyas savleow-gwithysi yn Edom; hag oll an
Edomysi a dheuth ha bos gostydh dhe Dhavydh. Ha'n ARLODH
a ros trygh dhe Dhavydh ple pynag yth e.

Menystrans Davydh

[14] Davydh a reynyas war oll Israel; hag ev a wrug gwirvreus
hag ewnder rag oll y bobel. [15] Yoab mab Seruya o kaslewydh
an lu, ha Yehoshafat mab Ahilud o kovadhor; [16] Sadok mab
Ahitub hag Ahimelek mab Abiathar, o oferysi; Shavsha o
skrifennyas; [17] Benaya mab Yehoyada a'n jevo charj a'n
Kerethysi ha'n Pelethysi; mebyon Davydh o pennsodhogyon yn
servis an myghtern.

Davydh a Feth an Ammonysi hag Aram

19 Wosa hemma, Nahash myghtern an Ammonysi
a verwis, ha'y vab a reynyas yn y le. [2] Davydh a
leveris, 'My a diskwa tregeredh dhe Hanun mab Nahash, rag
y das a dhiskwedhas tregeredh dhymmo vy.' Ytho Davydh a
dhanvonas kanasow dh'y gonfortya a-dro dh'y das. Pan dheuth
kanasow Davydh dhe Hanun yn pow an Ammonysi dh'y
gonfortya, [3] pennsevigyon an Ammonysi a leveris dhe Hanun,
'A dybydh bos Davydh owth enora dha das y'th wolok, hag ev
ow tanvon konforters dhis? A ny dhanvonas Davydh y wesyon
dhis dhe hwithra, dhe dhomhwel ha dhe aspia an pow?' [4] Ytho
Hanun a sesyas kanasow Davydh ha'ga divarva ha treghi dhe-
ves an rann isella a'ga dillasennow bys aga diwbedren, ha'ga
danvon dhe-ves. [5] I a dhibarthas. Pan veu derivys dhe Dhavydh
a-dro dhe'n wer, ev a dhanvonas dh'aga metya, rag an wer a
berthi meth bras. An myghtern a leveris, 'Gortewgh yn Yeriko
bys pan vo agas barv tevys, hag ena dehwelewgh.'

6 Pan wodhva an Ammonysi, i dhe vos kasadow dhe Dhavydh,
Hanun ha'n Ammonysi a dhanvonas mil dalent a arghans dhe
wobrena charettow ha marghogyon dhyworth Aram Naharaym,
dhyworth Aram Maaka, ha dhyworth Soba. 7 I a wobrenas
dewdhek mil jaret warn ugens ha myghtern Maaka gans y
lu, neb a dheuth ha kampya a-rag Medeba. An Ammonysi a
omguntelas war-barth dhyworth aga citys, hag i a dheuth rag
batalyas. 8 Pan glewas Davydh hemma, ev a dhanvonas Yoab
gans oll an gasoryon. 9 An Ammonysi a dheuth yn-mes arayys
rag batel orth entrans an cita, ha'n vyghternedh re dhothya esa
aga honan y'n gwel.

10 Pan wodhva Yoab linyow an vatel dhe vos settys er y bynn
a-rag hag a-dryv, ev a dhewisas rann a'y soudoryon wella, ha'ga
settya yn aray erbynn Aram. 11 Ev a worras y vroder Abishay
yn charj a remenant y soudoryon hag i a veu arayys erbynn
an Ammonysi. 12 Yoab a leveris dh'y vroder, 'Mars yw Aram
re grev ragov, ena ty a'm saw; mes mars yw an Ammonysi re
grev ragos, ena my a'th saw. 13 Bydh krev, ha diskwedhyn agan
honan kolonnek a-barth agan pobel ha rag citys agan Duw; ha
re wrello an ARLODH an pyth a hevel da dhodho.' 14 Ena Yoab
ha'n soudoryon esa ganso a dheuth nes a-rag Aram rag batel;
hag i a fias a-ragdho. 15 Pan welas an Ammonysi Aram dhe fia
dhyworth soudoryon Yoab, i ynwedh a fias a-rag Abishay y
vroder, ha kildenna a-ji dhe'n cita. Ena Yoab a dhehwelis dhe
Yerusalem.

16 Pan wodhva Aram aga bos fethys gans Israel, i a dhanvonas
kanasow dhe elwel Aram yn-mes, esa dres an avon Ewfrates,
hembrenkys gans Shofak kaslewydh lu Hadadezer. 17 Pan veu
derivys dhe Dhavydh, ev a guntelas oll lu Israel war-barth, ha
treusi an Yordan ha dos er aga fynn, hag araya y soudoryon
a-dal dhedha. Davydh a arayas y lu rag metya Aram yn batel,
hag i a omladhas ganso. 18 Mes Aram a fias a-dherag Israel.
Davydh a ladhas a Aram seyth mil jaretter ha dew ugens mil
drosek, ha ladha ynwedh Shofak, kaslewydh aga lu. 19 Pan
wodhva Aram aga bos fethys gans Israel, i a wrug kres gans

Davydh, hag eth ha bos gostydh dhodho. Ytho ny vynnas Aram sawya an Ammonysi nevra namoy.

Gorhe a-dro dhe Rabba

20 Orth treylyans an vledhen, an termyn mayth a myghternedh yn-mes dhe vatalyas, Yoab a ledyas an lu yn-mes, ha gwastya tir an Ammonysi ha dos hag omsettya a-dro dhe Rabba. Mes myghtern Davydh a wortas yn Yerusalem. Yoab a weskis Rabba ha'y domhwel. [2] Davydh a gemeras kurun aga duw Milkom dhyworth y benn ha kavos hi dhe bosa talent a owr, hag yth esa ynni men drudh; ha hi a veu gorrys war benn Davydh. Ynwedh ev a dhros myns pur vras a breydh yn-mes a'n cita, myns pur vras. [3] Ev a dhros yn-mes an bobel esa ynni, ha'ga settya dhe oberi gans heskennow ha pigellow a horn ha bolyow; yndella Davydh a wrug dhe oll citys an Ammonysi. Ena Davydh hag oll an bobel a dhehwelis dhe Yerusalem.

Batelyow erbynn an Filistysi

[4] Wosa hemma yth esa a bresel gans an Filistysi yn Gezer. Ena Sibbekay an Hushathyas a ladhas Sippay, onan a vebyon an Refaim, ha'n Filistysi a veu fethys. [5] Yth esa bresel arta gans an Filistysi hag Elhanan mab Yair a ladhas Lahmi broder Goliath an Gittyas, mayth o sheft y wuw o kepar ha gwelen gwiader. [6] Hag yth esa batel aral yn Gath mayth esa gour, bras y ughelder, neb a'n jevo hwegh bys war bub leuv ha hwegh bys-troos war bub troos, peswar warn ugens yn niver hag ev ynwedh a veu diyskynnys dhyworth an Refaim. [7] Pan dhefias Israel, Yonathan mab Shimea, broder Davydh, a'n ladhas. [8] An re ma a veu diyskynnys dhyworth an Refaim yn Gath; hag i a godhas dre leuv Davydh, ha dre leuv y wesyon.

Niveryans an Bobel, ha Plag

21 Satnas a sevis erbynn Israel hag ynia war Dhavydh nivera pobel Israel. [2] Ytho Davydh a leveris dhe Yoab ha dhe gaslewydhyon an lu, 'Kewgh, niverewgh Israel, dhyworth Beer-sheba bys yn Dan, ha drewgh derivas dhymm,

may hylliv godhvos aga niver.' [3] Mes Yoab a leveris, 'Re geworro an ARLODH dh'y bobel kanskweyth kekemmys! Ow arlodh an myghtern, a nyns yns i oll gwesyon ow arlodh? Prag ytho y fynn ow arlodh gul hemma? Prag y fydh blam dres war Israel?' [4] Mes ger an myghtern a warthevyas erbynn Yoab. Ytho Yoab a dhibarthas ha mos der oll Israel, hag ena dehweles dhe Yerusalem [5] Yoab a ros sommen niveryans an bobel dhe Dhavydh. Yth esa yn oll Israel milvil gledhevor ha kans mil, hag yn Yuda peswar kans, deg ha tri ugens a vilyow a gledhevoryon. [6] Mes ny niveras Yoab Levi na Benyamin y'n niveryans drefen arghadow an myghtern dhe vos kasadow dhe Yoab.

[7] Duw ynwedh a veu displesys gans an dra ma, hag ev a weskis Israel. [8] Davydh a leveris dhe Dhuw, 'My re beghas yn feur drefen my dhe wul an dra ma. Lemmyn, my a'th pys, kemmer dhe-ves kammweyth dha was, rag my re beu pur fol.' [9] An ARLODH a gewsis orth Gad, gwelesydh Davydh, ow leverel, [10] 'Ke ha lavar dhe Dhavydh, "Yndelma y lever an ARLODH: My a brof dhis tri thra; dewis onan anedha, ha my a'n gwra dhis."' [11] Gad a dheuth dhe Dhavydh ha leverel dhodho, 'Yndelma y lever an ARLODH: "Gwra dha dhewis: [12] po teyr bledhen a dhivotter, po tri mis ow fia[a] a-rag dha eskerens ha kledha dha eskerens orth dha dhistrui; po tri dydh a gledha an ARLODH, plag y'n pow hag el an ARLODH ow tistrui dres oll tiredh Israel." Lemmyn ervir py gorthyp y kemerav dhodho ev neb a'm danvonas.' [13] Davydh a leveris dhe Gad, 'Yth esov yn ahwer meur. Gas vy dhe godha yn leuv an ARLODH, rag pur vras yw y druedh; mes na as vy dhe godha yn leuv mab den.'

[14] Ytho an ARLODH a dhanvonas plag war Israel; ha deg ha tri ugens gour Israel a godhas. [15] Duw a dhanvonas el dhe Yerusalem dh'y distrui; mes pan o ev parys dh'y distrui, an ARLODH a welas, hag ev a'n jevo edrek a'n drog, hag ev a leveris dhe'n el esa ow tistrui, 'Henn yw lowr, lemmyn lows dha leuv.' Yth esa el an ARLODH ow sevel ryb leur-drushya Ornan

---

a 21:12 *ow fia:* Ow sewya an Septuagint ha 2Sa 24:13.

an Yebusyas. 16 Davydh a dhrehevis y dhewlagas ha gweles el
an ARLODH ow sevel yntra nor ha nev, hag yn y leuv kledha
noth ystynnys yn-mes war Yerusalem. Y'n eur na Davydh ha'n
henavogyon, gwiskys yn yskar, a godhas war aga fas. 17 Davydh
a leveris dhe Dhuw, 'A nyns yw my a ros an arghadow dhe
nivera an bobel? Yth yw my re beghas ha re wrug drog. Mes
an deves ma, pandr'a wrussons i? Bedhes dha leuv, my a'th pys,
A ARLODH ow Duw, er ow fynn hag erbynn teylu ow thas, mes
na as an plag dhe vos war dha bobel.'

Davydh a Dhrehav Alter dhe'n ARLODH

18 Ena el an ARLODH a erghis dhe Gad dhe leverel dhe Dhavydh
mayth ella yn-bann ha drehevel alter dhe'n ARLODH war leur-
drushya Ornan an Yebusyas. 19 Ytho Davydh eth yn-bann
herwydh ger Gad re gowssa yn hanow an ARLODH. 20 Lemmyn
yth esa Ornan ow trushya gwaneth; ev a dreylyas ha gweles
an el, ha'y beswar mab esa ganso a omgelas. 21 Pan dheuth
Davydh dhe Ornan, Ornan a viras ha gweles Davydh, hag ev
eth yn-mes a'n leur-drushya, hag omblegya dhe Dhavydh gans
y fas dhe'n leur. 22 Davydh a leveris dhe Ornan, 'Ro dhymm
tyller an leur-drushya may treheffiv warnodho alter dhe'n
ARLODH; ro e dhymm rag an pris leun, may fo an plag treylys
dhe-ves dhyworth an bobel.' 23 Ornan a leveris dhe Dhavydh,
'Kemmer e, ha gwres ow arlodh an myghtern an pyth a hevel
da dhodho. Mir, my a re dhis an oghen rag offrynnow leskys
ha'n draylellow-drushya rag an prennyer, ha'n gwaneth rag
offrynnow greun. My a re puptra oll.' 24 Mes myghtern Davydh
a leveris dhe Ornan, 'Na; mes my a'n prenn dhyworthis rag an
pris leun. Ny gemerav rag an ARLODH an pyth yw dhis, nag
offra offrynnow leskys na gostyas tra vyth.' 25 Ytho Davydh a
dylis dhe Ornan hwegh kans shekel a owr orth poos rag an
tyller. 26 Davydh a dhrehevis alter ena dhe'n ARLODH ha sakrifia
offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans.[a] Ev a elwis war
an ARLODH, hag ev a'n gorthebis dre dan a nev war alter an

---

a 21:26 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

offryn leskys. 27 An ARLODH a gewsis dhe'n el, hag ev a worras
y gledha arta yn y woon.

An Tyller rag an Tempel

28 Y'n termyn na, pan welas Davydh an ARLODH dhe worthebi
dhodho orth leur-drushya Ornan an Yebusyas, ev a sakrifias
ena. 29 Rag yth esa tabernakel an ARLODH re wrussa Moyses
y'n gwylvos, hag alter an offryn leskys y'n termyn na y'n tyller
ughel yn Gibeon; 30 mes ny allas Davydh mos a-rygdhi dhe
hwilas mynnas Duw, rag own a'n jeva a gledha el an ARLODH.

22 Ena Davydh a leveris, 'Hemma a vydh chi an
ARLODH Duw ha hemma a vydh alter an offryn
leskys rag Israel.'

Davydh a Bareus rag Drehevyans an Tempel

2 Davydh a erghis dhe'n alyons esa trigys yn pow Israel
bos kuntelys war-barth, hag ev a settyas re anedha dhe vos
treghoryon men dhe bareusi meyn rag drehevel chi Duw. 3 Ev a
brovias kals horn rag an kentrow rag darasow an yetow ha rag
an bynsow, keffrys ha kals brons re vras dhe bosa, 4 ynwedh
prennyer sedres na allsons bos niverys, rag tus Sidonysi ha
Tyr a dhros shour a geder dhe Dhavydh. 5 Davydh a leveris,
'Solomon ow mab yw yowynk ha heb prevyans, ha'n chi a vydh
drehevys rag an ARLODH a dal bos bras-oberys, gerys-da ha
glorifiys der oll powyow; rag henna my a wra darbar dhodho.'
Ytho Davydh a dharbaris yn hel kyns y vernans.

Charj Davydh dhe Solomon

6 Ena ev a elwis Solomon y vab hag erghi dhodho drehevel
chi rag an ARLODH, Duw Israel. 7 Davydh a leveris dhe
Solomon, 'Ow mab, yth esa y'm brys drehevel chi rag hanow
an ARLODH, ow Duw. 8 Mes ger an ARLODH a dheuth dhymm,
ow leverel, "Ty re skollyas meur a woos ha gostla breselyow
bras; ny dhrehevydh chi dhe'm hanow, drefen ty dhe skollya
kemmys goos a-ragov war an dor. 9 Awotta, mab a vydh
genys dhis; ev a vydh gour a bowes ha my a re dhodho powes
dhyworth oll y eskerens a-dhedro. Y hanow a vydh Solomon,

ha my a re kres ha diogeledh dhe Israel yn y dhedhyow. 10 Ev
a dhrehav chi rag ow hanow; ev a vydh mab dhymm ha my a
vydh tas dhodho; ha my a fast tron y vyghterneth war Israel
bys vykken." 11 Lemmyn, ow mab, re bo an ARLODH genes,
may sewenni ha drehevel chi an ARLODH dha Dhuw dell
gewsis ev ahanas. 12 Re wrontyo an ARLODH dhis furneth ha
konvedhes may hwitthi lagha an ARLODH dha Dhuw pan re ev
dhis charj war Israel. 13 Ena ty a sewen mar kwaytydh gwitha
an ordenansow ha'n breusow a erghis an ARLODH dhe Moyses
rag Israel. Bydh krev, hag a golon dha. Na borth own, na vydh
digolonnek. 14 Otta, der ow ober kales, my re brovias rag chi
an ARLODH kans mil dalent a owr, milvil dalent a arghans, ha
myns a vrons ha horn na yllir aga fosa; prenn ha men ynwedh
my re brovias. Res vydh dhis keworra dhe'n re ma. 15 Ty a'th
eus meur a oberwesyon: treghoryon men, seri men, seri prenn
ha kreftoryon, skentel yn pub sort a greft 16 yn owr, arghans,
brons ha horn, na yllir aga nivera. Sav yn-bann ha dalleth an
ober ha re bo an ARLODH genes.'

17 Davydh ynwedh a erghis dhe oll hembrenkysi Israel gweres
Solomon y vab, ow leverel, 18 'A nyns usi an ARLODH agas Duw
genowgh? Hag ev re ros powes dhywgh a bub tenewen? Rag
ev re dhelivras trigoryon an pow yn ow leuv, hag yma'n pow
fethys a-rag an ARLODH ha'y bobel. 19 Lemmyn settyewgh agas
kolon ha'gas enev dhe hwilas an ARLODH agas Duw. Sevewgh
yn-bann ha drehevewgh sentri an ARLODH Duw, may fo dres
argh kevambos an ARLODH ha lestri sans Duw a-berth y'n chi
drehevys rag hanow an ARLODH.'

Teyluyow Levysi ha'ga Gweythresow

23 Pan o myghtern Davydh koth ha leun a dhedhyow,
ev a wrug Solomon y vab myghtern war Israel.

2 Myghtern Davydh a guntelas war-barth oll hembrenkysi
Israel, gans an oferysi ha'n Levysi. 3 An Levysi, deg warn
ugens bloodh ha moy a veu niverys, ha'n sommen o etek mil
wour warn ugens. 4 'Peswar mil warn ugens anedha a'n jevydh
charj a'n ober yn chi an ARLODH, hwegh mil a vydh sodhogyon

ha breusysi, [5] peswar mil a vydh porthoryon ha peswar mil a wormel an ARLODH gans an daffar menestrouthi re wrug rag gormel.' [6] Davydh a's kevrennas yn bagasow herwydh kordhow mebyon Levi: Gershon, Kohath ha Merari.

[7] Mebyon Gershon: Ladan ha Shimei. [8] Mebyon Ladan: Yehiel an penn, Zetham ha Yoel, tri. [9] Mebyon Shimei: Shelomoth, Haziel, ha Haran, tri. An re ma o pennow teyluyow Ladan. [10] Mebyon Shimei: Yahath, Zina, Yeush ha Beria. An peswar ma o mebyon Shimei. [11] Yahath o an penn, ha Ziza an nessa; mes ny's tevo Yeush ha Beria lies mab, hag i a veu reknys avel unn kordh.

[12] Mebyon Kohath: Amram, Yshar, Hebron, hag Uzziel, peswar. [13] Mebyon Amram: Aron ha Moyses. Aron a veu diberthys gans y vebyon bys vykken dhe sakra an taklow moyha sans, dhe leski offrynnow a-rag an ARLODH, dhe venystra dhodho ha dhe leverel benathow yn y hanow bys vykken. [14] Mes mebyon Moyses, gour Duw, a veu henwys yn-mysk looth Levi. [15] Mebyon Moyses: Gershom hag Eliezer. [16] Mebyon Gershom: Shebuel o an penn. [17] Mebyon Eliezer: Rehabia an penn. Eliezer ny'n jevo mebyon aral mes mebyon Rehabia o fest lies. [18] Mebyon Yshar: Shelomith an penn. [19] Mebyon Hebron: Yeria an penn, Amaria an nessa, Yahaziel an tressa, ha Yekameam an peswora. [20] Mebyon Uzziel: Mika an penn, hag Ysshia an nessa.

[21] Mebyon Merari: Mahli ha Mushi. Mebyon Mahli: Eleazar ha Kish. [22] Eleazar a verwis ha ny'n jevo mebyon vyth, mes unsel myrghes; ha'ga breder, mebyon Kish, a's demedhis. [23] Mebyon Mushi: Mahli, Eder ha Yeremoth, tri.

[24] An re ma o mebyon Levi war-lergh pennow aga theyluyow – pennow teyluyow dell vons kovskrifys war-lergh niver an henwyn a wer ugens bloodh ha moy. I a wre an ober rag servis chi an ARLODH. [25] Rag Davydh a leveris, 'An ARLODH, Duw Israel, re ros powes dh'y bobel; hag ev a drig yn Yerusalem bys vykken. [26] Ytho nyns yw res na fella dhe'n Levysi don an tabernakel na'n daffar rag y servis' – [27] rag war-lergh diwettha

geryow Davydh, an Levysi a veu niverys a ugens bloodh ha moy.

[28] Aga dever o oberi ryb tenewen an oferysi, mebyon Aron, ha dhe weres yn servis chi an ARLODH, gans charj a'n klosow, an chambouryow, purheans oll an taklow sans, hag ober aral rag servis chi Duw; [29] dhe weres ynwedh gans bara an lok, an bleus fin rag an offryn greun, tesennow tanow an bara heb goll, an offryn pebys war veyn-pobas, an tesennow rond kemyskys gans oyl, hag oll musuryow a vyns po a vraster. [30] Pub myttin i a sev ow ri grassow ha gormel dhe'n ARLODH, ha keffrys yn gorthugher, [31] ha peskweyth mayth yw offrynnys offrynnow leskys dhe'n ARLODH yn Sabotys, yn loryow nowydh hag yn dy'golyow, herwydh an niver rekwirys anedha, heb hedhi a-dherag an ARLODH. [32] I a's tevydh charj a dylda an kuntelles ha'n sentri, ha gweres aga breder, mebyon Aron, y'n servis chi an ARLODH.

Rannow an Oferysi

24 Hemm yw rannow mebyon Aron: Mebyon Aron o Nadab, Abihu, Eleazar, hag Ithamar. [2] Nadab hag Abihu a verwis kyns aga thas, ha ny's tevo mebyon, ytho Eleazar hag Ithamar a servyas avel oferysi. [3] Gans gweres Sadok a vebyon Eleazar hag Ahimelek a vebyon Ithamar, Davydh a's ordenas yn rannow herwydh deverow aga servis. [4] Niver an ledyoryon yn-mysk mebyon Eleazar o brassa es an re yn-mysk mebyon Ithamar, ytho rynnys vons yndella: hwetek penn teylu a vebyon Eleazar, hag eth penn teylu a vebyon Ithamar. [5] I a's kevrennas ow tewlel prenn, heb faverans, rag yth esa sodhogyon an sentri ha sodhogyon Duw yn-mysk mebyon Eleazar ha keffrys yn-mysk mebyon Ithamar. [6] An skriba Shemaia mab Nethanel, Levyas, a's kovadhas a-rag an myghtern, an bennsevigyon, Sadok an oferyas, Ahimelek mab Abiathar, ha pennow teyluyow an oferysi ha'n Levysi; unn teylu a veu dewisys rag Eleazar hag onan dewisys rag Ithamar.

[7] An kynsa prenn a godhas dhe Yehoyarib, an nessa dhe Yedaya, [8] an tressa dhe Harim, an peswora dhe Seorim,

9 an pympes dhe Malkia, an hweghves dhe Miyamin, 10 an
seythves dhe Hakkos, an ethves dhe Abia, 11 an nawves dhe
Yeshua, an degves dhe Shekania, 12 an unnegves dhe Eliashib,
an dewdhegves dhe Yakim, 13 an tredhegves dhe Huppa, an
peswardhegves dhe Yeshebeab, 14 an pymthegves dhe Bilga, an
hwetegves dhe Immer, 15 an seytegves dhe Hezir, an etegves
dhe Happisses, 16 an nownsegves dhe Pethahia, an ugensves
dhe Yehezkel 17 an kynsa warn ugens dhe Yakin, an nessa
warn ugens dhe Gamul, 18 an tressa warn ugens dhe Delaya,
an peswora warn ugens dhe Maazia. 19 An re ma o restri aga
servis pan dhens yn ji an ARLODH war-lergh an rewlys res
dhedha gans Aron aga thas, dell arghsa an ARLODH, Duw Israel,
dhodho.

Levysi Erel

20 Mebyon erel Levi: a vebyon Amram, Shubael; mebyon
Shubael: Yehdeya. 21 A Rehabia: mebyon Rehabia, Ysshia an
penn. 22 A'n Ysharysi: Shelomoth; a vebyon Shelomoth, Yahath.
23 Mebyon Hebron: Yeria an penn, Amaria an nessa, Yahaziel
an tressa, Yekameam an peswora. 24 Mebyon Uzziel, Mika;
Mebyon Mika: Shamir. 25 Broder Mika: Ysshia; a vebyon
Ysshia, Zekaria. 26 Mebyon Merari: Mahli ha Mushi, ynwedh
Yaazia y vab.[a] 27 Mebyon Merari, a Yaazia: Beno, Shoham,
Zakkur, hag Ibri. 28 A Mahli: Eleazar, na'n jevo mebyon. 29 A
Kish, mab Kish: Yerahmeel. 30 Mebyon Mushi: Mahli, Eder
ha Yerimoth. An re ma o mebyon an Levysi herwydh chi aga
thasow. 31 An re ma ynwedh a dewlis prenn, kepar dell wrug
aga breder mebyon Aron a-rag Davydh an myghtern ha Sadok
hag Ahimelek, ha pennow teyluyow an tasow a'n oferysi ha'n
Levysi. Teylu broder kottha a veu dyghtys y'n keth vaner avel
teylu broder yowynka.

---

a 24:26 *ynwedh Yaazia y vab:* Amendys.

Menestrouthi an Tempel

25 Davydh ha hembrenkysi an lu a settyas a-denewen
ynwedh rag servis re a vebyon Asaf, Heman, ha
Yeduthun, dhe brofosa gans lyras, telynnow ha cymbalys. Rol
an wre a wre an servis rag an ober ma o: [2] A vebyon Asaf:
Zakkur, Yosep, Nethania, hag Asarela. Mebyon Asaf o yn-
dann gevarwodh Asaf neb a brofosa yn-dann gevarwodhyans
an myghtern. [3] A vebyon Yeduthun: Gedalia, Seri, Yeshaia,
Shimei,[a] Hashabia ha Mattithia, an hwegh ma yn-dann aga
thas Yeduthun, neb a brofosa gans an lyra, ow kodhvos gras ha
gormel dhe'n ARLODH. [4] A vebyon Heman: Bukkia, Mattania,
Uzziel, Shebuel, Yerimoth, Hanania, Hanani, Eliatha, Giddalti,
Romamti-ezer, Yoshbekasha, Mallothi, Hothir, ha Mahazioth.
[5] Oll an re ma o mebyon Heman, gwelesydh an myghtern, war-
lergh ambos Dhuw dh'y ughelhe; rag Duw re rosa dhe Heman
peswardhek mab ha teyr myrgh. [6] Yth esa oll an re ma yn-dann
gevarwodhyans aga thasow rag an menestrouthi yn chi an
ARLODH, gans cymbalys, lyras ha telynnow, rag an servis yn chi
Duw. Yth esa Asaf, Yeduthun, ha Heman yn-dann worvirans
an myghtern. [7] Aga niver, war-barth gans aga breder, dyskys
yn kana dhe'n ARLODH, o dew kans, eth ha peswar ugens. [8] I a
dewlis prennyer rag aga deverow, byghan ha bras, dyskador ha
dyskybel kekeffrys.

[9] An kynsa prenn a godhas rag Asaf dhe Yosep; an nessa dhe
Gedalia, ev ha'y vreder ha'y vebyon, dewdhek; [10] an tressa dhe
Zakkur, y vebyon ha'y breder, dewdhek; [11] an peswora dhe Ysri,
y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [12] an pympes dhe Nethania, y
vebyon ha'y vreder o dewdhek; [13] an hweghves dhe Bukkia, y
vebyon ha'y vreder, dewdhek; [14] an seythves dhe Yesarela, y
vebyon ha'y vreder, dewdhek; [15] an ethves dhe Yeshaia, y vebyon
ha'y vreder, dewdhek; [16] an nawves dhe Mattania, y vebyon
ha'y vreder, dewdhek; [17] an degves dhe Shimei, y vebyon ha'y
vreder, dewdhek; [18] an unnegves dhe Azarel, y vebyon ha'y

---

a 25:3 *Shimei:* Ow sewya an Septuagint. Nyns usi an hanow ma y'n tekst ebrow.

vreder, dewdhek; [19] an dewdhegves dhe Hashabia, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [20] an tredhegves dhe Shubael, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [21] an peswardhegves dhe Mattithia, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [22] an pymthegves dhe Yeremoth, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [23] an hwetegves dhe Hanania, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [24] an seytegves dhe Yoshbekasha, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [25] an etegves dhe Hanani, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [26] an nownsegves dhe Mallothi, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [27] an ugensves dhe Eliatha, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [28] an kynsa warn ugens dhe Hothir, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [29] an nessa warn ugens dhe Giddalti, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [30] an tressa warn ugens dhe Mahazioth, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [31] an peswora warn ugens dhe Romamti-ezer, y vebyon ha'y vreder, dewdhek.

Bagasow Porthoryon

26 Ottomma rannow an borthoryon: a'n Koraghysi: Meshelemia mab Kore, a vebyon Asaf. [2] Mebyon Meshelemia: Zekaria an kynsa genys, Yediael an nessa, Zebadia an tressa, Yathniel, an peswora, [3] Elam an pympes, Yehohanan an hweghves, Eliehoenay an seythves. [4] Mebyon Obed-edom: Shemaia an kynsa genys, Yehozabad an nessa, Yoagh an tressa, Sakar an peswora, Nethanel an pympes, [5] Ammiel an hweghves, Yssakar an seythves, Peullethay an ethves; rag Duw re'n benygsa. [6] Dh'y vab Shemaia y feu dinythys mebyon, o rewlysi yn chi aga thasow, rag i dhe vos gwer a allos bras. [7] Mebyon Shemaia: Othni, Refael, Obed, hag Elzabad, ha'y vreder Elihu ha Semakia o gwer a allos bras. [8] Oll an re ma o mebyon Obed-edom gans aga mebyon ha'ga breder, gwer a allos bras, hag abel rag an servis, dew ha tri ugens dhe Obed-edom. [9] Meshelemia a'n jevo mebyon ha breder, gwer a allos bras, etek. [10] Hosa, a vebyon Merari, a'n jevo mebyon: Shimri an penn (kyn nag o ev an kynsa genys, y das a'n gwrug an penn), [11] Hilkia an nessa, Tebalia an tressa, Zekaria an peswora: oll mebyon ha neskerens Hosa o tredhek.

12 An rannow ma a'n borthoryon, henwys war-lergh aga
fennow, a's tevo deverow, kepar dell wrug aga breder, ow
menystra yn chi an ARLODH. 13 I a dewlis prenn rag pub
teylu, byghan po bras kyn fe, rag pub yet. 14 An prenn rag an
howldrevel a godhas dhe Shelemia. I a dewlis prenn ynwedh
rag y vab Zekaria, kussulyer dooth, ha'y brenn a dheuth yn-
mes rag an gledhbarth. 15 Prenn Obed-edom a dheuth yn-mes
rag an dhyghowbarth, ha dh'y vebyon rag an withva. 16 Rag
Shuppim ha Hosa ev a dheuth yn-mes rag yet an howlsedhes
war-barth gans yet Shalleketh, war an fordh yn-bann.

Yth esa gwithyas ryb gwithyas. 17 Pub dydh yth esa hwegh
Levyas y'n howldrevel, peswar y'n gledhbarth, peswar war an
dhyghowbarth, keffrys ha dew orth pub gwithva; 18 Ogas dhe'n
portal a'n howlsedhes yth esa peswar ryb an fordh ha dew orth
an portal hi honan. 19 An re ma o rannow an borthoryon yn-
mysk mebyon Koragh ha mebyon Merari.

Porthoryon Yw Apoyntys rag Tresorva an Tempel

20 A'n Levysi, Ahiya a'n jevo charj a dresorvaow chi Duw
ha tresorvaow an rohow sakrys. 21 Mebyon Ladan, diyskynnys
dhyworth Gershon dre Ladan hag o pennow teyluyow Ladan
an Gershonyas: Yehieli. 22 Mebyon Yehieli: Zetham ha
Yoel y vroder, gans charj war dresorvaow chi an ARLODH.
23 A'n Amramysi, an Ysharysi, an Hebronysi, ha'n Uzzielysi:
24 Shebuel mab Gershom, mab Moyses, o pennsodhek gans
charj war an tresorvaow. 25 Y vreder der Eliezer: y vab Rehabia,
y vab Yeshaia, y vab Yoram, y vab Zikri, ha'y vab Shelomoth.
26 Shelomoth ha'y vreder o charjys gans oll tresorvaow an
rohow sakrys re bia sakrys gans Davydh an myghtern ha gans
pennow teyluyowow o kaptenyon milyow ha kansow, ha gans
kaslewydhyon erel an lu. 27 Dhyworth an preydh re bia gwaynys
yn batelyow i a sakras rohow rag mentons chi an ARLODH. 28 Ha
puptra sakrys gans Samuel an gwelesydh, gans Sowl mab Kish,
gans Abner mab Ner, ha gans Yoab mab Seruya – yth esa pub
ro sakrys yn gwith Shelomoth ha'y vreder.

[29] A'n Ysharysi: Kenania ha'y vebyon a veu apoyntys dhe dheverow tu a-ves rag Israel, avel sodhogyon ha breusysi. [30] A'n Hebronysi: Hashabia ha'y vreder, mil seyth kans a wer a allos, apoyntys rag menystrans Israel a'n howlsedhes dhe'n Yordan, rag oll ober an ARLODH ha rag servis an myghtern. [31] A'n Hebronysi: Yeriya o penn an Hebronysi war-lergh kovadhow aghskrif aga theyluyow. Y'n dew ugensves bledhen a reyn Davydh hwithrans a veu gwrys ynna, ha gwer abel yn aga mysk a veu kevys yn Yazer yn Gilead. [32] Myghtern Davydh a'n apoyntyas ev ha'y vreder, dew vil seyth kans gour a allos, pennow teyluyow, dhe worweles an Rewbenysi, an Gadysi ha hanter-looth Manasse rag puptra ow pertaynya dhe Dhuw ha ha'n myghtern.

An Rannow Breselek

27 Homm yw rol an Israelysi, pennow teyluyow, kaptenyon milyow ha kansow ha'ga sodhogyon a servya an myghtern yn puptra ow tochya dhe'n rannow a dho a-ji hag e yn-mes mis wosa mis dre der oll misyow an vledhen. Pub rann a's tevo peswar mil wour warn ugens.

[2] Yashobeam mab Zabdiel a'n jevo charj a'n kynsa rann y'n kynsa mis; yth esa peswar mil warn ugens yn y rann. [3] Ev o diyskynnyas Peres ha penn oll kaslewydhyon an lu rag an kynsa mis. [4] Doday an Aghoghyas a'n jevo charj a'n rann rag an nessa mis; Mikloth o ledyer y rann; yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [5] An tressa kaslewydh, rag an tressa mis, o Benaya, mab Yehoyada an arghoferyas; ev o an ledyer, hag yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [6] Hemm yw an Benaya neb o kasor yn-mysk an deg warn ugens ha dres an deg warn ugens; Ammizabad y vab a'n jevo charj a'y rann. [7] An peswora, rag an peswora mis, o Asahel broder Yoab, ha'y vab Zebadia war y lergh; yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [8] An pympes, rag an pympes mis, o an kaslewydh Shamhuth, an Yzraghyas; hag yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [9] An hweghves, rag an hweghves mis, o Ira mab Ikkesh an Tekoyas; yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [10] An seythves, rag an

seythves mis, o Heles an Pelonyas, a vebyon Efraym; yn y rann
yth esa peswar mil warn ugens. 11 An ethves, rag an ethves mis,
o Sibbekay an Hushathyas, a deylu Zeragh; yn y rann yth esa
peswar mil warn ugens. 12 An nawves, rag an nawves mis, o
Abiezer an Anathothyas, a'n Benyaminysi; yn y rann yth esa
peswar mil warn ugens. 13 An degves, rag an degves mis, o
Maharay an Netofathyas a deylu Zeragh; yn y rann yth esa
peswar mil warn ugens. 14 An unnegves, rag an unnegves mis,
o Benaya an Pirathyas, a vebyon Efraym; yn y rann yth esa
peswar mil warn ugens. 15 An dewdhegves, rag an dewdhegves
mis, o Helday an Netofathyas, a deylu Othniel; yn y rann yth
esa peswar mil warn ugens.

Pennsevigyon an Lothow

16 Dres lothow Israel, an pennsevik rag an Rewbenysi o
Eliezer mab Zikri; rag an Simeonysi, Shefatia mab Maaka;
17 rag Levi, Hashabia mab Kemuel; rag Aron, Sadok; 18 rag
Yuda, Elihu, onan a vreder Davydh; rag Yssakar, Omri mab
Mighal; 19 rag Zebulun, Yshmaia mab Obadia; rag Naftali,
Yeremoth mab Azriel; 20 rag Efraym, Hoshea mab Azazia; rag
hanter-looth Manasse, Yoel mab Pedaya; 21 rag hanter-looth
Manasse yn Gilead, Iddo mab Zekaria; rag Benyamin, Yaasiel
mab Abner; 22 rag Dan, Azarel mab Yeroham. An re ma o
pennsevigyon lothow Israel. 23 Mes ny niveras Davydh an re
yn-dann ugens bloodh, rag an ARLODH re ambossa gul Israel
mar bals avel ster an nevow. 24 Yoab mab Seruya a dhallathas
nivera mes ny worfennas; sorr a godhas war Israel ragdho, ha
ny veu an niver gorrys yn Kroniklys myghtern Davydh.

Sodhogyon Tresorva an Myghtern

25 War dresorvaow an myghtern yth esa Azmaveth mab
Adiel; ha war dresorvaow y'n powdir, y'n citys, y'n trevow hag
y'n touryow yth esa Yonathan mab Uzzia; 26 war an re esa ow
konis an dor yth esa Ezri mab Kelub; 27 war an gwinlannow
yth esa Shimei an Ramathyas; ha war askor an gwinlannow
rag dorgellow an gwin yth esa Zabdi an Shifmyas. 28 War an
olewbrennyer ha'n sykaminwydh y'n Shefela yth esa Baal-

hanan an Gederyas; war withvaow an oyl yth esa Yoash. 29 War
an greow a beuri yn Sharon yth esa Shitray an Sharonyas; ha
war an greow y'n nansow yth esa Shafat, mab Adlay. 30 War an
kowrvergh yth esa Obil an Yshmaelyas; war an kasegi asen yth
esa Yeghdeya an Meronothyas; 31 war an flockys yth esa Yaziz
an Hagryas. Oll an re ma a'n jevo charj a bythow myghtern
Davydh.

32 Yonathan, ewnter Davydh, o kussulyer, gour fur, ha skriba;
hag yth esa Yehiel mab Hakmoni gans mebyon an myghtern.
33 Ahithofel o kussulyer an myghtern, ha Hushay an Arkyas o
koweth an myghtern. 34 War-lergh Ahithofel, Yehoyada mab
Benaya, hag Abiathar o kussulyoryon an myghtern. Yoab o
kaslewydh lu an myghtern.

Danvonadow Davydh rag an Tempel

28 Myghtern Davydh a guntelas yn Yerusalem oll
sodhogyon Israel, pennow an lothow, pennow an
rannow a servya an myghtern, kaptenyon milyow, kaptenyon
kansow, an sodhogyon a'n jevo charj a oll an pythow hag a oll
chatel an myghtern ha'y vebyon, war-barth gans sodhogyon an
palys, an gasoryon hag oll an vreselyoryon golonnek. 2 Davydh
an myghtern a sevis yn-bann, hag a leveris: 'Goslowewgh
orthiv, ow breder ha'm pobel. Dhe'm parth evy, yth esa y'm
brys dhe dhrehevel chi a bowes rag argh kevambos an ARLODH
ha rag skavel droos agan Duw, ha my re wrug darbarow dh'y
dhrehevel. 3 Mes Duw a leveris dhymm, "Ny wredh drehevel
chi rag ow hanow, rag ty re beu gour a vresel ha ty re skollyas
goos." 4 Byttegyns an ARLODH, Duw Israel, a'm dewisas
dhyworth oll chi ow thas dhe vos myghtern war Israel bys
vykken; rag ev a dhewisas Yuda avel rewler, hag yn chi Yuda
chi ow thas, hag y feu plegadow dhodho dhyworth mebyon
ow thas dhe wul dhymm bos myghtern war oll Israel. 5 A
oll ow mebyon (rag ARLODH re ros dhymm lies mab) ev re
dhewisas Solomon ow mab dhe esedha war dron myghterneth
an ARLODH war Israel. 6 Ev a leveris dhymm, "Solomon dha
vab, ev a dhrehav ow chi ha'm klosow, rag my re'n dewisas

dhe vos ow mab, ha my a vydh y das. [7] My a fast y vyghterneth
bys vykken mar pydh hardh ow kwitha ow gorhemynnow ha'm
breusow, dell wra y'n jydh ma." [8] Lemmyn ytho a-wel dhe
oll Israel, ha kuntelles an ARLODH, hag yn klewans agan Duw,
gwaytyewgh gwitha oll gorhemynnow an ARLODH dha Dhuw
may eritewgh an pow da ma ha'y gemynna rag eretons dhe'th
vebyon war dha lergh bys vykken.

[9] 'Ha ty, Solomon ow mab, aswon Duw dha das, ha'y servya
a leun golon ha gans brys bolonjedhek; rag an ARLODH
a hwither oll kolonnow, hag ev a gonvedh pub towl ha pub
preder. Mara'n hwilydh, ev a vydh kevys genes; mes mara'n
eskasydh, ev a'th tenagh bys vykken. [10] Kemmer with lemmyn,
rag an ARLODH re'th tewisas dhe dhrehevel chi rag an sentri;
bydh krev, ha'n gwra.'

[11] Davydh a ros dhe Solomon y vab an towl rag portal an
tempel ha'y dhrehevyansow, y dresorvaow, y jambouryow
gwarthav, y jambouryow pervedhel ha chi an dregeredhva;
[12] ha'n towl a buptra esa yn y vrys rag klosyow chi an ARLODH
ha rag oll an chambouryow a-derdro, rag tresorvaow chi Duw,
ha rag tresorvaow an rohow sakrys; [13] rag rannow an oferysi
ha'n Levysi, ha rag oll ober an servis yn chi an ARLODH; rag
oll an lestri rag an servis yn chi an ARLODH; [14] rag poos an owr
rag oll an lestri owrek rag pub eghen a servis, poos an arghans
rag oll an lestri arghans rag pub eghen a servis, [15] an poos rag
an golowbrennyer a owr ha'ga lugern a owr, gans poos an owr
rag pub golowbren ha'ga lugern, ha poos an arghans rag an
golowbrennyer a arghans ha'ga lugern war-lergh an devnydh a
bub golowbren y'n servis; [16] rag poos an owr rag pub moos rag
bara an lok, ha'n arghans rag an mosow a arghans; [17] ynwedh
owr pur rag an kigveryow, an bollow, ha'n hanafow; ha rag an
basonys owrek ha'n poos a bub, ha'n bollow a arghans ha'ga
foos; [18] rag poos owr purhes rag an alter a enkys, ha'n owr rag
patron charet an jerubyns a lesa aga diwaskel dhe worskeusi
argh kevambos an ARLODH.

19 ‘Oll hemma,’ yn-medh Davydh, ‘my a’m beus yn skrif
dhyworth leuv an ARLODH warnav, hag ev a ros dhymm
konvedhes yn oll manylyon an towl.’

20 Y’n eur na Davydh a leveris dhe Solomon y vab, ‘Bydh
krev ha bydh kolonnek ha gwra an ober. Na borth own, na
vydh digenerthys, rag yma genes an ARLODH Duw, ow Duw.
Ny wra dha asa na dha eskasa erna vo gorfennys oll an ober
rag servis chi an ARLODH. 21 Hag awotta rannow an oferysi
ha’n Levysi. I a vydh genes rag oll an servis yn chi Duw; ha
genes yn oll an ober y fydh pub den bolonjedhek, neb a’n jeves
sleyneth rag pub eghen servis; ynwedh an sodhogyon hag oll
an bobel a vydh yn tien orth dha arghadow.’

Rohow rag Drehevyans an Tempel

29 Davydh an myghtern a leveris dhe oll an kuntelles,
‘Solomon ow mab, onan dewisys gans Duw, yw
yowynk ha heb prevyans. An ober yw meur; rag ny vydh an
palys rag mab den mes rag an ARLODH Duw. 2 Ytho gans oll
ow nerth my re brovias rag chi ow Duw, owr rag an ober a owr,
arghans rag an ober a arghans, brons rag an ober a vrons, horn
rag an ober a horn, ha prenn rag an ober a brenn, hag ynwedh
meyn onyks rag an settyansow, antimoni, meyn liesliw, pub
eghen meyn drudh, ha meur a alabaster. 3 Gans henna, rag my
dhe gavos delit yn chi ow Duw, my re ros owr hag arghans
dhyworth ow fyth ow honan, yn keworrans dhe oll re bareusis
vy rag an chi sans: 4 tri mil dalent a owr, a’n owr a Ofir, ha
seyth mil dalent a arghans purhes, dhe genna fosow an chiow,
5 owr rag an ober a owr hag arghans rag an ober a arghans, ha
rag oll an ober dhe vos gwrys gans kreftoryon. Ha piw ytho yw
bolonjedhek, owth omsakra an jydh ma dhe’n ARLODH?’

6 Ena pennow an teyluyow, pennow lothow Israel, kaptenyon
milyow ha kansow, ha hembrenkysi ober an myghtern a
ombrofyas a’ga bodh, 7 hag i a ros rag ober chi Duw pymp
mil dalent ha deg mil dharik[a] a owr, deg mil dalent a arghans,

---

a 29:7 *dharik:* Bath owrek persek.

etek mil dalent a vrons, ha kans mil dalent a horn. [8] Pubonan mayth esa dhodho meyn drudh a's ros dhe argh chi an ARLODH, dre leuv Yehiel an Gershonyas. [9] An dus a lowenhas, rag an rohow dhe vos res dhe'n ARLODH a'ga bodh hag a leun golon. Myghtern Davydh ynwedh o pur lowen.

Davydh a Wormel Duw

[10] Davydh a venygas an ARLODH a-dherag an kuntelles oll. Ha Davydh a leveris, 'Benyges os, A ARLODH, Duw Israel agan tas, bys vykken ha bynari. [11] Dhiso jy, A ARLODH, yw an braster, ha'n nerth, ha'n glori ha'n splander, rag dhiso jy yw puptra yn nev ha nor. Dhiso jy, A ARLODH, yw an myghternses, hag ughelhes os avel penn dres puptra. [12] Rychys ha glori a dheu dhyworthis, ha ty a rewl puptra, hag y'th leuv yma krevder ha nerth. Y'th leuv yma an gallos dhe veurhe ha dhe grevhe puptra. [13] Ha lemmyn, agan Duw, ni a wor gras dhis ha ni a wormel dha hanow gloryus.

[14] 'Mes piw ov vy, ha piw yw ow fobel, ni dhe allos profya yndella mar hel? Rag dhyworthis jy y teu puptra, hag a'th leuv dha honan yth eson ow ri dhis. [15] Rag alyons on ni a-ragos, ha godrigoryon, kepar ha'gan tasow oll. Avel skeus yw agan dedhyow war an nor, heb govenek. [16] A ARLODH agan Duw, oll an palster ma a wrussyn y dharbari dhe dhrehevel chi dhis, a-barth dha hanow sans, a dheu dhyworth dha leuv jy, ha dhiso jy yw an taklow oll. [17] My a wor, ow Duw, ty dhe brevi an golon, ha dhe lowenhe yn ewnhynseth. Yn gwiryonsys ow holon y res vy a'm bodh oll an taklow ma. Ha lemmyn my re welas dha bobel usi omma ow ri dhis a'ga bodh yn lowen. [18] A ARLODH Duw Abraham, Ysak hag Israel agan tasow, gwith hemma bys vykken yn brys ha prederow kolon dha bobel, ha kevarwodh aga holon troha dhis. [19] Gront dhe Solomon ow mab kolon berfydh dhe witha dha worhemynnow, dha dhustuniow ha'th ordenansow, dhe wul puptra, ha dhe dhrehevel an palys, a wrugavy y dharbari.'

[20] Ena Davydh a leveris dhe oll an kuntelles, 'Benygewgh an ARLODH agas Duw.' Hag oll an kuntelles a wormolas an

ARLODH, Duw aga thasow, hag omblegya, ow plegya dhe'n dor a-rag ARLODH ha'n myghtern. [21] Ternos i a offrynnas sakrifisow dhe'n ARLODH hag offrynna offrynnow leskys dhe'n ARLODH, mil darow, mil hordh, ha mil on, gans aga offrynnow diwes ha sakrifisow yn kals rag oll Israel. [22] I a dhybris hag eva a-rag an ARLODH y'n jydh na gans lowena vras.

Solomon Yw Kurunys Myghtern

Ena i a wrug Solomon mab Davydh myghtern rag an nessa treveth hag i a'n untyas avel rewler rag an ARLODH ha Sadok avel oferyas. [23] Y'n eur na Solomon a esedhas war dron an ARLODH avel myghtern yn le Davydh y das; hag ev a sewenis, hag oll Israel a'n obayas. [24] Oll an sodhogyon ha'n gasoryon, hag ynwedh oll mebyon myghtern Davydh, a ambosas aga lelder dhe vyghtern Solomon. [25] An ARLODH a ughelhas Solomon yn feur yn golok oll Israel ha ri dhodho meuredh riel brassa es dell re bia war bub myghtern kyns yn Israel.

Mernans Davydh

[26] Davydh mab Yesse a reynyas war oll Israel. [27] Termyn y reyn war Israel o dew ugens bledhen; ev a reynyas seyth bledhen yn Hebron, ha tredhek bledhen warn ugens yn Yerusalem. [28] Ev a verwis yn kothni dha, leun a dhedhyow, a rychys, hag a enor; ha Solomon, y vab a reynyas yn y le. [29] Lemmyn gweythresow Davydh an myghtern, a dhalleth y reyn bys y'n diwedh, skrifys yns yn kovadhow Samuel an gwelesydh, hag yn kovadhow Nathan an profos, hag yn kovadhow Gad an gwelesydh, [30] gans oll y reyn ha'y allos ha'n termynyow a dremenas warnodho ha war Israel ha war oll gwlaskordhow an bys.

NESSA LYVER
AN KRONIKLYS

Chaptra 1
Solomon a Bys Furneth dhyworth Duw Kenwerth yn Charettys ha Mergh

Chaptra 2
Darbarow dhe Dhrehevel an Tempel
Darbar rag Drehevyans an Tempel

Chaptra 3
Solomon a Dhrehav an Tempel

Chaptra 4
Mebel an Tempel

Chaptra 5
Devedhyans an Argh a-ji dhe'n Tempel

Chaptra 6
Sakrans an Tempel
Pysadow Solomon

Chaptra 7
Solomon a Saker an Tempel
Duw a Omdhiskwedh dhe Solomon an Nessa Prys

Chaptra 8
Re a Weythresow Solomon

Chaptra 9
Devedhyans Myghternes Sheba
Rychys Meur Solomon
Mernans Solomon

Chaptra 10
An Rebellyans erbynn Rehoboam

Chaptra 11
Yuda ha Benyamin Kerys
Oferysi ha Levysi a Skoodh Rehoboam
Demedhyansow Rehoboam

Chaptra 12
Ejyp a Omsett erbynn Yuda
Mernans Rehoboam

Chaptra 13
Abia a Reyn war Yuda

Chaptra 14
Asa a Reyn
Omsettyans gans Ethiopi

Chaptra 15

Chaptra 16
Dampnya an Kevambos gans Aram
Kleves ha Mernans Asa

Chaptra 17
Reyn Yehoshafat

Chaptra 18
Mikaya a Dhargan Falladow
Fetha Ahab ha'y Vernans

Chaptra 19
Dasfurvyansow Yehoshafat

Chaptra 20
Omsettyans dhyworth an Howldrevel
Pysadow Yehoshafat ha'y Drygh
Diwedh Reyn Yehoshafat

Chaptra 21
Reyn Yehoram
Rebellyans Edom
Lyther Elias
Kleves ha Mernans Yehoram

Chaptra 22
Reyn Ahazia
Athalia a Syns an Tron

Chaptra 23
Yoash Kurunys avel Myghtern
Moldrans Athalia

Chaptra 24
Yoash a Ewnha an Tempel
Dislelder Yoash
Mernans Yoash

Chaptra 25
Reyn Amasia
Ladhva an Edomysi
Israel a Feth Yuda
Mernans Amasia

Chaptra 26
Reyn Uzzia
Uzzia Yw Gothus hag a As Duw

Chaptra 27
Reyn Yotham

Chaptra 28
Reyn Ahaz
Aram hag Israel a Feth Yuda
An Profos Oded
Assyri a Skon a Weres Yuda
Dislelder ha Mernans Ahaz
Chaptra 29
Reyn Hezekia
Glanheans an Tempel
Gordhyans Tempel Yw Daswrys
Chaptra 30
An Pask Meur
Chaptra 31
Diswrians Sentris an Ankrydoryon
Restrans Nowydh a'n Oferysi ha'n Levysi
Chaptra 32
Omsettyans Sennagherib
Fethans Sennagherib ha'y Vernans
Kleves Hezekia
Sewena Hezekia ha'y Weythresow
Chaptra 33
Reyn Manasse
Manasse Daskorrys wosa Edrega
Mernans Manasse
Reyn Amon ha'y Vernans
Chaptra 34
Reyn Yosia
Daskavos Lyver an Lagha
Omgussulya gans an Brofoses Hulda
Nowydhheans an Kevambos
Chaptra 35
Gool an Pask
Fethans gans Faro Neko ha Mernans Yosia
Chaptra 36
Reyn Yehoahaz
Reyn Yehoyakim ha'y Brisonyans
Reyn ha Divroedh Yehoyakim
Reyn Sedekia
Kodh Yerusalem
Kyrus ha Dehwelans an Divresow

Solomon a Bys Furneth dhyworth Duw

1 Solomon mab Davydh a grevhas y dhalghen yn y wlaskor; y feu an ARLODH y Dhuw ganso hag ev a'n gwrug meur dres eghen.

[2] Solomon a gewsis dhe oll Israel, kaptenyon milyow ha kansow, an vreusysi hag oll an ledyoryon yn Israel, pennow an teyluyow. [3] Ena Solomon, hag oll an kuntelles ganso, eth dhe'n tyller ughel yn Gibeon; rag yth esa ena tylda an kuntelles a Dhuw, re bia gwrys gans Moyses gwas Duw, y'n gwylvos. [4] Mes Davydh re dhegsa argh Duw yn-bann a Kiryath-yearim dhe'n tyller a dharbarsa dhedhi; rag ev a ystynsa tylda rygdhi yn Yerusalem. [5] Ynwedh yth esa an alter a vrons, a wrussa Bezalel mab Hur, a-rag tabernakel an ARLODH; ytho Solomon ha'n kuntelles a hwilas anodho ena. [6] Solomon eth yn-bann ena dhe'n alter a vrons a-rag an ARLODH yn tylda an kuntelles, hag ev a offrynnas mil offryn leskys warnodho.

7 Y'n nos na Duw a omdhiskwedhas dhe Solomon, hag
a leveris dhodho, 'Pys an dra a vynnydh my dh'y ri dhis.'
8 Solomon a leveris dhe Dhuw, 'Ty re dhiskwedhas tregeredh
veur dhe'm tas Davydh, ha ty re'm wrug myghtern yn y
le. 9 Lemmyn A ARLODH Duw, bedhes kewerys an ambos a
wrussys dhe'm tas Davydh, rag ty re'm wrug myghtern war
bobel kekemmys aga niver ha doust an dor 10 Ro dhymm
lemmyn furneth ha godhvos rag may hylliv mos yn-mes ha dos
a-ji a-rag an bobel ma, rag piw a yll rewlya dha bobel veur
ma?' 11 Duw a worthebis dhe Solomon, 'Drefen bos hemma
y'th kolon, ha ny byssys dhyworthiv pythow, rychys, glori, na
bewnans an re a'th kas, ha pella ny byssys dhyworthiv bewnans
hir, mes ty re bysis furneth ha godhvos ragos dha honan, rag
may hylli rewlya ow fobel ma'th wrug vy myghtern warnedha,
12 furneth ha godhvos yw res dhis. Dres henna y rov dhis
rychys, pythow, ha glori, na bywo aga farow onan vytholl a'n
vyghternedh esa a-ragos, ha ny bywvydh onan vytholl hag a
dheu war dha lergh.' 13 Yndella Solomon a dheuth dhyworth
an tyller ughel yn Gibeon, dhyworth tylda an kuntelles, dhe
Yerusalem, Hag ev a reynyas war Israel.

Kenwerth yn Charettys ha Mergh

14 Solomon a guntelas war-barth charettow ha mergh; yth esa
dhodho peswardhek kans charet ha dewdhek mil vargh; ev a's
gorras y'n citys charettow, hag ynwedh gans an myghtern honan
yn Yerusalem. 15 An myghtern a wrug mayth o arghans hag owr
mar gemmyn yn Yerusalem avel men, hag ev a wrug prenn
sedres mar gemmyn avel prenn sykamin y'n Shefela. 16 Mergh
Solomon o ynperthys dhyworth Ejyp[a] ha Kue;[b] gwikoryon
an myghtern a's degemeras dhyworta a'n pris kemmyn. 17 I
a ynperthi charet a Ejyp a hwegh kans shekel a arghans, ha
margh a gans ha hanter kans; y'n keth vaner, i a's gwertha yn-
rag dhe oll myghternedh an Hyttysi ha myghternedh Aram.

---

a 1:16 *Ejyp:* Po martesen *Musur* yn Kiliki.

b 1:16 *Kue:* Po martesen *Kiliki.*

Darbarow dhe Dhrehevel an Tempel

2 Solomon a erviras drehevel tempel rag hanow an ARLODH, ha chi riel ragdho y honan. [2] Solomon a guntelas seytek mil dheger hag eth mil vengleudhyer y'n vro venydhyek, gans tri mil ha hwegh kans rag aga gorwolyas.

Darbar rag Drehevyans an Tempel

[3] Solomon a dhanvonas ger dhe Hiram myghtern Tyr: 'Ty a dhanvonas prenn sedres dhe Dhavydh ow thas dhe dhrehevel chi ragdho dhe driga ynno. [4] Yth esov ow trehevel chi rag hanow an ARLODH ow Duw, ha'y sakra dhodho rag leski enkys sawrek a-ragdho, ha rag offrynna bara an lok heb hedhi, ha rag offrynnow leskys, myttin ha gorthugher, y'n Sabotys ha'n loryow nowydh ha rag golyow apoyntys an ARLODH agan Duw; hemm yw dever bys vykken rag Israel. [5] An chi a vynnav y dhrehevel a vydh bras, rag agan Duw yw brassa ages oll duwow erel. [6] Mes piw a yll drehevel chi ragdho, a-ban na yll an ughella nev y synsi? Piw ov vy bys may trehavav chi ragdho, marnas y vos avel tyller dhe leski offrynnow a-ragdho? [7] Ytho lemmyn danvon dhymmo gour skentel rag oberi yn owr, arghans, brons ha horn, hag yn pann purpur, rudhgogh ha glasrudh, dyskys ynwedh yn gravyans, dhe oberi yn Yuda ha Yerusalem gans ow oberoryon skentel, a wrug ow thas Davydh aga frovia. [8] Danvon dhymmo ynwedh prenn sedres, meryw hag algum a Lebanon, rag my a wor dha wesyon dhe vos skentel ow treghi prennyer Lebanon. Ow wesyon a ober gans dha wesyon [9] ow pareusi prennyer yn pals, rag an chi a vynnav y dhrehevel a vydh meur ha marthys. [10] My a brovi rag dha wesyon, treghoryon an prennyer, ugens mil gor[a] a ys brewys, ugens mil gor a heydh, ugens mil vath[b] a win, hag ugens mil vath a oyl.'

[11] Ena Hiram myghtern Tyr a worthebis yn lyther a dhanvonas dhe Solomon, 'Drefen an ARLODH dhe gara y bobel, ev re'th

---

a 2:10 *gor:* Kor, musur sygh po linyel a-dro dhe 400 liter.

b 2:10 *vath:* Bath, musur linyel, a-dro dhe 45 liter.

wrug myghtern warnedha.' [12] Hiram a leveris ynwedh, 'Benyges re bo an ARLODH, Duw Israel, gwrier nev ha nor, neb re ros dhe vyghtern Davydh mab fur, a'n jeves dothter ha konvedhes, dhe dhrehevel chi rag an ARLODH, ha chi riel ragdho y honan.

[13] 'Lemmyn my re dhanvonas Huram-abi, den roasek, a'n jeves konvedhes, [14] may feu y vamm a Dan, ha'y das o gour a Tyr. Dyskys ywa dhe oberi yn owr, arghans, brons, horn, men, ha prenn, hag yn pann purpur, glas ha rudhgogh, ha lien fin, ha dhe wul gravyans a lies sort, ha dhe wul pub desin oll a rer dhodho, gans dha seri dha honan, ha seri ow arlodh, dha das Davydh. [15] Ha lemmyn an ys, an heydh, an oyl, ha'n gwin, anedha may kewsis ow arlodh, a's danvones dh'y wesyon. [16] Ni a dregh py prennyer pynag a'th eus edhom anedha a Lebanon, ha'ga dri dhis war skathow-kloos war an mor dhe Yoppa; ty a's deg yn-bann dhe Yerusalem.'

[17] Ena Solomon a niveras oll an alyons esa trigys yn pow Israel, haval dhe'n niveryans a wrug y das, Davydh, hag y feu kevys tredhek ha seyth ugens a vilyow, hwegh kans. [18] Ev a settyas deg ha tri ugens a vilyow anedha dhe vos degoryon, peswar ugens mil dhe vos mengleudhoryon y'n vro venydhyek, y ha tri mil ha hwegh kans gorwolyas rag gul dhe'n bobel lavurya.

Solomon a Dhrehav an Tempel

3 Solomon a dhallathas drehevel chi an ARLODH yn Yerusalem war venydh Moria, le may omdhiskwedhsa an ARLODH dh'y das Davydh, y'n tyller a dharbarsa Davydh war leur-drushya Ornan an Yebusyas. [2] Ev a dhallathas drehevel y'n nessa dydh a'n nessa mis, yn peswora bledhen y reyn. [3] An re ma yw an selyow a settyas Solomon rag drehevel chi Duw: an hys, yn kevelinnyow a'n savon goth, o tri ugens kevelin[a], ha'n les ugens kevelin. [4] An portal a-rag an chi o ugens kevelin y les a-dreus les leun an chi, ha'y ughelder o hwegh ugens kevelin. Ev a'n gorowras a-bervedh gans owr pur. [5] Ev a banellyas an chi meur gans prenn meryw hag a'n owras gans owr pur, hag

a 3:3 *kevelin:* a-dro dhe hanter meter.

a wrug palmys ha kadonyow warnodho. 6 Ev a afinas an chi
gans meyn drudh. An owr o owr dhyworth Parvaym. 7 Ev a
worowras an chi gans owr – an kebrow, an treudhow, an fosow,
ha'n darasow; hag ev a gervyas cherubyns war an fosow.

8 Ev a wrug an tyller an moyha sans, y hys kemmys ha les
an chi, ugens kevelin, ha'y les o ugens kevelin, ev a'n gorowras
gans hwegh kans talent a owr pur. 9 Poster an kentrow o
unn shekel dhe hanterkans shekel a owr. Ev a worowras an
chambouryow a-wartha gans owr.

10 Y'n tyller an moyha sans ev a wrug dew jerubyn gervys
ha'ga gorowri gans owr. 11 Diwaskel an jerubyns war-barth
a ystynnas ugens kevelin, unn askel a onan anedha, pymp
kevelin y hys, a dochyas fos an chi, ha'y ben, pymp kevelin
y hys, a dochyas askel an cherubyn aral; 12 hag unn askel a'n
nessa cherubyn, pymp kevelin y hys a dochyas fos an chi, ha'y
ben, pymp kevelin y hys a dochyas askel an kynsa cherubyn.
13 Diwaskel an dhew jerubyn ma a ystynnas ugens kevelin. An
jerubyns a sevis war aga dewdros, a-dal an chi. 14 Ev a wrug an
groglen a lien fin glas ha purpur ha rudhgogh hy liw, hag yni ev
a wias cherubyns.

15 A-rag an chi ev a wrug diw goloven, pymthek kevelin warn
ugens aga ughelder, gans pennkoloven war bubonan anedha,
pymp kevelin. 16 Ev a wrug kadonyow a-dro dhedha ha'ga gorra
war bennow an kolovennow; hag ev a wrug kans greunaval
ha'ga gorra war an kadonyow. 17 Ev a settyas an kolovennow
a-rag an tempel, an eyl a-dhyghow ha'y gila a-gledh; an
goloven a-dhyghow ev a henwis Yakin, ha'n goloven a-gledh
ev a henwis Boaz.

Mebel an Tempel

4 Ev a wrug alter a vrons, ugens kevelin hy hys, ugens
kevelin hy les, ha deg kevelin hy ughelder. 2 Ena ev a
wrug an mor a vetol teudhys; ev o rond, deg kevelin a amal dhe
amal, ha pymp kevelin yn ughelder, unn linen a dheg kevelin
warn ugens a wrussa kylghya y gompas. 3 Yn-danno yth esa
furvow terewi oll a-derdro, deg dhe'n kevelin, ow kylghya

an mor; yth esa dew rew a derewi, teudhys war-barth gans an mor y honan. 4 Ev a sevi war dhewdhek oghen, tri war-tu ha'n gledhbarth, tri war-tu ha'n howlsedhes, tri war-tu ha'n dhyghowbarth, ha tri war-tu ha'n howldrehevel. An mor o settys warnedha, aga diwbedren war-tu an pervedh. 5 Y dewder o dornva; y amal o gwrys avel amal hanaf, avel bleujen lili; ev a synsi tri mil vath.[a] 6 Ev a wrug ynwedh deg golghell, hag a worras pymp a-gledh ha pymp a-dhyghow, rag golghi. Ynna i a wolghas daffar an offryn leskys, mes an mor o rag an oferysi dhe omwolghi.

7 Ev a wrug deg kantolbren a owr herwydh an rewl, ha'ga gorra y'n tempel, pymp anedha dhe'n dhyghowbarth, ha pymp anedha dhe'n gledhbarth. 8 Ev a wrug ynwedh deg moos ha'ga gorra y'n tempel, pymp a-dhyghow ha pymp a-gledh. Hag ev a wrug kans bason a owr. 9 Ev a wrug klos an oferysi, ha'n klos bras ha darasow rag an klos, hag ev a worheras an darasow gans brons. 10 Ev a settyas an mor y'n tenewen dyghow, y'n gornel an dhyghowbarth howldrevel.

11 Huram a wrug an pottow, an reuvow, ha'n basonys. Yndella Huram a worfennas an ober a omgemeras rag myghtern Solomon yn chi Duw: 12 an dhiw goloven, an dhew bennkoloven yn furv bolla war dopp an dhiw goloven, ha'n dhiw rosweyth rag kudha an dhew bennkoloven yn furv bolla war dopp an kolovennow; 13 an peswar kans greunaval rag an dhiw rosweyth, dew rew a reunavalow rag pub rosweyth, dhe gudha an dhew bennkoloven yn furv bolla; 14 an deg karigel, ha'n deg golghell war an karigellow; 15 an unn mor, ha'n dewdhek oghen yn-danno; 16 An pottow, an reuvow, an kigveryow, hag oll an daffar ragdha: Huram-abi a's gwrug a vrons lentrus rag myghtern Solomon, rag chi an ARLODH. 17 Yn plen an Yordan an myghtern a's teudhis y'n kowynnow a bri yntra Sukkoth ha Sereda. 18 Solomon a wrug oll an traow ma, kals anedha; poos an brons o dres rekna.

---

a 4:5 *vath:* Bath, musur linyel, a-dro dhe 22 liter.

19 Yndella Solomon a wrug oll an daffar rag chi an ARLODH;
an alter a owr, an mosow a owr rag bara an lok, 20 an
kantolbrennyer ha'ga lugern a owr pur dhe leski a-rag an sentri,
herwydh an rewlow; 21 an bleujennow, an lugern, ha'n evel a
owr perfydh; 22 an gwelsigow-porv, an bollow, an padellow rag
enkys, ha'n padellow-tan, a owr pur. Hag entrans an chi, an
darasow a-bervedh ow ledya dhe'n tyller an moyha sans ha
darasow chi an sentri o a owr.

5 Pan veu gorfennys oll an ober a wrug Solomon rag chi
an ARLODH, Solomon a dhug a-ji oll an taklow sakrys
gans y das Davydh, hag ev a worras an arghans, an owr, hag oll
an lestri yn tresorvaow chi Duw.

Devedhyans an Argh a-ji dhe'n Tempel

2 Ena Solomon a guntelas henavogyon Israel, hag oll pennow
an lothow, pennow teyluyow a vebyon Israel, yn Yerusalem,
rag don yn-bann argh kevambos an ARLODH, yn-mes a cita
Davydh, yw Sion. 3 Oll gwer Israel a omguntelas a-rag an
myghtern, yn gool an seythves mis. 4 Oll an henavogyon a
dheuth, ha'n Levysi a dhrehevis an argh. 5 I a dhug an argh
yn-bann; ha'n oferysi ha'n Levysi a dhug yn-bann tylda an
kuntelles hag oll daffar san s an tylda. 6 Yth esa myghtern
Solomon hag oll kuntelles Israel kuntelys ganso a-rag an argh,
ow sakrifia deves hag oghen na yllys aga homptya na'ga nivera.
7 Ena an oferysi a dhug argh an kevambos dh'y thyller yn sentri
pervedhel an chi, y'n tyller an moyha sans, yn-dann dhiwaskel
an jerubyns. 8 An jerubyns a ystynnas aga diwaskel war dyller
an argh, ha goskeusi dres an argh ha'y gwelennow. 9 Mar hir o
an gwelennow bys mayth o gwelys aga fennow dhyworth an
tyller sans a-rag an sentri pervedhel, mes ny yllys aga gweles
a'n tylleryow a-ves; ymons i ena bys y'n jydh ma. 10 Nyns esa
tra vyth y'n argh marnas an dhiw leghen a worras Moyses ena
yn Horeb, le ma kevambosas an ARLODH gans pobel Israel
wosa i dhe dhos yn-mes a Ejyp.

11 An oferysi a omdennas dhyworth an tyller sans. Oll an
oferysi esa ena a wrussa omsakra aga honan, heb prederi a-dro

dh'aga rannow, [12] hag oll kanoryon an Levysi, Asaf, Heman, ha Yeduthun, aga mebyon ha'ga breder, gwiskys yn lien fin, gans cymbalys, telynnow, ha lyras, a sevis a'n howldrehevel dhe'n alter, keveylys gans kans oferyas warn ugens ow hwytha hirgern. [13] An hirgernysi ha'n ganoryon a junyas war-barth yn unson yn gormola hag yn grassow dhe'n ARLODH. Keveylys gans hirgern ha gans cymbalys, ha daffar menestrouthi aral, i a ganas gormola dhe'n ARLODH,

'Rag ev yw da,
ha'y dregeredh a dhur bys vykken;'

ha'n chi, chi an ARLODH, o lenwys a gomolen, [14] ha ny allas an oferysi sevel dhe venystra drefen an gomolen; rag glori an ARLODH a lenwis chi Duw.

Sakrans an Tempel

6 Ena Solomon a leveris, 'An ARLODH re leveris ev dhe driga yn tewlder tew. [2] My re dhrehevis chi ughel, tyller ragos dhe driga ynno bys vykken.'

[3] Ena an myghtern a dreylyas a-dro hag a venygas oll kuntelles Israel; hag yth esa oll kuntelles Israel ow sevel. [4] Ev a leveris, 'Benyges re bo an ARLODH, Duw Israel, neb gans y leuv re geweras an pyth a ambosas gans y anow dhe Dhavydh ow thas, ow leverel, [5] "A-dhia'n jydh ynno may tres vy ow fobel yn-mes a Ejyp, ny dhewisis vy cita a oll lothow Israel dhe dhrehevel chi, rag may fe ow hanow ena, na ny dhewisis vy gour vyth dhe vos rewler war ow fobel Israel; [6] mes my a dhewisas Yerusalem rag may fe ow hanow ena, ha my a dhewisas Davydh dhe vos war ow fobel Israel." [7] Y feu yn kolon ow thas Davydh drehevel chi rag hanow an ARLODH, Duw Israel. [8] Mes an ARLODH a leveris dhe'm tas Davydh, "Rag bos y'th kolon drehevel chi rag ow hanow, ty re wrug yn ta; [9] byttegyns ty ny drehevydh chi, mes dha vab a vydh genys dhis, ev a dhrehav chi rag ow hanow." [10] Lemmyn an ARLODH re geweras y ambos a wrug; rag my re holyas ow thas Davydh, ha my re esedhas war dron Israel, dell ambosas an ARLODH, ha my re dhrehevis an chi rag hanow an ARLODH, Duw Israel. [11] My re worras ena an argh,

ynno may ma kevambos an ARLODH, a wrug ev gans mebyon Israel.'

Pysadow Solomon

12 Ena Solomon a sevis a-rag alter an ARLODH gans oll
kuntelles Israel, hag a ystynnas y dhiwleuv. 13 Solomon re
wrussa bynk[a] a vrons, pymp kevelin a-hys, pymp kevelin a-les,
ha tri hevelin yn ughelder, ha'y gorra y'n kres an klos. Ev a
sevis warnedhi, ha mos war benn dewlin a-rag oll kuntelles
Israel, hag ev a ystynnas y dhiwleuv war-tu ha nev. 14 Ev
a leveris, 'A Dhuw Israel, nyns eus Duw avelos, naneyl yn
nev nag yn nor, ow kwitha kevambos ha tregeredh gans dha
wesyon hag a gerdh a-ragos gans oll aga holon. 15 Ty re withas
dha ambos dhe'th was, ow thas Davydh. Ty a ambosas gans
dha anow, ha hedhyw ty re's keweras gans dha leuv. 16 Ha
lemmyn, A ARLODH, Duw Israel, gwith an ambos dhe'm tas
Davydh, pan leversys, "Ny fyll dhis gour a-dhyworthiv dhe
esedha war dron Israel, unweyth mar kwittha dha vebyon aga
fordh, dhe gerdhes yn ow lagha par dell re gerdhsys a-ragov."
17 Lemmyn, A ARLODH, Duw Israel, surha dha er a leversys
dhe'th was Davydh.

18 'Mes a yll Duw triga yn hwir gans mab den war an dor?
Ny yll nev, na'n ughella nev hogen, dha synsi, pygemmys
le an chi ma re dhrehevis! 19 Goslow orth pysadow dha was
ha'y aspysadow, A ARLODH ow Duw, ow klewes an kri ha'n
pysadow a bys dha was dhis. 20 Re bo dha dhewlagas ygor war-
tu ha'n chi ma, dydh ha nos, an tyller ynno mayth ambossys
dhe worra dha hanow, ha klew an pysadow a bys dha was war-
tu ha'n tyller ma 21 Klew aspysadow dha was ha'th pobel Israel,
pan bysons war-tu ha'n tyller ma. Klew dhyworth nev, tyller
dha drigva; klew ha gav.

22 'Mar pegh gour erbynn y gentrevek, ha konstrinys yw
dhe wul ti, hag ev a dheu hag a de a-rag dha alter y'n chi ma,
23 klew dhyworth nev hag oberi; breus dha wesyon, owth attyli

---

a 6:13 *bynk:* Ow sewya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *pott.*

dhe'n den kablus dre dhri y fara war y benn y honan, hag owth ewnhe den gwiryon, ha'y rewardya herwydh y wiryonedh.

[24] 'Mar pydh dha bobel Israel fethys a-rag eskar, drefen i dhe begha er dha bynn, hag ena i a dreyl arta dhis, ha gormel dha hanow, ha pysi ha pledya genes y'n chi ma, [25] klew dhyworth nev, ha gav pegh dha bobel Israel, ha'ga dri arta dhe'n tir a resys dhedha ha dh'aga thasow.

[26] 'Pan vydh nev deges ha nyns eus glaw, drefen i dhe begha er dha bynn, hag ena i a bys war-tu ha'n tyller ma, gormel dha hanow, ha treylya dhyworth aga fegh, drefen ty dh'aga hessydhya, [27] klew dhyworth nev ha gav pegh dha wesyon dhedha, dha bobel Israel, pan dhyskydh dhedha an fordh vas ynni may tegoodh dhedha kerdhes; ha danvon glaw war dha dir a resys dhe'th pobel avel eretons.

[28] 'Mars eus divotter y'n tir, po pla, po kleves losk, po kleves melynheans, hes a lokustes ha'n lokust distruel, mar omsett aga eskerens a-dro dhe citys pynag, po mars eus plag pynag, po kleves pynag; [29] po pysadow pynag, po aspysadow pynag gans den pynag, po gans oll dha bobel Israel, hag i oll owth aswon aga duwon aga honan ha'ga galarow aga honan, hag owth ystyn aga diwleuv war-tu ha'n chi ma, [30] klew dhyworth nev, tyller dha drigva, gav, hag attal dhe beub herwydh aga fara, rag ty unsel a wor kolon tus. [31] Yndella i a berth own ahanas ha kerdhes y'th fordhow oll dedhyow aga bewnans y'n tir a resys dh'agan tasow.

[32] 'Ynwedh pan dheu estrenyon nag eus a'th pobel Israel, dhyworth pow pell, drefen dha hanow a vri ha'th leuv grev, ha'th vregh ystynnys, hag i a dheu ha pysi war-tu ha'n chi ma, [33] klew dhyworth nev, tyller dha drigva, ha gul puptra a bys an estren dhyworthis, rag mayth aswonno oll poblow an norvys dha hanow ha perthi own ahanas, par dell y'n aswon dha bobel Israel, ha rag may hwodhvo bos dha hanow gelwys war an chi ma, a dhrehevis vy.

[34] 'Mars a dha bobel dhe vatalyas orth aga eskerens, yn fordh bynag ma's danvensys, hag i a bys dhis war-tu an cita ma a

dhewissys ha war-tu an chi re dhrehevis vy rag dha hanow,
35 ena klew dhyworth nev aga fysadow ha'ga aspysadow, ha
menten aga hen.

36 'Mar peghons er dha bynn – rag nyns eus onan na begh –
ha ty a serr orta ha'ga ri dhe eskar, neb a's deg dhe-ves yn
divroedh dhe dir pell po a-ogas, 37 ena mar pedhons ow tos
dh'aga skians y'n pow dhodho mayth yns degys avel divresow,
hag i a's teves edrek, hag a bled genes yn pow aga divroedh,
ow leverel, "Ni re beghas ha gul drogoberow; ni re omdhug
yn trog;" 38 mara's teves edrek gans oll aga holon hag enev yn
tir aga divroedh dhodho mayth ens degys, ha pysi war-tu an
tir a resys dh'aga thasow, ha war-tu ha'n cita re dhewissys, ha
war-tu ha'n chi re dhrehevis vy rag dha hanow, 39 ena klew
dhyworth nev, dhyworth tyller dha drigva aga fysadow ha'ga
aspysadow, menten aga hen ha gav dhe'th pobel, re beghas er
dha bynn. 40 Lemmyn, ow Duw, re bo ygor dha dhewlagas ha
re woslowo dha dhiwskovarn an pysadow gwrys y'n tyller ma.

41 Lemmyn yn-bann, A ARLODH Duw, dhe'th powesva
ty hag argh dha nerth.
Bedhes dha oferysi, A ARLODH Duw, gwiskys gans
selwyans,
ha lowenhes dha sens y'th tader.
42 A ARLODH Duw, na skorn dha untys.
Porth kov a'th tregeredh orth Davydh dha was.'

Solomon a Saker an Tempel

7 Pan worfennas Solomon y bysadow, tan a dhiyskynnas
a nev hag a loskas an offryn leskys ha'n sakrifisow; ha
glori an ARLODH a lenwis an tempel. 2 Ny ylli an oferysi entra
dhe ji an ARLODH, drefen glori an ARLODH dhe lenwel chi an
ARLODH. 3 Pan welas oll mebyon Israel an tan ow tiyskynna ha
glori an ARLODH war an tempel, i a omblegyas war an leur
ha'ga fas dhe'n dor, hag a wordhyas hag a ros grassow dhe'n
ARLODH ow leverel,

'Rag ev yw da,

rag y dregeredh a dhur bys vykken.'

4 Ena an myghtern hag oll an bobel a offrynnas sakrifisow
a-rag an ARLODH. 5 Myghtern Solomon a offrynnas avel sakrifis
dew vil warn ugens a ojyon, ha hweg ugens mil dhavas. Yndella
an myghtern hag oll an bobel a sakras chi Duw. 6 An oferysi
a sevis yn aga thylleryow apoyntys, ha'n Levysi ynwedh, gans
daffar menestrouthi an ARLODH, a wrug Davydh an myghtern
rag ri grassow dhe'n ARLODH – rag y dregeredh a dhur bys
vykken – peskweyth may profyas Davydh gormola dredha.
A-dal dhedha an oferysi a sonas hirgern, hag oll Israel a'ga sav.

7 Solomon a sakras kres an klos esa a-rag chi an ARLODH, hag
ena ev a offrynnas an offrynnow leskys ha blonek an offrynnow
kowethyans,[a] drefen na ylli an alter a vrons a wrug Solomon
synsi an offryn leskys ha'n offryn greun ha'n blonek.

8 Y'n termyn na Solomon a ordenas gool seyth dydh, hag
oll Israel ganso, kuntelles fest bras, a Lebo-hamath dhe nans
Ejyp. 9 Y'n nawves dydh i a ordenas kuntelles solem; rag
i re solempnyas sakrans an alter seyth dydh ha'n gool seyth
dydh. 10 Y'n tressa dydh warn ugensves a'n seythves mis ev
a dhanvonas an bobel dhe-ves dh'aga threvow, lowenek ha
heudh aga holon, drefen an dader a dhiskwedhas an ARLODH
dhe Dhavydh ha dhe Solomon ha dh'y bobel Israel.

11 Yndella Solomon a worfennas chi an ARLODH ha chi an
myghtern; hag ev a gowlwrug puptra a dheuth yn y vrys dh'y
wul yn chi an ARLODH hag yn y ji y honan.

Duw a Omdhiskwedh dhe Solomon an Nessa Prys

12 Ena an ARLODH a omdhiskwedhas dhe Solomon y'n
nos, ha leverel dhodho, 'My re glewas dha bysadow, ha my
re dhewisas an tyller ma ragov vy ow honan avel chi sakrifis.
13 Pan dhegeav an nevow bys ma nag eus glaw, po gorhemmyn
dhe'n lokust may tevorryo an tir, po dhanvon kleves ynter ow
fobel, 14 mar omuvelha ow fobel yw henwys gans ow hanow, ha
pysi ha hwilas ow fas ha treylya dhyworth aga fordhow drog,

---

a 7:7 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

ena my a glew a nev, ha my a av dhedha aga fegh ha yaghhe aga thir. 15 Lemmyn ow dewlagas a vydh ygor ha'm diwskovarn a attend an pysadow a vydh gwrys y'n tyller ma. 16 Rag my re dhewisas hag a sakras an chi ma, rag may fo ow hanow ena bys vykken; ow dewlagas ha'm kolon a vydh ena bynitha. 17 Ha ty mar kerdhydh, par dell gerdhi dha das Davydh, ow kul herwydh puptra re worhemynnis vy dhis, hag ow kwitha oll ow ordenansow ha'm breusow, 18 my a fast dha vyghterneth, par dell wrugavy kevambos gans dha das Davydh ow leverel, "Nevra ny fyll dhis gour dhe rewlya yn Israel."

19 'Mes mar treylydh a-denewen ha gasa ow ordenansow ha'm gorhemynnow re worris a-ragos, ha mones ha servya duwow erel ha'ga gordhya, 20 ena my a'th tiwreydh dhyworth an tir a res vy dhis; ha'n chi ma a sakris rag ow hanow my a dewl yn-mes a'm golok, ha my a'n gwra henlavar ha ges yn-mysk oll an poblow. 21 Ha'n chi ma, lemmyn ughelhes, pubonan a dremena dresto a'n jevydh skruth hag a lever, "Prag y hwrug an ARLODH tra a'n par ma dhe'n tir ma ha dhe'n chi ma?" 22 Ena y leverir, "Drefen i dhe asa an ARLODH Duw aga thasow, neb a's dros yn-mes a bow Ejyp, hag i a lenas orth duwow erel, ha'ga gordhya ha'ga servya, ha rag henna ev a dhros oll an terros ma warnedha."'

Re a Weythresow Solomon

8 Dhe benn ugens bledhen, dredha may trehavsa chi an ARLODH ha'y ji y honan, 2 Solomon a dhastrehevis an citys res dhodho gans Hiram, hag a worras Israelysi ynna.

3 Solomon eth dhe Hamath Soba, hag a's synsis. 4 Ev a dhrehevis Tadmor y'n gwylvos hag oll an citys-gwithva a dhrehevsa yn Hamath. 5 Ev a dhrehevis ynwedh Beth-horon wartha ha Beth-horon is avel citys kerys, gans fosow ha yetys gans barrys, 6 ha Baalath, keffrys hag oll an citys-gwithva, hag oll an citys rag y charettow, ha'n citys rag y vergh. Ev a dhrehevis py pynag a vynnas yn Yerusalem, yn Lebanon hag yn oll tiredh y vestrynses. 7 Oll an dus o gesys a'n Hittysi, a'n Amorysi, a'n Perizzysi, a'n Hivysi, hag a'n Yebusysi, nag esens

a Israel, [8] a'ga diyskynysi o hwath gesys y'n tir, an re na wrussa an Israelysi aga distrui, – an re ma Solomon a worras dhe lavur konstrinys, par dell yw an kas bys y'n jydh hedhyw. [9] Ny worras Solomon Israelysi dhe lavur konstrinys; kasoryon ens, ha'y sodhogyon, ha kaslewydhyon y jarettow, ha'y varghoglu. [10] An re ma o pennsodhogyon myghtern Solomon, dew kans ha hanterkans anedha hag i a's tevo maystri war an bobel.

[11] Solomon a dhros myrgh Faro a cita Davydh dhe'n chi re dhrehevsa rygdhi, rag yn-medh ev, 'Ny drig gwreg vyth ahanav yn chi Davydh myghtern Israel, rag an tylleryow dhedha may teuva argh an ARLODH yw sans.'

[12] Ena Solomon a offrynnas offrynnow leskys dhe'n ARLODH war alter an ARLODH, re dhrehevsa a-rag an portal, [13] dell o dever pub dydh herwydh gorhemmyn Moyses rag an Sabotys, an loryow nowydh, ha'n tri gool bledhynnyek – gool an bara heb goll, gool an seythennyow, ha gool an skovvaow. [14] Herwydh gorhemmyn Davydh y das, ev a ordenas rannow an oferysi rag aga servis, ha'n Levysi rag aga sodhow a wormola hag a venystra ryb an oferysi avel dever pubdedhyek dell ve res, ha gwithysi an yetys yn aga rannow rag pub yet; rag yndella y hworhemynsa Davydh, gour Duw. [15] Ny dreylsons dhe-ves a wul puptra re worhemynsa an myghtern dhe'n oferysi ha'n Levysi a-dro dhe'n tresorvaow.

[16] Yndella oll ober Solomon a veu kowlwrys a-dhia dhydh fondyans chi an ARLODH bys may feu gorfennys.

[17] Ena Solomon eth dhe Esyon-geber hag Eloth war an morrep, yn pow Edom. [18] Hiram a dhanvonas dhodho dre leuv y wesyon y honan, gorholyon ha marners gans prevyans a'n mor. I eth the Ofir war-barth gans gwesyon Solomon, hag a ynporthas alena peswar kans ha hanter kans talent a owr ha'ga dros dhe vyghtern Solomon.

Devedhyans Myghternes Sheba

9 Pan glewas myghternes Sheba a vri Solomon, hi a dheuth dhe Yerusalem rag ma'n proffa gans govynnow kales, ha gensi koskordh pur vras, kowrvergh ow ton spisyow,

ha kals a owr ha meyn drudh. Pan dheuth dhe Solomon, hi a
gewsis ganso a buptra esa yn hy brys. 2 Solomon a worthebis
dhe oll hy govynnow; nyns esa nagonan anedha re gales rag
Solomon dh'y styrya dhedhi. 3 Pan welsa myghternes Sheba
furneth Solomon, ha'n chi re dhrehevsa, 4 an boos war y
voos, rester esedhyans y sodhogyon, an servysi ha'ga gwisk, y
hanaforyon ha'ga gwisk, ha'y offrynnow leskys a offrynna yn
chi an ARLODH, nyns esa spyrys ynni namoy.

5 Yn-medh hi dhe'n myghtern, 'Gwir o an derivas a glewis y'm
tir ow honan, a'th weythresow, hag a'th furneth, 6 mes ny grysis
aga geryow kyns my dhe dhos ha gweles gans ow dewlagas ow
honan. Ny veu leveris dhymmo bys yn hanter a veurder dha
furneth; fest gwell yth os ages an derivas a glewis. 7 Gwynnvys
dha wer! Gwynnvys an re ma dha wesyon a sev a-ragos heb
hedhi, ha klewes dha furneth! 8 Benyges re bo an ARLODH dha
Dhuw a'n jevo plesour ynnos hag a'th worras war y dron avel
myghtern an ARLODH dha Dhuw. Drefen an kerensa a'n jeves
dha Dhuw rag Israel, orth y fastya bys vykken, ev re'th worras
warnedha avel myghtern, dhe wul gwirvreus ha gwiryonedh.'
9 Ena hi a ros dhe'n myghtern hwegh ugens talent a owr, shour a
spisys ha meyn drudh: ny via bythkweth spisys parow dhe'n re
a ros myghternes Sheba dhe vyghtern Solomon. 10 Hag ynwedh
Hiram ha gwesyon Solomon a dhrosa owr dhyworth Ofir, hag
a dhros prenn algum ha meyn drudh. 11 An myghtern a wrug
devnydh a'n prenn algum dhe wul grisyow rag chi an ARLODH
ha rag chi an myghtern, hag ynwedh lyras ha telynnow rag an
ganoryon. Ny via gwelys aga farow bythkweth yn pow Yuda.

12 Myghtern Solomon a ros dhe vyghternes Sheba puptra a's
tevo hwans anodho ha'y wovyn; ev a ros dhedhi yn hel yn attal[a]
an pyth a dhrosa hi dhe'n myghtern. Ena hi a dhehwelis arta
dh'y thir hy honan gans hy gwesyon.

---

a 9:12 *ev a ros dhedhi yn hel yn attal:* Ow sewya an Targum.

Rychys Meur Solomon

13 Poster an owr a dheuth dhe Solomon a-ji dhe unn vledhen
o hwegh kans talent a owr ha hwegh ha tri ugens, 14 dres an
pyth o dres gans an wikoryon ha gans an varchons; hag oll
myghternedh Arabi ha governours an tir a dhros owr hag
arghans dhe Solomon. 15 Myghtern Solomon a wrug dew
kans skoos bras a owr mortholys; hwegh kans shekel a owr
mortholys eth yn pub skoos. 16 Ev a wrug ynwedh tri hans
bokler a owr mortholys; tri mina a owr eth yn pub bokler. An
myghtern a's gorras yn Chi Koos Lebanon. 17 An myghtern a
wrug ynwedh tron bras a dhans-olifans hag a'n gorowras gans
owr pur. 18 Yth esa dhe'n tron hwegh gris ha skavel droos, hag
i a veu stegys orth an tron. A bub tu dhe'n esedhva yth esa
breghva, ha dew lew a'ga sav ryb an breghvaow, 19 ha dewdhek
lew a'ga sav onan dhe benn bub gris war an hwegh gris. Ny via
gwrys y bar bythkweth yn gwlaskor vytholl. 20 Pub lester-eva a
vyghtern Solomon o a owr hag oll lestri Chi Koos Lebanon o a
owr pur; ny veu arghans reknys dhe vos talvosek yn dedhyow
Solomon. 21 Gorholyon an myghtern e dhe Tarshish gans
gwesyon Hiram; unweyth pub teyr bledhen gorholyon Tarshish
a dho ow ton owr, arghans, dans-olifans, apys, ha payones.

22 Yndella myghtern Solomon a dremenas dres oll
myghternedh an norvys yn rychys hag yn furneth. 23 Oll
myghternedh an norvys a hwila bos gans Solomon rag klewes y
furneth, a worrsa Duw yn y vrys. 24 Pubonan a dhros ro, lestri
a arghans hag owr, mantylli, melysethow, spisys, mergh, ha
mulyon, bledhen wosa bledhen. 25 Solomon a'n jevo peswar
mil stall rag mergh ha charettow, ha dewdhek mil vargh; ev
a's gwithas yn citys charettow ha gans an myghtern y honan yn
Yerusalem. 26 Ev a reynyas war oll an vyghternedh dhyworth
an avon Ewfrates bys pow an Filistysi, ha bys or Ejyp. 27 An
myghtern a wre arghans maga kemmyn yn Yerusalem avel men,
ha sedres maga kemmyn avel sykamin an Shefela. 28 Mergh o
ynperthis rag Solomon dhyworth Ejyp, ha dhyworth oll tiryow.

Mernans Solomon

29 Gweythresow erel Solomon a'n kynsa dhe'n diwettha
anedha, a nyns yns i skrifys yn istori Nathan an profos, hag
yn profosans Ahiya an Shilonyas hag yn gwelesigethow an
gwelesydh Iddo a-dro dhe Yeroboam mab Nebat? 30 Solomon
a reynyas yn Yerusalem war oll Israel dew ugens bledhen.
31 Solomon a goskas gans y dasow hag i a'n ynkleudhyas yn cita
y das Davydh, ha'y vab Rehoboam a reynyas yn y le.

An Rebellyans erbynn Rehoboam

10 Rehoboam eth dhe Shekem, rag oll Israel re dhothya
dhe Shekem ma'n gwrellens myghtern. 2 Pan glewas
Yeroboam mab Nebat a-dro dhe henna, (rag yth esa ev yn Ejyp,
may fisa a vyghtern Solomon), ev a dhehwelis dhyworth Ejyp.
3 I a dhanvonas ha'y elwel, ha Yeroboam hag oll Israel a dheuth
hag a leveris dhe Rehoboam, 4 'Dha das a wre agan yew poos.
Lemmyn ytho skavha an lavur kales ha'n yew boos a worras
warnan, ha ni a'th serv.' 5 Ev a leveris dhedha, 'Deus dhymmo
vy wosa tri dydh.' Yndella an bobel eth dhe-ves.

6 Ena myghtern Rehoboam a omgussulyas gans an
henavogyon a sevi a-rag y das Solomon hag ev hwath yn fyw,
ow leverel, 'Fatel y'm kussulyowgh a worthebi dhe'n bobel ma?'
7 I a worthebis dhodho, 'Mara pedhydh hegar orth an dus ma
ha'ga flesya ha kewsel geryow da dhedha, ena i a vydh dha
wesyon bys vykken.' 8 Mes ev a skonyas an gussul a ros an
henavogyon dhodho hag ev a omgussulyas gans an yonkoryon
re devsa ganso, esens ow sevel a-ragdho lemmyn. 9 Ev a leveris
dhedha, 'Pana gussul a'gas beus rag may hwortheppiv dhe'n
bobel ma, re leveris dhymm, "Skavha an yew a worras dha das
warnan"?' 10 An yonkoryon re devsa ganso a leveris dhodho,
'Yndelma y tegoodh dhis kewsel dhe'n bobel a leveris dhis,
"Dha das a wrug poos agan yew, mes res yw dhis hy skavhe
ragon;" lavar dhedha, "Ow bys byghan yw tewa agas diwglun
ow thas. 11 Ow thas a worras warnowgh yew boos; my a geworr
dh'agas yew. Ow thas a'gas skorjyas gans hwyppys, mes my
a'gas skorj gans skorpyones."'

12 Yeroboam hag oll an bobel a dheuth dhe Rehoboam
wosa tri dydh, dell lavarsa an myghtern, ‘Deus dhymmo arta
wosa tri dydh.’ 13 An myghtern a worthebis dhedha yn harow.
Myghtern Rehoboam a skonyas kussul an henavogyon; 14 ev a
leveris dhedha herwydh kussul an yonkoryon, ‘Ow thas a wre
poos aga yew, mes my a geworr dhedhi. Ow thas a’gas skorjyas
gans hwyppys, mes my a’gas skorj gans skorpyones.’ 15 Yndella
ny woslowas an myghtern orth an bobel, drefen bos hemma
destnys gans Duw, dhe gewera an ger kewsys gans an Arlodh
der Ahiya an Shilonyas dhe Yeroboam mab Nebat.

16 Pan gonvedhas oll Israel na vynna an myghtern goslowes
orta, an bobel a worthebis dhe’n myghtern,

‘Pana rann a’gan beus yn Davydh?
Ny’gan beus eretons yn mab Yesse.
Dh’agas tyldow, A Israel!
Mir lemmyn dhe’th chi dha honan, Davydh.’

Yndella oll Israel eth dhe-ves dh’aga thyldow. 17 Mes
Rehoboam a reynyas war an Israelysi esa trigys yn citys
Yuda. 18 Myghtern Rehoboam a dhanvonas Hadoram, a’n
jevo charj a’n lavur konstrinys, mes an Israelysi a’n labedhas
dhe’n mernans. Myghtern Rehoboam a spedyas dhe yskynna
yn y jaret ha fia dhe Yerusalem. 19 Yndella Israel re beu yn
rebellyans erbynn chi Davydh bys y’n jydh hedhyw.

Yuda ha Benyamin Kerys

11 Pan dheuth Rehoboam dhe Yerusalem, ev a
guntelas chi Yuda ha Benyamin, naw ugens mil
gasor dewisys, rag omladh erbynn Israel, rag daskor an wlaskor
dhe Rehoboam. 2 Mes ger an Arlodh a dheuth dhe Shemaia
gour Duw: 3 Lavar dhe Rehoboam mab Solomon myghtern
Yuda, ha dhe oll an Israelysi yn Yuda ha Benyamin, 4 ‘Yndelma
y lever an Arlodh: Nyns ewgh yn-bann na batalyas orth dha
vreder. Dehweles pub onan dhe dre, rag yma an dra ma ahanav
vy.’ Yndella i a woslowas orth ger an Arlodh hag a dreylyas
dhyworth an eskerdh erbynn Yeroboam.

5 Yth esa Rehoboam trigys yn Yerusalem, hag ev a dhrehevis
dinasow kerys rag defens yn Yuda. 6 Ev a geras Bethlehem,
Etam, Tekoa, 7 Beth-sur, Soko, Adullam, 8 Gath, Maresha, Zif,
9 Adoraym, Lakish Azeka, 10 Sora, Ayyalon, ha Hebron, citys
kerys usi yn Yuda hag yn Benyamin. 11 Ev a wrug an keryow
krev, hag a worras kaslewydhyon ynna, ha provians a voos, a
oyl hag a win. 12 Ev a worras skosow ha guwow yn oll an citys,
hag a's gwrug fest krev. Yndella ev a synsis Yuda ha Benyamin.

Oferysi ha Levysi a Skoodh Rehoboam

13 An oferysi ha'n Levysi der Israel oll a dheuth dhodho
dhyworth oll aga thiryow. 14 An Levysi re assa aga feurvaow
ha'ga ferghenogeth ha re dhothya dhe Yuda ha dhe Yerusalem,
drefen Yeroboam ha'y vebyon re's lettsa a servya avel oferysi
an ARLODH, 15 ha re apoyntsa y oferysi y honan rag an tylleryow
ughel, ha rag an jevanow-gaver, ha rag an leughi re wrussa
ev. 16 An re dhyworth pub looth a Israel, re settsa aga holon
dhe hwilas an ARLODH, Duw Israel, a dheuth war aga lergh
dhe Yerusalem, rag sakrifia dhe'n ARLODH, Duw aga thasow.
17 I a grevhas gwlaskor Yuda hag i a skoodhyas Rehoboam
mab Solomon teyr bledhen, ow kerdhes yn fordh Davydh ha
Solomon y'n teyr bledhen na.

Demedhyansow Rehoboam

18 Rehoboam a gemeras avel y wreg Mahalath myrgh
Yerimoth mab Davydh hag a Abihayl myrgh Eliab mab
Yesse. 19 Hi a dhinythis ragdho mebyon: Yeush, Shemaria, ha
Zaham, 20 War hi lergh ev a gemeras Maaka myrgh Absalom,
ha hi a dhinythis ragdho Abia, Attay, Ziza, ha Shelomith.
21 Rehoboam a gara Maaka myrgh Absalom moy es dell gara
ev y wragedh erel ha'y iswragedh. Ev a'n jevo etek gwreg ha
tri ugens iswrek, hag ev a dhinythis eth mab warn ugens ha
tri ugens myrgh. 22 Rehoboam a apoyntyas Abia mab Maaka
avel penn pennsevik yn-mysk y vreder, rag y wul myghtern ar
lergh. 23 Ev a dhyghtyas yn fur, hag a lesas re a'y vebyon der oll
ranndiryow Yuda ha Benyamin, yn oll an citys kerys. Ev a ros
dhedha provians meur, ha kavos lies gwreg ragdha.

Ejyp a Omsett erbynn Yuda

12 Pan veu fastys myghterneth Rehoboam hag ev o
gyllys krev, ev a forsakyas lagha an ARLODH, ev hag
oll Israel ganso. [2] Y'n pympes bledhen a vyghtern Rehoboam,
drefen i dhe vos dislel dhe'n ARLODH, Shishak myghtern Ejyp a
dheuth yn-bann erbynn Yerusalem [3] gans dewdhek mil jaret ha
tri mil varghoglu. Ha pobel dhiniver a dheuth ganso dhyworth
Ejyp – Lybysi, Sukkiysi hag Ethiopysi. [4] Ev a gemeras an citys
kerys a Yuda hag a dheuth bys Yerusalem. [5] Ena an profos
Shemaia a dheuth dhe Rehoboam ha dhe bennsevigyon Yuda,
o kuntelys yn Yerusalem drefen Shishak, hag a leveris dhodho,
'Yndelma y lever an ARLODH: Hwi a'm forsakyas, ytho my re'gas
forsakyas dhe leuv Shishak.' [6] Ena sodhogyon an myghtern
a omuvelhas, hag a leveris, 'An ARLODH yw gwiryon.' [7] Pan
welas an ARLODH i dhe omuvelhe, ger an ARLODH a dheuth dhe
Shemaia, ow leverel, 'Rag i dhe omuvelhe, ny's diswrav, mes
my a wront dhedha neb delivrans, ha ny vydh ow sorr meur
diverys war Yerusalem dre leuv Shishak. [8] Byttegyns i a vydh
y servysi; ena i a wor an dihevelepter ynter ow servis vy ha
servis gwlaskordhow tiryow erel.'

[9] Yndella myghtern Shishak a Ejyp a dheuth yn-bann erbynn
Yerusalem; ev a gemeras dhe-ves tresoryow chi an ARLODH ha
tresoryow chi an myghtern; ev a gemeras puptra. Ev a gemeras
ynwedh an skosow a owr gwrys gans Solomon. [10] Myghtern
Rehoboam a wrug yn aga le skosow a vrons, ha'ga gorra yntra
diwleuv sodhogyon an gorfwithysi hag a witha daras chi an
myghtern. [11] Peskweyth mayth e an myghtern a-ji dhe ji an
ARLODH, an gorfwithysi a dho orth aga don, hag ena i a's degi
arta dhe stevel an gorfwithysi. [12] Drefen ev dhe omuvelhe, sorr
an ARLODH a dreylyas dhyworto, ma na ve disrwyans leun. An
studhyow o da yn Yuda.

Mernans Rehoboam

[13] Myghtern Rehoboam a fastyas y honan yn krev yn
Yerusalem hag a besyas avel myghtern. Rehoboam o unn
bloodh ha dew ugens pan dhallathas reynya; ev a reynyas seytek

bledhen yn Yerusalem, an cita re dhewissa an ARLODH yn-mes a oll lothow Israel rag gorra y hanow ena. Hanow y vamm o Naama an Ammonyades. [14] Ev a wre drog rag ny settyas y golon dhe hwilas an ARLODH.

[15] Gweythresow Rehoboam, a'n kynsa dhe'n diwettha, a nyns i skrifys yn kovadhow Shemaia hag Iddo an gwelesydh, kovrestrys herwydh linnyeth? Yth esa gwerrya heb hedhi yntra Rehoboam ha Yeroboam, [16] Rehoboam a goskas gans y dasow hag a veu ynkleudhys yn cita Davydh; ha'y vab Abiya a reynyas yn y le.

Abia a Reyn war Yuda

13 Y'n etegves bledhen a vyghtern Yeroboam, Abia a dhallathas reynya war Yuda [2] Ev a reynyas teyr bledhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Mikaya myrgh Uriel a Gibea.

Yth esa bresel ynter Abia ha Yeroboam. [3] Abia a dhallathas an batel gans lu a gasoryon allosek, peswar kans mil wour dewisys; ha Yeroboam a arayas y linen a vatel er y bynn gans eth kans mil gasor allosek. [4] Abia a sevis war venydh Semaraym usi yn bro venydhyek Efraym, hag a leveris, 'Goslowewgh orthiv, Yeroboam hag oll Israel! [5] A ny wodhowgh hwi y ros an ARLODH, Duw Israel, an myghternses war Israel dhe Dhavydh ha'y vebyon bys vykken dre gevambos a holan? [6] Byttegyns Yeroboam mab Nebat, gwas Solomon mab Davydh a sevis yn-bann hag a rebellyas erbynn y arlodh; [7] ha bagas a goog vilens a omguntelas a-dro dhodho hag a dhefias Rehoboam mab Solomon, pan o Rehoboam yowynk ha heb prevyans, ha ny veu krev lowr dhe sevel orta.

[8] 'Lemmyn hwi a dyb y hyllowgh sevel orth gwlaskor an ARLODH yn leuv mebyon Davydh, drefen agas bos gyllys ha bos routh vras ha bos genowgh hwi an leughi a owr a wrug Yeroboam dhe vos duwow ragowgh. [9] A ny bellhasowgh oferysi an ARLODH, mebyon Aron, ha'n Levysi, ha gul oferysi ragowgh agas honan avel poblow a diryow erel? Piw pynag a dheffo dhe omsakra gans tarow yowynk po seyth hordh a yll dos ha bos

oferyas a neppyth nag yw duw. [10] Mes ni, an ARLODH yw agan
Duw, ha ny'n gessyn. Ni a'gan beus oferysi a venyster dhe'n
ARLODH, mebyon Aron, ha Levysi rag aga servya. [11] I a lesk
dhe'n ARLODH pub myttin ha pub gorthugher offrynnow leskys
hag enkys hweg, hag araya bara an lok war an voos lan, hag
i a enow an lugern war an kantolbren a owr pub gorthugher.
Yndella ni a with charj an ARLODH agan Duw, mes hwi re'n
gasas. [12] Yma Duw genen orth agan penn, ha'y oferysi a's
teves aga hirgern rag seni an galow dhe'n vatel er agas pynn. A
vebyon Israel, na vatelewgh orth an ARLODH, Duw agas tasow,
rag ny yllowgh seweni.'

[13] Yeroboam a dhanvonas kontrewaytyans a-dro dhe dhos
warnedha a-dhelergh; yndella yth esa y lu a-rag Yuda, hag yth
esa an kontrewaytyans a-dryv dhedha. [14] Pan dreylyas Yuda
yth esa an vatel a-ragdha hag a-dryv dhedha. I a grias dhe'n
ARLODH ha'n oferysi a hwythas an hirgern. [15] Ena tus Yuda
a grias garm an vatel. Pan armas gwer Yuda, Duw a fethas
Yeroboam hag oll Israel a-rag Abia ha Yuda. [16] Mebyon Israel
a fias dhe'n fo a-rag Yuda, ha Duw a's ros yn aga diwleuv.
[17] Abia ha'y lu a's fethas gans ladhva veur; pymp kans mil wour
dhewisys a Israel a godhas ledhys. [18] Yndella mebyon Israel
o iselhes y'n termyn na, ha mebyon Yuda a dryghis, drefen i
dhe drestya y'n ARLODH, Duw aga thasow. [19] Abia a helghyas
Yeroboam, hag a gemeras citys dhyworto; Bethel ha'y threvow,
Yeshana ha'y threvow, hag Efron ha'y threvow. [20] Ny dhaskavas
Yeroboam y nell yn dedhyow Abia; an ARLODH a'n gweskis
dhe'n dor hag ev a verwis. [21] Mes Abia eth ha bos krev. Ev a
gemeras peswardhek gwreg, ha dinythi dew vab warn ugens ha
hwetek myrgh. [22] Gweythresow erel Abia, y fara ha'y wriansow
yw skrifys yn lyver-styryans[a] an profos Iddo.

---

a 13:22 *lyver-styryans:* Ebrow *midrash.*

Asa a Reyn

14 Yndella Abia a goskas gans y dasow, hag i a'n ynkleudhyas yn cita Davydh. Y vab Asa a reynyas yn y le. Yn y dhedhyow an tir a'n jevo powes deg bledhen.[a] 2 Asa a wrug an pyth o da hag ewn yn golok an ARLODH y Dhuw.[b] 3 Ev a gemeras dhe-ves an alteryow estren ha'n tylleryow ughel, ev a dorras an peulveyn hag a droghas dhe'n dor an Asherim. 4 Ev a worhemynnis dhe Yuda hwilas an ARLODH, Duw aga thasow, ha bos gostydh dhe'n lagha ha'n gorhemmyn. 5 Ynwedh ev a gemeras dhe-ves, dhyworth oll citys Yuda an tylleryow ughel ha'n alteryow a enkys. Ha'n wlaskor a's tevo powes yn-danno. 6 Ev a dhrehevis citys kerys yn Yuda ha'n tir a'n jevo powes. Ny veu bresel er y bynn y'n bledhynnyow na, rag an ARLODH a ros dhodho kres. 7 Ev a leveris dhe Yuda, 'Drehevyn an citys ma, ha'ga herghynna gans fosow ha touryow, yetys ha barrys. Yma an tir dhyn hwath, drefen ni dhe hwilas an ARLODH agan Duw; ni re'n hwilas hag ev re ros dhyn kres a bub tu.' Ytho i a dhrehevis ha seweni. 8 Asa a'n jevo lu a dri hans mil a Yuda, ervys gans skosow ha guwow, ha dew kans, peswar ugens a vilyow a gasoryon a Benyamin, ervys gans skosow ha guwow. Oll a'n re ma o kasoryon grev.

Omsettyans gans Ethiopi

9 Zeragh an Ethiopyas a dheuth er aga fynn gans lu a vilvil gasor ha tri hans charet, hag ev a dheuth bys Maresha. 10 Asa eth yn-mes rag metya ganso, hag i a arayas aga honan rag batel yn nans Sefatha ryb Maresha. 11 Asa a grias dhe'n ARLODH y Dhuw, 'A ARLODH, nyns eus dihevelepter ragos yntra gweres an re grev ha'n re wann. Gweres ni, A ARLODH agan Duw, rag ni a drest ynnos, hag yn dha hanow ni re dheuva erbynn an routh ma. A Duw, na dryghes den marwel er dha bynn.' 12 Yndella an ARLODH a weskis an Ethiopysi a-rag Asa hag a-rag Yuda, ha'n

---

a 14:1 An gwers ma y niverys 13:23 y'n tekst ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat.

b 14:2 Gwersow 14:2-15 yw niverys 14:1-14 y'n tekst ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat.

Ethiopysi a fias dhe'n fo. 13 Asa ha'n pobel ganso a's helghyas
bys Gerar, ha'n Ethiopysi a godhas bys ma nag o nebonan
gesys yn fyw; rag aga bos brewys a-rag an ARLODH ha'y lu. I a
dhug dhe-ves preydh meur. 14 I a weskis oll an citys yn-kerghyn
Gerar, rag yth esa own an ARLODH warnedha. I a ravnas oll an
citys, rag yth esa meur a breydh ynna. 15 Ynwedh i a omsettyas
orth tyldow an re a's tevo chatel, hag i a dhegi dhe-ves deves
pals ha kowrvergh. Ena i a dhehwelis dhe Yerusalem.

15 Spyrys Duw a dheuth war Azaria mab Oded. 2 Ev
eth yn-mes rag metya gans Asa, hag a leveris
dhodho, 'Goslow orthiv, Asa hag oll Yuda ha Benyamin.
Yma an ARLODH genowgh, ha hwi ganso. Mara's hwilowgh,
ev a vydh kevys genowgh, mes mara's gesowgh, ev a'gas gas.
3 Termyn hir y feu Israel heb an gwir Dhuw, ha heb oferyas
dhe dhyski, ha heb lagha, 4 mes pan dreylsons yn aga ahwer
dhe'n ARLODH, Duw Israel, ha'y hwilas, kevys veu gansa. 5 Y'n
termynyow na, ny ylli tus mos yn-mes na dos a-ji yn sawder,
drefen an deray bras esa war oll trigoryon an tiryow. 6 Terrys
yn temigow yth ens, gwlaskor erbynn gwlaskor ha cita erbynn
cita, rag yth esa Duw orth aga throbla gans ankres a bub eghen.
7 Mes hwi, bedhewgh krev, ha na esewgh dh'agas diwla bos
lows; rag y fydh pewas a'gas ober.'

8 Pan glewas Asa an geryow ma, profosans Azaria mab Oded,
kenerthys o, hag ev a dhefendyas dhe-ves an taklow kasadow
dhyworth oll tiredh Yuda ha Benyamin ha dhyworth an citys
re gemersa yn bro venydhyek Efraym. Ev a ewnhas alter
an ARLODH esa a-rag portal chi an ARLODH. 9 Ev a guntelas
oll Yuda ha Benyamin, ha'n tus a Efraym, Manasse, ha
Simeon esa trigys gansa avel alyons, rag lies re gilfisa dhodho
dhyworth Israel pan wodhyens bos an ARLODH y Dhuw
ganso. 10 Omguntelys yth ens yn Yerusalem y'n tressa mis a'n
pymthegves bledhen a reyn Asa. 11 I a sakrifias dhe'n ARLODH
y'n jydh na, dhyworth an preydh re dhrosens, seyth kans ojyon
ha seyth mil dhavas. 12 I a entras yn kevambos dhe hwilas an
ARLODH, Duw aga thasow, gans oll aga holon ha gans oll aga
enev. 13 Piw pynag ny vynna hwilas an ARLODH, Duw Israel, y

tegoodhva may fedha ledhys, po yowynk po koth, po gour po benyn. [14] I a dos ti dhe'n ARLODH gans lev ughel, ha gans garma, ha gans hirgern ha gans kern. [15] Oll Yuda a lowenhas orth an ti; rag i re dosa gans oll aga holon. I a'n hwilas gans oll aga bodh, hag ev o kevys gansa. Ha'n ARLODH a ros dhedha powes oll a-derdro. [16] Ynwedh ev a wordhellos Maaka mamm myghtern Asa dhyworth hy soodh avel mamm vyghternes, drefen hi dhe wruthyl imach kasadow a Ashera. Asa a droghas dhe'n dor hy thra gasadow ha'y vrewi ha'y leski yn nans Kidron. [17] Nyns o an tylleryow ughel kemerys yn-mes a Israel. Byttegyns kolon Asa o perfydh oll y dhedhyow. [18] Ev a dhros yn chi Duw rohow sakrys y das ha'y rohow sakrys y honan – arghans, owr ha daffar. [19] Ha nyns esa bresel vytholl bys an pymthegves bledhen warn ugens a reyn Asa.

Dampnya an Kevambos gans Aram

16 Y'n hweghves bledhen warn ugens a reyn Asa, Baasha myghtern Israel eth yn-bann erbynn Yuda, hag ev a dhrehevis Rama ma na alla nebonan mos yn-mes po dos a-ji dhe diredh Asa myghtern Yuda. [2] Ena Asa a gemeras an arghans ha'n owr yn-mes a dresorvaow chi an ARLODH, hag a's danvonas dhe Ben-hadad myghtern Aram, trigys yn Damaskus, ow leverel, [3] 'Bedhes kevambos yntra my ha ty, kepar dell veu ynter ow thas vy ha'th tas jy; Yth esov ow tanvon dhis arghans hag owr; ke, torr dha gevambos gans Baasha myghtern Israel, rag mayth omdenno a-dhyworthiv.' [4] Ben-hadad a woslowas orth myghtern Asa, hag a dhanvonas kaslewydhyon y luyow erbynn citys Israel. I a fethas Iyon, Dan, Abel-maym, hag oll citys-gwithva Naftali. [5] Pan glewas Baasha hemma, ev a astelas drehevel Rama, hag a asas an ober dhe hedhi. [6] Ena myghtern Asa a dhros oll Yuda, hag i a dhug dhe-ves meyn ha prenn Rama, gansa may hwrug Baasha dastrehevel Geba ha Mispa.

[7] Y'n termyn na an gwelesydh Hanani a dheuth dhe Asa myghtern Yuda, hag a leveris dhodho, 'Drefen ty dhe fydhya yn myghtern Aram, a-der fydhya y'n ARLODH dha Dhuw, lu myghtern Aram re dhienkas dhyworthis. [8] A nyns o an

Ethiopysi ha'n Libysi lu bras, gans pur lies charet ha marghoglu? Byttegyns drefen ty dhe fydhya y'n ARLODH, ev re's ros y'th leuv. [9] Rag dewlagas an ARLODH a wander dres oll an norvys rag krevhe an re hag yth yw aga holon lel dhodho. Ty re wrug tra fol y'n dra ma; rag alemma rag ty a'fydh breselyow.' [10] Ena Asa a sorras orth an gwelesydh, hag a'n gorras y'n stockys, yn prison, drefen ev dhe berthi konnar orto rag hemma. Hag Asa a debeldhyghtyas re a'n bobel y'n keth termyn na.

Kleves ha Mernans Asa

[11] Gweythresow Asa, a'n kynsa dhe'n diwettha, yw skrifys yn Lyver Myghternedh Yuda hag Israel. [12] Y'n nownsegves bledhen warn ugens a'y reyn, Asa a borthas kleves yn y dhewdros, ha gyllys sevur o; byttegyns kyn y'n jevo y gleves, ny hwilas an ARLODH, mes ev a hwilas gweres gans an vedhogyon. [13] Ena Asa a goskas gans y dasow, ow merwel y'n kynsa bledhen ha dew ugens a'y reyn. [14] I a'n ynkleudhyas y'n bedh re droghas ev ragdho y honan yn cita Davydh. I a'n gorras war eler kudhys gans spisys kemyskys yn konnyk; hag i a wrug tan bras yn y enor.

Reyn Yehoshafat

17 Y vab Yehoshafat a reynyas yn y le, hag a grevhas y savla erbynn Israel. [2] Ev a worras kasoryon yn oll an citys kerys a Yuda hag a worras savleow-gwithysi yn pow Yuda hag y'n citys a Efraym re beu kemerys gans y das Asa. [3] Yth esa an ARLODH gans Yehoshafat drefen ev dhe gerdhes yn fordhow y das kyns; ny hwilas an Baalim, [4] mes ev a hwilas Duw y das hag a gerdhas yn y worhemynnow, a-der fordhow Israel. [5] Yndella an ARLODH a fastyas an wlaskor yn y leuv. Oll Yuda a dhros trubyt dhe Yehoshafat, hag ev a'n jevo rychys meur hag enor. [6] Y golon o len yn fordhow an ARLODH; ha dres henna ev a dhileas an tylleryow ughel ha'n Asherim dhyworth Yuda.

[7] Yn tressa bledhen y reyn ev a dhanvonas y sodhogyon, Ben-hayl, Obadia, Zekaria, Nethanel, ha Mikaya, dhe dhyski yn citys Yuda. [8] Gansa yth esa an Levysi, Shemaia, Nethania,

Zebadia, Asahel, Shemiramoth, Yehonathan, Adoniya, Tobiya,
ha Tob-adoniya, ha gansa an oferysi Elishama ha Yehoram.
9 I a dhyski yn Yuda ha gansa lyver lagha an ARLODH; i e oll
a-derdro der oll citys Yuda ow tyski yn-mysk an bobel.

10 Own an ARLODH a godhas war oll gwlaskordhow an tiryow
yn-kerghyn Yuda, ha ny vreselsons erbynn Yehoshafat 11 Re
a'n Filistysi a dhros trubyt dhe Yehoshafat, ha shour a arghans;
ha'n Arabyon ynwedh a dhros dhodho seyth kans hordh, ha
seyth kans gaver gorow ha seyth mil. 12 Gyllys o Yehoshafat
moy ha moy krev. Ev a dhrehevis dinasow ha citys-gwithva
yn Yuda. 13 Ev a wrug oberow meur yn citys Yuda. Ev a'n
jevo soudoryon, kasoryon allosek, yn Yerusalem. 14 Hemm o
an rol anedha herwydh chi aga thasow: a Yuda kaslewydhyon
milyow: Adna an kaslewydh, gans tri hans mil gasor gallosek,
15 ha nessa dhodho Yehohanan an kaslewydh gans dew kans,
peswar ugens a vilyow, 16 ha nessa dhodho Amasia mab Zikri,
bolonjedhek yn servis an ARLODH, gans dew kans mil gasor
gallosek. 17 A Benyamin: Elyada, kasor gallosek, gans dew
kans mil ervys gans gwarak ha skoos, 18 ha nessa dhodho
Yehozabad gans naw ugens mil parys rag bresel. 19 Yth esa an
re ma yn servis an myghtern, ha dres henna an re a worras an
myghtern y'n citys kerys der oll Yuda.

Mikaya a Dhargan Falladow

18 Yehoshafat a'n jevo rychys meur hag enor; ev a
wrug kevambos a dhemedhyans gans Ahab. 2 Wosa
nebes bledhynnyow ev eth yn-nans dhe Ahab yn Samari.
Ahab a ladhas kals a dheves hag a oghen ragdho ha rag an
bobel esa ganso, hag a ynias warnodho mayth ella yn-bann
erbynn Ramoth-gilead. 3 Ahab myghtern Israel a leveris
dhe Yehoshafat myghtern Yuda, 'A vynnydh mos genev dhe
Ramoth-gilead?' Ev a wovynnas dhodho, 'Yth esov genes, ow
fobel yw dha bobel. Ni a vydh genes y'n vresel.'

4 Mes Yehoshafat a leveris ynwedh dhe vyghtern Israel,
'Hwila yn kynsa ger an ARLODH.' 5 Ena myghtern Israel a
guntelas an brofosi war-barth, peswar kans anedha hag a leveris

dhedha, ‘A wren ni mos dhe vatalyas orth Ramoth-gilead, po a skonyav a wul yndella?’ I a worthebis, ‘Ke yn-bann; rag Duw a’s re yn leuv an myghtern.’ [6] Mes Yehoshafat a leveris, ‘A nyns eus omma neb profos aral a’n ARLODH, may hwovynnyn anodho?’ [7] Myghtern Israel a leveris dhe Yehoshafat, ‘Yma hwath nebonan aral ganso may hyllyn govyn a’n ARLODH, Mikaya mab Imla, mes my a’n kas, rag nevra ny brofos da yn ow hever, mes anfeusi heb ken.’ Yehoshafat a leveris, ‘Na leveres an myghtern tra a’n par na.’ [8] Ena myghtern Israel a elwis sodhek hag a leveris, ‘Doro dihwans Mikaya mab Imla.’ [9] Yth esa myghtern Israel ha myghtern Yehoshafat a’ga esedh war aga thronys, gwiskys yn aga gonyow, orth an leur-drushya ryb entrans yet Samari; hag yth esa oll an profosi ow profosa a-ragdha. [10] Sedekia mab Kenaana a wrug ragdho y honan kern a horn, hag ev a leveris, ‘Yndella y lever an ARLODH, Gans an re ma ty a wan Aram bys may fons diswrys.’ [11] Yth esa oll an brofosi ow profosa an keth tra hag ow leverel, ‘Ke yn-bann dhe Ramoth-gilead ha trygh, an ARLODH a’s re yn leuv an myghtern.’

[12] An gannas neb eth dhe elwel Mikaya a leveris dhodho, ‘Mir, geryow an brofosi gans unn akord yw a-barth an myghtern, bedhes dha er dhejy avel ger onan anedha, ha kows dader.’ [13] Mes Mikaya a leveris, ‘Dell vyw an ARLODH, py pynag a lavarro ow Duw, henna a lavarav.’

[14] Pan veu devedhys dhe’n myghtern, an myghtern a leveris dhodho, ‘A Mikaya, en ni dhe Ramoth-gilead rag batalyas, po nyns en?’ Ev a worthebis, ‘Ke yn-bann ha trygh; i a vydh gorrys y’th leuv.’ [15] Mes an myghtern a leveris dhodho, ‘Pygemmys prys y tegoodh dhymmo gul dhis ti na leverri tra vyth marnas an gwiryonedh yn hanow an ARLODH?’ [16] Ena Mikaya a leveris, ‘My a welas oll Israel skattrys war an menydhyow, avel deves heb bugel, ha’n ARLODH a leveris, “Ny’s teves mester, es pub onan tre yn kres.”’ [17] Myghtern Israel a leveris dhe Yehoshafat, ‘A ny leveris vy na dhargana dader dhymm, marnas drog?’

18 Ena Mikaya a leveris, ‘Ytho klewewgh ger an ARLODH: My
a welas an ARLODH esedhys war y dron gans oll lu nev a’ga sav
a’n barth dhyghow dhodho hag a’n barth kledh dhodho. 19 Ha’n
ARLODH a leveris, “Piw a dhyn myghtern Ahab a Israel, rag
mayth ello yn-bann, ha kodha yn Ramoth-gilead?” Ena onan
a leveris unn dra hag onan a leveris ken tra, 20 bys pan dheuth
spyrys yn-rag hag a sevis a-rag an ARLODH, ow leverel, “My a
wra y dhynya.” Ha’n ARLODH a wovynnas orto, “Fatla?” 21 Ev
a worthebis, “Yth av yn-mes, ha my a vydh spyrys gowek yn
ganow oll y brofosi.” Ena an ARLODH a leveris, “Ty a’n dyn,
ha ty a sewen; ke yn-rag ha’y wul.” 22 Yndella y hwelydh, an
ARLODH re worras spyrys gowleveryas yn ganow an re ma, dha
brofosi; an ARLODH re worhemynnis anfeusi ragos.’

23 Ena Sedekia mab Kenaana a dheuth dhe Mikaya, ha’y
hwettyas war an vogh, hag a leveris, ‘Py fordh warnedha y
tremenas spyrys an ARLODH dhyworthiv dhe gewsel dhis?’
24 Mikaya a worthebis, ‘Ty a’n gor y’n jydh mayth eth dhe
omgudha a stevel dhe stevel.’ 25 Ena myghtern Israel a erghis,
‘Kemmer Mikaya ha’y dhaskor dhe Amon, governour an cita
ha dhe Yoash mab an myghtern, 26 ha lavar, “Yndella a lever an
myghtern: gorr an polat ma y’n prison, ha’y vaga orth boghes
ewnrannow a vara ha dowr bys pan dhehwelliv yn kres.”’
27 Mikaya a leveris, ‘Mar tehwelydh yn kres, ny gewsis an
ARLODH dredhov.’ Hag y leveris, ‘Klewewgh, hwi boblow oll!’

Fetha Ahab ha’y Vernans

28 Yndella myghtern Israel ha Yehoshafat myghtern Yuda
eth yn-bann dhe Ramoth-gilead. 29 Myghtern Israel a leveris
dhe Yehoshafat, ‘My a dollwisk ow honan ha mos dhe’n vatel,
mes ty, omwisk y’th wonyow.’ Yndella myghtern Israel a
dollwiskas y honan, hag yth ethons i dhe’n vatel. 30 Lemmyn
myghtern Aram re worhemynsa dhe gaslewydhyon y jarettow,
‘Na omledhewgh orth byghan na bras, saw unsel gans myghtern
Israel.’ 31 Pan welas kaslewydhyon an jarettow Yehoshafat, i a
leveris, ‘Myghtern Israel ywa.’ Yndella i a dreylyas dhe omladh
orto; ha Yehoshafat a grias, ha’n ARLODH a’n gweresas. Duw a’s

tennas dhyworto, [32] rag pan welas kaslewydhyon an charettow
nag o myghtern Israel, i a gildennas a'y helghya. [33] Mes neb
gour a dennas y warak ha heb y wodhvos, ev a weskis myghtern
Israel yntra platyow y arvwisk ha'n lurik. Ev a leveris dh'y
jaretter, 'Treyl a-dro, ha'm don yn-mes a'n vatel, rag goliys ov.'
[34] Gyllys o an vatel tomm y'n jydh na, hag yth esa myghtern
Israel a-dal Aram, skoodhys yn-bann yn y jaret; yndella y feu
bys y'n gorthugher, ena orth howlsedhes ev a verwis.

19 Yehoshafat myghtern Yuda a dhehwelis yn saw dh'y
ji yn Yerusalem. [2] Yehu mab Hanani an gwelesydh
eth dhe vetya ganso hag a leveris dhe vyghtern Yehoshafat,
'Yw da ty dhe weres an tebelwas ha kara an re hag a gas an
ARLODH? Rag henna sorr a dheu warnas dhyworth an ARLODH.
[3] Byttegyns neppyth a dhader yw kevys ynnos, rag ty re
dhiswrug an Asheroth yn-mes a'n tir, ha re settyas dha golon
dhe hwilas Duw.'

Dasfurvyansow Yehoshafat

[4] Yth esa Yehoshafat trigys yn Yerusalem; ena ev eth yn-
mes arta yn-mysk an bobel, a Beer-sheba dhe vro venydhyek
Efraym, ha'ga daskor dhe'n ARLODH, Duw aga thasow. [5] Ev a
apoyntyas breusysi y'n tir yn oll an citys kerys, cita ha cita,
[6] hag a leveris dhe'n vreusysi, 'Prederewgh a'n pyth a wrewgh,
rag ny vreusowgh a-barth mab den mes a-barth an ARLODH;
yma ev genowgh ow ri breus, [7] Yndella bedhes own an ARLODH
warnowgh; attendyewgh an pyth a wrewgh, rag nyns eus
anewnder gans an ARLODH agan Duw, na faverans, na kemeres
falswobrow.'

[8] Yn Yerusalem ynwedh Yehoshafat a apoyntyas re a'n
Levysi ha'n oferysi ha pennow teyluyow Israel dhe ri breus
an ARLODH, ha dhe vos maynoryon yn dadhlow rag an re
trigys yn Yerusalem.[a] [9] Ev a worhemynnis dhedha: 'Hwi a wra
hemma yn own an ARLODH, yn lelder hag a leun golon. [10] Yn
pub ken a dheu a-ragowgh dhyworth agas breder trigys yn aga

a 19:8 *rag an re trigys yn Yerusalem:* Ow sewya an Septuagint ha'n Vulgat.

citys, yn skollya goos, po treuspassow erel erbynn an lagha, an gorhemynnow, an ordenansow, po an rewlys, ena hwi a's gwarn, rag na vons kablus dre begha erbynn an ARLODH, ha rag na dheffo konnar warnowgh ha war agas breder. Mar kwrewgh yndella, ny vedhowgh kablus. [11] Amaria an arghoferyas, yma ev warnowgh yn oll an traow a doch an ARLODH; ha Zebadia mab Yshmael, pennsevik chi Yuda, yn oll antraow a doch an myghtern; ha'n Levysi yw agas sodhogyon. Bedhewgh krev ha hardh, ha re bo an ARLODH gans an re 'vas!'

Omsettyans dhyworth an Howldrevel

20 Wosa hemma an Moabysi, an Ammonysi, ha gansa re a'n Meunysi, a dheuth erbynn Yehoshafat rag batalyas. [2] Kanasow a dheuth hag y lavarsons dhe Yehoshafat, 'Yma routh vras ow tos er dha bynn dhyworth tu aral an Mor, dhyworth Edom; ymons seulabrys yn Hasason-tamar' (honn yw En-gedi). [3] Yehoshafat a berthi own; ev a erviras hwilas an ARLODH, hag ev a ordenas penys der oll Yuda. [4] Yuda a omguntelas rag hwilas gweres gans an ARLODH; dhyworth oll citys Yuda y teuthons rag hwilas an ARLODH.

Pysadow Yehoshafat ha'y Drygh

[5] Yehoshafat a sevis yn kuntelles Yuda ha Yerusalem, yn chi an ARLODH, a-rag an klos nowydh, [6] hag a leveris, 'A ARLODH, Duw agan tasow, a nyns os ta Duw yn nev? A ny rewlydh war oll gwlaskordhow an kenedhlow? Yma y'th leuv gallos ha nerth, bys ma na yll nebonan sevel orthis. [7] A ny fessys, agan Duw, trigoryon an tir ma a-rag dha bobel Israel, ha'y ri bys vykken dhe has Abraham dha goweth? [8] I re drigas ynno, ha re dhrehevsons ragos sentri ynno rag dha hanow, ow leverel, [9] Mar teu anfeusi warnan, an kledha, breus,[a] kleves, po divotter, ni a sev a-rag an chi ma, hag a-ragos, rag yma dha hanow y'n chi ma, ha ni a gri dhis yn agan ahwer, ha ty a glew, ha sawya. [10] Lemmyn, awotta mebyon Ammon, Moab, ha Menydh Seir! Ny essys dhe'n Israelysi dos yn aga thiredh pan dheuthons yn-

---

a 20:9 *breus:* Po amendyans *liv.*

mes a bow Ejyp; ytho i a dreylyas dhyworta heb aga diswul.
11 Mir fatel y'gan gobrons dre dhos dh'agan fesya yn-mes a'gan
perghenogeth a resys dhyn dh'y erita. 12 A agan Duw ni, a ny
wredh breus warnedha? Rag ni yw diallos erbynn an routh vras
ma, re dheuth er agan pynn. Ny wodhon pyth dhe wul, mes
yma agan dewlagas warnas.'

13 Yth esa oll Yuda ow sevel a-rag an ARLODH, gans aga
fleghesigow, aga gwragedh, ha'ga mebyon. 14 Ena spyrys an
ARLODH a dheuth war Yahaziel mab Zekaria mab Benaya
mab Yeiel mab Mattania, Levyas a vebyon Asaf, yn kres an
kuntelles. 15 Ev a leveris, 'Goslowewgh oll Yuda ha trigoryon
Yerusalem, ha myghtern Yehoshafat: Yndelma y lever an
ARLODH dhywgh: "Na vedhewgh ownek na digolonnek orth
an routh vras ma; rag nyns yw an vatel dhywgh mes dhe'n
ARLODH. 16 A-vorow kewgh yn-nans er aga fynn; i a dheu
yn-bann war leder Sis; hwi a's kyv orth penn an nans, a'n
est dhe wylvos Yeruel. 17 Nyns yw an vatel ragowgh hwi dhe
omladh; kemerewgh agas le, sevewgh fyrv ha gwelewgh trygh
an ARLODH a'gas govis, A Yuda ha Yerusalem." Na vedhewgh
ownek na digolonnek; a-vorow kewgh dh'aga dierbynna, ha'n
ARLODH a vydh genowgh.'

18 Ena Yehoshafat a blegyas ha'y fas dhe'n dor, hag oll Yuda
ha trigoryon Yerusalem a godhas dhe'n dor a-rag an ARLODH,
ow kordhya an ARLODH. 19 Ena re a'n Levysi dhyworth an
Kohathysi ha'n Koraghysi, a sevis yn-bann rag gormel an
ARLODH, ha Duw Israel, gans lev fest ughel.

20 I a sevis ternos myttin ha mos yn-mes dhe wylvos Tekoa; hag
i ow mos yn-mes, Yehoshafat a sevis ha leverel, 'Goslowewgh
orthiv, A Yuda ha trigoryon Yerusalem! Trestyewgh y'n
ARLODH agas Duw ha hwi a vydh fastys; trestewgh yn y brofosi
ha hwi a sewen.' 21 Wosa omgussulya gans an bobel, ev a
apoyntyas kanoryon dhe gana dhe'n ARLODH ha'y wormel rag
splander y sansoleth, hag i ow mos yn-mes a-rag an lu, ow
kana,

'Rewgh grassow dhe'n ARLODH,

rag y dregeredh a dhur bys vykken.'

[22] Pan dhallathsons kana ha gormel, an ARLODH a gontrewaytyas erbynn mebyon Ammon, Moab, ha menydh Seir, esens ow tos erbynn Yuda, hag i a veu fethys. [23] Rag mebyon Ammon ha Moab a omsettyas erbynn trigoryon menydh Seir, dh'aga diswul yn tien; ha wosa diswul trigoryon Seir, i eth yn-rag ow tistrui an eyl y gila.

[24] Pan dheuth Yuda dhe'n bennolva y'n gwylvos, i a viras war-tu ha'n routh; gyllys ens yn korfow a'ga growedh war an dor; ny dhienkas onan vytholl. [25] Pan dheuth Yehoshafat ha'y bobel dhe gemeres an preydh, i a gavas chatel pals, shour a dhaffar, dillas, ha taklow drudh, hag i a's pyllas ragdha aga honan bys pan na's tevo degi moy. Tri dydh yth esens ow pylla an preydh, drefen y balster. [26] Y'n peswora dydh yth omguntelsons yn nans Beraka, hag ena i a venygas an ARLODH; rag henna an tyller na re beu henwys nans Beraka bys y'n jydh ma. [27] Ena oll pobel Yuda ha Yerusalem a dhehwelis dhe Yerusalem, gans Yehoshafat orth aga fenn, gans lowender, rag an ARLODH re rosa dhedha lowena dres aga eskerens. [28] I a dheuth dhe Yerusalem, gans telynnow ha gans lyras ha gans hirgern, dhe ji an ARLODH. [29] Own an ARLODH a dheuth war oll gwlaskordhow an tiryow pan glewsons an ARLODH dhe omladh erbynn eskerens Israel. [30] Gwlaskor Yehoshafat o kosel, rag y Dhuw a ros dhodho powes oll a-derdro.

Diwedh Reyn Yehoshafat

[31] Yndella Yehoshafat a reynyas war Yuda. Ev a veu pymthek bloodh warn ugens pan dhallathas reynya; ev a reynyas pymp bledhen warn ugens yn Yerusalem. Hanow y vamm o Azuba myrgh Shilhi. [32] Ev a gerdhas yn fordh y das Asa ha ny dreylyas dhyworti, ow kul an pyth o ewn yn golok an ARLODH. [33] Byttegyns nyns o defendys dhe-ves an tylleryow ughel; ny wrussa an bobel hwath settya aga holon war Duw aga thasow.

[34] Gweythresow erel Yehoshafat, a'n kynsa dhe'n diwettha, yw skrifys yn istori Yehu mab Hanani, yw kovadhys yn Lyver Myghternedh Israel.

35 Wosa hemma Yehoshafat myghtern Yuda a junyas gans
an tebelwrier Ahazia myghtern Israel. 36 Ev a junyas ganso
ow trehevel gorholyon rag mos dhe Tarshish; i a dhrehevis an
gorholyon yn Esyon-geber, 37 Ena Eliezer mab Dodavahu a
Maresha a brofosas orth Yehoshafat, ow leverel, 'Drefen ty dhe
junya gans Ahazia, an ARLODH a dhiswra an pyth re wrussys.'
An gorholyon a veu shyndys ha ny allsons mos dhe Tarshish.

Reyn Yehoram

21 Yehoshafat a goskas gans y dasow hag a veu
ynkleudhys gans y dasow yn cita Davydh; y vab
Yehoram a reynyas yn y le. 2 Ev a'n jevo breder, mebyon
Yehoshafat: Azaria, Yehiel, Zekaria, Azaria, Mighal, ha
Shefatia; oll an re ma o mebyon Yehoshafat myghtern Yuda.
3 Aga thas a ros dhedha lies ro, a arghans, a owr ha rohow
drudh, war-barth gans trevow kerys yn Yuda; mes ev a ros an
vyghterneth dhe Yehoram, drefen ev dhe vos an kynsa genys.
4 Wosa Yehoram dhe yskynna dhe dron y das ha bos fastys
ynno, ev a ladhas oll y vreder gans an kledha, hag ynwedh
re a bennsevigyon Israel. 5 Yehoram o dewdhek bloodh warn
ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas eth bledhen yn
Yerusalem. 6 Ev a gerdhas yn fordh myghternedh Israel, par
dell wrussa chi Ahab; rag myrgh Ahab o y wreg. Ev a wrug
an pyth o drog yn golok an ARLODH. 7 Byttegyns ny vynnas an
ARLODH distrui chi Davydh, drefen an kevambos a wrug gans
Davydh. Ev re ambossa ri dhodho ha dh'y vebyon lugarn bys
vykken.

Rebellyans Edom

8 Yn y dhedhyow Edom a rebellyas erbynn Yuda hag a
wrug myghtern ragdha aga honan. 9 Yehoram a dreusis gans y
gaslewydhyon hag oll y jarettow. Ev a dorras yn-mes nosweyth
hag a omsettyas erbynn an Edomysi, re gylghsa a-dro dhodho
ha'y jarettow ha'y gaslewydhyon. 10 Yndella Edom re beu yn
rebellyans erbynn Yuda bys y'n jydh hedhyw. Y'n prys na
Libna a sevis ynwedh erbynn y rewl, drefen ev dhe forsakya an
ARLODH, Duw y dasow.

Lyther Elias

11 Dres henna ev a wrug tylleryow ughel yn bro venydhyek
Yuda, hag a ledyas trigoryon Yerusalem yn gordhyans idolys,
hag a ledyas Yuda yn sowdhan. 12 Lyther a dheuth dhodho
dhyworth an profos Elias ow leverel, 'Yndelma y lever an
ARLODH, Duw dha das Davydh: Drefen na gerdhsys yn fordhow
dha das Yehoshafat nag yn fordhow Asa myghtern Yuda, 13 mes
ty re gerdhas yn fordhow myghternedh Israel, ha ledya Yuda
ha trigoryon Yerusalem dhe wordhyans idolys, par dell wrug
chi Ahab; hag ynwedh drefen ty dhe ladha dha vreder, eseli chi
dha das, an re o gwell agesos ty dha honan; 14 otta, an ARLODH
a dhre pla meur war dha bobel, dha vebyon, dha wragedh, ha
war oll dha bythow, 15 ha ty dha honan a'fydh kleves sevur gans
kleves dha golodhyon, bys pan dheu dha golodhyon yn-mes,
dydh wosa dydh, drefen an kleves.'

16 An ARLODH a wrug dhe sorr an Filistysi difuna erbynn
Yehoram, ha sorr an Arabyon usi ogas dhe'n Ethiopysi. 17 I a
dheuth yn-bann erbynn Yuda, i a entras ynno, ha don dhe-ves
oll an pythow a gavsons yn chi an myghtern, war-barth gans y
vebyon ha'y wragedh, bys ma nag o mab gesys dhodho marnas
Yehoahaz, y yowynka mab.

Kleves ha Mernans Yehoram

18 Wosa oll hemma an ARLODH a'n gweskis yn y golodhyon
gans kleves heb remedi. 19 Wosa neb termyn, dhe benn diw
vledhen, y golodhyon a dheuth yn-mes drefen an kleves, hag ev
a verwis yn payn a-has. Ny wrug y bobel tan yn y enor, avel an
tanow a vedha gwrys rag y dasow. 20 Ev a veu pymthek bloodh
warn ugens pan dhallathas reynya; ev a reynyas eth bledhen
yn Yerusalem. Ev a dremenas ha ny'n jevo nagonan edrek a'y
dremena. I a'n ynkleudhyas yn cita Davydh, a-der yn bedhow
an myghternedh.

Reyn Ahazia

22 Trigoryon Yerusalem a wrug y yowynka mab
Ahazia myghtern yn y le; rag an bagas a dheuth gans
an Arabyon dhe'n kamp re ladhsa oll an kottha mebyon. Ytho

Ahazia mab Yehoram myghtern Yuda a dhallathas reynya.
2 Ahazia o dew vloodh warn ugens pan dhallathas reynya;
ev a reynyas unn vledhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o
Athalia, myrgh wynn Omri. 3 Ev ynwedh a gerdhas yn fordhow
chi Ahab rag y vamm o y gussulyadores yn tebelwrians. 4 Ev
a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH, dell wrussa chi
Ahab; rag wosa mernans y das an re na o y gussulyadoryon,
dh'y dhiswrians. 5 Ev a holyas aga hussul ynwedh pan eth
gans Yehoram mab Ahab myghtern Israel rag gwerrya erbynn
Hazael myghtern Aram yn Ramoth-gilead. An Aramysi a
wolias Yehoram, 6 hag ev a dhehwelis dhe vos yaghhes yn
Yezreel a'n goliow re borthas yn Rama pan werryas erbynn
Hazael myghtern Aram. Ahazia mab Yehoram myghtern Yuda
eth yn-nans dhe weles Yoram mab Ahab yn Yezreel, drefen ev
dhe vos klav.

7 Mes ordenys veu gans Duw may teffa terros Ahazia der
y vones yn-mes dhe vires Yoram. Yndella pan dheuth di ev
eth yn-mes gans Yoram dhe vetya gans Yehu mab Numshi,
neb a wrug an ARLODH y untya may tiswrella chi Ahab. 8 Pan
esa Yehu ow kollenwel breus war ji Ahab, ev a vetyas gans
pennsevigyon Yuda ha gans mebyon breder Ahazia esa ow
servya Ahazia, hag ev a's ladhas. 9 Ev a hwilas Ahazia hag i a'n
synsys hag ev owth omgudha yn Samari. I a'n dros dhe Yehu
ha'y ladha. I a'n ynkleudhyas, rag i a leveris, 'Ev yw mab wynn
Yehoshafat neb a hwilas an ARLODH a leun golon.' Ha nyns o
nagonan yn chi Ahazia gans nerth lowr dhe rewlya an wlaskor.

Athalia a Syns an Tron

10 Pan wodhva Athalia, mamm Ahazia bos hy mab marow,
hi a dhallathas distrui oll has riel chi Yuda. 11 Mes Yehosheba,[a]
myrgh an myghtern, a gemeras Yoash mab Ahazia, ha'y
ladra dhyworth kres mebyon an myghtern esa ow pos ledhys;
hi a'n gorras ev ha'y vammeth yn chambour gweli. Yndella
Yehosheba, myrgh myghtern Yehoram ha gwreg Yehoyada an

a 22:11 *Yehosheba:* Ow sewya an Syriek. Ebrow *Yehoshabeath.* Gwel 2My 11:2.

oferyas, drefen hi dhe vos hwor Ahazia, a'n kudhas dhyworth Athalia, ma na allas hi y ladha. [12] Ev a besyas gansa hwegh bledhen, kudhys yn chi Duw, hag Athalia ow reynya war an tir.

23 Mes y'n seythves bledhen Yehoyada a omgrevhas, hag a wrug kevambos gans kaptenyon an kansow, Azaria mab Yeroham, Yshmael mab Yehohanan, Azaria mab Obed, Maaseya mab Adaya hag Elishafat mab Zikri. [2] I eth a-dro dre Yuda, hag a guntelas an Levysi dhyworth oll citys Yuda, ha pennow teyluyow Israel, hag i a dheuth dhe Yerusalem. [3] Ena an kuntelles dien a wrug kevambos gans an myghtern yn chi Duw. Yehoyada a leveris dhedha, 'Ottomma mab an myghtern! Reynyes ev, par dell ambosas an ARLODH a-dro dhe vebyon Davydh. [4] Hemm yw an pyth y kodh dhywgh y wul: unn tressa rann ahanowgh hwi oferysi ha Levysi, hag a dheu dh'aga dever y'n Sabot, a vydh gwithysi an treudhow, [5] unn tressa rann a vydh orth chi an myghtern, hag unn tressa rann orth Yet an Sel; hag oll an bobel a vydh yn klosyow chi an ARLODH. [6] Na entres nagonan yn chi an ARLODH saw unsel an oferysi ha'n Levysi usi ow menystra; i a's teves kummyas a entra, rag i yw sans, mes oll an tus erel a with charj an ARLODH. [7] An Levysi a vydh o kerghynna an myghtern, peub gans y arvow yn y leuv; ha myns a entro an chi a vydh ledhys. Bedhewgh gans an myghtern pan a ev yn-mes ha pan dheu ev a-ji.'

Yoash Kurunys avel Myghtern

[8] An Levysi hag oll Yuda a wrug herwydh an pyth a worhemynnis Yehoyada an oferyas; pubonan a gemeras y wer, an re esa ow talleth aga dever y'n Sabot ha'n re esa ow korfenna aga dever y'n Sabot; rag ny asas Yehoyada an oferyas dhe rann vyth mos dhe-ves. [9] Yehoyada an oferyas, a ros dhe gaptenyon an kansow an guwow ha'n skosow ha'n boklers re bia dhe vyghtern Davydh, esens yn chi Duw; [10] Ev a worras oll an bobel, pub huni gans y arv yn dorn, a-dro dhe'n myghtern dhyworth parth dhyghow dhe barth kledh an chi, ryb an alter ha'n chi. [11] Ena i a ledyas mab an myghtern yn-mes, hag a worras an gurun warnodho, hag i a ros dhodho an dustuni, ha'y

wul myghtern. Yehoyada ha'y vebyon a'n untyas hag i a armas,
'Re vewo an myghtern!'

Moldrans Athalia

12 Pan glewas Athalia tros an bobel ow ponya hag ow kormel
an myghtern, hi eth dhe'n bobel yn chi an ARLODH. 13 Hi a
viras, hag otta an myghtern ow sevel ryb y goloven y'n entrans,
ha'n gaptenyon ha'n hirgernysi ryb an myghtern, hag oll pobel
an tir ow lowenhe hag ow hwytha hirgern, ha'n ganoryon gans
aga daffar menestrouthi ow ledya y'n solempnyans, Athalia a
skwardyas hy dillas, hag a grias, 'Trayson, trayson!' 14 Yehoyada
an oferyas a dhanvonas yn-mes kaptenyon an kansow o settys
war an lu, ow leverel dhedha, 'Doro hi yn-mes ynter an renkow;
py pynag a's hol yw dhe vos ledhys gans an kledha.' Rag an
oferyas a leveris, 'Na's ladh yn chi an ARLODH.' 15 I a settyas
dalghen ynni; hi a dheuth dhe entrans Yet an Vergh yn chi an
myghtern, hag ena i a's ladhas.

16 Yehoyada a wrug kevambos yntredho y honan hag oll an
bobel ha'n myghtern may fons pobel an ARLODH. 17 Ena oll an
bobel eth dhe ji Baal ha'y denna dhe'n dor; y alteryow ha'y
imajys a dorrsons yn temigow, hag i a ladhas Mattan, oferyas
Baal, a-rag an alteryow. 18 Yehoyada a ros an charj dhe
worvires chi an ARLODH dhe'n oferysi ha'n levysi a apoyntyas
Davydh yn chi an ARLODH dhe offrynna offrynnow leskys
dhe'n ARLODH, par dell yw skrifys yn lagha Moyses, gans
lowena ha gans kana, herwydh gorhemmyn Davydh. 19 Ev a
worras an gwithysi yetow chi an ARLODH rag na entro nagonan
o avlan war neb kor.' 20 Ena ev a gemeras kaptenyon an kanow,
an ugheloryon, governours an bobel, hag oll pobel an tir, hag
i a dhros an myghtern yn-nans dhyworth chi an ARLODH, ow
keskerdhes der an Yet Wartha dhe ji an myghtern, ha gorra an
myghtern war an tron riel. 21 Oll pobel an tir a lowenhas, ha'n
cita o kosel wosa bos Athalia ledhys gans an kledha.

Yoash a Ewnha an Tempel

24 Yoash o seyth bloodh pan dhallathas reynya; ev a reynyas dew ugens bledhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Sibia a Beer-sheba. [2] Yoash a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLODH oll dedhyow Yehoyada an oferyas. [3] Yehoyada a gavas diw wreg ragdho, hag ev a dhinythis mebyon ha myrghes.

[4] Neb termyn a-wosa Yoash a erviras daswul chi an ARLODH. [5] Ev a guntelas an oferysi ha'n Levysi hag y leveris dhedha, 'Kewgh yn-mes dhe citys Yuda ha kuntelewgh an toll vledhynnyek a Israel oll rag ewnhe chi agas Duw.' Mes ny oberis an Levysi yn skav. [6] Ytho an myghtern a elwis Yehoyada an penn, ha leverel dhodho, 'Prag na wrussys dhe'n Levysi dri dhyworth Yuda ha dhyworth Yerusalem an doll a veu tollys gans Moyses, gwas an ARLODH, war bobel Israel rag tylda an dustuni?' [7] Rag mebyon Athalia, an debelvenyn na, re entersa yn chi Duw gans nerth, ha devnydhya daffar sakrys chi an ARLODH rag an Baalim hogen.

[8] An myghtern a worhemynnis, hag y feu gwrys kofer, ha gorrys tu a-ves dhe yet chi an ARLODH. [9] Gwarnyans a veu gwrys dre Yuda oll ha dre Yerusalem may fe dres rag an ARLODH an doll a dollas Moyses gwas Duw, war Israel y'n gwylvos. [10] Oll an ledyoryon hag oll an bobel a lowenhas hag a dhros aga tholl hag a's gorras y'n kofer bys pan o leun. [11] Peskweyth may feu an kofer dres dhe sodhogyon an myghtern gans an Levysi, pan welsons bos a-ji dhodho kals a arghans, ena skrifennyas an myghtern ha sodhek an arghoferyas a dho ha gwakhe an kofer ha'y gemeres ha'y dhaskor dh'y dyller. Yndella y hwrens dydh wosa dydh, hag i a guntelas arghans yn palster. [12] An myghtern ha Yehoyada a'n ros dhe'n re a's tevo charj war ober chi an ARLODH, hag i a wobrenas seri men ha seri prenn rag nowydhhe chi an ARLODH, hag ynwedh oberoryon yn horn hag yn brons rag ewnhe chi an ARLODH. [13] An re esa ow kul an ober a lavurya ha'n ewnheans eth yn-rag yn aga diwla; i a dhaswrug chi an ARLODH dh'y studh wiw hag a'n krevhas. [14] Wosa i dhe

worfenna, i a dhros remenant an arghans dhe'n myghtern ha Yehoyada ha ganso y feu gwrys lestri rag chi an ARLODH, lestri rag an servis ha rag an offrynnow leskys ha skudellow ha lestri a owr hag a arghans. I a offrynna offrynnow leskys yn chi an ARLODH heb hedhi oll dedhyow Yehoyada.

Dislelder Yoash

15 Gyllys koth o Yehoyada ha leun a dhedhyow, hag ev a
verwis. Y feu kans bloodh ha deg warn ugens pan verwis. 16 I
a'n ynkleudhyas yn cita Davydh gans an vyghternedh, drefen
ev dhe wul da yn Israel, hag a-barth Duw ha'y ji.

17 Wosa mernans Yehoyada pennsevigyon Yuda a dheuth
hag a omblegyas dhe'n myghtern. An myghtern a woslowas
orta. 18 I a forsakyas chi an ARLODH, Duw aga thasow, hag a
servya an Asherim ha'n peulveyn. Konnar a dheuth war Yuda
ha war Yerusalem drefen aga hammweyth. 19 Byttegyns ev a
dhanvonas profosi yn aga mysk rag aga dri arta dhe'n ARLODH;
i a dhug dustuni orta, mes ny woslowsons.

20 Ena spyrys Duw a dheuth war Zekaria mab Yehoyada
an oferyas; ev a sevis a-ugh an bobel hag a leveris dhedha,
'Yndelma a lever Duw: Prag yth esowgh diwostydh dhe
worhemynnow an ARLODH? Ny sewenowgh. Drefen hwi dhe
forsakya an ARLODH ev re'gas forsakyas hwi.' 21 Mes i a vrasas
er y bynn, ha der arghadow an myghtern i a'n labedhas gans
meyn yn klos chi an ARLODH. 22 Ny borthas Yoash an myghtern
kov a'n tregeredh diskwedhys dhodho gans Yehoyada y das,
mes ev a ladhas y vab. Hag ev yn eneworres, ev a leveris, 'Re
wello an ARLODH ha diala!'

Mernans Yoash

23 Dhe benn an vledhen lu Aram a dheuth yn-bann erbynn
Yoash. I a dheuth dhe Yuda ha dhe Yerusalem, hag a ladhas
oll pennsevigyon an bobel, hag a dhanvonas oll aga freydh dhe
vyghtern Damaskus. 24 Lu Aram re dhothya gans niver byghan
a wer, mes an ARLODH a ros ynter aga diwla lu fest bras, drefen

i dhe asa an ARLODH, Duw aga thasow. Yndella i a gowlwrug breus war Yoash.

25 Pan gildensons, i a asas Yoash fest goliys. Y wesyon a vrasas er y bynn rag goos mab[a] Yehoyada an oferyas, hag i a'n ladhas war y weli. Yndella y ferwis; hag i a'n ynkleudhyas yn cita Davydh, mes ny'n ynkleudhsons yn bedhow an myghternedh. 26 An re a vrasas er y bynn o Zabad mab Shimeath an Ammonyas, ha Yehozabad mab Shimrith an Moabyas, 27 Derivadow a-dro dh'y vebyon hag a-dro dhe'n lies profosans er y bynn, hag a-dro dhe dhastrehevel chi Duw yw skrifys y'n lyver-styryans[b] war Lyver an Myghternedh. Hag Amasia y vab a reynyas yn y le.

Reyn Amasia

25 Amasia o pymp bloodh warn ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas naw bledhen warn ugens yn Yerusalem. Hanow y vamm o Yehoaddan a Yerusalem. 2 Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLODH, mes a-der a leun golon. 3 Kettel veu an myghterneth fastys warnodho, ev a ladhas y wesyon re voldras y das, an myghtern. 4 Mes ny ladhas aga mebyon, herwydh an pyth yw skrifys y'n lagha yn lyver Moyses, le may hworhemynnis an ARLODH, 'Ny vydh tasow ledhys a-barth mebyon, na mebyon a-barth tasow, mes pubonan a ledhir rag y beghes y honan.'

Ladhva an Edomysi

5 Amasia a guntelas pobel Yuda, ha'ga gorra herwydh chi aga thasow yn-dann gaptenyon milyow ha kaptenyon kansow rag oll Yuda ha Benyamin. Ev a guntelas an re a ugens bloodh aga oos ha moy hag a gavas i dhe vos tri hans mil, kasoryon dhewisys gwiw rag bresel, gans an gallos dhe handla guw ha skoos. 6 Ev a arvethas dhyworth Israel kans mil gasor krev a gans talent a arghans. 7 Mes gour Duw a dheuth dhodho hag

---

a 24:25 *mab:* Ow sewya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *mebyon.*

b 24:27 *lyver-styryans:* Ebrow *midrash.*

a leveris, ‘A vyghtern, na as lu Israel dhe vos genes, rag nyns usi an ARLODH gans Israel – oll an Efraymysi ma. [8] Rag hwath mars edh gans an re ma ha bos krev yn batel, Duw a’th tomhwel a-rag an eskar; rag Duw a’n jeves gallos po dhe weres po dhe dhomhwel.’ [9] Amasia a leveris dhe wour Duw, ‘Mes pandr’a wrav a-dro dhe’n kans talent re res vy dhe lu Israel?’ Gour Duw a worthebis, ‘An ARLODH a yll ri dhis moy ages hemma.’ [10] Ena Amasia a dhibarthas an soudoryon a dheuth dhodho dhyworth Efraym, ha’s danvonas tre. Mes gyllys fest serrys orth Yuda yth ens, hag i a dhehwelas tre yn konnar meur.

[11] Amasia a gemeras kolon hag a ledyas y bobel yn-mes; ev eth dhe nans an Holan, hag ev a ladhas deg mil souder a Seir. [12] Mebyon Yuda a gemeras deg mil aral hag i yn fyw, hag a’s dros dhe benn als, ha’ga thewlel yn-nans dhyworth penn an als, hag i oll a veu terrys dhe demmyn. [13] Mes an soudoryon re bia danvenys tre gans Amasia heb aga gasa dhe vos ganso, a omsettyas war citys Yuda dhyworth Samari bys Beth-horon; i a ladhas tri mil dhen ynna, hag a gemeras meur a breydh.

[14] Wosa Amasia dhe dhehweles dhyworth ladhva an Edomysi, ev a dhros duwow mebyon Seir ha’ga drehevel avel y dhuwow y honan ha’ga gordhya, ha leski offrynnow dhedha. [15] An ARLODH a sorras orth Amasia, hag a dhanvonas dhodho profos, a leveris dhodho, ‘Prag re hwilsys duwow an bobel ma, na yllens delivra aga fobel aga honan a’th leuv jy?’ [16] Mes hag ev ow kewsel an myghtern a leveris dhodho, ‘A’th wrussyn kussulyador riel? Hedh! Prag y tegoodh ty dhe vos ledhys?’ An profos a hedhis, mes y leveris, ‘My a wor Duw dhe ervira dha dhistrui, drefen ty dhe wul hemma ha drefen na woslowsys orth ow hussul.’

Israel a Feth Yuda

[17] Ena Amasia myghtern Yuda a omgussulyas hag a dhanvonas dhe Yoash mab Yehoahaz mab Yehu a Israel, ow leverel, ‘Deus, miryn an eyl orth y gila fas orth fas.’ [18] Yoash myghtern Israel a dhanvonas ger dhe Amasia myghtern Yuda, ‘An askallen yn Lebanon a dhanvonas messach dhe sedresen yn

Lebanon, ow leverel, “Ro dha vyrgh dhe’m mab avel gwreg;” mes best gwyls yn Lebanon a dremenas hag a drettyas war an askallen. [19] Ty a lever, “Mir, my re fethas Edom,” ha’th kolon re’th trehevis yn-bann yn balghder. Mes lemmyn gorta tre; prag y strivydh rag trobel ha dri terros warnas ha war Yuda genes?’

[20] Mes ny woslowas Amasia; rag bos hemma dhyworth Duw, dh’aga ri yn leuv Yoash, rag i dhe hwilas duwow Edom. [21] Yndella Yoash myghtern Israel eth yn-bann hag ev hag Amasia myghtern Yuda a vatalyas, an eyl erbynn y gila yn Beth-shemesh, yw dhe Yuda. [22] Yuda a veu fethys gans Israel; pub huni a fias dhe dre. [23] Yoash myghtern Israel a synsis Amasia myghtern Yuda mab Yoash mab Ahazia yn Beth-shemesh dhyworth Yet Efraym dhe Yet an Gornel, ha’y fellder o peswar kans kevelin. [24] Ev a gemeras oll an owr ha’n arghans, hag oll an lestri kevys yn chi Duw, a via yn gwith Obed-edom; ev a gemeras ynwedh tresorvaow chi an myghtern, ynwedh gostlow; ena ev a dhehwelis dhe Samari.

Mernans Amasia

[25] Amasia mab Yoash myghtern Yuda, a vewas pymthek bledhen wosa mernans myghtern Yehoahaz a Israel. [26] Gweythresow erel Amasia, a’n kynsa dhe’n diwettha, nyns yns i skrifys yn Lyver Myghternedh Yuda hag Israel? [27] A’n termyn may treylyas Amasia dhyworth an ARLODH, i a wrug bras er y bynn yn Yerusalem, hag ev a fias dhe Lakish. Mes i a dhanvonas war y lergh dhe Lakish hag ena i a’n ladhas. [28] I a’n dros tre war vergh; ev a veu ynkleudhys gans y dasow yn cita Davydh.

Reyn Uzzia

26 Ena oll pobel Yuda a gemeras Uzzia, o hwetek bloodh, hag a’n gwrug myghtern yn le y das Amasia. [2] Ev a dhastrehevis Eloth ha’y daskor dhe Yuda, wosa an myghtern dhe goska gans y dasow. [3] Hwetek bloodh o pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas dewdhek bledhen ha dew ugens yn Yerusalem. Hanow y vamm o Yekolia a Yerusalem.

4 Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLODH, par dell wrussa
y das Amasia. 5 Yth esa ow hwilas mynnas Duw yn dedhyow
Zekaria, neb a'n dyskas yn own Duw. Hedre ve ow hwilas
mynnas an ARLODH, Duw a wrug dhodho seweni.

6 Ev eth yn-mes hag a werryas erbynn an Filistysi, hag ev
a dorras dhe'n dor fos Gath ha fos Yabne ha fos Ashdod; ev
a dhrehevis citys yn tiredh Ashdod hag yn tylleryow erel yn-
mysk an Filistysi. 7 Duw a'n gweresas erbynn an Filistysi, hag
erbynn an Arabyon trigys yn Gur-baal, hag erbynn an Meunysi.
8 An Ammonysi a ros trubyt dhe Uzzia, ha'y vri a lesas bys or
Ejyp, rag gyllys fest krev ova. 9 Dres henna Uzzia a dhrehevis
touryow yn Yerusalem, orth Yet an Gornel, orth Yet an Nans,
hag orth an elin, hag ev a's keras. 10 Ev a dhrehevis touryow y'n
gwylvos hag ev a balas lies dowrargh, rag ev a'n jevo greow
bras, keffrys y'n Shefela hag y'n plen. Hag ev a'n jevo tiogyon
ha gonedhysi gwinlannow y'n vro venydhyek hag y'n tiryow
feyth, rag ev a garas an dor. 11 Dres henna Uzzia a'n jevo lu
a gasoryon, dyskys yn batel, parys yn rannow herwydh an
niverow y'n komptyans gwrys gans an skrifennyas Yeiel ha'n
sodhek Maaseya, yn-dann gevarwodhyans Hanania, onan
a gaslewydhyon an myghtern. 12 An niver kowal a bennow
teyluyow ha dhedha kasoryon allosek o dew vil ha hwegh
kans. 13 Yth esa yn-dann aga leuv lu a dri hans ha seyth a
vilyow, pymp kans, hag a werrya gans nerth meur, rag gweres
an myghtern erbynn an eskar. 14 Uzzia a brovias rag oll an lu,
skosow, guwow, basnettow, kaspowsyow, gwaregow, ha meyn
rag tewlel. 15 Yn Yerusalem ev a dhrehevis jynnow re bia
devisys gans ynjinoryon sleygh, war an touryow hag orth an
kornellow rag tewlel sethow ha meyn bras. Y vri a lesas pell,
rag ev o marthys gweresys, bys pan o gyllys krev.

Uzzia Yw Gothus hag a As Duw

16 Mes pan ova gyllys krev, gyllys gothus o ynwedh, bys dh'y
dhiswrians. Ev o dislen dhe'n ARLODH y Dhuw, hag yth entras
yn tempel an ARLODH dhe leski enkys war alter an enkys.
17 Mes Azaria an oferyas eth a-ji war y lergh, gans peswar

ugens oferyas an ARLODH, gwer grev. 18 I a sevis orth myghtern
Uzzia hag a leveris dhodho, ‘Ny dhelledh dhis leski enkys
dhe’n ARLODH, mes y telledh dhe’n oferysi, mebyon Aron, yw
sakrys dhe leski enkys. Ke yn-mes a’n sentri; rag ty re wrug
drog, ha ny dheg henna enor dhis dhyworth an ARLODH Duw.’
19 Ena Uzzia a sorras. Ev a’n jevo enkyslester yn y dhorn rag
leski enkys; mes pan esa ow serri orth an oferysi kleves lovrek
a omdhiskwedhas war y dal a-rag an oferysi yn chi an ARLODH,
ryb alter an enkys. 20 Pan welas Azaria an arghoferyas hag oll
an oferysi orto, ev dhe vos lovrek yn y dal, i a fyskas orth y
worra yn-mes. Hag ev y honan a fyskas ow mos yn-mes, rag an
ARLODH dh’y blagya. 21 Myghtern Uzzia o lovrek bys yn jydh
y vernans. Yth esa trigys yn chi dibarth, lovrek, eskes a ji an
ARLODH. Y vab Yotham a’n jevo charj a ji an myghtern, ow
koverna pobel an pow.

22 Gweythresow erel Uzzia, a’n kynsa dhe’n diwettha, a veu
skrifys gans an profos Ysay mab Amos. 23 Uzzia a goskas gans
y dasow; i a’n ynkleudhyas gans y dasow yn ynkleudhva an
vyghternedh, rag y lavarsons, ‘Ev yw lovrek.’ Y vab Yotham a
reynyas yn y le.

Reyn Yotham

27 Yotham o pymp bloodh warn ugens pan dhallathas
reynya, hag ev a reynyas hwetek bledhen yn
Yerusalem. Hanow y vamm o Yerusha myrgh Sadok. 2 Ev a
wrug an pyth o ewn yn golok an ARLODH par dell re wrussa y
das Uzzia, saw ny entras y’n tempel an ARLODH. Mes an bobel
a besyas yn aga drogobereth. 3 Ev a dhrehevis an yet wartha
yn chi an ARLODH, hag a wrug drehevyansow pals war fos
Ofel. 4 Dres henna ev a dhrehevis citys yn bro venydhyek Yuda,
ha dinasow ha touryow war an breow kosek. 5 Ev a vatalyas
orth myghtern an Ammonysi ha’y fetha. An Ammonysi a ros
dhodho y’n vledhen na kans talent a arghans, deg mil gor[a] a ys
ha deg mil a heydh. An Ammonysi a dylis an keth myns y’n
nessa hag y’n tressa bledhen. 6 Ytho Yotham eth ha bos krev

a 27:5 *gor:* Kor, musur sygh po linyel a-dro dhe 400 liter.

drefen ev dhe witha y fordhow kompes a-rag an ARLODH y Dhuw. 7 Gweythresow erel Yotham, hag oll y vreselyow ha'y fordhow, yw skrifys yn Lyver Myghternedh Israel ha Yuda. 8 Ev o pymp bloodh warn ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas hwetek bledhen yn Yerusalem. 9 Yotham a goskas gans y dasow, hag i a'n ynkleudhyas yn cita Davydh; ha'y vab Ahaz a reynyas yn y le.

Reyn Ahaz

28 Ahaz o ugens bloodh pan dhallathas reynya; hag ev a reynyas hwetek bledhen yn Yerusalem. Ny wrug an pyth o ewn yn golok an ARLODH, kepar ha Davydh y das, 2 mes ev a gerdhas yn fordhow myghternedh Israel. Ynwedh ev a wrug imajys teudh rag an Baalim; 3 hag ev a leski sakrifisow yn nans mab Hinnom, hag a wre dh'y vebyon tremena dre dan herwydh usadow kasadow an kenedhlow a wrug an ARLODH aga fesya a-rag mebyon Israel. 4 Ev a sakrifia ha leski offrynnow y'n tylleryow ughel, war an breow, hag yn-dann bub gwedhen las.

Aram hag Israel a Feth Yuda

5 Rag henna an ARLODH y Dhuw a'n ros yn leuv myghtern Aram; i a'n fethas hag a gemeras yn kethneth myns bras a'y dus hag a's dros dhe Damaskus. Ev a veu res ynwedh yn leuv myghtern Israel neb a'n fethas gans ladhva veur. 6 Pekagh mab Remalia a ladhas hwegh ugens mil yn Yuda a-ji dhe unn jydh, oll anedha kasoryon grev, drefen i dhe forsakya an ARLODH, Duw aga thasow. 7 Zikri, kasor krev a Efraym a ladhas Maaseya mab an myghtern, Azrikam neb a'n jevo charj a'n palas, hag Elkana an nessa yn awtorita dhe'n myghtern.

An Profos Oded

8 An Israelysi a gemeras yn kethneth dew kans mil a'ga breder, benenes, mebyon ha myrghes. I a gemeras ynwedh meur a breydh dhyworta hag a dhros an preydh dhe Samari. 9 Mes yth esa profos a'n ARLODH ena, Oded y hanow; ev eth yn-mes dhe vetya an lu a dheuth dhe Samari, hag ev a leveris

dhedha, ‘Drefen an ARLODH Duw agas tasow dhe serri orth
Yuda, ev re’s ros yn agas leuv, mes hwi re’s ladhas yn konnar
re hedhas bys yn nev. [10] Lemmyn hwans a’gas beus dhe wul
mebyon Yuda ha Yerusalem agas kethyon ha kethesow. A
nyns owgh hwi ynwedh kablus a-rag an ARLODH agas Duw?
[11] Lemmyn klewewgh hemma, ha daskorrewgh an gethyon re
gemersowgh dhyworth agas breder, rag yma konnar fell an
ARLODH warnowgh.’ [12] Dres hemma neb pennow a’n Efraymysi,
Azaria mab Yohanan, Berekia mab Meshillemoth, Hezekia
mab Shallum, hag Amasa mab Hadlay, a sevis erbynn an re
esa ow tehweles dhyworth an vresel, [13] hag i a leveris dhedha,
‘Na dhrewgh an gethyon ma omma, rag ni a vydh kablus a-rag
an ARLODH. A vynnowgh keworra dh’agan peghosow ha’gan
kammweythresow? Rag agan kabel yw meur seulabrys, hag
yma konnar fell erbynn Israel.’ [14] Ytho an gasoryon ervys a
asas an gethyon ha’n preydh a-rag an sodhogyon hag oll an
kuntelles. [15] Ena an wer a veu henwys rag an servis ma a sevis
hag a gemeras an gethyon, hag i a wiskas oll an re noth gans
dillas kevys y’n preydh, ha’ga arghena, ha ri dhedha boos ha
diwes ha’ga ura. I a worras an re wann war asenes, ha’ga dri
dh’aga breder yn Yeriko, cita an palmwydh. Ena i a dhehwelis
dhe Samari.

Assyri a Skon a Weres Yuda

[16] Y’n dedhyow na myghtern Ahaz a dhanvonas dhe vyghtern
Assyri ow pysi gweres. [17] Rag an Edomysi re omsettsa arta
yn Yuda, ha’y fetha, ha don dhe-ves kethyon. [18] An Filistysi
a omsettyas war citys an Shefela ha’n Negeb a Yuda, ha synsi
Beth-shemesh, Ayyalon, Gederoth, Soko gans hy threvow,
Timna gans hy threvow ha Gimzo gans hy threvow, hag i a
drevesigas ynna. [19] Rag an ARLODH a iselhas Yuda drefen Ahaz
myghtern Israel, rag ev dhe dhyghtya heb fronn yn Yuda, ha
re bia pur dhisel dhe’n ARLODH. [20] Yndella Tiglath-pileser
myghtern Assyri a dheuth er y bynn, ha’y arwaska yn le y
grevhe. [21] Ahaz a ravnas chi an ARLODH ha chiow an myghtern
ha’n bennsevigyon. Ev a ros trubyt dhe vyghtern Assyri, mes
ny veu gweres dhodho.

Dislelder ha Mernans Ahaz

22 Yn prys y ahwer ev eth ha bos hwath moy dislel dhe'n
ARLODH – an keth myghtern Ahaz ma. 23 Rag ev a sakrifias
dhe dhuwow Damaskus a'n fethsa, ha leverel, 'Drefen duwow
myghternedh Aram dh'aga gweres, my a wra sakrifia dhedha,
rag ma'm gweressons vy.' Mes an re na o diswrians dhodho
ha dhe Israel oll. 24 Ahaz a guntelas war-barth lestri chi an
ARLODH hag a's troghas yn temigow. Ev a dhegeas darasow chi
an ARLODH hag a wrug ragdho y honan alteryow yn pub kornel
a Yerusalem. 25 Yn pub cita ha tre yn Yuda ev a wrug tylleryow
ughel rag leski offrynnow dhe dhuwow erel, ow provokya an
ARLODH, Duw y dasow, dhe sorr. 26 Y weythresow erel hag
oll y fordhow, a'n kynsa dhe'n diwettha, yw skrifys yn Lyver
Myghternedh Yuda hag Israel. 27 Ahaz a goskas gans y dasow,
hag i a'n ynkleudhyas y'n cita, yn Yerusalem; mes ny'n drosons
yn bedhow myghternedh Israel. Y vab Hezekia a reynyas yn y
le.

Reyn Hezekia

29 Hezekia a dhallathas reynya pan o pymp bloodh
warn ugens, hag ev a reynyas naw bledhen warn
ugens yn Yerusalem. Hanow y vamm o Abia myrgh Zekaria.
2 Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLODH, kepar dell
wrug Davydh y das.

Glanheans an Tempel

3 Yn kynsa bledhen y reyn, y'n kynsa mis, ev a ygoras darasow
chi an ARLODH ha'ga ewnhe. 4 Ev a dhros an oferysi ha'n Levysi
ha'ga huntelles yn plen an howldrehevel. 5 Ev a leveris dhedha,
'Goslowewgh orthiv Levysi! Omsakrewgh hwi, ha sakrewgh chi
an ARLODH, Duw agas tasow, ha degewgh yn-mes an avlander
dhyworth an tyller sans. 6 Rag agan tasow re beu dislel hag i
a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH. I a'n forsakyas,
hag a dreylyas aga fas dhyworth trigva an ARLODH, ha treylya
aga heyn. 7 Ha moy es henna i a dhegeas darasow an portal ha
difudha golow an lugern; ny offrynsons enkys, na ny wrussons
offrynnow leskys y'n tyller sans dhe Dhuw Israel. 8 Yndella

konnar an ARLODH a dheuth war Yuda ha war Yerusalem, hag
ev a's gwrug tra a euth, a skruth, hag a hwiban, dell welowgh
gans agas dewlagas agas honan. [9] Agan tasow re godhas gans
an kledha ha'gan mebyon ha'gan myrghes haga yma agan
gwragedh yn kethneth drefen henna. [10] Yndella yma y'm kolon
gul kevambos gans an ARLODH Duw Israel, rag may treyllyo y
sorr dhyworthyn. [11] Ow mebyon, na vedhewgh logh lemmyn,
rag an ARLODH re'gas dewisas dhe sevel a-ragdho ha'y servya,
ha dhe vos y venystoryon, ha dhe leski offrynnow dhodho.'

[12] Ena an Levysi a sevis, Mahath mab Amasay, ha Yoel mab
Azaria, a vebyon an Kohathysi; a vebyon Merari, Kish mab
Abdi, hag Azaria mab Yehallelel; hag a'n Gershonysi, Yoagh
mab Zimma, hag Eden mab Yoagh; [13] a vebyon Elisafan,
Shimri ha Yeuel; hag a vebyon Asaf, Zekaria ha Mattania; [14] a
vebyon Heman, Yehuel ha Shimei; hag a vebyon Yeduthun,
Shemaia hag Uzziel. [15] I a guntelas aga breder hag a omsakras
aga honan; ena i a entras, par dell re worhemynsa an myghtern,
herwydh geryow an ARLODH rag glanhe chi an ARLODH. [16] An
oferysi eth a-berth yn pervedh chi an ARLODH rag y lanhe. I a
dhros yn-mes oll an avlander a gavsons yn sentri an ARLODH,
dhe glos chi an ARLODH; ha'n Levysi a'n kemeras ha'y dhon
yn-mes dhe nans Kidron. [17] I a dhallathas an sakrans yn kynsa
dydh an kynsa mis, hag yn ethves dydh an mis i a dheuth bys
portal an ARLODH. Dres eth dydh i a sakras chi an ARLODH,
hag yn hwetegves dydh an kynsa mis i a worfennas. [18] Ena i
eth a-ji dhe vyghtern Hezekia ha leverel, 'Ni re lanhas chi an
ARLODH oll, alter an offryn leskys hag oll y lestri, ha moos bara
an lok hag oll hy daffar. [19] Ni re bareusis ha sakra oll an daffar
a veu skonys gans myghtern Ahaz der y reyn, pan ova dislel.
Ymons i a-rag alter an ARLODH.'

Gordhyans Tempel Yw Daswrys

[20] Ena myghtern Hezekia a sevis yn-bann a-varr hag a
guntelas sodhogyon an cita, hag eth yn-bann dhe ji an ARLODH.
[21] I a dhros seyth tarow, seyth hordh, seyth on, ha seyth bogh
avel offryn pegh rag an wlaskor, rag an sentri ha rag Yuda. Ev

a worhemynnis dhe'n oferysi, mebyon Aron, aga offrynna war alter an ARLODH. 22 Ytho i a ladhas an terewi, ha'n oferysi a dhegemeras an goos ha'y skollya orth an alter; i a ladhas an hordhes ha'ga goos a veu skollys orth an alter; i a ladhas an eyn ynwedh ha'ga goos a veu skollys orth an alter.

23 Ena an boghes rag an offryn pegh a veu dres a-rag an myghtern ha'n kuntelles, hag i a worras aga diwleuv warnedha. 24 An oferysi a's ladhas hag a wrug offryn gans aga goos war an alter, rag gul dehwelyans a-barth oll Israel. Rag an myghtern a worhemynnis may hwreller an offryn leskys ha'n offryn pegh a-barth oll Israel.

25 Ev a dhesedhas an Levysi yn chi an ARLODH gans cymbalys, telynnow ha lyras, herwydh gorhemmyn Davydh ha Gad, gwelesydh an myghtern ha Nathan an profos; rag y feu an gorhemmyn dhyworth an ARLODH der y brofosi. 26 An Levysi a sevis gans daffar menestrouthi Davydh, ha'n oferysi gans hirgern. 27 Hezekia a worhemynnis mayth offrynner an offryn leskys war an alter. Pan dhallathas an offryn leskys, an gan dhe'n ARLODH a dhallathas ynwedh, ha'n hirgern gans daffar Davydh myghtern Israel. 28 Oll an kuntelles a wordhyas, an ganoryon a ganas, ha'n hirgern a sonas; hag oll a hemma a besyas bys pan veu diwedhys an offryn leskys. 29 Pan veu an offryn gorfennys, an myghtern hag oll esa ganso a blegyas dhe'n dor hag a wordhyas. 30 Myghtern Hezekia ha'n sodhogyon a worhemynnis dhe'n Levysi may kannens gormola dhe'n ARLODH gans geryow Davydh ha'n gwelesydh Asaf. I a ganas gormola gans lowena, hag i a blegyas dhe'n dor hag a wormolas.

31 Ena Hezekia a leveris, 'Lemmyn sakrys owgh dhe'n ARLODH; dewgh nes, ha drewgh sakrifisow hag offrynnow grassyans rag chi an ARLODH.' An kuntelles a dhros sakrifisow hag offrynnow grassyans hag oll a's tevo kolon volonjedhek a dhros offrynnow leskys. 32 Niver an offrynnow leskys dres gans an kuntelles o deg tarow ha tri ugens, kans hordh, ha dew kans on; oll an re ma o rag offryn leskys dhe'n ARLODH.

33 An offrynnow sakrys o hwegh kans tarow ha tri mil dhavas.
34 Mes tanow o niver an oferysi ha ny yllons kroghena oll an
offrynnow leskys; ytho aga breder an Levysi a's gweresas bys
pan o an ober gorfennys ha bys pan o oll an oferysi erel sakrys,
rag an Levysi o moy diwysyk ages an oferysi owth omsakra
aga honan. 35 Yth esa myns bras a offrynnow leskys, war-barth
gans blonek an offrynnow kowethyans,[a] hag yth esa offrynnow
diwes rag an offrynnow leskys. Yndella servis chi an ARLODH
a veu daswrys. 36 Hezekia hag oll an bobel a lowenhas drefen
an pyth a wrussa Duw a-barth an bobel; rag an dra re hwarvia
yn uskis.

An Pask Meur

30 Hezekia a dhanvonas dhe oll Israel ha Yuda, hag
a skrifas lytherow ynwedh dhe Efraym ha dhe
Manasse, may teffons dhe ji an ARLODH yn Yerusalem rag
solempnya Pask an ARLODH, Duw Israel. 2 An myghtern ha'y
sodhogyon hag oll an kuntelles yn Yerusalem re omgussulsa
solempnya an Pask y'n nessa mis. 3 Ny allsens y solempnya y'n
prys ewn, rag ny wrussa myns lowr a oferysi omsakra aga honan,
hag ynwedh ny omguntelsa an bobel yn Yerusalem. 4 An towl
a heveli da dhe'n myghtern ha dhe oll an kuntelles 5 I a erviras
gul gwarnyans der oll Israel, dhyworth Beer-sheba bys yn Dan,
rag may teffa an bobel ha solempnya an Pask dhe'n ARLODH,
Duw Israel, yn Yerusalem. Ny via solempnys bythkweth gans
niver mar vras, herwydh rewlys an skrif. 6 Yndella ponyoryon
eth der oll Israel ha Yuda gans lytherow dhyworth an myghtern
ha'y sodhogyon war-lergh gorhemmyn an myghtern ow leverel,
'A vebyon Israel, dehwelewgh dhe'n ARLODH, Duw Abraham,
Ysak, hag Israel, rag may treyllyo arta dhe'n re ahanowgh a
dhienkas dhyworth leuv myghternedh Assyri. 7 Na vedhewgh
avel agas tasow ha'gas breder o dislel dhe'n ARLODH, Duw
agas tasow, bys ma's gwrug tra a skruth, dell welowgh. 8 Na
vedhewgh kales agas kilben lemmyn dell vedha agas tasow;
ystynnewgh leuv dhe'n ARLODH ha dewgh dh'y sentri, re sakras

a 29:35 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

bys vykken, ha servyewgh an ARLODH rag may treyllyo y gonnar dhyworthowgh. [9] Rag mar tehwelowgh dhe'n ARLODH, agas breder ha'gas fleghes a gyv truedh gans an re a's divroas, hag i a dhehwel dhe'n tir ma. Rag an ARLODH agas Duw yw grassyes ha truedhek, ha ny dreyl y fas dhyworthowgh mar tehwelowgh dhodho.'

[10] Yndella an bonyoryon e a cita dhe cita yn pow Efraym ha Manasse, ha maga pell avel Zebulun; mes i a's skornyas yn unn hwerthin orta, hag a wrug ges anedha. [11] Byttegyns yth esa gwer a Asher, Manasse ha Zebulun a omuvelhas hag a dheuth dhe Yerusalem. [12] Yth esa leuv Duw war Yuda ynwedh rag ri dhedha unn brys dhe wul an pyth a worhemynnis an myghtern ha'n sodhogyon dre er an ARLODH.

[13] Lies den a dheuth war-barth yn Yerusalem dhe solempnya gool an bara heb goll y'n nessa mis, kuntelles fest bras. [14] I a dhallathas oberi hag a dhug dhe-ves an alteryow esa yn Yerusalem, hag i a dhug dhe-ves oll an alteryow rag offrynna enkys ha'ga thewlel y'n nans Kidron. [15] I a ladhas on an Pask y'n peswardhegves dhydh a'n nessa mis. An oferysi ha'n Levysi a's tevo meth hag i a omsakras aga honan, hag a dhros offrynnow leskys yn chi an ARLODH. [16] I a sevis yn aga thylleryow herwydh lagha Moyses, gour Duw; an oferysi a skollyas an goos a dhegemersons dhyworth diwla an Levysi. [17] Rag bos lies y'n kuntelles na omsakr'sons, res o dhe'n Levysi ladha eyn an Pask a-barth pubonan o avlan, dh'aga sakra dhe'n ARLODH. [18] Ny omlanhasa aga honan brassa rann an bobel, lies anedha dhyworth Efraym, Manasse, Yssakar, ha Zebulun, saw i a dhybris an Pask yn fordh na veu herwydh rewlys an skrif. Mes Hezekia a bysis ragdha, ow leverel, 'Gaves an ARLODH mas pubonan [19] re settyas y golon dhe hwilas an ARLODH, Duw aga thasow, kyn nag o herwydh rewlys an sentri a-dro dhe lander.' [20] An ARLODH a glewas Hezekia hag ev a yaghhas an bobel. [21] An Israelysi esa yn Yerusalem a solempnyas gool an bara heb goll seyth dydh gans lowender meur; ha'n Levysi ha'n oferysi a wordhyas an ARLODH pub dydh, ha gansa daffar menestrouthi ughel aga son sakrys dhe'n ARLODH. [22] Hezekia a

gewsis ow kenertha an Levysi a dhiskwedhas konvedhes da yn servis an ARLODH. Seyth dydh i a dhybris aga rann apoyntys, ow sakrifia offrynnow kowethyans,[a] hag owth aswon grassow dhe'n ARLODH, Duw aga thasow.

[23] Ena oll an kuntelles a assentyas war-barth dhe solempnya an gool seyth dydh pella; ytho i a'n solempnyas seyth dydh pella gans lowender. [24] Hezekia myghtern Yuda a ros dhe'n kuntelles mil darow ha seyth mil dhavas rag offrynnow, ha'n sodhogyon a ros dhe'n kuntelles mil darow ha deg mil dhavas. Niver meur a'n oferysi a omsakras aga honan. [25] Y lowenhas oll kuntelles Yuda, ha'n oferysi ha'n Levysi ha'n kuntelles a dheuth yn-mes a Israel, ha'n alyons a dheuth yn-mes a bow Israel, ha'n alyons trigys yn Yuda. [26] Yth esa joy meur yn Yerusalem, rag a-dhia dhedhyow Solomon mab Davydh myghtern Israel, ny via tra vyth par dhe hemma yn Yerusalem. [27] Ena an oferysi ha'n Levysi a sevis yn-bann ha benyga an bobel, ha'ga lev o klewys; ha'ga fysadow a dheuth dh'y drigva sans yn nev.

Diswrians Sentris an Ankrydoryon

31 Pan veu oll henna gorfennys, oll Israel esa ena eth yn-mes dhe citys Yuda hag a droghas an peulveyn, ha terri dhe'n dor an Asherim, ha distrui an tylleryow ughel ha'n alteryow der oll Yuda ha Benyamin hag yn Efraym ha Manasse, bys pan y's diswrussens oll. Ena pobel Israel a dhehwelis dh'aga citys, pubonan dh'y berghenogeth y honan.

[2] Hezekia a apoyntyas an oferysi ha'n Levysi dh'aga rannow, rann ha rann, pubonan herwydh y servis, an oferysi ha'n Levysi rag offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans,[b] dhe venystra ha dhe aswon grassow ha gormola yn yetys tyldow an ARLODH. [3] An myghtern a ros a'y bythow y honan rag an offrynnow leskys, offrynnow leskys an myttin ha'n gorthugher, ha'n offrynnow leskys rag an Sabotys, an loryow nowydh ha'n golyow apoyntys, dell yw skrifys yn lagha an ARLODH.

---

a 30:22 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

b 31:2 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

4 Ev a worhemynnis dhe'n bobel trigys yn Yerusalem ri aga
rann dhe'n oferysi ha'n Levysi, rag may hallens aga omri dhe
lagha an ARLODH. 5 Kettel lesas an ger, pobel Israel a ros yn
palster kynsa frooth a ys, gwin, oyl, mel, hag a oll trevas an
mes; hag i a dhug yn palster an dega a buptra. 6 Mebyon Israel
ha Yuda trigys yn citys Yuda a dhros ynwedh dega a jatel ha
deves, ha dega an taklow re bia sakrys dhe'n ARLODH aga Duw,
ha'ga gorra yn kalsow. 7 Y'n tressa mis i a dhallathas krugya
an kalsow, hag i a's gorfennas y'n seythves mis. 8 Pan dheuth
Hezekia ha'n sodhogyon hag a welas an kalsow, i a venygas an
ARLODH ha'y bobel Israel. 9 Hezekia a wovynnas orth an oferysi
ha'n Levysi a-dro dhe'n kalsow. 10 Azaria an arghoferyas, o a
ji Sadok, a worthebis dhodho, 'A-ban dhallathsons dri rohow
yn chi an ARLODH, ni re'gan bo lowr dhe dhybri ha'n remenant
yw lowr, rag an ARLODH re venygas y bobel, ha'n kals bras ma
yw an remenant.'

Restrans Nowydh a'n Oferysi ha'n Levysi

11 Hezekia a worhemynnis may fe gwithvaow pareusys yn
chi an ARLODH; hag i a's pareusis. 12 Yn lel i a dhug ynno
an kevrohow, an degedhow ha'n taklow re bia sakrys. An
pennsodhek neb a'n jevo charj warnedha o Konania an
Levyas, gans y vroder Shimei avel an nessa dhodho; 13 Yehiel,
Azazia. Nahath, Asahel, Yerimoth, Yozabad, Eliel, Ysmakia,
Mahath ha Benaya o gorwolysi ow kweres Konania ha Shimei
y vroder, apoyntys gans Hezekia an myghtern hag Azaria,
pennsodhek chi Duw. 14 Kore mab Ymna an Levyas, gwithyas
yet an howldrevel, a'n jevo charj a'n rohow bolonjedhek res
dhe Dhuw, rag kevrenna an kevro gwrys dhe'n ARLODH ha'n
offrynnow an moyha sans. 15 Yth esa Eden, Minyamin, Yeshua,
Shemaia, Amaria, ha Shekania orth y weres yn lel, yn citys
an oferysi, rag dyllo an kevrennow dh'aga breder, yowynk
ha hen, herwydh an rannow. 16 Gans henna an re rekordys
seulabrys herwydh linnyeth, tus worreydh a dri bloodh ha moy,
oll a vedha owth entra chi an ARLODH a dhegemeri pub dydh
neppyth rag aga servis yn aga sodhow, herwydh aga rannow.

17 An oferysi a veu omrolys herwydh chi aga thasow; ha'n
Levysi a ugens bloodh ha moy, a veu omrolys yn aga sodhow,
herwydh aga rannow. 18 An oferysi a veu omrolys gans oll aga
fleghigyow, aga gwragedh, aga mebyon ha'ga myrghes, ewn
rag oll an kuntelles; rag i o lel owth omwitha aga honan sans,
19 ha rag mebyon Aron, an oferysi trigys y'n powdir yn tiredh
pubonan a'ga threvow, gwer apoyntys herwydh aga hanow a
lesranna rannow dhe bub gorreydh yn-mysk an oferysi, ha dhe
bubonan omrolys yn-mysk an Levysi.

20 Hezekia a wrug hemma der oll Yuda; ev a wrug an pyth
o da hag ewn ha lel a-rag an ARLODH y Dhuw. 21 Pub ober a
omgemeras ev yn servis chi Duw, ha herwydh an lagha ha'n
gorhemmyn, ow hwilas y Dhuw, ev a'n gwrug gans kolon leun,
hag ev a sewenis.

Omsettyans Sennagherib

32 War-lergh an traow ma ha'n gweythresow a
lelduri, Sennagherib myghtern Assyri a dheuth hag
omsettya orth Yuda, hag ev a gampyas erbynn an citys kerys,
ow tybi y's synsi ragdho y honan.

2 Pan welas Hezekia Sennagherib dhe dhos, hag ev dhe
ervira dhe omladh erbynn Yerusalem, 3 ev a dewlis towl gans
y sodhogyon ha'y gasoryon stoppya an fentynnyow esa a-ves
dhe'n cita; hag i a'n gweresas. 4 I a guntelas lies tus, hag i a
stoppyas oll an fentynnyow, keffrys ha'n gover a resa der an
tir, ow leverel, 'Prag y to myghternedh Assyri ha kavos dowr
yn palster?' 5 Hezekia a gemeras kolon, hag a dhastrehevis oll
rannow an fos o kodhys yn-nans, hag a dhrehevis touryow
warnedhi, ha tu a-ves dhedhi ev a dhrehevis fos aral; ha dres
henna ev a grevhas Millo yn cita Davydh, hag ev a wrug arvow
ha skosow, pals anedha. 6 Ev a apoyntyas kaslewydhyon war
an bobel, hag a's kuntelas war-barth dhodho y'n plen orth yet
an cita, hag a gewsis dhedha yn unn golonekhe, ow leverel,
7 'Bedhewgh krev hag a golon dha. Na berthewgh own na bos
penndegys a-rag myghtern Assyri hag oll an routh usi ganso;
rag yma onan kreffa genen ni es dell eus ganso ev. 8 Yma ganso

bregh a gig; mes yma genen ni an ARLODH agan Duw rag agan gweres ha dhe vatalyas agan batelyow.' An bobel o kolonekhes gans geryow Hezekia myghtern Yuda.

[9] Wosa hemma, pan esa Sennagherib myghtern Assyri owth omsettya a-dro dhe Lakish gans oll y nerth breselek, ev a dhanvonas y wesyon dhe Yerusalem, dhe Hezekia myghtern Yuda, ha dhe oll tus Yuda esa yn Yerusalem, ow leverel, [10] 'Yndella y lever Sennagherib myghtern Assyri: Pyth yw an dra mayth esowgh ow trestya warnodho, y hyllowgh perthi gorhe erbynn Yerusalem? [11] A ny'gas toll[a] Hezekia, orth agas ri dhe verwel gans divotter ha seghes, pan lever ev, "An ARLODH agan Duw a'gan saw a leuv myghtern Assyri?" [12] A ny gemeras Hezekia y honan dhe-ves y dylleryow ughel ha'y alteryow, hag a worhemynnis dhe Yuda ha Yerusalem, ow leverel, "A-rag unn alter hwi a wra gordhya, ha warnedhi hwi a lesk offrynnow"? [13] A ny wodhowgh an pyth a wrug vy ha'm tasow dhe oll pobel an tiryow erel? A ylli duwow an kenedhlow na sawya aga thiryow yn-mes a'm leuv? [14] Piw yn-mysk oll duwow an kenedhlow a wrug ow thasow aga howldhiswul, a ylli sawya y bobel a'm leuv? Pyseul dhe le y hyll agas Duw agas sawya a'm leuv? [15] Lemmyn ytho na esewgh Hezekia dh'agas tolla na'gas kammledya yndella. Na drestyewgh ynno, rag ny allas duw vytholl a genedhel bynag na ruvaneth bynag sawya y bobel a'm leuv na a leuv ow thasow. Pyseul dhe le y hwra agas Duw a'gas sawya hwi yn-mes a'm leuv!'

[16] Y wesyon a leveris moy erbynn an ARLODH Duw hag erbynn y was Hezekia. [17] Ev a skrifas lytherow ynwedh ow tespitya an ARLODH, Duw Israel, ow leverel, 'Par dell na allas duwow kenedhlow erel delivra aga fobel a'm diwleuv, yndella ny dhelirv Duw Hezekia y bobel a'm leuv.' [18] I a'n garmas yn lev ughel yn yeth Yuda dhe bobel Yerusalem esa war an fos, rag aga ownhe ha'ga euthega, rag may hallens kemeres an cita. [19] I a gewsis a-dro dhe Dhuw Yerusalem par dell ve ev par dhe dhuwow pobel an norvys, ober diwleuv dhenel.

---

a 32:11 *toll:* Dhyworth *tolla.*

Fethans Sennagherib ha'y Vernans

20 Ena myghtern Hezekia ha'n profos Ysay mab Amos, a
bysis a-dro dhe hemma, hag i a grias dhe nev. 21 Ha'n ARLODH
a dhanvonas el neb a ladhas oll an gasoryon allosek ha'n
gaslewydhyon ha'n sodhogyon yn kamp myghtern Assyri.
Ytho ev a gildennas yn disenor dh'y dir y honan. Pan dheuth yn
chi y dhuw, re a'y vebyon a'n gweskis dhe'n dor gans an kledha.

22 Yndella an ARLODH a sawyas Hezekia ha trigoryon
Yerusalem a leuv Sennagherib myghtern Assyri hag a leuv oll
y eskerens; ev a ros dhedha powes[a] a bub tu 23 Lies a dhros
offrynnow dhe'n ARLODH yn Yerusalem ha rohow fethus dhe
Hezekia myghtern Yuda. Wosa henna y feu ughelhes yn golok
oll an kenedhlow.

Kleves Hezekia

24 Y'n dedhyow na gyllys klav o Hezekia hag ev a veu yn
eneworres. Ev a bysis dhe'n ARLODH, hag ev a worthebis
dhodho hag a ros dhodho tokyn. 25 Mes ny worthebis Hezekia
yn grassyans a'n dader gwrys dhodho, rag bos y golon
gothus. Ytho konnar a dheuth warnodho ha war Yuda ha war
Yerusalem. 26 Ena Hezekia a omuvelhas rag gooth y golon, ev
y honan ha trigoryon Yerusalem, bys ma na dheuth konnar an
ARLODH warnedha yn dedhyow Hezekia.

Sewena Hezekia ha'y Weythresow

27 Hezekia a'n jevo rychys meur hag enor, hag ev a wre
ragdho y honan tresorvaow rag arghans, rag owr, rag meyn
drudh, rag spisyow, rag skosow, ha rag traow kostek a lies
eghen; 28 gwithvaow rag oll an drevas a ys, gwin, hag oyl; ha
stallow rag chatel a lies eghen, ha korlannow deves. 29 Ev a
brovia ynwedh citys ragdho y honan, ha flockys ha greow pals,
rag Duw re ros dhodho pythow meur. 30 An keth Hezekia ma
a dhegeas an ughella fenten a dhowrow Gihon ha'ga threylya
yn-nans dhe du an howlsedhes dhe cita Davydh. Hezekia

---

a 32:22 *ev a ros dhedha powes:* Ow sewya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *ev a's ledyas.*

a sewenis yn oll y weythresow. 31 Yndella yn kas kanasow
ledyoryon Babylon ynwedh, an re a veu danvenys dhodho rag
govyn orto a-dro dhe'n marthus re bia gwrys y'n tir, Duw a'n
gasas y honan oll rag y brevi ha rag godhvos oll esa yn y golon.
32 Gweythresow erel Hezekia, ha'y oberow a dregeredh, yw
skrifys yn gwelesigeth an profos Ysay mab Amos yn Lyver
Myghternedh Yuda hag Israel. 33 Hezekia a goskas gans y
dasow, hag i a'n ynkleudhyas war an fordh yn-bann dhe
vedhow mebyon Davydh, hag oll Yuda ha trigoryon Yerusalem
a ros dhodho enor yn y vernans. Y vab Manasse a reynyas yn
y le.

Reyn Manasse

33 Manasse o dewdhek bloodh pan dhallathas reynya,
hag ev a reynyas pymthek bledhen ha dew ugens yn
Yerusalem. 2 Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH,
war-lergh oberow kasadow an kenedhlow a wrussa an ARLODH
aga fesya a-rag pobel Israel. 3 Rag ev a dhastrehevis an
tylleryow ughel re beu tennys yn-nans gans y das Hezekia, hag
ev a dhrehevis alteryow dhe'n Baalim, hag a wrug Asherim.
Ev a wordhyas oll lu an nev, ha'ga servya. 4 Ev a dhrehevis
alteryow yn chi an ARLODH, may lavarsa an ARLODH anodho,
'Yn Yerusalem ow hanow a vydh bys vykken.' 5 Ev a dhrehevis
alteryow rag oll lu an nev yn dew glos chi an ARLODH. 6 Ev a
wre dh'y vebyon tremena dre dan yn nans mab Hinnom, hag a
wre dewinieth ha pystri ha hus, hag a hwila kussul dhyworth
nygromons. Ev a wrug droktraow pals yn golok an ARLODH,
orth y brovokya dhe sorr. 7 Ev a worras an imach gravys re
wrussa yn chi Duw, anodho may leveris Duw dhe Dhavydh ha
dh'y vab Solomon, 'Y'n chi ma, hag yn Yerusalem re dhewisis
yn-mes a oll kordhow Israel, y hworrav ow hanow bys vykken.
8 Nevra ny gemerav troos Israel dhyworth an tir re apoyntis rag
agas tasow, mar kwaytyons gul puptra a worhemynnis dhedha,
oll an lagha, an ordenansow, ha'n breusow res dre leuv Moyses.'
9 Manasse a ledyas Yuda ha trigoryon Yerusalem yn stray, bys

may hwrussons moy drog ages an kenedhlow a dhiswrussa an ARLODH a-rag pobel Israel.

Manasse Daskorrys wosa Edrega

[10] An ARLODH a gewsis dhe Manasse ha dh'y bobel, mes ny woslowsons. [11] Yndella an ARLODH a dhros er aga fynn kaslewydhyon lu myghtern Assyri, hag i a synsis Manasse avel prisner, ha gorra higen yn y dron ha'y gelmi gans sprallow a vrons ha'y dhri dhe Babylon. [12] Pan o yn ahwer ev a bysis favour an ARLODH y Dhuw hag yth omuvelhas yn fen a-rag Duw y dasow. [13] Ev a bysis dhodho, ha Duw a gemeras y bysadow hag a glewas y bledyans, hag a'n dros arta dhe Yerusalem ha'y dhaskor dh'y ruvaneth. Ena Manasse a wodhya bos an ARLODH an gwir Dhuw.

[14] Wosa henna ev a dhrehevis fos tu a-ves rag cita Davydh, a'n howlsedhes dhe nans Gihon, owth hedhes dhe'n entrans Yet an Puskes; ev a's gorras a-dro dhe Ofel, hag a's drehevis dhe ughelder bras. Ev a worras ynwedh kaslewydhyon an lu yn oll an citys kerys yn Yuda. [15] Ev a dhug dhe-ves an duwow estren ha'n imach gravys dhyworth chi an ARLODH, hag oll an alteryow re dhrehevis war venydh chi an ARLODH hag yn Yerusalem, hag ev a's tewlis dhe-ves an cita. [16] Ev a ewnhas alter an ARLODH hag a offrynnas warnedhi sakrifisow kres ha grassow; hag ev a worhemynnis dhe Yuda servya an ARLODH, Duw Israel. [17] Byttegyns an bobel a besyas ow sakrifisow y'n tylleryow ughel, mes i a's gwrug unsel dhe'n ARLODH aga Duw.

Mernans Manasse

[18] Gweythresow erel Manasse, y bysadow dh'y Dhuw ha geryow an welesydhyon kewsys dhodho yn hanow an ARLODH Duw a Israel, yma an re ma yn kovadhow myghternedh Israel [19] Y bysadow ha fatel dhegemeras Duw y bledyans, oll y begh ha'y dhislelder, an tylleryow warnedha may trehevis tylleryow ughel ha drehevel an Asherim ha'n imajys gravys a-ragdha mayth omuvelhi, an re ma yw skrifys yn kovadhow an welesydhyon. [20] Ytho Manasse a goskas gans y dasow, hag i a'n ynkleudhyas yn y ji; ha'y vab Amon a reynyas yn y le.

Reyn Amon ha'y Vernans

21 Amon o dew vloodh warn ugens pan dhallathas reynya, hag
ev a reynyas diw vledhen yn Yerusalem. 22 Ev a wrug an pyth o
drog yn golok an ARLODH, par dell wrug y das, Manasse. Amon
a sakrifia dhe oll an imajys gravys a wrussa Manasse, ha'ga
servya. 23 Ny omuvelhas a-rag an ARLODH, dell omuvelhasa y
das Manasse, mes an keth Amon ma a drespassas moy ha moy.
24 Y wesyon a vrasas er y bynn ha'y ladha yn y ji. 25 Mes pobel
an tir a ladhas oll an re re vrassa erbynn myghtern Amon; ha
pobel an tir a wrug y vab Yosia myghtern yn y le.

Reyn Yosia

34 Yosia o eth bloodh pan dhallathas reynya, hag ev a
reynyas unnek bledhen warn ugens yn Yerusalem.
2 Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLODH, hag a gerdhas
yn fordhow Davydh y das; ny dreylyas dhe denewen naneyl
dhe'n dyghow na dhe'n kledh. 3 Rag yn ethves bledhen y
reyn, hag ev hwath maw, ev a dhallathas hwilas Duw Davydh
y das, hag y'n dewdhegves bledhen, ev a dhallathas kartha
dhyworth Yuda ha Yerusalem an tylleryow ughel, an Asherim,
ha'n imajys gravys ha teudhys. 4 Yn y lok i a dennas yn-nans
alteryow an Baalim; ev a dhiswrug an alteryow a enkys a sevi
a-ughta. Ev a dorras yn-nans an Asherim ha'n imajys gravys
ha'n imajys teudhys; ev a wrug polter anedha ha'y skollya war
vedhow an re re sakrifisa dhedha. 5 Ev a loskas ynwedh eskern
an oferysi war aga alteryow, hag a garthas Yuda ha Yerusalem.
6 Yn citys Manasse, Efraym, ha Simeon, bys Naftali ha bys yn
aga magoryow oll a-derdro, 7 ev a dorras dhe'n dor an alteryow,
hag a vrewis an Asherim ha'n imajys gravys dhe bolter hag
a dhistruis oll an alteryow enkys der oll pow Israel. Ena ev a
dhehwelis dhe Yerusalem.

Daskavos Lyver an Lagha

8 Yn etegves bledhen y reyn, pan garthsa an tir ha'n chi,
ev a dhanvonas Shafan mab Asalia, Maaseya governour an
cita, ha Yoagh mab Yoahaz, an kovadhor, rag ewnhe chi an
ARLODH y Dhuw. 9 I a dheuth dhe Hilkia an arghoferyas, hag

a ros dhodho an arghans re bia dres yn chi Duw, a guntelsa an Levysi, gwithysi an treudhow dhyworth Manasse hag Efraym ha dhyworth an remenant a Israel, ha dhyworth Yuda ha Benyamin, ha trigoryon Yerusalem. 10 I a'n dros dhe'n oberoryon a's tevo charj a'n ober yn chi an ARLODH, ha'n oberoryon ma, owth oberi yn chi an ARLODH a wrug devnydh anodho rag ewnhe ha daswul an chi. 11 I a'n ros dhe'n seri prenn ha dhe'n dhrehevoryon rag prena meyn treghys, ha prenn rag bynsow, ha kebrow rag an drehevyansow re assa myghternedh Yuda dhe godha yn magoryow. 12 An dus a wrug an ober yn lel. Warnedha y feu apoyntys Yahath hag Obadia, Levysi a vebyon Merari, ha Zekaria ha Meshullam, a vebyon an Kohathysi, dhe gevarwodha. Levysi erel, oll anedha sleygh gans daffar menestrouthi, 13 a's tevo gorweles war an re a dhegi an beghyow hag a gevarwodha an re a oberi yn pub eghen a servis; ha re a'n Levysi o skriforyon, sodhogyon, ha porthoryon.

14 Hag i ow ton yn-mes an arghans re bia dres yn chi an ARLODH, Hilkia an oferyas a gavas lyver lagha an ARLODH, a via res dre leuv Moyses. 15 Hilkia a leveris dhe Shafan an skrifennyas, 'My re gavas lyver an lagha yn chi an ARLODH;' ha Hilkia a ros an lyver dhe Shafan. 16 Shafan a dhros an lyver dhe'n myghtern, ha pella ev a dherivas dhe'n myghtern, 'Oll an charj a's tevo dha servysi, ymons i orth y wul. 17 I re worras yn-mes an arghans o kevys yn chi an ARLODH, hag i re'n ros yn leuv an worwelysi ha'n oberoryon.' 18 An skrifennyas, Shafan an skrifennyas a dherivas dhe'n myghtern, 'Hilkia an oferyas re ros dhymmo vy lyver.' Ena Shafan a'n lennas dhe'n myghtern.

19 Pan glewas an myghtern geryow an lagha, ev a skwardyas y dhillas. 20 Ena an myghtern a worhemynnis dhe Hilkia, Ahikam mab Shafan, Abdon mab Mika, Shafan an skrifennyas, hag Asaya gwas an myghtern, 21 'Kewgh, hwila orth an ARLODH ragov vy ha rag an re yw gesys yn Israel hag yn Yuda, a-dro dhe eryow an lyver re beu kevys. Rag meur yw konnar an ARLODH yw diverys warnan, drefen na withas agan tasow ger an ARLODH, dhe wul herwydh oll yw skrifys y'n lyver ma.'

Omgussulya gans an Brofoses Hulda

22 Ytho Hilkia ha'n re re bia danvenys gans an myghtern
eth dhe'n brofoses Hulda, gwreg Shallum mab Tokkath mab
Hasra, gwithyas an dhillasva, esa trigys yn Yerusalem y'n
Nessa Kwartron, hag i a gewsis dhedhi yndella. 23 Hi a leveris
dhedha, 'Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel: Lavar dhe'n
gour a'gas danvonas dhymmo, 24 Yndelma y lever an ARLODH:
Otta, my a dhre terosa war an tyller ma ha war y drigoryon, oll
an mollothow yw skrifys y'n lyver a veu lennys a-rag myghtern
Yuda. 25 Drefen i dhe'm gasa ha leski offrynnow dhe dhuwow
erel, bys ma'm sorrsons gans oll oberow aga dewdhorn, ow
honnar a vydh diverys war an tyller ma, ha ny vydh difudhys.
26 Mes a-dro dhe vyghtern Yuda neb a'gas danvonas rag hwilas
orth an ARLODH, yndelma y leverowgh dhodho: Yndelma y
lever an ARLODH, Duw Israel: A-dro dhe'n geryow re glewsys,
27 drefen bos dha golon medhel ha drefen ty dhe omuvelhe
a-rag Duw pan glewsys y eryow erbynn an tyller ma ha'y
drigoryon, hag omuvelhe a-ragov, ha skwardya dha dhillas hag
ola a-ragov, my re'th klewas, a lever an ARLODH. 28 My a'th
kuntel dhe'th tasow ha ty a vydh kuntelys dhe'n vedh yn kres;
ny wel dha dhewlagas oll an terosa a dhegav war an tyller ma
ha war y drigoryon.' I a dhros an messach tre dhe'n myghtern.

Nowydhheans an Kevambos

29 Ena an myghtern a dhanvonas ger hag a guntelas oll
henavogyon Yuda hag a Yerusalem. 30 An myghtern eth
yn-bann dhe ji an ARLODH gans oll gwer Yuda, trigoryon
Yerusalem, an oferysi ha'n Levysi, oll an bobel, bras ha byghan;
ev a lennas a-ragdha oll geryow lyver an kevambos re beu
kevys yn chi an ARLODH. 31 An myghtern a sevis yn y dyller
hag a wrug kevambos a-rag an ARLODH, dhe holya an ARLODH,
ow kwitha y worhemynnow, y vreusow, ha'y ordenansow, gans
golon leun ha gans oll y enev, dhe oberi geryow an kevambos
o skrifys y'n lyver ma. 32 Ena ev a wrug dhe bubonan esa yn
Yerusalem hag yn Benyamin ambosa gul war y lergh. Trigoryon
Yerusalem a wrug war-lergh kevambos Duw, Duw aga thasow.

33 Yosia a gemeras dhe-ves oll an taklow kasadow a diredh an
Israelysi, hag y hwrug dhe oll esa yn Israel servya an ARLODH
aga Duw. Oll y dhedhyow, ny fallsons holya an ARLODH, Duw
aga thasow.

Gool an Pask

35 Yosia a solempnyas an Pask yn Yerusalem; i a ladhas
on an Pask y'n peswardhegves dydh a'n kynsa mis.
2 Ev a apoyntyas an oferysi dh'aga sodhow ha'ga krevhe yn
servis chi an ARLODH. 3 Ev a leveris dhe'n Levysi esa ow tyski
oll Israel hag o sakrys dhe'n ARLODH, 'Gorrewgh an argh sans
y'n chi a dhrehevis Solomon mab Davydh. Nyns yw res dhywgh
y dhon war agas diwskodh. Lemmyn servyewgh an ARLODH
agas Duw ha'y bobel Israel. 4 Pareusewgh herwydh agas chiow
agas tasow herwydh agas rannow, owth holya danvonadow
skrifys Davydh myghtern Israel, ha danvonadow skrifys y vab
Solomon. 5 Sevewgh y'n tyller sans herwydh bagasow chi agas
tasow an bobel, unn rann dhe bub rann a ji tasow an Levysi.[a]
6 Ledhewgh on an Pask, omsakrewgh, ha pareusewgh a-barth
agas breder, ow kul herwydh ger an ARLODH dre leuv Moyses.'

7 Ena Yosia a ros rag oll an dus esa ena, eyn ha mynennow
a'n flock rag offrynnow an Pask bys y'n myns a dheg mil warn
ugens, ha tri mil darow; yth o an re ma a bythow an myghtern.
8 Y sodhogyon a ros a'ga bodh dhe'n bobel, dhe'n oferysi, ha
dhe'n Levysi. Hilkia, Zakaria, ha Yehiel, pennsodhogyon
chi Duw, a ros dhe'n oferysi rag offrynnow an Pask, dew vil,
hwegh kans on ha mynnen, ha tri hans tarow. 9 Konania, ha'y
vreder Shemaia ha Nethanel, ha Hashabia ha Yeiel ha Yozabad,
pennow an Levysi, i ynwedh a ros dhe'n Levysi rag an Pask,
pymp mil on ha mynnen ha pymp kans tarow.

10 Pan veu an servis pareusis, an oferysi a sevis yn aga thyller,
ha'n Levysi yn aga rannow herwydh gorhemmyn an myghtern.
11 I a ladhas eyn an Pask, ha'n oferysi a skollyas rann a'n goos a
dhegemersons a'ga diwla, ha'n Levysi a's diruskis. 12 I a worras

---

a 35:5 Amendys. Styr an Ebrow yw ankler.

dhe dhenewen an offrynnow leskys, rag ma's kevrennens herwydh bagasow a jiow tasow an bobel, rag offrynna dhe'n ARLODH, dell yw skrifys yn lyver Moyses. Hag i a wrug an keth tra gans an terewi. 13 I a rostyas an offrynnow yn pottow, yn chekys, hag yn padellow, ha'ga dri yn hast dhe oll an bobel. 14 Wosa henna i a bareusis ragdha aga honan ha rag an oferysi drefen bos an oferysi, mebyon Aron, fest bysi owth offrynna an offrynnow leskys ha'n rannow blonegek bys y'n nos; yndella an Levysi a bareusis ragdha aga honan ha rag an oferysi, mebyon Aron. 15 Yth esa an ganoryon, mebyon Asaf, yn aga thyller, herwydh gorhemmyn Davydh, Asaf, Heman, ha Yeduthun gwelesydh an myghtern. Yth esa gwithysi an yetow orth pub yet; ny's tevo edhom a woderri aga servis, rag aga breder, an Levysi a bareusis ragdha.

16 Yndella oll servis an ARLODH a veu parys an jydh na, rag solempnya an Pask ha rag offrynna offrynnow leskys war alter an ARLODH, herwydh gorhemmyn myghtern Yosia. 17 An Israelysi esa ena a solempnyas an Pask y'n prys na, ha gool an bara heb goll seyth dydh. 18 Nevra ny via solempnys Pask haval dhodho a-dhia dhedhyow an profos Samuel; ny solempensa Pask haval dhodho myghtern vytholl a Israel dell veu solempnys gans Yosia, gans an oferysi ha gans an Levysi, gans oll Israel esa ena, ha gans trigoryon Yerusalem. 19 Y'n etegves bledhen a reyn Yosia an Pask ma a veu solempnys.

Fethans gans Faro Neko ha Mernans Yosia

20 Wosa oll hemma, pan wrussa Yosia pareusi an tempel, Neko myghtern Ejyp eth yn-bann rag batalyas yn Karkemish war an Ewfrates, ha Yosia eth yn-mes er y bynn. 21 Mes Neko a dhanvonas kanasow dhodho ow leverel, 'Pyth eus yntredhon ni, myghtern Yuda? Nyns av er dha bynn hedhyw, mes erbynn an chi ganso mayth esov ow patalyas, ha Duw re worhemynnis dhymm fyski; astel sevel orth Duw, usi genev, rag ma na'th tiswrello.' 22 Mes ny vynna Yosia treylya dhyworto, mes

ev a dollwiskas y honan[a] rag mayth omlattho er y bynn. Ny woslowas orth geryow Neko a anow Duw, mes ev a dheuth dhe vatalyas yn plen Megiddo. 23 An sethoryon a dewlis sethow orth an myghtern Yosia; ha'n myghtern a leveris dh'y wesyon, 'Kemerewgh vy dhe-ves, rag fest goliys ov.' 24 Yndella y wesyon a'n kemeras yn-mes a'y jaret ha'n dugons dh'y nessa charet, ha'y dhri dhe Yerusalem. Ena ev a verwis, hag a veu ynkleudhys yn bedhow y dasow. Oll Yuda ha Yerusalem a gynis war-lergh Yosia. 25 Yeremia a gewsis kynvan war-lergh Yosia; hag oll an ganoryon ha'n kanoresow re gampollas Yosia yn aga hynvannow bys y'n jydh ma. I a's gwrug ordenans yn Israel. Skrifys yns y'n Kynvannow. 26 Gweythresow erel Yosia ha'y oberow lel herwydh an pyth yw skrifys yn lagha an ARLODH, 27 ha'y weythresow, a'n dalleth dhe'n diwedh yw skrifys yn Lyver Myghternedh Israel ha Yuda.

Reyn Yehoahaz

36 Pobel an tir a gemeras Yehoahaz mab Yosia hag a'n gwrug myghtern yn le y das yn Yerusalem. 2 Yehoahaz o tri bloodh warn ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas tri mis yn Yerusalem. 3 Ena myghtern Ejyp a'n gordhellos a'y dron yn Yerusalem hag a worras trubyt war an tir a gans talent a arghans hag unn talent a owr. 4 Myghtern Ejyp a wrug y vroder Elyakim myghtern war Yuda ha war Yerusalem, hag a janjyas y hanow dhe Yehoyakim; mes Neko a gemeras y vroder Yehoahaz hag a'n dug dhe Ejyp.

Reyn Yehoyakim ha'y Brisonyans

5 Yehoyakim o pymp bloodh warn ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas unnek bledhen yn Yerusalem. Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH y Dhuw. 6 Er y bynn y teuth Nebukadnessar myghtern Babylon, hag ev a'n kargharas rag y dhri dhe Babylon. 7 Dres henna Nebukadnessar a dhros rann a'n lestri dhyworth chi an ARLODH dhe Babylon ha'ga

---

a 35:22 *ev a dollwiskas y honan:* Po ow sewya an Septuagint *ev a omgrevhas;* po ow sewya an Targum *ev a wiskas y arvwisk.*

gorra yn y balys yn Babylon. [8] Gweythresow erel Yehoyakim, ha'n taklow kasadow a wrug, ha'n pyth a veu kevys er y bynn, skrifys yns yn Lyver Myghternedh Israel ha Yuda. Y vab Yehoyachim a reynyas yn y le.

Reyn ha Divroedh Yehoyakim

[9] Yehoyakim o eth bloodh pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas tri mis ha deg dydh yn Yerusalem. Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH. [10] Yn gwenton an vledhen myghtern Nebukadnessar a dhanvonas ha'y dhri dhe Babylon, war-barth ha lestri drudh chi an ARLODH, hag a wrug y vroder Sedekia myghtern war Yuda ha Yerusalem.

Reyn Sedekia

[11] Sedekia o unn vledhen warn ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas unnek bledhen yn Yerusalem. [12] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLODH y Dhuw. Ny omuvelhas a-rag an profos Yeremia a gewsi a anow an ARLODH. [13] Ev a rebellyas ynwedh erbynn myghtern Nebukadnessar, neb re wrussa dhodho gul ti re Dhuw; ev a galeshas y gilben ha kaleshe y golon erbynn treylya dhe'n ARLODH, Duw Israel. [14] Ynwedh oll an pennoferysi ha'n bobel o fest dislel, owth holya oll taklow kasadow an kenedhlow; hag i a dhefolyas chi an ARLODH re wrussa y sakra yn Yerusalem.

Kodh Yerusalem

[15] An ARLODH, Duw aga thasow, a dhanvonas ger dre leuv y ganasow arta hag arta, drefen ev dhe berthi tregeredh war-tu ha'y bobel ha war-tu ha'y drigva; [16] mes i a wre ges a ganasow Duw, ow tispresya y eryow, hag ow skornya y brofosi, bys pan o gyllys konnar an ARLODH orth y bobel mar vras, ma nag esa remedi.

[17] Ev a dhros er aga fynn myghtern an Kaldeanys, hag ev a ladhas aga gwer yowynk gans an kledha yn chi aga sentri; ny'n jevo truedh naneyl war our yowynk na moren, na war henavek na krebogh; ev a's ros pub den oll yn y leuv. [18] Oll lestri chi Duw, bras ha byghan, ha tresoryow chi an ARLODH,

ha tresoryow an myghtern ha'y sodhogyon, oll an re ma ev
a dhros dhe Babylon. [19] I a loskas chi Duw, i a dorras dhe'n
dor fos Yerusalem; i a loskas oll hy falesyow gans tan, hag a
dhiswrug oll hy lestri drudh. [20] Ev a dhug yn divroedh an re
re dhienksa a'n kledha, hag i eth ha bos gwesyon dhodho ha
dh'y vebyon bys reyn ruvaneth Persi, [21] may fo kewerys ger an
ARLODH dre anow Yeremia, bys pan wrussa an tir resek termyn
leun y Sabotys. Oll an dedhyow may feu ananedhys, an tir a
witha Sabot, rag kollenwel deg bledhen ha tri ugens.

Kyrus ha Dehwelans an Divresow

[22] Yn kynsa bledhen Kyrus myghtern Persi, ow kollenwel
ger an ARLODH kewsys dre anow Yeremia, an ARLODH a wrug
dhe spyrys Kyrus myghtern Persi difuna, hag ev a dhanvonas
kannas der oll y ruvaneth, hag yn skrif maga ta, ow leverel:
[23] 'Yndelma y lever myghtern Kyrus a Persi: An ARLODH, Duw
an nev, re ros dhymmo oll ruvanethow an norvys, hag ev re
worhemynnis dhymm may treheffiv chi yn Yerusalem. Piw
pynag yn agas mysk a oll y bobel, re bo ganso an ARLODH y
Dhuw, hag es ev yn-bann.'

EZRA

Chaptra 1
Diwedh an Divroedh yn Babylon
Chaptra 2
Rol an Dhivresow a Dhehwelis
Chaptra 3
An Alter Yw Dastrehevys
Fondyans Selyow an Tempel
Chaptra 4
Enebieth erbynn Dastrehevyans an Tempel
Lyther Rehum erbynn Dastrehevyans Yerusalem
Chaptra 5
Ober Drehevyans an Tempel Dastallethys
Chaptra 6
Arghadow Darius
Kowlwrians an Tempel
Solempnyans an Pask
Chaptra 7
Devedhyans Ezra ha'y Ober
Lyther Myghtern Artakserkses
Chaptra 8
Pennow Teyluyow a Dhehwelis gans Ezra
Gwesyon an Tempel
Penys ha Pysadow rag Difresyans
Rohow rag an Tempel
An Dehwelans dhe Yerusalem
Chaptra 9
Ezra a Guhudh Demedhyansow Kemyskys
Pysadow Ezra
Chaptra 10
Gorthyp an Bobel
Gwragedh Estren Danvenys Dhe-ves

Diwedh an Divroedh yn Babylon

1 Yn kynsa bledhen Kyrus myghtern Persi, may fe kollenwys ger an ARLODH dre anow Yeremia, an ARLODH a wrug spyrys Kyrus myghtern Persi dhe dhifuna, may tanvonna gwarnyans der y wlaskor oll, hag ynwedh ev a'n gwrug yn skrif, ow leverel,

[2] 'Yndelma y lever Kyrus myghtern Persi: An ARLODH Duw nev, re ros dhymm oll ruvanethow an norvys; hag ev re erghis dhymm drehevel dhodho chi yn Yerusalem, usi yn Yuda. [3] Piw pynag a vo yn agas mysk yn-mes a oll y bobel a yll mos yn-bann dhe Yerusalem usi yn Yuda ha drehevel chi an ARLODH, Duw Israel – ev yw an Duw usi yn Yerusalem – ro bo y Dhuw ganso. [4] Ha pub treusvewer yn pub tyller may ma trigys, re'n gweresso gwer y dyller gans arghans, ha gans owr, ha gans gwara, ha gans chatel, war-barth gans an offrynnow bolonjedhek rag chi Duw usi yn Yerusalem.'

[5] Pennow teyluyow Yuda ha Benyamin ha'n oferysi ha'n
Levysi a sevis, gans oll an re may hwrug Duw dh'aga spyrys
difuna, dhe vones yn-bann ha drehevel chi an ARLODH usi yn
Yerusalem. [6] Hag oll aga hentrevogyon a's gweresas gans lestri
a arghans, gans owr, gans gwara, ha gans chatel, ha gans rohow
a bris, war-barth gans oll an offrynnow bolonjedhek. [7] Ynwedh
myghtern Kyrus a dhros yn-mes lestri chi an ARLODH, a wrug
Nebukadnessar aga dri yn-mes a Yerusalem, ha'ga gorra yn
chi y dhuwow; [8] Kyrus myghtern Persi a's delivras yn charj
Mithredath an alhwedhor, neb a wrug menegva anedha rag
Sheshbassar, rewler Yuda. [9] Hemm yw aga menegva: deg
bolla warn ugens a owr, mil volla a arghans, naw warn ugens
a lestri divers; [10] deg bolla warn ugens a owr, bolla arghansek
erel peswar kans ha deg, ha mil lester erel. [11] Oll an lestri a
owr hag a arghans o pymp mil ha peswar kans. Sheshbassar
a dhros oll an re ma yn-bann pan veu an dhivresow degys yn-
bann dhyworth Babylon bys yn Yerusalem.

Rol an Dhivresow a Dhehwelis

2 Ytho an re ma o mebyon an rannvro esa ow tos yn-
bann mes a'n gethneth, a-dhyworth an dus re bia
kemerys yn-mes, a wrussa Nebukadnessar myghtern Babylon
aga divroa dhe Babylon; hag i a dheuth arta dhe Yerusalem
ha dhe Yuda, pub huni dh'y dre y honan. [2] I a dheuth gans
Zerubbabel, Yeshua, Nehemia, Seraya, Reelaya, Mordekay,
Bilshan, Mispar, Bigvay, Rehum, Baana.

Niver gwer pobel Israel: [3] Mebyon Parosh, dew vil, kans,
dewdhek ha tri ugens. [4] Mebyon Shefatia, tri hans, dewdhek ha
tri ugens. [5] Mebyon Aragh, seyth kans, pymthek ha tri ugens.
[6] Mebyon Pahath-moab, a vebyon Yeshua ha Yoab, dew vil, eth
kans ha dewdhek. [7] Mebyon Elam, mil, dew kans, peswardhek
ha dew ugens. [8] Mebyon Zattu, naw kans, pymp ha dew ugens
[9] Mebyon Zakkay, seyth kans ha tri ugens. [10] Mebyon Bani,
hwegh kans, dew ha dew ugens. [11] Mebyon Bebay, hwegh kans,
tri warn ugens. [12] Mebyon Azgad, mil, dew kans, dew warn
ugens. [13] Mebyon Adonikam, hwegh kans, hwegh ha tri ugens.

14 Mebyon Bigvay, dew vil, hwetek ha dew ugens. 15 Mebyon
Adin, peswar kans, peswardhek ha dew ugens. 16 Mebyon Ater
a Hezekia, etek ha peswar ugens. 17 Mebyon Besay, tri hans,
tri warn ugens. 18 Mebyon Yora, kans ha dewdhek. 19 Mebyon
Hashum, dew kans, tri warn ugens. 20 Mebyon Gibbar, pymthek
ha peswar ugens. 21 Mebyon Bethlehem, tri ha hwegh ugens.

22 Gwer Netofa, hwetek ha dew ugens. 23 Gwer Anathoth,
eth ha hwegh ugens. 24 Mebyon Azmaveth, dew ha dew ugens.
25 Mebyon Kiryath-yearim, Kefira ha Beeroth, seyth kans, tri
ha dew ugens. 26 Mebyon Rama ha Geba, hwegh kans, onan
warn ugens. 27 Gwer Mikmas, dew ha hwegh ugens. 28 Gwer
Bethel hag Ay, dew kans, tri warn ugens. 29 Mebyon Nebo,
dewdhek ha dew ugens. 30 Mebyon Magbish, hwetek ha seyth
ugens. 31 Mebyon an Elam aral, mil, dew kans, peswardhek ha
dew ugens. 32 Mebyon Harim, tri hans hag ugens. 33 Mebyon
Lod, Hadid hag Ono, seyth kans, pymp warn ugens. 34 Mebyon
Yeriko, tri hans, pymp ha dew ugens. 35 Mebyon Senaa, tri mil,
hwegh kans, deg warn ugens.

36 An oferysi: mebyon Yedaya, dhyworth chi Yeshua, naw
kans, tredhek ha tri ugens. 37 Mebyon Immer, mil, dewdhek ha
dew ugens. 38 Mebyon Pashhur, mil, dew kans, seyth ha dew
ugens. 39 Mebyon Harim, mil ha seytek.

40 An Levysi: mebyon Yeshua ha Kadmiel, a vebyon Hodavya,
peswardhek ha tri ugens. 41 An ganoryon: mebyon Asaf, eth
ha hwegh ugens. 42 Mebyon an borthoryon: mebyon Shallum,
mebyon Ater, mebyon Talmon, mebyon Akkub, mebyon
Hatita, ha mebyon Shobay, oll war-barth nownsek ha hwegh
ugens.

43 An Nethinim:[a] mebyon Siha, mebyon Hasufa, mebyon
Tabbaoth, 44 mebyon Keros, mebyon Siaha, mebyon Padon,
45 mebyon Lebana, mebyon Hagaba, mebyon Akkub, 46 mebyon
Hagab, mebyon Shalmay, mebyon Hanan, 47 mebyon Giddel,
mebyon Gahar, mebyon Reaya, 48 mebyon Resin, mebyon
Nekoda, mebyon Gazzam, 49 mebyon Uzza, mebyon Paseagh,

a 2:43 *An Nethinim:* kethwesyon an tempel.

mebyon Besay, [50] mebyon Asna, mebyon Meunim, mebyon Nefusim, [51] mebyon Bakbuk, mebyon Hakufa, mebyon Harhur, [52] mebyon Basluth, mebyon Mehida, mebyon Harsha, [53] mebyon Barkos, mebyon Sisera, mebyon Temagh, [54] mebyon Nesiagh, mebyon Hatifa.

[55] Mebyon servysi Solomon: mebyon Sotay, mebyon Hassofereth, mebyon Peruda, [56] mebyon Yaala, mebyon Darkon, mebyon Giddel, [57] mebyon Shefatia, mebyon Hattil, mebyon Pokereth-hassebaym, mebyon Ami.

[58] Oll an Nethinim, ha vebyon servysi Solomon, o tri hans, dewdhek ha peswar ugens aga niver.

[59] An re ma eth yn-bann a-dhyworth Tel-melagh, Tel-harsha, Kerub, Addan hag Immer: mes ny allsons diskwedhes chi aga thas, na'ga has, mar pens a Israel: [60] mebyon Delaya, mebyon Tobia, mebyon Nekoda, hwegh kans, dewdhek ha dew ugens. [61] Hag a-dhyworth mebyon an oferysi: mebyon Hobaya, mebyon Hakkos, mebyon Barzillay, neb a gemeras gwreg a-dhyworth myrghes Barzillay an Gileadyas, hag a veu henwys gans aga hanow. [62] An re ma a hwilas aga hovadh yn-mysk an re esa omrolys y'n aghskrifow, mes nyns ens i kevys: ytho i a veu difennys a entra y'n oferyasedh, rag i dhe vos avlan. [63] Ha'n governour a leveris dhedha, na dhepprens a'n taklow an moyha sans, bys pan ve oferyas gans Urim ha gans Thummim.

[64] An kuntelles oll war-barth o dew ha dew ugens mil, tri hans ha tri ugens, [65] heb rekna aga gwesyon ha'ga maghtethyon, seyth mil, tri hans, seytek warn ugens aga niver: hag yth esa dhedha dew kans kenyas ha kenyades. [66] Aga mergh o seyth kans, hwetek warn ugens; aga mulyon, dew kans, pymp ha dew ugens; [67] aga howrvergh, peswar kans, pymthek warn ugens; aga asenes, hwegh mil, seyth kans hag ugens.

[68] Ha re a bennow an teyluyow, pan dheuthons dhe ji an ARLODH usi yn Yerusalem, a ros offrynnow bolonjedhek rag chi Duw dh'y dhrehevel yn y dyller: [69] I a ros herwydh aga

gallos dhe dresorva an ober onan ha tri ugens mil dharik[a] a owr, ha pymp mil vina a arghans, ha kans mantel oferysi.

70 Ytho an oferysi, hag yth esa an Levysi, ha rann a'n dus, ha'n genysi, ha'n borthoryon, ha'n Nethinim, trigys yn Yerusalem hag y'n pow yn hy herghyn[b], hag Israel oll yn aga citys i.

An Alter Yw Dastrehevys

3 Pan dheuth an seythves mis, ha mebyon Israel y'n citys, an bobel a omguntelas gans unn akord yn Yerusalem. 2 Ena Yeshua mab Yosadak a sevis, ha'y vreder an oferysi, ha Zerubbabel mab Shealtiel ha'y vreder, hag i a dhrehevis alter Duw Israel rag offrynna offrynnow leskys warnedhi, dell yw skrifys yn lagha Moyses gour Duw. 3 I a settyas an alter war hy selyow, rag yth esa own dhedha a boblow an broyow na; hag i a offrynnas offrynnow leskys warnedhi dhe'n ARLODH, offrynnow leskys an myttin ha'n gorthugher. 4 Hag i a withas gool an skovvaow, dell yw skrifys, hag i a offrynnas an offrynnow leskys pubdedhyek, orth niver, herwydh an usadow ordenys rag pub dydh. 5 Hag a-wosa, i a offrynnas an offrynnow leskys pubdedhyek erel, a'n loryow nowydh, hag a oll golyow apoyntys an ARLODH, hag offrynnow a bubonan neb a wrug offryn bolonjedhek dhe'n ARLODH. 6 A-dhia gynsa dydh an seythves mis i a dhallathas offrynna offrynnow leskys dhe'n ARLODH. Mes ny veu sel tempel an ARLODH fondys hwath. 7 I a ros arghans ynwedh dhe'n seri men, ha dhe'n seri prenn; ha boos, diwes hag oyl dhe'n dus a Sidon, ha'n dus a Tyr, may trollens sedres a-dhyworth Lebanon dhe vor Yoppa, herwydh an kummyas a dhegemersens dhyworth Kyrus myghtern Persi.

Fondyans Selyow an Tempel

8 Y'n nessa bledhen wosa i dhe dhos dhe ji Duw yn Yerusalem, y'n nessa mis, Zerubbabel mab Shealtiel ha Yeshua mab Yosadak a dhallathas an ober, war-barth gans remenant

---

a 2:69 *dharik:* An darik o bath owrek persek.

b 2:70 *trigys yn Yerusalem hag y'n pow yn hy herghyn:* Ow sewya 1Esd 5:46.

aga breder, an oferysi ha'n Levysi, hag oll an re a dheuth mes a'n gethneth dhe Yerusalem. I a apoyntyas an Levysi, ugens bloodh po moy, dhe worweles ober chi an ARLODH. [9] Ytho Yeshua, gans y vebyon ha'y vreder, Kadmiel ha'y vebyon, Binnuy ha Hodavya,[a] oll war-barth, a worwelas an oberoryon yn chi Duw, gans mebyon Henadad ha'n Levysi, aga mebyon ha'ga breder.

[10] Ha pan fondyas an weythoryon sel tempel an ARLODH, an oferysi yn aga dillas a dheuth yn-rag gans hirgern, ha'n Levysi mebyon Asaf gans cymbalys, rag gormel an ARLODH, ow sewya kevarwodhyans Davydh myghtern Israel. [11] I a ganas, ow korthebi an eyl dh'y gila, gans gormola ha grassyans dhe'n ARLODH, 'Rag ev yw da, rag y dregeredh a dhur bys vykken war Israel.' Hag oll an dus a armas gans garm vras, ow kormel an ARLODH, drefen bos settys sel chi an ARLODH.

[12] Mes lies a'n oferysi ha'n Levysi ha pennow an tasow, henavogyon hag a welas an kynsa chi, a olas gans lev ughel pan welsons sel an chi ma fondys a-rag aga dewlagas, mes lies anedha a armas yn ughel gans lowena, [13] ma na allas an bobel discernya yntra tros garm a lowena ha tros olva an bobel: rag an bobel a armas gans arm ughel, ha'n son a veu klewys y'n pellder.

Enebieth erbynn Dastrehevyans an Tempel

4 Pan glewas eskerens Yuda ha Benyamin mebyon an divroedh dhe dhrehevel tempel rag an ARLODH, Duw Israel, [2] i a dheuth dhe Zerubbabel, ha dhe bennow an teyluyow, ha leverel dhedha, 'Gesewgh ni dhe dhrehevel genowgh: rag avelowgh hwi ni a hwila agas Duw; ha ni re beu ow sakrifia dhodho a-dhia dhedhyow Esarhaddon myghtern Asshur, neb a'gan dros yn-bann bys omma.' [3] Mes Zerubbabel, Yeshua ha'n bennow teyluyow erel a Israel, a leveris dhedha, 'Ny'gas beus tra vyth dhe wul genen rag drehevel chi dh'agan Duw; mes ni

a 3:9 *Binnuy ha Hodavya:* Amendys, gwel Ezra 2:40.

agan honan war-barth a vynn drehevel rag an ARLODH, Duw Israel, dell erghis dhyn myghtern Kyrus, myghtern Persi.'

4 Ytho pobel an pow a dhiskonfortyas[a] pobel Yuda, hag a's ownhas, ma na dhrehaffens. 5 Hag i a falswobras kussulyadoryon er aga fynn, dhe lesta aga thowl, der oll dedhyow Kyrus myghtern Persi, bys yn reyn Darius myghtern Persi.

Lyther Rehum erbynn Dastrehevyans Yerusalem

6 Yn reyn Ahasuerus, yn dalleth y reyn, i a skrifas kuhudhans erbynn anedhysi Yuda ha Yerusalem.

7 Hag yn dedhyow Artakserkses, Bishlam, Mithredath, Tabeel ha'ga heskowetha erel a skrifas dhe Artakserkses myghtern Persi; an lyther o skrifys yn skrif aramaek, hag y'n yeth aramaek.

8 Rehum an chansler ha Shimshay an skrifwas a skrifas lyther erbynn Yerusalem dhe Artakserkses an myghtern dell sew:[b]

9 Ena Rehum an chansler, ha Shimshay an skrifwas, ha'ga heskowetha erel – an vreusysi, an wovernours, an sodhogyon, an Persianys, tus a Erek, Babylon, Shushan, henn yw an Elamysi, 10 ha'n kenedhlow erel, hag a wrug Ashurbanipal bras ha nobyl aga divroa, ha gorra yn citys Samari hag y'n rann aral a'n rannvro Dres-an-Avon. 11 Ottomma dasskrif a'n lyther a dhanvonsons dhodho:

Dhe Artakserkses an myghtern:

Dhyworth dha servysi an wer y'n rannvro Dres-an-Avon:

12 Re bo godhvedhys dhe'n myghtern, an Yedhewon neb a dheuth yn-bann a-dhyworthis dhyn ni re dheuth dhe Yerusalem. Yth esons ow trehevel an cita dhiwostydh ha drog na, ow korfenna hy fosow, hag owth ewnhe hy selyow.

13 Re bo godhvedhys lemmyn dhe'n myghtern, mar pydh drehevys an cita ma, ha'n fosow gorfennys, alena ny dalvedhons na toll-benn, na toll-wara, na toll-dir, ha les an myghternedh a

---

a 4:4 *a dhiskonfortyas:* Ebrow *a wannhas diwla.*

b 4:8 Gwersow 4:8 bys 6:18 yw skrifys yn Aramaek.

vydh aperys yn sur. [14] Lemmyn, drefen agan bos ow tybri holan palys an myghtern, ha nag o gwiw ni dhe weles disenor an myghtern, rag henna ni re dhanvonas rag may fo godhvedhys dhe'n myghtern, [15] may hwiller yn lyver kovadhow dha dasow: yndella ty a gyv yn lyver an kovadhow, ha dyski bos an cita ma cita dhiwostydh, hag a wra pystiga myghternedh ha rannvroyow, ha rebellyans re sordyas ynni a-henys: rag henna an cita ma a veu difeythys. [16] Ni a dheriv dhe'n myghtern, mar pydh an cita ma dastrehevys, ha'y fosow gorfennys, ena ny vydh perghenogeth dhis y'n rannvro Dres-an-Avon.

[17] Ena an myghtern a dhanvonas gorthyp:

Dhe Rehum an chansler, ha dhe Shimshay an skrifwas, ha dh'aga heskowetha erel trigys yn Samari, hag yn rannow erel an rannvro Dres-an-Avon: Salusyans.

[18] An lyther a dhanvensowgh dhyn re beu treylys ha lennys a-ragov. [19] Ytho my a dhellos arghadow, hag i a hwithras, ha dyski an cita ma dhe omsevel a-henys erbynn myghternedh, ha rebellyans hag ankres re beu gwrys ynni. [20] Byttegyns, re beu myghternedh gallosek dhe Yerusalem, neb a rewlyas oll an rannvro Dres-an-Avon; ha toll-benn ha toll-wara, ha toll-dir, a veu tylys dhedha. [21] Dyllewgh ytho arghadow mayth ynier an wer ma dhe hedhi, ha na vo an cita ma drehevys, bys pan vo arghadow dyllys dhyworthiv. [22] Gwaytyewgh ma na vedhowgh logh y'n mater ma, ma na deffo dregyn, ha dhe bystiga myghternedh.

[23] Ena, pan veu lennys dasskrif lyther myghtern Artakserkses a-rag Rehum, ha Shimshay an skrifwas, ha'ga heskowetha, i eth war-not dhe Yerusalem, dhe'n Yedhewon, ha'ga honstrina dhe hedhi dre nerth ha gallos. [24] Yndella yn eur na ober chi Duw usi yn Yerusalem a hedhis, ha pesya yndella bys y'n nessa bledhen a reyn Darius myghtern Persi.

Ober Drehevyans an Tempel Dastallethys

5 Ena an brofosi, Haggay ha Zekaria mab Iddo, a brofosas dhe'n Yedhewon esa yn Yuda ha Yerusalem yn hanow Duw Israel, esa warnedha. [2] Ena Zerubbabel mab Shealtiel, ha

Yeshua mab Yosadak a sevis, ha dalleth dastrehevel chi Duw usi yn Yerusalem: ha gansa yth esa brofosi Duw, orth aga gweres.

3 Yn kettermyn Tattenay, governour an rannvro Dres-an-Avon, ha Shethar-bozenay, ha'ga heskowetha a dheuth dhedha, ha kewsel dhedha yndella, 'Piw re ros dhywgh arghadow dhe dhrehevel an chi ma, ha dhe gowlwul an fosow ma?' 4 I a wovynnas orta ynwedh, 'Pyth yw henwyn an wer esons ow trehevel an drehevyans ma?' 5 Mes yth esa lagas aga Duw ow kwitha war henavogyon an Yedhewon, ma na wrussons aga lettya, bys pan dheffa an derivas dhe Darius: ha bys pan vo degemerys gorthyp dre lyther dhe'n mater ma.

6 Dasskrif a lyther Tattenay, governour an rannvro Dres-an-Avon, ha Shethar-bozenay, ha'ga heskowetha an sodhogyon, esa yn rannvro Dres-an-Avon, a dhanvonsons dhe Darius an myghtern; 7 i a dhanvonas lyther dhodho hag ynno skrifys veu yndelma:

Dhe Darius an myghtern. Salusyans oll.

8 Re bo godhvedhys dhe'n myghtern, ni eth yn rannvro Yuda, dhe ji an Duw meur; yma ow pos drehevys gans meyn bras, hag yma prennyer desedhys y'n fosow, ha'n ober ma a bes gans diwysygneth, hag a sewen yn aga leuv.

9 Ena ni a wovynnas orth an henavogyon na, ha leverel dhedha yndelma, 'Piw re ros dhywgh arghadow dhe dhrehevel an chi ma, ha dhe worfenna an fosow ma?' 10 Ynwedh, ni a wovynnas orta aga henwyn rag avisya dhis, may skriffyn henwyn an wer o aga ledyoryon.

11 Ha hemma yw an gorthyp a rosons dhyn: 'Servysi Duw nev ha leur on ni, hag yth esons ow dastrehevel an chi a veu drehevys nans yw lies bledhen, may hwrug myghtern bras a Israel y dhrehevel ha gorfenna. 12 Mes drefen agan tasow dhe serri Duw nev, ev a's delivras yn leuv Nebukadnessar myghtern Babylon, an Kaldean, neb a dorras an chi ma dhe'n dor, ha don an bobel yn-kerdh dhe Babylon.

13 ‘Byttegyns, yn kynsa bledhen Kyrus myghtern Babylon,
Kyrus an myghtern a dhellos arghadow rag dastrehevel an chi
ma a Dhuw. 14 Ha’n lestri ynwedh gwrys a owr hag a arghans yn
chi Duw, a wrug Nebukadnessar aga hemeres mes a’n tempel
usi yn Yerusalem, ha’ga dri a-ji dhe dempel Babylon – Kyrus
an myghtern a’s kemeras mes a dempel Babylon, ha’ga ri dhe
nebonan henwys Sheshbassar, neb a apoyntyas governour.
15 Yn-medh ev dhodho, “Kemmer an lestri ma, ke, ha’ga gorra
a-ji dhe’n tempel usi yn Yerusalem, ha gas chi Duw dhe vos
dastrehevys yn y dyller.” 16 Ena an keth Sheshbassar a dheuth,
ha settya selyow chi Duw usi yn Yerusalem: hag a-dhia’n eur na
bys lemmyn ev re beu ow pos drehevys, ha nyns yw gorfennys
hwath.’ 17 Ytho lemmyn, mar hevel da dhe’n myghtern, re
hwiller yn kovadhow an myghtern, usi ena yn Babylon, mar
peu arghadow dyllys gans Kyrus an myghtern dhe dhrehevel
an chi ma a Dhuw yn Yerusalem. Ha dhanvones an myghtern y
vynnas dhyn a-dro dhe’n mater ma.

Arghadow Darius

6 Ena Darius an myghtern a dhellos arghadow, hag
i a hwilas yn lyverva an dresorva, yn tyller mayth
esa gwithys an tresoryow yn Babylon. 2 Hag y feu kevys yn
Ekbatana, yn kastel usi yn rannvro an Medys, rol-skrifa, hag y
feu skrifys ynni yndelma:

‘Kovskrifen: 3 Yn kynsa bledhen Kyrus an myghtern, an
myghtern a dhellos arghadow a-dro dhe ji Duw yn Yerusalem:
Bedhes dastrehevys an chi, le mayth offrynnons sakrifisow,
ha bedhes offrynnow leskys dres; tri ugens kevelin a vydh y
ughelder, ha tri ugens kevelin y les, 4 gans tri rew a veyn bras,
hag unn rew a brenn; ha bedhes an kost res a-dhyworth tresorva
an myghtern: 5 hag ynwedh bedhes daskorrys an lestri gwrys
a owr hag a arghans a ji Duw, a wrug Nebukadnessar aga
hemeres yn-mes a’n tempel usi yn Yerusalem, ha’ga dri dhe
Babylon, ha bedhens dres arta dhe’n tempel usi yn Yerusalem,
kettep onan dh’y dyller; ha ty a’s gorr yn chi Duw.

6 ‘Rag henna lemmyn, Tattenay, governour Dres-an-Avon,
Shethar-bozenay, ha’gas keskowetha an sodhogyon usi y’n
rannvro Dres-an-Avon, bedhewgh pell alena: 7 na vellyewgh
gans gweyth an chi ma a Dhuw; gesewgh governour an
Yedhewon ha henavogyon an Yedhewon dhe dhrehevel an chi
ma a Dhuw yn y dyller. 8 Gans henna, my a dhyllo arghadow
dhywgh, pyth dhe wul dhe’n henavogyon ma a’n Yedhewon rag
dastrehevyans an chi ma a Dhuw: bedhes an kost res yn leun
dhe’n wer ma a-boynt, ma na vons lestys, dhyworth tresorva an
myghtern, toll an rannvro Dres-an-Avon. 9 Ha py pynag may fo
edhom dhedha anodho, keffrys lodhnow yowynk ha hordhes
hag eyn, rag offryn leskys dhe Dhuw nev, gwaneth, holan,
gwin, hag oyl, herwydh ordenans an oferysi usi yn Yerusalem.
Bedhes res dhedha pub dydh heb falladow, 10 mayth offrynnons
sakrifisow plegadow dhe Dhuw an nev, ha pysi rag bewnans an
myghtern, ha dh’y vebyon. 11 Ynwedh, my re dhellos arghadow,
piw pynag a janchyo an ordenans ma, bedhes prenn tennys
yn-nans a’y ji, ha bos settys yn-bann, ha bedhes ev kregys
warnodho ha bedhes y ji gwrys teylek. 12 Ha’n Duw neb a wrug
dh’y hanow triga ena, re dhomhwello myghtern po pobel pynag
a ystynno leuv dhe janjya hemma, po dhe dhistrui an chi ma
a Dhuw, usi yn Yerusalem. My Darius re dhellos arghadow;
bedhes gwrys gans meur a rach.’

Kowlwrians an Tempel

13 Ena Tattenay, governour an rannvro Dres-an-Avon,
Shethar-bozenay, ha’ga heskowetha, a wrug herwydh an pyth
a dhanvonas Darius an myghtern, gans meur a rach. 14 Ha
henavogyon an Yedhewon a dhrehevis, ha sewena dre brofosans
Haggay an profos ha Zekaria mab Iddo. Hag i worfennas
drehevel herwydh gorhemmyn Duw Israel, ha herwydh
arghadow Kyrus, ha Darius, hag Artakserkses myghternedh
Persi. 15 Ha’n chi ma a veu kowlwrys yn tressa dydh an mis
Adar, y’n hweghves bledhen a reyn Darius an myghtern.

16 Ha mebyon Israel, an oferysi, ha’n Levysi, ha remenant
mebyon an divroedh, a solempnyas sakrans an chi ma a Dhuw

gans lowena. 17 Rag sakrans an chi ma a Dhuw i a offrynnas
kans tarow yowynk, dew kans hordh, peswar kans on; ha rag
offryn pegh rag oll Israel dewdhek bogh, herwydh niver lothow
Israel. 18 Hag i a settyas an oferysi yn aga rannow, ha'n Levysi
yn aga bagasow, rag servis Duw yn Yerusalem, dell yw skrifys
yn lyver Moyses.

Solempnyans an Pask

19 Mebyon an divroedh a solempnyas an Pask yn
peswardhegves dydh an kynsa mis.[a] 20 An oferysi ha'n Levysi
re lanhasa aga honan war-barth; i oll o glan, hag i a ladhas
an Pask rag oll mebyon an divroedh, ha rag aga breder an
oferysi, ha ragdha aga honan. 21 Mebyon Israel hag a dhehwelis
mes a'n divroedh, hag oll an re a junyas gansa ha diberth aga
honan a-dhyworth mostedhes kenedhlow an tir, rag hwilas
an ARLODH, Duw Israel, a dhybris, 22 ha solempnya gool an
bara heb goll dres seyth dydh gans lowena, rag an ARLODH a's
lowenhas, ha treylya kolon myghtern Asshur dhedha, rag aga
gweres yn ober chi Duw, Duw Israel.

Devedhyans Ezra ha'y Ober

7 Lemmyn wosa an hwarvosow ma, yn reyn Artakserkses
myghtern Persi, Ezra mab Seraya, mab Azaria, mab
Hilkia, 2 mab Shallum, mab Sadok, mab Ahitub, 3 mab Amaria,
mab Azaria, mab Merayoth, 4 mab Zerahia, mab Uzzi, mab
Bukki, 5 mab Abishua, mab Finehas, mab Eleazar, mab Aron
an pennoferyas: 6 an Ezra ma a dheuth yn-bann a-dhyworth
Babylon; hag ev o skriba skentel yn lagha Moyses, a wrug an
ARLODH Duw a Israel hy ri. An myghtern a wrontyas dhodho
oll y worholedhow, rag bos leuv an ARLODH y Dhuw warnodho.

7 Ha rann a vebyon Israel, ha rann a'n oferysi, an Levysi, an
ganoryon, an borthoryon, ha'n Nethinim[b] eth yn-bann dhe
Yerusalem ynwedh, y'n seythves bledhen a Artakserkses an
myghtern. 8 Ezra a dheuth dhe Yerusalem y'n pympes mis,

---

a 6:19 Gwersow 6:19 bys 7:11 yw skrifys yn Ebrow.

b 7:7 *Nethinim:* kethwesyon an tempel.

henn o y'n seythves bledhen a'n myghtern. [9] Ev a erviras mos yn-bann a-dhyworth Babylon yn kynsa dydh an kynsa mis, hag ev a dheuth dhe Yerusalem yn kynsa dydh an pympes mis, drefen bos leuv dha y Dhuw warnodho. [10] Rag Ezra re settsa y golon dhe hwilas lagha an ARLODH, ha dh'y gul, ha dhe dhyski ordenansow ha breusow yn Israel.

Lyther Myghtern Artakserkses

[11] Ytho, ottomma dasskrif a'n lyther a wrug myghtern Artakserkses y ri dhe Ezra an oferyas, an skriba, dyskys yn mater gorhemynnow an ARLODH, ha'y ordenansow rag Israel:

[12] Artakserkses, myghtern myghternedh. Dhe Ezra an oferyas, dyskys yn lagha Duw nev, salusyans. Ha lemmyn:[a]

[13] Arghadow yw dyllys genev, y hyll mos genes pubonan y'm ruvaneth a bobel Israel, ha'y oferysi ha'n levysi, yw bodhek dhe vos dhe Yerusalem. [14] Rag ty yw danvenys gans an myghtern, ha'y seyth kussulyador, may hwovynni a-dro dhe Yuda ha Yerusalem, herwydh lagha dha Dhuw usi y'th leuv; [15] ha dhe dhon an arghans ha'n owr a wra an myghtern ha'y gussulyadoryon profya a-vodh dhe Dhuw Israel, a'n jeves y drigva yn Yerusalem, [16] hag oll an arghans ha'n owr a yllydh aga huntel yn rannvro Babylon oll, gans offrynnow bolonjedhek an bobel ha'n oferysi, ambosys a-vodh rag chi aga Duw usi yn Yerusalem. [17] Gans an arghans ytho ty a vydh diwysyk ow prena lodhnow, hordhes, hag eyn, gans aga offrynnow greun hag offrynnow diwes, ha ty a's offryn war alter chi agas Duw usi yn Yerusalem. [18] Gans remenant an arghans ha'n owr ty ha'th vreder a yll gul pynag oll a havallo da, herwydh bodh agas Duw. [19] Ty a dhelirv a-rag an Duw a Yerusalem an lestri a veu res dhis rag servis chi dha Dhuw. [20] Ha pynag oll moy a vo edhom dhis anodho rag chi dha Duw, mayth yw res dhis y ri, ty a yll y ri a-dhyworth tresorva an myghtern.

[21] Ha my, Artakserkses an myghtern ow honan, a dhyllo arghadow dhe oll an alhwedhoryon usi y'n rannvro Dres-an-

---

a 7:12 Gwersow 7:12 bys 7:26 yw skrifys yn Aramaek.

Avon, may fo gwrys yn uskis pynag oll Ezra an oferyas, skriba
lagha Duw nev, a wovynno orthowgh, [22] bys kans talent a
arghans, ha bys kans kor a waneth, ha bys kans bath a win,[a] ha
bys kans bath olew, ha holan heb ragsettya an myns. [23] Pynag
oll a vo erghys gans Duw nev, bedhes gwrys gans rach a-barth
chi Duw nev: rag prag y fydh sorr erbynn myghterneth an
myghtern ha'y vebyon? [24] Bedhewgh avisys ynwedh, na vydh
laghel beghya na toll-benn, na toll-wara, na toll-dir war
dhen vyth a'n oferysi an Levysi, an ganoryon, an borthoryon,
gwesyon an tempel, na servysi erel a'n chi ma a Dhuw.

[25] Ha ty, Ezra, herwydh furneth dha Dhuw, usi yn dha leuv,
orden justisyow ha breusysi, a yll breusi oll an dus usi y'n
rannvro Dres-an-Avon, oll an re a aswon laghys dha Dhuw;
ha dyskewgh neb na's aswon. [26] Ha piw pynag na vynno bos
gostydh dhe lagha dha Dhuw ha lagha an myghtern, bedhes
breus gwrys warnodho yn stragh, po mernans, po divroedh,
po kemeryans y byth, po prisonyans.

[27] Benyges re bo an ARLODH, Duw agan tasow, re worras
mater a'n par ma yn kolon an myghtern, rag ri enor dhe ji
an ARLODH usi yn Yerusalem, [28] ha neb re ystynnas tregeredh
dhymm a-rag y gussulyoryon hag oll sodhogyon allosek an
myghtern. Ha my a veu kenerthys, rag bos leuv an ARLODH ow
Duw warnav, ha my a guntelas ledyoryon yn-mes a Israel rag
mos yn-bann genev.

Pennow Teyluyow a Dhehwelis gans Ezra

8 An re ma yw pennow teyluyow, ha'ga hovskrifans yn
rol an aghskrifow, neb eth yn-bann genev a-dhyworth
Babylon, yn reyn Artakserkses an myghtern. [2] A vebyon
Finehas, Gershom; a vebyon Ithamar, Daniel; a vebyon Davydh,
Hattush [3] a vebyon Shekania; a vebyon Parosh, Zekaria, ha
ganso kans gour ha hanterkans kovskrifys; [4] a vebyon Pahath-
moab, Eliehoenay mab Zerahia, ha ganso dew kans gour. [5] Dhe
vebyon Shekania; mab Yahaziel, ha ganso tri hans gour; [6] a

a 7:22 *Talent :* a-dro dhe 34 kilogram. *Kor:* musur sygh, a-dro dhe hwegh bushel. *Bath:* a-dro dhe 22 liter.

vebyon Adin, Ebed mab Yonathan, ha ganso hanterkans gour;
7 a vebyon Elam; Yeshaya mab Athalia, ha ganso deg gour ha
tri ugens; 8 a vebyon Shefatia, Zebadia mab Mighael, ha ganso
peswar ugens gour; 9 a vebyon Yoab, Obadia mab Yehiel, ha
ganso dew kans gour hag etek; 10 a vebyon Bani,[a] Shelomith
mab Yosifia, ha ganso kans gour ha tri ugens; 11 a vebyon
Bebay, Zekaria mab Bebay, ha ganso eth gour warn ugens; 12 a
vebyon Azgad, Yohanan mab Hakkatan, ha ganso kans gour
ha deg; 13 a vebyon Adonikam, an re a dheuth a-wosa, Elifelet,
Yeiel ha Shemaia, ha gansa tri ugens gour; 14 a vebyon Bigvay,
Uthay ha Zakkur, ha gansa deg gour ha tri ugens.

Gwesyon an Tempel

15 My a's kuntelas war-barth orth an avon a res troha Ahava;
ha ni a gampyas ena tri dydh. My a dhaswelas an bobel ha'n
oferysi, ha ny gevis ena den vyth a vebyon Levi. 16 Ena my
a dhanvonas war-lergh Eliezer, Ariel, Shemaia, Elnathan,
Yarib, Elnathan, Nathan, Zekaria, ha Meshullam, ledyoryon;
ynwedh Yoyarib hag Elnathan, gwer a skians. 17 Ha my a's
danvonas dhe Iddo, an penn y'n tyller sans Kasifia, hag a
dherivas dhedha an pyth y talvia dhedha leverel dhe Iddo ha'y
vreder, an Nethinim,[b] yn Kasifia, may trollens dhyn menystrys
rag chi agan Duw. 18 Ha dre leuv dha agan Duw warnan i a
dhros dhyn gour a skians da, a vebyon Mahli mab Levi, mab
Israel; ha mebyon ha breder Sherebia, etek; 19 ha Hashabia, ha
ganso Yeshaia a vebyon Merari, y vreder ha'ga mebyon, ugens;
20 ynwedh a'n Nethinim, a wrug Davydh ha'n bennsevigyon
aga ordena rag gonisogeth an Levysi, dew kans hag ugens; i oll
o kovskrifys dre hanow.

Penys ha Pysadow rag Difresyans

21 Ena my a elwis rag penys ena, ryb an avon Ahava, mayth
omuvelhyn a-rag agan Duw, rag hwilas a-dhyworto hyns heb
kaletter ragon, ha rag agan fleghes, gans oll agan pythow. 22 Rag

---

a 8:10 *Bani:* Amendys dhyworth 1Esd 8:36.

b 8:17 *an Nethinim:* kethwesyon an tempel.

meth a'm bia govyn orth an myghtern kowethas soudoryon ha marghogyon dh'agan gweres erbynn ladron fordh; rag ni a leveris dhe'n myghtern, 'Yma leuv agan Duw war oll an re a'n hwila; mes yma y allos ha'y sorr erbynn oll a'n eskas.' [23] Ytho ni a benysas ha pysi dh'agan Duw rag hemma, hag a woslowas orthyn.

Rohow rag an Tempel

[24] Ena my a settyas dhe denewen dewdhek a'n bennoferysi, Sherebia, Hashabia, ha deg a'ga breder, [25] ha my a bosas dhedha an arghans ha'n owr, ha'n lestri, henn yw an offryn rag chi agan Duw, a offrynnas an myghtern, ha'y gussulyadoryon, ha'y bennsevigyon, hag oll tus Israel esa ena. [26] My a bosas yn aga diwla hwegh kans talent a arghans ha hanterkans, ha kans talent a lestri gwrys a arghans, ha kans talent[a] a owr; [27] ugens bason a owr, a vil dharik,[b] ha dew lester a vrons lentrus, mar dhrudh avel owr. [28] Yn-medhav dhedha, 'Hwi yw sans dhe'n ARLODH ha'n lestri yw sans ynwedh. An arghans ha'n owr yw offryn bolonjedhek dhe'n ARLODH, Duw agas tasow; [29] Golyewgh, ha'ga gwitha, bys pan y's posowgh yn helyow chi an ARLODH yn Yerusalem a-rag an bennoferysi ha'n Levysi, ha pennow teyluyow Israel.' [30] Ytho an oferysi ha'n Levysi a dhegemeras poos an arghans ha'n owr ha'n lestri, rag aga don dhe Yerusalem dhe ji agan Duw.

An Dehwelans dhe Yerusalem

[31] Ena ni eth yn-kerdh dhyworth an avon Ahava yn dewdhegves dydh an kynsa mis, rag mos dhe Yerusalem; yth esa leuv agan Duw warnan, hag ev a'n sawyas dhyworth leuv an eskar, ha dhyworth neb a gontrewayt ryb an fordh. [32] Ni a dheuth dhe Yerusalem, ha powes ena tri dydh. [33] Lemmyn y'n peswora dydh an arghans ha'n owr ha'n lestri a veu posys yn chi agan Duw yn leuv Meremoth mab Uria an oferyas. Ganso yth esa Eleazar mab Finehas, hag ynwedh an Levysi Yozabad

---

a 8:26 *talent:* A-dro dhe 34 kilogram.

b 8:27 *dharik:* An darik o bath owrek persek.

mab Yeshua, ha Noadia mab Binnuy. 34 An niver ha'n poos a
buptra a veu komptys: ha'n poos kowal a veu kovadhys yn eur
na.

35 Ena mebyon an divroedh, o devedhys mes a'n gethneth, a
offrynnas offrynnow leskys dhe Dhuw Israel, dewdhek tarow
rag oll Israel, hwetek hordh ha peswar ugens, seytek on ha tri
ugens, ha dewdhek bogh avel offryn pegh: oll an re ma o offryn
leskys dhe'n ARLODH. 36 Hag i a dhelivras arghadowyow an
myghtern dhe wahalyethow an myghtern, ha dhe wovernours
an rannvro Dres-an-Avon: hag i a skoodhyas an bobel ha chi
Duw.

Ezra a Guhudh Demedhyansow Kemyskys

9 Wosa an taklow ma dhe vos kowlwrys, an bennsevigyon
a dheuth dhymm, ow leverel, 'Ny wrug pobel Israel, ha'n
oferysi ha'n Levysi, dibarth yntra i ha kenedhlow an broyow,
ow kul herwydh aga thaklow kasadow, kepar ha'n Kananysi, an
Hittysi, an Perizzysi, an Yebusysi, an Ammonysi, an Moabysi,
an Ejypcyanys, ha'n Amorysi. 2 Rag i re gemeras re a'ga
myrghes ragdha aga honan, ha rag aga mebyon: yndelma i re
gemyskas an has sans gans tus an broyow na: yn hwir, leuv an
bennsevigyon ha'n sodhogyon re beu y'n voward y'n dislelder
ma.' 3 Ha pan glewis vy an dra ma, my a skwardyas ow dillas
ha'm mantel, ha tenna yn-mes blew ow fenn hag ow barv, hag
esedha dyegrys. 4 Ena pubonan neb a dhegrena orth geryow
Duw Israel a omguntelas a-dro dhymm, drefen dislelder an
dhivresow, ha my a esedhas dyegrys bys offryn an gorthugher.

Pysadow Ezra

5 Hag orth offryn an gorthugher my a sevis a-dhyworth ow
uvelheans; ha'm dillas ha'm mantel skwardys, my a godhas
war benn dewlin, ha lesa ow diwla dhe'n ARLODH ow Duw,
6 ha leverel, 'Ow Duw, meth a'm beus hag ankombrys ov may
trehavav ow fas dhis, ow Duw: drefen bos agan drogoberow
ynkressys a-ugh agan penn, ha'gan kammweyth ughelhes bys
y'n nevow. 7 A-dhia dhedhyow agan tasow bys an jydh hedhyw
agan kammweyth re beu meur; hag a-barth agan drogoberow

re beu ni ha'gan myghternedh ha'gan oferysi delivrys yn leuv myghternedh an powyow, dhe'n kledha, dhe gethneth, ha dhe breydh, ha dhe uvelheans, dell yw y'n jydh hedhyw. 8 Ha lemmyn, rag termyn berr truedh re beu diskwedhys gans an ARLODH agan Duw, ow kasa dhyn remenant, hag ow ri dhyn trosla fyrv[a] yn y dyller sans, may klerhaho agan Duw agan dewlagas, ha ri dhyn tamm a dhifresyans yn agan kethneth. 9 Rag kethyon on ni; byttegyns ny'n eskasas agan Duw yn agan kethneth, mes ystyn tregeredh dhyn a-wel dhe vyghternedh Persi, may rollo dhyn dasvewnans, dhe dhasdrehevel chi agan Duw, hag ewnhe y vagoryow, hag ev re ros dhyn fos yn Yuda hag yn Yerusalem.

10 'Ha lemmyn, pandr'a yllyn ni leverel, agan Duw, wosa hemma? Rag ni re forsakyas dha worhemynnow, 11 a erghsys dre dha servysi an brofosi, ow leverel, "An tir, mayth esowgh owth entra ynno dh'y berghenna, yw tir defolys gans mostedhes tus an powyow. Der aga thaklow kasadow, i re'n lenwis hys-ha-hys a'ga avlander. 12 Lemmyn ytho na rewgh agas myrghes dh'aga mebyon, ha na gemerewgh aga myrghes dh'agas mebyon. Nevra na hwilewgh kevambos kres gansa, may fowgh krev, ha dybri dader an tir, ha'y asa dh'agas fleghes avel eretons bynitha." 13 Puptra eus devedhys warnan yw drefen agan tebelwriansow, ha'gan treuspas meur, kyn hwrussys ty agan Duw agan kessydhya le es dell dhendilas agan kammweythresow, ha re ros dhyn remenant an par ma. 14 A wren ni terri arta dha worhemynnow, ha gul demedhyansow gans poblow an taklow kasadow ma? A ny vedhydh serrys genen dh'agan distrui, ma na vo naneyl remenant na skapya? 15 A ARLODH, Duw Israel, ty yw gwiryon: rag ni yw gesys hedhyw avel remenant a skapyas. Ottani a-ragos yn agan kammweyth: drefen ny yllyn ni sevel a-ragos drefen hemma.'

---

a 9:8 *trosla fyrv:* Ebrow *ebil.*

Gorthyp an Bobel

10 Lemmyn pan esa Ezra ow pysi ha konfessya, owth ola
hag owth omdewlel dhe'n dor a-rag chi Duw, routh
pur vras a Israelysi, gwer, benenes ha fleghes, a omguntelas
a-dro dhodho; rag yth esa an bobel owth ola yn feur. [2] Shekania
mab Yehiel, a vebyon Elam, a worthebis ow leverel dhe Ezra,
'Ni re beu dislel dh'agan Duw, ow kemeres gwragedh estren
a-dhyworth poblow an pow. Byttegyns lemmyn yma govenek
yn Israel a-dro dhe'n mater ma. [3] Lemmyn gwren ni kevambos
gans agan Duw dhe dhanvon yn-kerdh oll an gwragedh, ha'n
re dinythys anedha, herwydh kussul ow arlodh, ha dhe'n re a
berth own a worhemmyn agan Duw. Bedhes gwrys herwydh
an lagha. [4] Sa'bann; rag dha dhever jy yw hemma, ha ni a vydh
genes. Bydh krev, ha'n gwra.' [5] Ena Ezra a sevis, ha gul dhe
ledyoryon an oferysi, an Levysi, hag oll Israel ti i dhe wul
herwydh an lavar ma. Hag i a dos ti.

Gwragedh Estren Danvenys Dhe-ves

[6] Ena Ezra a omdennas dhyworth klos chi Duw, hag eth yn hel
Yehohanan mab Eliashib. Pan dheuth ena, ny dhybris ev bara,
nag eva dowr; rag yth esa ow kyni war dhislelder an dhivresow.
[7] Ena i a dhellos galow dre Yuda ha Yerusalem bys oll mebyon
an divroedh, mayth omguntellens war-barth yn Yerusalem.
[8] Piw pynag na vynna dos a-ji dhe dri dydh, herwydh ervirans
an bennsevigyon ha'n henavogyon, bedhes kowldhistruys oll
y bythow, hag ev y honan diberthys a-dhyworth kuntelles an
dhivresow.

[9] Oll gwer Yuda ha Benyamin a omguntelas yn Yerusalem
a-ji dhe dri dydh. An nawves mis o, ugensves dydh an mis. Oll
an bobel a esedhas y'n plen a-rag chi Duw, ow krena drefen an
mater ma, ha drefen an glaw meur. [10] Ezra an oferyas a sevis
yn-bann, ha leverel dhedha, 'Hwi re beu dislel, ha kemeres
gwragedh estren, ha moghhe kammweyth Israel. [11] Lemmyn
ytho rewgh grassyans dhe'n ARLODH, Duw agas tasow, ha
gwrewgh y vodh: omdhiberthewgh a-dhyworth poblow an pow,
hag a-dhyworth an gwragedh estren.' [12] Ena oll an kuntelles a

worthebis ha leverel gans lev ughel, 'Dell leversys jy, res yw dhyn y wul. 13 Mes yma meur a bobel, ha termyn a law yw, ma na yllyn ni sevel a-ves; ynwedh nyns yw hemma ober dhe unn jydh po dew: rag lies ahanan re gammdremenas y'n mater ma. 14 Lemmyn gwres agan rewlysi bos yn le oll an kuntelles, ha gwres oll trigys yn agan citys hag a gemeras gwragedh estren dos yn termynyow apoyntys, ha gansa henavogyon ha breusysi pub cita, bys pan vo sorr fell agan Duw drefen an mater ma treylys dhyworthyn.' 15 Yonathan mab Asahel ha Yahzia mab Tikva hepken a omsettyas orth hemma, ha Meshullam ha Shabbethay an Levyas a's skoodhyas.

16 Hag yndelma y hwrug mebyon an divroedh. Ezra an oferyas a dhewisas gwer, pennow teyluyow, herwydh chi aga thasow, hag i oll orth hanow, a veu diberthys, hag esedha yn kynsa dydh an degves mis may hwithrens an mater. 17 Hag i a worfennas dyghtya oll an wer a gemeras gwragedh estren erbynn an kynsa dydh a'n kynsa mis.

18 Yn-mysk mebyon an oferysi, an re a sew re gemersa gwragedh estren. A vebyon Yeshua mab Yosadak, ha'y vreder: Maaseya, Eliezer, Yarib, ha Gedalia. 19 I a ros aga leuv dhe worra a-denewen aga gwragedh; ha rag aga hammweyth i a offrynnas hordh a'n deves avel offryn kammweyth. 20 A vebyon Immer: Hanani, ha Zebadia. 21 A vebyon Harim: Maaseya, Elias, Shemaia, Yehiel, hag Uzzia. 22 A vebyon Pashhur; Elioenay, Maaseya, Yshmael, Nethaneel, Yozabad, hag Elasa.

23 A'n Levysi: Yozabad, Shimei, Kelaya, (honn yw Kelita[a]), Pethahia, Yuda, hag Eliezer. 24 A'n ganoryon: Eliashib. A'n borthoryon: Shallum, Telem, hag Uri.

25 Yn-mysk an re erel a Israel: A vebyon Parosh: Ramia, Yzzia, Malkia, Miyamin, Eleazar, Malkia, ha Benaya. 26 A vebyon Elam: Mattania, Zekaria, Yehiel, Abdi, Yeremoth, hag Elias. 27 A vebyon Zattu: Elioenay, Eliashib, Mattania, Yeremoth, Zabad, hag Aziza. 28 A vebyon Bebay: Yehohanan, Hanania, Zabbay, hag Athlay. 29 A vebyon Bani: Meshullam, Malluk,

a 10:23 *Kelita:* Martesen les-hanow; yw dhe styrya *Evredh.*

Adaya, Yashub, Sheal, ha Yeremoth. [30] A vebyon Pahath-moab: Adna, Kelal, Benaya, Maaseya, Mattania, Bezalel, Binnuy, ha Manasse. [31] A vebyon Harim: Eliezer, Ysshia, Malkia, Shemaia, Simeon, [32] Benyamin, Malluk, ha Shemaria. [33] A vebyon Hashum: Mattenay, Mattatta, Zabad, Elifelet, Yeremay, Manasse, ha Shimei. [34] A vebyon Bani: Maaday, Amram, Uel, [35] Benaya, Bedia, Keluhi, [36] Vania, Meremoth, Eliashib, [37] Mattania, Mattenay, ha Yaasu. [38] A vebyon Binnuy: Shimei, [39] Shelemia, Nathan, Adaya, [40] Maknadebay, Shashay, Sharay, [41] Azarel, Shelemia, Shemaria, [42] Shallum, Amaria, ha Yosep. [43] A vebyon Nebo; Yeiel, Mattithia, Zabad, Zebina, Yadday, Yoel, ha Benaya. [44] Oll an re ma a gemeras gwragedh estren, ha re anedha i a's danvonas dhe-ves gans aga fleghes.

NEHEMIA

Chaptra 1
Pysadow Nehemia rag Yerusalem
Chaptra 2
Nehemia Danvenys dhe Yerusalem
Nehemia a Hwither an Fosow
Ervirans dhe Dhaswul an Fosow
Chaptra 3
Henwyn an Weythoryon
Chaptra 4
Brasow Eskarek Lestys
Chaptra 5
Nehemia a Dhyght Arwask
Helder Nehemia
Chaptra 6
Brasow Eskerens Lettys
An Fos Kowlwrys
Chaptra 7
Rolyow a'n Dhivresow a Dhehwelis
Ezra a Elow an Bobel dhe Obaya an Lagha
Chaptra 8
Gool Skovvaow
Chaptra 9
An Bobel a Gonfess Aga Feghosow
An Bobel a Wrug an Akord
Chaptra 10
Tekst an Akord
Chaptra 11
Trigoryon Yerusalem
An Poblans Yedhowek yn-mes Yerusalem
Chaptra 12
An Oferysi ha'n Levysi
Sakrans an Fos
Taklow rag an Oferysi ha'n Levysi
Chaptra 13
Estrenyon Diberthys Dhyworth Israel
Dasfurvyans Nehemia
Dasfurvyans an Sabot Dallethys
Demedhyansow Kemyskys Dampnys

Pysadow Nehemia rag Yerusalem

1 Geryow Nehemia mab Hakalia. Y'n mis Kislev, y'n ugensves bledhen, pan esen vy yn Shushan an benncita,
2 y teuth Hanani, onan a'm breder, gans certan tus dhyworth
Yuda; ha my a wovynnas orta a-dro dhe'n Yedhewon hag
a dhianksa, an re a skapyas an gethneth, hag a-dro dhe
Yerusalem. 3 Yn-medhons dhymm, 'An remenant yw gesys a'n
gethneth ena y'n rannvro yw yn galar bras ha mewl; ynwedh
fos Yerusalem yw terrys dhe'n dor, ha'y yetow leskys gans tan.'

4 Pan glewis vy an geryow ma, my a esedhas hag ola, ha kyni
dres lies dydh, ha penys ha pysi a-rag Duw nev. 5 Yn-medhav,
'My a'th pys, A ARLODH Duw nev, an Duw bras hag euthyk neb
a with kevambos ha tregeredh rag an re a'n kar ha gwitha y
worhemynnow; 6 bedhes dha skovarn hewol ha dha dhewlagas
ygor rag may klewvi pysadow dha was a bysav a-ragos y'n eur
ma dydh ha nos rag fleghes Israel dha wesyon, ow konfessya

peghosow fleghes Israel re beghsyn ni er dha bynn. Ha my
ha chi ow thas re beghas. [7] Ni re omdhug pur dhrog er dha
bynn, ha ny withsyn an gorhemynnow, na'n ordenansow, na'n
breusow a erghsys dhe'th was Moyses. [8] Porth kov, my a'th
pys, a'n ger a erghsys dhe'th was Moyses, ow leverel, "Mar
pedhowgh dislel, my a'gas skatter a-les yn-mysk an kenedhlow;
[9] mes mar tehwelowgh dhymm ha gwitha ow gorhemynnow
ha'ga gul, kyn fens dha dhifresow fesys dhe'n pella rann a'n
nev, my a vynn aga huntel alena ha'ga dri bys y'n tyller may
tewisis dhe worra ow hanow." [10] Lemmyn an re ma yw dha
servysi ha'th pobel, a dhasprensys dre dha nerth bras ha gans
dha leuv grev. [11] A Arlodh, my a'th pys, bedhes dha skovarn
hewol dhe bysadow dha was, ha dhe bysadow dha wesyon neb
yw hwansek dhe berthi own a'th hanow. Ro sewena, my a'th
pys, dhe'th was an jydh ma, ha gront dhodho truedh yn golok
an gour ma!'

Yth en vy hanafer an myghtern.

Nehemia Danvenys dhe Yerusalem

2 Y'n mis Nisan, y'n ugensves bledhen a Artakserkses an
myghtern, pan o termyn dhe servya gwin dhodho, my
a gemeras yn-bann an gwin ha'y ri dhe'n myghtern. Ny vien
vy trist kyns yn y lok. [2] Ytho an myghtern a leveris dhymm,
'Prag yth yw trist dha fas, kyn nag os jy klav? Nyns yw hemma
tra vyth marnas tristans an golon.' Ena my a borthas own bras.
[3] My a leveris dhe'n myghtern, 'Re vewo an myghtern bys
vykken! Prag na via ow fas trist, pan yw difeyth an cita, tyller
bedhow ow thasow, ha hy yetow re beu distruys gans tan?'
[4] An myghtern a leveris dhymm, 'Pandr'a wovynnydh orthiv?'
Ytho my a bysis dhe Dhuw an nevow. [5] Ha my a leveris dhe'n
myghtern, 'Mar pleg dhe'n myghtern ha mar kavas dha was
favour y'th wolok, danvon vy dhe Yuda, dhe cita bedhow ow
thasow, ma's dastrehaffen vy.' [6] Ha'n myghtern a leveris dhymm,
(gans an vyghternes owth esedha rybdho), 'Pana dermyn y
fydh dha viaj, ha p'eur tehwelydh?' Ytho pes da o an myghtern
dhe'm danvon, ha my a settyas termyn ragdho. [7] Ynwedh my

a leveris dhe'n myghtern, 'Mar pleg dhe'n myghtern, bedhes lytherow res dhymm dhe wovernours an rannvro Dres-an-Avon, may hwrontyons dhymm tremen saw bys pan dhyffiv bys yn Yuda; [8] ha lyther dhe Asaf, gwithyas koswik an myghtern, may rollo dhymm prenn dhe wul jistys rag yetow an palys, ha rag fos an cita, ha rag an chi may fedhav trigys.' Ha'n myghtern a wrontyas dhymm ow gorholedhow, rag bos leuv dha ow Duw warnav.

[9] Yn eur na my a dheuth dhe wovernours an rannvro Dres-an-Avon, ha ri dhedha lytherow an myghtern. Lemmyn an myghtern re dhanvonsa kaptenyon an lu ha marghogyon genev. [10] Pan glewas Sanballat an Horonyas, ha Tobia an gwas, an Ammonyas, anodho, bras o aga displesour, nebonan dhe dhos dhe hwilas les mebyon Israel.

Nehemia a Hwither an Fosow

[11] Ytho my a dheuth dhe Yerusalem, hag yth en vy ena tri dydh, [12] Ena my a sevis y'n nos, my ha nebes tus genev; ha ny dherivis vy dhe dhen vyth an pyth re worrsa ow Duw y'm kolon dhe wul rag Yerusalem. Nyns esa best vyth genev saw an best esen vy ow marghogeth warnodho. [13] Ytho my eth yn-mes dre Yet an Nans y'n nos, troha Fenten an Dhragon, ha dhe Yet an Kawgh, ow hwithra fosow Yerusalem, re bia terrys dhe'n dor, ha'y yetow, re bia distruys gans tan. [14] Ena my a dremenas dhe Yet an Fenten ha dhe Boll an Myghtern; saw nyns esa tyller rag an best esa yn-dannov dhe bassya dredho. [15] Ena my eth yn-bann der an nans y'n nos ow hwithra an fos. Ena my a dreylyas war-dhelergh hag entra dre Yet an Nans, ha dehweles. [16] Ha ny wodhya an sodhogyon ple'th yth vy na pandra esen vy ow kul; ha ny dherivsen vy hwath dhe'n Yedhewon, na dhe'n oferysi, na dhe'n ugheloryon, na dhe'n sodhogyon, na dhe nebonan aral a vedha ow kemeres rann y'n ober.

Ervirans dhe Dhaswul an Fosow

[17] Ena my a leveris dhedha, 'Hwi a wel an ahwer eson ni ynno, fatel yw Yerusalem difeyth, ha'y yetow leskys gans tan. Dewgh, ha drehevyn ni fos Yerusalem, ma na vedhyn synsys

yn disenor namoy.' [18] Ena my a dherivas dhedha a leuv ow Duw re bia warnav rag da, ha'n geryow a gowssa an myghtern dhymm. Hag i a leveris, 'Sevyn yn-bann ha dastrehevel!' Ytho i a ombareusis dhe dhalleth an ober da. [19] Mes pan glewas Sanballat an Horonyas, ha Tobia an gwas, an Ammonyas, ha Geshem an Arab a-dro dh'agan towlow, i a wrug ges ahanan ha'gan dispresya, ow leverel, 'Pyth yw an dra ma esowgh hwi ow kul? Esowgh hwi ow rebellya erbynn an myghtern?' [20] Ena my a worthebis dhedha, ow leverel, 'Duw nev a re dhyn sewena; ha ni, y servysi, a sev ha drehevel, mes ny'gas beus rann na titel na kovadh yn Yerusalem.'

Henwyn an Weythoryon

3 Ena Eliashib an arghoferyas ha'y vreder an oferysi a dhallathas oberi hag i a dhrehevis Yet an Deves. I a's sakras hag a dhesedhas hy darasow; ha bys yn Tour an Kans, i a's sakras, bys yn Tour Hananel. [2] Ha nessa dhodho, gwer Yeriko a dhrehevis. Ha nessa dhodho, Zakkur mab Imri a dhrehevis.

[3] Yet an Puskes a veu dastrehevys gans mebyon Hassenaa a worras ynwedh hy jistys ha desedha hy darasow, hy ebilyow, ha'y barrys. [4] Nessa dhedha Meremoth mab Uria mab Hakkos a wrug ewnheansow. Ha nessa dhedha Meshullam mab Berekia mab Meshezabel a wrug ewnheansow. Ha nessa dhodho Sadok mab Baana a wrug ewnheansow. [5] Nessa dhedha an Tekoysi a wrug ewnheansow; mes ny worras aga ugheloryon aga diwskodh dhe ober aga mestrysi.

[6] An Yet Goth[a] a veu ewnhes gans Yoyada mab Paseagh ha Meshullam mab Besodia. I a worras hy jistys ha desedha hy darasow, hy ebilyow, ha'y barrys. [7] Nessa dhedha ewnheansow a veu gwrys gans Melatia an Gibeonyas ha Yadon an Meronothyas, gwer a Gibeon, hag a Mispa, pennplas governour an rannvro Dres-an-Avon. [8] Nessa dhodho Uzziel mab Harhaya, onan a'n owroryon, ha nessa dhodho Hanania,

---

a 3:6 *An Yet Goth:* Po *Yet an Yeshana.*

onan a gemyskoryon oynment, a wrug ewnheansow. I a dhaswrug Yerusalem bys y'n Fos Ledan. [9] Nessa dhedha Refaya mab Hur, rewler a hanter-ranndir a Yerusalem, a wrug ewnheansow. [10] Ha nessa dhodho, Yedaya, mab Harumaf, a wrug ewnheansow a-dal y ji; ha Hattush mab Hashabneya a wrug ewnheansow nessa dhodho. [11] Malkia mab Harim ha Hasshub mab Pahath-moab a ewnhas tregh aral ha Tour an Fornow. [12] Nessa dhodho, Shallum mab Hallohesh, rewler a hanter ranndir Yerusalem, a wrug ewnheansow gans gweres y vyrghes.

[13] Yet an Nans a veu ewnhes gans Hanun ha trigoryon Zanoagh. I a's dastrehevis ha desedha hy darasow, hy ebilyow, ha'y barrys. Ynwedh i a ewnhas mil gevelin a'n fos bys yn Yet an Kawgh.

[14] Yet an Kawgh a veu ewnhes gans Malkia, mab Rekab, an rewler a ranndir Beth-hakkerem. Ev a's dastrehevis ha desedha hy darasow, hy ebilyow, ha'y barrys.

[15] Yet an Fenten a veu ewnhes gans Shallun mab Kol-hoze, an rewler a ranndir Mispa. Ev a's dastrehevis, hy hudha, ha desedha hy darasow, hy ebilyow, ha'y barrys. Ynwedh ev a ewnhas an fos a boll Shelagh ryb lowarth an myghtern, bys y'n grisyow a dheu yn-nans dhyworth Cita Davydh. [16] War y lergh, Nehemia mab Azbuk, an rewler a hanter ranndir Beth-sur, a wrug ewnheansow bys yn tyller a-dal bedhow Davydh, bys y'n poll gwrys dre leuv ha chi an gasoryon. [17] War y lergh, an Levysi a wrug ewnheansow: Rehum mab Bani, ha nessa dhodho Hashabia an rewler a hanter ranndir Keila, a wrug ewnheansow rag y ranndir. [18] War y lergh an ewnheansow a veu gwrys gans aga breder: Binnuy mab Henadad, rewler a'n hanter ranndir aral a Keila. [19] Nessa dhodho, Ezer mab Yeshua, rewler Mispa, a ewnhas tregh aral, dhyworth an tyller a-dal an fordh-yskynna dhe'n withva-arvow orth an elin. [20] War y lergh Baruk mab Zabbay a ewnhas tregh aral dhyworth an elin dhe entrans chi Eliashib an arghoferyas. [21] War y lergh Meremoth mab Uria mab Hakkos a ewnhas tregh aral dhyworth entrans chi Eliashib,

ha bys yn diwedh chi Eliashib. [22] War y lergh an ewnheansow
a veu gwrys gans an oferysi dhyworth an pow a-derdro. [23] War
y lergh Benyamin ha Hasshub a wrug ewnheansow a-dal aga
chi; ha war y lergh Azaria mab Maaseya mab Anania a wrug
ewnheansow ryb y ji. [24] War y lergh Binnuy mab Henadad a
ewnhas tregh aral, dhyworth chi Azaria dhe'n elin ha dhe'n
gornel, [25] ha Palal mab Uzay a oberis dhyworth an tyller a-dal
an elin ha'n tour a valek mes a ji gwartha an myghtern ogas
dhe glos an gwithysi. War y lergh Pedaya mab Parosh, [26] ha'n
Nethinim,[a] trigys yn Ofel, a ewnhas bys yn tyller a-dal Yet an
Dowr troha'n howldrevel, ha'n tour balek. [27] War aga lergh an
Tekoysi a ewnhas tregh aral dhyworth an tyller a-dal an tour
balek meur bys yn fos Ofel.

[28] Dhyworth tyller a-ugh Yet an Margh, an oferysi a wrug
ewnheansow, pub huni a-dal y ji y honan. [29] War aga lergh
Sadok mab Immer a wrug ewnheansow a-dal y ji y honan. War
y lergh Shemaia mab Shekania, an gwithyas orth Yet an Est
a wrug ewnheansow. [30] War y lergh Hanania mab Shelemia
ha Hanun, hweghves mab Salaf a ewnhas tregh aral. War y
lergh Meshullam mab Berekia a wrug ewnheansow a-dal
y roum. [31] War y lergh, Malkia, onan a'n owroryon a wrug
ewnheansow bys yn chi an Nethinim ha'n wikoryon, a-dal
Yet an Kuntellyans, ha bys y'n chambour a-ugh an gornel.
[32] Hag yntra an chambour a-ugh an gornel ha Yet an Deves an
owroryon ha'n wikoryon a wrug ewnheansow.

Brasow Eskarek Lestys

4 Pan glewas Sanballat agan bos ow tastrehevel an fos, y
sorr a dhewis, ha konnar bras a'n jeva, hag ev a wrug ges
a'n Yedhewon.[b] [2] Hag ev a leveris a-rag y vreder ha lu Samari,
'Pyth usi an Yedhewon wann ma ow kul? A vynnons daswul
taklow ragdha i aga honan? A sakrifions i? A worfennons yn
unn jydh? A wrons an veyn dhe dhasvewa mes a vernyow radel
leskys?' [3] Yth esa Tobia an Ammonyas rybdho, hag ev a leveris,

a 3:26 *Nethinim:* kethwesyon an tempel.

b 4:1 4:1-6 yw niverys 3:33-38 y'n tekst ebrow hag y'n Septuagint.

‘An pyth a wrons y dhrehevel – mar yskynna lowarn warnodho, ev a dorrsa dhe’n dor aga fos a veyn!’ [4] Klew, A agan Duw, rag dispresys on ni. Treyl aga thontyans war-dhelergh war aga fenn aga honan, ha’ga delivra dhe vos preydh yn bro mayth ons i kethyon. [5] Na gudh aga hammweyth ha na as aga fegh dhe vos dileys a’th wolok rag i re’th provokyas dhe sorr a-rag an weythoryon.

[6] Ytho ni a dhrehevis an fos. Hag oll an fos a veu junys war-barth dhe hanter hy ughelder, rag an bobel a lavuryas yn kolonnek.

[7] Mes pan glewas Sanballat ha Tobia ha’n Arabyon ha’n Ammonysi ha’n Ashdodysi bos ewnheans fosow Yerusalem ow mos yn-rag ha’n aswaow ow talleth dhe vos deges, y fons pur serrys.[a] [8] Hag i oll a vrasas war-barth dhe dhos hag omladh erbynn Yerusalem, ha gul deray ynni. [9] Ha ni a bysis dh’agan Duw ha settya golyader er aga fynn dydh ha nos.

[10] Mes tus Yuda a leverys, ‘Nerth degoryon an beghyow a fyll, hag yma kemmys radel ma na yllyn drehevel an fos.’ [11] Ha’gan eskerens a leveris, ‘Kyns i dhe wodhvos po gweles tra vyth, ni a dheu yn aga mysk ha’ga ladha hag astel an ober.’ [12] Pan dheuth an Yedhewon esa trigys rybdha, i a leveris dhyn dekkweyth, ‘Y tegoodh hwi dhe dhehweles dhyn ni.’ [13] Ytho my a worras tus y’n tylleryow isella a-dryv an fos, yn tylleryow ygor; my a worras an bobel yn bagasow teylu, gans aga kledhedhyow, aga guwow, ha’ga gwaregow. [14] Ha my a viras ha sevel ha leverel dhe’n ugheloryon, ha dhe’n sodhogyon ha dhe remenant an bobel, ‘Na berthewgh own anedha. Perthewgh kov a’n Arlodh yw meur hag euthyk, hag omledhewgh rag agas breder, agas mebyon, agas myrghes, agas gwragedh ha’gas chiow.’

[15] Pan glewas agan eskerens aga thowl dhe vos godhvedhys dhyn, ha Duw dh’y lesta, ni oll a dhehwelis dhe’n fos, peub dh’y ober y honan. [16] A-dhia’n jydh na, hanter a’m servysi a wre an ober, ha hanter anedha a synsi an guwow, an skosow, an gwaregow ha’n kaspowsyow. Ha’n ledyoryon a sevis a-dryv

a 4:7 4:7-23 yw niverys 4:1-17 y’n tekst ebrow hag y’n Septuagint.

oll chi Yuda, [17] esa ow tastrehevel an fos. An re esa ow ton beghyow a oberi gans an eyl leuv ha synsi arv yn hy ben. [18] Ha dhe bub byldyer yth esa y gledha kelmys war y vordhos hag ev ow trehevel. Rybov yth esa an den a seni an trompa. [19] Ena my a leveris dhe'n ugheloryon, dhe'n sodhogyon, ha dhe remenant an bobel, 'Meur hag omlesys a-les yw an ober, hag yth on ni diberthys war an fos, an eyl pell dhyworth y gila. [20] Y'n tyller may klewowgh hwi son an trompa, kuntelewgh dhyn ena. Agan Duw a omladh ragon ni.'

[21] Ytho ni a besyas oberi ha hanter anedha ow synsi an guwow, dhyworth drehevel an myttin bys pan omdhiskwedhas an ster. [22] My a leveris dhe'n bobel ynwedh y'n eur na, 'Passyes pub den ha'y servont an nos a-ji dhe Yerusalem, ma'gan gwitthons y'n nos hag oberi y'n jydh.' [23] Ytho na my na'm breder na'm servysi na'n withysi neb a'm holyas, ny omdhiwiskas nagonan ahanan; peub a'n jevo y arv pan e rag dowr.

Nehemia a Dhyght Arwask

5 Y yth esa garm ughel a'n bobel ha'ga gwragedh erbynn aga breder an Yedhewon. [2] Yth esa re a leveri, 'Ni ha'gan mebyon ha'gan myrghes yw lies: kevyn ni ys ragdha, may typpryn ha bewa.' [3] Yth esa ynwedh neb a leveri, 'Ni re arwostlas agan gwelyow, agan gwinlannow, ha'gan chiow rag prena ys drefen an divotter.' [4] Ynwedh yth esa re a leveri, 'Ni re jevisyas mona rag toll an myghtern war agan gwelyow ha war agan gwinlannow. [5] Byttegyns lemmyn kepar hag yw kig agan breder, yndella yw agan kig ni; kepar ha'ga mebyon i, yndella yw agan mebyon ni; otta, yth eson ow konstrina agan mebyon ha'gan myrghes yn kethneth ha rann a'gan myrghes re beu kethhes seulabrys, mes diallos on dh'aga dasprena drefen tus erel dhe gavos agan gwelyow ha'gan gwinlannow.'

[6] Ha my o pur serrys pan glewis aga garm ha'n geryow ma. [7] Lemmyn my a ombrederis y'm brys ha my a gedrynnas gans an ugheloryon ha'n sodhogyon. My a leveris dhedha, 'Hwi a gemmer oker, pubonan dhyworth y vroder.' Ytho my a elwis kuntelles bras er aga fynn. [8] Hag yn-medhav dhedha, 'Oll

dh'agan gallos, ni re dhasprenas agan breder, an Yedhewon,
a veu gwerthys dhe'n kenedhlow; mes yth esowgh hwi ow
kwertha agas breder, may fons gwerthys dhyn!' Yth ens
tawesek ha ny allsons kavos ger dhe leverel. [9] Ytho my a leveris,
'Nyns yw da an pyth esowgh orth y wul. A ny dalvia dhywgh
kerdhes yn own agan Duw rag goheles keredh an kenedhlow,
agan eskerens? [10] Keffrys, yma my ha'm breder ha'm servysi
ow ri mona hag ys yn kendon dhedha. My a'gas pys, hedhyn ni
ow kemeres an oker ma. [11] Daskorrewgh dhedha an jydh ma,
my a'gas pys, aga gwelyow, aga gwinlannow, aga olewbrennyer
ha'ga chiow ha'n oker[a] war vona, ys, gwin hag oyl re bewgh
ow kemeres anedha.' [12] Ytho i a leveris, 'Ni a's daskor ha ny
vynnyn tra vyth orta; ytho ni a wra dell leverydh.' Ena my a
elwis an oferysi ha my a wrug dhedha ti y hwrens war-lergh an
ambos ma. [13] Ynwedh my a shackyas pleg ow fows ha leverel,
'Yndelma re shackyo Duw yn-mes dhyworth y ji ha dhyworth
y lavur pub gour na with an ambos ma. Yndella re bo shackys
yn-mes ha gwakhes.' Hag oll an gesva a leveris 'Amen' ha
gormel an ARLODH. Ha'n bobel a wrug war-lergh an ambos ma.

Helder Nehemia

[14] Kekeffrys, a-dhia'n termyn may feus apoyntys dhe vos
aga governour yn pow Yuda, a-dhia'n ugensves bledhen dhe'n
dewdhegves bledhen a Artakserkses an myghtern, dewdhek
bledhen, ny dhybri my na'm breder boos an governour. [15] Mes
an governours kyns, re bia kyns ow thermyn vy, a settsa
beghyow poos war an bobel ha kemeres dhyworta dew ugens
shekel a arghans war-barth gans boos ha gwin. Aga servysi
ynwedh a lordya war an bobel. Mes ny wrug vy yndella rag
own Duw. [16] Ynwedh my a besyas oberi gans nerth war an fos
ma ha ny brensyn tir vyth: hag oll ow servysi a veu kuntelys
ena rag an ober. [17] Kekeffrys, y fedha orth ow moos kans gour
ha hanterkans, Yedhewon ha sodhogyon, dres an re a dheuth
dhyn a'n kenedhlow esa a-dro dhyn. [18] Lemmyn y fedha
darbarys pub dydh unn ojyon ha hwegh davas dhewisys; ydhyn

---

a 5:11 *oker:* Amendys. Ebrow *kans.*

yn kepar maner a vedha darbarys ha pub deg dydh pub eghen gwin yn lanwes; byttegyns yn spit dhe oll hemma ny erghis boos an governour drefen begh an ober dhe vos poos war an bobel ma. 19 Porth kov ahanav rag ow les, ow Duw, war-lergh puptra a wrug vy rag an bobel ma.

Brasow Eskerens Lettys

6 Pan veu derivys dhe Sanballat ha Tobia ha Geshem an Arab ha remenant agan eskerens y tastrehavsen vy an fos ha nag esa torrva vyth gesys ynni (kyn na settsen vy an darasow yn-bann y'n yetow y'n eur na), 2 Sanballat ha Geshem a dhanvonas dhymm, ow leverel, 'Deus hag omvetyn ni orth tyller yn plen Ono.' Mes i a vynnas gul dregyn dhymm. 3 Ha my a dhanvonas kanasow dhedha, ow leverel, 'Yth esov ow kul ober meur ha ny allav dos yn-nans. Prag y hedh an ober ha my orth y asa hag ow tos yn-nans dhywgh?' 4 Hwath i a dhanvonas dhymm peder gweyth y'n fordh ma, ha my a worthebis dhedha y'n keth vaner. 5 Ena Sanballat a dhanvonas y servont dhymm yn kepar maner rag an pympes gweyth gans lyther ygor yn y leuv. 6 Ynno y feu skrifys, 'Derivys yw yn-mysk an kenedhlow – ha Gashmu a'n lever ynwedh – ty ha'n Yedhewon dhe vynnes rebellya; henn yw prag yth esos ow tastrehevel an fos; may fi aga myghtern, war-lergh an geryow ma. 7 Hag ynwedh ty re apoyntyas profosi dhe dhisklerya hemma a-dro dhis yn Yerusalem, ow leverel, "Yma myghtern yn Yuda!" Ha lemmyn an geryow ma a vydh derivys dhe'n myghtern. Deus lemmyn ytho hag omgussulyn war-barth.' 8 Ena my a dhanvonas dhodho, ow leverel, 'Nyns eus ow hwarvos taklow a'n par ma dell leverydh; yth esos orth aga dysmygi mes a'th vrys dha honan.' 9 Rag i oll a vynnas agan ownekhe, ow prederi, 'Aga diwla a vydh re wann rag an ober, ha ny vydh kollenwys.' Lemmyn ytho, A Dhuw, krevha ow diwla.

10 A-wosa my a dheuth yn chi Shemaia, mab Delaya, mab Mehetabel, neb a veu deges yn y ji, hag ev a leveris, 'Omvetyn ni yn chi Duw, a-berth y'n tempel, ha gwren ni degea darasow an tempel, rag ymons i ow tos dhe'th ladha; haneth ymons ow

tos dhe'th ladha.' [11] Mes yn-medhav, 'A dal fia gour kepar ha my? Ha piw, kepar ha my, a allsa mos y'n tempel ha bewa? Nyns av vy a-bervedh.' [12] My a gonvedhas na'n danvonas Duw, mes ev re leveris an profosans ma er ow fynn drefen Tobia ha Sanballat a wrug y arveth. [13] Ev a veu arvethys, may porthen vy own ha gul yndella ha pegha, hag ytho i a allsa ri dhymm drog hanow rag ow skornya. [14] Porth kov a Tobia ha Sanballat, ow Duw, war-lergh an taklow ma a wrussons, hag ynwedh an brofoses Noadia ha'n brofosi erel hag a vynnas ow ownekhe.

An Fos Kowlwrys

[15] Ytho an fos a veu kowlwrys y'n pympes dydh warn ugens a vis Elul, y'n dewdhek dydh ha dew ugens. [16] Pan glewas oll agan eskerens anodho, oll an kenedhlow a-dro dhyn a gemeras own, hag i a gollas omfydhyans, rag i a gonvedhas y fia an ober ma gwrys dre weres agan Duw. [17] Gans henna, y'n dedhyow na ugheloryon Yuda a dhanvonas lies lyther dhe Tobia ha lytherow Tobia a dheuth dhedha. [18] Rag yth esa lies yn Yuda neb o kelmys dhodho gans ti, drefen y vos deuv Shekania mab Aragh; ha'y vab Yehohanan re gemeras myrgh Meshullam mab Berekia avel y wreg. [19] Ynwedh yth esens ow kewsel a'y oberow da y'm lok, ha derivas ow geryow dhodho. Ha Tobia a dhanvonas lytherow rag ow ownekhe.

7 Wosa an fos dhe vos dastrehevys ha my dhee settya yn-bann an darasow, an borthoryon ha'n ganoryon ha'n Levysi a veu apoyntys. [2] My a ros charj war Yerusalem dhe'm broder Hanani, ha dhe Hanania rewler an palys, rag ev o gour lel hag ev a berthi own a Dhuw moy es dell wra lies aral. [3] Yn-medhav dhedha, 'Na vedhes yetow Yerusalem ygerys bys pan vo tomm an howl; ha gesewgh an borthoryon dhe dhegea an darasow ha'ga frenna, hag i hwath ow sevel ena. Hag apoyntyewgh gwithysi dhyworth anedhysi Yerusalem, peub dh'y wolva ha peub a-dal y ji y honan.' [4] Lemmyn an cita o bras hag efan, mes boghes o an bobel ynni, ha ny via drehevys an chiow na hwath.

Rolyow a'n Dhivresow a Dhehwelis

5 Ow Duw a worras y'm kolon dhe guntel war-barth an
ugheloryon ha'n sodhogyon ha'n bobel, may fens reknys
herwydh aghskrif. Ha my a gavas kovlyver aghskrif a'n re neb
a dheuth yn-bann kynsa, ha my a gavas skrifys ynno:

6 An re ma yw mebyon an rannvro a dheuth yn-bann yn-
mes a gethneth, a'n dhivresow re bia degys yn divroedh
gans Nebukadnessar myghtern Babylon; i a dhehwelis
dhe Yerusalem ha dhe Yuda, peub dh'y dre y honan. 7 I a
dheuth gans Zerubbabel, Yeshua, Nehemia, Azaria, Raamia,
Nahamani, Mordekay, Bilshan, Mispereth, Bigvay, Nehum,
Baana.

Niver an wer a bobel Israel: 8 Mebyon Parosh, dew vil, kans,
dewdhek ha tri ugens. 9 Mebyon Shefatia, tri hans, dewdhek ha
tri ugens. 10 Mebyon Aragh, hwegh kans, dewdhek ha dew ugens.
11 Mebyon Pahath-moab a vebyon Yeshua ha Yoab, dew vil,
eth kans hag etek. 12 Mebyon Elam, mil, dew kans, peswardhek
ha dew ugens. 13 Mebyon Zattu, eth kans, pymp ha dew ugens.
14 Mebyon Zakkay, seyth kans ha tri ugens. 15 Mebyon Binnuy,
hwegh kans, eth ha dew ugens. 16 Mebyon Bebay, hwegh kans,
eth warn ugens. 17 Mebyon Azgad, dew vil, tri hans, dew warn
ugens. 18 Mebyon Adonikam, hwegh kans, seyth ha tri ugens.
19 Mebyon Bigvay, dew vil, seyth ha tri ugens. 20 Mebyon
Adin, hwegh kans, pymthek ha dew ugens. 21 Mebyon Ater a
Hezekia, etek ha peswar ugens. 22 Mebyon Hashum, tri hans,
eth warn ugens. 23 Mebyon Besay, tri hans, peswar warn
ugens. 24 Mebyon Harif, kans ha dewdhek. 25 Mebyon Gibeon,
pymthek ha peswar ugens. 26 Gwer Bethlehem ha Netofa, kans,
eth ha peswar ugens. 27 Gwer Anathoth, eth ha hwegh ugens.
28 Gwer Beth-azmaveth, dew ha dew ugens. 29 Gwer Kiryath-
yearim, Kefira ha Beeroth, seyth kans, tri ha dew ugens.
30 Gwer Rama ha Geba, hwegh kans, onan warn ugens. 31 Gwer
Mikmash, dew ha hwegh ugens. 32 Gwer Bethel hag Ay, tri ha
hwegh ugens. 33 Gwer an Nebo aral, dewdhek ha dew ugens.
34 Mebyon an Elam aral, mil, dew kans, peswardhek ha dew

ugens. [35] Mebyon Harim, tri hans hag ugens. [36] Mebyon Yeriko, tri hans, pymp ha dew ugens. [37] Mebyon Lod, Hadid, hag Ono, seyth kans, onan warn ugens. [38] Mebyon Senaa, tri mil, naw kans ha deg warn ugens.

[39] An oferysi: mebyon Yedaya, dhyworth an chi a Yeshua naw kans, tredhek ha tri ugens. [40] Mebyon Immer, mil, dewdhek ha dew ugens. [41] Mebyon Pashhur, mil, dew kans, seyth ha dew ugens. [42] Mebyon Harim, mil ha seytek.

[43] An levysi: mebyon Yeshua, Kadmiel, a vebyon Hodeva peswardhek ha tri ugens. [44] An ganoryon: mebyon Asaf, eth ha seyth ugens. [45] An borthoryon: mebyon Shallum, mebyon Ater, mebyon Talmon, mebyon Akkub, mebyon Hatita, mebyon Shobay, etek ha hwegh ugens.

[46] An Nethinim,[a] mebyon Siha, mebyon Hasufa, mebyon Tabbaoth, [47] mebyon Keros, mebyon Sia, mebyon Padon, [48] mebyon Lebana, mebyon Hagaba, mebyon Shalmay, [49] mebyon Hanan, mebyon Giddel, mebyon Gahar, [50] mebyon Reaya, mebyon Resin, mebyon Nekoda, [51] mebyon Gazzam, mebyon Uzza, mebyon Paseagh, [52] mebyon Besay, mebyon Meunim, mebyon Nefushesim, [53] mebyon Bakbuk, mebyon Hakufa, mebyon Harhur, [54] mebyon Baslith, mebyon Mehida, mebyon Harsha, [55] mebyon Barkos, mebyon Sisera, mebyon Temagh, [56] mebyon Nesiagh, mebyon Hatifa.

[57] Mebyon servysi Solomon: mebyon Sotay, mebyon Sofereth, mebyon Perida, [58] mebyon Yaala, mebyon Darkon, mebyon Giddel, [59] mebyon Shefatia, mebyon Hattil, mebyon Pokereth-hassebayim, mebyon Amon.

[60] Oll an Nethinim ha mebyon servysi Solomon o tri hans, dewdhek ha peswar ugens.

[61] Ha'n re ma o an dus neb eth yn-bann dhyworth Tel-melagh, Tel-harsha, Kerub, Addon hag Immer: mes ny allsons diskwedhes chi aga thas, na'ga linnyeth, mar pens a Israel. [62] Mebyon Delaya, mebyon Tobia, mebyon Nekoda, hwegh

---

a 7:46 *Nethinim:* kethwesyon an tempel.

kans, dew ha dew ugens, [63] Ha dhyworth an oferysi: mebyon Hobaya, mebyon Kos, mebyon Barzillay, neb a gemeras avel y wreg onan a vyrghes Barzillay an Gileadyas hag a veu gelwys gans aga hanow. [64] An re ma a hwilas aga hovskrifen yn-mysk an re a omrolyas y'n aghskrifow, mes ny veu kevys, ytho i a veu eskes a'n oferyasedh avel avlan. [65] An governour a leveris dhedha, na dhegoodh dhedha dybri a'n taklow moyha sans bys pan saffa yn-bann oferyas gans Urim ha Thummim.

[66] Oll an kuntelles war-barth o dew ha dew ugens mil, tri hans ha tri ugens, [67] heb rekna aga gwesyon ha'ga maghtethyon, seyth mil, tri hans, seytek warn ugens aga niver: hag yth esa dhedha dew kans, pymp ha dew ugens a genysi ha kenyadesow. [68] Yth esa dhedha seyth kans, etek warn ugens a vergh, dew kans, pymp ha dew ugens a vulyon, [69] peswar kans, pymthek warn ugens a gowrvergh ha hwegh mil, seyth kans hag ugens a asenes.

[70] Lemmyn re a bennow chiow an tasow a ros dhe'n ober. An governour a ros dhe'n dresorva mil dharik[a] a owr, deg bason ha dew ugens, pymp kans mantel oferyas warn ugens. [71] Ha re a bennow teyluyow a ros dhe'n dresorva rag an ober ugens mil dharik a owr ha dew kans mina ha dew vil a arghans. [72] An sommen res gans remenant an bobel o ugens mil dharik a owr, ha dew vil vina a arghans ha seyth gwisk oferyas ha tri ugens.

[73] Ytho yth esa an oferysi ha'n Levysi ha'n borthoryon ha'n ganoryon ha re a'n bobel, ha'n Nethinim, hag oll Israel, trigys yn aga threvow.

Ezra a Elow an Bobel dhe Obaya an Lagha

Ha pan dheuth an seythves mis, yth esa mebyon Israel yn aga threvow.

8 Oll an bobel a omguntelas gans unn akord y'n plen a-dherag Yet an Dowr; hag i a leveris dhe Ezra an skriba dhe dhri lyver lagha Moyses a wrussa an ARLODH erghi dhe Israel. [2] Hag Ezra an oferyas a dhros an lagha a-dherag

---

a 7:70 *dharik:* An darik o bath owrek persek.

an kuntelles, keffrys gwer ha benenes, ha peub a allas klewes gans konvedhes, yn kynsa dydh an seythves mis. 3 Hag ev a lennas an lagha y'n plen a-dherag Yet an Dowr dhyworth myttin a-varr bys hanter-dydh, a-dherag gwer ha benenes, ha tus a allas konvedhes; hag oll an bobel a woslowas gans rach orth lyver an lagha. 4 Hag Ezra an skriba a sevis war arethva a brenn re wrussons rag an porpos; ha rybdho y sevis Mattithia, Shema, Anaya, Uria, Hilkia, ha Maaseya, a dhyghow dhodho; hag a-gledh dhodho, Pedaya, Mishael, Malkia, Hashum, Hashbaddana, Zekaria ha Meshullam 5 Ena Ezra a ygoras an lyver yn golok oll an bobel, drefen y vos ow sevel a-ughta; ha pan y'n ygoras, oll an bobel a sevis yn-bann. 6 Hag Ezra a venygas an ARLODH, an Duw meur. Hag oll an bobel a worthebis, 'Amen, Amen,' ow trehevel aga diwleuv: hag i a blegyas aga fenn, ha gordhya an ARLODH gans aga fas dhe'n dor. 7 Ynwedh Yeshua, Bani, Sherebia, Yamin, Akkub, Shabbethay, Hodia, Maaseya, Kelita, Azaria, Yozabad, Hanan, ha Pelaya, an Levysi, a weresas an bobel dhe gonvedhes an lagha, ha'n bobel ow kortos yn aga thyller. 8 Ytho i a lennas a lyver lagha Duw diblans, ha ri an styr, may hallo an bobel konvedhes an pyth a veu lennys.

9 Ena Nehemia, an governour, hag Ezra an oferyas ha'n skriba, ha'n Levysi a dhyski an bobel, a leveris dhe oll an bobel, 'Sans yw an jydh ma dhe'n ARLODH agas Duw; na gynewgh, nag ola.' Rag oll an bobel a olas, pan glewsons geryow an lagha. 10 Yn eur na ev a leveris dhedha, 'Kewgh, dybrewgh an blonek, hag evewgh an gwin hweg ha danvenewgh rannow dhodho ev na'n jeves tra vyth parys ragdho. Sans yw an jydh ma dh'agan Arlodh: na bedhewgh grevys, rag lowena an ARLODH yw agas nerth.' 11 Ytho an Levysi a goselhas oll an bobel, ow leverel, 'Taw taves, rag sans yw an jydh; na vedhewgh grevys.' 12 Hag oll an bobel eth yn-kerdh dhe dhybri ha dhe eva, ha dhe dhanvon rannow ha dhe wul lowender bras, drefen i dhe gonvedhes an geryow a veu disklerys dhedha.

Gool Skovvaow

13 Y'n nessa dydh pennow teyluyow oll an bobel gans an
oferysi ha'n Levysi a dheuth war-barth dhe Ezra rag konvedhes
geryow an lagha. 14 Hag i a gavas skrifys y'n lagha a wrug an
ARLODH hy erghi dre Moyses, may trikka mebyon Israel yn
skovvaow yn gool an seythves mis, 15 ha may teklarryens ha
dyllo yn oll aga threvow hag yn Yerusalem, ow leverel, 'Kewgh
yn-mes war an menydhyow ha kerghewgh skorrennow a oliv,
oliv gwyls, myrtwydh, palm ha gwydh delyowek aral rag gul
skovvaow, dell yw skrifys.' 16 Ytho an bobel eth yn-mes ha'ga
herghes, ha gul dhedha aga honan skovvaow, pubonan war do
y ji, hag yn aga klosyow, ha klosyow chi Duw, hag yn stret Yet
an Dowr, hag yn stret Yet Efraym. 17 Hag oll an kuntelles, an
re hag a dhehwelsa dhyworth an gethneth, a wrug skovvaow ha
triga ynna; rag a-dhia dhedhyow Yeshua mab Nun bys y'n jydh
na ny wrussa fleghes Israel yndella. Ha'n lowena o pur vras.
18 Ha pub-dydh, a-dhia'n kynsa dydh dhe'n jydh diwettha, ev a
lennas yn-mes a lyver lagha Duw. Hag i a withas an gool seyth
dydh; ha'n ethves dydh yth esa kuntelles solem, war-lergh an
ordenans.

An Bobel a Gonfess Aga Feghosow

9 Lemmyn y'n peswora dydh warn ugens a'n mis ma
mebyon Israel a veu kuntelys war-barth gans penys, hag
yn yskar ha gans pri war aga fenn. 2 Ha has Israel a dhibarthas
dhyworth estrenyon oll, ha sevel ha konfessya aga feghosow, ha
kammweythresow aga thasow. 3 I a sevis yn-bann yn aga savla
ha lenna mes a lyver lagha an ARLODH aga Duw rag kwarter an
jydh, ha rag kwarter aral i a gonfessyas, ha gordhya an ARLODH
aga Duw. 4 Ena Yeshua ha Bani, Kadmiel, Shebania, Bunni,
Sherebia, Bani aral ha Kenani a sevis war risyow an Levysi,
hag i a grias ughel aga lev dhe'n ARLODH aga Duw. 5 Yn eur na
an Levysi, Yeshua ha Kadmiel, Bani, Hashabneya, Sherebia,
Hodia, Shebania ha Pethahia, a leveris, 'Sevewgh yn-bann
ha benygewgh an ARLODH agas Duw bys vykken ha bynari;

ha benyges re bo dha hanow gloryus, yw ughelhes dres pub bennath ha gormola.

6 ‘Ty dha honan yw an ARLODH. Ty a wrug nev, an nev a nevow, gans oll aga lu, an nor ha puptra eus warnodho, an moryow ha puptra eus ynna, ha ty a re bewnans dhedha i oll ha’n lu a nev a’th wordh. 7 Ty yw an ARLODH, an Duw neb a dhewisas Abram ha’y dhri yn-mes a Ur an Kaldeanys ha chanjya y hanow dhe Abraham; 8 ha ty a gavas y golon lel a-dheragos ha gul an kevambos ganso dhe ri dh’y has tir an Kananysi, an Hittysi, an Amorysi, an Perizzysi, an Yebusysi ha’n Girgashysi. Ty re geweras dha eryow, rag gwiryon os.

9 ‘Ha ty a welas galar agan tasow yn Ejyp ha klewes aga kri ryb an Mor Rudh, 10 ha ri toknys hag anethow erbynn Faro hag erbynn oll y servysi, hag oll pobel y wlaskor; rag ty a wodhya i dhe dhyghtya agan tasow yn tont. Ytho ty a waynyas an gerda a’th eus, par dell yw y’n jydh hedhyw. 11 Ha ty a folsas an mor a-ragdha mayth ethons dre gres an mor kepar ha pan ve war dhor sygh, ha’ga helghysi ty a dewlis y’n downderyow kepar ha men y’n dowrow bras. 12 Gans koloven a gommol ty a’s hembronkas y’n jydh ha gans koloven a dan y’n nos, dhe wolowi ragdha an fordh mayth ellens. 13 Ty a dheuth yn-nans war venydh Sinay ha kewsel gansa dhyworth nev ha ri dhedha rewlys ewn ha gwir laghys, ordenansow ha gorhemynnow da, 14 ha ty a dhyskas dhedha a-dro dhe’th Sabot sans, ha ri dhedha gorhemynnow, ordenansow ha lagha dre leuv Moyses dha was. 15 Ty a ros dhedha bara dhyworth nev rag aga nown, ha dri dowr ragdha yn-mes a’n garrek rag aga seghes, ha ty a leveris dhedha mayth ellens a-ji dhe erita an pow re doses gans leuv drehevys y ri dhedha.

16 ‘Mes i ha’gan tasow, a dheuth ha bos gothus ha kales aga hilben ha ny woslowsons orth dha worhemynnow. 17 I a skonyas a woslowes, ha ny borthsons kov a’n marthusyon a wrussys yn aga mysk; mes i a dheuth ha bos kales aga hilben, hag y feu bodh aga brys dhe dhehweles dh’aga hethneth yn Ejyp. Mes ty yw Duw neb yw parys dhe ava, grassyes ha truedhek,

lent ow serri, hag ow palshe yn tregeredh, ha ny wrussys aga forsakya. [18] Kyn hwrussens ragdha aga honan imach teudh a leugh ha leverel, “Hemm yw dha dhuw neb a’th tros yn-bann yn-mes Ejyp,” hag y hwrussens blasfemiow bras, [19] ty, yn dha dregeredh vras, ny’s forsaksys y’n gwylvos; ny dhibarthas an goloven a gommol dhyworta y’n jydh rag aga hembronk y’n fordh, na’n goloven a dan y’n nos rag ri golow dhedha war a’n fordh mayth ellens. [20] Ty a ros dha spyrys da dh’aga dhyski ha ny skonsys dha vanna a’ga ganow hag a ros dhedha dowr rag aga seghes. [21] Rag dew ugens bledhen ty a’s sostena y’n gwylvos ma na fyllis dhedha tra vyth; ny gothhas aga dillas warnedha ha ny hwythfis aga threys.

[22] ‘Gans henna ty a ros dhedha gwlaskordhow ha poblow, ow kevrenna dhedha pub kornel; ytho i a eritas tir Sihon, ha tir myghtern Heshbon ha tir Og myghtern Bashan. [23] Ty a gressyas aga mebyon avel ster an nev, ha’ga dri a-ji dhe’n tir a leversys dh’aga thasow dh’y entra ha dh’y erita. [24] Aga mebyon a entras hag erita an tir, ha ty a fethas a-dheragdha anedhysi an tir, an Kananysi, ha’ga ri yn aga leuv, gans aga myghternedh, ha poblow an tir, may hwrellens gansa herwydh aga flesour. [25] I a gemeras citys kerys ha tir feyth hag i a eritas chiow leun a buptra da, puthow pelys, gwinlannow, hag olewbrennyer, ha gwydh frooth pals. Ytho i a dhybris, hag a veu lenwys, hag a dheuth ha bos tew hag i a lowenhas y’th tader bras.

[26] ‘Byttegyns diwostydh ens, hag i a rebellyas er dha bynn ha tewlel dha lagha a-dryv aga heyn ha ladha dha brofosi, a wrussons aga gwarnya, dh’aga threylya dhis arta; hag i a wrug blasfemiow bras. [27] Ytho ty a’s ros yn leuv aga eskerens, hag i a’s arwaskas. Mes yn termyn aga ahwer, i a grias dhis, ha ty a’s klewas dhyworth nev, ha herwydh dha druedh bras ty a ros dhedha selwadoryon neb a’s sawyas dhyworth leuv aga eskerens. [28] Mes wosa i dhe gavos powes, i a wrug drog arta a-dheragos; ytho ty a’s gasas yn leuv aga eskerens, hag i a rewlyas warnedha. Pan grisons dhis arta, ty a’s klewas dhyworth nev, ha lieskweyth ty a’s delivras herwydh dha verci. [29] Ha ty a’s gwarnyas rag aga threylya arta dhe’th lagha. Hwath

i a faryas gans bedhekter ha ny obaysons dha worhemynnow,
mes i a beghas erbynn dha vreusow, a re bewnans dhe'n re a's
gwith. Mes i a gildennas an skoodh, ha kaleshe aga hilben ha
ny obaysons. 30 Ty a's perthi lies bledhen, ha ty a's gwarnyas
gans dha spyrys dre dha brofosi; hwath ny woslowsons. Ytho
ty a's ros yn leuv poblow tiryow erel. 31 Byttegyns, y'th truedh
bras ny wrussys aga leun dhistrui na'ga forsakya, rag ty yw
Duw grassyes ha truedhek.

32 'Lemmyn ytho, agan Duw, an Duw bras ha gallosek hag
euthyk, neb a with kevambos ha tregeredh, na dhyght avel distyr
oll an anken ma re dheuth warnan, war agan myghternedh,
agan pennsevigyon, agan oferysi, agan profosi, ha'gan tasow
ha war oll dha bobel, a-dhia dermyn myghternedh Assyri
bys y'n jydh hedhyw. 33 Hwath ty re beu gwiryon yn puptra
re dheuth warnan, rag ty dhe dhyghtya yn lel genen ha ni re
beghas. 34 Ny withas agan tasow, agan myghternedh, agan
hembrenkysi ha'gan oferysi dha lagha, na woslowsons orth dha
worhemynnow ha'th warnyansow a resys dhedha. 35 Hwath yn
aga gwlaskor aga honan, hag y'th tader bras a resys dhedha
y'n tir efan ha feyth, ny'th servsons na ny dreylsons dhyworth
aga drog weythresow. 36 Otta, hedhyw kethyon on ni! Y'n tir a
resys dh'agan tasow dhe dhybri y frooth ha'y daklow da, otta,
kethyon on ni ynno! 37 Drefen ni dhe begha, y drevas rych
a dhe'n myghternedh re worrsys warnan; ynwedh i a's teves
gallos war agan korf, ha'gan bestes, herwydh aga bodh, ha ni
yw yn ahwer bras.'

An Bobel a Wrug an Akord

38 Drefen hemma oll, ni a wra kevambos fyrv, ha'y skrifa;
ha war an skrifen selys yma henwyn agan pennsevigyon, agan
Levysi, ha'gan oferysi.[a]

a 9:38 9:38 yw niverys 10:1 y'n Septuagint.

10 An re neb a worras aga sel a veu Nehemia an
governour, mab Hakalia, ha Sedekia;[a] [2] Seraya,
Azaria, Yeremia, [3] Pashhur, Amaria, Malkia, [4] Hattush,
Shebania, Malluk, [5] Harim, Meremoth, Obadia, [6] Daniel,
Ginnethon, Baruk, [7] Meshullam, Abia, Miyamin, [8] Maazia,
Bilgay, Shemaia; an re ma yw an oferysi. [9] Ha'n Levysi:
Yeshua mab Azania, Binnuy a vebyon Henadad, Kadmiel;
[10] ha'ga heskowetha, Shebania, Hodia, Kelita, Pelaya, Hanan,
[11] Mika, Rehob, Hashabia, [12] Zakkur, Sherebia, Shebania aral,
[13] Hodia, Bani, Beninu. [14] Pennow an bobel: Parosh, Pahath-
moab, Elam, Zattu, Bani, [15] Bunni, Azgad, Bebay, [16] Adoniya,
Bigvay, Adin, [17] Ater, Hezekia, Azzur, [18] Hodia, Hashum,
Besay, [19] Harif, Anathoth, Nebay, [20] Magpiash, Meshullam,
Hezir, [21] Meshezabel, Sadok, Yaddua, [22] Pelatia, Hanan, Anaya,
[23] Hoshea, Hanania, Hasshub, [24] Hallohesh, Pilha, Shobek,
[25] Rehum, Hashabna, Maaseya, [26] Ahiya, Hanan aral, Anan,
[27] Malluk, Harim, ha Baana.

Tekst an Akord

[28] Remenant an bobel – an oferysi, an Levysi, an borthoryon,
an ganoryon, an Nethinim[b] hag oll re dhibarthas aga honan
dhyworth poblow an tiryow rag lagha Duw, aga gwragedh,
aga mebyon ha'ga myrghes, peub neb a'n jeves godhvos
ha konvedhes – [29] a jun gans aga breder an ugheloryon hag
omgelmi gans molleth ha ti dhe gerdhes yn lagha Duw a
veu res dre Moyses gwas Duw, ha dhe witha ha dhe wul oll
gorhemynnow an ARLODH agan Arlodh ha'y vreusow ha'y
ordenansow. [30] Ny ren agan myrghes yn demedhyans dhe
boblow an pow, na kemeres aga myrghes rag agan mebyon;
[31] ha mar trollo boblow an pow gwara po neb greun yn jydh
Sabot dhe wertha, ny brenyn dhyworta yn jydh Sabot po yn
jydh sans; ha pub seythves bledhen ny a as an tir anerys, ha ni
a dhile oll kendonow.

---

a 10:1 10:2 bys 10:39 yw niverys 10:2 bys 10:40 y'n Septuagint.

b 10:28 *Nethinim:* Kethwesyon an tempel.

32 Ynwedh ni a sett warnan agan honan an charj dhe gowlwul
an gorhemmyn dhe ri tressa rann a shekel a arghans pub
bledhen rag servis chi agan Duw: 33 rag bara an lok, ha'n
offryn greun pubdedhyek, ha'n offryn leskys pubdedhyek, an
Sabotys, an loryow nowydh, an golyow apoyntys, an offrynnow
sans, ha'n offrynnow pegh dhe wul dehwelyans rag Israel, ha
rag oll ober chi agan Duw. 34 Hag ynwedh ni re dewlis prenn
– an oferysi, an Levysi, ha'n bobel – rag an offryn keunys,
dh'y dhri yn chi agan Duw, herwydh chiow agan tasow, yn
termynyow apoyntys, bledhen wosa bledhen, dhe leski war
alter an ARLODH agan Duw, dell yw skrifys y'n lagha. 35 Ha ni
a omgemmer an charj dhe dhri kynsa frut agan dor, ha kynsa
frut a oll an frut a bub gwedhen, bledhen wosa bledhen, dhe ji
an ARLODH; 36 ynwedh dhe dhri dhe ji agan Duw, dhe'n oferysi
neb a serv yn chi agan Duw, an kynsa genys a'gan mebyon,
hag a'gan gwarthek, dell yw skrifys y'n lagha, ha'n kynsa genys
a'gan greow hag a'gan flockys; 37 ha dhe dhri kynsa frut agan
bleus garow, ha'gan offrynnow, ha'n frut a oll an gwydh, an
win ha'n oyl, dhe'n oferysi, dhe jambouryow chi agan Duw; ha
dhe dhri dhe'n Levysi an degedhow a'gan dor, rag yth yw an
Levysi a guntel an degedhow yn oll an trevow le mayth oberyn.
38 Hag oferyas, diyskynnys a Aron, a vydh gans an Levysi
pan dhegemerons an degedhow; ha'n Levysi a dhre yn-bann
an dega a'n degedhow dhe ji agan Duw, dhe jambouryow an
arghow. 39 Rag pobel Israel ha mebyon Levi a dhre aga hevro
a reun, gwin hag oyl dhe'n chambouryow le may ma lestri an
sentri, ha'n oferysi neb a serv, ha'n borthoryon ha'n ganoryon.
Ny forsakyn chi agan Duw.

Trigoryon Yerusalem

11 Yth esa trigys hembrenkysi an bobel yn Yerusalem
ha remenant an bobel a dewlis prenn dhe dhewis
unn deylu mes a bub deg dhe driga yn Yerusalem, an cita sans,
ha'n naw aral yn trevow erel. 2 Ha'n bobel a venygas oll an wer
neb a offras aga honan a'ga bodh dhe driga yn Yerusalem.

3 An re ma yw hembrenkysi an rannvro esa trigys yn
Yerusalem; mes yn citys Yuda yth esa pubonan trigys yn
y berghenogeth y honan yn aga citys: Israel, an oferysi, an
Levysi ha'n Nethinim,[a] ha mebyon servysi Solomon. 4 Hag yn
Yerusalem yth esa trigys certan a vebyon Yuda, hag a vebyon
Benyamin. A vebyon Yuda: Athaya mab Uzzia mab Zekaria
mab Amaria mab Shefatia mab Mahalalel a vebyon Peres; 5 ha
Maaseya mab Baruk mab Kol-hoze mab Hazaya mab Adaya
mab Yoyarib, mab Zekaria mab an Shilonyas. 6 Oll mebyon
Peres trigys yn Yerusalem o peswar kans eth ha tri ugens a wer
golonnek.

7 Ha'n re ma yw mebyon Benyamin: Sallu mab Meshullam
mab Yoed mab Pedaya mab Kolaya mab Maaseya mab Ithiel
mab Yeshaia. 8 Ha war y lergh Gabbay, Sallay,[b] naw kans eth
warn ugens. 9 Ha Yoel mab Zikri o an pennsodhek ha Yuda
mab Hassenua o nessa yn charj a'n cita.

10 A'n oferysi: Yedaya mab Yoyarib, Yakin, 11 Seraya mab
Hilkia mab Meshullam mab Sadok mab Merayoth mab Ahitub,
rewler chi Duw, 12 ha'ga breder esa ow kul an ober y'n tempel
o eth kans dew warn ugens; hag Adaya mab Yeroham, mab
Pelalia, mab Amsi, mab Zekaria, mab Pashhur, mab Malkia,
13 ha'y vreder, pennow teyluyow, dew kans, dew ha dew ugens;
hag Amashsay mab Azarel, mab Ahzay, mab Meshillemoth,
mab Immer, 14 ha'ga breder, kasoryon allosek, kans eth warn
ugens ha'ga hembrenkyas o Zabdiel, mab Haggedolim.

15 Ynwedh a'n Levysi: Shemaia mab Hasshub mab Azrikam
mab Hashabia mab Bunni; 16 ha Shabbethay ha Yozabad, a
bennow an Levysi, yn charj a'n ober a-ves rag chi Duw, 17 ha
Mattania mab Mika mab Zabdi mab Asaf, an pennkenyas neb
a vedha ow talleth pysadow an grassyans ha Bakbukia an nessa
yn-mysk y vreder; hag Abda mab Shammua, mab Galal, mab

---

a 11:3 *Nethinim:* Kethwesyon an tempel.

b 11:8 *Ha war y lergh Gabbay, Sallay:* Po amendyans *ha'y vreder, kasoryon allosek.*

Yeduthun. 18 Oll an Levysi y'n cita sans o dew kans peswar ha
peswar ugens.
19 An borthoryon, Akkub, Talmon ha'ga breder, a witha
an porthow, o kans ha dewdhek ha tri ugens. 20 Hag yth esa
remenant Israel a'n oferysi ha'n Levysi, yn oll an trevow a Yuda,
pubonan yn y eretons y honan. 21 Mes yth esa an Nethinim
trigys yn Ofel ha Siha ha Gishpa a'n jeva charj a'n Nethinim.
22 Hembrenkyas an Levysi yn Yerusalem o Uzzi mab Bani
mab Hashabia mab Mattania mab Mika, a vebyon Asaf,
an kanoryon, a'n jevo charj servis an tempel. 23 Rag yth
esa gorhemmyn dhyworth an myghtern a-dro dhedha hag
arghadow riel rag an ganoryon ow tochya aga deverow a dhydh
dhe dhydh. 24 Hag yth esa Pethahia mab Meshezabel, a vebyon
Zeragh mab Yuda, ryb an myghtern rag y gussulya yn oll
materyow a-dro dhe'n bobel.

An Poblans Yedhowek yn-mes Yerusalem

25 Hag ow tochya an godrevow, gans aga gwelyow a-derdro,
yth esa re a bobel Yuda trigys yn Kiryath-arba ha'y threvow,
hag yn Dibon ha'y threvow, hag yn Yekabseel hag yn y
godrevow, 26 hag yn Yeshua hag yn Molada hag yn Beth-pelet,
27 hag yn Hasar-shual, hag yn Beer-sheba ha'y drevow, 28 hag
yn Siklag, hag yn Mekona ha'y drevow, 29 yn En-rimmon, yn
Sora, yn Yarmuth, 30 Zanoagh, Adullam, ha'ga threvow, yn
Lakish hag y welyow a-derdro, yn Azeka ha'y drevow. Ytho
i a drigas dhyworth Beer-sheba bys yn nans Hinnom y'n
gogledh. 31 Mebyon Benyamin a drigas yn Geba, Mikmash,
Ayya, Bethel ha'y threvow, 32 hag yn Anathoth, Nob, Anania,
33 Hasor, Rama, Gittaym, 34 Hadid, Seboim, Neballat, 35 Lod,
hag Ono, nans an greftoryon. 36 Ha rann a'n Levysi yn Yuda
eth dhe Benyamin.

An Oferysi ha'n Levysi

12 Lemmyn an re ma yw an oferysi ha'n Levysi a
dheuth yn-bann gans Zerubbabel mab Shealtiel, ha
Yeshua: Seraya, Yeremia, Ezra, 2 Amaria, Malluk, Hattush,
3 Shekania, Rehum, Meremoth, 4 Iddo, Ginnethoy, Abia,

5 Miyamin, Maadia, Bilga, 6 Shemaia, Yoyarib, Yedaya, 7 Sallu,
Amok, Hilkia, Yedaya. An re ma o hembrenkysi an oferysi
ha'ga breder yn dedhyow Yeshua.

8 Ha'n Levysi: Yeshua, Binnuy, Kadmiel, Sherebia, Yuda, ha
Mattania neb, gans y vreder, o yn charj a ganow an gormola.
9 Ha Bakbukia hag Unni ha'ga breder a sevi a-dal dhedha
y'n deverow,[a] 10 Ha Yeshua a dhinythis Yoyakim, Yoyakim
a dhinythis Eliashib, hag Eliashib a dhinythis Yoyada, 11 ha
Yoyada a dhinythis Yonathan, ha Yonathan a dhinythis Yaddua.

12 Yn dedhyow Yoyakim, an re ma o pennow an teyluyow
oferyasek: a deylu Seraya, Meraya; a Yeremia, Hanania;
13 a Ezra, Meshullam; a Amaria, Yehohanan; 14 a Malluk,
Yonathan; a Shebania, Yosep; 15 a Harim, Adna; a Merayoth,
Helkay; 16 a Iddo, Zekaria; a Ginnethon, Meshullam; 17 a Abia,
Zikri; a Minyamin, a Moadia, Piltay; 18 a Bilga, Shammua;
a Shemaia, Yehonathan; 19 a Yoyarib, Mattenay; a Yedaya,
Uzzi; 20 a Sallu, Kallay; a Amok, Eber; 21 a Hilkia, Hashabia;
a Yedaya, Nethanel.

22 Ow tochya an Levysi yn dedhyow Eliashib, Yoyada,
Yonathan ha Yaddua, kovskrifys veu pennow teyluyow;
ynwedh an oferysi bys yn reyn Darius an Persian. 23 Mebyon
Levi, pennow teyluyow, a veu kovskrifys yn lyver an Kroniklys,
bys yn dedhyow Yonathan mab Eliashib. 24 Ha hembrenkysi
an Levysi: Hashabia, Sherebia, ha Yeshua mab Kadmiel ha'ga
breder a sevi a-dal dhedha dhe gana gormel ha grassyans dhe
Dhuw, an eyl amal ow korthebi dhe'n aral herwydh gorhemmyn
Davydh, gour Duw. 25 Mattania, Bakbukia, Obadia, Meshullam,
Talmon, hag Akkub o porthoryon a witha an gwithvaow ryb an
yetow. 26 An re ma a veu yn dedhyow Yoyakim mab Yeshua
mab Yosadak, hag yn dedhyow Nehemia an governour, hag
Ezra an oferyas, an skriba.

---

a 12:9 *a sevi a-dal dhedha y'n deverow:* Po *esa ow servya peub yn y dorn.* Martesen an styr yw kana antifonek.

Sakrans an Fos

27 Orth sakrans fos Yerusalem i a hwilas an Levysi yn oll
aga thylleryow ha'ga dri bys yn Yerusalem dhe solempnya an
sakrans gans lowena ha gans grassyans ha kana, gans cymbalys,
telynnow, ha lyras. 28 Mebyon an ganoryon ynwedh a
omguntelas war-barth dhyworth an pow a-dro dhe Yerusalem,
ha dhyworth trevow an Netofathysi; 29 ynwedh dhyworth
Beth-gilgal ha dhyworth ranndir Geba hag Azmaveth; rag an
ganoryon re dhrehevsa trevow ragdha aga honan a-dro dhe
Yerusalem. 30 Ha'n oferysi ha'n Levysi a omlanhas aga honan;
hag i a lanhas an bobel ha'n yetow ha'n fos.

31 Ena my a wrug dhe hembrenkysi Yuda mos yn-bann
war an fos hag a apoyntyas dew vagas vras a ganoryon dhe
wodhvos gras. Onan eth dhe'n dyghow war an fos dhe Yet an
Kawgh; 32 ha war aga lergh eth Hoshaia ha hanter hembrenkysi
Yuda, 33 hag Azaria, Ezra, Meshullam, 34 Yuda, Benyamin,
Shemaia ha Yeremia, 35 ha certan a vebyon an oferysi gans
hirgern: henn yw, Zekaria mab Yonathan, mab Shemaia, mab
Mattania, mab Mikaya, mab Zakkur, mab Asaf; 36 ha'y vreder,
Shemaia, Azarel, Milalay, Gilalay, Maay, Nethanel, Yuda, ha
Hanani, gans daffar menestrouthi Davydh, gour Duw; hag Ezra
an skriba eth a-ragdha. 37 Orth Yet an Fenten, a-dheragdha, i
eth yn-bann war grisyow cita Davydh, orth an fordh-yskynna
dhe'n fos, a-ugh chi Davydh, bys yn Yet an Dowr dhe'n est.

38 An bagas aral esa ow ri grassyans eth dhe'n barth kledh,
ha my a's sewyas gans hanter an bobel war an fos, a-ugh
Tour an Fornow, dhe'n Fos Ledan; 39 hag a-ugh Yet Efraym,
ha ryb an Yet Goth, ha ryb Yet an Puskes ha Tour Hananel
ha Tour an Kans, dhe Yet an Deves; hag i a hedhis orth Yet
an Withysi. 40 An dhew vagas esa ow ri grassyans a gemeras
aga thylleryow yn chi Duw, ha my ha hanter an hembrenkysi
genev; 41 ha'n oferysi Elyakim, Maaseya, Minyamin, Mikaya,
Elioenay, Zekaria, ha Hanania, gans hirgern; 42 ha Maaseya,
Shemaia, Eleazar, Uzzi, Yehohanan, Malkia, Elam, hag Ezer.
Ha'n ganoryon a ganas yn ughel gans Yezraghya avel aga

hembrenkyas. 43 Ha'n jydh na i a offrynnas sakrifisow bras ha lowenhe. Rag Duw a wrug dhedha lowenhe gans lowena bras; ha'n benenes ha'n fleghes a lowenhas ynwedh. Ha heudhder Yerusalem a veu klewys y'n pellder.

Taklow rag an Oferysi ha'n Levysi

44 Y'n jydh na, gwer a veu apoyntys dhe gavos charj a'n roumys rag an proviansow, an offrynnow, an kynsa frut ha'n degedhow, dhe guntel ynna dhyworth an gwelyow a-dro dhe'n trevow an rannow erghys der an lagha rag an oferysi ha'n Levysi; rag Yuda a lowenhas drefen an oferysi ha'n Levysi esa ow menystra.

45 I a wrug deverow aga Duw ha deverow glanheans dell wrug an ganoryon ha'n borthoryon herwydh gorhemmyn Davydh ha'y vab Solomon. 46 Rag yn dedhyow Davydh hag Asaf nans yw pell, yth esa chif an ganoryon, hag yth esa kanow gormola ha grassyans dhe Dhuw. 47 Hag yn dedhyow Zerubbabel hag yn dedhyow Nehemia oll Israel a ri rannow dedhyek rag an ganoryon ha'n borthoryon; hag i a worras a-denewen an rann rag an Levysi erel, ha'n Levysi a worras a-denewen an rann rag mebyon Aron.

Estrenyon Diberthys Dhyworth Israel

13 Y'n jydh na, i a lennas yn-mes a lyver Moyses yn klewans an bobel; hag ynno y feu kevys skrifys na dal entra nevra naneyl Ammonyas na Moabyas a-ji dhe guntelles Duw, 2 drefen na vetsons fleghes Israel gans bara ha dowr, mes i a arvethas Balaam er aga fynn rag aga mollethi. Byttegyns, agan Duw a dreylyas an volleth dhe vennath. 3 Pan glewsons an lagha ma, oll an re a linnyeth kemyskys a veu diberthys dhyworth Israel.

Dasfurvyans Nehemia

4 Mes kyns hemma, Eliashib an oferyas a'n jevo charj a jambouryow chi agan Duw, neb o kar ogas a Tobia 5 a dharbarsa dhodho chambour bras may hwithsens ynno kyns lemmyn an offrynnow greun, an frankenkys, ha'n lestri, ha'n degedhow a

ys, gwin nowydh hag oyl, ragsettys rag an Levysi, an ganoryon
ha'n borthoryon, ha'n kevrohow rag an oferysi. [6] Dres oll an
termyn ma ny veuv yn Yerusalem, rag y'n dewdhegves bledhen
warn ugens a Artakserkses myghtern Babylon, my eth dhe'n
myghtern. Wosa dedhyow pals my a wovynnas kummyas a'n
myghtern [7] ha my a dheuth dhe Yerusalem hag yn eur na my
a gonvedhas an drog re wrussa Eliashib, ow tarbari dhe Tobia
roum yn klosyow chi Duw. [8] Pur serrys veuv, ha my a wrug
dhe oll daffar-chi Tobia bos tewlys yn-mes a'n chambour. [9] My
a erghis hag i a lanhas an chambouryow, ha my a wrug dhe
dhaffar chi Duw, gans an offryn greun ha'n frankenkys, bos
dres ena arta.

[10] My a dhyskas ynwedh na via res rannow an Levysi
dhedha, ha'n Levysi ha'n ganoryon a asas an ober yn chi
Duw ha slynkya dhe-ves rag gonedha aga gwelyow aga honan.
[11] Ytho my a geredhis an sodhogyon ha leverel, 'Prag yth yw
forsakys chi Duw?' Ha my a's kuntelas war-barth, ha'ga gorra
yn aga thylleryow. [12] Ena oll Yuda a dhros an dega a ys, gwin
nowydh, hag oyl dhe'n gwithvaow. [13] Ha my a apoyntyas avel
tresoryoryon yn charj a'n gwithvaow Shelemia an oferyas,
Sadok an skriba, ha Pedaya a'n Levysi, hag avel aga gwereser
Hanan mab Zakkur mab Mattania, rag i dhe vos akontys lel.
Aga dever o lesranna proviansow dh'aga breder. [14] Porth kov
ahanav, ow Duw, rag oll hemma, ha na dhefend ow oberow da
a wrug vy rag chi ow Duw, hag yn y servis.

Dasfurvyans an Sabot Dallethys

[15] Y'n dedhyow na my a welas tus yn Yuda ow trettya
gwinwaskow y'n Sabot, hag ow tri a-ji bernyow ys hag orth aga
beghya war asenes; hag ynwedh gwin, gwinreun, figys, ha pub
eghen aral a veghyow. I a's dros yn Yerusalem yn jydh Sabot;
ytho my a's gwarnyas erbynn kwertha boos y'n jydh na. [16] Yth
esa tus a Tyr trigys ena ynwedh, ow tri pysk ha marchondis a
bub eghen ha'ga gwertha y'n Sabot dhe dus Yuda yn Yerusalem
[17] Ytho my a geredhis ugheloryon Yuda ha leverel dhedha,
'Pyth yw an droktra ma esowgh hwi ow kul, ow tisakra dydh

Sabot? [18] A ny wrug agas tasow gul yndella, hag a ny dhros agan Duw oll an drog ma warnan, ha war an cita ma? Hwath hwi a dhre moy sorr war Israel pan dhisakrowgh an Sabot.'

[19] Pan dhallathas tewlhe orth yetow Yerusalem kyns an Sabot, yth erghis vy may fe deges an yetow ha ri gorhemynnow ma na vens ygerys bys wosa an Sabot. Ha my a settyas re a'm servysi orth an yetow ma na fe beghyow dres a-ji yn jydh Sabot. [20] Ytho an varchons ha'n werthoryon a varchondis a bub eghen a wodrigas dres nos a-ves dhe Yerusalem unweyth po diwweyth. [21] Mes my a's gwarnyas ha leverel dhedha, 'Prag yth esowgh ow spena an nos ryb an fos? Mar kwrewgh hemma arta, my a sett dalghen ynnowgh.' Wosa an termyn na ny dheuthons y'n Sabot. [22] Ena my a erghis dhe'n Levysi may omlanhahens ha mos ha gwitha an yetow rag sanshe dydh an Sabot. Porth kov a hemma ynwedh y'm favour, ow Duw, ha kemmer truedh ahanav herwydh braster dha dregeredh.

Demedhyansow Kemyskys Dampnys

[23] Y'n dedhyow na ynwedh my a welas Yedhewon re dhemedhsa benenes dhyworth Ashdod, Ammon, ha Moab; [24] ha hanter aga fleghes esa ow kewsel taves Ashdod po taves onan a'n poblow erel, ha ny wodhvons kewsel taves Yuda. [25] Ha my a's keredhis ha'ga mollethi ha gweskel re anedha ha tenna yn-mes aga blew; ha my a wrug dhedha ti re Dhuw, ow leverel, 'Na rewgh agas myrghes dh'aga mebyon, na kemeres aga myrghes rag agas mebyon na ragowgh hwi agas honan. [26] A ny wrug Solomon myghtern Israel pegha drefen benenes a'n par na? Yn-mysk lies kenedhel nyns esa myghtern kepar hag ev, hag ev o gerys gans y Dhuw, ha Duw a'n gwrug myghtern dres oll Israel; mes ev ynwedh a veu gwrys dhe begha gans benenes estren. [27] A woslowyn orthowgh ytho, ha gul oll an drog bras ma, ha bos dislel dh'agan Duw ow temedhi benenes estren?'

[28] Onan a vebyon Yoyada mab Eliashib an arghoferyas, o deuv dhe Sanballat an Horonyas; rag henna my a'n pellhas yn-mes

a'm lok. [29] Porth kov anedha, ow Duw, drefen i dhe dhefolya an oferyasedh, ha kevambos an oferyasedh ha'n Levysi.

[30] Yndella my a's glanhas dhyworth puptra estren, ha my a settyas deverow rag an oferysi ha'n Levysi, pubonan anedha dh'y oberen y honan, [31] Ha my a brovias keunys rag an offryn yn termynyow apoyntys, ha'n kynsa frut. Porth kov ahanav, ow Duw, rag da.

ESTER

Chaptra 1
Kevewi Myghtern Ahasuerus
Myghternes Vashti Gordhyllys a'y Soodh
Chaptra 2
Ester Gwrys Myghternes
Mordekay a Dhiskudh Bras
Chaptra 3
Bras Haman dhe Dhistrui an Yedhewon
Chaptra 4
Ester a Ervir Ri Gweres dhe'n Yedhewon
Chaptra 5
Kevewi Ester
Haman a Wra Krogbren rag Mordekay
Chaptra 6
An Myghtern a Enor Mordekay
Chaptra 7
Krog Haman
Chaptra 8
Arghadow an Myghtern a-barth an Yedhewon
Chaptra 9
Eskerens an Yedhewon Distruys Dy'gol Purim Fondys
Chaptra 10

Kevewi Myghtern Ahasuerus

1 [a]Lemmyn yn dedhyow Ahasuerus,[b] (hemm yw Ahasuerus esa ow reynya a-dhyworth Eynda bys yn Ethiopi, war seyth rannvro ha hwegh ugens): [2] y'n dedhyow na, pan o an myghtern Ahasuerus esedhys war se y wlaskor, esa yn Shushan an benncita, [3] yn tressa bledhen y reyn, ev a wrug kevewi rag y bennsevigyon ha'y wesyon oll; hag yth esa a-ragdho nerth Persi ha Medi, ugheloryon ha gwahalyethow an rannvroyow. [4] Ev a dhiskwedhas rychys y wlaskor gloryus hag enor y veuredh bryntin lies dydh, kans dydh ha peswar ugens.

[5] Pan veu an dedhyow ma kollenwys, an myghtern a wrug kevewi rag oll an bobel a omgevi yn Shushan an benncita, byghan ha bras, seyth dydh, yn klos lowarth palys an myghtern. [6] Yth esa kroglennow a goton wynn ha pann glasrudh, kelmys gans kerdyn a lien fin ha purpur orth kylghyow a arghans ha kolovennow a varbel. Yth esa growedhvaow a owr hag arghans

---

a 1:1 Y'n Septuagint yma omma 18 gwers nag eus y'n tekst Ebrow. Gwel ESG 1:1.

b 1:1 *Ahasuerus:* Ebrow *Ahashwerosh.*

war leur a veyn gwyrdh,[a] marbel, askel ha meyn glaswyrdh.
7 Hag y feu res dhedha diwes yn lestri owr (ha'n lestri dihaval
an eyl dh'y gila), ha palster a win riel herwydh helder an
myghtern. 8 Ha lagha an eva o, na ve den vyth konstrinys; rag
yndella yth arghsa an myghtern dhe oll sodhogyon y ji, may
hwrella peub herwydh y vodh. 9 Keffrys, Vashti an vyghternes
a wrug kevewi rag an benenes y'n chi riel esa dhe'n myghtern
Ahasuerus.

10 An seythves dydh, ha kolon an myghtern heudh gans
gwin, erghi a wrug ev dhe Mehuman, Biztha, Harbona,
Bigtha, hag Abagtha, Zethar, ha Karkas, an seyth spadhesik
a venystra yn golok myghtern Ahasuerus, 11 may kerghens
Vashti an vyghternes a-rag an myghtern gans tulyfant riel, rag
diskwedhes hy thekter dhe'n poblow ha dhe'n bennsevigyon;
rag y feu hy semlans da dh'y weles. 12 Mes skonya a wrug an
vyghternes Vashti a dhos orth gorhemmyn an myghtern der
an spadhesigyon; hag yndella, pur serrys o an myghtern ha'y
gonnar a loskas ynno.

Myghternes Vashti Gordhyllys a'y Soodh

13 Ena an myghtern a hwilas kussul a'n dus fur a aswoni an
termynyow (rag yndella yth o maner an myghtern war-tu oll
a aswoni lagha ha breus; 14 hag yth esa yn y ogas Karshena,
Shethar, Admatha, Tarshish, Meres, Marsena, ha Memukan,
an seyth pennsevik a Persi ha Medi, a weli fas an myghtern,
hag o esedhys yn kynsa renk an wlaskor): 15 'Herwydh
an lagha, pandr'a wren ni dhe'n vyghternes Vashti rag na
gollenwis hi an pyth re arghsa an myghtern Ahasuerus dhedhi
der an spadhesigyon?' 16 Ha Memukan a worthebis a-rag an
myghtern ha'n bennsevigyon, 'Ny wrug Vashti an vyghternes
kamm dhe'n myghtern hepken, mes ynwedh dhe oll an
bennsevigyon, ha dhe oll an poblow usi yn oll rannvroyow
an myghtern Ahasuerus. 17 Rag y fydh an gweythres ma a'n
vyghternes dyllys bys yn benenes oll, ha gul dh'aga gwer bos
fiys yn aga dewlagas pan leverons, "Yth erghis an myghtern

a 1:6 *veyn gwyrdh:* Martesen malaghit.

Ahasuerus may fe Vashti an vyghternes kerghys a-dheragdho, mes ny dheuth hi.” [18] Ha’n keth jydh ma, pennsevigesow Persi ha Medi, neb re glewas a fara an vyghternes, a venek hemma erbynn oll pennsevigyon an myghtern. Ytho, y fydh kals a vismer hag a gonnar. [19] Mara pleg dhe’n myghtern, des gorhemmyn riel a-dhyworto, ha bedhes skrifys yn-mysk laghys Persi ha Medi na yll bos daskelwys, na dheffo Vashti namoy a-dherag myghtern Ahasuerus; ha res an myghtern hy studh riel dhe nebonan a vo gwell agessi hi. [20] Ytho, arghadow an myghtern hag a wra ev, pan vo dyllys dres oll y wlaskor, (rag meur yth yw), oll an gwragedh a re enor dh’aga gwer, ha dhe’n byghan ha dhe’n bras.’

[21] An lavar o plegadow dhe’n myghtern ha’n bennsevigyon; ha’n myghtern a wrug war-lergh ger Memukan. [22] Ev a dhanvonas lytherow bys yn oll rannvroyow an myghtern, bys yn pub rannvro herwydh skrif an tyller na, ha dhe bub pobel oll herwydh aga yeth, may pe pub gour mester yn y ji y honan.

Ester Gwrys Myghternes

2 Wosa an taklow ma, pan o koselhes konnar myghtern Ahasuerus, ev a borthas kov a Vashti ha’n pyth re wrussa hi, ha’n pyth a veu ervirys er hy fynn. [2] Ena yn-medh gwesyon an myghtern esa orth y servya, ‘Re bo gwerghesow yowynk ha teg hwilys rag an myghtern; [3] ha settyes an myghtern sodhogyon yn oll ranndiryow y wlaskor, may kuntellons war-barth oll an gwerghesow yowynk ha teg bys yn Shushan an benncita, dhe ji an benenes, yn gwith Hegay, spadhesik an myghtern, gwithyas an benenes; ha’ga oynmentys bedhens res dhedha; [4] ha’n voren a blessyo an myghtern bedhes hi myghternes yn le Vashti.’ Hemma a blesyas an myghtern; hag yndella y hwrug ev.

[5] Yth esa unn Yedhow yn Shushan an benncita, Mordekay y hanow, mab Yair mab Shimei mab Kish, Benyaminyas, [6] neb re bia kemerys yn kethneth dhyworth Yerusalem war-barth gans Yekonia myghtern Yuda, may hwrug Nebukadnessar myghtern Babylon aga hemeres yn kethneth. [7] Ev re vagsa Hadassa, honn yw Ester, myrgh y ewnter, rag nyns esa dhedhi na tas na mamm,

hag yth o an voren teg hy furv ha'y semlans; ha pan o hy thas ha'y mamm marow, Mordekay a's kemeras avel y vyrgh y honan. [8] Ytho pan veu gorhemmyn an myghtern ha'y arghadow klewys, ha meur a vorenyon kuntelys war-barth dhe Shushan an benncita yn gwith Hegay, Ester ynwedh a veu kemerys yn chi an myghtern yn gwith Hegay, gwithyas an benenes. [9] An voren a'n plesyas, ha hi a gavas favour anodho; hag ev a ros dhedhi a verr spas hy oynmentys, gans hy rannow a voos, ha seyth maghteth dhewisys, dhe vos res dhedhi dhyworth chi an myghtern; hag ev a's gorras hi ha'y maghtethyon y'n gwella tyller yn chi an benenes. [10] Ny wrussa Ester meneges naneyl hy fobel na'y herens: rag Mordekay re arghsa ma na's menekka hi. [11] Ha Mordekay a gerdhi pub dydh a-rag klos chi an benenes, rag godhvos fatel o gans Ester, ha'n pyth a hwarva dhedhi.

[12] Lemmyn pan veu devedhys torn pub moren mayth ella bys y'n myghtern Ahasuerus, y feu res dhedhi bos dyghtys herwydh an lagha rag an benenes dewdhek mis, rag yndella yth esa kollenwys dedhyow aga thekheans, hwegh mis gans oyl myrr, ha hwegh mis gans ethennow hweg ha gans oynmentys an benenes. [13] Yndella pub moren a dho dhe'n myghtern: pynag oll a vynna y feu res dhedhi rag mos gensi yn-mes a ji an benenes bys yn chi an myghtern. [14] Y'n gorthugher yth e hi, ha ternos vyttin dehweles a wre dhe nessa chi an benenes, yn gwith Shaashgaz,[a] spadhesik an myghtern, gwithyas an iswragedh. Ny dho hi arta bys y'n myghtern marnas an myghtern a ve hwansek dhedhi ha hi dhe vos gelwys dre hanow.

[15] Pan dheuth torn Ester, myrgh Abihayl ewnter Mordekay neb a's kemersa avel y vyrgh ev, mayth ella bys y'n myghtern, ny wovynnas hi tra vyth orth Hegay spadhesik an myghtern ha gwithyas an benenes, saw an pyth a brofyas ev. Hag Ester a gavas gras yn golok oll an re a viri warnedhi. [16] Ytho Ester a veu hembrenkys bys y'n myghtern Ahasuerus yn y ji riel y'n degves mis, yw an mis Tebeth, yn seythves bledhen y reyn. [17] Ha'n myghtern a garas Ester dres oll an benenes, ha hi a

a 2:14 *Shaashgaz:* Greka *Gai.*

gavas gras ha favour a-ragdho moy ages oll an gwerghesow;
ytho ev a settyas an tulyfant riel war hy fenn, ha'y gul
myghternes yn le Vashti. 18 Ena an myghtern a wrug kevewi
meur rag oll y bennsevigyon ha'y wesyon, an kevewi a Ester;
hag ev a wrontyas powes dhyworth tollow dhe'n rannvroyow,
hag a brovias rohow gans helder riel.

Mordekay a Dhiskudh Bras

19 Pan veu kuntelys an gwerghesow an nessa prys, yth esa
Mordekay esedhys yn yet an myghtern.[a] 20 Na hwath ny venegsa
Ester naneyl hy herens na'y fobel dell arghsa Mordekay dhedhi:
rag Ester a wre war-lergh gorhemmyn Mordekay par dell wre
hi pan o megys ganso. 21 Y'n dedhyow na, ha Mordekay esedhys
yn yet an myghtern, yth o serrys dew spadhesik an myghtern,
Bigthan ha Teresh, gwithysi an treudhow, ha hwilsons settya
dalghen y'n myghtern Ahasuerus. 22 Godhvedhys o an dra gans
Mordekay, hag ev a'n derivas orth Ester an vyghternes; hag
Ester a'n derivas dhe'n myghtern yn hanow Mordekay. 23 Pan
veu gwrys hwithrans a-dro dhe'n mater, ha kevys veu bos
yndella, kregys vons i aga dew war wedhen: ha skrifys veu yn
lyver an kovadhow a-dherag an myghtern.

Bras Haman dhe Dhistrui an Yedhewon

3 Wosa an taklow ma, myghtern Ahasuerus a ughelhas
Haman mab Hammedatha an Agagyas, ha'y avonsya,
ha settya y se dres an bennsevigyon oll esa ganso. 2 Hag oll
gwesyon an myghtern esa yn yet an myghtern, e war benn
dewlin hag omblegya dhe Haman: rag yndella yth arghsa
an myghtern a-dro dhodho. Mes ny wrug Mordekay mos
war benn dewlin nag omblegya dhodho. 3 Ena gwesyon an
myghtern, esa yn yet an myghtern, a leveris dhe Mordekay,
'Prag y kammdremenydh erbynn gorhemmyn an myghtern?'
4 Lemmyn pub dydh pan gewsens dhodho, ha ny woslowi
ev orta, i a'n derivas dhe Haman, rag gweles mar pe geryow

a 2:19 *Ha pan veu kuntelys an gwerghesow an nessa prys, yth esa Mordekay esedhys yn yet an myghtern:* War-lergh an Septuagint *Mes yth esa Mordekay ow servya y'n klos.*

Mordekay godhevys, rag ev a lavarsa dhedha y vos Yedhow.
5 Ha pan welas Haman nag e Mordekay war benn dewlin nag
omblegya dhodho, Haman a veu lenwys a sorr. 6 Mes ev a
skornyas settya dalghen yn Mordekay y honan heb den vyth
aral; rag i a dherivsa dhodho piw o pobel Mordekay. Ytho
Haman a hwilas distrui oll an Yedhewon esa yn oll gwlaskor
Ahasuerus, pobel Mordekay.

7 Y'n kynsa mis, yw an mis Nisan, y'n dewdhegves bledhen a
vyghtern Ahasuerus, tewlel Pur a wrussons, henn yw an prenn,
a-dherag Haman dhe dhewis an jydh ha'n mis, ha'n prenn a
godhas war dredhegves dydh[a] an dewdhegves mis, yw an mis
Adar. 8 Ena yn-medh Haman dhe'n myghtern Ahasuerus, 'Yma
unn bobel skattrys a-les ha diberthys yn-mysk an poblow yn
oll rannvroyow dha wlaskor; ha'ga laghys yw dihaval dhe
laghys pub pobel aral, ha ny withons laghys an myghtern. Ytho
nyns yw ewn an myghtern dh'aga godhav. 9 Mara pleg dhe'n
myghtern, bedhes skrifys y fedhons distruys: ha my a wra
posa deg mil dalent a arghans yn diwla an re charjys gans an
ober, rag y dhri a-berth yn tresorvaow an myghtern.' 10 Ytho an
myghtern a gemeras y vysow sel dhyworth y leuv, ha'y ri dhe
Haman mab Hammedatha an Agagyas, eskar an Yedhewon.
11 Yn-medh an myghtern dhe Haman, 'An arghans yw res dhis,
ha'n bobel ynwedh, rag gul gensi an pyth a vo da y'th wolok.'

12 Ena skrifwesyon an myghtern a veu gelwys y'n kynsa mis,
y'n tredhegves dydh, ha skrifys veu poran dell arghsa Haman,
dhe wahalyethow an myghtern ha dhe wovernours pub rannvro,
ha dhe bennsevigyon pub pobel; dhe bub rannvro herwydh y
skrif, ha dhe bub pobel herwydh hy thaves; y feu skrifys yn
hanow an myghtern Ahasuerus, ha selys veu gans bysow an
myghtern. 13 Lytherow a veu danvenys dre leuv ponyoryon bys
yn oll rannvroyow an myghtern, dhe dhistrui, ladha ha diswul
oll an Yedhewon, ha yowynk ha hen, fleghes ha benenes, yn

---

a 3:7 *ha'n prenn a godhas war dredhegves dydh:* Amendys, ow sewya an Septuagint. *Dredhegves:* Cf 8:12 ha 9:1.

unn jydh, y'n tredhegves dydh a'n dewdhegves mis, yw an mis Adar, ha may fe aga fythow pyllys.[a]

14 Y feu dasskrif a dekst an arghadow dhe vos dyllys yn pub rannvro dhe'n poblow oll, may fens i parys erbynn an jydh na.
15 An bonyoryon eth dhe-ves tooth men herwydh gorhemmyn an myghtern, ha dyllys veu an arghadow yn Shushan an benncita. An myghtern ha Haman a esedhas rag eva; mes penndegys o an cita Shushan.

Ester a Ervir Ri Gweres dhe'n Yedhewon

4 Lemmyn pan wodhva Mordekay puptra a via gwrys, ev a skwardyas y dhillas ha gwiska yskar ha lusu, ha mos yn-mes dhe gres an cita, ow kria gans garm ughel ha hwerow.
2 Mos a wrug bys y'n barth a-rag yet an myghtern, rag na ylli den vyth entra dhe yet an myghtern gwiskys yn yskar.
3 Hag yn pub rannvro, py le pynag may teffa gorhemmyn hag arghadow an myghtern, yth esa drem meur yn-mysk an Yedhewon, gans penys hag olva ha kynvan; yth esa lies huni a'ga growedh yn yskar ha lusu.

4 Pan dheuth maghtethyon ha spadhesigyon Ester ha derivas dhedhi, grevys yn town veu an vyghternes; danvon dillas rag kwetha Mordekay a wrug hi yn le y yskar, mes ny vynna ev aga degemeres.
5 Ena, Ester a elwis war Hatak, onan a spadhesigyon an myghtern, neb a'n apoyntyas dh'y servya, ha hi a erghis dhodho mayth ella dhe Mordekay rag dyski an pyth o hemma ha'n praga anodho.
6 Ytho, yth eth Hatak yn-mes dhe Mordekay bys yn plen an cita a-rag yet an myghtern.
7 Ha Mordekay a dherivas dhodho oll an pyth re hwarvia dhodho ha'n myns kewar a arghans hag a wrussa Haman ambosa y be yn tresorvaow an myghtern rag distrui an Yedhewon.
8 Ynwedh, ev a ros dhodho dasskrif a dekst an arghadow a via res yn Shushan rag aga distrui, ma'n diskwettha ev dhe Ester, ha'y dherivas orti; ha charjya dhedhi mayth ella hi a-ji bys y'n myghtern, dhe gonjorya ha dhe wul pysadow orto rag hy fobel.

---

a 3:13 Y'n Septuagint yma omma seyth gwers nag eus y'n tekst Ebrow. Gwel ESG 3:13.

9 Ytho Hatak eth ha derivas orth Ester geryow Mordekay.
10 Ena Ester a gewsis orth Hatak, ha ri dhodho messach rag
Mordekay, 11 'Oll gwesyon an myghtern ha pobel rannvroyow
an myghtern a wor bos unn lagha rag peub, po gour po benyn,
seul a dheffo bys y'n myghtern y'n klos a-bervedh, heb bos
gelwys: gorrys vydh dhe'n mernans, marnas ev mayth ystynno
an myghtern an welen owrek dhodho may fewo; mes ny veuv
vy gelwys dhe dhos a-ji bys y'n myghtern nans yw deg dydh
warn ugens.' 12 Hag i a dherivas orth Mordekay geryow Ester,
13 Mordekay a leveris dhedha may taskorrens gorthyp dhe Ester,
'Na dyb y'th enev ty dhe skapya yn chi an myghtern, moy ages
oll an Yedhewon. 14 Rag mar tewydh yn tien y'n eur ma, ha
difresyans ha selwyans a dheu dhe'n Yedhewon dhyworth tyller
aral, ty ha chi dha das a vydh distruys: ha piw a wor na ves ta
devedhys dhe'th savla riel rag termyn a'n par ma?' 15 Ena Ester
a leveris dhedha may taskorrens gorthyp dhe Mordekay, 16 'Ke,
kuntel oll an Yedhewon usi yn Shushan, ha gwrewgh penys
ragov, ha na wrewgh hwi dybri nag eva tri dydh, nosweyth na
dydhweyth: my ynwedh, ha'm maghtethyon, penys a wren ni
yn kepar maner. Ena mos a-ji bys y'n myghtern a wrav kyn
fo erbynn an lagha: ha mar pedhav distruys, distruys vedhav.'
17 Ytho, yth eth Mordekay yn y fordh, ha gul war-lergh puptra
re arghsa Ester dhodho.[a]

5 [b]Lemmyn y'n tressa dydh, Ester a wiskas hy dillas riel;
ha sevel a wrug y'n klos pervedhel a balys an myghtern
a-dal hel an myghtern. Yth esa an myghtern esedhys war y se
riel y'n hel riel a-dal porth an palys. 2 Pan welas an myghtern
Ester an vyghternes ow sevel y'n klos, hi a gavas gras yn y
wolok; hag ev a ystynnas dhe Ester an dernwelen owrek esa yn
y dhorn. Ena Ester a dheuth nes ha tochya penn an dernwelen.

---

a 4:17 Y'n Septuagint yma omma 24 gwers nag eus y'n tekst Ebrow. Gwel ESG 4:17.

b 5:1 Y'n Septuagint yma omma eth gwers nag eus y'n tekst Ebrow. Gwel ESG 5:1.

Kevewi Ester

3 Yn-medh an myghtern dhedhi, ‘Pyth eus dhis, a vyghternes
Ester? Pyth yw dha vynnas? Kyn fo hanter an wlaskor y
fydh res dhis.’ 4 Yn-medh Ester, ‘Mar pydh plegadow dhe’n
myghtern, gwres an myghtern ha Haman dos an jydh ma dhe
gevewi re bareusis vy ragdho.’ 5 Ena yn-medh an myghtern,
‘Gwrewgh dhe Haman fistena rag gul war-lergh ger Ester.’ Ytho
an myghtern ha Haman a dheuth dhe’n kevewi re bareussa
Ester. 6 Hag yn-medh an myghtern dhe Ester pan esens owth
eva gwin, ‘Pyth yw dha bysadow? Grontys vydh dhis. Ha
pyth yw dha worholedh? Kyn fo hanter an wlaskor kollenwys
vydh.’ 7 Ester a worthebis, hag yn-medh hi, ‘Ow fysadow ha’m
gorholedh yw: 8 Mar kevis vy gras yn golok an myghtern, ha
mar pydh plegadow dhe’n myghtern grontya ow fysadow, ha
kollenwel ow gorholedh, gwres an myghtern ha Haman dos
dhe’n kevewi a wrav vy y bareusi ragdha, hag a-vorow my a
wra herwydh ger an myghtern.’

Haman a Wra Krogbren rag Mordekay

9 Haman eth yn-mes an jydh na, lowen ha heudhik y golon.
Mes Haman pan welas Mordekay yn yet an myghtern ha na
sevis ev na krena a-ragdho, ev a veu leun a gonnar erbynn
Mordekay. 10 Byttegyns, omfronna a wrug Haman, ha dos tre;
hag ev a dhanvonas ha kerghes y gowetha ha’y wreg Zeresh.
11 Ha Haman a dherivas orta glori y rychys, ha palster y vebyon,
ha’n taklow oll may hwrussa an myghtern dh’y voghhe ha’y
avonsya a-ugh an bennsevigyon ha gwesyon an myghtern.
12 Hag yn-medh Haman, ‘Hwath pella, ny dhros Ester an
vyghternes den vyth a-ji gans an myghtern dhe’n kevewi a
bareusis hi marnas my; hag a-vorow ynwedh my yw gelwys
dhedhi gans an myghtern. 13 Mes oll hemma ny dal tra vyth
dhymm, peskweyth may hwelav Mordekay an Yedhow owth
esedha yn yet an myghtern.’ 14 Ena yn-medh Zeresh y wreg
hag oll y gowetha dhodho, ‘Pareusens gwedhen hanterkans
kevelin[a] hy ughelder, ha ternos vyttin kows orth an myghtern

a 5:14 *hanterkans kevelin:* a-dro dhe 25 meter.

may fo Mordekay kregys warnedhi: ena ke a-ji yn heudh gans an myghtern dhe'n kevewi.' An gussul ma a blesyas Haman, ha pareusi an wedhen a wrug.

An Myghtern a Enor Mordekay

6 Y'n nos na, ny allas an myghtern koska, hag ev a erghis kerghes lyver an kovadhow, skrifow an dedhyow, ha lennys vons a-dherag an myghtern. [2] Kevys veu skrifys ena y terivsa Mordekay a-dro dhe Bigthana ha Teresh, dew spadhesik an myghtern, a'n re a witha an treudhow, i dhe vrasa moldra myghtern Ahasuerus. [3] Yn-medh an myghtern, 'Py enor ha reowta re beu gwrys dhe Mordekay rag hemma?' Ena yn-medh gwesyon an myghtern a venystra dhodho, 'Ny veu tra vyth gwrys ragdho.' [4] Yn-medh an myghtern, 'Piw usi y'n klos?' Lemmyn y feu Haman devedhys y'n garth war-ves a ji an myghtern, rag kewsel dhe'n myghtern a-dro dhe gregi Mordekay war an wedhen a bareussa ragdho. [5] Hag yn-medh dhodho gwesyon an myghtern, 'Awotta, yma Haman ow sevel y'n klos.' Hag yn-medh an myghtern, 'Des ev a-ji.' [6] Ytho Haman a dheuth a-ji, hag yn-medh an myghtern dhodho, 'Pyth dhe wul gans an gour a vynn an myghtern y enora?' Hag yn-medh Haman yn y golon, 'Piw a vynn an myghtern y enora moy avelov vy?' [7] Yn-medh Haman dhe'n myghtern, 'Rag an gour a vynn an myghtern y enora, [8] bedhes kerghys dillas riel re wiskas an myghtern, ha'n margh may farghogas an myghtern, mayth eus kurun riel settys war y benn, [9] ha bedhes gorrys an dillas ha'n margh yn leuv onan a'n bennsevigyon an moyha nobyl a'n myghtern, ha re dhillassons an gour a vynn an myghtern y enora, ha'y hembronk war geyn margh dre blen an cita, ha kria a-ragdho, "Yndella y fydh gwrys dhe'n gour a vynn an myghtern y enora."' [10] Ena yn-medh an myghtern dhe Haman, 'Gwra fistena, ha kemeres an dillas ha'n margh, dell leversys ta, ha gul yndella dhe Mordekay an Yedhow, usi owth esedha yn yet an myghtern. Na vedhes fowt mann a oll may kewssys ta.' [11] Ytho Haman a gemeras an dillas ha'n margh, ha dillasa Mordekay, ha'y hembronk war geyn margh dre blen an

cita, hag a grias a-ragdho, ‘Yndella y fydh gwrys dhe’n gour a vynn an myghtern y enora!’

12 Ena dehweles a wrug Mordekay dhe yet an myghtern, ha Haman a fistenas tre yn unn gyni, ha kudhys y benn. 13 Ha Haman a dherivas orth Zeresh y wreg hag oll y gowetha puptra re hwarvia dhodho. Yn-medh y dus skentel ha Zeresh y wreg dhodho, ‘Mordekay, may tallathas dha derros a-ragdho, yw a has an Yedhewon; ny wre’ta prevaylya er y bynn, mes kodha a wredh a-ragdho yn surredi.’

14 Pan esens i hwath ow kewsel ganso, spadhesigyon an myghtern a dheuth yn unn fyski, dhe dhri Haman bys y’n kevewi a bareusis Ester.

Krog Haman

7 Ytho, an myghtern ha Haman a dheuth dhe eva gans Ester an vyghternes. 2 Hag yn-medh an myghtern arta dhe Ester, yn nessa dydh an kevewi a win, ‘Pyth yw dha bysadow, a vyghternes Ester? Grontys vydh dhis. Ha pyth yw dha worholedh? Kyn fo hanter an wlaskor kollenwys vydh.’

3 Ena Ester an vyghternes a worthebis ow leverel, ‘Mar kevis vy gras y’th wolok, a vyghtern, ha mar pleg dhe’n myghtern, re bo res dhymm ow bewnans orth ow fysadow, ha’m pobel orth ow gorholedh. 4 Rag gwerthys on ni, my ha’m pobel, dhe vos distruys ha ledhys ha dhe verwel. Mes a pen ni gwerthys avel kethyon ha maghtethyon my a wrussa dhe’m taves tewel, a-ban nag yw agan ahwer kehaval dhe’n koll dhe’n myghtern.’

5 Ena myghtern Ahasuerus a gewsis ha leverel dhe Ester an vyghternes, ‘Piw yw ev, ha ple’ma ev neb a vynsa lavasos yn y golon gul yndella?’

6 Yn-medh Ester, ‘Envi hag eskar! An tebel Haman ma!’

Ytho, yth esa euth dhe Haman a-dherag an myghtern ha’n vyghternes. 7 Ena sevel a wrug an myghtern yn y gonnar dhyworth an kevewi a win ha mos bys yn lowarth an palys, ha Haman a wortas rag hwilas y vewnans orth Ester an vyghternes; rag ev a weli bos drog ervirys er y bynn gans an myghtern.

[8] Hware an myghtern a dhehwelis dhyworth lowarth an palys
bys yn hel an kevewi; hag yth esa Haman ow kodha war an
gweli-dydh le mayth esa Ester. Ytho yn-medh an myghtern, ‘A
vynn ev hwath defolya an vyghternes, ha hi genev y’m chi ow
honan?’

Kettel asas an ger ganow an myghtern, i a gudhas fas Haman.
[9] Ena yn-medh Harbona, onan a’n spadhesigyon esa a-dherag
an myghtern, ‘Otta ynwedh, yma an wedhen, hanterkans
kevelin[a] hy ughelder, a wrug Haman hy fareusi rag Mordekay,
neb a gewsis rag les an myghtern, ow sevel yn chi Haman.’

Ha’n myghtern a leveris, ‘Krog ev warnedhi.’ [10] Ytho, i a
grogas Haman war an wedhen a bareussa ev rag Mordekay,
hag yndella koselhes veu konnar an myghtern.

Arghadow an Myghtern a-barth an Yedhewon

8 Y’n jydh na, myghtern Ahasuerus a ros chi Haman,
eskar an Yedhewon, dhe Ester an vyghternes. Ha
Mordekay a dheuth a-dherag an myghtern; rag Ester a dherivsa
fatel veu ev neskar dhedhi. [2] Ena an myghtern a dennas yn-mes
y vysow sel a gemersa dhyworth Haman ha’y ri dhe Mordekay.
Hag Ester a ros dhe Mordekay an charj war ji Haman.

[3] Ena Ester a gewsis arta a-dherag an myghtern, ha hi a godhas
a-rag y dreys hag ola, orth y bysi a dreylya dhe-ves droktowl
Haman an Agagyas, a dowlsa erbynn an Yedhewon. [4] Ena, an
myghtern a ystynnas dhe Ester an welen owrek. Ytho, Ester
a omdhrehevis, ha sevel a-dherag an myghtern. [5] Yn-medh hi,
‘Mar pleg dhe’n myghtern, ha mar kaffen vy gras a-dheragdho,
ha mars yw a’n dra ewn a-ragdho, ha my plegadow yn y wolok,
bedhes skrifys bos defendys dhe-ves an lytherow devisys gans
Haman mab Hammedatha an Agagyas, a skrifas rag distrui an
Yedhewon usi yn oll rannvroyow an myghtern: [6] rag fatel allav
vy perthi gweles an drog a dheu dhe’m pobel? Ha fatel allav vy
pesya ha my ow mires war derros ow herens?’

---

a 7:9 *hanterkans kevelin:* a-dro dhe 25 meter.

7 Ena yn-medh myghtern Ahasuerus dhe Ester an vyghternes
ha dhe Mordekay an Yedhow, 'Otta, my re ros dhe Ester chi
Haman, hag i re'n krogas war an wedhen, drefen ev dhe settya
dalghen war an Yedhewon. 8 Ha hwi, skrifewgh ynwedh a-dro
dhe'n Yedhewon, dell bleg dhywgh, yn hanow an myghtern,
ha'y selya gans bysow an myghtern: rag skrif skrifys yn hanow
an myghtern, ha selys gans bysow an myghtern, ny yll bos
daskelwys.'

9 Ena, gelwys veu skrifwesyon an myghtern y'n eur na, y'n
tressa mis, yw an mis Sivan, y'n tressa dydh warn ugens
anodho; ha skrifys veu herwydh puptra a wrug Mordekay y
erghi dhe'n Yedhewon, ha dhe'n wahalyethow, ha governours
ha pennsevigyon an rannvroyow esa a-dhyworth Eynda bys
yn Ethiopi, seyth rannvro ha hwegh ugens, dhe bub rannvro
herwydh hy skrif, ha dhe bub pobel herwydh hy thaves, ha
dhe'n Yedhewon herwydh aga skrif ha herwydh aga thaves.
10 Ha skrifa a wrug ev yn hanow an myghtern Ahasuerus, ha'y
selya gans bysow an myghtern, ha danvon lytherow a wrug
dre leuv kanasow war geyn margh, marghogyon owth ehwias
war vergh skav, dinythys gans an kasegi riel. 11 Dre hemma
an myghtern a ros kummyas dhe'n Yedhewon esa yn pub
cita, dhe omguntel war-barth ha gwitha aga bewnans, dhe
dhistrui, ladha, ha diswul oll an nerth a bobel hag a rannvro,
a vynnas aga assaltya, ha'ga fleghes ha'ga benenes; hag a bylla
aga fythow avel preydh, 12 yn unn jydh, yn oll rannvroyow
myghtern Ahasuerus, y'n tredhegves dydh a'n dewdhegves mis,
yw an mis Adar.[a]

13 Res veu dasskrif a'n tekst, dhe vos dyllys yn arghadow yn
pub rannvro dhe'n poblow oll, ha may fe an Yedhewon parys
erbynn an jydh na dhe omdhiala a'ga eskerens. 14 An kanasow,
marghogyon war vergh skav, askor riel, a ehwias yn-mes tooth
da, yniys gans gorhemmyn an myghtern. An arghadow a veu
dyllys yn Shushan an benncita. 15 Ena Mordekay eth yn-mes

---

a 8:12 Y'n Septuagint yma omma 21 gwers nag eus y'n tekst Ebrow. Gwel ESG 8:12.

dhyworth golok an myghtern, yn gwisk riel, glas ha gwynn y liw, ha dhodho kurun vras a owr ha goon a lien fin ha purpur: ha'n cita Shushan a arma hag a lowenhi. 16 Dhe'n Yedhewon yth esa golow ha heudhder, ha lowender hag enor, 17 hag yn pub rannvro, hag yn pub cita, ple pynag y teffa gorhemmyn an myghtern ha'y arghadow, dhe'n Yedhewon yth esa heudhder ha lowender, kevewi ha dydh da. Ha lies huni dhyworth poblow an tir eth ha bos Yedhewon rag own a'n Yedhewon.

Eskerens an Yedhewon Distruys

9 Lemmyn y'n dewdhegves mis, yw an mis Adar, y'n tredhegves dydh anodho, pan veu gorhemmyn an myghtern ha'y arghadow dhe vos kollenwys, y'n jydh may hwaytsa eskerens an Yedhewon aga gorra yn-dann rewl, y hwarva an konter, may hwrug an Yedhewon gorra yn-dann rewl an re a's kasa i; 2 an Yedhewon a omguntelas war-barth yn aga citys der oll rannvroyow myghtern Ahasuerus, rag settya dalghen y'n re a hwilsa aga fystiga: ha ny ylli den vyth sevel orta; rag kodhys veu own anedha war oll an poblow. 3 Hag oll pennsevigyon an rannvroyow, ha'n wahalyethow, ha'n wovernours, ha menystoryon an myghtern, a weresas an Yedhewon; rag bos kodhys warnedha own a Mordekay. 4 Rag bras yn chi an myghtern o Mordekay, hag yth esa y er-da ow mos der oll an rannvroyow: ha meuredh an gour Mordekay a devi moy ha moy.

5 Ha gweskel oll aga eskerens a wrug an Yedhewon dre strokosow an kledha, ow ladha hag ow tistrui, hag i a wrug pynag ve da gansa orth an re a's kasa. 6 Hag yn Shushan an benncita an Yedhewon a ladhas hag a dhistruis pymp kans den. 7 Ynwedh i a ladhas Parshandatha, ha Dalfon, hag Aspatha, 8 ha Poratha, hag Adalia, hag Aridatha, 9 ha Parmashta, hag Arisay, hag Ariday, ha Vayzatha, 10 an deg mab a Haman mab Hammedatha, eskar an Yedhewon. Mes war an preydh ny settsons aga leuv.

11 Y'n jydh na, niver an re ledhys yn Shushan an benncita a veu derivys dhe'n myghtern. 12 Hag yn-medh an myghtern dhe

Ester an vyghternes, ‘An Yedhewon re ladhas ha distrui pymp kans gour yn Shushan an benncita, ha’n deg mab a Haman; pandr’a wrussons i ytho yn ken rannvroyow an myghtern! Pyth ytho yw dha bysadow? Grontys vydh dhis. Pyth yw dha worholedh pella? Kollenwys vydh.’

13 Ena yn-medh Ester, ‘Mar pleg dhe’n myghtern, bedhes grontys dhe’n Yedhewon usi yn Shushan may hwrellons a-vorow keffrys herwydh arghadow an jydh ma, ha bedhes an deg mab a Haman kregys war an wedhen.’

14 Ytho an myghtern a erghis gul yndella; arghadow a veu res yn Shushan, hag i a grogas an deg mab a Haman. 15 An Yedhewon esa yn Shushan a omguntelas war-barth yn peswardhegves dydh an mis Adar, ha ladha tri hans gour yn Shushan; mes war an preydh ny settsons aga leuv.

16 Ha’n Yedhewon erel esa yn rannvroyow an myghtern a omguntelas war-barth rag omdhefendya, ha powes i a’s teva dhyworth aga eskerens, ha ladha an re a’s kasa, pymthek ha tri ugens a vilyow; mes war an preydh ny settsons aga leuv. 17 Yn tredhegves dydh an mis Adar veu hemma; hag yn y beswardhegves dydh i a bowesas ha gul anodho dydh a gevewya hag a heudhder.

Dy’gol Purim Fondys

18 Mes an Yedhewon esa yn Shushan a omguntelas war-barth yn y dredhegves dydh, hag yn y beswardhegves; hag ena y’n pymthegves dydh anodho i a bowesas, ha gul anodho dydh a gevewya hag a heudhder.

19 Rag henna Yedhewon an godrevi usi trigys y’n trevow heb fosow, a syns peswardhegves dydh an mis Adar avel dydh a heudhder hag a gevewya, ha dydh da, hag a dhanvon rohow a voos an eyl dh’y gila.

20 Mordekay a skrifas an taklow ma, ha danvon lytherow dhe oll an Yedhewon esa yn oll rannvroyow myghtern Ahasuerus, ogas ha pell, 21 rag charjya dhedha may synsens peswardhegves dydh an mis Adar, ha’n pymthegves dydh anodho pub bledhen,

22 avel an dedhyow may feu dhe'n Yedhewon powes dhyworth
aga eskerens, ha'n mis hag a veu treylys ragdha dhyworth
ahwer dhe heudhder, ha dhyworth kynvan dhe dhydh da: ma's
gwrellens dedhyow a gevewya hag a heudhder, hag a dhanvon
rohow a voos an eyl dh'y gila, hag a dhanvon rohow dhe'n
voghosogyon.

23 Ytho an Yedhewon a omgemeras gul par dell dhallathsens,
ha par dell skrifsa Mordekay dhedha. 24 Re wrussa Haman
mab Hammedatha an Agagyas, eskar an Yedhewon oll, brasa
erbynn an Yedhewon rag aga distrui, ha dhe dewlel Pur, henn
yw an prenn, rag aga hisya, ha'ga distrui; 25 mes pan veu hi[a]
devedhys a-rag an myghtern, ev a erghis dre lytherow may
tehwella y dhroktowl a dowlsa erbynn an Yedhewon war y
benn y honan, ha bos ev ha'y vebyon kregys war an wedhen.
26 Hemm yw prag yth yw gelwys an dedhyow ma Purim
dhyworth an hanow Pur. Yndella, drefen oll geryow an lyther
ma ha drefen oll a welsens a-dro dhe'n mater ma, ha'n pyth a
dhothya bys dhedha, 27 an Yedhewon a jarjyas hag omgemeres
a-barth dhedha i aga honan, hag a-barth aga has, hag oll an
re a ve junys orta, i dhe wolya heb fyllel an dhew dhydh ma
herwydh an skrif anedha, ha herwydh an eur ordenys ragdha,
pub bledhen, 28 ha'n dedhyow ma dhe vos golys dre bub henedh,
pub teylu, pub rannvro, ha pub cita; ha na gottha an dedhyow
ma a Purim yn-mysk an Yedhewon, ha na ve kellys aga hov
yn-mysk aga has.

29 Ena Ester an vyghternes, myrgh Abihayl, ha Mordekay an
Yedhow, a skrifas gans awtorita leun owth afydhya an nessa
lyther ma a-dro dhe Purim. 30 Ev a dhanvonas lytherow dhe oll
an Yedhewon, dhe'n seyth rannvro ha hwegh ugens a wlaskor
Ahasuerus, gans geryow a gres hag a wiryonedh 31 rag fastya
an dedhyow ma a Purim yn aga thermynyow ordenys, dell y's
afydhsa Mordekay an Yedhow, hag Ester an vyghternes, ha

---

a 9:25 *hi:* Martesen an styr yw Ester. Po warlergh an Septuagint *ev,* henn yw Haman. Po martesen an styr yw *Pan dheuth an bras dhe glewans an myghtern.*

dell y's afydhsens ragdha i aga honan ha rag aga has, materow
ow tochya aga frysyow penys ha'ga hynvan. [32] Ha gorhemmyn
Ester a fastyas an materow ma a Purim; ha skrifys veu y'n
lyver.

10 An myghtern Ahasuerus a settyas trubyt war an
tir hag enesow an mor. [2] Oll gweythresow y allos
ha'y nerth, ha'n derivadow kewar a veuredh Mordekay may
hwrug an myghtern y avonsya, a nyns yns i skrifys yn lyver
kovadhow myghternedh Medi ha Persi? [3] Rag y feu Mordekay
an Yedhow nessa wosa myghtern Ahasuerus, ha bras yn-mysk
an Yedhewon, ha meurgerys gans y vreder pals; ow hwilas les
y bobel, hag ow kewsel kres dhe oll y has.[a]

a 10:3 Y'n Septuagint yma omma 11 gwers nag eus y'n tekst Ebrow. Gwel ESG 10:3.

JOB

Chaptra 1
Raglavar
Kynsa Prevyans Job

Chaptra 2
Nessa Prevyans Job
Tri Howeth Job

Chaptra 3
Krodhvol Job

Chaptra 4
Kynsa Areth Elifaz

Chaptra 5

Chaptra 6
Gorthyp Job dhe Elifaz

Chaptra 7

Chaptra 8
Kynsa Areth Bildad

Chaptra 9
Gorthyp Job dhe Bildad

Chaptra 10

Chaptra 11
Kynsa Areth Sofar

Chaptra 12
Gorthyp Job dhe Sofar

Chaptra 13

Chaptra 14

Chaptra 15
Nessa Areth Elifaz

Chaptra 16
Gorthyp Job dhe Elifaz

Chaptra 17
Job a Bys rag Difres

Chaptra 18
Nessa Areth Bildad

Chaptra 19
Gorthyp Job dhe Bildad

Chaptra 20
Nessa Areth Sofar

Chaptra 21
Gorthyp Job dhe Sofar

Chaptra 22
Tressa Areth Elifaz

Chaptra 23
Gorthyp Job

Chaptra 24
Krodhvol Job

Chaptra 25
Tressa Areth Bildad

Chaptra 26
Gorthyp Job

Chaptra 27
Job a With Y Lander

Chaptra 28
Hwilas Furneth

Chaptra 29
Job a Worfen Y Dhefens

Chaptra 30

Chaptra 31

Chaptra 32
Kynsa Areth Elihu

Chaptra 33
Elihu a Geredh Job

Chaptra 34
Nessa Areth Elihu

Chaptra 35
Tressa Areth Elihu

Chaptra 36
Peswora Areth Elihu
Elihu a Gews a Veurder Duw

Chaptra 37

Chaptra 38
An Arlodh a Gews

Chaptra 39

Chaptra 40
Gorthyp Job
Diskwedhyans Nerth Duw

Chaptra 41

Chaptra 42
Job
Pennlavar
Rychys Job Asverys

Raglavar

1 Yth esa gour yn bro Us, Job y hanow, ha perfydh hag ewnhynsek o an gour na, hag yth esa dhodho own a Dhuw hag ev a dreylyas dhyworth drog. [2] Y feu genys dhodho seyth mab ha teyr myrgh. [3] Ev a'n jevo seyth mil dhavas, tri mil gowrvargh, pymp kans kopel a oghen, ha pymp kans asen benow ha palster a servysi, mayth o an gour ma an brassa yn-mysk oll tus an Est. [4] Y vebyon e ha synsi kevewi yn chi pub huni anedha yn y jydh, hag i a dhanvona ha gelwel aga theyr hwor dhe dhybri ha dhe eva gansa. [5] Ha pan dho kylgh an kevewi dhe benn, Job a dhanvona ha'ga sakra, hag ev a sevi myttin a-varr hag offra offrynnow leskys herwydh an niver anedha oll, rag Job a leveri, 'Martesen ow mebyon re beghas ha miliga Duw yn aga holon.' Yndella y hwre Job prest.

Kynsa Prevyans Job

[6] Yth esa dydh pan dheuth mebyon Duw dhe sevel a-dherag an ARLODH, ha Satnas a dheuth yn aga mysk ynwedh. [7] An ARLODH a leveris dhe Satnas, 'A-ble os ta devedhys?' Satnas a worthebis dhe'n ARLODH, 'A-dhyworth gwandra omma hag ena war an norvys, hag a-dhyworth kerdhes a-dro warnodho.' [8] An ARLODH a leveris dhe Satnas, 'A bredersys a-dro dhe'm gwas Job? Nyns eus den vyth kepar hag ev war an norvys, gour divlam hag ewnhynsek, ow perthi own a Dhuw hag ow treylya dhyworth drog?' [9] Ena Satnas a worthebis dhe'n ARLODH, 'Eus dhe Job own a Dhuw rag tra vyth? [10] A ny worrsys ke a-dro dhodho ha dh'y ji ha dhe buptra a'n jeves, orth pub tu? Ty re venygas ober y dhiwleuv, ha'y jatel re gressyas y'n pow. [11] Mes ystyn dha leuv lemmyn, ha tochya puptra oll a'n jeves, hag ev a wra dha viliga y'th fas.' [12] Yn-medh an ARLODH dhe Satnas, 'Otta, yma puptra oll a'n jeves y'th hallos, saw warnodho y honan na ystyn dha leuv.' Ytho Satnas eth yn-rag mes a wel a'n ARLODH.

[13] Yth esa dydh pan esa y vebyon ha'y vyrghes ow tybri hag eva gwin yn chi aga broder kottha, [14] hag y teuth kannas dhe Job, ha leverel, 'Yth esa an oghen owth aras ha'n asenes ow

peuri rybdha, [15] ha'n Sabeanys a settyas orta ha'ga hemeres, ha ladha an servysi gans min an kledha, ha my ow honan re dhienkas rag leverel dhis.' [16] Pan esa ev hwath ow kewsel, y teuth onan moy ha leverel, 'Tan Duw a godhas dhyworth an nev hag a loskas an deves ha'n servysi, ha'ga howlleski, ha my ow honan re dhienkas rag leverel dhis.' [17] Hag ev hwath ow kewsel, y teuth onan moy ha leverel, 'An Kaldeanys a formyas tri bagas a ladron, hag a wrug omsettyans orth an kowrvergh ha'ga hemeres, ha ladha an servysi gans min an kledha, ha my ow honan re dhienkas rag leverel dhis.' [18] Hag ev hwath ow kewsel y teuth onan moy ha leverel, 'Yth esa dha vebyon ha'th vyrghes ow tybri hag eva gwin yn chi aga broder kottha, [19] hag otta, gwyns meur a dheuth dhyworth an difeythtir, ha gweskel peswar korn an chi, hag ev a godhas war an dus yowynk, ha marow yns, ha my ow honan re dhienkas rag leverel dhis.'

[20] Ena Job a sevis ha skwardya y bows, ha treghi gols y benn ha kodha war an dor ha gordhya. [21] Hag ev a leveris, 'Noth y teuth vy dhyworth torr ow mamm, ha noth y tehwelav ena; an ARLODH a ros, ha'n ARLODH re gemeras dhe-ves; benyges re bo hanow an ARLODH.'

[22] Der oll hemma ny beghas Job na kuhudha Duw a gammweythres.

Nessa Prevyans Job

2 Yth esa dydh pan dheuth mebyon Duw rag sevel a-dherag an ARLODH, ha Satnas a dheuth yn aga mysk ynwedh rag sevel a-dherag an ARLODH. [2] An ARLODH a leveris dhe Satnas, 'A-ble os ta devedhys?' Satnas a worthebis dhe'n ARLODH, 'A-dhyworth gwandra omma hag ena war an norvys, hag a-dhyworth kerdhes a-dro warnodho.' [3] An ARLODH a leveris dhe Satnas, 'A bredersys a-dro dhe'm gwas Job? Nyns eus den vyth kepar hag ev war an norvys, gour divlam hag ewnhynsek, ow perthi own a Dhuw hag ow treylya dhyworth drog. Ev a with y lander hwath yn fast, kynth ynisys warnav y dhistrui heb kaws.' [4] Ena Satnas a worthebis dhe'n ARLODH, 'Kroghen rag kroghen. Puptra oll a'n jeves gour, ev a'n re

a-barth y vewnans. [5] Mes ystyn dha leuv lemmyn, ha toch y askorn ha'y gig, hag ev a'th villik dhe'th fas.' [6] An ARLODH a leveris dhe Satnas, 'Otta, yma ev y'th hallos, saw spar y vewnans.'

[7] Ytho Satnas eth yn-rag yn-mes a wel a'n ARLODH, ha plagya Job gans gwenennow kasadow dhyworth godhen y droos bys yn gwartha y benn. [8] Hag ev a gemeras darn a briweyth may halla omdhiruska ganso, hag ev a esedhas yn-mysk an lusu.

[9] Ena y wreg a leveris dhodho, 'A withydh hwath yn fast dha lander? Millik Duw ha marw.' [10] Mes yn-medh ev dhedhi, 'Ty a gews kepar dell gewssa onan a'n benenes fol. A wren ni degemeres dader dhyworth leuv Duw, hag a ny wren ni degemeres drogedh?' Gans hemma oll ny beghas Job gans y dhiwweus.

Tri Howeth Job

[11] Pan glewas tri howeth Job a-dro dhe'n drogedh oll ma re dhothya warnodho, i a dheuth pub huni dhyworth y dyller y honan, Elifaz an Temanyas, Bildad an Shuhyas ha Sofar an Naamathyas. I a settyas prys war-barth rag dos dhe geskalari ganso ha rag y gonfortya. [12] Ha pan y'n gwelsons a-dhyworth pell, ny'n aswonis hag i a ughelhas aga lev hag ola, hag i a skwardyas aga fows ha skattra doust war aga fenn troha nev. [13] I a esedhas ganso war an dor seyth dydh ha seyth nos, ha den vyth ny leveris ger dhodho, rag i a welas bos y wodhevyans pur vras.

Krodhvol Job

3 Wosa hemma Job a ygoras y anow ha miliga dydh y dhinythyans. [2] Ha Job a leveris:

[3] 'Res ello dhe goll an jydh hag ynno y feuv dinythys,
ha'n nos a leveris,
"Omdhegys yw flogh gorow."

[4] Bedhes an jydh na tewlder;
na wrello Duw y hwilas a'n ughelder,
ha na splannes golow warnodho.

5 Perghennes e tewolgow ha tewlder down.
Triges kommol warnodho;
gwres euth dhodho duder an jydh.
6 An nos na – sesyes hi tewlder tew!
Na lowenhes yn-mysk dedhyow an vledhen;
na dhes a-berth yn niver an misyow.
7 Devri, bedhes an nos na anvap;
na vedhes garm heudh klewys ynni.
8 Miligens hi an re a villik an jydh,
neb a wor gul Leviathan dhe dhifuna.
9 Bedhes tewel ster hy bora;
gwaytyes golow heb y gavos vyth;
ha na weles kreghyn lagas an myttin,
10 drefen na dhegeas darasow torr ow mamm,
na kudha trobel dhyworth ow dewlagas.

11 'Prag na verwis y'n dorr,
dos yn-rag dhyworth an dorr ha tremena?
12 Prag y'm degemeras an dhewlin,
po an dhiwvron, may hallen dena?
13 Rag ena my a wrowedhsa ha bos kosel,
my a gosksa, ena my a via yn powesva
14 gans myghternedh ha konseloryon an norvys
a dhastrehevis magoryow ragdha aga honan,
15 po gans pennsevigyon a's tevo owr,
a lenwis aga chiow a arghans.
16 Po prag na veuv kudhys kepar ha flogh genys marow,
kepar ha fleghigyow na welsons golow?
17 Ena an debeles a hedh trobla,
hag ena yma an re skwith yn powesva.
18 Ena yma an brisnoryon attes war-barth;
ny glewons an lev a vester kethneth.

19 Yma byghan ha bras ena,
ha rydh yw an kethwas dhyworth y vester.

20 ‘Prag yth yw golow res dhe’n den truan,
ha bewnans dhe’n dus hwerow aga enev,
21 hag a’s tevydh hwans a vernans, mes ny dheu,
ha palas ragdho moy ages rag tresoryow kudhys;
22 neb a lowenha yn feur,
hag yw heudhik pan gevons an bedh?
23 Prag yth yw golow res dhe wour, kudhys y hyns,
may hwrug Duw keas a-dro dhodho?
24 Rag ow hanasow a dheu yn le ow bara,
ha diverys yw ow hynvannow kepar ha dowr.
25 Rag an dra a’m beus own anodho a dheu warnav,
ha’n pyth a dhoutyav a dheu dhymm.
26 Nyns ov attes, ha nyns ov kosel;
nyns eus powesva dhymm; mes trobel a dheu.’

Kynsa Areth Elifaz

4 Ena Elifaz an Temanyas a worthebis:
2 ‘Mar pedhav kewsel orthis, a vedhydh sklandrys?
Mes piw a yll omwitha rag kewsel?
3 Otta, ty re dhyskas lies den;
ha ty re grevhas an dhiwla ydhil.
4 Dha eryow re dhrehevis an den esa ow trebuchya,
ha ty re fastyas an dhewlin dhifreth.
5 Mes lemmyn ev re dheuth dhis, ha heb perthyans os;
ev a’th toch, ha penndegys os.
6 A nyns yw dha own a Dhuw dha fydhyans,
ha glander dha fordhow dha wovenek?

7 ‘Preder lemmyn, piw hag o ankablus a verwis
bythkweth?
Po ple feu an dus ewnhynsek treghys dhe-ves?
8 Dell welis, an re a ar anewnder
ha hasa trobel a wra aga mysi.
9 Gans anal Duw yth ons dhe goll,
ha gans hwyth y sorr yth yns devorys.
10 Usa an lew, lev an lew goodh,
dens an lewyon yowynk, yw terrys.
11 An lew krev a dhe goll rag fowt a breydh,
ha kelyn an lewes yw skattrys.

12 ‘Lemmyn ger a veu dres dhymm yn-dann gel,
ow skovarn a dhegemeras an hwystren anodho.
13 Yn-mysk prederow anes dhyworth gwelesigethow an
nos,
pan godh kosk down war dus,
14 y teuth agha warnav, ha degrena,
hag a wrug dhe’m eskern krena.
15 Ena spyrys a dremenas a-dherag ow fas;
gols ow hig a sevis.
16 An spyrys a sevis stag,
mes ny yllyn discernya y semlans.
Yth esa furv a-dherag ow dewlagas;
yth esa taw, ena my a glewas lev:
17 “A yll mab den bos moy gwiryon es Duw?
A yll gour bos purra es y Wrier?
18 Hwath yn y servysi ny worr ev fydh mann,
ha’y eledh ev a guhudh a folneth;
19 kemmys moy an re usi trigys yn chiow a bri,
hag yma aga sel y’n doust,
neb yw skwattys maga uskis avel godhan.

20 Yntra myttin ha gorthugher distruys yns;
i a verow bys vykken heb den vyth ow kul vri.
21 A nyns yw korden aga thylda tennys yn-bann?
I a verow, ha heb furneth."

5 'Galw lemmyn; eus nebonan a wra dha worthebi?
Dhe by a'n re sans y hwredh treylya?
2 Yn sur sorr a ladh an fol,
hag avi a ladh an sempel.
3 My re welas an fol ow kwreydhya,
mes a-dhistowgh my a viligas y annedh.
4 Yma y vebyon pell dhyworth sawder,
skwattys yns y'n yet,
ha nyns eus den vyth dh'aga delivra.
5 An den nownek a dheber y drevas,
hag ev a's kemmer hwath dhyworth spern;
ha'n dus seghesik a dhyen rag y rychys.
6 Rag ny dheu galar dhyworth an doust,
ha ny egin trobel dhyworth an dor;
7 mes dinythys yw den dhe drobel
dell wra gwryghon neyja war-vann.

8 'My, y hwilsen Duw,
ha dhe Dhuw my a gomendsa ow hen.
9 Ev a wra taklow meur hag anhwiladow,
taklow bryntin heb niver.
10 Ev a re glaw war an norvys
ha danvon dowrow war an gwelyow;
11 ev a sett an re uvel war-vann,
ha'n re a gyn yw drehevys dhe sawder.
12 Ev a lest towlennow an dus fel,
ma na yll aga diwleuv seweni.

13 Ev a vagel an dus fur yn aga felder,
ha towlennow an dus sleygh yw dres dhe worfen yn skon.
14 I a vet orth tewlder dydhweyth,
ha palvala y'n hanter-dydh kepar hag y'n nos.
15 Mes ev a saw an edhommek dhyworth kledha aga ganow
ha dhyworth leuv an re allosek.
16 Ytho yma govenek dhe'n boghosek,
ha kammhynseth a dhege hy ganow.

17 'Otta, gwynnvys an den a wra Duw y geredhi,
rag henna na dhispres keredh an Ollgallosek.[a]
18 Rag ev a woli, hag ev a lysten;
ev a wysk, ha'y dhiwleuv a saw.
19 Ev a wra dha dhelivra dhyworth hwegh trobel;
yn seyth ny wra drog mann dha dochya.
20 Yn divotter ev a wra dha dhasprena dhyworth mernans,
hag yn bresel dhyworth nerth an kledha.
21 Ty a vydh kudhys dhyworth skorja an taves,
ha ny'fydh own a dhistruyans pan dheffo.
22 Orth distruyans ha divotter ty a hwerth,
ha ny'fydh own a vestes gwyls an norvys.
23 Rag ty a'fydh kevambos gans meyn an gwel,
ha bestes an gwel a vydh yn kres genes.
24 Ty a wodhvydh bos dha dylda yn kres,
ha ty a hwither dha gorlan, ha ny vydh fowt vyth.
25 Ty a wodhvydh ynwedh bos pals dha dhiyskynysi,
ha dha agh kepar ha gwels an dor.

---

a 5:17 *an Ollgallosek:* Ebrow *Shadday.*

[26] Ty a dheu dhe'th vedh yn dha gothni,
kepar dell dheu garr a reunen war-vann yn hy seson.
[27] Otta, hemma a hwilsyn ni; yndella yth yw.
Goslow, ha godhvydh e rag dha dhader.'

Gorthyp Job dhe Elifaz

6 Ena Job a worthebis:
[2] 'Unweyth a pe posys ow fonvos,
hag oll ow therros settys y'n mantolyow!
[3] Rag ena y fia possa ages tewes an mor;
rag henna ow geryow re beu diswar.
[4] Rag yma sethow an Ollgallosek[a] ynnov;
ow spyrys a yv aga gwenon;
browaghow Duw yw arayys er ow fynn.
[5] A veg an asen gwyls pan y'n jeves gwels,
po a vedhygel an ojyon a-ugh y voos?
[6] A yll neppyth anvlasus bos dybrys heb holan,
po eus blas yn sugen an malow?
[7] Ow ewl boos a nagh aga thochya;
yth yns kepar ha boos yw kasadow dhymm.

[8] 'Unweyth a teffa ow gorholedh dhe geweras,
hag unweyth a rolla Duw dhymm ow govenek;
[9] may pe plegadow dhe Dhuw ow skwattya,
dhe livra y leuv ha'm treghi dhe-ves!
[10] Ow honfort via hemma,
lemmel rag joy a wrussen yn payn dibita;
rag ny neghis vy geryow an Sans.
[11] Pyth yw ow nerth ma'm bo govenek?
Ha pyth yw ow gorfen, may hylliv pargh?
[12] Yw ow nerth an nerth a veyn,
po yw ow hig a vrons?

---

a 6:4 *Ollgallosek:* Ebrow *Shadday.*

13 Nyns eus gallos ynnov dhe omweres,
ha sewena yw herdhys dhyworthiv.

14 ‘Neb a skon a ri tregeredh dh’y goweth
a forsak own a’n Ollgallosek.
15 Traytus yw ow breder kepar ha gover,
kepar ha goverow a dremen dhe-ves,
16 hag yw tewl gans rew,
ha le mayth omgudh an ergh.
17 Yn termyn a domder deseghys yns;
pan yw tomm gyllys yns dhyworth aga le.
18 An karavanow a dreyl dhyworth aga hyns;
yth ons yn-bann dhe’n difeyth, ha mos dhe goll.
19 An karavanow a Tema a hwila dowr,
an dremenysi a Sheba a vir gans govenek.
20 Tollys yns rag aga bos fydhyansek;
i a dheu di ha tollys yns.
21 Yndella yth owgh hwi dhymm lemmyn;
hwi a wel ow therros hag yma own dhywgh.
22 A leveris vy, “Rewgh dhymm ro”?
Po “Dhyworth agas rychys profyewgh falswober
ragov”?
23 Po “Delivrewgh vy dhyworth leuv an eskar”?
Po “Dasprenewgh vy dhyworth leuv
arwaskoryon”?

24 ‘Dyskewgh dhymm ha tawel vedhav;
gwrewgh dhymm konvedhes fatel gammwrug vy.
25 Ass yw geryow onest gallosek!
Mes agas keredh – pandr’a geredh?
26 A dybowgh y hyllowgh keredhi ow geryow,
ha bos kows den yn desper kepar ha gwyns?

27 Hwi a wrussewgh tewlel prenn war an omdhivas
hogen,
ha kesvargenya rag agas koweth.

28 ‘Mes lemmyn, bedhes plegadow dhis mires orthiv;
ny wrav vy gowleverel sur dh’agas fas.
29 Treylyewgh, my a’gas pys, na vedhes kammhynseth
gwrys.
Daspreferewgh lemmyn, mater a’m glander yw.
30 Eus kammhynseth war ow thaves?
A ny yll ow stevnik discernya terros?

7 ‘A nyns eus dhe vab den gonis kales war an norvys,
hag a nyns yw aga dhedhyow kepar ha’n dedhyow
a arvethesik?
2 Kepar ha kethwas neb a’n jeves hwans a skeus,
ha kepar hag arvethesik a hwila y wober,
3 yndella yth yw res dhymm misyow a euveredh,
ha nosow a anken yw kevrennys dhymm.
4 Pan wrowedhav my a lever, “P’eur hwrav vy sevel?”
Mes hir yw an nos,
ha leun a dreylyans dibowes bys an bora.
5 Gwiskys yw ow hig gans kontron ha kresten a dhoust;
ow kroghen a galesha, ena pedri.
6 Skaffa ages gwennel gwiader yw ow dedhyow,
hag i a worfen heb govenek.

7 ‘Porth kov ow bewnans dhe vos anal;
ny wra ow dewlagas gweles arta yn ta.
8 Ny wra lagas Duw neb a’m aspi ow gweles arta;
dha dhewlagas a vydh warnav, mes gyllys vedhav.
9 Kepar dell dhifyk an gomolen ha mos dhe-ves,
yndella ny dheu neb a dhiyskyn dhe yfarn war-
vann arta;

10 ny dhehwel ev arta dh'y ji,
na ny'n aswon y dyller namoy.

11 'Rag henna ny fronnav ow ganow;
my a gews yn angos ow spyrys;
my a grodhvol yn hwerowder ow enev.
12 Ov vy an mor, po euthvil a'n mor,
may settydh golyader warnav?
13 Pan lavarav, "Ow gweli a wra ow honfortya,
ow growedhva a skavha ow krodhvol,"
14 ena ty a worr own ynnov gans hunrosow
ha ty a'm euthyk gans gwelesigethow,
15 may tewis ow enev tag
ha mernans kyns es ow horf askornek.
16 Kasadow dhymm yw ow bewnans; ny vynnav bewa
bys vykken.
Gas vy ow honan, rag bos ow dedhyow anal.
17 Pyth yw mab den, ma'n moghhydh,
ha may settydh dha golon warnodho,
18 may teudh dh'y weles pub myttin,
ha ma'n prevydh pub pols?
19 A ny hedhydh nevra mires orthiv,
ha ny'm gesydh ow honan bys may lenkiv ow
threw?
20 Mar peghav, pandr'a wrav dhis, ty golyader mab den?
Prag y'm settsys avel dha gosten?
Prag yth ov vy begh ragos?
21 Prag na evydh ow threuspas
ha kemeres dhe-ves ow hammweyth?
Rag lemmyn my a wrowedh y'n doust;
ty a'm hwila mes ny vedhav ena.'

Kynsa Areth Bildad

8 Ena Bildad an Shuhyas a worthebis:

[2] ‘Pes termyn y gewsydh an taklow ma,
hag y fydh geryow dha anow gwyns krev?

[3] A gammdreyl Duw gwirvreus?
Po a gammdreyl an Ollgallosek an gwir?

[4] Mar peghas dha fleghes er y bynn,
ev a’s delivras yn gallos aga hammweythres.

[5] Mar mynnydh hwilas Duw
ha pysi war an Ollgallosek merci,

[6] mars os pur hag ewnhynsek,
lemmyn ev a dhifun ragos
ha’th restorya dhe’th annedh gwiw.

[7] Kyn feu dha dhalleth byghan,
dha dhiwedh a vydh moghhes yn feur.

[8] ‘Rag govyn, my a’th pys, orth an henedh tremenys,
ha dysmyk an taklow hwithrys gans an tasow;

[9] rag dhyworth de on ni, ha ny wodhon tra vyth;
skeus yw agan dedhyow war an norvys.

[10] A ny wrons dha dhyski, ha leverel dhis,
ha dyllo geryow dhyworth aga holon?

[11] ‘A yll papyrus tevi le ma nag eus gwern?
A yll kors glasa le ma nag eus dowr?

[12] Hag i ow pleujyowa hwath, ha heb bos treghys,
i a wedher kyns pub plans aral.

[13] Yndella yw hensyow kemmys a ankev Duw;
govenek an den didhuw a dhe goll.

[14] Y fydhyans yw neus munys an hav,[a]
ha gwias kevnisen yw y fydh.

---

a 8:14 *neus munys an hav:* Styr an Ebrow yw pur ancertan.

15 Ev a boos erbynn y ji mes ny sev;
ev a'n dalghen mes ny dhur.
16 Ev a sewen a-dherag an howl,
ha'y eginyow a les yn-mes der y lowarth.
17 Y wreydh yw plethys a-dro dhe'n karnedh;
hag i a hwila tyller yn-mysk an karrygi.
18 Mars yw ev distruys dhyworth y dyller,
y dyller a wra y nagha, ow leverel, "Ny'th welis
bythkweth."
19 Otta, hemm yw heudh y hyns,
ha dhyworth an dor re erel a egin.

20 'Otta, ny skon Duw den divlam,
na ny dhalghen leuv drogoberoryon.
21 Ev a lenow hwath dha anow gans hwarth,
ha dha dhiwweus gans garma.
22 An re a'th kas a vydh gwiskys yn bismer,
ha tylda an dhebelwesyon a vydh gyllys dhe goll.'

Gorthyp Job dhe Bildad

9 Ena Job a worthebis:
2 'Dhe wir y hwonn y vos yndella;
mes fatel yll den bos ewn a-dherag Duw?
3 Mar mynnir dadhla ganso,
ev a yll govyn mil wovyn, na allsa den vyth
gorthebi dhedha.
4 Fur yw ev y'n golon, ha gallosek yn nerth.
Piw re settyas y honan er y bynn ha seweni?
5 Ev a remov menydhyow, ha ny'n godhons,
ha'ga domhwel yn y sorr.
6 Ev a shack an norvys yn-mes a'y le,
ha'y golovennow a gren.

[7] Ev a worhemmyn dhe'n howl, ha ny dhrehav;
ha gorra sel war an ster.
[8] Ev y honan a ystyn an nevow,
ha stankya war vordonnow an mor.
[9] Ev yw Gwrier an Ors hag Orion,
an Pleyades, ha chambouryow an Soth.
[10] Ev a wra taklow meur dres hwithra,
ha taklow marthys heb niver.
[11] Otta, ev a dremen rybov, ha ny'n gwelav;
ev a yn-rag, mes ny'n aswonav.
[12] Awotta, ev a gib dhe-ves; piw a yll y lettya?
Piw a yll leverel dhodho, "Pandr'a wredh?"

[13] 'Ny wra Duw kildenna y sorr;
yn-danno yth ombleg gweresoryon Rahab.
[14] Fatel allav ytho dadhla ganso,
ow tewis ow geryow ganso?
[15] Mar pen ankablus, ny allsen y worthebi;
res yw dhymm kria rag merci dhe'm breusyas.
[16] Mara'n galwen, ha mar kortheppa ev dhymm,
ny gryssen y vos ow koslowes orth ow lev.
[17] Rag ev a'm skwatt gans tewedh,
ha lieshe ow goliow heb acheson.
[18] Ny'm gas dhe gavos ow anal,
mes ev a'm lenow gans hwerowder.
[19] Mars yw mater a grevder, mir ha gallosek yw ev!
Mars yw mater a wirvreus, piw a yll settya termyn
rag ow goslowva?
[20] Mar pen vy ankablus, ow ganow ow honan a'm
dampensa;
mar pen divlam ev a brovsa ow bos gorth.
[21] Kynth ov divlam, ny wrav vri a'm honan;
my a nagh ow bewnans.

22 Yth yw an keth tra; rag henna y lavarav,
ev dhe dhistrui ha'n den divlam, ha'n tebelwas.
23 Pan wra an skorja ladha a-dhistowgh,
ev a skorn desper an re wiryon.
24 Res yn leuv an debeles yw an norvys;
ev a gudh fas y vreusysi.
Mar nyns yw ev, piw yw ytho?

25 'Uskissa ages ponyer yw ow dedhyow;
i a fi dhe-ves, ny welons dader mann.
26 I a dremen kepar ha skathow a gors,
kepar hag er ow fistena dhe'n preydh.
27 Mar lavarav, "My a ankev ow krodhvol;
my a forsak ow fisment trist, ha bos yn cher da,"
28 my a berth own a'm duwon oll,
rag my a wor na wredh ow synsi ankablus.
29 My a vydh dampnys;
prag y lavurav yn euver ytho?
30 Mar omwolghav gans dowr erghek,
ha glanhe ow diwleuv gans lisiw,
31 hwath ty a'm trogh yn pytt loubek,
ha'm dillas ow honan a'm kas.
32 Rag nyns yw ev gour, dell ov vy, may hylliv y worthebi,
may hyllyn dos war-barth erbynn y gila y'n breuslys.
33 Unweyth a pe breusyas yntredhon,
neb a alla settya y leuv warnan agan dew!
34 Kemeres ev y lorgh dhe-ves a-dhyworthiv,
ha na as agha anodho ow euthega.
35 Ena my a gowssa heb own anodho.
Mes lemmyn nyns yw yndella genev.

10 ‘Kasadow yw ow bewnans dhymm;
my a lever ow krodhvol yn rydh;
my a gews yn hwerowder ow enev.
2 My a lever dhe Dhuw, Na’m dampen;
lavar dhymm, pyth yw dha guhudhans er ow fynn.
3 A hevel bos da dhis arwaska,
kasa ober dha dhiwleuv
ha splanna war dowlow tebelwesyon?
4 Eus dewlagas a gig dhis?
A welydh kepar dell wel mab den?
5 Yw dha dhedhyow kepar ha dedhyow mab den,
po dha vledhynnyow kepar ha bledhynnyow gour,
6 may hwovynnydh a-dro dhe’m kammweyth
ha hwilas ow fegh,
7 kyn hwodhes nag ov kablus,
ha nyns eus den vyth dhe dhelivra yn-mes a’th
leuv?

8 ‘Dha dhiwleuv a’m formyas hag a’m gwrug;
ha lemmyn ty a dreyl hag a’m distru.
9 Porth kov, ty dhe’m gul a bri;
a vynnydh ow threylya dhe dhoust arta?
10 A ny’m diversys kepar ha leth
ha’m kowla kepar ha keus?
11 Ty a’m dillesas gans kroghen ha kig,
ha’m gwia war-barth gans eskern ha giow.
12 Ty a wrontyas dhymm bewnans ha tregeredh,
ha dha vern re withas ow spyrys.

13 ‘Mes ty a gudhas an taklow ma y’th kolon;
my a wor y feu hemma y’th vrys.
14 Mar peghav, ty a’m merk,
ha ny’m assoylydh a’m kammweyth.

15 Mars ov kablus, go vy!
Mars ov gwiryon, ny allav drehevel ow fenn,
drefen ow bos lenwys a veth
ha gwalghys a alar.
16 Mar trehavav ow fenn, ty a'm helgh kepar ha lew;
hag arta gul marthusyon er ow fynn.
17 Ty a dhre dustuni nowydh er ow fynn,
ha moghhe dha sorr orthiv;
ty a dhre luyow nowydh er ow fynn.

18 'Prag y'm dresys yn-mes dhyworth an brys?
Unweyth a kwrellen vy tremena kyns lagas dhe'm gweles,
19 a pen vy kepar dell na vien,
degys dhyworth an brys dhe'n bedh.
20 A nyns yw boghes dedhyow ow bewnans?
Gas vy ow honan, may hylliv kavos nebes konfort
21 kyns my dhe vos le ma na dhehwelav,
dhe'n pow a dewolgow ha tewlder down,
22 dhe bow a dewlder down, a dhuder ha deray,
le mayth yw golow kepar ha duder.'

Kynsa Areth Sofar

11 Ena Sofar an Naamathyas a worthebis:
2 'A dal an niver bras ma a eryow bos heb gorthyp,
ha gour leun a gows bos justifiys?
3 A dal dha glapp gul tus dhe dewel,
ha pan skornydh, a ny wra den vyth dha shamya?
4 Rag ty a lever, "Pur yw ow dyskas,
ha glan ov yn dewlagas Duw."
5 Mes unweyth a mynna Duw kewsel,
hag ygeri y dhiwweus dhis,

[6] ha diskwedhes dhis an kevrinyow a furneth!
Rag liesplek yw y dhothter!
Godhvydh ytho Duw dhe jalenjya ahanas le ages dell
dhervyn dha gammweyth.

[7] ‘A yllydh hwithra an taklow down a Dhuw?
A yllydh diskudha finweth an Ollgallosek?
[8] Ughella yw ages nev – pandr’a yllydh y wul?
Downa ages yfarn – pandr’a yllydh y wodhvos?
[9] Hirra ages an norvys yw y vusur,
ha ledanna ages an mor.
[10] Mar tremen ev, ha prisonya,
ha gelwel dhe vreus, piw a yll y lettya?
[11] Rag ev a aswon tus koog;
pan wel ev anwiryonedh, a ny wra ev prederi
a-dro dhodho?
[12] Mes gour gocki a gyv konvedhes,
pan yw ebel asen gwyls dinythys avel den!

[13] ‘Mar pareusydh dha golon,
hag ystyn dha leuv trohag ev,
[14] mar korrydh pell dhe-ves an anewnder usi y’th leuv,
ha na esydh kammhynseth dhe driga y’th tyldow,
[15] ena ty a dhrehav dha fas heb namm;
ty a fydh fyrv, ha ny vydh own dhis.
[16] Ty a ankev dha anken;
ty a berth kov anodho kepar ha dowrow re
dremenas.
[17] Dha vewnans a vydh dergha ages howl an hanter-
dydh;
y dewlder a vydh kepar ha’n myttin.
[18] Ty a’fydh diogeledh, rag yma govenek;
ty a vydh gwithys, ha ty a bowes yn sawder.

19 Ty a wrowedh, ha den vyth ny worr own ynnos;
lies den a hwila dha favour.
20 Mes dewlagas an debeles a fyll;
ha ny vydh fordh dhe dhiank ragdha,
ha'ga govenek a vydh anella aga anal dhiwettha.'

Gorthyp Job dhe Sofar

12 Ena Job a worthebis:
2 'Hwi yw an bobel, heb mar,
ha furneth a verow genowgh.
3 Mes yma konvedhes dhymm keffrys ha dhywgh hwi;
nyns ov isella agesowgh.
Piw eus na wor traow kepar ha'n re ma?
4 Skornys ov gans ow howetha;
kyn helwis war Dhuw hag ev a worthebis,
den skornys ov, ewn ha divlam.
5 Tus yw attes a dhispres anfeus,
mes parys yw hi rag tus may hwra aga dewdros
trebuchya.
6 Yn kres yw tyldow ladron,
hag yn sawder yw an re a brovok Duw,
neb a dhre aga duw yn aga leuv.

7 'Mes govyn orth an bestes, hag i a dhysk dhis;
ydhyn an ayr, hag i a lever dhis;
8 po kows dhe'n norvys, hag ev a dhysk dhis,
ha puskes an mor a dhiskler dhis.
9 Piw eus yn-mysk oll re ma na wor
leuv Duw dhe wul hemma?
10 Yma yn y leuv bewnans puptra a vyw
hag anal densys oll.
11 A ny wra an skovarn assaya geryow
kepar dell wra an stevnik blasa boos?

12 Yma furneth gans an dus koth,
ha konvedhes yn hirder dedhyow.

13 ‘Yma furneth ha gallos gans Duw,
yma dhodho kussul ha konvedhes.
14 Mar tewl ev dhe’n dor, ny yll den vyth dastrehevel;
mar tege ev gour a-bervedh, ny yllir ygeri.
15 Mar skon ev an dowrow, i a segh;
mar kwra ev aga dyllo, i a fenn an tir.
16 Ganso yma nerth ha dothter;
dhodho yma an den tollys ha’n den a doll[a].
17 Ev a led konseloryon dhe-ves dieskis,
hag ev a wra dhe vuskogyon bos breusysi.
18 Ev a lews kargharow myghternedh,
ha kelmi kyngel a-dro dh’aga diwglun.
19 Ev a led oferysi dhe-ves dieskis,
ha domhwel an re allosek.
20 Ev a dhege diwweus an re yw trestys,
ha kemeres dhe-ves skians an henavogyon.
21 Ev a dhinwa bismer war bennsevigyon,
ha lewsel grugys an re yw krev.
22 Ev a dhiskudh an downderyow yn-mes a dewlder,
ha dri tewlder down dhe wolow.
23 Ev a wra dhe genedhlow bos meur, hag ev a’s distru;
ev a voghha kenedhlow, ha’ga ledya dhe-ves.
24 Ev a gemmer dhe-ves konvedhes dhyworth rewlysi pobel an tir,
ha gul dhedha gwandra yn difeyth heb fordh.
25 I a balval y’n tewlder heb golow;
hag ev a wra dhedha trebuchya kepar ha den medhow.

---

a 12:16 *tollys ha’n den a doll:* Dhyworth *tolla.*

13 ‘Otta, ow lagas re welas oll hemma,
ow skovarn re woslowas orto ha’y gonvedhes.
2 An pyth a wodhowgh, my ynwedh a’n gor;
nyns ov isella agesowgh.
3 Mes my a vynn kewsel orth an Ollgallosek,
hag yma hwans dhymm a dhadhla an kas gans
Duw.
4 Saw byttegyns hwi a’m gwynngalgh gans gowyow,
koog vedhogyon owgh hwi oll.
5 Unweyth a mynnewgh tewel!
Ragowgh hwi, y fia furneth.
6 Klewewgh lemmyn ow dadhel,
ha goslowewgh orth pledyansow ow diwweus.
7 A vynnowgh kewsel yn trog a-barth Duw?
A vynnowgh leverel anewnder ragdho?
8 A vynnowgh diskwedhes faverans trohag ev,
a vynnowgh pledya an kas a-barth Duw?
9 A vydh da genowgh pan wra aga gorthapposya?
Po a yllowgh y dolla, kepar dell dollir den?
10 Ev a wra agas keredhi yn sur
mar tiskwedhowgh faverans yn-dann gel.
11 A ny wra y veuredh agas broweghi,
ha’n agha anodho kodha warnowgh?
12 Agas lavarennow yw henlavarow a lusu,
agas gorthebow yw gorthebow a bri.

13 ‘Tewewgh, ha gesewgh my dhe gewsel,
ha re dheffo dhymm pynag a dheffo.
14 Prag y kemerav ow hig y’m dens,
ha gorra ow bewnans y’m dorn?
15 Kyn hwra ev ow ladha; yma govenek dhymm;
byttegyns my a dhefend ow fordhow a-rag y fas.

16 Hemma a vydh ow selwyans,
rag ny vedh den didhuw dos a-ragdho.
17 Goslowewgh gans rach orth ow geryow,
ha gesewgh ow diskleryans dhe vos yn agas
diwskovarn.
18 Otta, my re bareusis ow has;
my a wor y fedhav justifiys.
19 Eus nebonan a yll dri kuhudhans er ow fynn?
Mar pe, my a via taw ha tremena.

20 ‘Gront dhymm an dhew dra ma, a Dhuw
ena ny wrav omgudha dhyworth dha fas:
21 kilden dha leuv pell dhyworthiv,
ha na as agha ahanas dhe’m broweghi.
22 Ena galw, ha my a worthyp,
po gas vy dhe gewsel, ha gorthyp dhymm.
23 Py lies yw ow hammweythresow ha’m peghosow?
Gwra dhymm godhvos ow threuspas ha’m pegh.
24 Prag y kudhydh dha fas,
ha krysi ow bos dha eskar?
25 A vynnydh tormentya delen hwythys gans an gwyns?
a vynnydh chassya kulyn sygh?
26 Rag ty a skrif taklow hwerow er ow fynn,
ha gul dhymm erita kammweythresow ow
yowynkneth.
27 Ty a worr ow dewdros y’n stockys,
ha mires orth oll ow hensyow;
ty a gerv or y’m konna troos.
28 Den a dhe goll kepar ha tra bodrek,
kepar ha dillas dybrys gans godhanes.

14 ‘Mab den, genys a venyn,
yw kott y dhedhyow, ha leun a anken.
2 Ev a dyv yn-bann kepar ha bleujen hag a wedher,
ev a fi kepar ha skeus, ha ny worta.
3 A ygerydh dha dhewlagas war onan a’n par ma,
ha’y dhri dhe vos breusys genes?
4 Piw a yll dri neppyth glan dhyworth neppyth mostys?
Den vyth.[a]
5 Y dhedhyow yw ervirys,
yma niver y visyow godhvedhys genes,
ty re apoyntyas y finwethow na yll ev tremena
dresta;
6 ytho mir dhe-ves dhyworto ha’y asa yn kres,
bys pan worfenno y dhydh avel gwas arvethys.

7 ‘Rag yma govenek dhe wedhen:
mars yw treghys dhe’n dor, hi a skyll arta,
ha ny fyll hy eginyow.
8 Kyn kothha hy gwreydhen y’n dor,
ha’y hyf a verow y’n gweres,
9 hwath der an ethen a dhowr hi a vleujyow
ha dyllo eginyow kepar ha plans yowynk.
10 Mes gour a verow ha difygya;
dhe wir, den a anell y dhiwettha anal ha ple’ma
ev?
11 Kepar dell fyll dowr dhyworth lynn,
po avon a leha ha segha,
12 yndella y hwrowedh gour ha ny sev;
bys pan nag eus nev na fella, ny dhifunons,
na ny dhons yn-mes a’ga hosk.

---

a 14:4 Gwersow 1 bys 4 – cf. TH7r.

13 Unweyth a kwrelles ow kudha yn yfarn,
ow heles erna vo dha sorr tremenys,
apoyntya termyn ragov ha perthi kov ahanav!
14 Mar merow gour a wra ev bewa arta?
Oll an dedhyow a'm servis my a worta
bys pan dheffo ow thorn.
15 Ty a elow ha my a worthyp dhis;
y fydh hwans dhis a weyth dha dhiwleuv.
16 Saw lemmyn ty a niver ow hammow,
ow kwitha war ow fegh.
17 Selys yn sagh yw ow threuspas,
ha ty a gudh ow hammweythres.

18 'Mes kepar dell wra menydh kodha, ha'n radel yw
skubys dhe-ves,
ha dell yw karrek removys yn-mes a'y le;
19 dell wra dowr esknias an veyn,
ha kowasow a skub dhe-ves doust an dor,
yndella ty a dhistru govenek den.
20 Ty a warthev warnodho bys vykken, hag ev a dremen;
ty a janj y fas ha'y dhanvon dhe-ves.
21 Enorys yw y vebyon ha ny'n gor ev;
iselhes yns, ha ny'n gwel.
22 Ny'n jeves payn saw rag y gorf y honan,
ha ny wra kyni saw rag y enev y honan.'

Nessa Areth Elifaz

15 Ena Elifaz an Temanyas a worthebis:
2 'A dal den fur gorthebi gans godhvos gwynsek,
ha lenwel y dorr a wyns an est?
3 A dal ev dadhla gans kows nag yw dhe les,
po gans arethyow nag eus dhedha prow?
4 Dar, ty a bellha an own a Dhuw,
ha lesta ombreder a-dheragdho.

5 Rag dha dhrogober a dhysk dha anow,
ha ty a dhewis taves an dus fel.
6 Dha anow dha honan a'th tampen, na my;
dha dhiwweus dha honan a dhustuni er dha bynn.

7 'Os ta an kynsa den a veu dinythys?
Po a veus genys kyns an breow?
8 A woslowsys yn konsel kevrinek Duw?
Hag a withydh furneth dhiso dha honan?
9 Pandr'a wodhes na wodhon ni?
Pandr'a gonvedhydh nag yw kler dhyn ni?
10 Genen yma ha'n dus loos aga blew ha tus pur goth,
kottha yn feur ages dha das.
11 Yw solas Duw re vyghan ragos,
po ger kewsys genes yn hwar?
12 Prag y hwra dha golon dha dhon dhe-ves?
Ha prag y hwra dha dhewlagas lughesi,
13 may treylydh dha spyrys erbynn Duw,
ha gasa dhe'n geryow na mos yn-mes a'th hanow?
14 Pyth yw mab den, may hyll bos glan?
po ev neb yw dinythys a venyn, may hyll bos
gwiryon?
15 Otta, ny worr Duw fydhyans yn y sens,
ha nyns yw an nevow glan yn y wolok;
16 pyseul dhe le yn mab den yw kasadow ha legrys,
yn gour a yv kammhynseth kepar ha dowr!

17 'My a dhiskwa dhis, goslow orthiv;
ha'n pyth re welis my a dheriv –
18 an pyth a veu disklerys gans tus fur,
ha na veu kudhys ragdha gans aga thasow,
19 dhe neb aga honan y feu res an tir,
ha ny dremenas estren yn aga mysk.

20 An tebelwas a berth payn dres oll y dhedhyow,
hag yw kreunys rag an turant dres oll y vledhynnyow.
21 Yma sonyow euthyk yn y dhiwskovarn;
yn sewena an distruyer a dheu warnodho.
22 Ny grys ev y tehwel yn-mes a dewlder,
ha destnys yw rag an kledha.
23 Ev a wander a-dro rag bara, ow leverel, “Ple’mava?”
Ev a wor bos dydh an tewlder yn y ogas;
24 ahwer hag ankres a wra y euthega;
i a warthev warnodho, kepar ha myghtern parys rag batel;
25 rag ev re ystynnas y leuv erbynn Duw,
ha krevhe y honan erbynn an Ollgallosek,
26 ow ponya er y bynn gans y benn yn rag,
gans skoos tew y vothow.

27 ‘Kyn fo y fas kudhys gans blonek,
ha kyn fo meur a vlonek war y dhiwglun,
28 ev a vydh trigys yn citys ynyal,
hag yn chiow ma na drig den vyth ynna,
hag a verr spys y fedhons magoryow.
29 Ny vydh ev rych na fella ha ny bes y wolusogneth,
ha ny omles y wreydh[a] der an wlas;
30 ny wra ev skapya dhyworth an tewlder;
an flamm a wra segha y skyll,
ha’y vleujyow a vydh hwythys dhe-ves gans an gwyns.
31 Na drestyes ev yn euveredh, owth omdolla,
rag gwakter a vydh y wober.

---

a 15:29 *y wreydh:* Ow sewya an Vulgat. Styr an Ebrow yw ankler.

32 Y balmwedhen[a] a wedher kyns y dermyn,
ha ny vydh glas y skorren.
33 Ev a vydh avel gwinbren a shack dhe-ves y rappys anadhves,
kepar hag olewbren a dewl dhe-ves y vleujyow.
34 Rag kuntelles an dus dhidhuw yw anvap,
ha tan a lesk an tyldow a falswober.
35 I a goncev dregyn, ha dinythi droktra,
ha'ga thorr a dharbar toll.'

Gorthyp Job dhe Elifaz

16 Ena Job a worthebis:
2 'My re glewas lies tra a'n par na;
konforters ow ri dhymm ahwer owgh hwi oll:
3 "A vydh diwedh dhe'th eryow gwynsek?"
po "Pyth a wra dhis mar hardh ow tadhla?"
4 My ynwedh a allsa kewsel kepar dell wrewgh,
mar pewgh y'm tyller vy.
My a allsa junya geryow war-barth er agas pynn,
ha shackya ow fenn orthowgh.
5 Mes na, my a wrussa agas kenertha gans ow ganow,
ha gwayans ow diwweus a wrussa sewajya agas duwon.

6 'Mar kowsav, nyns yw ow duwon sewajys:
ha mar tawav, a gavav difres?
7 Mes lemmyn Duw re wrug dhymm bos skwith;
ev re dhistruis oll ow mayni.
8 Ev re wrug dhymm gwedhra,
ha henna yw dustuni er ow fynn;
ow gwanegredh a sev yn-bann er ow fynn
ha henna a re dustuni dhe'm fas.

---

a 15:32 *Y balmwedhen:* Amendys.

9 Ev re'm skwardyas yn y sorr ha'm kasa;
ev a dheskern y dhens er ow fynn;
ow eskar a lymm y dhewlagas warnav.
10 Tus re lagattas orthiv, ygerys aga ganow;
i re'm gweskis orth ow bogh yn unn skornya;
i re omguntelas war-barth er ow fynn.
11 Duw re'm delivras dhe'n den didhuw,[a]
ha'm ri yn diwla an debeles.
12 Attes en vy, mes ev a'm brewis;
ev a'm sesyas er kil ow honna, ha'm shackya dhe
demigow.
Ev a'm settyas yn-bann avel y gosten,
13 ha'y sethoryon a'm kerghyn.
Ev a wan ow diwloneth yn tibita,
ha diveri ow bystel war an dor.
14 Ev a wrug aswa wosa aswa ynnov;
ev a boon er ow fynn kepar ha kasor.

15 'My re wias yskar war ow kroghen,
ha gorra ow horn y'n doust.
16 Rudhys yw ow fas drefen ola,
hag yma tewlder down war groghen ow dewlagas,
17 nyns eus freudh yn ow diwleuv,
ha pur yw ow fysadow.

18 'A dhor, na gorher ow goos;
ha na geves ow kri powesva.
19 Ha lemmyn, otta, yma ow dustunier yn nev,
hag yma ow thest y'n ughelder.
20 Ow howetha a'm skorn;
ow lagas a dhinew dagrow dhe Dhuw.

---

a 16:11 *den didhuw:* Amendys.

21 Unweyth a pe neb a blettya rag gour gans Duw,
kepar dell bled mab den rag y gentrevek!
22 Rag wosa nebes bledhynnyow dhe dhos,
yth av war an hyns ma na dhehwelav dhyworto.

Job a Bys rag Difres

17 ‘Terrys yw ow spyrys, difudhys yw ow dedhyow,
parys yw an ynkleudhva ragov.
2 Yma skornyoryon a-dro dhymm yn sur,
ha’m lagas a bes ow mires orth aga eskarogeth.

3 ‘Sett gostel ragov genes lemmyn;
piw aral a vynn shackya leuv genev?
4 Rag ty re geas aga holon dhe gonvedhes,
rag henna ny’s gesydh dhe dryghi.
5 Neb a guhudh y gowetha rag gober,
dewlagas y vebyon a fyll.

6 ‘Ev a wrug dhymm bos henlavar a’n poblow,
ha tus a drew y’m fas.
7 Ow lagas re dheuth ha bos gwann drefen duwon,
ha kepar ha skeus yw oll ow eseli.
8 An re ewnhynsek a skruth gans hemma,
ha’n den divlam yw yntanys erbynn an den didhuw.
9 An den gwiryon a bes war y fordh,
ha’n den glan y dhiwleuv yw krevhes moy ha moy.
10 Mes hwi oll, dewgh, ha dehwelewgh arta!
Ny gavav unn den fur yn agas mysk.
11 Tremenys yw ow dedhyow, terrys yw ow thowlow,
ha hwansow ow holon.
12 Nosweyth a vydh dydhweyth, yn-medhons,
golow yw ogas; mes yth esov yn tewlder.

13 Mar kwaytyav yfarn dhe vos ow chi,
ha lesa ow gweli y'n tewlder,
14 mar lavarav dhe'n pytt, "Ty yw ow thas,"
ha dhe'n gontronen, "Ty yw ow mamm ha'm hwor,"
15 ple'ma ow govenek lemmyn?
Piw a yll gweles govenek ragov?
16 A wra ev diyskynna genev dhe yfarn?
A wren ni diyskynna war-barth a-berth y'n doust?'

Nessa Areth Bildad

18 Ena Bildad an Shuhyas a worthebis:
2 'Pes termyn y fydh kyns hwi dhe worfenna an arethyow ma?
Bedhewgh fur hag a-wosa ni a geskews.
3 Prag yth on ni reknys avel chatel,
ha synsys dhe vos avlan yn agas dewlagas?
4 Ty neb a skward y honan y'th sorr,
a vydh res an norvys dhe vos forsakys ragos?
Hag a vydh an garrek removys mes a'y le?

5 'Dar, golow an drogoberer yw difudhys,
ha ny splann flamm y dan.
6 Tewl yw an golow yn y dylda,
ha'n lugarn a-ughto yw difudhys.
7 Y gammow krev a vydh strothys,
ha'y gussul y honan a'n tewl dhe'n dor.
8 Rag ev yw tewlys yn roos der y dreys y honan;
ev a gerdh bys yn maglen.
9 An antell a'n kemmer er an seudhel;
ha'n maglen a sett dalghen ynno.
10 Kroglath yw kudhys y'n dor ragdho,
ha maglen ragdho war y fordh.

11 Browaghow a'n euthyk war bub tu,
ha'y helghya, ow pratha orth y dhewseudhel.
12 Ahwer yw nownek ragdho,
terros yw parys ragdho pan godh ev.
13 Dybrys vydh rannow a'y groghen,
ha kynsa genys ankow a dheber y eseli.
14 Tennys yw dhyworth an tylda a drestyas ynno,
ha dres dhe'n myghtern a vrowaghow.
15 Yma tan trigys yn y dylda;
loskven yw skattrys war y annedh.
16 Y wreydh yw deseghys yn-danno,
ha'y skorr a wedher a-ughto.
17 Kov anodho a dhe goll dhyworth an norvys,
ha ny vydh hanow dhodho y'n stret.
18 Ev yw herdhys dhyworth an golow a-berth y'n tewlder,
ha helghys yn-mes a'n bys.
19 Ny vydh na agh na linnyeth dhodho yn-mysk y bobel,
na den vyth gesys yn y anedhow.
20 Tus a'n howlsedhes a's teves marth a'y denkys,
skruth a gemmer tus a'n howldrevel.
21 Yndella yth yw anedhow an dhrogoberer yn sur,
ha hemm yw tyller an den na aswon Duw.'

Gorthyp Job dhe Bildad

19 Ena Job a worthebis:
2 'Pes termyn y fynnowgh tormentya ow enev,
ha'm brewi gans geryow?
3 Hwi re'm keredhis dekkweyth;
a nyns owgh methek a omsettya orthiv?
4 Ha hwath mars yw gwir my dhe gammwul,
ow hammwrians a bes genev vy ow honan.
5 Ha hwath mar moghhowgh agas honan er ow fynn,
ha pledya ow meth er ow fynn;

6 godhvedhewgh lemmyn Duw dhe'm domhwel,
ha'm kerghynna gans y roos.

7 'Otta, my a gri "Freudh!" Mes nyns ov klewys;
my a gri rag gweres mes nyns eus gwirvreus.
8 Ev re geas ow fordh ma na allav tremena,
hag ev re settyas tewlder war ow hensyow.
9 Ev re bilyas ow glori a-dhyworthiv,
ha kemeres an gurun dhyworth ow fenn.
10 Ev a'm distru war bub tu, ha gyllys ov,
hag ev re gemeras ow govenek yn-mes kepar ha
gwedhen.
11 Ev re enowis y sorr er ow fynn,
hag ev a'm syns avel onan a'y eskerens.
12 Y bagasow a dheu war-barth,
ha krugya aga jynn-gorheas er ow fynn,
ha gul kamp a-dro dhe'm tylda.

13 'Ev re worras ow breder pell a-dhyworthiv,
ha'm kowetha yw kowl estrenhes a-dhyworthiv.
14 Ow neshevin re omwithas dhyworthiv,
ha'm kowetha re'm ankovas.
15 An godrigoryon y'm chi ha'm maghtethyon
a'm syns dhe vos estren.
Alyon ov vy yn aga dewlagas.
16 My a elwis dhe'm gwas, ha ny'm gorthebis;
kyn y'n konjoris gans ow ganow.
17 Hegas yw ow anal dhe'm gwreg,
ha flerys ov dhe'm breder ow honan.
18 Fleghes yowynk ynwedh a'm kas;
pan savav i a wra ges ahanav.
19 Oll ow hothmans a'm abhorr
ha'n re a garen re dreylyas er ow fynn.

20 Ow eskern re lenas orth ow kroghen ha'm kig,
my re skapyas gans kroghen ow dens.
21 Kemerewgh pita orthiv, kemerewgh pita orthiv, hwi
ow howetha;
rag leuv Duw re'm tochyas.
22 Prag y hwrewgh, kepar ha Duw, ow helghya,
heb kavos lowr a'm kig?

23 'Unweyth a pe ow geryow skrifys lemmyn!
Unweyth a pens gravys yn lyver!
24 Unweyth a pens kervys gans pluven a horn ha plomm
y'n garrek bys vykken!
25 Rag my a wor ow dasprenyas dhe vos yn fyw,
hag ev dhe sevel wortiwedh war an dor;
26 ha wosa ow kroghen dhe vos distruys yndella,
hwath y'm kig my a wel Duw:
27 neb a welav ow honan,
ha'm dewlagas a vir orto, a-der aral.
Ow diwloneth a glamder y'm askra.

28 'Mes mar leverowgh, "Fatel wren ni y helghya
rag y kevir gwreydhen an mater ynno ev y honan,"
29 kemerewgh own a'n kledha,
rag sorr a dhre kessydhyansow an kledha,
hag ena hwi a wor bos breus.'

Nessa Areth Sofar

20 Ena Sofar an Naamathyas a worthebis:
2 'Rag henna ow frederow anes a'm gwra dhe
worthebi,
ha hemm yw reson my dhe fyski.
3 My a glew keredh a'm arvedh,
ha spyrys dres ow honvedhes a wra dhymm
gorthebi.

4 ‘A ny wodhes hemma a-henys,
a-ban veu den settys war an norvys,
5 mayth yw heudh an re dhidhuw berr,
hag unn pols byghan yw lowena an debelwas?
6 Kyn ystyn y wooth bys y’n nevow,
ha’y benn a dhrehedh dhe’n kommol,
7 ev a dhe goll bys vykken kepar ha’y gawgh y honan;
an dus re’n gwelas a lever, “Ple’ma ev?”
8 Ev a neyj dhe-ves kepar ha hunros, ha ny vydh kevys;
ev a vydh chassyes dhe-ves kepar ha gwelesigeth nos.
9 Ny wra an lagas a’n gwelas y weles arta,
ha ny wra y dyller y aspia namoy.
10 Y vebyon a hwila favour tus voghosek,
ha’y dhiwleuv a dhaskor aga golusogneth.
11 Y eskern yw leun a’n nerth a yowynkneth
mes henna a wrowedh ganso y’n doust.

12 ‘Kynth yw drogedh hweg yn y anow,
kyn y’n kudh yn-dann y daves,
13 kyn na yll ev perthi y livra,
mes ev a’n gwith war y stevnik,
14 an boos yn y golodhyon yw treylys;
venym serf yw a-berth ynno.
15 Ev a lenk rychys, ha’ga hwyja arta;
Duw a’s estewl dhyworth y dorr.
16 Ev a sugen venym serf;
taves an nader a’n ladh.
17 Ny vir ev orth an avonyow,
an livow, an goverow a vel ha kowles.
18 Ev a dhaskor frut y ober,
ha ny wra ev y lenki;

ha prow y kenwerth
ny wra ev tastya.
19 Rag ev a arwaskas an voghosogyon ha'ga forsakya,
drefen ev dhe gemeres dhe-ves dre nerth chi na
dhrehevis ev.

20 'Yn sur ny gyv ev powes a'y ewl;
ny yll skapya dhyworth y yeunadow.
21 Nyns eus tra vyth gesys ragdho dh'y dhybri;
rag henna ny dhur y sewena.
22 Yn leunder y balster ev a vydh strothys;
oll an nerth a anfeus a dheu warnodho.
23 Wosa ev dhe lenwel y dorr
Duw a dhanvon y sorr fers warnodho,
ha gul dhodho kodha warnodho avel glaw, hag ev
ow tybri.
24 Ev a fi dhyworth arv a horn;
ha seth a vrons a'n gwan.
25 Tennys yw hi, ha hi a dheu yn-mes a'y gorf,
an bleyn ow lughesi a dheu yn-mes a'y vystel;
browaghow a dheu warnodho.
26 Tewlder kowal yw destnys rag y dresoryow;
devorys vydh gans tan nag yw gwynsellys;
go ev an pyth yw gesys yn y dylda.
27 An nevow a dhiskudh y gammweyth,
ha'n norvys a sev er y bynn.
28 Kowas a-has a skub y ji dhe-ves,
dowrow ow frosa yn jydh y sorr.
29 Homm yw rann den drog dhyworth Duw,
ha'n ertach apoyntys ragdho gans Duw.'

Gorthyp Job dhe Sofar

21 Mes Job a worthebis:

[2] ‘Goslowewgh gans rach orth ow geryow,
ha re bo hemma agas solas a rowgh dhymm.
[3] Suffrewgh my dhe gewsel;
ha wosa my dhe gewsel hwi a yll ow skornya.

[4] ‘Ha my, yw ow krodhvol war dhen?
Prag na via troblys ow spyrys?
[5] Mirewgh orthiv ha bedhewgh skruthys,
ha gorrewgh agas leuv war agas ganow.
[6] Pan borthav kov a hemma, euthegys ov,
ha kren a ses ow hig.

[7] ‘Prag y fyw an dhrogoberoryon,
ow mos ha bos koth hag ow kressya aga gallos?
[8] Fastys yw aga has a-dro dhedha,
ha’ga askor a-rag aga dewlagas.
[9] Diagha yw aga chiow,
ha nyns usi gwelen Duw warnedha.
[10] Aga tharow a dhinyth heb falladow;
gans leughi yw aga bughes, ha ny gammdhegons.
[11] I a dhanvon aga meppigow yn-rag kepar ha flock,
ha’ga fleghes a derlem.
[12] I a gemmer an tabourik ha’n lyra,
ha lowenhe orth son an bib.
[13] I a spen aga dedhyow yn dader,
hag yn unn pols diyskynna dhe yfarn.
[14] I a lever dhe Dhuw, “Diberth dhyworthyn!
Nyns eus hwans dhyn a wodhvos a’th fordhow.
[15] Pyth yw an Ollgallosek may kodh dhyn y servya?
ha py budh a vydh dhyn mar pysyn dhodho?”

16 Mes nyns usi aga dader yn aga leuv aga honan.
Yma kussul an dhrogoberoryon pell a-dhyworthiv.

17 ‘Peskweyth yth yw lugarn an dhrogoberoryon
difudhys?
ha peskweyth y teu aga therros warnedha,
an tenkys a lesran Duw yn y sorr?
18 Peskweyth yth yns kepar ha kala a-rag an gwyns,
ha kepar ha kulyn degys dhe-ves gans an tewedh?
19 Y leverowgh, “Duw a greun kessydhyans anewnder
den rag y vebyon.”
Nansi, re bo attylys dhodho y honan, ma’n aswonno.
20 Re wello aga dewlagas aga distruyans,
ha re effons sorr an Ollgallosek.
21 Rag py bern eus dhodho a-dro dh’y deylu gesys war y
lergh,
pan vydh treghys dhe-ves niver y visyow?

22 ‘Eus nebonan a yll dyski skentoleth dhe Dhuw,
a-ban vreus ev an ughella tus?
23 An eyl a verow leun y sewena,
attes ha kosel yn tien.
24 Leun a vlonek yw y gorf
ha gwlygh yw mer y eskern.
25 Y gila a verow hwerow y enev,
heb tastya bythkweth tra vyth da.
26 I a wrowedh war-barth y’n doust,
ha’n kontron a wra aga hudha.

27 ‘Otta, my a wor agas prederow,
ha’gas towlow dhe wul kamm er ow fynn.
28 Rag hwi a lever, “Ple’ma chi an pennsevik lemmyn?
Ha ple’ma an tyldow mayth esa an
dhrogoberoryon trigys?”

29 A ny wovynsowgh orth tremenysi an fordhow?
A ny wrussowgh vri a'ga dustuni
30 bos an drogober gwithys dhyworth dydh an distruyans,
ha bos delivrys dhyworth dydh an konnar?
31 Piw a guhudh y fara dh'y fas?
Piw a'n attal rag an pyth re wrug?
32 Degys dhe'n gorflan yw,
ha tus a wool war y logel.
33 An gweres y'n nans yw hweg dhodho;
ha pub den oll a'n sew,
ha bush diniver a a-dheragdho.
34 Fatel yllowgh ow honfortya ytho gans geryow koog?
Nyns eus tra vyth gesys marnas fraws yn agas
gorthebow.'

Tressa Areth Elifaz

22 Ena Elifaz an Temanyas a worthebis:
2 'A yll gour bos dhe les dhe Dhuw?
A yll den fur bos dhe les dhe Dhuw?
3 Yw plesour dhe'n Ollgallosek dha vos gwiryon,
po eus prow dhodho mars yw perfydh dha
fordhow?

4 'Yw drefen dha own anodho y hwra ev dha geredhi,
hag entra yn breus genes?
5 A nyns yw bras dha sherewynsi,
ha heb finweth dha anewnderyow?
6 Rag ty re gemeras arwostlow dhyworth dha vreder
heb reson,
ha kibya dillas dhyworth tus, orth aga gasa noth.
7 Ny resys dowr dhe'n skwith rag eva,
ha ty re skonyas ri bara dhe'n nownek.
8 An gour nerthek a berghen an tir,
hag yma den enoradow trigys ynno.

9 Ty re dhanvonas gwedhwesow dhe-ves gwag aga
diwla,
ha breghow omdhivasow re beu brewys.
10 Rag henna yma antylli a-dro dhis,
hag own a wra dha euthega a-dhistowgh,
11 po tewlder ma na yllydh gweles;
ha liv a dhowr a'th kudh.

12 'Yma Duw yn ughelder nev,
hag ev a vir yn-nans war an ughella ster, mar
ughel dell yns.
13 Ty a lever, "Pandr'a wor Duw?
A yll ev breusi der an tewlder down?
14 Kommol tew a'n mayl ma na wel ev,
hag ev ow kerdhes war gylgh an nev."
15 A vynnydh pesya war an fordh goth
re drettyas gwer dhrog?
16 Kibys vons kyns aga thermyn,
aga selyow skubys dhe-ves gans liv.
17 I a leveris dhe Dhuw, "Gas ni yn kres!"
ha "Pandr'a yll an Ollgallosek gul dhyn?"
18 Byttegyns y feu ev neb a lenwis aga chiow a daklow
da –
mes yma kussul an dhrogoberoryon pell
a-dhyworthiv.
19 An re wiryon a'n gwel ha lowen yns;
ha'n den ankablus a hwerth orta yn skorn.
20 "Distruys yw agan eskerens,
Ha tan a lesk an remenant anedha."

21 'Bydh akordys gans Duw hag yn kres;
dre henna dader a dheu dhis.
22 Degemmer dyskans dhyworth y anow,
ha gorr y eryow y'th kolon.

23 Mar tehwelydh dhe'n Ollgallosek ty a vydh restorys;
mar kemerydh kammhynseth dhyworth dha dylda,
24 ha dyghtya owr avel doust,
ha'n owr a Ofir yn-mysk meyn an keynres,
25 mars yw an Ollgallosek dha owr
ha'th arghans drudh,
26 ena ty a lowenha y'n Ollgallosek,
ha drehevel dha fas dhe Dhuw.
27 Ty a bys warnodho hag ev a'th klew,
ha ty a gollenow dha ambosow.
28 Dha erviransow a vydh gwrys,
ha golow a splann war dha fordhow.
29 Pan vo tus iselhes ty a lever yth yw drefen gooth,
mes Duw a saw an den uvel y dhewlagas.
30 Ev a dhelirv an gour ankablus,[a]
ha ty a vydh delivrys dre lander dha dhiwleuv.'

Gorthyp Job

23 Ena Job a worthebis:
2 'Hedhyw ynwedh hwerow yw ow krodhvol;
Poos yw y leuv yn despit a'm hanasa.
3 Unweyth a kodhven le ma'n kaffen,
may hallen dos dh'y annedh!
4 My a settsa ow hen a-dheragdho,
ha lenwel ow ganow a dhadhlow.
5 My a dhys'sa an pyth a worthebsa dhymm,
ha konvedhes an pyth a lavarsa dhymm.
6 A settsa er ow fynn gans y nerth bras?
Nansi; ev a woslowsa orth an pyth a lavarav.

---

a 22:30 *an gour ankablus:* Amendys. Ebrow *an den nag yw ankablus.*

7 Ena an den ewnhynsek a allsa dadhla ganso,
hag akwitys vien bys vykken gans ow breusyas.

8 ‘Otta, my a dhe’n howldrehevel, mes nyns usi ev ena;
ha dhe’n howlsedhes, mes ny’n kavav;
9 A-gledh pan usi ev owth oberi ny allav y dhiscernya;
pan dreyl ev a-dhyghow ny’n gwelav.
10 Mes ev a aswon ow fordh vy;
mara’m proffa, gylsen vy yn-mes kepar hag owr.
11 Ow throos re lenas fast orth y gammow;
my re withas y fordh heb treylya a-denewen.
12 Ny dhiberthis dhyworth gorhemynnow y dhiwweus;
my re dresoryas geryow y anow y’m askra.

13 ‘Mes ev a sev y honan, ha piw a yll y dreylya?
ev a wra an pyth a hwans ev.
14 Rag ev a gowlwra an pyth yw apoyntys ragov;
hag yma lies tra a’n par na ganso.
15 Rag henna dyegrys ov a-dheragdho;
pan brederav, yma own dhymm anodho.
16 Duw yw neb re’m digolonnas;
an Ollgallosek re wrug euth dhymm,
17 mes ny dewis yn despit dhe’n tewlder,
yn despit dhe’n duder a gudh ow fas.

Krodhvol Job

24 ‘Prag nag yw termynyow rag breus gwithys gans an Ollgallosek,
ha prag na wel y dhedhyow an re a’n aswon?
2 Tus a gemmer orveyn dhe-ves;
i a beur greow re ladhsons.
3 I a herdh dhe-ves asen an omdhivas;
i a gemmer ojyon an wedhwes avel arwostel.

4 I a dreyl an edhomogyon dhe denewen dhyworth an
fordh;
boghosogyon an bys a omgudh war-barth.
5 Otta, kepar hag asenes gwyls y'n difeyth
i a yn-rag dh'aga ober,
ow hwilas preydh y'n gwylvos
avel boos rag aga fleghes.
6 I a vys yn parkow nag eus dhedha i,
ha kuntel gesigow an grappys dhyworth gwinlan
tebelwas.
7 I a wrowedh noth dres an nos, heb dillas,
ha nyns eus kudhans dhedha y'n yeynder.
8 Glyb yns gans glaw an menydhyow,
ha byrla an garrek drefen fowt goskes.

9 'Tus a gib an omdhivas dhyworth an vronn,
ha kemeres yn gostel fleghik an boghosek.
10 I a gerdh a-dro noth, heb dillas;
ha don manalow, kynth yns i nownek;
11 I a wask olew ynter fosow an terassow,
ha trettya an gwinwaskow, mes perthi seghes.
12 Dhyworth an cita tus usi ow merwel a gyn,
hag enev an dus woliys a gri rag gweres;
mes ny wra Duw vri a'ga pysadow.

13 'Yma tus a rebell erbynn an golow,
tus na aswon y fordhow,
na pesya war y hensyow.
14 An moldrer a sev kyns tardh-dydh
may lattho an boghosek ha'n edhommek,
hag y'n nos kepar ha lader yw.
15 Lagas an avoutrer a worta an tewlwolow,
ow leverel, "Ny wra lagas vyth ow aspia;"
hag ev a dollwisk y fas.

16 Y'n tewlder i a bal der an chiow,
mes y'n jydh i a worta a-ji;
ny aswonons an golow.
17 Rag tewlder down yw myttin dhedha i oll;
kowetha yns dhe vrowaghow tewlder down.

18 'Y leverowgh, "Skav yw ev war enep an dowrow;
miliges yw aga rann y'n tir
ny dreyl trettyer dhe'n gwinlannow.
19 Dell wra seghor ha tomder kibya dhe-ves dowrow an ergh,
yndella y kib yfarn an dus re beghas.
20 An dorr a'n ankev,
hweg yw dhe'n gontron;
ny berthir kov anodho na fella;
ytho kammhynseth yw terrys kepar ha gwedhen."

21 'I a debeldhyght an venyn gownagh hag anvap,
ha ny wrons da dhe'n wedhwes.
22 Mes Duw a denn tus allosek dhe-ves der y nerth;
ev a sev, ha nyns yw den vyth sur a'y vewnans.
23 Ev a re dhedha diogeledh, ha skoodhys yns;
mes yma y dhewlagas war aga fordhow.
24 Ughelhes yns pols, hag ena gyllys;
iselhes yns, hag i a wedher kepar ha'n malow,[a]
ha treghys kepar ha pennow greun.

25 'Mar nyns yw yndella, piw a brev ow bos gowleveryas,
ha diskwedhes bos ow geryow tra vyth?'

a 24:24 *malow:* Amendys war-lergh an Septuagint.

Tressa Areth Bildad

25 Ena Bildad an Shuhyas a worthebis:

[2] ‘Yma mestrynses hag agha dhe Dhuw;
ev a wra kres yn y ughelderyow.

[3] Eus niver dh’y luyow?
War biw ny sev y wolow?

[4] Fatel yll den bos gwiryon a-rag Duw?
Fatel yll den dinythys a venyn bos glan?

[5] Mar nyns yw hwath an loor ow splanna
ha nyns yw an ster glan yn y wolok,

[6] kemmys le yw den hag yw kontronen,
ha mab den, hag yw pryv!’

Gorthyp Job

26 Ena Job a worthebis:

[2] ‘Assa weressys an dus heb nerth!
Assa sawsys an vregh heb krevder!

[3] Pana gussul re brofsys dhe dhen heb furneth,
ha diskwedhes dhodho palster a dhothter!

[4] Piw a lostleveris dhodho an geryow ma?
Ha piw re dheuth y spyrys a-dhyworthis?

[5] ‘Spyrysyon an re varow a-woles a gren,
an dowrow ha’n re yw trigys ynna.

[6] Noth yw yfarn a-rag Duw,
Abaddon yw heb kudhans.

[7] Ev a ystyn ebron an kledh a-ugh an wagva,
hag ev a greg an bys war dra vyth.

[8] Ev a vayl an dowrow yn y gommol tew,
ha nyns yw an gomolen felsys yn-danna.

[9] Ev a gudh enep an loor leun,
hag a ystyn y gommol warnedhi.

10 Ev a worras an worwel war enep an dowrow,
orth an or yntra golow ha tewlder.
11 Kolovennow nev a gren,
ow perthi marth drefen y geredh.
12 Ev a goselhas an mor der y nerth;
der y dhothter ev a vrewis Rahab.[a]
13 Der y anal an nevow eth ha bos teg;
y dhorn a wanas an sarf slynk.
14 Ha nyns yw an re ma marnas emlow y fordhow;
hag ass yw isel an hwystren a glewyn anodho!
Piw a yll konvedhes taran y nerth?'

Job a With Y Lander

27 Job a gemeras y areth yn-bann arta, ow leverel:
2 'Dell vyw Duw, neb re gemeras dhe-ves ow
gwirvreus,
ha'n Ollgallosek, neb re wrug dhe'm enev bos
hwerow,
3 hedre vo anal ynnov
hag yma spyrys Duw y'm dewfrik,
4 ny gews ow diwweus anewnder,
ha ny lever ow thaves toll.
5 Pell bedhes dhyworthiv leverel agas bos ewn;
bys pan dremenniv ny naghav ow glander.
6 My a syns fast ow gwiryonsys ha ny'n gasav nevra;
ny wra ow holon ow heredhi hedre viv yn fyw.

7 'Re bo ow eskar kepar ha'n drogoberer,
ha re bo ow erbynner kepar ha'n tebelwas.
8 Rag py govenek eus dhe'n drogoberer pan yw treghys
dhe'n dor,
pan gemmer Duw y vewnans dhe-ves?

---

a 26:12 *Rahab:* Euthvil morek.

9 A wra Duw klewes y gri
pan dheu ahwer warnodho?
10 A wra ev kavos delit y'n Ollgallosek?
A wra ev pysi Duw pupprys?

11 'My a'gas dysk a-dro dhe leuv Duw;
ny gudhav an pyth usi gans an Ollgallosek.
12 Otta, hwi oll re welas hemma agas honan;
prag y kewsewgh ytho kemmys flows?

13 'Homm yw rann an drogoberer gans Duw,
ha'n ertach a dhegemmer turans dhyworth an Ollgallosek:
14 Mars yw lieshes y fleghes, yth yw rag an kledha;
ha dh'y askor nyns eus lowr dhe dhybri.
15 An re yw gesys a vydh dres dhe'n bedh gans an pla,
ha ny vydh gwedhwesow owth ola ragdha.
16 Kyn krug ev arghans kepar ha'n doust,
ha darbari dillas kepar ha pri,
17 an pyth a grug ev an den gwiryon a'n gwisk,
ha'n den ankablus a gevren an arghans.
18 An chi a dhrehav yw kepar ha gwias kevnis,[a]
kepar ha krow gwrys gans golyader.
19 Ev a wrowedh gans rychys, mes ny wra henna na fella;
pan yger y dhewlagas gyllys yw puptra oll.
20 Browaghow a dheu dresto kepar ha liv;
korwyns a'n kib dhe-ves y'n nos.
21 Gwyns an est a'n drehav ha gyllys yw ev;
ev a'n hwyth yn-mes a'y le,

---

a 27:18 *kepar ha gwias kevnis:* Ow sewya an Syriek. Ebrow *kepar ha godhan.*

22 ha hurlya er y bynn heb truedh;
hag ev a fi dhe'n fo dhyworth y nerth.
23 An gwyns a dak y dhiwla er y bynn yn ges
ha hwibana orto yn-mes a'y le.

Hwilas Furneth

28 'Yma bal rag arghans,
ha tyller may ma owr purhes.
2 Horn yw kemerys dhyworth an dor,
Ha teudhys yw kober dhyworth an moon.
3 Den a re diwedh dhe'n tewlder,
ha hwilas moon y'n pella bounds
yn duder ha tewlder down.
4 Pell dhyworth anedhow tus ev a yger shafta,
yn tylleryow ankevys gans troos den;
pell dhyworth tus i a greg ha leska.
5 An dor, may teu bara dhyworto,
yw treylys a-woles kepar ha gans tan.
6 Saffirow a dheu dhyworth y veyn,
hag yma dhodho doust a owr.

7 'Ny aswon edhen-breydh vyth an hyns na,
ny'n gwelas lagas falghun.
8 Ny stankyas bestes prout warnodho;
ha ny dremenas lew vyth a-ughto.

9 'Leuv yw settys dhe'n kelester,
ha domhwel menydhyow der an gwreydh.
10 Ev a dregh gwythiennow y'n karrygi,
ha'y dhewlagas a wel gemmow drudh a bub eghen.
11 Ev a wra argeow y'n goverow ma na deverons;
ha'n pyth yw kudhys ev a dhre dhe'n golow.

12 ‘Mes ple kevir furneth?
Ha ple’ma tyller konvedhes?
13 Ny gonvedh den hy thalvosogeth,
ha ny yll bos kevys yn tir an re vyw.
14 An downder a lever, “Nyns usi ynnov,”
ha’n mor a lever, “Nyns yw genev.”
15 Ny yll bos prenys gans owr,
ha ny yll hy fris bos posys yn arghans.
16 Ny yll bos prenys gans an owr a Ofir,
gans onyks drudh na saffir.
17 Nyns yw naneyl owr na gwrys hy far,
na ny yll bos keschanjyes rag tegennow a owr.
18 Ny vydh naneyl koral na gwrys menegys;
pris furneth yw dres perlys.
19 Ny yll topaz Kush bos kehevelys dhedhi;
ny yll bos prenys gans owr pur.

20 ‘Py le y teu furneth dhyworto?
Ha ple’ma tyller konvedhes?
21 Kudhys yw rag dewlagas puptra a vyw,
ha kelys rag ydhyn an ayr.
22 Abaddon hag Ankow a lever,
“Gans agan diwskovarn ni re glewas son anodho.”

23 ‘Duw a gonvedh an hyns dhedhi,
hag ev a wor hy thyller,
24 rag ev a vir dhe bennow an norvys,
ha gweles puptra yn-dann an nevow.
25 Pan ros ev dhe’n gwyns y boster,
ha kevrenna an dowrow gans musur;
26 pan wrug ev ordenans rag an glaw,
ha hyns rag an taran ha’n lughes;

27 ena ev a viras orti ha'y disklerya;
ev a's fastyas ha'y hwilas.
28 Hag ev a leveris dhe vab den,
"Otta, own an Arlodh – furneth yw henna;
ha skonya drog yw konvedhes."'

Job a Worfen Y Dhefens

29 Job a gemeras y areth yn-bann arta, ow leverel:
2 'A pen vy kepar hag y'n misyow tremenys,
kepar hag y'n dedhyow pan witha Duw warnav,
3 pan splanna y lugarn a-ugh ow fenn,
ha der y wolow y kerdhyn dre dewlder;
4 pan en vy yn dedhyow ow yowynkneth,
pan esa Duw ow kwitha[a] war ow thylda;
5 pan esa an Ollgallosek hwath genev,
hag yth esa ow fleghes a-dro dhymm;
6 pan o ow hammow golghys gans leth,
ha'n garrek a dhevera ragov goverow a oyl!

7 'Pan en yn-mes dhe yet an cita,
ha pareusi ow esedh y'n plen,
8 tus yowynk a'm gweli ha kildenna,
ha tus koth a sevi a'ga sav;
9 pennsevigyon a skonya kewsel,
hag a worra aga leuv war aga ganow;
10 tewys o levow ugheloryon,
ha'ga thaves a lena orth aga stevnik.
11 Pubonan a glewo ahanav a leveri ow bos gwynnvys,
ha pub lagas a'm gweli a dhegi dustuni da a-dro
dhymm,

---

a 29:4 *ow kwitha:* Ow sewya an Syriek ha'n Septuagint.

12 drefen my dhe sawya an boghosek esa ow kria rag gweres,
ha'n omdhivas na'n jevo gwereser.
13 An dus esa ow merwel a'm benyga,
ha my a wre dhe golon an wedhwes kana.
14 My a omwiska yn gwirvreus hag ev a'm gwiska;
ow gwirvreus o avel pows ha tulyfant.
15 Dewlagas en rag an dall,
ha dewdros rag an evredh.
16 Tas rag an voghosogyon en,
ha my a skoodhya ken an den na aswonyn.
17 My a derri diwen an dhrogoberer,
ha gul dhodho gasa y breydh dhe godha dhyworth y dhens.
18 Ena yn-medhav, "My a dremen y'm neyth ow honan,
ha my a ynkress ow dedhyow kepar ha'n tewes;
19 ow gwreydh a ystyn dhe'n dowr,
ha'n gluth a wrowedh war ow skorrow dres an nos;
20 ow glori a vydh fresk ynnov,
an warak pupprys nowydh y'm leuv."

21 'Tus a woslowi orthiv ha gortos,
ow tewel rag ow hussul.
22 Wosa my dhe gewsel ny gewsens namoy;
ow geryow a devera warnedha.
23 I a'm gorta kepar ha glaw;
ygerys aga ganow kepar ha rag an glaw yn gwenton.
24 Pan vinhwerthyn dhedha, skant ny'n krysens,
ha ny vynsens kelli golow ow fas.
25 My a dhewisi an fordh ragdha ha my a esedha avel chif,
ha my a's ledya avel myghtern yn kres y lu,
kepar ha den a re konfort dhe gynoryon.

30 ‘Mes lemmyn i a’m skorn,
tus yowynka agesov,
may skornsen gorra aga thasow
gans keun ow flock.
2 Py gwayn a veu krevder diwla aga thasow dhymm,
tus may feu gyllys aga nerth?
3 Gwann der edhom ha nown
i a gni an tir sygh ha difeyth,
4 i a guntel malow ryb an prysk,
ha gwreydh banadhel yw aga boos.
5 Herdhys dhyworth tus yns;
tus a arm orta kepar dell yns ladron.
6 Res yw dhedha triga yn nansow an keynresyow,
yn tell a’n dor ha’n karrygi.
7 Begi a wrons yn-mysk an prysk;
hag omguntel yn-dann an linas.
8 Mebyon goog ha vil,
i re beu tewlys yn-mes a’n tir.

9 ‘Ha lemmyn i a wra ges ahanav gans kanow;
ger ges ov dhedha.
10 I a’m abhorr, i a ombellha dhyworthiv;
ha ny skonyons trewa orth ow fas.
11 Drefen Duw dhe lewsel ow horden ha’m uvelhe,
i a dewl fronn a-denewen ha my ena.
12 A’n barth dhyghow dhymm an routh a sev;
i a’m herdh yn-rag,
hag i a grug aga jynnow-gorheas er ow fynn.
13 I a dhiswra ow hyns;
i a sewen orth ow distrui
heb edhom a weres.
14 I a dheu yn-rag kepar ha der aswa ledan;
yn-mysk an radellow i a rol a-bervedh.

15 Browaghow yw treylys warnav;
ow dynita yw chassyes dhe-ves kepar ha gans an gwyns,
ha'm govenek a selwyans a dremen kepar ha komolen.

16 'Ha lemmyn ow enev a dhever dhe-ves;
dedhyow a alar re'm synsis.
17 Y'n nos ow eskern yw gwenys a-ji dhymm,
ha ny bowes an payn a'm kni.
18 Ev a ses ow dillas[a] gans freudh;
ev a'm kelm er konna ow mantel.
19 Duw re'm tewlis y'n leys,
ha my res eth ha bos kepar ha doust ha lusu.
20 My a gri dhis rag gweres, mes ny worthebydh orthiv;
my a sev, ha ny wredh vri ahanav.
21 Ty re dreylyas yn fell er ow fynn;
gans krevder dha leuv ty a omsett er ow fynn.
22 Ty a'm drehav yn-bann gans an gwyns,
ha'm tewlel a-dro y'n tewedh.
23 My a wor ty dhe'm dri dhe'n mernans,
ha dhe'n chi apoyntys rag pub den byw.

24 'Yn sur den vyth ny ystyn y leuv erbynn den trogh
pan gri rag gweres yn y anken.
25 A ny olis a-barth an den anfeusik?
A ny veu ow enev trist rag an boghosek?
26 Mes pan feu dhymm govenek a dader, drog a dheuth;
pan waytis golow, tewlder a dheuth.
27 Bryjyon a wra ow holodhyon heb powes;
dedhyow a alar a dheu er ow fynn.

---

a 30:18 *Ev a ses ow dillas:* ow sewya an Septuagint. Ebrow *Ow dillas yw dihevelebys.*

28 Yth av a-dro duhes, a-der gans an howl;
my a sev y'n guntelva ha kria rag gweres.
29 Broder ov a owrgeun,
ha keskoweth a strusyow.
30 Ow kroghen a dhuha warnav,
ha'm eskern a lesk gans fevyr.
31 Treylys dhe gyni yw ow lyra,
ha'm pib dhe lev an re a ool.

31 'My re wrug kevambos gans ow dewlagas,
na virsen yn unn hwansa orth gwerghes.
2 Pyth a via ow rann dhyworth Duw a-vann,
ha'm ertach dhyworth an Ollgallosek yn ughelder?
3 A nyns yw anfeusi rag an dhrogoberer,
terros rag an re a wra droktra?
4 A ny wel ev ow fordhow,
ha nivera ow hammow oll?

5 'Mar kerdhis gans falsuri,
po mar fistenas ow throos dhe doll –
6 re biv posys yn mantol a ewnder,
hag ena Duw a wor ow bos divlam –
7 mar treylis ow hamm a-denewen dhyworth an fordh,
mars eth ow holon war-lergh ow dewlagas,
po mar lenas namm dhe'm diwleuv;
8 ena gas my dhe hasa, ha den aral y dhybri;
ha re bo ow threvas diwreydhys.

9 'Mar pe ow holon dynys gans benyn,
po mar skolkyen ryb daras ow hentrevek,
10 ena re vallo ow gwreg rag den aral,
ha re kosko gwer erel gensi.
11 Rag henna a via tra vethus,
kammweyth dhe vos breusys;

12 henna y fia tan ow leski bys yn Abaddon
hag ev a leska ow askor bys y'n gwreydhyow.

13 'Mar skonnyen gwirvreus dhe'm gwas ha'm maghteth,
pan esa gansa grevons er ow fynn,
14 pandr'a wrav pan wra Duw sevel yn-bann?
pandr'a worthebav pan y'm hwither?
15 A ny wrug ev neb a'm gwrug vy y'n dorr, aga gul i ynwedh?
Hag a ny wrug an keth Duw agan formya y'n brys?

16 'Mar skonis hwansow an voghosogyon,
po gul dhe dhewlagas an wedhwes fyllel,
17 po dybri ow themmik ow honan,
heb y gevrenna gans an omdhivas
18 (mes dhyworth ow yowynkneth my a'n maga kepar dell wra tas –
ha my a'n ledyas dhyworth brys y vamm);
19 mar kwelis nebonan ow mos dhe goll drefen fowt a dhillas,
po den edhommek heb kudhans;
20 mar ny wrug y dhiwglun ow benyga,
ha mar ny ve tommhes gans knew ow deves;
21 mar trehevis ow leuv erbynn an omdhivas,
drefen bos genev delanwes y'n lys,[a]
22 ena re gottho ow bregh dhyworth ow skoodh,
ha re bo terrys orth an mell.
23 Rag yth esa euth dhymm a derros dhyworth Duw,
ha drefen y rielder ny yllyn gul henna.

24 'Mar korris ow fydhyans yn owr,
po leverel dhe owr, "Ow diogeledh os;"

---

a 31:21 *drefen bos genev delanwes y'n lys:* Ebrow *drefen my dhe weles ow gweres y'n yet.*

[25] mar lowenhis drefen bos meur ow golusogneth,
po drefen ow leuv dhe waynya meur;
[26] mar miris orth an howl ow splanna,
po orth an loor ow kerdhes yn golewder,
[27] may feu ow holon dynys yn-dann gel,
ha'm leuv a offras dhedha amm a omach;[a]
[28] hemma ynwedh a via kammweyth dhe vos breusys,
rag my a via dislen dhe Dhuw y'n ughelder.

[29] 'Mar lowenhis drefen anfeus ow eskar
po bos heudh pan wrug drog y gavos
[30] (ny ros vy kummyas dhe'm ganow dhe begha
dre bysi y vewnans gans molleth);
[31] mar ny leveris tus ow thylda,
"Piw eus na veu lenwys a'y gig?"
[32] (ny ostyas estren y'n stret,
mes my re ygoras ow daras dhe'n tremenyas);
[33] mar kelis ow hammweythresow dell wra mab den,
ow kudha ow sherewneth yn ow askra,
[34] drefen bos own dhymm a'n routh vras,
ha bismer an teyluyow a'm euthega,
may tewis ha nyns en yn-mes –
[35] unweyth a pe nebonan dhe'm klewes!
Ottomma ow sinans! – re wortheppo dhymm an Ollgallosek;
re wrello ow kuhudhor skrifa ow kuhudhans!
[36] Yn sur my a'n degsa war ow skoodh;
my a'n kolmsa dhymm kepar ha kurun;
[37] my a dhisklersa dhodho oll kovadh ow bewnans
ha dos nes dhodho kepar ha pennsevik.

---

a 31:27 *ha'm leuv a offras dhedha amm a omach:* Ebrow *ha'm leuv a ammas dhe'm ganow.*

38 ‘Mar kriis ow thir er ow fynn,
ha’y fynglow re olas war-barth;
39 mar tybris y askor heb talas,
po terri spyrys y wonedhysi;
40 re teffo spern yn le gwaneth,
hag ivra yn le heydh.’

Geryow Job a worfen.

Kynsa Areth Elihu

32 Ytho an tri gour ma a astelas gorthebi, drefen y vos gwiryon yn y dhewlagas y honan. 2 Mes Elihu mab Barakel an Buzyas a deylu Ram eth ha bos pur serrys drefen Job dhe justifia y honan moy es Duw. 3 Serrys o ynwedh orth an tri howeth drefen na gavsens gorthyp, mes spit dhe henna i a leveris bos Job[a] kamm. 4 Lemmyn Elihu re wortsa kyns kewsel drefen aga bos kottha agesso. 5 Mes pan welas nag esa gorthyp yn aga ganow y sorr a dhewis.

6 Elihu mab Barakel an Buzyas a worthebis:

‘Yowynk ov yn bledhynnyow,
ha koth owgh hwi;
rag henna yth esa own dhymm,
ha ny vedhis diskwedhes dhywgh ow brys.
7 Yn-medhav, “Dedhyow a dal kewsel,
ha niver bras a vledhynnyow a dal dyski furneth.”
8 Mes yth yw spyrys yn mab den,
anal an Ollgallosek, a re dhodho furneth.
9 Nyns yw an dus veur hag yw fur,
na nyns yw an dus koth hag a gonvedh gwirvreus.
10 Rag henna my a lever, “Goslowewgh orthiv;
My ynwedh a dhiskler dhywgh ow brys.”

---

a 32:3 *Job:* Yndella y’n tekst masoretek, mes ewnans yw, a veu gwrys gans an skriba rag an ger *Duw,* rag revrons dhe Dhuw.

11 ‘Otta, my a wortas agas geryow,
my a woslowas orth agas resna,
ha hwi ow hwilas geryow.
12 My a wrug vri ahanowgh,
mes nyns esa nagonan a gonkludyas Job,
ny worthebis den vyth ahanowgh dh’y eryow.
13 Na leverewgh, “Ni re gavas furneth;
Duw a’n feth, a-der den.”
14 Ny gewsis y eryow er ow fynn vy,
ha ny worthebav dhodho gans agas arethyow.

15 ‘Penndegys yns, ha ny worthebons na fella;
i a astelas kewsel.
16 Eus edhom my dhe wortos, rag ny gewsons,
rag i dhe sevel ena, ha ny worthebons na fella.
17 My ynwedh a worthyp ow rann;
my ynwedh a dhiskler dhywgh ow brys.
18 Rag leun ov a eryow;
an spyrys ynnov a’m konstrin.
19 Kepar ha gwin heb tardhell yw ow thorr;
parys dhe dardha kepar ha botellow nowydh.
20 Res yw dhymm kewsel may kyffiv difres;
my a yger an dhiwweus ha gorthebi.
21 Ny dhiskwedhav favour dhe dhen vyth
na ny rov hanow a enor dhe dhen vyth.
22 Ny wonn fatel rov henwyn a enor –
poken ow Gwrier a’m kemersa dhe-ves yn skon.

Elihu a Geredh Job

33 ‘Mes lemmyn klew ow geryow, Job,
ha goslow orth puptra a lavarav.
2 Otta, my a yger ow ganow;
an taves y’m ganow a gews.

3 Ow geryow a dheu dhyworth ewnhynseth ow holon,
ha'm diwweus a lever yn apert an pyth a wonn.
4 Spyrys Duw re'm gwrug,
hag anal an Ollgallosek a re dhymm bewnans.
5 Gorthyp dhymm, mar kyllydh;
sett dha eryow a-dheragov ha sav yn-bann.
6 Yth ov kepar ha ty a-dherag Duw;
my ynwedh re beu gwrys a bri.
7 Ny dal own ahanav dha euthega;
ny wrowedh ow leuv yn poos warnas.

8 'Yn sur, ty re gewsis y'm diwskovarn,
my re glewas son an geryow –
9 "Pur ov, heb treuspas;
glan ov, ha heb anewnder.
10 Mes otta, yma dhodho arvreus er ow fynn,
ev a'm reken avel eskar;
11 ev a worr ow dewdros y'n stockys,
hag ev a aspi orth oll ow hensyow."

12 'My a worthyp dhis, yn hemma nyns os ewn;
rag brassa yw Duw ages mab den.
13 Prag y strivydh er y bynn,
rag ny yll den vyth gorthebi dhe oll y eryow?
14 Rag Duw a gews yn unn fordh, hag ena yn aral,
kyn na wra den vri a henna.
15 Yn hunros, yn gwelesigeth a'n nos,
pan godh kosk down war dus,
hag i ow koska yn aga gweli,
16 ena ev a yger aga diwskovarn
ha'ga ownekhe gans gwarnyansow,
17 rag treylya den dhyworth drogober,
ha'y witha rag gooth.

18 Ev a saw y enev rag an pytt,
ha'y vewnans rag treusi an avon.
19 Po chastiys yw den dre bayn war y weli,
gans strif yn y eskern pupprys,
20 may hwra y vewnans kasa bara,
ha'y enev a gas boos denti.
21 Y gig yw gwastys dhe-ves ma na yll bos gwelys;
ha'y eskern, a veu anweladow kyns, yw lommhes.
22 Y enev a dheu nes dhe'n pytt,
ha'y vewnans dhe'n re a dhre ankow.
23 Mars eus el rybdho,
medhador, onan yn-mysk mil,
rag disklerya dhe dhen an pyth yw ewn ragdho,
24 ha mars yw grassyes orto ha leverel,
"Gwith e rag mos war-nans dhe'n pytt;
my re gavas ronson ragdho:
25 ena y gig a vydh krev kepar ha kig maw;
ev a dhehwel dhe dhedhyow y yowynkneth."

26 'Ena ev a bys war Dhuw ha kavos favour ganso,
ev a wel fas Duw gans lowena,
ha Duw a attal dhodho y ewnder.
27 Ev a gan a-rag dus ha leverel,
"My re beghas ha kammdreylya an pyth a veu ewn,
mes ny dhegemeris an pyth a dhendilis.
28 Ev a dhelirv ow enev rag mos y'n pytt,
ha'm bewnans a wel an golow."

29 'Duw a wra oll an taklow ma
diwweyth, teyrgweyth, gans gour,
30 rag dri y enev arta dhyworth an pytt,
may hallo golow bewnans splanna warnodho.
31 Gwra vri, a Job, goslow orthiv;
taw ha my a gews.

32 Mar mynnydh leverel neppyth, gorthyp dhymm;
kows, rag my a vynn diskwedhes dha vos ankablus.
33 Poken, goslow orthiv;
Taw ha my a wra dyski furneth dhis.'

Nessa Areth Elihu

34 Ena Elihu a leveris:
2 'Klewewgh ow geryow, hwi dus fur,
ha goslowewgh orthiv, hwi dus skentel;
3 rag an skovarn a brev geryow
kepar dell vlas an stevnik boos.
4 Gwren dewis an pyth yw ewn;
Gwren dyski yntredhon an pyth yw da.

5 'Job re leveris, "Ankablus ov,
mes Duw re gemeras dhe-ves ow gwirvreus;
6 kynth ov ewn, breusys ov avel gowek;
ny yll ow goli bos yaghhes, kynth ov heb
kammweyth."
7 Py gour yw kepar ha Job,
a yv skorn kepar ha dowr?
8 Kowethya a wra gans drogoberoryon
ha kerdhes gans an debeles.
9 Rag ev re leveris, "Ny gyv gour prow
pan assay ev plegya dhe Dhuw."

10 'Rag henna goslowewgh orthiv, hwi wer a gonvedhes,
pell bedhes dhyworth Duw ev dhe wul drog,
dhyworth an Ollgallosek ev dhe wul kamm.
11 Ev a attal dhe dhen an pyth re wrug,
hag a surha gour dhe gavos an pyth re dhendilas.
12 Yn gwiryonedh ny wra Duw tra vyth yn trog,
ha ny wra an Ollgallosek kammdreylya gwirvreus.

13 Piw a'n settyas war an norvys?
Piw a ros dhodho charj war an bys oll?
14 Mar treyllya y golon dhodho y honan,
ha kuntel dhodho y spyrys ha'y anal,
15 galsa oll kig dhe goll war-barth,
ha mab den a dreylsa arta dhe dhoust.

16 'Mars eus konvedhes dhis, klew hemma;
goslow orth an pyth a lavarav.
17 A yll governa neb a gas gwirvreus?
A vynnydh y dhampnya neb yw gwiryon ha gallosek,
18 a lever dhe vyghtern, "Koog os!"
ha dhe ugheloryon, "Tebel owgh;"
19 neb na dhiskwa faverans dhe bennsevigyon,
ha na faver an wolusogyon moy es an voghosogyon,
drefen i oll dhe vos ober y leuv?
20 I a verow yn pols, yn kres an nos;
shackys yw an bobel hag i dremen dhe-ves,
ha kemerys dhe-ves yw an allosogyon heb leuv densys.

21 'Rag yma y dhewlagas war fordhow gour,
hag ev a wel y gammow oll.
22 Nyns eus tewolgow na tewlder down
may hallo drogoberoryon omgudha.
23 Ny worras Duw termyn apoyntys rag gour,
dhe vos a-dheragdho rag breus.
24 Ev a vrew an allosogyon heb hwithrans,
hag a sett re erel yn-bann yn aga le.
25 Drefen ev dhe aswon aga oberow,
ev a's domhwel y'n nos, ha skwattys yns.
26 Ev a's gwysk drefen aga drogober
yn tyller may hyll tus y weles,

27 drefen i dhe dreylya dhyworth y sewya,
ha ny wrussons vri a'y fordhow.
28 I a wrug dhe gri an voghosogyon dos dhodho,
may klewas ev kri an dus truan.

29 'Mes pan yw ev tawesek, piw a'n dampen?
Pan gudh ev y fas, piw a'n aspi?
Mes yma ev a-ugh kenedhel hag a-ugh densys,
30 dhe lettya den ansans rag governa,
rag settya antylli rag an bobel.

31 'Mar leverir dhe Dhuw,
"My re borthas kessydhyans; ny dreuspassav moy;
32 dysk dhymm an pyth na welav;
mar kammwrug vy, ny'n gwrav namoy."
33 Desevos a wre'ta ev dhe dyli dhis,
ha ty orth y skonya?
Res yw dhiso jy ervira, a-der my;
rag henna diskler an pyth a wodhes.
34 Gwer a gonvedhes a lever dhymm,
ha gour fur neb a glew a lever dhymm,
35 "Job a gews heb godhvos,
ha heb furneth yw y eryow."
36 Unweyth a pe Job prevys bys y'n gorfen,
rag ev dhe worthebi kepar ha gwer dhrog.
37 Ev a geworr rebellyans dh'y begh;
ev a dak diwleuv yn agan mysk,
ha lieshe y eryow erbynn Duw.'

Tressa Areth Elihu

35 Ena Elihu a leveris:
2 'A brederydh bos hemma ewn?
Ty a lever, "Ankablus ov a-dherag Duw."

[3] Mar kovynnydh orto, “Py les eus dhymm,
ha pandr’a waynyav mar ny beghav?”
[4] my a worthyp dhis
ha dhe’th kowetha usi genes.
[5] Mir war-vann orth an nevow ha gwel;
aspi orth an kommol yw ughella agesos.
[6] Mar peghsys, pandr’a wredh er y bynn?
Mars yw lies dha gammweythresow, pandr’a wra
henna dhodho?
[7] Mars os gwiryon, pandr’a redh dhodho;
po pandr’a dhegemmer ev dhyworth dha leuv?
[8] Ny wra dha sherewynsi tochya marnas gour kepar ha ty,
ha ny doch dha ewnder marnas mebyon tus.

[9] ‘Tus a gri drefen an lies arwask;
i a gri rag gweres drefen bregh an allosogyon.
[10] Mes ny lever den vyth, “Ple’ma Duw, ow Gwrier,
neb a re kanow y’n nos,
[11] neb a dhysk dhyn moy ages bestes an norvys,
ha gul dhyn bos furra ages an ydhyn y’n ayr?”
[12] I a gri, mes ny worthyp ev,
drefen gooth drogoberoryon.
[13] Yn sur ny glew Duw kri gwag,
ny wra an Ollgallosek vri anodho.
[14] Pyseul dhe le, ytho, y hwoslow
pan leverydh na yllydh y weles,
bos an ken dheragdho
ha ty dhe vos orth y wortos.
[15] Ha lemmyn drefen na wra y sorr kessydhya
ha ny wra ev vri a folneth,
[16] Job a yger y anow gans kows gwag
ha heb godhvos ev a liesha geryow.’

Peswora Areth Elihu

36 Elihu a besyas leverel:

2 ‘Gorta tamm pella ha my a dhiskwedh dhis,
rag yma moy dhe vos leverys a-barth Duw.

3 My a dhre ow godhvos dhyworth pell,
ha my a askrif gwiryonedh dhe’m Gwrier.

4 Dhe wir, ow geryow nyns yns kamm;
Yma genes den perfydh y wodhvos.

5 ‘Gallosek yw Duw ha nyns yw den vyth kasadow dhodho;
ha meur yw yn nerth a gonvedhes.

6 Ny with ev an drogoberer yn fyw,
mes ev a re gwirvreus dhe’n voghosogyon.

7 Ny gemmer y dhewlagas dhyworth an den gwiryon,
mes kepar ha myghternedh ev a’s sett war dronyow
ha’ga ughelhe bys vykken.

8 Ha mars yns kelmys yn kargharow
ha synsys fast dre gerdyn a alar,

9 ev a dhiskwa dhedha an pyth re wrussons,
ha’ga hammwriansow a wrussons yn hwothus.

10 Ev a yger aga diwskovarn dhe dhyskans,
ha gorhemmyn dhedha dehweles dhyworth drog.

11 Mar koslowons ha’y servya,
i a spen aga dedhyow yn sewenyans,
ha’ga bledhynnyow yn lowender.

12 Mes mar ny woslowons, i a dhe goll der an kledha,
ha tremena heb godhvos.

13 ‘An dus dhidhuw y’n kolon a berth sorr;
ha ny grions rag gweres hwath pan wra ev aga helmi.

14 I a verow yn aga yowynkneth,
yn-mysk an horys-tempel worow.

15 Mes Duw a dhelirv an den galarek der y alar,
ev a yger aga diwskovarn yn aga arwask.
16 Ev a'th tynyas ynwedh dhyworth ahwer
dhe dyller ledan ma nag esa strotha,
dhe gonfort moos leun a vlonek.

17 'Mes leun os a vreus erbynn an tebelwas;
breus ha gwirvreus re'th synsis.
18 Bydh war na wrello den vyth dha dhynya gans rychys,
ha na wrello falswober bras dha dreylya a-denewen.
19 A wra dha gri po oll nerth dha grevder
dha witha rag ahwer?
20 Na yeun war-lergh an nos,
pan yw poblow kemerys dhe-ves yn-mes a'ga le.
21 Bydh war, na dreyl dhe dhrog;
rag drefen hemma ty re beu prevys gans galar.
22 Otta, ughelhes yw Duw yn y nerth;
piw yw dyskador kepar hag ev?
23 Piw re ragsettyas dhodho y fordhow,
po leverel dhodho, "Ty re gammwrug"?

Elihu a Gews a Veurder Duw

24 'Porth kov dhe wormel y ober,
re ganas gwer a-dro dhodho.
25 Tus oll re viras orto;
mab den a vir dhyworth pell.
26 Ass yw Duw meur, dres agan konvedhes!
Anhwiladow yw niver y vledhynnyow.
27 Ev a denn war-vann an dagrennow a dhowr
ha sidhla glaw dhyworth an niwl;
28 an kommol a dhinwa war-nans,
ha gasa glaw dhe godha gans palster war vab den.

29 Piw a gonvedh omlesans an kommol,
po taran y babel?
30 Otta, ev a skatter y lughes a-dro dhodho
ha kudha gwreydhyow an mor.
31 Yndella ev a vag[a] an poblow;
ev a re palster a voos.
32 Ev a gudh y dhorn gans golow,
hag a worhemmyn dhodho gweskel an gosten.
33 Son an taran a dheriv an tewedh dhe dhos,
ha'n chatel ynwedh a dhiskwa hager-awel dhe dhos.

37 'Drefen hemma ynwedh ow holon a gren,
ha lemmel dhyworth hy le.
2 Goslowewgh orth taran lev Duw
hag orth an grommyans a dheu dhyworth y anow.
3 Ev a liver y daran yn-dann an nev oll,
ha'y lughes dhe sornow an norvys.
4 Wosa henna y lev a vedhygel;
ev a daren gans lev meuredhek
ha ny lett ev an lughes kettel vo y lev klewys.
5 Duw a daren yn fordhow marthys;
ev a wra taklow bras dres agan konvedhes.
6 Rag dhe'n ergh ev a lever, "Kodh war an dor;"
ha dhe gowas a law, "Bydh krev."
7 Ev a lett pub den oll rag oberi,
mayth aswonno oll tus y ober.
8 An bestes a omgudh
ha gortos yn aga fowys.
9 An korwyns a dheu dhyworth y jambour,
ha yeynder dhyworth an gogledh.
10 Gans anal Duw yey yw formys,
ha'n dowrow ledan yw rewys kales.

a 36:31 *vag:* Amendys. Ebrow *vreus.*

[11] Ev a garg an kommol a lybor;
an kommol a skatter y lughes.
[12] I a dreyl a-dro der y gevarwodhyans,
i a wra an pyth yw gorhemynnys ganso
war enep an bys oll.
[13] Po rag kessydhyans, po rag y dir
po rag tregeredh, ev a wra dhedha dos.

[14] ‘Klew hemma, A Job;
sav kosel, ha preder a-dro dhe oberow marthys
Duw.
[15] A wodhes fatel worhemmyn Duw an kommol,
ha gul dhe lughes y gommol splanna?
[16] A wodhes fatel neuvell an kommol,
oberow marthys anodho ev neb yw perfydh y
wodhvos,
[17] ty hag yw tomm y’th tillas
pan yw tesek an bys yn-dann gwyns an dyghow?
[18] A yllydh, kepar hag ev, ystyn an nevow,
mar grev avel mirour teudhys?

[19] ‘Dysk dhyn an pyth a wren ni leverel dhodho;
ny yllyn restra agan ken drefen an tewlder.
[20] A dhegoodh bos leverys dhe Dhuw y mynnav kewsel?
Eus gour a byssa dhe vos kollenkys?
[21] Ha lemmyn ny yll tus mires orth an golow
pan usi ow splanna y’n nevow,
wosa an gwyns dhe dremena ha’ga glanhe.
[22] Dhyworth an gogledh y teu splander owrek;
war Dhuw yma meuredh euthyk.
[23] An Ollgallosek – ny yllyn y gavos;
meur yw y nerth, ha’y vreus,
hag yn y wirvreus ha’y ewnder bras ny arwask ev.

24 Rag henna tus a berth own anodho;
ha ny wra vri a'n dus yw fur yn tybyans aga holon
aga honan.'

An Arlodh a Gews

38 Ena an Arlodh a worthebis dhe Job dhyworth an korwyns:

2 'Piw yw hag a dewlha ow hussul gans geryow heb
godhvos?
3 Grugys dha dhiwglun kepar ha gour;
my a wovyn orthis ha ty a lever dhymm.

4 'Ple'th eses pan settis vy sel an norvys?
Lavar dhymm, mars eus konvedhes dhis.
5 Piw a erviras y vraster? Ty a wor, yn sur!
Piw a ystynnas korden-vusura warnodho?
6 Pyth esa y selyow sedhys warnodho?
po piw a dhesedhas y bennmen –
7 ha ster an myttin ow kana war-barth
hag oll mebyon Duw ow karma gans lowena?

8 'Piw a dhegeas an mor a-dryv darasow
pan dardhas ev dhyworth an dorr? –
9 pan wrug vy dhe gommol bos y dhillas,
ha'y vaylya yn tewlder tew,
10 ha ragsettya finwethow ragdho,
ha gorra barrys ha darasow,
11 pan leveris vy, "Ty a yll dos bys omma mes na fella,
ha dha vordonnow gothus a vydh lettys omma"?

12 'A resys gorhemynnow dhe'n myttin yn oll dha
vewnans,
po diskwedhes dhe'n bora y dyller,

13 may hallo ev synsi an norvys der y emlow,
ha shackya an dhrogoberoryon a-dhyworto?
14 Chanjys yw kepar ha pri yn-dann sel,
ha liwys yw kepar ha dillas.
15 Skonys yw an golow dhyworth an dhrogoberoryon,
ha terrys yw aga bregh dhrehevys.

16 ‘A entersys bys yn fentynnyow an mor,
po kerdhes yn downder an mor?
17 A veu porthow ankow diskwedhys dhis?
A welsys porthow an tewlder down?
18 A gonvedhsys ledander an norvys?
Lavar dhymm mar kodhes oll hemma.

19 ‘Ple’ma’n fordh dhe drigva an golow?
Ha ple’ma tyller an tewlder?
20 A yllydh aga gorra yn aga oryon?
A aswonydh an hensyow dh’aga chiow?
21 Ty a wor, drefen dha vos genys ena,
ha bras yw niver dha dhedhyow!

22 ‘A entersys yn gwithvaow an ergh,
po gweles gwithvaow an keser
23 a withis vy rag termyn trobel,
rag dedhyow a vatel ha bresel?
24 Ple’ma’n fordh dhe’n tyller mayth yw golow lesrynnys,
po le mayth yw gwyns an howldrevel keskerys war
an norvys?

25 ‘Piw re droghas kanel rag livow an glaw,
ha hyns rag an taran ha’n lughes,
26 rag dri glaw dhe dir ma nag eus trigys gour vyth,
dhe dhifeythtir ma nag eus den,

[27] rag dowrhe difeyth ynyal,
ha gul dhe'n tir dyllo gwels?

[28] 'Eus tas dhe'n glaw?
Piw a dhinythis an banaghow a luth?
[29] Dhyworth torr piw y teuth an yey yn-mes?
Piw a dhinythis an rew dhyworth an nevow
[30] a wra dhe'n dowrow bos mar gales avel men,
ha rewi enep an downvor?

[31] 'A yllydh kelmi kadonyow an Pleyades?
A yllydh lowsya kadonyow Orion?
[32] A yllydh dri yn-mes toknys an stergylgh yn aga sesonyow
po a yllydh ledya an Ors gans y gelyn?
[33] A wodhes ordenansow nev?
A yllydh settya aga rewl war an norvys?

[34] 'A yllydh drehevel dha lev dhe'n kommol,
ma'th kuttho liv a dhowrow?
[35] A yllydh dyllo tardhow lughes, mayth ellons
ha leverel dhis, "Yth eson omma"?
[36] Piw a worras furneth y'n kommol,[a]
po piw a ros konvedhes dhe'n niwl?[b]

[37] Piw a'n jeves an furneth rag nivera an komolennow,
po piw a yll domhweles sethow dowr an nevow,
[38] pan yw an doust kaleshes avel alkan teudhys,
ha'n gweres a len war-barth yn pellennow?

---

a 38:36 *y'n kommol:* Styr an ger ebrow yw ankler; martesen *an ibis.*

b 38:36 *niwl:* Styr an ger ebrow yw ankler; martesen *an kulyek.*

39 ‘A yllydh helghya preydh rag an lowarn,
ha gwalgha ewl an lewyon yowynk,
40 hag i ow plattya yn aga fow,
po kontrewaytya yn prysk?
41 Piw a bareus an preydh rag an vran-vras,
pan gri hy fleghes orth Duw,
ha gwandra a-dro drefen fowt a voos?

39 ‘A wodhes p’eur tinyth gever an karrygi?
A welydh an ewigow ow tinythi?
2 A yllydh nivera an misyow may tegons aga helyn
hag a wodhes an termyn may tinythons?
3 I a blatt ha dyllo aga askor
ha delivra aga fleghes.
4 Aga fleghes a ha bos krev y’n powdir;
i a dhiberth ha ny dhehwelons dhedha.

5 ‘Piw a asas dhe’n oneger mos dhe wari?
Piw a dhigolmas rawyow an asen gwyls?
6 My a ros dhodho an difeythtir rag y drigva,
ha’n holanek rag y annedh.
7 Ev a hwerth orth habadolya an cita;
ny glew ev kri an lewyer.
8 Ev a wander y’n menydhyow avel y beurva,
ha hwilas glasneth oll.

9 ‘A vynn an ojyon gwyls dha servya?
A wra ev gortos ryb dha bresep nosweyth?
10 A yllydh y synsi dhe’n fyngel gans herness?
A wra ev klosya an nansow war dha lergh?
11 A yllydh fydhya ynno drefen y grevder,
ha gasa dhodho dha lavur poos?
12 A yllydh fydhya ynno dhe dhehweles
ha dri an greun dhe’th leur-drushya?

13 ‘Eskelli an strus a flapp yn lowen,
mes ny neyj strus mar dha avel hwibon.
14 Hi a as hy oyow war an dor,
ha’ga gasa dhe dommhe y’n tewes,
15 owth ankevi y hallo troos aga brewi,
y hallo best gwyls stankya warnedha.
16 Hi a dhyght hy fleghes yn fell, kepar dell nag esons dhedhi;
nyns yw a vern dhedhi bos euver hy lavur;
17 rag Duw a wrug dhedhi ankevi furneth,
ha ny ros dhedhi kevren yn konvedhes.
18 Mes pan omsav hi rag ponya,
hi a hwerth orth margh ha marghek.

19 ‘A resys dhe’n margh y grevder?
po gwiska y gonna gans mong?
20 A wredh dhodho lamma kepar ha lokust?
Son y renki hwothus yw euthyk.
21 Ev a baw war gamm ha lowenhe yn y grevder;
ha mos yn-rag erbynn arvow an vatel.
22 Ev a hwerth orth own, heb bos digolonnek;
ny gilden ev dhyworth an kledha.
23 An woon-sethow a gryghyll er bynn y denewen,
an guw ha’n lons a lughes.
24 Ev a lenk an dor gans fellder ha sorr;
ny yll ev sevel stag pan sen an korn.
25 Pan sen an korn ev a renk “Aha!”
Ev a vlas an vatel dhyworth pell,
taran an hembrenkysi ha garm an gas.

26 ‘Yw dha skians ji hag a wra an hok dhe neyja,
hag ystyn y eskelli troha’n dyghow?

27 Yw dha worhemmyn ji a wra an er dhe neyja ughel
y'n ebron,
ha drehevel y neyth yn tyller ughel?
28 Yma trigys war garrek hag ev a annedh ena,
kleger karnedhek yw y skons.
29 A-dhyworto ev a aspi y breydh;
Y dhewlagas a'n gwel dhyworth pell.
30 Y fleghes a sugen goos;
hag yma ev y'n tyller may ma tus varow.'

40 An ARLODH a worthebis dhe Job ow leverel:
2 'A yll den kavylek strivya gans an Ollgallosek?
Neb a dhadhel gans Duw, gorthebes ev dhodho.'

Gorthyp Job

3 Ena Job a worthebis dhe'n ARLODH:
4 'Otta, distyr ov vi; fatel allav gorthebi dhis?
My a gudh ow ganow gans ow leuv.
5 My re gewsis unweyth, ha ny worthebav;
diwweyth, mes ny lavarav moy.'

Diskwedhyans Nerth Duw

6 Ena an ARLODH a gewsis orth Job dhyworth an korwyns:
7 'Grugys dha dhiwglun kepar ha gour;
my a wovyn orthis ha ty a dhiskler dhymm.
8 A vynnydh diswul ow breus?
A vynnydh ow dampnya rag ty dhe vos ewnhes?
9 Eus bregh dhis kepar ha bregh Duw,
a yll dha lev tarenna kepar ha'y lev ev?

10 'Omdekha yn glori ha splander;
omwisk yn enor ha meuredh.
11 Dilesh tardhow dha sorr
mir orth pub den gothus, ha'y uvelhe.

12 Mir orth peub yw gothus, ha'y iselhe;
ha stankya war an debeles ple'mons ow sevel.
13 Kudh i y'n doust war-barth;
kolm aga fassow y'n bedh.[a]
14 Ena my a aswon
dha leuv dhyghow dhe ri dhis budhogoleth.

15 'Mir orth Behemoth,
a greatis dell y'th kreatis jy;
ev a dheber gwels kepar hag ojyon.
16 Yma y grevder yn y dhiwglun,
ha'y nerth yn begel y dorr.
17 Diwedhyn kepar ha sedres yw y lost;
giow y dhiwvordhos yw maylys war-barth yn fast.
18 Pibennow a vrons yw y eskern,
kepar ha gwelynni a horn yw y eseli.

19 'Ev yw an kynsa yn-mysk oberow Duw –
ny yll marnas y Wrier y ladha.
20 An menydhyow a dhre boos ragdho,
le may hwari oll an bestes gwyls.
21 Ev a wrowedh yn-dann an alow dowr,
kudhys yn-mysk an kors y'n wernek.
22 An alow dowr a'n kudh yn aga skeus;
helyk an gover a'n kerghyn.
23 Pan vo an avon ow liva, nyns eus own dhodho;
attes yw ev hwath pan herdh Yordan erbynn y anow.
24 A yllir y sesya der an dhewlagas,
po maglenna y dron gans antell?

a 40:13 *bedh:* Ebrow *y'n tyller kudhys.*

41 ‘A yllydh tenna Lawethan yn-mes gans higen-bysk,
po kelmi y daves yn-nans gans lovan?[a]
2 A yllydh gorra lovan der y dron,
po gwana y awen gans korsen?
3 A wra ev lies aspysadow dhis?
A gews ev orthis gans geryow medhel?
4 A wra ev kevambos genes
ma’n kemerydh avel gwas bys vykken?
5 A wredh gwari ganso kepar ha gans edhen,
po y leshya rag dha vaghtethyon?
6 A wra gwikoryon bargenya ragdho?
A wrons y ranna ynter an varchons?
7 A yllydh lenwel y groghen a vorwuwow,
po y benn a wuwow pyskessa?
8 Mar settydh dalghen ynno
preder orth an gas; ny’n gwredh nevra arta!

9 ‘Neb a’n jeves govenek a’y gachya yw tollys;
yth yw tewlys dhe’n dor orth an gwel anodho
hogen.
10 Nyns yw den vyth fell lowr rag y dhifuna.
Ytho piw a yll sevel a-dheragov?
11 Piw a yll omsettya orthiv ma’th attylliv dhodho?
Den vyth yn-dann an nev oll.

12 ‘Ny dawav a-dro dh’y eseli,
na’y grevder meur na’y furv gader.
13 Piw a yll pilya y dhillas a-ves?
Piw a yll dewana y gaspows dhewblek?

---

a 41:1 An gwersow 41:1 bys 41:8 yw niverys 40:25 bys 40:32, ha’n gwersow 41:9 bys 41:34 yw niverys 41:1 bys 26 y’n tekst ebrow ha’n Septuagint.

14 Piw a yll ygeri darasow y fas?
Euthyk yw y dhens oll a-dro.
15 Rewyow a skosow yw y geyn,
deges klos war-barth kepar ha gans sel.
16 Yma an eyl mar ogas dh'y gila
ma na yll ayr tremena yntredha.
17 Junys yns an eyl dh'y gila;
i a gesklen ma na yllir aga ranna.
18 Y striwyow a skatter golow.
Kepar ha kreghyn lagas an bora yw y dhewlagas.
19 Faglennow ow leski a fros dhyworth y anow;
ha gwrygh a dan a lamm yn-mes.
20 Mog a dheu dhyworth y dhewfrik,
kepar ha dhyworth chek war gors ow leski.
21 Y anal a enow glowennow,
ha flammow a deu yn-mes dhyworth y anow.
22 Yma krevder trigys yn y gonna,
ha donsya a wra desper a-dheragdho.
23 Junys war-barth yn tynn yw krisyow y gig;
fast yns hag anwayadow.

24 'Mar gales avel men yw y golon,
mar gales avel men-melin a-is.
25 Pan sev ev, ownek yw an duwow;
i a gilden rag own.
26 Ny amont an kledha a dhrehedh dhodho,
na'n guw, na'n sethik, na'n pil.
27 Ev a dhyght horn kepar ha kala,
ha brons kepar ha prenn poder.
28 Ny wra sethow dhodho fia;
kepar ha kulyn yw meyn-dowlbren.
29 Fustow yw reknys avel kulyn ragdho;
ev a hwerth orth an lons ow kryghylli.

30 ‘Kepar ha darn a briweyth yw y rannow a-is,
ow kasa ol y’n leys kepar ha draylell-dhrushya.
31 Ev a wra dhe’n downder bryjyon kepar ha pott;
ha’n mor kepar ha pott a eli.
32 War y lergh ev a as ol a wolow;
y hyllir krysi bos blew loos dhe’n downder.
33 Tra vyth war an dor yw y bar,
kreatur heb own.
34 Ev a vir yn-nans war buptra yw howtyn;
myghtern oll an bestes gothus yw.’

Job

42 Ena Job a worthebis dhe’n ARLODH:
2 ‘My a wor y hyllydh gul puptra,
ha ny yll towl ahanas bos lestys.
3 “Piw yw hemma, neb a gudh kussul heb godhvos?”
Yn sur my a gewsis a daklow na gonvedhis,
taklow re vryntin ragov dh’aga godhvos.
4 “Klew, my a’th pys, ha my a gews;
my a wovyn orthis ha ty a worthyp.”
5 My re glewsa ahanas dre glewans an skovarn,
mes lemmyn ow dewlagas re’th welas;
6 rag henna my a’m kas ow honan,
ha kodha yn edrek yn doust ha lusu.’

Pennlavar

7 Wosa an ARLODH dhe leverel an taklow ma dhe Job ev a leveris dhe Elifaz an Temanyas: ‘Ow sorr re dhewis er dha bynn hag erbynn dha dhew goweth, drefen na gewssowgh ahanav an pyth yw ewn, kepar dell wrug ow gwas Job. 8 Rag henna kemerewgh lemmyn dhywgh seyth tarow ha seyth hordh ha mos dhe’m gwas Job hag offrynna ragowgh offryn leskys, ha’m gwas Job a bys ragowgh ha my a dhegemmer y bysadow,

ha ny'gas dyghtyav herwydh agas folenep; rag ny gewssowgh
ahanav an pyth yw ewn, kepar dell wrug ow gwas Job.' [9] Elifaz
an Temanyas ha Bildad an Shuhyas ha Sofar an Naamathyas
eth ha gul herwydh an pyth a worhemynnis an ARLODH dhedha;
ha'n ARLODH a dhegemeras pysadow Job.

Rychys Job Asverys

[10] Wosa Job dhe bysi rag y gowetha, an ARLODH a restoryas
feus Job hag a ros dhodho diwweyth moy ages dell esa dhodho
kyns. [11] Oll y vreder hag oll y hwerydh a dheuth dhodho
ha pubonan re'n aswonsa kyns ha dybri ganso yn y ji. I a'n
konfortyas ha keskodhevel ganso a-dro dhe oll an trobel re
dhrosa an ARLODH dhodho, ha pubonan a ros dhodho bath
a vona ha bysow a owr. [12] An ARLODH a venygas an rann
dhiwedhes a vewnans Job moy ages an kynsa. Yth esa dhodho
peswardhek mil dhavas, hwegh mil gowrvargh, mil yew a
oghen, ha mil asen. [13] Hag yth esa seyth mab ha teyr myrgh
dhodho. [14] Ev a henwis an kynsa myrgh Yemima, an nessa
Kesia ha'n tressa Keren-happuk. [15] Y'n wlas oll nyns o benenes
kevys mar deg avel myrghes Job, ha'ga thas a ros dhedha
eretons war-barth gans aga breder keffrys. [16] Wosa hemma
Job a vewa seyth ugens bledhen; hag ev a welas y vebyon ha
mebyon y vebyon bys y'n peswora henedh. [17] Ha Job a verwis,
koth ha leun a dhedhyow.

AN SALMOW

1 • 2 • 3 • 4 • 5 • 6 • 7 • 8 • 9 • 10 • 11 • 12 • 13 • 14 • 15 • 16 • 17 • 18 • 19
20 • 21 • 22 • 23 • 24 • 25 • 26 • 27 • 28 • 29 • 30 • 31 • 32 • 33 • 34 • 35 • 36
37 • 38 • 39 • 40 • 41 • 42 • 43 • 44 • 45 • 46 • 47 • 48 • 49 • 50 • 51 • 52 • 53
54 • 55 • 56 • 57 • 58 • 59 • 60 • 61 • 62 • 63 • 64 • 65 • 66 • 67 • 68 • 69 • 70
71 • 72 • 73 • 74 • 75 • 76 • 77 • 78 • 79 • 80 • 81 • 82 • 83 • 84 • 85 • 86 • 87
88 • 89 • 90 • 91 • 92 • 93 • 94 • 95 • 96 • 97 • 98 • 99 • 100 • 101 • 102 • 103
104 • 105 • 106 • 107 • 108 • 109 • 110 • 111 • 112 • 113 • 114 • 115 • 116
117 • 118 • 119 א בגדהוזחטיכלמנסעפצקרשת • 120 • 121 • 122 • 123
124 • 125 • 126 • 127 • 128 • 129 • 130 • 131 • 132 • 133 • 134 • 135 • 136 • 137
138 • 139 • 140 • 141 • 142 • 143 • 144 • 145 • 146 • 147 • 148 • 149 • 150

LYVER I

1 Gwynnvys an gour
na gerdh yn kussul an debeles,
ha na sev yn fordh peghadoryon,
ha na esedh yn esedhva an re a wra ges;
[2] mes yma y dhelit yn lagha an ARLODH,
hag yn y lagha y preder ev dydh ha nos.
[3] Ev a vydh avel gwedhen
plensys ryb goverow dowr,
ow ri hy frut yn hy seson,
ha ny wedher hy del.
Hag yn puptra a wra, ev a sewen.

[4] Nyns yw yndelma an debeles,
mes yth yns i avel kulyn a wra an gwyns y hwytha
dhe-ves.
[5] Rag henna, ny sev an debeles y'n vreus,
na peghadoryon yn kuntelles an re wiryon;

6 rag an ARLODH a aswon fordh an re wiryon,
mes fordh an debeles a dhe goll.

2 Prag y hwra an kenedhlow deray,
ha'n poblow devisya taklow euver?
2 Myghternedh an norvys a sev,
ha'n rewlysi a omgussul war-barth,
erbynn an ARLODH hag erbynn y Untys:
3 'Terryn ni aga rawyow dhe demmyn,
ha tewlel aga herdyn dhyworthyn.'

4 Neb a esedh y'n nevow a hwerth;
an Arlodh a wra ges anedha.
5 Ena ev a gews orta yn y sorr,
ha'ga broweghi yn y gonnar:
6 'My re worras ow myghtern war Sion, ow menydh sans.'

7 My a dheriv ordenans an ARLODH;
ev a leveris dhymm, 'Ty yw ow mab,
hedhyw my re'th tinythis.
8 Govyn orthiv, ha my a re dhis an kenedhlow y'th ertach,
ha pennow pella an nor y'th perghenogeth.
9 Ty a's terr gans gwelen horn;
ty a's brew dhe demmyn avel lester gweythor pri.'

10 Ytho bedhewgh fur lemmyn, hwi vyghternedh;
gwrewgh vri a'n gwarnyans ma, hwi vreusysi an norvys.
11 Servyewgh an ARLODH gans own,
ha lowenhewgh gans krena.

12 Ammewgh dhe'n mab, ma na vo serrys,
ha na yllowgh dhe goll y'n fordh;
rag y sorr a flamm yn skon.
Gwynnvys oll an re a hwila skovva ynno ev.

Salm a Dhavydh, pan fias dhyworth Absalom y vab.

3 A ARLODH, fatel yw ow eskerens ynkressys!
Lies yns i neb a sev er ow fynn;
2 lies yns i neb a lever a'm enev,
'Nyns eus gweres ragdho yn Duw.' *Sela.*[a]

3 Mes ty, A ARLODH, yw skoos a-dro dhymm,
ow glori, neb a dhrehav ow fenn.
4 My a elwis war an ARLODH gans ow lev,
hag ev a worthebis dhymm mes a'y venydh sans.
Sela.

5 My a wrowedhas ha koska; ha my a dhifunas,
rag an ARLODH a'm skoodh.
6 Ny borthav own a dhegow a vilyow a'n bobel,
neb re omsettyas a-derdro er ow fynn.

7 Sav, A ARLODH;
salw vy, ow Duw!
Rag ty re weskis oll ow eskerens war an challa;
ty re dorras dens an debeles.

8 Dhe'n ARLODH yma selwyans;
yma dha vennath war dha bobel. *Sela.*

---

a 3:2 *Sela:* Martesen lavar a venestrouthi, yw dhe styrya drehevel an lev dhe bych ughella, po powes; po ynterlud a venestrouthi; po berrheans yw dhe styrya chanj a'n lev, po *da capo.*

Dhe vester an keur: gans daffar kerdyn. Salm a Dhavydh.

4 Gorthyp dhymm pan alwav, A Dhuw ow ewnder!
Ty a'm gorras yn rydhses pan en vy yn anken.
Bydh grassyes orthiv, ha klew ow fysadow.

2 Hwi vebyon den, pygemmys prys y fydh ow golewder
treylys dhe dhespit?
Pygemmys prys y kerowgh euveredh, ow hwilas
gow? *Sela.*

3 Mes godhvedhewgh an ARLODH dhe apoyntya an den
duwek dhodho y honan;
an ARLODH a glew pan alwav warnodho.

4 Krenewgh, ha na beghewgh;
kewsewgh yn agas kolon war agas gweli, ha
bedhewgh tawesek. *Sela.*

5 Offrynnewgh sakrifisow ewnder,
ha trestyewgh y'n ARLODH.

6 Lies huni a lever, 'Piw a dhiskwa dader dhyn ni?
Drehav warnan golow dha fas, A ARLODH.'

7 Ty re worras lowender y'm kolon
moy ages y'n termyn may feu aga ys ha'ga gwin
ynkressys.

8 Yn kres my a wrowedh ha koska;
drefen ty dha honan, A ARLODH, dhe wul dhymm
triga yn sawder.

Dhe vester an keur: gans pibow. Salm a Dhavydh.

5 Ro skovarn dhe'm geryow, A ARLODH;
gwra vri a'm hanasa.

2 Goslow orth lev ow kri,
ow Myghtern, ha'm Duw,
rag dhiso jy y pysav.

[3] A ARLODH, y'n myttin ty a glew ow lev;
y'n myttin my a orden ow fysadow orthis, ha
golyas.

[4] Rag nyns os ta Duw a gemerro plesour yn sherewneth;
ny yll drog triga genes jy.
[5] Ny sev an re wothus y'th wolok;
ty a gas an dhrogoberoryon oll.
[6] Ty a dhistru an re a wowlever;
an ARLODH a gas an gour gosek ha fals.

[7] Mes my a dheu y'th chi
dre dha dregeredh meur;
my a ombleg troha'th tempel sans
yn own ahanas.
[8] Hembronk vy, A ARLODH, y'th ewnder
drefen ow eskerens;
gwra dha fordh kompes a-dheragov.
[9] Rag nyns eus lelder yn aga ganow;
aga holon yw leun a spit.
Aga lonk yw logel ygor,
i a fekyl gans aga thaves.
[10] Gwra dhedha perthi kessydhyans aga fegh, A Dhuw;
kodhens i der aga hussulyow aga honan;
towl i dhe-ves herwydh aga lies treuspas;
rag i re sevis er dha bynn.

[11] Mes lowenhes seul a hwila skovva ynnos,
kanens i rag joy bynitha,
rag ty dh'aga gwitha,
ha bedhes heudhik ynnos an re a gar dha hanow.
[12] Rag ty, A ARLODH, a venyk an den gwiryon;
ty a'n kudh gans favour kepar ha gans skoos.

Dhe vester an keur: gans daffar kerdyn; war Sheminith.
Salm a Dhavydh.

6 A ARLODH, na rebuk vy y'th sorr,
ha na geredh vy y'th konnar.
2 Bydh grassyes orthiv, A Arlodh, rag difredh ov vy;
yaghha vy, A ARLODH, rag ow eskern yw troblys.
3 Ow enev ynwedh yw pur dhyegrys.
Mes ty, A ARLODH – pygemmys prys?

4 Dehwel, A ARLODH, delirv ow enev;
salw vy a-barth dha dregeredh.
5 Rag yn ankow nyns eus kov ahanas;
piw a'th wormel yn yfarn?

6 Skwith ov vy a'm hanasa;
pub nos my a lyb ow gweli;
gans ow dagrow my a soub ow growedhva.
7 Ow lagas a fyll drefen ponvos;
ev a wannha drefen ow eskerens oll.

8 Diberthewgh dhyworthiv, hwi dhrogoberoryon oll;
rag an ARLODH re glewas lev ow olva.
9 An ARLODH re glewas ow govynadow;
an ARLODH a dhegemmer ow fysadow.
10 Oll ow eskerens a berth meth hag a vydh euthegys;
i a dreyl war-dhelergh, hag a berth meth yn
tromm.

Shiggayon a Dhavydh, a ganas dhe'n ARLODH a-dro dhe
Kush a Benyamin.

7 A ARLODH ow Duw, ynnos jy y hwilav skovva;
saw vy dhyworth oll an re a'm helgh, ha gwra ow
delivra,

2 ma na dorrons ow enev avel lew,
orth y skwardya, ha nyns eus delivrer.

3 A ARLODH ow Duw, mar kwrugavy hemma;
mars eus sherewneth y'm diwleuv;
4 mar attylis vy drog dhe'n den esa yn kres genev,
po pylla ow eskar heb ken,
5 helghyes an eskar ow enev, ha'y gemeres;
stankyes ev ow bewnans dhe'n dor,
ha gul dhe'm enor growedha y'n doust. *Sela.*

6 Sav, A ARLODH, y'th sorr;
omdhrehav erbynn koler ow eskerens;
ha difun, A Dhuw, y'n gwirvreus a worhemynsys.
7 Ha bedhes kuntelles an poblow a-dro dhis;
warnodho kemmer dha se yn ughelder.
8 An ARLODH a vreus an poblow;
breus vy, A ARLODH, herwydh ow ewnder,
ha herwydh ow gwiryonsys usi ynnov.

9 Bedhes diwedh dhe dhrogober an debeles,
mes ty gwra fastya an den gwiryon,
ty neb a brev an kolonnow ha'n lonethi,
an Duw gwiryon.
10 Yma ow skoos gans Duw,
neb a selow an re ewn aga holon.
11 Duw yw breusyas gwiryon,
ha Duw neb yw serrys pub dydh.

12 Mar ny godh den yn edrek, ev a lymm y gledha;
ev re blegyas y warak, ha'y darbari;
13 hag ev re dharbaris dhodho daffar mernans;
ev a wra y sethow sheftys a dan.

14 Otta, ev yw torrek gans sherewneth;
ev re goncevyas dregyn,
ha dinythi falsuri.
15 Ev re balas pytt ha'y gleudhya,
hag ev re godhas y'n kleudh a wrug.
16 Y dhregyn a dreyl war y benn y honan,
ha'y arowder a dhiyskyn war y glopen y honan.

17 My a wormel an ARLODH herwydh y ewnder,
ha kana gormola dhe hanow an ARLODH, an
Ughella.

Dhe vester an keur: war an Gittith. Salm a Dhavydh.

8 A ARLODH, agan Arlodh,
ass yw bryntin dha hanow yn oll an norvys;
ty neb re worras dha wolewder a-ugh an nevow.

2 Yn-mes a anow fleghigyow ha'n re ow tena
ty re fastyas nerth drefen dha eskerens,
rag may tiswrylli an eskar ha'n dialor.

3 Pan virav orth an nevow, ober dha vesyes,
an loor ha'n ster a wrussys aga fastya;
4 pyth yw den may perthydh kov anodho,
ha mab den may hwredh vri orto?

5 Ty re'n gwrug nebes isella ages an eledh,[a]
ha'y guruna gans golewder hag enor.
6 Ty a ros dhodho mestrynses war wriansow dha
dhiwleuv;
ty re worras puptra yn-dann y dreys,
7 oll deves hag oghen;
hag ynwedh bestes an gwel,

---

a 8:5 *eledh:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *duwow* po *duw.*

8 ydhyn an nevow ha puskes an mor,
kekemmys a dremen dre hensyow an moryow.

9 A ARLODH agan Arlodh,
ass yw bryntin dha hanow yn oll an norvys!

Dhe vester an keur war Muth-laben. Salm a Dhavydh.

9 My a'th wormel, A ARLODH, a leun golon;
my a dheriv oll dha varthusyon.
2 My a lowenha hag a vydh fest heudhik ynnos;
my a gan gormola dhe'th hanow, an Ughella.

3 Pan dreyl ow eskerens war-dhelergh,
i a drebuch ha mos dhe goll a-dheragos.
4 Rag ty re ventenas ow gwirvreus ha'm ken;
ty re esedhas y'n se, ow preusi yn gwiryonedh.

5 Ty re geredhis an kenedhlow, ty re dhistruis an tebelwas;
ty re dhefendyas aga hanow dhe-ves bys vykken ha bynari.
6 An eskar yw treylys yn magoryow bys vykken;
ty re dhiwreydhyas aga citys;
aga hovadh res eth dhe goll.

7 Mes an ARLODH a esedh yn y se bys vykken,
ev re fastyas y se rag breus,
8 hag ev a vreus an nor yn gwiryonedh;
ev a re gwirvreus dhe'n poblow yn ewnhynseth.

9 An ARLODH ynwedh a vydh dinas dhe'n den truan,
dinas yn prysyow anken.
10 Ha'n re a aswon dha hanow a drest ynnos,
rag ty, A ARLODH, ny forsaksys seul a'th hwila.

11 Kenewgh gormola dhe'n ARLODH trigys yn Sion,
derivewgh y wriansow yn-mysk an poblow.
12 Rag neb a wovyn goos yn dial a berth kov anedha;
ny ankev garm an voghosogyon.

13 Bydh grassyes orthiv, A ARLODH;
mir orth ow anken, a wodhavav dhyworth an re
a'm kas,
ty neb a'm drehav dhyworth porthow ankow,
14 rag may teriffiv oll dha wormola
yn porthow myrgh Sion;
my a lowenha y'th selwyans.

15 An kenedhlow re sedhis y'n pytt a wrussons;
y'n roos a gudhsons, aga throos aga honan re beu
kechys.
16 Aswonys yw an ARLODH, ev re wrug breus;
an tebelwas yw maglennys gans ober y dhiwleuv y
honan. *Higgayon. Sela.*

17 An debeles a dhehwel dhe yfarn,
oll an kenedhlow hag a ankovas Duw.

18 Rag ny vydh an den edhommek ankevys bynitha,
ha nyns a dhe goll bys vykken govenek an
voghosogyon.

19 Sav, A ARLODH, na as den dhe dryghi;
bedhes an kenedhlow breusys a-dheragos
20 Gorr own ynna, A ARLODH;
godhvedhes an kenedhlow nag yns marnas tus.
Sela.

10 Prag, A ARLODH, y sevydh a-bell?
Prag yth omgelydh yn prysyow anken?

[2] An tebelwas yn y wooth a helgh an boghosek;
bedhens i kechys gans an towlow a wrussons.

[3] Rag an tebelwas a vost a vynnas y enev,
ev a venyk an den yw kraf rag gwayn anewn,
ha dispresya an ARLODH.
[4] An tebelwas yn y valghder ny'n hwila;
oll y dybyansow yw, 'Nyns eus Duw.'

[5] Y fordhow a sewen pupprys;
yma dha vreusow a-vann, yn-mes a'y wel;
ev a hwyth orth y eskerens oll.
[6] Ev re leveris yn y golon, 'Ny drebuchyav;
a unn henedh dhe'n nessa ny vedhav yn anken.'

[7] Y anow yw leun a vollethi ha falsuri hag arwask;
yn-dann y daves yma dregyn hag anewnder.
[8] Ev a esedh ow kontrewaytya y'n trevow;
y'n kudhvaow ev a ladh an den diweres.

Y dhewlagas a aspi an anfeusik yn-dann gel.
[9] Ev a gontrewayt y'n gudhva avel lew yn fow;
ev a gontrewayt rag may talghenno an boghosek,
ev a dhalghen an boghosek orth y denna yn y roos.

[10] Ev a blatt, ev a ombleg dhe'n dor,
ha'n anfeusik a godh yn y allos.
[11] Ev a leveris yn y golon, 'Duw re ankovas,
ev a gudh y fas, ha ny wel nevra.'

[12] Sav, A ARLODH; A Dhuw, drehav dha leuv;
na ankov an voghosogyon.
[13] Prag y hwra an tebelwas dispresya Duw,
ow leverel yn y golon, 'Ny wra ev attendya'?

14 Ty re'n gwelas, rag ty a wra vri a dhregyn ha ponvos,
dh'y gemeres y'th tiwleuv;
an anfeusik a gemmyn y honan dhiso jy;
ty yw gwereser an omdhivas.

15 Torr bregh an tebelwas ha'n drogoberer;
hwither y sherewneth ma na vo kevys namoy.
16 An ARLODH yw Myghtern bys vykken ha bynari;
an kenedhlow res eth dhe goll yn-mes a'y dir ev.

17 ARLODH, ty re glewas desir an re uvel;
ty a generth aga holon, ty a wra dhe'th skovarn goslowes,
18 dhe ri gwirvreus dhe'n omdhivas ha'n den arweskys,
ma na wrello den war an nor gorra own namoy.

Dhe vester an keur. A Dhavydh.

11 Y'n ARLODH y hwilav skovva; fatel yllowgh leverel dhe'm enev,
'Neyj dhe'n menydh avel edhen?
2 Rag otta, an debeles a bleg an warak,
i a dharbar aga sethow war an gorden,
rag may tennons y'n tewlder dhe'n re ewn aga holon.
3 Mars yw an selyow distruys,
pandr'a yll an den gwiryon dhe wul?'

4 Yma an ARLODH yn y dempel sans,
yma se an ARLODH y'n nevow;
y dhewlagas a vir, kreghyn y dhewlagas a brev mebyon den.
5 An ARLODH a brev an den gwiryon ha'n tebelwas,
ha'y enev a gas an den a gar garowder.

6 Ev a wra dhe golennow tan ha loskven kodha war an
debeles avel glaw;
gwyns gwyls a vydh kevren aga hanaf.
7 Rag an ARLODH yw gwiryon, ev a gar ewnder;
an den ewnhynsek a wel y fas.

Dhe vester an keur: war Sheminith. Salm a Dhavydh.

12 Salw, A ARLODH, rag nyns eus unn dremas gesys;
rag an dus len re dhifygyas mes a vebyon den.
2 I a lever euveredh, pub den gans y hynsa;
gans gweus fekyl ha kolon dhewblek y kowsons.

3 An ARLODH a dregh oll gweusyow fekyl,
an taves hag a lever bostow bras,
4 an re a lever, 'Gans agan taves y tryghyn ni,
agan gweusyow yw dhyn ni; piw yw arlodh
warnan ni?'

5 'Drefen an voghosogyon dhe vos ravnys, drefen
kynvan an edhomogyon,
lemmyn my a sev,' yn-medh an ARLODH;
'my a'n gorr y'n sawder a yeun ev.'
6 Lavarow an ARLODH yw lavarow glan,
avel arghans teudhys yn forn a bri,
purhes seythgweyth.

7 Ty a'gan syns, A ARLODH,
ty a'gan gwith[a] rag an genedhel ma bys vykken.
8 An debeles a gerdh a bub tu,
ha bileni yw ughelhes yn-mysk mebyon den.

---

a 12:7 *Ty a'gan syns, A ARLODH, ty a'gan gwith:* Ow sewya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *Ty a's syns, A ARLODH, ty a'n gwith.*

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh.

13 Pygemmys prys A ARLODH? A wredh ow ankevi
bynitha?
Pygemmys prys y kudhydh dha fas dhyworthiv?
2 Pygemmys prys y hworrav fienasow y'm enev,
ha galar y'm kolon der an jydh?
Pygemmys prys y fydh ow eskar ughelhes warnav?

3 Mir, ha gorthyp dhymm, A ARLODH ow Duw!
Ro golow dhe'm dewlagas, ma na goskiv yn hun
ankow;
4 ma na lavarro ow eskar, 'My re dryghis warnodho;'
ma na lowenhaho ow erbynoryon pan wrav vy
trebuchya.

5 Mes my re drestyas y'th tregeredh;
ow holon a lowenha y'th selwyans.
6 My a gan dhe'n ARLODH,
rag ev re beu hel orthiv.

Dhe vester an keur. A Dhavydh.

14 An den anfur re leveris yn y golon, 'Nyns eus Duw.'
Legrys yns i, hag i re wrug obereth kasadow,
nyns eus den vyth a wrello dader.

2 An ARLODH a viras war-woles dhyworth nev war
vebyon den,
dhe weles mars esa neb den fur
ow hwilas Duw.

3 Pubonan re dreylyas a-denewen, legrys yns i war-barth;
nyns eus den vyth a wrello dader,
nyns eus nagonan.

4 A ny gonvedh an dhrogoberoryon oll,
hag i ow tybri ow fobel kepar dell dhebrons bara?
Ny alwsons war Dhuw.

5 Ena yth esens i yn own bras,
rag yma Duw gans henedh an dus wiryon.
6 Hwi a lest kussul an boghosek,
mes an ARLODH yw y skovva.

7 A teffa selwyans Israel yn-mes a Sion!
Pan dreyl an ARLODH kethneth y bobel,
Yakob a lowenha, ha heudhik vydh Israel.

Salm a Dhavydh.

15 ARLODH, piw a yll godriga y'th tylda?
Piw a yll triga y'th venydh sans?

2 Neb a gerdh heb namm, ha gul ewnder,
ha kewsel gwirder yn y golon;
3 an den nag eus miken war y daves,
ha na wra drogober dh'y hynsa,
ha na wodhev sklander erbynn y gentrevek;
4 neb a dhispres an podryn yn y wolok ev,
ha neb a wordh an re a berth own a'n ARLODH;
neb a de ti kyn fo dh'y dhregyn y honan ha ny dreyl dhyworto;
5 neb na ros y arghans yn oker,
ha na gemeras falswober erbynn an den gwiryon.

Neb a wra an taklow ma ny vydh ow trebuchya bynitha.

Miktam a Dhavydh.

16 Gwith vy, A Dhuw, rag ynnos jy y hwilav skovva.
[2] My re leveris dhe'n ARLODH 'Ty yw ow Arlodh,
nyns eus genev tra vyth da a-der ty.'

[3] A-barth an sens usi y'n vro, ha'n re vryntin,
yma oll ow lowena ynna i.

[4] Aga galarow a voghha, seul a fysk war-lergh duw aral;
ny offrynnav goos aga offrynnow-diwes,
ha ny gemerav aga henwyn y'm diwweus.

[5] An ARLODH yw ow rann dhewisys ha'm hanaf;
ty a syns ow hevren.
[6] An rann re godhas ragov yn tylleryow teg;
devri yma dhymm ertach splann.

[7] My a venyk an ARLODH, neb a ros dhymm kussul;
devri ow lonethi a'm kesk yn termyn nos.
[8] My re worras an ARLODH prest a-dheragov;
drefen y vos ev a'm leuv dhyghow, ny drebuchyav.

[9] Rag henna heudhik yw ow holon, ha'm enev a lowenha,
ha'm kig ynwedh a drig yn sawder.
[10] Rag ny vynnydh gasa ow enev yn yfarn,
na ri dha Sans dhe weles an pytt.

[11] Ty a dhiskwa dhymm an fordh a vewnans;
y'th wolok jy yma lanwes lowena,
y'th leuv dhyghow yma joy nevra a bes.

Pysadow a Dhavydh.

17 Klew an ewnder, A ARLODH, goslow dhe'm garm;
ro skovarn dhe'm pysadow mes a dhiwweus heb gil.

[2] Des ow breus yn-mes a-dhyworthis;
re wello dha dhewlagas ewnder.

[3] Ty re brovas ow holon; ty re wrug vri ahanav y'n nos;
ty re'm assayas ha ny gevsys sherewneth ynnov;
ny vydh ow ganow ow pegha.
[4] A-dro dhe oberow den, herwydh geryow dha dhiwweus,
my re omwithas rag hensyow an den garow.
[5] Ow hammow re lenas fast orth dha hensyow jy;
ny drebuchyas ow threys.

[6] My re elwis warnas, rag ty a worthyp dhymm, A Dhuw;
pleg dha skovarn dhymm ha klew ow lavarow.
[7] Diskwa marthusyon dha dregeredh,
ty neb a selow dre dha leuv dhyghow an re a hwila skovva
dhyworth an re a sev er aga fynn.

[8] Gwith vy avel byw an lagas;
kudh vy yn-dann skeus dha eskelli,
[9] dhyworth an debeles a'm gwask,
ow eskerens fell neb a omsett a-dro dhymm.
[10] I a vayl aga holon gans blonek;
gans aga ganow i a gews yn hwothus.
[11] I a dheu yn-rag er ow fynn, lemmyn i a omsett a-dro dhymm;
ervirys yns i ow thewlel dhe'n leur.
[12] Haval yw dhe lew hwansek dhe skwardya y breydh,
ha kepar ha lew yowynk ow skolkya yn-dann gel.

[13] Sav, A ARLODH, deus er y bynn, doro e dhe'n dor!
Delirv ow enev dhyworth an tebelwas, dre dha gledha;

14 Dhyworth tus, dre dha leuv, A ARLODH,
dhyworth tus an bys ma.

Re gaffons aga rann y'n bewnans ma, ha bedhes aga
thorr lenwys a'th kessydhyans kudh.
Bedhes aga mebyon lenwys,
ha gasens remenant an kessydhyans dh'aga
fleghigyow.

15 Mes my a hwither war dha fas yn ewnder;
lowr vydh ragov, pan dhifunav, gweles dha furv.

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh, gwas an ARLODH, a leveris geryow an gan ma dhe'n ARLODH y'n jydh ma'n selwis an ARLODH dhyworth leuv y eskerens oll, ha dhyworth Sowl; hag ev a leveris:

18 My a'th kar, A ARLODH, ow nerth;
2 an ARLODH yw ow harrek, ha'm kastel, ha'm
delivrer;
ow Duw, ow harrek krev may hwilav skovva ynno,
ow skoos, ha korn ow selwyans, ow dinas.
3 My a elow war an ARLODH, neb yw gwiw dhe vos
gormelys,
ha my a vydh selwys a'm eskerens.

4 Yth esa kerdyn ankow a-dro dhymm,
ha frosow sherewynsi a wrug euth dhymm;
5 yth esa kerdyn yfarn a-dro dhymm;
yth esa antylli ankow a-dheragov.

6 Y'm anken my a elwis war an ARLODH,
ha dhe'm Duw y kriis vy rag gweres.
Ev a glewas ow lev yn-mes a'n tempel,
ha'm kri a-dheragdho a dheuth bys yn y
dhiwskovarn.

7 Ena an nor a grenas ha kryghylli;
ha selyow an menydhyow a grysyas
ha krena, rag y vos serrys.

8 Mog a yskynnas mes a'y dhewfrik,
ha tan a'y anow, ow tevorya;
kolennow a dardhas yn flammow a-dhyworto.

9 Hag ev a blegyas an nevow, hag a dheuth yn-nans;
hag yth esa tewolgow yn-dann y dreys.

10 Hag ev a varghogas war jerubyn ha neyja;
ev a neyjas uskis war eskelli an gwyns.

11 Ev a wrug tewlder y gudhans, y babel a-dro dhodho,
kommol tew a dhowr y'n ebron.

12 Dhyworth an golewder a-ragdho
y gommol a dremenas,
keser ha kolennow tan.

13 An ARLODH ynwedh a darennas y'n nevow,
ha'n Ughella[a] a ros y lev,
keser ha kolennow tan.[b]

14 Ev a dhellos y sethow ha skattra y eskerens,[c]
lughesennow pals, ha'ga gorra yn deray.

15 Ena yth omdhiskwedhas goverow dowr,[d]
ha selyow an norvys a veu diskudhys,
orth dha geredh, A ARLODH,
orth hwyth anal dha dhewfrik.

16 Ev a dhanvonas dhyworth an ughelder ha'm kemeres,
ev a'm tennas mes a dhowrow pals.

---

a 18:13 *ha'n Ughella:* Ebrow *Elyon.*

b 18:13 *keser ha kolennow tan:* Nyns usi an geryow ma y'n Septuagint, nag yn 2 Samuel 22:14.

c 18:14 *ha skattra y eskerens:* Ebrow *ha'ga skattra.*

d 18:15 *goverow dowr:* Po amendyans war-lergh 2 Sam 22:15 *leuryow an mor.*

17 Ev a'm delivras dhyworth ow eskar gallosek,
ha dhyworth an re a'm kas;
rag yth ens i re grev ragov.
18 I a dheuth er ow fynn yn jydh ow therosa;
mes an ARLODH re beu skoodhyans dhymm.
19 Ev a'm dros yn-mes dhe dyller ledan;
ev a'm delivras, drefen bos dhodho delit ynnov.

20 An ARLODH re wrug dhymm herwydh ow ewnder;
herwydh glander ow diwleuv yth attylis ev dhymm.
21 Rag my re synsis fordhow an ARLODH,
ha ny dhiberthis yn trog dhyworth ow Duw.
22 Rag yth esa oll y vreusow ev a-dheragov,
ha ny dreylys vy y ordenansow dhyworthiv.
23 Hag yth en vy divlam a-dheragdho,
ha my a omwithas dhyworth ow hammweyth.
24 Rag henna an ARLODH re attylis dhymm herwydh ow ewnder,
herwydh glander ow diwleuv yn y wolok ev.

25 Gans an den tregeredhus ty a vydh tregeredhus;
gans an gour divlam ty a vydh divlam.
26 Gans an den glan ty a vydh glan;
ha gans an den kamm ty a vydh gorth.
27 Rag ty a selow an bobel uvel;
mes ty a dhre dhe'n dor an dhewlagas wothus.
28 Rag ty a enow ow lugarn;
an ARLODH ow Duw a wra dhe'm tewlder splanna.
29 Rag dredhos my a yll ponya erbynn lu;
ha der ow Duw my a yll lemmel dres fos.
30 Duw yw divlam y fordh;
lavar an ARLODH yw prevys;
skoos yw dhe seul a hwila skovva ynno.

31 Rag piw yw Duw marnas an ARLODH?
Ha piw yw karrek saw agan Duw ni? –
32 an Duw neb a worr grugys a nerth a-dro dhymm,
hag ev re wrug ow fordh divlam.
33 Ev a wra ow threys kepar ha treys ewigow,
ha'm settya fyrv war dylleryow ughel.
34 Ev a dhysk dhe'm diwleuv gwerrya,
ha'm diwvregh a yll plegya gwarak a vrons.
35 Ha ty re ros dhymm skoos dha selwyans,
dha leuv dhyghow a'm menten,
ha'th weres re'm meurhas.
36 Ty a ros spas ledan rag ow hammow yn-dannov,
ma na drebuchyas ow dewufern.
37 My a helgh ow eskerens ha'ga hachya;
ha ny dhehwelav bys pan vons distruys.
38 My a's brew ma na allons sevel;
i a godh yn-dann ow threys.
39 Rag ty re worras grugys a nerth a-dro dhymm rag an gas;
ty re worras yn-dannov an re a sevis er ow fynn.
40 Ty re ros dhymm gwarrow ow eskerens,
may hallen vy distrui an re a'm kas.
41 I a grias, mes nyns esa nagonan dh'aga selwel,
war an ARLODH, mes ny worthebis dhedha.
42 My a's brew munys avel doust a-dherag an gwyns;
my a's trett yn-dann dreys avel leys an stretys.

43 Ty re'm delivras dhyworth strifow an bobel,
ha'm gorra yn penn an kenedhlow;
pobel na aswonis vy a wra ow servya.
44 Kettel glewons ahanav, gostydh yns i dhymm;
estrenyon a ombleg dhymm.

45 Estrenyon a gemmer digolon,
i a dheu ow krena yn-mes a'ga heryow.

46 An ARLODH a vyw, ha benyges re bo ow harrek,
ha bedhes Duw ow selwyans ughelhes,
47 an Duw neb a re dhymm dial
hag a worr poblow yn-dannov,
48 neb a'm delirv dhyworth ow eskerens,
ha'm drehevel a-ugh an re a sev er ow fynn;
ty a'm delirv dhyworth an gour garow.

49 Rag henna my a'th wormel, A ARLODH, yn-mysk an kenedhlow,
ha kana gormola dhe'th hanow.
50 Ev a re selwyans meur dh'y vyghtern,
hag a wra tregeredh dh'y Untys,
dhe Dhavydh ha dh'y has bys vykken.

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh.

19 An nevow a dheriv golewder Duw;
ha'n fyrmament a dhiskwa ober y dhiwleuv.
2 Dydh a gews orth dydh,
ha nos a dhiskwa skentoleth dhe nos.
3 Nyns eus kows na geryow;
nyns yw aga lev klewys.
4 Aga lev a yn-mes dhe oll an nor,
ha'ga lavarow dhe bennow an norvys.

Ynna i y hworras ev tylda a-barth an howl,
5 a dheu yn-mes avel gour pries dhyworth y jambour,
ow lowenhe avel kampyer dhe bonya yn y hyns.
6 Ev a yn-mes a benn an nevow,
hag yma y hyns dhe'n penn aral anedha;
ha nyns eus tra vyth kudhys rag y domder.

7 Lagha an ARLODH yw perfydh,
ow kul dhe'n enev dasvewa;
dustuniow an ARLODH yw sur,
ow ri furneth dhe'n re sempel.
8 Arghadowyow an ARLODH yw ewn,
ow lowenhe an golon;
gorhemmyn an ARLODH yw pur,
ow ri golow dhe'n dhewlagas.
9 Own an ARLODH yw glan,
ow turya bys vykken;
breusow an ARLODH yw len,
ha gwiryon yn tien.
10 Moy desirys yns i ages owr,
ages meur a owr fin;
ha hwekka yns i es mel,
ha'n griben mel.

11 Dha was ynwedh yw gwarnys gansa;
yma gober meur dhe'n re a wra aga synsi
12 Piw a wor konvedhes y gammweythresow?
Glanha vy dhyworth ow feghosow kudh.
13 Gwith dha was ynwedh rag peghosow bolder;
na wrens i maystri warnav!
Ena divlam vedhav,
ha my a vydh glan a gammweyth meur.

14 Bedhes lavarow ow ganow ha prederow ow holon
plegadow a-ragos,
A ARLODH ow nerth ha'm dasprenyas.

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh.

20 An ARLODH re wortheppo dhis yn jydh anken!
Hanow Duw Yakob re'th wittho.

2 Re dhanvonno ev gweres dhis dhyworth an sentri,
ha'th krevhe jy dhyworth Sion!
3 Re bortho kov a'th offrynnow oll,
ha degemeres dha offrynnow leskys! Sela.

4 Re wrontyo dhis mynnas dha golon,
ha kowlwul oll dha gussul.
5 Kriyn yn lowen y'th selwyans,
hag yn hanow an ARLODH agan Duw ni a dhrehav
agan baneryow.
Re gowlwrello an ARLODH oll dha wovynadow.

6 Lemmyn my a wor an ARLODH dhe selwel y Untys;
ev a worthyp dhodho dhyworth nevow y sansoleth
y'n nerth a selwyans y leuv dhyghow.
7 Re a drest yn charettow ha re yn mergh;
mes ni a berth kov a hanow an ARLODH agan Duw.
8 Plegys yns dhe'n dor, ha kodhys;
mes ni a omdhrehav, ha sevel fast.

9 A ARLODH, salw an Myghtern;
ha gorthyp dhyn y'n jydh may helwyn.

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh.

21 An myghtern a lowenha y'th nerth, A ARLODH;
hag y'th selwyans, assa vydh ev heudhik!
2 Ty re ros dhodho hwans y golon,
ha ny neghsys dhodho govynadow y dhiwweus.
Sela.
3 Rag ty a a-dheragdho gans benathow dader;
ty a worr kurun a owr fin war y benn.
4 Ev a wovynnas bewnans orthis, ha ty a'n ros dhodho,
dedhyow hir bys vykken ha bynari.

5 Meur yw y wolewder ev y'th selwyans;
ty a worr splander ha meuredh warnodho.
6 Rag ty a ros dhodho benathow bys vykken;
ty a'n gwra heudhik gans lowena a-wel dhe'th fas.
7 Rag an myghtern a drest y'n ARLODH;
ha dre dregeredh an Ughella ny wra ev trebuchya.

8 Dha leuv a gemmer oll dha eskerens;
dha leuv dhyghow a gemmer an re a'th kas.
9 Ty a's gwra kepar ha fornes a dan
yn prys dha sorr.
An ARLODH a's kollenk yn y goler,
ha'n tan a's deber.
10 Ty a dhistru aga frut dhyworth an nor,
ha'ga has dhyworth mebyon den.
11 Rag i a vynnas er dha bynn;
i a dewlis dregyn, mes ny allsons y wul.
12 Rag henna ty a wra dhedha treylya aga heyn;
ty a dharbar kerdyn dha waregow erbynn aga
fassow.

13 Bydh ughelhes, A ARLODH, y'th nerth!
Ni a gan hag a wormel dha allos.

Dhe vester an keur: war Ayyeleth ha-Shahar. Salm a Dhavydh.

22 Ow Duw, ow Duw, prag y'm gessys?
Prag yth esos mar bell dhyworth ow selwyans, ha
dhyworth geryow ow hynvan?
2 Ow Duw, my a arm dydhweyth, ha ny worthebydh;
nosweyth ynwedh, ha ny dawav vy.

3 Mes ty yw sans,
prest ow triga yn gologhas Israel.

4 Agan tasow a drestyas ynnos jy;
i a drestyas, ha ty a's delivras.
5 I a grias warnas, ha delivrys vons;
i a drestyas ynnos, ha ny vons tollys.

6 Ha my, pryv ov vy, a-der gour;
skorn mab den, ha dispresys gans an bobel.
7 Seul a'm gwel a wra ges ahanav,
i a gamm aga min ha shackya an penn.
8 'Trest y'n ARLODH ma'n deliffro.
Gwres ev y dhelivra, rag ev a'n jeves delit ynno.'

9 Mes ty yw neb a'm kemeras mes a'n brys;
ty a'm gwithas saw war dhiwvron ow mamm.
10 Tewlys en vy warnas a-dhyworth an brys,
ty yw ow Duw a-dhyworth torr ow mamm.
11 Na vydh pell dhyworthiv,
rag anken a dheu yn ogas
ha nyns eus neb a weresso.

12 Terewi pals re dheuth y'm kerghyn,
terewi krev a Bashan a omsett a-dro dhymm;
13 i a yger aga ganow a-les er ow fynn,
kepar ha lew ow skwardya hag owth usa.

14 Skollys ov vy avel dowr,
ha'm eskern oll yw diskevelsys,
ow holon yw kepar ha kor;
teudhys yw yn-mysk ow holodhyon.
15 Ow nerth yw deseghys avel darn a briweyth,
ha'm taves a len orth ow grudh;
ha ty a'm gorr yn doust ankow.

16 Rag keun re dheuth a-dro dhymm;
kuntelles an debeles re'm keas;
i re wanas ow diwleuv ha'm treys.
17 My a yll nivera ow eskern oll;
i a lagatt hag a vir orthiv.
18 I a rann ow dillas yntredha,
war ow gwisk i a dewl prenn.

19 Mes na vydh pell dhyworthiv, A ARLODH;
ow nerth, deus uskis dhe'm gweres.
20 Delirv ow enev dhyworth an kledha,
ow bewnans dhyworth maystri an ki.
21 Salw vy a anow an lew,
rag ty re'm gorthebis yn-mes a gern an oghen
gwyls.

22 My a dheriv dha hanow dhe'm breder;
yn-mysk an kuntelles my a'th wormel.
23 Hwi neb a berth own a'n ARLODH, gormelewgh ev!
Hwi oll, has Yakob, gordhyewgh ev,
ha hwi oll, has Israel, perthewgh euth anodho
24 Rag ny dhispresyas ev nag abhorrya
anken an den truan;
ha ny gudhas y fas ragdho,
mes pan grias warnodho ev a'n klewas.

25 Ahanas jy yw ow gormola y'n kuntelles meur;
my a dal ow ambosow a-wel dhe'n re a berth own
ahanas
26 An dus truan a dheber hag a vydh lenwys;
an re a hwila an ARLODH a'n gormel;
re vewo agas kolon bynari.

27 Oll pennow an norvys a berth kov
ha treylya dhe'n ARLODH;

hag oll teyluyow an kenedhlow
a wordh a-dheragos.
28 Rag yma an myghternses dhe'n ARLODH;
hag ev yw an rewler yn-mysk an kenedhlow.

29 Oll an vrasyon war an nor a dheber ha gordhya;
oll an re a dhiyskyn dhe'n doust a ombleg
a-dheragdho,
ha ny yll den vyth bewhe y enev y honan.
30 Linnyeth a'n serv;
tus a re derivas a'n ARLODH dhe'n henedh a dheu.
31 I a dheu, ha derivas y ewnder dhe bobel a vydh genys,
ev dhe vos neb a wrug hemma.

Salm a Dhavydh.

23 An ARLODH yw ow bugel, ny vydh esow warnav.
2 Ev a wra dhymm growedha yn peurvaow gwyrdh;
ev a'm hembronk ryb an dowrow kosel.
3 Ev a wra dhe'm enev dasvewa.
Ev a'm hembronk yn hensyow ewnder
a-barth y hanow ev.

4 Ha kyn kerdhav dre nans skeus ankow,
ny borthav own a dhrog;
rag yth esos genev;
dha welen ha'th lorgh
a'm hebaskha.

5 Ty a bareus moos a-dheragov
yn golok ow eskerens;
ty re untyas ow fenn gans oyl,
ow hanaf yw gorlenwys.

6 Sur, dader ha tregeredh a'm hol oll dedhyow ow
bewnans,
ha my a drig yn chi an ARLODH bynitha.

Salm a Dhavydh.

24 Dhe'n ARLODH yma an nor ha myns eus ynno,
an norvys, ha'n re usi trigys ynno.

2 Rag ev re'n selyas war an moryow,
ha'y fastya war an dowrow.

3 Piw a yskyn yn menydh an ARLODH?
Ha piw a sev yn y dyller sans?

4 An den glan y dhiwleuv ha pur y golon,
na dhrehevis y enev dhe euveredh,
na lia yn fals.

5 Ev a dhegemmer bennath dhyworth an ARLODH,
hag ewnder dhyworth Duw y selwyans ev.

6 Hemm yw kenedhel an re a'n hwila,
neb a hwila fas an Duw a Yakob. Sela.

7 Drehevewgh agas pennow, hwi borthow,
ha bedhewgh drehevys, hwi dharasow heb diwedh,
ha'n Myghtern a wolewder a dheu a-bervedh.

8 Piw yw an Myghtern a wolewder?
An ARLODH krev ha gallosek,
an ARLODH gallosek yn kas.

9 Drehevewgh agas pennow, hwi borthow,
ha bedhewgh drehevys, hwi dharasow heb diwedh,
ha'n Myghtern a wolewder a dheu a-bervedh.

10 Piw yw an Myghtern a wolewder?
ARLODH an luyow,
ev yw an Myghtern a wolewder. *Sela.*

Salm a Dhavydh.

25 Dhiso jy, A ARLODH, y trehavav ow enev.
[2] Ow Duw, my a drest ynnos jy,
na as vy dhe berthi meth;
na vedhes ow eskerens heudhik a'm govis.
[3] Sur na berthes meth an re a drest ynnos jy;
perthes meth an re a wra falsuri heb ken.

[4] Diskwa dhymm dha fordhow, A ARLODH;
dysk dhymm dha hensyow.
[5] Hembronk vy y'th wirder, ha dysk dhymmo vy,
rag ty yw Duw ow selwyans;
ynnos jy y trestyav oll an jydh.

[6] Porth kov, A ARLODH, a'th truedh ha'th tregeredh,
rag i re beu yn fyw trank heb worfen.
[7] Na borth kov a beghosow ow yowynkneth, na'm
kammweyth;
herwydh dha dregeredh porth kov ahanav,
A ARLODH, a-barth dha dhader.

[8] Da hag ewn yw an ARLODH;
rag henna ev a dhysk dhe beghadoryon y'n fordh.
[9] Ev a hembronk an re uvel yn gwirvreus,
hag ev a dhysk y fordh dhe'n voghosogyon.
[10] Oll hensyow an ARLODH yw tregeredh ha gwirder,
dhe'n re a with y gevambos ha'y dhustuniow.

[11] A-barth dha hanow, A ARLODH,
gav dhymm ow hammweyth, rag meur yw.
[12] Py den yw ev neb a berth own a'n ARLODH?
Ev a dhysk dhodho y'n fordh a dhewis ev.

[13] Y enev a drig yn sewenyans,
ha'y has a erit an tir.

14 Yma kevrin an ARLODH gans an re a berth own
anodho,
hag ev a dhiskwa dhedha y gevambos.
15 Prest yma ow dewlagas war an ARLODH,
hag ev a dhre ow threys yn-mes a'n roos.

16 Treyl dhymmo vy, ha bydh grassyes orthiv;
rag digoweth ha boghosek ov vy.
17 Ankenyow ow holon yw meur aga niver,
tenn vy yn-mes a'm ankres.
18 Mir orth ow anken ha'm ponvos,
ha gav oll ow feghosow.

19 Mir orth ow eskerens, rag meur yw aga niver,
ha gans kas fell i a'm kas.
20 Gwith ow enev ha gwra ow delivra;
na as vy dhe berthi meth, rag my a hwila skovva
ynnos jy.
21 Re'm gwittho perfydhder ha gwiryonsys,
rag my a hwila skovva ynnos jy.

22 Daspren Israel, A Dhuw,
yn-mes a'y ankenyow oll.

Salm a Dhavydh.

26 Breus vy, A ARLODH,
rag my re gerdhas y'n tivlam,
ha my re drestyas y'n ARLODH heb trebuchya.
2 Hwither vy, A ARLODH, ha prov vy;
assay ow lonethi ha'm kolon.
3 Rag yma dha dregeredh a-dherag ow dewlagas,
ha my re gerdhas y'th wirder.

4 Ny esedhis vy gans kogyon,
ha ny gowethyav gans tus fekyl.

5 My re gasas kuntelles an dhrogoberoryon,
ha ny esedhav gans an debeles.

6 My a wolgh ow diwleuv yn gwiryonsys,
ha mos a-dro dhe'th alter, A ARLODH;
7 Ow kana kan a rasyans,
hag ow terivas dha varthusyon oll.

8 ARLODH, my re garas trigva dha ji,
an tyller mayth annedh dha wolewder.
9 Na guntel ow enev gans peghadoryon,
na'm bewnans gans tus wosek;
10 Yma dregyn yn aga diwleuv,
ha'ga leuv dhyghow yw leun a falswobrow.

11 Ha my, my a gerdh heb namm;
daspren vy, ha bydh grassyes orthiv.
12 Ow throos a sev yn tyller kompes;
y'n kuntellesow my a'th venyk, A ARLODH.

Salm a Dhavydh.

27 An ARLODH yw ow golow ha'm selwyans;
piw anodho y porthav own?
An ARLODH yw kastel ow bewnans;
piw anodho y fedhav ownek?

2 Pan dheuth an dhrogoberoryon y'm ogas
dhe dhybri ow hig,
ow eskerens ha'm envi,
i a drebuchyas ha kodha.

3 Kynth hwrello lu kampya er ow fynn,
ny berth ow holon own;
kyn sortyo bresel er ow fynn,
hwath my a vydh fydhyansek.

4 Unn dra a wovynnis orth an ARLODH,
henna a hwilav:
my dhe driga yn chi an ARLODH
dres oll dedhyow ow bewnans,
dhe vires orth tekter an ARLODH,
ha dhe brederi yn y dempel.

5 Rag ev a'm kel yn y skovva
yn jydh anken;
yn goskes y dylda ev a'm kudh;
ev a'm gorr war-vann war garrek.

6 Ha lemmyn, ow fenn a vydh ughelhes
a-ugh ow eskerens a-derdro;
ha my a offryn sakrifisow a lowena
yn y skovva;
my a gan, ha kana gormola dhe'n ARLODH.

7 Goslow, A ARLODH, pan armav gans ow lev,
bydh grassyes orthiv, ha gorthyp dhymm.
8 Ow holon re leveris ahanas, 'Hwila y fas.'
Dha fas, A ARLODH, a hwilav vy.
9 Na gudh dha fas ragov;
na dowl dha was dhe-ves yn sorr.
Ty re beu ow gweres.
Na wra ow gasa na forsakya,
A Dhuw ow selwyans.
10 Pan y'm forsak vy ow thas ha'm mamm,
an ARLODH a'm degemmer.

11 Dysk dhymm dha fordh, A ARLODH,
ha hembronk vy yn hyns kompes,
drefen ow eskerens.

12 Na'm ro vy dhe vynnas ow eskerens;
rag fals dhustuniow re sevis er ow fynn,
ha'n re a gews yn hager.

13 Hemma a grysav, my dhe weles dader an ARLODH
yn tir an re vyw.
14 Gwra fydhya y'n ARLODH;
bydh nerthek ha bedhes dha golon konfortys;
ha gorta an ARLODH.

Salm a Dhavydh.

28 Warnas jy y halwav, A ARLODH;
ow harrek, na vydh bodhar orthiv vy,
ma na viv, mar tewydh,
kepar ha'n re a dhiyskyn dhe'n pytt.
2 Klew lev ow govynadow,
pan griav dhis rag gweres,
pan dhrehavav ow diwleuv
troha'th tempel sans.

3 Na'm kemmer vy dhe-ves gans an debeles
na gans an dhrogoberoryon,
neb a lever kres gans aga hynsa,
ha dregyn yn aga holon.
4 Ro dhedha i herwydh aga ober,
ha herwydh sherewneth aga gwriansow;
ro dhedha i herwydh ober aga diwleuv;
attal dhedha aga gober gwiw.
5 Rag ny wrons vri a wriansow an ARLODH,
na ober y dhiwleuv,
ev a's tewl dhe'n dor, ha ny's drehav.

6 Benyges re bo an ARLODH,
rag ev re glewas lev ow govynadow.

7 An ARLODH yw ow nerth ha'm skoos;
ow holon re drestyas ynno ev,
ha gweresys ov vy, ytho ow holon a lowenha yn feur,
ha gans ow han my a'n gormel.

8 An ARLODH yw nerth y bobel,
hag ev yw skovva selwyans y Untys.
9 Salw dha bobel, ha benyk dha ertach;
bydh aga bugel, ha'ga drehevel bynitha.

Salm a Dhavydh.

29 Rewgh dhe'n ARLODH, hwi vebyon Duw,
rewgh dhe'n ARLODH gordhyans ha nerth.
2 Rewgh dhe'n ARLODH an gordhyans a dhegoodh dh'y hanow;
gordhyewgh an ARLODH yn tekter sansoleth.

3 Yma lev an ARLODH war an dowrow;
an Duw a wolewder a wra taran;
yma an ARLODH war an dowrow meur.
4 Lev an ARLODH yw gallosek,
lev an ARLODH yw leun a splander.

5 Lev an ARLODH a derr an sedres,
ha'n ARLODH a derr sedres Lebanon
6 Hag ev a wra dhedha terlemmel avel leugh,
Lebanon ha Siryon avel ojyon gwyls yowynk.

7 Lev an ARLODH a rann flammow tan;
8 lev an ARLODH a wra dhe'n difeyth krena,
an ARLODH a wra dhe dhifeyth Kadesh krena.

9 Lev an ARLODH a wra dhe'n derow krena,
hag a lommha an kosow;
hag yn y dempel pubonan a gews a'y wolewder.

10 An ARLODH a esedh yn y se war an liv;
ha'n ARLODH a esedh avel Myghtern bys vykken.
11 An ARLODH a re nerth dh'y bobel;
an ARLODH a venyk y bobel gans kres.

Salm a Dhavydh. Kan dhe sakrans an Tempel.

30 My a'th ughelha, A ARLODH, rag ty re'm drehevis,
ha ny essys ow eskerens dhe lowenhe a'm govis.
2 A ARLODH ow Duw, my a grias warnas,
ha ty re'm yaghhas.
3 A ARLODH, ty re dhrehevis ow enev yn-bann
dhyworth yfarn,
ty re'm bewhas, ma na ylliv yn-nans dhe'n pytt.

4 Kenewgh gormola dhe'n ARLODH, hwi y sens ev,
ha grassewgh dh'y hanow sans.
5 Rag ny dhur y sorr saw pols byghan;
yn y ras yma bewnans.
Olva a dhur dres an nos,
mes lowena a dheu y'n myttin.

6 Ha my, my a leveris y'm sewenyans,
'Ny drebuchyav vy nevra.'
7 Y'th tader, A ARLODH,
ty a wrussa dhymm sevel avel menydh krev;
mes ty a gudhas dha fas,
ha dyegrys veuv.

8 Warnas jy, A ARLODH, y helwis vy;
hag orth an ARLODH y hwrugavy govynadow.
9 Py gwayn vydh y'm goos
pan av yn-nans dhe'n pytt?
A vydh an doust orth dha wormel,
a vydh ev ow terivas dha wirder?

10 Klew, A ARLODH, ha bydh grassyes orthiv;
A ARLODH, bydh ow gwereser.

11 Ty re dreylyas ow hynvan dhe dhons;
ty re dhiwiskas ow yskar
ha'm grugysa gans lowender.
12 Rag henna ow enev a gan gormola ha ny dew.
A ARLODH ow Duw, my a'th wormel bys vykken.

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh.

31 Ynnos jy, A ARLODH, y hwilav skovva;
na as vy nevra dhe berthi meth;
gwra ow delivra y'th ewnder.
2 Pleg dha skovarn dhymm;
gwra ow delivra yn uskis;
bydh dhymm karrek grev,
ha kastel dhe'm selwel.

3 Rag ty yw ow harrek grev ha'm kastel;
a-barth dha hanow, bydh ow hembrenkyas ha
kevarwodh vy.
4 Tenn vy mes a'n roos a gudhsons dhymm,
rag ty yw ow skovva.
5 Y'th leuv jy y kemynnav vy ow spyrys;
ty re'm dasprenas, A ARLODH, Duw a wiryonedh.

6 My re gasas an re a wra vri a euveredh gwag;
mes my a drest y'n ARLODH.
7 My a vydh heudhik ha lowenhe y'th tregeredh,
rag ty re welas ow fonvos,
hag aswon ankenyow ow enev.
8 Ny'm gessys vy yn dorn an eskar;
ty re worras ow threys yn tyller ledan.

9 Bydh grassyes orthiv, A ARLODH, rag yth ov vy yn ankres;
ow lagas a fyll drefen ponvos;
ha'm enev ha'm torr ynwedh.
10 Rag ow bewnans yw difygys gans keudh,
ha'm bledhynnyow gans kynvan;
ow nerth a fyll drefen ow drogober,
ha'm eskern a wedher.

11 Skorn ov vy yn-mysk ow eskerens oll,
ha kyns oll yn-mysk ow hentrevogyon,
hag own dhe'n re aswonys genev;
an re a'm gwelas mes a ji a gildennas dhyworthiv.
12 Ankevys ov vy kepar ha den marow gyllys mes a gov;
yth ov vy avel lester trogh.
13 Rag my re glewas kabel lies huni;
yth esa euth a bub tu,
hag i owth omgussulya war-barth er ow fynn;
i a dewlis towl dhe gemeres ow bewnans.

14 Mes my a drestyas ynnos jy, A ARLODH;
my a leveris, 'Ty yw ow Duw.'
15 Yma ow thermynyow y'th leuv jy;
gwra ow delivra dhyworth leuv ow eskerens ha dhyworth ow helghysi.
16 Gwra dhe'th fas golowi war dha was;
salw vy a-barth dha dregeredh.
17 Na as vy dhe berthi meth, A ARLODH,
rag my re elwis warnas;
perthes an debeles meth,
ha bedhens i tawesek y'n bedh.
18 Bedhes avlavar an gweusyow gowek,
neb a lever erbynn an re wiryon yn howtyn,
gans gooth ha despit.

19 Ass yw meur dha dhader,
a dharbarydh dhe'n re a'th own,
a wrussys rag an re a hwila skovva
ynnos jy a-dherag mebyon den!
20 Yn goskes dha fas ty a's kudh
rag towlow den;
ty a's kudh yn skovva,
pell dhyworth strif tavosow.

21 Benyges re bo an ARLODH,
rag ev re dhiskwedhas tregeredh marthys dhymm
yn cita grev.
22 Rag my a leveris y'm tooth,
'Treghys ov vy a-dherag dha dhewlagas.'
Mes ty a glewas lev ow govynadow
pan griis vy warnas.

23 Kerewgh an ARLODH, oll y sens ev!
An ARLODH a with an re len,
mes ev a dal yn hel dhe'n re a omdheg yn hwothus.
24 Bedhewgh krev ha bedhes agas kolon konfortys,
oll hwi a drest y'n ARLODH.

Salm a Dhavydh. Maskil.

32 Gwynnvys neb yw gevys y gammweyth,
ha neb yw kudhys y beghes.
2 Gwynnvys an den na reken an ARLODH kammweyth
dhodho,
ha nag eus falsuri yn y spyrys.

3 Pan dewis vy heb aswon ow feghes, ow eskern a
wedhras,
ha my owth hanasa oll an jydh.
4 Rag dydhweyth ha nosweyth poos o dha leuv warnav;
ow sugen o treylys kepar hag yn seghor hav. Sela.

5 My a aswonis ow feghes dhiso jy,
ha ny gudhis ow hammweyth.
My a leveris, 'My a yes ow hammweyth dhe'n ARLODH;'
ha ty a avas kabel ow feghes. Sela.

6 Rag henna y hwra pubonan yw glan
pysi warnas jy,
yn prys may hyllir dha gavos, devri yn liv an dowrow meur,
ny dhons ogas dhodho.
7 Ty yw ow hovva,
ty a'm gwith rag anken;
ty a dheu a-dro dhymm gans kanow livreson. Sela.

8 My a'th kevarwodh, ha dyski dhis an fordh mayth yw res dhis mos;
ha gans ow lagas warnas my a'th kussul.
9 Na vedhewgh kepar ha'n margh na'n mul, heb konvedhes,
res yw dhedha bos synsys gans genva ha fronn,
ma na dheffons ogas dhis.

10 Galarow pals a vydh dhe'n tebelwas,
mes neb a drest y'n ARLODH, tregeredh a dheu a-dro dhodho.
11 Lowenhewgh y'n ARLODH, ha bedhewgh heudhik, hwi an re wiryon,
germewgh yn lowen, oll hwi yw ewnhynsek agas kolon.

33 Lowenhewgh y'n ARLODH, hwi an re wiryon.
Gormola yw gwiw dhe'n re ewnhynsek.

[2] Gormelewgh an ARLODH gans lyra;
kenewgh gormola dhodho gans telyn a dheg korden.
[3] Kenewgh dhodho kan nowydh;
tennewgh an kerdyn yn konnyk, gans garmow ughel.

[4] Rag ewn yw ger an ARLODH,
hag oll y wriansow yw gwrys yn lenduri.
[5] Ev a gar ewnder ha gwirvreus;
leun yw an norvys a dhader an ARLODH.

[6] Dre er an ARLODH an nevow a veu gwrys,
hag oll aga lu gans anal y anow.
[7] Ev a guntelas dowrow an mor war-barth yn graghel;
ev a worr an downderyow yn gwithvaow.

[8] Perthes own a'n ARLODH oll an nor;
seves yn euth anodho oll trigoryon an norvys.
[9] Rag ev a gewsis, hag yndella y feu gwrys;
ev a worhemynnis ha puptra a sevis yn fast.

[10] An ARLODH a dhiswra kussul an kenedhlow;
ev a dhiswra towlow an poblow.
[11] Kussul an ARLODH a sev bynitha,
prederow y golon a unn henedh dhe'n nessa.
[12] Gwynnvys an genedhel hag yw an ARLODH hy Duw,
an bobel dewisys ganso dhe vos y ertach y honan.

[13] An ARLODH a vir war-woles dhyworth nev,
hag a wel oll mebyon den;
[14] dhyworth tyller y drigva ev a vir
orth oll trigoryon an norvys.
[15] Ev a form aga holonnow yn kettep penn,
ev a aspi oll aga gwriansow.

16 Nyns eus myghtern a allo bos selwys gans lu meur;
nyns yw breselyas krev delivrys gans gallos meur.
17 Euveredh yw trestya yn margh rag selwyans,
ha nyns yw den vyth selwys gans y nerth bras.

18 Otta, yma lagas an ARLODH war an re a berth own anodho,
war an re a drest yn y dregeredh;
19 may teliffro aga enev dhyworth ankow,
ha'ga gwitha yn fyw yn termyn nown.

20 Agan enev a worta an ARLODH;
ev yw agan gweres ha'gan skoos.
21 Rag agan kolon a lowenha ynno,
drefen ni dhe drestya yn y hanow sans.
22 Bedhes dha dregeredh, A ARLODH, warnan,
kepar dell worryn agan trest ynnos.

Salm a Dhavydh, pan omwul bos mus a-dherag Abimelek, ma'n tewlis ev mes, hag ev eth alena.

34 My a venyk an ARLODH pupprys;
y wormola a vydh prest y'm ganow.
2 Ow enev a wra y vost y'n ARLODH;
an re hwar a glew anodho, ha lowenhe.
3 Meurhewgh an ARLODH genev vy,
hag ughelhyn ni y hanow war-barth.

4 My a hwilas an ARLODH, hag ev a worthebis dhymm,
ha'm delivra dhyworth puptra a borthav own anodho.
5 Mirewgh orto ha dewynnewgh gans joy;
ena ny wra agas fas perthi meth.
6 An den truan ma a elwis, ha'n ARLODH a glewas,
ha'y sawya a'y ankenyow oll.

7 El an ARLODH a gamp a-dro dhe'n re a berth own
anodho
hag ev a's delirv.
8 Gwrewgh tastya ha gweles an ARLODH dhe vos da;
gwynnvys an den a hwila skovva ynno ev.
9 Perthewgh own a'n ARLODH, hwi y sens ev,
rag ny fyll tra vyth dhe'n re a berth own anodho.
10 An lewyon yowynk yw yn esow hag i a berth nown,
mes ny fyll tra vyth dha dhe'n re a hwila an
ARLODH.

11 Dewgh, hwi fleghes, goslowewgh orthiv;
my a dhysk dhywgh own an ARLODH.
12 Py den eus neb yw hwansek dhe vewnans,
hag a vynn dedhyow pals rag may hwello da?
13 Gwith dha daves rag drog,
ha'th tiwweus rag leverel falsuri.
14 Treyl dhyworth drog, ha gwra da;
hwila kres, ha'y helghya.

15 Yma dewlagas an ARLODH war an re wiryon,
ha'y dhiwskovarn troha'ga kri.
16 Yma fas an ARLODH erbynn an re a wra drog,
dhe gisya aga hovadh dhyworth an norvys.
17 An re wiryon a arm, ha'n ARLODH a glew,
ha'ga delivra dhyworth aga ankenyow oll.
18 Yma an ARLODH ogas dhe'n re trogh aga holon,
hag ev a selow an re keudhesik aga spyrys.

19 Meur yw ankenyow an den gwiryon,
mes an ARLODH a'n delirv dhyworta oll.
20 Ev a syns y eskern oll;
nyns yw onan anedha brewys.

21 Droktra a ladh an tebelwas,
ha'n re a gas an den gwiryon a vydh kessydhys.
22 An ARLODH a dhaspren enev y wesyon;
ha ny vydh kessydhys den vyth a'n re a hwila
skovva ynno ev.

Salm a Dhavydh.

35 Striv, A ARLODH, gans an re a striv genev;
omladh erbynn an re a omladh er ow fynn.
2 Dalghen an skoos ha'n bokler,
ha sav rag ow gweres.
3 Tenn an guw yn-mes,
ha ke an fordh erbynn an re a'm helgh;
lavar dhe'm enev,
'My yw dha selwyans.'

4 Perthes meth, ha bedhes konfondys
neb a hwila ow enev;
bedhes treylys war-dhelergh ha shyndys,
neb a dhevis ow fystik.
5 Bedhens i avel kulyn a-dherag an gwyns,
hag el an ARLODH orth aga herdhya.
6 Bedhes aga fordh tewl ha slynk,
hag el an ARLODH orth aga helghya.

7 Rag heb ken i re gudhas aga roos dhymm yn pytt;
heb ken i re balas pytt rag ow enev.
8 Bedhes ev sowdhenys gans terros,
ha bedhes ev kemerys y'n roos a gudhas ev;
kodhes ev ynni dhe derros.

9 Ha'm enev a vydh heudhik y'n ARLODH,
ow lowenhe yn y selwyans.

10 Ow eskern oll a lever,
A ARLODH, piw yw avelos jy,
ow telivra an den gwann
dhyworth piw pynag a vo re grev ragdho,
an den gwann ha boghosek dhyworth neb a'n pyll.

11 Fals dhustuniow a sev;
i a wovyn dhyworthiv taklow na aswonav.
12 I a attylis dhymm drog rag da,
ha hemma o kollva dhe'm enev.
13 Pan ens i klav,
my a omwiskas yn yskar,
hag uvelhe ow enev gans penys,
ha'm pysadow a dhehwelis heb gorthyp.
14 My a gerdhas a-dro ow kyni kepar ha pan ve ow
howeth po ow broder;
my a blegyas dhe'n dor yn galarwisk,
kepar ha den ow kyni y vamm.

15 Ha pan drebuchis vy, i a omguntelas yn lowen,
avel estrenyon na aswonis vy
i a omguntelas er ow fynn;
i a'm skwardyas heb hedhi.
16 Avel tus ongrassyes i a wrug ges ahanav,
i a dheskornas aga dens orthiv.

17 Arlodh, pygemmys prys y firydh?
Delirv ow enev dhyworth an re a us,
ow bewnans dhyworth an lewyon.
18 My a ras dhis y'n kuntelles meur;
my a'th wormel yn-mysk routh veur.

19 Na as ow fals eskerens dhe lowenhe a-dro dhymm;
na as an re a'm kas heb ken dhe wynkya gans an
lagas.

20 Rag ny gewsons a gres,
mes i a dhevis fals eryow
erbynn an re yw kosel y'n tir.
21 I a ygoras aga ganow a-les er ow fynn;
i a leveris, 'Aha, aha,
agan lagas re'n gwelas.'

22 Ty re'n gwelas, A ARLODH; ytho na vydh tawesek,
A Arlodh, na vydh pell dhyworthiv.
23 Sav, ha difun rag ow gwirvreus,
rag pledya ow hen, ow Duw ha'm ARLODH.
24 Breus vy, A ARLODH ow Duw, y'th ewnder,
ha na as i dhe lowenhe a-dro dhymm.
25 Na as i dhe leverel yn aga holon,
'Gwynn agan bys;'
na as i dhe leverel, 'Ni re'n kollonkas.'

26 Perthens i meth ha bedhens i shyndys war-barth
neb a lowenha y'm happ drog;
bedhens i gwiskys yn meth ha despit
neb a voghha aga honan er ow fynn.

27 Garmes yn lowen ha bedhes heudhik
an re a lowenha y'm ewnder,
ha prest leverens i,
'Meur yw an ARLODH,
neb yw hwansek dhe les y was.'
28 Ha'm taves a gews a'th ewnder,
hag a'th wormola oll an jydh.

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh, gwas an ARLODH.

36 Kammweythres a gews dhe'n tebelwas
a-bervedh yn y golon

nyns eus own Duw
a-dherag y dhewlagas.
[2] Rag ev a fekyl y honan a-dherag y dhewlagas y honan
na vydh y gammweyth kasadow diskudhys.
[3] Geryow y anow yw gwag ha toll;
ev re astelas bos fur ha gul da.
[4] Ev a dewl dregyn war y weli;
hag ev a worr y honan yn fordh nag yw da;
ny hepkor sherewneth.

[5] Yma dha dregeredh, A ARLODH, y'n nevow,
ha'th lenduri a dhrehedh bys y'n ebron.
[6] Dha ewnder yw kepar ha menydhyow Duw,
dha vreusow yw kepar ha'n downder meur.
Ty, A ARLODH, a selow den hag eneval.

[7] Ass yw drudh dha dregeredh, A Dhuw!
Mebyon den a hwila skovva yn-dann skeus dha
eskelli.
[8] I a vydh lenwys a helder dha ji,
ha ty a wra dhedha eva dhyworth avon dha
blesours.
[9] Rag genes jy yma fenten bewnans;
y'th wolow jy y hwelyn ni golow.

[10] Ystyn dha dregeredh dhe'n re a'th aswon,
ha'th ewnder dhe'n re ewnhynsek aga holon!
[11] Na dhes troos an den gothus er ow fynn,
na'm herdhyes vy dhe-ves leuv an debeles.
[12] Ena re godhas an dhrogoberoryon;
tewlys yns i dhe'n dor, ha ny yllons sevel.

Salm a Dhavydh.

37 Na sorr drefen an dhrogoberoryon;
ha na borth avi orth an re a wra sherewneth.
2 Rag avel gwels i a wedher yn skon,
ha krina avel losow gwyrdh.

3 Trest y'n ARLODH ha gwra da;
trig y'n tir, ha bedhes diogeledh yn dha beurva.
4 Lowenha y'n ARLODH,
hag ev a re dhis govynadow dha golon.

5 Komytt dha fordh dhe'n ARLODH;
trest ynno, hag ev a'n gwra.
6 Ev a wra dhe'th ewnder splanna avel golow,
ha'th wirvreus avel hanter-dydh.

7 Bydh kosel a-dherag an ARLODH, ha gwra y wortos
gans perthyans;
na sorr drefen an den a sewen yn y fordh,
drefen an gour a ober droktowlow.

8 Treyl dhyworth sorr, ha gas koler;
na vrogh, ma na wrylli drogober.
9 Rag drogoberoryon a vydh treghys dhe-ves,
mes an re a drest y'n ARLODH, i a erit an tir.

10 Hwath pols byghan ha ny vydh an tebelwas namoy;
ty a hwither y dyller yn tiwysyk, ha ny vydh ev
ena
11 Mes an re hwar a erit an tir,
hag i a gemmer plesour yn kres leun.

12 An tebelwas a dewl towl erbynn an den gwiryon,
ha deskerni y dhens orto.

13 An Arlodh a hwerth orto,
rag ev a wel y dhydh ow tos.

14 An debeles re dennas an kledha ha plegya aga gwarak,
dhe dhisevel an den truan ha'n boghosek,
dhe ladha an re ewn aga fordh.
15 Aga kledha a dheu yn aga holon i,
ha'ga gwaregow a vydh terrys.

16 Gwell yw an boghes usi gans an den gwiryon
ages an rychys a debeles pals.
17 Rag breghow an debeles a vydh terrys,
mes an ARLODH a venten an re wiryon.

18 An ARLODH a aswon dedhyow an re dhivlam,
ha'ga ertach a dhur bys vykken.
19 Ny berthons meth yn droktermyn,
hag yn dedhyow esow i a vydh lenwys.

20 Mes an debeles a dhe goll;
hag eskerens an ARLODH a vydh avel splander an peurvaow;
i a dremen, yn mog y tremenons i.

21 An tebelwas a gyv kendon ha ny attal,
mes an den gwiryon yw grassyes ha hel.
22 Rag an re benygys ganso a erit an tir,
ha'n re miligys ganso a vydh treghys dhe-ves.

23 Kammow gour yw fastys gans an ARLODH,
hag ev a gemmer plesour yn y fordh.
24 Kyn kottho, ny vydh ev tewlys sket dhe-ves,
rag an ARLODH a'n menten gans y leuv.

25 Yowynk veuv, lemmyn koth ov vy,
mes bythkweth ny welis an den gwiryon gesys,
na'y has ow peggya bara.
26 Oll an jydh ev yw grassyes hag a re kendon,
hag yma bennath war y has.

27 Treyl dhyworth drog ha gwra da;
ha trig y'n tir bys vykken.
28 Rag an ARLODH a gar gwirvreus,
ha ny as y sens.

Gwithys yns i bynitha,
mes has an debeles a vydh treghys dhe-ves.
29 An re wiryon a erit an ti,
ha triga ynno bys vykken.

30 Ganow an den gwiryon a lever furneth,
ha'y daves a gews a wirvreus.
31 Yma lagha y Dhuw yn y golon;
ny drebuch y gammow.

32 An tebelwas a aspi an den gwiryon,
hag ev a assay y ladha.
33 Ny wra an ARLODH y asa yn y leuv,
ha ny re ev drogvreus er y bynn pan yw breusys.

34 Trest y'n ARLODH, ha syns y fordh ev,
hag ev a'th ughelha dhe erita an tir;
pan vo an debeles treghys dhe-ves, ty a'n gwel.

35 My re welas an tebelwas didruedh,
hag ev ow klasa avel baywedhen las.[a]

---

a 37:35 *avel baywedhen las:* War-lergh an Septuagint *avel sedres Lebanon.*

36 Mes my a dremenas hag otta, nyns esa ol anodho;
my a'n hwilas, ha nyns o kevys.

37 Merk an den divlam, ha mir orth an den ewnhynsek,
rag yma henedh dhe'n den a gres.
38 Mes an dhrogoberoryon a vydh distruys war-barth;
henedh an debeles a vydh treghys dhe-ves.

39 Yma selwyans dhe'n re wiryon dhyworth an ARLODH,
aga skovva yn termyn anken.
40 Ha'n ARLODH a weres dhedha, ha'ga difres;
ev a's difres a'n debeles, ha'ga selwel,
rag i a hwila skovva ynno.

Salm a Dhavydh, rag kovadh.

38 A ARLODH, na rebuk vy y'th sorr,
ha na geredh vy y'th konnar.
2 Rag dha sethow re'm dewanas,
ha'th leuv re dheuth yn-nans warnav.

3 Nyns eus yeghes y'm kig
drefen dha sorr;
ha nyns eus kres y'm eskern
drefen ow feghes.
4 Rag ow hammweythresow res eth dres ow fenn,
yth yns i avel begh re boos ragov.

5 Ow goliow yw flerys ha podredhek
drefen ow folneth.
6 Kromm ov vy ha plegys glan dhe'n dor;
oll an jydh yth esov ow kyni.
7 Rag ow diwglun yw leun a gleves kasadow,
ha nyns eus yeghes y'm kig.
8 Difredh ov vy ha brewys dres eghen;
my re hanasas drefen ankres ow holon.

9 A Arlodh, yma oll ow mynnas a-dheragos;
ha nyns yw ow hynvan kudhys ragos.
10 Ow holon a lemm, ow nerth re'm gasas;
ha golow ow dewlagas ynwedh a fyll dhymm.
11 Ow haroryon ha'm kowetha a gilden dhyworth ow fla,
ha'm neshevin a sev a-bell.

12 Ha'n re a hwila ow enev a worr maglennow;
ha'n re a vynn ow fystiga a gews a wodrosow,
ow prederi falsuri oll an jydh.

13 Mes my yw avel bodhar, ny glewav;
hag avel avlavar na yger y anow.
14 Hag yth ov vy avel den na glew,
ha nag eus gorthyp yn y anow.

15 Rag ynnos jy, A ARLODH, y trestyav;
ty a worthyp dhymm, A Arlodh ow Duw.
16 Rag my a leveris, 'Na lowenhens i er ow fynn,
na vostyens warnav pan drebuch ow throos.'

17 Rag parys ov vy dhe drebuchya,
hag yma ow galar prest a-dheragov.
18 Rag my a avow ow hammweyth;
troblys ov drefen ow fegh.
19 Mes byw ha nerthek yw ow eskerens,
ha meur yw niver an re a'm kas yn fals.
20 Ha'n re a attal drog rag da
yw ow eskerens rag my a hol dader.

21 Na as vy, A ARLODH;
A Dhuw, na vydh pell dhyworthiv.
22 Deus uskis dhe'm gweres,
A Arlodh ow selwyans.

Dhe vester an keur: war Yeduthun, Salm a Dhavydh.

39 Yn-medhav, ‘My a with ow fordhow
rag na begghiv gans ow thaves;
my a with ow ganow gans fronn
hedre vo an tebelwas y’m gwel.’
2 Avlavar en vy, ow tewel;
kosel en vy, heb hebaska.
Ow galar a wethhas;
3 tomm o ow holon ynnov vy;
ha my ow prederi, an tan a dhewis,
ha my a gewsis gans ow thaves:

4 ‘Arlodh, gwra dhymm godhvos ow diwedh,
ha pyth yw musur ow dedhyow;
may hwodhviv hirder ow bewnans.
5 Otta, ty re wrug ow dedhyow avel nebes dornvedhi,
ha’m oos yw avel tra vyth a-dheragos;
yn hwir, pub den a sev avel anal. *Sela.*
6 Rag den a gerdh avel skeus;
yn hwir ev yw troblys yn euver;
ev a wra bern a rychys ha ny wor piw a’n kuntel.

7 ‘Ha lemmyn, A Arlodh, pyth yw ow govenek?
Ynnos jy yma ow fydhyans.
8 Gwra ow delivra dhyworth ow hammwriansow oll.
Na wra dhymm bos skorn an den fol.
9 Avlavar en vy, ny ygeris vy ow ganow,
rag ty yw neb a wrug hemma.
10 Kemmer dha strekys dhyworthiv;
dre vommen dha leuv yth av vy dhe goll.

11 ‘Pan geredhydh den,
ow kessydhya kammweyth,

ty a wra dh'y dekter teudhi dhe-ves kepar dell wra an
godhan;
yn hwir, anal yw pub den. Sela.

12 'Klew ow fysadow, A ARLODH,
ha ro skovarn dhe'm kri;
na vydh tawesek orth ow dagrow.
Rag alyon ov vy genes,
godriger, avel ow thasow oll.
13 Mir dhe-ves dhyworthiv, may fiv kenerthys,
kyns my dhe dhiberth, heb bos namoy.'

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh.

40 My a wortas an ARLODH gans perthyans;
hag ev a blegyas dhymm ha klewes ow kri.
2 Hag ev a'm drehevis mes a'n pytt divlas,
mes a'n pri leysek,
ha gorra ow threys war garrek,
ha fastya ow hammow.
3 Hag ev re worras kan nowydh y'm ganow,
kan a wormola dh'agan Duw.
Lies huni a'n gwel, ha perthi own,
ha trestya y'n ARLODH.

4 Gwynnvys an gour re worras
y fydhyans y'n ARLODH,
ha na wra vri a'n re wothus
na'n re a dreyl dhe falsuri.
5 Meur yw niver dha varthusyon a wrussys, A ARLODH
ow Duw,
ha'th towlow ragon;
nyns eus par dhiso jy.
Mara's menekken vy, ha kewsel anedha,
y fiens i moy es dell yllir aga nivera.

6 Nyns os ta hwansek dhe sakrifis hag offryn;
mes ty re ygoras ow diwskovarn.[a]
Offryn leskys hag offryn peghes
ny wovynsys,
7 Ena y leveris, 'Otta, devedhys ov;
yn rol an lyver yw skrifys ahanav.'
8 My re vynnas gul dha volonjedh, ow Duw,
yma dha lagha yn kres ow holon.

9 My re dherivas ewnder
y'n kuntelles meur;
otta, ny fronnis ow diwweus,
dell wodhes, A ARLODH.
10 Ny gelis dha ewnder y'm kolon,
my re gewsis a'th wirder ha'th selwyans;
ny gelis dha dregeredh ha'th wirder
dhyworth an kuntelles meur.

11 Na skon dhymm
dha druedh, A ARLODH
prest re'm gwittho vy
dha dregeredh ha'th wirder.
12 Rag ankenyow diniver
re dheuth a-dro dhymm;
ow hammweythresow re'm dalghennas
ma na allav mires yn-bann;
moy aga niver yns i ages blewennow ow fenn,
ha'm kolon a fyll dhymm.

13 Dre dha vodh, A ARLODH, salw vy;
A ARLODH, deus uskis dhe'm gweres.

---

a 40:6 *ty re ygoras ow diwskovarn:* Ebrow *diwskovarn re gleudhsys dhymm.* War-lergh re a dhornskrifow an Septuagint q *korf re bareussys ragov.* Cf. Ebrowyon 10:5.

14 Perthens i meth ha bedhens shyndys war-barth,
an re a hwila ow enev dh'y dhiswul;
bedhens i treylys war-dhelergh ha konfondys
an re a lowenha y'm pystik.
15 Bedhens i yn ahwer drefen aga meth
neb a lever dhymm, Aha, aha.

16 Lowenhes kemmys a'th hwila,
ha bedhens heudhik ynnos jy;
ha myns a gar dha selwyans
prest leverens, 'Re bo Duw meurhes!'
17 Boghosek hag edhommek ov vy;
mes an Arlodh a breder ahanav.
Ty yw ow gwereser ha'm delivrer;
ow Duw, na wra delatya.

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh.

41 Gwynnvys neb a wra vri a'n den gwann;
an ARLODH a'n delirv yn jydh anken.
2 An ARLODH a'n gwith hag a'n bewha;
gwynnvys vydh ev war an nor.
Ha ny'n delivrydh ev dhe vodh y eskerens.
3 An ARLODH a'n menten war y weli pan yw klav;
ty a dharbar y weli kowal yn y gleves.

4 My a leveris, 'Bydh grassyes orthiv, A ARLODH;
yaghha ow enev, rag my re beghas er dha bynn.'
5 Ow eskerens a lever drog er ow fynn:
'P'eur ferow ev, ha'y hanow a dhe goll?
6 Ha pan dheu ev dhe'm gweles,
ev a lever euveredh;
y golon a guntel sherewneth dhedhi hi hy honan;
pan a ev yn-mes, ev a'n dyllo a-les.

7 Oll an re a'm kas a hwyster war-barth er ow fynn;
i a dewl pystik er ow fynn.

8 'Kleves fell,' yn-medhons i, 'a len orto,
hag ev a'y wrowedh, ny sev arta.'
9 Ynwedh ow howeth ker ow honan may trestis vy ynno,
neb a dhybris ow bara, re dhrehevis y wewen er
ow fynn.
10 Mes ty, A ARLODH, bydh grassyes orthiv,
ha drehav vy rag mayth attylliv dhedha.

11 Gans hemma y hwonn vy, ty dhe gavos delit ynnov;
drefen na arm ow eskar yn trygh warnav.
12 Ha my, ty a'm menten heb namm,
ha'm gorra a-dheragos bynitha.

13 Benyges re bo an ARLODH, Duw Israel,
bys vykken ha bynari.
Amen, hag Amen.

LYVER II

Dhe vester an keur. Maskil a vebyon Koragh.

42 Kepar dell yeun an karow war-lergh goverow dowr,
yn kettella y yeun ow enev war dha lergh, A Dhuw.
2 Yma dhe'm enev seghes
war-lergh Duw, an Duw byw.
P'eur tov vy hag omdhiskwedhes
a-dherag Duw?
3 Ow dagrow re beu ow bara
dydh ha nos,
hag i ow leverel dhymm oll an jydh,
'Ple'ma dha Dhuw?'

[4] My a berth kov a hemma,
ow skollya ow enev a-bervedh ynnov;
fatel gerdhyn vy gans an routh
orth aga hembronk dhe ji Duw;
gans lev a lowena ha grassyans,
yn-mysk routh ow synsi gool.
[5] Prag yth os ta jy mar dhigolonnek, ow enev,
ha prag yth hanesydh a-bervedh ynnov?
Trest yn Duw;
rag my a'n gormel prest rag selwyans y fas.

[6] Ow Duw, digolonnek yw ow enev a-bervedh ynnov;
rag henna my a berth kov ahanas
a dir Yordan ha'n Hermonow,
a venydh Misar.
[7] Downder a elow dhe dhownder
orth tros dha dhowrlammow;
oll dha vordardh ha'th tonnow
res eth dresov.
[8] Mes an ARLODH a worhemmyn y dregeredh dydhweyth,
ha nosweyth y gan a vydh genev,
pysadow dhe Dhuw ow bewnans.

[9] My a lever dhe Dhuw ow harrek,
'Prag re'm ankevsys?
Prag yth av vy ow kyni,
ha'n eskar orth ow gwaska?'
[10] Ha'm eskern ow pos brewys,
ow eskerens a'm skorn,
ow leverel dhymm oll an jydh,
'Ple'ma dha Dhuw?'

11 Prag yth os ta jy mar dhigolonnek, ow enev,
ha prag yth hanesydh a-bervedh ynnov?
Trest yn Duw, rag my a'n gormel prest,
selwyans ow fas, ha'm Duw.

43 Breus vy, A Dhuw, ha pled ow hen
erbynn kenedhel ansans;
gwra ow delivra
dhyworth an falswas ha'n sherewa.
2 Rag ty yw Duw ow skovva,
prag re'm skonsys?
Prag yth av vy ow kyni
drefen arwask an eskar?

3 Danvon dha wolow ha'th wirder,
rag ma'm hembronkons,
ha'm don dhe'th venydh sans
ha dhe'th tabernaklys.
4 Ena yth av vy dhe alter Duw,
dhe Dhuw joy ow lowender;
ha war an lyra my a'th wormel,
A Dhuw, ow Duw.

5 Prag yth os ta mar dhigolonnek, ow enev,
ha prag yth hanesydh a-bervedh ynnov?
Trest yn Duw, rag my a'n gormel prest,
selwyans ow fas, ha'm Duw.

Dhe vester an keur. Maskil a vebyon Koragh.

44 A Dhuw, ni re glewas gans agan diwskovarn,
agan tasow re venegas dhyn ni,
an gweythres a wrussys yn aga dedhyow i,
y'n termyn koth.

[2] Gans dha leuv ty a fesyas an kenedhlow,
mes ty a's plansas yn aga le;
ty a dhistruis an poblow,
mes gul dhedha triga yn aga le.
[3] Rag ny berghensons an tir der aga kledha aga honan,
ha nyns o aga bregh aga honan a ros budhogoleth dhedha;
mes dha leuv dhyghow jy ha'th vregh,
ha golow dha fas,
rag ty a's kara.

[4] Ty yw ow Myghtern, A Dhuw;
gorhemmyn budhogoleth dhe Yakob.
[5] Dredhos y herdhyn ni agan eskerens dhe'n dor;
dre dha hanow ni a stank an re a sev er agan pynn.
[6] Rag ny drestyav y'm gwarak,
nyns yw ow kledha a re dhymm an budhogoleth.
[7] Mes ty a'gan delirv dhyworth agan eskerens,
ha gul bismer dhe'n re a'gan kas.
[8] Yn Duw re wrussyn ni bostya oll an jydh,
ha ni a wormel dha hanow bys vykken. Sela.

[9] Byttegyns ty re'gan skonyas, ha'gan shamya,
ha nyns edh jy yn-rag gans agan luyow.
[10] Ty a wra dhyn mos war-dhelergh dhyworth an eskar,
ha'n re a'gan kas a raven dh'aga honan.
[11] Ty re'gan ros avel deves dhe vos dybrys,
ha re'gan skattras yn-mysk an kenedhlow.
[12] Ty a werthas dha bobel a dra vyth,
ha dhyworth aga fris ny gemersys prow.

[13] Ty a wra dhyn bos mewl dh'agan kentrevogyon,
skorn ha ges dhe'n re usi yn agan kerghyn.

14 Ty a'gan gwra ensampel yn-mysk an kenedhlow,
ha gul dhe'n poblow shackya an penn orthyn.
15 Oll an jydh yma ow disenor a-dheragov,
ha meth ow fas re'm kudhas,
16 orth lev an den a skorn ha kabla,
drefen an eskar ha'n dialor.

17 Oll hemma re dheuth warnan,
mes ny'th ankevsyn,
ha ny wrussyn ni falsuri erbynn dha gevambos.
18 Ny dreylyas agan kolon war-dhelergh,
ha ny blegyas agan kammow yn-mes a'th hyns,
19 kyn y'gan brewsys yn tyller owrgeun,
ha'gan kudha gans skeus ankow.

20 Mar ankevyn ni hanow agan Duw,
hag ystyn agan diwleuv dhe Dhuw estren,
21 a ny hwither Duw hemma?
Rag ev a wor kevrinyow an golon.
22 A'th wovis jy yth on ni ledhys oll an jydh,
reknys on ni avel deves dhe'n ladhva.

23 Difun, prag y koskydh, A Arlodh?
Sav, na skon ni bynitha.
24 Prag y kudhydh jy dha fas,
hag ankevi agan anken ha'gan ponvotter?
25 Rag agan enev yw plegys dhe'n doust;
agan torr a len orth an dor.
26 Sav, ha gweres dhyn ni;
ha daspren ni a-barth dha dregeredh.

Dhe vester an keur: war Shoshannim. Maskil a vebyon Koragh; kan kerensa.

45 Yma awen y'm kolon ow tyghtya kan fin;
my a gan ow ober gwrys rag an Myghtern;
ow thaves yw pluven dhe skriba skentel.

2 Tekka os ta jy ages mebyon den;
leun a ras yw dha dhiwweus,
rag henna Duw re'th venygas bynitha.
3 Kolm dha gledha war dha vordhos, ty vreselyas,
gans dha splander ha'th veuredh.

4 Hag y'th veuredh marghok yn sewena
drefen gwirder hag uvelder hag ewnder;
ha'th leuv dhyghow a dhysk dhis taklow euthyk.
5 Lymm yw dha sethow
yn kolon eskerens an myghtern;
poblow a godh yn-dannos.

6 Dha se, A ARLODH, a dhur bys vykken ha bynari.
Gwelen dha vyghterneth yw gwelen a ewnder.
7 Ty a garas ewnder ha kasa sherewneth.
Rag henna Duw, dha Dhuw jy, re'th untyas
gans oyl lowender a-ugh dha gowetha.
8 Yma sawer myrr, aloes ha kassia war dha wiskow oll.
Yn-mes a balasys a dhans-olifans, telynnow a'th lowenha.
9 Yma myrghes myghternedh yn-mysk dha wragedh bryntin;
orth dha leuv dhyghow y sev an vyghternes gwiskys yn owr a Ofir.

10 Klew, A vyrgh, ha gwel, ha pleg dha skovarn;
hag ankov dha bobel ha chi dha das,

11 ha'n Myghtern a vydh hwansek dhe'th tekter;
rag ev yw dha ARLODH, ytho gwra y wordhya.
12 Myrgh Tyr a vydh a-ragos gans ro,
ha'n dus rych yn-mysk an bobel a bys dha favour.
13 Myrgh an Myghtern yw leun a splander a-berth y'n palys;
hy gwisk yw oberys gans owr.
14 Hi a vydh dres dhe'n myghtern yn dillas brosys;
an maghtethyon hy howethesow neb a's hol a's hembronk dhis.
15 Gans heudhder ha lowender i a vydh hembrenkys;
yth ons i yn palys an Myghtern.

16 Dha vebyon a vydh yn le dha dasow;
ty a's gwra pennternedh war oll an nor.
17 My a wra dhe govadh dha hanow durya a unn henedh dhe'n nessa;
rag henna poblow a'th wormel bys vykken ha bynari.

Dhe vester an keur. Salm a vebyon Koragh. War Alamoth. Kan.

46 Duw yw agan skovva ha'gan nerth,
gweres yn anken na fyll nevra.
2 Rag henna ny berthyn own, kyn fo an nor chanjys,
ha kyn krenno an menydhyow yn kres an mor;
3 kyn tarenno y dhowrow hag ewoni,
ha kyn krenno an menydhyow gans y hwythfians.
Sela.

4 Yma avon, ha'y goverow a lowenha cita Duw,
an tyller sans, trigva an Ughella.
5 Yma Duw a-bervedh ynni, ytho ny wra hi krena;
Duw a weres dhedhi orth tardh an jydh.

6 An kenedhlow a dervas, an gwlaskordhow a grenas;
ev a ros y lev, an nor a deudhis.
7 Yma ARLODH an luyow genen ni;
Duw Yakob yw agan skovva. Sela.

8 Dewgh, mirewgh orth obereth an ARLODH;
pana derros re wrug ev war an nor.
9 Ev a wra dhe vreselyow hedhi bys yn pennow an nor;
ev a derr an warak, ha treghi an guw,
ha leski an charettow y'n tan.
10 Bedhewgh kosel, ha godhvedhewgh my dhe vos Duw;
my a vydh ughelhes yn-mysk an kenedhlow,
my a vydh ughelhes y'n nor.
11 Yma ARLODH an luyow genen ni;
Duw Yakob yw agan skovva. *Sela.*

Dhe vester an keur. Salm a vebyon Koragh.

47 Takyewgh diwleuv, hwi boblow oll;
kenewgh dhe Dhuw gans lev lowender.
2 Rag an ARLODH, an Ughella, yw euthyk,
myghtern bras yw ev war oll an nor.
3 Ev a feth an poblow yn-dannon,
ha'n kenedhlow yn-dann agan treys.
4 Ev a dhewis agan ertach ragon,
gooth Yakob y garadow. Sela.

5 Duw re yskynnas gans garm lowender,
an ARLODH gans lev an trompa.
6 Kenewgh gormola dhe Dhuw, kenewgh gormola;
kenewgh gormola dh'agan myghtern, kenewgh
gormola.
7 Rag Duw yw Myghtern oll an nor;
kenewgh gormola gans skians.

8 Reynya a wra Duw war an kenedhlow;
Duw yw esedhys war dron y sansoleth.
9 Pennsevigyon an poblow yw omguntelys war-barth,
gans pobel Duw Abraham.
Rag Duw a'n jeves skosow an nor,
ughelhes yn feur yw ev.

Kan. Salm a vebyon Koragh.

48 Meur yw an ARLODH, ha gwiw dhe vos gormelys yn feur
yn cita agan Duw, yn y venydh sans.
2 Teg hy ughelder, lowender oll an nor,
yw menydh Sion, yn pella rannow an kledh,
cita an myghtern meur.
3 Aswonys yw Duw yn hy lysyow
avel dinas krev.

4 Rag otta, an vyghternedh a omguntelas,
i a dremenas war-barth.
5 I a welas, ytho marth a's teva;
dyegrys ens i, hag i a fyskas dhe-ves.
6 Skruth a's dalghennas ena,
ha payn, avel benyn yn lavur.
7 Gans gwyns an howldrevel
ty a vrew gorholyon Tarshish.
8 Dell glewsyn ni, yn kettella y hwelsyn ni
yn cita ARLODH an luyow,
yn cita agan Duw;
Duw a wra hy fastya bynitha. Sela.

9 Ni re brederis a'th tregeredh, A Dhuw,
yn kres dha dempel.

10 Kepar dell yw dha hanow, A Dhuw,
yndella yw dha wormola, bys yn pennow an nor;
dha leuv dhyghow yw leun a ewnder.

11 Lowenhes menydh Sion, bedhes myrghes Yuda heudhik
drefen dha vreusow jy.

12 Kerdhewgh a-dro dhe Sion, kewgh a-dro dhedhi,
derivewgh niver hy thouryow.

13 Merkyewgh yn ta hy fosow, prederewgh a'y lysyow,
ma'n deriffowgh dhe'n henedh a dheu.

14 Rag an Duw ma yw agan Duw ni bys vykken ha bynari.
Ev a'gan hembronk bynitha.

Dhe vester an keur. Salm a vebyon Koragh.

49 Klewewgh hemma, oll an poblow;
rewgh skovarn, oll an re usi trigys y'n norvys.

2 Tus isel hag ughel,
an den rych ha'n den boghosek war-barth.

3 Ow ganow a gews a furneth;
ha prederow ow holon a re dhis konvedhes.

4 My a bleg ow skovarn dhe barabolen;
my a styr ow lavar tewl war an lyra.

5 Prag y porthav own yn drog dhedhyow,
pan omsett kammweyth ow eskerens a-dro dhymm?

6 I a drest yn aga fythow
hag a vost yn braster aga rychys.

7 Mes devri ny yll nagonan anedha prena y vroder,
na ri daspren dhe Dhuw ragdho.

8 Re gostek via daspren y enev,
ha ny allses pe henna bynitha;

9 rag may fewa bynitha
ha ma na wella an pytt.

10 Rag ev a wel tus skiansek dhe verwel,
ha'n den anfur ha'n talsogh keffrys a dhe goll,
ha gasa aga fythow dhe dus erel.
11 Aga bedh yw aga chi bynitha,
ha'ga anedhow a unn henedh dhe'n nessa;
i a elow aga thiryow herwydh aga henwyn aga honan.
12 Mes ny bes den yn enor;
haval yw dhe'n bestes a verow.

13 Hemm yw fordh an re dalsogh;
ha plegadow dh'aga henedh yw aga lavarow. *Sela.*
14 Avel deves ymons i gorrys yn yfarn;
ankow a's bugel,
ha'n re ewnhynsek a wra maystri warnedha y'n myttin.
Aga furv a dhifyk;
yfarn a vydh aga thre.
15 Mes Duw a dhaspren ow enev dhyworth dalghen yfarn,
rag ev a'm degemmer. Sela.

16 Na borth own mar kwrer dhe dhen bos kevothek,
pan vo splander y ji moghhes.
17 Rag ny gemmer ganso tra vyth pan varwo;
ny dhiyskyn y splander war y lergh.
18 Rag ev a venygas y enev hag ev yn fyw,
ha tus a'th wormel pan sewenydh.
19 Ev a dhe henedh y dasow,
ny welons golow bynitha.

20 Mes den yn y veuredh ny gonvedh;
haval yw dhe'n bestes a verow.

Salm a Asaf.

50 Duw an duwow, an ARLODH,
re gewsis, ha gelwel an nor
dhyworth drehevel an howl bys dh'y sedhes.
2 Yn-mes a Sion, perfydh hy thekter,
Duw re splannas.

3 Agan Duw a dheu, heb tewel,
tan a dheber a-dheragdho,
hag anawel veur a vydh a-dro dhodho.
4 Ev a elow war an nevow a-vann
ha war an nor, may freusso y bobel.
5 Kuntelewgh ow sens war-barth dhymmo vy,
an re a wrug kevambos genev dre sakrifis.
6 Ha'n nevow a dheriv y ewnder,
rag Duw y honan yw Breusyas. Sela.

7 Klew, ow fobel, ha my a gews,
ha my a dheg dustuni er dha bynn, A Israel;
my yw Duw, dha Dhuw jy.
8 Ny'th keredhav drefen dha offrynnow,
ha prest a-dheragov yma dha offrynnow leskys.
9 Ny gemerav tarow yn-mes a'th chi,
na boghes yn-mes a'th korlannow.
10 Rag dhymmo vy yma pub best a'n koos,
an chatel war vil venydh.
11 My a aswon oll ydhyn an menydhyow,
ha dhymmo vy yma bestes an gwelyow.

12 Mar porthen vy nown, ny lavarsen dhis,
rag dhymmo vy yma oll an nor ha puptra eus ynno.
13 A dhebrav vy kig terewi,
po eva goos gever?
14 Offryn grassyans dhe Dhuw,
ha kollanw dha ambosow dhe'n Ughella.
15 Ha galw warnav yn jydh anken;
my a'th telirv, ha ty a wra ow gordhya.

16 Mes dhe'n tebelwas Duw a lever:
'Pandr'a vern, ty dhe dherivas ow ordenansow,
po ty dhe gemeres ow hevambos yn dha anow?
17 Rag ty a gas dyskybleth,
ha tewlel ow lavarow war dha lergh.
18 Pan welsys lader, ty a assentyas ganso,
ha'th rann a veu gans an avoutroryon.

19 'Ty a ros dha anow dhe sherewneth,
ha'th taves a dhevis toll.
20 Ty a esedh ha kewsel erbynn dha vroder;
ty a guhudh mab dha vamm.
21 An taklow ma re wrussys, ha tewel a wrugavy;
ty a brederis my dhe vos avelos jy.
Mes my a'th keredh, ha dri kuhudhans er dha bynn.

22 'Prederewgh a hemma, hwi neb a ankev Duw,
ma na wrylliv agas skwardya, ha na vo nagonan dhe dhelivra.
23 Neb a offryn an sakrifis a rasyans a wra ow gordhya;
ha dhe neb a wra y fordh yn ewn
my a dhiskwa selwyans Duw.'

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh, pan dheuth Nathan an profos dhodho, wosa ev dhe vos a-ji dhe Bathsheba.

51 Bydh grassyes orthiv, A Dhuw,
herwydh dha dregeredh;
herwydh dha druedh meur
defend dhe-ves ow hammweythresow.
2 Golgh vy yn tien a'm anewnder,
ha glanha vy dhyworth ow fegh.

3 Rag my a aswon ow hammwriansow,
ha prest a-dheragov yma ow fegh.
4 Er dha bynn jy, ty dha honan, y peghis vy
ha gul an drogober ma y'th wolok,
rag may fes justifiys y'th lavar,
ha divlam y'th vreus.
5 Otta, yn kammweyth y feuv vy dinythys,
hag yn pegh y'm omdhug ow mamm.

6 Otta, hwansek os ta dhe wirder y'n rannow a-bervedh,
hag yn-dann gel ty a dhysk dhymm furneth.
7 Purha vy gans hyssop ha glan vedhav;
golgh vy, ha my a vydh gwynna es ergh.
8 Gwra dhymm klewes lowena ha heudhder,
may lowenhaho an eskern a vrewsys.
9 Kudh dha fas rag ow feghosow,
ha defend dhe-ves oll ow hammweythresow.

10 Gwra kolon lan ragov, A Dhuw,
ha daswra ynnov vy spyrys len.
11 Na dowl vy dhe-ves a'th fas
ha na gemmer a-dhyworthiv dha Spyrys sans.
12 Daskor dhymm lowena dha selwyans
ha menten vy gans dha Spyrys hel.

13 Ena y tyskav dha fordhow dhe'n dhrogoberoryon,
ha peghadoryon a dhehwel dhis.
14 Gwra ow delivra dhyworth kabel-goos,
A Dhuw, ty Dhuw ow selwyans;
ha'm taves a gan yn lowen a'th ewnder.

15 A Arlodh, ygor ow diwweus,
ha'm ganow a dhiskwa dha wormola.
16 Nyns os ta hwansek dhe sakrifis, poken my a'n rosa
dhis;
ny gemerydh plesour yn offrynnow leskys.
17 Sakrifisow Duw yw spyrys trogh;
kolon drogh ha keudhesik, A Dhuw, ny
dhispresydh.

18 Gwra da yn dha favour orth Sion;
drehav fosow Yerusalem.
19 Ena ty a'fydh delit yn sakrifisow ewnder,
offrynnow leskys ha kowlleskys;
ena yth offrynnons lodhnow war dha alter.

Dhe vester an keur. Maskil a Dhavydh, pan dheuth Doeg an Edomyas ha leverel dhe Sowl, 'Re dheuth Davydh dhe ji Ahimelek.'

52 Prag y fostydh yn drogober, ty vreselyas?
Tregeredh Duw a dhur oll an jydh.
2 Dha daves a breder terros,
yth yw avel alten lymm,
ow kul falsuri.
3 Ty a gar drog moy ages da,
ha gowleverel moy ages kewsel gwiryonedh. *Sela.*
4 Ty a gar oll geryow fell,
ty fals taves.

5 Duw ynwedh a'th tistru bynitha;
ev a'th kemmer dhe-ves, ha'th tenna yn-mes a'th tylda,
ha kemeres dha wreydhen mes a dir an re vyw.
Sela.

6 An re wiryon a wel, ha perthi own,
ha hwerthin orto:

7 'Ottomma an gour
na wrug Duw y skovva,
mes ev a drestyas yn y rychys meur,
ha hwilas skovva yn y sherewneth.'

8 Mes my yw avel olewbren glas yn chi Duw.
My a drest yn tregeredh Duw
bys vykken ha bynari.

9 My a'th wormel bynitha, rag ty dhe wul hemma,
ha fydhya a wrav y'th hanow, rag da yw,
a-wel dhe'th sens.

Dhe vester an keur: war Mahalath. Maskil a Dhavydh.

53 An den anfur re leveris yn y golon, 'Nyns eus Duw.'
Legrys yns, hag i re wrug sherewneth kasadow;
nyns eus den vyth a wrello dader.

2 Duw a viras war-woles dhyworth nev war vebyon den,
dhe weles mars esa den vyth fur,
ow hwilas Duw.

3 Pubonan anedha re gildennas, legrys yns i oll war-barth;
nyns eus den vyth a wrello dader,
nyns eus nagonan.

4 A ny gonvedh an dhrogoberoryon,
ow tybri ow fobel kepar dell dhebrons bara?
Ny alwsons war Dhuw.

5 Ena yth esens i yn own bras
yn tyller ma nag esa own;
rag Duw re skattras eskern an den a gampyas a-dro dhis;
ty re wrug mewl dhedha, rag Duw dh'aga dispresya.

6 A teffa selwyans Israel yn-mes a Sion!
Pan dreyl Duw kethneth y bobel,
Yakob a vydh lowen, ha heudhik vydh Israel.

Dhe vester an keur: gans daffar kerdyn. Maskil a Dhavydh, pan eth an Zifysi ha leverel dhe Sowl, 'Yma Davydh yn-dann gudh yntredhon.'

54 Salw vy, A Dhuw, a-barth dha hanow,
ha breus vy y'th nerth.
2 Klew ow fysadow, A Dhuw;
ro skovarn dhe lavarow ow ganow.

3 Rag estrenyon re sevis er ow fynn,
ha tus fell a hwila ow enev,
na worrsons Duw a-dheragdha. Sela.

4 Otta, Duw yw ow gwereser;
yma an Arlodh gans an re a skoodh ow enev.
5 Ev a attal drog dhe'm eskerens;
kis i y'th wirder.

6 My a wra sakrifis dhis gans offryn bolonjedhek;
my a wormel dha hanow, rag y vos mar dha.
7 Rag ev re'm delivras dhyworth pub anken,
ha'm lagas re welas y vynnas war ow eskerens.

Dhe vester an keur. Gans daffar kerdyn. Maskil a Dhavydh.

55 Ro skovarn, A Dhuw, dhe'm pysadow,
ha na omgudh rag ow govynadow.
2 Goslow orthiv, ha gorthyp dhymm.
Grevys ov[a] y'm krodhvol, ha gul kynvan
3 drefen lev an eskar,
drefen gwask an tebelwas;
rag i a dhre trobel warnav,
hag yn sorr i a'm kas.

4 Ow holon yw paynys yn feur a-bervedh ynnov,
hag euth ankow re godhas warnav.
5 Own ha skruth re dheuth warnav,
ha kren re'm kudhas.
6 Ha my a leveris, 'A pe genev eskelli avel kolom
ena y hwrussen vy neyja dhe-ves ha powes;
7 otta, my a wandersa a-bell,
ha triga y'n difeyth. *Sela.*
8 My a fisa tooth men dhe skovva
rag an korwyns ha'n anawel.'

9 Distru, A Arlodh, ha fols aga thavosow;
rag my re welas garowder ha strif y'n cita.
10 Dydh ha nos ymons i ow mos a-dro dhedhi war hy fosow;
yma dregyn ha meschyv a-bervedh ynni.
11 Yma terros a-bervedh ynni;
ny dhiberth arwask na falsuri
dhyworth hy stretys.

12 Rag ny veu eskar neb a'm skornyas;
mara pe, my a'n porthsa;

---

a 55:2 *Grevys ov* Amendys, ow sewya an Septuagint.

ha nyns o an den a'm kasas neb a'm despityas;
mara pe, my a omgudhsa ragdho;
13 mes ty, den avelov vy,
ow heskoweth, ha'm kothman.
14 Ni a geskewsi yn hweg an eyl gans y gila,
ha ni ow kerdhes yn chi Duw gans an routh.
15 Des ankow warnedha,
ha diyskynnens yn fyw dhe yfarn;
rag yma sherewneth yn aga anedhow, hag yn aga mysk.

16 Mes my a elow war Dhuw,
ha'n ARLODH a'm selow.
17 Y'n gorthugher hag y'n myttin, ha dhe hanter-dydh
my a grodhvol ha kyni,
hag ev a glew ow lev.
18 Ev a dhelivras ow enev yn kres
dhyworth an gas o er ow fynn,
rag yth esa lies huni a strivyas genev.
19 Duw a glewvydh hag a worthyp dhedha,
ev neb re reynyas war y dron bythkweth. *Sela.*
Rag nyns eus treylvaow dhedha,
ha ny berthons own a Dhuw.

20 Ev re worras y leuv erbynn an re usi yn kres ganso;
ev re dorras y gevambos.
21 Aga ganow o levenna es amanyn,
mes yth esa bresel yn aga holon;
aga lavarow o medhella ages olew,
mes yth ens i kledhedhyow noth.

22 Towl dha vegh war an ARLODH,
hag ev a'th sosten;
ny as ev nevra an re wiryon dhe drebuchya.

[23] Mes ty, A ARLODH, a's gorr yn-nans
dhe doll an pytt;
ny vyw tus wosek ha fals
moy ages hanter aga dedhyow;
byttegyns my a drest ynnos jy.

Dhe vester an keur: war Yonath Elem Rehokima. Miktam a Dhavydh, pan y'n dalghennas an Filistysi yn Gath.

56 Bydh grassyes orthiv, A Dhuw, rag den a vynn ow helghya;
oll an jydh ev a omladh, orth ow gwaska.
[2] Ow eskerens re'm plagyas oll an jydh,
rag lies a omladh er ow fynn, A Dhuw Ughella.
[3] Y'n jydh may porthav own
my a drest ynnos jy.
[4] Yn Duw y hwormolav y er ev,
yn Duw y trestyav, ny borthav own;
pandr'a yll kig dhe wul er ow fynn?

[5] Oll an jydh i a gammgemmer ow geryow;
yma oll aga frederow er ow fynn rag drog.
[6] I a omguntel, i a omgel,
i a verk ow hammow,
pan gontrewaytyons ow enev.
[7] Gwra aga rewardya herwydh aga sherewneth;
yn sorr, towl an poblow dhe'n dor, A Dhuw.

[8] Ty re verkyas ow gwandrans;
gorr ow dagrow y'th votel.
A nyns yns i skrifys y'th lyver?

---

a 56:0 *Yonath Elem Rehokim:* Hemm yw dhe styrya *Golom an Derow Pell.*

9 Ena y treyl ow eskerens war-dhelergh
y'n jydh may halwav.
Hemma a wonn; rag yma Duw genev.
10 Yn Duw may hwormolav y er,
y'n ARLODH may hwormolav y er,
11 yn Duw y trestyav, ny borthav own;
pandr'a yll den dhe wul er ow fynn?

12 Yma dha ambosow warnav, A Dhuw;
my a's tal dhis gans offrynnow grassyans.
13 Rag ty re dhelivras ow enev dhyworth ankow,
ha'm treys dhyworth trebuchya,
rag may kerthiv a-rag Duw
yn golow an re vyw.

Dhe vester an keur: Al Tashheth. Miktam a Dhavydh, pan fias dhyworth Sowl, y'n mogow.

57 Bydh grassyes orthiv, A Dhuw, bydh grassyes orthiv,
rag ow enev a hwila skovva ynnos;
hag yn-dann skeus dha eskelli y fydh ow skovva,
erna vo an droglammow ma tremenys.
2 My a elow war Dhuw Ughella,
war Dhuw a gowlwra puptra ragov.
3 Ev a dhyllo dhyworth nev,
ha'm sawya a dhespit an den a'm stank. *Sela.*
Duw a dhanvon y dregeredh ha'y wirder.

4 Yma ow enev yn-mysk lewyon;
ha my a wrowedh yn-mysk tus ow flammya gans
sorr;
aga dens yw guwow ha sethow,
ha'ga thaves yw kledha lymm.

5 Bydh ughelhes, A Dhuw, a-ugh an nevow;
bedhes dha wolewder dres oll an nor.

6 I re bareusis roos rag ow hammow,
ow enev yw plegys dhe'n dor.
I re gleudhyas pytt a-dheragov,
hag i aga honan re godhas a-bervedh ynno. *Sela.*
7 Fast yw ow holon, A Dhuw,
fast yw ow holon;
kana a wrav vy, ha gormel.
8 Difun, ow gordhyans;
difunewgh, telyn ha lyra;
my a dhifun orth tardh-dydh.
9 My a'th wormel, A Arlodh, yn-mysk an poblow,
ha kana gormola dhis yn-mysk an kenedhlow.
10 Rag dha dregeredh yw meur bys y'n nevow,
ha'th wirder bys y'n kommol.

11 Bydh ughelhes, A Dhuw, a-ugh an nevow;
bedhes dha wolewder dres oll an nor.

Dhe vester an keur: Al Tashheth. Miktam a Dhavydh.

58 A leverowgh hwi gwirvreus yn hwir?
A vreusowgh yn ewnder, hwi vebyon den?
2 Hwi a wra sherewneth yn agas kolon;
hwi a dhyllo garowder agas diwleuv y'n nor.

3 An debeles yw estrenyon dhyworth an brys;
i a wander yn stray kettel vons dinythys, ow
kowleverel.
4 Aga venym yw kepar ha venym an sarf;
yth yns i kepar ha'n nader neb a dhege hy skovarn;
5 Neb na glew lev an hudoryon
na hwath an pystrier konnyk.

6 Torr aga dens yn aga ganow, A Dhuw;
brew challa an lewyon yowynk, A ARLODH.
7 Gwrens i mos dhe-ves i avel dowr prest ow resek;
pan bleg y warak, na vedhes y sethow lymm.
8 Teudhens i dhe-ves avel melhwesen yn unn dremena;
avel flogh genys marow, ma na wellons an howl.
9 Kyns agas kalteryow dhe synsi tomder an spern,
gwres ev aga hemeres dhe-ves hwath yn fyw, dell
ve gans korwyns.

10 An den gwiryon a lowenha pan wel dial;
ev a wolgh y dreys yn goos an tebelwas.
11 Ha tus a lever, 'Yn hwir yma pewas dhe'n den
gwiryon;
yn hwir yma Duw a vreus y'n nor.'

Dhe vester an keur: Al Tashheth. Miktam a Dhavydh, pan dhanvonas Sowl tus dhe aspia orth y ji, rag y ladha.

59 Gwra ow delivra dhyworth ow eskerens, A Dhuw;
gwith vy rag an re a sev er ow fynn.
2 Gwra ow delivra dhyworth an dhrogoberoryon;
ha gwra ow sawya a'n dus wosek.

3 Rag otta, i a gontrewayt ow enev;
an re allosek a omguntel er ow fynn.
Heb kammweyth na pegh genev, A ARLODH,
4 ponya a wrons i hag ombareusi heb kammweyth
genev;
difun dhe'm gweres, ha mir.
5 Ha ty, A ARLODH, Duw an luyow, Duw Israel,
difun dhe wul vri a'n kenedhlow oll;
na vydh grassyes orth an fals dhrogoberoryon.
Sela.

6 I a dhehwel y'n gorthugher,
i a dheskern avel ki
ha ponya a-dro y'n cita.
7 Otta, usa a wrons gans aga ganow,
hag yma kledhedhyow yn aga gweusyow,
ow leverel, 'Piw a glew?'

8 Mes ty, A Dhuw, a wra ges anedha;
ty a hwerth orth oll an kenedhlow.
9 Ow nerth vy, my a'th worta;
rag Duw yw ow dinas.
10 Duw ow thregeredh a a-dheragov;
Duw a wra dhymm gweles ow mynnas war ow
eskerens.

11 Na's ladh, ma na ankoffo ow fobel;
gwra i dhe wandra gans dha nerth,
ha'ga dri dhe'n dor, A Arlodh agan skoos.
12 Rag pegh aga ganow, ha geryow aga gweusyow,
bedhens i kemerys yn aga gooth.
Ha rag an mollethi ha'n gowleverel a leverons,
13 gwra aga distrui y'th sorr,
distru, rag na vons namoy.
Godhvedhens i Duw dhe rewlya yn Yakob,
ha bys yn pennow an nor. Sela.

14 Hag y'n gorthugher i a dhehwel;
i a dheskern avel ki
ha ponya a-dro y'n cita.
15 I a wander a-derdro rag boos,
ha krodhvolas mar ny gevons lowr.

16 Mes my a gan a'th nerth,
ha my a gan yn ughel a'th tregeredh y'n myttin.

Rag ty re beu ow dinas,
ha skovva yn jydh ow anken.
17 Dhiso jy, ow nerth, y kanav gormola;
rag Duw yw ow dinas, an Duw a'm tregeredh.

Dhe vester an keur: war Shushan Eduth. Miktam a Dhavydh; dhe dhyski; pan strivyas gans Aram Naharaym ha gans Aram Soba, ha pan ladhas Yoab dewdhek mil a dus Edom yn nans an Holan, hag ev ow tehweles.

60 A Dhuw, ty re'gan skonyas, ha'gan terri;
ty re sorras; treyl arta dhyn ni.
2 Ty re gryghyllis an nor, ha'y folsa;
yaghha y dorrvaow, rag ev a gren.
3 Ty re dhiskwedhas dhe'th pobel taklow kales;
ty re wrug dhyn ni eva gwin a benn-dro.

4 Ty re ros baner dhe'n re a berth own ahanas,
rag may fions dhyworth an warak. *Sela.*
5 Rag may fo dha garadowyon delivrys,
salw dre dha leuv dhyghow, ha klew vy.

6 Duw re gewsis yn y sansoleth:
'My a lowenha, ha ranna Shekem,
ha musura nans Sukkoth.
7 Gilead yw dhymm, ha Manasse yw dhymm;
Efraym ynwedh yw nerth ow fenn;
Yuda yw ow gwelen.
8 Moab yw ow seth-golghi;
dres Edom y teghesav ow eskis;
war Filisti my a arm yn trygh.'

9 Piw a'm dre a-berth y'n dinas krev?
Piw a'm hembronk bys yn Edom?

10 A ny'gan forsaksys, A Dhuw?
Nyns edh yn-mes gans agan luyow.
11 Ro dhymm gweres erbynn an eskar,
rag euver yw gweres den.
12 Dre Dhuw y hwren ni obereth meur;
ev yw neb a drett agan eskerens dhe'n dor.

Dhe vester an keur: gans daffar kerdyn. Salm a Dhavydh.

61 Klew ow garm, A Dhuw;
goslow dhe'm pysadow.
2 Dhyworth penn an nor y halwav warnas,
pan yw gwann ow holon.
Hembronk vy dhe'n garrek yw ughella agesov.
3 Rag ty re beu skovva dhymm,
ha tour krev erbynn an eskar.

4 My a drig y'th tylda bynitha;
my a hwila skovva yn kudhans dha eskelli. *Sela.*
5 Rag ty, A Dhuw, re glewas ow ambosow;
ty re ros dhymm ertach an re a berth own a'th
hanow.

6 Ty a re dhe'n myghtern bewnans hir,
y vledhynnyow dhe henedhow pals.
7 Ev a drig a-dherag Duw bynitha;
re'n gwittho tregeredh ha gwirder.

8 Yndella y kanav gormola dhe'th hanow bynitha,
ow tyli ow ambosow pub dydh oll.

Dhe vester an keur: war Yeduthun. Salm a Dhavydh.

62 Ow enev yn tevri a worta an ARLODH;
dhyworto y teu ow selwyans.

[2] Ev y honan yw ow harrek ha'm selwyans,
ow dinas ma na vedhav disevys nevra.

[3] Pygemmys prys y settyewgh war dhen,
orth y voldra, hwi oll,
avel fos kromm, po avel ke herdhys yn-nans?
[4] I a omgussul unweyth fatel yllons y dewlel dhe'n dor
dhyworth y ughelder;
i a gemmer plesour yn gowyow;
i a venyk gans aga ganow,
mes i a volleth yn aga holon. Sela.

[5] Ow enev, gorta Duw y honan,
rag ynno ev yma ow govenek.
[6] Ev y honan yw ow harrek ha'm selwyans;
ow dinas, ma na gotthiv.
[7] Yn Duw yma ow selwyans ha'm gordhyans;
ev yw karrek ow nerth, hag yn Duw yma ow
skovva.

[8] Trestyewgh ynno ev pupprys, A bobel;
dinewewgh agas kolon a-dheragdho,
rag Duw yw agan skovva. Sela.

[9] Yn tevri, euveredh yw tus isel,
ha tus ughel yw gow;
y'n vantol yth ons i war-vann,
skaffa yns i es euveredh.
[10] Na drestyewgh yn garowder,
ha na fydhyewgh yn euver yn ladrans;
mar moghha rychys, na worrewgh agas kolon
warnodho.

11 Unweyth re gewsis Duw,
my re glewas hemma diwweyth:
bos gallos dhe Dhuw.
12 Ha dhiso jy, A Arlodh, yma tregeredh;
rag ty a attal dhe bub huni
herwydh y oberow.

Salm a Dhavydh, pan esa yn difeyth Yuda.

63 A Dhuw, ty yw ow Duw, my a'th hwila dihwans.
Yma seghes dhe'm enev war dha lergh,
ow hig a'n jeves hireth ragos,
yn tir kras ha sygh ma nag eus dowr.
2 Yn kettella re viris vy orthis y'n sentri,
dhe weles dha nerth ha'th wolewder.
3 Rag gwell yw dha dregeredh ages bewnans;
ow diwweus a'th wormel.
4 Ytho my a'th venyk hedre vewiv;
my a dhrehav ow diwleuv dhe'th hanow.

5 Ow enev a vydh kontentys kepar dell ve gans mer ha blonek,
ha'm ganow a'th wormel gans diwweus heudhik,
6 pan borthav kov ahanas war ow gweli,
ha prederi ahanas yn golyow an nos.
7 Rag ty re beu ow gweres,
hag yn skeus dha eskelli y kanav gormola.
8 Ow enev a len orthis;
dha leuv dhyghow a'm menten.

9 Mes an re a hwila ow enev rag y dhistrui
yth ons yn rannow isella an nor.
10 I a vydh delivrys dhe nerth an kledha;
i a vydh rann dhe'n owrgeun.

11 Mes an myghtern a lowenha yn Duw;
oll an re a de yn y hanow ev a vost,
rag ganow an re a wowlever a vydh deges.

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh.

64 Klew ow lev, A Dhuw, y'm krodhvol;
gwith ow bewnans rag own a'n eskar.
2 Kudh vy rag kussul gel an debeles,
rag freudh an dhrogoberoryon,
3 neb a lymmas aga thaves avel kledha,
hag a dewlis lavarow hwerow avel sethow;
4 rag may tennons yn keladow erbynn an den divlam;
desempis i a denn er y bynn, heb perthi own.
5 I a yni aga honan dhe dhregyn;
i a omgussul a gudha antylli,
hag yn-medhons, 'Piw a wel?'
6 I a hwila anewnderow,
i a gudh aga brasow.
Kowses gour ha'y golon yw down.

7 Mes Duw a denn y sethow er aga fynn;
desempis i a vydh goliys.
8 Ytho ev a's diswra drefen aga thavosow aga honan;
seul a's gwel a shack an penn.
9 Ha pub den oll a berth own,
ha derivas gweythres Duw,
ha prederi yn town a'y ober ev.

10 An den gwiryon a lowenha y'n ARLODH,
hag a hwila skovva ynno ev.
Re vostyo oll an re yw ewn aga holon.

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh. Kan.

65 Y tegoodh[a] dha wormel,
A Dhuw, yn Sion,
ha dhiso jy y fydh an ambos kollenwys.
2 Ty neb a woslow orth pysadow,
dhiso jy y teu pub kig.
3 Kammweythresow yw re grev ragov;
agan kammwriansow ni, ty a's glanha.
4 Gwynnvys an den a dhewisydh
hag a dhredh nes dhis, may trykko y'th klosyow;
ni a vydh lenwys a dhader dha ji,
ha'th tempel sans.

5 Ty a worthyp dhyn gans taklow euthyk yn ewnder,
A Dhuw agan selwyans;
ty, neb yw fydhyans oll pennow an nor,
ha'n re usi pell war an mor.
6 Der y nerth y hwra ev fastya an menydhyow;
yma grugys a allos a-dro dhodho.
7 Ev a spavenha tros an mor,
tros an mordonnow
ha freudh an poblow.
8 Ynwedh an re a drig yn pella sornow an nor a berth
own a'th toknys;
ty a wra dhe borthow an bora ha'n gorthugher
kana gormola.

9 Ty a vir orth an nor ha'y dhowra,
ty a wra dh'y feythter ynkressya;

---

a 65:1 *Y tegoodh:* Ow sewya an Septuagint, an Vulgat ha'n Syriek. Ebrow ha'n Vulgat (Sowter ebrow) *Taw.*

avon Duw yw leun a dhowr;
ty a brovi ys ragdha,
rag yndella ty re'n darbaris.
10 Ty a dhowrha y fynglow,
ha levenhe y ryllow,
ty a'n medhelha gans kowasow,
ha benyga y eginyow.
11 Ty a gurun an vledhen gans dha dhader,
ha'th fordhow a dhever gans feythter.
12 Peurvaow an difeyth a dhever,
ha'n bronnow yw grugysys gans lowender.
13 An peurvaow re omwiskas gans flockys,
an nansow re omgwethas gans ys,
i a arm gans lowender, ha kana.

Dhe vester an keur. Kan. Salm.

66 Gwrewgh tros heudhik dhe Dhuw, oll an nor;
2 kenewgh gordhyans y hanow,
gwrewgh dh'y wormola bos gloryus.
3 Leverewgh dhe Dhuw, 'Ass os ta euthyk y'th
wriansow!
Dre vraster dha nerth yth ombleg dha eskerens
dhiso jy.
4 Oll an nor a'th wordh;
ha kana dhis,
ha gormel dha hanow.' Sela.

5 Dewgh, ha gwelewgh gwriansow Duw;
euthyk yw ev yn y weythres orth mebyon den.
6 Ev a dreylyas an mor dhe dir sygh;
mayth ethons der an avon war dreys;
ena ni a lowenhas ynno.
7 Ev a rewl der y nerth bynitha;

y dhewlagas a aspi an kenedhlow;
na vedhes an re worth ughelhes.

[8] Benygewgh agan Duw, hwi boblow,
ha gwrewgh dhe lev y wormola bos klewys,
[9] neb a with agan enev yn bewnans,
ha ny as agan treys dhe drebuchya.
[10] Rag ty, A Dhuw, re'gan provas;
ty re'gan assayas, dell yw arghans assayys.
[11] Ty a asas dhyn kodha y'n roos;
ty a worras ahwer war agan diwglun.
[12] Ty re wrug dhe dus marghogeth dres agan pennow;
ni a dremenas dre dan ha dre dhowr,
mes ty a'gan dros yn tyller ledan.

[13] My a dheu y'th chi gans offrynnow leskys;
ha my a dal dhis ow ambosow,
[14] a leveris ow diwweus
hag a gewsis ow ganow pan esen yn ponvos.
[15] My a brof dhis offrynnow leskys a enevales peskys,
gans enkys hordhes;
my a offryn lodhnow gans gever. Sela.

[16] Dewgh ha klewewgh, oll hwi a berth own a Dhuw,
ha my a dheriv an pyth a wrug ev rag ow enev.
[17] My a elwis warnodho gans ow ganow,
hag yth esa gormola war ow thaves.
[18] Mar kwellen vy sherewneth y'm kolon,
ny'm klewsa an Arlodh.
[19] Mes Duw yn hwir re glewas;
ev re woslowas orth lev ow fysadow.

20 Benyges re bo Duw,
na dreylyas ow fysadow dhe-ves,
na skonya ri dhymm y dregeredh.

An pennkenysi: gans daffar kerdyn. Salm. Kan.

67 Duw re bo grassyes orthyn, ha'gan benyga
ha re wrello dh'y fas golowi warnan. *Sela.*

2 Rag may fo dha fordh aswonys war an nor,
dha selwyans yn-mysk oll an kenedhlow.

3 Re'th wormello an poblow, A Dhuw;
re'th wormello oll an poblow.

4 Bedhes an kenedhlow heudhik ha garma yn lowen,
rag ty a vreus an poblow gans ewnder,
ha kevarwodha an kenedhlow war an nor. *Sela.*

5 Re'th wormello an poblow, A Dhuw;
re'th wormello oll an poblow.

6 An dor re ros y drevas;
Duw, agan Duw re'gan benygas.

7 Duw re'gan benykko;
ha perthes own anodho oll pennow an norvys.

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh. Kan.

68 Seves Duw, bedhes y eskerens skattrys;
ha fies dhe'n fo a-dheragdho an re a'n kas.

2 Dell yw mog pellhes, yndella gwra aga fellhe i;
ha dell deudh kor a-dherag an tan,
yndella es an debeles dhe goll a-dherag Duw.

3 Mes lowenhes an re wiryon;
bedhens heudhik a-dherag Duw;
ha bedhens leun a joy.

4 Kenewgh dhe Duw, kenewgh gormola dh'y hanow ev;
drehevewgh kan dhe neb a varghok war an nevow;

an ARLODH yw y hanow;
bedhewgh heudhik a-dheragdho.

[5] Tas dhe'n omdhivasow, ha breusyas an gwedhwesow,
yndella yw Duw yn y drigva sans.
[6] Duw a worr an re dhigoweth yn teyluyow;
ev a dhre an prisnoryon yn-mes dhe sewena,
mes an re worth a drig yn tir kras.

[7] A Dhuw, pan ethys yn-mes a-dherag dha bobel,
pan gerdhsys der an difeyth, *Sela*
[8] an nor a grenas, an nevow ynwedh a dheveras
a-dherag Duw;
ha Sinay y honan a dhegrenas a-dherag Duw, Duw
Israel.
[9] Ty, A Dhuw, a wrug glaw hel dhe godha;
ty a generthas dha ertach pan o skwith.
[10] Dha bobel a drigas ena;
ty, A Dhuw, a brovias y'th tader rag an den
boghosek.

[11] An Arlodh a ros an ger;
bagas meur a dhellos an derivas:
[12] 'Myghternedh a luyow a fias dhe'n fo!'
An venyn esa ow kortos yn tre a rannas an preydh.
[13] Kyn hwrowedhsowgh yn-mysk an korlannow,
yth owgh avel eskelli kolom kudhys gans arghans,
ha'y fluv gans owr melyn.
[14] Pan skattras an Ollgallosek[a] myghternedh ynni,
gwynn o hi avel an ergh yn Salmon.

[15] Menydh Duw yw avel menydh Bashan,
menydh ughel yw menydh Bashan.

---

a 68:14 *an Ollgallosek:* Ebrow *Shadday.*

16 Prag y lemmowgh, hwi venydhyow ughel?
Hemm yw an menydh may fynn Duw triga ynno;
yn tevri, an ARLODH a drig ynno bynitha.

17 Charettow Duw yw ugens mil,
ha milyow a vilyow;
yma an Arlodh yn aga mysk, avel yn Sinay, y'n sentri.

18 Ty re yskynnas y'n ughelder,
ty re hembronkas prisnoryon,
ty re dhegemeras rohow yn-mysk tus,
hag yn-mysk an re worth, rag may trykko an ARLODH Duw ena.

19 Benyges re bo an Arlodh,
neb a berth agan begh pub dydh;
ev yw Duw agan selwyans. *Sela.*

20 Agan Duw ni yw Duw a selwyans;
ha der an Arlodh DUW yma diank rag ankow.

21 Mes Duw a vrew penn y eskerens,
klopen blewek an den a bes hwath yn y gammweyth.

22 An Arlodh a leveris,
'My a dhre arta dhyworth Bashan,
my a dhre ow fobel arta dhyworth downderyow an mor,

23 rag may trogghi dha droos yn goos,
rag may kaffo taves dha geun y rann a'th eskerens.'

24 I re welas dha geskerdh, A Dhuw,
keskerdh ow Duw, ow Myghtern, y'n sentri.

25 An ganoryon eth a-rag, an menestrouthi gans daffar kerdyn eth a-dryv,
yn aga mysk yth esa morenyon ow tonsya gans tabouryow.

26 Benygewgh Duw y'n kuntellesow,
ha'n ARLODH, hwi fenten Israel.
27 Ottena Benyamin byghan, aga rewler,
pennternedh Yuda ha'ga routh,
pennternedh Zebulun ha pennternedh Naftali.

28 Dha Dhuw re worhemynnis dha nerth;
surha, A Dhuw, an pyth re wrussys ragon ni.
29 A-barth dha dempel yn Yerusalem
myghternedh a dhre rohow dhiso jy.
30 Keredh godhvil an kors,
gre an terewi, gans leughi an poblow
a stankyas yn-dann dreys an temmyn a arghans;
skatter an poblow a lowenha yn bresel.
31 Pennsevigyon a dheu yn-mes a Ejyp;
Ethiopi a fysk dhe ystyn hy diwleuv dhe Dhuw.

32 Kenewgh dhe Dhuw, hwi wlaskordhow an nor;
kenewgh gormola dhe'n Arlodh; *Sela*
33 dhe neb a varghok war an nevow, an nevow koth;
otta, ev a dhyllo y lev, ha henn yw lev gallosek.
34 Askrifewgh nerth dhe Dhuw;
yma y veuredh war Israel,
hag yma y nerth y'n ebron.
35 A Dhuw, euthyk os ta y'th tylleryow sans,
Duw Israel;
neb a re nerth ha gallos dh'y bobel.
Benyges re bo Duw.

Dhe vester an keur: war Shoshannim. Salm a Dhavydh.

69 Salw vy, A Dhuw,
rag an dowrow re dheuth bys y'm enev.
2 My a sedh yn leysek dhown,
ma nag eus tyller may seffiv;

my re dheuth yn dowrow down,
may hwra an livow resek warnav.
3 Skwith ov vy ow karma;
ronk yw ow briansen.
Ow dewlagas a fyll,
ha my ow kortos ow Duw.

4 Moy es blewennow ow fenn
yw an re a'm kas heb ken;
lies yw an re a vynn ow distrui,
ow fals eskerens.
An pyth na wrug vy y ladra,
a wrav vy y dhaskor?
5 A Dhuw, ty a aswon ow folneth,
ha nyns yw ow hammwriansow kudhys ragos.

6 Na as an re a'th worta dhe berthi meth a'm govis vy,
A Arlodh, Duw an luyow;
na bedhes konfondys a'm govis vy an re a'th hwila,
A Dhuw Israel.
7 Rag a-barth dhiso jy y perthis vy bismer,
despit re gudhas ow fas.
8 My re dheuth ha bos estren dhe'm breder,
hag alyon dhe fleghes ow mamm.

9 Rag tan ow holon a-barth dha ji re'm kollonkas,
ha despit an re a'th skorn jy re godhas warnav vy.
10 Pan wrugavy dhe'm enev kyni gans penys,
treylys o henna yn mewl dhymm.
11 Ha my a omwiskas yn yskar,
my eth ha bos ensampel dhedha.
12 An re a esedh y'n porth a gews er ow fynn,
ha'n pennow medhow a gan ahanav yn ges.

13 Mes ow fysadow yw dhiso jy, A ARLODH;
yn prys plegadow, A Dhuw,
gorthyp dhymm y'th tregeredh veur, yn gwirder
dha selwyans.

14 Gwra ow delivra dhyworth an leysek,
rag na setthiv;
gas vy dhe vos delivrys dhyworth an re a'm kas,
hag yn-mes a dhowrow down.

15 Na as an liv dhe frosa dresov,
ha na as an downder dhe'm kollenki,
ha na as an pytt dhe dhegea y anow warnav.

16 Gorthyp dhymm, A ARLODH, rag da yw dha
dregeredh;
treyl dhymmo vy, herwydh dha druedh meur.

17 Ha na gudh dha fas rag dha was,
drefen ow bos yn anken, gorthyp dhymm yn skon.

18 Deus nes dhe'm enev, ha'y brena;
gwra ow delivra dhyworth ow eskerens.

19 Ty a aswon ow mewl,
ha'm meth, ha'm despit;
yma oll ow eskerens a-dheragos.

20 Mewl re dorras ow holon,
ha paynys bras a'm beus.
My a hwilas neb a gemerra truedh ahanav, mes nyns
esa;
ha konforters, mes ny's kevis.

21 I a ros dhymm ynwedh bystel rag ow boos,
hag y'm seghes i a ros dhymm aysel.

22 Bedhes aga moos antell a-dheragdha,
ha'ga offrynnow kowethyans,[a] bedhens maglen.

---

a 69:22 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

23 Bedhes aga dewlagas tewl rag na wellons,
ha gwra dh'aga diwglun prest krena.
24 Dyllo warnedha dha goler,
ha re wrello dha sorr fers aga sesya.
25 Bedhes aga annedh ynyal;
na vedhes triger yn aga thyldow.
26 Rag i a helgh an den a wrussys y weskel,
hag ynkressya galar an re a vrewsys.
27 Keworr kammweyth dh'aga hammweyth i,
ha na dhens i y'th ewnder.
28 Bedhens i defendys dhe-ves a lyver an re vyw,
ha na vedhens i skrifys yn-mysk an re wiryon.
29 Ha my, truan ov vy ha ponvosek;
re'm drehaffo dha selwyans, A Dhuw.

30 My a wormel hanow Duw gans kan,
ha my a'n meurha gans grassyans.
31 Ha hemma a vydh gwell gans an ARLODH ages ojyon,
po ages tarow ha dhodho kern ha karnow.
32 An re hwar a'n gwelas, ha lowen yns i;
hwilewgh Duw, ha'gas kolon a vyw.
33 Rag an ARLODH a glew an re edhommek,
ha ny dhispres ev an brisnoryon.

34 Gormeles ev nev ha nor,
an moryow ha puptra eus ow slynkya ynna.
35 Rag Duw a selow Sion,
ha drehevel citys Yuda;
hag i a drig ena ha'y ferghenna.
36 Has y wesyon ynwedh a's erit,
ha'n re a gar y hanow a drig ynni.

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh, rag kovadh.

70 A Dhuw, fisten dhe'm selwel;
A ARLODH, deus uskis dhe'm gweres.
2 Perthens i meth ha bedhens shyndys,
an re a hwila ow enev;
bedhens i treylys war-dhelergh ha konfondys,
an re a's teves delit a'm pystik.
3 Bedhens i treylys war-dhelergh drefen aga meth,
an re a lever, 'Aha, Aha.'

4 Lowenhes kemmys a'th hwila
ha bedhens i heudhik ynnos jy;
ha seul a gar dha selwyans prest leverens,
'Bedhes Duw meurhes.'
5 Mes boghosek ov vy hag edhommek;
deus uskis dhymmo vy, A Dhuw.
Ty yw ow gwereser ha'm delivrer;
A ARLODH, na wra delatya.

71 Ynnos jy, A ARLODH, y hwilav skovva;
na as vy dhe berthi meth bynitha.
2 Gwra ow delivra y'th ewnder ha'm difres;
pleg dha skovarn dhymm ha'm sawya.
3 Bydh dhymm karrek grev may tyffiv dhedhi pupprys;
ty re worhemynnis ow selwel,
rag ty yw ow harrek ha'm kastel.

4 Gwra ow delivra, A Dhuw, dhyworth leuv an tebelwas,
dhyworth dorn an den kammhynsek ha didruedh.
5 Rag ty yw ow govenek, A Arlodh DUW,
ow fydhyans dhyworth ow yowynkneth.
6 Genes jy re beuv mentenys dhyworth an brys,
ty yw neb a'm kemeras dhyworth torr ow mamm;
ow gormola a vydh prest ahanas.

[7] My re dheuth ha bos marthus dhe lies huni,
mes ty yw ow skovva grev.
[8] Bedhes ow ganow lenwys a'th wormola,
ha'th glori oll an jydh.
[9] Na'm towl vy dhe-ves yn termyn henys;
na'm forsak vy pan fyll ow nerth.
[10] Rag ow eskerens a gews er ow fynn,
ha'n re a gontrewayt ow enev a omgussul war-
barth;
[11] Hag yn-medhons i, Duw re'n forsakyas;
helghyewgh ev, ha'y gemeres;
rag nyns eus den a'n deliffro.

[12] A Dhuw, na vydh pell dhyworthiv;
ow Duw, deus uskis dhe'm gweres.
[13] Perthens i meth ha mos dhe goll, neb yw eskerens ow
enev;
bedhens i kudhys gans mewl ha disenor,
neb a hwila ow fystik.
[14] Mes my a wayt heb hedhi,
ha my a'th wormel moy ha moy.
[15] Ow ganow a dheriv dha ewnder
ha'th selwyans oll an jydh,
rag ny wonn aga niver.
[16] My a dheu yn nerth an Arlodh Duw;
my a dhre dhe gov dha ewnder jy dha honan.

[17] A Dhuw, ty re dhyskas dhymm dhyworth ow
yowynkneth,
ha prest re venegis vy dha varthusyon.
[18] Ha lemmyn y'm henys, ha loos ow blew,
A Dhuw, na wra ow forsakya,
erna dheriffiv dha allos dhe'n kenedhel ma,
dha nerth dhe bub henedh a dheu.

19 Ha'th ewnder, A Dhuw, a dhrehedh dhe'n ughelder,
ty neb re wrug gwriansow meur; A Dhuw, piw yw
avelos jy?

20 Ty, neb re dhiskwedhas dhymm lies anken bras ha
drog,
a'm bewha arta;
ha ty a'm dre yn-bann
dhyworth downderyow an nor.
21 Ty a voghha ow enor,
ha'm hebaskhe arta.

22 My a'th wormel ynwedh gans an delyn
drefen dha wiryonedh, ow Duw;
my a gan dhiso jy gans an lyra,
ty Sans Israel.
23 Ow diwweus a arm yn lowen
pan ganav gormola dhiso jy;
ha'm enev ynwedh hag a brensys.
24 Ha'm taves a gews a'th ewnder oll an jydh,
rag i a berth meth, yth yns i shyndys,
neb a hwila ow fystik.

Salm Solomon.

72 A Dhuw, ro dha vreusow dhe'n myghtern,
ha'th ewnder dhe vab an myghtern.
2 Re vreusso ev dha bobel gans ewnder,
ha'th voghosogyon gans gwirvreus.
3 Re dhrollo an menydhyow kres dhe'n bobel,
ha'n brennow dri ewnder.
4 Re vreusso ev an voghosogyon yn-mysk an bobel,
ha sawya mebyon an den edhommek,
ha brewi an den a'm gwask.

5 Re borthons own ahanas[a] hedre vo an howl,
ha hedre vo an loor, a unn henedh dhe'n nessa.
6 Re dhiyskynno avel glaw war an gwels gora,
avel kowasow a dhowrha an nor.
7 Re vleujyowo gwiryonedh yn y dhedhyow,
ha palster kres, erna hettho an loor.

8 Re'n jeffo maystri a vor dhe vor,
ha dhyworth an avon bys yn pennow an norvys.
9 Re omblekko a-dheragdho an re usi trigys y'n difeyth;
ha'y eskerens lapya an doust.
10 Re dhrollo myghternedh Tarshish ha'n enesow trubyt;
ha myghternedh Sheba ha Seba dri rohow.
11 Re omblekko myghternedh oll a-dheragdho;
hag oll an kenedhlow bos y sojets.

12 Rag ev a dhelirv an edhommek pan gri rag gweres,
ha'n boghosek ma nag eus dhodho gwereser.
13 Ev a gemmer truedh a'n den gwann ha'n den
edhommek,
hag ev a selow enevow an edhomogyon.
14 Ev a bren aga enev dhyworth arwask ha garowder,
ha drudh vydh aga goos yn y wolok ev.

15 Re vewo, ha dhodho re bo res owr dhyworth Sheba;
re byssons ragdho heb hedhi,
ha'y venyga oll an jydh.
16 Re bo kals ys y'n tir
ow tegrena war benn an menydhyow;
re bo y frut avel Lebanon,
ha re sewenno tus an cita
avel gwels an nor.

---

a 72:5 *Re borthons own ahanas:* Po amendyans, ow sewya an Septuagint *Re dhuryo.*

17 Re dhurryo y hanow bys vykken;
re bo y hanow fastys hedre vo an howl.
Ena tus a omvenyk dredho;
an kenedhlow oll a'n gelow gwynnvys.

18 Benyges re bo an ARLODH Duw, Duw Israel,
neb y honan a wra marthusyon;
19 Ha benyges re bo y hanow gloryus bynitha,
hag oll an nor a vydh lenwys a'y wolewder.
Amen hag Amen.

20 Pysadow Davydh mab Yesse yw diwedhys.

LYVER III

Salm a Asaf.

73 Da yn hwir yw Duw orth Israel,
orth an re yw glan aga holon.
2 Byttegyns namna drebuchyas ow threys;
ogas disevys o ow hammow.
3 Rag my a borthas envi orth an re wothus
pan welis vy sewenyans an debeles.

4 Rag nyns eus dhedha glosow;
yagh ha krev yw aga horfow.
5 Nyns yns i yn ponvotter dell yw tus erel,
ha nyns yns i pystigys dell yw tus erel.
6 Rag henna yma gooth a-dro dh'aga honna avel torgh;
garowder a's kudh avel kweth.
7 Aga dewlagas a hwedh gans tewder;
i a's teves moy ages konsayts aga holon.
8 I a wra ges, ha kewsel yn spitus;
i a wodros arwask, ughel aga fenn.
9 I re settyas aga ganow erbynn an nevow,
ha'ga thaves a gerdh der an nor.

10 Rag henna ow fobel a dreyl dhedha,
ha lapya oll aga lavarow avel dowr.[a]
11 Hag i a lever, ‘Fatel wor Duw?
Eus godhvos gans an Ughella?’
12 Otta, yndella yw an debeles;
attes yns i pupprys, ha’ga rychys a voghha.
13 Sur, my re lanhas ow holon yn euver
ha golghi ow diwleuv yn gwiryonsys.
14 Rag oll an jydh yth en vy gweskys,
ha pystigys pub myttin.

15 Mar lavarren, ‘Yn kettella y kowsav vy,’
my a draytas henedh dha fleghes.
16 Pan ombrederis fatel gonvedhyn vy hemma,
ponvotter o ev y’m golok vy,
17 ernag yth vy yn sentri Duw;
ena y konvedhis vy aga diwedh i.
18 Sur, ty a’s gorras yn tylleryow slynk;
ty a wrug dhedha kodha yn terros.
19 Fatel ons i distruys yn unn lamm,
skubys glan dhe-ves gans browaghow!
20 Avel hunros pan dhifun den;
A Arlodh, pan dhifunydh jy, ty a dhispres aga
imajys tremenadow.

21 Rag moredhek o ow holon,
ha glosow a envi eth der ow diwloneth.
22 Mar dalsogh en vy, ha diskians;
kepar ha best en vy a-dheragos.
23 Byttegyns yth esov vy prest genes;
ty re’m synsis er ow leuv dhyghow.

---

a 73:10 Amendys. Styr an Ebrow yw ankler.

24 Gans dha gussul ty a'm lew,
ha wosa henna ow hemeres yn golewder.
25 Piw a'm beus y'n nevow marnas ty?
Ha nyns eus tra vyth war an nor a yeunniv marnas ty.
26 Ow hig ha'm kolon a fyll,
mes Duw yw nerth ow holon ha'm rann bys vykken.

27 Rag otta, an re usi pell dhyworthis a dhe goll;
ty re dhistruis oll an re a wra horyans er dha bynn.
28 Mes da yw ragov dos ogas dhe Dhuw;
my re wrug an Arlodh Duw ow skovva,
rag may teriffiv dha wriansow oll.

Maskil a Asaf.

74 Prag, A Dhuw, re'gan skonsys bynitha?
Prag y feg dha sorr orth deves dha beurva?
2 Porth kov a'th kuntelles a brensys seuladhydh,
looth dha ertach a dhasprensys,
ha menydh Sion may trigsys ynno.
3 Treyl dha gammow troha'n magoryow nevra a bes;
an sherewneth oll re wrug an eskar y'n sentri.

4 Usa re wrug dha eskerens yn-mysk dha guntelva;
i a dhrehav aga baneryow avel toknys.
5 Haval ens i dhe dus eus ow hackya
gans bolyow war goswik dew.
6 Ha lemmyn i a dhral oll an prennweyth gravys
gans bolyow ha mortholow.
7 I re worras tan y'th sentri;
bys y'n dor i re dhefolyas trigva dha hanow.
8 I a leveris yn aga holon, 'Gwren ni aga diswul yn tien;'
i re loskas oll kuntelvaow Duw y'n pow.

9 Ny welyn agan toknys,
nyns eus profos byth moy,
ha nyns eus yn agan mysk neb a wodhvo
pygemmys prys.
10 Pygemmys prys, A Dhuw, y hwra an eskar ges?
A dhispres an eskar dha hanow bys vykken?
11 Prag y tennydh dha leuv, dha leuv dhyghow, war-
dhelergh?
Kemmer hi dhyworth dha askra ha'ga hisya.

12 Rag Duw re beu ow myghtern bythkweth,
ow kul selwyans a-berth y'n norvys.
13 Ty a rannas an mor dre dha nerth;
ty a dorras pennow an dragones y'n dowrow.
14 Ty a derris pennow Lawethan dhe demmyn;
ha'y ri avel boos dhe'n bobel trigys y'n difeyth.
15 Ty a folsas an fenten ha'n fros;
ty a dheseghas avonyow prest ow resek.
16 Ty a byw an jydh, dhiso jy ynwedh yw an nos;
ty re bareusis an golow ha'n howl.
17 Ty re settyas oll oryon an nor;
ty re wrug hav ha gwav.

18 Porth kov a hemma, fatel wrug an eskar ges, A
ARLODH,
ha fatel dhispresyas pobel fol dha hanow.
19 Na ro enev dha duren dhe'n godhviles;
na ankov bewnans dha voghosogyon bys vykken.

20 Gwra vri a'n kevambos,
rag tylleryow tewl an nor yw leun a anedhow
garowder.
21 Na dhehweles an den truan yn disenor;
gormeles an boghosek ha'n edhommek dha hanow.

22 Sav, A Dhuw, pled dha gen;
porth kov a'n despit gwrys dhis gans an fol oll an jydh.
23 Na ankov lev dha eskerens,
tros an re a sev er dha bynn a voghha pub eur oll.

Dhe vester an keur: Al Tashheth. Salm a Asaf. Kan.

75 Ni a wor gras dhis, A Dhuw;
ni a wor gras; ogas yw dha hanow.
Tus a dheriv dha varthusyon.

2 'Y'n prys apoyntys
my a vreus gans ewnder.
3 An nor a deudh ha myns eus trigys ynno;
my yw neb a fast y golovennow.' *Sela.*
4 My a leveris dhe'n re wothus, 'Na vostyewgh,'
ha dhe'n debeles, 'Na dhrehevewgh agas korn.
5 Na dhrehevewgh agas korn mar ughel,
ha na gewsewgh howtyn dha gonna.'

6 Rag nyns yw dhyworth an howldrevel na dhyworth an worlewin,
na dhyworth an difeyth, y teu eksaltyans.
7 Mes Duw yw an breusyas;
ev a iselha unn den hag ughelhe den aral.
8 Rag yn leuv an ARLODH yma hanaf,
hag ewonek yw an gwin, kemyskys yn leun,
hag ev a dhinwa anodho.
Mes an godhes anodho, oll tebeles an nor
a'n lenk ha'y eva.
9 Mes my a'n deriv bynitha,
ha kana gormola dhe Dhuw Yakob.

10 Oll kern an debeles a droghav dhe-ves,
ha kern an re wiryon a vydh ughelhes.

Dhe vester an keur: gans daffar kerdyn. Salm a Asaf. Kan.

76 Aswonys yw Duw yn Yuda,
meur yw y hanow yn Israel.

2 Yn Salem yma y skovva,
ha'y drigva yn Sion.

3 Ena y torras ev sethow an warak,
an skoos ha'n kledha hag arvow bresel. Sela.

4 Splanna os ta ha kreffa
ages an menydhyow heb diwedh.

5 An re golonnek o pyllys;
i a godhas yn kosk;

ny wodhya nagonan a'n vreselyoryon
gul devnydh a'y dhiwleuv.

6 Orth dha geredh, A Dhuw Yakob,
an charet ha'n margh a godhas yn kosk poos.

7 Ty, ty yw euthyk;
ha piw a sev a-dheragos
pan os ta serrys?

8 Ty a wrug dhe'th vreus bos klewys dhyworth nev;
an nor a grenas, ha spavenhe,

9 pan sevis Duw dhe vreus,
dhe selwel oll an re hwar usi y'n nor. Sela.

10 Sorr mab den a dreyl dhe'th wormola;
remenant an sorr ty a wisk a-dro dhis avel grugys.

11 Gwrewgh ambos dhe'n ARLODH agas Duw, ha'y gollenwel;
oll an re usi yn y gerghyn, drens i rohow
dhe neb a dal perthi own anodho.

12 Ev a dregh an spyrys a bennsevigyon;
euthyk yw ev orth myghternedh an nor.

Dhe vester an keur: war Yeduthun. Salm a Asaf.

77 My a elwis war Dhuw gans ow lev,
war Dhuw y helwis gans ow lev, hag ev a ros
skovarn dhymm.

2 Yn jydh ow anken my a hwilas an Arlodh;
ow leuv o ystynnys y'n nos, ha nyns o skwith;
ow enev a skonyas a gavos hebaska.

3 My a berth kov a Dhuw, ha moredhek ov vy;
my a breder yn town, ha'm enev a glamder. Sela.

4 Ty a syns ow dewlagas yn tifunys;
mar droblys ov vy ma na allav kewsel.

5 My re brederis a'n dedhyow koth,
a'n bledhynnyow usi tremenys seuladhydh.

6 My a berth kov a'm kan y'n nos;
my a gews gans ow holon vy, ha'm enev a hwila
dihwans:

7 'A wra an Arlodh skonya bynitha,
hag a ny vydh ev pes da nevra namoy?

8 A hedhis y dregeredh bynitha?
A fyll y ambos a unn henedh dhe'n nessa?

9 A ankovas Duw bos grassyes?
A dhegeas ev y druedh yn sorr?' *Sela.*

10 Ha my a leveris, 'Hemm yw duwon dhymm,
leuv dhyghow an Ughella dhe vos treylys.'

11 My a berth kov a wriansow an ARLODH;
devri, my a berth kov a'th varthusyon kyns.

12 My a breder ynwedh a'th oberow oll,
ha my a gews a'th wriansow.

13 Dha fordh, A Dhuw, yw sans.
Pana dhuw yw meur avel agan Duw ni?
14 Ty yw an Duw a wra marthusyon;
ty re dherivas dha nerth yn-mysk an bobel,
15 Gans dha vregh ty re brenas dha bobel,
mebyon Yakob ha Yosep. Sela.

16 An dowrow a'th welas, A Dhuw,
an dowrow a'th welas hag a borthas own;
an downderyow ynwedh a grenas.
17 An kommol a dhiveris dowr,
an nevow a wrug tros;
dha sethow ynwedh a lughesis a-les.
18 Lev dha daran esa y'n korwyns;
an lughes a wolowis an norvys;
an nor a dhegrenas ha krysya.
19 Yma dha fordh y'n mor,
ha'th hensyow y'n dowrow meur;
ha nyns yw olow dha dreys aswonys.
20 Ty a hembronk dha bobel avel deves
dre leuv Moyses hag Aron.

Maskil a Asaf.

78 Goslowewgh orth ow lagha, ow fobel;
plegyewgh agas skovarn dhe lavarow ow ganow.
2 My a yger ow ganow yn parabolen,
my a lever lavarow tewl a'n termyn koth;
3 an re a glewsyn hag a wodhven,
hag a dherivas agan tasow dhyn ni.
4 Ny's kelyn rag aga fleghes,
ow terivas dhe'n henedh a dheu
gormola an ARLODH,
y nerth ha'y varthusyon a wrug ev.

5 Rag ev a fastyas dustuni yn Yakob,
hag a ros lagha dhe Israel
a worhemynnis dh'agan tasow,
ma's deriffens orth aga fleghes;
6 ma's godhve an henedh a dho,
an fleghes a vedha genys,
rag may saffens ha'ga derivas dh'aga fleghes.
7 Rag may hworrens aga threst yn Duw
ha ma na ankoffens gwriansow Duw,
mes gwitha y worhemynnow;
8 Ha ma na vens avel aga thasow,
henedh gorth ha dislen;
henedh na veu fyrv aga holon,
ha nag esa aga spyrys len gans Duw.

9 Kepar ha mebyon Efraym, ervys hag ow ton gwaregow,
neb a dreylyas aga heynow yn jydh an gas.
10 Ny synsons kevambos Duw,
mes i a skonyas a gerdhes yn y lagha ev;
11 Owth ankevi y wriansow ev,
ha'y varthusyon a dhiskwedhsa orta.
12 Taklow marthys a wrug ev yn golok agan tasow
yn pow Ejyp, yn gwel Soan.
13 Ev a rannas an mor, hag a wrug dhedha tremena dredho;
ev a wrug dhe'n dowrow sevel kepar ha graghel.
14 Ha dydhweyth ev a's hembronkas gans komolen,
ha dres an nos gans golow tan.
15 Ev a folsas an karrygi y'n difeyth,
hag a ros diwes dhedha, kepar ha pan dheffa yn-mes a dhownderyow meur.

16 Ev a dhros frosow yn-mes a'n garrek
hag a wrug dhe dhowrow dewraga kepar hag
avonyow.

17 Byttegyns i a beghas dhe voy er y bynn,
ha serri an Ughella y'n difeyth.
18 I a brovas Duw yn aga holon,
ow kovyn boos rag aga ewl.
19 Hag i a gewsis erbynn Duw, ow leverel,
'A yll Duw pareusi moos y'n difeyth?
20 Otta, ev a weskis an garrek may tewragas an dowrow,
ha'n frosow a fennas.
Mes a yll ev ri bara ynwedh,
po darbari kig dh'y bobel?'

21 Ytho an ARLODH a glewas hemma, hag a sorras;
tan o enowys yn Yakob,
ha konnar a sordyas erbynn Israel,
22 drefen na gryssons yn Duw
na fydhya yn y selwyans ev.
23 Ytho ev a worhemynnis dhe'n kommol a-vann
hag ygeri darasow nev;
24 hag ev a asas manna dhe godha warnedha avel glaw,
ma'n depprens,
hag a ros dhedha ys an nevow.
25 Ytho tus a dhybris bara eledh;
ev a dhanvonas dhedha lanwes a voos.
26 Ev a wrug dhe wyns an howldrevel hwytha y'n nevow,
ha der y nerth ev a dhros gwyns an dyghow.
27 Ev a wrug dhe gig kodha warnedha avel doust,
hag ydhyn askellek kepar ha tewes an mor.
28 Hag ev a asas dhedha kodha yn-mysk aga thyldow,
a-dro dh'aga anedhow.

29 Ytho i a dhybris hag y fons lenwys yn ta,
rag ev a ros dhedha an pyth a yeunsons;
30 Mes kyns i dhe gavos lowr a'n pyth a yeunsons,
ha'n boos hwath yn aga ganow,
31 konnar Duw a dheuth warnedha,
ha ladha an re vrassa anedha,
ha gul dhe flour Israel kodha.

32 Yn despit dhe oll hemma, i a beghas hwath,
ha ny gryssons yn y varthusyon ev.
33 Rag henna ev a wrug dh'aga dedhyow tremena yn euveredh
ha'ga bledhynnyow yn euth.
34 Pan y's ladhas, i a'n hwilas;
hag i a dreylyas ha hwilas Duw dihwans.
35 Hag i a borthas kov Duw dhe vos aga harrek,
ha Duw Ughella dhe vos aga dasprenyas.
36 Byttegyns i a'n feklas gans aga ganow,
hag a wowleveris dhodho gans aga thaves
37 Rag nyns o aga holon fast ganso,
ha nyns ens i len yn y gevambos.
38 Mes ev, leun a druedh,
a avas aga hammweyth
ha ny's distruis.
Ha lieskweyth ev a dreylyas dhe-ves y sorr
ha ny wrug dhe oll y gonnar difuna.
39 Rag ev a borthas kov i dhe vos kig,
gwyns a dremen, ha ny dhehwel.
40 Ass wrussons i sevel lieskweyth er y bynn y'n difeyth
ha grevya dhodho y'n gwylvos!
41 I a dreylyas, ha previ Duw yn aga holon,
ha paynya an Sans a Israel.

42 Ny borthsons kov a'y leuv,
nag a'n jydh ma's dasprenas dhyworth an eskar;
43 Fatel wrussa ev y doknys yn Ejyp,
ha'y varthusyon yn gwel Soan.
44 Ev a dreylyas aga goverow dhe woos,
ha'ga frosow, ma na effens anedha.
45 Ev a dhanvonas hesow a gelyon yn aga mysk, a's devoryas,
ha kwilkynyow, a's distruis.
46 Ev a ros aga threvasow dhe'n pryv,
ha'ga lavur dhe'n lokust.
47 Ev a dhistruis aga gwinbrennyer gans keser,
ha'ga sykaminwydh gans rew.
48 Ev a asas aga gwarthek dhe'n keser,
ha'ga flockys dhe'n lughes.
49 Ev a dhellos warnedha y sorr fers,
sorr, ha koler, hag anken,
ha danvon tebel eledh yn aga mysk.
50 Ev a dharbaris hyns dh'y sorr,
ha ny withas aga enev rag ankow,
mes ev a ros aga bewnans dhe'n pla;
51 Hag ev a weskis pub kynsa genys yn Ejyp,
kynsa frut aga nerth yn tyldow Ham.
52 Mes y bobel y honan, ev a's dros yn-mes avel deves,
ha'ga ledya y'n difeyth avel flock.
53 Ev a's ledyas yn sawder, ma na ownsons;
mes an mor a gudhas aga eskerens.
54 Ev a's dros dhe or y sentri,
dhe'n menydh a brenas gans y leuv dhyghow.
55 Hag ev a bellhas an kenedhlow a-dheragdha,
hag a's rannas dhedha yn ertach,
ha gul dhe lothow Israel triga yn aga thyldow i.

56 Mes i a brovas hag a sorras Duw Ughella,
ha ny synsons y dhustuniow;
57 Mes i a gildennas hag omdhegi yn fals avel aga thasow;
i a dreylyas a-denewen avel gwarak lows.
58 Rag i a'n sorras gans aga thylleryow ughel,
hag a wrug dh'y avi sevel der aga imajys gravys.
59 Pan glewas Duw hemma, serrys veu,
hag ev a dhispresyas Israel yn feur.
60 Ytho ev a forsakyas an tabernakel yn Shilo,
an tylda a worrsa yn-mysk mab den.
61 Ev a dhelivras y nerth dhe gethneth,
y wolewder dhe leuv an eskar.
62 Hag ev a ros y bobel dhe'n kledha,
hag a sorras orth y ertach.
63 Tan a dhybris aga thus yowynk,
ha ny veu aga maghtethyon res yn demedhyans.
64 Aga oferysi a veu ledhys gans an kledha,
ha ny gynis aga gwedhwesow.
65 Ytho an Arlodh a dhifunas avel onan ow sevel yn-mes a gosk,
kepar ha breselyas ow karma wosa gwin.
66 Ev a weskis y eskerens war-tu delergh,
hag a ros disenor dhedha bynitha.

67 Ev a skonyas tylda Yosep,
ha ny dhewisas looth Efraym;
68 Mes ev a dhewisas looth Yuda,
menydh Sion, a gara.
69 Hag ena ev a dhrehevis y sentri mar ughel avel an nevow,
avel an nor re fastyas bynitha.

70 Hag ev a dhewisas Davydh y was
hag a'n kemeras yn-mes a gorlannow an deves.
71 Ev a'n dros dhyworth an deves esa ow tena,
dhe vaga Yakob y bobel
hag Israel y ertach.
72 Ytho ev a's gwithas gans kolon lan;
hag ev a's bugelyas herwydh sleyneth y dhiwleuv.

Salm a Asaf.

79 A Dhuw, an kenedhlow re dheuth y'th ertach;
i re dhefolyas dha dempel sans,
ha gorra Yerusalem yn bern a vagoryow.
2 I re ros korfow dha wesyon
avel boos dhe ydhyn an nevow,
ha kig dha sens dhe vestes an nor.
3 I re skollyas aga goos avel dowr
a-dro dhe Yerusalem,
ha nyns esa den vyth a's ynkleutthya.
4 Ni re dheuth ha bos mewl dh'agan kentrevogyon,
skorn ha ges dhe'n re usi yn agan kerghyn.

5 Pygemmys prys, A ARLODH? A vedhydh serrys
bynitha?
A lesk dha avi avel tan?
6 Dyllo dha gonnar war an kenedhlow
na'th aswonis,
ha war an gwlaskordhow
na elwis war dha hanow.
7 Rag i re dhevoryas Yakob
ha ravna y annedh.

8 Na borth kov a gammweythresow agan hendasow;
des dha druedh dhyn ni yn skon,
rag gyllys pur isel on ni.

9 Gweres dhyn ni, A Dhuw agan selwyans,
a-barth golewder dha hanow;
gwra agan delivra, ha kudh agan peghosow,
a-barth dha hanow.
10 Prag y lever an kenedhlow,
'Ple'ma aga Duw?'
Bedhes diskwedhys dhe'n kenedhlow yn agan golok ni
dial rag an goos skollys a'th wesyon.

11 Des kynvan an prisner a-dheragos;
herwydh meuredh dha nerth, gwith an re dampnys dhe'n mernans.
12 Daskor seythplek dhe askra agan kentrevogyon
rag an skorn ma'th skornsons jy, A Arlodh.
13 Ytho ni, dha bobel ha deves dha beurva,
a wor gras dhis bynitha;
ni a dheriv dha wormola a unn henedh dhe'n nessa.

Dhe vester an keur: war Shoshannim. Dustuni a Asaf. Salm.

80 Goslow, A vugel Israel,
ty neb a hembronk Yosep avel flock;
omdhiskwa, ty neb a drig ynter an jerubyns.
2 A-dherag Efraym ha Benyamin ha Manasse,
difun dha nerth,
ha deus dh'agan selwel.

3 Treyl ni arta, a Dhuw;
gwra dhe'th fas golowi, ha ni a vydh selwys.

[4] A Arlodh, Duw an luyow,
pygemmys prys y serrydh orth pysadow dha bobel?
[5] Ty re's magas gans bara dagrow,
ty re ros dagrow dhedha dhe eva dres musur.
[6] Ty a'gan gwra strif dh'agan kentrevogyon,
ha'gan eskerens a wra ges ahanan.

[7] Treyl ni arta, A Dhuw an luyow;
gwra dhe'th fas golowi, ha ni a vydh selwys.

[8] Ty a dhros gwinbren yn-mes a Ejyp;
ty a dewlis dhe-ves an kenedhlow, ha'y blansa ev.
[9] Ty a bareusis an dor ragdho,
hag ev a wreydhyas yn town ha lenwel an tir.
[10] An menydhyow o kudhys gans y skeus,
ha sedres Duw gans y skorrennow.
[11] Ev a dhellos y skorr bys y'n mor,
ha'y skyll bys y'n avon.
[12] Ytho prag y terrsys y geow,
may kemmer oll an dremenysi y rappys?
[13] Torgh an koos a'n raven,
ha bestes an gwel a beur warnodho.

[14] Treyl arta, ni a'th pys, A Dhuw an luyow,
mir war-woles dhyworth nev ha gwel,
ha gwra vri a'n gwinbren ma;
[15] an winlan a blansas dha leuv dhyghow,
ha'n skorren a wrussys mar grev ragos jy dha honan.
[16] Leskys yw gans tan, ha treghys yw;
i a dhe goll orth keredh dha fas.

17 Bedhes dha leuv war wour dha leuv dhyghow,
war vab an den a wrussys mar grev ragos jy dha honan.
18 Ytho ny dreylyn ni dhyworthis arta;
bewha ni, ha ni a elow war dha hanow.

19 Treyl ni arta, A ARLODH, Duw an luyow;
gwra dhe'th fas golowi, ha ni a vydh selwys.

Dhe vester an keur: war an Gittith. A Asaf.

81 Kenewgh yn lowen dhe Dhuw agan nerth;
gwra tros heudhik dhe Dhuw Yakob.
2 Gwrewgh dhe'n menestrouthi seni, gweskewgh an tabourik,
an lyra hweg gans an delyn.
3 Hwythewgh an trompa y'n loor nowydh,
y'n loor leun, yn agan dy'gol.
4 Rag hemm yw ordenans dhe Israel,
ha lagha a Dhuw Yakob.
5 Ev a erghis hemma yn Yosep rag dustuni,
pan dheuth yn-mes a bow Ejyp.

My a glew yeth na wrav hy godhvos ow leverel,
6 'My a dhifresas y skoodh a'n begh;
y dhiwleuv a veu delivrys dhyworth an ganstel.
7 Ty a elwis yn anken ha my a'th telivras;
my a worthebis dhis yn keladow an daran;
my a'th provas orth dowrow Meriba. *Sela.*
8 Klew, ow fobel, ha my a dheg dustuni dhis;
A Israel, unweyth a koslewes orthiv!
9 Ny vydh ynnos duw astranj,
ha ny wordhydh duw estren.

10 My yw an ARLODH dha Dhuw,
a'th tug jy yn-mes a bow Ejyp.
Ygor dha anow a-les, ha my a'n lenow.

11 'Mes ny woslowas ow fobel orth ow lev,
hag Israel a'm skonyas.
12 Ytho my a's gasas dh'aga holon worth,
dhe gerdhes herwydh aga hussulyow aga honan.
13 Unweyth a koslowa ow fobel orthiv,
hag Israel kerdhes yn ow fordhow vy!
14 Ena my a fethsa aga eskerens yn skon,
ha treylya ow leuv erbynn aga envi.
15 An re a gas an ARLODH a omwrussa gostydh dhodho,
ha'ga thermyn a via bys vykken.
16 Ha my a'th vagsa gans gwaneth a'n gwella,
ha gans mel dhyworth an garrek my a'th lanwsa.'

Salm a Asaf.

82 Duw a sev yn kuntelles nev;
ev a vreus yn-mysk an duwow.
2 'Pygemmys prys y freusowgh yn kamm,
ow plegya dhe'n debeles? *Sela.*
3 Rewgh gwirvreus dhe'n den gwann ha dhe'n
omdhivas;
mentenewgh gwiryow an boghosek ha'n
edhommek.
4 Difresewgh an den gwann ha'n boghosek;
gwrewgh aga delivra dhyworth leuv an debeles.'

5 Ny wodhons ha ny gonvedhons,
mes i a gerdh yn-rag yn tewolgow;
oll selyow an nor a gren.

6 My a leveris, ‘Hwi yw duwow,
ha hwi oll yw fleghes an Ughella.
7 Byttegyns hwi a verow avel mab den,
ha kodha avel onan a’n bennternedh.’

8 Sav, A Dhuw, breus an nor;
rag ty a erit an kenedhlow oll.

Kan. Salm a Asaf.

83 Na daw, A Dhuw,
na omden, ha na bowes, A Dhuw.
2 Rag otta, dha eskerens a wra tros;
ha’n re a’th kas re dhrehevis aga fenn.
3 I a dewlis towlow fel erbynn dha bobel,
hag omgussulya erbynn dha dus tresorys.
4 I re leveris, ‘Dewgh, ha’ga hisya, ma na vons kenedhel,
ha ma na vo hanow Israel yn kovadh namoy.’
5 Rag i re omgussulyas keskolon;
i re wrug kevambos er dha bynn;
6 Tyldow Edom ha’n Yshmaelysi,
Moab ha’n Hagrysi;
7 Gebal, hag Ammon, hag Amalek,
Filisti ha’n re usi trigys yn Tyr.
8 Asshur ynwedh re junyas gansa;
i re weresas dhe vebyon Lot. Sela.

9 Gwra dhedha i dell wrussys dhe Midyan,
dhe Sisera ha dhe Yabin orth nans Kishon;
10 neb a verwis yn Endor,
ha dos ha bos avel teyl rag an dor.
11 Gwra aga bryntinyon avel Oreb ha Zeeb,
oll aga fennsevigyon avel Zebagh ha Salmunna;
12 Neb a leveris, ‘Kemeryn ni yn agan perghenogeth
peurvaow Duw.’

13 A Dhuw, gwra i avel has askal,
avel kulyn a-rag an gwyns.
14 Kepar ha tan a lesk an koos,
ha kepar ha flamm a worr tan y'n menydhyow,
15 yn kettella helgh i gans dha anawel
ha browegh i gans dha dewedh.
16 Lanw aga fassow a dhisenor,
may hwillons dha hanow, A ARLODH.
17 Perthens i meth ha bedhens dyegrys bys vykken;
bedhens i disenorys, ha mos dhe goll.
18 Ena i a wodhvydh
ty dha honan neb yw dha hanow an ARLODH
dhe vos an Ughella dres oll an nor.

Dhe vester an keur: war an Gittith. Salm a vebyon Koragh.

84 Ass yw karadow dha drigvaow,
A ARLODH an luyow!
2 Ow enev yw hirethek, hi a yeun ynwedh
war-lergh klosyow an ARLODH;
ow holon ha'm kig a arm yn lowen
war an Duw byw.

3 An golvan re gavas chi,
ha'n wennel neyth rygdhi hi
may hworro hy ydhnigow,
dha alteryow jy, A ARLODH an luyow,
ow Myghtern ha'm Duw.
4 Gwynnvys an re a drig y'th chi;
prest y fedhons orth dha wormel. Sela.

5 Gwynnvys an den may 'ma y nerth ynnos jy,
ha'th fordhow yn y golon.[a]

---

a 84:5 *yn y golon:* Ow sewya an Vulgat. Ebrow *yn aga holon.*

6 Pan dremenons dre nans Baka,
i a'n gwra tyller a fentynnyow,
ha'n glaw a-varr a'n kudh gans benathow.
7 Yth ons a nerth dhe nerth;
pubonan a vydh gwelys a-rag Duw yn Sion.

8 A ARLODH, Duw an luyow, klew ow fysadow;
goslow, A Dhuw Yakob. *Sela.*
9 Gwel agan skoos, A Dhuw,
ha mir orth fas dha Untys.

10 Rag unn jydh y'th klosyow
yw gwell ages mil yn ken le.
Gwell via genev bos porther yn chi ow Duw
ages anedhi tyldow sherewneth.
11 Rag an ARLODH Duw yw howl ha skoos;
an ARLODH a re ras ha golewder,
ha ny skon ev a ri dader vytholl
dhe'n re a gerdh yn tivlam.
12 A ARLODH an luyow,
gwynnvys an den a worr y fydhyans ynnos jy.

Dhe vester an keur. Salm a vebyon Koragh.

85 Ty re beu grassyes, A ARLODH, orth dha dir;
ty re dreylyas kethneth Yakob.
2 Ty re avas kammweyth dha bobel,
ha kudha oll aga fegh. *Sela.*
3 Ty re gemeras dhe-ves oll dha sorr;
ty re dreylyas dhyworth dha sorr fers.

4 Treyl ni, A Dhuw agan selwyans,
ha gas dha sorr orthyn.
5 A vydh sorr dhis orthyn bynitha?
A ystynnydh dha sorr a unn henedh dhe'n nessa?

6 A ny dreylydh ha'gan bewhe ni arta,
rag may lowenhaho dha bobel ynnos?
7 Diskwa dha dregeredh dhyn ni, A ARLODH,
ha gront dhyn dha selwyans.

8 My a woslow orth an pyth a lever Duw an ARLODH,
rag ev a lever kres dh'y bobel
ha dh'y sens; mes na dreylyens arta dhe folneth.
9 Yn hwir yma y selwyans ogas dhe'n re a berth own anodho,
may trykko golewder yn agan tir.

10 Tregeredh ha gwirder re omguntelas;
ewnder ha kres re ammas an eyl dh'y gila.
11 Gwirder a egin dhyworth an nor,
hag ewnder a vir war-woles dhyworth nev.
12 Yn hwir an ARLODH a re dader,
ha'gan tir a re y drevas.
13 Ewnder a a-dheragdho,
ha kres a gerdh yn fordh y olow.

Pysadow a Dhavydh.

86 Pleg dha skovarn yn-nans, A ARLODH, ha gorthyp dhymm,
rag boghosek ov vy hag edhommek.
2 Gwith ow enev, rag len ov vy;
salw dha was, ow Duw, a drest ynnos.
3 Bydh grassyes orthiv, A Arlodh,
rag warnas y halwav oll an jydh.
4 Lowenha enev dha was,
rag dhiso jy, A Arlodh, y trehavav ow enev.
5 Rag ty, A Arlodh, yw kuv ha parys dhe ava,
meur dha dregeredh orth oll an re a elow warnas.

6 Ro skovarn, A ARLODH, dhe'm pysadow,
ha goslow dhe lev ow govynadow.
7 Yn jydh ow anken y halwav warnas,
rag ty a worthyp dhymm.

8 Yn-mysk an duwow nyns eus nagonan kepar ha ty, A Arlodh,
ha nyns eus gwriansow kepar ha'th wriansow jy.
9 Oll an kenedhlow a wrussys a dheu
hag omblegya a-dheragos, A Arlodh,
ha gordhya dha hanow.
10 Rag meur os ta, ha ty a wra marthusyon;
ty unsel yw Duw.
11 Dysk dhymm dha fordh, A ARLODH,
ha my a gerdh y'th wirder;
lowenhes ow holon, mayth ownniv dha hanow.
12 My a'th wormel, A Arlodh ow Duw, a leun golon,
ha my a wordh dha hanow bys vykken.
13 Rag meur yw dha dregeredh orthiv;
ty re dhelivras ow enev dhyworth yfarn isella.

14 A Dhuw, an re wothus re sevis er ow fynn,
ha kuntellesow an dus fell re hwilas ow enev,
ha ny'th worrsons a-dheragdha.
15 Mes ty, A Arlodh, yw Duw truedhek ha grassyes,
lent ow serri, ha meur dha dregeredh ha'th wirder.
16 Treyl dhymmo vy, ha bydh grassyes orthiv;
ro dha nerth dhe'th was,
ha salw mab dha vaghteth.
17 Diskwa dhymm tokyn a'th tader,
ma'n gwello an re a'm kas, ha perthi meth,
rag ty, A ARLODH, re weresas dhymm, ha'm hebaskhe.

Salm a vebyon Koragh. Kan.

87 Yma hy sel hi war an menydhyow sans;
2 an ARLODH a gar porthow Sion
moy ages oll anedhow Yakob.
3 Taklow gloryus a vydh kewsys ahanas,
ty cita Duw. Sela.

4 My a venek Rahab ha Babylon orth an re a'm aswon;
a-dro dhe Filisti ha Tyr hag Ethiopi y leverir,
'Hemma a veu genys ena.'

5 Hag a-dro dhe Sion y fydh leverys,
'Hemma ha hemma a veu genys ynni;'
ha'n Ughella y honan a wra hy fastya.
6 An ARLODH, pan skrif ev kovskrifen an poblow,
a rekord, 'Hemma a veu genys ena.' Sela.

7 An ganoryon ha'n dhonsyoryon war-barth a lever,
'Yma oll ow fentynnyow ynnos jy.'

Kan. Salm a vebyon Koragh. Dhe vester an keur: war Mahalath Leannoth. Maskil a Heman an Esrahyas.

88 A ARLODH Duw ow selwyans,
my re armas dydh ha nos a-dheragos.
2 Des ow fysadow a-dheragos;
pleg dha skovarn dhe'm kri.

3 Rag leun yw ow enev a bonvos,
ha'm enev a dheu nes dhe yfarn.
4 Reknys ov vy yn-mysk an re a dhiyskyn dhe'n pytt;
yth ov vy kepar ha gour heb nerth,
5 gesys yn-mysk an re varow,
kepar ha'n re ledhys neb a wrowedh y'n bedh,
na berthydh kov anedha namoy,
ha diberthys yns i dhyworth dha leuv.

6 Ty re'm gorras y'n pytt isella,
yn tylleryow tewl, hag yn downderyow.
7 Dha gonnar yw poos warnav,
ha ty re dhros warnav oll dha donnow. Sela.

8 Ty re bellhas dhyworthiv oll an re aswonys genev;
ty re'm gwrug kasadow dhedha.
Prisonys yn fast ov vy, ma na allav diank;
9 ow lagas a fyll dre dhuwon.
A ARLODH, my a elwis warnas pub dydh,
my re ystynnas ow diwleuv dhis.
10 A dhiskwedhydh marthusyon dhe'n re varow?
A dhassergh spyrysyon an re varow dhe'th
wormel? *Sela.*
11 A vydh dha dregeredh disklerys y'n bedh,
po dha lelder yn Abaddon?
12 A vydh dha varthusyon aswonys y'n tewolgow,
ha'th ewnder yn tir ankov?

13 Mes my a gri dhis rag gweres, A ARLODH;
hag y'n myttin y teu ow fysadow a-dheragos.
14 Prag, A ARLODH, y skonydh ow enev?
Prag y kudhydh dha fas ragov?
15 Truan veuv ha parys dhe verwel dhyworth ow
yowynkneth;
my re borthas own ahanas, hag yn desper ov vy.
16 Dha gonnar res eth dresov;
own ahanas re'm distruis.
17 I a dheuth a-dro dhymm oll an jydh avel dowr;
i a omsettyas a-dro dhymm a bub tu.
18 Karer ha koweth a bellhasys dhyworthiv;
hag yma ow aswonesigyon yn tewlder.

Maskil a Ethan an Esrahyas.

89 My a gan a dregeredhow an ARLODH bynitha;
gans ow ganow y terivav dha lelder a unn henedh
dhe'n nessa.
2 Rag my re leveris, bos tregeredh drehevys bynitha;
dha lelder a fastydh y'n nevow.

3 'My re wrug kevambos gans an den dewisys genev,
my re dos dhe Dhavydh ow gwas:
4 "Dha has a fastyav bynitha,
ha'th se a dhrehavav a unn henedh dhe'n nessa."'
Sela.

5 Ha'n nevow a wormel dha varthusyon, A ARLODH,
dha lelder ynwedh yn kuntelles an sens.
6 Rag piw y'n nevow a yll bos kehaval dhe'n ARLODH?
Piw yn-mysk mebyon an duwow a yll bos haval
dhe'n ARLODH?
7 Ownys yw Duw yn kuntelles an sens;
pur euthyk a-ugh oll an re usi yn y gerghyn.
8 A ARLODH, Duw an luyow,
piw yw gallosek avelos jy, A ARLODH?
Yma dha lelder a-dro dhis.
9 Ty a rewl hwythfians an mor.
Pan sev y donnow, ty a's koselha.
10 Ty re vrewis Rahab dhe eneworres;
ty re skattras dha eskerens gans nerth dha vregh.
11 Yma an nevow dhiso jy, yma an nor ynwedh dhiso
jy;
an norvys ha puptra eus ynno, ty re's selyas.
12 An kledh ha'n dyghow, ty re's formyas;
Tabor ha Hermon a gri yn lowen y'th hanow.

13 Yma dhis bregh allosek;
nerthek yw dha leuv, hag ughel yw dha leuv
dhyghow.
14 Ewnder ha gwirvreus yw sel dha se;
tregeredh ha gwirder a a-dherag dha fas.
15 Gwynnvys an bobel a aswon an arm heudhik,
neb a gerdh, A ARLODH, yn golow dha fas.
16 I a lowenha y'th hanow oll an jydh,
hag y'th ewnder y fedhons ughelhes.
17 Rag ty yw glori aga nerth,
hag y'th vodh da y trehevydh agan korn.
18 Rag an ARLODH Duw yw agan skoos,
ha Sans Israel yw agan Myghtern.

19 Yn termyn passys y kewssys orth dha sens yn
gwelesigeth, ha leverel:
'My re worras gweres war onan gallosek;
my re dhrehevis onan dewisys yn-mes a'n bobel.
20 My re gavas Davydh ow gwas;
gans ow oyl sans my re'n untyas.
21 Ow leuv a'n menten,
ha'm bregh ynwedh a'n krevha.
22 Ny drygh an eskar warnodho,
ha ny'n pystik mab sherewneth.
23 Ha my a vrew y eskerens a-dheragdho
ha'n re a'n kas my a's gwysk.
24 Mes ow lelder ha'm tregeredh a vydh ganso;
hag y'm hanow vy y fydh y gorn ughelhes.
25 Ha my a sett y leuv y'n mor
ha'y leuv dhyghow y'n avonyow.
26 Ev a elow warnav, "Ow thas os ta jy,
ow Duw, ha karrek ow selwyans."

27 Ha my a'n gwra ow hynsa genys,
an ughella a vyghternedh an nor.
28 My a with ow thregeredh orto bynitha,
ha'm kevambos ganso a sev fast.
29 My a wra dh'y has durya bys vykken,
ha'y se avel dedhyow nev.
30 Mar kwra y fleghes gasa ow lagha
ha mar ny gerdhons y'm breusow,
31 mar terrons ow ordenansow
ha ny synsons ow gorhemynnow,
32 ena my a gessydh aga threuspas gans an welen
ha'ga hammweyth gans strokosow.
33 Mes ny gemerav ow thregeredh dhyworto,
ha ny vedhav fals dhe'm lelder.
34 Ny dorrav ow hevambos,
ha ny dreylyav an ger a dheuth yn-mes a'm
diwweus.
35 Unweyth re des vy re'm sansoleth;
ny wowlavarav orth Davydh.
36 Y has a dhur bys vykken,
ha'y se a vydh avel an howl a-dheragov.
37 Ev a vydh fastys avel an loor bynitha,
hag avel dustuni len y'n nevow.' Sela.

38 Mes ty re dewlis dhe-ves ha skonya;
ty re sorras orth dha Untys.
39 Ty re skonyas an kevambos gans dha was;
ty re dhefolyas y gurun, orth hy thewlel dhe'n dor.
40 Ty re dorras oll y geow ev;
ty re wrug y dhinasow magoryow.
41 Oll an dremenysi a'n pyll;
ev a dheuth ha bos skorn dh'y gentrevogyon.

42 Ty re dhrehevis leuv dhyghow y envi;
ty re lowenhas oll y eskerens.
43 Ty re dreylyas min y gledha,
ha ny'n gessys dhe sevel y'n gas.
44 Ty re dorras an welen yn-mes a'y leuv,
ha tewlel y se dhe'n dor.
45 Ty re verrhas dedhyow y yowynkneth;
ty re'n kudhas gans meth. Sela.

46 Pygemmys prys, A ARLODH? A omgudhydh jy bynitha?
A lesk dha sorr avel tan?
47 Porth kov, A ARLODH, ass yw kott ow bewnans;
a formsys oll mebyon den yn euver?
48 Py gour a vyw heb gweles ankow?
A yll ev delivra y enev dhyworth leuv yfarn? Sela.

49 Ple'ma dha dregeredhow koth, A ARLODH,
an re a desys dhe Dhavydh y'th lelder?
50 Porth kov, A Arlodh, a vewl dha wesyon,
fatel borthav y'm askra despit an poblow;
51 An despit ganso may skornyas dha eskerens, A ARLODH,
may skornsons olow dha Untys.

52 Benyges re bo an ARLODH bys vykken ha bynari.
Amen hag Amen.

LYVER IV

Pysadow a Moyses, gour Duw.

90 A Arlodh, ty re beu agan skovva
a unn henedh dhe'n nessa.

2 Kyns an menydhyow dhe vos dinythys,
po kyns ty dhe formya an tir ha'n norvys,
trank heb worfen ha bys vykken, ty yw Duw.

3 Ty a dreyl den arta dhe dhoust,
hag a lever, 'Dehwelewgh, hwi vebyon den.'
4 Rag mil vledhen y'th wolok jy
yw kepar ha dydh pan yw passyes,
ha kepar ha golyas y'n nos.

5 Ty a worr diwedh dhedha avel dhe hunros;
y'n myttin yth yns avel gwels ow tevi.
6 Y'n myttin ev a las ha tevi,
mes y'n gorthugher ev a grin ha gwedhra.

7 Rag ni a dhe goll y'th sorr,
yth on ni dyegrys drefen dha gonnar.
8 Ty re worras agan kammweythresow a-dheragos,
ha'gan peghosow kudh yn golow dha fas.

9 Rag oll agan dedhyow a dremen yn-dann dha sorr;
ni a dhre agan bledhynnyow dhe benn kepar ha hanas.
10 Dedhyow agan bledhynnyow yw deg bledhen ha tri ugens;
po dre reson krevder peswar ugens bledhen,
byttegyns nyns yw aga nerth marnas ponvos hag ahwer;
rag hware y hedh, ha gyllys on ni dhe goll.

11 Piw a aswon nerth dha sorr,
ha'th koler, mar vras dell yw an own ahanas?
12 Yn kettella dysk dhyn nivera agan dedhyow,
may treyllyn agan kolon dhe furneth.

13 Dehwel, A ARLODH; pygemmys prys?
Bydh truedhek orth dha wesyon.
14 Lanw ni y'n myttin a'th tregeredh,
may kriyn yn lowen ha bos heudhik oll agan
dedhyow.
15 Lowenha ni herwydh an dedhyow may grevsys dhyn,
ha'n bledhynnyow may hwelsyn drog.
16 Bedhes dha wriansow apert dhe'th wesyon,
ha'th splander dh'aga fleghes.
17 Ha bedhes favour an Arlodh agan Duw warnan ni,
ha fast ober agan diwleuv warnan,
fast ober agan diwleuv.

91 Seul a drig yn skovva an Ughella[a]
a bowes yn-dann woskes an Ollgallosek.[b]
2 My a lever dhe'n ARLODH, 'Ow skovva, ha'm dinas;
ow Duw a drestyav ynno.'
3 Rag ev a'th selow dhyworth maglen an ydhna
ha dhyworth an pla fell.
4 Ev a'th kudh gans y bluv,
hag yn-dann y eskelli y hwilydh skovva;
y wirder yw dha skoos ha'th vokler.
5 Ny berthydh own a euthekter y'n nos,
nag a'n seth a neyj y'n jydh;
6 a'n pla a gerdh yn tewlder,
nag a'n jevan a dhistru y'n hanter-dydh.

---

a 91:1 *an Ughella:* Ebrow *Elyon.*

b 91:1 *an Ollgallosek:* Ebrow *Shadday.*

7 Mil dhen a godh ryb dha skoodh,
ha deg mil orth dha leuv dhyghow,
mes ny dheu hemma ogas dhiso.
8 Ny wredh saw mires gans dha dhewlagas
ha gweles pewas an debeles.

9 Rag ty re wrug an ARLODH dha skovva,
ty re worras an Ughella avel dha drigva,
10 ny hwyrvydh dhis drog vytholl,
ha ny dheu pla ogas dhe'th tylda.

11 Rag ev a re gorhemmyn dh'y eledh a-dro dhis
ma'th witthons jy yn oll dha fordhow.
12 I a'th perth yn aga diwleuv,
ma na weski dha droos erbynn men
13 Ty a drett yn-dann dreys an lew ha'n nader,
ty a stank war an lew yowynk ha'n dhragon.

14 Drefen ev dhe worra y gerensa warnav, rag henna my
a'n delirv;
my a'n drehav, rag ev dhe aswon ow hanow.
15 Ev a elow warnav ha my a worthyp dhodho;
yth esov ganso yn anken,
my a'n delirv ha'y enora.
16 Bewnans hir a rov dhodho,
ha diskwedhes dhodho ow selwyans.

Salm. Kan rag dydh an Sabot.

92 Da yw grassa dhe'n ARLODH,
ha kana gormola dhe'th hanow, an Ughella,[a]
2 derivas dha dregeredh myttinweyth,
ha'th lelder nosweyth,

---

a 92:1 *an Ughella:* Ebrow *Elyon.*

3 War dhaffar a dheg korden ha war an delyn,
war an lyra hweg y don.
4 Rag ty, A ARLODH, re'm heudhhas dre dha wriansow,
orth ober dha dhiwleuv my a arm yn lowen.

5 A ARLODH, ass yw meur dha oberow!
Pur dhown yw dha brederow.
6 Ny wor gour talsogh,
ha ny gonvedh den fol hemma.
7 Pan las an debeles avel an gwels,
ha pan sewen oll an dhrogoberoryon,
ena y fedhons diswrys bynari;
8 mes yth esos yn ughelder bys vykken, A ARLODH.
9 Rag otta, dha eskerens, A ARLODH,
otta, dha eskerens a dhe goll,
ha diberthys vydh oll an dhrogoberoryon.

10 Mes ty re ughelhas ow horn avel korn an ojyon gwyls;
ty re'm untyas gans oyl yr.
11 Ow lagas ynwedh a wel ow mynnas war ow eskerens;
ha'm diwskovarn a glew ow mynnas a'n debeles a
sev er ow fynn.

12 An den gwiryon a las avel an balmwedhen,
hag ev a dyv avel sedresen yn Lebanon.
13 An re yw plensys yn chi an ARLODH,
a las yn klosyow agan Duw.
14 I a dheg frut hwath yn aga hothni,
hag y fedhons yr ha glas,
15 rag may teriffons an ARLODH dhe vos ewnhynsek;
ow harrek yw ev, ha nyns eus kammhynseth ynno.

93 An ARLODH yw Myghtern, ev re omwiskas yn
splander;
an ARLODH re omwiskas hag yma grugys a nerth
a-dro dhodho.

An norvys devri yw fastys, ma na yllir y dhisevel.
2 Dha se a veu fastys bythkweth;
ty re beu, trank heb worfen.

3 An livow re dhrehevis, A ARLODH,
an livow re dhrehevis aga lev;
an livow a dhrehav aga thonnow.

4 Kreffa ages dowrow meur,
kreffa ages an mordonnow,
yw an ARLODH, gallosek y'n ughelder.

5 Dha dhustuniow, A ARLODH, yw fest sur;
sansoleth a dhelledh dhe'th chi,
A ARLODH, bynitha.

94 A ARLODH, ty Dhuw a dhial,
ty Dhuw a dhial, omdhiskwa.

2 Sav, ty vreusyas an norvys;
tal aga gober dhe'n re wothus.

3 A ARLODH, pygemmys prys y hwra an debeles,
pygemmys prys y hwra an debeles tryghi?

4 Pygemmys prys y klapp, ha kewsel yn hwothus,
ha bostya oll an dhrogoberoryon?

5 I a vrew dha bobel, A ARLODH,
ha grevya dhe'th ertach.

6 I a ladh an wedhwes ha'n alyon,
ha moldra an re omdhivas.

7 Mes i a lever, 'Ny wel an ARLODH,
ha ny wra Duw Yakob vri.'

8 Ombreder, hwi anfur yn-mysk an bobel;
ha hwi an re dalsogh, p'eur fedhowgh fur?
9 Neb a blansas an skovarn, a ny glew?
Ha neb a formyas an lagas, a ny wel?
10 Po neb a geredh an kenedhlow,
a ny gesk?
Ev neb a dhysk godhvos dhe vab den
a ny wor?[a]
11 An ARLODH a wor prederow den,
aga bos euveredh.

12 Gwynnvys an gour a geredhydh, A ARLODH,
ha dyski dhodho yn-mes a'th lagha,
13 rag may rylli dhodho powesva dhyworth dedhyow
anken,
erna vo an pytt kleudhys rag an tebelwas.
14 Drefen na as an ARLODH y bobel;
ha ny forsak y ertach.
15 Rag gwirvreus a dhehwel dhe wiryonedh,
hag oll an re ewnhynsek aga holon a hol war hy
lergh.

16 Piw a omdhrehav ragov erbynn an debeles?
Piw a sev ragov erbynn an dhrogoberoryon?
17 Na ve an ARLODH ow gweres,
namna drigsa ow enev yn taw.
18 Pan leveris vy, 'Ow throos a drebuch,'
dha dregeredh, A ARLODH, a'm skoodhyas.
19 Yn prederow pals a-bervedh ynnov,
dha hebaska a lowenha ow enev.
20 Eus kowethyans genes orth se sherewneth,
an re a wra dregyn erbynn an lagha?

---

a 94:10 *a ny wor?* Ebrow *godhvos.*

21 I a omguntel war-barth erbynn enev an den gwiryon,
ha dampnya an goos glan.
22 Mes an ARLODH yw ow dinas,
ha'm Duw yw karrek ow skovva.
23 Ev a attal dhedha aga sherewneth aga honan,
ha'ga distrui yn aga droktra aga honan;
devri, an ARLODH agan Duw a wra aga hisya.

95 Dewgh, gwren ni kana yn lowen dhe'n ARLODH;
gwren ni tros heudhik dhe garrek agan selwyans.
2 Deun ni a-dheragdho gans grassyans,
ha gul tros heudhik dhodho gans salmow.
3 Rag an ARLODH yw Duw meur,
ha Myghtern meur dres oll duwow.
4 Yn y dhorn yma pub sorn a'n norvys,
hag yma pennow an menydhyow dhodho.
5 Ev a byw an mor, hag ev a'n gwrug,
ha'y dhiwleuv a formyas an tir sygh.

6 Deun, gordhyen hag omblegya,
gwren ni mos war benn dewlin a-rag an ARLODH
agan Gwrier.
7 Rag ev yw agan Duw,
hag yth on ni pobel y beurva,
ha deves y leuv.

A mynnewgh hedhyw klewes y lev!
8 Na galeshewgh agas kolon kepar dell wrussowgh yn
Meriba,
hag yn jydh Massa y'n difeyth,
9 Pan y'm temptyas agas tasow
ha'm previ, kyn hwelsens ow oberow.

10 Dew ugens bledhen my a dhivlasas an henedh na
ha my a leveris, ‘Hemm yw pobel a wander yn
sowdhan yn aga holon,
ha ny aswonons ow fordhow.’
11 Rag henna my a wrug ti y’m sorr,
na wrellens entra y’m powesva.

96 Kenewgh dhe’n ARLODH kan nowydh;
kenewgh dhe’n ARLODH, oll an norvys.
2 Kenewgh dhe’n ARLODH, benygewgh y hanow;
diskwedhewgh y selwyans a dhydh dhe dhydh.
3 Derivewgh y wolewder yn-mysk an kenedhlow,
y varthusyon yn-mysk oll an poblow.
4 Rag meur yw an ARLODH, ha pur wiw yw y wormel;
res yw perthi own anodho dres oll duwow.
5 Rag oll duwow an kenedhlow yw kogyon,
mes an ARLODH a wrug an nevow.
6 Yma enor ha meuredh a-dheragdho;
yma nerth ha tekter yn y sentri.

7 Askrifewgh dhe’n ARLODH, hwi deyluyow a’n poblow,
askrifewgh dhe’n ARLODH gordhyans ha nerth.
8 Askrifewgh dhe’n ARLODH an gordhyans a dhegoodh
dh’y hanow;
drewgh offryn, ha dewgh yn y glosyow.
9 Gordhyewgh an ARLODH yn tekter sansoleth;
kren a-dheragdho, oll an norvys.

10 Leverewgh yn-mysk an kenedhlow, ‘Yma an ARLODH
ow reynya!
An nor devri yw fastys, ma na yllir y dhisevel;
ev a vreus an poblow gans ewnder.’

11 Lowenhes an nevow, ha bedhes an norvys heudhik;
tarennes an mor, ha myns eus ynno;
12 bedhes an gwel fest heudhik ha myns eus ynno.

Ena y lowenha oll gwydh an koos
13 a-dherag an ARLODH; rag ev a dheu,
ev a dheu dhe vreusi an norvys.

Ev a vreus an norvys gans ewnder,
ha'n poblow gans y lelder.

97 An ARLODH a reyn, lowenhes an nor;
bedhes heudhik enesow pals.
2 Yma kommol ha tewlder a-dro dhodho;
ewnder ha gwirvreus yw sel y se.
3 Tan a gerdh a-dheragdho,
ha leski y eskerens a-derdro.
4 Y lughes a wolowis an norvys;
an nor a'n gwelas, ha krena.
5 An menydhyow a deudhis avel kor a-dherag an
ARLODH,
a-dherag ARLODH oll an nor.

6 An nevow a dheriv y ewnder,
hag oll an poblow re welas y wolewder.
7 Perthes meth oll an re a serv imajys gravys,
hag a vost yn idolys;
gordhyewgh ev, an duwow oll.
8 Sion a glewas hag a lowenha,
ha heudhik o myrghes Yuda,
drefen dha vreusow, A ARLODH.
9 Rag ty, A ARLODH, yw ughel dres oll an nor;
ty yw ughelhes yn feur a-ugh an duwow oll.

10 Hwi neb a gar an ARLODH, kesewgh drog;
ev a with enevow y sens;
ev a's delirv dhyworth dorn an debeles.
11 Golow a dardh rag an re wiryon,
ha lowena rag an re ewnhynsek aga holon.
12 Lowenhewgh y'n ARLODH, hwi an re wiryon,
ha grassewgh dhodho ow kovhe y sansoleth.

Salm.

98 Kenewgh dhe'n ARLODH kan nowydh,
rag ev re wrug marthusyon.
Y leuv dhyghow ha'y vregh sans
re wrug budhogoleth ragdho.
2 An ARLODH re dherivas y selwyans;
ev re dhiskwedhas y ewnder yn golok an
kenedhlow.
3 Ev re borthas kov a'y dregeredh ha'y lelder
orth chi Israel.
Oll pennow an norvys re welas
selwyans agan Duw.

4 Gwra tros heudhik dhe'n ARLODH, oll an nor;
kenewgh, ha germewgh gans joy, ha kenewgh
gormola.
5 Kenewgh gormola dhe'n ARLODH gans an lyra,
gans an lyra ha lev salm.
6 Gans tollgern ha son trompa,
gwrewgh tros heudhik a-rag an Myghtern, an
ARLODH.

7 Tarennes an mor ha myns eus ynno;
an norvys ha myns eus trigys ynno.
8 Takyes an livow diwleuv;
garmes an menydhyow war-barth yn lowen

9 a-dherag an ARLODH, rag ev a dheu
dhe vreusi an norvys.
Ev a vreus an norvys gans gwiryonedh,
ha'n poblow gans ewnder.

99 An ARLODH yw Myghtern; krenes an poblow.
Ev yw esedhys war an jerubyns; krysyes an nor.
2 Meur yw an ARLODH yn Sion,
hag ughel a-ugh oll an poblow.
3 Gormelens i dha hanow meur hag euthyk;
rag sans yw.
4 An Gallosek yw Myghtern hag a gar gwirvreus;
ty re fastyas ewnhynseth,
ty re wrug gwirvreus
hag ewnder yn Yakob.
5 Ughelhewgh an ARLODH agan Duw,
hag omblegyewgh a-dherag y skavel droos,
rag sans yw ev.

6 Moyses hag Aron yn-mysk y oferysi,
ha Samuel yn-mysk an re a elow war y hanow.
I a elwis war an ARLODH hag ev a worthebis
dhedha.
7 Ev a gewsis orta y'n goloven a gommol;
i a synsis y dhustuniow
ha'n gorhemmyn a ros dhedha.

8 Ty a worthebis dhedha, A ARLODH agan Duw;
ty yw Duw dhedha, parys dhe ava,
hwath ow tiala aga drogoberow.
9 Ughelhewgh an ARLODH agan Duw,
ha gordhyewgh ev war y venydh sans;
rag sans yw an ARLODH agan Duw.

Salm a rasyans.

100 Gwrewgh tros heudhik dhe'n ARLODH, oll an
nor.
2 Servyewgh an ARLODH gans lowena;
dewgh a-dheragdho gans kan.

3 Godhvedhewgh an ARLODH dhe vos Duw;
ev yw neb re'gan formyas, hag ev a'gan pyw;
yth on ni y bobel, ha deves y beurva.

4 Ewgh yn y borthow gans grassyans,
hag yn y glosyow gans gormola.
Godhvedhewgh gras dhodho, ha benygewgh y
hanow.

5 Rag da yw an ARLODH;
y dregeredh a dhur bys vykken,
ha'y lelder a dhur a unn henedh dhe'n nessa.

Salm a Dhavydh.

101 My a gan a dregeredh ha breus;
dhiso, A ARLODH, y kanav gormola.
2 My a omdheg yn fur yn fordh dhivlam.
P'eur fedhydh ow tos dhymm?

My a gerdh gans kolon lan
a-berth y'm chi.
3 Ny worrav tra vyth anwiw
a-dherag ow dewlagas.

My a gas ober an re a gilden;
ny len orthiv.
4 Kolon dreus a dhiberth dhyworthiv;
ny vynnav aswon tebelwas.

5 Neb a gabel y gentrevek yn priva
a wrav vy dhe dhistrui.
Neb yw ughel y dhewlagas ha gothus y golon
ny wrav vy y wodhevel.

6 Ow dewlagas a vydh war an re yw len y'n tir,
may trikkons genev;
neb a gerdh yn fordh dhivlam
a vydh ow servont.

7 Ny drig y'm chi
neb a wra falsuri;
ny bes y'm golok
neb a lever gowyow.

8 Pub myttin my a dhistru
oll tebeles an tir,
ha treghi dhe-ves oll an dhrogoberoryon
dhyworth cita an ARLODH.

Pysadow a dhen grevys, pan glamder, ow tiveri y grodhvol a-dherag an ARLODH.

102 A ARLODH, klew ow fysadow;
ha re dheffo ow kri dhiso jy.

2 Na gudh dha fas ragov
yn jydh ow anken.
Pleg dha skovarn dhymm;
y'n jydh may halwav, fisten dhe worthebi dhymm.

3 Rag ow dedhyow a dremen avel mog,
ha'm eskern yw leskys avel yttew.

4 Gweskys yw ow holon ha gwedhrys avel gwels;
mayth ankovav dybri ow bara.

5 Drefen lev ow hynvan
ow eskern re lenas orth ow hig.
6 My yw haval dhe belikan[a] y'n gwylvos,
my yw avel oula yn tyller a vagoryow.
7 My re wolyas, hag avel golvan yth ov vy
y honan war do an chi.
8 Ow eskerens a'm skorn oll an jydh;
an re yw koneryek er ow fynn a'm molleth.
9 Rag my re dhybris lusu avel bara,
ha kemyska ow diwes gans olva,
10 drefen dha sorr ha'th koler;
rag ty re'm drehevis ha'm tewlel dhe-ves.
11 Ow dedhyow a leha kepar ha skeus,
ha kepar ha gwels y hwedhrav.

12 Mes ty, A ARLODH, a dhur bys vykken,
ha'th kovadh a unn henedh dhe'n nessa.
13 Ty a sev ha kemeres truedh a Sion,
rag prys yw bos grassyes orti;
an prys apoyntys re dheuth.
14 Rag dha wesyon a gemmer plesour yn hy meyn,
hag a gemmer truedh a'y doust.
15 An kenedhlow a berth own a hanow an ARLODH,
hag oll myghternedh an nor a'th wolewder.
16 Pan dhrehav an ARLODH Sion,
y hwelir ev yn y wolewder.
17 Ev a wra vri a bysadow an den noth,
ha ny dhispres aga fysadow.

18 Hemma a vydh skrifys rag an henedh a dheu,
ha pobel a vydh formys a wormel an ARLODH;

---

a 102:6 *belikan* Po *oula kornek.*

19 rag ev re viras war-woles dhyworth ughelder y sentri,
dhyworth nev y hwelas an ARLODH an nor,
20 dhe glewes kynvan an prisner,
dhe dhelivra an re dampnys dhe'n mernans;
21 dhe dherivas hanow an ARLODH yn Sion,
ha'y wormola yn Yerusalem,
22 pan yw an poblow omguntelys war-barth,
ha'n gwlaskordhow, dhe servya an ARLODH.

23 Ev a wannhas ow nerth war an hyns;
ev a verrhas ow dedhyow.
24 My a leveris, 'Ow Duw, na dhog vy yn-mes
yn-mysk ow dedhyow;
dha vledhynnyow a dhur
a unn henedh dhe'n nessa.'

25 Wostalleth y selsys an nor,
ha'n nevow yw ober dha dhiwleuv.
26 I a dhe goll, mes ty a sev;
i a gothha avel kweth.
Avel dillas ty a's treyl hag i a dremen;
27 mes ty yw an keth, ha ny fyll dha vledhynnyow.
28 Fleghes dha wesyon a dhur;
ha'ga has a vydh fastys y'th wolok.

Salm a Dhavydh.

103 Benyk an ARLODH, ow enev,
ha puptra eus ynnov,
benyk y hanow sans.
2 Benyk an ARLODH, ow enev,
ha na ankov oll y dhader;
3 Neb a av dhis oll dha gammweyth,
neb a yaghha oll dha glevesow,

4 Neb a dhaspren dha vewnans dhyworth an pytt,
orth dha guruna gans tregeredh ha truedh,
5 neb a'th lenow a dhader hedre vi byw
mayth yw nowydhhes dha yowynkneth kepar ha'n
er.

6 An ARLODH a wra ewnder
ha gwirvreus dhe seul yw arweskys.
7 Ev a dherivas y fordhow dhe Moyses,
ha'y wriansow dhe vebyon Israel.
8 An ARLODH yw truedhek ha grassyes,
lent ow serri ha meur y dregeredh.
9 Ny vydh ev prest ow keredhi,
ha ny syns ev y sorr bynitha.
10 Ny wrug ev dhyn war-lergh agan peghosow,
nag attyli dhyn war-lergh agan kammweythresow;
11 rag mar ughel dell usi an ebron a-ugh an nor,
mar vras yw y dregeredh orth an re a berth own
anodho;
12 mar bell dell usi an howldrevel dhyworth an
howlsedhes,
mar bell re worras ev agan kammwriansow
dhyworthyn ni.
13 Avel tas a gemmer truedh a'y fleghes,
yndelma an ARLODH a gemmer truedh a'n re a
berth own anodho.
14 Rag ev a aswon agan devnydh;
yma kov dhodho agan bos doust.

15 Dedhyow mab den yw avel gwels;
avel bleujen an gwel, yndella y fleujyow ev;
16 an gwyns a dremen dresti, ha gyllys yw,
ha ny aswonir hy thyller byth moy.

17 Mes tregeredh an ARLODH re beu bythkweth hag a
vydh bys vykken
war an re a berth own anodho,
ha'y ewnder dhe fleghes aga fleghes;
18 dhe seul a syns y gevambos
hag a berth kov a'y arghadowyow, orth aga
hollenwel.

19 An ARLODH re fastyas y se y'n nevow,
ha'y wlaskor a wra maystri war buptra.
20 Benygewgh an ARLODH, hwi eledh ev,
hwi allosogyon a wra herwydh y er ev,
seul a woslow orth y lev pan gews ev.
21 Benygewgh an ARLODH, oll y luyow,
y venystrys neb a wra y vodh.
22 Benygewgh an ARLODH, oll y oberow,
yn pub tyller a'y vaystri.
Ow enev, benyk an ARLODH.

104 Benyk an ARLODH, ow enev.
A ARLODH ow Duw, pur veur os ta.
Gwiskys os ta yn enor ha splander,
2 ty a omwisk yn golow kepar hag yn kweth,
ha ty a dhisplet an nevow avel kroglen;
3 neb a worr kebrow y jambouryow y'n dowrow,
hag a wra an kommol y jaret,
hag a gerdh war eskelli an gwyns;
4 Ev a wra y eledh spyrysyon,
ha'y venystrys tan ow flammya.

5 Ev a fondyas selyow an nor,
ma na vens i disevys bynitha.
6 Ty a'n kwethas gans an downvor kepar ha gans gwisk;
an dowrow a sevis a-ugh an menydhyow.

7 Orth dha geredh i a fias dhe'n fo;
orth lev dha daran i a fyskas dhe-ves.
8 I a yskynnas dhe'n menydhyow, i a dhiyskynnas dhe'n nansow
dhe'n tyller a dharbarsys dhedha.
9 Ty re worras or na yllons treusi,
na treylya arta dhe gudha an nor.

10 Ev a dhyllo fentynnyow y'n nansow;
resek a wrons yn-mysk an menydhyow;
11 i a re dowr dhe bub best a'n gwel;
an asenes gwyls a derr aga seghes.
12 Rybdha y trig ydhyn an nevow,
ha kana yn-mysk an skorrennow.
13 Ev a dhowrha an menydhyow dhyworth y jambouryow;
an nor yw lenwys a frut dha oberow.

14 Ev a wra dhe'n gwels tevi rag an gwarthek,
ha losow rag gonisogeth den,
may tokko boos yn-mes a'n nor,
15 ha gwin a heudhha kolon den,
hag olew dhe wul dh'y fas dewynnya,
ha bara a grevha kolon den.
16 Gwydh an ARLODH yw leun a sugen,
sedres Lebanon a blansas ev;
17 may hwra an ydhyn aga neythow ynna;
an meryw yw chi an hwibon.
18 An menydhyow ughel yw dhe'n gever gwyls;
ha'n meynegi yw skovva rag an konines.
19 Ev a ordenas an loor rag prysyow settys,
ha'n howl a aswon termyn y sedhes.
20 Ty a wra tewlder, ha hi a vydh nos,
may slynk a-derdro oll bestes an koos.

21 An lewyon yowynk a us war-lergh aga freydh,
hag a hwila aga boos dhyworth Duw.
22 Pan dhrehav an howl, i a omguntel war-barth
ha growedha yn aga fowys.
23 Den a yn-mes dh'y ober
ha dh'y lavur bys y'n gorthugher.

24 A ARLODH, ass yw lies dha wriansow!
Yn furneth ty a's gwrug, i oll;
an nor yw leun a'th kreaturs.
25 Ottena an keynvor meur hag efan,
may ma kreaturs ow slynkya diniver,
taklow byw byghan ha bras.
26 Ena yth a an gorholyon,
hag ena yma Lawethan a formsys dhe wari ynno.

27 Oll an re ma a'th worta
may rylli dhedha aga boos y'n prys gwiw;
28 ty a'n re dhedha hag i a'n kuntel;
ty a yger dha leuv, ha lenwys yns i a dhader.
29 Pan gudhydh dha fas, dyegrys yns i;
pan gemerydh aga anal i a verow,
ha treylya arta dh'aga doust.
30 Ty a dhyllo dha anal ha formys yns i,
ha ty a nowydhha enep an nor.

31 Golewder an ARLODH a dhur bys vykken;
an ARLODH a lowenha yn y wriansow.
32 Ev a vir orth an nor ha'n nor a gren,
ev a doch an menydhyow hag i a veg.
33 My a gan dhe'n ARLODH hedre vewiv;
my a wormel ow Duw ha my hwath yn fyw.
34 Bedhes ow freder plegadow dhodho,
my a lowenha y'n ARLODH.

35 Gas peghadoryon dhe vos kisys yn-mes a'n nor,
ha na as an debeles dhe besya namoy.
Benyk an ARLODH, ow enev.
Gormelewgh an ARLODH.

105 Grassewgh dhe'n ARLODH, gelwewgh war y hanow,
derivewgh y wriansow yn-mysk an poblow.
2 Kenewgh dhodho, kenewgh gormola dhodho;
kewsewgh a'y varthusyon oll.
3 Bostyewgh yn y hanow sans;
lowenhes kolon an re a hwila an ARLODH.
4 Hwilewgh an ARLODH ha'y nerth;
hwilewgh y fas pupprys.
5 Perthewgh kov a'y varthusyon re wrug,
y anethow, ha breusow y anow,
6 A has Abraham y was,
hwi vebyon Yakob a dhewisas.

7 Ev yw an ARLODH agan Duw;
yma y vreusow yn oll an nor.
8 Ev a borthas kov a'y gevambos bynitha,
an ger a worhemynnis dhe vil henedh;
9 an kevambos a wrug gans Abraham,
ha'n ti a dos dhe Ysak;
10 ev a'n ros dhe Yakob avel ordenans,
ha dhe Israel avel kevambos bys vykken,
11 ow leverel, 'Dhiso jy y rov pow Kanan
avel kevren dha ertach.'

12 Pan ens i hwath boghes aga niver,
pur voghes, hag alyons y'n tir,
13 ha pan ethons a unn genedhel dhe genedhel aral,
a unn wlaskor dhe bobel aral,

14 ny asas ev den vyth dhe wul kamm dhedha;
yn tevri ev a geredhis myghternedh ragdha:
15 ‘Na dochyewgh an re untys genev,
ha na bystigewgh ow frofosi.’

16 Hag ev a elwis esow war an tir,
ha terri pub lorgh a vara.
17 Ev a dhellos gour a-dheragdha,
Yosep, neb a veu gwerthys yn kethwas;
18 Y dreys a bystigsons yn kargharow,
y gonna a veu gorrys yn horn.
19 Bys y’n prys may teuth y er,
lavar an ARLODH a’n provas.
20 An myghtern a dhanvonas ha’y dhigelmi;
rewler an poblow a’n delivras dhe wari.
21 Ev a’n gwrug arlodh y ji,
ha rewler war oll y byth ev,
22 dhe gelmi y bennsevigyon herwydh y vodh,
ha dhe dhyski furneth dh’y henavogyon.

23 Ena Israel a dheuth yn Ejyp,
ha Yakob a drigas avel alyon yn pow Ham.
24 Hag ev a ynkressyas y bobel yn feur;
ha’ga gul kreffa es aga eskerens.
25 Ev a dreylyas aga holon may kassens y bobel,
ha dyghtya y wesyon yn fals.

26 Ev a dhanvonas Moyses y was,
hag Aron neb re dhewissa ev.
27 I a dhiskwedhas y doknys yn aga mysk,
ha marthusyon yn pow Ham.

28 Ev a dhanvonas tewlder hag y tewlhas;
hag i a settyas hwath erbynn y eryow.[a]
29 Ev a dreylyas aga dowrow yn goos,
hag a ladhas aga fuskes.
30 Aga thir a dhros yn-mes hesow a gwilkynyow,
hwath yn chambouryow aga myghternedh.
31 Ev a gewsis, hag y teuth hesow a gelyon,
ha gwibes yn oll aga oryon.
32 Ev a ros dhedha keser rag glaw,
ha tan ow flammya yn aga thir.
33 Hag ev a weskis aga gwinbrennyer ha'ga figbrennyer,
ha terri an gwydh esa yn aga oryon.
34 Ev a gewsis, hag y teuth hesow a lokustes,
ha lokustes diaskel diniver;
35 hag i a dhybris oll an losow yn aga thir,
ha lenki frut aga dor.
36 Hag ev a weskis pub kynsa genys yn aga thir,
an flour a oll aga nerth.

37 Hag ev a's hembronkas yn-mes gans owr hag arghans,
ha ny drebuchyas den vyth yn aga lothow.
38 Ejyp a lowenhas pan ethons dhe-ves,
rag own anedha a godhsa warnedha.
39 Ev a lesas komolen yn kudhans,
ha tan dhe ri golow nosweyth.
40 I a wovynnas, hag ev a dhros rynki,
hag a's lenwis a vara nev.
41 Ev a ygoras an garrek, ha'n dowrow a dhewragas;
avonyow a resas y'n seghtiryow.
42 Rag ev a borthas kov a'y ambos sans,
hag a Abraham y was.

---

a 105:28 *hag i a settyas hwath erbynn y eryow:* Amendys; Ebrow *ha ny rebellsons erbynn y eryow.*

43 Hag ev a dhros y bobel yn-mes gans lowena,
an re dhewisys gans garmow a lowender.
44 Hag ev a ros dhedha tiryow an kenedhlow,
hag i a eritas lavur an poblow,
45 rag may synsens y ordenansow
ha gwitha y laghys.
Gormelewgh an ARLODH.

106 Gormelewgh an ARLODH.
Grassewgh dhe'n ARLODH, rag ev yw da,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.
2 Piw a yll kewsel a wriansow nerthek an ARLODH
po diskwedhes oll y wormola?
3 Gwynnvys an re a syns gwirvreus,
hag a wra ewnder pupprys.

4 Porth kov ahanav, A ARLODH, herwydh dha ras orth
dha bobel;
deus dhymm gans dha selwyans;
5 rag may hwelliv sewenyans an re dewisys genes,
ha lowenhe yn heudhder dha genedhel,
ha bostya gans dha ertach.

6 Ni re beghas gans agan tasow;
ni re wrug kammweythres ha sherewneth.
7 Agan tasow yn Ejyp
ny gonvedhsons dha varthusyon,
na perthi kov a'th tregeredh veur,
mes i a rebellyas ryb an mor, ryb an Mor Rudh.
8 Byttegyns ev a's selwis a-barth y hanow,
rag may hwrella dh'y wriansow nerthek bos
aswonys.

9 Hag ev a geredhis an Mor Rudh, ha deseghys veu;
ytho ev a's hembronkas der an downderyow kepar
ha der an difeyth.
10 Hag ev a's selwis a leuv an re a's kasas,
ha'ga dasprena dhyworth leuv an eskar.
11 An dowrow eth dres aga eskerens;
nyns o nagonan anedha gesys.
12 Ena i a gryssons dh'y eryow ev;
i a ganas y wormola.

13 Hware yth ankovsons y wriansow;
ny wortsons y gussul.
14 Mes drokhwans krev a dheuth warnedha y'n difeyth;
hag i a brovas Duw y'n gwylvos.
15 Hag ev a wrontyas dhedha aga govynadow,
mes danvon kleves fell yn aga enev.

16 Hag i a borthas avi erbynn Moyses yn-mysk an
tyldow,
hag orth Aron, sans an ARLODH.
17 An dor a ygoras ha kollenki Dathan,
ha kudha kuntelles Abiram.
18 Ha tan a dardhas yn aga huntelles;
an flamm a loskas an debeles.

19 I a wrug leugh yn Horeb
ha gordhya an imach teudh.
20 Ytho i a dreylyas aga gordhyans
dhe hevelep ojyon ow tybri gwels.
21 I a ankovas Duw aga Selwyas,
neb re wrug gwriansow meur yn Ejyp,
22 gwriansow marthys yn pow Ham,
ha gwriansow euthyk ryb an Mor Rudh.

[23] Rag henna ev a leveris y hwrussa aga diswul,
na saffa Moyses y dhewisys
a-dheragdho y'n aswa,
rag treylya y sorr dhe-ves ma na's diswrello.

[24] Ena i a skornyas an tir teg,
ha ny gryssons dh'y er ev;
[25] mes i a grodhvolas yn aga thyldow;
ny woslowsons orth lev an ARLODH.
[26] Ytho ev a dhrehevis y leuv er aga fynn
dh'aga domhwel y'n difeyth,
[27] dhe wul dh'aga has kodha yn-mysk an kenedhlow,
ha dh'aga skattra y'n broyow.

[28] Hag i a lenas orth Baal-peor,
ha dybri offrynnow an re varow.
[29] Yndella i a'n sorras der aga gwriansow,
ha'n pla a dardhas yn aga mysk.
[30] Ena Finehas a sevis ha breusi,
ha'n pla a hedhis.
[31] Hag y feu henna reknys dhodho avel ewnder
a unn henedh dhe'n nessa bys vykken ha bynari.

[32] I a'n sorras ynwedh ryb dowrow Meriba,
may porthas Moyses dregyn a-barth dhedha;
[33] Rag i a rebellyas erbynn y spyrys,
may kewsis yn tibreder gans y dhiwweus.

[34] Ny dhiswrussons an kenedhlow
kepar dell worhemynnis an ARLODH dhedha;
[35] Mes i a veu kemyskys gans an kenedhlow
ha dyski aga gwriansow.
[36] Hag i a servyas aga fals dhuwow,
o antell dhedha.

37 I a offrynnas aga mebyon
ha'ga myrgh dhe'n jowlow;
38 ha skollya goos gwiryon,
goos aga mebyon ha'ga myrgh,
neb a offrynsons dhe dhuwow Kanan;
ha'n tir a veu defolys gans goos.
39 Yndella i a veu mostys yn aga gwriansow aga honan,
hag i a omdhug avel horys yn aga gwriansow.

40 Rag henna sorr an ARLODH a dhewis erbynn y bobel,
hag ev a abhorryas y ertach y honan.
41 Hag ev a's ros yn leuv an kenedhlow,
ha'n re a's kasas a wrug maystri warnedha.
42 Ha'ga eskerens a's gwaskas,
hag i a veu fethys yn-dann aga diwleuv.
43 Lieskweyth ev a's delivras,
mes i a rebellyas erbynn y gussul,
hag a veu dres isel yn aga hammweyth.
44 Byttegyns ev a welas aga anken
pan woslowas ev orth aga garm.
45 Hag ev a borthas kov a'y gevambos a'ga govis i,
hag edrek a'n jeva herwydh y dregeredh meur;
46 hag ev a wrug dhedha kavos truedh
dhyworth oll an re a's kemeras yn kethneth.

47 Salw ni, A ARLODH agan Duw,
ha kuntel ni yn-mes a'n kenedhlow,
may hwodhven gras dhe'th hanow sans
ha bostya y'th wormola.

48 Benyges re bo an ARLODH, Duw Israel,
trank heb worfen ha bys vykken ha bynari.
Ha leveres oll an bobel, 'Amen.'
Gormelewgh an ARLODH.

LYVER V

107 Grassewgh dhe'n ARLODH, rag ev yw da;
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

2 Leveres yn kettellma an re dasprenys gans an ARLODH,
a wrug ev dhe dhasprena dhyworth dorn an eskar,

3 ha'n re a guntelas ev mes a'n powyow,
dhyworth an howldrevel ha dhyworth an howlsedhes,
dhyworth an kledh ha dhyworth an dyghow.

4 I a wandras y'n difeyth hag yn fordh an gwylvos,
ny gavsons cita may trykkens ynni;

5 nown a's teva ha seghes,
aga enev a glamderas ynna.

6 Ena i a elwis war an ARLODH yn aga fonvos,
hag ev a's delivras dhyworth aga ankres.

7 Hag ev a's hembronkas war an fordh ewn,
mayth ellens dhe cita dhe driga ynni.

8 A krassens i dhe'n ARLODH y dregeredh,
ha'y varthusyon rag mebyon den!

9 Rag ev a re lowr dhe'n enev seghesik,
hag ev a lenow a dhader an enev nownek.

10 Seul a esedh yn tewolgow hag yn skeus ankow,
kelmys yn anken[a] ha horn,

11 drefen i dhe omsettya erbynn lavarow Duw,
ha dispresya kussul an Ughella;

12 Ev a iselhas aga holon gans lavur;
i a drebuchyas, ha nyns esa den vyth a's gweressa.

13 Ena i a elwis war an ARLODH yn aga fonvos,
hag ev a's delivras dhyworth aga ankres.

---

a 107:10 *anken:* Po *kethneth.*

14 Ev a's dros yn-mes a dewolgow ha skeus ankow,
hag a dorras aga holmow dhe demmyn.
15 A krassens i dhe'n ARLODH y dregeredh,
ha'y varthusyon rag mebyon den!
16 Rag ev re dorras an porthow a vrons,
ha treghi an barrys a horn.

17 Re anedha o klav drefen aga threuspas,
ha drefen aga hammweyth yth ens i pystigys.
18 Aga enev a abhorryas boos a bub eghen,
hag i a dheuth nes dhe borthow ankow.
19 Ena i a elwis war an ARLODH yn aga fonvos,
hag ev a's delivras dhyworth aga ankres.
20 Ev a dhanvonas y er ha'ga sawya,
ha'ga delivra dhyworth terros.
21 A krassens i dhe'n ARLODH y dregeredh,
ha'y varthusyon rag mebyon den!
22 Ha gwrens i offrynna offrynnow grassyans,
ha derivas y wriansow gans kanow lowena.

23 Kemmys a yn-nans dhe'n mor yn gorholyon,
ow kul negys yn dowrow meur;
24 an re ma re welas gwriansow an ARLODH,
ha'y varthusyon y'n downder.
25 Ev a gewsis, ha drehevel an hager-awel,
hag a sevis tonnow an mor.
26 I a yskynnas dhe'n nevow, ha diyskynna dhe'n
downderyow;
aga enev a deudhis drefen ponvotter;
27 i a droyllyas ha trebuchya kepar ha den medhow,
hag oll aga skians a fyllis.
28 Ena i a elwis war an ARLODH yn aga fonvos,
hag ev a's delivras dhyworth aga ankres.

[29] Ev a wrug an hager-awel kalmynsi,
may tewis tonnow an mor.
[30] Ena yth ens i heudhik rag aga bos kosel,
hag ev a's hembronkas bys y'n porth may fynsons bos.
[31] A krassens i dhe'n ARLODH y dregeredh,
ha'y varthusyon rag mebyon den!
[32] Ha gwrens i y ughelhe yn kuntelles an bobel,
ha'y wormel yn kuntelva an henavogyon.

[33] Ev a wra dhe avonyow bos difeyth,
ha dhe fentynnyow dowr bos tir sygh.
[34] Ev a wra dhe dir leun a frut bos difeythtir,
drefen sherewneth an re usi trigys ynno.
[35] Ev a dreyl an difeyth dhe boll a dhowr,
ha tir sygh dhe fentynnyow dowr.
[36] Hag ena y hwra ev dhe'n re nownek triga,
may tarbarrons cita dhe driga ynni;
[37] ha gonis has yn parkow, ha plansa gwinlannow,
hag a re frut ha trevas.
[38] Hag ev a's benyk, mayth ynkressyons yn fras,
ha ny as aga gwarthek dhe lehe.

[39] Mes pan yns i lehes ha plegys dhe'n dor
der arwask, anken ha galar,
[40] ev a dhinwa despit war bennsevigyon
ha gul dhedha gwandra yn difeyth hepfordh;
[41] mes ev a dhrehav an boghosek mes a anken,
hag a wra teyluyow ragdho avel flock.
[42] An re ewnhynsek a wel henna, ha lowenhe;
ha pub sherewneth a dhege y anow.
[43] Piw pynag a vo fur, avisyes a'n taklow ma,
ha prederens i a dregeredh an ARLODH.

Kan. Salm a Dhavydh.

108 Fast yw ow holon, A Dhuw;
my a gan hag a wormel
ynwedh y'm gordhyans.[a]

2 Difun, ty delyn, ha'n lyra;
my a vynn difuna orth tardh-dydh.

3 My a'th wormel, A ARLODH, yn-mysk an poblow,
ha kana gormola dhis yn-mysk an kenedhlow.

4 Rag dha dregeredh yw meur a-ugh an nevow,
ha'th wiryonedh a dhrehedh dhe'n kommol.

5 Bydh ughelhes, A Dhuw, a-ugh an nevow,
ha bedhes dha wolewder dres oll an norvys.

6 Rag may fo dha garadowyon delivrys,
gwra agan selwel dre dha leuv dhyghow, ha klew vy.

7 Duw re gewsis yn y sansoleth:
'My a lowenha, ha ranna Shekem,
ha musura nans Sukkoth.

8 Gilead yw dhymm; Manasse yw dhymm,
hag Efraym yw nerth ow fenn.
Yuda yw ow gwelen.

9 Moab yw ow seth-golghi;
dres Edom y teghesav ow eskis,
war Filisti my a arm yn trygh.'

10 Piw a'm dre a-berth y'n dinas krev?
Piw a'm hembronk bys yn Edom?

11 A ny'gan skonsys, A Dhuw?
Nyns edh yn-mes gans agan luyow.

---

a 108:1 War-lergh an Septuagint *Parys yw ow holon, A Dhuw, parys yw ow holon; my a gan hag a wormel y'm glori.*

12 Ro dhyn gweres erbynn an eskar,
rag euver yw gweres den.
13 Dre Dhuw y hwren ni oberi yn kolonnek;
ev yth yw neb a drett agan eskerens yn-dann y dreys.

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh.

109

Na daw, A Dhuw ow gologhas,
2 rag ganow an tebelwas ha'n ganow a falsuri yw ygor er ow fynn;
i re gewsis er ow fynn gans fals taves;
3 i a omsettyas a-dro dhymm ynwedh gans geryow kas,
hag omladh er ow fynn heb ken.
4 Yn attal a'm kerensa i a sev er ow fynn,
mes my a omre dhe bysadow.
5 I re dylis dhymm dregyn rag da,
ha kas rag kerensa.

6 Gorr tebelwas dhe vos router warnodho,
ha seves kuhudhor orth y leuv dhyghow.
7 Pan y'n breusir, des ev yn-mes kablus,
ha bedhes y bysadow treylys dhe begh.
8 Bedhes y dhedhyow boghes,
ha kemeres ken onan y soodh.
9 Bedhes y fleghes omdhivasow,
ha'y wreg gwedhwes.
10 Bedhes y fleghes gwandrysi ha beggyers;
hwilens i alusen ynwedh pell dhyworth aga anedhow shyndys.
11 Dalghennes an okerer puptra eus ganso,
ha pylles estrenyon askor y lavur.
12 Na vedhes neb a ystynno tregeredh dhodho,
ha na vedhes neb a gemerro truedh a'y fleghes omdhivas.

13 Bedhes y linnyeth diwreydhys,
ha bedhes y hanow defendys dhe-ves y'n henedh a sew.
14 Bedhes kovadh kammweyth y dasow a-dherag an ARLODH,
ha na vedhes pegh y vamm defendys dhe-ves.
15 Bedhens i prest a-dherag an ARLODH,
rag may torro dhe-ves aga hovadh dhyworth an norvys;
16 Drefen na borthas kov a wul tregeredh,
mes ev a helghyas an den truan ha'n boghosek
rag may lattha an re trogh aga holon.
17 Ev a garas molleth, ha hi a dheu dhodho;
ny vynnas bennath, ha pell yw hi dhyworto.
18 Ev a omwiskas gans molleth kepar ha gans kweth;
sygeres hi yn y golodhyon avel dowr,
hag avel oyl yn y eskern.
19 Bedhes hi kepar ha'n gwisk mayth omwisk ynno,
ha kepar ha'n grugys a wisk a-dro dhodho pupprys.

20 Hemm yw gober ow huhudhoryon dhyworth an ARLODH,
ha'n re a gews erbynn ow enev.
21 Mes gwra dhymm, A ARLODH Duw,
herwydh dha hanow;
drefen bos dha dregeredh da, gwra ow delivra.
22 Rag truan ha boghosek ov vy,
ha'm kolon yw goliys a-bervedh ynnov.
23 Yth av dhe-ves avel skeus pan hirha;
y'm shackir dhe-ves avel an lokust.
24 Ow dewlin a wannha gans penys,
ha'm kig a fyll a fowt blonek.

25 My a dheuth ha bos skorn dhedha;
pan y'm gwelsons, i a shackyas aga fenn.

26 Gweres dhymm, A ARLODH ow Duw;
salw vy herwydh dha dregeredh;
27 may hwodhvons bos hemma dha leuv jy,
hag y feu ty, A ARLODH, a'n gwrug.
28 Mollethens i, mes ty benyk;
pan sevons, perthens i meth; mes lowenhes dha was.
29 Bedhes ow huhudhoryon gwiskys yn disenor,
ha gwiskens i aga meth avel mantel.
30 My a ras dhe'n ARLODH yn feur gans ow ganow,
ha my a'n gormel yn-mysk an routh.
31 Rag ev a sev orth leuv dhyghow an boghosek,
dh'y sawya a'n re a helgh y enev.

Salm a Dhavydh.

110 An ARLODH a leveris dhe'm Arlodh,
'Ty esedh orth ow leuv dhyghow,
erna wrylliv dha eskerens dha skavel droos.'

2 An ARLODH a dhyllo gwelen dha nerth
yn-mes a Sion.
Rewl ty yn-mysk dha eskerens.
3 Yma genes mestrynses[a]
yn jydh dha nerth,
yn splanderyow sansoleth.
Dhyworth brys an bora
y fydh genes gluth dha yowynkneth.

---

a 110:3 *Yma genes mestrynses:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *Dha bobel a vydh offrynnow bolonjedhek.*

4 An ARLODH re dos, ha ny dhenagh,
'Ty yw oferyas bynitha war-lergh ordyr
Melkisedek.'

5 An Arlodh orth dha leuv dhyghow
a vrew myghternedh yn jydh y sorr.
6 Ev a vreus yn-mysk an kenedhlow;
ev a's lenow a gorfow marow,
ha brewi kregyn
yn lies bro.
7 Eva a wra mes a'n gover ryb an fordh;
rag henna ev a dhrehav y benn.

111

Gormelewgh an ARLODH.
My a ras dhe'n ARLODH a leun golon,
yn kowethas an re ewnhynsek hag y'n
kuntelles.
2 Meur yw oberow an ARLODH,
hwilys gans oll an re a lowenha ynna.
3 Y ober yw leun a wordhyans hag enor,
ha'y ewnder a dhur bys vykken.
4 Ev a wrug dh'y oberow marthys bos kovhes;
grassyes ha truedhek yw an ARLODH.
5 Ev re ros sosten dhe'n re a'n own;
ev a berth kov a'y gevambos bynitha.
6 Ev re dherivas dh'y bobel gallos y wriansow,
rag may rollo dhedha ertach an kenedhlow.
7 Gwriansow y dhiwleuv yw gwirder ha gwirvreus;
oll y arghadowyow yw sur.
8 Fastys yns i bys vykken ha bynari,
ha gwrys yn gwirder hag ewnder.
9 Ev re dhanvonas daspren dh'y bobel;
ev re worhemynnis y gevambos bynitha;
sans hag ownys yw y hanow.

10 Own an ARLODH yw an dalleth a furneth;
yma skians da dhe oll an re a wra hemma;
y wormola a dhur bys vykken.

112

Gormelewgh an ARLODH.
Gwynnvys an gour a berth own a'n ARLODH,
a lowenha yn feur yn y worhemynnow.

2 Y has a vydh gallosek war an nor;
henedh an re ewnhynsek a vydh benyges.

3 Kevoth ha rychys a vydh yn y ji ev,
ha'y ewnder a dhur bys vykken.

4 Dhe'n re ewnhynsek y sev golow y'n tewlder;
ev yw grassyes ha truedhek ha gwiryon.

5 Dremas yw grassyes hag ev a re kendon;
ev a dhyght y negysyow gans breus.

6 Rag ny wra ev trebuchya bynitha;
an den gwiryon a vydh synsys yn kov bys vykken.

7 Ny berth own a dhrog nowodhow;
sad yw y golon, hag ev a drest y'n ARLODH.

8 Fast yw y golon, ha ny berth own,
erna wello y vynnas war y eskerens.

9 Ev re rannas, ev re ros dhe'n voghosogyon,
ha'y ewnder a dhur bys vykken;
y gorn a vydh drehevys yn enor.

10 An tebelwas a'n gwel, hag yw serrys;
ev a skrynk ha teudhi dhe-ves;
mynnas an debeles a dhe goll.

113

Gormelewgh an ARLODH.
Gormelewgh an ARLODH, hwi wesyon an ARLODH,
gormelewgh hanow an ARLODH.

[2] Benyges re bo hanow an ARLODH
alemma rag ha bys vykken.
[3] Dhyworth an howldrevel bys y'n howlsedhes
gormelys yw hanow an ARLODH.
[4] Ughel a-ugh oll an kenedhlow yma an ARLODH,
hag yma y wolewder a-ugh an nevow.

[5] Piw yw kepar ha'n ARLODH agan Duw,
neb a'n jeves y drigva a-vann,
[6] neb a vir pell yn-nans
dhe weles nev ha nor?
[7] Ev a gemmer an den gwann yn-mes a'n doust,
ha drehevel an boghosek yn-mes a'n lusuek;
[8] Rag ma'n gorro gans pennsevigyon,
gans pennsevigyon y bobel ev.
[9] Ev a wra dhe'n wreg anvap synsi chi,
ha bos mamm lowen a fleghes.
Gormelewgh an ARLODH.

114 Pan eth Israel mes a Ejyp,
chi Yakob a-dhyworth pobel astranj aga yeth,
[2] Yuda o y sentri,
hag Israel y vestrynsys.

[3] An mor a welas henna, ha fia;
an Yordan a dreylyas war-dhelergh.
[4] An menydhyow a derlemmis kepar ha hordhes,
ha'n brennow kepar ha deves yowynk.

[5] Pandr'a hwer dhis, A vor, ty dhe fia,
ty, Yordan, dhe dreylya war-dhelergh?
[6] Hwi venydhyow, dhe derlemmel kepar ha hordhes;
hwi vrennow, kepar ha deves yowynk?

7 Kren, A dhor, a-dherag an ARLODH,
a-dherag Duw Yakob,
8 neb a dreylyas an garrek dhe boll a dhowr,
an men flynt dhe fenten dowr.

115 Na ro dhyn ni, A ARLODH, na ro dhyn ni an
gordhyans, mes dhe'th hanow jy,
a-barth dha dregeredh ha'th wiryonedh.
2 Prag y lever an kenedhlow
'Ple'ma aga Duw?'

3 Mes agan Duw, yma ev y'n nevow;
ev re wrug kekemmys a vynnas.
4 Aga imajys yw arghans hag owr,
ober diwleuv den.
5 Ganow a's teves, mes ny gewsons;
dewlagas a's teves, mes ny welons.
6 Diwskovarn a's teves, mes ny glewons;
dewfrik a's teves, mes ny vlasons.
7 Diwleuv a's teves, mes ny davons;
treys a's teves mes ny gerdhons;
ny gewsons der aga briansen
8 An re a's gwra yw kehaval dhedha;
hag ynwedh oll an re a drest ynna.

9 A Israel, trest y'n ARLODH;
ev yw aga gweres ha'ga skoos.
10 A ji Aron, trest y'n ARLODH;
ev yw aga gweres ha'ga skoos.
11 Hwi neb a berth own a'n ARLODH, trestyewgh y'n
ARLODH;
ev yw aga gweres ha'ga skoos.

12 An ARLODH re borthas kov ahanan, hag ev a'gan
benyk;
ev a venyk chi Israel,
ev a venyk chi Aron.
13 Ev a venyk an re a berth own a'n ARLODH,
kekeffrys byghan ha bras.

14 An ARLODH a'gas moghha moy ha moy,
hwi ha'gas fleghes.
15 An re benygys gans an ARLODH owgh hwi,
formyer nev ha nor.

16 An nevow yw nevow an ARLODH,
mes an nor re ros ev dhe vebyon den.
17 Ny wormel an re varow an ARLODH,
naneyl oll an re a dhiyskyn dhe daw.
18 Mes ni a venyk an ARLODH
alemma rag ha bys vykken.
Gormelewgh an ARLODH.

116 My a gar an ARLODH, rag ev re glewas
lev ow govynadow.
2 Drefen ev dhe blegya y skovarn dhymm,
rag henna my a elow warnodho hedre vewiv.
3 Kerdyn ankow res eth a-dro dhymm;
ha galarow yfarn a'm dalghennas;
My a gavas anken hag ahwer.
4 Ena my a elwis war hanow an ARLODH:
'A ARLODH, my a'th pys, delirv ow enev.'

5 Grassyes yw an ARLODH, ha gwiryon;
devri truedhek yw agan Duw.
6 An ARLODH a with an re sempel;
my a veu dres dhe iselder, hag ev a'm selwis.

7 Dehwel dhe'th powesva, ow enev,
rag an ARLODH re beu da orthis.

8 Rag ty re dhelivras ow enev dhyworth ankow,
ow dewlagas dhyworth dagrow,
ha'm treys dhyworth kodha.
9 My a gerdh a-dherag an ARLODH
yn tir an re vyw.
10 My a grysis, hwath pan leveris
'Iselhes en vy yn feur.'
11 My a leveris yn ow fysk,
'Tus oll yw gowleverysi.'

12 Py gober a rov dhe'n ARLODH
rag oll y helder dhymm?
13 My a dhrehav an hanaf a selwyans
ha gelwel war hanow an ARLODH.
14 My a dal ow ambosow dhe'n ARLODH lemmyn
a-dherag oll y bobel.
15 Drudh yn golok an ARLODH
yw mernans y sens.
16 Yn hwir, A ARLODH, dha was ov vy,
dha was ov vy, ha mab dha vaghteth.
Ty re dorras ow holmennow.
17 My a offryn dhis sakrifis a rasyans
ha gelwel war hanow an ARLODH.
18 My a dal ow ambosow dhe'n ARLODH
lemmyn a-dherag oll y bobel,
19 yn klosyow chi an ARLODH,
a-bervedh ynnos, A Yerusalem.
Gormelewgh an ARLODH.

117 Gormelewgh an ARLODH, an kenedhlow oll,
gormelewgh ev, an poblow oll.

2 Rag meur yw y dregeredh orthyn,
ha gwiryonedh an ARLODH a dhur bys vykken.

Gormelewgh an ARLODH.

118 Grassewgh dhe'n ARLODH, rag da yw;
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

2 Leveres Israel lemmyn,
bos y dregeredh ow turya bys vykken.

3 Leveres chi Aron lemmyn,
bos y dregeredh ow turya bys vykken.

4 Leveres lemmyn an re a berth own a'n ARLODH,
bos y dregeredh ow turya bys vykken.

5 Yn ahwer y helwis vy war an ARLODH;
ev a worthebis dhymm, ha'm gorra yn tyller ledan.

6 Yma an ARLODH a-barth dhymm; ny borthav own.
Pandr'a yll den dhe wul dhymm?

7 Yma an ARLODH a-barth dhymm gans ow
gweresoryon;
rag henna y hwelav ow mynnas war an re a'm kas.

8 Gwell yw hwilas skovva y'n ARLODH
ages gorra fydhyans yn mab den.

9 Gwell yw hwilas skovva y'n ARLODH
ages gorra fydhyans yn pennsevigyon.

10 An kenedhlow oll a hesyas a-dro dhymm;
mes yn hanow an ARLODH my a wra aga distrui.

11 I a hesyas a-dro dhymm, devri yth omsettsons a-dro
dhymm;
mes yn hanow an ARLODH my a wra aga distrui

12 I a hesyas a-dro dhymm avel gwenen;
i a dhewis[a] avel tan a dhreyn;
rag yn hanow an ARLODH my a wra aga distrui.
13 Ty re'm herdhyas yn feur rag may kotthiv,
mes an ARLODH a'm gweresas.
14 An ARLODH yw ow nerth ha'm kan,
hag ev re dheuth ha bos selwyans dhymm.

15 Yma lev lowender ha selwyans yn tyldow an re
wiryon;
leuv dhyghow an ARLODH a wra taklow gallosek.
16 Leuv dhyghow an ARLODH yw ughelhes;
leuv dhyghow an ARLODH a wra taklow gallosek.
17 Ny vedhav marow, mes byw,
ha derivas gwriansow an ARLODH.
18 An ARLODH re'm kessydhyas yn tynn,
mes ny'm ros dhe'n mernans.

19 Ygor dhymm an porthow a ewnder,
yth av a-ji dhedha
ha grassa dhe'n ARLODH.

20 Hemm yw porth an ARLODH;
yth a an re wiryon a-ji dhodho.

21 My a ras dhis, rag ty re worthebis dhymm
ha ty re dheuth ha bos ow selwyans.
22 An men a skonyas an weythoryon
re dheuth ha bos pennmen an korn.
23 Hemm yw gwrians an ARLODH;
marthys yw yn agan dewlagas.

---

a 118:12 *dhewis:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *difudhys yns.*

24 Hemm yw an jydh re wrug an ARLODH;
ni a lowenha ha bos heudhik ynno.
25 Gwra selwel lemmyn, ni a'th pys, A ARLODH.
A ARLODH, ni a'th pys, danvon lemmyn
sewenyans.

26 Benyges yw neb a dheu yn hanow an ARLODH.
Ni re'gas benygas dhyworth chi an ARLODH.
27 Duw yw an ARLODH,
neb re ros golow dhyn.
Pareusewgh an solempnita gans skorrennow,[a]
hag yskynnewgh dhe gern an alter.

28 Ty yw ow Duw, ha my a ras dhis;
ty yw ow Duw ha my a'th ughelha.

29 Grassewgh dhe'n ARLODH, rag da yw,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

119

ℵ Alef

1 Gwynnvys an re yw heb namm y'n fordh,
hag a gerdh yn lagha[b] an ARLODH.
2 Gwynnvys an re a with y dhustuniow,
hag a'n hwila ev a leun golon;
3 an re ynwedh na wra sherewneth,
neb a gerdh yn y fordhow ev.

---

a 118:27 *Pareusewgh an solempnita gans skorrennow:* Po *Kelmewgh an sakrifis gans kerdyn.*

b 119:1 *lagha:* An eth ger-alhwedh y'n salm ma yw *torah* 'lagha', *huqqim* 'ordenansow', *mishpatim* 'breusow', *piqqudim* 'arghadowyow', *miswoth* 'gorhemynnow', *edoth* 'dustuniow', *dabar* 'ger', *imarah* 'lavar'.

[4] Ty re worhemynnis
may synsyn dha arghadowyow gans rach.
[5] Unweyth mar pe ow fordhow mar fast
may hwrellen vy synsi dha ordenansow!
[6] Ytho ny borthav meth,
pan wrama vri a'th worhemynnow oll.
[7] My a ras dhis gans ewnder kolon,
pan dhyskav dha vreusow gwiryon.
[8] My a syns dha ordenansow;
na wra ow gasa yn tien.

ב *Bet*

[9] Fatel wra den yowynk glanhe y hyns?
Owth omwitha herwydh dha er.
[10] A leun golon my re'th hwilas;
na as vy dhe vos yn stray dhyworth dha worhemynnow.
[11] Dha lavarow re gudhis y'm kolon,
ma na begghiv er dha bynn.
[12] Ty yw benyges, A ARLODH;
dysk dhymm dha ordenansow.
[13] Gans ow diwweus re venegis vy
oll breusow dha anow.
[14] My re lowenhas yn fordhow dha dhustuniow
kemmys hag yn kevoth pub oll.
[15] My a vynn prederi a'th arghadowyow,
ha hwithra dha hensyow.
[16] My a lowenha y'th ordenansow;
ha ny wrav ankevi dha er.

ג *Gimel*

[17] Bydh hel orth dha was,
rag may pewiv, ha synsi dha er.

18 Ygor ow dewlagas
may hwelliv marthusyon dha lagha.
19 Alyon ov vy war an nor;
na gudh dha worhemynnow ragov.
20 Ow enev yw konsumys gans hireth
war-lergh dha vreusow pub dydh oll.
21 Ty re geredhis an re wothus;
miliges yw an re a gammdremen dhyworth dha worhemynnow.
22 Treyl a-dhyworthiv mewl ha despit,
rag my re withas dha dhustuniow.
23 Pennsevigyon ynwedh a esedhas ha kewsel er ow fynn,
mes dha was a brederis a'th ordenansow.
24 Dha dhustuniow ynwedh yw ow lowena,
ow hussulyoryon.

ד *Dalet*

25 Ow enev a len orth an doust;
bewha vy herwydh dha er.
26 My a dherivas ow fordhow, ha ty a'm gorthebis;
dysk dhymm dha ordenansow.
27 Gwra dhymm konvedhes fordh dha arghadowyow,
ha my a breder a'th varthusyon.
28 Yma ow enev ow teudhi dre voredh;
krevha vy herwydh dha er.
29 Kemmer dhyworthiv an fordh a falsuri,
ha gront dhymm ras dha lagha.
30 My re dhewisas an fordh a lenduri,
ha'th vreusow re worris a-dheragov.
31 My re lenas orth dha dhustuniow;
A ARLODH, na as vy dhe vos tollys.
32 Ponya a wrav yn fordh dha worhemynnow,
pan redh jy kennerth dhe'm kolon.

ה *He*

33 Dysk dhymm, A ARLODH, fordh dha ordenansow,
ha my a's gwith bys y'n diwedh.

34 Gwra dhymm konvedhes, ha my a with dha lagha;
devri my a'n syns a leun golon.

35 Gwra dhymm mos yn hyns dha worhemynnow,
rag ynno yma ow lowena.

36 Pleg ow holon troha'th tustuniow,
ha na wra hy flegya troha krefni.

37 Treyl ow dewlagas dhe-ves, ma na wellons euveredh;
bewha vy y'th fordh.

38 Kollanw dha lavar rag dha was,
neb a omre dhe own ahanas.

39 Treyl dhe-ves an geredh a borthav own anedhi,
rag da yw dha vreusow.

40 Otta, my re yeunis war-lergh dha arghadowyow;
bewha vy y'th ewnder.

ו *Waw*

41 Re dheffo dhymm dha dregeredh, A ARLODH,
dha selwyans, herwydh dha lavar.

42 Ena my a yll gorthebi dhe'n den a'm kabel,
rag my a drest yn dha er.

43 Na gemmer an ger a wiryonedh yn-mes a'm ganow yn tien,
rag my re fydhyas y'th vreusow.

44 My a syns dha lagha pupprys,
bys vykken ha bynari.

45 Ha my a gerdh yn rydhses,
rag my a hwila dha arghadowyow.

46 My a gews a'th tustuniow a-dherag myghternedh,
ha ny borthav meth.

47 My a lowenha y'th worhemynnow
a wrugavy aga hara.
48 Ha my a dhrehav ow diwleuv dhe'th worhemynnow a geris,
ha my a breder a'th ordenansow.

ז *Zayin*

49 Porth kov a'n ger orth dha was,
ynno may hwruss'ta dhymmo fydhya.
50 Hemm yw ow honfort y'm anken,
rag dha lavar re'm bewhas.
51 Tus wothus re'm skornyas dres eghen,
byttegyns ny blegis vy dhyworth dha lagha.
52 My a borthas kov a'th vreusow re beu a-dhia'n osow koth,
ha konfort a gevis.
53 Konnar a'm dalghennas drefen an debeles,
an re a forsak dha lagha.
54 Dha ordenansow re beu kanow dhymm
yn chi ow fergherinses.
55 My re borthas kov a'th hanow yn nos, A ARLODH,
ha my re synsis dha lagha.
56 Hemma re beu ow usadow,
rag my re withas dha arghadowyow.

ח *Het*

57 Ty yw ow rann, A ARLODH.
My a ambos synsi dha eryow.
58 My re hwilas dha fas[a] a leun golon;
bydh grassyes orthiv herwydh dha lavar.
59 My a brederis a'm fordhow
ha treylya ow threys troha'th tustuniow.

---

a 119:58 *My re hwilas dha fas:* Ebrow *My re dhisorras dha fas.*

60 My a fistenas ha ny dhelatis an termyn
rag synsi dha worhemynnow.
61 Lovonow an debeles re'm kolmas,
mes ny ankevis dha lagha.
62 Yn hanter-nos sevel a wrav rag grassa dhis,
drefen dha vreusow gwiryon.
63 Koweth ov vy dhe seul a'th own
hag a syns dha arghadowyow.
64 An nor, A ARLODH, yw leun a'th tregeredh;
dysk dhymm dha ordenansow.

ט *Tet*

65 Ty re wrug da dhe'th was,
A ARLODH, herwydh dha er.
66 Dysk dhymm skians da ha godhvos,
rag my re grysis y'th worhemynnow.
67 Kyns my dhe vos yn anken, my a gammdremenas,
mes lemmyn my a syns dha lavar.
68 Da os ta jy ha grassyes;
dysk dhymm dha ordenansow.
69 An re wothus re'm droguras gans gowyow er ow fynn,
mes my a with dha arghadowyow a leun golon.
70 Maga tew avel an blonek yw aga holon,
mes my a lowenha y'th lagha.
71 Da yw ow bos yn anken,
rag may tyskiv dha ordenansow.
72 Gwell genev yw lagha dha anow
ages milyow a owr hag a arghans.

י *Yod*

73 Dha dhiwleuv re'm gwrug ha'm formya;
gwra dhymm konvedhes, may tyskiv dha
worhemynnow.

74 An re a'th own a'm gwel ha lowenhe,
rag my re fydhyas yn dha er.

75 My a wor, A ARLODH, dha vreusow dhe vos gwiryon,
hag yn lenduri ty dhe'm trobla.

76 Bedhes dha dregeredh orth ow hebaskhe,
herwydh dha ambos dhe'th was.

77 Des dhymm dha druedh, may fiv vy byw;
rag dha lagha yw ow lowena.

78 Perthes an re wothus meth, rag gans falsuri y
hwrussons kamm dhymm;
mes my a breder a'th arghadowyow.

79 Treylyes dhymmo vy an re a berth own ahanas,
ha'n re a aswon dha dhustuniow.

80 Bedhes ow holon perfydh y'th ordenansow,
ma na berthiv meth.

כ *Kaf*

81 Difygya a wra ow enev ow yeuni war-lergh dha
selwyans;
mes my a fydh yn dha er.

82 Ow dewlagas a fyll ow yeuni war-lergh dha lavar,
ow leverel, 'P'eur hwredh jy ow hebaskhe?'

83 Rag deseghys ov vy avel botel yn mog;
ny ankevis dha ordenansow

84 Py lies yw dedhyow dha was?
P'eur hwredh jy breus erbynn an re a wra ow
helghya?

85 An re wothus re gleudhyas pyttow ragov,
nag yns herwydh dha lagha.

86 Oll dha worhemynnow yw fyrv.
I a wra ow helghya gans falsuri; ty bydh gweres
dhymmo vy.

87 Namna wrussens i ow hisya war an nor,
mes ny skonis dha arghadowyow.
88 Bewha vy herwydh dha dregeredh;
yndelma y synsav dustuniow dha anow.

ל *Lamed*

89 Dha er, A ARLODH,
yw desedhys fast bynitha yn nev.
90 Yma dha lelder a unn henedh dhe'n nessa;
ty re selyas an nor, hag ev a sev.
91 Herwydh dha vreusow i a dhur hedhyw,
rag puptra oll yw dha servysi.
92 Na ve dha lagha ow lowena,
devri my a vawrsa yn ow anken.
93 Bynitha ny ankovav dha arghadowyow,
rag dredha ty re'm bewhas.
94 Ty a'm piw, salw vy;
rag my re hwilas dha arghadowyow.
95 An debeles re'm gortas rag ow hisya,
mes my a breder a'th tustuniow.
96 My re welas bos finweth dhe bub perfydhder,
mes dha worhemmyn yw efan dres eghen.

מ *Mem*

97 Assa wrav vy kara dha lagha;
oll an jydh my a breder anodho!
98 Dre dha worhemynnow ty re'm gwrug furra ages ow
eskerens,
rag ymons i genev bynitha.
99 My a gonvedh moy ages ow dyskadoryon oll,
rag my a breder yn town a'th tustuniow.
100 My a gonvedh moy ages an henavogyon,
drefen my dhe witha dha arghadowyow.

101 My re withas ow threys rag pub drog hyns,
rag may synsiv dha er.

102 Ny blynchis vy dhyworth dha vreusow,
drefen ty dhe dhyski dhymm.

103 Ass yw hweg dha lavarow dhe'm stevnik,
hwekka es mel dhe'm ganow!

104 Dre dha arghadowyow my a gyv skentoleth;
rag henna my a gas pub drog hyns.

ג *Noun*

105 Lugarn dhe'm treys yw dha er,
ha golow dhe'm hyns.

106 My re dos hag afydhya,
my dhe synsi dha vreusow gwiryon.

107 Troblys ov vy dres musur;
bewha vy, A ARLODH, herwydh dha er.

108 Degemmer, A ARLODH, an offrynnow bolonjedhek a'm ganow,
ha dysk dhymm dha vreusow.

109 Yma ow enev prest y'm leuv;
byttegyns ny ankovav dha lagha.

110 An debeles re worras maglen ragov,
mes nyns yth vy yn stray dhyworth dha arghadowyow.

111 My re gemeras dha dhustuniow yn ertach bys vykken,
rag lowena ow holon yns i.

112 My re worras ow holon dhe wul dha ordenansow
bys vykken, ha bys y'n diwedh.

ס *Samegh*

113 My a gas an re yw mygyl aga lelder,
mes dha lagha a garav.

114 Ow hovva ha'm skoos os ta jy;
yn dha er jy y fydhyav.
115 Kewgh a-dhyworthiv, hwi dhrogoberoryon,
rag may hwitthiv gorhemynnow ow Duw.
116 Gwra ow mentena herwydh dha lavar, may fewiv,
ha na as vy dhe vos tollys y'm govenek
117 Skoodh vy, may fiv saw,
ha prest y lowenhav y'th ordenansow.
118 Ty a dhispres oll an re res eth yn stray dhyworth dha ordenansow,
rag falsuri yw aga brys.[a]
119 Ty a syns oll tebeles an nor dhe vos plosedhes;
rag henna my a gar dha dhustuniow.
120 Ow hig a gren rag own ahanas,
ha my a berth own a'th vreusow.

ע *Ayin*

121 My re wrug gwirvreus hag ewnder;
na as vy dhe'n re a'm gwask.
122 Gwra mewghya rag dha was er dader;
na as an re wothus dhe'm arwaska.
123 Ow dewlagas a fyll ow yeuni war-lergh dha selwyans,
ha war-lergh lavar dha ewnder.
124 Gwra dhe'th was herwydh dha dregeredh,
ha dysk dhymm dha ordenansow.
125 Dha was ov vy, gwra dhymm konvedhes
rag may hwodhviv dha dhustuniow.
126 Prys yw dhe'n ARLODH oberi,
rag i re dhiswrug dha lagha.
127 Rag henna my a gar dha worhemynnow
moy ages owr, moy ages owr fin.

---

a 119:118 *brys:* Amendys war-lergh an Syriek ha'n Vulgat.

128 Rag henna my a gerdh yn ewn herwydh oll dha
arghadowyow;
my a gas pub hyns gowek.

פ Pe

129 Marthys yw dha dhustuniow;
rag henna ow enev a's gwith.

130 Diskwedhyans dha eryow a re golow;
ev a re skians dhe'n re sempel.

131 My a ygoras ow ganow, ha dyena,
rag my a yeunis war-lergh dha worhemynnow.

132 Treyl war-tu ha my, ha bydh grassyes orthiv,
herwydh dha usadow orth an re a gar dha hanow.

133 Orden ow hammow y'th lavar,
ha na wres drogoberow maystri warnav.

134 Daspren vy dhyworth arwask den,
may synsiv dha arghadowyow.

135 Gwra dhe'th fas splanna war dha was,
ha dysk dhymm dha ordenansow.

136 Ow dewlagas a dhewrak gans goverow a dhowr
drefen na synsir dha lagha.

צ Tsade

137 Gwiryon os ta, A ARLODH,
hag ewnhynsek yw dha vreusow.

138 Ty re worhemynnis dha dhustuniow yn ewnder,
ha len dres eghen yns i.

139 Tan ow holon re'm distruis,
drefen ow eskerens dhe ankevi dha eryow.

140 Dha lavar yw pur dres eghen,
ha'th was a'n kar.

141 Byghan ov vy ha dispresys,
mes ny ankovav dha arghadowyow.

142 Dha ewnder yw ewnder nevra a bes,
ha dha lagha yw gwirder.

143 Anken ha posyjyon re'm kemeras,
mes dha worhemynnow yw ow lowena.

144 Ewnder dha dhustuniow a dhur bys vykken;
gwra dhymm konvedhes, ha my a vyw.

ק *Kof*

145 My re elwis a leun golon; gorthyp dhymm, A ARLODH.
My a with dha ordenansow.

146 My re elwis warnas; gwra ow selwel,
may synsiv dha dhustuniow.

147 My a sev kyns tardh-dydh ha kria;
yn dha eryow y fydhyav.

148 Ow dewlagas a dhifun kyns golyow an nos,
rag may prederriv a'th lavar.

149 Klew ow lev, A ARLODH, herwydh dha dregeredh;
bewha vy herwydh dha vreusow.

150 An re a'm helgh gans sherewneth a dheu yn ogas,
ha pell ymons i dhyworth dha lagha.

151 Ogas os ta, A ARLODH,
hag oll dha worhemynnow yw gwir.

152 Seuladhydh my re wodhva dhyworth dha dhustuniow
ty dh'aga fondya bynitha.

ר *Resh*

153 Mir orth ow anken, ha gwra ow delivra,
rag ny ankevis vy dha lagha.

154 Pled ow hen, ha daspren vy;
bewha vy herwydh dha lavar.

155 Pell yw selwyans a'n debeles,
rag ny hwilons dha ordenansow.

156 Meur yw dha druedh, A ARLODH;
bewha vy herwydh dha vreusow.
157 Meur aga niver yw ow helghysi ha'm eskerens,
byttegyns ny dreylis vy dhyworth dha dhustuniow.
158 My a welas an re dhislen, ha keudh a'm beu,
rag ny synsons dha lavar.
159 Mir fatel garav dha arghadowyow;
bewha vy, A ARLODH, herwydh dha dregeredh.
160 Sommen dha er yw gwirder,
ha pubonan a'th vreusow gwiryon a dhur bys
vykken.

ש *Shin*

161 Pennsevigyon re'm helghyas heb ken,
mes ow holon a gren rag dha er.
162 Lowen ov vy orth dha lavar
avel nebonan a gyv meur a breydh.
163 Falsuri a gesis vy, ha'y skonya,
mes dha lagha a garav.
164 Seythgweyth y'n jydh y'th wormelav
drefen dha vreusow gwiryon.
165 Kres meur a vydh dhe'n re a gar dha lagha,
ha nyns eus tra vyth a wrello dhedha trebuchya.
166 My re wortas dha selwyans, A ARLODH,
ha kollenwel dha worhemynnow.
167 Ow enev re synsis dha dhustuniow,
ha my a's kar yn feur.
168 My re synsis dha arghadowyow ha'th tustuniow,
rag bos oll ow fordhow a-dheragos.

ת *Taw*

169 Re dheffo ow garm nes a-dheragos, A ARLODH;
gwra dhymm konvedhes, herwydh dha er.

170 Des ow govynadow a-dheragos;
gwra ow delivra herwydh dha lavar.
171 Ow diwweus a lever gormola,
drefen ty dhe dhyski dhymm dha ordenansow.
172 Ow thaves a gews a'th lavar,
rag oll dha worhemynnow yw ewnder.
173 Bedhes dha leuv orth ow gweres,
rag dha arghadowyow a dhewisis.
174 My re yeunis war-lergh dha selwyans, A ARLODH,
ha'th lagha yw ow lowena.
175 Bewes ow enev, hag ev a'th wormel,
ha gwres dha vreusow ow gweres.
176 My re wandras yn sowdhan avel davas yw kellys;
hwila dha was,
rag ny ankevis dha worhemynnow.

Salm gradhow.

120 Y'm anken my a armas war an ARLODH,
hag ev a worthebis dhymm.
2 Delirv ow enev, A ARLODH,
dhyworth gweusyow gowek,
ha dhyworth fals taves.

3 Pandr'a vydh res dhis?
Ha pandr'a vydh gwrys dhis,
ty fals taves?
4 Sethow lymm an breselyas,
gans kolennow byw a'n banadhel.

5 Go vy, ow bos trigys avel alyon yn Meshek,
ow bos owth anedhi tyldow Kedar.
6 Seuladhydh ow enev re drigas
yn-mysk an re a gas kres.

7 My a lavur rag kres;
mes pan gowsav,
i a ombareus rag bresel.

Salm gradhow.

121 My a dhrehav ow dewlagas dhe'n menydhyow;
a-ble teu ow gweres?
2 Ow gweres a dheu a-dhyworth an ARLODH,
neb a formyas nev ha nor.

3 Ny as ev dha droos dhe drebuchya;
ny gosk neb a wra dha witha.
4 Otta, gwithyas Israel,
ny gosk ev na powes.

5 An ARLODH yw dha withyas;
an ARLODH yw dha skeus orth dha leuv dhyghow.
6 Ny'th wysk an howl dydhweyth,
na'n loor yn termyn nos.

7 An ARLODH a'th with rag pub dregyn;
ev yw neb a with dha enev.
8 An ARLODH a'th with
ow mos dhe-ves hag ow tos a-ji
alemma rag ha bys vykken.

Salm gradhow. A Dhavydh.

122 Lowen en vy pan lavarsons dhymm,
'Gwren ni mos bys yn chi an ARLODH.'
2 Agan treys a sev
a-berth y'th porthow, A Yerusalem.

3 Yerusalem yw drehevys avel cita
yw kelmys fast war-barth.

4 Ha bys dhodho yth yskyn an lothow,
lothow an ARLODH,
dustuni dhe Israel,
dhe wodhvos gras dhe hanow an ARLODH.
5 Rag ena y feu gorrys tronys breus,
tronys chi Davydh.

6 Pysewgh kres a-barth Yerusalem;
re sewenno an re a'th kar.
7 Re bo kres a-ji dhe'th fosow,
ha diagha y'th lysyow.
8 A-barth ow breder ha'm kowetha my a lever,
'Bedhes kres ynnos jy.'
9 A-barth chi an ARLODH agan Duw,
my a hwila dader dhiso jy.

Salm gradhow.

123 Dhiso jy y trehavav ow dewlagas,
ty neb yw esedhys war dha dron y'n nevow.
2 Otta, kepar dell vir dewlagas servysi
orth leuv aga mestrysi,
ha dewlagas maghteth
orth leuv hy mestres,
yn kettella agan dewlagas ni a vir orth an ARLODH,
erna gemerro truedh ahanan.

3 Kemmer truedh ahanan, A ARLODH, kemmer truedh
ahanan,
rag ni re beu lenwys yn tien a dhespit.
4 Agan enev yw lenwys yn tien
a skorn an re yw attes,
hag a dhespit an re wothus.

Salm gradhow. A Dhavydh.

124 Na ve an ARLODH genen ni,
gwres Israel leverel;
2 na ve an ARLODH genen ni,
pan sevis tus er agan pynn;
3 Ena i a'gan kollonksa yn fyw,
pan loskas aga sorr orthyn.
4 Ena an dowrow a livsa dreson,
ha galsa an fros dres agan enev.
5 Ena y tremensa dres agan enev
an dowrow tonnek.

6 Benyges re bo an ARLODH,
na'gan ros ni
yn preydh dh'aga dens.
7 Agan enev re dhienkas avel edhen
yn-mes a vaglen an ydhnydhyon;
an vaglen yw terrys,
ha ni re dhienkas.

8 Yma agan gweres yn hanow an ARLODH,
a formyas nev ha nor.

Salm gradhow.

125 An re a fydh y'n ARLODH yw avel menydh Sion,
na yll bos disevys, mes ev a dhur bys vykken.
2 Kepar dell sev an menydhyow a-dro dhe Yerusalem,
yn kettella y sev an ARLODH a-dro dh'y bobel,
alemma rag ha bys vykken.
3 Rag ny wra gwelen an tebelwas powes
war ranndir an re wiryon,
ma na worro an re wiryon
aga diwleuv dhe sherewneth.

4 Gwra da, A ARLODH, orth an re yw da,
hag orth an re yw ewnhynsek aga holon.
5 An re a dreyl a-denewen dh'aga fordhow kamm
an ARLODH a's hembronk dhe-ves gans an
dhrogoberoryon.
Re bo kres war Israel.

Salm gradhow.

126 Pan dreylyas an ARLODH kethneth Sion,
yth en ni kepar ha'n re owth hunrosa.
2 Ena lenwys veu agan ganow a hwarth,
ha'gan taves a lowena.
Ena y lavarsons yn-mysk an kenedhlow,
'An ARLODH re wrug taklow meur rag an re ma.'
3 Yn hwir, an ARLODH re wrug dhyn taklow meur;
lowen en ni.

4 Treyl, A ARLODH, agan kethneth
kepar ha goverow yn difeyth an dyghow.
5 Seul a wonis has yn dagrow
a vydh ow mysi yn lowena.
6 Neb eus ow mos yn unn ola,
ow ton y sagh a has,
a dheu arta gans garmow a lowena,
ow tri ganso y vanalow.

Salm gradhow. A Solomon.

127 Marnas an ARLODH a dhrehav an chi,
yn euver y lavur seul a'n drehav.
Marnas an ARLODH a with an cita,
yn euver y hwra an gwithyas golyas.
2 Euver ragowgh hwi yw sevel a-varr,
ha powes helergh,

ow tybri an bara a lavuryow;
rag yndella y re ev hun dh'y garadow.

3 Otta, ertach an ARLODH yw mebyon,
frut an brys yw y wober ev.
4 Avel sethow yn dorn breselyas
yndella yw mebyon yowynkneth.
5 Gwynnvys an gour re lenwis
y woon-sethow anedha;
ny berthons meth
pan gewsons orth aga eskerens y'n porth.

Salm gradhow.

128 Gwynn y vys seul a berth own a'n ARLODH,
seul a gerdh yn y fordhow.
2 Rag ty a dheber frut dha lavur;
gwynn dha vys, ha seweni ty a wra.

3 Dha wreg a vydh kepar ha gwinbren leun a frut
a-bervedh yn dha chi;
ha'th fleghes kepar hag eginyow olewbren
oll a-dro dhe'th voos.
4 Otta, yndella y fydh benyges an gour
neb a berth own a'n ARLODH.

5 An ARLODH a'th venyk yn-mes a Sion,
ha ty a wel sewenyans Yerusalem
dres oll dedhyow dha vewnans.
6 Ha ty a wel an fleghes a'th fleghes jy;
kres war Israel.

Salm gradhow.

129 'Lieskweyth y grevsons dhymm dhyworth ow
yowynkneth,'
gwres Israel lemmyn leverel.

2 ‘Lieskweyth y grevsons dhymm dhyworth ow
yowynkneth,
mes ny yllens ow fetha.
3 An aradroryon a arasas war ow heyn;
i a wrug aga fynglow hir.’
4 Gwiryon yw an ARLODH;
ev re droghas kerdyn an debeles.
5 Perthes meth ha bedhes treylys war-dhelergh
seul a gas Sion.
6 Bedhens avel an gwels war an tohow,
hag a wedher kyns ev dhe egina;
7 ma na lenow an myswas y dhorn anodho,
na’n manalyer y askra.
8 Ha ny lever an dremenysi,
‘Re bo bennath an ARLODH warnowgh;
ni a’th venyk yn hanow an ARLODH.’

Salm gradhow.

130 Yn-mes a’n downderyow y helwis vy warnas,
A ARLODH.
2 Arlodh, klew ow lev.
Gwres dha dhiwskovarn attendya yn klew
orth lev ow govynadow.

3 Mar kwredh vri a gammweythresow, ARLODH,
A Arlodh, piw a yll sevel?
4 Mes yma gevyans genes jy,
ytho ty yw ownys.

5 My a worta an ARLODH; ow enev a’n gorta,
hag yn y er ev y trestyav;
6 ow enev a worta an Arlodh
moy es dell worta an wolyadoryon an bora,
devri moy es golyadoryon an bora.

7 Gwres Israel trestya y'n ARLODH,
rag gans an ARLODH yma tregeredh,
ha ganso yma daspren hel.
8 Hag ev a dhaspren Israel
dhyworth oll y gammweythresow.

Salm gradhow. A Dhavydh.

131 ARLODH, nyns yw ow holon gothus,
ha nyns yw ow dewlagas ughel;
ny omrov dhe daklow meur,
na dhe daklow re varthys ragov.
2 Mes my re goselhas ha spavenhe ow enev,
avel flogh didhenys orth bronn y vamm;
devri kepar ha flogh didhenys yw ow enev.

3 Gwres Israel trestya y'n ARLODH
alemma rag ha bys vykken.

Salm gradhow.

132 Porth kov, A ARLODH, a Dhavydh
ha'y bonvos oll;
2 Fatel dos ev ti dhe'n ARLODH
ha lia li dhe Dhuw gallosek Yakob;
3 'Nyns av a-bervedh yn skovva ow chi
na yskynna yn tyller ow gweli
4 ny rov kosk dhe'm dewlagas,
na hun dhe greghyn ow dewlagas,
5 erna gyffiv tyller dhe'n ARLODH,
trigva dhe Dhuw gallosek Yakob.'

6 Otta, ni a glewas anedhi yn Efratha,
ha'y havos yn gwelyow an koos.
7 'Gwren ni mos bys yn y drigvaow ev,
hag omblegya a-dherag y skavel droos.'

8 Sav, A ARLODH, a-berth y'th powesva,
ty hag argh dha nerth.
9 Bedhes dha oferysi gwiskys yn ewnder,
ha gwres dha sens garma yn lowen.
10 A-barth Davydh dha was
na dreyl dhe-ves fas dha Untys.

11 An ARLODH re dos ti yn gwiryonedh dhe Dhavydh;
ny wra ev treylya dhyworto:
'Onan a'n frut a'th korf
a worrav war dha se.
12 Mar kwra dha fleghes synsi ow hevambos,
ha'm dustuniow a dhyskav dhedha,
aga fleghes ynwedh bynitha
a vydh esedhys war dha dron.'

13 Rag an ARLODH re dhewisas Sion,
ev re yeunis war hy lergh dhe vos trigva dhodho:
14 'Hemma a vydh ow fowesva bynitha;
omma y trigav, rag my re yeunis war hy lergh.
15 Hy boos yn tevri a venygav;
dh'y boghosogyon y rov bara lowr.
16 Hy oferysi a wiskav gans selwyans,
ha'y sens a arm gans lowena.
17 Ena y hwrav dhe gorn Davydh egina;
my re dhyghtyas lugarn dhe'm Untys.
18 Y eskerens my a wisk gans meth,
mes warnodho y fydh y gurun ow splanna.'

Salm gradhow.

133 Otta, ass yw da ha hweg
breder dhe driga war-barth yn unsys!
2 Kehaval yw dhe'n olew drudh war an penn,
a dheveras war an varv,

war varv Aron,
ha mos yn-nans dhe vond y bows;
3 kepar ha gluth Hermon
a godh war venydhyow Sion.
Rag ena y hworhemynnis an ARLODH y vennath,
bewnans bys vykken ha bynari.

Salm gradhow.

134 Otta, benygewgh an ARLODH, gwesyon oll a'n ARLODH,
hwi neb a sev nosweyth yn chi an ARLODH.
2 Drehevewgh agas diwleuv y'n sentri,
ha benygewgh an ARLODH.

3 Re'th venykko an ARLODH dhyworth Sion,
neb a wrug nev ha nor.

135 Gormelewgh an ARLODH.
Gormelewgh hanow an ARLODH;
gormelewgh ev, hwi wesyon an ARLODH,
2 hwi neb a sev yn chi an ARLODH,
yn klosyow chi agan Duw.
3 Gormelewgh an ARLODH, rag da yw an ARLODH;
kenewgh gormola dh'y hanow, rag grassyes yw.
4 Rag an ARLODH re dhewisas Yakob dhodho y honan,
hag Israel avel y berghenogeth arbennik y honan.

5 Rag my a wor an ARLODH dhe vos meur,
ha'gan ARLODH dhe vos a-ugh an duwow oll.
6 Puptra a vynnas an ARLODH, ev a'n gwrug
yn nev hag yn nor,
y'n moryow hag y'n downderyow oll.

7 Ev a wra dhe'n kommol yskynna dhyworth penn an nor;
ev a wra lughes rag an glaw,
ow tri an gwynsow yn-mes a'y dresorvaow.

8 Ev a weskis an re gynsa genys a Ejyp,
ha tus hag enevales.
9 Ev a dhanvonas toknys ha marthusyon
y'n kres ahanas, A Ejyp,
erbynn Faro hag erbynn oll y wesyon.
10 Ev a weskis kenedhlow meur
ha ladha myghternedh allosek:
11 Sihon myghtern an Amorysi,
hag Og myghtern Bashan,
hag oll gwlaskordhow Kanan;
12 hag ev a ros aga thir yn ertach,
ertach dhe Israel y bobel.

13 Dha hanow, A ARLODH, a dhur bys vykken,
ha'th kovadh, A ARLODH, a unn henedh dhe'n nessa.
14 Rag an ARLODH a vreus y bobel,
ha kemeres truedh a'y wesyon.

15 Imajys an kenedhlow yw arghans hag owr,
ober diwleuv den.
16 Ganow a's teves, mes ny gewsons;
dewlagas a's teves, mes ny welons.
17 Diwskovarn a's teves, mes ny glewons;
ha nyns eus anal yn aga ganow.
18 Aga gwrioryon yw haval dhedha,
seul a fydh ynna.

19 Chi Israel, benygewgh an ARLODH.
Chi Aron, benygewgh an ARLODH.

20 Chi Levi, benygewgh an ARLODH.
Hwi neb a berth own a'n ARLODH, benygewgh an ARLODH.
21 Benyges re bo an ARLODH dhyworth Sion,
neb usi trigys yn Yerusalem.
Gormelewgh an ARLODH.

136 Grassewgh dhe'n ARLODH, rag ev yw da,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.
2 Grassewgh dhe Dhuw an duwow,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.
3 Grassewgh dhe ARLODH an arlydhi,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;

4 neb y honan a wra marthusyon meur,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
5 neb a wrug an nevow gans konvedhes,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
6 neb a ystynnas an nor a-ugh an dowrow,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
7 neb a wrug golowys meur,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
8 an howl dhe rewlya dydhweyth,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
9 an loor ha'n ster dhe rewlya nosweyth,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;

10 neb a weskis Ejyp yn aga re gynsa genys,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
11 ha dri Israel yn-mes a'ga mysk,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
12 dre leuv grev ha dre vregh ystynnys,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;

13 neb a rannas an Mor Rudh yn diw rann,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
14 ha gul dhe Israel tremena der an kres anodho,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
15 ha domhwel Faro ha'y lu y'n Mor Rudh,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
16 neb a hembronkas y bobel der an difeyth,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
17 neb a weskis myghternedh veur,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
18 ha ladha myghternedh vryntin,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
19 Sihon myghtern an Amorysi,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
20 Og myghtern Bashan,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
21 hag ev a ros aga thir yn ertach,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
22 yn ertach dhe Israel y was,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;

23 neb a borthas kov ahanan yn agan iselder,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
24 ha'gan delivra dhyworth agan eskerens,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
25 neb a re boos dhe bub kig,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

26 Grassewgh dhe Dhuw an nev,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

137

Ryb dowrow Babylon,
ena yth esedhsyn hag ola
pan berthsyn kov ahanas, A Sion.

2 Agan lyras a gregsyn
war an helyk usi ynni.

3 Rag ena an re a'gan kemeras yn kethneth
a wovynnas dhyworthyn kan,
ha'gan tormentorys a wovynnas lowender:
'Kenewgh dhyn ni onan a ganow Sion.'

4 Fatel wren ni kana kan an ARLODH
yn pow estren?

5 Mara'th ankovav, A Yerusalem,
re wetthro ow leuv dhyghow.

6 Glenes ow thaves orth ow stevnik
mar ny borthav kov ahanas,
mar ny worrav Yerusalem
a-ugh ow fennlowender.

7 Porth kov, A ARLODH, a vebyon Edom
yn jydh Yerusalem,
fatel lavarsons, 'Diswrewgh hi, diswrewgh hi dhe'n dor,
bys dh'y selyow.'

8 A Vyrgh Babylon, re bi ty ynwedh distruys,
gwynn y vys neb a attal dhis
kepar dell wrussys dhyn ni.

9 Gwynn y vys neb a gemerro dha fleghigyow
ha'ga deghesi erbynn an veyn.

Salm a Dhavydh.

138 My a'th wormel, A ARLODH, a leun golon;
a-rag an duwow y kanav gormola.

[2] My a ombleg troha'th tempel sans,
hag a wormel dha hanow, drefen dha dregeredh
ha'th wiryonedh,
rag ty re veurhas dha hanow ha'th lavar
a-ugh puptra.

[3] Y'n jydh may helwis vy ty a worthebis dhymm,
hag ynkressya nerth y'm enev.

[4] Oll myghternedh an nor a'th wormel, A ARLODH,
rag i re glewas lavarow dha anow.

[5] Hag i a gan a fordhow an ARLODH,
rag meur yw golewder an ARLODH.

[6] Rag ughel yw an ARLODH, hwath ev a wra vri a'n re
isel,
mes a bellder ev a aswon an re wothus.

[7] Kyn kerdhav yn kres anken,
ty a with ow bewnans;
ty a ystyn dha leuv erbynn sorr ow eskerens,
ha'th leuv dhyghow a'm saw.

[8] An ARLODH a gowlwra y vynnas ragov;
dha dregeredh, A ARLODH, a dhur bys vykken;
na dhispres oberow dha dhiwleuv.

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh.

139 A ARLODH, ty re'm hwithras ha'm aswon.
[2] Ty a aswon ow esedha ha'm sevel;
ty a gonvedh ow frederow a bellder.

[3] Ty a hwither ow hyns ha'm growedha,
ha ty a aswon oll ow fordhow.

4 Rag nyns eus ger war ow thaves
heb ty, A ARLODH, dh'y wodhvos yn tien.
5 Ty re'm degeas a-dryv hag a-rag,
ha gorra dha leuv warnav.
6 Re varthys ragov yw an skians na;
re ughel yw, ny wonn drehedhes dhodho.

7 Ple'th av dhyworth dha Spyrys,
ha ple fiav dhyworth dha fas?
8 Mars av vy yn-bann dhe nev yth esos ena;
mar tarbarav ow gweli yn yfarn ottajy ena ynwedh.
9 Mar kemerav eskelli an tardh-dydh
ha triga yn penn pella an mor;
10 ena ynwedh dha leuv a'm hembronk,
ha'th leuv dhyghow a'm syns.
11 Mar lavarav, 'Yn hwir tewolgow a'm kudh,
ha golow a vydh nos a-dro dhymm,'
12 hwath nyns yw tewolgow tewl genes jy,
mes an nos a splann avel an jydh;
kehaval yw an tewolgow ha'n golow genes jy.

13 Rag ty a formyas ow lonethi;
ty a'm gwias war-barth yn brys ow mamm.
14 My a'th wormel, rag euthyk ha marthys os ta.[a]
Marthys yw dha oberow,
ha'm enev a wor hemma yn ta.
15 Nyns o ow eskern kudhys ragos,
pan en vy formys yn-dann gel,
gwiys yn konnyk yn rannow isella an nor.
16 Dha dhewlagas a welas ow devnydh kyns ow bos
genys,

a 139:14 *marthys os ta:* Amendys; Ebrow *marthys y feuv gwrys.*

hag y'th lyver jy oll ow eseli a veu skrifys;
Oll ow dedhyow a veu niverys
kyns onan anedha dhe dhos yn bosva.

17 Ass yw drudh dhymm dha brederow, A Dhuw,
ass yw meur aga sommen!

18 Mara's niverren, y fiens moy es an tewes;
mar teffen dh'aga gorfen, y fia ow bledhynnyow
kehaval dhe'th vledhynnyow jy.[a]

19 Unweyth mar kwrelles ladha an tebelwas, A Dhuw!
Omdennewgh dhyworthiv ytho, hwi dus wosek.

20 I a gews er dha bynn gans droktowlow,
hag i a dhrehav euveredh er dha bynn.

21 A ny's kasav, A ARLODH, neb a'th kas jy?
A ny'm beus keudh drefen an re a sev er dha
bynn?

22 My a's kas gans kas kowal;
my a's syns yn eskerens.

23 Hwither vy, A Dhuw, ha godhvydh ow holon;
prov vy, ha godhvydh ow frederow;

24 ha gwel mars eus fordh a sherewneth ynnov,
ha hembronk vy y'n fordh nevra a bes.

Dhe vester an keur. Salm a Dhavydh.

140 Gwra ow delivra, A ARLODH, dhyworth an
tebelwas;
gwith vy rag an gour garow,

2 neb a dewl droktowlow yn aga holon,
ha pub dydh oll i a sord breselyow.

3 I re lymmas aga thaves avel sarf;
yma venym nadres yn-dann aga diwweus. Sela.

---

a 139:18 *y fia ow bledhynnyow kehaval dhe'th vledhynnyow jy:* Styr an Ebrow yw ankler.

4 Gwith vy, A ARLODH, rag diwleuv an tebelwas;
gwith vy rag an gour garow,
neb a dewl towlow dhe wul dhe'm treys trebuchya.
5 An re wothus re gudhas maglen er ow fynn,
ha gans kerdyn ystyn roos,
i re worras antylli ragov ryb an fordh. Sela.

6 My a leveris dhe'n ARLODH, Ow Duw os ta jy;
klew lev ow govynadow, A ARLODH.
7 A ARLODH Duw, nerth ow selwyans,
ty re beu skoos dhe'm penn yn jydh an gas.
8 Na wront, A ARLODH, mynnas an tebelwas;
na wra dh'y dhroktowl spedya. Sela.

9 An re a omsett a-dro dhymm a dhrehav aga fenn;
gwres dregyn aga diwweus aga fetha.
10 Kodhes warnedha kolennow byw leskys;
bedhens i tewlys yn pollow leysek ma na
yskynnons arta.
11 Na vedhes fastys y'n tir an gour a gews sklander;
gwres droktra helghya an gour garow dhe derros.

12 My a wor y hwra an ARLODH pledya ken an den
gwann,
ha mentena gwir an voghosogyon.
13 Sur, an re wiryon a wor gras dhe'th hanow;
an re ewnhynsek a drig a-dheragos.

Salm a Dhavydh.

141 ARLODH, my a elow warnas, fisten dhymm;
klew ow lev pan alwav warnas.
2 Re bo ow fysadow a-dheragos avel enkys,
ha'm diwleuv drehevys avel offryn gwesper.

3 Gorr gwithyas, A ARLODH, a-rag ow ganow,
gwith daras ow diwweus.
4 Na bleg ow holon dhe dra vyth dhrog,
dhe wul drogoberow
gans gwer a wra sherewneth;
na as vy dhe dastya aga bosow sawrek.

5 Gwres den gwiryon ow gweskel,
gwres den len ow rebukya.
Na as dhe oyl an tebelwas untya ow fenn,
rag ow fysadow a vydh prest erbynn aga
drogoberow.
6 Aga breusysi a vydh tewlys dhe'n dor ryb an garrek,
hag i a glew ow lavarow, rag kemeradow yns.
7 Kepar ha den owth aras hag ow klosya war an tir,
yn kettella y fydh aga eskern skattrys orth ganow
yfarn.[a]

8 Mes ow dewlagas a vir orthis, A ARLODH Duw;
ynnos jy y hwilav skovva, na as vy dhe vos heb
ammok.
9 Gwith vy rag an vaglen re worrsons er ow fynn,
ha rag antylli an dhrogoberoryon.
10 Kodhes an debeles yn aga rosow aga honan,
ha my ow tremena yn saw.

Maskil a Dhavydh, pan esa y'n mogow.

142 My a gri war an ARLODH gans ow lev,
gans ow lev devri y hwrav ow govynadow
dhe'n ARLODH.
2 My a dhyllo ow krodhvol a-dheragdho,
my a dhiskwa a-dheragdho ow anken.

---

a 141:5 bys 7 Tekst ebrow an gwersow ma yw legrys, ha'ga styr yw ankler.

3 Pan glamderas ow spyrys a-bervedh ynnov
ty a aswonis ow hyns.
Y'n fordh may kerdhyn
i re gudhas maglen er ow fynn.
4 Mir orth ow leuv dhyghow ha gwel,
rag nyns eus den vyth a'm aswonno;
skovva a fyllis dhymm,
nyns eus neb a wittho ow enev.

5 My a armas warnas, A ARLODH;
yn-medhav, 'Ty yw ow skovva,
ow rann yn tir an re vyw.'
6 Goslow dhe'm garm;
rag yth ov vy dres pur isel.
Gwra ow delivra dhyworth ow helghysi,
rag kreffa yns i agesov.
7 Doroy ow enev yn-mes a brison,
may hwormelliv dha hanow.
An re wiryon a omguntel a-dro dhymm,
rag ty a vydh da orthiv.

Salm a Dhavydh.

143 Klew ow fysadow, A ARLODH,
ro skovarn dhe'm govynadow;
gorthyp dhymm a-barth dha lelder ha'th ewnder.
2 Na dhoro dha was dhe vreus,
rag y'th wolok jy ny vydh den vyth byw prevys
gwiryon.

3 Rag an eskar re helghyas ow enev;
ev re skwattyas ow bewnans dhe'n leur,
ev re wrug dhymm triga yn tewlder, kepar ha'n re
yw marow seuladhydh.

4 Rag henna ow spyrys a glamderas ynnov,
ha'm kolon a-bervedh ynnov a godhas yn desper.

5 My a berth kov a'n dedhyow koth;
my a breder a'th wriansow oll,
my a breder a oberow dha dhiwleuv.
6 My a ystyn ow diwleuv dhiso;
ow enev a yeun war dha lergh kepar ha tiredh
sygh. Sela.

7 Fisten dhe worthebi dhymm, A ARLODH,
rag ow spyrys a fyll.
Na gudh dha fas ragov,
ma na viv kepar ha'n re a dhiyskyn dhe'n pytt.
8 Gwra dhymm klewes dha dregeredh myttinweyth,
rag ynnos jy y trestyav.
Gwra dhymm godhvos an fordh may kodh dhymm
kerdhes ynni,
rag dhiso jy y trehavav ow enev.

9 Gwra ow delivra, A ARLODH, dhyworth ow eskerens;
dhiso jy y fiav rag skovva.
10 Dysk dhymm gul dha vodh,
rag ty yw ow Duw.
Gwres dha Spyrys kuv ow hembronk
yn tir kompes.

11 Bewha vy, A ARLODH, a-barth dha hanow;
a-barth dha ewnder doroy ow enev yn-mes a
anken.
12 Y'th tregeredh diswra ow eskerens,
ha distru oll an re a omladh erbynn ow enev;
rag dha was ov vy.

Salm a Dhavydh.

144 Benyges re bo an ARLODH ow harrek,
neb a dhysk dhe'm diwleuv gwerrya, ha dhe'm besyes omladh;

2 ow skons ha'm dinas,
ow thour ha'm delivrer,
ow skoos may trestyav ynno,
neb a feth an poblow yn-dannov.

3 ARLODH, pyth yw den may kemerri with anodho,
po mab den may hwrylli vri anodho?
4 Kepar hag anal yw den;
y dhedhyow a dremen avel skeus.

5 Gwra dhe'th nevow plegya dhe'n dor, A ARLODH, ha diyskyn;
toch an menydhyow, ha megi a wrons.
6 Dyllo dha lughes, ha'ga skattra;
tenn dha sethow, ha'ga domhwel.
7 Ystyn dha leuv a'n ughelder;
gwra ow delivra, ha kemmer vy yn-mes a dhowrow meur,
yn-mes a leuv estrenyon.
8 Aga ganow a lever euveredh,
ha'ga leuv dhyghow yw leuv dhyghow a falsuri.

9 My a gan kan nowydh dhis, A Dhuw;
war delyn a dheg korden y kanav gormola dhis.
10 Ty re ros budhogoleth dhe vyghternedh,
ha delivra Davydh dha was.
11 Saw vy a beryl an kledha,
ha gwra ow delivra dhyworth leuv estrenyon;
aga ganow a lever euveredh,
ha'ga leuv dhyghow yw leuv dhyghow a falsuri.

12 Re deffo agan mebyon
avel plansow yn aga yowynkneth,
ha'gan myrghes avel pennmeyn
kervys kepar hag yn palas.
13 Re bo agan skiberyow leun,
ow ri boos a bub eghen;
ha re dhineyttho agan deves milyow
ha degow a vilyow yn agan gwelyow.
14 Re bo agan oghen krev rag ober,
ha na vo aswaow na divroa,
ha na vo kri a gynvan yn agan stretys.

15 Gwynnvys an bobel yn studh a'n par na;
devri, gwynnvys an bobel ha dhedhi an ARLODH
avel aga Duw.

Kan gormola a Dhavydh.

145 My a'th ughelha, A Dhuw an Myghtern,
ha my a venyk dha hanow bys vykken ha
bynari.
2 Pub dydh y'th venygav,
ha gormel dha hanow bys vykken ha bynari.
3 Meur yw an ARLODH hag ev a dal bos gormelys yn
fras,
ha ny yllir hwithra y veuredh.

4 Unn henedh a wormel dha oberow dhe'n nessa,
ha derivas dha wriansow nerthek.
5 My a breder a splander gloryus dha veuredh,
ha'th oberow marthys.
6 Ha tus a gews a nerth dha oberow euthyk;
my a dheriv dha veuredh.
7 I a dhiskwa kovadh dha dhader hel,
ha kana yn lowen a'th ewnder.

8 An ARLODH yw grassyes ha truedhek,
lent ow serri ha meur y dregeredh.
9 An ARLODH yw da orth pub den oll,
hag yma y druedh dres oll y oberow.

10 Oll dha oberow a'th wormel, A ARLODH,
ha'th sens a wra dha venyga.
11 I a lever a wolewder dha wlaskor,
ha kewsel a'th nerth,
12 rag may hwrellons dhe vebyon den aswon y wriansow nerthek,
ha golewder meuredh y wlaskor.
13 Dha wlaskor yw gwlaskor nevra a bes,
ha'th vestrynses a dhur a unn henedh dhe'n nessa.

An ARLODH yw len yn oll y eryow,
ha grassyes yn oll y oberow.[a]
14 An ARLODH a skoodh oll an re yw kodhys,
hag ev a dhrehav oll an re yw plegys dhe'n dor.
15 Dewlagas pub den a wayt warnas,
ha ty a re dhedha aga boos y'n prys gwiw.
16 Ty a yger dha leuv,
ha kollenwel hwans puptra byw.
17 An ARLODH yw gwiryon yn oll y fordhow,
ha len yn oll y wriansow.
18 Yma an ARLODH ogas dhe bubonan a elow warnodho,
dhe bubonan a elow warnodho yn gwiryonedh.
19 Ev a gollenow bodh an re a berth own anodho,
hag ev a glew aga kri, hag ev a's selow.

---

a 145:13 *An ARLODH yw len yn oll y eryow, ha grassyes yn oll y oberow:* Nyns usi an geryow ma y'n tekst masoretek, mes ymons y'n Syriek ha'n Vulgat, hag yn dornskrifow a'n Septuagint ha Qumran. An Salm ma yw akrostek, ha rag henna kler yw an geryow ma dhe vos rann dherowel anodho.

20 An ARLODH a with pubonan a'n kar;
mes oll an debeles a wra ev dhe dhistrui.

21 Ow ganow a lever gormola an ARLODH,
ha gwres pub kig benyga y hanow sans bys vykken
ha bynari.

146 Gormelewgh an ARLODH.
Gormelewgh an ARLODH, ow enev.
2 Hedre vewiv y hwormolav an ARLODH;
my a gan gormola dhe'm Duw ha my hwath yn
bosva.

3 Na drestyewgh yn pennsevigyon,
nag yn mab den, ma nag eus selwyans ynno.
4 Y anal a dhe-ves, ev a dhehwel dhe'n dor;
y'n jydh na yth a y brederow oll dhe goll.

5 Gwynn y vys neb a'n jeves Duw Yakob yn gweres
dhodho,
hag yma y drest y'n ARLODH y Dhuw,
6 neb a formyas nev ha nor,
an mor ha puptra eus ynno;
neb a with gwiryonedh bynitha;
7 neb a wra gwirvreus rag an re arweskys,
neb a re boos dhe'n re nownek.

An ARLODH a dhelirv prisnoryon dhe wari;
8 an ARLODH a re golok dhe'n dhellyon.
An ARLODH a dhrehav an re blegys dhe'n dor;
an ARLODH a gar an re wiryon.
9 An ARLODH a with an alyons;
ev a skoodh an omdhivas ha'n wedhwes,
mes fordh an debeles ev a dhomhwel.

10 An ARLODH a reyn bynitha,
dha Duw, A Sion, a unn henedh dhe'n nessa.
Gormelewgh an ARLODH.

147 Gormelewgh an ARLODH,
rag da yw kana gormola dh'agan Duw ni;
plegadow ha gwiw yw y wormel.
2 An ARLODH a dhrehav Yerusalem;
ev a guntel war-barth divresow Israel.
3 Ev a yaghha an re trogh aga holon,
ha kelmi aga goliow.
4 Ev a amont niver an ster,
ev a re henwyn dhe bubonan anedha.
5 Meur yw agan ARLODH, ha meur yw y nerth;
heb fin yw y gonvedhes.
6 An ARLODH a skoodh an re hwar,
hag a iselha an debeles dhe'n leur.

7 Kenewgh dhe'n ARLODH gans grassyans;
kenewgh gormola war an lyra dh'agan Duw;
8 Neb a gudh an nevow gans kommol,
ha darbari glaw rag an nor,
ha gul dhe wels tevi war an menydhyow.
9 Ev a re dhe'n gwarthek aga boos,
ha dhe ydhnigow an varghvran pan elwons.
10 Nyns eus ganso delit yn nerth an margh,
ha ny gemmer ev plesour yn diwarr gour.
11 Mes an ARLODH a gemmer plesour y'n re a'n own,
y'n re a fydh yn y dregeredh.

12 Gormel an ARLODH, A Yerusalem,
gormel dha Dhuw, A Sion.
13 Rag ev re grevhas barrys dha borthow;
ev re venygas dha fleghes a-bervedh ynnos.

14 Ev a wra kres y'th oryon;
ev a'th lenow a waneth a'n gwella.
15 Ev a dhyllo y worhemmyn war an nor;
resek a wra y lava pur uskis.
16 Ev a re ergh avel gwlan;
ev a les losrew avel lusu.
17 Ev a skoll yey avel brewyon;
piw a yll sevel a-rag y yeynder?
18 Ev a dhyllo y lavar ha'ga theudhi;
ev a wra dh'y wyns hwytha, ha'n dowrow a
dhewrak.
19 Ev a dhiskwa y er dhe Yakob,
y ordenansow ha'y vreusow dhe Israel.
20 Ny dhyghtyas kenedhel nahen yndelma,
ha'y vreusow, ny's aswonons.
Gormelewgh an ARLODH.

148 Gormelewgh an ARLODH.
Gormelewgh an ARLODH dhyworth an nevow;
gormelewgh ev y'n ughelderyow.
2 Gormelewgh ev, oll hwi y eledh ev;
gormelewgh ev, oll y luyow.
3 Gormelewgh ev, howl ha loor;
gormelewgh ev, oll hwi ster ow splanna.
4 Gormelewgh ev, hwi nevow a nevow,
ha hwi dhowrow usi a-ugh an nevow.
5 Gormelens i hanow an ARLODH,
rag ev a worhemynnis hag y fons i formys.
6 Ev re's fastyas bys vykken ha bynari;
ordenans re ros, ha ny vydh terrys.

7 Gormelewgh an ARLODH dhyworth an nor,
hwi dhragones ha downderyow oll;
8 tan ha keser, ergh ha niwlrew;
gwyns hag anawel ow kewera y er;

9 menydhyow ha brennow oll,
gwydh leun a frut ha sedres oll;
10 miles ha gwarthek oll,
kreaturs ow slynkya hag ydhyn askellek.

11 Myghternedh an nor ha poblow oll,
pennsevigyon hag oll breusysi a'n norvys;
12 gwer yowynk ha maghtethyon,
tus hen ha yowynk war-barth.

13 Gormelens hanow an ARLODH,
rag unsel y hanow ev yw ughelhes,
hag yma y splander a-ugh nev ha nor.
14 Ev re dhrehevis korn rag y bobel,
gormel rag oll y sens,
rag mebyon Israel, pobel eus ogas dhodho.
Gormelewgh an ARLODH.

149 Gormelewgh an ARLODH.
Kenewgh dhe'n ARLODH kan nowydh,
y wormola yn kuntelles an sens.
2 Gwres Israel lowenhe yn y Wrier;
bedhes mebyon Sion heudhik yn aga Myghtern.
3 Gormelens i y hanow y'n dons,
kanens gormola dhodho gans tabourik ha lyra.
4 Rag an ARLODH a gemmer plesour yn y bobel;
ev a afin an re hwar gans selwyans.
5 Lowenhes an sens gans gordhyans;
gwrens i garma yn lowen war aga gweliow.

6 Bedhes gormola Duw yn aga ganow,
ha kledha dewvinek yn aga diwleuv;
7 dhe gemeres dial war an kenedhlow,
ha gorra kessydhyans war an poblow;
8 dhe gelmi aga myghternedh gans kadonyow,
ha'ga fennsevigyon gans kargharow-horn;
9 dhe gollenwel breus warnedha dell yw skrifys.
An enor ma yw gober oll y sens.
Gormelewgh an ARLODH.

150 Gormelewgh an ARLODH.
Gormelewgh Duw yn y sentri;
gormelewgh ev yn fyrmament y nerth.
2 Gormelewgh ev drefen y wriansow nerthek;
gormelewgh ev herwydh y vraster meur.
3 Gormelewgh ev gans son an trompa;
gormelewgh ev war an delyn ha'n lyra.
4 Gormelewgh ev gans an tabour ha'n dons;
gormelewgh ev gans kerdyn ha'n bib.
5 Gormelewgh ev war an cymbalys kesson;
gormelewgh ev war an cymbalys ughel aga son.
6 Oll myns a'n jeves anal, gormelens i an ARLODH.
Gormelewgh an ARLODH.

LAVAROW KOTH

Chaptra 1
Raglavar
Kussul dhe Wour Yowynk
Furneth a Elow
Chaptra 2
Talvosogeth Furneth
Chaptra 3
Gwarnyans dhe Drestya yn Duw ha'y Enora
Gwir Rychys
Furneth Duw y'n Kreacyon
Gwir Sawder
Chaptra 4
Kussul Tas
Gwarnyans dhe Omwitha y'n Fordh Ewn
Chaptra 5
Gwarnyans erbynn Horys
Chaptra 6
Gwarnyans erbynn Folneth
Chaptra 7
Gwarnyans erbynn Avoutres
Chaptra 8
Galow Furneth
Rann Furneth y'n Kreacyon
Chaptra 9
Gwledh Furneth
Galow hag Ambos Folneth
Chaptra 10
Lavarow Koth Solomon
Chaptra 11
Chaptra 12
Chaptra 13
Chaptra 14
Chaptra 15
Chaptra 16
Chaptra 17
Chaptra 18
Chaptra 19
Chaptra 20
Chaptra 21
Chaptra 22
Lavarow an Re Fur
Chaptra 23
Chaptra 24
Lavarow Erel dhe'n Re Fur
Chaptra 25
Moy Lavarow Koth a Solomon
Chaptra 26
Chaptra 27
Chaptra 28
Chaptra 29
Chaptra 30
Lavarow Agur
Chaptra 31
Dyskas Mamm Myghtern Lemuel
Gwreg Dha

1 Lavarow koth Solomon, mab Davydh, myghtern Israel.

Raglavar

[2] Rag may fo dhe dus godhvos a furneth ha dyskans,
dhe dhiscernya geryow pollek,
[3] degemeres dyskans yn dyghtyans fur,
ewnder, gwirvreus hag ewnhynseth;

[4] rag may roller felder dhe'n re sempel,
godhvos ha dothter dhe'n gour yowynk
[5] An den fur a woslow hag ynkressya yn dyskans,
ha'n den a gonvedhes a gyv kevarwodhyans;
[6] rag may konvettho lavar koth ha parabolen,
geryow an re fur ha'ga lavarow tewl.

[7] Own an ARLODH yw an dalleth a wodhvos;
felyon a skorn furneth ha dyskans.

Kussul dhe Wour Yowynk

[8] Klew, ow mab, dyskans dha das,
ha na skon dyskas dha vamm
[9] rag garlont teg yns i rag dha benn
ha torgh rag dha gonna.
[10] Ow mab, mar kwra peghadoryon dha dhynya,
na wra assentya.
[11] Mar leverons, 'Deus genen, gwren kontrewaytya rag
kavos goos;
gwren ni skolkya dhe vaglenna an den gwiryon
heb ken;
[12] avel yfarn, gwren ni aga daslenki yn fyw,
ha kowal, avel an re hag a dhiyskyn dhe'n pytt;
[13] ni a gyv oll pythow drudh,
ni a lenow agan chiow a breydh;
[14] towl dha brenn genen,
ni oll a'gan bydh unn pors' –
[15] ow mab, na gerdh y'n fordh gansa,
tenn dha droos dhyworth aga hensyow;
[16] rag aga threys a boon dhe dhroktra,
hag i a fysk rag skollya goos.
[17] Rag euver yw an roos a lesir
y'n wel a edhen bynag;

18 mes an re ma a gontrewayt rag aga goos aga honan,
i a skolk dhe vaglenna aga bewnans aga honan.
19 Yndella yw fordhow pubonan hag yw hwansek dhe wayn anewn,
henna a denn dhe-ves bewnans an re a'n pyw.

Furneth a Elow

20 Furneth a gri yn ughel y'n stret,
yn plenys hi a dhrehav hy lev;
21 dhe benn an tylleryow trosek hi a gri yn-mes,
a-rag yetow an cita hi a gews hy eryow:
22 'A hwi sempel, pes termyn y kerowgh hwi sempledh?
Pes termyn y fynn skornyoryon lowenhe yn aga skornya
ha felyon kasa godhvos?
23 Kolewgh orth ow heredh;
otta, my a dhinwa ow spyrys dhywgh,
my a wra ow geryow dhe vos godhvedhys genowgh.
24 Drefen my dhe elwel, ha hwi re naghas,
my re ystynnas ow leuv ha ny woslowas den vyth,
25 ha hwi re dhispresyas oll ow hussul
ha ny wrussowgh vri a'm keredh;
26 my ynwedh, my a wra hwerthin orth agas terros;
my a wra ges ahanowgh pan dheu skruth warnowgh,
27 pan dheu skruth warnowgh avel tewedh,
ha'gas terros a dheffo avel korwyns,
pan dheffo fienasow hag angos warnowgh.
28 Ena i a elow warnav, mes ny wrav vy gorthebi,
i a wra ow hwilas dihwans, mes ny'm kevons.
29 Drefen i dhe gasa godhvos,
ha ny dhewissons own an ARLODH,

30 ny vynnens degemeres ow hussul,
hag i a skonyas oll ow heredh,
31 ytho i a dheber frooth a'ga hyns,
ha bos lenwys a'ga thowlow aga honan.
32 Rag an re sempel yw ledhys gans aga dislelder,
hag omfydhyans an felyon a's distru;
33 mes neb a woslow orthiv a wra triga yn sawder,
hag a vydh attes, heb euth a dhroktra.'

Talvosogeth Furneth

2 Ow mab, mar tegemerydh ow geryow
ha gwitha ow gorhemynnow avel tresor genes,
2 ow kul dha skovarn hewol dhe furneth
hag ow gidya dha golon dhe gonvedhes;
3 mar kriydh devri war-lergh gallos discernya,
ha drehevel dha lev rag konvedhes,
4 mara'n hwilydh avel arghans
hag assaya y gavos avel tresor kudhys,
5 ena ty a gonvedh own an ARLODH
ha kavos aswonvos a Dhuw.
6 Rag an ARLODH a re furneth,
a'y anow y teu godhvos ha konvedhes,
7 ev a with kussul len rag an re ewnhynsek;
ev yw skoos dhe'n re hag a gerdh yn tivlam,
8 ow kwitha fordhow gwirvreus
hag ow kwitha fordhow y sens.
9 Ena ty a gonvedh gwiryonedh ha gwirvreus,
hag ewnder – pub hyns da;
10 rag furneth a dheu a-ji y'th holon,
ha godhvos a vydh hweg dhe'th enev.
11 Dothter a with warnas;
konvedhes a wra dha witha,

12 orth dha dhelivra dhyworth an fordh a dhrog,
dhyworth an gour hag a gews yn treus,
13 an dus a forsak an hensyow a ewnder
rag kerdhes y'n hensyow a dewlder,
14 neb a lowenha ow kul drog,
hag a gyv plesour yn drogober treus,
15 tus yw kamm aga hensyow
ha gwius aga fordhow.

16 Furneth a'th saw dhyworth an venyn estren,[a]
a'n estrenes ha'y geryow medhel,
17 neb a forsak koweth hy yowynkneth
hag a ankev kevambos hy Duw,
18 rag hy fordh[b] a dhiyskyn dhe ankow,
ha'y hensyow dhe spyrysyon an re varow;
19 an re neb a dheu dhedhi, ny dhehwelons arta,
na ny dhrehedhons dhe hensyow bewnans.

20 Rag henna ty a gerdh yn fordh an dus vas,
ha holya hensyow tus wiryon.
21 Rag an re ewn a drig y'n vro,
ha'n re dhinamm a bes ynni;
22 mes an debeles a vydh terrys dhyworth an vro,
ha'n falswesyon a vydh terrys dhe-ves anedhi.

---

a 2:16 *venyn estren:* Benyn nag yw Israelyades, ytho nag yw kelmys yn-dann an Kevambos. Yndella an styr omma yw avoutres, hora.

b 2:18 *hy fordh*: Ebrow hy chi. Amendys war-lergh 7:27, hag ow kwitha an gettuoleth. Ny yll *hy chi* (gorow yn Ebrow) bos sojet an verb (benow yn Ebrow).

Gwarnyans dhe Drestya yn Duw ha'y Enora

3 Ow mab, na ankov ow dyskans,
gas dhe'th holon gwitha ow gorhemynnow;
2 rag hirder a dhedhyow ha bledhynnyow a vewnans
ha kres a vydh keworrys dhis.

3 Na as tregeredh ha gwirder dhe'th forsakya,
kolm i a-dro dhe'th konna,
skrif i war legh dha golon.
4 Yndella ty a gyv gras ha sewenyans da
yn golok Duw ha densys.

5 Trest y'n ARLODH gans oll dha golon,
ha na fydh y'th konvedhes dha honan.
6 Yn oll dha fordhow gwra y aswon,
hag ev a wra dhe'th hensyow bos kompes.
7 Na vydh fur y'th tewlagas dha honan;
porth own a'n ARLODH, ha treyl dhyworth drog.
8 Sawment vydh dhe'th korf[a]
ha sosten dhe'th eskern.

9 Enor an ARLODH gans oll dha substans,
ha gans kynsa frooth a'th trevas;
10 Ena dha skiberyow a vydh leun a balster,
ha'th kerynyow a vydh ow fenna gans gwin.

11 Ow mab, na skorn dyskybleth an ARLODH,
na vydh skwithys gans y reprev,
12 rag neb a wra an ARLODH y gara, ev a'n reprev,
dell wra an tas an mab ynno may kyv delit.

---

a 3:8 *dhe'th korf:* Ebrow *dhe'th vegel.*

Gwir Rychys

13 Gwynnvys an den hag a gyv furneth,
ha'n den hag a gyv konvedhes,
14 rag an gwayn anedhi yw gwell ages an gwayn a arghans,
ha'y frow yw gwell ages owr fin.
15 Druttha yw hi ages jowelys,
ha ny yll tra vyth a'th eus hwans anodho bos hevelebys dhedhi.
16 Yma hirder dedhyow yn hy leuv dhyghow;
yn hy leuv gledh yma golusogneth hag enor.
17 Hy fordhow yw fordhow a hwekter,
hag oll hy hensyow yw kres.
18 Gwedhen a vewnans yw hi dhe'n re a's syns,
ha gwynn y vys neb a's dalghen fast.

Furneth Duw y'n Kreacyon

19 An ARLODH dre furneth a fondyas an norvys,
dre gonvedhes ev a selyas an nevow;
20 der y skentoleth an downvoryow a dardhas yn-mes,
ha'n komolennow a dhinwa gluth.

Gwir Sawder

21 Ow mab, na as i dhe skapya a'th tewlagas:
gwith kussul len ha dothter,
22 hag i a vydh bewnans rag dha enev,
ha gras dhe afina dha gonna.
23 Ena ty a gerdh war dha fordh yn sawder,
ha ny drebuch dha droos.
24 Mar krowedhydh, ny vedhydh ownek;
pan wrowedhydh, dha gosk a vydh hweg.
25 Na borth own a skruth distowgh,
nag a dhiswrians a dheu war an debeles;

[26] rag an ARLODH a vydh dha fydhyans,
hag ev a with dha droos rag bos maglennys.

[27] Na skon dader dhyworth an re y tylir dhedha,
pan y'th eus gallos dh'y wul.
[28] Na lavar dhe'th kentrevek, 'Ke, ha deus arta,
hag a-vorow my a'n re' – pan usi an dra genes.
[29] Na dowl drog erbynn dha gentrevek,
hag ev trigys rybos yn fydhyans.
[30] Na genki orth den heb ken,
pan na wrug dha aperya.
[31] Na borth avi orth gour a arowder,
ha na dhewis fordh bynag a'y fordhow;
[32] rag an den gorth yw tra gasadow dhe'n ARLODH,
mes yma y gevrin gans an re ewnhynsek.
[33] Yma molleth an ARLODH war ji an drogoberer,
mes ev a venyk annedh an re wiryon.
[34] Orth an skornyoryon, ev a berth skorn,
mes dhe'n re uvel ev a dhiskwa favour.
[35] An re fur a erit enor,
mes an felyon a's tevydh bismer.

Kussul Tas

4 Klewewgh, a vebyon, dyskans tas,
ha goslowewgh may kyffowgh konvedhes.
[2] Rag my a re dhywgh dyskas da;
na esewgh ow dyskans.
[3] Pan en vy mab gans ow thas,
tender, ha'n unn vab yn golok ow mamm,
[4] ev a'm dyski hag a leveri dhymm,
'Gas dhe'th kolon synsi fast ow geryow;
gwith ow gorhemynnow, ha bewa.

5 Kav furneth, kav konvedhes:
na ankov, ha na dreyl dhyworth geryow ow ganow.
6 Na's gas, ha hi a'th with; kar hi,
ha hi a wra golyas warnas.
7 Dalleth furneth yw hemma; kav furneth,
ha py pynag a gyffi, kav konvedhes;
8 Gwra hy chersya, ha hi a'th ughelha;
hi a vynn dha enora mara's byrlydh.
9 Hi a worr war dha benn garlont teg,
hi ri dhis kurun deg.'

Gwarnyans dhe Omwitha y'n Fordh Ewn

10 Klew, ow mab, ha degemmer ow geryow,
may fo bledhynnyow dha vewnans lies.
11 My re dhyskas dhis an fordh a furneth;
my re'th hembronkas yn hensyow ewnhynseth.
12 Pan gerdhydh, ny vydh dha gerdhes lettys;
ha mar ponydh, ny drebuchydh.
13 Syns fast dyskans, na as ev dhe vos dhe wari;
gwith e, rag ev yw dha vewnans.
14 Na enter hyns an dhrogoberoryon,
ha na gerdh yn fordh an debeles.
15 Gas hi, na a warnedhi,
treyl dhyworti ha tremen yn-rag.
16 Rag ny yllons koska marnas i a wra drogober;
aga hosk yw kemerys dhe-ves marnas i a wra dhe
nebonan trebuchya.
17 Rag i a dheber an bara a dhroktra,
hag eva an gwin a freudh.
18 Mes hyns an re wiryon yw haval dhe wolow dydh-tardh,
hag a splann dhe splanna ha dhe splanna bys yn
hanter-dydh.

19 Fordh an debeles yw haval dhe dewlder down;
ny wodhons an pyth may trebuchons warnodho.
20 Ow mab, goslow dhe'm geryow;
pleg dha skovarn dhe'm lavarow.
21 Na gas i dhe skapya a'th tewlagas;
gwith i a-berth y'th kolon.
22 Rag bewnans yth yns dhe'n re neb a's kyv,
ha sawment dhe oll y gig.
23 Gwith dha golon gans oll hewolder,
rag anedhi y teu dallethvaow bewnans.
24 Gorr dhyworthis kammgows,
ha gorr kammder an dhiwweus pell dhyworthis.
25 Mires dha dhewlagas poran war-rag,
ha sett kreghyn dha dhewlagas kompes a-ragos.
26 Bydh war a hyns dha dhewdros,[a]
ena dha fordhow a vydh sur.
27 Na dreyl, naneyl dhe'n dyghow na dhe'n kledh;
treyl dha droos dhe-ves a dhrog.

Gwarnyans erbynn Horys

5 Ow mab, goslow dour orth ow furneth,
pleg dha skovarn war-tu ha'm kussul;
2 rag may kyffi dothter,
ha rag may hwittho dha dhiwweus godhvos.
3 Rag diwweus benyn estren a syger mel,
ha'y ganow yw moy smodh ages oyl;
4 mes wortiwedh hi yw mar hwerow avel fuelen,
mar lymm avel kledha dewvinyek.
5 Hy threys a dhiyskyn dhe ankow,
ha'y hammow a led troha yfarn;

---

a 4:26 *Bydh war a hyns dha dhewdros:* Styr an Ebrow yw ankler; martesen *Preder a hyns dha dhewdros.*

6 Ny hwither hi an hyns a vewnans;
hy fordhow a wander, ha dibreder yw hi.

7 Ha lemmyn, a vebyon, goslowewgh orthiv,
ha na dreylyewgh dhyworth geryow ow ganow.
8 Gwith dha fordh pell anedhi,
ha na dheus nes dhe dharas hy chi;
9 rag own ty dhe ri dha enor dhe re erel,
ha'th vledhynnyow dhe dhen fell;
10 rag own estrenyon dhe vos lenwys a'th nerth,
ha'th lavuryow dhe vos yn chi alyon;
11 hag orth diwedh dha vewnans yth hanasydh,
pan dheu dha gig ha'th korf dhe dhiwedh,
12 ha ty a lever, 'Assa wren vy kasa dyskybleth,
ha'm kolon a dhispresyas keredh.
13 Ny woslowsyn orth lev ow dyskadoryon,
na plegya ow skovarn dhe'n re a'm dyski.
14 Namnag en vy dres dhe dhroktra glan
yn-mysk an bobel ha'n kuntelles.'

15 Yv dowr a dha dhowrargh dha honan,
dowr ow resek mes a'th puth dha honan.
16 Na as dha fentynnyow dhe fenna y'n stret,
na goverow a dhowr y'n plenys.
17 Bedhens i ragos jy dha honan,
a-der rag an re estren usi genes.
18 Benyges re bo dha fenten,
ha lowenha yn gwreg dha yowynkneth,
19 ewik teg, gavrewiges rasek.
Re wrello hy diwvron dha dhisegha pupprys;
re bi medhow prest gans hy herensa.
20 Prag yth os ta kammledys, ow mab, gans benyn estren,
ha byrla diwvron alyon?

21 Rag yma fordhow gour a-rag dewlagas an ARLODH,
hag ev a hwither oll y hensyow.
22 An tebelwas yw maglennys gans y gammweythresow
y honan,
hag ev a vydh synsys fast yn kerdyn y begh.
23 Ev a verow drefen fowt a dhyskybleth,
ha drefen y folneth veur yth a yn stray.

Gwarnyans erbynn Folneth

6 Ow mab, mar resys gaja rag dha gentrevek,
mar shacksys leuv yn gostel rag estren,
2 mar peus ta maglennys yn kows dha dhiwweus,
kechys yn geryow dha anow,
3 ena gwra hemma, ow mab, hag omsaw,
rag deuves yn gallos dha gentrevek;
ke, bydh uvel, ha pled gans dha gentrevek.
4 Na ro kosk dhe'th tewlagas,
na hun dhe greghyn dha dhewlagas;
5 omwith avel ewik rag an helghor,
avel edhen rag dorn an edhnor.

6 Ke dhe'n voryonen, ty dhiek;
preder a'y fordhow hi, ha bydh fur.
7 Heb ledyer,
naneyl sodhek na rewler,
8 hi a bareus hy boos yn hav,
ha kuntel hy sosten y'n drevas.
9 Pes termyn y hwrowedhydh, A dhiek?
P'eur hwre'ta sevel a'th hun?
10 Nebes kosk, nebes hun,
nebes plegya a'n dhiwla dhe bowes,
11 ha boghosogneth a dheu warnas avel brybour,
hag esow avel gour ervys.

12 Den koog, drog wour
a a-dro gans kows kamm,
13 hag a wynk gans y dhewlagas, a grav gans y dhewdros,
a gevarwodh gans y vys;
14 gans kolon dreus ev a dhevis droktra,
pupprys ow hasa kedrynnow.
15 Ytho y derros a dheu warnodho distowgh,
a-ji dhe brysweyth ev a vydh brewys dres sawya.

16 Yma hwegh tra a gas an ARLODH,
seyth yw tra gasadow dhodho:
17 lagasow gothus, taves gowek,
diwla hag a skoll goos gwiryon,
18 kolon hag a dewl droktowlow,
treys hag a fysk ow ponya dhe dhroktra,
19 fals dhustunier hag a anell gow yn-mes,
ha den neb a has diskord yntra breder.

20 Ow mab, gwith gorhemmyn dha das,
ha na forsak dyskans dha vamm.
21 Kolm i war dha golon pupprys;
mayl i yn-kerghyn dha gonna.
22 Pan gerdhydh, i a'th led;
pan wrowedhydh i a wool warnas;
ha pan dhifunydh i a gews genes.
23 Rag an gorhemmyn yw lugarn ha'n dyskans yw golow,
ha'n reprevow a dhyskybleth yw an fordh a
vewnans,
24 rag dha witha orth benyn dhrog,
orth taves medhel an venyn estren.
25 Na yeun war-lergh hy thekter y'th kolon,
ha na as hi dhe'th synsi gans blewennow hy
dewlagas;

[26] rag y hyllir gobrena hora a dorth vara,
mes gwreg gour aral a breydh poran an enev drudh.
[27] A yll gour don tan yn y askra,
ha'y dhillas bos heb aga leski?
[28] Po a yllir kerdhes war regydh
ha ny vydh y dhewdros goleskys?
[29] Yndella yth yw neb a a-ji dhe wreg y gentrevek;
neb a's toch, ny vydh ev heb kessydhyans.
[30] Ny wra tus dispresya lader mar lader
rag lenwel y edhom pan y'n jeves nown;
[31] mes mars yw dalghennys, ev a dal seythplek;
res yw dhodho ri oll gwara y ji.
[32] Neb a wra avoutri gans benyn yw diboll;
neb a'n gwra a omdhistru.
[33] Ev a'n jevydh goliow ha disenor,
ha ny vydh y vewl defendys.
[34] Rag avi a wra dhe wour bos koneryek,
ha ny vynn sparya pan gemmer dial.
[35] Ny vynn ev degemeres attal vyth;
na ny vydh ev pes da, kyn redh rohow pals.

Gwarnyans erbynn Avoutres

7 Ow mab, gwith ow geryow
ha tresor ow gorhemynnow genes;
[2] gwith ow gorhemynnow ha bewa,
gwith ow dyskas avel byw dha lagas;
[3] kolm i war dha vesyes,
skrif i war legh dha golon.
[4] Lavar dhe furneth, 'Ty yw ow hwor,'
ha hanw konvedhes dha gar ogas;
[5] rag ma'th wittho dhyworth an venyn lows,
dhyworth an venyn estren gans hy geryow smodh.

6 Rag orth fenester ow chi
my a viras war-ves der ow lattis,
7 ha my a welas ynter an re sempel,
hag aspia ynter an wer yowynk
gour yowynk diboll,
8 ow tremena der an stret yn ogas dh'y hornel,
owth holya an fordh dh'y chi,
9 yn tewlwolow, y'n gorthugher,
yn termyn an nos, hag y'n tewlder.

10 Hag otta, benyn a'n met,
gwiskys avel hora, fel hy holon.
11 Trosek yw, ha gorth,
ny worta hy threys tre;
12 lemmyn y'n stret, lemmyn y'n varghas,
hag orth pub kornel hi a gontrewayt.
13 Hi a'n ses hag a amm dhodho,
ha gans min tont hi a lever dhodho:
14 'Yma genev an kig gesys dhyworth sakrifisow ow
offryn kowethyans;[a]
hag y'n jydh hedhyw re dylis ow ambosow;
15 ytho re dheuvev yn-mes rag metya orthis,
rag dha hwilas yn fen, ha my re'th kavas.
16 My re afinas ow growedhva gans pallennow,
kolghesow liwek a sendal Ejyptek;
17 My re velyshas ow gweli gans myrr,
aloes ha kanel.
18 Deus, bedhen medhwys a gerensa bys y'n myttin,
gwren ni tastya war-barth an plesours a gerensa.

---

a 7:14 *ow offryn kowethyans.* Po *ow offryn kres.* Ebrow *shalom:* Hi a wrug an offryn ambos namnygen; ytho an kig a veu pur fresk. Gwel Levitikus chapters 3 ha 7 rag rewlys an sakrifis ma.

19 Rag nyns usi ow gour tre,
gyllys yw yn viaj pell;
20 ev a dhug yalgh a arghans ganso;
dhe'n loor leun ev a dheu tre.'

21 Gans lavarow ardhynus hi a'n tenn;
gans hy diwweus smodh hi a'n dyn.
22 Distowgh ev a's hol,
par dell a an ojyon dhe'n ladhva,
po dell yw karow synsys fast yn maglen
23 bys pan wra seth gwana y avi;
dell fysk edhen yn maglen,
ha ny wor ev kost hemma dhe vos y vewnans.

24 Ha lemmyn, A vebyon, goslowewgh orthiv,
ha bedhewgh hewol dhe eryow ow ganow.
25 Na as dha golon dhe dreylya a-denewen dh'y fordhow,
na wander yn hy hensyow;
26 rag hi re fethas lies den goliys;
ha diniver yw oll an re a ladhas hi.
27 Hy chi yw an fordh dhe yfarn,
ow tiyskynna dhe jambouryow ankow.

Galow Furneth

8 A ny elow furneth,
a ny dhrehav konvedhes hy lev?
2 War an tylleryow ughel ryb an fordh,
y'n hensyow hi a sev;
3 ryb an yetow a-rag an dre,
yn entrans an porthow hi a gri yn ughel:
4 'Dhywgh, A wer, yth esov ow kelwel,
hag ow kri yw dhe vebyon den.

5 A hwi sempel, dyskewgh felder;
A dus fol, re'n konvettho agas kolon.[a]
6 Klewewgh, rag y kowsav taklow gwiw,
ha dhyworth ow diwweus y teu taklow ewn;
7 rag ow ganow a gews gwiryonedh;
droktra yw tra gasadow dhe'm diwweus.
8 Oll geryow ow ganow yw gwiryon;
nyns eus tra vyth gwius na kamm ynna.
9 I oll yw kompes dhe neb a gonvedh
hag ewn dhe'n re hag a gyv godhvos.
10 Kemmer ow dyskans yn le arghans,
ha godhvos kyns owr dewisys;
11 rag furneth yw gwell ages koral,
ha ny yll jowel vyth bos hevelebys dhedhi.

12 'My, furneth, a drig gans sotelneth,
hag y kavav godhvos ha dothter.
13 Own an ARLODH yw kasa;
gooth ha balghder ha'n fordh a dhroktra
ha kows treus a gasav.
14 My a'm beus kussul dha ha gwir allos,
my a'm beus konvedhes ha nerth.
15 Dredhov myghternedh a reyn,
ha rewlysi a orden an pyth yw ewn;
16 dredhov pennternedh a rewl,
ha pennsevigyon, oll myns a wovern yn ewn.
17 My a gar an re a'm kar,
ha'n re a'm hwila yn fen a'm kyv
18 Yma rychys hag enor genev,
kevoth ow pesya ha sewena.

---

a 8:5 *re'n konvettho agas kolon:* Po war-lergh an Septuagint *gorrewgh e yn agas kolon.*

19 Ow frooth yw gwell ages owr, ages owr fin,
ha'm gwayn ages arghans dewisys.
20 Yn fordh ewnder y kerdhav,
dre hensyow a wirvreus,
21 ow ri rychys dhe'n re a'm kar,
hag ow lenwel aga thresorvaow.

Rann Furneth y'n Kreacyon

22 'An ARLODH a'm formyas avel dalleth y ober,[a]
kyns y wreythresow a-henys.
23 Kyns an osow y feuv furvys,
y'n dalleth, kyns bosva an norvys.
24 Pan nag esa downderyow y feuv genys yn glosow,
pan nag esa fentynnyow leun a dhowr.
25 Kyns an menydhyow dhe vos settys yn aga le,
kyns an breow y feuv genys,
26 kyns ev dhe wruthyl an norvys gans y welyow,
po an kynsa a weres an norvys.
27 Pan settyas an nevow yn aga le, yth esen vy ena,
pan dhelinyas kylgh war enep an downvor,
28 pan fastyas an ebron a-wartha,
pan ros nerth dhe fentynnyow an downvor,
29 pan ros y ordenans dhe'n mor,
rag na dremenna an dowrow y worhemmyn,
pan verkyas selyow an norvys,
30 ena yth esen vy rybdho, avel mester-ser,
hag y fedhen vy y dhelit pubdedhyek,
ow lowenhe a-ragdho pupprys,
31 ow lowenhe yn y norvys anedhys
ha'm delit a veu gans mebyon den.

---

a 8:22 *ober:* Ebrow *y hyns.*

32 ‘Ha lemmyn, a vebyon, goslowewgh orthiv,
gwynnvys an re hag a with ow fordhow.
33 Klewewgh dyskans ha bedhewgh fur,
ha na wrewgh y nagha.
34 Gwynnvys an den hag a woslow orthiv,
ow kolyas pub dydh war ow yet,
ow kwitha war bostow ow darasow.
35 Rag neb a’m kyv a gyv bewnans
hag ev a’n jeves favour a’n ARLODH.
36 Mes neb a fyll ow havos a shynd y enev y honan,
kemmys a’m kas a gar ankow.’

Gwledh Furneth

9 Furneth re dhrehevis hy chi,
hi re nadhas[a] hy seyth koloven.
2 Hi re ladhas hy bestes, hi re vyskas hy gwin,
hi re bareusis hy moos.
3 Hi re dhanvonas hy maghtethyon rag gelwel
dhyworth an ughella tylleryow y’n dre:
4 ‘Neb yw sempel treylys omma!’
Dhe neb na’n jeves skians hi a lever,
5 ‘Dewgh, dybrewgh a’m bara
hag evewgh a’n gwin re vyskis.
6 Gesewgh sempledh ha bewewgh,
ha kerdhewgh y’n fordh a gonvedhes.’

7 Neb a reprev skornyer a’n jeves despit,
ha neb a geredh drogoberer a berth pystik.
8 Na geredh skornyer poken ev a’th kas;
keredh den fur hag ev a’th kar.

---

a 9:1 *hi re nadhas:* Po war-lergh an Septuagint *hi re settyas yn-bann.*

9 Ro dyskans dhe dhen fur hag ev a vydh furra hwath,
dysk den gwiryon hag ev a ynkress yn dyskas.
10 Own an ARLODH yw an dalleth a furneth,
ha godhvos an Sans yw konvedhes.
11 Rag genev vy dha dhedhyow a vydh lieshes,
ha bledhynnyow dha vewnans a vydh ynkressys.
12 Mars os ta fur, yth yw rag dha les dha honan,
mes mar skornydh, ty dha honan a'n perth.

Galow hag Ambos Folneth

13 An venyn Folneth yw trosek,
dibreder yw ha ny wor tra vyth.
14 Hi a esedh orth daras hy chi,
yn esedhva war dylleryow ughella an dre,
15 ow kelwel dhe'n dremenysi
usi ow mones poran war aga fordh,
16 'Neb yw sempel treylys omma!'
Ha dhe neb na'n jeves skians hi a lever,
17 'Dowr re beu ledrys yw hweg,
hag yma blas da dhe vara dybrys yn-dann gel.'
18 Mes ny wor ev spyrysyon an re varow dhe vos ena,
ha bos hy gwestoryon yn downderyow yfarn.

Lavarow Koth Solomon

10 Lavarow koth Solomon.
Mab fur a wra tas lowen,
mes mab fol yw keudh dh'y vamm.
2 Tresoryow kevys gans droktra ny dhegons les,
mes ewnder a dhelirv a ankow.
3 Ny as an ARLODH an den gwiryon dhe vos nownek,
mes ev a lest ewl an tebelwas.
4 Leuv lows a wra boghosogneth,
mes leuv an re dhiwysyk a wra rychys.

[5] Mab hag a guntel yn hav yw fur,
mes mab hag a gosk yn prys an drevas a dhre mewl.

[6] Yma benathow war benn an den gwiryon,
mes ganow an debeles a gudh freudh.

[7] Kovadh an den gwiryon yw bennath,
mes hanow an debeles a boder.

[8] An den fur y golon a dhegemmer gorhemynnow,
mes den fol ow klappya a dheu dhe dhiswrians.

[9] Neb a gerdh yn tivlam a gerdh yn sawder,
mes neb a sew hensyow kamm a vydh diskudhys.

[10] Neb a wynk gans an lagas a wra trobel,
mes neb a geredh yn fen a wra kres.

[11] Ganow an den gwiryon yw fenten a vewnans,
mes ganow an debeles a gudh freudh.

[12] Kas a dhifun strif,
mes kerensa a gudh pub kammweythres.

[13] Yma furneth kevys war dhiwweus neb a'n jeves konvedhes,
mes yma gwelen rag keyn neb na'n jeves skentoleth.

[14] Tus fur a gudh godhvos,
mes klapp den fol a dhre diswrians yn ogas.

[15] Pyth den rych yw y cita grev,
boghosogneth an voghosogyon yw aga diswrians.

[16] Gober an den gwiryon a hembronk dhe vewnans,
gwayn an tebelwas a hembronk dhe begh.

[17] Neb a with dyskans, yma ev y'n hyns dhe vewnans,
mes neb a nagh dyskybleth a hembronk yn sowdhan.

[18] Neb a gudh kas a'n jeves diwweus a wowegneth,
ha neb a lever sklander yw fol.

19 Pan vo geryow pals, ny fyll kammweythres,
mes neb a fronn y dhiwweus yw dooth.
20 Lagas an den gwiryon yw arghans prevys,
kolon an debeles, ny dal mann.
21 Dhiwweus an den gwiryon a vag lies,
mes felyon a verow rag fowt skians.
22 Bennath an ARLODH a wra den rych,
ha ny geworr tristans gans henna.
23 Gwruthyl tra vethus yw avel gwari dhe'n den fol,
mes fara fur yw plesour dhe wour a gonvedhes.
24 An pyth may perth an tebelwas own anodho a dheu warnodho,
mes hwans an re wiryon a vydh grontyes.
25 Pan dremen an anawel nyns usi an tebelwas na fella,
mes an den gwiryon yw fondys bys vykken.
26 Avel aysel dhe'n dens ha mog dhe'n dewlagas,
yndella yw an den diek dhe'n re a'n danvon.
27 Own an ARLODH a hirha bewnans,
mes bledhynnyow an debeles a vydh berr.
28 Govenek an re wiryon a dhiwedh yn lowender,
mes govenek an debeles a dhe goll.
29 Fordh an ARLODH yw dinas krev dhe'n den divlam,
mes distruyans dhe'n dhrogoberoryon.
30 Ny vydh an den gwiryon nevra removys,
mes ny drig an debeles y'n vro.
31 Ganow an den gwiryon a dheg furneth,
mes an taves gorth a vydh treghys dhe-ves.
32 Diwweus an den gwiryon a wor an pyth yw plegadow,
mes ganow an debeles a wor an pyth yw gorth.

11 Fals vantol yw tra gasadow dhe'n ARLODH,
mes poos ewn yw y dhelit.

[2] Pan dheu gooth, ena y teu meth,
mes gans tus uvel yma furneth.

[3] Glander an re ewnhynsek a's kevarwodh,
mes kammder an re fals a's distru.

[4] Nyns eus prow a rychys yn jydh a sorr,
mes ewnder a dhelirv a ankow.

[5] Ewnder an re heb blam a wra aga fordh dhe vos kompes,
mes an tebelwas a godh der y dhroktra y honan.

[6] Gwiryonder an re ewnhynsek a's delirv,
mes an falswesyon yw maglennys gans aga lust.

[7] Pan verow tebelwas, y wovenek a dheu dhe goll,
ha govenek an re dhidhuw a dheu dhe vann.

[8] An den gwiryon yw delivrys a bonvos
ha'n tebelwas a dheu a-bervedh ynno yn y le.

[9] Gans y anow an den didhuw a vynn distrui y gentrevek,
mes an re wiryon yw delivrys gans godhvos.

[10] Pan a hi yn ta gans an re wiryon, an cita a lowenha,
ha pan a an debeles dhe vann yma garmow a lowender.

[11] Dre vennath an re ewnhynsek cita yw ughelhes,
mes domhwelys yw gans ganow an debeles.

[12] Neb a dhispres y gentrevek a fyll a skians,
mes gour a gonvedhes a bes tawesek.

[13] Neb a gerdh a-derdro avel hwedhler a dhiskudh kevrinyow,
mes neb yw lel yn spyrys a with tra yn kudhys.

[14] Yn tyller ma nag eus gidyans, an bobel a fyll,
mes yn palster a gonseloryon yma sawder.

[15] Neb a re gostel rag estren a berth dregyn a'y wosa,
mes neb a skon gostla yw saw.

16 Benyn a ras a's teves enor,
ha tus dhibita ny wayn marnas rychys.
17 Gour yw kuv a wra dader dhodho y honan,
mes neb yw fell a dhre trobel dh'y gig y honan.
18 Tebelwas a dhendil gober ancertan,
mes neb a has ewnder a'n jeves pewas sur.
19 Neb yw fyrv yn ewnder a vyw,
mes holya droktra a led dhe ankow.
20 Tus a golon dreus yw tra gasadow dhe'n ARLODH,
mes an re a fordhow divlam yw y dhelit.
21 Bydh sur, ny vydh tebelwas heb kessydhyans,
mes an re wiryon a vydh delivrys.
22 Avel bysow a owr yn tron hogh
yw benyn deg heb dothter.
23 Hwans an re wiryon a dhiwedh pupprys yn dader,
govenek an debeles yn sorr.
24 Unn den a re heb lett, ha devedhys yw hwath moy
rych,
onan aral a skon a ri hag a berth esow.
25 Den hel a dhegemmer blonek,
ha neb a dhowrha a vydh dowrhes.
26 Tus a volleth neb a syns greun dhodho y honan,
mes yma bennath war benn neb a's gwerth.
27 Neb a hwila dader yn fen a gyv favour,
mes droktra a dheu dhe neb a'n hwila.
28 Neb a drest yn y rychys a godh,
mes an re wiryon a sewen avel del glas.
29 Neb a dhre trobel war y deylu a erit gwyns,
ha'n den fol a vydh gwas dhe'n den fur.

30 Frooth an den gwiryon yw gwedhen a vewnans,
mes neb a wayn enevow yw fur.[a]
31 Mars yw an den gwiryon rewardys war an norvys,
kemmys moy an tebelwas ha'n peghador!

12 Neb a gar dyskybleth a gar godhvos,
mes neb a gas keredh yw talsogh.
2 Den da a gyv favour gans an ARLODH,
mes gour a dhevisyow ev a dhampen.
3 Ny yll den bos fastys gans droktra,
mes gwreydhen an re wiryon ny vydh nevra
removys.
4 Gwreg a vertu yw kurun hy gour,
mes neb a dhre mewl yw avel podredhes yn y
eskern.
5 Towlow an re wiryon yw ewn,
mes gidyans an debeles yw fals.
6 Geryow an debeles a gontrewayt tus rag goos,
mes ganow an re ewnhynsek a's delirv.
7 An debeles yw domhwelys ha nyns esons na fella,
mes chi an re wiryon a sev.
8 Gour yw komendys herwydh y dhothter,
mes den a vrys treus yw dispresys.
9 Gwell yw den a savla uvel, ha dhodho gwas,
ages onan hag a omwra den a vri ma nag eus
dhodho bara.
10 Den gwiryon a wra vri a vewnans y vest,
mes merci tebeles yw fell.
11 Neb a wonedh y dir a'n jevydh meur a vara,
mes neb a hol gweythresow euver ny'n jeves
skians.

---

a 11:30 *neb a wayn enevow yw fur:* Po, ow sewya an Septuagint ha'n Syriek, *freudh a gemmer bewnansow dhe-ves.*

12 Tour krev an debeles a dheu dhe vagor,
mes gwreydhen an den gwiryon a sev fast.
13 Tebelwas yw maglennys gans treuspas y dhiwweus,
mes an den gwiryon a dhienk a drobel.
14 A frooth y anow gour a gyv y walgh a dhader,
hag ober diwleuv den a vydh attylys dhodho.
15 Fordh den fol yw ewn yn y dhewlagas y honan,
mes den fur a woslow orth kussul.
16 Sorr den fol yw diskwedhys a-dhistowgh,
mes den dooth ny wra vri a dhespit.
17 Neb a re dustuni onest a gews an gwiryonedh,
mes fals dhustunier a gews toll.
18 Kows dibreder yw avel strokosow a gledha,
mes taves tus fur a dhre yeghes.
19 Gweusyow gwiryon a dhur bys vykken,
mes taves gowek a bes unn pols byghan.
20 Yma toll yn kolon an re hag a dhevis droktra,
mes an re a dewl kres a's teves joy.
21 Ny hwer droktra vyth dhe'n re wiryon,
mes an debeles yw lenwys a drobel.
22 Gweusyow gowek yw tra gasadow dhe'n ARLODH,
mes an re a omdheg yn lel yw y dhelit.
23 Den dooth a gudh y wodhvos,
mes brys felyon a dhyllo aga folneth.
24 Leuv an dus dhiwysyk a reyn,
mes den diek a vydh gorrys dhe hwel krev.
25 Prederi yn kolon gour a boos warnodho,
mes ger da a'n lowenha.
26 Den gwiryon yw kevarwodher dh'y gentrevek,
mes fordh an debeles a's hembronk yn sowdhan.
27 Ny wra an den diek rostya y breydh,
mes drudh yw pythow an den diwysyk.

28 Y'n hyns a ewnder yma bewnans,
mes an fordh a gammwrians a hembronk dhe'n mernans.[a]

13 Mab fur a woslow orth dyskybleth y das,
mes ny woslow skornyer orth keredh.
2 A frooth y anow gour a dheber dader,
mes hwans an re fals yw freudh.
3 Neb a with y anow a saw y vewnans,
mes neb a yger y dhiwweus a-les a dheu dhe dhiswrians.
4 Ewl an den diek a yeun, ha ny gyv mann,
mes ewl tus dhiwysyk a dhegemmer blonek.
5 Den gwiryon a gas gow,
mes tebelwas yw divlas, ha methus y fara.
6 Ewnder a with neb yw divlam y fordh,
mes sherewynsi a dhomhwel an peghador.
7 Unn den a omwra rych, mes ny'n jeves tra vyth,
onan aral a omwra boghosek, pan y'n jeves pyth meur.
8 Daspren bewnans den yw y byth,
mes ny'n jeves den boghosek godros.
9 Golow an re wiryon a lowenha,
mes lugarn an debeles a vydh difudhys.
10 Dre donteth ny dheu saw strif,
mes gans an re hag a woslow orth kussul yma furneth.
11 Pyth kevys yn hast[b] a leha,
mes neb a guntel tamm ha tamm a'n ynkress.

---

a 12:28 *mes an fordh a gammwrians a hembronk dhe'n mernans:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *ha'n fordh yw hyns a anvarwoleth.*

b 13:11 *yn hast:* Po amendyans *gans fraws.*

[12] Govenek delatys a wra dhe'n golon bos klav,
mes hwans kowlwrys yw gwedhen a vewnans.
[13] Neb a skorn an ger a dheg diswrians warnodho y honan,
mes neb a berth own a'n gorhemmyn a'n jevydh gober.
[14] Dyskans an re fur yw fenten a vewnans,
ow treylya den dhyworth maglennow ankow.
[15] Skians da a wayn favour,
mes fordhow an re dhislel yw aga therros.
[16] Yn puptra den dooth a omdheg gans godhvos,
mes den fol a dhisplet y folneth.
[17] Kannas dhrog a wra dhe dus kodha yn trobel,
mes kannas lel a dheg yaghheans.
[18] Boghosogneth ha meth a dheu dhe neb a skorn dyskybleth,
mes neb a wra vri a geredh yw enorys.
[19] Hwans kowlwrys yw hweg dhe'n enev,
mes treylya dhyworth drog yw tra gasadow dhe'n re fol.
[20] Neb a gerdh gans tus fur a dheu ha bos fur,
mes koweth an re fol a berth dregyn.
[21] Anfeus a hol peghadoryon,
mes sewena a re pewas dhe'n re wiryon.
[22] Den da a as eretons dhe vebyon y vebyon,
mes pyth an peghador yw gwithys rag an den gwiryon.
[23] Dor anerys an voghosogyon a re boos meur,
mes distruys yw der anewnder.
[24] Neb a spar an welen a gas y vab,
mes neb a'n kar a wayt ri dhodho dyskybleth yn tiwysyk.
[25] An den gwiryon a dheber dhe walgh y enev,
mes torr an debeles a berth esow.

14 An venyn fur a dhrehav hy chi,
mes folneth gans hy diwla hy honan a'n terr dhe'n dor.

2 Neb a gerdh yn ewnhynseth a'n jeves own a'n ARLODH,
mes neb yw kamm y hensyow a'n dispres.

3 Kows den fol yw gwelen dh'y geyn,
mes diwweus an re fur a's gwith.

4 Yn tyller ma nag eus oghen, gwag yw an presep;
mes askor pals a dheu gans nerth an ojyon.

5 Ny wowlever dustunier lel,
mes fals dhustunier a dhiver gowyow yn-mes.

6 Skornyer a hwila furneth ha ny's kyv,
mes godhvos yw es rag den a gonvedhes.

7 Ke a-dhyworth lok gour fol,
rag ny gevydh godhvos war aga diwweus.

8 Furneth den dooth yw discernya y fordh,
mes folneth felyon yw toll.

9 Felyon a wra ges a amendya kammweyth,
mes yn-mysk an re ewnhynsek yma favour.

10 An golon a aswon hy hwerowder hy honan,
ha nyns yw estren kevrennek a'y joy.

11 Chi an debeles a vydh distruys,
mes tylda an re ewnhynsek a vleujyow.

12 Yma fordh a hevel ewn dhe wour,
mes hy diwedh yw fordhow ankow.

13 Yn hwarth hogen, an golon yw trist,
ha diwedh joy yw anken.

14 Den dislen yn y golon a vydh attylys rag y fordhow,
mes gour da a vydh gobrys rag y weythresow.

15 An den sempel a grys puptra,
mes an den dooth a breder a gammow y dhewdros.

16 Den fur yw war hag a dreyl dhyworth droktra,
mes an den fol a sorr heb fronn hag yth yw
dibreder.
17 Den yw tanek y natur a wra yn fol,
ha gour a vrasow yw kasadow.
18 An re sempel a erit folneth,
mes an dhothyon yw kurunys gans godhvos.
19 An debeles a ombleg a-rag an re dha,
ha'n debeles orth yetow an den gwiryon.
20 An boghosek yw kasadow gans y gentrevek hogen,
mes lies yw an re a gar an den rych.
21 Neb a dhispres y gentrevek yw peghador,
mes gwynn y vys neb yw kuv orth an
voghosogyon.
22 An ny wandrons yn sowdhan an re a dhevis drog?
An re hag a dhevis da a gyv tregeredh ha gwirder.
23 Yma gwayn yn pub lavur,
mes kows an dhiwweus ny led saw unsel dhe esow.
24 Kurun an re fur yw aga rychys,
mes folneth yw garlont[a] an felyon.
25 Gwir dhustunier a saw enevow,
mes neb a gowlever yw toller.
26 Yn own an ARLODH y kevir fydhyans krev,
ha'y fleghes a's tevydh skovva.
27 Own an ARLODH yw fenten a vewnans,
rag may haller avoydya maglennow ankow.
28 Yma glori myghtern yn palster a boblans,
mes heb tus penntern yw diswrys.
29 Gour neb yw lent ow serri a'n jeves konvedhes meur,
mes neb a sorr yn fysk a ughelha folneth.

---

a 14:24 *garlont:* Amendys. Cf. 1:9, 4:9. Ebrow *folneth.*

30 Kolon gosel a re bewnans dhe'n kig,
mes avi a wra dhe'n eskern pedri.
31 Neb a arwask den boghosek a arvedh y Wrier,
mes neb yw kuv dhe'n voghosogyon a'n enor.
32 An tebelwas yw domhwelys der y dhroktra,
mes an den gwiryon a'n jeves harber yn y lander.[a]
33 Furneth a bowes yn brys den a gonvedhes,
hag yth yw aswonys hwath yn kolon felyon.[b]
34 Ewnder a ughelha kenedhel,
mes peghes yw meth dhe bobel bynag.
35 Gwas neb a dhyght yn fur a'n jeves favour an
myghtern,
mes y gonnar a godh war neb a dhre mewl.

15 Gorthyp medhel a dreyl konnar dhe-ves,
mes ger tynn a dhre sorr yn-bann.
2 Taves tus fur a afin godhvos,
mes ganow an re fol a dhiver folneth.
3 Yma dewlagas an ARLODH yn pub le,
ow kolyas war an debeles ha'n re dha.
4 Taves medhel yw gwedhen a vewnans,
mes kammder ynno a derr an spyrys.
5 Den fol a skorn dyskybleth y das,
mes neb a hwither keredh yw dooth.
6 Yn chi an den gwiryon yma meur a dresor,
mes gwayn an tebelwas a dhre anfeusi.
7 Diwweus an re fur a les godhvos,
mes ny wra kolon felyon yndella.
8 Sakrifis an debeles yw tra gasadow dhe'n ARLODH,
mes pysadow an re ewnhynsek yw y dhelit.

---

a 14:32 *yn y lander:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *yn y vernans.*

b 14:33 *hag yth yw aswonys hwath yn kolon felyon:* War-lergh an Septuagint ha'n Syriek, *mes nyns yw aswonys yn kolon felyon.*

9 Fordh an debeles yw tra gasadow dhe'n ARLODH,
mes ev a gar neb a hol ewnder.
10 Yma dyskybleth tynn rag neb a forsak an hyns;
neb a gas keredh a verow.
11 Yma yfarn hag Abaddon a-rag an ARLODH,
kemmys moy kolon mebyon den.
12 Ny gar skornyer bos keredhys;
ny vynn mos dhe'n dus fur.
13 Kolon lowen a wra min lowenek,
mes dre dristyns a'n golon an spyrys yw trogh.
14 Kolon den a'n jeves konvedhes a hwither godhvos,
mes ganow felyon a beur folneth.
15 Oll dedhyow an den arweskys yw drog,
mes kolon lowen a's teves gwledh heb fin.
16 Gwell yw boghes gans own an ARLODH
ages tresor meur hag ankres ganso.
17 Gwell yw sand a erbys may ma kerensa
ages ojyon peskys ha kas ganso.
18 Gour koneryek a dhifun strif,
mes neb yw lent ow serri a goselha kedrynna.
19 Fordh an den diek yw kepar ha perth a spern,
mes hyns an re ewnhynsek yw fordh veur.
20 Mab fur a wra tas lowen,
mes den fol a skorn y vamm.
21 Folneth yw joy dhe neb na'n jeves skians,
mes gour a gonvedhes a gerdh yn ewn.
22 Heb kussul towlow a dheu dhe vann,
mes gans kussulyoryon bals i a sewen.
23 Gul gorthyp gwiw yw joy dhe wour,
ha ger yn y dermyn, ass yw da!
24 Fordh bewnans a led yn-bann rag den dooth,
dh'y witha rag mos dhe yfarn a-woles.

25 An ARLODH a derr dhe'n dor chi an re wothus,
mes ev a venten orven an wedhwes.
26 Tybyansow an tebelwas yw tra gasadow dhe'n ARLODH,
mes geryow grassyes yw plegadow dhodho.
27 Neb yw kraf war-lergh gwayn anewn a wra trobel rag y deylu,
mes neb a gas falswobrow a vyw.
28 Brys an den gwiryon a ombreder fatel worthebir,
mes ganow an debeles a dhiver drogedhow.
29 Yma an ARLODH pell dhyworth an debeles,
mes ev a glew pysadow an re wiryon.
30 Golow an dhewlagas a lowenha an golon,
ha nowodhow da a re nerth dhe'n eskern.
31 An skovarn hag a woslow orth keredh yaghus
a drig yn-mysk an re fur.
32 Neb a skorn dyskybleth a omdhispres,
mes neb a woslow orth keredh a gyv konvedhes
33 Dyskans furneth yw own an ARLODH,
hag uvelder a dheu a-rag enor.

16 Mab den a byw towlow an golon,
mes gorthyp an taves a dheu dhyworth ARLODH.
2 Oll fordhow gour yw pur yn y dhewlagas y honan,
mes an ARLODH a vantol an spyrysyon.
3 Komytt dha ober dhe'n ARLODH,
ha'th towlow a vydh fastys.
4 An ARLODH re wrug puptra rag porpos,
ynwedh an tebelwas rag dydh a derros.
5 Pub huni gans kolon wothus yw tra gasadow dhe'n ARLODH;
bydh sur na vydh heb kessydhyans.

6 Dre dregeredh ha lenduri yw kammweyth dasprenys,
ha der own an ARLODH den a omwith rag drog.
7 Pan vo fordhow gour plegadow gans an ARLODH,
ev a wra may fo ynwedh y eskerens yn kres ganso.
8 Gwell yw boghes gans gwiryonedh
ages gobrow meur gans kammhynseth.
9 Brys den a dewl towl y fordhow,
mes an ARLODH a gevarwodh kammow y dhewdros.
10 Yma erviransow dre dhewinieth war dhiwweus myghtern,
ny vydh y anow dislel erbynn gwirvreus.
11 Yma mantol ha balansys a wirvreus dhe'n ARLODH,
oll an posow yn y sagh yw ober y dhiwleuv.
12 Tra gasadow yw dhe vyghternedh gul drog,
rag an tron yw fastys gans ewnder.
13 Gweusyow gwiryon yw an delit a vyghtern,[a]
hag ev a gar neb a gews dhodho an pyth yw ewn.
14 Sorr myghtern yw kannas ankow,
ha gour fur a'n diserr.
15 Yma bewnans yn golow fas myghtern,
ha'y favour yw haval dhe gommol a dheg glaw an gwenton.
16 Ass yw gwell kavos furneth ages owr,
ha gwell yw dewis konvedhes ages arghans!
17 Fordh veur an dus ewnhynsek a dreyl dhyworth drog;
neb a wool war y fordh a with y enev.
18 Gooth a dheu kyns distruyans,
ha spyrys howtyn kyns kodh.
19 Gwell yw bos uvel an spyrys gans an voghosogyon
ages kevrenna an preydh gans an re wothus.

a 16:13 *vyghtern:* Ow sewya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *vyghternedh.*

20 Neb yw dooth yn y negys a sewen,
ha gwynn y vys neb a drest y'n ARLODH.
21 An den fur y golon yw henwys den pollek,
ha hwekter an dhiwweus a ynkress dyskans.
22 Dothter yw fenten a vewnans dhe neb a'n jeves,
mes keredh felyon yw folneth.
23 Kolon an den fur a wra y anow dooth,
hag a geworr dyskans dh'y dhiwweus.
24 Geryow teg yw avel kriben vel,
hwekter dhe'n enev ha yeghes dhe'n eskern.
25 Yma fordh a hevel bos ewn dhe wour,
mes hy diwedh yw an fordh dhe ankow.
26 Ewl gweythor a wonedh ragdho,
y anow a'n yni yn-rag.
27 Gour koog a balas drog,
ha war y dhiwweus yma kepar ha tan pooth.
28 Gour treus a dewl strif a-les,
ha hwedhler a wra dibarth yntra keskowetha.
29 Gour a freudh a dhyn y gentrevek,
hag ev a'n led yn fordh nag yw da.
30 Neb a wynk gans y dhewlagas a dewl taklow treus,
neb a wask y dhiwweus war-barth a gowlwra
droktra.
31 Blew loos yw kurun a enor;
kevys yw y'n fordh a ewnder.
32 Neb yw lent ow serri yw gwell ages gour gallosek,
ha neb a rewl y spyrys ages neb a gemmer cita.
33 An prenn yw tewlys y'n varrlen,
mes yma an ervirans gans an ARLODH y honan.

17 Gwell yw krestennen sygh gans kosoleth
ages chi leun a gevewya gans strif.

[2] Keth neb a dhyght yn fur a rewl mab neb a dhre mewl,
hag ev a gevren an eretons yn-mysk an vreder.

[3] An teudhlester yw rag arghans, ha'n forn yw rag owr,
mes an ARLODH a brev kolonnow.

[4] Drogoberer a woslow orth diwweus dhrog;
ha gowleveryas a re skovarn dhe daves dregynnus.

[5] Neb a skorn an boghosek a arvedh y Wrier;
neb a lowenha pan wel terros tus erel ny vydh
divlam.

[6] Fleghes wynn yw kurun an re goth,
ha glori mebyon yw aga thasow.

[7] Nyns yw kows fin gwiw dhe fol,
hwath dhe le kows gowek dhe bennsevik.

[8] Falswober yw haval dhe ven hudel yn dewlagas an
riyas;
ple pynag y treyl ev a sewen.

[9] Neb a av kammweythres a hwila kerensa,
mes neb a gews arta a'n mater a wra dibarth yntra
keskowetha.

[10] Yth a keredh downa yn den a gonvedhes
ages kans strekys yn fol.

[11] Ny hwila tebelwas saw unsel rebellyans,
mes kannas fell a vydh danvenys er y bynn.

[12] Gwell yw dierbynna orses ledrys hy orsigow,
kyns fol yn y folneth.

[13] Mar attal nebonan drog rag da,
nyns a drog nevra dhyworth y ji.

[14] Dalleth strif yw avel gasa dowr dhe skapya,
ytho gas an gedrynn kyns hi dhe dardha yn-mes.

[15] Neb a akwit an tebelwas ha neb a dhampen an den
gwiryon,
aga dew yw tra gasadow dhe'n ARLODH.

16 Prag yma an pris yn dorn fol rag prena furneth,
pan nag eus dhodho an golon dh'y gavos?
17 Koweth a gar pupprys,
ha broder yw genys rag gweres yn droglam.
18 Den heb skians a re gostel,
hag ev a dheu ha bos gaja rag y gentrevek.
19 Neb a gar kammwrians a gar strif,
neb a dhrehav porth ughel a hwila distruyans.
20 Ny sewen den a golon gamm,
ha den ha dhodho taves treus a godh yn anfeus.
21 Neb a dhinyth mab gocki a'n jeves anken,
ha nyns eus joy dhe'n das a fol.
22 Kolon jolif yw sawment da,
mes spyrys trogh a segh an eskern.
23 Tebelwas a dhegemmer falswober a'n askra,
rag kammdreylya hensyow gwirvreus.
24 Yma furneth a-rag fas an den a gonvedhes,
mes yma dewlagas fol war bennow an norvys.
25 Mab fol yw anken dh'y das,
ha hwerowder dhedhi hi neb a'n omdhug.
26 Nyns yw da beghya spal war dhen gwiryon;
skorjya tus nobyl yw kamm.
27 Neb a fronn y eryow a'n jeves godhvos;
ha neb a'n jeves spyrys kosel yw gour a gonvedhes.
28 Den fol a dew hogen yw synsys dhe vos fur;
pan dhege y dhiwweus, ev yw breusys dhe vos
pollek.

18 Den diberthys dhyworth kowetha a hwila ragskeusow,
ow strivya erbynn pub kussul len.
2 Ny lowenha fol yn konvedhes,
mes unsel ow tiskwedhes brys y golon y honan.

[3] Pan dheu droktra, y teu bismer ynwedh;
ha gans disenor y teu mewl.
[4] Geryow ganow gour yw dowrow down,
fenten a furneth yw gover ow resek.
[5] Nyns yw da diskwedhes faverans dhe debelwas,
na herdhya den gwiryon dhe-ves dhyworth gwirvreus.
[6] Diwweus fol a dhre strif,
ha'y anow a elow rag skorjya.
[7] Ganow fol yw y dhiswrians,
ha'y dhiwweus yw antell dh'y enev y honan.
[8] Geryow hwystrer yw haval dhe demigow sawrek;
i a yn-nans dhe'n rannow a-bervedh.
[9] Neb yw lows yn y ober
yw broder dhe neb a dhistru.
[10] Hanow an ARLODH yw tour krev,
an den gwiryon a boon a-bervedh ynno hag yw saw.
[11] Pythow an den rych yw y cita grev,
hag avel fos ughel yn y gonsayt y honan.
[12] Kyns droglam, kolon gour yw gothus,
mes uvelder a a-rag enor.
[13] Neb a worthyp kyns ev dhe glewes –
hemm yw folneth ha sham.
[14] Spyrys gour a berth kleves,
mes spyrys trogh, piw a yll y berthi?
[15] Brys pollek a gyv godhvos,
ha skovarn tus fur a hwila godhvos.
[16] Ro a wra spas rag an riyas,
hag a'n dre a-rag brasyon.
[17] Neb a brov y gen yn kynsa a hevel gwir,
bys pan dheffo an plentyas ha'y worthapposya.

18 Tewlel prenn a worfen disputyans,
hag ervira yntra kestrivoryon gevothek.
19 Broder hyll yw maga tiwedhyn avel cita grev,
ha kedrynna yw haval dhe varrys kastel.
20 A frooth y anow gour yw lenwys;
gwalghys yw gans askor y dhiwweus.
21 Yma mernans ha bewnans yn gallos an taves,
ha keniver a'n karro a dheber y frooth.
22 Neb a gyv gwreg a gyv tra dha,
hag ev a gyv favour a'n ARLODH.
23 An den boghosek a hwila piteth,
mes an den rych a worthyp yn harow.
24 Yma dhe wour kowetha a omwra bos kowetha,[a]
mes yma gwir goweth hag a len nes ages broder.

19 Gwell yw den boghosek hag a gerdh yn ewnhynsek,
ages den yw treus yn y gows hag yw fol.
2 Nyns yw da rag den bos heb godhvos,
ha neb a fysk gans y dhewdros a gyll y fordh.
3 Folneth den a wra y fordh kamm,
ha'y golon a serr orth an ARLODH.
4 Rychys a wra kowetha nowydh pals,
mes den boghosek yw diberthys dhyworth y gentrevek.
5 Nyns a fals dhustunier heb kessydhyans,
ha ny dhienk gowleveryas.
6 Lies a hwila favour den hel,
ha pub huni yw koweth dhe wour a re rohow.
7 Oll breder an boghosek a'n kas:
kemmys moy yth a y gowetha dhyworto.
Ev a's helgh gans geryow mes nyns esons i ena.

---

a 18:24 *omwra bos kowetha:* Amendys war-lergh an Syriek, an Vulgat ha'n Targum.

[8] Neb a'n jeves furneth a gar y enev y honan,
neb a with konvedhes a sewen.

[9] Nyns a fals dhustunier heb kessydhyans,
ha gowleveryas a dhe goll.

[10] Ny dhelledh fol dhe vewa yn studh a balster,
kemmys le keth dhe reynya war bennsevigyon.

[11] Skians da a wra den lent dhe serri,
hag yth yw glori dhodho skonya a aswon
kammwrians.

[12] Konnar myghtern yw avel lew owth usa,
mes y favour yw avel gluth war an gwels.

[13] Mab fol yw diswrians dh'y das,
ha'n kedrynna a wreg yw avel glaw ow devera heb
fin dre do syger.

[14] Chi ha pythow yw eretons dhyworth tasow
mes gwreg pollek yw ro dhyworth an ARLODH.

[15] Sygerneth a dewl yn kosk down,
ha'n enev diek a berth nown.

[16] Neb a with an gorhemmyn a with y enev;
neb a dhispres y fordhow a verow.

[17] Neb yw grassyes orth an voghosogyon a re kendon
dhe'n ARLODH,
hag ev a re dhodho attal y ober.

[18] Kessydh dha vab hedre vo govenek,
na sett dha golon war y vernans.

[19] Den a gonnar meur a dal an spal,
rag mara'n delivrydh, re vydh ty dh'y wul arta.

[20] Goslow orth kussul ha degemmer dyskybleth,
rag ma'fo furneth rag an termyn a dheu.

[21] Lies yw an towlow a-ji dhe golon gour,
mes porpos an ARLODH, henna a sev.

[22] An pyth a vynnir y gavos yn den yw tregeredh,
ha den boghosek yw gwell ages gour gowek.

23 Own an Arlodh a led dhe vewnans;
neb a'n jeves ev a bowes attes,
ny vydh ev ow perthi dregyn.
24 An diek a worr y leuv y'n skudel,
ha ny vynn ev dri y leuv arta dh'y anow.
25 Gwask skornyer ha'n den sempel a dhysk dothter;
keredh den a gonvedhes, hag ev a'n jevydh
godhvos.
26 Neb a arvedh y das, ha herdhya y vamm dhe-ves,
yw mab a wra meth hag a dhre mewl.
27 Mar astelydh, ow mab, goslowes orth dyskans,
ena yth edh yn stray dhyworth geryow godhvos.
28 Dustunier koog a wra ges orth gwirvreus,
ha ganow an debeles a lenk anewnder
29 Dampnyans yw parys rag skornyoryon,
ha skorjya rag keyn felyon.

20 Gwin yw skornyer ha korev a wra tervans,
ha nyns yw fur neb yw kammledys gansa.
2 Konnar euthyk myghtern yw avel lew owth usa,
neb a'n serr a gyll y vewnans.
3 Gordhyans yth yw dhe wour omwitha dhyworth strif,
mes pub fol a vynn kedrynna.
4 Ny aras an diek drefen yeynder an kynnyav;
y'n drevas ev a hwila, ha ny'n jeves tra vyth.
5 Kussul yn kolon gour yw avel dowr down,
mes gour a gonvedhes a'n tenn yn-bann.
6 Lies den yw gelwys gour tregeredhus,
mes gour lel, piw a yll y gavos?
7 Den gwiryon a gerdh yn tivlam:
gwynnvys y fleghes war y lergh.
8 Myghtern esedhys war y dron dhe vreusi
a wynsell oll droktra gans y dhewlagas.

9 Piw a yll leverel, ‘My re wrug ow holon glan;
pur ov a’m pegh’?
10 Posow divers ha musuryow divers,
an dhew yw tra gasadow dhe’n ARLODH.
11 Yonker yw aswonys der y weythresow,
mars yns i pur hag ewnhynsek.
12 An skovarn ow klewes ha’n lagas ow kweles –
an ARLODH re’s gwrug, aga dew.
13 Na gar kosk, rag own ty dhe dhos dhe voghosogneth;
ygor dha dhewlagas, ha ty a’fydh kals a vara.
14 ‘Drog, drog!’ yn-medh an prener,
mes pan a dhe-ves ev a vost.
15 Yma owr, ha gemmow pals;
mes an dhiwweus a wodhvos yw jowel drudh.
16 Kemmer dillasen an den a’s ros avel gaja rag estren;
syns an gaja re beu res rag estrenyon
17 Bara kevys dre doll[a] yw hweg dhe wour,
mes a-wosa an ganow a vydh leun a row.
18 Towlow yw fondys dre gussul;
gwra gwerrya dre gevarwodhyans fur.
19 Neb a gerdh a-dro avel hwedhler a dhiskudh
kevrinyow;
ytho na vydh keskoweth gans klappyer.
20 Neb a volleth y das po y vamm,
y lugarn a vydh difudhys yn tewlder down.
21 Eretons kevys yn uskis y’n dalleth,
ny vydh bennath war y dhiwedh.
22 Na lavar, ‘My a attal drog;’
gorta an ARLODH hag ev a’th saw.
23 Posow divers yw tra gasadow dhe’n ARLODH
ha nyns yw da fals vantol.

---

a 20:17 *dre doll:* Po *dre dolla.*

[24] Kammow gour yw ordenys gans an ARLODH,
ytho fatel yll den konvedhes y fordh y honan?
[25] Antell yw rag den ev dhe leverel ‘Sans yw!’ yn tibreder,
ha prederi a’n ambos a-wosa.
[26] Myghtern fur a wynsell an debeles,
hag ev a dhre an ros warnedha.
[27] Spyrys den yw lugarn an ARLODH
ow hwithra an rannow a-bervedh.
[28] Tregeredh ha gwirder a with an myghtern,
ha’y dron yw mentenys gans tregeredh.
[29] Glori gwer yowynk yw aga nerth,
mes splander an re goth yw aga blew loos.
[30] Strokosow hag a woli a garth droktra dhe-ves,
ha bomennow a lanha an rannow a-bervedh.

21 Kolon an myghtern yw gover a dhowr yn leuv an ARLODH;
ev a’s treyl py le pynag y fynno.
[2] Pub fordh gour yw ewn yn y dhewlagas y honan,
mes an ARLODH a vantol an golon.
[3] Gul ewnder ha gwirvreus
yw moy plegadow gans an ARLODH ages sakrifis.
[4] Lagasow howtyn ha kolon wothus,
lugarn an debeles, yw pegh.
[5] Towlow an den diwysyk a hembronk yn sur dhe balster,
mes pub huni hag yw fysk a dheu dhe voghosogneth.
[6] Neb a gyv tresoryow gans taves gowek
yw anal hwythys a-dro, antell a ankow.
[7] Freudh an debeles a’s skub dhe-ves,
drefen i dhe skonya a wul an pyth yw ewn.
[8] Fordh an gour kablus yw kamm,
mes ober an den pur yw ewn.

9 Gwell yw triga yn kornel a'n to
ages triga yn chi war-barth gans gwreg gavylek.
10 Enev an tebelwas a'n jeves hwans a dhrog;
ny gyv y gentrevek merci yn y dhewlagas.
11 Pan gessydhir an skornyer, an den sempel a dheu ha bos fur;
pan dhyskir an den fur, ev a dhegemmer godhvos.
12 An den gwiryon a wra vri a ji an tebelwas;
ev a dhomhwel an debeles dhe derros.
13 Neb a dhege y dhiwskovarn orth kri an boghosek,
ev ynwedh a gri heb bos klewys.
14 Ro yn-dann gel a dreyl sorr dhe-ves,
ha gober y'n askra a goselha konnar veur
15 Joy yw dhe'n den gwiryon pan yw gwirvreus gwrys,
mes euth dhe dhrogoberoryon.
16 Neb a wander dhyworth an fordh a gonvedhes
a wra powes yn kuntelles spyrysyon an re varow.
17 Neb a gar plesour a berth esow;
neb a gar gwin hag oyl nevra ny vydh rych.
18 An tebelwas yw daspren rag an den gwiryon,
ha'n den dislel rag tus ewnhynsek.
19 Gwell yw triga y'n difeythtir
ages gans benyn gavylek ha serrys.
20 Yma tresor drudh hag oyl yn annedh an den fur,
mes den fol a'n gollenk.
21 Neb a hol ewnder ha tregeredh
a gyv bewnans, ewnder hag enor.
22 Unn den fur eth yn-bann erbynn cita a gasoryon,
ha dri dhe'n dor nerth hy fydhyans.
23 Neb a with y anow ha'y daves
a with y enev orth troblow.
24 An orgelus gothus, 'Skornyer' y hanow,
a omdheg gans balghder dres musur.

25 Ewl an diek a'n ladh,
rag y dhiwla a skon a lavurya.
26 Oll an jydh ev yw hwansek dhe voy,
mes an den gwiryon a re heb lett.
27 Sakrifis an debeles yw tra gasadow;
kemmys moy pan y'n dro gans tebel borpos.
28 Fals dhustunier a dhe goll,
mes gour hag a woslow yn ta a gews yn sewen.
29 An drog wour yw tont y semlans,
mes an den ewnhynsek a breder y fordhow.
30 Nyns eus na furneth, na konvedhes na kussul
a yll sevel erbynn an ARLODH.
31 An margh yw darbarys rag dydh an gas,
mes yma an trygh dhe'n ARLODH.

22 Hanow mas yw gwell ages pythow meur,
ha favour da ages arghans po owr.
2 Yma unn dra kevrennys keffrys gans an den rych ha'n
den boghosek:
an ARLODH yw Gwrier aga dew.
3 An den dooth a wel peryl hag omgudh,
mes an re sempel a yn-rag hag a be an pris.
4 An pewas rag uvelder hag own an ARLODH
yw rychys hag enor ha bewnans.
5 Yma dreyn hag antylli yn fordh an den treus;
neb a omwith a sev pell dhyworta.
6 Dysk maw y'n fordh ewn,
ha pan vo koth ny wander dhyworti.
7 An den gallosek a rewl an re voghosek,
hag ev neb a gyv kendon yw keth dhe'n gour a'n re.
8 Neb a has kammhynseth a vys terros,
ha gwelen y sorr a fyll.

9 Neb yw hel a vydh benyges
rag ev a re a'y vara dhe'n boghosek.
10 Herdh an skornyer dhe-ves, hag yth a strif yn-mes;
kedrynna ha despit a hedh.
11 Neb a gar kolon bur, hag a gews gans gras,
a'n jevydh an myghtern avel y goweth.
12 Dewlagas an ARLODH a with war wodhvos,
mes ev a dhomhwel geryow an re dhislen.
13 An den diek a lever, 'Yma lew yn-mes;
my a vydh ledhys y'n stretow.'
14 Ganow avoutres yw pytt down,
neb mayth yw an ARLODH serrys orto a godh ynno.
15 Folneth yw kelmys yn kolon maw,
mes gwelen dyskybleth a's herdh pell dhyworto.
16 Neb a arwask an boghosek dhe ynkressya y rychys,
ha neb a re dhe'n den rych, a dheu dhe esow.

Lavarow an Re Fur

17 Pleg dha skovarn ha klew lavarow an re fur,
ha treyl dha golon dhe'm dyskans;
18 rag teg vydh mara's gwithydh a-berth ynnos,
mars yns parys war dha dhiwweus.
19 Rag may fo dha drest y'n ARLODH,
my re's diskwedhas dhis hedhyw – dhiso jy dha
honan.
20 A ny skrifis ragos deg lavar warn ugens
a gussul ha godhvos,
21 rag gul dhis godhvos gwirder ha lavarow a lender,
rag may rylli gwir worthebow dhe'n re a'th
tanvonas?

22 Na lader dhyworth an boghosek rag y vos boghosek;
na vrew an edhommek orth an yet.

23 Rag an ARLODH a bled aga hen,
ha pylla bewnans aga fylloryon.
24 Na vydh kothman dhe dhen a sorr,
ha na goweth gans gour tesek,
25 ma na dhyski y fordhow
ha kavos antell rag dhe enev.
26 Na vydh onan a'n re a dak dorn rag gostel,
neb a ha bos mewghyoryon rag kendonow.
27 Mar ny'th eus an pygans,
prag y telledh dha weli dhe vos kemerys
a-dhannos?
28 Na dhasle an orven koth
hag a veu settys gans dha dasow.
29 A welydh gour skentel yn y ober?
Ev a sev a-rag myghternedh;
ny sev a-rag tus kemmyn.

23 Pan esedhydh dhe dhybri gans rewlyas,
discern dour an pyth usi a-ragos;
2 ha gorr kollell dhe'th vryansen
mars os den gans ewl a voos.
3 Na yeun war-lergh bosow sawrek an rewlyas,
rag henn yw boos hag a doll.[a]
4 Na lavur re rag mayth ylli ha bos rych,
bydh fur, ha hedh.
5 Pan wel dha dhewlagas rychys, gyllys yw,
rag distowgh ev a gemmer diwaskel dhodho y
honan,
ow neyja avel er war-tu ha'n ebron.
6 Na dheber bara an den kraf;
na yeun war-lergh y voos sawrek;

---

a 23:3 *doll:* Dhyworth *tolla.*

7 rag avel den ow rekna an kost, yndella yth yw.
‘Deber hag yv!’ yn-medh ev dhis,
mes, nyns usi y golon genes.
8 Ty a hwyj an temmik re dhyb’sys,
ha skollys vydh dha geryow hweg.
9 Na gews yn klewans fol,
rag ev a dhispres dothter dha eryow.
10 Na dhile men-kov koth,
na enter yn parkow omdhivasow.
11 Rag aga Dasprenyas yw krev;
ev a bled aga hen er dha bynn.
12 Dro dha golon dhe dhyskans,
ha’th skovarn dhe eryow a wodhvos.
13 Na skon a ri dyskybleth dhe vaw;
mara’n gweskydh gans gwelen, ny verow.
14 Mara’n gweskydh gans an welen,
ty a with y enev dhyworth yfarn.
15 Ow flogh, mars yw dha golon fur,
ow holon ynwedh a vydh lowen.
16 Ow diwloneth a lowenha
pan wra dha dhiwweus kewsel an pyth yw ewn.
17 Na as dha golon dhe berthi avi a beghadoryon,
mes bes yn own an ARLODH oll an jydh.
18 Y fydh termyn ow tos yn surredi,
ha ny vydh dha wovenek treghys dhe-ves.

19 Klew, ow mab ha bydh fur,
led dha golon war an hyns ewn.
20 Na vydh yn-mysk an dus yw omres dhe win,
nag yn-mysk an dus a dheber re a gig;
21 rag an penn medhow ha’n argasen a dheu dhe
voghosogneth,
ha kosk a’n gwisk yn kloutys.

22 Goslow orth dha das a'th tinythis,
ha na dhispres dha vamm pan vo hi koth.
23 Pren gwiryonedh ha na'n gwerth,
pren furneth, dyskans ha konvedhes.
24 Tas an den gwiryon a lowenha yn feur,
ha neb a dhinyth flogh fur a'n jevydh joy anodho
25 Re bo dha das ha'th vamm lowen,
ha re lowenhaho neb a'th omdhug.

26 Ow mab, ro dhymmo vy dha golon,
ha gwithes dha dhewlagas ow fordhow.
27 Rag hora yw pytt down,
ha benyn estren yw puth ynn.
28 Rag hi a gontrewayt avel lader,
hag a ynkress an avoutroryon yn-mysk tus.

29 Piw a'n jeves guw? Piw a'n jeves galar?
Piw a'n jeves kedrynnow?
Piw a'n jeves goliow heb acheson?
Piw a'n jeves dewlagas wythiek?
30 An re hag a hok pell orth an gwin,
an re usi ow mos dhe assaya podigow a win
kemyskys.
31 Na vir orth gwin pan yw rudh,
pan derlenter y'n hanaf,
ow mos yn-nans yn smodh.
32 Y'n diwedh ev a vrath avel sarf,
hag a wan avel nader.
33 Dha dhewlagas a wel taklow astranj,
ha'th kolon a gews lavarow treus.
34 Ty a vydh avel den a wrowedh yn kolon an mor,
avel den a wrowedh war benn gwern.
35 Ty a lever, 'I a'm gweskis, mes ny berthis vy payn.
I a'm kronkyas, mes ny'n godhvev.

P'eur tifunav?
My a hwila diwes moy.'

24 Na borth avi a dhrogoberoryon,
na borth hwans dhe vos gansa.
2 Rag aga holon a dhevis freudh,
ha'ga diwweus a gews a dhregyn.

3 Gans furneth chi yw drehevys,
ha gans konvedhes yth yw fondys.
4 Gans godhvos an stevellow yw lenwys
a rychys drudh ha teg a lies eghen.
5 Gour fur yw kreffa ages gour a nerth,
ha gour gans godhvos agesso ev neb a'n jeves
gallos.
6 Rag dre gevarwodhyans y hyllydh gwerrya,
hag yma budhogoleth yn palster a gonseloryon
7 Furneth yw re ughel rag den fol,
ha ny yger ev y anow y'n yet.

8 Neb a dewl droktra
a vydh henwys gwrier a dhregyn.
9 Towlow a folneth yw pegh,
ha'n skornyer yw tra gasadow dhe dus.

10 Mars os gyllys digolonnek yn jydh a anken,
tanow yw dha nerth.
11 Delirv an re yw draylys dhe-ves dhe'n mernans,
ha saw an re usi ow trebuchya troha dibennans.
12 Mar leverydh, 'Ny'n godhyen,'
a ny'n gwel ev neb a boos an kolonnow?
A ny'n gor ev neb a with dha enev?
A ny attal dhe dhen herwydh y oberow?

13 Ow mab, deber mel, rag da yw;
mel dhyworth an griben yw hweg dhe'th stevnik.
14 Yndella y fydh godhvos furneth dhe'th enev,
mara's kevydh, ty a'fydh gwaytyans ragos,
ha ny vydh dha wovenek treghys dhe-ves.

15 Na gontrewayt kepar ha tebelwas ryb trigva an den gwiryon;
na wra pylla y bowesva.
16 Rag den gwiryon a godh seythgweyth ha sevel arta,
mes an debeles yw domhwelys gans droglam.

17 Na lowenha pan godh dha eskar,
ha na as dha golon dhe vos lowen pan drebuch,
18 poken an ARLODH a'n gwell ha bos drok-pes,
ha treylya y sorr dhyworto.

19 Na breder drefen tus dhrog.
Na borth avi orth an dhrogoberoryon.
20 Rag ny vydh dhe'n drogwas govenek rag an termyn a dheu.
Lugarn an debeles a vydh difudhys.

21 Ow mab, porth own a'n ARLODH ha'n myghtern,
ha na omvysk gans an eyl na'y gila.
22 Rag aga therros a dheu a-dhistowgh,
ha piw a wor an anfeusi a dheu dhyworta aga dew?

Lavarow Erel dhe'n Re Fur

23 Yma an re ma ynwedh dhe'n re fur.
Nyns yw ragvreusi da.
24 Neb a lever dhe'n den kablus, 'Ankablus os,'
a vydh miligys gans poblow, kuhudhys gans an kenedhlow.

25 Mes dhe'n re a'n keredh, y fydh delit,
ha bennath da a dheu warnedha.
26 Neb a re gorthyp ewn
a re dhis amm war an dhiwweus.

27 Darbar dha ober a-ves,
ha'y bareusi ragos y'n park,
ha wosa henna drehav dha ji.

28 Na vydh dustunier erbynn dha gentrevek heb acheson,
ha na gammled gans dha dhiwweus.
29 Na lavar, 'My a dhyght den aral par dell y'm dyght,
my a attal dhodho herwydh y weythres orthiv.'

30 My a dremenas park gour diek,
ha lowarth gour diboll;
31 hag ottava, gordevys o gans spern,
kudhys o gans linas,
ha'y fos a ven o terrys dhe'n dor.
32 Ena my a welas ha prederi anodho dour,
my a viras warnodho ha dyski anodho.
33 Nebes kosk, nebes hun,
nebes plegya an dhewdhorn dhe bowes.
34 Yndella y teu boghosogneth warnas avel brybour,[a]
hag esow avel gour ervys.

Moy Lavarow Koth a Solomon

25 An re ma ynwedh yw lavarow koth a Solomon hag
a veu dasskrifys gans gwer Hezekia myghtern Yuda.
2 Glori Duw yw gwitha taklow kudhys,
mes glori myghternedh yw aga diskudha.
3 Avel an ebron yn ughelder, avel an nor yn downder,
yndella dres hwithra yw kolon myghternedh.

---

a 24:34 *avel brybour:* Amendys war-lergh Lko 6:11.

4 Kemmer an plosedhes dhyworth an arghans,
hag yma dhe'n ser devnydh rag lester.
5 Yndella kemmer an debeles dhyworth lok an
myghtern,
ha'y dron a vydh fondys yn ewnhynseth.
6 Na wra bostya a-rag myghtern,
ha na sav yn tyller ugheloryon.
7 Gwell yw y fo leverys dhis, 'Deus yn-bann omma,'
ages ty dhe vos gorrys isella.

An taklow a wrug dha dhewlagas aga gweles –
8 na's dro yn fysk dhe'n vreuslys,
rag pandr'a wredh y'n diwedh
pan y'th sham dha gentrevek?
9 Dadhel dha gen gans dha gentrevek y honan,
ha na dhiskudh kevrin den aral,
10 poken nebonan neb a'th klew a dhre meth warnas,
ha ny vydh diwedh dhe'th trokhanow.

11 Ger kewsys a-dermyn
yw haval dhe avalow a owr settys yn arghans.
12 Avel skinen a owr po tegen a owr fin
yw keredh den fur dhe skovarn ow koslowes.
13 Avel yeynder ergh yn jydh an drevas
yw kannas lel dhe'n re a'n danvon;
ev a dhisegh spyrys y vestrysi.
14 Avel kommol ha gwyns heb glaw
yw gour a vost a ro, heb y ri.
15 Gans perthyans y hyllir dynya rewler,
ha taves medhel a yll terri eskern.
16 Mar kevydh mel, deber kemmys a vydh lowr ragos,
poken, ow pos lenwys ganso, ty a'n hwyj.

17 Gwayt may fo dha droos boghes venowgh yn chi dha
gentrevek,
poken gyllys skwith genes ev a vydh, hag ev a'th
kas.

18 Fust, kledha po seth lymm
yw neb a dheg fals dhustuni erbynn kentrevek.

19 Avel dans brew po troos klof
yw fydhyans yn den dislel y'n termyn a dhregyn.

20 Avel onan a dhiwisk kweth yn jydh yeyn,
hag avel aysel dinewys war woli,[a]
yw kaner a ganow dhe golon drist.

21 Mara'n jeves dha eskar nown, ro dhodho bara dhe
dhybri,
ha mara'n jeves seghes, ro dhodho dowr dhe eva.

22 Rag ty a raghel kolennow byw war y benn,
ha'n ARLODH a'th wober.

23 Gwyns an gledhbarth a dhre glaw,
ha taves spitus a dhre semlans serrys.

24 Gwell yw triga yn kornel a'n to
ages triga yn chi war-barth gans gwreg gavylek.

25 Avel dowrow yeyn dhe neb a'n jeves seghes,
yndella yw nowodhow da a vro bell.

26 Avel fenten leysek po puth stronk
yw den gwiryon a ombleg dhe debelwas.

27 Nyns yw da dybri meur a vel,
ha nyns yw glori tus dhe hwilas aga glori aga
honan.

28 Avel cita felsys hy fosow
yw den na'n jeves omvaystri.

---

a 25:20 *woli:* Amendys. Ebrow *lisiw.*

26 Avel ergh yn hav ha glaw yn trevas,
yndella nyns yw enor gwiw rag fol.
2 Avel golvan ow terneyja, avel gwennel ow neyja,
ny dheu molleth heb kaws dhe bowes.
3 Hwypp rag margh, fronn rag asen,
ha gwelen rag keyn felyon.
4 Na worthyp dhe fol herwydh y folneth,
poken ty ynwedh a vydh fol.
5 Gorthyp dhe fol herwydh y folneth,
po ev a fydh fur yn y dewlagas y honan.
6 Avel treghi an dhewdros po eva freudh
yw danvon messach dre leuv fol.
7 Diwarr den evredhek a greg yn lows:
yndella yw lavar koth yn ganow felyon.
8 Avel neb a gelm men yn towlbren
yw ri enor dhe fol.
9 Avel spern yn dorn penn medhow,
yndella yw lavar koth yn ganow fol.
10 Avel sether neb a woli pub huni
yw neb a arveth fol po penn medhow usi tremena.
11 Avel ki hag a dhehwel dh'y hwyj,
yw fol neb a dhehwel dh'y folneth.
12 A welydh gour neb yw fur yn y dhewlagas y honan?
Yma moy govenek rag fol ages dell eus ragdho.

13 An den diek a lever, 'Yma lew y'n fordh!
Yma lew y'n stretow!'
14 Par dell dreyl daras war y vedyneryow,
yndella y treyl den diek war y weli.
15 An den diek a dhrogh y leuv y'n skudel,
ha re skwith yw dh'y dri arta dh'y anow.
16 An den diek yw furra yn y dhewlagas y honan
ages seyth den a worthyp gans dothter.

17 Kepar ha den a dhalghen ki gwyls er an dhiwskovarn
yw tremenyas a vell yn kedrynn den aral.

18 Avel muskok a dewl yttewi,
sethow, ha mernans,
19 yndella yw neb a doll[a] y gentrevek
hag a lever, ‘Nyns esov marnas ow kul ges!’
20 Rag fowt keunys, tan a verow,
ha le ma nag eus kyhwedhler, strif a hedh.
21 Avel glowbren dhe regydh, ha prenn dhe dan,
yndella yw gour kavylek dhe enowi strif.
22 Geryow hwystrer yw haval dhe demigow sawrek;
i a yn-nans dhe rannow a-bervedh an korf.
23 Avel gwedrans ow kenna seth a bri
yw gweusyow ter ha tebel golon.
24 Den spitus a dholos gans y dhiwweus
yn kettermyn ow kwitha toll a-berth ynno.
25 Pan gews yn kuv, na grys dhodho,
rag yma seyth tra gasadow yn y golon.
26 Kynth yw y gas kudhys gans gil,
y dhroktra a vydh diskudhys y’n kuntelles.
27 Neb a bal pytt a godh ynno,
ha mar rol men, ev a rol war-dhelergh warnodho.
28 Taves gowek a gas an re a wra aga arvedh,
ha ganow fekyl a dhre terros.

27 Na vost a-dro dhe a-vorow,
rag ny wodhes pandr’a dhre unn jydh.
2 Gas dhe dhen aral dha wormel, a-der dha anow dha
honan;
estren, a-der dha dhiwweus dha honan.

---

a 26:19 *doll:* Dhyworth *tolla*

[3] Men yw poos ha tewes a'n jeves posedh,
mes an negh gwrys gans fol yw possa ages aga dew.
[4] Konnar yw fell ha sorr a feth,
mes piw a yll sevel orth avi.
[5] Keredh ygor yw gwell
ages kerensa yn-dann gel.
[6] Lel yw goliow kar,
mes pals yw ammow eskar.
[7] Kas yw mel dhyworth an griben dhe neb yw leun,
mes dhe neb a'n jeves nown, puptra hwerow yw hweg.
[8] Avel edhen a wander a'y neyth
yw gour a wander a'y dyller.
[9] Melyseth ha frankenkys a wra an golon lowen,
mes an enev yw terrys dhe demmyn gans govisyon.[a]
[10] Na forsak dha goweth na koweth dha das;
ha na enter dhe ji dha vroder yn jydh dha derros.
Gwell yw kentrevek eus yn ogas
ages broder eus pell.
[11] Bydh fur ow mab ha lowenha ow holon,
rag may hylliv gorthebi dhe'n re a'm arvreus.
[12] An den dooth a wel peryl hag a omgudh,
mes an re sempel a yn-rag hag a be an pris.
[13] Kemmer dillasen an den a's ros avel gostel rag estren;
syns hi avel gaja mar peu gwrys rag alyon.
[14] Neb a venyk y gentrevek gans lev ughel,
ow sevel myttin a-varr,
synsys vydh avel molleth.

---

a 27:9 Amendys war-lergh an Septuagint.

15 Deverans heb hedhi yn jydh glawek,
ha gwreg gavylek yw kehaval.
16 Hy fronna yw kepar ha fronna an gwyns,
po synsi olew y'n dorn dyghow.
17 Horn a lymm horn,
yndella den a lymm skians den aral.
18 Neb a with figbren a dheber y frooth,
ha neb a with y vester a vydh enorys.
19 Dell dhastewyn dowr an fas,
yndella y hwra kolon den dhe dhen aral.
20 Yfarn hag Abaddon, nevra ny's teves lowr;
ha ny'n jeves dewlagas mab den lowr.
21 An teudhlester yw rag arghans, ha'n forn yw rag owr,
yndella yw gour prevys dre vos gormelys.
22 Mar prewydh den fol yn morter
war-barth gans greun barlys gans hordh brewi,
nyns a y folneth dhyworto.

23 Godhvydh yn ta studh dha flockys;
sett dha golon war an gever a'th eus.
24 Rag ny bes tresor bys vykken,
na ny bes kurun a henedh dhe henedh.
25 Pan yw gyllys an foon, ha'n aswels a dheu,
ha'n losow war an menydhyow re beu kuntelys,
26 an eyn a brovi dha dhillas,
ha'n gever a brovi pris park.
27 Y fydh leth lowr a'n gever rag dha voos,
ha rag boos dha deylu
ha sosten rag dha vaghtethyon.

28 An debeles a fi dhe'n fo pan nag eus helghyas,
mes an re wiryon yw maga hardh avel lew.
2 Pan wra gwlaskor rebellya
yma dhedhi lies rewler;

mes gans rewler pollek, adhyskys,
faster an wlaskor a bes.

3 Gour boghosek hag a arwask an voghosogyon
yw avel glaw tynn na as trevas.

4 An re a forsak an lagha a wormel an tebelwas,
mes an re yw gostydh dhe'n lagha a striv er aga
fynn

5 Ny gonvedh gwer dhrog gwirvreus,
mes an dus a hwila an ARLODH a gonvedh puptra
oll.

6 Gwell yw den boghosek a gerdh yn tivlam
ages bos kamm yn y fordhow, hag ev rych.

7 Neb a with an lagha yw mab fur,
mes neb yw koweth gargasennow a dhre sham
dh'y das.

8 Neb a voghha y rychys der oker ha moghheans
a'n kuntel a-barth den aral a vydh hegar dhe'n
voghosogyon.

9 Mar treyl nebonan y skovarn ma na glewo an lagha,
y bysadow yw tra gasadow hogen.

10 Neb a gammled an re ewnhynsek yn fordh vil
a godh yn y bytt y honan,
mes an re dhinamm a gyv eretons da.

11 An gour rych yw fur yn y dhewlagas y honan,
mes an den boghosek ha pollek a yll y dhiskudha.

12 Pan yw an re wiryon fest heudhik, yma glori meur,
mes pan drygh an debeles tus a omgudh.

13 Ny sewen neb a gudh y gammweythresow,
mes neb a's avow ha forsakya a'n jevydh merci.

14 Gwynnvys an den neb a'n jeves own pupprys,
mes neb yw kales y golon a godh yn anfeus.

15 Avel lew owth usa po ors owth omsettya
yw drog rewler war bobel boghosek.

16 Rewler heb konvedhes a gyv dre nerth,
mes neb a gas gwayn anewn a'n jevydh bewnans hir.
17 Den hag yw beghys gans skollya goos neb den,
re hwillo skovva y'n pytt;
na res nagonan gweres dhodho.
18 Neb a gerdh yn tivlam a vydh saw,
mes neb a hol fordhow kamm a godh yn pytt.
19 Neb a wonedh y dir a'n jevydh meur a vara,
mes neb a hol gweythresow euver a'n jevydh meur a voghosogneth.
20 An gour a lenduri a'n jevydh meur a venathow,
mes neb a fysk dhe vos rych ny vydh heb kessydhyans.
21 Nyns yw ragvreusi da,
byttegyns a demmik a vara gour a gammwra.
22 Gour pith a fysk dhe vos rych,
ha ny wor ev y teu boghosogneth warnodho.
23 Neb a geredh den a gyv moy a favour a-wosa
ages an den a fekyl gans y daves.
24 Neb a lader a'y das po a'y vamm
hag a lever, 'Nyns yw henna kammweythres,'
yw keskoweth dhe dhen a dhistru.
25 An den kraf a dhifun strif,
mes neb a drest y'n ARLODH a vydh golusegys.
26 Neb a drest yn y golon y honan yw fol,
mes neb a gerdh yn furneth a vydh saw.
27 Neb a re dhe'n voghosogyon, ny'n jevydh edhom,
mes neb a gudh y dhewlagas a'n jevydh mollothow pals.
28 Pan drygh an debeles tus a omgudh,
mes pan verwons an re wiryon a ynkress.

29 Gour neb yw keredhys fest yn fenowgh, hag a bes kales y gilben,
a vydh brewys distowgh, ha ny vydh eli.
2 Pan ynkress an re wiryon, an bobel a lowenha,
mes pan y'n jeves tebelwas an rewl, an bobel a gyn.
3 Neb a gar furneth a wra y das lowen,
mes neb yw koweth horys a skoll y arghans.
4 Dre wirvreus myghtern a re faster dhe'n vro,
mes neb a wra gorholedhow poos a's distru.
5 Gour neb a flatter y gentrevek
a les roos rag y dhewdros.
6 Yn offens an tebelwas yma antell,
mes an den gwiryon a gan hag a lowenha.
7 An den gwiryon a aswon gwiryow an voghosogyon;
ny dheur mann dhe'n tebelwas an aswonvos ma.
8 An skornyoryon a fagel cita,
mes an re fur a dreyl sorr dhe-ves.
9 Mara'n jeves gour fur ken gans gour fol,
yma predheges ha skorn, ha nyns eus kalmynsi.
10 Gwer wosek a gas an den divlam,
hag i a hwila bewnans an re ewnhynsek.
11 An den fol a leun dhiskwa y sorr,
mes an den fur a'n fronn.
12 Mar koslow rewler orth gow,
y sodhogyon oll a vydh tebelwesyon.
13 An den boghosek ha'n arwasker yw parow,
an ARLODH a re golow dhe dhewlagas an dhew.
14 Mar kwra myghtern breusi an voghosogyon gans gwirder,
y dron a vydh fastys bys vykken.
15 An welen ha'n geredh a re furneth,
mes flogh gesys heb dyskybleth a dhre meth dh'y vamm,

16 Pan sewen an debeles, kammweythres a ynkress,
mes an re wiryon a vir war aga diswrians.
17 Keredh dha vab hag ev a re dhis powes;
i a re delit dhe'th enev.
18 Le ma nag eus profosa, an bobel a dewl fronn dhe-ves,
mes gwynn y vys neb a with an lagha.
19 Dre eryow ny yll servyas bos dyskyblys,
rag kyn konvedh, nyns yw gostydh.
20 A welydh gour yw fysk yn y eryow?
Yma moy a wovenek rag fol ages rag nebonan a'n
par na.
21 Neb a jers y servyas a'y flogholeth,
a'n kyv tont wortiwedh.
22 Gour koneryek a dhifun strif,
ha den skav dhe serri a wra lies kammweythres.
23 Gooth den a'n dre isel,
mes neb yw uvel yn spyrys a'n jevydh enor.
24 Keskal lader a gas y vewnans y honan,
ev a glew an molleth mes ny dhiskwa ev tra vyth.
25 Own den a sett antell,
mes neb a drest y'n ARLODH yw saw.
26 Lies a hwila favour rewler,
mes yth yw dhyworth an ARLODH y kyv gour
gwirvreus.
27 Gour anewn yw tra gasadow dhe'n re wiryon,
mes an re ewnhynsek yw tra gasadow dhe'n
tebelwas.

Lavarow Agur

30 Lavarow Agur mab Yake. Dargan an gour ma dhe
Ithiel, dhe Ithiel hag Ukal.
2 Re dalsogh ov yn sur dhe vos gour;
Ny'm beus konvedhes denel.

[3] Ny dhyskis furneth,
na ny'm beus godhvos a'n Sans.
[4] Piw a yskynnas dhe nev hag a dhiyskynnas?
Piw a guntelas an gwyns yn palv y dhorn?
Piw a vaylyas an dowrow yn dillasen?
Piw a fondyas oll pennow an norvys?
Pyth yw y hanow, ha pyth yw hanow y vab?
Yn sur, ty a wor!

[5] Pub ger a Dhuw yw purhes,
skoos ywa dhe'n re a hwila skovva ynno.
[6] Na geworr tra vyth dh'y eryow,
poken ev a'th keredh ha ty a vydh prevys gowek.

[7] Dew dra a bysav dhyworthis;
na's nagh dhymmo vy kyns my dhe verwel:
[8] Gorr pell dhyworthiv falsuri ha gow,
na ro dhymmo vy naneyl boghosogneth na rychys;
mag vy gans an boos anodho ma'm beus edhom,
[9] poken lenwys vedhav hag y'th naghav
hag y lavarav, 'Piw yw an ARLODH?'
Po y fedhav boghosek ha ladra,
ha disakra hanow ow Duw.

[10] Na sklander gwas dh'y vester,
poken an gwas a'th volleth ha ty a vydh synsys kablus.
[11] Yma re hag a volleth aga thas
ha na venyk aga mamm.
[12] Yma re yw pur yn aga dewlagas aga honan,
mes nyns yns i glanhes a'ga fodredhes.
[13] Yma re – ass yw ughel aga dewlagas,
ass yw kroghen aga dewlagas drehevys ughel!

[14] Yma re, mayth yw aga dens kledhedhyow,
hag avel kellylli yw aga diwen
dhe dhybri an voghosogyon a-dhywar an norvys,
an edhomogyon dhyworth mab den.

[15] Yma gel ha dhedhi diw vyrgh,
'Ro, ro,' i a gri.
Yma tri thra na gyv lowr nevra;
yma peswar tra na lever nevra, 'Lowr:'
[16] yfarn, torr wownagh,
dor nag yw gwalghys nevra a dhowr
ha'n tan na lever nevra, 'Lowr.'

[17] An lagas hag a dhispres tas
hag a skorn bos gostydh dhe vamm
a vydh pigys yn-mes gans marghvrini an nans
ha dybrys gans an eryon.

[18] Yma tri thra yw re varthys ragov,
peswar na'm beus aga honvedhes:
[19] fordh er y'n ebron,
fordh sarf war garrek,
fordh gorhel war an keynvor,
ha fordh gour gans mowes.

[20] Hemm yw fordh avoutres:
hi a dheber hag a segha hy ganow
ha leverel, 'Ny wrug vy drog vyth.'

[21] Yn-dann dri thra an norvys a dhegren,
yn-dann beswar ny'n jeves sevel:
[22] keth pan a ha bos myghtern,
fol pan yw gwalghys a voos;
[23] benyn nag yw kerys pan gyv hi gour,
ha maghteth pan gyv hi le hy mestres.

24 Yma peswar tra y'n norvys yw byghan,
mes fur dres eghen yth yns:
25 an moryon yw pobel nag yw krev,
byttegyns i a guntel boos y'n hav;
26 an broghes yw pobel heb gallos,
byttegyns i a wra aga anedhow y'n karrygi.
27 Ny's teves an lokustes myghtern,
byttegyns i oll a geskerdh rynnys yn bagasow;
28 y hyllir synsi pedresyf y'n dorn,
byttegyns kevys yw yn palesyow myghternedh.

29 Tri thra yw teg yn aga herdhes,
peswar yw teg yn aga gwayans:
30 an lew hag yw an kreffa yn-mysk bestes gwyls
ha na fi dhe'n fo a-rag onan anedha;
31 an kulyek ow payoni, an bogh,
ha myghtern gans y lu a-dro dhodho.[a]

32 Mars es fol, owth omughelhe,
mars eses ow tevisya drog,
gorr dha dhorn war dha anow.
33 Rag par dell dreyloubir leth rag gul kowles,
ha dell weskir an tron dhe wul goos,
yndella movya sorr a wra strif.

Dyskas Mamm Myghtern Lemuel

31 Lavarow myghtern Lemuel, dargan a dhyskas y vamm dhodho.

2 Pandra, ow mab? Pandra, mab ow thorr?
Pandra, mab ow ambosow?
3 Na ro dha nerth dhe venenes,
na dha fordhow dhe'n pyth a dhiswra myghternedh.

---

a 30:31 *gans y lu a-dro dhodho:* Styr an Ebrow yw ankler.

4 Ny dhelledh dhe vyghternedh, a Lemuel,
ny dhelledh dhe vyghternedh eva gwin,
po rewlysi dhe yeuni war-lergh korev;
5 poken i a yv hag ankevi an taklow a veu ordenys,
hag a gammdreyl gwir an voghosogyon.
6 Ro korev dhe'n re usi yn eneworres,
ha gwin dhe'n re usi yn hwerowder an enev.
7 Evens hag ankevi aga boghosogneth,
ha perthi kov a'ga ahwer na fella.
8 Ygor dha anow a-barth an den avlavar,
rag gwir an re yw gorrys yn anles.
9 Ygor dha anow, breus yn ewn,
ha pled ken an edhommek ha'n boghosek.

Gwreg Dha

10 Gwreg abel, piw a yll hy havos?
Hy bri yw druttha ages koral.
11 Kolon hy gour a's teves fydhyans ynni,
ha ny fyll gwayn vyth dhodho.
12 Hi a dhiskwedh da dhodho, a-der drog,
oll dedhyow hy bewnans.
13 Hi a hwila gwlan ha lien,
hag a ober gans diwleuv volonjedhek.
14 Hi yw avel gorholyon an marchont,
hi a dhre hy boos a dylleryow pell.
15 Hi a sev yn-bann pan yw hwath nos,
hag a bareus boos rag hy theylu,
hag oberennow rag hy maghtethyon.
16 Hi a ombreder a-dro dhe bark ha'y brena;
gans gober hy diwleuv hi a blans gwinlan.
17 Hi a wrugys hy diwglun gans nerth,
hag a wra may fo hy diwvregh grev.

18 Hi a surha bos gwayn da dh'y henwerth;
ny vydh hy lugarn difudhys nosweyth.
19 Hi a worr hy diwleuv dhe'n gygel,
ha'y diwleuv a syns an werthys.
20 Hi a yger hy leuv dhe'n voghosogyon,
hag ystyn hy diwleuv dhe'n edhomogyon.
21 Ny's teves hi own rag hy theylu pan wrer ergh,
rag oll hy theylu yw gwiskys yn pann kogh.
22 Hi a wra rygdhi hy honan kolghesow,
hy dillas yw sendal ha purpur.
23 Hy gour yw aswonys yn yetow an cita,
pan esedh yn-mysk henavogyon an tir.
24 Hi a wra dillasennow a lin hag a's gwerth;
hi a brovi grugysyow dhe'n varchons.
25 Nerth ha dynita yw hy dillas,
ha hi a hwerth orth an termyn a dheu.
26 Hi a yger hy ganow gans furneth,
hag yma an dyskans a dregeredh war hy thaves.
27 Hi a with war negys hy theylu,
ha ny dheber an bara a dhiekter.
28 Hy fleghes a sev hag a's henow gwynnvys,
ha'y gour ynwedh, hag ev a's gormel:
29 'Lies benyn re wrug yn ta,
mes ty re's tremenas oll.'
30 Gras a doll,[a] ha tekter yw euver,
mes benyn a berth own a'n ARLODH yw dhe vos
gormelys.
31 Ro dhedhi rann a frooth hy diwleuv,
ha re's gormello hy oberennow y'n yetow.

---

a 31:30 *doll:* Dhyworth *tolla.*

EKKLESIASTES
PO AN PREGOWTHER

Chaptra 1
Prolog: Puptra Yw Euver
Raglavar
Chaptra 2
Hwithrans a-dro dhe Blesour
Hwithrans a-dro dhe Furneth ha Folneth
Chaptra 3
Yma Prys Gwiw rag Puptra
Gwirvreus hag Anewnder
Chaptra 4
Euveredh Lavur
Chaptra 5
Euveredh Yw Geryow Pals
Chaptra 6
Ny Yll Sewena Lenwel Enev Mab-den
Chaptra 7
Breus a-dro dhe Dhedhyow Anken
Breus a-dro dhe Ewnder hag Anewnder
Chaptra 8
Breus a-dro dhe Dus Fur ha Myghternedh
Kudynnow a-dro dhe Gessydhyans
Chaptra 9
Ny Wor Mab Den an Pyth a Dheu
Furneth Yw Gwell es Folneth
Chaptra 10
Chaptra 11
Bara war an Dowrow
Yowynkneth ha Kothni
Chaptra 12
Epilog

Prolog: Puptra Yw Euver

1 Geryow an Pregowther,[a] mab Davydh, myghtern yn Yerusalem.

[2] Euveredh a euveredh, yn-medh an Pregowther,
euveredh a euveredh, puptra yw euver.

[3] Pandr'yw an gwayn dhe vebyon den der oll aga ober kales
a wrons i dhe oberi omma yn-dann an howl?

[4] Henedh a dremen ha henedh a dheu,
mes an norvys a dhur bynitha.

[5] An howl a dhrehav ha'n howl a sedh,
ev a fisten dh'y le may trehav anodho arta.

---

a 1:1 *an Pregowther:* Po *Hembrenkyas an Kuntelles.*

6 Dhe'n dhyghowbarth y hwyth an gwyns,
hag a dreyl dhe'n gledhbarth;
a-dro hag a-dro y treyl,
ha dehweles, ow mos a-dro arta yn y hensyow.
7 An goverow oll a res dhe'n mor,
byttegyns nyns yw an mor leun nevra:
dhe'n tyller may hwre an goverow resek anedha kyns,
y hwrons i resek arta
8 Oll an taklow ma yw skwithus:
ny yll den vyth kewsel a-dro dhedha.
Nyns yw an lagas gwalghys gans gweles,
na'n skovarn gorlenwys gans klewes.
9 An pyth re hwarva, an keth henna a hwyrvydh arta;
ha'n pyth re beu gwrys, an keth henna a vydh
gwrys arta,
ha nyns eus tra vyth nowydh yn-dann an howl.
10 Eus neppyth may hyllir leverel a-dro dhodho,
'Otta, nowydh yw hemma'?
Nag eus, seuladhydh ev re beu,
pell kyns agan oos ni.
11 Nyns eus kov a'n taklow usi passyes;
na ny vydh a'n taklow hwath dhe dhos,
ny vedhons i kovhes gans an
re a dheu a-wosa.

Raglavar

12 My, an Pregowther, my re beu myghtern war Israel, yn Yerusalem, 13 ha my a settyas ow brys yn furneth dhe hwilas ha hwithra puptra re beu gwrys yn-dann nev. Beghus yw an ober re ros Duw dhe vebyon den, gans meur a daklow dhe wul. 14 My re welas puptra yw gwrys yn-dann an howl: hag otta, yth yw oll hemma euveredh ha chassya war-lergh an gwyns.

15 An pyth yw kamm ny yllir y wul kompes:
an pyth a fyll ny yllir y rekna.

16 My a leveris y'm kolon, 'My re dheuth ha bos meur, ha furra ages oll an re esa dres Yerusalem kyns ow thermyn vy: ow holon re brederis a furneth ha skians.' 17 Ytho my a settyas ow brys dhe wodhvos furneth ha dhe gonvedhes muskokter ha folneth; ha my a wodhva hemma ynwedh dhe vos yeuni war-lergh an gwyns.

18 Rag yn palster a furneth yma meur a dhuwon,
ha seul a guntel godhvos a guntel pon.

Hwithrans a-dro dhe Blesour

2 My a leveris y'm kolon, 'Deus, my a vynn dha brevi gans plesour rag gweles mars yw hemma 'vas,' hag otta, hemma ynwedh yw euveredh. 2 A-dro dhe hwarth yn-medhav, 'Folneth yw,' hag a-dro dhe blesour, 'Pandr'a amont hemma?' 3 My a hwilas y'm kolon dhe blesya ow horf[a] gans gwin – gidys y'm brys gans furneth – ha dhe settya dalghen yn folneth bys pan welvedhav pandr'yw da rag mebyon den dh'y wul yn-dann nev dres an nebes dedhyow a'ga bewnans. 4 My a balshas ow rychys, my a dhrehevis chiow ragov vy ow honan ha plansa gwinlannow ragov vy ow honan. 5 My a wrug ragov vy ow honan lowarthyow ha lies paradhis, ha plansa ynna pub eghen a frutwydh. 6 My a wrug dowrarghow ragov, rag dowrhe dhyworta koswik a wydh ow klasa. 7 My a brenas kethyon ha maghtethyon, ha dhymmo vy yth o an gethyon a veu genys y'm chi vy. Y'm bo ynwedh moy gwarthek ha moy greow es dell bywo an re esa yn Yerusalem kyns ow thermyn vy; 8 my a vernyas hag arghans hag owr ragov vy ow honan, ha tresor a vyghternedh ha ranndiryow; my a gavas ragov vy ow honan kanoryon ha kanoresow, war-barth ha'n pyth a re delit dhe vebyon den – harim a iswragedh teg.

9 Yndella my a dheuth ha bos bras, brassa es dell o oll an re esa yn Yerusalem kyns ow thermyn vy; hag ow furneth a

---

a 2:3 *dhe blesya ow horf:* Ebrow *dhe denna ow hig.*

sevi rybov. [10] Py pynag a bysis ow dewlagas, ny skonis vy a'y ri dhedha, na ny skonis a ri plesour vytholl dhe'm kolon. Ytho lowen o ow holon drefen oll ow lavur, ha hemm o ow gober rag oll ow lavur. [11] Ha my a viras orth puptra re wrug ow diwleuv, ha'n lavur a wrug vy dhe oberi, hag otta, puptra yw euveredh ha chassya war-lergh an gwyns, ha nyns eus gwayn yn-dann an howl.

Hwithrans a-dro dhe Furneth ha Folneth

[12] My a dreylyas dhe wodhvos furneth ha dhe gonvedhes muskokter ha folneth. Mes pandr'a yll gul an den a dheu wosa an myghtern, saw an dra re beu gwrys kyns? [13] Ena my a welas bos gwayn dhe furneth moy ages henna dhe folneth, kepar dell yw gwayn an golow moy es henna dhe'n tewlder:

[14] An den fur – yma y dhewlagas yn y benn,
mes an fol a gerdh yn tewlder.

Byttegyns my a welas an keth tenkys dhe godha warnedha aga dew.

[15] Ytho my a leveris y'm kolon, 'An pyth a hwyrvydh dhe'n fol, an keth henna a hwyrvydh dhymmo vy. Dhe bana borpos ytho y teuth vy ha bos mar fur?' Hag y'm kolon my a leveris, 'Hemma ynwedh yw euveredh.' [16] Ny vydh kov bys vykken naneyl dhe'n den fur, na dhe'n den fol, rag peub a vydh ankevys y'n dedhyow a dheu. Ass wra an den fur merwel kepar ha'n fol! [17] Ytho my a gasas bewnans, rag ponvos dhymm yw puptra yw gwrys omma yn-dann an howl, drefen bos puptra euveredh ha chassya war-lergh an gwyns.

[18] Ha my a gasas oll ow lavur a wrug vy dhe oberi yn-dann an howl, rag my dhe asa y frut dhe dhen a dheu wosa ow thermyn vy. [19] Ha piw a wor mar pydh an den na po fur po fol? Byttegyns ev a wra maystri war frut ow lavur oll a wrug vy dhe oberi mar fur yn-dann an howl. Hemma ynwedh yw euveredh. [20] Ena my a dreylyas hag a asas ow holon dhe godha yn desper a-dro dhe'm lavur a wrug vy dhe oberi yn-dann an howl. [21] Rag den a yll gul y ober gans furneth ha gans godhvos ha gans sleyneth, byttegyns res yw dhodho ri y rann dhe dhen

na oberis ragdho. Hemma ynwedh yw euveredh ha drog euthyk bras. 22 Pandr'a gyv den dhyworth oll y lavur ha dhyworth oll yeunadow y golon a wra ev dhe oberi yn-dann an howl? 23 Rag oll y dhedhyow yw pon, ha'y ober yw keudh; ha hwath yn nos ny yll y golon powes. Hemma ynwedh yw euveredh.

24 Nyns eus tra vyth gwell rag den ages dybri hag eva, ha bos lowen yn y lavur. Ynwedh my re welas hemma dhe dhos dhyworth leuv Duw. 25 Rag hebdho piw a yll dybri, ha piw yll kavos plesour? 26 Rag dhe neb yw plegadow dhodho, Duw a re furneth ha godhvos ha plesour, mes dhe'n peghador ev a re an oberen a guntel ha bernya rychys hag ena dhe ri an keth henna dhe biw pynag a vo plegadow dhe Dhuw. Hemma ynwedh yw euveredh ha chassya war-lergh an gwyns.

Yma Prys Gwiw rag Puptra

3 Dhe buptra yma termyn ordenys ragdho ha prys gwiw dhe bub ober yn-dann an nevow.

2 Prys dinythi ha prys merwel;
prys plansa ha prys diwreydhya an pyth yw plensys.
3 Prys ladha ha prys sawya;
prys terri dhe'n leur ha prys drehevel.
4 Prys dagrewi ha prys hwerthin;
prys kyni ha prys donsya.
5 Prys skollya meyn a-les, ha prys aga bernya;
prys byrla ha prys skonya a vyrla.
6 Prys hwilas, ha prys kelli;
prys gwitha ha prys tewlel dhe-ves.
7 Prys frega ha prys gwrias;
prys tewel ha prys kewsel.
8 Prys kara ha prys kasa;
prys bresel ha prys kres.

9 Pana wayn a gyv an oberer der oll y lavur? 10 My re welas an ober re ros Duw dhe vebyon den, gans meur a daklow dhe wul. 11 Duw re wrug puptra dhe vos teg yn y brys gwiw, mes ynwedh ev re worras konvedhes yn kolon mebyon den a

dermyn ow tremena trank heb worfen, ma na allons i diskudha
an ober a wrug Duw a-dhyworth an dalleth bys yn diwedh aga
bewnans. 12 My re wodhva nag eus tra vyth da rag mebyon den
marnas bos heudhik ha gul da hedre vons byw, 13 pub den dhe
dhybri hag eva, ha bos lowen yn oll y lavur; hemm yw ro Duw.
14 My re wodhva puptra a wra Duw dhe dhurya bynitha. Ny yll
bos tra vyth keworrys dhodho, na ny yll bos tra vyth kemerys
dhe-ves dhyworto. Yndella re wrug Duw, rag may hwrello tus
perthi own anodho. 15 An pyth re hwarva, an keth henna re beu
gwrys kyns; ha'n pyth a hwyrvydh, an keth henna re beu gwrys
kyns, rag Duw a hwila an pyth re beu kelys.

Gwirvreus hag Anewnder

16 My a welas neppyth ken yn-dann an howl. Yn le gwirvreus
yth esa sherewneth, hag yn le ewnder yth esa kammhynseth.
17 My a leveris y'm kolon, 'Duw a vreus ha'n re wiryon ha'n
debeles; rag yma termyn gwiw rag pub ober, ha prys breus rag
pub gwrians.' 18 My a leveris y'm kolon, 'Hemm yw a-barth
mebyon den, may hallo Duw aga frevi, ha diskwedhes dhedha
aga bos aga honan haval dhe'n bestes.' 19 Drefen an keth tra
yw tenkys mebyon den ha tenkys bestes. Kepar ha dell verow
an eyl, yndella y ferow y gila; an dhew a'n jeves an keth anal.
Nyns eus gwayn dhe vebyon den war an bestes, rag bos puptra
euveredh. 20 An dhew a dhe'n keth tyller: an dhew a dheu
dhyworth an doust, ha dhe'n doust an dhew a dhehwel. 21 Piw
a wor spyrys mebyon den dhe yskynna yn-bann, ha spyrys an
bestes dhe dhiyskynna yn-nans y'n dor? 22 Ytho my a welas
nag eus tra vyth gwell rag den ages lowenhe yn y lavur, rag
bos henna y rann; rag piw a yll diskwedhes dhodho an pyth a
hwyrvydh wosa y dermyn ev?

Euveredh Lavur

4 Ytho my a dreylyas arta dhe weles oll an arwask yw
gwrys yn-dann an howl. Hag otta, dagrow an dus
arweskys: ny's teves konforter; den vyth ny's delirv dhyworth
nerth aga arwaskoryon; ny's teves konforter. 2 Ytho my a
wormolas an re varow neb yw gyllys seulabrys dhe ankow moy

ages an re neb yw hwath yn fyw. [3] Mes gwell ages an dhew
ma yw neb na veu genys hwath, drefen na wrug ev gweles an
drogober yw gwrys yn-dann an howl.

[4] Ha my a welas oll an trobel hag oll an sleyneth yn lavur ow
tos dhyworth avi den erbynn y gentrevek. Hemma ynwedh yw
euveredh ha chassya war-lergh an gwyns.

[5] An fol a bleg y dhiwleuv
hag a dheber y gig y honan.

[6] Gwell yw unn dornas gans kosoleth
ages dew dhornas leun a lavur
ha chassya war-lergh an gwyns.

[7] Ha my a dreylyas ha gweles ken tra euver yn-dann an
howl: [8] yma nebonan heb koweth, ny'n jeves naneyl mab na
broder, ha nyns eus diwedh dhe oll y lavur, ha nyns yw y lagas
gwalghys gans rychys. Ev a gyn, 'Rag piw yth esov vy owth
oberi, ha plesour ow fyllel dhe'm enev?' Hemma ynwedh yw
euveredh ha lavur beghus.

[9] Dew dhen yw gwell es onan, drefen i dhe allos kavos pewas
da dhyworth aga ober. [10] Rag mar kodhons i, an eyl a wra
drehevel y gila, mes go ev a godh ha ny'n jevydh den vyth a yll
y weres ow tassevel. [11] Ynwedh, mar krowedh dew dhen war-
barth, y's teves tomder, mes fatel yll unn den kavos tomder?
[12] Ha kyn hyll den fetha unn den yw a'y honan, dew dhen a yll
sevel orto. Korden driflek ny yll bos terrys yn skon.

[13] Gwell yw den yowynk ha boghosek ha fur ages myghtern
koth ha fol, neb na vynn kola orth gwarnyans na fella. [14] Rag
mes a brison y teuth ev rag dos ha bos myghtern, kyn fe ev
genys boghosek yn y ruvaneth y honan.[a] [15] My re welas oll an
re vyw neb a gerdh yn-dann an howl, war-barth ha'n nessa
flogh[b] a sev yn y le. [16] Dhe'n bobel oll nyns esa diwedh, na
dhe'n dus oll esa yn-dann y rewl; mes ny lowenha ynno an re

---

a 4:14 *kyn fe ev genys boghosek yn y ruvaneth y honan:* Po *saw ev neb a veu genys avel myghtern a dheuth ha bos boghosek.*

b 4:15 *war-barth ha'n nessa flogh:* Henn yw, an her dhe'n tron.

a dheu a-wosa. Ytho hemma ynwedh yw euveredh ha yeuni war-lergh an gwyns.

Euveredh Yw Geryow Pals

5 Pan edh dhe ji Duw, ke war dha gamm. Deus nes dhe
woslowes a-der offra sakrifis kepar dell wra felyon,
drefen na wodhons i dhe gammwul.[a] [2] Na wra dhe'th tiwweus
fyski, na wra dhe'th kolon fistena ow tri ger a-dherag Duw,
drefen bos Duw yn nev ha ty y'n nor; rag henna bedhens
boghes dha eryow.

[3] Kepar dell dheu hunrosow pan eus meur a fienasow, yndella
y teu fol tavosek pan eus lies ger.

[4] Pan wredh ambos dhe Dhuw, na strech owth attyli dhodho,
rag ny'n jeves Duw plesour yn felyon. An pyth a ambosydh, tal
e! [5] Gwell yw na ambosydh ages gul ambos ha fyllel dhe attyli
dhodho. [6] Na as dha anow dhe wul dhe'th kig pegha; na lavar
a-rag an gannas, 'Kammgemeryans veu.' Prag y hwredh dhe
Dhuw bos serrys orthis may tistrua ev ober dha dhiwla?

[7] Kepar ha dell eus euveredh yn lies hunros, yndella yma an
keth henna yn lies ger. Ytho porth own a Dhuw.

[8] Mar kwelydh arwask an boghosek ha ladrans a wirvreus
hag ewnder yn rannvro, na borth marth a'n dra. Rag dres
sodhek ughel yma sodhek ughella, ha dres an re ma yma tus
ughella hwath. [9] An gwella tra rag pow yw myghtern, mayth
yw y diryow y honan gonedhys yn ta.

[10] Neb a gar arghans ny vydh gwalghys gans arghans, na
ny vydh neb a gar rychys gwalghys gans y bythow. Hemma
ynwedh yw euveredh.

[11] Pan veurha pythow den, an re usi orth aga dybri a veurha
ynwedh, ytho pandr'yw gwayn an perghennek saw ev dh'aga
gweles gans y dhewlagas?

---

a 5:1 Y'n Ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat, 5:1-20 yw niverys 4:17–5:19.

12 Hweg yw hun an gweythor, mar teber ev po boghes po
meur; mes palster an den rych ny as dhodho koska.
13 Yma drog ankensi re welis yn-dann an howl – rychys
kuntelys gans y berghennek dh'y bystik y honan, 14 mes kellys
veu an rychys na der aventur anfeusik, ha nyns eus tra vyth
gesys yn y dhorn rag an vab a dhinythis dhe erita. 15 Kepar dell
dheuth ev yn-mes a dorr y vamm, noth y hwra dehweles kepar
dell dheuth, ha ny gyv a'y lavur tra vyth a yll y gemeres dhe-
ves yn y dhorn. 16 Hemm yw anfeus aral – kepar dell dheuth,
yndella yth a. Pandr'yw an gwayn dhe neb a ober rag an gwyns?
17 Yn sur ev a dhybri yn tewlder pub dydh oll a'y vewnans, hag
yn sorr bras ha kleves ha tristyns ev a wodhevi yn fen.
18 My re welas ow honan pandr'yw gwiw ha teg rag mebyon
den dh'y wul – dhe dhybri hag eva ha lowenhe yn aga ober
kales a wrons i dhe oberi yn-dann an howl, dres an nebes
dedhyow a'ga bewnans re ros Duw dhedha, rag hemm yw aga
rann. 19 Pubonan re wrug Duw ri dhodho rychys ha pythow, ha
re ros dhodho gallos dhe dhybri dhyworta, dhe dhegemeres y
rann ha dhe lowenhe yn y lavur – hemm yw ro Duw. 20 Rag ny
berth kov meur a oll an boghes dedhyow a'y vewnans, drefen
Duw a'n gwith bysi dre blesour y golon.

Ny Yll Sewena Lenwel Enev Mab Den

6 Yma happ drog aral re welis yn-dann an howl, ha meur
yw y boster war vab den. 2 Duw a re dhe wour rychys
ha pythow hag enor ha ny fyll dh'y enev tra vyth yw hwansek
dhodho, mes ny re Duw dhodho an gallos dhe dhybri a'n frut
a'y lavur, mes estren a'n deber. Hemm yw euveredh ha kleves
ankensi. 3 Kyn tineyttho gour kans flogh ha bewa lies bledhen,
kyn fewo hirneth mes ny yll ev bos lenwys gans y sewena,
kyn na vo bedh dhodho, my a lavarsa, flogh genys marow yw
feusikka agesso. 4 Rag ev a dheu der euveredh, ha'y hanow yw
kudhys yn tewlder; 5 kyn na welas nevra golow an howl, na ny
wodhva tra vyth, hwath ev a'n jeves moy powes ages an den
na. 6 Kyn hwrella ev bewa diwweyth mil vledhen, nyns yw ev
lowen yn y sewena. A nyns a pubonan dhe'n keth tyller?

[7] Oll an lavur a dhen yw rag lenwel y anow, mes nyns yw
y enev lenwys nevra. [8] Ytho pandr'a gyv an den fur moy es
an den fol? Ha pandr'a gyv an boghosek dre wodhvos bewa?
[9] Gwell yw bos lowen gans an taklow a yll gweles an dhewlagas,
ages an golon dhe hwansa moy. An hireth ma yw euveredh ha
chassya war-lergh an gwyns.

[10] Dhe'n dra a veu kyns, hanow a veu res seulabrys. Y
hwodhor pandr'yw mab den. Ny yll strivya gans den yw kreffa
agesso. [11] Yma lies tra hag a balsha euveredh. Pandr'yw an
gwayn dhe dhen? [12] Rag piw a wor pandr'yw 'vas rag den hedre
vo byw, dres an nebes dedhyow a'y vewnans euver, rag i a
dremen kepar ha skeus. Rag piw a yll disklerya dhe dhen an
taklow a hwyrvydh a'y wosa yn-dann an howl?

Breus a-dro dhe Dhedhyow Anken

7 Hanow da yw gwell es unyent da,
ha dydh mernans yw gwell es dydh genesigeth.

[2] Gwell yw mos dhe ji kynvan
ages mos dhe ji kevewi;
rag bos mernans an denkys a beub oll
ha res yw dhe'n den byw kemeres henna yn y
golon.

[3] Gwell yw galar ages hwarth,
drefen dre dristyns an fas y teu ha bos gwell an
golon.

[4] Yma kolon an dus fur yn chi kynvan,
mes yma kolon an felyon yn chi plesour.

[5] Gwell yw degemeres keredhi a dhen fur
ages gour dhe woslowes orth kan felyon.

[6] Rag kepar ha dell yw krackyans spern yn-dann galter,
yndelma yw hwarth an fol.
Hemma ynwedh yw euveredh.

[7] Yn sur arwask a dreyl an den fur dhe dhen fol,
ha ro a dhiswra an golon.

[8] Gwell yw diwedhva tra ages y dhalleth;
yndelma gwell yw perthyans ages gooth.
[9] Na fisten y'th spyrys dhe serri,
rag sorr a bowes yn askra felyon.
[10] Na lavar, 'Prag yth o an dedhyow kyns gwell es an dedhyow hedhyw?'
Nyns yw fur govyn henna.
[11] Furneth gans ertach yw da,
hag yma gwayn dhe'n re a wel an howl.
[12] Rag furneth yw skovva, kepar ha dell yw mona skovva;
mes gwayn godhvos a furneth yw hemma: ev a dhasvew an re a'n pyw.
[13] Gwel ober Duw.
Piw a yll ewnhe an pyth a gammas?

[14] Yn jydh sewena bydh lowen! Hag yn jydh a dhrog, gwra prederi a-dro dhe hemma. Duw re wrug an eyl ha'y gila, ma na allo den vyth diskudha tra vyth a hwyrvydh y'n termyn a dheu.

Breus a-dro dhe Ewnder hag Anewnder

[15] My re welas oll hemma y'm dedhyow euver: treweythyow den mas a verow spit dh'y ewnder, ha treweythyow tebelwas a vyw pell spit dh'y dhrogoberow. [16] Na vydh re wiryon, na hwath re fur, rag na vi jy yn ahwer. [17] Na vydh re dhrog, ha na vydh fol: prag y fynnydh merwel re a-varr? [18] Da yw ty dhe settya dalghen y'n eyl gwarnyans, ha na wra gasa dha dhalghen yn y gila; rag neb a berth own a Dhuw a dhienk dhyworth oll an taklow ma.

[19] Furneth a re nerth dhe dhen fur, moy es deg rewler usi yn cita.

[20] Rag nyns eus den gwiryon y'n norvys a wra dader ha ny begh mann.

[21] Ynwedh na ro dha golon dhe buptra a lever tus, ma na glewvi dha was orth dha viliga. [22] Rag ty a wor y'th kolon, ty dha honan dhe viliga tus erel lieskweyth.

[23] My a brovas oll hemma dre furneth: my a leveris, 'Sur, my a vynn bos fur,' mes yth esa pell dhyworthiv. [24] An pyth a vo pell, ha down, pur dhown – piw a yll y gonvedhes? [25] My a ombrederis y'm kolon, may hwrellen hwilas ha hwithra ha konvedhes furneth ha resna, ha konvedhes droktra a folneth ha gockineth a vuskokter. [26] Ha my a gyv bos moy hwerow ages mernans an venyn neb yw hy holon maglennow ha rosow, ha neb yw hy diwla bondys. Neb yw da a-rag Duw a dhienk dhyworti, mes maglennys yw an peghador gensi. [27] 'Mir,' yn-medh an Pregowther, 'hemma re gevis vy, onan hag onan, ha my ow hwilas an praga. [28] Re beu ow enev orth y hwilas, ha ny'n kevis vy. Unn den yn-mysk mil re gevis, mes benyn y'n oll an re ma ny gevis mann. [29] Mir, hemma unsel re gevis, Duw a wrug mab den ewnhynsek, mes i, i re hwilas lies droktowl.'

Breus a-dro dhe Dus Fur ha Myghternedh

8 Piw yw kepar ha'n den fur?
ha piw a wor an styryans a dra?
Furneth den a wra dh'y fas golowi,
ha semlans anhwek y fas yw treylys.

[2] Bydh gostydh dhe worhemmyn myghtern, drefen an ti a wrussys dhe Dhuw. [3] Na fisten dhyworth y wolok; na sav yn tra yw drog, rag ev a wra py pynag a vo plegadow dhodho. [4] Le mayth usi ger myghtern, y'n keth le yma gallos, ha piw a lever dhodho, 'Pandr'a wredh?' [5] Piw pynag a wittho gorhemmyn, an keth henna ny wra perthi drog vyth, ha kolon den fur a wor ha'n prys gwiw ha'n fara gwiw. [6] Rag dhe buptra yma termyn gwiw ha fara gwiw. Mes begh meur war dhen yw, [7] na wor ev a-dro dhe'n termyn a dheu, namoy ny yll den vyth leverel dhe dhen aral an pyth a hwyrvydh. [8] Par dell nag eus dhe dhen vyth gallos war an gwyns dh'y dempra, yndella nyns eus dhe dhen vyth gallos war dhydh y vernans. Par dell ny yll souder bos relessys yn termyn an gas, yndella ny yll drog sawya an

dhrogoberoryon. [9] Oll hemma my re welas ha my ow settya ow brys dhe buptra yw gwrys yn-dann an howl. Treweythyow neb unn den a wra maystri war dhen aral dh'y dhrog y honan.

Kudynnow a-dro dhe Gessydhyans

[10] Hag ena my a welas debeles ynkleudhys neb a wre dos y'n tyller sans ha mos yn-mes anodho, ha gormelys vons[a] y'n cita may hwrussons yndella. Hemma ynwedh yw euveredh. [11] Pan nag eus breus gwrys a-dhesempis rag neb drogober, kenerthys yw kolon mebyon den dhe wul drog. [12] Kyn hwrella peghador gul drogober kanskweyth, ha bewa hwath pell, yn spit dhe hemma my a wor y vos da gans an dus neb yw gostydh dhe Dhuw, rag i dhe sevel ow perthi own a-dheragdho. [13] Mes ny vydh da gans an drogoberer, na ny wra ev hirhe y dhedhyow avel skeus, drefen na sev ow perthi own a-dherag Duw.

[14] Ottomma euveredh aral yw gwrys y'n norvys: treweythyow yma tus wiryon a gyv an pyth a dhendil an debeles, ha treweythyow yma tebeles a gyv an pyth a dhendil an re wiryon. Yn-medhav, 'Hemma ynwedh yw euveredh.' [15] Ha my a gomendyas plesour, rag nyns eus tra vyth gwell rag den ages dybri hag eva, ha lowenhe. Ytho plesour a wra mos ganso yn y lavur dres dedhyow a'y vewnans re ros Duw dhodho yn-dann an howl.

[16] Pan res vy ow holon dhe wodhvos furneth ha gweles an ober re beu gwrys y'n norvys – kyn lett hemma den rag koska naneyl yn nos nag yn jydh – [17] ena my a welas puptra a veu gwrys gans Duw, mes ny yll mab den konvedhes an pyth yw gwrys yn-dann an howl, rag kyn hwra mab den lavurya dhe hwilas, ny gyv ev tra vyth; ha kyn hwrella den fur leverel ev dh'y gonvedhes, ny yll ev y gonvedhes yn tien.

---

a 8:10 *gormelys vons:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *ankevys vons.*

Ny Wor Mab Den an Pyth a Dheu

9 Ytho my a brederis oll a-dro dhe hemma y'm kolon,
owth assaya y dhysmygi – bos an dus wiryon ha'n dus
fur, keffrys ha'ga oberennow, yn leuv Duw. Naneyl kerensa
na kas – ny's gor den vyth; yma puptra a-dheragdha. [2] Dhe
bubonan yma an keth tenkys – dhe'n den gwiryon ha dhe'n
drogoberer, dhe'n den mas, dhe'n den glan ha dhe'n den
avlan, dhe'n den a offer sakrifis ha dhe'n den na'n offer. An
pyth a hwer dhe'n den mas a hwer ynwedh dhe'n peghador;
an pyth a hwer dhe'n re a wra ti a hwer ynwedh dhe'n re a's
teves own a wul ti. [3] Hemm yw drog kevys yn puptra gwrys
yn-dann an howl – yma an keth tenkys ow kortos pubonan.
Dres henna, leun a dhrog yw kolon mebyon den hag yn aga
holon yma folneth hedre vons byw, hag a-wosa yth ons dhe'n
re varow. [4] Mes piw pynag a vo yn-mysk an re vyw a'n jeves
govenek; gwell yw ki byw es lew marow. [5] Rag an re vyw a wor
i dhe verwel, mes ny wor an re varow tra vyth; nyns eus pewas
moy dhedha, ha kellys vydh hwath an kov anedha. [6] An pyth a
garens i war-barth ha'n pyth a gasens i hag a berthens avi orto
res eth lemmyn dhe goll, ha nyns eus rann dhedha bys vykken
a buptra yw gwrys yn-dann an howl.

[7] Ke, deber gans plesour dha vara, ha gans kolon lowen yv
dha win rag bos dha oberennow plegadow dhe Dhuw. [8] Pupprys
bedhes gwynn dha dhillasow, ha gwayt na falla unyent y'th
penn. [9] Bydh lowen y'th vewnans gans dha wreg veurgerys oll
an dedhyow a'th vewnans euver re ros dhis Duw yn-dann an
howl, oll an dedhyow a'th euveredh, rag henn yw dha rann y'th
vewnans, hag a'th lavur a wre'ta dhe oberi yn-dann an howl.
[10] Py pynag a gyv dha leuv dh'y wul, gwra e gans oll dha nerth,
rag nyns eus nag ober na resna na godhvos na furneth yn yfarn
le mayth edh.

[11] My a dreylyas dhe weles yn-dann an howl nag yw pupprys
an resegva gwaynys gans an re yw skav, ha nag yw pupprys an
gas gwaynys gans an re yw gallosek, ha nag eus bara dhe'n re
yw fur, ha nag eus rychys dhe'n re yw skentel, ha nag eus gras

dhe'n re yw sleygh, drefen bos ha termyn ha chons ow hwarvos dhedha i oll. [12] Yn sur ny wor den y brys gwiw; kepar dell yw puskes kevys yn tebel roos, ha kepar dell yw ydhyn kevys yn maglen, yndelma yth yw mebyon den maglennys yn termyn anfeus a godh warnedha a-dhesempis.

Furneth Yw Gwell es Folneth

[13] Hemma ynwedh re welis a-dro dhe furneth yn-dann an howl, hag yth hevelis dhymm bos neppyth a vri: [14] yth esa cita vyghan hag ynni boghes tus, ha myghtern krev a dheuth dhedhi hag omsettya a-dro dhedhi ha drehevel tomennow meur er hy fynn. [15] Ha trigys y'n cita na o gour boghosek mes fur, re wrug delivra an cita der y furneth, mes den vyth ny borthas kov a'n gour boghosek na. [16] Hag yn-medhav, 'Gwell yw furneth ages gallos, mes furneth an boghosek yw dispresys, ha nyns yw klewys y gussul.'

[17] Geryow tus fur yw klewys yn kosoleth
moy es dell yw klewys garm rewler yn-mysk felyon.

[18] Gwell yw furneth ages arvow kas;
mes unn peghador a yll distrui meur a dhader.

10 Kelyon marow a wra dhe unyent an melysether flerya;
boghes folneth yw posa es meur a furneth.

[2] Yma kolon an den fur ryb y leuv dhyghow,
hag yma kolon an fol ryb y leuv gledh

[3] Ha pan gerdh fol war an fordh, nyns eus skians dhodho,
hag ev a dhiskwa dhe bubonan y vos fol.

[4] Mara sev sorr an rewler er dha bynn, na as dha dyller,
rag kalmynsi a dhiswra peghosow bras.

[5] Ottomma happ drog re welis yn-dann an howl, kammgemeryans a'n par yw gwrys gans rewler. [6] An fol re beu settys yn lies tyller ughel, mes tus rych a esedh yn tyller isel.

7 My re welas gwesyon ow marghogeth, ha pennternedh ow
kerdhes war an dor kepar ha gwesyon.

8 An den a bal pytt a yll kodha ynno,
ha'n den a derr ke a yll bos brethys gans sarf.

9 An den usi ow kleudhya meyn a yll bos pystigys gansa,
ha'n den a fols prennyer a yll bos peryllys gansa.

10 Mars yw toul a horn sogh ha ny wra an oberer lymma
y amal,
res yw dhodho gul devnydh a voy nerth;
mes furneth a dhre sewena

11 Mar prath an sarf kyns bos husys,
nyns eus gwayn yn huder.

12 Geryow ganow den fur yw grassyes,
mes diwweus fol a wra y distrui.

13 Dalleth geryow y anow yw folneth,
ha diwedh y gows yw muskokter glan.

14 An fol yw leun a eryow;
Ny wor den vyth an pyth a hwer,
ha'n pyth a hwyrvydh a'y wosa, piw a yll y leverel
dhodho?

15 Lavur an felyon a wra aga skwithhe,
drefen na wodhons hwath an fordh dhe'n cita.

16 Go jy, A dir, pan vo dha vyghtern flogh,
ha'th pennternedh a dheber myttinweyth.

17 Gwynn dha vys, A dir, pan vo dha vyghtern mab tus
vryntin
ha'th pennternedh pan dhepprons y'n termyn gwiw,
rag nerth a-der rag medhwynsi.

18 Dre sygerneth y sedh an kebrow,
ha dre dhiekter an dhiwleuv y teu an glaw y'n chi.

19 Rag hwarth y hwrer fest,
ha gwin a wra dhe vewnans bos lowen,
mes arghans yw an gorthyp dhe buptra.

20 Na volloth myghtern na hwath y'th prederow,
ha na volloth den rych y'th chambour,
rag edhen a'n nevow a yll degi dha lev a-dro,
ha nebonan gans eskelli a yll derivas dha eryow.

Bara war an Dowrow

11 Danvon dha vara war enep an dowrow,
ha ty a wra y dhaskavos wosa lies dydh.

2 Ro rann a'th pythow dhe seyth po dhe eth,
rag ny wodhes ta py par happ drog y fydh y'n nor.

3 Mars yw an kommol leun,
i a wra diveri aga glaw war an dor,
ha mar kodh gwedhen po dhe'n dhyghowbarth po
dhe'n gledhbarth,
hi a wra growedha y'n keth le may kodh hi.

4 Seul a vir orth an gwyns, ny wra ev hasa,
ha seul a wel an kommol ny wra ev mysi.

5 Kepar dell na wodhes fordh an gwyns, na hwath fatel yw formys eskern yn torr benyn usi gans flogh, yndella ny wodhes ta ober Duw neb a wra puptra.

6 Gwra hasa dha has y'n myttin, ha na as dha leuv dhe bowes bys y'n gorthugher, rag ny wodhes ta pyneyl a wra seweni, po hemma po henna, po martesen aga dew war-barth a vydh da.

Yowynkneth ha Kothni

7 Hweg yw an golow, ha da yw gans an dhewlagas gweles an howl.

8 Ytho mar pyw den lies bledhen, gwres ev lowenhe ynna oll, mes perthes ev kov a'n dedhyow a dewlder, rag lower vedhons i. Euveredh yw puptra a dheu.

9 Bydh lowen, A wour yowynk, y'th flogholeth, ha gas dha
golon dhe'th wul lowen yn dedhyow dha yowynkneth, ha gwra
kerdhes yn fordhow dha golon, hag yn golok dha dhewlagas,
ha godhvydh, y hwra Duw dha dhri yn breus drefen oll an
taklow ma.

10 Gwra danvon sorr yn-mes a'th kolon, ha danvon drog yn-
mes a'th kig, rag euveredh yw flogholeth ha yowynkneth.

12 Porth kov a'th Kreador yn dedhyow dha yowynkneth,
kyns dos an drog dhedhyow, ha'n bledhynnyow may
leverydh, 'Ny'm beus plesour ynna;'[a] 2 kyns bos tewlhes an howl
ha'n golow ha'n loor ha'n ster, ha'n kommol a dhehwel wosa an
glaw; 3 y'n jydh may kren gwithysi an chi, ha gwarrgrom yw an
wer grev, ha'n valoryon a hedh drefen i dhe dhos ha bos boghes,
ha'n re a vir yn-mes der an fenestri yw tewlhes, 4 ha deges yw
an darasow y'n stret, pan yw isel tros an melyas, hag ev a sev
yn-bann orth son an edhen, hag iselhes yw oll myrghes an gan;
5 hag ynwedh i a berth own a'n dra yw ughel hag a beryllow y'n
fordh; ha'n alamandwedhen a vleujyow, ha'n kulyek reden a
dheu ha bos syger, ha frut an kaper a gyll y nerth; pan vydh den
ow mos dh'y ji heb diwedh, ha'n gynoryon a wra mos a-derdro
y'n stret; 6 kyns bos an gorden arghansek treghys, ha'n bolla
owrek terrys, ha'n pycher brewys ryb an fenten, ha'n ros dhowr
terrys ryb an puth, 7 ha'n doust a dhehwel dhe'n dor kepar dell
o, ha'n spyrys a dhehwel dhe Dhuw neb a'n ros. 8 Euveredh a
euveredh, yn-medh an Pregowther, puptra yw euveredh.

Epilog

9 Ha dres henna, drefen bos an Pregowther fur, ev a besyas
dyski godhvos dhe'n bobel, ha ri skovarn, ha hwilas; ev a restras
lies lavar. 10 An Pregowther a hwilas kavos geryow hweg, ha
skrifa yn ewn lavarow a wiryonedh.

11 Geryow tus fur yw kepar ha pigeryow, ha lavarow kuntelys
yw kepar ha kentrow tackys fast; i re beu res gans unn bugel.

---

a 12:1 Y'n gwersow 1-7 yma allegoriow a dhen koth ow kelli y
allos, hag ena ow merwel.

12 Bydh gwarnys, ow mab, erbynn moy es an re ma; nyns eus
diwedh dhe wul lies lyver, ha meur a studhya yw skwithter
dhe'n kig.

13 Diwedh an mater, wosa klewes puptra, yw hemma: Porth
own a Dhuw, ha gwith y worhemynnow, drefen bos hemma
dever pub den oll. 14 Rag Duw a dhre pub gwrians dhe vreus,
hwath puptra yw kelys, po da po drog.

AN GAN A GANOW

Chaptra 1
An Kynsa Kan
Chaptra 2
An Nessa Kan
Chaptra 3
An Tressa Kan
Chaptra 4
Chaptra 5
An Peswora Kan
Chaptra 6
An Pympes Kan
Chaptra 7
Chaptra 8
An Hweghves Kan

1 An Gan a Ganow, dhe Solomon.

An Kynsa Kan

[2] Re ammo ev dhymm gans ammow y anow –
rag gwell yw dha gerensa ages gwin.
[3] Ethen dha oylys yw da,
dha hanow yw avel oyl dinewys;
rag henna gwerghesow re'th karas.
[4] Tenn vy war dha lergh – ponya a wren!
An myghtern re'm kerghas a-bervedh yn y jambouryow,[a]
Heudhik on ni ha ni a lowenha ynnos;
ni a govha dha gerensa moy ages gwin,
yn ewn i re'th karas!

[5] Du ov vy, ha teg,
A vyrghes Yerusalem,
kepar ha tyldow Kedar,
kepar ha kroglennow Solomon.
[6] Na vir orthiv rag ow bos nebes du,
rag an howl re'm loskas.

---

a 1:4 *An myghtern re'm kerghas a-bervedh yn y jambouryow:* Po *Doro vy, A vyghtern, y'th chambour.*

Serrys orthiv o mebyon ow mamm,
y hwrussons dhymm bos gwithyades an gwinlannow,
ow gwinlan ow honan ny wrug vy hy gwitha.

7 Deriv dhymm, ty garadow ow enev,
ple hwre'ta peski an deves,
ple hwre'ta gul dhedha growedha y'n hanter-dydh,
rag prag yth ov vy avel benyn kudhys gans vayl,
ryb greow dha gowetha?

8 Mar ny wodhes,
ty dekka yn-mysk benenes,
ke yn hyns war-lergh olow an flock,
ha Pask dha vynnow
ryb tyldow an vugeledh.

9 My a'th kehevel, ow huv kolon,
orth kasek yn-mysk charettow Faro.
10 Teg yw dha dhiwvogh gans kadonyow a degennow,
dha gonna gans tergh a gregyn.
11 Ni a wra garlontow a owr dhiso,
gans banaghow a arghans.

12 Pan esa an myghtern orth y voos,
yth esa ow spiknard ow ri y ethen.
13 Yth yw ow harer dhymm avel yalgh a vyrr,
a'y growedh ynter ow diwvron.
14 Ow huv kolon yw dhymm avel tysken a vleujennow henna,
yn gwinlannow En-gedi!

15 Otta, teg os, ow huv kolon,
Otta, teg os,
kelemmi yw dha dhewlagas.

16 Otta, teg os, ow huv kolon,
hegar yn hwir.
Gwyrdh yw agan gweli.
17 Sedres yw kebrow agan chiow,
agan styllyow yw prenn meryw.

2 Rosen a Sharon ov vy,
lilien a'n nansow.

2 Avel lilien yn-mysk an spern,
yndella yw ow hares yn-mysk an myrghes.

3 Avel avalen[a] yn-mysk gwydh an goswik,
yndella yw ow haradow yn-mysk an vebyon.
Gans meur a dhesir my a esedhas yn y woskes,
ha hweg o y frut dhe'm stevnik.
4 Ev re'm kerghas a-berth y'n gwinji,
ha'y vaner a-ughov o kerensa.
5 Sostenewgh vy gans tesennow-grappys,
megewgh vy gans avalow,[b]
drefen ow bos klav dre gerensa.
6 Yma y leuv gledh yn-dann ow fenn,
hag yma y leuv dhyghow orth ow byrla!
7 My re'gas konjor, A vyrghes Yerusalem,
re'n yorghes po re'n ewigow a'n mesyow,
Na wra dhe gerensa difuna na movya
bys pan vynno hi.

An Nessa Kan

8 Lev ow haradow!
otta, ev a dheu,

---

a 2:3 *avalen:* Po *brykedhwedhen.*

b 2:5 *avalow:* Po *brykedh.*

ow lamma war an menydhyow,
ow terlemmel war an breow.
9 Ow haradow yw kepar hag ewik,
po karow yowynk.
Ottava, ow sevel
a-dryv agan fos,
ow mires a-bervedh der an fenestri,
ow hwithra der an gloos.
10 Ow haradow a gews ha leverel dhymm,
‘Sav ow hares, ow hwegoll,
ha deus dhe-ves,
11 Rag otta, gyllys yw an gwav,
passys dhe-ves yw an glaw – gyllys yw.
12 Omdhiskwedhes a wrug an bleujennow war an tir,
an termyn rag kana[a] yw devedhys,
ha lev an duren
yw klewys yn agan bro.
13 An figbren a dheg hy figys gwyrdh,
ha’n gwinbrennyer a dheg aga bleujyow;
i a re ethen.
Sav, ow melder, ow thekka,
ha deus dhe-ves.’

14 Ow holommen, yn folsyow an garrek,
yn goskes an kleger,
diskwedh dhymm dha fas,
gas vy dhe glewes dha lev,
rag hweg yw dha lev,
ha teg yw dha fas
15 Dalghennewgh ragon an owrgeun,
an owrgeun byghan

---

a 2:12 *kana:* Po amendyans *skethra,* ow sewya an Septuagint ha’n Vulgat.

neb a dhistru an gwinlannow,
pan dheg agan gwinlannow aga bleujyow.

16 Ow haradow yw dhymmo vy, ha dhodho ev yth ov vy,
ev a besk yn-mysk an lili.
17 Bys pan anello an jydh,
ha'n skeusow a vo fiys dhe'n fo,
treyl, ow haradow, bydh kepar hag ewik, po karow yowynk,
war an menydhyow a spisys.

3 War ow gweli, dhyworth an nos,
my a hwilas karadow ow enev;
my a'n hwilas, mes ny'n kevis.
2 'My a sev yn-bann, ha mos a-derdro y'n cita,
y'n stretys ha'n plenys,
my a hwila karadow ow enev.'
My a'n hwilas mes ny'n kevis.
3 An wolysi a'm kavas,
hag i ow mos a-dro y'n cita,
'A welsowgh karadow ow enev?'
4 Skant nyns yth vy dhyworta,
bys pan gevis karadow ow enev.
My a settyas dalghen warnodho, ha ny vynnis y dhelivra
bys pan y'n drosen vy a-bervedh yn chi ow mamm,
hag a-berth yn chambour an venyn neb a'm omdhug.

5 My a'gas konjor, A vyrghes Yerusalem,
re'n yorghes po re'n ewigow a'n mesyow,
Na wra dhe gerensa difuna na movya
bys pan vynno hi!

An Tressa Kan

6 Piw yw hemma usi ow tos yn-bann a'n gwylvos,
kepar ha kolovennow a vog,
yn-mysk ethennow a vyrr ha frankenkys,
a bub polter sawrek a'n marchont?
7 Otta, yth yw gravath-kador Solomon!
Yma tri ugens kasor a-dro dhodho,
a gasoryon Israel,
8 pub huni anedha ow ton kledha
ha dyskys yn vatel,
pub huni gans y gledha orth y vordhos,
erbynn peryl yn termyn nos.

9 Myghtern Solomon a wrug dhodho gravath-kador
a brenn Lebanon.
10 Ev a wrug hy holovennow a arghans,
y geyn a owr, y esedh a burpur,
a-bervedh, ispannys o gans ledher[a]
gans myrghes Yerusalem.

11 Ewgh yn-mes ha mirewgh, a vyrghes Sion,
orth myghtern Solomon gans an gurun
may hwrug y vamm y guruna gensi
yn jydh y dhemedhyans,
ha'n jydh mayth o lowen y golon.

4 Otta, teg os ta ow hares,
otta, ass os ta teg!
Dha dhewlagas yw kelemmi
a-dryv dha vayl.
Dha vlew yw avel gre a ever,
ow lamma yn-nans war ledrow Gilead

---

a 3:10 *ispannys o gans ledher:* Po *kudhys gans kerensa.*

[2] Dha dhens yw kepar ha gre a dheves knyvys
devedhys yn-bann dhyworth an wolghva,
pub huni anedha ow ton gevellyon,
heb onan vyth anedha ow kelli askor.
[3] Avel neusen gogh yw dha dhiwweus,
ha hweg yw dha anow.
Dha eryow yw avel tregh a reunaval
a-dryv dha vayl.
[4] Kepar ha tour Davydh yw dha gonna,
drehevys gans resyow a veyn,
warnodho ow kregi mil vokler,
i oll skosow kasoryon.
[5] Dha dhiwvron yw avel diw elen,
gevellyon a ewik,
neb a beur yn-mysk an lili.
[6] Bys pan anello an jydh,
ha'n skeusow a fi dhe'n fo,
my a dhe'n menydh a vyrr,
ha dhe'n vre a frankenkys.
[7] Teg os ta, ow hares;
nyns eus namm ynnos.
[8] Deus a-dhyworth Lebanon, ow fries,
deus a-dhyworth Lebanon.
Diyskyn a-dhywar dopp Amana,
a-dhywar benn Senir ha Hermon,
a-dhyworth fowys lewyon,
a-dhyworth menydhyow lewpardes.

[9] Ty re ladras ow holon, ow hwor, ow fries,
ty re ladras ow holon der unn mir uskis a'th
tewlagas,
der unn degen a'th torgh.

10 Ass yw hweg dha gerensa, ow hwor, ow fries!
ass yw gwell dha gerensa ages gwin,
ha sawer dha oylys ages oll spisys!
11 Dha dhiwweus a dhever mel dell ve dhyworth an griben, ow fries;
yma mel ha leth yn-dann dha daves,
hag ethen dha dhillas yw avel ethen Lebanon.
12 Lowarth yn-dann alhwedh yw ow hwor, ow fries,
lowarth alhwedhys, fenten selys.
13 Dha eginyow yw paradhis a reunavalow
gans frut dentethyel,
henna gans spiknard,
14 spiknard ha safron, kalamus[a] ha kanel,
gans pub gwedhen frankenkys,
myrr hag aloes,
gans oll an gwella spisys.
15 Fenten yn lowarth, fenten a dhowrow byw,
ha goverow ow resek yn-nans dhyworth Lebanon.

16 Difun, A wyns an gogledh,
ha deus, A wyns an dyghow!
hwyth war ow lowarth,
dhe lesa y spisys.
Des ow haradow dh'y lowarth,
ha dybri y frut dentethyel.

5 My re dheuth a-berth y'm lowarth, ow hwor, ow fries,
my re guntelas ow myrr gans ow spis,
my re dhybris ow kriben mel gans ow mel,
my re evas ow gwin gans ow leth.

---

a 4:14 *kalamus:* elestren hweg, *Acorus calamus,* ynperthys dhe'n Tir Sans dhyworth Eynda yn furv polter. Pur dalvosek o, ha devnydhys yn oyl sans an untyans, Eks 30:23 hag y'n melysethow an moyha drudh.

Dybrewgh, A gowetha, evewgh,
ha bedhewgh medhow dre gerensa.

An Peswora Kan

[2] Yth esov vy ow koska, mes ow holon yw difun.
Son ow haradow ow knoukya:
'Ygor dhymmo vy, ow hwor, ow hares,
ow holommen, ow benyn berfydh;
rag bos ow fenn glyb dre luth,
ow hudynnow dre lybor an nos.'
[3] My re dhiwiskas ow fows,
yw res dhymm gwiska arta?
My re wolghas ow threys,
yw res dhymm aga mostya?
[4] Ow haradow a worras y leuv dre doll an klycket,
ha'm torr a veu movyes ganso.
[5] My a sevis yn-bann dhe ygeri dhe'm karadow,
hag ow diwleuv a dheveras gans myrr,
ha'm besyes gans lin myrr,
war ebilyow an floren.
[6] My a ygoras dhe'm karadow,
mes ow haradow a dreylyas, ha gyllys o dhe-ves.
Ow enev a fyllis pan gewsis ev.
My a'n hwilas, mes ny wrug vy y gavos;
my a'n gelwis, mes ny worthebis dhymm.
[7] An wolyadoryon a'm kavas,
hag i ow mos a-dro y'n cita;
i a'm gweskis, i a'm golias,
i a dennas ow mantel dhe-ves,
golyadoryon an fosow.
[8] My a'gas konjor, A vyrghes Yerusalem,
mar kevowgh ow haradow,

leverewgh orto
ow bos klav dre gerensa.

9 Pyth yw dha garadow moy es neb karadow aral,
ty dekka yn-mysk benenes?
Pyth yw dha garadow moy es neb karadow aral,
may hwre'ta agan konjorya yndella?

10 Ow haradow yw splann ha rudhik y liw,
heb par yn-mysk deg mil.
11 Y benn yw owr, owr fin;
y gudynnow yw krullys,
mar dhu avel marghvran.
12 Y dhewlagas yw kepar ha kelemmi
ryb goverow dowr,
golghys yn leth,
desedhys yn ewn.
13 Y dhiwvogh yw kepar ha bleujyowek a spisys
gans losow sawrek ow tevi ynni;
avel lili yw y dhiwweus,
ow tevera gans lin myrr.
14 Avel gwelynni owr yw y dhiwvregh,
afinys gans topaz;
y dorr yw plat[a] a dhans olifans,
afinys gans saffir.
15 Y dhiwarr yw kolovennow a varbel,
desedhys war grawyow a owr;
y semlans yw kepar ha Lebanon,
bryntin avel an sedres.
16 Y anow yw a'n hwekka,
hag ev yw plegadow yn tien.

---

a 5:14 *plat:* An Ebrow yw ancertan; martesen: *gweyth.*

Hemm yw ow haradow ha hemm yw ow har,
A vyrghes Yerusalem.

6 Ple hwrug dha garadow mos,
A dekka yn-mysk benenes?
Ple hwrug dha garadow treylya,
may hwren ni y hwilas genes?

2 Y hwrug ow haradow mos yn-nans dh'y lowarth,
dhe vleujyowegi an spisys,
rag peuri y flock y'n lowarthyow,
ha kuntel lili.
3 Dhe'm karadow ov vy ha dhymmo vy yw ow haradow,
neb a beur y flock yn-mysk an lili.

An Pympes Kan

4 Mar deg avel Tirsa os ta, ow hares,
mar hweg avel Yerusalem,
euthyk kepar ha lu gans baneryow.
5 Treyl dha dhewlagas dhe-ves dhyworthiv,
rag i a'm feth.
Dha vlew yw kepar ha gre a ever,
ow lamma yn-nans war ledrow Gilead.
6 Dha dhens yw kepar ha flock a dheves,
devedhys yn-bann dhyworth an wolghva,
pub huni anedha ow ton gevellyon,
heb onan vyth anedha ow kelli askor.
7 Dha dhiwvogh yw avel tamm a reunaval
a-dryv dha vayl.
8 Yma tri ugens myghternes ha peswar ugens iswrek,
ha gwerghesow heb niver.

9 Onan yw ow holommen, ow benyn berfydh;[a]
an unn vyrgh yw hi dh'y mamm,
heb namm dhe neb a's omdhug.
Myrghes a's gwelas ha keslowenhe gensi,
myghternesow hag iswragedh a's gormolas.
10 'Piw yw homma neb a vir yn-nans kepar ha'n bora,
mar deg avel an loor, mar splann avel an howl,
euthyk kepar ha lu gans baneryow?'

11 My eth yn-nans dhe lowarth an know
rag hwithra an eginyow y'n nans,
dhe weles mar kwrug an gwinbrennyer glasa,
mar kwrug an greunavalow bleujyowa.
12 Kyns my dhe gonvedhes, ow enev a'm gorras
war jarettow ow fobel, avel penntern.[b]

13 Dehwel, dehwel, A Shulammyades,
dehwel, dehwel, may hwren ni mires orthis.[c]

Prag y firowgh orth an Shulammyades,
kepar hag orth donsyow dew rew?[d]

7

Ass yw teg dha dhewdros yn sandalys,
A vyrgh pennsevik!
Avel tegennow yw dha dhiwvordhos rond,
gweyth diwleuv krefter.
2 Dha vegel yw bolla krenn
nag eus fowt pyment dhedhi.

---

a 6:9 cf TH7r.

b 6:12 Styr an Ebrow yw pur ancertan.

c 6:13 Y'n tekst ebrow 6:13 bys 7:14 yw niverys 7:1 bys 7:13

d 6:13 Styr an Ebrow yw pur ancertan.

Dha dorr yw graghel a waneth,
settys a-dro gans lili.
3 Dha dhiwvron yw avel diw elen,
gevellyon a ewik.
4 Kepar ha tour gwrys a dhans-olifans yw dha gonna,
dha dhewlagas avel pollow yn Heshbon,
ryb yet Bath-rabbim.
Dha dron yw kepar ha tour Lebanon,
ow mires war-tu ha Damaskus.
5 Dha benn warnas yw avel Karmel,
ha'th vlew lows yw avel purpur;
hag yma myghtern maglennys y'n kudynnow.

6 Ass os ta teg ha hegar,
A gares, gans dha dhelitys!
7 Dha figur yw avel palmwedhen,
ha dha dhiwvron avel bagasow a rappys.
8 Yn-medhav, 'My a yskyn an palmwedhen
ha settya dalghen yn hy barrennow.'
A, re bo dha dhiwvron kepar ha bagasow a'n
gwinbren,
hag ethen dha anal avel avalow[a],
9 ha'th stevnik kepar ha'n gwin gwella
ow mos smodh yn-nans,
ow slynkya dres ow diwweus ha'm dens.[b]

10 My yw dhe'm karadow,
ha warnav yw y dhesir.

---

a 7:8 *avalow:* Po *brykedh.*

b 7:9 *ow slynkya dres ow diwweus ha'm dens:* Amendys. Ebrow *ow mos yn-nans dhe'm karadow yn leven, ow slynkya dres gweusyow koskadoryon.*

11 Deus, ow haradow,
gas dhyn ni mos yn-mes dhe'n mesyow,
ha growedha dres an nos yn-mysk an prysk henna:[a]
12 Gas dhyn ni mos a-brys dhe'n gwinlannow,
ha gweles mars eus eginyow a vleujyow war an gwinbrennyer,
mars yw an bleujennow ygor
ha mars yw an greunavalow yn aga bleujyow.
Ena my a re dhis ow herensa.
13 An mandragoras a re ethen,
hag orth agan darasow yma frutys an moyha hweg,
nowydh hag ynwedh koth,
gwithys genev ragos, ow haradow.

8 A pes avel broder dhymmo vy,
neb a sugna diwvron ow mamm!
Ena, pan y'th welen vy y'n stret, my a amsa dhis,
ha ny vien vy dispresys
2 My a'th hembronksa, ha'th tri
a-berth yn chi ow mamm a'm omdhug,[b]
ha ri pyment dhis,
sugen an greunaval.
3 Yma y leuv gledh yn-dann ow fenn,
hag yma y leuv dhyghow orth ow byrla!
4 My a'gas konjor, A vyrghes Yerusalem,
Na wra dhe gerensa difuna na movya
bys pan vynno hi!

---

a 7:11 *yn-mysk an prysk henna:* Po *yn-mysk an trevow.*

b 8:2 *a'm omdhug:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *a'm dysk.*

An Hweghves Kan

5 Piw yw hemma, ow tos yn-bann dhyworth an gwylvos,
ow posa war hy haradow?

Yn-dann an avalen[a] my a'th wrug dhe dhifuna;
ena dha vamm a'th tinythis,
ena yth esa hi yn lavur neb a'th omdhug.

6 Desedh vy avel sel war dha golon,
avel sel war dha vregh,
rag bos kerensa mar grev avel ankow,
hy avi mar dhibita avel yfarn;
hy flammow yw lughes a dan,
losk a'n kreffa.
7 Ny yll dowrow lower difudha kerensa,
byth moy ny yll livow hy beudhi.
Mar profsa den rag kerensa
oll rychys y ji,
skornys yn tien via henna.

8 Yma dhyn ni hwor vyghan,
ha nyns eus diwvron dhedhi;
pandr'a yllyn ni gul rag agan hwor,
y'n jydh may hwovynnir rygdhi?
9 Mars yw hi fos,
ni a dhrehav warnedhi tour a arghans;
ha mars yw hi daras,
ni a's ke gans askel sedres.

10 Fos ov vy,
hag ow diwvron yw kepar ha touryow;
yndella yth ov vy, yn y dhewlagas,
kepar hag onan neb a gyv kres.

---

a 8:5 *an avalen:* Po *an vrykedhwedhen.*

[11] Yth esa dhe Solomon gwinlan yn Baal-hamon;
ev a settyas y winlan dhe wobrenoryon.
Res o dhe bub huni dri rag y frutys mil vath a arghans.

[12] Ow gwinlan, ow honan, yw dhymmo vy,
ha Solomon, ty a byw an mil,
ha gwithysi an frutys a byw dew kans.

[13] Ty neb usi trigys y'n lowarthyow,
yma'n gowetha ow koslowes orth dha lev;
gas vy dh'y glewes.

[14] Fisten dhe-ves, ow haradow,
ha bydh kepar hag ewik
po karow yowynk war an menydhyow a spisys.

YSAY

Chaptra 1
Sherewynsi Yuda
An Cita Legrys
Chaptra 2
Breus erbynn Balghder
Chaptra 3
Chaptra 4
Glori ow Tos dhe Remenant Sion
Chaptra 5
Kan an Gwinlan Dhifrut
Kuhudhans a Anewnder
Dargan a Dhevedhyans Lu Babylon
Chaptra 6
Gwelesigeth a Dhuw y'n Tempel
Chaptra 7
Ysay a Golonekha Myghtern Ahaz
Ysay a Re Tokyn Immanuel dhe Ahaz
Chaptra 8
Mab Ysay avel Tokyn
Dyskyblon Ysay
Chaptra 9
Reyn an Myghtern a Dheu
Breus erbynn Balghder hag Arwask
Chaptra 10
Breus erbynn Assyri Valgh
Remenant Israel a Dhehwel dhe Dhuw
Chaptra 11
Skorren Yesse
Sion a Vydh Dasprenys
Chaptra 12
Grassyans ha Gormel
Chaptra 13
Profosans a-dro dhe Babylon
Chaptra 14
Dehwelans Israel
Kodh Myghtern Babylon
Profosans a-dro dhe Assyri
Profosans a-dro dhe Filisti
Chaptra 15
Profosans a-dro dhe Moab
Chaptra 16
Chaptra 17
Profosans a-dro dhe Damaskus
Chaptra 18
Profosans a-dro dhe Ethiopi
Chaptra 19
Profosans a-dro dhe Ejyp
Bennath ow Tos war Ejyp, Assyri hag Israel
Chaptra 20
Chaptra 21
Chaptra 22
Chaptra 23
Profosans a-dro dhe Tyr
Chaptra 24
Breus ow Tos war an Norvys
Chaptra 25
Gormola rag Selwyans Duw
Chaptra 26
Kan Budhogoleth
Chaptra 27
Daspren Israel
Chaptra 28
Breus erbynn Samari
Breus erbynn Yerusalem
Chaptra 29
Gorhe erbynn Yerusalem
Govenek rag an Termyn a Dheu
Chaptra 30
Euveredh Fydhyans war Ejyp
Pobel Dhiwostydh
Ambos Duw dhe Sion
Breus erbynn Assyri
Chaptra 31
Euver Yw Keffrysyans gans Ejyp
Chaptra 32
Myghterneth a Ewnder
Benenes Yerusalem
Kres yn Reyn Duw
Chaptra 33
Gweres yn-mysk Ankres
Chaptra 34
Breus erbynn an Kenedhlow
Chaptra 35
Joy an Re Dhasprenys

Chaptra 36
Godros Sennagherib erbynn Yerusalem
Chaptra 37
Hezekia a Hwila Kussul Ysay
Pysadow Hezekia
Tokyn rag Hezekia
Fethans ha Mernans Sennagherib
Chaptra 38
Kleves Hezekia
Chaptra 39
Kanasow Danvenys dhe Hezekia
Chaptra 40
Pobel Duw Yw Konfortys
Chaptra 41
Gwereser Israel
Chalenj Duw erbynn an Fals Dhuwow
Chaptra 42
An Gwas, Golow dhe'n Kenedhlow
Kan a Wormola
Disobayans Israel
Chaptra 43
Ambos Daspren
Chaptra 44
Bennath Duw war Israel
Folneth Gordhyans Idolys
Nyns Yw Israel Ankevys
Chaptra 45
Galow Kyrus
Ny Yll Idolys Sawya Babylon
Chaptra 46
Chaptra 47
Kodh Babylon
Chaptra 48
Duw a Geredh Y Bobel
Chaptra 49
Sion dhe Vos Dasprenys
Fleghes Sion dhe Vos Dres Tre
Chaptra 50
Peghes Israel ha Gostytter an Gwas
Chaptra 51
Selwyans heb Diwedh rag Sion
Chaptra 52
Sion a Vydh Dasprenys
Godhevyans an Gwas
Chaptra 53
Chaptra 54
An Kevambos a Gres
Chaptra 55
Galow dhe'n Re ha dhedha Seghes
Chaptra 56
Selwyans rag Oll an Poblow
Kuhudhans Duw erbynn an Rewlysi Dhrog
Chaptra 57
Gordhyans Idolys
Konfort rag an Re Edregus
Chaptra 58
Gwir Benys
Chaptra 59
Peghes ha Daspren
Chaptra 60
Glori ow Tos yn Sion
Chaptra 61
Bledhen Favour an ARLODH
Chaptra 62
Selwyans Sion a Dheu
Chaptra 63
Dial war Edom
Tregeredh an ARLODH
Pysadow a Edrega
Chaptra 64
Chaptra 65
Breus ha Selwyans
Nevow Nowydh ha Norvys Nowydh
Chaptra 66
Breus ha Govenek
Breus ha Selwyans

1 Gwelesigeth Ysay mab Amos a welas a-dro dhe Yuda ha Yerusalem yn dedhyow Uzzia, Yotham, Ahaz, ha Hezekia, myghternedh Yuda.

Sherewynsi Yuda

2 Klew a nev, ha goslow a norvys;
rag an ARLODH re gewsis:
My a vagas mebyon ha'ga meythrin,
mes i a rebellyas er ow fynn.
3 Ojyon a wor y berghennek
hag asen presep y vester,
mes Israel ny wor,
ow fobel ny gonvedh.

4 Go i, kenedhel neb a begh,
pobel yw poos gans anewnder,
has drogoberoryon,
mebyon legrys.
I re asas an ARLODH,
ha fia Sans Israel
ow treylya war-dhelergh.

5 Prag y fedhowgh gweskys hwath moy?
Prag y pesyowgh yn rebellyans?
An penn dien yw klav,
oll an golon yw klamderek.
6 A wodhen an troos bys an penn,
nyns eus yeghes ynno,
mes brewyon, kreythennow,
ha goliow podrek;
ny vons glanhes na lystennys
na medhelhes gans oyl.

7 Agas tir yw ynyal,
agas citys leskys gans tan;

yn agas lok
estrenyon a dhevor agas tir,
hag ynyal yw, kepar dell ve domhwelys gans estrenyon.

[8] Myrgh Sion yw gesys
avel skovva yn gwinlan,
avel krow yn gwel kukomberyow,
avel cita yn-dann worheas.

[9] Mar ny assa dhyn ARLODH an luyow
remenant byghan,
y tothyen ni ha bos avel Sodom,
y fien haval dhe Gomorra.

[10] Klewewgh ger an ARLODH,
hwi rewlysi Sodom;
goslowewgh orth lagha agan Duw,
pobel Gomorra.

[11] Pandra yw dhymm sakrifisow pals?
yn-medh an ARLODH.
Gwalghys ov a offrynnow leskys a hordhes
ha blonek lodhnow peskys.
Nyns eus dhymm delit yn goos terewi,
nag eyn gorow, na gever.

[12] Pan dheuthewgh dhymm dhe vos gwelys a-ragov,
piw a wovynnas dhyworthis
trettya ow klosyow?

[13] Na besyewgh dri offrynnow koog!
Enkys yw kasadow dhymm.
An loor nowydh ha'n Sabot, gelwel kuntellesow solem –
ny allav perthi kammhynseth yn kuntellesow solem.

[14] Agas loryow nowydh ha'gas golyow apoyntys
ow enev a gas.

Begh yns i warnav;
skwith ov vy a'ga don.
15 Pan ystynnowgh agas diwleuv,
my a gudh ow dewlagas ragowgh;
ynwedh pan wrewgh meur a bysadow,
ny woslowav vy.
Agas diwleuv yw leun a woos.
16 Omwolghewgh, omlanhewgh;
kemerewgh agas drog wriansow
yn-mes a'm gwel;
hedhewgh a gammwul,
17 dyskewgh gul da,
hwilewgh gwirvreus,
ewnewgh an arwasker,
rewgh gwirvreus dhe'n omdhivas,
defendyewgh an wedhwes.

18 Dewgh, ha resnyn ni war-barth,
yn-medh an ARLODH.
Kyn fons agas peghosow kepar ha kogh,
y fedhons mar wynn avel an ergh;
kyn fons mar rudh avel purpur,
y fedhons kepar ha gwlan.
19 Mars yw agas bodh ha mar pedhowgh gostydh,
hwi a dheber dader an tir;
20 mes mar skonyowgh ha rebellya,
hwi a vydh dybrys gans an kledha;
rag ganow an ARLODH re gewsis.

An Cita Legrys

21 Assa wrug an cita len
dos ha bos hora!
Hi neb a veu leun a wirvreus,

ewnder a ostya ynni,
mes lemmyn denledhysi.
22 Dha arghans eth ha bos atal,
dha win yw kemyskys gans dowr.
23 Dha bennsevigyon yw penn kales,
ha keskowetha ladron;
pubonan anedha a gar falswober
ha helghya rohow.
Ny rons gwirvreus dhe'n omdhivas,
ha ken an wedhwes ny dheu a-ragdha.

24 Rag henna y lever an Arlodh, ARLODH an luyow,
an Gallosek a Israel:
Ogh, my a vydh konfortys drefen ow envi,
ha tyli dial war ow eskerens.
25 My a dreyl ow leuv er dha bynn;
my a burj dhe-ves dha blosedhes kepar ha gans
lisiw,
ha kemeres yn-mes oll dha atal.
26 My a wra restorya dha vreusysi kepar ha kyns,
ha dha gonseloryon kepar hag y'n dalleth.
Wosa hemma ty a vydh henwys cita an ewnder,
an cita len.
27 Sion a vydh dasprenys dre wirvreus,
ha'n re anedha a dhehwel, der ewnder.
28 An re a rebell ha'n beghadoryon a vydh distruys
war-barth,
ha'n re a forsak an ARLODH a dhe goll.
29 Rag i a vydh methek a'n derow
re dhesirsowgh;
hag i a vydh shamys dre'n lowarthyow
re dhewissowgh.

30 Rag hwi a vydh avel derebynthen
gwedhrys hy del,
hag avel lowarth heb dowr.
31 An den krev a vydh avel garrow lin,
ha'y ober avel gwryghonen;
aga dew a lesk war-barth
heb den vyth dh'aga difudha.

2 An ger a welas Ysay mab Amos a-dro dhe Yuda ha Yerusalem.

2 Y'n dedhyow diwettha
menydh chi an ARLODH
a vydh fastys avel penn an menydhyow;
hag y fydh drehevys yn-bann dres an breow,
hag oll an kenedhlow a dheu dhodho yn fros.
3 Poblow pals a dheu ha leverel,
'Dewgh, ha deun ni yn-bann dhe venydh an ARLODH,
dhe ji Duw Yakob;
hag ev a dhysk dhyn y fordhow,
ha ni a gerdh yn y hensyow.'
Rag yn-mes a Sion y teu lagha,
ha ger an ARLODH dhyworth Yerusalem.
4 Ev a vydh breusydh ynter an kenedhlow,
ha mayner rag lies pobel.
I a wysk aga kledhedhyow yn soghyow,
ha'ga guwow yn higennow-skethra.
Ny dhrehav kenedhel kledha erbynn kenedhel,
ha ny dhyskons gwerrya namoy.

Breus erbynn Balghder

5 Chi Yakob,
dewgh, kerdhyn ni
yn golow an ARLODH.

6 Rag ty re forsakyas dha bobel,
chi Yakob,
drefen i dhe vos leun a hudoryon[a] dhyworth an howldrevel,
hag a golyogyon, kepar ha'n Filistysi,
hag i a shack diwleuv gans fleghes estrenyon.
7 Y wlas yw lenwys a arghans hag owr,
ha nyns eus diwedh dh'y dresoryow.
Y wlas yw lenwys a vergh;
ha nyns eus diwedh dh'y jarettow.
8 Y wlas yw lenwys a idolys;
i a wordh gweyth aga diwla,
an pyth re wrug aga besyes.
9 Den yw uvelhes,
ha gour yw iselhes –
na wra gava dhedha.
10 Deus y'n garrek,
omgel y'n doust
dhyworth fas euth an ARLODH
ha splander y veuredh!
11 Dewlagas valghder den a vydh uvelhes,
ha gooth tus a vydh iselhes,
ha'n ARLODH unsel a vydh ughelhes y'n jydh na.
12 Rag yma dhe ARLODH an luyow dydh
erbynn pubonan yw gothus hag ughel,
hag erbynn pubonan yw eksaltys,
hag i a vydh uvelhes;
13 hag erbynn oll sedres Lebanon
yw ughel hag eksaltys,
ha war oll derow Bashan;
14 hag erbynn oll an menydhyow ughel,
hag erbynn oll an vronnow drehevys yn-bann;

a 2:6 *a hudoryon:* Nyns usi an geryow ma y'n tekst ebrow.

15 hag erbynn pub tour ughel,
hag erbynn bub fos kerys;
16 hag erbynn oll gorholyon Tarshish,
hag erbynn oll an lestri teg.
17 Ena gooth den a vydh uvelhes,
ha balghder tus a vydh iselhes;
an ARLODH unsel a vydh ughelhes y'n jydh na.
18 An idolys a dremen glan dhe-ves.
19 I a dheu yn fowys y'n kerrek,
hag yn pansow y'n dor,
dhyworth fas euth an ARLODH
ha splander y veuredh,
pan sev dhe ownekhe an norvys.
20 Y'n jydh na den a dewl
y idolys a arghans ha'y idolys a owr,
an pyth a wrug pubonan dhodho y honan dhe wordhya,
dhe'n godhow ha dhe'n ughsomyses,
21 dhe vones yn fowys y'n kerrek
hag yn folsyow an kleger
dhyworth fas euth an ARLODH
ha splander y veuredh,
pan sev dhe ownekhe an norvys.
22 Na wra mellya gans den
may ma y anal yn y dhewfrik:
rag pandr'a amont ev?

3 Rag otta, an Arlodh, ARLODH an luyow,
a gemmer yn-mes dhyworth Yerusalem ha Yuda
skoodhyans ha lorgh,
oll skoodhyans a vara,
hag oll skoodhyans a dhowr,

[2] an kasor ha'n gour a vresel,
an breusyas ha'n profos,
ha'n kolyek ha'n henavek,
[3] an kapten a hanterkans
ha'n den a vri,
an kussulyer ha'n den skentel yn pystri,
ha'n gorhenyas skentel.
[4] My a re mebyon dhe vos aga fennsevigyon,
ha fleghes a's govern.
[5] An bobel a vydh arweskys,
peub gans den aral,
ha peub gans y gentrevek;
An yowynk a vydh tont erbynn an henavek,
ha'n koog a wask an den wordhi.

[6] Pan gyv gour dalghen yn y vroder
dhyworth chi y das, yn-medh ev,
'Yma dhis mantel,
ty a vydh agan ledyer,
ha'n bern ma a vagoryow a vydh yn-dann dha leuv.'
[7] Y'n jydh na ev a gri, ow leverel,
'Ny allav lystenna,
nyns eus naneyl bara na mantel y'm chi;
na'm gwrewgh vy
ledyer an bobel.'
[8] Rag Yerusalem re drebuchyas
ha Yuda re godhas,
drefen bos aga thaves ha'ga gwriansow erbynn an
ARLODH,
ow rebellya erbynn golok y wolewder.

[9] Semlans aga fas a worthyp er aga fynn
ha disklerya aga fegh avel Sodom;
ny's kudhons.

Go i aga enevow!
rag i re dhros drog warnedha aga honan.
[10] Leverewgh dhe'n den gwiryon, y fydh da ragdho,
rag i a dheber frut aga gwriansow.
[11] Go ev an tebelwas, drog a'n jevydh;
drefen war-lergh ober y dhiwleuv y fydh gwrys
dhodho ev.
[12] Ow fobel, hy rewlysi a's arwask,
ha benenes a's rewl.
Ow fobel, dha ledyoryon a wra dhedha gwandra,
ha distrui fordh dha hensyow.

[13] An ARLODH re gemeras y le dhe bledya y gen,
ha sevel dhe vreusi poblow.
[14] An ARLODH a dheu yn breus
gans henavogyon ha pennsevigyon y bobel:
Hwi yw neb re dhiswrug an winlan;
yma preydh an boghosek yn agas chiow.
[15] Pyth yw dhywgh, hwi dhe vrewi ow fobel,
ha melyas fassow an voghosogyon?
yn-medh an Arlodh, DUW an luyow.

[16] An ARLODH a leveris:
Rag bos myrghes Sion gothus,
ow kerdhes gans konaow omystynnys,
ha dewlagas ardhynus,
ow kerdhes gans kammow bleudh,
ha'n modrewi war aga dewufern ow tynkyal;
[17] an ARLODH a dhre krevennow
war glopen myrghes Sion,
ha'n ARLODH a lommha aga thal.

[18] Y'n jydh na an Arlodh a wra remova tekter modrewi aga dewufern, an penngwiskow ha'n tergh-kromman; [19] an

skinennow, an breghelligow, ha'n vaylys; 20 an tulyfantys, an
chaynys ufern, an grugysyow pann, an botellow ethen, ha'n
sonelligow; 21 an bysowyer sel ha'n bysowyer tron; 22 an dillas
dy'gol, an mantylli, an gwarrlennow ha'n tigennow; 23 an
niwlwias, an iswiskasow, an tulyfantys, ha'n kudhlennow penn.

24 Yn le spisys y fydh fler,
hag yn le grugys pann y fydh korden,
yn le gols plethys y fydh bloghter,
yn le dillas teg y fydh yskar,
ha kreyth leskys yn le tekter.
25 Dha wer a godh der an kledha,
ha'th kasoryon y'n gas.
26 Hy yetys a gyn ha galari,
hag omdhivesys hi a vydh esedhys war an dor.

4 Seyth benyn a gyv dalghen yn unn wour y'n jydh na, ow
leverel, 'Ni a dheber agan bara ha gwiska agan dillas
agan honan; unsel gas ni dhe vos henwys gans dha hanow.
Kemmer dhe-ves agan sham!'

Glori ow Tos dhe Remenant Sion

2 Y'n jydh na egin an ARLODH a vydh teg ha gloryus, ha frut
an tir a vydh bryntin ha splann dhe'n re a dhienk yn Israel.
3 Ev neb a vydh gesys yn Sion, neb a worta yn Yerusalem, a
vydh henwys sans, pubonan neb a veu skrifys rag bewnans
yn Yerusalem, 4 wosa an ARLODH dhe wolghi dhe-ves kawgh
myrghes Sion, ha glanhe goos Yerusalem yn-mes anedhi dre
spyrys breus ha spyrys loskvan. 5 Ena an ARLODH a wra kreatya
war an tyller kowal a venydh Sion, ha war hy huntelvaow,
kommol ha mog dydhweyth ha golow tan ow flammya
nosweyth; rag dres oll an glori y fydh nenlen. 6 Hi a vydh
goskes dhe woskeusi rag seghor dydhweyth, ha skovva ha kudh
rag tewedh ha glaw.

Kan an Gwinlan Dhifrut

5 My a gan lemmyn dhe'm karadow
kan kerensa a-dro dh'y winlan:
Ow haradow a'n jeves gwinlan
war vronn pur feyth.
2 Ev a's palas, ha kuntel an veyn yn-mes anedhi,
ha plansa ynni an gwella gwinbrennyer.
Ev a dhrehevis tour y'n kres anedhi,
hag ynwedh ev a droghas gwinwask ynni.
Ev a waytyas grappys dhe vos gwrys,
mes y hwrug grappys trenk.
3 Lemmyn, anedhysi Yerusalem ha gwer Yuda,
breusewgh yntra my ha'm gwinlan.
4 Pandr'a allsen gul moy rag ow gwinlan
na wrug vy rygdhi?
Pan waytis hi dhe wul grappys,
prag y hwrug grappys trenk?
5 Lemmyn my a dheriv dhywgh
an pyth a wrav rag ow gwinlan:
my a gemmer dhe-ves an ke
ha hi a vydh peurva;
my a wra aswa yn hy fos
ha hi a vydh tir trettys.
6 My a's gwra difeyth;
ny vydh skethrys, na ny vydh kravellys,
mes spedhas ha spern a dyv ena.
My a wra gorhemmyn dhe'n kommol
ma na rollons glaw warnedhi.

7 Rag gwinlan ARLODH an luyow yw chi Israel,
ha gwer Yuda yw plansva y dhelit.
Ev a worta gwirvreus hag awotta kammvreus,
ewnder hag awotta kri.

Kuhudhans a Anewnder

8 Go i a jun chi dhe ji,
ha keworra park dhe bark,
bys pan na vo tyller gesys,
ha nyns eus gesys marnas hwi
dhe driga yn kres an wlas.
9 ARLODH an luyow re leveris y'm diwskovarn:
Sur lies chi bras a vydh magor,
chiow brav a vydh heb anedhyas.
10 Ytho gwinlan a dheg erow a wra unn bath,[a]
ha'n homer[b] a has a wra efa.[c]

11 Go i a dhifun myttin a-varr dhe helghya korev,
ha tarya bys nos, ynflammys gans gwin.
12 Yma lyra ha telyn,
tabourik ha pibow, ha gwin yn aga gwledhow,
mes ny virons orth gweyth an ARLODH,
na gweles ober y dhiwla.
13 Rag henna ow fobel a yn divroedh
rag fowt a skians;
hy gwer nobyl a verow dre dhivotter,
ha'y routh dre seghes.
14 Rag henna yfarn re ygoras y vryansen a-les,
hag ygeri y anow dres musur;
hy splander ha'y thervysk a dhiyskyn ynno,
ha'y routh, hag ev neb a lowenha.
15 Den yw plegys dhe'n dor, ha gour yw gwrys isel,
ha dewlagas an re wothus a vydh isel.

---

a 5:10 *bath:* Musur linyel, a-dro dhe 45 liter.

b 5:10 *homer:* Musur sygh, a-dro dhe 220 liter.

c 5:10 *efa:* Musur sygh, a-dro dhe 22 liter.

16 Mes ARLODH an luyow a vydh ughelhes yn gwirvreus,
ha'n Duw sans a vydh sanshes yn ewnder.
17 Ena eyn a beur kepar hag yn aga feurva,
hag enevales peskys ha mynnes a dheber yn-mysk
an magoryow.

18 Go i neb a denn anewnder dre lovonow euveredh,
ha peghes avel dre lovonow kert,
19 neb a lever 'Fistenes,
bedhes y ober uskis,
ma'n gwellyn.
Neses, ha des kussul Sans Israel,
ma's aswonnyn.'

20 Go i neb a lever drog dhe vos da,
ha da dhe vos drog,
ha gorra tewlder rag golow,
ha golow rag tewlder,
ha gorra hwerow rag hweg,
ha hweg rag hwerow.

21 Go i neb yw skentel yn aga dewlagas aga honan,
ha konnyk yn aga golok aga honan.

22 Go i neb yw gallosek dhe eva gwin,
ha kampyoryon dhe gemyska korev,
23 neb a dhelirv an kablus dhe wari rag falswober,
ha kemeres ewnder dhe-ves dhyworth an dus
wiryon.

Dargan a Dhevedhyans Lu Babylon

24 Rag henna kepar dell wra tavosow tan dybri an sowl,
ha kepar dell wra gwels sygh sedhi y'n flammow,
yndelma aga gwreydh a vydh avel poder,
ha'ga bleujyow a yn-bann avel doust;

drefen i dhe nagha lagha ARLODH an luyow,
ha skonya lavar Sans Israel.

25 Rag henna sorr an ARLODH a dhew erbynn y bobel,
hag ev a ystyn y leuv er hy fynn ha'y gweskel.
An menydhyow a gren,
ha'ga horfow yw avel atal yn kres an stretys.
Yn despit dhe oll hemma, ny dreyl y sorr dhe-ves,
ha'y leuv yw hwath ystynnys.

26 Ev a dhrehav baner rag kenedhlow a-bell,
ha hwibana dhedha[a] dhyworth pennow an bys.
Awotta ev a dheu, uskis, gans tooth bras!
27 Nyns yw nagonan skwith, nagonan ny drebuch ynna,
nagonan ny hun, nagonan ny gosk,
nyns yw grugys diwglun den vyth lows,
kron sandal ny vydh terrys.
28 Y sethow yw lymmys
hag oll y waregow yw plegys;
karnow y vergh yw reknys avel kelester,
ha'y rosow avel an korwyns.
29 Yma dhodho us kepar ha'n lew,
ev a us avel lewyon yowynk;
grommya a wra ha dalghenna preydh;
ev a'n dre dhe-ves, ha nyns eus den vyth dh'y
sawya.
30 Y'n jydh na ev a romm warnodho
avel grommya an mor.
Mar mirir orth an tir,
awotta tewlder hag ankres;
golow a vydh tewlhes gans an kommol.

---

a 5:26 *dhedha:* Amendys. Ebrow *dhodho.*

Gwelesigeth a Dhuw y'n Tempel

6 Y'n vledhen may ferwis myghtern Uzzia, my a welas an
Arlodh esedhys yn se, ughel ha drehevys, ha lostennow
y bows a lenwis an tempel. [2] Yth esa serafyn ow sevel a-ughto,
hwegh askel dhe bubonan anedha: gans diw ev a gudha y fas,
ha gans diw ev a gudha y dreys, ha gans diw ev a neyja. [3] An
eyl a elwi dh'y gila, ow leverel,

'Sans, sans, sans, ARLODH an luyow,
oll an norvys yw leun a'y glori.'

[4] Ha peulyow an treudhow a grenas orth lev neb a elwi, ha'n
chi a veu lenwys a vog.

[5] Ena my a leveris, 'Go vy! Diswrys ov vy, rag gour avlan
y dhiwweus ov vy, ha trigys esov yn-mysk pobel avlan hy
diwweus; rag ow dewlagas re welas an Myghtern, ARLODH an
luyow.'

[6] Ena onan a'n serafynyon a neyjas bys dhymm, hag yn y
dhorn regydhen re gemersa gans gevel a-dhywar an alter. [7] Ev
a dochyas ow ganow, ha leverel, 'Awotta, homma re dochyas
dha dhiwweus ha treylys dhe-ves yw dha anewnder, ha gevys
yw dha begh.'

[8] Ha my a glewas lev an Arlodh ow leverel, 'Piw a dhanvonav,
ha piw a ragon ni?' Ena my a leveris, 'Ottavy, danvon vy!' [9] Hag
yn-medh ev, 'Ke, ha lavar dhe'n bobel ma,

"Klewewgh devri, mes na gonvedhewgh;
gwelewgh devri, mes na aswonewgh."

[10] Gwra kolon an bobel ma tew,
ha gwra aga diwskovarn poos,
ha sel aga dewlagas,

ma na glewons der aga dewlagas
ha gweles der aga diwskovarn

ha konvedhes der aga holon,
hag i a dreyl ha bos sawys.'

[11] Ena my a leveris, 'Pes termyn, A Arlodh?' Hag ev a
leveris,

‘Bys pan vydh citys diswrys,
heb anedhyas,
ha chiow heb den,
ha’n tir distruys ha difeyth;
12 bys pan wra an Arlodh danvon tus pell dhe-ves,
ha bos tylleryow forsakys pals yn-mysk an tir.
13 Ha kyn fo an degves rann gesys ynno,
y fydh leskys arta,
kepar ha terebynthen po derwen
a as kyf pan yw treghys dhe’n dor.’
An has sans yw hy hyf.

Ysay a Golonekha Myghtern Ahaz

7 Yn dedhyow Ahaz mab Yotham mab Uzzia, myghtern Yuda, Resin myghtern Aram ha Pekagh mab Remalia myghtern Israel a yskynnas dhe Yerusalem dhe werrya er hy fynn, mes ny allas hy fetha. 2 Y feu derivys dhe ji Davydh, ow leverel, ‘Aram yw keffrysyas Efraym;’ ha’y golon ha kolon y bobel a grenas kepar dell gren gwydh an koos a-rag an gwyns.

3 Ena an Arlodh a leveris dhe Ysay, Ke yn-rag dhe vetya Ahaz, ty ha Shear-yashub dha vab, orth penn dowrbons an poll gwartha, ryb fordh Park an Troghyer. 4 Ty a lever dhodho, Bydh war, hag omwith kosel. Na borth own, na vydh digolonnek drefen an dhew stock ma a yttewi ow megi, drefen sorr fers Resin hag Aram ha mab Remalia. 5 Rag Aram re vrasas droktra er dha bynn, gans Efraym ha Remalia, ow leverel, 6 Yskynnyn ni erbynn Yuda ha’y broweghi, hy skwardya a-les ha’y hemeres dre nerth ragon ni agan honan, ha gul mab Tabeel myghtern warnedhi. 7 Ytho yndelma y lever an Arlodh Duw:

Ny sev,
ha ny hwyrvydh;
8 rag penn Aram yw Damaskus
ha penn Damaskus yw Resin;

hag a-ji dhe bymp bledhen ha tri ugens
Efraym a vydh terrys dhe demmyn ma na vydh
pobel na fella.
9 Penn Efraym yw Samari,
ha penn Samari yw mab Remalia.
Mar ny gryssowgh
ena ny vedhowgh fastys.

Ysay a Re Tokyn Immanuel dhe Ahaz

10 Ha'n ARLODH a gewsis arta dhe Ahaz ow leverel: 11 Ty
govyn tokyn dhyworth an ARLODH dha Dhuw, bedhes po down
avel yfarn, po y'n ughelder a-vann. 12 Mes Ahaz a leveris, 'Ny
wovynnav, na ny vynnav previ an ARLODH.' 13 Ena yn-medh
ev:[a] 'Goslowewgh, chi Davydh! A'n synsowgh tra vyghan hwi
dhe skwitha tus, mes hwi a vynn ynwedh skwitha ow Duw?
14 Rag henna, an Arlodh y honan a re dhywgh tokyn. Awotta, an
wyrghes a omdhek ha dinythi mab ha hi a'n henow Immanuel.
15 Kowles ha mel y teber bys pan wor denagha an drog ha
dewis an da. 16 Rag kyns an maw dhe wodhvos denagha an
drog ha dewis an da, an tir a vydh forsakys, mayth owgh hwi
ownek a-rag y dhew vyghtern. 17 An ARLODH a dhre warnas ha
war dha bobel ha war ji dha das dedhyow na dheuth a-dhia'n
jydh may tibarthas Efraym dhyworth Yuda: myghtern Assyri
hogen.'

18 Y'n jydh na an ARLODH a hwiban dhe'n gelyonen usi yn
penn pella goverow Ejyp ha dhe'n wenenen usi yn pow Assyri;
19 hag i oll a dheu ha powes war an nansow klegerek ha war
folsyow an karrygi, war oll prysk an spern ha war bub dowrva.

20 Y'n jydh na an Arlodh a dregh der alten a veu gobrenys
a-dreus dhe'n avon – dre vyghtern Assyri – gols an penn, blew
an diwarr, ha hi a remov an varv ynwedh.

---

a 7:13 *ev:* Henn yw Ysay.

21 Y'n jydh na gour a vag denewes ha dew dhavas. 22 Drefen
an lanwes a leth a rons, ev a dheber kowles. Rag pubonan yw
gesys y'n tir a dheber kowles ha mel.

23 Y'n jydh na pub tyller mayth esa mil winbren ynno, hag
a dylis mil shekel arghans, a vydh spedhas ha spern. 24 Gans
sethow ha gans gwarak tus a dheu di, rag y fydh oll an tir
spedhas ha spern. 25 Oll an brennow o kravellys gans kravell,
ny edh ena rag own a spedhas ha spern; y fedhons tylleryow
mayth yw chatel danvenys dhe wari, ha trettys gans deves.

Mab Ysay avel Tokyn

8 An ARLODH a leveris dhymm, Kemmer dhis rol-skrifa
vras, ha skrif warnedhi gans pluven den: Maher-shalal-
hash-baz.[a] 2 My a elow dhymm dustunioryon len, Uria an
oferyas, ha Zekaria mab Yeberekia. 3 My a dheuth nes dhe'n
brofoses, ha hi a omdhug ha dinythi mab. Ena an ARLODH a
leveris dhymm, Hanw e Maher-shalal-hash-baz; 4 rag kyns an
flogh dhe wodhvos gelwel 'Ow thas' hag 'Ow mamm,' rychys
Damaskus ha preydh Samari a vydh degys dhe-ves a-rag
myghtern Assyri.

5 An ARLODH a gewsis dhymm arta, ow leverel: 6 Drefen an
bobel ma dhe nagha dowrow Shiloagh, usi ow mos yn kosel,
ha teudhi yn own a Resin mab Remalia; 7 rag henna awotta'n
Arlodh a dhre warnedha dowrow bras ha meur an avon,
myghtern Assyri gans oll y wolewder. Ha hi a dheu yn-bann
dres oll hy hanolyow, ha mos war oll hy glannow; 8 hi a dremen
dre Yuda avel liv ha drehedhes bys an konna; hag ystynnans hy
eskelli a lenow les dha dir, Immanuel.

9 Bedhewgh terrys,[b] poblow, ha bedhewgh dralys;
ha goslowewgh, oll hwi vroyow pell,

Omrugysewgh, ha bedhewgh dralys!
Omrugysewgh, ha bedhewgh dralys!

---

a 8:1 *Maher-shalal-hash-baz:* Hemm yw dhe styrya *Fisten dhe bylla, fysk dhe'n preydh.*

b 8:9 *Bedhewgh terrys:* Po *Kesunyewgh.*

[10] Omgussulyewgh war-barth, ha'n gussul a vydh lestys;
leverewgh ger, ha ny sev,
rag bos Duw genen.

[11] Rag an ARLODH a gewsis dhymm yndelma gans leuv grev, hag a'm gwarnyas ma na gerthen yn fordh an bobel ma, ow leverel: [12] Na leverewgh 'Bras!' pupprys may hwra an bobel ma leverel bras, ha na berthewgh own a'ga own, na vedhewgh dyegrys. [13] Hwi a sansha ARLODH an luyow, ev yw agas euth, hag ev yw neb a'gas ownekha, [14] Ev a vydh sentri,[a] ha men trebuchya ha karrek kodha dhe dhew ji Israel, hag antell ha maglen rag anedhysi Yerusalem. [15] Meur anedha a drebuch, ha kodha ha bos terrys; i a vydh maglennys, ha kemerys.

Dyskyblon Ysay

[16] Kolm an dustuni, sel an dyskans yn-mysk ow dyskyblon. [17] My a worta an ARLODH neb a gudh y fas dhyworth chi Yakob, hag ynno y fydh ow govenek. [18] Awotta, my ha'n fleghes a wrug an ARLODH aga ri dhymm yw toknys ha marthusyon yn Israel dhyworth ARLODH an luyow usi trigys yn menydh Sion. [19] Mar leverons dhywgh, 'Hwilewgh kussul a nygromonsoryon ha kolyogyon neb a hwyster ha hanasa; a ny godh dhe bobel hwila aga Duw, hwila kussul an re varow a-barth an re vyw [20] rag dyskans ha dustuni?' Yn sur mar leverons yndella, henn yw rag ny's teves golow banna. [21] Ev a dremen der an tir, duwenik ha nownek; ha rag bos dhedha nown, i a vydh serrys, hag ow mires war-vann i a volleth aga myghtern ha'ga Duw; [22] po ow mires orth an dor, otta anken ha tewlder, an tewolgow a ahwer; hag i a vydh herdhys yn tewlder tew.

---

a 8:14 *sentri:* Po amendyans *antell.*

Reyn an Myghtern a Dheu

9 Mes ny vydh tewlder rygdhi hi neb a veu yn ahwer. Yn termyn kyns ev a wrug bismer dhe bow Zebulun ha pow Naftali, mes wortiwedh ev a wra enora fordh an mor, war an tu aral dhe'n Yordan, Galile an kenedhlow.[a]

[2] An bobel a gerdhi yn tewlder
re welas golow meur;
an re trigys yn tir skeus ankow –
golow re splannas warnedha.

[3] Ty re gressyas an genedhel,
ty re veurhas an lowena;
i a lowenha a-ragos
kepar hag yn lowender an goldheys,
kepar dell yw tus fest heudhik pan rannons preydh.

[4] Rag ty re dorras yew y vegh,
ha lorgh y dhiwskodh,
an welen a wre y gonstrina,
kepar hag yn jydh Midyan.

[5] Rag pub botasen ow trettya yn tervans an gas,
ha pub mantel rolys a-dro yn goos
a vydh leskys, keunys dhe'n tan.

[6] Rag flogh re beu genys dhyn,
mab re beu res dhyn;
ha war y dhiwskodh yma arlottes.
Hag ev a vydh henwys
Kussulyador Marthys, Duw Gallosek,
Tas bys Vykken, Pennsevik Kres.

[7] Dhe ynkressyans an arlottes
ha dhe gres ny vydh finweth,

---

a 9:1 An gwers ma yw niverys 8:23 y'n tekst ebrow, ha gwersow 2 bys 21 yw niverys 1 bys 20.

rag tron Davydh ha rag y vyghterneth,
dh'y fastya ha dh'y skoodhya
gans gwirvreus hag ewnder
alemma rag ha bys vykken.
Gwres ARLODH an luyow a wra hemma.

Breus erbynn Balghder hag Arwask

8 An Arlodh re dhanvonas ger dhe Yakob;
y kodh war Israel.
9 Oll an bobel a'n godhvydh,
Efraym hag anedhysi Samari;
neb a leveris gans gooth ha balghder a golon:
10 'Bryckys re godhas,
mes ni a dhastrehav gans meyn treghys;
sykaminwydh re beu treghys dhe'n dor,
mes ni a worr sedres yn aga le.'
11 Ytho an ARLODH a dhrehevis envi er aga fynn,
ha provokya aga eskerens,
12 Aram a-rag ha'n Filistysi a-dryv;
hag i re dhevoryas Israel gans anow ygor.

Yn despit dhe oll hemma ny dreylyas y sorr,
ha'y leuv yw hwath ystynnys.
13 Mes ny dreylyas an bobel dhe neb a's gweskis,
na ny hwilsons ARLODH an luyow.
14 Ytho an ARLODH a dregh dhe-ves dhyworth Israel
penn ha lost,
skorren ha korsen yn unn jydh.
15 An henavek ha'n den ughel, ev yw an penn,
ha'n profos ow tyski gow, ev yw an lost.
16 An re a led an bobel ma y's gwrons dhe wandra,
ha'n re ledys yw sowdhenys.

17 Rag henna an Arlodh ny lowenha yn aga gwer yowynk,
na kemeres truedh a'ga omdhivasow ha
gwedhwesow;
rag pubonan yw ansans ha drog,
ha pub ganow a gews folneth.

Yn despit dhe oll hemma ny dreylyas y sorr,
ha'y leuv yw hwath ystynnys.

18 Ytho kammhynseth a lesk avel tan,
ow tevorya spedhas ha spern,
ha leski prysk an koos,
ha troyllya yn-bann yn koloven mog.
19 Dre sorr ARLODH an luyow
an tir a vydh kowlleskys,[a]
ha'n bobel a vydh avel keunys rag an tan;
den vyth ny gemmer truedh a'y vroder.
20 A-dhyghow den a dhevor ha hwath nownek vydh;
a-gledh den a dheber ha ny vydh gwalghys.
Pubonan a dheber kig y gentrevek.[b]
21 Manasse erbynn Efraym, hag Efraym erbynn
Manasse;
war-barth y fedhons erbynn Yuda.
Yn despit dhe oll hemma ny dreylyas y sorr,
ha'y leuv yw hwath ystynnys.

10 Go i neb a wra ordenansow kammhynsek,
ha'n skriforyon neb a skrif laghys anewn,

---

a 9:19 *kowlleskys:* Ow sewya an Septuagint. Styr an ger ebrow yw ankler.

b 9:20 *gentrevek:* Amendys ow sewya an Targum. Ebrow *y vregh.*

[2] dhe dreylya dhe-ves an edhomogyon dhyworth aga
gwiryow,
ha dhe ladra gwirvreus dhyworth boghosogyon ow
fobel,
rag may fo gwedhwesow aga freydh,
ha may pyllons omdhivasow.
[3] Pandr'a wrewgh yn jydh kessydhyans,
hag y'n anawel a dheu a bellder?
Piw y ponyowgh dhodho rag gweres,
ha ple hwrewgh gasa agas golewder,
[4] ma na blattyowgh yn-mysk an brisnoryon,
na kodha yn-mysk an re ledhys?
Yn despit dhe oll hemma ny dreylyas y sorr,
ha'y leuv yw hwath ystynnys.

Breus erbynn Assyri Valgh

[5] Ogh, Assyri, gwelen ow sorr!
an fust yn aga leuv yw ow honnar.
[6] My a'n danvon erbynn kenedhel ansans,
hag erbynn pobel ow sorr my a'n gorhemmyn,
dhe bylla, ha dhe dhalghenna preydh,
dh'aga threttya avel leys an stretys.
[7] Mes nyns yw hemma y vodh,
na ny breder y golon yndella;
mes yma yn y golon dhe dhistrui
ha dhe dreghi dhe-ves kenedhlow nag yns nebes.
[8] Rag yn-medh ev,
'A nyns yw oll ow fennsevigyon myghternedh?
[9] A nyns yw Kalno avel Karkemish?
A nyns yw Hamath avel Arpad?
A nyns yw Samari avel Damaskus?

10 Kepar dell wrug ow leuv kavos gwlaskordhow an idolys,
may feu aga imajys gravys moy es imajys Yerusalem ha Samari,
11 a ny wrav dhe Yerusalem ha'y idolys kepar dell wrug vy dhe Samari ha'y imajys?'

12 Ytho pan dhiwedh an Arlodh oll y ober war venydh Sion hag yn Yerusalem, my a gessydh frut kolon gothus myghtern Assyri, ha balghder y dhewlagas howtyn. 13 Rag yn-medh ev,

'Dre nerth ow leuv re'n gwrug vy,
ha der ow furneth, rag bos genev konvedhes.
My re removas oryon poblow,
ha ravna aga thresorvaow,
ha dri rewlysi dhe'n dor avel kasor nerthek.
14 Ow leuv re gavas, avel neyth,
rychys an poblow;
ha kepar dell guntelir oyow forsakys,
yndella my re guntelas oll an norvys;
nagonan ny wayas askel
na ygeri y anow, na gryllya.'

15 A wra an vool bostya erbynn an den a dregh ganso?
A wra an hesken braggya erbynn an den a hesken gensi?
Kepar ha pan wrello gwelen shackya an den a wra y handla,
po lath drehevel neppyth nag yw prenn!
16 Rag henna an Arlodh, ARLODH an luyow,
a dhanvon kleves gwastyans yn-mysk y gasoryon gorfek,
hag yn-dann y wolewder loskvan a vydh enowys avel an losk a dan.

17 Golow Israel a vydh avel tan,
ha'y Sans avel flamm;
hag ev a lesk ha devorya
y spedhas ha'y spern yn unn jydh.
18 Splander y goos ha'y dir feyth
ev a dhistru, enev ha korf war-barth,
kepar dell wra den klav gwastya dhe-ves.
19 Remenant gwydh y goos a vydh mar skant
bys may hallo flogh aga nivera.

Remenant Israel a Dhehwel dhe Dhuw

20 Y'n jydh na remenant Israel, ha'n re a skapyas dhyworth
chi Yakob, ny besyons na fella kregi war an den a's gweskis,
mes i a greg war an ARLODH, Sans Israel. 21 Remenant a
dhehwel, remenant Yakob, dhe'n Duw gallosek. 22 Kyn fydh
dha bobel Israel avel tewes an mor, unsel remenant anedhi a
dhehwel. Kollva yw erghys, ow fenna gans ewnder. 23 Rag an
Arlodh, DUW an luyow, a wra distruyans leun, dell veu ordenys,
yn kres oll an tir.

24 Rag henna yndelma y lever an Arlodh, DUW an luyow: Ow
fobel, trigys yn Sion, na borth own a Assyri neb a'th wysk gans
gwelen, ha drehevel y lorgh er dha bynn, dell wrug Ejyp. 25 Yn
pols pur vyghan sorrvan er agas pynn a worfen, ha'm sorr a
dreyl dh'aga distruyans i. 26 ARLODH an luyow a wra dhe skorja
difuna er aga fynn, kepar dell weskis Midyan orth karrek Oreb,
ha'y lorgh a vydh war an mor, kepar hag yn Ejyp. 27 Y'n jydh
na y vegh a vydh drehevys a-dhywar dha skoodh, ha'y yew
a-dhywar dha gonna.

Ev res eth yn-bann dhyworth Rimmon,[a]
28 ev re dheuth dhe Ayath;
ev re dremenas dre Migron;
yn Mikmash ev a settyas y fardellow yn-nans.

---

a 10:27 *Ev res eth yn-bann dhyworth Rimmon:* Amendys.

29 Ev re dremenas an bolgh,
yn Geba ev a wodrigas dres nos;
Rama a gren,
Gibea a Sowl re fias.
30 Kri yn ughel, myrgh Gallim!
Goslow, Laysha!
Gorthyp dhedhi, Anathoth!
31 Madmena a fi,
anedhysi Gebim a hwila skovva.
32 Poran an jydh ma ev a worta yn Nob
ha shackya y dhorn
erbynn menydh myrgh Sion,
erbynn brenn Yerusalem.

33 Otta, an Arlodh, ARLODH an luyow,
a skether an skorrennow dre nerth euthyk;
an gwydh meur aga ughelder a vydh treghys yn-nans,
ha'n re hir a vydh uvelhes.
34 Ev a hack prysk an koos dhe'n dor gans horn;
Lebanon gans y gwydh krev a godh.

Skorren Yesse

11 Egin a dheu yn-mes dhyworth kyf Yesse,
ha skorren a dyv dhyworth y wreydh.
2 Spyrys an ARLODH a bowes warnodho,
spyrys furneth ha konvedhes,
spyrys kussul ha nerth,
spyrys skians hag own an ARLODH.
3 Y dhelit a vydh yn own an ARLODH.

Ny vreus herwydh golok y dhewlagas,
nag ervira herwydh klewans y dhiwskovarn;

4 mes ev a vreus an edhomogyon gans ewnder,
hag ervira gans ewnder rag boghosogyon an norvys.
Ev a wysk an norvys gans gwelen y anow,
ha gans spyrys y dhiwweus ev a ladh an tebelwas.
5 Ewnder a vydh grugys y dhiwglun,
ha lenduri grugys y gres.

6 An bleydh a drig gans an on,
ha'n lewpard a wrowedh gans an mynn,
an leugh ha'n lew yowynk ha'n lodhen peskys war-barth;
ha mab byghan a's led.
7 An vugh ha'n ors a beur,
aga re yowynk a wrowedh war-barth;
ha'n lew a dheber kala avel an ojyon.
8 Gwari a wra an flogh ow tena war doll an nader,
ha'n flogh didhenys a worr y leuv war neyth an sarf.
9 Ny wrons dregyn na ny dhistruons
yn oll ow menydh sans;
rag an norvys a vydh leun a wodhvos an ARLODH
dell wra an dowrow kudha an mor.

Sion a Vydh Dasprenys

10 Y'n jydh na gwreydhen Yesse a sev avel baner dhe'n poblow; an kenedhlow a'n hwila, ha'y bowesva a vydh gloryus. 11 Y'n jydh na an Arlodh a ystyn y leuv an nessa gweyth dhe dhaskavos remenant y bobel yw gesys, dhyworth Assyri, dhyworth Ejyp, dhyworth Pathros, dhyworth Ethiopi, dhyworth Elam, dhyworth Shinar, dhyworth Hamath, ha dhyworth enesow an mor.

12 Ev a dhrehav baner rag an kenedhlow
ha kuntel divresow Israel,

ha dri war-barth an re skattrys a Yuda
dhyworth peswar korn an norvys.
13 Avi Efraym a dhiberth,
hag eskerens Yuda a vydh treghys dhe-ves;
Efraym ny berth envi a Yuda,
ha Yuda ny arvedh Efraym.
14 I a neyj yn-nans war skoodh an Filistysi yn
howlsedhes;
war-barth i a byll mebyon an howldrevel.
I a ystyn aga leuv erbynn Edom ha Moab,
ha'n Ammonysi a vydh aga sojets.
15 An ARLODH a rann
taves mor Ejyp;
ev a wev y leuv war an avon
gans nerth y wyns,
ha'y gweskel yn seyth stredh
rag may treusser yn sandalys;
16 y fydh fordh veur dhyworth Assyri
rag remenant y bobel yw gesys,
kepar dell veu rag Israel
y'n jydh mayth yskynnas yn-mes a bow Ejyp.

Grassyans ha Gormel

12 Y'n jydh na ty a lever:
My a'th wormel, A ARLODH,
rag kyn feus serrys orthiv,
dha sorr re dreylyas dhe-ves,
ha ty a'm konfortyas.

2 Otta, Duw yw ow selwyans;
my a fydh, ha ny borthav own,
rag an Arlodh DUW yw ow nerth ha'm kan,
hag ev yw ow selwyans.

3 Hwi a denn dowr gans lowena dhyworth an fentynnyow a
selwyans. 4 Y'n jydh na hwi a lever:

Gormelewgh an ARLODH,
gelwewgh war y hanow;
gwrewgh y wriansow godhvedhys yn-mysk an
poblow,
deklaryewgh y hanow dhe vos ughelhes.
5 Kenewgh dhe'n ARLODH, rag ev re wrug oberow
bryntin;
gwra hemma godhvedhys yn oll an norvys.
6 Garm ha kan yn lowen, anedhyas Sion,
rag bras yw Sans Israel y'n kres ahanas.

Profosans a-dro dhe Babylon

13 Profosans a-dro dhe Babylon, a wrug Ysay mab
Amos y weles.

2 War venydh mool drehevewgh baner,
kriewgh yn ughel dhedha;
gwevyewgh leuv rag may teffons
yn yetys an ugheloryon.
3 My re worhemynnis dhe'm re sanshes,
ynwedh my re elwis ow breselysi dhe gowlwul ow
sorr,
an re a vost y'm meuredh.

4 Son routh y'n menydhyow,
haval dhe bobel vras;
son tervans gwlaskordhow,
kenedhlow kuntelys war-barth:
yma ARLODH an luyow ow kuntel lu rag bresel.
5 I a dheu a dir pell, dhyworth pennow nev,
an ARLODH hag arvow y sorrvan,
dhe dhistrui an norvys oll.

6 Oulyewgh, rag ogas yw dydh an ARLODH;
kepar ha terros dhyworth an Ollgallosek.[a]
7 Rag henna pub leuv a vydh gwann,
ha'n golon a bub den a deudh.
8 I a vydh dyegrys,
glosow ha keudh a's kemmer,
i a vydh yn angos kepar ha benyn ow tinythi.
I a vir gans marth an eyl orth y gila,
aga fassow a vydh avel flammow.
9 Otta, dydh an ARLODH a dheu,
fell, gans konnar ha sorr fers,
dhe wul an tir ynyal
ha distrui peghadoryon dhyworto.
10 Rag ster an nevow ha'ga Orionow[b] ny rons aga golow.
An howl a vydh tewl pan dhrehav,
ha'n loor ny wra dh'y lorgan splanna.
11 My a gessydh an norvys rag y dhroktra,
ha'n debeles rag aga sherewynsi.
My a wra dhe wooth an re orgelus cessya,
hag uvelhe balghder turans.
12 My a wra gour moy drudh ages owr pur,
ha den ages owr a Ofir.
13 Rag henna my a wra dhe'n nevow krena,
ha'n norvys a vydh shackys dhyworth y le,
yn konnar ARLODH an luyow,
yn jydh y sorr fers.
14 Kepar hag ewik ownekhes,
ha kepar ha deves heb den vyth dh'aga huntel,
peub a dhehwel dh'y bobel, peub a fi dh'y dir y honan.

---

a 13:6 *an Ollgallosek:* Ebrow *El Shadday.*

b 13:10 *Orionow:* Henn yw Orion gans y sterennow erel.

15 Piw pynag a vo kevys a vydh gwanyes,
ha piw pynag a vo kechys a godh der an kledha.
16 Aga fleghes a vydh hackys dhe demmyn
a-rag aga dewlagas;
aga chiow a vydh ravnys
ha'ga gwragedh defolys.
17 Otta, my a dhifun an Medys er aga fynn,
na wrons vri a arghans,
ha ny hwansons owr.
18 Aga gwaregow a vrew gwer yowynk;
ny gemerons truedh a frut an brys;
ny vir aga lagas gans piteth war fleghes.
19 Babylon, splander gwlaskordhow,
glori a wooth an Kaldeanys,
a vydh avel Sodom ha Gomorra
pan wrug Duw aga domhwel.
20 Ny vydh anedhys nevra,
ha ny drig den vyth ynni a henedh dhe henedh;
ny sett Arabyon aga thyldow[a] ena,
ha ny wra bugeledh greow dhe bowes ena.
21 Mes bestes gwyls a wrowedh ena,
hag oulys a lenow hy chiow;
strusyow a drig ena,
ha boghes a derlem[b] ena.
22 Keun a oul yn hy thouryow,
hag owrgeun y'n palesyow fethus.
Yma hy thermyn ow tos nes,
ha ny vydh hy dedhyow delatys.

---

a 13:20 *ny sett Arabyon aga thyldow:* Po *ny gyv Arabyon gwiryow peuri.*

b 13:21 *boghes a derlem:* Po *jevanow a dhons.*

Dehwelans Israel

14 Rag an ARLODH a gemmer truedh a Yakob, ha dewis
Israel arta, ha ri powes dhedha war aga thiredh.
Alyons a jun gansa, ha glena orth chi Yakob. [2] Poblow a's
kemmer ha'ga dri dh'aga thyller aga honan. Chi Israel a's erit
yn tir an ARLODH avel kethyon ha kethesow. I a wra dhe'n re
a's kemeras yn kethneth bos aga hethyon i, hag i a rewl an re
a's arwaskas.

Kodh Myghtern Babylon

[3] Y'n jydh may hwra an ARLODH ri dhis powes dhyworth
dha alar ha'th ankres ha dhyworth an ober kales a veus gwrys
dhe lavurya ynno, [4] ty a gemmer an kows ma yn-bann erbynn
myghtern Babylon, ha leverel:

Fatel hedhis an turant!
Fatel hedhis an omsettyans![a]

[5] An ARLODH re derris lorgh an debeles,
an dernwelen a rewlysi,

[6] neb a weskis poblow yn sorr
gans strokosow heb hedhi,

hag yn konnar fetha kenedhlow
gans arwask heb fronn.

[7] Oll an norvys a bowes yn kosel;
i a gri gans joy.

[8] Meryw ynwedh a lowenha warnas,
ha sedres Lebanon:

'A-ban veus iselhes,
ny yskyn treghyas er agan pynn.'

[9] Yfarn a-woles yw amovys ragos,
dhe'th vetya pan dheudh;

---

a 14:4 *omsettyans:* Amendys war-lergh an Syriek, an Targum, Qumran hag erel. Styr an Ebrow yw ankler.

ev a dhifun spyrysyon an re varow ragos
oll myns a veu ledyoryon an norvys;
ev a dhrehav dhyworth aga thronys
oll myghternedh an kenedhlow.
10 I oll a'th worthyp
ha leverel dhis,
'Ty ynwedh yw ydhil avelon,
ty yw devedhys ha bos haval dhyn.'
11 Dha veuredh yw dres yn-nans dhe yfarn,
gans son dha delynnow;
yma gweli a gontron lesys yn-dannos,
ha preves yw dha gudhans.

12 Fatel os ta kodhys dhyworth nev,
A Vorlowen, mab an bora!
Ty re beu treghys dhe'n dor,
neb a fethas kenedhlow.
13 Ty a leveris y'th kolon,
'My a yskyn dhe nev;
my a dhrehav ow thron
a-ugh ster Duw;
esedhys vedhav war venydh an kuntelles,
yn pella rannow an gogledh;
14 my a yskyn a-ugh keyn an kommol;
my a vydh kepar ha'n Ughella.'[a]
15 Mes ty yw dres yn-nans dhe yfarn,
dhe bella rannow an pytt.

16 An re a'th wel a hwither orthis
ha prederi ahanas:
'Yw hemma an gour a gryghyllis an nor,
ha wul dhe wlaskordhow krena,

a 14:14 *kepar ha'n Ughella:* Ebrow *kepar hag Elyon.*

17 neb a wrug an nor avel gwylvos,
neb a dhomhwelas y citys,
ha ny asas y brisnoryon dhe vos tre?'

18 Oll myghternedh an kenedhlow,
a wrowedh yn glori,
peub yn y vedh y honan;

19 mes ty, ty yw tewlys yn-mes, a-ves dhe'th vedh,
avel barren gasadow,

kudhys gans an re ledhys,
an re gwenys gans an kledha,
neb a dhiyskyn dhe veyn an pytt
avel korf trettys yn-dann dreys.

20 Ny vedhydh junys gansa yn ynkleudhyans,
rag ty a dhistruis dha dir,
ha ladha dha bobel.

Ny vydh henwys bys vykken
has an debeles.

21 Pareusewgh ladhva rag y vebyon
drefen peghosow aga thasow;

ma na saffons hag erita an tir
ha lenwel enep an nor a citys.

22 My a sev er aga fynn,
yn-medh ARLODH an luyow,

ha treghi dhyworth Babylon hanow ha remenant,
agh ha linnyeth,
yn-medh an ARLODH.

23 My a's gwra yn perghenogeth rag sort,
ha pollow dowr,
ha'y skuba dhe-ves gans an skubell a gollva,
yn-medh ARLODH an luyow.

Profosans a-dro dhe Assyri

24 ARLODH an luyow re dos, ow leverel:
Kepar dell vynnis vy, yndella y hwer;
ha kepar dell erviris, yndella y sev:
25 dhe derri Assyri y'm tir,
ha'y drettya yn-dann dreys war ow menydhyow;
Y yew a vydh kemerys dhiwarnedha,
ha'y vegh a vydh kemerys a-dhywar aga skoodh.

26 Hemm yw an towl ervirys rag oll an norvys;
ha homm yw an leuv ystynnys war oll an kenedhlow.
27 Ytho ARLODH an luyow re erviris,
ha piw a'n lest?
Y leuv yw ystynnys,
ha piw a's treyl dhe-ves?

Profosans a-dro dhe Filisti

28 Yn bledhen mernans myghtern Ahaz y feu an profosans ma:
29 Na lowenha, Filisti, ty oll,
drefen bos dralys an welen a'th weskis;
rag dhyworth gwreydhen an sarf y teu nader,
ha'y frut a vydh sarf askellek.
30 An re gynsa genys a'n voghosogyon a beur,
ha'n edhomogyon a wrowedh yn sawder.
Mes my a dhistru dha gyf gans divotter;
ha ladha dha remenant.
31 Oul a yet, kri a cita;
teudh yn own, Filisti, ty oll.
Mog a dheu dhyworth an gogledh,
ha nyns eus termynek yn y renkow.

32 Fatel worthyp kanasow an genedhel?

‘Yth yw an Arlodh neb re selyas Sion,
ha boghosogyon y bobel
a hwila harber ynni.’

Profosans a-dro dhe Moab

15 Profosans a-dro dhe Moab:
Ar yn Moab yw gwastys,
distruys yn unn nos.
Kir yn Moab yw gwastys,
distruys yn unn nos.
2 Dibon re yskynnas dhe’n tempel,
dhe’n tylleryow ughel dhe ola;
war Nebo ha war Medeba
Moab a oul.
War bub penn yma bloghter,
ha treghys yw pub barv.
3 Y’n stretys i a omwrugys gans yskar;
war an tohow hag y’n plenys
pubonan a oul, owth ola dagrow.
4 Heshbon hag Eleale a gri,
aga lev yw klewys bys Yahas.
Rag henna soudoryon Moab a arm,
ha’ga enev a gren.
5 Ow holon a gri rag Moab;
hy foesigyon a fi bys Soar,
bys Eglath-shelishiya.
Yth ons yn-bann owth ola
war an fordh-yskynna dhe Luhith;
war an fordh dhe Horonaym
i a dhrehav garm a gollva.
6 Dowrow Nimrim yw ynyal,
an gwels yw sygh, an aswels a fyll;
nyns eus glasneth na fella.

7 Rag henna an palster a waynsons
ha'n gwara a withsons
a vydh degys dhe-ves
bys yn Nans an Edhel.
8 Ytho an arm res eth
oll a-dro dre dir Moab;
hy olva a dheu bys yn Eglaym,
hy olva bys yn Beer-elim.
9 Rag dowrow Dimon yw leun a woos;
mes my a dhre hwath moy war Dimon,
lew rag foesigyon Moab
ha rag remenant an tir.

16 Danvenewgh eyn
dhe rewler an tir
dhyworth Sela dhe'n gwylvos,
bys yn menydh myrgh Sion.
2 Avel edhen ow treneyja,
tewlys dhyworth an neyth
yth yw myrghes Moab
orth rysyow Arnon.
3 'Dro kussul;
gwrewgh ervirans.
Gorr dha skeus kepar ha'n nos
yn hanter-dydh;
Kudh an re skattrys,
na drayt an foesik;
4 Trigens genes
an re skattrys dhyworth Moab;
bydh skovva dhedha
rag an distruyer.'

Ny vydh an arwasker na fella,
hedhi a wra an terros,
ha'n ravner a vydh gyllys dhyworth an tir.
5 Ena tron a vydh fastys yn tregeredh,
ha warnedhi yth esedh yn gwirder
yn tylda Davydh,
nebonan a vreus hag a hwila gwirvreus,
hag a fisten dhe wul ewnder.

6 Ni re glewas a wooth Moab
– pur wothus yw –
a-dro dh'y valghder ha'y wooth ha'y donteth,
mes y vostow yw fals.
7 Ytho Moab a oul,
i oll a oul rag Moab.
Kynewgh rag tesennow-grappys[a] Kir-hareseth,
hwi hag yw kowldhistruys.
8 Rag parkow Heshbon a wedher,
ha gwinbren Sibma ynwedh.
Arlydhi an kenedhlow re weskis hy gwella
gwinbrennyer,
a dhrehedhas bys yn Yazer
ha gwandra troha'n difeythtir;
hy skorrennow a lesas,
ha tremena dres an mor.
9 Rag henna my a ool gans olva Yazer
rag gwinbren Sibma.
My a'th towrha gans ow dagrow,
A Heshbon hag Eleale;
rag an arm war dha frutys hav
ha'th trevas re hedhis.

---

a 16:7 *tesennow-grappys:* Po ow sewya an Targum *gwer.*

10 Lowena ha heudhder yw kemerys
dhyworth an tir feyth,
hag y'n gwinlannow den vyth ny gan,
na garma yn lowen;
den vyth ny drett gwin y'n gwinwaskow.
My re wrug an arm dhe hedhi.
11 Rag henna ow holodhyon a hanas avel lyra rag Moab,
ha'm kolon rag Kir-heres.
12 Pan omdhiskwedh Moab,
hag omskwitha war an tyller ughel,
pan dheu dh'y sentri dhe bysi,
ny amont mann.

13 Hemm yw an ger re gewsis an ARLODH kyns a-dro dhe Moab. 14 Mes lemmyn an ARLODH a lever, Yn teyr bledhen kepar ha bledhynnyow arvethesik, splander Moab a vydh dispresys, spit dhe oll an routh vras, ha'n remenant a vydh pur vyghan ha gwann.

Profosans a-dro dhe Damaskus

17 Profosans a-dro dhe Damaskus.
Otta, ny vydh Damaskus cita na fella,
mes y fydh kals a vagoryow.
2 Citys Aroer a vydh forsakys,
hag i a vydh rag flockys a wrowedh
ha den vyth ny wra dhedha perthi own.
3 An kastel a vydh gyllys dhyworth Efraym,
ha'n vyghterneth dhyworth Damaskus;
remenant Aram a vydh
avel glori mebyon Israel,
yn-medh ARLODH an luyow.

4 Y'n jydh na
glori Yakob a vydh tanowhes,
ha blonek y gig a vydh lehes.

[5] Ev a vydh avel myser a guntel ys,
ha'y vregh a vys pennow ys.
Ev a vydh avel den a guntel gesigow pennow ys
yn nans Refaim.
[6] Mes gesigow a worta ynno,
kepar ha pan vo olewbren gweskys,
diw po teyr oliven adhves orth penn an varren,
peswar po pymp yn y skorr feyth,
yn-medh an ARLODH, Duw Israel.

[7] Y'n jydh na den a vir orth y Wrier, ha'y dhewlagas a dreyl dhe Sans Israel. [8] Ny vir orth an alteryow, ober y dhiwla, ha ny vir orth an Asherim ha'n alteryow enkys a wrug y vesyes.

[9] Y'n jydh na aga citys krev, a vydh forsakys avel citys an Hivysi ha'n Amorysi[a] a assons drefen mebyon Israel; hag i a vydh difeyth.

[10] Rag ty re ankovas Duw dha selwyans,
ha ny berthsys kov a garrek dha nerth.
Rag henna kynth esos ow plansa plansvaow hweg
ha graffya skyll astranj;
[11] kyn hwredh dhedha tevi y'n jydh ma's plensydh,
ha gul dhedha bleujyowa y'n myttin ma's graffydh,
hwath an drevas a fi dhe-ves
yn jydh a galar ha payn heb remedi.

[12] Ogh tru, an tervans a lies pobel,
ow terva kepar ha tervans an moryow;
ha tarennans poblow kepar ha tarennans dowrow krev!
[13] Kenedhlow a daren avel tarennans dowrow pals,
mes ev a's keredh hag y fions pell,
helghys avel us war an menydhyow a-rag an gwyns,
hag avel has askal a-rag an awel.

---

a 17:9 *an Hivysi ha'n Amorysi:* Amendys war-lergh an Septuagint.

14 Gorthugherweyth, awotta euth tromm!
Kyns myttin gyllys yns.
Hemm yw tenkys an re a'gan raven,
ha kevren an re a'gan pyll.

Profosans a-dro dhe Ethiopi

18 Go hi, gwlas a skathow-golya[a]
eus dres avonyow Kush,
2 neb a dhanvon kanasow war an mor,
yn lestri papyrus war enep an dowr.
Kewgh, hwi ganasow skav,
dhe genedhel hir ha smodh aga kroghen,
dhe bobel ownys ogas ha pell,
kenedhel grev ha breselek,
neb yw hy thir rynnys gans avonyow.

3 Oll trigoryon an norvys
hag anedhysi an bys,
pan vydh baner drehevys war an menydhyow,
mirewgh!
ha pan vydh hirgorn hwythys, klewewgh!
4 Yndelma y lever an ARLODH dhymm:
My a vydh kosel ha mires dhyworth ow thrigva
avel tomder kler y'n howlsplan,
avel komolen gluth yn tomder an drevas.
5 Ytho, kyns an drevas, pan yw an vleujen gyllys
ha'n flour re dheuth ha bos grappa owth adhvesi,
ev a dregh an barrennow gans higennow-skethra,
ha remova ha tenna yn-mes an skorrennow.

---

a 18:1 *a skathow-golya:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *a eskelli ow hwyrni.*

6 I a vydh gesys war-barth
rag ydhyn preydh an menydhyow
ha rag bestes an tir;
an ydhyn a spen an hav warnedha
hag oll bestes an tir a spen an gwav warnedha.

7 Y'n termyn na rohow a vydh dres dhe ARLODH an luyow dhyworth pobel hir ha leven, dhyworth pobel ownys ogas ha pell, kenedhel grev a drett yn-dann dreys, mayth yw y wlas rynnys gans avonyow; i a's dre dhe dyller hanow ARLODH an luyow, dhe venydh Sion.

Profosans a-dro dhe Ejyp

19 Profosans a-dro dhe Ejyp.
Awotta'n ARLODH ow marghogeth war gomolen skav
hag ow tos bys yn Ejyp;
idolys Ejyp a gren a-ragdho,
ha kolon Ejyp a deudh a-bervedh ynno.
2 My a sett Ejyp erbynn Ejyp;
pubonan a vatal orth y vroder,
ha pubonan orth y gentrevek,
cita orth cita, ruvaneth orth ruvaneth.
3 Spyrys Ejyp a fyll a-ji dhodho;
my a dhiswra y gussul;
i a hwila an idolys ha spyrysyon an re varow,
an nygromonsoryon ha'n golyogyon.
4 My a dhelirv Ejyp
yn leuv arlydhi fell;
myghtern fers a's rewl,
yn-medh an Arlodh, ARLODH an luyow.
5 Dowr dhyworth an mor a dhesegh,
ha gweli an avon a vydh kras ha sygh.

6 An dowrgleudhyow a vydh flerys,
ha kanolyow Ejyp a fyll ha segha.
Kors ha keun a wedher;
7 korsegi ryb an Nil,
orth heyl an Nil,
ha puptra yw hesys ryb an Nil a vydh sygh,
hag a vydh hwythys dhe-ves, ha bos gyllys glan.
8 An byskadoryon a gyn,
hag oll an re a dewl higow y'n Nil a alar;
an re a les rosow war enep an mor a wannha.
9 Gweythoryon gans lin kribys a vydh digolonnek,
ha'n wiadoryon a vydh gwannliwek.
10 Hy gonisysi a vydh digolonnek,
oll an re a ober rag arveth a vydh grevys.

11 Yn hwir, felyon yw pennsevigyon Soan;
kussulyoryon fur Faro a re kussul gocki.
Fatel leverowgh dhe Faro,
'Mab tus fur ov vy,
mab myghternedh goth'?
12 Ytho ple'ma agas tus fur?
Leverens orthis, ha derivens
an pyth re erviras ARLODH an luyow erbynn Ejyp.
13 Pennsevigyon Soan a dheuth ha bos felyon,
pennsevigyon Nof yw tollys;
pennmeyn hy lothow
re ledyas Ejyp yn stray.
14 An ARLODH re gemyskas a-ji dhedhi
spyrys gorth;
i a wra dhe Ejyp trebuchya yn oll hy gwriansow,
kepar dell drebuch penn medhow yn y hwyj.
15 Ny'n jevydh Ejyp tra vyth dhe wul,
penn na lost, palm na korsen.

16 Y'n jydh na Ejyp a vydh avel benenes. I a gren rag own,
a-rag leuv ARLODH an luyow, a wra ev hy shackya er aga fynn.
17 Pow Yuda a vydh euth dhe Ejyp; peub may fo kampollys
dhodho a vydh dyegrys drefen kussul ARLODH an luyow, a
erviras er aga fynn.

Bennath ow Tos war Ejyp, Assyri hag Israel

18 Y'n jydh na y fydh pymp cita yn pow Ejyp ow kewsel taves
Kanan hag ow ti lelder dhe ARLODH an luyow. Onan anedha a
vydh henwys Cita an Howl.

19 Y'n jydh na y fydh alter dhe'n ARLODH yn kres pow Ejyp,
ha peulven dhe'n ARLODH orth hy or. 20 Ev a vydh tokyn ha
dustuni dhe ARLODH an luyow yn pow Ejyp. Pan grions dhe'n
ARLODH drefen an arwaskoryon, ev a dhanvon dhedha selwador,
hag ev a's menten ha'ga delivra. 21 An ARLODH a wra y honan
aswonys dhe Ejyp, hag Ejyp a aswon an ARLODH y'n jydh na,
ha gul sakrifisow hag offrynnow greun; i a ambos ambosow
dhe'n ARLODH ha'ga hewera. 22 An ARLODH a wysk Ejyp gans
pla, ow kweskel hag ow sawya. I a dreyl dhe'n ARLODH hag ev
a woslow orth aga fysadow, ha'ga sawya.

23 Y'n jydh na y fydh fordh veur dhyworth Ejyp bys yn
Assyri, hag Assyri a vydh kevrennys gans Ejyp, hag Ejyp gans
Assyri. Ejyp hag Assyri a wordh war-barth.

24 Y'n jydh na Israel a vydh an tressa war-barth gans Ejyp
hag Assyri, bennath yn kres an norvys. 25 ARLODH an luyow a's
benyk, ow leverel, 'Benyges re bo ow fobel Ejyp, hag ober ow
diwla Assyri, hag Israel ow eretons.'

20 Y'n vledhen may teuth dhe Ashdod an
Pennkaslewydh, a veu danvenys gans Sargon
myghtern Assyri, ha batalyas orth Ashdod ha'y hemeres –
2 y'n termyn na an ARLODH a gewsis der Ysay mab Amos, ow
leverel, 'Ke ha destrypp an yskar a-dhywar dha dhiwglun, ha
digolm dha sandalys dhyworth dha dreys.' Hag ev a'n gwrug,
ow kerdhes noth ha dieskis.

[3] Ena an ARLODH a leveris, ‘Kepar dell esa ow gwas Ysay ow
kerdhes noth ha dieskis avel tokyn ha marthus erbynn Ejyp
ha Kush, [4] yn kettellma myghtern Assyri a led Ejyp dhe-ves
avel kethyon, ha Kush avel divresow, yowynk ha hen, noth
ha dieskis, gans diwbedren lomm, meth dhe Ejyp. [5] I a vydh
dyegrys, ha meth a’s tevydh drefen Kush aga govenek, hag
Ejyp aga glori. [6] Anedhyas an arvor ma a lever y’n jydh na,
“Otta hemm yw agan govenek may fisyn dhodho rag gweres,
dh’agan delivra dhyworth myghtern Assyri! Ytho fatel yllyn ni
skapya?”’

21 Profosans a-dro dhe wylvos an mor.

Kepar dell dremen hwaffys awelyow y’n Negeb,
ev a dheu dhyworth an gwylvos,
dhyworth tir euthyk.

[2] Gwelesigeth asper yw disklerys dhymm;
an traytour a drayt,
an gwastyer a wast.

Yskyn, Elam,
gorhe, Medi;

my a wrug dhe oll hy hanasow hedhi.

[3] Rag henna ow diwglun yw leun a grena,
glosow a’m kemeras kepar ha glosow dinythi;

troblys ov ma na allav klewes,
ha dyegrys ov ma na allav gweles.

[4] Ow holon a’s teves penn-dro,
degrena re’m dalghennas;
an tewlwolow a hwansen
re dheuth ha bos skruth dhymm.

[5] I a bareus mosow,
i a les an strelyow;
i a dheber, i a yv.

Sevewgh, hwi pennsevigyon,
olewewgh an skoos!

[6] Rag yndelma y lever an Arlodh dhymm:

‘Ke, sett golyader,
re dheriffo an pyth a wel.
7 Pan wel ev charet ha para a varghogyon,
koloven a asenes, koloven a gowrvargh,
goslowes ev gans rach,
gans meur a rach.’
8 Ena an golyader a elwis:[a]
‘War dour-golyas sevel a wrav, a arlodh,
dydhweyth prest;
ha my a worta y’m golyas
der oll an nosow.
9 Mir, otta gour ow tos yn charet,
gans para a vergh.’
Ena ev a worthebis,
‘Babylon re godhas, re godhas;
hag oll imajys hy duwow
yw brewys war an leur.’
10 Ow fobel, drushys ha nothys,
an pyth a glewis dhyworth ARLODH an luyow,
Duw Israel, my re dherivas orthowgh.

11 Profosans a-dro dhe Duma.
Nebonan a elow dhymm dhyworth Seir,
‘Golyader, pandr’yw gesys a’n nos?
Golyader, pandr’yw gesys a’n nos?’
12 An golyader a lever,
‘Yma myttin ow tos, ha nos ynwedh.
Mar kovynnowgh, govynnewgh;
Dehwelewgh, dewgh.’

13 Profosans a-dro dhe Arabi.

---

a 21:8 *Ena an golyader a elwis:* Amendys. Ebrow *Ha Lew a elwis.*

Yn kranndir Arabi yth ostyowgh,
a garavanow an Dedanysi.
14 Drewgh dowr dhe'n den sygh,
dierbynnewgh an foesik gans bara,
hwi anedhysi pow Tema.
15 Rag i re fias dhyworth an kledhedhyow,
dhyworth an kledha noth,
ha dhyworth an warak plegys,
dhyworth garowder an vatel.

16 Rag yndelma y leveris an Arlodh dhymm: A-ji dhe unn vledhen, war-lergh bledhynnyow arvethesik, oll glori Kedar a worfen. 17 Remenant an waregoryon, kasoryon mebyon Kedar, a vydh boghes; rag an ARLODH, Duw Israel, re gewsis.

22 An profosans a-dro dhe nans an welesigeth.
Pandr'yw dhis, ty dhe yskynna
dhe'n tohow, pub huni,
2 ty neb yw leun a drosow,
cita a dervans, tre lowen?
Dha re ledhys ny vons ledhys gans an kledha,
na ny vons ledhys yn batel.
3 Oll dha ledyoryon a fias war-barth;
prisonys vons heb plegya gwarak.
Prisonys war-barth a veu oll dha gasoryon allosek,[a]
kyn fisons a-bell.
4 Rag henna my a leveris,
Mirewgh dhe-ves dhyworthiv,
my a ool yn hwerow.
Na assayewgh ow honfortya
drefen terros myrgh ow fobel.

---

a 22:3 *allosek:* Ow sewya an Septuagint.

5 Ytho an Arlodh, DUW an luyow, a'n jeves dydh
a dervans ha trettya ha deray
yn nans an welesigeth,
dydh a derri fosow
ha kriow dhe'n menydh.
6 Elam a dhug an woon
gans charettow ha marghogyon;
Kir a dhiskudhas an skoos.
7 An gwella a'th nansow yw leun a jarettow,
ha marghogyon yw settys orth an yetys.
8 Ev a gemeras dhe-ves kudhans Yuda.

Y'n jydh na ty a viras
orth arvow Chi an Goswik.[a]
9 Hwi a welas aswaow cita Davydh,
i dhe vos lies;
ha hwi a guntelas dowr an poll isella.
10 Hwi a niveras chiow Yerusalem,
ha terri an chiow dhe gera an fos.
11 Hwi a wrug kreun ynter an dhiw fos
rag dowr an poll koth,
mes ny virsowgh orth y Wrier
na gweles neb a'n furvyas nans yw pell.
12 An Arlodh, DUW an luyow,
a elwis y'n jydh na
rag olva ha rag kynvan,
rag bloghter ha rag omwrugysa gans yskar.
13 Hag otta yma joy ha lowender,
ladha chatel ha ladha deves,
dybri kig hag eva gwin;
'Dybryn hag evyn,
rag a-vorow ni a verow.'

a 22:8 *Chi an Goswik:* Gwel I Myghternedh 10:17.

[14] ARLODH an luyow re dhiskudhas hemma y'm
diwskovarn:
Yn tevri ny vydh prenedh dhywgh rag an
anewnder ma erna verwowgh,
yn-medh an Arlodh, DUW an luyow.

[15] Yndelma y lever an Arlodh, DUW an luyow: Ke, deus dhe'n menystrer ma, Shebna, governour an palys, ha lavar:

[16] Pandra eus dhis omma, ha piw eus dhis omma,
ty dhe dreghi bedh yn-mes ragos dha honan omma,
ow treghi bedh yn tyller ughel,
hag ow kervya trigva y'n garrek?

[17] Otta, an ARLODH a wra dha dheghesi dhe-ves yn
harow, ty wour;
ev a sett dalghen ynnos devri.

[18] Ev a wra dha vaylya yn strooth avel pellen
ha dha dewlel yn tir efan.
Ena ty a verow, hag ena y fydh dha jarettow splann,
ty veth dhe ji dha vester!

[19] My a wra dha herdhya dhyworth dha dyller,
ha'th terri dhyworth dha savla.

[20] Y'n jydh na my a elow ow gwas, Elyakim mab Hilkia. [21] My a wra y gwetha gans dha bows ha kelmi dha wrugys warnodho. My a re dha awtorita yn y leuv, hag ev a vydh tas dhe anedhysi Yerusalem ha dhe ji Yuda. [22] My a worr alhwedh chi Davydh war y skoodh; ev a yger ha nagonan ny dhege; ev a dhege ha nagonan ny yger. [23] My a wra y gentra avel ebil yn tyller sur, hag ev a vydh tron a glori rag chi y das. [24] I a greg warnodho oll glori chi y das, an agh ha'n askor, oll an lestri byghan, dhyworth an bollow bys an pottow. [25] Y'n jydh na, yn-medh ARLODH an luyow, y fydh removys an ebil a veu kentrys yn tyller sur; treghys vydh, hag ev a godh, ha'n begh esa warnodho a vydh treghys mes, rag an ARLODH re gewsis.

Profosans a-dro dhe Tyr

23 Profosans a-dro dhe Tyr.
Oulyewgh, a worholyon Tarshish;
rag gwastys yw, heb chi, heb porth.
Dhyworth pow Kyprus
yw diskudhys dhedha.
2 Tewewgh, anedhysi an arvor,
marchons Sidon;
yth esa dha ganasow ow tremena dres an mor[a]
3 war dhowrow meur;
greun Shihor o hy threvas,
askor an Nil;
hag yth es marchont an kenedhlow.
4 Kemmer meth, Sidon, rag an mor re gewsis,
kastel an mor, ow leverel,
'Ny veuv yn lavur na ny dhinythis,
ny vegis gwer grev
na ny veythris gwerghesow.'
5 Pan dheu an nowodhow dhe Ejyp,
i a vydh yn angos war dherivas Tyr.
6 Treusewgh dhe Tarshish,
oulyewgh, anedhysi an arvor!
7 Yw homma acheson agas lowena,
neb a veu hy dallethvos dhyworth an dedhyow koth,
ha'y threys a's dros
a-bell dhe driga?
8 Piw a gussulyas hemma erbynn Tyr,
neb a ri kurunyow,
neb yw hy marchons pennternedh,
ha'y henwerthoryon yw an re enorys a'n nor?

---

a 23:2 *dha ganasow ow tremena dres an mor:* Amendys.

[9] ARLODH an luyow a'n kussulyas,
rag uvelhe gooth an splander oll,
ha rag shamya oll an re enorys a'n nor.

[10] Tremen dre dha dir avel an Nil,
myrgh Tarshish;
rag ny'th eus kay byth moy.
[11] Ev re ystynnas y leuv war an mor,
ev re shackyas gwlaskordhow.
An ARLODH re erghis erbynn Kanan
dhe dhistrui hy hastylli.
[12] Ev a leveris, Ny lowenhydh byth moy,
a werghes arweskys myrgh Sidon;
sav, treus dhe Kyprus;
ynwedh ena ny vydh powes dhis.

[13] Mirewgh orth pow an Kaldeanys; nyns yns i pobel na fella; Assyri a'n destnas rag godhviles. I a dhrehevis aga thouryow-gorheas, ha destryppya aga falesyow, ha'y wul magor.

[14] Kynewgh, gorholyon Tarshish,
rag agas skons yw gwastys.

[15] Y'n jydh na Tyr a vydh ankevys deg ha tri ugens bledhen, kepar ha dedhyow unn myghtern. Orth diwedh tri ugens bledhen y hwyrvydh dhe Tyr kepar ha'n gan a-dro dhe'n hora:

[16] Tann lyra,
ke a-dro dhe'n cita,
ty hora ankevys;
son daffar kerdyn yn ta,
kan kanow pals,
rag may fi kovhes.

[17] Orth diwedh tri ugens bledhen, an ARLODH a vysyt Tyr. Hi a dhehwel dh'y gober, ha gul horyans gans oll gwlaskordhow an bys war enep an nor. [18] Hy gwayn ha'y gober a vydh sans dhe'n ARLODH; ny vydh kuntelys na gwithys, mes hy gwayn

a vydh rag an re a drig a-rag an ARLODH, rag lanwes boos ha dillas splann.

Breus ow Tos war an Norvys

24 Awotta'n ARLODH ow gwastya an norvys ha'y dhistrui,
ha difasya y enep, ha skattra y drigoryon.
2 Hag y fydh an keth tra rag an bobel ha'n oferyas,
rag an gwas ha'n mester,
rag an vaghteth ha'y mestres,
rag an prener ha'n gwerther,
rag an prester ha'n chevisyer,
rag an kresyser ha'n kendoner.
3 An norvys a vydh difeythys glan ha kowlrevnys,
rag an ARLODH re gewsis an ger ma.

4 An nor a gyn hag a wedher,
an bys a dhesegh hag a wedher;
pobel ughel an norvys a wannha.
5 An nor yw defolys
yn-dann y anedhysi;
rag i re gammdremenas erbynn an laghys,
ha chanjya an ordenans;
i re dorras an kevambos a dhur bys vykken.
6 Rag henna molleth a dhevor an nor,
ha'y anedhysi a berth aga hessydhyans.
Rag henna lehes yw anedhysi an nor,
ha nebes yw gesys.
7 Gwin nowydh a dhesegh
ha'n gwinbren a wedher;
oll an re yw heudh aga holon a hanas.
8 Joy an tabourigow a hedh,
tros an re lowen a dhifyk,
ha joy an lyra a hedh.

[9] Ny evons gwin gans kan;
korev yw hwerow dhe'n re a'n yv.
[10] An cita a dheray yw terrys dhe'n dor;
pub chi yw deges, ma na yll den vyth entra.
[11] I a oul rag gwin y'n stretys;
oll lowena a dewlha,
heudhder yw pellhes dhyworth an tir.
[12] Euth yw gesys y'n cita,
an yetys yw brewys yn magoryow.
[13] Yndelma y hwyrvydh yn kres an nor,
yn-mysk an poblow,
kepar dell yw olewennow shackys dhyworth olewbren,
kepar ha gesigow an grappys pan worfen an
drevas.

[14] I a dhrehav aga lev, ha garma gans lowena;
i a gri dhyworth an howlsedhes a-dro dhe veuredh
an ARLODH.
[15] Rag henna y'n howldrevel ri glori dhe'n ARLODH;
hanow an ARLODH, Duw Israel, yn enesow an mor.
[16] Dhyworth finyow an nor ni a glew kanow,
splander dhe'n Gwiryon.
Yn-medhav, Tanowhes ov,
tanowhes, go vy!
Traytours a drayt,
traytours a drayt yn pur dhevri.

[17] Euth, ha'n pytt, hag antell
warnas, anedhyas an norvys!
[18] Piw pynag a fio dhyworth tros an euth
a godh y'n pytt,
ha piw pynag a yskynno dhyworth an pytt
a vydh kechys y'n vaglen.

Rag fenestri an ughelder yw ygerys
ha selyow an norvys a gren.
19 An norvys yw dralys glan,
an norvys yw felsys kwit,
an norvys yw shackys yn harow.
20 An norvys a drebuch avel penn medhow,
ha leska avel kryllas.
Y gammweyth yw poos warnodho;
ev a godh, heb sevel namoy.

21 Y'n jydh na an ARLODH a gessydh
lu an re ughel usi a-ugh,
ha myghternedh an tir usi war an dor.
22 I a vydh kuntelys war-barth
avel prisnoryon yn pytt,
deges yn dorvagh,
ha wosa lies dydh i a vydh kessydhys.
23 An loor a's tevydh meth
ha'n howl a vydh shamys;
rag ARLODH an luyow a reyn
yn menydh Sion hag yn Yerusalem,
ha glorifiys vydh a-rag y henavogyon.

Gormola rag Selwyans Duw

25 A ARLODH, ty yw ow Duw;
my a'th ughelha, my a wormel dha hanow,
rag ty re wrug marthusyon,
towlow a'n termyn koth, len ha sur.
2 Ty re wrug an cita yn graghel,
an kastel gans keryow yn magor.
Nyns yw palys an estrenyon cita namoy;
nevra ny vydh dastrehevys.

3 Rag henna pobel grev a wra dha lorifia,
ha citys kenedhlow garow a berth own ahanas.
4 Ty re beu dinas dhe'n den gwann,
dinas dhe'n den truan yn y ahwer,
skovva rag an gowas ha goskes rag tomder.
Rag anal turans yw kepar ha kowas a-has erbynn fos.[a]
5 Kepar ha seghor yn tir sygh,
ty a demper tros estrenyon;[b]
kepar ha tomder yn goskes kommol,
ev a goselha kan turans.

6 War an menydh ma ARLODH an luyow a wra rag oll an poblow
kevewi a voos rych gans oyl, kevewi a win koth,
boos rych sawrys gans mer, gwin koth sidhlys.

7 War an menydh ma ev a gollenk
an lien-bedh usi dres oll an poblow,
an lien lesys war oll an kenedhlow.
8 Ev a gollenk ankow bys vykken.
An Arlodh DUW a segh an dagrow dhyworth pub fas;
ha kemeres mewl y bobel dhe-ves a-dhywar oll an norvys,
rag an ARLODH re gewsis.
9 Y'n jydh na y fydh leverys,
Otta, hemm yw agan Duw;
ni a'n gortas, hag ev a'gan sawyas.
Hemm yw an ARLODH ha ni re'n gortas;
bedhen ni lowen ha fest heudhik yn y selwyans.
10 Rag leuv an ARLODH a bowes war an menydh ma.

---

a 25:4 *kowas a-has erbynn fos:* Po amendyans *kowas a-has yeyn,* po *kowas a-has a'n gwav.*

b 25:5 *estrenyon:* Po amendyans *turans.*

Moab a vydh trettys yn-dann dreys yn dyller
dell yw kala trettys yn teylek.
11 Ev a les y dhiwla ynni
avel neuvyer pan neuv.
Y wooth a sedh, yn despit dhe wayans y dhiwleuv.
12 Keryow ughel dha fosow a vydh dres yn-nans,
iselhes, tewlys dhe'n dor, bys y'n doust.

Kan Budhogoleth

26 Y'n jydh na an gan ma a vydh kenys yn pow Yuda:
Ni a'gan beus cita krev;
ev a wra selwyans,
avel fosow ha kerweyth.
2 Ygerewgh an yetys
rag mayth entro dredha
an genedhel wiryon, a with lelder.
3 Ty a with yn kres perfydh an den yw fyrv y vrys,
rag ev a drest ynnos.
4 Trestyewgh y'n ARLODH bynari
rag an ARLODH DUW[a] yw karrek bys vykken.
5 Ev a uvelha
an re usi trigys y'n ughelder,
an cita ughel;
ev a's iselha bys y'n dor
ha'y thewlel bys y'n doust.
6 An troos a's trett,
treys an den truan,
pasys an voghosogyon.
7 Fordh an den gwiryon yw kompes;
ty a wra leven hyns an den gwiryon.
8 Yn hyns dha vreusow,
ni a'th worta A ARLODH;

---

a 26:4 *an ARLODH DUW:* Ebrow *Yah an ARLODH.*

dha hanow ha dha govadh
yw hwans an enev.
9 Ow enev a yeun war dha lergh y'n nos;
ow spyrys ynnov a'th hwila.
Rag pan vydh dha vreusow y'n wlas,
anedhysi an bys a dhysk ewnder.
10 Mars yw favour diskwedhys dhe debelwas,
ny dhysk ewnder;
yn tir a ewnder ev a wra anewnder,
heb gweles meuredh an ARLODH.
11 A ARLODH, drehevys yw dha leuv,
mes ny's gwelons.
Gwelens i dha avi rag dha bobel ha perthi meth;
gas dhe'n tan gwithys rag dha eskerens aga
devorya.
12 A ARLODH, ty a orden kres ragon,
rag puptra a wrussyn, ty a'n gwrug ragon.
13 A ARLODH agan Duw,
arlydhi erel re'gan rewlyas a-der ty,
mes dha hanow unsel ni a venek.
14 Ny vyw an re varow;
ny sev spyrysyon an re varow.
Rag ty re's kessydhyas ha'ga distrui;
ty re wrug oll kov anedha dhe vos kellys.
15 Ty re gressyas kenedhel, A ARLODH,
ty re gressyas an genedhel; glorifiys os;
Ty re voghhas oll oryon an tir.

16 A ARLODH, yn ahwer i a'th hwilas;
i a dhiveris pysadow
pan veu dha hessydhyans warnedha.
17 Kepar dell wra benyn gans flogh,
ogas dhe dhinythi,
gwynnel ha kria yn hy glosow,

yn kettella yth esen ni a-ragos, A ARLODH.
18 Ni a goncevyas, ni a wynnis yn pon,
mes ny dhinythsyn marnas gwyns.
Ny waynsyn budhogolethow y'n tir,
na fetha anedhysi an nor.[a]
19 Dha re varow a vydh byw; aga horfow a sev.
Difunewgh ha kenewgh yn lowen, anedhysi an doust;
rag dha luth yw gluth a wolow,
ha'n nor a dhinyth spyrysyon an re varow.

20 Ke ow fobel, enter dhe'th chambour
ha dege dha dharas a-dryv dhis;
omgudh prysweyth
bys pan dremen sorrvan.
21 Rag awotta an ARLODH ow tos yn-mes a'y le
dhe gessydhya anedhysi an norvys rag aga anewnder.
An dor a dhiskudh an krow skollys warnodho;
ha ny gudh y re ledhys byth moy.

Daspren Israel

27 Y'n jydh na an ARLODH a gessydh gans y gledha kales, bras ha krev Lawethan an sarf usi ow fia, Lawethan an sarf usi ow gwrynya; ha ladha an dhragon usi y'n mor.

2 Y'n jydh na:
Gwinlan desiradow, kenewgh a-dro dhedhi.
3 My, an ARLODH, a's gwith;
prest my a wra hy dowrhe.

---

a 26:18 *na fetha anedhysi an nor:* Po *na dinythi tus dhe anedhi an nor.*

My a's gwith mo ha myttin
rag na's pystikko nagonan.
4 Nyns ov vy serrys.
A pe spedhas ha spern,
y keskerdhsen er aga fynn yn batel
ha'ga leski oll yn tien.
5 Poken treylyens dhymm rag skovva;
gwrens i kres genev vy,
ya, gwrens i kres genev vy.

6 Y'n termyn a dheu, gwreydhya a wra Yakob,
Israel a egin ha bleujyowa
ha lenwel enep an nor a frut.

7 A wrug ev aga gweskel dell weskis an re a's gweskis?
Po a vons ledhys kepar dell veu ledhys an re a's ladhas?
8 Orth aga fellhe, orth aga divroa ty a strivyas gansa;
gans y hwyth fers ev a's removas yn jydh gwyns an Est.
9 Rag henna, yndelma anewnder Yakob a vydh prenys,
ha hemma a vydh an frut leun ow treylya dhe-ves y begh:
pan worr oll meyn an alter
avel meyn krey dralyes,
ny sev Asherim nag alteryow enkys.
10 Rag an cita gerys a vydh hy honan oll,
trigva ynyal ha forsakys;
ena an leughi a beur,
hag ena i a wrowedh ha devorya pub barren.
11 Pan yw sygh hy skorrow, yth yns terrys dhe-ves;
benenes a dheu ha'ga enowi.

Rag homm yw pobel heb konvedhes;
rag henna ny gemmer aga Kreador truedh anedha,
ha ny dhiskwedh aga Gwrier favour dhedha.

12 Y'n jydh na an ARLODH a dhrush a-dhyworth kanel an
Ewfrates bys yn nans Ejyp, ha hwi, mebyon Israel, a vydh
kuntelys onan hag onan. 13 Hag y'n jydh na, an hirgorn bras a
vydh hwythys, ha'n re a veu kellys yn pow Assyri, ha'n re a veu
divres yn pow Ejyp a dheu ha gordhya an ARLODH y'n menydh
sans, yn Yerusalem.

Breus erbynn Samari

28 Go hi gurun wothus pennow medhow Efraym,
ha bleujen gwedhrys y dekter splann,
usi war benn nans fethus an re medhwys gans gwin!

2 Otta, yma dhe'n Arlodh onan yw krev ha gallosek,
kepar ha tewedh keser, anawel terosus,
kepar ha tewedh dowrow meur ow fenna.
Gans y leuv ev a's deghes yn-nans dhe'n nor.

3 Trettys yn-dann dreys a vydh
kurun wothus pennow medhow Efraym.

4 Bleujen wedhrys an tekter splann
usi war benn an nans fethus
a vydh kepar ha'n kynsa figysen kyns an hav;
piw pynag a's gwello
ev a's lenk, kettel y's teffo yn y balv.

5 Y'n jydh na ARLODH an luyow a vydh kurun a glori,
garlont a dekter rag remenant y bobel,

6 ha spyrys a wirvreus dhe neb a esedh yn breus,
ha nerth dhe'n re a dreyl an vatel dhe-ves
dhyworth an yet.

7 An re ma ynwedh a drebuch dre win,
ha sowdhanas dre gorev;

oferyas ha profos a drebuch dre gorev,
ha sowdhanas dre win,
i a sowdhan dre gorev;
i a drebuch yn gwelesigeth,
ha gwandra yn ervirans.
8 Rag oll mosow yw leun a hwyj ha kawgh;
nyns eus tyller vyth glan.

9 ‘Dhe biw y tysk ev skians?
ha dhe biw y styr ev an messach?
An re didhenys dhyworth leth,
an re diberthys dhyworth an dhiwvron?
10 Rewl war rewl, rewl war rewl,
linen war linen, linen war linen,
banna omma, banna ena.’

11 Yn hwir, gans gweusyow estren
ha gans taves alyon
ev a gews orth an bobel ma,
12 dhedha may leveris
‘Homm yw an bowesva,
gwrewgh an den skwith dhe bowes,
ha hemm yw tyller diskwitha,’
mes ny vynnens klewes.
13 Ger an Arlodh a vydh dhedha,
‘Rewl war rewl, rewl war rewl,
linen war linen, linen war linen,
banna omma, banna ena,’
rag mayth ellons ha kodha war-dhelergh
ha bos terrys, ha maglennys, ha kemerys.

Breus erbynn Yerusalem

14 Rag henna klewewgh ger an Arlodh, hwi vostoryon,
a rewl an bobel ma yn Yerusalem.

15 Rag hwi dhe leverel, ‘Ni re wrug kevambos gans ankow,
ha gans yfarn ni re wrug akord;
pan dremen an skorja avel liv ow fenna,
ny dheu dhyn ni;
rag ni re wrug gow agan skovva,
ha ni re omgudhas yn falsuri’ –
16 rag henna yndelma y lever an Arlodh Duw,
Otta, yth esov ow gorra selven yn Sion,
men prevys,
pennmen drudh, selven sur;
piw pynag a grysso ny vydh fysk.
17 My a wra dhe wirvreus bos korden-vusura,
ha dhe ewnder bos plemmik;
keser a skub dhe-ves an skovva a wowyow,
ha dowrow a liv dres an gudhva.
18 Agas kevambos gans ankow a vydh removys,
ha’gas gwelesigeth gans yfarn ny sev.
Pan dremen an skorja dresowgh avel liv ow fenna,
hwi a vydh trettys dhe’n dor ganso.
19 Peskweyth may tremen ev a’gas kemmer;
myttin ha myttin y tremen,
y’n jydh hag y’n nos.
Konvedhes an derivas a vydh pur euth.
20 Rag an gweli yw re gott rag den dhe omystynna warnodho,
ha’n ballen yw re ynn rag den dhe omvaylya.
21 Rag an Arlodh a sev dell wrug orth menydh Perasim,
ev a gonner dell wrug yn nans Gibeon,
dhe wul y weythres, y weythres ankoth,
ha dhe oberi y ober, y ober estren.
22 Lemmyn ytho na wrewgh ges,
ma na vo agas kadonyow krevhes;

rag my a glewas kollva dhe vos ervirys
dhyworth an Arlodh, Duw an luyow, war oll an tir.

23 Goslowewgh ha klewewgh ow lev,
attendyewgh ha klewewgh ow lavar.
24 A wra an aradror aras der an jydh oll rag hasa?
A wra ev ygeri ha klosya y dir der an jydh oll?
25 Wosa levenhe y enep,
a ny skatter fenogel ha hasa kumin,
ha gorra gwaneth yn rewyow,
heydh yn y dyller ewn,
ha spelt yn y or?
26 Y Dhuw a wra y gevarwodha,
ha'y dhyski yn ewn.

27 Rag nyns yw fenogel drushys gans draylell-dhrushya,
ha nyns yw ros kert rolys war gumin;
mes fenogel yw dornys gans lath
ha kumin gans gwelen.
28 Greun yw melys rag bara,
mes ny wra an drushyer drushya bys vykken;
ros y gert a rol warnodho,
mes ny wra y vergh y vala.
29 Hemma ynwedh a dheu dhyworth Arlodh an luyow,
neb yw marthys yn kussul,
ha meur y dhothter.

Gorhe erbynn Yerusalem

29 Ogh Ariel, Ariel,
an cita may kampyas Davydh ynni!
Keworrewgh bledhen dhe vledhen;
gesewgh an golyow dhe vos a-dro yn kylgh.

2 Mes strotha Ariel my a wra,
hag y fydh olva ha kynvan,
ha hi a vydh dhymmo vy avel oles alter.[a]
3 My a wra kampya a-derdro[b] er dha bynn,
ha gorheas er dha bynn gans touryow
ha drehevel tomennow er dha bynn.
4 Ty a vydh dres isel, ha kewsel dhyworth an dor,
ha dha lavar a vydh ankler y'n mes a'n doust.
Dha lev a vydh avel nygromons yn-mes a'n dor,
ha dha lavar a hwyster yn-mes a'n doust.

5 Mes routh dha estrenyon a vydh avel ponn,
ha'n routh fell a vydh avel us ow tremena dhe-ves.
Ena yn pols, distowgh,
6 ARLODH an luyow a dheu dhis
gans taran ha dorgrys ha gans tros meur,
gans tewedh hag anawel, ha flamm a dan ow kowlleski.
7 Ena routh oll an kenedhlow a omladh erbynn Ariel,
ha pubonan a omladh er hy fynn ha'y hastel, ha'n re a wra hy reudhi,
a vydh avel hunros, gwelesigeth a'n nos.
8 Kepar dell wra den nownek hunrosa a dhybri,
ha difuna hwath gwag;
po den ha seghes dhodho a hunros a eva,
ha difuna klamderek, ha'y enev hwath ow polsa,
yndella y fydh dhe routh oll an kenedhlow
a omladh erbynn menydh Sion.

---

a 29:2 *oles alter:* Yma dhe'n ger ebrow dew styr: an hanow Ariel, po oles alter, may ma sakrifisow leskys warnedhi.

b 29:3 *a-derdro:* Po war-lergh an Septuagint *avel Davydh.*

9 Bedhewgh dyegrys ha penndegys,
omdhallhewgh ha bedhewgh dall;
bedhewgh medhow, mes a-der gans gwin,
trebuchyewgh, mes a-der gans korev.
10 An ARLODH re dhinewis warnowgh
spyrys a hun down:
Ev re dhegeas agas dhewlagas, hwi brofosi;
ha kudha agas pennow, hwi welesydhyon.

11 An gwelesigeth a hemma oll yw dhywgh kepar ha geryow a lyver selys. Pan y'n rons dhe dhen lettrys, ow leverel 'Lenn hemma,' yn-medh ev, 'Ny allav, drefen y vos selys.' 12 Ha pan yw an lyver res dhe dhen anlettrys, ow leverel, 'Lenn hemma,' yn-medh ev, 'Ny wonn lenna.'

13 An Arlodh a leveris:
Drefen an bobel ma dhe dhos nes dhymm gans aga ganow
hag ow enora gans aga diwweus,
mes aga holon yw pell dhyworthiv,
ha'ga own ahanav yw dyskys gans gorhemmyn tus,
14 rag henna, awotta, my a wra
marthusyon arta gans an bobel ma,
marthus hag aneth.
Furneth aga thus fur a vydh ow mos dhe goll,
ha skians aga thus dhooth a vydh kudhys.

15 Go i an re a gudh aga hussul yn town dhyworth an ARLODH
ha gul aga oberow y'n tewlder;
yn-medhons, 'Piw a'gan gwel? Piw a'gan aswon?'
16 Hwi a dreyl an pyth a-wartha dhe woles.
A vydh priweythor tybys avel pri?
A lever an pyth yw gwrys a-dro dh'y wrier,
'Ny'm gwrug'?

A lever pott a-dro dh'y briweythor,
'Ny gonvedh'?

Govenek rag an Termyn a Dheu

17 A ny vydh a bur verr spys pan vydh Lebanon
dreylys dhe dir feyth,
ha'n tir feyth bos tybys avel koswik?

18 Y'n jydh na an vodharogyon a glew
geryow lyver,

ha dhyworth duder ha tewlder
dewlagas an dhellyon a wel.

19 Arta an re uvel a's tevydh lowena y'n ARLODH,
ha'n voghosogyon a lowenha yn Sans Israel.

20 Rag ny vydh an turant na fella,
ha'n den a wra ges a dheu dhe dhiwedh,
hag oll an re yw hewol dhe wul meschyv a vydh
treghys dhe-ves;

21 an re a dhampen den der er,
ha gorra maglen rag an darsewyas y'n yet,
ha treylya breus an den gwiryon gans fals dhustuni.

22 Rag henna yndelma y lever an ARLODH, neb a dhasprenas Abraham, a-dro dhe ji Yakob:

Na fella ny vydh Yakob ow kemeres meth,
ha na fella ny vydh y fas gwannliwek;

23 rag pan wel y fleghes,
ober ow diwla, a-ji dhodho,
i a sansha ow hanow,

ha sanshe Sans Yakob,
ha perthi own a Dhuw Israel.

24 An re a wander yn spyrys a dheu dhe gonvedhes,
ha'n re a grodhvol a dhegemmer dyskans.

Euveredh Fydhyans war Ejyp

30 Go i an vebyon dhiwostydh, yn-medh an ARLODH,
a dewl towl nag yw ahanav vy,
a wra keffrysyans nag yw herwydh ow spyrys vy;
may keworrons pegh dhe begh;
2 neb a gerdh dhe vos yn-nans dhe Ejyp
heb govyn ow bodh,
ha hwilas gweres yn nerth Faro,
ha trestya yn goskes Ejyp.
3 Mes nerth Ejyp a vydh meth dhywgh,
ha trestya yn goskes Ejyp a vydh disenor.
4 Kyn fo y bennsevigyon yn Soan,
ha'y ganasow devedhys bys yn Hanes,
5 pubonan a vydh methek
dre bobel nag yw dhe les ragdha,
na dhre naneyl gweres na les,
mes meth ha keredh maga ta.
6 Profosans a-dro dhe vestes an Negeb.
Dre dir a ahwer hag angos,
a lewes hag a lew owth usa,
a nader ha sarf askellek,
i a dheg aga rychys war skoodh asenes,
ha'ga thresoryow war geyn kowrvergh,
dhe bobel nag yw dhe les.
7 Gweres Ejyp yw euver ha diles.
Rag henna my a's henow
Rahab Diek.

Pobel Dhiwostydh

8 Ke lemmyn, skrif e war leghen a-ragdha,
grav e yn lyver,
rag may fo yn dedhyow diwettha
dustuni bys vykken.

9 Rag homm yw pobel dhiwostydh,
mebyon wowek,
mebyon na vynn klewes
lagha an ARLODH;
10 neb a lever dhe'n welesydhyon, 'Na welewgh,'
ha dhe'n brofosi, 'Na brofosewgh dhyn an gwir,
kewsewgh orthyn taklow fekyl,
profosewgh husow;
11 kewgh mes a'n hyns, treylyewgh dhyworth an fordh,
astelewgh dri Sans Israel a-ragon.'
12 Rag henna yndelma y lever Sans Israel:
Drefen hwi dhe dhenagha an ger ma,
ha trestya yn arwask ha toll,
ha kregi warnedha;
13 rag henna an kammweyth ma a vydh ragowgh
avel aswa yn fos ughel parys dhe godha, diantel,
balek,
may teu hy thorrva distowgh, a-dhesempis.
14 Hy thorrva a vydh avel torrva lester priweythor,
brewys heb pita,
rag na vo kevys yn y vrewyon darn
dhe gemeres tan dhiwar oles
po dhe dhri dowr yn-bann dhyworth dowrargh.

15 Rag yndelma y lever an Arlodh DUW, Sans Israel:
Yn edrega ha powes hwi a vydh selwys,
yn kosoleth ha fydhyans y fydh agas nerth,
mes ny'n mynnewgh.
16 Hwi a leveris,
'Na, drefen ni a fi war vargh' –
rag henna hwi a fi!
ha 'Ni a varghok war vargh skav' –
rag henna agas helghysi a vydh skav!

17 Mil a fi a-rag godros onan;
rag godros pymp hwi a fi,
bys may fowgh gesys
avel gwelen-vaner war benn menydh,
avel tokyn war vre.

Ambos Duw dhe Sion

18 Rag henna an ARLODH a worta dhe vos grassyes orthowgh;
ha rag henna ev a sev dhe gemeres truedh ahanowgh.
Rag an ARLODH yw Duw a wirvreus,
gwynnvys kemmys a'n gorta.

19 Ytho an bobel yn Sion, trigys yn Yerusalem, ny ool namoy. Ev a gemmer truedh ahanas orth son dha gri; kettel y'n klew, ev a'th worthyp. 20 Kyn rollo an ARLODH dhywgh bara fienasow ha dowr galar, ny vydh dha dhyskadoryon kudhys namoy, mes dha dhewlagas a wel dha dhyskadoryon. 21 Dha dhiwskovarn a glew ger a-dryv dhis, ow leverel, 'Hemm yw an fordh, kerdhewgh ynni,' pan dreylyowgh dhe'n dyghow, po pan dreylyowgh dhe'n kledh. 22 Hwi[a] a dhefol dha idolys gorherys gans arghans ha dha imajys gorowrys; ty a's tewl dhe-ves avel kweth avlan ha leverel dhedhi[b], 'Ke dhe-ves!'

23 Ev a re glaw rag dha has a hesydh y'n dor, ha bara, askor an dor, a vydh tew ha pals. Y'n jydh na dha jatel a beur yn peurva efan; 24 an oghen ha'n asenes a wonedh an dor a dheber boos ha bara an gog lesys dre bal ha forgh. 25 War bub menydh ughel ha pub bre ughel y fydh goverow ow resek gans dowr, yn jydh an ladhva vras pan godh an touryow. 26 Golow an loor a vydh avel golow an howl, ha golow an howl a vydh seythplek, avel golow seyth dydh, y'n jydh may kelm an ARLODH torrva y bobel, ha yaghhe goli an strekys a weskis.

a 30:22 *Hwi:* War-lergh an Septuagint *Ty.*

b 30:22 *dhedhi:* henn yw, dhe'n gweth.

Breus erbynn Assyri

27 Otta, hanow an ARLODH a dheu a bellder,
gans sorr ow leski, ha gans mog tew ow mos yn-bann;
y dhiwweus yw leun a sorrvan,
ha'y daves yw avel tan ow tevorya.
28 Y hwyth yw avel avon ow fenna
ow trehedhes bys an konna,
dhe grodra an kenedhlow gans kroder a dhistruyans,
ha gorra fronn war dhiwen an bobel a wra dhedha mos yn stray.

29 Y'gas bydh kan kepar hag yn nos solempnya gool, ha lowena an golon, kepar dell gerdhir gans son an bib dhe dhos yn menydh an ARLODH, dhe Garrek Israel. 30 An ARLODH a wra dh'y lev meuredhek bos klewys, ha dhe strekys y vregh ow tiyskynna bos gwelys, gans konnar y sorr ha flamm a dan ow tevorya, gans kowas ha tewedh ha keserennow. 31 Rag Assyri a vydh brewys gans lev an ARLODH, pan wra ev aga gweskel gans y welen. 32 Pub strekys a welen an geredh a wra an ARLODH y worra warnodho a vydh gans son tabouryow ha lyras, hag ev owth omladh orta yn batel gans strokosow y vregh. 33 Rag Tofeth re beu ordenys a hirneth, ynwedh parys yw rag an myghtern. Re beu gwrys down ha ledan, gans tan ha palster a brenn. Anal an ARLODH avel gover a loskven a wra y enowi.

Euver Yw Keffrysyans gans Ejyp

31 Go i an re a dhiyskyn dhe Ejyp rag gweres,
ha kregi war vergh,
ha trestya yn charettow rag aga bos lies,
hag yn marghogyon rag aga bos pur nerthek,
mes ny virons orth Sans Israel,
na ny hwilons an ARLODH.
2 Mes ev yw fur hag a dhre drog;
ny dhaskelow y eryow,

mes ev a sev erbynn chi an dhrogoberoryon,
hag erbynn gweresoryon an re a wra sherewynsi.
[3] An Ejypcyanys yw denel a-der Duw;
aga mergh yw kig a-der spyrys.
Pan wra an ARLODH ystyn y leuv,
an gwereser a drebuch ha'n den gweresys a godh,
hag i oll a dhe goll war-barth.
[4] Rag yndelma y leveris an ARLODH dhymm:
Kepar dell romm lew po lew yowynk erbynn y breydh,
pan vo routh a vugeledh gelwys er y bynn,
ny berth own a'ga lev
na ny'n jeves euth aga thros,
yn kettella ARLODH an luyow a dhiyskyn
dhe vatalyas war venydh Sion, ha war hy bronn.
[5] Avel ydhyn ow pargesi, yndella ARLODH an luyow
a vydh skoos war Yerusalem;
ev a vydh skoos dhedhi ha'y delivra,
hy sparya ha'y sawya.

[6] Treylyewgh dhodho ev may hwrussons rebellyans down er y bynn, A vebyon Israel. [7] Rag y'n jydh na pubonan ahanowgh a dhenagh y idolys owrek a wrug agas diwla dhywgh yn pegh.

[8] 'Assyri a godh der an kledha a-der dre wour,
ha kledha, nag yw a vab den, a's devor.
I a fi dhe'n fo rag an kledha
ha'ga gwer yowynk a vydh gorrys dhe hwel krev.
[9] Y garrek a dremen dhe-ves rag euth,
ha'y bennsevigyon a gilfi dhyworth an baner yn skruth,'
yn-medh an ARLODH, mayth usi y dan yn Sion,
ha'y fornes yn Yerusalem.

Myghterneth a Ewnder

32 Otta, myghtern a reyn yn ewnder
ha pennsevigyon a wovern gans gwirvreus.
2 Pubonan a vydh avel kudhva rag an gwyns,
ha skovva rag an anawel,
avel goverow dowr yn tir sygh,
avel an skeus a garrek bras yn tir skwith.
3 Ena ny vydh deges dewlagas an re a wel,
ha diwskovarn an re a glew a woslow.
4 Kolon an re dhibreder a gonvedh godhvos,
ha taves an re a gews yn unn hockya a vydh freth
ha kler.
5 Ny vydh an fol gelwys nobyl namoy,
na ny vydh drogwas synsys dhe vos hel.
6 Rag an fol a gews folneth,
ha' y golon a wra droktra:
ev a wra taklow didhuw,
ow kewsel falsuri a-dro dhe'n ARLODH,
ow kul gwag enev an den nownek
hag ow skonya ri dowr dhe'n den mayth eus
seghes dhodho.
7 Sherewynsi an sherewa yw drog;
ev a dewl towlow
dhe dhiswul an voghosogyon gans lavarow gowek,
hwath pan vo klem an edhommek gwir.
8 An den nobyl a dewl towlow nobyl,
hag y'n taklow nobyl ev a sev.
Benenes Yerusalem
9 Sevewgh, hwi venenes yw attes, klewewgh ow lev;
myrghes fydhyansek, goslowewgh orth ow lavar.
10 A-ji dhe bledhen ha nebes dedhyow
hwi a gren, hwi venenes fydhyansek,

rag trevas an grappys a fyll,
ha ni dheu trevas an frut.
11 Krenewgh, hwi venenes yw attes;
skruthewgh, hwi yw fydhyansek;
omstryppyewgh ha bedhewgh lomm,
grugysewgh agas diwglun gans yskar.
12 Gweskewgh war agas diwvron rag an gwelyow desiradow,
rag an gwinbrennyer feyth,
13 rag dor ow fobel
le may teu spedhas ha spern yn-bann,
rag oll an chiow heudh
y'n cita lowen.
14 Rag an kastel a vydh forsakys,
tervans an cita a dhifyk;
Ofel ha'n tour-golyas
a vydh grugek[a] bys vykken,
lowena dhe asenes gwyls,
peurva dhe flockys,
15 erna vo an Spyrys dinewys warnedha a-wartha.
Ena an gwylvos a vydh tir feyth,
ha'n tir feyth a vydh synsys dhe vos koswik.

Kres yn Reyn Duw

16 Ena gwirvreus a drig y'n gwylvos,
hag ewnder a annedh an tir feyth.
17 Ober gwiryonedh a vydh kres,
ha sewyans ewnder a vydh kosoleth ha sawder bys vykken.
18 Ow fobel a drig yn peurva hebask,
yn anedhow saw, hag yn powesvaow kosel.

---

a 32:14 *grugek:* Po *fowys.*

19 Kyn fo an koswik terrys yn-nans gans keser,
ha'n cita levenhes orth an dor,
20 gwynn aga bys an re a wonis has ryb pub avon,
ha gasa dhe dreys an ojyon ha'n asen wandra yn rydh.

Gweres yn-mysk Ankres

33 Go jy, ty dhistruyer,
mes ny veus distruys;
ty a draytas,
mes nagonan ny wrug dha drayta.
Pan astelydh distrui,
ty a vydh distruys;
pan astelydh trayta,
i a wra dha drayta.

2 A ARLODH, bydh grassyes orthyn; ni re'th wortas.
Bydh agan bregh pub myttin,
ha'gan selwyans yn termyn ankres.
3 Orth tros an tervans, poblow a fi dhe'n fo;
pan os eksaltys, kenedhlow yw skattrys.
4 Preydh a vydh kuntelys kepar dell ve gans an lokust;
avel hes a lokustes i a lamm warnodho.
5 An ARLODH yw ughelhes, trigys y'n ughelder;
ev a lenow Sion a wirvreus hag ewnder.
6 Ev a vydh fyrvder dha dermynyow,
rychys a selwyans, furneth ha skentoleth;
own an ARLODH yw y dresor.

7 Otta, gwer golonnek a gri y'n stretys;
kanasow kres a ool yn hwerow.
8 An fordhow meur yw gwastys,
nyns eus tremenyas y'n hyns.

An kevambos yw terrys,
ha dispresys yw an tiow;[a]
ny wrons vri a dus.

9 An tir a gyn ha gwedhra;
Lebanon a gemmer meth ha pedri;
Sharon yw avel gwylvos,
ha Bashan ha Karmel a shack aga del dhe-ves.

10 'Lemmyn my a sev,' yn-medh an ARLODH,
'lemmyn my a vydh ughelhes,
lemmyn my a vydh eksaltys.
11 Hwi a goncev us, hwi a dhinyth kulyn;
agas anal yw tan a wra agas devorya.
12 An poblow a vydh leskys avel lim;
avel spern treghys, leskys vedhons y'n tan.'

13 Klewewgh, an re yw a-bell, pandr'a wrug vy;
aswonewgh ow gallos, an re yw ogas.
14 An beghadoryon yn Sion a berth own;
kren a dhalghen an re dhidhuw:
'Piw ahanan a yll triga gans an tan a dhevor?
Piw ahanan a yll triga gans flammow a dhur bys vykken?'
15 An den a gerdh yn ewnder ha kewsel ewnhynseth,
neb a dhenagh gwayn a arwask,
neb a shack y dhiwleuv ma na synsons falswober,
ha stoppya y skovarn ma na glewons a skollya goos,
ha degea y dhewlagas ma na welons drog –
16 ev a vydh trigys y'n ughelderyow,
dinasow an karrygi a vydh y skovva;
y vara a vydh res dhodho, ha ny fyll dowr dhodho.

---

a 33:8 *tiow:* Amendys. Ebrow *citys.*

17 Dha dhewlagas a wel an myghtern yn y dekter
i a wel tir owth ystyn pell.
18 Dha golon a berth kov a'n browagh:
'Ple'ma an den esa ow nivera?
Ple'ma an den esa ow posa an doll?
Ple'ma an den esa ow rekna an touryow?'
19 ny welydh an bobel valgh byth moy,
pobel a yeth re ankoth dhe gonvedhes,
taves koynt ankonvedhadow.

20 Mir war Sion, cita agan solempnitys apoyntys;
dha dhewlagas a wel Yerusalem,
trigva gosel, tylda anwayadow;
ny vydh y ebilyow nevra tennys yn-mes,
na ny vydh y gerdyn terrys.
21 Mes ena an ARLODH meuredhek a vydh dhyn
tyller a avonyow ha goverow ledan;
ny vydh gorholyon gans revow ow mos ynno,
na ny vydh lester bras ow tremena dresto.
22 Rag an ARLODH yw agan breusyas,
an ARLODH yw agan rewler,
an ARLODH yw agan myghtern;
Ev yth yw neb a wra agan sawya.

23 Dha lovanweyth a greg lows,
ny yllons synsi fast sel aga gwern,
na gwitha an gool lesys yn-mes.
Ena preydh pals a vydh kevrennys;
hwath evredhyon a yll pylla.
24 Ny lever anedhyas, 'My yw klav;'
kammweyth an bobel trigys ynni a vydh gevys.

Breus erbynn an Kenedhlow

34 Dewgh nes, hwi genedhlow, dhe glewes,
ha hwi boblow, goslowewgh;
klewes an nor ha puptra eus ynno,
an norvys hag oll y askor.
2 Rag yma sorrvan dhe'n ARLODH erbynn oll an kenedhlow,
ha konnar erbynn oll aga luyow.
Ev re's distruis
ha'ga ri dhe ladhva.
3 Aga re ledhys a vydh tewlys yn-mes,
ha'ga fler a yskyn dhyworth aga horfow;
aga goos a res war an menydhyow.
4 Oll lu nev a wra pedri,
ha'n ebron a vydh rolys avel rol-skrifa;
oll aga lu a wedher
dell wedher delen dhyworth gwinbren,
dell wedher figys dhyworth figbren.

5 Rag ow kledha re evas y walgh yn nev;
otta, ev a dhiyskyn war Edom,
ha war bobel a wrugavy aga sakra rag breus.
6 Yma dhe'n ARLODH kledha; lenwys yw a woos,
gwalghys yw a vlonek,
a woos eyn ha gever,
a vlonek diwloneth hordhes;
drefen bos sakrifis dhe'n ARLODH yn Bosra
ha ladhva vras yn pow Edom.
7 Bualyon a godh gansa,
ha lodhnow gans terewi.
Aga thir a yv goos lowr,
ha'ga doust a vydh gwlyghys a vlonek.

8 Ytho yma dhe'n ARLODH dydh dial,
bledhen attal rag mentena ken Sion.
9 Goverow Edom[a] a vydh treylys dhe byg,
hy doust dhe loskven,
ha'y thir dhe byg loskvan.
10 Ny vydh difudhys nos na dydh;
hy mog a yskyn bys vykken.
Hi a vydh magor a henedh dhe henedh;
nagonan ny dremen dresti trank heb worfen.
11 An oula kornek ha'n klabytter a's erit,
ha'n ibis ha'n vran-vras a drig ynni.
Ev a ystyn warnedhi an gorden a dheray
ha'n plemmik a dhistruyans.
12 Hy ugheloryon ny's tevydh tra vyth ena a yllir y elwel
ruvaneth,
hag oll hy fennsevigyon a vydh mann.
13 Spern a dyv dres hy falesyow,
askal ha spedhas yn hy hastylli.
Hi a vydh peurva owrgeun,
ha trigva rag strusyow.
14 Godhviles a vet gans owrgeun,
ha boghes a elow an eyl dh'y gila;
ena ynwedh an churrys nos a dhehwel
ha kavos dhedha powesva.
15 An oula a neyth ena ha dedhwi
ha gori ha kreuni yn-dann hy skeus;
ena falghunes a omguntel
pubonan gans hy hespar.
16 Hwithrewgh yn lyver an ARLODH ha lennewgh:
ny fyll nagonan anedha,
ny vydh nagonan heb hy hespar.

---

a 34:9 *Goverow Edom:* Ebrow *Hy goverow.*

Rag y anow[a] re worhemynnis,
ha'y Spyrys a's kuntel war-barth.
17 Ev a dewl prenn ragdha,
ha'y leuv a's rann gans korden-vusura.
I a's erit bys vykken,
ha triga ynni a henedh dhe henedh.

Joy an Re Dhasprenys

35 An gwylvos ha'n tir sygh a vydh heudh,
ha'n difeythtir a lowenha ha bleujyowa;
avel an safron pras 2 ev a vleujyow,
ha lowenha gans heudh ha kana.
Glori Lebanon a vydh res dhodho,
splander Karmel ha Sharon;
i a wel glori an ARLODH,
splander agan Duw.
3 Nerthewgh an dhiwleuv ydhil
ha krevhewgh an dhewlin wann.
4 Leverewgh dhe'n re gans kolon brederus,
'Bedhewgh krev, na berthewgh own;
otta, agas Duw a dheu gans dial,
gans attal duwel.
Ev a dheu ha'gas sawya.'

5 Ena dewlagas an dhellyon a vydh ygerys,
ha diwskovarn an re vodhar a glew.
6 Ena an evredhek a lamm avel karow,
ha taves an den avlavar a gan yn lowen.
Rag dowr a derr yn-mes y'n gwylvos,
ha goverow y'n difeythtir.
7 An tir pooth a vydh poll kors,
ha'n tir sygh a vydh fentynnyow dowr.

---

a 34:16 *y anow:* Amendys. Ebrow *ow ganow.*

Y'n tyller mayth esa owrgeun ow krowedha,
an gwels a vydh kors ha papyrus.

8 Y fydh fordh veur ena, ha hyns,
hag y fydh henwys an Fordh a Sansoleth.
Ny dremen an den avlan warnedhi,
mes y fydh fordh rag pergherinyon,[a]
ny wra felyon gwandra ynni.
9 Ny vydh lew ena,
ha ny yskyn best gwyls warnedhi ow preydha;
ny vedhons kevys ena,
mes an re dhasprenys a gerdh ena.
10 An re dasprenys a'n ARLODH a dhehwel,
ha dos dhe Sion gans kana,
ha joy heb diwedh a vydh war aga fenn.
I a's tevydh lowena ha joy,
ha tristyns ha hanasa a fi dhe'n fo.

Godros Sennagherib erbynn Yerusalem

36 Y'n peswardhegves bledhen a reyn Hezekia, Sennagherib, myghtern Assyri a dheuth yn-bann erbynn oll an trevow kerys a Yuda, ha settya dalghen ynna. 2 Ena myghtern Assyri a dhanvonas an Rabshake[b] dhyworth Lakish dhe Yerusalem dhe vyghtern Hezekia gans lu bras. Ev a sevis orth dowrbons an poll gwartha ryb an fordh dhe Bark an Troghyer. 3 Elyakim mab Hilkia, governour an palys, eth dhe-ves dhodho, ha Shebna an pennskrifennyas ha Yoagh mab Asaf an kovadhor.

4 An Rabshake a leveris dhedha, 'Leverewgh dhe Hezekia, Yndelma y lever an myghtern meur, myghtern Assyri:

---

a 35:8 *mes y fydh fordh rag pergherinyon:* Amendys. Ebrow *hag ev yw ragdha tremenyas.*

b 36:2 *Rabshake:* Sodhek ughel assyriek, yw dhe styrya *Pennhanafor,* po *Pennleveryas.*

Pandr'yw an fydhyans ma a drestydh ynno? [5] Ty[a] a lever bos
genes kussul ha gallos rag an gas, mes nyns yw marnas geryow
gwag. Lemmyn yn piw y fydhydh, ha ty ow rebellya er ow
fynn? [6] Otta, ty a fydh yn lorgh an gorsen drogh ma, Ejyp, a
enter ha gwana leuv an gour a boos warnedhi. Yndella yw
Faro myghtern Ejyp, dhe vyns a drest ynno. [7] Ha mar leverydh
dhymm, "Ni a fydh y'n ARLODH agan Duw," a nyns yw ev neb a
wrug Hezekia kemeres yn-mes y dylleryow ughel ha'y alteryow,
ow leverel dhe Yuda ha Yerusalem, "Hwi a wordh a-rag an
alter ma"? [8] Lemmyn gwra bargen gans ow arlodh, myghtern
Assyri, ha my a re dhywgh dew vil vargh, mar kyllydh y'th
parth jy settya marghogyon warnedha. [9] Fatel yllydh treylya
dhe-ves fas unn sodhek yn-mysk an lyha a servysi ow arlodh,
ha ty ow fydhya yn Ejyp rag charettow ha marghogyon? [10] Ha
lemmyn, a yskynnis vy erbynn an tir ma dh'y dhistrui heb an
ARLODH? An ARLODH a leveris dhymm, Yskyn erbynn an tir
ma, ha'y dhistrui.'

[11] Ena Elyakim, Shebna ha Yoagh a leveris dhe'n Rabshake,
'Kows, my a'th pys, dhe'th servysi yn Aramaek rag ni a'n
konvedh; na gows orthyn yn Yedhowek a-ji dhe glewans an
bobel usi war an fos.' [12] Mes yn-medh an Rabshake, 'A wrug
ow arlodh ow danvon dhe gewsel an geryow ma dhe'th arlodh
ha dhiso jy, a-der dhe'n wer usi owth esedha war an fos, yw
destnys genowgh hwi dhe dhybri aga hawgh hag eva aga urin?'

[13] Ena an Rabshake a sevis ha garma gans lev ughel yn
Yedhowek, 'Klewewgh geryow an myghtern meur, myghtern
Assyri. [14] Yndelma y lever an myghtern: "Na esewgh Hezekia
dh'agas tolla, rag ny yll agas delivra. [15] Na esewgh ev dhe wul
dhywgh fydhya y'n ARLODH, ow leverel, An ARLODH a wra agan
delivra yn surredi; ny vydh an cita ma res yn leuv myghtern
Assyri." [16] Na woslowewgh orth Hezekia; rag yndelma y lever
myghtern Assyri: "Omrewgh ha dewgh yn-mes dhymm. Ena
pubonan a dheber a'y winbren y honan ha'y figbren y honan
ha pubonan a yv a'y buth y honan, [17] bys pan dhov ha'gas

---

a 36:5 *Ty:* Amendys. Ebrow *My.*

kemeres yn-mes dhe dir haval dh'agas tir agas honan, tir a
ys ha gwin nowydh, tir a vara ha gwinlannow. 18 Na esewgh
Hezekia dh'agas tolla, ow leverel, An ARLODH a wra agan
delivra. A wrug duw vytholl a'n kenedhlow delivra y dir rag
leuv myghtern Assyri? 19 Ple'ma duwow Hamath hag Arpad?
Ple'ma duwow Sefarvaym? A dhelirvsons Samari yn-mes a'm
leuv? 20 Piw eus a oll duwow a'n tiryow ma neb a dhelivras aga
thiryow yn-mes a'm leuv? Ytho fatel yll an ARLODH delivra
Yerusalem yn-mes a'm leuv?"'

21 Mes i a dewis ha ny worthebsons dhodho ger, drefen bos
gorhemmyn an myghtern, 'Na worthebewgh dhodho.' 22 Ena
Elyakim mab Hilkia, governour an palys, ha Shebna an
pennskrifennyas ha Yoagh mab Asaf an kovadhor a dheuth
dhe Hezekia skwardys aga dillas, ha derivas dhodho geryow
an Rabshake.

Hezekia a Hwila Kussul Ysay

37 Pan glewas myghtern Hezekia hemma, ev a
skwardyas y dhillas, omgwetha yn yskar ha dos
yn chi an ARLODH. 2 Ev a dhanvonas Elyakim, governour an
palys, ha Shebna an pennskrifennyas ha henavogyon an oferysi,
kwethys yn yskar, dhe Ysay mab Amos an profos. 3 Yn-
medhons dhodho, 'Hezekia a lever hemma: An jydh ma yw
dydh a alar ha keredh ha bismer; rag mebyon re dheuth bys min
konna an brys, mes nyns eus nerth dhe dhinythi. 4 Martesen an
ARLODH dha Dhuw a glew geryow an Rabshake a wrug y vester
myghtern Assyri danvon dhe wul ges a'n Duw byw, hag ev a
geredh an geryow re glewas an ARLODH dha Dhuw. Rag henna
drehav pysadow rag an remenant yw gesys.'

5 Pan dheuth servysi myghtern Hezekia dhe Ysay, 6 yn-medh
Ysay dhedha, 'Leverewgh yndelma dh'agas arlodh, "Yndelma
y lever an ARLODH: Na borth own a'n geryow a glewsowgh,
ma'm arvedhas gwesyon myghtern Assyri dredha. 7 Ottavy ow
korra ynno spyrys, ha pan glew kyhwedhel, ev a dhehwel dh'y
bow y honan; ha my a wra dhodho kodha der an kledha yn y
bow y honan."'

[8] An Rabshake a dhehwelis ha klewes y hwrug myghtern
Assyri omdenna dhyworth Lakish, hag yth esa ow patalyas
orth Libna. [9] An myghtern a glewas y teuth Tirhaka myghtern
Kush yn-mes dhe vatalyas orto. Pan glewas hemma, ev a
dhanvonas kanasow dhe Hezekia, ow leverel, [10] 'Kewsewgh
yndelma dhe Hezekia myghtern Yuda: Na wres dha Dhuw, a
drestydh ynno dha dolla, owth ambosa na vydh Yerusalem res
yn leuv myghtern Assyri. [11] Otta, ty re glewas an pyth re wrug
myghternedh Assyri dhe oll an powyow, orth aga leun dhistrui.
Ha ty, a vedhydh delivrys? [12] A wrug duwow an kenedhlow aga
delivra, an kenedhlow a wrug ow thasow aga distrui – Haran,
Resef, ha mebyon Eden esa yn Telassar? [13] Ple'ma myghtern
Hamath, ha myghtern Arpad, ha myghtern an cita[a] Sefarvaym,
Hena hag Ivva?'

Pysadow Hezekia

[14] Hezekia a gemeras an lyther a leuv an kanasow, ha'y redya.
Ena Hezekia eth yn-bann dhe ji an ARLODH ha'y lesa a-dherag
an ARLODH. [15] Ha Hezekia a bysis dhe'n ARLODH, ow leverel:
[16] 'A ARLODH an luyow, Duw Israel, a esedh war an jerubyns,
ty yw Duw, ty dha honan, dhe oll gwlaskordhow an norvys. Ty
re wrug nev ha nor. [17] Pleg dha skovarn yn-nans, A ARLODH,
ha klew; ygor dha dhewlagas, A ARLODH, ha gwel; klew oll
geryow Sennagherib, re dhanvonas dhe skornya an Duw byw.
[18] Gwir yw, ARLODH, myghternedh Assyri dhe dhistrui oll an
kenedhlow ha'ga thiryow,[b] [19] ha re dewlis aga duwow y'n tan. I
a's distruis, rag ny vons duwow, mes gweyth diwla den, prenn
ha men. [20] Lemmyn, A ARLODH agan Duw, saw ni yn-mes a'y
leuv, may hwodhvo oll gwlaskordhow an norvys, ty dha honan
dhe vos an ARLODH.'

[21] Ena Ysay mab Amos a dhanvonas dhe Hezekia, ow leverel,
'Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel: Rag ty dhe bysi

---

a 37:13 *an cita* Po *Lair,* tyller yn Babyloni.

b 37:18 *oll an kenedhlow ha'ga thiryow:* Amendys war-lergh 2My 19:17.

warnav a-dro dhe Sennagherib, myghtern Assyri, [22] hemm yw
an ger re gewsis an ARLODH er y bynn:

‘Hi a’th tispres, hi a’th skorn –
an werghes, myrgh Sion;
myrgh Yerusalem
re shackyas hy fenn war dha lergh.

[23] Piw a wrussys y skonya ha’y gabla,
ha piw y trehevsys dha lev er y bynn,
ha drehevel dha dhewlagas yn-bann?
Erbynn Sans Israel!

[24] Dre leuv dha servysi ty re skornyas an Arlodh
ha leverel, “Gans ow lies charet
my res eth yn-bann dhe dopp an menydhyow,
dhe bella rannow Lebanon.
My re droghas an hirra a’y sedres,
an gwella a’y veryw.
My re dheuth dh’y fenn pella,
dhe brysk y goswik. [25] My re balas puthow
hag eva dowrow;
my re dheseghas dre wodhen ow throos
oll goverow Ejyp.”

[26] ‘A ny glewsys jy?
Nans yw pell my a ordenas hemma.
Yn dedhyow koth my a’n tewlis;
lemmyn my re wrug dhodho hwarvos,
rag may fedhydh ow tifeythya citys kerys
yn kalsow a radel.

[27] Aga anedhysi, isel aga nerth,
o digolonnek ha penndegys;

i re dheuth ha bos avel plansow an gwel,
kepar ha gwels bleudh
kepar ha gwels war dohow
goleskys gans gwyns an est[a].

28 ‘Mes my a wor pan sevydh ha pan esedhydh,
pan edh yn-mes ha pan dheudh a-ji
ha fatel gonerydh er ow fynn.
29 Rag ty dhe goneri er ow fynn
ha’th valghder dhe dhos dhe’m diwskovarn,
my a worr ow hig y’th tron,
ha’m genva y’th tiwweus,
ha my a wra dhis dehweles war an fordh
may teuthys warnedhi.

Tokyn rag Hezekia

30 ‘Ha hemma a vydh an tokyn ragos: y’n vledhen ma an pyth
a dyv y honan a vydh dybrys, hag y’n nessa bledhen an pyth
yw honan-hesys, mes y’n tressa bledhen hesewgh, mysewgh,
plensewgh gwinlannow ha dybrewgh aga frutys; 31 An remenant
gesys a ji Yuda a wreydh war-nans, ha don frut war-vann;
32 rag remenant a yn-mes dhyworth Yerusalem, ha diankoryon
dhyworth menydh Sion. Avi ARLODH an luyow a wra hemma.

33 ‘Rag henna yndelma y lever an ARLODH a-dro dhe vyghtern
Assyri: Ny dheu a-ji dhe’n cita ma na tenna seth ena. Ny dheu
er hy fynn gans skoos na krugya jynn-gorheas er hy fynn.
34 War an fordh may teuth, war an keth honna ev a dhehwel,
ha ny dheu a-ji dhe’n cita ma, yn-medh an ARLODH. 35 My a
vydh skoos dhe’n cita ma dh’y sawya a-barth dhymmo vy hag
a-barth Davydh ow gwas.’

Fethans ha Mernans Sennagherib

36 Ena el an ARLODH eth yn-mes ha gweskel pymp ha naw
ugens a vilyow yn kamp Assyri; ha pan sevis tus ternos, otta,

a 37:27 *gwyns an est:* Amendys war-lergh dornskirf Qumran.

korfow marow ens i oll. 37 Ena Sennagherib myghtern Assyri
a omdennas, mos tre ha triga yn Nineve. 38 Hag y hwarva,
pan esa ow kordhya yn chi Nisrok y dhuw, Adrammelek ha
Shareser y vebyon a'n ladhas gans an kledha, hag i a skapyas
dhe bow Ararat. Hag Esarhaddon y vab a reynyas yn y le.

Kleves Hezekia

38 Y'n dedhyow na Hezekia o klav bys yn eneworres,
hag Ysay mab Amos an profos a dheuth dhodho, ha
leverel dhodho, 'Yndelma y lever an ARLODH: Roy arghadow
dhe'th chi, rag ty a verow ha ny vewydh.' 2 Ena Hezekia a
dreylyas y fas dhe'n fos ha pysi war an ARLODH, 3 ha leverel, 'A
ARLODH, porth kov, my a'th pys, fatel esen ow kerdhes a-ragos
yn gwiryonedh hag a leun golon, ha my re wrug an pyth yw da
y'th wolok.' Ha Hezekia a olas yn hwerow.

4 Ena ger an ARLODH a dheuth dhe Ysay, ow leverel, 5 'Ke ha
lavar dhe Hezekia, Yndelma y lever an ARLODH, Duw Davydh
dha das: My re glewas dha bysadow, my re welas dha dhagrow;
awottavy ow keworra dhe'th tedhyow pymthek bledhen. 6 My
a wra dha dhelivra jy ha'n cita ma yn-mes a leuv myghtern
Assyri, ha defendya an cita ma.

7 'Ha homm yw an tokyn dhis dhyworth an ARLODH, y hwra
an ARLODH an dra ma re ambosas: 8 My a wra dhe'n skeus
tewlys gans an howl war grisyow Ahaz treylya war-dhelergh
deg gris.' Ytho an howl eth war-dhelergh war an deg gris may
hwrussa mos yn-nans.

9 Skrifen Hezekia myghtern Yuda, pan via klav ha bos yagh
wosa y gleves:

10 My a leveris: Yn hanter-dydh ow bewnans
res yw dhymm mos;
ha bos niverys yn yetys yfarn
yn remenant ow bledhynnyow.

11 My a leveris, Ny welav an ARLODH
yn tir an re vyw;

ny virav orth den byth moy
yn-mysk trigoryon an norvys.
[12] Ow thrigva yw tennys yn-mes ha destryppys dhyworthiv
avel tylda bugel;
avel gwiader re rolis vy ow throgel;
ev a'm tregh dhe-ves dhyworth an steuv;
dydh ha nos ty a'm dre dhe dhiwedh.
[13] My a wrowedhas bys vyttin;
avel lew, yndella ev a derr oll ow eskern;
dydh ha nos ty a'm dre dhe dhiwedh.

[14] Kepar ha gwennel po garan, yndella y gryllis;
my a gynis kepar ha kolom.
Ow dewlagas a fyll ow mires war-vann.
A Arlodh, yma ankres dhymm, bydh gostel ragov.
[15] Pandr'a lavarav? Ev re gewsis dhymm,
hag ev y honan re'n gwrug.
My a gerdh yn lent oll ow bledhynnyow
drefen hwerowder ow enev.

[16] Arlodh, der an taklow ma tus a vyw,
hag ynna oll yma bewnans ow spyrys.
Ty a'm restoryas dhe yeghes
ha gul dhymm bewa.
[17] Otta rag les
y feu dhymm hwerowder;
mes ty re withas ow enev
dhyworth an pytt a dhistruyans,
rag ty re dewlis oll ow feghosow
a-dryv dha geyn.
[18] Rag ny yll yfarn godhvos gras dhis,
na ny yll ankow dha wormel;
an re a dhiyskyn dhe'n pytt
ny yllons gwaytyas dha wiryonedh.

19 Den byw, ny yll marnas den byw dha wormel,
avelov vy hedhyw;
tasow a wra godhvedhys dhe vebyon
dha wiryonedh.

20 An ARLODH a'm saw,
ha ni a gan gans daffar kerdyn
oll dedhyow agan bewnans
yn chi an ARLODH.

21 Ysay a lavarsa, 'Drens powltis a figys ha'y lesa war an brewvan may fo yaghhes.' 22 Ynwedh Hezekia a leveris, 'Pandr'a vydh an tokyn my dhe yskynna dhe ji an ARLODH?'

Kanasow Danvenys dhe Hezekia

39 Y'n termyn na Merodak-baladan mab Baladan myghtern Babylon a dhanvonas lytherow ha ro dhe Hezekia, rag ev a glewas ev dhe vos klav, hag ena yaghhes. 2 Hezekia a wolkommas an kanasow, hag ev a dhiskwedhas dhedha y dresorva, an arghans, an owr, an spisys, an oyl drudh, oll y withva-arvow, ha puptra kevys yn y dresoryow. Ny veu tra vyth na wrug Hezekia y dhiskwedhes dhedha yn y ji hag yn oll y ruvaneth. 3 Ena Ysay an profos a dheuth dhe vyghtern Hezekia, hag yn-medh ev dhodho, 'Pandr'a leveris an wer ma hag a-ble teuthons dhis?' Yn-medh Hezekia, 'Dhyworth gwlas pell y teuthons dhymm, dhyworth Babylon.' 4 Yn-medh ev, 'Pandr'a welsons yn dha ji?' Ha Hezekia a leveris, 'I re welas puptra eus yn ow chi; nyns eus tra vyth yn-mysk ow thresoryow na wrugavy y dhiskwedhes dhedha.'

5 Ena Ysay a leveris dhe Hezekia, 'Klew ger ARLODH an luyow: 6 Otta dedhyow a dheu pan vydh degys yn-mes dhe Babylon puptra eus yn dha dresorva, hag a wrug dha dasow y guntel bys y'n jydh hedhyw; ny vydh tra vyth gesys, yn-medh an ARLODH. 7 Hag i a gemmer re a'th vebyon, dha askor hag a vydh genys dhis, hag i a vydh spadhesigyon yn palys myghtern Babylon.' 8 Yn-medh Hezekia dhe Ysay, 'Da yw ger

an ARLODH a gewssys.' Rag ev a brederis, 'Ytho y fydh kres ha sawder y'm dedhyow.'

Pobel Duw Yw Konfortys

40 Konfortyewgh, konfortyewgh ow fobel,
a lever agas Duw.
2 Kewsewgh orth kolon Yerusalem,
ha gelwewgh dhedhi
hy gonis dhe vos gorfennys,
ha tylys kessydhyans hy hammweythres,
rag hi re dhegemeres a dhorn an ARLODH
dewgemmys rag oll hy feghadow.

3 Unn lev a gri:
'Y'n gwylvos pareusewgh hyns an ARLODH,
gwra kompes y'n difeyth fordh veur rag agan Duw.
4 Pub nans a vydh drehevys yn-bann,
ha pub menydh ha bre a vydh iselhes;
an tir ankompes a vydh leven,
ha'n tylleryow garow nans ledan.
5 Ha glori an ARLODH a vydh diskwedhys,
ha pub kig a wra y weles war-barth,
rag ganow an ARLODH re gewsis.'

6 Unn lev a lever: 'Galw!'
Hag y leveris vy,[a] 'Pyth a alwav?'
Kig yw gwels,
hag oll y splander yw haval dhe vleujen an gwel.
7 An gwels a wedher, gyllys krin yw an vleujen,
drefen anal an ARLODH dhe hwytha warnodho;
avel gwels yw an bobel diogel.

---

a 40:6 *Hag y leveris vy:* Ow sewya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *hag ev a leveris,* henn yw, lev aral a worthebis.

8 An gwels a wedher, gyllys krin yw an vleujen,
mes ger agan Duw a sev bys vykken.
9 Yskyn yn menydh ughel,
A Sion, dyller nowodhow da;
drehav dha lev gans nell,
A Yerusalem, dyller nowodhow da;
drehav e yn-bann heb own;
lavar dhe citys Yuda,
'Otta dha Dhuw!'
10 Otta, an Arlodh Duw a dheu gans nerth
ha'y vregh a rewl ragdho;
otta, yma y wober ganso,
ha'y werison a-ragdho.
11 Avel bugel ev a vag y flock;
gans y vregh ev a guntel y eyn
ha'ga don yn y askra;
ev a hembronk yn hwar an re usi ow ri bronn.

12 Piw yw re vusuras an dowrow yn palv y leuv,
ha re verkyas an nevow gans dornva,
ha re synsis doust an bys yn musurva,
ha re bosas an menydhyow yn mantol
ha'n breow yn balans?
13 Piw a gevarwodhas Spyrys an Arlodh,
po avel y gussulyer a'n dyskas?
14 Piw ganso yth omgussulyas dhe ri dhodho konvedhes
ha dhe dhyski dhodho an hyns a wirvreus?
Piw a dhyskas skians dhodho,
hag a wrug dhodho godhvos an fordh a gonvedhes?
15 Otta, an kenedhlow yw avel banna dhyworth kelorn,
hag avel polter war an vantol synsys yns.
Otta, ev a gemmer an enesow yn-bann avel ponn.

16 Nyns yw Lebanon lowr rag keunys an tan,
na'y vestes lowr rag offryn leskys.
17 An kenedhlow oll yw avel mann a-ragdho;
synsys yns ganso le es mann, ha gwakter.

18 Piw dhodho yth hevelebowgh Duw,
po py hevelep a vynnowgh y wul dhodho?
19 An imajys yw teudhys gans an krefter,
ha'n owrer a ystyn owr mortholys warnodho,
hag a wra ragdho kadonyow a arghans.
20 Neb yw re voghosek rag offryn
a dhewis prenn na wra pedri;
ev a hwila ser konnyk ragdho
rag drehevel imach gravys na vydh diantel.

21 A ny wodhowgh? A ny glewsowgh?
A ny veu kewsys dhywgh a-dhia'n dhallethva?
A ny gonvedhsowgh a-ban veu selys an bys?
22 Ev a esedh war gylgh an bys,
ha'y drigoryon avel kulyoges reden yth yns;
ev a ystyn an nevow avel vayl,
hag a's les avel tylda ynno may trigir.
23 Ev a dhre pennternedh dhe vos mann;
ha gul breusysi an bys gwakter.

24 Skant nyns yns i plensys, skant nyns yns i hesys,
skant ny wra aga ben gwreydhya y'n dor,
kyns ev dhe hwytha warnedha hag y hwedhrons,
ha'n korwyns a's dre dhe-ves avel kulyn.

25 Ytho piw dhodho y'm hevelebowgh,
may fiv par dhodho? yn-medh an Sans.
26 Drehevewgh yn-bann agas dewlagas, ha gwelewgh:
piw a wrug an re ma?

Ev neb a dheg yn-mes aga lu, orth aga nivera,
ha'ga gelwel pubonan orth hanow;
der y nerth meur ha'y allos krev
ny fyll onan vyth.

27 Prag y leverydh, A Yakob,
hag y kewsydh, A Israel,
'Kudhys yw ow fordh rag an ARLODH,
ha dispresys yw ow breus gans ow Duw'?
28 A ny wodhves,
a ny glewsys?
An ARLODH yw an Duw heb diwedh,
Kreador pennow an norvys.
Ny glamder na ny vydh skwith;
dres hwithra yw y gonvedhes.
29 Ev a re nerth dhe'n re wann,
ha dhe neb na'n jeves gallos ev a voghha nerth.
30 Bys y'n re yowynk yth or klamderek ha skwithys,
ha gwer yowynk fest a drebuch;
31 mes an re a worta an ARLODH
a nowydhha aga nerth.
I a yskyn gans eskelli avel eryon;
i a boon heb bos skwith,
i a gerdh heb klamdera.

Gwereser Israel

41 Bedhewgh tawel a-ragov, hwi enesow;
nowydhhes an poblow aga nerth,
nesens i, ena kewsens i;
nesyn ni war-barth rag breus.

[2] Piw a wrug dhe nebonan difuna dhyworth an howldrevel,
orth y elwel dh'y servis[a] yn ewnder?
Ev a re kenedhlow a-ragdho,
ha fetha myghternedh;
ev a's gwra avel doust gans y gledha,
avel sowl herdhys gans y warak.
[3] Ev a's helgh ha tremena yn sawder,
war hensyow ma na drettyas y dreys.
[4] Piw re wrug hag a gowlwrug hemma,
ow kelwel an henedhow a-dhia'n dhallethva?
My, an ARLODH, an kynsa,
ha gans an re dhiwettha; my yw ev.

[5] An arvoryow re welas hag own a's teves,
pennow an bys a gren;
i re nesas ha dos.
[6] Peub a weres y gentrevek,
hag a lever dh'y vroder, 'Bydh krev!'
[7] An ser a golonekha an owrer,
hag ev neb a levenha gans an morthol
a golonekha gwesker an anwan,
ow leverel a'n sodra 'Da yw,'
hag ev a'n fast gans kentrow ma na vo diantel.

[8] Mes ty, Israel, ow gwas,
Yakob, neb re dhewisis,
askor Abraham, ow howeth;
[9] ty neb a gemeris vy a bennow an norvys,
ha'th helwel a'y bella sornow,
ow leverel dhis, 'Ty yw ow gwas,
my re'th tewisas ha ny'th tewlis dhe-ves;'

---

a 41:2 *dh'y servis:* Ebrow *dh'y droos.*

10 na borth own, rag yth esov genes,
na vydh digolonnek, rag my yw dha Dhuw;
my a wra dha nertha, my a wra dha weres,
my a'th syns gans dorn dyghow ow selwyans.

11 Otta, oll an re a serr orthis
a's tevydh meth hag a vydh konfondys;
an re a striv orthis
a vydh avel mann, ha mos dhe goll.
12 Ty a's hwila mes ny's kevydh,
an re a striv orthis;
an re a werr orthis
a vydh avel mann kammen.
13 Rag my, an ARLODH, yw dha Dhuw
a syns dha dhorn dhyghow;
neb a lever dhis, 'Na borth own, my a'th weres.'

14 Na borth own, ty bryv, Yakob,
ty gontronen[a] Israel!
My a wra dha weres, yn-medh an ARLODH,
dha Dhasprenyas, an Sans a Israel.
15 Otta, my a'th wra draylell-dhrushya,
lymm, nowydh, ha dhedhi dens,
ty a dhrusha an menydhyow, ha'ga brewi,
ha ty a wra an breow avel us.
16 Ty a wra aga notha, ha'n gwyns a's deg dhe-ves,
ha'n korwyns a wra aga skattra.
Mes ty a lowenha y'n ARLODH,
ha bostya y'n Sans a Israel.

---

a 41:14 *gontronen:* Ow sewya an Syriek. Ebrow *tus.*

17 Pan hwila an voghosogyon ha'n edhomogyon dowr,
ha nyns eus banna,
ha krin yw aga thaves gans seghes,
my an ARLODH a worthyp dhedha,
my, Duw Israel, ny's gasav.
18 My a vynn ygeri avonyow war an ugheldiryow mool,
ha fentynnyow yn-mysk an nansow;
my a wra an difeythtir poll dowr,
ha'n dor sygh fentynnyow dowr.
19 My a worr y'n difeythtir an sedres,
an akasya, an myrtwydh ha'n olewbren.
My a worr y'n difeythtir meryw,
an platan ha'n kypres war-barth,
20 rag may hwello tus ha godhvos,
ynwedh prederi ha konvedhes,
y hwrug dorn an ARLODH hemma
ha'n Sans a Israel dh'y formya.

Chalenj Duw erbynn an Fals Dhuwow

21 Dyllewgh agas ken, yn-medh an ARLODH,
degewgh agas provow, yn-medh Myghtern Yakob.
22 Degens i ha derivens dhyn
an pyth a hwyrvydh,
derivens an taklow tremenys, pyth yns,
rag may prederryn a-dro dhedha,
rag may hwodhvyn aga sewyans;
po derivewgh dhyn an taklow yw dhe dhos.
23 Derivewgh an taklow yw dhe dhos a-wosa,
rag may hwodhvyn hwi dhe vos duwow;
gwrewgh da, po gwrewgh drog,
rag may fyn digolonnek hag ownek war-barth.

24 Otta, hwi yw mann,
ha'gas ober yw mann,
tra gasadow yw neb a'gas dewis.

25 My a wrug dhe onan difuna dhyworth an gledhbarth
hag ev a dheu,
dhyworth an howldrehevel, hag ev a elow war ow
hanow.
Ev a stank war rewlysi kepar dell ve war leys,
dell drett an priweythor an pri.
26 Piw a'n derivas a-dhia'n dhallethva, rag may
hwodhvons,
ha'y dharleverel rag may lavarren, 'Ev yw
gwirleveryas'?
Nyns esa den vyth a'n derivas,
na den vyth neb a'n dellos,
na nebonan a glewas dha eryow.
27 My re beu an kynsa neb a dherivas dhe Sion,
'Awottensi!'
My a re dhe Yerusalem kannas a nowodhow da.
28 My a viras, mes nyns esa den vyth;
yn-mysk an re ma nyns eus kussulyer vyth,
neb pan wovynnav, a re gorthyp.
29 Otta, toll yns i oll,
nyns yw aga oberow tra vyth;
aga imajys teudh yw gwyns ha gwakter.

An Gwas, Golow dhe'n Kenedhlow

42 Otta ow gwas neb a skoodhyav,
ow den dewisys may lowenha ow enev ynno;
my re worras ow Spyrys warnodho,
ev a dheg gwirvreus yn-mes dhe'n kenedhlow.
2 Ny gri ev na garma,
na gul may klewver y lev y'n stret.

3 Korsen vrewys ny's terr,
ha buben ow megi ny's difudh;
yn lel y teg gwirvreus yn-rag.
4 Ny fyll na ny vydh ev digolonnek,
bys pan fastyo gwirvreus y'n norvys;
ha'n arvoryow a worta y lagha.

5 Yndelma y lever Duw, an ARLODH,
neb a wrug an nevow ha'ga ystyn,
neb a lesas an norvys ha'n pyth a dheu anodho,
neb a re anal dhe'n bobel usi warnodho,
ha spyrys dhe'n re a gerdh ynno:
6 My yw an ARLODH, my re'th helwis yn ewnder,
my a'th syns er an leuv, ha dha witha,
my re'th ros yn kevambos dhe'n bobel,
golow dhe'n kenedhlow,
7 rag ygeri an dhewlagas dhall,
dhe dhon yn-mes an brisnoryon a'n vagh,
dhyworth an prison an re a esedh yn tewlder.
8 My yw an ARLODH, henn yw ow hanow,
ow glori ny'n rov dhe gen dhuw,
nag ow gormola dhe imajys gravys.
9 Otta, an taklow dargenys kyns, hwarvedhys yns,
ha taklow nowydh a dherivav lemmyn;
kyns i dhe egina
anedha y terivav orthowgh.

Kan a Wormola

10 Kenewgh dhe'n ARLODH kan nowydh,
y wormola dhyworth penn an norvys!
Tarannes an mor ha puptra eus ynno,
an arvoryow ha'ga thrigoryon.
11 Dreheves an gwylvos ha'y citys aga lev,
an trevow mayth usi Kedar trigys ynna;

kanes trigoryon Sela yn lowen,
garmens dhiwar bennow an menydhyow.
12 Rens i gordhyans dhe'n ARLODH
ha derivas i y wormola y'n arvoryow.
13 An ARLODH a yn-mes avel gour krev,
avel kasor y tifun ev y gonnar,
ev a gri, ev a arm yn ughel,
ev a dhiskwedh y nerth erbynn y eskerens.

14 Hirneth my re dewis,
my re omwithas stag hag omdempra;
lemmyn my a gyn avel benyn ow tinythi,
my a arm ha dyena.
15 My a wra menydhyow ha breow difeyth,
ha segha aga erbys oll;
my a dreyl an avonyow dhe enesow,
ha segha an pollow.
16 My a hembronk dellyon
yn fordh na aswonons;
yn hensyow na aswonons
y's gidyav.
My a dreyl an tewlder a-ragdha dhe wolewder,
an tylleryow garow dhe dir leven.
An re ma yw an taklow a wrav,
ha ny's forsakyav.
17 An re a drest yn imajys gravys
a vydh treylys war-dhelergh hag a berth meth –
an re a lever dhe imajys teudh,
'Hwi yw agan duwow.'

18 Klewewgh, hwi neb yw bodhar,
ha mirewgh, hwi neb yw dall, rag may hwellowgh.

19 Piw yw dall marnas ow gwas,
po bodhar avel ow hannas a dhanvonav?
Piw yw dall avello ev neb yw omres dhymm?[a]
po dall avel gwas an ARLODH?
20 Ev a wel lies tra, mes ny wra vri anedha,
ygor yw y dhiwskovarn mes ny glew ev.

Disobayans Israel

21 Da o gans an ARLODH, dre reson y ewnder,
moghhe an lagha ha'y gul gloryus.
22 Mes homm yw pobel ledrys ha ravnys,
i oll yw maglennys yn tell
ha kudhys yn baghow;
devedhys yns ha bos preydh heb den vyth dhe sawya,
pyll heb den vyth dhe leverel 'Daswra!'
23 Piw yn agas mysk a vynn goslowes orth hemma,
ha gul vri ha klewes rag an termyn a dheu?
24 Piw a ros Yakob dhe'n ravner,
hag Israel dhe'n ladron?
A ny veu an ARLODH er y bynn may peghsyn?
Ny vynsons kerdhes yn y fordhow,
ha ny vynsons bos gostydh dh'y lagha.
25 Ytho ev a dhinewis warnodho tomder y sorr,
ha nerth an gas.
Ev a worras tan ynno a-derdro, mes ny gonvedhas,
ev a'n loskas, mes ny'n kemeras yn y golon.

Ambos Daspren

43 Ha lemmyn yndelma y lever an ARLODH,
ev neb a'th wrug, A Yakob,
hag ev neb a'th formyas, A Israel:

---

a 42:19 *avello ev neb yw omres dhymm:* Styr an Ebrow yw ankler; martesen: *avel den perfydh.*

Na borth own, rag my re'th prenas
ha re'th henwis orth hanow, dhymmo vy yth os.
[2] Pan dremenydh der an dowrow y fedhav genes,
ha der an avonyow, ny livons warnas;
pan gerdhydh dre dan, ny vedhydh leskys,
ha ny wra an flamm dha woleski.
[3] Rag yth ov an ARLODH, dha Dhuw,
an Sans a Israel, dha Selwyas.
Ejyp a rov avel dha dhaspren,
Ethiopi ha Seba yn keschanj ragos.
[4] Rag ty yw drudh y'm golok
hag enorys, ha my a'th kar;
y rov tus yn keschanj ragos,
kenedhlow yn keschanj rag dha vewnans.
[5] Na borth own, rag yth esov genes;
dhyworth an howldrevel y trov dha has,
dhyworth an howlsedhes y'th kuntelav.
[6] My a lever dhe'n gledhbarth, 'Daskor i!'
ha dhe'n dhyghowbarth, 'Na wra aga lesta!
Dro ow mebyon a'n pellder
ha'm myrghes a benn an norvys,
[7] pub huni neb yw henwys orth ow hanow,
neb re wrugavy rag ow glori,
neb a formis vy ha kreatya.'

[8] Dro yn-rag an bobel yw dall, mes yma dewlagas dhedha,
an re yw bodhar, mes yma diwskovarn dhedha.
[9] Oll an kenedhlow re dheuth war-barth
ha'n poblow res omguntelas.
Piw yn aga mysk a dherivas hemma,
ha darleverel an taklow kyns?
Degens aga dustunioryon rag aga justifia,
ha klewens ha leverens, 'Gwir yw.'

10 ‘Hwi yw ow dustunioryon,’ y lever an ARLODH,
ha’m gwas a dhewisis,
rag may hwodhvowgh ha krysi dhymm,
ha konvedhes, my dhe vos ev.
Kyns my ny veu Duw formys,
na ny vydh nevra war ow lergh.
11 My, my yw an ARLODH,
hag a-der my nyns eus selwyas.
12 My a dherivas hag a selwis hag a dhellos,
pan nag esa Duw astranj yn agas mysk,
ha hwi yw ow dustunioryon, y lever an ARLODH,
my dhe vos Duw.
13 Ynwedh alemma rag my yw ev;
nyns eus den vyth a yll delivra dhyworth ow dorn;
my a ober ha piw a yll y lettya?

14 Yndelma y lever an ARLODH,
dha dhasprenyer, an Sans a Israel:
A’gas govis y tanvonav dhe Babylon,
ha distrui aga foesigyon oll,
y’n gorholyon mayth esa aga kriow lowen ow tasseni.[a]
15 My yw an ARLODH, agas Sans, formyer Israel, agas myghtern.
16 Yndelma y lever an ARLODH,
a wra fordh y’n mor,
hyns y’n dowrow meur,
17 neb a dhro yn-mes charet ha margh,
lu ha kasor war-barth;

---

a 43:14 *y’n gorholyon mayth esa aga kriow lowen ow tasseni:* Po amendyans *ha garm Kaldea a vydh treylys dhe gyni.* Styr an Ebrow yw ankler.

i a wrowedh, ny yllons sevel yn-bann,
megys yns, avel buben dhifudhys:
18 na berthewgh kov a'n taklow kyns,
na na brederewgh a'n taklow koth.
19 Otta, y hwrav tra nowydh,
lemmyn y hwra ev egina: a ny'n gwelowgh?
My a wra hyns y'n difeythtir,
avonyow y'n gwylvos.
20 An bestes gwyls a'm enor,
an owrgeun ha'n strusyow;
rag my a re dowr y'n difeythtir,
avonyow y'n gwylvos,
dhe ri diwes dhe'm pobel dhewisys,
21 an bobel a formis ragov ow honan,
rag may teriffens ow gormola.

22 Saw ny elwsys warnav, A Yakob;
mes ty re beu skwithys orthiv, A Israel.
23 Ny dhuges dhymm dha dheves rag offryn leskys,
na'm enora gans dha sakrifisow.
Ny'th veghis gans offrynnow,
na'th skwitha gans frankenkys.
24 Ny brensys dhymm kalamus[a] gans arghans,
ha ny resys dhymm gwalgh a vlonek a'th sakrifisow,
mes ty re'm beghyas gans dha beghosow;
ty re'm skwithas gans dha dhrogoberow.

---

a 43:24 *kalamus:* elestren hweg, *Acorus calamus,* ynperthys dhe'n Tir Sans dhyworth Eynda yn furv polter. Pur dalvosek o, ha devnydhys yn oyl sans an untyans, Eks 30:23 hag y'n melysethow an moyha drudh.

25 My, my yw ev
neb a dhefend dhe-ves dha dreuspassow a'm govis ow honan,
ha ny borthav kov a'th peghosow.
26 Galw vy dhe'n lys, gwren ni mos dhe drial war-barth,
diskwedh dha gen, may fi prevys ewn.
27 Dha gynsa tas a beghas,
ha'th leverysi a rebellyas er ow fynn.
28 Ytho my a dhisakras pennsevigyon an sentri,
my a ros Yakob dhe gowldhistruyans,
hag Israel dhe dhespit.

Bennath Duw war Israel

44 Mes klew lemmyn, A Yakob, ow gwas,
hag Israel neb re dhewisis!
2 Yndelma y lever an ARLODH a'th wrug,
neb a'th formyas a'n dorr, hag a wra dha weres:
Na borth own, a Yakob, ow gwas,
Yeshurun neb re dhewisis.
3 Rag my a dhinwa dowr war an seghtir,
ha stredhow war an dor krin;
ha my a dhinwa ow spyrys war dha has,
hag ow bennath war dha agh.
4 Hag i a dyv kepar dell vens yn-mysk gwels,
avel helyk ryb stredhow dowr.
5 Hemma a lever, 'Dhe'n ARLODH yth ov,'
y gila a vydh gelwys gans hanow Yakob,
hag onan aral a vynn skrifa war y leuv, 'Dhe'n ARLODH'
ha kemeres an hanow a enor 'Israel.'

6 Yndelma y lever an ARLODH, Myghtern Israel,
ha'y Dhasprenyas, ARLODH an luyow:

My yw an kynsa ha my yw an diwettha,
hag a-der my nyns eus duw.
7 Piw yw haval dhymm? Dylles ev,
meneges ev ha'y dhiskwedhes dhymm.
Piw yw re dharleveris an taklow a dheu?[a]
Leverens dhyn an pyth yw hwath dhe dhos.[b]
8 Na berthewgh own, bedhewgh diagha!
A ny dharleveris dhis seuladhydh ha'y veneges?
Hwi yw ow dustuniow.
Eus Duw a-der my?
Nyns eus karrek, ny aswonav kammen.

Folneth Gordhyans Idolys

9 Oll myns a wra imajys yw mann, ha'n taklow may lowenhons ynna yw diles. Aga dustunioryon yw heb gweles ha heb godhvos, ytho i a berth meth. 10 Piw re wrug duw po teudhi imach gravys na'n jeves les kammen? 11 Otta, oll y hynsa a's tevydh meth, ha nyns yw an greftoryon marnas tus; omguntelens i oll, sevens yn-rag; i a vydh ownek, i a berth meth war-barth.

12 An gov a gemmer toul, hag oberi ganso war regydh, ha shapya imach gans mortholow, ha'y wul gans nerth y vregh; dhodho yma nown ha'y nerth a fyll, ny yv dowr, hag ev a glamder. 13 An ser prenn a ystyn korden-vusura, ev a'n merk gans menowes, ev a'n shap gans raskow hag a'n merk gans kompas; ev a'n shap dhe hevelep gour, gans tekter den, may trikko yn chi. 14 Ev a dregh sedres, hag a dhewis glastanen po derwen ha gasa dhedhi tevi krev yn-mysk gwydh an koos; ev a blans lowrwedhen ha'n glaw a's mag. 15 Ena y teu ha bos keunys rag den. Ev a gemmer rann anedha hag a omdom; ev a

---

a 44:7 *Piw yw re dharleveris an taklow a dheu:* Amendys. Ebrow *A-ban apoyntis vy pobel goth, ha'n taklow a dheu.*

b 44:7 *Leverens dhyn an pyth yw hwath dhe dhos:* Amendys. Ebrow *Ha'n taklow a dheu gwrens i deklarya ragdha i aga honan.*

enow tan hag a beb bara; ynwedh y hwra duw ha'y wordhya, ev
a wra imach gravys hag a godh dhe'n dor a-ragdho. [16] Hanter
anodho ev a lesk yn tan; a-ugh an hanter ma ev a rost kig ha'y
dhybri, ha lenwys yw; ynwedh ev a omdom hag a lever, 'Aha,
tomm ov, my re welas an tan!' [17] A'n remenant aral ev a wra
duw, y imach, ha kodha dhe'n dor a-ragdho ha'y wordhya; ev a
bys dhodho hag a lever, 'Delirv vy, rag ty yw ow duw.'

[18] Ny wodhons, na ny gonvedhons; rag aga dewlagas yw
drogurys bys ma na welons, ha'ga holon bys ma na gonvedhons.
[19] Ny breder nagonan yn y golon, na nyns eus godhvos na
konvedhes dhe leverel, 'Hanter anodho re loskas y'n tan,
ynwedh my a bebis bara war y regydh, my a rostyas kig ha
dybri. A wrav vy tra gasadow a'y remenant? A wrav vy kodha
dhe'n dor a-rag stock a brenn?' [20] Ev a beur war lusu, kolon
dollys re'n kammhembronkas, ha ny'n jeves delivra y enev na
leverel, 'A nyns eus gow y'm leuv dhyghow?'

Nyns Yw Israel Ankevys

[21] Porth kov a'n re ma, A Yakob,
hag Israel, rag ty yw ow gwas;
my a'th formyas, ty yw ow gwas;
A Israel, ny vedhydh ankevys genev.

[22] My re skubas dhe-ves dha dreuspassow avel komolen,
ha'th peghosow avel niwl;
dehwel dhymm, rag my re'th tasprenas.

[23] Kenewgh, A nevow, rag an ARLODH re'n gwrug,
germewgh, A dhownderyow an norvys;
germewgh gans joy, A venydhyow,
An goswik ha pub gwedhen eus ynno!
Rag an ARLODH re dhasprenas Yakob,
hag ev a vydh glorifiys yn Israel.

[24] Yndelma y lever an ARLODH, dha Dhasprenyas,
neb a'th formyas y'n dorr:

My yw an ARLODH, a wrug puptra,
neb a ystynnas an nevow ow honan,
hag a lesas an norvys ow honan;
25 neb a lett toknys oferysi-dhargan,
hag a wra ges a golyogyon;
neb a dreyl tus fur war-dhelergh,
ha gul fol aga godhvos;
26 neb a surha ger y was,
hag a gowlwra kussul y ganasow;
neb a gews a Yerusalem, 'Hi a vydh anedhys,'
hag a-dro dhe citys Yuda, 'I a vydh drehevys,
ha my a dhastrehav aga magoryow;'
27 neb a lever dhe'n keynvor, 'Bydh sygh!
ha my a sygh agas avonyow;'
28 neb a gews a Kyrus, 'Ow bugel yw ev,
hag ev a gollenow ow forpos oll;'
ow leverel a-dro dhe Yerusalem, 'Bedhes dastrehevys,'
hag a-dro dhe'n tempel, 'Bedhes hy selven
desedhys yn y le.'

Galow Kyrus

45 Yndelma y lever an ARLODH dh'y untys, dhe Kyrus,
neb a synsis vy er y leuv dhyghow,
rag fetha kenedhlow a-ragdho,
ha dhe dhigelmi diwglun myghternedh,
dhe ygeri darasow a-ragdho,
ha ny vydh yetys deges:
2 Yth av a-ragos
ha levenhe an menydhyow;
my a derr an darasow a vrons,
ha treghi der an barrys a horn.
3 My a re dhis tresoryow a dewlder,
ha rychys kudhys yn tylleryow kevrinek,

rag may hwodhvi yth yw my, an ARLODH,
Duw Israel, neb a'th elow orth dha hanow.
4 A-barth ow gwas Yakob,
hag Israel, ow dewisys,
my a'th elow orth dha hanow,
my a re dhis les-hanow a enor, kyn na'm aswonsys.
5 My yw an ARLODH, ha nyns eus ken;
a-der my nyns eus duw;
my a'th arv, kyn na'm aswonsys,
6 rag may hwodhvons, dhyworth an howldrehevel
ha dhyworth an howlsedhes, nag eus nagonan
a-der my,
my yw an ARLODH ha nyns eus ken.
7 My a form golow ha kreatya tewlder,
my a wra kres ha kreatya galar,
my yw an ARLODH neb a wra oll an taklow ma.

8 Dinewewgh, A nevow, a-wartha,
ha'n kommol, diverens ewnder;
bedhes an dor ygerys, ha deges selwyans avel frut,
hag egines ewnder war-barth ganso.
My, an ARLODH re'n kreatyas.

9 Go ev neb a striv orth y Wrier,
priweyth orth an priweythor![a]
A lever an pri dh'y formyer, 'Pandr'a wredh?'
po 'Nyns eus skovornow dhe'th ober'?
10 Go ev neb a lever dhe das: 'Pandr'a dhinythydh?'
po dhe venyn, 'Pandr'a dhegedh y'th lavur?'
11 Yndelma y lever an ARLODH,
an Sans a Israel ha'y formyer:

---

a 45:9 *priweyth orth an priweythor:* Po amendyans *darnow priweyth yn-mysk darnow priweyth war an dor.*

A wovynnowgh orthiv a-dro dhe'm fleghes,
po ow erghi a-dro dhe ober ow diwla?
12 My yw neb a wrug an norvys,
ha my a greatyas mab den warnodho;
ow diwla y feu a lesas an nevow,
ha my a worhemynnis aga luyow oll.
13 My a wrug dhodho difuna yn ewnder,
ha my a wra oll y fordhow kompes.
Ev a dhrehav ow cita,
ha delivra ow divresow,
a-der a wober nag a bewas,
yn-medh ARLODH an luyow.
14 Yndelma y lever an ARLODH:
Gwayn lavur Ejyp ha gwara Ethiopi,
ha pobel Sabea, gwer meur aga ughelder,
a dheu dhis, ha bos dhis;
i a hol war dha lergh ow tos dhis yn kadonyow.
I a ombleg dhe'n dor a-ragos, ha pysi dhis, ow leverel,
'Yma Duw genes yn sur, ha nyns eus nahen,
nyns eus duwow saw ev.'
15 Yn hwir ty yw Duw a omgudh,
A Dhuw Israel, an Selwador.
16 I oll a's teves meth hag a vydh konfondys,
gwrioryon imajys a yn deray war-barth.
17 Mes Israel a vydh selwys y'n ARLODH
gans selwyans heb diwedh,
ny'gas bydh meth na ny vedhowgh konfondys
bys vykken.

18 Rag yndelma y lever an ARLODH,
Kreador an nevow,
Duw yw ev;

ev a formyas an norvys ha'y wruthyl;
ev a'n fastyas,
ny'n kreatyas dhe vos gwag,
ev a'n formyas dhe vos anedhys:
My yw an ARLODH, nyns eus aral.
19 Ny gewsis vy yn-dann gel,
yn tyller tewl a'n norvys.
Ny leveris dhe agh Yakob,
'Hwilewgh my yn euver.'
My, an ARLODH a gews an gwir;
my a dheriv an pyth yw ewn.

Ny Yll Idolys Sawya Babylon

20 Omguntelewgh ha dewgh,
dewgh nes war-barth, hwi foesigyon a'n kenedhlow!
Ny's teves godhvos vyth,
an re a dheg aga imajys a brenn,
hag i a bys dhe dhuw na'n jeves selwel.
21 Dyllewgh ha profyewgh agas ken;
omgussulyens i war-barth.
Piw a dharleveris hemma nans yw pell?
Piw a'n dellos seuladhydh?
A nyns o my, an ARLODH?
Nyns eus Duw a-der my,
Duw gwiryon ha Selwador,
nyns eus nagonan a-der my.

22 Treylyewgh dhymm ha bedhewgh selwys,
oll pennow a'n norvys;
rag my yw Duw ha nyns eus ken.

23 My re dos ren ow honan,
dhyworth ow ganow gallas yn ewnder
ger na dhehwel:
‘Dhymmo vy y hwra plegya pub glin,
pub taves a wra ti.’

24 A-dro dhymmo vy y leverir,
nag eus ewnder na nerth saw unsel y’n ARLODH.
Bys dhodho y teu gans meth
peub a’n jevo sorr orto.
25 Y’n ARLODH y fydh ewnheans ha bostyans
dhe oll an has a Israel.

46 Bel a ombleg dhe’n dor, Nebo a warrgrom,
yma aga imajys war vestes ha gwarthek;
an taklow degys genowgh yw beghus,
avel beghyow poos war eneval skwith.
2 I a warrgrom, i a ombleg war-barth.
Ny yllons sawya an begh,
mes i aga honan a yn kethneth.

3 Goslowewgh orthiv, chi Yakob,
oll an remenant a ji Israel,
neb re beu begh warnav a-dhia’n brys,
degys a-ban esens y’n dorr;
4 bys y’th henys my yw ev,
bys pan dreylli loos my a’th teg.
My re’th wrug ha my a’th skoodh,
ha my a venten hag a wra sawya.

5 Piw dhodho y’m hevelebowgh ha’m gul par dhodho,
ha’m keheveli, may fen haval an eyl dh’y gila?
6 An re a skoll owr yn hel dhyworth an pors,
hag a boos arghans y’n mantolyow,

i a arveth owrer neb a'n gwra duw;
ena i a godh dhe'n dor ha gordhya.
7 I a'n drehav war aga diwskodh,
i a'n gorr yn y le, hag ev a sev ena;
ny yll ev gwaya dhyworth y dyller.
Mar kri nebonan dhodho, ny worthyp,
na ny wra y sawya a alar.

8 Perthewgh kov a hemma ha prederewgh;
avisewgh arta yn agas kolon, hwi dhrogoberoryon.
9 Perthewgh kov a'n taklow koth a henys;
rag my yw Duw, ha nyns eus ken;
my yw Duw, ha nyns eus onan haval dhymm,
10 ow tarleverel an diwedh a-dhia'n dalleth,
hag a-dhia dermynyow koth taklow na veu
hwarvedhys hwath,
ow leverel, 'Ow forpos a sev,
ha my a wra oll ow bodh,'
11 ow kelwel edhen-breydh dhyworth an howldrevel,
an gour rag ow forpos a vro bell.
My re gewsis, ha my a'n kowlwra;
my re dewlis, ha my a'n gwra.

12 Goslowewgh orthiv, hwi hardh agas kolon,
hwi neb yw pell a ewnder:
13 My a dhre ow ewnder yn ogas, ny vydh pell,
ha'm selwyans, ny wra ev strechya.
My a re selwyans dhe Sion,
ha dhe Israel y rov ow splander.

Kodh Babylon

47 Deus yn-nans hag esedh y'n doust,
A werghes, myrgh Babylon!

Esedh war an dor heb tron,
myrgh Kaldea!
Rag ny'th henwir na fella
tender ha bleudh.
2 Kemmer an veyn-melin ha mal bleus,
dile dha vayl,
destrypp losten dha bows, diskudh dha dhiwarr,
tremen der an avonyow.
3 Diskudhys vydh dha nothedh,
ha gwelys vydh dha veth.
My a dhial,
ha ny sparyav den vyth.
4 Agan dasprenyas, ARLODH an luyow y hanow,
an Sans a Israel.

5 Esedh yn taw, ha ke yn tewlder,
A vyrgh Kaldea!
Rag ny'th henwir na fella
mestres gwlaskordhow.
6 My a sorras orth ow fobel,
my a dhisakras ow ertach;
my a's ros y'th tewdhorn,
ny dhiskwedhsys truedh dhedha;
war an re goth y hwrussys dha yew
fest poos.
7 Ty a leveris, 'My a vydh mestres bys vykken.'
Ny withsys an taklow ma y'th kolon,
na perthi kov a'ga diwedh.

8 Lemmyn ytho, klew hemma, ty garores plesour,
neb a esedh yn sawder,
neb a lever yn hy holon,
'My! Nyns eus ken onan a-der my!

Ny esedhav avel gwedhwes,
na perthi koll fleghes.'

9 An dhew dra ma a dheu warnas,
a-dhistowgh, a-ji dhe unn jydh:
koll fleghes ha gwedhowsys
a dheu warnas yn leun,
yn despit dhe'th husow pals,
ha gallos meur dha worhanow.

10 Ty a omglewo saw y'th troktra;
ty a leveris, 'Ny'm gwel den vyth.'
Dha skians ha'th aswonvos
a'th tollas,
ha ty a leveris y'th kolon,
'My! Nyns eus ken onan a-der my.'

11 Mes drog a dheu warnas,
na'fydh y dhefendya dre sona.[a]
Terros a godh warnas, na'fydh y woheles,
hag a-dhistowgh y teu distruyans warnas,
ma na wodhes anodho tra vyth.

12 Sav fast y'th husow
ha'th hworhanow pals,
gansa may lavursys a-dhia'th yowynkneth;
martesen ty a yll gwaynya prow,
martesen ty a yll ownekhe dredha.

13 Skwith yth os gans dha gussulyansow pals;
seves ha'th sawya an re a hwither an nevow,
neb a vir orth an ster;
an re a dhargan yn termyn an loor nowydh
an pyth a dheu warnas.

---

a 47:11 *y dhefendya dre sona:* Amendys war-lergh an Targum.

14 Mir, avel sowl yth yns,
an tan a's lesk;
ny's teves omdhelivra
dhyworth nerth an flamm.
Nyns yw hemma glow rag omdomma,
na tan mayth esedhir a-ragdho.
15 Yndella dhis yw an re may lavursys gansa,
neb re genwerthas genes a-dhia'th yowynkneth.
I oll a wander yn aga hensyow aga honan;
nyns eus den vyth dhe'th sawya.

Duw a Geredh Y Bobel

48 Klew hemma, A ji Yakob,
hwi neb yw henwys orth hanow Israel,
hag a dheuth dhyworth dowrow Yuda,
hag a wra ti re hanow an ARLODH,
ha gelwel war Dhuw Israel,
mes ny'n gwrons yn gwiryonedh nag yn ewnder.
2 Rag i a omhenow war-lergh an cita sans,
ha fydhya yn Duw Israel;
ARLODH an luyow yw y hanow.

3 My a dharleveris an kynsa taklow nans yw pell,
i eth yn-mes a'm ganow, my a's dellos;
ena a-dhistowgh my a's gwrug, hag i a hwarva.
4 Drefen my dhe wodhvos dha vos gorth,
ha'th konna dhe vos giowen a horn,
ha'th tal dhe vos brest,
5 my a's darleveris dhis a hirneth,
kyns i dhe hwarvos y's delles dhis,
ma na lavarres, 'Ow idol a's gwrug,
ow imach gravys ha'm imach teudhys a's erghis.'

6 Ty re glewas; lemmyn gwel oll hemma;
hag a ny vynnowgh y dhyllo?
Alemma rag my a wra dhis klewes taklow nowydh,
taklow kudhys na wodhyes.
7 Lemmyn yth yns i gwrys, a-der yn termyn passys,
kyns an jydh hedhyw ny glewsys anedha,
bys ma na ylli leverel, 'My a's godhva seulabrys.'
8 Naneyl ny glewsys, na ny wodhves,
a'n termyn koth ny veu dha skovarn ygerys;
rag y hwodhyen ty dhe vos pur draytus,
hag a'th enesigeth ty a veu henwys dislel.

9 A-barth ow hanow my a dhelat ow sorr,
a-barth ow gormola y'n lestav ragos,
ma na'th tregghiv dhe-ves.
10 Mir, my re'th purhas, a-der avel arghans;
my re'th provas y'n forn a alar.
11 A'm govis vy, a'm govis evy y'n gwrav,
rag fatel vedhav defolys?[a]
Ha'm glori ny'n rov dhe aral.

12 Goslow orthiv, A Yakob,
ha ty Israel, neb a elwis:
my yw ev; my yw an kynsa,
ha my yw an diwettha.
13 Ow dorn a fondyas an norvys,
ha'm dorn dyghow a lesas an nevow;
pan y's galwav,
i a sev a-ragov war-barth.

14 Omguntelewgh, hwi oll, ha klewewgh:
piw anedha re dhiskwedhas an taklow ma?

---

a 48:11 *fatel vedhav defolys:* Amendys war-lergh onan a dhornskrifow Qumran. Tekst masoretek *fatel vydh defolys.*

An ARLODH a'n kar,
ev a gowlwra y borpos war Babylon,
ha'y vregh a vydh erbynn Kaldea.
15 My, my ow honan re gewsis ha'y elwel,
my re'n dros, hag ev a wra seweni yn y fordh.
16 Dewgh nes dhymm, ha klewewgh hemma:
A-dhia'n dhallethva ny gewsis yn-dann gel,
a-dhia'n termyn may teu an taklow ma ha bos,
awottavy!
Ha lemmyn an Arlodh DUW re'm danvonas, gans y
spyrys.

17 Yndelma y lever an ARLODH,
dha Dhasprenyas, an Sans a Israel:
My yw an ARLODH dha Dhuw,
a'th tysk rag dha les dha honan,
ha'th hembronk y'n fordh may tegoodh dhis
mones ynni.
18 Unweyth a koslowes orth ow gorhemynnow!
Ena y fia dha sewena avel avon,
ha'th ewnder avel tonnow an mor;
19 dha has a via avel an tewes,
hag agh dha dorr avel y dewesennow,
nevra ny via aga hanow treghys glan,
na distruys a-ragov vy.

20 Kewgh yn-mes a Babylon, fiewgh dhyworth Kaldea,
dyllewgh hemma gans garm a lowender, ha'y
dherivas,
danvenewgh e bys yn penn an norvys;
leverewgh, 'An ARLODH re dhasprenas Yakob y
was.'

21 Ny's tevo seghes pan y's hembronkas der an
difeythyow,
ev a wrug may resekka an dowr ragdha a'n garrek,
ev a folsas an garrek, ha'n dowr a frosas yn-mes.

22 'Nyns eus kres,' yn-medh an ARLODH, 'rag an debeles.'

Sion dhe Vos Dasprenys

49 Goslowewgh orthiv, enesow,
klewewgh, A boblow, a bellder:
an ARLODH a'm gelwis dhyworth an dorr,
pan esen yn brys ow mamm ev a'm henwis.
2 Ev a wrug ow ganow avel kledha lymm,
yn skeus y dhorn ev a'm kudhas;
ev a'm gwrug seth lymmys,
yn goon y sethow ev a'm kelas.
3 Hag y leveris dhymm, 'Ow gwas yth os,
Israel, may fedhav glorifiys ynno.'
4 Mes my a leveris, 'Yn euver re lavuris,
ha spena ow nerth rag tra vyth ha rag gwakter;
byttegyns yma ow gwirvreus gans an ARLODH,
ha'm pewas gans ow Duw.'

5 Ha lemmyn an ARLODH a lever,
neb a'm formyas y'n dorr dhe vos y was,
dhe dhri Yakob tre dhodho,
ha may fo Israel kuntelys dhodho,
rag enorys yth ov yn golok an ARLODH,
ha'm Duw re dheuth ha bos ow nerth –
6 yn-medh ev:
'Tra re drufel ragos yw ty dhe vos ow gwas,
rag drehevel lothow Yakob,
ha dri arta an re withys a Israel.

My a'th re avel golow dhe'n kenedhlow,
rag mayth hettho ow selwyans dhe bennow an norvys.'

7 Yndelma y lever an ARLODH,
Dasprenyas Israel, ha'y Sans,
dhodho ev neb yw dispresys fest yn town, kasadow dhe'n kenedhlow,
keth rewlysi:
'Myghternedh a wel hag a sev,
ha pennsevigyon a ombleg dhe'n dor,
drefen an ARLODH neb yw lel,
an Sans a Israel, neb re'th tewisas.'

Fleghes Sion dhe Vos Dres Tre

8 Yndelma y lever an ARLODH:
Y'n prys plegadow re worthebis dhis,
yn jydh selwyans re'th weresis;
my re'th withas, ha'th ri
avel kevambos dhe'n bobel,
rag fastya an tir,
rag kevrenna an ertajys ynyal,
9 rag leverel dhe'n brisnoryon, 'Dewgh yn-mes,'
dhe'n re usi yn tewlder, 'Omdhiskwedhewgh!'
Peuri a wrons ryb an fordhow,
war oll an ugheldiryow mool y fydh aga feurva.
10 Ny's tevydh na nown na seghes,
ny's gwask na tomder na howl,
rag ev neb a gemmer truedh anedha a vynn aga hembronk,
ha ryb fentynnyow dowr aga hevarwodha.
11 Ha my a dreyl oll ow menydhyow dhe vos fordh,
ha'n fordhow-meur a vydh sevys yn-bann.

12 Otta, an re ma a dheu a bellder,
hag otta, an re ma a'n gledhbarth, hag a'n howlsedhes,
ha'n re ma a bow Sinim.[a]

13 Kenewgh yn lowen, A nevow, ha kri gans joy, A norvys;
kenewgh yn lowen, A venydhyow!
Rag an ARLODH re gonfortyas y bobel,
ha kemeres truedh a'y voghosogyon.

14 Mes yn-medh Sion, 'An ARLODH re'm forsakyas,
ow Arlodh re'm ankovas.'
15 A yll benyn ankevi an flogh orth hy bronn?
po fyllel kemeres truedh a vab hy thorr?
I ynwedh a yll ankevi,
mes my, ny'th ankovav.
16 Otta, my re'th gravyas war balv ow dorn,
yma dha fosow pupprys a-ragov.
17 An re a'th tastrehav a ober moy buan es an re a'th tistruis,
an re a'th wastyas a gilden a-dhyworthis.
18 Drehav dha dhewlagas a-derdro ha gwel;
i oll a omguntel, i a dheu dhis.
Dell vewav, yn-medh an ARLODH,
ty a wra aga gwiska oll avel tegen,
hag avel benyn bries ty a's kelm warnas.

19 Rag dha vagoryow ha'th tylleryow gwag
ha'th tir gwastys a vydh re vyghan lemmyn rag dha drigoryon,
ha'n re a'th lonkas a vydh pell dhe-ves.

---

a 49:12 *Sinim:* Po *Syene.*

[20] An fleghes a veu genys dhis yn termyn dha anvabeth
a lever hwath y'th tiwskovarn,
'Re ynn yw an tyller ragov,
gwra spas dhymm, rag mayth anetthiv!'
[21] Ena ty a lever y'th kolon,
'Piw re dhinythis an re ma ragov?
My re gollas ow fleghes, hag anvap en,
divres ha gorrys dhe-ves;
ytho piw re vagas an re ma?
Otta, gesys veuv ow honan.
An re ma, a-ble teuthons?'

[22] Yndelma y lever an Arlodh DUW:
Otta, my a dhrehav ow dorn dhe'n kenedhlow,
ha settya ow baner yn-bann dhe'n poblow;
i a dhre dha vebyon yn aga askra,
ha'th vyrghes a vydh degys war aga diwskodh.
[23] Myghternedh a vydh dha dasvethow,
ha'ga fennsevigesow a vydh dha vammvethow,
i a ombleg dhis ha'ga fas dhe'n dor,
ha lapya doust dha dreys.
Ena ty a wor my dhe vos an ARLODH;
an re a'm gorta, ny's tevydh meth.

[24] A yllir kemeres preydh a-dhyworth kasor,
po a yll kethyon turant bos sawys?
[25] Mes yndelma y lever an ARLODH:
Kethyon a vydh kemerys dhyworth breselyas hogen,
ha preydh turant a vydh sawys,
rag my a striv gans an re a striv orthis,
ha my a saw dha fleghes.

[26] My a wra dhe'th waskoryon dybri aga hig aga honan,
ha gans aga goos aga honan y fedhons medhow,
par dell ve gans gwin.
Ena pub kig oll a wodhvydh
my dhe vos an ARLODH, dha Selwador
ha'th Tasprenyas, an Gallosek a Yakob.

Peghes Israel ha Gostytter an Gwas

50 Yndelma y lever an ARLODH:
Ple'ma testen torrva demedhyans dha vamm,
gensi ma's gorris dhe-ves?
Po py a'm kresysoryon yw
dhodho ma'th werthis vy?
Otta, drefen dha beghosow y feus gwerthys,
ha rag dha dreuspassow y feu dha vamm gorrys
dhe-ves.
[2] Prag nag esa den vyth ena pan dheuth vy?
Prag na worthebis den vyth pan elwis vy?
Yw ow dorn berrhes bys ma na yll hi dasprena?
A nyns eus dhymmo vy gallos dhe dhelivra?
Gans ow heredh my a segh an mor,
my a wra avonyow difeyth;
aga fuskes a fler rag difyk dowr,
hag a verow rag seghes.
[3] My a wisk an nevow yn tewlder,
ha gul yskar aga dillas.

[4] An Arlodh DUW re ros dhymm
taves an re yw dyskys,
rag may hwodhviv fatel sostenav
gans ger an den skwith.
Myttin ha myttin ev a dhifun,
ev a wra dhe'm skovarn difun
rag goslowes kepar ha'n re yw dyskys.

5 An Arlodh Duw re ygoras ow skovarn,
ha nyns en vy gorth,
ny dreylis war-dhelergh.
6 My a ros ow heyn dhe'n re a'm gweskis,
ha'm diwvogh dhe'n re a dennas an varv yn-mes;
ny gudhis ow fas
dhyworth despit ha trew.

7 An Arlodh Duw a'm gweres,
ytho ny veuv konfondys;
rag henna my re settyas ow fas avel kelester,
ha my a wonn na borthav meth.
8 Ogas yw ev neb a'm ewnha.
Piw a vynn strivya genev?
Sevyn ni war-barth.
Piw yw ow huhudhor?
Des e nes dhymm.
9 An Arlodh Duw yth yw neb a'm gweres;
piw a lever ow bos kablus?
I oll a vydh usys avel kweth,
an godhan a's deber.

10 Piw yn aga mysk a berth own a'n Arlodh,
hag yw gostydh dhe lev y was?
Ev neb a gerdh yn tewlder,
neb na'n jeves golow,
byttegyns ev a drest yn hanow an Arlodh,
ha posa war y Dhuw.
11 Mes hwi oll yw gwrioryon tan,
neb a omwrugys gans yttewi.
Kerdhewgh yn flamm agas tan
hag yn-mysk an yttewi re enowsowgh!
Hemm yw an pyth a'gas bydh a'm dorn:
Hwi a wrowedh yn tyller a dorment.

Selwyans heb Diwedh rag Sion

51 Goslowewgh orthiv, hwi hag a jass war-lergh ewnder,
hwi hag a hwila an ARLODH.
Mirewgh orth an garrek may fewgh treghys dhyworti,
hag orth an mengleudh may fewgh pelys dhyworto.
2 Mirewgh orth Abraham, agas tas,
hag orth Sara a'gas dinythis;
rag nyns o ev marnas onan pan y'n gelwis,
mes my a'n benygas ha'y wul lies.
3 Rag an ARLODH a vynn konfortya Sion,
ev a vynn konfortya oll hy magoryow,
ha gul hy gwylvos avel Eden,
hy difeyth avel lowarth an ARLODH.
Joy ha lowender a vydh kevys ynni,
grassyans ha lev kana.

4 Goslowewgh orthiv, ow fobel,
hag attendyewgh orthiv, ow henedhel;
rag lagha a yn-mes a-dhyworthiv,
ha'm ewnder a vydh golow dhe'n kenedhlow.
5 Ogas yw ow delivrans,
gallas ow selwyans yn-mes,
ha'm diwvregh a vreus an kenedhlow;
an enesow a'm gorta,
hag y'm bregh i a fydh.
6 Drehevewgh agas dewlagas war-vann dhe'n nevow
ha mirewgh orth an nor a-woles;
rag an nevow a deudh dhe-ves avel mog,
an nor a vydh usys avel kweth,
ha'n re usi trigys warnodho a verow avel gwibes;
mes ow selwyans a vydh bys vykken,
ha ny vydh diwedh dhe'm ewnder.

7 Goslowewgh orthiv, hwi hag a wor ewnder,
hwi bobel a's teves ow dyskans yn agas kolon;
na berthewgh own a'n geredh a dus,
ha na bedhewgh digolonnek drefen aga despit.
8 Rag an godhan a wra aga dybri avel kweth,
ha'n pryv a wra aga dybri avel gwlan;
mes ow ewnder a vydh heb diwedh,
ha'm selwyans a unn henedh dhe'n nessa.

9 Difun, difun, omwisk yn nerth,
A vregh an ARLODH.
Difun kepar hag y'n dedhyow koth,
henedhow an termyn pell,
A ny veu ty hag a droghas Rahab yn temigow,
hag a wanas an dhragon?
10 A ny veu ty hag a seghas an mor,
dowrow an keynvor;
neb a wrug downder an mor fordh
may tremenna an re dasprenys warnedhi?
11 An re dasprenys a'n ARLODH a dhehwel,
ha dos dhe Sion gans kana,
ha joy heb diwedh a vydh war aga fenn.
I a's tevydh lowena ha joy;
tristyns ha hanasa a fi dhe'n fo.

12 My, my yw neb a'gas konfort.
Ytho piw os ta jy may perthydh own a dhen hag a verow,
hag a vab den neb a wedher avel gwels?
13 Ty re ankovas an ARLODH, dha Wrier,
neb a lesas an nevow
hag a fondyas selyow an norvys.
Oll an jydh ty a berth own,
drefen konnar an gwasker,

neb a'n jeves mall a dhistrui.
Mes ple'ma konnar an gwasker?
14 Delivrys vydh yn skon an re gweskys dhe'n dor yn kargharow;
ny verwons y'n pytt,
na ny fyllons a vara.
15 Rag my yw an ARLODH, dha Dhuw,
neb a ankres an mor, may tarenno an tonnow;
ARLODH an luyow yw ow hanow.
16 My re worras ow geryow yn dha anow,
ha'th kudha yn skeus ow leuv,
owth ystyn an nevow,
hag ow fondya selyow an norvys,
hag ow leverel dhe Sion, 'Ty yw ow fobel.'

17 Difun, difun!
Sav yn-bann, A Yerusalem,
ty neb re evas orth dorn an ARLODH
hanaf y sorr,
neb re evas bys y'n godhes
an bolla a vedhwenep.
18 Nyns eus den vyth dh'y hembronk
yn-mysk oll an vebyon re omdhug;
nyns eus den vyth dh'y synsi er an dorn
yn-mysk oll an vebyon re vagas.
19 An dhew dra ma re hwarva dhis;
piw a geskodhev genes?
Gwastya ha distrui, divotter ha kledha;
piw a'th konfort?
20 Dha vebyon re glamderas,
i re wrowedhas orth penn pub stret
avel gavrewik yn roos;
leun yns a gonnar an ARLODH,
keredh dha Dhuw.

21 Ytho klew hemma, ty druan,
neb yw medhow, mes a-der gans gwin.
22 Yndelma y lever dha Arlodh, an ARLODH,
dha Dhuw neb a bled ken y bobel:
Otta, my re gemeras dhyworth dha dhorn
an hanaf a vedhwenep.
Ny evydh nevra na fella
a volla ow honnar.
23 Ha my a'n gorr yn dorn dha dormentorys,
neb a leveris dhis,
'Pleg dhe'n dor rag may kerthyn warnas;'
ha ty re wrug dha geyn avel an dor,
hag avel an stret rag tus dhe dremena warnodho.

Sion a Vydh Dasprenys

52 Difun, difun, gwisk dha nerth, A Sion!
Gwisk dha dhillas teg,
A Yerusalem, an cita sans;
rag ny enter ynnos na fella den antrodreghys nag avlan.
2 Shack dha honan dhyworth an doust, sav yn-bann,
esedh war dha dron, A Yerusalem;
digolm an kadonyow a'th konna, A gethes, myrgh Sion.

3 Rag yndelma y lever an ARLODH: Hwi a veu gwerthys heb pemont, ha dasprenys vedhowgh heb arghans. 4 Rag yndelma y lever an Arlodh DUW: Nans yw pell ow fobel eth yn-nans dhe Ejyp, dhe driga ena avel estrenyon, hag Assyri ynwedh a's gwaskas heb ken. 5 Lemmyn ytho pandr'eus dhymm omma? yn-medh an ARLODH, ha'm pobel degys dhe-ves heb kost. Aga rewlysi a oul, yn-medh an ARLODH, ha pupprys oll an jydh, dispresys yw ow hanow. 6 Rag henna ow fobel a wra aswon ow hanow; rag henna y'n jydh na i a wor my dhe vos neb a gews; awottavy.

7 Ass yw teg war an menydhyow
treys an gannas hag a dhre nowodhow da,
neb a dhyllo kres ha derivas dader,
neb a dhyllo selwyans;
neb a lever dhe Sion, 'Dha Dhuw a reyn.'
8 Lev dha withysi: i a dhrehav aga lev;
war-barth i a gan gans joy,
rag i a wel lagas dhe lagas
dehwelans an ARLODH dhe Sion.
9 Germewgh gans joy,
hwi vagoryow a Yerusalem;
rag an ARLODH re gonfortyas y bobel,
ev re dhasprenas Yerusalem.
10 An ARLODH re dhislennis y vregh sans
a-rag dewlagas an kenedhlow oll,
hag oll pennow an norvys a wel
selwyans agan Duw.

11 Treylyewgh, treylyewgh, dewgh yn-mes alena,
na dochyewgh tra avlan.
Dewgh yn-mes anodho ha bedhewgh glan,
hwi neb a dheg lestri an ARLODH.
12 Rag ny wrewgh dos yn-mes yn fysk
ha ny wrewgh mos yn fo,
rag an ARLODH a a-ragowgh,
ha Duw Israel a vydh agas gwithyas delergh.

Godhevyans an Gwas

13 Otta, ow gwas a wra seweni,
ughelhes vydh ha drehevys yn-bann,
hag ev a vydh fest ughel.
14 Par dell o lies hag a gemeras skruth a'y wovis –
mar dhifasys dell o y semlans, dres semlans gour,
ha'y furv dres furv mebyon den –

15 yndella marth a's tevydh lies kenedhel;[a]
myghternedh a dhege aga ganow a'y wovis,
rag an pyth na via leverys dhedha, henna i a wel,
ha'n pyth na glewsons, henna i a breder.

53 Piw re grysis an pyth re glewsyn?
Ha piw dhodho y feu diskwedhys bregh an
ARLODH?
2 Rag ev a devis a-ragdho avel losowen yowynk,
hag avel gwreydhen yn-mes a dir sygh;
ny'n jevo na furv na reowta, rag may firren orto,
na tra vyth yn y semlans, rag ma'gan bo hwans
anodho.

3 Dispresys o ha skonys gans tus,
gour a dhuwon hag a aswoni galar,
hag avel onan may hwra tus kudha aga fas dhyworto;
dispresys o, ha ny wrussyn vri anodho.

4 Yn sur ev re borthas agan galarow,
ha re dhug agan duwon;
saw ni a dybi y vos plagys,
gweskys gans Duw, hag iselhes.
5 Mes rag agan kammweythresow y feu ev goliys,
brewys rag agan peghosow;
ev a borthas an geredh a dhre dhyn kres,
ha gans y strokosow sawys on.
6 Ni oll avel deves re wandras;
pubonan ahanan re dreylyas dh'agan fordh agan
honan,
ha'n ARLODH re worras warnodho
an kammweyth ahanan ni oll.

---

a 52:15 *marth a's tevydh lies kenedhel:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *ev a skoll war lies kenedhel.*

7 Arweskys veu ha tebeldhyghtys,
byttegyns ny ygoras y anow;
8 ev a veu ledys dhe-ves dre gonstrinans wosa drogvreus.
Piw a wra vri a'y denkys?
Rag treghys veu yn-mes a dir an re vyw;
rag kammweyth ow fobel y feu gweskys.
9 I a ros dhodho bedh gans an debeles,
ha gans felons[a] yn y vernans,
kyn na wrug garowder vyth,
ha ny veu toll vyth yn y anow.

10 Mes an ARLODH a vynnas y vrewi;
ha gul dhodho godhevel;
mar kwra dh'y enev bos offryn kammweyth,
ev a wel y has, ha gul dh'y dhedhyow bos hir,
ha bodh an ARLODH a sewen yn y leuv.
11 Wosa godhevyans y enev, ev a wel golow,
ha kontentys vydh;
der y wodhvos ow gwas gwiryon
a ewnha lies,
hag ev a dheg aga hammweythresow.
12 Rag henna my a re dhodho rann gans an tus vras,
ha gans an tus allosek ev a rann an preydh;
rag ev a dhinewis y vewnans bys ankow,
ha reknys veu yn-mysk an dhrogoberoryon.
Ev a dhug peghes tus pals,
hag a bledyas a-barth an dhrogoberoryon.

a 53:9 *felons:* Amendys. Ebrow *den rych.*

An Kevambos a Gres

54 Kan yn lowen, A anvap na omdhug;
kri gans joy ha garm,
ty neb na veu yn lavur!
Rag mebyon an venyn anvap a vydh moy
ages mebyon an venyn may ma dhedhi gour,
yn-medh an ARLODH.
2 Ledanha tyller dha dylda,
ha bedhes kroglennow dha anedhow ystynnys;
na spar; hirha dha gerdyn,
ha krevha dha ebilyow.
3 Rag ty a omles a-dhyghow hag a-gledh,
ha'th has a erit an kenedhlow,
hag a wra dhe'n citys ynyal bos anedhys.

4 Na borth own, rag ny'fydh sham,
na vydh digolonnek, rag ny berthydh mewl;
rag ty a ankev disenor dha yowynkneth,
ha ny berthydh kov a vewl dha wedhowsys na fella.
5 Rag dha Wrier yw dha wour pries, ARLODH an luyow
yw y hanow;
ha'n Sans a Israel yw dha Dhasprenyas,
Duw an norvys oll y'n henwir.
6 Rag an ARLODH re'th helwis, avel gwreg forsakys ha
grevys yn spyrys,
avel gwreg yowynkneth gour, pan yw hi tewlys dhe-ves,
yn-medh dha Dhuw.
7 Unn pols byghan my a'th forsakys,
mes gans truedh meur my a'th kuntel.
8 Yn liv a gonnar
my a gudhas ow fas dhyworthis pols,

mes gans tregeredh heb diwedh my a gemmer truedh
ahanas,
yn-medh an ARLODH, dha Dhasprenyas.

9 Hemm yw avel dedhyow Noy dhymmo vy,
pan des vy byttydh na ella dowrow Noy war an
norvys arta;
yndella my re dos na borthav sorr orthis,
ha na'th keredhav.
10 Rag kyn fo an menydhyow removys,
ha'n breow kemerys dhe-ves,
ny vydh ow thregeredh removys dhyworthis,
na ny vydh ow hevambos a gres kemerys dhe-ves,
yn-medh an ARLODH, neb a gemmer truedh
ahanas.

11 Ty druan, tewedhek, ha na veus konfortys,
otta, my a sett dha veyn yn antimoni,
ha'th fondya war selyow a saffir.
12 My a vynn gwruthyl dha bynaklys a rubiow,
dha yetys a veryl,
hag oll dha fos a veyn drudh.
13 Oll dha vebyon a vydh dyskys gans an ARLODH,
ha meur vydh kres dha fleghes.
14 Fondys vedhydh yn ewnder;
pell vedhydh dhyworth arwask, rag ny wredh
perthi own;
ha dhyworth euth, rag ny wra ev dos nes dhis.
15 Otta, mar kwra nebonan omsettyans,
nyns yw dhyworthiv vy;
keniver a omsett er dha bynn,
kodha a wra a'th wovis.

16 Otta, my yw neb re wrug an gov
neb a hwyth an glowbrennyer yn flammow,
hag a furv arv wiw rag y borpos;
my re greatyas ynwedh an ravner dhe dhistrui.
17 Ny wra seweni arv vyth yw furvys er dha bynn,
ha ty a wra dampnya pub taves a sev orthis yn breus.
Hemm yw ertach gwesyon an ARLODH,
ha'ga ewnheans a dheu dhyworthiv, yn-medh an ARLODH.

Galow dhe'n Re ha dhedha Seghes

55 Ho, keniver a's teffo seghes,
dewgh dhe'n dowrow;
ha hwi na'gas beus arghans,
dewgh, prenewgh ha dybrewgh!
Dewgh, prenewgh gwin ha leth
heb arghans ha heb pris.
2 Prag y spenowgh arghans rag an pyth nag yw bara?
ha'gas lavur rag an pyth na yll lenwel?
Goslowewgh orthiv dour, ha dybrewgh an pyth yw da,
ha'th enev a lowenha gans boos rych.
3 Plegyewgh agas skovarn ha dewgh dhymm;
goslowewgh rag may fewo agas enev.
My a wra genowgh kevambos bys vykken,
ow thregeredhow lel ambosys dhe Dhavydh.
4 Otta, my a'n gwrug dustunier dhe'n poblow,
rewler ha mester dhe boblow.
5 Otta, ty a elow kenedhel na aswonydh,
ha kenedhel na aswonydh a wra ponya dhis,
drefen an ARLODH dha Dhuw,
ha'n Sans a Israel,
rag ev re'th glorifias.

6 Hwilewgh an ARLODH hedre vo dhe gavos,
gelwewgh warnodho hedre vo yn ogas;
7 Gases an drogoberer y fordh,
ha'n gour anwiryon y brederow;
Dehweles dhe'n ARLODH rag may kemerro truedh anodho,
ha dh'agan Duw, rag ev a re gevyans yn hel.
8 Rag nyns yw ow frederow vy dha brederow jy,
na nyns yw dha fordhow jy, ow fordhow vy,
yn-medh an ARLODH.
9 Rag par dell yw an nevow ughella ages an norvys,
yndella yth yw ow fordhow vy ughella ages agas fordhow hwi,
ha'm prederow vy ages agas prederow hwi.

10 Rag par dell godh an glaw ha'n ergh dhyworth an nev,
ha ny dhehwelons di bys may towrhahons an dor,
ow kul dhodho don yn-mes hag egina,
ow ri has dhe'n gonador, ha bara dhe'n dybrer,
11 yndella y fydh ow ger hag a dheu dhyworth ow ganow;
ny dhehwel dhymm gwag,
mes ev a gowlwra ow bodh,
hag a sewen y'n dra may hwrugavy y dhanvon ragdho.

12 Rag yth ewgh yn-mes yn lowender,
ha bos hembrenkys yn kres;
an menydhyow ha'n breow a arm a-ragowgh gans joy,
hag oll gwydh an gwel a dak diwleuv.
13 Yn le an spern y hwra tevi merywen,
yn le an linas y hwra tevi akasya;
ha henna a vydh kov dhe'n ARLODH,
avel tokyn heb fin, na vydh treghys dhe-ves.

Selwyans rag Oll an Poblow

56 Yndelma y lever an ARLODH:
Gwithewgh gwirvreus
ha gwrewgh ewnder,
rag ow selwyans a dheu a verr spys
ha'm ewnder a vydh diskudhys.

2 Gwynnvys an gour a wra hemma,
ha mab an den a gyv dalghen ynno,
neb a with an Sabot heb y dhisakra,
ha neb a with y leuv dhyworth gul oll drog.

3 Na leveres mab an estren neb re junys y honan dhe'n ARLODH,
'An ARLODH a'm diberth yn sur dhyworth y bobel;'
ha na leveres spadhesik,
'Otta, gwedhen sygh ov vy.'
4 Rag yndelma y lever an ARLODH:
Dhe'n spadhesigyon hag a with ow Sabotys,
ha dewis an pyth yw plegadow dhymm,
ha synsi fast ow hevambos,
5 my a re dhedha y'm chi hag y'm fosow
men-kov ha hanow
gwell ages mebyon ha myrghes;
my a re dhodho hanow a dhur bys vykken
na vydh dileys.

6 Ha mebyon an estren a jun dhe'n ARLODH
dh'y servya, ha dhe gara hanow an ARLODH
dhe vos servysi dhodho,
pubonan a with an Sabot heb y dhisakra
ha synsi fast ow kevambos –
7 my a wra aga dri dhe'm menydh sans,
ha'ga lowenhe y'm chi a bysadow.

Aga offrynnow leskys ha'ga sakrifisow
a vydh kemeradow war ow alter,
rag ow chi a vydh gelwys chi a bysadow
rag oll an poblow.
8 Yndelma y lever an Arlodh Duw,
neb a guntel an re skattrys a Israel:
My a guntel ynwedh erel dhedha,
dres an re kuntelys dhedha seulabrys.

Kuhudhans Duw erbynn an Rewlysi Dhrog

9 Oll hwi bestes an gwel,
oll hwi miles y'n gwylvos, dewgh dhe dhybri.
10 Y wolyadoryon yw dall,
i oll yw heb godhvos;
i oll yw keun avlavar
na yllons hartha,
owth hunrosa, ow krowedha,
ow kara koska.
11 Keun krev aga ewl yns i,
nevra ny gevons lowr.
I yw bugeledh na wodhons konvedhes;
i oll re dreylyas dh'aga fordh aga honan,
pubonan dh'y brow y honan, onan hag oll.
12 'Dewgh,' yn-medhons, 'gesewgh vy dhe gavos gwin!
Evyn agan gwalgh a gorev.
An vorow a vydh avel hemma,
po brassa hwath.'

Gordhyans Idolys

57 An den gwiryon a dhe goll,
ha ny wra den vyth y settya war y golon;
gwer dregeredhus yw kemerys dhe-ves,
ha den vyth ny gonvedh.

Rag an den gwiryon yw kemerys dhe-ves dhyworth
an terros.
[2] Ev a enter bys yn kres.
I a bowes war aga gweliow,
ow kerdhes yn kompes.
[3] Mes dewgh nes omma,
hwi vebyon kolyoges,
has avoutrer ha hora!
[4] Piw y hwredh ges anodho?
Piw yth ygerydh dha vin er y bynn
ha gorra dha daves mes?
A nyns owgh hwi fleghes a gammweythres,
has a wowegneth?
[5] Hwi a lesk gans lust yn-mysk an derow,
yn-dann bub gwedhen las;
ow ladha an fleghes y'n nansow,
yn-dann savnow an karrygi.
[6] Y'n meyn leven a nans yw dha rann;
i, i yw an prenn tewlys ragos.
Dhedha i ty re dhinewis offryn diwes
hag offrynna offryn greun.
A vedhav diserrys gans an re ma?
[7] War venydh ughel hag eksaltys
ty re worras dha weli;
ynwedh ty a yskynnas ena dhe offrynna sakrifis.
[8] A-dryv an daras ha'n postow-daras
ty re worras dha dokyn.
Orth ow forsakya vy, ty a dhiskudhas dha weli,
hag yskynna ynno ha'y ygeri a-les;
ty re wrug kevambos gansa ragos,
ty a garas aga gweli,
ha mires orth aga leuv.

9 Ty a viajyas dhe Molek gans oyl
hag ynkressya dha velysethow.
Ty a dhanvonas dha ganasow pell
ha danvon yn-nans bys yn yfarn.
10 Skwithys veus gans oll dha fordhow,
hwath ny leversys, 'Euver yw!'
Ty a gavas nerth nowydh rag dha leuv,
rag henna ny veus skwith.

11 Piw re berthsys own ha dout anodho, may leversys gow,
ha na berthsys kov ahanav
na worra hemma y'th kolon?
A nyns yw rag my dhe dewi a hirneth,
ytho ny berthydh own ahanav?
12 My a dhiskler dha ewnder ha'th oberow,
ha ny vedhons dhe les dhis.
13 Pan griydh rag gweres,
gwres dha guntellow a idolys dha sawya!
An gwyns a's deg i oll dhe-ves,
hag anal a's hwyth dhe-ves.
Mes neb a hwila skovva ynnov vy a byw an tir,
hag erita ow menydh sans.

Konfort rag an Re Edregus

14 Y leverir,
'Drehevewgh, drehevewgh, pareusewgh fordh!
Kemerewgh yn-mes an lett dhyworth fordh ow fobel.'
15 Rag yndelma y lever an ughel hag eksaltys
neb a drig trank heb worfen, ha sans yw y hanow:
Trigys esov yn tyller ughel ha sans,
hag ynwedh gans an den yw keudhesik hag isel y spyrys,

dhe wul dhe spyrys an re uvel dasvewa
ha dhe wul dhe golon a'n re brewys dasvewa.
16 Rag ny wrav vy kuhudha bys vykken,
na vos serrys bynitha,
rag ena spyrys den a wansa a-ragov,
ha'n anal a wrug vy.
17 My a sorras orth anewnder y govaytis;
my a'n gweskis, my a gudhas ow fas hag a veu serrys;
mes ev a gerdhi dislen yn fordh y golon y honan.
18 My re welas y fordhow, mes my a'n yaghha;
my a'n hembronk hag attyli konfort dhodho,
19 ow formya an frut a hebaska[a] war dhiwweus an gynoryon.
Kres, kres dhodho ev neb yw ogas, ha dhodho ev neb yw pell, yn-medh an ARLODH;
ha my a'n yaghha.
20 Mes an debeles yw avel mor ow hwythfia,
rag ny yll bos kosel,
ha'y dhowrow a dewl yn-bann leys ha stag.
21 Nyns eus kres, yn-medh ow Duw, rag an debeles.

Gwir Benys

58 Garm yn ughel, na fronn.
Drehav dha lev avel hirgorn,
ha deriv dhe'm pobel aga hammweyth,
ha dhe ji Yakob aga feghosow.
2 I a'm hwila pub dydh,
ha hwansa godhvos ow fordhow,
kepar dell vens kenedhel a wrug ewnder
ha na forsakyas ordenans aga Duw.

---

a 57:19 *an frut a hebaska:* Ebrow *frut.*

I a wovyn dhyworthiv breusow a ewnder
hag i a gemmer delit ow tos nes dhe Dhuw.
3 ‘Prag y penyssyn, mes ny welsys?
Prag yth uvelhasyn agan enev, mes ny wodhves?’
Otta, yn jydh agas penys hwi re gavas plesour,
hag arwaska oll agas gweythoryon.
4 Otta, hwi a benys rag gul strif ha freudh
ha dhe weskel gans dorn drog.
Penys kepar dell esowgh orth y wul y’n jydh ma
ny yll gul dh’agas lev bos klewys y’n ughelder.
5 Yw yndella an penys a dhewisav,
dydh rag den dhe omuvelhe?
Yw rag plegya y benn yn-nans avel korsen,
ha lesa avel gweli yskar ha lusu?
Yw hemma an pyth a gelwydh penys,
ha dydh kemeradow dhe’n ARLODH?

6 A nyns yw hemma an benys a dhewisav:
lewsel kadonyow sherewynsi,
digelmi kronow an yew,
livra an re arweskys,
ha terri pub yew?
7 A nyns yw ranna dha vara gans an den nownek,
ha dri boghosogyon dhiannedh y’th chi;
pan welydh den noth, y gwetha,
ha ma na omgudhydh dhyworth dha gig dha
honan?
8 Ena dha wolow a dardh avel an bora,
ha’th yaghheans a egin dihwans,
ha’th ewnder a gerdh a-ragos;
glori an ARLODH a vydh dha withyas dhelergh.
9 Ena ty a elow, ha’n ARLODH a worthyp;
ty a gri rag gweres hag ev a lever, Awotta vy.

Mar kemerydh dhe-ves an yew a dhyworthis,
ystynnans an bys, ha kows spitus;
10 mar profydh dha enev[a] rag an nownek,
ha sostena enev an den truan,
ena dha wolow a splann y'n tewlder,
ha dha dewolgow a vydh avel an hanter-dydh.
11 An ARLODH a'th hembronk prest,
ha sostena dha enev yn tylleryow sygh
ha krevhe dha eskern.
Ty a vydh avel lowarth dowrhes,
hag avel fenten dowr
ma na fyll hy dowrow.
12 Dha vagoryow koth a vydh dastrehevys;
ty a dhassev an selyow a henedhow pals;
ha ty a vydh gelwys dastrehevyer aswaow,
ha restoryer stretys rag tus dhe driga ynna.[b]

13 Mar treylydh dha droos dhyworth terri an Sabot,
dhyworth gul dha blesour y'm dydh sans,
mes gelwel an Sabot delit,
ha gelwel enorys dydh sans an ARLODH,
ha'y enora heb mos y'th fordhow dha honan,
heb hwilas dha blesour dha honan na gul dha
negysyow dha honan,
14 ena ty a vydh lowen y'n ARLODH
ha my a'th wra dhe varghogeth war dylleryow
ughel an tir
ha'th vaga gans eretons Yakob dha das,
rag ganow an ARLODH re gewsis.

---

a 58:10 *dha enev:* Po war-lergh an Syriek *dha vara.*

b 58:12 *stretys rag tus dhe driga ynna:* Po amendyans *magoryow chiow.*

Peghes ha Daspren

59 Awotta, nyns yw leuv an ARLODH re verr dhe sawya,
ha nyns yw y skovarn re boos dhe glewes.
2 Mes agas kammweythresow re wrug diberth
yntra hwi ha'gas Duw,
ha'gas peghosow re gudhas y fas ragowgh,
ma na wra ev klewes.
3 Rag agas diwleuv yw defolys gans goos,
ha'gas besyes gans anewnder.
Agas diwweus re gewsis gow,
ha'gas taves re dhiskleryas sherewynsi.
4 Den vyth ny elow rag ewnder;
den vyth ny bled y gen gans onester.
I a drest yn gwakter ha kewsel euveredh;
i a goncev anken ha dinythi droktra.
5 Gori oyow nader a wrons,
ha gwias gwiasow kevnis;
neb a dheber aga oyow a verow,
hag oy, mars yw brewys, a dhre nader yn-mes.
6 Ny yll aga gwiasow bos dillas,
ha ny omgwethons gans aga oberow;
aga oberow yw oberow a anewnder,
hag yma gwriansow a freudh yn aga diwleuv.
7 Aga threys a boon dhe dhrog,
hag i a fysk dhe dhinewi goos ankablus.
Aga frederow yw frederow a anewnder;
yma freudh ha kollva yn aga fordhow.
8 Ny aswonons an fordh a gres,
ha nyns eus ewnder yn aga olow.
I re wrug aga hensyow kamm;
neb a gerdh ynna ny aswon kres.

9 Rag henna ewnder yw pell dhyworthyn,
ha ny wra ewnder drehedhes dhyn.
Ni a worta golow, hag otta tewolgow!
Ni a worta golewder, mes ni a gerdh y'n tewlder.
10 Palvala a wren war fos avel an dhellyon,
ha ni a balval avel an re heb dewlagas.
Ni a drebuch yn hanter-dydh kepar hag yn tewlwolow;
yn-mysk an re grev, yth on ni avel an re varow.
11 Ni oll a romm avel orses,
ha kyni avel kelemmi.
Ni a worta gwirvreus mes nyns eus;
ni a worta selwyans mes pell yw ahanan.
12 Ytho agan treuspassow yw lies a-ragos,
ha'gan peghosow a dheg dustuni er agan pynn.
Rag yma agan treuspassow genen,
ha ni a aswon agan drogoberow:
13 rebellyans ha toll erbynn an ARLODH,
treylya war-dhelergh dhyworth sewya agan Duw,
kewsel arwask ha rebellyans,
koncevya ha kewsel y'n golon geryow gow.
14 Gwirvreus yw treylys war-dhelergh,
hag ewnder a sev a-bell;
rag gwirder re drebuchyas y'n stret,
ha ny yll ewnhynseth entra.
15 Gwirder a fyll,
ha neb a dreyl dhyworth drog yw kemerys avel
preydh.

An ARLODH a welas hag a veu displesys
drefen na veu gwirvreus.
16 Ev a welas na veu den vyth,
hag ev a'n jevo marth na veu den vyth dhe vos
mayn;

rag henna y vregh a wrug selwyans ragdho,
ha'y ewnder a'n sostenas.
17 Ev a wiskas ewnder avel hoberjon,
ha basnett a selwyans war y benn;
ev a wiskas dillas dial rag gwisk,
hag omvaylya yn diwysykter avel mantel.
18 Herwydh aga gwriansow, yndella ev a attal;
sorr dh'y erbynoryon, attal dh'y eskerens;
ev a re attal dhe'n enesow.
19 Ytho i a berth own a hanow an ARLODH a'n
howlsedhes,
hag a'n howldrevel i a berth own a'y glori.
Pan dheu envi avel liv,
ena spyrys an ARLODH a'n fes.

20 Ev a dheu dhe Sion avel Dasprenyas,
ha dhe'n re a dreyl dhyworth rebellyans yn Yakob,
yn-medh an ARLODH.

21 Ha hemm yw ow hevambos a wrav gansa, yn-medh an ARLODH: ow Spyrys usi warnas ha'm geryow re worris yn dha anow ny dhiberth a'th anow nag a anow dha has, nag a anow has dha has, yn-medh an ARLODH, alemma rag ha bys vykken.

Glori ow Tos yn Sion

60 Sav, splann; rag dha wolow re dheuth,
ha glori an ARLODH re dhrehevis warnas.
2 Rag otta, tewlder a gudh an norvys,
ha tewlder tew an poblow,
mes an ARLODH a dhrehav warnas,
ha'y glori a vydh gwelys warnas.
3 Kenedhlow a dheu dhe'th wolow,
ha myghternedh dhe splander dha howldrevel.

[4] Drehav dha dhewlagas a-derdro ha gwel:
i oll a guntel ha dos dhis;
dha vebyon a dheu a bellder,
ha dha vyrghes war glun aga magoresow.
[5] Ena ty a wel ha splanna;
dha golon a gren gans joy hag efani,
rag palster an mor a vydh dres dhis,
ha rychys an kenedhlow a dheu dhis.
[6] Bush bras a gowrvergh a'th kudh,
kowrvergh yowynk dhyworth Midyan hag Efa;
i oll a dheu dhyworth Sheba;
owr ha frankenkys a dhegons,
ha disklerya gormola an ARLODH.
[7] Oll flockys Kedar a vydh kuntelys dhis,
hordhes Nebayoth a'th serv;
i a dheu yn-bann dhe'm alter avel sakrifis kemeradow,
ha my a dekha chi ow glori.

[8] Piw yw an re ma a neyj avel kommol,
hag avel kelemmi dh'aga fenestri?
[9] Rag an enesow a'm gorta,
gorholyon Tarshish yw an kynsa,
dhe dhri dha vebyon a bellder,
ha'ga owr ha'ga arghans gansa,
rag hanow an ARLODH dha Dhuw,
ha rag Sans Israel,
rag ev re'th glorifias.
[10] Mebyon estren a dhrehav dha fosow,
ha'ga myghternedh a'th serv;
rag y'm sorr my a'th weskis,
mes y'm favour my re gemeras truedh ahanas.
[11] Dha yetys a vydh ygerys prest;
dydh ha nos ny vedhons deges,

may fo dres dhis rychys kenedhlow,
ha'ga myghternedh hembrenkys yn keskerdh.
[12] Rag an genedhel ha'n ruvaneth na'th serv a verow;
ha'n kenedhlow na a vydh distruys glan.
[13] Glori Lebanon a dheu dhis,
an meryw, an elow, ha'n kypres war-barth,
dhe dekhe tyller ow sentri;
ha my a lorifi tyller ow threys.
[14] Mebyon an re a'th arwaskas
a gerdh dhis ow plegya dhe'n dor,
hag oll myns a'th tespityas
a ombleg dhe'n dor orth godhnow dha dreys;
hag i a'th elow Cita an ARLODH,
Sion a Sans Israel.
[15] Kyn feus forsakys ha kesys,
heb den vyth ow tremena,
my a'th kwra meuredh bys vykken,
lowena a henedh dhe henedh.
[16] Dena leth an kenedhlow ty a wra,
ha dena bronn myghternedh.
Ena ty a wor my, an ARLODH, dhe vos dha Selwyas,
ha'th Tasprenyas, an Gallosek a Yakob.

[17] Yn le brons my a dhre owr,
hag yn le horn my a dhre arghans,
brons yn le prenn,
ha horn yn le meyn.
My a sett kres avel dha sentri,
hag ewnder avel dha rewlysi.
[18] Freudh ny vydh klewys byth moy y'th tiredh,
na terros na distruyans y'th oryon,
mes ty a elow dha fosow Selwyans,
ha'th yetys Gormola.

19 Ny vydh an howl golow ragos
byth moy dydhweyth,
na ny vydh golow dhis splander an loor;
mes an ARLODH a vydh dhis golow bys vykken,
ha dha Dhuw a vydh dha glori.
20 Ny sedh dha howl byth moy,
na ny leha dha loor;
ha diwedha a wra dedhyow dha gynvan;
an ARLODH a vydh dhis golow bys vykken,
ha dedhyow dha gynvan a dheu dhe dhiwedh.
21 Oll dha bobel a vydh gwiryon
hag i a erit an tir bys vykken.
I yw skyllen a blensis,
ober ow diwla,
dhe dhiskwedhes ow glori.
22 An distyr ahanas a vydh avel mil,
ha'n byghan avel kenedhel grev.
My yw an ARLODH;
yn y dermyn, distowgh my a'n gwra.

Bledhen Favour an ARLODH

61 Yma Spyrys an Arlodh DUW warnav,
drefen an ARLODH dhe'm untya
dhe dhri nowodhow da dhe'n re uvel.
Ev re'm danvonas dhe lystenna an re trogh aga holon,
dhe dhisklerya livreson dhe gethyon,
ha delivrans dhyworth tewlder rag prisnoryon;
2 dhe dhisklerya bledhen favour an ARLODH,
ha dydh dial agan Duw;
dhe gonfortya oll kynoryon;
3 dhe brovia rag an re a gyn yn Sion
ha dhe ri dhedha tulyfant teg yn le lusu,

oyl lowena yn le kynvan,
ha mantel gormola yn le spyrys digolonnek;
may fons gelwys derow gwiryonedh,
plansva an ARLODH,
may fo y glori diskwedhys.
4 I a dhastrehav an magoryow koth
ha dri yn-bann an tylleryow diboblys kyns;
i a nowydhha trevow diswrys,
re beu gwastys henedh wosa henedh.
5 Estrenyon a sev ha bugelya agas deves,
ha mebyon estren a vydh agas tiogyon ha
gonedhysi agas gwinlannow.
6 Hwi a vydh gelwys oferysi an ARLODH,
ha hwi a vydh henwys menystrys agan Duw.
Hwi a dheber rychys an kenedhlow,
ha bostya yn aga glori.

7 Yn le agas meth
hwi a gyv dewblek,
hag yn le despit
i a lowenha yn aga rann;
rag henna i a erit dewblek yn aga thir,
hag y fydh dhedha joy heb diwedh.

8 Rag my, an ARLODH, a gar gwirvreus,
ha kasa ladrans dre sherewynsi,
my a attal dhedha y'm lenduri,
ha gul kevambos bys vykken gansa.
9 Aga has a vydh aswonys y'n kenedhlow,
ha'ga askor yn-mysk an poblow.
Peub a's gwel a aswon
i dhe vos has a wrug an ARLODH aga benyga.

10 My a lowenha yn feur y'n ARLODH,
ow enev a vydh heudhik y'm Duw,
drefen ev dhe'm kwetha gans dillas a selwyans
ha'm kudha yn goon ewnder,
kepar dell wra gour pries a omwisk yn tulyfant oferyas,
ha kepar dell wra benyn bries hy omafina gans hy gemweyth.
11 Ha kepar dell wra an dor dri yn-mes y eginyow,
ha lowarth a wra dhe'n pyth yw hesys skylla,
yndella an Arlodh DUW a wra dhe ewnder ha gormola skylla a-rag oll an kenedhlow.

Selwyans Sion a Dheu

62 Rag Sion ny dawav vy,
ha rag Yerusalem ny vedhav kosel
bys pan a hy ewnder yn-mes avel golewder
ha'y selwyans avel faglen ow flammya.
2 An kenedhlow a wel dha ewnder,
hag oll myghternedh dha glori,
Ty a vydh gelwys gans hanow nowydh
a wra ganow an ARLODH y fastya.
3 Ha ty a vydh kurun a dekter yn leuv an ARLODH,
ha diadem riel yn dorn dha Dhuw.
4 Ny vedhydh gelwys Forsakys[a] na fella,
na ny vydh dha dir gelwys Difeythys[b] byth moy;
rag ty a vydh gelwys Ynni ow Delit,[c]
ha'th tiredh Demedhys;[d]

---

a 62:4 *Forsakys:* Ebrow *Azuba.*

b 62:4 *Difeythys:* Ebrow *Shemama.*

c 62:4 *Ynni ow Delit:* Ebrow *Hefsiba.*

d 62:4 *Demedhys:* Ebrow *Beula.*

rag an ARLODH a'n jeves delit ynnos,
ha'th tiredh a vydh demedhys.
5 Rag kepar dell wra gour yowynk demedhi gwerghes,
yndella dha vebyon a'th temmedh;
ha kepar dell wra gour pries lowenhe y'n venyn bries,
yndella y hwra dha Dhuw lowenhe ynnos.
6 War dha fosow, A Yerusalem,
my re settyas golyadoryon;
oll an jydh hag oll an nos
nevra ny dewons.
Hwi neb a with an ARLODH yn kov
na vedhes taw dhywgh,
7 ha na rewgh powes dhodho
bys pan fastyo ha settya Yerusalem
avel gormola y'n norvys.
8 An ARLODH re dos ren y vregh dhyghow
ha re vregh y nerth:
Ny rov dha reun arta
avel boos rag dha eskerens,
ha ny yv mebyon estren dha win nowydh
a lavursys ragdho;
9 mes an re a'n mys a'n deber,
ha gormel an ARLODH;
ha'n re a'n kuntel a'n yv
yn klosyow ow sentri.

10 Tremenewgh, tremenewgh der an yetys,
pareusewgh fordh rag an bobel;
drehevewgh, drehevewgh an fordh veur,
klerhewgh dhe-ves an veyn,
drehevewgh baner rag an poblow.
11 Otta, an ARLODH re dherivas
dhe benn an norvys:

Leverewgh dhe vyrgh Sion,
‘Otta, dha selwyans a dheu;
otta yma y wober ganso,
ha’y attal a-ragdho.’
12 I a vydh gelwys, ‘An bobel sans,
An re dasprenys gans an ARLODH;’
ha ty a vydh gelwys Hwilys,
Cita Nag yw Forsakys.

Dial war Edom

63 ‘Piw yw hemma ow tos dhyworth Edom,
yn dillas rudhgogh dhyworth Bosra?
Piw yw hemma gwiskys yn splander,
ow kerdhes yn-rag yn y allos bras?’

‘My y’th yw, ow kewsel yn ewnder,
gallosek dhe sawya.’

2 ‘Prag yth yw dha wiskas rudh,
ha’th tillas avel nebonan ow trettya yn gwinwask?’

3 ‘My re drettyas an winwask ow honan;
dhyworth an kenedhlow nyns esa den vyth genev.
My a’s trettyas y’m sorr
ha’ga stankya y’m konnar;
aga sugen a lagennas war ow gwiskas,
ha namma oll ow dillas.
4 Rag yth esa dydh dial y’m kolon,
ha bledhen ow daspren re dheuth.
5 My a viras, mes nyns esa den vyth ow kweres;
skruth a’m kemeras, nag esa den vyth ow
skoodhya;
ytho ow bregh ow honan a wrug delivrans,
ha’m sorr a’m skoodhyas.

6 My a drettyas poblow y'm sorr,
ha'ga medhwi y'm konnar,
ha dinewi aga sugen war an dor.'

Tregeredh an Arlodh

7 Meneges tregeredhow an Arlodh a wrav,
ha gormoledhow an Arlodh,
war-lergh puptra a wrug an Arlodh ragon,
ha lies tra dha rag chi Israel
a wrug ev ragdha war-lergh y druedhow
ha war-lergh palster y dregeredh.
8 Ev a leveris, 'Sur ow fobel yns i,
mebyon na wra falsuri;'
ytho ev a dheuth ha bos Selwador dhedha
9 yn oll aga anken.
Nyns o kannas nag el
mes y lok ev a's sawyas.
Yn y gerensa hag yn y druedh ev a's dasprenas;
ev a's drehevis ha'ga don oll an dedhyow koth.

10 Mes i a rebellyas
ha grevya y Spyrys sans;
rag henna ev a dreylyas dhe vos eskar dhedha,
hag ev y honan a vatalyas orta.
11 Ena ev a borthas kov a'n dedhyow koth,
Moyses ha'y bobel.[a]
Ple'ma ev neb a's dros war-vann yn-mes a'n mor,
gans bugeledh y flock?
Ple'ma ev neb a settyas y Spyrys Sans a-berth ynno,
12 neb a wrug dh'y vregh gloryus
mos orth leuv dhyghow Moyses,

---

a 63:11 *Moyses ha'y bobel:* Ebrow *Moyses y bobel.*

ow folsa dowrow a-ragdha,
dhe wul ragdho hanow a dhur vys vykken,
13 neb a wrug dhedha kerdhes der an downderyow?
Avel margh y'n gwylvos,
ny drebuchyons;
14 avel best a dhiyskyn dhe'n nans,
Spyrys an ARLODH a ros dhedha powes.
Yndella ty a ledyas dha bobel,
dhe wul dhis hanow gloryus.

Pysadow a Edrega

15 Mir dhyworth nev, ha gwel
dhyworth trigva ughel dha sansoleth ha'th glori.
Ple'ma dha dhiwysykter ha'th krevder,
amovyans dha golodhyon ha'th truedh?
Skonys yns dhymm.
16 Rag ty yw agan Tas,
kyn na'gan gor Abraham
ha na'gan aswon Israel;
ty yw an ARLODH agan Tas,
agan Dasprenyas vynari yw dha hanow.
17 Prag re'gan gwrussys dhe wandra dhyworth dha
fordhow, A ARLODH,
ha kaleshe agan kolon ma na borthen own ahanas?
Dehwel a-barth dha servysi,
lothow dha eretons.
18 Rag termyn kott dha bobel sans a'n eritas,
mes lemmyn agan eskerens re drettyas dha sentri
yn-dann dreys.
19 Ni re beu a-henys kepar ha'n re na rewlsys warnedha,
kepar ha'n re na veu dha hanow gelwys warnedha.

64 Unweyth a kwrelles skwardya an nevow ha dos
yn-nans,

ha'n menydhyow ow krysya a-ragos![a]

2 Kepar dell wra tan enowi kewydh
ha gul dhe dhowr bryjyon,
diyskyn dhe wul dha hanow aswonys dhe'th eskerens,
may krenno a-ragos an kenedhlow![b]

3 Pan wrussys taklow euthyk na waytsyn,
ty a dheuth yn-nans, ha'n menydhyow
a grysyas a-ragos.

4 A-henys tus ny glewas,
na ny woslowas skovarn,
na ny welas lagas duw marnas ty,
neb a ober ragdho ev neb a'n gorta.

5 Ty a vet ganso ev neb a lowenha ha gul ewnder,
neb a berth kov ahanas y'th fordhow.
Otta, ty a sorras, ha ni a begha prest;
mar sewyn dha fordhow, ni a vydh sawys.[c]

6 Ni oll yw avel tra avlan,
hag avel kweth wosek yw oll agan gweythyow
gwiryon;
ni oll a wedher avel delen,
ha'gan kammweythresow a'gan deg dhe-ves avel
gwyns.

7 Nyns eus den vyth a elow war dha hanow
na strivya dhe gavos dalghen ynnos;
rag ty re gudhas dha fas ragon,
ha'gan delivra yn leuv agan kammweythresow.

---

a 64:1 An wers ma y rann a 63:19 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

b 64:2 Gwersow 64:1 bys 12 yw niverys 64:2 bys 11 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

c 64:5 Amendys. Styr an Ebrow yw ankler.

8 Ha lemmyn, ARLODH, ty yw agan Tas.
Ni yw an pri, ha ty yw agan priweythor;
ni oll yw ober dha leuv.

9 Na sorr dres eghen, a ARLODH,
ha na borth kov a anewnder bys vykken.
Otta mir, ni oll yw dha bobel.

10 Dha citys sans re dheuth ha mos gwylvos,
Sion yw gwylvos,
ha Yerusalem yw ynyalder.

11 Agan chi sans ha gloryus,
le may hwre agan tasow dha wormel
yw leskys gans tan,
hag oll agan tylleryow teg re dheuth ha bos
magoryow.

12 Yn despit dhe'n taklow ma, a omfronnydh, a ARLODH?
A dewydh, ha'gan arwaska dres eghen?

Breus ha Selwyans

65 My o hwilys gans an re na wovynsons,
kevys gans an re na'm hwilsons.
My a leveris, 'Awottavy, awottavy,'
dhe genedhel nag esa ow gelwel war ow hanow.

2 My re lesas ow diwla oll an jydh
dhe bobel benn kales
usi ow kerdhes y'n fordh nag yw da,
ow sewya aga thybyansow aga honan;

3 pobel usi orth ow frovokya dhe sorr
dhe'm fas heb hedhi,
usi prest ow sakrifia y'n lowarthyow
hag ow leski offrynnow war alteryow bryckys;

4 usi owth esedha yn-mysk an bedhow,
hag ow kolya dres nos yn tylleryow kevrin;

usi ow tybri kig mogh,
hag yma kowl avlan yn aga lestri.
[5] Yn-medhons, 'Avod,
na dheus nes dhymm,
rag yth ov vy re sans ragos.'
An re ma yw mog y'm dewfrik,
tan ow leski oll an jydh.
[6] Ottava skrifys a-ragov:
Ny dawav, mes devri my a attal;
my a attal yn aga askra
[7] aga[a] hammweythresow ha kammweythresow aga[b]
thasow war-barth,
yn-medh an ARLODH.
Rag i dhe leski offrynnow war an menydhyow,
ha'm skornya war an bronnow,
my a wra musura yn aga barrlen
an attal a'ga gweythresow kyns.
[8] Yndelma y lever an ARLODH: Dell yw an sugen hwath
kevys yn bagas a rappys,
ha den a lever, 'Na wra y dhistrui,
rag yma bennath ynno,'
yn kettella my a wra a-barth ow servysi,
heb distrui peub oll.
[9] My a dhre has yn-mes a Yakob,
hag yn-mes a Yuda nebonan dhe erita ow
menydhyow,
hag ow re dhewisys a's erit,
ha'm servysi a drig ena.

---

a 65:7 *aga:* Amendys war-lergh an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *agas.*

b 65:7 *aga:* Amendys war-lergh an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *agas.*

10 Sharon a vydh peurva rag deves,
ha nans Aghor powesva rag flockys,
rag ow fobel neb a'm hwila.

11 Mes hwi neb a forsak an ARLODH,
hag ankevi ow menydh sans,
ha pareusi moos rag Fortun
ha lenwel bollow a win kemyskys rag Tenkys;

12 My a wra agas destna rag an kledha,
ha hwi oll a ombleg dhe'n ladhva;
rag my a'gas gelwis, mes ny worthebsowgh,
my a gewsis mes ny glewsowgh.
Hwi a wrug drog a-wel dhymm
ha dewis an dra na veu plegadow dhymm.

13 Rag henna yndelma y lever an Arlodh DUW,
Otta, ow servysi a dheber
mes hwi a'gas bydh nown;
otta, ow servysi a yv
mes hwi a'gas bydh seghes;
otta, ow servysi a lowenha
mes hwi a gemmer meth.

14 Otta, ow servysi a gan gans lowender kolon,
mes hwi a gri yn angos a'gas kolon,
hag oulya, trogh an spyrys.

15 Hwi a as agas hanow avel molleth dhe'm re dhewisys;
ha'n Arlodh DUW a'th ladh;
mes ev a elow y servysi gans ken hanow.

16 Piw pynag y'n tir a hwillo bennath warnodho y honan
a'n hwila re'n Duw a wirder;
ha piw pynag y'n tir a dollo ti
a de re'n Duw a wirder;
rag ankevys yw an kynsa troblow,
ha kudhys dhyworth ow dewlagas.

Nevow Nowydh ha Norvys Nowydh

17 Rag awottavy ow kreatya nevow nowydh ha nor
nowydh;
ny vydh kovhes an kynsa, nag entra y'n brys.
18 Mes lowenhewgh ha bedhewgh heudhik bys vykken
y'n pyth a wrav y greatya;
rag awottavy ow kreatya Yerusalem dhe vos joy,
ha'y fobel heudhder.
19 My a lowenha yn Yerusalem
ha bos heudhik y'm pobel;
ny vydh klewys son olva ynni,
na son kri rag gweres na fella.
20 Ny vydh ena na fella
baban a vyw nebes dedhyow,
na ny vydh den koth na vyw oll y dedhyow;
rag neb a verow kans penn-bloodh a vydh synsys avel
maw,
ha neb na dhrehedh dhe gans a vydh synsys avel
miliges.
21 I a dhrehav chiow, ha triga ynna;
i a blans gwinlannow, ha dybri aga frut.
22 Ny dhrehevons, hag aral a drig ena,
ny blansons, hag aral a dheber.
Rag dedhyow ow fobel a vydh avel dedhyow gwedhen,
ha'm re dhewisys a wel ober aga diwla ow ton frut
termyn hir.
23 Ny lavuryons yn euver,
na dhinythi fleghes dhe euth;
rag i a vydh has benygys gans an ARLODH,
ha'ga henedh gansa.
24 Kyns i dhe elwel, my a worthyp;
aga klewes, hag i hwath ow kewsel.

25 Bleydh hag on a beur war-barth,
ha lew avel ojyon a dheber kala,
mes doust a vydh boos rag sarf.
Ny wrons dregyn na distrui
yn oll ow menydh sans,
yn-medh an ARLODH.

Breus ha Govenek

66 Yndelma y lever an ARLODH:
Nev yw ow thron
ha'n norvys yw ow skavel droos;
ple'ma'n chi a dhrehevowgh dhymm?
ple fydh ow fowesva?
2 Oll an taklow ma ow leuv a's gwrug,
ha dhymmo vy yw oll an taklow ma,
yn-medh an ARLODH.
Hemm yw an den a wrav vri anodho,
an den truan, trogh y spyrys,
neb a gren orth ow ger.

3 Ladher ojyon yw kepar ha ladher gour;
neb a sakrifi davas yw avello ev neb a derr konna ki;
neb a dhrehav offryn greun yw avello ev neb a offryn goos hogh;
neb a offryn rann kovadh a frankenkys yw avello ev neb a venyk idol.
I re dhewisas aga fordhow,
hag yn aga thaklow kasadow aga enev y'n jeves delit.
4 Ytho my ynwedh a dhewis tebeldhyghtyans ragdha,
ha dri warnedha an taklow a berthons own anedha;
rag pan elwis vy, den vyth ny worthebis,
ha pan gewsis vy, ny glewsons;
mes i a wrug an pyth yw drog y'm dewlagas,
ha dewis an dra ny'm beu delit ynno.

[5] Klewewgh ger an ARLODH,
hwi neb a gren orth y er:
Agas breder neb a'gas kas
ha'gas eskeas a-barth ow hanow
re lavarsons, 'Bedhes an ARLODH glorifiys,
rag may hwellyn agas lowena!'
Mes i aga honan a gemmer meth.

[6] Son tervans dhyworth an cita,
son dhyworth an tempel!
Son an ARLODH
owth attyli gober dh'y eskerens!

[7] Kyns bos yn glosow
hi a dhinythis,
kyns es dell dheuth payn warnedhi
hi a dhinythis mab.
[8] Piw re glewas a neppyth haval dhe'n taklow ma?
Piw re welas neppyth haval dhedha?
A yll gwlas bos dinythys yn unn jydh,
po kenedhel bos genys yn unn lamm?
Mes kettel dhallathas Sion lavurya
hi a dhinythis hy mebyon.
[9] A wrav vy terri an dorr ygor
ha skonya dinythi?
yn-medh an ARLODH.
A wrav vy, neb a dhri dhe dhinythyans, skonya dh'y
wul?
yn-medh dha Dhuw.

10 Lowenhewgh gans Yerusalem ha bedhewgh heudh rygdhi,
oll hwi neb a's kar;
lowenhewgh yn feur gensi,
oll hwi neb a gyn warnedhi;
11 may hyllowgh dena ha bos gwalghys
orth hy bronn, ha bos konfortys;
may hyllowgh lapya gans delit
dhyworth tethennow hy glori.

12 Rag yndelma y lever an ARLODH:
Awottavy owth ystyn kres dhedha avel avon,
ha glori an kenedhlow avel avon ow fenna;
ha ty a dhen ha bos degys war hy klun,
ha leskys war hy dewlin.
13 Avel flogh yw konfortys gans y vamm,
yndella my a'gas konfort;
hwi a vydh konfortys yn Yerusalem.

Breus ha Selwyans

14 Hwi a wel henna, ha'gas kolon a lowenha;
ha glasa a wra agas eskern avel gwels;
leuv an ARLODH a vydh aswonys dh'y servysi,
ha'y sorr orth y eskerens.
15 Rag otta, an ARLODH a dheu gans tan,
ha'y jarettow avel korwyns,
dhe attyli y sorr gans konnar,
ha'y geredh gans flammow tan.
16 Rag gans tan an ARLODH a wra breus,
ha gans y gledha, war oll kig;
ha pals vydh an re ledhys gans an ARLODH.

17 An re a omsaker hag omlanhe dhe vos bys y'n lowarthyow,
ow sewya nebonan y'n kres,[a] ow tybri kig an mogh, ha'n dra gasadow, ha'n logosen, a dheu dhe dhiwedh war-barth, yn-medh an ARLODH.

18 My a wor aga gweythyow ha'ga thybyansow, ha my a dheu
dhe guntel oll an kenedhlow ha'n tavosow; hag i a dheu ha gweles ow glori. 19 My a sett tokyn yn aga mysk, ha danvon re
a'n dhiankoryon anedha dhe'n kenedhlow, dhe Tarshish, dhe Put, ha dhe Lud, an re a denn an warak, dhe Tubal ha Yavan, an enesow pell, na glewsons son ahanav, na weles ow glori; hag i a dhiskler ow glori yn-mysk an kenedhlow. 20 I a dhre oll agas breder dhyworth oll an kenedhlow avel offryn dhe'n ARLODH, war vergh, hag yn charettow, hag yn gravathow, ha war vulyon, ha war gowrvergh, dhe'm menydh sans, Yerusalem, yn-medh an ARLODH, kepar dell dhre mebyon Israel offryn yn lester glan dhe ji an ARLODH. 21 Ynwedh re anedha my a gemmer dhe vos oferysi ha Levysi, yn-medh an ARLODH.

22 Rag kepar dell vydh an nevow nowydh ha'n norvys nowydh,
a wrav aga kreatya,
ow sevel a-ragov, yn-medh an ARLODH,
yndelma y sev agas has ha'gas hanow.

23 Dhyworth unn loor nowydh dhe loor nowydh aral,
ha dhyworth unn Sabot dhe Sabot aral,
oll kig a dheu dhe wordhya a-ragov,
yn-medh an ARLODH.

24 Hag i a wra mos yn-mes ha mires orth korfow an dus a rebellyas er ow fynn, rag ny verow aga fryv ha'ga than ny vydh difudhys, hag y fedhons kasadow dhe bub kig oll.

---

a 66:17 *ow sewya nebonan y'n kres: Styr an Ebrow yw ankler.*

YEREMIA

Chaptra 1
Galow Yeremia
Chaptra 2
Duw a Bled gans Israel dhe Godha yn Edrek
Chaptra 3
Israel Dislel
Galow dhe Edrega
Chaptra 4
Terros a'n Gogledh
Ahwer rag Kenedhel Vreusys
Chaptra 5
Peghes Yerusalem
Chaptra 6
Yerusalem yn-dann Wodros
Chaptra 7
Pregoth Yeremia y'n Tempel
Chaptra 8
Peghes ha Kessydhyans
Galar Yeremia rag Y Bobel
Chaptra 9
Kynvan yn Yerusalem
Chaptra 10
Duw hag Idolyow
An Divroedh ow Tos
Chaptra 11
An Kevambos Yw Terrys
Bras erbynn Yeremia
Chaptra 12
Krodhvol Yeremia
Gorthyp Duw
Chaptra 13
Grugys a Lien
Sin an Kostrels a Win
Godros Divroans
Chaptra 14
An Seghor Bras
An Bobel a Bled rag Truedh
Chaptra 15
Tenkys Pobel Yuda
Yeremia a Grodhvol Arta hag Yw Koselhes
Chaptra 16
Dydh Terosa
Duw a Dhaswra Israel
Chaptra 17
Pegh Yuda
Ow Sanshe an Sabot
Chaptra 18
Yeremia yn Chi an Priweythor
Gorthter Israel
Bras erbynn Yeremia
Chaptra 19
An Kostrel a Bri
Chaptra 20
Yeremia Gweskys gans Pashhur
Krodhvol Yeremia
Chaptra 21
Duw a Nagh Yeremia
Barn war Ji Myghtern Yuda
Chaptra 22
Ynians dhe Gemeres Edrek
Breus erbynn Myghternedh Dhrog
Breus erbynn Konia
Chaptra 23
An Arlodh ha'y Dheves
An Skorren Wiryon
Erbynn an Fals Profosi
Chaptra 24
Figys Da ha Drog
Chaptra 25
Deg Bledhen ha Tri Ugens a Gethneth
Hanaf Sorr Duw
Chaptra 26
Areth Yeremia y'n Tempel
Chaptra 27
Tokyn an Yew
Chaptra 28
Hanania a Brofos Kodh Babylon
Chaptra 29
Lyther Yeremia dhe'n Dhivresow
Lyther Shemaia
Chaptra 30
Ambos a Restorita rag Israel ha Yuda
Chaptra 31
An Divresow a Dhehwel

Chaptra 32
Yeremia a Bren Park
Pysadow Yeremia
Ambos a Dhehwelans
Chaptra 33
Yaghheans wosa Kessydhyans
An Skorren a Wiryonedh
Chaptra 34
Mernans Sedekia Dargenys
Rydhses rag Kethyon
Chaptra 35
Ensampel an Rekabysi
Chaptra 36
An Rol-skrifa Lennys y'n Tempel
An Rol-skrifa Lennys y'n Lys
Yehoyakim a Lesk an Rol-skrifa
Yeremia a Skrif Ken Rol-skrifa
Chaptra 37
Govenek Euver Sedekia
Yeremia Yw Prisonys
Chaptra 38
Yeremia y'n Dhorvagh
Yeremia Yw Sawys gans Ebed-melek
Sedekia a Hwila Kussul Yeremia
Chaptra 39
Kodh Yerusalem
Yeremia, Livrys, a Berth Kov a Ebed-melek
Chaptra 40
Yeremia gans Gedalia
Bras Yshmael erbynn Gedalia
Chaptra 41
Omsav erbynn Gedalia
Chaptra 42
Kussul Yeremia dhe Yohanan
Chaptra 43
Yeremia Kemerys dhe Ejyp
Chaptra 44
Breus erbynn Gordhyans Idolys
Chaptra 45
Messach dhe Baruk
Chaptra 46
Messach a-dro dhe Ejyp
Duw a Saw Israel
Chaptra 47
Breus war an Filistysi
Chaptra 48
Breus war Moab
Chaptra 49
Breus war an Ammonysi
Barn war Edom
Barn war Damaskus
Barn war Kedar ha Hasor
Barn war Elam
Chaptra 50
Barn war Babylon
Chaptra 51
Israel Yw Fust an Gwrier
Breus Babylon
Gorhemmyn Yeremia dhe Seraya
Chaptra 52
Reyn Sedekia ha Kodh Yerusalem
Yehoyakin Livrys hag Enorys yn Babylon

1 Geryow Yeremia mab Hilkia, onan a'n oferysi esa yn
Anathoth yn pow Benyamin, [2] may teuth dhodho ger
an ARLODH yn dedhyow Yosia mab Amon myghtern Yuda,
yn tredhegves bledhen y reyn. [3] Y teuth ynwedh yn dedhyow
Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda, bys yn diwedh
unnegves bledhen Sedekia mab Yosia myghtern Yuda, bys yn
kethneth Yerusalem y'n pympes mis.

Galow Yeremia

[4] Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel,

[5] ‘Kyns my dhe’th formya y’n dorr my a’th aswonis;
ha kyns ty dhe dhos yn-mes a’n brys my a’th sakras,
ha’th worra dhe vos profos dhe’n kenedhlow.’

[6] Ha my a leveris, ‘Ogh Arlodh DUW, otta, ny wonn kewsel, rag yowynk ov.’ [7] Ha’n ARLODH a leveris dhymm,

‘Na lavar “Yowynk ov;”
mes mos a wredh dhe biw pynag may hwrylliv vy dha dhanvon dhodho,
ha ty a lever py pynag a worhemynniv dhis.
[8] Na borth own a-ragdha,
rag yth esov genes, dhe’th telivra,
yn-medh an ARLODH.’

[9] Ha’n ARLODH a ystynnas y leuv ha tochya ow ganow. Hag yn-medh an ARLODH dhymm,

‘Awotta, my re worras ow geryow y’th hanow.
[10] Mir, my re’th apoyntyas hedhyw war an kenedhlow ha war an gwlaskordhow,
dhe dhiwreydhya, ha dhe derri dhe’n dor,
dhe dhistrui, ha dhe dhiswul;
dhe dhrehevel ha dhe blansa.’

[11] Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel, ‘Yeremia, pandr’a welydh?’ Ha my a leveris, ‘My a wel gwelen a wedhen alamand.’ [12] Ena an ARLODH a leveris dhymm, ‘Ty re welas yn ta: rag my a wra golyas war ow ger dh’y wrythya.’ [13] Ha ger an ARLODH a dheuth dhymm y’n nessa prys, ow leverel, ‘Pandr’a welydh?’ Ha my a leveris, ‘My a wel kalter ow pryjyon; ha’n fas anodho yma dhe’n gogledh.’

[14] Ena an ARLODH a leveris dhymm: Yn-mes a’n gogledh tebeledh a wra tardha war oll anedhysi an tir. [15] Rag, otta, my a wra gelwel oll teyluyow gwlaskordhow an gogledh, yn-medh

an ARLODH; hag i a wra dos, hag i a wra settya pubonan y dron dhe entrans yetow Yerusalem, hag erbynn an fosow anedhi a-derdro, hag erbynn citys oll Yuda. 16 Ha my a lever ow breusow er aga fynn drefen aga sherewynsi; rag i re'm eskasas, ha re loskas offrynnow dhe dhuwow erel, ha gordhya oberow aga diwla aga honan. 17 Ty ytho grugys dha dhiwglun, ha sevel, ha kewsel dhedha puptra a worhemynnav dhis: na vydh ownek a-ragdha, ma na'th ownekhav a-dheragdha. 18 Rag, otta, my re'th wrug y'n jydh ma cita gerys, ha koloven a horn, ha fosow a vrons erbynn an tir kowal, erbynn myghternedh Yuda, erbynn aga fennternedh, erbynn aga oferysi, hag erbynn pobel an tir. 19 Hag i a wra omladh er dha bynn; mes ny wrons fetha; rag my a vydh genes, yn-medh an ARLODH, dhe'th telivra.

Duw a Bled gans Israel dhe Godha yn Edrek

2 Ha ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel, 2 Ke ha kria yn skovornow Yerusalem, ow leverel, Yndelma y lever an ARLODH:

My a berth kov ahanas, lelder dha yowynkneth,
dha gerensa avel benyn bries nowydh,
pan ethys war ow lergh y'n gwylvos,
yn tir na veu gonedhys.
3 Israel o sansoleth dhe'n ARLODH,
ha kynsa frut y askor:
kablus o peub a'n devorya;
drog a dheu warnedha,
yn-medh an ARLODH.

4 Klewewgh ger an ARLODH, A ji Yakob, hag oll teyluyow chi Israel: 5 Yndelma y lever an ARLODH

Pana dhrogober re gavas aga thasow ynnov,
mayth ens gyllys pell ahanav,
ha may kerdhsons war-lergh euveredh, ha devedhys
ha bos euver vons?

6 Ha ny lavarsons, ‘Ple’ma an ARLODH
a’gan dros yn-mes a bow Ejyp,
a’gan hembronkas der an gwylvos,
dre dir a dhifeythtiryow hag a byttow,
dre dir a seghor, hag a skeus ankow
dre dir ma na dremenas gour,
ha le nag eus trigys den?’
7 Ha my a’gas dros yn tir feyth,
dhe dhybri an frut anodho ha’n dader anodho;
mes pan entersowgh, hwi a dhefolyas ow thir,
ha gul ow eretons tra gasadow.
8 Ny leveris an oferysi, ‘Ple ma an ARLODH?’
Ha ny’m aswoni an re a dhyght an lagha:
an vugeledh ynwedh a dreuspassyas er ow fynn,
ha’n brofosi a brofosas yn hanow Baal,
ha kerdhes war-lergh taklow nag yw dhe les.

9 Rag henna hwath my a bled genowgh,
yn-medh an ARLODH,
ha gans fleghes agas fleghes my a bled.
10 Rag tremenewgh enesow Kittim, ha gweles;
ha danvenewgh bys Kedar, hag ombrederi yn
tiwysyk,
ha gweles mar peu bythkweth tra a’n par ma.
11 A janjyas kenedhel hy duwow,
kyn na vons duwow?
Mes ow fobel re janjyas hy golewder
rag an pyth nag yw dhe les.
12 Bedhes euth genowgh, hwi nevow, orth hemma;
perthewgh own bras, bedhewgh pur dhyegrys,
yn-medh an ARLODH,
13 rag ow fobel re wrug dew dhrogedh;
i re’m eskasas,

an fenten a dhowrow byw,
ha treghi yn-mes dowrarghow,
dowrarghow terrys
na yll synsi dowr.

14 Yw Israel servont? Yw ev keth genys tre?
Prag yth yw ev devedhys ha bos preydh?
15 An lewyon yowynk a vedhyglas warnodho,
hag usa:
i re wastyas y dir:
y citys yw leskys, heb anedhyas.
16 Ynwedh mebyon Nof ha Tahpanhes
re dorras kurun dha benn.
17 A ny wrussys dri hemma warnas dha honan,
rag ty dhe eskasa an ARLODH dha Dhuw,
pan esa orth dha hembronk y'n fordh?
18 Ha lemmyn pandr'a amont dhis mos y'n fordh dhe
Ejyp,
dhe eva dowrow Shihor?[a]
po pandr'a amont dhis mos y'n fordh dhe Assyri,
dhe eva dowrow an avon?
19 Dha dhrogedh dha honan a'th keredh,
ha'th weythresow dislel a'th chasti:
godhvydh ytho ha gweles y vos drog ha hwerow,
ty dhe eskasa an ARLODH dha Dhuw,
ha ma nag eus ow own ynnos,
yn-medh an Arlodh, DUW an luyow.

20 Rag nans yw pell ty a dorras dha yew,
ha tardha dha rawyow;

---

a 2:18 *Shihor:* Ger ejyptek yw dhe styrya poll Horus, lavar a skorn rag an Nil.

ha ty a leveris, ‘Ny wrav vy servya;’
rag war bub bre ughel hag yn-dann bub gwedhen las
ty a wandras, owth horya.

21 My a’th plansas avel gwinbren bryntin,
yn tien a hasen bur:
fatel os ta ytho treylys dhymm yn plans legrys,
gwinbren estren?

22 Rag kynth omwolghydh gans natron[a],
ha kemeres dhis meur a sebon,
hwath dha anewnder a bes avel mosten a-ragov,
yn-medh an Arlodh Duw.

23 Fatel yllydh leverel, ‘Nyns ov defolys,
nyns idh war-lergh Baalim’?
Gwel dha fordh y’n nans,
godhvydh an pyth a wrussys:
kasek kowrvargh skav ow ponya a-dro yn hy fordhow;
24 kasek asen gwyls usys dhe’n gwylvos,
ow frikhwytha an gwyns yn hy flesour:
pan yw hi leusik, piw a’s fronn?
Ny omskwith myns a’s hwila;
yn hy mis i a’s kyv.

25 Gwith dha droos rag bos dieskis,
ha’th vryansen rag seghes:
mes ty a leveris, ‘Nyns eus govenek,
rag my re garas estrenyon,
ha war aga lergh yth av.’

26 Dell vydh meth dhe’n lader pan vydh kevys,
yndelma y fydh meth dhe ji Israel:

---

a 2:22 *natron:* Moon holanek gans lies us. Y’n kas ma, devnydhys rag golghi. Gwel ynwedh Lavarow Koth 25:20.

i, aga ruwyon, aga fennsevigyon,
ha'ga oferysi, ha'ga frofosi;
[27] neb a lever dhe wedhen, 'Ty yw ow thas;'
ha dhe ven, 'Ty a'm dinythis.'
Rag i re dreylyas aga heyn dhymm,
a-der aga fas:
mes yn termyn aga ahwer i a lever,
'Sev, ha saw ni.'
[28] Mes ple'ma dha dhuwow
a wrussys dhe'th honan?
Gas dhedha sevel, mar kyllons dha selwel
yn termyn dha ahwer:
rag war-lergh niver dha citys
yw dha dhuwow, A Yuda.

[29] Prag y krodhvolowgh warnav?
Hwi oll re dreuspassyas er ow fynn,
yn-medh an ARLODH.
[30] Yn euver my re weskis agas fleghes;
ny dhegemersons dyskybleth.
Agas kledha agas honan re dhevoryas agas profosi,
avel lew ow tistrui.
[31] A henedh, gwelewgh ger an ARLODH.
A veuv gwylvos dhe Israel,
po tir a dewlder?
Ytho prag y lever ow fobel, 'Ni yw rydh dhe wandra;
ny dheun dhis namoy'?
[32] A yll maghteth ankevi hy thegennow,
po benyn bries hy gwisk?
Mes ow fobel re'm ankovas,
dedhyow heb niver.

[33] Fatel bareussys dha fordh yn ta
dhe hwilas kerensa!
Dhe venenes dhrog hogen
ty re dhyskas dha fordhow.
[34] Ynwedh y'th lostennow y fydh kevys
goos-bewnans an voghosogyon ankablus:
ny's kevsys ow terri yn chiow.
Mes yn spit dhe henna oll
[35] ty a lever, 'Ankablus ov;
yn sur y sorr a wra treylya a-dhyworthiv.'
Otta, my a wra dha vreusi,
drefen ty dhe leverel, 'Ny beghis.'
[36] Prag yth yw trufel y'th wolok
chanjya dha fordh?
Ty a'fydh meth a Ejyp ynwedh,
dell y'th o meth a Assyri.
[37] Ye, ty a wra mos yn-rag a-dhyworto,
ha dha dhiwla war dha benn:
rag an ARLODH re dhenaghas an re a drestydh ynna,
ha ny sewenydh dredha.

Israel Dislel

3 Mar korr gour y wreg a-denewen,
ha hi a'n gas,
ha dos ha bos dhe gen gour,
a wra ev dehweles dhedhi?
A ny via an tir na defolys meur?
Mes ty re horyas gans lies karer;
hwath y fynnydh dehweles dhymm?
yn-medh an ARLODH.
[2] Drehav dha dhewlagas dhe'n ugheldiryow mool, ha mir:
ple na wrowedhsons genes?

Ty a esedhas ragdha y'n fordhow
kepar ha'n Arab y'n gwylvos;
ha ty re dhefolyas an tir
gans dha horyans ha'th trogedh.
3 Rag henna an kowasow re beu skonys,
ha ny dheuth an glaw diwedhes;
ha ty a'th o tal hora,
ty a naghas kemeres meth.
4 A ny wruss'ta kria warnav namnygen,
'Ow Thas, ty yw koweth ow yowynkneth –
5 A vydh ev serrys bys vykken?
A wra ev gwitha y sorrvan dhe'n diwedh?'
Yndella ty re gewsis;
mes ty re wrug oll an drogedh a yllsys.

Galow dhe Edrega

6 An ARLODH a leveris dhymm ynwedh yn dedhyow Yosia an myghtern: A welsys an taklow dislel a wrug Israel? Hi yw yskynnys war bub menydh ughel hag yn-dann bub wedhen las, hag ena hi re horyas. 7 Ha my a leveris, 'Wosa hi dhe wul oll an traow ma, Martesen hi a dhehwel dhymm;' mes ny dhehwelis hi. Ha'y hwor draytus Yuda a'n gwelas. 8 Ha hi a welas, rag oll avoutri Israel dhislel, my dh'y gorra dhe-ves gans skrifen didhemedhyans; hwath hy hwor draytus Yuda ny's teva own, mes hi ynwedh eth dhe horya. 9 Hag y hwarva drefen skavder hy horyans, hi dhe dhefolya an tir, ha gul avoutri gans men ha gans prenn. 10 Mes yn spit dhe oll hemma, ny dreylyas hy hwor draytus Yuda dhymm gans oll hy holon, mes yn fayntys, yn-medh an ARLODH.

11 Ha'n ARLODH a leveris dhymm, Israel dislel re omdhiskwedhas le kablus ages Yuda draytus. 12 Ke ha deklar an geryow ma dhe'n gogledh, ha leverel,

Dehwel ty Israel dhislel,
yn-medh an ARLODH;

ny wrav ow sorr dhe godha warnas:
rag tregeredhus ov,
yn-medh an ARLODH,
ha ny withav sorr bys vykken.
13 Mes unweyth aswon dha dhrogober,
may treuspassys erbynn an ARLODH dha Dhuw,
ha may resys dha honan yn hel dhe estrenyon
yn-dann bub gwedhen las,
ha ny woslowsowgh orth ow lev,
yn-medh an ARLODH.
14 Treylyewgh, hwi fleghes dislen,
yn-medh an ARLODH,
rag my re'gas demedhis:[a]
my a'gas kemmer, onan a cita, ha dew a deylu,
ha my a'gas dre dhe Sion:

15 Ha my a re dhywgh bugeledh herwydh ow holon, hag i a'gas mag gans godhvos ha konvedhes. 16 Hag y hwyrvydh, pan vedhowgh palshes ha kressys y'n tir, y'n dedhyow na, yn-medh an ARLODH, ny leverons moy, 'Argh kevambos an ARLODH.' Ny dheu y'n brys; na ny vydh kovhes; na ny vynnons y vysytya namoy; na ny vydh henna gwrys arta.[b] 17 Y'n termyn na i a elow Yerusalem Tron an ARLODH; hag oll an kenedhlow a vydh kuntelys dhedhi, dhe hanow an ARLODH yn Yerusalem: ha ny holyons yn hworth namoy aga thebel golon. 18 Y'n dedhyow na chi Yuda a wra kerdhes gans chi Israel, hag i a dheu war-barth yn-mes a dir an gogledh dhe'n tir a res rag eretons dh'agas tasow.

---

a 3:14 *my re'gas demedhis:* Po *my yw agas mester* – gwari war hanow an duw pagan Baal.

b 3:16 *na ny vydh henna gwrys arta:* Po *na ny vydh onan aral gwrys.*

19 Mes my a leveris,
Fatel wrav vy dha worra yn-mysk ow mebyon,
ha ri dhis tir plegadow,
an tekka ertach a'n kenedhlow oll?
Ha my a leveris, Ty a'm galow, Ow thas;
ha ny dreylydh arta ahanav.
20 Yn sur dell dhiberth gwreg yn traytus a-dhyworth hy gour,
yndelma hwi re beu dislel dhymm, A ji Israel,
yn-medh an ARLODH.

21 Lev a veu klewys war an ugheldiryow mool,
olva ha pysadow mebyon Israel,
rag i re gammdreylyas aga fordh,
hag i re ankovas an ARLODH aga Duw:
22 Dehwelewgh, hwi vebyon dhislen,
ha my a yaghha agas dislelder.

'Otta, ni a dheu dhis:
rag ty yw an ARLODH agan Duw.
23 Yn hwir euver yw toll[a] an breow,
ha tervans an menydhyow:
yn hwir y'n ARLODH agan Duw
yma selwyans Israel.

24 'Rag meth re dhevoryas lavur agan tasow a-dhia'gan yowynkneth; aga flockys ha'ga greow, aga mebyon ha'ga myrghes. 25 Ni a wrowedh yn agan meth, ha'gan despit a'gan kudh: rag ni re beghas erbynn an ARLODH agan Duw, ni ha'gan tasow, a-dhia'gan yowynkneth ha hwath bys y'n jydh ma, ha ny obayson lev an ARLODH agan Duw.'

---

a 3:23 *toll:* Po *tolla.*

4 Mar tehwelydh, A Israel,
yn-medh an ARLODH,
mar tehwelydh dhymm:
ha mar korrydh dha daklow kasadow yn-mes a'm golok,
heb mos yn sowdhan na fella,
2 ha mar tedh 'Dell vyw an ARLODH!'
yn gwirder, yn breus, hag yn ewnder,
ena an kenedhlow a omvenyk ynno,
ha bostya ynno.

3 Rag yndelma y lever an ARLODH dhe wer Yuda ha Yerusalem:

Gonedhewgh agas tir anerys,
ha na hesewgh yn-mysk an spern.
4 Omdrodreghewgh dhe'n ARLODH
ha kemerewgh dhe-ves kudhgen agas kolon,
hwi wer Yuda ha trigoryon Yerusalem,
ma nag ello ow honnar yn-mes avel tan,
ha leski, heb den vyth dh'y dhifudha,
drefen drogedh agas gwriansow.

Terros a'n Gogledh

5 Derivewgh yn Yuda, ha deklaryewgh yn Yerusalem, ha leverel:

Hwythewgh an hirgorn y'n tir;
kriewgh yn ughel ha leverewgh,
'Omguntelewgh, hag entryn
y'n citys kerys!'
6 Drehevewgh baner war-tu ha Sion:
hwilewgh sawder, na wortewgh:
rag my a dhre droktra a'n gogledh,
ha distruyans meur.

7 An lew yw devedhys yn-bann a-dhyworth y brysk,
hag yma distruyer an kenedhlow war y fordh:
ev yw gyllys yn-rag a-dhyworth y dyller
dhe wul dha dir ynyal;
ha dha citys a vydh gwastys,
heb anedhyas.
8 Rag henna omwrugysewgh gans yskar,
kynewgh hag oulyewgh:
'Ny dreylyas ahanan
sorr fers an ARLODH.'

9 Hag y hwyrvydh y'n jydh na, yn-medh an ARLODH, kolon an myghtern a dhe goll, ha kolon an bennternedh; krena a wra an oferysi, ha dyegrys vydh an brofosi. 10 Ena my a leveris, 'Ogh A Arlodh DUW! Yn sur ty re dollas[a] an bobel ma ha Yerusalem, ow leverel, "Kres a'gas bydh;" mes seulabrys an kledha a dhrehedh bys y'n enev.'[b]

11 Y'n termyn na y fydh leverys dhe'n bobel ma ha dhe Yerusalem: Gwyns tomm a'n ugheldiryow mool y'n gwylvos war-tu ha myrgh ow fobel, mes ny vydh dhe grodra, na dhe lanhe; 12 gwyns leun a'n tylleryow na a wra dos dhe'm arghadow:[c] lemmyn ynwedh yth esov ow ri breus er aga fynn.

13 Otta, ev a yskyn avel kommol,
ha'y jarettow a vydh avel korwyns:
y vergh yw uskissa ages eryon.
Go ni! Rag diswrys on ni.
14 A Yerusalem, golgh dha golon a-dhyworth drogedh,
may fi selwys.
Pes termyn y hwra dha brederow koog
godriga genes?

---

a 4:10 *dollas:* Dhyworth *tolla.*

b 4:10 *enev:* Po *vryansen.*

c 4:12 *dhe'm arghadow:* Ebrow *dhymm.*

15 Rag lev a dhiskler a-dhyworth Dan,
ha dyllo galar a-dhyworth menydh Efraym.
16 Menegewgh dhe'n kenedhlow, 'Ottava;'
dyllewgh erbynn Yerusalem,
'Yma eskerens[a] ow tos a bow pell,
hag i a lev erbynn citys Yuda.
17 Avel gwithysi park, ymons i a-dro dhedhi;
drefen i dhe vos diwostydh er ow fynn,
yn-medh an ARLODH.
18 Dha fordh ha'th wriansow
re dhros an traow ma warnas:
hemm yw dha dhrogedh,[b] ass yw hwerow!
re dhrehedhas bys y'th kolon.'

Ahwer rag Kenedhel Vreusys

19 Ow holodhyon, ow holodhyon! My a omwen yn payn,
fosow ow holon a lamm;
ow holon a wra tros ynnov;
ny allav tewel;
rag my re glewas son an hirgorn,
ow enev re glewas an tros a vresel.[c]
20 Distruyans a sew distruyans;
rag oll an tir yw diswrys:
distowgh ow thyldow yw diswrys,
ha'm kroglennow yn hwers.
21 Pes termyn y hwelav an baner,
ha klewes son an hirgorn?
22 'Rag ow fobel yw fol,
ny'm aswonsons;

---

a 4:16 *eskerens:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *golyadoryon.*

b 4:18 *dhrogedh:* Po *gessydhyans.*

c 4:19 *ow enev re glewas an tros a vresel:* Ebrow *ow enev tros bresel.*

fleghes wocki yns,
ny's teves konvedhes:
konnyk yns dhe wul drogober,
mes dhe wul da ny's teves skentoleth.'

23 My a viras war an nor, hag, otta heb furv o, ha gwag;
ha war an nevow ha ny's tevo golow.
24 My a viras war an menydhyow, hag, otta yth esens ow krena,
hag yth esa an breow oll kryghyllys.
25 My a viras, hag otta nyns esa den,
hag oll ydhyn an nevow re fisa.
26 My a viras, hag otta an tir feyth o gwylvos,
hag oll y citys o terrys
a-rag an ARLODH, hag a-rag y sorr fers.

27 Rag yndella an ARLODH re leveris: An tir oll a vydh ynyal;
mes hwath ny wrav vy kowldhistrui.
28 Drefen henna an nor a wra kyni,
ha'n nevow a-ugh a vydh du:
rag my re'n leveris, my re'n mynnas,
ha ny'm bydh edrek, na ny gildennav a-dhyworto.

29 An cita oll a wra fia
rag tros an varghogyon ha'n sethoryon;
i a wra mos y'n kaswydh, hag yskynna war an kerrek:
pub cita a vydh eskesys,
ha ny wra triga den vyth ynna
30 Ha ty, gwastys, pandr'a wredh,
owth omwiska yn kogh,
owth omdakla gans tegennow owrek,
ow liwa dha dhewlagas gans antimoni,

yn euver yth omwredh teg;
dha garoryon a'th tispres,
i a hwila dha vewnans.
31 Rag my re glewas lev avel benyn yn lavur,
ha'n glosow avelli hi neb a dhinyth hy hynsa flogh,
lev myrgh Sion, ow tyena rag anal,
ow lesa hy diwleuv,
'Go vy! Klamdera a wrav drefen ladhoryon.'

Peghes Yerusalem

5 Gwandrewgh a-dro dre stretow Yerusalem,
gwelewgh lemmyn, ha godhvedhewgh,
ha hwilewgh yn hy flenys,
mar kyllowgh kavos gour,
mars eus nebonan a wra breus,
a hwila gwirder;
ha my a's gav.
2 Kyn leverons, 'Dell vyw an ARLODH,'
yn sur i a de yn fals.
3 A ARLODH, a nyns yw dha lagas war an gwirder?
ty re's gweskis
mes ny wodhevons payn;
ty re's diswrug,
mes i re naghas degemeres dyskybleth:
i re wrug aga fassow kalessa ages karrek;
i re naghas dehweles.

4 Ytho my a leveris, 'Yn sur boghosek yw an re ma;
gocki yns:
rag ny wodhons fordh an ARLODH,
na breus aga Duw.
5 My a wra mos dhe'n dus veur,
ha kewsel orta;

rag i re wodhva fordh an ARLODH,
ha breus aga Duw.'
Mes i keffrys re dorras an yew,
ha terri an rawyow.

6 Rag henna lew yn-mes a'n goswik a's ladh,
ha bleydh a'n gwylvos a's diswra,
lewpard a wra golyas war aga citys:
pubonan neb a wra mos yn-mes alena a vydh
skwardys dhe demmyn:
rag aga threuspassow yw lies,
ha'ga hildroyow yw moghhes.

7 Fatel wrav vy gava hemma dhis?
Dha fleghes re'm eskasas,
ha ti re dhuwow nag yw duwow mann:
My a's magas dhe walgh,
i a wrug avoutri,
hag omguntel yn routhow dhe jiow[a] horys.
8 Avel mergh krev leunvegys ens y'n myttin:
peub ow kryghias war-lergh gwreg y gentrevek.
9 A ny wrav aga hessydhya drefen an traow ma?
yn-medh an ARLODH:
hag a ny vydh ow enev dielys
war genedhel a'n par ma?

10 Kewgh yn-bann dre rewyow hy gwinbrennyer, ha
distrui;
mes na wra diwedh leun:
tennewgh dhe-ves hy barrennow:
rag nyns yns i dhe'n ARLODH.

---

a 5:7 *hag omguntel yn routhow dhe jiow:* Po war-lergh an Septuagint *ha godriga yn chiow* Styr an tekst ebrow yw ankler.

[11] Rag chi Israel ha chi Yuda
re beu fest traytus er ow fynn,
yn-medh an ARLODH.
[12] I re naghas an ARLODH,
ha leverel, ‘Ny wra ev tra vyth;
na ny wra drogedh dos warnan;
ny welyn ni naneyl kledha na divotter.’
[13] An brofosi a vydh avel gwyns;
ha nyns usi an ger ynna;
yndelma y fydh gwrys dhedha.

[14] Rag henna yndelma y lever an ARLODH, Duw an luyow,
Drefen hwi dhe gewsel an ger ma,
otta, my a wra ow geryow tan yn dha anow,
ha’n bobel ma prenn, ha’n tan a wra aga devorya.
[15] Otta, my a dhre warnowgh
kenedhel a bellder, A ji Israel,
yn-medh an ARLODH:
kenedhel yw neb a dhur,
kenedhel goth,
kenedhel anedhi na wodhes hy yeth,
na konvedhes an pyth a leverons.
[16] Aga goon-sethow yw avel bedh ygor,
kasoryon allosek yns pub huni.
[17] I a wra dybri dha drevas, ha’th vara,
a dalvia bos dybrys gans dha vebyon ha’th vyrghes:
i a wra dybri dha flockys ha’th greow;
i a wra dybri dha winbrennyer ha’th figys;
i a wra terri dhe demmyn dha citys kerys,
ynna may fydhsys, der an kledha.

18 Mes hwath y'n dedhyow na, yn-medh an ARLODH, ny wrav
diwedh leun genowgh. 19 Hag y hwyrvydh, pan leverowgh,
'Prag y hwra an ARLODH an traow ma dhyn?' ena ty a worthyp
dhedha, 'Par dell wrussowgh ow eskasa, ha servya duwow
estren yn agas tir, yndelma hwi a serv estrenyon yn tir nag eus
dhywgh.'

20 Diskleryewgh hemma yn chi Yakob,
ha'y dhyllo yn Yuda, ow leverel,

21 Klewewgh hemma lemmyn, A bobel dhiboll, ha heb
konvedhes;
neb a's teves lagasow ha ny welons;
neb a's teves skovornow, ha ny glewons.

22 A ny berthowgh own ahanav? yn-medh an ARLODH:
a ny grenowgh a-ragov?
My re worras an tewes avel or dhe'n mor,
ordenans bys vykken, ma na yll y dremena:
an tonnow a sev yn trosek, mes ny's teves an gallos;
kyn tarennons, ny yllons tremena dresto.

23 Mes an bobel ma a's teves kolon yw gorth ha
diwostydh;
i re dreylyas a-denewen ha gyllys yns.

24 Ny leverons yn aga holon,
'Gwren ni perthi own a'n ARLODH agan Duw,
neb a re an glaw,
ha'n kynsa ha'n diwettha, yn y dermyn:
ev a with ragon
seythennyow ordenys an drevas.'

25 Agas drogoberow re dreylyas an traow ma dhe-ves,
ha'gas peghosow re withas dader a-dhyworthowgh.

26 Rag kevys yw tebeles yn-mysk ow fobel :
i a gontrewayt ow skolkya kepar hag edhnoryon,
i a sett antell,
i a dhalghen gwer.

27 Par dell yw kowel leun a ydhyn,
yndelma aga chiow yw leun a doll:[a]
rag henna i a dheu ha dos meur, ha tevi kevothek.
28 Tevys tew yns, ha korfek.
Nyns eus finweth dh'aga drog wriansow;
ny vreusons gans gwirvreus
ken an omdhivas, may sewenno;
ha gwir an edhomogyon ny vreusons.
29 A ny wrav aga hessydhya drefen an traow ma?
yn-medh an ARLODH,
a ny vydh ow enev dielys
war genedhel a'n par ma?

30 Tra varthys ha skruthus
yw hwarvedhys y'n tir;
31 An brofosi a brofos yn fals,
an oferysi a wovern herwydh aga awtorita aga honan;[b]
ha'm pobel a gar y vos yndella:
mes pandr'a wrewgh pan dheu an diwedh?

Yerusalem yn-dann Wodros

6 Fiewgh rag sawder, A hwi fleghes Benyamin,
yn-mes a Yerusalem,
ha hwytha an hirgorn yn Tekoa,
ha drehevewgh tokyn-tan yn Beth-hakkerem:
rag drogedh a omdhiskwedh yn-mes a'n gogledh,
ha distruyans meur.
2 My re hevelebis myrgh Sion
dhe beurva fethus.

---

a 5:27 *doll:* Dhyworth *tolla.*

b 5:31 *herwydh aga awtorita aga honan:* Po *herwydh aga hevarwodhyans,* henn yw kevarwodhyans an fals profosi.

3 Bugeledh gans aga flockys a dheu dhedhi;
i a dhrehav aga thyldow a-dro dhedhi;
i a beur pubonan yn y dyller.

4 'Pareusewgh bresel er hy fynn;
sevewgh, ha deun yn-bann y'n hanter-dydh.'

'Go ni! Rag an jydh a dremen,
rag skeusow an gorthugher yw ystynnys.'

5 'Sevewgh, ha deun yn-bann y'n nos,
ha distruyn hy falesyow.'

6 Rag yndella re gewsis ARLODH an luyow:

Terrewgh hy gwydh,
ha krugyewgh jynn-gorheas erbynn Yerusalem:

Ogh, cita a falsuri![a]
nyns eus marnas arwask ynni.

7 Dell wra puth gwitha y dowrow,
yndelma hi a with yr hy thebelwrians:

freudh ha diswrians yw klewys ynni;
yma galar ha goliow prest a-ragov.

8 Bedhes dyskys, A Yerusalem,
ma na dreyllyo ow enev divlesys ahanas;

ma na'th wrav ynyal,
tir ananedhys.

9 Yndelma y lever ARLODH an luyow:

I a wra leun dhestryppya remenant Israel
avel gwinbren:

avel kunteller gwinreun treyl dha leuv arta
war on skorrennow.

10 Piw y kowsav dhodho, ha ri gwarnyans,
may klewvons?

---

a 6:6 *Ogh, cita a falsuri!* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *Hi yw an cita a veu gesys yn sawder.*

Otta, aga skovarn yw antrodreghys,
ha ny's teves goslowes;
otta, ger an ARLODH yw keredh dhedha;
ny's teves lowender ynno.
[11] Ytho leun ov vy a gonnar an ARLODH;
skwith ov vy owth omfronna.

Gwra hy dinewi war an fleghes y'n stret,
ha war guntelles an wer yowynk maga ta:
rag hwath an gour gans an wreg a vydh maglennys,
an henavek ha'n den leun a dhedhyow.
[12] Aga chiow a dremen dhe re erel,
parkow ha gwragedh maga ta:
rag my a ystyn ow leuv
war drigoryon an tir,
yn-medh an ARLODH.

[13] Rag a'n lyha anedha bys y'n moyha
pubonan yw hwansek dhe wayn anewn;
hag a'n profos bys y'n oferyas
pubonan a wra falsuri.
[14] I re sawyas goli myrgh ow fobel gans skavder,
ow leverel, 'Kres, kres,'
pan nag eus kres.
[15] Esa meth dhedha pan wrussons pyth kasadow?
Na, ny's teva meth vytholl,
na ny's teva rudha:
rag henna i a wra kodha yn-mysk an re a godh:
y'n termyn ma's kessydhyav i a vydh domhwelys,
yn-medh an ARLODH.
[16] Yndelma y lever an ARLODH,
Sevewgh war an fordhow, ha mirewgh
ha hwilewgh an hensyow koth,

le mayth yw da an fordh; ha kerdhes ynni
ha hwi a gyv powes dh'agas enev.
Mes yn-medhons, 'Ny vynnyn kerdhes ynni.'

17 Ha my a worras golyadoryon warnowgh,
ow leverel, 'Goslowewgh orth son an hirgorn.'
Mes yn-medhons, 'Ny vynnyn goslowes.'

18 Rag henna klewewgh, hwi genedhlow,
ha godhvedhewgh, A guntelles, pandr'a hwyrvydh
dhedha.

19 Klew, A norvys: otta, my a dhre drogedh war an
bobel ma,
frut aga frederow,
drefen na woslowsons orth ow geryow,
nag orth ow lagha, mes hy nagha.

20 Pandr'a amont dhymm frankenkys a-dhyworth Sheba,
ha'n kalamus[a] drudh a bow pell?
Nyns yw agas offrynnow leskys kemeradow,
na nyns yw agas sakrifisow hweg plegadow dhymm.

21 Ytho yndelma y lever an ARLODH:
Otta, my a worr a-rag an bobel ma
sklanderyow may hwra kodha warnedha
tasow ha mebyon war-barth;
an kentrevek ha'y goweth a dhe goll.

22 Yndelma y lever an ARLODH:
Otta, yma pobel ow tos a'n pow kledh,
ha kenedhel veur a vydh difunys a bella rannow
an nor.

---

a 6:20 *kalamus:* elestren hweg, *Acorus calamus,* ynperthys dhe'n Tir Sans dhyworth Eynda yn furv polter. Pur dalvosek o, ha devnydhys yn oyl sans an untyans, Eks 30:23 hag y'n melysethow an moyha drudh.

23 I a dhalghen an warak ha'n guw;
fell yns, ny's teves truedh;
aga lev a romm kepar ha'n mor;
i a varghogeth war vergh,
arayys rag kas avel gwer bresel
er dha bynn, A vyrgh Sion.

24 'Ni re glewas son anodho:
diweres yw agan diwleuv:
angos re'gan dalghennas,
ha pon avel benyn yn gwelivesi.
25 Na ge yn-mes dhe'n gwel;
na kerdhes war an fordh;
rag yma kledha dhe'n eskar,
hag euth a bub tu.'

26 A vyrgh ow fobel, omwrugys yn yskar,
hag omrol yn lusu:
gwra kyni, avel rag dha unn vab,
kynvan a'n hwerwa:
rag a-dhistowgh an distruyer
a dheu warnan.

27 My re'th wrug assayer a alkan yn-mysk ow fobel, ha purheor[a]
rag may hwodhvi hag assaya aga fordhow.
28 I oll yw rebellys worth,
ow kerdhes gans sklanderyow:
brest ha horn yns i;
meschyv a wrons i oll.
29 An meginow a hwyth,
an plomm yw kowlleskys gans an tan;

a 6:27 *purheor:* Amendys, ow sewya an Septuagint ha'n Vulgat.

an teudher a deudh yn euver;
rag nyns yw an debeles terrys dhe-ves.
30 Gelwys yns ‘arghans deneghys,’
drefen an ARLODH dh’aga denagha.

Pregoth Yeremia y’n Tempel

7 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a’n ARLODH, ow leverel: 2 Sav yn porth chi an ARLODH, ha deklar ena an ger ma, ha leverel, Klewewgh ger an ARLODH, oll hwi a Yuda, a enter y’n porthow ma dhe wordhya an ARLODH. 3 Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Gwellhewgh agas fordhow ha’gas gwriansow, ha my a wra dhywgh triga y’n tyller ma. 4 Na fydhyewgh yn geryow gow, ow leverel, ‘Hemm yw tempel an ARLODH, tempel an ARLODH, tempel an ARLODH.’

5 Rag mar kwellhowgh yn hwir agas fordhow ha’gas gwriansow; mar kwrewgh breusi yn hwir yntra gour ha’y gentrevek; 6 mar ny arweskowgh an alyon, an omdhivas, an wedhwes, ha mar ny skollyowgh goos gwiryon y’n tyller ma, na kerdhes war-lergh duwow erel, dh’agas pystik agas honan, 7 ena my a as dhywgh triga y’n tyller ma, y’n tir a res dh’agas tasow, a-henys ha bys vykken.

8 Otta, hwi a fydh yn geryow gow, nag yns dhe les. 9 A wrewgh hwi ladra, moldra, gul avoutri, ti yn fals, ha leski offrynnow dhe Baal, ha kerdhes war-lergh duwow na aswonsowgh; 10 hag ena dos ha sevel a-ragov y’n chi ma, may feu ow hanow gelwys warnodho, ha leverel, ‘Saw on,’ mes ow pesya gul an traow kasadow ma? 11 Yw an chi ma, may feu ow hanow gelwys warnodho, devedhys ha bos fow ladron yn agas golok? Otta, my ow honan re’n gwelas, yn-medh an ARLODH. 12 Kewgh lemmyn bys y’m tyller esa yn Shilo, le may hwrugavy ow hanow dhe driga yn kynsa, ha gwelewgh an pyth a wrug dhodho drefen drogedh ow fobel Israel. 13 Ha lemmyn, drefen hwi dhe wul oll an taklow ma, yn-medh an ARLODH, ha my a gewsis dhywgh, ow sevel a-varr hag ow kewsel, mes ny glewsowgh; ha my a elwis dhywgh, mes ny worthebsowgh; 14 ytho my a wra dhe’n

chi ma, may feu ow hanow gelwys warnodho, ynno may fydhyowgh, ha dhe'n tyller a res dhywgh ha dh'agas tasow, par dell wrug vy dhe Shilo. 15 Ha my a wra agas tewlel yn-mes a'm golok, dell dewlis yn-mes oll agas breder, has kowal Efraym.

16 Ty ytho, na bys rag an bobel ma, na na dhrehav kri na pysadow ragdha, na pledya genev: rag ny'th klewav. 17 A ny welydh an pyth a wrons yn citys Yuda hag yn stretow Yerusalem? 18 An fleghes a guntel prenn, ha'n tasow a enow an tan, ha'n benenes a doos an toos, dhe wul tesennow dhe vyghternes nev; hag i a dhinwa offrynnow diwes dhe dhuwow erel, ma'm provoksons dhe sorr. 19 Yw my neb a brovoksons dhe sorr? yn-medh an ARLODH: a nyns yw i aga honan, dh'aga meth aga honan? 20 Ytho yndelma y lever an Arlodh DUW: Otta, ow sorr ha'm konnar a vydh dinewys war an tyller ma, war dhen ha vest, ha war wydh an mes, ha war frut an dor; ha leski a wra, ha ny vydh difudhys.

21 Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Keworrewgh agas offrynnow leskys dh'agas sakrifisow, ha dybri kig. 22 Rag ny gewsis dh'agas tasow, na ny worhemynnis dhedha y'n jydh ma's dres yn-mes a bow Ejyp, a-dro dhe offrynnow leskys na sakrifisow. 23 Mes an dra ma a worhemynnis dhedha, ow leverel, 'Bedhewgh gostydh dhe'm lev, ha my a vydh agas Duw, ha hwi a vydh ow fobel; ha kerdhewgh yn oll an fordhow may hworhemynnis dhywgh, may fo yn ta genowgh.' 24 Mes ny woslowsons, na ny blegsons aga skovarn, mes i a gerdhas war-lergh kussulyow ha gorthter aga holon dhrog, ha mos war-dhelergh yn le war-rag. 25 A-dhia'n jydh may teuth agas tasow yn-mes a bow Ejyp bys y'n jydh hedhyw, my re dhanvonas dhywgh oll ow servysi an brofosi, orth aga danvon dydh wosa dydh; 26 mes ny woslowsons orthiv, na ny blegsons aga skovarn, mes i a galeshas aga hilben. I a wrug gweth ages aga thasow.

27 Ytho ty a gews oll an geryow ma dhedha; mes ny wrons goslowes orthis: ty a elow dhedha; mes ny worthebons dhis. 28 Ty a lever dhedha, Homm yw an genedhel na veu gostydh

dhe lev an ARLODH aga Duw, na ny dhegemeras dyskybleth;
gwirder res eth dhe goll, ha treghys yw a-dhyworth aga ganow.

29 Trogh dha wols, ha'y dewlel dhe-ves,
drehav kynvan war an ugheldiryow mool,
rag an ARLODH re naghas ha forsakya
henedh y gonnar.

30 Rag mebyon Yuda re wrug drogedh y'm golok, yn-medh an
ARLODH; i re settyas aga thaklow kasadow y'n chi may feu ow
hanow gelwys warnodho, dh'y dhefolya. 31 Hag i re dhrehevis
an tylleryow ughel a Tofeth, usi yn nans mab Hinnom, dhe
leski aga mebyon ha'ga myrghes y'n tan; tra na worhemynnis,
na ny dheuth y'm kolon. 32 Rag henna otta, an dedhyow a dheu,
yn-medh an ARLODH, ma na vydh gelwys namoy Tofeth, na
nans mab Hinnom, mes nans an Ladhva: rag i a ynkleudh
yn Tofeth bys pan na vo spas gesys. 33 Korfow an bobel ma a
vydh karyn dhe ydhyn an nev, ha rag bestes an nor; ha ny wra
nagonan dh'aga chassya dhe-ves. 34 Ena my a wra dhe hedhi
a-dhyworth citys Yuda, ha dhyworth stretow Yerusalem, lev
lowender, ha lev heudhder, lev an gour pries, ha lev an venyn
bries: rag an tir a vydh ynyal.

8 Y'n termyn na, yn-medh an ARLODH, i a dhre yn-mes
eskern myghternedh Yuda, hag eskern y bennsevigyon,
hag eskern an oferysi, hag eskern an brofosi, hag eskern
anedhysi Yerusalem, yn-mes a'ga bedhow: 2 hag i a's les a-rag
an howl ha'n loor, hag oll lu an nevow, re wrussons aga hara
ha'ga servya, ha kerdhes war aga lergh, ha'ga hwilas ha'ga
gordhya; ny vedhons kuntelys, nag ynkleudhys; i a vydh
avel teyl war enep an nor. 3 Mernans a vydh dewisys kyns es
bewnans gans oll an re gesys a'n tebel deylu ma, neb a worta
yn oll an tylleryow le ma's herdhis, yn-medh ARLODH an luyow.

Peghes ha Kessydhyans

4 Ty a lever dhedha: Yndelma y lever an ARLODH:
Pan wra tus kodha, a ny wrons i sevel arta?
Mar kwra nebonan treylya, a ny dhehwel?

5 Ytho prag y hwrug an bobel ma, Yerusalem,
treylya yn kildennans pupprys?
I a syns fast dhe doll,[a]
i a nagh dehweles.
6 My a woslowas ha klewes,
mes ny gewsons yn ewn:
ny godhas den vyth yn edrek a'y dhrogedh,
ow leverel, 'Pandr'a wrug vy?'
I oll a dreyl dh'aga resegva,
par dell fysk margh sket dhe'n vatel.
7 Hwath an hwibon y'n nevow
a aswon y dermynyow;
ha'n duren ha'n wennel ha'n aran
a aswon termyn aga devedhyans;
mes ny aswon ow fobel vy
breus an ARLODH.

8 Fatel yllowgh leverel, 'Fur on,
hag yma lagha an ARLODH genen'?
Otta, hi re beu treylys yn gow
gans pluven wowek an skribys.
9 Yma meth dhe'n dus fur,
dyegrys yns ha kechys:
otta, i re naghas ger an ARLODH,
ha pana furneth eus dhedha?
10 Ytho my a re aga gwragedh dhe re erel
ha'ga farkow dhe'n re a's erit:
rag pubonan a'n lyha dhe'n moyha
yw kemerys gans krefni;
a'n profos bys y'n oferyas
pubonan a dhyght yn fals.

---

a 8:5 *dhe doll:* Po *dhe dolla.*

11 Rag i re sawyas goli myrgh ow fobel gans skavder,
ow leverel, ‘Kres, kres,’
pan nag eus kres.

12 Esa meth dhedha pan wrussons pyth kasadow?
Na, ny’s tevo meth vytholl,
na ny’s tevo rudha.

Ytho i a wra kodha yn-mysk an re a godh:
yn termyn aga hessydhyans i a vydh domhwelys,
yn-medh an ARLODH.

13 My a’s kuntel yn leun,[a] yn-medh an ARLODH:
ny vydh gwinreun war an gwinbren,
na ny vydh figys war an figbren,

ha’n del a wedher;
ha’n pyth a res dhedha a dremen a-dhyworta.

14 Prag yth on esedhys stag?

Omguntelewgh, hag entryn y’n citys kerys,
ha merwel ena:

rag an ARLODH agan Duw re’gan daskorras dhe’n mernans,
ha ri dhyn dowr gwenonek dhe eva,
drefen ni dhe begha erbynn an ARLODH.

15 Agan govenek a veu kres, mes nyns esa dader;
termyn yeghes, hag otta browagh.

16 Ronkow aga mergh a veu klewys a-dhyworth Dan:
orth son kryghias aga mergh krev
an tir kowal a grenas;

i re dheuth ha gwastya an tir, ha puptra eus ynno:
an cita ha’n re usi trigys ynni.

---

a 8:13 *My a’s kuntel yn leun:* Po *My a gemmer dhe-ves aga threvas* ow sewya an Septuagint.

17 Rag, otta, my a dhanvon serf, nadres, yn agas mysk,
na yll bos husys,
hag i a'gas brath,
yn-medh an ARLODH.

Galar Yeremia rag Y Bobel

18 Nyns eus eli rag ow anken;[a]
ow holon yw klav.

19 Otta, lev kri myrgh ow fobel
dre hys ha les an tir:

'A nyns usi an ARLODH yn Sion?
A nyns usi hy myghtern ynni?'

'Prag y hwrussons ow frovokya dhe sorr
gans aga imajys gravys
ha'ga idolys estren koog?'

20 'An drevas yw tremenys, an hav yw gorfennys,
ha nyns on ni sawys.'

21 Rag pystik myrgh ow fobel yth ov pystigys;
kyni a wrav; euth re'm dalghennas.

22 A nyns eus balsam yn Gilead?
a nyns eus medhek ena?
Ytho prag nag eus yaghheans
rag myrgh ow fobel?

9 Unweyth a pe ow fenn dowrow,
ha'm dewlagas fenten a dhagrow,
mayth ollen dydh ha nos
rag an re ledhys a vyrgh ow fobel![b]

---

a 8:18 *Nyns eus eli rag ow anken:* Amendys, ow sewya an Septuagint.

b 9:1 An wers 9:1 yw niverys 8:23 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

[2] A pe dhymm harber an dremenysi y'n gwylvos
may tiberthiv a'm pobel, ha mos anedha!
Rag avoutroryon yns i oll,
kuntelles a draytours.[a]
[3] I a bleg aga thaves avel aga gwarak rag gowyow:
nyns yns kolonnek rag gwiryonedh war an nor;
rag yth ons a dhrogedh dhe dhrogedh,
ha ny'm aswonons, yn-medh an ARLODH.

[4] Bedhewgh war peub a'y gentrevek,
ha na fydhyewgh yn broder vyth:
rag pub broder yw purra toller,
ha pub kentrevek a wra kerdhes gans sklanderyow.
[5] Hag i a wra tolla peub y gentrevek,
ha ny wrons kewsel an gwiryonedh:
i re dhyskas aga thaves dhe gewsel gowyow,
ny yllons kodha yn edrek.
[6] Hys-ha-hys toll war doll,[b]
i a nagh ow aswon, yn-medh an ARLODH.

[7] Yndella ytho y lever ARLODH an luyow:
Otta, my a's purha ha'ga frevi;
rag fatel allav gul ken drefen myrgh ow fobel?
[8] Aga thaves yw avel seth varwel;
kewsel toll a wra:
den a lever geryow kres dh'y gentrevek der y anow,
mes yn y golon kontrewaytya a wra.

---

a 9:2 9:2 bys 9:26 yw niverys 9:1 bys 9:25 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

b 9:6 *toll war doll:* Po *tolla war dolla.*

[9] A ny wrav vy aga hessydhya drefen an traow ma? yn-
medh an ARLODH:
a ny vydh ow enev dielys
war genedhel a'n par ma?

[10] Rag an menydhyow my a dhalleth ola ha kyni,
ha rag peurvaow an gwylvos y hwrav kynvan,
rag leskys yns, ma na yll nagonan tremena;
na ny yll tus klewes son an gwarthek;
hag ydhyn an nev ha'n bestes re fias;
gyllys yns.
[11] Ha my a wra dhe Yerusalem bos kalsow meyn,
ha fow owrgeun;
ha my a wra dhe citys Yuda bos ynyal,
heb anedhyas.

[12] Piw yw an gour dooth, a yll konvedhes hemma, may kewsis ganow an ARLODH dhodho, ma'n disklerro? Prag yth yw an tir diswrys ha gwastys kepar ha gwylvos, ma na dremen den vyth? [13] Hag yn-medh an ARLODH: Rag i re forsakyas ow lagha a settis a-ragdha, ha ny vons gostydh dhe'm lev, na kerdhes ynni, [14] mes kerdhes war-lergh gorthter aga holon aga honan, ha war-lergh an Baalim, hag a dhyskas aga thasow dhedha. [15] Rag henna yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Otta, my a vag an bobel ma gans fuelen, ha ri dhedha dowr gwenonek dhe eva. [16] My a wra aga heskar yn-mysk an kenedhlow, na aswonis naneyl i na'ga thasow: ha my a wra danvon kledha war aga lergh bys pan y's diswrav yn tien.

Kynvan yn Yerusalem

[17] Yndelma y lever ARLODH an luyow:

Bedhewgh avisys, ha kriewgh war an kynoresow, may
teffons;
ha danvenewgh war-lergh an kynoresow konnyk,
may teffons:

[18] Gwrens i fistena, ha kemeres yn-bann kynvan ragon,
may tiverro agan lagasow gans dagrow
ha may frosso kreghyn agan lagasow gans dowr.
[19] Rag lev kynvan yw klewys yn-mes a Sion,
'Ass on ni diswrys!
meth meur a'gan beus,
drefen ni dhe asa an tir,
drefen i dhe dewlel dhe'n dor agan anedhow.'

[20] Ytho klewewgh ger an ARLODH, hwi venenes,
ha gwres agas skovarn degemeres an ger a'y anow,
ha dyskewgh kynvan dh'agas myrghes,
ha peub dh'y hentrevek galargan:
[21] 'Ankow re dheuth yn-bann dh'agan fenestri,
hag entra yn agan lysyow,
dhe dreghi an fleghes dhyworth an stretys,
ha'n wer yowynk dhyworth an plenys.'
[22] Kows, Yndelma y lever an ARLODH:
'Hwath korfow tus a wra kodha
avel teyl war an mes,
avel an dhramm war-lergh an myser,
ha nagonan ny's kuntel.'

[23] Yndelma y lever an ARLODH: Na esewgh an den fur dhe vostya yn y furneth, na na esewgh an den krev dhe vostya yn y grevder, na na esewgh an den rych dhe vostya yn y rychys: [24] Mes gesewgh an re a vost dhe vostya yn hemma, ev dhe'm konvedhes hag aswon, ow bos an ARLODH; a wra tregeredh, gwirvreus, hag ewnder war an nor: rag y'n traow ma my a lowenha, yn-medh an ARLODH.

[25] Otta, yma an dedhyow ow tos, yn-medh an ARLODH, may kessydhyav oll an re yw trodreghys unsel y'n kudhgen; [26] Ejyp, ha Yuda, hag Edom, ha'n Ammonysi, ha mebyon Moab, hag oll an re mayth yw treghys blew aga thalyow; rag oll an kenedhlow

ma yw antrodreghys, hag oll chi Israel yw antrodreghys y'n golon.

Duw hag Idolyow

10 Klewewgh an ger a gews an ARLODH dhywgh, A ji Israel. [2] Yndelma y lever an ARLODH:

Na dhyskewgh fordh an kenedhlow,
ha na vedhewgh digolonnek orth toknys nev;
rag an kenedhlow yw digolonnek orta.

[3] Rag ordenansow an bobel yw euver:

gwedhen a'n goswik yw treghys,
gweyth leuv an ser, gans an vool.

[4] I a's takel gans arghans ha gans owr;
i a's tack gans kentrow ha gans mortholow
ma na yll gwaya.

[5] Yth yns avel bocka yn gwel kukomberyow,
ha ny yllons kewsel:

res yw dhedha bos degys
rag ny yllons kerdhes.

Na vedhewgh ownek dhedha;
rag ny yllons gul drog,
na nyns eus ynna dhe wul da.

[6] Rag nyns eus nagonan avelos A ARLODH,
ty yw meur, ha'th hanow yw meur y allos.

[7] Piw ny berth own ahanas, A Vyghtern an kenedhlow?
Rag henn yw an pyth a dhegoodh dhis:

yn-mysk tus fur an kenedhlow,
hag yn oll aga gwlaskordhow,
nyns eus nagonan haval dhis.

[8] Mes i yw ha gocki ha fol;
dyskans idolys a brenn yw euveredh.

[9] Arghans mortholys yw dres a-dhyworth Tarshish,
hag owr a-dhyworth Ufaz,

gweyth an ser, hag a dhiwleuv an teudher;
glas ha purpur yw aga gwisk:
gweyth an seri sleygh yns.

10 Mes an ARLODH yw gwir Dhuw,
ev yw an Duw byw, ha myghtern heb diwedh:
orth y sorr an norvys a gren,
ha ny yll an kenedhlow perthi y sorrvan.

11 Yndella hwi a lever dhedha: An duwow na wrug an nevow ha'n nor, i a dhe goll a-dhyworth an nor hag a-dhann an nevow ma.[a]

12 Ev yw neb a wrug an nor der y nerth,
ev re fondyas an nor der y furneth
hag ystyn an nevow der y dhothter.

13 Orth son y lev, yma tervans dowrow y'n nevow,
hag ev a wra niwlow dhe yskynna a bennow an norvys;
ev a wra lughes gans glaw,
ha dri yn-rag gwynsow a'y dresorvaow.

14 Pubonan yw gocki ha heb skians:
pub teudher a gemmer meth a'y imach gravys;
rag y imach teudhys yw fals,
ha nyns eus anal ynna.

15 Euver yns, pythow skornys:
yn termyn aga hessydhyans i a dhe goll.

16 Nyns yw rann Yakob avella:
rag ev yw formyer puptra
hag Israel yw gwelen y eretons:
ARLODH an luyow yw y hanow.

---

a 10:11 An wers ma yw skrifys yn Aramaek.

An Divroedh ow Tos

17 Kuntel dha wara a'n dor,
ty neb usi trigys yn-dann omsettyans.

18 Rag yndelma y lever an ARLODH:
Otta, my a wra tewlel yn-mes anedhysi an tir
y'n termyn ma,
ha'ga arvedh,
ma'n kevons yn hwir.

19 Go vy a'm pystik!
Ow goli yw ankensi:
mes my a leveris, Yn hwir hemm yw ow duwon,
ha res yw dhymm y berthi.

20 Ow thylda yw diswrys,
hag oll ow herdyn yw terrys:
ow fleghes yw gyllys ahanav,
ha nyns esons namoy:
nyns eus nagonan dhe lesa ow thylda namoy,
na dhe sevel ow kroglennow.

21 Rag an vugeledh yw gocki,
ha ny hwilsons an ARLODH;
rag henna ny sewenons
hag oll aga flockys a vydh skattrys.

22 Otta, son nowodhow ow tos:
ha freudh meur yn-mes a dir an gogledh,
dhe wul citys Yuda ynyal,
ha fow owrgeun.

23 A ARLODH, my a wor nag yw fordh den yn-dann y
rewl y honan:
ny yll gour marwel, dell gerdh, gidya y gammow.

[24] A ARLODH, gwra ow heredhi, mes gans breus;
Na'n gwra yn dha sorr, ma na'm drylli dhe dra
vyth.

[25] Dinew dha gonnar war an kenedhlow na'th aswonons,
ha war an teyluyow na elow war dha hanow:
rag i re dhevoryas Yakob;
i re'n devoryas ha'y gowldhybri,
ha gul dh'y annedh bos ynyal.

An Kevambos Yw Terrys

11 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhyworth an ARLODH, ow leverel: [2] Klew geryow an kevambos ma, ha'ga hewsel orth gwer Yuda, hag orth anedhysi Yerusalem. [3] Lavar dhedha: Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel; Miliges re bo an gour nag yw gostydh dhe eryow an kevambos ma, [4] a worhemynnis dh'agas tasow y'n jydh ma's dres yn-mes a bow Ejyp, a-dhyworth an fornes-horn, ow leverel, Klewewgh ow lev, ha gwrewgh puptra a worhemynnav. Yndella hwi a vydh ow fobel ha my a vydh agas Duw: [5] may kollenwiv an ti a des dh'agas tasow, ri dhedha tir a dhinwa leth ha mel, dell yw hedhyw. Ena my a worthebis, 'Yndella re bo, A ARLODH.'

[6] Ena an ARLODH a leveris dhymm, Galw an geryow ma yn citys Yuda, hag y'n stretow Yerusalem, ow leverel, Klewewgh geryow an kevambos ma, ha'ga gul. [7] Rag my a warnyas aga thasow yn solem y'n jydh ma's dres yn-mes a bow Ejyp, bys y'n jydh ma, ow sevel a-varr ha'ga gwarnya yn ter, ow leverel, Goslowewgh orth ow lev. [8] Mes ny woslowsons, na ny blegsons aga skovarn, mes i a gerdhas peub yn gorthter aga thebel golon: ytho my a dhre warnedha oll geryow an kevambos ma, a worhemynnis dhedha dh'y wul; mes ny wrussons.

[9] Ha'n ARLODH a leveris dhymm: Yma bras yn-mysk gwer Yuda, hag anedhysi Yerusalem. [10] I re dreylyas war-dhelergh dhe dhrogober aga hendasow, a naghas klewes ow geryow; hag i eth war-lergh duwow erel dh'aga servya; chi Israel ha chi Yuda

re dorras ow hevambos hag a wrug vy gans aga thasow. [11] Rag henna yndelma y lever an ARLODH, Otta, my a dhre drogedh warnedha, ma na yllons diank anodho; ha kyn krions warnav, ny woslowav orta. [12] Ena citys Yuda hag anedhysi Yerusalem a wra mos, ha kria war an duwow may sakrifions dhedha: mes ny's sawyons vytholl yn termyn aga fonvos. [13] Rag dha dhuwow re dheuth ha bos kemmys ha'th citys, A Yuda; ha kemmys ha stretow Yerusalem yw an alteryow re dhrehevsowgh dhe'n imach methus, alteryow rag leski offrynnow dhe Baal.

[14] Ytho na wra pysi rag an bobel ma, na drehevel kri na pysadow ragdha: rag ny's klewav pan grions warnav yn termyn aga fonvos. [15] Pyth yw gwir ow haradow yn ow chi, ha hi ow kul hy drog dowlow? A yll pysadow ha kig sans kemeres dhe-ves dha debelwrians dhyworthis, po a yllydh diank der an taklow ma? Ena a yllydh bos lowen? [16] An ARLODH a elwis dha hanow 'Olewbren glas, teg gans frut da;' mes gans tros anawel veur ev a worr tan ynni, ha'y skorr a vydh diles.[a] [17] Rag ARLODH an luyow, neb a'th plansas, re gewsis drogedh er dha bynn, rag an drogedh a wrug chi Israel ha chi Yuda, orth ow brovokya dhe sorr dre leski offrynnow dhe Baal.

Bras erbynn Yeremia

[18] Ha'n ARLODH a ros dhymm godhvos anodho, ha my
a'n godhva;
ena ty a dhiskwedhas dhymm aga thebelwriansow.

[19] Mes my o haval dhe on dov
yw dres dhe'n ladhva;
mes ny wodhyen y feu er ow fynn
may tevissens towlow, ow leverel,
'Gwren distrui an wedhen gans hy frut,
ha gwren y dreghi a-dhyworth tir an re vyw,
ma na vydh kovhes y hanow namoy.'

---

a 11:16 *a vydh diles:* Ow sewya an Septuagint.

20 Mes, A ARLODH an luyow, neb a vreus yn ewnder,
neb a assay an golon ha'n brys,
gas my dhe weles dha dhial warnedha,
rag dhiso jy my re dhiskwedhas ow hen.

21 Ytho yndelma y lever an ARLODH a-dro dhe bobel Anathoth, a hwila dha vewnans, ow leverel, 'Na brofos yn hanow an ARLODH, ma na verwi der agan dorn.' 22 Ytho yndelma y lever ARLODH an luyow: Otta, my a's kessydh: an wer yowynk a verow der an kledha; aga mebyon ha'ga myrghes a verow dre dhivotter. 23 Ha ny vydh remenant anedha: rag my a dhre anfeusi war wer Anathoth, yn bledhen aga hessydhyans.

Krodhvol Yeremia

12 Gwiryon os ta, A ARLODH,
pan bledyav genes:
mes gas vy dhe gewsel genes a'th varnow:
Prag y hwra fordh an debeles seweni?
Prag yth yns attes oll an re yw traytus?
2 Ty re's plansas, hag i re wreydhyas:
i a dyv ha don frut:
ogas os yn aga ganow,
mes pell dhyworth aga diwloneth.
3 Mes ty, A ARLODH, a'm aswon:
ty a'm gwel, ha previ ow holon a-ragos.
Gwra aga thenna yn-mes avel deves dhe'n ladhva,
ha'ga fareusi erbynn dydh an ar.
4 Pes termyn y hwra an tir dhesegha,
ha'n gwels a bub mes gwedhra,
rag drogedh an re usi trigys ynno?
An bestes yw distruys, ha'n ydhyn;
drefen tus dhe leverel, 'Ny wel ev agan diwedh ni.'

Gorthyp Duw

5 Mar resys erbynn tus war droos hag i a'th skwithhas,
fatel yllydh resek erbynn mergh?
Ha mar kodhydh yn tir kompes,
fatel wredh henna yn kaswydh an Yordan?
6 Rag hwath dha vreder, ha chi dha das,
i ynwedh, re'th traytas;
i ynwedh re dhrehevis kri ughel war dha lergh:
na gool dhedha
kyn kewsons geryow teg dhis.

7 My re asas ow chi,
my re skonyas ow ertach;
my re ros karadow ow enev
yn leuv hy eskerens.
8 Ow ertach yw ragov
avel lew y'n goswik;
kria a wra er ow fynn:
ytho my a'n kas.
9 Ow ertach yw dhymm avel edhen breydh vrith,
yma an ydhyn preydh erel a-dro er hy fynn;
dewgh, kuntelewgh oll bestes an mes,
dens i dhe dhevorya.
10 Lies bugel re dhistruis ow gwinlan,
i re drettyas ow rann yn-dann droos,
i re wrug ow rann blegadow
yn gwylvos ynyal.
11 I a'n gwrug ynyal;
ynyal, y kalar orthiv
an tir oll yw gwrys ynyal,
mes den vyth ny'n kemmer dhe golon.
12 An dhistruyoryon yw devedhys
war oll an ugheldiryow mool y'n gwylvos:

rag kledha an ARLODH a wra devorya
dhyworth an eyl tu a'n tir bys yn y gila:
kig vyth ny'n jevydh kres.
13 I re hasas gwaneth, ha mysi spern:
skwithys yns, mes ny wrons kavos prow.
I a gemmer meth a'ga threvasow
drefen sorr fers an ARLODH.

14 Yndelma y lever an ARLODH erbynn oll ow thebel gentrevogyon, a doch an eretons a res dhe'm pobel Israel dh'y erita: Otta, my a's fes yn-mes a'ga thir, ha fesya chi Yuda a'ga mysk. 15 Mes wosa aga fesya yn-mes, my a dhehwel ha kemeres truedh anedha, ha'ga dri arta, peub dh'y eretons, peub dh'y dir. 16 Hag ena, mar tyskons yn tiwysyk fordhow ow fobel, dhe di ren ow hanow, 'Dell vyw an ARLODH' par dell dhysksons ow fobel dhe di re Baal; ena i a vydh drehevys yn-mysk ow fobel. 17 Mes mar ny woslowons, my a's diwreydh yn-mes yn tien ha distrui an genedhel na, yn-medh an ARLODH.

Grugys a Lien

13 Yndelma y leveris an ARLODH dhymm, 'Ke dhe brena grugys a lien dhis, ha'y worra war dha dhiwglun, mes na'n trogh yn dowr.' 2 Ytho my a brenas grugys herwydh ger an ARLODH, ha'y worra war ow diwglun. 3 Ha ger an ARLODH a dheuth dhymm an eyl prys, ow leverel, 4 'Kemmer an grugys a brensys, usi war dha dhiwglun, ha sav, ke dhe'n Ewfrates, ha'y gudha ena yn fols y'n garrek.' 5 Ytho my eth, ha'y gudha ryb an Ewfrates, par dell worhemynnis an ARLODH dhymm. 6 Hag y hwarva wosa lies dydh, an ARLODH dhe leverel dhymm, 'Sav, ke dhe'n Ewfrates, ha kemmer an grugys alena, a worhemynnis dhis y gudha ena.' 7 Ena my eth dhe'n Ewfrates, ha palas, ha kemeres an grugys a'n tyller le ma'n kudhis: hag otta, an grugys o podrek, nyns o da rag tra vyth.

8 Ena ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 9 Yndelma y lever an ARLODH: War-lergh an vaner ma my a dhiswra gooth Yuda, ha gooth meur Yerusalem. 10 An debel bobel ma, a nagh

klewes ow geryow, hag a gerdh yn gorthter aga holon, ha mos war-lergh duwow erel, ha'ga servya, ha'ga gordhya, a vydh avel an grugys ma, nag yw da rag tra vyth. [11] Rag dell glen an grugys orth diwglun gour, yndella my re wrug oll chi Israel hag oll chi Yuda glena dhymm, yn-medh an ARLODH, may fons dhymm pobel, ha hanow, ha gormel, ha glori: mes ny glewsons.

Sin an Kostrels a Win

[12] Ytho ty a gews dhedha an ger ma: Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel: Pub kostrel a vydh lenwys gans gwin; hag i a lever dhis, 'A dybydh na wodhon yn certan y tegoodh pub kostrel bos lenwys gans gwin?' [13] Ena ty a lever dhedha: Yndelma y lever an ARLODH: Otta, my a wra lenwel oll anedhysi an tir ma, hwath an vyghternedh esedhys war dron Davydh, ha'n oferysi, ha'n brofosi, hag oll anedhysi Yerusalem, gans medhwynsi. [14] Ha my a's tewl an eyl erbynn y gila, hwath an tasow ha'n vebyon war-barth, yn-medh an ARLODH: ny sparyav, na kemeres piteth, na truedh, mes aga distrui.

Godros Divroans

[15] Klewewgh, ha goslowewgh; na vedhewgh gothus:
rag an ARLODH re gewsis.

[16] Rewgh gordhyans dhe'n ARLODH agas Duw,
kyns ev dhe dhri tewolgow,
ha kyns agas treys dhe drebuchya
aga desedha war an menydhyow tewl;
ha pan esowgh ow hwilas golow,
ev a'n treyl dhe skeus ankow,
ha'y wul tewolgow down.

[17] Mes mar ny vynnowgh y glewes,
ow enev a wra ola yn tylleryow kevrinek drefen agas balghder;
ha'm lagas a wra ola yn hwerow, ha resek gans dagrow,
drefen flock an ARLODH dhe vos kemerys avel kethyon.

18 Lavar dhe'n myghtern ha dhe vamm an myghtern,
'Omuvelhewgh, esedhewgh:
rag kurun agas golewder
re dhiyskynnas a-dhywar agas penn.'
19 Citys an Negeb a vydh deges,
heb den vyth dh'aga ygeri:
Yuda a vydh degys dhe-ves yn divroedh,
degys vydh yn tien yn divroedh.

20 Drehevewgh agas dewlagas, ha gweles
an re a dheu a'n gogledh:
ple'ma an flock a veu res dhis,
dha flock teg?
21 Pandr'a leverydh pan y'th kessydh?
rag ty re's dyskas dhe vos dha geffrysysi,
avel penn warnas:
a ny wra glosow dha dhalghenna,
avel gwreg yn gwelivos?
22 Ha mar leverydh y'th kolon,
'Prag y teu an traow ma warnav?'
Rag meurder dha
gammhynseth yw diskudhys dha lostennow,
ha dha seudhelyow noth.
23 A yll an Ethiopyas chanjya y groghen,
po an lewpard y vreghi?
Ytho a yllowgh hwi ynwedh gul da,
yw usys dhe wul drog?
24 Ytho my a's skatter avel an kulyn
yw hwythys gans gwyns an gwylvos.
25 Homm yw dha gevren,
dha rann a vusuris dhis, yn-medh an ARLODH;
drefen ty dhe'm ankevi,
ha fydhya yn gowegneth.

[26] Ytho my ow honan a wra drehevel dha lostennow dres
dha fas,
may fydh gwelys dha veth.

[27] My re welas dha avoutri, ha'th kryghias,
avlander dha horyans,
dha daklow kasadow war an breow y'n gwel.

Go jy, A Yerusalem!
Pes termyn
kyns dha vos glan?

An Seghor Bras

14 Ger an ARLODH a dheuth dhe Yeremia a-dro dhe'n seghor:

[2] Yuda a alar,
divew yw hy yetow;

esedhys yns war an dor yn galarwisk;
ha kri Yerusalem res eth yn-bann.

[3] Aga ugheloryon re dhanvonas aga gwesyon rag dowr:
i a dheuth dhe'n dowrarghow,

ny gavons dowr;
i a dhehwelis gwag aga lestri;

methek ens ha konfondys,
hag a gudhas aga fenn.

[4] Drefen bos krin an gweres
rag nyns esa glaw war an dor,

methek o an diogyon,
i a gudhas aga fenn.

[5] Ye, an ewik ynwedh a dhinythis y'n gwel, ha gasa hy
askor,
drefen nag esa gwels.

[6] Ha'n asenes gwyls a sevis y'n ugheldiryow mool,
ow frikhwytha an gwyns avel owrgeun;

aga lagasow a fyllis,
drefen nag esa losow.

7 Kyn hwra agan drogoberow don dustuni er agan pynn,
A ARLODH,
gwra neppyth a-barth dha hanow;
rag agan dislelder yw meur;
ni re beghas er dha bynn.
8 A wovenek Israel,
y selwador yn termyn ahwer,
prag y tal dhis bos avel alyon y'n tir,
hag avel tremenyas a dreyl a-denewen dhe spena
an nos?
9 Prag y fedhydh avel gour penndegys,
avel gour gallosek na yll sawya?
Mes yth esos yn agan mysk, A ARLODH,
ha gelwys on ni herwydh dha hanow;
na wra agan gasa.
10 Yndelma y lever an ARLODH dh'y bobel:
Yn hwir i re garas gwandra,
ny fronsons aga threys,
yndella ny's degemmer an ARLODH;
lemmyn ev a wra perthi kov a'ga drogoberow,
ha kessydhya aga feghosow.

11 Ena an ARLODH a leveris dhymm: Na wra pysi rag dader an bobel ma. 12 Pan wrons penys, ny glewav aga kri; ha pan offrons offryn leskys hag offryn greun, ny's degemerav: mes my a's distru der an kledha, ha gans an divotter, ha gans an pla.

13 Ena my a leveris, 'A Arlodh Duw! Otta, an brofosi a lever dhedha, "Ny welowgh an kledha, na hwath ny'gas beus divotter; mes my a re dhywgh kres sur y'n tyller ma."'

14 Ena an ARLODH a leveris dhymm: An brofosi a brofos gowyow y'm hanow vy: ny's danvenis, na ny gorhemynnis

dhedha, na kewsel dhedha: i a brofos dhywgh fals welesigeth
ha koog dhewinieth, ha toll[a] aga holon. 15 Ytho yndelma y lever
an Arlodh a-dro dhe'n brofosi a brofos y'm hanow vy, kyn
na's danvenis, mes hwath i a lever, 'Ny vydh kledha na divotter
y'n tir ma:' Dre gledha ha divotter y fydh distruys an brofosi
na. 16 Ha'n bobel dhe neb y profosons a vydh tewlys yn-mes yn
stretow Yerusalem drefen an divotter ha'n kledha; ha ny vydh
nagonan dh'aga ynkleudhyas, i, na'ga gwragedh, na'ga mebyon,
na'ga myrghes: rag my a dhiver aga drogedh warnedha.

17 Ytho ty a lever an ger ma dhedha:

Diveres ow lagas dagrow yn-nans nos ha dydh,
na hedhens:
rag an werghes, myrgh ow fobel, yw gweskys gans
goli meur,
gans strekys pur ankensi.
18 Mars av yn-rag dhe'n mes,
otta an re ledhys gans an kledha!
Ha mars av a-ji dhe'n cita,
otta an re yw klav gans divotter.
Rag an profos ha'n oferyas
re wandras dhe dir na wodhons.

An Bobel a Bled rag Truedh

19 A wruss'ta denagha Yuda yn tien?
A wrug dha enev kasa Sion?
Prag y hwruss'ta agan gweskel
ma na vydh yaghheans dhyn?
Ni a hwilas kres mes nyns eus dader:
rag termyn yeghes, hag otta browagh.
20 Ni a aswon, A Arlodh, agan drogedh,
kammhynseth agan tasow,
rag ni re beghas er dha bynn.

---

a 14:14 *toll:* Po *tolla.*

[21] Na wra agan kasa, a-barth dha hanow;
na dhisenor tron dha wolewder;
porth kov, na dorr dha gevambos genen.

[22] Eus yn-mysk idolyow an kenedhlow nebonan a yll
gwruthyl glaw?
Po a yll an nevow aga honan ri kowasow?

A nyns yw ty, A ARLODH agan Duw?
Ytho yma agan govenek ynnos,
rag ty re wrug oll an traow ma.

Tenkys Pobel Yuda

15 Ena an ARLODH a leveris dhymm: Mar saffa Moyses ha Samuel a-ragov, hwath ny allsa ow holon treylya war-tu an bobel ma; gwra aga danvon mes a'm golok, ha'ga gasa dhe vones. [2] Hag y hwyrvydh, mar leverons dhis, 'Ple'th en alemma?' Ena ty a lever dhedha: Yndelma y lever an ARLODH:

Seul yw rag mernans, dhe'n mernans;
ha seul yw rag an kledha, dhe'n kledha;

ha seul yw rag an divotter, dhe'n divotter;
ha seul yw rag an gethneth, dhe'n gethneth.

[3] Ha my a wra ordena warnedha peswar eghen a derros, yn-medh an ARLODH: an kledha dhe ladha, ha'n keun dhe skwardya, hag ydhyn an nev, ha bestes an nor, dhe dhevorya ha dhe dhistrui. [4] Ha my a wra dhedha bos euth rag oll gwlaskordhow an nor, drefen Manasse mab Hezekia myghtern Yuda, rag an pyth a wrug ev yn Yerusalem.

[5] Rag piw a gemmer truedh ahanas A Yerusalem?
po piw a'th kyn?

po piw a geskodhev genes
dhe wovyn a-dro dhe'th yeghes?

[6] Ty re'm denaghas, yn-medh an ARLODH,
ty yw gyllys war-dhelergh:

ytho my a ystyn ow leuv er dha bynn, ha'th tistrui;
skwith ov ow kodha yn edrek.
[7] Ha my a's gwynsell gans forgh-dhrushya
yn yetow an tir;
my a's gwrug anvap, my a dhistru ow fobel,
a-ban na dhehwelsons a'ga fordhow.
[8] Aga gwedhwesow yw ynkressys dhymm
moy es tewes an moryow;
my re dhros erbynn mammow an wer yowynk
diswrier dhe hanter-dydh:
my re wrug skruth hag euth
dhe godha distowgh warnedha.
[9] Hi neb re dhinythis seyth a vydh ydhil:
hi re dhyenas;
hy howl yw sedhys pan yw hwath dydh;
hi re borthas meth ha bismer;
ha'n re yw gesys anedha my a dhanvon dhe'n kledha
a-rag aga eskerens,
yn-medh an ARLODH.

Yeremia a Grodhvol Arta hag Yw Koselhes

[10] Go vy, ow mamm, ma'm omdhuges, gour a strif ha gour a gedrynn dhe oll an nor! Ny res vy presten, na ny brestis tus dhymmo vy: mes hwath peub anedha a'm millik. [11] An ARLODH a leveris, Sur, my a'th tanvon dhe-ves rag dha les dha honan, devri my a wra dhe'n eskar pledya ragos yn termyn drogedh hag yn termyn galar. [12] A yll horn terri horn an gogledh, ha brons?

[13] Dha gevoth ha'th tresoryow a rov avel preydh heb kost, rag oll dha beghosow, dres oll dha diredh. [14] Ha my a wra dhis servya[a] dha eskerens yn tir na aswonydh: rag tan yma enowys y'm sorr, hag a wra leski warnas.

---

a 15:14 *a wra dhis servya:* Amendys, ow sewya an Septuagint.

15 A ARLODH, ty a wor:
porth kov ahanav, ha'm vysytya,
ha'm diala war ow helghysi;
na'm deg vy dhe-ves y'th hirwodhevyans;
godhvydh a'th wovis jy my dhe wodhevel keredh.
16 Dha eryow a veu kevys, ha my a's dybris:
ha'th heryow o lowender dhymm
ha heudhder ow holon:
rag dha hanow re beu gelwys warnav,
A ARLODH, Duw an luyow.
17 Ny esedhis yn kuntelles an re a wra ges,
na ny lowenhis;
my a esedhas ow honan drefen dha leuv:
rag ty a'm lenwis a sorrvan.
18 Prag yth yw ow dolor heb diwedh,
ha'm goli yw mar dhrog
ma na yll bos yaghhes?
A vedhydh dhymm yn tien avel gover gowek,
hag avel dowrow a fyll?

19 Rag henna yndelma y lever an ARLODH:
Mar tehwelydh, ena my a'th taskemmer,
ha ty a sev arta a-ragov:
ha mar leverydh an pyth yw drudh a-der an pyth yw divri,
ty a vydh avel leveryas ragov:
gas i dhe dhehweles dhiso jy,
mes ty na dhehwel dhedha i.
20 Ha my a'th wra dhe'n bobel ma
fos kerys a vrons;
hag i a omladh er dha bynn,
mes ny yllons dha fetha,

rag my a vydh genes
dhe'th selwel ha'th telivra,
yn-medh an ARLODH.
21 Ha my a'th telirv yn-mes a leuv a'n re dhrog,
ha my a'th taspren yn-mes a leuv turans.

Dydh Terosa

16 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel, 2 Ny gemerydh dhis gwreg, na ny's tevydh mebyon na myrghes y'n tyller ma. 3 Rag yndelma y lever an ARLODH a-dro dhe'n vebyon hag a-dro dhe'n myrghes yw genys y'n tyller ma, hag a-dro dhe'n mammow a's dug, hag a-dro dhe'n tasow a's dinythis y'n tir ma: 4 I a verow a glevesow marwel; ny vydh kynvan ragdha, na ny vedhons ynkleudhys; mes i a vydh avel teyl war enep an dor. Hag i a vydh distruys gans an kledha, ha gans divotter; ha'ga horfow a vydh karyn rag ydhyn an nev ha bestes an nor.

5 Rag yndelma y lever an ARLODH: Na enter yn chi an kynvan, na mos dhe alari na'ga hyni: rag my re gemeras ow kres a-dhyworth an bobel ma, yn-medh an ARLODH, an tregeredh ha'n truedh. 6 Ha'n re veur ha'n re vyghan a verow y'n tir ma: ny vedhons ynkleudhys na ny vydh kynvan ragdha, na ny wrons omhackya na omvolhe ragdha. 7 Ny wrons terri bara rag an kyner, dhe brofya keskalar rag an den marow; na ny wra den vyth ri dhedha an hanaf a gonfort dhe eva rag aga thas po rag aga mamm. 8 Ynwedh nyns edh yn chi a gevewya, dhe esedha gansa dhe dhybri ha dhe eva. 9 Rag yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Otta, my a bellha dhyworth an tyller ma, yn agas dedhyow hag a-rag agas lagasow, lev lowender ha lev heudhder, lev an gour pries ha lev an venyn bries.

10 Ha pan dhiskwedhydh dhe'n bobel ma oll an geryow ma, hag y leverons dhis, 'Prag y leveris an ARLODH oll an drogedh meur er agan pynn? Pyth yw agan kammhynseth? Pyth yw agan pegh a wrussyn erbynn an ARLODH agan Duw?' 11 ena ty a lever dhedha: Drefen agas tasow dhe'm forsakya, yn-medh

an ARLODH, ha kerdhes gans duwow erel, ha'ga servya i, ha'ga
gordhya i, ha'm forsakya, ha ny withsons ow lagha; 12 ha hwi
re omdhug gweth ages agas tasow; rag otta, hwi a gerdh peub
herwydh gorthter y golon dhrog, ow nagha goslowes orthiv.
13 Ytho my a's tewl yn-mes a'n tir ma bys yn tir na aswonowgh,
naneyl hwi na'gas tasow, hag ena hwi a wra servya duwow erel
dydh ha nos; rag ny gemerav truedh ahanowgh.

Duw a Dhaswra Israel

14 Rag henna otta, an dedhyow a dheu, yn-medh an ARLODH,
pan na vydh leverys namoy, 'Dell vyw an ARLODH, a dhros
mebyon Israel yn-mes a bow Ejyp;' 15 mes, 'An ARLODH a vyw,
a dhros mebyon Israel a dir an gogledh, hag a diryow oll ma's
fesyas;' ha my a's dre arta dhe'n tir a res dh'aga thasow.

16 Otta, my a dhanvon war-lergh lies pyskador, yn-medh an
ARLODH, hag i a wra aga hachya; hag a-wosa my a dhanvon
lies helghor, hag i a's helgh a-dhyworth pub menydh ha pub
bre, hag yn-mes a folsyow an kerrek. 17 Rag yma ow dewlagas
war oll aga fordhow: nyns yns kudhys a'm golok, na nyns yw
aga hammhynseth kudhys a'm dewlagas. 18 Hag yn kynsa my a
attal rag aga hammhynseth ha'ga fegh yn tewblek; drefen i dhe
dhefolya ow thir gans korfow aga idolys, ha lenwel ow eretons
gans aga thaklow kasadow.

19 A ARLODH, ow nerth,
hag ow skons, ha'm skovva yn jydh an galar,
an kenedhlow a wra dos dhis
a-dhyworth pennow an nor, ha leverel:
Yn sur agan tasow re eritas gowyow,
euveredh ha traow heb les.
20 A yll den gul duwow dh'y honan?
Nyns yw an re ma duwow!

21 'Ytho, otta, an unn prys ma my a wra dhedha aswon, my
a wra dhedha aswon ow leuv ha'm nerth; hag i a wra godhvos
bos ow hanow an ARLODH.'

Pegh Yuda

17 Pegh Yuda yw skrifys gans toul-skrifa a horn, ha
gans poynt a adamant gravys yw war legh aga holon,
ha war gern agas alteryow, [2] rag bos aga mebyon ow perthi kov
a'ga alteryow ha'ga Asherim ryb an gwydh glas war an breow
ughel, [3] ha war an menydhyow y'n mes. Dha wolusogneth ha'th
tresoryow oll y rov dhe breydh, avel gober rag pegh, yn oll
dha diryow.[a] [4] Ha ty a lews dha leuv dhyworth dha eretons a
res dhis; ha my a'th wra dhe servya dha eskerens y'n tir na
aswonydh: rag an tan re enowsowgh y'm sorr, a lesk bys vykken.

[5] Yndelma y lever an ARLODH:

Miliges vydh an gour a fydh yn den,
ha gul kig y nerth,
ha may treyl y golon a-dhyworth an ARLODH.

[6] Ev a vydh avel merywen y'n difeyth,
ha ny wel pan dheu dader;
mes trigys vydh yn tylleryow krin an difeyth,
yn tir holanek nag yw anedhys.

[7] Benyges yw an gour a fydh y'n ARLODH,
may ma y fydhyans y'n ARLODH.
[8] Rag ev a vydh avel gwedhen plensys ryb dowr,
ow lesa hy gwreydh ryb an dowrhyns,
mes ny berth own pan dheu an tomder,
mes hy delyow a vydh glas;
hag yn bledhen seghor ny'n jevydh fienasow,
na ny hedh a dhon frut.

[9] An golon yw fel dres puptra,
ha drog dres remedi:
piw a's aswon?

---

a 17:3 Amendys. Gwel Yeremia 13:27, ha 15:13, 14. Ebrow *Ow menydhyow y'n mes, dha nerth, oll dha dresoryow y rov dhe breydh; dha dylleryow ughel gans pegh yn oll dha oryon.*

10 My an ARLODH a hwither an golon,
ha previ an dhiwloneth,
dhe ri dhe beub herwydh y fordhow,
ha herwydh frut y oberow.

11 Dell esedh an rugyar, heb gori;
yndelma yw an re a wayn golusogneth, heb ewnder;
yn hanter y dhedhyow hi a'n gas,
hag yn y dhiwedh ev a vydh fol.

12 Tron gloryus, ughel a'n dallethvos
yw tyller agan sentri.

13 A ARLODH, govenek Israel,
peub a'th forsak a vydh methek,
ha'n re a dreyl a-dhyworthiv a vydh skrifys y'n dor,
drefen i dhe forsakya fenten an dowrow byw, an
ARLODH.

14 Yaghha vy, A ARLODH, ha my a vydh yaghhes;
salw vy ha my a vydh selwys:
rag ty yw ow gormel.

15 Ottensi ow leverel dhymm,
'Ple'ma ger an ARLODH?
Des lemmyn!'

16 Mes my, ny fistenis a vones bugel dhe'th sewya,[a]
na ny hwensis dydh an anfeusi;
ty a wor: an pyth a dheuth a'm diwweus
a veu a-rag dha wolok.

17 Na vydh browagh dhymm:
ty yw ow skovva yn jydh an drogedh.

18 Bedhens methek an re a'm helgh,
mes na'm gas vy dhe vos methek:

---

a 17:16 *ny fistenis a vones bugel dhe'th sewya:* Po amendyans *ny wrug vy ynia warnas dri drog.*

gas i dhe vos dyegrys,
mes na as vy dhe vos dyegrys;
dro warnedha dydh an drogedh
ha'ga distrui gans distruyans dewblek.

Ow Sanshe an Sabot

19 Yndelma y leveris an ARLODH dhymm: Ke ha sevel yn yet
mebyon an bobel, dredhi mayth enter myghternedh Yuda, ha
dredhi mayth ons yn-mes, hag yn yetow oll Yerusalem, 20 ha
lever dhedha: Klewewgh ger an ARLODH, hwi vyghternedh
Yuda, hag oll Yuda, hag oll anedhysi Yerusalem, a enter der
an yetow ma. 21 Yndelma y lever an ARLODH: Gwaytyewgh, rag
agas enevow, na dhegewgh begh yn jydh an Sabot, na'y dri
dre yetow Yerusalem; 22 na na dhegewgh begh yn-mes a'gas
chi y'n Sabot, na na wrewgh ober, mes sanshewgh dydh an
Sabot, dell worhemynnis dh'agas tasow. 23 Mes ny woslowsons,
na plegya aga skovarn, mes kaleshe aga hilben, ma na glewsons,
na degemeres dyskybleth.

24 Mes mar koslowowgh orthiv, yn-medh an ARLODH, ha
mar ny dhegewgh begh dre yetow an cita yn jydh an Sabot,
mes sanshe dydh an Sabot, heb gul ober vytholl ynno, 25 ena
yth enter dhe yetow an cita ma myghternedh ha pennsevigyon
esedhys war dron Davydh, ow marghogeth yn charettow ha
war vergh, i ha'ga fennsevigyon, gwer Yuda, hag anedhysi
Yerusalem; ha'n cita ma a vydh anedhys bys vykken. 26 Hag
i a wra dos a-dhyworth citys Yuda, ha'n tylleryow a-dro dhe
Yerusalem, hag a-dhyworth tir Benyamin, ha'n Shefela, hag
a'n vro venydhyek, hag a'n dhyghowbarth, ow tri offrynnow
leskys, ha sakrifisow, hag offrynnow greun, ha frankenkys, hag
ow tri sakrifisow gormel, bys yn chi an ARLODH. 27 Mes mar
ny woslowowgh orthiv, dhe sanshe dydh an Sabot, ha ma na
degowgh begh owth entra dhe yetow Yerusalem ganso yn jydh
an Sabot, ena my a enow tan yn hy yetow hag y hwra distrui
palesyow Yerusalem, ha ny vydh difudhys.

Yeremia yn Chi an Priweythor

18 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhyworth an ARLODH, ow leverel: [2] ‘Sav, ha ke yn-nans dhe ji an
priweythor, hag ena my a wra dhis klewes ow geryow.’ [3] Ena
my eth yn-nans dhe ji an priweythor, hag otta, yth esa owth
oberi war an ros. [4] Mes an lester esa orth y wul a bri o difasys
yn leuv an priweythor, ytho ev a’n gwrug arta, lester aral, dell
hevelis da dhe’n priweythor.

[5] Ena ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: [6] A ny
allav gul genes kepar ha’n priweythor ma, A ji Israel? yn-medh
an ARLODH. Otta, par dell yw an pri yn leuv an priweythor,
yndella yth owgh y’m leuv vy, A ji Israel. [7] Dhe unn prys
my a gews a genedhel, hag a wlaskor, dh’y diwreydhya, dh’y
therri dhe’n dor, ha dh’y distrui; [8] mar treyl an genedhel na, a
gewsis er hy fynn, a-dhyworth hy drogedh, my a gyv edrek a’n
drogedh a vynnis y wul dhedhi. [9] Ha dhe brys aral my a gews
a genedhel, hag a wlaskor, dh’y drehevel ha dh’y flansa; [10] Mar
kwra hi drogedh y’m golok, heb goslowes orth ow lev, ena my
a gyv edrek a’n da a vynnis y wul. [11] Ha lemmyn ytho, kews
orth gwer Yuda, hag orth anedhysi Yerusalem, ow leverel:
Yndelma y lever an ARLODH: Otta, my a furv drogedh er agas
pynn ha devisya towl er agas pynn: dehwelewgh peub a’y fordh
dhrog ha gul dh’agas fordhow ha’gas gwriansow bos da.

Gorthter Israel

[12] Hag i a leveris, ‘Nyns eus govenek: ni a hol agan towlow
agan honan, ha pub huni a wra herwydh gorthter y golon dhrog.’

[13] Rag henna yndelma y lever an ARLODH:

Govynnewgh yn-mysk an kenedhlow,
Piw re glewas traow a’n par ma?

An werghes Israel re wrug
tra pur euthyk.

[14] A wra ergh Lebanon gasa
karrek an gwel?

Po a wra dowrow an menydhyow pell desegha,[a]
an goverow yeyn ow resek?
15 Mes ow fobel re'm ankovas,
i a lesk offrynnow dhe dhuwow koog
neb a wrug dhedha trebuchya yn aga fordhow,
y'n hensyow koth,
dhe gerdhes yn hensyow
nag yns drehevys yn-bann,
16 ow kul aga thir tra euthyk,
ha ges bys vykken.
Pubonan neb a dremen a vydh skruthys,
hag a shack y benn.
17 Avel gwyns an duryen
my a's tewl a-les a-rag an eskar;
my a dhiskwedh dhedha ow heyn, yn le ow fas,
yn jydh aga therros.

Bras erbynn Yeremia

18 Ena i a leveris, 'Dewgh, ha tewlel towlow erbynn Yeremia; rag ny vydh kellys an lagha dhyworth an oferyas, na kussul dhyworth an re fur, na'n ger dhyworth an profos. Dewgh ha'y weskel gans an taves, ha na woslowyn dhe nagonan a'y eryow.'
19 Goslow orthiv, A ARLODH,
ha klew lev ow erbynoryon.
20 A vydh drogedh attylys rag da?
Rag i re balasas pytt rag ow enev.
Porth kov my dhe sevel a-ragos
dhe gewsel da ragdha,
dhe dreylya dha sorr a-dhyworta.
21 Ytho ro aga fleghes dhe'n divotter,
ha'ga delivra dhe nerth an kledha;

---

a 18:14 *desegha:* Amendys. An tekst ebrow yw ankler.

ha re wrello aga gwragedh kelli aga fleghes,
ha'ga gwer bos gorrys dhe'n mernans;
ha'ga gwer yowynk ledhys gans an kledha yn batel.
22 Re bo klewys kri a'ga chiow,
pan dhredh bagas a soudoryon warnedha
a-dhistowgh:
rag i re balasas pytt dhe'm kachya,
ha kudha maglennow rag ow threys.
23 Byttegyns, ARLODH, ty a wor
oll aga hussul er ow fynn dhe'm ladha.
Na av aga hammweyth,
na dilea aga fegh a'th wolok,
mes gas i dhe vos domhwelys a-ragos.
Gwra aga dyghtya yn termyn dha sorr.

An Kostrel a Bri

19 Yndelma y lever an ARLODH: Ke ha prena kostrel a bri dhyworth priweythor, ha kemmer genes re a henavogyon an bobel ha re a henavogyon an oferysi, 2 ha ke yn-mes bys yn nans mab Hinnom usi ryb entrans Yet Darnow an Pottow Pri, ha dyllo ena an geryow a lavarav dhis, 3 ha lavar: Klewewgh ger an ARLODH, A vyghternedh Yuda, hag anedhysi Yerusalem. Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Otta, my a dhre anfeusi war an tyller ma, may kosso diwskovarn neb a'n klew. 4 Drefen i dhe'm forsakya, ha defolya an tyller ma, ha leski offrynnow ynno dhe dhuwow erel, na aswonsons i na aga thasow, na myghternedh Yuda, ha lenwel an tyller ma a woos tus wiryon. 5 Ynwedh i re dhrehevis tylleryow ughel dhe Baal, rag leski aga mebyon gans tan rag offrynnow leskys dhe Baal, tra na worhemynnis, na kewsel, na ny dheuth y'm brys. 6 Ytho, otta, an dedhyow a dheu, yn-medh an ARLODH, ma na vydh gelwys na fella an tyller ma Tofeth, na nans mab Hinnom, mes nans an Ladhva.

7 Ha my a wra euver kussul Yuda ha Yerusalem y'n tyller ma; ha my a wra dhedha kodha gans an kledha a-rag aga eskerens,

ha gans leuv an re a hwila aga bewnans; ha my a re aga horfow
marow dhe vos boos rag ydhyn an nev, ha rag bestes an nor.
8 Ha my a wra an cita ma euth, ha hwibana; pubonan a's
tremen a'n jeves marth ha gul ges drefen oll hy flaow. 9 Ha my
a wra dhedha dybri kig aga mebyon ha kig aga myrghes, hag
i a dheber pub huni kig y gentrevek y'n gorhe, hag y'n ahwer
may hwra aga eskerens ha'n re a hwila aga bewnans aga grevya.

10 Ena ty a derr an kostrel yn golok an wer hag a genes,
11 ha ty a lever dhedha: Yndelma y lever ARLODH an luyow:
Yndelma my a derr an bobel ma ha'n cita ma, dell derrir lester
an priweythor, ma na vo nevra ewnhes: hag i a's ynkleudh yn
Tofeth bys pan na vydh tyller dhe ynkleudhyas. 12 Yndella my
a wra dhe'n tyller ma, yn-medh an ARLODH, ha dh'y anedhysi,
ha gul an cita ma avel Tofeth: 13 ha chiow Yerusalem, ha chiow
myghternedh Yuda, a vydh defolys kepar ha tyller Tofeth, oll
an chiow may losksons offrynnow war aga thohow dhe oll lu
nev, ha dinewi offrynnow diwes dhe dhuwow erel.

14 Ena Yeremia a dheuth a-dhyworth Tofeth, le ma'n
danvonas an ARLODH dhe brofosa; hag ev a sevis yn klos chi an
ARLODH ha leverel dhe'n bobel oll: 15 Yndelma y lever ARLODH
an luyow, Duw Israel: Otta, my a dhre war an cita ma hag oll
hy threvow oll an drogedh re gewsis er hy fynn, drefen i dhe
galeshe aga hilben ma na glewvens ow geryow.

Yeremia Gweskys gans Pashhur

20 Lemmyn Pashhur mab Immer an oferyas, neb o
ynwedh pennsodhek yn chi an ARLODH, a glewas
Yeremia ow profosa an traow ma. 2 Ena Pashhur a weskis
Yeremia an profos, ha'y worra yn stockys esa yn Yet Benyamin
wartha, esa yn chi an ARLODH. 3 Ha'n nessa myttin Pashhur
a livras Yeremia a'n stockys. Ena Yeremia a leveris dhodho,
Ny'th henwis an ARLODH Pashhur, mes Magor-missabib.[a] 4 Rag
yndelma y lever an ARLODH: Otta, my a'th wra browagh dhis
dha honan, ha dhe'th kowetha oll: hag i a godh gans kledha

a 20:3 *Magor-missabib:* Henn yw dhe styrya, *Euth a bub tu.*

aga eskerens, ha'th tewlagas a'n gwel: ha my a re Yuda oll yn
leuv myghtern Babylon, hag ev a's deg yn divroedh yn Babylon,
ha'ga ladha gans an kledha. [5] Kekeffrys my a re tresor oll an cita
ma, hag oll frut hy lavur, hag oll hy thaklow drudh, ha provians
oll myghternedh Yuda – my a's re yn leuv aga eskerens, hag i
a's pyll, ha'ga don dhe Babylon. [6] Ha ty, Pashhur, ha pubonan
usi trigys y'th chi a wra mos yn kethneth: ha ty a dheu dhe
Babylon, hag ena ty a verow, ha bos ynkleudhys ena, ty, ha'th
kowetha oll, neb may profossys gowyow dhedha.

Krodhvol Yeremia

[7] A ARLODH, ty re'm dynyas,
ha my a veu dynys:
ty a'm gwaskas yn krev,
ha ty re fethas:
skornys ov pub dydh,
pubonan a wra ges ahanav.
[8] Rag peskweyth may kowsav, my a gri,
my a arm 'Freudh ha distruyans!'
Rag ger an ARLODH a dheuth ha bos keredh dhymm,
ha skorn pub dydh.
[9] Ena my a leveris, 'Ny'n kampollav,
na kewsel namoy yn y hanow.'
Mes ynnov yma neppyth haval dhe dan ow leski
deges y'm eskern,
ha skwith ov owth omfronna,
ha ny allav y berthi.
[10] Rag my a glewas kabel lies huni:
'Euth a bub tu!
Kuhudh e, gwren y guhudha.'
Yth esa oll ow neskerens
ow kwaytya my dhe drebuchya,

ow leverel, ‘Martesen ev a vydh dynys,
ha ni a wra y fetha,
ha tyli agan dial warnodho.’

11 Mes yma an ARLODH genev avel kasor fell;
ytho ow helghysi a drebuch,
ha ny wrons fetha;

i a’s tevydh meth meur,
rag ny sewenons:

ny vydh ankevys
aga disenor bys vykken.

12 Mes, A ARLODH an luyow, neb a brev an re wiryon,
neb a wel an dhiwloneth ha’n golon,

gas vy dhe weles dha dhial warnedha:
rag dhiso jy my re dhiskwedhas ow hen.

13 Kenewgh dhe’n ARLODH,
gormelewgh an ARLODH!

Rag ev re dhelivras enev an boghosek
a-dhyworth leuv an dhrogoberoryon.

14 Miliges re bo an jydh
may feuv genys;

an jydh ma’m dinythis ow mamm
na’n gas dhe vos benyges.

15 Miliges re bo an gour
a dhros nowodhow dhe’m tas, ow leverel,

‘Flogh gorow yw genys dhis,’
orth y heudhhe yn feur.

16 Gas an gour na dhe vos avel an citys
a dhomhwelas an ARLODH, yn tibita;

gas ev dhe glewes kri myttinweyth,
ha garm yn hanter-dydh,

17 rag ny'm ladhas y'n dorr,
may fe ow mamm ow bedh,
ha'y thorr veghyek bys vykken.
18 Prag y teuth vy yn-mes a'n dorr
dhe weles lavur hag ahwer,
ha spena ow dedhyow yn meth?

Duw a Nagh Yeremia

21 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhyworth an ARLODH, pan dhanvonas myghtern Sedekia dhodho Pashhur mab Malkia, ha Sefania mab Maaseya an oferyas, ow leverel, 2 'Govyn, my a'th pys, orth an ARLODH ragon; rag Nebukadnessar myghtern Babylon a werr er agan pynn; martesen an ARLODH a wra gwrians marthys ragon, may kildenno a-dhyworthyn.'

3 Ena Yeremia a leveris dhedha, Yndelma hwi a gews dhe Sedekia: 4 Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel: My a dreyl an arvow bresel usi yn agas dewdhorn, gansa mayth omledhewgh erbynn myghtern Babylon, hag erbynn an Kaldeanys, neb usi ow korheas er agas pynn a-ves dhe'n fosow, ha my a's kuntel yn kres an cita ma. 5 Ha my ow honan a omladh er agas pynn gans dorn ystynnys ha bregh grev, yn sorr, hag yn konnar, hag yn sorrvan meur. 6 Ha my a wysk anedhysi an cita ma, ha den ha best; i a verow yn pla meur. 7 Hag a-wosa, y lever an ARLODH, my a re Sedekia myghtern Yuda, ha'y servysi, ha'n bobel, ha'n re yw hwath yn fyw y'n cita ma wosa an pla, an kledha ha'n divotter, bys yn dorn Nebukadnessar myghtern Babylon, hag yn dorn aga eskerens, hag yn dorn an re a hwila aga bewnans. Ev a's gwysk gans min an kledha; ny wra ev aga sparya, na kemeres truedh, na merci.

8 Ha dhe'n bobel ma y leverydh: Yndelma y lever an ARLODH: Otta, my a worr a-ragowgh an fordh a vewnans ha'n fordh a vernans. 9 Seul a vo trigys y'n cita ma a verow gans an kledha, ha gans an divotter ha gans an pla: mes neb a yn-mes ha kilfia dhe'n Kaldeanys usi ow korheas er agas pynn, ev a vyw hag

y'n jeves y vewnans avel preydh. [10] Rag my re worras ow fas
erbynn an cita ma rag drog, a-der rag da, yn-medh an ARLODH:
res vydh yn dorn myghtern Babylon, hag ev a's lesk gans tan.

Barn war Ji Myghtern Yuda

[11] Ha rag chi myghtern Yuda lavar: Klewewgh ger an:
ARLODH, [12] A ji Davydh; yndelma y lever an ARLODH:

Gwra gwirvreus pub myttin,
ha livra a-dhyworth dorn an arwasker
an den a veu robbys,

ma na ello ow honnar yn-mes avel tan,
ha leski, ha ny vydh den vyth dh'y difudha,
rag drogedh agas gwriansow.

[13] Otta, yth esov er dha bynn, a anedhyas an nans,
ha karrek an plen,
y lever an ARLODH;
hwi neb a lever, 'Piw a yll dos yn-nans er agan pynn?
ha piw a yll entra yn agan anedhow?'
[14] Mes my a'gas kessydh herwydh frut agas gwriansow,
yn-medh an ARLODH;
ha my a enow tan yn y goswik,
hag a gowllesk puptra a-dro dhodho.

Ynians dhe Gemeres Edrek

22 Yndelma y lever an ARLODH: Ke yn-nans dhe ji
myghtern Yuda ha kewsel ena an ger ma, [2] ha lavar,
Klew ger an ARLODH, A vyghtern Yuda esedhys war dron
Davydh, ty ha'th servysi ha dha bobel neb a enter a-ji dhe'n
yetow ma: [3] Yndelma y lever an ARLODH: Gwrewgh gwirvreus
hag ewnder, ha delivrewgh a-dhyworth dorn an arwasker an
den a veu dalghennys. Ha na wrewgh kammhynseth na freudh
dhe'n alyon, an omdhivas, na'n wedhwes, po skollya goos
gwiryon y'n tyller ma. [4] Rag mar kwrewgh herwydh an ger ma,
ena a-ji dhe yetow an chi ma myghternedh a enter neb a esedh
war dron Davydh, ow marghogeth yn charettow ha war vergh,

i ha'ga servysi, ha'ga fobel [5] Mes mar ny woslowowgh orth an
geryow ma, my a de re'm honan, yn-medh an ARLODH, y fydh
an chi ma magor. [6] Rag yndelma y lever an ARLODH a-dro dhe
ji myghtern Yuda:

Ty yw avel Gilead dhymm,
avel penn Lebanon;
byttegyns my a'th wra difeyth,
citys ananedhys.
[7] Ha my a bareus distruyoryon er dha bynn,
peub gans y arvow;
i a derr dha geder dewisys
ha'ga thewlel y'n tan.

[8] Ha lies kenedhel a dremen an cita ma, ha leverel an eyl dh'y
gila, 'Prag y hwrug an ARLODH yndelma dhe'n cita veur ma?'
[9] Ena i a worthyp, Drefen i dhe asa kevambos an ARLODH aga
Duw ha gordhya duwow erel, ha'ga servya.

[10] Na olewgh rag an marow,[a]
na kyni ragdho;
mes olewgh ragdho ev[b] neb a yn-mes,
rag ny dhehwel namoy,
na gweles tir y enesigeth.

Breus erbynn Myghternedh Dhrog

[11] Rag yndelma y lever an ARLODH a-dro dhe Shallum mab
Yosia myghtern Yuda a reynyas yn le Yosia, hag eth yn-mes a'n
tyller ma; ny dhehwel omma arta, [12] mes ev a verow y'n tyller
ma'n dugons yn keth, ha ny wel an tir ma namoy.

[13] Go ev a dhrehav y ji der anewnder,
ha'y jambouryow dre gammhynseth;

---

a 22:10 *an marow:* henn yw myghtern Yosia.

b 22:10 *ragdho ev:* Shallum mab Yosia.

neb a wra dh'y gentrevek lavurya heb gober,
heb ri tra vyth dhodho rag y lavur;
14 neb a lever, 'My a dhrehav dhe'm honan chi efan
gans chambouryow gwarthav ledan,'
hag a dregh fenestri ragdho,
ha'y nen a sedres,
hag urys gans vermeyl.
15 A wre'ta reynya
drefen ty dhe dhrehevel gans sedres moy es dell
wra tus erel?
A ny wrug dha das dybri hag eva,
ha gul gwirvreus hag ewnder?
Ena yth o da ganso.
16 Ev a varnas ken an boghosek ha'n edhommek;
hag ena yth o da ganso.
A nyns yw hemma ow aswon?
yn-medh an ARLODH.
17 Mes nyns yw dha dhewlagas ha'th kolon
marnas rag gwayn anewn,
ha rag skollya goos gwiryon,
ha rag gul arwask ha freudh.

18 Ytho, yndelma y lever an ARLODH a-dro dhe Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda:

Ny alarons ragdho, ow leverel,
'Ogh ow broder!' po 'Ogh ow hwor!'
Ny alarons ragdho,
ow leverel, 'Ogh arlodh!' po, 'Ogh y veuredh!'
19 Ev a vydh ynkleudhys gans ynkleudhyans asen,
draylys yn-rag ha tewlys a-ves dhe yetow
Yerusalem.

20 Yskyn bys yn Lebanon ha kri;
ha drehav dha lev yn Bashan,

kri a-dhyworth Abarim;
rag oll dha garoryon yw distruys.
[21] My a gewsis er dha bynn y'th sewena,
mes ty a leveris, 'Ny woslowav.'
Hemma re beu dha fordh a'th yowynkneth,
rag ny woslowsys orth ow lev.
[22] An gwyns a dheber oll dha vugeledh,
ha dha garoryon a yn kethneth;
ena ty a'fydh meth ha disenor
drefen dha dhrogedh.
[23] A anedhyades Lebanon
neythys y'n sedres,
assa wre'ta kyni pan dheu glosow warnas,
pon avel gwreg yn gwelivos!

Breus erbynn Konia

[24] Dell vewav, yn-medh an ARLODH, kyn fe Konia mab Yehoyakim myghtern Yuda bysow ow leuv dhyghow, hwath alena my a'th torrsa [25] ha dha ri yn dorn an re a hwila dha vewnans, hag yn dorn an re a berthydh own anedha – yn dorn Nebukadnessar myghtern Babylon, hag yn dorn an Kaldeanys. [26] Ha my a'th tewl yn-mes, ha'th vamm a'th tinythis, bys yn pow aral, le ma na veus dinythys, hag ena ty a verow. [27] Mes ny dhehwelons dhe'n tir may yeunons dehweles dhodho.

[28] Yw an gour ma, Konia, pott pri terrys,
lester ma nag eus plesour ynno?
Prag yth yns tewlys yn-mes, ev ha'y has,
ha tewlys yn tir na aswonons?
[29] A dor, dor, dor,
klew ger an ARLODH.
[30] Yndelma y lever an ARLODH,
Skrifewgh an gour ma avel anvap,
gour na sewen yn y dhedhyow;

rag ny sewen nagonan a'y has,
dhe esedha war dron Davydh,
na rewlya arta yn Yuda.

An ARLODH ha'y Dheves

23 Go i an vugeledh a dhistru ha skattra deves ow
feurva! yn-medh an ARLODH. [2] Rag henna yndelma
y lever an ARLODH, Duw Israel, erbynn an vugeledh a vugel ow
fobel: Hwi re skattras ow deves ha'ga fesya, ha ny wolsowgh
warnedha. Ytho my a vysyt warnowgh drogedh agas gwriansow,
yn-medh an ARLODH. [3] Ha my a guntel remenant ow flock yn-
mes a'n tiryow ma's fesis ha'ga dri arta dh'aga horlan, hag i a
dheg frooth ha kressya. [4] Ha my a worr bugeledh warnedha
dh'aga bugelya; ha ny berthons own namoy na bos dyegrys, na
fyllel, yn-medh an ARLODH.

An Skorren Wiryon

[5] Otta, an dedhyow a dheu, yn-medh an ARLODH, pan
dhrehavav dhe Dhavydh Skorren wiryon, ha myghtern a reyn
ha sewena, hag a wra gwirvreus hag ewnder y'n tir. [6] Yn y
dhedhyow Yuda a vydh selwys hag Israel a vyw yn sawder.
Ha hemm yw an hanow may fydh gelwys: An ARLODH agan
Ewnder.

[7] Ytho, yma an dedhyow ow tos, yn-medh an ARLODH, ma na
vydh leverys namoy, 'Dell vyw an ARLODH neb a dhros mebyon
Israel yn-mes a bow Ejyp,' [8] mes 'Dell vyw an ARLODH neb a
dhros ha hembronk has chi Israel yn-mes a dir an gogledh hag
yn-mes a oll an powyow ma's fesis.' Ena triga a wrons yn aga
thir aga honan.

Erbynn an Fals Profosi

[9] A-dro dhe'n brofosi:

Ow holon ynnov yw terrys,
ow eskern oll a gren;

avel gour medhow ov,
hag avel gour fethys gans gwin,

drefen an ARLODH,
ha drefen geryow y sansoleth.
10 Rag an tir yw leun a avoutroryon;
drefen an molleth an tir a dhesegh,
ha peurvaow an difeythtir yw krinys.
Aga hyns yw drog,
ha'ga nerth nyns yw ewn.
11 Rag ha profos hag oferyas yw ansans;
hwath yn ow chi my re gavas aga drogedh,
yn-medh an ARLODH.
12 Ytho aga fordh a vydh
avel hensyow slynk y'n tewlder,
may fedhons herdhys ynna ha kodha:
rag my a dhre drogedh warnedha
yn bledhen aga hessydhyans,
yn-medh an ARLODH.
13 Yn profosi Samari
my re welas tra dhivlas:
i a brofosas re Baal,
ha gul dhe'm pobel mos yn stray.
14 Hag yn profosi Yerusalem:
my re welas tra skruthus:
avoutri a wrons, ha kerdhes yn gowyow;
i a grevha diwla an dhrogoberoryon,
ma na dreyl nagonan a-dhyworth y dhrogedh;
yth yns i oll avel Sodom dhymm,
ha'y anedhysi avel Gomorra.

15 Ytho yndelma y lever ARLODH an luyow a-dro dhe'n brofosi:

'Otta, my a's boos gans fuelen
ha gul dhedha eva dowr gwenonek;
rag a-dhyworth profosi Yerusalem
ansansoleth res eth yn oll an tir.'

16 Yndelma y lever ARLODH an luyow: Na woslowewgh orth
geryow an brofosi a brofos dhywgh; i a'gas gwra koog: i a gews
gwelesigeth aga holon aga honan, a-der a-dhyworth ganow an
ARLODH. 17 I a lever dhe'n re a dhispres ger an ARLODH, 'Hwi
a'gas bydh kres,' ha dhe bubonan a sew gorthter y golon, 'Ny
dheu terros warnowgh.'

18 Rag piw re sevis yn konsel an ARLODH,
ha gweles ha klewes y er?
Piw re woslowas orth y er ha'y glewes?

19 Otta, korwyns an ARLODH!
konnar res eth yn-mes,
hag anawel ow troyllya:
troyllya a wra war benn an debeles.

20 Ny dreyl sorr an ARLODH dhe-ves
bys pan wra ev komposa ha kowlwul
towlow y golon.
Y'n dedhyow diwettha hwi a'n konvedh yn kler.

21 Ny dhanvenis an brofosi
mes i a bonyas;
ny gewsis dhedha
mes i a brofosas.

22 Mes mar saffens y'm kussul,
ha gul dhe'n bobel klewes ow geryow,
ena i a'n treylsa dhyworth aga drog fordh,
hag a dhrogedh aga gwriansow.

23 Ov vy Duw usi yn ogas, yn-medh an ARLODH, a-der Duw
usi pell? 24 A yll gour omgudha yn tylleryow kudhys ma na'n
gwelav? yn-medh an ARLODH. A ny wrav lenwel nev ha nor?
yn-medh an ARLODH. 25 My re glewas an pyth a lever an brofosi
usi ow profosa gowyow y'm hanow, ow leverel, 'My re hunrosas,
my re hunrosas!' 26 Pes termyn y fydh hemma yn kolon an

brofosi a brofos gowyow, hag a brofos toll[a] aga holon aga honan? 27 I a vynn gul dhe'm pobel ankevi ow hanow der aga hunrosow, a leverons an eyl dh'y gila, dell ankovas aga thasow ow hanow drefen Baal. 28 An profos neb a'n jeves hunros, gas dhodho derivas an hunros, ha neb a'n jeves ow ger, gas ev dhe gewsel ow ger yn lel. Pyth yw an kulyn dhe'n gwaneth? yn-medh an ARLODH. 29 A nyns yw ow ger avel tan? yn-medh an ARLODH, hag avel morthol a derr karrek dhe demmyn? 30 Otta ytho, yth esov erbynn an brofosi, yn-medh an ARLODH, a lader ow geryow an eyl a'y gila. 31 Otta, yth esov erbynn an brofosi, yn-medh an ARLODH, rag i a wra devnydh a'ga thaves aga honan ha leverel, 'Y lever an ARLODH.' 32 Otta, yth esov erbynn an re a brofos fals hunrosow, yn-medh an ARLODH, hag a wra aga derivas, ha gul dhe'm pobel mos yn stray der aga gowyow ha'ga bostya; mes ny's danvenis, na gorhemynna dhedha; ytho ny vedhons dhe les rag an bobel ma, yn-medh an ARLODH.

33 Ha pan wovyn orthis an bobel ma, po an profos, po oferyas, 'Pyth yw begh an ARLODH?' ty a lever dhedha, 'Hwi yw an begh,[b] ha my a wra agas forsakya, yn-medh an ARLODH.' 34 Ha'n profos, po an oferyas, po an bobel neb a lever, 'Begh an ARLODH,' my a gessydh an gour na ha'y ji. 35 Yndella hwi a lever peub dh'y gentrevek, ha peub dh'y vroder, 'Pandr'yw gorthyp an ARLODH?' ha 'Pandr'a leveris an ARLODH?' 36 Mes ny venegowgh 'Begh an ARLODH' namoy; rag ger pub den a vydh y vegh y honan; rag hwi re gammdreylyas geryow an Duw byw, ARLODH an luyow, agan Duw. 37 Yndelma ty a lever dhe'n profos, 'Pandr'a worthebis an ARLODH dhis?' ha 'Pandr'a leveris an ARLODH?' 38 Mes mar leverowgh 'Begh an ARLODH,' yndelma y lever an ARLODH: Drefen hwi dhe leverel an ger ma, 'Begh an ARLODH,' pan dhanvenis dhywgh, ow leverel, Ny leverowgh, 'Begh an ARLODH,' 39 rag henna otta, my a'gas ankev yn tien, ha'gas tewlel dhe-ves dhyworth ow fas, hwi ha'n

---

a 23:26 *toll:* Po *tolla.*

b 23:33 *Hwi yw an begh:* Amendys, ow sewya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *Py begh?*

cita a res dhywgh ha dh'agas tasow. [40] Ha my a dhre warnowgh
despit bynitha ha meth bynitha, na vydh ankevys.

Figys Da ha Drog

24 An ARLODH a dhiskwedhas dhymm, hag otta, dew
ganstel a figys a veu gorrys a-rag tempel an ARLODH
wosa Nebukadnessar myghtern Babylon dhe dhon yn divroedh
Yekonia mab Yehoyakim myghtern Yuda, ha pennsevigyon
Yuda, gans an seri prenn ha'n wovyon, a-dhyworth Yerusalem,
ha'ga dri dhe Babylon. [2] Unn ganstel a'n jevo figys pur dha, avel
figys yw kynsa adhves, mes an ganstel aral a'n jevo figys pur
dhrog, mar dhrog ma ny yllens bos dybrys. [3] Ena an ARLODH
a leveris dhymm, 'Pandr'a welydh, Yeremia?' Ha my a leveris,
'Figys; an figys da, pur dha; ha'n re drog, pur dhrog, mar dhrog
ma na yllens bos dybrys.'

[4] Ena ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: [5] Yndelma
y lever an ARLODH, Duw Israel: Avel an figys da ma, yndella
my a aswon an dhivresow a Yuda, hag a dhanvenis yn-mes a'n
tyller ma dhe bow an Kaldeanys rag aga les. [6] Rag my a sett
ow golok warnedha rag da, ha my a's dre arta dhe'n tir ma.
My a's drehav, ha ny's tennav dhe'n dor; my a'ga flans, ha ny's
diwreydhyav. [7] Ha my a re kolon dhedha dhe'm aswon, ow bos
an ARLODH; hag i a vydh ow fobel, ha my a vydh aga Duw, rag
i a dhehwel dhymm gans oll aga holon.

[8] Hag avel an drog figys na yll bos dybrys rag aga bos mar
dhrog, yn-medh an ARLODH, yndella y hwrav dhe Sedekia
myghtern Yuda, ha'y bennsevigyon ha remenant Yerusalem
yw gesys y'n tir ma, ha'n re usi trigys yn pow Ejyp. [9] My a wra
dhedha bos euth, pyth drog, yn oll gwlaskordhow an nor, dhe
vos keredh ha droglavar, tont ha molleth yn oll an tylleryow
ma's fesyav. [10] Ha my a dhanvon an kledha, divotter, ha'n pla
yntredhon, bys pan vedhons distruys yn tien a'n tir a res dhedha
ha dh'aga thasow.

Deg Bledhen ha Tri Ugens a Gethneth

25 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dro dhe bobel
Yuda, y'n peswora bledhen Yehoyakim mab Yosia
myghtern Yuda, hag o kynsa bledhen a Nebukadnessar
myghtern Babylon, [2] hag a gewsis Yeremia dhe oll pobel Yuda,
ha dhe oll an anedhysi a Yerusalem, ow leverel: [3] A-dhia
dredhegves bledhen Yosia mab Amon myghtern Yuda, bys
y'n jydh ma, henn yw an tressa bledhen warn ugens, ger
an ARLODH re dheuth dhymm, ha my re gewsis dhywgh yn
tiwysyk, mes ny woslowsowgh. [4] Ha kyn tanvonas an ARLODH
dhywgh oll y servysi an brofosi, orth aga danvon arta hag arta,
ny woslowsowgh na ny blegsowgh agas skovarn dhe glewes. [5] I
a leveris, 'Treylyewgh lemmyn pubonan a'y fordh dhrog hag a
dhrogedh agas gwriansow, ha trigewgh y'n tir a ros an ARLODH
dhywgh ha dh'agas tasow bys vykken ha bynari; [6] ha nag ewgh
war-lergh duwow erel dh'aga servya ha'ga gordhya, ha na'm
provokewgh dhe sorr gans ober agas diwleuv. Ena ny'gas
pystigav.' [7] Mes ny woslowsowgh orthiv, yn-medh an ARLODH,
ma'm provoksowgh dhe sorr gans ober agas diwleuv, dh'agas
pystik agas honan.

[8] Rag henna yndelma y lever ARLODH an luyow: Drefen
na woslowsowgh orth ow geryow, [9] otta, my a dhanvon ha
kemeres oll teyluyow an gogledh, yn-medh an ARLODH, ha
Nebukadnessar myghtern Babylon, ow gwas, ha my a's
dre erbynn an tir ma hag erbynn y anedhysi, hag erbynn oll
an kenedhlow ma usi a-derdro, ha my a wra aga sakra dhe
dhistruyans, ha gul dhedha bos euth, ha hwibana, ha magoryow
bys vykken. [10] Ynwedh my a gemmer a-dhyworta lev lowender
ha lev lowena, lev an gour pries ha lev an venyn bries, son an
veyn melin ha golow an gantol. [11] An tir oll ma a vydh ynyal
ha gwast, ha'n kenedhlow ma a serv myghtern Babylon deg
bledhen ha tri ugens. [12] Ha pan vydh diwedh dhe'n deg bledhen
ha tri ugens, my a gessydh myghtern Babylon ha'n genedhel na,
yn-medh an ARLODH, rag aga anewnder, ha tir an Kaldeanys,
ha'y wul difeyth bys vykken. [13] Ha my a dhre war an tir na
oll ow geryow a leveris er y bynn, puptra yw skrifys y'n lyver

ma, a brofosas Yeremia erbynn oll an kenedhlow. 14 Rag i a vydh gwrys kethyon gans lies kenedhel ha myghternedh veur, i ynwedh; ha my a attal dhedha herwydh aga gwriansow hag ober aga diwleuv.

Hanaf Sorr Duw

15 Rag yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel dhymm: Kemmer hanaf gwin an sorr ma a'm leuv, ha gwra dhe bub kenedhel, ma'th tanvonav, y eva. 16 Hag i a yv ha trebuchya, drefen an kledha a wrav vy y dhanvon yntredha.

17 Ena my a gemeras an hanaf a-dhyworth leuv an ARLODH, ha gul dhe bub kenedhel eva, le ma'm danvonas an ARLODH: 18 Yerusalem ha citys Yuda ha'ga myghternedh ha'ga fennsevigyon, dh'aga gul magor, ynyalder, hwibana ha molleth, dell yns hedhyw; 19 Faro myghtern Ejyp, ha'y servysi, ha'y bennsevigyon, ha'y bobel oll; 20 hag oll an bobel gemyskys, hag oll myghternedh pow Us, hag oll myghternedh pow an Filistysi, hag Ashkelon, ha Gaza, hag Ekron ha remenant Ashdod; 21 Edom, ha Moab, ha'n Ammonysi; 22 hag oll myghternedh Tyr, hag oll myghternedh Sidon, ha myghternedh an enesow usi dres an mor; 23 Dedan, ha Tema, ha Buz, hag oll myns yw treghys blew aga thalyow; 24 hag oll vyghternedh Arabi, hag oll myghternedh an bobel gemyskys mayth yw treghys blew aga thalyow; 25 hag oll myghternedh Zimri, hag oll myghternedh Elam, hag oll myghternedh an Medys; 26 hag oll myghternedh a'n gogledh, pell hag ogas, an eyl wosa y gila, hag oll gwlaskordhow an bys, usi war enep an nor: ha myghtern Sheshak a'n yv war aga lergh.

27 Ena ty a lever dhedha, Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Evewgh, bedhewgh medhow ha hwyja, ha kodhewgh ha na sevewgh namoy, drefen an kledha a dhanvonav dhywgh.

28 Ha mar naghons kemeres an hanaf a'th leuv dhe eva, ena ty a lever dhedha, Yndelma y lever ARLODH an luyow: Res yw dhywgh eva! 29 Otta, yth esov ow talleth dri drogedh war an cita may feu ow hanow gelwys warnedhi, hag a vedhowgh digeredh

yn tien? Ny vedhowgh digeredh, rag yth esov ow kelwel kledha erbynn oll anedhysi an nor, yn-medh ARLODH an luyow.

30 Ty, ytho, profos er aga fynn oll an geryow ma, ha leverel dhedha:

An ARLODH a us a'n ughelder,
hag a'y drigva sans ev a re y lev;
ev a us yn krev erbynn y annedh, ha garma,
avel an re a drett an grappys,
erbynn oll anedhysi an nor.
31 Tros a dheu bys yn penn an bys,
rag an ARLODH a'n jeves ken erbynn an kenedhlow;
ev a enter yn vreus erbynn kig oll;
hag ev a worr an debeles dhe'n kledha,
yn-medh an ARLODH.

32 Yndelma y lever ARLODH an luyow:

Otta, drogedh a yn-rag
a genedhel dhe genedhel,
ha korwyns meur a vydh difunys
a bella rannow an nor.

33 An re ledhys gans an ARLODH a vydh y'n jydh na a'n eyl penn an nor bys y'n penn aral. Ny vydh kynvan ragdha, ha ny vedhons kuntelys na ynkleudhys; i a vydh kawgh war enep an nor.

34 Oulyewgh, hwi vugeledh, ha kria;
omrolyewgh yn lusu, hwi arlydhi an flock;
rag dedhyow agas ladhva ha'gas keskar yw devedhys,
ha hwi a godh avel lester teg.
35 Ha ny'n jevydh an vugeledh fordh dhe fia,
ha ny vydh diank dhe arlydhi an flock.
36 Lev kri an vugeledh,
hag oulyans arlydhi an flock!

Rag an ARLODH a dhistru aga feurva,
37 ha'n korlannow a gres a vydh gwastys
drefen sorr fers an ARLODH.

38 Ev re asas y govva avel lew;
rag aga thir yw ynyal
drefen kledha an arwasker,
ha drefen y sorr fers an ARLODH.[a]

Areth Yeremia y'n Tempel

26 Yn dalleth reyn Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda y teuth an ger ma a-dhyworth an ARLODH, ow leverel: 2 Yndelma y lever an ARLODH: Sav yn klos chi an ARLODH, ha kows dhe oll citys Yuda hag a dheu dhe wordhya yn chi an ARLODH; kows dhedha oll an geryow a worhemynnav dhis; na as ger vyth mes. 3 Martesen i a woslow, ha pub den oll a dreyl a-dhyworth y fordh dhrog may treylyav ow brys a-dro dhe'n anfeusi a dewlav dri warnedha drefen aga drog wriansow. 4 Ty a lever dhedha, Yndelma y lever an ARLODH: Mar ny woslowowgh orthiv, dhe gerdhes yn ow lagha hag a worris a-ragowgh, 5 dhe glewes geryow ow servysi an brofosi re dhanvenis dhywgh, orth aga danvon arta hag arta, mes ny woslowsowgh; 6 ena my a wra an chi avel Shilo ha gul an cita ma bos molleth dhe oll genedhlow an nor.

7 Ytho an oferysi ha'n brofosi hag oll an bobel a glewas Yeremia ow kewsel an geryow ma yn chi an ARLODH. 8 Ha pan worfennas Yeremia ow kewsel puptra a worhemynnis an ARLODH dhodho, ena an oferysi ha'n brofosi hag oll an bobel a'n synsis, ow leverel, 'Ty a verow yn sur! 9 Prag y profossys yn hanow an ARLODH, ow leverel, "An chi ma a vydh avel Shilo, ha'n cita ma a vydh ynyal, heb anedhyas"?' Hag oll an bobel a omguntelas a-dro dhe Yeremia yn chi an ARLODH.

---

a 25:38 *sorr fers an ARLODH:* Ow sewya an Vulgat. Ebrow *y sorr fers.*

10 Pan glewas pennsevigyon Yuda an traow ma, i a dheuth
yn-bann a-dhyworth chi an myghtern dhe ji an ARLODH hag
esedha yn entrans yet nowydh chi an ARLODH. 11 Ena an
oferysi ha'n brofosi a gewsis dhe'n bennsevigyon ha dhe oll an
bobel, ow leverel, 'An gour ma a dhervyn an mernans drefen
ev dhe brofosa erbynn an cita ma, dell glewsowgh gans agas
skovornow agas honan.'

12 Ena Yeremia a gewsis dhe'n bennsevigyon oll ha dhe'n
bobel oll, ow leverel, 'An ARLODH a'm danvonas dhe brofosa
erbynn an chi ma ha'n cita ma oll an geryow re glewsowgh.
13 Ytho lemmyn gwellhewgh agas fordhow ha'gas gwriansow
ha klewewgh lev an ARLODH agas Duw, ha'n ARLODH a dreyl
y vrys a-dro dhe'n anfeusi re leveris er agas pynn. 14 Ha dhe'm
parth vy, otta, yth esov yn agas diwleuv. Gwra genev an pyth
a hevel da hag ewn dhywgh. 15 Mes godhvedhewgh yn sur,
mara'm gorrowgh dhe'n mernans, hwi a dhre goos gwiryon
warnowgh agas honan ha war an cita ma ha'y anedhysi, rag
yn gwiryonedh an ARLODH re'm danvonas dhe gewsel oll an
geryow ma yn agas skovornow.'

16 Ena an bennsevigyon hag oll an bobel a leveris dhe'n
oferysi ha dhe'n brofosi, 'Ny dhervyn an gour ma an mernans,
rag ev re gewsis orthyn yn hanow an ARLODH agan Duw.' 17 Ena
re a henavogyon a'n tir a sevis ha kewsel dhe oll kuntelles an
bobel kuntelys, ow leverel, 18 'Mika a Moreseth a brofosas yn
dedhyow Hezekia myghtern Yuda, ha kewsel orth oll pobel
Yuda, ow leverel, "Yndelma y lever ARLODH an luyow,

Sion a vydh erys avel park,
ha Yerusalem a vydh bern a vagoryow,
ha menydh an chi avel tylleryow ughel a goswik."

19 A wrug Hezekia myghtern Yuda hag oll Yuda y worra yn
hwir dhe'n mernans? A ny borthas own a'n ARLODH ha hwilas
favour an ARLODH, ha'n ARLODH a dreylyas y vrys a-dro dhe'n
anfeusi re leveris er aga fynn? Avel hemma ni a dhre drog
meur warnan agan honan.'

[20] Hag yth esa ynwedh gour aral ow profosa yn hanow an ARLODH, Uria mab Shemaia a Kiryath-yearim. Ev a brofosas erbynn an cita ma hag erbynn an tir ma yn geryow poran kepar ha geryow Yeremia. [21] Ha pan glewas Yehoyakim, gans oll y wer allosek, hag oll an bennsevigyon, y eryow ev, an myghtern a hwilas y worra dhe'n mernans; mes pan glewas Uria hemma, ev a borthas own, ha fia ha mos dhe Ejyp. [22] Ena Yehoyakim an myghtern a dhanvonas gwer dhe Ejyp, henn yw Elnathan mab Akbor, ha gwer ganso dhe Ejyp, [23] hag i a gerghas Uria yn-mes a Ejyp ha'y dhri dhe Yehoyakim an myghtern, neb a'n ladhas gans an kledha ha tewlel y gorf marow yn ynkleudhva an bobel gemmyn.

[24] Byttegyns yth esa leuv Ahikam mab Shafan gans Yeremia ma na veu res yn leuv an bobel dh'y worra dhe'n mernans.

Tokyn an Yew

27 Yn dalleth reyn Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda y teuth an ger ma dhe Yeremia a-dhyworth an ARLODH. [2] Yndelma y lever an ARLODH dhymm: Gwra dhis rawyow ha yewow, ha'ga gorra war dha gonna. [3] Ha danvon dhe vyghtern Edom, ha dhe vyghtern Moab, ha dhe vyghtern an Ammonysi, ha dhe vyghtern Tyr, ha dhe vyghtern Sidon dre leuv an kanasow a dheu dhe Yerusalem dhe Sedekia myghtern Yuda. [4] Gorhemmyn dhedha may lavarrons dh'aga mestrysi: Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Hemm yw an pyth a leverowgh dh'agas mestrysi: [5] My re wrug an nor, an den ha'n best usi war an nor, der ow gallos meur ha der ow bregh ystynnys, ha'y ri dhe biw pynag a blekkyo dhymm. [6] Ha lemmyn my re ros oll an tiryow ma yn leuv Nebukadnessar myghtern Babylon, ow gwas, ha my re ros ynwedh bestes an gwel dh'y servya. [7] An kenedhlow oll a'n serv, ha'y vab, ha mab y vab, bys pan dheu termyn y dir y honan; ena lies kenedhel ha myghternedh veur a wra y gethhe.

[8] Mes mar ny vynn kenedhel po gwlaskor servya an keth Nebukadnessar ma, myghtern Babylon, ha gorra aga honna yn-dann yew myghtern Babylon, ena my a gessydh an genedhel

na gans an kledha, gans divotter, ha gans an pla, yn-medh an ARLODH, bys pan y's distruav der y leuv. [9] Ytho, na woslowewgh orth agas profosi, na'gas kolyogyon, na'gas hunrosysi, na'gas hudoryon, na'gas pystrioryon, a gews dhywgh, ow leverel, 'Ny servyowgh myghtern Babylon.' [10] Rag i a brofos gow dhywgh, may fedhowgh gorrys pell dhyworth agas tir; my a'gas fes yn-mes, ha hwi a dhe goll. [11] Mes an kenedhlow a dhre aga honna yn-dann yew myghtern Babylon ha'y servya, an re na my a's gas yn aga thir aga honan, yn-medh an ARLODH, dh'y wonedha ha triga ynno.

[12] My a gewsis ynwedh orth Sedekia myghtern Yuda war-lergh oll an geryow ma, ow leverel, Drewgh agas konna yn-dann yew myghtern Babylon, ha'y servya ev ha'y bobel, ha bewa. [13] Prag y ferwowgh, ty ha'th pobel gans an kledha, gans an divotter, ha gans an pla, dell leveris an ARLODH a-dro dhe genedhel pynag na serv myghtern Babylon? [14] Ytho na woslowewgh orth geryow an brofosi a gews dhywgh, ow leverel, Na servyewgh myghtern Yuda, rag i a brofos gow dhywgh. [15] Rag ny's danvenis, yn-medh an ARLODH, mes i a brofos gow y'm hanow, ma'gas fesyav yn-mes hag yth ewgh dhe goll, hwi ha'n brofosi a brofos dhywgh.

[16] Ena my a gewsis dhe'n oferysi hag oll an bobel ma, ow leverel, Yndelma y lever an ARLODH: Na woslowewgh orth geryow agas profosi a brofos dhywgh, ow leverel 'Lestri chi an ARLODH a vydh daskorrys dhywgh a-dhyworth Babylon,' rag i a brofos gow dhywgh. [17] Na woslowewgh orta; servyewgh myghtern Babylon ha bewa. Prag y tal bos an cita ma magoryow? [18] Mes mars yns profosi, ha mars yw ger an ARLODH gansa, pysens war ARLODH an luyow, ma nag ello dhe Babylon an lestri gesys yn chi an ARLODH, hag yn chi myghtern Yuda, hag yn Yerusalem. [19] Rag yndelma y lever ARLODH an luyow a-dro dhe'n kolovennow, an mor, an synsellow ha remenant an lestri yw gesys y'n cita ma, [20] na wrug Nebukadnessar myghtern Babylon aga hemeres pan dhug yn divroedh Yekonia mab Yekoyakim myghtern Yuda a-dhyworth Yerusalem dhe Babylon, hag oll ugheloryon Yuda ha Yerusalem, [21] rag

yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel, a-dro dhe'n lestri yw gesys yn chi an ARLODH, yn chi myghtern Yuda, hag yn Yerusalem: 22 I a vydh degys dhe Babylon, hag ena i a worta, bys y'n jydh mayth av dh'aga vysytya yn-medh an ARLODH. Ena my a's deg ha'ga daskor dhe'n tyller ma.

Hanania a Brofos Kodh Babylon

28 Hag y'n keth vledhen na, yn dalleth reyn Sedekia myghtern Yuda, y'n peswora bledhen, hag y'n pympes mis, Hanania mab Azzur an profos, neb a veu a-dhyworth Gibeon, a gewsis dhymm yn chi an ARLODH yn lok an oferysi ha'n bobel oll, ow leverel, 2 'Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: My re dorras yew myghtern Babylon. 3 A-ji dhe dhiw vledhen my a dhaskor dhe'n tyller ma oll lestri chi an ARLODH, a wrug Nebukadnessar myghtern Babylon aga hemeres dhe Babylon yn-mes a'n tyller ma ha'ga don dhe Babylon. 4 Ha my a dhaskor arta dhe'n tyller ma Yekonia mab Yehoyakim myghtern Yuda, hag oll an dhivresow a Yuda hag eth dhe Babylon, yn-medh an ARLODH, rag my a derr yew myghtern Babylon.'

5 Ena Yeremia an profos a gewsis dhe Hanania an profos yn lok an oferysi hag oll an bobel oll ow sevel yn chi an ARLODH; 6 ha'n profos Yeremia a leveris, 'Amen! Re wrello an ARLODH yndella; re gollanwo an ARLODH an geryow re brofossys, ha daskor lestri chi an ARLODH, hag oll an dhivresow, a-dhyworth Babylon dhe'n tyller ma. 7 Mes goslow lemmyn an ger ma a gowsav y'th klewans hag yn klewans an bobel oll: 8 An brofosi hag a dheuth kyns my ha kyns ty a'n termyn koth a brofosas erbynn lies pow, hag erbynn gwlaskordhow meur, a vresel, divotter, a drogedh hag a bla. 9 An profos a brofos kres, pan dheu ger an profos dhe vos gwir, ena y fydh aswonys an profos, ev dhe vos danvenys yn gwir gans an ARLODH.'

10 Ena Hanania an profos a gemeras an yew a-dhyworth gwarr Yeremia an profos ha'y therri. 11 Ha Hanania a gewsis yn lok oll an bobel, ow leverel, 'Yndelma y lever an ARLODH: Yndelma my a derr yew Nebukadnessar myghtern Babylon

a-dhyworth gwarr oll an kenedhlow a-ji dhe dhiw vledhen.' Ha Yeremia an profos eth war y fordh.

12 Ena ger an ARLODH a dheuth dhe Yeremia an profos wosa
Hanania an profos dhe derri an yew a-dhyworth gwarr Yeremia
an profos, ow leverel: 13 Ke ha kews dhe Hanania, ow leverel,
Yndelma y lever an ARLODH: Ty re dorras yewow prenn; mes
yn aga le ty a wra yewow horn. 14 Rag yndelma y lever ARLODH
an luyow, Duw Israel: My re worras yew horn war warr oll an
kenedhlow ma may serfyens Nebukadnessar myghtern Babylon,
hag i a'n serv; ha my re ros dhodho an bestes gwyls ynwedh.
15 Ena an profos Yeremia an profos a leveris dhe Hanania an
profos, Goslow, Hanania, ny'th tanvonas an ARLODH, mes ty a
wra an bobel ma dhe fydhya yn gow. 16 Ytho yndelma y lever
an ARLODH: My a'th tewl a-dhyworth enep an nor. An vledhen
ma ty a verow, drefen ty dhe dhyski rebellyans erbynn an
ARLODH.

17 Ytho, Hanania an profos a verwis y'n keth vledhen y'n
seythves mis.

Lyther Yeremia dhe'n Dhivresow

29 Lemmyn an re ma yw geryow an lyther a dhanvonas
Yeremia an profos a-dhyworth Yerusalem
dhe remenant an henavogyon yn-mysk an dhivresow, ha
dhe'n oferysi, ha dhe'n brofosi, ha dhe oll an bobel a dhug
Nebukadnessar dhe-ves yn divroedh a-dhyworth Yerusalem
dhe Babylon. 2 Henn o wosa Yekonia an myghtern, ha
mamm an vyghternes, an lyswesyon, pennsevigyon Yuda
ha Yerusalem, ha'n seri prenn ha'n wovyon dhe dhiberth
a Yerusalem. 3 An lyther a veu danvenys yn leuv Elasa mab
Shafan ha Gemaria mab Hilkia neb a wrug Sedekia myghtern
Yuda y dhanvon dhe Babylon dhe Nebukadnessar myghtern
Babylon, ow leverel: 4 Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw
Israel, dhe oll an re a wrug vy aga don dhe-ves yn divroedh
a-dhyworth Yerusalem dhe Babylon: 5 Drehevewgh chiow ha
triga ynna; plensewgh lowarthyow ha dybri an frooth anedha.
6 Kemerewgh gwragedh ha dinythi mebyon ha myrghes; ha

kemerewgh gwragedh dh'agas mebyon, ha rewgh agas myrghes
dhe wer may tinythons mebyon ha myrghes; ynkressyewgh ha
na lehewgh. 7 Ha hwilewgh kres an cita le may hwrug dhywgh
bos degys dhe-ves yn divroedh, ha pysi war Dhuw ragdho, rag
yn y gres hwi a'gas bydh kres. 8 Rag yndelma y lever ARLODH
an luyow, Duw Israel: Na esewgh an brofosi ha'n golyogyon yn
agas mysk dh'agas tolla, ha na woslowewgh orth an hunrosow
a hunrosons.[a] 9 Rag i a brofos yn fals dhywgh y'm hanow; ny's
danvenis, yn-medh an ARLODH.

10 Rag yndelma y lever an ARLODH: Pan vydh kowlwrys deg
bledhen ha tri ugens yn Babylon, my a'gas vysyt, ha kewera
ow ger da dhywgh ha'gas dri arta dhe'n tyller ma. 11 Rag my
a wor an tybyansow a dybav ragowgh, yn-medh an ARLODH,
tybyansow kowaledh, a-der drogedh, dhe ri dhywgh sewyans
gans govenek. 12 Ena hwi a elow warnav, hag yth ewgh ha pysi
warnav, ha my a'gas klew. 13 Ha hwi a'm hwila, ha'm kavos
pan y'm hwilowgh a leun golon. 14 Ha my a'gas gas dhe'm
kavos, yn-medh an ARLODH, ha treylya agas kethneth, ha my
a'gas kuntel a-dhyworth oll an kenedhlow hag oll an tylleryow
ma'gas fesis, yn-medh an ARLODH, ha my a'gas dre arta dhe'n
tyller ma'gas danvenis dhyworto yn divroedh.

15 Drefen hwi dhe leverel, 'An ARLODH re dhrehevis profosi
ragon yn Babylon,' 16 godhvedhewgh y lever an ARLODH yndella
a-dro dhe'n myghtern a esedh war dron Davydh, hag a-dro dhe
oll an bobel usi trigys y'n cita ma, hag a-dro dh'agas breder nag
ethons genowgh yn divroedh: 17 Yndelma y lever ARLODH an
luyow: Otta, my a dhanvon warnedha an kledha, an divotter,
ha'n pla, ha'ga gul avel fygys pedrys na yll bos dybrys drefen
aga bos mar dhrog. 18 Ha my a's helgh gans an kledha, gans
an divotter, ha gans an pla, ha'ga gorra dhe vos euth dhe oll
gwlaskordhow an nor, dhe vos molleth ha skruth ha hwibana,
ha keredh yn-mysk oll an kenedhlow le ma's fesis, 19 drefen

---

a 29:8 *ha na woslowewgh orth an hunrosow a hunrosons:*
Amendys. Ebrow *Ha na woslowewgh orth agas hunrosow a wrewgh dhe hunrosa.*

na glewsons ow geryow, yn-medh an ARLODH, a dhanvenis dhedha gans ow servysi an brofosi, orth aga danvon arta hag arta, mes ny woslowsons, yn-medh an ARLODH. 20 Klewewgh ytho ger an ARLODH, oll hwi an dhivresow, a dhanvenis a Yerusalem dhe Babylon: 21 Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel, a-dro dhe Ahab mab Kolaya ha Sedekia mab Maaseya, usi ow profosa gow dhywgh y'm hanow: Otta, my a's re yn leuv Nebukadnessar myghtern Babylon, hag ev a's ladh a-rag agas lagasow. 22 Hag i a vydh ensampel rag oll an dhivresow a Yuda yn Babylon pan wrons mollethi, ow leverel: 'Re'th wrello an ARLODH avel Sedekia hag Ahab, a veu rostys y'n tan gans myghtern Babylon,' 23 drefen i dhe wul bileni yn Israel ha gul avoutri gans gwragedh aga hentrevogyon, ha kewsel y'm hanow vy geryow gowek na worhemynnis dhedha; my yw ev neb a wor hag a dheg dustuni, yn-medh an ARLODH.

Lyther Shemaia

24 Yndella ty a gews ynwedh dhe Shemaia an Nehelamyas: 25 Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Y'th hanow dha honan ty a dhanvonas lytherow dhe'n bobel oll usi yn Yerusalem, ha dhe'n oferyas Sefania mab Maaseya, ha dhe'n oferysi oll, ow leverel, 26 An ARLODH a'th wrug oferyas yn le Yehoyada an oferyas, dhe vos sodhogyon yn chi an ARLODH, rag pub muskok a omwra profos, ma'n gorrydh yn stockys hag yn kolor. 27 Lemmyn ytho prag na geredhsys Yeremia a Anathoth a omwra profos ragowgh? 28 Rag henna ev a dhanvonas dhyn yn Babylon, ow leverel, 'An divroedh ma a vydh hir; drehevewgh chiow ha triga ynna, ha plansa lowarthyow ha dybri an frut anedha.'

29 Ha Sefania an oferyas a lennas an lyther ma yn klewans Yeremia an profos. 30 Ena ger an ARLODH a dheuth dhe Yeremia, ow leverel: 31 Danvon dhe oll an dhivresow, ow leverel, Yndelma y lever an ARLODH a-dro dhe Shemaia an Nehelamyas: Drefen Shemaia dhe brofosa dhywgh, kyn na'n danvenis, ha gul dhywgh fydhya yn gow, 32 ytho yndelma y lever an ARLODH: My a gessydh Shemaia an Nehelamyas ha'y

dhiyskynysi; ny'n jevydh den vyth trigys yn-mysk an bobel ma; na ny welvydh an da a wrav dhe'm pobel, yn-medh an ARLODH, drefen ev dhe gewsel rebellyans erbynn an ARLODH.

Ambos a Restorita rag Israel ha Yuda

30 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhyworth an ARLODH, ow leverel: 2 Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel, ow leverel: Skrif oll an geryow ma re gewsis dhis yn lyver. 3 Rag, otta, an dedhyow a dheu, yn-medh an ARLODH may treylav kethneth ow fobel Israel ha Yuda, yn-medh an ARLODH, ha my a's dre arta dhe'n tir a res dh'aga thasow, hag i a's pyw.

4 Hemm yw an geryow a gewsis an ARLODH a-dro dhe Israel ha Yuda.

5 Rag yndelma y lever an ARLODH:

Ni re glewas kri a skruth,
own a-der kres.

6 Govynnewgh lemmyn
ha mirewgh, a yll gour dinythi flogh?

Ytho prag y hwelav pub gour ha'y dhiwleuv war y dhiwglun
avel benyn yn gwelivesi,
ha pub fas treylys gwannliwek?

7 Eghan! Rag meur yw an jydh na,
ma nag eus onan haval dhodho:

termyn ahwer yw rag Yakob;
mes ev a vydh sawys anodho.

8 Rag y'n jydh na, yn-medh ARLODH an luyow, my a derr an yew a'th konna, ha my a dardh dha rawyow, ha ny wra estrenyon aga gul yn kethyon namoy. 9 Mes i a serv an ARLODH aga Duw ha Davydh aga myghtern, hag a dhrehevav ragdha.

10 Ytho na borth own, ow gwas Yakob, yn-medh an ARLODH,
na na vydh digolonnek, A Israel;

rag otta, my a'th selow a bellder,
ha'th has a-dhyworth tir aga hethneth;
ha Yakob a dhehwel ha powes ha bos kosel,
ha ny wra nagonan gorra own ynno.
11 Rag yth esov genes, yn-medh an ARLODH, dhe'th selwel;
my a wra leun dhiwedh dhe'n kenedhlow oll
le ma'th skattris,
mes ny wrav leun dhiwedh ahanas.
My a'th keredh yn musur ewn,
ha ny'th hasav yn tien ankessydhys.

12 Rag yndelma y lever an ARLODH:
Ny yll dha vrew bos yaghhes,
ha'th woli yw ankensi.
13 Nyns eus nagonan dhe bledya dha gen,
medhegneth vyth dhe'th woli,
yaghheans vyth ragos.
14 Oll dha garoryon re'th ankovas;
ny'th hwilons
rag my re'th holyas gans goli eskar,
gans keredh a dhen fell,
drefen bos meur dha anewnder,
drefen dha beghosow dhe ynkressya.
15 Prag y kriydh drefen dha derros?
Heb remedi yw dha bayn
Drefen bos meur dha anewnder,
drefen dha beghosow dhe ynkressya,
my re wrug an traow ma dhis.
16 Ytho oll an re a'th tevor a vydh devorys,
ha'th eskerens, peub anedha a wra mos yn divroedh;
an re a'th pyll a vydh pyllys,
hag oll an re a breydh warnas my a wra preydh.

17 Rag my a asver yeghes dhis,
ha my a yaghha oll dha woliow,
yn-medh an ARLODH,
drefen i dhe'th henwel gal, ow leverel:
'Sion yw; den vyth ny's hwila!'

18 Yndelma y lever an ARLODH:
Otta, my a dreyl kethneth tyldow Yakob,
ha kemeres tregeredh war y anedhow;
ha'n cita a vydh drehevys war y grug,
ha'n palys a sev yn y le ewn.
19 Hag yn-mes anedha y teu grassyans
ha lev an re a lowenha.
My a's liesha, ha ny vedhons boghes;
my a's enor, ha ny vedhons iselhes.
20 Aga mebyon a vydh avel kyns,
ha'ga huntelles a vydh fastys a-ragov,
ha my a gessydh kemmys a's arwask.
21 Ha'ga fennsevigyon a vydh kemerys a'ga honan,
ha'ga governour a dheu a'ga mysk;
my a'n dre yn ogas, hag ev a dheu nes dhymm,
poken piw a vedha nesa dhymm?[a]
yn-medh an ARLODH.
22 Ha hwi a vydh ow fobel,
ha my a vydh agas Duw.

23 Otta, korwyns an ARLODH!
konnar ow mos yn-mes,
korwyns ow rosella:
troyllya a wra war benn an debeles.

---

a 30:21 *poken piw a vedha nesa dhymm?* Ebrow *rag piw a rolla y golon dhe dhos nes dhymm?*

24 Ny dreyl konnar fers an ARLODH dhe-ves
bys pan gollanwo ha kowlwul
towlow y golon.
Y'n dedhyow diwettha hwi a gonvedh hemma.

An Divresow a Dhehwel

31 Dhe'n keth termyn, yn-medh an ARLODH, my a vydh Duw oll teyluyow Israel, hag i a vydh ow fobel.

2 Yndelma y lever an ARLODH:
An bobel a veu gesys a'n kledha
a gavas favour y'n gwylvos;
hwath Israel pan hwilas powes,
3 an ARLODH a omdhiskwedhas dhodho[a] a-bell:
My re'th karas gans kerensa heb diwedh;
ytho gans tregeredh my re'th tennas.
4 Arta my a'th trehav, ha ty a vydh drehevys,
A werghes Israel!
ty a vydh tekhes arta gans dha dabourigow,
ha mos yn-rag yn dons an re lowen.
5 Arta ty a blans gwinlannow
war venydhyow Samari;
an blansoryon a blans
ha dybri an frut.
6 Rag y fydh dydh
pan elow an wolyadoryon war vro venydhyek
Efraym:
'Sevewgh, ha deun yn-bann dhe Sion,
dhe'n ARLODH agan Duw.'

7 Rag yndelma y lever an ARLODH:
Kenewgh gans lowena rag Yakob,
ha drehevewgh garmow rag chif an kenedhlow;

---

a 31:3 *dhodho:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *dhymm.*

gwarnyewgh, gormelewgh, ha leverel,
'A ARLODH, saw dha bobel,
remenant Israel.'
[8] Otta, my a's dre a dir an gogledh,
ha'ga huntel a-dhyworth pella rannow an nor,
ha gansa an dall ha'n evredhek,
an venyn veghyek ha'n venyn usi yn gwelivesi;
kowethas meur a dhehwel omma.
[9] I a dheu yn-dann dhagrewi,
ha gans konfort my a's hembronk,
my a wra dhedha kerdhes ryb frosow dowr,
yn fordh leven le ma na drebuchyons;
rag my yw tas dhe Israel,
hag Efraym yw ow hynsa genys.

[10] Klewewgh ger an ARLODH, hwi genedhlow,
ha'y dhisklerya dhe'n enesow pell;
leverewgh, 'Ev neb a skattras Israel a wra y guntel,
ha'y witha par dell wra an bugel y flock.'
[11] Rag an ARLODH re dhasprenas Yakob,
ha'y dhelivra a leuv re grev ragdho.
[12] Ytho i a dheu ha kana yn ughel war ughelder Sion,
ha splanna drefen dader an ARLODH,
drefen an greun, ha'n gwin ha'n oyl,
ha re yowynk an flock, ha'n gre;
aga bewnans a vydh avel lowarth dowrhes,
ha ny vedhons digolonnek namoy.
[13] Ena an werghes a lowenha y'n dons,
ha'n wer yowynk ha'n henavogyon a vydh lowen,
my a's hebaskha,
ha ri dhedha lowena yn le aga hynvan.

14 Ha my a lenow enev an oferysi gans blonek
ha'm pobel a vydh gwalghys gans ow dader,
yn-medh an ARLODH.

15 Yndelma y lever an ARLODH:
Lev yw klewys yn Rama,
kynvan hag olva hwerow.
Yma Raghel owth ola rag hy fleghes;
hi a nagh bos konfortys rag hy fleghes
drefen nag esons na fella.

16 Yndelma y lever an ARLODH:
Gwith dha lev rag ola,
ha'th tewlagas rag dagrow;
rag dha ober a vydh gobrys,
yn-medh an ARLODH:
i a dhehwel a-dhyworth tir an eskar;
17 yma govenek y'th tiwedh,
yn-medh an ARLODH:
dha fleghes a dhehwel dh'aga bro aga honan.

18 Yn hwir my re glewas Efraym ow pledya:
'Ty a'm kessydhyas, ha my a gemeras an geredh,
avel ojyon na veu dyskys dhe'n yew.
Treyl dhymm, ha my a vydh treylys,
rag ty yw an ARLODH ow Duw.
19 Rag wosa my dhe dreylya, my a godhas yn edrek,
ha wosa my dhe vos dyskys, my a weskis ow
mordhos;
meth a'm bo ha my a veu iselhes,
drefen my dhe dhon keredh ow yowynkneth.'
20 Yw Efraym ow mab ker?
Yw ev flogh may ma delit dhymm ynno?
Rag a-ban gewsis er y bynn
my a berth kov anodho hwath.

Ytho ow holodhyon a veu movys ragdho;
yn sur y kemerav truedh anodho,
yn-medh an ARLODH.

21 Drehav toknys-fordh,
gwra dhis postow tokyn;
gorr dha golon troha'n fordh veur,
an fordh mayth ethys.
Treyl arta, A werghes Israel,
treyl arta dhe'n citys ma usi dhis.
22 Pes termyn a hokydh,
A vyrgh dhislel?
Rag an ARLODH re greatyas tra nowydh y'n nor:
Benyn a dhifres gour.

23 Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: I a wra devnydh a'n geryow ma arta yn pow Yuda ha'y threvow, pan y's trov arta dhyworth kethneth:

'Re'th venykko an ARLODH, A drigva ewnder,
menydh gwiryonedh!'

24 Hag y fydh trigys yn Yuda y honan hag oll y citys, gonedhogyon ha'n re a wander gans flockys.

25 Rag my re walghas an enev skwith,
ha pub enev ahwerek my a dhaslenow.

26 War hemma my a dhifunas ha mires, hag ow hosk o hweg dhymm.

27 Otta, yma an dedhyow ow tos, yn-medh an ARLODH pan hasav chi Israel ha chi Yuda gans has den ha has eneval. 28 Ha kepar dell withis warnedha dhe dhiwreydhya, ha dhe dewlel dhe'n dor, yndella y hwithav warnedha, dhe dhrehevel, ha dhe blansa, yn-medh an ARLODH. 29 Y'n dedhyow na ny leverons namoy:

‘Tasow re dhybris gwinreun trenk,
ha dens fleghes a dheuth ha bos sogh.’

30 Mes pubonan a verow a’y anewnder y honan; dens pub den
a dheber an gwinreun trenk a dheu ha bos sogh.

31 Otta, an dedhyow a dheu, yn-medh an ARLODH, pan wrav
kevambos nowydh gans chi Israel ha chi Yuda. 32 Ny vydh avel
an kevambos a wrug gans aga thasow, y’n jydh ma’s kemeris der
aga leuv dh’aga dri yn-mes a bow Ejyp – kevambos a dorrsons,
kynth en gour[a] dhedha, yn-medh an ARLODH. 33 Mes hemma
a vydh an kevambos a wrav gans chi Israel wosa an dedhyow
na, yn-medh an ARLODH: My a worr ow lagha a-ji dhedha ha’y
skrifa war aga holon; ha my a vydh aga Duw, hag i a vydh ow
fobel. 34 Ha ny dhyskons namoy pub gour y gentrevek, ha pub
gour y vroder, ow leverel, ‘Godhvedhewgh an ARLODH,’ rag i
oll a’m aswon a’n lyha dhe’n moyha, yn-medh an ARLODH; rag
my a av aga anewnder, ha ny borthav kov a’ga fegh namoy.

35 Yndelma y lever an ARLODH,
a re an howl rag golow dydh
hag ordena an loor ha’n ster rag golow nos,
a rann an mor may hwromm an tonnow –
ARLODH an luyow yw y hanow.
36 Mar kwra an ordenansow ma hedhi a-ragov,
yn-medh an ARLODH,
ena has Israel a hedh
bos kenedhel a-ragov bys vykken.

37 Yndelma y lever an ARLODH:
Mar kyll bos musurys an nevow a-ugh,
ha hwithrys selveyn an nor dhe-woles,
ena my a dewl dhe-ves oll has Israel
drefen an pyth re wrussons,
yn-medh an ARLODH.

---

a 31:32 *gour:* Po *mester.* Ebrow *Baal.*

38 Otta, an dedhyow a dheu, yn-medh an ARLODH, pan vydh
drehevys an cita rag an ARLODH a-dhyworth tour Hananel
dhe Yet an Gornel. 39 Ha'n gorden-vusura a wra mos pella,
poran dhe vre Gareb, hag ena treylya dhe Goa, 40 An nans oll
a gorfow marow ha'n lusu, hag oll an gwelyow bys yn gover
Kidron, dhe gornel Yet an Margh war-tu ha'n duryen, a vydh
sans dhe'n ARLODH. Ny vydh diwreydhys na domhwelys nevra.

Yeremia a Bren Park

32 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhyworth an
ARLODH y'n degves bledhen Sedekia myghtern
Yuda, hag o an etegves bledhen a Nebukadnessar. 2 Rag
ena lu myghtern Babylon a geas a-dro dhe Yerusalem, ha'n
profos Yeremia a veu deges yn klos an prison, hag esa yn
palys myghtern Yuda, 3 le ma'n keas Sedekia myghtern Yuda,
ow leverel, 'Prag y profosydh ha leverel: Yndelma y lever an
ARLODH: My a re an cita ma yn leuv myghtern Babylon, hag ev
a's kemmer; 4 ny dhiank Sedekia myghtern Yuda a-dhyworth
leuv an Kaldeanys, mes delivrys vydh yn sur yn leuv myghtern
Babylon, ha kewsel ganso ganow orth ganow, ha'y weles lagas
orth lagas; 5 hag ev a hembronk Sedekia dhe Babylon, hag ena
ev a vydh bys pan dhov dhodho, yn-medh an ARLODH; kynth
omledhowgh erbynn an Kaldeanys, ny sewenowgh?'

6 Ha Yeremia a leveris, Ger an ARLODH a dheuth dhymm:
7 Otta, Hanamel mab dha ewnter Shallum a dheu ha leverel
dhis, 'Pren ow fark usi yn Anathoth, rag yth yw dhis an gwir a
dhaspren, rag y brena.' 8 Ena Hanamel mab ow ewnter a dheuth
dhymm yn klos an prison war-lergh ger an ARLODH, ha leverel
dhymm, 'Pren ow fark, my a'th pys, usi yn Anathoth, yn pow
Benyamin, rag an gwir a eretons yw dhis dh'y dhasprena; prenn
e dhe'th honan.' Ena my a wodhya bos hemma ger an ARLODH.

9 Ha my a brenas gwel Hanamel mab ow ewnter esa yn
Anathoth, ha posa an arghans dhodho, seytek shekel a arghans.
10 My a sinas an chartour, ha'y selya, ha kemeres dustunioryon,
ha posa an arghans war vantolyow. 11 Ena my a gemeras
chartour an prenas, ha'n pyth o selys war-lergh lagha ha devos,

ha'n dasskrif ygor; [12] ha my a ros chartour an prenas dhe Baruk mab Neria mab Mahseya, yn lok Hanamel mab ow ewnter, hag yn lok an dhustunioryon a sinas chartour an prenas, a-rag oll an Yedhewon esa esedhys yn klos an prison. [13] Ha my a worhemynnis Baruk a-dheragdha, ow leverel, [14] Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Kemmer an skrifennow ma, an chartour selys, ha'n chartour ygor, ha'ga gorra yn lester a bri, may pessyons termyn hir. [15] Rag yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Chiow ha parkow ha gwinlannow a vydh prenys arta y'n tir ma.

Pysadow Yeremia

[16] Wosa my dhe dhelivra chartour an prenas dhe Baruk mab Neria, my a bysis war an ARLODH, ow leverel: [17] Ogh Arlodh DUW! Otta, ty re wrug an nevow ha'n nor dre dha allos meur ha'th vregh ystynnys! Nyns eus tra vyth re gales ragos. [18] Ty a dhiskwedh tregeredh dhe vilyow, hag attyli anewnder an tasow yn askra aga fleghes war aga lergh, an Duw meur ha gallosek, ARLODH an luyow yw y hanow, [19] meur yn kussul ha nerthek yn gweythres; rag dha lagasow yw ygor dhe oll an fordhow a vab den, dhe ri dhe beub war-lergh y fordhow, ha war-lergh frut y weythresow. [20] Ty re dhiskwedhas toknys ha marthusyon yn pow Ejyp, hwath bys y'n jydh ma, hag yn Israel, hag yn-mysk mab den oll, ha ty re wrug dhis hanow, kepar hag y'n jydh hedhyw. [21] Ty re dhros dha bobel Israel yn-mes a bow Ejyp gans toknys, ha gans marthusyon, ha gans leuv grev, ha gans bregh ystynnys, ha gans euth meur; [22] ha ty a ros dhedha an tir ma, hag a desys dh'aga thasow dhe ri dhedha, tir a dhinwa leth ha mel; [23] hag i a dheuth a-ji ha'y erita. Mes ny woslowsons orth dha lev na kerdhes y'th lagha; ny wrussons tra vyth a'n pyth oll a worhemynsys dhedha. Ytho ty a wrug oll an anfeusi dhe dhos warnedha. [24] Otta, krugow an jynnow-gorheas re dheuth dhe'n cita dh'y hemeres; ha'n cita yw gorrys yn leuv an Kaldeanys a omladh er hy fynn, drefen an kledha, ha drefen an divotter, ha drefen an pla. Ha'n pyth re gewssys re hwarva; hag otta, ty a'n gwel. [25] Ha ty, A Arlodh DUW, re leveris dhymm,

‘Pren an park rag arghans, ha kemeres dustunioryon;’ kynth yw an cita res yn leuv an Kaldeanys.

Ambos a Dhehwelans

[26] Ena ger an ARLODH a dheuth dhe Yeremia, ow leverel: [27] Otta, my yw an ARLODH, Duw pub kig; eus neppyth re gales ragov? [28] Ytho yndelma y lever an ARLODH: My a vynn ri an cita ma yn leuv an Kaldeanys hag yn leuv Nebukadnessar myghtern Babylon, hag ev a’s kemmer. [29] An Kaldeanys neb a omladh erbynn an cita ma a dheu ha gorra tan ynni ha’y leski, war-barth gans an chiow may feu offrynnys enkys dhe Baal war aga thohow hag offrynnow diwes dinewys dhe dhuwow erel dhe’m provokya dhe sorr.

[30] Rag ny wrug mebyon Israel ha mebyon Yuda marnas drogedh a-ragov a’ga yowynkneth; rag ny wrug mebyon Israel tra vyth marnas ow frovokya dhe sorr der ober aga diwleuv, yn-medh an ARLODH. [31] Rag an cita ma re beu acheson a’m sorr hag ow honnar a-dhia’n jydh may feu drehevys bys y’n jydh ma, ma’s dileav a-dhyworth ow golok; [32] drefen oll drogedh fleghes Israel ha fleghes Yuda, a wrussons dhe’m provokya dhe sorr, i, aga fennsevigyon, aga oferysi, ha’ga frofosi, ha gwer Yuda, hag anedhysi Yerusalem. [33] I re dreylyas dhymm aga heyn, a-der aga fassow; kyn y’s dyskis heb lett, hwath ny woslowsons dhe gemeres dyskybleth. [34] Mes i a sett aga thaklow kasadow y’n chi yw henwys gans ow hanow vy dh’y dhefolya. [35] Hag i a dhrehevis an tylleryow ughel a Baal yn nans mab Hinnom, dhe wul dh’aga mebyon ha’ga myrghes tremena der an tan dhe Molek, kyn na worhemynnis dhedha, na ny dheuth y’m brys may hwrellens an dra gasadow ma, ow kul dhe Yuda pegha.

[36] Lemmyn ytho yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel, a-dro dhe’n cita ma may leverowgh anedhi, ‘Y fydh res yn leuv myghtern Babylon gans an kledha, gans divotter ha gans an pla:’ [37] Otta, my a’s kuntel yn-mes a’n tiryow oll ma’s fesyas yn ow sorr hag yn ow honnar hag yn sorrvan meur; ha my a’s dre arta dhe’n tyller ma ha my a wra dhedha triga yn sawder. [38] I a vydh ow fobel, ha my a vydh aga Duw. [39] My a re dhedha unn golon

hag unn fordh, ma's tevydh own ahanav bys vykken, dh'aga les, ha dhe les aga mebyon war aga lergh. 40 My a wra kevambos bys vykken gansa, nevra dhe gildenna a wul da dhedha; ha my a worr own yn aga holon ma na dreylyons a-dhyworthiv. 41 My a lowenha ow kul da dhedha, ha my a's plans y'n tir ma yn sur, gans oll ow holon ha gans oll ow enev.

42 Rag yndelma y lever an ARLODH: Par dell dhres oll an drogedh meur ma war an bobel ma, yn kettellma my a dhre warnedha oll an da a ambosis dhedha. 43 Parkow a vydh prenys y'n tir ma may leverowgh, 'Ynyal yw heb den na best; res yw yn leuv an Kaldeanys.' 44 Parkow a vydh prenys gans arghans, ha titlow a vydh sinys ha selys ha destys, yn pow Benyamin, y'n tylleryow a-dro dhe Yerusalem, hag yn citys Yuda, hag yn citys an vro venydhyek, hag yn citys an Shefela hag yn citys an Negeb; rag my a dreyl aga hethneth, yn-medh an ARLODH.

Yaghheans wosa Kessydhyans

33 Ger an ARLODH a dheuth dhe Yeremia an nessa treveth, pan esa hwath deges yn klos an prison, ow leverel: 2 Yndelma y lever an ARLODH a wrug an nor, an ARLODH a'n formyas dh'y fastya – an ARLODH yw y hanow: 3 Galow dhymm ha my a worthyp dhis, ha derivas dhis traow meur hag andrehedhadow na aswonsys. 4 Rag yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel, a-dro dhe jiow an cita ma hag a-dro dhe jiow myghternedh Yuda a veu terrys dhe omwitha saw drefen an jynnow-gorheas, ha drefen an kledha: 5 Yma an Kaldeanys ow tos dhe omladh ha dh'aga lenwel gans korfow marow an re a ledhis vy yn ow sorr hag yn ow honnar, rag my re gudhas ow fas a'n cita ma drefen aga drogedh. 6 Otta, my a dhre dhedha sawment ha yaghheans; my a's saw ha diskwedhes dhedha palster a gres ha gwiryonedh. 7 Ha my a dreyl kethneth Yuda ha kethneth Israel ha my a's dastrehav par dell ens wortalleth. 8 My a's glanha a'ga hammhynseth oll may peghsons er ow fynn ha gul treuspas er ow fynn. 9 Ha homma a vydh hanow a lowena dhymm, gormel hag enor a-dherag oll kenedhlow an nor, pan glewons oll an da a wrav ragdha; i a's

tevydh own ha krena drefen oll an da ha rag oll an sewena a broviav dhedhi.

10 Yndelma y lever an ARLODH: Y'n tyller ma may leverowgh,
'Ynyal yw heb den na best,' yn citys Yuda hag yn stretow
Yerusalem hag yw ynyal, heb den, ha heb anedhyas, ha heb
best, y fydh klewys unweyth arta 11 lev lowender ha heudhder,
lev an gour pries ha lev an venyn bries, lev an re a lever, hag i
ow tri offrynnow grassyans yn chi an ARLODH:

'Gormelewgh ARLODH an luyow,
rag an ARLODH yw da,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.'

Rag my a dreyl kethneth an tir kepar hag y'n dalleth, yn-medh an ARLODH.

12 Yndelma y lever ARLODH an luyow: Arta y'n tyller ma hag yw ynyal, heb den na best, hag yn oll y citys, y fydh peurva rag bugeledh dhe ri powes dh'aga flockys. 13 Yn citys an vro venydhyek, hag yn citys an Shefela, hag yn citys an Negeb, yn pow Benyamin, hag y'n tylleryow a-dro dhe Yerusalem, hag yn citys Yuda, an flockys a dremen arta yn-dann leuv an den a's niver, yn-medh an ARLODH.

An Skorren a Wiryonedh

14 Otta, an dedhyow a dheu, yn-medh an ARLODH, may kollanwav an ambos a wrug dhe ji Israel ha dhe ji Yuda. 15 Y'n dedhyow na hag y'n termyn na my a wra Skorren a wiryonedh dhe sevel rag Davydh; ev a wra gwirvreus hag ewnder y'n tir. 16 Y'n dedhyow na Yuda a vydh selwys ha Yerusalem a drig yn sawder. Ha hemm yw an hanow may fydh henwys: 'An ARLODH agan gwiryonedh.'

17 Rag yndelma y lever an ARLODH: Ny vydh Davydh nevra heb gour dhe esedha war dron chi Israel, 18 na ny vydh oferysi an Levysi heb gour y'm lok dhe offrynna offrynnow leskys ha dhe leski offrynnow ys, ha dhe wul sakrifisow bys vykken.

19 Ha ger an ARLODH a dheuth dhe Yeremia, ow leverel:
20 Yndelma y lever an ARLODH: Mar kyllowgh terri ow

hevambos gans an jydh, hag ow hevambos gans an nos, ma na vo dydh na nos yn aga ewn brys, [21] ena ow hevambos gans ow gwas Davydh a vydh terrys, ma na'n jevydh mab dhe reynya war y dron, hag ow hevambos gans an Levysi, an oferysi ow menystoryon. [22] Dell na yllir nivera lu nev, na musura tewes an mor, yndelma my a ynkress has Davydh ow gwas, ha'n Levysi a venyster dhymm.

[23] Arta ger an ARLODH a dheuth dhe Yeremia, ow leverel: [24] A ny welsys fatel lever an bobel ma, 'An dhew deylu dewisys gans an ARLODH re beu deneghys ganso,' ha fatel synsons ow fobel yn kemmys bismer ma na vons namoy kenedhel a-ragdha. [25] Yndelma y lever an ARLODH: Mar ny ve ow hevambos gans dydh ha nos hag ordenansow nev ha nor, [26] ena my a dhenaghsa has Yakob, ha Davydh ow gwas, ma na dhewisav nagonan a'y has avel rewlysi war has Abraham, Ysak ha Yakob. Rag my a dreyl aga hethneth, ha kemeres truedh anedha.

Mernans Sedekia Dargenys

34 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhyworth an ARLODH, pan esa Nebukadnessar myghtern Babylon hag oll y lu hag oll gwlaskordhow an bys a'y vestrynses, hag oll an poblow, owth omladh erbynn Yerusalem, hag erbynn oll hy citys, ow leverel: [2] 'Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel: Ke dhe Sedekia myghtern Yuda ha leverel dhodho: Yndelma y lever an ARLODH: my a re an cita ma yn leuv myghtern Babylon, hag ev a's lesk gans tan. [3] Ha ty dha honan, ny dhienkydh a'y leuv, mes dalghennys vedhydh yn sur ha delivrys yn y leuv; dha dhewlagas a welvydh myghtern Babylon, hag ev a gews genes ganow dhe anow; ha ty a dhe Babylon. [4] Mes klew ger an ARLODH, A Sedekia myghtern Yuda! Yndelma y lever an ARLODH a-dro dhis: Ny verwydh gans an kledha; [5] ty a verow yn kres. Ha dell vedha leskys spisyow rag dha dasow, an vyghternedh a-varra a dheuth a-ragos, yn kettellma i a lesk spisyow ragos ha kyni ragos, ow leverel "Ellas arlodh!" Rag my re gewsis an ger, yn-medh an ARLODH.'

6 Ena Yeremia an profos a gewsis oll an geryow ma dhe
Sedekia myghtern Yuda, yn Yerusalem, 7 pan esa lu myghtern
Babylon owth omladh erbynn Yerusalem hag erbynn oll citys
Yuda o gesys, Lakish hag Azeka: rag ny veu gesys saw unsel an
citys kerys ma yn Yuda.

Rydhses rag Kethyon

8 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhyworth an ARLODH
wosa myghtern Sedekia dhe wul kevambos gans oll an bobel
yn Yerusalem dhe wrontya rydhses dhedha, 9 may liffrons peub
aga hethyon ha'ga hethesow ma na synso nagonan Yedhow, y
vroder, yn kethneth. 10 Lemmyn pan glewas an bennsevigyon
hag oll an bobel res eth y'n kevambos, i oll dhe livra aga
hethyon ha'ga hethesow, ma nag ens arta yn kethneth, i a veu
gostydh ha'ga livra. 11 Mes a-wosa i a dreylyas ha daskemeres
an gethyon ha'n kethesow re liv'sons ha'ga dri arta yn kethneth.
12 Ena ger an ARLODH a dheuth dhe Yeremia a-dhyworth an
ARLODH, ow leverel: 13 Yndelma y lever an ARLODH, Duw
Israel: My a wrug kevambos gans agas tasow y'n jydh ma's
dres yn-mes a bow Ejyp, yn-mes a'n ji a gethneth, ow leverel,
14 'Dhe benn seyth bledhen livrewgh peub y vroder ebrow re
beu gwerthys dhis ha'th servya hwegh bledhen; ty a'n liver
ahanas.' Mes ny woslowas agas tasow orthiv, na treylya aga
skovarn dhymm. 15 Ha hwi a'gas beu edrek hedhyw hag a wrug
an pyth o ewn y'm golok dre dheklarya rydhses peub dh'y
gentrevek, ha hwi a wrug kevambos a-ragov y'n chi may feu
ow hanow gelwys warnodho; 16 mes hwi a dreylyas ha defolya
ow hanow pan dhaskemersowgh agas kethyon ha'gas kethesow,
neb a liversowgh war-lergh aga hwans, ha hwi a's dros arta
dhe vos kethyon ha kethesow. 17 Rag henna yndelma y lever an
ARLODH: Ny woslowsowgh orthiv ow krontya rydhses, pubonan
dh'y vroder ha pubonan dh'y gentrevek; otta, my a wront
rydhses dhywgh yn-medh an ARLODH, dhe'n kledha, dhe'n pla,
ha dhe'n divotter. My a'gas gwra euth dhe oll gwlaskordhow
an nor. 18 Ha my a re dhe'n wer re gammdremenas erbynn ow
hevambos ha ny withsons geryow an kevambos a wrussons

a-ragov, pan droghsons an leugh yn diw rann ha tremena
ynter y rannow, [19] pennsevigyon Yuda, ha pennsevigyon
Yerusalem, an spadhesigyon, ha'n oferysi hag oll pobel an tir
hag a dremenas yntra rannow an leugh – [20] my a's re yn leuv
aga eskerens hag yn leuv a re a hwila aga bewnans. Aga horfow
marow a vydh boos dhe ydhyn an nev hag enevales gwyls an
nor. [21] Ha Sedekia myghtern Yuda ha'y bennsevigyon a rov yn
leuv aga eskerens, hag yn leuv an re a hwila aga bewnans, hag
yn leuv lu myghtern Babylon re gildennas ahanowgh. [22] Otta,
my a worhemmyn, yn-medh an ARLODH, ha gul dhedha
dehweles dhe'n cita ma; hag i a omladh er hy fynn, ha'y leski
gans tan. Trevow Yuda my a wra ynyal heb anedhyas.

Ensampel an Rekabysi

35 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhyworth
an ARLODH yn dedhyow Yehoyakim mab Yosia
myghtern Yuda, ow leverel: [2] Ke dhe ji an Rekabysi ha
kewsel dhedha, ha'ga dri dhe ji an ARLODH, a-ji dhe onan
a'n chambouryow, ha ri dhedha gwin dhe eva. [3] Ytho my a
gemeras Yaazania mab Yeremia mab Habassinia, ha'y vreder,
hag oll y vebyon, ha chi kowal an Rekabysi. [4] My a's dros dhe
ji an ARLODH yn chambour mebyon Hanan mab Ygdalia, gour
Duw, hag esa ogas dhe jambour an bennsevigyon, a-ugh stevel
Maaseya mab Shallum, gwithyas an treudhow. [5] Ha my a settyas
a-rag an Rekabysi podigow leun a win, ha hanafow; ha my a
leveris dhedha, 'Evewgh gwin.' [6] Mes i a worthebis, 'Ny evyn
gwin vytholl, rag agan tas Yonadab mab Rekab a worhemynnis
dhyn, "Nevra ny evowgh gwin, na hwi na'gas fleghes; [7] na ny
drehevowgh chi, na gonedha has; na ny blansowgh gwinlan,
na'y fewa; mes hwi a vydh trigys yn tyldow oll agas dedhyow,
may fewowgh lies dydh y'n tir may fedhowgh estrenyon."
[8] Yndelma ni re woslowas orth lev Yonadab mab Rekab agan
tas yn puptra a worhemynnis dhyn, ma na evyn gwin vyth yn
agan dedhyow, ni, na'gan gwragedh, na'gan mebyon, na'gan
myrghes, [9] na dhe dhrehevel chiow dhe driga ynna. Ny'gan beus
gwinlan na gwel na has; [10] mes ni re beu trigys yn tyldow, ha
bos gostydh, ha gul puptra re worhemynnis agan tas Yonadab

dhyn. [11] Mes pan dheuth Nebukadnessar myghtern Babylon erbynn an tir, ni a leveris, “Dewgh ha deun dhe Yerusalem drefen own lu an Kaldeanys ha lu Aram.” Drefen henna yth eson trigys yn Yerusalem.’

[12] Ena ger an ARLODH a dheuth dhe Yeremia: [13] Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Ke ha leverel dhe bobel Yuda ha dhe anedhysi Yerusalem, ‘A ny vynnowgh degemeres dyskans ha klewes ow geryow? yn-medh an ARLODH. [14] Geryow Yonadab mab Rekab a worhemynnis dh’y vebyon, na effens gwin, re beu kowlwrys; ha ny evons byth bys y’n jydh ma, rag i re beu gostydh dhe worhemmyn aga thas. Mes my ow honan re gewsis orthowgh heb lett, ha ny woslowsowgh orthiv. [15] My re dhanvonas dhywgh oll ow servysi an brofosi, orth aga danvon arta hag arta, ow leverel, “Treylyewgh lemmyn pub ahanowgh a’gas fordh dhrog, ha gwellhe agas gwriansow ha nag ewgh war-lergh duwow erel dh’aga servya, ha hwi a vydh trigys y’n tir a res dhywgh ha dh’agas tasow.” Mes ny ystynsowgh agas skovarn na goslowes orthiv. [16] Mebyon Yonadab mab Rekab re gollenwis an gorhemmyn a ros aga thas dhedha, mes ny woslowas orthiv an bobel ma. [17] Ytho, yndelma y lever an ARLODH, Duw an luyow, Duw Israel: My a dhre war Yuda ha war oll anedhysi Yerusalem pub terros re leveris er aga fynn; rag my re gewsis dhedha ha ny woslowsons, my re elwis dhedha mes ny worthebsons.’

[18] Mes dhe ji an Rekabysi Yeremia a leveris: Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Drefen hwi dhe vos gostydh dhe worhemmyn Yonadab agas tas, ha gwitha oll y worhemynnow, ha gul puptra a worhemynnis dhywgh, [19] yndelma ytho y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Ny vydh Yonadab mab Rekab heb gour dhe sevel a-ragov bys vykken.

An Rol-skrifa Lennys y’n Tempel

36 Y’n peswora bledhen Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda, an ger ma a dheuth dhe Yeremia a-dhyworth an ARLODH, ow leverel: [2] Kemmer rol-skrifa ha skrifa warnedhi oll an geryow re gewsis dhis erbynn Israel,

hag erbynn Yuda, hag erbynn oll an kenedhlow, a-dhia'n jydh may kewsis dhis, a-dhia dhedhyow Yosia bys hedhyw. 3 Y hyll bos pan glewvo chi Yuda a oll an drog a vynnav gul dhedha, i oll dhe dreylya a'ga drog fordhow, may hylliv gava aga hammweyth ha'ga fegh.

4 Ena Yeremia a elwis Baruk mab Neria, ha Baruk a skrifas geryow an ARLODH a-dhyworth ganow Yeremia, re gewsis dhodho, war rol-skrifa. 5 Ha Yeremia a worhemynnis dhe Baruk, ow leverel, 'Ny'm beus entra chi an ARLODH. 6 Ytho ke dha honan, ha lenn geryow an ARLODH y'n rol re skrifsys a'm ganow, yn klewans an bobel yn chi an ARLODH war dhydh penys; ha g ynwedh ty a's lenn yn klewans oll pobel Yuda a dheu yn-mes a'ga citys. 7 Y hyll bos aga fledyans dhe dhos a-rag an ARLODH, hag i oll dhe dreylya a'ga drog fordhow, rag meur yw an sorr ha konnar re leveris an ARLODH erbynn an bobel ma.' 8 Ha Baruk mab Neria a wrug puptra a worhemynnis Yeremia an profos dhodho a-dro dhe lenna y'n rol-skrifa geryow an ARLODH yn chi an ARLODH.

9 Y'n pympes bledhen a Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda, y'n nawves mis, oll an bobel yn Yerusalem hag oll an bobel a dheuth a citys Yuda dhe Yerusalem a elwis penys a-rag an ARLODH. 10 Ena, Baruk a lennas geryow Yeremia y'n rol-skrifa, yn chi an ARLODH, yn chambour Gemaria mab Shafan an skrifennyas, esa y'n klos ughella, orth entrans Yet Nowydh chi an ARLODH, yn klewans oll an bobel.

An Rol-skrifa Lennys y'n Lys

11 Mikaya mab Gemaria mab Shafan pan glewas oll geryow an ARLODH mes a'n rol-skrifa, 12 ev eth war-nans dhe ji an myghtern yn chambour an skrifennyas; hag otta, oll an bennsevigyon o esedhys ena: Elishama an skrifennyas, Delaya mab Shemaia, Elnathan mab Akbor, Gemaria mab Shafan, Sedekia mab Hanania, ha'n bennsevigyon oll. 13 Ha Mikaya a leveris dhedha oll an geryow re glewsa, pan lennas Baruk an rol-skrifa yn klewans an bobel. 14 Ena oll an bennsevigyon a dhanvonas Yehudi mab Nethania mab Shelemia mab Kushi

dhe Baruk, ow leverel, 'Doro an rol-skrifa a lensys yn klewans an bobel, ha deus.' Ytho Baruk mab Neria a gemeras an rol-skrifa yn y leuv hag y teuth dhedha. 15 Hag i a leveris dhodho, 'Esedh ha'y lenna dhyn.' Ytho Baruk a's lennas dhedha. 16 Pan glewsons oll an geryow, i a dreylyas an eyl dh'y gila yn own, ha leverel dhe Baruk, 'Yn sur ni a dheriv an geryow ma dhe'n myghtern.' 17 Ena i a wovynnas orth Baruk, 'Lavar dhyn lemmyn, fatel wruss'ta skrifa oll an geryow ma? Ens i dhyworth y anow?' 18 Baruk a worthebis dhedha, 'Ev a leveris dhymm oll an geryow ma a-dhyworth y anow, ha my a's skrifas gans ynk war an rol-skrifa.' 19 Ena an bennsevigyon a leveris dhe Baruk, 'Ke hag omgeles, ty ha Yeremia, ha na as den vyth dhe wodhvos le mayth esowgh.'

Yehoyakim a Lesk an Rol-skrifa

20 Hag i eth dhe'n myghtern y'n klos, wosa i dhe asa an rol-skrifa yn chambour Elishama an skrifennyas; hag i a dherivas oll an geryow dhe'n myghtern. 21 Ena an myghtern a dhanvonas Yehudi dhe gerghes an rol-skrifa, hag ev a's kemeras a-dhyworth chambour Elishama an skrifennyas; ha Yehudi a's lennas dhe'n myghtern hag oll an bennsevigyon sevys ryb an myghtern. 22 Ha'n myghtern o esedhys y'n chi gwav y'n nawves mis, hag yth esa tan ow leski yn oles a-ragdho. 23 Dell lennas Yehudi teyr po peder folen, ev a's troghas gans kellyllik ha'ga thewlel y'n tan y'n oles, bys pan veu an rol-skrifa gowal kowlleskys y'n tan esa y'n oles. 24 Mes ny's teva own na ny fregsons aga dillas, naneyl an myghtern, na'y servysi neb a glewas oll an geryow ma. 25 Hwath pan ynias Elnathan ha Delaya ha Gemaria war an myghtern ma na losko an rol-skrifa, ny vynna goslowes orta. 26 Mes an myghtern a worhemynnis dhe Yerahmeel mab an myghtern ha Seraya mab Azriel, ha Shelemia mab Abdeel may talghenna Baruk an skrifennyas ha Yeremia an profos. Mes an ARLODH a's kelas.

Yeremia a Skrif Ken Rol-skrifa

27 Ena ger an ARLODH a dheuth dhe Yeremia, wosa an myghtern dhe leski an rol-skrifa ha'n geryow a skrifas Baruk

a-dhyworth ganow Yeremia, ow leverel: 28 Kemmer ken rol-skrifa ha skrif warnedhi oll an geryow kyns esa y'n kynsa rol-skrifa a loskas Yehoyakim myghtern Yuda. 29 Hag a-dro dhe Yehoyakim myghtern Yuda ty a lever: Yndelma y lever an ARLODH, Ty re loskas an rol-skrifa ma, ow leverel, Prag y skrifsys ynni y teu myghtern Babylon yn sur ha distrui an tir ma ha gul dhe hedhi anodho den ha best? 30 Ytho yndelma y lever an ARLODH a-dro dhe Yehoyakim myghtern Yuda: Ny'n jevydh den vyth dhe esedha war dron Davydh, ha'y gorf marow a vydh tewlys yn-mes dhe'n tomder dydhweyth ha dhe'n rew nosweyth. 31 My a'n kessydh ha'y has ha'y servysi rag aga anewnder; my a dhre warnedha, ha war anedhysi Yerusalem, ha war bobel Yuda, oll an drog re leveris er aga fynn, mes ny woslowsons.

32 Ena Yeremia a gemeras ken rol-skrifa ha'y ri dhe Baruk an skrifennyas, mab Neria, neb a skrifas warnedhi a-dhyworth ganow Yeremia oll geryow an rol-skrifa re losksa Yehoyakim myghtern Yuda y'n tan; ha lies ger kehaval a veu keworrys dhedha.

Govenek Euver Sedekia

37 Ha myghtern Sedekia mab Yosia a reynyas yn le Konia mab Yehoyakim a veu gwrys myghtern yn pow Yuda gans Nebukadnessar myghtern Babylon. 2 Mes na ev na'y servysi na pobel an tir a woslowas orth geryow an ARLODH a gewsis der an profos Yeremia.

3 Ha Sedekia an myghtern a dhanvonas Yehukal mab Shelemia ha'n oferyas Sefania mab Maaseya dhe'n profos Yeremia ow leverel, 'Gwra pysi ragon dhe'n ARLODH agan Duw.' 4 Lemmyn Yeremia re beu ow tos ha mos yn-mysk an bobel, rag ny wrussens y worra yn prison. 5 Ena lu Faro re dhothya yn-mes a Ejyp; ha pan glewas an Kaldeanys neb esa ow korheas erbynn Yerusalem nowodhow anedha, i a gildennas a-dhyworth Yerusalem.

6 Ena ger an ARLODH a dheuth dhe'n profos Yeremia, ow leverel, 7 Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel: Yndelma

hwi a lever dhe vyghtern Yuda, a'gas tanvonas dhymm dhe wovyn a-dro dhymm: Lu Faro esa ow tos dh'agas gweres, a dhehwel dhe Ejyp, dh'aga thir aga honan. [8] Ha'n Kaldeanys a dhehwel hag omladh erbynn an cita ma; i a's kemmer ha'y leski gans tan. [9] Yndelma y lever an ARLODH: Na omdollewgh, ow leverel, 'An Kaldeanys a wra mos yn sur ahanan,' rag ny vynnons mos dhe-ves. [10] Hwath mar fethsowgh lu kowal an Kaldeanys a omladh er agas pynn, ha ny wortas marnas gwer wanyes, pubonan yn y dylda, i a sev ha leski an cita ma gans tan.

Yeremia Yw Prisonys

[11] Ha pan gildennas lu an Kaldeanys a-dhyworth Yerusalem rag own lu Faro, [12] ena Yeremia eth yn-mes a Yerusalem rag mos yn pow Benyamin, dhe dhegemeres y gevren ena yn-mysk an bobel. [13] Ha pan esa ev orth Yet Benyamin, yth esa golyader ena, henwys Yriya mab Shelemia mab Hanania, hag ev a dhalghennas Yeremia an profos ow leverel, 'Yth esos ow kilfia dhe'n Kaldeanys.' [14] Ena Yeremia a leveris, 'Gow yw; nyns esov ow kilfia dhe'n Kaldeanys.' Mes ny woslowas orto, ytho Yriya a'n dalghennas ha'y dhri a-rag an bennsevigyon. [15] An bennsevigyon o serrys orth Yeremia, ha'y weskel, ha'y worra yn prison yn chi Yonathan an skrifennyas, rag i a'n gwrug henna an prison.

[16] Yeremia a veu gorrys yn dorvagh hag y'n dorgellow, ha gortos ena lies dydh, [17] Sedekia an myghtern a dhanvonas war y lergh, ha'y gemeres yn-mes. Ha'n myghtern a wovynnas orto yn priva yn y ji, ha leverel, 'Eus ger a-dhyworth an ARLODH?' Ha Yeremia a leveris, 'Eus!' Ena yn-medh ev, 'Ty a vydh delivrys yn leuv myghtern Babylon.' [18] Yeremia a leveris ynwedh dhe vyghtern Sedekia, 'Pana dhrog a wrug dhis po dhe'th servysi po dhe'n bobel ma ma'm gorrsowgh yn prison? [19] Ple'ma agas profosi a brofosas dhis, ow leverel, "Ny dheu myghtern Babylon er agas pynn hag erbynn an tir ma"? [20] Ytho goslow lemmyn, my a'th pys, ow arlodh an myghtern: re dheffo ow fysadow a-ragos, my a'th pys, ha na'm danvon arta dhe ji

Yonathan an skrifennyas, ma na verwiv ena.' [21] Ena Sedekia an myghtern a worhemynnis may fe Yeremia gorrys yn klos an prison, ha torth vara dhe vos res dhodho pub dydh a-dhyworth stret an beboryon, bys pan ve gyllys oll bara an cita. Ytho Yeremia a wortas yn klos an prison.

Yeremia y'n Dhorvagh

38 Ena Shefatia mab Mattan, ha Gedalia mab Pashhur, ha Yukal mab Shelemia, ha Pashhur mab Malkia a glewas an geryow a gewsis Yeremia dhe oll an bobel, ow leverel, [2] Yndelma y lever an ARLODH, Neb a worta y'n cita ma a verow gans an kledha, gans an divotter ha gans an pla; mes neb a yn-mes dhe'n Kaldeanys a vyw; rag ev a'n jevydh y vewnans avel preydh, hag ev a vyw. [3] Yndelma y lever an ARLODH, An cita ma a vydh res yn leuv lu myghtern Babylon hag ev a's kemmer. [4] Ytho an bennsevigyon a leveris dhe'n myghtern, 'Ny a'th pys, gas an gour ma dhe vos gorrys dhe'n mernans, drefen ev dhe wannhe an soudoryon yw gesys y'n cita ma ha diwleuv oll an bobel, dre gewsel geryow a'n par ma dhedha. Rag ny hwila an gour ma sewena an bobel ma, mes aga fystik.' [5] Ena Sedekia an myghtern a leveris, 'Otta, yma ev yn agas leuv; rag ny yll an myghtern gul tra vyth er agas pynn.' [6] Ena i a gemeras Yeremia ha'y dewlel yn dorvagh Malkia mab an myghtern esa yn klos an prison, owth iselhe Yeremia gans lovonow. Hag y'n dhorvagh nyns esa dowr, marnas leys, ha Yeremia a sedhas y'n leys.

Yeremia Yw Sawys gans Ebed-melek

[7] Hag Ebed-melek, an Ethiopek, onan an spadhesigyon yn chi an myghtern, a glewas i dhe worra Yeremia y'n dhorvagh. Yth esa an myghtern owth esedha yn Yet Benyamin, [8] Ytho Ebed-melek eth yn-mes a ji an myghtern ha kewsel orth an myghtern, ow leverel, [9] 'Ow arlodh an myghtern, an wer ma re wrug drogedh yn puptra a wrussons dhe Yeremia, neb a dowlsons y'n dhorvagh dhe verwel ena dre nown, rag nyns eus bara gesys y'n cita.' [10] Ena an myghtern a worhemynnis dhe Ebed-melek an Ethiopek, ow leverel, 'Kemmer genes alemma

deg gour warn ugens, ha tenna an profos Yeremia yn-bann
a-dhyworth an dhorvagh kyns ev dhe verwel.' [11] Ytho Ebed-
melek a gemeras an wer ganso ha mos yn chi an myghtern,
dhe'n tyller yn-dann an dresorva, ha kemeres alena kloutys
ha dillasow usys, ha'ga iselhe gans lovonow y'n dhorvagh
dhe Yeremia. [12] Hag Ebed-melek an Ethiopek a leveris dhe
Yeremia, 'Gorr lemmyn an kloutys ha'n dillasow usys yn-dann
dha dhiwgasel, yn-dann an lovonow.' Ha Yeremia a wrug
yndella. [13] Ena i a dennas Yeremia yn-bann gans an lovonow,
ha'y gemeres yn-bann yn-mes a'n dhorvagh. Ha Yeremia a
wortas yn klos an prison.

Sedekia a Hwila Kussul Yeremia

[14] Ena Sedekia an myghtern a dhanvonas war-lergh Yeremia
ha'y dhegemeres orth tressa entrans chi an ARLODH. Ha'n
myghtern a leveris dhe Yeremia, 'My a wovyn neppyth ahanas;
na gel tra vyth ahanav.' [15] Ena Yeremia a leveris dhe Sedekia,
'Mara'n lavarav dhis, a ny'm gorrav dhe'n mernans? Ha mar rov
dhis kussul, ny woslowydh orthiv.' [16] Ytho Sedekia an myghtern
a dos yn-dann gel dhe Yeremia, 'Dell vyw an ARLODH, a ros
dhyn agan bewnans, ny'th worrav dhe'n mernans, na ny'th rov
yn leuv an wer ma a hwila dha vewnans.'

[17] Ena Yeremia a leveris dhe Sedekia, 'Yndelma y lever an
ARLODH, Duw an luyow, Duw Israel: Mars edh yn-mes dhe
bennsevigyon myghtern Babylon, ena dha enev a vyw, ha ny
vydh leskys an cita ma gans tan, ha ty ha'th chi a vyw. [18] Mes
mar nyns edh yn-mes dhe bennsevigyon myghtern Babylon,
ena an cita ma a vydh res yn leuv an Kaldeanys, hag i a's lesk
gans tan, ha ty ny dhienkydh a'ga leuv.' [19] Myghtern Sedekia a
leveris dhe Yeremia, 'Own a'm beus a'n Yedhewon re gilfisons
dhe'n Kaldeanys, my dhe vos delivrys yn aga leuv hag i dhe'm
tebeldhyghtya.' [20] Mes Yeremia a leveris, 'Ny'th telivrons.
Goslow, my a'th pys, orth lev an ARLODH a gowsav dhis, hag
y fydh da genes, ha'th enev a vyw. [21] Mes mar skonydh mos
yn-mes, hemm yw an pyth a dhiskwedhas an ARLODH dhymm:

22 Otta, oll an benenes yw gesys yn chi myghtern Yuda a vydh
dres yn-mes dhe bennsevigyon myghtern Babylon, hag i a lever,

"I re'th tollas ha'th fetha,
an wer a drestsys ynna;
dha dreys yw sedhys y'n leys,
hag i a dreyl a-dhyworthis."

23 I a dhre yn-mes oll dha wragedh ha'th fleghes dhe'n
Kaldeanys, ha ty dha honan ny dhienkydh a'ga leuv, mes ty
a vydh kemerys gans leuv myghtern Babylon; ha'n cita ma a
vydh leskys gans tan.'

24 Ena Sedekia a leveris dhe Yeremia, 'Na as den vyth dhe
wodhvos a-dro dhe'n geryow ma, ha ny verwydh. 25 Mes mar
klew an bennsevigyon my dhe gewsel genes, hag i a dheu dhis,
ha leverel dhis, "Lavar dhyn lemmyn an pyth a leversys dhe'n
myghtern; na'n kel a-dhyworthyn, ena ny'th worryn dhe'n
mernans; ynwedh an pyth a leveris an myghtern dhis," 26 ena ty
a lever dhedha, "My a worras ow fysadow a-rag an myghtern
ma na'm danvonno arta dhe ji Yonathan dhe verwel ena."'
27 Ena oll an bennsevigyon a dheuth dhe Yeremia ha govyn
orto; hag ev a leveris dhedha war-lergh oll an geryow ma re
worhemynnis an myghtern. Ytho i a astelas kewsel ganso, rag
ny veu klewys an keskows. 28 Ha Yeremia a wortas yn klos an
prison bys y'n jydh may feu Yerusalem kemerys.

Kodh Yerusalem

39 Y'n nawves bledhen a Sedekia myghtern Yuda,
y'n degves mis, y teuth Nebukadnessar myghtern
Babylon hag oll y lu ha gorheas er hy fynn; 2 y'n unnegves
bledhen a Sedekia, y'n peswora mis, yn nawves dydh an
mis, aswa a veu terrys yn fos y'n cita. 3 Ena oll pennsevigyon
myghtern Babylon a dheuth a-ji, hag esedha y'n yet gres, hwath
Nergal-sareser, Samgar-nebo, Sarsekim an Rabsaris, Nergal-
sareser an Rabmag, hag oll an bennsevigyon aral a vyghtern
Babylon. 4 Ha pan y's gwelas Sedekia myghtern Yuda hag oll
an soudoryon, i a fias, ha mos yn-mes a'n cita y'n nos, dre fordh

lowarth an myghtern, der an yet ynter an dhiw fos; hag ev eth
war-tu ha'n Araba. [5] Mes lu an Kaldeanys a's pursewyas, ha
tremena dres Sedekia yn plenys Yeriko; ha pan y'n kemersons,
i a'n dros dhe Nebukadnessar myghtern Babylon, dhe Ribla,
yn pow Hamath; hag ev a ros breus warnodho [6] Ena myghtern
Babylon a ladhas mebyon Sedekia a-rag y dhewlagas; ynwedh
myghtern Babylon a ladhas oll pennsevigyon Yuda. [7] Ena
ev a dhallhas dewlagas Sedekia ha'y gelmi gans kadonyow,
dh'y gemeres dhe Babylon. [8] An Kaldeanys a loskas chi an
myghtern ha chiow an bobel gans tan, hag i a dorras fosow
Yerusalem. [9] Ena Nebuzaradan kapten an withysi a dhug yn
divroedh dhe Babylon remenant an bobel o gesys y'n cita, ha'n
re a gilfias dhodho, ha remenant an bobel re beu gesys. [10] Mes
Nebuzaradan kapten an withysi a asas boghosogyon an bobel,
na's tevo tra vyth, yn pow Yuda, ha ri dhedha gwinlannow ha
parkow y'n keth prys.

Yeremia, Livrys, a Berth Kov a Ebed-melek

[11] Lemmyn Nebukadnessar myghtern Babylon a ros
gorhemmyn a-dro dhe Yeremia dhe Nebuzaradan kapten an
withysi, ow leverel, [12] Kemmer ev ha'y dhyghtya yn ta, ha na
wra dregyn dhodho; mes gwra ganso par dell wovyn orthis.
[13] Ytho Nebuzaradan kapten an withysi a dhanvonas, ha
Nebushazban an Rabsaris,[a] Nergal-sareser an Rabmag, hag
oll pennsevigyon myghtern Babylon, [14] hag i a dhanvonas dhe
gemeres Yeremia yn-mes a glos an prison, ha'y ri yn charj
Gedalia mab Ahikam mab Shafan dhe vos degys dhe dre. Ytho
ev a drigas yn-mysk y bobel.

[15] Lemmyn ger an ARLODH a dheuth dhe Yeremia pan veu
deges yn klos an prison, ow leverel: [16] Ke ha kewsel dhe Ebed-
melek an Ethiopek, ow leverel, Yndelma y lever ARLODH an
luyow, Duw Israel: Otta, my a dhre ow ger war an cita ma rag
drog, a-der rag da, hag i a vydh kollenwys a-ragowgh y'n jydh

---

a 39:13 *Ytho Nebuzaradan kapten an withysi a dhanvonas, ha Nebushazban an Rabsaris:* Po amendyans *Ytho Nebuzaradan kapten an withysi a dhanvonas Nebushazban an Rabsaris.*

na. [17] Mes my a'th saw y'n jydh na, yn-medh an ARLODH, ha ny vedhydh res yn leuv an wer a berthydh own anedha. [18] Rag my a'th telirv yn sur, ha ny godhydh der an kledha, mes dha vewnans a vydh preydh dhis, drefen ty dhe fydhya ynnov, yn-medh an ARLODH.

Yeremia gans Gedalia

40 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhyworth an ARLODH wosa Nebuzaradan kapten an withysi y asa dhe vos a-dhyworth Rama, pan y'n kemeras yn kadonyow gans oll kethyon Yerusalem ha Yuda esa ow pos divres dhe Babylon. [2] Kapten an withysi a gemeras Yeremia ha leverel dhodho, 'An ARLODH dha Dhuw re dharganas an drog ma war an tyller ma; [3] ha lemmyn an ARLODH a'n dros, ha gul war-lergh an pyth a leveris, drefen hwi dhe begha erbynn an ARLODH ha ny woslowsowgh y lev. Rag henna an dra ma yw devedhys warnowgh. [4] Lemmyn mir, my re'th rydhhas hedhyw a'n kadonyow war dha dhiwleuv. Mars yw da genes dos genev dhe Babylon, deus, ha my a'th with yn ta; mes mar nyns yw da genes dos genev dhe Babylon, ny dal dhis dos. Mir, yma oll an tir a-ragos; ple pynag a hevel dhis bos da hag ewn, ke di. [5] Mar kortydh, ena dehwel dhe Gedalia mab Ahikam mab Shafan, a veu gwrys governour trevow Yuda gans myghtern Babylon, ha gorta ganso yn-mysk an bobel; po ke ple pynag yth hevel ewn dhe vos di.' Ytho kapten an withysi a ros dhodho ewnran a voos ha ro, ha'y asa dhe vos. [6] Ena Yeremia eth dhe Gedalia mab Ahikam, dhe Mispa, ha gortos ganso yn-mysk an bobel o gesys y'n tir.

[7] Pan glewas oll pennsevigyon an luyow, esa y'n gwel, i ha'ga gwer, myghtern Babylon dhe wul Gedalia mab Ahikam governour an tir ha ri yn y jarj gwer, gwragedh ha fleghes, boghosogyon an tir na veu kemerys yn kethneth dhe Babylon, [8] i a dheuth dhe Gedalia, dhe Mispa, Yshmael mab Nethania, Yohanan mab Kareagh, Seraya mab Tanhumeth, mebyon Efay an Netofathyas, Yezania mab an Maakathyas, i ha'ga gwer. [9] Ha Gedalia mab Ahikam mab Shafan a dos dhedha ha

dh'aga gwer, ow leverel, 'Na vedhewgh ownek dhe servya an Kaldeanys. Gortewgh y'n tir ha servya myghtern Babylon, hag y fydh da genowgh. [10] Ha my, otta, my a drig yn Mispa dhe servya an Kaldeanys a dheu dhyn; mes hwi, kuntelewgh gwin, ha frutys hav, hag oyl, ha'ga gorra yn agas lestri, ha trigewgh yn agas citys re gemersowgh.' [11] Keffrys pan glewas an Yedhewon esa yn Moab hag yn-mysk an Ammonysi hag yn Edom hag yn oll an powyow, myghtern Babylon dhe asa remenant yn Yuda ha settya warnedha Gedalia mab Ahikam mab Shafan, [12] ena oll an Yedhewon a dhehwelis dhyworth oll an tylleryow le may fons skattrys, ha dos dhe bow Yuda, dhe Gedalia, dhe Mispa; hag i a guntelas gwin ha frutys hav yn palster.

Bras Yshmael erbynn Gedalia

[13] Lemmyn Yohanan mab Kareagh hag oll pennsevigyon an luyow y'n gwel a dheuth dhe Gedalia, dhe Mispa, [14] ha leverel dhodho, 'A wodhes Baalis myghtern an Ammonysi dhe dhanvon Yshmael mab Nethania dhe'th ladha?' Mes ny's krysis Gedalia mab Ahikam. [15] Ena Yohanan mab Kareagh a gewsis dhe Gedalia yn Mispa yn-dann gel, ow leverel, 'Gas vy dhe vos, my a'th pys, ha my a ladh Yshmael mab Nethania, ha ny wodhvydh den vyth. Prag y'th ledhydh may fydh skattrys oll an Yedhewon yw kuntelys a-dro dhis, ha remenant Yuda a verow?' [16] Mes Gedalia mab Ahikam a leveris dhe Yohanan mab Kareagh, 'Ny wredh tra a'n par ma, rag ty a wowlever a-dro dhe Yshmael.'

Omsav erbynn Gedalia

41 Y'n seythves mis, Yshmael mab Nethania mab Elishama, a'n teylu riel, onan a bennsevigyon an myghtern, a dheuth ha deg gwer ganso dhe Gedalia mab Ahikam, dhe Mispa, hag ena i a dhybris bara war-barth yn Mispa. [2] Yshmael mab Nethania, ha'n deg gwer esa ganso, a sevis ha gweskel Gedalia mab Ahikam mab Shefan gans an kledha ha'y ladha, ev neb a veu gwrys governour an tir gans myghtern Babylon. [3] Yshmael a ladhas oll an Yedhewon esa

gans Gedalia yn Mispa ynwedh, ha soudoryon an Kaldeanys esa ena.

4 Hag y'n jydh wosa ev dhe ladha Gedalia, kyns den vyth
dh'y wodhvos, 5 gwer a dheuth a-dhyworth Shekem ha Shilo
ha Samari, ha'ga barvow treghys ha'ga dillas fregys, ha'ga
horf treghys, gans offrynnow greun ha frankenkys yn aga leuv,
dh'aga dri dhe ji an ARLODH. 6 Hag Yshmael mab Nethania
eth yn-mes a-dhyworth Mispa dh'aga metya, owth ola hag
ev ow tos. Pan vetyas gansa ev a leveris dhedha, 'Dewgh dhe
Gedalia mab Ahikam.' 7 Pan dhrehedhsons dhe gres an cita,
Yshmael mab Nethania ha'n wer ganso a's ladhas, ha'ga thewlel
yn dowrargh. 8 Mes yth esa deg gwer kevys yn aga mysk neb
a leveris dhe Yshmael, 'Na'gan ladh, rag ni a'gan beus y'n
parkow tresoryow kudhys a waneth, heydh, oyl ha mel.' Ytho
ev a hedhis, ha ny's ladhas war-barth gans aga breder.

9 Lemmyn an dowrargh le may tewlis Yshmael korfow an
wer re ladhas drefen Gedalia o an dowrargh gwrys gans Asa
an myghtern rag own Baasha myghtern Israel; Yshmael mab
Nethania a'n lenwis gans an re ledhys. 10 Ena Yshmael a dhug
yn-mes yn kethneth remenant oll an bobel esa yn Mispa, hwath
myrghes an myghtern, neb a ros Nebuzaradan kapten an
withysi yn charj Gedalia mab Ahikam. Yshmael mab Nethania
a's kemeras dhe-ves yn kethneth hag omdenna rag treusi dhe'n
Ammonysi.

11 Mes pan glewas Yohanan mab Kareagh, hag oll
pennsevigyon an luyow esa ganso, a oll an drog a veu gwrys
gans Yshmael mab Nethania, 12 i a gemeras oll aga gwer ha
mos dhe omladh erbynn Yshmael mab Nethania. I a'n kavas
ryb an poll meur usi yn Gibeon. 13 Ha pan welas oll an bobel esa
gans Yshmael Yohanan mab Kareagh hag oll an bennsevigyon
esa ganso, lowen ens. 14 Ytho oll an bobel a wrussa Yshmael
aga hemeres dhe-ves yn kethneth a-dhyworth Mispa a dreylyas
a-dro ha dehweles, ha mos dhe Yohanan mab Kareagh. 15 Mes
Yshmael mab Nethania a dhienkas a-dhyworth Yohanan gans
eth gour, ha mos dhe'n Ammonysi. 16 Ena Yohanan mab

Kareagh hag oll pennsevigyon an luyow esa ganso a gemeras remenant an bobel a veu kemerys yn kethneth gans Yshmael mab Nethania a-dhyworth Mispa wosa ev dhe ladha Gedalia mab Ahikam, soudoryon, benenes, fleghes ha spadhesigyon, neb a wrug Yonathan aga dri a-dhyworth Gibeon. [17] Hag i eth yn-kerdh, ha gortos yn Geruth Kimham ogas dhe Bethlehem, ow mynnes mos dhe Ejyp [18] drefen an Kaldeanys; rag own a's tevo anedha, drefen Yshmael mab Nethania dhe ladha Gedalia mab Ahikam, neb a veu gwrys governour y'n tir gans myghtern Babylon.

Kussul Yeremia dhe Yohanan

42 Ena oll pennsevigyon an luyow, ha Yohanan mab Kareagh ha Yezania[a] mab Hoshaia, hag oll an bobel a'n lyha dhe'n moyha a dheuth nes [2] ha leverel dhe Yeremia an profos, 'Gas, ni a'th pys, agan pledyans dhe vos degemerys a-ragos, ha pys dhe'n ARLODH a'gan govis, rag oll an remenant ma (rag ni yw gesys marnas boghes a'n lies, dell wel dha dhewlagas) [3] may hwrello an ARLODH dha Dhuw diskwedhes dhyn an fordh may kerdhyn ynni ha'n pyth a wren.' [4] Ena Yeremia an profos a leveris dhedha, 'My re'gas klewas: my a bys dhe'n ARLODH agas Duw war-lergh agas geryow, ha py pynag a worthyp an ARLODH my a lever dhywgh; ny withav tra vyth ahanowgh.' [5] Ena i a leveris dhe Yeremia, 'Re bo an ARLODH gwir dhustunier ha len er agan pynn mar ny wren war-lergh puptra a dhanvon dhyn an ARLODH dha Dhuw dredhos. [6] Mars yw da po drog, ni a vydh gostydh dhe lev an ARLODH agan Duw dhe neb y'th tanvenyn may fo da genen pan vedhyn gostydh dhe lev an ARLODH agan Duw.'

[7] Dhe benn deg dydh y teuth ger an ARLODH dhe Yeremia. [8] Ena ev a elwis Yohanan mab Kareagh hag oll pennsevigyon an luyow esa ganso, hag oll an bobel a'n lyha dhe'n moyha, [9] ha leverel dhedha, 'Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel,

---

a 42:1 *Yezania:* Ow sewya an Ebrow. Yn Yer 43:2 an hanow yw *Azaria.* War-lergh an Septuagint an hanow yw *Azaria* omma ynwedh.

dhe neb y'm danvonsowgh dhe worra agas pledyans a-ragdho:
10 Mar trigowgh y'n tir ma, ena my a'gas drehav, a-der agas
tenna dhe'n leur; my a'gas plans ha ny'gas diwreydhyav; rag
edrek a'm beus a'n anfeusi a wrug dhywgh. 11 Na berthewgh
own a vyghtern Babylon, may perthowgh own anodho; na
berthewgh own anodho, yn-medh an ARLODH, rag my a
vydh genowgh, dh'agas sawya ha'gas livra a'y leuv. 12 Ha my
a dhiskwedh truedh dhywgh may kemerro truedh ahanowgh
ha'gas gasa dhe driga yn agas tir agas honan. 13 Mes mar
leverowgh, "Ny vynnyn triga y'n tir ma," ow pos diwostydh dhe
lev an ARLODH agas Duw 14 ow leverel, "Na, mes ni a vynn mos
yn pow Ejyp, le ma na welyn bresel, na klewes son an hirgorn,
na bos nownek rag bara, hag ena y trigyn," 15 ena klewewgh ger
an ARLODH hwi remenant Yuda. Yndelma y lever ARLODH an
luyow, Duw Israel: Mars owgh hwi ervirys dhe vos dhe Ejyp
ha dhe driga ena, 16 ena an kledha may perthowgh own anodho
a wra agas pursewya bys yn pow Ejyp; ha'n divotter esowgh ow
perthi own anodho a wra agas pursewya bys yn Ejyp; hag ena
hwi a verow. 17 Oll an bobel ervirys dhe vos dhe Ejyp dhe driga
ena a verow gans an kledha, gans an divotter ha gans an pla; ny
vydh nagonan anedha gesys, na ny dhiank a-dhyworth an drog
a dhrov warnedha.

18 'Rag yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Par
dell veu diverys ow sorr hag ow honnar war anedhysi Yerusalem,
yndelma ow honnar a vydh diverys warnowgh pan ewgh dhe
Ejyp. Hwi a vydh molleth, hag euth, ha miliga ha keredh. Ny
welowgh an tyller ma namoy. 19 An ARLODH re leveris dhywgh,
hwi remenant Yuda, Nag ewgh dhe Ejyp. Godhvedhewgh my
dh'agas gwarnya hedhyw 20 hwi dhe vos yn sowdhan yn agas
kolon. Rag hwi agas honan a'm danvonas dhe'n ARLODH agas
Duw, ow leverel, "Pys a'gan govis dhe'n ARLODH agan Duw, ha
war-lergh an pyth a lever an ARLODH agan Duw, lavar dhyn, ha
ni a'n gwra." 21 Ha lemmyn my re gewsis dhywgh hedhyw, mes
ny vewgh gostydh dhe lev an ARLODH agas Duw yn tra vyth
ma'm danvonas dh'y leverel dhywgh. 22 Godhvedhewgh ytho

yn ta, hwi a verow gans an kledha, gans an divotter ha gans an pla y'n tyller may fynnowgh mos ha triga.'

Yeremia Kemerys dhe Ejyp

43 Pan worfennas Yeremia kewsel dhe oll an bobel oll geryow an ARLODH aga Duw, ha gansa may hwrug an ARLODH aga Duw y dhanvon dhedha, [2] Azaria mab Hoshaia ha Yohanan mab Kareagh hag oll an wer valgh a leveris dhe Yeremia, 'Ty a wowlever. Ny'th tanvonas an ARLODH agan Duw dhe leverel, "Nag ewgh dhe Ejyp dhe driga ena;" [3] mes yma Baruk mab Neria orth dha ynia er agan pynn, dh'agan ri yn leuv an Kaldeanys, ma'gan gorrens dhe'n mernans, ha'gan kemeres dhe-ves yn divroedh dhe Babylon.' [4] Ytho ny veu Yohanan mab Kareagh hag oll pennsevigyon an luyow hag oll an bobel gostydh dhe lev an ARLODH, dhe driga yn pow Yuda. [5] Mes Yohanan mab Kareagh hag oll pennsevigyon an luyow a gemeras oll remenant Yuda re dhehwelsa dhe driga yn pow Yuda dhyworth an kenedhlow oll may fiens herdhys dhedha – [6] an wer, ha'n benenes, ha'n fleghes, ha myrghes an myghtern, ha pubonan a wrug Nebuzadan kapten an withysi gasa gans Gedalia mab Ahikam mab Shafan; ynwedh Yeremia an profos ha Baruk mab Neria. [7] Hag i a dheuth bys yn pow Ejyp, rag ny woslowsons orth lev an ARLODH. Hag i a dheuth dhe Tahpanhes.

[8] Ena ger an ARLODH a dheuth dhe Yeremia yn Tahpanhes: [9] Kemmer y'th leuv meyn bras, ha'ga ynkleudhyas y'n leur a bri usi orth daras chi Faro yn Tahpanhes, yn golok gwer Yuda, [10] ha lavar dhedha, Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Otta, my a dhanvon ha kemeres Nebukadnessar myghtern Babylon, ow gwas, hag ev a worr y dron a-ugh an veyn ma re ynkleudhis, hag ev a les y babel riel warnedha. [11] Ev a dheu ha gweskel pow Ejyp, ow ri dhe'n mernans an re yw destnys rag mernans, ha dhe gethneth an re yw destnys rag kethneth, ha dhe'n kledha an re yw destnys rag an kledha. [12] Ev a dhew tan yn chiow duwow Ejyp. Ev a's lesk, ha'ga don dhe-ves yn kethneth, hag ev a lanha pow Ejyp, par dell lanha bugel

y dhillas; hag ev a omden alena yn kres. [13] Ev a derr peulveyn Tempel an Howl, usi yn pow Ejyp; ha templow duwow Ejyp ev a lesk gans tan.

Breus erbynn Gordhyans Idolys

44 An ger hag a dheuth dhe Yeremia rag oll an Yedhewon trigys yn pow Ejyp, yn Migdol, yn Tahpanhes, yn Nof, hag yn tir Pathros, ow leverel, [2] Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Hwi re welas oll an anfeusi a dhres war Yerusalem hag oll citys Yuda. Hag otta, hedhyw ynyal yns, ha heb anedhyas ynna, [3] drefen an drogedh a wrussons orth ow frovokya dhe sorr, drefen i dhe vones dhe leski offrynnow ha servya duwow erel na aswonens, na i, na hwi, na'gas tasow. [4] Mes my a dhanvonas dhywgh oll ow servysi an brofosi, orth aga danvon arta hag arta, ow leverel, 'My a'gas pys ma na wrellowgh an dra euthyk ma hag yw kasadewder dhymm.' [5] Mes ny woslowsons na plegya skovarn, dhe dreylya a'ga drogedh, ha ma na loskons offrynnow dhe dhuwow erel. [6] Ytho ow sorr hag ow honnar a veu dinewys hag enowys yn trevow Yuda ha stretow Yerusalem; hag i yw gwastys hag ynyal kepar hag y'n jydh hedhyw. [7] Ytho lemmyn, yndelma y lever an ARLODH, Duw an luyow, Duw Israel: Prag y hwrewgh an drogedh meur ma er agas pynn agas honan, dhe derri yn-mes a Yuda gour ha benyn, flogh ha baban, ma na vo remenant gesys; [8] orth ow frovokya dhe sorr gans ober agas diwleuv, ow leski offrynnow dhe dhuwow erel yn pow Ejyp, le may teuthewgh dhe driga, rag distrui agas honan, ha bos molleth ha keredh yn-mysk oll kenedhlow an nor? [9] A ankevsowgh drogedh agas tasow, drogedh myghternedh Yuda ha drogedh aga gwragedh, agas drogedh hwi ha drogedh agas gwragedh, a wrussons yn pow Yuda hag yn stretow Yerusalem? [10] Ny's teva edrek, na ny borthsons own, na ny gerdhsons y'm lagha ha'm ordenansow a worris a-ragowgh hag a-rag agas tasow.

[11] Rag henna yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Otta, my a sett ow fas er agas pynn rag drogedh ha dhe dhistrui Yuda oll. [12] My a gemmer remenant Yuda, re settyas aga fas

dhe dhos ha triga yn pow Ejyp, hag i oll a vydh diswrys, ha kodha yn pow Ejyp; i a vydh diswrys gans an kledha ha gans an divotter, a'n lyha dhe'n moyha; i a verow gans an kledha ha gans an divotter; hag i a vydh molleth, hag euth, ha miliga ha keredh. 13 My a gessydh an re usi trigys yn pow Ejyp, dell gessydhis Yerusalem, gans an kledha, gans an divotter ha gans an pla; 14 ny wra nagonan a remenant Yuda, yw gyllys dhe driga yn pow Ejyp, diank na skapya dhe dhehweles dhe bow Yuda dhe driga ena; kynth hwansons dehweles dhe driga ena, ny dhehwelons, marnas nebes foesigyon.

15 Ena oll an wer neb a wodhya bos aga gwragedh ow leski offrynnow dhe dhuwow erel, hag oll an gwragedh a sevi yn ogas, kuntelles meur, oll an bobel esa trigys yn Pathros yn pow Ejyp, a worthebis dhe Yeremia: 16 'A-dro dhe'n ger a gewssys dhyn yn hanow an ARLODH, ny woslowyn orthis. 17 Yn le henna, ni a wra puptra re ambossyn, dhe leski offrynnow dhe vyghternes nev ha dinewi offrynnow diwes dhedhi, par dell wrussyn, ni ha'gan tasow, agan myghternedh, ha'gan pennsevigyon yn trevow Yuda hag yn stretow Yerusalem. Rag ena ni a'gan bo palster a voos, ha seweni heb gweles anfeus. 18 Mes a-ban hedhsyn leski offrynnow dhe vyghternes nev, ha dinewi offrynnow diwes dhedhi, ny'gan bo puptra ha ni re beu diswrys gans an kledha ha gans an divotter.' 19 Hag yn-medh an gwragedh, 'Pan leskyn offrynnow dhe vyghternes nev, ha dinewi offrynnow diwes dhedhi, a wrussyn tesennow dh'y gordhya ha dinewi offrynnow diwes heb agan gwer?'

20 Ena Yeremia a leveris dhe'n bobel oll, dhe'n wer ha dhe'n benenes, ha dhe oll an bobel esa ow ri an gorthyp ma dhodho: 21 'An offrynnow a lesksowgh yn trevow Yuda hag yn stretow Yerusalem, hwi ha'gas tasow, agas myghternedh ha'gas pennsevigyon, ha pobel an tir, a ny wrug an ARLODH perthi kov anedha? A ny dheuth yn y vrys? 22 Ny ylli an ARLODH perthi na fella agas drog wriansow, ha'n taklow kasadow a wrussowgh; yndella agas tir a dheuth ha bos ynyal ha gwast ha molleth, heb anedhyas, kepar hag y'n jydh hedhyw. 23 Yth yw drefen hwi dhe leski offrynnow, ha drefen hwi dhe begha

erbynn an ARLODH, ha ny woslowsowgh orth lev an ARLODH na kerdhes yn y lagha ha'y ordenansow ha'y dhustuni, y hwarva an drogedh ma dhywgh, kepar hag y'n jydh hedhyw.'

[24] Yeremia a leveris dhe oll an bobel ha dhe oll an benenes, 'Klewewgh ger an ARLODH, oll Yuda usi yn pow Ejyp: [25] Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: Hwi ha'gas gwragedh re gewsis gans agas ganow, ha kowlwul gans agas diwleuv, ow leverel, "Ni a gollenow agan ambosow re wrussyn, dhe leski offrynnow dhe vyghternes nev, ha dhe dhinewi offrynnow diwes dhedhi." Kollenwewgh ytho agas ambosow, ha gwrewgh agas offrynnow diwes! [26] Rag henna klewewgh ger an ARLODH, hwi oll a Yuda usi trigys yn pow Ejyp: Otta, my a de der ow hanow meur, yn-medh an ARLODH, na vydh ow hanow leverys yn ganow gour vyth a Yuda yn pow Ejyp oll, ow leverel, "Dell vyw an ARLODH." [27] Otta, my a with warnedha rag drog a-der dader; pub gour a Yuda usi yn pow Ejyp a vydh distruys gans an kledha ha gans an divotter, bys pan vo diwedh anedha. [28] Ha'n re a dhienk a'n kledha a dhehwel yn-mes a bow Ejyp dhe bow Yuda, boghes aga niver; hag oll remenant Yuda, yw gyllys dhe driga yn pow Ejyp, a wra godhvos pyneyl yw an ger a sev, ow ger vy po aga ger i. [29] Hemma a vydh an tokyn dhywgh, yn-medh an ARLODH, my dh'agas kessydhya y'n tyller ma, rag may hwodhvowgh y fydh ow geryow er agas pynn komposys yn sur: [30] Yndelma y lever an ARLODH, Otta, my a re Faro Hofra, myghtern Ejyp, yn leuv y eskerens, hag yn leuv an re a hwila y vewnans, par dell res Sedekia myghtern Yuda yn leuv Nebukadnessar myghtern Babylon, y eskar a hwilas y vewnans.'

Messach dhe Baruk

45 An ger a gewsis Yeremia an profos dhe Baruk mab Neria, pan skrifas an geryow ma yn rol-skrifa a-dhyworth ganow Yeremia, y'n peswora bledhen a Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda: [2] Yndelma y lever an ARLODH, Duw Israel, orthis A Baruk: [3] Ty a leveris, 'Go vy! An ARLODH re geworras ahwer dhe'm dolor; difygys ov gans ow hanasa, ha

ny gavav powes.' [4] Yndelma y leverydh dhodho, 'Yndelma y lever an ARLODH: Otta, my a dhistru an pyth a dhrehevis, ha diwreydhya an pyth a blensis – henn yw, an tir oll. [5] Ha ty, a hwilydh traow meur dhe'th honan? Na's hwila; rag my a dhre anfeusi war oll kneus, yn-medh an ARLODH; mes my a re dhis dha vewnans avel preydh yn pub tyller mayth ylli.'

Messach a-dro dhe Ejyp

46 Ger an ARLODH hag a dheuth dhe Yeremia an profos a-dro dhe'n kenedhlow.

[2] A-dro dhe Ejyp, a-dro dhe lu Faro Neko, myghtern Ejyp, esa ryb an avon Ewfrates yn Karkemish hag a veu fethys gans Nebukadnessar myghtern Babylon y'n peswora bledhen a Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda:

[3] Pareusewgh bokler ha skoos
ha dewgh nes dhe'n vatel!

[4] Hernessyewgh an vergh;
yskynnewgh, marghogyon!
Kemerewgh agas savleow gans agas basnettow,
gwrewgh dh'agas lonsow lentri,
gwiskewgh agas kaspowsyow.

[5] Prag y's gwelis dyegrys
ha treylys war-dhelergh?
Aga breselyoryon yw gweskys,
ha re fias yn fisten,
heb mires war-dhelergh;
yma euth a bub tu,
yn-medh an ARLODH.

[6] Na wres an buan fia
na'n kasor diank;
dhe'n gogledh ryb an avon Ewfrates
i re drebuchyas ha kodha.

[7] Piw yw hemma, usi ow sevel avel an Nil,
avel avonyow gans aga dowrow yn hwythfians?

[8] Ejyp a sev avel an Nil,
avel avonyow gans aga dowrow yn hwythfians.
Ev a leveris, My a sev, my a gudh an nor,
my a dhistru an citys ha'ga anedhysi.
[9] Yn-rag, hwi vergh,
ha fyski yn fuskok, hwi jarettow!
Gas an vreselyoryon dhe vos yn-rag:
gwer Ethiopi ha Put hag a dheg an skoos,
gwer Lud hag a denn an warak.
[10] Rag hemm yw dydh an Arlodh, Duw an luyow,
dydh a dhial,
dhe dyli dial war y eskerens.
An kledha a dhevor hag a vydh gwalghys,
ha medhwys gans aga goos.
Rag an Arlodh, Duw an luyow, a'n jeves sakrifis
yn tir an gogledh ryb an avon Ewfrates.
[11] Ke yn-bann dhe Gilead ha kemmer balsam,
A werghes, vyrgh Ejyp!
Yn euver ty a wra devnydh a'th vedhegnethow;
ny'gas beus yaghheans.
[12] An kenedhlow re glewas a'th veth,
ha'th kri re lenwis an nor;
rag kasor re drebuchyas erbynn kasor;
ha'n dhew re godhas war-barth.

[13] An ger a gewsis an Arlodh dhe Yeremia an profos a-dro dhe dhevedhyans Nebukadnessar myghtern Babylon dhe weskel pow Ejyp:

[14] Diskleryewgh yn Ejyp, ha gwarnya yn Migdol;
gwarnyewgh yn Nof hag yn Tahpanhes;
leverewgh, 'Kemmer dha savla, ha bydh parys,
rag an kledha a dhevor an re a-dro dhis.'

15 Prag yth yw Apis[a] prosternys?
Prag na wrug dha darow sevel fast?
– drefen an ARLODH dh'y herdhya dhe-ves.

16 Dha lu a drebuchyas[b] ha kodha,
ha leverel an eyl dh'y gila,
'Dewgh, dehwelyn dh'agan pobel agan honan
ha dhe dir agan genesigva,
drefen kledha an arwasker.'

17 Gelwewgh hanow Faro myghtern Ejyp,
'Braggyer neb a gollas y jons.'

18 Dell vewav, yn-medh an Myghtern,
ha'y hanow ARLODH an luyow,
nebonan a dheu
kepar ha Tabor y'n menydhyow,
ha kepar ha Karmel ryb an mor.

19 Pareus ragos fardellow divroedh,
ty anedhyas, myrgh Ejyp!
Rag Nof a vydh gwastys
hag y fydh distruys, heb anedhyas.

20 Denewes pur deg yw Ejyp
mes yma kelyon margh ow tos er hy fynn a'n
gogledh

21 Ynwedh hy gwer arvethys yn hy kres
yw avel leughi peskys;
rag i ynwedh re dreylyas ha fia war-barth,
ny sevsons;
rag dydh aga therros re dheuth warnedha,
ha termyn aga hessydhyans.

---

a 46:15 *Apis:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *dha re grev,* henn yw, *dha soudoryon.*

b 46:16 *Dha lu a drebuchyas:* Amendys. Ebrow *Ev a lieshas an den a drebuch.*

22 Ejyp a wra son kepar ha sarf ow slynkya dhe-ves;
rag hy eskar a geskerdh gans lu,[a]
ha dos er hy fynn gans bolyow,
avel an re a dregh gwydh.
23 I a derr hy hoswik,
yn-medh an ARLODH,
kynth yw re dew dhe hwithra,
drefen aga bos moy niverus ages an lokustes,
heb nivera yns i.
24 Myrgh Ejyp a vydh gorrys dhe veth;
hi a vydh livrys yn leuv pobel an gogledh.

25 ARLODH an luyow, Duw Israel, a leveris: Otta, my a dhre kessydhyans war Amon a Thebes, ha Faro, hag Ejyp, ha'ga duwow ha'ga myghternedh, war Faro ha'n re a fydh ynno. 26 My a's liver yn leuv an re a hwila aga bewnans, dhe Nebukadnessar myghtern Babylon ha'y wesyon. A-wosa Ejyp a vydh anedhys avel y'n dedhyow koth, yn-medh an ARLODH.

Duw a Saw Israel

27 Mes ty, na vydh ownek, ow gwas Yakob,
ha na vydh digolonnek, A Israel;
rag my a'th saw a-bell,
ha'th has a-dhyworth tir aga hethneth.
Yakob a dhehwel ha bos yn powes hag attes,
ha nagonan ny worr own ynno.
28 Ha ty, na vydh ownek, ow gwas Yakob,
yn-medh an ARLODH,
rag yth esov genes.

---

a 46:22 *Ejyp a wra son kepar ha sarf ow slynkya dhe-ves; rag hy eskar a geskerdh gans lu:* Ebrow *Hy son yw avel sarf ow mos, rag i a gerdh yn lu.*

My a wra diwedh dhe oll an kenedhlow
le ma'th skattris,
mes ny wrav dha leun dhistrui.

My a'th kessydh yn ewn musur,
mes ny wrav dha asa heb kessydhyans yn tien.

Breus war an Filistysi

47 Ger an ARLODH a dheuth dhe Yeremia an profos a-dro dhe'n Filistysi, kyns Faro dhe weksel Gaza:

[2] Yndelma y lever an ARLODH:

Otta, dowrow a dardh a'n gogledh
hag a vydh keynres fennys;

i a fenn an tir ha puptra eus ynno,
an cita ha'n re trigys ynni.

Pobel a skrij,
hag oll anedhysi oll an tir a gyn.

[3] Orth tros stankya karnow y vergh krev,
orth klattrans y jarettow, orth grommyans aga rosow,

ny dreyl an tasow dhe sawya aga fleghes,
mar wann yw aga diwleuv,

[4] Rag an jydh re dheuth
dhe dhistrui oll an Filistysi,

dhe dreghi a-dhyworth Tyr ha Sidon
pub gwereser yw gesys.

Rag an ARLODH a dhistru an Filistysi,
remenant arvordir Kaftor.

[5] Molder re dheuth war Gaza,
avlavar yw Ashkelon.

A remenant an Anakim,
pes termyn yth omhackydh?

[6] A, kledha an ARLODH,
pes termyn y fydh bys pan vi kosel?

Dehwel y'th woon,
powes ha bydh kosel.
7 Fatel yll bos kosel
pan ros an ARLODH gorhemmyn?
Erbynn Ashkelon hag erbynn an morrep –
ena ev re'n erviras.

Breus war Moab

48 A-dro dhe Moab.
Yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel:
Go ev, Nebo, gwastys yw!
Kiryathaym yw gorrys dhe veth ha kemerys;
Misgab yw methek hag a berth euth.
2 Ny vydh namoy gormel a Moab.
Yn Heshbon i re dewlis drog er hy fynn:
'Dewgh, treghyn hi dhe-ves ma na vo kenedhel!'
Hwi ynwedh, A Madmen, a vydh diswrys;
an kledha a'th pursew.

3 Lev kri a-dhyworth Horonaym:
'Ynyalder, ha distruyans meur!'
4 'Moab yw distruys!'
a gri hy re vyghan.
5 Rag y'n fordh-yskynna dhe Luhith
i a yn-bann owth ola yn hwerow;
rag y'n fordh yn-nans dhe Horonaym
an eskar re glewas kri a angos rag an distruyans.
6 Fiewgh, omsawyewgh,
ha bedhewgh avel asen gwyls y'n difeyth.

7 Rag drefen ty dhe fydhya yn dha dhinasow[a] hag y'th tresoryow,
ty ynwedh a vydh kemerys;
Kemosh a yn divroedh,
war-barth gans y oferysi ha'y bennsevigyon.
8 An distruyer a dheu dhe bub cita,
ha ny dhiank cita vyth;
an nans a dhe goll,
ha'n ughelgompesen a vydh distruys,
par dell gewsis an ARLODH.

9 Gorrewgh holan war Moab,
rag hi a vydh magoryow;
hy threvow a vydh ynyal,
heb anedhyas ynni.

10 Miliges yw ev neb yw diek ow kul ober an ARLODH, ha miliges yw ev neb a with y gledha dhyworth skollya goos.

11 Moab re beu attes a'y yowynkneth,
sedhys avel gwin war y wodhes;
ny veu gwakhes a lester dhe lester,
na nyns eth yn divroedh;
ytho y vlas re wortas ynno,
ha nyns yw y sawer chanjys.

12 Rag henna, otta, an dedhyow a dheu, yn-medh an ARLODH, pan dhanvonav dhodho renysi-gwin dh'y dreuslestra, hag i a wakha y lestri, ha terri y sethow yn darnow. 13 Ha Moab a'n jevydh meth a Kemosh, dell borthas chi Israel meth a Bethel, may trestsons ynno.

14 Fatel yllowgh leverel, 'Kasoryon allosek on ni,
ha gwer nerthek rag an vresel'?

---

a 48:7 *yn dha dhinasow:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *y'th oberow.*

15 Distruyer Moab ha'y citys re dheuth yn-bann,
ha'y wer yowynk dhewisys res eth yn-nans dhe'n ladhva,
yn-medh an Myghtern, ARLODH an luyow yw y hanow.
16 Yma terros Moab yn ogas
ha'y anfeusi a nes yn uskis.
17 Kynewgh warnodho, hwi oll yn y gerghyn,
ha peub a aswon y hanow;
leverewgh, 'Ass yw terrys an dernwelen allosek,
an vagel splann!'

18 Diyskyn a'n golewder,
hag esedh war an dor kras,
ty anedhyades, myrgh Dibon!
Rag distruyer Moab re dheuth yn-bann er dha bynn;
ev re dhistruis dha dinasow.
19 Sav ryb an fordh ha mires,
ty anedhyades Aroer!
Govyn orto ev neb a fi ha'n venyn neb a dhienk;
lavar, 'Pandr'a hwarva?'
20 Moab yw gorrys dhe veth, rag hy bos terrys;
kynewgh hag olewgh!
Leverewgh e yn Arnon,
Moab dhe vos gwastys.

21 Barn re dheuth war an ughelgompesen, war Holon, ha Yahasa ha Mefaath, 22 ha Dibon, ha Nebo, ha Beth-dibathaym, 23 ha Kiryathaym, ha Beth-gamul, ha Beth-meon, 24 ha Kerioth, ha Bosra, ha war oll an citys a bow Moab, pell hag ogas. 25 Korn Moab yw treghys dhe-ves, ha'y bregh yw terrys, yn-medh an ARLODH.

26 Gwrewgh dhodho bos medhow, drefen ev dhe omvoghhe erbynn an ARLODH; gesewgh Moab dhe omlagenna yn y hwyj

y honan; hag ev ynwedh a vydh ges. [27] A nyns o Israel ges dhis,
kyn nag o kevys yn-mysk ladron? Rag peskweyth may kewssys
anodho ty a shackyas dha benn!

[28] Gesewgh an citys, ha trigewgh y'n garrek,
hwi anedhysi Moab!
Bedhewgh avel an golom a neyth
yn amal ganow kownans.
[29] Ni re glewas a wooth Moab –
ha pur wothus yw ev –
a'y ughelder, ha'y wooth ha'y valghder,
hag a'y golon howtyn.
[30] My a wor y sorr, yn-medh an ARLODH;
y vraslavarow yw fals,
y weythresow yw fals.
[31] Ytho my a oul rag Moab;
my a gri rag Moab oll;
rag gwer Kir-heres my a gyn.
[32] Moy es an olva rag Yazer my a ool ragos,
ty winwedhen Sibma.
Dha skorrennow a ystynnas a-dreus dhe'n mor,
devedhys bys Yazer;
war dha frutys hav ha trevas dha wingreun
an distruyer re godhas.
[33] Heudhder ha lowena yw kemerys dhe-ves
a'n tir feyth a Moab;
my re wrug dhe hedhi gwin a'n gwinwaskow;
ny drett den vyth gans garmow lowender;
an arm ny vydh garm a lowender.

[34] Son aga kri a dheu dhyworth Heshbon bys Eleale, bys
Yahas, dhyworth Soar bys Horonaym hag Eglath-shelishia.
Rag hwath dowrow Nimrim yw devedhys ha bos difeyth. [35] Ha
my a dhre diwedh yn Moab, yn-medh an ARLODH, dhodho ev
neb a offryn sakrifis yn tyller ughel ha leski offrynnow dh'aga

duwow. [36] Ytho ow holon a gyn rag Moab avel pibow, hag ow holon a sen avel pibow rag gwer Kir-heres; rag an rychys re gavsons yw gyllys.

[37] Rag pub penn a vydh mool ha pub barv treghys dhe-ves;
war bub leuv y fydh skwardyow, hag yskar war an klunyow.
[38] War do pub chi yn Moab, hag yn hy stretow nyns eus marnas kynvan;
rag my re dorras Moab avel lester nag eus hwans anodho, yn-medh an ARLODH.
[39] Ass yw hi terrys! Ass wrons kyni!
Ass wrug Moab treylya hy heyn yn meth! Ytho Moab yw devedhys ha bos ges hag euth dhe beub yn y gerghyn.

[40] Rag yndelma y lever an ARLODH:

Otta, ev a neyj yn-nans avel er,
ha lesa y dhiwaskel erbynn Moab;

[41] an citys a vydh kemerys
ha'n dinasow dalghennys.

Kolon kasoryon Moab y'n jydh na
a vydh kepar ha kolon benyn yn hy gwelivesi.

[42] Moab a vydh distruys ma na vydh pobel na fella,
drefen ev dhe omvoghhe erbynn an ARLODH.

[43] Yma own, pytt, ha maglen
a-ragos, ty anedhyas Moab!
yn-medh an ARLODH.

[44] Seul a fi a'n browagh
a godh y'n pytt,
ha seul a glamber yn-mes a'n pytt
a vydh kechys y'n vaglen.
Rag my a dhre an traow ma war Moab
yn bledhen aga hessydhyans,
yn-medh an ARLODH.

[45] Yn skeus Heshbon
foesigyon a hedhis, heb nerth;
rag tan a dheuth yn-mes a Heshbon,
flamm yn-mes a ji Sihon;

ev a dhistruis tal Moab,
ha kurun penn mebyon an tervans.
46 Go jy, Moab!
Pobel Kemosh res eth dhe goll,
rag agas mebyon yw kemerys yn keth,
ha'th vyrghes yn kethneth.
47 Mes my a dreyl kethneth Moab
y'n dedhyow diwettha, yn-medh an ARLODH.

Bys hemma yma an varn war Moab.

Breus war an Ammonysi

49 A-dro dhe'n Ammonysi.
Yndelma y lever an ARLODH:
A nyns eus mebyon dhe Israel?
A nyns eus her dhodho?
Prag ytho yth eritas Milkom Gad
ha'y bobel re anedhis yn y citys?
2 Rag henna otta, an dedhyow a dheu,
yn-medh an ARLODH,
pan wrav an arm a vatel dhe vos klewys
erbynn Rabba a'n Ammonysi;
y fydh krug difeyth,
ha'y threvow a vydh leskys gans tan;
ena Israel a dhiserit an re a wrug y dhiserita ev,
yn-medh an ARLODH.

3 Oul, A Heshbon, rag Ay yw gwastys!
Kriewgh, A vyrghes Rabba,
Omrugysewgh gans yskar,
galarewgh, ha ponyewgh omma hag ena ryb an keow.
Rag Milkom a yn divroedh,
war-barth gans y oferysi ha'y bennsevigyon.

4 Prag y fostydh y'th nerth[a]?
Dha nerth a deudh dhe-ves,
A vyrgh dhislen.
Ty a fydhyas y'th tresoryow, ow leverel,
'Piw a dheu er ow fynn?'
5 Otta, my a dhre euth warnas,
yn-medh an Arlodh, DUW an luyow,
a-dhyworth oll dha gentrevogyon;
ha hwi a vydh skattrys, sket,
heb den vyth dhe guntel an foesigyon.

6 Hag a-wosa my a dreyl kethneth an Ammonysi, yn-medh an ARLODH.

Barn war Edom

7 A-dro dhe Edom.
Yndelma y lever an ARLODH:
A nyns eus furneth na fella yn Teman?
Yw kussul an dhothyon gyllys dhe goll?
Yw pedrys aga furneth?
8 Fiewgh, treylyewgh agas keyn, trigewgh isel,
anedhysi Dedan!
Rag my a dhre terros Esaw warnodho,
pan y'n kessydhyav.
9 Mar teffa dhis kuntelloryon grappys,
a ny assens rann?
Mar teffa ladron y'n nos,
a ny bylsens unsel an pyth a ve lowr ragdha?
10 Mes my, my re dhestryppyas Esaw,
my re dhiskudhas y dylleryow kudh,
ha ny yll omgudha.
Y has yw distruys, y neskerens
ha'y gentrevogyon; nyns usi namoy.

a 49:4 *nerth:* Amendys. Ebrow *nansow.*

[11] Gas dha omdhivasow, my a's gwith yn fyw;
ha gas dha wedhwesow dhe fydhya ynnov.

[12] Rag yndelma y lever an ARLODH: Otta, seul na veu breusys dhe eva an hanaf a dal hwath y eva, ytho a vedhydh ty heb kessydhyans vyth? Ny vedhydh heb kessydhyans; res yw dhis y eva. [13] Rag my re dos re'm honan, yn-medh an ARLODH, y fydh Bosra euth ha skorn ha difeyth ha molleth; ha'y citys oll a vydh magoryow bys vykken.

[14] My re glewas nowodhow dhyworth an ARLODH,
ha kannas re beu danvenys yn-mysk an kenedhlow:
'Omguntelewgh war-barth ha dewgh er hy fynn,
ha sevewgh dhe'n vatel!'
[15] Rag otta, my a'th wra an lyha yn-mysk an kenedhlow,
ha dispresys gans densys.
[16] An browagh gwrys genes
ha gooth dha golon re's tollas,
ty usi trigys yn folsyow an garrek,
neb a syns ughelder an vre.
Kyn hwredh dha neyth mar ughel ages an er,
alena my a'th tre dhe'n leur,
yn-medh an ARLODH.

[17] Ynwedh Edom a vydh ynyal; peub a dremen dresti a gemmer skruth ha hwibana drefen oll hy flaow. [18] Par dell veu Sodom ha Gomorra ha'ga hentrevogyon domhwelys, yn-medh an ARLODH, ny vydh den vyth trigys ena, na ny vydh nagonan ynni avel alyon. [19] Otta, avel lew ow tos a-dhyworth kaswydh an Yordan erbynn peurva a dhur der an vledhen, a-dhesempis my a's[a] chass yn-mes anedhi. Piw yw an den dewisys a apoyntyav rag hemma? Rag piw yw haval dhymm? Piw a yll ow gelwel dhe ri akont? Piw yw an bugel a yll sevel er ow fynn? [20] Ytho klewewgh kussul an ARLODH erbynn Edom ha'y dowlow re

a 49:19 *a's:* Ow sewya an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *a'n.*

formyas erbynn anedhysi Teman: Yn sur an lyha a'n flock a
vydh draylys dhe-ves; yn sur ev a wra aga feurva ynyal ragdha.
21 Orth son aga hodh, an nor a gren; son aga kri a vydh klewys
orth an Mor Rudh. 22 Otta, ev a yskyn ha neyja avel an er ha
lesa y dhiwaskel war Bosra, ha kolon breselyoryon Edom y'n
jydh na a vydh avel kolon benyn yn hy gwelivesi.

Barn war Damaskus

23 A-dro dhe Damaskus.

Hamath hag Arpad a's teves meth,
drefen i dhe glewes yeyn nowodhow;
i a deudh yn own, troblys yns avel an mor
na yll bos kosel.
24 Damaskus yw devedhys ha bos gwann, hi re dreylyas
dhe fia,
ha skruth re's dalghennas,
angos ha glosow re's synsis,
avel benyn yn hy gwelivesi.
25 Ass yw forsakys an cita a vri,
an dre lowenek!
26 Rag henna hy gwer yowynk a godh yn hy stretow,
hag oll hy soudoryon a vydh distruys an jydh na,
yn-medh ARLODH an luyow.
27 Ha my a enow tan orth fos Damaskus,
hag a gowllesk lysyow Ben-hadad.

Barn war Kedar ha Hasor

28 A-dro dhe Kedar ha gwlaskordhow Hasor a wrug
Nebukadnessar myghtern Babylon aga fetha.

Yndelma y lever an ARLODH:

Sevewgh, kewgh yn-bann erbynn Kedar,
ha distruewgh pobel an duryen.
29 I a gemmer aga thyldow ha'ga flockys,
aga kroglennow hag oll aga gwara;

i a gemmer aga hawrvergh dh'aga honan,
hag i a gri dhedha: 'Yma euth a bub tu!'

30 Fiewgh, gwandrewgh pell dhe-ves, trigewgh yn
tylleryow down,
hwi anedhysi Hasor!
yn-medh an ARLODH.
Rag Nebukadnessar myghtern Babylon
re dewlis towl er agas pynn
ha gul entent er agas pynn.

31 Sevewgh, kewgh yn-bann erbynn kenedhel attes,
eus trigys yn tiagha,
yn-medh an ARLODH,
na's teves yetow na barrys,
usi trigys hy honan.
32 Aga hawrvergh a vydh preydh,
aga greow a warthek pyllans.
My a skatter dhe bub gwyns
an re a's teves talyow mool,
ha my a dhre terros
er aga fynn a bub tu,
yn-medh an ARLODH.
33 Hasor a vydh godegh owrgeun,
difeyth bys vykken;
ny vydh trigys den vyth ena,
na ny vydh nagonan ynni avel alyon.

Barn war Elam

34 Ger an ARLODH a dheuth dhe Yeremia an profos a-dro dhe Elam, yn dalleth reyn myghtern Sedekia myghtern Yuda.

35 Yndelma y lever ARLODH an luyow: My a derr gwarak Elam, penn aga nerth; 36 ha my a dhre war Elam an peswar gwyns a beswar korn nev; ha my a's skatter dhe oll an gwynsow ma, ha ny vydh kenedhel vyth dhedhi ma na dheu dhodho foesigyon

Elam. [37] My a worr euth yn Elam a-rag aga eskerens, hag a-rag
an re a hwila aga bewnans; my a dhre anfeusi warnedha, ow
sorr fers, yn-medh an ARLODH. My a dhanvon an kledha war
aga lergh, bys pan wrav diwedh dhedha; [38] ha my a sett ow
thron yn Elam, ha distrui aga myghtern ha'ga fennsevigyon,
yn-medh an ARLODH.

[39] Mes y'n dedhyow diwettha my a dhre arta kethneth Elam,
yn-medh an ARLODH.

Barn war Babylon

50 An ger a gewsis an ARLODH a-dro dhe Babylon,
a-dro dhe bow an Kaldeanys, dre Yeremia an profos:

[2] Diskleryewgh yn-mysk an kenedhlow ha derivewgh,
sevewgh baner ha derivewgh,
na'n kudhewgh, leverewgh:

Babylon yw kemerys,
Bel yw gorrys dhe veth,
Merodak yw dyegrys.

Hy imajys yw gorrys dhe veth,
hy idolyow yw digolonnek.

[3] Rag yn-mes a'n gogledh y teu kenedhel er hy fynn, a wra hy
thir ynyal, ha ny drig den vyth ynno, ha den ha best a fi dhe-ves.

[4] Y'n dedhyow na hag y'n termyn na, yn-medh an ARLODH,
pobel Israel a dheu, i ha pobel Yuda war-barth; i a dheu yn unn
ola ow hwilas an ARLODH aga Duw. [5] I a wovyn an fordh dhe
Sion ha'ga fassow treylys war-tu hag ev, hag i a dheu ow leverel,
'Dewgh ha glena agan honan dhe'n ARLODH gans kevambos bys
vykken, na vydh ankevys.'

[6] Ow fobel re beu deves kellys; aga bugeledh re's ledyas yn
stray, orth aga threylya dhe-ves war an menydhyow; i res eth
a'n menydh dhe'n vre, i re ankovas aga horlan. [7] Peub a's kavas
re's devoryas, ha'ga eskerens re leveris, 'Nyns on kablus, drefen
i dhe begha erbynn an ARLODH, an gwir beurva, ha govenek
aga thasow, an ARLODH.'

8 Fiewgh a gres Babylon, kewgh dhe bow an Kaldeanys, ha
bedhewgh avel boghes a-rag an flock. 9 Rag otta, my a dhifun
kuntelles a genedhlow meur a dir an gogledh, ha'ga dri yn-bann
erbynn Babylon; hag i a omsett yn aray er hy fynn; alena hi a
vydh kemerys. Aga sethow yw avel kasor sleygh na dhehwel
gwag y leuv. 10 Kaldea a vydh pyllys; ha peub a's pyll a vydh
gwalghys, yn-medh an ARLODH.

11 Drefen hwi dhe lowenhe, drefen hwi dhe vos fest
heudhik,
hwi dhistruyoryon ow ertach,
kyn terlemmowgh avel denewes y'n aswels,
ha kryghias avel mergh krev,
12 agas mamm a's tevydh meth glan,
ha hi a'gas dinythis a vydh diskrassyes.
Otta, hi a vydh an lyha a'n kenedhlow,
ynyal, seghtir, ha difeythtir.
13 Drefen sorr an ARLODH ny vydh hi anedhys,
mes y fydh ynyal kowal;
pubonan usi ow mos ryb Babylon a gemmer skruth
ha hwibana orth oll hy flaow.
14 Omsettyewgh yn aray erbynn Babylon oll a-dro;
hwi oll neb a bleg an warak,
tennewgh orti, na sparyewgh sethow,
rag hi re beghas erbynn an ARLODH.
15 Germewgh orti a bub tenewen,
'Hi re omros;
hy thouryow yw kodhys,
hy fosow yw tewlys dhe'n dor.'
Rag hemm yw dial an ARLODH:
dielewgh warnedhi,
gwrewgh dhedhi an pyth a wrug hi.
16 Treghewgh an gonador dhyworth Babylon,
hag ev neb a handel an gromman yn prys mysi;

drefen kledha an arwasker
i oll a dhehwel dh'aga fobel aga honan,
hag i oll a fi dh'aga thir aga honan.

17 Israel yw davas skattrys; lewyon re's fesyas. Yn kynsa,
myghtern Assyri a's devoryas ha lemmyn y'n diwedh,
Nebukadnessar myghtern Babylon re gnias hy eskern. 18 Ytho,
yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel: My a gessydh
myghtern Babylon ha'y dir, par dell gessydhis myghtern Assyri.
19 My a dhri Israel arta dh'y beurva, hag ev a voos war Karmel
hag yn Bashan, ha war vreow Efraym hag yn Gilead y nown
a vydh gwalghys. 20 Y'n dedhyow na hag y'n termyn na, yn-
medh an ARLODH, anewnder Israel a vydh hwithrys ha ny vydh
nagonan; ha peghosow Yuda, ha ny vydh kevys nagonan; rag
my a av an re a wrav aga gasa.

21 Ke yn-bann erbynn tir Merathaym,
hag erbynn anedhysi Pekod,
ha'ga gorladha,
ha'ga sakra dhe dhistruyans leun,
yn-medh an ARLODH;
gwra puptra re worhemynnis dhis.
22 Yma tros an vatel y'n tir,
ha distruyans meur!
23 Ass yw morthol oll an nor
treghys ha terrys!
Ass yw Babylon devedhys
ha bos euth yn-mysk an kenedhlow!
24 My a settyas maglen ragos ha ty a veu kechys,
A Babylon,
mes ny wodhyes;
ty a veu kevys ha dalghennys
drefen ty dhe strivya erbynn an ARLODH.
25 An ARLODH re ygoras y arvji,
ha dri yn-mes arvow y sorr,

rag hemm yw oberen an ARLODH Duw an luyow
yn tir an Kaldeanys.
[26] Dewgh er hy fynn a bub tu;
ygerewgh hy greunjiow;
bernyewgh hi avel graghellow greun, ha'y distrui glan;
bedhes tra vyth gesys anedhi.
[27] Ledhewgh oll hy lodhnow,
gesewgh i dhe vones yn-nans dhe'n ladhva.
Go i, aga dydh yw devedhys,
termyn aga hessydhyans!

[28] Klewir son an re a fi, hag a skap yn-mes a bow Babylon, dhe dheklarya yn Sion dial an ARLODH agan Duw, dial rag y dempel.

[29] Gelwewgh sethoryon erbynn Babylon, oll an re a bleg an warak. Kampyewgh oll a-dro dhedhi; na esewgh den vyth dhe dhiank. Attelewgh dhedhi war-lergh hy gweythresow; kepar dell wrug hi, gwrewgh dhedhi – rag hi re eryas an ARLODH yn falgh, an Sans a Israel. [30] Rag henna hy gwer yowynk a godh yn hy flenys, hag oll hy breselyoryon a vydh distruys y'n jydh na, yn-medh an ARLODH.

[31] Otta, yth esov er dha bynn, A dhen balgh,
yn-medh an ARLODH, Duw an luyow;
rag dha dhydh yw devedhys,
an termyn ma'th kessydhyav.
[32] An den balgh a drebuch ha kodha,
heb den vyth dh'y dhrehevel,
ha my a enow tan yn y citys,
hag a gowllesk puptra a-dro dhodho.

[33] Yndelma y lever ARLODH an luyow: Mebyon Israel ha mebyon Yuda o arweskys war-barth; hag oll a's kemeras yn kethneth a's synsis fast ha nagha gasa dhedha mos. [34] Aga Dasprenyas yw krev; ARLODH an luyow yw y hanow. Ev a bled

aga hen yn sur, may rollo powes dhe'n tir, mes ankres dhe anedhysi Babylon.

35 Kledha erbynn an Kaldeanys, yn-medh an ARLODH,
hag erbynn anedhysi Babylon,
hag erbynn hy fennsevigyon ha'y gwer dhooth!
36 Kledha erbynn an golyogyon,[a]
mayth ellons ha bos felyon!
Kledha erbynn hy breselyoryon,
may fons lenwys a euth!
37 Kledha erbynn hy mergh ha'y charettow,
hag erbynn oll an soudoryon estren yn hy mysk,
mayth ellons ha bos avel benenes!
Kledha erbynn oll hy thresoryow,
may fons pyllys!
38 Seghor erbynn hy dowrow,
may fons deseghys!
Rag yth yw tir a imajys gravys,
hag i yw fol yn aga idolyow.

39 Rag henna enevales gwyls a vydh trigys gans an owrgeun ha strusyow a vydh trigys ynni; ny vydh hi peblys arta bys vykken, na anedhys a henedh dhe henedh. 40 Par dell dhomhwelas Duw Sodom ha Gomorra ha'ga hentrevogyon, yn-medh an ARLODH, yndelma ny vydh den vyth trigys ena, na ny vydh den vyth ena avel alyon.

41 Otta, yma pobel ow tos a'n gogledh;
kenedhel veur ha lies myghtern
a dhrehav a-dhyworth pella rannow an nor.
42 I a syns an warak ha'n guw,
i yw fell ha ny dhiskwedhons truedh.
Aga lev a romm avel an mor;
i a varghogeth war vergh,

---

a 50:36 *golyogyon:* Po *oferysi-dhargan.*

settys yn aray avel gour rag batel,
er dha bynn, A vyrgh Babylon!

43 Myghtern Babylon a glewas nowodhow anedha,
ha'y dhiwleuv a godhas diweres;
angos a'n dalghennas,
ha glosow avel benyn yn gwelivos.

44 Otta, ev a dheu avel lew a-dhyworth kaswydh an Yordan
erbynn peurva a dhur der an vledhen, a-dhesempis my a's
chass yn-mes anedhi. Piw yw an den dewisys a apoyntyav rag
hemma? Piw yw haval dhymm? Piw a yll ow chalenjya? Piw
yw an bugel a yll sevel er ow fynn? 45 Ytho klewewgh kussul
an ARLODH erbynn Babylon, ha'n porposys re wrug ev erbynn
tir an Kaldeanys: Yn sur an lyha a'n flock a vydh draylys dhe-
ves; yn sur ev a wra aga feurva ynyal ragdha. 46 An nor a gren
orth an galow 'Kemerys yw Babylon!' ha'n kri a vydh klewys
yn-mysk an kenedhlow.

51 Yndelma y lever an ARLODH:
Otta, my a wra dhe dhifuna erbynn Babylon
hag erbynn anedhysi Kaldea[a]
an spyrys a dhistruyer;
2 ha my a dhanvon gwynselloryon dhe Babylon,
hag i a's gwynsell.
I a wakha hy thir
pan dhons er hy fynn a bub tu
yn jydh an ahwer.
3 Na esewgh an sether dhe blegya y warak,
na gwiska y gaspows.
Na sparyewgh hy gwer yowynk;
kowldhistruewgh oll hy lu.

---

a 51:1 *Kaldea:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *leb-kamay* 'kolon ow erbynoryon', po hanow tyller.

[4] I a godh dhe'n leur ledhys yn pow an Kaldeanys,
ha gwenys yn hy stretow.
[5] Rag ny veu Israel na Yuda gwrys gwedhow
gans aga Duw, ARLODH an luyow,
kynth yw aga thir leun a gabel
erbynn an Sans a Israel.

[6] Fiewgh yn-mes a Babylon,
re sawyo peub y vewnans!
Na ewgh dhe goll drefen hy anewnder,
rag hemm yw termyn dial an ARLODH;
ev a attal dhedhi hy gober.
[7] Babylon o hanaf owr yn leuv an ARLODH,
ow kul medhow oll an nor;
an kenedhlow a evas a'y gwin;
rag henna an kenedhlow eth yn fuskok.
[8] Distowgh Babylon yw kodhys ha brewys;
kynewgh rygdhi!
Kemerewgh balsam rag hy goli;
may fo martesen yaghhes.
[9] Ni a assayas yaghhe Babylon,
mes ny allas hi bos yaghhes.
Gesewgh hi, ha gwren ni mos
peub dh'y vro y honan;
rag hy barn re dhrehedhas bys yn nev
ha re beu drehevys hwath dhe'n ebron.
[10] An ARLODH re dhros yn-mes agan gwiryow:
dewgh, derivyn yn Sion
ober an ARLODH agan Duw.

[11] Lymmewgh an sethow!
Lenwewgh an gonyow!

An ARLODH re dhrehevis spyrys myghternedh an Medys, rag y dowl a-dro dhe Babylon yw hy distrui, rag henn yw dial an ARLODH, dial rag y dempel.

[12] Sevewgh baner erbynn fosow Babylon;
krevhewgh an gool;
settyewgh golyadoryon;
pareusewgh an kontrewaytyansow;
rag an ARLODH re dewlis ha re wrug
an pyth a gewsis a-dro dhe anedhysi Babylon.
[13] Ty neb usi trigys ryb dowrow meur,
gans palster a dresoryow,
dha dhiwedh yw devedhys,
musur[a] dha vewnans yw treghys.
[14] ARLODH an luyow re dos re y honan:
Yn sur my a'th lenow gans luyow avel hes lokustes,
hag i a sev garm budhogoleth warnas.

[15] Ev yw neb a wrug an nor der y nerth,
neb a fondyas an nor gans y furneth,
ha der y gonvedhes ev a ystynnas an nevow.
[16] Pan dhrehav y lev yma tervans dowrow y'n nevow,
hag ev a wra niwl dhe sevel a-dhyworth pennow an nor.
Ev a wra lughes gans an glaw,
hag ev a dhre gwyns yn-mes a'y dresoryow.
[17] Pubonan yw talsogh ha heb godhvos;
pub owrer a's teves meth drefen y idolyow;
rag y imajys teudh yw fals,
ha nyns eus anal ynna.
[18] Euver yns, ober rag ges;
yn termyn aga hessydhyans i a dhe goll.

---

a 51:13 *musur:* Ebrow *kevelin.*

19 Nyns yw rann Yakob avella,
rag ev yw Gwrier puptra,
hag Israel yw looth y eretons;
ARLODH an luyow yw y hanow.

Israel Yw Fust an Gwrier

20 Ty yw kaspol dhymm, ow arv vatel:
genes my a vrew kenedhlow;
my a dhistru gwlaskordhow;
21 genes my a vrew an margh ha'y varghek;
genes my a vrew an charet ha'n charetter;
22 genes my a vrew gour ha benyn;
genes my a vrew hen ha yowynk;
ha genes my a vrew an gour yowynk ha'n voren;
23 genes my a vrew an bugel ha'y flock;
genes my a vrew an tiek ha'y yew a oghen;
genes my a vrew governours ha sodhogyon.

Breus Babylon

24 My a attal dhe Babylon ha dhe oll anedhysi Kaldea rag oll an drog re wrussons yn Sion yn agas golok, yn-medh an ARLODH.

25 Otta, yth esov er dha bynn, A venydh a dhistruyans,
yn-medh an ARLODH,
a dhistru oll an nor;
my a ystyn ow leuv er dha bynn
ha dha dhraylya dhe'n leur a'n klegeryow,
ha gul dhis bos menydh leskys.
26 Ny gemerons ahanas men rag kornel
na men rag selven
mes ty a vydh ynyalder bys vykken,
yn-medh an ARLODH.

27 Drehevewgh baner y'n tir,
hwythewgh hirgorn yn-mysk an kenedhlow;
pareusewgh an kenedhlow rag bresel er hy fynn,
gelwewgh er hy fynn an gwlaskordhow,
Ararat, Minni hag Ashkenaz;
ordenewgh kaslewydh er hy fynn,
drewgh yn-rag mergh avel hes[a] lokustes.
28 Pareusewgh an kenedhlow er hy fynn,
myghternedh an Medys gans aga governours ha'ga
sodhogyon
ha pub gwlas yn-dann aga gwarthevyans.
29 Ha'n tir a gren hag a wynn,
rag porposys an ARLODH erbynn Babylon a sev,
dhe wul tir Babylon ynyal,
heb anedhyas.
30 Breselyoryon Babylon re hepkoras omladh,
i a worta yn aga dinasow;
aga nerth re fyllis,
i res eth ha bos avel benenes;
tan re beu gorrys yn hy anedhow,
hy barrow yw terrys.
31 Unn ponyer a boon dhe vetya ken onan,
hag unn gannas dhe vetya ken onan,
dhe leverel dhe vyghtern Babylon
bos y cita kemerys a benn dhe benn:
32 an rysyow re beu sesys,
ha'n gorthfosow leskys gans tan,
ha'n soudoryon a's teves own.
33 Rag yndelma y lever ARLODH an luyow, Duw Israel:
Myrgh Babylon yw avel leur-drushya
y'n termyn mayth yw trettys;

---

a 51:27 *hes:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *reunek.*

hwath unn pols byghan
ha termyn hy threvas a dheu.

34 ‘Nebukadnessar myghtern Babylon re’m kollonkas,
ev re’m deseghas,
ev a wrug dhymm bos lester gwag,
ev re’m lonkas avel dragon;
ev re lenwis y dorr gans ow thaklow denteth,
ev re’m trewas y’n mes.
35 Re bo dielys war Babylon an drog gwrys er ow fynn
hag erbynn ow hig,’
yn-medh anedhysi Sion.
‘Re bo dielys ow goos war anedhysi Kaldea,’
yn-medh Yerusalem.
36 Ytho yndelma y lever an ARLODH:
Otta, my a bled dha gen
ha diala ragos.
My a dhesegh hy mor
ha gul dh’y fenten bos sygh;
37 ha Babylon a vydh karnedhow,
trigva owrgeun,
tra euth ha hwibana,
heb anedhyas.

38 Avel lewyon yowynk i a us war-barth;
i a romm avel kelyn lewyon.
39 Yn aga gwres, my a bareus aga gwledh
ha gul dhedha omvedhwi bys pan vedhons lowenek
hag ena koska yn kosk bys vykken
heb difuna nevra, yn-medh an ARLODH.
40 My a’s dre dhe’n leur avel eyn dhe’n ladhva,
avel hordhes ha boghes.

41 Ass yw kemerys Sheshak,
ha sesys balghder oll an nor!
Ass yw devedhys Babylon
ha bos tra euth yn-mysk an kenedhlow!
42 An mor re sevis war Babylon;
hi re beu kudhys gans tervans y donnow.
43 Hy citys yw devedhys ha bos euth,
tir seghor ha difeythtir,
tir le ma nag eus trigys den vyth,
ha dredho ma na dremen mab den.
44 My a gessydh Bel yn Babylon,
ha kemeres a'y anow an pyth re lonkas.
Ny wra an kenedhlow frosa dhodho na fella;
ynwedh fos Babylon re godhas.

45 Dewgh yn-mes anedhi, ow fobel!
Sawyewgh agas bewnans, peub ahanowgh,
a-dhyworth sorr fers an ARLODH!
46 Na vedhewgh gwann agas kolon na ownek
drefen an nowodhow klewys y'n tir –
unn vledhen unn hwedhel a dheu,
an nessa bledhen ken onan,
Yma freudh y'n tir,
ha rewlyas erbynn rewlyas.

47 Rag henna an dedhyow a dheu
pan gessydhav imajys Babylon;
oll hy thir a vydh gorrys dhe veth
hag oll hy re ledhys a godh yn hy kres.
48 Ena an nevow ha'n nor
ha peub eus ynna,

a arm rag lowender war Babylon;
rag an dhistruyoryon a dheu er aga fynn yn-mes a'n gogledh,
yn-medh an ARLODH.

49 Babylon a dal kodha drefen an re ledhys a Israel,
dell godhas re ledhys oll an nor drefen Babylon.

50 Hwi re dhienkas dhyworth an kledha,
kewgh, na daryewgh!
Perthewgh kov a'n ARLODH a-bell,
ha gesewgh Yerusalem dhe dhos yn agas brys.
51 Ni yw gorrys dhe veth drefen ni dhe glewes keredh;
disenor re gudhas agan fas,
rag estrenyon re dheuth
yn tylleryow sans chi an ARLODH.

52 Rag henna otta, an dedhyow a dheu, yn-medh an ARLODH,
pan gessydhav aga imajys gravys,
hag yn oll hy thir
an re woliys a gyn.
53 Kyn yskynno Babylon dhe nev,
ha kyn kerro hy ughelder krev,
a-dhyworthiv distruyoryon a dheu warnedhi,
yn-medh an ARLODH.

54 Yma son kri a-dhyworth Babylon,
ha son distruyans meur a-dhyworth tir an Kaldeanys!
55 Rag yma an ARLODH ow kwastya Babylon,
hag ow koselhe hy lev meur.
Aga thonnow a daren avel dowrow pals,
son aga thros a dhassen;

56 rag distruyer re dheuth er hy fynn,
erbynn Babylon;
hy breselyoryon yw kemerys,
aga gwaregow yw terrys;
rag an ARLODH yw Duw a attal,
ev a attal yn leun.
57 My a wra medhwi hy fennsevigyon ha'y dothyon,
ynwedh hy governours, hy sodhogyon ha'y
breselyoryon;
i a gosk yn kosk bys vykken heb difuna nevra,
yn-medh an Myghtern, ha'y hanow ARLODH an
luyow.

58 Yndelma y lever ARLODH an luyow:
Fos ledan Babylon
a vydh terrys dhe'n leur,
ha'y yetow ughel
a vydh leskys gans tan.
An bobel a lavur rag tra vyth,
ha'n kenedhlow a omskwith rag tan.

Gorhemmyn Yeremia dhe Seraya

59 An ger a worhemynnis Yeremia an profos dhe Seraya mab Neria mab Mahseya, pan eth dhe Babylon gans Sedekia myghtern Yuda, yn peswora bledhen y reyn. Seraya o an erberjour. 60 Yeremia a skrifas yn unn rol-skrifa oll an anfeusi a dho war Babylon, oll an geryow ma yw skrifys a-dro dhe Babylon. 61 Ha Yeremia a leveris dhe Seraya: 'Pan dheudh dhe Babylon, gwayt lenna oll an geryow ma, 62 ha leverel, "A ARLODH, ty dha honan a gewsis erbynn an tyller ma dh'y dhistrui, ma na vydh trigys ynno tra vyth, naneyl den na best, hag y fydh ynyal bys vykken." 63 Pan worfennydh lenna an rol-skrifa, kelm men orti, ha'y thewlel yn kres an Ewfrates, 64 ha

leverel, “Yndelma Babylon a sedh; ny vydh ow sevel namoy drefen an anfeusi a dhrov warnedhi.”’

Hemm yw diwedh geryow Yeremia.

Reyn Sedekia ha Kodh Yerusalem

52 Sekedia a’n jevo unn bloodh warn ugens pan dhallathas reynya; ev a reynyas unnek bledhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Hamutal myrgh Yeremia a Libna. [2] Ev a wrug an drog yn golok an Arlodh, poran kepar dell wrug Yehoyakim. [3] Yn hwir, mar vras o sorr an Arlodh erbynn Yerusalem ha Yuda ma’s tewlis mes a’y lok.

Sedekia a rebellyas erbynn myghtern Babylon. [4] Hag yn nawves bledhen y reyn, y’n degves mis, yn degves dydh an mis, Nebukadnessar myghtern Babylon a dheuth gans oll y lu erbynn Yerusalem, hag i a gampyas a-dro dhedhi; i a dhrehevis touryow-gorheas er hy fynn oll a-dro. [5] Ytho gorhes o an cita bys y’n unnegves bledhen a vyghtern Sedekia. [6] Y’n nawves dydh a’n peswora mis an divotter o mar sevur y’n cita ma nag esa boos rag pobel an tir. [7] Ena aswa a veu gwrys yn fos an cita; hag oll an soudoryon a fias ha mos yn-mes a’n cita yn nos dre fordh an yet ynter an dhiw fos, ryb lowarth an myghtern, kynth esa an Kaldeanys oll a-dro dhe’n cita. I eth war-tu ha’n Araba. [8] Mes lu an Kaldeanys a bursewyas an myghtern, ha tremena dres Sedekia yn plenys Yeriko; hag oll y lu a veu skattrys a-dhyworto. [9] Ena i a dhalghennas y’n myghtern ha’y dhri dhe vyghtern Babylon dhe Ribla yn pow Hamath, hag ev a ros breus warnodho. [10] Myghtern Babylon a ladhas mebyon Sedekia a-rag y dhewlagas, hag ev a ladhas ynwedh oll pennsevigyon Yuda yn Ribla. [11] Ena ev a worras yn-mes dewlagas Sedekia, ha’y gelmi yn kadonyow; ha myghtern Babylon a’n dug dhe Babylon, ha’y worra yn prison bys yn jydh y vernans.

[12] Y’n pympes mis, yn degves dydh an mis, hag a veu nownsegves bledhen Nebukadnessar myghtern Babylon, y teuth Nebuzaradan, kapten an withysi a servya myghtern Babylon, bys yn Yerusalem. [13] Ev a loskas chi an Arlodh, ha chi an myghtern, hag oll chiow Yerusalem; pub chi meur

ev a loskas gans tan. [14] Oll lu an Kaldeanys esa gans kapten
an withysi a dorras oll an fosow a-dro dhe Yerusalem. [15] Ena
Nebuzaradan kapten an withysi a dhug yn divroedh re a'n
dus voghosek ha remenant an bobel re beu gesys y'n cita,
ha'n gilfoesigyon re gilfisa dhe vyghtern Babylon, war-barth
gans remenant an greftoryon. [16] Mes Nebuzaradan kapten an
withysi a asas nebes an dus voghosek a'n tir dhe vos gonedhysi
gwinlannow hag aradroryon.

[17] An kolovennow a vrons esa yn chi an ARLODH, ha'n
synsellow, ha'n mor a vrons esa yn chi an ARLODH, an
Kaldeanys a dorras dhe demmyn, ha don oll an brons dhe
Babylon. [18] I a gemeras dhe-ves an kalteryow, an reuvow, an
gwelsigow-porv, an basonys, an loyow-ledan, hag oll an lestri
a vrons may hwrens menystra gansa. [19] Kapten an withysi a
gemeras an pojeryow ynwedh, an padellow-tan, an basonys,
an kalteryow, an golowbrennyer, ha'n bollow-offryn, ha'n re
owrek ha'n re arghansek. [20] An dhew goloven, an unn mor,
ha'n dewdhek tarow a vrons esa yn-dann an selyow, a wrussa
myghtern Solomon rag chi an ARLODH – an brons a oll an lestri
ma o dres posa. [21] Hag a-dro dhe'n kolovennow, ughelder an
unn goloven o etek kevelin, ha'y gompas o dewdhek kevelin;
kow o ha'y dewder o peswar bys. [22] Ha warnodho yth esa
penn a vrons; ughelder unn penn o pymp kevelin; rosweyth
ha greunavalow, oll yn brons, a gylghyas penn an goloven. An
nessa koloven a'n jevo an keth, gans greunavalow. [23] Yth esa
hwetek greunaval ha peswar ugens dhe'n tenwennow; sommen
an greunavalow a veu kans war an rosweyth a-derdro.

[24] Kapten an withysi a gemeras Seraya an pennoferyas, an
nessa oferyas Sefania, ha'n tri gwithyas a'n treudhow; [25] hag
a-dhyworth an cita ev a gemeras unn sodhek re bia kaslewydh
an vreselyoryon, ha seyth gour a gonsel an myghtern a veu
kevys y'n cita; ha pennskrifennyas kaslewydh an lu neb a'n jevo
charj a elwel pobel an tir yn-bann dhe'n lu; ha tri ugens gour
a bobel an tir a veu kevys a-ji dhe'n cita. [26] Ha Nebuzaradan
kapten an withysi a's kemeras, ha'ga dri dhe vyghtern Babylon
dhe Ribla. [27] Ha myghtern Babylon a's gweskis, ha'ga gorra

dhe'n mernans yn Ribla yn pow Hamath. Ytho Yuda eth yn divroedh yn-mes a'y dir.

[28] Hemm yw an niver a dus a veu kemerys yn divroedh gans Nebukadnessar: y'n seythves bledhen, tri mil Yedhow ha tri warn ugens; [29] y'n etegves bledhen a Nebukadnessar ev a gemeras yn divroedh a-dhyworth Yerusalem eth kans den ha dewdhek warn ugens. [30] Y'n tressa bledhen warn ugens a Nebukadnessar, Nebuzaradan kapten an withysi a gemeras yn divroedh seyth kans den pymp ha dew ugens; oll an dus o peswar mil hwegh kans.

Yehoyakin Livrys hag Enorys yn Babylon

[31] Y'n seytegves bledhen warn ugens a divroedh Yehoyakin myghtern Yuda, y'n dewdhegves mis, y'n pympes dydh warn ugens a'n mis, Evil-merodak myghtern Babylon, y'n vledhen may tallathas reynya, a dhrehevis penn Yekoyakin myghtern Yuda, ha'y dhri yn-mes a'n prison; [32] ev a gewsis dhodho yn kuv, ha ri dhodho esedh a-ugh esedhow an vyghternedh erel esa ganso yn Babylon. [33] Ytho Yekoyakin a worras a-denewen y dhillas prison, ha pub dydh a'y vewnans ev a dhybri bara a-ragdho. [34] Rag y alowans, alowans pubdedhyek a veu res dhodho gans myghtern Babylon hedre vo byw, bys yn jydh y vernans.

KYNVANNOW

Chaptra 1
Yerusalem Forsakys
Chaptra 2
Sorr Duw erbynn Sion
Chaptra 3
Ny Fyll Tregeredhow Duw
Chaptra 4
Ankenyow Pobel Yerusalem
Chaptra 5

Yerusalem Forsakys

1 Ass yw an cita owth esedha digoweth
hag o leun a dus!
Ass yw hi gyllys kepar ha gwedhwes,
hag o meur y'n kenedhlow!
Neb o pennseviges y'n powyow
re beu gorrys yn keth dhe hwel krev.

2 Ola a wra hi truan nosweyth,
ha'y dagrow war hy diwvogh;
Nyns eus dhedhi konforter vyth
a'y haroryon oll;
Pubonan a'y howetha re's tollas,
i re dheuth ha bos hy eskerens.

3 Yuda res eth yn divroedh wosa galar
ha wosa gwasonieth kales;
hi a drig yn-mysk an kenedhlow;
mes ny gyv powesva;
hy helghysi oll re settyas dalghen ynni
yn kres hy fonvos.

4 Yma fordhow Sion ow kyni,
rag ny dheu den vyth dhe'n golyow;
oll hy yetys yw forsakys,
hy oferysi a hanas;

grevys yw hy gwerghesow,
hag yma dhedhi hwerowder.

5 Hy eskerens re dheuth ha bos penn,
sewen yw hy envi,
rag an ARLODH re's grevyas
drefen myns hy threuspassow;
hy fleghes res eth
yn kethneth a-rag an eskar.

6 Omdennys yw dhyworth myrgh Sion
oll hy meuredh,
hy fennsevigyon yw kepar ha kerwys
na yllons kavos peurva;
i a fias dhe'n fo heb gallos
a-rag an helghyas.

7 Yerusalem a berth kov,
yn dedhyow hy anken ha'y dianetter,
a'y fythow desirys oll
a's tevo y'n dedhyow koth.
Pan godhas hy fobel yn dorn an eskar,
heb den vyth a's gweressa,
an eskerens a's gwelas,
ha gul ges a'y therros.

8 Yerusalem re beghas dres eghen,
ha rag henna res eth ha bos avlan;
pubonan neb a's gordhya a's dispres,
rag i re welas hy nothedh;
kyni ynwedh a wra hi,
ha treylya dhe-ves.

9 Yth esa hy avlander yn hy lostennow,
ny ombrederi a'y thenkys;

rag henna marthys veu hy therros,
nyns esa dhedhi konforter vyth.
'Gwel, A ARLODH, ow anken,
rag an eskar re dryghis!'

10 An eskar re ystynnas y dhorn
war oll hy fythow drudh;
rag hi re welas an kenedhlow
dhe entra yn hy thyller sans,
an re a dhifensys jy orta
mayth entrons y'th kuntelles.

11 Hy fobel oll a gyn
hag i ow hwilas bara;
i a werth aga thresoryow rag boos
may hwrellons dh'aga horf dasvewa.
'Gwel, A ARLODH, ha mir,
rag dispresys ov vy.'

12 A ny vern tra vyth, oll hwi a dremen?
Mirewgh, ha gweles
mars eus ahwer kepar ha'm ahwer vy,
a veu gorrys warnav,
ma'm grevyas an ARLODH ganso
yn jydh y sorr fers.

13 A-wartha ev a dhanvonas tan;
hag yth eth bys y'm eskern yn town;
ev a lesas roos rag ow threys,
ha'm treylya war-dhelergh;
re'm gasas dyegrys,
klamderys oll an jydh.

14 Kelmys veu ow threuspassow warnav avel yew;
gans y leuv y fons nedhys war-barth

ha gorrys war ow honna,[a]
ow kul dhe'm nerth fyllel;
an Arlodh re'm ros yn diwla tus
ma na allav sevel.

15 An ARLODH re dewlis dewdhorn dhe-ves
oll ow thus krev y'm mysk;
ev a guntelas lu er ow fynn
rag brewi flour ow gwer yowynk;
an Arlodh re drettyas kepar hag yn gwinwask
war an werghes, myrgh Yuda.

16 Rag an re ma yth olav dagrow;
ow lagas a dhinwa dowr;
rag pell ahanav yw neb a'm konfortyo,
ow kul dhe'm enev dasvewa;
ow mebyon yw forsakys,
rag an eskar re dryghis.

17 Sion a ystyn hy diwleuv;
nyns eus dhedhi konforter vyth;
an ARLODH re erghis erbynn Yakob
may fo y gentrevogyon y eskerens;
Yerusalem res eth ha bos
tra avlan yn aga mysk.

18 Gwiryon yw an ARLODH,
drefen ow bos diwostydh erbynn y anow;
klewewgh, my a'gas pys, hwi boblow oll,
ha mirewgh orth ow galar;
ow gwerghesow ha'm gwer yowynk
res eth yn kethneth.

---

a 1:14 Po amendyans *Ow drogoberow yw hewol warnav, gans y leuv ymons nedhys war-barth, yma yew war ow honna.*

19 My a grias war ow haroryon
mes i a'm tollas;
ow oferysi ha'm henavogyon
re verwis y'n cita,
hag i ow hwilas boos
rag gul dh'aga enev dasvewa.

20 Mir, A ARLODH, ha grevys ov vy;
ow holodhyon yw troblys,
ow holon yw treylys ynnov,
rag diwostydh dres eghen re beuv.
A-ves, an kledha a ladh an fleghes,
a-ji nyns eus saw mernans.

21 I re glewas fatel wrug vy kyni;
nyns eus dhymm konforter vyth.
Oll ow eskerens a glewas a'm anken;
lowen yns i drefen ty dhe wul henna.
Doroy an jydh a dherivsys,
ha bedhens i kepar dell ov vy.

22 Des oll aga drogober a-ragos;
ha gwra dhedha
kepar dell wrussys dhymmo vy
drefen oll ow threuspassow;
rag pals yw ow hanasow
hag yma ow holon ow klamdera.

Sorr Duw erbynn Sion

2 Assa wrug an Arlodh yn y sorr
dhe vyrgh Sion bos kudhys gans kommol!
ev re dewlis yn-nans dhyworth nev bys yn nor
an splander a Israel;

ny borthas ev kov a'y skavel droos
yn jydh y sorr.

2 An Arlodh re gollonkas heb truedh
oll anedhow Yakob;
yn y sorr ev re dorras
dinasow myrgh Yuda;
ev re dhros bys y'n dor ha disenora
an wlaskor ha'y rewlysi.

3 Ev re hackyas yn gwres y sorr
pub korn a Israel,
ev re dennas y leuv dhyghow dhe-ves dhyworta
a-rag an eskar;
ev re loskas erbynn Yakob kepar ha tan ow flammya,
ow kowlleski a bub tu.

4 Ev re blegyas y warak kepar hag eskar,
y leuv dhyghow yw drehevys kepar hag envi;
ev re ladhas puptra o plegadow dhe'n lagas;
yn tylda myrgh Sion
ev re dhinewis y sorr kepar ha tan.

5 An Arlodh o kepar hag eskar,
ev re gollonkas Israel;
ev re gollonkas oll y lysyow,
ev re dhistruis y dhinasow;
ha palshe yn myrgh Yuda
drem ha kynvan.

6 Ev re ravnas y skovva kepar ha lowarth,
ev re dhistruis y dabernakel;
an ARLODH re wrug dhe wool ha Sabot
bos ankevys yn Sion,

ha fell y sorr ev re dhispresyas
myghtern hag oferyas.

7 An Arlodh re skonyas y alter,
ha nagha y sentri;
ev re ros yn leuv an eskar
fosow hy lysyow;
i a dhrehevis tros yn chi an ARLODH
kepar dell ve yn dy'gol.

8 Ervirys yw an ARLODH dhe dhomhwel
fos myrgh Sion;
hag ev re ystynnas korden-vusura;
ny dreylyas y leuv dhyworth distrui
ha gul dhe skons ha fos kyni;
gyllys gwann yns i war-barth.

9 Hy yetys re sedhis y'n dor;
ev re dhiswrug ha terri hy barrys;
yma hy myghtern ha'y fennsevigyon yn-mysk an
kenedhlow;
nyns usi an lagha namoy,
nyns eus hwath dh'y frofosi
gwelesigeth dhyworth an ARLODH.

10 Yma henavogyon myrgh Sion
owth esedha war an dor yn tawesek;
i re dewlis doust war aga fenn
hag omwrugysa gans yskar;
gwerghesow Yerusalem
a blegyas aga fenn dhe'n dor.

11 Ow dewlagas a fyllis der ola dagrow;
ow holodhyon yw troblys;

ow bystel yw diverys war an dor
drefen terros myrgh ow fobel,
drefen an fleghes ha'n re ow tena dhe glamdera
yn plenys an cita.

12 I a gri dh'aga mammow,
'Ple'ma ys ha gwin?'
hag i ow klamdera kepar ha tus woliys
yn plenys an cita,
ha'ga enev skollys
yn askra aga mammow.

13 Pandr'a allav y leverel a-dro dhis,[a] pandr'a gehavalav dhis,
a vyrgh Yerusalem?
pandr'a gomparyav genes ma'th konfortiv,
A werghes, myrgh Sion?
Rag mar vras avel an mor yw dha derros;
piw a yll dha yaghhe?

14 Dha brofosi re welas ragos
falsuri ha toll;
ny dhiskudhsons dha dhrogobereth
rag treylya dha gethneth,
mes ragos i re welas
gwelesigethow fals ha frawsus.

15 Oll an dremenysi
a dak aga diwla orthis;
i a hwiban ha shackya aga fenn
orth myrgh Yerusalem;

---

a 2:13 *Pandr'a allav y leverel a-dro dhis:* Amendys. Styr an Ebrow yw ankler.

‘Yw homma an cita a veu henwys
perfydh yn tekter,
ha lowena oll an nor?’

16 Oll dha eskerens
a yger aga ganow er dha bynn;
i a hwiban ha deskerni aga dens,
ha kria: ‘Ni re’s kollonkas!
Hemm yw devri an jydh mayth en ni hwansek dhodho.
Wortiwedh ni re’n kavas! Ni re’n gwelas!’

17 An Arlodh re wrug y vynnas,
ev re gowlwrug y lavar;
kepar dell ordenas seuladhydh;
ev re dorras heb truedh;
ev a wrug dhe’n eskerens lowenhe warnas,
ev re dhrehevis korn dha eskerens.

18 Kria a wrug aga holon war an Arlodh.
A fos myrgh Sion,
gas dha dhagrow dhe frosa yn-nans avel avon
dydh ha nos.
Na ro dhis dha honan powes,
na difresyans dhe vyw dha lagas.

19 Yn-sol, kri nosweyth,
yn dalleth an golyow!
Skoll dha golon kepar ha dowr
a-dherag fas an Arlodh!
Drehav dha dhiwla dhodho
a-barth enev dha fleghes,
a glamder gans nown orth penn pub stret.

20 Gwel, A ARLODH, ha mir.
Piw a dhyghtsys yndella?
A wra gwragedh dybri aga askor,
fleghes wynn heb namm?
A ledhir oferyas ha profos
yn sentri an Arlodh?

21 Yma tus yowynk ha tus koth a'ga growedh
y'n stretys;
ow morenyon ha'm gwer yowynk
re godhas der an kledha;
tyb re's ladhas yn jydh dha sorr;
ty re ladhas heb truedh.

22 Ty a elwis seul a'm broweghi a'm kerghyn
kepar dell ve yn dy'gol;
hag yn jydh sorr an ARLODH
nyns esa den vyth a skapyas na diank;
seul a wrug vy aga dinythi ha maga
ow eskar re dhistruis.

Ny Fyll Tregeredhow Duw

3 My yw an gour re welas galar
yn-dann vagel y sorr;
2 Ev re'm hembronkas ha gul dhymm mos
yn tewlder a-der golow;
3 Yn hwir, ev a dreyl y leuv er ow fynn
arta oll an jydh.

4 Ev a wrug dhe'm kig ha'm kneus bos spenys,
ev a dorras ow eskern.
5 Ev re dhrehevis er ow fynn ha settya a-dro dhymm
hwerowder hag anken.

[6] Ev re wrug dhymm triga yn tylleryow tewl,
kepar ha'n dus varow nans yw pell.

[7] Ev re'm keas ma na allav skapya,
ev a'm beghyas gans kargharow poos.
[8] Ynwedh pan griav 'Harow!'
ev a dhege yn-mes ow fysadow.
[9] Ev re geas ow fordhow gans meyn treghys,
ha kamma ow hensyow.

[10] Kepar hag ors ow kontrewaytya yth yw dhymm,
kepar ha lew yn kudhvaow.
[11] Ev re dreylyas ow fordhow a-denewen hag ow
skethenna;
hag ow gasa forsakys.
[12] Ev re blegyas y warak, hag ow settya
dhe vos kosten dhe'n seth.

[13] Ev re wanas ow lonethi
gans mebyon y woon-sethow.
[14] Re beuv ges dhe oll ow fobel,
aga skorngan oll an jydh.
[15] Ev re'm lenwis a erbys hwerow,
ha'm medhwi a fuelen.

[16] Ev re vrewis ow dens gans grow,
hag ow maga gans lusu.
[17] Ty re bellhas ow enev dhyworth kres,
ny berthis kov a sewena.
[18] Yn-medhav, 'Gyllys dhe goll yw ow splander,
ha'm govenek dhyworth an ARLODH.'

[19] Kovha ow galar, ha'm dianetter,
an fuelen ha'n vystel.

[20] Ow enev a berth kov yn ta
ha plegya dhe'n dor a-berth ynnov.
[21] My a dhre hemma dhe'm kolon –
rag henna yma dhymm govenek.

[22] Yn hwir, ny fyll tregeredhow an ARLODH,
ha nyns yw y druedhow gorfennys.
[23] Nowydhhes vedhons pub myttin,
bras yw dha lelder.
[24] 'Ow rann yw an ARLODH,' yn-medh ow enev,
'rag henna govenek a'm beus ynno.'

[25] Da yw an ARLODH dhe seul a'n gorto,
dhe'n enev a'n hwillo.
[26] Da yw, pan wortir yn tawesek
selwyans an ARLODH.
[27] Da yw, gour dhe berthi
an yew yn y yowynkses.
[28] Bedhes owth esedha y honan, tawesek,
rag Duw re'n beghyas warnodho,
[29] ha gorres ev y anow bys y'n doust,
mar pydh hwath govenek,
[30] ha res ev an vogh dhe neb a'n gwasko,
ha bedhes lenwys a dhespit.

[31] Rag ny wra an Arlodh
skonya bys vykken.
[32] Kyn hwra grev, byttegyns ev a gemmer truedh
herwydh braster y dregeredh;
[33] rag ny vynn a'y golon plagya
na grevya mab den.

[34] Pan vydh brewys yn-dann droos
oll prisnoryon an tir,

35 pan vydh treylys a-denewen gwirvreus gour
a-wel dhe'n Ughella,
36 pan vydh domhwelys neb den yn y gen,
ny vydh da gans an Arlodh.

37 Piw a yll gorhemmyn hag y fydh gwrys,
mar ny'n ordenas an Arlodh?
38 A nyns yw yn-mes a anow an Ughella
y teu drog ha da?
39 Prag y krodhvol den byw,
gour, war gessydhyans y beghes?

40 Hwithryn ni orth agan fordhow ha'ga studhya,
ha dehweles arta dhe'n ARLODH.
41 Drehevyn ni agan kolon ha'gan diwleuv
dhe Dhuw y'n nevow.
42 Ni re gammdremenas ha rebellya;
mes ty, ny wrussys gava.

43 Ty re omwiskas gans kudhlen sorr, ha'gan helghya;
ty re ladhas heb piteth.
44 Ty re omwiskas gans komolen,
ma na dremen pysadow vyth.
45 Ty re wrussys dhyn bos lastedhes ha skubyon
yn-mysk an poblow.

46 Oll agan eskerens
re ygoras aga ganow er agan pynn.
47 Euth ha'n pytt re beu dhyn,
diswrians ha terros.
48 Goverow a dhowr a dhever yn-nans dhyworth ow lagas
drefen terros myrgh ow fobel.

49 Ow lagas a dhiver ha ny hedh,
heb powes,

50 bys pan wra an ARLODH mires war-woles,
ha gweles dhyworth an nevow.
51 Ow lagas a re galar dhe'm enev
drefen oll myrghes ow cita.

52 Ow helghya yn tynn kepar hag edhen
re wrug ow eskerens heb acheson.
53 I a dhegeas ow bewnans yn pytt
hag ow labedha.[a]
54 Dowr a resas war ow fenn;
'Gyllys dhe goll ov vy,' yn-medhav.

55 My a grias war dha hanow, A ARLODH,
dhyworth downder an pytt.
56 Klewes ow lev a wrussys, 'Na dhege dha skovarn
dhyworth ow hanasen, dhyworth ow kri.'
57 Ty a dheuth nes y'n jydh mayth elwis warnas,
'Na borth own,' y leverydh.

58 Ty re bledyas, A Arlodh, kenyow ow enev,
ty re dhasprenas ow bewnans.
59 Ty re welas, A ARLODH, an drogvreus er ow fynn;
gwra breusi ow hen.
60 Ty re welas oll aga venjans,
oll aga thebel-dowlow er ow fynn.

61 Ty re glewas oll aga despit, A ARLODH,
oll aga thowlow er ow fynn,
62 diwweus ow eskerens, ha'ga krodhvolyow
warnav oll an jydh.
63 Mir orta: owth esedha hag ow sevel,
yth ov vy aga skorngan.

---

a 3:53 *hag ow labedha:* Po *ha'y geas gans men.*

64 Attal dhedha aga gwrians A ARLODH
herwydh ober aga diwleuv.
65 Diskwedh dhedha divethter dha golon,[a]
re bo dha volleth warnedha.
66 Gwra aga helghya ha'ga distrui y'th sorr
a-dhann nevow an ARLODH.

Ankenyow Pobel Yerusalem

4 Ass yw an owr tewlhes,
ass yw treylys an owr pur!
Meyn an sentri yw skattrys
orth penn pub stret.

2 Mebyon dhrudh Sion, talvedhys kepar hag owr fin –
Ass yns i akontys kepar ha sethow pri,
ober diwla priweythor!

3 Ynwedh owrgeun a ri aga bronn
ha gasa aga helyn dhe sugna,
mes myrgh ow fobel yw gyllys fell
kepar ha strusyow y'n difeythtir.

4 Taves an baban ow tena
a len orth y stevnik gans seghes,
fleghigyow a bys bara,
nyns eus neb a'n re dhedha.

5 Myns a'n jevo sandow denti seuladhydh
a dhe goll y'n stretys,
myns a veu meythrys war goghlin
a len orth teylegi.

---

a 3:65 *Diskwedh dhedha divethter dha golon:* Po *Doro dhedha kaletter an golon.*

[6] Brassa yw kessydhyans myrgh ow fobel
ages an kessydhyans rag pegh Sodom,
a veu domhwelys yn unn lamm,
kyn na veu leuv vyth gorrys warnedhi.

[7] Glanna o hy nazirysi ages an ergh,
kanna ages leth,
ruttha aga horf ages koral,
aga fisment kepar ha saffir.

[8] Lemmyn moy du yw aga fas ages hylgedh,
nyns yns i aswonys y'n stretys.
Aga kroghen a len orth aga eskern,
ha gwedhrys yw kepar ha prenn.

[9] Gwynnvys an re yw ledhys gans an kledha
drefen fowt askor an gwel.

[10] Diwla benenes truedhek
re vrojyas aga fleghes aga honan,
gyllys yns i yn boos dhedha
yn terros myrgh ow fobel.

[11] An ARLODH re gowlwrug y sorr,
ha dyllo y sorr fers,
hag enowi tan yn Sion
a dhevoryas hy selyow.

[12] Ny wrug myghternedh an nor krysi,
na trigoryon vyth a'n norvys
y to eskar hag envi
bys yn porthow Yerusalem.

[13] Y feu rag pegh hy frofosi,
drefen kammwriansow hy oferysi

hag a skoll goos an dus wiryon
a-berth ynni.

14 I a wandras dall y'n stretys,
mostys vons gans goos
bys ma na allas den vyth
tochya aga dillas.

15 'Dhe-ves! Avlan!' a veu kriys warnedha.
'Dhe-ves! Dhe-ves! Na dochyewgh!'
Ytho i a fias dhe'n fo ha gwandra.
Y leverys y'n kenedhlow,
'Na wrens i triga omma namoy.'

16 Fas an ARLODH re wrug aga skattra,
ny vir orta namoy,
ny enorsons fassow oferysi,
ny faversons henavogyon.

17 Hwath agan dewlagas a fyllis,
ow kortos difres yn euver;
yn agan golva ni a wolyas
rag kenedhel na allas sawya.

18 I a holyas war agan lergh
bys ma na yllyn kerdhes yn agan stretys;
yth esa agan diwedh ow tos nes, kowlwrys veu agan dedhyow,
rag agan diwedh re dhothya.

19 Skaffa veu agan helghysi
ages eryon an nevow;
war an menydhyow i a'gan chassyas,
y'n difeythtir i a'gan kontrewaytyas.

20 Untys an ARLODH, anal agan dewfrik,
a veu kechys yn aga antylli,
may leversyn anodho 'Yn-dann y skeus
y fewyn ni yn-mysk an kenedhlow.'

21 Lowenha ha bydh heudhik, A vyrgh Edom,
neb a drig yn pow Us,
ynwedh dhiso jy tremena a wra an hanaf.
Medhwys vedhydh, ha ty a lommha dha honan.

22 Kowlwrys yw kessydhyans dha sherewneth, a vyrgh Sion,
ny wra ev dha witha yn divroedh na fella;
ev re wrug dha gessydhya drefen dha sherewneth, a vyrgh Edom,
ha diskudha dha beghosow.

5 Porth kov, A ARLODH, a'n pyth re godhas dhyn;
mir ha gweles agan meth.

2 Agan ertach re beu treylys dhe estrenyon,
agan chiow dhe alyons.

3 Omdhivasow re beun heb tas;
agan mammow yw kepar ha gwedhwesow.

4 Ni re evas agan dowr a bris arghans;
agan keunys a dheu dre varghadoryon.

5 An yew war agan konna yw poos warnan;[a]
ni a lavur, nyns eus dhyn powes vyth.

6 Dhe Ejyp ni a ros leuv,
ha dhe Assyri, rag kavos bara lowr.

7 Agan tasow re beghas, ny vewons hwath;
ni re beu beghys gans aga drogoberow.

8 Kethyon a'gan rewl;
nyns eus neb a'gan delirv dhyworth aga dorn.

a 5:5 *An yew war agan konna yw poos warnan:* Amendys.

9 Ni a gyv agan bara yn peryl a'gan bewnans,
drefen an kledha y'n difeythtir.
10 Agan kroghen yw pooth kepar ha forn
drefen pothvan divotter.
11 Benenes yw defolys yn Sion,
gwerghesow yn citys Yuda.
12 Pennsevigyon yw kregys der aga diwla;
nyns yw fassow henavogyon enorys.
13 Gwer yowynk yw konstrinys dhe'n melinyow,
ha mebyon a drebuch yn-dann veghyow keunys.
14 Tus koth re asas an porth,
tus yowynk aga menestrouthi.
15 Difygys yw joy agan kolon;
treylys dhe gynvan yw agan karolli.
16 Kodhys yw an gurun dhyworth agan penn;
go ni, rag ni re beghas!
17 Rag henna devedhys ha bos klav yw agan kolon,
rag henna tewlhes yw agan dewlagas,
18 rag menydh Sion, hag yw ynyal;
owrgeun a gerdh warnodho.

19 Ty, A ARLODH, a dhur bys vykken;
dha se a bes a henedh dhe henedh.
20 Prag y hwre'ta agan ankevi bys vykken,
agan forsakya pub dydh oll?
21 Gwra agan restorya dhis, A ARLODH, may tehwellyn;
nowydhha agan dedhyow kepar dell vons
seuladhydh –
22 po a wruss'ta devri agan denagha yn tien?
A wruss'ta serri orthyn dres musur?

EZEKIEL

Chaptra 1
Gwelesigeth Ezekiel
Chaptra 2
Gwelesigeth an Rol-skrifa
Chaptra 3
Ezekiel orth an Avon Kebar
Duw a Lett Ezekiel rag Profosa
Chaptra 4
Tokyn a Worheas Yerusalem
Chaptra 5
Kledha erbynn Yerusalem
Chaptra 6
Profosans erbynn Menydhyow Israel
Chaptra 7
Terosa ow Tos
Chaptra 8
Idolys Gordhys y'n Tempel
Chaptra 9
Ladhva an Re a Wordh Idolys
Chaptra 10
Glori Duw a As Yerusalem
Chaptra 11
Breus erbynn an Gussulyoryon Dhrog
Ambos Duw dhe Israel
Chaptra 12
Tokyn a'n Gethneth
Chaptra 13
Fals Profosi Kuhudhys
Chaptra 14
Breusow Duw
Chaptra 15
An Gwinbren Diles
Chaptra 16
Yerusalem re Beu Dislel
Kevambos Bys Vykken
Chaptra 17
An Dhew Er ha'n Gwinbren
Chaptra 18
Peghosow
Chaptra 19
Galargan rag Pennsevigyon Israel
Chaptra 20
Rebellyans Israel
Profosans erbynn an Negeb
Chaptra 21
Kledha Lymm Duw
Chaptra 22
An Cita Wosek
Chaptra 23
Ohola hag Oholiba
Chaptra 24
An Chek ow Pryjyon
Mernans Gwreg Ezekiel
Chaptra 25
Profosans erbynn Ammon
Profosans erbynn Moab
Profosans erbynn Edom
Profosans erbynn Filisti
Chaptra 26
Profosans erbynn Tyr
Chaptra 27
Kynvan war Tyr
Chaptra 28
Profosans erbynn Myghtern Tyr
Galargan war Vyghtern Tyr
Profosans erbynn Sidon
Bennath war Israel y'n Termyn a Dheu
Chaptra 29
Profosans erbynn Ejyp
Ejyp a Vydh Pyllys gans Babylon
Chaptra 30
Kynvan war Ejyp
Profosans erbynn Faro
Chaptra 31
Faro avel Sedresen a Lebanon
Chaptra 32
Galargan war Faro hag Ejyp
Ejyp a Dhiyskyn dhe'n Pytt
Chaptra 33
Ezekiel Golyader Israel
Fordh Duw Yw Ewn
Kodh Yerusalem

Chaptra 34
Bugeledh Fals
Duw, an Bugel Da
Chaptra 35
Breus erbynn Menydh Seir
Chaptra 36
Bennath war Israel
Restorita Israel
Chaptra 37
Nans an Eskern Sygh
An Dhew Brenn
Chaptra 38
Profosans erbynn Gog
Breus war Gog
Chaptra 39
Luyow Gog Distruys
Ynkleudhyans Gog
Chaptra 40
Gwelesigeth a'n Tempel Nowydh
Yet an Est dhe'n Klos A-ves
An Klos A-ves
Yet an Gogledh
Yet an Soth
Yetys dhe'n Klos A-bervedh
An Helyow rag Pareusi Sakrifisow
An Tempel
Chaptra 41
An Sentri
Chaptra 42
Helyow Rag an Tempel
Chaptra 43
An Glori a Dhehwel dhe'n Tempel
An Alter
Chaptra 44
Yet an Est
Kummyas dhe Entra an Tempel
An Oferysi Leviek
Chaptra 45
An Rannvro Sans
Posow ha Musuryow
Offrynnow
Golyow
Chaptra 46
Rewlys Divers
Chaptra 47
Dowr ow Resek dhyworth an Tempel
Oryon Nowydh an Tir
Chaptra 48
Rannow a Lothow

Gwelesigeth Ezekiel

1 Y'n degves bledhen warn ugens, y'n peswora mis, yn pympes dydh an mis, pan esen yn-mysk an dhivresow ryb an avon Kebar, an nevow a veu ygerys, ha my a welas gwelesigethow Duw. [2] Yn pympes dydh an mis, y'n pympes bledhen a dhivroedh myghtern Yehoyakin, [3] ger an ARLODH a dheuth dhe'n oferyas Ezekiel mab Buzi yn pow an Kaldeanys, ryb an avon Kebar; hag ena y feu leuv an ARLODH warnodho.

[4] My a viras, hag otta anawel ow tos dhyworth an gogledh, komolen vras, ha tan ow lughesi gans golow splann a-dro dhedhi, hag ow tos yn-mes anedhi neppyth kepar hag amber, dhyworth kres an tan. [5] Y'n kres anedhi y feu hevelep peswar kreatur byw, ha hemma a veu aga semlans: i a's teva hevelep den, [6] dhe bubonan peswar fas, ha dhe bubonan anedha peder askel. [7] Aga garrow o garrow ewn; godhnow aga garrow o avel godhen leugh, ow terlentri avel brons splannhes. [8] Yth esa

diwla den yn-dann aga eskelli war aga feswar tenewen. An
fassow ha'n eskelli anedha aga feswar o yndella: [9] aga eskelli a
dochya an eyl dh'y ben; ny dreylyens hag i ow mos, mes yth esa
pubonan ow mos kompes war-rag. [10] Hevelep fassow aga feswar
o fas den ha fas lew a-dhyghow, ha fas ojyon a-gledh; ha'ga
feswar a's tevo fas er; [11] yndella y feu aga fassow. Aga eskelli
a omlesa war-vann; dhe bubonan yth esa diw askel a dochya
an eyl dh'y ben, ha diw askel a gudha aga horfow. [12] Pubonan
e war-rag. Py le pynag y fynna an spyrys mos, ena yth ens heb
treylya, hag i ow mos. [13] Y feu hevelep an kreaturs byw kepar
ha kolennow byw ow tewi, kepar ha semlans faglennow ow
kwaya ynter an kreaturs byw; an tan o splann, ha dhyworth an
tan yth esa lughes ow mos yn-mes. [14] An kreaturs byw a bonya
ha dehweles kepar ha lughesen.

[15] My a viras orth an kreaturs byw, hag awotta, unn ros war
an dor ryb pub kreatur byw gans y beswar fas. [16] Semlans an
rosow ha'ga framweyth o avel liw beryl, ha'n keth hevelep
dh'aga feswar. Aga semlans ha'ga framweyth o avel ros yn
kres ros. [17] I a ylli mos dhe gwartron vytholl, hag i ow mos;
ny dreylyens hag i ow mos. [18] Aga hammogow o ughel hag
euthyk, ha kammogow aga feswar o leun a lagasow a-derdro.
[19] Pan ens an kreaturs byw, yth esa an rosow ow mos rybdha;
ha pan yskynna an kreaturs byw a-dhywar an dor, an rosow a
yskynnas ynwedh. [20] Ple pynag yth ella an spyrys, ena yth ens
i, ha'n rosow a yskynna gansa, rag yth esa spyrys an kreatur
byw y'n rosow. [21] Pan e an rosow, yth esa i ynwedh ow mos, ha
pan sevi an rosow, yth esa i ynwedh owth yskynna, drefen bos
spyrys an kreatur y'n rosow.

[22] A-ugh pennow an kreaturs byw, yth esa hevelep an
fyrmament, avel gwrys euthyk ystynnys a-ugh aga fennow.
[23] Yn-dann an fyrmament yth o aga eskelli ewn, an eyl troha'y
ben; yth esa dhe bubonan diw askel ow kudha y gorf. [24] My
a glewas son aga eskelli, avel son dowrow pals, hag i ow mos,
avel lev an Ollgallosek,[a] son tervans lu. Pan sevens, i a asa aga

a 1:24 *an Ollgallosek:* Ebrow *Shadday.*

eskelli dhe godha. [25] Ena yth esa lev dhyworth an fyrmament
a-ugh aga fennow. Pan sevens, i a asa aga eskelli dhe godha.

[26] A-ugh an fyrmament esa a-ugh aga fennow yth esa hevelep
men saffir, an hevelep a dron; ha war hevelep an tron yth esa
an hevelep a dhen a-ughti. [27] My a welas neppyth haval dhe
wolow amber, kepar ha golowgylgh a dan a-dro dhodho, war-
vann dhyworth semlans y dhiwglun; ha war-nans dhyworth
semlans y dhiwglun my a welas neppyth haval dhe dan, ow
splanna a-dro dhodho. [28] Haval dhe semlans kammneves y'n
kommol yn jydh glaw, yndella o an golowyjyon a-dro dhodho.
Hemm o semlans kepar ha glori an ARLODH.

Pan y'n gwelis, my a godhas war ow fas, ha klewes lev ow
kewsel.

Gwelesigeth an Rol-skrifa

2 Yn-medh ev dhymm: Mab den, sav war dha dreys,
ha my a gews genes. [2] An Spyrys a entras ynnov pan
gewsis dhymm, ha'm settya war ow threys, ha my a'n klewas
ow kewsel dhymm. [3] Yn-medh ev dhymm: Mab den, my a'th
tanvon dhe vebyon Israel, dhe genedhel a rebellys re rebellyas
er ow fynn; i ha'ga thasow re wrug treuspas er ow fynn bys
y'n jydh ma. [4] Mebyon penn kales yns i ha gorth aga holon;
yth esov orth dha dhanvon dhedha. Lavar dhedha, 'Yndelma y
lever an Arlodh DUW.' [5] Hag i, mar koslowons po mar skonyons
(rag chi diwostydh yns i) byttegyns i a wor y feu profos yn aga
mysk. [6] Ha ty, A vab den, na borth own anedha na a'ga geryow.
Na borth own kyn fo spern ha spedhas a-dro dhis, ha ty trigys
yn-mysk skorpyons. Na borth own a'ga geryow ha na borth
euth a'ga fassow, rag chi diwostydh yns i. [7] Kows ow geryow
orta, mar koslowons po mar skonyons; rag chi diwostydh yns i.[a]

[8] Mes ty, A vab den, goslow orth an pyth esov orth y gewsel
orthis. Na vydh rebel avel an chi diwostydh na; ygor dha anow
ha deber an pyth esov ow ri dhis. [9] Ena my a viras, hag otta

---

a 2:7 *rag chi diwostydh yns i:* Ow sewya an Septuagint, an Syriek ha'n Targum. Ebrow *rag rebellyans yns i.*

leuv ystynnys dhymm, hag otta, yth esa ynni rol-skrifa. 10 Ena
ev a's lesas a-ragov; yth esa skrif war hy dew denewen, ha
skrifys warnedhi yth esa galargan ha kynvan ha guw.

3 Yn-medh ev dhymm, A vab den, deber an pyth a
gevydh; deber an rol-skrifa ma, ha ke, kows dhe ji
Israel. 2 Ytho my a ygeris ow ganow, hag ev a wrug dhymm
dybri an rol-skrifa ma. 3 Hag yn-medh ev dhymm, A vab den,
gwra dhe'th torr dybri, ha lanw dha groth a'n rol-skrifa ma
esov ow ri dhis. Ytho my a's dybris hag y feu y'm ganow maga
hweg avel an mel.

4 Ena yn-medh ev dhymm, A vab den, ke, deus dhe ji Israel
ha kows gans ow geryow dhedha. 5 Rag nyns os danvenys dhe
bobel a yeth estren ha taves kales, mes dhe ji Israel, 6 a-der dhe
boblow pals a yeth estren ha taves kales, ma na gonvedhydh
aga geryow. Mara'th tanvonnen dhedha, i a woslowsa dhis.
7 Mes chi Israel ny vynn goslowes orthis, rag ny vynnons
goslowes orthiv vy, drefen oll chi Israel dhe vos penn kales
ha gorth a golon. 8 Awotta my re wrug dha fas dhe vos kales
kepar ha'ga fassow i, ha'th tal dhe vos kales kepar ha'ga thal
i. 9 Avel adamant kreffa ages kelester, re wrugavy dha dal. Na
borth own anedha, na bos digolonnek drefen aga fassow, rag
chi diwostydh yns i. 10 Hag yn-medh ev dhymm: Mab den, oll
an geryow a gowsav orthis, kemmer i y'th kolon, ha'ga klewes
gans dha dhiwskovarn. 11 Ha ke, deus dhe'n dhivresow, dhe
vebyon dha bobel, ha kows orta. Lavar dhedha, 'Yndelma y
lever an Arlodh Duw,' mar koslowons po mar skonyons.

Ezekiel orth an Avon Kebar

12 Ena an Spyrys a'm drehevis, ha my a glewas a-dryv dhymm
son grommyans bras, pan sevis glori an Arlodh[a] a'y le, 13 ha
son eskelli an kreaturs byw ow tochya an eyl dh'y ben, ha son
an rosow rybdha, ha son grommyans bras. 14 Ena an spyrys
a'm drehevis hag a'm kemeras, ha gyllys veuv yn hwerowder,
yn sorr ow spyrys, ha leuv an Arlodh o krev warnav. 15 My

a 3:12 *pan sevis glori an Arlodh:* Amendys. Ebrow *Benyges re bo glori an Arlodh.*

a dheuth dhe Tel-abib, dhe'n dhivresow trigys ryb an avon Kebar; hag ena, y'n tyller mayth esens trigys, my a esedhas seyth dydh dyegrys yn aga mysk.

16 Dhe benn seyth dydh, ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 17 Mab den, my re'th wrug golyader rag chi Israel; peskweyth may klewydh ger dhyworth ow ganow, ty a re dhedha gwarnyans dhyworthiv. 18 Pan lavarav dhe'n tebelwas, 'Ty a verow yn tevri,' ha ny redh dhodho gwarnyans, na kewsel dhe warnya tebelwas dhe dreylya dhyworth y fordh dhrog may sawyo y vewnans, an tebelwas na a verow yn y anewnder, mes y woos y hwilav a'th leuv. 19 Mes mar kwarnydh an tebelwas, ha ny dreyl dhyworth y sherewynsi ha'y fordh dhrog, ev a verow yn y anewnder, mes ty a dhelirv dha enev. 20 Ha mar treyl den gwiryon dhyworth y ewnder ha gul drog, my a worr men a drebuchya a-ragdho; ev a verow. Drefen na'n gwarnsys, ev a verow yn y begh. Ny vydh kovhes y wiryonedh re wrug; mes y woos a hwilav a'th leuv. 21 Mes mar kwarnydh den gwiryon rag na beggho, ha ny begh, y fyw yn tevri, rag ev dhe vos gwarnyes, ha ty a dhelirv dha enev.

Duw a Lett Ezekiel rag Profosa

22 Yth esa leuv an ARLODH warnav eno; hag ev a leveris dhymm, Sav ha ke yn-mes dhe'n nans, hag eno my a gews genes. 23 Ytho my a sevis ha mos yn-mes dhe'n nans. Hag awotta glori an ARLODH ow sevel ena, kepar ha'n glori a welis ryb an avon Kebar, ha my a godhas war ow fas. 24 Ena an Spyrys a entras dhymm ha'm settya war ow threys, ha kewsel orthiv, ha leverel dhymm, Ke, dege dha honan a-bervedh y'th chi. 25 Ha ty, A vab den, i a worr warnas lovonow, ha'th kelmi gansa, ma na ylli mos yn-mes yn aga mysk. 26 My a wra dhe'th taves glena orth dha stevnik, may fedhydh avlavar, ha ny yllydh aga heredhi; rag chi diwostydh yns i. 27 Mes pan gowsav orthis, my a yger dha anow, ha ty a lever dhedha, 'Yndelma y lever An Arlodh DUW.' Ev neb a glew, klewes; hag ev neb a skon, skonys; rag chi diwostydh yns i.

Tokyn a Worheas Yerusalem

4 Ha ty, A vab den, kemmer bryck ha gorr e a-ragos, ha
delin warnodho cita Yerusalem. [2] Ena gorhe er hy fynn,
ha drehevel tommen er hy fynn, ha krugya jynn-gorheas er
hy fynn, ha settya kampow er hy fynn, ha gorra er hy fynn
hor'bennow a-derdro. [3] Ha ty, kemmer ragos horn-pobas
ha gorr e avel fos horn yntra ty ha'n cita; treyl dha fas er hy
fynn, ha hi a vydh yn-dann worheas, ha ty a worhe er hy fynn.
Hemma a vydh tokyn dhe ji Israel.

[4] Ha ty, growedh war dha denewen kledh, ha gorr anewnder
chi Israel warnas.[a] Rag niver an dedhyow a wrowedhydh
warnodho, ty a berth aga anewnder. [5] My re ros dhis an keth
niver a dhedhyow avel bledhynnyow aga anewnder, tri hans,
deg ha peswar ugens dydh. Yndella ty a berth anewnder chi
Israel. [6] Wosa kowlwul hemma, ty a wrowedh arta, mes war
dha denewen dyghow, ha ty a berth anewnder chi Yuda dew
ugens dydh. Dydh rag pub bledhen a rov dhis. [7] Treyl dha fas
troha gorhe Yerusalem, ha gans bregh lommhes ty a brofos er
hy fynn. [8] Otta, my a worr warnas lovonow, ma na dreylli a unn
tenewen dhe'n tenewen aral bys pan gowlwredh dedhyow dha
worheas.

[9] Ha ty, kemmer ragos dha honan gwaneth, ha heydh, ha fav,
ha lentilow, ha myll ha spelt; ha gorr i yn unn lester, ha gwra
bara ragos war-lergh niver an dedhyow may hwrowedhydh
war dha denewen. Ty a'n deber tri hans, deg ha peswar ugens
dydh. [10] Ha'th voos a dhybrydh a vydh ugens shekel orth poos
pub dydh; yn termynyow settys ty a'n deber. [11] Ynwedh ty a
yv hweghves rann a hin; yn termynyow settys ty a'n yv. [12] Ty
a'n deber avel bara heydh; yn kawgh denel y'n pebydh a-wel
dhedha. [13] Ena an ARLODH a leveris, 'Yndella y tebrons mebyon
Israel aga bara avlan y'n kenedhlow ma's skattrav di.' [14] Ena
my a leveris, 'Ogh Arlodh DUW, otta, ny veu ow enev defolys,
ha karynyes ha kig skwardys gans bestes gwyls ny dhybris
a-dhia'm yowynkneth bys lemmyn, ha kig avlan ny dheuth y'm

a 4:4 *warnas:* Amendys. Ebrow *warnodho.*

ganow.' [15] Ena ev a leveris dhymm, 'Mir, my a re dhis glos yn le kawgh denel, ha ty a wra dha vara warnodho.'

[16] Ena yn-medh ev dhymm, A vab den, awottavy ow terri lorgh bara yn Yerusalem; i a dheber bara orth poos ha gans preder, hag i a yv aga musur a dhowr gans desper; [17] rag bara ha dowr a fyll; skruth a's kemmer, ow mires an eyl orth y gila, hag i a wra pedri yn aga hammweyth.

Kledha erbynn Yerusalem

5 Ha ty, A vab den, kemmer kledha lymm, kemmer e avel alten barver, ha gwra e dhe bassya war dha benn ha war dha varv; ena kemmer mantol ha rann an blew. [2] Ty a worr tressa rann anodho yn tan yn kres an cita, wosa bos gorfennys dedhyow an gorhe; ha kemmer tressa rann ha gwask gans an kledha a-dro dhe'n cita; ha tressa rann a skattrydh dhe'n gwyns, ha my a denn an kledha war aga lergh. [3] Mes kemmer alena niver byghan a vlewennow, ha'ga helmi yn lappys dha dhillasen. [4] Ena kemmer moy anedha ha'ga tewlel yn kres an tan, ha'ga leski y'n tan. Alena tan a yn-mes dhe oll chi Israel.

[5] Yndelma y lever an Arlodh Duw: Homm yw Yerusalem; my re's settyas yn-mysk an kenedhlow, gans gwlasow oll a-dro dhedhi. [6] Mes hi re rebellyas erbynn ow breusow moy ages sherewynsi an kenedhlow, hag erbynn ow ordenansow moy ages an gwlasow usi a-dro dhedhi; rag i re dhenaghas ow breusow ha ny gerdhsons y'm ordenansow. [7] Rag henna yndelma y lever an Arlodh Duw: Drefen bos agas balghder brassa ages an kenedhlow usi a-dro dhis, ha ny gerdhsowgh y'm ordenansow ha ny wrussowgh ow breusow, ha ny wrussowgh hwath war-lergh breusow an kenedhlow usi a-dro dhywgh; [8] rag henna yndelma y lever an Arlodh Duw: Mir, my ow honan, yth esov er dha bynn, ha my a wra breusow a-berth ynnos a-wel dhe'n kenedhlow. [9] My a wra ynnos an pyth na wrug vy bythkweth, ha ny wrav vy tra vyth avello nevra arta, drefen oll dha daklow kasadow. [10] Rag henna tasow a dheber mebyon a-berth ynnos, ha mebyon a dheber aga thasow; ha my a wra breusow ynnos, ha skattra oll an remenant ahanas dhe oll an gwynsow. [11] Rag

henna, dell vewav, yn-medh an Arlodh Duw, drefen ty dhe dhefolya ow sentri gans oll dha daklow vil ha gans oll dha daklow kasadow, ytho my a'th tivarv; ow lagas ny gemmer pita, hag ynwedh ny gemerav truedh. [12] Tressa rann ahanowgh a verow dre bla po mos dhe goll dre dhivotter a-berth ynnos; tressa rann a godh der an kledha a-dro dhis; ha tressa rann a skattrav dhe oll an gwynsow ha tenna an kledha war aga lergh.

[13] Ena ow sorr a vydh kowlwrys, ha'm konnar er aga fynn a wrav dhe bowes, ha my a vydh dielys; hag i a wor my, an Arlodh, dhe gewsel y'm avi, pan wrav vy kowlwul ow honnar er aga fynn. [14] Ha my a'th wrav dhe vos tyller a vagoryow ha skorn yn-mysk an kenedhlow usi a-dro dhis, yn golok oll an dremenysi [15] Ty a vydh skorn, ha tont, ha bysna hag euth dhe'n kenedhlow a-dro dhis, pan wrav breusow er dha bynn yn sorr hag yn konnar hag yn keredhyow koneryek. My, an Arlodh, re gewsis. [16] Pan dhanvonav an tebel sethow a dhivotter er agas pynn[a] rag distruyans, my a's tanvon dh'agas distrui. My a ynkress divotter warnowgh ha terri agas lorgh bara. [17] My a dhanvon divotter ha tebel vestes er agas pynn, hag i a'th wra anvap. Plag ha goos a dremen dresos, ha my a dhre kledha warnas. My, an Arlodh, re gewsis.

Profosans erbynn Menydhyow Israel

6 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: [2] Mab den, sett dha fas war-tu ha menydhyow Israel, ha profos dhedha, [3] ha lavar, Menydhyow Israel, goslowewgh ger an Arlodh Duw. Yndelma y lever an Arlodh Duw dhe'n menydhyow ha dhe'n brennow, dhe'n goverow ha dhe'n nansow, Awottavy ow tri warnowgh kledha, ha my a dhistru agas tylleryow ughel. [4] Agas alteryow a vydh forsakys, ha'gas alteryow enkys a vydh terrys, ha my a dewl dhe'n leur agas re ledhys a-rag agas idolys. [5] My a worr korfow mebyon Israel a-rag aga idolys, ha skattra agas eskern a-dro dh'agas alteryow. [6] Yn oll agas anedhow an citys a vydh difeythys; agas tylleryow ughel a vydh distruys, may fydh agas idolys terrys ha diswrys,

a 5:16 *er agas pynn:* Amendys. Ebrow *er aga fynn.*

agas alteryow enkys treghys dhe'n dor, ha'gas oberow defendys dhe-ves. [7] An re ledhys a godh yn agas mysk, ha hwi a wor my dhe vos an ARLODH.

[8] Mes my a as remenant; re ahanowgh a skap an kledha yn-mysk an kenedhlow, pan vedhowgh skattrys y'n gwlaskordhow. [9] An re ahanowgh a skap a wra ow kovhe y'n kenedhlow mayth yns i degys yn kethneth, fatel ov vy terrys gans aga holon avoutrek[a] a dreylyas a-dhyworthiv, ha gans aga dewlagas ow horya war-lergh aga idolys. Kasa aga honan a wrons dre reson an drogow a wrussons rag oll aga thaklow kasadow. [10] Hag i a wor my dhe vos an ARLODH; ny gewsis yn euver my dhe wul dhedha an terros ma.

[11] Yndelma y lever an Arlodh DUW: Tak dha dhiwla ha stank dha droos, ha lavar, Ellas rag oll an taklow kasadow vil a ji Israel, rag i a godh der an kledha, dre dhivotter, ha dre blag. [12] Neb yw a-bell a verow der an plag, ha neb yw ogas a godh der an kledha, ha neb yw gesys po gwithys a verow dre dhivotter. Yndella my a gowlwra ow honnar warnedha. [13] Ena hwi a wor my dhe vos an ARLODH, pan vydh aga re ledhys yn-mysk aga idolys a-dro dh'aga alteryow, war bub bronn ughel, war oll pennow an menydhyow, hag yn-dann bub gwedhen las, hag yn-dann bub terebynthen dhelyowek, le may rosons ena sawer plegadow dhe oll aga idolys. [14] My a ystyn ow leuv warnedha ha gul an tir ynyal, dhyworth an difeyth bys Dibla,[b] yn oll aga thrigvaow. Ena i a wor my dhe vos an ARLODH.

Terosa ow Tos

7 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: [2] Ha ty, A vab den, yndelma y lever an Arlodh DUW dhe bow Israel:

Diwedh! An diwedh a dheuth
war beswar korn an tir.

---

a 6:9 *fatel ov vy terrys gans aga holon avoutrek:* Po war-lergh an Vulgat *pan dhistruav aga holon avoutrek.*

b 6:14 *Dibla:* Po amendyans *Ribla.*

[3] Lemmyn an diwedh yw devedhys warnas
ha my re dhanvonas ow sorr er dha bynn;
ha my a'th vreus war-lergh dha fordhow,
ha dha gessydhya rag oll dha daklow kasadow.
[4] Ny gemmer ow lagas pita ahanas, ha ny'th sparyav,
rag my a attal dhis drefen dha fordhow,
ha'th taklow kasadow a-berth ynnos.

Ena hwi a wor my dhe vos an ARLODH.

[5] Yndelma y lever An Arlodh DUW:

Anfeusi, unn anfeusi, otta re dheuth!
[6] Diwedh re dheuth, re dheuth an diwedh
ha difuna er dha bynn; otta re dheuth!
[7] An vreus re dheuth dhis
neb eus trigys y'n tir.
An termyn re dheuth, ogas yw an jydh –
yma skruth, a-der garm lowen y'n menydhyow.
[8] Lemmyn a verr spys my a dhinwa ow honnar warnas,
ha'y kowlwul ow sorr er dha bynn;
my a'th vreus war-lergh dha fordhow,
hag attyli dhis rag oll dha daklow kasadow.
[9] Ny gemmer ow lagas pita ahanas, na ny'th sparyav;
my a attal dhis war-lergh dha fordhow,
ha'th taklow kasadow usi a-berth ynnos.

Ena hwi a wor my dhe vos an ARLODH, usi ow kweskel.

[10] Otta an jydh! Otta re dheuth!
An vreus res eth yn-mes;
an welen re vleujyowas, balghder re eginas.
[11] Freudh re devis avel gwelen a sherewynsi;
ny vydh gesys nagonan anedha,
nagonan a'ga routh, na tra vyth a'ga golusogneth,
na tra vyth a bris ynna.

12 An termyn re dheuth, devedhys yw an jydh.
Na lowenhes an prener, ha na wres an gwerther kyni,
rag yma sorr war oll an routh anedha.

13 Rag ny wra an prener pe dhe'n gwerther, hedre vons aga dew hwath yn fyw; rag ny vydh an welesigeth erbynn an routh daskelwys. Drefen y anewnder, ny yll nagonan gwitha y vewnans.

14 I re hwythas an hirgorn ha pareusi puptra;
mes nyns a den vyth dhe'n vatel,
rag yma ow sorr war oll an routh anedha.

15 An kledha a-ves, ha'n plag ha'n divotter a-ji:
neb eus y'n gwel a verow der an kledha,
ha neb eus y'n cita, divotter ha plag a'n deber.

16 Peub yw gesys a skap,
hag i a vydh y'n menydhyow
kepar ha kelemmi an nansow,
i oll owth hanasa, peub yn y anewnder.

17 Oll an dhiwla a vydh dinerth,
hag oll an dhewlin a vydh kepar ha dowr.[a]

18 I a wisk yskar,
ha kren a's kudh.
Meth a vydh dhe bub fas,
ha molder war oll aga fennow.

19 I a dewl aga arghans y'n stretys,
ha'ga owr a vydh pyth avlan.

Ny yll aga arghans na'ga owr aga delivra yn jydh konnar an ARLODH. Ni yllons kavos lowr rag aga enev, na lenwel aga thorr, rag y feu sklander a's ledyas yn anewnder. 20 Gooth a's tevo yn tekter aga thegennow ha gansa i a wrug aga imajys kasadow,

---

a 7:17 *a vydh kepar ha dowr:* Po war-lergh an Septuagint *a vydh defolys gans urin.*

aga thaklow kasadow; rag henna my a's gwra mostedhes ragdha.

21 My a'n re yn dorn estrenyon avel preydh,
ha dhe debeles an norvys avel da pyllys,
hag i a'n defol.

22 My a dreyl ow fas dhyworta,
hag i a dhefol ow thresor;
ladron a dheu ynni,
hag i a's defol.

23 Gwra an kadon,[a]
rag an tir yw leun a skollya goos,
ha'n cita yw leun a freudh.

24 My a dhre an gwettha a'n kenedhlow
hag i a erit aga chiow;
my a wra diwedh dhe wooth an re grev,
ha'ga sentris a vydh defolys.

25 Angos a dheu, hag i a hwila kres,
mes ny'n kevons.

26 Anfeusi war anfeusi a dheu,
hag y fydh hwedhel war hwedhel.
I a hwila gwelesigeth dhyworth profos;
dyskans a'n lagha gans an oferyas a vydh kellys,
ha kussul dhyworth an henavogyon.

27 An myghtern a gyn,
ha'n pennsevik a vydh gwiskys yn euth;
diwla pobel an tir a gren.
My a's dyght war-lergh aga fordh,
ha my a's breus war-lergh aga breusow.

Ena i a wor my dhe vos an ARLODH.

---

a 7:23 *Gwra an kadon:* Po amendyans *Hag i a wra ladhva.*

Idolys Gordhys y'n Tempel

8 Y'n hweghves bledhen, y'n hweghves mis, yn pympes dydh an mis, ha my owth esedha y'm chi, ha henavogyon Yuda owth esedha a-ragov, leuv an Arlodh Duw a godhas warnav ena. [2] My a viras, hag otta hevelep kepar ha semlans gour. Dhyworth an rann a hevelis bos y dhiwglun bys an leur y feu tan, ha dhyworth y dhiwglun war-vann kepar ha'n semlans a splander, avel amber ow lentri. [3] Ev a ystynnas furv leuv ha'm kemeres er kudyn a wols ow fenn. An spyrys a'm drehevis ynter an nor ha'n nev, ha'm dri dhe Yerusalem yn gwelesigethow Duw, dhe dharas an yet a-bervedh, a vir troha'n gledhbarth, ple'th esa imach an avi, a brovok dhe avi. [4] Hag otta, yth esa ena glori Duw Israel, kepar ha'n welesigeth a welis y'n nans.

[5] Ena yn-medh ev dhymm, 'Mab den, drehav dha dhewlagas war-tu ha'n gledhbarth.' Ytho my a dhrehevis ow dewlagas war-tu ha'n gledhbarth, hag otta, a'n barth kledh dhe yet an alter yth esa idol an avi ma y'n entrans. [6] Ena yn-medh ev dhymm, 'Mab den, a welydh pandr'a wrons, an taklow vil bras usi chi Israel ow kul omma, dhe'm pellhe dhyworth ow sentri? Mes ty a wel taklow vil hwath brassa.'

[7] Ena ev a'm dros dhe dharas an klos. My a welas, hag awotta, toll y'n fos. [8] Ena yn-medh ev dhymm, 'Mab den, pal der an fos.' Ytho my a balas der an fos, hag awotta, daras. [9] Hag yn-medh ev dhymm, 'Ke a-ji ha gwel an taklow vil ha kasadow esons ow kul omma.' [10] Ytho my eth a-ji ha gweles, hag otta pub furv a gramvil ha best kasadow, hag oll idolys chi Israel, kervys war an paros a-derdro. [11] Hag yth esa deg ha tri ugens gour dhyworth henavogyon chi Israel ow sevel a-ragdha, ha Yaazania mab Shafan ow sevel yn aga mysk. Ha peub a'n jeva y enkyslester yn y leuv, hag ethen komolen an enkys a yskynnas. [12] Ena yn-medh ev dhymm, 'A welsys, A vab den, an pyth usi henavogyon chi Israel ow kul y'n tewlder, peub yn chambouryow y imajys? Rag yn-medhons, "An Arlodh ny'gan gwel, an Arlodh re forsakyas an tir."' [13] Hag yn-medh

ev dhymm, ‘Ty a wel taklow vil hwath brassa esons orth aga gul.’

14 Ena ev a’m dros dhe dharas yet chi an ARLODH usi a’n gledhbarth, hag ottena an benenes owth esedha, owth ola rag Tammuz. 15 Ena yn-medh ev dhymm, ‘A welydh hemma, mab den? Ty a wel taklow vil hwath brassa es an re ma.’

16 Ena ev a’m dros dhe’n klos a-bervedh a ji an ARLODH; hag otta, orth daras tempel an ARLODH, ynter an yet ha’n alter, yth esa a-dro dhe bymp gour warn ugens, gans aga heynow troha tempel an ARLODH ha’ga fassow troha’n est, owth omblegya dhe’n howl y’n est. 17 Ena yn-medh ev dhymm, ‘A welsys, mab den? Yw ev tra drufel rag chi Yuda, i dhe wul an taklow vil re wrussons omma? Rag i re lenwis an tir a freudh, ha’m serri hwath moy. Ottensi ow korra skorren dh’aga thron. 18 Ytho my a ober yn sorr; ny gemmer ow lagas truedh na ny’s sparyav. Kyn krions y’m diwskovarn gans lev ughel ny woslowav orta.’

Ladhva an Re a Wordh Idolys

9 Ena ev a grias y’m diwskovarn gans lev ughel, ow leverel: ‘Deus nes, hwi an re ordenys dhe gessydhi a’n cita, peub gans y arv a dhistruyans yn y leuv.’ 2 Hag otta, hwegh gour ow tos dhyworth fordh an yet wartha, a vir troha’n gledhbarth, peub gans arv a dhistruyans yn y leuv. Unn gour yn aga mysk o gwiskys yn lien gans daffar skrifyas war y glun. I a dheuth a-ji, ha sevel ryb an alter a vrons.

3 Ha glori Duw Israel eth yn-bann a-dhywar an cherubyn may fia warnodho, dhe dreudhow an chi. Ev a elwis dhe’n gour o gwiskys yn lien gans daffar skrifyas war y glun; 4 ha’n ARLODH a leveris dhodho,[a] ‘Tremen der an cita, dre Yerusalem, ha gwra merk war dal an wer usi owth hanasa ha kyni war oll an taklow kasadow gwrys a-berth ynni.’ 5 Dhe’n re erel y leveris, ha my ow klewes, ‘Tremenewgh dre’n cita war y lergh ha gweskewgh; na wres agas lagas kemeres truedh, ha na gemerewgh piteth.

---

a 9:4 *ha’n ARLODH a leveris dhodho:* War-lergh an Septuagint *hag ev a leveris dhodho.*

6 Ledhewgh henavek, den yowynk, ha gwerghes, ha flogh, ha
benenes; mes pub gour may ma an merk warnodho na dhewgh
nes dhodho. Dallethewgh dhyworth ow sentri.' Ytho i a
dhallathas gans an henavogyon esa a-rag an chi. 7 Ena yn-medh
ev dhedha, 'Defolyewgh an chi ha lenwewgh an klosyow a'n re
ledhys. Kewgh!' Ytho i eth dhe-ves ha gweskel y'n cita. 8 Pan
esons ow kweskel, ha my gesys ow honan, my a godhas war ow
fas ha garma, ha leverel, 'Ogh Arlodh Duw! A dhiswredh oll
remenant Israel, ha ty ow tiveri dha gonnar war Yerusalem?'
9 Hag yn-medh ev dhymm, 'Anewnder chi Israel ha Yuda
yw pur, pur vras; an tir yw leun a woos, ha'n cita yw leun a
gammder; rag yn-medhons, "An Arlodh re forsakyas an tir,
ha ny wel an Arlodh." 10 Ytho ow lagas ny gemmer truedh,
ha ny gemerav piteth, mes my a dhre aga fordh war aga fenn.'

11 Ena an gour gwiskys yn lien, gans daffar skrifyas war y
glun, a worthebis, ow leverel: 'My re wrug dell worhemynsys
dhymm.'

Glori Duw a As Yerusalem

10 Ena my a viras, hag otta, y'n fyrmament esa a-ugh
penn an jerubyns yth esa neppyth avel men saffir,
hag yth omdhiskwedhas a-ughta avel semlans hevelep tron.
2 Ena ev a leveris dhe'n gour o gwiskys yn lien, 'Ke a-ji dhe'n
tyller ynter an rosow yn-dann an cherubyn. Lanw dha dhiwla
a golennow tan dhyworth an tyller ynter an jerubyns, ha'ga
skattra war an cita.' Hag ev a entras a-rag ow dewlagas.

3 Lemmyn yth esens an jerubyns ow sevel a-dhyghowbarth
dhe'n chi pan entras an gour, ha'n gomolen a lenwis an
klos a-bervedh. 4 Ha glori Duw Israel a yskynnas a-dhywar
an cherubyn bys yn treudhow an chi, ha'n chi o lenwys a'n
gomolen, ha'n klos o leun a splander glori an Arlodh. 5 Son
eskelli an jerubyns o klewys bys y'n klos a-ves, kepar ha lev
Duw Ollgallosek[a] pan usi ow kewsel.

---

a 10:5 *Duw Ollgallosek:* Ebrow *El Shadday.*

6 Pan worhemynnis dhe'n gour o gwiskys yn lien, ow leverel,
'Kemmer tan dhyworth an tyller ynter an rosow, dhyworth an
tyller ynter an jerubyns,' ev a dheuth ha sevel ryb onan a'n
an rosow. 7 Ena an cherubyn a ystynnas y leuv dhyworth an
tyller ynter an jerubyns dhe'n tan esa ynter an jerubyns, ha'y
gemeres ha'y worra yn dorn a'n gour o gwiskys yn lien, hag
ev a'n kemeras ha mos dhe-ves. 8 Yth esa dhe'n jerubyns dell
hevelis furv leuv den yn-dann aga eskelli.

9 My a viras, hag otta peder ros ryb an jerubyns, unn ros ryb
an unn cherubyn, ha ros aral ryb cherubyn aral, ha semlans
an rosow o haval dhe vorlasem. 10 Yn aga semlans, pubonan
a'n peswar o haval dhe'n re erel, kepar dell ve ros a-ji dhe ros.
11 Pan ens, yth ens dhe onan a'n peswar-tu, ny dreylyens hag i
ow mos, mes dhe'n tyller mayth esa an penn ow mires, ena yth
ens; ny dreylyens hag i ow mos.

12 Oll aga horf, aga heyn, ha'ga diwla, ha'ga eskelli, ha'n
rosow o leun a lagasow a-derdro – an rosow a veu dh'aga
feswar. 13 Yth esens orth aga gelwel 'an rosow ow troyllya' y'm
klewans. 14 Yth esa peswar fas dhe bubonan: an kynsa fas o fas
an cherubyn, ha'n nessa fas o fas den, ha'n tressa o fas lew, ha'n
peswora o fas er.

15 Ena an jerubyns a yskynnas war-vann. Hemm yw an kreatur
byw a welis ryb an avon Kebar. 16 Pan e an jerubyns, an rosow
e rybdha, ha pan dhrehevi an jerubyns aga eskelli dhe yskynna
dhyworth an dor, ny dreylya an rosow ynwedh dhyworth aga
thenewen. 17 Pan sevens, i a sevi; ha pan yskynnens, i ynwedh a
yskynna gansa; rag bos spyrys an kreatur byw ynna.

18 Ena glori an ARLODH eth dhe-ves dhiwar dreudhow an chi,
ha sevel a-ugh an jerubyns. 19 Ha'n jerubyns a dhrehevis aga
eskelli hag yskynna dhyworth an dor a-wel dhymm, hag i ow
mos yn-mes; ha pan ethons dhe-ves yth esa aga rosow rybdha.
I a sevis orth daras yet est chi an ARLODH, hag yth esa glori
Duw Israel a-ughta a-vann.

20 Hemm o an kreatur byw neb a welis yn-dann Dhuw Israel
orth an avon Kebar, ha my a wodhva i dhe vos cherubyns.

21 Pubonan a'n peswar a's tevo peswar fas ha peder askel, ha
hevelep diwla den o yn-dann aga eskelli. 22 Ha hevelep aga
fassow o an keth fassow a welis ryb an avon Kebar, aga semlans
hag i aga honan. Pubonan e kompes war-rag.

Breus erbynn an Gussulyoryon Dhrog

11 Ena an spyrys a'm drehevis ha'm dri dhe yet est chi
an ARLODH, a vir troha'n est. Hag otta, orth an yet
yth esa pymp gour warn ugens, ha my a welas yn aga mysk
Yaazania mab Azzur, ha Pelatia mab Benaya, pennsevigyon an
bobel. 2 Ena ev a leveris dhymm, 'Mab den, an re ma yw an
wer usi ow prasa sherewynsi hag ow ri drog-gussul y'n cita ma.
3 Yn-medhons, "Nyns yw ogas an termyn rag drehevel chiow;
an cita yw an galter ha ni yw an kig." 4 Rag henna profos er aga
fynn; profos, mab den.'

5 Ena Spyrys an ARLODH a godhas warnav vy, hag yn-medh
ev dhymm, 'Lavar, Yndelma y lever an ARLODH: Yndella hwi
re leveris, chi Israel; my a wor an pythow a dheu yn agas brys.
6 Hwi re ladhas lies y'n cita ma, ha lenwel hy stretys a gorfow.
7 Rag henna yndelma y lever an Arlodh DUW: An korfow re
worrsowgh y'n kres anedhi, i yw an kig, ha hi yw an galter,
mes my a'gas dre yn-mes dhyworti. 8 Hwi re borthas own a'n
kledha; ha my a dhre an kledha warnowgh, yn-medh an Arlodh
DUW. 9 My a'gas dre yn-mes anedhi, ha'gas ri yn leuv estrenyon
ha gul breusow warnowgh. 10 Hwi a godh der an kledha; yn
oryon Israel my a'gas breus. Ena hwi a wor my dhe vos an
ARLODH. 11 Ny vydh hi kalter ragowgh, na ny vedhowgh kig
a-berth ynni; yn oryon Israel my a'gas breus. 12 Ena hwi a wor
my dhe vos an ARLODH; rag ny gerdhsowgh y'm ordenansow,
na ny wrussowgh ow breusow, mes hwi re wrug war-lergh
breusow an kenedhlow esons a-dro dhywgh.'

13 Lemmyn pan esen vy ow profosa, Pelatia mab Benaya a
verwis. Ena my a godhas war ow fas ha kria gans lev ughel,
ha leverel, 'Ogh Arlodh DUW! A vynnydh dhiswul remenant
Israel?'

Ambos Duw dhe Israel

14 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 15 Mab
den, dha vreder, dha vreder, dha neskerens, hag oll chi Israel
yn tien, i yw an re may leveris trigoryon Yerusalem dhedha,
'Pell yns i dhyworth an ARLODH! An tir ma yw res dhyn yn
perghenogeth.' 16 Rag henna lavar: Yndelma y lever an Arlodh
DUW: Kynth y's danvonas pell yn-mysk an kenedhlow, ha'ga
skattra yn-mysk an gwlasow, my a vydh harbereth ragdha
pols byghan y'n gwlasow may teuthons di. 17 Rag henna lavar,
Yndelma y lever an Arlodh DUW: My a'gas kuntel dhyworth
an poblow, ha'gas kuntel dhyworth an gwlasow may fewgh
skattrys ynna, ha my a re dhywgh pow Israel. 18 I a dheu di
ha remova oll hy thaklow vil ha'y thaklow kasadow dhyworti.
19 My a re dhedha unn golon, ha my a worr spyrys nowydh
ynnowgh; my a gemmer an golon a ven dhyworth aga horf ha
ri dhedha kolon a gig, 20 rag may kerthons y'm ordenansow ha
gwitha ow breusow ha'ga gul. Ena i a vydh ow fobel, ha my a
vydh aga Duw. 21 Mes an re may kerdh aga holon war-lergh aga
thaklow vil ha'ga thaklow kasadow, my a dhre aga fordh war
aga fenn, yn-medh an Arlodh DUW.

22 Ena an jerubyns a drehevis aga eskelli ha'ga rosow rybdha,
hag yth esa glori Duw Israel warnedha a-wartha. 23 Glori an
ARLODH a yskynnas yn-mes a'n cita, ha sevel war an menydh
yw a'n est dhe'n cita. 24 An Spyrys a'm drehevis ha'm dri dhe'n
dhivresow yn Kaldea y'n welesigeth yn Spyrys Duw. Ena an
welesigeth a welsen a yskynnas dhyworthiv. 25 Ha my a gewsis
dhe'n dhivresow oll geryow an ARLODH a dhiskwedhsa dhymm.

Tokyn a'n Gethneth

12 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Mab
den, yth esos trigys yn kres chi diwostydh. Yma
dhedha dewlagas dhe weles mes ny welons, yma dhedha
diwskovarn dhe glewes mes ny glewons, rag chi diwostydh yns
i. 3 Ytho ty, A vab den, pareus ragos dha honan fardellow rag
divroedh, hag yn golow dydh, hag i ow mires, ke dhe dhivroedh;
ke dhyworth dha dyller dhe dyller aral a-wel dhedha. Y hyll

bos, i dhe gonvedhes, kyn fons i chi diwostydh. [4] Dro dha fardellow yn-mes dydhweyth, kepar ha fardellow divroedh, ha ke dhe-ves gorthugherweyth a-wel dhedha, avel an re a wra mos dhe dhivroedh. [5] Pal toll ragos der an fos a-wel dhedha, ha dro dha fardellow dredho. [6] Gwra aga drehevel war dha skoodh a-wel dhedha, ha'ga dri yn-mes y'n tewlder. Kudh dha fas, rag na welli an tir; rag my re'th wrug tokyn dhe ji Israel.

[7] Ytho my a wrug kepar dell veu gorhemynnys dhymm. My a dhros ow fardellow yn-mes dydhweyth avel fardellow rag divroedh, hag y'n tewlder my a balas toll der an fos dre leuv; y'n tewlder my a's dros yn-mes, ha'ga don war ow skoodh a-wel dhedha.

[8] Ger an ARLODH a dheuth dhymm myttin, ow leverel: [9] Mab den, a ny wrug chi Israel, an chi diwostydh, leverel dhis, 'Pandr'a wredh?' [10] Lavar dhedha, 'Yndelma y lever an Arlodh DUW: An dhargan ma yw a-dro dhe'n pennsevik yn Yerusalem hag oll chi Israel usi ynni.' [11] Lavar, 'My yw tokyn ragowgh: kepar dell wrug vy, yndella y fydh gwrys dhedha i. Yth ons yn divroedh, yn kethneth.' [12] An pennsevik usi yn aga mysk a dhrehav y fardellow war y skoodh y'n tewlder, ha mos dhe-ves; ev a bal toll y'n fos ha'ga don dhe-ves dredho; ev a gudh y fas, ma na allo gweles an dor gans y dhewlagas. [13] Ha my a les ow roos warnodho, hag ev a vydh kechys y'm antell, ha my a'n dre dhe Babylon, tir an Kaldeanys, mes ny'n gwel, hag ena y ferow. [14] Ha my a skatter dhe bub gwyns oll an re usi a-dro dhodho, y weresoryon, hag oll y soudoryon, ha tenna kledha war aga lergh. [15] Hag i a wor my dhe vos an ARLODH pan wrav aga skollya a-les yn-mysk an kenedhlow, ha'ga skattra y'n gwlasow. [16] Mes my a spar dhyworta nebes anedha dhyworth an kledha, dhyworth divotter, ha dhyworth pla, rag may teriffons aga thaklow kasadow y'n kenedhlow a dhons di. Ena i a wor my dhe vos an ARLODH.

[17] Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: [18] Mab den, deber dha vara yn unn grysya, hag yv dha dhowr yn unn grena ha gans fienasow. [19] Lavar dhe bobel an tir, Yndelma y lever an

Arlodh Duw a-dro dhe drigoryon Yerusalem ha pow Israel: I a dheber aga bara yn fienasow, hag eva aga dowr yn euth, rag hy thir a vydh lommhes a buptra eus ynno, drefen freudh oll an re usi trigys ynni. 20 An trevow anedhys a vydh ynyal ha'n tir a vydh gwastyes; ha hwi a wor my dhe vos an Arlodh.

21 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: 22 Mab den, pandr'yw an henlavar ma a'gas beus a-dro dhe bow Israel, 'An dedhyow a hirha, ha pub gwelesigeth a dhe goll'? 23 Rag henna lavar dhedha, 'Yndelma y lever an Arlodh Duw: My a worr diwedh dhe'n henlavar ma, ha ny'n leverons arta yn Israel.' Mes lavar dhedha, An dedhyow re dheuth nes, ha keweras pub gwelesigeth. 24 Rag ny vydh arta fals welesigeth vytholl na fella, na fekyl dhewinieth yn-mysk chi Israel. 25 Mes my, an Arlodh, a gews an pyth a gowsav hag ev a hwyrvydh. Ny vydh delatys na fella; mes yn agas dedhyow, a ji diwostydh, my a gews an ger ha'y gowlwul, yn-medh an Arlodh Duw.

26 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: 27 Mab den, otta chi Israel ow leverel, 'An welesigeth a wra ev hy gweles yw rag lies dydh alemma; ev a brofos a-dro dhe dermynyow pell.' 28 Rag henna lavar dhedha, Yndelma y lever an Arlodh Duw: Ny vydh delatys na fella nagonan a'm geryow; an ger a gowsav a vydh gwrys, yn-medh an Arlodh Duw.

Fals Profosi Kuhudhys

13 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Mab den, profos erbynn profosi Israel usi ow profosa. Lavar dhe'n re a wra profosans yn-mes a'ga holon aga honan: 'Klewewgh ger an Arlodh!' 3 Yndelma y lever an Arlodh Duw: Go i an brofosi fol usi ow kerdhes war-lergh aga spyrys aga honan, ha ny welsons tra vyth! 4 Dha brofosi re beu avel owrgeun yn magoryow, A Israel. 5 Ny yskynsowgh bys y'n aswaow, na ny dhrehevsowgh fos rag chi Israel, may saffo y'n gas yn jydh an Arlodh. 6 I re welas fals welesigethow, ha'ga dewinieth yw gow. Yn-medhons, 'An Arlodh a lever,' kyn na wrug an Arlodh aga danvon, hag i a wayt aga ger dhe vos kollenwys. 7 A ny welsowgh fals welesigeth ha leverel dewinieth

wowek, ha hwi ow leverel, ‘An ARLODH a lever,’ kyn na gewsis vy?

[8] Rag henna yndelma y lever an Arlodh DUW: Drefen hwi dhe gewsel euveredh ha gweles gwelesigethow gowek, ottavy er agas pynn, yn-medh an Arlodh DUW. [9] Ow leuv a vydh erbynn an brofosi usi ow kweles gwelesigethow koog hag ow kewsel dewinieth wowek. Ny vedhons yn konsel ow fobel, na ny vedhons skrifys yn kovskrifennow chi Israel, na ny dhons yn pow Israel. Ena hwi a wor my dhe vos an Arlodh DUW. [10] Drefen i dhe ledya ow fobel yn sowdhan, ow leverel, ‘Kres,’ pan nag eus kres; ha pan vo fos tanow drehevys, i a’n gwynngalgh: [11] lavar ytho dhe’n re a’s gwynngalgh, y fydh hi ow kodha. Glaw a liv yn-nans, ha keserennow a godh, hag anawel a dardh. [12] Pan godh an fos, a ny vydh leverys dhywgh, ‘Ple’ma’n gwynngalgh a worrsowgh warnedhi?’

[13] Rag henna yndelma y lever an Arlodh DUW: My a wra dhe anawel hy folsa y’m sorr, ha glaw a liv yn-nans y’m konnar, hag y fydh keserennow yn sorrvan dh’y distrui. [14] My a derr an fos a wynngalghsowgh, ha my a’s tewl dhe’n dor, may fo hy selyow diskudhys. Pan godh, hwi a vydh distruys a-ji dhedhi. Ena hwi a wor my dhe vos an ARLODH. [15] My a gowlwra ow sorr erbynn an fos hag erbynn an re a’s gwynngalghas; ha my a lever dhywgh, Nyns usi an fos na fella, ha nyns usi an re a’s gwynngalghas – [16] profosi Israel a brofosas a-dro dhe Yerusalem hag a welas gwelesigeth a gres rygdhi, pan nag eus kres, yn-medh an Arlodh DUW.

[17] Ha ty, A vab den, treyl dha fas erbynn myrghes dha bobel usi ow profosa dhyworth aga holon aga honan; profos er aga fynn, [18] ha lavar, Yndelma y lever an Arlodh DUW: Go i an benenes usi ow kwrias bondow war bub konna-bregh ha gul kudhlennow rag pennow a bub ughelder, ow helghya enevow. A helghyowgh enevow ow fobel ha gwitha agas enevow agas honan yn fyw? [19] Hwi re’m dhefolyas yn-mysk ow fobel rag dornasow a heydh ha temmyn a vara, ow ladha enevow na

dalsons merwel, hag ow sparya enevow na dalsons bewa, der agas gowleverel dhe'm pobel usi ow koslowes orth gow.

[20] Rag henna yndelma y lever an Arlodh Duw: Yth esov erbynn agas bondow mayth esowgh ow helghya dredha enevow avel ydhyn, ha my a's skward dhyworth agas breghow; ha my a liver an enevow esowgh orth aga helghya avel ydhyn. [21] My a derr dhe-ves agas kudhlennow ha sawya ow fobel dhyworth agas leuv, ha ny vedhons namoy yn agas leuv avel preydh. Ena hwi a wor my dhe vos an Arlodh. [22] Rag hwi re baynyas kolon an den gwiryon dre wowyow, pan na'n paynis vy, ha nertha diwla tebelwas ma na dreyllyo dhyworth y dhrog fordh dhe sawya y vewnans; [23] rag henna ny welowgh gwelesigethow koog na gul dewinieth na fella. My a saw ow fobel dhyworth agas leuv. Ena hwi a wor my dhe vos an Arlodh.

Breusow Duw

14 Gwer a henavogyon Israel a dheuth dhymm hag esedha a-ragov. [2] Ena ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: [3] Mab den, an wer ma re dhrehevis aga idolys yn aga holonnow, ha gorra aga anewnder a-ragdha avel ken a drebuchya. A wrav vy aga gasa dhe hwilas orthiv? [4] Rag henna kows orta ha lavar dhedha, Yndelma y lever an Arlodh Duw: Piw pynag dhyworth chi Israel a dhrehaffo y idolys yn y golon ha gorra y anewnder a-ragdho avel ken a drebuchya, hag ena dos dhe'n profos, my an Arlodh a worthyp dhodho herwydh palster y idolys, [5] rag may taskyffiv kolonnow chi Israel, rag i oll re dreylyas dhyworthiv der aga idolys.

[6] Rag henna lavar dhe ji Israel, Yndelma y lever an Arlodh Duw: Kemerewgh edrega, ha treylyewgh dhyworth agas idolys; ha treylyewgh agas fas dhyworth oll agas taklow kasadow. [7] Rag pubonan a ji Israel po alyon a wodrik yn Israel, neb a dhiberth a-dhyworthiv, ha drehevel y idolys yn y golon, ha gorra y anewnder a-ragdho avel ken a drebuchya, hag ena dos dhe'n profos dhe wovyn orto a-dro dhymm – my an Arlodh a worthyp dhodho ow honan. [8] My a sett ow fas erbynn an gour

ma ha'y wul ensampel ha henlavarow, ha my a'n tregh yn-mes a'm pobel. Ena hwi a wor my dhe vos an ARLODH.

9 Mars yw an profos dynys dhe gewsel ger, yth yw my, an ARLODH, neb re dhynyas an profos na, ha my a ystyn ow leuv er y bynn ha'y dhistrui a-dhyworth ow fobel Israel. 10 I a berth kessydhyans aga anewnder – kessydhyans an govynner ha kessydhyans an profos a vydh kehaval – 11 rag na wrello chi Israel gwandra arta dhyworthiv, na omdhefolya arta der oll aga threuspassow. I a vydh ow fobel, ha my a vydh aga Duw, yn-medh an Arlodh DUW.

12 Ena ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 13 Mab den, pan wra pow pegha er ow fynn ow pos dislel, ha my a ystyn ow leuv er y bynn ha terri y lorgh bara, ha danvon ynno divotter, ha treghi dhe-ves dhyworto den ha best; 14 hwath kyn fe an tri gour ma ynno, Noy, Daniel, ha Job, ny allsens delivra marnas aga enevow aga honan der aga gwiryonedh, yn-medh an Arlodh DUW. 15 Mar tanvonav drog wodhviles der an pow ha'y dhibobla, may fo difeyth, ha ma na allo den vyth tremena drefen an bestes, 16 hwath kyn fe an tri gour ynno, dell vewav, yn-medh an Arlodh DUW, ny allsens delivra naneyl mebyon na myrghes. I aga honan a via delivrys, mes an tiredh a via ynyal. 17 Po mar trov kledha war an pow na ha leverel, 'Tremenes kledha der an pow,' ha my a dregh dhyworto den ha best, 18 hwath kyn fe an tri gour ma ynno, dell vewav, yn-medh an Arlodh DUW, ny allsens delivra naneyl mebyon na myrghes, mes i aga honan a via delivrys. 19 Po mar tanvonav plag y'n pow na, ha dinewi ow sorr warnodho dre skollya goos, dhe dreghi dhyworto den ha best, 20 hwath kyn fe Noy, Daniel, ha Job ynno, dell vewav, yn-medh an Arlodh DUW, ny allsens delivra naneyl mab na myrgh. Der aga gwiryonedh i a wrussa delivra aga enevow aga honan.

21 Rag yndelma y lever an Arlodh DUW: Pygemmys moy y fydh pan dhanvonav erbynn Yerusalem ow feder tebel vreus; kledha, divotter, drog wodhviles, ha plag, dhe dreghi dhyworti den ha best! 22 Mes otta, y fydh remenant gesys, mebyon ha

myrghes a vydh dres dhe-ves. I a dheu dhe-ves dhywgh, ha hwi a wel aga fordh ha'ga gwriansow; ha hwi a vydh konfortys a-dro dhe'n dregyn a dhres vy war Yerusalem, puptra a dhres vy warnedhi. [23] I a'gas konfort pan welowgh aga fordh ha'ga gwriansow; ha hwi a wor, na wrug vy yn euver puptra a wrug vy ynni, yn-medh an Arlodh Duw.

An Gwinbren Diles

15 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel:

[2] Mab den, fatel yw prenn an gwinbren bythwell
ages pub prenn aral,
skorren an gwinbren usi yn-mysk gwydh an
goswik?

[3] A vydh prenn kemerys dhyworto dhe wul ober?
A gemerons dhyworto ebil dhe gregi neppyth
warnodho?

[4] Gorrys yw y'n tan avel keunys,
ha'n tan a dheber y dhew benn
ha'n kres anodho yw goleskys;
yw dhe les rag ober vytholl?

[5] Otta, pan o dien ny veu devnydhys rag ober vytholl;
pygemmys le – wosa tan dh'y dhybri
ha'y vos goleskys –
y hyll bos devnydhys arta rag ober vytholl?

[6] Rag henna yndelma y lever an Arlodh Duw: Kepar ha prenn an gwinbren yn-mysk gwydh an goswik, a res vy dhe'n tan rag keunys, yndella my a re trigoryon Yerusalem. [7] My a sett ow fas er aga fynn. Kyn skapyons dhe-ves dhyworth an tan, an tan a's deber; ha hwi a wor my dhe vos an Arlodh, pan settyav ow fas er aga fynn. [8] My a wra an tir ynyalder, drefen i dhe vos dislel, yn-medh an Arlodh Duw.

Yerusalem re Beu Dislel

16 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel:
[2] Mab den, gwra Yerusalem dhe aswon hy thaklow kasadow,
[3] ha lavar, Yndelma y lever an Arlodh Duw dhe Yerusalem: Dha dhevedhyans ha'th tinythyans a veu a bow an Kananysi, dha das a veu Amoryas, ha'th vamm a veu Hittyades.
[4] Orth dha enesigeth, y'n jydh may feus genys, ny veu korden dha vegel treghys, na ny veus golghys yn dowr rag glanheans, na ny veus rutys gans holan, na ny veus maylys yn lystennow.
[5] Ny viras lagas orthis gans piteth dhe wul ragos onan an taklow ma, na dhe gemeres truedh ahanas. Y feus tewlys war enep an mes, yn kas ahanas[a] yn jydh dha enesigeth.

[6] My a dremenas dresos, ha'th weles ow potya a-dro y'th woos; ha my a leveris dhis y'th woos, 'Byw!
[7] ha tev avel skyll an mes.' Ha ty a ynkressyas ha tevi, ha dos dhe venenses.[b] Dha dhiwvron a veu furvys, dha wols a devis, mes ty o noth ha lomm.

[8] Ena my a dremenas dresos ha mires, hag otta, drehedhys veus dhe'n oos a gerensa. Ytho my a lesas ow losten warnas ha kudha dha nothedh, ha my a dos ti dhis, hag entra yn kevambos genes, yn-medh an Arlodh Duw, ha ty a dheuth ha bos dhymm.
[9] Ena my a'th vadhyas yn dowr, ha golghi dha woos dhyworthis, ha'th untya gans olew.
[10] My a'th tillesas gans pows vrosyes, ha gorra sandalys a groghen morhogh warnas. My a'th vaylyas yn sendal, ha'th kudha gans owrlin.
[11] My a'th afinas gans tegennow ha gorra breghelligow war dha dhiwla ha torgh war dha gonna.
[12] My a worras bysow war dha dron, ha skinennow war dha dhiwskovarn, ha kurun teg war dha benn.
[13] Yndella ty a veu afinys gans owr hag arghans; dha dhillas o sendal hag owrlin, ha pows vrosyes; ty a dhybris bleus fin ha mel hag olew; hag yth es teg dres eghen, ha ty a sewenis bys yn myghternses.
[14] Dha hanow eth yn-mes yn-mysk an kenedhlow drefen dha

---

a 16:5 *yn kas ahanas:* Po *yth kawgh dha honan.*

b 16:7 *ha dos dhe venenses:* Amendys. Ebrow *ha dos ha bos tegyn a degynnow.*

dekter, rag y feu perfydh der an splander a worris warnas, yn-medh an Arlodh Duw.

15 Mes ty a fydhyas y'th tekter ha dos ha bos hora drefen
dha er-da, ha diveri dha fornikacyon war bub tremenyas, ha
bos dhodho.[a] 16 Ha ty a gemeras re a'th tillas, ha gul ragos dha
honan tylleryow ughel liesliw, ha gul fornikacyon warnedha.
Ny dal hwarvos, na ny vydh. 17 Ty a gemeras dha degynnow
teg a'm owr ha'm arghans a res dhis, ha gul ragos dha honan
imajys gorow ha gul fornikacyon gansa. 18 Ty a gemeras dha
bowsyow brosys dh'aga hudha, ha settya ow olew ha'm enkys
a-ragdha. 19 Ha'm bara a res dhis, bleus fin hag olew ha mel, a
res dhis dhe dhybri, ty a settyas a-ragdha rag sawer plegadow;
hag yndella y feu, yn-medh an Arlodh Duw. 20 Ty a gemeras
dha vebyon ha'th vyrghes a dhinythsys dhymmo, ha'ga sakrifia
dhedha dhe dhybri. A nyns o dha fornikacyon lowr? 21 Ty a
ladhas ow vebyon, ha'ga sakrifia dhedha. 22 Hag yn oll dha
daklow kasadow ha'th fornikacyon ny berthsys kov a dhedhyow
dha yowynkneth pan es noth ha lomm, hag ow potya a-dro y'th
woos.

23 War-lergh oll dha debelwrians – Go jy, go jy! yn-medh an
Arlodh Duw – 24 ty a dhrehevis growedhva ragos, ha gul ragos
tyller ughel yn pub plen. 25 Orth penn pub fordh ty a dhrehevis
dha dyller ughel, ha gul abhorrys dha dekter, hag ygeri dha
dreys dhe bub tremenyas, ha ty a lieshas dha fornikacyon. 26 Ty
a wrug fornikacyon gans mebyon Ejyp, dha gentrevogyon
bras aga hig, ha ty a lieshas dha fornikacyon, dhe'm provokya
dhe sorr. 27 Awotta, my re ystynnas ow leuv warnas ha lehe
dha rann a diredh, ha'th worra yn-dann vynnas an re a'th kas,
myrghes an Filistysi; i a gemeras sham a'th fordh vethus. 28 Ty
a wrug fornikacyon gans mebyon Assyri ynwedh, rag ty dhe
vos heb dha walgha; ty a wrug fornikacyon gansa ha hwath ny
veus gwalghys. 29 Ty a lieshas dha fornikacyon bys yn Kaldea,
tir an wikoryon, ha hwath ny veus gwalghys.

---

a 16:15 *ha bos dhodho:* Amendys war-lergh an Vulgat. Ebrow *hag y fydh dhodho.*

30 Ass yw tomm dha golon gans fevyr, yn-medh an Arlodh
DUW, pan wredh oll an taklow ma, ober hora meur hy maystri,
31 ow trehevel dha wrowedhva orth penn pub fordh, hag ow kul
dha dyller ughel yn pub plen. Mes ny veus avel hora, rag ty a
skonyas gober. 32 A wreg avoutres, neb a gemmer estrenyon
yn le hy gorti! 33 Dhe bub hora i a re gober, mes ty a re dha
rohow dhe oll dha garoryon, ha'ga arveth dhe dhones dhis a
bub tenewen dhe wul fornikacyon genes. 34 Ty yw dihaval dhe
venenes erel y'th fornikacyon, rag ny'th tynyas den vyth dhe
wul fornikacyon; ty a re gober, ha nyns yw gober res dhis; ty
yw dihaval.

35 Rag henna, a hora, klew ger an ARLODH: 36 Yndelma y lever
an Arlodh DUW: Drefen bos dha meth diverys, ha dha nothedh
diskudhys y'th fornikacyon gans dha garoryon, ha drefen
oll dha idolys kasadow, ha drefen goos dha vebyon a resys
dhedha, 37 rag henna, awottavy ow kuntel oll dha garoryon a
gevsys plesour gansa, hag oll myns a gersys, hag oll myns a
gessys, ha my a's kuntel er dha bynn a bub tenewen, ha my
a dhiskudh dha nothedh a-ragdha, hag i a wel oll dha brivita.
38 My a'th vreus gans breus avoutres ha'n re a skoll goos; ha my
a dhre warnas an goos a sorr hag avi. 39 My a'th re yn aga leuv,
hag i a dewl yn-nans dha wrowedhva, ha terri dha dylleryow
ughel; i a dhestrypp dha dhillas, ha kemeres dha emweyth,
hag i a'th as noth ha lomm. 40 I a dhre routh yn-bann er dha
bynn, hag i a'th labedh gans meyn, ha'th hackya dhe demmyn
gans aga kledhedhyow. 41 I a lesk dha jiow gans tan, ha gul
breusow er dha bynn a-wel dhe lies benyn. My a worr diwedh
dhe'th fornikacyon, hag ynwedh ny redh gober arta. 42 My a
gyv powes a'm sorr warnas, ha'm avi a dreyl dhyworthis; my
a vydh kosel, ha ny vedhav serrys arta. 43 Drefen na berthsys
kov a dhedhyow dha yowynkneth, mes ty a'm sorras gans oll
an taklow ma, otta, my ynwedh a attal dha fordh war dha benn,
yn-medh an Arlodh DUW. A ny wrussys vilta dres oll dha
daklow kasadow?

44 Otta, peub a lever henlavarow a lever an henlavar ma er
dha bynn: 'Kepar hag yw mamm, yndella yw hy myrgh.' 45 Ty

yw myrgh dha vamm, a dhivlasas hy gorti ha'y mebyon; ty yw hwor dha hwerydh neb a dhivlasas aga gwerti ha'ga mebyon; agas mamm o Hittyades ha'gas tas o Amoryas. 46 Dha hwor gottha yw Samari, hi ha'y myrghes neb a drig a'n barth kledh dhis; ha'th hwor yowynka neb a drig a'n barth dhyghow dhis yw Sodom ha'y myrghes. 47 A ny gerdhsys yn aga fordhow ha'ga thaklow kasadow? A verr spys y feus moy legrys agessa i yn oll dha fordhow. 48 Dell vewav, yn-medh, an Arlodh Duw, ny wrug Sodom dha hwor na'y myrghes kepar dell wrussys, ty ha'th vyrghes. 49 Awotta anewnder Sodom dha hwor: gooth, gwalgh a vara, hag es hebask o dhedhi hi ha dh'y myrghes; ny nerthas leuv an boghosek na'n edhommek. 50 Gothus ens, hag y hwrussons taklow kasadow a-ragov; ytho my a's removas, dell welsys.[a] 51 Samari ny wrug hanter dha beghosow; ty re lieshas dha daklow kasadow moy agessa i. Ty re wrug dhe'th hwerydh bos ewnhynsek aga semlans gans oll dha daklow kasadow a wrussys. 52 Ytho ty ynwedh, borth dha dhespit; ty re wrug dhe'th hwerydh bos vreusys moy ewnhynsek agesos, rag bos dha beghosow re wrussys moy kasadow ages aga feghosow i. Ytho ty ynwedh, porth dha veth, rag ty re wrug dhe'th hwerydh bos ewnhynsek aga semlans.

53 My a wra restorita dhedha, restorya Sodom ha'y myrghes, ha restorya Samari ha'y myrghes, ha my a wra restorita dhiso jy war-barth gansa, 54 rag may perthi dha dhespit ha bos methek a buptra a wrussys, orth aga honfortya. 55 Dha hwerydh, Sodom ha'y myrghes, a dreyl dh'aga hynsa studh, ha Samari ha'y myrghes a dreyl dh'aga hynsa studh, ha ty ha'th vyrghes a dreyl dh'agas kynsa studh. 56 A ny veu dha hwor Sodom drog-gerys y'th anow yn jydh dha wooth, 57 kyns bos dha sherewynsi diskudhys? Lemmyn ty yw testen a skorn dhe vyrghes Aram, hag oll hy hentrevogyon, dhe vyrghes an Filistysi – myns eus oll a-dro dhis. 58 Ty a berth keredh dha vilta ha'th oberow kasadow, yn-medh an Arlodh.

---

a 16:50 *dell welsys:* Amendys war-lergh an Vulgat. Ebrow *dell welis vy.*

Kevambos Bys Vykken

59 Rag yndelma y lever an Arlodh Duw: My a wra genes
kepar dell wrussys, rag ty dhe dhispresya an ti, ow terri an
kevambos. 60 Mes my a berth kov a'm kevambos genes yn
dedhyow dha yowynkneth, ha fastya genes kevambos a dhur
bys vykken. 61 Ena ty a berth kov a'th fordhow ha kemeres
meth pan ressevydh dha hwerydh, an re kottha agesos ha'n re
yowynka agesos. My a's re dhis avel myrghes, mes ny vydh
henna drefen ow hevambos genes. 62 My a fast ow hevambos
genes, ha ty a wor my dhe vos an Arlodh; 63 rag may perthi
kov ha bos methek, heb ygeri dha anow arta drefen dha
dhisenor, pan wrav prenedh dhis rag puptra re wrussys, yn-
medh an Arlodh Duw.

An Dhew Er ha'n Gwinbren

17 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Mab
den, dro allegori yn-rag, ha lavar parabolen dhe ji
Israel. 3 Lavar: Yndelma y lever an Arlodh Duw:

Er bras gans eskelli bras ha pluvennow hir,
leun a bluv liesliw,
a dheuth dhe Lebanon

ha kemeres an ughella skorren a sedresen;
4 ev a dorras penn hy barrennow

ha'y dri dhe bow a genwerth,
ha'y settya yn cita a wikoryon.

5 Ena ev a gemeras neppyth a has an tir
ha'y worra y'n dor a hasek;

ryb lies dowr
ev a'n plansas avel helygen;

6 Ev a skyllas, ha bos gwinbren
owth omlesa isel;

y skorrennow a dreylyas war-tu hag ev,
hag y feu y wreydh yn-danno.

Ytho y teuth ha bos gwinbren
ha gul eginyow
ha danvon barrennow yn-mes.

7 Yth esa er bras aral
gans eskelli bras ha pluv pals;
hag otta, an gwinbren ma
a dreylyas y wreydhyow dhodho;
hag a dhanvonas y varrennow dhodho,
may hwrella y dhowrhe
dhyworth an dor may feu plensys.
8 Y feu treusplensys
dhe dhor da ryb lies dowr
dhe wul skorr
ha dhe dhon frut,
dhe vos gwinbren bryntin.

9 Lavar: Yndelma y lever an Arlodh Duw:
A sewen?
A ny denn ev y wreydhyow yn-bann,
ha terri y frut rag may hwetthro,
hag oll y varrennow yr a wedher?
Ny vydh gans leuv grev na meur a bobel
y fydh tennys yn-bann dhyworth y wreydhyow.
10 Mars yw treusplensys, a wra ev sewena?
Pan wra gwyns an est y dochya
a ny wra ev gwedhra oll yn tien,
gwedhra y'n dor may tevis?

11 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: 12 Lavar dhe'n chi diwostydh, A ny wodhowgh styr an taklow ma? Lavar, Otta myghtern Babylon a dheuth dhe Yerusalem ha kemeres hy myghtern ha'y fennsevigyon, ha'ga dri ganso dhe Babylon. 13 Ena ev a gemeras onan a'n has riel ha gul kevambos

ganso, ha'y worra yn-dann li. Ynwedh ev a gemeras ledyoryon
an wlas, [14] rag may fe gwlaskor isel, ha ma na omdhrehaffa arta,
mes may saffa dre witha y gevambos. [15] Mes ev a rebellyas er y
bynn, ow tanvon y ganasow dhe Ejyp, dhe ri dhodho mergh ha
lu bras. A yll bos seweni? A yll skapya, neb a wra yndella? A
yll terri kevambos ha skapya?

[16] Dell vewav vy, yn-medh an Arlodh DUW, ev a verow yn
Babylon, yn tyller an myghtern a'n gwrug ev myghtern; may
tispresyas y li, ha terri y gevambos. [17] Ny vydh Faro gweres
dhodho yn bresel, gans y lu bras hag ost meur, pan vydh
gweythyow-gorheas krugys, ha pan vydh touryow-gorheas
drehevys dhe dreghi dhe-ves lies enev. [18] Drefen ev dhe
dhispresya an ti, ow terri an kevambos, hag ow ri y leuv, ha
gul oll an taklow ma, ny skap. [19] Rag henna yndelma y lever
an Arlodh DUW: Dell vewav, my a attal war y benn ow ti a
dhispresyas, ha'm kevambos a dorras. [20] My a les ow roos
warnodho, hag ev a vydh kechys y'm antell, ha my a'n dre
dhe Babylon ha'y vreusi ena, drefen ev dhe vos dislel dhymm.
[21] Hag oll flour y soudoryon a godh dre'n kledha, ha'n remenant
a vydh skattrys gans pub gwyns; ha hwi a wor, my, an ARLODH
dhe gewsel.

[22] Yndelma y lever an Arlodh DUW:

My ow honan a gemmer skyllen
dhyworth topp ughel an sedresen,
ha'y settya y'n dor;

dhyworth topp hy barrennow yowynk
my a derr skyllen bleudh;

my ow honan a's plans
war venydh pur ughel.

[23] Yn ughella menydh Israel
my a'n plans,

may hallo dri yn-mes skorrennow ha don frut,
ha dos ha bos sedresen vryntin,

ha pub par edhen a drig yn-danno,
ha pub par kreatur askellek
a drig yn skeus y skorrennow.
24 Ena oll gwydh an gwel a wor
my dhe vos an ARLODH.
My a dhre dhe'n leur an wedhen hir
hag ughelhe an wedhen isel,
my a dhesegh an wedhen las,
ha gul dhe'n wedhen sygh skylla;
My an ARLODH re gewsis
ha my a'n gwra.

Peghosow

18 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Prag yth esowgh hwi owth usya an henlavar ma a-dro dhe bow Israel, ow leverel: 'An tasow re dhybris grappys trenk, ha dens an fleghes re dheuth ha bos sogh'? 3 Dell vewav, yn-medh an Arlodh DUW, ny vydh usys genowgh an henlavar ma byth moy yn Israel. 4 Otta, oll an enevow yw dhymm; keffrys enev an tas hag enev an mab yw dhymm. An enev a begh a verow.

5 Mes gour mar pydh gwiryon ha gul an pyth yw lafyl hag ewn – 6 mar ny dheber war an menydhyow, na drehevel y dhewlagas dhe idolys chi Israel, na defolya gwreg y gentrevek, na dos nes dhe wreg yn hy amseryow, 7 nag arwaska den vyth, mes ev a dhaskor an pyth a gemeras avel gaja rag presten; mar ny wra ladrynsi, mes ev a re y vara dhe'n nownek, ha kwetha an noth gans dillasen, 8 mar ny wra presta rag oker, na kemeres goroker, mar ny dreyl y leuv dhyworth kammhynseth, mes ev a wra gwirvreus yntra gour ha gour, 9 hag a gerdh y'm ordenansow hag a wayt gul ow breusow yn gwirder – ev yw gwiryon, ev a vyw yn sur, yn-medh an Arlodh DUW.

10 Mes mars eus dhodho mab neb a lader hag a skoll goos, hag a wra onan a'n taklow ma, 11 (kyn na wrug an tas nagonan anedha), mes ynwedh ev a dheber war an menydhyow ha defolya gwreg y gentrevek, 12 neb a arwask an boghosek ha'n

edhommek, neb a byll, neb na dhaskor gaja, neb a dhrehav y dhewlagas dhe idolys, ha gul tra gasadow, [13] neb a re rag oker ha kemeres goroker: a wra ev bewa? Ny vyw; ev re wrug oll an taklow kasadow ma; ev a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur; y woos a vydh warnodho y honan.

[14] Mes mar kwra an den ma dinythi mab neb a wel oll an peghosow gwrys gans y das, ha spit dh'aga gweles ny wra yndella, [15] neb na dheber war an menydhyow, na drehevel y dhewlagas dhe idolys chi Israel, na defolya gwreg y gentrevek, [16] neb na arwask den vyth, na kemeres gaja, na pylla, mes neb a re y vara dhe'n nownek, ha kwetha an noth gans dillasen; [17] neb a dreyl y leuv dhyworth den boghosek, neb na gemmer oker na goroker, neb a wra ow breusow, ha kerdhes y'm ordenansow: ny verow ev drefen anewnder y das; ev a vyw yn surredi. [18] Mes y das, drefen ev dhe arwaska ha pylla y vreder, ha ny wrug da yn-mysk y bobel, otta ev a verow drefen y anewnder.

[19] Mes hwi a lever, 'Prag na dheg an mab anewnder an tas?' Pan wrug an mab an pyth yw lafyl hag ewn, ha re waytyas gul oll ow ordenansow, ev a vyw yn surredi. [20] An enev a begh a verow; mab ny dheg anewnder an tas, ha tas ny dheg anewnder an mab; ewnder an den gwiryon a vydh warnodho, ha sherewynsi an tebelwas a vydh warnodho.

[21] Mes mar treyl an tebelwas dhyworth oll y beghosow a wrug, ha gwitha oll ow ordenansow, ha gul an pyth yw lafyl hag ewn, ev a vyw yn surredi; ny verow. [22] Ny vydh kovhes er y bynn nagonan a'y dreuspassow re wrug; drefen y wiryonedh a wrug, ev a vyw. [23] Eus delit dhymm yn mernans tebelwas? yn-medh an Arlodh Duw; a nyns eus moy delit dhymm pan dreyl dhyworth y fordhow ha bewa? [24] Mes pan dreyl an den gwiryon dhyworth y wiryonedh ha gul war-lergh oll an taklow kasadow a wra an tebelwas, a vyw ev? Ny vydh kovhes tra vyth a'y wiryonedh a wrug; drefen an dislelder ha'n peghes a wrug, ev a verow.

[25] Mes hwi a lever, 'Fordh an Arlodh yw anewn.' Klewewgh, chi Israel: Yw ow fordh anewn, po a nyns yw agas fordhow hwi

anewn? [26] Pan dreyl den gwiryon dhyworth y ewnder ha gul sherewneth, ev a verow rygdhi; rag y sherewneth a wrug, ev a verow. [27] Mes pan dreyl tebelwas dhyworth y dhrogober re wrug, ha gul an pyth yw lafyl hag ewn, ev a saw y enev yn fyw. [28] Rag ev dhe weles ha treylya dhyworth oll y kammweythresow re wrug, ev a vyw yn sur; ny verow. [29] Byttegyns chi Israel a lever, 'Fordh an Arlodh yw anewn.' Yw ow fordhow anewn, chi Israel? A nyns yw agas fordhow hwi anewn?

[30] Rag henna my a'gas breus pubonan war-lergh y fordhow, a ji Israel, yn-medh an Arlodh Duw. Kodhewgh yn edrek ha treylyewgh agas honan dhyworth oll agas kammweythresow; ena ny vydh drogober dhywgh ken a drebuchya. [31] Tewlewgh a-dhywarnowgh oll agas kammweythresow re wrussowgh ha gwrewgh ragowgh agas honan kolon nowydh ha spyrys nowydh. Prag y ferwowgh, a ji Israel? [32] Rag nyns ov hwansek dhe vernans den marow, yn-medh an Arlodh Duw; ytho treylyewgh ha bewewgh.

Galargan rag Pennsevigyon Israel

19 Ty, drehav galargan rag pennsevigyon Israel, [2] ha lavar:

Assa veu dha vamm lewes
yntra lewyon!
Hi a wrowedhas yn-mysk lewyon yowynk,
ow meythrin hy lewigow.
[3] Hi a vagas onan a'y lewigow;
ev a dheuth ha bos lew yowynk.
Ev a dhyskas skwardya preydh;
ev a dhybris tus.
[4] An kenedhlow a glewas anodho;
kechys veu yn aga fytt.
I a'n dros gans higow
dhe bow Ejyp.
[5] Pan welas hi, hi dhe waytyas yn euver,
ha'y govenek dhe vos kellys,

hi a gemeras onan aral a'y lewigow
ha'y wul lew yowynk.
6 Yth esa ow mos a-dro yn-mysk lewyon;
ev a dheuth ha bos lew yowynk.
Ev a dhyskas skwardya preydh
ev a dhybris tus.
7 Ev a dorras aga falesyow dhe'n dor[a]
ha gul aga threvow ynyal.
An pow a skruthas ha puptra esa ynno
gans son y usa.
8 Kenedhlow a omsettyas er y bynn
dhyworth an ranndiryow oll a-dro,
ha lesa aga roos warnodho;
kechys veu yn aga fytt.
9 I a'n gorras yn bond-konna gans higow,
ha'y dhri dhe vyghtern Babylon.
I a'n gorras yn-dann with,
ma na ve klewys y lev arta
war venydhyow Israel.
10 Dha vamm o avel gwinbren y'th winlan
plensys ryb dowr;
feyth o hi, ha tew gans skorrennow
drefen palster dowr.
11 Hi a's teva garrow krev
gwiw rag ternwelennow rewlysi.
Ughel o hi
a-ugh an skorrennow tew;
hewel o hi yn hy ughelder
gans lanwes hy del.

---

a 19:7 *Ev a dorras aga falesyow dhe'n dor:* Amendys. Ebrow *Ev a wodhva y wedhwesow.*

12 Mes hi a veu diwreydhys yn sorr,
ha tewlys dhe'n dor;
gwyns an est a's deseghas;
hy frut a veu destryppys,
hy garr grev a wedhras;
tan a's dybris.
13 Lemmyn hi yw plensys y'n difeyth,
yn tir kras ha sygh.
14 Tan eth war-ves dhyworth hy garr
ha dybri hy skyll ha'y frut.
Nyns eus ynni garr grev
gwiw rag ternwelen rewler.

Hemm yw galargan, hag y fydh usys avel galargan.

Rebellyans Israel

20 Y'n seythves bledhen, y'n pympes mis, yn degves dydh an mis, gwer a henavogyon Israel a dheuth dhe hwilas kussul a'n ARLODH, hag i a esedhas a-ragov. 2 Ena ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 3 Mab den, kows dhe henavogyon Israel, ha lavar dhedha, Yndelma y lever an Arlodh DUW: Yw rag hwilas kussul ahanav y teuthewgh? Dell vewav, ny vynnav kussul dhe vos hwilys genowgh hwi, yn-medh an Arlodh DUW. 4 A's breusydh jy? A vreusydh, mab den? Gwra dhedha aswon taklow kasadow aga thasow, 5 ha lavar dhedha, Yndelma y lever an Arlodh DUW: Y'n jydh may tewisis vy Israel my a dos gans leuv drehevys dhe has chi Yakob, hag omdhiskwedhes dhedha yn pow Ejyp. My a dhrehevis ow leuv dhedha ha ti, ow leverel, My yw an ARLODH agas Duw. 6 Y'n jydh na my a dhrehevis ow leuv dhedha ha ti, my dh'aga dri ynmes a bow Ejyp dhe dir a aspiis ragdha, a dhinwa leth ha mel, an tekka a'n tiryow oll. 7 My a leveris dhedha, Tewlewgh dheves, hwi oll, an taklow kasadow usi a-rag agas dewlagas, ha na omdhefolyewgh gans idolys Ejyp. My yw an ARLODH agas Duw. 8 Mes i a rebellyas er ow fynn ha ny vynsons goslowes

dhymm; ny wrug nagonan tewlel dhe-ves an taklow kasadow esa a-rag aga dewlagas, ha ny forsaksons idolys Ejyp.

Ena yn-medhav, My a dhiver ow honnar warnedha, ow kowlwul ow sorr er aga fynn yn kres pow Ejyp. [9] Mes my a'n gwrug a-barth ow hanow, ma na vo disakrys a-wel dhe'n kenedhlow mayth esons yn aga mysk, may feuv aswonys dhedha a-wel dhedha, orth aga dri yn-mes a bow Ejyp. [10] Ytho my a's dros yn-mes a bow Ejyp ha'ga dri dhe'n difeythtir. [11] My a ros dhedha ow ordenansow, ha diskwedhes dhedha ow breusow, rag den mar kwra aga gwitha, ev a vyw ynna. [12] Ynwedh my a ros dhedha ow Sabotys, dhe vos tokyn yntra my hag i, rag mayth aswonnens my dhe vos an ARLODH, neb a's sansha. [13] Byttegyns chi Israel a rebellyas er ow fynn y'n difeythtir. Ny gerdhsons war-lergh ow ordenansow, mes i a dhenaghas ow breusow, kyn fydh byw seul a's gwith; hag i a dhisakras ow Sabotys yn feur.

Ena yn-medhav, My a dhiver ow honnar warnedha y'n difeythtir, dh'aga howldhistrui. [14] My a wrug hemma a-barth ow hanow, ma na ve disakrys a-wel dhe'n kenedhlow, neb a's dres dhe-ves a-wel dhedha. [15] Ynwedh my a dhrehevis ow leuv, ow ti dhedha y'n difeythtir na vedhen aga dri dhe'n tir a res dhedha, a dhinwa leth ha mel, an tekka a'n tiryow oll; [16] drefen i dhe dhenagha ow breusow, ha ny gerdhsons y'm ordenansow, hag i a dhisakras ow Sabotys; rag yth esa aga holon ow mos war-lergh aga idolys. [17] Byttegyns ow lagas a's sparyas, ha ny wrug vy aga diswul, na'ga howldhistrui y'n difeythtir.

[18] My a leveris dh'aga mebyon y'n difeythtir, Na gerdhewgh yn ordenansow agas tasow, ha na withewgh aga breusow, ha na omdhefolyewgh gans aga idolys. [19] My yw an ARLODH agas Duw; kerdhewgh y'm ordenansow, ha gwaytyewgh gul ow breusow. [20] Sakrewgh ow Sabotys rag may fons toknys yntra my ha hwi, may hwodhvowgh my dhe vos an ARLODH agas Duw. [21] Mes an vebyon a rebellyas er ow fynn. Ny gerdhsons y'm ordenansow, na ny waytsons gul ow breusow, may hwra den byw dredha mara's gwra; i a dhisakras ow Sabotys.

Ena yn-medhav, My a dhiver ow honnar warnedha, ow
kowlwul ow sorr er aga fynn y'n difeythtir. 22 Mes my a
gildennas ow leuv dhe-ves, hag oberi a-barth ow hanow, ma
na ve disakrys a-wel dhe'n kenedhlow, may hwrug vy aga dri
yn-mes yn aga gwel. 23 Ynwedh my a dhrehevis ow leuv ow
ti dhedha yn difeythtir, my dh'aga skattra y'n kenedhlow ha
dh'aga skollya y'n gwlasow, 24 drefen na wrens ow breusow,
hag i a naghas ow ordenansow, ha disakra ow Sabotys, mes
yth esa aga lagasow settys war idolys aga thasow. 25 Ynwedh
my a ros dhedha ordenansow nag ens da, ha breusow na yllens
bewa ynna. 26 My a's defolyas der aga rohow aga honan, owth
offrynna oll aga re kynsa genys, rag may kwrellen vy aga
euthega, may hwodhvens my dhe vos an ARLODH.

27 Rag henna, A vab den, kows dhe ji Israel ha leverel
dhedha, Yndelma y lever an Arlodh DUW: Yn hemma ynwedh
agas tasow a'm kablas ha bos dislel dhymm. 28 My a's dros
dhe'n tiredh may trehevis vy ow leuv ragdho, ow ti dh'y ri
dhedha; mes peskweyth may hwelsons menydh ughel pynag
po gwedhen dhelyowek pynag, i a wrug aga sakrifisow ena,
ha ri ena rohow dhe'm provokya dhe sorr, hag offrynna ena
aga sawer plegadow, ha diveri ena aga offryn diwes. 29 Ena
yn-medhav dhedha, Pyth yw an tyller ughel esowgh ow mos
dhodho? Ytho henwys yw Bama bys y'n jydh hedhyw. 30 Rag
henna lavar dhe ji Israel, Yndelma y lever an Arlodh DUW: A
wrewgh omdhefolya agas honan yn fordh agas tasow, ow kul
avoutri gans aga thaklow kasadow? 31 Pan offrynnowgh agas
rohow, ha gul dh'agas mebyon mos dre dan, hwi a dhefol agas
honan gans oll agas idolys bys y'n jydh hedhyw. A vynnav hwi
dhe hwilas kussul ahanowgh, chi Israel? Dell vewav, yn-medh
an Arlodh DUW, ny vynnav hwi dhe hwilas kussul ahanowgh.

32 Ny hwyrvydh an pyth usi yn agas brys, ow leverel, 'Ny a
vydh avel an kenedhlow, avel teyluyow an powyow, ow kordhya
prenn ha men.'

33 Dell vewav, yn-medh an Arlodh DUW, my a vydh myghtern
warnowgh gans leuv grev, ha gans bregh ystynnys, ha gans sorr

dinewys. [34] My a'gas dre yn-mes a'n poblow ha'gas kuntelles dhyworth an powyow le may fewgh skattrys, gans leuv grev, ha gans bregh ystynnys, ha gans sorr dinewys. [35] My a'gas dre dhe dhifeythtir an poblow ha'gas breusi ena, fas orth fas. [36] Kepar dell vreusis agas tasow yn difeythtir pow Ejyp, yndella my a wra agas breusi hwi, yn-medh an Arlodh DUW. [37] My a wra dhywgh tremena yn-dann an welen, ha my a'gas dre yn kolm an kevambos.[a] [38] My a garth yn-mes ahanowgh an re usi ow rebellya hag offendya er ow fynn. My a's dre yn-mes dhyworth an pow mayth esons ow kodriga ynno; ny entrons a-berth yn pow Israel. Ena hwi a wor my dhe vos an ARLODH.

[39] Ha hwi, chi Israel, yndelma y lever an Arlodh DUW: Kewgh, servyowgh agas idolys, hwi oll. A-wosa hwi a woslow dhymm yn sur,[b] ha ny dhisakrowgh ow hanow sans arta gans agas rohow ha gans agas idolys.

[40] Rag war ow menydh sans, war venydh ughel Israel, yn-medh an Arlodh DUW, oll chi Israel, i oll, a wra ow servya ena y'n tir; eno my a wra aga degemeres. Ena my a vynn orthowgh agas offrynnow ha'n gwella a'gas sakrifisow gans oll agas taklow sans. [41] Kepar ha sawer plegadow my a'gas degemmer, pan y'gas drov yn-mes dhyworth an poblow, ha'gas kuntelles yn-mes a'n tiryow may fewgh skattrys ynna; ha my a vydh sanshes ynnowgh a-wel dhe'n kenedhlow. [42] Ena hwi a wor my dhe vos an ARLODH, pan y'gas drov dhe diredh Israel, dhe diredh a des gans leuv drehevis y ri dh'agas tasow. [43] Ena hwi a berth kov a'gas fordhow, hag oll agas drogoberow may fewgh defolys dredha; ha kasadow dhywgh agas honan a vydh oll agas drogoberow a wrussowgh. [44] Hwi a wor my dhe vos an ARLODH pan wrav vy yn ta genowgh a-barth ow hanow, a-der war-lergh agas drog fordhow ha'gas gwriansow legrys, a ji Israel, yn-medh an Arlodh DUW.

---

a 20:37 *ha my a'gas dre yn kolm an kevambos:* Po amendyans, *ha my a'gas dre a-ji orth niver.*

b 20:39 *hwi a woslow dhymm yn sur:* Amendys.

Profosans erbynn an Negeb

45 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel:[a] 46 Mab den,
treyl dha fas troha'n soth, ha profos erbynn koswik gwel an
Negeb. 47 Lavar dhe goswik an Negeb, Goslow ger an ARLODH:
Yndelma y lever an Arlodh DUW, Awottavy owth enowi tan
ynnos, hag ev a dheber pub gwedhen las a-berth ynnos ha pub
gwedhen sygh. Ny vydh difudhys an flamm a dan, ha pub fas a
vydh goleskys ganso a'n dyghow dhe'n gogledh. 48 Hag oll kig
a wel my, an ARLODH, dh'y enowi; ny vydh difudhys. 49 Ena
yn-medhav, 'Ogh, Arlodh DUW, ymons ow leverel dhymm, "A
nyns usi ow leverel parabolennow?"'

Kledha Lymm Duw

21 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel:[b] 2 Mab
den, sett dha fas troha Yerusalem; pregoth erbynn
an sentris, ha profos erbynn pow Israel, 3 ha lavar dhe diredh
Israel, Yndelma y lever an ARLODH: Awottavy er dha bynn; my
a denn ow kledha dhyworth y woon ha treghi dhyworthis an
den gwiryon ha'n tebelwas. 4 Drefen my dhe dreghi dhyworthis
an den gwiryon ha'n tebelwas, gogledh. 5 Ena oll kig a wor may
hwrugavy, An ARLODH, tenna ow kledha dhyworth y woon; ny
dhehwel arta. 6 Ytho, A vab den, kyn gans diwglun ow krena,
ha hanas yn hwerow a-rag aga dewlagas. 7 Ha pan leverons dhis,
'Prag yth esos ow hanasa?' ty a lever, 'Rag an nowodhow yw
devedhys. Pub kolon a deudh, ha pub leuv a vydh ydhil; pub
spyrys a glamder, ha pub glin a dreyl dhe dhowr. Otta, hemma
a dheu hag a hwyrvydh,' yn-medh an Arlodh DUW.

8 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 9 Mab den,
profos ha lavar, Yndelma y lever an Arlodh: Lavar:

Kledha! Kledha yw lymmys,
hag ynwedh rutys splann,

---

a 20:45 Gwersow 45 bys 49 yw niverys 21:1 bys 5 y'n tekst ebrow hag y'n Septuagint.

b 21:1 Gwersow 21:1 bys 32 yw niverys 21:6 bys 37 y'n tekst ebrow hag y'n Septuagint.

10 Lymmys yw rag an ladhva,
ha rutys splann rag may fo avel lughes.
A lowenhyn yn ternwelen ow mab?
An kledha a dhispres puptra gwrys a brenn.
11 Ev a'n ros dhe vos rutys splann,
rag bos dalghennys y'n leuv;
lymmys yw, an kledha yw rutys splann
dhe vos gorrys yn leuv an ladher.
12 Garm hag oul, A vab den,
rag yth yw erbynn ow fobel,
yth yw erbynn oll pennsevigyon Israel.
Tewlys yns dhe'n kledha
war-barth gans ow fobel.
Rag henna hwett dha vordhos!

13 Rag y fydh prevyans. Ha fatla mar kwra an kledha despitya an dernwelen?[a] yn-medh an Arlodh Duw.

14 Ytho ty, A vab den, profos;
tak palv orth palv.
Gas an kledha dhe weskel diwweyth, teyrgweyth;
kledha rag an re ledhys yw,
kledha bras an ladhva,
usi oll a-dro dhedha.[b]
15 Rag may teuttho kolonnow
ha'n re a godh bos lies.
Orth oll aga yetys my re worras
kledha rag ladhva.
Ogh, gwrys yw rag lughesi,
rutys splann rag an ladhva.

---

a 21:13 *Ha fatla mar kwra an kledha despitya an dernwelen:* Styr an Ebrow yw ankler.

b 21:14 *usi oll a-dro dhedha:* Po *a wan ynna yn town.*

16 Bydh lymm, treyl dhe'n dyghow,
gway dhe'n kledh,
ple pynag a vo ervirys rag dha vin.

17 My ynwedh a dak ow diwleuv war-barth,
ha gul dhe'm sorr powes.
My an ARLODH re gewsis.

18 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 19 Ty, A vab den, gwra ragos dha honan diw fordh rag kledha myghtern Babylon dhe dhos warnedha, aga diw ow tos yn-mes a'n keth pow; gwra post arwodh ha'y settya orth penn an fordh dhe'n cita. 20 Gwra fordh rag kledha dhe dhos erbynn Rabba an Ammonysi, hag erbynn Yuda, hag erbynn Yerusalem yn hy kres.[a] 21 Rag myghtern Babylon a sev orth diberthva an fordh, orth penn an dhiw fordh, dhe wul dewinieth. Ev a shack sethow, ev a hwila kussul orth an terafim, ev a vir orth an avi. 22 Yn y leuv dhyghow y teu kolbren Yerusalem, dhe ygeri an ganow rag an ladhva, dhe dhrehevel an lev y'n kri a vatel, dhe settya hor'bennow erbynn an yetys, dhe grugya gweythyow-gorheas. 23 Mes y fydh haval dhe dhewinieth fals yn aga dewlagas i, an re a dos tiow; mes ev a's kovha a'ga anewnder, may fons kechys.

24 Rag henna yndelma y lever an Arlodh DUW: Rag hwi dhe dhri agas kammweyth dh'agas kovadh, dre dhiskudhans agas kammweythresow, may fo gweladow agas peghosow yn oll agas drogoberow – rag hwi dhe dhri hemma dhe govadh, hwi a vydh kemerys yn leuv an eskar.[b]

25 Ha ty pennsevik Israel, tebelwas ansans,
may teuth y dhydh,
termyn y gessydhyans finek,

26 yndelma y lever an Arlodh DUW:

---

a 21:20 *yn hy kres:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *kerys.*

b 21:24 *yn leuv an eskar:* Ebrow *gans an leuv.* Po amendyans *war-lergh an Septuagint ynna.*

Diwisk an tulyfant ha kemmer dhe-ves an gurun;
ny vydh par dell veu.
Ughelha an isel,
hag uvelha an ughel.
27 Magoryow, magoryow,
magoryow y'n gwrav,
ma na veu y hevelep,
bys pan dheu ev may ma dhodho an gwir;
ha my a'n re dhodho.

28 Ha ti, A vab den, profos ha lavar, Yndelma y lever an Arlodh Duw a-dro dhe vebyon Ammon hag a-dro dh'aga heredh; lavar:

Kledha, kledha,
tennys rag ladhva,
rutys splann dhe gonsumya, dhe lughesi!
29 Dha welesigethow yw fals
ha 'th tewinieth yw gowek
dh'y settya war gonaow
an debeles ansans;
aga dydh re dheuth,
termyn an kessydhyans diwettha.
30 Gorr e dh'y woon!
Y'n tyller may feus formys,
yn tir dha dhalleth
y'th vreusav.
31 My a dhinwa ow sorrvan warnas;
gans tan ow honnar
y hwithav warnas.
My a'gas re yn leuv gwer vilus,
skentel yn distruyans.
32 Y fedhydh keunys rag an tan,
dha woos a vydh yn kres an tir;

ny vedhydh kovhes na fella,
rag my an ARLODH re gewsis.

An Cita Wosek

22 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: [2] Ty,
A vab den, a vreusydh? A vreusydh an cita wosek?
Gwra godhvedhys dhedhi oll hy thaklow kasadow. [3] Lavar,
Yndelma y lever an Arlodh DUW: Cita usi ow skollya goos
yn hy kres, may teffo hy thermyn, hag owth omdhefolya dre
wul idolys. [4] Ty yw kablus drefen an goos a skollsys, ha ty re
omdhefolsys der an idolys a wrussys. Ty re dhros dha dhydh
nes, ha dos dhe dhiwedh dha vledhynnyow. Rag henna my
re'th wrug skorn dhe'n kenedhlow, ha ges dhe oll an powyow.
[5] An re yw a-ogas ha'n re yw a-bell a wra ges ahanas, ty cita
drog-gerys, leun a dervans.

[6] Otta ynnos re beu pennsevigyon Israel, pubonan herwydh y
nerth ow skollya goos. [7] Ynnos re beu tas ha mamm despitys;
y'n kres ahanas i re arwaskas an alyon ha tebeldhyghtya an
omdhivas ha gwedhwes. [8] Ty re dhispresyas ow taklow sans, ha
defolya ow Sabotys. [9] Ynnos re beu tus ow sklandra dhe skollya
goos; ynnos re beu tus ow tybri war an menydhyow; i re wrug
tra vethus y'n kres ahanas. [10] Ynnos i re dhiskudhas nothedh
aga thasow, ynnos i re dhefolyas an venyn yn hy amseryow.
[11] Ynnos gour re wrug tra gasadow dhe wreg y gentrevek, ha
gour a dhefol y wohydh gans vilta, ha gour a dhefol y hwor,
myrgh y das. [12] Ynnos i re gemeras falswober dhe skollya goos;
ty re gemeras oker ha goroker, ha kemeres gwayn dhyworth
dha gentrevek der arwask, ha ty re'm ankevsys, yn-medh an
Arlodh DUW.

[13] Otta, my re weskis ow diwla war-barth erbynn dha wayn
anewn re wrussys hag erbynn an goos skollys genes y'n kres
ahanas. [14] A yll sev dha golon sevel, po a vydh dha dhiwla krev
rag an dedhyow may hwrav vy dha dhyghtya? My an ARLODH
re gewsis, ha my a'n gwrav. [15] My a wra dha lesa yn kenedhlow
ha'th skattra y'n powyow, ha kartha dhyworthis dha vostedhes.

16 Pan vedhydh defolys a-wel dhe'n kenedhlow, ena ty a wor
my dhe vos an ARLODH.

17 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 18 Mab
den, chi Israel re beu dhymm avel atal; i oll, brons, sten, horn,
ha plomm a-berth yn forn. Atal arghans yns i. 19 Rag henna
yndelma y lever an Arlodh DUW: Drefen hwi oll dhe vos atal,
otta, rag henna my a'gas kuntel a-berth yn Yerusalem. 20 Kepar
dell guntelons arghans, brons, horn, plomm, ha sten a-berth yn
forn dhe hwytha tan warnedha dh'aga theudhi, yndella my a'gas
kuntel y'm sorr ha'm konnar, ha'gas settya ena[a] ha'gas teudhi.
21 My a'gas kuntel ha hwytha warnowgh gans tan ow sorrvan,
ha hwi a vydh teudhys a-ji dhedhi. 22 Kepar dell deudh arghans
yn-mysk forn, yndella y fedhowgh teudhys a-ji dhedhi; ha hwi
a wor y hwrugavy, an ARLODH, diveri ow sorr warnowgh.

23 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 24 Mab den,
lavar dhedhi, Ty yw dor ma na godhas glaw warnodho,[b] na
kowasow y'n jydh a sorrvan. 25 Hy fennsevigyon yn hy kres yw
kepar ha lew owth usa, ow terri preydh; i re dhybris enevow;
i re gemeras tresor ha taklow drudh; i re wrug gwedhwesow
pals a-berth ynno. 26 Hy oferysi re wrug freudh erbynn ow
lagha ha disakra ow thaklow sans; ny dhiscernsons yntra sans
hag ansans, ha ny dhysksons discernya yntra glan hag avlan;
i re dhegeas aga dewlagas dhyworth ow Sabotys, mayth ov
vy disakrys yn aga mysk. 27 Hy fennsevigyon ynni yw avel
bleydhi ow terri preydh, ow skollya goos dhe dhistrui enevow
may kaffons gwayn anewn. 28 Hy frofosi re wynngalghyas
ragdha, ow kweles fals welesigethow hag ow kul dewinieth
wowek, ow leverel, 'Yndelma y lever an Arlodh DUW,' pan na
gewsis an ARLODH. 29 Pobel an tir re arwaskas ha ladra; i re
debeldhyghtyas an boghosek ha'n edhommek, hag arwaska an
alyon, ow nagha gwirvreus.

---

a 22:20 *ha'gas settya ena:* Po amendyans *ha hwytha warnowgh.*

b 22:24 *ma na godhas glaw warnodho:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *na veu glanhes.*

30 My a hwilas gour anedha a vynna drehevel an fos ha sevel
a-ragov y'n aswa, ma na ve an pow distruys, mes ny'n kevis.
31 Ytho my a dhiveris ow sorrvan warnedha; my re's konsumyas
gans tan ow honnar; my re attylis aga fordh war aga fenn aga
honan, yn-medh an Arlodh Duw.

Ohola hag Oholiba

23 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Mab
den, yth esa diw venyn, myrghes unn vamm; 3 horys
ens i yn Ejyp; yn aga yowynkneth yth esens horys. Ena aga
diwvron o gweskys, hag ena aga bronnow gwyrgh o palvyes,
ha tethow aga gwerghsys handlys. 4 Aga henwyn o Ohola
an kottha, hag Oholiba hy hwor. Yth esens dhymm, hag i a
dhinythis mebyon ha myrghes. Yndella yw aga henwyn: Samari
yw Ohola, ha Yerusalem yw Oholiba.

5 Ohola o hora pan o hi dhymm, ha hi a hwansa hy herysi
assyriek – kasoryon, 6 dillasys yn pann glas, governours ha
kaslewydhyon, i oll gwer yowynk desiradow, marghogyon ow
marghogeth war vergh. 7 Hi a ros hy fornikacyon dhedha, flour
mebyon Assyri, ha hi a omdhefolyas gans oll aga idolys esa
hwansek dhedha. 8 Ny asas hy fornikacyon a-dhia hy thermyn
yn Ejyp, rag yn hy yowynkneth yth esa gwer ow krowedh gensi;
i a waska hy diwvron wyrgh ha diveri aga lust warnedhi. 9 Rag
henna my a's ros yn leuv hy herysi, yn leuv mebyon Assyri esa
hwansek dhedha. 10 I a dhiskudhas hy nothedh; i a gemeras hy
mebyon ha'y myrghes hag i a's ladhas gans an kledha. Hi a's
tevo hanow yntra benenes, ha breus a veu gwrys er hy fynn.

11 Hy hwor Oholiba a welas hemma, mes hi a veu moy legrys
agessi hi yn hy lust, ha'y fornikacyon o gweth ages fornikacyon
hy hwor. 12 Hi o hwansek dhe vebyon Assyri, governours ha
kaslewydhyon, breselysi dillasys yn splann, marghogyon ow
marghogeth war vergh, i oll gwer yowynk desiradow. 13 Ena
my a welas hi dhe vos defolys, an dhiw anedha y'n keth fordh.

14 Mes hi a ynkressyas hy fornikacyon. Hi a welas gwer
kervys war an paros, idolys an Kaldeanys, delinys yn vermeyl,
15 grugysys gans grugysyow a-dro dh'aga diwglun, ha tulyfantys

ow kregi war aga fennow, i oll gans semlans pennkasoryon charettow, an hevelep a vebyon Babylon, may feu Kaldea tir aga dinythyans. 16 Kettel y's gwelas gans hy dewlagas hi a's hwansas, ha danvon kanasow dhedha yn Kaldea. 17 Ena mebyon Babylon a dheuth dhedhi, dhe'n gweli a gerensa, hag i a's defolyas gans aga lust. Wosa bos defolys gansa, hi a dreylyas dhyworta, divlesys. 18 Pan esa hi ow kul hy fornikacyon yn ygor, hag ow tiskudha hy nothedh, my a dreylyas dhyworti divlesys, kepar dell dreylis divlesys dhyworth hy hwor. 19 Mes hi a ynkressyas hy fornikacyon, ow perthi kov a dhedhyow hy yowynkneth, pan o hora yn pow Ejyp. 20 Ena hi a hwansas war-lergh hy herysi, mayth o aga halgh haval dhe galgh asenes, ha'ga dyllans haval dhe dhyllans mergh. 21 Yndella ty a yeunis avlander dha yowynkneth, pan veu dha dethow handlys yn Ejyp, ha bronnow dha yowynkneth palvyes.

22 Rag henna, Oholiba, yndelma y lever an Arlodh Duw: Awottavy ow movya dha gerysi er dha bynn, may treylyas dha enev dhyworta divlesys, ha my a's dre er dha bynn a bub tenewen: 23 mebyon Babylon hag oll an Kaldeanys, Pekod, ha Shoa, ha Koa, hag oll mebyon Assyri gansa, gwer yowynk desiradow, i oll governours ha rewlysi, pennkasoryon charettow ha sodhogyon ughel, i oll ow marghogeth war vergh. 24 I a dheu er dha bynn dhyworth an gogledh[a] gans charettow ha kertys,[b] ha gans ost a boblow; i a omsett a-dro dhis gans skoos ha bokler ha basnett. My a re dhedha an gwir dhe vreusi, hag i a'th vreus war-lergh aga laghys aga honan. 25 My a sett ow avi er dha bynn, hag i wra dha dhyghtya yn sorr. I a dregh dha dron ha'th tiwskovarn, ha'n re gesys war dha lergh a godh der an kledha. I a gemmer dha vebyon ha'th vyrghes, ha piw pynag yw gesys dhis a vydh konsumys gans tan. 26 I a dhestrypp dha dhillas dhyworthis, ha kemeres dha emweyth teg. 27 My a re diwedh dhe'th avlander ha'th fornikacyon a-dhia'th termyn yn

---

a 23:24 *dhyworth an gogledh:* Amendys war-lergh an Septuagint.

b 23:24 *kertys:* Ebrow *rosow.*

Ejyp. Ny vedhydh ow trehevel dha dhewlagas dhedha, ha ny berthydh kov a Ejyp na fella.

28 Rag yndelma y lever an Arlodh Duw: Awottavy orth dha
ri yn leuv an re a gesydh, yn leuv an re may treylyas dha enev
divlesys dhyworta. 29 I a'th tyght yn envi, ha kemeres oll frut
dha lavur. I a wra dha asa lomm ha noth, ha nothedh dha
fornikacyon a vydh diskudhys, dha vilta ha'th fornikacyon.
30 My a dhre an taklow ma warnas drefen dha fornikacyon war-
lergh an kenedhlow, hag omdhefolya gans aga idolys. 31 Ty re
gerdhas yn fordh dha hwor; rag henna my a re hy hanaf y'th
leuv jy. 32 Yndelma y lever an Arlodh Duw:

Ty a yv hanaf dha hwor,
down ha ledan;
y fydh dhis rag hwarth ha ges:
yma lies synsys ynno.
33 Ty a vydh leun a vedhwenep ha moredh,
hanaf a euth ha terros,
hanaf dha hwor Samari.
34 Ty a'n yv, ha'y waska yn-mes;
ty a'n brew yn darnow,
ha ty a skward dha dhiwvron;

rag my re gewsis, yn-medh an Arlodh Duw. 35 Rag henna
yndelma y lever an Arlodh Duw: Rag ty dhe'm ankevi ha'm
tewlel a-dryv dha geyn, porth sewyansow dha avlander ha'th
fornikacyon.

36 An Arlodh a leveris dhymm: Mab den, a vreusydh Ohola
hag Oholiba? Ena diskler dhedha aga gweythresow kasadow.
37 Rag i re wrug avoutri, hag yma goos war aga diwla. I re wrug
avoutri gans aga idolys; ynwedh i re sakrifisons dhedha aga
mebyon a dhinythsons dhymm, rag boos. 38 I re wrug hemma
dhymmo vy ynwedh: i re dhefolyas ow sentri ha disakra ow
Sabotys. 39 Wosa ladha aga mebyon rag aga idolys, i a dho an
keth jydh na a-berth y'm sentri dh'y dhisakra. Yndella y hwre
yn kres ow chi.

40 Ynwedh i a dhanvonas war-lergh gwer devedhys a bellder,
may feu kannas danvenys dhedha; ha pan dheuthons, ty a
omvadhyas, ha payntya dha dhewlagas, ha gwiska gemweyth.
41 Ty a esedhas war weli splann, gans moos pareusys a-ragdho
may settsys warnedhi ow enkys ha'm olew. 42 Yth esa son
routh dhigeudh a-dro dhedhi; Sabaysi a veu dres dhyworth
an gwylvos war-barth gans gwer gemmyn, hag i a worras
breghelligow war dhiwla an dhiw venyn, ha kurun deg war aga
fenn.

43 Ena my a leveris a-dro dhedhi hi neb a veu lavurys der
avoutri, 'Lemmyn gwrens fornikacyon gensi, rag hora yw hi.'
44 Rag i re dheuth a-ji dhedhi dell dheer dhe hora. Yndella i a
dheuth a-ji dhe Ohola ha dhe Oholiba, benenes avlan. 45 Mes
gwer wiryon a's breus kepar hag a vreusir avoutresow ha'n re
a skoll goos; rag avoutresow yns, hag yma goos war aga diwla.

46 Rag yndelma y lever an Arlodh Duw: Dro routh yn-bann
er aga fynn, ha'ga delivra rag euth ha rag preydh. 47 An routh
a's labedh ha'ga treghi dhe'n dor gans aga kledhedhyow; i a
ladh aga mebyon ha'ga myrghes, ha leski aga chiow gans tan.
48 Yndella my a worr diwedh dhe avlander y'n tir, may fons
oll benenes gwarnyes, ma na wrellons war-lergh agas avlander
hwi. 49 I a attal kessydhyans agas avlander warnowgh, ha hwi a
berth an kessydhyans rag peghosow agas idolys. Ena hwi a wor
my dhe vos an Arlodh Duw.

An Chek ow Pryjyon

24 Ger an Arlodh a dheuth dhymm y'n nawves
bledhen, y'n degves mis, yn degves dydh an mis, ow
leverel: 2 Mab den, skrif an dydhyas ma, poran an jydh ma.
Myghtern Babylon a omsettyas erbynn Yerusalem poran y'n
jydh ma. 3 Gwra parabolen rag an chi diwostydh ma, ha lavar
dhedha, Yndelma y lever an Arlodh Duw:

Sett an chek, sett an chek,
diver dowr ynno ynwedh.

[4] Gorr ynno temmyn a gig,
pub rann dha, an vordhos ha'n skoodh.
Gwra y lenwel a eskern dewisys.
[5] Kemmer davas dhewisys,
ynwedh bern an prenn[a] yn-danno;
bros hi yn uskis;
ha bryjyewgh hy eskern a-berth ynno.

[6] Rag henna yndelma y lever an Arlodh Duw:
Go hi an cita wosek,
kalter gans gossen ynni,
ha'y wossen ny a dhyworti!
Kemmer an kig dhyworti tamm ha tamm,
heb tewlel kolbren.
[7] Rag yma an goos a skollyas a-berth ynni;
hi a'n dinewis war garrek lomm;
ny'n diveris war an dor
dh'y gudha gans doust.
[8] Dhe dhri ow sorr yn-bann, dhe dyli dial,
my re worras an woos a skollyas
war garrek lomm,
ma na vo kudhys.

[9] Rag henna yndelma y lever an Arlodh Duw:
Go hi an cita wosek!
My ynwedh a wra bern bras a brenn.
[10] Bern an prenn, enow an tan;
kegin an kig yn ta, diver an kowl;[b]
bedhes an eskern leskys.
[11] Ena sett an chek gwag war an regydh
rag may fo pooth, ha'y gober leskys,

---

a 24:5 *prenn:* Amendys. Ebrow *eskern.*

b 24:10 *diver an kowl:* Amendys. Ebrow *pareus an spisys.*

may teuttho y avlander a-berth ynno,
ha may fo y wossen konsumys.
12 My re omskwithas yn euver;
ny eth a-dhyworto y wossen dew,
na hwath gans tan.
13 Y'th avlander yma fornikacyon.
Drefen my dhe assaya dha lanhe,
mes ny vynsys bos glanhes,
ny vedhydh glanhes arta dhyworth dha avlander
bys pan rov powes dhe'm sorr er dha bynn.

14 My an ARLODH re gewsis. An termyn re dheuth, ha my a'n gwrav. Ny vedhav owth omwitha, na sparya, na diserri. War-lergh dha fordhow ha'th wriansow my a'th vreus, yn-medh an Arlodh DUW.

Mernans Gwreg Ezekiel

15 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 16 Mab den, awottavy ow kemeres dhyworthis desir dha dhewlagas gans strekys; ny gynydh, na ny olydh, na ny vydh dhis dagrow. 17 Hanas – mes yn kosel; na wra kynvan rag an re varow. Fast dha dulyfant warnas ha gorr dha sandalys war dha dreys; na gudh dha vinvlew, ha na dheber bara an gynoryon.[a] 18 Ytho myttin my a gewsis orth an bobel, ha'm gwreg a verwis y'n gorthugher. Ternos myttin my a wrug par dell veu erghys dhymm.

19 Ena an bobel a leveris dhymm, 'A ny dherivydh dhyn, pyth yw an styr ragon ni, ty dhe wul yndella?' 20 Yn-medhav dhedha: Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 21 Lavar dhe ji Israel, Yndelma y lever an Arlodh DUW: Awottavy ow tisakra ow sentri, gooth agas nerth, desir agas dewlagas, ha delit agas enev. Agas mebyon ha'gas myrghes, a wrussowgh aga gasa, a godh der an kledha. 22 Ha hwi a wra kepar dell wrugavy; ny gudhowgh ages minvlew na dhybri bara gynoryon.

---

a 24:17, 22 *an gynoryon:* Amendys war-lergh an Vulgat.

23 Agas tulyfantys a vydh war agas pennow, ha'gas sandalys war
agas treys. Ny gynowgh na ny olowgh, mes hwi a wra pedri yn
agas kammweythresow, ha hanasa an eyl dh'y gila. 24 Ezekiel a
vydh tokyn dhywgh; hwi a wra kepar ha puptra a wrug ev. Pan
hwyrvydh, hwi a wor my dhe vos an Arlodh Duw.

25 Ha ty, A vab den, y'n jydh may hwrav vy kemeres dhyworta
aga skons, lowena aga thekter, delit aga dewlagas, desir aga
enev, hag ynwedh aga mebyon ha'ga myrghes – 26 y'n jydh na,
foesik a dheu dhis dhe dherivas dhis an nowodhow. 27 Y'n jydh
na dha anow a vydh ygor dhe'n foesik; ty a gews ha ny vedhydh
taw na fella. Yndella ty a vydh tokyn dhedha, hag i a wor my
dhe vos an Arlodh.

Profosans erbynn Ammon

25 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Mab
den, sett dha fas troha an Ammonysi ha profos er aga
fynn. 3 Lavar dhe vebyon Ammon, Klewewgh ger an Arlodh
Duw: Yndelma y lever an Arlodh Duw, Drefen ty dhe leverel,
'Aha!' war ow sentri pan veu disakrys, ha war dir Israel pan
veu gwrys ynyal, ha dhe ji Yuda pan ethons yn divroedh; 4 rag
henna awottavy orth dha ri dhe vebyon an est rag perghenogeth.
I a sett aga hampow ynnos ha drehevel aga thyldow ynnos; i
a dheber dha frooth, hag i a yv dha leth. 5 My a wra Rabba
peurva rag kowrvergh, hag Ammon growedhva rag deves. Ena
hwi a wor my dhe vos an Arlodh. 6 Rag yndelma y lever an
Arlodh Duw: Drefen ty dhe dakya diwleuv ha stankya treys,
ow lowenhe gans oll an atti y'th enev erbynn pow Israel, 7 rag
henna awottavy owth ystyn ow leuv er dha bynn ha'th ri avel
preydh dhe'n kenedhlow. My a'th tregh dhyworth an poblow
ha'th tilea dhyworth an powyow; my a'th tistru; ha hwi a wor
my dhe vos an Arlodh.

Profosans erbynn Moab

8 Yndelma y lever an Arlodh Duw: Drefen Moab ha Seir
dhe leverel, Otta, chi Yuda yw avel oll an kenedhlow erel,
9 rag henna my a yger tenewen Moab, ow talleth dhyworth an
citys yn y oryon, glori an pow, Beth-yeshimoth, Baal-meon,

ha Kiryathaym. [10] My a's re war-barth gans an Ammonysi dhe vebyon an est avel perghenogeth, ma na vo kovhes an Ammonysi na fella yn-mysk an kenedhlow; [11] ha my a wra breus erbynn Moab; ena i a wor my dhe vos an ARLODH.

Profosans erbynn Edom

[12] Yndelma y lever an Arlodh DUW: Drefen Edom dhe dyli dial war ji Yuda, hag y feu pur gablus pan dylis dial warnedha, [13] rag henna yndelma y lever an Arlodh DUW, My a ystyn ow leuv erbynn Edom, ha treghi dhyworto den ha best; ha my a'n gwra tyller a vagoryow; dhyworth Teman bys Dedan i a godh der an kledha. [14] My a dal ow dial war Edom dre leuv ow fobel Israel, hag i a wra yn Edom war-lergh ow sorr ha'm konnar; hag i a wor ow dial, yn-medh an Arlodh DUW.

Profosans erbynn Filisti

[15] Yndelma y lever an Arlodh DUW: Drefen an Filistysi dhe dyli dial, ha gans atti an enev dhe dhistrui yn eskarogeth heb diwedh; [16] rag henna yndelma y lever an Arlodh DUW, Awottavy owth ystyn ow leuv erbynn an Filistysi, hag ow treghi an Kerethysi, hag ow tistrui remenant an arvor. [17] My a dal warnedha dial bras gans kessydhyans koneryek. Ena i a wor my dhe vos an ARLODH, pan dalav ow dial warnedha.

Profosans erbynn Tyr

26 Y'n unnegves bledhen, yn kynsa dydh an mis, ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel, [2] Mab den, drefen Tyr dhe leverel erbynn Yerusalem, 'Aha! Yetys an poblow yw terrys ha'n cita yw ygor a-ragov; my a vydh sewen, rag hy bos distruys,' [3] rag henna yndelma y lever an Arlodh DUW: Otta, yth esov er dha bynn, A Tyr, ha my a dhre yn-bann lies kenedhel er dha bynn, kepar dell wra an mor dri y donnow yn-bann. [4] I a dhistru fosow Tyr, ha terri hy thouryow dhe'n dor, ha skuba dhe-ves hy doust dhyworti, ha'y gul karrek lomm. [5] Y fydh tyller rag lesa rosow yn kres an mor; rag my re gewsis, yn-medh an Arlodh DUW. Hi a vydh preydh dhe'n

kenedhlow, [6] ha'y myrghes usi y'n gwel a vydh ledhys gans an kledha. Ena i a wor my dhe vos an ARLODH.

[7] Rag yndelma y lever an Arlodh DUW: Awottavy ow tri erbynn Tyr Nebukadnessar myghtern Babylon dhyworth an gogledh, myghtern myghternedh, war-barth gans mergh ha charettow, gans marghoglu ha troslu meur. [8] Ev a ladh dha vyrghes y'n gwel gans an kledha, ha drehevel dinas er dha bynn, ha krugya krug-esedhva er dha bynn, ha drehevel to a skosow er dha bynn. [9] Ev a sett strokosow y hor'bennow erbynn dha fosow, ha terri dha douryow dhe'n dor gans y volyow. [10] Mar lies vydh y vergh may hwra aga doust dha gudha. Orth son an varghogyon, ha'n rosow, ha'n charettow dha fosow a gren, pan enter y'th yetys kepar ha'n re a enter yn cita mayth eus ynni aswa. [11] Gans karnow y vergh ev a drett oll dha stretys; ev a ladh dha bobel gans an kledha, ha'th kolovennow krev a godh dhe'n dor. [12] I a byll dha rychys hag a breydh dha wara; i a derr dhe'n dor dha fosow ha distrui dha jiow desiradow; hag i a dewl dha veyn ha'th prennyer ha dha dhoust yn kres an mor. [13] My a wra dhe dros dha gana tewel, ha son dha lyras ny vydh klewys arta. [14] My a'th wra karrek lomm; ty a vydh tyller rag lesa rosow. Ny vedhydh nevra dastrehevys, rag my an ARLODH re gewsis, yn-medh an Arlodh DUW.

[15] Yndelma y lever an Arlodh DUW dhe Tyr: A ny gren an arvoryow orth son dha godh, pan hanas an re goliys, pan vydh an ladhva y'n kres ahanas? [16] Ena oll pennsevigyon an mor a dhiyskyn dhyworth aga thronys ha gorra dhe denewen aga fowsyow, ha diwiska aga dillas brosys. I a omwisk gans krena, hag esedha war an dor; i a gren heb hedhi, hag i a gemmer skruth orthis. [17] I a dhrehav galargan warnas, ha leverel dhis,

Fatel os ta distruys, anedhyades an moryow,[a]
an cita gerys-da,

---

a 26:17 *Fatel os ta distruys, anedhyades an moryow:* Po amendyans war-lergh an Septuagint *Fatel os ta gyllys dhe goll dhyworth an mor.*

neb a veu krev war an mor,
hi ha'y anedhysi;
hi neb a worras hy euth
war oll hy anedhysi!
18 Lemmyn an arvoryow a gren
yn jydh dha godh;
an enesow usi y'n mor
a gemmer skruth orth dha dhibarth.

19 Rag yndelma y lever an Arlodh Duw: Pan y'th wrav cita wastys avel citys nag yw anedhys, pan dhrov yn-bann warnas an downder, ha'n dowrow meur a'th kudh, 20 ena my a'th tre yn-nans gans an re a dhiyskyn dhe'n pytt, dhe'n bobel a dermynyow koth; ha my a'th wrav dhe driga y'n dor barth a-woles, kepar hag yn magoryow an termynyow koth, gans an re a dhiyskyn dhe'n pytt, ma na ylli dehweles, na kavos tyller yn-mysk an re vyw.[a] 21 Euth tromm a wrav dhis. Ty a vydh hwilys, heb bos kevys arta bys vykken, yn-medh an Arlodh Duw.

Kynvan war Tyr

27 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Ty, A vab den, drehav kynvan erbynn Tyr. 3 Lavar dhe Tyr yw esedhys orth entrans an mor, marchont an poblow war lies arvor, Yndelma y lever an Arlodh Duw:

Tyr, ty re leveris,
'Perfydh ov vy yn tekter.'
4 Yma dha oryon yn kolon an moryow;
dha vyldyoryon a wrug perfydh dha dekter.
5 I a wrug oll dha blenkys
a veryw dhyworth Senir;
i a gemeras sedres dhyworth Lebanon
dhe wul gwern ragos.

---

a 26:20 *ma na ylli dehweles, na kavos tyller yn-mysk an re vyw:* Amendys.

[6] I a wrug dha revow
a dherow dhyworth Bashan;
i a wrug dha flouryow a brenn kypres
dhyworth arvoryow Kittim.
[7] Sendal brosys dhyworth Ejyp
o dha wool, avel baner ragos;
ha'th kudhansow o glas ha purpur
dhyworth arvoryow Elisha.
[8] Trigoryon Sidon hag Arvad
o dha revadoryon;
dha re skentel, A Tyr, esa ynnos,
i o dha varners.
[9] Yth esa henavogyon Gebal ha'y dus skentel ynnos,
ow kalkya dha folsyow.
Yth esa ynnos oll gorholyon an mor ha'ga marners,
dhe vargenya rag dha wara.
[10] Yth esa Persi, Lud ha Put y'th lu,
dha wer a vresel;
i a grogas skoos ha basnett ynnos,
i a ros dhis dha splander.
[11] Yth esa mebyon Arvad ha Helek[a]
war dha fosow a-derdro;
hag yth esa gwer Gammad y'th touryow.
I a grogas aga skosow war dha fosow a-derdro;
i a wrug perfydh dha dekter.

[12] Tarshish o dha gowethyas yn kenwerth, drefen oll dha rychys a bub eghen; i a geschanjyas arghans, horn, sten, ha plomm rag dha wara. [13] Yavan, Tubal, ha Meshek, yth ens i dha varchons; enevow tus ha lestri a vrons a geschanjsons rag dha wara. [14] Dhyworth chi Togarma i a geschanjyas mergh,

---

a 27:11 *Helek:* Po *Kiliki.*

mergh charettow, ha mulyon rag dha wara. 15 Mebyon Dedan[a]
o dha varchons; yth esa lies arvor ow kenwertha genes; i a
dhri dhis dans-olifans hag eboni avel trubyt. 16 Aram o dha
gowethyas yn kenwerth, dre reson dha lies askor; greunet,
purpur, brosweyth, lien fin, koral, ha rubi y rons rag dha wara.
17 Yuda ha pow Israel o dha marchons; gwaneth a Minnith,
tesen, mel, oyl, ha balsam y rons yn keschanj rag dha wara.
18 Damaskus o dha gowethyas yn kenwerth, dre reson dha lies
askor, hag oll dha rychys yn gwin a Helbon ha gwlan dhyworth
Sahar. 19 Gwin dhyworth Uzal a rens yn keschanj rag dha askor,
horn oberys, kassia, ha kalamus[b] rag dha wara. 20 Dedan o dha
varchont yn pallennow-diber rag marghogeth. 21 Arabi hag oll
pennsevigyon Kedar o dha gowethysi yn kenwerth, gans eyn,
hordhes, ha gever; y'n re ma i a genwertha genes. 22 Marchons
a Sheba ha Raama o dha varchons; an gwella spisyow hag oll
meyn drudh hag owr a rens yn keschanj rag dha wara. 23 Haran,
Kanne, hag Eden, marchons a Sheba, Asshur ha Kilmad o dha
varchons. 24 I o dha varchons yn dillas teg, yn pann glas, ha
brosweyth, ha strelyow liwek kelmys gans kerdyn tynn; yth
esa an re ma yn-mysk dha varchondis. 25 Yth esa gorholyon
Tarshish ow karya dha wara.

Ty o leun ha kargys pur boos
yn kolon an moryow.
26 Yn dowrow ughel
revadoryon a'th tros,
mes gwyns an est a'th terr
yn kolon an moryow.
27 Dha rychys, dha wara, dha varchondis,
dha varners, dha gaptenyon, dha galkyoryon,

---

a 27:15 *Dedan:* Po war-lergh an Septuagint *Rhodos.*

b 27:19 *kalamus:* elestren hweg, *Acorus calamus,* ynperthys dhe'n Tir Sans dhyworth Eynda yn furv polter. Pur dalvosek o, ha devnydhys yn oyl sans an untyans, Eks 30:23 hag y'n melysethow an moyha drudh.

dha werthoryon, hag oll dha soudoryon usi genes,
hag oll an mayni usi a-bervedh
a sedh yn kolon an moryow
yn jydh dha godh.
28 Orth son leva dha varners
an peurvaow a gren.
29 Oll an re a syns an revow
a dheu yn-nans dhyworth aga gorholyon;
marners hag oll kaptenyon an mor
a sev war dir.
30 I a dhrehav aga lev er dha bynn,
hag i a gri yn hwerow;
i a dewl doust war aga fennow
ha rolya yn lusu.
31 I a omvolha ragos
hag omwrugysa gans yskar.
I a ool warnas yn hwerowder enev,
gans kynvan hwerow.
32 I a dhrehav kynvan ragos
ha kyni warnas,
‘Piw a veu distruys bythkweth kepar ha Tyr
yn kres an mor?
33 Pan eth dha wara yn-mes war an moryow,
ty a walghas lies pobel;
dre dha rychys bras ha’th wara
ty a wrug golusek myghternedh an norvys.
34 Lemmyn ty yw terrys gans an mor
yn downderyow an dowrow;
dha wara hag oll dha gowethysi
re sedhis genes.
35 Oll trigoryon an arvoryow
a gemmer skruth orthis,

ha'ga myghternedh yw pur dhyegrys,
ha'ga fassow yw troblys.
36 Gwikoryon an poblow a hwiban orthis;
ty re dheuth dhe euth tromm
ha ny vedhydh nevra namoy.'

Profosans erbynn Myghtern Tyr

28 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Mab den, lavar dhe bennsevik Tyr, Yndelma y lever an Arlodh DUW:

Drefen gooth dha golon,
ty a lever, 'My yw duw,
owth esedha war dron duwow
yn kolon an moryow.'
Mes den os ta a-der duw,
kyn settydh dha golon
avel kolon duw.
3 Otta ty yw furra ages Daniel,
ha nyns eus kevrin kudhys dhyworthis.
4 Gans dha furneth ha'th konvedhes
ty re wrug rychys ragos dha honan,
ha kuntel owr hag arghans
y'th tresorvaow.
5 Gans dha furneth vras ha'th kenwerth
ty re ynkressyas dha rychys
ha'th kolon re beu drehevys drefen dha rychys.
6 Rag henna yndelma y lever an Arlodh DUW:
Drefen ty dhe settya dha golon
avel kolon duw,
7 rag henna, awottavy ow tri estrenyon er dha bynn,
an fella a'n kenedhlow;
i a denn aga kledhedhyow erbynn tekter dha furneth
ha defolya dha splander.

[8] I a'th tre yn-nans dhe'n pytt,
ha ty a verow del verow an re yw ledhys
yn kolon an moryow.
[9] A leverydh hwath, 'My yw duw,'
yn golok an re a'th ladh?
Mes ty yw den a-der duw
y'n leuv an re a'th ladh.
[10] Ty a verow del verow an re antrodreghys
yn leuv estrenyon;
rag my re gewsis, yn-medh an Arlodh Duw.

Galargan war Vyghtern Tyr

[11] Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: [12] Mab den, drehav galargan war vyghtern Tyr, ha lavar dhodho, Yndelma y lever an Arlodh Duw:

Ty o an sel a berfydhder,
leun a furneth, perfydh yn tekter.
[13] Yth eses yn Eden, lowarth Duw;
pub men drudh o dha gudhans,
rubi, topaz, ha gwerem,
beryl, onyks, ha yalp,
saffir, greunet, ha beryl.
Ober a owr o dha settyansow[a] ha'th gravyansow
ynnos;
y'n jydh may feus formys
y fons parys.
[14] Gans cherubyn untys avel gwithyas my a'th settyas;
yth eses war venydh sans Duw
ow kerdhes yn-mysk meyn a dan.
[15] Ty o divlam yn oll dha fordhow
a-dhia'n jydh may feus formys
bys pan veu anewnder kevys ynnos.

---

a 28:13 *settyansow:* Amendys. Ebrow *tabourigow*.

16 Yn lanwes dha genwerth
i a lenwis dha golodhyon gans garowder, ha ty a beghas.
Ytho my a'th tewlis avel tra ansans dhyworth menydh Duw,
ha'n jerubyn esa ow kwitha a'th chassyas yn-mes dhyworth kres an veyn a dan.
17 Dha golon o gothus y'th tekter,
ty a dhefolyas dha furneth drefen dha splander.
Ytho my a'th tewlis dhe'n dor,
my a'th worras a-rag myghternedh,
dhe vires warnas gans skorn.
18 Y'th lies kammhynseth,
yn anewnder dha genwerth,
ty a dhisakras dha sentris.
Ytho my a dhros tan yn-mes dhyworthis;
ev a'th tybris,
ha my a'th treylyas dhe lusu war an dor
yn golok pubonan a'th welas.
19 Oll an kenedhlow a'th aswonis
a gemeras skruth orthis;
ty re dheuth dhe browagh tromm
ha ny vedhydh nevra namoy.

Profosans erbynn Sidon

20 Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: 21 Mab den, treyl dha fas troha Sidon, ha profos er hy fynn, 22 ha lavar, Yndelma y lever an Arlodh DUW:

Otta, yth esov er dha bynn, A Sidon,
ha my a vydh enorys a-berth ynnos.
I a wor my dhe vos an ARLODH
pan wrav breusow ynni,
ha my a vydh sanshes ynni.

[23] My a dhanvon plag ynni
ha goos yn hy stretys.
An re ledhys a godh a-berth ynni,
gans an kledha er hy fynn a-derdro.
Ena i a wor my dhe vos an ARLODH.

[24] Ny'n jevydh chi Israel na fella spedhas dh'aga gwana na spern dh'aga fystiga yn-mysk oll aga hentrevogyon, a wre aga despitya. Ena i a wor my dhe vos an Arlodh DUW.

Bennath war Israel y'n Termyn a Dheu

[25] Yndelma y lever an Arlodh DUW: Pan guntelav chi Israel dhyworth an poblow le mayth esens skattrys, my a vydh sanshes ynna yn golok an kenedhlow. Ena i a drig war aga thiredh aga honan, a res vy dhe'm gwas Yakob. [26] I a drig ynno yn sawder, ha drehevel chiow, ha plansa gwinlannow; i a drig yn sawder pan wrav breusow war oll aga hentrevogyon a's dispres. Ena i a wor my dhe vos an ARLODH aga Duw.

Profosans erbynn Ejyp

29 Y'n degves bledhen, y'n degves mis, yn dewdhegves dydh an mis, ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: [2] Mab den, treyl dha fas erbynn Faro myghtern Ejyp, ha profos er y bynn hag erbynn oll Ejyp. [3] Kows ha lavar, Yndelma y lever an Arlodh DUW:

Otta, yth esov er dha bynn,
A Faro myghtern Ejyp,
an dhragon vras ow krowedha
yn-mysk hy avonyow,
neb a leveris dhymm, 'Dhymmo vy yw ow Nil;
my a'n gwrug ragov vy ow honan.'
[4] Mes my a worr higow y'th tiwen
ha gul dhe buskes dha avonyow glena orth dha skans.

My a'th tre yn-bann yn-mes a'th avonyow,
gans oll puskes dha avonyow
ow klena orth dha skans.
5 My a'th as, tewlys y'n difeythtir,
ty hag oll puskes dha avonyow.
Ty a godh war an gwel,
ha ny vedhydh kuntelys nag ynkleudhys.
My a'th re dhe vestes an gwel
ha dhe ydhyn an nev rag boos.
6 Ena oll trigoryon Ejyp a wor
my dhe vos an ARLODH,
rag ty re beu lorgh a gorsen
dhe ji Israel.
7 Pan y'th talghensons er dha leuv ty a veu terrys,
ha ty a skwardyas oll aga skodhow;
ha pan bossons warnas ty a veu terrys
ha gul dhe oll aga diwglun krena.

8 Rag henna yndelma y lever an Arlodh DUW: Awottavy ow tri kledha er dha bynn, ha treghi dhyworthis den ha best. 9 Pow Ejyp a vydh ynyalder ha difeyth. Ena i a wor my dhe vos an ARLODH.

Rag ty dhe leverel, 'An avon yw dhymm, ha my a's gwrug,' 10 rag henna otta, yth esov er dha bynn, hag erbynn dha avonyow, ha my a wra pow Ejyp ynyal kowal ha difeyth, dhyworth Migdol dhe Syene, bys yn or Ethiopi. 11 Ny dremen dresto troos den, na ny dremen dresto troos best; ny vydh anedhys dew ugens bledhen. 12 My a wra pow Ejyp ynyalder yn-mysk powyow ynyal, ha'y citys a vydh difeyth dew ugens bledhen yn-mysk citys difeyth; ha my a skatter Ejyp y'n kenedhlow, ha'ga lesa y'n powyow.

13 Rag yndelma y lever an Arlodh DUW: Orth diwedh dew ugens bledhen my a guntel Ejyp dhyworth an poblow le mayth ens skattrys 14 My a dreyl kethneth Ejyp, ha'ga dri arta dhe dir

Pathros, dhe dir aga dallethvos, hag y fedhons ena ruvaneth isel.
15 Hi a vydh isella a'n ruvanethow, ha ny omughelha arta a-ugh
an kenedhlow. My a's tanowha ma na rewllyons an kenedhlow
arta. 16 Ny wra chi Israel fydhya ynna arta; i a berth kov a'ga
hammweyth pan dreylsons dhedha rag gweres. Ena i a wor my
dhe vos an Arlodh Duw.

Ejyp a Vydh Pyllys gans Babylon

17 Y'n seythves bledhen warn ugens, yn kynsa dydh an mis,
ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: 18 Mab den,
Nebukadnessar myghtern Babylon a wrug dh'y lu lavurya
yn krev erbynn Tyr; pub penn o bloghhes, ha pub skoodh o
rutys lomm. Mes ny veu gwayn dhodho ev na dh'y lu rag y
lavur erbynn Tyr. 19 Rag henna yndelma y lever an Arlodh
Duw: Awottavy ow ri pow Ejyp dhe Nebukadnessar myghtern
Babylon; ev a dheg hy rychys dhe-ves, ha kemeres hy freydh,
ha'y fylla; y fydh gober y lu. 20 My re ros dhodho pow Ejyp yn
attal rag y ober a wrug, rag i a lavuryas ragov vy, yn-medh an
Arlodh Duw.

21 Y'n jydh na y hwrav dhe gorn skylla rag Israel, ha my a
re dhis ganow ygor yn aga mysk. Ena i a wor my dhe vos an
Arlodh.

Kynvan war Ejyp

30 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Mab
den, profos ha lavar, Yndelma y lever an Arlodh
Duw:

Kynewgh, 'Ellas rag an jydh!'
3 Rag ogas yw an jydh,
ogas yw dydh an Arlodh;
y fydh dydh a gommol,
prys breus an kenedhlow.
4 Kledha a dheu erbynn Ejyp,
hag y fydh angos yn Ethiopi,

pan godh an re ledhys yn Ejyp;
i a gemmer hy rychys dhe-ves,
ha'y selyow a vydh terrys dhe'n dor.

5 Ethiopi, ha Put, Lud hag oll Arabi, Lybi ha mebyon pow an
kevambos a godh war-barth gansa der an kledha.

6 Yndelma y lever an ARLODH:

An re a skoodh Ejyp a godh,
ha gooth hy gallos a dhiyskyn;
dhyworth Migdol dhe Syene
i a godh ynni der an kledha,
yn-medh an Arlodh DUW.

7 I a vydh dibobel yn-mysk powyow ynyal
ha'y citys a vydh yn-mysk citys gwastys.

8 Ena i a wor my dhe vos an ARLODH,
pan worrav tan yn Ejyp,
hag oll hy gweresoryon a vydh terrys.

9 Y'n jydh na kanasow a yn-mes dhyworthiv yn gorholyon
dhe ownekhe Ethiopi dhibreder, hag y fydh kren ynna yn jydh
Ejyp, rag otta, ev a dheu.

10 Yndelma y lever an Arlodh DUW:

My a wra dhe routh Ejyp hedhi
dre leuv Nebukadnessar myghtern Babylon.

11 Ev ha'y bobel ganso, an fella a'n kenedhlow,
a vydh dres dhe bylla an pow,
I a denn aga kledhedhyow erbynn Ejyp,
ha lenwel an pow a'n re ledhys.

12 My a wra an avonyow sygh,
ha gwertha an pow yn leuv an debeles,
ha gwastya an pow ha puptra eus ynno
dre leuv estrenyon;
my, an ARLODH, re gewsis.

13 Yndelma y lever an Arlodh DUW:
My a dhistru idolys
ha ri diwedh dhe'n imajys yn Nof.[a]
Ny vydh na fella pennsevik yn pow Ejyp;
ha my a worr own yn pow Ejyp.
14 My a wra Pathros ynyal,
ha gorra tan yn Soan
ha gul breusow yn No.[b]
15 My a dhiver ow sorr war Sin,[c]
skons Ejyp,
ha treghi dhe-ves an routh a No.
16 My a worr tan yn Ejyp,
Sin a omwen yn payn;
Fos No a vydh felsys,
hag y fydh dhe No ahwer pub dydh.
17 Gwer yowynk On ha Pi-beseth[d] a godh der an kledha,
hag yth ons an citys na yn kethneth.
18 Yn Tahpanhes an jydh a dewl,
pan dorrav ternwelennow[e] Ejyp eno,
ha gooth hy nerth dheu dhe dhiwedh ynni;
komolen a's kudh,
hag yth a hy vyrghes yn kethneth.
19 My a wra breusow yn Ejyp,
hag i a wor my dhe vos an ARLODH.

---

a 30:13 *Nof:* Honn yw Memfis.

b 30:14 *No:* Honn yw Thebes.

c 30:15 *Sin:* Honn yw Pelusium.

d 30:17 *On ha Pi-beseth:* On yw Heliopolis, Pi-beseth yw Bubastis.

e 30:18 *ternwelennow:* Amendys war-lergh an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *yewow.*

Profosans erbynn Faro

20 Y'n unnegves bledhen, y'n kynsa mis, yn seythves dydh
an mis, ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel, 21 Mab
den, my re dorras bregh Faro myghtern Ejyp, hag otta nyns
yw kelmys rag yaghheans na nyns yw lystennys dh'y gelmi
may fo krev lowr dhe synsi kledha. 22 Rag henna yndelma y
lever an Arlodh DUW: Awottavy erbynn Faro, myghtern Ejyp.
My a derr y breghow krev, an bregh krev ha'n bregh terrys,
ha gul dhe'n kledha kodha dhyworth y leuv. 23 My a skatter
Ejyp y'n kenedhlow ha'ga lesa der an powyow. 24 My a grevha
breghow myghtern Babylon ha gorra ow kledha yn y leuv; mes
my a derr breghow Faro, hag i a gyn a-ragdho kepar dell gyn
den ledhys. 25 My a grevha breghow myghtern Babylon, mes
breghow Faro a godh. Ena i a wor my dhe vos an ARLODH, pan
worrav ow kledha yn leuv myghtern Babylon, hag ev a'n ystyn
erbynn pow Ejyp. 26 My a skatter Ejyp y'n kenedhlow ha'ga
lesa der an powyow. Ena i a wor my dhe vos an ARLODH.

Faro avel Sedresen a Lebanon

31 Y'n unnegves bledhen, y'n tressa mis, yn kynsa
dydh an mis, ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow
leverel, 2 Mab den, lavar dhe Faro myghtern Ejyp ha dh'y routh,

Piw os ta haval dhodho y'th veuredh?
3 Otta Assyri, sedresen yn Lebanon,
gans skorr teg, ow ri skeus dhe'n koos,
meur hy ughelder;
hy thopp a veu ynter an kommol.
4 Dowrow a wrug dhedhi tevi bras;
an downder a's gwrug ughel,
gans y woverow ow resek
a-dro dhe'n tyller may feu hi plensys,
ow tanvon y ganolyow yn-mes
dhe oll gwydh an gwel.
5 Rag henna hy ughelder o brassa
ages oll gwydh an mes;

y skorrennow a ynkressyas,
ha'y barrennow a devis hir
dre reson an dowrow pals.
6 Oll ydhyn an nevow
a wrug aga neythow yn hy skorrennow,
hag oll bestes an gwel
a dhinythis yn-dann hy barrennow;
hag yth esa oll kenedhlow meur
trigys yn hy skeus.
7 Teg o yn hy meuredh,
yn hirder hy skorrennow delyowek,
rag hy gwreydh e yn-nans
dhe dhowrow meur.
8 An sedres yn lowarth Duw nyns ens hy far,
nyns o sybwydh haval dh'y skorrennow;
nyns o meryw
kepar ha'y barrennow;
nyns o gwedhen vytholl y'n lowarth Duw
haval dhedhi yn hy thekter.
9 My a's tekhas
gans hy skorrennow delyowek pals,
hag yth esa oll gwydh Eden yn lowarth Duw
ow perthi avi orti.

10 Rag henna yndelma y lever an Arlodh Duw: Drefen hi dhe devi ughel, ha settya hy thopp ynter an kommol, ha rag bos hy holon gothus yn hy ughelder, 11 my a's ros yn leuv ledyer kenedhlow, rag hy dyghtya war-lergh hy sherewynsi. My a's tewlis yn-mes. 12 Estrenyon dhyworth an fella a'n kenedhlow a's troghas dhe'n dor, ha'y gasa. War an menydhyow, hag yn oll an nansow y skorrennow delyowek re godhas, ha'y barrennow a wrowedh terrys yn oll goverow an norvys; hag oll poblow an norvys res eth yn-mes dhyworth hy skeus ha'y gasa.

13 Oll ydhyn an nevow
a drig war hy hyf kodhys,
hag oll bestes an gwel
a drig yn hy barrennow.

14 Hemm yw ma na deffo an gwydh ryb an dowrow re ughel,
ow settya aga thopp ynter an kommol. Na dyv gwydh nevra
namoy dhe'n keth ughelder ma, oll an re a yv dowr; i oll yw
destnys dhe'n mernans yn rannow isella an norvys; i a vydh yn-
mysk mebyon den, gans an re a dhiyskyn dhe'n pytt.

15 Yndelma y lever an Arlodh Duw: Y'n jydh may tiyskynnas
dhe yfarn, my a gudhas an downder gans kynvan rygdhi; my a
fronnas hy avonyow ha lesta lies dowr. My a wrug dhe Lebanon
kyni rygdhi, hag oll gwydh an gwel a glamderas rygdhi. 16 My
a wrug dhe'n kenedhlow krena dre son hy therros pan y's
dros yn-nans dhe yfarn gans an re a dhiyskyn dhe'n pytt; hag
oll gwydh Eden, an flour ha'n gwella a Lebanon, oll an re a
eva dowr, a veu konfortys y'n bys a-woles. 17 An re esa trigys
yn hy skeus, hy heffrysysi yn-mysk an kenedhlow, i ynwedh
dhiyskynnas dhe yfarn gensi, dhe'n re ledhys gans an kledha.

18 Piw a veu haval dhis yn glori hag yn meuredh yntra gwydh
Eden? Ty a vydh dres yn-nans war-barth gans gwydh Eden
dhe'n bys a-woles; ty a wrowedh yn-mysk an re antrodreghys,
gans an re ledhys gans an kledha. Hemm yw Faro hag oll y
routh, yn-medh an Arlodh Duw.

Galargan war Faro hag Ejyp

32 Y'n dewdhegves bledhen, y'n dewdhegves mis,
yn kynsa dydh an mis, ger an Arlodh a dheuth
dhymm, ow leverel: 2 Mab den, kemmer kynvan yn-bann rag
Faro myghtern Ejyp, ha lavar dhodho,

Ty yw avel lew yowynk yn-mysk an kenedhlow,
ha ty yw avel euthvil y'n moryow,

ow lemmel a-dro y'th avonyow,
ow tervyska an dowrow gans dha dreys,
hag ow stronka aga avonyow.

3 Yndelma y lever an Arlodh DUW:
My a les warnas ow roos
yn kuntelles a lies pobel,
hag i a'th tre yn-bann y'm roos-draylya.

4 My a'th tewl war an dor,
ha'th teghesi war an gwel,

ha gul dhe oll ydhyn an nevow triga warnas,
ha my a lenow oll bestes an norvys ahanas.

5 My a worr dha gig war an menydhyow,
ha lenwel an nansow a'th karyn.

6 My a worlyp an dor gans dha woos
ow resek bys y'n menydhyow,
ha'n goverow a vydh leun ahanas.

7 Pan y'th tifudhav, my a gudh an nevow
ha tewlhe aga ster;

my a gudh an howl gans komolen,
ha ny re an loor hy golow.

8 My a dewlha warnas
oll golowys splann an nevow,
ha dri tewolgow war dha dir,
yn-medh an Arlodh DUW.

9 My a drobel kolon lies pobel
pan y'th tegav yn kethneth yn-mysk an kenedhlow,
bys yn tiryow na aswonydh.

10 My a wra dhe lies pobel bos sowdhenys orthis,
ha'ga myghternedh a vydh dyegrys orthis,

pan swaysyav ow kledha a-ragdha;
ha pub den a gren

rag y vewnans pupprys
y'n jydh dha derros.

[11] Rag yndelma y lever an Arlodh DUW:
Kledha myghtern Babylon a dheu warnas.
[12] Dre gledhedhyow gwer allosek
my a wra dhe'th routh kodha,
an fella yn-mysk an kenedhlow.
I a dhomhwel gooth Ejyp,
hag oll hy routh a vydh diswrys.
[13] My a dhistru oll hy chatel
dhyworth amal dowrow meur;
ha ny wra troos den aga throbla arta,
na ny wra karnow chatel aga throbla.
[14] Ena my a wra dh'aga dowrow bos kosel ha kler,
ha my a wra dh'aga avonyow resek avel oyl,
yn-medh an Arlodh DUW.
[15] Pan wrav dhe bow Ejyp bos ynyal,
ha pan vydh an tir destryppys a'y lanwes,
pan waskav oll an re usi trigys ynni,
ena i a wor my dhe vos an ARLODH.

[16] Homm yw an alargan a ganons. Myrghes an kenedhlow a's kan; i a's kan war Ejyp ha war oll hy routh, yn-medh an Arlodh DUW.

Ejyp a Dhiyskyn dhe'n Pytt

[17] Y'n dewdhegves bledhen, yn pymthegves dydh an mis, ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel,
[18] Mab den, kyn war routh Ejyp,
ha towl hi yn-nans,
hi ha'n myrghes a genedhlow gallosek,
bys yn rannow isella an norvys,
gans an re a dhiyskyn dhe'n pytt.
[19] Tekka ages piw os ta?
Diyskyn! Growedh gans an re antrodreghys!

[20] I a godh yn-mysk an re ledhys gans an kledha. An kledha re beu tennys; i a's drayl dhe-ves gans oll hy routhow. [21] Ledyoryon allosek a gews yn-mes a yfarn a-dro dhedhi ha'y heffrysysi, 'I re dhiyskynnas, i a wrowedh gans an re antrodreghys, gans an re ledhys gans an kledha.'

[22] Yma Assyri ena, hag oll hy ost, ha'ga bedhow oll a-dro dhedhi, i oll ledhys, kodhys der an kledha; [23] Aga bedhow yw settys yn pella rannow an pytt, ha'y ost oll a-dro dh'y bedh, i oll ledhys, kodhys der an kledha, an re a wrug euth yn tir an re vyw.

[24] Yma Elam ena hag oll hy routh a-dro dh'y bedh; i oll ledhys, kodhys der an kledha, gyllys yn-nans antrodreghys dhe isella rannow an norvys; i a wrug euth yn tir an re vyw. I a berth aga meth gans an re a dhiyskyn dhe'n pytt. [25] I re wrug gweli rygdhi yn-mysk an re ledhys, gans oll hy routh, ha'ga bedhow a-dro dhedhi, i oll antrodreghys, ledhys gans an kledha; rag i a wrug aga euth yn tir an re vyw, hag i a berth aga meth gans an re a dhiyskyn dhe'n pytt.

[26] Yma Meshek ha Tubal ena, hag oll hy routh, ha'ga bedhow a-dro dhedhi, i oll antrodreghys, ledhys gans an kledha, rag i a wrug euth yn tir an re vyw. [27] A ny wrowedhons gans an gasoryon erel antrodreghys a godhas, a dhiyskynnas dhe yfarn gans aga arvow a vresel, may feu aga kledha gorrys yn-dann aga fenn? Y fydh kessydhyans aga hammweythresow war aga eskern; rag y feu euth an gasoryon ma yn tir an re vyw. [28] Ytho ty ynwedh a vydh terrys yn-mysk an re antrodreghys, ha growedha gans an re ledhys gans an kledha.

[29] Yma Edom ena, hy myghternedh, hag oll hy fennsevigyon, a veu gorrys spit dh'aga gallos gans an re ledhys gans an kledha; i a wrowedh gans an re antrodreghys, gans an re re dhiyskynnas dhe'n pytt.

[30] Yma ena pennsevigyon an gledhbarth, i oll, hag oll an Sidonianys, a dhiyskynnas gans an re ledhys, shamys rag an euth a wrussons der aga nerth; i a wrowedh antrodreghys gans

an re ledhys gans an kledha, hag i a berth aga sham gans an re a dhiyskyn dhe'n pytt.

31 Pan wra Faro aga gweles, ev a vydh konfortys rag oll y
routh a veu ledhys gans an kledha, Faro hag oll y lu, yn-medh
an Arlodh Duw. 32 Rag ev a wrug y euth yn tir an re vyw; ytho
ev a wrowedh yn-mysk an re antrodreghys, gans an re ledhys
gans an kledha, Faro hag oll y routh, yn-medh an Arlodh Duw.

Ezekiel Golyader Israel

33 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Mab
den, kows dhe vebyon dha bobel, ha leverel dhedha,
Pan dhrov kledha war neb tir, mar kemmer pobel a'n tir na
neb unn gour a-dhyworth aga oryon ha'y wul golyader ragdha;
3 ha mar kwel ev an kledha ow tos war an tir, ha hwytha an
hirgorn, ha gwarnya an bobel, 4 ena piw pynag a glewo son an
hirgorn heb goslowes an gwarnyans, pan dheu an kledha dh'y
gemeres, y woos a vydh war y benn y honan. 5 Ev a glewas
son an hirgorn ha ny woslowas an gwarnyans; y woos a vydh
warnodho y honan, mes mar koslowas an gwarnyans, ev a saw
y vewnans. 6 Mes mar kwel golyader an kledha ow tos ha ny
hwyth an hirgorn, ha nyns yw an bobel gwarnyes, ha'n kledha a
dheu ha kemeres nebonan dhyworta, y fydh an den na kemerys
dhe-ves yn y gammhynseth, mes y woos a wovynnav orth leuv
an golyader.

7 Ytho ty, A vab den, my a'th wra golyader rag chi Israel;
ytho peskweyth may klewydh ger dhyworth ow ganow, ty a
re dhedha gwarnyans dhyworthiv. 8 Pan lavarav dhe debelwas,
'Tebelwas, ty a verow surredi,' ha ny gewsydh dhe warnya an
tebelwas dhe dreylya dhyworth y fordh, an tebelwas a verow yn
y gammhynseth, mes y woos a wovynnav orth dha leuv. 9 Mes
mar redh gwarnyans dhe'n tebelwas dhe dreylya dhyworth
y fordh, ha ny dreyl dhyworth y fordh, ena ev a verow yn y
gammhynseth, mes ty re sawyas dha enev.

Fordh Duw Yw Ewn

10 Ha ty, A vab den, lavar dhe ji Israel, Yndella y leversowgh,
'Beghys on i gans agan kammweythresow ha'gan peghosow, ha

ni a wra pedri ynna: ytho fatel vewyn?' [11] Lavar dhedha, Dell vewav, yn-medh an Arlodh Duw, nyns eus dhymm plesour yn mernans an tebelwas, mes may treyllyo tebelwas dhyworth y fordh ha bewa. Treylyewgh! Treylyewgh dhyworth agas drog fordhow; prag y ferwowgh, chi Israel? [12] Ha ty, A vab den, lavar dhe vebyon dha bobel, Ny wra ewnder an ewnhynsek y sawya yn jydh y gammweythres, ha ny wra droktra an tebelwas gul dhodho trebuchya y'n jydh may treyl dhyworth y gammweythres, ha ny yll an den ewnhynsek bewa yn y ewnder y'n jydh may peggho. [13] Pan lavarav dhe wiryon ev dhe vewa sur, mar trest yn y wiryonedh ha gul sherewneth, ena ny vydh kovhes oll y wiryonedh; mes yn y sherewneth a wrug, ev a verow. [14] Ha pan lavarav dhe debelwas, 'Ty a verow surredi,' hag ev a dreyl dhyworth y begh ha gul an pyth yw lafyl hag ewn, [15] – mar taskor an tebelwas gaja, hag attyli an pyth ledrys, ha kerdhes yn ordenansow bewnans heb gul anewnder – ev a vyw yn surredi, ha ny verow. [16] Ny vydh kovhes er y bynn oll an peghosow re wrug ev. Ev re wrug an pyth yw lafyl hag ewn; ev a vyw yn surredi.

[17] Mebyon dha bobel a lever, 'Fordh an Arlodh nyns yw ewn,' pan nag yw ewn aga fordh i. [18] Pan dreyllyo an den gwiryon dhyworth y ewnder ha gul kammweythres, ena y ferow ynno. [19] Pan dreyllyo an tebelwas dhyworth y debelwrians ha gul an pyth yw lafyl hag ewn, ev a vyw ynno. [20] Hwi a lever, 'Fordh an Arlodh yw anewn.' Mes my a vreus pubonan herwydh y fordhow, A ji Israel.

Kodh Yerusalem

[21] Y'n dewdhegves bledhen a'gan divroedh, y'n unnegves mis, yn pympes dydh an mis, dianker dhyworth Yerusalem a dheuth dhymm, ow leverel, 'An cita yw gweskys.' [22] Leuv an Arlodh a veu warnav gorthugherweyth kyns dos an dianker; mes ev re ygorsa ow ganow erbynn an termyn may teuth dhymm myttin; ytho ow ganow o ygerys, ha nyns en vy avlavar na fella.

[23] Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: [24] Mab den, an re trigys y'n magoryow na yn pow Israel a lever, 'Abraham o

onan hag ev a eritas an tir, mes ni yw lies, dhyn ni re beu an tir
res avel eretons.' [25] Rag henna, lavar dhedha, Yndelma y lever
an Arlodh Duw: Hwi a dheber kig gans an goos, ha drehevel
agas dewlagas dh'agas idolys, ha skollya goos. A eritowgh an
tir? [26] Hwi a drest yn agas kledha, hwi a wra taklow kasadow,
ha pubonan a dhefol benyn y gentrevek. A eritowgh an tir?
[27] Yndelma y leverydh dhedha, Yndelma y lever an Arlodh:
Dell vewav, an re trigys y'n magoryow a godh der an kledha;
ha neb eus y'n gwel a rov dhe'n bestes dhe vos dybrys; ha'n
re usi yn skonsow hag yn fowys a verow der an pla. [28] My a
wra an tir ynyalder ha difeythtir, hag y fydh diwedh dh'y nerth
gothus; menydhyow Israel a vydh ynyal heb tremenyas. [29] Ena
i a wor my dhe vos an Arlodh, pan wrav an tir ynyalder ha
difeythtir rag oll aga thaklow kasadow re wrussons.

[30] Ha ty, A vab den, mebyon dha bobel a geskews a-dro dhis
ryb an fosow hag orth darasow an chiow, ow leverel an eyl dh'y
gila, pubonan dh'y gentrevek, 'Dewgh, ha klewewgh pyth yw
an ger dhyworth an Arlodh.' [31] I a dheu dhis, kepar dell yw
usadow an bobel dhe wul, hag i a esedh a-ragos, ha klewes
dha eryow, mes ny wrons war aga lergh. Rag yma gowyow[a] yn
aga ganow, hag yma aga holon ow mos war-lergh aga gwayn
anewn. [32] Nyns os ta dhedha marnas kaner a ganow kerensa
gans lev teg, ha nebonan a sen daffar menestrouthi yn ta; i a
glew dha eryow, heb aga gul. [33] Pan dheu hemma – hag y teu
yn surredi – i a wor y feu profos yn aga mysk.

Bugeledh Fals

34 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel, [2] Mab
den, profos erbynn bugeledh Israel, profos ha lavar
dhedha – dhe'n vugeledh: Yndelma y lever an Arlodh Duw:
Go hwi bugeledh Israel, re beu ow maga aga honan! A ny dal
an vugeledh maga an deves? [3] Hwi a dheber an blonek, hag
omwiska y'n gwlan, ha ladha an re peskys, mes ny vugelsowgh
an deves. [4] Ny wrussowgh krevhe an deves gwann, na yaghhe
an re klav, na kelmi an re brew; ny dhresowgh dhe-dre an re a

a 33:31 *gowyow:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *lustys.*

wandras yn sowdhan, na ny hwilsowgh an re kellys, mes gans nerth hwi re's rewlyas, ha gans garowder. 5 Skattrys vons, heb bugel; i a veu boos rag oll bestes an gwel. 6 Ow deves eth yn stray war oll an menydhyow, ha war bub bronn ughel; ow deves a veu skattrys war oll enep an nor, ha nagonan ny's hwilas na hwithra.

7 Rag henna, bugeledh, klewewgh ger an ARLODH: 8 Dell vewav, yn-medh an Arlodh DUW, drefen bos ow deves preydh, ha drefen bos ow deves boos dhe bub best an gwel, heb bugel, ha ny wrug ow bugeledh hwilas ow deves, mes an vugeledh a vagas aga honan, heb maga ow deves, 9 rag henna, bugeledh, klewewgh ger an ARLODH: 10 Yndelma y lever an Arlodh DUW: Ottavy erbynn an vugeledh, ha my a hwila ow deves dhyworth aga leuv, ha'ga lettya rag bugelya deves; ny wra an vugeledh maga aga honan arta. My a saw ow deves dhyworth aga ganow, ma na vons boos ragdha na fella.

Duw, an Bugel Da

11 Rag yndelma y lever an Arlodh DUW: Ottavy, my ow honan, ow hwilas ow deves ha'ga hwithra. 12 Kepar dell wra bugel hwithra y flock pan usi ev yn-mysk y dheves skattrys, yndella my a hwither ow deves vy ha'ga delivra a-dhyworth oll an tylleryow mayth yns skattrys yn jydh a gommol ha tewlder tew. 13 My a's dre yn-mes a'n poblow, ha my a's kuntel yn-mes a'n gwlasow, ha'ga hembronk a-berth yn aga thir aga honan; ha my a wra aga maga war venydhyow Israel, ryb goverow, hag yn oll trigvaow an tir. 14 My a's mag yn peurva dha, ha war venydhyow ughel Israel y fydh aga frasow. I a wrowedh yn peurva dha, hag yn prasow rych i a vydh megys war venydhyow Israel. 15 My ow honan a vydh bugel ow deves, ha my a wrav dhedha growedha, yn-medh an Arlodh DUW. 16 An re kellys a hwilav, ha'n re gyllys yn stray a dhrov dhe dre, ha'n re terrys a golmav, ha'n re wann a grevhav; mes an re dew ha'n re grev my a dhistru. My a's mag gans breus.

17 Ha hwi, ow deves, yndelma y lever an Arlodh DUW: Ottavy ow preusi ynter unn dhavas ha davas aral, yntra hordhes ha

boghes. 18 A nyns yw lowr ragowgh, hwi dhe dhybri an beurva
dha, mes hwi a drett yn-dann agas treys remenant agas peurva
ynwedh? Ha hwi dhe eva dowr kler, ha gul an remenant leysek
gans agas treys? 19 A dheber ow deves an pyth a veu trettys
gans agas treys, hag eva an pyth o gwrys leysek gans agas treys?

20 Rag henna yndella y lever dhedha an Arlodh Duw: Ottavy,
my ow honan, ow preusi ynter an deves tew ha'n deves tanow.
21 Rag hwi dhe herdhya gans tenewen ha skoodh, ha kornya
gans agas kern oll an re gwann, bys pan wrussowgh aga skattra
dhe-ves, 22 my a saw ow flock, ha ny vedhons preydh na fella;
ha my a vreus yntra davas ha davas.

23 My a dhrehav warnedha unn bugel, ow gwas Davydh, hag
ev a's mag; ev a's mag, ha bos dhedha bugel. 24 My, an Arlodh,
a vydh Duw dhedha, ha'm gwas Davydh a vydh pennsevik yn
aga mysk. My, an Arlodh, re gewsis.

25 My a wra kevambos kres gansa, ha pellhe drog vestes
dhyworth an tir, hag i a drig y'n difeythtir yn sawder, ha koska
y'n koswigow. 26 My a wra dhedha i ha'n tylleryow a-dro dhe'm
bre bos bennath; ha my a dhanvon glaw yn-nans yn y seson; i
a vydh kowasow a vennath. 27 Gwydh an gwel a re aga frooth,
ha'n tir a re y askor. I a vydh saw yn aga thir; hag i a wor my
dhe vos an Arlodh, pan dorrav barrys a'ga yew, ha'ga sawya
dhyworth leuv an re a's kethhas. 28 Ny vedhons na fella preydh
rag an kenedhlow, ha ny wra bestes an tir aga devorya; mes i
a drig yn sawder ha nagonan ny worr own ynna. 29 My a brovi
ragdha tyller gerys-da rag plansa, ha ny vedhons kemerys arta
gans divotter y'n tir, na berthi arta despit a'n kenedhlow. 30 Ena
i a wor my, an Arlodh aga Duw, dhe vos gansa, hag i, chi
Israel, dhe vos ow fobel,[a] yn-medh an Arlodh Duw. 31 Hwi
yw ow deves, deves ow feurva; my yw agas Duw, yn-medh an
Arlodh Duw.

---

a 34:30 *ow fobel:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *ow fobel, hwi densys.*

Breus erbynn Menydh Seir

35 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel, [2] Mab
den, sett dha fas erbynn menydh Seir, ha profos er
y bynn, [3] ha lavar dhodho, Yndelma y lever an Arlodh Duw:

Ottavy er dha bynn, A venydh Seir,
ha my a ystyn ow leuv er dha bynn,
ha'th wul difeyth hag ynyal.

[4] My a wra dha citys magoryow,
ha ty a vydh difeyth,
ha ty a wor my dhe vos an Arlodh.

[5] Drefen bos dhis eskarogeth bythkwethek, ha ty re dhelivras
mebyon Israel dhe nerth an kledha yn termyn aga therros, yn
termyn aga hessydhyans finek, [6] rag henna, dell vewav, yn-
medh an Arlodh Duw, my a'th taskor dhe woos, ha goos a'th
helgh; drefen na wrussys kasa goos, goos a'th helgh. [7] My a
wra menydh Seir ynyalder ha difeyth, ha my a dregh dhyworto
pubonan eus ow tos hag ow mos. [8] My a lenow y venydhyow
a'y re ledhys; an re ledhys gans an kledha a godh y'th vrennow
ha'th nansow, hag yn oll dha woverow. [9] My a'th wra ynyalder
bys vykken, ha ny vydh dha citys anedhys. Ena hwi a wor my
dhe vos an Arlodh.

[10] Drefen ty dhe leverel, 'An dhiw genedhel ma ha'n dhew
bow ma yw dhymmo vy, ha ni a's erit,' kyn feu an Arlodh ena,
[11] rag henna, dell vewav, yn-medh an Arlodh Duw, my a'th
tyght war-lergh dha sorr ha war-lergh dha avi a dhiskwedhsys,
drefen dha gas er aga fynn; ha my a vydh aswonys yntredha
pan wrav dha vreusi. [12] Ha ty a wor y hwrugavy, an Arlodh,
klewes oll dha vlasfemiow a gewssys erbynn menydhyow Israel,
ow leverel, 'Wastys yns; i re beu res dhyn dhe dhevorya.' [13] Hwi
a vostyas er ow fynn gans agas ganow, ha kressya agas geryow
er ow fynn; my a'n klewas. [14] Yndelma y lever an Arlodh Duw:
Pan lowenha oll an norvys, my a'th wra ynyalder. [15] Kepar dell
lowenhasys erbynn eretons chi Israel, drefen y vos ynyalder,

yndella my a wra dha dhyghtya; ty a vydh ynyalder, menydh Seir, hag Edom kowal. Ena i a wor my dhe vos an ARLODH.

Bennath war Israel

36 Ha ty, A vab den, profos dhe venydhyow Israel, ha lever: Klewewgh ger an ARLODH. [2] Yndelma y lever an Arlodh DUW: Drefen an eskar dhe leverel er dha bynn, 'Aha! An breow bythkwethek re beu dhyn avel eretons,' [3] rag henna, profos ha lavar, Yndelma y lever an Arlodh DUW: Drefen i dh'agas gul ynyal ha'gas helghya a bub tu, rag may fowgh eretons dhe remenant an kenedhlow, ha hwi re beu skornys gans tavosow, ha despitys gans an bobel; [4] rag henna, menydhyow Israel, klewewgh ger an Arlodh DUW: Yndelma y lever an Arlodh DUW dhe'n menydhyow, dhe'n brennow, dhe'n goverow, dhe'n nansow, dhe'n magoryow ynyal, ha dhe'n citys diannedh, a dheuth ha bos rag preydh ha rag ges dhe remenant an kenedhlow usi oll a-dro; [5] rag henna yndelma y lever an Arlodh DUW: Sur yn tan ow avi my re gewsis erbynn remenant an kenedhlow, hag erbynn oll Edom a gemeras ow thir dhedha aga honan rag eretons gans joy yn aga holon ha despit yn aga brys, rag may fe hy feurva preydh. [6] Rag henna, profos a-dro dhe bow Israel, ha lavar dhe'n menydhyow, dhe'n brennow, dhe'n goverow, ha dhe'n nansow, Yndelma y lever an Arlodh DUW, Otta, my re gewsis y'm avi hag y'm sorrvan, rag hwi dhe berthi skorn an kenedhlow. [7] Rag henna, yndelma y lever an Arlodh DUW: My re dos gans leuv drehevys y hwra an kenedhlow a-dro dhis perthi aga heredh.

[8] Mes hwi, menydhyow Israel, hwi a ystyn agas skorrow ha don agas frooth rag ow fobel Israel, rag i a dheu dhe-dre yn skon. [9] Yth ov vy ragowgh, ha my a dreyl dhywgh, ha hwi a vydh gonedhys ha hesys. [10] My a ynkress tus warnowgh, oll chi Israel kowal; ha'n citys a vydh anedhys, ha'n magoryow a vydh dastrehevys. [11] My a ynkress warnowgh den ha best, hag i a balsha ha don frooth; my a'gas gwra dhe vos anedhys kepar hag y'n termynyow koth, ha gul dhywgh seweni moy es kyns. Ena hwi a wor my dhe vos an ARLODH. [12] My a wra dhe dus

kerdhes warnowgh, ow fobel Israel, hag i a wra dha berghenna, ha ty a vydh aga eretons, ha nevra namoy vedhydh orth aga gul anvap.

13 Yndelma y lever An Arlodh Duw: Drefen i dhe leverel dhywgh, 'Ty a dhevor tus, ha gul dha genedhel anvap,' 14 rag henna ny dhevorydh tus arta, na wul dha genedhel anvap arta, yn-medh an Arlodh Duw. 15 Ny asav dhis klewes skorn an poblow namoy, na perthi keredh an kenedhlow namoy; ny wredh dhe'n genedhel trebuchya namoy, yn-medh an Arlodh Duw.

Restorita Israel

16 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: 17 Mab den, pan esa chi Israel trigys yn aga thir aga honan, i a'n defolyas der aga fara ha'ga gwriansow; yth o aga fara kepar hag avlander amseryow a-ragov. 18 Ytho my a dhiveris ow sorr warnedha rag an goos a skollsens war an tir, ha rag aga idolys may hwrussens y dhefolya dredha. 19 My a's skattras yn-mysk an kenedhlow, hag y fons lesys der an powyow; my a's breusis war-lergh aga fara ha'ga gwriansow. 20 Pan dheuthons dhe'n kenedhlow, py le pynag y teuthons, i a dhisakras ow hanow sans. Leverys veu anedha, 'An re ma yw pobel an Arlodh, hwath i res eth a-dhyworth y dir.' 21 Mes y feu bern dhymm rag ow hanow sans a wrussa chi Israel y dhisakra yn-mysk an kenedhlow may teuthons di.

22 Rag henna lavar dhe ji Israel, Yndelma y lever an Arlodh Duw: Nyns yw ragowgh hwi y hwrav vy hemma, chi Israel, mes rag ow hanow sans a wrussowgh y dhisakra yn-mysk an kenedhlow may teuthewgh di. 23 My a sansha ow hanow meur, re beu disakrys yn-mysk an kenedhlow, hag a wrussowgh y disakra yn aga mysk. Ena an kenedhlow a wor my dhe vos an Arlodh, yn-medh an Arlodh Duw, pan vedhav sanshes dredhowgh a-rag aga dewlagas. 24 My a'gas kemmer dhyworth an kenedhlow, ha'gas kuntelles dhyworth oll an powyow, ha'gas dri dh'agas tir. 25 Skollya a wrav warnowgh dowr glan, ha hwi a vydh glanhes dhyworth oll agas avlander, ha dhyworth oll

agas idolys. [26] My a re dhywgh kolon nowydh, ha gorra spyrys nowydh ynnowgh, ha kemeres an golon a ven dhyworth agas kig, ha ri dhywgh kolon a gig. [27] My a worr ow Spyrys ynnowgh, ha gul dhywgh kerdhes y'm ordenansow, ha gwaytyas gwitha ow breusow. [28] Hwi a drig y'n tir a res vy dh'agas tasow; hwi a vydh ow fobel, ha my a vydh agas Duw. [29] My agas saw dhyworth oll agas avlander. My a elow dhe'n ys ha'y voghhe, ha ny worrav divotter warnowgh. [30] My a voghha frooth an gwydh hag askor an gwel, ma na berthowgh arta skorn an kenedhlow drefen divotter. [31] Ena hwi a berth kov a'gas drog fordhow ha'gas gweythresow na vons da; ha hwi a wra divlasa agas honan rag agas kammweythresow ha'gas gwriansow kasadow. [32] Nyns yw a-barth dhywgh hwi y hwrav vy hemma, yn-medh an Arlodh Duw; bedhes hemma godhvedhys dhywgh. Kemerewgh meth ha bos konfondys drefen agas fara, a ji Israel.

[33] Yndelma y lever an Arlodh Duw: Y'n jydh may hwrav agas glanhe dhyworth agas kammweythresow, my a wra dhe'n citys bos anedhys, ha'n magoryow a vydh dastrehevys. [34] An tir ynyal a vydh gonedhys, yn le bos ynyal yn golok kemmys a dremen dresto. [35] Yn-medhons, 'An tir ma, hag a veu ynyal, re dheuth ha bos avel lowarth Eden, ha'n citys, hag a veu magoryow hag ynyal ha terrys dhe'n dor, yw kerys hag anedhys.' [36] An kenedhlow gesys a-dro dhywgh a wor y hwrug my, an Arlodh, drehevel an tylleryow distruys, ha plansa an tylleryow ynyal. My, an Arlodh, re gewsis, ha my a'n gwra.

[37] Yndelma y lever an Arlodh Duw: Ynwedh my a as dhe ji Israel govyn orthiv dhe wul hemma ragdha: dhe voghhe aga thus kepar ha flock. [38] Kepar ha flock rag offrynnow, kepar ha flock Yerusalem yn hy golyow apoyntys, yndella y fydh an citys ynyal lenwys a flockys a dus. Ena i a wor my dhe vos an Arlodh.

Nans an Eskern Sygh

37 Yth esa warnav leuv an Arlodh, hag ev a'm dug mes yn spyrys an Arlodh, ha'm settya yn kres an nans; y feu leun a eskern. [2] Hag ev a wrug dhymm tremena dresta

a-derdro. Hag otta, fest lies ens i war enep an nans, ha pur sygh ens. 3 Ha dhymmo y leveris, ‘A vab den, a yll an eskern ma bewa?’ Yn-medhav, ‘Arlodh Duw, ty a wor.’ 4 Ev a leveris dhymm, ‘Gwra profosa war an eskern ma, ha lavar dhedha: A hwi eskern sygh, klewewgh ger an Arlodh. 5 Yndelma y lever an Arlodh Duw dhe’n eskern ma: Otta, my a dhre anal ynnowgh, ha hwi a vyw. 6 Ha my a worr warnowgh giow, ha gul kig dhe devi warnowgh, ha’gas kudha gans kneus; ha my a worr ynnowgh anal ha hwi a vyw. Ena hwi a wor my dhe vos an Arlodh.’

7 Ytho my a brofosas, kepar dell veu erghys dhymm. Ena y feu tros, ha my ow profosa, hag otta son rugla, ha’n eskern a dheuth war-barth, an eyl askorn dh’y gila. 8 My a viras, hag otta giow ha kig a dheuth yn-bann warnedha, ha kneus a’s kudhas a-wartha, saw ynna nyns esa anal. 9 Ev a leveris dhymm, ‘Profos dhe’n anal, gwra profosa, A vab den, ha lavar dhe’n anal: Yndelma y lever an Arlodh Duw: Deus dhyworth an peswar gwyns, A anal, hag anella war an dus ledhys ma, may fons byw.’ 10 Ytho my a brofosas kepar dell erghis dhymm, ha’n anal a dheuth a-berth ynna, hag i a wrug bewa, ha sevel war aga threys, lu fest bras.

11 Ena yn-medh ev dhymm, ‘A vab den, an eskern ma yw chi Israel oll yn tien. Otta, i a lever, “Sygh yw agan eskern, ha kellys yw agan govenek. Treghys dhe-ves on ni.” 12 Rag henna gwra profosa ha leverel dhedha, Yndelma y lever an Arlodh Duw: Otta, yth esov owth ygeri agas bedhow, ha my a’gas drehav mes a’gas bedhow, ow fobel vy, ha’gas dri bys yn pow Israel. 13 Ha hwi a wor my dhe vos an Arlodh, pan ygorav agas bedhow, ha pan y’gas drehavav mes a’gas bedhow, ow fobel. 14 Ha my a worr ow spyrys ynnowgh, ha hwi a vyw, ha my a’gas sett yn agas tiredh agas honan. Ena hwi a wor my, an Arlodh, dhe gewsel, ha my a’n kollenow,’ yn-medh an Arlodh.

An Dhew Brenn

15 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel, 16 Ha ty, A vab den, kemmer dhis dha honan unn prenn ha skrif warnodho,

‘Rag Yuda, ha rag mebyon Israel y gowetha.’ Ena kemmer unn
prenn aral ha skrif warnodho, ‘Rag Yosep, prenn Efraym, ha
rag oll chi Israel y gowetha.’ [17] Ha gwra aga junya an eyl gans
y gila dhe vos unn prenn, may fons onan y’th leuv. [18] Pan wra
mebyon dha bobel leverel dhis, ‘A ny dhiskwedhydh dhyn pyth
yw styr hemma?’ [19] lavar dhedha, Yndelma y lever an Arlodh
Duw: Otta, my a gemmer prenn Yosep usi yn leuv Efraym, ha
lothow Israel y gowetha ha’ga junya gans prenn Yuda ha’ga gul
dhe vos unn prenn, hag i a vydh onan y’m leuv. [20] Y fydh an
prennyer, may skrifydh warnedha, a-rag aga dewlagas. [21] Lavar
dhedha, Yndelma y lever an Arlodh Duw: Ottavy ow kemeres
mebyon Israel yn-mes a’n kenedhlow mayth ethons, ha my
a’s kuntel a bub tu, ha’ga dri dh’aga thiredh aga honan. [22] My
a’s gwrav unn genedhel y’n tir war venydhyow Israel, hag unn
myghtern a vydh myghtern dhedha i oll, ha ny vedhons arta diw
genedhel. [23] Ny omdhefolyons nevra namoy gans aga idolys, na
gans aga thaklow kasadow, na gans oll aga threuspassow. My
a’s saw dhyworth oll aga gwriansow dislel may peghsons ynna,
ha’ga glanhe. Ena i a vydh ow fobel, ha my a vydh aga Duw.

[24] Ow gwas Davydh a vydh myghtern warnedha, hag y fydh
unn bugel dhedha i oll. I a gerdh war-lergh ow breusow, ha
gwaytyas gwitha ow ordenansow. [25] I a drig y’n tir a res vy
dhe’m gwas Yakob, mayth esa agas tasow trigys ynno. I ha’ga
mebyon, ha mebyon aga mebyon a drig ynno bys vykken, ha
Davydh ow gwas a vydh pennsevik dhedha bys vynitha. [26] My a
wra gansa kevambos kres; y fydh kevambos gansa bys vykken.
My a’s fastyav ha’ga moghhe, ha my a worr ow sentri yn aga
mysk bys vynari. [27] Ow thrigva a vydh gansa; my a vydh aga
Duw, hag i a vydh ow fobel. [28] Ena an kenedhlow a wor my, an
Arlodh, dhe sanshe Israel, pan vydh ow sentri yn aga mysk
bys vykken.

Profosans erbynn Gog

38 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel: [2] Mab
den, sett dha fas erbynn Gog, tir Magog, chif
pennsevik Meshek ha Tubal, ha profos er y bynn, [3] ha lavar:

Yndelma y lever an Arlodh Duw: Otta, yth esov er dha bynn, A
Gog, chif pennsevik Meshek ha Tubal. 4 My a'th treyl a-dro ha
gorra higow y'th tiwen, ha'th tri yn-mes gans oll dha lu, mergh
ha marghogyon, i oll gwiskys yn arvwisk leun, kowethas bras,
i oll gans boklers ha skosow, i oll ow synsi kledhedhyow.
5 Yma Persi hag Ethiopi gansa, i oll gans skosow ha basnettow;
6 Gomer hag oll y luyow, chi Togarma dhyworth an gledhbarth
pell, gans oll y luyow, ha genes poblow pals.

7 Ombareus ha bydh parys, ti hag oll dha guntelles yw
kuntelys dhis, ha bydh gwithyas dhedha. 8 Wosa lies dydh y
fedhydh gelwys. Yn bledhynnyow a dheu yth edh erbynn tir yw
restorys wosa bresel, gans lies pobel kuntelys war venydhyow
Israel, hirneth re bia difeyth; y bobel a veu dres yn-mes
dhyworth an poblow, ha lemmyn i oll yw trigys yn sawder.
9 Ty a yskyn, ow tos yn-rag avel anawel, kepar ha komolen ow
kudha an tir, ty ha'th luyow, ha genes poblow pals.

10 Yndelma y lever an Arlodh Duw: Y'n jydh na prederow a
dheu y'th vrys, ha ty a bareus towlen dhrog. 11 Ty a lever, 'Yth
av yn-bann erbynn tir a drevow heb fosow; my a dheu erbynn
an dus kosel, trigys yn sawder, i oll trigys heb fosow, heb
barrys na yetys dhedha,' 12 dhe gemeres preydh ha dhe bylla,
dhe dreylya dha leuv erbynn an difeythtir yw anedhys lemmyn,
hag erbynn an bobel kuntelys dhyworth an kenedhlow, usi ow
kavos chatel ha gwara, trigys yn kres an tir. 13 Y lever dhis
Sheba ha Dedan, ha marchons Tarshish, hag oll hy gwikoryon,[a]
'A dheuthys dhe gemeres preydh? A guntelsys dha lu dhe bylla,
dhe dhon dhe-ves arghans hag owr, dhe gemeres chatel ha
gwara, ha dhe gemeres meur a breydh?'

14 Rag henna, profos, A vab den, ha lavar dhe Gog: Yndelma
y lever an Arlodh Duw: Y'n jydh na pan eus ow fobel Israel
trigys yn sawder, ty a dhifun, 15 ha dos dhyworth dha dyller y'n
gledhbarth pell, ty ha lies pobel genes, i oll ow marghogeth war
vergh, ost bras, ha lu krev. 16 Ty a yskyn erbynn ow fobel Israel

---

a 38:13 *hy gwikoryon:* Amendys. Po war-lergh an Septuagint *hy threvow.* Ebrow *hy lewyon yowynk.*

kepar ha komolen dhe gudha an tir. Y'n dedhyow diwettha my a'th tro erbynn ow thir, rag may hwrello an kenedhlow ow aswon, pan vedhav sanshes dredhowgh, A Gog, a-rag aga dewlagas.

Breus war Gog

17 Yndelma y lever an Arlodh Duw: A nyns yw ty neb a gewsis
vy a-dro dhodho y'n dedhyow koth, dre leuv ow gwesyon
profosi Israel, a brofossons lies bledhen y'n dedhyow na, my
dhe'th tri er aga fynn? 18 Y'n jydh na, pan dheu Gog erbynn
pow Israel, yn-medh an Arlodh Duw, ow sorr a dhifun. 19 Y'm
avi hag y'm sorrvan my a dheklar: Y'n jydh na y fydh dorgrys
bras war diredh Israel. 20 Puskes an mor, ydhyn an nev, bestes
an gwel, pub kreatur a slynk war an dor, hag oll an dus usi war
enep an tir, a gren a-ragov, ha'n menydhyow a vydh tewlys
dhe'n dor, ha'n alsyow a godh, ha pub fos a godh dhe'n leur.
21 My a elow ow kledha erbynn Gog yn oll ow menydhyow,
yn-medh an Arlodh Duw; kledha pubonan a vydh erbynn y
vroder. 22 My a re breus warnodho dre bla ha dre woos; my a
dhinwa glaw warnodho yn fros, ha keserennow, tan ha loskven,
ha war y luyow ha war lies pobel eus ganso. 23 My a dhiskwedh
ow meuredh ha'm sansoleth a-rag dewlagas lies kenedhel. Ena
i a wor my dhe vos an Arlodh.

Luyow Gog Distruys

39 Ha ty, A vab den, profos erbynn Gog, ha lever,
Yndelma y lever an Arlodh Duw: Otta, yth esov
er dha bynn, A Gog, chif pennsevik Meshek ha Tubal; 2 my
a'th treyl a-dro ha'th tenna yn-rag, ha'th tri yn-bann dhyworth
penn pella an gledhbarth, ha'th hembronk erbynn menydhyow
Israel. 3 My a wysk dha warak yn-mes a dha dhorn gledh, ha
gul dhe'th sethow kodha yn-nans yn-mes a dha dhorn dhyghow.
4 Ty a godh war venydhyow Israel, ty hag oll dha luyow, ha'n
poblow eus genes; my a'th re dhe ydhyn preydh a bub eghen
ha dhe'n bestes gwyls avel boos. 5 Ty a godh y'n gwel ygor; rag
my re gewsis, yn-medh an Arlodh Duw. 6 My a dhanvon tan
war Magog ha war an re trigys yn sawder y'n enesow; i a wor

my dhe vos an ARLODH. 7 My a wra dhe'm hanow sans bos aswonys yn-mysk ow fobel Israel; ha ny asav ow hanow sans dhe vos defolys na fella; ha'n kenedhlow a wor my dhe vos an ARLODH, an Sans yn Israel. 8 Otta, devedhys yw, hag y fydh gwrys. Hemm yw an jydh a gewsis anodho.

9 Ena an re trigys yn citys Israel a yn-mes ha gorra tan y'n arvow ha'ga leski, skosow ha boklers, gwaregow ha sethow, fustow-dorn ha guwow. Seyth bledhen i wra tan gansa. 10 Ny guntelons prenn dhyworth an gwel, na'y dreghi dhyworth an koswigow, rag i a wra tan gans an arvow; i a gemmer preydh dhyworth an re a gemeras preydh dhyworta i, hag i a byll an re a's pyllas i, yn-medh an Arlodh DUW.

Ynkleudhyans Gog

11 Y'n jydh na my a re dhe Gog nans an re a dremen troha tu est an mor; ev a stopp hyns an dremenysi, rag Gog ha'y luyow a vydh ynkleudhys ena; henwys vydh Nans Hamon-gog. 12 Ha chi Israel a vydh orth aga ynkleudhyas seyth mis, rag glanhe an tir. 13 Oll pobel an tir a wra aga ynkleudhyas; ha hemma a dhre enor dhedha y'n jydh may tiskwedhav ow glori, yn-medh an Arlodh DUW. 14 I a sett dhe denewen gwer dhe dremena heb hedhi der an tir hag ynkleudhyas an re gesys war enep an dor, dh'y lanhe; wosa seyth mis i a dhalleth hwilas. 15 Ha pan dremenons der an tir, ev neb a wel askorn den a worr arwodh rybdho bys pan wrug an ynkleudhyoryon y ynkleudhyas yn nans Hamon-gog. 16 Hag y fydh cita ena ynwedh, henwys Hamona. Yndella i a lanha an tir.

17 Mes ty, A vab den, yndelma y lever an Arlodh DUW: Kows dhe ydhyn a bub eghen, ha dhe oll an bestes gwyls: Omguntelewgh ha dos; dewgh war-barth a bub tu dhe'm sakrifis a wrav ragowgh, sakrifis bras, war venydhyow Israel, ha hwi a dheber kig hag eva goos. 18 Hwi a dheber kig gwer allosek, hag eva goos pennsevigyon an nor, hordhes, eyn, gever, terewi, i oll bestes peskys a Bashan. 19 Hwi a dheber blonek bys pan vedhowgh lenwys, hag eva goos bys pan vedhowgh medhow, orth an sakrifis a wrav ragowgh. 20 Ha hwi a vydh

lenwys orth ow moos a vergh ha marghogyon, a wer grev ha kasoryon a bub eghen, yn-medh an ARLODH.

21 My a dhiskwedh ow glori yn-mysk an kenedhlow, hag oll
an kenedhlow a wel ow breus a wrugavy, ha'n leuv a worris
warnedha. 22 Ha chi Israel a wor, my dhe vos an ARLODH aga
Duw, a'n jydh na hag yn-rag. 23 Ha'n kenedhlow a wor, chi
Israel dhe vos yn kethneth drefen aga drogobereth, rag i dhe
vos dislel dhymm. Ytho my a gudhas ow fas dhyworta, ha'ga
ri yn leuv aga eskerens, hag i oll a godhas der an kledha.
24 My a's dyghtyas herwydh aga avlander ha herwydh aga
hammweythresow, ha my a gudhas ow fas dhyworta.

25 Rag henna yndelma y lever an Arlodh DUW: Lemmyn
my a dreyl kethneth Yakob ha kemeres truedh war oll chi
Israel; ha my a vydh avius rag ow hanow sans. 26 I a ankev aga
meth hag oll an dislelder a wrussons er ow fynn, pan vedhons
trigys yn sawder yn aga thir, heb den vyth dhe worra own
ynna. 27 Wosa my dh'aga dri arta dhyworth an poblow, ha'ga
huntelles dhyworth tiryow aga eskerens, my a dhiskwedh ow
sansoleth yn golok lies kenedhel. 28 Ena i a wor my dhe vos
an ARLODH aga Duw, rag my dh'aga danvon yn divroedh yn-
mysk an kenedhlow; hag ena my a's kuntelas yn aga thir aga
honan, heb gasa nagonan anedha ena. 29 Ny gudhav ow fas arta
dhyworta, rag my re dhiveris ow spyrys war ji Israel, yn-medh
an Arlodh DUW.

Gwelesigeth a'n Tempel Nowydh

40 Y'n pympes bledhen warn ugens a'gan divroedh,
yn dalleth an vledhen, yn degves dydh an mis, y'n
peswardhegves bledhen wosa an cita dhe vos gweskys yn-nans,
poran y'n jydh na, leuv an ARLODH a veu warnav, hag ev a'm
dros ena. 2 Ev a'm dros, yn gwelesigethow a Dhuw, dhe bow
Israel, ha'm settya war venydh pur ughel, may feu warnodho
neppyth haval dhe cita a-dhyghowbarth. 3 Ev a'm dros ena, hag
otta, yth esa gour, y semlans haval dhe semlans brons, gans
korden a lien ha korsen-vusura yn y leuv; hag yth esa ow sevel
y'n yet. 4 An gour a leveris dhymm, 'Mab den, mir gans dha

dhewlagas, ha klew gans dha dhiwskovarn, ha sett dha vrys war buptra a dhiskwedhav dhis; rag ty a veu dres omma rag may hallav y dhiskwedhes dhis. Deriv puptra a welydh dhe ji Israel.'

Yet an Est dhe'n Klos A-ves

5 Hag otta, yth esa fos a-ves dhe'n chi oll a-dro. Hirder an
gorsen-vusura yn leuv an gour o hwegh kevelin-hir, pub
kevelin-hir o kevelin ha dornva. Ev a vusuras les an fos, unn
gorsen; ha'n ughelder, unn gorsen. 6 Ena ev a entras a-ji dhe'n
yet esa ow mires troha'n est, hag yskynna war hy grisyow ha
musura treudhow an yet, unn gorsen y les. 7 Yth esa logow, unn
kevelin aga hirder hag unn kevelin aga les, hag yth esa pymp
kevelin ynter an logow; ha treudhow an yet ryb portal an yet
war-tu ha'n sentri o unn gorsen. 8 Ena ev a vusuras portal an
yet war-tu ha'n sentri, unn gorsen. 9 Ena ev a vusuras portal
an yet, eth kevelin; ha'y gilbostow, dew gevelin. Yth esa portal
an yet a-dal an sentri. 10 Yn yet an est yth esa tri log, tri an
tenewen ma ha tri an tenewen aral, ha'n tri kemusur; ha'n
kolovennow war an dhew denewen a veu kemusur. 11 Ena ev a
vusuras les entrans an yet, deg kevelin; ha hirder an yet, tredhek
kevelin. 12 Yth esa ke a-rag an logow, unn kevelin war an dhew
denewen, ha'n logow o hwegh kevelin war an dhew denewen.
13 Ena ev a vusuras an yet dhyworth to onan a'n logow dhe do
an aral, an les pymp kevelin warn ugens, dhyworth daras dhe
dharas, 14 Ynwedh ev a vusuras an portal, ugens kevelin; an yet
a valegis y'n klos oll a-dro.[a] 15 Dhyworth fas yet an entrans bys
yn fas portal an yet war-ji yth esa hanterkans kevelin. 16 Yth
esa fenestri ynn dhe'n logow, ha dh'aga hilbostow a-ji dhe'n
yet oll a-dro, hag ynwedh yth esa fenestri dhe'n portals war-ji
oll a-dro; ha war an kilbostow yth esa palmys.

An Klos A-ves

17 Ena ev a'm dros bys y'n klos a-ves, hag otta, yth esa helyow
ena, ha leur a leghveyn gwrys rag an klos oll a-dro; yth esa deg
hel warn ugens war an leur. 18 An leur a amalas tenwennow

---

a 40:14 Amendys. An tekst ebrow yw legrys.

an yetys, kemusur gans hirder an yetys; hemm o an isella leur.
19 Ena ev a vusuras an les dhyworth fas an yet isella bys y'n
fas a-ves a'n klos a-bervedh; kans kevelin dhe'n howldrevel ha
dhe'n gogledh.

Yet an Gogledh

20 Ena ev a vusuras an yet a vir troha'n gogledh, ow ledya
dhe'n klos a-ves, hy hirder ha'y les. 21 Ha'y logow, tri war bub
tenewen, ha'y kilbostow ha'y portal, a veu kemusur gans an
kynsa yet; yth esa hy hirder hanterkans kevelin, ha'y les pymp
kevelin warn ugens. 22 Hag yth esa hy fenestri, ha'y portal ha'y
palmys kemusur gans an yet esa ow mires troha'n est. Yth
ens yn-bann dhedhi war seyth gris, hag yth esa hy fortal a-dal
dhedhi. 23 Yth esa an yet dhe'n klos a-bervedh a-dal yet an
gogledh, kepar dell esa y'n est; ev a vusuras a yet dhe yet, kans
kevelin.

Yet an Soth

24 Ena ev a'm dros troha'n soth, hag otta, yth esa yet y'n soth.
Ev a vusuras y gilbostow ha'y bortal. Yth ens i kemusur gans
an re erel. 25 Yth esa fenestri ynno oll a-dro, kepar ha'n fenestri
erel. Y hirder o hanterkans kevelin, ha'y les pymp kevelin
warn ugens. 26 Yth esa seyth gris ow mos yn-bann dhodho,
hag yth esa y bortal a-dal dhedha; yth esa dhodho palmys war
y gilbostow, onan war bub tenewen. 27 Yth esa yet y'n klos
a-bervedh, troha'n soth, hag ev a vusuras a yet dhe yet troha'n
soth, kans kevelin.

Yetys dhe'n Klos A-bervedh

28 Ena ev a'm dros dhe'n klos a-bervedh dre yet an soth,
hag ev a vusuras yet an soth; kemusur o gans an re erel. 29 Y
logow, y gilbostow, ha'y bortal o kemusur gans an re erel. Yth
esa fenestri ynno hag yn y bortal oll a-dro. Yth o hanterkans
kevelin y hirder, ha pymp kevelin warn ugens y les. 30 Yth esa
kilbostow oll a-dro, pymp kevelin warn ugens aga hirder, ha
pymp kevelin aga les. 31 Yth esa y bortal ow mires troha'n klos

a-ves, hag yth esa palmys war y gilbostow, hag yth esa eth gris ow mos yn-bann dhodho.

[32] Ena ev a'm dros dhe'n klos a-bervedh troha'n est, hag ev a vusuras an yet, kemusur gans an re erel. [33] Y logow, y gilbostow, ha'y bortal o kemusur gans an re erel; hag yth esa fenestri dhodho oll a-dro, ha dh'y bortal; y hirder o hanterkans kevelin, ha'y les pymp kevelin warn ugens. [34] Yth esa y bortal troha'n klos a-ves, hag yth esa palmys war y gilbostow war an dhew denewen, hag yth esa eth gris ow mos yn-bann dhodho.

[35] Ena ev a'm dros dhe yet an gogledh ha'y vusura; kemusur o gans an re erel. [36] Y logow, y gilbostow, ha'y bortal o kemusur gans an re erel, hag yth esa dhodho fenestri oll a-dro. Y hirder o hanterkans kevelin, ha'y les pymp kevelin warn ugens. [37] Yth esa y bortal ow mires troha'n klos a-ves, hag yth esa dhodho palmys war y gilbostow war an dhew denewen; hag yth esa eth gris ow mos yn-bann dhodho.

An Helyow rag Pareusi Sakrifisow

[38] Yth esa hel gans hy daras ryb postow an yetow; ena i a wolghi an offryn leskys. [39] Yn portal an yet yth esa diw voos, onan yn pub tenewen, mayth esa ledhys an offrynnow leskys, an offrynnow pegh, ha'n offrynnow kammweyth. [40] Y'n tenewen tu a-ves dhe'n portal, ryb an grisyow dhe entrans yet an gogledh, yth esa diw voos; hag y'n tenewen aral dhe bortal an yet yth esa diw voos. [41] Ytho esa peder moos war unn tenewen a'n yet, ha peder moos y'n tenewen aral: eth moos may ladhens an sakrifisow warnedha. [42] Yth esa ynwedh peder moos rag an offryn leskys, gwrys a ven treghys, kevelin ha hanter aga hirder, ha kevelin ha hanter aga les, ha kevelin aga ughelder, mayth esa settys daffar mayth o ledhys an offrynnow leskys ha'n sakrifisow. [43] Yth esa ynwedh baghow, dornva aga les, fastys a-bervedh oll a-dro. Yth esa kig an offryn war an mosow ma.

[44] Tu a-ves dhe'n yet a-bervedh yth esa helyow rag an genysi y'n klos a-bervedh, onan ryb tenewen yet an gogledh, a vir troha'n soth, an aral ryb tenewen yet an est, a vir troha'n

gogledh. [45] Yn-medh ev dhymm, ‘An hel ma, a vir troha’n soth, yw rag an oferysi, an re mayth eus dhedha charj a’n chi; [46] ha’n hel a vir troha’n gogledh yw rag an oferysi mayth eus dhedha charj a’n alter; an re ma yw mebyon Sadok, an Levysi mayth eus dhedha kummyas dhe dhos nes dhe’n ARLODH.’ [47] Ena ev a vusuras an klos, kans kevelin y hirder, ha kans kevelin y les. Yth esa an alter a-rag an chi.

An Tempel

[48] Ena ev a’m dros dhe bortal an chi, ha musura kilbostow an portal, pymp kevelin war an dhew denewen. Les an yet o peswardhek kevelin, ha fosow-tenewen an yet o tri hevelin war an dhew denewen. [49] Hirder an portal o ugens kevelin, ha’n les dewdhek[a] kevelin. Yth esa deg gris ow mos yn-bann dhodho, hag yth esa kolovennow ryb an kilbostow war an dhew denewen.

An Sentri

41 Ena ev a’m dros dhe’n tempel, ha musura an kilbostow, hwegh kevelin aga les war an dhew denewen.[b] [2] Les an entrans o deg kevelin, ha fosow-tenewen an entrans o pymp kevelin war an dhew denewen. Ev a vusuras y hirder, dew ugens kevelin, ha’y les ugens kevelin.

[3] Ena ev a entras a-ji dhe gynsa rann an sentri ha musura kilbostow an entrans, dew gevelin. Les an entrans o hwegh kevelin, ha fosow-tenewen[c] an entrans seyth kevelin. [4] Ena ev a vusuras y hirder, dew ugens kevelin, ha’n les dew ugens kevelin a-rag an sentri. Yn-medh ev dhymm, ‘Hemm yw an tyller an moyha sans.’

[5] Ena ev a vusuras fos an chi, hwegh kevelin; ha les an chambouryow-tenewen peswar kevelin oll a-dro dhe’n chi. [6] Yth esa an chambouryow-tenewen yn tri nivel, onan a-ugh an

---

a 40:49 *dewdhek:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *unnek.*

b 41:1 *war an dhew denewen:* Ow sewya an Septuagint. War-lergh tekst ebrow *war an dhew denewen, les an tabernakel.*

c 41:3 *fosow-tenewen:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *les.*

aral, ha deg warn ugens yn pub nivel. Yth esa jistys yn fos an chambouryow-tenewen oll a-dro, dh'aga skoodhya ma na vens skoodhys gans fos an chi. 7 An chambouryow-tenewen a dheuth ha bos moy ledan war bub nivel. An drehevyans a-dro dhe'n chi o drehevys yn nivelyow ow mos yn-bann. Grisyow eth yn-bann dhyworth an nivel isella dhe'n ughella der an nivel y'n kres. 8 My a welas ynwedh bos dhe'n chi terras ughelhes avel sel oll a-dro; selyow an chambouryow-tenewen o korsen leun, hwegh kevelin aga ughelder. 9 Les fos a-ves an chambouryow-tenewen o pymp kevelin. Yth esa spas ygor yntra chambouryow-tenewen an chi 10 ha'n helyow, ugens kevelin oll a-dro dhe'n chi. 11 Yth esa darasow an chambouryow-tenewen ow mires troha'n spas ygor, unn daras troha'n gogledh, hag unn daras troha'n dyghow. Les an tyller gwag o pymp kevelin oll a-dro.

12 An drehevyans a-dal an garth troha'n howlsedhes o seyth kevelin, ha fos an drehevyans o pymp kevelin hy les oll a-dro, ha'y hirder deg kevelin ha peswar ugens.

13 Ena ev a vusuras an chi, kans kevelin y hirder, ha'n garth ha'n drehevyans gans y fosow kans kevelin aga hirder; 14 ynwedh les fas an chi ha'n garth troha'n est o kans kevelin.

15 Ena ev a vusuras hirder an drehevyans a-dal an garth a-dryv dhodho, ha'n tremenvaow a-dro dhodho, kans kevelin. An sentri a-ves, ha'n sentri a-bervedh, ha'n portal a-dal an klos, 16 an treudhowyow, an fenestri ynn ha'n tremenvaow a-dro dh'aga thri, a veu panellow gans prenn oll a-dro. Dhyworth an leur yn-bann dhe'n fenestri, ha'n fenestri aga honan, o kudhys. 17 Y'n spas a-ugh an daras ha bys y'n chi a-bervedh, ha tu a-ves, ha war an fosow oll a-dro hag y'n sentri a-bervedh ha'n sentri a-ves 18 yth o kervys cherubyns ha palmys, palm yntra cherubyn ha cherubyn. Dhe bub cherubyn yth esa dew fas, 19 fas den troha'n palm war unn tenewen, ha fas lew troha'n palm war an tenewen aral. Kervys ens war oll an chi a-derdro. 20 Dhyworth an leur dhe dyller a-ugh an daras yth esa cherubyns ha palmys kervys, ha war fos an tempel.

21 Postow-daras an tempel o pedrek; hag a-rag an tyller
sans yth esa neppyth gans semlans 22 alter a brenn, tri hevelin
y ughelder, ha dew gevelin y hirder; y gernow, y sel ha'y
denwennow o a brenn. Yn-medh ev dhymm, 'Hemm yw an
voos usi a-rag an ARLODH.' 23 Yth esa darasow dewblek dhe'n
tempel ha dhe'n tyller sans. 24 Yth esa dhe bub daras diw
dhelen, diw dhelen rag an eyl daras, ha diw dhelen dhe'n daras
aral. 25 War dharasow an tempel yth o kervys cherubyns ha
palmys, haval dhe'n re kervys war an fosow; hag yth esa nen
a brenn war fas an portal a-ves. 26 Yth esa fenestri ynn gans
palmys war an dhew denewen, war fosow-tenewen an portal,
ha war jambouryow-tenewen an chi ha'n nenyow.

Helyow Rag an Tempel

42 Ena ev a'm dros yn-mes dhe'n klos a-ves, troha'n
gogledh, ha'm dri dhe'n helyow a-dal an garth a-rag
an drehevyans y'n gogledh. 2 Y hirder o kans kevelin yn tenewen
an gogledh, ha'y les hanterkans kevelin. 3 Y'n ugens kevelin esa
dhe'n klos a-bervedh, hag a-dal leur-leghveyn an klos a-ves,
yth esa tremenvaow yn tri nivel, haval an eyl dh'y gila. 4 A-rag
an helyow yth esa kerdhva, deg kevelin hy les ha kans kevelin y
hirder,[a] ow mires orth an klos a-bervedh. Yth esa aga darasow
troha'n gogledh. 5 An helyow gwartha o moy ynn es an helyow
yn goles ha kres an drehevyans, rag an tremenvaow a gemeri
moy spas dhyworta. 6 Rag yth esens yn tri nivel, ha nyns esa
dhedha kolovennow avel kolovennow an klos a-ves; rag henna
helyow an nivelyow isel ha kres o le aga braster dhyworth an
leur hag yn-bann. 7 Yth esa fos a-ves, kettuel gans an helyow,
troha'n klos a-ves a-dal an helyow, hanterkans kevelin y hirder.
8 Rag hirder an helyow y'n klos a-ves o hanterkans kevelin, mes
a-rag an tempel kans kevelin ens i. 9 Yn-dann an helyow ma
yth esa entrans dhyworth an est rag tus ow mos ynna dhyworth
an klos a-ves. 10 Orth dalleth fos an klos troha'n dyghow,[b] ow

---

a 42:4 *kans kevelin y hirder:* Ow sewya an Septuagint ha'n Syriek.

b 42:10 *Orth dalleth fos an klos troha'n dyghow:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *les fos an klos troha'n howldrevel.*

mires troha'n garth ha'n drehevyans, yth esa helyow [11] gans tremenva a-ragdha. Haval ens i dhe'n helyow troha'n gogledh. Gans an keth hirder ha les ha gans an keth fordhow yn-mes, an keth aray ha'n keth darasow [12] o an helyow troha'n soth. Yth esa daras orth dalleth an dremenva, an dremenva a-rag an fos kehaval troha'n est ow mos a-ji.

[13] Ena yn-medh ev dhymm, 'Helyow an gogledh ha helyow an dyghow a-rag an garth yw helyow sans may hyll an oferysi dybri an taklow an moyha sans. Ena i a sett an taklow an moyha sans, an offryn greun, an offryn pegh ha'n offryn kammweyth, rag an tyller yw sans. [14] Pan dheu an oferysi a-ji, nyns ons yn-mes dhyworth an tyller sans bys y'n klos a-ves, mes ena i a sett aga dillas may fenystrons ynna, rag sans yns; i a wisk dillas aral kyns mos dhe dyller an bobel.'

[15] Wosa gorfenna musura parth a-ji an tempel, ev a'm dros yn-mes troha'n yet a vir troha'n est, ha'y musura oll a-dro. [16] Ev a vusuras tenewen an est gans an gorden-vusura, pymp kans kevelin a-dro gans an gorden-vusura. [17] Ev a vusuras tenewen an gogledh, pymp kans kevelin a-dro gans an gorden-vusura. [18] Ev a vusuras tenewen an dyghow, pymp kans korsen gans an gorsen-vusura. [19] Ena eva dreylyas dhe'n howlsedhes ha musura, pymp kans kevelin gans an gorden-vusura. [20] Ev a'n musuras war an peswar tenewen. Yth esa dhodho fos oll a-dro pymp kans kevelin hy hirder, ha pymp kans kevelin hy les, dhe wul diberth ynter an sans ha'n ansans.

An Glori a Dhehwel dhe'n Tempel

43 Ena ev a'm dros dhe'n yet, an yet ow mires troha'n est, [2] hag otta, glori Duw Israel ow tos dhyworth an est; y lev o kepar ha son dowrow meur, ha'n nor a splannas gans y glori. [3] An welesigeth a welis o haval dhe'n welesigeth a welis pan dheuth dhe dhistrui an cita, ha kepar ha'n welesigeth a welis ryb an avon Kebar; ha my a godhas war ow fas. [4] Glori an ARLODH a dheuth bys y'n tempel der an yet esa ow mires troha'n est. [5] Ena an spyrys a'm drehevis ha'm dri dhe'n klos a-bervedh; hag otta, glori an ARLODH a lenwis an tempel.

6 My a glewas nebonan ow kewsel dhymm yn-mes a'n
tempel, ha'n gour ow sevel rybov. 7 Yn-medh ev dhymm: Mab
den, hemm yw tyller ow thron ha tyller godhnow ow threys
may trigav ena yn-mysk mebyon Israel bys vykken. Ny wra
chi Israel defolya ow hanow sans, naneyl i na'ga myghternedh,
gans aga horyans, ha gans peulveyn aga myghternedh wosa i
dhe verwel. 8 Pan worrsons aga threudhow ryb ow threudhow
vy, ha'ga fostow-daras ryb ow fostow-daras vy, gans tra vyth
marnas paros yntra my hag i, i a dhefolyas ow hanow sans gans
an taklow kasadow a wrussons; ytho my re's konsumyas y'm
sorr. 9 Lemmyn gorrens dhe-ves aga horyans ha peulveyn aga
myghternedh pell dhyworthiv, ha my a drig yn aga mysk bys
vykken.

10 Mes ty, A vab den, deskrif an tempel dhe ji Israel, may
perthons meth a'ga hammweythresow; ha gwrens i musura
an patron. 11 Ha mar perthons meth drefen puptra a wrussons,
diskwedh dhedha furv an tempel, y aray, y fordhow mes ha'y
entransow – oll y laghys, oll y ordenansow, ha'y desin kowal.[a]
Skrif hemma a-rag aga dewlagas, may hwitthons ha sewya
an desin kowal hag oll y ordenansow, ha'ga gul. 12 Hemm yw
lagha an tempel. War dopp an menydh, y diredh oll a-dro a
vydh an moyha sans. Hemm yw lagha an tempel.

An Alter

13 Hemm yw musurans an alter yn kevelinnyow (an kevelin
yw kevelin ha dornva). Downder an londer a vydh kevelin ha'y
les kevelin, gans amal a unn dhornva a-dro dh'y amal. Hemm
yw ughelder an alter. 14 Dhyworth an londer war an leur bys
y'n min isella, dew gevelin, ha'n les unn kevelin; ha dhyworth
an byghanna min bys y'n brassa min, peswar kevelin, ha'n les
unn kevelin. 15 An alter-oles, peswar kevelin; ha dhyworth an
alter hag yn-bann, peswar korn. 16 An alter-oles a vydh pedrek,
dewdhek kevelin hy hirder ha dewdhek kevelin hy les. 17 An

---

a 43:11 *oll y laghys, oll y ordenansow, ha'y desin kowal:*
Amendys. Ebrow *hag oll y furvow hag oll y ordenansow hag oll y furvow hag oll y laghys.*

min a vydh pedrek, peswardhek kevelin y hirder ha peswardhek kevelin y les, gans amal a-dryv an alter. Hy grisyow a vir orth an est.

18 Ena yn-medh ev dhymm: Mab den, yndelma y lever an Arlodh Duw: An re ma yw ordenansow an alter: Y'n jydh may fydh drehevys rag offrynna offrynnow leskys warnedhi ha rag skollya goos warnedhi, 19 ty a re tarow rag offryn pegh dhe'n oferysi leviek a has Sadok, an re a dheu nes dhe venystra dhymm. 20 Ha ty a gemmer rann a'y woos ha'y worra war an peswar karn anedhi, ha war beder kornel an min, ha war an amal a-derdro; yndella ty a's glanha ha gul prenedh rygdhi. 21 Ha ty a gemmer tarow an offryn pegh, hag y fydh leskys y'n tyller apoyntys y'n tempel a-ves dhe'n sentri.

22 Y'n nessa dydh ty a offryn bogh heb namm rag offryn pegh; hag i a lanha an alter, kepar dell y's glanhasons gans an tarow. 23 Wosa gorfenna an glanheans, ty a offryn tarow heb namm ha hordh heb namm dhyworth an flock. 24 Ty a's offryn a-rag an Arlodh, ha'n oferysi a skoll holan warnedha ha'ga offrynna avel offryn leskys dhe'n Arlodh. 25 Seyth dydh ty a dhre bogh rag offryn pegh pub dydh; ynwedh tarow ha hordh dhyworth an flock, heb namm. 26 Seyth dydh i a wra prenedh rag an alter ha'y glanhe; yndella y hwrons hy sakra. 27 Wosa gorfenna an dedhyow ma, ena an oferysi a wra agas offrynnow leskys ha'gas offrynnow kowethyans[a] war an alter; ha my a's degemmer, yn-medh an Arlodh Duw.

Yet an Est

44 Ena ev a'm dros dhe yet an sentri a-ves, a vir troha'n est; hag yth o deges. 2 Yn-medh an Arlodh dhymm: An yet ma a vydh deges; ny vydh ygerys, ha ny wra den vyth entra dredhi; rag an Arlodh, Duw Israel res entras dredhi. Rag henna y fydh deges. 3 Ny yll nagonan marnas an pennsevik y honan esedha ynni dhe dhybri bara a-rag an Arlodh; ev a enter dre bortal an yet, ha mos yn-mes dredho.

---

a 43:27 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

Kummyas dhe Entra an Tempel

[4] Ena ev a'm dros a-rag an tempel dre yet an gogledh. My a viras, hag otta, glori an ARLODH ow lenwel tempel an ARLODH; ha my a godhas war ow fas. [5] An ARLODH a leveris dhymm: Mab den, gwra attendya, ha mir gans dha dhewlagas ha klew gans dha dhiwskovarn ha my a gews dhis a-dro dhe oll ordenansow tempel an ARLODH, hag oll y laghys; ha merk yn ta entrans an tempel, hag oll an fordhow yn-mes a'n sentri. [6] Lavar dhe'n chi diwostydh, dhe ji Israel, Yndelma y lever an Arlodh DUW: Bedhes diwedh dhe'th weythresow kasadow, a ji Israel, [7] ow tri y'n sentri estrenyon, antrodreghys aga holon, hag antrodreghys aga hig, ow tefolya ow chi, owth offrynna dhymm ow boos, an blonek ha'n goos. Hwi re dorras ow hevambos, yn oll agas taklow kasadow. [8] Ny withsowgh charj a'm taklow sans, mes hwi re settyas erel dhe witha charj a'm sentri.

[9] Yndelma y lever an Arlodh DUW: Ny dheu y'm sentri estren vyth, antrodreghys y golon na antrodreghys y gig, na hwath an estrenyon usi yn-mysk mebyon Israel. [10] Mes an Levysi, an re yw gyllys pell dhyworthiv, ow mos yn sowdhan dhyworthiv war-lergh aga idolys pan eth Israel yn sowdhan – i a berth aga hessydhyans. [11] I a vydh menystrys y'm sentri, gans charj a yetys an tempel, hag ow servya y'm tempel; i a ladh an offryn leskys ha'n sakrifis rag an bobel, hag i a sev a-ragdha ha'ga servya. [12] Rag i dhe venystra dhedha a-rag aga idolys, ha gul dhe ji Israel trebuchya yn kammhynseth, rag henna my re dos er aga fynn, yn-medh an Arlodh DUW, hag i a berth aga hessydhyans. [13] Ny dhons nes dhymm, dhe servya dhymm avel oferysi, na dos nes dhe oll ow thaklow sans, na dhe'n tyller an moyha sans; mes i a berth aga meth, drefen an taklow kasadow a wrussons, [14] Mes my a re dhedha charj a'n tempel, rag oll y ober, ha puptra eus dhe vos gwrys ynno.

An Oferysi Leviek

[15] Mes an oferysi leviek, mebyon Sadok, an re a withas charj a'm sentri pan eth mebyon Israel yn sowdhan dhyworthiv, i a dheu nes dhymm dhe'm servya, hag i a sev a-ragov dhe

offrynna dhymm blonek ha goos, yn-medh an Arlodh Duw.
16 I aga honan a vydh owth entra y'm sentri, hag i aga honan
a dheu nes dhe'm moos dhe venystra dhymm, hag i a with
ow charj. 17 Pan dhons dre yetys an klos a-bervedh, i a vydh
gwiskys yn dillas a lien; ny dheu gwlan warnedha hag i ow
menystra orth yetys an klos a-bervedh, po a-ji dhe'm tempel.
18 Y fydh tulyfantys a lien war aga fenn, ha lavrek a lien war
aga dhiwglun; ny omwrugysons gans tra vyth a wra dhedha
hwysa. 19 Pan ons yn-mes dhe'n klos a-ves, dhe'n bobel, i a
dhiwisk aga dillas mayth esens ow menystra ynna, ha'ga gorr
y'n helyow sans, hag i a wisk dillas aral ma na sakrons an bobel
gans aga dillas. 20 Ny dreghons blew aga fenn dhe vos blogh, na
gasa aga gols dhe vos hir; mes i a dregh gols aga fenn gans rach.
21 Ny wra oferyas vyth eva gwin pan enter an klos a-bervedh.
22 Ny dhemmedh gwedhwes, na benyn dhidhemedhys, mes
gwerghes a has chi Israel, po gwedhwes neb yw gwedhwes
oferyas.

23 I a dhysk dhe'm pobel discernya ynter an sans ha'n ansans,
ha diskwedhes dhedha discernya ynter an avlan ha'n glan.
24 Yn ken a lagha i a sev yn breus, hag i a vreus herwydh ow
breusow vy. I a with ow lagha ha'm ordenansow rag oll ow
golyow apoyntys, hag i a with ow Sabotys sans.

25 Ny omdhefolyons, ow tos nes dhe dhen marow; mes mars
yw mamm po tas, mab po myrgh, broder po hwor na's teves
gour, i a yll omdhefolya. 26 Wosa bos glanhes, i a reken seyth
dydh ragdho. 27 Y'n jydh may teu y'n sentri, y'n klos a-bervedh,
dhe venystra y'n sentri, ev a offryn y offryn pegh, yn-medh an
Arlodh Duw.

28 Hemma a vydh eretons dhedha: my yw aga eretons. Ny
rowgh dhedha perghenogeth yn Israel; my yw aga ferghenogeth.
29 I a yll dybri an offryn greun, an offryn pegh ha'n offryn
kammweyth; ha puptra sakrys yn Israel a vydh dhedha. 30 An
kynsa frut a oll an kynsa frut a bub kinda, ha pub offryn a
bub kinda dhyworth oll agas offrynnow a vydh dhe'n oferysi;
hwi a re dhe'n oferyas an kynsa rann a'gas toos, may powesso

bennath war dha ji.[a] 31 Ny dheber an oferysi tra vyth a verwis
a'y honan, na preydh skwardys gans edhen na best.

An Rannvro Sans

45 Pan vedhowgh ow tewlel prenn dhe ranna an tir avel
eretons, hwi a re offryn dhe'n ARLODH, rann a'n tir
avel rannvro sans, pymp warn ugens a vilyow hy hirder hag
ugens mil hy les. Hi a vydh sans a-ji dhe oll hy oryon a-dro.
2 Anedhi y fydh rann bedrek rag an sentri, pymp kans hy
hirder ha pymp kans hy les, ha spas ygor a hanterkans kevelin
a-dro dhedhi. 3 Y'n rannvro sans ty a vusur rann a bymp warn
ugens a vilyow hy hirder, ha deg mil hy les; ynni y fydh an
sentri, an tyller an moyha sans. 4 Rann sans an tir a vydh dhe'n
oferysi, menystrys an sentri, an re a dheu nes dhe venystra
dhe'n ARLODH; hag y fydh tyller rag aga chiow ha tyller sans
rag an sentri. 5 Hag y fydh rann pymp warn ugens a vilyow hy
hirder ha deg mil hy les rag an Levysi a venyster y'n tempel
avel aga ferghenogeth rag citys dhe driga ynna.[b]

6 Hwi a re perghenogeth an cita, pymp mil hy les ha pymp
warn ugens a vilyow hy hirder, ryb tenewen an rann sans; y
fydh rag oll chi Israel.

7 Rag an pennsevik y fydh an tir war dhew denewen an rann
sans ha perghenogeth an cita, ryb tenewen an rann sans ha
perghenogeth an cita, a'n howlsedhes hag a'n howldrevel, ha'n
hirder kettuel gans an rannow dhyworth or an howlsedhes bys
yn or an howlsevel 8 An tir ma a vydh y berghenogeth yn Israel.
Ny wra ow fennsevigyon arwaska ow fobel na fella, mes i a re
an tir dhe ji Israel war-lergh aga lothow.

9 Yndelma y lever an Arlodh DUW: Lowr yw, a bennsevigyon
Israel! Hepkorewgh garowder ha ravna, ha gwrewgh

---

a 44:30 *dha ji:* Ow sewya an Ebrow ha'n Vulgat. War-lergh an Septuagint, *agas chiow.*

b 45:5 *rag citys dhe driga ynna:* Amendys war-lergh an Septuagint.

gwirvreus hag ewnder; na wrewgh tewlel ow fobel yn-mes a'ga ferghenogeth na fella, yn-medh an Arlodh Duw.

Posow ha Musuryow

10 Y fydh dhywgh mantolyow ewn, hag efa ewn ha bath[a] ewn.
11 An efa ha'n bath a vydh kemusur, an bath unn degves rann a homer, ha'n efa unn degves rann a homer; an homer a vydh an musur savonek. 12 An shekel a vydh ugens gera. An sommen a ugens shekel ha pymp shekel warn ugens ha pymthek shekel a vydh agas mina.

Offrynnow

13 Hemm yw an offryn a wrewgh: unn hweghves rann a efa dhyworth pub homer a waneth, hag unn hweghves rann a efa dhyworth pub homer a heydh, 14 An ordenans rag oyl yw unn degves rann a bath dhyworth pub kor (yma deg bath yn unn kor, kepar hag y'n homer);[b] 15 hag unn dhavas dhyworth pub flock a dhew kans dhyworth peurvaow dowrhes Israel. Hemm yw rag an offryn greun, ha'n offryn leskys ha'n offryn kowethyans,[c] dhe wul prenedh ragdha, yn-medh an Arlodh. 16 Oll pobel an tir a re an offryn ma rag pennsevik Israel. 17 Dever an pennsevik a vydh ri an offrynnow leskys, offrynnow greun, hag offrynnow diwes y'n golyow, y'n loryow nowydh hag y'n Sabotys, oll an golyow apoyntys a ji Israel; ev a brovi an offrynnow pegh, an offrynnow greun, an offrynnow leskys, ha'n offrynnow kowethyans, dhe wul prenedh rag chi Israel.

Golyow

18 Yndelma y lever an Arlodh Duw: Y'n kynsa mis, yn kynsa dydh an mis, ty a gemmer tarow yowynk heb namm, ha ty a burha an sentri. 19 An oferyas a gemmer neppyth a woos an offryn pegh ha'y worra war bostow darasow an tempel, peder kornel min gwartha an alter, ha war bostow yet an klos a-bervedh. 20 Ty a wra yndella yn seythves dydh an mis

a 45:10 *bath:* Musur linyel, a-dro dhe 45 liter.

b 45:14 *yma deg bath yn unn kor, kepar hag y'n homer:* Amendys.

c 45:15 *offryn kowethyans.* Po *offryn kres.* Ebrow *shalom.*

rag gour a beghas heb y wodhvos, po dre sempledh ty a wra prenedh rag an tempel.

21 Y'n kynsa mis, yn peswardhegves dydh an mis, y fydh dhywgh an Pask, gool a seyth dydh; bara heb goll a vydh dybrys. 22 Y'n jydh na an pennsevik a brovi tarow avel offryn pegh ragdho ev y honan ha rag oll an bobel. 23 Seyth dydh a'n gool ev a brovi offryn leskys dhe'n ARLODH, seyth tarow, ha seyth hordh heb namm, rag pubonan a'n seyth dydh, ha bogh rag offryn pegh 24 Hag ev a brovi offryn greun, unn efa, rag pub tarow, ha hin a oyl rag pub efa. 25 Y'n seythves mis, yn pymthegves dydh an mis, ha dre seyth dydh an goll, ev a wra an keth provians rag offrynnow pegh, offrynnow leskys, hag offrynnow greun, ha'n oyl.

Rewlys Divers

46 Yndelma y lever an ARLODH: yet an klos a-bervedh, a vir troha'n est, a vydh deges y'n hwegh dydh a lavur; mes yn jydh an Sabot y fydh ygerys, hag yn jydh an loor nowydh. 2 An pennsevik a dheu a-ji dre bortal an yet dhyworth an tu a-ves, ha sevel ryb post an yet. An oferysi a bareus y offryn leskys ha'y offrynnow kowethyans,[a] hag ev a ombleg orth treudhow an yet. Ena ev a yn-mes, mes ny vydh an yet deges kyns an gorthugher. 3 Pobel an tir ynwedh a ombleg orth daras an yet na a-rag an ARLODH y'n Sabotys hag y'n loryow nowydh. 4 Ha'n offryn leskys a wra an pennsevik y dhre dhe'n ARLODH yn jydh an Sabot a vydh hwegh on heb namm, ha hordh heb namm. 5 An offryn greun gans an hordh a vydh unn efa, ha'n offryn greun gans an on a vydh herwydh y vodh, war-barth gans hin a oyl rag pub efa. 6 Yn jydh an loor nowydh ev a brovi tarow ha hwegh on ha hordh; i a vydh heb namm. 7 Hag ev a brovi offryn greun unn efa rag an tarow hag efa rag an hordh, ha rag an eyn herwydh y vodh, war-barth gans hin a oyl rag pub efa. 8 Pan dheu an pennsevik a-ji, ev a dheu dre bortal an yet, hag ev a yn-mes y'n keth fordh.

---

a 46:2 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

[9] Pan dheu pobel an tir a-rag an ARLODH y'n golyow apoyntys, neb a dheu a-ji dre yet an gogledh dhe wordhya, ev a omden dre yet an soth; ha neb a dheu a-ji dre yet an soth, ev a omden dre yet an gogledh; ny wra ev dehweles der an yet may teuth a-ji dredhi, mes omdennes der an yet usi a-dal dhedhi. [10] Pan dhons a-ji, an pennsevik a dheu yn aga mysk, ha pan omdennons, ev ynwedh a omden.

[11] Y'n golyow ha'n solempnitys an offryn greun gans tarow a vydh efa, ha gans hordh efa, ha gans on herwydh an gallos, war-barth gans hin a oyl rag pub efa. [12] Pan wra an pennsevik provia offryn bolonjedhek, offryn leskys po offryn kowethyans, avel offryn bolonjedhek dhe'n ARLODH, an yet a vir troha'n est a vydh ygerys ragdho; hag ev a offryn y offryn leskys ha'y offrynnow kowethyans dell wra yn jydh an Sabot. Ena ev a omden, ha wosa ev dhe omdenna, an yet a vydh deges.

[13] Ty a brovi on a unn bloodh heb namm rag offryn leskys dhe'n ARLODH pub dydh; pub myttin ty a'n provi. [14] Ty a brovi offryn greun ganso pub myttin, unn hweghves rann a efa, hag unn tressa rann a hin a oyl rag glybya an bleus fin, avel offryn greun dhe'n ARLODH, avel ordenans bys vykken. [15] I a brovi an on ha'n offryn greun ha'n oyl pub myttin, rag offryn leskys pubdedhyek.

[16] Yndelma y lever an Arlodh DUW: Mar re an pennsevik ro dhyworth y eretons dhe onan a'y vebyon, henna a vydh dh'y vebyon ev ynwedh; y fydh aga ferghenogeth der eretons. [17] Mes mar re ro dhyworth y eretons dhe onan a'y wesyon, y fydh dhodho bys vledhen y livreson; ena ev a dhehwel dhe'n pennsevik. Ny vydh y eretons marnas rag y vebyon. [18] Ny wra an pennsevik kemeres tra vyth a eretons an bobel, orth aga thewlel mes a'ga ferghenogeth; ev a re eretons dh'y vebyon ynmes a'y berghenogeth y honan, ma na vo nagonan a'm pobel diberthys dhyworth y berghenogeth.

[19] Ena ev a'm dros der an entrans ryb tenewen an yet troha'n helyow sans rag an oferysi, a vir troha'n gogledh; hag ottena tyller y'n tenewen west anedha. [20] Yn-medh ev dhymm, Hemm

yw an tyller may frojyons ynno an offryn kammweyth ha'n offryn pegh, ha may pebons an offryn greun, ma na's drons yn-mes dhe'n klos a-ves, ha sakra an bobel.

[21] Ena ev a'm dros yn-mes dhe'n klos a-ves, ha'm ledya dhe beder kornel an klos; hag yn pub kornel a'n klos yth esa klos aral. [22] Y'n peder kornel a'n klos yth esa klosyow byghan, dew ugens aga hirder ha deg warn ugens aga les. [23] Yth esa rew a veyn a-dro dhe bubonan a'n peswar klos, gans olesow rag bryjyon, gwrys yn-dann an rewyow oll a-dro. [24] Yn-medh ev dhymm, An re ma yw an keginow may hwra an re a venyster y'n tempel bryjyon ynna sakrifis an bobel.

Dowr ow Resek dhyworth an Tempel

47 Ena ev a'm dros arta dhe entrans an tempel; hag otta, yth esa dowr ow resek a-dhann dreudhow an tempel troha'n est (rag yth esa an tempel ow mires troha'n est); hag yth esa an dowr ow resek a-dhann denewen soth an tempel, a'n soth dhe'n alter. [2] Ena ev a'm dros yn-mes der yet an gogledh, ha'm ledya a-dro a'n tu a-ves bys an yet a-ves a vir troha'n est; hag otta, yth esa dowr ow resek yn-mes a denewen an soth.

[3] Pan eth an gour yn-mes gans korden-vusura yn y leuv, ev a vusuras mil gevelin, hag ena ev a'm ledyas der an dowr, a dheuth bys y'n dhewufern. [4] Arta ev a vusuras mil ha'm ledya der an dowr, hag esa bys y'n dhewufern. Ena ev vusuras mil aral ha'm ledya der an dowr, hag a veu bys y'n dhiwglun. [5] Arta ev a vusuras mil, hag yth o avon na yllis vy tremena dresti, rag an dowr re dhrehavsa lowr dhe neuvya ynno, avon na yllys tremena dredhi. [6] Yn-medh ev dhymm, 'Mab den, a welsys hemma?'

Ena ev a'm ledyas ha'm dri arta dhe lann an avon. [7] Wosa my dhe dhehweles, otta, war lann an avon gwydh pals, pur lies, war dhiw lann an avon. [8] Yn-medh ev dhymm, 'Yma'n dowr ma ow resek yn-mes troha ranndir an est, hag ow mos yn-nans dhe'n Araba; pan dheu bys y'n mor, bys yn mor an dowrow trenk, an dowr a vydh yaghhes. [9] Ple pynag yth a an avon, pub kreatur byw ow hesya a vyw, hag y fydh puskes pur lies drefen

an dowrow a dheu di. Y fedhons yaghhes, ha puptra a vyw ple
pynag a dheu an avon. [10] Tus a sev ryb an mor ow pyskessa;
dhyworth En-gedi ha bys En-eglaym y fydh tylleryow rag lesa
rosow. An puskes a vydh a lies kinda, kepar ha puskes an Mor
Bras, pur lies. [11] Mes ny vydh yaghhes y wernow ha'y halow;
i a vydh gesys rag holan, [12] Ryb an avon, war hy diw lann, y
tyv gwydh a bub kinda rag boos, ma na wedher aga del, na ny
fyll aga frut, mes i a dheg frut nowydh, rag bos aga dowrow
dhyworth an sentri. Aga frut a vydh rag boos, ha'ga del rag
yaghheans.'

Oryon Nowydh an Tir

[13] Yndelma y lever an Arlodh Duw: An re ma yw an oryon
may hwrewgh ranna an tir avel eretons rag an dewdhek looth
a Israel. Y fydh diw rann dhe Yosep. [14] Hwi a'n rann yntredha
gans an eyl eretons kepar ha'y gila. My a dos gans ow leuv
drehevys y ri dh'agas tasow, ha'n tir ma a godh dhywgh avel
agas eretons.

[15] Hemma a vydh or an tir: Yn tu an orth, dhyworth an Mor
Bras dre fordh Hethlon dhe Lebo-hamath, hag yn-rag dhe
Sedad, [16] Berotha, Sibraym (usi ynter or Damaskus hag or
Hamath), bys Haser-hattikon, usi ryb or Hawran. [17] Ytho an or
a vydh dhyworth an mor dhe Hasar-enan,[a] usi a'n gogledh dhe
or Damaskus, gans or Hamath dhe'n gogledh. Hemma a vydh
tenewen an gogledh.

[18] Yn tenewen an est, an or a vydh yntra Hawran ha
Damaskus; ha dhyworth Gilead ha pow Israel orth an Yordan;
dhe vor an est bys yn Tamar. Hemma a vydh tenewen an est.

[19] Yn tenewen an soth y fydh dhyworth Tamar bys dowrow
Meribath-kadesh, ena ryb an avon dhe'n Mor Bras. Hemma a
vydh or an soth.

[20] Yn tenewen an west, an Mor Bras yw an or bys yn tyller
a-dal Lebo-hamath. Hemma a vydh tenewen an west.

---

a 47:17 *Hasar-enan:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *Hasor-enon.*

21 Yndella hwi a rann an tir ma yntredhowgh, herwydh
lothow Israel. 22 Hwi a'n rann ow tewlel prenn avel eretons
dhywgh ha rag an alyons yw trigys yntredhowgh ha dhedha
fleghes dinythys yn agas mysk. I a vydh ragowgh avel Israelysi
teythyek; i a's tevydh eretons yn-mysk lothow Israel. 23 Yn py
looth pynag a vo an alyons trigys, ena hwi a rann dhedha aga
eretons, yn-medh an Arlodh Duw.

Rannow a Lothow

48 An re ma yw henwyn an lothow. Dhyworth or an
gogledh, war fordh Hethlon, dhe Lebo-hamath,
bys Hasar-enan, usi war or Damaskus troha'n gogledh, ryb
Hamath: dhyworth tenewen an est dhe'n west: y fydh unn rann
dhe Dan. 2 Ryb or Dan, dhyworth tenewen an est bys tenewen
an west, unn rann dhe Asher. 3 Ryb or Asher dhyworth
tenewen an est bys tenewen an west, unn rann rag Naftali.
4 Ryb or Naftali, dhyworth tenewen an est bys tenewen an west,
unn rann dhe Manasse. 5 Ryb or Manasse, dhyworth tenewen
an est bys tenewen an west, unn rann dhe Efraym 6 Ryb or
Efraym, dhyworth tenewen an est bys tenewen an west, unn
rann dhe Rewben. 7 Ryb or Rewben, dhyworth tenewen an est
bys tenewen an west, unn rann dhe Yuda.

8 Ryb or Yuda, dhyworth tenewen an est bys tenewen an west,
y fydh an offryn a offrynnowgh, pymp warn ugens a vilyow y
les, ha'y hirder kepar ha'n rannow erel, dhyworth tenewen an
est bys tenewen an west; ha'n sentri a vydh y'n kres anodho.
9 An offryn a offrynnowgh dhe'n Arlodh a vydh pymp warn
ugens a vilyow y hirder ha deg mil y les. 10 An re ma a vydh
an offryn sans rag an oferysi: y'n gogledh, pymp warn ugens
a vilyow, hag y'n howlsedhes deg mil y les, hag y'n est deg
mil y les, hag y'n soth pymp warn ugens a vilyow y hirder;
ha'n sentri a vydh y'n kres anodho. 11 Y fydh rag an oferysi
sakrys, mebyon Sadok, a withas ow charj, ha nag ethons yn
sowdhan, dell wrug an Levysi. 12 Y fydh dhedha avel offryn
arbennik dhyworth offryn sans an tir, tyller moyha sans, ryb
or an Levysi. 13 Ryb or an oferysi y fydh offryn dhe'n Levysi

pymp warn ugens a vilyow y hirder ha deg mil y les. Oll an hirder a vydh pymp warn ugens a vilyow, ha'n hirder deg mil. [14] Ny werthons tra vyth anodho, na'y geschanjya. Ny'n statyons, rag an gwella tir yw, ha sans dhe'n ARLODH.

[15] An pymp mil yn les yw gesys, ha'n pymp warn ugens a vilyow yn hirder, a vydh tyller na veu sakrys rag an cita dhe wul devnydh anodho, rag anedhow, ha rag peurvaow. An cita a vydh y'n kres anodho. [16] An re ma a vydh hy musuryow: yn tenewen an gogledh peswar mil pymp kans, yn tenewen an soth, peswar mil pymp kans, yn tenewen an est peswar mil pymp kans, hag yn tenewen an west peswar mil pymp kans. [17] Y fydh peurva dhe'n cita: y'n gogledh dew kans ha hanterkans, y'n soth dew kans ha hanterkans, y'n est dew kans ha hanterkans, hag y'n west dew kans ha hanterkans. [18] Remenant an hirder ryb an offryn sans a vydh deg mil y'n est, ha deg mil y'n west; y fydh ryb an offryn sans. Y askor a vydh boos rag oberoryon an cita. [19] Oberoryon an cita dhyworth oll lothow Israel a wra y gonedha. [20] Oll an offryn a vydh pymp warn ugens a vilyow orth pymp warn ugens a vilyow, pedrek. Ty a offryn an offryn sans war-barth gans perghenogeth an cita.

[21] An remenant war dhew denewen an offryn sans ha perghenogeth an cita a vydh rag an pennsevik. Y fydh owth ystyn dhyworth pymp warn ugens a vilyow an offryn troha or an est, ha troha'n west a-dal an pymp warn ugens a vilyow bys or an west, kettuel gans rannow an lothow; y fydh rag an pennsevik. An offryn sans gans an sentri a vydh y'n kres anodho. [22] Perghenogeth an Levysi ha perghenogeth an cita a vydh yn kres an pyth usi dhe'n pennsevik. Perghenogeth an pennsevik a vydh ynter or Yuda hag or Benyamin.

[23] Remenant an lothow: y fydh dhe Benyamin unn rann, dhyworth tenewen an est bys yn tenewen an west. [24] Ryb or Benyamin, dhyworth tenewen an est bys tenewen an west, unn rann dhe Simeon. [25] Ryb or Simeon, dhyworth tenewen an est bys tenewen an west, unn rann dhe Yssakar. [26] Ryb or Yssakar, dhyworth tenewen an est bys tenewen an west, unn

rann dhe Zebulun. [27] Ryb or Zebulun, dhyworth tenewen an
est bys tenewen an west, unn rann dhe Gad. [28] Ryb or Gad dhe
denewen an soth, an or a vydh dhyworth Tamar dhe dhowrow
Meribath-kadesh, ena ryb an avon bys an Mor Bras. [29] Hemm
yw an tir a wredh y ranna avel eretons ow tewlel prenn rag
lothow Israel, ha'n re ma yw aga rannow, yn-medh an Arlodh
Duw.

[30] An re ma yw an fordhow yn-mes a'n cita: yn tenewen an
gogledh, yw peswar mil pymp kans orth musur, [31] yetys an cita
a vydh war-lergh henwyn lothow Israel, teyr yet y'n gogledh,
yet Rewben onan, yet Yuda onan, yet Levi onan. [32] Yn tenewen
an est, yw peswar mil pymp kans, teyr yet: yet Yosep onan,
yet Benyamin onan, yet Dan onan. [33] Yn tenewen an soth, yw
peswar mil pymp kans orth musur, teyr yet, yet Simeon onan,
yet Yssakar onan, yet Zebulun onan. [34] Yn tenewen an west, yw
peswar mil pymp kans orth musur, teyr yet, yet Gad onan, yet
Asher onan, yet Naftali onan. [35] An kompas yw etek mil. Ha
hanow an cita a-dhia'n jydh na a vydh: Yma an Arlodh Ena.[a]

a 48:35 *Yma an Arlodh Ena:* Ebrow *Adonay Shamma.*

DANIEL

Chaptra 1
Daniel ha'y Gowetha yn Lys Nebukadnessar
Chaptra 2
Hunros Nebukadnessar
Duw a Dhiskwedh Styr an Hunros
Daniel a Styr an Hunros
Daniel ha'y Gowetha Avonsys
Chaptra 3
An Delow Owrek
An Fornes Tanek
Chaptra 4
Nessa Hunros Nebukadnessar
Styryans an Nessa Hunros
Nebukadnessar a Wormel Duw
Chaptra 5
Kevewi Belshassar
An Skrif war an Fos
Styryans an Skrif
Chaptra 6
An Bras erbynn Daniel
Daniel yn Fow an lewyon
Daniel Kemerys mes a'n Fow.
Chaptra 7
Gwelesigethow a'n Peswar Best
Breus a-rag an Koth a'n Dedhyow
Styryans Gwelesigethow Daniel
Chaptra 8
Gwelesigeth a Hordh ha Gaver
Gabriel a Styr an Welesigeth
Chaptra 9
Pysadow Daniel
An Deg Seythen ha Tri Ugens
Chaptra 10
An Welesigeth war Lann Tigris
Chaptra 11
Prys an Diwedh
Chaptra 12
Dasserghyans an Re Varow

Daniel ha'y Gowetha yn Lys Nebukadnessar

1 Y'n nessa bledhen a reyn Yehoyakim myghtern Yuda, Nebukadnessar myghtern Babylon a dheuth dhe Yerusalem hag omsettya a-dro dhedhi. [2] Ha'n Arlodh a worras yn y dhorn Yehoyakim myghtern Yuda, ha re a'n lestri dhyworth chi Duw; hag ev a's kerghas dhe bow Shinar,[a] dhe ji y dhuw, hag a worras an lestri yn tresorva y dhuw.

[3] Ena an myghtern a worhemynnis dhe Ashpenaz, penn y spadhesigyon, dhe gerghes dhodho re a vebyon Israel, keffrys a'n teylu riel ha'n welhevin, [4] gwer yowynk dhinamm, teg dhe weles, ha konnyk yn pub furneth, leun a skians, ow konvedhes dyskans, ha gwiw rag servya yn palys an myghtern, ha dhe dhyski dhedha lytherennow ha taves an Kaldeanys. [5] An myghtern a dhewisis ragdha rann bubdedhyek a voos an myghtern, ha'n gwin a wre y eva y honan, dhe vos

a 1:2 Shinar yw Babyloni.

megys yndella dre deyr bledhen; may hallens sevel a-rag an myghtern orth diwedh an termyn na. [6] Yn-mysk an Yedhewon ma yth esa Daniel, Hanania, Mishael hag Azaria. [7] Ha penn an spadhesigyon a ros dhedha les-henwyn: Daniel a henwis Belteshassar, Hanania a henwis Shadrak, Mishael a henwis Meshak, hag Azaria a henwis Abednego.

[8] Mes Daniel a erviras yn y golon na omdhefolsa gans boos an myghtern, na gans an gwin a wre y eva; ytho ev a wovynnas kummyas dhyworth penn an spadhesigyon ma na omdhefollya. [9] Ha Duw a wrug dhe benn an spadhesigyon diskwedhes favour ha truedh dhe Daniel. [10] Yn-medh penn an spadhesigyon dhe Daniel, 'Own a'm beus rag ow arlodh an myghtern, neb a dhewisis agas boos ha'gas diwes, may hwello bos agas tremmyn monna ages tremmyn an vebyon a'n keth oos ha hwi. Yndella hwi a worrsa ow fenn yn peryl drefen an myghtern.' [11] Ena yn-medh Daniel dhe'n rennyas, neb re bia apoyntys mester war Daniel, Hanania, Mishael hag Azaria gans penn an spadhesigyon: [12] 'My a'th pys, gwra previ dha servysi dre dheg dydhweyth; re bo res dhyn losow dhe dhybri ha dowr dhe eva. [13] Ena bedhes gwelys agan semlans, ha semlans an vebyon neb a dheber boos an myghtern; ha herwydh an pyth a welydh, gwra dyghtya dha servysi.' [14] Ytho ev a woslowas orta y'n mater ma, ha'ga frevi deg dydhweyth. [15] Orth diwedh deg dydhweyth y hwelys bos gwell aga semlans ha tewa aga hig ages oll an vebyon neb a dhybri boos an myghtern. [16] Ytho an rennyas a dhug dhe-ves aga boos, ha'ga gwin dhe eva, hag a ros dhedha losow. [17] Dhe'n peswar mab ma, Duw a ros dyskans ha skians yn pub lien ha furneth; ha Daniel a gonvedhi pub gwelesigeth ha hunros.

[18] Orth penn an dedhyow, pan leveris an myghtern dh'aga herghes, penn an spadhesigyon a's dros a-rag Nebukadnessar. [19] Ha'n myghtern a gewsis gansa, ha nyns esa nagonan yn-mysk oll an vebyon avel Daniel, Hanania, Mishael hag Azaria, pan sevsons a-rag an myghtern. [20] Yn pub mater a furneth po a gonvedhes hag a veu govynnys dhyworta gans an myghtern, ev a's kavas deg gweyth gwell ages oll an hudoryon ha'n worhenysi

esa yn y ruvaneth oll. [21] Ha Daniel a veu ena bys yn kynsa bledhen[a] myghtern Kyrus.

Hunros Nebukadnessar

2 Y'n nessa bledhen a reyn Nebukadnessar, Nebukadnessar a'n jeva hunrosow; ha'y spyrys a veu troblys, ha'y gosk a'n gasas. [2] Ena an myghtern a erghis may fe gelwys an hudoryon, an worhenysi, an bystrioryon, ha'n Kaldeanys, rag displegya dhe'n myghtern y hunrosow. Ytho y teuthons a-ji ha sevel a-dherag an myghtern. [3] Ha'n myghtern a leveris dhedha: 'Hunros a'm beu, ha troblys yw ow spyrys rag konvedhes an hunros.' [4] Ena an Kaldeanys a leveris dhe'n myghtern yn Aramaek:[b] 'A vyghtern, re vewi bys vykken! Gwra derivas an hunros dhe'th servysi, ha ni a dhiskwedh hy styr.' [5] An myghtern a worthebis dhe'n Kaldeanys ow leverel, 'An mater re beu ervirys genev: mar ny'm gwrewgh dhe gonvedhes an hunros ha'y styr, y fedhowgh hackys dhe demmyn, ha'gas chiow a vydh treylys dhe vern teyl. [6] Mes mar tiskwedhowgh an hunros ha'y styr, hwi a dhegemmer dhyworthiv rohow ha pewasow hag enor bras. Ytho, diskwedhewgh dhymm an hunros ha'y styr.' [7] I a worthebis arta, 'Re wrello an myghtern derivas an hunros dh'y servysi, ha ni a dhiskwedh hy styr.' [8] An myghtern a worthebis, 'Y hwonn yn surredi hwi dhe assaya gwaynya termyn, drefen y hwelowgh bos an mater ervirys genev. [9] Mar ny dherivowgh dhymm an hunros, nyns eus saw unn vreus ragowgh. Hwi re ombareusis leverel geryow gow ha podrek a-ragov erbynn an prys may fo chanj. Derivewgh dhymm ytho an hunros, may hwodhviv y hyllowgh diskwedhes dhymm hy styr.' [10] An Kaldeanys a worthebis dhe'n myghtern ow leverel, 'Nyns eus den vyth y'n bys neb a yll styrya mater an myghtern; yndella ny wrug myghtern, na gwalader na rewler govyn tra a'n par ma dhyworth huder, po dhyworth gorhenyas,

---

a 1:21 Henn yw 539, kynsa bledhen reyn Syrus avel myghtern Babylon.

b 2:4 Omma an yeth a janj dhyworth Ebrow dhe Aramaek, bys 7:28.

po dhyworth Kaldean. [11] Kales yw an pyth govynnys gans an myghtern, ha nyns eus den vyth a yll y dhiskwedhes dhe'n myghtern marnas an duwow, neb na drigons yn-mysk mab den.'[a]

[12] Rag hemma, an myghtern eth yn sorr hag a wrug fernewi yn feur, hag a erghis may fe distruys pub den fur a Babylon. [13] Yndella y feu dyllys gorhemmyn dredho may fe pub den fur ledhys; hag i a hwilas Daniel ha'y gowetha, rag aga ladha. [14] Ena Daniel a worthebis gans furneth ha gans dothter orth Aryok, kapten gwithysi an myghtern, neb galsa yn-mes rag ladha an dus fur a Babylon; [15] yn-medh ev dhe Aryok, kapten an myghtern, 'Prag yth yw mar sevur gorhemmyn an myghtern?' Ena Aryok a dhisplegyas an mater dhe Daniel. [16] Ha Daniel eth a-ji ha pysi an myghtern a ri dhodho prys, may tiskwettha an styr dhe'n myghtern.

Duw a Dhiskwedh Styr an Hunros

[17] Ena Daniel eth dh'y ji ha displegya an mater dhe Hanania, Mishael hag Azaria, y gowetha. [18] Ev a's pysis a hwilas truedh dhyworth Duw a nev ow tochya an kevrin ma, ma na ve Daniel ha'y gowetha distruys war-barth gans remenant an dus fur a Babylon. [19] Ena y feu displetys an kevrin dhe Daniel dre welesigeth yn nos. Ena Daniel a venygas Duw nev. [20] Daniel a worthebis ow leverel:

'Benyges re bo hanow Duw trank heb worfen,
rag dhodho ev yma furneth ha gallos.
[21] Ev a dreyl an prysyow ha'n sesonyow;
ev a remov myghternedh ha sevel myghternedh;
ev a ro furneth dhe'n re fur,
ha godhvos dhe'n re a wor konvedhes.
[22] Ev a dhiskudh taklow down ha kevrinek;
ev a aswon pyth eus y'n tewolgow,
ha'n golow usi trigys ganso ev.

---

a 2:11 *yn-mysk mab den:* Ow sewya an Vulgat. Aramaek *gans kig*.

[23] Dhiso jy, A Dhuw ow thasow,
y hwonn gras, ha'th wormel,
rag re resys dhymm furneth ha gallos,
ha lemmyn ty re dhisplegyas dhymm an pyth a
wovynsyn dhyworthis,
rag ty re dhisplegyas dhyn mater an myghtern.'

Daniel a Styr an Hunros

[24] Yndella Daniel eth bys yn Aryok, neb re bia henwys gans an myghtern rag distrui tus fur Babylon; ev eth ha kewsel dhodho yndelma: 'Na wra distrui an dus fur a Babylon; gwra ow dri a-rag an myghtern, ha my a dhiskwedh an styr dhe'n myghtern.'

[25] Ena Aryok a dhros Daniel yn hast a-rag an myghtern, ha kewsel dhodho yndelma: 'My re gavas, ynter an dhivresow a Yuda, gour neb a wor derivas an styr dhe'n myghtern.' [26] An myghtern a leveris dhe Daniel, henwys Belteshassar, 'A wodhes derivas dhymm an hunros re welis vy, ha'n styr anedhi?' [27] Daniel a worthebis a-rag an myghtern ow leverel: 'Nyns eus tus fur, na gorhenysi, na hudoryon, na kolyogyon neb a wor diskwedhes dhe'n myghtern an kevrin re beu govynnys gans an myghtern, [28] mes yma yn nev Duw neb a dhiskudh kevrinyow, hag ev re dherivas dhe vyghtern Nebukadnessar pandr'a hwyrvydh y'n dedhyow diwettha. Dha hunros, ha'n gwelesigethow y'th penn war dha weli, o an re ma: [29] Dhiso, A vyghtern, y teuth prederow war dha weli a'n pyth a hwarva a-wosa, hag ev neb a dhiskudh kevrinyow re wrug orthis konvedhes pandr'a hwyrvydh. [30] A-dro dhymmo vy, nyns yw dre furneth eus ynnov moy es dell eus yn tus vyw oll, y feu diskudhys dhymm an kevrin ma, mes rag may fo an styr diskudhys dhe'n myghtern, ha rag mayth aswonni prederow dha golon.

[31] 'Yth eses ow mires, A vyghtern, hag ottena unn delow bras. An delow ma, gallosek ha splann dres eghen, a sevis a-ragos, hag euthyk o y semlans. [32] Penn an delow o gwrys a owr fin; y

dhiwvron ha'y dhiwvregh a arghans, y dorr ha'y dhiwvordhos a vrons, [33] y dhiwarr a horn, y dhewdros yn rann a horn hag yn rann a briweyth. [34] Ha ty ow mires, y feu treghys men yn-mes heb mayn a dhorn, hag a weskis an delow war y dhewdros a horn hag a bri, ha'ga therri dhe demmyn. [35] Ena an horn, an priweyth, an brons, an arghans, ha'n owr, oll war-barth, a veu terrys dhe demmyn, hag a dheuth ha bos kepar hag us leuryow-drushya an hav, ha'n gwyns a's hwythas dhe-ves, ma na veu kevys ol vyth anedha. Mes an men hag a weskis an delow a dheuth ha bos menydh bras ha lenwel oll an norvys.

[36] 'Ottomma an hunros; ha'y styr a dherivyn a-rag an myghtern. [37] Ty, a vyghtern, yw myghtern a vyghternedh; Duw an nevow re ros dhis ruvaneth, gallos, nerth hag enor. [38] Ha ple pynag eus trigys mebyon den, bestes gwyls hag ydhyn an ebron, ev re's gorras y'th torn, ha gul orthis rewlya warnedha oll. Ty yw an penn a owr. [39] War dha lergh y hwra sevel ruvaneth aral, isella agesos, hag aral, tressa ruvaneth a vrons, hag a rewl oll an norvys. [40] Hag y fydh peswora ruvaneth, mar grev avel horn; rag kepar dell wra horn terri puptra dhe demmyn ha'y skwattya, yndella avel horn ev a derr oll an re na dhe demmyn hag a's skwatt. [41] Kepar dell welsys an treys ha'ga besyes, rann a weyth an gweythor pri ha rann a horn, yndella y fydh rynnys an ruvaneth; neppyth a fyrvder an horn a vydh ynni, dell welsys horn kemyskys gans pri leysek. [42] Kepar dell o an besyes-troos rann a horn ha rann a briweyth, y fydh an ruvaneth krev yn rann ha hedor yn rann. [43] Kepar dell welsys an horn kemyskys gans pri leysek, yndella y fedhons kemyskys an eyl gans y gila yn demedhyans, mes ny wrons glusa war-barth, kepar dell ny lus horn gans priweyth. [44] Hag yn dedhyow an vyghternedh ma, y hwra Duw an nevow drehevel gwlaskor na vydh nevra diswrys, ha ny vydh hy myghternses gesys dhe gen bobel. Hi a wra terri dhe demmyn ha distrui oll an ruvanethow ma, ha pesya bys vykken. [45] Kepar dell welsys y feu treghys men a'n menydh, heb mayn leuv, hag y torras dhe demmyn an horn, an brons, an priweyth, an arghans ha'n owr: yndelma an Duw

meur re dhiskwedhas dhe'n myghtern an pyth a hwyrvydh wosa hemma. Fastys yw an hunros, ha sur yw y styr.'

Daniel ha'y Gowetha Avonsys

46 Ena myghtern Nebukadnessar a godhas war y fas, hag omblegya a-rag Daniel; hag erghi may fe res dhodho offryn hag enkys. 47 Yn-medh an myghtern dhe Daniel, 'Yn hwir yth yw dha Dhuw Duw a dhuwow, hag Arlodh a vyghternedh, ha diskudher a gevrinyow, rag ty re allas diskudha an kevrin ma.' 48 Ena ev a ughelhas Daniel, ha ri dhodho meur a rohow bras, ha'y wul rewler war rannvro Babylon oll, ha bos penn an bennternedh war oll an dus fur a Babylon. 49 Ena Daniel a wovynnas orth an myghtern, hag ev a apoyntyas Shadrak, Meshak hag Abednego war venystrans rannvro Babylon. Mes Daniel – yth esa yn porth an myghtern.

An Delow Owrek

3 Nebukadnessar an myghtern a wrug delow owrek, tri ugens kevelin yn ughelder, ha hwegh kevelin yn les; ev a'n drehevis yn plen Dura, yn rannvro Babylon; 2 ha Nebukadnessar an myghtern a dhanvonas rag kuntel an wahalyethow, an bennternedh, ha'n wovernours, an vreusysi, an alhwedhoryon, an gussulyadoryon, an justisyow hag oll sodhogyon an rannvro, rag dones dhe sakrans an delow a wrussa Nebukadnessar an myghtern y dhrehevel. 3 Ena y feu kuntelys an wahalyethow, an bennternedh, ha'n wovernours, an vreusysi, an alhwedhoryon, an gussulyadoryon, an justisyow hag oll sodhogyon an rannvro, dhe sakrans an delow a wrussa Nebukadnessar an myghtern y dhrehevel; hag yth esens ow sevel a-rag an delow a wrussa Nebukadnessar y dhrehevel. 4 Ha krier a grias yn fen, 'Gorhemynnys owgh hwi, A boblow, A genedhlow, A davosow, 5 pan pynag y klewvowgh son an korn, an pib, an gyttrens, an krowd, an lyra, an pibow-sagh ha pub sort a venestrouthi, y kodhowgh dhe'n leur ha gul gologhas dhe'n delow owrek a wrussa Nebukadnessar an myghtern y dhrehevel. 6 Ha piw pynag na gottho dhe'n leur ha gul gologhas a vydh y'n keth eur na tewlys yn kres fornes a dan ow flammya.'

7 Ytho, dhe'n keth prys na, kettel glewas oll an poblow son an
korn, an pib, an gyttrens, an krowd, an lyra, an pibow-sagh
ha pub sort a venestrouthi, oll an poblow, an kenedhlow ha'n
tavosow a godhas dhe'n leur ha gul gologhas dhe'n delow owrek
a wrussa Nebukadnessar an myghtern y dhrehevel.

8 Ytho rag henna orth an prys ma, nebes gwer a Kaldea a
dheuth nes, hag a guhudhas an Yedhewon. 9 I a gewsis ha leverel
dhe Nebukadnessar an myghtern, 'A vyghtern, re vewi bys
vykken! 10 Ty, A vyghtern, a wrug gorhemmyn, dredho may
hwra pub huni neb a glewvo son an korn, an pib, an gyttrens,
an krowd, an lyra, an pibow-sagh ha pub sort a venestrouthi,
kodha dhe'n leur ha gul gologhas dhe'n delow owrek: 11 ha
piw pynag na gottho dhe'n leur ha gul gologhas a vydh tewlys
yn kres fornes a dan ow flammya. 12 Yma re a'n Yedhewon
a wrussys apoyntya war venystrans rannvro Babylon: Shadrak,
Meshak hag Abednego; an re ma, A vyghtern, ny wrussons vri
ahanas; ny wrons servya dha dhuwow, na gul gologhas dhe'n
delow owrek a wrussys y dhrehevel.' 13 Ena Nebukadnessar o
serrys fest, hag ev a erghis may fe dres Shadrak, Meshak hag
Abednego. Ena i a's dros a-rag an myghtern. 14 Nebukadnessar
a gewsis ha leverel dhedha, 'Yw gwir, A Shadrak, Meshak
hag Abednego, na wrewgh servya ow duwow, na gul gologhas
dhe'n delow owrek a wrug vy y dhrehevel? 15 Lemmyn, mars
owgh hwi parys orth an keth prys na pan glewowgh an korn,
an pib, an gyttrens, an krowd, an lyra, an pibow-sagh ha pub
sort a venestrouthi, dhe godha dhe'n leur ha gul gologhas dhe'n
delow a wrug vy, da yw hemma: mes mar ny wrewgh gologhas,
y fedhowgh tewlys an keth eur na yn kres fornes a dan ow
flammya; ha py par duw ywa a'gas delirv mes a'm dorn?'

16 Shadrak, Meshak hag Abednego a worthebis, ow leverel
dhe vyghtern Nebukadnessar,[a] 'Nyns yw bern genen dha
worthebi y'n mater ma. 17 Yndella mars yw yn fyw, agan
Duw neb a servyn a yll agan delivra mes a'n fornes a dan ow

a 3:16 Yndella an Septuagint. Tekst masoretek: *ow leverel dhe'n myghtern, A Nebukadnessar.*

flammya, hag ev a'gan delirv mes a'th torn. [18] Mes hwath mar ny vynn gul yndella, bedhes godhvedhys dhis, A vyghtern, na servyn dha dhuwow, na gul gologhas dhe'n delow owrek a wrussys y dhrehevel.'

An Fornes Tanek

[19] Ena yth o Nebukadnessar leun a gonnar, ha semlans y vejeth a veu treylys erbynn Shadrak, Meshak hag Abednego; ytho ev a gewsis, hag erghi may fe an fornes pothhes seythkemmys moy ages dell vedha an us. [20] Hag ev a erghis dhe'n kreffa gwer yn y lu ervys may kelmens Shadrak, Meshak hag Abednego, ha'ga thewlel y'n fornes a dan ow flammya. [21] Ena an wer ma a veu kelmys, hag i hwath yn aga lavrek, ha'ga lodrow, ha'ga thulyfant, ha'ga dillas erel, hag y fons tewlys yn kres an fornes a dan ow flammya. [22] Yndella, rag bos mall gans arghadow an myghtern, ha rag bos an fornes tomm dres eghen, flamm an tan a ladhas an wer neb a dhegi Shadrak, Meshak hag Abednego. [23] Ha'n tri gour na, Shadrak, Meshak hag Abednego, a godhas kelmys yn kres an fornes a dan ow flammya.[a]

[24] Ena y feu marth dhe Nebukadnessar an myghtern, hag ev a sevis yn skon, ha leverel dh'y gussulyoryon, 'A nyns esa tri gour a dewlsyn kelmys yn-mysk an tan?' I a worthebis dhe'n myghtern, 'Yn hwir, A vyghtern.'[b] [25] Ev a worthebis, 'Ottena, peswar gour a welav, digelmys, hag ow kerdhes yn-mysk an tan, ha nyns yns shyndys; ha semlans an peswora yw haval dhe vab a'n duwow.' [26] Ena Nebukadnessar a dheuth nes dhe dharas an fornes a dan ow flammya, ha leverel: 'A Shadrak, Meshak hag Abednego, hwi servysi a Dhuw Ughella, dewgh yn-mes, ha dewgh omma!' Ena Shadrak, Meshak hag Abednego a dheuth yn-mes a gres an tan. [27] Ha'n wahalyethow, an bennternedh, ha'n wovernours, ha kussulyoryon an myghtern, neb a vedha kuntelys, a welas an wer ma; fatel ny'n jevia an tan gallos vyth war aga horf, nag o goleskys blewen a'ga fenn, nag o treylys

a 3:23 Y'n Septuagint ha'n Vulgat, yma omma Pysadow Azaria ha Kan an Tri Mab Ktm 1:1.

b 3:24 Y'n Septuagint ha'n Vulgat 3:24-30 yw niverys 3:91-97.

aga lavrek, nag esa fler an tan warnedha. [28] Ena Nebukadnessar
a gewsis ow leverel, 'Benyges re bo Duw Shadrak, Meshak hag
Abednego, neb re dhanvonas y el, ha delivra y wesyon neb a
drestya ynno, ha treylya ger an myghtern, ha ri aga horf rag na
wrellons gologhas dhe dhuw vyth marnas dh'aga Duw i. [29] My
a dhyllo gorhemmyn: pub pobel, pub kenedhel ha pub taves
neb a gews erbynn Duw Shadrak, Meshak hag Abednego, a
vydh hackys dhe demmyn, ha'y ji a vydh treylys dhe vern teyl;
rag nyns eus Duw nahen neb a yll delivra yndelna.' [30] Ena an
myghtern a wrug dhe Shadrak, Meshak hag Abednego seweni
yn rannvro Babylon.

Nessa Hunros Nebukadnessar

4 Nebukadnessar an myghtern, dhe oll an poblow, an
kenedhlow ha'n tavosow trigys y'n norvys oll: Pals re bo
agas kres![a] [2] Da yw genev diskwedhes an toknys ha'n anethow
re wrug Duw Ughella ragov.

[3] Ass yw bras y doknys,
ass yw krev y anethow!
Y vyghternses yw myghternses a dhur bys vykken,
ha'y vestrynses a henedh dhe henedh.

[4] Yth esen vy, Nebukadnessar, attes y'm chi, hag ow floryshya
y'm palys. [5] Hunros a welis hag a wrug own dhymm; prederow
war ow gweli ha gwelesigethow ow fenn a'm euthega. [6] Rag
hemma my a wrug ordenans may fe dres a-ragov oll an dus
fur a Babylon, rag may tiskwetthens dhymm styr an hunros.
[7] Ena y teuth an hudoryon, an worhenysi, an Kaldeanys, ha'n
golyogyon; ha my a dherivas dhedha an hunros, mes ny yllens
diskwedhes dhymm y styr. [8] Ha wortiwedh y teuth a-ragov
Daniel, henwys Belteshassar war-lergh hanow ow duw, mayth
usi ynno spyrys an duwow sans; ha'n hunros a-ragdho a
dherivis: [9] 'A Belteshassar, mester an hudoryon, yth aswonav

a 4:1 Niveryans an gwersow omma a sew KJV. Y'n tekst Aramaek, 4:1-3 yw niverys 3:31-33, ha 4:4-37 yw niverys 4:1-34. Y'n Septuagint 4:1-3 yw niverys 3:98-100.

bos ynnos spyrys an duwow sans, ha nag eus kevrin re gales
ragos. Preder an pyth a welis y'm hunros, ha lavar dhymm y
styr.

10 An gwelesigethow y'm penn war ow gweli:
Yth esen ow mires, hag otta gwedhen yn kres an dor,
ha meur o hy ughelder.
11 An wedhen a dheuth ha bos bras ha krev,
ha'y barr a dhrehedhas dhe nev,
hag yth o gweladow bys penn an norvys oll.
12 Teg o hy del,
ha leun o hi a frut,
hag ynni yth esa boos rag peub oll.
Yn-danni y hwre bestes gwyls kavos skeus,
hag yth esa ydhyn an ebron trigys yn hy skorrow;
dhyworti y fedha megys pub kig.

13 'Yth esen war ow gweli ow mires orth gwelesigethow ow
fenn, hag ottena golyader, sans hogen, ow tiyskynna a nev.
14 Ev a armas yn fen, ow leverel,
"Hackyewgh an wedhen dhe'n leur,
ha treghewgh hy skorrow dhe-ves;
kryghyllewgh hy delyow kwit
ha skollyewgh hy frut;
fies an bestes a-dhanno,
ha'n ydhyn mes a'y skorrow.
15 Mes gas kyf hy gwreydh y'n dor,
kelmys gans kyngel a horn ha brons,
yn gwels yr an gwel.
Gans gluth an nev re bo ev glybys,
ha re bo y rann gans an bestes
yn gwels an dor.
16 Re bo treylys y vrys dhyworth brys den,
ha re bo res dhodho brys best;
ha re dremenno warnodho seyth seson.

17 Der ordenans an wolysi yw an vreus,
ha dre gows an sens yw an ervirans,
rag may konvettho an re vyw
bos an Ughella rewler yn gwlaskor mab den;
hag ev a's re dhe'n neb a vynn,
hag a sett warnedhi an isella a dus."

18 'An hunros ma a welis vy, myghtern Nebukadnessar. Ty, A Belteshassar, deriv hy styr, rag na ylli oll an dus fur y'm ruvaneth diskwedhes dhymm hy styr; mes ty a yll, rag bos ynnos spyrys an duwow sans.'

Styryans an Nessa Hunros

19 Ena Daniel, henwys Belteshassar, a veu skruthys pols, ha'y brederow a'n ownhas. An myghtern a worthebis ow leverel, 'A Belteshassar, na vydh ownhes gans an hunros ha'y styr.' Belteshassar a worthebis ow leverel, 'Ow arlodh, re bo an hunros rag an re a'th kas, ha'y styr rag dha eskerens! 20 An wedhen a welsys, hag a devis krev, ha'y barr a dhrehedhas dhe'n nevow, hag yth o gweladow y'n norvys oll, 21 ha teg o hy del ha leun o hi a frut, hag ynni yth esa boos rag peub oll, hag yn-danni y triga bestes gwyls ha war hy skorrow yth esedha ydhyn an ebron: 22 ty yw, A vyghtern, neb yw tevys krev, ha dha veuredh re devis ha drehedhes dhe'n nevow, ha'th vestrynses bys finweth an norvys. 23 Ha'n pyth re welas an myghtern, golyader, sans hogen, ow tiyskynna a nev ha leverel, "Hack an wedhen dhe'n leur, ha'y distrui; mes gas kyf hy gwreydhyow y'n dor, kelmys gans kyngel a horn ha brons, yn gwels yr an gwel: gans gluth an nev re bo ev glybys, ha re bo y rann gans bestes gwyls erna dremenno warnodho seyth seson" – 24 ottomma an styr, A vyghtern: ordenans an Ughella yth yw, hag yw devedhys erbynn ow arlodh an myghtern, 25 may fi fesys pell dhyworth tus, ha'th annedh a vydh gans bestes gwyls, gwrys dhe dhybri gwels avel oghen, ha glybys gans gluth an nevow. Warnas y tremen seyth seson, bys pan gonvedhydh bos an Ughella rewler yn gwlaskor mab den, hag y's re dhe neb a

vynno. [26] Ha dell o erghys gasa kyf gwreydhyow an wedhen, y
fydh dha ruvaneth sur ragos wosa ty dhe aswonvos an rewl a
nev. [27] Ytho, A vyghtern, re bo ow hussul degemeradow dhis;
daspren dha beghosow gans gwiryonedh, ha'th anewnder dre
dhiskwedhes tregeredh dhe'n voghosogyon, rag may fo dha
sewenyans martesen hirhes.'

[28] Oll hemma a godhas war Nebukadnessar an myghtern.
[29] Orth penn dewdhek mis, yth esa ev ow kerdhes ev war do
an palys riel yn Babylon. [30] An myghtern a gewsis ow leverel,
'A nyns yw homma Babylon veur, hag a dhrehevis vy avel chi
riel dre nerth ow gallos, ha rag enor ow meuredh?' [31] Pan esa
an geryow hwath yn ganow an myghtern, y kodhas lev a'n
nevow: 'Dhis y leverir, A Nebukadnessar an myghtern: gallas
an ruvaneth dhyworthis, [32] hag i a'th fes pell dhyworth tus,
ha'th annedh a vydh gans an bestes gwyls, hag i a'th wra dhe
dhybri gwels avel oghen; warnas y tremen seyth seson bys pan
wodhvedhydh bos an Ughella rewler yn gwlaskor mab den, hag
ev a's re dhe neb a vynno.' [33] Y'n eur na an ger a veu kewerys
rag Nebukadnessar. Fesys veu dhyworth tus, hag ev a dhybri
gwels avel oghen; glybys o y gorf gans gluth an nevow, bys pan
devis y vlew avel pluv eryon, ha'y ewines avel ewines ydhyn.

Nebukadnessar a Wormel Duw

[34] Orth diwedh an dedhyow, my, Nebukadnessar, a dhrehevis
ow dewlagas dhe nev, ha'm skians a dheuth arta dhymm.

My a venygas an Ughella,
ha gul gormel ha gologhas dhe'n neb a vyw bys
vykken.

Rag y vestrynses yw mestrynses a bes vynitha,
ha'y wlaskor a dhur a henedh dhe henedh;

[35] ha pub anedhyas a'n norvys yw reknys avel mann;
kepar dell vynno y hwra yn-mysk lu an nev,
hag yn-mysk anedhysi an norvys;

ny yll den vyth lettya y dhorn
na leverel dhodho, 'Pandr'a wredh?'

[36] Yn keth prys na y tehwelis dhymm ow skians; ha rag enor
ow myghternses, ow meuredh ha'm splander a dhehwelis
dhymm. Ow hussulyoryon ha'm arlydhi a'm hwila, hag y feuv
daskorrys y'm myghternses, ha moy a veuredh a veu keworrys
warnav. [37] Lemmyn yth esov vy, Nebukadnessar, ow praysya,
owth ughelhe hag owth enora Myghtern nev,

rag gwiryon yw oll y weythresow
hag ewn y hensyow,
hag y hwor iselhe
an re a gerdh yn gooth.

Kevewi Belshassar

5 Belshassar an myghtern[a] a wrug kevewi bras rag mil a'y
arlydhi, hag eva gwin a-rag an mil.

[2] Pan dastyas an gwin, Belshassar a worhemynnis may fe
dres an lestri owr hag arghans a gemersa Nebukadnessar y
das yn-mes a'n tempel yn Yerusalem, rag dhyworta mayth effa
an myghtern ha'y arlydhi, y wragedh, ha'y iswragedh. [3] Ena y
feu dres an lestri owr re biens kemerys yn-mes a'n tempel a ji
Duw yn Yerusalem; ha dhyworta yth evas an myghtern ha'y
arlydhi, y wragedh, ha'y iswragedh. [4] I a evas gwin, ha gormel
an duwow a owr hag arghans, brons, horn, prenn ha men.

An Skrif war an Fos

[5] Desempis yth omdhiskwedhas besyes dorn den, ow skrifa
war blaster fos palys an myghtern, a-dal an kantoler; ha'n
myghtern a welas palv an dorn ow skrifa. [6] Ena liw an myghtern
a dreylyas, y brederow a'n troblas, mellow y dhiwglun a
omlowsyas, ha'y dhewlin a gnoukyas an eyl orth y gila. [7] An
myghtern a armas yn ughel rag dri an worhenysi, an Kaldeanys,
ha'n golyogyon. Ev a leveris dhe'n dus fur a Babylon, 'Seul a
rettyo an skrif ma, hag a dhiskwettho dhymm y styr, a vydh
gwiskys yn purpur, gans kadon owr a-dro dh'y gonna, hag a
vydh an tressa rewler y'n ruvaneth.' [8] Ena y teuth oll tus fur an

---

a 5:1 *Belshassar an myghtern:* Lesruw, mab Nabonidus.

myghtern, mes ny wodhyens redya an skrif na, na diskwedhes y styr dhe'n myghtern. [9] Ena y feu myghtern Belshassar troblys dres eghen, hag y liw a dreylyas; ha'y arlydhi o ankombrys.

[10] An vyghternes, dre reson geryow an myghtern ha'y arlydhi, a dheuth a-ji dhe hel an kevewi. Ha'n vyghternes a leveris, 'A vyghtern, bys vykken re vewi! Na wrello dha brederow dha drobla, ha na wrello dha liw treylya: [11] yma y'th ruvaneth gour hag ynno spyrys an duwow sans. Yn dedhyow dha das y feu kevys ynno golow, skians ha furneth, avel furneth an duwow. Myghtern Nebukadnessar, dha das, a'n gwrug penn an hudoryon, an worhenysi, an Kaldeanys, ha'n golyogyon; [12] rag y feu kevys spyrys bryntin, godhvos, ha skians dhe styrya hunrosow, dhe glerhe kevrinyow ha dhe dhigelmi kudynnow ynno – yn Daniel, neb o henwys Belteshassar gans an myghtern. Lemmyn re bo Daniel gelwys, hag ev a wra diskwedhes an styr.'

Styryans an Skrif

[13] Ena Daniel a veu dres a-rag an myghtern. Ha'n myghtern a leveris dhe Daniel, 'Os ta Daniel, onan a'n dhivresow a Yuda, neb a veu dres a Yuda gans ow thas, an myghtern? [14] Re glewis ahanas bos ynnos spyrys an duwow sans, hag yma kevys ynnos golow ha skians ha furneth bryntin. [15] Lemmyn an dus fur, an worhenysi a veu dres a-ragov rag redya an skrif ma ha diskwedhes dhymm y styr; mes ny wodhyens diskwedhes styr an mater. [16] Mes my re glewas ahanas, ty dhe wodhvos ri styryow ha digelmi kudynnow. Ytho mar kyllydh redya an skrif ha diskwedhes dhymm y styr, y fedhydh gwiskys yn purpur, gans kadon owr a-dro dhe'th konna, hag y fedhydh an tressa rewler y'n ruvaneth.'

[17] Ena Daniel a worthebis a-rag an myghtern, 'Dha rohow re bons ragos jy dha honan, ha ro dha bewasow dhe gen dhen; byttegyns my a red an skrif dhe'n myghtern, ha diskwedhes dhodho y styr. [18] A vyghtern, an Duw Ughella a ros dhe'th tas Nebukadnessar myghternses ha meuredh hag enor ha splander; [19] ha drefen an meuredh na hag a veu res dhodho, oll an poblow,

kenedhlow ha tavosow a grena ha kavos own a-ragdho. Neb a vynna, ev a ladha; ha neb a vynna, ev a synsi yn fyw; neb a vynna, ev a ughelhi; ha neb a vynna, ev a iselhi. 20 Mes pan veu ughelhes y golon ha kaleshes y spyrys, may tyghtyas gans gooth, y feu tennys a'y dron riel, ha'y enor a veu degemerys dhyworto. 21 Ev a veu herdhys pell a vab den, ha'y vrys a veu gwrys avel best, ha'y annedh o gans an asenes gwyls; i a ros dhodho gwels dhe dhybri avel oghen, ha glyb o y gorf gans gluth a nev, bys pan gonvedhas bos an Duw Ughella ow rewlya gwlaskor mab den, hag a sett warnodho neb a vynn. 22 Ha ty, y vab, Belshassar, ny wrussys iselhe dha golon jy kyn hwodhves oll hemma, 23 mes ty a omughelhas erbynn Arlodh an nevow. Lestri y ji re beu dres a-ragos, ha ty ha'th arlydhi, dha wragedh, ha'th iswragedh re evas gwin dhyworta; ha ty re wormolas an duwow a arghans hag owr, brons, horn, prenn ha men, neb na welons na klewes na godhvos; mes an Duw mayth usi dha anal yn y dhorn, hag oll dha hensyow, ny wrussys y enora.

24 'Rag henna dhyworto y feu danvenys palv an dorn, hag y feu gwrys an skrif ma. 25 Ottomma an skrif a veu gwrys: MENE, MENE, TEKEL ha PARSIN.[a] 26 Ottomma styryans an mater: MENE, Duw re niveras dha ruvaneth, ha gorra gorfen warnedhi; 27 TEKEL, ty re beu posys y'n vantol ha kevys re skav; 28 PERES, dha ruvaneth yw rynnys ha res dhe'n Medys ha dhe'n Persianys.'

29 Ena Belshassar a worhemynnis, hag i a wiskas Daniel gans purpur, gans kadon owr a-dro dh'y gonna, hag i a wrug gwarnyans yn y gever, may fedha an tressa rewler y'n ruvaneth.

30 An keth nos na y feu ledhys Belshassar, myghtern an Kaldeanys, 31 ha Darius an Med a dhegemeras an ruvaneth, hag ev a-dro dhe dhew vloodh ha tri ugens.[b]

---

a 5:25 *Parsin* yw liesplek; yn 5.28 an ger yw unplek, *Peres.*

b 5:31 An wers ma yw niverys 6:1 y'n tekst ebrow hag y'n Septuagint.

An Bras erbynn Daniel

6 Da o gans Darius settya war an ruvaneth hwegh ugens
gwahalyeth, rag may fens der an ruvaneth oll,[a] [2] hag
a-ughta tri lewydh, ha Daniel o onan anedha. Dhedha yth o
res dhe'n wahalyethow ri derivas, rag na'n jeffa an myghtern
koll. [3] Ena an Daniel ma a dheuth ha bos meur y vri[b] dres an
lewydhyon erel, ha dres an wahalyethow, drefen bos ynno
spyrys bryntin; ha'n myghtern a dybis y settya war an ruvaneth
oll. [4] Ena an lewydhyon ha'n wahalyethow a hwilas skila rag
krodhvol war Daniel a-dro dhe'n ruvaneth; mes ny yllens kavos
skila rag krodhvol, na kammwul vyth, rag y vos len; ha ny veu
kevys ynno na fowt na kammwul. [5] Ena y leveris an wesyon na,
'Ny wren kavos skila rag krodhvol war Daniel, marnas ni dh'y
havos ow tochya lagha y Dhuw.'

[6] Ena an lewydhyon ha'n wahalyethow ma eth yn routh dhe'n
myghtern, hag a leveris dhodho, 'A vyghtern Darius, re vewi
bys vykken! [7] Oll lewydhyon an ruvaneth, an bennternedh
ha'n wahalyethow, an gussulyadoryon ha'n wovernours, re
omgussulyas may hwrello an myghtern dyllo ordenans ha
gweythresa difen krev: piw pynag a wrello pysadow dhe dhuw
po dhe dhen a-ji deg dydhweyth warn ugens, marnas dhiso
jy, A vyghtern, dhe vos tewlys yn fow a lewyon. [8] Lemmyn,
A vyghtern, dyllo an difen ha sin an skrifen, rag na allo bos
chanjys, herwydh lagha an Medys ha'n Persianys, na yll bos
daskelwys.' [9] Rag henna, myghtern Darius a sinas an skrifen
ha'n difen.

Daniel yn Fow an lewyon

[10] Pan wodhva Daniel bos sinys an skrifen, yth eth dh'y ji. Y
feu ynno fenestri y'n soler ygor war-tu Yerusalem. Teyrgweyth
pub dydh yth esa ev ow mos war benn dewlin rag gul pysadow
ha gormola a-rag y Dhuw, dell wrussa seuladhydh. [11] Ena an

---

a 6:1 6:1-28 yw niverys 6:2-29 y'n tekst Aramaek hag y'n Septuagint.

b 6:3 *a dheuth ha bos meur y vri:* Aramaek *a splannas.*

wesyon na a dheuth yn routh ha kavos Daniel ow kul pysadow ha govynadow a-rag y Dhuw. 12 I a dheuth nes, ha kewsel a-rag an myghtern a-dro dhe'n difen riel, 'A ny wrussys sina difen, piw pynag a wrello pysadow dhe dhuw po dhe dhen a-ji dhe dheg dydhweyth warn ugens, marnas dhiso jy, A vyghtern, dhe vos tewlys yn fow a lewyon?' An myghtern a worthebis, 'An mater a sev, herwydh lagha an Medys ha'n Persianys, na yll bos daskelwys.' 13 Ena i a worthebis ow leverel dhe'n myghtern, 'Daniel, neb yw onan an dhivresow a Yuda, ny wra vri orthis, A vyghtern, nag orth an difen sinys genes, mes ev a wra y bysadow teyrgweyth pub dydh.'

14 Pan glewas an geryow ma, an myghtern a veu troblys meur, hag ervira delivra Daniel; ha bys pan sedhas an howl y hwila y sawya. 15 Ena an wer na a dheuth yn routh dhe'n myghtern, ha leverel dhodho, 'Godhvydh, A vyghtern, bos lagha an Medys ha'n Persianys, na yll difen na ordenans dyllys gans an myghtern bos daskelwys.'

16 Ena an myghtern a worhemynnis, hag i a dhros Daniel ha'y dewlel yn fow an lewyon. Yn-medh an myghtern dhe Daniel, 'Re wrello dha Dhuw, neb a servydh prest, dha dhelivra!' 17 Ha men a veu kerghys, ha gorrys orth ganow an fow, ha'n myghtern a'n selyas gans y vysow-selya y honan, keffrys gans bysow-selya y arlydhi, rag na ve tra vyth chanjys ow tochya Daniel. 18 19 Ena yth eth an myghtern dh'y balys, ha tremena an nosweyth heb dybri; nyns esa didhenyow dres a-dheragdho, ha kosk a deghas dhyworto.

Daniel Kemerys mes a'n Fow.

19 Ena orth tardh an jydh, an myghtern a sevis ha mos tooth da dhe fow an lewyon. 20 Pan dheuth nes dhe'n fow, ev a armas dhe Daniel gans lev troblys, ha leverel dhe Daniel, 'A Daniel, gwas an Duw byw, a allas dha Dhuw, neb a servydh prest, dha dhelivra a'n lewyon?' 21 Ena y leveris Daniel dhe'n myghtern, 'A vyghtern, re vewi bys vykken! 22 Ow Duw a dhanvonas y el ha degea ganow an lewyon, ha ny wrens ow shyndya, drefen ow bos kevys divlam a-ragdho; hag ynwedh a-ragos, A vyghtern,

ny wrug drog vyth.' [23] Ena yth o an myghtern lowen dres eghen ragdho, hag ev a worhemynnis may fe Daniel tennys dhyworth an fow. Ytho Daniel a veu tennys dhyworth an fow, ha ny veu kevys pystik vyth warnodho, rag ev dhe drestya yn y Dhuw. [24] Ha'n myghtern a erghis, ha'n wesyon na re guhudhsa Daniel a veu kerghys ha tewlys yn fow an lewyon – i, aga mebyon, ha'ga gwragedh; ha kyns i dhe dhrehedhes dhe woles an fow, an lewyon a's fethas ha terri oll aga eskern dhe demmyn.

[25] Ena myghtern Darius a skrifas dhe oll an poblow, kenedhlow ha tavosow trigys y'n norvys oll: 'Pals re bo agas kres! [26] Ordenans a wrav, yn pub arlotteth a'm ruvaneth, may hwrello tus krena ha kavos own a-rag Duw Daniel,

Rag ev yw an Duw byw,
neb a dhur bys vykken;
nevra ny vydh y wlaskor distruys,
ha'y roweth a vydh bys y'n diwedh.
[27] Delivra ha sawya a wra,
ev a wra toknys hag anethow yn nev hag yn nor;
ev re sawyas Daniel dhyworth gallos an lewyon.'

[28] Ytho an Daniel ma a sewenis yn-dann reyn Darius ha reyn Kyrus an Persian.

Gwelesigethow a'n Peswar Best

7 Y'n kynsa bledhen[a] a Belshassar myghtern Babylon, Daniel a welas Daniel hunros ha gwelesigethow yn y benn, hag ev a'y wrowedh yn y weli. Ena ev a skrifas an hunros, ha derivas an mater yn kott. [2] Daniel a leveris: My a welas y'm gwelesigeth y'n nos, hag ottena an peswar gwyns a nev ow kul freudh y'n mor bras; [3] hag a-ves a'n mor y teuth yn-bann peswar best bras, pub huni dihaval an eyl dh'y gila. [4] An kynsa o kepar ha lew, hag a'n jevo eskelli er. Ha my ow mires, y dhiwaskel a veu dibluvys, hag y feu sevys dhiwar an dor ha gorrys dhe sevel war y dhewdros avel den; ha kolon

a 7:1 A-dro dhe 553.

den a veu res dhodho. [5] Hag ottena best aral, an nessa, kepar hag ors. Omdhrehevys veu war unn denewen, hag yn y anow ynter y dhens yth esa teyr asen; hag i a leveris dhodho, 'Sav yn-bann; deber meur a gig.' [6] Wosa henna my a viras, hag ottena onan aral, kepar ha lewpard, ha war y geyn peder askel edhen; peswar penn a'n jevo an best ma ha gallos dhe rewlya a veu res dhodho. [7] Wosa henna my a welas yn gwelesigethow an nos, hag ottena peswora best, euthyk ha vil ha krev dres eghen; yth esa dhodho dens bras a horn; ev a dhybris ha terri. An remenant ev a stankyas gans y dhewdros. Dihaval o ev dhe oll an bestes kyns, ha deg korn a'n jevo. [8] Ha my ow prederi a-dro dhe'n kern, otta, y sevis yn aga mysk onan moy, onan byghan, ha tri a'n kern kynsa a veu diwreydhys a-ragdho; hag otta, y'n korn ma lagasow avel lagasow tus, ha ganow ow leverel taklow meur.

Breus a-rag an Koth a'n Dedhyow

[9] Ha my ow mires,

yth esa tronys settys yn-bann,
ha'n Koth a'n dedhyow a esedhas;

kann avel an ergh o y wisk,
ha'y wols avel gwlan glan;[a]

flammow tan o y dron
ha dhodho rosow a dan ow tewi.

[10] Liv a dan a resa
ha tardha dhyworto;

milvil a'n servya,
hag yth esa ow sevel dheragdho
deg milweyth deg mil.

An vreuslys a esedhas,
ha'n lyvrow a veu ygerys.

[11] Ena my a besyas mires, drefen lev an geryow meur a leveri an korn. My a viras bys pan veu ledhys an best, ha'y gorf

a 7:9 *glan:* Po *on.* Styr an ger keslinek akkadek yw *on sakrifisek.*

distruys ha res dhe flammow an tan. [12] Dhyworth remenant an
bestes y feu aga mestrynses kemerys dhe-ves, mes aga bewnans
a veu hirhes dre dermyn ha seson.

[13] My a welas yn gwelesigethow an nos,

ottena yn-mysk kommol an nev
yth esa onan avel Mab an den ow tos;
ev a dheuth bys y'n Koth a'n dedhyow
hag i a'n hembronkas yn y ogas.

[14] Ha dhodho y feu res mestrynses,
hag enor ha myghternses;
hag oll an poblow, kenedhlow ha tavosow
a'n servyas.
Y vestrynses yw mestrynses a dhur bys vykken
ha ny dremen dhe-ves,
ha'y ruvaneth
ny vydh distruys.

Styryans Gwelesigethow Daniel

[15] Ha my, Daniel, o prederus ow spyrys ynnov, ha
gwelesigethow ow fenn a'm trobla. [16] My a dheuth nes dhe
onan esa ow sevel ena, ha govyn dhyworto an gwiryonedh
a-dro dhe oll a hemma. Ev a gewsis orthiv, hag a wrug dhymm
godhvos styr an kas: [17] 'An bestes bras ma, peswar aga niver, a
styr peswar myghtern neb a wra sevel a'n dor; [18] mes sens an
Ughella a dhegemmer an wlaskor, hag i a byw an wlaskor bys
vykken ha bynari.'

[19] Ena my a vynnas godhvos an gwiryonedh a-dro dhe'n
peswora best, hag o dihaval dhe'n re erel, euthyk dres eghen
gans y dhens a horn ha'y ewines a vrons, hag a dhybris an
remenant, ha'y derri, ha'y stankya gans y dhewdros; [20] hag
a-dro dhe'n deg korn war y benn, ha'n korn aral hag a sevis
hag a-ragdho y kodhas tri anedha; an korn esa dhodho lagasow
ha ganow a leveri taklow meur, neb a heveli bos brassa ages
an re erel. [21] Ha my ow mires, y hwrug an korn ma kas gans

an sens, hag a dryghis warnedha, [22] bys pan dheuth an Koth
a'n dedhyow, may feu breus res dhe sens an Ughella, ha'n prys
devedhys may hwrug an sens degemeres an wlaskor.

[23] Yndelma y leveris: 'An peswora best a styr an peswora
gwlaskor y'n norvys, hag a vydh dihaval dhe oll an gwlaskordhow
erel; hi a wra devorya oll an norvys, ha'y stankya ha'y derri dhe
demmyn. [24] Ha'n deg korn a styr deg myghtern, neb a wra sevel
yn-mes a'n wlaskor; hag onan aral a wra sevel war aga lergh,
dihaval dhe'n re gynsa, hag ev a dhre tri myghtern dhe'n dor.
[25] Ev a lever geryow erbynn an Ughella ha tormentya[a] sens an
Ughella, ha gwaytyas chanjya an sesonyow ha'n lagha. Hag i
a vydh res yn y dhorn bys termyn, ha termynyow, ha hanter
termyn. [26] An vreuslys a wra esedha, ha'y vestrynses a vydh
kemerys dhe-ves, rag bos treghys ha distruys bys y'n diwedh.
[27] Ha'n wlaskor ha'n mestrynses ha meuredh an gwlaskordhow
yn-dann oll an nev a vydh res dhe bobel sens an Ughella. Y
wlaskor a vydh gwlaskor a dhur bys vykken, hag oll an rewlysi
a wra y servya hag orto bos gostydh.'

[28] Ottomma diwedh an mater. My, Daniel, o troblys yn fen
gans ow frederow, ha'm liw a janjyas, mes my a withas an dra
y'm brys.

Gwelesigeth a Hordh ha Gaver

8 Y'n tressa bledhen[b] a reyn myghtern Belshassar, yth
omdhiskwedhas gwelesigeth dhymm, Daniel, wosa an
kynsa hag a omdhiskwedhas dhymm[c]. [2] Ha my a welas y'n
welesigeth, ha my ow mires, yth esen yn Shushan an benncita,
hag usi yn rannvro Elam. Ha my a welas y'n welesigeth, ow
bos ryb an dowrgleudh Ulay. [3] My a dhrehevis ow dewlagas ha
mires; hag ottena unn hordh ow sevel war lann an dowrgleudh.
Dew gorn a'n jevo, hir aga dew, mes an eyl o hirra ages y gila,
ha'n korn hirra a dheuth yn-bann diwettha. [4] My a welas an

---

a 7:25 *tormentya:* Aramaek *usya.*

b 8:1 A-dro dhe 551 kyns Krist.

c 8:1 Dhyworth 8:1 bys diwedh chaptra 12, yeth an tekst yw Ebrow.

hordh ow kornya war-tu ha'n howlsedhes, an gledhbarth, ha'n dhyghowbarth; ny ylli best vyth sevel er y bynn, ha nyns esa den vyth a ylli delivra a'y dhorn; ev a wre dell vynna hag omvoghhe.
5 Ha my ow prederi anodho, otta, y teuth bogh yowynk a'n howlsedhes a-dreus dhe enep an norvys oll, heb tochya an dor; ha'n bogh a'n jevo korn hewel ynter y dhewlagas. 6 Ev a dheuth bys y'n hordh dewgornek, re welsen war lann an dowrgleudh, hag a bonyas er y bynn gans konnar y nerth. 7 My a'n gwelas ow nesa dhe'n hordh, hag ev a sorras orto, ha gweskel an hordh ha terri y dhewgorn. Ha'n hordh ny'n jevo nerth dhe sevel er y bynn; yndella ev a'n tewlis dhe'n dor ha stankya warnodho; nyns esa den vyth a ylli delivra an hordh a'y nerth. 8 Ena an bogh a omvoghhas dres eghen; mes kettel dheuth ha bos krev, an korn bras a veu terrys, hag yn y le y sevis peswar korn hewel, war-tu ha'n peswar gwyns a nev.

9 Ha dhyworth onan anedha y teuth yn-mes korn byghan, a devis dres eghen war-tu ha'n dhyghowbarth, war-tu ha'n howldrehevel, ha war-tu ha'n tir splann. 10 Bys yn lu an nev y tevis, hag a wrug dhe dharn an lu, ha dhe dharn an ster kodha dhe'n dor, hag ev a stankyas warnedha. 11 Ev a vostyas erbynn pryns an lu, ha dhyworto y feu kemerys dhe-ves an offryn pubdedhyek, hag y feu domhwelys y dyller sans. 12 Ha dhe'n lu y feu res an charj war an offryn pubdedhyek, drefen an treuspas; ev a dewlis an wiryonedh dhe'n dor. Ev a oberis, hag a sewenis. 13 Ha my a glewas unn sans ow kewsel; ha sans aral a leveris dhodho ev neb a gewsi, 'Dre bes termyn y fydh an welesigeth a-dro dhe'n offryn pubdedhyek, ha'n treuspas a dhifeythyans, hag omrians an tyller sans ha'n lu dhe vos stankys yn-dann dreys?' 14 Hag y leveris dhodho, 'Dre dhiw vil ha tri hans androweyth ha myttinweyth; ena y fydh an tyller sans daskorrys yn y studh ewn.'

Gabriel a Styr an Welesigeth

15 Pan welsen vy, Daniel, an welesigeth, my a hwilas hy honvedhes; hag otta, y sevis dheragov onan ha dhodho semlans gour. 16 Ha my a glewas lev den yntra glannow an Ulay, hag y

helwis ow leverel, ‘Gabriel, gwra dhe hemma konvedhes an welesigeth.’ [17] Ytho y teuth ogas dhe’m savla, ha pan dheuth, my a gemeras own ha kodha war ow fas. Mes y leveris dhymm, ‘Konvedh, A vab den, bos an welesigeth rag termyn an diwedh.’

[18] Hag ev ow kewsel orthiv, my a godhas yn klamder, gans ow fas troha’n dor. Mes ev a’m tochyas, ha’m settya a’m sav. [19] Yn-medh ev, ‘Otta, my a dheriv dhis an pyth a hwyrvydh troha diwedh termyn an sorr, rag an welesigeth yw a-dro dhe brys ordenys an diwedh. [20] An hordh dewgornek a welsys yw myghternedh Medi ha Persi. [21] An bogh blewek yw myghtern Pow Grek, ha’n korn bras ynter y dhewlagas yw an kynsa myghtern. [22] An korn a veu terrys, hag yn y le y sevis peswar korn aral, yw peder ruvaneth hag a wra sevel a’y genedhel, mes heb y allos.

[23] Orth diwedh aga rewl,

pan dhrehedh an dhrogoberoryon dh’aga ughboynt,

y hwra sevel myghtern garow y semlans
neb a gonvedh kevrinyow.

[24] Y allos a wra krevhe,
mes ny vydh der y nerth y honan.
Marthys y hwra ev distrui,
ha seweni yn py pynag a wrello.

Ev a wra distrui an re grev
ha pobel an sens.

[25] Der y felder
ev a wra dhe doll[a] seweni der y dhorn;
balgh vydh yn y golon.

Heb gwarnyans y hwra distrui meur a dus;
erbynn Pryns an brynsys y sev;
y fydh terrys, mes ny vydh dre leuv den.

---

a 8:25 *dhe doll:* Po *dhe dolla.*

[26] Gwelesigeth an gorthugher ha'n myttin, re beu leverys, yw
an gwiryonedh; mes ty, gwra selya an welesigeth, rag yth yw
a-dro dhe lies dydh alemma.'

[27] Ha my, Daniel, a glamderas, hag o klav dre nebes dedhyow;
ena my a sevis ha gul negys an myghtern. Mes skruth a'm
kemeras drefen an welesigeth, o dres konvedhes.

Pysadow Daniel

9 Yn kynsa bledhen Darius, mab Ahasuerus, a has an
Medys, neb a veu gwrys myghtern war wlaskor an
Kaldeanys, [2] yn kynsa bledhen y reyn, my, Daniel, a gonvedhas
der an lyvrow bos niver an vledhynnyow rag kowlwul gwastyans
Yerusalem, herwydh ger an ARLODH dhe Yeremia an profos,
deg bledhen ha tri ugens.

[3] Ena my a dreylyas ow thremmyn troha'n Arlodh Duw,
orth y hwilas dre bysadow ha der aspysadow, gans penys,
ha gans yskar ha lusu. [4] Pysi war an ARLODH ow Duw ha
konfessya a wrug, ow leverel, 'Ogh Arlodh, an Duw meur
hag euthyk, neb a with an kevambos ha tregeredh rag an re
a'n kar ha gwitha y worhemynnow, [5] ni re beghas ha gul drog,
ha gul kammweythres, ha rebellya, ow treylya dhyworth dha
worhemynnow ha'th vreusow. [6] Ny woslowsyn orth dha servysi
an brofosi, neb a gewsi y'th hanow dh'agan myghternedh,
dh'agan prynsys ha dh'agan tasow, ha dhe oll an bobel a'n pow.

[7] 'Dhiso jy, A Arlodh, yma ewnder, mes dhyn ni yma meth
a'n fas, dell eus y'n jydh hedhyw, dhe dus Yuda, dhe anedhysi
Yerusalem, ha dhe Israel oll, an re ogas ha'n re bell, yn keniver
pow may mons fesys genes, drefen an trayson re wrussons er
dha bynn. [8] Dhyn ni, A ARLODH, yma meth a'n fas, dh'agan
myghternedh, dh'agan prynsys ha dh'agan tasow, drefen ni dhe
begha er dha bynn. [9] Dhe'n Arlodh agan Duw yma truedh ha
gevyans; rag ni re rebellyas er y bynn, [10] ha fyllel dhe woslowes
orth lev an ARLODH agan Duw, dhe gerdhes yn y laghys hag a
worras dheragon dre leuv y servysi an brofosi.

[11] 'Israel oll re dorras dha lagha ha treylya dhe-denewen, ow
nagha goslowes orth dha lev. Diverys warnan yma'n molleth

ha'n ti hag yw skrifys yn lagha Moyses gwas Duw, rag ni re beghas er y bynn. 12 Ev re gollenwis y eryow kewsys er agan pynn, hag erbynn agan breusysi neb a'gan breusis, ow tri warnan droglam bras, rag yn-dann oll an nevow ny veu gwrys kepar dell veu gwrys yn Yerusalem. 13 Dell veu skrifys yn lagha Moyses, yma kodhys oll an droglam ma warnan; mes ny dhisersyn tremmyn an ARLODH agan Duw, ow treylya dhyworth agan kammweyth hag ow konvedhes dha wiryonedh. 14 Yndella an ARLODH a wolyas, ow hwilas chons dhe dhri an droglam warnan; rag gwiryon yw an ARLODH agan Duw yn y weythresow oll, ha ny woslowsyn orth y lev.

15 'Ha lemmyn, A Arlodh agan Duw, neb re hembronkas dha bobel yn-mes a bow Ejyp dre leuv grev, hag a wrug dhe'th hanow bos gerys-da avel y'n jydh hedhyw, pegha re wrussyn, ha gul yn trog. 16 A Arlodh, herwydh oll dha weythyow gwiryon, re bo treylys, my a'th pys, dha sorr ha'th konnar dhyworth dha cita Yerusalem, dha venydh sans; rag a-barth agan peghosow, hag a-barth kammweyth agan tasow, Yerusalem ha'th pobel re dheuth bismer dh'agan kentrevogyon. 17 Lemmyn, agan Duw, goslow orth pysadow dha was, hag orth y aspysadow, ha gwra may tewynno dha fas war dha sentri forsakys, a-barth an Arlodh. 18 Ow Duw, ro dha skovarn ha klewes; ygor dha dhewlagas ha mir orth agan ahwer, hag orth an cita may feu dha hanow gelwys warnedhi; nyns yw drefen agan gwiryonsys ni may profyn agan aspysadow a-ragos, mes drefen dha druedh bras. 19 A Arlodh, klew! A Arlodh, gyv! A Arlodh, attend ha gwra; na wra hockya, a'th wovis jy dha honan, ow Duw, rag henwys yw dha cita ha'th pobel gans dha hanow.'

An Deg Seythen ha Tri Ugens

20 Ha my ow kewsel hag ow pysi, hag ow yes ow feghes ha peghes ow fobel Israel, hag ow profya ow aspysadow a-rag an ARLODH ow Duw, a-barth menydh sans ow Duw; 21 pan esen ow leverel ow fysadow, an gour Gabriel, neb re welsen kyns y'n welesigeth, a dheuth dhymm ow neyja uskis orth prys offryn an gorthugher. 22 Ev a dheuth dhe gewsel genev,

ow leverel,[a] ‘A Daniel, devedhys ov yn-mes rag ri dhis furneth
dhe gonvedhes. [23] Orth dalleth dha aspysadow, ger a dheuth
yn-mes, ha devedhys ov dh’y dherivas dhis, rag meurgerys os;
ytho gwra vri a’n ger ha konvedh an welesigeth:

[24] ‘Deg seythen ha tri ugens yw ervirys rag dha bobel, ha
rag dha cita sans, rag gorfenna an treuspas, rag gorra sel war
beghes, ha gul prenedh rag kammweyth; rag dro ewnder hag a
dhur bys vykken, ha selya an welesigeth profosek, ha rag untya
an tyller an moyha sans. [25] Godhvydh ytho ha konvedhes:
a-dhia dhyllans an ger rag daswul ha dastrehevel Yerusalem
bys devedhyans an pryns untys, y fydh seyth seythenweyth; ha
dre dhiw seythen ha tri ugens y fydh dastrehevys gans plenys
ha gans pollgleudh, mes yn prys a ankres. [26] Ha wosa an dhiw
seythen ha tri ugens, an den untys a vydh treghys dhe-ves, ha
ny’n jevydh tra vyth; ha pobel an pryns usi ow tos a wra distrui
an cita ha’n sentri. Hy diwedh a dheu dre liv, ha bys y’n diwedh
y fydh bresel, ha terros yw ordenys. [27] Ha fastya ambos a wra
ev gans lies der unn seythen; mes yn kres an seythen na y hwra
ev dhe sakrifis hag offryn hedhi; hag y’n tempel y fydh pyth
kasadow an difeythter[b] bys may fo an diwedh ordenys diverys
war an distruyer.’

An Welesigeth war Lann Tigris

10 Y’n tressa bledhen[c] a Kyrus, myghtern Persi, y
feu diskwedhys ger dhe Daniel, neb o henwys
Belteshassar. Gwir o an ger na: kas vras. Ev a gonvedhas an
ger – an welesigeth a’n styryas.

[2] Y’n dedhyow na, yth esen vy, Daniel, ow kalari dre deyr
seythenweyth. [3] Boos sawrys ny dhybryn, ny entra y’m ganow

---

a 9:22 Ow sewya an Septuagint. Ebrow *Hag ev a wrug vri, ha kewsel genev, ha leverel.*

b 9:27 *hag y’n tempel y fydh pyth kasadow an difeythter:* Ow sewya an Septuagint ha’n Vulgat. Ebrow *ha war askel taklow kasadow (y fydh) nebonan ow kawsya difeythter.*

c 10:1 A-dro dhe 536, henn yw teyr bledhen wosa kodh Babylon.

na kig na gwin, ha ny wren vy omuntya gans oyl, bys diwedh an teyr seythen. [4] An peswora dydh warn ugens a'n kynsa mis, pan esen war lann an avon vras, homm yw an Tigris, [5] y trehevis ow dewlagas, ha mires, hag otta unn gour gwiskys yn lien, y dhiwglun grugysys gans owr pur a Ufaz. [6] Y gorf o avel beryl, y dremmyn o haval dhe lughesen, y dhewlagas avel faglennow a dan; y dhiwvregh ha'y dhewdros a wolowi avel brons splann, ha son y lev avel tros routh. [7] Ha my, Daniel unsel a welas an welesigeth; an dus esa genev ny welsons an welesigeth, mes kren bras a godhas warnedha, hag y teghsons rag omgudha. [8] Ytho y feuv gesys ow honan, ow kweles fisment a veu treylys warnav dhe dhiswrians, ha ny'm bo nerth namoy. [9] Ena my a glewas y lev ow kewsel; ha kettel glewis son y eryow, y kodhis yn transyek war ow fas, ha'm fas orth an dor.

[10] Hag awotta dorn orth ow thochya, ha'm settya ow krena war ow dewlin ha palvow ow diwleuv. [11] Hag y leveris dhymm, 'Daniel, karadow, attend an geryow a gowsav orthis, ha sav yn-bann, rag lemmyn yth ov danvenys dhis.' Hag ev ow leverel hemma dhymm, my a sevis yn-bann yn unn grena. [12] Hag y leveris dhymm, 'Na borth own, Daniel, rag a-dhia'n kynsa dydh may hworrsys dha vrys dhe gonvedhes, hag omuvelhe a-rag dha Dhuw, re beu klewys dha eryow, ha devedhys ov drefen dha eryow. [13] Pryns[a] ruvaneth Persi a sevi er ow fynn der unn jydh warn ugens; mes Mighal, onan a'n kynsa prynsys, a dheuth rag ow gweres, ha my a'n gasas ena gans pryns ruvaneth Persi. [14] Devedhys ov rag gul dhis konvedhes an pyth a hwyrvydh dhe'th pobel yn diwedh an dedhyow, rag bos an welesigeth rag an dedhyow a dheu.'

[15] Hag ev ow kewsel genev a-dro dhe'n maters ma, my a dreylyas ow fas orth an dor ha bos avlavar. [16] Hag otta, onan haval dhe vab den a dochyas ow diwweus; ha my a ygoras ow ganow ha kewsel. Dhodho ev neb esa ow sevel a-ragov y leveris, 'Ow arlodh, drefen an welesigeth re dheuth glosow warnav, ha ny'm beus nerth namoy. [17] Fatel yll gwas ow arlodh kewsel

---

a 10:13 Henn yw an el gwith a Persi.

gans ow arlodh omma? Nyns eus nerth vyth ynnov lemmyn, ha nyns eus anal gesys dhymm.'

18 Arta ev neb o haval dhe dhen a'm tochyas ha'm kenertha.
19 Yn-medh ev, 'Na borth own, A wour karadow; kres re bo genes; bydh krev, ha bydh pur grev.' Kettel gewsis orthiv, y feuv kenerthys, hag y leveris, 'Re gowsso ow arlodh, rag ty re'm kenerthas.' 20 Hag y leveris ev, 'A wodhes prag re dheuth dhis? Lemmyn y tehwelav rag omladh erbynn pryns Persi; ha pan vedhav gyllys, otta, y teu pryns Pow Grek. 21 Mes my dhisplet dhis an pyth yw skrifys yn lyver an gwiryonedh. Nyns eus nagonan a sev yn krev genev erbynn an re na, marnas Mighal agas pryns.

11 'Yn kynsa bledhen Darius, an Med, my[a] a sevis rag y genertha ha'y skoodhya.

2 'Ha lemmyn y tispletyav dhis an gwiryonedh. Otta, y hwra tri myghtern moy sevel yn Persi, hag y fydh an peswora moy rych yn feur agessa i oll; ha pan vydh ev gallosek der y rychys, y hwra ev dhe beub difuna erbynn an ruvaneth Grek. 3 Ena myghtern gallosek a sev, neb a wra rewlya gans gallos meur, ow kul herwydh y vodh. 4 Ha kettel sev, y ruvaneth a vydh terrys ha rynnys dhe'n peswar gwyns a nev; ny vydh res dh'y dhiyskynysi, na herwydh an gallos dredho may rewlyas ev, rag y ruvaneth a vydh diwreydhys, ha res dhe gen re.

5 'Ena myghtern an dhyghowbarth a vydh krev, mes onan a'y brynsys a vydh kreffa agesso, ha'y ruvaneth a vydh brassa es y ruvaneth ev. 6 Dhe benn an bledhynnyow i a wra keffrysyans, ha myrgh myghtern an dhyghowbarth a dheu bys yn myghtern an gledhbarth rag gul kres. Mes ny wra hi gwitha nerth hy bregh; ha ny wra ev na'y fleghes[b] pesya; y'n termynyow na hi a vydh traytys, war-barth gans an re a's kerghas, ha'y flogh,[c]

---

a 11:1 *my:* Henn yw Gabriel.

b 11:6 *na'y fleghes:* Amendys war-lergh Theodotion. Ebrow *na'y vregh.*

c 11:6 *ha'y flogh:* Amendys war-lergh Theodotion. Ebrow *hy thas.*

ha neb a's skoodhyas. 7 Ena skorren a'y gwreydhyow hi a sev
yn y le ev[a]; ev a dheu erbynn an lu hag entra ker myghtern an
gledhbarth, ha strivya er aga fynn, ha tryghi. 8 Ynwedh ev a
dheg aga duwow yn keth dhe Ejyp, gans aga delowyow teudh,
ha'ga lestri drudh a arghans hag a owr; ha dre vledhynnyow ny
wra ev mellya gans[b] myghtern an gledhbarth. 9 Hemma[c] a wra
dos bys yn ruvaneth myghtern an dhyghowbarth, ha dehweles
dh'y dir y honan.

10 'Y vebyon a ombareus rag kas ha kuntel routh a luyow
meur, neb a wra entra, fenna ha treusi, ha gwerrya bys yn y
ger. 11 Ena myghtern an dhyghowbarth a vydh serrys fest, dos
yn-mes ha batalyas orto, orth myghtern an gledhbarth, neb a
guntel ost bras, mes an ost na a vydh gorrys yn y dhorn. 12 Pan
vo an ost na kemerys dhe-ves, y golon a vydh ughelhes,[d] hag
ev a wra dhe dheg milyow kodha, mes ny wra ev tryghi. 13 Rag
myghtern an gledhbarth a dhehwel, ha kuntel ost brassa ages
an kynsa; orth diwedh nebes bledhynnyow y teu gans lu bras
ha daffar pals.

14 'Y'n termynyow na y hwra lies sevel erbynn myghtern an
dhyghowbarth, ha'n dus dhilagha yn-mysk dha bobel a sev rag
kewera an welesigeth; mes fyllel a wrons. 15 Ena myghtern an
gledhbarth a dheu, ha krugya gweyth-gorheas, ha kemeres cita
krev hy fosow. Ny wra breghow an gledhbarth perthi, na'y
soudoryon dhewisys, rag ny vydh dhedha nerth dhe sevel er y
bynn. 16 Neb a dheu er y bynn a wra herwydh y vodh, ha den
ny yll sevel a-ragdho; ev a sev y'n tir splann, gans distruyans
yn y dhorn. 17 Ev a wra settya y fas dhe dhos gans nerth y
ruvaneth oll, ha gul keffrysyansow;[e] hag ev a re dhe vyghtern an

---

a 11:7 *yn y le ev:* Henn yw yn le myghtern Ejyp.

b 11:8 *ny wra ev mellya gans:* Ebrow *ev a sev dhyworth.*

c 11:9 *Hemma:* Henn yw myghtern an gledhbarth.

d 11:12 *y golon a vydh ughelhes:* Henn yw kolon myghtern an dhyghowbarth.

e 11:17 *keffrysyansow:* Amendys, cf. 11:6. Ebrow *gwiryonedhow.*

dhyghowbarth myrgh yn demedhyans, rag distrui an ruvaneth;[a] mes ny sev an towl, na bos dh'y les. 18 Ena y hwra treylya y fas war-tu ha'n enesow, ha kemeres lies anedha; mes kaslewydh a worfen y donteth, hag ev a'n pren drefen y donteth. 19 Ena y hwra treylya y fas orth keryow y vro ev; mes y hwra trebuchya ha kodha heb bos kevys.

20 'Yn y le y hwra sevel onan neb a dhanvon toller[b] dhe ynkressya splander an ruvaneth; mes a-ji nebes dedhyow y fydh ev distruys, ha ny vydh dre sorr na dre vatel. 21 Yn y le y hwra sevel onan dispresadow, ma nag yw res dhodho meuredh riel; ev a dheu yn termyn a gres, ha gwaynya an ruvaneth dre doll.[c] 22 Luyow[d] a vydh skubys dhe-ves a-ragdho gans liv, hag a vydh terrys, ha hembrenkyas an kevambos keffrys.[e] 23 Ha wosa gul kevambos ganso, y hwra toll[f], ha dos ha bos krev gans boghes a dus. 24 Dison y hwra dos yn tiredhow feyttha an rannvro, hag y hwra an pyth na wrug y dasow na tasow y dasow. Ev a lesran yntredha preydh, pyllansow ha pythow. Tewlel y dowlow a wra erbynn keryow, saw unsel bys yn unn prysweyth. 25 Ev a dhifun y nerth ha'y golonekter erbynn myghtern an dhyghowbarth gans lu bras; ha myghtern an dhyghowbarth a ombareus rag kas gans lu bras ha gallosek dres eghen; mes ny wra sevel, rag i a wra brasow er y bynn. 26 An re a dheber y voos a wra y dhiswul; y lu a vydh skubys dhe-ves gans liv, ha lies a wra kodha, ledhys. 27 Kolon an dhew vyghtern a vydh parys dhe wul drog; orth an keth voos y hwrons gowleverel, mes yn

---

a 11:17 *hag ev a re dhe vyghtern an dhyghowbarth myrgh yn demedhyans, rag distrui an ruvaneth:* Ebrow *hag ev a re dhodho myrgh an benenes rag hy distrui.*

b 11:20 *toller:* Neb a wra tolli.

c 11:21 *dre doll:* Po *dre dolla.*

d 11:22 *Luyow:* Ebrow *Breghow.*

e 11:22 Po amendyans *gans liv, ha'n hembrenkyas a gevambos a vydh terrys ynwedh.*

f 11:23 *toll:* Po *tolla.*

euver, rag y fydh an diwedh orth an prys apoyntys. 28 Ev[a] a wra dehweles dh'y vro gans pythow bras, mes y fydh y golon treylys erbynn an kevambos sans; ev a wra kowlwul y vodh ha dehweles dh'y vro.

29 'Dhe'n prys apoyntys, ev a dheu arta dhe'n dhyghowbarth, mes an dro ma ny vydh avel an dro kyns. 30 Rag y hwra gorholyon Kittim dones er y bynn, hag own a'n jevydh hag omdenna. Ena ev a dhyllo y sorr erbynn an kevambos sans. Ev a dhehwel ha ri enor dhe'n re neb a as an kevambos sans. 31 Luyow danvenys ganso a wra defolya an tempel ha'n ger, defendya dhe-ves an offryn pubdedhyek hag yn y le gorra pyth kasadow an difeythter.[b] 32 Ha'n re a gammdremen erbynn an kevambos, ev a wra aga flattra yn fekyl; mes an bobel a aswon aga Duw a vydh krev ha gul gweyth. 33 An re fur yn-mysk an bobel a dhysk lies, mes i a godh der an kledha, dre flammow, dre gethneth ha dre ravna, nebes dedhyow. 34 Pan godhons, y's tevydh nebes sokor, ha lies a wra junya gansa dre flattra. 35 Darn a'n re fur a drebuch, rag may fons prevys, purhes ha kannyes, bys yn prys an diwedh, rag hemm yw hwath rag an prysweyth ordenys.

36 'Ha'n myghtern a wra herwydh y vodh; ev a omughelha hag omvostya a-ugh pub duw, ha leverel taklow euthyk erbynn Duw an duwow. Ev a sewen bys may fydh kowlwrys an sorr, rag an pyth apoyntys a vydh gwrys. 37 Ny wra vri orth duwow y dasow, na hwath orth an duw kerys gans benenes,[c] nag orth duw aral vytholl, rag a-ughta i oll ev a omvoghha. 38 Yn le an re ma, ev a enor duw an keryow; duw na vedha aswonys gans y dasow a wra ev enora gans owr hag arghans, gans meyn drudh ha rohow kostek. 39 Ev a omsett erbynn keryow krev gans

---

a 11:28 *Ev:* Henn yw myghtern an gledhbarth.

b 11:31 *an difeythter:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *nebonan ow kawsya difeythter.*

c 11:37 *an duw kerys gans benenes:* An duw Tammuz (Adonis).

gweres duw estren,[a] ha neb a wra y aswon ev a veurha gans enor, ha'ga gul dhe vos rewlysi war lies; ha kevrenna an tir avel gober.[b]

Prys an Diwedh

40 'Orth prys an diwedh, y hwra myghtern an dhyghowbarth omsett er y bynn; mes myghtern an gledhbarth a dheu er y bynn avel korwyns, gans charettow, ha gans marghogyon, ha gans lies gorhel. Ev a enter yn tiryow, ha tremena avel liv. 41 Ena ev a dheu y'n tir splann, ha lies a wra trebuchya; mes an re ma a dhienk a'y dhorn: Edom ha Moab ha'n brassa rann a vebyon Ammon. 42 Ev a ystyn y dhorn erbynn tiryow, ha ny wra pow Ejyp skapya. 43 Ev a vydh rewler war withvaow kudh a owr hag arghans, hag oll an tresoryow a Ejyp; tus Lybi hag Ethiopi a ombleg dhodho. 44 Mes nowodhow a'n howldrevel ha'n gledhbarth a wra y drobla, hag y hwra ehwias yn unn fernewi rag distrui ha kowlladha lies. 45 Ev a worr tyldow y balys ynter an moryow, ha menydh sans an splander. Mes ev a dheu dh'y dhiwedh, heb den vyth orth y weres.

Dasserghyans an Re Varow

12 'Ha dhe'n prys na y sev Mighal, an pryns meur neb a skoodh mebyon dha bobel; hag y fydh seson a ankres, a'n par na veu a-dhia dhalleth an genedhel bys y'n eur na. Mes y'n eur na y hwra dha bobel skapya, pub huni neb a vydh kevys skrifys y'n lyver. 2 Ha tus pals usi ow koska yn doust an dor a dhifun, re dhe vewnans heb diwedh, ha re dhe veth ha dhe vismer bys vykken. 3 Ha'n re fur a wra splanna avel golowyjyon an fyrmament; ha'n re a dreyl lies dhe wiryonedh a vydh avel an ster bys vykken ha bynari. 4 Mes ty, A Daniel, kudh an geryow, ha sel an lyver bys prys an diwedh. Lies a boon a-derdro, dhe ynkressya godhvos.'

---

a 11:39 *Ev a omsett erbynn keryow krev gans gweres duw estren:* Po amendyans *Ev a worr pobel duw estren y'n keryow rag aga defens.*

b 11:39 *avel gober:* Po *rag pris.*

[5] Ena my, Daniel, a viras, hag otta, dew erel ow sevel, an eyl
omma war lann ma an avon, ha'y gila war lann aral an avon.
[6] Ha leverys veu dhe'n gour gwiskys yn lien esa a-ugh dowrow
an avon, 'Pes termyn y fydh bys diwedh an anethow ma?' [7] Hag
y klewis an gour gwiskys yn lien esa a-ugh dowrow an avon;
ev a dhrehevis y dhorn dhyghow ha'y dhorn gledh war-tu ha'n
nevow, hag ev a dos ti re Dhuw a vyw bys vykken: 'Wosa oos,
dew oos ha hanter oos, pan vydh kowlwrys shyndyans nerth an
bobel sans, oll an taklow ma a vydh kewerys.' [8] My a glewas,
mes ny gonvedhis; ytho y leveris, 'A'm arlodh, pandr'a vydh
sewyans an taklow ma?' [9] Hag ev a leveris, 'Ke, Daniel, rag
y fydh an taklow ma gwithys yn-dann gel ha selys bys prys
an diwedh. [10] Lies a vydh purhes, ha kannyes, ha prevys,
mes an debeles a bes ow kul drog. Nagonan a'n debeles ny
gonvedh; mes an re fur a gonvedh. [11] A-dhia'n prys may fydh
kemerys dhe-ves an offryn pubdedhyek, bys yn devedhyans
pyth kasadow an difeythter, y fydh dewdhek kans deg dydh ha
peswar ugens. [12] Gwynn y vys neb a worta ha drehedhes bys
y'n tredhek kans pymthek dydh warn ugens. [13] Ha ty, ke bys
y'n diwedh, hag y hwredh powes, ha degemeres dha rann orth
diwedh an dedhyow.'[a]

---

a 12:13 Y'n Vulgat y sew omma Susanna ha'n Henavogyon (ch. 13) ha Bel ha'n Dhragon (ch. 14). Bel 1:1. Y'n Vulgat y sew chaptra 13 Susanna ha'n Henavogyon ha chaptra 14 Bel ha'n Dhragon. Y'n Septuagint Susanna a dheu kyns dalleth Lyver Daniel: Sus 1:1.

HOSEA

Chaptra 1
Demedhyans an Profos ha'y Vebyon Restorita
Chaptra 2
Dislelder Israel: Kessydhyans ha Daspren
Chaptra 3
Kerensa Duw orth Israel
Chaptra 4
Israel Kuhudhys gans Duw Israel a Wordh Imajys
Chaptra 5
Breus a Dheu erbynn Yuda hag Israel
Chaptra 6
Galow dhe Edrega
Chaptra 7
Euver Yw Trestya y'n Kenedhlow
Chaptra 8
Dislelder Israel
Chaptra 9
Kessydhyans rag Peghes Israel
Chaptra 10
Peghes Israel ha'y Gethneth
Chaptra 11
Kerensa Duw orth Israel Dislelder Israel
Chaptra 12
Chaptra 13
Breus an ARLODH war Israel
Chaptra 14
Edrega ha Restorita

Demedhyans an Profos ha'y Vebyon

1 Ger an ARLODH hag a dheuth dhe Hosea mab Beeri, yn dedhyow Uzzia, Yotham, Ahaz, Hezekia, myghternedh Yuda, hag yn dedhyow Yeroboam mab Yoash, myghtern Israel.

2 Hemm yw dalleth ger an ARLODH dhe Hosea. An ARLODH a leveris dhe Hosea, 'Ke, kemmer dhis dha honan gwreg a fornikacyon ha fleghes a fornikacyon, a-ban wrug an tir fornikacyon meur, ow tiberth dhyworth an ARLODH.' 3 Ytho ev eth ha kemeres Gomer myrgh Diblaym, ha hi a omdhug ha dinythi dhodho mab.

4 An ARLODH a leveris dhodho, 'Hanw e Yezreel, rag hwath pols byghan kessydhya a wrav chi Yehu drefen ladhva Yezreel, ha gorra diwedh dhe vyghterneth chi Israel. 5 Y'n jydh na my a wra dralya gwarak Israel yn glynn Yezreel.'

6 Hi a omdhug arta, ha dinythi myrgh. An ARLODH a leveris dhodho, 'Hanw hi Lo-ruhama,[a] rag ny gemerav vy truedh a ji Israel byth moy, na ny wrav vy aga gava mann. 7 Mes my

a 1:6 *Lo-ruhama:* Styr an hanow yw *Ny gavas truedh.*

a gemmer truedh a ji Yuda, ha'ga sawya der an ARLODH aga Duw, ha ny's sawyav gans gwarak, na kledha, na kas, na mergh, na marghogyon.'

8 Wosa didhena Lo-ruhama, hi a omdhug ha dinythi mab.
9 Ena an ARLODH a leveris, 'Hanw e Lo-ammi,[a] a-ban nyns owgh hwi ow fobel, ha nyns ov vy agas Duw.'

Restorita

10 Hwath y fydh niver fleghes Israel avel tewes an mor, na yll bos musurys na niverys. Y'n tyller may feu leverys dhedha, 'Nyns owgh hwi ow fobel,' y fydh leverys dhedha, 'Mebyon an Duw byw.'[b] 11 Fleghes Yuda ha fleghes Israel a vydh kuntelys war-barth, hag apoyntya a wrons unn penn ha dos yn-bann dhyworth an tir, rag meur a vydh dydh Yezreel.

2 Leverewgh dh'agas breder, 'Ammi,'[c] ha dh'agas hwerydh, 'Ruhama.'[d]

Dislelder Israel: Kessydhyans ha Daspren

2 Kuhudhewgh agas mamm, kuhudhewgh:
rag nyns yw hi ow gwreg,
ha nyns ov vy hy gour.
Kemeres hi hy dijastita mes a'y golok,
ha'y avoutri dhyworth hy diwvron,
3 ma na wrav vy hy destryppya noth,
ha'y gorra kepar hag yn jydh hy genesigeth;
my a's gwrav avel gwylvos,
ha'y settya avel seghtir,
ha'y ladha gans seghes.
4 Ny gemerav truedh a'y fleghes,
rag fleghes avoutri yns i.

---

a 1:9 *Lo-ammi:* Styr an hanow yw *Nyns yw ow fobel.*

b 1:10 1:10–2:23 yw niverys 2:1-25 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

c 2:1 *Ammi:* Styr an hanow yw *Ow fobel.*

d 2:1 *Ruhama:* Styr an hanow yw *Y kavas truedh.*

5 Aga mamm a wrug avoutri,
hi neb a's omdhug re oberis yn tivlas:
rag hi a leveris, 'My a hol ow haroryon,
neb a re dhymm ow bara ha'm dowr,
ow gwlan ha'm lin, ow oyl ha'm diwes.'
6 Rag henna my a vynn keas dha[a] fordh gans spern;
ha'y degea gans fos,
ma na gaffo hy hensyow.
7 Hi a wra ponya war-lergh hy haroryon
mes ny yll drehedhes dhedha;
hi a's hwila, mes
ny yll aga havos.
Ena hi a lever, 'My a vynn mos,
ha dehweles dhe'm kynsa gour;
y feu gwell ragov ena es dell yw lemmyn.'
8 Ny wodhva hi,
y feu my neb a ros dhedhi
an ys, ha'n gwin, ha'n oyl,
ha kressya hy arghans,
ha'y owr a bareussons rag Baal.
9 Rag henna my a dhaskemmer
ow ys yn y brys,
ha'm gwin yn y seson,
ha kibya dhe-ves ow gwlan ha'm lin
gansa may hwre hi kwetha hy nothedh.
10 Lemmyn my a wra diskudha hy meth
a-rag dewlagas hy haroryon,
ha nagonan ny's delirv dhyworth ow leuv.
11 My a worr diwedh dhe oll hy heudhder:
hy dy'golyow, hy loryow nowydh, hy Sabotys,
hag oll hy dy'golyow apoyntys.

---

a 2:6 *dha:* War-lergh an Septuagint ha'n Syriek *hy.*

[12] My a wra difeythya hy gwinbrennyer ha'y figbrennyer,
may leveris anedha,
'Ow pewas yns i,
a rosons ow haroryon dhymm.'
My a's gwra godhel,
ha bestes an gwel a's deber.
[13] My a wra hy hessydhya rag dedhyow an Baalim,
may leski offrynnow dhedha,
hag omafina gans hy bysowyer[a] ha'y gemweyth,
ha mos war-lergh hy haroryon,
mes hi a'm ankovas, yn-medh an ARLODH.
[14] Ytho, awotta, my a wra hy dynya,
ha'y hembronk dhe'n difeyth,
ha my a gows yn hegar dhedhi.
[15] My a re dhedhi hy gwinlannow alena,
ha nans Akor avel daras govenek.
Ena hi a worthyp kepar hag yn dedhyow hy
yowynkneth,
kepar hag y'n jydh may teuthons yn-bann yn-mes
a bow Ejyp.

[16] Y'n jydh na, yn-medh an ARLODH, ty a'm gelow 'Ow gour,' ha ny'm gelwydh byth moy 'Ow Baal.' [17] My a gemmer henwyn an Baalim yn-mes a'y ganow, ha ny vedhons nevra kovhes orth aga henwyn. [18] Y'n jydh na my a wra kevambos ragdha, gans bestes an gwel, gans ydhyn an ebron, ha preves an dor. My a dhral an warak, an kledha ha'n gas dhyworth an tir, ha my a's gwrav dhe wrowedha yn saw. [19] My a wra ambosa dhe'th temedhi bys vynitha; my a wra ambosa dhe'th temedhi yn ewnder ha gwirvreus, yn tregeredh hag yn truedh. [20] My a wra ambos dhe'th temedhi yn lenduri, hag ena ty a aswon an ARLODH.

---

a 2:13 *bysowyer:* Po *bysowyer-tron.*

21 Y'n jydh na my a worthyp, yn-medh an ARLODH, my a
worthyp dhe'n nevow, hag i a worthyp dhe'n nor.
22 Ha'n tir a worthyp dhe'n ys ha dhe'n gwin ha dhe'n
oyl; hag i a worthyp dhe Yezreel.
23 My a wra hy flansa ragov y'n tir.
My a gemmer truedh a Lo-ruhama,
ha leverel dhe Lo-ammi 'Ty yw Ow fobel;'[a]
hag ev a lever, 'Ty yw ow Duw.'

Kerensa Duw orth Israel

3 Ena an ARLODH a leveris dhymm arta, 'Ke, kar benyn yw kares kentrevek, hag avoutres, kepar ha kerensa an ARLODH orth mebyon Israel, kyn treylyons dhe dhuwow erel, ha kara tesennow-grappys.' 2 Ytho my a's prenas ragov a bymthek bath arghans, ha homer a heydh ha lethek a heydh. 3 Ena my a leveris dhedhi, 'Meur a dhedhyow ty a wra triga genev; ny vedhydh hora, na bos gans gour, hag ynwedh my yw dhis.' 4 Rag mebyon Israel a wra triga meur a dhedhyow heb myghtern, ha heb penntern, ha heb sakrifis, ha heb peulven, ha heb efod na terafim.[b] 5 A-wosa, mebyon Israel a wra dehweles ha hwilas an ARLODH aga Duw, ha Davydh aga myghtern. I a dheu gans own dhe'n ARLODH ha dh'y dhader y'n dedhyow diwettha.

Israel Kuhudhys gans Duw

4 Klewewgh ger an ARLODH, mebyon Israel,
rag yma dhe'n ARLODH ken erbynn trigoryon an tir.
Nyns eus gwiryonedh, na tregeredh,
nag aswonvos Duw y'n tir.
2 Mollethi, tolla, ladha, ladra,
hag avoutri – fenna a wrons;
ha krow a hol krow.

---

a 2:23 *Lo-ruhama:* Styr an hanow yw *Ny gavas truedh. Lo-ammi:* Styr an hanow yw *Nyns yw ow fobel.*

b 3:4 *terafim:* Imajys duwow teylu.

3 Rag henna an tir a dhesegh,
ha myns eus trigys ynno a wedher,
gans bestes an gwel,
ydhyn an nevow;
ynwedh puskes an mor a wra merwel.

4 Byttegyns bynner re striffyo den vyth,
ha bynner re gerettho den vyth,
rag er dha bynn yma ow hen, A oferyas.[a]
5 Ty a drebuch dydhweyth,
an profos ynwedh a drebuch nosweyth,
ha my a dhistru dha vamm.
6 Ow fobel yw kisys drefen fowt a skians.
Drefen ty dhe nagha skians,
my a wra dha nagha ma na vi oferyas ragov;
drefen ty dhe ankevi lagha dha Dhuw,
my ynwedh a wra ankevi dha vebyon.

7 Dhe voy i a gressyas
dhe voy i a beghas er ow fynn;
my a dreyl aga splander dhe veth.
8 I a dheber pegh ow fobel,
ha hwansek yns dh'aga hammhynseth.
9 Kepar dell vydh rag an bobel, yndella y fydh rag an
oferyas;
my a wra aga hessydhya rag aga fordhow,
ha'ga gobra rag aga gwriansow.
10 I a wra dybri ha ny vons lenwys;
i a dheu ha bos horys ha ny ynkressyons,
rag i dhe asa obaya dhe'n ARLODH.
Israel a Wordh Imajys

---

a 4:4 Amendys. Ebrow *ha'th pobel yw kepar ha'n re a striv gans oferyas.*

[11] Fornikacyon ha gwin ha gwin nowydh
a gemmer dhe-ves an golon.
[12] Ow fobel a wovyn kussul a'ga frenn,
ha'n gwelen a's gorthyp.
An spyrys a horyans a wra dhedha mos yn stray,
hag i a wra horyans a-dhyworth aga Duw.
[13] War benn an menydhyow y sakrifions,
ha war an bronnow y leskons offrynnow,
yn-dann dherwen, hag edhlen wynn, ha terebynthen,
drefen bos da aga skeus.

Ytho agas myrghes a wra fornikacyon,
ha'gas gohydhow a wra avoutri.
[14] Ny wrav vy kessydhya agas myrghes pan wrons
fornikacyon,
na'gas gohydhow pan wrons avoutri,
rag an wer a slynk dhe-ves gans horys,
ha sakrifia gans horys-tempel:
pobel heb konvedhes a vydh diswrys.

[15] Kyn hwredh fornikacyon, a Israel,
bynner re bo Yuda kablus.
Na dhewgh hwi dhe Gilgal,
na mos yn-bann dhe Beth-aven,
na ti 'Dell vyw an ARLODH!'
[16] Ytho Israel yw gorth
avel lejek penn kales.
Lemmyn an ARLODH a's bugel
avel on yn pras efan.
[17] Efraym yw keffrysyas imajys;
gas e dhodho y honan!
[18] Pan yw aga gwires dhe benn,
i a vyw avel horys;
yn howtyn i a gar meth.

19 An gwyns a's maylyas yn hy eskelli,
hag y fedhons methek a'ga sakrifisow.

Breus a Dheu erbynn Yuda hag Israel

5 Klewewgh hemma, a oferysi!
Goslowewgh, chi Israel!
Attendyewgh, A ji an myghtern!
An vreus yw er agas pynn,
drefen agas bos antell war Mispa,
ha roos lesys war Tabor.
2 An omsevysi yw gyllys down yn ladha.[a]
My a wra aga heredhi oll.

3 My a aswon Efraym,
hag Israel nyns yw kudhys ragov:
rag lemmyn ty re wrug fornikacyon, A Efraym,
hag Israel yw defolys.
4 Aga gweythresow ny's gas
dhe dhehweles dh'aga Duw,
rag bos spyrys a fornikacyon yn aga mysk,
ha ny aswonons an ARLODH.

5 Gooth Israel a dhest er y bynn;
Israel hag Efraym a drebuch yn aga hammhynseth;
Yuda ynwedh a drebuch gansa.
6 I a wra mos gans aga flockys ha'ga gwarthek
dhe hwilas an ARLODH,
mes ny'n kevons;
ev re gildennas anedha.
7 I re draytas an ARLODH,
ha dinythi fleghes direyth.

---

a 5:2 *An omsevysi yw gyllys down yn ladha:* Styr an Ebrow yw ankler. Amendyans: *hag i re balas pytt down yn Shittim.*

Lemmyn an loor nowydh a wra aga dybri
war-barth gans aga rannow a dir.

8 Kenewgh an korn yn Gibea,
an hirgorn yn Rama.
Germewgh yn Beth-aven;
war dha lergh Benyamin.[a]
9 Efraym a vydh ynyal
yn jydh an geredh.
Yn-mysk lothow Israel
deklarya a wrav an pyth yw sur.
10 Pennsevigyon Yuda re dheuth ha bos
avel an re a remov orven.
My a wra diveri warnedha
ow sorr avel dowr.
11 Efraym yw arweskys, brewys yn breus,
rag plegadow veu dhodho mos war-lergh euveredh.[b]
12 Rag henna my a vydh avel gwennen worek[c] dhe Efraym,
hag avel podredhes dhe ji Yuda.
13 Efraym a welas y gleves,
ha Yuda y woli,
ena Efraym eth dhe Assyri,
hag a dhanvonas dhe'n myghtern meur.
Mes ny yll agas sawya,
na yaghhe agas goli.
14 My a vydh avel lew dhe Efraym,
hag avel lew yowynk dhe ji Yuda.
My, my a wra skwardya ha mones;
my a wra kemeres, ha nagonan ny dhelirv.

---

a 5:8 *war dha lergh Benyamin:* Po amendyans *Kren, A Benyamin.*

b 5:11 *war-lergh euveredh:* Ow sewya an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *war-lergh gorhemmyn.*

c 5:12 *gwennen worek:* Po *godhan,* po *kontron.*

15 My a wra mos ha dehweles dhe'm tyller,
bys mayth aswonnons aga offens,
ha hwilas ow fas;
yn aga ahwer i a'm hwila dihwans.

Galow dhe Edrega

6 Dewgh, dehwelyn dhe'n ARLODH:
rag ev re skwardyas,
hag a wra agan sawya;
ev re weskis,
hag a wra agan lystenna.
2 Wosa dew dhydh ev a wra agan dasvewa;
y'n tressa dydh ev a wra agan drehevel,
ha ni a vyw a-ragdho.
3 Ytho re aswonnyn ni,
re hwillyn dhe aswon an ARLODH.
Y dhevedhyans yw mar sur avel an bora;
ev a dheu dhyn avel an glaw,
avel an glaw diwedhes a dhowrha an tir.

4 Pandr'a wrav dhis Efraym?
Pandr'a wrav dhis Yuda?
Agas lelder yw avel kommol myttin,
hag avel gluth a dremen a-varr.
5 Ytho my a's nadhas[a] dre'n brofosi,
my a's ladhas dre eryow ow ganow;
ow breusow eth war-ves avel golow.[b]
6 Rag my a hwans tregeredh, a-der sakrifis,
ha skians Duw, a-der offrynnow leskys.

---

a 6:5 *my a's nadhas:* Po *my a's gweskis.*

b 6:5 *ow breusow eth war-ves avel golow:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *ha'th vreusow yw kepar ha'n golow ow mos yn-mes.*

7 Mes i re dorras an kevambos avel Adam:[a]
ena i re'm traytas.
8 Gilead yw cita a dhrogoberoryon,
disliw gans olow a woos.
9 Ha kepar dell wra bagas a ladron kontrewaytya gour,
yndella y hwra bagas a oferysi;
ow moldra y'n fordh dhe Shekem,
ow kul drogober hegas.
10 Yn chi Israel
my a welas tra vil.
Ena yma fornikacyon Efraym,
defolys yw Israel.

11 Ragos jy ynwedh, A Yuda, yma trevas settys,
pan dreylyav kethneth ow fobel.

7 Peskweyth may fynnav sawya Israel,
ena kammhynseth Efraym yw diskudhys,
ha droktra Samari.
I a wra gil,
lader a dheu,
para a raven y'n stret.
2 Ny brederons yn aga holon
my dhe govhe oll aga droktra.
Lemmyn yma aga oberow oll a-dro dhedha;
ymons dherag ow fas.
3 I a heudhha an myghtern der aga droktra,
ha pennternedh der aga gowyow.
4 I oll yw avoutroryon,
avel forn tommhes gans peber,
neb a astel dhe wul dhe'n tan difuna
wosa ev dhe dosa toos, bys pan dhrehaffo.

---

a 6:7 *avel Adam:* Po *avel yn Adam.*

5 Yn dy'gol agan myghtern an bennternedh
a veu klav gans tomder an gwin;
ev a ystynnas y dhiwla gans an re a wra ges.
6 Rag aga holon yw avel forn,
hag i dheu nes ow kontrewaytya;
aga sorr a gosk oll an nos;
myttin ev a dhew avel flamm a dan.
7 I oll yw mar domm avel forn,
hag i a dhevoryas aga breusydhyon.
Oll aga myghternedh re godhas,
ha ny wra nagonan anedha gelwel warnav.

8 Efraym yw kemyskys gans an kenedhlow;
Efraym yw torth na veu treylys.
9 Estrenyon re dhevoryas y nerth,
ha ny wor.
Blew loos yw lesys warnodho,
ha ny wor.
10 Gooth Israel a dhest er y bynn,
mes ny dhehwelsons dhe'n ARLODH aga Duw,
na ny'n hwilsons, yn despit dhe henna oll.

Euver Yw Trestya y'n Kenedhlow

11 Efraym yw kepar ha kolom,
gocki ha heb kolon;
i a elow dhe Ejyp ha mos dhe Assyri.
12 Hag i ow mos, my a dewl ow roos warnedha;
avel ydhyn an nevow my a's dre yn-nans.
My a's keredh pan y's klewav ow hesya.
13 Go i, rag i re fias ahanav vy!
Terros dhedha, rag i re rebellyas er ow fynn!
My a's dasprenas
hag i a wowleveris er ow fynn.

14 Ny garmsons dhymm yn aga holon,
hag i ow kyni war aga gweli.
I a omhackyas rag greun ha gwin nowydh,
ha kildenna a-dhyworthiv vy.
15 My a nerthas ha krevhe aga diwvregh,
mes i a breder dhe wul droktra er ow fynn.
16 Treylya a wrons – a-der war-vann;
avel gwarak lows yns i.
Aga fennsevigyon a godh der an kledha
drefen anvri aga thaves.
Yndella tus a wra ges anedha yn gwlas Ejyp.

Dislelder Israel

8 Gorr hirgorn dhe'th hanow;
ev a varges avel er a-ugh chi an ARLODH,
rag i dhe derri ow hevambos,
ha rebellya erbynn ow lagha.
2 I a wra garma dhymmo vy,
'Ow Duw: ni, Israel, a'th aswon!'
3 Israel re naghas dader; eskar a wra y helghya.

4 I re wrug myghternedh, mes nyns yns i ahanav;
i re wrug pennternedh, heb godhvos dhymm.
Gans aga arghans ha'ga owr y hwrussons imajys
may fens kisys.
5 Ev re naghas dha leugh,[a] Samari!
Ow sorr a loskas er aga fynn.
Pes termyn ny allons kavos glander?
6 Rag dhyworth Israel yth yw!
Ser a'n gwrug,
ha nyns yw Duw.

---

a 8:5 *Ev re naghas dha leugh:* War-lergh an Septuagint *Nagh dha leugh.*

Leugh Samari
a vydh skyrr.

7 I re hasas an gwyns,
ha mysi an korwyns.
Garrow an ys ny's teves penn;
ny wra bleus.
Mar kwrello greun,
ena estrenyon a wra y lenki.
8 Israel yw kollenkys;
lemmyn yth yns i yn-mysk an kenedhlow
kepar ha lester diles.
9 Rag gyllys yns yn-bann dhe Assyri,
avel asen gwyls digoweth.
Efraym re arvethas keryadesow.[a]
10 Kynth arvethsons yn-mysk an kenedhlow,
lemmyn my a wra aga huntel,
hag i a hedh pols byghan
a untya myghtern ha pennternedh.[b]

11 Kyn hwrug Efraym lies alter rag offryn peghes,
i res eth ha bos alteryow rag peghes.
12 Kyn skrifav ragdho ordenansow diniver ow lagha,
akontys yns avel neppyth astranj.
13 I a sakrifi rohow dhymmo vy,
i a dheber an kig;
mes an ARLODH ny gemmer plesour ynna.
Lemmyn ev a berth kov a'ga sherewneth,
ha kessydhya aga feghosow:
dhe Ejyp y tehwelons.

---

a 8:9 *Efraym re arvethas keryadesow:* Po *Efraym re omwerthas dhe geryadesow.*

b 8:10 Ow sewya an Septuagint. Ebrow *hag i a dhallathas lehe drefen begh an myghtern a bennternedh.*

14 Israel re ankovas y Wrier,
ha re dhrehevis palesyow;
ha Yuda re wrug lies cita gerys.
Mes my a dhanvon tan yn y citys
a dhevor y gastylli.

Kessydhyans rag Peghes Israel

9 Na lowenha, Israel,
na heudh kepar ha'n kenedhlow,
rag ty re beu dislen dhe'th Tuw;[a]
ty a garas gober hora
war bub leur-drushya.
2 Ny wra an leur-drushya na'n gwinwask aga bosa,
ha'n gwin nowydh a's toll.[b]
3 Ny drigons yn tir an ARLODH;
Efraym a dhehwel dhe Ejyp,
ha dybri taklow avlan yn Assyri.
4 Ny dhiverons offrynnow gwin dhe'n ARLODH,
ha ny vydh aga sakrifisow plegadow dhodho.
Y fydh dhedha avel bara kynvan,
peub neb a'n deber a vydh avlan:
aga bara yw ragdha aga honan;
ny dheu yn chi an ARLODH.

5 Pandr'a wrewgh hwi y'n dy'gol apoyntys,
hag yn dedhyow gool an ARLODH?
6 Awotta, galsons drefen kollva,
Ejyp a's kuntel,
Memfis a wra aga ynkleudhyas.

---

a 9:1 *rag ty re beu dislen dhe'th Tuw:* Ebrow *rag ty re wrug fornikacyon a-dhyworth dha Dhuw.*

b 9:2 *toll:* Dhyworth *tolla.*

Hwann a erit aga thresoryow a arghans,
ha spern a vydh yn aga thyldow.

7 Dedhyow an kessydhyans re dheuth,
dedhyow an dial re dheuth.
Israel a'n godhvydh.
An profos yw bobba,
an gour spyrysel yw muskok,
drefen dha lies kammhynseth,
ha'n kas meur.
8 An profos, gans ow Duw, yw an golyader war
Efraym;[a]
yma antell ydhna yn oll y fordhow,
ha kas yn chi y Dhuw.
9 Galsons down yn podredhes,
avel yn dedhyow Gibea.
Ev a berth kov a'ga hammhynseth,
ha kessydhya aga feghosow.

10 My a gavas Israel,
avel grappys y'n gwylvos;
my a welas dha dasow,
ev a veu avel an frut a-varr a'n figbren,
y gynsa frut.
Mes i a dheuth dhe Baal-peor,
hag omsakra dhe'n imach methus,
hag ethons ha bos mostedhes avel an taklow
kasadow a garsons.
11 Golewder Efraym a neyj dhe-ves avel edhen,
heb dinythyans, heb torr, heb omdhon.

---

a 9:8 Po amendyans *An profos yw an golyader war Efraym, pobel ow Duw.*

12 Kyn hwrellons meythrin aga fleghes,
my a gemmer pubonan dhe-ves, ma na vo den
vyth gesys.
Go i pan dreylyav anedha!
13 Efraym, dell welis vy, re dhestnas y fleghes dhe vos
preydh;[a]
hag Efraym a dal dri yn-mes y fleghes dhe'n
denledhyas.
14 Ro dhedha i, ARLODH!
pandr'a redh?
Ro dhedha i torr a gyll hy askor,
ha diwvron sygh.

15 Yma oll aga droktra yn Gilgal;
ena my a's kasas.
Drefen aga drogoberow,
my a wra aga fesya a'm chi.
Ny wrav vy aga hara namoy;
oll aga fennsevigyon yw penn kales.

16 Efraym yw gweskys,
aga gwreydhen yw sygh;
ny askorrons frut.
Ynwedh mar tinythons,
my a ladh an fleghes karadow a'ga thorr.
17 Ow Duw a wra aga denagha,
drefen na woslowsons orto;
i a vydh gwandrysi yn-mysk an kenedhlow.

Peghes Israel ha'y Gethneth

10 Israel yw gwinbren lies-skorrek, a dheg frut pals.
Dhe voy y frut, dhe voy y kressyas an alteryow;

---

a 9:13 *re dhestnas y fleghes dhe vos preydh:* Amendys. An Ebrow yw ancertan.

dhe voy dader y dir, dhe voy y hwrussons peulveyn teg.
2 Aga holon yw fals; lemmyn i a berth an kessydhyans
a'ga offens.
Ev a wra dralya aga alteryow, ha distrui aga feulveyn.

3 Lemmyn i a lever, 'Ny'gan beus myghtern
drefen na berthsyn own a'n ARLODH.
Mes pandr'a yll myghtern gul ragon?'
4 I a gews geryow, ow kowlia,
ow kul kevambos;
ha breus a egin avel kegis
yn fynglow an gwel.
5 Anedhysi Samari a wra drem
war leugh Beth-aven.
Hy fobel a gyn warnodho,
ha'y oferysi a ool war y wolewder,
rag ev a vydh divres dhyworti.[a]
6 Ev ynwedh a vydh dres dhe Assyri
avel ro dhe'n myghtern meur.
Efraym a'n jevydh meth,
hag Israel a vydh methek a'y gussul.

7 Samari ha'y myghtern a vydh degys dhe-ves
avel barren war enep an dowr.
8 Tylleryow ughel Aven, pegh Israel,
a vydh distruys.
Spern hag askal a dyv
dres aga alteryow.
Ena yn-medhons dhe'n menydhyow, 'Gorherewgh ni,'
ha dhe'n brennow, 'Kodhewgh warnan ni.'

---

a 10:5 Amendys.

9 A-dhia dhedhyow Gibea y peghsys, a Israel;
ena y sevsons. A ny wrug bresel drehedhes dhe'n
dhrogoberoryon yn Gibea?
10 My a wra aga hessydhya pan vynnav,[a]
ha kenedhlow a vydh kuntelys er aga fynn,
pan vedhons kessydhys may hwrellons aga helmi
rag aga hammweyth dewblek.

11 Efraym yw avel lejek dyskys
a gar drushya;
mes my a worr yew war hy honna teg.
My a wra hernessya Efraym,
aras a wra Yuda,
ha Yakob a gloos.
12 Hesewgh dhywgh agas honan yn ewnder,
mysewgh yn tregeredh,
hag aras gwrewgh agas gweres anerys;
prys yw dhe hwilas an ARLODH,
bys may teffo ha gul dhe wiryonedh kodha
warnowgh avel glaw.

13 Hwi re aras droktra,
ha mysi anewnder,
ha re dhyb'sowgh an frut a wowyow;
rag ty a drestyas y'th fordh,
yn niver bras dha gasoryon.
14 Tervans a dhrehav yn-mysk dha bobel,
hag oll dha gastylli a vydh distruys,
kepar dell wrug Shalman distrui Beth-arbel yn jydh
an gas,
pan veu brewys an vamm gans hy fleghes.
15 Yndelma y fydh gwrys dhywgh, A Bethel,
drefen agas drogedh meur.

---

a 10:10 Po amendyans *My a dheu ha'ga hessydhya.*

Orth tardh-dydh, myghtern Israel a vydh kisys glan.

Kerensa Duw orth Israel

11 Pan veu Israel flogh my a'n karas,
hag yn-mes a Ejyp my a elwis ow mab.
2 Dhe voy y hwrugavy aga gelwel,
dhe bella yth ethons dhyworthiv,[a]
ow sakrifia dhe Baalim, hag ow leski offrynnow dhe imajys.

3 My a dhyskas dhe Efraym kerdhes,
orth y gemeres er y dhiwvregh;
mes ny wodhyens my dh'aga sawya.
4 My a's tennas gans kerdyn denel,
gans lovonow kerensa;
hag yth en vy kepar ha neb
a dhrehav an yew a'ga honna,
ha my a blegyas dh'y vaga.

5 Ny dhehwel dhe bow Ejyp,
mes Assyri[b] a vydh y vyghtern,
rag i a skonyas a dhehweles dhymm.
6 An kledha a wra troyllya erbynn y citys,
ha distrui an varrys a'y yetys,[c]
ha'ga dybri drefen aga thowlow.
7 Ow fobel yw ervirys dhe dreylya ahanav vy.
I a elow war-vann,[d]
mes ny wra ev aga ughelhe.

---

a 11:2 Ow sewya an Septuagint. Ebrow *Dhe voy y halwsons dhedha, dhe bella yth ethons anedha.*

b 11:5 Po amendyans *Ev a dhehwel dhe Ejyp, hag Assyri.*

c 11:6 *distrui an varrys a'y yetys:* Po *distrui y oferysi-dhargan.*

d 11:7 *I a elow war-vann:* Po amendyans *I a elow dhe Baal.*

[8] Fatel y'th hepkorav, Efraym?
Fatel y'th taskorrav, Israel?
Fatel y'th wrav avel Adma?
Fatel y'th hworrav avel Seboim?
Ow holon re dreylyas a-ji dhymm,
oll ow thruedh re dhewis.
[9] Ny gowlwrav ow honnar fell;
ny dhehwelav dhe dhistrui Efraym:
rag Duw ov vy a-der gour;
an Sans yn agas mysk,
ha ny dhov vy yn sorr.

[10] I a gerdh war-lergh an ARLODH;
Ev a wra usa avel lew.
Pan wra ev usa,
fleghes an howlsedhes a gren.
[11] I a gren avel edhen yn-mes a Ejyp,
avel kelemmi yn-mes a Assyri.
My a wra dhedha triga yn aga threvow,
yn-medh an ARLODH.

[12] Efraym a'm kylghyas gans gowyow,
ha chi Israel gans gil.
Hag yma Yuda hwath ow mos a-dro gans Duw
drefen y vos len gans an sens.[a]

12 Kowethya a wra Efraym gans an gwyns,[b]
ha helghya gwyns an howldrevel oll an jydh,

---

a 11:12 An wers ma yw niverys 12:1 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint, mes 11:12 y'n Vulgat hag yn brassa rann an treylyansow sowsnek.

b 12:1 *Kowethya a wra Efraym gans an gwyns:* Po *Peuri a wra Efraym war an gwyns.*

ha kressya gowyow ha freudh.
I a wra kevambos gans Assyri
hag olew yw degys dhe Ejyp.

Dislelder Israel

2 An ARLODH a'n jeves dadhel gans Yuda,
hag ev a gessydh Yakob herwydh y fordhow;
ev a attal dhodho wriansow.

3 Y'n brys ev a synsis y vroder er an seudhel,
hag yn y grevder ev a strivyas gans Duw.

4 Ev a strivyas gans an el ha prevaylya;
ev a olas hag a bysis favour dhyworto.

Ev a'n kavas yn Bethel,
hag ena y kewsis ganso:[a]

5 an ARLODH, Duw an luyow,
an ARLODH yw y hanow a govadh.

6 Ytho treyl dhe'th Tuw,
gwith tregeredh ha breus,
ha gorta dha Dhuw pupprys.

7 An marchont a'n jeves fals vantol yn y leuv;
ev a gar tolla.

8 Yn-medh Efraym, 'Yn hwir rych ov vy,
my re drovyas pythow;

yn oll ow lavur
ny gevons ynnov kammhynseth, yw pegh.'

9 My re beu an ARLODH dha Dhuw
a-ban veus yn pow Ejyp;

a 12:4 *ganso:* Ow sewya an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *genen.*

my a'th wra arta dhe driga yn tyldow
kepar hag yn dedhyow an kuntellyans.[a]

10 My re gewsis dre'n brofosi,
ha my re ros gwelesigethow pals;
ha dre leuv an brofosi my re gewsis yn
parabolennow.
11 Eus droktra yn Gilead?
Yn hwir yth yns i kogyon!
A sakrifions terewi yn Gilgal?
Aga alteryow ynwedh a vydh avel kals meyn war
fynglow an gwel.
12 Yakob a fias dhe bow Aram,
Israel a servyas rag gwreg,
ha rag gwreg y hwithas deves.
13 Ha dre brofos an ARLODH a dhros Israel mes a Ejyp,
ha dre brofos y feu gwithys saw.
14 Efraym re'n sorras yn hwerow;
rag henna y Arlodh a wra gasa warnodho y
gabel-goos,
ha daskor dhodho y geredh.

Breus an ARLODH war Israel

13 Pan gewsi Efraym,
yth esa krena;
yth omughelhas yn Israel;
mes pan beghas gans Baal
ev a verwis.
2 Lemmyn i a beghas hwath moy;
i re wrug ragdha aga honan imajys teudh,

---

a 12:9 War-lergh an Septuagint *Mes my, an Arlodh dha Dhuw, a'th ledyas mes a bow Ejyp; arta my a'th wra dhe driga yn tyldow, kepar hag yn dedhyow an kuntellyans.*

delowyow gwrys a'ga arghans herwydh aga sleyneth,
i oll an ober a greftoryon.
Leverir anedha, 'Tus a wra sakrifis;
i a amm dhe leughi!'
3 Rag henna i a vydh avel komolen-vyttin,
hag avel an gluth a dremen a-varr,
hag avel us yw hwythys a leur-drushya gans an awel,
hag avel mog a fenester.

4 Mes my re beu an ARLODH dha Dhuw
a-ban veus yn pow Ejyp;[a]
ny wodhvedhydh Duw vyth a-der my,
ha nyns eus selwador a-der my.
5 My a'th wodhya y'n gwylvos,
yn tir a seghter.
6 Herwydh an peurwels yw dhedha y fons lenwys;
lenwys vons, ha'ga holon a veu gothus;
rag henna i a'm ankevis.
7 Ytho my a vydh avel lew dhedha,
avel lewpard ow skolkya ryb an fordh.
8 My a dheu er aga fynn avel orses a gollas hy helyn,
ha skwardya aga holon mes a'ga brest,
hag ena my a's devor avel lewes;
godhvil a wra aga frega.

9 A Israel, my a'th tistru:[b] piw a vydh dha wereser?[c]
10 Ple'ma dha vyghtern, ma'th sawyo?
Ple'ma dha vreusysi yn oll agas citys,

---

a 13:4 *a-ban veus yn pow Ejyp:* War-lergh an Septuagint *ha my a'th ledyas mes a bow Ejyp.*

b 13:9 *my a'th tistru:* Ow sewya an Syriek. Ebrow *ev a'th tistru.*

c 13:9 *piw a vydh dha wereser?* Ow sewya an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *rag er ow fynn, erbynn dha wereser.*

a'y leversys anedha, 'Ro dhymm myghtern ha
pennternedh'?
[11] My a ros dhis myghtern y'm sorr,
ha my a'n kemeras y'm konnar.

[12] Kammhynseth Efraym yw maylys,
y begh yw gwithys yn kovadh.
[13] An paynys a venyn yn lavur a dheu ragdho,
mes ev yw mab anfur;
pan dheu an prys ny yll ev dos
dhe vin konna an brys.

[14] My a's daspren dhyworth leuv yfarn;
my a's delirv dhyworth ankow.
Ple'mons dha blagys, A ankow?
Ple'ma dha vros, A yfarn?
Truedh a vydh kudhys dhyworth ow dewlagas.

[15] Kyn hwra ev don frut yn-mysk y vreder,
gwyns an Est a dheu, gwyns an ARLODH
ow tos yn-bann dhyworth an difeyth.
Y fenten a vydh deseghys,
ha'y buth a hesk.
Ev a byll pub lester drudh a'n dresorva.
[16] Samari a vydh kessydhys,
rag hi a rebellyas erbynn hy Duw.
I a godh der an kledha;
aga fleghesigow a vydh terrys dhe demmyn,
ha'ga benenes veghyek a vydh skwardys ygor.[a]

---

a 13:16 13:16–14:9 yw niverys 14:1-10 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

Edrega ha Restorita

14 Dehwel, Israel, dhe'n ARLODH dha Dhuw;
rag ty re drebuchyas yn dha gammhynseth.

2 Kemerewgh genowgh hwi geryow,
ha dehwelewgh dhe'n ARLODH.
Leverewgh dhodho,
'Gav pub kammhynseth,
ha degemmer an pyth yw da,
rag may attyllyn
frut agan diwweus.

3 Ny wra Assyri agan sawya;
ny wren ni marghogeth war vergh.
Ny leveryn arta "Agan duwow"
dhe ober agan diwla,
rag ynnos jy y kyv an omdhivas truedh.'

4 My a wra aga sawya dhyworth aga dislelder,
ha'ga hara heb ahwer,
rag ow sorr re dreylyas anodho.

5 My a vydh avel an gluth dhe Israel;
ev a wra bleujyowa avel an lili,
ha danvon y wreydh yn-nans kepar ha sedres
Lebanon.

6 Y skyll a dyv,
ha'y dekter a vydh avel an olewbren,
ha'y ethen a vydh kepar ha sedres Lebanon.

7 Arta y trigons yn y skeus. I a wra ys dhe devi.
I a wra bleujyowa avel an gwinbren; y vri a vydh avel
gwin Lebanon.

8 A Efraym, pandr'yw imajys hwath dhymmo vy?
My a worthyp dhodho, ha'y witha.
My yw avel merywen las;
dha frut a dheu a-dhyworthiv.

[9] Piw yw skentel? Re gonvettho an taklow ma.
Piw yw dooth? Re's godhvo.

Fordhow an ARLODH yw ewn,
an re wiryon a gerdh ynna,
mes drogoberoryon a drebuch ynna.

YOEL

Chaptra 1
Kynvan war an Tir Difeythys gans Lokustes
Galow dhe Edrega ha Pysadow
Chaptra 2
An Lokustes a Dheu Yn-rag avel Lu Duw a Elow rag Edrega
Gorthyp Duw ha'y Ambos
Spyrys Duw Dinewys Mes
Chaptra 3
Breus Duw war an Kenedhlow
Breus yn Nans Yehoshafat
Benathow y'n Termyn a Dheu

1 Ger an ARLODH hag a dheuth dhe Yoel mab Pethuel.

Kynvan war an Tir Difeythys gans Lokustes

2 Klewewgh hemma, hwi henavogyon,
ha rewgh skovarn, oll hwi anedhysi an tir.
A hwarva tra a'n par ma yn agas dedhyow,
po yn dedhyow agas tasow?
3 Derivewgh hemma orth agas fleghes,
ha'ga fleghes orth aga fleghes i,
ha'ga fleghes dhe henedh aral.

4 An pyth a asas an lokust yowynk
an hes a lokustes re'n dybris;
ha'n pyth a asas an hes,
an lokust diaskel re'n dybris;
ha'n pyth a asas an lokust diaskel
an lokust distruel re'n dybris.

5 Difunewgh, hwi bennow medhow, hag olewgh;
oulyewgh, oll hwi dhiwessoryon gwin,
drefen an gwin nowydh,
drefen y vos treghys dhe-ves a-dhyworth agas ganow.
6 Rag kenedhel re yskynnas war ow thir,
krev ha diniver;

hy dens yw dens lew,
hag yma dhedhi diwen lewes.
7 Hi re dhifeythyas ow gwinbren,
ha terri ow figbren;
hi re'n diruskas glan ha'y dewlel dhe-ves;
y skorrennow yw gwrys gwynn.

8 Gwra kyni avel gwerghes grugysys gans yskar
rag gour hy yowynkneth.
9 Treghys dhe-ves yw offryn greun hag offryn diwes
a-dhyworth chi an ARLODH;
an oferysi a gyn,
menystrys an ARLODH.
10 Gwastys yw an gwel,
an tir a dhesegh;
drefen bos gwastys an ys;
deseghys yw an gwin nowydh,
an oyl a fyll.

11 Kemerewgh meth, hwi diogyon;
oulyewgh, a hwi wonedhysi gwinlannow,
rag an gwaneth ha rag an heydh,
drefen bos diswrys trevas an gwel.
12 Deseghys yw an gwinbren,
ha'n figbren a wannha;
an reunavalwedhen, an balmwedhen ynwedh, ha'n avalwedhen,
devri oll gwydh an gwel: yw gwedhrys;
rag gwedhrys yw lowena
a-dhyworth mebyon den.

Galow dhe Edrega ha Pysadow

13 Omrugysewgh ha kyni, hwi oferysi;
oulyewgh, hwi venystrys an alter:

dewgh, spenewgh an nos yn yskar,
hwi venystrys ow Duw:
rag an offryn greun ha'n offryn diwes
yw kemerys dhe-ves dhyworth chi agas Duw.
14 Sakrewgh penys,
gelwewgh kuntelles solem,
kuntelewgh an dus hen,
oll anedhysi an tir,
yn chi an ARLODH agas Duw,
ha kriewgh war an ARLODH.

15 Ellas rag an jydh!
rag ogas yw dydh an ARLODH,
hag avel terros dhyworth an Ollgallosek y teu.
16 A nyns yw treghys dhe-ves an boos
a-rag agan lagasow,
lowena ha heudhder
dhyworth chi agan Duw?

17 Gwedhrys yw an hasennow yn-dann aga figellow,[a]
forsakys yw an skiberyow,
terrys yn-nans yw an greunjiow,
rag gwedhrys yw an ys.
18 Assa wra an gwarthek hanasa!
Penndegys yw an oghen,
drefen nag eus peur dhedha;
devri, gwrys yn ahwer yw greow an deves.
19 Dhiso ji, A ARLODH, y kriav:
rag tan re dhevoryas
peurvaow an gwylvos;
ha flamm re gowlloskas oll gwydh an gwel.

---

a 1:17 *figellow:* Styr an Ebrow yw ancertan; martesen pigellow rag ygeri an dowrheans.

20 Bestes an gwel a gri warnas ynwedh:
rag bos deseghys goverow an dowr,
ha tan re dhevoryas
peurvaow an gwylvos.

An Lokustes a Dheu Yn-rag avel Lu

2 Hwythewgh an hirgorn yn Sion,
ha gelwewgh dhe'n gas y'm menydh sans;
krenes oll anedhysi an norvys:
rag dydh an ARLODH a dheu; pur ogas yw,
2 dydh tewlder ha tewlyjyon,
dydh kommol ha tewolgow tew.
Dell les an bora war an menydhyow
y teu pobel vras ha krev;
nyns esa bythkweth aga far,
na ny vydh namoy a'y wosa,
bys vledhynnyow henedhow ha henedhow.

3 Tan a dhevor a-dheragdha,
hag a-dryv dhedha flamm a lesk.
An tir yw avel lowarth Eden a-dheragdha,
hag a-dryv dhedha gwylvos difeyth;
devri, ny vydh diank anedha.

4 Aga semlans yw avel semlans mergh;
ha kepar ha kasvergh y hwrons i ponya.
5 Kepar ha gans tros charettow,
lemmel a wrons war bennow an menydhyow,
avel tros flamm tan
ow tevorya an sowl,
avel pobel grev
arayys rag kas.

6 A-ragdha poblow a gren:
oll an fassow a gyll aga liw.
7 Ponya a wrons avel tus krev;
i a yskyn an fos avel kasoryon;
i a geskerdh yn-rag, pubonan didro yn y fordh y honan,
ha ny dreylyons mes a'ga hensyow.
8 Ny wrons i gwaska an eyl erbynn y gila;
pubonan a gerdh yn y hyns y honan:
stevya a wrons yn-mysk kowas a sethow,
heb treylya a-denewen.
9 Assaltya an cita a wrons;
ha ponya war an fos;
krambla a wrons war an chiow,
hag entra der an fenestri avel lader.

10 An dor a wra krysya a-dheragdha;
an nevow a gren:
an howl ha'n loor a dewlha,
an ster a skon a derlentri.
11 Ha'n ARLODH a wra dyllo y lev
a-dherag y lu,
rag y gaslys yw pur vras,
ha krev yw ev neb a gollenow y er.
Rag meur yw dydh an ARLODH
ha pur euthyk; ha piw a yll y berthi?

Duw a Elow rag Edrega

12 Lemmyn ytho, yn-medh an ARLODH,
treylyewgh dhymm gans oll agas kolon,
ha gans penys, ha gans olva, ha gans kynvan.
13 Skwardyewgh agas kolon, a-der agas dillas,
ha treylyewgh arta dhe'n ARLODH agas Duw,
rag grassyes ha truedhek yw,

lent ow serri, ha meur y dregeredh,
hag ev a gemmer edrek a'n drog.
14 Piw a wor mar kwra ev dehweles ha kemeres edrek,
ha gasa bennath a-dryv dhodho,
offryn greun hag offryn diwes
dhe'n ARLODH agas Duw?

15 Hwythewgh an hirgorn yn Sion,
sakrewgh penys,
gelwewgh kuntelles solem.
16 Kuntelewgh an bobel,
sakrewgh an kuntelles,
gelwewgh an dus hen war-barth,
kuntelewgh an fleghes
ha'n re ow tena an vronn:
gases an gour pries y stevel,
ha'n venyn bries hy chambour.

17 Gwres an oferysi, menystrys an ARLODH,
ola ynter an porth ha'n alter,
ha leverens, 'Spar, A ARLODH, dha bobel,
ha na ro dha ertach yn disenor,
ensampel dhe'n kenedhlow.
Prag y leverons yn-mysk an poblow,
"Ple'ma aga Duw?"'

Gorthyp Duw ha'y Ambos

18 Ena y hwra an ARLODH perthi avi orth y dir,
ha kemeres pita a'y dus.
19 An ARLODH a worthebis ha leverel dh'y bobel,
Awotta, my a dhanvon dhywgh ys ha gwin hag oyl,
ha lenwys vedhowgh gansa:
ha nevra namoy ny rov dhywgh
disenor yn-mysk an kenedhlow.

20 Ha my a bellha dhyworthowgh lu an kledhbarth,
ha'y fesya yn seghtir ha difeyth,
gans y fas troha mor an est,
ha'y dhelergh troha mor an howlsedhes;
ha'y fler a wra drehevel, ha'y flerynsi a dheu yn-bann.
Rag ev re wrug taklow bras.

21 Na borth own, a dir;
bydh heudhik ha lowenha:
rag an ARLODH re wrug taklow bras.
22 Na berthewgh own, hwi vestes an gwel:
rag peurvaow an gwylvos yw gwyrdh;
an wedhen a dheg hy frut,
an figbren ha'n gwinbren a re aga nerth.

23 Ytho bedhewgh heudhik, hwi vebyon Sion,
ha lowenhewgh y'n ARLODH agas Duw:
rag ev re ros dhywgh an glaw a-varr rag ewnder,
hag ev re dhros glaw yn-nans ragowgh:
glaw a-varr ha glaw diwedhes kepar hag y'n dalleth.
24 An leuryow-drushya a vydh leun a ys,
ha'n gwinwaskow a fenn a win hag oyl.
25 My a astiver dhywgh an bledhynnyow
a wrug hes an lokustes aga dybri,
an lokust diaskel, an lokust distruel, ha'n lokust yowynk,
ow lu bras a dhanvenis yn agas mysk.

26 Hwi a dheber ha bos lenwys,
ha gormel hanow an ARLODH agas Duw,
neb re'gas dyghtyas marthys da,
ha ny wra ow fobel perthi meth bynitha.

[27] Hwi a wodhvydh my dhe vos yn-mysk Israel,
ha my dhe vos an ARLODH agas Duw, ha nyns eus
nahen.
Ha ny wra ow fobel
perthi meth bynitha.

Spyrys Duw Dinewys Mes

[28] Ha wosa hemma
my a dhinwa ow spyrys war gig oll,
ha'gas mebyon ha'gas myrghes a wra profosa,
ha'gas tus koth a hunros hunrosow
ha'gas gwer yowynk a wel gwelesigethow.[a]
[29] Ynwedh war an wesyon ha'n maghtethyon,
y'n dedhyow na, y hwrav vy dinewi ow Spyrys.

[30] My a dhiskwa marthusyon y'n nevow hag y'n norvys,
goos ha tan ha kolovennow a vog. [31] An howl a vydh treylys
dhe dewlder, ha'n loor dhe woos, kyns dos dydh an ARLODH,
bras hag euthyk. [32] Ena y fydh sawys pubonan neb a elow war
hanow an ARLODH; rag yn menydh Sion y fydh remenant dell
leveris an ARLODH, hag yn Yerusalem an re a dhienk, neb a
wra an ARLODH aga gelwel.

Breus Duw war an Kenedhlow

3 Rag otta, y'n dedhyow na hag y'n termyn na, pan dhrov
vy arta kethyon Yuda ha Yerusalem,[b] [2] my a guntel oll
an kenedhlow ha'ga hembronk dhe nans Yehoshafat, ha mos
yn breus gansa ena, a-barth ow fobel ha'm ertach Israel, drefen
i dh'aga skattra yn-mysk an kenedhlow ha ranna ow thir. [3] I re
dewlis prenn rag ow fobel, ha kenwertha mebyon rag horys, ha
gwertha mowesi rag gwin, mayth effens. [4] Pandra esowgh hwi
dhymm, A Tyr ha Sidon, hag oll randiryow Filisti? Esowgh
hwi owth attyli dhymm? Mars esowgh hwi owth attyli dhymm,

---

a 2:28 2:28-32 yw niverys 3:1-5 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

b 3:1 3:1-21 yw niverys 4:1-21 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

yn skav ha tooth men my a dreyl agas pemont arta war agas pennow agas honan. [5] Rag hwi re gemeras ow arghans ha'm owr, ha don ow thresoryow teg yn agas templow. [6] Mebyon Yuda ha mebyon Yerusalem hwi re werthas dhe'n Grekys, orth aga fellhe dhyworth aga oryon aga honan. [7] Otta, my a wra dhedha difuna yn-mes a'n tyller ma's gwerthsowgh, ha my a dreyl agas attal arta war agas pennow agas honan. [8] Ha my a werth agas mebyon ha'gas myrghes yn diwleuv mebyon Yuda, hag i a wra agas gwertha dhe'n Sabeanys, dhe genedhel pell; rag yndelma an ARLODH re gewsis.

Breus yn Nans Yehoshafat

[9] Deklaryewgh hemma yn-mysk an kenedhlow:
pareusewgh rag bresel sans, gwrewgh dhe'n
vreselyoryon difuna.
Des oll an soudoryon yn-rag,
ens i yn-bann.
[10] Mortholyewgh agas soghyow yn kledhedhyow,
ha'gas higennow-skethra yn guwow;
Gwres an gwann leverel, 'Kasor ov vy!'

[11] Dewgh yn uskis,
oll hwi an kenedhlow a-derdro,
omguntelewgh ena.
Dro yn-nans dha vreselyoryon, A ARLODH.
[12] Gwres an kenedhlow difuna,
ha dos yn-bann dhe nans Yehoshafat;
rag my a esedh rag breusi
oll an kenedhlow a-derdro.
[13] Kemerewgh yn-bann an gromman,
rag an drevas yw adhves.
Dewgh, trettyewgh,
rag leun yw an winwask.
An kerynyow a fenn,
rag bras yw aga droktra.

14 Routhow, routhow,
yn nans an ervirans!
Rag ogas yw dydh an ARLODH
yn nans an ervirans.
15 Tewlhes yw an howl ha'n loor,
ha'n ster a skon a ri aga golow.

16 An ARLODH a vedhygel dhyworth Sion,
ha dhyworth Yerusalem ev a ri y lev;
ha'n nevow ha'n norvys a gren,
mes an ARLODH yw skovva rag y bobel
ha kastel rag mebyon Israel.

Benathow y'n Termyn a Dheu

17 Yndelma hwi a wodhvydh
my dhe vos an ARLODH agas Duw,
trigys yn Sion, ow menydh sans.
Ha Yerusalem a vydh sans,
ha nevra ny wra estrenyon tremena dredhi namoy.

18 Y'n jydh na
an menydhyow a dhever gans sugen grappys,
an breow a dhinwa leth
resek a wra oll goverow Yuda
gans dowr.
Fenten a dheu yn-mes dhyworth chi an ARLODH
ha dowra nans Shittim.

19 Ejyp a vydh forsakys,
hag Edom a vydh gwylvos ynyal,
drefen an freudh gwrys erbynn mebyon Yuda,
rag i re skollyas goos gwiryon yn aga thir.
20 Mes Yuda a vydh anedhys bynitha,
ha Yerusalem dhe henedhow oll.

[21] My a gemmer dial a'ga goos, ha ny asav den vyth dhe
vos heb kessydhyans,
rag an ARLODH a drig yn Sion.

AMOS

Chaptra 1
Geryow Amos
Breus Duw erbynn an Kenedhlow
Chaptra 2
Breus Duw erbynn Israel
Chaptra 3
Ger erbynn Israel
Tenkys Samari
Chaptra 4
Ny Dhehwelis Israel dhe'n ARLODH
Chaptra 5
Galargan war Israel
Dydh an ARLODH
Chaptra 6
Terros Israel
Chaptra 7
Gwelesigeth a Lokustes
Gwelesigeth a Dan
Gwelesigeth a Blemmik
Amos hag Amasia
Chaptra 8
Gwelesigeth a Frut an Hav
Tenkys Israel
Chaptra 9
Breus an ARLODH
Dassevel Israel

Geryow Amos

1 Geryow Amos, neb esa yn-mysk bugeledh Tekoa, a welas yn gwelesigeth a-dro dhe Israel yn dedhyow Uzzia myghtern Yuda hag yn dedhyow Yeroboam mab Yoash, myghtern Israel, diw vledhen kyns an dorgrys.

Breus Duw erbynn an Kenedhlow

2 Hag y leveris:

An ARLODH a us dhyworth Sion
ha dhyworth Yerusalem ev a re y lev;
peurvaow an vugeledh a dhesegh,
ha gwedhrys yw gwartha menydh Karmel.

3 Yndelma y lever an ARLODH:

Rag tri hammweythres a Damaskus,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkor an kessydhyans;
drefen i dhe dhrushya Gilead
gans draylellow-drushya a horn.

4 Ytho my a dhanvon tan war ji Hazael,
dhe dhevorya palesyow Ben-hadad;

5 dralya a wrav barr Damaskus,
ha terri an anedhyas dhyworth nans Aven,
ha'n den a syns an welen dhyworth Beth-eden;
divres vydh pobel Aram bys yn Kir,
yn-medh an ARLODH.

6 Yndelma y lever an ARLODH:
Rag tri hammweythres a Gaza,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkor an kessydhyans;
drefen i dhe dhon pobel gowal yn divroedh
orth aga delivra dhe Edom.
7 Ytho my a dhanvon tan war fos Gaza,
dhe dhevorya hy falesyow.
8 Terri a wrav an anedhyas dhyworth Ashdod,
ha'n den a syns an welen dhyworth Ashkelon,
ha my a dreyl ow dorn erbynn Ekron;
ha remenant an Filistysi a dhe goll,
yn-medh an Arlodh DUW.

9 Yndelma y lever an ARLODH:
Rag tri hammweythres a Tyr,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkor an kessydhyans;
drefen i dhe dhelivra pobel gowal dhe Edom,
ha ny borthsons kov a'n kevambos a vrederedh.
10 Ytho my a dhanvon tan war fos Tyr
dhe dhevorya hy falesyow.

11 Yndelma y lever an ARLODH:
Rag tri hammweythres a Edom,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkor an kessydhyans;
drefen ev dhe helghi y vroder gans kledha,
ha taga y druedh;
ha'y sorr a skwardyas bynitha,
hag ev a withas y gonnar bys vykken.

12 Ytho my a dhanvon tan war Teman,
dhe dhevorya palesyow Bosra.

13 Yndelma y lever an ARLODH:
Rag tri hammweythres a vebyon Ammon,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkor an kessydhyans;
drefen i dhe skwardya gwragedh gans flogh yn Gilead,
mayth efannens aga amal.
14 Ytho my a worr tan yn fos Rabba,
dhe dhevorya hy falesyow
gans garm yn jydh an gas,
gans anawel yn jydh an korwyns;
15 ha mos a wra aga myghtern dhe dhivroedh,
ev ha'y bennternedh war-barth,
yn-medh an ARLODH.

2 Yndelma y lever an ARLODH:
Rag tri hammweythres a Moab,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkor an kessydhyans;
drefen ev dhe leski dhe lim
eskern myghtern Edom.
2 Ytho my a dhanvon tan war Moab
dhe dhevorya palesyow Kerioth;
ha Moab a verow yn-mysk tervans,
yn-mysk garm ha son an korn;
3 ha my a dregh an breusyas yn-mes a-dhyworti,
ha ladha oll hy fennsevigyon ganso,
yn-medh an ARLODH.

4 Yndelma y lever an ARLODH:
Rag tri hammweythres a Yuda,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkor an kessydhyans;
drefen i dhe skonya lagha an ARLODH,
ha ny withsons y ordenansow,

mes aga fals dhuwow re wrug dhedha sowdhanas,
may kerdhas aga thasow war aga lergh.
5 Ytho my a dhanvon tan war Yuda,
dhe dhevorya palesyow Yerusalem.

Breus Duw erbynn Israel

6 Yndelma y lever an ARLODH:
Rag tri hammweythres a Israel,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkor an kessydhyans;
drefen i dhe wertha an den gwiryon a arghans,
ha'n edhommek a dhiw eskis.
7 I a drett yn-dann dreys[a] penn an voghosogyon yn doust dor;
ha treylya a-denewen fordh an dus uvel;
den ha'y das a y'n keth vowes
rag may fo disakrys ow hanow sans.
8 War dhillas kemerys yn gostel i a wrowedh
ryb pub alter;
ha gwin a'n re neb re beu spalys a evons
yn chi aga Duw.

9 Byttegyns my a dhistruis an Amoryas a-dheragdha
may feu y ughelder kepar hag ughelder an sedres,
hag ev maga krev avel derow;
distrui a wrug vy y frut a-vann
ha'y wreydh a-woles.
10 Ha my a'gas dros yn-mes a bow Ejyp,
ha'gas hembronk dew ugens bledhen y'n difeyth
rag perghenna bro an Amorysi;

---

a 2:7 *I a drett yn-dann dreys:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *i a dhyen war-lergh.*

11 ha my a dhrehevis rann a'gas mebyon yn profosi
ha rann a'gas tus yowynk yn nazirysi.
A nyns yw yndella, A vebyon Israel?
yn-medh an ARLODH.

12 Mes hwi a wrug dhe'n nazirysi eva gwin,
ha gorhemynna a wrussowgh dhe'n brofosi,
ow leverel, 'Na brofosewgh!'

13 Otta, my a'gas gwask y'n dor,
kepar dell yw gweskys y'n dor kert gorveghys gans vanalow.[a]
14 Ny vydh tyller dhe fia dhodho rag an den skav,
ha'n den krev ny with y nerth,
na ny yll an kasor omsawya.
15 Ny sev an den a syns an warak,
na ny skap an den skav y dreys,
na ny yll an marghek omsawya.
16 Ha'n moyha kolonnek yn-mysk an gasoryon
a fi noth y'n jydh na,
yn-medh an ARLODH.

Ger erbynn Israel

3 Klewewgh an ger ma a leveris an ARLODH er agas pynn,
mebyon Israel, erbynn an teylu oll a wrugavy y dhri yn-
mes a bow Ejyp, ow leverel:

2 Hwi unsel a aswonis vy
yn-mes a oll teyluyow an nor;
rag henna my a wra agas kessydhya
rag agas drogoberow oll.

3 A yll dew kerdhes war-barth
marnas i a sett an prys?

---

a 2:13 Styr an Ebrow yw ankler.

4 A wra lew usa y'n koos,
pan nag eus preydh vyth ganso?
A wra lew yowynk kria dhyworth y fow
mar ny gemeras ev tra vyth?
5 A wra edhen kodha yn maglen war an leur
pan nag eus boos ynni?
A wra antell lemmel a-dhywar an leur
heb kachya tra vyth?
6 Eus korn hwythys yn cita,
heb bos an bobel ownek?
A vydh anfeusi yn cita,
marnas an ARLODH a'n gwrug?
7 Yredi ny wra an Arlodh DUW tra vyth
heb diskudha y dowl kudh
dh'y servysi an brofosi.
8 An lew re usas:
piw ny'n jevydh own?
An Arlodh DUW re gewsis:
piw ny brofos?

Tenkys Samari

9 Diskleryewgh dhe'n palesyow yn Ashdod,
ha dhe'n palesyow yn pow Ejyp,
ha leverewgh: 'Omguntelewgh war venydhyow
Samari,
ha gwelewgh an lies arwask eus ynni,
ha'n dus arweskys a-berth ynni.'
10 Ny wodhons fara ewn, yn-medh an ARLODH,
an re a guntel yn aga falesyow preydh aga
garowder ha ladrans.

[11] Rag henna yndelma y lever an Arlodh Duw:
Eskar a omsett a-dro dhe'n vro
ha dri dhe'n leur agas nerth,
ha pyllys vydh agas palesyow.

[12] Yndelma y lever an Arlodh: Dell dhelirv an bugel mes a anow an lew diw arr po tamm skovarn, yn kettella delivrys vydh mebyon Israel eus trigys yn Samari, gans tamm a weli ha gans gweli-dydh a dhamask.

[13] Klewewgh ha testewgh erbynn chi Yakob,
yn-medh an Arlodh Duw, Duw an luyow,
[14] rag y'n jydh may kessydhyav Israel drefen y gammweythresow,
my a gessydh alteryow Bethel,
ha treghys vydh kern an alter
ha kodha a wrons dhe'n leur.
[15] Brewi a wrav an gwavos war-barth gans an havos,
ha mos dhe goll a wra an chiow a dhans olifans,
ha distruys vydh an chiow bras,
yn-medh an Arlodh.

Ny Dhehwelis Israel dhe'n Arlodh

4 Klewewgh an ger ma, hwi vughes Bashan
neb usi war venydh Samari,
neb a wask an voghosogyon, owth arwaska an edhomogyon,
neb a lever dh'aga gwer, 'Doro, mayth yffyn!'
[2] An Arlodh Duw re dos ren y sansoleth:
Otta dedhyow a dheu warnowgh
ma'gas kemerons dhe-ves gans kerdyn,
ha'n diwettha ahanowgh gans higennow-pysk.

[3] Ha hwi a dhe-ves der aswaow an fosow,
pub huni yn-rag yn unn rew;
ha tewlys yn-mes vedhowgh dhe Harmon,
yn-medh an ARLODH.

[4] Dewgh dhe Bethel, ha kammdremenewgh;
dhe Gilgal, ha kammdremenewgh hwath moy;
drewgh agas sakrifisow pub myttin,
agas dega pub trydydh;

[5] offrynnewgh sakrifis a rasyans gans bara goll
ha gelwewgh tus dhe offrynnow bolonjedhek,
deklaryewgh i;
rag hemm yw agas bodh, A vebyon Israel,
yn-medh an Arlodh DUW.

[6] Mes my a ros dhywgh glanythter a dhens yn agas citys
oll
ha fowt a vara yn agas tylleryow oll,
ha ny dhehwelsowgh dhymm,
yn-medh an ARLODH.

[7] Hag ynwedh my a skonyas a ri dhywgh an glaw,
ha tri mis hwath gesys kyns an drevas;
ha my a wrug glaw dhe godha war unn cita
ha ny wrugavy glaw dhe godha war cita aral;
war unn park glaw a godh,
ha'n park na gavas glaw a wedhras;

[8] ytho diw cita po teyr a wandras dhe gen cita
dhe eva dowr, heb bos diseghys;
byttegyns ny dhehwelsowgh dhymm,
yn-medh an ARLODH.

[9] My a'gas gweskis gans kleves losk ha kleves
melynheans y'n ys;
agas lowarthyow ha gwinlannow pals,
agas figbrennyer ha'gas olewbrennyer a veu dybrys
gans an lokust yowynk;
byttegyns ny dhehwelsowgh dhymm,
yn-medh an ARLODH.

[10] Danvon a wrug vy warnowgh pla dell wrug yn Ejyp;
ladha a wrug vy agas tus yowynk gans an kledha,
war-barth gans agas mergh kemerys yn preydh.
My a dhrehevis fler agas kaslysyow bys yn agas
dewfrik;
byttegyns ny dhehwelsowgh dhymm,
yn-medh an ARLODH.

[11] My a dhomhwelis rann ahanowgh,
dell wrug Duw domhwel Sodom ha Gomorra.
Kepar hag yttew y fewgh, tennys mes a'n tan,
byttegyns ny dhehwelsowgh dhymm,
yn-medh an ARLODH.

[12] Rag henna yndella y hwrav dhis, A Israel:
drefen my dhe wul hemma dhis,
bydh parys dhe vetya dha Dhuw, A Israel!

[13] Rag otta, ev neb a form an menydhyow ha gul an
gwyns,
neb a dheklar y vrys dhe vab den;
neb a dreyl an myttin dhe dewlder,
ha stankya war dylleryow ughel an norvys –
an ARLODH, Duw an luyow yw y hanow!

Galargan war Israel

5 Klewewgh an ger ma a dhrehavav er agas pynn, galargan,
A ji Israel:

[2] Kodhys yw, ny sev arta,
an werghes Israel;
forsakys war hy thir,
heb den vyth dh'y dassevel.

[3] Rag yndelma y lever an Arlodh DUW:
An cita mayth eth yn-mes anedhi mil
a's tevydh kans gesys,
ha'n cita mayth eth yn-mes anedhi kans,
a's tevydh deg gesys dhe ji Israel.

[4] Rag yndelma y lever an ARLODH dhe ji Israel:
Hwilewgh vy ha bewa,
[5] mes na hwilewgh Bethel,
ha na gewgh dhe Gilgal
na treusi dhe Beer-sheba;
rag mos a wra Gilgal yn divroedh
ha Bethel ny vydh 'vas dhe dra vyth.

[6] Hwilewgh an ARLODH ha bewa,
ma na tartho avel tan yn chi Yosep,
dh'y dhevorya, heb den vyth dh'y dhifudha yn
Bethel.
[7] A hwi neb a dreyl gwirvreus yn fuelen,
ha tewlel ewnder dhe'n dor!

[8] Ev neb a wrug an Pleyades hag Orion
ha treylya tewlder down yn myttin,
ha tewlhe an jydh yn nos;

neb a elow war dhowrow an mor,
ha'ga diveri war enep an dor:
an ARLODH yw y hanow

9 neb a wra dhe derros tardha erbynn an dus krev,
ha terros a dheu dhe'n kastel.

10 Kasa a wrons an den a geredh y'n yet,
hag abhorrya an den a gews an gwirder kowal.

11 Rag henna, drefen hwi dhe stankya war an boghosek
ha kemeres dhyworto trubyt a ys,

kyn trehevsowgh chiow a ven treghys,
ny wrewgh triga ynna;

hwi re blansas gwinlannow teg,
mes ny evowgh aga gwin.

12 Rag my a wor agas kammweythresow pals,
ha'gas peghosow bras,

owth arvedh an den gwiryon, ow kemeres falswober,
hag ow treylya a-denewen an edhomogyon y'n yet.

13 Rag henna, tewel a wra an den fur yn termyn a'n par na;
rag droktermyn yw.

14 Hwilewgh dader, a-der droktra,
may fewewgh;

ena ARLODH an luyow a vydh genowgh,
poran kepar dell leversowgh.

15 Kesewgh droktra, ha kerewgh dader,
ha fastyewgh gwirvreus y'n yet;

martesen an ARLODH, Duw an luyow,
a gemmer truedh a remenant Yosep.

16 Rag henna yndelma y lever an ARLODH, Duw an luyow, an Arlodh:

Yn plenys oll y fydh olva,
hag y'n stretys oll i a lever 'Ellas, ellas!'

Gelwel a wrons an tiek dhe gynvan,
ha dhe olva an re a wor kyni.
17 Hag y'n gwinlannow oll y fydh olva
rag my dhe dremena der an kres ahanowgh,
yn-medh an ARLODH.

Dydh an ARLODH

18 Go i an re yw hwansek dhe dhydh an ARLODH!
Pandr'a vydh dydh an ARLODH dhy'hwi?
Tewlder vydh, ny vydh golow;
19 kepar ha pan fia gour dhyworth lew,
hag ors ow tos er y bynn;
po mos yn chi ha posa erbynn an paros gans y dhorn
ha bos brethys gans sarf.
20 A nyns yw dydh an ARLODH tewlder a-der golow,
ha tewlder heb gwynder vyth ynno?

21 Kasa ha dispresya agas golyow a wrav,
ha ny garav sawer agas kuntellesow solem.
22 Ha kyn offrynnowgh dhymm agas offrynnow
kowlleskys ha'gas offrynnow greun,
ny vynnav aga degemeres;
hag offrynnow kowethyans[a] a'gas bestes peskys,
ny wrav vy mires warnedha.
23 Kemerewgh dhyworthiv an tros a'th kanow;
orth ton dha delynnow ny woslowav.
24 Re wrello ewnder frosa yn-nans avel dowrow,
ha gwiryonedh kepar hag avon prest ow resek.

25 A dhresowgh dhymm sakrifisow hag offrynnow dew
ugens bledhen y'n difeyth, A ji Israel? 26 Don a wrussowgh
agas imajys, Sakkuth agas myghtern, ha Kaywan agas duw-
steren, hag a wrussowgh dh'agas honan. 27 Ytho my agas deg

a 5:22 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

yn divroedh dres Damaskus, yn-medh an ARLODH, Duw an luyow y hanow.

Terros Israel

6 Go i an re usi attes yn Sion,
ha'n re a omsyns saw war venydh Samari,
yw henwys kynsa an gwlasow,
ha dhedha y teu chi Israel!
2 Tremenewgh dhe Kalne, ha gwelewgh,
hag alena kewgh dhe Hamath veur,
hag ena diyskynnewgh dhe Gath an Filistysi.
Yns i gwell ages an gwlaskordhow ma?
Po yw aga thiredh brassa ages agas tiredh hwi?
3 A hwi a vynn delatya an drog dhydh, mes
hwi a dhre ogas an esedhva a arowder!

4 An re usi a'ga growedh war weliow a dhans olifans
hag owth omystynna yn lows war aga gweliow-dydh;
ow tybri hordhes yowynk dhyworth an flock,
ha leughi yn-mes a'n stall;
5 neb a gan orth son an delyn,
hag avel Davydh ow tevisya dhedha daffar
menestrouthi.
6 I a yv gwin yn bollow
owth omuntya gans oylys a'n finna,
mes nyns yns i duwenhes drefen terros Yosep!
7 Ytho lemmyn i a vydh an kynsa ow mos yn divroedh,
ha kevewi an re a omystyn yn lows a hedh.

8 An Arlodh DUW re dos ren y enev y honan
(yn-medh an ARLODH, Duw an luyow):
Kas genev yw gooth Yakob,
ha kas genev yw y balesyow;
ha my a dhaskor an cita ha puptra eus ynni.

9 Mar pydh gesys deg den yn unn chi, i a verow. 10 An ewnter
a dhen, ev neb wra y leski, a'n drehav, dhe dhri an eskern yn-
mes a'n chi, hag ev a lever dhe nebonan a-bervedh y'n chi, 'Eus
nebonan hwath genes?' Ev a worthyp, 'Nag eus,' hag ena ev a
lever, 'Taw! Res yw na vo menegys hanow an ARLODH.'

11 Rag otta, an ARLODH a worhemmyn,
hag ev a wysk an chi bras yn magoryow,
ha'n chi byghan a vydh terrys dhe demmyn.

12 A wra mergh ponya war garnek?
A wra den aras ena gans oghen?
Mes hwi re dreylyas ewnder yn kegis,
ha'n frut a wiryonedh yn fuelen.

13 Hwi a lowenha yn Lo-debar,
ow leverel, 'A ny wrussyn gans agan nerth agan
honan
kemeres ragon Karnaym?'

14 Rag otta, my a dhrehav kenedhel er agas pynn,
A ji Israel, yn-medh an ARLODH, Duw an luyow;
ha hi a wra agas gwaska a-dhyworth Lebo-hamath
bys yn seghnans Araba.

Gwelesigeth a Lokustes

7 An Arlodh DUW a dhiskwedhas hemma dhymm, hag
otta, yth esa ev ow formya hes a lokustes pan dhallethi
an aswels tevi – an aswels wosa treghi gora an myghtern. 2 Ha
pan gowldhyb'sens losow an dor, yn-medhav,

'A Arlodh DUW, gav, my a'th pys!
Fatel yll Yakob sevel?
rag byghan yw.'

3 An ARLODH a gemeras edrek a hemma:
'Ny hwyrvydh,' yn-medh an ARLODH.

Gwelesigeth a Dan

[4] An Arlodh Duw a dhiskwedhas hemma dhymm: hag otta,
yth esa an Arlodh Duw ow kelwel rag prov dre dan, ha'n tan a
dhevoryas an islonk meur, hag a dhevoryas rann a'n tir. [5] Ytho
yn-medhav,

'A Arlodh Duw, hedh, my a'th pys!
Fatel yll Yakob sevel?
rag byghan yw.'

[6] An Arlodh a gemeras edrek a hemma:
'Ny hwyrvydh hemma na hwath,' yn-medh an
Arlodh Duw.

Gwelesigeth a Blemmik

[7] Ev a dhiskwedhas hemma dhymm, hag otta, yth esa an Arlodh ow sevel ryb fos gwrys dhe blemmik, plemmik yn y dhorn. [8] Ha'n Arlodh a leveris dhymm, 'Pandr'a welydh, Amos?' Hag yn-medhav, 'Plemmik.' Ena an Arlodh a leveris,

'Ottavy ow settya plemmik
yn-mysk ow fobel Israel;
ny wrav aga sparya namoy.'

[9] Tylleryow ughel Ysak a vydh forsakys,
ha sentris Israel a vydh difeythys
ha my a sev erbynn chi Yeroboam gans an kledha.

Amos hag Amasia

[10] Ena Amasia, oferyas Bethel, a dhanvonas dhe Yeroboam myghtern Israel, ow leverel: 'Amos re vrasas er agas pynn yn kres chi Israel; ny yll an tir godhav y eryow oll. [11] Rag Amos re leveris hemma:

"Yeroboam a verow gans an kledha,
hag Israel a vydh divres yredi
yn-mes a'y dir."'

12 Hag Amasia a leveris dhe Amos, ‘A golyek, ke, fi dison
dhe bow Yuda, ha dybri bara ena, ha profosa ena; 13 mes na
brofos namoy yn Bethel, rag y vos sentri an myghtern, ha’n
chi riel.’

14 Ena Amos a worthebis dhe Amasia, ‘Nyns ov profos, na
mab a brofos, mes bugel ov, ha dyghtyer frut sykaminwydh,
15 ha’n Arlodh a’m kemeras dhyworth holya an flock, ha’n
Arlodh a leveris dhymm: “Ke, gwra profosa dhe’m pobel
Israel.” 16 Ha lemmyn, klew ger an Arlodh: Ty a lever,

“Na wra profosa erbynn Israel,
ha na bredhek erbynn chi Ysak.”

17 Rag henna an Arlodh a lever hemma:

Hora vydh dha wreg y’n cita
ha’th vebyon ha’th vyrghes a godh gans an kledha;
ha’th tir a vydh rynnys der an gorden;
ty dha honan a verow yn tir avlan,
ha divres vydh Israel yn sur a-dhywar y dhor.’

Gwelesigeth a Frut an Hav

8 An Arlodh Duw a dhiskwedhas hemma dhymm, hag
otta, kanstellas a frut an hav. 2 Hag ev a leveris, ‘Pandr’a
welydh, Amos?’ Hag yn-medhav, ‘Kanstellas a frut an hav.’
Ena an Arlodh a leveris dhymm:

Devedhys yw gorfen ow fobel Israel;
ny wrav aga sparya namoy.
3 Kanow an tempel a dheu ha bos olva y’n jydh na,
yn-medh an Arlodh Duw.
Y fydh meur a gorfow marow,
tewlys a-dro yn pub le: taw!

Tenkys Israel

4 Klewewgh hemma, hwi neb a stank war an edhommek
ha diswul boghosogyon an tir,

5 ow leverel, ‘P’eur fydh tremenys an loor nowydh,
may hyllyn gwertha greun?
ha’n Sabot,
may hyllyn ygeri marghas an ys’ –
ow lehe an efa, ow kressya an shekel,
hag ow tolla gans fals vantolyow,
6 dhe brena boghosogyon a arghans
ha’n edhommek a dhiw eskis,
ha gwertha us an gwaneth.

7 An ARLODH re dos re wooth Yakob:
Yn sur, nevra ny ankovav tra vyth a’ga gweythresow!
8 A ny gren an tir rag hemma
ha myns eus trigys ynno kyni?
Oll an tir a sev kepar ha’n Nil,
ha frosa ha kodha arta kepar ha’n Nil yn Ejyp.

9 Hag y hwyrvydh y’n jydh na, yn-medh an Arlodh DUW,
my a wra an howl dhe sedhi y’n hanter-dydh,
ha tewlhe an dor yn lagas an howl.
10 Treylya a wrav agas golyow yn kynvan,
ha’gas kanow oll yn olva;
my a worr yskar war an dhiwglun oll,
ha bloghter war bub penn;
my a’s gwrav dhe gyni kepar dell ve war-lergh aga unn vab,
ha’n gorfen anodho a vydh kepar ha dydh hwerow.

11 Otta dedhyow ow tos, yn-medh an Arlodh DUW,
may tanvonav divotter war an tir;
ny vydh divotter a vara, na seghes a dhowr,
mes a glewes geryow an ARLODH.

12 Gwandra a wrons a vor dhe vor,
hag a'n kledh bys y'n howldrevel;
ow kwandra a-dro dhe hwilas ger an ARLODH,
mes ny'n kevons.

13 Y'n jydh na gwerghesow teg ha gwer yowynk
a glamder gans seghes.
14 An re a de re'n peghes a Samari,
ha leverel, 'Dell vyw dha dhuw, A Dan!'
ha 'Dell vyw fordh Beer-sheba,'
a godh, ha ny sevons arta.

Breus an ARLODH

9 My a welas an Arlodh ow sevel ryb an alter, hag ev a leveris:
Gwask pennow an pilars erna grenno an treudhow,
ha'ga brewi war benn an bobel oll!
An rann yw gesys a ladhav gans an kledha;
den vyth ny fi dhe-ves,
den vyth ny skap.

2 Kyn palons bys yn yfarn,
ow dorn a's kemmer alena;
kynth yskynnons dhe nev,
my a's dre yn-nans alena.
3 Kynth omgudhons war wartha menydh Karmel,
my a's hwila alena ha'ga hemeres;
ha kynth yns i kudhys a-dherag ow dewlagas yn goles an mor,
ena my a worhemmyn dhe'n sarf, ha hi a's brath.
4 Ha kynth ons yn kethneth dherag aga eskerens,
ena yth arghav dhe'n kledha, hag ev a's ladh;
ha my a worr ow dewlagas warnedha
rag drog, a-der rag da.

5 An Arlodh, DUW an luyow –
ev a doch an tir ha teudhi a wra,
ha myns eus trigys ynno a gyn,
hag oll an tir a sev kepar ha'n Nil,
ha kodha arta, kepar ha'n Nil yn Ejyp;
6 ev a dhrehav y'n nevow y jambouryow ughel
ha fondya y nen a-ugh an nor;
ev a elow dowrow an mor,
ha'ga dinewi war enep an nor –
an ARLODH yw y hanow.

7 A nyns owgh hwi kepar ha mebyon an Ethiopysi
dhymm,
A vebyon Israel? yn-medh an ARLODH.
A ny dhres vy Israel yn-mes a bow Ejyp,
ha'n Filistysi yn-mes a Kaftor, hag Aram yn-mes
a Kir?
8 Otta, yma dewlagas an Arlodh DUW war wlaskor an
peghes,
ha my a's distru dhiwar enep an nor.
Mes ny gowldhistruav chi Yakob,
yn-medh an ARLODH.

9 Rag otta, my a worhemmyn,
ha shackya chi Israel yn-mysk an gwlasow,
kepar ha shackya kroder,
ha ny godh bilien vyth dhe'n leur.
10 Oll peghadoryon ow fobel a verow gans an kledha,
neb a lever, 'Drog ny dheu nes dhyn, na ny
dhrehedh dhyn.'

Dassevel Israel

11 Y'n jydh na my a dhrehav
skovva Davydh yw kodhys

ha keas hy aswaow,
ha daswul hy magoryow,
ha'y drehevel kepar hag y'n dedhyow koth;
12 may perghennons an remenant a Edom
ha'n kenedhlow oll may feu ow hanow gelwys warnedha,
yn-medh an ARLODH neb a wra hemma.

13 Otta dedhyow ow tos, yn-medh an ARLODH,
may teu an aradror nes dhe'n myser,
ha trettyer an grappys dhe haser an has;
ha'n menydhyow a dhinwa sugen grappys,
ha teudhi a wra an brennow oll.
14 Ha my a dreyl kethneth ow fobel Israel,
hag i a dhastrehav an citys dhibobel ha triga ynna;
i a blans gwinlannow hag eva aga gwin,
hag i a wra lowarthyow ha dybri aga frut.
15 My a wra aga flansa war aga thir,
ha ny vedhons diwreydhys namoy
dhiwar aga dor a res vy dhedha,
yn-medh an ARLODH dha Dhuw.

OBADIA

Chaptra 1
Breus Duw erbynn Edom

Breus Duw erbynn Edom

1 Gwelesigeth Obadia.
Yndelma y lever an Arlodh Duw a-dro dhe Edom:

Ni re glewas nowodhow dhyworth an Arlodh,
ha kannas re beu danvenys yn-mysk an
kenedhlow: ‘Sevewgh hwi, ha sevyn ni er hy
fynn rag an gas.’

2 Otta, my a’th wrug byghan yn-mysk an kenedhlow;
dispresys yn feur os ta.

3 Gooth dha golon re’th tollas,
ty neb eus trigys ughel yn savnow an garrek,
y drigva y’n ughelder,

ow leverel y’th kolon,
‘Piw a’m dre yn-nans dhe’n dor?’

4 Kyn neyjydh ughel kepar ha’n er,
ha kyn settydh dha neyth yn-mysk an ster,
my a’th tre yn-nans alena,
yn-medh an Arlodh.

5 Mar teffa robbyoryon dhis,
po ladron yn nos,
fatel allses bos distruys?
A ny wrussens ladra unweyth an pyth a ve lowr
ragdha i aga honan?

Mar teffa kuntelloryon grappys dhis,
a ny wrussens gasa rann a’n grappys?

6 Mes assa vydh Esaw leun hwithrys,
pyllys y dresoryow kudh!

7 Oll dha geffrysysi a’th chassyas dhe’n oryon;
an re yn kres genes re’th tollas,

i re brevaylyas warnas;
an re a dheber bara genes a sett maglen yn-dannos,
heb ty dh'y gonvedhes.

[8] Y'n jydh na, yn-medh an ARLODH,
a ny wrav vy distrui tus fur yn-mes a Edom,
ha konvedhes yn-mes a venydh Esaw?

[9] Dha gasoryon a berth own, Teman,
rag bos pub den oll a venydh Esaw treghys dhe-ves.

[10] Drefen an ladhva ha'n garowder gwrys erbynn dha vroder Yakob,
meth a wra dha gudha,
ha ty a vydh treghys dhe-ves bynitha.

[11] Y'n jydh may sevsys a-denewen,
y'n jydh may hwrug alyons kemeres y lu yn keth,
hag estrenyon a dheuth bys dh'y yetys,
ha tewlel prenn war Yerusalem,
ty ynwedh o kepar hag onan anedha.

[12] Mes ny dalvia, ty dhe vires yn heudh war dhydh dha vroder
yn jydh y anfeusi,
na lowenhe war vebyon Yuda
yn jydh aga diswrians;
na kewsel yn howtyn
yn jydh aga diswrians.

[13] Ny dalvia, ty dhe dhos a-ji dhe yet ow fobel
yn jydh aga therros,
na mires, ty ynwedh, yn heudh war y anken
yn jydh y derros,
na settya dalghen yn y bythow
yn jydh y derros.

[14] Ny dalvia, ty dhe sevel orth an growsfordh
may hylli treghi yn-nans y foesigyon,

na dhaskor an re a fi alena
yn jydh anken.

15 Rag ogas yw dydh an ARLODH
rag oll an kenedhlow.
Kepar dell wrussys, yndelma y fydh gwrys dhiso jy;
dha attal a dheu war dha benn dha honan.
16 Rag kepar dell wrussowgh eva war ow menydh sans,
yn kettella y hwra an kenedhlow oll eva heb hedhi.
Eva a wrons, ha lenki,
hag y fedhons kepar ha pan nag esens bythkweth
yn fyw.
17 Mes war venydh Sion y fydh remenant a'n re a dhienk,
hag y fydh tyller sans.
Ha chi Yakob a dhaskemmer eretons an dus a
gemersa aga eretons i.
18 Chi Yakob a vydh tan,
ha chi Yosep a vydh flamm;
chi Esaw a vydh sowl,
hag i a worr tan ynna ha'ga devorya.
Ny vydh den vyth gesys a ji Esaw,
rag an ARLODH re gewsis.
19 Tus an Negeb a gemmer menydh Esaw yn
perghenogeth,
ha tus an Shefela a gemmer pow an Filistysi.
I a gemmer tiredh Efraym ha tiredh Samari,
ha Benyamin a gemmer Gilead yn perghenogeth.
20 Divresow an lu ma a vebyon Israel
a gemmer tiredh an Kananysi bys yn Sarefath,
ha divresow Yerusalem usi yn Sefarad
a gemmer citys an dhyghowbarth.
21 Ha tus delivrys a yn-bann dhe venydh Sion
dhe rewlya menydh Esaw;
ha'n myghternses a vydh dhe'n ARLODH.

YONA

Chaptra 1
Disobayans Yona
Chaptra 2
Salm a Rasyans
Chaptra 3
Treylyans Nineve
Chaptra 4
Sorr Yona, Keredh Duw

Disobayans Yona

1 Ger an ARLODH a dheuth dhe Yona mab Amittay, ow leverel, [2] ‘Sav, ke dhe Nineve, an cita vras, ha kri er hy fynn, rag aga droktra re yskynnas a-ragov.’ [3] Mes Yona a sevis rag fia dhe Tarshish, dhyworth golok an ARLODH. Ev eth yn-nans dhe Yoppa, ha kavos gorhel ow mos dhe Tarshish. Ytho ev a ros an pris ha mos a-bervedh ynno, mayth ella gansa dhe Tarshish, a-dhyworth golok an ARLODH.

[4] Mes an ARLODH a dheghesis gwyns bras war an mor, hag yth esa anawel vras y’n mor, may feu an gorhel yn peryl a vos terrys. [5] Ha’n marners a’s teva own, ha kria, peub war y dhuw y honan, ha tewlel mes an karg esa y’n gorhel bys y’n mor, may fo skaffa. Mes Yona galsa yn-nans bys y’n barth a-ji dhe’n lester, hag yth esa ow krowedha, down yn kosk. [6] An kapten a dheuth dhodho ha leverel, ‘Dar! Prag yth esos ow koska? Sav, galw war dha Dhuw. Martesen Duw a wra vri ahanan, ma na wryllyn mos dhe goll.’

[7] Hag yn-medhons an eyl dh’y gila, ‘Dewgh, tewlyn ni prenn, may fo godhvedhys dhyn piw yw dhe vlamya, an drog ma dhe vos devedhys warnan.’ Ytho i a dewlis prenn, ha’n prenn a godhas war Yona. [8] Ena i a leveris dhodho, ‘Lavar dhyn, piw yw dhe vlamya, an drog ma dhe vos devedhys warnan? Pyth yw dha ober, hag a-ble teuthys? Pyth yw dha bow? Hag a bana bobel os ta?’ [9] Yn-medh ev dhedha, ‘Ebrow ov vy, ha my a berth own a’n ARLODH, Duw an nev, neb a formyas an mor ha’n tir sygh.’ [10] Ena an dus a’s teva own bras, hag yn-medhons dhodho, ‘Pandr’yw hemma a wrussys?’ Rag an dus a wodhva, ev dhe vos ow fia a-dhyworth golok an ARLODH, rag ev re lavarsa dhedha.

[11] Ena yn-medhons dhodho, ‘Pandr’a wren ni dhiso jy, may
fo an mor spavenhes ragon?’ Rag an mor a dheuth ha bos moy
ha moy garow. [12] Yn-medh ev dhedha, ‘Kemmer vy yn-bann
ha’m tewlel y’n mor, ena an mor a vydh spavenhes ragowgh,
rag my a wor an anawel vras ma dhe godha warnowgh drefen
an pyth re wrugavy.’ [13] Mes an wer a revyas gans nell rag may
tehwellens dhe dir sygh, ha ny allsons, rag an mor a dheuth ha
bos moy ha moy garow er aga fynn. [14] Ytho i a grias war an
ARLODH ow leverel, ‘A ARLODH, ni a’th pys, na as ni dhe vos
dhe goll rag bewnans an gour ma, ha na worr warnan an blam
rag skollya goos gwiryon; rag ty, A ARLODH, re wrug kepar dell
veu dha vodh.’ [15] Ena i a gemeras Yona yn-bann ha’y dewlel y’n
mor; ha garowder an mor a hedhis. [16] Ha’n gwer a’s teva own
bras a’n ARLODH, hag i a offrynnas sakrifis dhe’n ARLODH, ha
gul ambosow.

[17] An ARLODH a dhanvonas pysk bras dhe lenki Yona; ha
Yona a veu yn torr an pysk tri dydh ha teyr nos.

Salm a Rasyans

2 Ena Yona a bysis dhe’n ARLODH y Dhuw yn-mes a dorr
an pysk, [2] ow leverel,

My a elwis y’m anken war an ARLODH,
hag ev a worthebis dhymm;
yn-mes a dorr yfarn y kriis vy rag gweres,
ha ty a glewas ow lev.
[3] Ty a’m tewlis y’n downder,
yn kolon an moryow,
ha’n liv eth a-dro dhymm;
oll dha vordardhow ha’th vordonnow
a dremenas dresov.
[4] Ha my a leveris, ‘Pellhes ov vy
a-dhyworth dha dhewlagas:
fatel wrav vy mires arta
troha’th tempel sans?’

[5] An dowrow a dheuth a-dro dhymm bys y'n enev,
an downder a dheuth dresov;
gommen a veu maylys a-dro dhe'm penn.
[6] Dhe woles an menydhyow yth yth vy,
barrys an nor a'm degeas a-derdro bynitha;
mes ty a dhros ow bewnans yn-bann dhyworth an pytt,
A ARLODH ow Duw.
[7] Pan glamderas ow enev ynnov,
my a borthas kov a'n ARLODH,
ha'm pysadow a dheuth dhis,
dhe'th tempel sans.
[8] An re a wra vri a idolys euver
a forsak aga thregeredh aga honan.
[9] Mes my, gans lev a rasyans,
a wra sakrifis dhis;
an pyth a ambosis my a gollenow.
Selwyans yma dhe'n ARLODH.

[10] Ena an ARLODH a gewsis orth an pysk, hag ev a hwyjas Yona yn-mes war an tir sygh.

Treylyans Nineve

3 Ger an ARLODH a dheuth dhe Yona nessa treveth, ow leverel, [2] 'Sav, ke dhe Nineve, an cita vras, ha pregoth dhedhi an messach a lavarav dhis.'

[3] Ytho Yona a sevis, ha mos dhe Nineve, herwydh ger an ARLODH. Lemmyn cita vras dres musur veu Nineve, kerdh a dri dydh hy les. [4] Yona a dhallathas mos y'n cita, kerdh a unn jydh, hag ev a grias ha leverel, 'Hwath dew ugens dydh, ha Nineve a vydh domhwelys.' [5] Ytho gwer Nineve a grysis yn Duw, hag ordena penys, hag omgwetha gans yskar, bras ha byghan.

[6] Pan dheuth an ger dhe vyghtern Nineve, ev a sevis a'y se ha diwiska y bows riel, hag omgwetha gans yskar, hag esedha yn lusu. [7] Hag ev a dhellos gwarnyans yn Nineve:

‘Der arghadow an myghtern ha’y wahalyethow: Na wres den
na best, gwarthek na deves, tastya tra vyth, na peuri, nag eva
dowr; [8] mes bedhes den ha best kudhys gans yskar, ha kriens
yn ter war Dhuw; ha treylya peub dhyworth y fordh dhrog, ha
dhyworth an garowder usi yn aga diwla. [9] Piw a wor, a wra
Duw treylya ha kemeres edrek, ha treylya dhyworth y sorr fers,
ma na wryllyn ni mos dhe goll?’

[10] Ha Duw a welas aga oberow, i dhe dreylya dhyworth aga
fordh dhrog; ha Duw a gemeras edrek a’n drog a lavarsa ev dhe
wul dhedha; ha ny’n gwrug.

Sorr Yona, Keredh Duw

4 Mes pur dhisplesys o Yona, hag ev a sorras yn fras.
[2] Hag ev a bysis dhe’n ARLODH ow leverel, ‘My a’th pys,
A ARLODH, a nyns yw henna an keth tra a leveris vy pan esen
hwath y’m pow? Rag henna my a fias y’n dalleth dhe Tarshish;
rag my a wodhva ty dhe vos Duw grassyes ha truedhek, lent
ow serri, ha leun a dregeredh, ow kemeres edrek a’n drog.
[3] Ytho lemmyn, A ARLODH, kemmer ow bewnans dhyworthiv,
my a’th pys, rag gwell dhymm yw mernans es bewnans.’ [4] Mes
an ARLODH a leveris, ‘Yw da, ty dhe vos serrys?’ [5] Ytho Yona
eth yn-mes a’n cita, hag esedha a’n barth est dhe’n cita, ha gul
krow ena ragdho, hag esedha yn-danno y’n goskes, dhe weles
pandr’a vedha ow hwarvos y’n cita.

[6] Ha’n ARLODH Duw a dharbaris risinen,[a] hag i a devis yn-
bann dres Yona, may fe skeus war y benn, dh’y dhifres a’y
anken. Ha pur lowen o Yona drefen an risinen. [7] Mes ternos
pan dheuth an bora Duw a dhanvonas pryv, hag ev a weskis
an risinen, ha hi a wedhras. [8] Ha pan dhrehevis an howl, Duw
a dhanvonas gwyns tomm dhyworth an howldrevel, ha’n howl
a weskis war benn Yona, may klamderas. Hag ev a bysis may
farwa, ow leverel, ‘Gwell dhymm yw merwel es bewa.’

[9] Ha Dhuw a leveris dhe Yona, ‘Yw da, ty dhe vos serrys a-dro
dhe’n risinen?’ Yn-medh ev, ‘Da yw my dhe vos serrys, bys y’n

---

a 4:6 *risinen:* Po war-lergh an Septuagint *pompyon.*

mernans.' [10] Ha'n ARLODH a leveris, 'Ty a gemeras truedh a'n risinen, ma na wrussys naneyl lavurya rygdhi, na gul dhedhi tevi. Yn unn nos y tevis, hag yn unn nos y ferwis. [11] Ytho a ny gemerav vy truedh a Nineve, an cita vras, mayth eus ynni moy es hwegh ugens mil dhen na wodhons discernya ynter aga leuv dhyghow ha'ga leuv gledh, ha myns meur a warthek?'

MIKA

Chaptra 1
Breus erbynn Samari ha Yerusalem
An Eskar ow Tos Nes
Chaptra 2
Tenkys an Re a Arwask an Voghosogyon
Kesstrif gans an Fals Profosi
Ambos dhe Remenant Israel
Chaptra 3
Rewlysi Dhrog ha Fals Profosi
Chaptra 4
An Arlodh ow Reynya yn Kres
Dehwelans Israel wosa an Divroedh
Kesstrif Aral gans an Fals Profosi
Chaptra 5
Messia dhyworth Bethlehem Ambosys
Ober an Remenant y'n Termyn a Dheu
Chaptra 6
Ken an Arlodh erbynn Israel
An Pyth a Wra an Arlodh Y Wovyn
Falsuri ha Garowder dhe Vos Kessydhys
Chaptra 7
Kammweythres an Bobel
Edrega, ha Fydhyans yn Duw
Dargan a Restorita

1 Hemm yw ger an ARLODH a dheuth dhe Mika a Moresheth yn dedhyow Yotham, Ahaz ha Hezekia, myghternedh Yuda, an pyth a welas a-dro dhe Samari ha Yerusalem.

Breus erbynn Samari ha Yerusalem

2 Klewewgh, hwi boblow oll!
Goslow, A norvys, ha puptra eus ynno!
Bedhes an Arlodh DUW test er agas pynn,
an Arlodh a'y dempel sans.
3 Rag otta, yma an ARLODH ow tos yn-mes a'y le,
ha diyskynna ha stankya war dylleryow ughel an norvys.
4 Ha'n menydhyow a wra teudhi yn-danno
ha'n nansow a vydh felsys,
avel kor a-rag an tan,
avel dowrow diverys war leder serth.
5 Yth yw hemma oll drefen treuspassow Yakob
ha drefen peghadow chi Israel.
Pyth yw treuspas Yakob?
A nyns ywa Samari?

Ha pyth yw tylleryow ughel Yuda?
A nyns yns i Yerusalem?[a]
6 Rag henna y hwrav a Samari karnedh y'n gwel,
tyller rag plansa gwinbrennyer;
ha my a dhinwa hy meyn y'n nans,
ha diskudha hy selyow.
7 Oll hy imajys gravys a vydh terrys dhe demmyn,
oll hy gobrow a vydh leskys dre dan,
hag oll hy imajys a dhiswrav;
rag hi a's kuntelas dhyworth gober hora,
ha dhe wober hora y tehwelons.
8 Rag hemma y hwrav vy galari ha kyni;
mos a wrav dieskis ha lomm,
my a wra kynvan avel an owrgeun,
ha drem avel an strusyow.
9 Rag ny yll hy goli bos yaghhes,
ha re dheuth dhe Yuda,
ha drehedhes dhe yet ow fobel,
bys yn Yerusalem.

An Eskar ow Tos Nes

10 Na dherivewgh e yn Gath,
na olewgh kammen vyth;
yn Beth-le-afra
omrolyewgh y'n doust!
11 Tremen, anedhyades Shafir,
yn noth, methek!
Ny dheuth yn-mes
anedhyades Sanan;
kynvan Beth-esel
a gemmer dhyworthowgh y savla.

---

a 1:5 War-lergh an Septuagint *Ha pyth yw treuspas chi Yuda? Ha nyns ywa Yerusalem?*

12 Rag anedhyades Maroth
a worta dader yn prederus,
drefen droktra re dheuth war-nans a'n ARLODH bys yn
yet Yerusalem.
13 Herness an margh skav dhe'n charet,
anedhyades Lakish;
dalleth peghes re beus
dhe vyrgh Sion,
rag ynnos y feu kevys
treuspassow Israel.
14 Rag henna ty a re rohow-dibarth
dhe Moresheth-gath;
chiow Akzib a vydh toll[a]
dhe vyghternedh Israel.
15 Hwath y trov warnas an trygher,
anedhyades Maresha;
bys yn Adullam
y teu golewder Israel.
16 Omvolha, ha trogh dha wols
rag an vebyon a'th telit;
omwra maga fool avel er,
rag i res eth a-dhyworthis bys yn divroedh.

Tenkys an Re a Arwask an Voghosogyon

2 Go i neb a dhevis drogedh
ha gul sherewynsi war aga gweliow!
Orth tardh-dydh, i a'n gwra, drefen y vos yn gallos
aga diwleuv.
2 I a hwans parkow, ha settya dalghen ynna;
ha chiow, ha'ga kemeres dhe-ves;

---

a 1:14 *toll:* Po *tolla.*

i a arwask gour ha'y ji,
gour ha'y eretons.

3 Rag henna, yndelma y lever an ARLODH:

Otta, erbynn an teylu ma yth esov vy ow tevisya drogedh,
ma na yllowgh hwi kildenna agas konna anodho;

ha ny gerdhowgh howtyn,
rag y fydh termyn a dhroktra.

4 Y'n jydh na tus a wra ges ahanowgh,
galari gans kynvan trist,

ha leverel, 'Kowldhiswrys on ni;
ev re janjyas eretons ow fobel;

ass wra ev y gemeres dhyworthiv!
Ev a rann agan gwelyow dhe'n trygher.'

5 Rag henna ny'fydh nagonan a dowllo an lovan-vusura war-lergh an kolbren
yn kuntelles an ARLODH.

Kesstrif gans an Fals Profosi

6 'Na brofosewgh yn transyek' yn-medhons i yn transyek.
'Ny dhegoodh profosa a'n taklow ma; ny dheu disenor warnan.'

7 Yw chi Yakob miliges?
Yw spyrys an ARLODH berrhes?

Yw hemma y wriansow ev?

A ny wra ow geryow gul da
dhe seul a gerdh yn ewnhynsek?

8 Mes hwi a sev avel eskar erbynn ow fobel;
hwi a dhiwisk an vantel

keffrys ha'n gwisk a'n re a dremen yn sawder
kepar ha tus ow tehweles dhyworth an gas.

9 Gwragedh ow fobel a fesyowgh
a'ga chiow plesont;
dhyworth aga fleghesigow hwi a gemmer dhe-ves
ow golewder bynitha.
10 Sevewgh ha kewgh dhe-ves,
rag nyns yw homma agas powesva;
drefen agas defolyans hi a vydh distruys,
ha'n terros a vydh tynn.
11 Mar kertha gour a-dro ow kowleverel gans gwyns ha
gowegneth,
'My a brofos dhis a win hag a gorev,'
ev a via an profos rag an bobel ma!

Ambos dhe Remenant Israel

12 My a'th kuntel, A Yakob, oll yn tien,
my a guntel remenant Israel;
my a's gorr war-barth avel deves Bosra,[a]
avel flock yn kres y beurva;
dasseni a wra gans tus.
13 Ev neb a derr an aswa, yskynna a-dheragdha a wra;
i a derr der an aswa ha tremena der an yet,
ha mos yn-mes dredhi.
Aga myghtern a dremen a-dheragdha,
an ARLODH orth aga fenn.

Rewlysi Dhrog ha Fals Profosi

3 Hag y leveris vy:
Klewyewgh, hwi bennow a Yakob,
ha rewlysi chi Israel!
A nyns yw ragowgh hwi dhe aswon gwirvreus? –
2 hwi neb a gas dader ha kara drogedh,

---

a 2:12 *avel deves Bosra:* Po *avel deves yn korlan.*

neb a skward an groghen dhyworta,
ha'ga hig dhyworth aga eskern;
3 neb a dheber kig ow fobel,
ha pilya aga kroghen dhyworta,
ha terri aga eskern yn temigow
ha'ga nadha avel kig yn chek,
avel kig yn kalter.
4 Ena, i a gri dhe'n ARLODH
mes ny wra ev gorthebi dhedha;
ev a gudh y fas a-dhyworta an prys na,
drefen i dhe wul aga drog weythresow.
5 Yndella yn-medh an ARLODH a-dro dhe'n brofosi
neb a hembronk ow fobel yn sowdhan,
neb a gri 'Kres'
pan y's teves neppyth dhe dhybri,
mes i a wra gwerrya
orth seul na worr tra vyth yn aga ganow.
6 Rag henna, y fydh nos dhywgh, heb gwelesigeth,
ha tewlder dhywgh, heb dewinieth.
An howl a wra sedhi war an brofosi,
ha'n jydh a vydh du a-ughta;
7 an dhargenysi a vydh diskrassyes,
ha'n golyogyon shamys;
i oll a wra kudha aga diwweus,
rag nyns eus gorthyp a Dhuw.
8 Saw my, lenwys a allos ov vy,
a spyrys an ARLODH,
a wirvreus ha nerth,
rag disklerya dhe Yakob y gammweythres
ha dhe Israel y beghadow.
9 Klewyewgh hemma, hwi bennow a ji Yakob
ha rewlysi chi Israel,

neb a gas gwirvreus
ha kamma puptra yw ewn,
10 neb a dhrehav Sion gans goos
ha Yerusalem gans kammhynseth.
11 Hy fennow a re breus rag falswober,
hy oferysi a dhysk rag arveth,
hy frofosi a dhargan rag arghans;
hag i ow posa war an ARLODH, ow leverel,
'A nyns usi an ARLODH yn agan mysk?
Ny wra drog vyth dos warnan.'
12 Rag henna, a-barth dhywgh hwi,
Sion a vydh erys par ha gwel;
Yerusalem a dheu ha bos bern a vagoryow, ARLODH
ha menydh an chi[a] a vydh drumm gwydhyel.

An Arlodh ow Reynya yn Kres

4 Y'n dedhyow diwettha,
menydh chi an ARLODH
a vydh fastys avel penn an menydhyow,
hag y fydh drehevys yn-bann dres an breow,
ha poblow a dheu dhodho yn fros.
2 Kenedhlow pals a dheu, ha leverel,
'Dewgh, ha deun ni yn-bann dhe venydh an ARLODH,
ha dhe ji Duw Yakob;
hag ev a dhysk dhyn y fordhow,
ha ni a gerdh yn y hensyow.'
Rag yn-mes a Sion y teu lagha,
ha ger an ARLODH dhyworth Yerusalem.
3 Hag ev a vydh breusydh yntra meur a boblow,
ha mayn yntra kenedhlow krev a-bell.

---

a 3:12 *menydh an chi:* Henn yw *menydh an tempel.*

I a wysk aga kledhedhyow yn soghyow,
ha'ga guwow yn higennow-skethra.
Ny dhrehav kenedhel kledha erbynn kenedhel,
ha ny dhyskons gwerrya na moy.
4 Pub den a esedh yn-dann y winbren
hag yn-dann y figbren y honan,
ha den vyth ny wra dhodho perthi own;
rag ganow ARLODH an luyow re gewsis.
5 Rag an poblow oll a gerdh,
pubonan yn hanow y dhuw;
mes ni a gerdh yn hanow an ARLODH agan Duw ni,
bys vykken ha bynari.

Dehwelans Israel wosa an Divroedh

6 Y'n jydh na, yn-medh an ARLODH,
my a guntel an evredhyon
ha dri war-barth an re a veu fesyes,
ha'n re a wrugavy aga grevya;
7 hag a'n evredhyon y hwrav vy remenant;
ha'n re a veu tewlys dhe skoll, kenedhel grev;
ha'n ARLODH a reyn dresta yn menydh Sion
alemma rag ha bynitha.
8 Ha ty, A dour an para,
an bre a vyrgh Sion,
dhiso jy y teu:
y teu dhis an henvestrynses,
ruvaneth myrgh Yerusalem.

Kesstrif Aral gans an Fals Profosi

9 Ytho, prag y kriydh jy yn ughel?
A nyns eus genes myghtern?
A verwis dha gussulyador,
ma'th synsis glosow avel benyn ow tinythi?

10 Gwynnel gwra yn payn ha skrija, A vyrgh Sion,
avel benyn ow tinythi;
rag lemmyn y hwre'ta mos yn-mes a'n cita
ha triga y'n gwel;
yth edh dhe Babylon.
Ena y fedhydh sawys,
ena an ARLODH a'th taspren
a leuv dha eskerens.
11 Ha lemmyn kenedhlow pals
re omguntelas er dha bynn,
ow leverel, 'Bedhes hi disakrys,
re wrello agan dewlagas mires war derros Sion.'
12 Mes ny wodhons i
tybyansow an ARLODH,
ny gonvedhsons y dowl,
ev dh'aga huntel avel manalow dhe'n leur-drushya.
13 Sav ha drushya,
A vyrgh Sion,
rag my a vynn gwruthyl dha gorn a horn
ha'th karnow a vrons;
ty a wra brewi lies pobel,
ha sakra aga freydh dhe'n ARLODH,
aga rychys dhe Arlodh an norvys oll.

5 (4:14) Lemmyn kuntel dha vagasow a soudoryon, ty vyrgh
a vagasow;[a]
omsettya a-dro dhyn a wrussons;
gans gwelen y hweskons bogh rewler Israel.[b]

---

a 5:1 Styr an Ebrow yw ankler. Martesen *Lemmyn omhack, ty vyrgh kes a-dhedro gans bagas.*

b 5:1 5:1 bys 5:15 yw niverys 4:14 bys 5:14 y'n tekst ebrow hag y'n Septuagint ha'n Vulgat.

Messia dhyworth Bethlehem Ambosys

2(5:1) Ha ty, Bethlehem Efratha,
byghan kynth os yn-mysk teyluyow Yuda,
yn-mes ahanas y teu dhymm
nebonan a vydh rewler yn Israel,
may feu y dhalleth a'n termyn koth,
a dhedhyow pell tremenys.
3(2) Rag henna ev a vynn aga forsakya,
bys pan wra an venyn yn lavur dinythi;
ena remenant y vreder a dhehwel dhe vebyon Israel.
4(3) Hag ev a sev, ha bugelya yn nerth an ARLODH,
yn braster hanow an ARLODH y Dhuw.
Hag i a drig yn sawder, rag lemmyn ev a vydh meur
bys yn finweth an norvys.
5(4) Ha'n den ma a vydh kres.
Pan dheffo Asshur yn agan tir
ha trettya war agan gweres,[a]
ni a dhrehav er y bynn seyth bugel
hag eth penntern a dus;
6(5) Bugelya a wrons an tir a Assyri dre gledha,
ha'n tir a Nimrod dre gledha noth;
hag i a'gan delirv dhyworth Asshur
pan dheffo yn agan tir
ha trettya a-berth yn agan or.

Ober an Remenant y'n Termyn a Dheu

7(6) Ena remenant Yakob
yn-mysk lies pobel,
a vydh avel gluth a'n ARLODH,
avel kowasow war an gwels,
na's teves govenek yn gour na ny wortons mebyon den.

---

a 5:5 *ha trettya war agan gweres:* Amendys. Ebrow *ha trettya yn agan palesyow.*

8(7) Ha remenant Yakob yn-mysk an kenedhlow
yn-mysk lies pobel,
a vydh avel lew yowynk yn-mysk bestes an goswik,
avel lewik yn-mysk greow deves;
pan boon ev dresta, ev a wra stankya
ha skwardya, ha nyns eus den vyth dhe dhelivra.
9(8) Dha dhorn a vydh drehevys a-ugh dha eskerens,
ha dha envi oll a vydh distruys.
10(9) Hag y'n jydh na, yn-medh an ARLODH,
my a dregh dha vergh a-dhyworthis
ha shyndya dha jarettow;
11(10) ha my a dregh dhe-ves an citys a'th tir
ha domhwel oll dha gastylli;
12(11) ha my a vynn defendya pystriow mes a dha dhorn,
ha ty ny'fydh kolyogyon namoy;
13(12) ha my a dregh dhe-ves dha imajys gravys
ha'th peulveyn a-dhyworthis,
ha ny wredh omblegya namoy
a-rag ober dha dhewdhorn;
14(13) ha my a dhiwreydh dha Asherim a-dhyworthis,
ha diswul dha citys.
15(14) Hag yn sorr hag yn konnar y talvedhav dial
war an kenedhlow na obayas.

Ken an Arlodh erbynn Israel

6 Goslowewgh orth an pyth a lever an ARLODH:
Sav yn-bann, pled dha gen a-rag an menydhyow,
ha gas dhe'n breow klewes dha lev.
2 Klewyewgh, hwi venydhyow, breus an ARLODH,
ha hwi selyow krev an bys;
rag an ARLODH a'n jeves ken erbynn y bobel
ha strivya a wra gans Israel.

3 ‘Ow fobel vy, pandr’a wrug evy orthis?
Ha fatel y’th skwithis? Gorthyp dhymm!
4 Pan y’th tres yn-mes a bow Ejyp,
ha’th tasprena a ji an gethneth,
ha danvon a-dheragos Moyses,
Aron ha Miryam.
5 Ow fobel vy, porth kov a’n pyth a gussulyas Balak
myghtern Moab,
hag a’n pyth a worthebis dhodho Balaam mab Beor,
hag a’n pyth a hwarva dhyworth Shittim bys Gilgal,
rag mayth aswonni gweythresow gwiryon an
ARLODH.’

An Pyth a Wra an Arlodh Y Wovyn

6 ‘Gans pyth a dhov a-dherag an ARLODH,
hag omblegya a-rag Duw a-vann?
A dhov a-ragdho gans offrynnow leskys,
gans leughi unn bloodh?
7 A vydh an ARLODH pes da gans mil hordh,
gans degow a vilyow a avonyow oyl?
A rov vy ow hynsa genys rag ow hammweyth,
frut ow horf rag peghes ow enev?’
8 Ev re dhiskwedhas dhis, a dhen,
an pyth yw mas:
ha pandr’a wovyn orthis an ARLODH
marnas ty a wra gwirvreus, ha kara tregeredh,
ha kerdhes yn uvel gans dha Dhuw?

Falsuri ha Garowder dhe Vos Kessydhys

9 Lev an ARLODH a arm war an cita,
ha dothter yw perthi own a'th hanow:
Goslowewgh an welen ha neb a's ordenas![a]

10 Eus hwath tresoryow drogober yn chi an debeles,
ha'n efa berr-vusurys miliges?

11 A reknav ewn an mantolyow kamm
ha'n sagh a fals posow?

12 Tus rych an cita yw leun a freudh;
hag yma hy thrigoryon ow kowleverel,
ha'ga thaves yw fekyl yn aga ganow.

13 Rag henna re dhallethis dha weskel,
orth dha wul ynyal drefen dha beghosow.

14 Ty a wra dybri, mes ny'fydh dha walgh,
hag y fydh nown dhis y'th kolodhyon;
ty a wra kuntel mes heb gwitha saw,
ha'n pyth a withydh a rov dhe'n kledha.

15 Ty a wra hasa mes ny vysydh;
ty a wra trettya olivennow, mes ny omuntydh gans oyl;
ty a wra trettya grappys, mes ny evydh gwin.

16 Ordenansow Omri yw gwithys,
hag oberow oll chi Ahab,
ha hwi a gerdh herwydh aga hussul.
Rag henna my a'th wra avel euth,
ha'y thrigoryon a vydh hwibana,
ha hwi a berth mewl ow fobel!

Kammweythres an Bobel

7 Go vy! Rag deuvev ha bos
avel diwettha kuntel frut an hav,

---

a 6:9 *Goslowewgh an welen ha neb a's ordenas:* Po amendyans *Goslowewgh, A looth, ha konsel an cita.*

po kuntel gesigow trevas an grappys,
pan nag eus grappys gesys dhe dhybri,
na figys a-varr a'm beus hwans anedha.

2 Gallas an den duwek a'n bys,
ha nyns eus onan ewnhynsek yn-mysk tus;
i oll a skolk yn kontrewaytyans rag skollya goos
ha peub a helgh y vroder gans roos.

3 Aga diwla yw sleygh dhe wul drog;
an penntern ha'n breusyas a wovyn falswober,
an den gallosek a lever y vynnas,
hag yndella brasa a wrons dh'y gowlwul.

4 An gwella anedha yw haval dhe spedhasen,
an moyha ewnhynsek haval dhe ge dren.
Dydh dha wolyoryon ha'th kessydhyans yw devedhys:
yma aga deray ow tegynsywa.

5 Na drest yn koweth,
na fydh yn kothman;
gwith porthow dha anow
a'n venyn a bowes war dha askra;

6 rag an mab a dhyght y das gans bismer,
an vyrgh a omsav erbynn hy mamm,
an wohydh erbynn hy hweger;
eskerens gour yw tus y ji y honan.

7 Byttegyns, my a vynn mires dhe'n ARLODH,
my a worta Duw ow selwyans;
ow Duw a'm klewvydh.

Edrega, ha Fydhyans yn Duw

8 Na lowenhewgh a-dro dhymm, ow eskares;
pan godhav, y savav;
pan esedhav yn tewlder,
an ARLODH a vydh golow dhymm.

9 My a berth sorrvan an ARLODH,
drefen re beghis er y bynn,
bys pan bled ow hen
ha gul breus ragov.
Ev a'm hembronk y'n golow;
y hwelav y ewnder.
10 Ena y'n gwel ow eskares,
ha meth a's kudh;
yn-medh hi dhymm,
'Ple'ma an ARLODH, dha Dhuw?'
Ow dewlagas a lowenha orth hy gweles.
Lemmyn hi a vydh trettys dhe'n dor
haval dhe leys an stretow.

Dargan a Restorita

11 Dydh rag drehevel dha fosow!
An jydh na, yth ystynnir an or.
12 An jydh na y tons i dhis,
a Assyri ha citys Ejyp,
hag a Ejyp dhe'n Avon,
a vor dhe vor hag a venydh dhe venydh.
13 Mes an tir a vydh ynyal
drefen y drigoryon,
rag frut aga gwriansow.

14 Bugel dha bobel gans dha vagel,
para dha eretons,
hag a drig y honan yn koswik
y'n kres a dir feyth;
peurens yn Bashan ha Gilead
kepar hag y'n dedhyow koth.
15 Avel y'n dedhyow pan dheuthys yn-mes a brow Ejyp,
my a dhiskwedh dhis taklow marthys.

16 An kenedhlow a wel ha bos tollys
a'ga gallos oll;
i a worr aga diwla war aga ganow;
aga diwskovarn a vydh bodhar;
17 i a lap an doust kepar ha sarf,
kepar ha pedrevanes an dor:
i a dheu ow kwynnel a'ga skovvaow,
a dheu a-rag a'n ARLODH gans krena,
hag own a's tevydh ahanas.

18 Py Duw yw haval dhis, ow kava droktra
hag owth ankevi kammwrians
an remenant a'y eretons?
Ny with ev y sorr bynari,
drefen bos mall ganso a dregeredh.
19 Ev a gemmer truedh ahanan arta,
ha trettya agan drogoberow yn-dann y dreys.
Ty a dewl agan peghosow oll
yn downder an mor.
20 Ty a dhiskwa lenduri dhe Yakob
ha tregeredh dhe Abraham,
dell desys dh'agan tasow
a-dhia'n dedhyow koth.

NAHUM

Chaptra 1
Sorr Duw erbynn Nineve
Profosans erbynn Myghtern Assyri
Profosans rag Yuda
Profosans erbynn Nineve

Chaptra 2
Kodh Nineve
Lew Assyri dhe Vos Distruys

Chaptra 3
Galar Nineve
Dysk dhyworth Tenkys No-amon
Euver Yw Darbari
An Lokustes a Neyj Dhe-ves

1 Dargan Nineve. Lyver gwelesigeth Nahum an Elkoshyas.

Sorr Duw erbynn Nineve

[2] An ARLODH yw Duw neb a berth avi, hag a gemmer
dial;
dialor yw an ARLODH ha meur y sorr;
an ARLODH a gemmer dial war y eskerens,
hag ev a with y sorr erbynn y envi.
[3] An ARLODH yw lent ow serri, ha meur y nerth,
ha'n ARLODH ny gas mann an debeles heb
kessydhyans.

Yma y fordh y'n korwyns hag y'n anawel,
ha'n kommol yw doust y dreys.
[4] Ev a geredh an mor ha'y segha,
ha desegha an avonyow oll.
Bashan ha Karmel a wedher
ha bleujen Lebanon a wedher.
[5] An menydhyow a dhegren a-ragdho,
ha'n bronnow a deudh:
an dor yw difeythys a-ragdho,
an norvys ha myns eus trigys ynno.

[6] Piw a yll sevel a-dherag y sorr?
Piw a yll perthi y sorr fers?

Y sorr yw dinewys yn-mes avel tan,
ha terrys dhe demmyn a-ragdho yw an karrygi.

7 Da yw an ARLODH,
dinas yn jydh anken;
hag ev a aswon an re a drest ynno ev.

8 Mes gans liv ow fenna ev a gowldhistru hy thyller,[a]
hag ev a helgh y envi bys yn tewlder.

Profosans erbynn Myghtern Assyri

9 Pandr'a dhevisyowgh erbynn an ARLODH?
Ev a gowldhistru;
ny sev ahwer diwweyth.[b]

10 Rag kepar ha spern kesplethennys,
ha kepar ha diwes pennow medhow,
devorys vedhons, kepar ha sowl fest sygh.

11 Yma den gyllys yn-mes ahanas,[c]
neb a dewl droktra erbynn an ARLODH,
kussulyador a sherewynsi.[d]

Profosans rag Yuda

12 Yndelma y lever an ARLODH:

Kyn fons i krev hag ynwedh lies aga niver,
hwath i a vydh treghys yn-nans,[e] ha tremena
dhe-ves.

Kyn re'th grevis,
ny wrav dha revya namoy.

---

a 1:8 *hy thyller:* Tyller Nineve.

b 1:9 Po amendyans *ny sev y eskerens gweyth aral.*

c 1:11 *yn-mes ahanas:* Yn-mes a Nineve.

d 1:11 *kussulyador a sherewynsi:* Ebrow *kussulyador a Belial.*

e 1:12 *treghys yn-nans:* Ebrow *knyvys.*

13 Ha lemmyn my a dregh dhe-ves y yew[a] dhyworthis,
ha terri dhe-ves dha rawyow.

Profosans erbynn Nineve

14 Ha'n ARLODH re ros gorhemmyn y'th kever:
'Ny vydh has dhyworth dha hanow namoy;
dhyworth chi dha dhuwow y troghav dhe-ves
an imach gravys ha'n imach teudh;
my a bareus dha vedh; rag ty yw distyr.'[b]

15 Awotta, war an menydhyow
treys kannas nowodhow da,
ow terivas kres!
Gwith dha dhy'golyow, A Yuda,
kollanw dha ambosow,
rag ny dremen an tebelwas[c] dredhos nevra namoy;
ev yw treghys dhe-ves yn tien.[d]

Kodh Nineve

2 Ev neb a skatter yw devedhys erbynn dha fas.
Gwith an fos,
aspi orth an fordh,
krevha dha dhiwglun,
krevha dha nerth yn feur.[e]

2 Rag an ARLODH a dhaskor arta splander Yakob,
kepar ha splander Israel;

---

a 1:13 *y yew:* Henn yw, yew Assyri.

b 1:14 *rag ty yw distyr:* Po *amendyans rag teylek vydh.*

c 1:15 *an tebelwas:* Ebrow *Belial.*

d 1:15 An wers ma yw niverys 2:1 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

e 2:1 2:1-13 yw niverys 2:2-14 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

rag ravnoryon re wrug aga ravna yn tien
ha shyndya aga skyll.

3 Skosow y gasoryon allosek yw rudhys,
an soudoryon yw gwiskys yn kogh:
an charettow a dhewyn gans dur
y'n jydh may mons i darbarys,
ha sheftys an guwow yw shackys.[a]
4 Resek gwyls a wrons an charettow y'n stretys,
ow fyski a-derdro y'n plenys:
aga semlans yw kepar ha faglennow, ponya a wrons
pub tu avel lughesennow.
5 Ev a elow y soudoryon dhewisys;
i a drebuch ow kerdhes yn-rag,
i a fysk troha'n fos,
ha'n mantelet yw pareusys.
6 Yetys an avonyow yw ygerys,
ha'n palys a gren.
7 Ordenys yw: hi a vydh divres,
degys dhe-ves,[b]
ha'y maghtethyon a gyn avel lev kelemmi,
ow kweskel aga bronn.
8 Mes Nineve – yma hy dowrow kepar ha poll dowr:
i a fi dhe-ves;
'Sevewgh, sevewgh,' a grions,
mes ny dreyl den vyth.
9 Pyllewgh hwi an arghans,
pyllewgh an owr;

---

a 2:3 *ha sheftys an guwow yw shackys:* Po amendyans war-lergh an Septuagint *ha terlemmel a wra an koursers.*

b 2:7 *Ordenys yw: hi a vydh divres: S*tyr an Ebrow ancertan. Amendyans *Hy arlodhes a vydh divres, degys dhe-ves.*

heb fin yw an tresor,
palster a buptra desiradow.

10 Gwakter, difeyth ha diswrians!
An golon ow teudhi, dewlin ow trebuchya,
diwglun oll ow krena,
ha pub fas devedhys ha bos diliw!

Lew Assyri dhe Vos Distruys

11 Ple'ma fow an lewyon,
ha tyller dybri an lewyon yowynk,
le may hwre an lew, an lewes, kerdhes,
ha'n lewik, heb den vyth dhe worra own ynna?
12 An lew a skwardyas lowr rag y lewigow,
ha taga rag y lewesow,
ha lenwel a breydh y dell,
ha'y fowys gans kig skwardys.

13 Awotta, yth esov er dha bynn, yn-medh ARLODH an luyow; ha my a lesk hy charettow y'n mog, ha'n kledha a lenk dha lewyon yowynk; ha my a worr diwedh dhe'th preydha y'n norvys, ha nevra namoy ny vydh klewys lev dha ganasow.

Galar Nineve

3 Go hi an cita wosek!
Hi oll yw leun a wowyow hag a breydh;
ny hedh an pylla.
2 Son an hwypp, ha son klattra an rosow;
mergh ow ponya, ha charettow ow lamma;
3 an marghek ow kodros,
an kledha ow lughesi, an guw ow terlentri;
niver bras a dus ledhys,
ha kals a garynyes,
korfow diniver;
i a drebuch war aga horfow marow.

4 Drefen[a] myns fornikacyon an hora
teg hy semlans, mestres pystri,
neb a werth[b] kenedhlow gans hy fornikacyon,
ha teyluyow gans hy fystri, –
5 mir, yth esov er dha bynn,
yn-medh ARLODH an luyow,
ha my a dhrehav dha lostennow dres dha fas;
my a dhiskwa dha nothedh dhe'n kenedhlow,
ha'th tisenor dhe'n gwlaskordhow.
6 My a dewl mostedhes warnas,
ha'th tespitya,
ha gul ensampel ahanas.
7 Hag y hwyrvydh, kemmys neb a vir warnas a blynch
dhyworthis, ha leverel,
'Nineve yw gwastys: piw a wra kyni warnedhi?
A-ble hwilav konfortoryon rygdhi?'[c]

Dysk dhyworth Tenkys No-amon

8 Os ta gwell ages No-amon[d],
esa desedhys yn-mysk an goverow,
gans an dowrow a-dro dhedhi:
neb o an mor hy gwall,
ha'n dowrow[e] hy fos?
9 Ethiopi o hy krevder,
hag Ejyp ynwedh, heb diwedh;
Put ha Lybia o dha weresoryon.

---

a 3:4 War-lergh an Septuagint gwers 4 a bes dhyworth gwers 3, ha gwers 5 yw lavar nowydh.

b 3:4 *neb a werth:* Po amendyans *neb a vagel.*

c 3:7 *rygdhi:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *ragos.*

d 3:8 *No-amon:* Thebes yn Ejyp.

e 3:8 *ha'n dowrow:* Amendys. Ebrow *ha dhyworth an mor.*

[10] Byttegyns hi ynwedh eth yn divroedh,
hi eth yn kethneth:
ynwedh hy fleghes a veu terrys dhe demmyn
dhe benn an stretys oll:
i a dewlis prenn rag hy thus wordhi,
ha'y thus vras oll a veu kelmys yn kargharow.
[11] Ty ynwedh a vydh medhow,
ty a omgudh;
ty ynwedh a hwila
skovva dhyworth an eskar.

Euver Yw Darbari

[12] Dha geryow oll a vydh avel figbrennyer
gans aga figys kynsa adhves;
mars yns i shackys, i a godh
a-berth yn ganow neb a vynn aga dybri.
[13] Awotta, dha dus a-berth ynnos yw benenes;
ygerys a-les dhe'th eskerens yw porthow dha dir,
tan a dhevor barrys dha yetys.

[14] Tenn dhis dowr rag an omsettyans,
krevha dha geryow;
ke a-bervedh y'n leys,
ha stankya an pri,
krevhe an kowynnow-bryck.

An Lokustes a Neyj Dhe-ves

[15] Ena tan a wra dha lenki,
an kledha a wra dha dreghi yn-nans,
ev a'th lenk avel an lokust diaskel.
Bydh niverus kepar ha'n lokust diaskel,
palsha kepar ha'n hes a lokustes!

16 Ty re ynkressyas dha varchons
dres ster an nev:
an lokust diaskel a dhiwisk y groghen goth, ha
neyja dhe-ves.

17 Dha withysi[a] yw avel an lokust askellek,
ha dha skrifenysi avel hes a lokustes
a gamp y'n keow
yn jydh yeyn,
mes pan vo an howl ow splanna i a neyj dhe-ves,
ha den vyth ny wor ple'mons.

18 Dha vugeledh a gosk,
A vyghtern Assyri,
hunya a wra dha dus vryntin;
skollys yw dha bobel war an menydhyow,
ha nyns eus nagonan dh'aga huntel.

19 Nyns eus sawment dhe'th pystik,
heb eli yw dha vrew;
myns a glew dha nowodhow
a dak diwla dresos;
rag piw eus, ma na dremenas warnodho
dha dhroktra pub eur oll?

a 3:17 *Dha withysi:* Po *Dha lyswesyon.*

HABAKKUK

Chaptra 1
Habakkuk a Grodhvol a-dro dhe Gammhynseth
An ARLODH a Worthyp
Habakkuk a Grodhvol Arta

Chaptra 2
An ARLODH a Worthyp Arta
Pymp Guw avel Breus erbynn Drogoberoryon

Chaptra 3
Salm Habakkuk

Habakkuk a Grodhvol a-dro dhe Gammhynseth

1 An profosans a welas Habakkuk an profos yn gwelesigeth.

2 Pes termyn, A ARLODH, y kriav rag gweres
ha ny vynnydh goslowes;
‘Freudh!’ a armav dhis
ha ny vynnydh sawya?
3 Prag y tiskwedhydh dhymm droktra,
ha gul dhymm mires orth ahwer?
Rag yma terros ha freudh a-dheragov;
yma strif, ha kedrynna a sev.
4 Rag henna dinerth yw an lagha,
ha ny a gwirvreus nevra yn-rag.
Rag an tebelwas a omsett a-dro dhe’n den gwiryon;
ytho kammvreus a yn-rag.

An ARLODH a Worthyp

5 Aspiewgh yn-mysk an kenedhlow, ha mirewgh,
ha bedhes dhywgh marth bras:
rag yn agas dedhyow y hwrav ober na grysowgh,
kyn fo derivys dhywgh.
6 Rag, otta, my a sord an Kaldeanys,
kenedhel hwerow ha fysk,
a geskerdh dre les an tir
rag sesya anedhow nag esons dhedha.

7 Fell hag euthyk yns: aga breus ha'ga reowta a yn-rag
a-dhyworta.
8 Skaffa ages lewpardes yw aga mergh,
ha gwylsa yns ages bleydhi an gorthugher:
aga marghogyon a boon yn-mes,
ha'ga marghogyon a dheu dhyworth pell.
I a neyj kepar ha'n er a fisten dhe dhybri;
9 rag ravna i oll a dheu:
i a dheu yn-rag yn aga leunder avel gwyns an
howldrevel,
ow kuntel kethyon avel tewes.
10 Hag i a skorn an vyghternedh,
ha ges yw pennternedh ragdha:
i a hwerth orth pub ker;
i a wra tommen rag hy hemeres.
11 Ena i a dremen kepar ha gwyns, ha mos dhe-ves;
an dus kablus ma, aga nerth yw aga duw.

Habakkuk a Grodhvol Arta

12 A ny veus a'n dalleth, A ARLODH,
ow Duw sans? Ny verwyn.[a]
A ARLODH, ty re's ordenas[b] rag breus;
A Garrek, ty re's fondyas rag keredh.
13 Re bur yw dha dhewlagas rag gweles droktra,
ha ny yllydh perthi drogober.
Prag y firydh ytho orth an falswesyon,
ha synsi dha daves pan dhevor an tebelwas
an den yw moy gwiryon agesso?
14 Ha ty a wra tus kepar ha puskes an mor,
kepar ha'n pryvyon, nag eus rewler dhedha.

---

a 1:12 *Ny verwyn:* Po amendyans *Ny verwydh.*

b 1:12 *ty re's ordenas:* Henn yw an Kaldeanys.

15 Ev a gemmer peub anedha war-vann gans higen,
ha'ga thenna yn-mes gans y roos,
ev a's kuntel yn y roos-draylya:
rag henna ev a lowenha ha heudhi.
16 Rag henna yth offryn dh'y roos
ha leski offrynnow dh'y roos-draylya;
rag bras yw y rann dredha,
ha rych yw y boos.
17 A wakha ytho y roos heb hedhi,[a]
ow ladha kenedhlow yn tibita?

2 Sevel a wrav war ow savla-gwitha
hag omsettya war ow thour-golyas
ow mires dhe weles an pyth a vynn ev leverel dhymm,
ha'n pyth a worthebav dhe'm krodhvol.[b]

An Arlodh a Worthyp Arta

2 Ha'n Arlodh a worthebis dhymm, ha leverel:
Skrif an welesigeth
yn tiblans war leghennow
may ponnyo neb a's red.[c]
3 Rag an welesigeth yw hwath rag termyn apoyntys;
hi a fisten dhe'n diwedh, ha ny wowlever:
kyn hok hi, rag hi a dheu yn surredi, ny dhelat hi.
4 Awotta, gothus yw an den
nag yw y enev ewn ynno,[d]
mes an den gwiryon a vyw der y lelder.

a 1:17 *A wakha ytho y roos heb hedhi:* War-lergh rol-skrifow an Mor Marow *I a denn aga kledhedhyow heb hedhi.*

b 2:1 *ha'n pyth a worthebav dhe'm krodhvol:* War-lergh an Syriek *an pyth a worthyp ev dhe'm krodhvol.*

c 2:2 *may ponnyo neb a's red:* Po *may hallo lenner y redya gans es.*

d 2:4 *gothus yw an den nag yw y enev ewn ynno:* Po *klamdera a wra an den nag yw y enev ewn ynno.*

Pymp Guw avel Breus erbynn Drogoberoryon

5 Rychys ynwedh yw fals,
ny dhur an den gothus,
neb re ledanhas y vryansen avel yfarn,
ha kepar hag ankow na yll bos gwalghys,
mes ev a guntel a-dro dhodho oll an kenedhlow,
hag assembla dhodho oll an poblow.

6 A ny wra oll an re na drehevel parabolen er y bynn, ha henlavarow rag y skornya, ow leverel,

'Go ev neb a guntel war-barth pythow nag eus
dhodho ev;
(pes termyn y hwra henna pesya?)
Beghys yw gans arwostlow.'

7 A ny sev a-dhesempis dha gresysoryon?
A ny dhifun an re a'th wra dhe grena?
Ha ty a vydh preydh ragdha.

8 Rag ty dhe bylla lies kenedhel,
an remenant oll a'n kenedhlow a'th pyll;
drefen goos mab den, ha garowder erbynn tiryow,
erbynn citys, hag oll an dus usi trigys ynni.

9 Go ev neb a gemmer tebel brow rag y ji,
ow settya y neyth a-vann
may fo delivrys dhyworth an leuv a dhrogober.

10 Ty re dhros meth dhe'th chi
ow tistrui lies pobel,
hag ow pegha erbynn dha enev dha honan.

11 Rag an men a skrij dhyworth an fos,
ha'n geber y'n prennweyth a'n gorthyp.

12 Go ev neb a dhrehav tre gans goos
ha fondya cita war gammhynseth.

13 A nyns yw dhyworth ARLODH an luyow
may lavur an poblow rag tan
ha mayth yw an kenedhlow skwithys rag tra vyth?
14 Rag lenwys vydh an nor
gans godhvos golewder an ARLODH,
dell worher an dowrow an mor.
15 Go ev neb a re dh'y gentrevek
bolla dha wenon dhe eva, ha'y vedhwi ynwedh
rag mires orth aga nothedh.
16 Lenwys os gans meth yn le golewder:
yv ty ynwedh ha diskwa dha gudhgen.
An hanaf yn leuv dhyghow an ARLODH
a dheu dhis
ha disenor a vydh war dha wolewder.
17 Rag garowder erbynn Lebanon a'th kudh,
ha ladhva an bestes a'th ownekha,
drefen goos mab den, ha garowder erbynn tiryow,
erbynn citys, ha myns eus trigys ynna.

18 Py les eus dhe imach gravys
pan y'n gravyas y furvyer –
imach teudh ha dyskador gowyow?
An furvyer a drest y wrians y honan,
ow kul idolys avlavar!
19 Go ev neb a lever dhe brenn, 'Difun,'
dhe ven avlavar, 'Yn-sol!'
Dyskador ywa?
Otta, gorlownys yw gans owr hag arghans,
mes nyns eus spyrys vyth a-berth ynno.
20 Mes yma'n ARLODH yn y dempel sans:
tewes a-dheragdho oll an nor!

Salm Habakkuk

3 Pysadow Habakkuk an profos war Shigyonoth.[a]

[2] A ARLODH, my re glewas derivas ahanas,
my re borthas own, A ARLODH, a'th ober;
yn-mysk an bledhynnyow gas ev dhe dhasvewa,
yn-mysk an bledhynnyow gas ev dhe vos godhvedhys;
yn sorr porth kov a druedh.

[3] Duw a dheu dhyworth Teman,
ha'n Sans dhyworth menydh Paran. *Sela.*[b]
Y veuredh re gudhas an nevow,
ha'y wormola re lenwis an nor.
[4] Ha'n splander yw kepar ha'n golow;
lughesennow a dheu a'y leuv,
hag ena yma kudhans y nerth.
[5] A-dheragdho yth a an vall,
hag yn-rag yth a an pla orth y dreys.
[6] Ev re sevis ha musura an norvys,
ev re welas an kenedhlow, ha gul dhedha lemmel;
brewys veu an menydhyow heb diwedh,
omblegya a wrug an breow a bes vynitha:
dhodho yw an fordhow a bes vynitha.
[7] My a welas tyldow Kushan yn ahwer,
kroglennow tyldow bro Midyan a gren.

[8] A wrug dha sorr dewi erbynn an avonyow, A ARLODH,
yw dha goler erbynn an avonyow
po dha gonnar erbynn an mor,

---

a 3:1 *Shigyonoth:* Lavar a venestrouthi – an hanow a neb ton, martesen kan wyls.

b 3:3 *Sela:* Lavar a venestrouthi, martesen drehevel an lev, po powes rag seni daffar korden.

may farghogydh war dha vergh,
dha jarettow a selwyans?

9 Noth yn tien y hwredh dha warak,
ty a lenow an woon gans sethow.[a] *Sela.*
Ty a fols an dor gans avonyow.

10 An menydhyow a'th welas hag i a grenas;
liv a dhowrow a dremenas;

an islonk a dhellos y lev
ha drehevel y dhiwleuv yn-bann.

11 An howl ha'n loor a sevis stag yn aga annedh,
i a omdennas a-rag golow dha sethow
hag a-rag splander dha wuw dewynnek.

12 Ty a gerdh der an norvys gans sorrvan,
ty a stank war genedhlow gans sorr.

13 Ty a gerdh yn-mes rag selwyans dha bobel,
rag selwyans dha untys;

ty a wysk an penn a ji an tebelwas,
ow lommhe an selyow bys y'n konna. *Sela.*

14 Gans y shaftys y honan ty a wanas pennow y gasoryon;
i a dheuth avel korwyns dh'agan skattra;
I a lowenhas kepar hag ow lenki an den truan
yn-dann gel.[b]

15 Ty a stankyas y'n mor gans dha vergh,
ewon a dhowrow meur.

16 My a woslowas ha'm torr a grenas;
orth an son ow diwweus a dremblas,

---

a 3:9 *ty a lenow an woon gans sethow:* Amendys. An Ebrow yw legrys.

b 3:14 Amendys. Ebrow *Ty a wanas penn gans y shaftys; i a hwyth avel korwyns dhe'm skattra; aga balghder yw kepar ha dybri an den truan yn tyller kevrinek.*

podredhes a dheu y'm eskern
ha'm diwarr a dhegren yn-dannov.
Yn kosel my a worta dydh an ahwer
dhe dhos war bobel a omsett er agan pynn.
17 Kyn na vleujyow an figbren
ha nyns eus frut war an gwinbrennyer;
kyn fyll ober an olewbren,
ha ny dhaskor an gwelyow boos;
kyn na vo an para kevys namoy y'n gorlan,
ha nyns eus gwarthek y'n stallow,
18 hwath my a lowenha y'n ARLODH,
ha my a vydh heudhik yn Duw ow selwyans.

19 An ARLODH Duw yw ow nerth,
hag ev a wra ow threys kepar ha treys ewigow,
hag ev a wra dhymm kerdhes war ow thylleryow
ughel.

Dhe'n pennkenysi war dhaffar kerdyn.

SEFANIA

Chaptra 1
Breus war Yuda ow Tos
Dydh Meur an ARLODH
Chaptra 2
Galow dhe Edrega
Breus erbynn Eskerens Yuda
Chaptra 3
Pegh Yerusalem ha'y Daswul
Kan Lowena

1 Ger an ARLODH a dheuth dhe Sefania, mab Kushi,
mab Gedalia, mab Amaria, mab Hezekia, yn dedhyow
Yosia[a] mab Amon, myghtern Yuda:

Breus war Yuda ow Tos

2 Skuba dhe-ves a wrav puptra oll
dhyworth enep an tir, yn-medh an ARLODH.
3 My a skub dhe-ves den ha best;
my a skub dhe-ves ydhyn an nev
ha puskes an mor,
ha domhwel an debeles;
ha my a dregh mab den a-dhywar enep an tir,
yn-medh an ARLODH.
4 My a ystyn ow leuv erbynn Yuda
hag erbynn an drigoryon oll a Yerusalem;
ha my a dregh remenant Baal dhyworth an tyller ma
ha hanow an Kemarim[b] gans an oferysi;
5 ha'n re a ombleg war an tohow
dhe lu an nevow;
ha'n re a ombleg war an tohow ha ti re'n ARLODH
ha ti ynwedh re Milkom;
6 ha'n re a dreyl dhyworth an ARLODH;
ha'n re na hwilas an ARLODH ha na wovynnas
kussul dhyworto.

a 1:1 *Yosia:* 640-609 kyns Krist.

b 1:4 *Kemarim:* Oferysi an idolys.

7 Taw yn lok an Arlodh Duw:
rag ogas yw dydh an Arlodh.
Rag an Arlodh re bareusis sakrifis,
ev re sanshas y westoryon.
8 Hag y hwyrvydh yn jydh sakrifis an Arlodh,
my dhe gessydhya an bennternedh, ha mebyon an myghtern,
hag oll an re yw gwiskys yn dillas estren.
9 Y'n jydh na my a gessydh
oll an re a lamm dres an treudhow,[a]
neb a lenow chiow aga arlodh
gans garowder ha gil.

10 Hag y'n jydh na, yn-medh an Arlodh,
y fydh son a gri dhyworth Yet an Puskes,
hag oulyans dhyworth an Nessa Kwartron,
ha son bras an terros dhyworth an breow.
11 Kynewgh, a drigoryon Maktesh,
rag distruys yw oll an wikoryon,
treghys dhe-ves yw an re a boos arghans.
12 Hag y hwyrvydh y'n termyn na y hwithrav Yerusalem gans lugern,
ha kessydhya an dus neb yw attes,
kowlys avel gwin gesys war an godhes:
neb a lever yn aga holon,
'Ny wra an Arlodh dader,
na ny wra drog.'
13 Aga rychys a dheu ha bos preydh,
ha'ga chiow forsakys:
i a dhrehav chiow
heb triga ynna,

---

a 1:9 *an re a lamm dres an treudhow:* Gwel 1Sa 5:5.

hag i a blans gwinlannow
heb eva aga gwin.

Dydh Meur an ARLODH

14 Ogas yw dydh meur an ARLODH, ogas,
hag ow tos pur uskis,
lev dydh an ARLODH yw hwerow:
ena an kasor a skrij.
15 Dydh a sorr yw an jydh na,
dydh anken hag ankres,
dydh arnow ha difeyth,
dydh tewlder ha tewlwolow,
dydh kommol ha tewlyjyon,
16 dydh hirgorn ha garm kas
erbynn an citys kerys
hag erbynn an touryow ughel.

17 Ha my a dhre anken dhe'n dus
may kerdhons kepar ha dellyon,
rag i dhe begha erbynn an ARLODH:
ha skollys vydh aga goos kepar ha doust,
ha'ga hig kepar ha kawgh.
18 Naneyl aga arghans na'ga owr
a yll aga delivra
yn jydh sorr an ARLODH;
ha gans tan y avi
an norvys oll a vydh devorys:
rag ev a wra diwedh leun, yn sur neppyth euthyk,
a beub eus trigys y'n norvys.

Galow dhe Edrega

2 Omguntelewgh war-barth, omguntelewgh,
a genedhel dhiveth;

2 kyns an arghadow dhe vos dinythys,
kyns an jydh dhe dremena avel kulyn,
kyns sorr fers an ARLODH dhe dhos warnowgh, kyns
dydh sorr an ARLODH
dhe dhos warnowgh.
3 Hwilewgh an ARLODH, hwi oll, tus uvel an norvys
neb re wrug y vreus;
hwilewgh ewnder, hwilewgh uvelder:
martesen hwi a vydh gwithys
yn jydh sorr an ARLODH.

Breus erbynn Eskerens Yuda

4 Rag Gaza a vydh forsakys
hag Ashkelon difeythtir:
tus Ashdod a vydh chassyes dhe-ves dhe hanter-dydh,
hag Ekron a vydh diwreydhys.
5 Go i trigoryon an arvor,
kenedhel an Kerethysi!
Ger an ARLODH yw er agas pynn:
A Kanan, bro an Filistysi,
my a'th tistru ma na vydh triger gesys.
6 Ha'n arvor a vydh peurvaow,
prasow bugeledh,
ha korlannow rag greow.
7 Ha'n arvor a vydh
rag remenant chi Yuda;
i a wra aga greow dhe beuri warnodho:
yn chiow Ashkelon
i a wrowedh gorthugherweyth; rag an ARLODH,
aga Duw, a wra aga vysytya,
ha treylya aga hethneth.

8 My re glewas skorn Moab
ha despit an Ammonysi

may skornsons ow fobel,
ha gul godrosow bras erbynn aga or.
9 Rag henna ren ow bewnans, yn-medh ARLODH an luyow,
Duw Israel,
y fydh Moab kepar ha Sodom yn surredi,
ha'n Ammonysi kepar ha Gomorra,
hwennek ha poll holan
ha difeyth a bes vynitha:
remenant ow fobel a's pyll,
ha'n re gesys a'm kenedhel a erit aga thir.
10 Hemma a's tevydh drefen aga gooth,
drefen i dhe skornya hag omvoghhe
erbynn pobel ARLODH an luyow.
11 Euthyk vydh an ARLODH dhedha:
rag ev a danowha oll duwow an norvys
ha tus a'n gordh,
peub dhyworth y le,
oll enesow an kenedhlow.

12 Hwi, A Kushysi ynwedh –
i a vydh ledhys gans ow kledha.
13 Hag ev a ystyn y leuv erbynn an kledh
ha distrui Assyri,
ha gul Nineve yn difeyth,
sygh kepar ha'n gwylvos.
14 Ha greow a wrowedh y'n kres anedhi,
oll bestes an kenedhlow:
an oula kornek ha'n klabytter
a annedh yn pennow hy filars;
aga lev a gan y'n fenestri;
diswrians a vydh y'n treudhowyow:
rag ev a lommha an parosweyth sedres.

15 Hemm yw an cita heudh
a vewa gans diagha,
a leveris yn hy holon,
‘Ottavy, ha nyns eus den vyth marnas my.’
Ass yw hi gyllys yn difeyth,
growedhva rag bestes!
Pubonan a dremen dresti a hwiban
ha shackya y leuv.

Pegh Yerusalem ha’y Daswul

3 Go hi neb yw gorth ha defolys,
an cita owth arwaska!
2 Ny obayas hi lev vytholl;
ny dhegemeras dyskybleth;
ny drestyas y’n ARLODH;
ny dheuth nes dh’y Duw.

3 Hy fennsevigyon a-berth ynni
yw lewyon owth usa;
hy breusysi yw bleydhi an gorthugher;
ny asons an eskern bys y’n vorow.
4 Direwl yw hy frofosi,
falswesyon;
hy oferysi re dhefolyas an sentri,
i re shyndyas an lagha.
5 An ARLODH yw gwiryon a-berth ynni;
ny wra ev sherewneth:
myttin wosa myttin ev a re y vreus,
pub bora ny fyll ev;
mes ny wor an drogoberer meth.

6 My re droghas an kenedhlow yn-mes:
forsakys yw aga thouryow;

my a dhifeythyas aga stretow
ma na dremen den vyth:
distruys yw aga citys,
heb den vyth, heb anedhyas.
7 My a leveris, 'Ty a'fydh own ahanav yn surredi;
ty a dhegemmer dyskybleth;'
ena ny via hy annedh treghys dhe-ves
gans an kessydhyans oll a wrav er hy fynn.
Mes i a omdhegi yn freth,
legrys oll aga gwriansow.

8 Rag henna gwrewgh ow gortos, yn-medh an ARLODH,
bys y'n jydh pan savav avel dustunier:
rag kuntel an kenedhlow yw ow bodh
may keskorrav an gwlaskordhow
rag dinewi warnedha ow sorrvan,
oll ow sorr fers;
rag oll an norvys a vydh devorys
gans tan ow avi.

9 Rag ena my a dhaskor gweusyow pur dhe'n poblow
may halwons i oll war hanow an ARLODH
rag y servya gans unn akord.
10 A-dhyworth tu aral avonyow Ethiopi
an dus a'm gordh, myrgh ow thus skattrys,
a dhre dhymm ow offryn.
11 Y'n jydh na ny vedhydh methek
a oll dha wriansow may hwrussys ynna drogober
er ow fynn:
rag ena my a gemmer dhe-ves a-dhyworthis
an dus a lowenha y'th wooth
ha ny vedhydh gothus namoy
war ow menydh sans.

12 My a as ynwedh a-berth ynnos
pobel boghosek ha gwann,
hag i a hwila skovva yn hanow an ARLODH.
13 Ny wra remenant Israel sherewneth,
na leverel gowyow;
na ny vydh taves fekyl kevys yn aga ganow;
rag i a beur ha growedha,
ha den vyth ny wra dhedha perthi own.

Kan Lowena

14 Kan yn lowen, a vyrgh Sion;
kri gans joy, a Israel;
bydh lowen ha fest heudhik a leun golon,
a vyrgh Yerusalem.
15 An ARLODH a gemeras dhe-ves dha vreusow,
ev re fesyas dha eskar:
yma myghtern Israel, an ARLODH, a-berth ynnos:
ny'fydh own a dhroktra namoy.
16 Y'n jydh na y leverir dhe Yerusalem:
Na borth own, a Sion;
na vedhes dha dhiwleuv lows.
17 An ARLODH, dha Dhuw a-berth ynnos,
gallosek yw, ev a saw;
fest heudhik yw warnas gans lowena;
ev a vydh tawesek yn y gerensa,
ev a lowenha warnas gans kana,
18 kepar hag yn dy'gol.[a]
My a gemmer terosa yn-mes ahanas;[b]
i a veu begh warnas ha disenor.

---

a 3:18 *kepar hag yn dy'gol:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *My a guntel an re voredhek.*

b 3:18 *My a gemmer terosa yn-mes ahanas:* Ow sewya an Septuagint. An tekst Ebrow yw legrys.

[19] Otta, y'n termyn na
My a ober erbynn oll myns a'th arwask
y'n termyn na:
ha my a saw an deves klof,
ha kuntel an deves skattrys;
ha my a's sett rag gormel ha ger-da
yn oll an broyow a'ga meth.
[20] Y'n termyn na my a'gas dre,
y'n termyn may hwrav a'gas kuntel:
rag my a wra hanow ragowgh ha gormola
yn-mysk oll poblow an norvys,
pan dreylyav agas kethneth
a-dherag agas dewlagas, yn-medh an ARLODH.

HAGGAY

Chaptra 1
An ARLODH a Ergh Dastrehevyans an Tempel
An Bobel a Obay Arghadow an ARLODH

Chaptra 2
Rielder an Tempel Nowydh
Ambos an ARLODH dhe Zerubbabel

An ARLODH a Ergh Dastrehevyans an Tempel

1 Y'n nessa bledhen a Darius an myghtern, y'n hweghves mis, yn kynsa dydh an mis[a] y teuth ger an ARLODH der an profos Haggay dhe Zerubbabel, mab Shealtiel, governour Yuda, ha dhe'n arghoferyas Yoshua, mab Yosedek, ow leverel, [2] Yndelma y lever ARLODH an luyow, ow leverel: An dus ma a lever, 'Nyns yw an termyn devedhys, an termyn may kodh dhe ji an ARLODH bos drehevys.' [3] Ena y teuth ger an ARLODH der an profos Haggay, ow leverel: [4] Yw hemma termyn ragowgh hwi dhe driga yn agas chiow panellys, pan yw an chi ma magor? [5] Lemmyn ytho yndelma y lever ARLODH an luyow: Prederewgh a'gas fordhow. [6] Hwi a hasas kemmys, ha don boghes tre; hwi a dheber mes nyns eus lowr dhywgh; hwi a yv mes ny omvedhwowgh; hwi a omwisk mes nyns yw den vyth tomm; ha'n re neb a dhendil gober a dhendil gober yn yalgh gans tell.

[7] Yndelma y lever ARLODH an luyow: Prederewgh a'gas fordhow. [8] Yskynnewgh an menydh ha dri prenn ha drehevel an chi may kyffiv plesour ynno ha bos enorys, yn-medh an ARLODH. [9] Hwi a hwilas kemmys, hag otta, boghes; ha pan y'n dresowgh tre my a'n hwythas dhe-ves. Prag? yn-medh ARLODH an luyow. Rag ow chi yw magor, ha hwi a boon, peub dh'y ji y honan. [10] Rag henna an nev a-ughowgh a skon an gluth, ha'n dor y drevas. [11] Ha my a elwis rag seghor war an tir, war an menydhyow, ha war an ys, war an gwin nowydh, ha war an oyl, ha war an pyth a wra an dor y dhri mes, war dus, ha war warthek ha war oll an askor a lavur diwleuv.

---

a 1:1 An 29ves a vis Est, 520 kyns Krist.

An Bobel a Obay Arghadow an ARLODH

12 Ena Zerubbabel mab Shealtiel ha'n arghoferyas Yoshua
mab Yosedek, gans oll remenant an bobel, a obayas lev
an ARLODH aga Duw, ha geryow an profos Haggay, dell y'n
danvonsa an ARLODH aga Duw, ha'n bobel a gemeras own
a-dherag an ARLODH. 13 Ena Haggay, kannas an ARLODH, a
dherivas messach an ARLODH dhe'n bobel, ow leverel: Yth
esov genowgh yn-medh an ARLODH. 14 Ha'n ARLODH a wrug
dhe spyrys Zerubbabel mab Shealtiel, governour Yuda, difuna,
ha spyrys an arghoferyas Yoshua, mab Yosedek, ha spyrys oll
remenant an bobel; hag i a dheuth hag oberi yn chi ARLODH an
luyow, aga Duw, 15 y'n peswora dydh warn ugens y'n hweghves
mis, y'n nessa bledhen a Darius an myghtern.[a]

Rielder an Tempel Nowydh

2 Y'n kynsa dydh warn ugens y'n seythves mis[b] y teuth
ger an ARLODH der Haggay an profos, ow leverel:
2 Lavar hemma dhe Zerubbabel mab Shealtiel, governour
Yuda ha dhe'n arghoferyas Yoshua mab Yosedek, ha dhe
remenant an bobel: 3 Piw yw gesys yntredhowgh a welas an
chi ma yn y golewder kyns? Ha fatel y'n gwelowgh lemmyn?
A ny hevel ev kepar ha tra vyth yn agas dewlagas hwi? 4 Mes
lemmyn bydh kolonnek, A Zerubbabel, yn-medh an ARLODH,
ha bydh kolonnek, A arghoferyas Yoshua mab Yosedek, ha
bedhewgh kolonnek, oll pobel an vro, yn-medh an ARLODH,
hag oberewgh, drefen ow bos genowgh, yn-medh ARLODH
an luyow. 5 Hemma a gevambosis genowgh pan dheuthewgh
yn-mes a Ejyp; ow spyrys a bes yntredhowgh, na berthewgh
own. 6 Rag yndella yn-medh ARLODH an luyow: torn aral, pols
byghan, ha my a wra an nevow ha'n norvys dhe grena, ha'n
mor ha'n tir sygh. 7 Ha my a wra oll an kenedhlow dhe grena,
ha tresoryow an kenedhlow oll a dheu, ha my a lenow an chi
ma gans golewder, yn-medh ARLODH an luyow. 8 Dhymm yw
an arghans, ha dhymm yw an owr, yn-medh ARLODH an luyow.

a 1:15 An 21a a vis Gwynngala 520 kyns Krist.

b 2:1 An 17ves a vis Hedra 520 kyns Krist.

9 Brassa vydh golewder diwettha an chi ma es an kynsa y'n
termyn a dheu, yn-medh ARLODH an luyow. Hag y'n tyller ma
y rov kres, yn-medh ARLODH an luyow.

10 Y'n peswora dydh, y'n nawves mis, y'n nessa bledhen a
Darius,[a] ger an ARLODH a dheuth dhe Haggay an profos,
ow leverel: 11 Yndelma y leveris an ARLODH: 'Pys ervirans
dhyworth an oferysi: 12 Mar teg den kig sakrys yn pleg y
dhillas ha'n pleg a doch bara, po kowl, po gwin, po oyl, po neb
boos aral, a vydh an dra na sakrys?' Ha'n oferysi a worthebis,
'Na vydh.' 13 Ena Haggay a leveris, 'Mar kwra den, yw avlan
dre dochya korf marow, tochya onan a'n taklow na, a vydh
an dra ma avlan?' Ha'n oferysi a worthebis, 'Avlan vydh.'
14 Ha Haggay a worthebis ow leverel: Yndella yw an bobel
ma, hag yndella yw an kenedhel ma a dheragov, yn-medh
an ARLODH: hag yndella yw gwriansow oll aga diwleuv, hag
avlan yw an pyth a offrynnons ena. 15 Ha lemmyn, my a'gas pys,
prederewgh a-dhia'n jydh ma yn-rag, kyns men dhe vos gorrys
war ven yn tempel an ARLODH, 16 fatel o ragowgh? Pan dhes
dhe gals greun rag ugens musur nyns esa saw deg: pan dhes
dhe'n winwask rag tenna hanterkans musur nyns esa saw ugens.
17 My a weskis warnowgh, ha war wriansow oll agas diwleuv,
gans kleves losk ha kleves melynheans y'n ys ha keser, mes
ny dreylsowgh dhymm, yn-medh an ARLODH. 18 Prederewgh
a-dhia'n jydh ma yn-rag, a-dhia'n peswora dydh warn ugens a'n
nawves mis;[b] a-dhia'n jydh may feu selys tempel an ARLODH,
prederewgh! 19 Usi an has y'n skiber hwath? Ha ny dhaskorras
na hwath an gwinbren, an figbren, an greunaval na'n olewbren.
Mes dhyworth an jydh ma my a'gas benyk.

Ambos an ARLODH dhe Zerubbabel

20 Ger an ARLODH a dheuth dhe Haggay arta y'n peswora
dydh warn ugens a'n mis, ow leverel: 21 Lavar hemma dhe
Zerubbabel, governour Yuda: My a wra an nevow ha'n
norvys dhe grena; 22 My a dhomhwel an se a wlaskordhow, ha

a 2:10 An 18ves a vis Kevardhu 520 kyns Krist.

b 2:18 An 18ves a vis Kevardhu 520 kyns Krist.

distrui gallos gwlaskordhow an kenedhlow, Disevel a wrav an charettow ha'ga lewyoryon, ha'n vergh ha'ga marghogyon a godh, pubonan dre gledha y vroder. [23] Y'n jydh na, yn-medh ARLODH an luyow, my a'th kemmer, A Zerubbabel, ow gwas, mab Shealtiel, yn-medh an ARLODH, ha my a'th wra kepar ha bysow sel: rag my re'th tewisas, yn-medh ARLODH an luyow.

ZEKARIA

Chaptra 1
Galow dhe Edrega
Gwelesigeth an Vergh
Gwelesigeth an Kern
Chaptra 2
Gwelesigeth a'n Gour gans Kordenvusura
An Bobel Gelwys Tre dhyworth Kethneth
Chaptra 3
Gwelesigeth Yoshua an Arghoferyas
Chaptra 4
Gwelesigeth an Kantolbren
Chaptra 5
Gwelesigeth an Rol-skrifa
Gwelesigeth an Efa
Chaptra 6
Gwelesigeth an Peswar Charet
Kurunans an Arghoferyas Yoshua
Chaptra 7
Govyn a-dro dhe Benys
Kessydhyans rag Disobaya Gorhemynnow Duw
Chaptra 8
Ambos Dastrehevyans Yerusalem
Chaptra 9
Breus erbynn an Eskerens
Devedhyans an Myghtern
Chaptra 10
Restorita Yuda hag Israel
Chaptra 11
An Dhew Vugel
Chaptra 12
Budhogoleth Yerusalem
Kyni ragdho Ev Neb a Wansons
Chaptra 13
Glanheans a Beghadow
An Bugel Gweskys, ha'n Flock Skattrys
Chaptra 14
An Omladh rag Yerusalem

Galow dhe Edrega

1 Y'n ethves mis an nessa bledhen Darius, ger an ARLODH
a dheuth dhe'n profos Zekaria mab Berekia, mab Iddo,
ow leverel: [2] An ARLODH o serrys fest orth agas tasow. [3] Rag
henna lavar dhedha, Yndelma y lever an ARLODH: Dehwelewgh
dhymmo vy, yn-medh ARLODH an luyow, ha my a dhehwel
dhywgh, yn-medh ARLODH an luyow. [4] Na vedhewgh haval
dh'agas tasow, a grias an brofosi dhedha a-henys, ow leverel,
'Yndelma y lever an ARLODH: Treylyewgh a'gas tebel fordhow
ha'gas tebel oberow.' Mes ny woslowsons na'm attendya, yn-
medh an ARLODH. [5] Agas tasow, ple'mons i? Ha'n brofosi, a
vewons bys vykken? [6] Yn hwir, ow geryow ha'm ordenansow,
a erghis dhe'm gwesyon an brofosi, a ny dhrehedhsons dh'agas
tasow? Ena i a gavas edrek ha leverel, 'Par dell vynnas ARLODH
an luyow gul dhyn rag agan fordhow ha'gan oberow, yndella y
hwrug ev dhyn.'

Gwelesigeth an Vergh

7 Y'n peswora dydh warn ugens a'n unnegves mis, yw mis
Shebat, y'n nessa bledhen a Darius, ger an ARLODH a dheuth
dhe'n profos Zekaria mab Berekia, mab Ido, ow leverel, 8 Y'n
nos my a viras, hag otta gour ow marghogeth war vargh rudh,
ow sevel yn-mysk an myrtwydh yn kownans, hag a-dryv
dhodho mergh rudh, gorm ha gwynn. 9 My a leveris, 'Pyth yw
an re ma, ow arlodh?' An el esa ow kewsel orthiv a leveris, 'My
a dhiskwa dhis pyth yns i.' 10 Ena an gour esa ow sevel yn-mysk
an myrtwydh a worthebis, 'I yw an re a wrug an ARLODH aga
danvon dhe wandra der an norvys.' 11 Hag i a worthebis dhe el
a'n ARLODH esa ow sevel yn-mysk an myrtwydh ha leverel, 'Ni
re wandras der an norvys, hag awotta, oll an norvys a esedh
yn kosoleth.' 12 Hag el a'n ARLODH a worthebis, 'ARLODH an
luyow, pes termyn ny gemerydh truedh a Yerusalem hag a
citys Yuda, may serrsys orta an deg bledhen ha tri ugens ma?'
13 An ARLODH a worthebis an el a gewsis orthiv gans geryow a
guvder ha konfort. 14 Ena an el esa ow kewsel orthiv a leveris
dhymm, Kri, ow leverel: Yndelma y lever ARLODH an luyow:
Avi bras a'm beus a-barth Yerusalem ha Sion, 15 mes sorr bras
a'm beus orth an kenedhlow yw attes. My a sorras nebes orta,
mes i a weresas an galar. 16 Ytho yndelma y lever an ARLODH:
My a wra dehweles dhe Yerusalem gans truedh, hag ena ow chi
a vydh dastrehevys, yn-medh ARLODH an luyow, ha'n gorden-
vusura a vydh ystynnys dres Yerusalem. 17 Kri arta ow leverel,
Yndelma y lever ARLODH an luyow: Ow citys a wra fenna arta
gans dader, ha'n ARLODH a wra konfortya Sion arta, hag arta ev
a dhewis Yerusalem.

Gwelesigeth an Kern

18 Ena my a dhrehevis ow dewlagas ha mires, hag awotta
peswar korn.[a] 19 My a leveris dhe'n el esa ow kewsel orthiv,
'Pyth yw an re ma?' Ev a worthebis dhymm, 'I yw an kern a
skattras Yuda, Israel, ha Yerusalem.' 20 Ena an ARLODH a
dhiskwedhas dhymm peswar gov. 21 My a leveris, 'Dhe wul

a 1:18 1:18-21 yw niverys 2:1-4 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

pandra y teuth an re ma?' Ev a worthebis, 'An re ma yw an kern a skattras Yuda ma na dhrehevis nagonan y benn, mes an wovyon ma deuva dh'aga ownekhe ha dhe dewlel yn-nans kern an kenedhlow a dhrehevis aga hern erbynn pow Yuda dh'y skattra.'

Gwelesigeth a'n Gour gans Korden-vusura

2 My a dhrehevis ow dewlagas arta ha mires, hag awotta gour gans korden-vusura yn y leuv.[a] [2] My a leveris, 'Ple'th edh?' Ev a worthebis, 'Dhe vusura Yerusalem, dhe weles pyth yw hy les ha'y hys.' [3] Hag awotta, an el esa ow kewsel orthiv eth yn-rag, hag el aral eth yn-mes dh'y dhierbynna [4] ha leverel dhodho, 'Ponya gwra, deriv orth an yonker na: Yerusalem a vydh cita heb fosow drefen an myns meur a dus ha bestes a-ji dhedhi. [5] My a vydh fos tan a-dro, yn-medh an ARLODH, ha my a vydh golewder a-bervedh ynni.'

An Bobel Gelwys Tre dhyworth Kethneth

[6] Yn-sol! Yn-sol! Fiewgh a dir an kledh, yn-medh an ARLODH, rag my re'gas lesas avel an peswar gwyns a nev, yn-medh an ARLODH. [7] Yn-sol, A Sion! Diank, ty neb eus trigys gans Myrgh Babylon! [8] Rag yndelma y leveris ARLODH an luyow, wosa y wolewder dhe'm danvon dhe'n kenedhlow a wrug agas pylla, rag piw pynag a wrello agas tochya a doch byw y lagas. [9] Sur my a wra drehevel ow leuv er aga fynn hag i a vydh preydh dh'aga servysi. Ena hwi a wor y hwrug ARLODH an luyow ow danvon. [10] Kan ha lowenha, A Vyrgh Sion, rag awotta, yth esov vy ow tos, ha my a wra triga y'th fysk, yn-medh an ARLODH. [11] Lies kenedhel a vydh junys dhe'n ARLODH y'n jydh na hag i a vydh ow fobel. My a wra triga y'th fysk ha hwi a wor y hwrug ARLODH an luyow ow danvon dhis. [12] An ARLODH a wra erita Yuda avel y rann y'n tir sans hag ev a dhewis Yerusalem arta.

[13] Taw a-rag an ARLODH, oll kig, rag difunys yw a-dhyworth y drigva sans.

---

a 2:1 2:1-13 yw niverys 2: 5-17 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

Gwelesigeth Yoshua an Arghoferyas

3 Ena ev a dhiskwedhas dhymm Yoshua an arghoferyas
ow sevel a-rag el an ARLODH, ha Satnas ow sevel
a-dhyghow dhodho dh'y guhudha. [2] An ARLODH a leveris dhe
Satnas, 'An ARLODH re'th kerettho, Satnas! An ARLODH, usi
ow tewis Yerusalem, re'th kerettho! A nyns yw hemma yttew
tennys mes a'n tan?' [3] Lemmyn, Yoshua a veu gwiskys yn dillas
plos pan esa ow sevel a-rag an el. [4] An el a leveris dhe'n re
esa ow sevel a-ragdho, 'Kemerewgh dhyworto an dillas plos.'
Ena ev a leveris dhe Yoshua, 'Mir, my re dhug dhyworthis dha
gammhynseth, ha my a wra dha wiska yn dillas teg.' [5] Ena my
a leveris, 'Gorrens tulyfant glan war y benn.' Ytho i a worras
tulyfant glan war y benn ha'y wiska, hag el an ARLODH esa ow
sevel yn ogas.

[6] El an ARLODH a ros an charj ma dhe Yoshua: [7] 'Yndelma y
lever ARLODH an luyow: Mar kerdhydh y'm fordhow ha gwitha
ow charj, ena ty a wra governa ow chi ha gwitha ow klosyow,
ha my a re dhis awtorita dhe dhos ha mos yn-mysk an re usi
ow sevel omma. [8] Goslow, a Yoshua an arghoferyas, ty ha'th
keskowetha owth esedha a-ragos, rag tokyn yns i, my dhe dhri
ow gwas, an Skorren. [9] Awotta'n men a worris a-rag Yoshua!
Yma seyth lagas war unn men, ha my a wra gravya skrifa
warnodho, yn-medh ARLODH an luyow, ha my a wra remova
pegh an tir ma yn unn jydh. [10] Y'n jydh na, yn-medh ARLODH
an luyow, pubonan a wra gelwel y gentrevek dhe esedha yn-
dann y winbren ha'y figbren.'

Gwelesigeth an Kantolbren

4 Ena an el esa ow kewsel orthiv a dhehwelis hag a wrug
dhymm difuna, avel den yw difunys dhyworth y gosk.
[2] Ev a leveris dhymm, 'Pandr'a welydh?' My a worthebis, 'My
a viras, hag otta kantoler gwrys oll yn tien a owr, ha bolla
war y benn ha seyth lugarn warnodho, ha seyth piben dhe'n
lugern usi war y benn. [3] Ynwedh y feu dew olewbren rybdho,
onan a-dhyghow dhe'n bolla hag onan a-gledh dhodho.' [4] My
a wovynnas orth an el esa ow kewsel orthiv, 'Pandra yw an

taklow ma, o arlodh?' [5] An el esa ow kewsel orthiv a worthebis,
'A ny wodhes pyth yns i?' My a leveris, 'Na wonn, ow arlodh.'
[6] Ena ev a leveris dhymm, 'Hemm yw ger an ARLODH dhe
Zerubbabel: Ny vydh gans gallos na gans nerth, mes gans ow
Spyrys, yn-medh ARLODH an luyow. [7] Piw os ta, A venydh
krev? A-rag Zerubbabel y fedhydh gwastattir. Ena ev a wra
dri yn-mes an pennmen, hag i ow karma, "Ras! Ras dhodho!"'

[8] Ha ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel: [9] 'Diwla
Zerubbabel a fondyas an chi ma; y dhiwla a wra y worfenna.
Ena ty a wor y hwrug ARLODH an luyow ow danvon dhis. [10] Piw
a fi an jydh a bythow byghan? I a wra lowenhe pan welons an
plemmik yn leuv Zerubbabel.

'An seyth ma yw lagasow an ARLODH a wander hys-ha-hys
a-dro dhe'n nor.' [11] Ena my a wovynnas orto, 'Pandr'yw an dhew
olewbren ma a-dhyghow dhe'n kantoler hag a-gledh dhodho?'
[12] Arta my a wovynnas orto, 'Pandr'yw an dhiw skorren oliv
ryb an dhiw biben owr a dhiver olew owrek?' [13] Ev a worthebis,
'A ny wodhes pyth yns i?' My a leveris, 'Na wonn, ow arlodh.'
[14] Ev a leveris dhymm, 'An re ma yw an dhew untys a sev ryb
Arlodh oll an norvys.'

Gwelesigeth an Rol-skrifa

5 Arta my a dhrehevis ow dewlagas ha mires, hag awotta
rol-skrifa esa ow neyja. [2] Ev a leveris dhymm, 'Pandr'a
welydh?' My a worthebis, 'My a wel rol-skrifa ow neyja, ugens
kevelin hy hys ha deg kevelin hy les.' [3] Ena ev a leveris dhymm,
'Homm yw an volleth usi ow mos yn-mes war enep oll an
tir; rag herwydh an skrif war unn tenewen, pub lader a vydh
pellhes, ha herwydh skrif an tenewen aral pubonan a wowli a
vydh pellhes. [4] My a wra hy danvon yn-mes, yn-medh ARLODH
an luyow, ha hi a enter chi an lader ha chi an den a wowli re'm
hanow. Hi a drig yn kres y ji ha'y dhistrui, gans y blenkynnow
ha'y veyn.'

Gwelesigeth an Efa

5 Ena an el esa ow kewsel orthiv eth yn-mes ha leverel
dhymm, 'Drehav dha dhewlagas ha gwel an pyth usi ow tos
yn-mes.' 6 My a wovynnas, 'Pandra yw?' Ev a worthebis, 'Efa[a]
yw, ow mos yn-mes.' Hag yn-medh ev, 'Hemm yw aga feghes
der oll an tir.' 7 Hag awotta, an gorher plomm a veu drehevys
a-dhywarnodho, hag yth esa benyn owth esedha y'n efa. 8 Ev a
leveris, 'Homm yw droktra,' hag ev a's herdhyas yn-nans a-ji
dhe'n efa ha tewlel an gorher plomm war y anow. 9 Ena my a
dhrehevis ow dewlagas ha mires, hag awotta diw venyn esa
ow mos yn-mes, gans gwyns yn aga eskelli; rag y feu dhedha
eskelli avel eskelli hwibon, hag i a dhrehevis an efa yntra nor
ha nev. 10 My a wovynnas an el esa ow kewsel orthiv, 'Ple'mons
i ow tri an efa?' 11 Ev a worthebis, 'Dhe dhrehevel chi rygdhi
yn pow Shinar. Pan yw parys, hi a vydh gorrys ena yn hy le.'

Gwelesigeth an Peswar Charet

6 Arta my a dhrehevis ow dewlagas ha mires, hag awotta
peswar charet a dheuth yn-mes dhyworth an bolgh yntra
dew venydh, ha'n menydhyow a veu menydhyow a vrons! 2 An
kynsa charet a'n jeva mergh rudh, an nessa a'n jeva mergh du,
3 an tressa charet a'n jeva mergh gwynn, ha'n peswora a'n jeva
mergh brithek; nerthek vons. 4 My a wovynnas an el esa ow
kewsel orthiv, 'Pandra yns i, ow arlodh?' 5 An el a worthebis
dhymm, 'An re ma yw an peswar gwyns a nev esa ow mos yn-
mes dhyworth aga savla a-rag ARLODH oll an norvys. 6 Yma an
charet gans mergh du ow mos yn-mes dhe'n tir kledh, an vergh
gwynn eth yn-mes war aga lergh, ha'n vergh brithek eth yn-
mes dhe dir an dyghow.' 7 Pan eth an vergh nerthek yn-mes, i
a vynnas gwandra der an norvys. Hag ev a leveris, 'Kewgh dhe
wandra der an norvys!' Ytho i a wandras der an norvys.

Kurunans an Arghoferyas Yoshua

8 Ena ev a'm gelwis ha kewsel orthiv, 'Mir, an re na esa
ow mos yn-mes dhe'n tir kledh re ros powes dhe'm spyrys

---

a 5:6 *Efa:* Henn yw kanstel a-dro dhe unn bushel y vraster.

yn tir kledh.' [9] Ger an ARLODH a dheuth dhymm, ow leverel:
[10] Kemmer dhyworth an dhivresow, dhyworth Helday, Tobia,
ha Yedaya; ha ty ke y'n keth jydh na dhe ji Yosia mab Sefania.
[11] Kemmer arghans hag owr ha gwra kurun, ha gorr e war
benn Yoshua mab Yehosadak, an arghoferyas. [12] Lavar dhodho,
Yndelma y lever ARLODH an luyow: Awotta'n gour, Skorren[a]
y hanow, hag ev a dyv[b] a-dhyworth y le ha drehevel tempel
an ARLODH. [13] Ev a wra drehevel tempel an ARLODH, hag ev a
dheg an meuredh hag esedha ha governa war y se. Ev a vydh
oferyas war y se, hag y fydh kussul kres ynter an dhew. [14] An
kurun a vydh avel kovadh dhe Helem, dhe Tobia, dhe Yedaya
ha dhe Hen[c] mab Sefania yn tempel an ARLODH. [15] An re neb
yw pell a dheu hag i a dhrehav tempel an ARLODH, ha hwi a wor
ARLODH an luyow ow danvon dhywgh. Homma a hwyrvydh
mar koslowowgh yn tiwysyk orth an ARLODH agas Duw.

Govyn a-dro dhe Benys

7 Y'n peswora bledhen a Darius an myghtern, ger an
ARLODH a dheuth dhe Zekaria y'n peswora jydh a'n
nawves mis, Kislev. [2] An dus a Bethel re dhanvonsa Shareser
ha Regem-melek, gans aga thus, dhe bysi war an ARLODH,[d]
[3] ow leverel dhe'n oferysi yn chi ARLODH an luyow ha dhe'n
brofosi, 'A dalav galari ha gul penys y'n pympes mis, dell wren
vy nans yw lies bledhen?' [4] Ger ARLODH an luyow a dheuth
dhymm, ow leverel, [5] Govyn oll pobel an tir ha'n oferysi:
Pan wrussowgh penys ha galari y'n pympes ha seythves mis
dres an deg bledhen ha tri ugens eus passys, a veu ragov vy y
hwrussowgh penys? [6] Pan dhebrowgh hag eva, a ny dhebrowgh
hag eva ragowgh hwi agas honan?

---

a 6:12 *Skorren:* Po *Egin.*

b 6:12 *dyv:* Po *egina a wra.*

c 6:14 *Hen:* Po war-lergh an Syriek *Yosia.*

d 7:2 *dhe bysi war an ARLODH:* Ebrow *dhe dhiserri fas an ARLODH.*

Kessydhyans rag Disobaya Gorhemynnow Duw

7 A nyns yw an re ma an geryow a armas an ARLODH dre'n
profosi a-henys, pan veu Yerusalem anedhys ha kosel, ha'n
trevow yn hy herghyn ha'n Negeb ha'n Shefela anedhys ynwedh?
8 Ger an ARLODH a dheuth dhe Zekaria, ow leverel, 9 Yndelma
y lever ARLODH an luyow: Breusewgh gans gwirvreus; gwrewgh
merci ha piteth an eyl dh'y gila. 10 Na arweskewgh gwedhwes
nag omdhivas, alyon na boghosek. Na dybewgh drog yn agas
kolon, den erbynn y vroder. 11 Mes i a skonyas a woslowes; i
a dreylyas aga skoodh yn hworth ha stoppya aga skovornow a
glewes. 12 I a wrug aga holon avel adamant rag na glewvens an
lagha, na'n geryow a wrug ARLODH an luyow aga danvon gans y
Spyrys dre'n profosi a-henys. Ytho sorr bras a dheuth dhyworth
ARLODH an luyow. 13 Pan elwis ev, ny woslowsons i. Ytho pan
alwsons, ny woslowis vy, yn-medh ARLODH an luyow. 14 My a
wrug aga skattra gans korwyns yn-mysk oll an kenedhlow na's
aswonsons. An tir a veu ynyal war aga lergh, ma na wrug den
vyth tremena dredho na dehweles. Y hwrussons an tir hweg
dhe vos ynyal.

Ambos Dastrehevyans Yerusalem

8 Ger ARLODH an luyow a dheuth, ow leverel, 2 Yndelma
y lever ARLODH an luyow: My yw pur avius rag Sion;
avius ov rygdhi gans gwres meur. 3 Yndelma y lever An
ARLODH: My re dhehwelis dhe Sion ha my a vydh trigys yn-
mysk Yerusalem. Ena Yerusalem a vydh henwys 'Cita an gwir,'
ha menydh ARLODH an luyow 'An menydh sans.' 4 Yndelma y
lever ARLODH an luyow: Arta gwer goth ha benenes koth a wra
esedha yn stretys Yerusalem, kettep onan gans lorgh yn y leuv
drefen niver bras y dhedhyow. 5 Stretys an cita a vydh leun a
vebyon ha myrghes ow kwari yn hy stretys. 6 Yndelma y lever
ARLODH an luyow: Mars yw marthys yn dewlagas remenant an
bobel y'n dedhyow ma, a vydh marthys ynwedh y'm dewlagas
vy? yn-medh ARLODH an luyow. 7 Yndelma y lever ARLODH
an luyow: My a wra sawya ow fobel a-dhyworth bro an
howldrevel ha bro an howlsedhes. 8 My a wra aga dri, hag i a

drig a-bervedh yn Yerusalem; i a vydh ow fobel, ha my a vydh aga Duw yn gwirder hag ewnder.

9 Yndelma y lever ARLODH an luyow: Bedhes krev agas diwleuv, hwi neb a glew y'n dedhyow ma an geryow na dre anow an brofosi y'n termyn may feu grondys chi ARLODH an luyow, rag may fo drehevys an tempel. 10 Rag kyns an dedhyow na ny veu arveth rag den, ha ny veu arveth rag best. Ny veu kres rag an den ow mos yn-mes hag ow tos a-ji, drefen an eskar, rag my a settyas pub den oll an eyl erbynn y gentrevek. 11 Ha lemmyn, ny vedhav kepar dell veuv y'n dedhyow kyns dhe remenant an bobel ma, yn-medh ARLODH an luyow. 12 An has a wra tevi yn kres, an gwinbren a re y frut, an tir a re y drevas, ha'n nevow a re aga gluth. My a re oll an taklow ma avel eretons rag remenant an bobel ma. 13 Ha kepar dell vewgh molleth yn-mysk an kenedhlow, A ji Yuda ha ji Israel, yn kettella my a wra agas sawya, ha hwi a vydh bennath. Na berthewgh dout, mes krevhewgh agas diwleuv.

14 Yndelma y lever ARLODH an luyow: Par dell erviris dri drog warnowgh hwi pan wrug agas tasow ow serri, ha ny'm beu piteth, yn-medh ARLODH an luyow, 15 yn kettella my a erviras gul mas arta y'n dedhyow ma dhe Yerusalem ha dhe ji Yuda. Na berthewgh dout. 16 Hwi a wra an taklow ma: kewsewgh an gwir an eyl orth y gila; rewgh breus a wirder ha kres yn agas porthow; 17 na brederewgh drog yn agas kolon erbynn agas kentrevek, ha na gerewgh gowlia. My a gas oll an re na, yn-medh an ARLODH.

18 Ger ARLODH an luyow a dheuth dhymm, ow leverel, 19 Yndelma y lever ARLODH an luyow: Penys an peswora mis, ha penys an seythves, ha penys an degves a vydh lowender ha heudhder ha kuntellesow hweg dhe ji Yuda. Ytho kerewgh gwiryonedh ha kres.

20 Yndelma y lever ARLODH an luyow: Hwath poblow a dheu, ha trigoryon lies cita; 21 ha trigoryon unn cita a wra mos dhe'n aral ow leverel, 'Deun ni devri dhe bysi war an ARLODH[a] ha dhe

a 8:21 *dhe bysi war an ARLODH:* Ebrow *dhe dhiserri fas an ARLODH.*

hwilas ARLODH an luyow. My ow honan a wra mos ynwedh.’
22 Ha meur a boblow ha kenedhlow krev a dheu dhe hwilas
ARLODH an luyow yn Yerusalem ha dhe bysi war an ARLODH.[a]
23 Yndelma y lever ARLODH an luyow: Y’n dedhyow na deg
gour dhyworth oll yethow an kenedhlow a dhalghen losten an
goon a wour yedhowek, ow leverel, ‘Deun ni genowgh hwi, rag
ni re glewas bos Duw genowgh.’

Breus erbynn an Eskerens

9 Begh ger an ARLODH[b] war dir Hadrak
ha Damaskus a vydh y bowesva;
rag war an ARLODH y fydh dewlagas tus,
hag oll lothow Israel.
2 Hamath ynwedh, usi war hy or;
Tyr ynwedh ha Sidon, mar skiansek kyn fons.
3 Tyr re dhrehevis dinas rygdhi;
re vernyas arghans avel doust,
hag owr pur avel leys an stretys.
4 Mes an Arlodh a wra hy fesya
ha tewlel hy nerth y’n mor,
ha hi a vydh devorys gans tan.
5 Ashkelon a’n gwel, ha perthi own,
Gaza ynwedh, ha hi a wra gwynnel gans angos,
hag Ekron, rag hi a vydh tollys a’y govenek.
Gaza a gyll hy myghtern,
hag Ashkelon ny vydh anedhys.
6 Pobel gemyskreydh a wra anedhi Ashdod,
ha my a dregh dhe-ves gooth an Filistysi.
7 My a gemmer y woos yn-mes a’y anow,
ha’y daklow kasadow dhyworth y dhens;

---

a 8:22 Ebrow *dhe dhiserri fas an ARLODH.*

b 9:1 *Begh ger an ARLODH:* Po *Dargan: Ger an ARLODH.*

ev ynwedh a vydh remenant rag agan Duw,
hag ev a vydh avel kordh yn Yuda,
hag Ekron a vydh avel an Yebusysi.

[8] My a wra kampya ryb ow chi avel gwithyas,
ma na dremenno den vyth na dehweles.

Ny dremen mester kethneth arta dresta,
rag lemmyn my re welas gans ow dewlagas.

Devedhyans an Myghtern

[9] Lowenha yn feur, myrgh Sion!
Garm, myrgh Yerusalem!

Awotta dha vyghtern a dheu dhis,
gwiryon ha trygh,

uvel hag ow marghogeth war asen,
war ebel mab asen.

[10] My a dhistru an charet dhyworth Efraym
ha'n margh dhyworth Yerusalem,

Gwarak an gas a vydh distruys.
Ev a gews kres dhe'n kenedhlow.

Y rewl a wra drehedhes a vor dhe vor,
ha dhyworth an avon[a] bys pennow an norvys.

[11] Ha ty, drefen goos dha gevambos,
my a wra delivra dha brisnoryon mes a bytt heb dowr.

[12] Dehwelewgh dh'agas skons[b], prisnoryon govenek;
hwath hedhyw my a dheriv y restoryav dewblek dhis.

[13] My a wra plegya Yuda avel gwarak
ha gul Efraym avel seth.

---

a 9:10 *an avon:* Honn yw an Ewfrates.

b 9:12 *dh'agas skons:* Po amendyans *yn routhow.*

My a dhifun dha vebyon, A Sion,
erbynn dha vebyon, A Bow Grek,
ha my re'th wrug avel kledha kasor.

14 Ena an ARLODH a wra omdhiskwedhes a-ughta;
y seth a yn-mes avel lughes.
An ARLODH Duw a hwyth an hirgorn,
ha mos yn-rag yn korwynsow an dyghow,
15 hag ARLODH an luyow a vydh skoos warnedha.
I a wra dybri, ha stankya yn-nans an
veyn-dowlbren.
I a wra eva ha garma kepar ha gans gwin,[a]
ha bos lenwys avel bolla-offryn,
avel kern an alter.

16 An ARLODH aga Duw a wra aga sawya y'n jydh na
avel flock y bobel;
rag i a vydh avel meyn drudh yn kurun,
ow sterenni[b] yn y dir.
17 Ass yw meur y dhader, hag ass yw meur y dekter!
Greun a wra dhe'n wer yowynk seweni,
ha gwin nowydh an myrghes.

Restorita Yuda hag Israel

10 Govynnewgh glaw orth an ARLODH
yn termyn an glaw diwedhes.
An ARLODH a wra kommol tewedh;
ev a re kowasow glaw dhedha,
ha dhe bubonan ev a re gwels y'n gwel.
2 An imajys re gewsis flows,
ha'n golyogyon re welas gwelesigethow gowek;

---

a 9:15 Po amendyans *I a wra eva aga goos avel gwin.*

b 9:16 *ow sterenni:* Po *drehevys yn-bann.*

i a dheriv fals hunrosow,
i a re konfort euver.
Ytho an dus a wander avel deves,
yn ahwer, rag nyns eus bugel.

3 Ow sorr a lesk erbynn an vugeledh,
my a wra kessydhya an ledyoryon;[a]
rag an ARLODH a with y flock, chi Yuda,
hag ev a's gwra avel y vargh splann yn batel.
4 Dhyworto y teu an pennmen,
dhyworto an ebil,
dhyworto gwarak an gas,
dhyworto y teu pub rewler.[b]
5 I a vydh avel kasoryon allosek
ow stankya yn leys an stretow yn batel.
I a omladh, drefen bos an ARLODH gansa,
hag i a wra bismer dhe varghogyon an vergh.

6 My a wra nertha chi Yuda
ha selwel chi Yosep.
My a wra aga restorya, rag my a gemmer truedh anedha.
I a vydh kepar ha pan na wrugavy aga skonya;
rag yth ov vy an ARLODH aga Duw, ha my a wra aga gorthebi.
7 Efraym a vydh avel kasor gallosek,
ha'ga holon a vydh heudh avel gans gwin.
Aga fleghes a'n gwel hag a vydh heudh;
aga holon a vydh lowen y'n ARLODH.

---

a 10:3 *ledyoryon:* Ebrow *boghes.*

b 10:4 *rewler:* Po *turant.*

8 My a wra aga huntelles gans hwiban,
rag my re wrug aga dasprena.
I a vydh niverus kepar dell vons kyns.
9 Kyn y's skattrav avel has yn-mysk an poblow,
hwath yn gwlasow pell i a berth kov ahanav.
I ha'ga fleghes a vyw, hag i a dhehwel.
10 My a wra aga hembronk dhe-dre yn-mes a bow Ejyp
ha'ga huntelles yn-mes a Assyri.
My a wra aga dri dhe bow Gilead ha dhe Lebanon,
ha ny vydh spas lowr ragdha.
11 I a wra tremena dre vor a ankres,
ha gweskel an tonnow y'n mor
hag oll downderyow an avon a vydh sygh.
Gooth Assyri a vydh uvelhes,
ha gwelen Ejyp a dremen dhe-ves.
12 My a wra aga nertha y'n ARLODH,
hag yn y hanow ev i a gerdh a-dro,
yn-medh an ARLODH.

11 Ygor dha dharasow, a Lebanon,
rag may tevorryo tan dha sedres!
2 Oul, a verywen, rag an sedresen re godhas;
gwydh bryntin re beu gwastys!
Oulyewgh, derwennow Bashan;
an koos tew re beu treghys dhe'n dor!
3 Yma son oulyans an vugeledh,
a-ban veu shyndys aga splander.
Yma son bedhygla an lewyon yowynk,
rag bos shyndys meuredh[a] an Yordan.

a 11:3 *meuredh:* Po *prysk-koos.*

An Dhew Vugel

4 Yndelma y lever an ARLODH ow Duw: Pesk an flock rag an
ladhva. 5 Aga frenoryon a wra aga ladha ha nyns yns i kablus.
An re a wra aga gwertha a lever, 'Benyges re bo an ARLODH,
rych ov vy!' Aga bugeledh ny gemerons truedh anedha. 6 Ytho
ny gemerav vy truedh namoy a'n re trigys y'n tir, yn-medh an
ARLODH. Otta, yth esov ow ri pubonan yn leuv y gentrevek hag
yn leuv y vyghtern. I a wra brewi an tir, ha ny wrav vy aga
sawya dhyworth aga leuv.

7 Ytho my a beskis an flock rag an ladhva, ynwedh
boghosogyon an flock.[a] My a gemeras diw vagel ha my a henwis
an eyl Hwekter ha'y ben Kolmow,[b] ha my a beskis an flock.
8 My a dhileas an tri bugel yn unn mis. My a gollas perthyans
gansa, hag i a wrug ow dispresya. 9 Ha my a leveris, 'Ny vynnav
agas peski. An dhavas a vydh ow merwel, gas hi dhe verwel,
ha neb a vydh dileys gas hi dhe vos dileys. Ha'n remenant – re
dheppro pubonan kig hy ben.' 10 Ena my a gemeras ow bagel
Hwekter ha'y therri, dhe dhilea an kevambos re wrussen gans
oll an poblow. 11 Ev a veu dileys y'n jydh na, ha boghosogyon
an flock,[c] neb esa ow mires orthiv, a wodhva hemma dhe vos
ger an ARLODH. 12 My a leveris dhedha, 'Mars yw agas bodh,
rewgh vy ow gober; ha mar nyns yw agas bodh, na rewgh.'
Ytho i a bosas ow gober, deg bath warn ugens a arghans. 13 Ha'n
ARLODH a leveris dhymm, 'Towl e dhe'n priweythor[d] – an pris
bryntin may hwrussons ow thalvos!' Ha my a gemeras an deg
bath warn ugens a arghans ha'ga thewlel y'n chi an ARLODH
dhe'n priweythor. 14 Ena my a dorras ow nessa bagel, Kolmow,
dhe dhilea an brederedh yntra Yuda hag Israel.

---

a 11:7 *ynwedh boghosogyon an flock:* Ebrow *rag henna boghosogyon an flock.*

b 11:7 *Kolmow:* Po *Kesunyans.*

c 11:11 *boghosogyon an flock:* Po war-lergh an Septuagint *marchons an deves.*

d 11:13 *dhe'n priweythor:* Po war-lergh an Syriek, *dhe'n argh.*

15 Ena an ARLODH a leveris dhymm: Kemmer arta an daffar a
vugel fol. 16 Awotta my a wra drehevel bugel y'n tir na wra vri
a'n re usi ow mos dhe goll, na hwilas an yowynk, na sawya an
shyndys; ny sosten an gwann,[a] mes ev a dheber kig an tew, ow
tenna hwath aga harnow dhe-ves.

17 Go ev an koog vugel,
a forsak an flock!
Re wasko kledha y vregh
ha'y lagas dyghow!
Re gowlwetthro y vregh,
ha re bo y lagas dyghow kowldhellys!

Budhogoleth Yerusalem

12 Begh ger an ARLODH[b] a-dro dhe Israel. An ARLODH,
neb a les an nevow, ha fondya an nor, ha formya
spyrys mab den a-ji dhodho, a lever: 2 Awotta my a wra
Yerusalem hanaf a benn-dro rag oll an poblow y'n kerghyn;
ha rag Yuda ynwedh, pan vydh Yerusalem kes a-derdro. 3 Y'n
jydh na my a wra Yerusalem karrek veghus rag oll an poblow.
Myns yw beghys gensi a vydh skwardys yn sevur, pan omguntel
oll kenedhlow an norvys er hy fynn. 4 Y'n jydh na, yn-medh
an ARLODH, my a wra gweskel pub margh gans sowdhan, ha'y
varghek gans muskokter. My a yger ow dewlagas orth chi
Yuda, mes my a wra gweskel pub mergh a'n kenedhlow gans
dellni. 5 Ena kordhow Yuda a lever yn aga holon, 'Trigoryon
Yerusalem yw nerth dhymm, der ARLODH an luyow aga Duw.'

6 Y'n jydh na, my a wra kordhow Yuda avel pott tanek yn-
mysk prennyer, avel faglen tan yn-mysk manalow. I a wra
devorya dhe'n dyghow ha dhe'n kledh oll an poblow y'n
kerghyn, mes Yerusalem a vydh anedhys arta yn hy thyller hi,
yn Yerusalem.

---

a 11:16 *an gwann:* Po *an skwithys,* po *neb a sev.*

b 12:1 *Begh ger an ARLODH:* Po *Dargan: Ger an ARLODH.*

7 An ARLODH a wra sawya tyldow Yuda wostalleth, rag
na vo enor chi Davydh ha trigoryon Yerusalem brassa ages
Yuda. 8 Y'n jydh na an ARLODH a vydh skoos dhe drigoryon
Yerusalem; ev neb yw difredh yn aga mysk an jydh na a vydh
avel Davydh, ha chi Davydh a vydh avel Duw, avel el an
ARLODH a-ragdha. 9 Y'n jydh na my a hwila kowldhistrui oll an
kenedhlow a dheu erbynn Yerusalem.

Kyni ragdho Ev Neb a Wansons

10 Ha my a wra diveri war ji Davydh ha trigoryon Yerusalem
spyrys a ras ha pysadow. I a wra mires warnav vy neb re
wansons, ha kyni ragdho avel kynvan rag an unn vab, ha
mornya ragdho yn hwerow avel galar rag an kynsa genys.
11 Y'n jydh na an kynvan yn Yerusalem a vydh meur, avel
kynvan Hadad-rimmon yn nans Megiddo. 12 Ha'n tir a wra
kyni, pub teylu orto y honan; teylu chi Davydh orto y honan,
ha'ga gwragedh orta aga honan; teylu chi Nathan orto y
honan, ha'ga gwragedh orta aga honan; 13 teylu chi Levi orto
y honan, ha'ga gwragedh orta aga honan; teylu chi Shimei
orto y honan, ha'ga gwragedh orta aga honan; 14 oll remenant
an teyluyow orta aga honan, ha'ga gwragedh orta aga honan.

Glanheans a Beghadow

13 Y'n jydh na y fydh fenten ygerys dhe ji Davydh ha
dhe drigoryon Yerusalem rag pegh ha mostedhes.
2 Y'n jydh na, yn-medh ARLODH an luyow, my a wra dilea
henwyn an imajys dhyworth an tir, ha ny vedhons kovhes byth
moy; ynwedh my a wra gorra dhe-ves a'n tir an brofosi ha'n
spyrys avlan. 3 Mar kwra nebonan profosa hwath, ena y das
ha'y vamm a'n dinythis a lever dhodho, 'Ny vewydh; rag ty
re wowleveris yn hanow an ARLODH.' Y das ha'y vamm a'n
dinythis a wra y wana pan wra ev profosa.

4 Y'n jydh na, pub profos a vydh methek a'y welesigeth, pan
wra ev profosa. Ny wisk mantel blew rag may tollo.[a] 5 Ev a

---

a 13:4 *tollo:* Dhyworth *tolla.*

lever, ‘Nyns ov vy profos, tiek ov vy; rag den a’m prenas[a] dhyworth ow yowynkneth.’ 6 Nebonan a lever dhodho, ‘Pyth yw an goliow ma yntra dha dhiwla?’[b] Ena ev a lever, ‘An goliow a gemeris yn chi ow howetha.’

An Bugel Gweskys, ha’n Flock Skattrys

7 ‘Difun, A gledha, erbynn ow bugel,
erbynn an den yw ow howeth!’
yn-medh ARLODH an luyow.
Gwask an bugel,
ha’n deves a vydh skattrys,
ha my a dreyl ow leuv erbynn an re vyghan.
8 Yn oll an tir, yn-medh an ARLODH,
diw rann a vydh treghys dhe-ves hag y ferwons;
mes an tressa a vydh gesys ynno.
9 My a dhre an tressa rann dre’n tan,
ha’ga furhe dell yw purhes an arghans,
a’ga frevi dell yw prevys an owr.
Ev a wra gelwel war ow hanow,
ha my a worthyp dhodho;
my a lever, ‘Ev yw ow fobel,’
hag ev a lever, ‘An ARLODH yw ow Duw.’

An Omladh rag Yerusalem

14 Awotta, dydh a dheu rag an ARLODH, may fo rynnys
dha breydh a-berth ynnos.
2 My a wra kuntel oll an kenedhlow erbynn Yerusalem rag
kas; ha’n cita a vydh kemerys, ha’n chiow pyllys, ha’n benenes

---

a 13:5 *den a’m prenas:* Styr an Ebrow yw ankler. Martesen *my re bywva tir.*

b 13:6 *yntra dha dhiwla:* Martesen an styr yw *war dha geyn,* po *war dha gloos-diwvron.* Henn yw sin a honan-skorjya, dell o gwrys yn gordhyans pagan.

defolys. Hanter an cita a dheu yn divroedh, mes an remenant ny vydh treghys dhe-ves dhyworth an cita.

3 Ena an ARLODH a dheu yn-mes, ha batalyas orth an
kenedhlow na kepar dell wra batalyas yn jydh an gas. 4 Ha'y
dreys a wra sevel, y'n jydh na, war an menydh Oliv, usi a-rag
Yerusalem dhe'n howldrevel, ha'n menydh Oliv a vydh felsys
yn dew hanter a'n howldrevel dhe'n howlsedhes, nans fest
bras; ha hanter an menydh a vydh removys dhe'n kledh, ha
hanter dhe'n dyghow. 5 Hwi a wra fia dre nans ow menydhyow;
rag nans an menydhyow a dhrehedh bys Asal. Hwi a wra fia
dhe'n fo kepar dell fisowgh a-rag an dorgrys yn dedhyow Uzzia
myghtern Yuda. Ena an ARLODH ow Duw a dheu, hag oll an
sens genes.[a]

6 Y'n jydh na ny vydh golow, na yeynder na rew.[b] 7 Y fydh
unn jydh, aswonys dhe'n ARLODH, heb naneyl dydhweyth na
nosweyth, mes y fydh golow y'n gorthugher.

8 Y'n jydh na dowr byw a wra mos yn-mes dhyworth
Yerusalem, hanter anodho dhe vor an howldrevel ha hanter
anodho dhe vor an howlsedhes: y hwyrvydh yn hav hag yn
gwav.

9 An ARLODH a vydh myghtern a-ugh oll an norvys. Y'n jydh
na y fydh unn ARLODH, hag y hanow a vydh onan.

10 Oll an tir a dheu ha bos avel Araba[c] dhyworth Geba dhe
Rimmon, a'n dyghow dhe Yerusalem. Mes hi a vydh drehevys
hag anedhys yn hy le, dhyworth Yet Benyamin dhe dyller an
kynsa yet, dhe Yet an Gornel, ha dhyworth Tour Hananel dhe
winwaskow an myghtern. 11 Tus a wra triga ynni; ny vydh
nevra arta sakrys dhe dhistruyans, mes Yerusalem a wra triga
yn sawder.

---

a 14:5 *genes:* War-lergh an Septuagint *ganso.*

b 14:6 Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *ny vydh golow a daklow drudh.*

c 14:10 *avel Araba:* Po *avel plen sygh.*

12 Hemma a vydh an plag a wra an ARLODH y dhanvon dhe
weskel oll an poblow re vatalyas orth Yerusalem; aga hig a
beder hag i ow sevel war aga threys aga dewlagas a beder yn
aga krawyow; ha'ga thaves a beder yn aga ganow. 13 Y'n jydh
na y fydh meur dheray dhyworth an ARLODH yn aga mysk. An
eyl a dhalghen leuv y gila, ha den a dhrehav y leuv erbynn
y gentrevek. 14 Ynwedh Yuda a wra omladh yn Yerusalem.
Rychys oll an kenedhlow y'n kerghyn a vydh kuntelys, owr,
arghans, ha dillas, myns meur. 15 Ytho y fydh plag haval dhe'n
plag ma war an vergh, an mulyon, an kowrvergh, an asenes,
hag oll an bestes y'n tyldow na.

16 Pubonan a vo gesys dhyworth oll an kenedhlow neb a
dheuth erbynn Yerusalem a wra mos yn-bann a vledhen dhe
vledhen dhe wordhya an Myghtern, ARLODH an luyow, ha dhe
solempnya gool an skovvaow. 17 An re na wrons mos yn-bann
dhyworth teyluyow an norvys dhe Yerusalem dhe wordhya
an Myghtern, ARLODH an luyow, ny's tevydh glaw warnedha.
18 Mar ny wra teylu Ejyp mos yn-bann, na dos, warnedha y
fydh an plag a wra an ARLODH y dhanvon war an kenedhlow
na wrons mos yn-bann dhe solempnya gool an skovvaow.
19 Hemma a vydh kessydhyans pegh Ejyp, ha kessydhyans oll
an kenedhlow na wrons mos yn-bann dhe solempnya gool an
skovvaow.

20 Y'n jydh na 'Sansoleth dhe'n ARLODH' a vydh war glegh
an vergh, ha'n pottow yn chi an ARLODH a vydh avel an bollow
a-rag an alter. 21 Pub pott yn Yerusalem hag yn Yuda a vydh
'Sansoleth dhe ARLODH an luyow,' ha pubonan a dheu dhe
sakrifia a gemmer nebes anedha, ha bryjyon ynna; ha ny vydh
Kananek[a] namoy y'n chi ARLODH an luyow.

---

a 14:21 *Kananek:* Po *marchont.*

MALAKI

Chaptra 1
Israel Gwell gans Duw es Edom
Keredh an Oferysi
Chaptra 2
An Kevambos Disakrys gans Yuda
Chaptra 3
Kannas an Kevambos a Dheu
Na Ledrewgh dhyworth Duw
Gober an Dus Lel
Chaptra 4
Dydh Meur an Arlodh

1 Begh ger an ARLODH[a] dhe Israel dre leuv Malaki.

Israel Gwell gans Duw es Edom

2 My re'gas karas, yn-medh an ARLODH. Mes hwi a lever,
'Fatel y'gan kersys?' A ny veu Esaw broder Yakob? yn-medh
an ARLODH, Hwath my re garas Yakob, 3 mes kasa Esaw, ha
treylya y vro venydhyek dhe dhifeyth ha gasa y eretons dhe
owrgeun an gwylvos. 4 Drefen Edom dhe leverel, 'Ni re beu
brewys, mes ni a dhastrehav an magoryow,' yndelma y lever
ARLODH an luyow: I a dhastrehav, mes my a wra diswul. Y
fedhons henwys an Pow a Dhrog, ha'n pobel keredhys gans an
ARLODH bys vykken. 5 Agas dewlagas a wel hemma ha hwi a
lever, 'Meur yw an ARLODH, hwath an tu a-ves dhe amal Israel!'

Keredh an Oferysi

6 Mab a enor y das, ha gwas y vester. Ytho mars ov vy tas,
ple'ma ow enor? Mars ov vy mester, ple'ma ow revrons? yn-
medh ARLODH an luyow dhywgh, an oferysi, a dhispres ow
hanow. Mes hwi a lever, 'Fatel wrussyn dispresya dha hanow?'
7 Hwi a offryn war ow alter boos defolys! Mes hwi a lever,
'Fatel re'th tefolsyn?' Pan leverowgh hwi moos an ARLODH dhe
vos koog. 8 Pan dhrowgh bestes dall dhe sakrifia, a nyns yw
henna drog? Pan offrynnowgh evredh ha klav, a nyns yw henna
drog? Roy ev dhe'th wovernour! A vydh ev pes da genes? A
wra dha resseva? yn-medh ARLODH an luyow. 9 Lemmyn, ytho,
pysewgh war Dhuw[b] may hwrello agan favera. Dhyworth agas

---

a 1:1 *Begh ger an ARLODH:* Po *Dargan: Ger an ARLODH.*

b 1:9 *pysewgh war Dhuw:* Ebrow *diserrewgh fas Duw.*

leuv yw hemma! A wra ev diskwedhes favour dhe dhen vyth
ahanowgh? yn-medh ARLODH an luyow. [10] Piw yn agas mysk
a wra degea darasow an tempel, ma na enowowgh ow alter yn
euver? Nyns ov vy pes da genowgh hwi, yn-medh ARLODH an
luyow. Ny dhegemerav offryn a'gas diwleuv. [11] Rag meur yw
ow hanow yn-mysk an kenedhlow, dhyworth an howldrevel ha
bys an howlsedhes, hag yn pub le yma enkys offrynnys dhe'm
hanow, hag offryn pur, rag meur yw ow hanow yn-mysk an
kenedhlow, yn-medh ARLODH an luyow. [12] Mes hwi a'n disaker
ow leverel, 'Moos an Arlodh yw defolys, ha'y frut, hy boos, yw
dispresys.' [13] Ha hwi a lever, 'Awotta, ass yw skwithus!' ha hwi
a wra y dhispresya, yn-medh ARLODH an luyow. Pan dhrowgh
hwi best ledrys,[a] hag evredh, ha klav, ha'ga dri avel offryn,
a vynnav aga resseva a'gas diwleuv? yn-medh an ARLODH.
[14] Miliges yw an toller[b] a'n jeves gorow y'n gre ha dedhewi
y ri, hag ena ev a sakrifi dhe'n ARLODH neppyth gans namm
warnodho. Rag myghtern meur ov vy, yn-medh ARLODH an
luyow, ha'm hanow yw ownys yn-mysk an kenedhlow.

2 Ha lemmyn, an gorhemmyn ma yw ragowgh hwi, A
oferysi. [2] Mar ny woslowowgh, ha mar ny worrowgh
agas kolon dhe ri glori dhe'm hanow, yn-medh ARLODH an
luyow, my a dhanvon molleth warnowgh hwi, ha my a volleth
agas benathow. Yn hwir, my a's mollethis seulabrys, rag na'n
gorrsowgh yn agas kolon. [3] Awotta my a wra keredhi an has
a'gas govis; my a wra lesa kawgh war agas fassow, kawgh agas
dy'golyow, ha hwi a vydh kemerys dhe-ves ganso.

[4] Hwi a wra godhvos y tanvenis dhywgh an gorhemmyn ma,
rag may pessyo ow hevambos gans Levi, yn-medh ARLODH an
luyow. [5] Ow hevambos a veu ganso, bewnans ha kres, ha my
a's ros dhodho; hag own, hag ev a borthas own ahanav hag ev
a sevis yn agha a'm hanow. [6] Lagha a wirder esa yn y anow,
ha kammhynseth ny veu kevys war y dhiwweus. Ev a gerdhas
genev yn kres hag ewnhynseth, ha treylya lies dhyworth pegh.

---

a 1:13 *ledrys:* Po *skwardys.*

b 1:14 *toller:* Neb a wra tolla.

7 Rag y kodh dhe dhiwweus an oferyas gwitha skians, hag y tal
dhe dus hwilas dyskans a'y anow, drefen y vos kannas ARLODH
an luyow. 8 Ha hwi a dreylyas a-dhyworth an fordh ha gul dhe
lies trebuchya y'n lagha; hwi a dhefolyas an kevambos gans
Levi, yn-medh ARLODH an luyow. 9 Ytho my a'gas kawsyas
dhe vos dispresys hag iselhes a-rag oll an bobel, a-ban na
withsowgh ow fordhow mes hwi a dhiskwa faverans y'n lagha.

An Kevambos Disakrys gans Yuda

10 A ny'gan beus, ni oll, unn Tas? A ny'gan gwrug unn Duw?
Prag y hwren ni tolla an eyl y gila, ow tisakra kevambos agan
tasow? 11 Yuda re beu dislen, ha neppyth kasadow re beu gwrys
yn Israel ha Yerusalem: rag Yuda re dhisakras an sentri a wra
an ARLODH y gara, ha re dhemedhis an vyrgh a dhuw astranj.
12 An ARLODH re droggho dhe-ves a-dhyworth tyldow Yakob
an gour a wra hemma, an test ha'n pledyas,[a] hag ev neb a dhre
offryn dhe ARLODH an luyow.

13 An nessa dra ma hwi a wra: hwi a worher alter an ARLODH
gans dagrow, gans olva ha galar, a-ban na vir orth an offryn
namoy, na'n kemmer gans plesour dhyworth agas diwleuv.
14 Hwi a lever, 'Prag?' Rag an ARLODH yw test yntra jy ha
gwreg dha yowynkneth, a-ban derrsys fydh gensi, kynth yw
hi dha gowethyades, an wreg a'th kevambos demedhyans. 15 A
ny's gwrug an unn Duw, kig ha spyrys? Ha pandr'a vynn an
unn Duw marnas agh duwek? Rag henna gwithewgh war agas
spyrys, ha na vydh dislen orth gwreg dha yowynkneth.[b] 16 My
a gas torrva demedhyans, yn-medh an ARLODH, Duw Israel, ha
gour neb a gudh y dhillas gans freudh, yn-medh ARLODH an
luyow. Ytho omwithewgh yn agas spyrys, ha na derrewgh fydh.

17 Hwi re skwithas an ARLODH gans agas geryow. Hwi a lever,
'Fatel y'n skwithsyn?' Pan leverewgh 'Peub neb a wra drog yw

---

a 2:12 *an test ha'n pledyas:* Styr an Ebrow yw ankler; martesen *an den difun ha'n den a worthyp.*

b 2:15 Amendys. Styr an Ebrow yw ankler.

da yn golok an ARLODH, hag ev yw pes da gansa,' po 'Ple'ma an Duw a wirvreus?'

Kannas an Kevambos a Dheu

3 Otta, my a dhanvon ow hannas, hag ev a wra pareusi an fordh a-ragov! Ha'n Arlodh a hwilowgh a dheu a-dhesempis dh'y dempel; ha kannas an kevambos, a hwensowgh, otta, ev a wra dos, yn-medh ARLODH an luyow.
[2] Mes piw a yll perthi dydh y dhevedhyans? Piw a yll sevel pan omdhiskwa? Rag ev a vydh avel tan an purheor, avel sebon an troghyer. [3] Ev a esedh dhe lanhe ha dhe burhe arghans; ev a wra glanhe mebyon Levi hag ev a's purha avel owr hag arghans, hag i a dhre dhe'n ARLODH offryn yn ewnder. [4] An offryn a Yuda ha Yerusalem a vydh plegadow dhe'n ARLODH, kepar hag y'n dedhyow koth, ha kepar hag yn bledhynnyow kyns.

[5] Ha my a dheu nes dhywgh rag breus. Ha my a vydh test uskis erbynn an hudoryon ha'n avoutroryon, ha'n re a de yn fals, hag erbynn an re a doll[a] an gweythor a'y wober, an wedhwes ha'n omdhivas, ha treylya dhe-ves an alyon, ha na berthons own ahanav, yn-medh ARLODH an luyow.

[6] Rag my yw an ARLODH, ny wrav vy chanjya, ha hwi fleghes Yakob, nyns owgh hwi devedhys dhe dhiwedh. [7] A-dhia dhedhyow agas tasow, hwi a dhibarthas a'm gorhemynnow, ha ny wrussowgh aga obaya. Dehwelewgh dhymmo vy ha my a dhehwel dhywgh, yn-medh ARLODH an luyow. Hwi a lever, 'Fatel dhehwelyn?'

Na Ledrewgh dhyworth Duw

[8] A lader den dhyworth Duw? Mes hwi a lader dhyworthiv. Hwi a lever, 'Fatel ledryn dhyworthis?' An dega ha'n offryn!
[9] Hwi yw yn-dann volleth, a-ban esowgh hwi ow ladra ahanav, an genedhel gowal! [10] Drewgh an dega dien a-ji dhe'n withva, may fo boos[b] y'm chi. Prevewgh vy yn hemma, yn-medh ARLODH an luyow. A ny ygorav an fenestri a nev ha diveri

a 3:5 *doll:* Dhyworth *tolla.*

b 3:10 *boos:* Po *preydh.*

bennath ragowgh yw moy ages lowr? [11] My a wra keredhi an
hes a dhevor ragowgh hwi ma na dhistru an frut a'gas tir, ha'n
gwinbren y'n gwel ny vydh heb frut, yn-medh ARLODH an
luyow. [12] Ena oll an kenedhlow a wra agas gelwel gwynnvys,
drefen hwi dhe vos gwlas dhesiradow, yn-medh ARLODH an
luyow.

[13] Hwi re gewsis geryow hwerow er ow fynn, yn-medh an
ARLODH. Hwath hwi a lever, 'Fatel gewssyn er dha bynn?' [14] Hwi
a leveris, 'Euver yw servya Duw. Pandr'a veu agan gwayn ow
kwitha y jarj hag ow kerdhes a-derdro avel kynoryon a-rag
ARLODH an luyow? [15] Mes lemmyn ni a elow an re orgelus
gwynnvys. Devri, drogoberoryon re sewenis, hag ynwedh an re
a dhefias Duw a dhienkas.'

Gober an Dus Lel

[16] Ena an re a berthi own a'n ARLODH a geskewsi an eyl gans
y gila, ha'n ARLODH a woslowas ha klewes. Lyver kovadh a veu
skrifys a-ragdho a-dro dhe'n re a berthi own a'n ARLODH ha
prederi a'y Hanow. [17] I a vydh dhymmo vy, yn-medh ARLODH
an luyow, ow thresor arbennik y'n jydh may hwrav vy oberi.
My a gemmer truedh anedha par dell gemmer den truedh a'y
vab neb a'n serv. [18] Hag arta hwi a wra discernya ynter an den
gwiryon ha'n tebelwas, ynter an den a serv Duw ha neb na'n
serv.

Dydh Meur an Arlodh

4 Rag otta, an jydh yma ow tos, ow tewi avel forn. Oll an
dus orgelus ha pub drogoberer a vydh sowl, ha'n jydh
usi ow tos a wra aga howlleski, yn-medh ARLODH an luyow, na
as dhedha naneyl gwreydhen na skorren.[a] [2] An howl a ewnder a
wra drehevel gans yeghes yn y eskelli ragowgh hwi neb a berth
own a'm hanow. Ha hwi a wra mos yn-mes ha terlemmel avel
leughi peskys livrys a'n stall. [3] Ena hwi a drett an debeles; i a

a 4:1 4:1-6 yw niverys 3:19-24 y'n tekst ebrow. An Septuagint yw haval dhe'n tekst ebrow, marnas 4:4-6, yw 3:24, 22, 23.

vydh lusu yn-dann wodhnow agas treys y'n jydh may hwrav an taklow ma, yn-medh ARLODH an luyow.

[4] Perthewgh kov a lagha ow gwas Moyses, an ordenansow ha'n breusow a erghis vy dhodho war Horeb rag oll Israel.

[5] Awotta my a dhanvon dhywgh Elias an profos kyns dos dydh an ARLODH, meur hag euthyk. [6] Ev a dreyl kolonnow an tasow dhe'n fleghes, ha kolonnow an fleghes dh'aga thasow, rag own my dhe dhos ha gweskel an tir gans molleth.

APOKRIFA

Noten a-dro dhe lyvrow Apokryfa

Y'n Bibel ma, lyvrow Apokryfa a sew rol an lyvrow usi yn Versyon an Myghtern Jamys, marnas Lyther Yeremia, usi omma avel chaptra 6 a Baruk. Yn Ester (Greka) an rannow Greka yw pryntys yn lytherennow italek, gans an rannow ebrow yn lytherennow romanek.

KYNSA LYVER
ESDRAS

Chaptra 1
Reyn Yosia
Diwedh Reyn Yosia
Diwettha Myghternedh Yuda
Kodh Yerusalem

Chaptra 2
Kyrus a Wront Dehwelans dhe'n Dhivresow
Enebieth orth Dastrehevyans Yerusalem

Chaptra 3
Dadhel an Tri Horfwithyas
An Areth a-dro dhe Win

Chaptra 4
Areth a-dro dhe'n Myghtern
An Areth a-dro dhe Venenes
An Areth a-dro dhe Wiryonedh
Pewas Zerubbabel
Pysadow Zerubbabel

Chaptra 5
Rol an Dhivresow a Dhehwelis
Gordhyans a Dhastalleth
Selyow an Tempel Yw Gorrys yn Aga Le

Chaptra 6
Hwel war an Tempel a Dhastalleth
Pysi Kummyas Sodhogel

Chaptra 7
Sakrans an Tempel
An Pask

Chaptra 8
Devedhyans Ezra yn Yerusalem
Charj an Myghtern
Ezra a Wormel Duw
An Ledyoryon a Dhehwelis a Dhivroedh
Ezra a Hwila Oferysi ha Levysi rag an Tempel
Ezra a Ambos Penys
An Rohow rag an Tempel
An Dehwelans dhe Yerusalem
Pysadow Ezra
An Towl rag Defendya Demedhyans Kemyskys

Chaptra 9
Tewlel an Gwragedh Estren Dhe-ves
An Re a Dhemedhsa Gwragedh Estren
Ezra a Lenn an Lagha dhe'n Bobel

Reyn Yosia

1 Yosia a solempnyas an Pask yn Yerusalem dh'y Arlodh,
hag ev a offrynnas an Pask yn peswardhegves dydh
an kynsa mis,[a] [2] wosa settya an oferysi herwydh aga rannow,
arayys yn aga gwiskasow, yn tempel an Arlodh. [3] Ev a leveris
dhe'n Levysi, servysi tempel Israel, mayth omsakrens dhe'n
Arlodh ha gorra argh sans an Arlodh y'n chi a wrussa myghtern
Solomon mab Davydh y dhrehevel; [4] hag yn-medh ev, 'Nyns
eus edhom na fella hwi dh'y don war agas diwskodh. Lemmyn
gordhyewgh an Arlodh agas Duw ha servya y bobel Israel;
ombareusewgh herwydh agas teyluyow ha lothow, [5] herwydh

a 1:1 An lyver ma yw henwys 3 Esdras yn ystynnans an Vulgat.

kevarwodh Davydh myghtern Israel, ha herwydh splander y vab Solomon. Sevewgh y'n tempel yn aray herwydh chiow agas tasow an Levysi, a venyster a-rag agas breder mebyon Israel. 6 Offrynnewgh an Pask ha pareusi an sakrifisow rag agas breder ha gwitha an Pask herwydh gorhemmyn an Arlodh a veu res dhe Moyses.'

7 Dhe'n dus esa ena Yosia a ros deg mil warn ugens a eyn hag a vynnow ha tri mil leugh; res vons dhyworth pyth an myghtern, dell ambosas, dhe'n bobel ha dhe'n oferysi ha dhe'n Levysi. 8 Hilkia, Zekaria, ha Yehiel, governours an tempel, a ros dhe'n oferysi rag an Pask dew vil dhavas ha hwegh kans ha tri hans leugh. 9 Ha Yekonia ha Shemaia ha'y vroder Nathanael, ha Hashabia hag Okiel ha Yoram, kaptenyon milyow, a ros dhe'n Levysi rag an Pask pymp mil dhavas ha seyth kans leugh.

10 Hemm yw an pyth a hwarva. An oferysi ha'n Levysi, 11 ha gansa an bara heb goll, a sevis yn aray kempen herwydh aga lothow 11 ha chiow aga thasow, a-rag an bobel, dhe wul an offryn dhe'n Arlodh dell yw skrifys yn lyver Moyses; yndella y hwrussons myttin. 12 I a rostyas an Pask gans tan, dell dhelledh; hag i a vrojyas an sakrifisow yn chekys a vrons ha kalteryow, gans sawer plegadow, 13 ha'ga don dhe oll an bobel. A-wosa i a bareusis an Pask ragdha i aga honan ha rag aga breder an oferysi, mebyon Aron, 14 rag yth esa an oferysi owth offrynna an blonek bys tewlwolow; ytho an Levysi a'n pareusis ragdha i aga honan ha rag aga breder an oferysi, mebyon Aron. 15 Yth esa kenysi an tempel, mebyon Asaf, yn aga thyller herwydh an aray gwrys gans Davydh, ynwedh Asaf, Zekaria, hag Eddinus, kanasow an myghtern. 16 Yth esa an borthoryon orth pub yet; ny veu edhom dhedha gasa aga asran, rag aga breder an Levysi re bareussas an Pask ragdha.

17 Ytho an taklow rag sakrifisow an Arlodh a veu kowlwrys y'n jydh na: an Pask a veu gwithys 18 ha'n sakrifisow a veu offrynnys war alter an Arlodh, herwydh gorhemmyn myghtern Yosia. 19 Ha mebyon Israel esa ena y'n termyn na a withas an Pask ha gool an bara heb goll seyth dydh. 20 Ny veu Pask a'n

par na golys yn Israel a-dhia termynyow Samuel an profos;
21 ny withas nagonan a vyghternedh Israel Pask a'n par na, dell
veu golys gans Yosia ha'n oferysi ha'n Levysi ha'n Yedhewon
hag oll Israel esa trigys yn Yerusalem. 22 Y'n etegves bledhen a
reyn Yosia y feu golys an Pask ma.

Diwedh Reyn Yosia

23 Ha gweythresow Yosia o ewnhynsek yn golok an Arlodh,
rag y golon o leun a sansoleth. 24 Hwarvosow y reyn re beu
kovedhys yn termynyow passys, a-dro dhe'n re a beghas ha
gul drog troha'n Arlodh dres pub pobel po gwlas, ha fatel y'n
grevsons yn town, bys may kodhas geryow an Arlodh war
Israel.

25 Wosa oll an gweythresow ma a Yosia, Faro, myghtern Ejyp
eth dhe werrya yn Karkemish war an Ewfrates, ha Yosia eth
yn-mes dh'y dhierbynna. 26 Mes myghtern Ejyp a dhanvonas
dhodho ow leverel, 27 'Pandra yw dhiso jy ha dhymmo vy, A
vyghtern Yuda? Ny veu er dha bynn jy may feuv danvenys
gans an Arlodh Duw, rag yma ow bresel orth an Ewfrates. Ha
lemmyn, yma an Arlodh genev, hag yma an Arlodh genev ow
kul dhymm fyski yn-rag. Sav a-denewen, ha na omsett erbynn
an Arlodh.'

28 Ny dreylyas Yosia arta dh'y jaret, mes ev a assayas batalyas
orto, ha ny wrug vri a eryow an profos Yeremia, dhyworth ganow
an Arlodh. 29 Ev a junyas ganso yn batel yn plen Megiddo, ha'n
gaslewydhyon a dheuth yn-nans erbynn myghtern Yosia. 30 Yn-
medh an myghtern dh'y wesyon, 'Kemerewgh vy dhyworth an
vatel, rag fest gwannhes ov.' Ha'y wesyon a'n kemeras dison
dhyworth aray an vatel. 31 Ev a yskynnas yn y nessa charet;
ha wosa bos dres arta dhe Yerusalem ev a verwis, hag a veu
ynkleudhys yn bedh y dasow.

32 Yn oll Yudi i a gynis rag Yosia. An profos Yeremia a gynis
rag Yosia, ha'n ugheloryon gans an benenes re gynis ragdho bys
y'n jydh hedhyw; ordenys veu, hemma dhe vos gwrys pupprys
der oll kenedhel Israel. 33 An taklow ma yw skrifys yn lyver
istoriow myghternedh Yuda; ha pubonan a weythresow Yosia,

ha'y splander, ha'y gonvedhes a lagha an Arlodh, ha'n taklow gwrys ganso kyns ha'n taklow derivys lemmyn, kovedhys yns yn lyver myghternedh Israel ha Yuda.

Diwettha Myghternedh Yuda

[34] Tus an kenedhel a gemeras Yekonia mab Yosia, ha'y apoyntya myghtern yn le y das Yosia; ev a veu tri bloodh warn ugens y oos. [35] Ev a reynyas tri mis yn Yudi ha Yerusalem. Ena myghtern Ejyp a'n removas a'y reyn yn Yerusalem, [36] hag a spalyas an wlaskor kans talent a arghans hag unn talent a owr. [37] Myghtern Ejyp a wrug y vroder Yehoyakim myghtern Yudi ha Yerusalem. [38] Yehoyakim a worras an ugheloryon yn prison, hag a dhalghennas y vroder Zarius ha'y dhon yn-bann dhyworth Ejyp.

[39] Yehoyakim a veu pymp bloodh warn ugens pan dhallathas reynya yn Yudi ha Yerusalem; hag ev a wrug an drog yn golok an Arlodh. [40] Myghtern Nebukadnessar a Babylon a dheuth yn-bann rag metya ganso; ev a'n kolmas gans kadonyow a vrons ha'y don dhe Babylon. [41] Nebukadnessar a gemeras ynwedh nebes a lestri sans an Arlodh, ha'ga don dhe-ves, ha'ga gorra yn y dempel yn Babylon. [42] Mes an taklow derivys a-dro dhe Yehoyakim, ha'y avlander ha'y dhiskryjyans yw skrifys yn kovadhow an vyghternedh.

[43] Y vab Yehoyaghin eth ha bos myghtern yn y le; pan veu gwrys myghtern ev a veu etek bloodh, [44] hag ev a reynyas tri mis ha deg dydh yn Yerusalem. Ev a wrug an drog yn golok an Arlodh. [45] Unn vledhen a-wosa, Nebukadnessar a dhanvonas ha'y remova dhe Babylon war-barth ha lestri sans an Arlodh, [46] hag ev a wrug Sedekia myghtern Yuda ha Yerusalem.

Kodh Yerusalem

Sedekia a veu unn vledhen warn ugens, hag ev a reynyas unnek bledhen. [47] Ev ynwedh a wrug an drog yn golok an Arlodh, ha ny gola orth an geryow o kewsys gans an profos Yeremia dhyworth ganow an Arlodh. [48] Kyn hwrug myghtern Nebukadnessar dhodho ti re hanow an Arlodh, ev a dorras y di hag a rebellyas; ev a galeshas y gonna ha'y golon ha kammdremena erbynn

laghys an Arlodh, Duw Israel. [49] Hwath ledyoryon an bobel ha ledyoryon an oferysi a wrug lies gweythres blasfemus hag anlaghel dres pub gweythres avlan a'n gwlaskordhow oll, ha defolya tempel an Arlodh yn Yerusalem – an tempel re wrussa Duw y sakra. [50] Duw aga thasow a dhanvonas der y gannas rag aga daskelwel, rag ev a vynnas aga sparya, i ha'y drigva. [51] Mes i a wrug ges a'y ganasow, ha peskweyth may kewsis an Arlodh, yth esens owskonya y brofosi, [52] bys may sorras orth y bobel drefen aga gweythresow diskryjyk, ha'ga gorhemmyn may fe myghternedh an Kaldeanys dres yn-bann er aga fynn. [53] An re ma a ladhas aga gwer yowynk gans an kledha, a-dro dhe'n tempel sans ha ny sparsons gour yowynk na benyn yowynk, kothwas na flogh, rag ev a's ros yn aga diwleuv. [54] I a gemeras oll lestri sans an Arlodh, an re bras keffrys ha'n re byghan, kofrow tresor an Arlodh, ha'n taklow y'n gwithtiow riel, ha'ga don dhe-ves, dhe Babylon. [55] I a loskas chi an Arlodh, hag i a dennas dhe'n dor fosow Yerusalem ha leski aga thouryow gans tan, [56] ha distrui oll hy thaklow splann. An re gesys hwath yn fyw ev a ledyas mes dhe Babylon gans an kledha, [57] hag i o servysi dhodho ha dh'y vebyon bys may tallathas an Persianys aga reyn, yndella ow kewera ger an Arlodh dre anow an profos Yeremia: [58] 'Kettel y'n jeffo an tir oll y Sabotys, ev a with an Sabotys oll termyn y ynyalder bys pan vo kowlwrys y seytek bledhen ha tri ugens.'

Kyrus a Wront Dehwelans dhe'n Dhivresow

2 Y'n kynsa bledhen a reyn Kyrus myghtern an Persianys, rag may fe kewerys ger an Arlodh dre anow Yeremia, [2] an Arlodh a wrug dhe spyrys Kyrus myghtern an Persianys difuna, hag ev a dhellos gwarnyans der oll y wlaskor, hag ynwedh ev a'n skrifas:

[3] 'Yndella y lever Kyrus myghtern an Persianys: Arlodh Israel, an Ughella Arlodh, re'm gwrug myghtern an norvys, [4] hag ev re'm gorhemynnis may treheffiv chi ragdho yn Yerusalem, usi yn Yudi. [5] Ytho mars yw nebonan ahanowgh hwi a'y bobel, re bo y Arlodh genowgh; kewgh yn-bann dhe Yerusalem, usi yn

Yudi, ha drehevewgh chi an Arlodh, Duw Israel – ev yw an Arlodh trigys yn Yerusalem. [6] An re usi trigys yn tylleryow a-dro bedhes gweres res dhedha gans tus a'gas tyller gans owr hag arghans, [7] ha gans rohow ha gans mergh ha gans chatel, ha taklow erel keworrys avel offrynnow ambos rag tempel an Arlodh usi yn Yerusalem.'

[8] Ena pennow teyluyow lothow Yuda ha Benyamin a sevis yn-bann, ha'n oferysi ha'n Levysi, hag oll an re difunys aga spyrys gans an Arlodh rag mayth ellens yn-bann rag drehevel an chi yn Yerusalem rag an Arlodh. [9] Aga hentrevogyon a's gweresas gans puptra, gans arghans ha gans owr, ha gans mergh ha gans chatel ha gans myns meur a offrynnow ambos a lies difunys aga holon.

[10] Myghtern Kyrus a dhug yn-mes lestri sans an Arlodh re bia degys dhe-ves dhyworth Yerusalem gans Nebukadnessar ha ganso gwithys yn y dempel a imajys. [11] Pan dhug Kyrus myghtern an Persianys an taklow ma yn-mes, ev a's ros dhe Mithridates, y alhwedhor, [12] ha ganso ev i a veu res dhe Sheshbassar, governour Yudi. [13] Niver an re ma o mil hanaf a owr, mil hanaf a arghans, naw enkyslester warn ugens a owr, deg bolla warn ugens, dew vil peswar kans ha deg a vollow a arghans, ha mil lester aral. [14] Oll an lestri a veu daskorrys, owr hag arghans, pymp mil peswar kans naw ha tri ugens, [15] hag i a veu degys tre gans Sheshbassar gans an dhivresow a dheuth a Babylon dhe Yerusalem.

Enebieth orth Dastrehevyans Yerusalem

[16] Yn termyn Artakserkses myghtern an Persianys, Bishlam, Mithridates, Tabeel, Rehum, Beltethmus, an skrifwas Shimshay, ha'ga howetha erel trigys yn Samari hag yn tylleryow erel, a skrifas dhodho an lyther a hol, erbynn an re esa trigys yn Yudi ha Yerusalem:

[17] 'Dhe vyghtern Artakserkses agan arlodh, dha servysi an kovadhor Rehum ha'n skrifwas Shimshay hag eseli erel a'ga honsel, ha'n vreusysi yn Kelesyri ha Feniki: [18] Bedhes godhvedhys lemmyn dh'agan arlodh an myghtern, bos an

Yedhewon a dheuth yn-bann dhyworthis gyllys dhe Yerusalem
hag i dhe vos ow trehevel an cita na, gorth ha tebel dell yw
hi, owth ewnhe hy marghasvaow ha'y fosow hag ow korra yn
aga le an selyow rag tempel. [19] Yndella mar pydh an cita ma
drehevys ha'n fosow gorfennys, ny naghons hepken a dyli an
trubyt mes moy es henna i a sev orth myghternedh. [20] A-ban
usi drehevel an tempel ow mos yn-rag, ni a dyb na vydh an
gwella kussul gasa tra a'n par na, [21] mes ni dhe gewsel gans
agan arlodh an myghtern rag may hwitthrer yn kovadhow
dha dasow. [22] Ty a gyv y'n kovlyvrow an pyth re beu skrifys
a-dro dhedha, ha ty a wel bos an cita ma diwostydh, ow trobla
kekeffrys myghternedh ha citys erel, [23] ha'n Yedhewon dhe vos
diwostydh ha prest ow trehevel lettys ynni a-henys. Henn yw
an acheson ragdho may feu an cita ma gwastyes. [24] Ytho ni
a dheriv dhis, A arlodh an myghtern, na vydh fordh na fella
rag ty dhe vos dhe Kelesyri ha Feniki mara pydh an cita ma
drehevys, ha'y fosow gorfennys.'

[25] Ena an myghtern ow korthebi dhe'n kovadhor Rehum,
Beltethmus, an skrifwas Shimshay ha'n re erel esa gansa trigys
yn Samari ha Syri ha Feniki, a skrifas dell sew:

[26] 'My re redyas an lyther a dhanvensowgh dhymm. Yndella
my a worhemynnis may hwitthrer, ha kevys yw an cita na dhe
sevel yn aray erbynn myghternedh a-henys, [27] ha bos an bobel
ynni ow kul rebellyans ha bresel a'ga usadow, ha myghternedh
allosek ha fell dhe reynya yn Yerusalem, hag i dhe gemeres
trubyt a Kelesyri hag a Feniki. [28] Yndella my re worhemynnis
may fo lett war an dus na rag drehevel an cita, ha dhe waytya
na vo tra vyth moy gwrys, [29] ha nag ello pella droktraow a'n par
ma, dhe ania myghternedh.'

[30] Ena pan veu redys an lyther ma a vyghtern Artakserkses,
Rehum ha'n skrifwas Shimshay ha'ga howetha eth yn skav dhe
Yerusalem gans marghoglu ha myns bras a gasoryon ervys
hag i a dhallathas lesta an re esa ow trehevel. Ha drehevel an
tempel yn Yerusalem a hedhis bys an nessa bledhen a reyn
Darius myghtern an Persianys.

Dadhel an Tri Horfwithyas

3 Lemmyn myghtern Darius a wrug kevewi bras rag
oll esa yn-danno, oll re bia genys yn y ji, hag oll an
ugheloryon a Medi hag a Persi, [2] hag oll an wahalyethow ha'n
gaslewydhyon ha'n wovernours esa yn-danno y'n kans rannvro
ha seyth warn ugens a Eynda dhe Ethiopi. [3] I a dhybris hag eva
ha pan ens lenwys yth ethons dhe-ves, ha Darius an myghtern
eth dh'y jambour dhe goska, mes ev a dhifunas arta.

[4] Ena an tri gour yowynk esa ow kwitha korf an myghtern a
leveris, an eyl dh'y gila, [5] 'Derives peub ahanan pana dra yw an
kreffa; ha dhe neb mayth hevel y dherivas bos an furra, Darius
an myghtern a re rohow bras hag enors bras a drygh. [6] Ev a
vydh gwiskys yn purpur hag a yv dhyworth hanafow a owr ha
koska war weli a owr, hag ev a'n jevydh charet gans daffar a
owr ha tulyfant a sendal ha torgh a-dro dh'y gonna; [7] ha drefen
y furneth ev a esedh ryb Darius, hag ev a vydh gelwys Kar
Darius.'

[8] Ena peub a skrifas y dherivas y honan, hag i a's selyas ha'ga
gorra yn-dann bluvek Darius an myghtern, [9] ow leverel, 'Pan
dhifun an myghtern, an skrif a vydh res dhodho; ha dhe neb
may freus an myghtern ha'n tri ughelor a Persiabos y dherivas
an furra, an trygh a vydh res herwydh an pyth a veu skrifys.'
[10] An kynsa a skrifas, 'Gwin yw an kreffa.' [11] An nessa a skrifas,
'An myghtern yw an kreffa.' [12] An tressa a skrifas, 'Benenes yw
an kreffa, mes an gwiryonedh yw an trygher dres puptra.'

[13] Pan dhifunas an myghtern, i a ros an skrif dhodho, hag
ev a'n redyas. [14] Ena ev a dhanvonas ha gelwel oll ugheloryon
Persi ha Medi ha'n wahalyethow ha'n gaslewydhyon ha'n
wovernours ha'n bennternedh, [15] hag ev a esedhas yn chambour
an konsel, ha'n skrif a veu lennys yn aga mysk. [16] Yn-medh
ev, 'Galw an wer yowynk hag i a dhiskwedh aga derivas.'
Yndella i a veu gelwys, hag yth entersons. [17] I a leveris dhedha,
'Diskwedhewgh dhyn an pyth re skrifsowgh.'

An Areth a-dro dhe Win

Ena an kynsa, neb re gowssa a-dro dhe grevder gwin, a dhallathas hag a leveris, [18] ‘Syrrys, fatel yw gwin an kreffa? Ev a led yn stray brys pubonan a’n yv. [19] Ev a wra parow brys an myghtern ha’n omdhivas, an gwas, ha’n den rydh, an boghosek ha’n den rych. [20] Ev a dreyl pub tybyans dhe gevewya ha lowender, hag a ankev oll ahwer ha kendon. [21] Ev a wra dhe bub kolon omglewes golusek, hag a ankev myghternedh ha gwahalyethow, hag a wra dhe bub onan kewsel a-dro dhe buptra kepar dell ve talens. [22] Pan wra tus eva, i a ankev bos kowethek gans kowetha ha breder, ha kyns nep-pell i a denn kledhedhyow. [23] Ha pan omwellhons dhyworth an gwin i a ankev an pyth re wrussons. [24] A syrrys, a nyns yw gwin an kreffa, rag ev a wra dhe dus gul an taklow ma?’ Wosa leverel hemma, ev a dewis.

Areth a-dro dhe’n Myghtern

4 Ena an nessa, neb re gowssa a-dro dhe grevder an myghtern a dhallathas kewsel. [2] ‘Syrrys, a nyns yw tus an kreffa, ow rewlya tir ha mor ha puptra eus ynna? [3] Mes an myghtern yw kreffa; ev yw aga arlodh ha’ga mester, ha py pynag a lever dhedha, gostydh dhodho yth yns. [4] Mar korhemmyn may hwerryons an eyl erbynn y gila, i a’n gwra; ha mara’s danvon yn-mes erbynn an eskerens, yth ens, ha fetha menydhyow, fosow ha touryow. [5] I a ladh ha ledhys yth yns, mes ny dhisobayons gorhemmyn an myghtern; mars yns i tryghoryon, i a dheg puptra dhe’n myghtern, py preydh pynag a gevons ha puptra aral. [6] Ynwedh an re na serv y’n lu na gwerrya mes gonis an dor, peskweyth may hasons ha mysi, i a’n dre dhe’n vyghtern; hag i a gonstrin, an eyl y gila, may tallons tollow dhe’n myghtern. [7] Byttegyns nyns yw marnas unn den! Mar korhemmyn dhedha may latthons, ladha a wrons; mar korhemmyn dhedha may liffrons, livra a wrons; [8] mar korhemmyn dhedha mayth omsettyons, omsettya a wrons; mar korhemmyn dhedha may hwastyons, gwastya a wrons; mar korhemmyn dhedha may trehaffons, drehevel a wrons; [9] mar

korhemmyn dhedha may trogghons dhe'n dor, treghi a wrons; mar korhemmyn dhedha may plansons, plansa a wrons. [10] Oll y bobel ha'y luyow yw gostydh dhodho. Moy es hemma, ev a wrowedh, ha dybri, hag eva, ha koska, [11] mes i a wool a-dro dhodho, ha ny yll nagonan mos dhe-ves rag dyghtya a-dro dh'y negysyow y honan, na ny'n disobayons. [12] Syrrys, prag nag yw an myghtern an kreffa, rag ev yw obayys yndella?' Hag ev a dewis.

An Areth a-dro dhe Venenes

[13] Ena an tressa neb re gowssa a-dro dhe venenes ha gwiryonedh (ha hemm o Zerubbabel), a dhallathas kewsel: [14] 'Syrrys, a nyns yw an myghtern meur, a nyns yw tus pals, a nyns yw gwin krev? Ytho piw yw neb a's rewl, po piw a'n jeves an maystri warnedha? A nyns yw benenes? [15] Benenes a dhinythis an myghtern, ha'n bobel oll a rewl mor ha tir. [16] Dhyworth benenes y teuthons; ha benenes a vaga an keth tus hag a blansa an gwinlannow may teu an gwin. [17] Benenes a wra dillas tus; i a dheg glori dhe dus; ny yll tus bos yn fyw heb benenes. [18] Mar kuntelons owr hag arghans, po ken tra deg, hag ena gweles benyn fethus hy semlans ha'y thekter, [19] i a as dhe oll an re na mos dhe wari, ha lagatta orti, ygor aga ganow, ha gwell yw hi gans pub huni ages owr po arghans po ken tra deg. [20] Den a as y das y honan a'n maga, ha'y vro y honan, ha glena orth y wreg. [21] Gans y wreg y tiwedh y dhedhyow, heb preder a'y das nag a'y vamm nag a'y vro. [22] Ytho res yw hwi dhe aswon, benenes dh'agas rewlya!

'A ny oberowgh ha lavurya ha dri puptra ha'y ri dhe venenes? [23] Den a gemmer y gledha, hag a dhe-ves rag viajya ha dhe ladra ha dhe wolya war an mor ha war avonyow. [24] Enebi lew a wra, ha kerdhes yn tewlder, mes wosa ladra ha ravna, ev a'n deg tre dhe'n venyn a gar. [25] Den a gar y wreg moy es dell gar ev y das po y vamm. [26] Lies res eth yn-mes a'ga rewl ragdha, ha res eth ha bos kethyon ragdha. [27] Lies re verwis po trebuchya po pegha rag benenes. [28] Ha lemmyn a ny grysowgh dhymmo?

‘A nyns yw an myghtern meur yn y grevder? A ny berth oll tiryow own a’y dochya? [29] Byttegyns my re’n gwelas gans Apame, iswrek an myghtern, myrgh an den a vri, Bartakus, owth esedha a-barth dhyghow dhe’n myghtern [30] ha kemeres an diadem dhiwar benn an myghtern ha’y worra war hy fenn hy honan, ha hwettya y vogh gans hy leuv gledh. [31] Gans hemma an myghtern a lagatta orti a’y anow ygor. Mar minhwerth orto ev a hwerth; mara pydh serrys orto, ev a’s fekyl, rag may fo hi attes arta ganso. [32] Syrrys, prag nag yw benenes krev, pan wrons taklow a’n par na?’

An Areth a-dro dhe Wiryonedh

[33] Ena an myghtern ha’n ugheloryon a viras, an eyl orth y gila. Ytho ev a dhallathas kewsel a-dro dhe wiryonedh: [34] ‘A Syrrys, a nyns yw benenes krev? An norvys yw bras, ha’n nev yw ughel, ha’n howl yw skav yn y resegva, rag y hwra ev tro an ebron ha dehweles dh’y dyller a-ji dhe unn jydh. [35] A nyns ywa meur neb a wra an taklow ma? Mes gwiryonedh yw meur, ha kreffa ages puptra. [36] Oll an norvys a elow war wiryonedh, ha’n nev a’n benyk. Oll oberow Duw a gren ha krysya, ha ganso nyns eus tra vyth anwiryon. [37] Gwin yw anwiryon, an myghtern yw anwiryon, benenes yw anwiryon, ha densys yw anwiryon hag oll aga oberow yw anwiryon ha puptra a’n par na. Nyns eus gwiryonedh kammen ynna, hag yn aga anwiryonedh y ferwons. [38] Mes gwiryonedh a bes bys vynari, hag a vyw hag a drygh bys vynari ha bys vykken. [39] Ganso nyns eus faverans na degemeres gobrow, mes ev a wra an pyth yw gwiryon yn le puptra yw anwiryon ha drog. Da yw gans pub den y weythresow, [40] ha nyns eus tra vyth anwiryon yn y vreus. Dhodho yth yw krevder ha’n vyghterneth ha’n nerth ha meuredh an osow oll. Benyges re bo an Duw a wiryonedh.’ [41] Pan astelas kewsel, oll an dus a armas hag a leveris, ‘Meur yw gwiryonedh ha’n kreffa dres oll.’

Pewas Zerubbabel

[42] Ena an myghtern a leveris dhodho, ‘Govyn py pynag a vynni, dres an pyth yw skrifys hogen, ha ni a’n re dhis, rag ty re beu kevys avel an furra. Ty a esedh rybov, hag a vydh

henwys ow har.' [43] Ena ev a leveris dhe'n myghtern, 'Porth kov a'n ti a wruss'ta y'n jydh may feus gwrys myghtern, ty dhe dhastrehevel Yerusalem, [44] ha dhe dhastanvon oll an lestri a veu kemerys dhyworth Yerusalem, an re a worras Kyrus dhe denewen pan dhallathas diswul Babylon, hag ev a dos ti dh'aga daskor di. [45] Ty a dhedhewsys ynwedh drehevel an tempel a veu leskys gans an Edomysi pan o Yudi difeythys gans an Kaldeanys. [46] Ha lemmyn, A arlodh an myghtern, hemm yw an pyth a bysav ha govyn dhyworthis, ha hemma a dhelledh dhe'th veuredh. Ytho my a bys may kewerri an ti a desys y gewera dhe Vyghtern nev, gans dha dhiwweus dha honan.'

[47] Ena Darius an myghtern a sevis hag a ammas dhodho, hag a skrifas lytherow ragdho dhe oll an alhwedhoryon ha'n wovernours ha'n gaslewydhyon ha'n wahalyethow ma'n danvonsens war y hyns, ev hag oll an dus ow mos yn-bann ganso rag drehevel Yerusalem. [48] Hag ev a skrifas lytherow dhe oll an wovernours yn Kelesyri ha Feniki ha dhe'n re yn Lebanon, may trollens prennyer sedres dhyworth Lebanon dhe Yerusalem ha ma'n gweressens ow trehevel an cita. [49] Ev a skrifas a-barth oll an Yedhewon esa ow mos dhyworth y wlaskor dhe Yudi, drefen aga rydhses, ma na enterssons sodhek na gwahalyeth aga darasow gans nerth; [50] may fe dhedha heb trubyt oll an tiredh ynno may trikkens, ha may taskorra an Edomysi an gwigow a gemersens dhyworth an Yedhewon; [51] ha may fe res ugens talent pub bledhen rag drehevel an tempel bys pan vedha gorfennys, [52] ha may fe res deg talent moy rag offrynnow leskys war an alter pub dydh herwydh an gorhemmyn dhe wul seytek offryn; [53] ha ma's teffa aga rydhses oll an re devedhys a Babylon rag drehevel an cita, i hag oll an fleghes ha'n oferysi a dheuth. [54] Ev a skrifas ynwedh a-dro dh'aga fygans ha dillas an oferysi ynna may fenystrens. [55] Ev a skrifas may fe proviys an gweres rag an Levysi bys pan vedha an tempel gorfennys ha Yerusalem drehevys. [56] Ev a skrifas may fe tiredh ha gobrow proviys rag oll an re esa ow kwitha an cita. [57] Hag ev a dhaskorras dhyworth Babylon oll an lestri re bia gorrys

a-denewen gans Kyrus; puptra gorhemynnys gans Kyrus, ev a worhemynnis may fe gwrys, ha danvenys dhe Yerusalem.

Pysadow Zerubbabel

58 Pan eth an gour yowynk dhe-ves, ev a dhrehevis y fas
dhe'n nev war-tu ha Yerusalem, hag a wordhyas Myghtern nev,
ow leverel, 59 'Ahanas y teu an trygh; ahanas y teu furneth, ha
dhis yth yw an glori. Dha was yth ov. 60 Benyges yth os, neb re
ros dhymm furneth; aswonav grassow, A Arlodh agan tasow.'

61 Ytho ev a gemeras an lytherow, ha mos dhe Babylon ha
derivas hemma dhe oll y vreder. 62 Hag i a wormolas Duw aga
thasow drefen ev dhe ri dhedha delivrans ha kummyas 63 a vos
yn-bann ha drehevel Yerusalem ha'n tempel may feu y hanow
gelwys warnodho; hag i a wolya gans menestrouthi ha lowender
seyth dydh.

Rol an Dhivresow a Dhehwelis

5 Wosa hemma pennow chiow an tasow a veu dewisys
dhe vos yn-bann herwydh aga lothow, gans aga
gwragedh ha'ga mebyon ha'ga myrghes, ha'ga gwesyon ha'ga
maghtethyon, ha'ga chatel. 2 Ha Darius a dhanvonas gansa
mil a'n marghoglu rag aga dri tre yn saw, gans menestrouthi
tabouryow ha tollgern; 3 hag oll aga breder a lowenhas. Hag ev
a wrug dhedha mos yn-bann gansa.

4 Otta omma henwyn an wer eth yn-bann, herwydh chiow
aga thasow y'n lothow, war-lergh aga rannow: 5 an oferysi
mebyon Finehas mab Aron: Yeshua mab Yosedek mab Seraya
ha Yoakim mab Zerubbabel mab Shealtiel, a ji Davydh, a
linnyeth Fares a looth Yuda, 6 neb a gewsis geryow fur a-rag
Darius myghtern Persi, yn nessa bledhen y reyn, yn mis Nisan,
an kynsa mis.

7 An re ma yw an tus a Yudi a dheuth a gethneth y'n divroedh,
an re a dhegsa Nebukadnessar myghtern Babylon dhe Babylon,
8 hag a dhehwelis dhe Yerusalem ha ranndiryow erel a Yudi,
pub onan dh'y dre y honan. I a dheuth gans Zerubbabel ha

Yeshua, Nehemia, Seraya, Resaia, Bigvai, Mordekay, Bilshan, Mispar, Reelia, Rehum, ha Baana, aga ledyoryon.

[9] Niver an re a'n genedhel ha'ga ledyoryon: mebyon Parosh dew vil, kans, ha dewdhek ha tri ugens. Mebyon Shefatia, peswar kans, dewdhek ha tri ugens. [10] Mebyon Ara, seyth kans, hwetek ha dew ugens. [11] Mebyon Pahath-moab, a vebyon Yeshua ha Yoab, dew vil eth kans ha dewdhek. [12] Mebyon Elam, mil, dew kans, peswardhek ha dew ugens. Mebyon Zattu, naw kans, pymp ha dew ugens. Mebyon Korbe, seyth kans, ha pymp. Mebyon Bani, hwegh kans, eth ha dew ugens. [13] Mebyon Bebay, hwegh kans, tri warn ugens. Mebyon Azgad, mil, tri hans, dew warn ugens. [14] Mebyon Adonikam, hwegh kans, seyth ha tri ugens. Mebyon Bigvay, dew vil, hwegh ha tri ugens. Mebyon Adin, peswar kans, peswardhek ha dew ugens. [15] Mebyon Ater, hemm yw a Hezekia, dewdhek ha peswar ugens. Mebyon Kilan hag Azetas, seyth ha tri ugens. Mebyon Azaru, peswar kans, dewdhek ha dew ugens. [16] Mebyon Annias, unn kans hag onan. Mebyon Arom. Mebyon Bezay, tri hans, tri warn ugens. Mebyon Arsifurith, unn kans ha dewdhek. [17] Mebyon Bayterus, tri mil, pymp. Mebyon Bethlomon, unn kans, tri warn ugens. [18] An re a Netofa, pymthek ha dew ugens. An re a Anathoth, unn kans, etek ha dew ugens. An re a Bethasmoth, dew ha dew ugens. [19] An re a Kiryatharim, pymp warn ugens. An re a Kefira ha Beeroth, seyth kans, tri ha dew ugens. [20] An Kadiasysi hag Ammidysi, peswar kans, dew warn ugens, An re a Kirama ha Geba, hwegh kans, onan warn ugens. [21] An re a Makalon, unn kans, dew warn ugens. An re a Bethel, dewdhek ha dew ugens. Mebyon Nifish, kans, hwetek ha dew ugens. [22] Mebyon an Elam aral hag Ono, seyth kans ha pymp warn ugens. Mebyon Yeriko, tri hans, pymp ha dew ugens. [23] Mebyon Senaa, tri mil, tri hans, deg warn ugens.

[24] An oferysi: mebyon Yedaya mab Yeshua, a vebyon Anasib, naw kans, dewdhek ha tri ugens. Mebyon Immer, mil, dewdhek ha dew ugens. [25] Mebyon Pashhur, mil, dew kans, seyth ha dew ugens. Mebyon Karme, mil ha seytek.

[26] An Levysi; mebyon Yeshua ha Kadmiel ha Bannas ha Sudias, peswardhek ha tri ugens. [27] Kanoryon an tempel; mebyon Asaf, kans, eth warn ugens. [28] An borthoryon, mebyon Shallum, mebyon Ater, mebyon Talmon, mebyon Akkub, mebyon Hatita, mebyon Shobay, yn tien kans, nownsek warn ugens.

[29] Servysi an tempel: mebyon Esaw, mebyon Hasufa, mebyon Tabbaoth, mebyon Keros, mebyon Sua, mebyon Padon, mebyon Lebana, mebyon Hagaba, [30] mebyon Akkub, mebyon Uthay, mebyon Ketab, mebyon Hagab, mebyon Subay, mebyon Hana, mebyon Kathua, mebyon Geddur, [31] mebyon Yairus, mebyon Daysan, mebyon Noeba, mebyon Kezib, mebyon Gazera, mebyon Uzza, mebyon Finoe, mebyon Hasra, mebyon Basthay, mebyon Asna, mebyon Maani, mebyon Nefisim, mebyon Akuf, mebyon Hakufa, mebyon Asur, mebyon Farakim, mebyon Bazluth, [32] mebyon Mehida, mebyon Kutha, mebyon Karea, mebyon Barkos, mebyon Serar, mebyon Tema, mebyon Nezia, mebyon Hatifa.

[33] Mebyon servysi Solomon, mebyon Assafioth, mebyon Peruda, mebyon Yaala, mebyon Lozon, mebyon Isdael, mebyon Shefatia, [34] mebyon Agia, mebyon Pokereth-hazzebaym, mebyon Sarothie, mebyon Masia, mebyon Gas, mebyon Addus, mebyon Subas, mebyon Aferra, mebyon Barodis, mebyon Shafat, mebyon Allon.

[35] Oll servysi an tempel ha mebyon servysi Solomon o tri hans, dewdhek ha tri ugens.

[36] An re a hol yw an re a dheuth dhyworth Tel-melagh ha Tel-harsha, yn-dann ledyans Kerub, Addan hag Immer. [37] Kyn na's tevo previ dre jiow aga thasow na der aga linnyeth aga bos dhe Israel: mebyon Delaya mab Tobia, mebyon Nekoda, hwegh kans, dewdhek ha dew ugens.

[38] A'n oferysi an re a hol re gemersa soodh an oferyas mes nyns ens kevys rekordys: mebyon Habaia, mebyon Hakkoz, ha mebyon Yaddus re dhemedhsa Agia, onan a vyrghes Barzillay, hag a veu henwys war-lergh y hanow. [39] Pan veu hwilys yn

kovlyver ha ny veu kevys linnyeth an re ma, i a veu defendys dhe-ves a'n gonis avel oferysi. [40] Ha Nehemia hag Attharias a leveris dhedha na gevrennens y'n taklow sans bys pan saffa arghoferyas ow kwiska Urim ha Thummim.

[41] Oll an re a Israel, dewdhek bloodh ha moy, war-barth ha gwesyon ha maghtethyon o dew ha dew ugens a vilyow, tri hans, tri ugens; [42] aga gwesyon ha'ga maghtethyon o seyth mil, tri hans, seytek warn ugens; yth esa dew kans, pymp ha dew ugens gwarier daffar ha kaner. [43] Yth esa peswar kans, pymthek warn ugens a gowrvergh, ha seyth mil, hwetek warn ugens a vergh, dew kans, pymp ha dew ugens a vulyon, ha pymp mil, pymp kans, pymp warn ugens a asenes.

[44] Re a bennow teyluyow, pan dheuthons dhe dempel Duw usi yn Yerusalem, a dos, dhe dhrehevel an chi war y le, gwella gyllens, [45] ha ri dhe'n dresorva sans rag an ober, mil vina[a] a owr, pymp mil vina a arghans, ha kans dillasen rag oferysi.

[46] Yth esa an oferysi, an Levysi, ha rann a'n bobel trigys yn Yerusalem hag y'n pow yn hy herghyn; ha kanoryon an tempel, an borthoryon, hag oll Israel yn aga threvow.

Gordhyans a Dhastalleth

[47] Pan dheuth an seythves mis, ha mebyon Israel oll yn aga threvow aga honan, i a omguntelas gans unn akord y'n plen a-rag an kynsa yet war-tu ha'n howldrevel. [48] Ena Yeshua mab Yosadak, gans y vreder an oferysi, ha Zerubbabel mab Shealtiel, gans y vreder, a sevis yn aga thyller hag a bareusis alter Duw Israel, [49] rag profya offrynnow leskys warnodho, dell yw skrifys yn lyver Moyses, den Duw. [50] Hag yth omguntelas gansa re dhyworth poblow aral a'n tir. Hag i a dhrehevis an alter yn hy thyller, rag oll poblow an tir o eskarek orta, hag i o kreffa agessa; hag i a brofya offrynnow dhe'n euryow gwiw, hag offrynnow leskys dhe'n Arlodh myttinweyth ha gorthugherweyth. [51] I a wolyas gool an skovvaow, dell yw gorhemynnys y'n lagha, hag i a offrynnas an sakrifisow gwiw

---

a 5:45 *vina:* An mina o poos po mona, 100 draghma, po 50 shekel.

pub dydh, [52] ha wosa henna an offrynnow gwiw ha sakrifisow dhe'n Sabotys ha dhe'n loryow nowydh ha dhe oll an golyow sanshes. [53] Hag oll an re re dossa ti vyth dhe Dhuw a dhallethi profya sakrifisow dhe Dhuw a-dhia'n loor nowydh a'n seythves mis, kyn nag o tempel Duw drehevys. [54] I a ros mona dhe'n seri men ha dhe'n seri prenn, ha boos ha diwes, [55] ha kertys dhe'n Sidonysi ha'n Tyrysi rag dri prennyer sedres a Lebanon ha'ga don dhedha yn skathow-kloos dhe borth Yoppa, herwydh gorhemmyn a's tevo yn skrif gans Kyrus myghtern Persi.

Selyow an Tempel Yw Gorrys yn Aga Le

[56] Y'n nessa bledhen wosa aga dos dhe dempel Duw yn Yerusalem, y'n nessa mis, Zerubbabel mab Shealtiel ha Yeshua mab Yosedek a dhallathas, war-barth ha'ga breder ha'n oferysi an Levysi hag oll a dhothyens a'n divroedh dhe Yerusalem, [57] hag i a worras selyow tempel Duw yn loor nowydh an nessa mis y'n nessa bledhen wosa i dhe dhos dhe Yudi ha Yerusalem. [58] I a settyas an Levysi o ugens bloodh po moy war ober an Arlodh. Ha Yeshua a sevis ha'y vebyon ha'y vreder ha'y vroder Kadmiel ha mebyon Yeshua Emadabun ha mebyon Yoda mab Iliadun, gans aga mebyon ha'ga breder, oll an Levysi owth herdhya an ober yn-rag yn fen war ji Duw gans unn akord. Yndella an weythoryon a dhrehevis tempel an Arlodh.

Pan esa an weythoryon ow trehevel tempel an Arlodh, [59] an oferysi a sevis, gwiskys yn aga dillasow, gans daffar menestrouthi ha hirgern, ha'n Levysi, mebyon Asaf, a sevis ena gans cymbalys, [60] ow kormel an Arlodh hag orth y benyga, herwydh kevarwodh Davydh myghtern Israel. [61] I a ganas hymnys, ow ri grassow dhe'n Arlodh, 'Rag y dhader ha'y wolewder a dhur bys vykken war Israel.' [62] Hag oll an bobel a sonas hirgern hag a armas gans garm veur rag drehevel chi an Arlodh. [63] Re a oferysi an Levysi ha pennow chiow an tasow, gwer goth re welsens an kynsa chi, a dheuth dhe dhrehevel an chi ma gans kriow ughel, hag olva ughel, [64] ha lies a dheuth gans hirgern ha tros lowenek, [65] bys ma na yllens klewes an hirgern rag olva an dus.

Rag an routh a sonas an hirgern yn ughel, bys mayth o an
son klewys a-bell, [66] ha pan y'n klewas eskerens looth Yuda ha
Benyamin, i a dheuth rag hwilas pyth o styr son an hirgern. [67] I
a dhyskas bos an re re dhehwelsa a dhivroedh ow trehevel an
tempel rag an Arlodh, Duw Israel. [68] Ytho i eth dhe Zerubbabel
ha Yeshua ha pennow chiow an tasow hag yn-medhons dhedha,
'Ni a dhrehav genowgh. [69] Rag ni yw gostydh dhe'n Arlodh
par dell owgh hwi, ha ni re beu ow sakrifia dhodho a-dhia
dhedhyow Esarhaddon myghtern Assyri a'gan dros omma.'
[70] Mes Zerubbabel ha Yeshua ha pennow chiow an tasow yn
Israel a leveris dhedha, 'Ny'gan deur ahanowgh a-dro dhe
dhrehevel an chi rag an Arlodh agan Duw, [71] rag ni agan honan
a'n drehav rag Arlodh Israel, par dell worhemynnis Kyrus,
myghtern an Persianys.' [72] Mes poblow an tir a herdhyas tynn
war an re yn Yudi, hag a's arvedhas, ha lettya rag drehevel;
[73] ha gans brasow ha demagogieth hag omsavow, i a wrug na ve
gorfennys oll an termyn a vewnans myghtern Kyrus. Lettys ens
a dhrehevel diw vledhen, bys reyn Darius.

Hwel war an Tempel a Dhastalleth

6 Lemmyn y'n nessa bledhen a reyn Darius, an brofosi
Haggay ha Zekaria mab Iddo a brofosas dhe'n
Yedhewon esa yn Yudi ha Yerusalem; i a brofosas dhedha yn
hanow an Arlodh, Duw Israel. [2] Ena Zerubbabel mab Shealtiel
ha Yeshua mab Yosadak a dhallathas drehevel chi an Arlodh
usi yn Yerusalem, gans gweres profosi an Arlodh esa gansa.

[3] Yn kettermyn Sisinnes governour Syri ha Feniki ha
Sathrabuzanes ha'ga howetha a dheuth dhedha ha leverel,
[4] 'Piw a ros an gorhemmyn ganso mayth esowgh hwi ow
trehevel an chi ma ha'n to ma hag ow korfenna oll an taklow
erel? Ha piw yw an weythoryon usi ow korfenna an taklow ma?'
[5] Byttegyns dyghtys yn hegar o henavogyon an Yedhewon, rag
yth esa gwith an Arlodh war an kethneth. [6] Ny vons lettys rag
dhrehevel bys pan veu ger danvenys dhe Darius a-dro dhedha,
ha'y gorthyp degemerys.

[7] Dasskrif an lyther a skrifas Sisinnes governour Syri ha Feniki, ha Sathrabuzanes, ha'ga howetha, hembrenkysi Syri ha Feniki ha'y dhanvon dhe Darius:

[8] 'Dhe vyghtern Darius, salusyans. Bedhes godhvedhys yn ta dh'agan arlodh an myghtern, pan ethen dhe bow Yudi hag entra y'n cita Yerusalem, y kevsyn henavogyon an Yedhewon, re bia yn kethneth, [9] ow trehevel y'n cita Yerusalem chi bras rag an Arlodh, a ven treghys gans prennyer kostek gorrys y'n fosow. [10] Yma an oberennow ma ow mos yn-rag fest yn skav, ha'n ober a sewen yn aga dewdhorn, hag yma ev ow pos gorfennys gans oll splander ha rach. [11] Ena ni a wovynnas orth an henavogyon ma, "Piw a ros an gorhemmyn ganso mayth esowgh hwi ow trehevel an chi ma ha gorra selyow an drehevyans ma?" [12] Rag may hyllyn derivas dhis yn skrif, piw yw an ledyoryon, ni a wovynnas orta, ha govyn dhyworta rol henwyn aga ledyoryon. [13] I a worthebis, "Ni yw gwesyon an Arlodh a wrug an nev ha'n norvys. [14] An chi a veu drehevys nans yw lies bledhen gans myghtern a Israel o meur y vri ha krev, ha gorfennys o. [15] Mes pan beghas agan tasow orth Arlodh Israel, usi yn nev, ha'y brosa, ev a'n ros yn dewdhorn Nebukadnessar myghtern Babylon, myghtern an Kaldeanys; [16] hag i a dennas an chi dhe'n dor ha'y leski, ha don an bobel dhe-ves yn kethneth dhe Babylon. [17] Mes yn kynsa bledhen may reynya Kyrus war wlaskor Babylon, myghtern Kyrus a skrifas may fe an chi ma dastrehevys. [18] Ha'n lestri sans a owr hag a arghans, re gemersa Nebukadnessar a'n chi yn Yerusalem ha'ga gwitha yn y dempel y honan, Kyrus an myghtern a's kemeras yn-mes arta a dempel Babylon, hag i a veu daskorrys dhe Zerubbabel ha Sheshbassar, an governour [19] gans an gorhemmyn may trollo oll an lestri ma tre ha'ga gorra y'n tempel yn Yerusalem, ha may fo an tempel ma a'n Arlodh dastrehevys yn y dyller. [20] Ena an Sheshbassar ma, wosa ev dhe dhos omma, a worras selyow chi an Arlodh usi yn Yerusalem. Kynth usi y dhrehevel ow mos yn-rag a'n termyn na bys y'n jydh ma, ny veu gorfennys hwath." [21] Ytho lemmyn, A vyghtern, mar hevel fur y wul, bedhes hwithrans gwrys yn kovlyvrow riel agan arlodh an myghtern, an re usi yn

Babylon; [22] mara pydh kevys dastrehevel chi an Arlodh dhe vos
gans kummyas myghtern Kyrus, ha mara pydh da gans agan
arlodh an myghtern, danvenes ev kevarwodhyans a-dro dhe'n
taklow ma.'

Pysi Kummyas Sodhogel

[23] Ena Darius a worhemynnis may fe hwithrans gwrys y'n
kovlyvrow riel esa ow krowedha yn Babylon. Hag yn Ekbatana
an kastel usi yn pow Medi, kevys veu rol mayth esa hemma
kovadhys ynno: [24] 'Yn kynsa bledhen reyn Kyrus, myghtern
Kyrus a worhemynnis may fo drehevys chi an Arlodh yn
Yerusalem, may sakrifir gans tan heb hedhi; [25] yma y ughelder
dhe vos tri ugens kevelin ha'y les tri ugens kevelin, gans tri
gweli a ven treghys hag unn gweli a brenn nowydh, a'n pow na,
ha'n kost dhe vos tylys a dresorva Kyrus an myghtern, [26] ha'n
lestri sans a ji an Arlodh keffrys a owr hag a arghans re bia
kemerys dhyworth an chi yn Yerusalem gans Nebukadnessar
ha degys dhe Babylon, y tegoodh aga bos daskorrys dhe'n chi
yn Yerusalem ha'ga gorra y'n tyller may fiens kyns.'

[27] Yndella Darius a worhemynnis dhe Sisinnes, governour
Syri ha Feniki, ha dhe Sathrabuzanes, ha'ga howetha, ha'n re
apoyntys avel hembrenkysi yn Syri ha Feniki, may fens a-ves
a'n tyller, ha may rollens kummyas dhe Zerubbabel, gwas an
Arlodh ha governour Yudi, ha henavogyon an Yedhewon a
dhrehevel chi an Arlodh war y dyller. [28] 'Ha my a worhemmyn
may fo kowldhrehevys, ha may fons diwysyk rag gweres an
re a gethneth Yudi bys pan vo chi an Arlodh gorfennys. [29] Ha
may roller gans rach rann a drubyt Kelesyri ha Feniki dhe'n
dus ma, henn yw dhe Zerubbabel an governour, rag sakrifia
dhe'n Arlodh rag terewi ha hordhes hag eyn, [30] hag ynwedh
ys ha holan ha gwin hag oyl, prest pub bledhen heb hockya,
rag us pubdedhyek dell dhiskwettho an oferysi yn Yerusalem,
[31] rag may fo offrynnow diwes gwrys dhe'n ughella Duw rag an
myghtern ha'y fleghes, ha may pyssons rag aga bewnans.'

[32] Ev a worhemynnis, mar kwrella nebonan kammdremena
po mannhe an taklow yw skrifys omma, may fo keber kemerys

dhyworth y ji ha'n gwrier kregys warnedhi, ha ma fo oll y pythow daskorrys dhe'n myghtern.

33 Rag henna re dhiswrello an Arlodh, may helwir war y hanow ena, pub myghtern ha kenedhel hag a ystyn aga diwleuv rag lettya po shyndya chi an Arlodh usi yn Yerusalem.

34 'My, myghtern Darius, re ordenas may fo gwrys gans rach, dell yw ragsettys omma.'

Sakrans an Tempel

7 Ena Sisinnes governour Kelesyri ha Feniki, ha Sathrabuzanes ha'ga howetha, owth holya gorhemynnow myghtern Darius, 2 a worweli an ober sans gans rach meur, ow kesoberi gans henavogyon an Yedhewon ha sodhogyon an tempel. 3 An ober sans a seweni, ha'n brofosi Haggay ha Zekaria ow profosa; 4 hag i a'n gorfennas herwydh gorhemmyn an Arlodh, Duw Israel. Yndella herwydh arghadow Kyrus ha Darius hag Artakserkses, myghternedh an Persianys, 5 an chi sans a veu gorfennys erbynn an tressa warn ugens a'n mis Adar, y'n hweghves bledhen a vyghtern Darius. 6 Ha pobel Israel, an oferysi, an Levysi ha'n re erel a'n divroedh a omguntelas gansa, a wrug herwydh an pyth o skrifys yn lyver Moyses. 7 I a offrynnas yn sakrans tempel an Arlodh kans tarow, dew kans hordh, peswar kans on, 8 ha dewdhek bogh yowynk rag pegh oll Israel, herwydh niver dewdhek ledyer lothow Israel; 9 ha'n oferysi ha'n Levysi a sevis gwiskys yn aga dillas, herwydh aga theyluyow, rag servisyow an Arlodh, Duw Israel, herwydh lyver Moyses, ha'n borthoryon orth pub yet.

An Pask

10 Mebyon Israel a dheuth a'n gethneth a wolyas an Pask y'n peswardhegves dydh a'n kynsa mis wosa an oferysi dhe vos glanhes war-barth. 11 Ny veu glanhes oll mebyon an divroedh, mes oll an Levysi a veu glanhes war-barth, 12 hag i a sakrifias on an Pask rag oll mebyon an divroedh ha rag aga breder aga honan an oferysi, ha ragdha i aga honan. 13 Oll mebyon Israel re dhehwelsa a'n divroedh a'n dybris, oll an re re dhibarthsa dhyworth taklow kasadow poblow an tir ha re hwilsa an Arlodh.

14 Seyth dydh i a wolyas gool an bara heb goll, ow lowenhe
dherag an Arlodh, 15 rag ev dhe janjya bodh myghtern Asshur
a-dro dhedha, ha krevhe aga diwleuv rag servis an Arlodh,
Duw Israel.

Devedhyans Ezra yn Yerusalem

8 Wosa an taklow ma, pan esa Artakserkses myghtern an
Persianys ow reynya, Ezra a dheuth, mab Seraya mab
Azaria mab Hilkia mab Shallum 2 mab Sadok mab Ahitub
mab Amaria mab Uzzi mab Bukki mab Abishua mab Finehas
mab Eleazar mab Aron an arghoferyas. 3 An Ezra ma a dheuth
yn-bann a Babylon avel skriba skentel yn lagha Moyses, a veu
res gans Duw Israel; 4 ha'n myghtern a dhiskwedhas dhodho
enor, rag ev a gavas favour dherag an myghtern yn oll y
worholedhow. 5 Ganso y teuth dhe Yerusalem re a vebyon Israel
ha re a'n oferysi ha'n Levysi ha re a ganoryon an tempel ha'n
borthoryon ha servysi an tempel, 6 y'n seythves bledhen a reyn
Artakserkses, y'n pympes mis (hemm o an seythves bledhen
a reyn an myghtern); rag i a asas Babylon yn loor nowydh an
kynsa mis ha dos dhe Yerusalem yn loor nowydh an pympes
mis, der an viaj sewen a ros an Arlodh dhedha. 7 Rag Ezra
a'n jevo skentoleth veur, bys ma na asa tra vyth a lagha an
Arlodh nag a'n gorhemynnow, mes ev a dhyski oll Israel oll an
ordenansow ha'n breusow.

Charj an Myghtern

8 An pyth a sew yw dasskrif a'n charj skrifys dhyworth
Artakserkses an myghtern dhe Ezra an oferyas ha lenner a
lagha an Arlodh.

9 'Myghtern Artakserkses dhe Ezra an oferyas ha lenner a
lagha an Arlodh, salusyans. 10 Herwydh ow ervirans kuv, my
re worhemynnis y hyll mos genes dhe Yerusalem an re yw a
genedhel an Yedhewon hag a'n oferysi hag a'n Levysi, ha'n re
erel a'gan gwlaskor a's teves hwans dhe vos. 11 Ytho omdennes
myns a vynno mos genes, par dell evirsyn, my ha'm seyth kar
yw ow honseloryon, 12 rag hwithra taklow yn Yudi hag yn
Yerusalem, herwydh an pyth usi yn lagha an Arlodh, 13 ha rag

don dhe Yerusalem an rohow rag Arlodh Israel re desen ni ha'm kerens, ha dhe guntel rag an Arlodh yn Yerusalem oll an owr hag arghans a yll bos kevys yn tiredh Babylon, [14] war-barth gans an pyth a rer gans an genedhel rag tempel aga Arlodh usi yn Yerusalem, keffrys owr hag arghans rag terewi ha hordhes hag eyn ha'n pyth a gansa, [15] rag sakrifia war alter aga Arlodh usi yn Yerusalem. [16] Py pynag a wrewgh, ty ha'th vreder, gans an owr ha'n arghans, gwra henna herwydh bodh dha Dhuw, [17] ha delirv lestri sans an Arlodh yw res dhis rag us tempel dha Dhuw usi yn Yerusalem. [18] Ha py pynag a brederydh anodho may ma edhom anodho rag tempel dha Dhuw, ty a yll y brovia a'n dresorva riel.

[19] 'My, Artakserkses an myghtern, re worhemynnis dhe alhwedhoryon Syri ha Feniki gwaytyas ri dhe Ezra, oferyas ha lenner lagha an ughella Duw, py pynag a vynn ev y gavos, [20] bys kans talent a arghans, hag ynwedh bys kans kor a ys, kans musur a win, ha holan pals. [21] Bedhes oll an taklow gorhemynnys yn lagha Duw gwrys gans rach rag ughella Duw, ma na dheffo konnar war vyghternses an myghtern ha'y vebyon. [22] Dhiso y leverir ynwedh na vo trubyt na toll vyth aral gorrys war an oferysi na'n Levysi, na kanoryon an tempel, na'n borthoryon nag a servysi an tempel nag a dus a ober y'n tempel ma, ha na's teves nebonan awtorita dhe worra toll vyth warnedha.

[23] 'Ha ty, Ezra, herwydh furneth Duw, orden breusysi ha justisyow rag vreusi oll an re hag a aswon lagha dha Dhuw der oll Syri ha Feniki; ha ty a dhysk dhe'n re na's aswon. [24] Oll an re hag a derr lagha dha Duw po lagha an ruvaneth a vydh kessydhys yn tynn, po gans mernans po gans kessydhyans aral, po gans spal po gans prisonyans.'

Ezra a Wormel Duw

[25] Ena Ezra an lenner a leveris, 'Benyges re bo an Arlodh y honan neb a worras hemma yn kolon an myghtern, dhe wul gloryus y ji usi yn Yerusalem, [26] hag a'm enoras yn golok an myghtern ha'y gonseloryon hag oll y gerens hag ugheloryon.

[27] My o kolonekhes gans gweres an Arlodh ow Duw, ha my a guntelas gwer yn-mes a Israel rag mos yn-bann genev.'

An Ledyoryon a Dhehwelis a Dhivroedh

[28] An re ma yw an ledyoryon herwydh chiow aga thasow ha'ga bagasow a dheuth yn-bann genev a Babylon yn reyn Artakserkses an myghtern: [29] A vebyon Finehas, Gershom. A vebyon Ithamar, Gamael. A vebyon Davydh, Hattush mab Shekania. [30] A vebyon Parosh, Zekaria, ha ganso kans ha hanterkans gour omrolys. [31] A vebyon Pahath-moab, Eliehoenay mab Zerahia, ha ganso dew kans gour. [32] A vebyon Zattu, Shekania mab Yahaziel, ha ganso tri hans gour. A vebyon Adin, Obed mab Yonathan, ha ganso dew kans gour ha hanterkans. [33] A vebyon Elam, Yeshaia mab Gotholia, ha ganso deg gour ha tri ugens. [34] A vebyon Shefatia, Zerahia mab Mighael, ha ganso deg gour ha tri ugens. [35] A vebyon Yoab, Obadia mab Yehiel, ha ganso dew kans gour ha dewdhek. [36] A vebyon Bani, Shelomith mab Yosifia, ha ganso kans gour ha tri ugens. A vebyon Bebay, Zekaria mab Bebay ha ganso eth ugens gour. [37] A henedh Bebay, Zekaria mab Bebay, ha ganso eth gour warn ugens. [38] A vebyon Azgad, Yohanan mab Hakkatan, ha ganso kans gour ha deg. [39] A vebyon Adonikam, an diwettha re, ha'ga henwyn Elifelet, Yeuel, ha Shemaia ha gansa deg gour ha tri ugens. [40] A vebyon Bigvay, Uthay mab Istalkurus, ha gansa deg gour ha tri ugens.

Ezra a Hwila Oferysi ha Levysi rag an Tempel

[41] My a's kuntelas orth an avon henwys Theras, ha ni a gampyas ena tri dydh, ha my a's hwithras. [42] Pan na gevis ena nagonan a vebyon an oferysi nag an Levysi, [43] my a dhanvonas dhe Eliezar, Iduel, Maasmas, [44] Elnathan, Shemaia, Yarib, Nathan, Elnathan, Zekaria, ha Meshullam, o ledyoryon ha tus a gonvedhes, [45] my a leveris dhedha mayth ellens dhe Iddo, o penn yn tyller an dresorva, [46] ha my a worhemynnis dhedha may lavarrens dhe Iddo ha dh'y vreder ha'n alhwedhoryon y'n tyller na, may tanvonnens gwer dhe servya avel oferysi yn chi agan Arlodh. [47] Ha dre leuv grev agan Arlodh i a dhros gwer

sleygh a vebyon Mahli mab Levi, mab Israel, henn yw Sherebia gans y vebyon ha'y vroder, etek; [48] ynwedh Hashabia hag Annunus ha'y vroder Yeshaia a vebyon Hanania, ha'ga mebyon i, ugens gour; [49] hag a servysi an tempel, a wrussa Davydh ha'n ledyoryon aga ri rag servis an Levysi, ugens servyas ha dew kans; an rol a oll aga henwyn a veu diskwedhys.

Ezra a Ambos Penys

[50] Ena my a dos ti a benys rag oll an wer yowynk dherag an Arlodh rag hwilas ganso viaj sewen ragon ni agan honan ha rag agan fleghes ha'n chatel esa genen. [51] Rag meth a'm bo a bysi dhyworth an myghtern troslu ha marghoglu ha gwithysi dh'agan gwitha saw rag agan eskerens, [52] rag ni re lavarsa dhe'n myghtern, 'Gallos agan Arlodh a vydh gans an re a'n hwila, hag a's skoodh yn pub fordh.' [53] Hag arta y pysyn ni a-dro dhe'n taklow ma ha ni a'n kavas fest tregeredhus.

An Rohow rag an Tempel

[54] Ena my a worras a-denewen dewdhek gour a ledyoryon an oferysi, Sherebia ha Hashabia, ha deg a'ga breder gansa, [55] ha my a bosas dhedha an arghans ha'n owr ha'n lestri sans a ji agan Arlodh, re rossa an myghtern y honan ha'y gonseloryon ha'n ugheloryon hag oll Israel. [56] My a bosas hag a ros dhedha hwegh kans talent ha hanter a arghans ha lestri a arghans kans talent aga thalvosogeth, ha kans talent a owr, [57] hag ugens bolla a owr ha dewdhek lester a vrons fethus ow terlentri avel owr. [58] Hag yn-medhav dhedha, 'Hwi yw sans dhe'n Arlodh, ha'n lestri yw sans, ha'n arghans ha'n owr yw ambosys dhe'n Arlodh gans ti, Arlodh agan tasow. [59] Bedhewgh war ha hewol bys pan y's delivrowgh dhe ledyoryon an oferysi ha'n Levysi, ha dhe bennow chiow tasow Israel, yn Yerusalem, yn chambouryow chi an Arlodh. [60] Yndella an oferysi ha'n Levysi hag a gemeras an arghans ha'n owr ha'n lestri re bia yn Yerusalem, a's dros dhe dempel an Arlodh.'

An Dehwelans dhe Yerusalem

61 Ni a asas an avon Theras yn dewdhegves dydh an kynsa
mis; ha ni a dheuth yn Yerusalem dre leuv grev agan Arlodh,
esa warnan; ev a'gan delivras dhyworth pub eskar war an
fordh, ytho ni a dheuth dhe Yerusalem. 62 Wosa ni dhe vos
ena tri dydh, an arghans ha'n owr a veu posys ha dres yn chi
agan Arlodh, dhe'n oferyas Meremoth mab Uria; 63 ganso
yth esa Eleazar mab Finehas, ha gansa yth esa Yozabad mab
Yeshua ha Moeth mab Binnuy, an Levysi. 64 An myns oll a veu
komptys ha posys, ha poos puptra a veu rekordys poran y'n
termyn na. 65 Ha'n re re dhehwelsa a'n divroedh a offrynnas
sakrifisow dhe'n Arlodh, Duw Israel, dewdhek tarow rag oll
Israel, hwetek hordh ha peswar ugens, 66 dewdhek on ha tri
ugens, hag avel offryn kowethyans[a] dewdhek bogh – oll avel
sakrifis dhe'n Arlodh. 67 I a ros gorhemynnow an myghtern
dhe'n renysi riel ha dhe wovernours Kelesyri ha Feniki; ha'n re
ma a enoras an genedhel ha tempel an Arlodh.

Pysadow Ezra

68 Wosa an taklow ma dhe vos gwrys, an ledyoryon a dheuth
dhymm hag a leveris dhymm, 69 'Ny wrug kenedhel Israel, na'n
rewlysi, na'n oferysi na'n Levysi omwitha yn tiblans dhyworth
poblow estren an tir ha'ga flosedhes, an Kananysi, an Hittysi,
an Perizzysi, an Yebusysi, an Moabysi, an Ejypcyanys, ha'n
Edomysi. 70 Rag i aga honan ha'ga mebyon re dhemedhis
myrghes an bobel ma, ha'n has sans re beu kemyskys gans
poblow estren an tir; hag a-dhia dhalleth an mater ma an
ledyoryon ha'n ugheloryon re beu ow kevrenna y'n anlaghedh
ma.'

71 Kettel glewis an taklow ma my a skwardyas ow dillas ha'm
mantel sans ha tenna ow blew a'm penn ha'm barv, hag esedha
yn prederow hag ahwer. 72 Ha myns o bythkweth movys dre
er an Arlodh a omguntelas a-dro dhymm, ha my ow kyni war
an anlaghedh ma, owth esedha yn galar meur bys sakrifis an

---

a 8:66 *offryn kowethyans.* Po *offryn kres.* Ebrow *shalom.*

gorthugher. [73] Ena my a sevis a'm penys gans ow dillas ha'm mantel sans skwardys, ha war benn dewlin my a ystynnas ow diwleuv dhe'n Arlodh, [74] ha leverel:

'A Arlodh, meth a'm beus ha penndegys ov dherag dha fas. [75] Rag agan peghosow re sevis ughella ages agan penn, ha'gan kammwriansow re sevis dhe'n nev [76] a-dhia dermynyow agan tasow, hag yth eson ni yn peghes meur bys y'n jydh ma. [77] Drefen agan peghosow ha peghosow agan tasow, ni gans agan breder ha'gan myghternedh ha'gan oferysi a veu daskorrys dhe vyghternedh an norvys, dhe'n kledha ha dhe gethneth ha ravna ha meth bys y'n jydh ma. [78] Ha lemmyn, ass yw meur[a] an merci re dheuth dhyn gansa, A Arlodh, rag gasa dhyn gwreydhen ha hanow y'th tyller sans, [79] Ha rag diskudha golow yn chi an Arlodh agan Duw ha rag ri dhyn boos yn termyn agan kethneth. [80] Yn termyn agan kethneth hogen, nyns en forsakys gans agan Arlodh, mes ev a'gan dug yn favour gans myghternedh an Persianys, bys may rossons boos dhyn [81] ha gormel tempel agan Arlodh, ha drehevel Sion dhyworth ynyalder dhe ri dhyn dinas yn Yudi hag yn Yerusalem.

[82] 'Ha lemmyn, A Arlodh pandr'a leveryn, pan y'gan beus an taklow ma? Rag ni re gammdremenas yn-mes a'th worhemynnow, a resys dhyn dre dha servysi an brofosi, ow leverel, [83] "An tiredh mayth esowgh owth entra ynno rag y gemeres yw tiredh defolys gans defolyans alyons an tir, hag i re'n lenwis a'ga avlander. [84] Ytho lemmyn na rewgh agas myrghes yn demedhyans dh'aga mebyon, ha na gemerewgh aga myrghes rag agas mebyon hwi; [85] na hwilewgh bythkweth kavos kres gansa, rag may fowgh krev ha dybri taklow da an tiredh ha'y asa rag eretons dh'agas fleghes bys vykken." [86] Hag oll re hwarva dhyn re hwarva rag agan drog weythresow, ha'gan peghosow bras. Rag ty, A Arlodh, re skavhas begh agan peghosow [87] hag a ros dhyn gwreydhen a'n par ma; mes ni a dreylyas dhelergh arta dhe gammdremena erbynn dha lagha ow kemyska gans avlander poblow an tir. [88] A nyns es serrys orthyn

a 8:78 *ass yw meur:* Po *dhe neb degre.*

dh'agan diswul heb gasa gwreydhen po hanow? [89] A Arlodh Israel, ty yw lel; rag ni yw gesys avel gwreydhen dhe'n jydh hedhyw. [90] Mir, yth eson dheragos yn agan anewnderow, rag ny yllyn sevel na fella a-ragos drefen an taklow ma.'

An Towl rag Defendya Demedhyans Kemyskys

[91] Pan esa Ezra ow pysi hag ow konfessya, owth ola hag ev a'y wrowedh war an dor dherag an tempel, yth omguntelas a-dro dhodho routh vras a wer, benenes ha gwer yowynk a Yerusalem; rag yth esa ola meur yn-mysk an routh. [92] Ena Shekania mab Yehiel, onan a wer Israel, a armas, hag a leveris dhe Ezra, 'Ni re beghas erbynn an Arlodh, ha re dhemedhis benenes estren a boblow an tir; mes lemmyn hogen yma govenek rag Israel. [93] Bedhes dhyn ti dhe'n Arlodh a-dro dhe hemma, may hworryn dhe-ves oll agan gwragedh estren gans aga fleghes, [94] dell hevel da dhis ha dhe oll hag a vydh gostydh dhe lagha an Arlodh. [95] Sav yn-bann ha gwra hemma, rag dha ober jy yth yw, hag yth eson genes dh'y wruthyl yn krev.' [96] Ena Ezra a sevis hag a wrug dhe ledyoryon an oferysi ha'n Levysi ti may hwrellens hemma. Hag i a dos ti dh'y wul.

Tewlel an Gwragedh Estren Dhe-ves

9 Ena Ezra eth yn-mes hag yth eth dhyworth klos an tempel dhe jambour Yehohanan mab Eliashib, [2] hag a spenas an nos ena; ha ny dhybris bara nag eva dowr, rag yth esa ev ow kyni war anewnderyow meur an routh. [3] Ha gwarnyans a veu gwrys dre Yudi ha Yerusalem dhe oll re dhehwelsa a dhivroedh, dhe omguntel yn Yerusalem, [4] ha seul na omguntelas ena a-ji dhe dhew dhydh po tri, herwydh ervirans ledyoryon an henavogyon, y fia synsys aga chatel rag sakrifia ha'n wer aga honan a via tewlys yn-mes a routh an re re dhehwelsa a gethneth.

[5] Ena gwer looth Yuda ha Benyamin a omguntelas yn Yerusalem a-ji dhe dri dydh, hemm o an nawves mis, yn ugensves dydh an mis. [6] Oll an routh a esedhas y'n plen efan dherag an tempel, ow tegrena drefen an hager-awel y'n eur na. [7] Ena Ezra a sevis hag a leveris dhedha, 'Hwi re dorras an lagha

ha re dhemedhis benenes estren, hag yndella hwi re voghhas pegh Israel. [8] Ytho konfessewgh lemmyn ha rewgh glori dhe'n Arlodh, Duw agan tasow, [9] Ha gwrewgh herwydh y vodh; gwrewgh dibarth yntredhowgh hwi ha poblow an tir ha'gas gwragedh estren.'

[10] Ena oll an routh a armas hag a leveris gans lev ughel, 'Ni a wra dell leversys. [11] Mes an routh yw bras ha gwav yw hi, ha ny yllyn ni sevel a-ves. Nyns yw hemma ober a yllyn y wul a-ji dhe unn jydh po dew, rag ni re beghas kemmys y'n taklow ma. [12] Yndella trigens omma ledyoryon an routh; ha'n re usi yn agan trevow hag a's teves gwragedh estren, dens i y'n termyn apoyntys, [13] gans an henavogyon ha breusysi a bub le, bys pan vyn ni rydhhes a gonnar an Arlodh y'n mater ma.'

[14] Yonathan mab Asahel ha Yahzia mab Tikva, a omgemeras an dra herwydh an ambosow ma, ha Meshullam ha Levi ha Shabbethay a servyas gansa avel breusysi. [15] Ha'n re dehwelys a dhivroedh a wre herwydh oll hemma.

[16] Ezra an oferyas a dhewisas ragdho y honan pennow chiow aga thasow, oll anedha orth aga hanow; hag yn loor nowydh an degves mis i a dhallathas hwithra an dra. [17] Ha kenyow an wer a's tevo gwragedh estren a veu degys dhe dhiwedh yn loor nowydh an kynsa mis.

An Re a Dhemedhsa Gwragedh Estren

[18] A'n oferysi, an re a veu kuntelys war-barth hag a's tevo gwragedh estren, y feu: [19] a vebyon Yeshua mab Yosedek ha'y vreder, Maaseya, Eliezar, ha Yodan. [20] I a ambosas may hworrens dhe-ves aga gwragedh estren, ha dhe offrynna hordhes avel prenedh a'ga hammwrians. [21] A vebyon Immer: Hanani ha Zebadia ha Maaseya ha Shemaia ha Yehiel hag Azaria. [22] A vebyon Pashhur: Elioenay, Maaseya, Yshmael, ha Nathanael, ha Gedalia, ha Salthas.

[23] Hag a'n Levysi: Yozabad ha Shimei ha Kelita, ha Pethahia ha Yuda ha Yona. [24] A ganoryon an tempel: Eliashib ha Zakkur. [25] A'n borthoryon: Shallum ha Telem.

[26] A Israel, a vebyon Parosh: Ramia, Yzzia, Malkia, Miyamin, hag Eleazar, hag Asibias, ha Benaya. [27] A vebyon Elam: Mattania ha Zekaria, Yezrielus hag Abdi, ha Yeremoth hag Elias. [28] A vebyon Zamoth: Elyadas Eliashib, Othonia, Yeremoth, ha Zabad ha Zerdaya. [29] A vebyon Bebay: Yehohanan ha Hanania ha Zabbay hag Emathis. [30] A vebyon Mani: Olamus, Mamuchus, Yedayos, Yashub, ha Sheal ha Yeremoth. [31] A vebyon Addi: Naathus ha Moossias, Lakkunus ha Naydus, ha Beskaspasmys ha Sesthel, ha Balnuus ha Manasseas. [32] A vebyon Annan, Elionas hag Asayas ha Melkias ha Sabbayas ha Simon Kosameus. [33] A vebyon Hashum: Mattenay ha Mattatta ha Zabad hag Elifelet ha Manasse ha Shimei. [34] A vebyon Bani: Yeremias, Momdius, Maerus, Yoel, Mamday ha Pedias hag Anos, Karabasion hag Eliashib ha Mamnitanemus, Eliasis, Binnuy, Elialis, Shimei, Shelemia, Nethania. A vebyon Ezora: Shashay, Azarel, Azael, Samatus, Zambris, Yosep. [35] A vebyon Nooma: Mazitias, Zabad, Iddo, Yoel, Benaya, [36] Oll an re ma re dhemedhsa gwragedh estren, hag i a's gorras dhe-ves warbarth ha'ga fleghes.

Ezra a Lenn an Lagha dhe'n Bobel

[37] Yth esa an oferysi ha'n Levysi ha pobel Israel trigys yn Yerusalem hag y'n pow. Yn loor nowydh an seythves mis, pan esa pobel Israel yn aga threvesigethow, [38] ha'n routh oll o omguntelys gans unn akord y'n plen ledan dherag yet an howlsedhes a'n tempel, [39] i a leveris dhe Ezra an arghoferyas ha lenner may trolla lagha Moyses re beu res gans an Arlodh, Duw Israel. [40] Yndella an arghoferyas a dhros an lagha, rag oll an routh, gwer, benenes, hag oll an oferysi may klewens an lagha, yn loor nowydh an seythves mis. [41] Ev a lennas y'n plen ledan dherag yet an tempel a-dhia'n bora bys hanter-dydh ynmysk keffrys gwer ha benenes; hag oll an routh a attendyas an lagha. [42] Ezra an oferyas ha lenner an lagha a sevis war an vynk a brenn re bia pareusys, [43] ha rybdho y sevis Mattathia, Shema, Anania, Azaria, Uria, Hezekia ha Baalsamus a-dhyghowbarth, [44] hag a-gledhbarth Pedaya, Mishael, Malkiya, Lothasubus,

Nabaria, ha Zekaria. [45] Ena Ezra a gemeras lyver an lagha yn golok an routh, rag ev a'n jevo an tyller a enor a-ragdha i oll. [46] Pan ygoras an lagha i oll a sevis a'ga sav, hag Ezra a venygas an Arlodh, ughella Duw, Duw an luyow, an Ollgallosek, [47] ha'n routh oll a worthebis, 'Amen.' I a dhrehevis aga diwleuv, hag a godhas dhe'n dor hag a wormolas an Arlodh. [48] Yeshua hag Anniuth ha Sherabia, Yadinus, Akkub, Shabbethay, Hodia, Mayannas ha Kelita, Azaria ha Yozabad, Hanan, Pelaya, an Levysi, a dhyskas lagha an Arlodh, yn kettermyn ow tisplegya an pyth a veu lennys.

[49] Ena Attharates a leveris dhe Ezra an arghoferyas ha lenner, ha dhe'n Levysi esa ow tyski an routh, ha dhe oll, [50] 'An jydh ma yw sans dhe'n Arlodh' – lemmyn yth esa oll owth ola dell glewens an lagha – [51] 'ytho kewgh war agas fordh, dybrewgh an blonek hag evewgh an taklow hweg, ha danvenewgh rannow dhe'n re na's teves tra vyth; [52] rag an jydh yw sans dhe'n Arlodh; ha na vedhewgh trist, rag an Arlodh a'gas ughelha.' [53] An Levysi a worhemynnis dhe'n bobel, ow leverel, 'An jydh ma yw sans, na vedhewgh trist.' [54] Ena oll eth war aga fordh, dhe dhybri hag eva ha lowenhe, ha dhe ri rannow dhe'n re na's tevo tra vyth, ha dhe wul lowender meur; [55] rag ynspirys vons gans an geryow re bia dyskys dhedha. Hag i a omguntelas war-barth.

NESSA LYVER
ESDRAS

Chaptra 1
Galow Ezra dhe Vos Profos
Diwostytter Israel

Chaptra 2
Breus Duw war Israel
Ynians dhe Oberow Da
Ezra war Venydh Horeb
Ezra a Wel Mab Duw

Chaptra 3
Babylon Kehevelys dhe Sion

Chaptra 4
Finwethow Brys Mab Den
Parabolen an Goswik ha'n Mor
Puptra a Vydh Kler y'n Oos Nowydh
P'eur Fydh an Oos Nowydh ow Tos?
Pygemmys Termyn Eus Gesys

Chaptra 5
Toknys an Diwedh
Diwedh an Welesigeth
Nessa Pysadow Ezra
An Gorthyp dhe Grodhvol Ezra
Kreacyon an Henedhow
Fatel Vydh an Diwedh, ha P'eur?

Chaptra 6
Rannans an Termynyow
Toknys an Diwedh
Diwedh an Nessa Gwelesigeth
An Tressa Gwelesigeth
Ober Duw yn Kreacyon
Prag y Kodhev Pobel Duw?

Chaptra 7
An Gorthyp dhe Wovynnow Ezra
Tenkys an Re Dhidhuw
Boghes Tus a Vydh Selwys
Kynvan Ezra, ha'n Gorthyp
Studh an Re Varow Kyns an Vreus
Nyns eus Pysi rag an Re Dhidhuw
Kynvan war Denkys Brassa Rann an Dus
Ezra a Elow dhe Dhuw rag Merci

Chaptra 8
Ezra a Elow Merci war Dhuw
Ezra a Bys Merci rag Peghadoryon
Duw a Lowenha yn Selwyans an Re Ewn
Mab Den Yw Haval dhe Has
Duw a Ambos Paradhis dhe Ezra ha Kessydhyans dhe'n Re Dhrog
Toknys an Termynyow Diwettha

Chaptra 9
Toknys an Diwedh
An Peswora Gwelesigeth: an Lagha a Bes
Gwelesigeth an Venyn Alarek

Chaptra 10
Uriel a Styr an Welesigeth

Chaptra 11
Gwelesigeth an Er
Lew a Dhifun yn-mes a'n Goswik

Chaptra 12
Styryans an Welesigeth
An Bobel a Dheu dhe Ezra

Chaptra 13
An Gour Dhyworth an Mor
Styryans an Welesigeth

Chaptra 14
An Arlodh a Re Gorhemmyn dhe Ezra
An Lagha dhe Vos Skrifys Arta
Diwettha Geryow Ezra dhe'n Bobel
An Skryptor Skrifys Arta

Chaptra 15
Gwelesigeth a Vresel
Breus war Babylon
Breus war Asi

Chaptra 16
Kuhudhansow Erel
Euth y'n Dedhyow Diwettha
Pobel Duw a Ombareus rag an Diwedh
Nerth ha Furneth Duw
Torment Pobel Duw
Ambos a Dhelivrans gans Duw

1 Lyver[a] an profos Ezra mab Seraya mab Azaria mab
Hilkia mab Shallum mab Sadok mab Ahitub[b] 2 mab
Ahiya mab Finehas mab Eli mab Amaria mab Azaria mab
Merayoth mab Arna mab Uzzi mab Borith mab Abishua
mab Finehas mab Eleaza 3 mab Aron, a looth Levi, a veu
keth yn rannvro an Medys, yn reyn Artakserkses myghtern an
Persianys.

Galow Ezra dhe Vos Profos

4 Ger an Arlodh a dheuth dhymm, ow leverel, 5 'Ke, ha
diskwedh dhe'm pobel aga hammweythresow, ha dh'aga
mebyon an drogoberow a wrussons er ow fynn, may teriffons
dhe fleghes aga fleghes, 6 y hwrug peghosow aga thasow
kressya ynna, rag i re'm ankovas, hag offrynna dhe dhuwow
astranj. 7 A nyns yw my neb a's dros yn-mes a bow Ejyp,
yn-mes a'n chi a gethneth? Mes i re'm gwrug dhe serri, ha
despitya ow hussulyow. 8 Torr ytho an gols a'th penn, ha towl
pub droktra warnedha, rag nyns ens i gostydh dhe'm lagha;
pobel a rebellyans yns. 9 Pes termyn y hwrav vy aga ferthi,
may hwrugavy dhedha kemmys dader? 10 Lies myghtern a
dhomhwelis a'ga govis; my a weskis Faro war-barth gans y
servysi ha'y lu kowal. 11 My re dhistruis pub kenedhel a-ragdha,
hag y'n howldrevel my re skattras an poblow a dhiw rannvro,
Tyr ha Sidon, ha ladha oll aga eskerens.

12 'Ty kows dhedha ytho, ha lavar, Yndelma y lever an
Arlodh : 13 Sur, my yth o neb a'gas hembronkas der an mor,
ha wrug fordhow saw ragowgh; my a ros Moyses dhywgh avel
ledyer, hag Aron avel oferyas. 14 My a brovias golow dhywgh
dre goloven a dan, ha gul marthusyon bras yn agas mysk. Mes
hwi re'm ankovas, yn-medh an Arlodh.

15 'Yndelma y lever an Arlodh Ollgallosek: An rynki a veu
tokyn dhywgh; my a ros dhywgh kampow dh'agas gwitha saw,

---

a 1:1 *Lyver:* War-lergh re a'n dornskrifow *Nessa lyver.*

b 1:1 An lyver ma yw henwys 3 Esdras yn Biblow re a eglosyow an Est. Yn ystynnans an Vulgat yth yw henwys 4 Esdras.

hag ynna hwi a grodhvolas. [16] Ny lowenhasowgh y'm hanow vy drefen distruyans agas eskerens, mes bys y'n jydh hedhyw hwi a grodhvol heb hedhi. [17] Ple'ma an masoberow a wrug vy dhywgh? Pan y'gas bo nown ha seghes y'n gwylvos, a ni wrussowgh kria dhymm [18] ow leverel, "Prag y'gan dresys bys y'n gwylvos ma, dh'agan ladha? Gwell via ragon servya an Ejypcyanys, es merwel y'n gwylvos ma." [19] Grevys veuv orth agas hanasow, ha my a ros dhywgh manna rag boos; hwi a dhybris bara eledh. [20] Pan y'gas bo seghes, a ny dorras vy an garrek, ha dowrow pals a frosas yn-mes? Rag an tomder my a'gas kudhas gans del gwydh. [21] My a rannas an tiryow feyth dhywgh, my a fesyas an Kananysi, an Perizzysi ha'n Filistysi a-ragowgh. Pandra moy a allav vy y wul ragowgh? yn-medh an Arlodh. [22] Yndelma y lever an Arlodh Ollgallosek: Pan esowgh y'n gwylvos, orth an gover hwerow, ha dhywgh seghes, ow plasfemya ow hanow, [23] ny dhros vy tan warnowgh drefen dha blasfemiow, mes ow korra prenn y'n dowr, my a wrug an avon hweg.

Diwostytter Israel

[24] 'Pandr'a wrav dhis, Yakob? Ny vynsys ow obaya, Yuda. My a dreyl dhe genedhlow erel, ha ri ow hanow dhedha, may hwitthons ow ordenansow. [25] Rag hwi dhe'm forsakya vy, my a wra agas forsakya hwi. Pan bysowgh tregeredh ahanav, ny rov dhywgh tregeredh. [26] Pan elwowgh warnav, ny wrav agas klewes; rag hwi re dhefolyas agas diwleuv gans goos, ha'gas troos a fisten dhe wul denladh. [27] Yth yw kepar dell wrussewgh forsakya agas honan, a-der ow forsakya vy, yn-medh an Arlodh.

[28] 'Yndelma y lever an Arlodh Ollgallosek: A ny wrugavy pysi ragowgh kepar dell wra tas pysi rag y vebyon, kepar ha mamm rag hy myrghes, ha mammeth rag hy fleghes, [29] rag may fewgh ow fobel, ha my dhe vos agas Duw; may fewgh hwi ow fleghes, ha my dhe vos agas tas? [30] My a'gas kuntelas kepar dell guntel yar hy yerigow yn-dann hy eskelli. Mes lemmyn, pandr'a wrav dhywgh? My a'gas tewl yn-mes a-dhyworth ow fas. [31] Pan dhrowgh offrynnow dhymm, my a dreyl ow fas

a-dhyworthowgh; rag my re skonyas agas dy' golyow, agas loryow nowydh, ha trodreghyansow an kig. [32] My a dhanvonas ow gwesyon an brofosi, mes hwi a's kemeras ha'ga ladha, ha terri aga horfow dhe demmyn; my a wovyn aga goos orthowgh, yn-medh an Arlodh.

[33] 'Yndelma y lever an Arlodh Ollgallosek: Agas chi yw forsakys; my a'gas tewl dhe-ves kepar dell wra an gwyns tewlel kala; [34] ha ny wra agas mebyon dinythi fleghes, rag i re dhispresyas ow gorhemmyn, ha gul an dra yw drog y'm golok. [35] My a re agas chiow dhe bobel a dheu, a wra ow krysi kyn na'm klewsons; an re ma a wra an pyth a worhemynnis, kyn na dhiskwedhis vy toknys dhedha. [36] Kyn na welsons profosi, i a govha aga dyskans a'n dedhyow koth. [37] My a elow yn test grassow an bobel a dheu, may hwra aga fleghes lowenha yn joy. Kyn na'm gwelsons gans lagasow an korf, hwath i a grys an taklow a leveris.

[38] 'Ha lemmyn, a das,[a] mir gans gooth, ha gwel an bobel usi ow tos dhyworth an howldrevel. [39] Dhedha my a re avel hembrenkysi Abraham, Ysak ha Yakob, ha Hosea hag Amos ha Mika ha Yoel hag Obadia ha Yona, [40] ha Nahum, ha Habakkuk, Sefania, Haggay, Zekaria ha Malaki, neb yw henwys ynwedh kannas an Arlodh.

Breus Duw war Israel

2 'Yndelma y lever an Arlodh: My a dhros an bobel ma yn-mes a gethneth, ha ri dhedha ow gorhemynnow der ow gwesyon an brofosi; ny vynsons goslowes orta, mes i a wrug ow hussulyow euver. [2] An vamm a's dinythis a lever dhedha, "Ke, ow fleghes, rag gwedhwes ov vy ha forsakys. [3] My a'gas magas gans lowena, mes gans galar ha tristyns my re'gas kollas, rag hwi re beghas a-rag an Arlodh Duw, ha gul an dra yw drog y'm golok. [4] Mes lemmyn, pandr'a allav vy y wul ragowgh? Gwedhwes ov ha forsakys. Ke ow fleghes, ha pysewgh merci

a 1:38 *a das:* War-lergh dornskrif aral *a vroder.*

dhyworth an Arlodh." [5] My a'th elow, a das,[a] yn test war-
barth gans mamm an fleghes ma, rag ny vynsons gwitha ow
hevambos, [6] may trylli warnedha deray, ha gul dh'aga mamm
bos pyllys, ma na vo dhedha henedh. [7] Bedhens skattrys yn-
mysk an kenedhlow, bedhes aga henwyn dileys dhyworth an
norvys, rag i re dhespityas ow hevambos.

[8] 'Go jy, Assyri, neb a gel ynnos an re anewn! A genedhel
dhrog, porth kov a'n pyth a wrugavy dhe Sodom ha Gomorra,
[9] may krowedh aga thir yn-dann bellennow a byg ha graghellow
a lusu. Yndelma y hwrav dhe'n re na woslowons orthiv, yn-
medh an Arlodh Ollgallosek.'

[10] Yndelma y lever an Arlodh dhe Ezra: 'Lavar dhe'm pobel
y rov dhedha gwlaskor Yerusalem, a vynsen hy ri dhe Israel.
[11] Ha my a gemmer ragov aga glori, ha ri dhedha an trigvaow
heb diwedh, a dharbarsen dhe Israel. [12] An wedhen a vewnans
a re dhedha odour hweg, ha ny lavuryons, na ny vedhons
skwith. [13] Kewgh, ha hwi a dhegemmer; pysewgh may fo agas
dedhyow boghes. An wlaskor yw parys ragowgh seulabrys.
Bedhewgh hewol. [14] Gelwewgh, gelwewgh nev ha nor yn test,
rag my re dhileas an drog ha kreatya da; rag my a vyw, yn-
medh an Arlodh.

Ynians dhe Oberow Da

[15] 'A vamm, byrl dha fleghes, hembronk i yn-mes gans lowena
dell wra an golom; krevha aga threys, rag my re'th tewisas, yn-
medh an Arlodh. [16] Ha my a dhrehav an re varow arta dhyworth
aga thylleryow, ha'ga hembronk yn-mes a'ga bedhow, rag my a
aswon ow hanow ynna. [17] Na borth own, ty vamm fleghes, rag
my re'th tewisas, yn-medh an Arlodh. [18] My a dhanvon gweres
dhis, ow gwesyon Ysay ha Yeremia. War-lergh aga hussul my
re sakras ha pareusi ragos dewdhek gwedhen beghys gans frut
divers, [19] ha'n keth niver a fentynnyow, ow tinewi leth ha mel,
ha seyth menydh bras ha dhedha ros ha lili; dredha my a lenow
dha fleghes a lowena.

---

a 2:5 *a das:* Henn yw Ezra.

20 ‘Gwith gwiryow an wedhwes, provi gwirvreus dhe’n
flogh heb tas, ro dhe’n boghosek, defend an omdhivas, dillas
an den noth, 21 gwith an re drogh ha gwann, na wra ges a
dhen evredhek, defend an mans, ha gas dhe’n dall kavos
gwelesigeth kler ahanav. 22 Gwith an den koth ha’n den yowynk
saw a-ji dhe’th fosow; 23 pan gevydh an re varow, gwra aga
ynkleudhyas ha merk an bedh, ha my a re dhis an kynsa tyller
y’m dasserghyans. 24 Gorta ha bydh kosel, ow fobel, rag dha
bowes a dheu.

25 ‘Mag dha fleghes, ty vammeth dha; krevha aga threys.
26 Dha wesyon a res vy dhis – ny wra nagonan anedha mos
dhe goll, rag my a’s rekwir a-dhyworth dha niver. 27 Na vydh
prederus, rag pan dheu dydh an galar ha’n angos, re erel a
ool ha bos trist, mes ty a vydh lowen ha kavos palster. 28 An
kenedhlow a berth avi orthis, mes ny yllons gul tra vyth er dha
bynn, yn-medh an Arlodh. 29 Ow diwleuv a’th kudh, ma na
wello dha fleghes yfarn.

30 ‘Lowenha, a vamm, war-barth gans dha fleghes, rag my
a’th telirv, yn-medh an Arlodh. 31 Porth kov a’th fleghes a
gosk, rag my a’s dre yn-mes dhyworth kudhvaow an nor, ha
diskwedhes tregeredh dhedha; rag tregeredhus ov, yn-medh
an Arlodh Ollgallosek. 32 Byrl dha fleghes bys pan dhov ha
diskwedhes tregeredh dhedha; rag ow fentynnyow a fenn, ha
ny fyll ow gras.’

Ezra war Venydh Horeb

33 My, Ezra a dhegemeras gorhemmyn dhyworth an Arlodh
yn menydh Horeb, my dhe vos bys yn Israel. Mes pan dheuth
vy dhedha i a’m skonyas, ha despitya gorhemmyn an Arlodh.
34 Ytho my a lever dhywgh, hwi genedhlow a glew hag a
gonvedh, ‘Gwaytyewgh agas Bugel. Ev a re dhywgh powes
bys vykken; rag ogas yw ev neb a dheu yn diwedh an osow.
35 Bedhewgh parys rag pewas an wlaskor, rag golow heb hedhi
a splann warnowgh bys vykken. 36 Fiewgh dhyworth skeus an
oos ma, degemerewgh lowena agas glori; my a elow ow Selwyas
yn test. 37 Degemerewgh an pyth komendys dhywgh gans an

Arlodh, ha bedhewgh lowen, ow ri gras dhodho ev, neb re'gas gelwis dhe'n gwlaskordhow nevek. [38] Drehevewgh, sevewgh yn-bann ha gwelewgh y niver an re a veu selys yn gwledh an Arlodh. [39] An re a dhibarthas dhyworth skeus an oos ma re dhegemeras dillas gloryus dhyworth an Arlodh. [40] Kemmer dha niver, a Sion, ha dege a-bervedh dha dus yw dillasys yn gwynn, a gollenwis lagha an Arlodh. [41] Niver dha fleghes a yeunsys war aga lergh, yw kollenwys; pys gallos an Arlodh may fo dha bobel sanshes, neb a veu gelwys a-dhyworth an dalleth.'

Ezra a Wel Mab Duw

[42] My, Ezra, a welas yn menydh Sion routh vras na yllis hy nivera, hag yth esens i oll ow kormel an Arlodh gans kanow. [43] Yn aga mysk yth esa den yowynk, a ughelder bras, ughella agessa i oll, ha war an penn a bubonan anedha ev a worras kurun. Mes my a veu synsys gans an merkyl. [44] Ena my a wovynnas orth an el, 'Piw yw an re ma, arlodh?' [45] Ev a worthebis dhymm, 'Yth yns i an re a dhiwiskas dillas marwel, ha gwiska dillas anvarwel, owth avowa hanow Duw. Lemmyn yth esons ow pos kurunys, hag i a dhegemmer palmow.' [46] Ena yn-medhav dhe'n el, 'Piw yw an den yowynk na, neb usi ow korra kurunyow warnedha, hag ow ri palmow yn aga diwleuv?' [47] Ev a worthebis dhymm, 'Ev yw Mab Duw, neb a aswonsons y'n bys.' Ytho my a dhallathas aga gormel, rag i dhe sevel mar golonnek a-barth hanow an Arlodh. [48] Ena yn-medh an el dhymm, 'Ke, ha derivas dhe'm pobel ass yw bras ha lies marthusyon an Arlodh Duw re welsys.'

3 Y'n degves bledhen warn ugens wosa distruyans an cita, yth esen vy yn Babylon, my Salathiel, neb yw henwys ynwedh Ezra. Troblys veuv, ha my ow krowedha war ow gweli, ha'm prederow a dheuth yn-bann y'm kolon, [2] rag my a welas diboblans Sion, ha palster trigoryon Babylon.

[3] Amovys bras veu ow spyrys, ha my a dhallathas kewsel geryow ownek dhe'n Ughella, [4] ow leverel, 'A Arlodh ow Mester, a ny gewssys y'n dalleth, pan blensys an nor, ha henna heb gweres, ha gorhemynna dhe'n doust, [5] hag y ros dhis Adam,

korf divew? Mes ev a veu ober dha dhiwleuv, ha ty a anellas ynno anal bewnans, hag ev a veu gwrys byw a-ragos. [6] Ha ty a'n ledyas yn paradhis, a blansas dha leuv dhyghow kyns an norvys dhe omdhiskwedhes. [7] Ha dhodho ty a ros dha worhemmyn; mes ev a gammdremenas er y bynn, ha dison ty a apoyntyas mernans ragdho ha rag y henedhow. Anodho y feu dinythys kenedhlow ha lothow, poblow ha kordhow heb niver. [8] Ha pub kenedhel a gerdhas war-lergh hy mynnas hy honan, hag a wrug taklow didhuw a-ragos, ha nagha dha worhemynnow, ha ny wrussys aga lettya. [9] Mes arta, yn y dermyn, ty a dhros an liv war drigoryon an norvys ha'ga distrui. [10] Ha'n keth tenkys a dheuth warnedha oll; kepar dell dheuth mernans dhe Adam, yndella y teuth an liv warnedha i. [11] Mes ty a asas onan anedha, Noy ha'y ji, hag oll an re ewn a dhiyskynnas dhyworto.

[12] 'Pan dhallathas trigoryon an nor kressya, i a gavas mebyon ha poblow ha kenedhlow pals, hag i a dhallathas arta bos moy didhuw es an re gyns. [13] Ha pan esens ow kul anewnder a-ragos, ty a dhewisas onan yn-mes anedha, Abraham y hanow. [14] Ty a'n karas, ha dhodho y honan, nosweyth yn-dann gel, ty a dhiskwedhas diwedh an termynyow. [15] Ty a wrug ganso kevambos bys vykken, ha leverel dhodho, na wrusses nevra forsakya y has; ha ty a ros dhodho Ysak, Yakob hag Esaw. [16] Ha ty a dhewisas ragos Yakob, mes Esaw ty a skonyas, ha Yakob a dheuth ha bos routh veur.

[17] 'Ha pan hembrenksys y has yn-mes a Ejyp, ty a's dros yn-bann dhe venydh Sinay. [18] Ty a blegyas an nevow ha shackya an nor, ha gul dhe'n islonk krena, ha trobla an oos na. [19] Dha wolewder a dremenas der an peder yet a dan, dorgrys, gwyns ha rew, dhe ri an lagha dhe has Yakob, ha'th worhemmyn dhe henedh Israel. [20] Mes ny gemersys dhyworta aga holon dhrog, [21] Rag an kynsa Adam, beghys gans kolon dhrog, a gammdremenas, ha tryghys veu, kepar dell veu oll an re a veu genys anodho. [22] Yndella gwander a veu gwrys fast; ha'n lagha a veu yn kolon an bobel, war-barth gans an debel wreydhen. Ytho an pyth o da eth dhe-ves, mes an drog a wortas.

23 ‘Ytho an termynyow a dremenas, ha’n bledhynnyow a
dheuth dhe dhiwedh, ha ty a dhrehevis ragos gwas, Davydh
y hanow. 24 Ty a worhemynnis dhodho drehevel cita rag dha
hanow, hag ynni offrynna offrynnow dhis, yn-mes a’n taklow
esa dhis dha honan. 25 Henna a veu gwrys dre vledhynnyow
pals; ena trigoryon an cita eth yn sowdhan, 26 hag yn puptra i a
wrug kepar dell wrug Adam hag oll y henedhow; rag i ynwedh
a’s tevo kolon dhrog. 27 Ytho ty a dhelivras an cita dhe’th
eskerens.

Babylon Kehevelys dhe Sion

28 ‘Ena yn-medhav y’m kolon, Yw gweythresow trigoryon
Babylon gwell, ha rag henna yma dhedha mestrynses war
Sion? 29 Rag pan dheuth vy omma my a welas taklow didhuw
heb niver, ha’m enev a welas drogoberoryon pals y’n deg
bledhen warn ugens ma. Ytho ow holon a’m fyllis, 30 rag my
re welas fatel berthydh peghadoryon, ha sparya tus didhuw;
ha ty re dhistruis dha bobel ha gwitha dha eskerens, heb y
veneges, 31 ha ny dhiskwedhsys dhe dhen vyth fatel yllir gasa
an fordh ma. A wra Babylon gweythresow gwell es Sion?
32 Po a wrug kenedhel aral dha aswon marnas Israel? 33 Mes
ny omdhiskwedhas aga fewas, ha ny dhug aga lavur frut. Rag
my re dravalyas ogas ha pell der an kenedhlow ha gweles aga
rychys, kyn na berthons kov a’th worhemynnow. 34 Lemmyn
ytho gwra posa y’n vantol agan drogoberow ni, ha’n re a
drigoryon an norvys; ha kevys vydh yn py fordh yth ynklin an
vantol. 35 Py eur ny beghas trigoryon an norvys y’th wolok jy?
Po py kenedhel re withas dha worhemynnow mar dha? 36 Ty
a yll kavos nebes tus hag a withas dha worhemynnow, mes
kenedhlow ny yllydh aga havos.’

Finwethow Brys Mab Den

4 Ena an el neb re bia danvenys dhymm, Uriel y hanow,
a worthebis dhymm, 2 ‘Dha golon re fyllis yn tien
konvedhes an bys ma, ytho fatel yllydh konvedhes an Ughella?’
3 Yn-medhav, ‘Gallav, ow arlodh.’ Ev a worthebis dhymm,
‘My re beu danvenys dhe dhiskwedhes dhis teyr fordh, ha dhe

worra tri hudyn a-ragos. [4] Mar kyllydh digelmi onan anedha
ragov, my a dhiskwedh dhis an fordh a vynnydh hy gweles,
ha my a dhysk dhis prag yth yw an golon drog.' [5] Yn-medhav,
'Kows, ow arlodh.' Yn-medh ev dhymm, 'Ke, poos ragov an
poos a dan, po musur ragov hwyth an gwyns, po daskalw ragov
an jydh yw passys.'

[6] My a worthebis, 'Eus den genys a yll gul hemma, ty dhe
wovyn orthiv an taklow ma?' [7] Yn-medh ev dhymm, 'Mar
kwrellen govyn orthis, "Pygemmys trigva eus yn kres an mor,
po pygemmys gover eus yn dallethva an islonk, po pygemmys
gover eus a-ugh an fyrmament, po py yw an fordhow yn-mes
a baradhis?" [8] martesen ty a lavarsa dhymm, "Ny dhiyskynnis
vy bythkweth y'n islonk, na bys lemmyn yn yfarn, na nyns
yth vy yn-bann y'n nevow." [9] Mes lemmyn ny wrugavy govyn
orthis marnas a-dro dhe dan ha gwyns ha'n jydh a dremensys
dredha, ha taklow na yllydh bos diberthys dhyworta, ha ny
yllydh gorthebi dhymm a-dro dhedha.' [10] Ynwedh yn-medh ev
dhymm, 'Ny yllydh konvedhes an taklow usi dhis, may teuthys
dhe oos gansa; [11] fatel yll dha ympynnyon ytho konvedhes
fordh an Ughella? Ha fatel yll den skwithys gans an bys legrys
konvedhes anlegryster?' Pan glewis hemma, my a godhas war
ow fas [12] ha leverel dhodho, 'Gwell via, na ven ni omma, ages
dos omma ha bewa yn ansansoleth, ha godhav heb godhvos
prag.'

Parabolen an Goswik ha'n Mor

[13] Ev a worthebis dhymm, 'My eth yn-rag dhe goswik a
wydh an plen, hag yth esens ow tewlel towl, [14] hag yn-medhons,
"Dewgh, gwren ni gwerrya erbynn an mor, rag mayth omden
a-ragon, ha may hyllyn gul ragon moy koswigow." [15] Y'n keth
vaner an mordonnow ynwedh a dewlis towl, hag yn-medhons,
"Dewgh, ha gwren ni mos yn-bann ha fetha koswik an plen,
rag may kyffyn ragon moy tiredh." [16] Mes towl an goswik a
veu euver, rag tan a dheuth ha'y honsumya. [17] Y'n keth vaner
euver veu towl an mordonnow, rag an tewes a sevis fast ha'ga

lettya. [18] Ytho mar pes jy breusyas yntredha, pyneyl anedha a omgemerses y dhampnya?'

[19] My a worthebis, 'Pubonan anedha re wrug towl gocki, rag an dor re beu res dhe'n goswik, ha tyller an mor re beu res dhodho dhe dhon y vordonnow.'

[20] Ev a worthebis dhymm ha leverel, 'Ewn re vreussys, mes prag na vreussys yndella ragos jy dha honan? [21] Rag par dell veu an dor res dhe'n goswik, ha'n mor dh'y vordonnow, yn kettella ny yll an re trigys war an nor konvedhes tra vyth marnas an dra usi war an nor, hag ev neb usi a-ugh an nevow a yll konvedhes an dra usi a-ugh ughelder an nevow.'

Puptra a Vydh Kler y'n Oos Nowydh

[22] Ena my a worthebis, 'My a'th pys, arlodh, prag y feu res dhymm an gallos a gonvedhes? [23] Rag ny vynnis govyn a-dro dhe'n fordhow a-ugh, mes a-dro dhe'n taklow a dremen dreson pub dydh: an reson Israel dhe vos res avel despit dhe'n kenedhlow; an reson an bobel a gersys dhe vos res dhe lothow didhuw, ha'gan taklow dres dhe dhiswrians, ha'n kevambosow skrifys devedhys dhe dra vyth? [24] Ni a dremen dhyworth an bys avel lokustes, ha'gan bewnans yw kepar ha niwl, ha nyns on ni wordhi dhe gavos merci. [25] Pandr'a wra ev ytho rag y hanow, mayth on ni gelwys ganso? Yth yw a-dro dhe'n taklow ma y hwovynnis vy.'

[26] Ev a worthebis dhymm ha leverel, 'Mar pydh byw, ty a wel, ha mar pewydh termyn hir ty a'fydh marth lieskweyth, rag yma an oos ow fistena yn uskis dh'y dhiwedh. [27] Ny yll ev dri an taklow a veu ambosys dhe'n re ewnhynsek y'n prysyow ordenys, rag an bys yw leun a dristyns ha gwanderyow. [28] Rag an drog a wovynsys dhymm a-dro dhodho re beu hesys, mes ny dheuth an drevas anodho na hwath. [29] Ytho mar ny vydh mysys an dra a veu hesys, ha mar ny dremen dhe-ves an tyller may feu droktra hesys, ny dheu an park may feu dader hesys. [30] Rag greunen a dhrog has a veu hesys yn kolon Adam a'n dalleth, ha pygemmys sherewynsi re wrug hi seulabrys – hag y fydh ow tinythi bys pan dheu termyn an drushya! [31] Mes preder ragos

dha honan pygemmys frut a sherewynsi re beu dinythys gans greunen a dhrog has. [32] Pan vydh treghys pennow diniver an ys, assa vydh bras an leur-drushya a lenwons!'

P'eur Fydh an Oos Nowydh ow Tos?

[33] Ena my a worthebis, 'Fatel vydh an taklow ma, ha p'eur? Prag yth yw agan dedhyow boghes ha drog?' [34] Ev a worthebis dhymm, ow leverel, 'Na fisten moy ages dell wra an Ughella, rag ty a fisten ragos jy dha honan, mes an Ughella a fisten rag lies. [35] A ny wovynnas enevow an re gwiryon a-dro dhe'n taklow ma yn aga chambouryow, ow leverel, "Pes termyn y hwortyn ni omma? P'eur teu frut leur-drushya agan pewas?" [36] An arghel Yeremiel a worthebis a-dro dhe'n taklow ma, "Pan vydh niver an dus avelowgh kowlwrys; rag ev re bosas an bys y'n vantol, [37] ha musura an termynyow gans musur, ha nivera an termynyow gans niver; ha ny wra ev aga remova na gul dhedha difuna, kyns bos an musur na kollenwys."'

[38] Ena my a worthebis, 'Mes, arlodh ow mester, ni oll yw leun a sherewynsi. [39] Martesen ni yw dhe vlamya, y feu termyn an drushya delatys rag an re wiryon, drefen peghosow trigoryon an norvys.' [40] Ev a worthebis, dhymm, 'Ke, ha govyn orth benyn gans flogh, wosa hi dhe gollenwel hy naw mis, mar kyll hy thorr gwitha an flogh a-bervedh ynni pella?' [41] Yn-medhav, 'Ny yll.' Yn-medh ev dhymm, 'Yn yfarn, chambouryow an enevow yw haval dhe'n dorr. [42] Rag kepar dell fisten benyn yn gwelivos dhe skapya glosow dinythyans, yndella an tylleryow ma a fisten dhe dhaskor an taklow a veu res yn aga charj a'n dalleth. [43] Ena y fydh diskwedhys dhis an taklow a vynnydh aga gweles.'

Pygemmys Termyn Eus Gesys

[44] My a worthebis, 'Mar kevis gras y'th wolok, ha mar kyll bos, ha mars ov vy gwiw, [45] diskwedh hemma dhymm ynwedh: mars eus moy termyn hwath dhe dhos es dell eus passys, po mar tremenas an brassa rann dreson. [46] My a wor an pyth yw passys, mes ny wonn pandr'a vydh y'n termyn a dheu.' [47] Yn-medh ev dhymm, 'Sav a'n barth dhyghow dhymm, ha my a dhiskwedh dhis styryans an barabolen.'

[48] Ytho my a sevis ha gweles, hag otta fornes ow flammya a dremenas a-ragov; ha wosa an flamm dhe dremena, my a viras, hag otta an mog a veu hwath gesys ena. [49] Wosa henna, komolen leun a dhowr a dremenas a-ragov hag a dhiveris glaw bras ha krev; ha wosa an glaw krev dhe dremena, an glawennow a veu hwath gesys ena. [50] Yn-medh ev dhymm, 'Bydh avisys ragos dha honan; rag par dell yw an glaw brassa es an glawennow, ha'n tan yw brassa es an mog, yndella an myns a dremenas a veu brassa yn feur; mes glawennow ha mog a veu gesys hwath.'

[51] Ena my a bysis ha leverel, 'A dybydh my dhe vewa bys y'n dedhyow na? Po piw a vydh byw y'n dedhyow na?' [52] Ev a worthebis dhymm, 'A-dro dhe'n toknys a wovynsys orthiv anedha, my a yll kewsel dhis yn rann; mes ny veuv danvenys dhe gewsel dhis a-dro dhe'th vewnans, rag ny wonn.

Toknys an Diwedh

5 'Mes a-dro dhe'n toknys, otta, an dedhyow a dheu, pan vydh trigoryon an norvys kemerys gans euth bras, ha'n fordh a wirder a vydh kelys, ha'n tir a vydh anvap a fydh. [2] Anewnder a vydh ynkressys dres puptra a welydh, ha dres puptra a glewsys kyns. [3] An wlas a welydh lemmyn ow rewlya an bys a vydh difeyth heb fordh, ha tus a'n gwel forsakys. [4] Mes mar pydh an Ughella ow krontya dhis dhe vewa, ty a wel wosa an tressa termyn

an howl distowgh dhe splanna arta nosweyth,
ha'n loor dydhweyth.

[5] Goos a dhever yn-mes a brenn,
ha'n men a dhyllo y lev;

an poblow a vydh troblys,
ha'n ster a godh.

[6] Ha myghtern a reyn nag yw gwaytys gans trigoryon an nor, ha'n ydhyn a neyj dhe-ves war-barth. [7] Mor Sodom a dewl puskes yn-mes, ha nebonan nag yw aswonys gans lies a re y lev y'n nos, ha peub oll a glew y lev. [8] Y fydh deray yn lies le, ha tan a vydh danvenys mes yn fenowgh; bestes gwyls

a wander yn-mes a'ga thylleryow usadow, benenes yn aga amseryow a dhinyth euthviles. [9] Hyli a vydh kevys y'n dowr hweg, ha kowetha a dhistru an eyl y gila; ena reson a omgel, ha konvedhes a omden bys yn y jambour; [10] hwilys vydh gans lies mes ny vydh kevys, hag anewnder ha difyk omrewl a vydh lieshes war an nor. [11] Unn wlas a wovyn orth hy hentrevek, "A wrug ewnder po nebonan ow kul ewnder tremena dredhos?" Ha hi a worthyp "Na." [12] Y'n termyn na, tus a wayt mes ny gevons; i a lavur mes ny vydh komposys aga fordhow. [13] An re ma yw an toknys may ma kummyas dhymm dhe leverel dhis, ha mar pysydh arta hag ola kepar ha lemmyn, ha gul penys seyth dydh, ty a glew taklow hwath brassa.'

Diwedh an Welesigeth

[14] Ena my a dhifunas, ha'm korf a dhegrenas yn feur, ha'm enev a veu mar droblys, may klamderas. [15] Mes an el neb re dhothya ha kewsel genev a'm synsis ha'm konfortya, ha'm settya war ow threys.

[16] Lemmyn yn nessa nos, Faltiel, ledyer an bobel a dheuth dhymm ha leverel, 'Ple'th eses, ha prag yth yw dha fas trist? [17] Po na wodhes Israel dhe vos gorrys y'th charj yn tir aga divroedh? [18] Yn-sol ytho ha deber bara, ha na wra agan forsakya, kepar ha bugel a forsak y flock yn dalghen bleydhi fell.'

[19] Ena yn-medhav dhodho, 'Omden a-dhyworthiv, ha na dheus nes dhymm kyns penn seyth dydh, hag ena ty a yll dos dhymm.' Ev a glewas an pyth a leveris vy, hag a omdennas dhyworthiv. [20] Ytho my a wrug penys seyth dydh, ow kyni hag owth ola, dell worhemynnis dhymm Uriel an el.

Nessa Pysadow Ezra

[21] Wosa seyth dydh, prederow ow holon a veu pur veghus arta dhymm. [22] Ena ow enev a dhaskavas an spyrys a gonvedhes, ha my a dhallathas arta kewsel geryow yn golok an Ughella. [23] Yn-medhav, 'A Arlodh ow Mester, yn-mes a bub koswik a'n nor, hag yn-mes a oll an gwydh anodho ty re dhewisas unn gwinbren, [24] hag yn-mes a oll tiryow an norvys ty re dhewisas

ragos unn splatt, hag yn-mes a oll bleujennow an bys ty re dhewisas ragos unn lili, [25] hag yn-mes a oll downderyow an mor ty re lenwis ragos unn avon, hag yn-mes a oll an citys drehevys ty re sanshas ragos Sion, [26] hag yn-mes a oll ydhyn kreatys ty re henwis ragos unn golommen, hag yn-mes a oll an flockys kreatys ty re brovias ragos unn dhavas, [27] hag yn-mes a oll an lies pobel ty re gavas ragos unn bobel; ha dhe'n bobel ma, a gersys, ty a ros lagha komendys gans peub. [28] Ha lemmyn, Arlodh, prag y taskorrsys an unn dhe'n lies, ha disenora an unn wreydhen dres an re erel, ha skattra dha unn bobel yn-mysk lies? [29] Ha'n re a veu erbynn dha ambosow re drettyas war an re a fydhyas y'th kevambosow. [30] Mar kesydh dha bobel kemmys, dre dha leuv jy dha honan y tegoodh aga hessydhya.'

An Gorthyp dhe Grodhvol Ezra

[31] Wosa my dhe gewsel an geryow ma, y feu danvenys dhymm an el neb a dheuth dhymm an kynsa nos. [32] Yn-medh ev dhymm, 'Goslow orthiv ha my a dhysk dhis; gwra vri ahanav, ha my a geworr moy a-ragos.' [33] Yn-medhav, 'Kows, ow arlodh.' Yn-medh ev dhymm, 'Yth os ta pur droblys y'th vrys a-dro dhe Israel. A wredh y gara moy agesso ev neb a'n gwrug?' [34] Yn-medhav, 'Na, arlodh, mes my a gewsis rag pur anken; rag pub eur ow diwloneth a'm torment, owth assaya konvedhes fordh an Ughella, ha hwilas neb rann a'y vreus.' [35] Yn-medh ev dhymm, 'Ny yllydh.' Yn-medhav, 'Prag na, arlodh? Prag ytho y feuv genys? Po prag na veu torr ow mamm ow bedh, ma na wellen vy lavur Yakob ha skwithter pobel Israel?'

[36] Yn-medh ev dhymm, 'Reken ragov niver an re nag yw devedhys hwath, ha kuntel ragov an glawennow skattrys, ha gwra dhe'n bleujennow gwedhrys bleujyowa ragov arta; [37] ygor ragov an chambouryow deges, ha doro mes ragov an gwynsow yw klos ynna, po diskwedh dhymm an imach a lev; hag ena my a styr dhis an lavur a hwilydh konvedhes.' [38] Yn-medhav, 'A arlodh ow mester, piw eus neb a yll godhvos an taklow ma, marnas nag yw y drigva gans mab den? [39] Mes my, heb furneth ov, ha fatel allav kewsel a-dro dhe'n taklow ma a wovynsys

orthiv anedha?' [40] Yn-medh ev dhymm, 'Kepar dell na yllydh gul onan vyth a'n taklow a gewsis vy anedha, yn kettella ny yllydh diskudha ow breus, nag amkan an gerensa a ambosis vy dhe'm pobel.'

Kreacyon an Henedhow

[41] Yn-medhav, 'Mes, A arlodh, yma y'th charj an re yw byw y'n diwedh; mes pandr'a wra an re a veu byw kyns ow thermyn vy, po ni agan honan, po an re a dheu war agan lergh?' [42] Yn-medh ev dhymm, 'My a wra hevelebi ow breus dhe gylgh; kepar dell na vydh an re dhiwettha re helergh, yn kettella ny vydh an re gynsa re a-varr.' [43] Ena my a worthebis, 'A ny allses ta kreatya y'n keth termyn oll an re a veu kreatys, ha neb yw a-lemmyn, ha neb a vydh, may tiskwetthes dha vreus dhe skonna?' [44] Ev a worthebis dhymm, 'Ny yll an kreacyon fistena moy es an Kreador, na ny yll an bys synsi yn unn prys an re re beu kreatys ynno.' [45] Yn-medhav, 'Fatel leversys dhe'th was ty dhe ri bewnans yn sur yn unn prys dhe'th kreacyon? Ytho mar pydh oll kreaturs byw yn unn prys, ha'n kreacyon a yll aga sostena, y hallsa hwath lemmyn aga sostena oll war-barth yn unn prys.' [46] Yn-medh ev dhymm, 'Govyn orth torr benyn, ha lavar dhedhi, "Mar tinythydh deg flogh, prag yth yw onan war-lergh an aral?" Govyn orti ytho dinythi deg yn unn prys.' [47] Yn-medhav, 'Ny yll hi gul henna, mes res yw dhe bubonan bos yn y dermyn y honan.' [48] Yn-medh ev dhymm, 'My ynwedh re ros torr an nor dhe'n re yw hesys ynno a dermyn dhe dermyn. [49] Rag par dell na wra fleghik dinythi, ha ny dhinyth na fella benyn neb a dheuth ha bos koth, yn kettella my re ros an keth rewl dhe'n bys a wrugavy y greatya.'

Fatel Vydh an Diwedh, ha P'eur?

[50] Ena my a wovynnas, 'A-ban resys dhymm an chons, gas my dhe gewsel a-ragos. Yw agan mamm hwath yowynk, may kewssys dhymm anedhi? Po yw hi lemmyn ow tos nes dhe gothni?' [51] Ev a worthebis dhymm, 'Govyn orth benyn usi ow tinythi fleghes, ha hi a lever dhis. [52] Lavar dhedhi, "Prag yth yw an re a dhinythsys a-gynsow dihaval dhe'n re a dhinythsys kyns,

mes byghanna aga ughelder?” [53] Ha hi hy honan a worthyp dhis, “An re genys yn nerth yowynkses yw dihaval dhe’n re genys yn termyn kothni, pan fyll an dorr.” [54] Rag henna preder, ty ynwedh: hwi yw byghanna agas ughelder es an re kyns agas termyn, [55] ha’n re a dheu war agas lergh a vydh byghanna agesowgh, rag yma an kreacyon ow mos ha bos koth seulabrys, hag ow passya nerth yowynkses.’ [56] Yn-medhav, ‘Arlodh, my a’th pys, mar kevis vy gras y’th wolok, diskwedh dhe’th was dre biw y fedhydh ow vysytya dha greacyon.’

6 Yn-medh ev dhymm, ‘Y’n dalleth a gylgh an norvys, kyns bos porthow an bys settys yn-bann, ha kyns an gwynsow dhe omguntel ha hwytha, [2] ha kyns grommyans an taran dhe seni, ha kyns lughesennow dhe splanna, ha kyns bos selyow paradhis fastys, [3] ha kyns bos gwelys an bleujennow teg, ha kyns bos kuntelys war-barth an luyow diniver a eledh, [4] ha kyns bos drehevys yn-bann ughelderyow an ayr, ha kyns bos musuryow an fyrmament henwys, ha kyns bos skavel droos Sion fastys, [5] ha kyns an bledhynnyow a-lemmyn devisys, ha kyns bos difennys dysmygyansow peghadoryon an oos ma, ha kyns bos sel gorrys war an re a with fydh avel tresor dhedha aga honan – [6] ena my a brederis, ha’n taklow ma a veu gwrys dredhov vy ow honan a-der dre aral; kepar dell vydh an diwedh dredhov vy a-der dre aral.’

Rannans an Termynyow

[7] My a worthebis, ‘Pandr’a vydh rannans an termynyow? Po p’eur fydh diwedh an kynsa oos, po dalleth an oos a sew?’ [8] Yn-medh ev dhymm, ‘A-dhia Abraham bys Ysak; drefen dhyworto y feu genys Yakob hag Esaw, rag leuv Yakob a synsi seudhel Esaw a’n dalleth. [9] Lemmyn Esaw yw diwedh an oos ma, ha Yakob yw dalleth an oos a sew. [10] Diwedh den yw an seudhel, ha dalleth den yw an leuv; ynter an seudhel ha’n leuv na hwila tra vyth aral, Ezra!’

Toknys an Diwedh

[11] My a worthebis, ‘Arlodh ow mester, mar kevis vy gras y’th wolok, [12] diskwedh dhe’th was diwedh dha doknys may

tiskwedhsys dhymm rann anedha nyhewer.' 13 Ev a worthebis,
'Sav yn-bann war dha dreys, ha ty a glew lev ughel ow tasseni.
14 Ha mar pydh kryghyllys an tyller may sevydh 15 ha'n lev ow
kewsel, na borth own; rag an lev yw a-dro dhe'n diwedh, ha
selyow an bys a gonvedh 16 an kows dhe vos a-dro dhedha
aga honan. I a gren hag a vydh kryghyllys, rag i a wor y kodh
dh'aga diwedh bos chanjys.'

17 Pan glewis vy hemma, my a sevis yn-bann war ow threys
ha goslowes, hag otta, yth esa lev ow kewsel, ha'y son a veu
avel an son a dhowrow meur. 18 Y leveris, 'Otta, an dedhyow
a dheu, pan dhallathav dos nes dhe vysytya trigoryon an nor,
19 pan hwilav dhyworth an dhrogoberoryon kessydhyans aga
drogober, pan vydh uvelheans Sion kewerys, 20 ha pan vydh
sel gorrys war an oos usi ow tremena, ena my a dhiskwedh an
toknys ma: an lyvrow a vydh ygerys a-rag an fyrmament, ha
peub oll a'n gwel y'n keth prys. 21 Fleghes unn bloodh a gews
gans aga lev, ha benenes gans flogh a dhinyth fleghes a-varr,
y'n tressa po an peswora mis, ha'n re ma a vyw ha terlemmel.
22 Dison tylleryow a veu hesys a omdhiskwedh kepar ha
na vons hesys, ha dison skiberyow leun a vydh kevys gwag;
23 an hirgorn a sen, ha pan wra peub oll y glewes dison i a
vydh dyegrys. 24 Y'n eur na, y hwra kowetha gwerrya erbynn
kowetha avel eskerens, ha'n nor ha'y drigoryon a vydh dyegrys,
ha dowrhensyow an fentynnyow a sev, ma na dewragons yn tri
our.

25 'Piw pynag a vo gesys dhyworth oll an taklow a dharganis
dhis a vydh selwys, hag ev a wel ow selwyans ha diwedh ow
bys. 26 Hag i a wel an dus kemerys, an re na dastyas mernans
a-dhia'ga genesigeth; ha kolon an drigoryon a vydh chanjys, ha
treylys yn brys aral. 27 Rag droktra a vydh dileys, ha toll a vydh
difudhys; 28 fydh a florysh, ha legras a vydh fethys, ha'n gwir,
re beu seuladhydh heb frut, a vydh diskwedhys.'

Diwedh an Nessa Gwelesigeth

29 Pan esa ow kewsel orthiv, otta, an tyller mayth esen vy
ow sevel a dhallathas leska tamm ha tamm. 30 Yn-medh ev

dhymm, ‘My re dheuth dhe dhiskwedhes dhis an taklow ma
an nos ma. [31] Ytho mar pysydh arta ow penys, my a dhiskler
dhis taklow brassa ages an re ma, [32] rag dha lev re beu klewys
a-rag an Ughella; an Gallosek re welas dha wiryonedh, hag ev
re verkyas an chastita re withsys a-dhia’th yowynkneth. [33] Rag
henna ev a’m danvonas dhe dhiskwedhes dhis oll an taklow
ma, ha dhe leverel dhis: “Trest, ha na borth own. [34] Na fisten
dhe brederi taklow euver a-dro dhe’n termynyow passys; ena
ny fyskydh yn tibreder a-dro dhe’n termynyow diwettha.”’

An Tressa Gwelesigeth

[35] Wosa hemma, my a olas arta ha gul penys seyth dydh y’n
keth vaner, dhe gewera an teyr seythen a veu leverys dhymm.
[36] Ena y’n ethves nos ow holon o troblys ynnov arta, ha my a
dhallathas kewsel yn golok an Ughella. [37] Pur yntanus o ow
spyrys, ha duwenik o ow enev.

Ober Duw yn Kreacyon

[38] Yn-medhav, ‘Arlodh, ty a leveris yn dalleth an kreacyon,
y’n kynsa dydh, “Bedhes nev ha nor,” ha’th er a gowlwrug an
ober. [39] Ena yth esa an spyrys ow neyja, hag yth esa tewolgow
ha taw oll a-dro; nyns esa son lev mab den hwath ena. [40] Ena ty
a erghis may fe dewyn a wolewder dres yn-mes a’th tresorvaow,
may fe gwelys dha oberow. [41] Arta, y’n nessa dydh ty a greatyas
spyrys an fyrmament hag erghi dhodho may fe rynnys, ha gul
dibarth ynter an dowrow, mayth ella unn rann yn-bann, ha’n
rann aral triga a-woles. [42] Y’n tressa dydh ty a erghis may fe
an dowrow kuntelys war-barth yn seythves rann an nor; hwegh
rann ty a seghas ha’ga gwitha, may fe rann anedha plensys
ha gonedhys, ha bos servabyl a-ragos. [43] Rag dha er eth yn-
mes, ha’n ober a veu gwrys hware. [44] A-dhesempis lanwes
frut diniver a dheuth yn-mes, ha taklow sawrek a bub sort, ha
bleujennow a liw heb par, hag odours marthys hweg. An re ma
a veu gwrys y’n tressa dydh. [45] Y’n peswora dydh ty a erghis
may fe gwrys splander an howl, golow an loor, ha’n ster yn aga
aray; [46] ha ty a erghis dhedha servya mab den a vynsys y greatya.
[47] Y’n pympes dydh ty a leveris dhe’n seythves rann, may fia

an dowr kuntelys war-barth, dhe dhri yn-mes kreaturs byw, ydhyn ha puskes; hag yndella y feu gwrys. [48] An dowr avlavar ha divew a dhros yn-mes kreaturs byw, dell o erghys dhodho, may tisklerrya oll an kenedhlow dha oberow marthys. [49] Ena ty a withas dew groadur: onan anedha ty a henwis Behemoth ha'n nessa Leviathan. [50] Ty a dhibarthas an eyl dhyworth y gila, rag ny ylli an seythves rann, may feu an dowr kuntelys ynni, synsi aga dew. [51] Ha ty a ros dhe Behemoth onan a'n rannow a via seghys y'n tressa dydh, dhe driga ynni, ple'ma mil venydh; [52] mes dhe Leviathan ty a ros an seythves rann, an rann lyb. Ha ty re's gwithas dhe vos dybrys gans piw pynag a vynni, ha peskweyth y fynni. [53] Y'n hweghves dydh ty a erghis dhe'n dor dhe dhri yn-mes a-ragos chatel, bestes gwyls ha preves; [54] ha dres an re ma ty a worras Adam, avel rewler war buptra a wrussys; ha dhyworto ni oll re dheuth, an bobel a dhewissys.

Prag y Kodhev Pobel Duw?

[55] 'My re gewsis oll hemma, Arlodh, rag ty a leveris y feu ragon ni y hwrussys an bys. [56] Mes ty a leveris nag yw tra vyth an kenedhlow erel genys a Adam, mes avel trew ons, ha ty re hevelebis aga flenteth dhe dhryppen dhyworth kelorn. [57] Ha lemmyn, Arlodh, otta, an kenedhlow ma, reknys avel tra vyth, a'gan rewl ha'gan devorya. [58] Mes ni dha bobel, a elwsys dha gynsa genys, dha unn-dhinythys, an moyha diwysyk ragos, ha'n moyha kerys, re beu res yn aga diwla. [59] Mar peu an bys kreatys ragon ni, prag na bywon agan bys avel eretons? Pygemmys prys y fydh yndella?'

An Gorthyp dhe Wovynnow Ezra

7 Pan worfennis vy kewsel an geryow ma, y feu danvenys dhymm an el re bia danvenys dhymm an nosow kyns. [2] Yn-medh ev dhymm, 'Sav yn-bann, Ezra, ha klew an geryow may teuth vy dh'aga leverel dhis.'

[3] Yn-medhav, 'Kows, ow arlodh.' Yn-medh ev dhymm, 'Yma mor settys yn tyller efan, may fo down ha heb musur, [4] mes yma dhodho entrans settys yn tyller ynn, may fo kepar hag avon. [5] Mar mynn nebonan mos a-ji dhe'n mor rag y weles po

rag gul maystri warnodho, fatel yll dos dhe'n rann efan marnas
ev a dremen an rann ynn? [6] Neppyth aral: Yma cita drehevys
ha settys yn plen, leun a buptra dha; [7] mes an entrans a-ji
dhodho yw ynn ha settys yn tyller klegerek, gans tan a'n barth
dhyghow ha dowr down a'n barth kledh; [8] ha nyns eus marnas
unn trolergh settys yntredha, henn yw ynter an tan ha'n dowr,
ha ny yll moy es unn den kerdhes war an trolergh. [9] Ytho mars
yw an cita res dhe dhen avel eretons, mar ny dremen an her an
peryl settys a-ragdho, fatel yll ev degemeres y eretons?'

[10] Yn-medhav, 'Yndella yth yw, arlodh.' Yn-medh ev dhymm,
'Yndella ynwedh yw rann Israel. [11] Ragdha i y hwrug vy an bys,
ha pan gammdremenas Adam erbynn ow ordenansow an pyth
a via kreatys a dheuth yn-dann vreus. [12] Ytho an entransow
dhe'n bys ma a veu gwrys ynn, ahwerek ha lavurus; boghes
ha drog yns i, leun a beryllow ha beghys gans kaletteryow
bras. [13] Mes entransow an bys efanna yw ledan ha saw, hag i a
askor an frut a anvarwoleth. [14] Rag henna, marnas an re vyw a
dremen der an taklow ynn hag euver ma, ny yllons degemeres
an taklow yw gwithys ragdha. [15] Lemmyn ytho prag yth os ta
yn ankres, ha ty den podradow? Ha prag yth os ta movys, ha
ty marwel? [16] Prag na dreylsys dha vrys dhe'n taklow a dheu,
kyns es dhe'n taklow a-lemmyn?'

Tenkys an Re Dhidhuw

[17] Ena my a worthebis, 'Arlodh ow mester, ty re ordenas
y'th lagha y hwra an re wiryon erita an taklow ma, mes an re
dhidhuw a dhe goll. [18] An re wiryon a yll godhav taklow ynn,
yn govenek a daklow efan; mes an re a wrug taklow drog re
wodhevis taklow ynn, ha ny welons taklow efan.'

[19] Yn-medh ev dhymm, 'Nyns os ta gwell breusyas es Duw,
na moy skiansek es an Ughella. [20] Res ello dhe goll lies yw
byw lemmyn, kyns es dell vo lagha Duw dispresys, a veu settys
a-ragdha. [21] Rag an Arlodh a ros gorhemmyn tynn dhe'n re a
dheuth y'n bys, pan dheuthons, pandra y kodhva dhedha gul
may fewens, ha pandra y kodhva dhedha sewya dhe skapya

kessydhyans. 22 Mes ny vons gostydh dhodho, hag i a gewsis
er y bynn;

i a dhevisyas ragdha aga honan prederow euver,
23 ha profya dh'aga honan tebel dowlow;
moy es henna i a leveris nag eus an Ughella,
hag i a naghas aswon y fordhow.
24 I a skornyas y lagha
ha nagha y gevambosow;
ny's tevo fydh yn y ordenansow,
ha ny wrussons y oberow.

25 'Rag henna, Ezra, yma taklow gwag dhe'n dus wag, ha
taklow leun dhe'n dus leun. 26 Otta, termyn a dheu pan vydh
kewerys an toknys a dharganis dhis, pan omdhiskwedh an cita
nag yw gwelys lemmyn, ha'n tir yw kudhys lemmyn a vydh
diskudhys.[a] 27 Seul a veu delivrys a'n drogow ragleverys a wel
ow marthusyon. 28 Rag ow mab an Messia[b] a vydh diskwedhys
gans an re yw ganso, ha'n re yw gesys a lowenha peswar kans
bledhen. 29 Wosa an bledhynnyow na ow mab an Messia
a verow, hag oll mayth eus ynna anal. 30 Ena an bys a vydh
treylys war-dhelergh seyth dydh dhe'n taw koth, par dell veu
kyns y'n dalleth; yndella ny vydh nagonan gesys. 31 Wosa seyth
dydh an bys, nag yw hwath difun, a vydh gwrys difun, ha'n
pyth yw podradow a vydh marow. 32 An nor a dhaskor an re
usi ow koska ynno, ha'n doust an re usi trigys ynno yn taw; an
chambouryow a dhaskor an enevow kemynnys dhedha. 33 An
Ughella a vydh diskudhys war an barr a vreus, ha truedh a
dremen dhe-ves, ha perthyans a worfen. 34 Ny vydh gesys
marnas breus, gwirder a sev, ha lelder a omgrevha. 35 Attal a
sew, ha'n pewas a vydh diskwedhys; oberow a ewnder a dhifun,

---

a 7:26 *pan omdhiskwedh an cita nag yw gwelys lemmyn, ha'n tir yw kudhys lemmyn a vydh diskudhys:* Amendys. Vulgat *pan omdhiskwedh an venyn bries, ha'n cita owth omdhiskwedhes, ha hi a vydh diskudhys neb yw lemmyn omdennys a'n nor.*

b 7:28 *an Messia:* Amendys war-lergh an Syriek. Vulgat *Iesus.*

ha ny gosk oberow anewn. [36] Pytt an torment a omdhiskwedh, hag a-dal dhodho y fydh an bowesva; ha fornes Gehenna a vydh diskudhys, hag a-dal dhedhi an paradhis a lowena.[a] [37] Ena an Ughella a lever dhe'n kenedhlow a veu drehevys dhyworth an re varow, "Mirewgh lemmyn, ha konvedhewgh piw re neghsowgh, piw na servsowgh, gorhemynnow piw re wrussowgh aga dispresya. [38] Mirewgh omma hag ena; omma yma lowena ha powes, mes ena tan ha torment." Yndella y lever dhedha dydh breus, [39] dydh nag eus ynno howl na loor na ster, [40] heb na kommol na taran na lughes, heb na gwyns na dowr nag ayr, heb na tewlder na gorthugher na myttin, [41] heb na hav na gwenton na tomder, heb na gwav na rew na yeynder, heb na keser na glaw na gluth, [42] heb na hanter-dydh na nos na bora, heb na dewynnyans na klerder na golow, heb tra vyth marnas splander glori an Ughella, may fydh tus oll ow talleth gweles an taklow a veu destnys ragdha. [43] Y fydh dhodho termyn kepar ha seythen a vledhynnyow. [44] Hemm yw ow breus ha'y aray ordenys; saw unsel dhiso jy y tiskwedhis vy an taklow ma.'

Boghes Tus a Vydh Selwys

[45] My a worthebis, 'My a leveris ena, arlodh, ha my a lever lemmyn: gwynnvys an re yw byw lemmyn hag a with dha worhemynnow. [46] Mes fatel vydh an re may pysis vy ragdha? Rag piw eus yn-mysk an re vyw lemmyn neb na beghas, po piw eus yn-mysk tus na gammdremenas erbynn dha gevambos? [47] Ha lemmyn my a wel y fydh an bys a dheu ow tri lowena dhe voghes, mes torment dhe lies. [48] Rag kolon dhrog re devis ynnon, ha'gan pellhe ha'gan hembronk yn podredhes, ha re dhiskwedhas dhyn an hensyow a gollva ha'gan pellhe dhyworth bewnans. Ny vydh henna rag tus voghes, mes ogasti rag peub a veu kreatys.'

[49] Ev a worthebis dhymm, 'Goslow orthiv, Ezra, ha my a dhysk dhis, ha my a'th kuhudh arta. [50] Rag henna an Ughella re wrug dew vys, a-der onan. [51] Ty re leveris nag yw an dus wiryon lies, mes boghes, ha tus dhidhuw dhe gressya; ytho

a 7:36 Nyns usi an gwersow 36 bys 105 y'n Vulgat nag yn KJV.

klew an reson rag hemma. [52] Mars eus dhis boghes meyn drudh,
a vynnydh keworra dhedha plomm ha pri?' [53] Yn-medhav,
'Arlodh, fatel yll henna bos?' [54] Yn-medh ev dhymm, 'Moy es
henna, govyn orth an nor hag ev a lever dhis; ombleg dhodho
hag ev a'n diskler dhis. [55] Lavar dhodho, "Yth esos ow kreatya
or hag arghans ha brons, ynwedh horn ha plomm ha pri; [56] mes
yma moy a arghans ages a or, moy a vrons ages a arghans, moy
a horn ages a vrons, moy a blomm ages a horn, ha moy a bri
ages a blomm." [57] Breus ytho ha desiradow, an pyth yw pals
po an pyth yw skant?' [58] Yn-medhav, 'Arlodh mester, an pyth
yw pals yw isella y bris, an pyth yw skant yw moy ker.' [59] Ev a
worthebis, 'Poos a-berth ynnos an pyth a bredersys, rag neb a'n
jeves an pyth yw kales y gavos a lowenha moy agesso ev neb
a'n jeves an pyth yw pals. [60] Yndella ynwedh y fydh an vreus
ambosys genev; rag my a lowenha war an boghes tus a vydh
selwys, drefen i yth yw hag a wrug dhe'm glori gwarthevya
lemmyn, ha dredha i re beu ow hanow enorys. [61] Ny vedhav
trist drefen an routh neb eth dhe goll; rag avel niwl yns i
lemmyn, ha haval dhe flamm ha mog, ow tewi hag ow leski;
ha difudhys yns.'

Kynvan Ezra, ha'n Gorthyp

[62] My a worthebis, 'A dhor, pandr'a dhinythsys, mars yw
an brys gwrys a dhoust avel puptra aral a veu kreatys? [63] Rag
gwell via, mar ny ve an doust y honan dinythys, ma na ve an
brys gwrys anodho. [64] Mes lemmyn an brys a dyv genen, ha
rag henna tormentys on, rag ni a dhe goll heb y wodhvos. [65] Re
wrello agh mab den kyni, mes re lowenhaho bestes an gwel;
re wrello peub oll re beu dinythys kyni, mes re lowenhaho
an gwarthek ha'n flockys. [66] Rag gwell yn feur yw gansa i es
dell yw genen ni; rag nyns esons i ow kwaytyas gwirvreus, ha
ny wodhons a-dro dhe dorment na selwyans ambosys dhedha
wosa mernans. [67] Pana brow a vydh dhyn, ni dhe vos gwithys
byw mes tormentys yn tynn? [68] Rag tus oll a veu genys yw
maglennys yn kammweythresow, ha leun a beghosow, ha

beghys gans treuspassow. [69] Martesen gwell via ragon mar ny ven ow tos dhe vreus wosa merwel.'

[70] Ev a worthebis dhymm, 'Pan wrug an Ughella an bys hag Adam ha seul a dheuth dhyworto, yn kynsa ev a bareusis an vreus ha'n taklow kevrennys gans an vreus. [71] Lemmyn ytho konvedh dhyworth dha eryow dha honan, rag ty a leveris y hwra an brys tevi genen. [72] Ytho rag henna, an re usi trigys y'n nor a vydh tormentys, rag i a wrug anewnder, kyn feu dhedha konvedhes; ha kyn tegemersens an gorhemynnow, ny's gwithsons; ha kyn kavsons an lagha, dislel vons dhe'n pyth a dhegemersons. [73] Ytho pandr'a yllons leverel y'n vreus, po fatel worthebons y'n termynyow diwettha? [74] Pes termyn re beu perthyans dhe'n Ughella gans trigoryon an norvys – a-der ragdha i aga honan, mes drefen an termynyow a ragordenas.'

Studh an Re Varow Kyns an Vreus

[75] My a worthebis, 'Mar kevis gras y'th wolok, Arlodh, diskwedh hemma ynwedh dhe'th was: wosa merwel, kettel vydh pubonan oll wortiwedh ow taskor an enev, a vedhyn gwithys yn powes bys pan dheu an termynyow na pan vedhydh ow talleth nowydhhe an kreacyon, po a vedhyn ni tormentys desempis?' [76] Ev a worthebis, 'My a dhiskwedh henna dhis ynwedh, mes na wra kesunya dha honan gans an re a skorn, na na niver dha honan gans an re yw tormentys. [77] Rag yma dhis tresor a oberow gwithys gans an Ughella, mes ny vydh diskwedhys dhis bys a'n termynyow diwettha. [78] Lemmyn a-dro dhe vernans, an dyskans yw: Wosa an arghadow diwettha dhe dhos dhyworth an Ughella bos res nebonan dhe verwel, kettel a an spyrys yn-mes a'n korf ha dehweles dhodho ev neb a'n ros, kyns oll ev a re glori dhe'n Ughella. [79] Mars yw ev onan a'n re a skornyas ha ny withas fordh an Ughella, ow tispresya y lagha hag ow kasa an re a berth own a Dhuw, [80] ny wra spyrysyon a'n par ma mos y'n trigvaow, mes desempis i a wander a-dro yn torment, prest ow kyni ha trist, ha henna yn seyth fordh. [81] An kynsa fordh, rag i dhe skornya lagha an Ughella. [82] An nessa fordh, rag ny yllons lemmyn gul edrega da,

may fewons. [83] An tressa fordh, i a wel an pewas gwithys rag
an re a drestyas kevambosow an Ughella. [84] An peswora fordh,
i a vydh ow prederi a'n torment gwithys ragdha y'n termynyow
diwettha. [85] An pympes fordh, i a wel fatel yw trigvaow an re
erel gwithys gans eledh yn town down. [86] An hweghves fordh,
i a wel fatel vydh re anedha ow tremena bys yn torment. [87] An
seythves fordh, yw gweth es oll an fordhow ragleverys, rag i a
deudh dhe-ves yn tien yn bismer, ha bos distruys gans sham, ha
gwedhra gans own, ow kweles glori an Ughella, may peghsons
yn y wolok pan ens i byw, ha may fedhons breusys yn y wolok
y'n termynyow diwettha.

[88] 'Hemm yw aray seul a withas fordhow an Ughella, pan
vedhons diberthys dhyworth aga lester podradow. [89] Y'n
termyn mayth ens i byw ynno, yth esens ow lavurya yn servis
an Ughella, ha sevel orth peryl pub eur, may kwitthens lagha
Riyas an lagha yn perfydh. [90] Ytho hemm yw an dyskas a-dro
dhedha: [91] Yn kynsa i a wel gans lowena meur y glori ev neb a's
degemmer, rag i a gyv powes yn seyth ordyr. [92] An kynsa ordyr,
rag i a strivyas gans lavur bras dhe dryghi an drokpreder a veu
genesik ynna, ma na wrella aga ardhynya dhyworth bewnans
bys yn ankow. [93] An nessa ordyr, rag i a wel an ankombrynsi
may hwra an re dhidhuw gwandra ynno, ha'n kessydhyans a
wra aga gortos. [94] An tressa ordyr, i a wel an dustuni a-dro
dhedha degys ganso ev neb a's formyas, i dhe witha, der aga
bewnans, an lagha a veu res dhedha avel trest. [95] An peswora
ordyr, i a gonvedh an powes usi dhedha, kuntelys yn aga
chambouryow, ha gwithys yn taw down gans eledh, ha'n glori
a wra aga gortos y'n termynyow diwettha. [96] An pympes ordyr,
i a lowenha rag i dhe dhiank lemmyn a'n pyth yw podradow,
ha kavos an eretons a dheu; hag ynwedh i a wel an tebel studh
ha'n lavur may fons delivrys dhyworta, ha'n rydhses efan a
vedhons ow tegemeres, dhe lowenhe ynno bys vykken. [97] An
hweghves ordyr, pan yw diskwedhys dhedha fatel wra aga
fassow splanna avel an howl, ha fatel vedhons gwrys avel golow
an ster, anpodradow alena rag. [98] An seythves ordyr, yw brassa
es oll an re ragleverys, rag i a lowenha gans bolder, ha rag i

a vydh kolonnek heb deray, hag i a vydh lowen heb own; rag i a fysk yn-rag dhe weles y fas ev neb a wrens y servya pan ens byw, ha dhyworth neb i a dhegemmer pewas pan vedhons glorifiys [99] Hemm yw ordyr enevow an re ewn, dell yw dyllys alemma rag; ha'n taklow ragleverys yw fordhow a dorment a vydh godhevys alemma rag gans an re na woslowsons.'

[100] Ena my a worthebis, 'Ytho a vydh termyn res dhe'n enevow, wosa i dhe vos diberthys dhyworth an korfow, dhe weles an taklow a gewssys dhymm anedha?' [101] Yn-medh ev dhymm, 'Y fydh dhedha kummyas seyth dydh, may hallons gweles y'n seyth dydh na an taklow ragleverys; a'y wosa i a vydh kuntelys dh'aga thrigvaow.'

Nyns eus Pysi rag an Re Dhidhuw

[102] My a worthebis, 'Mar kevis gras y'th wolok, diskwedh dhymm ynwedh mar kyll an dus wiryon pledya rag an dhidhuw dydh breus, po pysi an Ughella ragdha, [103] tasow rag mebyon po mebyon rag kerens, breder rag breder, eseli teylu rag neshevin, kothmans rag an re yw moyha kerys gansa.' [104] Ev a worthebis dhymm, 'Rag ty dhe gavos gras y'm golok, my a dhiskwedh hemma ynwedh dhis. Dydh breus yw dydh a ervirans hag a dhiskwedh dhe beub oll an sel a wirder. Dell ny wra tas danvon y vab, na mab y das, na mester y was, na kothman y dhen an moyha kerys, dhe vos klav, po dhe goska, po dhe dhybri, po dhe vos yaghhes yn y le, [105] yndella ny bys den vyth rag aral, na ny worr begh war aral; rag ena pubonan oll a dheg y wiryonedh ha'y anwiryonedh y honan.'

[106] My a worthebis, 'Fatel gevyn ytho Abraham dhe bysi yn kynsa rag pobel Sodom, ha Moyses rag agan tasow a beghas y'n gwylvos,[a] [107] ha Yoshua a'y wosa rag Israel yn dedhyow Akan, [108] ha Samuel yn dedhyow Sowl, ha Davydh rag an pla, ha Solomon rag an re a dheuth dhe'n sakrans, [109] hag Elias rag an re a dhegemeras an glaw, ha ragdho ev neb a veu marow, ma fewa, [110] ha Hezekia rag an bobel yn dedhyow Sennagherib,

a 7:106 Gwersow 106 bys 140 yw niverys 36 bys 70 y'n Vulgat ha KJV.

ha lies aral a bysis rag lies? [111] Ytho mar kylli an re wiryon
pysi lemmyn rag an re dhidhuw, pan yw podredhes ynkressys
hag anwiryonedh moghhes, prag na yll henna bos yndella
ynwedh?' [112] Ev a worthebis, 'Nyns yw an bys a-lemmyn an
diwedh; ny drig an glori leun ynno; rag henna an re grev a bysi
rag an re wann. [113] Dydh breus a vydh diwedh an oos ma ha
dalleth an oos anvarwel a dheu, may fydh podredhes tremenys
dhe-ves. [114] Difyk klorder a dheu dhe dhiwedh, diskryjyans
a vydh treghys dhe-ves, gwiryonedh a ynkress, ha gwirder a
omdhiskwedh. [115] Rag henna ny yll den vyth kemeres merci
anodho ev neb a veu dampnys y'n vreus, na pystiga nebonan
yw budhek.'

Kynvan war Denkys Brassa Rann an Dus

[116] My a worthebis, 'Hemm yw ow hynsa ha diwettha lavar:
gwell via mar ny wrussa an dor dinythi Adam, poken wosa
y dhinythi, y lesta rag pegha. [117] Rag pandr'a vydh an prow,
pubonan dhe vewa yn tristyns lemmyn, ha wosa merwel
gwaytyas kessydhyans? [118] A Adam, pandr'a wrussys? Mar
peghsys jy, ny veu an kodh ragos ty dha honan, mes ragon ni
ynwedh dha dhiyskynysi. [119] Rag pandr'yw an prow dhyn ni,
mars yw termyn heb diwedh ambosys dhyn, mes ni re wrug
oberow a dhre mernans? [120] Po gwlaskor heb diwedh dhe vos
ambosys dhyn, mes ni yw gwrys euver yn tien? [121] Po trigvaow
saw ha yagh gwithys ragon, mes ni re omdhug yn trog? [122] Po
glori an Ughella dhe dhifres an re a omdhug yn onester, mes
ni re gerdhas yn fordhow pur dhrog? [123] Po paradhis dhe vos
diskwedhys, may fydh y frut ow pesya heb podredhes, mayth
eus ynno palster ha yaghheans, [124] mes ny wren y entra, rag
ni re vewas yn fordhow divlas? [125] Po fassow an re a's tevo
omvaystri dhe splanna moy es an ster, mes agan fassow a
vydh moy du es an tewolgow? [126] Rag hedre ven byw hag ow
kul anewnder, ny bredersyn pandr'a vedhen ow perthi wosa
mernans.'

[127] Ev a worthebis, 'Hemm yw styr an kesstrif yw gwrys gans
pub den genys y'n norvys: [128] mars yw fethys ev a berth dell

leversys jy, mes mars yw budhek ev a dhegemmer an pyth a leveris vy. [129] Rag homm yw an fordh a gewsis Moyses anedhi, hag ev yn fyw, ow kewsel orth y bobel, “Dewis dhis bewnans, may fewydh.” [130] Mes ny’n kryssons ev, na’n brofosi war y lergh, na hwath my ow honan neb a gewsis dhedha. [131] Ytho ny vydh tristyns yn aga distruyans, dell vydh lowena y’n re may fydh selwyans surhes ragdha.’

Ezra a Elow dhe Dhuw rag Merci

[132] My a worthebis, ‘My a wor, arlodh, an Ughella dhe vos gwelys truedhek lemmyn, rag ev dhe gemmer truedh a’n re na dheuth hwath y’n bys; [133] ha grassyes, rag ev dhe vos grassyes dhe’n re a dreyl dh’y lagha yn edrega; [134] ha meur y berthyans, rag ev dhe dhiskwedhes perthyans dhe’n re a beghas, drefen i dhe vos y ober y honan; [135] ha hel, rag gwell ganso ri ages kemeres dhe-ves; [136] ha meur y druedh, rag ev dhe voghhe y druedhow moy ha moy dhe’n re yw byw ha dhe’n re re dremenas ha dhe’n re usi ow tos. [137] Rag mar ny wrella aga moghhe, ny via bewnans dhe’n bys ha’y drigoryon. [138] Ha riyas yw ev, rag mar ny rolla ev dhyworth y dhader, may fe an re a wrug anewnder bos difresys a’ga anewnderyow, ny allsa unn degves a vil a vab den kavos bewnans; [139] ha breusyas, rag mar ny affa an re a veu kreatys der y er, ha dilea aga hammwriansow pals, [140] ha martesen ny via gesys marnas pur voghes a’n routh dhiniver.’

8 Ev a worthebis dhymm, ‘An Ughella a wrug an bys ma rag lies, mes rag boghes yw an bys a dheu. [2] Mes my a lever dhis parabolen, Ezra. Govyn orth an nor, hag ev a lever dhis ev dhe ri myns meur a bri, mayth yw lestri priweyth gwrys, mes boghes doust may teu owr dhyworto; yndella yw fordh an bys a-lemmyn. [3] Lies re beu kreatys, mes ny vydh selwys marnas boghes.’

Ezra a Elow Merci war Dhuw

[4] My a worthebis, ‘Rag henna, ow enev, yv dha walgh a gonvedhes, ha devor furneth. [5] Rag ny dheuthys y’n bys dhe’th

vodh dha honan,[a] hag erbynn dha vodh ty a dhiberth, rag ny veu res dhis marnas termyn kott dhe vewa. 6 A Arlodh a-ughon, gront dhe'th was may pyssyn a-ragos, ha ro dhyn has yn agan kolon, ha gonisogeth yn agan konvedhes may fo frut anodho, may hallo pub den legrys kavos bewnans. 7 Rag nyns eus marnas ty dha honan, ha ni yw ober dha dhiwleuv, dell leversys.

8 'Ha rag ty dhe ri bewnans dhe'n korf yw gwrys lemmyn yn torr an vamm, ha keworra dhodho eseli, an pyth a greatsys yw gwithys saw yn tan ha dowr, ha naw mis an dorr a wodhev dha groadur formys ynni. 9 Mes an pyth a with ha'n pyth yw gwithys aga dew yw gwithys gans dha with jy. Ha pan dhaskor an dorr arta an pyth a veu formys ynni, 10 ty re worhemynnis may fo leth proviys dhyworth an eseli, henn yw dhyworth an dhiwvron, frut an bronnow, 11 may fo megys an pyth a veu formys rag termyn; ha wosa henna ty a'n syns y'th tregeredh. 12 Ty re'n magas y'th ewnder, ha'y dhyski y'th lagha, ha'y geredhi y'th furneth. 13 Ty a'n gorr dhe'n mernans avel dha greacyon, ha'y vewhe avel dha ober. 14 Ytho mar tistruydh yn skav nebonan a formsys gans lavur mar vras, prag y feu kreatys?

15 'Ha lemmyn my a lever hemma: A-dro dhe vab den oll, ty a wor an gwella; mes my a gews a'th pobel mayth ov vy grevys ragdha, 16 hag a-dro dhe'th eretons may hwrav vy kyni ragdha, hag a-dro dhe Israel mayth ov vy trist ragdha, hag a-dro dhe has Yakob mayth ov vy troblys ragdha. 17 Rag henna my a bys a-ragos ragov vy ow honan ha ragdha i, rag my a wel fatel on ni kodhys, trigoryon an tir. 18 Mes my re glewas y teu an vreus yn skon. 19 Ytho klew ov lev, ha konvedh ow geryow, ha my a gews a-ragos.'

Ezra a Bys Merci rag Peghadoryon

Dalleth geryow pysadow Ezra kyns ev dhe vos kemerys yn-bann. 20 'A Arlodh, ty neb yw trigys bys vykken, ha'th tewlagas yw ughelhes hag yma dha jambouryow y'n ayr, 21 ha'th tron yw dres musur ha'th glori dres konvedhes; y sev a-ragos ow krena

a 8:5 *Rag ny dheuthys y'n bys dhe'th vodh dha honan:* Amendys war-lergh an Syriek.

luyow an eledh, [22] hag orth dha worhemmyn treylys yns dhe wyns ha tan; sur yw dha er, fyrv yw dha lavarow, hag euthyk yw dha arghadow; [23] dha wolok a segh an downderyow ha'th sorr a wra dhe'n menydhyow teudhi dhe-ves, ha'th wirder yw fastys bys vykken: [24] klew, Arlodh, pysadow dha was, ha gans dha dhiwskovarn degemmer gorholedh dha groadur; klew ow geryow. [25] Rag hedre vewiv my a gews, ha hedre vo genev konvedhes my a worthyp. [26] Na vir orth kammweythresow dha bobel, mes orth an re a'th serv yn lelder. [27] Na vir orth attentys an re dhidhuw, mes orth an re a with dha dhustuniow gans dolor. [28] Na breder a'n re a vewas yn trog a-ragos, mes porth kov a'n re a aswonis own ahanas a'ga bodh. [29] Na vynn distrui an re vewas avel an bestes, mes mir orth an re a dhyskas dha lagha yn splann. [30] Na sorr gans an re yw breusys dhe vos gweth es bestes, mes kar an re a drestyas pupprys y'th glori. [31] Rag ni ha'gan tasow re sewyas hensyow ankow, mes yth yw drefen ni peghadoryon y fedhydh gelwys truedhek. [32] Rag mar mynsys kemeres truedh ahanan, na'gan beus oberow gwirvreus, ena ty a vydh gelwys truedhek. [33] An re ewn ytho, rag bos dhedha oberow pals gwithys genes, a dhegemmer pewas yn-mes a'ga oberow aga honan. [34] Mes pyth yw mab den may serrydh ganso, po agh podredhek rag ty dhe vos mar hwerow er y bynn? [35] Rag yn gwir, nyns eus den vyth yn-mysk an re a veu genys na omdhug yn tidhuw; hag yn-mysk an re a veu yn fyw na gammwrug. [36] Rag yn henna yth yw dha ewnder ha'th tader diskwedhys, pan os truedhek dhe'n re nag eus dhedha substans a oberow da.'

Duw a Lowenha yn Selwyans an Re Ewn

[37] Ev a worthebis dhymm, 'Nebes taklow ty re worthebis yn ewn, ha herwydh dhe eryow yndella y fydh. [38] Rag yn hwir ny wrav vri a'n re a beghas, na'ga mernans, na'ga breus, na'ga dampnacyon; [39] mes my a lowenha war wrians an re wiryon, hag ynwedh war aga fergherinses, aga selwyans, ha'n pewas a dhegemerons. [40] Dell glewis vy ytho, yndella y fydh. [41] Rag dell wra an tiek hasa meur a has war an tir ha plansa lies gwedhen,

mes ny dheu yn-bann yn y seson puptra a veu hesys, na ny wra puptra a veu plensys gwreydhya; yndella ynwedh yth yw gans an re a veu hesys y'n bys: ny vydh pubonan anedha selwys.'

Mab Den Yw Haval dhe Has

42 My a worthebis, 'Mar kevis gras, gas vy dhe gewsel. 43 Dell yll has an tiek fyllel tevi, rag ny dhegemeras glaw dhyworthis y'n seson, po mar pydh distruys gans re a law, pedri a wra. 44 Mes mab den, formys gans dha dhiwleuv, ha gelwys imach ahanas, rag yth os ta haval dhodho, may hwrussys puptra ragdho ev – a'n gwrussys haval dhe has tiek? 45 Na sorr genen, mes kemmer truedh a'th pobel, rag truedhek os a'th kreacyon.'

Duw a Ambos Paradhis dhe Ezra ha Kessydhyans dhe'n Re Dhrog

46 Ev a worthebis dhymm, 'An taklow a-lemmyn yw rag an bobel a-lemmyn, ha taklow a dheu rag an termyn a dheu. 47 Rag pell os ta a allos kara ow kreacyon moy es dell wrav vy y gara. Mes ty re hevelebis dha honan yn fenowgh dhe'n re gammhynsek; na wra yndella. 48 Mes hwath yn hemma marthys os yn golok an Ughella, 49 rag ty dhe omuvelhe, dell dhelledh ragos, ha ny omwrussys yn-mysk an re wiryon. Ytho dhe voy y fedhydh glorifiys. 50 Rag lies tra anfeus a vydh gwrys dhe'n re yw trigys y'n bys, rag i re gerdhas yn gooth meur. 51 Mes ty preder ragos jy dha honan, ha hwila an glori gwithys rag an re avelos; 52 ragowgh hwi yw paradhis ygerys, an wedhen a vewnans yw plensys, an oos a dheu yw pareusys, palster yw proviys, cita yw drehevys, powes yw apoyntys, dader yw fastys ha furneth gwrys perfydh kyns. 53 Gwreydhen droktra yw kes dhyworthowgh gans sel, gwander yw pellhes dhyworthowgh, hag ankow yw kudhys; yfarn re fias, ha podredhes yw ankevys. 54 Dolors re dremenas dhe-ves, hag y'n diwedh tresor anvarwoleth yw diskwedhys. 55 Rag henna na wovyn pella a-dro dhe'n routh usi ow mos dhe goll. 56 Rag i a gavas aga rydhses, mes i a dhispresyas an Ughella, ha skornya y lagha, hag i a forsakyas y fordhow. 57 Hwath pella i re drettyas an re wiryon yn-dann dreys, 58 ha leverel yn aga holon nag eus

Duw, kyn hwodhyens y ferwons [59] Rag kepar dell y'gas gorta
hwi an taklow ragleverys, yndella seghes ha payn yw parys
ragdha i. Rag ny vynnas an Ughella mab den dhe vos distruys;
[60] mes an re a veu kreatys aga honan re dhefolyas y hanow ev
neb a'n gwrug, ha ny aswonsons gras dhodho ev neb a bareusis
bewnans ragdha lemmyn. [61] Hemm yw prag y teu ow breus
nes lemmyn; [62] ny dhiskwedhis hemma dhe bubonan, marnas
dhiso jy, ha nebes re avelos.'

Toknys an Termynyow Diwettha

Ena my a worthebis, [63] 'Arlodh, ty re dhiskwedhas dhymm
lemmyn meur a'n toknys a wredh y'n termynyow diwettha,
mes ny dhiskwedhsys dhymm p'eur y's gwredh.'

Toknys an Diwedh

9 Ev a worthebis dhymm, 'Musur y'th vrys gans rach,
ha pan welydh re a'n toknys ragleverys dhe dremena,
[2] ena ty a gonvedh henna dhe vos an keth termyn pan vydh
an Ughella ow talleth vysytya an bys a greatyas. [3] Ytho pan
omdhiskwedh y'n bys dorgrysyow, tervans poblow, brasow
kenedhlow, hockyans ledyoryon, deray pennsevigyon, [4] ena
ty a gonvedh an re ma dhe vos an pyth a gewsis an Ughella
anedha a-dhia'n dedhyow kyns, a-dhia'n dalleth. [5] Kepar dell
eus dhe buptra a veu gwrys y'n bys dalleth ha diwedh apert,
[6] yndella ynwedh yw termynyow an Ughella: an dallethow yw
apert yn marthusyon hag oberow gallosek, ha'n diwedh yn
gweythresow ha toknys.

[7] 'Pubonan neb a vydh selwys hag a yll skapya der y oberow
y honan, po der an fydh may krysis ynni, [8] a vydh gwithys saw
dhyworth an peryllow ragleverys, hag ev a wel ow selwyans y'm
tir hag a-ji dhe'm oryon, a wrugavy aga sanshe ragov ow honan
a'n dalleth. [9] Ena sowdhenys vydh an re a debeldhyghtyas ow
fordhow, ha'n re a's skonyas gans bismer a drig yn tormentys.
[10] Rag myns na'm aswonis yn aga bewnans, hag a dhegemeras
ow benathow, [11] ha myns a skornyas ow lagha pan esa rydhses
hwath dhedha, [12] ha ny's konvedhsons pan esa hwath dhedha
chons a edrega, mes i a's dispresyas – wosa mernans, y kodh

dhedha y aswon gans torment. [13] Na vydh hwansek ytho dhe wodhvos fatel vydh an re dhidhuw tormentys, mes govyn fatel vydh an re wiryon selwys; dhedha i yw an bys, ha ragdha i an bys a veu gwrys.'

[14] My a worthebis, [15] 'Dell leveris vy kyns, ha leverel lemmyn, ha'y leverel a-wosa, yma moy ow mos dhe goll ages an re a vydh selwys, [16] kepar dell yw tonn brassa ages dryppen a dhowr.'

[17] Ev a worthebis, 'Kepar dell yw an gwel, yndella ynwedh yw an has; ha kepar dell yw an bleujyow, yndella ynwedh yw an liwyow; ha kepar dell yw an lavur, yndella ynwedh yw an askor; ha kepar dell yw an tiek, yndella ynwedh yw an leur-drushya. [18] Kyns an bys dhe vos kreatys rag tus dhe vewa ynno, pan esen vy orth y bareusi rag an re trigys ynno lemmyn, ny gewsis den vyth er ow fynn, rag nyns esa den vyth yn fyw. [19] Mes lemmyn an re kreatys y'n bys ma, spit dhe voos byth na fyll ha lagha na yll bos doutys, yw podredhek yn aga drog hensyow. [20] Ytho my a brederis a'm bys, hag otta, galsa dhe goll; ha'm norvys, hag otta, yth esa yn peryl drefen drog dhevisyow an re a dhothya ynno. [21] My a welas hemma, ha skant ny yllis sparya den vyth; mes my a withas ragov ow honan unn grappa yn-mes a vagas, hag unn plans yn-mes a goswik vras. [22] Ytho gas an routh dhe vos dhe goll neb a veu genys yn euver, mes gas dhe'm grappa bos gwithys, ha'm plans; rag gans lavur bras my a's gwrug perfydh.

[23] 'Byttegyns y kodh dhis gortos hwath seyth dydh moy. Na hepkor boos ynna, [24] mes ke yn park a vleujyow le na veu chi drehevys ynno, ha deber unsel bleujyow an park; na wra tastya kig nag eva gwin, mes bleujyow heb ken, [25] ha gwra pysadow heb hedhi dhe'n Ughella. Ena my a dheu ha kewsel genes.'

An Peswora Gwelesigeth: an Lagha a Bes

[26] Ytho my eth yn-rag, kepar dell leveris dhymm, bys yn park gelwys Ardat; ha my a esedhas ena yn-mysk an bleujyow, ha dybri rann a losowys an park, ha'n voos na a veu lowr ragov.

27 Wosa eth dydh, ha my esedhys war an gwels, ow holon a veu
troblys arta a-berth ynnov, avel kyns.

28 Ena ow ganow a veu ygerys, ha my a dhallathas kewsel
a-rag an Ughella: 29 'A Arlodh, ty a dhiskwedhas dha honan
dhymm, dh'aga thasow y'n gwylvos pan dheuthons yn-mes a
Ejyp, ha pan dheuthons bys yn gwylvos na via trettys, ha difrut;
ha ty a leveris dhedha, 30 "Klew vy, ty Israel, ha goslow orth ow
geryow, a has Yakob. 31 Rag my a has ow lagha ynnowgh, ha hi a
dheg frut ynnowgh, ha hwi a vydh glorifiys dredhi bys vykken."
32 Rag kyn tegemeras agan tasow an lagha, ny's sewsons na ny
withsons an ordenansow. Mes nyns eth frut an lagha dhe goll,
ha ny yllis, rag dhiso jy y feu. 33 Mes an re a's degemeras eth
dhe goll, rag ny withsons an pyth a via hesys ynna. 34 Hag otta,
an usadow yw, pan dhegemmer an dor has, po an mor gorhel,
po neb lester boos po diwes, ha pan vo distruys an pyth a veu
hesys po lonchys po gorrys a-ji, 35 distruys yns; mes an taklow
a veu ynna yw gesys; mes genen ni nyns yw yndella. 36 Rag ni,
degemeroryon an lagha, a dhe goll dre beghes, hag ynwedh
agan kolon, an lester a's synsis. 37 Mes nyns a dhe goll an lagha
hy honan, mes hi a bes yn hy glori.'

Gwelesigeth an Venyn Alarek

38 Pan esen ow kewsel an taklow ma y'm kolon, my a viras
a-dro, ha gweles benyn a-dhyghowbarth, hag otta, yth esa ow
kyni hag owth ola gans lev ughel, grevys meur yn hy enev;
hy dillas o skwardys, hag yth esa lusu war hy fenn, 39 Ena my
a dewlis a-denewen an prederow a lenwi ow brys, ha treylya
dhedhi ha leverel, 40 'Prag yth esos owth ola, ha prag yth os ta
grevys y'th enev?'

41 Yn-medh hi dhymm, 'Gas my ow honan, ow arlodh, mayth
olliv ha keworra dhe'm dolor, rag hwerow meur ov y'm enev,
hag uvelhes yn feur.' 42 Yn-medhav dhedhi, 'Pandr'a hwarva?
Lavar dhymm.' Yn-medh hi dhymm, 43 My dha vaghteth a veu
anvap, heb flogh, kyn feu dhymm gour deg bledhen warn ugens.
44 Pub eur ha pub dydh y'n deg bledhen warn ugens na my a
bysis war an Ughella. 45 Wosa deg bledhen warn ugens Duw a

woslowas dhe'th vaghteth, ha mires war ow uvelder, ha gul vri a'm galar, hag ev a ros dhymm mab. My a gavas lowena veur warnodho, ha'm gour ha'm kentrevogyon ynwedh; ha ni a ros enor bras dhe'n Gallosek. [46] My a'n magas gans meur a rach. [47] Wosa ev dhe devi my a dheuth dhe gavos gwreg ragdho, ha my a settyas dydh rag an demedhyans.

10 'Mes pan eth ow mab a-ji dh'y jambour, ev a godhas yn farow. [2] Ytho ni oll a dhifudhas agan lugern, hag oll ow hentrevogyon a assayas ow honfortya; ytho my a dewis bys yn gorthugher an nessa dydh. [3] Wosa i dhe worfenna ow honfortya, rag my dhe dewi, my a sevis y'n nos ha fia, ha dos y'n park ma, dell welydh. [4] Ha lemmyn ny vynnav dehweles y'n cita, mes pesya omma, heb naneyl dybri boos nag eva, mes ow kyni heb hedhi bys pan verwiv.'

[5] Ena my a asas ow ombrederow hag a worthebis dhedha yn sorr, ow leverel, [6] 'A ty, moy gocki es benenes oll, a ny welydh agan kynvan, ha'n taklow a hwarva dhyn? [7] Rag Sion, an vamm ahanan ni oll, yw yn tristyns bras, hag uvelhes yn town. [8] Res yw kyni lemmyn, rag yth eson ni oll ow kyni; ha bos trist, rag ni oll yw trist. Nyns os ta trist marnas rag unn mab. [9] Govyn orth an nor, hag ev a lever dhis, hi yw neb a dhegoodh kyni, drefen an niver bras a veu genys ynni. [10] A-dhia'n dalleth tus oll a veu genys anedha, hag erel a vydh ow tos; hag otta, namnag oll a gerdh bys yn koll, ha routh anedha a dheu dhe dhistruyans. [11] Piw ytho y tegoodh dhodho kyni moy, hi neb a gollas routh mar vras, po ty usi ow kalari rag onan? [12] Mes mar leverydh dhymm, "Nyns yw ow hynvan vy kepar ha kynvan an nor, rag my re gollas frut ow thorr, a dhinythis gans glosow; [13] mes rag an nor, yth yw war-lergh fordh an nor, an routh a-lemmyn a dheves y'n keth fordh dell dheuth;" [14] ena my a lever dhis, kepar dell dhinythsys gans angos, yn kettella an nor re dhaskorras y frut a'n dalleth dhodho ev neb a'n gwrug. [15] Lemmyn ytho, gwith dha dristyns dhiso jy dha honan, ha porth yn kolonnek an taklow a dheuth warnas. [16] Rag mar aswonydh ervirans Duw dhe vos ewn, yn termyn ty a dhegemmer dha vab, ha ty a

vydh enorys yn-mysk benenes. [17] Ytho ke a-ji dhe'n cita dhe'th wour.'

Yn-medh hi dhymm, [18] 'Ny wrav henna, na nyns av a-ji dhe'n cita, mes my a verow omma.' [19] My a gewsis arta dhedhi, [20] 'Na wra henna, mes sew ow hussul: rag pygemmys yw eskerens Sion? Ha bydh konfortys drefen dolor Yerusalem. [21] Rag ty a wel fatel veu agan sentri forsakys, ha'gan alter terrys dhe'n dor, ha'gan tempel distruys; [22] agan telyn re beu uvelhes, agan hymna re dewis, agan lowena re dhiwedhas; golow agan kantolbren re beu difudhys, argh agan kevambos re beu pyllys, agan taklow sans re beu defolys, ha'n hanow a veu gelwys warnan namna veu disakrys; agan fleghes re wodhevis bismer, agan oferysi re beu leskys, agan Levysi res eth dhe-ves yn kethneth, agan gwerghesow re beu defolys, ha'gan benenes re beu ravnys; agan tus wiryon re beu degys dhe-ves, ha'gan fleghigyow re beu tewlys mes, agan gwer yowynk res eth yn kethneth ha'gan gwer allosek re beu gwrys dinerth. [23] Ha'n pyth yw an gwettha oll, sel Sion re gollas hy glori, ha re beu daskorrys yn diwleuv an re a wra agan kasa. [24] Ty ytho shack dhe-ves dha dristyns bras ha gorr dhe denewen dha dholors pals, may kemerro an Gallosek truedh ahanas arta, ha may rollo an Ughella powes dhis ha dha dhifres a'th lavuryow.'

[25] Pan esen ow kewsel gensi, otta, hy fas a splannas yn pur dromm, ha'y fisment a lughesis, ma'm beu own anedhi, ha my a omwovynnas pandr'a ve hemma. [26] Desempis hi a dhellos kri bras leun a own, may kryghyllis an dor drefen an son. [27] My a viras, hag otta ny veu ena an venyn a welis vy na fella, mes yth esa cita ow pos drehevys, ha tyller bras a omdhiskwedhas dhyworth an selyow. Own a'm beu, ha my a grias gans lev ughel, ha leverel, [28] 'Ple'ma an el Uriel neb a dheuth dhymm yn kynsa? Rag ev a veu neb a'm dros bys yn oll an sowdhan bras ma; ow diwedh yw treylys dhe bodredhes, ha'm pysadow dhe geredh.'

Uriel a Styr an Welesigeth

29 Pan esen ow kewsel an geryow ma, otta, y teuth dhymm an
el a dheuth dhymm yn kynsa, ha mires orthiv. 30 Yth esen ow
krowedha kepar ha korf marow, ha'm skians re bia kemerys
dhe-ves. Ev a synsis ow leuv dhyghow ha'm konfortya, ha'm
settya war ow threys. Yn-medh ev dhymm, 31 'Pandr'a hwer
dhis? Prag yth os ta sowdhenys, ha prag yth yw dha skians ha
prederow dha golon sowdhenys?'

32 Yn-medhav, 'Rag ty a'm forsakyas yn tien. My a wrug
war-lergh dha eryow ha mos y'n park, hag otta, my a welas,
hag a wel lemmyn, taklow na allav aga derivas.' 33 Yn-medh
ev dhymm, 'Sav yn-bann avel gour, ha my a'n styr dhis.' 34 Yn-
medhav, 'Kows, ow arlodh, saw na wra ow forsakya, ma na
verwiv yn euver. 35 Rag my re welas taklow na wodhvev, ha
klewes taklow nag esov orth aga honvedhes. 36 Po yw ow brys
tollys, ha'm enev ow koska? 37 Lemmyn ytho, my a'th pys,
diskwedh dhymm styr an welesigeth ma.'

Ev a worthebis dhymm, 38 'Goslow orthiv, ha my a dhysk
dhis, ha leverel dhis a-dro dhe'n taklow a ownydh; rag an
Ughella re dhiskudhas dhis lies kevrin. 39 Ev re welas dha fordh
wiryon, rag ty o trist heb hedhi rag dha bobel, ha ty a gynis yn
feur war Sion. 40 Hemma ytho yw styr an welesigeth. An venyn
a welsys namnygen, 41 neb a welsys ow kyni, ha ty a dhallathas
hy honfortya, 42 (mes lemmyn ny welydh furv an venyn, mes
yth omdhiskwedhas dhis cita ow pos drehevys), 43 ha neb a
dherivas dhis a-dro dhe anfeus hy mab: hemm yw an gwir
styryans. 44 An venyn a welsys yw Sion, a welydh lemmyn avel
cita ow pos drehevys. 45 An reson hi dhe leverel dhis hy bos
anvap deg bledhen warn ugens yw, rag y feu tri mil vledhen
pan na veu offrynnow hwath gwrys ynni. 46 Ha wosa tri mil
vledhen Solomon a dhrehevis an cita, hag offrynna offrynnow;
henn yw an termyn may tinythis an anvap mab. 47 Pan leveris
hi dhis hi dh'y vaga gans rach, hemm yw an termyn may feu
Yerusalem anedhys. 48 Pan leveris hi dhis "Ow mab a verwis
hag ev ow mos a-berth yn y jambour," hag anfeus dhe dhos

warnedhi, henn yw an terros a veu gwrys dhe Yerusalem.
49 Otta, ty a welas hy hevelep, fatel gynis rag hy vab, ha ty a
dhallathas hy honfortya rag an taklow a hwarva. An re ma yw
an taklow yw res aga diskudha dhis.

50 'Lemmyn an Ughella, ow kweles ty dhe vos trist a'n enev,
hag ow kodhav rygdhi a leun golon, re dhiskwedhas dhis
splander hy glori, ha'y semlans teg. 51 Rag an reson ma my a
leveris dhis bos res ty dhe wortos y'n park, tyller le na via chi
drehevys. 52 Rag my a wodhva, an Ughella dhe vos ow talleth
diskwedhes an taklow ma dhis. 53 Ytho my a leveris dhis, res
yw dhis mos y'n park, le na via sel a dhrehevyans vytholl.
54 Rag ny yll drehevyans vytholl a vab den pesya yn tyller may
fydh cita an Ughella diskudhys.

55 'Ty ytho, na borth own, ha na as dha golon dhe vos
dyegrys; mes deus a-bervedh ha gwel splander ha braster an
drehevyans, kemmys dell yll dha dhewlagas y weles. 56 Wosa
henna ty a glew, kemmys dell yll dha dhiwskovarn y glewes.
57 Rag moy gwynnvys os es lies, ha ty re beu gelwys dhe vos
gans an Ughella, dell na veu gelwys marnas boghes tus. 58 Mes
gorta omma bys nos a-vorow, 59 ha'n Ughella a dhiskwedh dhis
gwelesigethow an taklow a vydh ev ow kul dhe'n re yw trigys
y'n nor y'n dedhyow diwettha.' Ytho my a goskas an nos na ha
ternos, kepar dell leveris dhymm.

Gwelesigeth an Er

11 Y'n nessa nos my a welas hunros, hag otta, er a
dheuth yn-bann dhyworth an mor, may feu dhodho
dewdhek askel bluvennek ha tri fenn 2 My a viras, hag otta ev a
lesas y eskelli dres oll an nor, hag oll gwynsow nev a hwythas
warnodho, ha'n kommol a guntelas a-dro dhodho. 3 My a viras,
hag yn-mes a'y eskelli y tevis eskelli a-dal dhedha, mes y fons
gwrys byghan ha munys. 4 Yth esa y bennow ow powes yn
kosel; an penn y'n kres o brassa es an pennow erel, mes yth
esa ev ynwedh ow powes gansa. 5 My a viras, hag otta yth esa
an er ow neyja gans y eskelli, hag ev a reynyas war an nor ha
war an re trigys ynno. 6 My a welas, fatel o puptra yn-dann nev

gostydh dhodho, ha ny wre nagonan y gontradia – nagonan a'n kreaturs war an nor. [7] My a viras, hag otta an er a yskynnas war y ewines, ow leverel, [8] 'Na wolyewgh hwi oll y'n keth termyn. Koskes pubonan yn y dyller, ha golyewgh an eyl wosa y gila, [9] mes bedhes an pennow gwithys dhe'n diwedh.'

[10] My a viras, hag otta nyns esa an lev ow tos dhyworth y bennow, mes yn-mes a gres y gorf. [11] My a reknas y eskelli a-dal, hag otta, yth ens i eth. [12] My viras, hag otta, unn askel a yskynnas a'n barth dhyghow, ha hi a reynyas war oll an nor. [13] Ha pan esa ow reynya, hy diwedh a dheuth, hag yth eth dhe goll, ha ny veu gwelys hy thyller. Ena an nessa a yskynnas ha reynya, ha hi a besyas reynya termyn hir. [14] Pan esa ow reynya, hy diwedh ynwedh a dheuth, hag yth eth dhe goll avel an kynsa. [15] Hag otta, lev a dheuth mes, ow leverel dhe'n askel, [16] 'Klew, ty neb re reynyas war an nor oll an termyn ma. My a dheriv hemma dhis, kyns ty dhe dhalleth mos dhe goll. [17] War dha lergh, ny wra nagonan reynya termyn mar hir, na hwath hanter an termyn.'

[18] Ena an tressa askel a omdhrehevis ha synsi rewl avel an eskelli kyns, ha hi ynwedh eth dhe goll. [19] Hag yndella y feu gans oll an eskelli erel an eyl wosa hy ben; yth esens ow synsi rewl hag ena ny vons gwelys arta. [20] My a viras, hag otta y'n termyn ow sewya yth esa eskelli owth omdhrehevel, i ynwedh a'n barth dhyghow, dhe synsi rewl. Re anedha a synsi rewl, mes yth ethons dhe goll desempis; [21] hag yth esa re erel owth omdhrehevel, mes ny yllens synsi rewl.

[22] Wosa an taklow ma, my a viras, hag otta an dewdhek askel ha diw a'n eskelli byghan res eth dhe goll, [23] ha ny veu tra vyth gesys war gorf an er marnas an tri fenn esa ow powes yn kosel, ha hwegh askel vyghan.

[24] My a viras, hag otta diw a'n eskelli byghan a veu diberthys, hag i a veu gesys yn-dann an penn a-dhyghowbarth, mes peder anedha a veu gesys yn aga thyller. [25] My a viras, hag otta yth esa an eskelli byghan ma ow tewlel towl dhe omdhrehevel ha synsi rewl. [26] My a viras, hag otta onan a veu drehevys yn-bann,

mes desempis yth eth mes a wel; [27] ha nessa ynwedh, ha skaffa
es an kynsa yth eth mes a wel. [28] My a viras, hag otta yth esa
an dhiw a veu gesys ow tewlel towl dhe synsi rewl aga honan.
[29] Pan esens i ow tewlel towl, onan a'n pennow esa ow powes
yn kosel, an penn y'n kres, a dhifunas. Hemma a veu brassa
es an dhew benn aral. [30] My a viras fatel veu an dhew benn
kesunys ganso, [31] hag otta, an penn a dreylyas gans an re esa
ganso, ha dybri an dhiw askel vyghan esa ow tewlel towl dhe
reynya. [32] Mes an penn ma a waynyas maystri war oll an nor
ha lordya war an re trigys ynno gans meur kompressans. Y feu
dhodho gallos war an norvys oll, moy es oll an eskelli a veu
kyns.

[33] My a viras wosa hemma, hag otta an penn y'n kres eth
mes a wel desempis, kepar ha'n eskelli erel. [34] Mes y feu gesys
dew benn, a reynyas yn kepar maner war an nor ha war an re
trigys ynno. [35] My a viras, hag otta an penn a-dhyghowbarth a
dhybris an penn a-gledhbarth.

Lew a Dhifun yn-mes a'n Goswik

[36] Ena my a glewas lev ow leverel dhymm, 'Mir a-ragos ha
preder an pyth welydh.' [37] My a viras, hag otta neppyth kepar
ha lew difun hag owth usa yn-mes a'n goswik. My a glewas
fatel dhellos lev mab den dhe'n er, ha leverel, [38] 'Klew, ha my
a gews orthis. An Ughella a lever dhis, [39] "A nyns os ta jy an
diwettha a'n peswar best a wrugavy aga kreatya dhe reynya
y'm bys, dredha may teffa diwedh ow thermynyow? [40] Ty, an
peswora neb re dheuth, re fethas oll an bestes a dheuth kyns,
ha ty re synsis rewl war an bys gans euth bras, ha war oll an
norvys gans an gwettha kompressans. Hag i[a] a anedhis oll an
norvys termyn mar hir gans toll.[b] [41] Ty re vreusis an norvys,
a-der gans gwirder; [42] rag ty re blagyas an re hwar ha pystiga an
re gosel. Ty re gasas an re a gews an gwir, ha kara gowleverysi;
ty re dhistruis anedhow an re a dheg frut, ha terri dhe'n dor
fosow an re na wrug dregyn dhis. [43] Dha donteth re dheuth

a 11:40 *i:* Po amendyans *ty.*

b 11:40 *toll:* Po *tolla.*

yn-bann bys y'n Ughella, ha'th wooth bys y'n Gallosek. [44] An Ughella re viras orth y dermynyow, hag otta diwedhys yns, ha kowlwrys yw y osow. [45] Rag henna, ty er, ty a dhe goll, ha'th eskelli euthyk, ha'th eskelli byghan pur dhrog, dha bennow spitus, dha ewines pur dhrog, hag oll dha gorf koog. [46] Ena an norvys oll a vydh difresys ha hebaskhes, delivrys dhyworth dha nell, ha may fo dhe'n norvys govenek y'n vreus, hag yn y dregeredh ev neb a'n gwrug."'

12 Pan esa an lew ow kewsel an geryow ma dhe'n er, my a viras, [2] hag otta an penn a veu gesys galsa mes a wel. An peder askel a wrussa tremena dhodho, a sevis dhe reynya, mes aga reyn a veu gwann ha leun a dervans. [3] My a viras, hag otta yth esens i ynwedh ow mos mes a-wel, hag yth esa oll korf an er gans tan, ha'n nor a veu dyegrys bras.

Ena my a dhifunas pur benndegys y'm brys hag yn own meur, ha my a leveris dhe'm spyrys, [4] 'Ty re dhros hemma warnav, ow hwilas fordhow an Ughella. [5] Yth ov vy hwath skwith y'm enev ha pur wann y'm spyrys, ha nyns eus ynnov nerth vytholl, drefen an own meur a veu dhymm an nos ma. [6] Lemmyn ytho my a bys an Ughella, may hwrello ow honfortya bys y'n diwedh.'

Styryans an Welesigeth

[7] Yn-medhav, 'A Arlodh gallosek, mar kevis gras y'th wolok, mars ov kevys gwiryon genes moy es re erel, ha mar teuth ow fysadow yn-bann yn hwir a-rag dha fas, [8] gwra ow honfortya, ha diskwedh dhymm, dha was, an styryans ha'n dielvennans a'n welesigeth euthyk ma, dhe dhri konfort leun dhe'm enev. [9] Rag ty re'm synsis wordhi may fo diskwedhys dhymm diwedh an termynyow, ha'n termynyow diwettha.'

Yn-medh ev dhymm, [10] 'Hemm yw styryans an welesigeth ma a welsys. [11] An er a welsys ow mos yn-bann dhyworth an mor yw an peswora gwlaskor a veu gwelys yn gwelesigeth Daniel dha vroder. [12] Mes ny veu styrys dhodho, dell wrav vy po dell wrugavy y styrya dhis. [13] An dedhyow a dheu pan sev gwlaskor war an nor, hag y fydh moy euthyk es oll an gwlaskordhow a veu kyns. [14] Ynni dewdhek myghtern a vydh ow reynya, onan

wosa y gila. [15] An nessa anedha ow talleth reynya a syns an rewl termyn hirra es nagonan aral a'n dewdhek. [16] Hemm yw styryans an dewdhek askel a welsys.

[17] 'A-dro dhe'n lev a glewsys ow kewsel dhyworth kres y gorf, a-der dhyworth y bennow, hemm yw an styryans. [18] Yn kres termyn y reyn y sord strifow nag yns byghan, hag y fydh an wlaskor yn peryl a godha. Ny godh y'n termyn na, mes y fydh ow taskavos hy hynsa nerth. [19] Ha pan welsys an eth askel vyghan ow klena orth y eskelli, hemm yw an styryans. [20] Eth myghtern a sev ynno, may fydh aga thermynyow anposek ha'n bledhynnyow skav. [21] Pan vydh kres an termyn ow tos nes, peswar anedha a vydh gwithys bys y'n termyn may fydh diwedh an vyghterneth ow tos nes, mes dew a vydh gwithys bys y'n diwedh.

[22] 'A-dro dhe'n tri fenn a welsys ow powes yn kosel, [23] hemm yw an styryans. Y'n y dhedhyow diwettha an Ughella a drehav tri myghtern, hag i a nowydhha lies tra ynni, hag i a gyv maystri war an nor [24] ha war an re trigys ynno, gans moy kompressans es oll an re a veu kyns. Rag henna gelwys yns pennow an er, [25] rag i a vydh an re a gowlwra y dhrog weythresow, ha gorfenna y dhiwettha gwriansow. [26] A-dro dhe'n penn bras a welsys ow mos mes a wel, onan a'n vyghternedh a verow yn y weli, mes gans tormentys. [27] A-dro dhe'n dhew a veu gesys, an kledha a's devor. [28] Rag onan anedha a vydh devorys gans kledha an aral yw ganso, mes y'n diwettha dedhyow ev ynwedh a godh der an kledha.

[29] 'A-dro dhe'n dhiw askel vyghan a welsys ow tremena dhe'n penn usi y'n barth dhyghow, [30] hemm yw an styryans. I yth yw an re a wrug an Ughella aga gwitha bys yn diwedh an er; hemm o an reyn gwann ha leun a dervans [31] dell welsys. An lew a welsys ow tifuna yn-mes a'n goswik hag owth usa, hag ow kewsel orth an er, ha'y geredhi rag y anewnder, hag a-dro dhe oll y lavarow a glewsys, [32] hemm yw an Untys, neb a wrug an Ughella y witha bys yn diwedh an dedhyow, neb a sev

dhyworth agh Davydh, neb a dheu ha kewsel[a] dhedha. Ev a's keredh rag aga gweythresow didhuw, ha rag aga anewnderyow, hag ev a dhisplet a-ragdha aga gweythresow arvedhus. 33 Rag yn kynsa ev a's dre yn fyw a-rag y vreus, ha'ga heredhi, ena aga distrui. 34 Mes gans merci ev a dhelirv remenant ow fobel, an re a veu sawys y'm oryon, hag ev a re dhedha lowena bys pan dheu an diwedh, dydh breus, a gewsis orthis anodho y'n dalleth. 35 Hemm yw an hunros a welsys, ha'n re ma yw y styryans. 36 Ty unsel yw wordhi dhe dhyski an kevrin ma a'n Ughella. 37 Ytho skrif yn lyver oll an taklow ma a welsys, ha'ga gorra yn tyller kudhys; 38 ha ty a's dysk dhe'n dus fur yn-mysk dha bobel, may hwodhes y hyll aga holon konvedhes ha gwitha an kevrinyow ma. 39 Mes ty worta omma seyth dydh moy, may fo diskwedhys dhis py pynag a vydh orth bodh an Ughella dhe dhiskwedhes dhis.' Ena ev a omdennas dhyworthiv.

An Bobel a Dheu dhe Ezra

40 Pan welas oll an bobel an seyth dydh dhe vos passys, ha ny dhehwelsen vy y'n cita, i oll a omguntelas war-barth, byghan ha bras, ha leverel dhymm, 41 'Fatel wrussyn pegha er dha bynn, ha py kamm a wrussyn dhis, ty dh'agan forsakya, hag esedha y'n tyller ma? 42 Rag yn-mes a'n brofosi oll ty unsel yw gesys dhyn, kepar ha bagas a grappys, ha kepar ha lugarn yn tyller tewl, ha kepar ha porth rag gorhel gwithys saw dhyworth anawel. 43 A nyns yw lowr an droglammow a wrug agan tochya? 44 Mar kwredh agan forsakya, pygemmys gwell via ragon mar pen ni ynwedh leskys y'n tan a loskas Sion. 45 Rag nyns on ni gwell es an re a verwis ena.' Hag i a olas gans lev ughel.

Ena my a worthebis dhedha, 46 'Bydh kolonnek, Israel; ha na vydh trist, chi Yakob. 47 Rag an Ughella a berth kov ahanowgh, ha ny wra a'n Gallosek agas ankevi yn agas strif. 48 Rag ny wrugavy agas forsakya, na omdenna dhyworthowgh, mes my re dheuth y'n tyller ma dhe bysi rag ynyalder Sion, ha dhe

---

a 12:32 *an dedhyow, neb a sev dhyworth agh Davydh, neb a dheu ha kewsel:* Ow sewya an Syriek. Nyns usi an geryow ma y'n Vulgat.

hwilas tregeredh, drefen uvelheans agan[a] sentri. [49] Lemmyn ytho kewgh tre pubonan ahanowgh, ha my a dheu dhywgh wosa an dedhyow ma.' [50] Ytho an bobel eth yn-rag dhe'n cita, dell leveris vy dhedha. [51] Mes my a besyas esedha y'n park seyth dydh, dell y'm gorhemynnis an el; ha ny dhybris marnas bleujyow an gwel; losow o ow boos y'n dedhyow na.

An Gour Dhyworth an Mor

13 Wosa seyth dydh my a hunrosas hunros y'n nos, [2] hag otta yth esa gwyns ow sevel dhyworth an mor hag ankresya oll y donnow. [3] My a viras, hag otta yth esa neppyth haval dhe dhen ow neyja war-barth gans kommol nev; ha pan dreylya y fas dhe vires, puptra gwelys yn-danno a grena; [4] ha peskweyth mayth e an lev dhyworth y anow, peub a glewo y levow o leskys kepar dell deudh an kor pan dheu nes dhe'n tan.

[5] Wosa hemma, otta yth esa routh tus heb niver owth omguntel war-barth dhyworth an peswar gwyns a nev, dhe fetha an den a dheuth yn-bann dhyworth an mor. [6] My a viras, hag otta, ev a gervyas menydh bras ragdho y honan, ha neyja yn-bann warnodho. [7] My a assayas gweles an rannvro po an tyller may fia an menydh kervys anodho, mes ny yllis.

[8] Wosa hemma, otta yth esa peub a omguntelas war-barth er y bynn rag y fetha, ow perthi own, saw yth esens ow lavasos omladh. [9] Pan welas an routh ow tos yn unn herdhya, ny dhrehevis y leuv, na ny synsis kledha, nag arv bresel vytholl; [10] unweyth ev a dhanvonas yn-mes a'y anow neppyth haval dhe liv a dan, hag yn-mes a'y dhiwweus anal a flamm, ha dhyworth y daves yth esa ow tanvon yn-mes gwrygh avel anawel. Oll an re ma a veu kemyskys war-barth, an liv a dan, an anal a flamm, ha'n anawel veur, [11] hag i a godhas war an routh esa owth herdhya, hag ow pareusi dhe omladh, ha'ga leski oll, ha desempis ny veu gwelys tra vyth a'n routh heb niver marnas lusu ha'n blas a vog. My a viras, ha sowdhenys veuv.

---

a 12:48 *agan:* Ow sewya an Syriek.

12 Wosa hemma my a viras an keth den ow tos yn-nans
dhyworth an menydh, hag ow kelwel dhodho y honan routh
aral, onan hebask. 13 Y teuth dhodho lies den, re anedha lowen
ha re anedha trist; re anedha a veu kelmys, hag yth esa re
anedha ow tri erel avel offrynnow.

Styryans an Welesigeth

Ena my a dhifunas yn euth bras, ha my a bysis war an Ughella,
ow leverel, 14 'A'n dalleth ty re dhiskwedhas an marthusyon ma
dhe'th was, ha'm synsi wordhi may tegemerres ow fysadow.
15 Ytho diskwedh dhymm lemmyn pyth yw styryans an hunros
ma ynwedh. 16 Rag dell esov ow prederi y'm brys, go i an re a
vydh gesys y'n dedhyow na, ha go i hwath moy an re nag yw
gesys! 17 Rag an re nag yw gesys a vydh trist, 18 rag i a gonvedh
an taklow yw gwithys rag an dedhyow diwettha, mes ny yllons
drehedhes dhedha. 19 Rag henna go i an re yw gesys, rag i a
wel peryllow bras hag edhommow pals, dell dhiskwedhas
an hunrosow ma dhis. 20 Byttegyns esya yw godhav an peryl
a dhos y'n taklow ma, ages tremena dhyworth an bys avel
komolen heb gweles an pyth a hwer y'n dedhyow diwettha.'

Ev a worthebis dhymm, 21 'My a lever dhis styryans an
welesigeth, ha my a yger dhis an taklow a gewssys anedha.
22 Ty a gewssys a'n re yw gesys, hag a'n re nag yw gesys; hemm
yw an styryans. 23 Ev neb a dhre an peryl y'n termyn na, ev y
honan a with an re a godh yn peryl, mayth eus dhedha oberow
ha fydh troha'n Ughella. 24 Godhvydh ytho, moy benyges yw
an re yw gesys es an re yw marow.

25 'Hemm yw styryans an welesigeth. Ty a welas gour ow tos
yn-bann yn-mes a golon an mor; 26 hemm yw ev may hwrug an
Ughella y witha der osow pals; ev y honan a dhelirv y greacyon,
hag ordena tenkys an re yw gesys. 27 Ty a welas gwyns ha tan
hag anawel ow tos yn-mes a'y anow, 28 ha nyns esa ow synsi
kledha nag arv bresel, mes ev a dhistruis an routh a dheuth yn
unn herdhya dh'y fetha. Hemm yw an styryans: 29 An dedhyow
a dheu pan wra an Ughella delivra an re usi war an nor, 30 ha
sowdhan brys a dheu war an re trigys y'n nor. 31 I a dewl towl

dhe werrya an eyl erbynn y gila, cita erbynn cita, tyller erbynn tyller, pobel erbynn pobel, ha gwlaskor erbynn gwlaskor. [32] Pan dheu an taklow ma, ha pan hwer an toknys a dhiskwedhis vy dhis kyns, ena ow Mab a vydh diskudhys, an gour a welsys ow tos yn-bann.

[33] ‘Ena pan glew oll an kenedhlow y lev, i oll a as aga thir, ha’n vresel usi dhedha an eyl erbynn y gila. [34] Ha routh heb niver a omguntel, dell welsys, ow mynnes dos dh’y fetha. [35] Mes ev a sev war benn menydh Sion, [36] ha Sion a dheu, apert dhe beub oll, pareusys ha drehevys, avel an menydh a welsys, kervys heb gweres diwleuv. [37] Ena ev, ow Mab, a geredh an kenedhlow kuntelys drefen aga hammweythresow: hemm yw haval dhe’n anawel. [38] Hag ev a’s keredh fas orth fas rag aga drog brederow ha’n tormentys a vedhons ow kodhav: hemm yw haval dhe’n flammow. Hag ev a’s distru yn es, der an lagha: hemm yw haval dhe’n tan.

[39] ‘Ty a welas ev dhe guntel dhodho routh aral, hebask. [40] Hemm yw an naw looth a veu degys dhe-ves yn kethneth dhyworth aga thir aga honan yn dedhyow myghtern Hoshea, neb a wrug Shalmaneser, myghtern Assyri aga dri yn kethneth. Ev a’s dug dres an avon, hag i a veu degys yn tiredh aral. [41] Mes i a dewlis tewl ragdha i aga honan, i dhe asa routh an kenedhlow, ha mos yn-rag bys yn rannvro bell, ma nag esa agh mab den trigys bythkweth, [42] may hallens gwitha ordenansow aga lagha ena, na allsons aga gwitha yn aga rannvro aga honan [43] I a entras der entransow ynn an avon Ewfrates. [44] Rag y’n termyn na an Ughella a wrug toknys ragdha, ha stoppya kanolyow an avon bys pan vedhens tremenys dresti. [45] Der an rannvro na yth esa viaj hir a vledhen ha hanter; hanow an rannvro yw Arzareth.

[46] ‘Wosa henna yth esens trigys ena bys y’n diwettha termyn; ha lemmyn, hag i ow talleth dos arta, [47] an Ughella a stopp kanolyow an avon arta, may hyllons tremena dresti. Hemm yw an reson ty dhe weles an routh omguntelys yn hebask. [48] Mes an re gesys a’th pobel, kevys a-ji dhe’m oryon sans, a vydh sawys. [49] Ytho pan dhalleth ev distrui routh an kenedhlow yw

omguntelys, ev a dhifres an bobel yw gesys, [50] hag ena ev a dhiskwedh dhedha lies marthus bras.'

[51] Yn-medhav, 'A Arlodh gallosek, styr dhymm prag y hwelis vy an gour ow tos yn-bann dhyworth kolon an mor.' Yn-medh ev dhymm, [52] 'Par dell ny yll den vyth hwithra po godhvos pyth eus yn downder an mor, yndella ynwedh ny yll den vyth war an nor gweles ow Mab na'n re usi ganso marnas yn termyn y dhydh. [53] Hemm yw styryans an hunros a welsys, ha ny veu henna klerhes dhe dhen vyth marnas ty; [54] rag ty re forsakyas dha hensyow dha honan, hag omri dhe'm hensyow vy, ha hwithra ow lagha. [55] Ty re ros dha vewnans dhe furneth, ha ty a elwis konvedhes dha vamm. [56] Rag henna my re dhiskwedhas dhis an taklow ma, avel gober gans an Ughella. Wosa tri dydh moy my a gews taklow erel dhis, ha styrya taklow posek ha marthys.'

[57] Ena my eth yn-rag ha tremena a-dreus dhe'n park, ow klorifia hag ow kormel an Ughella yn feur drefen an marthusyon esa orth aga gul a dermyn dhe dermyn, [58] ha rag ev dhe woverna an termynyow ha py pynag a hwer yn y seson. Ha my a wortas ena tri dydh.

An Arlodh a Re Gorhemmyn dhe Ezra

14 Y'n tressa dydh, yth esen owth esedha yn-dann dherwen, [2] hag otta, lev a dheuth dhyworth bos a-dal dhymm ha leverel, 'Ezra, Ezra!' Yn-medhav 'Ottavy, Arlodh,' ha my a sevis war ow threys. Yn-medh ev dhymm, [3] 'My a omdhiskwedhas y'n bos ha kewsel dhe Moyses, pan esa ow fobel yn kethneth yn Ejyp, [4] ha my a'n danvonas, ha ledya ow fobel yn-mes a Ejyp; ha my a'n dros yn-bann dhe venydh Sinay, ha'y witha genev lies dydh. [5] My a dherivas dhodho marthusyon pals, ha diskwedhes dhodho kevrinyow an termynyow ha termynyow an diwedh. My a ros gorhemmyn dhodho, ow leverel, [6] Dyllo an geryow ma yn apert, ha kudh an re erel. [7] Ha lemmyn my a lever dhis: [8] Gwith y'th kolon an toknys a dhiskwedhis ha'n gwelesigethow a welsys, ha'n styryansow a glewsys; [9] rag ty a vydh kemerys dhe-ves

dhyworth tus, hag alemma rag ty a drig gans ow Mab ha gans an re haval dhis, bys yn diwedh an termynyow. [10] Rag an bys re gollas y yowynkneth, hag yma an termynyow ow talleth bos koth. [11] An bys yw rynnys yn dewdhek rann, ha naw rann re dremenas, ha hanter an degves rann. [12] Nyns eus marnas diw ow kortos, war-barth gans hanter an degves rann. [13] Lemmyn ytho kempen dha ji, ha keredh dha bobel; konfort an re uvel anedha; ha lemmyn nagh an bewnans legrys. [14] Gorr dhyworthis prederow marwel; tewl dhe-ves dhyworthis an beghyow denel, ha diwisk dhyworthis dha gnas wann; gorr dhe denewen an prederow an moyha beghus dhis, ha fysk dhe fia dhyworth an termynyow ma. [15] Rag drogow gweth es an re a welsys a vydh gwrys. [16] Rag dhe voy an bys a dheu ha bos gwann dre gothni, dhe voy y hwra drogow kressya war y drigoryon. [17] Yth a gwirder pell dhe-ves, ha gowegneth a dheu nes. Rag an er a welsys y'n gwelesigeth a fysk seulabrys dhe dhos.'

An Lagha dhe Vos Skrifys Arta

[18] My a worthebis, 'A wrav vy kewsel a-ragos, Arlodh? [19] Rag yth av dell worhemynsys dhymm. My a geredh an bobel yw byw lemmyn; mes piw a warn an re a vydh genys a-wosa? [20] An bys a wrowedh yn tewlder, ha'n re trigys ynno yw heb golow. [21] Rag dha lagha yw leskys, ha ny wor den vyth an taklow re beu gwrys genes, po a vydh gwrys. [22] Ytho mar kevis gras y'th wolok, danvon an spyrys sans ynnov, ha my a skrif puptra a hwarva y'n bys a'n dalleth, a veu skrifys y'th lagha, may hallo tus trovya an hyns, ha may fewo an re a vynn bewa y'n dedhyow diwettha.'

[23] Ev a worthebis dhymm, 'Ke ha kuntel an bobel ha leverel dhedha, na'th hwillons dew ugens dydh. [24] Mes ty, darbar dhis lies legh-skrifa, ha kemmer genes Sarea, Selemia, Ethanus hag Asiel, pymp a veu dyskys dhe skrifa uskis. [25] Ena deus omma, ha my a enow lugarn a gonvedhes y'th kolon, na vydh difudhys bys pan vo gorfennys an pyth a dhallethsys y skrifa. [26] Ha wosa gorfenna, dyllo rann a'n taklow yn apert, ha dyllo rann yn-dann gel dhe'n tus fur. A-vorow y'n eur ma ty a dhalleth skrifa.'

Diwettha Geryow Ezra dhe'n Bobel

27 Ena my eth yn-rag, dell worhemynnis dhymm, ha gelwel
oll an bobel war-barth, ha leverel, 28 'Klew, A Israel, an geryow
ma. 29 Y'n dalleth agan tasow a veu alyons yn Ejyp, hag i a veu
delivrys alena. 30 I a dhegemeras an lagha a vewnans; mes ny's
gwithsons, ha hwi ynwedh war aga lergh re gammdremenas
er hy fynn. 31 An tir a veu res dhywgh avel eretons yn tir Sion,
mes hwi ha'gas tasow a wrug sherewneth, ha ny withsowgh an
fordhow a worhemynnis an Ughella dhywgh. 32 Ha rag y vos
breusyas ewn, wosa termyn ev a gemeras dhyworthowgh an
pyth a rosa. 33 Ha lemmyn yth esowgh hwi omma, hag yma
agas breder yn agas mysk. 34 Rag henna mar kwithowgh rewl
war agas brys ha dyskybla agas kolon, hwi a vydh gwithys
byw, ha wosa mernans hwi a gyv tregeredh. 35 Rag an vreus
a dheu wosa mernans, pan vedhyn dasvewys, hag ena henwyn
an re ewn a vydh apert, ha gweythresow an debeles a vydh
diskudhys. 36 Mes na dhes den vyth dhymm lemmyn, na'm
hwilas dew ugens dydh.'

An Skryptor Skrifys Arta

37 Ytho my a gemeras an pymp gour, dell worhemynnis
dhymm, ha ni eth yn-mes dhe'n gwel ha gortos ena. 38 Ha
ternos, otta lev a'm gelwis ow leverel, 'Ezra, ygor dha anow hag
yv an pyth a rov dhis dh'y eva.' 39 Ytho my a ygoras ow ganow,
hag otta hanaf leun a veu ystynnys dhymm; leun o a neppyth
avel dowr, mes y liw o avel liw tan. 40 My a'n kemeras hag
eva, ha kettel evis, ow holon a dhiveris konvedhes, ha furneth
a gressyas y'm bronn, rag yth esa ow spyrys ow perthi kov
anodho, 41 ha'm ganow a veu ygerys ha ny veu deges na fella.

42 Mes an Ughella a ros konvedhes dhe'n pymp gour, hag
onan wosa y gila i a skrifas an taklow a veu leverys, gans
lytherennow na wodhvons. I a esedhas dew ugens dydh, ow
skrifa der an jydh, 43 hag ow dybri bara y'n nos. Mes yth esen
vy ow kewsel dydhweyth, ha ny dewis nosweyth. 44 Ytho y'n
dew ugens dydh y feu skrifys peswardhek lyver ha peswar
ugens.

45 Pan veu an dew ugens dydh kowlwrys, an Ughella a gewsis,
ow leverel, ‘Dyllo yn apert an kynsa lyvrow a skrifsys, ha gas
keffrys dhe’n re wiw ha’n re anwiw aga lenna; 46 mes gwith an
deg ha tri ugens diwettha dhe vos res dhe’n re fur a’n bobel.
47 Rag ynna i yma gover a gonvedhes, hag avon a skians.’ 48 Hag
yndella y hwrugavy.

15 Kows yn skovornow ow fobel an geryow a brofosans
a worrav yn dha anow, yn-medh an Arlodh, 2 ha gul
dhedha bos skrifys war baper; rag yth yns i lel ha gwir. 3 Na
borth own a’n brasow er dha bynn, ha na vydh troblys gans
diskryjyans an re a gews er dha bynn. 4 Rag pubonan na grys a
verow yn y diskryjyans.

5 Otta, yn-medh an Arlodh, my a dhre drogow war oll
an norvys, kledha ha divotter ha mernans ha terros, 6 rag
sherewneth re lesas der oll an nor, ha’ga drogoberow yw
kowlwrys. 7 Rag henna, yn-medh an Arlodh, 8 ny dawav na
fella a-dro dh’aga sherewneth dhidhuw a wrons, na ny wrav
vy aga godhav yn aga oberow anewn. Goos divlam ha gwiryon
a gri dhymm, hag enevow an re ewn a gri heb hedhi. 9 Yn sur
my a dal dial warnedha, yn-medh an Arlodh, ha my a gemmer
warnav vy begh oll an goos gwiryon. 10 Otta ow fobel yw haval
dhe flock ledys dhe’n ladhva; ny wrav vy aga gasa dhe driga
pella yn pow Ejyp, 11 mes my a’s dre yn-mes gans leuv grev
ha bregh ystynnys, ha my a wysk Ejyp gans pla avel kyns, ha
distrui oll y dir.

12 Kynes Ejyp ha’y selyow, drefen an pla a weskel hag a
skorjya a wra Duw y dri warnodho. 13 Kynes an diogyon a
wonedh an dor rag bos aga has ow fyllel ha’ga gwydh ow pos
distruys gans kleves losk ha keser, ha gans anawel euthyk. 14 Go
i an bys ha’n re trigys ynno! 15 Rag an kledha ha’ga distruyans
a dheu nes, ha kenedhel a sev dhe werrya erbynn kenedhel,
gans kledhedhyow yn aga diwla. 16 Rag y fydh ankres yn-mysk
tus; i a hwila fetha an eyl y gila, hag yn aga nerth ny’s teves
revrons rag aga myghtern na rag an chif a’ga gwer veur. 17 Den
a’n jevydh hwans dhe vos yn cita, mes ny yll, 18 rag bos an citys

yn tervysk drefen balghder; an chiow a vydh distruys, ha'n dus ow perthi own. [19] Drefen tanowder bara ha galar meur, ny'n jevydh den piteth rag y gentrevek, mes ev a omsett erbynn aga chiow gans an kledha, ha pylla aga fythow, drefen an nown, ha galar meur.

[20] Otta my a elow war-barth oll myghternedh an nor dhe dreylya dhymm, yn-medh Duw, dhyworth an howldrevel ha'n dyghow ha'n est ha Lebanon; dhe dreylya ha dhe dhaskor an taklow a rosons dhedha. [21] Kepar dell wrons i dhe'm re dhewisys bys y'n jydh hedhyw, yndella y hwrav vy, hag attyli yn aga askra. Yndelma y lever an Arlodh Duw: [22] Ny spar ow leuv dhyghow an beghadoryon ha ny hedh ow kledha dhyworth an re a skoll goos gwiryon war an dor. [23] Yth a tan yn-mes a'y sorr, ha devorya selyow an nor, ha peghadoryon avel kala leskys. [24] Go i na withsons ow gorhemynnow, yn-medh an Arlodh. [25] Ny wrav vy aga sparya. Ke dhe-ves, hwi vebyon negedhys! Na dhefolyewgh ow sentri. [26] Rag Duw a aswon an re a begh er y bynn, ha rag henna ev a's daskor dhe'n mernans ha dhe ladhva. [27] Rag lemmyn plagys re dheuth war an norvys, ha hwi a worta ynna; ny wra Duw agas delivra, rag hwi re beghas er y bynn.

Gwelesigeth a Vresel

[28] Otta gwelesigeth euthyk, owth omdhiskwedhes dhyworth an est! [29] Kenedhlow dragones Arabi a dheu yn-mes yn charettow pals, hag a-dhia gynsa dydh aga herdh, aga thythyans a vydh klewys war an nor, may perth own pubonan a's klew. [30] Ynwedh an Karmonysi a yn-mes a'n goswik yn sorr bras avel badhes gwyls, hag i a jun yn batel er aga fynn, ha gans aga dens i a wast rann a diredh an Assyrianys. [31] Hag ena an dragones a dheu ha bos hwath kreffa, ow perthi kov a'ga genesigeth; ha mar treylyons ha kesunya yn omsettyans gans oll aga nerth erbynn an Karmonysi, [32] ena an re ma a vydh gorrys yn deray, ha gwrys taw gansa aga nerth, ha treylya ha fia. [33] Hag a diredh an Assyrianys eskar ow kontrewaytya a omsett

er aga fynn, ha ladha onan anedha; hag y fydh own ha kren yn aga lu hag ansurneth yn-mysk aga myghternedh.

Breus war Babylon

[34] Otta kommol dhyworth an howldrevel, ha dhyworth an kledh bys y'n dyghow! Aga semlans yw pur euthyk, leun a sorr hag anawel. [35] I wysk an eyl erbynn y gila, ha diveri anawel bras war an dor, war-barth gans aga anawel aga honan; hag y fydh goos dhyworth an kledha bys yn torr margh [36] ha mordhos den ha garr kowrvargh. [37] Hag y fydh own ha kren meur war an nor; an re a wel an sorr na a's tevydh euth, ha kren a sett dalghen ynna. [38] Ena kommol anawel tewl a vydh drehevys dhyworth an dyghow, ha dhyworth an kledh, ha rann aral dhyworth an howlsedhes. [39] Mes gwynsow dhyworth an howldrevel a vydh kreffa es an kommol a veu drehevys yn sorr, ha'ga distrui; ha'n anawel esa ow tistrui dre wyns an howldrevel a vydh chassys dhe'n dyghow ha'n howlsedhes. [40] Kommol bras ha krev, leun a sorr hag anawel, a yskyn ha distrui oll an nor ha'n re trigys ynno, ha diveri anawel euthyk war bub tyller ughel hag ardhek, [41] tan ha keser ha kledhedhyow neyjys ha dowrow pals, may fydh oll an parkow hag oll an goverow lenwys gans lanwes an dowrow na. [42] I a derr dhe'n dor citys ha fosow, menydhyow ha breow, gwydh an koswigow ha gora ha greun an prasow. [43] I a dremen war gamm dhe Babylon ha'y howldhistrui. [44] I a dheu bys dhedhi hag omsettya a-dro dhedhi; i a dhever warnedhi an anawel hag oll y sorr; ena an doust ha'n mog a yskyn bys yn nev, hag oll an re usi a-dro dhedhi a's kyn. [45] Ha'n re yw gesys a vydh kethyon dhe'n re a's distru.

Breus war Asi

[46] Ha ty, Asi, kevrennek yn splander Babylon ha'y glori, [47] go jy, druan! Rag ty re wrug dha honan haval dhedhi; ty re afinas dha vyrghes rag fornikacyon, dhe blesya dha garoryon ha dhe vostya ynna; i re beu hwansek pupprys dhe wul fornikacyon genes. [48] Ty a wrug war-lergh an hora hegas yn oll hy gweythresow ha'y dysmygyansow. Rag henna Duw a lever: [49] My a dhanvon drogow warnas, gwedhowsys ha

boghosogneth, divotter ha kledha ha pla dhe dhistrui dha jiow, ow tri defolyans ha mernans. [50] Glori dha nerth a vydh deseghys avel bleujen, pan dhrehav an tomder a vydh danvenys warnas. [51] Ty a vydh gwann ha boghosek, plagys ha skorjys gans goliow, ma na yllydh na fella degemeres dha garoryon grev. [52] A vien vy mar avius er dha bynn, yn-medh an Arlodh, [53] mar ny wrelles ladha ow re dhewisys pupprys, ow lowenhe hag ow takya diwleuv, hag ow kewsel a-dro dh'aga mernans, ha ty medhow?

[54] Afin semlans dha fas! [55] Yma gober hora y'th varrlen; rag henna ty a dhegemmer attal. [56] Par dell wredh dhe'm re dhewisys, yn-medh an Arlodh, yndella re wrello Duw dhiso jy, ha'th taskor yn drogow. [57] Dha fleghes a verow a nown, ha ty a godh der an kledha; dha citys a vydh dileys, hag oll dha dus usi y'n gwel ygor a godh der an kledha. [58] An re usi yn menydhyow a verow rag nown, ow dybri aga hig aga honan, hag owth eva aga goos aga honan, rag esow a vara ha seghes rag dowr. [59] Ty a vydh truan dres tus erel, hag arta ty a dhegemmer drogow. [60] Tremenysi ow mos dresti a wysk an cita hegas, ha dilea neb rann a'th tiredh hag a'th glori, pan dhehwelons dhyworth Babyloni. [61] Ty a vydh terrys dhe'n dor gansa avel sowl, hag i a vydh avel tan ragos. [62] I a'th tevor, ty ha'th citys, dha diredh ha'th venydhyow; i a lesk oll dha goswigow ha'th wydh ow ton frut. [63] I a dheg dha fleghes dhe-ves avel kethwesyon, i a byll dha rychys ha distrui glori dha fas.

Kuhudhansow Erel

16 Go jy, Babylon hag Asi! Go jy, Ejyp ha Syri! [2] Omrugysewgh gans yskar, ha blew gever, hag olewgh rag agas fleghes, ha kynewgh ragdha; rag dha dhistruyans re dheuth nes. [3] An kledha re beu danvenys er agas pynn, ha piw a yll y dreylya dhe-ves? [4] Tan re beu danvenys er agas pynn, ha piw a yll y dhifudha? [5] Terrosow re beu danvenys er agas pynn, ha piw a yll aga chassya dhe-ves? [6] A yllir chassya dhe-ves lew nownek y'n koos, po difudha tan y'n sowl wosa ev dhe dhalleth leski? [7] A yllir treylya seth wosa hy bos tennys

gans sether krev? [8] An Arlodh Duw a dhanvon drogow, ha piw
a yll aga chassya dhe-ves? [9] Tan a yn-mes a'y sorr, ha piw eus
neb a yll y dhifudha? [10] Ev a wra lughesennow dhe lughesi, piw
na berth own? Ev a vydh ow tarenna, ha piw na'n jevydh euth?
[11] An Arlodh a wodros, ha piw na vydh euthegys glan yn y lok?
[12] An dor ha'y selyow a gren, an mor yw shackys dhyworth y
dhownderyow, ha'y donnow ha'ga fuskes yw troblys a-rag fas
an Arlodh ha glori y nerth. [13] Rag krev yw y leuv dhyghow a
bleg an warak, ha lymm yw an sethow a wra ev aga thenna, ha
wosa bos danvenys dhe benn pella an norvys ny fyllons dhe
dhrehedhes dh'aga amkan. [14] Terrosow yw danvenys mes, ha
ny dhehwelons arta bys pan dhons dres oll an norvys. [15] An
tan re dhewis, ha ny vydh difudhys bys pan gowllesk selyow
an norvys. [16] Kepar dell na dhehwel seth yw tennys gans sether
krev, yn kettella ny dhehwel arta an terrosow yw danvenys war
an norvys. [17] Go vy, go vy! Piw a'm delirv y'n dedhyow na?

Euth y'n Dedhyow Diwettha

[18] Dalleth govisyon, ha kynvan meur; dalleth divotter, hag y
fydh lies ow mos dhe goll; dalleth breselyow, ha'n potestas a
berth own; dalleth drogow, ha tus a gren. Pandr'a wrons pan
dheu an drogow?[a] [19] Divotter ha pla, govisyon hag angos, yw
danvenys avel skorjys rag kessydhyans mab den.[b] [20] Mes spit dhe
oll an taklow ma ny dreylyons dhyworth aga hammweythresow,
na nevra ny berthons kov a'n skorjys. [21] Bosow a vydh mar
isel aga bris may fydh tus ow tybi kres dhe vos surhes ragdha;
ena drogow a wra bleujyowa dres an nor – kledha, divotter,
ha deray meur. [22] Lies a'n re usi trigys y'n nor a dhe goll dre
dhivotter; ha'n re gesys gans an divotter a verow der an kledha.
[23] An re varow a vydh tewlys yn-mes avel kawgh, ha ny vydh
den vyth dh'aga honfortya; rag an nor a vydh forsakys, ha'n
citys a vydh terrys dhe'n dor. [24] Ny vydh den vyth gesys dhe
wonedha an dor, na dhe worra has ynno. [25] An gwydh a dheg

---

a 16:18 *Pandr'a wrons pan dheu an drogow?* War-lergh an Vulgat, yma an geryow ma yn dalleth gwers 19.

b 16:19 Gwersow 19 bys wers 76 yw niverys 20 bys 77 y'n Vulgat.

frut, mes piw a'n kuntel? [26] An grappys a vydh adhves, mes piw a's trett? [27] Den a yeun dhe weles den aral, po hwath dhe glewes y lev. [28] Rag deg a vydh gesys yn-mes a cita; ha dew yn-mes a'n park, an re a omgelas yn kelliow tew hag yn folsyow an karrygi. [29] Kepar hag yn lowarth a olewbrennyer, teyr po peder olewen yw gesys war wedhen; [30] po kepar ha pan vydh gwinlan kuntelys, re a'n bagasow yw gesys gans an re a hwila gans rach der an winlan, [31] yn kettella y'n dedhyow na tri po peswar a vydh gesys gans an re a hwila yn aga chiow gans an kledha. [32] An dor a vydh forsakys, ha ny vydh y barkow erys, ha'y fordhow ha'y hensyow a vydh gordevys gans spedhas, rag ny gerdh deves dredha. [33] Gwerghesow a gyn, rag nyns eus dhedha gwer bries; aga myrghes a gyn, rag nyns eus dhedha gweres. [34] Aga gwer bries a vydh ledhys yn bresel, ha'ga gwer a dhe goll dre dhivotter.

Pobel Duw a Ombareus rag an Diwedh

[35] Goslowewgh orth an taklow ma, ha'ga honvedhes, hwi gwesyon an Arlodh. [36] Hemm yw ger an Arlodh; degemmer e, ha na dhiskrysewgh an pyth a wra an Arlodh y leverel. [37] An terrosow a dheu nes, ha nyns yns delatys. [38] Kepar dell wra benyn veghyek, y'n nawves mis pan dheu termyn hy gwelivos nes, kavos paynys bras a-dro dh'y thorr dew po tri our kyns, mes pan dheu an flogh yn-mes a'n dorr, ny vydh delatys pols vyth, [39] yn kettella ny vydh delatys an terrosow ow tos war an dor, ha'n bys a gyn, ha glosow a'n dalghen a bub tu.

[40] Klewewgh ow geryow, ow fobel; ombareusewgh rag batel, hag yn-mysk an drogow bedhewgh avel alyons war an nor. [41] Neb a werth, bedhes avello ev neb a fi; ha neb a bren, bedhes avello ev neb a gyll. [42] Neb a genwerth, bedhes avello ev neb na wayn budh; hag ev neb a dhrehav chi, bedhes avel nebonan na vydh trigys ynno. [43] Neb a has, bedhes avello ev neb na vys; neb a skether, bedhes avello ev neb na yll kuntel an grappys. [44] An re a dhemmedh, bedhens avel an re na's tevydh fleghes; ha'n re na dhemmedh, bedhens avel an re yw gwedhow. [45] Yndella an re a lavur, a lavur yn euver. [46] Estrenyon a guntel aga frut,

ha pylla aga substans, domhwel aga chiow, ha kemeres aga mebyon avel kethyon; rag yn kethneth y tinythons aga fleghes.
47 Nyns yw arghans an arghansoryon marnas preydh; dhe
voy yth afinons aga citys, aga chiow, ha'ga horfow aga honan,
48 dhe voy y fedhav serrys orta drefen aga feghosow, yn-medh
an Arlodh. 49 Kepar dell wra benyn pur wordhi ha mas kasa
hora, 50 yn kettella y hwra ewnder kasa sherewneth pan omafin,
hag ev a's kuhudh fas orth fas pan dheu an pledyas dhe hwithra
pub peghes war an nor.

Nerth ha Furneth Duw

51 Rag henna na vydh avelli hi na'y gweythresow. 52 Rag otta,
wosa pols byghan sherewneth a vydh degys dhe-ves dhyworth
an norvys, ha gwirvreus a reyn warnan. 53 Na leveres peghador
na wrug ev pegha; rag Duw a lesk kolennow a dan war benn
neb a lever, 'Ny beghis a-rag Duw ha'y glori.' 54 Otta, Duw a
aswon oll oberow tus, aga dysmygyansow ha'ga frederow ha'ga
holonnow.

55 Ev a leveris, 'Bedhes an nor,' hag y feu gwrys, ha 'Bedhes
an nev,' hag y feu gwrys. 56 Orth y er an ster a veu fastys yn
aga thylleryow, hag ev a wor niver an ster. 57 Ev a hwither
an islonk ha'y dresoryow; ev re vusuras an mor ha pyth eus
ynno; 58 ev re strothas an mor yn-mysk an dowrow; ha der y
er ev re grogas an nor a-ugh an dowrow. 59 Ev re lesas an nev
avel fyrmament, ha'y fastya a-ugh an dowrow; 60 ev re worras
fentynnyow dowrow y'n gwylvos, ha lynnyn war wartha an
menydhyow, dhe dhanvon avonyow dhyworth an ughelderyow
dhe dhowrhe an dor. 61 Ev a wrug mab den, ha gorra kolon yn
kres y gorf; ev a worras ynno spyrys ha bewnans ha konvedhes
62 ha'n spyrys a Dhuw Ollgallosek, neb a wrug puptra, hag a
hwither taklow kudhys yn tylleryow kudhys. 63 Yn sur ev a wor
agas dysmygyansow ha'n pyth a brederowgh yn agas kolonnow.

Go i an re a begh hag a vynn keles aga feghosow! 64 An Arlodh
a hwither gans rach oll aga oberow, hag a wra ges ahanowgh
hwi oll. 65 Hwi a vydh shamys pan dheu agas peghosow yn-
mes a-rag tus, ha'gas drogoberow a sev avel agas kuhudhoryon

y'n jydh na. [66] Pandr'a wrewgh? Po fatel yllowgh keles agas peghosow a-rag an Arlodh ha'y glori? [67] Otta, Duw yw an breusyas; perthewgh own anodho. Gesewgh agas peghosow, hag ankevewgh agas drogoberow, ha na wrewgh aga homyttya nevra namoy; yndella Duw a'gas hembronk yn-rag ha'gas delivra dhyworth pub anken.

Torment Pobel Duw

[68] Rag otta, sorr routh veur a dhew warnowgh, hag i a dhrayl dhe-ves re ahanowgh, hag i a wra dhywgh dybri boos sakrifiys dhe idolys. [69] I a wra ges a'n re a assent dhe dhybri, hag a wra bismer anedha ha'ga dispresya, hag i a's trett yn-dann dreys. [70] Rag yn lies tyller hag yn citys ogas dhedha y fydh rebellyans bras erbynn an re a berth own a'n Arlodh. [71] I a vydh avel muskogyon, ha ny sparyons den vyth, mes i a byll hag a dhistru an re a bes ow perthi own a'n Arlodh. [72] Rag i a dhistru hag a byll aga substans, ha'ga chassya yn-mes a'ga chiow. [73] Ena y fydh apert, y feu ow re dhewisys prevys, kepar dell yw owr prevys y'n tan.

Ambos a Dhelivrans gans Duw

[74] Goslowewgh, ow re dhewisys, yn-medh an Arlodh; dedhyow anken yw devedhys lemmyn, mes my a'gas delirv dhyworta. [75] Na berthewgh own na dout, rag Duw yw agas kevarwodher. [76] Hwi neb a with ow gorhemynnow ha'm ordenansow, yn-medh an Arlodh Duw, na wres agas peghosow agas beghya, na'gas drogoberow agas fetha. [77] Go i an re yw tegys gans aga feghosow, ha fethys gans aga drogoberow! Yth ons kepar ha park yw tegys gans prysk, ha'y drolergh yw gordevys gans spern, ma na yll den vyth tremena dredho; [78] deges yw, ha daskorrys dhe vos konsumys gans tan.

TOBIT

Chaptra 1
Yowynkneth Tobit ha'y Vewnans Mas
Kemerys avel Keth dhe Nineve
Kolonekter owth Ynkleudhya an Re Varow
Chaptra 2
Tobit Devedhys Dall
Gwreg Tobit a Dhendil Aga Fygans
Chaptra 3
Pysadow Tobit
Sara Kammguhudhys
Pysadow Sara rag Mernans
Gorthyp dhe Bysadow
Chaptra 4
Tobit a Re Dyskansow dh'y Vab
Arghans Gesys yn Trest gans Gabael
Chaptra 5
An El Rafael
Chaptra 6
Viaj dhe Rages
Dyskansow Rafael
Chaptra 7
Devedhyans dhe Ji Raguel
Demedhyans Tobias ha Sara
Chaptra 8
Tobias a Feth an Jevan
Gool Demedhyans
Chaptra 9
An Arghans Daskevys
Chaptra 10
Preder an Gerens
Tobias ha Sara a Dhalleth an Fordh Dhe-dre
Chaptra 11
Viaj dhe Dre
Golok Tobit Restorys
Chaptra 12
Gobrow Rafael
Ynians Rafael
Rafael a Dhisklos Y Honanieth
Chaptra 13
Grassow Tobit dhe Dhuw
Chaptra 14
Kussul Dhiwettha Tobit
Mernans Tobit hag Anna

1 Lyver oberow Tobit mab Tobiel mab Ananiel mab Aduel mab Gabael, a has Asiel ha looth Naftali,[a] 2 neb a veu kemerys yn kethneth yn dedhyow Shalmaneser myghtern Assyri, a-dhyworth Thisbe, usi a'n dhyghowbarth dhe Kedesh Naftali yn Galile a-ugh Asher.

Yowynkneth Tobit ha'y Vewnans Mas

3 My, Tobit, a gerdhi yn fordhow gwirder hag ewnder dedhyow oll ow bewnans, ha my a wrug lies ober alusenek dhe'm breder ha'm kenedhel hag eth genev dhe bow Assyri, dhe Nineve. 4 Lemmyn pan esen vy y'm pow ow honan, yn pow Israel, ha my hwath den yowynk, an looth kowal a Naftali

---

a 1:1 An treylyans ma yw selys war codices Alexandrinus ha Vaticanus.

ow ragdas a gilfias a'n chi a Yerusalem. Hemm o an tyller re bia dewisys mes a oll lothow Israel, le may tela oll an lothow sakrifia ha le may feu sakrys ha fondys tempel trigva an Ughella rag pub henedh bys vykken.

[5] Oll an lothow hag a junyas an negedhses a wre sakrifia dhe'n leugh Baal, par dell wre ynwedh chi Naftali ow thas. [6] Mes my e ow honan yn fenowgh dhe Yerusalem rag an golyow, dell yw ordenys rag Israel oll der arghadow bys vykken, ow kemeres kynsa frooth ha degedhow ow askor ha'n kynsa knyvyansow; my a re an re ma dhe'n oferysi, mebyon Aron, orth an alter. [7] A'm askor oll my a re unn degves rann dhe vebyon Levi a venystra yn Yerusalem; an nessa degves my a werthi, ha my a wre mos ha spena an budh pub bledhen yn Yerusalem; [8] an tressa degves my a re dhe'n re may kodha dhedha ow dever, dell worhemynnis dhymm Debora, mamm ow thas, drefen ow bos gesys omdhivas gans ow thas. [9] Devedhys dhe wourses, ev a dhemedhis Anna, esel agan teylu, ha dredhi my a dheuth ha bos tas Tobias.

Kemerys avel Keth dhe Nineve

[10] Lemmyn pan veuv degys dhe-ves yn kethneth dhe Nineve, ow breder oll ha'm neskerens a dhybris boos an Jentilys; [11] mes my ow honan a omwithas rag y dhybri, [12] drefen my dhe brederi a Dhuw gans leun golon. [13] Ena an Ughella a ros dhymm faverans ha fisment da a wel dhe Shalmaneser, ha my o y brener a broviansow. [14] Yndella, my a wre mos bys yn Medi, hag unweyth dhe Rages yn Medi my a asas deg talent a arghans yn trest gans Gabael, broder Gabrias. [15] Mes pan verwis Shalmaneser, Sennagherib y vab a reynyas yn y le; yn-danno an fordhow o diantel, ma na yllyn mos na fella yn Medi.

Kolonekter owth Ynkleudhya an Re Varow

[16] Yn dedhyow Shalmaneser my a wrug lies ober alusenek dhe'm breder. [17] My a re ow bara dhe'n re nownek ha'm dillas dhe'n re noth; ha mar kwelyn nebonan a'm kenedhel marow ha tewlys a-ves a-dryv fosow Nineve, my a'n ynkleudhya. [18] Ha Sennagherib an myghtern, mar korras dhe'n mernans neb

a dheuth ow fia a-dhyworth Yudi, my a's ynkleudhyas yn-dann gel. Rag yn y sorr ev a worras lies huni dhe'n mernans. Pan veu hwilys an korfow gans an myghtern, ny vons diskudhys. [19] Ena onan a dus Nineve eth ha meneges dhe'n myghtern a-dro dhymm, my dh'aga ynkleudhyas; ytho my a omgudhas. Pan dhyskis i dhe vos orth ow hwilas rag bos gorrys dhe'n mernans, my a fias yn own. [20] Ena puptra a veu dhymm a veu kemerys a-dhyworthiv, ha nyns esa tra vyth gesys dhymm marnas ow gwreg Anna ha'm mab Tobias.

[21] Mes le es hanterkans dydh a dremenas kyns dew a vebyon Sennagherib dh'y ladha, hag i a fias dhe venydhyow Ararat. Ena Esarhaddon, y vab, a reynyas yn y le; hag ev a settyas Ahikar, mab ow broder Anael, dres akontow oll y wlaskor ha dres y venystrans oll. [22] Ahikar a bysis a'm govis, ha my a dhehwelis dhe Nineve. Lemmyn, Ahikar o hanafer, gwithyas an bysow sel, menystrer hag akontydh, neb a wrussa Esarhaddon y ordena nessa dhodho y honan. Ev o ow noy.

2 Pan dheuth tre ha'm gwreg Anna ha'm mab Tobias daskorrys dhymm, prys gool Penkost, hag yw gool sakrys an seyth seythen, kinnyow da a veu pareusys dhymm ha my a esedhas dhe dhybri. [2] Ow kweles palster a voos, y leveris dhe'm mab, 'Ke ha dri den boghosek pynag a gyffi neb a breder a'n Arlodh, ha my a'th worta.' [3] Mes ev a dhehwelis ow leverel, 'A Das, onan a'gan kenedhel re beu tegys ha tewlys a-berth yn plen an varghas.' [4] Ytho kyns tastya tra vyth, my a lammas yn-bann ha kemeres an korf yn-bann, ha'y worra yn neb stevel bys yn termyn howlsedhes. [5] Wosa dehweles, my a omwolghas ha dybri ow boos yn ahwer. [6] Ena, my a borthas kov a brofosans Amos, fatel leveris,

> 'Agas golyow a vydh treylys dhe gynvan,
> hag oll agas kanow dhe olva.'

Ha my a dhagrewis.

Tobit Devedhys Dall

7 Wosa an howl dhe sedhi, my eth dhe balas bedh hag
ynkleudhyas an korf. 8 Ha'm kentrevogyon a hwarthas orthiv
ow leverel: 'Ny'n jeves ev own na fella a vos gorrys dhe'n
mernans rag gul hemma; ev a bonyas dhe-ves, hag ottava arta
owth ynkleudhya an re varow.' 9 An keth nos my a dhehwelis
a'y ynkleudhyas, ha drefen ow bos defolys my a goskas ryb
fos an garth, ha'm fas ankudhys. 10 Ny wodhyen bos golvanes
y'n fos, hag i a skomblas glus tomm y'm dewlagas ygor, ha
gwenennow a furvyas war ow dewlagas. Ahikar, byttegyns,
a'm gwithas bys pan eth ev dhe Elymais.

Gwreg Tobit a Dhendil Aga Fygans

11 Ena yth esa ow gwreg Anna ow tendil arghans orth ober
benenes. 12 Hi a wre danvon an askor dhe'n berghenogyon. Unn
prysweyth pan besons hy arveth, i a ros dhedhi ynwedh mynn;
13 ha pan dhehwelis hi dhymm ev a dhallathas bryvya. Ytho
my a leveris dhedhi, 'Ple kevsys an mynn? Ledrys yw, a nyns
yw? Daskor e dhe'n berghenogyon; rag nyns yw ewn dybri an
pyth yw ledrys.' 14 Ha hi a leveris, 'Res veu dhymm yn ro yn
keworrans dhe'm arveth.' Mes ny grysis dhedhi, ha leverel
dhedhi dh'y dhaskor dh'y berghenogyon; ha my a rudhas gans
sorr orti. Ena hi a worthebis dhymm, 'Ple'ma dha alusenow
ha dha wriansow gwiryon? Puptra yw godhvedhys a-dro dhis!'

Pysadow Tobit

3 Ena y'm anken my a olas, ha pysi yn angos, ow leverel,
2 'Gwiryon os ta, A Arlodh;
oll dha wriansow yw ewn;
oll dha fordhow yw tregeredh ha gwirder,
ha ty a wra gwirvreus hag ewnder bys vykken.
3 Porth kov ahanav
ha mir warnav;
na'm kessydh drefen ow feghosow
ha'm treuspassow anwodhvedhys,
ha'n re a veu gwrys a-ragos gans ow thasow.

[4] Rag i a skonyas a woslowes orth dha worhemynnow,
ha ty a'gan ros dhe bylla, kethneth, ha mernans;
ty a'gan gwrug avel ensampel a geredh
yn-mysk oll an kenedhlow may feun skattrys.
[5] Ha lemmyn dha lies barn yw gwir,
orth ow dyghtya war-lergh ow feghosow vy
ha re ow thasow,
drefen na withsyn dha worhemynnow
na kerdhes yn gwirder a-ragos.
[6] Ha lemmyn dyght vy herwydh dha blesour;
gorhemmyn ow spyrys dhe vos kemerys yn-bann,
may fedhav livrys ha dos ha bos dor.
Rag gwell yw dhymm merwel ages bewa,
drefen my dhe glewes fals keredhyow,
ha meur yw an duwon ynnov.
Gorhemmyn may fiv livrys a'm galar
dhe vos dhe'n drigva heb diwedh;
na dreyl dha fas ahanav.'

Sara Kammguhudhys

[7] Y'n keth jydh na, y hwarva ynwedh, Sara myrgh Raguel, a Ekbatana yn Medi, dhe vos keredhys gans maghtethyon hy thas, [8] drefen hi dhe vos res dhe seyth gour, ha'n tebel jevan Asmodeus dhe ladha peub anedha kyns i dhe vos gensi avel gwreg. Yndella an maghtethyon a leveris dhedhi, 'A ny gonvedhydh ty dhe daga dha wer? Ty a'feu seyth anedha seulabrys ha ny'feu prow a nagonan anedha. [9] Prag y'gan skorjydh? Marow mars yns, ke gansa! Gwaytyn na wellyn bythkweth mab na myrgh ahanas!'

Pysadow Sara rag Mernans

[10] Wosa klewes an traow ma, hi o grevys meur, bys yn preder a omgregi. Mes hi a leveris, 'Unn vyrgh ow thas ov vy; mar kwrav hemma, y fydh meth dhodho, ha my a dhre y gothni yn ahwer dhe'n bedh.' [11] Ytho hi a bysis troha'n fenester ha leverel,

‘Benyges os ta, A Arlodh ow Duw,
ha benyges yw dha hanow sans hag enorys bys vykken.
Re’th wormello oll dha oberow bys vykken.

12 Ha lemmyn, A Arlodh, my re dreylyas ow dewlagas
ha’m fas war-tu ha ty.

13 Gorhemmyn may fiv livrys a’n bys,
ha ma na glewiv keredh namoy.

14 Ty a wor, A Arlodh, ow bos glan
a oll peghes gans gour,

15 ha ny vostis ow hanow
na hanow ow thas yn tir ow hethneth.

Unn vyrgh ow thas ov vy,
ha ny’n jeves flogh dhe vos y her,

na neskar, na mab neskar
may tal dhymm omwitha ragdho avel gwreg.

Seulabrys seyth gour ahanav yw marow.
Prag y res dhymm bewa?

Mes mar nyns yw plegadow dhis kemeres ow bewnans,
gorhemmyn may fo revrons diskwedhys dhymm

ha may fo truedh kemerys ahanav,
ha ma na glewiv keredh namoy.’

Gorthyp dhe Bysadow

16 Pysadow aga dew a veu klewys a-rag golewder Duw. 17 Ha Rafael a veu danvenys dh’aga yaghhe aga dew: dhe bilya an gwenennow a-dhyworth dewlagas Tobit; dhe ri Sara myrgh Raguel yn demedhyans gans Tobias mab Tobit, ha dhe gelmi Asmodeus an tebel jevan, rag y kodhas dhe Tobias an gwir dh’y havos der eretons. Dhe’n keth pols na Tobit a dhehwelis hag entra a-berth yn y ji, ha Sara myrgh Raguel a dhiyskynnas a’y stevel y’n soler.

Tobit a Re Dyskansow dh'y Vab

4 Y'n jydh na Tobit a borthas kov a'n arghans re assa
yn trest gans Gabael yn Rages a Medi; [2] hag y leveris
dh'y honan, 'My re wovynnas mernans. Prag na alwav ow mab
Tobias may hylliv styrya dhodho a-dro dhe'n arghans kyns my
dhe verwel?' [3] Ytho ev a'n gelwis ha leverel, 'Ow mab, pan
varwav, ynkleudh vy, ha na wra fyllel gwitha dha vamm. Gwra
hy enora oll dedhyow dha vewnans; gwra an pyth yw plegadow
dhedhi; ha na wra hy duwena. [4] Porth kov, ow mab, hi dhe
weles lies peryl a'th wovis ha ty hwath yn hy thorr. Pan verow,
ynkleudh hi rybov y'n keth bedh.

[5] 'Porth kov a'n Arlodh Duw oll dha dhedhyow, ow mab, ha
nagh pegha ha gul treuspas erbynn y worhemynnow. Byw yn
ewnhynsek oll dedhyow dha vewnans, ha na gerdh yn fordhow
kammweythres. [6] Rag mar kwredh an pyth yw gwir, dha
fordhow a sewen dre dha oberow. [7] Ro alusenow a'th pythow
dhe'n re a vyw yn ewnhynsek, ha na vo dha lagas avius orth an
ro pan y'n gwredh. Na dreyl dha fas a-dhyworth den boghosek
pynag, ha ny vydh fas Duw treylys a-dhyworthis. [8] Mara'th
eus meur a bythow, ro dha alusenow yn kemusur; mars yns
boghes, na gemmer own a ri alusenow herwydh an myns a'th
eus. [9] Yndella ty a guntel tresor da dhis dha honan erbynn dydh
anken. [10] Rag alusen a liver a-dhyworth mernans hag a'th with
rag entra y'n tewlder; [11] ha rag peub a re alusen, offryn da yw
yn golok an Ughella.

[12] 'Bydh war, ow mab, a bub anvaseth. Kyns oll kemmer
gwreg a-dhyworth diyskynysi dha dasow; na gemmer benyn
estren, nag usi a looth dha das. Rag mebyon an brofosi on ni,
Noy, Abraham, Ysak, ha Yakob, agan tasow a-henys. Porth
kov, ow mab, i oll dhe gemeres gwragedh mes a'ga neshevin
ha benyges vons yn aga fleghes; ha'ga has a wra herya an tir.
[13] Ytho lemmyn, ow mab, kar dha vreder, hag y'th kolon na
wra dibrisya dha vreder ha mebyon ha myrghes dha bobel
dre nagha kemeres gwreg dhis anedha. Rag yn gooth yma

distruyans ha deray meur; hag yn sygerneth yma koll ha boghosogneth veur, drefen bos sygerneth mamm divotter.

14 ‘Na with dres nos arveth den pynag a oberro ragos, mes
pe dhodho distowgh; ha mar servydh Duw ty a dhegemmer
pygans. Omwith, ow mab, yn puptra a wredh, ha bydh
dyskyblys y’th fara oll. 15 Ha’n pyth a gesydh, na’n gwra dhe
dhen vyth. Na wra eva gwin bys yn medhwenep, na gasa
medhwenep dhe vones genes war dha fordh. 16 Ro rann a’th
vara dhe’n den nownek, hag a’th tillas dhe’n re noth. Ro dha
worlanwes oll yn alusen ha na as dha lagas dhe vos avius a’n
ro pan y’n gwredh. 17 Gorr dha vara war vedh an re ewnhynsek
mes na ro tra vyth dhe beghadoryon. 18 Hwila kussul a bub
den fur mes na dhispres kussul dalvosek vytholl. 19 Benyk an
Arlodh Duw pub treveth; govyn orto may fo ewn dha fordhow,
ha may sewenno dha hensyow ha’th towlow oll. Rag ny’s teves
nagonan a’n kenedhlow konvedhes; mes an Arlodh y honan
a re pub tra dha, ha herwydh y vodh ev a uvelha piw pynag a
vynno. Ytho lemmyn, ow mab, porth kov a’m gorhemynnow
ha na as i dhe vos gorrys mes a’th vrys.

Arghans Gesys yn Trest gans Gabael

20 ‘Ha lemmyn, ow mab, my a dhiskwedh dhis a-dro dhe’n deg
talent a arghans hag a esis gans Gabael mab Gabrias yn Rages
a Medi. 21 Na borth own, ow mab, drefen agan bos devedhys
boghosek. Ty a’th eus golusogneth veur mar berthydh own a
Dhuw hag omwitha rag pub pegh ha gul an pyth yw plegadow
yn y wolok.’

An El Rafael

5 Ena Tobias a worthebis dhodho, ‘Tas, my a wra puptra
re worhemynsys dhymm; 2 mes fatel allav kavos an
arghans pan na aswonav an den?’ 3 Ena Tobit a ros dhodho an
skrifen ambos, ha leverel dhodho, ‘Hwila den dhe vones genes
ha my a be y arveth hedre vewiv; ha ke dhe gavos an arghans.’

4 Ytho ev eth dhe hwilas den; hag ev a drovyas Rafael, neb
o el, 5 mes Tobias ny’n godhya. Tobias a leveris dhodho, ‘A
yllydh dos genev dhe Rages a Medi? A aswonydh an tylleryow

na?' [6] An el a worthebis dhodho, 'My a genes; an fordh yw aswonys dhymm, hag yth esen trigys gans agan broder Gabael.' [7] Ena Tobias a leveris dhodho, 'Gorta vy ha my a lever dhe'm tas.' [8] Hag ev a leveris dhodho, 'Ke, ha na wra strechya.'

Ytho ev a entras ha leverel dh'y das, 'My re drovyas nebonan dhe vones genev.' Yn-medh ev, 'Galow ev dhymm, may tyskiv a by looth yth yw, ha mars yw den fydhyadow dhe vones genes.'

[9] Ytho Tobias a'n gelwis; ev a entras hag i a salusis an eyl y gila. [10] Ena Tobit a leveris dhodho, 'Ow broder, a by looth hag a by teylu os ta? Diskwedh e dhymm.' [11] Mes ev a worthebis, 'A hwilydh looth ha teylu, po goberwas dhe vones gans dha vab?' Ha Tobit a leveris dhodho, 'My a garsa godhvos, ow broder, dha bobel ha'th hanow.' [12] Ev a worthebis, 'Azarias ov vy, mab an Ananias meur, onan a'th neskerens.' [13] Ena Tobit a leveris dhodho, 'Wolkom os, ow broder. Na sorr orthiv drefen y fynnis godhvos dha looth ha'th teylu. Ty yw neskar dhymm; a linnyeth dha ha nobyl. Rag my a aswoni Ananias ha Nathan, mebyon a'n Shemaia meur, pan en war-barth dhe Yerusalem dhe wordhya hag offrynna kynsa genys agan parys ha degedhow agan askor. Ny wrussons mos yn stray yn kammwrians agan breder. Ow broder, ty yw devedhys a wreydhen dha. [14] Mes lavar dhymm, pana arveth a wrav vy pe dhis? Draghma pub dydh, ha spenansow ragos kepar ha'm mab? [15] Ha dres henna, my a wra keworra dhe'th arveth mar tehwellowgh yn yeghes da.' [16] Ytho i a akordyas yndella.

Ena ev a leveris dhe Tobias, 'Gwra ombareusi dhe'n viaj, ha re sewennowgh.' Ytho y vab a dharbaris taklow dhe'n viaj. Ha'y das a leveris dhodho, 'Ke gans an den ma; Duw, trigys yn nev, a wra may sewenno agas fordh, ha gwres y el mos genowgh.' Ytho i eth yn-kerdh ha diberth, ha ki an den yowynk esa gansa.

[17] Mes Anna, y vamm, a dhallathas ola ha leverel dhe Tobit, 'Prag y tanvensys agan flogh dhe-ves? A nyns yw ev bagel agan leuv dell a a-ji hag yn-mes a-ragon? [18] Na geworr arghans dhe arghans, mes re bo ronson rag agan flogh. [19] Rag an pygans a veu res dhyn gans an Arlodh yw lowr ragon.' [20] Hag yn-medh

Tobit dhedhi, ‘Na breder, ow hwor; ev a wra dehweles yn
yeghes da, ha dha dhewlagas a’n gwel. [21] Rag el da a wra mos
ganso; y viaj a vydh sewen, hag ev a wra dehweles yn yeghes
da.’ Ena hi a astelas hy olvan.

Viaj dhe Rages

6 Lemmyn dell ens yn-rag war aga hyns, i a dheuth
gorthugherweyth dhe’n avon Tigris ha kampya ena.
[2] Ena an den yowynk a dhiyskynnas dhe omwolghi. Pysk a
lammas a’n avon hag a vynna lenki an den yowynk; [3] ha’n el
a leveris dhodho, ‘Kemmer an pysk.’ Ytho an den yowynk a
dhalghennas an pysk ha’y dewlel war an tir. [4] Ena an el a leveris
dhodho, ‘Trogh an pysk ha kemmer an golon ha’n avi ha’n
vystel ha’ga gorra dhe-ves gans rach.’ [5] Ytho an den yowynk a
wrug dell worhemynnis an el; hag i a rostyas ha dybri an pysk.
Ha’ga dew i a besyas mos war aga hyns bys pan dheuthons nes
dhe Ekbatana.

[6] Ena an den yowynk a wovynnas orth an el, ‘Broder Azarias,
pana dhevnydh yw avi ha kolon ha bystel an pysk?’ [7] Ev a
worthebis dhodho, ‘A-dro dhe’n golon ha’n avi, mar kwra
jevan po tebel spyrys trobla nebonan, ty a wra mog a’n re ma
a-rag gour po gwreg, ha ny vydh troblys nevra namoy. [8] Hag
a-dro dhe’n vystel, gwra elia gensi den a’n jeves gwenennow yn
y dhewlagas hag ev a vydh yaghhes.’

Dyskansow Rafael

[9] Pan nesens dhe Rages[a] [10] an el a leveris dhe’n den yowynk,
‘Broder, hedhyw ni a wra godriga gans Raguel. Ev yw dha
neskar, hag ev a’n jeves myrgh, henwys Sara. [11] Yma dhis an
gwir dh’y demedhi ha dh’y erita, rag ty yw hy unn neskar. An
vowes yw teg ha fur keffrys. [12] Lemmyn goslow orthiv. My a
vynn kewsel gans hy thas, ha kettel dhehwellyn a Rages ni a
wra solempnya an demedhyans. Rag my a wor na yll Raguel,
herwydh lagha Moyses, hy ri dhe gen gour heb degemeres spal

---

a 6:9 *Rages:* War-lergh dornskrif aral, *Ekbatana.*

mernans, rag dhiso jy moy es dhe nebonan yw an gwir dhe'n eretons.'

13 Ena an den yowynk a leveris dhe'n el, 'Broder Azarias, my re glewas y feu an vowes res dhe seyth gour ha peub a verwis y'n chambour priosel. 14 Lemmyn, my yw an unn mab a'n jeves ow thas, hag own a'm beus mar entrav y farwav par dell wrug an re a-ragov, rag yma jevan yn kerensa gensi, ha ny bystik ev nagonan marnas an re a nes dhedhi. Ytho yma own dhymm may ferwiv ha dri bewnans ow thas hag ow mamm dhe'n bedh yn ahwer a'm govis vy. Ha ny's teves mab aral dh'aga ynkleudhyas.'

15 Mes an el a leveris dhodho, 'A ny berthydh kov a'n geryow gansa may worhemynnis dhis dha das dhe gemeres gwreg dhyworth chi dha das? Lemmyn goslow orthiv, broder, rag hi a dheu ha bos dha wreg; ha na breder a'n jevan rag an keth nos ma hi a vydh res dhis yn demedhyans. 16 Pan entrydh an chambour priosel, ty a wra kemeres regydh a enkys ha gorra warnedha rann kolon hag avi an pysk rag gul mog. 17 Ena an jevan a's blas ha fia dhe'n fo heb dehweles arta nevra bys vykken. Ha pan dheudh nes dhedhi, sevewgh agas dew, ha pysi war an Duw tregeredhus, hag ev a wra agas selwel ha kemeres truedh ahanowgh. Na gemmer own, rag hi a veu destnys ragos a-vynitha. Ty a wra hy selwel, ha hi a wra mos genes, hag y tesevav y'fydh fleghes dredhi.' Pan glewas Tobias an traow ma, ev a godhas yn kerensa gensi, ha'y spyrys a veu kelmys nes dres eghen dhedhi.

Devedhyans dhe Ji Raguel

7 Pan dhrehedhsons dhe Ekbatana ha dos dhe ji Raguel, Sara a vetyas gansa ha'ga salusi. I a dhaskorras hy salusyans, ha hi a's dros a-berth y'n chi. 2 Ena Raguel a leveris dh'y wreg Edna, 'Ass yw haval an den yowynk dhe'm kenderow Tobit!' 3 Ha Raguel a wovynnas orta, 'A by le owgh, breder?' I a worthebis dhodho, 'A vebyon Naftali, an re yw kethyon yn Nineve.' 4 Ena ev a leveris dhedha, 'A aswonowgh agan broder Tobit?' Hag i a leveris, 'Aswonyn.' 5 Ev a wovynnas, 'Usi ev yn

yeghes da?' I a worthebis, 'Yma ev yn fyw hag yn yeghes da.' Ha Tobias a leveris, 'Ow thas yw ev.' [6] Ena Raguel a lemmis ynbann hag amma dhodho hag ola. Hag ev a'n benygas ha leverel, 'Mab an den nobyl ha mas na!' Pan glewas Tobit dhe gelli y wolok, trist veu, hag ev a olas. [7] Y wreg Edna ha'y vyrgh Sara a olas ynwedh. I a's degemeras fest yn kolonnek; [8] hag i a ladhas hordh a'n flock ha settya platasow meur a voos a-dheragdha. [9] Ena Tobias a leveris dhe Rafael, 'Broder Azarias, kows a'n traow na may kewssys anedha war an viaj, ha gas an mater dhe vos ervirys.'

Demedhyans Tobias ha Sara

[10] Ytho ev a geskomunyas an kynnik dhe Raguel. Ha Raguel a leveris dhe Tobias, 'Deber hag yv, ha bydh lowenek; rag yth yw dha wir dhe gemeres ow flogh. Mes my a styr dhis an gwirder. [11] My re ros ow myrgh dhe seyth gour, mes pan dheuth peub anedha dhedhi ev a verwis y'n nos. Mes rag lemmyn bydh lowenek.' [12] Ha Tobias a leveris, 'Ny dhebrav tra vyth bys pan wredh kevambos fyrv genev.' Ytho Raguel a leveris, 'Kemmer hi distowgh, herwydh an lagha. Ty yw hy neskar ha dhiso ji yw hi. An Duw tregeredhus a re dhywgh agas dew sewena rag an gwella.' [13] Ena ev a elwis y vyrgh Sara, hag orth hy hemeres er an dorn ev a's ros dhe Tobias dhe vos y wreg, ow leverel, 'Awotta, kemmer hi herwydh lagha Moyses, ha kemmer hi genes dhe'th tas.' Hag ev a's benygas. [14] Ena ev a elwis y wreg Edna, ha kemeres rol-skrifa ha skrifa an ambos; hag i a settyas aga sel dhodho. [15] Ena i a dhallathas dybri.

[16] Ena Raguel a elwis y wreg Edna ha leverel dhedhi, 'Hwor, gwra pareusi an stevel aral ha kemmer hi a-berth ynno.' [17] Hi eth ha pareusi an gweli y'n chambour, dell lavarsa dhedhi, ha'y ledya ena, hag ola ragdha. Ena hi a seghas hy dagrow ha leverel dhedhi, [18] 'Bydh kolonnek, ow myrgh; an Arlodh a nev ha nor re wrontyo lowena dhis yn le dha dhuwon ma. Bydh kolonnek ow myrgh.'

Tobias a Feth an Jevan

8 Wosa i dhe worfenna dybri, i a ledyas Tobias a-ji
dhedhi. [2] Ha dell esa ow mos, ev a borthas kov a eryow
Rafael, hag ev a gemeras an regydh a enkys ha gorra warnedha
rann kolon hag avi an pysk ha gul mog. [3] Ha pan vlasas an
jevan an ethen, ev a fias dhe'n pella rann a Ejyp, ha'n el a'n
kolmas.

[4] Pan veu aga dew deges a-ji war-barth, Tobias a sevis a'n
gweli ha leverel, 'Hwor, sav, ha pysyn may kemerro an Arlodh
tregeredh warnan.' [5] Ha Tobias a dhallathas leverel,

'Benyges os ta, a Dhuw agan tasow,
ha benyges yw dha hanow sans ha gloryus bys
vykken.

Re'th venykko an nevow ha'th kreaturs oll.

[6] Ty a wrug Adam ha ri dhodho Eva y wreg
avel gweres ha skoodhyans.
Anedha re dheuth an agh a dhensys.

Ty a leveris, "Nyns yw da bos den y honan;
gwren gul gweres ragdho avello ev."
[7] Ha lemmyn, A Arlodh, nyns yw rag lust
y kemerav ow hwor ma,
mes gans lenduri.

Gront may kyffiv tregeredh
ha kothhe war-barth gensi.'

[8] Ha hi a leveris ganso, 'Amen.' [9] Ena i a godhas yn kosk aga
dew rag an nos.

[10] Mes Raguel a sevis ha mos dhe balas bedh, gans an
preder, 'Martesen ev ynwedh a wra merwel.' [11] Ena Raguel eth
a-berth yn y ji [12] ha leverel dh'y wreg Edna, 'Danvon onan a'n
maghtethyon dhe weles mars yw byw; ha mar nyns yw, gwren
y ynkleudhyas heb den vyth dhe wodhvos yn y gever.' [13] Ytho
an vaghteth a ygoras an daras ha mos a-ji, ha'ga havos agas

dew yn kosk. [14] Ha hi a dheuth yn-mes ha leverel dhedha y vos yn fyw. [15] Ena Raguel a venygas Duw ha leverel,

‘Benyges os ta, a Dhuw, gans pub bennath pur ha sans.
Re’th venykko dha sens ha dha greaturs oll;
re’th venykko oll dha eledh
ha dha bobel dhewisys bys vykken.
[16] Benyges os ta, drefen ty dhe wul dhymm bos heudhik.
Ny hwarva dhymm par dell ownen vy;
mes ty re’gan dyghtyas herwydh dha dregeredh meur.
[17] Benyges os ta, drefen ty dhe dhiskwedhes truedh war dhew flogh unn-dhinythys.
Diskwa tregeredh dhedha, a Vester;
ha doro aga bewnans dhe geweras
yn sawder gans lowender ha tregeredh.’

[18] Ena ev a worhemynnis orth y servysi dhe lenwel an bedh.

Gool Demedhyans

[19] Ena ev a ros gool demedhyans ragdha hag a dhuryas peswardhek dydh. [20] Ha kyns bos deu dedhyow an gool, Raguel a leveris dhe Tobias gans ti na godha dhodho diberth kyns bos gorfennys peswardhek dydh an gool demedhyans, [21] hag ena y kodha dhodho kemeres hanter pythow Raguel ha dehweles yn sawder dh’y das, hag y fedha an remenant dhodho ‘Pan varwo ow gwreg ha my.’

An Arghans Daskevys

9 Ena Tobias a elwis Rafael ha leverel dhodho, [2] ‘Broder Azarias, kemmer servyas ha dew gowrvargh genowgh ha kewgh dhe Gabael dhe Rages yn Medi ha kavos dhymm an arghans; ha doroy e dhe’n gool demedhyans. [3] Rag Raguel re dos ma na dhiberthiv; [4] mes yma ow thas ow nivera an dedhyow, ha mar strechyav hir ev a vydh grevys meur.’ [5] Ytho Rafael a wrug an viaj ha triga dres nos gans Gabael. Ev a ros dhodho an akwityans, ha Gabael a dhros an seghyer yn-mes

yn-dann sel, ha'ga ri dhodho. [6] Myttinweyth i a sevis a-varr aga
dew war-barth ha dos dhe'n gool demedhyans. Ha Gabael a
venygas Tobias ha'y wreg.[a]

Preder an Gerens

10 Lemmyn yth esa y das Tobit ow nivera pub dydh,
ha pan dheuth dedhyow an viaj dhe benn ha nyns
ens devedhys, [2] ev a leveris, 'A yll bos aga bos lettys? Po a yll
bos, Gabael dhe verwel ha nyns eus nagonan dhe ri dhodho an
arghans?' [3] Hag ev o grevys meur. [4] Ha'y wreg a leveris dhodho,
'An maw re verwis; rag ev re strechyas an termyn.' Ena hi a
dhallathas kyni ragdho, ha leverel, [5] 'A nyns ov vy grevys, ow
flogh, ma'th hesis dhe vones, ty neb yw golow ow dewlagas?'
[6] Mes Tobit a leveris dhedhi, 'Bydh kosel ha hedh dha breder;
yma ev yn poynt da?'

Tobias ha Sara a Dhalleth an Fordh Dhe-dre

[7] Ha hi a worthebis dhodho, 'Bydh tawesek ha na'm toll na
fella; ow flogh re verwis.' Ha hi e yn-mes pub dydh dhe'n fordh
dredhi may tibarthsons; ny dhybri hi tra vyth dydhweyth, ha
der an nosow ny astelas hi kyni rag hy mab Tobias, bys pan
dheuth peswardhek dydh an gool demedhyans dhe benn, may
tosa Raguel y kodha dhodho triga ena.

[8] Tobias a leveris dhe Raguel, 'Gwra ow danvon dhe-ves, rag
nyns eus govenek dhe'm tas na dhe'm mamm a'm gweles arta.'
[9] Mes y hwegron a leveris dhodho, 'Trig genev, ha my a wra
danvon kanasow, hag i a re dhodho derivadow, fatel yw traow
genes.' Tobias a worthebis, 'Na, danvon vy dhe'm tas.' [10] Ytho
Raguel a sevis ha ri dhodho y wreg Sara ha hanter y bythow
yn kethyon, chatel hag arghans. [11] Ha wosa ev dh'aga benyga
ev a's danvonas dhe-ves, ow leverel, 'Duw nev a wra dhywgh
seweni, ow fleghes, kyns my dhe verwel.' [12] Ynwedh ev a
leveris dh'y vyrgh, 'Gwra enora dha hwegron ha'th hweger; i

---

a 9:6 *Ha Gabael a venygas Tobias ha'y wreg:* Amendys war-lergh codex Sinaticus. Codices Alexandrinus ha Vaticanus *Ha Tobias a venygas y wreg.*

yw lemmyn dha gerens. Gas vy dhe glewes derivas da ahanas.'
Hag ev a ammas dhedhi. [13] Hag Edna a leveris dhe Tobias,
'An Arlodh a nev re'gas drollo dhe dre yn saw, broder ker, ha
grontya dhymm dhe weles dha fleghes der ow myrgh Sara, may
lowenhahiv a-rag an Arlodh. Otta, my a re ow myrgh dhis yn
trest; na wra tra vyth dh'y duwena.'

Viaj dhe Dre

11 Wosa hemma Tobias eth war y hyns, ow kormel
Duw drefen ev dhe wul sewen y viaj. Hag ev a
venygas Raguel ha'y wreg Edna. Yndelma ev a besyas mos
war y viaj bys pan dheuthons nes dhe Nineve. [2] Ena Rafael a
leveris dhe Tobias, 'A ny wodhes, broder, fatel essys dha das?
[3] Gwren ponya yn-rag a-dherag dha wreg ha pareusi an chi.
[4] Ha kemmer bystel an pysk y'th leuv.' Ytho i a holyas aga hyns,
ha'n ki eth war aga lergh.

[5] Lemmyn Anna o esedhys ow mires a-dro rag gweles hy mab
war an fordh. [6] Ha hi a'n aswonis, hag ev ow tos, ha leverel dh'y
das, 'Ottomma dha vab ow tos, keffrys ha'n den neb eth ganso!'

Golok Tobit Restorys

[7] Rafael a leveris, 'My a wor, Tobias, y hwra dha das ygeri
y dhewlagas. [8] Res vydh dhis ytho elia y dhewlagas gans an
vystel; ha pan losons ev a's rut hag a wra dhe'n kenennow
gwynn kodha a-ves, hag ev a wra dha weles.'

[9] Ena Anna a bonyas dhe vetya gansa, ha kodha war gonna
hy mab, ha leverel dhodho, 'My re'th welas, ow mab; alemma
rag parys ov dhe verwel.' Hag i a dhagrewis aga dew. [10] Tobit
a dhallathas mos war-tu ha'n daras, ha trebuchya. Mes y vab
a bonyas dhodho [11] ha dalghenna y das, hag ev a skollyas an
vystel war dhewlagas y das, ow leverel, 'Bydh kolonnek, tas.'
[12] Ha pan dhallathas y dhewlagas dhe losa ev a's rutyas, ha'n
gwenennow a veu pilys a gornellow y dhewlagas. [13] Ena ev
a welas y vab ha kodha war y gonna hag ev a dhagrewis ha
leverel,

[14] ‘Benyges os ta a Dhuw,
ha benyges yw dha hanow bys vykken,
ha benyges yw oll dha eledh sans;
Rag ty a’m skorjyas,
mes ty a gemeras truedh ahanav;
otta, my a wel ow mab Tobias!’

[15] Ha’y vab eth a-ji yn unn lowenhe, hag ev a dherivas dh’y das an traow meur o hwarvedhys dhodho yn Medi.

[16] Ena Tobit eth dhe vetya gans y wohydh dhe yet Nineve, ow lowenhe hag ow kormel Duw. An re a’n gwelas dell eth a’s tevo marth drefen bos golok dhodho. Ha Tobit a wodhva gras a-ragdha bos Duw truedhek dhodho. [17] Pan dheuth Tobit nes dhe Sara y wohydh, ev a’s benygas, ow leverel, ‘Wolkom, myrgh! Benyges yw Duw re’th tros dhyn, ha benyges yw dha das ha’th vamm.’ [18] Yndelma yth esa heudhder yn-mysk y vreder oll yn Nineve. [19] Ahikar ha’y noy Nadab a dheuth, ha demedhyans Tobias a veu solempnys seyth dydh gans lowender meur.

Gobrow Rafael

12 Ena Tobit a elwis y vab Tobias ha leverel dhodho, ‘Ow mab, dyght gobrow an den neb eth genes; hag y tal bos res moy dhodho.’ [2] Ev a worthebis, ‘Tas, ny wrussa ow aperya mar rollen dhodho an hanter a’n pyth a dhres vy tre. [3] Rag ev a’m dros dhis yn saw, ev a yaghhas ow gwreg, ev a gavas an arghans ragov vy, hag ev a’th yaghhas jy ynwedh.’ [4] An den koth a leveris, ‘Ev a’n dendilas.’ [5] Ytho ev a elwis an el ha leverel dhodho, ‘Kemmer an hanter a beub re dresowgh.’

Ynians Rafael

[6] Ena ev a’s gelwis aga dew yn privedh ha leverel dhedha: ‘Benygewgh Duw ha ri grassyans dhodho; gwra y meurhe ha godhvos gras dhodho a-rag an re vyw oll, drefen an pyth a wrug ragowgh. Da yw benyga Duw hag ughelhe y hanow, yn enor ow tisplegya oberow Duw. Na vedhewgh lent dhe rassa dhodho. [7] Da yw kudha kevrin myghtern, mes diskudha yn

splann oberow Duw. Gwrewgh dader, ha ny wra drogedh agas kavos. [8] Pysadow yw da keveylys gans penys hag alusen hag ewnhynseth. Boghes gans ewnhynseth yw gwell ages meur gans drogober. Gwell yw ri alusenow ages kuntel owr. [9] Rag alusen a lyver a vernans, hag y hwra kartha pub pegh dheves. An re a wra gwryth cherita hag ewnhynseth a's tevydh leunder a vewnans; [10] mes an re a begh hag a wra anlaghedh yw eskerens aga bewnans aga honan.

Rafael a Dhisklos Y Honanieth

[11] 'Ny vynnav keles tra vyth a-dhyworthowgh. My re leveris, "Da yw kudha kevrin myghtern, mes diskudha yn splann oberow Duw." [12] Ha lemmyn, ty ha'th wohydh Sara pan byssowgh, my a dhros kovheans a'gas pysadow a-rag an Sans; ha pan ynkleudhsowgh an re varow, keffrys yth esen genowgh. [13] Pan na hoksys dhe sevel ha gasa dha ginnyow rag mos ha maylya an den marow, ny veu kelys ahanav dha ober mas, mes yth esen genes. [14] Lemmyn Duw a'm danvonas dhe'th yaghhe, ty ha'th wohydh Sara. [15] My yw Rafael, onan a'n seyth el sans a dhre pysadow an sens yn-bann ha mos a-dherag golewder an Sans.'

[16] Aga dew o fest troblys; hag i a godhas war aga fas, rag own a's teva. [17] Mes ev a leveris dhedha, 'Na vedhowgh ownek; kres re'gas bo! Gormelewgh Duw bys vykken. [18] Rag ny dheuth vy avel favour a'm parth vy, mes dre vodh agan Duw. Ytho gormelewgh ev bys vykken. [19] Oll an dedhyow ma ny wren marnas omdhiskwedhes dhis, ha ny dhybris nag eva, mes hwi a welewgh gwelesigeth. [20] Ha lemmyn gwra godhvos gras dhe Dhuw, rag my a yskyn dhe neb a'm danvonas. Skrif yn lyver puptra re hwarva.' [21] Ena i a sevis; mes ny'n gwelsons namoy. [22] Ytho i a avowas oberow meur ha marthys Duw, ha fatel omdhiskwedhas dhedha el an Arlodh.

Grassow Tobit dhe Dhuw

13 Ena Tobit a skrifas pysadow a heudhder, ha leverel:

[2] 'Benyges yw Duw a vyw bys vykken, ha'y wlaskor,
rag ev a skorj, hag ev a dhiskwedh tregeredh;

ev a hembronk yn-nans dhe yfarn hag ev a dhre
yn-bann,
ha nyns eus den vyth a yll diank a'y leuv.

[3] Gwra y aswon a-rag an kenedhlow, a vebyon Israel,
rag ev re'gan skattras yntredha.

[4] Gwra dh'y veurder bos aswonys ena,
ha'y ughelhe yn golok puptra vyw;

drefen y vos agan Arlodh ha Duw,
ev yw agan Tas bys vykken.

[5] Ev a wra agan skorjya rag agan kammweythresow;
hag arta ev a wra diskwedhes tregeredh,
ha'gan kuntel a'n kenedhlow oll
may fewgh skattrys.

[6] Mar treylyowgh dhodho a leun golon hag a leun enev,
ow kul an pyth yw gwir a-dheragdho,

ena ev a wra treylya dhywgh
ha ny wra ev kudha y fas ahanowgh.

[7] Mes mirewgh orth an pyth a wra ev gul genowgh;
godhvedhewgh gras dhodho a leun lev.

Gormelewgh an Arlodh a ewnder,
hag ughelhe Myghtern an osow.

[8] My a wor gras dhodho yn tir ow hethneth,
ha my a dhiskwedh y nerth ha meuredh dhe
genedhel a beghadoryon.

Kildreylyewgh, hwi beghadoryon, ha gwrewgh
ewnder a-dheragdho;
piw a wor mara's degemmer ha kemeres tregeredh
warnowgh?

[9] My a ughelha ow Duw;
ow enev a ughelha an Myghtern a nev,
hag a lowenha yn y veuredh.

[10] Kewses tus oll, ha godhvos gras dhodho yn Yerusalem.

A Yerusalem, an cita sans,
ev a'th skorj rag oberow dha vebyon,
mes arta ev a gemmer truedh a vebyon an re wiryon.

[11] Godhvydh gras yn wordhi dhe'n Arlodh,
ha gormel Myghtern an osow
may fo drehevys y dylda ragos arta gans lowena.

[12] Re lowenhaho ynnos an re yw kethyon,
ha kara ynnos an re yw grevys,
dhe oll an henedhow bys vykken.

[13] Lies kenedhel a dheu a bellder dhe hanow an Arlodh Duw,
ow ton rohow yn agan dorn, rohow rag an Myghtern a nev.
Henedhow a henedhow a re dhis gormel lowenek.

[14] Mollothek yw oll an re a'th kas;
benyges bys vykken vydh oll a'th kar.

[15] Lowenha ha bydh heudhik rag mebyon an re wiryon;
rag i a vydh kuntelys war-barth, hag a wormel Arlodh an re wiryon.

Gwynn aga bys an re a'th kar!
I a lowenha y'th kres.

[16] Gwynn aga bys an re a dhuwenas drefen dha alarow;
rag i a lowenha warnas ow kweles dha wolewder oll,
hag i a vydh heudhhes bys vykken.

Re wormello ow enev Duw an Myghtern meur.

[17] Rag Yerusalem a vydh drehevys yn saffir ha gwerem,
dha fosow yn meyn drudh,
ha'n touryow ha'n gorthfosow yn owr pur;

Ha stretow Yerusalem a vydh gorhudhys
gans meyn a veryl ha rubi,
ha meyn a owr dhyworth Ofir.

[18] Hy bownderyow oll a lever Halleluya!
ha kanmel, ow leverel, “Benyges yw Duw,
re’th ughelhas bys vykken.”’

Kussul Dhiwettha Tobit

14 Omma Tobit a worfennas y eryow a wormola.
[2] Ev a’n jeva etek bloodh ha dew ugens pan gollas y wolok, ha wosa eth bledhen ev a’s daskavas. Ev a ros alusenow, ha pesya perthi own a’n Arlodh Duw ha’y wormel.

[3] Pan veu tevys pur goth, ev a elwis y vab ha’y vebyon wynn, ha leverel dhodho, ‘Ow mab, kemmer dha vebyon; mir, tevys koth ov vy ha parys ov dhe dhiberth a’n bewnans ma. [4] Ke dhe Medi, ow mab, rag my a leun grys an pyth a leveris Yona an profos a-dro dhe Nineve, may fydh domhwelys. Mes yn Medi y fydh kres rag termyn. Agan breder a vydh skattrys y’n norvys a-dhyworth an tir da, ha Yerusalem a vydh ynyal. Chi Duw ynni a vydh leskys ha magor rag termyn. [5] Mes Duw a wra kemeres truedh anedha arta, ha’ga herghes arta a-ji dhe’n tir; hag i a dhrehav an chi, kyn na vydh haval dhe’n kynsa bys pan vydh gorfennys termynyow an oos. Wosa hemma i a dhehwel a dylleryow aga hethneth, hag i a drehav Yerusalem yn splander. Ha chi Duw a vydh drehevys ena gans drehevyans gloryus rag oll an henedhow bys vykken, poran par dell leveris an brofosi. [6] Ena oll an Jentilys a wra treylya dhe berthi own a’n Arlodh Duw yn gwiryonedh, hag ynkleudhyas aga idolyow. [7] Oll an Jentilys a wormel an Arlodh ha’y bobel a wra godhvos gras dhe Dhuw, ha’n Arlodh a wra ughelhe y bobel. Ha peub a gar an Arlodh Duw yn gwirder hag ewnder a lowenha, ow tiskwedhes tregeredh dh’agan breder.

[8] ‘Ytho lemmyn, ow mab, omden dhyworth Nineve, drefen y hwyrvydh yn sur an pyth a leveris an profos Yona. [9] Mes gwith an lagha ha’n gorhemynnow, ha bydh tregeredhus hag ewnhynsek, may fo da genes. Ynkleudh vy yn ta, ha’th vamm genev. Ha na drig unn nos na fella yn Nineve. [10] Mir, ow mab, orth an pyth a wrug Nadab dhe Ahikar a’n magas, fatel y’n

dros a wolow dhe dewlder, ha gans pyth yth attylis dhodho. Mes Ahikar a veu selwys ha Nadab a dhegemeras attal, ow tiyskynna ev y honan y'n tewlder. Ahikar[a] a ros alusenow ha diank an vaglen marwel re settyas Nadab ragdho; mes Nadab a godhas y'n vaglen ha merwel.

Mernans Tobit hag Anna

11 'Ytho lemmyn, ow fleghes, prederewgh a'n pyth a wra alusen ha'n pyth yw delivrys gans ewnder.' Dell leveris hemma ev a verwis yn y weli. Ev a'n jeva kans etek ha dew ugens bloodh; ha Tobias a'n ynkleudhyas gans enor.

12 Ha pan verwis Anna ev a's ynkleudhyas gans y das. Ena Tobias eth dhe-ves gans y wreg ha'y vebyon dhe Ekbatana, 13 dhe Raguel y hwegron. Ev a gothhas gans enor, hag ev a ros dh'y hwegron ha'y hweger ynkleudhyansow marthys. Ev a heryas aga substans, ha henna a'y das Tobit. 14 Ev a verwis yn Ekbatana yn Medi hag ev kans ha seyth bloodh warn ugens. 15 Mes kyns es merwel ev a glewas a dhistruyans Nineve, re bia kemerys gans Nebukadnessar hag Ahasuerus. Kyns y vernans ev a lowenhas a-dro dhe Nineve.

---

a 14:10 *Ahikar:* Amendys war-lergh codex Sinaiticus. Codices Alexandrinus ha Vaticanus *Manasse.*

YUDITH

Chaptra 1
Arfaksad a Dhrehav Fosow Ekbatana
Nebukadnessar a Dhyllo Gwarnyans Diwettha
Arfaksad Yw Fethys
Chaptra 2
Eskerdh erbynn an Howlsedhes
Kaskyrgh Holofernes
Chaptra 3
Pysadow rag Kres
Chaptra 4
Yudi Hewol
Pysadow hag Edrega
Chaptra 5
Konsel erbynn an Israelysi
Derivas Aghior
Chaptra 6
Aghior Daskorrys dhe'n Israelysi
Chaptra 7
An Kaskyrgh erbynn Bethulia
Ankres an Israelysi
Chaptra 8
Gnas Yudith
Yudith ha'n Henavogyon
Chaptra 9
Pysadow Yudith
Chaptra 10
Yudith a Ombareus rag Mos dhe Holofernes
Yudith Kemerys yn Gwith
Yudith Yw Dres a-rag Holofernes
Chaptra 11
Yudith a Styr Prag y Teuth
Chaptra 12
Yudith avel Gwestores Holofernes
Yudith Gelwys dhe Gevewi Holofernes
Chaptra 13
Yudith a Dhiben Holofernes
Yudith a Dhehwel dhe Bethulia
Chaptra 14
Kussul Yudith
Mernans Holofernes Diskudhys
Chaptra 15
Lowena an Israelysi
An Israelysi a Wool an Trygh
Chaptra 16
Grassyans Yudith
Yudith Gerys-da, ha'y Mernans

Arfaksad a Dhrehav Fosow Ekbatana

1 Y'n dewdhegves bledhen a reyn Nebukadnessar, esa ow rewlya an Assyrianys y'n cita veur Nineve, yth esa Arfaksad ow rewlya an Medys yn Ekbatana. [2] Arfaksad a dhrehevis fosow yn-kerghyn Ekbatana gans meyn treghys, tri hevelin yn les ha hwegh kevelin yn hys. Ev a wrug an fosow deg kevelin ha tri ugens yn ughelder ha hanterkans kevelin yn les, [3] hag orth hy yetow ev a dhrehevis touryow, kans kevelin yn ughelder, ha'n selyow tri ugens kevelin yn les; [4] hag ev a dhrehevis hy yetow, deg kevelin ha tri ugens yn ughelder ha dew ugens kevelin yn les, may halla y luyow keskerdhes yn-mes gans nerth ha'y droslu gwitha aga aray. [5] Yth o y'n dedhyow na myghtern Nebukadnessar a werryas erbynn

myghtern Arfaksad y'n plen meur usi war an oryon a Ragaw.
6 Yth omguntelas ganso oll an dus trigys y'n vro venydhyek hag
oll an dus trigys ryb an Ewfrates, an Tigris ha'n Hydaspes, ha
war an plen Ariogh myghtern an Elamysi; ha lies kenedhel a
junyas gans an Kaldeanys.

Nebukadnessar a Dhyllo Gwarnyans Diwettha

7 Nebukadnessar, myghtern an Assyrianys, a dhanvonas
galow dhe oll an drigoryon yn Persi ha dhe oll an drigoryon
y'n howlsedhes: trigoryon Kiliki, Damaskus, Lebanon
hag Antilebanon, hag oll an re trigys ryb an arvor; 8 dhe'n
kenedhlow yn Karmel, Gilead, Galile Gwartha ha plen meur
Esdraelon; 9 dhe oll yn Samari ha'y threvow, hag a'n west
dhe'n Yordan bys Yerusalem, Bethani, Kelous, Kadesh hag
avon Ejyp, Tafnas,[a] Rameses ha tir kowal Goshen, 10 bys y'n
tu aral dhe Tanis ha Memfis; hag oll trigoryon Ejyp bys oryon
Ethiopi. 11 Byttegyns, oll an trigoryon yn oll an tiryow ma a
skonyas gorhemmyn Nebukadnessar, myghtern a'n Assyrianys,
ha nagha junya ganso rag gwerrya; rag ny's teva own anodho
drefen nag o ev namoy es unn gour yn aga golok; ytho i a
danvonas tre y ganasow gwag aga diwla, ha methek.

12 Ena Nebukadnessar a veu serrys yn fras gans an rannvro
kowal ma, hag ev a dos ren y dron ha'y wlaskor may tallfa dial
war diredh kowal Kiliki, Damaskus ha Syri, ha ladha gans an
kledha oll trigoryon pow Moab, ha mebyon Ammon ha Yudi
kowal, ha pubonan yn Ejyp, oll an tiredh ynter an dhew vor.

Arfaksad Yw Fethys

13 Y'n seytegves bledhen, ev a hembronkas y lu erbynn
myghtern Arfaksad; ev a'n fethas yn kas ha domhwel oll lu
Arfaksad gans oll y varghoglu hag oll y jarettow. 14 Yndella ev
a gemeras y citys ha dos bys yn Ekbatana, sesya hy thouryow,
pylla hy marghasow ha treylya hy thekter yn meth. 15 Ev a
gemeras Arfaksad yn menydhyow Ragaw ha'y verya gans y

---

a 1:9 *Tafnas:* Henn yw Tahpanhes yn Ejyp, a'n barth est dhe'n Delta.

wuwow, ha'y gisya oll yn tien bys vykken. 16 Ena ev a dhehwelis
dhe Nineve, ev hag oll y lu kemyskys, routh vras a gasoryon.
I a omdhiskwithas ena, ev ha'y lu, ha kevewya hwegh ugens
dydh.

Eskerdh erbynn an Howlsedhes

2 Y'n etegves bledhen, y'n nessa dydh warn ugens
a'n kynsa mis, y feu kows yn palys Nebukadnessar
myghtern an Assyrianys, a-dro dhe dhial war oll an rannvro,
par dell lavarsa ev. 2 Ev a elwis war-barth oll y sodhogyon
ha'y ugheloryon ha displetya orta y dowl kevrinek, ha derivas
yn leun, yn-mes a'y anow y honan, oll sherewynsi an rannvro.
3 Ena i a erviras dhe dhistrui kemmys na obaysa geryow y anow.
4 Wosa ev dhe worfenna displetya y dowl, Nebukadnessar
myghtern an Assyrianys a elwis Holofernes, pennhembrenkyas
y lu, ha'n nessa war y lergh, hag yn-medh dhodho, 5 'Yndelma
y lever an myghtern meur, arlodh an norvys oll: Pan avodydh
a'm golok, kemmer genes gwer a's teves omfydhyans yn aga
krevder, hwegh ugens mil a drosogyon ha dewdhek mil a
varghogyon. 6 Ke yn-mes erbynn oll tir an howlsedhes, rag i
a dhisobayas geryow ow ganow. 7 Ergh dhedha pareusi pri ha
dowr,[a] rag yth esov ow tos y'm sorr er aga fynn. Kudha a wrav
enep kowal an bys gans treys ow luyow, ha'ga delivra dhedha
dhe vos pyllys. 8 Aga re ledhys a lenow aga hownansow, ha pub
gover hag avon a vydh lenwys a'ga re varow bys may fennons;
9 ha my a's hembronk dhe-ves avel kethyon bys yn pennow an
bys. 10 Mes ty, ke a-dheragov ha kemeres oll aga thir a-barth
dhymm. I a omre dhis, ha ty a's syns ragov erbynn dydh aga
hessydhyans. 11 Byttegyns, an re a dhisobay, na wres dha lagas
aga sparya, mes ty a's delirv dhe ladhva ha ravnans dre dha
rannvro gowal. 12 Rag dell vewav, ha re allos ow ruvaneth, an
pyth re leveris a vydh kowlwrys dre'm leuv. 13 Ha ty – kemmer
with na dreuspassydh gorhemmyn vyth a'th arlodh, mes gwayt
aga howlwul poran dell erghis dhis; ha na wra treynya aga gul.'

---

a 2:7 *pri ha dowr:* Tokyn a omblegyans.

Kaskyrgh Holofernes

14 Ytho, Holofernes a omdennas a bresens y vester ha gelwel
war-barth oll an gaslewydhyon, an bennhembrenkysi ha
sodhogyon an lu Assyriek, 15 ha kuntel gwer dhewisys rag aray
an vatel par dell y'n arghsa y arlodh: hwegh ugens mil anedha,
war-barth gans dewdhek mil wareger, 16 hag ev a's arayas par
dell yw lu meur arayys rag kas. 17 Ev a gemeras niver bras
dres eghen a gowrvergh, asenes ha mulyon rag karyans, ha
myns diniver a dheves, oghen ha gever rag sosten; 18 Kekeffrys
boos lowr rag pub gour, ha myns kowrek a owr hag arghans
dhyworth an palys riel.

19 Ena yth ehwias gans y lu kowal rag mos kyns myghtern
Nebukadnessar ha rag kudha enep kowal an norvys bys an
howlsedhes gans aga charettow ha marghogyon ha soudoryon
dhewisys an troslu. 20 Gansa yth eth routh kemyskys, avel hes a
lokustes, ha doust an dor, routh na yllys hy rekna.

21 I a geskerdhas tri dydh dhyworth Nineve bys yn plen
Bektileth, ha kampya a-dal Bektileth ogas dhe'n menydh usi
a-gledh dhe Kiliki Wartha. 22 Alena Holofernes a gemeras an
lu kowal, an troslu, an marghoglu ha'n charettow, hag yskynna
y'n vro venydhyek. 23 Ev a ravnas Put ha Lud, ha pylla oll an
Rassisysi ha'n Yshmaelysi trigys ryb an difeythtir, a-dhyghow
dhe bow an Keleysi 24 Ena ev a sewyas an Ewfrates ha passya dre
Mesopotami ha distrui oll an citys war bennow an menydhyow
ryb an avon Abron,[a] bys y'n mor. 25 Ev a dhalghennas keffrys
tiredh Kiliki, ha ladha pubonan a settyas er y bynn, ha dos bys
yn oryon Yafeth, dhe'n dyghow a-dal Arabi. 26 Ev a gerghynnas
oll an Midyanysi, ha leski aga thyldow ha pylla aga horlannow
deves. 27 Ena ev eth war-nans bys yn plen Damaskus yn termyn
trevas waneth, ha leski oll aga farkow ha distrui aga flockys
ha'ga greow ha pylla aga citys ha ravna aga thiryow ha ladha
oll aga gwer yowynk dre vin an kledha.

---

a 2:24 *Abron:* Lemmyn Khabur, ragavon a'n Ewfrates; cf. Habor yn 2 Myghternedh 17:6.

[28] Ytho own ha browagh anodho a godhas war oll an dus trigys y'n arvor, yn Sidon ha Tyr, ha war drigoryon Sur hag Okina, ha war drigoryon Yamnia. An dus trigys yn Azotus hag Askalon a's teva euth bras anodho.

Pysadow rag Kres

3 Ytho i a dhanvonas kanasow rag pysi kres, hag yn-medhons [2] 'Ottani, gwesyon Nebukadnessar, an myghtern meur, ow kodhys dhe'n dor a-dheragos. Gwra genen py pynag a vynni. [3] Ottomma a-dheragos oll agan trevow, oll agan tir, oll agan gwanethegi, ha'n flockys ha'n greow, hag oll an korlannow gans agan tyldow; gwra gansa py pynag a vynni. [4] Ynwedh agan citys ha gansa aga thrigoryon yw dha gethyon; deus ha'ga dyghtya dell vo da y'th tewlagas.'

[5] An wer a dheuth dhe Holofernes ha derivas dhodho an geryow ma. [6] Ena ev a dhiyskynnas dhe'n arvor, ev ha'y lu, ha desedha gwithysi ervys y'n dinasow ha kemeres gwer dhewisys a-dhyworta avel y weresoryon. [7] An re ma ha pubonan y'n pow a-dro a'n wolkommas gans tergh ha donsyow ha tabourigow. [8] Ev a dorras dhe'n dor oll aga sentris[a] ha treghi dhe'n dor aga nevesow, rag y vos charjys dhe dhistrui oll duwow an tir, may hworthyo pub kenedhel unsel Nebukadnessar, ha may krio warnodho avel duw oll an tavosow ha'n kordhow.

[9] Ena ev a dheuth erbynn Esdraelon, ogas ha Dothan, a-dal drumm meur Yudi; [10] ev a gampyas yntra Geba ha Skythopolis, ha gortos ena mis kowal rag kuntel oll an daffar rag y lu.

Yudi Hewol

4 An Israelysi trigys yn Yudi a glewas a buptra gwrys dhe'n kenedhlow gans Holofernes, pennhembrenkyas Nebukadnessar myghtern an Assyrianys, ha fatel bylsa ha distrui oll aga themplow. [2] Ytho i a's teva own pur veur anodho ha fest troblys vons a-barth Yerusalem ha tempel an Arlodh aga Duw. [3] Rag i re dhehwelsa degynsow dhyworth an gethneth, hag oll pobel Yudi o kuntelys war-barth a-nowydh, ha'n lestri,

---

a 3:8 *sentris:* Ow sewya an Syriek. Septuagint *oryon.*

an alter ha'n tempel re bia sakrys wosa aga disakrans. [4] I a dhanvonas dhe bub ranndir a Samari, ha dhe Kona, Beth-horon, Belmayn ha Yeriko, Koba hag Esora, ha nans Salem. [5] Wosa sesya oll gwarthevyow an menydhyow ughel ha kera an dinasow warnedha, i a greunis sosten yn pareusyans rag bresel, rag i re myssens aga farkow a-gynsow.

[6] Yoakim an arghoferyas, neb esa yn Yerusalem y'n eur na, a skrifas dhe drigoryon Bethulia ha Betomesthaym, usi a-rag Esdraelon a-dal an plen ogas dhe Dothan, [7] owth erghi dhedha sesya an bolghow a led bys y'n vro venydhyek, drefen y hyllys dresta kavos fordh bys yn Yudi, hag es o lettya seul a hwilla entra, rag an hyns o ynn, ledan lowr rag dew wour dhe'n moyha.

Pysadow hag Edrega

[8] Ytho, an Israelysi a obayas gorhemynnow Yoakim an arghoferyas ha senedh pobel Israel oll, esens yn esedhek yn Yerusalem. [9] Pub gour a Israel a grias dhe Dhuw gans diwysykter meur hag omuvelhe gans penys bras. [10] I a omwiskas yn yskar, i ha'ga gwragedh, aga fleghes, aga gwarthek, keffrys ha pub anedhyas estren, pub gonisyas arvethys ha pub keth prenys. [11] Oll an wer a Israel ha'n benenes ha'n fleghes trigys yn Yerusalem a godhas dhe'n dor a-dherag an tempel ha gorra lusu war aga fenn ha displetya aga yskar a-rag an Arlodh, [12] hag i a gerghynnas an alter gans yskar. I a garmas dhe Dhuw Israel yn ter gans unn akord na hepkorro aga fleghes avel preydh, na'ga gwragedh dhe vos ravnys, na trevow aga eretons dhe vos diswrys, na'n sentri dhe vos disakrys may lowenhahons an Jentilys yn spitus.

[13] An Arlodh a glewas aga fysadow ha mires orth aga galarow; rag an bobel a benysas lies dydh dres Yudi oll, keffrys hag yn Yerusalem a-rag sentri an Arlodh Ollgallosek. [14] Yoakim an arghoferyas hag oll an oferysi neb a sevi a-dherag an Arlodh ha servya an Arlodh, ha'ga diwglun grugysys gans yskar, a offrynnas an offrynnow leskys pubdedhyek, ha'n ambosow hag offrynnow bolonjedhek an bobel. [15] Gans lusu war aga

thulyfantys, i a grias dhe'n Arlodh gans oll aga nerth dhe vires gans favour war an chi kowal a Israel.

Konsel erbynn an Israelysi

5 Y feu derivys dhe Holofernes, pennhembrenkyas an lu Assyriek, yth omdharbarsa an Israelysi dhe vresel ha degea an bolghow y'n vro venydhyek, kera gwarthav pub bre ughel ha gorra maglennow y'n plenys. [2] Serrys fest o ev. Ev a elwis war-barth oll pennternedh Moab, oll pennhembrenkysi Ammon hag oll gwahalyethow an morrep, [3] hag yn-medh ev dhedha: 'Leverewgh dhymm, hwi vebyon Kanan, py eghen a bobel yw homma eus trigys y'n vro venydhyek? Py trevow a anedhons? Pana vyns yw aga lu hag yn pyth usi aga gallos ha'ga nerth? Piw yw an myghtern settys warnedha owth hembronk aga lu? [4] Prag y hwrussons ynsi, yn-mysk oll eus trigys y'n howldrevel, skonya a dhos dhe vetya genev?'

Derivas Aghior

[5] Yn-medh dhodho Aghior, hembrenkyas oll an Ammonysi, 'Goslowes ow arlodh lemmyn ger dhyworth ganow dha was, ha my a vynn leverel dhis an gwir a-dro dhe'n bobel ma usi trigys y'n vro venydhyek y'th ogas. Ny dheu gow vyth dhyworth ganow dha was. [6] An bobel ma yw sevys a'n Kaldeanys. [7] Unweyth trigys ens yn Mesopotami, drefen na vynnens sewya duwow aga thasow esa yn Kaldea. [8] I re assa fordh aga herens ha gordhya Duw nev, an Duw re dhothyens i dh'y aswon; rag henna, herdhys vons dhyworth lok aga duwow. I a fias dhe Mesopotami, le mayth esens trigys dres hirneth. [9] Ena aga Duw a's erghis a omdenna a'n tyller mayth esens trigys ha mos dhe bow Kanan. I a drevesigas ynno ha seweni, gans owr hag arghans pals ha meur a warthek. [10] Pan dheuth divotter yn Kanan, i a omdhivroas dhe Ejyp ha triga ena hedre ve boos dhedha. I a dheuth ha bos ena routh veur, mar veur na yllys aga nivera. [11] Rag henna myghtern Ejyp a dreylyas er aga fynn, ha'ga dyghtya yn fel, ha'ga uvelhe gans lavur yn bryckys, ha'ga gul yn kethwesyon. [12] I a armas dh'aga Duw hag ev a weskis oll pow Ejyp gans plagys na yllys aga yaghhe. An Ejypcyanys a's

herdhyas yn-mes a'ga golok. 13 A-dheragdha Duw a seghhas
an Mor Rudh, 14 ha'ga hembronk war an fordh dhe Sinay ha
Kadesh-barnea. I a estewlis oll anedhysi an gwylvos. 15 Ytho i a
drigas yn pow an Amorysi ha distrui der aga nerth oll trigoryon
Heshbon; ha wosa tremena an Yordan, i a gemeras oll an vro
venydhyek. 16 I a estewlis a-ragdha an Kananysi ha'n Perizzysi,
an Yebusysi ha'n Shekemysi, hag oll an Gergesysi, ha triga ena
dres hirneth.

17 'Hedre vens i heb peghadow erbynn aga Duw i a sewenis,
rag yma gansa an Duw neb a gas kammhynseth. 18 Byttegyns,
pan omdensons dhyworth an hyns re settsa ragdha, fethys glan
vons yn lies kas ha hembrenkys dhe-ves avel kethyon bys yn
pow estren; tempel aga Duw a veu distruys bys y'n leur, ha'ga
citys kemerys gans aga eskerens. 19 Mes lemmyn i re dreylyas
arta dh'aga Duw ha dehweles a-dhyworth an tylleryow mayth
ens i skattrys dhedha, ha perghenegi Yerusalem, may ma aga
sentri, ha trevesiga y'n vro venydhyek, rag y vos ananedhys.

20 'Ytho lemmyn, a vester hag arlodh, mara's teves an keth
pobel ma neb kammweyth gwrys heb y wodhvos hag i a begh
erbynn aga Duw, ha ni a dhiskudh aga offens, ena ni a yskyn
ha'ga fetha. 21 Byttegyns, mar nyns eus anlaghedh yn aga
henedhel, gwres ow arlodh tremena dresta, rag aga Arlodh
a wra aga gwitha, ha'ga Duw a wra aga difres, ha ni a vydh
gorrys dhe veth a-rag an bys oll.'

22 Pan worfennas Aghior y areth, oll an bobel esa ow
sevel a-dro dhe'n tylda a dhallathas krodhvolas; sodhogyon
Holofernes hag oll an dus trigys ryb an morrep ha Moab
a leveris y kodh dhodho bos ledhys. 23 'Ny berthyn own a
vebyon Israel,' yn-medhons i; 'Pobel heb nerth na gallos yns
i dhe vreseli. 24 Rag henna yskynnyn, A arlodh Holofernes, ha
devorys vedhons gans oll dha lu.'

Aghior Daskorrys dhe'n Israelysi

6 Pan dhifygyas an habadolya gwrys gans an wer yn-
kerghyn an konsel, Holofernes, pennhembrenkyas an lu
Assyriek, a leveris dhe Aghior a-rag an bagasow estren oll:[a]
2 'Piw os ta, Aghior, ha hwi, soudoryon arvethys Efraym, dhe
dhargana yn agan mysk par dell wrussys hedhyw ha leverel
dhyn na dal dhyn gwerrya erbynn pobel Israel drefen aga
Duw dh'aga sawya? Piw yw duw saw Nebukadnessar? 3 Ev a
dhanvon y nerth ha'ga distrui yn tien a enep an norvys, ha ny
wra aga Duw aga sawya; ni wesyon an myghtern a's distru avel
unn den. Ny yllons omsettya erbynn nerth agan marghoglu.
4 Ni a wra aga howlleski. Aga menydhyow a vydh medhow
a'ga goos, ha'ga gwelyow a vydh leun a'ga horfow marow. Ny
yll olow aga threys bos gesys a-ragon ni, mes y fedhons leun
dhistruys. Yndelma y lever myghtern Nebukadnessar, arlodh
a'n bys dien. Rag ev re gewsis: ny vydh euver ger vyth anodho.

5 'Mes ty, Aghior, ty woberwas a Ammon, neb re leveris
an geryow ma war dhydh dha gammhynseth, ny wredh nevra
gweles ow fas a'n jydh ma erna dylliv dial war an hil ma a
dheuth yn-mes a Ejyp. 6 Pan dhehwelav, kledhedhyow ow lu
ha guwow[b] ow servysi a wan dha denwennow, ha ty a godh yn-
mysk aga re woliys. 7 Ha lemmyn, ow hethyon a'th taskor y'n
vro venydhyek ha'th ri yn onan a'n dinasow ryb an bolghow;
8 ny verwydh, bys pan vedhydh distruys gansa. 9 Mars os
fydhyansek y'th kolon na vons an tylleryow ma kemerys, nyns
eus edhom ty dhe vos digolonnek. My re gewsis ha tra vyth ny
fyll a'm geryow.' 10 Ena Holofernes a erghis dh'y gethyon, esa
ow sevel rybdho yn y dylda, dalghenna Aghior ha'y gemeres
dhe Bethulia ha'y ri yn diwla vebyon Israel. 11 Ena y gethyon a'n
dalghennas ha'y hembronk yn-mes a'n gaslys dhe'n plen, hag i
a yskynnas a'n plen dhe'n vro venydhyek hag a dheuth bys y'n
fentynnyow usi yn-dann Bethulia. 12 Kettel y's gwelas gwer an
cita, i a synsis aga arvow ha ponya yn-mes a'n cita bys yn penn

---

a 6:1 Yn re a'n dornskrifow eus omma *ha dhe oll an Moabysi.*

b 6:6 *guwow:* Ow sewya an Syriek. Greka *pobel.*

an menydh, hag oll an dowlbrenoryon a's pyltyas gans meyn, orth aga lettya rag yskynna. [13] Ytho i a gavas kudhans yn-dann an menydh, hag i a golmas Aghior ha'y asa a'y wrowedh orth troos an menydh, ha dehweles dh'aga arlodh. [14] Ena an Israelysi a dhiyskynnas dhyworth aga cita ha'y gavos. I a'n digolmas ha'y hembronk yn Bethulia, ha'y dhesedha a-rag justisyow aga cita [15] neb o y'n dedhyow na Uzzia mab Mika, a looth Simeon, ha Kabris mab Gothoniel, ha Karmis mab Melkiel. [16] I a elwis war-barth oll henavogyon an cita; hag ynwedh oll aga gwer yowynk ha'ga benenes a bonyas dhe'n kuntelles. I a worras Aghior yn kres oll aga fobel, hag Uzzia a wovynnas orto pandr'a hwarvia. [17] Ev a worthebis ha derivas dhedha pandr'a hwarvia yn konsel Holofernes, hag oll a'n pyth a leveris a-rag an ledyoryon Assyriek, ha puptra a vostyas Holofernes ev dhe wul erbynn chi Israel. [18] Ena an bobel a godhas dhe'n leur ha gordhya Duw, ha garma warnodho, ow leverel:

[19] 'A Arlodh, Duw nev, mir orth aga balghder, kemmer truedh orth uvelheans agan kenedhel, ha mir an jydh ma orth fas a'n re yw sakrys dhis.'

[20] Ena i a gonfortyas Aghior ha'y wormel yn feur. [21] Uzzia a'n hembronkas a'n kuntelles dh'y ji y honan hag ordena gwledh rag an henavogyon. Dres oll an nos na i a elwis war Dhuw Israel rag gweres.

An Kaskyrgh erbynn Bethulia

7 Ternos Holofernes a erghis dh'y lu kowal keffrys hag oll an bobel re dheuth ha junya ganso avel keffrysysi, disevel aga hamp ha mos erbynn Bethulia, ha kemeres an bolghow y'n vro venydhyek ha gostla bell erbynn an Israelysi. [2] Oll aga gwer grev eth yn-kerdh an jydh na. Niver aga lu o deg mil drosek hag eth ugens, ha dewdhek mil varghek, war-barth ha'n tren-fardellow ha'n drosogyon esa orth aga dyghtya: routh veur dres eghen. [3] I a gampyas y'n nans ogas dhe Bethulia, ryb an fenten, hag omystynna yn les troha Dothan bys yn Belbaym, hag yn hys a Bethulia bys Kyamon, usi a-dal Esdraelon.

[4] Pan welas an Israelysi aga lu mar vras, fest troblys vons, hag
yn-medhons an eyl dh'y gila, 'Lemmyn i a wra lapya glan enep
an dor kowal; ny wra an menydhyow ughel, na'n kownansow
na'n breow don an begh anedha.' [5] Wosa kemeres pub den y
arvow hag enowi faglennow war aga thouryow, i a wortas avel
gwithysi dres oll an nos na.

[6] Ternos Holofernes a ledyas oll y varghoglu yn-mes yn
golok an Israelysi esa yn Bethulia. [7] Ev a hwithras an fordhow
dhe'n cita ha vysytya an fentynnyow a brovias aga dowr. Ev
a's kemeras ha wosa settya ena parsellow a soudoryon, ev a
dhehwelis dh'y lu.

[8] Ena y teuth dhodho oll pennternedh an Edomysi,
hembrenkysi an Moabysi ha kaptenyon an arvor, hag yn-
medhons, [9] 'Goslowes agan arlodh agan geryow, ma na vo terros
y'th lu. [10] Ny fydh an bobel ma, an Israelysi, yn aga guwow
mes yn ughelder aga menydhyow mayth esons trigys, rag nyns
yw es yskynna bys yn gwarthevyow aga menydhyow. [11] Rag
henna, A arlodh, na omladh er aga fynn kepar dell omledhir
yn aray batel, ha ny wra kodha unn gour a'th lu. [12] Remayn y'th
kamp ha gwitha genes pub gour a'th soudoryon; mes gas dha
wesyon dhe gavos maystri war an fenten a dhowr a fros yn-mes
a droos an menydh, [13] rag yth yw dhyworth homma may tenn
tus Bethulia aga dowr. Ytho, seghes a wra aga distrui hag i a
wra daskor aga cita. Ni ha'gan bobel a vynn yskynna bys yn
gwarthevyow an menydhyow a-ogas ha kampya ena ha golyas
ma na dhianko gour vytholl a'n cita. [14] I ha'ga gwragedh ha'ga
fleghes, a wra difygya dre dhivotter, hag y fedhons skollys y'n
stretow mayth anedhons kyns kledha vyth dhe dhos er aga
fynn. [15] Yndella ty a attal dhedha drogwober, drefen i dhe
rebellya ha na'th tegemersons gans kres.'

[16] Pes da o Holofernes hag oll y servysi a'n geryow ma, hag
ev a dhellos arghadow dhe wul dell lavarsens. [17] Ytho an
Ammonysi a avonsyas, hag yndella pymp mil vab Asshur, hag i
a gampyas y'n nans, ha sesya an dowrow, ha fentynnyow dowr
an Israelysi. [18] An Edomysi ha'n Ammonysi a yskynnas, ha

kampya y'n vro venydhyek a-dal Dothan, ha danvon re anedha dhe'n dyghow est, war-tu hag Egrebel, usi ogas dhe Kusi ryb an keynres Moghmur. Remenant an lu assyriek a gampyas y'n plen, ha kudha enep an tir; ha'ga thyldow ha'ga threnow-provia a omlesas yn myns bras; hag yth ens i routh vras dres eghen.

Ankres an Israelysi

[19] An Israelysi a grias orth an Arlodh aga Duw, rag aga spyrys a fyllis, drefen oll aga eskerens re's kerghynsa, ha nyns esa fordh-dhiank a-dhyworta. [20] An lu assyriek kowal, aga throslu, charettow ha marghoglu, a's kerghynnas peswardhek dydh warn ugens. Oll trigoryon Bethulia a dheuth dhe dhiwedh an lestri dowr; [21] yth esa aga dowrarghow ow tesegha ha ny's teva dowr lowr rag unn jydh dhe derri seghes, rag y vos ewnrynnys. [22] Aga fleghes eth ha bos difredh, ha'n benenes ha'n wer yowynk a glamderas a seghes, ha kodha yn stretow an cita hag yn hensyow der an yetow; ny's tevo namoy krevder vyth.

[23] Ena oll an bobel, an wer yowynk, an benenes ha'n fleghes, a omguntelas a-dro dhe Uzzia ha rewlysi an cita ha kria gans lev ughel, ha leverel a-rag oll an henavogyon [24] 'Duw re bo breusydh yntra hwi ha ni; rag hwi re'gan shyndyas yn feur drefen na wrussowgh kres gans an Assyrianys. [25] Rag lemmyn ny'gan beus den vyth dh'agan gweres; Duw re'gan gwerthas yn aga diwla, dh'agan skollya dhe'n dor a-ragdha dre seghes ha terros kowal. [26] Rag henna, galw i lemmyn ha daskor an cita gowal avel preydh dhe bobel Holofernes ha dh'y ost dien. [27] Y fia gwell agan bos pyllys gansa, rag y fedhyn ni kethyon, mes agan bewnans a vydh sparys ha ny wren ni gweles mernans agan fleghesigow a-rag agan dewlagas, na'gan gwragedh ha'gan fleghes yn eneworres. [28] Ni a elow nev ha nor ha'gan Duw, Arlodh agan tasow, yn test er dha bynn, usi orth agan kessydhya herwydh agan peghosow ha peghosow agan tasow. Na wres e hedhyw an traow ma!'

[29] Ena y feu kynvan meur yn kres an kuntelles oll, ha garma a wrussons yn lev ughel orth an Arlodh Duw. [30] Mes yn-medh Uzzia dhedha, 'Bedhewgh kolonnek, ow breder! Gwren ni

paragh pymp dydh moy; erbynn henna an Arlodh agan Duw
a asver dhyn y verci, rag na'gan eskas glan. [31] Byttegyns, mar
tremen an dedhyow ma ha ny dhegemeryn gweres vyth, my a
wra an pyth a leverowgh.'

[32] Ev a dhanvonas an bobel yn-kerdh, peub dh'y savla, hag
i a yskynnas war fosow ha touryow aga cita. An benenes ha'n
fleghes ev a dhanvonas tre: hag yth ens yn studh pur isel y'n
cita.

Gnas Yudith

8 Y'n dedhyow na, Yudith a glewas a'n maters ma. Hi
o myrgh Merari mab Oks mab Yosep mab Oziel mab
Elkia mab Ananias mab Gideon mab Rafain mab Ahitub mab
Elias mab Hilkia mab Eliab mab Nathanael mab Salamiel mab
Sarasade mab Israel. [2] Hy gour, Manasse, neb o esel a'y looth
ha'y theylu, re vawrsa yn prys an drevas heydh. [3] Pan esa ev
ow sevel, ow korweles an wesyon esa ow kelmi tyskennow y'n
park, gweskys veu gans trethes an howl ha growedha war y
weli, may ferwis yn Bethulia y cita ev. I a'n ynkleudhyas ytho
gans y dasow y'n park yntra Dothan ha Balamon. [4] Yth esa
Yudith trigys yn hy chi hy honan avel gwedhwes teyr bledhen
ha peswar mis. [5] Hi a dhrehevis tylda rygdhi hy honan war
do hy chi, grugysa hy diwglun gans yskar ha gwiska dillas hy
gwedhowsys. [6] Hi a wrug penys oll dedhyow hy gwedhowsys,
a-der nos an Sabot ha'n Sabot y honan, an jydh kyns an loor
nowydh ha dydh an loor nowydh, ha golyow ha dedhyow
lowender chi Israel [7] Benyn deg o Yudith, ha dhedhi fas pur
deg. Hi gour Manasse a gemynsa dhedhi owr hag arghans,
kethyon ha kethesow, bughes ha parkow, ha hi a dhyghtya an
pythow ma hy honan. [8] Den vyth ny leveri drog-ger er hy fynn,
rag hi a's tevo own bras a Dhuw.

Yudith ha'n Henavogyon

[9] Pan glewas Yudith an tebeleryow kewsys gans an bobel
erbynn aga rewler, drefen aga bos ow klamdera dre fowt
dowr, ha pan glewas hi pub ger a leveris Uzzia dhedha, ha
fatel ambosas ev dhedha yn-dann do daskor an cita dhe'n

Assyrianys wosa pymp dydh, [10] hi a dhanvonas hy maghteth, neb a's tevo charj a'y fythow oll, dhe elwel dhedhi Kabris ha Karmis, henavogyon hy cita. [11] I a dheuth dhedhi, hag yn-medh hi dhedha, 'Goslowewgh orthiv, rewlysi an dus trigys yn Bethulia! An pyth re leversowgh hedhyw dhe'n bobel nyns yw ewn; hwi re dos ha disklerya an to ma yntra Duw ha hwi hogen, owth ambosa dhe dhaskor an cita dh'agan eskerens marnas an Arlodh a dreyl ha gweres dhyn a-ji dhe nebes dedhyow. [12] Piw owgh hwi, neb re brovas Duw an jydh ma, ha settya agas honan yn le Duw yn-mysk mebyon tus? [13] Yth esowgh hwi ow previ an Arlodh Ollgallosek. A ny gonvedhowgh nevra ? [14] Ny yllowgh hwithra downderyow kolon den, na konvedhes an pyth a breder ev; ytho fatel waytyowgh hwilas Duw, neb a wrug oll an taklow ma, ha dysmygi y brys ev po konvedhes y brederow? Na, ow breder, na serrewgh an Arlodh agan Duw. [15] Rag mar ny vynn ev agan gweres a-ji dhe'n pymp dydh ma, yma dhodho an gallos dh'agan skoodhya py termyn pynag a vynno, po dh'agan distrui yn lok agan eskerens. [16] Na hwilewgh kemeres porposys an Arlodh agan Duw yn gaja; rag nyns yw Duw haval dhe vab den, dhe vos gwaynys dre vargenya. [17] Rag henna, ha ni ow kortos y dhelivrans, gwren ni gelwel warnodho dh'agan gweres. Mar pydh da ganso, ev a glew agan lev.

[18] 'Rag bythkweth yn agan henedh, nag y'n dedhyow ma, re beu looth po teylu po pobel po cita ahanan a wormel duwow gwrys gans leuv, dell wres y'n dedhyow yw passys – [19] ha henn o an praga bos agan tasow delivrys dhe'n kledha ha dhe byllans, ha rag henna i a berthis anfeusi meur a-dherag agan eskerens. [20] Mes ny aswonyn ni duw aral saw ev, ha rag henna ni a wayt na'gan skornyo ni nag esel vyth a'gan kenedhel. [21] Rag mars on ni kemerys, oll Yudi a vydh kemerys, ha'gan sentri a vydh pyllys; hag ev a rekwir attal rag y dhefolyans gans agan goos. [22] Ladhva agan breder, kethneth agan tir ha treylyans agan ertach yn ynyalder – oll hemma ev a dhre war agan penn yn-mysk an Jentilys, ple pynag y fedhyn ni avel kethyon; ha ni a vydh sklander ha skorn yn golok agan perghenogyon. [23] Rag ny

wra agan kethneth ledya dhe favour, mes an Arlodh Duw a's treyl dhe dhisenor.

[24] 'Ha lemmyn, a vreder, bedhen ni ensampel dh'agan breder, rag aga bewnans a greg warnan, ha'n sentri, an tempel ha'n alter a bowes warnan ni. [25] Yn despit dhe buptra, grassyn dhe'n Arlodh agan Duw, neb usi orth agan previ dell wrug ev previ agan tasow. [26] Perthewgh kov a'n pyth a wrug ev gans Abraham, ha fatel brovas ev Ysak, ha pandr'a hwarva dhe Yakob yn Mesopotami syriek, hag ev ow pugelya deves Laban, broder y vamm. [27] Rag ny wrug ev agan previ dre dan, dell y's provas ynsi, rag hwithra aga holonnow, na tyli dial warnan; mes an Arlodh a skorj an re a dheu nes dhodho, rag aga heski.'

[28] Ena yn-medh Uzzia dhedhi, 'Oll an pyth re leversys a dheu a golon wiryon, ha nyns eus den vyth a allsa sevel erbynn dha eryow. [29] Rag nyns yw hedhyw an kynsa prys may feu dha furneth diskwedhys, mes a-dhia dhalleth dha dhedhyow oll an dus re aswonis dha gonvedhes, rag bos ewn gnas dha golon. [30] Mes an bobel a's teves seghes bras, hag i a'gan konstrinas dhe wul an pyth re ambossyn dhedha, ha'gan ynia dhe wul ti ma na yllyn y derri. [31] Ytho gwra pysi ragon lemmyn, rag benyn gryjyk os, ha'n Arlodh a dhanvon dhyn glaw a lenow agan puthow, ha ny vedhyn klamderek namoy.'

[32] Yn-medh Yudith dhedha, 'Goslowewgh orthiv. Yth esov vy ow tewlel towl dhe wul neppyth a govhir a henedh dhe henedh a'gan kenedhel. [33] Sevewgh orth yet an cita haneth, hag yth av vy yn-mes gans ow maghteth; hag a-ji dhe'n dedhyow a ambossewgh ri an cita dh'aga eskerens, an Arlodh a dhelirv Israel der ow leuv vy. [34] Byttegyns, na hwilewgh dysmygi ow thowl, rag ny vynnav y dherivas dhywgh bys pan gowlwrav an pyth a vynnav y wul.'

[35] Uzzia ha'n rewlysi a leveris dhedhi, 'Ke yn kres, ha re ello an Arlodh Duw dheragos rag tyli dial war agan eskerens.' [36] I a dhehwelis ytho a'n tylda ha mos dh'aga savleow.

Pysadow Yudith

9 Ena Yudith a godhas war hy fas ha gorra lusu war
hy fenn, ha diskudha an saghwisk ynni mayth o hy
gwiskys. Hag y'n pols may feu enkys an gorthugher offrynnys
yn chi Duw yn Yerusalem, Yudith a armas dhe'n Arlodh gans
lev krev hag yn-medh hi,

2 'A Arlodh Duw ow thas Simeon, ty a ros kledha yn y leuv
rag tyli dial war an estrenyon re dhigolmas grugys gwerghes
rag hy defolya, ha diskudha mordhos rag hy shamya, ha
defolya hy brys rag hy disenora; rag ty re leveris, "Ny vydh
yndella" – byttegyns i a'n gwrug. 3 Rag henna ty a dhelivras aga
rewlysi dhe ladhva, ha'n lienyow gweli, disenorys gans an toll[a]
re wrussens, dhe vos mostys gans goos; ha ty a weskis dhe'n
dor kethyon keffrys ha pennsevigyon, ha pennsevigyon war aga
thron hogen. 4 Ty a ros aga gwragedh yn preydh ha'ga myrghes
yn kethneth, hag oll aga gwara pyllys dhe vos rynnys yntra dha
vebyon veurgerys, neb o diwysyk a-barth dhis ha dyegrys orth
defolyans aga goos, hag i a elwis warnas rag gweres. A Dhuw,
ow Duw, goslow orthiv ynwedh, gwedhwes dell ov.

5 'Rag re wrussys an traow ma ha'n traow a hwarva kyns ha'n
traow a sewyas. Ty a dhevisyas an traow a-lemmyn, ha'n re usi
ow tos. An pyth a dhevissys re hwarva. 6 An traow a ervirsys
re omdhiskwedhas, hag yn-medhons, "Otta ni!" Rag yth yw
oll dha fordhow pareusys kyns, hag yth yw dha vreus gans
ragwodhvos.

7 'Otta lemmyn an Assyrianys, moghhes fest yn aga nerth;
ughlhes yns i gans aga mergh ha marghogyon, ow postya a
grevder aga throslu, ow trestya yn skoos ha guw, yn gwarak
ha towlbren. Ny wodhons ty dhe vos an Arlodh neb a skwatt
breselyow; an Arlodh yw dha hanow. 8 Towl aga krevder dhe'n
dor dre dha allos, ha torr aga nerth y'th sorr; rag i a vynn
defolya dha sentri, ha mostya dha dabernakel le may powes
dha hanow gloryus, ha gweskel kern dha alter dhe'n dor gans
an kledha. 9 Mir orth aga gooth, ha danvon dha sorr war aga

a 9:3 *toll:* Po *tolla.*

fenn. Ro y'm leuv, gwedhwes dell ov, an nerth dhe wul an pyth a dhevisyav. [10] Dre doll[a] ow diwweus, gwask dhe'n dor an keth gans an pennsevik ha'n pennsevik gans y was; brew aga balghder dre leuv benyn.

[11] 'Rag ny greg dha nerth war niverow, na dha allos war an re allosek. Mes ty yw Duw a'n re isel, gwereser an re arweskys, skoodhyer an re wann, gwithyas a'n re eskesys, selwyas a'n re heb govenek. [12] Goslow, goslow orthiv, A Dhuw a'm tas, Duw a ertach Israel, Arlodh nev ha nor, Gwrier an dowrow, Myghtern a'th wrians oll, klew ow fysadow! [13] Gwra dhe'm geryow fekyl dri goli ha brew war an re a dewlis taklow fell erbynn dha gevambos, hag erbynn dha ji sakrys, hag erbynn menydh Sion, hag erbynn chi perghenogeth dha fleghes. [14] Ha gas dha genedhel gowal ha pub looth dhe wodhvos ha konvedhes dha vos Duw, an Duw a nerth ha gallos oll, ha nag eus nahen neb a with pobel Israel saw ty yn unsel!'

Yudith a Ombareus rag Mos dhe Holofernes

10 Pan hedhsa Yudith garma dhe Dhuw Israel, ha gorfenna oll an geryow ma, [2] hi a sevis a'y sav a'n tyller mayth o hi a'y growedh. Hi a elwis hy maghteth ha diyskynna y'n chi may spena pub Sabot ha'y dedhyow gool. [3] Hi a omdhiwiskas a'n saghwisk re wisksa, hag omdhiwiska a'y dillas gwedhwes, badhya hy horf gans dowr, hag ura hy honan gans uras drudh. Hi a gribas hy gols, gwiska tulyfant, hag omwiska yn gwisk hy lowender a wiska pan esa yn fyw hy gour Manasse. [4] Hi a wiskas sandalys war hy dewdros, ha gwiska hy ufernelligow, breghelligow, bysowyer, skinennow, ha'y gemweyth aral oll. Yndella yth omwrug hi pur deg, rag dynya lagasow pub gour oll a's gwella. [5] Hi a ros dh'y maghteth kroghen a win ha kostrel a oyl, ha lenwel sagh a reun rostys, tesennow fygys seghys, ha bara fin; ena hi a vaylyas hy lestri oll ha'ga ri dhedhi dh'aga degi.

---

a 9:10 *dre doll:* Po *dre dolla.*

6 Ena i eth yn-mes bys yet an cita Bethulia ha kavos Uzzia
a'y sav ena gans henavogyon an dre, Kabris ha Karmis. 7 Pan
y's gwelas treusfurvys yn hy semlans ha gwiskys yn maner
dhihaval, marth bras a's teva a'y thekter hag yn-medhons
dhedhi, 8 'Duw agan tasow re wrontyo dhis faverans ha
kollenwel dha dowlow, rag glori pobel Israel hag ughelheans
Yerusalem.' Hi a omblegyas dhe Duw.

9 Ena yn-medh hi dhedha, 'Erghewgh may fo ygerys ragov
yet an dre may hylliv mos yn-mes ha kowlwul an traow re
leversowgh dhymm namnygen.' Ytho i a erghis an wer yowynk
dhe ygeri an yet, dell wovynnas hi. 10 Wosa i dhe wul henna,
Yudith eth yn-mes, ha'y maghteth gensi. Gwer an dre a viras
orti bys pan dhiyskynsa an menydh ha tremena der an nans,
hag ena ny allsons hy gweles na fella.

Yudith Kemerys yn Gwith

11 Yth ethons ow mos yn ewn hyns der an nans, ha bagas
golyadoryon Assyriek a vetyas orti 12 ha'y dalghenna. I a
wovynnas orti, 'A by pobel os ta, hag a by le os ta devedhys,
ha ple'th esos ow mos?' Hi a worthebis 'Myrgh an Ebrowyon
ov vy, mes yth esov ow fia dhyworta, rag aga bos parys dhe
vos hepkorys dhis yn preydh. 13 Yth esov vy war ow fordh dhe
weles Holofernes, pennhembrenkyas a'gas lu, rag ri dhodho
gwir dherivas; my a vynn diskwedhes dhodho hyns ragdho
may hallo mos ha kachya an vro venydhyek oll heb kelli den
vyth a'y lu, synsys po ledhys.'

14 Pan glewis an wer hy geryow, ha merkya hy fas – hi o
marthys teg yn aga dewlagas – yn-medhons dhedhi, 15 'Ty re
selwis dha vewnans dre fistena war-nans rag gweles agan arlodh.
Ke distowgh dh'y dylda; nebes ahanan a wra mos genes ha dha
dhaskor dhodho. 16 Pan sevydh a-dheragdho, na borth own y'th
kolon, mes lavar dhodho an pyth re leversys namnygen, hag ev
a wra dha dhyghtya yn ta.'

17 I a dhewisis kans gour dhyworth a'ga mysk dhe vos gensi
hi ha'y maghteth, ha'ga dri dhe dylda Holofernes. 18 Yth esa
tervans meur y'n kamp dien, rag bos kyhwedhlys a dylda dhe

dylda hy devedhyans. Tus a dheuth ha kuntel a-dro dhedhi,
ha hi a'y sav yn-mes a dylda Holofernes, ow kortos bys pan
dherivsons dhodho a-dro dhedhi. [19] Marth a's teva i a'y thekter
ha marth a's teva a'n Israelysi a'y govis hi. Yn-medhons an eyl
dh'y gila, 'Piw a yll dispresya an bobel ma, a's teves benenes
avel homma yn aga mysk? Nyns yw fur gasa yn fyw nagonan
a'ga gwer, rag mara's gesyn mos yn-kerdh i a allsa tolla an bys
oll.'

Yudith Yw Dres a-rag Holofernes

[20] Ena gwithysi Holofernes hag oll y servysi a dheuth yn-
mes ha'y ledya hi y'n tylda. [21] Yth esa Holofernes a'y wrowedh
war y weli yn-dann roos-wibes o gwiys gans purpur hag owr,
gwyrveyn ha meyn drudh. [22] Pan dherivsons dhodho anedhi,
ev a dheuth dhe dal an tylda, gans lugern arghans degys
a-dheragdho. [23] Pan dheuth Yudith yn golok Holofernes ha'y
servysi, marth a's teva i oll a dekter hy fas. Hi a godhas war
hy fas hag omblegya dhodho, mes y gethyon a's gorras a'y sav
arta.

11 Ena, yn-medh dhedhi Holofernes, 'Bydh kolonnek,
A venyn, ha na borth own y'th kolon, rag ny shyndis
vy nagonan a dhewisas servya Nebukadnessar, myghtern
a'n norvys oll. [2] Mar ny wrussa dha bobel usi trigys y'n vro
venydhyek ow dispresya, ny wrussen vy lemmyn sevel ow guw
er aga fynn. I re dhros hemma war aga honan. [3] Mes lemmyn,
lavar dhymm an praga ty dhe fia dhe'n fo a-dhyworta ha dos
omma dhyn ni. Yn neb kas, ty re dheuth dhe sawder. Bydh
kolonnek! Ty a wra bewa haneth hag alemma rag. [4] Den vyth
ny wra dha debeldhyghtya, mes peub a wra dha dhyghtya
yn ta, kepar dell wrer dhe servysi ow arlodh myghtern
Nebukadnessar.'

Yudith a Styr Prag y Teuth

[5] Yudith a worthebis dhodho, 'Degemmer geryow dha gethes,
ha gas dha servyades dhe gewsel a-dheragos. Haneth ny lavarav
tra vyth fals dhe'm arlodh. [6] Mar sewydh geryow dha servyades,
Duw a gowlwra neppyth dredhos, ha ny wra ow arlodh fyllel

kollenwel y borposys. [7] My a'n te re vewnans Nebukadnessar, myghtern a'n bys oll, ha re'n gallos a neb a'th tanvon dhe lewya pub den byw. A'th wovis, nyns yw saw tus a'n serv mes keffrys enevales an pras ha'n gwarthek hag ydhyn an ayr a wra bewa, drefen dha allos, yn-dann Nebukadnessar hag oll y ji. [8] Rag ni re glewas a'th furneth ha sleyneth dha spyrys, ha derivys yw dres oll an bys dha vos an gwella oll y'n ruvaneth kowal, an moyha dyskys ha'n moyha marthys yn towlow breselek.

[9] 'Lemmyn, ow tochya areth Aghior y'th konsel, ni re glewis y eryow, rag tus Bethulia a'n sparyas hag ev a leveris dhedha pub tra re lavarsa ev dhis. [10] Rag henna, A arlodh ha mester, na skon an pyth a leveris ev, mes gwith henna y'th vrys, rag y vos gwir. Yn tevri, ny yll agan kenedhel bos kessydhys, na ny yll an kledha gwarthevya er aga fynn, marnas i a begh erbynn aga Duw.

[11] 'Mes lemmyn, rag ma na vo fethys ow arlodh ha lettys y borpos, ankow a wra aga domhwel, rag peghes re's tremenas, peghes dredho may mons i war an pryck a brovokya aga Duw dhe sorr pan wrons i an pyth yw kamm. [12] A-ban yw spenys aga boos ha namna gorfennys aga dowr, i re dewlis towl dhe ladha aga gwarthek hag ervira dhe usya pub tra Duw re dhifennas orta, der y laghys, a'y dhybri. [13] I re erviras dhe gonsumya an kynsa frutys a'n greun ha'n degedhow a'n gwin ha'n oyl, re sakersons ha gorra a-denewen rag an oferysi neb a venyster a-wel dhe Dhuw yn Yerusalem – taklow nag yw laghel rag den vyth a'n bobel dh'aga thava gans y dhiwleuv hogen. [14] A-ban re beu an bobel yn Yerusalem ow kul hemma hogen, i re dhanvonas di kanasow rag dri kummyas a'n konsel a henavogyon. [15] An gorthyp pan y's drehettho hag i a wra yndella, y fedhons i delivrys dhis an jydh na rag bos distruys.

[16] 'Ytho hemma pan dhyskis vy, dha gethes, my a fias a-dhyworta. Duw re'm danvonas rag kowlwul genes traow hag a vydh marth an bys oll, ple pynag a glewvo tus anedha. [17] Dha servyades a's teves yn tevri own a Dhuw ha servya Duw a nev nosweyth ha dydhweyth. Ytho, ow arlodh, my a worta

genes lemmyn; mes pub nos dha servyades a wra mos yn-mes bys y'n nans ha pysi war Dhuw. Ev a wra derivas dhymm pan wrussons aga feghosow. 18 Ena my a dheu ha derivas dhis, rag may hylli ehwias gans dha lu kowal, ha ny yll nagonan anedha sevel er dha bynn. 19 Ena my a wra dha hembronk dre Yudi, bys may trehetthi Yerusalem; ena my a wra desedha dha se y'n kres anedhi. Ty a wra aga hembronk kepar ha deves na's teves bugel, ha ny wra ki vyth kemmys ha grommya orthis. Rag hemma re beu derivys dhymm rag ma'm bo ragwodhvos; derivys veu dhymm, ha my a veu danvenys rag y leverel dhis.'

20 Hy geryow a blegyas dhe Holofernes ha dhe oll y servysi. Marth a's teves a'y furneth hag yn-medhons, 21 'Benyn vyth dhyworth unn penn a'n bys dh'y gila ny omdhiskwedh mar deg na kewsel mar fur!' 22 Ena yn-medh dhedhi Holofernes, 'Duw re wrug yn ta, orth dha dhanvon dherag an bobel, rag krevhe agan diwla ha dri terros war an re a dhispresyas ow arlodh. 23 Ny'th eus saw tekter y'th semlans hepken, mes ynwedh furneth y'th kows. Mar kwredh an pyth re leversys, dha Dhuw a vydh ow Duw, ha ty a drig yn lys myghtern Nebukadnessar ha bos meur dha vri dres an bys oll.'

Yudith avel Gwestores Holofernes

12 Ena, ev a erghis dhedha hy dri bys y'n tyller mayth o settys y lestri a arghans, hag y's erghis dhe restra prys-boos rygdhi gans nebes a'y voos y honan, keffrys ha nebes a'y win y honan dh'y eva. 2 Mes yn-medh Yudith, 'Ny allav vy kemeres rann anedha, rag y fydh peghes; mes an pyth hag a dhres vy genev a vydh lowr ragov.' 3 Yn-medh Holofernes dhedhi, 'Mar fyll an sosten usi genes, ple hyllyn kavos moy haval dhodho? Rag nyns eus den vyth a'th pobel omma genen ni.' 4 Yudith a worthebis, 'Dell vyw dha enev, ow arlodh, ny wra dha servyades usya oll an sosten re dhres vy genev kyns an Arlodh dhe gowlwul y vodh der ow leuv.'

5 Ena servysi Holofernes a's ledyas hi y'n tylda, hag ena hi a goskas bys hanter-nos. Pan dheuth ogas golyas an bora, hi a sevis 6 ha danvon an messach ma dhe Holofernes: 'Erghes

ow arlodh lemmyn gasa dha servyades dhe vos yn-mes ha pysi.' [7] Ytho Holofernes a erghis dh'y withysi na's lettyens. Hi a wodrigas y'n kamp dres tri dydh. [8] Wosa omvadhya, hi a bysis an Arlodh, Duw Israel, a ri sewenyans dh'y fordh rag drehevyans mebyon y bobel. [9] Ena hi a dhehwelis purhes ha gortos y'n tylda bys pan dhybris hy boos y'n gorthugher.

Yudith Gelwys dhe Gevewi Holofernes

[10] An peswora dydh, Holofernes a wrug gwledh rag y gethyon bersonel, mes ny elwis ev nagonan a'y sodhogyon vytholl. [11] Yn-medh ev dhe Bagoas, an spadhesik neb a'n jevo charj a'y vaterow personel, 'Ke ha perswadya an venyn Ebrow usi yn-dann dha with dhe junya genen ha dhe dhybri hag eva genen. [12] Rag y fydh meth mar kesyn benyn a'n par na dhe omdenna heb hy ardhynya. Mar ny wren ni hy ardhynya, hi a hwerth orthyn.'

[13] Ytho, Bagoas a omdennas dhyworth Holofernes, ha dos dhedhi hag yn-medh, 'Na hokyes an vowes teg ma dhe dhos dhe'm arlodh rag bos enorys a-dheragdho, ha dhe lowenhe owth eva gwin genen, ha dhe dhos ha bos hedhyw kehaval dhe onan a'n myrghes Assyriek neb a serv yn chi Nebukadnessar.' [14] Yudith a worthebis, 'Piw ov vy dhe skonya ow arlodh? Py pynag a blekkyo dhodho, a vynnav y wul distowgh, hag y fydh lowena dhymm bys yn jydh ow ankow.' [15] Ytho, hi a sevis hag omwiska yn oll hy dillas benenek teg. Hy maghteth eth yn-rag ha lesa rygdhi war an leur a-dherag Holofernes an ongennow re dhegemeras hi dhyworth Bagoas rag hy devnydh pubdedhyek ha hi ow krowedha warnedha rag dybri.

[16] Ena Yudith a entras ha growedha rag dybri. Kolon Holofernes a's teves marth anedhi hag ev a grenas gans ewl grev, ha pur hwansek veu dhe wrowedha gensi, rag re wortsa chons dh'y ardhynya dhyworth an kynsa dydh a's gwelas. [17] Ytho, yn-medh Holofernes dhedhi, 'Kemmer diwes ha bydh lowen genen ni!' [18] Yn-medh Yudith, 'Yndella my a wra yn heudh, ow arlodh, rag bos hedhyw an brassa dydh a'm bewnans kowal.' [19] Ena hi a gemeras an pyth a veu pareusys gans hy maghteth,

ha dybri hag eva a-dheragdho. 20 Holofernes o pur lowen a'y
govis, hag ev a evas myns bras a win, lower moy es dell evsa
bythkweth yn unn jydh a-ban veu genys.

Yudith a Dhiben Holofernes

13 Pan dheuth nosweyth, y gethyon a omdennas yn
skon. Bagoas a dhegeas an tylda a'n tu a-ves hag
eskeas an servysi a-dhyworth y vester. I eth dhe'n gweli, rag
pubonan o skwith drefen an wledh dhe besya mar hir. 2 Mes
Yudith a veu gesys yn tylda hy honan oll, gans Holofernes a'y
wrowedh war y weli, rag medhow fest o ev.

3 Ytho, Yudith re lavarsa dh'y maghteth sevel a'y sav yn-mes
a'n chambour ha gortos hi dhe avodya, par dell wra hi dedhyow
erel; rag hi re lavarsa hi dhe vos yn-mes rag hy fysadow. Re
lavarsa hi an keth tra dhe Bagoas. 4 Pubonan eth yn-mes, ytho,
ha ny veu gesys y'n chambour den vyth, na bras na byghan. Ena
Yudith, ow sevel a'y sav ryb y weli, yn-medh yn hy holon, 'A
Arlodh Duw a bub gallos, mir y'n eur ma orth ober ow diwleuv
rag gormola Yerusalem. 5 Yth yw lemmyn an prys dhe weres
dha ertach ha komposa ow thowl dhe dhistrui an eskerens, re
omsevis er agan pynn.'

6 Hi eth bys peul an gweli ogas dhe benn Holofernes, ha
kemeres y gledha esa ow kregi ena. 7 Hi a dheuth ogas dh'y
weli, ha dalghenna blew y benn, hag yn-medh hi, 'Ro dhymm
hedhyw nerth, A Arlodh, Duw Israel!' 8 Ena hi a weskis y
gonna diwweyth gans oll hy nerth, ha treghi y benn dhyworto.
9 Wosa henna, hi a rolyas y gorf a'n gweli ha tenna dhe'n leur
an roos-wibes dhyworth an peulyow. Hi eth skon yn-mes ha ri
penn Holofernes dh'y maghteth, 10 neb a'n gorras yn hy sagh-
boos. Ena an dhiw anedha a avodyas war-barth, dell o aga us
rag pysi. I a dremenas der an kamp, mos a-dro dhe'n nans, hag
yskynna an menydh dhe Bethulia, ha dos dh'y yetow.

Yudith a Dhehwel dhe Bethulia

11 Yudith a armas a bellder dhe'n wolyadoryon orth an yetow,
'Ygerewgh, ygerewgh an yet! Yma Duw, agan Duw, genen ni,

ow tiskwedhes hwath y nerth yn Israel ha'y nerth erbynn agan eskerens, dell wrug ev hedhyw!'

12 Gwer hy cita, pan glewsons hy lev, a fistenas bys yet an
dre ha gelwel war-barth henavogyon an cita. 13 I a bonyas
war-barth, bras ha byghan, rag skant ny allsons krysi hi dhe
dhehweles. I a ygoras an yet ha'ga degemeres. Ena i a enowis
tan rag ri golow, hag omguntel yn aga herghyn. 14 Yn-medh
hi dhedha yn lev ughel, 'Gormelewgh Duw, gormelewgh e!
Gormelewgh Duw, na gildennas y verci dhyworth chi Israel,
mes distrui agan eskerens der ow leuv an nos ma!'

15 Ena hi a gemeras an penn yn-mes a'n sagh ha'y dhiskwedhes,
hag yn-medh hi dhedha, 'Ottomma, penn Holofernes,
pennhembrenkyas an lu Assyriek, hag ottomma an roos-wibes
yn-danni mayth esa ev a'y wrowedh yn y vedhwenep. An
Arlodh re'n gweskis dhe'n leur dre leuv benyn. 16 Dell vyw an
Arlodh, neb re'm difresas yn fordh mayth yth, ow fas vy yth o
a'n ardhynyas dh'y dhistruyans, ha na gomyttyas ev pegh vyth
genev, dhe'm defolya ha shamya.'

17 Oll an bobel a veu sowdhenys yn feur. I a omblegyas dhe'n
leur ha gormel Duw, hag yn-medhons war-barth, 'Benyges os
ta agan Duw, neb re uvelhas eskerens dha bobel.'

18 Ena yn-medh Uzzia dhedhi, 'A vyrgh, benyges os gans an
Ughella Duw a-ugh pub benyn oll y'n norvys; ha benyges re
bo an Arlodh Duw, neb a wrug an nevow ha'n nor, neb re'th
kevarwodhas dhe weskel an penn dhyworth hembrenkyas
agan eskerens. 19 Nevra ny dhiberth dha wormola bys vykken
dhyworth kolonnow a'n re a govha nerth Duw. 20 Duw re
wrontyo hemma dhe vos enor heb hedhi dhis, ha re woppro
ev dhis gans benathow, drefen ty dhe argelli dha vewnans dha
honan prys mayth o uvelhes agan kenedhel, ha ty a dhialas
agan argoll, ow kerdhes y'n hyns ewn a-rag agan Duw.' Hag
yn-medh oll an bobel, 'Amen, Amen.'

Kussul Yudith

14 Ena yn-medh Yudith dhedha, ‘Goslowewgh orthiv,
ow breder. Kemerewgh an penn ma ha’y gregi
war bynakyl agas fos. [2] Kettel dardh an jydh ha’n howl a sev
a-ugh an tir, dalghennes kettep onan ahanowgh agas arvow,
hag es yn-mes a’n cita pub gour krev y gorf; desedhewgh
hembrenkyas dhedha, kepar dell ellewgh war-nans dhe’n plen
erbynn savla an wolyadoryon Assyriek; mes na wrewgh hwi
mos war-nans. [3] Ena an wolyadoryon a dalghen aga arvow ha
mos y’n kamp ha gul dhe sodhogyon an lu Assyriek difuna. I a
fisten yn tylda Holofernes mes ny wrons i y gavos. Ena skruth a
godh warnedha hag i a fi dhe’n fo a-dheragowgh. [4] Ena hwi ha
peub eus trigys a-berth yn oryon Israel a wra aga chassya ha’ga
hackya dhe’n dor yn aga olyow. [5] Mes kyns gul oll hemma,
drewgh dheragov Aghior an Ammonyas may hallo gweles hag
aswon an den neb a dhispresyas chi Israel, neb a’n danvonas
dhyn kepar dell ve dhe’n vernans.’

[6] I a elwis Aghior, ytho, dhyworth chi Uzzia. Pan dheuth ha
gweles penn Holofernes yn leuv onan a’n wer yn kuntellyans an
bobel, ev a godhas war y fas yn klamder. [7] Pan y’n drehavsons
dh’y sav, ev a godhas a-rag dewdros Yudith, hag omblegya
dhedhi, hag yn-medh ev, ‘Benyges os yn pub tylda Yuda! Yn
pub kenedhel, seul a glewo dha hanow a gren. [8] Lemmyn, lavar
dhymm pandr’a wrussys dres an dedhyow ma.’

Ena Yudith a dherivas dhodho yn kres an bobel puptra re
wrussa hi, a-dhia’n jydh mayth avodyas bys y’n prysweyth
mayth esa hi ow kewsel orta. [9] Wosa hi dhe worfenna, an bobel
a armas yn ughel ha gul tros lowenek yn aga cita. [10] Pan welas
Aghior puptra re wrussa Duw Israel, ev a grysis yn fyrv yn
Duw. Ytho, trodreghys veu, ha junya chi Israel, bys y’n jydh
hedhyw.

Mernans Holofernes Diskudhys

[11] Kettel dardhas an jydh, i a grogas penn Holofernes war an
fos. Ena pub gour anedha a gemeras y arvow, hag i eth yn-mes
yn bagasow bys y’n bolghow y’n menydhyow. [12] Pan y’s gwelas

an Assyrianys, i a dhanvonas ger dh'aga hembrenkysi, hag i eth dhe'n bennhembrenkysi an kaptenyon ha dh'aga sodhogyon erel oll. [13] I a dheuth dhe dylda Holofernes hag yn-medhons dhe'n rennyas charjys gans y negys personel oll, 'Difun agan arlodh, rag an gethyon re dheuth ha bos mar hardh dell dhons i war-nans er agan pynn rag omsettyans, dh'aga hollva dhien.'

[14] Bagoas a entras ytho. Ev a gnoukyas orth porth an tylda, ow tybi ev dhe goska gans Yudith. [15] Byttegyns, pan na worthebis den vyth, ev a'n ygoras hag entra an chambour, hag ev a'n kavas gorlesys marow war an leur, ha'y benn gyllys dhyworto. [16] Ev a grias yn lev ughel hag ola, kyni ha garma, ha skwardya y dhillas. [17] Ena ev eth dhe'n tylda may hwodrigsa Yudith, ha pan na's kavas, ev a fyskas yn-mes dhe'n bobel ha garma, [18] 'An kethyon re'gan kastyas! Unn venyn Ebrow re dhros bismer war ji myghtern Nebukadnessar. Otta, yma Holofernes a'y wrowedh war an leur, ha gyllys y benn!'

[19] Hembrenkysi an lu Assyriek pan glewsons hemma, a skwardyas aga dhillas ha fest troblys ens. Aga kriow ha garmow a veu pur vras dres oll an kamp.

Lowena an Israelysi

15 Pan y'n klewis an wer y'n tyldow, skruthys vons orth an pyth re hwarvia. [2] Fethys der own ha kren, ny wortsons i an eyl y gila, mes ow stevya yn-mes i a fias gans unn akord ow hwilas skapya dre bub hyns a-dreus an plen ha der an vro venydhyek. [3] An re a gampsa y'n menydhyow a-dro dhe Bethulia a fias dhe'n fo ynwedh. Ena an Israelysi, pubonan hag o souder, a stevyas yn-mes warnedha. [4] Uzzia a dhanvonas gwer dhe Betomesthaym, Koba ha Kola, ha dhe bub or a Israel, rag derivas pandr'a hwarvia hag ynia war bubonan stevya yn-mes war an eskerens ha'ga distrui. [5] Pan y'n klewis an Israelysi, i a godhas gans unn akord war an eskerens, ha'ga threghi dhe'n dor bys yn Koba. An re yn Yerusalem hag yn oll an vro venydhyek a dheuth ynwedh, rag leverys via dhedha pandra re hwarvia yn kamp an eskerens. An re yn Gilead hag yn Galile a omsettyas erbynn aga thenwennow gans ladhva veur, bys pan

dremensons dres Damaskus ha'y oryon. [6] Remenant an dus trigys yn Bethulia a godhas war an kamp Assyriek ha'y bylla, hag i a dheuth ha bos pur rych gans an preydh. [7] Ha'n Israelysi, pan dhehwelsons a'n ladhva, a gemeras an pyth a veu gesys; ha'n gwigow ha'n trevow y'n vro venydhyek ha war an plen a gavas myns bras a'n preydh, drefen bos myns bras dres eghen anodho.

An Israelysi a Wool an Trygh

[8] Ena an arghoferyas Yoakim ha henavogyon an Israelysi esa trigys yn Yerusalem a dheuth dhe vires orth an traow da re wrussa an Arlodh a-barth Israel, ha dhe weles Yudith ha'y salusi. [9] Pan vetsons gensi, i oll a's benygas gans unn akord hag yn-medhons dhedhi, 'Ty yw glori Yerusalem, ty yw an gooth bras a Israel, ty yw gooth meur agan kenedhel! [10] Ty re gowlwrug oll hemma dre dha leuv dha honan; ty re wrug les meur dhe Israel, ha pes da yw Duw gans an taklow ma. Re'th venykko an Arlodh Ollgallosek bys vykken!' Hag oll an bobel a leveris, 'Amen.'

[11] Oll an bobel a byllas an kamp dres deg dydh warn ugens. I a ros dhe Yudith tylda Holofernes hag oll y dhaffar-moos a arghans, y weliow, y vollow hag oll y vebel. Hi a's kemeras ha karga hy mul, hernessa hy hertow ha bernya an taklow warnedha.

[12] Oll benenes Israel a omguntelas dh'y gweles, ha dh'y benyga, ha re anedha a ordenas dons rag hy enora. Hi a gemeras yn hy diwla gwelynni terghys gans idhyow ha'ga lesranna dhe'n benenes esa gensi; [13] hi ha'n re esa gensi hi a omgurunas gans tergh oliv. Hi eth a-rag oll an bobel yn dons, owth hembronk oll an benenes, hag oll an wer a Israel orth aga sewya, ow tegi arvow ha gans tergh war aga fennow ha gans hymnys war aga diwweus.

Grassyans Yudith

16 Yudith a dhallathas an grassyans ma a-rag Israel oll, ha'n bobel oll a ganas an gormola ma, ughel aga levow.[a] 2 Hag yn-medh Yudith,

Dallethewgh kan dhe'm Duw gans tabourigow,
kenewgh dhe'm Arlodh gans cymbalys.

Kessenewgh dhodho salm a wormola;
ughelhewgh ev, ha gelwewgh war y hanow.

3 Rag an Arlodh yw Duw neb a skwatt breselyow;
ev re settyas y gamp yn-mysk y bobel;
ev re'm delivras a dhiwla an re a'm chassyas.

4 Asshur a dheuth yn-nans a venydhyow an gledhbarth;
ev a dheuth gans lu diniver a'y vreselyoryon;

aga myns a stoppyas an keynresyow,
ha'ga marghoglu a gudhas an menydhyow.

5 Ev a vostyas y hwrussa gorleski ow thir,
ha ladha ow gwer yowynk gans an kledha,

ha skwattya ow fleghigyow dhe'n leur,
ha dalghenna ow fleghes avel da pyllys,
ha kemeres ow gwerghesow avel preydh.

6 Mes an Arlodh Ollgallosek re's lestas
dre leuv benyn.

7 Rag ny godhas aga hampyer dre leuv gwer yowynk,
na'n gweskis dhe'n leur mebyon an Titanes,
na ny wrug kewri hir y weskel;

mes Yudith myrgh Merari
dre dekter hy fas a'n diswrug.

8 Rag hi a dhiwiskas hy dillas gwedhwes
rag eksaltya an re gompressys yn Israel.

---

a 16:1 Y'n tekst greka an wers ma yw niverys 15:14, ha 16:2 bys 8 yw niverys 16:1 bys 7.

Hi a uryas hy fas gans melyseth;
hi a golmas hy gols gans snod,
hag omwiska pows a lin rag y dolla.

9 Hy sandal a ravshyas y dhewlagas,
hy thekter a husas y vrys,
ha'n kledha a dhistagas y gonna!

10 An Persianys a grenas a'y hardhder,
an Medys a's teva own a'y bedhekter.

11 Ena ow fobel gompressys a armas gans joy;
ow fobel wann a armas, ha'n eskar a grenas;
i a dhrehevis aga levow, ha gul dhe'n eskar kildenna.
12 Mebyon kethesow a's gwanas
ha'ga golia avel fleghes foesigyon;
i a verwis a-rag lu ow Arlodh.

13 My a gan hymna nowydh dhe'm Duw:
A Arlodh, meur ha gloryus os,
marthys yn nerth, antryghadow.
14 Servyens tejy, oll dha groaduryon,
rag ty re gewsis, hag i a veu gwrys.
Ty a dhanvonas yn-mes dha Spyrys, hag ev a's formyas;
rag ny yll nagonan settya orth dha lev.
15 Rag an menydhyow a gren bys yn aga selyow gans an dowrow;
a-rag dha wolok an karrygi a deudh avel kor.
Mes dhe'n re a berth own ahanas
ty a dhiskwedh merci.
16 Rag pub sakrifis avel sawer plegadow yw tra vyghan,
ha'n blonek oll a offryn leskys yw tra vyghan fest dhiso jy;

mes seul a berth own a'n Arlodh yw meur bys
vykken.

17 Go i, an kenedhlow a omsev erbynn ow fobel!
An Arlodh Ollgallosek a wra aga diala dydh
breus;
ev a dhanvon tan ha preves yn aga hig;
i a ool yn payn bys vykken.

18 Pan dheuthons dhe Yerusalem, i a wordhyas Duw. Kettel veu purhes an bobel, i a offrynnas aga offrynnow leskys, aga offrynnow bodhek, ha'ga rohow. 19 Yudith a sakras dhe Dhuw oll daffar Holofernes, a wrussa an bobel y ri dhedhi; ha'n roos-wibes re gemersa a'y jambour rygdhi hy honan, a ros hi avel ro sakrys. 20 Dres tri mis an bobel a besyas golya yn Yerusalem a-rag an sentri, ha Yudith a wortas gansa.

Yudith Gerys-da, ha'y Mernans

21 Wosa hemma, pubonan a dhehwelis tre dh'y eretons y honan. Yudith eth dhe Bethulia, ha triga yn hy thiredh hy. Dres remenant hy bewnans, enorys o hi der oll an pow. 22 Lies a'n jeves hwans a'y demedhi, mes ny omros hi dhe wour vyth, oll dedhyow hy bewnans, wosa hy gour Manasse dhe verwel ha bos ynkleudhys gans y bobel. 23 Hi a dheuth ha bos gerys-da moy ha moy, hag a gothhas yn chi hy gour, bys pan veu kans bloodh ha pymp. Hi a livras hy maghteth. Hi a verwis yn Bethulia hag ynkleudhys veu yn mogow hy gour Manasse; 24 ha chi Israel a gynis rygdhi seyth dydh. Kyns hi dhe verwel, hi a rannas oll hy fythow dhe oll an re o neshevin dh'y gour Manasse, ha dh'y neshevin hy honan. 25 Bythkweth namoy ny lesas den vyth browagh yn-mysk an Israelysi dres bewnans Yudith, po termyn hir wosa hy mernans.

ESTER (Greka)

Chaptra 1
Hunros Mordekay
Kevewi Myghtern Ahasuerus
Myghternes Vashti Gordhyllys a'y Soodh
Chaptra 2
Ester Gwrys Myghternes
Mordekay a Dhiskudh Bras
Chaptra 3
Bras Haman dhe Dhistrui an Yedhewon
Lyther Haman yn Hanow an Myghtern
Chaptra 4
Ester a Ervir Ri Gweres dhe'n Yedhewon
Pysadow Mordekay
Pysadow Ester
Chaptra 5
Ester a Omdhiskwedh yn Klos an Myghtern
Kevewi Ester
Haman a Wra Krogbren rag Mordekay
Chaptra 6
An Myghtern a Enor Mordekay
Chaptra 7
Krog Haman
Chaptra 8
Arghadow an Myghtern a-barth an Yedhewon
Arghadow a Wul Restorita dhe'n Yedhewon
Chaptra 9
Eskerens an Yedhewon Distruys Dy'gol Purim Fondys
Chaptra 10

Hunros Mordekay

1 [1a][a]Y'n nessa bledhen a reyn Ahasuerus Veur, yn kynsa dydh Nisan, Mordekay mab Yair mab Shimei mab Kish, a looth Benyamin, [1b]Yedhow trigys yn Shushan an benncita, den meur, ow servya yn klos an myghtern, a welas hunros. [1c]Yth esa ev onan a'n gethyon degys gans Nebukadnessar myghtern Babylon dhyworth Yerusalem war-barth gans Yekonia myghtern Yudi.

[1d]Ha hemma a veu y hunros: Otta garmow ha tros, taran ha dorgrys, ha tervans war an norvys: [1e]hag otta, diw dhragon veur a omdhiskwedhas, parys aga diw dhe omladh, ha meur aga garm. [1f]Hag orth aga garm, yth o kenedhlow oll parys dhe

---

a 1:0 Gorrys yn italek yw an rannow usi y'n tekst masoretek. Yma an rannow romanek y'n Septuagint hepken. Niverow an gwersow y'n rannow ma a sew niveryans gwersow dyllans Rahlfs a'n Septuagint. Ny wra ev devnydh a'n lytherennow j ha v. Yn KJV gwersow 1:1a bys 1:1r yw niverys 11:2 bys 12:6.

vatalyas, mayth omlatthens erbynn an genedhel wiryon. [1g]Hag otta, dydh tewlder ha tewolgow, posyjyon hag angos, galar ha tervans meur war an norvys.

[1h]Ha ponvosek o oll an genedhel wiryon ha dhedha own a'ga galarow aga honan, ha parys dhe verwel ens i. Ena, kria war Dhuw a wrussons, [1i]hag orth aga kri, kepar ha pan ve dhyworth fenten vyghan, y teuth avon veur, dowrow pals. [1k]Sevel a wrug an golow ha'n howl, ha'n re uvel a veu ughelhes, hag i a dhevoryas an re enorys. [1l]Lemmyn, pan dhifunas Mordekay, neb a welsa an hunros na ha'n pyth a ervirsa Duw y wul, ev a'n gwitha yn y vrys ha dhodho hwans dres eghen a'y dhysmygi, bys y'n nos. [1m]Ha Mordekay a bowesas y'n chi riel gans Bigthan ha Teresh, dew spadhesik an myghtern, o gwithysi an klos. [1n]Hag ev a glewas a'ga heskussulyansow hag a hwilas aga ententys, ha dyski a wrug i dhe vos war boynt settya dalghen yn myghtern Ahasuerus, hag ev a ros derivas dhe'n myghtern anedha. [1o]Ena an myghtern a apposyas an dhew spadhesik, ha wosa i dh'y avowa, gorrys vons dhe'n mernans. [1p]An myghtern a skrifas an taklow ma avel kovadh, ha Mordekay a skrifas a-dro dhedha. [1q]Ytho an myghtern a erghis dhe Mordekay may serffya y'n chi, ha rag hemma ev a'n gobras gans rohow. [1r]Mes Haman mab Hammedatha an Agagek, meur y enor gans an myghtern, a hwilas pystiga Mordekay ha'y bobel, drefen dew spadhesik an myghtern.

Kevewi Myghtern Ahasuerus

[1]Lemmyn yn dedhyow Ahasuerus,[a] (hemm yw Ahasuerus esa ow reynya a-dhyworth Eynda bys yn Ethiopi, war seyth rannvro ha hwegh ugens): [2]y'n dedhyow na, pan o an myghtern Ahasuerus esedhys war se y wlaskor, esa yn Shushan an benncita, [3]yn tressa bledhen y reyn, ev a wrug kevewi rag y bennsevigyon ha'y wesyon oll; hag yth esa a-ragdho nerth Persi ha Medi, ugheloryon ha gwahalyethow an rannvroyow. [4]Ev a dhiskwedhas rychys y wlaskor gloryus hag enor y veuredh bryntin lies dydh, kans dydh ha peswar ugens.

a 1:1 *Ahasuerus:* Henn yw Xerxes I. Greka *Artaxerxes.*

[5] Pan veu an dedhyow ma kollenwys, an myghtern a wrug
kevewi rag oll an bobel a omgevi yn Shushan an benncita,
byghan ha bras, seyth dydh, yn klos lowarth palys an myghtern.
[6] Yth esa kroglennow a goton wynn ha pann glasrudh, kelmys
gans kerdyn a lien fin ha purpur orth kylghyow a arghans ha
kolovennow a varbel. Yth esa growedhvaow a owr hag arghans
war leur a veyn gwyrdh,[a] marbel, askel ha meyn glaswyrdh.
[7] Hag y feu res dhedha diwes yn lestri owr (ha'n lestri dihaval an
eyl dh'y gila), ha palster a win riel herwydh helder an myghtern.
[8] Ha lagha an eva o, na ve den vyth konstrinys; rag yndella yth
arghsa an myghtern dhe oll sodhogyon y ji, may hwrella peub
herwydh y vodh. [9] Keffrys, Vashti an vyghternes a wrug kevewi
rag an benenes y'n chi riel esa dhe'n myghtern Ahasuerus.

[10] An seythves dydh, ha kolon an myghtern heudh gans gwin,
erghi a wrug ev dhe Mehuman, Biztha, Harbona, Bigtha, hag
Abagtha, Zethar, ha Karkas, an seyth spadhesik a venystra yn
golok myghtern Ahasuerus, [11] may kerghens Vashti an vyghternes
a-rag an myghtern gans tulyfant riel, rag diskwedhes hy thekter
dhe'n poblow ha dhe'n bennsevigyon; rag y feu hy semlans da
dh'y weles. [12] Mes skonya a wrug an vyghternes Vashti a dhos
orth gorhemmyn an myghtern der an spadhesigyon; hag yndella,
pur serrys o an myghtern ha'y gonnar a loskas ynno.

Myghternes Vashti Gordhyllys a'y Soodh

[13] Ena an myghtern a hwilas kussul a'n dus fur a aswoni an
termynyow (rag yndella yth o maner an myghtern war-tu oll
a aswoni lagha ha breus; [14] hag yth esa yn y ogas Karshena,
Shethar, Admatha, Tarshish, Meres, Marsena, ha Memukan,
an seyth pennsevik a Persi ha Medi, a weli fas an myghtern,
hag o esedhys yn kynsa renk an wlaskor): [15] 'Herwydh an lagha,
pandr'a wren ni dhe'n vyghternes Vashti rag na gollenwis
hi an pyth re arghsa an myghtern Ahasuerus dhedhi der an
spadhesigyon?' [16] Ha Memukan a worthebis a-rag an myghtern
ha'n bennsevigyon, 'Ny wrug Vashti an vyghternes kamm dhe'n
myghtern hepken, mes ynwedh dhe oll an bennsevigyon, ha dhe

a 1:6 *veyn gwyrdh:* Martesen malaghit.

oll an poblow usi yn oll rannvroyow an myghtern Ahasuerus.
17 Rag y fydh an gweythres ma a'n vyghternes dyllys bys yn
benenes oll, ha gul dh'aga gwer bos fiys yn aga dewlagas pan
leverons, "Yth erghis an myghtern Ahasuerus may fe Vashti an
vyghternes kerghys a-dheragdho, mes ny dheuth hi." 18 Ha'n
keth jydh ma, pennsevigesow Persi ha Medi, neb re glewas a
fara an vyghternes, a venek hemma erbynn oll pennsevigyon an
myghtern. Ytho, y fydh kals a vismer hag a gonnar. 19 Mara pleg
dhe'n myghtern, des gorhemmyn riel a-dhyworto, ha bedhes
skrifys yn-mysk laghys Persi ha Medi na yll bos daskelwys, na
dheffo Vashti namoy a-dherag myghtern Ahasuerus; ha res an
myghtern hy studh riel dhe nebonan a vo gwell agessi hi. 20 Ytho,
arghadow an myghtern hag a wra ev, pan vo dyllys dres oll y
wlaskor, (rag meur yth yw), oll an gwragedh a re enor dh'aga
gwer, ha dhe'n byghan ha dhe'n bras.'

21 An lavar o plegadow dhe'n myghtern ha'n bennsevigyon;
ha'n myghtern a wrug war-lergh ger Memukan. 22 Ev a
dhanvonas lytherow bys yn oll rannvroyow an myghtern, bys
yn pub rannvro herwydh skrif an tyller na, ha dhe bub pobel
oll herwydh aga yeth, may pe pub gour mester yn y ji y honan.

Ester Gwrys Myghternes

2 *Wosa an taklow ma, pan o koselhes konnar myghtern*
Ahasuerus, ev a borthas kov a Vashti ha'n pyth re wrussa
hi, ha'n pyth a veu ervirys er hy fynn. 2 Ena yn-medh gwesyon
an myghtern esa orth y servya, 'Re bo gwerghesow yowynk ha
teg hwilys rag an myghtern; 3 ha settyes an myghtern sodhogyon
yn oll ranndiryow y wlaskor, may kuntellons war-barth oll an
gwerghesow yowynk ha teg bys yn Shushan an benncita, dhe ji
an benenes, yn gwith Hegay, spadhesik an myghtern, gwithyas
an benenes; ha'ga oynmentys bedhens res dhedha; 4 ha'n voren
a blessyo an myghtern bedhes hi myghternes yn le Vashti.'
Hemma a blesyas an myghtern; hag yndella y hwrug ev.

5 Yth esa unn Yedhow yn Shushan an benncita, Mordekay y
hanow, mab Yair mab Shimei mab Kish, Benyaminyas, 6 neb re
bia kemerys yn kethneth dhyworth Yerusalem war-barth gans

Yekonia myghtern Yuda, may hwrug Nebukadnessar myghtern Babylon aga hemeres yn kethneth. [7] *Ev re vagsa Hadassa, honn yw Ester, myrgh y ewnter, rag nyns esa dhedhi na tas na mamm, hag yth o an voren teg hy furv ha'y semlans; ha pan o hy thas ha'y mamm marow, Mordekay a's kemeras avel y vyrgh y honan.* [8] *Ytho pan veu gorhemmyn an myghtern ha'y arghadow klewys, ha meur a vorenyon kuntelys war-barth dhe Shushan an benncita yn gwith Hegay, Ester ynwedh a veu kemerys yn chi an myghtern yn gwith Hegay, gwithyas an benenes.* [9] *An voren a'n plesyas, ha hi a gavas favour anodho; hag ev a ros dhedhi a verr spas hy oynmentys, gans hy rannow a voos, ha seyth maghteth dhewisys, dhe vos res dhedhi dhyworth chi an myghtern; hag ev a's gorras hi ha'y maghtethyon y'n gwella tyller yn chi an benenes.* [10] *Ny wrussa Ester meneges naneyl hy fobel na'y herens: rag Mordekay re arghsa ma na's menekka hi.* [11] *Ha Mordekay a gerdhi pub dydh a-rag klos chi an benenes, rag godhvos fatel o gans Ester, ha'n pyth a hwarva dhedhi.*

[12] *Lemmyn pan veu devedhys torn pub moren mayth ella bys y'n myghtern Ahasuerus, y feu res dhedhi bos dyghtys herwydh an lagha rag an benenes dewdhek mis, rag yndella yth esa kollenwys dedhyow aga thekheans, hwegh mis gans oyl myrr, ha hwegh mis gans ethennow hweg ha gans oynmentys an benenes.* [13] *Yndella pub moren a dho dhe'n myghtern: pynag oll a vynna y feu res dhedhi rag mos gensi yn-mes a ji an benenes bys yn chi an myghtern.* [14] *Y'n gorthugher yth e hi, ha ternos vyttin dehweles a wre dhe nessa chi an benenes, yn gwith Shaashgaz,*[a] *spadhesik an myghtern, gwithyas an iswragedh. Ny dho hi arta bys y'n myghtern marnas an myghtern a ve hwansek dhedhi ha hi dhe vos gelwys dre hanow.*

[15] *Pan dheuth torn Ester, myrgh Abihayl ewnter Mordekay neb a's kemersa avel y vyrgh ev, mayth ella bys y'n myghtern, ny wovynnas hi tra vyth orth Hegay spadhesik an myghtern ha gwithyas an benenes, saw an pyth a brofyas ev. Hag Ester a gavas gras yn golok oll an re a viri warnedhi.* [16] *Ytho Ester a veu*

---

a 2:14 *Shaashgaz:* Greka *Gai.*

hembrenkys bys y'n myghtern Ahasuerus yn y ji riel y'n degves mis, yw an mis Tebeth, yn seythves bledhen y reyn. [17] *Ha'n myghtern a garas Ester dres oll an benenes, ha hi a gavas gras ha favour a-ragdho moy ages oll an gwerghesow; ytho ev a settyas an tulyfant riel war hy fenn, ha'y gul myghternes yn le Vashti.* [18] *Ena an myghtern a wrug kevewi meur rag oll y bennsevigyon ha'y wesyon, an kevewi a Ester; hag ev a wrontyas powes dhyworth tollow dhe'n rannvroyow, hag a brovias rohow gans helder riel.*

Mordekay a Dhiskudh Bras

[19] *Pan veu kuntelys an gwerghesow an nessa prys, yth esa Mordekay esedhys yn yet an myghtern.*[a] [20] *Na hwath ny venegsa Ester naneyl hy herens na'y fobel dell arghsa Mordekay dhedhi: rag Ester a wre war-lergh gorhemmyn Mordekay par dell wre hi pan o megys ganso.* [21] *Y'n dedhyow na, ha Mordekay esedhys yn yet an myghtern, yth o serrys dew spadhesik an myghtern, Bigthan ha Teresh, gwithysi an treudhow, ha hwilsons settya dalghen y'n myghtern Ahasuerus.* [22] *Godhvedhys o an dra gans Mordekay, hag ev a'n derivas orth Ester an vyghternes; hag Ester a'n derivas dhe'n myghtern yn hanow Mordekay.* [23] *Pan veu gwrys hwithrans a-dro dhe'n mater, ha kevys veu bos yndella, kregys vons i aga dew war wedhen: ha skrifys veu yn lyver an kovadhow a-dherag an myghtern.*

Bras Haman dhe Dhistrui an Yedhewon

3 *Wosa an taklow ma, myghtern Ahasuerus a ughelhas Haman mab Hammedatha an Agagyas, ha'y avonsya, ha settya y se dres an bennsevigyon oll esa ganso.* [2] *Hag oll gwesyon an myghtern esa yn yet an myghtern, e war benn dewlin hag omblegya dhe Haman: rag yndella yth arghsa an myghtern a-dro dhodho. Mes ny wrug Mordekay mos war benn dewlin nag omblegya dhodho.* [3] *Ena gwesyon an myghtern, esa yn yet an myghtern, a leveris dhe Mordekay, 'Prag y kammdremenydh*

---

a 2:19 *Ha pan veu kuntelys an gwerghesow an nessa prys, yth esa Mordekay esedhys yn yet an myghtern:* War-lergh an Septuagint *Mes yth esa Mordekay ow servya y'n klos.*

erbynn gorhemmyn an myghtern?' [4] Lemmyn pub dydh pan gewsens dhodho, ha ny woslowi ev orta, i a'n derivas dhe Haman, rag gweles mar pe geryow Mordekay godhevys, rag ev a lavarsa dhedha y vos Yedhow. [5] Ha pan welas Haman nag e Mordekay war benn dewlin nag omblegya dhodho, Haman a veu lenwys a sorr. [6] Mes ev a skornyas settya dalghen yn Mordekay y honan heb den vyth aral; rag i a dherivsa dhodho piw o pobel Mordekay. Ytho Haman a hwilas distrui oll an Yedhewon esa yn oll gwlaskor Ahasuerus, pobel Mordekay.

[7] Y'n kynsa mis, yw an mis Nisan, y'n dewdhegves bledhen a vyghtern Ahasuerus, tewlel Pur a wrussons, henn yw an prenn, a-dherag Haman dhe dhewis an jydh ha'n mis, ha'n prenn a godhas war dredhegves dydh[a] an dewdhegves mis, yw an mis Adar. [8] Ena yn-medh Haman dhe'n myghtern Ahasuerus, 'Yma unn bobel skattrys a-les ha diberthys yn-mysk an poblow yn oll rannvroyow dha wlaskor; ha'ga laghys yw dihaval dhe laghys pub pobel aral, ha ny withons laghys an myghtern. Ytho nyns yw ewn an myghtern dh'aga godhav. [9] Mara pleg dhe'n myghtern, bedhes skrifys y fedhons distruys: ha my a wra posa deg mil dalent a arghans yn diwla an re charjys gans an ober, rag y dhri a-berth yn tresorvaow an myghtern.' [10] Ytho an myghtern a gemeras y vysow sel dhyworth y leuv, ha'y ri dhe Haman mab Hammedatha an Agagyas, eskar an Yedhewon. [11] Yn-medh an myghtern dhe Haman, 'An arghans yw res dhis, ha'n bobel ynwedh, rag gul gensi an pyth a vo da y'th wolok.'

[12] Ena skrifwesyon an myghtern a veu gelwys y'n kynsa mis, y'n tredhegves dydh, ha skrifys veu poran dell arghsa Haman, dhe wahalyethow an myghtern ha dhe wovernours pub rannvro, ha dhe bennsevigyon pub pobel; dhe bub rannvro herwydh y skrif, ha dhe bub pobel herwydh hy thaves; y feu skrifys yn hanow an myghtern Ahasuerus, ha selys veu gans bysow an myghtern. [13] Lytherow a veu danvenys dre leuv ponyoryon bys yn oll rannvroyow an myghtern, dhe dhistrui, ladha ha diswul

---

a 3:7 *ha'n prenn a godhas war dredhegves dydh:* Amendys, ow sewya an Septuagint. *Dredhegves:* Cf 8:12 ha 9:1.

oll an Yedhewon, ha yowynk ha hen, fleghes ha benenes, yn unn jydh, y'n tredhegves dydh a'n dewdhegves mis, yw an mis Adar, ha may fe aga fythow pyllys.

Lyther Haman yn Hanow an Myghtern

[13a] [a]Ottomma dasskrif an lyther:

'An myghtern meur Ahasuerus a skrif an taklow ma dhe bennsevigyon seyth rannvro ha hwegh ugens dhyworth Eynda bys Ethiopi, ha dhe'n wovernours yw gorrys yn-danna.

[13b] 'Ha my devedhys ha bos rewlyas a-ugh lies kenedhel, ha dhymm mestrynses a-ugh oll an bys, heb bos ughelhes dre volder ow roweth, mes owth omdhegi pupprys gans kuvder ha klorder, my a erviras settya ow sojets prest yn bewnans a gosoleth, ow kul ow gwlaskor onan a galmynsi hag ygor dhe dremenyans hys-ha-hys, hag ow nowydhhe an kres may ma tus oll hwansek dhodho. [13c] Lemmyn, ha my ow kovyn orth ow hussulyoryon fatel via hemma kollenwys, Haman, mayth o bryntin y furneth yn agan mysk ha neb a dhiskwedhas bolonjedh da heb hedhi, gans lelder furv, ha kavos an nessa le a enor y'n wlaskor, [13d] ev a dherivas dhyn bos skattrys dre lothow oll an bys unn bobel ha dhedha atti, a's tevo laghys konter dhe genedhlow oll, ha neb a worra a-denewen heb hedhi gorhemynnow myghternedh ma na yll kesrewl, ordenys yn wordhi genen, bos avonsys.

[13e] 'Owth aswon ytho bos unsel an genedhel ma settys heb worfen erbynn tus oll, hag ow sewya yn aga bewnans laghys estren ha gans atti owth oberi dregyn erbynn agan negysyow, ma na vo surhes faster an wlaskor:

[13f] 'Yndella, gorhemynna a wrussyn ni dhe'n re diskwedhys dhywgh dre skrif gans Haman, hag ev charjys gans an materow avel nessa tas dhyn, re bons i oll gans aga gwragedh ha'ga fleghes kowal distruys dre gledha aga eskerens, heb oll truedh na sparya, y'n peswardhegves dydh a'n dewdhegves mis Adar a'n vledhen ma: [13g] may fons i, an re spitus seuladhydh keffrys ha lemmyn, yn unn jydh konstrinys dre nerth dhe dhiyskynna

---

a 3:13 Yn KJV gwersow 3:13a bys 3:13g yw niverys 13:1 bys 13:7.

dhe yfarn, hag yndella, bys vynari, gul dh'agan materow bos fastys ha didroblys.'

[14] Y feu dasskrif a dekst an arghadow dhe vos dyllys yn pub rannvro dhe'n poblow oll, may fens i parys erbynn an jydh na.
[15] An bonyoryon eth dhe-ves tooth men herwydh gorhemmyn an myghtern, ha dyllys veu an arghadow yn Shushan an benncita. An myghtern ha Haman a esedhas rag eva; mes penndegys o an cita Shushan.

Ester a Ervir Ri Gweres dhe'n Yedhewon

4 *Lemmyn pan wodhva Mordekay puptra a via gwrys, ev a skwardyas y dhillas ha gwiska yskar ha lusu, ha mos yn-mes dhe gres an cita, ow kria gans garm ughel ha hwerow.*
[2] Mos a wrug bys y'n barth a-rag yet an myghtern, rag na ylli den vyth entra dhe yet an myghtern gwiskys yn yskar.
[3] Hag yn pub rannvro, py le pynag may teffa gorhemmyn hag arghadow an myghtern, yth esa drem meur yn-mysk an Yedhewon, gans penys hag olva ha kynvan; yth esa lies huni a'ga growedh yn yskar ha lusu.

[4] Pan dheuth maghtethyon ha spadhesigyon Ester ha derivas dhedhi, grevys yn town veu an vyghternes; danvon dillas rag kwetha Mordekay a wrug hi yn le y yskar, mes ny vynna ev aga degemeres. [5] Ena, Ester a elwis war Hatak, onan a spadhesigyon an myghtern, neb a'n apoyntyas dh'y servya, ha hi a erghis dhodho mayth ella dhe Mordekay rag dyski an pyth o hemma ha'n praga anodho. [6] Ytho, yth eth Hatak yn-mes dhe Mordekay bys yn plen an cita a-rag yet an myghtern. [7] Ha Mordekay a dherivas dhodho oll an pyth re hwarvia dhodho ha'n myns kewar a arghans hag a wrussa Haman ambosa y be yn tresorvaow an myghtern rag distrui an Yedhewon. [8] Ynwedh, ev a ros dhodho dasskrif a dekst an arghadow a via res yn Shushan rag aga distrui, ma'n diskwettha ev dhe Ester, ha'y dherivas orti; ha charjya dhedhi mayth ella hi a-ji bys y'n myghtern, dhe gonjorya ha dhe wul pysadow orto rag hy fobel: 'Porth kov a dhedhyow dha uvelder, pan feus ta megys y'm leuv. Rag Haman, yw nessa dhe'n myghtern, re gewsis er agan pynn,

dh'agan gorra dhe'n mernans; ytho ty gelow war an Arlodh ha kows orth an myghtern a-barth dhyn, ha'gan selwel dhyworth an mernans.'[a]

[9] Ytho Hatak eth ha derivas orth Ester geryow Mordekay.
[10] Ena Ester a gewsis orth Hatak, ha ri dhodho messach rag
Mordekay, [11] 'Oll gwesyon an myghtern ha pobel rannvroyow
an myghtern a wor bos unn lagha rag peub, po gour po benyn,
seul a dheffo bys y'n myghtern y'n klos a-bervedh, heb bos
gelwys: gorrys vydh dhe'n mernans, marnas ev mayth ystynno
an myghtern an welen owrek dhodho may fewo; mes ny veuv
vy gelwys dhe dhos a-ji bys y'n myghtern nans yw deg dydh
warn ugens.' [12] Hag i a dherivas orth Mordekay geryow Ester.
[13] Mordekay a leveris dhedha may taskorrens gorthyp dhe Ester,
'Na dyb y'th enev ty dhe skapya yn chi an myghtern, moy ages
oll an Yedhewon. [14] Rag mar tewydh yn tien y'n eur ma, ha
difresyans ha selwyans a dheu dhe'n Yedhewon dhyworth tyller
aral, ty ha chi dha das a vydh distruys: ha piw a wor na ves ta
devedhys dhe'th savla riel rag termyn a'n par ma?' [15] Ena Ester
a leveris dhedha may taskorrens gorthyp dhe Mordekay, [16] 'Ke,
kuntel oll an Yedhewon usi yn Shushan, ha gwrewgh penys
ragov, ha na wrewgh hwi dybri nag eva tri dydh, nosweyth na
dydhweyth: my ynwedh, ha'm maghtethyon, penys a wren ni
yn kepar maner. Ena mos a-ji bys y'n myghtern a wrav kyn
fo erbynn an lagha: ha mar pedhav distruys, distruys vedhav.'
[17] Ytho, yth eth Mordekay yn y fordh, ha gul war-lergh puptra
re arghsa Ester dhodho.

Pysadow Mordekay

[17a][b]Ena Mordekay a bysis war an Arlodh, ow meneges oberow oll an Arlodh, ha leverel:

---

a 4:8 Gorrys yn romanek yw an geryow kevys y'n tekst greka, a-der italek rag an tekst ebrow.

b 4:17 Yn KJV gwersow 4:17a bys 4:17z yw niverys 13:8 bys 14:19.

17b ‘A Arlodh, Arlodh an myghtern ollgallosek:
may ma oll an bys yn-dann dha rewl,
ha dha vodh mar pydh sawya Israel,
nyns eus nebonan a yll dha gontradia.

17c ‘Rag ty re wrug an nev ha’n nor,
hag oll an marthusyon usi yn-dann an nev;
ha ty yw an Arlodh a buptra:
nyns eus den vyth a yll sevel orthis, an Arlodh.

17d ‘Ty a wor puptra;
ty a wor, A Arlodh,
na veu drefen despit na drefen gooth,
na drefen neb hwans a wormola,
na vynnis vy omblegya a-rag an Haman gothus.
Rag lowen vien vy, a-barth selwyans Israel,
owth amma dhe wodhnow y dhewdros.

17e ‘Mes hemma, my a’n gwrug
ma na ve gwell gormola mab den genev vy
a-ugh gormola Duw:
Omblegya my ny wrav a-rag den vyth
saw ty neb os ow Arlodh,
na hwath ny’n gwrav rag gooth.

17f ‘Ha lemmyn, A Arlodh,
Duw ha myghtern, Duw Abraham,
salw dha bobel:
rag yma aga golok warnan ni
ma’gan drollons ni dhe derros,
hag yma hwans dhedha a dhistrui an ertach
re beu dhiso a-dhia’n dalleth.

17g Na dhispres ty rann dha berghenogeth,
a wrussys hy dasprena yn-mes a bow Ejyp
a-barth dhis dha honan.

17h Klew ow fysadow,
ha bydh tregeredhus war-tu ha'th eretons:
ha treyl agan kyni dhe gevewya,
may fewyn ni, A Arlodh,
ha kana gormola dhe'th hanow;
ha na wra kisya ganow
an re a'th wormel, a Arlodh!'

17i Hag oll Israel a armas yn fen rag yth esa aga mernans a-rag aga dewlagas.

Pysadow Ester

17k Ha'n vyghternes Ester ynwedh, kepar pan ve kemerys gans gloos ankow, a hwilas skovva y'n Arlodh. Ha wosa settya dheves hy gwisk gloryus, hi a wiskas dillasennow angos ha kyni; hag yn le urasow an moyha bryntin, kudha hy fenn gans lusu ha teyl a wrug, ha hi a uvelhas hy horf yn feur hag a gudhas oll plasow a degynnow hy lowender gans hy gols kolmek. Ha hi a bysis war an Arlodh, Duw Israel, ow leverel:

17l 'Ow Arlodh, ty unsel yw agan Myghtern:
Gweres dhymm ha my yn ahwer,
pan nag eus dhymm gwereser vyth saw ty:
rag yma ow thenkys yn ow dorn.

17m 'Klewes re wrug vy a'm yowynkneth yn-rag,
yn looth ow theylu, y tewissys jy, A Arlodh,
Israel a-dhyworth oll an kenedhlow,
ha'gan tasow a-dhyworth oll aga hendasow
may fens i eretons heb worfen;
ha ragdha y hwrussys py pynag a ambossys.

17n 'Mes lemmyn ni re beghas a-dheragos,
ha ty re'gan daskorras yn diwleuv agan eskerens,
drefen ni dhe wordhya aga duwow:
A Arlodh, ty yw gwiryon.

17o ‘Byttegyns dhedha nyns yw lowr agan bos
yn-dann wasonieth hwerow:
i re worras aga diwleuv yn diwleuv aga idolys
rag defendya an dra may hwrussys
gans dha anow jy y ordena,
dhe dhistrui dha eretons,
ha degea ganow an re a’th wormel,
ha difudha glori dha ji ha’th alter,
17p dhe ygeri ganow an kenedhlow
rag gormola imajys euver
hag enora myghtern marwel bynitha.

17q ‘Na hepkor, A Arlodh, dha welen
dhe daklow na’s teves bosva,
ha na hwerthens orth agan kodh;
saw treyl aga thowl warnedha i,
ha gwra ensampel anodho
neb re dhallathas hemma er agan pynn.
17r Porth kov, A Arlodh;
omdhiskwa yn termyn agan galar.

‘Ha dhymmo vy ro bolder,
A Vyghtern an duwow hag Arlodh gallos oll.
17s Ro dhymm kows freth y’m ganow a-rag an lew:
treyl y golon may fo ynno kas
a’n den a omladh er agan pynn,
may fo diwedh anodho hag a’y geffrysysi ev.

17t ‘Mes delirv ni dre dha leuv,
ha gweres dhymm ha my yn ahwer,
pan nag eus dhymm gwereser vyth saw ty, Arlodh.
17u Godhvos a buptra ty a’th eus,
ha ty a wor bos kas genev gormola an re dhrog,
ha kasadow dhymm gweli an re antrodreghys,
ha kettep estren.

17w Ty a wor an edhom a'm beus:
y hasav tokyn ow gre ughel usi war ow fenn
y'n dedhyow mayth omdhiskwedhav.
Kasadow yw genev avel kweth gosva visyek
ha ny's gwiskav ha my yn privedh a'm honan.
17x Ha ny dhybris dha vaghteth orth moos Haman,
na hwath ny enoris vy kevewi an myghtern
na eva gwin offrynnow diwes.
17y Na hwath nyns esa dhe'th vaghteth
heudhder vyth bys y'n eur ma,
a-dhia'n jydh may feuv vy kerghys omma,
saw dredhos jy, A Arlodh, Duw Abraham.
17z A Dhuw, neb yw gallosek a-ugh oll,
klew orth lev an re heb govenek,
ha delirv ni yn-mes a dhewdhorn an re dhrog,
ha delirv vy dhyworth ow own vy.'

Ester a Omdhiskwedh yn Klos an Myghtern

5 *Lemmyn y'n tressa dydh, [a]pan veu gorfennys hy fysi, ha gorrys dhe-ves hy gonyow-gordhya, Ester a wiskas hy dillas riel;* 1a ha dillasys avel myghternes ha wosa hi dhe elwel war an Duw ha'n Selwyas a wel puptra, hi a gemeras gensi diw vaghteth, ow posa war an eyl avel benyn ydhil, ha'y gila ow ton hy losten. 1b Rudhys o hi dre'y thekter perfydh, ha lowenek hy cher, karadow dell ve, mes yth o tynn hy holon rag own; ha sevel a wrug y'n klos pervedhel a balys an myghtern a-dal hel an myghtern. Yth esa an myghtern esedhys war y se riel y'n hel riel a-dal porth an palys. Pan welas an myghtern Ester an vyghternes ow sevel y'n klos, hi a gavas gras yn y wolok; 1c Ha wosa hi dhe dremena der oll an darasow, hi a sevis a-dherag an myghtern esedhys war y se riel, hag ev gwiskys yn oll y dhillas a veuredh, kudhys kowal gans owr ha gemmow drudh, browagh dh'y weles. 1d Ena ow trehevel y fas, rudhys gans glori, ev a viras orti gans sorr fell ha'n vyghternes a godhas,

---

a 5:1 Yn KJV gwersow 5:1 bys 5:2b yw niverys 15:1 bys 15:16.

omdreylys hy liw ha hi ow klamdera; ha posa a wrug war benn
an vaghteth esa ow mos a-rygdhi. [1e] Mes Duw a dreylyas spyrys
an myghtern dhe onan a glorder; ha tynn y loos, ev a lammas
dhyworth y se ha'y hemeres yn y dhiwvregh bys pan omwellhas
hi hag ev a's chersyas gans geryow hebask, ow leverel dhedhi,
[1f] 'Pyth eus genes, Ester? Dha vroder ov vy; gwellha dha jer:
ny wre'ta merwel rag nyns yw an lagha ma marnas rag tus
kemmyn. Deus nes!' [2] *hag ev a ystynnas dhe Ester an dernwelen*
owrek esa yn y dhorn. Ena Ester a dheuth nes ha tochya penn
an dernwelen. Ha drehevys an welen owrek, ev a's settyas orth
hy honna ha'y byrla [2a] Hag yn-medh hi dhodho, 'Dha weles a
wrugavy, a arlodh, avel el Duw, hag yth esa anken yn ow holon
rag own a'th veuredh; rag ty, a arlodh, barthusek os ta, ha leun
a ras yth yw dha fisment.' [2b] Ha hi ow kewsel, kodha a wrug hi
yn unn glamdera. Ena, yth esa fienasow dhe'n myghtern, ha'y
honfortya a wrug oll y wesyon.

Kevewi Ester

[3] Yn-medh an myghtern dhedhi, 'Pyth eus dhis, a vyghternes
Ester? Pyth yw dha vynnas? Kyn fo hanter an wlaskor y fydh
res dhis.' [4] Yn-medh Ester, 'Mar pydh plegadow dhe'n myghtern,
gwres an myghtern ha Haman dos an jydh ma dhe gevewi re
bareusis vy ragdho.' [5] Ena yn-medh an myghtern, 'Gwrewgh
dhe Haman fistena rag gul war-lergh ger Ester.' Ytho an
myghtern ha Haman a dheuth dhe'n kevewi re bareussa Ester.
[6] Hag yn-medh an myghtern dhe Ester pan esens owth eva gwin,
'Pyth yw dha bysadow? Grontys vydh dhis. Ha pyth yw dha
worholedh? Kyn fo hanter an wlaskor kollenwys vydh.' [7] Ester
a worthebis, hag yn-medh hi, 'Ow fysadow ha'm gorholedh
yw: [8] Mar kevis vy gras yn golok an myghtern, ha mar pydh
plegadow dhe'n myghtern grontya ow fysadow, ha kollenwel
ow gorholedh, gwres an myghtern ha Haman dos dhe'n kevewi
a wrav vy y bareusi ragdha, hag a-vorow my a wra herwydh
ger an myghtern.'

Haman a Wra Krogbren rag Mordekay

[9] Haman eth yn-mes an jydh na, lowen ha heudhik y golon. Mes Haman pan welas Mordekay yn yet an myghtern ha na sevis ev na krena a-ragdho, ev a veu leun a gonnar erbynn Mordekay. [10] Byttegyns, omfronna a wrug Haman, ha dos tre; hag ev a dhanvonas ha kerghes y gowetha ha'y wreg Zeresh. [11] Ha Haman a dherivas orta glori y rychys, ha palster y vebyon, ha'n taklow oll may hwrussa an myghtern dh'y voghhe ha'y avonsya a-ugh an bennsevigyon ha gwesyon an myghtern. [12] Hag yn-medh Haman, 'Hwath pella, ny dhros Ester an vyghternes den vyth a-ji gans an myghtern dhe'n kevewi a bareusis hi marnas my; hag a-vorow ynwedh my yw gelwys dhedhi gans an myghtern. [13] Mes oll hemma ny dal tra vyth dhymm, peskweyth may hwelav Mordekay an Yedhow owth esedha yn yet an myghtern.' [14] Ena yn-medh Zeresh y wreg hag oll y gowetha dhodho, 'Pareusens gwedhen hanterkans kevelin[a] hy ughelder, ha ternos vyttin kows orth an myghtern may fo Mordekay kregys warnedhi: ena ke a-ji yn heudh gans an myghtern dhe'n kevewi.' An gussul ma a blesyas Haman, ha pareusi an wedhen a wrug.

An Myghtern a Enor Mordekay

6 *Y'n nos na, ny allas an myghtern koska, hag ev a erghis kerghes lyver an kovadhow, skrifow an dedhyow, ha lennys vons a-dherag an myghtern. [2] Kevys veu skrifys ena y terivsa Mordekay a-dro dhe Bigthana ha Teresh, dew spadhesik an myghtern, a'n re a witha an treudhow, i dhe vrasa moldra myghtern Ahasuerus. [3] Yn-medh an myghtern, 'Py enor ha reowta re beu gwrys dhe Mordekay rag hemma?' Ena yn-medh gwesyon an myghtern a venystra dhodho, 'Ny veu tra vyth gwrys ragdho.' [4] Yn-medh an myghtern, 'Piw usi y'n klos?' Lemmyn y feu Haman devedhys y'n garth war-ves a ji an myghtern, rag kewsel dhe'n myghtern a-dro dhe gregi Mordekay war an wedhen a bareussa ragdho. [5] Hag yn-medh dhodho gwesyon an myghtern, 'Awotta, yma Haman ow sevel y'n klos.' Hag yn-*

---

a 5:14 *hanterkans kevelin:* a-dro dhe 25 meter.

medh an myghtern, 'Des ev a-ji.' [6] Ytho Haman a dheuth a-ji, hag yn-medh an myghtern dhodho, 'Pyth dhe wul gans an gour a vynn an myghtern y enora?' Hag yn-medh Haman yn y golon, 'Piw a vynn an myghtern y enora moy avelov vy?' [7] Yn-medh Haman dhe'n myghtern, 'Rag an gour a vynn an myghtern y enora, [8] bedhes kerghys dillas riel re wiskas an myghtern, ha'n margh may farghogas an myghtern, mayth eus kurun riel settys war y benn, [9] ha bedhes gorrys an dillas ha'n margh yn leuv onan a'n bennsevigyon an moyha nobyl a'n myghtern, ha re dhillassons an gour a vynn an myghtern y enora, ha'y hembronk war geyn margh dre blen an cita, ha kria a-ragdho, "Yndella y fydh gwrys dhe'n gour a vynn an myghtern y enora."' [10] Ena yn-medh an myghtern dhe Haman, 'Gwra fistena, ha kemeres an dillas ha'n margh, dell leversys ta, ha gul yndella dhe Mordekay an Yedhow, usi owth esedha yn yet an myghtern. Na vedhes fowt mann a oll may kewssys ta.' [11] Ytho Haman a gemeras an dillas ha'n margh, ha dillasa Mordekay, ha'y hembronk war geyn margh dre blen an cita, hag a grias a-ragdho, 'Yndella y fydh gwrys dhe'n gour a vynn an myghtern y enora!'

[12] Ena dehweles a wrug Mordekay dhe yet an myghtern, ha Haman a fistenas tre yn unn gyni, ha kudhys y benn. [13] Ha Haman a dherivas orth Zeresh y wreg hag oll y gowetha puptra re hwarvia dhodho. Yn-medh y dus skentel ha Zeresh y wreg dhodho, 'Mordekay, may tallathas dha derros a-ragdho, yw a has an Yedhewon; ny wre'ta prevaylya er y bynn, mes kodha a wredh a-ragdho yn surredi.'

[14] Pan esens i hwath ow kewsel ganso, spadhesigyon an myghtern a dheuth yn unn fyski, dhe dhri Haman bys y'n kevewi a bareusis Ester.

Krog Haman

7 *Ytho, an myghtern ha Haman a dheuth dhe eva gans Ester an vyghternes. [2] Hag yn-medh an myghtern arta dhe Ester, yn nessa dydh an kevewi a win, 'Pyth yw dha bysadow, a vyghternes Ester? Grontys vydh dhis. Ha pyth yw dha worholedh? Kyn fo hanter an wlaskor kollenwys vydh.'*

[3] Ena Ester an vyghternes a worthebis ow leverel, 'Mar kevis vy gras y'th wolok, a vyghtern, ha mar pleg dhe'n myghtern, re bo res dhymm ow bewnans orth ow fysadow, ha'm pobel orth ow gorholedh. [4] Rag gwerthys on ni, my ha'm pobel, dhe vos distruys ha ledhys ha dhe verwel. Mes a pen ni gwerthys avel kethyon ha maghtethyon my a wrussa dhe'm taves tewel, a-ban nag yw agan ahwer kehaval dhe'n koll dhe'n myghtern.'

[5] Ena myghtern Ahasuerus a gewsis ha leverel dhe Ester an vyghternes, 'Piw yw ev, ha ple'ma ev neb a vynsa lavasos yn y golon gul yndella?'

[6] Yn-medh Ester, 'Envi hag eskar! An tebel Haman ma!'

Ytho, yth esa euth dhe Haman a-dherag an myghtern ha'n vyghternes. [7] Ena sevel a wrug an myghtern yn y gonnar dhyworth an kevewi a win ha mos bys yn lowarth an palys, ha Haman a wortas rag hwilas y vewnans orth Ester an vyghternes; rag ev a weli bos drog ervirys er y bynn gans an myghtern.

[8] Hware an myghtern a dhehwelis dhyworth lowarth an palys bys yn hel an kevewi; hag yth esa Haman ow kodha war an gweli-dydh le mayth esa Ester. Ytho yn-medh an myghtern, 'A vynn ev hwath defolya an vyghternes, ha hi genev y'm chi ow honan?'

Kettel asas an ger ganow an myghtern, i a gudhas fas Haman.
[9] Ena yn-medh Harbona, onan a'n spadhesigyon esa a-dherag an myghtern, 'Otta ynwedh, yma an wedhen, hanterkans kevelin[a] hy ughelder, a wrug Haman hy fareusi rag Mordekay, neb a gewsis rag les an myghtern, ow sevel yn chi Haman.'

Ha'n myghtern a leveris, 'Krog ev warnedhi.' [10] Ytho, i a grogas Haman war an wedhen a bareussa ev rag Mordekay, hag yndella koselhes veu konnar an myghtern.

Arghadow an Myghtern a-barth an Yedhewon

8 *Y'n jydh na, myghtern Ahasuerus a ros chi Haman, eskar an Yedhewon, dhe Ester an vyghternes. Ha Mordekay a dheuth a-dherag an myghtern; rag Ester a dherivsa fatel veu ev*

a 7:9 *hanterkans kevelin:* a-dro dhe 25 meter.

neskar dhedhi. [2] *Ena an myghtern a dennas yn-mes y vysow sel a gemersa dhyworth Haman ha'y ri dhe Mordekay. Hag Ester a ros dhe Mordekay an charj war ji Haman.*

[3] *Ena Ester a gewsis arta a-dherag an myghtern, ha hi a godhas a-rag y dreys hag ola, orth y bysi a dreylya dhe-ves droktowl Haman an Agagyas, a dowlsa erbynn an Yedhewon.* [4] *Ena, an myghtern a ystynnas dhe Ester an welen owrek. Ytho, Ester a omdhrehevis, ha sevel a-dherag an myghtern.* [5] *Yn-medh hi, 'Mar pleg dhe'n myghtern, ha mar kaffen vy gras a-dheragdho, ha mars yw a'n dra ewn a-ragdho, ha my plegadow yn y wolok, bedhes skrifys bos defendys dhe-ves an lytherow devisys gans Haman mab Hammedatha an Agagyas, a skrifas rag distrui an Yedhewon usi yn oll rannvroyow an myghtern:* [6] *rag fatel allav vy perthi gweles an drog a dheu dhe'm pobel? Ha fatel allav vy pesya ha my ow mires war derros ow herens?'*

[7] *Ena yn-medh myghtern Ahasuerus dhe Ester an vyghternes ha dhe Mordekay an Yedhow, 'Otta, my re ros dhe Ester chi Haman, hag i re'n krogas war an wedhen, drefen ev dhe settya dalghen war an Yedhewon.* [8] *Ha hwi, skrifewgh ynwedh a-dro dhe'n Yedhewon, dell bleg dhywgh, yn hanow an myghtern, ha'y selya gans bysow an myghtern: rag skrif skrifys yn hanow an myghtern, ha selys gans bysow an myghtern, ny yll bos daskelwys.'*

[9] *Ena, gelwys veu skrifwesyon an myghtern y'n eur na, y'n tressa mis, yw an mis Sivan, y'n tressa dydh warn ugens anodho; ha skrifys veu herwydh puptra a wrug Mordekay y erghi dhe'n Yedhewon, ha dhe'n wahalyethow, ha governours ha pennsevigyon an rannvroyow esa a-dhyworth Eynda bys yn Ethiopi, seyth rannvro ha hwegh ugens, dhe bub rannvro herwydh hy skrif, ha dhe bub pobel herwydh hy thaves, ha dhe'n Yedhewon herwydh aga skrif ha herwydh aga thaves.* [10] *Ha skrifa a wrug ev yn hanow an myghtern Ahasuerus, ha'y selya gans bysow an myghtern, ha danvon lytherow a wrug dre leuv kanasow war geyn margh, marghogyon owth ehwias war vergh skav, dinythys gans an kasegi riel.* [11] *Dre hemma*

an myghtern a ros kummyas dhe'n Yedhewon esa yn pub cita, dhe omguntel war-barth ha gwitha aga bewnans, dhe dhistrui, ladha, ha diswul oll an nerth a bobel hag a rannvro, a vynnas aga assaltya, ha'ga fleghes ha'ga benenes; hag a bylla aga fythow avel preydh, [12] *yn unn jydh, yn oll rannvroyow myghtern Ahasuerus, y'n tredhegves dydh a'n dewdhegves mis, yw an mis Adar.*

Arghadow a Wul Restorita dhe'n Yedhewon

[12a] [a]Yth yw hemma, par dell sew, dasskrif a lyther an arghadow:

[12b] 'An myghtern meur, Ahasuerus, dhe wahalyethow an seyth rannvro ha hwegh ugens a-dhyworth Eynda bys yn Ethiopi, ha dhe'n re yw lel dhyn ni, salusyans.

[12c] 'Lies huni, dhe voy menowgh yth yns i enorys gans kuvder aga masoberoryon, dhe voy yth yns i gothus. Ny assayons hepken dhe bystiga agan sojets mes kekeffrys i a assay dhe vrasa erbynn aga masoberoryon, rag ny yllons perthi bern aga hevoth. [12d] Ha ny gemerons dhe-ves grassyans hepken dhyworth tus, mes ynwedh, dynys gans bostow tus yw estrenyon dhe buptra mas, tybi a wrons i dhe dhiank a vreus Duw, neb a gas drogober, ha prest a wel puptra. [12e] Ha lieskweyth, meur a'n re neb yw settys yn sodhow renk re beu gwrys yn rann dhe vlamya rag skollya goos gwiryon, hag i re beu maglennys yn droglammow na yllir aga ewnhe, dre gows teg kowetha re beu charjys gans menystrans materow poblek, [12f] pan dhyn an dus ma, dre gammfydhweyth, an gwir volonjedh da a'ga rewlysi. [12g] Lemmyn, y hyllir gweles hemma, na kemmys dhyworth derivadow kovskrifow kottha, mes dell eus yn agas kerghyn pan hwithrowgh pana daklow re beu kollenwys yn tebel dre vilta tus ha dhedha sodhow mayth yns anwiw. [12h] Hag y'n termyn a dheu ni a wayt gwitha agan gwlaskor yn kres didroblys rag tus oll, [12i] ow tegemeres chanjyow, hag ow preusi pupprys an kasys a dheffo a-rag agan golok gans dyghtyans klorra.

---

a 8:12 Yn KJV gwersow 8:12a bys 8:12x yw niverys 16:1 bys 16:24.

[12k]‘Rag Haman mab Hammedatha, Makedonek, (yn hwir estren dhe woos an Persianys, ha neb a omsyns a-bell dhyworth agan kuvder), war-lergh ev dhe vos agan gwester, [12l]a’n jevo plesour a’n bolonjedh da eus genen a-barth pub kenedhel, kemmys mayth o ev henwys agan tas prest avel nessa person dhe’n se riel may hwre pubonan omblegya a-dheragdho. [12m]Mes gorlenwys a wooth, ev a assayas dhe gemeres dhyworthyn agan mestrynses ha’gan bewnans; [12n]ha gans gweyth fel ha gwius, ev a hwilas orthyn an gollva a Mordekay, agan selwyas ha prest agan masoberer, hag a Ester, kevrenores dhivlam a’n myghternses, keffrys ha’ga fobel dhien. [12o]Rag ev a brederi y’n fordhow ma y hwrussa agan sowdhanas diwith ha treusperthi mestrynses an Persianys dhe’n Makedonianys.’

[12p]‘Mes orth agan brys, an Yedhewon neb re beu dampnys dhe gollva gans an adla triflek ma, nyns yns i drogoberoryon, mes y fewons herwydh laghys a’n moyha gwiryon, [12q]ha’ga bos mebyon an Duw byw, an ughella ha’n gallosekka, neb re lewyas an wlaskor ragon ni, keffrys ha rag agan hendasow, yn studh a’n bryntinna.

[12r]‘Hwi a wra yn ta ow skonya a obaya an lytherow danvenys gans Haman mab Hammedatha, drefen ev dhe vos neb re wrug an taklow ma, kregys gans oll y deylu ryb yetys Shushan, rag Duw, an rewler war buptra, dhe dyli yn uskis dhodho an gober gwiw. [12s]Ytho, ha hwi ow tyllo yn efan dasskrif an lyther ma yn pub plas, rewgh kummyas dhe’n Yedhewon may tevnytthyons aga gisyow laghel aga honan, ha rewgh krevder dhedha mayth omdhifressons, y’n tredhegves dydh a’n dewdhegves mis Adar, poran y’n jydh na, erbynn an re a omsettyens warnedha yn termyn galar. [12t]Rag yn le kollva an bobel dhewisys, Duw, neb a rewl puptra, re wrug an jydh ma heudhder ragdha. [12u]Ha rag henna hwi a’n gwith yn-mysk agas dy’golyow a govheans avel dydh arbennik pan vo fest da agas cher, hag y’n eur ma hag alemma rag, may fo selwyans ragon ni ha rag an Persianys lel, mes may fo kovadh a gollva rag an re neb a vras er agan pynn.

12x 'Pub cita ha pub pow heb namm na wrello yndella, a vydh distruys gans konnar dre wuw ha tan: ny vydh gwrys difeyth hepken ma na allo tus y dremena mes ynwedh may fo ev kasadow dhe viles ha dhe ydhyn, bys vykken.'

13 Res veu dasskrif a'n tekst, dhe vos dyllys yn arghadow yn pub rannvro dhe'n poblow oll, ha may fe an Yedhewon parys erbynn an jydh na dhe omdhiala a'ga eskerens. 14 An kanasow, marghogyon war vergh skav, askor riel, a ehwias yn-mes tooth da, yniys gans gorhemmyn an myghtern. An arghadow a veu dyllys yn Shushan an benncita. 15 Ena Mordekay eth yn-mes dhyworth golok an myghtern, yn gwisk riel, glas ha gwynn y liw, ha dhodho kurun vras a owr ha goon a lien fin ha purpur: ha'n cita Shushan a arma hag a lowenhi. 16 Dhe'n Yedhewon yth esa golow ha heudhder, ha lowender hag enor, 17 hag yn pub rannvro, hag yn pub cita, ple pynag y teffa gorhemmyn an myghtern ha'y arghadow, dhe'n Yedhewon yth esa heudhder ha lowender, kevewi ha dydh da. Ha lies huni dhyworth poblow an tir eth ha bos Yedhewon rag own a'n Yedhewon.

Eskerens an Yedhewon Distruys

9 *Lemmyn y'n dewdhegves mis, yw an mis Adar, y'n tredhegves dydh anodho, pan veu gorhemmyn an myghtern ha'y arghadow dhe vos kollenwys, y'n jydh may hwaytsa eskerens an Yedhewon aga gorra yn-dann rewl, y hwarva an konter, may hwrug an Yedhewon gorra yn-dann rewl an re a's kasa i; 2 an Yedhewon a omguntelas war-barth yn aga citys der oll rannvroyow myghtern Ahasuerus, rag settya dalghen y'n re a hwilsa aga fystiga: ha ny ylli den vyth sevel orta; rag kodhys veu own anedha war oll an poblow. 3 Hag oll pennsevigyon an rannvroyow, ha'n wahalyethow, ha'n wovernours, ha menystoryon an myghtern, a weresas an Yedhewon; rag bos kodhys warnedha own a Mordekay. 4 Rag bras yn chi an myghtern o Mordekay, hag yth esa y er-da ow mos der oll an rannvroyow: ha meuredh an gour Mordekay a devi moy ha moy.*

[5] Ha gweskel oll aga eskerens a wrug an Yedhewon dre strokosow an kledha, ow ladha hag ow tistrui, hag i a wrug pynag ve da gansa orth an re a's kasa. [6] Hag yn Shushan an benncita an Yedhewon a ladhas hag a dhistruis pymp kans den. [7] Ynwedh i a ladhas Parshandatha, ha Dalfon, hag Aspatha, [8] ha Poratha, hag Adalia, hag Aridatha, [9] ha Parmashta, hag Arisay, hag Ariday, ha Vayzatha, [10] an deg mab a Haman mab Hammedatha, eskar an Yedhewon. Mes war an preydh ny settsons aga leuv.

[11] Y'n jydh na, niver an re ledhys yn Shushan an benncita a veu derivys dhe'n myghtern. [12] Hag yn-medh an myghtern dhe Ester an vyghternes, 'An Yedhewon re ladhas ha distrui pymp kans gour yn Shushan an benncita, ha'n deg mab a Haman; pandr'a wrussons i ytho yn ken rannvroyow an myghtern! Pyth ytho yw dha bysadow? Grontys vydh dhis. Pyth yw dha worholedh pella? Kollenwys vydh.'

[13] Ena yn-medh Ester, 'Mar pleg dhe'n myghtern, bedhes grontys dhe'n Yedhewon usi yn Shushan may hwrellons a-vorow keffrys herwydh arghadow an jydh ma, ha bedhes an deg mab a Haman kregys war an wedhen.'

[14] Ytho an myghtern a erghis gul yndella; arghadow a veu res yn Shushan, hag i a grogas an deg mab a Haman. [15] An Yedhewon esa yn Shushan a omguntelas war-barth yn peswardhegves dydh an mis Adar, ha ladha tri hans gour yn Shushan; mes war an preydh ny settsons aga leuv.

[16] Ha'n Yedhewon erel esa yn rannvroyow an myghtern a omguntelas war-barth rag omdhefendya, ha powes i a's teva dhyworth aga eskerens, ha ladha an re a's kasa, pymthek ha tri ugens a vilyow; mes war an preydh ny settsons aga leuv. [17] Yn tredhegves dydh an mis Adar veu hemma; hag yn y beswardhegves dydh i a bowesas ha gul anodho dydh a gevewya hag a heudhder.

Dy'gol Purim Fondys

[18] Mes an Yedhewon esa yn Shushan a omguntelas war-barth yn y dredhegves dydh, hag yn y beswardhegves; hag ena y'n

pymthegves dydh anodho i a bowesas, ha gul anodho dydh a gevewya hag a heudhder.

[19] Rag henna Yedhewon an godrevi usi trigys y'n trevow heb fosow, a syns peswardhegves dydh an mis Adar avel dydh a heudhder hag a gevewya, ha dydh da, hag a dhanvon rohow a voos an eyl dh'y gila.

[20] Mordekay a skrifas an taklow ma, ha danvon lytherow dhe oll an Yedhewon esa yn oll rannvroyow myghtern Ahasuerus, ogas ha pell, [21] rag charjya dhedha may synsens peswardhegves dydh an mis Adar, ha'n pymthegves dydh anodho pub bledhen, [22] avel an dedhyow may feu dhe'n Yedhewon powes dhyworth aga eskerens, ha'n mis hag a veu treylys ragdha dhyworth ahwer dhe heudhder, ha dhyworth kynvan dhe dhydh da: ma's gwrellens dedhyow a gevewya hag a heudhder, hag a dhanvon rohow a voos an eyl dh'y gila, hag a dhanvon rohow dhe'n voghosogyon.

[23] Ytho an Yedhewon a omgemeras gul par dell dhallathsens, ha par dell skrifsa Mordekay dhedha. [24] Re wrussa Haman mab Hammedatha an Agagyas, eskar an Yedhewon oll, brasa erbynn an Yedhewon rag aga distrui, ha dhe dewlel Pur, henn yw an prenn, rag aga hisya, ha'ga distrui; [25] mes pan veu hi[a] devedhys a-rag an myghtern, ev a erghis dre lytherow may tehwella y dhroktowl a dowlsa erbynn an Yedhewon war y benn y honan, ha bos ev ha'y vebyon kregys war an wedhen. [26] Hemm yw prag yth yw gelwys an dedhyow ma Purim dhyworth an hanow Pur. Yndella, drefen oll geryow an lyther ma ha drefen oll a welsens a-dro dhe'n mater ma, ha'n pyth a dhothya bys dhedha, [27] an Yedhewon a jarjyas hag omgemeres a-barth dhedha i aga honan, hag a-barth aga has, hag oll an re a ve junys orta, i dhe wolya heb fyllel an dhew dhydh ma herwydh an skrif anedha, ha herwydh an eur ordenys ragdha, pub bledhen, [28] ha'n dedhyow ma dhe vos golys dre bub henedh, pub teylu, pub rannvro, ha

---

a 9:25 *hi:* Martesen an styr yw Ester. Po warlergh an Septuagint *ev,* henn yw Haman. Po martesen an styr yw *Pan dheuth an bras dhe glewans an myghtern.*

pub cita; ha na gottha an dedhyow ma a Purim yn-mysk an Yedhewon, ha na ve kellys aga hov yn-mysk aga has.

29 Ena Ester an vyghternes, myrgh Abihayl, ha Mordekay an Yedhow, a skrifas gans awtorita leun owth afydhya an nessa lyther ma a-dro dhe Purim. 30 Ev a dhanvonas lytherow dhe oll an Yedhewon, dhe'n seyth rannvro ha hwegh ugens a wlaskor Ahasuerus, gans geryow a gres hag a wiryonedh 31 rag fastya an dedhyow ma a Purim yn aga thermynyow ordenys, dell y's afydhsa Mordekay an Yedhow, hag Ester an vyghternes, ha dell y's afydhsens ragdha i aga honan ha rag aga has, materow ow tochya aga frysyow penys ha'ga hynvan. 32 Ha gorhemmyn Ester a fastyas an materow ma a Purim; ha skrifys veu y'n lyver.

10 *An myghtern Ahasuerus a settyas trubyt war an tir hag enesow an mor. 2 Oll gweythresow y allos ha'y nerth, ha'n derivadow kewar a veuredh Mordekay may hwrug an myghtern y avonsya, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Medi ha Persi? 3 Rag y feu Mordekay an Yedhow nessa wosa myghtern Ahasuerus, ha bras yn-mysk an Yedhewon, ha meurgerys gans y vreder pals; ow hwilas les y bobel, hag ow kewsel kres dhe oll y has.*

3a[a] Ena yn-medh Mordekay, 'Yth yw an taklow ma a Dhuw. 3b Rag perthi kov a wrav a'n hunros a welis a-dro dhe'n materow ma, ha ny fyllis tra vyth anodho. 3c A-dro dhe'n fenten vyghan hag eth ha bos avon, hag yth esa golow, ha'n howl, ha'n dowrow pals, an avon yw Ester a wrug an myghtern hy demedhi ha gul anedhi myghternes. 3d An dhiw dhragon, my ha Haman yns. 3e An kenedhlow, an re devedhys war-barth rag distrui hanow an Yedhewon yns i. 3f Ha'm kenedhel vy, honn yw Israel, a grias war Dhuw hag a veu sawys. Rag an Arlodh re sawyas y bobel, ha'n Arlodh re'gan delivras dhyworth oll an drogow ma, ha Duw re wrug toknys ha marthusyon bras, na veu gwrys bythkweth yn-mysk an kenedhlow. 3g Yndella, y feu dew brenn tewlys ganso, onan rag pobel Duw hag onan rag oll an kenedhlow; 3h ena an eur ha'n seson a dheuth rag an dhew

a 10:3a Yn KJV gwersow 10:3a bys 3k yw niverys 10:1 bys 10:13.

brenn ma dhe vos tewlys, breus Duw war oll an kenedhlow.
[3i] Ytho Duw a borthas kov a'y bobel, hag a dheklaryas y eretons gans favour. [3k] Yndella, y fydh an dedhyow ma dhedha y'n mis Adar, an peswardhegves ha'n pymthegves dydh a'n mis, gans kuntelles, ha lowender, ha heudhder a-dherag Duw, a henedh dhe henedh bynitha yn-mysk y bobel Israel.'

[3l] [a]Y'n peswora bledhen a reyn *Ptolemi* ha *Kleopatra*, Dositheus, neb a leveris y vos oferyas ha Levyas, ha Ptolemi y vab, a dhros a-ji[b] an epystyl dyllys omma a-dro dhe Purim, anodho may lavarsons y vos an keth huni, hag y'n treylsa Lysimaghus mab Ptolemi, a vedha yn Yerusalem.

---

a 10:3l Yn KJV an gwers ma yw niverys 11:1.

b 10:3l *a dhros a-ji:* Martesen an styr yw, *a dhros dhe Ejyp.*

FURNETH SOLOMON

Chaptra 1
An Re Wiryon a Gyv Furneth

Chaptra 2
Kammdybyans an Debeles

Chaptra 3
Tenkys an Re Wiryon
Tenkys an Debeles
A-dro dhe Anvabeth

Chaptra 4
Trygh an Re Wiryon
An Vreus Finek

Chaptra 5
Gober an Re Wiryon

Chaptra 6
Y Tegoodh dhe Vyghternedh Hwilas Furneth
Deskrifans Furneth

Chaptra 7
Kerensa Solomon dhe Furneth
Solomon a Bys rag Furneth
Natur Furneth

Chaptra 8
Kerensa Solomon dhe Furneth
Furneth Yw Anhepkoradow dhe Rewlysi

Chaptra 9
Pysadow Solomon rag Furneth

Chaptra 10
Oberow Furneth a-dhia Adam bys Yosep

Chaptra 11
Furneth a Hembronkas Israel yn-mes a Ejyp
Furneth a Hembronkas Mebyon Israel der an Difeyth
Kessydhyans an Re Dhrog
Duw Yw Gallosek ha Tregeredhus

Chaptra 12
Peghosow an Kananysi
Duw Yw Sovran
Dyskansow Duw rag Israel
Kessydhyans an Ejypcyanys

Chaptra 13
Folneth Gordhyans Natur
Folneth Gordhyans Idolys

Chaptra 14
Marner ow Pysi war Idol a Brenn
Gwreydh Gordhyans Idolys
Dalleth Gordhyans Idolys
Sewyans Gordhyans Idolys

Chaptra 15
Sewyansow Da a Wordhyans an Gwir Dhuw
Folneth Gordhyans Idolys Pri
Serf y'n Difeyth

Chaptra 16
Hager-awelyow Terosus a Wysk Ejyp
Mebyon Israel a Dhegemmer Manna

Chaptra 17
Euth a Wysk an Ejypcyanys y'n Nos

Chaptra 18
Golow a Splann war Vebyon Israel
Mernans an Re Gynsa Genys a'n Ejypcyanys
Godros a Dhistruyans y'n Difeyth

Chaptra 19
An Mor Rudh
Duw a Gevarwodh ha Gwitha Y Bobel
Kessydhyans an Ejypcyanys
Elvennow a Janjyas rag Mebyon Israel

An Re Wiryon a Gyv Furneth

1 Kerewgh ewnder, hwi vreusysi a'n norvys,
prederewgh a'n Arlodh gans kolon dha,
hag yn sempledh a golon hwilewgh ev.

[2] Rag ev a vydh kevys gans an re na'n prev,
hag yth omdhiskwedh dhe'n re na berth dout anodho.

[3] Rag prederow kamm a dhiberth dhyworth Duw,
ha'y allos, pan vydh prevys, a geredh an re fol.

[4] Rag ny enter furneth yn fals enev,
na triga yn korf yw gostydh dhe begh.

[5] Rag spyrys sans ha dyskys a fi falsuri,
ha diberth dhyworth tybyansow fol,
ha perthi meth pan nes kammhynseth.

[6] Furneth yw spyrys kuv dhe vab den,
mes ny liver den blasfemus dhyworth geryow y dhiwweus;
drefen bos Duw dustunier aga lonethi,
ha gwir aspier a'ga holon, ha goslowyas aga thaves.

[7] Rag spyrys an Arlodh re lenwis an norvys,
ha'n spyrys a syns puptra war-barth hag a aswon pub lev.

[8] Rag henna ny yll den vyth kewsel taklow anwiryon ha bos kudhys,
na ny wra ewnder, pan gessydh, tremena dresto.

[9] Hwithrans a vydh gwrys a-dro dhe gussul an den didhuw,
ha derivas y eryow a dheu dhe'n Arlodh
dh'y geredhi a'y gammweythresow.

[10] Rag skovarn avius a glew puptra,
ha son krodhvolow ny vydh kudhys.

[11] Bedhewgh war a grodhvol euver,
ha gwithewgh agas taves dhyworth sklander;
rag ny vydh ger kevrinek heb sewyans,
ha ganow a wowlever a ladh an enev.

12 Na hwilewgh ankow dre gammwrians agas bewnans,
ha na drewgh warnowgh distruyans der oberow
agas diwla.
13 Rag ny wrug Duw ankow,
ha ny gemmer plesour yn mernans an re vyw.
14 Rag ev a wrug puptra may kaffens aga bosva;
hag ev a vynnas pub eghen kreatur a'n norvys dhe
vos yaghus,
heb venym a dhistruyans ynna,
ha nyns eus dhe yfarn mestrynses war an norvys.
15 Rag ewnder yw anvarwel.

16 Mes an re dhidhuw der aga geryow hag oberow a
elwis ankow dhedha;
ow synsi y vos koweth, i a omwethas
ha gul kevambos ganso,
drefen aga bos wordhi dhe vos rann a'y
berghenogeth.

2 Rag i a leveris dhedha aga honan, ow resna yn kamm,
'Berr ha trist yw agan bewnans,
ha nyns eus remedi yn diwedh den,
na nyns eus den vyth aswonys neb a dhehwelis
dhyworth yfarn.
2 Rag ni a veu genys dre jons,
ha wosa hemma ni a vydh kepar dell na vien
bythkweth;
rag an anal yn agan dewfrik yw avel mog,
ha reson yw avel gwryghonen yn gwayans agan
kolon;
3 ha pan yw difudhys, an korf a dreyl dhe lusu,
ha'n spyrys a deudh dhe-ves avel ayr medhel.
4 Agan hanow a vydh ankevys wosa termyn,
ha ny berth den vyth kov a'gan oberow;

agan bewnans a dremen dhe-ves kepar hag olow
komolen,
hag a vydh skattrys avel niwl
yw chassys dhe-ves dre dhewynnow an howl
ha fethys gans y domder.
5 Rag agan termyn yw avel skeus hag a dremen dhe-ves,
ha nyns eus dehwelans vyth dhyworth agan
diwedh,
drefen y vos selys fast ma na dheu den vyth arta.

6 ‘Dewgh, rag henna, gwren ni tastya gans plesour an
taklow da usi omma,
ha gul devnydh leun a’n gwrians kepar hag yn
yowynkneth.
7 Lenwyn agan honan a win kostek ha melyseth,
ha na as bleujen vyth a’n gwenton dhe dremena
dreson.
8 Kurunyn agan honan gans bleujennow ros kyns i dhe
wedhra.
9 Na vedhes den vyth ahanan heb y rann yn agan
golyow balgh;
gesyn toknys a’gan heudhder yn pub tyller,
drefen bos hemma agan rann, ha’gan kevren yw
hemma.
10 Arweskyn an den gwiryon boghosek;
na sparyn an wedhwes,
na gul vri a vlew loos an henavek.
11 Mes bedhes agan nerth lagha ewnder,
rag an pyth yw gwann a brev y honan dhe vos
diles.

12 ‘Kontrewaytyn an den gwiryon,
drefen ev dhe vos ankombrynsi dhyn

hag ev a omsett orth agan gwriansow;
ev a'gan keredh a beghosow erbynn an lagha,
ha'gan kuhudha a beghosow erbynn agan dyskans.
13 Ev a lever bos dhodho godhvos a Dhuw,
ha gelwel y honan flogh an Arlodh.
14 Ev eth ha bos dhyn keredh a'gan tybyansow;
15 an wel anodho yw begh dhyn,
drefen nag yw y vewnans kepar ha tus erel,
ha koynt yw y fordhow.
16 Akontys on ni ganso avel bathow fug,
hag ev a omwith dhyworth agan fordhow avel
dhyworth taklow avlan;
ev a lever diwettha penn an re wiryon dhe vos
gwynnvys,
ha bostya bos Duw y das.
17 Gwelyn mars yw y eryow gwir,
ha prevyn pyth a hwer orth penn y vewnans;
18 rag mars yw an den gwiryon mab Duw,
ev a'n gweres, ha'y dhelivra dhyworth leuv y
eskerens.
19 Prevyn ev gans despit ha torment,
may hwodhvyn y jentylys,
ha gul prov a'y berthyans.
20 Dampnyn ev dhe vernans methus,
rag war-lergh an pyth a lever, ev a'n jevydh
difresyas.'

Kammdybyans an Debeles

21 Yndella i a resnas, mes i a veu ledys yn sowdhan,
rag aga sherewynsi a's dallas,
22 ha ny's teva godhvos a gevrinyow Duw,
na govenek kavos gobrow sansoleth,
na ny dhiscernsons an pewas rag enevow divlam;

23 rag Duw a wrug den rag anpodredhes,
ha'y wul yn imach y vythkwethekter y honan;
24 mes der avi an jowl ankow a entras y'n norvys,
ha'n re yw a'y berghenogeth a gyv prevyans a
vernans.

Tenkys an Re Wiryon

3 Mes yma enevow an re wiryon yn leuv Duw;
ny wra torment nevra aga thochya.
2 Yn golok tus dhiboll, yth hevelis i dhe vos marow,
ha'ga thremen a veu akontys anfeusi,
3 ha'ga dibarth dhyworthyn kepar dell ve terros.
Mes ymons yn kres.
4 Rag mar fons i kessydhys yn golok tus,
hwath aga govenek yw leun a anvarwoleth.
5 Kyn fons nebes keredhys, i a dhegemmer meur a
dhader,
rag Duw a's provas ha'ga havos wordhi anodho y
honan.
6 Ev a's provas avel owr yn forn,
hag avel offryn kowlleskys ev a's degemeras.
7 Yn termyn aga breus, splanna a wrons,
hag avel gwryghon yn sowl i a boon a-dro.
8 I a vreus kenedhlow ha rewlya poblow,
ha'n Arlodh a reyn warnedha bys vykken.
9 Kemmys a fydh ynno a gonvedh gwirder,
ha'n re yw len a drig ynno yn kerensa,
rag yma gras ha tregeredh dh'y dus dhewisys.

Tenkys an Debeles

10 Mes an re dhidhuw a vydh kessydhys dell dhervyn aga
resna,
an re hag a skonyas an re wiryon
ha rebellya erbynn an Arlodh;

[11] rag kemmys a dhispres furneth ha dyskans yw truan.
Aga govenek yw koog, aga lavuryow yw diles,
ha'ga oberow euver.
[12] Aga gwragedh yw fol, ha'ga fleghes drog;
[13] miliges yw aga agh.

A-dro dhe Anvabeth

Rag gwynnvys yw benyn anvap yw andhefolys,
neb na entras yn unyans peghus;
hi a gyv frut pan hwither Duw enevow.
[14] Gwynn y vys ynwedh yw an spadhesik neb na wrug drogober gans y dhiwla,
na devisya droktaklow erbynn Duw;
rag favour arbennik a vydh diskwedhys dhodho rag y lelder,
ha tyller a dhelit meur yn tempel an Arlodh.
[15] Rag frut lavuryow da yw gerys-da,
ha ny wra an wreydhen a gonvedhes fyllel.
[16] Mes ny dheu mebyon avoutroryon, dh'aga adhvetter,
ha has unyans anlaghel a verow.
[17] Rag kyn fewons hir, hwath i a vydh akontys mann,
ha wortiwedh aga henys a vydh heb enor.
[18] Mar ferwons yowynk, ny's tevydh govenek,
na konfort yn jydh breus.
[19] Rag euthyk yw diwedh an henedh kammhynsek.

4 Gwell yw anvabeth gans vertu,
rag yn kov a vertu yma anvarwoleth,
drefen hy bos aswonys gans Duw ha gans tus.
[2] Pan usi hi yn aga lok, tus a wra war hy lergh,
ha pan yw gyllys i a yeun war hy lergh;
ha der an osow hi a geskerdh, kurunys gans trygh,
tryghores yn kesstrif an pewasow andhefolys.

3 Mes ny sewen routh an re dhidhuw gans aga askor pals,
na ny wra nagonan a'ga flansigow direyth kavos gwreydhen dhown,
na kavos dalghen fast.

4 Rag kyn teffo skorrennow rag termyn,
ow sevel yn tiantel, i a vydh shackys der an gwyns,
ha dre nerth an gwyns i a vydh diwreydhys.

5 An skorrennow a vydh terrys dhe-ves kyns i dhe vos leun devys,
ha'ga frut a vydh diles,
anadhves rag dybri, da rag mann.

6 Rag fleghes genys a unyans anlaghel
yw dustunioryon a dhrog erbynn aga herens pan y's hwither Duw.

7 Mes an den gwiryon, kyn farwo a-varr,
hwath y fydh yn powesva.

8 Rag nyns yw kothni enorys rag hirder a dermyn,
na musurys dre niver a vledhynnyow;

9 mes konvedhes yw blew loos rag tus,
ha bewnans divlam yw kothni hir.

10 Yth esa gour plegadow dhe Dhuw, ha kerys veu ganso,
ha trigys yn-mysk peghadoryon ev a veu kemerys yn-bann.

11 Ev a veu kechys yn-bann ma na ylli kammdreylya y gonvedhes
ha na ylli gil tolla y enev.

12 Rag an hus a dhrog a dewlha taklow da,
ha desir siansek a gammdreyl an brys sempel.

13 Yn termyn berr ev a dheuth dhe berfydhder oos leun y vledhynnyow;

14 rag y enev o plegadow dhe'n Arlodh;
rag henna ev a fistenas dh'y gemeres dhe-ves
dhyworth an kres a dhroktra.
Hwath an bobel a welas ha ny gonvedhsons,
na kemeres tra a'n par ma y'n brys,
15 bos gras ha tregeredh Duw gans y dus dhewisys,
hag ev a with war y re sans.

Trygh an Re Wiryon

16 An den wiryon marow a dhampen an re dhidhuw usi
ow pewa,
ha yowynkneth gwrys perfydh yn skon a dhampen
kothni hir an den kammhynsek.
17 Rag i a wel diwedh an den fur,
ha ny gonvedhons an pyth re dhevisyas an Arlodh
ragdho,
ha dhe by entent ev re's gwithas saw.
18 I a wel, ha'y dhispresya,
mes an Arlodh a's skorn, ow hwerthin orta.
Wosa hemma i a dheu ha bos korfow disenorys,
hag outray yn-mysk an re varow bys vykken;
19 drefen ev dh'aga thewlel dilavar dhe'n dor,
ha'ga shackya dhyworth an selyow;
i a vydh difeythys glan,
hag i a vydh yn angos,
ha'n kov anedha a wra mos dhe goll.

An Vreus Finek

20 I a dheu gans euth pan vydh aga feghosow akontys,
ha'ga drogoberow a's dampen dh'aga fas.

5 Ena an den gwiryon a sav gans fydhyans meur
yn golok an re re'n plagyas,
ha'n re na wrug vri a'y lavuryow.

[2] Pan y'n gwelons, i a vydh shackys gans own euthyk,
hag i a's teves marth orth an selwyans anwaytys.
[3] I a gews an eyl dh'y gila yn edrek,
hag yn angos an enev i a gyn, ha leverel,
[4] 'Hemm yw an den a synsyn yn ges y'n termyn eus passys
ha'y wul ensampel a geredh. Ass en ni felyon!
Ni a dybi bos y vewnans muskogneth
ha bos y dhiwedh heb enor.
[5] Prag y feu reknys yn-mysk mebyon Duw?
Ha prag usi y rann yn-mysk an sens?
[6] Ytho ni a wandras dhyworth an hyns a wiryonedh,
ha ny splannas golow ewnder warnan,
ha ny dhrehevis an howl warnan.
[7] Lenwys veun a hensyow anlaghedh ha distruyans,
ha ni a viajyas dre dhifeythtiryow heb fordh,
mes ni re beu heb godhvos a fordh an Arlodh.
[8] Py les o agan balghder dhyn?
Ha py dader a wrug agan rychys balgh dri dhyn?

[9] 'Oll an taklow na re dremenas dhe-ves avel skeus,
kepar ha kannas hag a fisten dreson;
[10] avel gorhel hag a wool dre donnow an dowr,
ha pan yw tremenys ny yllir kavos ol vyth,
na hyns a'n keyn-lester y'n tonnow;
[11] po avel edhen, pan neyj der an ayr,
ny gevir prov a'y thremen;
an ayr skav, gweskys dre strokosow hy eskelli
ha rynnys dre nerth hy neyj ow fyski,
yw treusys dre wayans hy eskelli,
hag a-wosa nyns eus tokyn vyth a'y devedhyans
dhe vos kevys ena;

12 po kepar ha pan vo tennys seth orth kosten,
an ayr, wosa bos rynnys, a dheu war-barth distowgh,
ma na wor den vyth hy hyns.
13 Ytho ni ynwedh, kettel veun genys, a hedhis,
ha nyns esa dhyn tokyn a vertu dhe dhiskwedhes,
mes y feun leun gonsumys yn agan sherewynsi agan honan.'
14 Rag govenek an den didhuw yw avel has askal hwythys a-dro gans an gwyns,
ha kepar hag ewon chassys dhe-ves gans an hager-awel;
hwythys yw kepar ha mog a-rag an gwyns,
hag ev a dremen kepar ha kovadh gwester neb a wodrik saw unn nos.

Gober an Re Wiryon

15 Mes an re wiryon a byw bys vykken,
hag yma aga gober gans an Arlodh;
ha'n Ughella a wra aga gwitha.
16 Rag henna i a dhegemmer myghternses splann,
ha diadem teg dhyworth leuv an Arlodh,
rag gans y leuv dhyghow ev a's kudh,
ha gans y vregh ev a's gwith.
17 Ev a gemmer dhodho y dhiwysykter rag y leun-arvwisk,
hag arva pub kreatur rag dial y eskerens;
18 ev a wisk ewnder avel lurik,
ha gwirvreus avel basnett.
19 Ev a gemmer sansoleth rag skoos antryghadow,
20 ha lymma sorr kales rag kledha,
ha'n norvys a jun ganso dhe omladh erbynn y eskar anfur.

21 Lughesennow a neyj kepar ha sethow medrys yn ta,
ha lamma dhyworth an kommol dhe'n gosten,
kepar dell ve dhyworth gwarak tennys yn ta,
22 ha keserennow leun a sorr a vydh tewlys kepar dell ve
dhyworth towlbren;
dowr an mor a gonner er aga fynn,
hag avonyow a's beudh yn fell;
23 gwyns krev a dhrehav er aga fynn,
hag avel hager-awel ev a's hwyth dhe-ves.
Anlaghedh a wra difeythya an bys oll,
ha drog weythresow a dhomhwel tronys
pennsevigyon.

Y Tegoodh dhe Vyghternedh Hwilas Furneth

6 Klewewgh rag henna, A vyghternedh, ha konvedhewgh;
dyskewgh, A vreusysi pennow an bys.
2 Goslowewgh, hwi a rewl routhow,
ha bostya a lies kenedhel.
3 Rag agas gallos a veu res dhywgh dhyworth an Arlodh,
ha'gas myghternses dhyworth an Ughella;
ev a hwither agas oberow, ha hwilas agas towlow.
4 Drefen na vreusewgh yn ewn avel gwesyon a'y
wlaskor,
na gwitha an lagha,
na kerdhes war-lergh kussul Duw,
5 ev a dheu warnowgh yn euthyk hag yn uskis,
drefen breus kales dhe godha war an re yn
tylleryow ughel.
6 Rag an den isella a yll bos gevys yn merci,
mes an dus allosek a vydh prevys yn krev.
7 Rag ny sev an Mester a buptra yn euth a dhen vyth,
na diskwedhes revrons dhe vraster;
drefen ev y honan dhe wul byghan ha bras,
ha gwitha puptra yn kepar maner.

[8] Mes hwithrans strooth a dheu war an re allosek.
[9] Dhywgh hwi rag henna, A vyghternedh, my a gews,
may hyllowgh dyski furneth ha ma na gotthowgh dhe-ves.
[10] Rag an re a with taklow sans yn sansoleth a vydh sanshes,
ha'n re re dhyskas yndella a gyv defens.
[11] Rag henna settyewgh agas desir war ow geryow;
yeunewgh war aga lergh, ha hwi a vydh dyskys.

Deskrifans Furneth

[12] Furneth yw splann, ha ny wedher,
hi yw discernys yn es gans an re a's kar,
ha kevys gans an re a's hwila.
[13] Hi a fisten dhe wul hy honan aswonys dhe'n re a's desir.
[14] Piw pynag a saffo a-varr dh'y hwilas ny'n jeves lavur skwithus,
rag ev a's kyv owth esedha orth y yetys.
[15] Prederi warnedhi yw konvedhes perfydh,
ha piw pynag a vo hewol rygdhi a vydh heb preder a verr spys,
[16] drefen hi dhe vones a-dro ow hwilas an re yw wordhi anedhi,
ha dhiskwedhes hy honan yn grassyes dhedha yn aga hensyow,
ha dierbynna orta yn pub tybyans.

[17] An gwir dhalleth anedhi yw an desir rag dyskans,
ha bern rag dyskans yw kerensa anedhi,
[18] ha kerensa anedhi yw gwitha hy laghys,
hag attendya y laghys yw warrant a anvarwoleth,
[19] hag anvarwoleth a'gan dre ogas dhe Dhuw;
[20] ytho desir rag furneth a dhre dhe vyghterneth.

21 Rag henna mars yw agas delit yn tronys ha
ternwelennow, A bennsevigyon poblow,
enorewgh furneth, may hyllowgh reynya bys vykken.
22 My a dheriv orthowgh pyth yw furneth ha pyth yw hy
devedhyans,
ha ny gudhav kevrinyow dhyworthowgh,
mes my a helergh hy hyns dhyworth dalleth an
gwrians,
ha dri godhvos anedhi dhe wolow,
ha ny dremenav dres an gwiryonedh;
23 na gesviajyav gans avi fell,
rag ny yll avi kowethya gans furneth.
24 Routh an re fur yw selwyans an bys,
ha myghtern dooth yw faster an werin.
25 Rag henna degemerewgh dyskans der ow geryow, ha
hwi a gyv gwayn.

Kerensa Solomon dhe Furneth

7 My ynwedh yw den marwel, kepar ha peub aral,
hag askor an kynsa genys a veu formys a dhor;
hag yn torr mamm my a veu furvys avel kig,
2 a-ji dhe dermyn deg mis, kowlys yn kig,
dhyworth has gour ha'n plesour a dheu gans kosk.
3 Ha pan veuv dinythys, my a dhallathas anella an ayr
kemmyn,
ha kodha war an dor kepar ha pub den aral;
ha'n kynsa son a leveris o kri, kepar ha peub aral.
4 My a veu megys gans bern yn lystennow.
5 Rag nyns eus myghtern vyth re'n jevo dalleth dihaval
a dhinythyans;
6 nyns eus saw unn fordh a-ji dhe vosva rag peub, hag
unn fordh yn-mes.

7 Rag henna my a bysis, ha konvedhes a veu res dhymm;
my a elwis war Dhuw, ha spyrys furneth a dheuth dhymm.
8 Gwell o hi genev ages ternwelennow ha tronys,
ha kehevelys gensi rychys o akontys avel mann dhymm;
9 ha ny's hevelebis dhe ven drudh vyth,
drefen bos oll owr marnas nebes tewes yn hy golok,
hag arghans a vydh akontys avel pri a-rygdhi.
10 My a's karas dres oll yeghes ha tekter,
ha my a's dewisas hy havos moy es golow dydh,
rag an golow a dheu dhyworti hi nevra ny hedh.
11 Hag oll taklow da a dheuth dhymm war-barth gensi,
hag yn hy diwla rychys diniver.
12 My a lowenhas ynna oll, drefen furneth dh'aga hembronk;
mes ny wodhvev hy bos aga mamm.
13 My a dhyskas yn onest ha kevrenna yn hel;
ny gudhav hy rychys,
14 rag hi yw tresor dhe dus na fyll nevra;
ha'n re a's kyv a gyv kowethyans gans Duw,
komendys dhodho gans an rohow a dheu dhyworth dyskans.

Solomon a Bys rag Furneth

15 Re wrontyo Duw dhymm may kewssiv gans breus,
ha kavos tybyansow wordhi a'n pyth re dhegemeris;
drefen ev dhe vos neb a led dhe furneth
ha kewera an re fur.
16 Rag yth eson ni ha'gan geryow yn y leuv,
hag ynwedh oll konvedhes ha sleyneth yn kreftow.

17 Rag ev yw neb a ros dhymm godhvos sur a-dro dhe'n
pythow eus,
dhe wodhvos fatel veu an bys gwrys ha gweythres
an elvennow;
18 dalleth ha diwedh ha kres an termynyow,
troyllyans an howlsavleow ha chanjyow an
sesonyow,
19 kylghresow an vledhen ha savleow an ster,
20 natur enevales ha konnar godhviles,
nerth spyrysyon ha prederow tus,
eghennow plansow ha vertus gwreydhyow;
21 ha puptra kevrinek po apert my a's gor,
22 rag furneth, gweythores puptra, a'm dyskas.

Natur Furneth

Rag ynni yma spyrys skentel, sans,
unnik, liesplek, sotel,
gwayadow, kler, andhefolys,
diblans, dibystik, ow kara an pyth yw da, lymm,
23 ny yllir sevel er hy fynn, parys yw dhe wul da, kuv
dhe vab den,
fyrv, sur, heb fienasow,
ollnerthek, ow korweles puptra,
hag ow tewana der oll spyrysyon,
kyn fons skentel, pur, ha'n moyha sotel.
24 Rag furneth yw moy gwayadow ages oll gwayans;
dre reson hy glander hi a dremen ha dewana
puptra oll.
25 Hi yw anal gallos Duw,
hag omdhyllans pur dhyworth glori an Ollgallosek;
rag henna ny yll tra vyth defolys kavos fordh a-ji
dhedhi.

[26] Rag hi yw dewynnyans an golewder bythkwethek,
ha gweder-mires dinamm a oberyans Duw,
hag imach y dhader.

[27] Kynth yw hi marnas onan, hi a yll gul puptra,
hag ow kortos ynni hy honan, hi a nowydhha pup-tra;

yn pub henedh hi a enter dhe enevow sans
ha'ga gul kowetha Duw, ha profosi;

[28] rag ny gar Duw nagonan marnas ev usi trigys gans furneth.

[29] Hi yw tekka ages an howl,
hag a-ugh pub savla a'n ster.
Pan yw kehevelys gans an golow hi yw kevys gwell,

[30] rag wosa hemma y teu nos,
mes erbynn furneth ny wra drog gwarthevya.

8 Hi a omystyn dhyworth unn penn a'n bys dh'y gila yn nerth,
hag ordena puptra yn ta.

Kerensa Solomon dhe Furneth

[2] My a's karas, ha'y hwilas dhyworth ow yowynkneth;
my a vynnas hy gul ow benyn bries,
ha my a godhas yn kerensa dh'y thekter.

[3] Hi a dhre enor meur dh'y dinythyans nobyl dre reson hi bos trigys gans Duw,
ha'n Mester a buptra oll a's karas.

[4] Kevrin godhvos Duw re beu dyskys dhedhi,
ha hi a dhewis y oberow.

[5] Mars yw rychys pyth dhe vos desirys yn bewnans,
pandr'yw moy rych ages furneth, hag a wra dhe buptra oll oberi?

[6] Ha mar pydh konvedhes effeythus,
piw moy agessi yw gweythor a'n pythow eus?

7 Ha mar kar nebonan ewnder,
hy lavuryow yw vertus;
rag hi a dhysk omrewl ha dothter,
gwirvreus ha kolonekter;
nyns eus tra vyth yn bewnans moy dhe les rag tus ages an re ma.
8 Ha mar yeun nebonan war-lergh prevyans ledan,
hi a wor taklow a-henys, ha resna yn ewn an taklow a dheu;
hi a wor sotelneth kows ha displegyans lavarow tewl;
hi a ragwel toknys ha marthusyon
ha sewyans an sesonyow ha'n prysyow.

Furneth Yw Anhepkoradow dhe Rewlysi

9 Rag henna my a erviras hy hemeres dhymm dhe driga genev,
ow kodhvos hi dhe ri dhymm kussul dha
ha kennerth yn prederow hag anken.
10 A'y govis hi, my a gyv glori yn-mysk an routhow
hag enor yn golok an henavogyon, kynth ov yowynk.
11 My a vydh kevys lymm yn breus,
hag yn golok an re allosek my a vydh enorys.
12 Pan dawav i a'm gorta,
ha pan gowsav i a woslow orthiv;
mar kowsav pella,
i a worr aga diwla war aga ganow.
13 A'y govis hi my a gyv anvarwoleth,
ha gasa kovadh bythkwethek dhe'n re a dheu war ow lergh.
14 My a wovern poblow,
ha kenedhlow a vydh sojet dhymm;
15 turans euthyk a berth own pan glewons ahanav;
yn kres an routh my a dhiskwa ow honan abel, ha kolonnek yn bresel.

16 Pan entrav y'm chi, my a gyv powesva gensi;
rag nyns eus hwerowder vyth yn keskowethyans gensi,
ha nyns eus payn vyth yn bewnans gensi, mes lowena ha joy.
17 Pan dybis vy a-dro dhe'n taklow ma ynnov vi ow honan,
ha'ga ombrederi y'm kolon
bos anvarwoleth yn keskowethyans gans furneth,
18 hag yn kerensa gensi, delit pur,
hag yn lavuryow hy diwla, rychys na fyll nevra,
hag yn prevyans hy howethyans, konvedhes,
hag yn kowethyans gensi, hanow da:
my eth a-dro ow hwilas fatel yllyn vy hy havos ragov vi ow honan.
19 Rag my o flogh gans natur roasek,
hag enev da a godhas dhe'm rann;
20 po moy, drefen ow bos da, my a dheuth yn korf andhefolys.
21 Mes my a gonvedhas na yllis vy dalghenna furneth marnas Duw dh'y ri dhymm
hag y feu poynt a gonvedhes ynwedh dhe wodhvos ro piw o hi,
ytho my a elwis orth an Arlodh ha pysi,
ha gans oll ow holon my a leveris:

Pysadow Solomon rag Furneth

9 'A Dhuw a'm tasow hag Arlodh a verci,
neb re wrug puptra oll gans dha er,
2 ha dre dha furneth formya mab den
rag kavos mestrynses war an kreaturs re wruss'ta,
3 ha rewlya an bys yn sansoleth hag ewnder,
ha ri breus gans enev ewnhynsek:
4 ro dhymm an furneth a esedh ryb dha dron,
ha na skon a ri dhymm tyller yn-mysk dha wesyon.

[5] Rag dha was ov vy ha mab dha vaghteth,
den neb yw gwann ha berr y dhedhyow,
gans boghes konvedhes a vreus ha laghow;

[6] rag kyn fo nebonan perfydh yn-mysk mebyon tus
hwath mar nyns usi dha furneth ganso, ev a vydh
gwelys avel mann.

[7] Ty re'm dewisas dhe vos myghtern a'th pobel
ha breusyas war dha vebyon ha myrghes.

[8] Ty re erghis dhymm drehevel tempel war dha venydh
sans,
hag alter y'n cita mayth esos trigys,
hevelep dhe'n tabernakel sans a bareussys
dhyworth an dalleth.

[9] Yma furneth genes, hi neb a wor dha oberow
hag a veu y'th lok pan wruss'ta an norvys;

hi a gonvedh an pyth yw plegadow y'th lok
ha'n pyth yw gwir war-lergh dha worhemynnow.

[10] Danvon hi yn-rag dhyworth an nevow sans,
ha dhyworth tron dha wolewder danvon hi,

may hyll hi lavurya genev,
may hylliv godhvos an pyth yw plegadow dhis.

[11] Rag hi a wor ha konvedhes puptra oll,
ha hi a wra ow gidya gans dothter y'm gweythresow
ha'm gwitha yn hy golewder.

[12] Ena ow oberow a vydh kemeradow,
ha my a vreus dha bobel yn ewn,
ha my a vydh wordhi dhe gavos tron ow thas.

[13] Rag py den eus a yll godhvos kussul Duw?
Po piw a yll discernya pyth yw bodh an Arlodh?

[14] Rag tybyansow tus varwel yw ownek,
ha'gan towlow yw diantel;

[15] rag korf podradow a boos war an enev,
ha'n tabernakel a bri a boos war an brys prederus.

16 Ny yllyn skant dysmygi a-dro dhe'n taklow usi war an
norvys,
ha gans lavur ni a gyv an taklow usi a-dheragon;
mes an taklow usi yn nev piw re's helerghis?
17 Piw re wodhva dha gussul,
marnas ty a re furneth
ha danvon dha spyrys sans a-wartha?
18 Yndella hensyow an re usi trigys war an norvys a veu
settys ewn,
hag y feu dyskys dhe dus an taklow yw plegadow
dhis,
hag i a veu selwys dre furneth.'

Oberow Furneth a-dhia Adam bys Yosep

10 Furneth a withas an tas kynsa formys a'n bys,
hag ev unsel kreatys;
hi a'n delivras dhyworth y beghadow,
2 ha ri dhodho nerth dhe rewlya puptra oll.
3 Mes pan dhibarthas den anwiryon dhyworti yn y sorr,
ev eth dhe goll drefen yn konnar ev dhe ladha y
vroder.
4 Dre reson henna, pan veu an norvys livys, arta furneth
a'n selwis,
ha lewya hyns an den gwiryon dre damm a brenn
a dalvosogeth vyghan.

5 Furneth ynwedh, pan via an kenedhlow yn drog akord
gorrys yn deray,
hi a aswonis an den gwiryon ha'y witha divlam
a-rag Duw,
ha'y witha krev yn spit dh'y druedh troha y vab.

6 Pan esa an re dhidhuw ow merwel hi a dhelivras den gwiryon,
neb a fias dhyworth an tan a godhas war an pymp cita.
7 Hwath bys y'n jydh hedhyw yma dustuni a'ga drogober:
difeyth ow megi prest,
plansow ow ton frut na adhves nevra,
ha pilar a holan ow sevel avel men-kov dhe enev diskryjyk.
8 Rag drefen i dhe dremena dres furneth,
ny vons unsel lettys ma na aswonsons an taklow da;
mes ynwedh i a asas war aga lergh dhe'n bys men-kov a'ga folneth,
ma na allas aga difygyow nevra bos heb aga merkya.

9 Mes furneth a dhelivras dhyworth ankenyow an re a's servyas.
10 Pan fias den gwiryon dhyworth konnar y vroder,
hi a'n gidyas yn hensyow ewn;
hi a dhiskwedhas dhodho gwlaskor Duw,
ha ri dhodho godhvos a daklow sans;
hi a'n gwrug dhe sewena yn y lavuryow,
hag ynkressya frut y lavur.
11 Yn krefni an re esa orth y arwaska,
hi a sevis rybdho ha'y wul rych.
12 Hi a'n defendyas dhyworth y eskerens,
ha'y witha saw dhyworth an re a'n kontrewaytyas;
yn y gesstrif kales hi a ros dhodho an trygh,
may hwodhve bos revrons dhe Dhuw kreffa ages puptra oll.

13 Pan veu den gwiryon gwerthys, ny wrug furneth y
forsakya,
mes hi a'n delivras dhyworth pegh.
Hi eth yn-nans ganso a-ji dhe'n pytt,
14 ha pan esa ev yn kadonyow ny'n gasas,
bys pan dhros dhodho an dernwelen a wlaskor
hag awtorita war an re esa orth y arwaska.
An re a'n kuhudhas hi a dhiskwedhas dhe vos fals,
ha hi a ros dhodho enor bythkwethek.

Furneth a Hembronkas Israel yn-mes a Ejyp

15 Pobel sans ha has divlam,
furneth a's delivras dhyworth kenedhel a
arwaskoryon.
16 Hi a entras yn enev gwas an Arlodh,
ha sevel orth myghternedh euthyk gans
marthusyon ha toknys.
17 Hi a ros dhe bobel sans gober aga lavuryow;
ha'ga hembronk yn fordh varthys,
ha dos ha bos goskes dhedha y'n jydh,
ha flamm sterennek y'n nos.
18 Hi a's dros dres an Mor Rudh,
ha'ga hembronk dre dhowrow down;
19 mes hi a veudhis aga eskerens,
ha'ga thewlel yn-bann dhyworth downder an mor.
20 Rag henna an re wiryon a byllas an re dhidhuw;
i a ganas hymnys dhe'th hanow sans, A Arlodh,
ha gormel gans unn akord dha leuv a's defendyas;
21 rag furneth a ygoras ganow an re avlavar,
ha gul dhe daves fleghigyow kewsel yn kler.

Furneth a Hembronkas Mebyon Israel der an Difeyth

11 Furneth a wrug dh'aga ober seweni dre leuv profos sans.

[2] I a viajyas dre wylvos ananedhys,
ha settya yn-bann aga thyldow yn tylleryow hepfordh.

[3] I a sevis orth aga eskerens ha pellhe aga erbynoryon.

[4] Pan y's tevo seghes, i a elwis warnas,
ha dowr a veu res dhedha mes a garrek flynt,
ha dhyworth men kales remedi rag aga seghes.

[5] Rag der an keth taklow may feu aga eskerens kessydhys dredha,
i aga honan a gavas dader yn aga edhom.

[6] Rag yn le fenten a avon prest ow resek,
troblys ha defolys gans goos,

[7] yn keredh rag an ordenans dresto may feu an fleghigyow ledhys,
ty a ros dhedha kals dowr nag o gwaytys,

[8] ow tiskwedhes der aga seghes y'n termyn na fatel gessydhsys aga eskerens.

[9] Rag pan vons prevys, kynth esens ow pos dyskyblys yn tregeredh,
i a wodhva fatel veu an re dhidhuw tormentys pan vons breusys yn sorr.

[10] Rag ty a's provas kepar dell wra tas, orth aga heski yn gwarnyans,
mes an re dhidhuw ty a worthapposyas,
ha'ga dampnya kepar dell wra myghtern kales.

[11] Keffrys an re dhe-ves ha'n re dhe-dre, i a vydh tormentys yn kepar maner,

[12] rag anken dewblek a's kemeras,
ha kynvan pan borthsons kov a'n taklow tremenys.

13 Rag pan glewsons bos aga hessydhyansow aga honan
dhe les rag an re wiryon, i a welas y vos ober an
Arlodh.
14 An den a via tewlys yn-mes nans yw pell, ha gesys
dhe verwel, neb a dhenaghsons gans skorn,
a dheuth ha bos marth dhedha yn diwedh an
hwarvosow;
an seghes a wodhavsons a veu gweth es an pyth a
wodhevis an re wiryon.

Kessydhyans an Re Dhrog

15 Yn attal a'n resnans fol a'ga anewnder,
hag a's hembronkas yn sowdhan dhe wordhya
kramviles direson ha bestes diles,
ty a dhanvonas warnedha routh a greaturs direson
dh'aga hessydhya,
16 may tyskens, herwydh an taklow may hwra den pegha,
der an keth taklow ma ev dhe vos kessydhys.
17 Rag dha leuv ollnerthek
hag a wrug an bys yn-mes a vater heb furv,
ny fyllis a'n pygans dhe dhanvon warnedha routh
a orses, po lewyon hardh,
18 po bestes ankoth nowydh-gwrys leun a gonnar,
a anell ethen danek yn-mes,
po hwyja yn-mes pall tew a vog,
po lughesi gwryghon euthyk dhyworth aga lagas;
19 ny allas an drog a wrussons unsel distrui tus,
mes ynwedh an wel euthyk anedha a allas aga
distrui glan dre skruth.
20 Hwath heb an re ma, tus a allsa kodha gans unn anal,
pan vens helghys gans gwirvreus
ha skattrys der anal dha nerth.
Mes ty re arayas puptra oll yn musur ha niver ha
poos.

Duw Yw Gallosek ha Tregeredhus

21 Rag ty a yll diskwedhes dha nerth meur pupprys,
ha piw a yll sevel orth gallos dha vregh?
22 Rag yth yw oll an bys a-ragos avel mott usi ow treylya
an vantol,
avel banna a luth an myttin a godh war an dor.
23 Mes tregeredhus os ta dhe beub, rag ty a yll gul
puptra oll,
ha ny vynnydh mires orth peghosow tus, may
hallons kodha yn edrek.
24 Rag ty a gar puptra eus,
ha ny gesydh tra vyth a'n taklow re wruss'ta,
rag ny wrusses neppyth mara'n kasses.
25 Fatel allsa neppyth pesya, mar ny ve dha vodh?
Po fatel allsa neppyth bos gwithys mar ny veu
gelwys yn-rag genes?
26 Ty a spar puptra oll, rag ty a's pyw, A Arlodh, ty neb
a gar enevow.

12 Rag yma dha spyrys anvarwel yn puptra.
2 Rag henna ty a ewnha tamm ha tamm an re a
dreuspas,
ha ty a's kovha ha gwarnya a-dro dhe'n taklow
may peghons dresta,
may hallons bos rydhhes a'ga sherewynsi ha
gorra aga fydh ynnos jy, A Arlodh.

Peghosow an Kananysi

3 An re esa trigys y'th tir sans nans yw pell
4 ty a gasas rag aga oberow kasadow,
aga oberow a bystri, hag urdhyansow ansans.
5 I a ladhas fleghes yn tidruedh,
ha dybri yn aga golyow kig ha goos denel sakrifiys;
kevrenoryon vons yn kryjyans kevrinek,

6 ynno may hwrug kerens ladha enevow diweres.
Ytho ty a vynnas aga distrui dre leuv agan tasow,
7 may halla an tir yw akontys genes an moyha enorys
degemeres fleghes Duw avel trevesigeth wordhi.
8 Mes ty a's sparyas, rag nyns ens saw tus,
ha danvon goghi avel ragresoryon a'th lu
dh'aga distrui tamm ha tamm,
9 kyn nag es ta diallos dhe ri an re dhidhuw a-ji dhe
dhiwla an re wiryon yn batel,
po aga distrui yn unn lamm gans bestes fell, po
gans dha er asper.
10 Mes orth aga breusi tamm ha tamm ty a ros dhedha
chons a edrek,
kyn nag es ta heb godhvos aga linnyeth dhe vos
drog,
ha bos aga sherewynsi genesik ynna,
ha na vedha nevra aga thybyansow treylys.
11 Rag has miliges dhyworth an dalleth ens.
Ha nyns esa rag own a dhen vyth y's gessys heb
kessydhyans rag aga feghosow.

Duw Yw Sovran

12 Rag piw a lever, 'Pandr'a wrussys?'
po piw a sev orth dha vreus?
Piw a'th kuhudh rag distruyans kenedhlow a wrussys?
Po piw a dheu a-ragos dhe bledya rag an dus
anwiryon?
13 Rag naneyl nyns eus duw marnas ty, mayth yw pub
den oll bern dhodho,
may tiskwetthes dhedha na vreussys yn anewn;
14 na ny yll na myghtern na turant settya y fas er dha
bynn a-dro dhe'n re re gessydhsys.

15 Ty yw ewn ha ty a rewl puptra yn ewn,
ow tybi y vos estren dhe'th hallos
dampnya nebonan na dhervyn bos kessydhys.
16 Rag dha allos yw dalleth ewnder,
ha'th vyghternses war beub a wra dhis sparya peub.
17 Pan berth tus dout a berfydhder dha allos, ty a
dhiskwa dha nerth,
ha ty a geredh tonteth yn-mysk an re a'n gor.
18 Kynth os ta sovran yn nerth, ty a vreus gans kuvder,
ha gans favour meur ty a'gan govern;
rag ty a yll devnydhya gallos peskweyth may fynni.

Dyskansow Duw rag Israel

19 Der oberow a'n par ma ty re dhyskas dhe'th pobel
bos res an re wiryon dhe vos kuv,
ha ty re lenwis dha vebyon gans govenek da,
drefen ty dhe ri edrek rag peghosow.
20 Rag mar kessydhsys gans rach meur
eskerens dha wesyon ha'n re a dhervynnas an
mernans,
ow ri dhedha termyn ha tyller dhe asa aga
sherewynsi,
21 gans pana strothter a vreusys jy dha vebyon,
may resys dh'aga thasow tiow ha kevambosow
leun a ambosow da!
22 Ytho pan esos orth agan kessydhya ty a skorj agan
eskerens deg milweyth moy,
may hyllyn ombrederi war dha dhader pan vreusyn,
ha pan on breusys, gwaytyas truedh.

Kessydhyans an Ejypcyanys

23 Rag henna an tus a vewas aga bewnans yn anwiryon,
yn bewnans a folneth,
ty a dormentyas der aga thaklow kasadow aga honan.

24 Rag pan ethons pell yn sowdhan war hensyow kammweyth,
ow tegemeres avel duwow an bestes o hwath dispresys gans aga eskerens,
i a veu tollys kepar ha fleghigyow fol.

25 Rag henna, kepar dell ve dhe fleghes na yll resna,
ty a dhanvonas dha vreus dh'aga gesya.

26 Mes an re na woslowas orth gwarnyansow keredhyow hwar
a glew breus Duw a dhendilsons.

27 Rag pan dheuthons ha bos serrys yn aga duwon
orth an taklow na a dybsens bos duwow, ow pos kessydhys dredha,
i a welas hag aswon avel gwir Dhuw ev neb a skonsons dhe aswon kyns.
Yndella dampnacyon a'n brassa a dheuth warnedha.

Folneth Gordhyans Natur

13 Rag fol aga gnas o oll tus heb aswonvos a Dhuw;
ha ny allsons aswon ev neb usi yn bosva, yn-mes a'n taklow da yw gwelys,
ha ny aswonsons an Unn usi ow pos, hag i ow prederi a'y oberow;

2 mes i a dybis po tan po gwyns po ayr skav,
po kylgh an ster, po dowr terfyskus,
po golowys nev dhe vos duwow a rewl an bys.

[3] Mar tybi tus, dre dhelit yn aga thekter, an taklow ma dhe vos duwow,
godhvedhens pygemmys gwell ages an re ma yw aga Arlodh,
rag awtour tekter a's gwrug.

[4] Ha mara's teva marth orth aga gallos hag oberyans,
konvedhens dresta
pygemmys kreffa yw ev neb a's gwrug.

[5] Rag der an braster ha tekter a daklow gwrys,
pan yns kehevelys, y hyllir gweles an Gwrier.

[6] Hwath nyns yw an bobel ma dhe vos kablys marnas nebes,
rag martesen i a yn sowdhan
hag i ow hwilas Duw hag ow tesirya y gavos.

[7] Rag kyn fewons yn-mysk y oberow, hwath i a'n hwila,
ha krysi an pyth a welons, rag teg yw an taklow gwelys.

[8] Mes ynwedh, ny yllir aga gava;

[9] rag mara's teffa an gallos dhe wodhvos kemmys
may hallsens hwithra an bys,
fatel wrussens fyllel dhe gavos yn kynsa an Arlodh a'n taklow ma?

Folneth Gordhyans Idolys

[10] Mes truan yw an re ma gans aga fydh settys yn taklow marow,
a re an hanow 'duwow' dhe oberow diwla tus,
owr hag arghans shapys gans sleyneth,
ha hevelebow a enevales,
po men diles, ober leuv goth.

[11] Lemmyn ser prenn a yll treghi dhe'n leur gwedhen es dh'y handla
ha kemeres dhe-ves gans sleyneth oll hy rusk,

hag ena gans kreft plegadow
gul lester dhe les hag a serv edhommow bewnans,
12 ha leski an temmyn a'y ober yw tewlys dhe-ves
dhe bareusi y voos, ha dybri dh'y walgh.
13 Mes ev a gemmer tamm yn-mes anedha, nag yw dhe les,
tamm a brenn kamm ha leun a golmow,
ha'y gervya gans rach yn y dermyn rydh,
ha'y shapya gans sleyneth gwaynys yn sygerneth;
ev a'n furv yn imach den,
14 po y wul avel neb eneval diles,
ha'y bayntya rudh ha liwa y enep rudh
ha kudha pub namm ynno gans paynt;
15 ena ev a wra neythik gwiw ragdho
ha'y settya yn fos, ha'y fastya ena gans horn.
16 Ev a breder anodho, ma na gottho,
drefen ev dhe wodhvos na yll gweres y honan,
rag nyns yw marnas imach hag a'n jeves edhom a weres.
17 Pan wra pysadow a-dro dh'y bythow ha'y demedhyans ha'y fleghes,
ny'n jeves meth dhe gewsel dhe'n dra dhivew.
18 Rag yeghes ev a elow dhe neppyth yw gwann;
rag bewnans ev a bys war neppyth yw marow;
rag gweres ev a bys war neppyth heb prevyans;
rag viaj da ev a bys war neppyth na yll devnydhya y dreys;
19 rag gwaynya arghans hag ober ha sewena gans y dhiwla
ev a bys rag nerth dhyworth neppyth na'n jeves nerth vyth yn y dhiwla.

Marner ow Pysi war Idol a Brenn

14 Arta, den ow pareusi dhe vora ha viajya dres tonnow garow
a elow war damm a brenn moy hedor ages an lester a'n deg.

2 Rag yth o desir a wayn a dhevisyas an lester na,
ha furneth o an krefter a'n drehevis;

3 mes yth yw dha ragbreder, A Das, a lew y hyns,
drefen ty dhe ri dhodho hyns y'n mor,
ha fordh saw y'n tonnow,

4 ow tiskwedhes y hyllydh sawya dhyworth pub peryl,
may hyll hwath den heb sleyneth mora.

5 Yth yw dha vodh na via oberow dha furneth koog;
rag henna tus a worr aga bewnans yn charj dhe'n lyha tamm a brenn,
hag ow tremena der an tonnow war skath-kloos sawys yns.

6 Rag y'n dalleth ynwedh, pan esa kewri valgh ow mos dhe goll,
govenek an bys a hwilas skovva yn skath-kloos,
ha gidys dre dha leuv i a asas dhe'n bys has henedh nowydh.

7 Rag benyges yw an prenn may teu gwiryonedh dresto.

8 Mes idol gwrys gans diwla yw miliges, hag ynwedh ev neb a'n gwrug,
ev, drefen ev dh'y wul, ha'n pyth podradow drefen y vos henwys duw.

9 Rag kasadow dhe Dhuw yw an den didhuw ha'y weythres didhuw, an eyl kepar ha'y gila;

10 rag an pyth a veu gwrys a vydh kessydhys war-barth gans an gwrier.

Gwreydh Gordhyans Idolys

11 Ytho y fydh kessydhyans ynwedh war idolys an
kenedhlow,
rag kyn fons rann a'n pyth a veu gwrys gans Duw,
i a dheuth ha bos tra gasadow,
antylli rag enevow tus
ha maglen rag treys an re fol.

Dalleth Gordhyans Idolys

12 Rag an tybyans a wruthyl idolys o an dalleth a
fornikacyon,
ha dysmygyans anedha o legras bewnans;
13 rag naneyl nyns ens dhyworth an dalleth,
na nevra ny vedhons bys vykken.
14 Rag dre wooth tus i a entras y'n bys,
ha rag henna diwedh kott re beu devisys ragdha.

15 Rag tas, owth omwetha gans galar orth koll flogh
dinythys a-varr,
a wrug imach a'y flogh re bia distowgh kemerys
dhe-ves;
lemmyn ev a enoras avel duw an pyth o kyns den
marow,
ha delivra dh'y goskordh devosow kevrinek hag
urdhyansow.
16 Ena an devos didhuw, tevys krev dres termyn, o
gwithys avel lagha,
ha der arghadow myghternedh imajys gravys o
gordhys.
17 Pan na ylli tus enora myghternedh yn aga lok, drefen i
dhe driga a-bell,
i a dhysmygis aga semlans a-bellder,

hag i a wrug imach gweladow a'n myghtern a enorens,
may hyllens der aga diwysykter fekla ev o pell
dhe-ves kepar dell ve yn aga lok.

18 Ena an kryjyans ma a dheuth ha bos kreffa hwath yn-
mysk an re na aswonis an myghtern,
kenerthys gans gorvyn an krefter.
19 Rag ev, martesen ow mynnes plesya y rewler,
a ynia an hevelep dre sleyneth dhe gemeres furv
dekka,
20 ha'n routh, tennys dre dekter y ober,
lemmyn a gemeri avel neppyth dhe vos gordhys ev
neb a veu kyns enorys avel den.
21 Ha hemma a dheuth ha bos maglen gudhys rag
bewnans mab den,
rag tus, yn kethneth dhe anfeus po dhe awtorita riel,
a askrifa dhe daklennow a ven po prenn an hanow
na dalvia bos kevrennys.

Sewyans Gordhyans Idolys

22 Ytho nyns o hemma lowr ragdha, i dhe errya a-dro
dhe wodhvos Duw,
mes kynth esens ow pewa yn strif meur dre reson
diskians,
an drogow bras ma i a elwis kres.
23 Rag mar latthens fleghes yn aga urdhyansow, po
solempnya devosow kevrinek,
po gul golyow gwyls gans devosow astranj,
24 ny withens pur na fella aga bewnans na aga
demedhyansow,
mes i a ladh an eyl y gila yn traytus, po grevya an
eyl y gila der avoutri.
25 Puptra yma ladhva wosek, ladrynsi ha toll, legras,
trayson, tervans, gowli,

26 ankresyans a dus dha, ankov a jerita,
defolyans enevow, kammdreylyans usadow reydhel,
deray yn demedhyansow, avoutri, ha harlotri diveth.
27 Rag gordhyans idolys na godh aga henwel
yw dalleth ha kaws ha diwedh pub drog.
28 Rag an re a's gordh, a vuskeg yn heudhder,
po dargana gowyow, po bewa yn anewn, po gowlia heb hockyans;
29 drefen i dhe drestya yn idolys heb bewnans
i a de tiow kamm ha ny waytyons godhevel pystik.
30 Mes y teu warnedha dew gessydhyans ewn:
drefen i dhe gammdybi a-dro dhe Dhuw ow kul lel wonis dhe idolys,
hag ynwedh drefen yn toll[a] i dhe di yn anwiryon ow tispresya sansoleth.
31 Rag nyns yw nerth an taklow dresta may te tus,
mes an kessydhyans ewn rag an re a begh,
hag a gessydh pupprys treuspassow an re anewn.

Sewyansow Da a Wordhyans an Gwir Dhuw

15 Mes ty, agan Duw, yw kuv ha gwiryon,
lent ow serri, ow rewlya puptra yn tregeredh.
2 Rag mar peghyn, dhiso jy yth eson, ha ni a aswon dha allos;
mes ny beghyn, drefen ni dhe wodhvos agan bos reknys dhe vos dhis.
3 Rag aswonvos ahanas yw ewnder dien,
ha godhvos a'th hallos yw gwreydhen anvarwoleth.

---

a 14:30 *toll:* Po *tolla.*

[4] Rag naneyl ny wrug tebel dhysmygyans tus agan tolla,
na lavur difrut an payntyer,
furv payntys gans liwyow divers,

[5] a's teves semlans hag a wra felyon dhe yeuni war hy lergh,
may hwansons furv dhianal imach marow.

[6] Tus a gar taklow drog, ha na dhervynnons govenek gwell,
yw an re a's gwra po aga desirya po aga gordhya.

Folneth Gordhyans Idolys Pri

[7] Priweythor a doos an pri medhel
hag yn lavurus shapya pub lester rag agan servis,
ow kul yn-mes a'n keth pri
an lestri a serv usyansow glan
ha'n re rag usyansow kontrari, an eyl avel y gila;
mes pandr'a vydh devnydh an eyl po y gila
an priweythor y honan a ervir.

[8] Gans lavur diles, ev a furv duw koog dhyworth an keth pri,
an den ma neb a veu gwrys a bri a verr spys kyns,
ha wosa termyn berr ev a dhehwel dhe'n dor may feu kemerys dhyworto,
pan dheu an termyn dhe dhaskor an enev a veu prestys dhodho.

[9] Nyns yw a vern dhodho y vos destnys dhe verwel,
po bos y vewnans berr,
mes ev a gesstriv gans seri owr hag arghans,
hag assaya gul kepar ha gweythoryon brons;
hag ev a syns y teu glori dhodho, rag ev dhe wul gwara fug.

[10] Lusu yw y golon, y wovenek yw moy distyr ages dor,
ha'y vewnans yw moy disenorys ages pri,

[11] drefen ev dhe fyllel aswon neb a'n furvyas
ha'y lenwel a enev byw
hag anella spyrys byw a-ji dhodho.

[12] Mes i a reken agan bewnans dhe vos gwari,
ha bewnans dhe vos dy'gol synsys rag gwayn,
rag yn-medh ev, 'Res yw den dhe gavos pygans yn
py fordh bynag may haller, kyn fo dre vaynys
drog.'

[13] Rag an den ma, moy ages oll an re erel, a wor ev dhe
begha
pan wra dhyworth devnydh a bri lestri brottel hag
imajys gravys.

[14] Mes an moyha fol, ha moy truan ages baban,
yw oll an eskerens a arwaskas dha bobel.

[15] Rag i a dybis oll idolys an kenedhlow dhe vos duwow,
kyn na's teves naneyl devnydh aga lagasow dhe
weles gansa,

na frigow dhe denna anal,
na skovornow rag klewes,

na besyes diwla dhe handla,
ha diles yw aga threys rag kerdhes.

[16] Rag den a's gwrug,
ha nebonan mayth yw y spyrys kevys yn kendon
a's furvyas;
rag ny yll den vyth furvya duw haval dhodho y
honan.

[17] Marwel yw ev, ha'n pyth a wra gans diwla dilagha yw
marow;
rag ev yw gwell ages an pythow a wordh,
a-ban ev a'n jeves bewnans, mes i ny vewsons
bythkweth.

Serf y'n Difeyth

18 Ynwedh, i a wordhyas bestes an moyha kasadow,
yw gweth ages oll an re erel pan yns breusys gans fowt aga skians;
19 ha hwath avel enevales nyns yns mar deg yn semlans may fons desirys,
mes i a fyllis kavos komendyans Duw ha'y vennath.

16 Rag henna i a veu kessydhys dell dhegoodhva dre greaturs a'n par na,
ha tormentys dre routh a vestes.
2 Yn le kessydhyans ty a dhiskwedhas kuvder dhe'th pobel,
ha ty a bareusis rynki dhe dhybri neppyth gans blas ankoth,
boos ankoth dhe walgha aga ewl;
3 may kollens, pan dhesirsons boos,
an lyha remenant a ewl boos
dre reson an hager greaturs danvenys dhedha,
ha may hwrellens dha bobel, wosa i dhe berthi esow termyn berr,
dybri a'n boos ankoth.
4 Rag res o esow anwoheladow dhe dhos war an arwaskoryon na,
ha may fo diskwedhes dhe'th pobel fatel esa aga eskerens ow pos tormentys.

5 Rag pan dheuth war dha bobel konnar euthyk kreaturs gwyls
hag yth esons ow pos distruys dre vrathow serf kamm,
ny wrug dha sorr pesya bys y'n diwedh;

[6] i a veu troblys pols avel gwarnyans,
hag i a dhegemeras tokyn a dhelivrans dh'aga
hovhe a worhemmyn dha lagha.

[7] Rag ev neb a dreylyas dhe'n tokyn ny veu sawys der
an pyth a welas,
mes dredhos jy, Selwador peub.

[8] Ha dre hemma ynwedh ty a wrug dh'agan eskerens
aswon
dha vos Selwador dhyworth pub drog.

[9] Mes an re erel a veu ledhys gans brathow lokustes ha
kelyon,
ha ny veu kevys ragdha eli vyth,
rag i dhervynnas bos kessydhys dre daklow a'n par na.

[10] Mes nyns o dha vebyon fethys hwath dre dhens serf
gwenonek,
rag dha dregeredh a dheuth dh'aga gweres ha'ga
yaghhe.

[11] I a veu brethys may kovhasens dha eryow,
hag ena i a veu delivrys skon,
ma na godhsens yn ankov down
ha dos ha bos diallos dhe aswon dha guvder.

[12] Rag ny wrug naneyl losow na powltis aga yaghhe,
mes yth o dha er, A Arlodh, hag a yaghha peub.

[13] Rag ty a'fydh gallos war vewnans ha mernans;
ty a led tus yn-nans bys yetys yfarn ha'ga dri
yn-bann arta.

[14] Den yn y dhrogedh a ladh den aral,
mes ny yll dri arta an spyrys diberthys,
na rydhe an enev prisonys.

Hager-awelyow Terosus a Wysk Ejyp

[15] Mes nyns yw possybyl diank a'th torn;

16 rag an re dhidhuw, ow skonya dha aswon,
a veu skorjys dre nerth dha vregh,
helghys gans glawyow ankoth ha hager-awelyow dibita,
ha konsumys glan gans tan.
17 Rag, tra a'n moyha marthys, y'n dowr, hag a dhifudh puptra,
yth esa an tan ow kressya moy ha moy;
rag an bys a omladh rag an re wiryon.
18 Treweythyow an flamm a veu lettys,
ma na allsa kowlleski an kreaturs a veu danvenys erbynn an re dhidhuw;
mes dre wel hemma mayth aswonsens
aga bos helghys dre vreus Duw;
19 ha termyn aral hwath yn kres dowr, an flammow a loskas gans nerth moy fers ages tan,
dhe dhifeythya askor tir an re anwiryon.

Mebyon Israel a Dhegemmer Manna

20 Yn le an taklow ma ty a ros dhe'th pobel boos a eledh,
ha heb aga lavur ty a dhanvonas dhedha dhyworth nev bara parys dhe dhybri,
ow provia pub plesour, hag owth akordya gans an blas a veu gwell gans kettep onan.
21 Rag dha sosten a dhiskleryas dha hwekter troha'th fleghes;
ha'n bara, ow servya rag ewl kettep onan a'n kemeri, y feu treylys dhe'n pyth o gwell ganso.
22 Ergh ha rew a borthas tan heb teudhi,
mayth aswonnens bos trevasow aga eskerens difeythys gans an tan hag a dhewis y'n keser ha lughesi y'n kowasow;
23 mes an tan, rag may halla an re wiryon bos megys,
a ankovas y nerth y honan hogen.

[24] Rag kreacyon, orth dha servya jy, neb a'n gwrug,
a striv dhe gessydhya an re anwiryon,
hag a lows y nerth rag les an re a drest ynnos.
[25] Rag henna y'n eur na ynwedh, treylys yn pub furv,
ev a servyas dha helder hag a vag puptra,
war-lergh desir an re a bys warnas,
[26] may tyska dha fleghes, a gerydh, A Arlodh,
nag yw tevyans trevasow hag a vag mab den
mes yth yw dha er a sosten an re a drest ynnos.
[27] Rag an pyth nag o distruys gans tan,
pan veu tommhes gans dewynnow berr an howl, a
deudhis skon dhe-ves,
[28] may fia godhvedhys y tegoodh dhyn sevel kyns an
howl dhe bysi warnas,
ha bos res dhyn pysi warnas yn bora an jydh;
[29] rag govenek den nag yw grasek a deudh kepar ha rew
gwav,
ha frosa dhe-ves avel dowr skollys.

Euth a Wysk an Ejypcyanys y'n Nos

17 Meur yw dha vreusow ha kales dhe styrya;
rag henna enevow nag yw dyskys gallas yn sowdhan.
[2] Rag pan dybis an re dhilagha i dhe synsi an genedhel
sans yn aga gallos,
i aga honan a wrowedhas avel prisnoryon tewlder
hag yn kargharow nos dhidhiwedh,
degys a-ji yn-dann aga tho, divresow dhyworth an
ragbreder bythkwethek.
[3] Rag yn aga feghosow kevrinek i a dybi na yllens bos
gwelys
a-dryv kroglen dewl a ankov,
mes i a veu skattrys, euthyk aga own,
ha troblys gans tarosvannow.

[4] Hwath ny allas an sorn kudh a's synsis aga gwitha rag own,
mes trosow euthyk a sonas a-dro dhedha,
ha tarosvannow trist gans fassow tewl a omdhiskwedhas dhedha.

[5] Ny ylli nerth tan ri golow dhedha,
na ny ylli flammow splann an ster
dri golow dhe'n nos kasadow na.

[6] Nyns esa tra vyth ow splanna warnedha
marnas tan euthyk hag a dhewis y honan,
hag yn euth bras i a dybi an pythow a welsons
dhe vos gweth ages an welesigeth na ma na yllsons mires orti.

[7] Kastys aga artow hudel o euver,
ha'ga furneth vostys a veu keredhys gans skorn.

[8] Rag an re a ambosas chassya dhe-ves an browaghow ha'n troblow a enev klav
o klav aga honan gans own hwarthus.

[9] Rag kyn nag esa tra vyth euthyk orth aga ownekhe,
hwath, ow perthi euth a'n bestes gwyls a dremena dresta ha siow serf,

[10] i eth dhe goll ow krena yn euth,
ow skonya a vires orth an ayr hogen, kyn na ylli bos gohelys yn tyller vyth.

[11] Rag sherewynsi yw pyth ownek, dampnys der y dhustuni y honan;
reudhys dre gowses, pupprys ev re gorlewyas an kaletteryow.

[12] Rag nyns yw own tra vyth marnas hepkor an gweres a dheu dhyworth reson;

[13] ha govenek, fethys der an gwander ma ynno y honan,
a reken diskians moy ages an kaws hag a dhre an torment.

[14] Mes der an nos, hag o yn hwir diallos,
hag a dheuth warnedha dhyworth downderyow yfarn,
i oll a goskas an keth kosk,
[15] ha treweythyow i a veu chassys gans hager darosvannow,
ha treweythyow i a veu palsyes dre drayturi aga enev aga honan;
rag own desempis hag anwaytys a dheuth warnedha.
[16] Yndella piw pynag a ve ena a godhas dhe'n dor,
hag a veu deges yn prison nag o gwrys a horn;
[17] rag mar pe tiek po bugel deves
po gonisyas ow lavurya y'n gwylvos,
ev a veu dalghennys, hag a borthas tenkys anwoheladow;
rag gans unn chayn a dewlder i oll a veu kelmys.
[18] Mar teffa gwyns ow hwibana,
po son hweg a ydhyn yn-mysk skorrennow ow lesa,
po resyas dowrow ow frosa gans nerth,
[19] po son garow karrygi ow kodha yn-nans,
po bestes gwyls ow ponya hag ow lamma na yll bos gweles,
po son bestes an moyha gwyls ow krommya,
po dasson owth aslamma dhyworth kew y'n menydhyow –
an taklow ma a's palsyas gans euth.
[20] Rag an bys oll a veu golowys gans golow splann,
ha mos a-dro dh'y lavur heb lett,
[21] ha war an bobel ma aga honan nos poos a veu lesys,
imach a'n tewlder hag a veu destnys dh'aga degemeres;
mes hwath possa ages tewlder ens i dhedha aga honan.

Golow a Splann war Vebyon Israel

18 Byttegyns yth esa dhe'th pobel sans golow pur vras.
Aga eskerens a glewas aga lev mes ny welsons aga furv,
ha rekna aga honan lowen drefen na wodhavsens,
[2] ha godhvos gras nag esens ow kul drog dhedha, kyn fiens dregynnys kyns;
hag i a hwilas aga gevyans drefen aga bos eskarek dhedha.
[3] Yn le tewlder ty a ros dhedha koloven a dan ow leski avel gidyer rag viaj ankoth dha bobel,
ha profya dhedha howl hwar war aga viaj gloryus.
[4] Rag aga eskerens a dhervynnas may fe golow gwithys dhyworta ha may fons prisonys yn tewlder,
an re a withsa dha vebyon yn kethneth,
dredha may fia golow anvarwel an lagha res dhe'n bys.

Mernans an Re Gynsa Genys a'n Ejypcyanys

[5] Wosa i dhe evira ladha babanes dha bobel sans,
hag unn flogh re bia gesys a-ves ha sawys,
yn kessydhyans ty a gemeras dhe-ves routh a'ga fleghes;
ha ty a's distruis oll war-barth gans liv krev.
[6] An nos na a veu gwrys godhvedhys dhe gyns dh'agan tasow,
may lowenhahens yn godhvos sur a'n tiow may trestsons ynna.
[7] Yth esa dha bobel ow kortos delivrans an re wiryon, mes distruyans aga eskerens.
[8] Rag der an keth fordh may kessydhsys agan eskerens ty a'gan gelwis dhis ha'gan glorifia.

[9] Rag yn-dann gel fleghes wiryon tus dha a wrug
sakrifisow,
ha gans unn akord i a assentyas dhe'n lagha dhuwel,
may rannens an sens yn kepar maner an keth taklow,
benathow ha peryllow;
ha seulabrys yth esens ow kana kanow gormel
koth aga thasow.

[10] Mes kri anhwek aga eskerens a dhassonas,
ha'ga hynvan pitethus rag aga fleghes a veu lesys
a-les.
[11] An mester ha'n keth a veu kessydhys gans an keth
vreus,
ha'n den kemmyn ha'n myghtern a wodhevis an
keth koll;
[12] hag i oll war-barth, der unn eghen mernans,
a's tevo korfow diniver.
Nyns o an re vyw lowr dh'aga ynkleudhyas,
rag yn unn pols aga agh an moyha enorys re bia
distruys.
[13] Rag kyn na vynsens krysi tra vyth dre reson aga
husow,
hwath, pan veu aga re gynsa genys distruys, i a
aswonis bos dha bobel mab Duw.
[14] Rag pan esa puptra yn taw kosel,
ha'n nos yn kres hy resegva skav,
[15] dha er ollnerthek a lammas dhyworth nev yn-mes a'n
tron riel,
a-bervedh yn kres an tir a dhistruyans,
kasor asper ow ton kledha lymm dha worhemmyn
gwiryon,
[16] hag ev a sevis ha lenwel puptra oll gans mernans,
ha tochya nev hag ev ow sevel war an norvys.

17 Ena a-dhesempis tarosvannow yn hunrosow euthyk
a's troblas yn feur,
hag euth anwaytys a dheuth warnedha;
18 hag onan omma hag onan aral ena, tewlys yn-nans
hanter marow,
a dhiskwedhas dhedha prag yth esens ow merwel;
19 rag an hunrosow a's troblas a's darwarnyas a hemma,
ma nag ellens dhe goll heb godhvos prag yth esens
ow kodhevel.

Godros a Dhistruyans y'n Difeyth

20 An prevyans a vernans a dochyas ynwedh an re wiryon,
ha pla a dheuth war an routh y'n difeyth,
mes an sorr ny dhuryas pell.
21 Rag gour divlam a fistenas dhe vos aga mentenour;
ev a dhros yn-rag skoos y venystri,
pysadow hag offryn enkys;
ev a sevis orth an sorr ha gorra diwedh dhe'n
terosa,
ow tiskwedhes y vos dha was.
22 Ny fethas ev an sorr gans nerth y gorf,
na gans fors arvow,
mes der y er ev a fethas an kessydhyer,
ow ri dhe'n kov tiow hag ambosow res dh'agan
tasow.
23 Rag pan godhsa seulabrys an re varow an eyl war y
gila yn bernyow,
ow sevel yntredha ev a skonyas an sorr,
ha treghi dhe-ves y fordh dhe'n re vyw.
24 Rag war y dhillasen hir yth esa liwys an bys oll,
hag yth esa gravys war an peswar rew a veyn glori
an tasow
hag yth esa dha veuredh war an diadem war y benn.

[25] Dhe'n re ma an distruyer a omblegyas, hag ev a
borthas own anedha;
rag lowr o unweyth i dhe brevi an sorr.

An Mor Rudh

19 Mes sorr dibita a dheuth war an re dhidhuw bys y'n
diwedh,
rag Duw a ragwodhya an pyth a wrussens;
[2] fatel vynsens, kyn hassens dha bobel dhe dhiberth
ha'ga dhanvon dhe-ves yn fysk,
treylya aga howsesyow ha'ga helghya.
[3] Rag pan esens hwath ow kyni,
hag ow kul kynvan orth bedhow aga re varow,
i a geworras tybyans fol aral,
ha helghya avel foesigyon an re a byssens ha
konstrina dhe asa.
[4] Rag an denkys a dhendilsons a's tennas yn-rag bys y'n
diwedh ma,
ha gul dhedha ankevi an pyth re hwarvia,
may astiverrens an pyth a fyllis a'ga thormentys,
[5] ha may tremenna dha bobel aga honan fordh varthusek,
mes i aga honan a gaffa mernans ankoth.

Duw a Gevarwodh ha Gwitha Y Bobel

[6] Y'n dedhyow na kreacyon oll war-lergh y natur y
honan esa ow pos nowydh formys,
ow servya dha worhemynnow,
may fe dha fleghes gwithys dibystik.
[7] An gomolen a veu gwelys ow korskeusi an kamp,
ha tir sygh owth omdhiskwedhes yn tyller may
savsa dowr kyns,
fordh heb lett yn-mes a'n mor rudh,
ha plen gwelsek yn-mes a'n tonnow freudhek,

[8] dresto may tremenas avel unn genedhel an re a veu
gwithys dre dha leuv,
wosa mires war dha varthusyon marthys.

[9] Rag i a beuris kepar ha mergh,
ha terlemmel avel eyn,
orth dha wormel jy, A Arlodh, neb re's delivras.

[10] Rag hwath i a berthi kov a hwarvosow aga godrik,
fatel wrug an dor dri gwibes yn-mes yn le enevales,
hag yn le puskes an avon a hwyjas yn-mes routh
vras a gwilkynyow.

[11] A-wosa i a welas eghen nowydh a ydhyn,
pan y's ledyas desir dhe wovyn boos dentethyel;

[12] rag, dhe walgha aga desir, rynki a dheuth yn-bann
dhyworth an mor.

Kessydhyans an Ejypcyanys

[13] Ny dheuth an kessydhyansow war an beghadoryon
heb toknys kyns yn freudh taran,
rag i a wodhevis yn ewn dre reson a'ga drogoberow;
rag i a dhevnydhya kas moy kales troha estrenyon.

[14] Tus erel a skonya degemeres tus na aswonens a dho
dhedha,
mes an re ma a wrug kethyon a westoryon o aga
masoberoryon.

[15] Ha moy, kessydhyans a neb eghen a dheu war an re na,
a-ban dhegemersons estrenyon yn eskarek;

[16] mes an re ma, wosa i dh'aga degemeres gans
gwledhow,
i a blagyas gans godhevyansow euthyk
an re a gevrensa seulabrys an keth reythyow gansa.

[17] I a veu gweskys ynwedh gans dellni,
kepar dell veu an re orth daras an den gwiryon,
pan esens kerghynnys gans tewlder tew
pubonan ow hwilas y dharas y honan.

Elvennow a Janjyas rag Mebyon Israel

18 Rag an elvennow a janjyas aga thylleryow an eyl gans
y gila,
kepar dell wra an sonyow war delyn varya gnas an
resyas,
kyn hwyth pub son y don y honan.
Hemma a yll vos gwelys yn kler pan virir orth an
pyth a hwarva.
19 Rag yth esa enevales an seghtir ow pos treylys dhe re
dhowrek,
hag yth esa an re ow neuvya ow tremena war dir.
20 Tan a withas y nerth y honan hwath yn dowr,
ha dowr a ankovas y allos dhe dhifudha.
21 Flammow, yn kontrari, a fyllis dhe gonsumya
kig kreaturs podradow a gerdhi yn aga mysk,
ha ny deudhis an boos nevek, hag a deudhis kepar
ha rew.

22 Rag yn puptra, A Arlodh, ty re veurhas ha glorifia dha
bobel;
ha ny fyllsys dh'aga gweres pupprys hag yn pub
tyller.

EKKLESIASTIKUS

PO FURNETH YESUS MAB SIRAGH

Raglavar gans Mab Wynn an Awtour

Chaptra 1
Gormola Furneth
Own an Arlodh Yw Gwir Furneth

Chaptra 2
Lender dhe Dhuw

Chaptra 3
Dever Fleghes
Uvelder
Alusen rag an Voghosogyon

Chaptra 4
Deverow troha'n Edhomogyon
Gobrow Furneth

Chaptra 5
Gwarnyans a-dro dhe Bedhekter

Chaptra 6
Benathow Furneth

Chaptra 7
Kussul Dhivers

Chaptra 8
Dothter ha Skians Da

Chaptra 9
Kussul a-dro dhe Venenes
Dewis Kowetha

Chaptra 10
An Peghes a Wooth
Tus Yw Wordhi dhe Gavos Enor

Chaptra 11
Semlansow a Doll

Chaptra 12

Chaptra 13
Kussul a-dro dhe Gowethyans

Chaptra 14
Devnydhya Rychys gans Dothter

Chaptra 15
Rydhses Bodh Mab Den

Chaptra 16
Kessydhyans Peghadoryon
Furneth Duw Gwelys y'n Kreacyon

Chaptra 17
Dehwelans dhe Dhuw

Chaptra 18
Meuredh Duw
Kuvder hag Alusenow
Omhwithrans
Omrewl

Chaptra 19
Erbynn Klapp Lows
Gwir Furneth ha Fals Furneth

Chaptra 20
Taw ha Kows
Lavarow Kontrari an Eyl dh'y Gila
Kows Anwiw
Gowleverel

Chaptra 21
Furneth ha Folneth

Chaptra 22
An Den Diek
Fleghes Legrys
Furneth ha Folenep
Kowethyans
Pysadow rag Gweres erbynn Pegha

Chaptra 23
Dyskybleth an Ganow
Taves Plos
Erbynn Avoutri

Chaptra 24
Gormel Furneth
Furneth ha'n Lagha

Chaptra 25
An Re Yw Wordhi dhe Vos Gormelys
Gwragedh
Drogedh Tebel Venyn

Chaptra 26
Gwynnvys an Gour a Wreg Dha
Tebelwreg
Bennath Gwreg Dha
Tri Thra Ankensi

Chaptra 27
Provow yn Bewnans
Gober ha Kessydhyans
Kows Fur ha Fol

Trayta Kevrinyow
Fayntys ha Dial
Dial ha Sorr

Chaptra 28
An Tebel Daves

Chaptra 29
Prestennow hag Attal
Mewghya Kendonow
Tre ha Helder

Chaptra 30
Dyskybleth Fleghes
A-dro dhe Bosow

Chaptra 31
Kudynnow Golusogneth
Kortesi orth Moos
Temprans owth Eva Gwin

Chaptra 32
Fara orth Gwledh
Own an Arlodh

Chaptra 33
Eghennow Dihaval a Dus
Bos Anserghek
Dyghtyans Gwesyon

Chaptra 34
Hunrosow a Doll
Prevyans avel Dyskador
Own an Arlodh
Offrynnow

Chaptra 35
An Lagha ha Sakrifisow
Barn Duw

Chaptra 36
Pysadow rag Pobel Dhuw
Dewisyans Gwreg

Chaptra 37
Fals Kowetha
Kussulyadoryon
Gwir Furneth ha Fals Furneth
Klorder

Chaptra 38
Medhogyon ha Kleves
Kynvan Rag an Re Varow
Kenwerth ha Kreft

Chaptra 39
Ober an Skriba
Hymna Gormel dhe Dhuw

Chaptra 40
Anfeus Den
Ny Sewen Kammhynseth
Lowender Bewnans
Bewnans Beggyer

Chaptra 41
Marwoleth
Tenkys an Re Dhidhuw
Traow Methus

Chaptra 42
Tasow ha Myrgh
Gweythresow Duw yn Natur

Chaptra 43
Splander an Howl
Splander an Loor
Golewder an Ster ha'n Gammneves
Revethow Natur

Chaptra 44
Enor dh'agan Hendasow
Enok
Noy
Abraham
Ysak ha Yakob

Chaptra 45
Moyses
Aron
Finehas

Chaptra 46
Yoshua ha Kaleb
An Vreusysi
Samuel

Chaptra 47
Nathan
Davydh
Solomon
Rehoboam ha Yeroboam

Chaptra 48
Elias
Elisha
Hezekia
Ysay

Chaptra 49
Yosia
Profosi ha Tus Erel
Gwel war dhe Lergh

Chaptra 50
Simon Mab Onias
Bennath
Pennlavar

Chaptra 51
Pysadow Yesus Mab Siragh
Gwersow Ebrow
Bardhonek war Furneth

Raglavar gans Mab Wynn an Awtour

Taklow pals ha bras re beu delivrys dhyn der an lagha ha'n brofosi ha'n re erel neb a's holyas; rag henna ni a dal gormel Israel rag dyskans ha furneth. Hag a-ban yw res dhe'n re a red kavos konvedhes, res yw ynwedh dhe'n re a gar dyskans bos heweres orth an re usi trigys yn broyow erel, dre gewsel ha dre skrifa.

Ytho ow thas gwynn Yesus, wosa kowal omri dhe redyans an lagha ha'n brofosi ha lyvrow erel agan tasow, ha wosa kavos meur a skians ynna, ev ynwedh o hembrenkys dhe skrifa neppyth a-dro dhe dhyskans ha furneth, rag may hwrella an re a gar dyski, owth aswon an taklow ma ynwedh, spedya hwath moy ow pewa herwydh an lagha.

Yniys owgh hwi, rag henna, dhe redya an lyver ma gans bodh da ha gans attendyans, ha dhe vos hel pan wryllyn ni, yn spit dhe ober diwysyk yn treylyans, fyllel derivas neppyth yn perfydh. Rag an pyth hag a veu derivys y'n dalleth yn Ebrow, nyns yw dhodho poran an keth styr wosa treylyans yn yeth aral. Nyns yw boghes an dyffrans y'n ober ma yn unsel, mes hwath y'n Lagha y honan, ha'n Brofosi, ha'n lyvrow erel, dhyworth an pyth a veu leverys yn aga yeth aga honan.

Pan dheuth vy dhe Ejyp y'n etegves bledhen warn ugens a reyn Ewergetes ha triga ena neb termyn, my a gavas chons a vyns a dhyskans. Res o dhymm porres, dell heveli, spena diwysygneth ha lavur ow treylya an lyver ma. Y'n spys na, my a gollas meur a gosk ha dri meur a skentoleth rag kowlwul ha dyllo an lyver rag an re a drig yn broyow erel, ha neb a vynn pursewya dyskans, neb yw parys, herwydh aga us, dhe vewa herwydh an lagha.

Gormola Furneth

1 Pub furneth oll a dheu a-dhyworth an Arlodh,
ha ganso yma bys vykken.

2 Tewes an mor, banaghow an glaw,
ha dedhyow a drank heb worfen, piw a yll aga nivera?
3 Ughelder nev ha les an norvys,
ha'n islonk ha furneth – piw a yll aga helerghi?
4 Kyns puptra y feu furneth kreatys,
ha konvedhes dooth a drank heb worfen.
5 Ger Duw y'n ughelder yw fenten furneth;
ha'y fordhow yw gorhemynnow bythkwethek.
6 Gwreydhen furneth – dhe biw re beu hi diskudhys?
Hy devisys skentel – piw a's gor?
7 Dhe biw re beu godhvos furneth diskwedhys,
ha piw re gonvedhas hy frevyans meur?[a]
8 Yma onan yw fur, ha dhe vos ownys yn feur,
owth esedha war y se.
9 An Arlodh y honan a's kreatyas,
ev a's gwelas ha'y musura,
ha'y diveri war y oberow oll.
10 Dhe oll kig yma kevren anedhi, herwydh y ro,
hag ev a's ros yn hel dhe'n re a'n kar.

Own an Arlodh Yw Gwir Furneth

11 Own an Arlodh a dhre enor ha gooth,
ha heudhder ha kurun a lowena.
12 Own an Arlodh a lowenha an golon,
ha ri joy ha lowena, ha bewnans hir.
13 Neb a berth own a'n Arlodh, da vydh y rann y'n diwedh;
hag yn jydh y vernans ev a vydh benyges.
14 Own an Arlodh yw an dalleth a furneth:
ha war-barth gans an re len hi a veu kreatys y'n dorr.

---

a 1:7 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

15 Hi a settyas hy neyth yn-mysk tus, selven bythkwethek,
ha hi a vydh len dha'ga has.
16 Own a'n Arlodh yw lanwes a furneth,
ha hi a's medhow gans hy frut.
17 Hi a lenow aga chi oll gans taklow plegadow,
ha'ga gwithvaow gans hy askor.
18 Own a'n Arlodh yw kurun furneth,
ow kul dhe gres ha yeghes perfydh bleujyowa.
19 Ev a's gwelas ha'y nivera,
hag ev a dhiveris skentoleth ha godhvos a
gonvedhes avel glaw,
hag ughelhe glori an re a wra hy synsi fast.
20 Own an Arlodh yw an wreydhen a furneth,
ha'y skorr yw bewnans hir.
21 Own an Arlodh a jass peghosow dhe-ves;
hag y'n tyller mayth usi, ev a dreyl sorr dhe-ves.[a]

22 Ny yll sorr anewn bos justifiys,
rag sorr den a boos an vantol dh'y dhiswrians.
23 Den leun a berthyans a bes kosel bys y'n pols ewn,
hag a-wosa joy a dardh yn-mes dhodho.
24 Ev a gudh y eryow bys y'n pols ewn,
ha gweusyow tus pals a dheriv a-dro dh'y skians da.

25 Y'n tresorvaow a furneth yma lavarow fur,
mes own a Dhuw yw pyth kasadow dhe beghador.
26 Mar hwensydh furneth, gwith an gorhemynnow,
ha'n Arlodh a's re dhis yn hel.
27 Own an Arlodh yw furneth ha dyskybleth,
hag ev a gyv delit yn lelder hag uvelder.

---

a 1:21 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

28 Na vydh diwostydh dhe own an Arlodh,
na dos nes dhodho gans kolon dhewblek.
29 Na vydh falswas yn golok tus,
ha golya dha dhiwweus.
30 Na ughelha dha honan, rag own ty dhe omdhisevel
hag yndella dri disenor warnas dha honan.
An Arlodh a dhiskudh dha gevrinyow
ha'th tewlel dhe'n dor yn kres an kuntelles,
drefen na dheuthys yn own an Arlodh,
ha dha golon o leun a doll.

Lender dhe Dhuw

2 Ow flogh, mar teudh nes dhe servya an Arlodh,
pareus dha enev dhe vos temptys.
2 Gwra dhe'th kolon bos ewn, ha bos fyrv,
ha na vydh fysk yn termyn ahwer.
3 Glen orto ha na gilden,
may fi ynkressys yn diwedh dha vewnans.
4 Degemmer py pynag a vo dres warnas,
ha godhav gans perthyans pan vi dres dhe uvelder.
5 Rag owr yw prevys y'n tan,
ha tus plegadow y'n forn a uvelheans.
6 Trest ynno, hag ev a'th weres,
gwra dhe'th fordhow bos ewn, ha trest ynno.

7 Hwi neb a berth own a'n Arlodh, gortewgh y verci;
na dreylyewgh dhe denewen, ma na gotthowgh.
8 Hwi neb a berth own a'n Arlodh, trestyewgh ynno,
ha ny fyll agas gober.
9 Hwi neb a berth own a'n Arlodh, gwaytyewgh pythow
da,
ha joy heb worfen ha merci.

10 Preder a'n henedhow koth ha gwel:
piw eus neb a drestyas y'n Arlodh ha bos gorrys dhe vismer?
Po piw eus neb a dhuryas yn own anodho ha bos forsakys?
Po piw eus neb a elwis orto ha bos dispresys?
11 Rag an Arlodh yw leun a druedh ha merci,
ev a av peghosow ha selwel yn termyn trobel.

12 Go i, kolonnow ownek ha diwleuv ydhil,
ha'n peghador neb a gerdh yn diw fordh!
13 Go hi, an golon wann, rag nyns eus trest dhedhi!
Rag henna ny vydh hi goskeusys.
14 Go hwi, neb re gollas agas perthyans!
Pandr'a wrewgh pan wra an Arlodh agas kessydhya?

15 An re a berth own a'n Arlodh, ny dhisobayons y eryow,
ha'n re a'n kar a syns y fordhow.
16 An re a berth own a'n Arlodh a hwila gul y vodh,
ha'n re a'n kar a vydh lenwys a'n lagha.
17 An re a berth own a'n Arlodh a dharbar aga holonnow,
hag i a omuvelha a-dheragdho.
18 Gesewgh ni dhe godha yn diwla an Arlodh,
a-der yn diwla tus;
rag kepar dell yw y veuredh,
yndella ynwedh yw y verci.

Dever Fleghes

3 Goslowewgh orthiv, agas tas, A fleghes,
ha gul yndella, may fedhowgh gwithys yn sawder.
2 Rag an Arlodh re enoras tas a-ugh fleghes,
hag ev re fastyas reyth an vamm a-ugh hy mebyon.

3 Piw pynag a enorro y das a wra dehwelyans a
beghosow,
4 ha piw pynag a enorro y vamm
yw kepar hag onan a guntel tresor yn y withva.
5 Piw pynag a enorro y das a'n jevydh joy yn y fleghes
y honan,
ha pan bys ev, klewys vydh.
6 Piw pynag a enorro y das a'n jevydh bewnans hir,
ha piw pynag a obayo an Arlodh a re powes dh'y
vamm.
7 Ev a serv y gerens avel mestrysi.
8 Enor dha das gans ger ha gwrians,
may teffo warnas bennath dhyworto.
9 Rag bennath tas a grevha gwreydh[a] an fleghes,
mes molleth mamm a dhiwreydh an plans yowynk.[b]
10 Na ro glori dhis dha honan dre dhisenora dha das,
rag nyns yw disenor dhe'th tas enor dhiso jy.
11 Rag y teu glori den der enora y das,
ha mewl yw mar ny wra fleghes enora aga mamm.

12 A flogh, gweres dha das[c] yn y henys,
ha na wra grev dhodho der y vewnans oll;
13 hwath mar fyll y vrys, diskwa perthyans;
na wra y dhispresya rag ty dhe vos yn oll dha nerth.
14 Rag ny vydh ankevys kuvder dhe das,
hag erbynn dha beghosow hemma a vydh rag dha
les;

---

a 3:9 *gwreydh:* Ow sewya an Ebrow. Greka *chiow.*

b 3:9 *an plans yowynk:* Ow sewya an Ebrow. Greka *fondyansow.*

c 3:12 *gweres dha das:* Po war-lergh an tekst ebrow *bydh fyrv owth enora dha das.*

15 Yn jydh dha alar, hemma a vydh kovhes dhe'th favour;
kepar ha rew yn termyn kewer deg, dha beghosow
a deudh dhe-ves.

16 Piw pynag a forsakkyo y das yw kepar ha blasfemer,
ha piw pynag a sorro y vamm yw miligys gans an
Arlodh.

Uvelder

17 Ow mab, gwra dha oberennow yn klorder;
ena ty a vydh kerys gans tus yw plegadow dhe'n
Arlodh.

18 Dhe voy yth os ta meur, dhe voy yth yw res dhis
omuvelhe;
yndella ty a gyv gras a-dherag an Arlodh.

19 Meur a dus yw ughel ha gerys-da:
mes diskudhys yw kevrinyow dhe'n re glor.

20 Rag meur yw nerth an Arlodh;
gordhys yw ev gans an re uvel.

21 Na hwila an pyth yw re gales ragos,
ha na hwither an pyth yw dres dha allos.

22 Preder a'n taklow re beu gorhemynnys dhis,
rag nyns eus edhom dhis a'n taklow yw kudhys.

23 Na vell gans materyow yw dres dha allos,
rag materow yw re veur rag konvedhes tus re beu
diskwedhys dhis.

24 Rag aga breus skav re hembronkas meur a dus mes
a'n fordh,
ha tybyansow kamm re wrug dh'aga howsesyow
slynkya.

25 Heb dewlagas, yth os ta heb golow;
heb godhvos nyns eus furneth.

26 Kolon worth a vydh plagys y'n diwedh,
ha piw pynag a garro peryl a verow dredho.

27 Kolon worth a vydh beghys gans troblys,
ha'n peghador a grug peghes war beghes.
28 Nyns eus yaghheans dhe alar an den gothus,
rag bos plans a dhroktra gwreydhys ynno.
29 Brys an den pollek a breder a barabolen,
ha skovarn goslowyas yw hwans an den fur.

Alusen rag an Voghosogyon

30 Dowr a dhifudh tan ow flammya:
hag alusen a wra prenedh rag peghes.
31 Piw pynag a attallo tornow da a breder a-dro dhe'n termyn a dheu,
ha pan godh, ev a gyv skoodhyans.

Deverow troha'n Edhomogyon

4 Ow flogh, na gemmer pygans an boghosek a-dhyworto,
ha na wra dhe lagasow edhommek gortos.
2 Na wra grev dhe enev nownek,
ha na sorr gour yn y ahwer.
3 Na geworr moy dhe droblow kolon serrys,
ha na dhelat dha ro dhe'n edhommek.
4 Na dhenagh pysador yn ahwer,
ha na dreyl dha fas dhyworth an boghosek.
5 Na dreyl dha lagas dhyworth an den edhommek,
ha na ro dhe dhen vyth skila rag dha vollethi;
6 rag mar kwra ev dha mollethi yn hwerowder y enev,
y Greador a glew y bysadow.

7 Gwra dhiso bos kerys y'n kuntelles;
ynklin dha benn dhe dhen meur.
8 Treyl dha skovarn war-tu ha'n boghosek,
ha gorthebi dhodho gansgeryow kres ha gans klorder.

9 Delirv ev neb yw tebeldhyghtys dhyworth leuv an
tebeldhyghtyer;
ha na vydh gwann dha spyrys ha ty ow ri breus.
10 Bydh avel tas dhe omdhivasow,
hag yn le gour dh'aga mamm;
ena ty a vydh kepar ha mab a'n Ughella,
hag ev a'th kar moy es dell wra dha vamm.

Gobrow Furneth

11 Furneth a ughelha hy mebyon,
ha ri gweres dhe'n re a's hwila.
12 Piw pynag a's karro, ev a gar bewnans,
ha seul a's hwila myttin a-varr a vydh lenwys a joy.
13 Piw pynag a's synso fast a erit glori,
ha'n Arlodh a venyk an tyller mayth enter hi ynno.
14 Seul a's serv, a venyster dhe'n Sans;
an Arlodh a gar an re a wra hy hara.
15 Neb yw gostydh dhedhi a vreus an kenedhlow,
ha neb a wra vri anedhi a drig yn sawder.
16 Mara'n jeves fydhyans ynni, ev a's erit;
ha'y henedh a vydh orth hy fewa.
17 Y'n dalleth hi a gerdh ganso war fordhow gwius,
hi a dhre own ha kilgieth warnodho,
ha hi a'n torment dre hy dyskybleth
bys pan allo hi trestya y enev,
ha hi a'n prev dre hy ordenansow.
18 Ena, hi a dheu poran dhodho arta ha'y lowenhe,
ha diskwedhes hy hevrinyow dhodho.
19 Mars a ev yn sowdhan, hi a'n forsak,
ha'y dhaskor dh'y derros.

20 Hwither an prys ewn, ha bydh war a dhrog;
ha na dhro bismer warnas dha honan.

21 Rag yma bismer a dhre peghes,
hag yma bismer yw glori ha gras.
22 Na dhiskwa ragvreus dhe'th pystik dha honan,
na revrons, dhe'th terros.
23 Na omwith dhyworth kewsel pan vydh edhom,
ha na gudh dha furneth.
24 Rag furneth yw aswonys dre lavar,
ha dyskans dre eryow an taves.
25 Nevra na gows erbynn an gwir,
mes gwra vri a dha dhiskians.
26 Na vydh methek a avowa dha beghosow,
ha na hwila striv erbynn fros avon.
27 Na vydh sojet dhe fol,
na diskwedhes ragvreus a-barth rewler.
28 Striv bys yn ankow rag an gwiryonedh,
ha'n Arlodh Duw a omladh ragos.

29 Na vydh dibreder y'th lavar,
na syger na logh y'th wriansow.
30 Na vydh kepar ha lew yn dha ji,
na lordya war dha wesyon.
31 Na vedhes dha leuv ystynnys dhe gemeres,
mes kildennys orth attyli.

Gwarnyans a-dro dhe Bedhekter

5 Na ro dha vrys war dha rychys,
na leverel, 'Yma lowr dhymm.'
2 Na hol dha vodh na dha nerth,
ow kerdhes herwydh hwansow dha golon.
3 Na lever, 'Piw a'n jevydh gallos dresov?'
rag yn sur an Arlodh a'th kessydh.
4 Na lever, 'My a beghas, ha pandr'a hwarva dhymm?'
rag an Arlodh yw lent dhe serri.

5 Na vydh mar sur a brenedh
may keworrydh peghes dhe beghes.
6 Na lever, ‘Meur yw y verci,
ev a av dhymm ow feghosow pals,’
rag yma merci ha sorr ganso,
ha’y sorr a boos war beghadoryon.
7 Na dhelat treylya dhe’n Arlodh,
na hockya a dhydh dhe dhydh;
rag a-dhesempis sorr an Arlodh a yn-mes,
hag y’n termyn a gessydhyans yth edh dhe goll.
8 Na greg war rychys kevys gans droktra,
rag ny wra ev dha weres yn jydh an terros.

9 Na wynsell gans pub gwyns,
ha na hol pub fordh:
yndella y hwra an peghador dewblek y daves.
10 Bydh fyrv y’th konvedhes,
ha gas dhe’th lavar bos kesson.
11 Bydh snell dhe glewes,
ha bydh avisys kyns gorthebi.
12 Mars eus konvedhes dhis, gorthyp dhe’th kentrevek;
mes mar nyns eus, gorr dha leuv war dha anow.
13 Glori ha disenor a dheu dre gewsel,
ha taves den a wra dhodho kodha.
14 Na vydh gelwys sklandrer,
ha na gontrewayt gans dha daves,
rag bismer a dheu dhe’n lader,
ha dampnacyon sevur dhe’n re dewblek aga thaves.
15 Yn materow meur ha byghan, na bydh heb godhvos.

6 Na dheus ha bos eskar yn le kar;
rag drog hanow a dhre bismer ha mewl;
yndella yth yw gans an peghador dewblek y daves.

[2] Na ughelha dha honan dre gussul dha enev,
ma na vo dha enev terrys dhe demmyn kepar ha gans tarow.
[3] Ty a dhevor dha dhelyow ha distrui dha frut,
ha ty a vydh gesys kepar ha gwedhen wedhrys.
[4] Drog enev a dhistru neb a'n kyv,
ha gul dhodho bos skorn y eskerens.

[5] Lev hegar a gress kowetha,
ha taves grassyes a gress kortesis.
[6] Bedhens lies an re yw yn kres genes,
mes bedhes dha gussulyoryon onan yn-mysk mil.
[7] Pan waynydh kar, gwayn ev dre brov,
ha na drest ynno re skav.
[8] Rag yma kar neb yw yndella herwydh y les y honan,
mes na sev genes yn jydh dha drobel.
[9] Hag yma kar neb a dreyl yn eskar,
ha'th shamya, ow dyllo kedrynn yn poblek.
[10] Hag yma kar neb yw koweth orth an voos,
mes na sev genes yn jydh dha drobel.
[11] Yn sewena, ev a omwra par dhis,
ha bos hardh gans dha wesyon;
[12] mes mars os ta uvelhes ev a dreyl er dha bynn,
hag omgudha dhyworthis.
[13] Bydh diberthys dhyworth dha eskerens,
ha bydh war a'th kowetha.

[14] Koweth lel yw skovva grev:
seul re'n kavas, re gavas tresor.
[15] Nyns yw tra vyth mar dhrudh avel koweth lel,
ha ny yll mantol vyth musura y dhader.
[16] Koweth lel yw eli bewnans,
ha'n re a berth own a'n Arlodh a'n trov.

17 Neb a berth own a'n Arlodh a gevarwodh y gerensa
yn ewn,
rag kepar dell yw ev, yndella yth yw y gentrevek
ynwedh.

Benathow Furneth

18 Ow mab, a-dhia'th yowynkneth, dewis dyskans,
ha bys pan vedhydh koth ty a gyv furneth.

19 Deus dhedhi kepar hag onan a ar ha hasa,
ha gortos hy threvas dha.

Rag yn hy servis ty a lavur pols byghan,
ha hware ty a dheber hy askor.

20 Hi a hevel bos pur anhwek dhe'n re heb dyskybleth,
ha ny wra den heb kolon gortos gensi.

21 Kepar ha men rag previ, hi a boos warnodho yn krev,
ha ny dhelat orth hy thewlel a-dhyworto.

22 Rag furneth yw kepar ha'y hanow,
ha nyns yw hi hewel dhe lies.

23 Goslow, ow flogh, ha degemmer ow ervirans,
ha na skorn ow hussul.

24 Gorr dha dreys yn hy hargharow,
ha'th konna yn hy hollar.

25 Gorr dha skoodh yn-danni ha'y don,
ha na vrogh yn-dann hy hadonyow.

26 Deus dhedhi gans dha enev oll,
ha gwith hy fordhow gans oll dha nerth.

27 Hwither ha hwila, ha hi a vydh aswonys dhis,
ha pan settydh dalghen ynni, na wra hy livra.

28 Rag y'n diwedh ty a gyv an powes a re hi,
ha hi a vydh treylys dhe lowena ragos.

29 Ena, hy hargharow a dheu ha bos skovva grev ragos,
ha'y holmow a vydh pows splann.

30 Hy yew yw afinans owrek,
ha'y holmow yw korden las.
31 Ty a's gwisk avel dillas gloryus,
ha'y gwiska kepar ha kurun a lowena.

32 Mar mynnydh, ow flogh, ty a vydh dyskyblys,
ha mar omredh, ty a dheu ha bos dooth.
33 Mar kerydh goslowes, ty a gyv godhvos,
ha mar plegydh dha skovarn ty a dheu ha bos fur.
34 Sav yn kuntelles an henavogyon.
Piw yw fur? Glen orto.
35 Bydh parys dhe woslowes orth pub kows duwek,
ha na as dhe henlavarow fur diank dhyworthis.
36 Mar kwelydh den pollek, ke dh'y weles a-varr,
gas dhe'th troos esknias y dreudhow.
37 Preder a ordenansow an Arlodh,
hag ombreder pupprys a'y worhemynnow.
Ev a fast dha golon,
ha'th hwans a furneth a vydh grontys dhis.

Kussul Dhivers

7 Na wra drog, ha nevra ny dheu drog warnas.
2 Gorta a-ves dhyworth anewnder, hag ev a dreyl dhyworthis.
3 Ow mab, na has war an fynglow a anewnder,
poken ny wredh mysi trevas seythplek.

4 Na hwila dhyworth an Arlodh soodh ughel,
na esedh a enor dhyworth an myghtern.
5 Na justifi dha honan a-dherag an Arlodh,
na dhiskwedhes dha furneth a-dherag an myghtern.
6 Na hwila bos breusyas,
rag own dha vos heb gallos a denna dhe-ves anewnder,

rag own dha vos delenwys gans den gallosek,
hag yndella gorra namm war dha ewnder.
7 Na wra pegh erbynn kemeneth an bobel,
ha na sham dha honan yn poblek.

8 Na golm peghes dhe beghes diwweyth,
rag ny vedhydh heb kessydhyans rag onan.
9 Na lever, ‘Ev a vir orth ow rohow pals,
ha pan wrav offryn dhe Dhuw Ughella, ev a’n
kemmer.’
10 Na vydh gwann dha spyrys ha ty ow pysi,
ha na vydh logh ow ri alusenow.
11 Na wra ges a dhen neb yw hwerow y enev,
rag yma Onan neb a iselha hag ughelhe.
12 Na dhevis gow erbynn dha vroder,
ha na wra an keth tra dhe goweth.
13 Skon a leverel gow vyth,
rag ny dheu dader dhyworth gowleverel.
14 Na glapp yn kuntelles an henavogyon,
ha na dhaslavar y’th pysadow.

15 Na gas lavur skwithus,
na gweyth an bargen-tir, hag a veu kreatys gans an
Ughella.
16 Na niver dha honan yn-mysk routh an beghadoryon;
porth kov na wra sorr delatya.
17 Uvelha dha spyrys yn feur,
rag kessydhyans a’n re dhidhuw yw tan ha preves.

18 Na geschanj koweth rag budh,
na ewn broder rag an owr a Ofir.
19 Na fyll dhe gavos gwreg fur ha da,
rag bri hy gras yw dres owr.

[20] Na gammdhyght gwas neb a wra y ober yn lel,
na lavuryas arvethys neb a omri dh'y ober.
[21] Kares dha enev gwas pollek,
na skon a ri dhodho y rydhses.

[22] Eus chatel dhis? Gwra aga gwitha;
mars yns i budhadow ragos, gwith i.
[23] Eus fleghes dhis? Ro dhedha dyskybleth,
ha gwra dhedha bos gostydh a-dhia'ga yowynkneth.
[24] Eus myrghes dhis? Bydh prederus a-dro dhe jastita aga horf,
ha na dhiskwa fas re vedhel dhedha.
[25] Ro myrgh yn demedhyans; ty a vydh ow kowlwul oberen vras.
Mes ro hi dhe wour a'n jeves konvedhes.
[26] Eus genes gwreg yw plegadow dhis? Na wra hy thewlel yn-mes;
mes na drest dha honan dhe onan neb yw kasadow genes.

[27] Gans oll dha golon, enor dha das,
ha na ankov an glosow-dinythi godhevys gans dha vamm.
[28] Porth kov dha vos genys dredha,
ha pandr'a yllydh ri dhedha yw par dh'aga ro dhiso jy?

[29] Gans oll dha enev porth own a'n Arlodh,
hag enor y oferysi.
[30] Gans oll dha nerth kar dha Wrier,
ha na forsak y venystrys.
[31] Porth own a'n Arlodh, hag enor an oferyas,
ha ro dhodho y rann, dell yw gorhemynnys dhis:

an kynsa frut, an offryn kammweyth, ro an skodhow,
an sakrifis a sansheans, ha kynsa frut an taklow sans.

32 Ystyn dha leuv dhe'n boghosek,
may fo dha vennath kowlwrys.
33 Ro gans gras dhe oll an re vyw,
ha na skon gras dhyworth an re varow.
34 Na gilden dhyworth an re a ool,
mes kyn gans an re a gyn.
35 Na hok ow mos dhe vires den klav,
rag ty a vydh kerys rag gwriansow a'n par na.
36 Yn puptra a wredh, porth kov a dha dhiwedh,
hag ena nevra ny beghydh.

Dothter ha Skians Da

8 Na dhebat yn lymm gans den gallosek,
ma na gotthi yn y dhiwla.
2 Na omdhal gans den rych,
rag own bos y bythow moy ages dha bythow jy;
rag owr re dhistruis meur a dus,
ha kammdreylya kolonnow myghternedh.
3 Na dhadhel gans den tavosek,
na bernya keunys war y dan.

4 Na wra ges a dhen drog y vegyans,
ma na vo despitys dha hendasow.
5 Na geredh den neb eus ow treylya dhe-ves dhyworth peghes;
porth kov ni oll dhe vos kablus.[a]
6 Na dhispres den pan yw koth,
rag yma re ahanan ynwedh ow tos ha bos koth.
7 Na lowenha yn mernans den;
porth kov, res yw dhyn ni oll tremena.

a 8:5 *kablus:* Amendys, ow sewya an Ebrow.

8 Na skon kows tus fur,
mes omro dh'aga henlavarow;
rag dhyworta ty a wayn dyskans
ha dyski fatel servir brasyon.
9 Na fyll dhe attendya kows an henavogyon,
rag i a dhyskas dhyworth aga thasow,
ha dhyworta ty a wayn konvedhes
ha dyski fatel worthebir pan vo res.

10 Na worr tan yn regydh peghador,
ma na vo leskys yn flammow aga than.
11 Na sev ha mos dhe-ves dhyworth polat tont,
ma na wrowettho yn kontrewaytyans erbynn dha eryow.
12 Na prest dhe dhen yw kreffa agesos;
mes mar kwredh presta neppyth, bydh avel onan neb re'n kollas.
13 Na re gostel dres dha bygans,
mes mar redh gostel, bydh parys dhe vos an taler.
14 Na dhalleth ken erbynn breusyas,
rag yn revrons dh'y savla i a re an vreus.
15 Na draval yn hyns gans polat diswar,
ma na vo ev beghus dhis;
rag ev a wra herwydh y vodh,
ha der y folneth ty a dhe goll ganso.
16 Na striv gans den tesek
ha na dremen der an gwylvos ganso;
rag nyns yw goos tra vyth yn y wolok,
hag yn le ma nag eus gweres yn ogas, ev a'th wysk dhe'n dor.
17 Na omgussul gans fol,
rag ny yll ev gwitha kevrin.

18 A-rag estren na wra tra vyth a dal bos gwithys privedh,
rag ny wodhes pandr'a wra ev disklosya.
19 Na dhiskudh dha golon dhe bub den oll,
ma na dewlli dha fortun teg dhe-ves.[a]

Kussul a-dro dhe Venenes

9 Na borth avi a wreg dha askra,
ha na dhysk dhedhi drog dhyskans dhe'th pystik dha honan.
2 Na ro dha honan dhe venyn,
may stankyo hi war dha nerth.
3 Na dheus nes dhe venyn lows,
ma na gotthi yn hy antylli.
4 Na vydh yn fenowgh gans kanores,
ma na vi maglennys yn hy hastys.
5 Na lagatt orth gwerghes,
rag own ty dhe drebuchya ha ty a dal pe pris priosoleth rygdhi.
6 Na ro dha enev dhe horys,
ma na gelli dha eretons;
7 na vir a-dro yn stretys an cita,
ha na wander a-dro yn hy rannow ynyal.
8 Treyl dha dhewlagas dhyworth benyn fethus,
ha na lagatt orth tekter gwreg gour aral;
meur a dus re beu ledys yn sowdhan gans tekter benyn,
ha dredho kerensa a dhew kepar ha tan.
9 Na esedh nevra gans gwreg gour aral,
na gevrenna gensi yn kevewi a win,
ma na dreyllyo dha golon a-denewen dhedhi,
hag y'th spyrys ty a slynk dhe dhistruyans.

---

a 8:19 *ma na dewlli dha fortun teg dhe-ves:* Ow sewya an Ebrow. Greka *ma na attallo favour dhis.*

Dewis Kowetha

10 Na forsak kar koth,
rag ny yll onan nowydh bos par dhodho.
Kar nowydh yw kepar ha gwin nowydh;
pan vydh adhves ty a'n yv gans plesour.

11 Na borth avi orth sewena peghador,
rag ny wodhes fatel vydh y dhiwedh.
12 Na gemmer delit yn pythow a bles an re dhidhuw;
porth kov na vedhons kevys ankablus bys y'n bedh.

13 Gorta yn pellder dhyworth den ha dhodho gallos dhe ladha,
ha ny vedhydh prederus drefen own a vernans.
Mes mar teudh nes dhodho, na wra treuspas,
ma na lattro ev dha vewnans.
Godhvydh yth esos ow kerdhes yn-mysk antylli,
ha dha vos ow mos a-dro war fosow an cita.

14 Gwella gylli, hwila aswon dha gentrevogyon,
hag omgussul gans an re fur.
15 Bedhes dha resnans gans tus a gonvedhes,
ha bedhes dha dhadhel a-dro dhe lagha an Ughella.
16 Bedhes gwer wiryon dha gowetha orth kinnyow,
ha bedhes dha vost yn own an Arlodh.

17 Oberen yw gormelys rag sleyneth an greftoryon,
yndella hembrenkyas pobel yw prevys fur der y eryow.
18 Gour tavosek yw ownys yn y cita,
ha'n den yw diswar yn lavar a vydh kesys.

10 Rewler fur a dhysk y bobel,
ha rewl den a gonvedhes yw ordenys yn ta.

2 Kepar ha rewler an bobel, yndella yw y sodhogyon;
ha kepar ha ledyer an cita, yndella yw oll hy anedhysi.
3 Myghtern heb dyskybleth a dhistru y bobel,
mes cita a dyv dre gonvedhes hy rewlysi.
4 Yma governans an norvys yn diwla an Arlodh,
ha warnodho ev a dhrehav nebonan ‘vas rag an termyn.
5 Yma sewena gour yn diwla an Arlodh,
hag ev a sett y enor war fas skriba an lagha.

An Peghes a Wooth

6 Na vydh serrys orth dha gentrevek rag pub pystik,
ha na wra tra vyth dre weythresow a donteth.
7 Gooth yw kasadow a-rag an Arlodh hag a-rag tus,
ha kammhynseth yw divlas gans an dhew.
8 Myghternses a dremen dhyworth kenedhel dhe genedhel
drefen kammhynseth ha gooth ha kevoth.[a]
9 Fatel yll den a dhoust ha lusu bos gothus?
Rag hwath yn termyn bewnans y golodhyon a beder.
10 Kleves hir a ankomber an medhek;
myghtern an jydh hedhyw a verow a-vorow.
11 Rag pan wra den merwel
ev a erit kramviles, ha godhviles, ha preves.
12 Dalleth gooth den yw omdenna dhyworth an Arlodh;
pan forsak an golon hy Gwrier.
13 Rag dalleth gooth yw peghes,
ha neb a len orto a dhinew taklow kasadow avel glaw.

---

a 10:8 War-lergh re a’n dornskrifow yma omma *Nyns eus tra vyth gweth es den a gar mona, rag den a’n par na a ombrof rag gwerth.*

Rag henna an Arlodh re dhros warnedha galarow
dres eghen,
ha'ga distrui yn tien.
14 An Arlodh re dewlis dhe'n dor tronys rewlysi,
hag ev re wrug dhe'n re uvel esedha yn aga le.
15 An Arlodh re dennas yn-bann gwreydh an kenedhlow,
hag ev re blansas an re isel yn aga le.
16 An Arlodh re dhomhwelis tiryow an kenedhlow,
hag ev re's distruis bys yn selyow an norvys.
17 Ev re dennas re anedha dhe-ves ha'ga distrui,
hag ev re dhefendyas kov anedha dhyworth an
norvys.
18 Ny veu gooth kreatys rag tus,
na sorr fers rag an re genys a venenes.

Tus Yw Wordhi dhe Gavos Enor

19 Py agh yw wordhi dhe gavos enor?
Agh mab den.
Py agh yw wordhi dhe gavos enor?
An re a berth own a'n Arlodh.
Py agh yw anwiw dhe gavos enor?
Agh mab den.
Py agh yw anwiw dha gavos enor?
An re a gammdremen erbynn an gorhemynnow.
20 Yn-mysk breder aga hembrenkyas yw wordhi dhe
gavos enor,
ha'n re a berth own a'n Arlodh yw wordhi dhe
gavos enor a-dheragdho.
21 Own an Arlodh yw dalleth kemeradewder;
mes gorthter ha balghder yw dalleth skonyans.[a]
22 An den rych, an den kevothek ha'n den boghosek –
aga bostyans yw own an Arlodh.

---

a 10:21 Nyns usi an wers ma yn brassa rann an dornskrifow.

23 Nyns yw ewn dispresya den boghosek ha pollek,
na nyns yw gwiw enora gour a beghes.
24 An ughelor, ha'n breusyas, ha'n rewler a vydh enorys,
mes nyns yw onan anedha brassa es den a berth
own a'n Arlodh.
25 Tus rydh a serv gwas fur,
ha ny wra den a gonvedhes krodhvolas.

26 Na wra displetyans a'th furneth pan wredh dha ober,
ha na vost yn termyn may fo esow dhis.
27 Gwell yw an den neb a ober ha dhodho palster a buptra,
ages den a gerdh a-dro ow bostya, mes ow fyllel a
vara.

28 Ow mab, gordh dha honan gans klorder,
ha ro dhiso jy enor herwydh dha vri.
29 Piw a justifi an den a begh er y bynn y honan?
Ha piw a enor an den a dhisenor y vewnans y honan?
30 Enorys yw den boghosek rag y wodhvos,
hag enorys yw den rych rag y gevoth.
31 Den enorys yn boghosogneth – kemmys moy yn
kevoth!
Ha den disenorys yn kevoth – kemmys moy yn
boghosogneth!

Semlansow a Doll[a]

11 Furneth den uvel a dhrehav y benn,
ha gul dhodho esedha yn-mysk an vrasyon.
2 Na wormel gour rag y fisment da,
ha na gas den rag y semlans.
3 Byghan yw gwenenen yn-mysk kreaturs a neyj,
mes hy askor yw an gwella a daklow hweg.

---

a 11:1 titel *a Doll:* Dhyworth *tolla.*

[4] Na vost a-dro dhe wiska dillas teg,
ha na ughelha dha honan y'n jydh mayth os enorys;
rag gweythresow an Arlodh yw barthusek,
ha'y weythresow yw kudhys dhyworth tus.
[5] Re beu res dhe lies myghtern esedha war an leur,
mes onan nag o tybys anodho re wiskas diadem.
[6] Meur a rewlysi re beu disenorys yn feur,
ha tus vryntin re beu daskorrys yn diwla tus erel.

[7] Na arvreus kyns ty dhe hwithra;
yn kynsa preder, hag ena reprev.
[8] Na worthyp kyns ty dhe glewes,
ha na wodor den hag ev ow kewsel.
[9] Na dhadhel a-dro dhe vater na'th teur anodho,
ha na esedh gans peghadoryon hag i ow preusi ken.

[10] Ow mab, na omgemmer negysyow pals;
mar kwre'ta aga kressya ny vedhydh divlam.
Mars edh yn-rag ny yllydh passya,
hag ow fia dhe'n fo ny dhienkydh.
[11] Yma den a lavur, hag a striv hag a fisten,
mes kemmys moy y esow.
[12] Yma den aral yw lent ha dhodho edhom a weres,
neb a fyll a nerth hag yw pur voghosek,
mes dewlagas an Arlodh a'n hwila dh'y les;
ev a'n drehav yn-mes a'y dyller isel
[13] ha drehevel y benn;
ha lies a's teva marth anodho.

[14] Taklow da ha drog, bewnans hag ankow,
boghosogneth ha rychys, a dheu dhyworth an Arlodh.

15 Furneth, skians ha konvedhes a'n lagha a dheu
dhyworth an Arlodh;
kerensa ha'n fordh a oberow da a dheu dhyworto.
16 Toll ha tewlder a veu kreatys war-barth gans
peghadoryon:
ha drog a gothha gans an re yw balgh anodho.[a]
17 Ro an Arlodh a dhur rag an re yw dhuwek,
ha'y favour a dhre sewena bys vykken.
18 Yma den yw rych der y dhiwysygneth ha'y grefni,
ha hemm yw an gober res dhodho:
19 pan lever ev, 'My re gavas powes,
ha lemmyn my a dheber a'm taklow da!'
ny wor ev pygemmys termyn a dremen
kyns ev dh'aga gasa dhe dus erel, ha merwel.

20 Sav y'th kevambos ha'y attendya,
ha kothha y'th ober.
21 Na borth marth orth gweythresow peghador,
mes trest y'n Arlodh ha bes gans dha hwel,
rag es yw yn golok an Arlodh
gul den boghosek rych, snell ha distowgh.
22 Bennath an Arlodh yw gober an den duwek,
hag yn unn pols byghan Duw a wra dh'y vennath
bleujyowa.
23 Na lavar, 'Pandra eus edhom dhymm anodho,
ha pana sewena a vydh dhymm yn termyn a dheu?'
24 Na lavar, 'Yma lowr dhymm,
ha pana dra a yll hwarvos dhymm yn termyn a dheu?'
25 Y'n jydh a sewena, ankevys yw droglam,
hag yn jydh a dhroglam, nyns yw sewena kovhes.

---

a 11:16 Nyns eus gwersow 15 ha 16 yn re a dhornskrifow an Septuagint; ymons y'n Ebrow.

[26] Rag es yw yn golok an Arlodh yn jydh mernans
gobra den herwydh y fara.
[27] Anken unn our a wra dhe dhen ankevi delit,
hag yn diwedh bewnans den y fydh y weythresow
diskudhys.
[28] Na alw den vyth lowen kyns ev dhe verwel;
aswonys vydh gour der y fleghes.

[29] Na dhoro pub den a-berth y'th chi,
rag pals yw antylli an toller.[a]
[30] Kepar ha grugyar-dhynya yn kowel, yndella yw brys
den gothus,
ha kepar hag aspier ev a attend dha godhva;
[31] rag ev a gontrewayt, ow treylya dader dhe dhrog,
ha dhe weythresow wordhi ev a re blam.
[32] Dhyworth gwryghonen a dan y teu regydh pals,
ha peghador a gontrewayt rag skollya goos.
[33] Bydh war a sherewa, rag ev a dhevis drog,
ma na rollo ev dhis namm a dhur.
[34] Degemmer estren a-berth y'th chi, hag ev a'th
tistemper gans trobel,
hag ev a'th estrenha dhyworth dha deylu dha
honan.

12 Mar kwredh gweythres da, godhvydh dhe biw y'n
gwredh,
ha tus a wor gras dhis rag dha weythresow da.
[2] Gwra dader dhe dhen duwek ha ty a vydh attylys –
ha kyn na vo henna ganso ev, yn sur y fydh gans
an Ughella.
[3] Ny dheu dader vyth dhe'n den a bes yn droktra,
na dhe'n den na re alusenow.

---

a 11:29 *toller:* Neb a wra tolla.

[4] Ro dhe'n den duwek, mes na weres an peghador.
[5] Gwra dader dhe dhen uvel, mes na ro dhe dhen didhuw;
lest e rag kavos y vara, ha na'n ro dhodho,
rag own ev dhe'th fetha ganso;
rag ty a gemmer diwweyth kemmys ha'n droktra
avel talas rag oll an dader a wredh dhodho.
[6] Rag an Ughella y honan a gas peghadoryon
hag ev a dal dial war dus dhidhuw.
[7] Ro dhe'n den da, mes na weres an peghador.
[8] Ny vydh kar aswonys yn sewena,
ha ny vydh eskar kudhys yn droglam.
[9] Hegar yw eskerens gour pan yw sewen,
mes pan eus droglam warnodho, y tiberth y gar anodho hogen.
[10] Nevra na drest dhe'th eskar,
rag kepar dell wra kober gosseni, yndella yth yw y dhroktra.
[11] Kyn hwrello ev omuvelhe ha mos a-dro plegys dhe'n dor,
kemmer with, ha bydh war anodho.
Bydh dhodho kepar ha nebonan re wrug dhe wedermires splanna,
dhe surhe, na vydh gossenek yn tien.
[12] Na'n gorr dhe sevel rybos,
ma na'th tomhwello ha kemeres dha le;
na'n gorr dhe esedha dhe'th leuv dhyghow,
ma na assayo kemeres dha esedh,
ha wostiwedh ty a aswon gwiryonedh ow geryow,
ha bos gwenys gans an pyth a leveris vy.

[13] Piw a gemmer truedh a soner pan yw brethys gans sarf,
po a nebonan neb a dheu nes dhe wodhviles?

14 Yndella ny wra den vyth kemeres truedh a dhen a
goweth gans peghador,
ha neb a gemmer rann yn y beghosow.
15 Ev a worta genes pols,
mes mar fyll dha fortun, ny worta genes pella.
16 Eskar a gews yn hweg gans y dhiwweus,
mes yn y golon ev a dewl towl dhe'th tewlel yn pytt;
eskar a ool gans y dhewlagas,
mes mar kyv ev chons ny'n jevydh nevra lowr a'th
woos.
17 Mar teu droglam warnas, ty a'n gyv ena yn kynsa;
owth omwul dha weres, ev a wra dhe'th seudhel
trebuchya.
18 Ev a shack y benn, ha takya y dhiwla,
ha hwystra lower, ha chanjya semlans y fas.

Kussul a-dro dhe Gowethyans

13 Piw pynag a docchyo pyg a vydh defolys,
ha piw pynag a gowetthyo gans den gothus a vydh
kepar hag ev.
2 Na dhrehav poos yw dres dha nerth,
na kowethya gans den yw moy gallosek ha moy
rych agesos.
Fatel yll pott a bri kowethya gans kalter a horn?
An pott a wysk warnedhi, hag ev y honan a vydh
terrys.
3 Den rych a wra droktra, ha keworra bostyans;
den boghosek a wodhev drokoleth, ha res yw
dhodho keworra diharesow.
4 Mar kyllydh bos dhe les dhodho, den rych a wra
devnydh ahanas,
mes mars eus edhommow dhis, ev a'th forsak.
5 Mars eus pythow dhis, ev a drig genes;
ev a byll puptra eus genes, heb grev.

6 Pan eus edhom dhodho ahanas, ev a'th toll,[a]
ha minhwerthin warnas ha ri dhis govenek;
ev a gews dhis yn teg ha leverel, 'Pyth yw res dhis?'
7 Ev a'th sham der y voos ev,
bys pan y'th wakha diwweyth po teyrgweyth,
ha gordhiwedh ev a wra ges ahanas.
Mara'th wel a-wosa, ev a'th forsak
ha shackya y benn orthis.

8 Kemmer with na vedhydh ledys yn sowdhan,
na iselhes y'th folneth.
9 Pan wra den kevothek dha elwel, bydh lent ow
korthebi,
hag ev a'th helow moy menowgh.
10 Na dheus re ogas, ma na vi skonys;
ha na sev re bell, ma na vi ankevys.
11 Na hwila kewsel ganso kepar ha'th par,
ha na drest yn y eryow pals;
rag ev a'th prev dre gows hir,
hag ev a'th hwither yn unn vinhwerthin.
12 Fell yw an den na with dha gevrinyow;
ny spar dha bystiga na'th prisonya.
13 Omwith, ha bydh pur war,
rag yth esos ow kerdhes a-dro yn peryl a godha.
14 Pan glewydh an taklow ma y'th kosk, difun!
Kar an Arlodh der oll dha vewnans,
ha gelwel warnodho rag dha selwyans.[b]

15 Pub kreatur a gar y hevelep,
ha pubonan y gentrevek;

---

a 13:6 *toll:* Dhyworth *tolla.*

b 13:14 Nyns usi gwers 14 kevys yn brassa rann an dornskrifow.

16 Pub kreatur a geskoweth herwydh y eghen,
ha gour a len orth y hevelep.
17 Pana gowethyans eus yntra bleydh hag on?
Yndella yth yw yntra peghador ha den duwek.
18 Pana gres eus ynter usvil ha ki?
Ha pana gres yntra den rych ha den boghosek?
19 Asenes y'n gwylvos yw preydh lewyon;
yn kepar maner an voghosogyon yw peurva rag an dus rych.
20 Uvelder yw pyth kasadow dhe'n den gothus;
yn kepar maner den boghosek yw pyth kasadow dhe dhen rych.

21 Pan drebuch den rych, skoodhys yw gans y gowetha;
mes pan godh den isel, y gowetha a'n herdh dhe-ves.
22 Pan drebuch den rych, yma dhodho lies gwereser;
mar kews geryow anwiw, i a'n askus.
Mar trebuch den uvel, i a'n keredh;
mar kews dothter, ny woslowir orto.
23 Pan gews den rych, peub a dew,
hag i a wormel y eryow dhe'n kommol.
Pan gews an boghosek, i a lever, 'Piw yw hemma?'
Ha mar trebuch, i a'n domhwel hwath moy.
24 Da yw rychys dhe neb yw heb pegh,
ha boghosogneth yw drog yn breus an re dhidhuw.

25 Kolon den a janj y fisment,
po rag dader po rag droktra.
26 Fisment jolif yw tokyn a golon lowen,
mes rag devisya parabolennow yma edhom a breder skwithus.

14 Gwynnvys an gour na slynkyas gans y dhiwweus
ha na veu gwenys gans pon y beghosow.

[2] Gwynnvys an den nag yw dampnys gans y golon y honan,
ha na gollas y wovenek.

Devnydhya Rychys gans Dothter

[3] Ny dhelledh rychys dhe wour pith,
ha dhe dhen kraf, py les yw pythow?

[4] Piw pynag a guntello dre gemeres dhyworto y honan, a guntel rag re erel,
ha re erel a vyw yn palster war y bythow.

[5] Mars yw den kraf dhodho y honan, dhe biw y fydh ev hel?
Ny gemmer plesour yn y bythow y honan.

[6] Nyns yw den vyth kraffa ages an den yw pith dhodho y honan,
ha hemm yw an kessydhyans rag y grefni.

[7] Mar kwra ev dader, dre wall y'n gwra,
ha gordhiwedh ev a dhiskudh y vilta.

[8] Drog yw an den ha dhodho lagas kraf;
ev a dreyl y fas dhe-ves heb aswon tus.

[9] Nyns yw lagas den kraf pes da gans y rann,
ha drog anewnder a wra dhe'n enev gwedhra.

[10] Lagas pith a skon bara,
hag yma fowt anodho war y voos.

[11] Ow mab, dyght dha honan yn ta, herwydh dha bygans,
ha ri offrynnow gwiw dhe'n Arlodh.

[12] Porth kov, na dhelat ankow;
ha ny veu diskwedhys dhis ordenans yfarn.

[13] Kyns merwel, gwra dader dhe gar;
ystyn dha leuv, ha ro dhodho kemmys dell ylli.

[14] Na skon dydh lowen dhiso jy dha honan;
ha na gyll dha rann a blesour.

15 A ny wredh gasa frut dha lavur dhe dhen aral,
ha'n pyth a gevsys gans gonis dhe vos rynnys dre dewlel prenn?
16 Ro, ha kemmer, ha didhan dha enev,
drefen na yllir gwaytyas plesour yn yfarn.
17 Oll kig a gothha avel dillasen,
rag bos an ordenans dhyworth henses, 'Ty a verow yn sur!'
18 Kepar ha delyow glas war wedhen dew
may kodh re anedha hag erel a skyll,
yndella yth yw henedhow kig ha goos;
an eyl a verow ha'y gila yw genys.
19 Pub gweyth a boder ha ny vydh namoy,
ha den a'n gwrug a dremen ganso.

20 Gwynnvys an gour a breder a-dro dhe furneth
ha neb a resen gans konvedhes,
21 neb a breder a'y fordhow yn y golon
hag a aswon hy hevrinyow.
22 Hol war hy lergh kepar ha helghyas
ha'y hontrewaytya war hy fordhow.
23 Neb a vir dre hy fenestri
hag a woslow orth hy darasow;
24 neb a gamp ogas dh'y chi,
ha tackya y ebil-tylda orth hy fosow;
25 ev a dhrehav y dylda yn hy ogas,
hag a ost yn harber a'n gwella;
26 ev a worr y fleghes yn-dann hy skovva,
hag a gamp yn-dann hy skorrow;
27 ev a vydh goskeusys gensi a-dhyworth an tomder,
ha triga yn hy glori.

15 Neb a berth own a'n Arlodh a wra hemma,
ha neb a dhalghen y'n lagha a gyv furneth.

2 Hi a dheu dhe vetya orto kepar ha mamm,
ha kepar ha benyn bries yowynk, yndella hi a'n dynnergh.
3 Hi a'n mag gans an bara a gonvedhes,
ha ri dhodho an dowr a furneth dhe eva.
4 Ev a boos warnedhi ha ny godh ev,
hag ev a greg warnedhi ha ny vydh ev shamys.
5 Hi a'n ughelha a-ugh y gentrevogyon,
hag ygeri y anow yn kres an kuntelles.
6 Ev a gyv lowender ha kurun a heudhder,
ha degemeres hanow heb diwedh.
7 Ny wra an re dalsogh hy havos,
ha ny wra peghadoryon hy gweles.
8 Pell yw hi dhyworth gooth
ha nevra ny breder gowygyon yn hy hever.
9 Nyns yw gormola gwiw war dhiwweus peghador,
drefen nag o danvenys dhyworth an Arlodh.
10 Rag y telledh bos gormola leverys yn furneth,
ha'n Arlodh a wra dhodho seweni.

Rydhses Bodh Mab Den

11 Na lever, 'Drefen an Arlodh yth yth vy yn sowdhan;'
rag ny wra ev an pyth a gas.
12 Na lever, 'Ev yw neb a'm ledyas yn sowdhan,'
rag nyns eus edhom dhodho a beghador.
13 An Arlodh a gas pub tra gasadow,
ha nyns yns kerys gans an re a berth own anodho.
14 Yth yw ev neb a wrug den y'n dallethvos,
hag ev a'n gasas yn nerth y vodh y honan.
15 Mar mynnydh, ty a yll gwitha an arghadowyow,
ha gul yn lel an pyth a vynnydh.
16 Ev re worras a-dheragos tan ha dowr;
ystyn dha leuv dhe gavos pyneyl a vynnydh.

17 A-dherag den yw bewnans hag ankow,
ha pyneyl a dhewis ev a vydh res dhodho.
18 Rag meur yw furneth an Arlodh;
gallosek yw ev yn nerth, hag ev a wel puptra;
19 yma y lagasow war an re a berth own anodho,
hag ev a aswon pub gweythres a dhen.
20 Ny worhemynnis dhe dhen vyth bos didhuw,
na ros kummyas dhe dhen vyth dhe begha.

Kessydhyans Peghadoryon

16 Na hwans meur a fleghes dhiles,
na lowenhe yn mebyon dhidhuw.
2 Mar kressyons, na lowenha ynna,
marnas own an Arlodh a vo ynna.
3 Na drest yn treusvewnans dha fleghes,
ha na fydh yn aga niverow;
rag gwell yw onan es mil,
ha merwel anvap yw gwell es kavos fleghes
dhidhuw.
4 Rag der unn den a gonvedhes cita a yll bos lenwys a dus,
mes hi a yll bos diboblys dre gordh a dus dhilagha.

5 Ow lagas re welas lies tra a'n par na,
hag ow skovarn re glewas taklow moy posek es an
re ma.
6 Yn kuntelles a beghadoryon y fydh tan enowys, hag
yn kenedhel dhiwostydh sorr a dhew.
7 Ny wrug dehwelyans rag an gewri goth, neb a
rebellyas yn oll aga nerth.
8 Ny sparyas kentrevogyon Lot
a gasas ev dre reson a'ga balghder.
9 Ny gemeres piteth a genedhel breusys dhe dhistruyans,
rag an re a veu distruys yn aga feghosow;

10 na rag an hwegh kans mil drosek
a guntelas yn kaletter aga holon.
11 Mar ny ve saw unn den kales y gilben,
y fia marthys mar pessya ev heb kessydhyans.
Rag yma merci ha sorr ganso;
gallosek yw ev dhe ava, mes ynwedh ev a dhinew sorr.
12 Mar veur dell yw y verci, yndella ynwedh yth yw y geredh;
ev a vreus gour herwydh y wriansow.
13 Ny dhiank peghador gans y breydh,
ha ny vydh lestys perthyans an den duwek.
14 Ev a wra spas rag pub gwrians a verci;
ha peub a dhegemmer herwydh y wriansow.
15 An Arlodh a galeshas Faro ma na'n aswonis,
may fe y wriansow aswonys yn-dann nev.[a]
16 Apert dhe wrians oll yw y dregeredh;
hag ev a wrug dibarth ynter y wolow ha'n tewlder gans plemmik.

17 Na lever, 'My a vydh kudhys dhyworth an Arlodh,
ha piw y'n ughelder a'm kovha?
Yn-mysk kemmys tus, ny vedhav aswonys,
rag pyth yw ow enev y'n gwrians efan?
18 Otta, an nev ha'n nev a nevow, an islonk ha'n bys,
a gren orth y dhevedhyans.
19 An menydhyow ha selyow an norvys
a gren ha krysya pan vir ev orta.
20 Ny yll kolon prederi a-dro dhe hemma.
Piw a yll konvedhes y fordhow?

a 16:15 Nyns eus gwersow 15 ha 16 yn brassa rann an dornskrifow.

21 Kepar hag anawel na yll den vyth y weles,
yndella yth yw an brassa rann a'y wriansow yn-
dann gel.
22 Piw a dheriv y weythresow a ewnder?
Piw a's gorta? Rag yma'n kevambos pell dhe-ves.'
23 Hemm yw an pyth a dyb den heb konvedhes;
gour talsogh ha fol a dyb yn fol.

Furneth Duw Gwelys y'n Kreacyon

24 Goslow orthiv, ow mab, ha kyv godhvos,
hag attend ow geryow gans rach.
25 My a brof dhis dyskans orth poos,
ha derivas godhvos yn kewar.

26 Y'n dalleth[a] pan wrug an Arlodh y wriansow,
ha wosa aga gul ervira aga rannow,
27 ev a dhesedhas y oberow yn aray bys vykken,
ha fastya aga elvennow rag oll an henedhow.
Nyns eus naneyl nown na skwithter dhedha
ha ny asons aga lavuryow.
28 Ny herdhyons an eyl erbynn y gila,
ha nevra ny dhisobayons i y er.
29 Wosa hemma an Arlodh a viras orth an norvys,
ha'y lenwel a'y daklow da.
30 Ev a worheras y enep gans pub sort a groadur byw,
ha dhe'n dor i a dhehwel.

17 An Arlodh a greatyas den dhyworth dor,
ha'y dreylya ynno arta.
2 Ev a ros dhedha niver kott a dhedhyow, ha seson,
hag a ros dhedha maystri war buptra war an norvys.
3 Ev a's gwiskas gans nerth kepar ha'y nerth y honan,
hag ev a's gwrug yn y imach y honan.

---

a 16:26 *Y'n dalleth:* Ow sewya an Ebrow. Greka *Y'n vreus.*

[4] Ev a worras own anedha yn pub kig byw,
ha ri dhedha mestrynses war vestes hag ydhyn.
[5] I a dhegemeras devnydh a bymp gallos an Arlodh,
hag ev a rannas dhedha an hweghves, an gallos
dhe brederi;
ha'n seythves, yeth, an gallos dhe styrya
oberyansow Duw.
[6] Ev a ros dhedha kussul, taves ha lagasow,
skovornow ha kolon rag prederi.
[7] Ev a's lenwis a wodhvos ha konvedhes,
ha diskwedhes dhedha dader ha droktra.
[8] Ev a worras y lagas war aga holonnow
rag diskwedhes dhedha meuredh y weythresow.
[9] Ev a wrug dhedha bostya bys vykken yn y varthusyon,
rag derivas meuredh y oberow gans konvedhes.
[10] I a wormel y hanow sans,
ha deskrifa meuredh y oberow.
[11] Ev a ros godhvos dhedha,
ha lagha bewnans avel eretons.
[12] Ev a wrug gansa kevambos bys vykken,
ha diskwedhes dhedha y vreusow.
[13] Aga lagasow a welas y veuredh gloryus,
ha'ga skovornow a glewas glori y lev.
[14] Ev a leveris dhedha, 'Bedhewgh war a bub
anwiryonedh.'
Hag ev a ros gorhemmyn dhe bubonan anedha
a-dro dh'y gentrevek.
[15] Yma aga fordhow a-dheragdho pupprys,
ha ny vedhons kudhys dhyworth y dhewlagas.
[16] Aga fordhow a-dhia'ga yowynkneth a dreyl war-tu ha
droktra;
ny yllons gul ragdha aga honan kolonnow a gig yn
le kolonnow a garrek.

17 Pan dhibarthas ev an kenedhlow dres oll an bys,
ev a settyas rewler dhe bub kenedhel,
mes Israel yw rann dhe'n Arlodh y honan.
18 Ev a vagas y gynsa genys gans dyskybleth,
hag a ros dhodho golow y gerensa, heb hy gasa byth.
19 Aga oberow oll yw mar gler dhodho avel an howl,
hag yma y dhewlagas pupprys war aga fordhow.
20 Nyns yw aga anewnderyow kudhys dhyworto,
hag yma oll aga feghosow a-dherag an Arlodh.
21 An Arlodh yw grassyes hag ev a aswon y wrians y honan;
ny wrug aga skonya na'ga gasa, mes aga sparya.
22 Alusen gour yw kepar ha bysow sel ganso,
hag ev a with kuvder den avel byw an lagas.
23 A-wosa ev a sev yn-bann hag attyli dhedha,
ha tyli dial war aga fennow.
24 Mes dhe'n re a gemmer edrek ev a re fordh dhe dhehweles,
hag ev a generth an re may fyllis aga ferthyans.

Dehwelans dhe Dhuw

25 Omdreyl war-tu ha'n Arlodh ha gasa dha beghosow;
pys a-dheragdho ha lehe dha dreuspassow.
26 Dehwel dhe'n Ughella ha treyl dhyworth anewnder,
rag ev a'th hembronk yn-mes a dewlder bys yn golow yeghes;
ha kas taklow kasadow yn nerthek;
27 Piw a ganmel dhe'n Ughella yn yfarn,
yn le an dus vyw a re gras?
28 Dhyworth den marow, grassyans a hedh, dell ve dhyworth nebonan heb bosva;
neb yw byw ha yagh a wormel an Arlodh.
29 Ass yw meur tregeredh an Arlodh,
ha'y evyans dhe'n re a dreyl dhodho!

30 Nyns yw puptra possybyl dhe dus,
rag nyns yw mab den divarow.
31 Pyth yw splanna es an howl? Byttegyns y wolow a yll
difygya.
Yndella kig ha goos a dhevis droktra.
32 Ev a vir war luyow nev ughella;
mes doust ha lusu yw mab den oll.

Meuredh Duw

18 Ev neb a vyw bys vynari a greatyas puptra yn
kemmyn;
2 nyns eus aral prevys gwiryon marnas an Arlodh,
ha nyns eus aral marnas ev,
3 neb a lew an bys gans palv y leuv,
ha puptra yw gostydh dh'y vodh;
rag ev yw myghtern puptra oll,
ha der y nerth ev a wra diberth ynter taklow sans
hag ansans.
4 Ny ros ev kummyas dhe dhen vyth dhe dherivas y
weythresow;
ha piw a yll hwithra y oberow meur?
5 Piw a yll musura nerth y allos?
Ha piw a yll keworra dhe dherivas y dregeredhow?
6 Ny yllir aga lehe na'ga kressya,
na ny yllir hwithra varthusyon an Arlodh.
7 Den pan worfen y ober, nyns usi ev marnas ow talleth,
ha pan hedh, ev a vydh penndegys.
8 Pyth yw den, ha rag pyth yw ev dhe les?
Pyth yw y dhader, ha pyth yw y dhrog?
9 Sommen dedhyow den
yw kans bledhen dhe'n moyha.

10 Kepar ha deveren a dhowr dhyworth an mor ha
greunen a dewes,
yndella yth yw boghes vledhynnyow yn jydh a
dermyn heb diwedh.
11 Rag henna an Arlodh a dhiskwa perthyans dhedha
hag ev a dhiver y dregeredh warnedha.
12 Ev a vir orta, hag aswon aga thenkys dhe vos drog;
rag henna ev a wront gevyans dhedha yn palster.
13 Truedh den yw rag y gentrevek,
mes truedh an Arlodh yw rag oll kig.
Ev a's keredh, ha'ga dyskybla, ha'ga dyski,
ha gul dhedha treylya dhe-dre, avel bugel y bara.
14 Truedh a'n jeves rag an re a gemmer y dhyskybleth
hag a fisten dhe witha y vreusow.

Kuvder hag Alusenow

15 Ow mab, na worr namm y'th oberow da,
ha na ro duwon gans dha eryow pan redh neppyth.
16 A ny wra an gluth sewajya an tomder?
Yndella, ger yw gwell es ro.
17 Yn tevri, a nyns yw ger gwell es ro da?
Y kevir an dhew yn gour grassyes.
18 Heb gras ha diskortes yw fol,
ha ro a dhen avius a wra dhe lagasow omwetha.

Omhwithrans

19 Kyns es ty dhe gewsel, dysk,
ha kyns es ty dhe vos yn klav, gwith dha yeghes.
20 Kyns breus, hwither dha honan,
hag yn termyn vysytacyon ty a gyv gevyans.
21 Kyns ty dhe vos yn klav, omuvelha,
ha pan esos war vin pegha, dhiskwedh edrega.

22 Na as tra vyth dhe'th lesta a gewera ambos a-boynt,
ha na worta bys vernans rag delivrans dhyworto.

23 Kyns ty dhe wul ambos ombareus;
ha na vydh kepar ha den a brev an Arlodh.

24 Perth kov a'y sorr yn dedhyow dha dhiwedh,
hag a dermyn dial pan dreyl ev y fas dhe-ves.

25 Yn termyn palster, kovha an termyn a nown;
y'n dedhyow a gevoth porth kov a voghosogneth
hag edhom.

26 Studhyow a janj yntra myttin ha nos,
ha puptra a dreyl yn skav a-dherag an Arlodh.

27 Den fur a vydh prederus yn puptra oll,
hag yn dedhyow a beghosow ev a vydh war a
gammweythres.

28 Pub den pollek a aswon furneth,
hag ev a re gormola dhe seul a's kaffo.

29 An re yw skiansek yn lavarow,
i aga honan a dheu ha bos fur,
ha diveri henlavarow kewar.

Omrewl

30 Na hol dha ewlow isel,
mes fronna dha hwansow.

31 Mar kesydh dha enev dhe lowenhe gans hwansow isel,
henna a wra dhis bos skorn dha eskerens.

32 Na lowenha yn bewnans a balster,
ma na vi yn edhom der y gost.

33 Na dheu ha bos beggyer ow kevewya gans arghans
chevisys,
ha ty heb tra vyth yn dha yalgh;
rag ena ty a vydh avius a'th vewnans dha honan.[a]

---

a 18:33 *rag ena ty a vydh avius a'th vewnans dha honan:* O sewya an Vulgat. Nyns usi an geryow ma y'n Greka, Ebrow na Syriek.

19 Oberwas medhow ny vydh rych;[a]
neb a dhispres taklow byghan a fyll tamm ha tamm.

2 Gwin ha benenes a led dothyon yn sowdhan,
ha'n den a goweth gans horys yw pur dhiswar.
3 Poder ha preves a'n erit,
ha'n enev diswar a vydh kibyes dhe-ves.

Erbynn Klapp Lows

4 Neb a drest yn tus erel yw skav y golon,
ha neb a begh a wra kamm erbynn y enev y honan.
5 Neb a lowenha yn droktra a vydh dampnys,
6 mes neb a gas klappya a'n jeves le a dhroktra.
7 Bythkweth na dhaslever keskows,
ha ny gellydh tra vyth.
8 Na dheriv hwedhel a-dro dhe gar nag eskar,
ha na'n diskudh, marnas y fia pegh ragos.
9 Rag nebonan a'th klewas ha mires orthis,
ha pan dheu an termyn ev a'th kas.
10 A glewsys klapp? Gas e dhe verwel genes.
Bydh hardh, ny wra ev gul dhis tardha!
11 Den fol a vydh yn angos gans kyhwedhel
kepar ha benyn ow tinythi flogh.
12 Kepar ha seth yw stag yn mordhos den,
yndella yth yw klapp yn torr an fol.

13 Govyn orth kar; martesen ny'n gwrug,
ha mara'n gwrug, martesen ny'n gwra arta.
14 Govyn orth kentrevek; martesen ny'n leveris,
ha mara'n leveris, martesen ny'n lever arta.

---

a 19:1 *Oberwas medhow ny vydh rych:* War-lergh an Ebrow *Neb a wra hemma ny vydh rych.*

15 Govyn orth kar; rag yn fenowgh sklander yw;
na grys pub klapp a glewydh.
16 Den a yll slynkya heb mynnas.
Piw yw na beghas bythkweth gans y daves?
17 Govyn orth dha gentrevek kyns es ty dh'y wodros;
ha ro spas dhe lagha an Ughella,
heb diskwedhes dha sorr dha honan.
18 Own an Arlodh yw dalleth degemeryans,
ha furneth a dhendil y gerensa.
19 Godhvos a worhemynnow an Arlodh yw dyskas bewnans,
ha'n re a wra taklow plegadow dhodho
a dheber frut gwedhen anvarwoleth.[a]

Gwir Furneth ha Fals Furneth

20 Own an Arlodh yw furneth oll,
hag yn furneth oll yma keweras an lagha,
ha godhvos a'y ollgallosekter.[b]
21 Pan lever gwas dh'y vester, 'Ny wrav an pyth yw plegadow dhis,'
hwath mara'n gwra a-wosa ev a serr an den a'n meth.[c]
22 Nyns yw godhvos a dhroktra furneth,
ha nyns eus dothter yn kussul peghadoryon.
23 Yma felder, ha henn yw kasadow,
hag yma den diboll, ha dhodho fowt furneth.
24 Gwell yw ev neb a berth own a Dhuw, ha dhodho fowt konvedhes,
es den pur dhooth a gammdremen erbynn an lagha.

---

a 19:19 Nyns usi gwersow 18 ha 19 yn brassa rann an dornskrifow.

b 19:20 *ha godhvos a'y ollgallosekter:* Nyns usi an geryow ma yn brassa rann an dornskrifow.

c 19:21 Nyns usi an wers ma yn brassa rann an dornskrifow.

25 Yma felder kewar mes kammhynsek,
hag yma den a gamm kuvder dhe gavos breus.
26 Yma losel a ombleg dhe'n dor yn galarwisk,
mes y golon yw leun a doll.
27 Ev a gudh y fas hag omwul na yll klewes;
ha pan na waytir, ev a wra dha vleynya.
28 Ha mar ny yll ev pegha dre fowt nerth,
ev a wra droktra kettel vo chons.
29 Der y semlans yth aswonir gour,
ha dhe'n kynsa vu yth aswonir den pollek.
30 Dillas gour, ha'y vaner a hwerthin, ha'y vaner a gerdhes,
a dhiskwa puptra anodho.

Taw ha Kows

20 Yma reprev nag yw a-brys;
hag yma den a dew, mes dooth yw.
2 Ass yw repreva gwell es fernewi;
ha neb a avow y fowt a vydh gwithys a goll.
3 Ass yw da diskwedhes edrega pan os keredhys,
rag yndella ty a omwith rag peghes bodhek.[a]
4 Kepar dell yeun spadhesik war-lergh defolya gwerghes
yndella yth yw neb a assay gul breus dre nerth.
5 Yma den a dew mes prevys yw fur,
ha kasadow yw den aral rag ev dhe gewsel re.
6 Yma den a dew rag nyns eus gorthyp dhodho,
ha den aral a dew rag ev dhe wodhvos an prys
gwiw dhe gewsel.
7 Den fur yw tawesek bys y'n prys gwiw,
mes braggyer ha fol a dremen dres an termyn na.

---

a 20:3 Nyns usi an wers ma yn brassa rann dornskrifow an Septuagint, nag y'n Vulgat, mes yma y'n versyon Latin Koth. Yn dornskrifow an Septuagint a'n gyv yma gorrys dhe dhiwedh gwers 8.

[8] Piw pynag a dhevnytthyo re a eryow a vydh kesys,
ha piw pynag a gemerro dhodho y honan an gwir
dhe gewsel a vydh kesys.

Lavarow Kontrari an Eyl dh'y Gila

[9] Gour a yll kavos prow yn droglam,
ha happwayn a yll treylya dhe goll.

[10] Yma ro na re tra vyth dhe'n riyas,
hag yma ro a dhre attal dewblek.

[11] Yma kollow drefen glori,
hag yma tus re dhrehevis aga fenn dhyworth studh
uvel.

[12] Yma neb a yll prena meur a bris byghan,
mes ev a dal seythplek anodho.

[13] Den fur a wra dhodho y honan bos kerys da der y eryow,
mes skollys yw kortesis felyon.

[14] Ny vydh gwayn dhis dre ro dhyworth diboll,
rag ny vydh mar dalvosek dell dyb ev.

[15] Ev a re boghes hag arvreusi yn feur,
ev a yger y anow kepar ha herot;

ev a re kendon hedhyw hag a-vorow ev a'n daskelow.
Kesys gans peub yw den a'n par na.

[16] Fol a lever, 'Nyns eus kar dhymm,
ha nyns eus gras a'm masoberow;

[17] an re a dheber ow bara a gews anhwek.'
Assa vydh lower an re a wra ges anodho, ha
pygemmys prys!

Kows Anwiw

[18] Gwell yw slynkya war an leur es slynkya gans an taves;
yndella, yn skon y teu terros an dhrogoberoryon.

19 Den ongrassyes yw kepar ha hwedhel derivys yn
treveth anwiw,
usi pupprys yn ganow an re drog aga megyans.
20 Lavar koth dhyworth ganow fol a vydh skonys,
drefen na'n deriv yn treveth wiw.

21 Yma den neb yw lettys rag pegha gans boghosogneth,
ha pan bowes ny wra y gowses y drobla.
22 Yma den a yll kelli y vewnans dre veth,
po y gelli drefen y semlans gocki.
23 Yma den a wra ambos dh'y gar rag meth,
hag y dreylya yn eskar heb ken.

Gowleverel

24 Gow yw hager namm war dhen;
prest yw ev war dhiwweus an re drog aga megyans.
25 Gwell yw lader ages gowek usadow,
mes terros yw rann aga dew.
26 Gnas gowek a dhri bismer,
hag yma y veth ganso pupprys.

27 Neb a gews yn fur a wra avonsyans ragdho y honan,
ha den dooth a bles brasyon.
28 Neb a wonedh y dir a ynkress y drevas,
ha piw pynag a blessyo brasyon a wra amendys
rag y gammhynseth.
29 Presens ha rohow a dhall dewlagas an re fur,
kepar ha fronn war y anow i a dreyl keredh dhe-ves.
30 Furneth kudhys ha tresor mes a wel,
pana les eus dhe'n eyl po dh'y gila?
31 Gwell yw an den a gudh y folneth
ages den neb a gudh y furneth.

21 A beghsys, ow mab? Na wra na fella,
mes pys dehwelyans a'th peghosow kyns.

[2] Fi a beghes avel dhyworth golok sarf;
rag mar teudh nes dhe beghes, ev a'th vrath.
Y dhens yw dens lew,
ow tistrui bewnans tus.
[3] Pub gweythres anlaghel yw avel kledha dewvinyek;
nyns eus yaghheans dhe'n goli a wra.

[4] Skruth ha tonteth a dhifeyth golusogneth;
yndella y fydh chi an den balgh difeythys.
[5] Pysadow a anow an boghosek a dheu bys yn
diwskovarn Duw,
ha'y vreus a dheu yn uskis.
[6] Neb a gar keredh a gerdh yn olow an peghador,
mes neb a berth own a'n Arlodh a godh yn edrek
yn y golon.
[7] Neb yw krev yn kows yw aswonys a bell;
mes pan slynk, den a gonvedhes a wor henna.

[8] Piw pynag a dhrehaffo y ji gans arghans tus erel
yw haval dhe neb a guntel meyn rag karn y vedh.
[9] Kuntelles an debeles yw haval dhe busorn a arrow lin,
ha'ga diwedh yw tan ow flammya.
[10] Fordh an beghadoryon yw levenhes gans meyn,
mes y dhiwedh yw pytt yfarn.

Furneth ha Folneth

[11] Neb a with an lagha yw mester a'y brederow,
ha keweras own an Arlodh yw furneth.
[12] Neb nag yw konnyk ny yll bos dyskys,
mes yma sleyneth a ynkress hwerowder.
[13] Skentoleth an den fur a ynkress avel liv,
ha'y gussul yw avel fenten a vewnans.
[14] Brys an fol yw avel seth terrys;
ny yll synsi skentoleth.

15 Mar klew den pollek lavar fur,
ev a'n gormel ha keworra dhodho;
pan y'n klew den a vyw yn plesour, ev a hwerth orto
ha'y dewlel a-dryv y geyn.
16 Klapp an fol yw haval dhe vegh war viaj,
mes gras yw kevys yn kows an pollek.
17 Lavar den dooth a vydh hwilys y'n kuntelles,
hag i a ombreder a-dro dh'y eryow yn aga brys.

18 Avel chi diswrys yw furneth dhe fol,
ha skentoleth an den diskians, yw kows heb styr.
19 Dhe'n den diboll, adhyskans yw sprallow a-dro dh'y
dhewdros,
hag avel kargharow war y leuv dhyghow.
20 Fol a dhrehav y lev pan hwerth,
mes an den fur a vinhwerth yn kosel.
21 Dhe'n den pollek adhyskans yw haval dhe degen
owrek,
hag avel breghellik war y vregh dhyghow.

22 Troos an fol a fisten yn chi,
mes den gans prevyans meur a'n jeves meth a wul
henna.
23 Den diboll a aspi yn chi a-dhyworth an daras,
mes gour dyskys a worta yn-mes.
24 Chorlek yw, den dhe woslowes orth daras,
mes den dooth a via duwenys der an disenor.

25 Gweusyow klappyoryon a gews a'n pyth nag yw aga
bern,
mes geryow an re dhooth yw posys y'n vantol.
26 Felyon a gews kyns prederi,
mes an re fur a breder kyns kewsel.

27 Den didhuw pan villik Satnas,
ev a villik y enev y honan.
28 Hwystrer a villik y enev y honan,
hag yw kasadow yn y gentreveth.

An Den Diek

22 Den diek yw haval dhe ven plos gans kawgh,
ha pubonan a hwiban orth y vismer.
2 Den diek yw haval dhe bellen a deyl;
neb a'n kemmer yn-bann a'n shack yn-mes a'y leuv.

Fleghes Legrys

3 Mewl yw bos tas dhe vab andhyskyblys,
ha dinythyans myrgh yw koll.
4 Myrgh dhooth a dhre eretons dh'y gour,
mes myrgh dhiveth a dhre anken dh'y thas.
5 Myrgh dont a dhisenor hy thas ha'y gour,
hag yw dispresys gansa aga dew.
6 Keskows mes a-brys yw haval dhe venestrouthi yn termyn kynvan,
mes hwyppys ha dyskybleth yw furneth pupprys.
7 Mar pyw fleghes yn onest ha kavos pygans,
i a gel iselder aga dinythyans;
8 mes fleghes yw howtyn ha chorlek, dre vismer ha fowt dyskybleth,
a namm bryntinses aga dinythyans.[a]

Furneth ha Folenep

9 Piw pynag a dhysko fol yw haval dhe neb a lus war-barth darnow lestri,
po neb a dhifun koskador a'y hunes down.

---

a 22:8 Nyns yw gwersow 7 hag 8 yn brassa rann an dornskrifow.

10 Piw pynag a lavarro hwedhel dhe fol a'n lever dhe
dhen hunyek;
hag y'n diwedh ev a lever, 'Pandra yw?'
11 Ool rag an den marow, rag golow re fyllis dhodho;
hag ool rag an fol rag ev re eskasas y skians.
Ool le rag an den marow, rag yma ev ow powes;
mes bewnans an fol yw gweth ages mernans.
12 Kynvan rag an den marow a bes seyth dydh,
mes rag fol ha den didhuw, y pes dedhyow oll y
vewnans.

13 Na ystyn dha gows gans fol
na vysytya den talsogh.
Omwith dhyworto ma na'fo ahwer,
ma na vi defolys gans y folneth.
Diberth anodho ha ty a gyv powes,
ha ny vedhydh skwithhes gans y vuskogneth.
14 Pyth yw possa ages plomm?
Ha pyth yw y hanow marnas 'Fol'?
15 Tewes, holan, ha tamm a horn
yw esya dhe berthi ages den talsogh.

16 Keber a brenn kelmys yn fyrv yn drehevyans
ny yll bos lewsys gans dorgrys;
yndelma kolon ervirys fyrv wosa kussul dhooth
ny's teves own yn barras.
17 Kolon fastys dre breder pollek
yw haval dhe blaster teg war fos leven.
18 Klosyow settys war dyller ughel
ny sev fast erbynn an gwyns;
yndelma kolon ownek gans ervirans den fol
ny sev fast erbynn own pynag.

Kowethyans

19 Neb a big an lagas a dhre dagrow,
ha neb a big an golon a's gwra dhe dhiskudha hy omglewans.

20 Neb a dewl men orth ydhyn a's chass dhe-ves,
ha neb a villik koweth a dhistru kowethyans.

21 Mar tennydh kledha erbynn koweth,
na godh yn desper, rag yma fordh dhe dhehweles.

22 Mar ygerydh dha anow erbynn dha goweth,
na vydh prederus, rag akord a yll bos restorys.

Mes miliga, balghder, diskudhans a gevrinyow, po goli traytus –
y'n kasys ma pub koweth a fi dhe'n fo.

23 Dendil fydhyans dha gentrevek yn y voghosogneth,
may lowenhahi ganso yn y sewena.

Sev rybdho yn termyn ahwer
may kevrenni ganso yn y eretons.

24 Ethen ha mog an fornes a dheu kyns an tan;
yndella y teu arvedhennow kyns krow.

25 Ny'm bydh meth a woskeusi koweth,
ha ny omgudhav a-dhyworto.

26 Mes mar teu dregyn dhymm a'y wovis,
piw pynag a glewvo anodho a vydh war anodho.

Pysadow rag Gweres erbynn Pegha

27 Unweyth a pe golyader settys war ow ganow,
ha sel a dhothter war ow diwweus,

ma na gotthen dredha,
ha ma na'm distrua ow thaves!

23 A Arlodh, Tas ha Mester ow bewnans,
na as vy dh'aga hussul,
ha na as vy dhe godha dredha!

[2] Piw a sett hwyppys war ow frederow,
ha dyskybleth furneth war ow brys,
ma na'm sparyons y'm peghosow gwrys dre wall,
na askusya ow[a] feghow?
[3] Poken ow hammweythresow a yll lieshe,
ha'm peghosow ynkressya,
ha my a godh a-rag ow erbynoryon,
ha'm eskar a lowenha warnav.
[4] A Arlodh, Tas ha Duw ow bewnans,
na ro dhymm golok howtyn,
[5] ha kemmer a-dhyworthiv drokhwans.
[6] Na'm fethes naneyl kowlogneth na lust,
ha na ro vy dhe vrys diveth.

Dyskybleth an Ganow

[7] Goslowewgh, ow mebyon, orth dyskybleth an ganow;
ny vydh kechys neb a's gwith.
[8] Peghadoryon yw breusys der aga gweusyow;
dredha an miliger ha'n orgelus a drebuch.
[9] Na as dha anow dhe vos usys dhe liow;
na leverel yn usadow hanow an Sans;
[10] rag dell na vydh heb brewyon
an gwas neb yw prest yn-dann hwithrans,
yndelma neb a volleth prest yn hanow Duw
ny vydh glanhes a begh.
[11] Gour a de meur a diow yw leun a anewnder,
ha nyns a an skorja a-dhyworth y ji.
Mar kwra treuspas, y begh a worta ganso,
ha mar ny wra vri anodho, ev a begh yn tewblek;
mar te yn euver, ny vydh ewnhes,
rag y ji a vydh leun a droblow.

---

a 23:2 *ow:* Amendys. Greka *aga.*

Taves Plos

12 Yma fordh a gewsel haval dhe vernans;
na vedhes kevys yn eretons Yakob!
rag traow oll a'n par ma a vydh pell a'n re dhuwek,
ha ny gemerons rann yn peghosow.
13 Na as dha anow dhe vos usys dhe yeth arow plos,
rag ynni yma kows leun a begh.
14 Porth kov a'th tas ha'th vamm
pan esedhydh yn-mysk tus vras,
po ty a ankev dha honan yn aga golok,
hag omdhegi avel fol dre dha usadow;
ena ty a vynn na veus bythkweth genys,
ha ty a volleth dydh dha dhinythyans.
15 Den yw usys dhe dhevnydhya geryow arvedhus
ny vydh nevra dyskyblys oll dedhyow y vewnans.

Erbynn Avoutri

16 Dew eghen a dus a ynkress peghosow,
ha'n tressa a dhre sorr.
Enev tesek a dhew avel tan
na vydh difudhys bys pan vo konsumys;
den a wra fornikacyon gans y neskar
ny hedh bys pan y'n kowllesk an tan.
17 Dhe dhe'n a wra fornikacyon pub bara yw hweg;
ny skwithha bys pan verow.
18 Gour a begh erbynn gweli y briosoleth
a lever dhodho y honan, 'Piw a'm gwel?
Yma tewlder a-dro dhymm, an fosow a'm kudh,
ha den vyth ny'm gwel. Pana edhom eus dhymm a own?
An Ughella ny berth kov a beghosow.'

19 Ny berth own marnas a dhewlagas tus,
ha ny gonvedh bos dewlagas an Arlodh
deg milweyth splanna es an howl;
i a wel oll fordhow tus,
ha gweles rannow kevrinek.
20 Kyns bos puptra gwrys, aswonys veu dhodho,
hag yndelma y feu wosa aga bos kowlwrys.
21 An den ma a vydh kessydhys yn stretow an cita,
hag yn tyller ma na'n gwayt, ev a vydh dalghennys.

22 Yndelma yth yw gans benyn a as hy gour
hag a re dhodho her dre wour aral.
23 Rag yn kynsa, hi re dhisobayas lagha an Ughella;
nessa, hi re wrug treuspas erbynn hy gour;
ha tressa, dre hy anvaseth reydhel hi re wrug avoutri
ha dinythi fleghes dre wour aral.
24 Hi hy honan a vydh dres a-rag an kuntelles,
hag y fydh kessydhyans war hy fleghes.
25 Ny wra hy fleghes gwreydhya,
ha ny dheg hy skorr frut.
26 Hi a as kov miliges
ha'y disenor ny vydh defendys dhe-ves.
27 An re yw gesys a aswon
nag eus tra vyth yw gwell es own an Arlodh,
na tra vyth hwekka es kola orth gorhemynnow an
Arlodh.
28 Enor meur yw holya Duw,
ha bos degemerys ganso yw bewnans hir.[a]

a 23:28: Nyns usi an wers ma yn brassa rann an dornskrifow.

Gormel Furneth[a]

24 Furneth a wormel hy honan,
ha kewsel a'y glori yn kres hy fobel.
[2] Yn kuntelles an Ughella hi a yger hy ganow
hag yn lok y luyow
hi a gews a'y glori:
[3] 'My a dheuth yn-mes dhyworth ganow an Ughella,
ha kudha an nor avel niwl.
[4] Trigys veuv y'n ughelderyow,
hag yma ow thron yn koloven a gommol.
[5] My ow honan a gylghyas an kylgh a nev
ha kerdhes dre dhownderyow an islonk.
[6] Yn donnow an mor hag yn oll an dor,
hag yn pub pobel ha pub kenedhel my re'm beu
perghenogeth.
[7] Yn-mysk oll an re ma my a hwilas powesva;
yn tiredh piw y trigav?

[8] 'Ena Kreador puptra a ros dhymm gorhemmyn,
ha'm Gwrier a dhewisas tyller ow thylda.
Yn-medh ev, "Bedhes dha drigva yn Yakob,
ha'th eretons yn Israel."
[9] Y'n dallethvos, kyns bos an bys, ev a'm gwrug,
ha rag pub oos ny hedhav bos.
[10] Y'n tylda sans my a servyas a-ragdho,
hag yndelma my a veu fastys yn Sion.
[11] Keffrys y'n cita garadow ev a ros dhymm powesva,
hag yn Yerusalem yth esa ow mestrynses.
[12] My a wreydhyas yn pobel enorys,
yn rann an Arlodh, y eretons.

---

a 24:1 Yma an titel ma y'n tekst greka y honan.

13 ‘My a devis ughel avel sedresen yn Lebanon
hag avel kypresen war venydhyow Hermon.
14 My a devis ughel avel palmwedhen yn En-gedi,
hag avel prysk ros yn Yeriko;
avel olewbren teg y’n mes,
ha tevi avel platwedhen ryb an dowr.
15 Avel kanel hag aspalathus my a ros melyseth,
hag avel myrr a’n gwella my a lesas blas hweg,
avel galbanum hag onygha ha stakte
hag avel ethen enkys y’n tabernakel.
16 Avel terebynthen my a lesas ow skorr,
hag ow skorr yw skorr enor ha gras.
17 Avel an gwinbren my a dheg yn-rag sawer hweg,
hag ow bleujennow yw frut enor ha palster.
18 Yth ov an vamm a gerensa deg,
hag a own, hag a wodhvos hag a wovenek sans:
res ov, ytho, drefen ow bos heb diwedh,
dhe’m fleghes oll yw henwys ragdho.[a]

19 ‘Dewgh dhymm, hwi a’gas beus hwans ahanav,
ha bedhewgh lenwys a’m frut.
20 Rag an kov ahanav yw melyssa ages mel,
hag ow eretons melyssa ages kriben vel.
21 An re a dheber ahanav a vydh nownek rag moy,
ha’n re a yv ahanav a’s tevydh hwath seghes.
22 Piw pynag a vo gostydh dhymm ny vydh gorrys dhe veth,
ha’n re a ober genev ny begh.’

a 24:18 Nyns usi an wers ma yn brassa rann an dornskrifow.

Furneth ha'n Lagha

23 Oll hemma yw lyver kevambos Duw Ughella,
an lagha a worhemynnis Moyses dhyn
avel eretons rag kuntellesow Yakob.

24 Na fyllewgh bos krev y'n Arlodh;
klyj dhodho ma'th krevha:
rag an Arlodh Ughella unsel yw Duw,
hag a-der ev nyns eus Selwador aral.[a]

25 Fenna a wra, avel Pishon, gans furneth,
hag avel an Tigris yn termyn an kynsa frut.

26 Ev a's lenow a gonvedhes avel an Ewfrates,
hag avel an Yordan yn dedhyow trevas.

27 Ev a dhiver dyskans avel an Nil,
hag avel Gihon yn dedhyow trevas an gwin.

28 Ny's aswonis an kynsa den yn leun,
na ny's konvedhas an diwettha.

29 Rag hy frederow yw ynkressys moy ages an mor,
ha'y hussul downa es an islonk meur.

30 Ha my, my o avel gover dhyworth avon,
avel kanel dowr ow mos yn lowarth.

31 Yn-medhav, 'My a dhowrha ow lowarth
ha gorlybya ow gweliow bleujyow.'
Hag otta, ow gover a dheuth ha bos avon,
hag ow avon a dheuth ha bos mor.

32 My a wra dhe dhyskans splanna avel an bora,
ha my a'n diskwedh a-bell.

33 My a dhiver arta dyskans avel profosans,
ha'y asa dhe henedhow a dheu.

34 Gwelewgh na lavuris ragov my ow honan
mes rag keniver a hwila furneth.

---

a 24:24 Nyns usi an wers ma yn brassa rann an dornskrifow.

An Re Yw Wordhi dhe Vos Gormelys

25 My a gemmer plesour yn tri thra,
ha teg yns yn golok Duw ha densys:
akord breder, kowethyans kentrevogyon,
ha gwreg ha gour trigys yn kessenyans.
2 Kasadow yw genev teyr eghen a dus,
ha my a gas aga bewedh:
boghosek a vost, golusek a wowlever,
hag avoutrer koth a fyll dhodho skians da.

3 Mar ny guntelsys tra vyth y'th yowynkneth,
fatel yllydh kavos neppyth y'th kothni?
4 Ass yw teg gwirvreus y'n re loos,
ha henavogyon dhe gavos kussul dha!
5 Ass yw teg furneth tus goth,
ha konvedhes ha kussul y'n re enorys!
6 Prevyans meur yw kurun an henavogyon,
ha'ga bost yw own an Arlodh.

7 Yma naw tybyans a synsav y'm kolon dhe vos gwynnvys,
ha'n degves my a lev gans ow thaves:
den a lowenha yn y fleghes;
den a vyw dhe weles terros y eskar.
8 Gwynnvys an gour usi trigys gans gwreg fur,
hag ev neb na ar gans ojyon hag asen yewys war-barth.[a]
Gwynnvys neb na slynkyas gans y daves,
ha neb na servyas den a dhegre isella agesso.

---

a 25:8 *hag ev neb na ar gans ojyon hag asen yewys war-barth:* Ow sewya an Ebrow ha'n Syriek. Nyns usi an geryow ma y'n Greka.

9 Gwynnvys neb a gyv skians da,
hag ev neb a gews yn diwskovarn an re a vynn klewes.

10 Ass yw meur an den a gyv furneth!
Mes nyns eus den vyth a-ugh an den a berth own a'n Arlodh.

11 Own an Arlodh a worbass puptra;
haval dhe biw yw an den a'n perghen?

12 Own an Arlodh yw dalleth kerensa orto,
ha fydh yw dalleth glena orto.[a]

Gwragedh

13 Goli pynag, a-der goli an golon!
Sherewynsi pynag, a-der sherewynsi benyn.

14 Galar pynag, a-der galar a'n re a gas!
Dial pynag, a-der dial eskerens!

15 Nyns eus gwenon gweth ages gwenon sarf,
ha nyns eus sorr gweth ages sorr benyn.

Drogedh Tebel Venyn

16 Gwell via genev triga gans lew ha dragon
ages triga gans tebel venyn.

17 Drogedh benyn a dreyl hy semlans,
ha tewlhe hy fas kepar hag ors.

18 Hy gour yw esedhys[b] yn-mysk an gentrevogyon,
ha ny yll omwitha rag hanasa yn hwerow.

19 Byghan yw pub anewnder kehevelys dhe anewnder benyn;
re gottho tenkys peghador warnedhi!

20 Par dell yskyn treys henavek tewyn,
yndelma yw gwreg davosek dhe wour kosel.

---

a 25:12 Nyns usi an wers ma yn brassa rann an dornskrifow.

b 25:18 *yw esedhys:* Ow sewya an Ebrow ha'n Syriek.

21 Na vydh dynys gans tekter benyn,
ha na dhesir benyn rag an pyth eus dhedhi.[a]
22 Yma sorr ha tonteth ha keredh meur
pan yw gour skoodhys gans gwreg.
23 Iselder spyrys, fas moredhek,
ha kolon shyndys a dheu a wreg dhrog.
Diwleuv ydhil ha dewlin wann
a dheu a venyn na lowenha hy gour.
24 A venyn y teuth dalleth pegh,
ha dredhi ni oll a verow.
25 Na as dowr dhe dheveri mes,
na gwreg dhrog dhe gewsel yn hardh.
26 Mar ny wra dell leverydh,
diberth hi ahanas dha honan.

Gwynnvys an Gour a Wreg Dha

26 Gwynnvys an gour a wreg dha;
niver y dhedhyow a vydh dewblekhes.
2 Gwreg lel a lowenha hy gour,
hag ev a gollenow y vledhynnyow yn kres.
3 Gwreg dha yw bennath veur;
hi a vydh grontys yn-mysk benathow an re a berth
own a'n Arlodh.
4 Po golusek po boghosek, y golon yw lowen,
ha pupprys y fas yw lowenek.

Tebelwreg

5 Rag tri thra ow holon a's teves own,
ha rag an peswora my a'm beus own meur;
sklander y'n cita, kuntelles routh,
ha fals kuhudhans – oll an re ma yw gweth ages
mernans.

---

a 25:21 *rag an pyth eus dhedhi:* Ow sewya an Ebrow.

6 Mes yma anken kolon hag ahwer pan vo gwreg avius
a wreg aral,
ha skorja hy thaves yw kemmyn dhe oll an peswar.

7 Gwreg dhrog yw yew a rut;
hy synsi yw haval dhe dhalghenna skorpyon.
8 Gwreg vedhow a dhre sorr meur;
ny yll hi kudha hy sham hy honan.
9 Gwreg avoutrek a yll bos aswonys
dre hy golok howtyn ha kroghen hy lagas.

10 Gwith yn strooth war vyrgh benn kales,
rag own hi dhe wul drog dhevnydh a'th logheth.
11 Omwith dhyworth hy lagasen dont,
ha na gemmer marth mar kwra kamm er dha bynn.
12 Dell yger tremenyas y anow ha dhodho seghes,
hag eva a dhowr pynag yn y ogas,
yndelma hi a esedh a-rag pub ebil-tylda
hag ygeri hy goon dhe'n seth.

Bennath Gwreg Dha

13 Gwreg rasek a bles hy gour,
ha'y sleyneth a worr kig war y eskern.
14 Gwreg dawesek yw ro an Arlodh,
ha nyns eus tra vyth mar dhrudh avel enev
dyskyblys.
15 Gwreg glor a geworr ras dhe ras,
ha ny yll mantolyow posa bri hy omrewl.
16 Avel an howl ow sevel yn ughelderyow an Arlodh,
yndelma yth yw tekter gwreg dha yn dyghtyans hy
chi.
17 Avel lugarn ow splanna war an kantolbren sans,
yndelma yth yw fas teg war gorf adhves.

18 Avel kolovennow owrek war selyow a arghans,
yndelma yth yw diwarr deg ha dewufern fyrv.

19 Ow flogh, gwith yagh flour dha yowynkneth,
ha na ro dha wouroleth dhe estrenyon.[a]

20 Hwila park feyth a-ji dhe'n plen oll,
ha'y hasa gans dha has dha honan, ow fydhya yn
dha dhevedhyans nobyl.

21 Yndelma dha agh a sewen,
ha gans fydhyans yn aga devedhyans nobyl, i a
dheu ha bos meur.

22 Hora yw synsys avel trew,
ha benyn dhemedhys yw marowji dh'y garoryon.

23 Gwreg dhidhuw yw res avel rann dhe wour dilagha,
mes gwreg dhuwek yw res dhe wour a berth own
a'n Arlodh.

24 Benyn dhiveth a omdheg yn tivlas,
mes myrgh glor a vydh onest hwath a-rag hy gour.

25 Gwreg benn kales yw synsys avel gast,
mes neb a's teves omglewans a veth a berth own
a'n Arlodh.

26 Benyn a enor hy gour a vydh synsys dhe vos fur gans
peub,
mes mara'n disenor yn hy balghder, hi a vydh
aswonys gans peub avel didhuw.
Lowen yw gour gwreg dha;
rag niver y vledhynnyow a vydh dewblekhes.

27 Gwreg ughel hy lev ha tavosek yw avel hirgorn batel,
ha gour gans gwreg avel henna a spen y vewnans
yn bresel.

---

a 26:19 Nyns eus gwersow 19 bys 27 yn brassa rann an dornskrifow.

Tri Thra Ankensi

28 Yma dew dra a dhuwenha ow holon,
ha'n tressa a'm gwra serrys;
gour rych[a] hag a dheuth ha bos boghosek,
gwer bollek yw dyghtys gans bismer,
ha den a gilden a wiryonsys dhe begh –
an Arlodh a'n darbar dhe'n kledha.

29 Skant ny yll marchont omwitha a dhrogober,
na nyns eus gwikor ankablus a begh.

27 Lies re beghas rag budh,[b]
ha neb a hwila bos rych a dreyl dhe-ves y lagas.
2 Dell vydh ebil-tylda gorrys yn fyrv yn fols yntra meyn,
yndelma pegh yw gennys yntra gwertha ha prena.
3 Mar nyns yw den fyrv yn own an Arlodh,
y ji a vydh domhwelys yn skon.

Provow yn Bewnans

4 Pan vydh shackys an rider, an atal a drig;
yndelma y hwra mostedhes den yn y gows.
5 An forn a brev lestri an priweythor;
yndelma yma prov den yn y resna.
6 Hy frut a dhiskudh gonisogeth gwedhen;
yndelma kows den a dhiskudh prederow y golon.
7 Na wormel gour kyns ev dhe gewsel,
rag y'n fordh ma tus yw prevys.

Gober ha Kessydhyans

8 Mar holydh ewnder, ty a'n kyv
ha'y wiska avel goon gloryus.

---

a 26:28 *gour rych:* Amendys war-lergh an Syriek. Ebrow *kasor.*

b 27:1 *budh:* War-lergh re a'n dornskrifow *budh trufel.*

[9] Ydhyn a neyth gans aga eghen aga honan,
yndelma gwirder a dheu dhe dre dhe'n re a'n gweythres.

[10] Lew a gontrewayt preydh;
yndelma pegh a gontrewayt an dhrogoberoryon.

Kows Fur ha Fol

[11] Keskows den duwek yw pupprys fur,
mes an fol a janj avel an loor.

[12] Yn-mysk tus talsogh hwila chons dhe omdenna,
mes gorta termyn hir yn-mysk tus prederus.

[13] Kows felyon yw divlas,
ha'ga yma aga hwarth yn drokhwans peghus.

[14] Aga molleth ha millik a wra an gols dhe sevel serth,
ha'ga hedrynnow a wra dhe re erel stoppya aga skovarn.

[15] Strif an re wothus a led dhe skollya goos,
Ha'ga miliga yw ankensi dhe'n skovarn.

Trayta Kevrinyow

[16] Neb a drayt kevrinyow a dhistru fydhyans,
ha ny gyv nevra koweth hegar.

[17] Kar dha goweth ha bydh lel dhodho;
mes mar traytydh y gevrinyow, na hol war y lergh.

[18] Rag dell dhistru den y eskar,
yndelna ty re dhistruis kowethyans dha gentrevek.

[19] Kepar dell as den edhen dhe dhiank yn-mes a'y leuv,
yndelma ty re asas dha gentrevek dhe vos ha ny'n kechydh arta.

[20] Na hol war y lergh, rag re bell yw gyllys,
ha dienkys avel ewik a'n antell.

21 Rag goli a yll bos lystennys,
hag yma akord wosa arvedhen,
mes neb re draytas kevrinyow yw heb govenek.

Fayntys ha Dial

22 Neb a wynk gans an lagas a vras dregyn,
ha'n re a'n aswon a ombellha dhyworto.

23 Y'th wolok y anow yw oll hwekter,
hag ev a wra vri a'th heryow;

mes a-wosa ev a dreyl y gows
ha gans dha eryow dha honan ev a wra dhis
trebuchya.

24 My re gasas lies tra, mes den a'n par na dres puptra;
an Arlodh ynwedh a'n kas.

25 Piw pynag a dowllo men ewn war-vann a'n tewl war y
benn y honan,
ha bomm tollus a yger lies goli.

26 Piw pynag a ballo pytt a godh ynno,
ha piw pynag a settyo maglen a vydh kechys ynni.

27 Neb a wra drog, henna a rol arta warnodho,
ha ny wodhvydh a-ble teuth.

28 Den orgelus a skorn hag arvedh tus erel,
mes dial avel lew a'n kontrewayt.

29 An re a lowenha yn kodh an re wiryon a vydh kechys
yn maglen,
hag angos a's kemmer kyns aga mernans.

Dial ha Sorr

30 Dial ha sorr, an re ma ynwedh yw kasadow,
mes peghador a's kyv aga dew.

28 Neb a dhial a gyv dial an Arlodh,
hag ev a with akont strooth a'ga feghosow.

[2] Gav dha gentrevek an kamm re wrug,
ha dha beghosow a vydh gevys pan bysydh.
[3] A wra den perthi sorr erbynn den aral,
ha gwaytyas yaghheans a'n Arlodh?
[4] Mar ny'n jeves nebonan merci war dhen haval dhodho,
a yll ev pysi gevyans rag y beghosow y honan?
[5] Mar kwith kig denel konnar,
piw a wra dehwelyans rag y beghosow?
[6] Porth kov a dhiwedh dha vewnans, ha hepkor
eskarogeth;
porth kov a legras ha mernans, ha glen orth an
gorhemynnow.
[7] Porth kov a'n gorhemynnow ha na borth atti erbynn
dha gentrevek;
porth kov a gevambos an Ughella, ha na wra vri a
dhiskians.

[8] Omwith rag strif, ha dha beghosow a vydh le;
rag an penn bros a enow strif.
[9] Peghador a woder kowethyans
ha hasa strif yn-mysk an re hebask.
[10] Yn kemusur dhe'n keunys y lesk an tan,
hag yn kemusur dhe'n gorthter, yndelma strif a
gress;
yn kemusur dhe nerth den y fydh y sorr,
hag yn kemusur dh'y gevoth ev a gress y gonnar.
[11] Kedrynn fysk a enow tan,
ha strif fysk a skoll goos.

An Tebel Daves

[12] Mar hwythydh orth gwryghonen, leski a wra;
mar trewydh warnedhi, y fydh difudhys;
mes an dhew a dheu yn-mes a'th hanow.

13 Millik an kyhwedhler ha'n den dewblek y daves,
rag ev a dhistru an kres a lies.
14 Sklander re shackyas lies,
ha'ga skattra a genedhel dhe genedhel;
ev re dhistruis citys krev,
ha domhwel chiow tus veur.
15 Sklander re worras gwragedh lel a'ga threvow,
ha gul dhedha kelli frut aga lavur.
16 Ny wra an den a woslow orth sklander kavos powes,
na ny drig yn kres.
17 Strekys hwypp a verk an kig,
mes strekys taves a vrew an eskern.
18 Lies re godhas gans min an kledha,
mes nyns yns i mar lies dell yw an re a godhas
drefen an taves.
19 Gwynnvys an den yw gwithys ragdho,
ha na wodhevis y sorr,
ha na borthas y yew,
ha na veu kelmys gans y gadonyow.
20 Rag y yew yw yew a horn,
ha'y gadonyow yw kadonyow a vrest;
21 y vernans yw tebel vernans,
hag yfarn yw gwell agesso.
22 Ny'n jeves gallos war an re dhuwek;
ny vedhons leskys yn y flamm.
23 An re a eske an Arlodh a godh yn y allos;
leski a wra yn aga mysk ha ny vydh difudhys.
Danvenys vydh er aga fynn avel lew;
avel lewpard ev a's terr dhe demmyn.
24 Gwayt y keydh dha dir gans spedhas,
kolm dha arghans ha'th owr,
25 poos dha eryow yn mantol,
gwra daras ha barrys rag dha anow.

[26] Gwayt na slynki gans dha daves
ma na gotthi a-rag neb a gontrewayt.

Prestennow hag Attal

29 An re dregeredhus a re presten dh'aga hentrevogyon;
owth ystyn leuv heweres i a with an
gorhemynnow.

[2] Ro presten dhe'th kentrevek yn termyn y esow;
attal dhe'th kentrevek y'n ewn brys.

[3] Gwith dha ambos ha bydh onest ganso,
ha ty a gyv pupprys an pyth a vydh edhom dhis
anodho.

[4] Lies a wel presten avel happwayn,
ha gul kedrynn dhe'n re a's gweres.

[5] Bys pan dhegemeras presten ev a amm dhe leuv den,
hag iselhe y lev pan gews a bythow y gentrevek;

mes yn prys attal ev a hok,
hag attyli gans ambosow gwag,
ha krodhvolas a-dro dhe'n termyn.

[6] Mar kwra an kresysor gwaska, ny gyv ev skant an hanter,
hag ev a'n gwel avel happwayn.

Mar ny wask, ev re gollas y vona,
ha gul eskar anodho heb edhom;

ev a'n attal gans mollothow ha keredhyow,
hag yn le golewder ev a'n attal gans disenor.

[7] Lies ytho, a nagh ri presten, a-der drefen pithneth,
mes drefen own a vos frawsys heb edhom.

[8] Byttegyns, godhav den eus yn studh uvel,
ha na hok ow tiskwedhes tregeredh dhodho.

[9] Gweres den boghosek drefen an gorhemmyn,
hag yn y edhom na'n danvon dhe-ves gwag.

[10] Gwell yw kelli dha arghans a-barth broder po koweth,
ha na'n gas dhe wosseni yn-dann ven dhe vos kellys.

11 Gwith dha dresor war-lergh gorhemynnow an Ughella,
hag y tre dhis budh moy ages owr.
12 Dege alusen y'th tresorva,
ha hi a'th telirv a bub anfeusi;
13 gwell ages skoos krev ha guw poos,
hi a ladh ragos erbynn an eskar.

Mewghya Kendonow

14 Gour da yw gostel rag y gentrevek,
mes den neb re gollas sham a vydh falladow ragdho.
15 Na ankov kuvder dha vewghyer,
rag ev re ros y vewnans ragos.
16 Peghador a skoll pythow y vewghyer,
17 ha neb a'n jeves brys heb gras a forsak y dhelivrer.
18 Bos gostel re dhiswrug lies gour hag o sewen,
hag a's tewlis a-dro avel tonnow an mor;
y hworras gallosogyon yn divroedh,
hag i re wandras yn-mysk kenedhlow estren.
19 Pan wra peghador neb re gemeras gostel
sewya gwayn, ev a godh yn kenyow lagha.
20 Gweres dha gentrevek gwella gylli,
mes gwayt na gotthi dha honan.

Tre ha Helder

21 Edhommow bewnans yw dowr, bara ha dillas,
hag ynwedh chi dhe gudha dha nothedh.
22 Gwell yw bewnans an den boghosek yn-dann goskes y do y honan,
ages gwledh vryntin yn chi den aral.
23 Bydh lowen gans boghes po meur,
ha ny glewydh keredh rag bos gwester.
24 Bewnans truan yw mos a ji dhe ji;
avel gwester ny dal dhis ygeri dha anow;

25 ty a vydh an ost ha provia diwes heb kavos gras,
ha keffrys ty a glew geryow hwerow a'n par ma:
26 'Deus omma, estren, pareus an voos,
ha gas vy dhe dhybri a'n pyth a'fydh.'
27 'Ro spas, ty estren, dhe dhen enorys,
ow broder a dheu dhe driga hag edhom a'm beus
a'n chi.'
28 Kales yw dhe dhen pollek perthi
tavosans a-dro dhe bos gwester, hag a-dro dhe
geredh an okerer.

Dyskybleth Fleghes

30 Ev neb a gar y vab a'n hwypp yn fenowgh,
ma'n jeffo lowena y'n diwedh.
2 Neb a gessydh y vab a'n jevydh lowena anodho,
ha bostya anodho yn-mysk aswonesigyon.
3 Neb a dhysk y vab a wra dh'y eskerens bos avius,
ha lowenhe yn-mysk y gowetha.
4 Pan verow an tas ny hevel bos marow,
rag ev dhe asa war y lergh onan haval dhodho,
5 neb orto yn y vewnans ev a viras gans lowena
hag yn eneworres ny veu grevys.
6 Ev re asas war y lergh dialor erbynn y eskerens,
ha nebonan dhe attyli kuvder y gowetha.

7 Piw pynag a dhyghtyo y vab yn re vedhel a gelm y
woliow,
hag orth pub kri y golodhyon a vydh troblys.
8 Margh nag yw dovys a dheu ha bos penn kales,
ha mab digabester a vydh gorth.
9 Bydh medhel gans flogh hag ev a'th vrowegh;
gwari ganso hag ev a'th keudh.
10 Na hwarth ganso, po ty a'fydh ahwer ganso,
ha wortiwedh ty a dheskern dha dhens.

11 Na ro dhodho rydhses yn y yowynkneth,
ha na skon aswon y gammweythresow.
12 Pleg y warr yn y yowynkneth
ha gweskel y asennow pan yw flogh,
poken ev a dheu ha bos penn kales ha bos diwostydh dhis,
hag yndelma dri ahwer dhe'th enev.
13 Ytho dyskybel dha vab ha gwra dh'y yew bos poos,[a]
ma na vi sklandrys der y dhivethter.

14 Gwell yw bos boghosek, yagh ha krev
ages rych ha plegys yn korf.
15 Gwell yw yeghes ha krevder ages owr,
ha korf nerthek ages rychys diniver.
16 Nyns eus golusogneth gwell ages yeghes korf,
na heudhder a-ugh lowena kolon.
17 Gwell yw mernans ages bewnans a anken,
ha powes bys vykken ages kleves bythkwethek.

A-dro dhe Bosow[b]

18 Traow dentethyel dinewys war anow deges
yw haval dhe offrynnow boos gorrys war vedh.
19 Pana les yw offryn dhe idol?
Rag ny yll na dybri na blasa.
Yndelma yth yw an den yw kessydhys gans an Arlodh;
20 ev a wel gans y dhewlagas ha krodhvolas
dell hanas spadhesik pan vyrl ev gwerghes.

21 Na omro dhe dhuwon
ha na dorment dha honan a-borpos.

---

a 30:13 *gwra dh'y yew bos poos:* Ow sewya an Ebrow.

b 30:18 Yma an titel ma y'n tekst greka y honan.

22 Kolon lowenek yw bewnans den,
ha heudhder gour yw dedhyow hir.
23 Chers dha enev ha konfort dha golon,
ha danvon duwon pell ahanas,
rag duwon re dhistruis lies,
ha nevra ny dheu les anodho.
24 Avi ha sorr a verrha bewnans,
ha preder a dhre kothni kyns y dermyn.
25 Den gans kolon lowenek ha da
a's tevydh les a'n boos a dheber.

Kudynnow Golusogneth

31 Ny yll tus rych koska, ow prederi a'ga pythow;
aga yeghes yw distruys.
2 Ny yll voghosogyon koska, ow prederi a'ga pygans;
kepar ha kleves sevur yw.[a]
3 An den rych a lavur dhe greuni golusogneth,
ha pan bowes lenwys yw gans y daklow denteth.
4 An boghosek a lavur rag gul bewedh tanow,
ha pan bowes ev a dheu ha bos yn esow.

5 Neb a gar owr ny yll bos reknys ewn;
neb a hol mona a vydh hembrenkys yn sowdhan ganso.
6 Lies re dheuth dhe anfeusi drefen owr,
ha'ga distruyans re's metyas fas orth fas.
7 Men trebuchya yw dhe'n re yw ravshys ganso,
ha pub fol a vydh kechys ganso.
8 Gwynn y vys an den rych yw kevys divlam,
ha nyns eth war-lergh owr.
9 Piw yw ev, ma'n gelwyn gwynnvys?
Rag ev re wrug marthusyon yn-mysk y bobel.

---

a 31:2 Amendys. Gwersow 1 ha 2 yw ankler y'n Greka ha'n Ebrow.

[10] Piw re beu prevys ganso ha bos kevys perfydh?
Bedhes ragdho skila rag bostya.
Piw a'n jevo gallos treuspassya mes ny dreuspassyas,
po gul drog ha ny'n gwrug?
[11] Y sewenyans a vydh fastys,
ha'n kuntelles a dheriv manylyon y alusenow.

Kortesi orth Moos

[12] Pan vedhydh esedhys orth moos hel,
na vydh gargasen ena,
ha na lavar, 'Yma boos splann omma!'
[13] Porth kov, lagas pith dhe vos neppyth drog.
Pyth re beu kreatys moy pith ages an lagas?
Rag henna dagrewi a wra pub treveth.
[14] Na ystyn dha leuv rag puptra a welydh
ha na's herdh gans dha gentrevek y'n skudel.
[15] Barn omglewans dha gentrevek herwydh dha
omglewans dha honan,
ha bydh prederus yn pub mater.
[16] Deber an pyth yw gorrys a-ragos avel den,
ha na dhens yn pith, ma na vi kesys.
[17] Bydh an kynsa dhe hedhi dell dhelledh dhe norter da,
ha na vydh gargasen, ma na vi divlas.
[18] Mars os esedhys yn-mysk lies,
na ystyn dha leuv yn kynsa oll.

[19] Boghes yw lowr rag den dyskyblys yn ta.
Ny anell yn poos hag ev y'n gweli.
[20] Hun yaghus a greg war vosa yn temprys;
ev a sev a-varr hag omglewes yagh.
Ankres anhun ha penn-dro
ha koler a vydh dhe'n argasen.
[21] Mar peus konstrinys dhe dhybri re,
sav, gas an moos dhe hwyja ha ty a'fydh difres.

[22] Goslow orthiv, ow mab, ha na wra anvri dhymm,
hag y'n diwedh ty a wodhvydh bos gwir ow geryow.
Yn puptra a wredh bydh skentel,
ma na dheffo kleves warnas.
[23] Tus a venyk an den yw hel gans boos,
ha len yw aga dustuni dh'y helder.
[24] An cita a grodhvol war an dhen yw pith gans boos,
ha'ga dustuni dh'y bithneth yw kewar.

Temprans owth Eva Gwin

[25] Na assay previ dha wouroleth der eva gwin,
rag gwin re dhistruis lies.
[26] Dell yw horn prevys yn forn ha dowr,
yndelma gwin a brev kolonnow an re wothus pan strivyons.
[27] Gwin yw haval dhe vewnans dhe dus
mars yw evys yn kemusur.
Pyth yw bewnans dhe dhen heb gwin?
Rag y feu gwrys rag gul dhe dus bos lowen.
[28] Gwin evys yn temprys hag y'n termyn ewn
a dhre heudhder dhe'n golon ha lowender dhe'n enev.
[29] Gwin evys re a dhre hwerowder an spyrys,
gans diwostytter ha trebuchya.
[30] Medhwynsi a ynkress sorr an fol dh'y bystik y honan,
ow lehe y nerth ha keworra goliow.
[31] Na geredh dha gentrevek yn kevewi a win,
na'y dhispresya yn y lowender;
na gows ger a geredh dhodho,
na posa warnodho dhe attal kendon.

Fara orth Gwledh

32 Mars os gwrys mester an wledh, na ughelha dha honan;
bydh yn aga mysk avel onan a'ga niver.
Gwith i yn ta yn kynsa hag ena esedh;
2 pan gollenwsys oll dha dheverow, kemmer dha le may fi heudh war-barth gansa
ha degemeres torgh rag gwledh restrys mar dha.

3 Kows, ty neb yw kottha, rag yth yw dha wir,
mes gans skentoleth kewar, ha na woder an menestrouthi.
4 Le may ma kan kenys, na dhever kows;
na dhisplet dha sleyneth y'n termyn kamm.
5 Sel a rubi settys yn owr
yw keskan a venestrouthi orth gwledh win.
6 Sel a werem settys rych yn owr
yw melodi menestrouthi gans gwin da.

7 Kows, ty neb yw yowynk, mars yw res,
mes namoy es diwweyth, ha marnas y feu govynnys orthis.
8 Bedhes dha gows berr; lavar meur yn boghes geryow;
bydh avel neb a wor hag a yll tewel.
9 Yn-mysk brasyon na omwra par dhedha;
ha pan vo ken den ow kewsel, na glapp.

10 A-rag an taran yth a an lughes,
hag yth a favour a-rag an den uvel.
11 Sav a dermyn da ha na vydh an diwettha;
ke yn uskis dhe-dre, ha heb hockya.
12 Ena lowenha, oll dell vynni,
mes na begh drefen kows gothus.

13 Mes dres oll benyk dha Greador,
neb a'th lenow a'y rohow da.

Own an Arlodh

14 Neb a hwila Duw a dhegemmer y dhyskybleth,
ha'n re a sev a-varr dh'y hwilas a gyv favour.
15 Neb a hwila an lagha a vydh lenwys ganso,
mes an falswas a drebuch orto.
16 An re a berth own a'n Arlodh a gyv gwir vreusow,
hag enowi oberow gwiryon avel golow.
17 Peghador a skon keredh,
ha kavos ervirans orth bodh y vrys.

18 Ny skon gour pollek profyans prederus;
ny gren den tont ha gothus yn own.
19 Na wra tra vyth heb ombrederi,
hag unweyth pan y'n dallethsys, na dreyl dha vrys.
20 Na ge war hyns leun a beryllow,
ha na drebuch war dir meynek.
21 Na vydh re fydhyansek war fordh rag own a ladron,
ha bydh war a'n pyth usi a-dryv dhis.
Na drest yn fordh an debeles,
ha bydh gwarnys a'th hensyow.
22 Gwith dha enev dha honan yn oll dha fordhow,
rag neb a wra henna a with an worhemynnow.
23 Gwith dha enev dha honan yn oll dha weythresow,
rag neb a wra henna a with an worhemynnow.

24 Neb a with an lagha a with y enev y honan,
ha ny vydh shamys neb a drest yn Arlodh.[a]

33 Ny hwer drogedh vyth dhodho ev neb a berth own
a'n Arlodh,

---

a 32:24 Gwersow 21-24 ow sewya an Ebrow.

mes yn peryl ev a'n delirv arta hag arta.

2 Ny gas gour fur an lagha,
mes an falswas a vydh avel skath yn tewedh.

3 Den fur a fydh y'n lagha;
ha ragdho an lagha a vydh mar drestys avel Urim.[a]

4 Pareus an pyth dhe leverel, may fedhydh klewys;
rester dha dhyskans, hag ena ro dha worthyp.

5 Kolon an fol yw haval dhe ros kert,
ha'y brederow avel aghel ow rosella.

6 Koweth neb a wra ges yw avel margh
ow kryghias yn-dann bub huni yw esedhys warnodho.

Eghennow Dihaval a Dus

7 Prag yth yw unn jydh gwell es onan aral,
pan yw golow pub dydh an vledhen dhyworth an howl?

8 Dre wodhvos an Arlodh i a veu discernys,
hag ev a ordenas an sesonyow dihaval ha'n golyow.

9 Re anedha ev a ughelhas ha'ga sanshe,
ha re ev a wrug dedhyow kemmyn.

10 Mab den oll a dheuth a'n leur,
hag Adam a veu gwrys a'n dor.

11 Yn leunder y skians an Arlodh a dhiscernyas yntredha
hag ordena aga fordhow divers.

12 Re anedha ev a venygas ha'ga ughelhe,
re erel ev a sanshas ha'ga dri nes dhodho y honan;
mes nebes ev a vollethis hag iselhe,
ha'ga threylya yn-mes a'ga thylleryow.

13 Avel pri yn leuv an priweythor,
dhe vos molys dell bleg dhodho,

---

a 33:3 *Urim:* Ow sewya an Ebrow.

yndelma yth yw tus yn leuv aga Kreador,
dhe ri dhedha dell vynn ev.

14 Da yw an gorthenep dhe dhrog,
ha bewnans an gorthenep dhe vernans;
yndelma an peghador yw an gorthenep dhe'n den duwek.

15 Ytho mir orth oberow oll an Ughella;
i a dheu yn koplow, an eyl gorthenep dh'y gila.

16 My o an diwettha dhe wolya;
avel den a guntel gesigow war-lergh kuntelloryon an gwinreun;

17 dre vennath an Arlodh my a dheuth yn kynsa,
hag avel kunteller an gwinreun my a lenwis ow gwinwask.

18 Ombrederewgh ma na lavuris ragov vy ow honan,
mes rag peub usi ow hwilas dyskans.

19 Klewewgh vy, hwi yw meur yn-mysk an bobel,
ha hwi hembrenkysi an kuntelles, goslowewgh!

Bos Anserghek

20 Dhe vab po gwreg, dhe vroder po koweth,
na ro gallos warnas dha honan, hedre vewi;

ha na ro dha bythow dhe gen onan,
rag own ty dhe dreylya dha vrys may fydh res dhis y wovyn arta.

21 Hedre vi byw hag anal ynnos,
na as nebonan dhe gemeres dha le.

22 Rag gwell yw dha fleghes dhe wovyn ahanas
ages ty dhe vires orth leuv dha fleghes.

23 Bydh an gwella yn puptra a wredh;
na dhre namm war dha enor.

24 Pan worfennydh dedhyow dha vewnans,
hag yn eneworres, lesran dha eretons.

Dyghtyans Gwesyon

25 Boos ha gwelen ha beghyow rag asen;
bara ha dyskybleth rag kethwas.
26 Gwra dhe'th kethwas gweytha ha ty a gyv powes;
mes gas y dhiwleuv diek hag ev a hwila rydhses.
27 Yew ha kabester a gromm an konna,
ha dhe'n drogservyas yma restell ha tormentys.
28 Gorr ev dhe weytha, ma na vo diek,
29 rag diekter a dhysk meur dhrog.
30 Danvon ev dhe weytha, dell dhegoodh dhodho,
ha mar nyns yw gostydh, gwra poos y gargharow.
Na vydh re gales dhe dhen pynag
ha na wra tra vyth heb ewnder.
31 Mars eus dhis servyas, dyght ev kepar ha ty dha honan,
rag ty dh'y brena gans goos.
Mars eus dhis servyas, dyght ev avel broder,
rag edhom a'fydh anodho dell vydh edhom dhis
a'th vewnans.
Mara'n tebeldhyght hag ev a wra dha asa ha ponya
dhe-ves,
py fordh a gemerydh dh'y hwilas?

Hunrosow a Doll

34 Govenegow gour diboll yw euver ha fals,
ha hunrosow a re eskelli dhe felyon.
2 Avel den a gach skeus ha holya an gwyns,
yndella yw neb a wra vri a hunrosow.
3 Nyns yw an pyth a welir yn hunrosow marnas skeusen,
hevelenep fas yn gweder-mires.

[4] A neppyth avlan pyth a yll bos glanhes?
Hag a neppyth fals pyth a yll bos gwir?
[5] Dewinieth ha kolyow ha hunrosow yw euver,
hag yma fantasis dhe'n golon, dell eus dhe wreg yn gwelivesi.
[6] Marnas aga bos danvenys yn vysytacyon an Ughella,
na sett dha golon warnedha.
[7] Rag hunrosow re dollas lies huni,
ha'n re a worras aga fydhyans ynna re godhas dheves.
[8] Heb gowyow a'n par ma an lagha a vydh kollenwys,
ha furneth yw kowlwrys yn ganow lel.

Prevyans avel Dyskador

[9] Gour a dravalyas yn feur a wor lies tra,
ha neb a'n jeves prevyans meur a wor an pyth a dhiskler.
[10] Den heb prevyans a wor boghes traow,
mes ev neb re viajyas a gyv skians meur.
[11] Pan esen ow kwandra, my a welas lies tra,
ha my a gonvedh moy es dell allav leverel.
[12] Yn fenowgh my re beu yn peryl a vernans,
mes diank grassow dhe'n prevyansow ma.

Own an Arlodh

[13] Spyrys an dus ownek a vyw,
rag yma aga govenek ynno ev neb a's selow.
[14] Ny vydh gohelus neb yw ownek a'n Arlodh,
na ny berth dout, rag ev yw aga govenek.
[15] Gwynn y vys an enev yw ownek a'n Arlodh!
War biw y kreg? Ha piw yw y skoodhyans?
[16] Yma dewlagas an Arlodh war an re a'n kar,
skoos gallosek ha skoodhyans krev,

goskes a'n gwyns tomm ha skeus a'n howl y'n hanter-
dydh,
golyader erbynn trebuchya ha gweres erbynn
kodha.

17 Ev a dhrehav an enev ha golowi an lagasow;
ev a re yeghes, bewnans ha bennath.

Offrynnow

18 Sakrifis gwrys a neppyth degemerys yn anewn yw
nammys.
Ankemeradow yw rohow an re gammhynsek.

19 Nyns yw an Ughella pes da gans offrynnow an re
dhidhuw,
na nyns yw diserrys gans meur a sakrifisow.

20 Avel den a ladh mab a-dherag y das
yndella yw an den a offryn sakrifis a bythow an
voghosogyon.

21 Bara edhomogyon yw bewnans boghosogyon;
neb a'n kemmer a-dhyworta yw den a woos.

22 Kemeres pygans kentrevek yw gul moldrans;
Frawsya arvethesik a'y wober yw skollya goos.

23 Unn den pan dhrehav ha'y gila a dhistru,
pana les a vydh dhedha marnas lavur kales?

24 Unn den pan wormel ha'y gila a volleth,
orth lev piw y woslow an Mester?

25 Unn den mar omwolgh wosa tochya korf marow, hag
ena y dochya arta,
pandr'yw an gwayn der y wolghi?

26 Ytho unn den mar kwra penys rag y beghosow,
ha mos ha gul an keth taklow arta,
piw a woslow orth y bysadow?
Ha pandr'a waynyas der omuvelheans?

An Lagha ha Sakrifisow

35 Gwitha an lagha a dal lies offryn;
gul vri a'n gorhemynnow a dal sakrifia offryn kres.[a]

2 Attal kuvder a dal offryn greun,
ha ri alusen a dal offryn grassyans.

3 Omwitha rag drogedh yw plegadow dhe'n Arlodh
hag omwitha rag anewnder yw prenedh.

4 Na omdhiskwedh a-rag an Arlodh gwag dha leuv;
gwra oll an sakrifisow ma, herwydh an gorhemmyn.

5 Offryn den gwiryon a ur an alter,
ha'y odour hweg a sev a-rag an Ughella.

6 Sakrifis gour gwiryon yw kemeradow
ha ny vydh nevra ankevys.

7 Bydh hel pan wordhydh an Arlodh,
ha na leha kynsa frut dha dhiwleuv.

8 Gans pub ro bedhes lowenek dha fas,
ha sansha dha dhega gans lowender.

9 Ro dhe'n Ughella dell ros ev dhis
ha mar hel dell yllydh.

10 Rag an Arlodh a attal,
hag ev a attal dhis seythplek.

Barn Duw

11 Na brof dhodho falswober, rag ny'n degemmer;
ha na drest yn sakrifisow anewn;

12 rag an Arlodh yw an barner,
ha ganso nyns eus faverans.

13 Ny dhiskwedh faverans erbynn an boghosek
mes ev a glew pysadow an den dregynnys.

---

a 35:1 Niverow an gwersow y'n chaptra ma a sew niverow Rahlfs *Septuaginta.*

14 Ny skon pysadow an omdhivas
na'n wedhwes pan dhiver krodhvol.
15 A ny wra dagrow an wedhwes resek war hy bogh
ha hi ow kria erbynn an den a wra dhedha kodha?
16 Ev neb a serv an Arlodh a vydh degemerys gans favour,
ha'y bysadow a dhrehedh dhe'n kommol.
17 Pysadow an den uvel a wan an kommol,
ha ny bowes bys pan dhrehedh dh'y amkan;
18 ny hedh bys pan worthyp an Ughella
ha gul gwirvreus dhe'n ewnhynsek, ha gul breus.
19 Rag ny vydh hyll an Arlodh
hag avel gwerryor ny fronn y honan[a]
20 bys pan vrew klunyow an re dhidruedh
ha tyli dial war an kenedhlow;
21 bys pan dhistru routh an re orgelus,
ha terri ternwelen an re gammhynsek;
22 bys pan attal dhe bub den herwydh y weythresow
hag oberow tus herwydh aga brys;
23 bys pan vreus ken y bobel
ha gul dhedha lowenhe yn y dregeredh.
24 Teg yw tregeredh yn termyn ahwer
avel kommol glaw yn termyn seghor.

Pysadow rag Pobel Dhuw

36 Kemmer truedh ahanan, A Arlodh Duw a beub, ha mir warnan
ha gorr own ahanas war oll an kenedhlow.[b]

---

a 35:19 *hag avel gwerryor ny fronn y honan:* Ow sewya an Ebrow.

b 36:1 Niverow an gwersow y'n chaptra ma a sew niverow Rahlfs *Septuaginta.*

[2] Drehav dha leuv erbynn kenedhlow estren
ha gas dhedha gweles dha nerth.
[3] Dell veus sanshes ynnon a-ragdha,
yndella bydh meurhes yn aga mysk a-ragon.
[4] Ha gas dhedha godhvos, dell wodhven ni,
nag eus Duw marnas ty, A Arlodh.
[5] Ro toknys nowydh ha gwra anethow erel;
gwra dha leuv ha bregh dhyghow dhe vos gloryus.
[6] Difun dha sorr ha dinew dha gonnar;
kemmer dhe-ves an erbynner ha distru an eskar.
[7] Berrha an termyn, porth kov a'n ambos,
ha gas an bobel dhe dherivas dha oberow gallosek.
[8] Gas an dianker dhe vos leskys yn sorr tanek,
ha re gaffo distruyans an re a bystik dha bobel.
[9] Brew pennow pennsevigyon an eskar,
a lever 'Nyns eus den vyth marnas ni.'
[10] Kuntel oll lothow Yakob,
ha ri dhedha oll aga eretons kepar hag y'n dalleth.
[11] Kemmer truedh, A Arlodh, war an bobel gelwys gans
dha hanow,
war Israel a gemersys avel dha gynsa genys.
[12] Kemmer pita orth cita dha sentri,
Yerusalem, tyller dha bowesva.
[13] Lanw Sion a solempnyans dha veuredh,
ha dha dempel a'th wolewder.
[14] Ro dustuni dhe'n re a formsys y'n dalleth,
ha kollanw an profosansow kewsys y'th hanow.
[15] Gober an re a wra dha wortos,
ha gas dha brofosi dhe vos lel.
[16] Klew, A Arlodh, pysadow dha servysi,
herwydh bennath Aron war dha bobel,
[17] ha peub usi war an nor a wodhvydh
dha vos an Arlodh, Duw an osow.

Dewisyans Gwreg

18 An dorr a gemmer boos pynag,
mes an eyl boos yw gwell ages y gila.
19 Dell vlas an stevnik helgik divers,
yndelma brys pollek a yll discernya fals eryow.
20 Brys gorth yw an acheson a anken,
mes den a brevyans a'n attal dhodho.
21 Benyn a gemmer den pynag avel gour,
mes unn vyrgh yw gwell ages hy ben.
22 Tekter benyn a jer an fas,
hag a dremen pub hwans denel.
23 Mars yw hy thaves kuv hag uvel,
hy gour yw moy feusik ages gwer erel.
24 Ev neb a gyv gwreg a dhalleth perghenogeth,
gweres gwiw dhodho ha koloven powes.
25 Le ma nag eus ke, an splatt a vydh pyllys,
ha le ma nag eus gwreg, gour a wander yn unn hanasa.
26 Rag piw a fydh yn lader skav
a derlem a dre dhe dre?
27 Ytho piw a fydh yn den na'n jeves neyth,
neb a wodrik yn le pynag ma'n kemmer an nos?

Fals Kowetha

37 Pub koweth a lever, 'My yw dha goweth ynwedh;'
mes yma koweth nag yw koweth marnas yn hanow.
2 A nyns yw ahwer bys y'n mernans
pan dreyl keskoweth ha kar yn eskar?
3 A blegyans dhe dhrog! A ble rolsys a-ji
dhe gudha an dor sygh a doll?[a]

---

a 37:3 *a doll:* Po *a dolla.*

4 Yma keskoweth a lowenha yn sewena koweth,
mes yn termyn trobel ev a dreyl er y bynn.
5 Yma keskoweth a weres koweth erbynn eskar,
ha kemeres skoos yn-bann dh'y dhefendya erbynn eskerens.[a]
6 Na ankov koweth yn batel,[b]
ha na wra y ankevi y'th wolusogneth.

Kussulyadoryon

7 Pub kussulyador a wormel an gussul a re,
mes yma neb a re kussul dh'y wayn y honan.
8 Bydh war a gussulyador,
ha godhvydh yn kynsa pyth yw y vern,
rag ev a re kussul herwydh y les y honan.
Ev a allsa tewlel an prenn er dha bynn
9 ha leverel dhis 'Dha fordh yw da,'
hag ena sevel a-denewen rag gweles an pyth a hwer dhis.
10 Na omgussul gans den a vir orthis gans gogrys;
kudh dha gussul dhyworth an re a berth avi ahanas.
11 Na omgussul gans benyn a-dro dh'y hesstrivores
po gans kilgi a-dro dhe vresel,
gans marghador a-dro dhe gesvargenya
po gans prener a-dro dhe wertha,
gans kraf a-dro dhe helder
po gans an den didruedh a-dro dhe guvder,
gans an diek a-dro dhe ober vytholl
po gans arvethesik bledhynnyek a-dro dhe worfenna y ober,

---

a 37:5 Amendys war-lergh an Ebrow.

b 37:6 *yn batel:* Ow sewya an Ebrow.

gans servyas diek a-dro dhe ober meur –
na wra vri a gussul vyth a rons.
12 Mes fydh yn kynsa yn gour duwel
a aswonydh avel onan a with an gorhemynnow,
ha'y vrys haval dhe'th vrys jy,
ha neb a dhuwenha mar trebuchydh.
13 Ha gas dhe gussul dha golon dha honan sevel,
rag nyns eus den vyth moy lel dhis agessi.
14 Rag brys gour treweythyow a yll avisya
gwell ages seyth golyader esedhys war dour ughel.
15 Mes dres oll pys dhe'n Ughella
may kevarwottho dha fordh yn gwiryonedh.

Gwir Furneth ha Fals Furneth

16 Dadhel yw dalleth pub ober,
ha kussul a dheu a-rag pub gweythres.
17 Yma gwreydhyow dewis y'n brys.
18 Peder furv a denkys a skyll:
da ha drog, bewnans ha mernans;
ha pupprys yth yw an taves a's rewl.
19 Yma gour neb yw konnyk lowr dhe dhyski lies,
ha hwath bos euver dhodho y honan.
20 Kowser sleygh a yll bos kesys;
ev a vydh gesys heb boos vytholl.
21 Rag ny veu gras res dhodho gans an Arlodh,
drefen y fyll dhodho pub furneth.
22 Yma den a yll dyghtya y negysyow y honan,
frut y gonvedhes a vydh gormelys.
23 Gour fur a dhysk y bobel y honan
ha frut y gonvedhes yw len.
24 Gour fur a vydh lenwys a vennath,
ha peub a'n gwel a'n gelow gwynn y vys.

25 Dedhyow bewnans gour yw niverys,
mes dedhyow Israel yw heb niver.
26 Den fur a erit fydhyans yn-mysk y bobel,
ha'y hanow a vyw bys vykken.

Klorder

27 Ow mab, prov dha enev y'th vewnans;
ha gwel pyth yw drog ragos, ha na omre dhodho.
28 Rag nyns yw puptra da rag pubonan,
ha ny gyv den vyth plesour yn puptra.
29 Na vydh hwansek dhe re a voos denteth,
ha na dheber heb lett;
30 rag yn re a voos yma kleves,
ha kowlogneth a dreyl dhe hwyja.
31 Lies re verwis a gowlogneth,
mes seul a omwith anedhi a ystyn y vewnans.

Medhogyon ha Kleves

38 Enor medhek rag y wonisyow,
rag an Arlodh a'n formyas;
2 rag yaghheans a dheu a'n Ughella,
hag ev a dhegemmer gober dhyworth an myghtern.
3 Sleyneth an medhek a dhrehav y benn,
hag enorys vydh yn golok an vrasyon.
4 An Arlodh a formyas medhegnethow yn-mes a'n dor,
ha ny wra gour dooth aga dispresya.
5 A ny veu dowr gwrys hweg gans prenn
rag may fe godhvedhys y nerth?
6 Ev a ros sleyneth dhe dus
may fe gormelys yn y oberow marthys.
7 Dredha an medhek a yaghha ha kemeres pon dhe-ves;
8 an kymyst a wra kemmysk anedha.

Ny vydh oberow Duw nevra gorfennys;
hag anodho kres a les dres enep an nor.

9 Ow mab, y'th wanegredh, na strech,
mes pys dhe'n Arlodh, hag ev a'th yaghha.
10 Omden a gammweyth ha gwra dhe'th tiwleuv bos ewn,
ha glanha dha golon a bub pegh.
11 Doro offryn hweg y sawer, hag offryn kovadh a vleus fin,
dinew oyl war dha offryn, kemmys dell ylli.
12 Ena ro tyller dhe'n medhek, rag an Arlodh a'n formyas;
na'n gas dhe vos ahanas, rag edhom a'th eus anodho.
13 Termyn a yll dos pan vydh sewena yn aga diwleuv,
14 rag i ynwedh a bys dhe'n Arlodh
may hwrontyo dhedha sewena yn discernya klevesow[a]
hag yn yaghheans rag gwitha bewnans.
15 Neb a begh a-rag y Wrier,
a omdhiskwedh gorth a-rag medhek.[b]

Kynvan Rag an Re Varow

16 Ow mab, gas dha dhagrow dhe godha rag den marow,
ha dalleth an alargan kepar hag onan yn pon meur.
Pareus an korf gans solempnita gwiw,
ha na bydh logh y'n ynkleudhyans.
17 Bedhes hwerow dha gynvan ha ter dha olva;
bedhes dha alar gwiw dell dhervyn,
rag unn jydh, po dew, rag goheles breus;
ena bydh konfortys rag dha anken.
18 Rag galar a yll ledya dhe vernans,
ha kolon drist a wra dhe nerth kodha.

---

a 38:14 *discernya klevesow:* Ow sewya an Ebrow.

b 38:15 *a omdhiskwedh gorth a-rag medhek:* Ow sewya an Ebrow.

19 Wosa ynkleudhyans galar a dremen;
bewnans a dristyns yw galar dhe'n golon.[a]
20 Na ro dha golon dhe alar;
gorr e dhe-ves, ha porth kov a'th tiwedh.
21 Na ankov, nyns eus dehweles;
ny wredh da dhe'n den marow, ty a bystik dha honan.
22 Porth kov a'y denkys, rag dha denkys dha honan a
vydh yndella;
de dhodho ev,[b] ha hedhyw dhiso jy.
23 Pan vydh an den marow yn powesva, gas y govadh
dhe bowes ynwedh,
ha bydh konfortys ragdho pan vydh diberthys y
spyrys.

Kenwerth ha Kreft

24 Furneth skriba a dheu dre dermyn syger;
ha neb a'n jeves boghes negys a yll mos ha bos fur.
25 Fatel yll mos ha bos fur neb a syns an arader,
ha neb yw balgh a sheft an bros,
neb a lew an oghen hag yw bysi gans aga gweyth,
ha'y gows a-dro dhe lodhnow?
26 Ev a re y vrys dhe wul fynglow,
hag ev yw heb kosk ow ri boos dhe'n lejegow.
27 Yndella yth yw pub krefter ha pennser
neb a lavur nos ha dydh;
an re a dregh toknys an selyow,
peub yw diwysyk ow kul diverseth veur;
ev a sett y golon dhe liwa gwir semlans,
ow korfenna y ober gans rach.
28 Yndella an gov, esedhys ryb an anwan,
ow prederi a-dro dhe'n horn a vynn y weytha;

a 38:19 Styr an wers ma yw pur ankler.

b 38:22 *dhodho ev:* Ow sewya an Ebrow. Greka *dhymmo vy.*

anal an tan a deudh y gig,
hag ev a striv gans gwres an fornes;
tros an morthol a vodharha y dhiwskovarn,
hag yma y dhewlagas war batron an dra a wra.
Ev a sett y golon war worfenna y ober,
hag ev a gowlwra y afinans gans rach.
29 Ynwedh an priweythor esedhys orth y ober
ow treylya an ros gans y dreys;
pupprys prederys yw a-dro dh'y ober,
owth assaya kowlwul sommen y lestri.
30 Ev a furv an pri gans y vregh
ha'y wul gwedhyn gans y dreys;
ev a sett y golon war worfenna an gwedrans,
diwysyk yw ow korra tan y'n forn.

31 Oll an re ma a fydh yn aga diwleuv,
ha pubonan yw sleygh yn y ober y honan.
32 Hebdha ny yll cita bos anedhys,
ha ny yll tus naneyl triga ena na dos dhedhi.
33 Hwath nyns yns hwilys rag konsel an bobel,
na esedha yn savla ughel y'n kuntelles.
Ny esedhons war vynk an barner
na ny gonvedhons breus lysyow an lagha;
34 ny dhiskwedhons dyskybleth na breus,
ha nyns yns i kevys ow kewsel parabolennow.
Mes i a sosten framweyth an bys,
ha'ga bern yw rag gwrians aga kreft.

Ober an Skriba

39 Ass yw dihaval an den a omre
dhe studhya lagha an Ughella!
Ev a hwila furneth oll an dus koth,
ha ri y dermyn dhe brofosansow;

[2] ev a with lavarow gwer erys-da
ha dewana sotelnethow parabolennow;
[3] ev a hwila styryow kudhys an lavarow koth
ha skiansek yw yn tewlder an parabolennow.
[4] Ev a serv yn-mysk an vrasyon
hag omdhiskwedhes a-rag rewlysi;
ev a draval yn tiryow estren
ha previ an pyth yw da ha drog yn-mysk tus.
[5] Ev a sett y golon dhe sevel a-varr
dhe hwilas an Arlodh a'n gwrug,
ha pysi a-rag an Ughella;
ev a yger y anow yn pysadow
ha govyn gevyans rag y beghosow.

[6] Mars yw mynnas an Arlodh meur,
ev a vydh lenwys a spyrys konvedhes;
ev y honan a dhiver geryow furneth
ha ri grassow dhe'n Arlodh yn pysadow.
[7] An Arlodh a gevarwodh y gussul ha'y wodhvos,
hag ev a ombreder a-dro dh'y gevrinyow.
[8] Ev a dhiskwa dyskybleth y dhyskas,
ha bostya yn lagha kevambos an Arlodh.
[9] Lies a wormel y gonvedhes;
nevra ny vydh dileys.
Nyns a y govadh dhe goll,
ha'y hanow a vyw a henedh dhe henedh.
[10] Kenedhlow a gews a'y furneth,
ha'n kuntelles a dheklar y wormel.
[11] Mar kyv oos hir, ev a as hanow brassa ages mil,
ha pan a dh'y bowes, ev a geworr dh'y hanow da.

Hymna Gormel dhe Dhuw

12 My a'm beus moy y'm brys dhe leverel;
my yw leun avel an loor leun.

13 Goslowewgh orthiv, ow mebyon lel, ha bleujyowa
kepar ha rosen ow tevi ryb gover dowr.

14 Danvon sawer hweg avel enkys,
ha bleujyow kepar ha lili.

Skatter an sawer, ha kan hymna gormel;
benyk an Arlodh a'y weythresow oll.

15 Meurhewgh y hanow
ha ri grassow dhodho gans gormel,

gans kanow war agas diwweus, ha gans lyras;
hemm yw an pyth a leverowgh yn grassyans:

16 'Oll oberow an Arlodh yw fest da,
ha'n pyth a worhemmyn a vydh gwrys y'n termyn
ewn.'

17 Ny yll den vyth leverel, 'Pyth yw hemma?' po 'Prag
yth yw henna?' –
rag y'n termyn ewn y fydh gorthyp dhe oll
govynnow a'n par ma.

Orth y er an dowrow a sevis yn graghel,
ha'n kreunyow dowr orth ger y anow.

18 Pan worhemmyn, puptra a vynno yw kollenwys,
ha den vyth ny yll lettya y selwyans.

19 Yma gweythresow oll kig a-ragdho,
ha tra vyth ny yll bos kudhys a'y lagasow.

20 A dhalleth an osow dhe'n diwedh ev a wel,
ha nyns eus tra vyth re varthusek ragdho.

21 Ny yll den vyth leverel, 'Pyth yw hemma?' po 'Prag
yth yw henna?' –
rag puptra re beu gwrys rag y borpos y honan.

22 Y vennath a gudh an tir kepar hag avon,
hag avel liv hi a worlyp an seghtir.
23 An kenedhlow a erit y sorr,
par dell dreyl ev dowrow yr dhe hyli.
24 Dhe'n re lel y fordhow yw ewn,
mes leun a vaglennow dhe'n re dhilagha.
25 A'n dalleth traow da a veu gwrys rag an re dha,
mes rag an beghadoryon droktraow.
26 An edhommow selvenel rag bewnans denel
yw dowr, tan, horn, holan,
bleus gwaneth, leth ha mel,
sugen an gwinreun, olew ha dillas.
27 Oll an re ma yw dhe les dhe'n re dhuwel,
mes rag peghadoryon i a dreyl dhe dhrogow.

28 Yma gwynsow a wrug Duw aga kreatya rag dial,
hag yn aga sorr i a skorj yn krev;
dydh breus i a dhiver aga nerth
ha diserri sorr aga Gwrier.
29 Tan ha keser, divotter ha pla,
oll an re ma re beu gwrys rag dial;
30 dens enevales gwyls ha skorpyones ha nadres,
ha'n kledha a gessydh an re dhidhuw gans distruyans.
31 I a lowenha ow kul y worhemmyn,
pupprys parys dh'y servya war an nor;
ha pan dheu aga thermyn ny vedhons diwostydh
dh'y worhemmyn.

32 Ytho a'n dalleth re beuv sur a hemma oll
ha prederi a'n traow ma ha'ga gasa yn skrif:
33 Oll gweythresow an Arlodh yw da,
hag ev a gollenow pub edhom yn y dermyn.
34 Ytho ny yll den leverel, 'Hemm yw gweth es henna,'
rag taklow oll yw prevys da yn aga thermyn.

35 Ytho lemmyn kenewgh a leun golon ha gans ganow,
ha benygewgh hanow an Arlodh.

Anfeus Den

40 Ober kales a veu kreatys rag pub den,
hag yma yew boos war vebyon Adam,
a-dhia'n jydh may tons yn-mes a dorr aga mamm
bys y'n jydh pan dhehwelons dhe vamm puptra.
2 Yma dhedha tybyansow troblys hag own a'n golon,
ha fienasow prederus a dhydh aga mernans.
3 A'n den esedhys war y dron splann
dhe'n den uvelhes yn doust ha lusu,
4 a'n den a wisk purpur ha kurun
dhe'n den yw gwiskys yn saghlen,
5 yma sorr hag avi ha ponvos hag ankres,
hag own mernans, ha konnar ha strif.
Hag yn termyn powes war y weli,
y gosk yn nos a janj y vrys.
6 Boghes po tra vyth yw y bowes;
ev a lavur yn y gosk kepar hag y'n jydh.
Troblys yw gans gwelesigeth y vrys
kepar hag onan re dhienkas a'n gaslan.
7 Pan vo puptra saw ev a dhifun,
ha marth ganso bos an own tra vyth.
8 Dhe bub kreatur, den hag eneval,
mes dhe beghadoryon seythgweyth moy,
9 y teu mernans ha krow ha strif ha kledha,
terrosow ha divotter ha diswrians ha skorja.
10 Oll an re ma a veu gwrys rag an debeles,
ha ragdha y teuth an liv.

11 Yma puptra eus dhyworth an dor ow tehweles dhe'n dor
ha'n pyth usi dhyworth an dowrow a dehwel dhe'n
mor.[a]

Ny Sewen Kammhynseth

12 Pub falswobrans ha kammhynseth a vydh dileys,
mes fydhyans da a dhur bys vykken.

13 Golusogneth an re gammhynsek a vydh deseghys avel
avon,
hag avel taran meur a dremen yn skon wosa kowas
glaw.

14 Den hel a lowenha pan yger y leuv,
yndelma treuspassoryon a fyll yn tien.

15 Ny wra fleghes an re dhidhuw gorra lies skorren yn-rag;
gwreydh anyagh yns war garrek serth.

16 An kors ryb pub dowr po glann avon
yw diwreydhys kyns gwels vyth;

17 Kuvder yw avel lowarth a venathow,
hag alusen a dhur bys vykken.

Lowender Bewnans

18 Bewnans yw hweg rag an den a ober ragdho y honan,
ha rag an arvethesik,
mes gwell es an eyl po y gila yw trovya tresor.

19 Fleghes ha drehevel cita a surha hanow den,
mes gwell es an eyl po y gila yw kavos furneth.

Gwarthek ha dor plensys a wra dhe dhen sewena;
mes gwreg dhivlam yw reknys gwell ages an eyl
po y gila.[b]

---

a 40:11 *ha'n pyth usi dhyworth an dowrow a dehwel dhe'n mor:* Po war-lergh an Ebrow *ha'n pyth usi a'n ughelder a dhehwel dhe'n ughelder.*

b 40:19 *mes gwreg dhivlam yw reknys gwell ages an eyl po y gila:* Ow sewya an Ebrow. Nyns usi an geryow ma y'n Greka.

[20] Gwin ha menestrouthi a lowenha an golon,
mes kerensa furneth yw gwell ages an eyl po y gila.
[21] An bib ha'n delyn a wra ton hweg
mes lev plegadow yw gwell ages an eyl po y gila.
[22] An lagas a dhesir gras ha tekter,
mes egin glas an ys yw gwell es an eyl po y gila.
[23] Da pupprys yw metya gans koweth po keskoweth,
mes gwreg gans hy gour yw gwell ages an eyl po y gila.
[24] Breder ha gweresoryon yw skoodh yn termyn trobel,
mes alusen a dhelirv gwell ages an eyl po y gila.
[25] Owr hag arghans a wra dhe'n troos sevel fyrv,
mes kussul dha yw synsys moy ages an eyl po y gila.
[26] Rychys ha nerth a dhrehav an golon
mes own an Arlodh yw gwell ages an eyl po y gila.
Nyns eus difyk yn own an Arlodh,
ha ganso nyns eus edhom a hwilas gweres.
[27] Own an Arlodh yw avel lowarth a vennath,
hag a gudh den gwell ages golewder vytholl.

Bewnans Beggyer

[28] Ow mab, na sew bewnans beggyer;
gwell yw merwel ages beggya.
[29] Pan virir orth moos ken den,
ny yll fordh y vewnans bos synsys bewnans.
Ev a dhefol y spyrys gans bosow ken den,
mes gour pollek ha dyskys yn ta a omwith erbynn henna.
[30] Yn ganow an den diveth beggya yw hweg,
mes yn y dorr tan a lesk.

Marwoleth

41 A vernans, ass yw hwerow an kov ahanas
dhe dhen yw attes yn-mysk y bythow,
dhe wour yw rydh a dhistenansow, ha sewen yn pup-tra,
ha hwath bewek lowr dhe lowenhe yn y voos!
2 A vernans, ass yw teg dha varn
dhe dhen yw edhommek ha'y nerth ow fyllel,
skwithhes gans henys ha prederus a-dro dhe buptra;
neb yw gorth, ha re gollas perthyans oll!
3 Na own breus mernans ragos;
porth kov a'n re res eth a-ragos ha'n re a dheu a-wosa.
4 Hemm yw breus an Arlodh rag oll kig;
prag y neghydh ytho bodh an Ughella?
Deg bledhen, po kans, po mil,
ny vydh govynnys tra vyth yn yfarn a-dro dhe hirder bewnans.

Tenkys an Re Dhidhuw

5 Fleghes beghadoryon yw fleghes kasadow,
ha trigys esons yn trigvaow an re dhidhuw.
6 Eretons fleghes beghadoryon a verow,
ha war aga agh y fydh meth ow pesya.
7 Fleghes a vlam tas didhuw
rag i dhe wodhevel meth a'y wovis.
8 Go hwi, hwi wer dhidhuw,
re eskasas lagha Duw Ughella!
9 Pan owgh hwi dinythys, dinythys owgh dhe volleth;
ha pan verwowgh, molleth yw agas rann.
10 Py pynag a dheu a'n dor a dhehwel dhe'n dor;
yndella yth a an re dhidhuw a-dhyworth molleth dhe dhistruyans.

[11] Tus a gyn rag mernans an korf
mes drokhanow peghadoryon a vydh dileys.
[12] Gwra vri a'th hanow, drefen henna dhe besya war dha lergh
hirra ages milyow a dresoryow meur a owr.
[13] Dedhyow bewnans da yw niverys,
mes hanow da a dhur bys vykken.

[14] Ow fleghes, bedhewgh lel dh'agas dyskans ha bedhewgh attes;
furneth kudhys ha tresor anwelys –
pana les eus ynna aga dew?

Traow Methus

[15] Gwell yw an den a gudh y folneth
ages an den a gudh y furneth.
[16] Rag henna gwrewgh vri a'm lavarow;
rag nyns yw da omglewes methus yn pub treveth,
na nyns yw puptra komendys gans peub.

[17] Bedhewgh methek a bub anvaseth reydhel a-rag tas po mamm;
hag a wowegneth a-rag pennsevik po rewler;
[18] a alweyth a-rag barner po justis;
hag a dorrva an lagha, a-rag an kuntelles ha'n bobel;
a dreuspas a-rag kespar po koweth;
[19] hag a ladrynsi y'n tyller mayth esos trigys.
Bydh methek a derri ambos,
hag a bosa war dha dhewelin yn prys-boos;
a dheskernuster ow tegemeres po ow ri,
[20] hag a skonya aswon tus a'th salus;
a vires orth benyn yw hora,
[21] hag a nagha galow neskar;

a gemeres dhe-ves rann po ro nebonan,
hag a lagatta orth gwreg ken gour;
22 a vellya gans y servyades,
po mos ogas dh'y gweli;
a eryow divlas, a-rag kowetha –
ha na vydh arvedhus wosa gul ro.
23 Bydh methek a dhasleverel an pyth a glewydh,
hag a dhiskevra kevrinyow.
Ena ty a dhiskwa gwir veth,
ha kavos favour gans pubonan.

42 Mes a'n traow ma na gemmer meth,
ha na begh dhe blesya re erel:
2 Na gemmer meth a lagha an Ughella ha'y gevambos,
nag a ri barn dhe akwitya an re dhidhuw;
3 a witha akontow gans kespar po kesviajyoryon;
po a ranna eretons kowetha;
4 a gewerder gans mantolyow ha posow,
po a gavos meur po boghes;
5 a vudh ow pargenya gans marghadoryon,
hag a dhyskybla fleghes yn fenowgh,
hag a denna goos dhyworth keyn drog servyas.
6 Le may ma gwreg dhislel, sel yw tra dha;
ha le may ma lies leuv, alhwedh traow.
7 Pan redh neppyth dhe nebonan rag y witha saw, gwayt
y vos komptys ha posys,
ha pan redh po degemeres, gwra kovnoten a
buptra yn skrif.
8 Na gemmer meth ow tyski den gocki po fol
po den pur goth yw kablus a anvaseth reydhel.
Yndella ty a vydh dyskys yn hwir,
ha ty a vydh komendys gans pub den oll.

Tasow ha Myrgh

9 Myrgh yw acheson difunedh kevrinek dh'y thas,
ha preder a-dro dhedhi a gemmer kosk dhe-ves;
pan yw hi yowynk, rag own na dhemettho,
po wosa bos demedhys, rag own hy bos ankerys;
10 pan o gwyrgh, rag own hy bos defolys
ha dos ha bos beghyek yn chi hy thas;
ha wosa kavos gour, rag own hy bos dislel,
po, kynth yw hi demedhys, rag own hy bos anvap.
11 Gwith yn strooth war vyrgh worth,
ma na vi skorn dhe'th eskerens,
testen a geskows y'n cita ha kuntelles an bobel,
ha'th worra dhe veth a-rag lies.[a]
12 Na as hi dhe dhiskwedhes hy thekter a-rag gour vyth,
na dhe esedha ow kyhwedhla yn-mysk gwragedh;
13 rag a dhillas y teu godhan,
hag a wreg sherewynsi gwreg.
14 Gwell yw drogedh gour ages benyn a wra dader;
benyn yth yw a dhre meth ha diras.

Gweythresow Duw yn Natur

15 My a berth kov lemmyn a weythresow an Arlodh,
ha disklerya an pyth a welis.
Gans geryow an Arlodh y weythresow a veu gwrys;
hag oll y greacyon a wra y vodh.[b]
16 An howl a vir war-nans war buptra gans y wolow,
hag ober an Arlodh yw leun a'y wolewder.
17 Ny allosegis an Arlodh y sens
dhe dherivas oll y weythresow barthusek,

a 42:11 Yma omma y'n Ebrow an geryow *Gwel nag eus lattis yn hy stevel, na tyller may hyll hi mires orth entrans an chi.*

b 42:15 *hag oll y greacyon a wra y vodh:* Nyns usi an geryow ma y'n Greka. Selys yns war an Syriek.

a fastyas an Arlodh Ollgallosek
may saffo an ollvys fyrv yn y wolewder.
18 Ev a hwither an islonk ha kolon den;
ev a gonvedh aga hevrinyow downa.
Rag an Ughella a wor puptra a yll bos godhvedhys;
ev a wel toknys an oos.
19 Ev a dhisklos an pyth re beu ha'n pyth a vydh,
hag ev a dhiskudh olow traow kel.
20 Ny dhiank preder vyth a-dhyworto,
ha nyns eus tra vyth kelys a-dhyworto.
21 Ev re ordenas splanderyow y furneth;
ev a bes an keth, trank heb worfen ha bys vykken.
Nyns eus tra vyth a yll bos keworrys po tennys dhe-ves,
ha ny'n jeves edhom a gussulyador.
22 Ass yw desiradow y weythresow oll,
bys y'n lyha gwryghonen a yll bos gwelys!
23 Oll an traow ma a vyw ha pesya bys vykken;
puptra yw gostydh rag pub edhom.
24 Puptra a dheu yn koplow, an eyl gorthparth y gila,
ha ny wrug ev tra vyth yn anperfydh.
25 An eyl a fast vertu y gila.
Piw a yll kavos lowr ow mires orth y wolewder?

Splander an Howl

43 Ass yw splann fyrmament kler an ebron,
ass yw gloryus golok an nevow!
2 An howl, pan omdhiskwa, a dhiskler, hag ev ow sevel,
ass yw marthys oberow an Ughella[a].
3 Dhe hanter-dydh ev a segh an tir,
ha piw a yll perthi y domder?

---

a 43:2 *ass yw marthys oberow an Ughella:* Ow sewya an text ebrow.

4 Den ow hwytha fornes a ober yn gwres a lesk,
mes teyrgweyth pottha yw an howl a lesk an menydhyow;
ev a hwyth yn-mes ethennow tanek,
ha'y dhewynnow splann a dhall an lagasow.
5 Meur yw an Arlodh a'n gwrug;
orth y worhemmyn ev a fisten war y hyns.

Splander an Loor

6 Ev a wrug an loor ynwedh dhe servya y borpos[a]
tokyn bythkwethek ow merkya an prysyow.
7 A'n loor y teu tokyn dedhyow gool,
golow a wannha pan worfen hy hyns.
8 An mis yw henwys war-lergh an loor;
hi a voghha marthys yn hy threylva,
golowva dhe'n luyow y'n ughelder,
ow splanna yn fyrmament an nevow!

Golewder an Ster ha'n Gammneves

9 Golewder an ster yw tekter nev,
aray ow terlentri yn ughelder an Arlodh.
10 Orth gorhemmyn an Sans i a sev yn aga thylleryow ordenys;
heb difygya yn aga golyow.
11 Mirewgh orth an gammneves, ha gormel ev neb a's gwrug;
fest teg yw yn hy splander.
12 Hi a gylgh an ebron gans hy gwarak gloryus;
diwleuv an Ughella re's ystynnas.

---

a 43:6 An linen ma yw ankler y'n Greka ha'n Ebrow aga dew.

Revedhow Natur

13 Orth y worhemmyn ev a wra an ergh dhe fyski
ha danvon uskis lughes y vreus.

14 Yndelma an gwithvaow yw ygerys,
ha'n kommol a neyj yn-mes avel ydhyn.

15 Yn y veuredh ev a re dhe'n kommol aga nerth,
ha'n keser yw terrys dhe demmyn.

16 Lev y daran a geredh an nor;[a]
pan omdhiskwa, an menydhyow a gren;
orth y vodh gwyns an dyghow a hwyth,
keffrys ha tewedh an gogledh ha'n korwyns.

17 Ev a skatter an ergh avel ydhyn ow neyja,
ow tiyskynna avel lokustes.

18 Marth bras a'n jeves an lagas orth tekter y wynder,
ha'n brys a'n jeves marth pan godh.

19 Ev a dhiver rew war an nor avel holan,
ha kleghi yey yw furvys avel dreyn minyek.

20 Gwyns oor an gogledh a hwyth
ha yey yw fastys war an dowr;

y teu war bub poll dowr
ha'n dowr a'n gwisk avel lurik.

21 Ev a dhevor an menydhyow ha leski an gwylvos,
ha gul dhe'n gwels krina kepar ha gans tan.

22 Niwl yn uskis a yaghha puptra;
ha'n gluth a dhiyskyn ha difres wosa an gwres.

23 Der y gussul ev a goselhas an downder
ha plansa enesow ynno.

24 An re a wool an mor a gews a'y beryllow,
ha marth a'gan beus a'n pyth a glewyn.

---

a 43:16 *Lev y daran a geredh an nor:* Ow sewya an Ebrow; nyns usi an geryow ma y'n Greka.

25 Rag ynno yma kroaduryon ankoth ha barthusek,
pub eghen a daklow byw ha morviles.

26 Dredho pub kannas a gyv y fordh,
ha der y er puptra yw synsys war-barth.
27 Ni a yll leverel moy mes heb leverel lowr;
bedhes an diwettha ger: ‘Ev yw an oll.’
28 Ple hyllyn kavos an nerth dh’y wormola?
Rag ev yw brassa ages oll y weythresow.
29 Euthyk yw an Arlodh ha fest meur,
ha barthusek yw y allos.
30 Pan wormelowgh an Arlodh gwra y ughelhe kemmys
dell yllowgh,
rag ev a worbass hwath henna.
Pan y’n ughelhewgh, rewgh oll agas nerth,
ha na vedhewgh skwith, rag ny yllowgh y wormel
lowr.
31 Piw re’n gwelas hag a yll y dheskrifa?
Ha piw a yll y veurhe dell yw?
32 Meur a daklow brassa ages an re ma yw kudhys,
rag ni re welas marnas boghes a’y weythresow.
33 Rag an Arlodh re wrug puptra,
ha dhe’n re dhuwek ev re ros furneth.

Enor dh’agan Hendasow

44 Gormelyn lemmyn gwer a vri,
agan tasow yn aga henedhow.
2 An Arlodh a gevrennas dhedha golewder meur,
y veuredh a’n dalleth.
3 Yth esa re a rewlyas yn aga ruvanethow,
gwer aswonys drefen aga gallos;
ow ri kussul der aga gonvedhes;
ow kewsel yn profosansow;

4 hembrenkysi an bobel der aga hussulyow
ha der aga honvedhes a hengovyow an bobel;
ow leverel geryow fur a dhyskans.
5 Re a hwilas melodiow,
po displetya gwersow yn skrif;
6 gwer rych ha gallosek,
trigys yn kres yn aga threvow –
7 oll an re ma a veu enorys yn aga henedhow,
hag a veu bost aga dedhyow.
8 Yma re anedha a asas hanow war aga lergh,
may fo derivys aga gormel.
9 Hag yma re erel ma nag eus kov anedha;
i eth dhe goll par dell na viens byw;
i re dheuth ha bos par dell na viens genys,
ha keffrys aga fleghes war aga lergh.
10 Mes an re ma o gwer dregeredhus,
ha ny veu ankevys aga gweythresow gwiryon;
11 aga hanow da re dremenas dh'aga has,
ha'ga eretons dh'aga diyskynysi.[a]
12 Aga has a sev a-ji dhe'n kevambosow;
aga fleghes i ynwedh, a-barth dhedha.
13 Aga has a dhur bys vykken,
ha ny vydh dileys aga golewder.
14 Aga horfow yw ynkleudhys yn kres,
mes aga hanow a vyw henedh wosa henedh.
15 Poblow a dheriv aga furneth,
ha'n kuntelles a dheklar aga gormel.

Enok

16 Enok a blesyas an Arlodh hag a veu kemerys yn-bann,
patron a edrega dhe bub henedh.

---

a 44:11 Amendys. Styr an Greka yw ankler.

Noy

17 Noy a veu kevys dhe vos perfydh ha gwiryon;
yn termyn sorr ev a veu kemerys yn keschanj;
ytho remenant a veu gesys war an bys
pan dheuth an liv.
18 Kevambosow bythkwethek a veu gwrys ganso
ma na vo pub kig nevra dileys gans liv.

Abraham

19 Abraham o tas meur a lies kenedhel,
ha ny veu kevys par dhodho yn glori.
20 Ev a withas lagha an Ughella
ha dos yn kevambos ganso;
ev a selyas an kevambos yn y gig,
ha pan veu prevys ev a veu kevys lel.
21 Ytho an Arlodh a fastyas dhodho gans ti
an kenedhlow dhe vos benygys der y has;
hag ev dh'aga lieshe avel doust an nor,
hag ughelhe y has avel an ster,
ha ri dhedha eretons a vor dhe vor
a'n avon dhe bennow an nor.

Ysak ha Yakob

22 Ev a'n fastyas dhe Ysak ynwedh
a-barth y das Abraham.
Bennath tus oll ha'n kevambos
23 ev a wrug dhe bowes war benn Yakob;
ev a'n aswonis gans y venathow,
ha ri dhodho y eretons;
ev a erviras y rannow,
ha'ga lesranna yn-mysk an dewdhek looth.

Moyses

45 Anodho an Arlodh a dhros yn-rag gour tregeredhus
a gavas favour yn golok pub kig,
kerys gans Duw ha tus,
Moyses, mayth o y gov benyges.
2 Ev a'n gwrug par yn golewder dhe'n re sans,
ha'y wul meur, dhe euth y eskerens.
3 Der y eryow ev a wrug dhe doknys fyski;[a]
an Arlodh a'n glorifias yn golok myghternedh.
Ev a ros gorhemynnow dhodho rag y bobel,
ha diskudha dhodho rann a'y wolewder.
4 Rag y lelder ha'y glorder ev a'n sakras,
orth y dhewis yn-mes a gig oll.
5 Ev a wrug dhodho klewes y lev,
ha'y hembronk a-ji dhe'n tewlder,
ha ri dhodho an gorhemynnow fas orth fas,
lagha bewnans ha godhvos,
may tysko an kevambos dhe Yakob,
ha'y varnow dhe Israel.

Aron

6 Ev a ughelhas Aron, gour sans haval dhodho
neb o y vroder a looth Levi.
7 Ev a wrug kevambos bythkwethek ganso,
ha ri dhodho oferyasedh an bobel.
Ev a'n benygas gans gwiskas bryntin
ha gorra goon gloryus warnodho.
8 Ev a'n gwiskas yn splander perfydh
ha'y grevhe gans toknys awtorita,
an lavrek, an pows ow trehedhes bys y'n treys,
ha'n efod.

---

a 45:3 *fyski:* Ow sewya an Ebrow. Greka *hedhi.*

9 Hag ev a'n kylghyas gans greunavalow,
gans lies klogh owrek oll a-dro
rag danvon son dell gerdhi,
may fo aga son klewys y'n tempel
avel kov dhe vebyon y bobel;
10 gans gwisk sans, a owr ha glasrudh
ha purpur, gweyth brosyer;
an lurik[a] a varn, gans an toknys a wirder;
11 gans rudhgogh plethys, gweyth krefter;
gans meyn drudh grevys avel selyow,
settys yn owr, gweyth gemweythor,
dhe govhe yn lytherennow grevys,
herwydh niver lothow Israel;
12 gans kurun owrek war y dulyfant
ha grevys, kepar ha sel, gans 'Sansoleth,'
tegen a enor, gweyth krefter konnyk,
delit dhe'n lagas, afinys yn teg.
13 Kyns y dermyn nyns esa traow teg a'n par ma.
Ny's gwiskas estren bythkweth,
saw unsel y vebyon
ha'y dhiyskynysi heb hedhi.
14 Y sakrifisow a vydh kowlleskys
diwweyth pub dydh heb lett.
15 Moyses a'n sakras,
ha'y ura gans oyl sans;
y feu kevambos bythkwethek ragdho
ha rag y dhiyskynysi dedhyow oll an nev,
dhe venystra dhe'n Arlodh ha servya avel oferyas
ha benyga y bobel yn y hanow.
16 Ev a'n dewisas yn-mes a oll an re vyw
dhe offrynna sakrifis dhe'n Arlodh,

---

a 45:10 *an lurik:* Ow sewya an Ebrow. Greka *an dhargan.*

enkys ha sawer hweg avel kov
dhe wul prenedh rag an bobel.
17 Yn y worhemynnow ev a ros dhodho
awtorita dhe wul erviransow laghel,
dhe dhyski dhe Yakob an dustuniow
ha golowi Israel yn y lagha.
18 Estrenyon a vrasas er y bynn,
ha perthi avi orto y'n gwylvos,
an wer a-dro dhe Dathan hag Abiram
ha kuntelles Koragh, yn sorr ha konnar.
19 An Arlodh a'n gwelas ha displesys o,
hag yn pothter y sorr distruys vons;
ev a wrug marthusyon er aga fynn
dh'aga howlleski yn flamm tanek.
20 Ev a geworras golewder dhe Aron
ha ri dhodho eretons;
ev a gevrennas dhodho an offrynnow sans,
ha pareusi bara an offrynnow yn palster.
21 Rag i a dheber sakrifisow an Arlodh
a ros ev dhodho ha dh'y dhiyskynysi.
22 Mes yn tir an bobel ny'n jeves eretons,
ha ny'n jeves rann yn-mysk an bobel;
rag an Arlodh y honan yw y rann ha'y eretons.

Finehas

23 Finehas mab Eleazar yw an tressa yn golewder
rag bos diwysyk yn own an Arlodh,
hag ev a sevis fast pan dreylyas an bobel dhe-ves,
yn kolonekter bryntin y enev;
hag ev a wrug prenedh rag Israel.
24 Ytho kevambos a gres a veu gwrys ganso,
may fo hembrenkyas an sentri ha'y bobel,

ha ma's teffo hag ev ha'y dhiyskynysi
dynita an oferyasedh bys vykken.
25 Par dell veu selys kevambos gans Davydh
mab Yesse a looth Yuda,
ma na dremen eretons an myghtern saw unsel a vab
dhe vab,
yndelma eretons Aron yw rag y dhiyskynysi.

26 Ha lemmyn benygewgh an Arlodh, neb yw da,
neb re'gas kurunas gans golewder.[a]
Re wrontyo an Arlodh dhywgh furneth y'n golon
dhe varna y bobel gans gwirvreus,
ma na vo kellys aga sewena,
ha may pessyo aga golewder der aga henedhow oll.

Yoshua ha Kaleb

46 Yoshua mab Nun o gallosek yn bresel,
ow sewya Moyses y'n soodh brofosek.
Ev a dheuth ha bos, herwydh styr y hanow,
selwador meur a'n re dhewisys gans Duw,
dhe dyli dial war an eskerens a sevis er aga fynn,
may rollo dhe Israel y eretons.
2 Ass o gloryus pan dhrehevis y dhiwleuv
hag ystyn y gledha erbynn an citys!
3 Piw kyns es ev a sevis mar fast?
Rag ev a wostlas bell an Arlodh.
4 A nyns o dredho may hedhis an howl
hag unn jydh a dheuth ha bos mar hir ages dew?
5 Ev a elwis war an Ughella, an Gallosek,
pan waskas eskerens warnodho a bub tu,

---

a 45:26 *Ha lemmyn benygewgh an Arlodh, neb yw da, neb re'gas kurunas gans golewder:* Yma an geryow ma y'n Ebrow.

ha'n Arlodh meur a worthebis dhodho
gans keser a veur nerth.
[6] Ev a fethas an genedhel na yn batel
ha war an leder ev a dhistruis y erbynoryon,
may hwodhvo an kenedhlow nerth y arvow,
ev dhe omladh yn golok an Arlodh;
rag ev o holyer lel a'n Gallosek.
[7] Hag yn dedhyow Moyses ev a wrug ober a dregeredh,
ev ha Kaleb mab Yefunne:
i a omsettyas erbynn an kuntelles,
gwitha an bobel rag pegh
ha koselhe aga krodhvol treus.
[8] Hag yn-mes a hwegh kans mil dhen war droos,
ny veu nagonan gesys yn fyw saw unsel an dhew ma,
dhe hembronk an bobel dh'aga eretons,
an tir a dhinwa leth ha mel.
[9] An Arlodh a ros krevder dhe Kaleb,
a besyas bos ganso yn y gothni,
mayth yskynnas y'n vro venydhyek,
ha'y dhiyskynysi a'n kavas rag eretons,
[10] may hwello fleghes Israel oll
fatel yw da holya an Arlodh.

An Vreusysi

[11] An vreusysi ynwedh, pubonan gans hanow da,
ma na godhas aga holon yn gordhyans idolys
ha na dreylsons dhe-ves dhyworth an Arlodh –
re bo benyges aga hov.
[12] Re dhasvewo aga eskern a'n tyller may mons ynkleudhys,
ha re bo aga hanow enorys
bos treusperthys dh'aga vebyon.

Samuel

13 Samuel o kerys gans y Arlodh;
profos an Arlodh, ev a fondyas myghterneth
hag untya rewlysi war y bobel.
14 Herwydh lagha an Arlodh ev a vreusis an kuntelles,
ha'n Arlodh a wolyas war Yakob.
15 Der y lelder ev a veu prevys bos profos
ha der y eryow ev a veu aswonys avel gwelesydh
len.
16 Ev a elwis war an Arlodh, an Gallosek,
pan y'n gwaskas y eskerens a bub tu,
hag ev a offrynnas yn sakrifis on ow tena.
17 Ena an Arlodh a darennas a-dhyworth nev,
ha gul y lev dhe vos klewys gans tros meur;
18 ev a fethas hembrenkysi tus Tyr
hag oll gwahalyethow an Filistysi.
19 Kyns termyn y gosk bythkwethek,
Samuel a dhustunias a-rag an Arlodh ha'y untys:
'Ny gemeris gwara den vyth
na hwath eskis.'
Ha den vyth ny'n kuhudhas.
20 Hwath wosa ev dhe verwel, ev a brofosas
ha diskwedhes y vernans dhe'n myghtern,
ha drehevel y lev a'n dor
yn profosans, dhe dhilea droktra an bobel.

Nathan

47 War y lergh Nathan a sevis
dhe brofosa yn dedhyow Davydh.

Davydh

2 Dell yw an blonek kemerys a'n offryn kowethyans,[a]
yndelma Davydh a veu dewisys a fleghes Israel.
3 Ev a waria gans lewyon par dell ens minigow,
ha gans orses par dell ens eynigow.
4 A ny ladhas ev kowr yn y yowynkneth,
ha kemeres dhe-ves disenor an bobel,
pan dhrehevis y leuv gans men y'n towlbren
ha gweskel Goliath an boster?
5 Rag ev a elwis war an Arlodh, an Ughella,
neb a ros nerth dh'y leuv dhyghow
dhe weskel kasor gallosek dhe'n leur,
hag ughelhe nerth y bobel.
6 Ytho i a'n enoras rag an degow a vilyow a fethas,
ha'y ganmel rag benathow an Arlodh,
pan veu res dhodho diadem a wolewder.
7 Rag ev a dhistruis y eskerens a bub tu,
ha dri dhe dra vyth y erbynoryon, an Filistysi;
ev a vrewis aga hevoth bys y'n jydh hedhyw.
8 Yn oll y oberow ev a ros gras
dhe'n Sans, an Ughella,
gans geryow golewder;
ev a ganas gormel gans oll y golon, hag ev a garas
y Wrier.
9 Ev a worras kanoryon a-rag an alter,
rag gul menestrouthi hweg gans aga lev.
10 Ev a ros tekter dhe'n golyow,
ha restra aga thermyn dres an vledhen,
may hwormelsons hanow sans Duw,
ha'n sentri a dhassonas a'n myttin a-varr.

---

a 47:2 *offryn kowethyans.* Po *offryn kres.* Ebrow *shalom.*

[11] An Arlodh a dhileas y beghosow
hag ughelhe y allos bys vykken;
ev a ros dhodho kevambos myghternses
ha tron gloryus yn Israel.

Solomon

[12] War y lergh mab fur a sevis
hag a'y wovis ev o trigys yn sawder:
[13] Solomon a reynyas yn oos a gres,
drefen Duw dhe wul kosel oll y oryon,
may treheffo chi yn y hanow
ha pareusi sentri dhe sevel bys vykken.
[14] Assa veus fur y'th yowynkneth!
Ty a worliva gans konvedhes kepar hag avon.
[15] Dha dhelanwes a lesas der an nor,
ha ty a'n lenwis gans parabolennow down aga styr.
[16] Dha hanow a hedhas dhe enesow pell,
ha ty o kerys drefen dha reyn hebask.
[17] Dha ganow, dha henlavarow, dha barabolennow
ha'n gorthebow a resys o revedh dhe'n kenedhlow.
[18] Yn hanow an Arlodh Duw,
yw gelwys Duw Israel,
ty a guntelas owr avel sten
hag arghans avel plomm.
[19] Mes ty a dhros benenes dhe wrowedha rybos
ha dre dha gorf ty a veu dres yn gostytter.
[20] Ty a worras namm war dha enor
ha defolya linnyeth dha deylu,
may tresys sorr war dha fleghes,
ha duwenys ens dre dha folneth,
[21] drefen bos rynnys an sovranedh
ha ruvaneth trehwelek a sevis yn-mes a Efraym.

22 Mes ny as an Arlodh nevra y dregeredh,
na gasa dh'y oberow mos dhe goll;
ny dhile nevra henedh y dhen dewisys,
na distrui has an den a'n kar.
Ytho ev a ros remenant dhe Yakob,
ha dhe Dhavydh gwreydhen yn-mes anodho.

Rehoboam ha Yeroboam

23 Solomon a bowesas gans y dasow,
ha gasa war y lergh onan a'y vebyon,
efan yn folneth ha fowt a skians dhodho,
Rehoboam, neb a dreylyas an bobel der y gussul
dhe worthsevel.
Ena Yeroboam mab Nebat a ledyas Israel dhe begha
ha settya Efraym war an fordh a beghes.
24 Aga feghosow a ynkressyas moy ha moy,
bys pan vons divres a'ga thir.
25 Rag i a hwilas pub eghen a dhrogedh,
bys pan dheuth dial warnedha.

Elias

48 Ena Elias a sevis, profos avel tan,
ha'y er a loskas avel faglen.
2 Ev a dhros divotter warnedha,
ha der y dhiwysykter ev a lehas aga niver.
3 Dre er an Arlodh ev a dhegeas an nevow,
hag ynwedh teyrgweyth ev a dhros tan war-nans.
4 Assa veus gloryus, Elias, y'th weythresow marthys!
Piw ganso usi an gwir dhe vostya avelos?
5 Ty a dhrehevis den marow a vernans
ha dhyworth yfarn, der er an Ughella.
6 Ty a dhanvonas myghternedh dhe dhistruyans,
ha gwer a vri, a'ga gweliow kleves.

7 Ty a glewas keredh yn Sinay
ha barnow dial yn Horeb.
8 Ty a untyas myghternedh dhe dyli dial
ha profosi dhe holya war dha lergh.
9 Ty a veu kemerys yn-bann gans korwyns a dan,
yn charet gans mergh tanek.
10 Y'n termyn ordenys, yth yw skrifys, ty yw destnys
dhe hebaskhe sorr an Arlodh kyns ev dhe dhyllo
yn konnar,
dhe dreylya kolon an tas dh'y vab,
ha dhe dhassevel lothow Yakob.
11 Gwynn aga bys an re a'th welas,
hag a goskas y'th kerensa!
Rag ni ynwedh a vyw yn sur.

Elisha

12 Pan veu Elias maylys y'n korwyns
Elisha a veu lenwys a'y spyrys.
Ev a wrythyas diwweyth kemmys a doknys,
ha marthusyon gans pub lavar a'y anow[a].
Bythkweth yn y vewnans ny grenas a-rag pennsevik vyth,
na ny ylli den vyth y ownekhe.
13 Nyns esa tra vyth re gales ragdho,
ha wosa y vernans, y gorf a brofosas.
14 Yn y vewnans ev a wrug marthusyon,
hag yn mernans y weythresow o barthusek.

15 Yn despit dhe oll hemma nyns o edregus an bobel,
na ny eskassons aga feghosow,

---

a 48:12 *Ev a wrythyas diwweyth kemmys a doknys, ha marthusyon gans pub lavar a'y anow:* Nyns usi an geryow ma y'n tekst greka, ymons yn tekst ebrow.

bys pan vons degys dhe-ves avel preydh a'ga thir,
hag a veu skattrys der oll an nor.
An bobel o gesys boghes aga niver
mes gans rewler a ji Davydh.
16 Re anedha a wrug an pyth o plegadow,
mes re erel a beghas moy ha moy.

Hezekia

17 Hezekia a geras y cita,
ha dri dowr a-ji ynni;
ev a balas der an garrek gans toulys a horn,
ha drehevel dowrarghow.
18 Yn y dermyn Sennagherib a dheuth yn-bann;
ev a dhanvonas an Rabshake hag omdenna;
ev a dhrehevis y dhorn erbynn Sion,
ha bostya meur yn y valghder.
19 Ena aga holonnow ha'ga diwleuv a grenas,
hag yth esens yn angos, avel gwragedh yn gwelivesi.
20 Mes i a elwis war an Arlodh tregeredhus,
owth ystyn aga diwleuv war-tu hag ev.
An Sans a's klewas distowgh dhyworth nev,
ha'ga livra dre leuv Ysay.
21 Ev a weskis kamp an Assyrianys,
ha'y el a's distruis.
22 Rag Hezekia a wrug an pyth o plegadow dhe'n Arlodh,
hag omwitha krev dhe fordhow y hendas Davydh,
dell veu gorhemynnys gans an profos Ysay
neb o meur ha lel yn y welesigethow.

Ysay

23 Yn dedhyow Ysay an howl eth war dhe lergh,
hag ev a ystynnas bewnans an myghtern.

24 Der y spyrys krev ev a welas an pyth a dho,
ha konfortya an gynoryon yn Sion.
25 Ev a dhiskwedhas an pyth a dho bys yn diwedh termyn,
ha'n traow kudhys kyns i dhe hwarvos.

Yosia

49 Hanow Yosia yw avel enkys kemyskys
pareusys gans sleyneth an feryl;
Y govadh yw maga hweg avel an mel dhe bub ganow,
hag avel menestrouthi orth gwledh win.
2 Ev a veu gidys yn ewn yn dasfurvyans an bobel,
ha dilea kasadewder dilagha.
3 Ev a gevarwodhas y golon troha'n Arlodh;
yn termyn dilagha ev a fastyas gordhyans Duw.

4 Marnas Davydh ha Hezekia ha Yosia,
i oll a wrug treuspassow bras,
rag i dhe forsakya lagha an Ughella;
myghternedh Yuda a dheuth dhe'n diwedh.
5 Ytho ev a ros aga nerth dhe re erel,
ha'ga golewder dhe genedhel estren,
6 a worras tan yn cita dhewisys an sentri,
ha gul dh'y stretow bos ynyal,
dell dhargansa Yeremia.
7 Rag i re'n tebeldhyghtsa,
neb re bia sanshes avel profos hwath yn torr y vamm,
dhe dhiwreydhya, dhe dhiswul ha dhe dhistrui,
keffrys ha dhe dhrehevel ha dhe blansa.

Profosi ha Tus Erel

8 Y feu Ezekiel neb a welas an welesigeth a wolewder,
a dhiskwedhas Duw dhodho a-ugh charet an
jerubyns.

9 Rag Duw a venegas ynwedh Job[a]
a withas fast dhe fordhow ewnhynseth
10 Re dhanvonno eskern an Dewdhek Profos
bewnans nowydh a'n tyller may mons ynkleudhys,
rag i a gonfortyas pobel Yakob
ha'ga delivra gans govenek sur.

11 Fatel wren ni meurhe Zerubbabel?
Ev o avel bysow sel war an leuv dhyghow,
12 hag yndelma o Yeshua mab Yosedek;
yn aga dedhyow i a dhrehevis an chi
ha byldya tempel sans dhe'n Arlodh,
destnys rag golewder bythkwethek.
13 Kov Nehemia ynwedh a bes;
ev a dhrehevis agan fosow kodhys,
ha settya porthow ha barrow,
ha dastrehevel agan chiow diswrys.

Gwel war dhe Lergh

14 Boghes re beu kreatys war an nor avel Enok,
rag ev a veu kemerys yn-bann a'n nor.
15 Ha ny veu genys gour vyth avel Yosep;
ha'y eskern a veu gwithys saw.
16 Shem ha Seth a veu enorys yn-mysk tus,
mes a-ugh puptra vyw a greacyon a veu Adam.

Simon Mab Onias

50 Hembrenkyas y vreder ha gooth y bobel
o an arghoferyas, Simon mab Onias,
neb yn y vewnans a ewnhas an chi,
hag yn y dhedhyow y feu kerys an tempel.[b]

---

a 49:9 Ow sewya an Ebrow.

b 50:1 Ow sewya an Ebrow.

[2] Ev a worras an selveyn dhe'n fosow ughel dewblek,
an fosow ughel a-dro dhe oryon an sentri.
[3] Yn y dhedhyow dowrargh a veu pelys,
kreun dowr avel an mor yn kompas.
[4] Ev a ombrederis fatel sawya y bobel a derros,
ha kera an cita erbynn gorhe.
[5] Ass o gloryus, kerghynnys gans an bobel,
dell dheuth yn-mes a vayl an sentri!
[6] Avel steren an myttin yn-mysk an kommol,
avel an loor leun y'n dedhyow apoyntys;
[7] avel an howl ow splanna war dempel an Ughella,
avel an gammneves ow terlentri yn kommol
splann;
[8] avel rosennow yn dedhyow an kynsa frut,
avel alow ryb fenten a dhowr,
avel egin glas war Lebanon yn jydh a'n hav;
[9] avel tan hag enkys yn enkyslester,
avel lester a owr mortholys
afinys gans pub eghen a veyn drudh;
[10] avel olewbren kargys gans frut,
hag avel kypresen a dyv bys y'n kommol.
[11] Pan wiskas an goon gloryus
hag omwiska yn splander perfydh,
ev eth yn-bann dhe'n alter sans,
ha gul klos an sentri dhe vos gloryus.

[12] Pan dhegemeras an rannow a dhiwleuv an oferysi,
hag ev ow sevel ryb oles an alter
gans garlont a'y vreder a-dro dhodho,
ev o haval dhe sedresen yowynk yn Lebanon
yn-mysk palmwydh oll a-dro.

13 Oll mebyon Aron yn aga golewder
a synsis offryn an Arlodh yn aga diwleuv
a-dherag oll kuntelles Israel.
14 Ow korfenna an servis orth an alter,
hag owth araya an offryn dhe'n Ughella, an
Ollgallosek,
15 ev a ystynnas y leuv rag an hanaf
ha diveri offryn diwes a woos an gwinreun;
ev a'n diveris orth troos an alter,
sawer plegadow dhe'n Ughella, Myghtern pubonan.
16 Ena mebyon Aron a armas;
i a hwythas aga hirgern a vetol mortholys;
i a sonas tros meur dhe vos klewys
avel kov a-rag an Ughella.
17 Ena oll an bobel war-barth yn uskis
a godhas dhe'n dor war aga fas
dhe wordhya aga Arlodh,
an Ollgallosek, an Duw Ughella.

18 Ena an ganoryon a'n gormolas gans aga levow,
gans tonyow hweg a velodi ow tasseni.
19 Ha'n bobel a bysis an Arlodh Ughella
gans pysadow a-rag an Duw tregeredhus,
bys pan veu solempnita an Arlodh gorfennys,
hag i a gowlwrug y servis.
20 Ena Simon a dhiyskynnas ha drehevel y dhiwleuv
dres oll kuntelles mebyon Israel,
dhe ri bennath an Arlodh gans y dhiwweus
ha dhe wordhya y hanow;
21 hag i a omblegyas nessa treveth yn gordhyans,
dhe dhegemeres bennath an Ughella.

Bennath

22 Ha lemmyn benygewgh an Duw a buptra,
a wra marthusyon meur yn pub le,
hag ynkressya agan dedhyow a-dhia'n dorr,
ha dyghtya genen war-lergh y dregeredh.
23 Re rollo dhyn lowena a'n golon,
ha re bo kres yn agan dedhyow yn Israel,
kepar hag y'n dedhyow a-henys.
24 Re afytthyo dhyn y dregeredh,
ha'gan delivra yn agan dedhyow.

Pennlavar

25 Yma diw genedhel yw kasadow dhe'm enev,
ha'n tressa nyns yw kenedhel:
26 an re yw trigys yn menydh Seir, ha'n Filistysi,
ha'n bobel fol usi trigys yn Shekem.

27 Dyskans yn konvedhes ha godhvos
re skrifis vy y'n lyver ma,
Yesus mab Eleazar mab Siragh a Yerusalem,
neb a dhiveris furneth a'y golon.
28 Gwynn y vys seul a'n jeves bern gans an traow ma.
Seul a's tresor yn y golon a vydh fur.
29 Rag mara's gwra, ev a vydh krev lowr rag puptra,
rag golow an Arlodh a splann war y hyns.

Pysadow Yesus Mab Siragh

51 My a re gras dhis, A Arlodh ha Myghtern,
ha my a'th wormel, A Dhuw ow Selwyas.
My a re gras dhe'th hanow
2 drefen dha vos ow difresyas ha'm gwereser
ha ty a dhelivras ow horf a dhistruyans
hag a'n antell a daves a sklander,
hag a dhiwweus a wowlever.

Erbynn ow erbynoryon ty re beu ow gwereser,
3 ha ty a'm delivras
yn meuredh dha dregeredh ha'th hanow,
dhyworth dens parys dhe'm devorya,
dhyworth leuv an re esa ow hwilas ow bewnans,
dhyworth an ankenyow pals a berthis,
4 dhyworth tag an tan a bub tu,
ha dhyworth kres an tan na enowis vy,
5 dhyworth downder torr yfarn,
ha dhyworth taves avlan ha geryow gow –
6 sklander taves kammhynsek derivys dhe'n myghtern.
Ow enev a dheuth nes dhe ankow,
hag yth esa ow bewnans ogas dhe yfarn a-woles.
7 I a'm kerghynnas a bub tu,
ha nyns esa den vyth dhe'm gweres;
my a hwilas sokor denel,
ha nyns esa tra vyth.
8 Ena my a borthas kov a'th tregeredh, A Arlodh,
ha'th ober a-henys,
ty dhe selwel an re a'th worta
ha'ga sawya a leuv aga eskerens.
9 Ha my a dhanvonas ow fysadow yn-bann a'n nor,
ha pysi delivrans dhyworth mernans.
10 My a elwis, 'Arlodh, ty yw ow Thas,
na'm forsak yn dedhyow anken,
pan nag eus gweres erbynn an re orgelus.
11 My a wormel dha hanow heb hedhi,
ha kana hymnys grassyans.'
Ow fysadow a veu klewys,
12 rag ty a'm sawyas a dhistruyans
ha'm delivra yn termyn anken.
Rag henna my a re grassow dhis ha'th wormel,
ha my a venyk hanow an Arlodh.

Gwersow Ebrow[a]

Rewgh grassow dhe'n ARLODH, rag ev yw da;
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grassow dhe Dhuw an gormoledhow,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grassow dhe withyas Israel,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Ro grassow dhodho neb a formyas puptra
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grassow dhe dhasprenyas Israel,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grassow dhe neb a guntel an re skattrys a Israel,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grassow dhodho neb a dhastrehevis y cita ha'y sentri,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grassow dhodho neb a wra korn dhe skylla rag chi Davydh,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grassow dhodho neb re dhewisas mebyon Sadok dhe vos oferysi,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grassow dhe skoos Abraham
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grassow dhe garrek Ysak,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grassow dhe Dhuw gallosek Yakob,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grassow dhodho neb re dhewisas Sion,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

---

a 51:12 Nyns usi an gwersow ma y'n Greka.

Rewgh grassow dhe Vyghtern myghtern an
vyghternedh,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.
Ev re dhrehevis korn rag y bobel,
gormola dhe oll y sens,
rag fleghes Israel, an bobel ogas dhodho. Halleluya.

Bardhonek war Furneth

13 Pan en hwath yowynk, kyns mones war ow thravalyow,
my a hwila furneth yn ygor y'm pysadow.
14 A-rag an tempel my a's pysis,
ha my a's hwila bys y'n diwedh.

15 A-dhia'n kynsa bleujen bys pan adhvesis an gwinreun
ow holon a lowenhas ynni;
ow throos a gerdhas yn ewnhynseth;
a-dhia'm yowynkneth my a holyas hy olow.

16 My a blegyas ow skovarn nebes ha'y degemeres,
ha my a gavas dhe'm honan meur dhyskans.
17 My a avonsyas ynni;
dhodho neb a re furneth my a re golewder.

18 Rag my a erviras bewa war-lergh furneth,
ha my o diwysyk rag an da,
ha nevra ny vedhav tollys.
19 Ow enev a strivyas gensi,
hag y'm fara my o strooth.

My a ystynnas ow diwleuv dhe nev,
ha kyni ow diskians anedhi.
20 My a settyas ow enev dhedhi,
hag yn puredh my a's kavas.

Dredhi my a waynyas konvedhes a'n dalleth;
yndelma ny vedhav nevra eskesys
21 Ow holodhyon o troblys orth hy hwilas;
rag henna my re waynyas tresor da.
22 An Arlodh a ros dhymm ow thaves yn gober,
ha my a'n gormel ganso.

23 Dewgh nes dhymm, hwi hag yw andhyskys,
ha triga y'n chi a dhyskans.[a]
24 Prag y leverowgh y fyll dhywgh an traow ma,
ha prag y hwovedhowgh kemmys seghes meur?
25 My a ygoras ow ganow ha leverel,
Prenewgh hi rag agas honan heb arghans.

26 Gorrewgh agas konna yn-dann an yew,
ha gesewgh agas enev dhe dhegemeres dyskans;
yn ogas yth yw kavadow.

27 Gwelewgh gans agas lagasow agas honan na lavuris
marnas boghes
ha kavos dhymm hebaska meur.
28 Klewewgh marnas boghes a'm dyskans,
ha dredhov y kevowgh arghans hag owr.

29 Re lowenhaho agas enev yn tregeredh Duw,
ha nevra re vowgh methek orth y wormel.
30 Gwrewgh agas ober yn termyn da,
hag yn y dermyn y honan ev a re dhywgh agas
gober.

---

a 51:23 *y'n chi a dhyskans:* Y'n tekst ebrow *chi midrash.*

BARUK

Chaptra 1
Baruk ha'n Yedhewon yn Babylon
Lyther dhe Yerusalem
An Dhivresow a Gonfess Aga Feghosow
Chaptra 2
Pysadow rag Delivrans
Dedhewadow Duw
Chaptra 3
Gormola Furneth
Chaptra 4
Kennerth rag Israel
Ambos Gweres rag Yerusalem
Chaptra 5
Chaptra 6
LYTHER YEREMIA
Divroedh Hir a Vydh dhe'n Bobel
Folneth Idolys
Folneth Gordhya Idolys

Baruk ha'n Yedhewon yn Babylon

1 An re ma yw geryow an lyver a wrug Baruk mab Neria
mab Maaseya mab Sedekia mab Hasadia mab Hilkia
aga skrifa yn Babylon, [2] y'n pympes bledhen hag yn seythves
dydh an mis, y'n termyn may kemeras an Kaldeanys Yerusalem
ha'y leski gans tan.

[3] Baruk a lennas geryow an lyver ma yn klewans Yekonia
mab Yoakim, myghtern Yuda, hag yn klewans oll an dus neb
a dheuth dhe glewes an lyver, [4] hag yn klewans an ugheloryon
ha mebyon an myghtern, hag yn klewans an henavogyon hag
oll an dus, byghan ha bras, oll myns esa trigys yn Babylon ryb
an avon Sud.

[5] Ena i a olas ha penys ha pysi a-dherag an Arlodh; [6] i a
guntelas arghans, herwydh gallos pub den, [7] hag i a'n danvonas
dhe Yerusalem dhe Yoakim an arghoferyas mab Hilkia mab
Shallum ha dhe oll an oferysi ha dhe oll an dus a veu kevys
ganso yn Yerusalem. [8] Y'n kettermyn, war an degves dydh a
Sivan, Baruk a gemeras lestri chi an Arlodh re bia degys dhe-
ves a'n tempel dh'aga daskor dhe bow Yuda, an lestri a arghans
re bia gwrys gans Sedekia mab Yosia myghtern Yuda, [9] wosa
Nebukadnessar myghtern Babylon dhe dhon dhe-ves Yekonia
ha'n bennsevigyon ha'n gethyon ha'n ugheloryon ha tus an tir
a-dhyworth Yerusalem ha'ga dri dhe Babylon.

Lyther dhe Yerusalem

[10] Yn-medhons: Otta, ni re dhanvonas dhywgh arghans, ytho
prenewgh ragowgh offrynnow leskys hag offrynnow pegh
hag enkys, ha pareusewgh offrynnow greun, ha'ga offrynna
war alter an Arlodh agan Duw; [11] ha pysewgh rag bewnans
Nebukadnessar ha rag bewnans Belshassar y vab, may fo aga
dedhyow war an nor kepar ha dedhyow nev. [12] An Arlodh a
re dhyn nerth, ha golowi agan dewlagas, ha ni a drig yn-dann
skeus Nebukadnessar myghtern Babylon, hag yn-dann skeus
Belshassar y vab, ha ni a's serv rag lies dydh ha kavos favour
yn aga golok. [13] Pysewgh ragon ni ynwedh dhe'n Arlodh agan
Duw, rag ni re beghas erbynn an Arlodh agan Duw, ha bys y'n
jydh hedhyw konnar an Arlodh ha'y sorr ny dreylyas dhe-ves
ahanan. [14] Ha ty a lenn an lyver ma a dhanvensyn dhis, dh'y
dhyllo yn chi an Arlodh war dhy'golyow ha dedhyow apoyntys.

An Dhivresow a Gonfess Aga Feghosow

[15] Ha ty a lever: Dhe'n Arlodh agan Duw yma ewnder, mes
ragon ni yma meth a'n fas, kepar hag y'n jydh hedhyw, dhe dus
Yuda, ha dhe anedhysi Yerusalem, [16] ha dh'agan myghternedh,
ha'gan pennsevigyon, ha'gan oferysi, ha'gan profosi, ha'gan
tasow. [17] Rag ni re beghas a-dherag an Arlodh, [18] ha'y dhisobaya,
ha ny woslowsyn orth lev an Arlodh agan Duw dhe gerdhes y'n
y ordenansow a settyas a-ragon. [19] A-dhia'n jydh may tros an
Arlodh agan tasow yn-mes a bow Ejyp bys y'n jydh hedhyw, ni
re beu diwostydh dhe'n Arlodh agan Duw, ha ni re beu logh,
rag ny glewen ni y lev. [20] Ytho, bys y'n jydh hedhyw terrosow
re serghis dhyn ha'n volleth a wrug an Arlodh hy ordena dre
Moyses y was y'n termyn may tros ev agan tasow yn-mes a
bow Ejyp dhe ri dhyn tir a dhinwa leth ha mel kepar dell yw
y'n jydh hedhyw. [21] Byttegyns ny goslowsyn orth lev an Arlodh
agan Duw herwydh oll geryow an brofosi a dhanvonas dhyn.
[22] Mes pub ahanan re holyas bodh y golon dreus dre servya
duwow erel hag ow kul an pyth yw drog yn golok an Arlodh
agan Duw.

2 Ytho, an Arlodh a afydhyas y er a gewsis er agan pynn hag erbynn agan breusysi a vreusi Israel hag erbynn agan myghternedh hag erbynn agan pennsevigyon hag erbynn an dus a Israel ha Yuda. [2] Yn-dann an nev oll, ny veu gwrys taklow a'n par ma dell wrug ev yn Yerusalem, herwydh an pyth yw skrifys yn lagha Moyses, [3] may tyb'sen, an eyl kig y vab hag y gila kig y vyrgh. [4] Hag ev re's delivras dhe vos gostydh dhe oll an gwlaskordhow usi a-dro dhyn, ha mewl hag ynyalder yn-mysk oll an poblow yn agan kerghyn, y'n tylleryow may hwrug an Arlodh aga skattra. [5] Yndella tewlys dhe'n leur yth esens a-der drehevys yn-bann, drefen ni dhe begha erbynn an Arlodh agan Duw rag ny woslowsyn orth y lev.

[6] Dhe'n Arlodh agan Duw yma ewnder, mes yma meth a'n fas ragon ni ha'gan tasow kepar dell eus y'n jydh hedhyw. [7] Oll an drogow ma a wrug an Arlodh godros ragon re dheuth warnan. [8] Hwath ny bysyn favour an Arlodh, ow treylya dhe-ves, peub ahanan, a-dhyworth prederow y golon dhrog. [9] Ha'n Arlodh a wolyas war an drogow, ha'n Arlodh re's dros warnan, rag an Arlodh yw gwiryon yn oll y oberow a worhemynnis dhyn. [10] Hwath, ny woslowsyn dh'y lev, dhe gerdhes yn ordenansow an Arlodh a settyas a-ragon.

Pysadow rag Delivrans

[11] Ha lemmyn, A Arlodh, Duw Israel, neb a dhros dha bobel yn-mes a bow Ejyp dre leuv grev ha gans toknys ha marthusyon ha gans gallos meur ha bregh ystynnys, ha re wrug dhis hanow kepar dell yw y'n jydh hedhyw, [12] ni re beghas, ni re beu ongrassyes, ni re wrug kamm, A Arlodh agan Duw, erbynn oll dha ordenansow. [13] Gas dha sorr dhe dreylya dhe-ves a-dhyworthyn, rag yth eson gesys, boghes agan niver, yn-mysk an kenedhlow ma'gan skattrsys ynna. [14] Klew, A Arlodh, agan pysadow ha'gan govynadow hag a-barth dhis dha honan, delirv ni, ha gront dhyn favour yn wel an re re'gan hembronkas bys yn divroedh; [15] rag may hwodhvo an norvys oll, ty dhe vos an Arlodh agan Duw, rag Israel ha'y henedh yw gelwys gans dha hanow.

16 A Arlodh, mir war-woles a-dhyworth dha drigva sans ha
preder ahanan. Pleg dha skovarn, A Arlodh, ha klew; 17 ygor
dha dhewlagas, A Arlodh, ha mir; rag an re tremenys usi y'n
bedh, may feu aga enev kemerys a-dhyworth aga horf, ny
askrifons dhe'n Arlodh naneyl wormel nag ewnder, 18 mes
an enev yw grevys yn feur hag a wra mos a-derdro yn unn
warrgromma ha gwann, ha'n lagas ow fyllel ha'n enev nownek,
a askrif dhis gormel hag ewnder, A Arlodh.

19 Rag, nyns yw drefen oberow gwiryon pynag a'gan tasow
po a'gan myghternedh y tren ni a-dheragos agan pysadow rag
merci, A Arlodh agan Duw. 20 Rag ty re dhanvonas dha sorr
ha'th konnar warnan, kepar dell gewssys dre dha wesyon an
brofosi, ow leverel: 21 Yndelma y lever an Arlodh: Plegyowgh
agas diwskodh dhe servya myghtern Babylon, ha hwi a drig y'n
tir a res dh'agas tasow. 22 Mes, mar ny vynnowgh klewes lev an
Arlodh dhe servya myghtern Babylon, 23 my a wra dhe hedhi
a-dhyworth citys Yuda hag a-dhyworth an ranndir a-dro dhe
Yerusalem, lev lowender ha lev joy, lev an gour pries ha lev
an venyn bries, ha'n tir oll a vydh ynyalder heb anedhysi ynno.

24 Mes ny obaysyn dha lev, dhe servya myghtern Babylon,
ha ty re gomposas dha eryow a gewssys dre dha wesyon an
brofosi, y fedha eskern a'gan myghternedh hag eskern a'gan
tasow dres yn-mes a'ga bedh; 25 hag otta, i re beu tewlys yn-
mes dhe domder an jydh, ha dhe rew an nos, hag i a verwis yn
anken meur, dre dhivotter ha kledha ha pla. 26 Ha'n chi henwys
gans dha hanow, ty re'n gwrug kepar dell yw y'n jydh hedhyw,
drefen sherewynsi chi Israel ha chi Yuda.

Dedhewadow Duw

27 Hwath, ty re'gan dyghtyas, A Arlodh agan Duw, yn oll dha
guvder, hag yn oll dha druedh meur, 28 kepar dell leversys dre
dha was Moyses y'n jydh ma'n gorhemynsys dhe skrifa dha
lagha yn lok mebyon Israel, ow leverel, 29 'Mar ny obayowgh
ow lev, an routh pur vras ma a vydh, yn hwir, treylys dhe niver
byghan yn-mysk an kenedhlow ma's skattrav ynna. 30 Rag my
a wor, na'm obayons, rag pobel kales hy hilben yns i. Mes yn

tir aga divroedh, i a dheu dh'aga skians, [31] hag i a wor ow bos
an Arlodh aga Duw. My a re dhedha kolon ha diwskovarn
a woslow; [32] hag i a'm gormel yn tir aga divroedh, ha perthi
kov a'm hanow, [33] ha treylya a-dhyworth aga gorthter ha'ga
drogoberow, rag i a berth kov a fordhow a'ga thasow neb a
beghas a-dherag an Arlodh. [34] My a's dre arta dhe'n tir a des
y ri dh'aga thasow, dhe Abraham ha dhe Ysak ha dhe Yakob,
hag i a'n rewl, ha my a's ynkress ha ny vedhons tanowhes.
[35] My a wra kevambos bys vykken gansa dhe vos aga Duw hag
i a vydh ow fobel ha nevra namoy ny removav ow fobel Israel
a-dhyworth an tir a ros vy dhedha.'

3 A Arlodh ollgallosek, Duw Israel, an enev yn angos
ha'n spyrys moredhek a arm dhis. [2] Klew, A Arlodh, ha
kemmer merci, rag ni re beghas a-dheragos. [3] Rag ty a esedh
y'th tron bys vykken, ha ni yw diswrys bys vykken. [4] A Arlodh
ollgallosek, Duw Israel, klew lemmyn pysadow an re varow a
Israel, ha mebyon an re a beghas a-dheragos, neb na woslowas
orth lev agan Duw, may serghis terrosow dhyn. [5] Na borth kov
a dhrogoberow agan tasow, mes y'n termyn ma, porth kov a'th
hallos ha'th hanow. [6] Rag an Arlodh agan Duw os ta, ha ni a'th
wormel, A Arlodh. [7] Rag ty re worras an own ahanas yn agan
kolon, rag may halwsen war dha hanow, ha ni a'th wormel
yn agan divroedh, rag ni re worras dhe-ves a-dhyworth agan
kolon oll drogoberow agan tasow neb a beghas a-dheragos.
[8] Otta, yth eson ni hedhyw yn agan divroedh may hwrussys
agan skattra dhe vos keredhys ha miligys ha kessydhys rag oll
drogoberow agan tasow neb a forsakyas an Arlodh agan Duw.

Gormola Furneth

[9] Klew gorhemynnow bewnans, a Israel,
goslowewgh ha dyskewgh konvedhes.
[10] Prag yth yw, a Israel, prag yth yw dha vos yn tir dha
eskerens,
ty dhe vos ow kothhe yn pow astranj,
ty dhe vos defolys gans an re tremenys,
[11] ty dhe vos niverys yn-mysk an re usi yn yfarn?

12 Ty re forsakys an fenten a furneth.
13 Rag, mar kerdhses yn fordh Duw
ty a via ow triga yn kres bys vykken.
14 Dysk ple'ma dothter,
ple'ma nerth,
ple'ma konvedhes,
rag may hwodhvi, yn kettermyn,
ple'ma hirder a dhedhyow ha bewnans,
ple'ma golow rag an dhewlagas, ha kres.

15 Piw re gavas hy le?
Ha piw re entras hy thresorvaow?
16 Ple'ma pennsevigyon an kenedhlow
ha'n re yw arlydhi dres bestes an norvys;
17 an re a sport gans ydhyn an ayr,
hag a with arghans hag owr ragdha aga honan,
may hwra tus fydhya ynna,
ha nyns eus penn dh'aga hovaytis;
18 an re a dowl towl dhe gavos arghans, hag yw prederus,
ha nyns eus ol a'ga oberow?
19 Gyllys glan yns, gyllys yn-nans dhe yfarn,
ha re erel re dhrehevis yn aga le.

20 Henedhow nowydh re welas an golow
ha re drigas war an norvys;
mes ny dhys'sons an fordh dhe skians,
21 na konvedhes hy hensyow
na settya dalghen ynni.
Aga mebyon re wandras pell dhyworth aga fordh.[a]
22 Ny veu klewys son anedhi yn Kanan,
na ny veu hi gwelys yn Teman;

a 3:21 *aga fordh:* Po amendyans war-lergh an Syriek *hy fordh.*

[23] mebyon Hagar neb a hwila konvedhes war an norvys,
marchons Merran ha Teman,
an rackoryon ha'n re a hwila konvedhes,
ny dhys'sons an fordh dhe furneth,
na ri preder dh'y hensyow.

[24] A Israel, ass yw meur chi Duw!
Hag ass yw efan an tiredh a byw ev!
[25] Meur yw, ha heb or,
ughel yw ha heb musur.
[26] An gewri a veu dinythys ena, neb o gerys-da a henys,
meur yn ughelder, konnyk yn bresel.
[27] Ny's dewisas Duw,
na ri dhedha an fordh dhe skians;
[28] ytho, i a veu distruys drefen na's teva dothter,
i eth dhe goll der aga foli.

[29] Piw res eth yn-bann yn nev ha'y hemeres,
ha'y dri yn-nans a-dhyworth an kommol?
[30] Piw res eth a-dreus dhe'n mor ha'y havos,
hag a's pren a owr pur?
[31] Den vyth ny wor hy fordh
na ny'n jeves bern a-dro dh'y hyns.
[32] Mes ev neb a wor puptra oll a's gor,
ev a's kavas der y gonvedhes.
Ev neb a bareusis an norvys rag oll termyn,
a'n lenwis gans kreaturs peswar-trosek;
[33] ev neb a dhanvon yn-rag an golow, ha mos a wra,
ev a'n gelwis, hag ev a'n obayas ow krena;
[34] an ster a derlentris yn aga golyow ha lowen ens;
ev a's gelwis hag i a leveris 'Ottani!'
I a derlentris gans lowena ragdho ev neb a's gwrussa.
[35] Hemm yw agan Duw,
nagonan aral ny yll bos kehevelys dhodho.

[36] Ev a gavas an fordh dien dhe skians
ha'y ri dhe Yakob y was,
ha dhe Israel y veurgerys.

[37] A-wosa hi a omdhiskwedhas war an norvys
ha triga yn-mysk mab den.

4 Hi yw lyver ordenansow Duw,
ha'n lagha hag a dhur bys vykken.
Oll myns a's syns fast a vyw,
ha'n re a's gas a verow.

[2] Treyl a Yakob, ha syns dalghen ynni;
kerdh troha splander hy golow.

[3] Na ro dha enor dhe dhen aral,
na'n taklow yw dhe'th les dhe genedhel alyon.

[4] A Israel, gwynn agan bys,
rag ni a wor an pyth yw plegadow dhe Dhuw.

Kennerth rag Israel

[5] Gwellhewgh agas cher, ow fobel,
a govadh Israel!

[6] Nyns o rag agas diswrians
y fewgh gwerthys dhe'n kenedhlow,
mes hwi a veu delivrys dhe'th eskerens
rag hwi dhe serri Duw.

[7] Rag hwi a'n sorras ev neb a'gas gwrug,
owth offrynna dhe dhyowlow a-der dhe Dhuw.

[8] Hwi a ankovas an Duw bythkwethek, neb a'gas
drehevis,
ha hwi re dhuwenas Yerusalem, neb a'gas magas.

[9] Rag pan welas hi an sorr a dheuth warnowgh
a-dhyworth Duw,
hi a leveris:
Goslowewgh, hwi gentrevogyon Sion,
Duw re dhros tristyns meur warnav;

10 rag my re welas divroedh ow mebyon ha myrghes,
a wrug an Duw a dhur bys vykken dri warnedha.
11 Gans lowena my a's maga,
mes my a's danvonas dhe-ves gans olva ha tristyns.
12 Na wres den vyth lowenhe warnav, gwedhwes
ha forsakys gans lies;
gesys dyegrys en vy drefen peghosow ow fleghes,
drefen i dhe dreylya dhe-ves a-dhyworth lagha Duw.
13 Ny aswonsons y ordenansow,
na kerdhes yn fordhow y worhemynnow,
na trettya yn hensyow a dhyskybleth yn y ewnder.
14 Des kentrevogyon Sion;
perthewgh kov a gethneth ow mebyon ha myrghes,
a dhros an Bythkwethek warnedha.
15 Rag ev re dhros er aga fynn kenedhel a-bell,
kenedhel diveth, a yeth astranj,
neb na'n jeva revrons rag kothwas,
na truedh rag flogh.
16 I re dhug dhe-ves mebyon veurgerys an wedhwes, ha
gasa an venyn dhigoweth heb myrghes.

17 Mes my, fatel allav agas gweres?
18 Rag ev neb a dhros an terrosow ma warnowgh
a wra agas delivra a-dhyworth dorn agas eskerens.
19 Kewgh ow fleghes, kewgh;
rag my re beu gesys ynyal.
20 My re dhiwiskas an dillas a gres
ha gwiska yskar ow fysadow;
my a arm dhe'n Bythkwethek oll ow dedhyow.

21 Gwellhewgh agas cher, ow fleghes, germewgh dhe
Dhuw,
hag ev a wra agas delivra a-dhyworth gallos ha
dorn agas eskerens.

[22] Rag my re worras ow govenek y'n Bythkwethek
dh'agas sawya,
ha lowena a dheuva dhymm
drefen an tregeredh a dheu dhywgh skon
a-dhyworth agas Selwador bythkwethek.
[23] Rag my a'gas danvonas yn-mes gans tristyns hag olva,
mes Duw a'gas daskor dhymm gans joy ha lowena
bys vykken.
[24] Rag lemmyn dell re welas kentrevogyon Sion agas
kethneth,
ytho, skon i a wel agas selwyans dhyworth Duw,
an pyth a dheu dhywgh gans glori meur
ha gans splander a'n Bythkwethek.
[25] Ow fleghes, godhevewgh gans perthyans an sorr a
dheuva warnowgh a-dhyworth Duw.
Dha eskar re'th helghyas,
mes skon ty a wel y dhistruyans
ha trettya war aga honna.
[26] Ow fleghes vedhel re viajyas fordhow garow;
i a veu kemerys dhe-ves kepar ha flock degys dhe-
ves gans eskerens.

[27] Gwellhewgh agas cher, ow fleghes, ha germewgh dhe
Dhuw,
rag hwi a vydh kovhes ganso ev neb a dhros an
taklow ma warnowgh.
[28] Rag kepar dell veu yn agas brys mos yn sowdhan
dhyworth Duw,
dehwelewgh gans diwysykter degplek dh'y hwilas.
[29] Rag ev neb a dhros an terrosow ma warnowgh
a dhre dhywgh lowena heb diwedh gans agas
selwyans.

Ambos Gweres rag Yerusalem

30 Gwellha dha jer, a Yerusalem,
rag ev neb a'th henwis a'th konfort.

31 Go i neb a'th plagyas
ha lowenhe orth dha godh.

32 Go i an citys may servya dha fleghes avel kethyon;
go hi an cita a dhegemeras dha vebyon.

33 Rag kepar dell lowenhas orth dha godh,
hag o lowen a'th tistruyans,
yndella y fydh hi duwenys orth hy ynyalder hy honan.

34 Rag my a gemmer dhe-ves hy heudhder yn hy foblans meur,
ha'y thonteth a vydh treylys dhe dhuwon.

35 Rag tan a dheu warnedhi a-dhyworth an Bythkwethek rag lies dydh,
ha rag termyn hir, hi a vydh anedhys gans dyowlow.

36 A Yerusalem, mir troha'n est,
ha gwel an lowender usi ow tos dhis a-dhyworth Duw.

37 Otta, yma dha vebyon ow tos, neb a dhanvensys dhe-ves;
ymons ow tos, kuntelys a-dhyworth howldrevel ha howlsedhes,
orth ger an Sans,
ow lowenhe yn glori Duw.

5 Diwisk dillas dha dristyns hag anken, a Yerusalem,
ha gwisk bys vykken tekter an glori a-dhyworth Duw.

2 Gwisk mantel an ewnder a-dhyworth Duw;
gorr war dha benn kurun glori an Bythkwethek.

3 Rag Duw a dhiskwa dha splander dhe bub bro yn-dann nev.

4 Rag ty a vydh henwys bys vykken gans Duw
‘Kres ewnder, ha glori gordhyans Duw.’

5 Omdhrehav a Yerusalem, ha sav y’n ughelder;
mir troha’n est,
ha gwel dha fleghes kuntelys a-dhyworth howlsedhes
ha howldrevel,
orth ger an Sans,
ow lowenhe, Duw dhe berthi kov anedha.
6 Rag i eth yn-mes ahanas war droos,
hembrenkys dhe-ves gans eskerens;
mes Duw a’s dre dhis,
degys yn glori, kepar ha war dron riel.
7 Rag Duw re erghis, pub menydh ughel, ha’n breow a
dhur bys vykken dhe vos gwrys isel,
ha’n nansow lenwys yn-bann, dhe wul dor leven,
may kertho Israel heb danjer yn glori Duw.
8 An kosow ha pub gwedhen hweg hy blas
re woskeusis Israel orth arghadow Duw.
9 Rag Duw a hembronk Israel gans lowena,
yn golow y glori,
gans an merci hag ewnder a dheu a-dhyworto.[a]

LYTHER YEREMIA[b]

6 Dasskrif a lyther a wrug Yeremia y dhanvon dhe’n re a vedha hembrenkys yn divroedh dhe Babylon gamans myghtern an Babylonianys, dhe dherivas dhedha an messach par dell via erghys dhodho gans Duw.

---

a 5:9 Y’n Vulgat ha Versyon Myghtern Jamys Lyther Yeremia a sew omma avel Baruk chaptra 6. Y’n Septuagint yth yw lyver diblans.

b 6:1 Y’n Septuagint an chaptra ma yw lyver diblans. Y’n Vulgat ha Versyon Myghtern Jamys yth yw chaptra 6 a Lyver Baruk.

Divroedh Hir a Vydh dhe'n Bobel

[2] Rag peghosow re wrussowgh a-dherag Duw, hwi a vydh hembrenkys yn divroedh dhe Babylon gans Nebukadnessar myghtern an Babylonianys. [3] Rag henna, wosa dos dhe Babylon hwi a drig ena lies bledhen, ha rag termyn hir, bys seyth henedh; ha wosa henna my a'gas dre dhe-ves alena yn kres. [4] Lemmyn yn Babylon hwi a wel duwow gwrys a arghans hag owr ha prenn, usi degys war dhiwskodh dus hag a wra dhe'n kenedhlow perthi own anedha. [5] Ytho, gwaytyewgh na wryllowgh dos ha bos kammen kepar ha'n estrenyon, na perthi own anedha, pan welowgh an routh a-dheragdha hag a-dryv dhedha, orth aga gordhya. [6] Mes leverewgh yn agas kolon, 'Ty yw neb a res dhyn y wordhya.' [7] Rag yma ow el genowgh, hag yma ev ow kwitha war agas enevow.

Folneth Idolys

[8] Rag aga thaves yw levenhes gans an krefter, hag i aga honan yw gorlownys gans owr hag arghans; hwath fals yns ha ny's teves kewsel. [9] Hag ow kemeres owr, i a wra kurunyow rag pennow aga duwow, kepar dell ve rag mowes neb a gar bos afinys. [10] Treweythyow ynwedh an oferysi a gemmer a-dhyworth aga duwow owr hag arghans, ha'y spena warnedha aga honan. [11] Hag i a re nebes anodho dhe'n horys-tempel; hag i a's gwisk kepar ha tus gans dillasennow, an duwow ma a arghans hag owr ha prenn. [12] Mes, ny yll an duwow ma omsawya aga honan a-dhyworth kesknians ha godhanes, kyn fons gwiskys yn gonyow purpur. [13] I a lanha aga fas dre reson a bolter an tempel, yw tew warnedha. [14] Onan anedha a syns ternwelen, par dell ve breusyas rannvro, mes ny yll gorra dhe'n mernans nagonan a wra y offendya. [15] Ev a'n jeves ynwedh yn y leuv dhyghow dagyer ha bool: mes ny yll ev delivra y honan a-dhyworth bresel ha ladron. [16] Ytho gans henna kler yw nag yns duwow: rag henna na berthewgh own anedha.

[17] Rag kepar dell yw lester den diles pan yw terrys, yndella ynwedh yw gans aga duwow, wosa i dhe vos settys yn-bann y'n tempel. Aga dewlagas yw leun a bolter dre dreys an re a enter

ynno. [18] Kepar dell yw an yetys deges a bub tu war dhen neb re wrug kamm erbynn an myghtern, par dell ve dampnys dhe'n mernans, yn kepar maner an oferysi a fast aga themplow gans darasow, florennow ha barrys, ma na vons pyllys gans ladron. [19] I a enow lugern, moy es dell wrons ragdha aga honan, kyn na yll aga duwow gweles nagonan anedha. [20] Kepar hag onan a gebrow an tempel yns, mes y leverir bos aga holon kniys gans an preves a slynk yn-mes a'n dor; ha pan y's debrons, ha'ga dillasennow, ny wrons y attendya. [21] Aga fas re beu duhes gans an mog hag a dheu yn-mes a'n tempel. [22] War aga horf ha penn a esedh eskelli-kroghen, gwenili hag ydhyn, ha'n kathes ynwedh. [23] Dre hemma hwi a wor nag yns duwow: rag henna na berthewgh own anedha.

[24] Yn despit dhe'n owr a wiskons rag tekter, ny yllons terlentri marnas nebonan a lanha dhe-ves an wossen, rag hwath pan esens ow pos teudhys ny wrens y attendya. [25] An taklow ma yw prenys na fors an kost, mes nyns eus anal ynna. [26] Ymons i degys war dhiwskodh tus, drefen na's teves treys, yndelma i a dhiskudh dhe vab den aga bos koog. [27] Ha'n re a's serv yw methek, rag mar kodhons dhe'n leur nep-prys, ny yllons sevel arta dredha aga honan; na ny yllons gwaya aga honan mara's settyer a'ga sav; na ny yllons sevel a'ga sav dredha aga honan. Ha mars yns i disevys, ny yllons omsettya kompes. I a worr rohow a-dheragdha kepar dell ve a-dherag an re varow. [28] Aga oferysi a werth an taklow offrynnys dhedha, hag usya an mona ragdha i aga honan. Yn kepar maner aga gwragedh a gyfeyth rann anodho yn holan; mes dhe'n voghosogyon ha'n re diweres, ny rons tra vyth anodho. [29] Benenes yn aga amseryow misyek ha benenes yn gwelivos a yll tochya aga offrynnow. Hwi a wor der an taklow ma nag yns duwow; na berthewgh own anedha.

[30] Rag fatel yllons bos gelwys duwow? Benenes a sett boos a-dherag an duwow a arghans hag owr ha prenn; [31] ha'n oferysi a esedh yn aga thempel, gans aga dillas skwardys, ha blew aga fenn ha barv treghys dhe-ves, ha tra vyth war aga fenn. [32] I a vedhygel ha garma a-dherag aga duwow kepar dell wra tus orth gool ynkleudhyans rag den marow. [33] Ha'n oferysi ynwedh a

gemmer rann a dhillas aga duwow dhe dhillasa aga gwragedh ha fleghes. [34] Mars usi gwrys dhedha po drog po da, ny yllons y attyli: ny yllons settya myghtern yn-bann na'y worra dhe'n leur. [35] Yn kepar maner, ny yllons ri rychys nag arghans: kyn hwrello den ambos dhedha ha ny'n gwith, ny yllons y hwilas dhyworto. [36] Ny yllons sawya den dhyworth mernans na delivra an den gwann dhyworth an den krev. [37] Ny yllons daswul gwel dhe'n dall, na gweres den neb usi yn ahwer. [38] Ny yllons kemeres truedh a wedhwes, na gul da dhe omdhivas. [39] Aga duwow a brenn hag usi gorlownys gans owr ha gans arghans, yw haval dhe veyn dhyworth an menydh: ha'n re neb a's gordh a berth meth. [40] Fatel yll den tybi ha leverel aga bos duwow, pan wra an Kaldeanys aga honan aga disenora?

Folneth Gordhya Idolys

[41] Rag pan welons den avlavar na'n jeves kewsel, i a'n dre ha pysi war Bel may kewsso an den, kepar ha pan alla konvedhes. [42] Hwath ny yllons konvedhes hemma aga honan, ha'ga gasa; rag ny's teves skians. [43] Ha'n benenes gans kerdyn yn aga herghyn owth esedha y'n skochfordhow, a lesk talgh rag enkys; mes mar kwrella onan anedha, hembrenkys dhe-ves gans neb tremenyas, growedha ganso, hi a wra ges a'n venyn rybdhi, drefen nag o hi mar dennvosek avelli hi hy honan, na ny veu hy horden terrys. [44] Py pynag yw gwrys ragdha yw fals; ytho fatel yllir tybi po leverel aga bos duwow?

[45] Gwrys gans seri prenn hag owroryon yns; ny yllons bos tra vyth saw unsel an pyth a vynn an kreftwas aga bos. [46] Hag i aga honan neb a's gwrug yn sur ny vewons pur hir; rag henna fatel yll an taklow gwrys gansa bos duwow? [47] Rag i re asas gowyow ha keredhyow rag an re a dheu a-wosa. [48] Rag pan dheu bresel po pla warnedha, an oferysi a omgussul war-barth a-dro dhe'n tyller may hallons kudha aga honan ha'ga duwow gansa. [49] Ytho prag y fyll tus dhe weles nag yns duwow, rag ny yllons sawya aga honan dhyworth bresel na dhyworth pla? [50] Rag pan welir nag yns saw a brenn, ha gorlownys gans arghans hag owr, y fydh konvedhys alemma rag aga bos fals. [51] Hag y fydh apert

dhe oll an kenedhlow ha'n vyghternedh nag yns duwow, mes ober diwla tus, ha nag eus ober Duw ynna. [52] Piw ytho, a yll fyllel dhe wodhvos nag yns duwow?

[53] Rag ny yllons settya myghtern yn-bann y'n tir na ri glaw dhe dus. [54] Ny yllons breusi aga hen aga honan, na delivra den may feu kamm gwrys dhodho; rag ny's teves gallos; i yw kepar ha brini yntra nev ha nor. [55] Pan godh tan war ji an duwow a brenn, po gorlownys gans owr po gans arghans, aga oferysi a fi dhe'n fo ha skapya; mes an duwow aga honan a vydh kowlleskys kepar ha kebrow. [56] Ny yllons sevel orth myghtern vyth po eskerens. Fatel yllir tybi po leverel aga bos duwow?

[57] Ny yll duwow a brenn, ha gorlownys gans arghans hag owr, skapya dhyworth naneyl ladron na robbyoryon. [58] Aga owr, hag arghans, ha dillas may mons i dillasys ynna, an re neb yw krev a's kemmer ha mones dhe-ves gansa, ha ny yllons gweres aga honan. [59] Rag henna gwell yw bos myghtern neb a dhiskwa y golonekter, po lester dhe les yn chi, a serv edhom y berghen, ages bos an fals dhuwow ma; gwell hwath bos daras yn chi hag a with saw an taklow usi ynno, ages fals dhuwow a'n par na; gwell ynwedh koloven a brenn yn palys, ages an fals dhuwow ma.

[60] Rag howl, loor, ha ster, ow terlentri ha danvenys dhe wul aga gonisyow, yw gostydh. [61] Yn kepar maner an lughesen, pan lughes, yw es dhe weles; hag y'n keth vaner an gwyns a hwyth yn pub bro. [62] Ha pan worhemmyn Duw an kommol dhe vones dres an bys oll, i a wra kepar dell yw erghys dhedha. [63] Ha'n tan danvenys a-wartha dhe dhistrui breow ha kosow a wra kepar dell yw erghys dhodho. Mes nyns yw an idolys ma haval dhedha naneyl yn semlans na gallos. [64] Rag henna, ny yll bos naneyl tybys na leverys aga bos duwow, rag ny yllons breusi ken, na gul da dhe dus. [65] Ytho rag hwi dhe wodhvos nag yns duwow, na berthewgh own anedha.

[66] Rag ny yllons mollethi na benyga myghternedh. [67] Ny yllons diskwedhes toknys y'n nevow yn-mysk an kenedhlow, na splanna kepar ha'n howl, na ri golow kepar ha'n loor. [68] An

bestes yw gwell agessa; rag i a yll fia yn-dann woskes, ha gweres aga honan. [69] Ytho nyns yw apert dhyn kammen aga bos duwow; rag henna na berthewgh own anedha.

[70] Rag kepar ha bocka yn lowarth kukomberyow na with tra vyth, yndella yw aga duwow a brenn, gorlownys gans owr hag arghans. [71] Y'n keth vaner aga duwow a brenn, gorlownys gans arghans hag owr, yw haval dhe spernen yn lowarth, mayth esedh pub ydhyn warnedhi; ynwedh haval yw dhe gorf marow tewlys y'n tewlder. [72] Ha hwi a wor nag yns duwow der an purpur ha'n sendal splann ow pedri warnedha; hag i aga honan wortiwedh a vydh dybrys, hag a vydh mewl y'n tir. [73] Gwell rag henna yw den gwiryon na'n jeves idolys vyth, rag ev a vydh pell a-dhyworth mewl.

KAN AN TRI MAB

Pysadow Azaria y'n Fornes

1 [24] Hag yth esens ow kerdhes a-dro yn kres an flammow, ow
kana hymnys dhe Dhuw hag ow penyga an Arlodh.[a] 2 [25] Hag
ow sevel yn-bann, Azaria a bysis yndelma, hag owth ygeri y
anow yn kres an tan, ev a leveris:

3 [26] Benyges os ta, A Arlodh, Duw agan tasow ha dhe vos
gormelys:
ha glorifiys yw dha hanow bys vykken.
4 [27] Rag ewn os ta yn puptra a wrussys dhyn ni;
gwir yw oll dha wriansow, ha kompes yw dha
fordhow,
hag oll dha vreusow yw gwir.
5 [28] Breusow gwiryon re wrussys yn puptra oll a dhresys
warnan,
ha war Yerusalem, cita sans agan tasow;
rag yn gwiryonedh ha breus ty re dhros warnan oll
an taklow ma drefen agan peghosow.
6 [29] Rag ni re beghas ha terri dha lagha, ow treylya dhe-
ves dhyworthis;
yn puptra ni re beghas yn feur.
7 [30] Ny woslowsyn orth dha worhemynnow,
na'ga gwitha, na gul dell worhemynsys dhyn, may
pe da ragon ni.
8 [31] Ha puptra a dhresys warnan,
ha puptra a wrussys dhyn ni,
yn gwirvreus y's gwrussys.

---

a 1:1 Y'n Septuagint an gwersow ma yw niverys Daniel 3:24-90. Treylys dhyworth tekst Theodotion.

9 [32] Ty a'gan ros yn diwleuv eskerens dhilagha,
diskryjygyon pur a-has,
ha dhe vyghtern kammhynsek, an gwettha y'n
norvys oll.

10 [33] Ha lemmyn ny yllyn ygeri agan ganow;
re dheuth bismer ha keredh dhe'th wesyon, ha
dhe'n re a'th wordh.

11 [34] A-barth dha hanow, na'gan gas yn tien,
ha na dorr dha gevambos.

12 [35] Na dreyl dha dregeredh dhyworthyn,
a-barth Abraham dha garadow,
hag a-barth Ysak dha was,
hag a-barth Israel dha sans:

13 [36] leversys dhedha, owth ambosa
ynkressya aga has kepar ha ster an nev
ha kepar ha'n tewes war an vorlan.

14 [37] Rag ni, A Arlodh, re dheuth ha bos moy distyr es an
kenedhlow oll,
ha dres isel on ni hedhyw yn oll an norvys drefen
agan peghosow.

15 [38] Y'n termyn ma nyns eus dhyn na penntern, na profos,
na hembrenkyas,
nag offryn leskys, na sakrifis, nag oblacyon, nag
enkys,
na tyller dhe wul offryn a-dheragos, ha kavos
tregeredh.

16 [39] Mes gans kolon keudhesik ha gans spyrys uvel gas ni
dhe vos degemerys,
kepar dell ve gans offrynnow leskys a hordhes ha
lodhnow,
hag avel deg milyow a eyn tew;

17 [40] yndella re bo agan sakrifis gwrys a-dheragos hedhyw,
ha gront may hwryllyn dha holya oll yn tien;
rag ny vydh konfondys an re a worr aga threst ynnos.

18 [41] Lemmyn ni a'th hol a leun golon;
ni a'th own, ha hwilas dha fas.
19 [42] Na wra agan shamya, mes dyght genen herwydh dha garadewder,
ha herwydh dha dregeredh meur.
20 [43] Delirv ni ynwedh herwydh dha wriansow barthusek,
ha ro glori dhe'th hanow, A Arlodh;
21 [44] ha gwra dhedha bos konfondys, oll an re a dhiskwedh droktra dhe'th wesyon,
ha perthens i meth yn oll aga nerth ha gallos,
ha re bo aga nell terrys.
22 [45] Konvedhens ty dhe vos an Arlodh, an unn Duw,
gloryus dres oll an norvys.

Kan an Tri Mab

23 [46] Lemmyn ny hedhi gwesyon an myghtern, neb a's tewlis ynni, tommhe an fornes gans naftha ha pyg ha garrow lin ha kewydh; 24 [47] ha'n flamm a frosas a-ugh an fornes naw kevelin ha dew ugens, 25 [48] hag omlesa, ha leski an Kaldeanys a veu kechys a-dro dhe'n fornes. 26 [49] Mes el an Arlodh a dhiyskynnas y'n fornes war-barth gans an re a-dro dhe Azaria, ha fesya flamm an tan a-dhyworth an fornes; 27 [50] ha gul dhe gres an fornes bos kepar dell esa gwyns leyth ow hwibana dredhi. Ny wrug an tan aga thochya mann, na'ga grevya na'ga throbla.

28 [51] Ena, an tri kepar ha gans unn ganow a ganmolas ha glorifia ha benyga Duw y'n fornes, ow leverel,

29 [52] Benyges os ta, A Arlodh, Duw agan tasow:
ha dhe vos gormelys hag ughelhes dres oll bys vykken;
30 ha benyges yw dha hanow gloryus ha sans;
ha dhe vos gormelys hag ughelhes dres oll bys vykken.

31 [53] Benyges os ta yn dha dempel sans ha gloryus:
ha dhe vos kanmelys ha glorifiys dres oll
bys vykken.

32 [55] Benyges os ta neb a hwither an downderyow a-dhywar
dha se war an jerubyns:
ha dhe vos gormelys hag ughelhes dres oll
bys vykken.

33 [54] Benyges os ta war se dha vyghternses:
ha dhe vos kanmelys hag ughelhes dres oll
bys vykken.

34 [56] Benyges os ta y'n ebron a nev:
ha dhe vos kanmelys ha glorifiys bys vykken.

35 [57] Benygewgh an Arlodh, oll hwi oberow an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

36 [59] A hwi nevow, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

37 [58] A hwi eledh an Arlodh, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

38 [60] A hwi dhowrow oll a-ugh an nev, benygewgh an
Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

39 [61] Benygewgh an Arlodh, hwi botestas oll:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

40 [62] A hwi howl ha loor, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

41 [63] A hwi ster an nev, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

42 [64] Benygewgh an Arlodh, A bub kowas ha gluth:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

43 [65] A hwi wynsow oll, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

44 [66] A hwi dan ha tomder benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

45 [67] A hwi yeynder ha tomder, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

46 [68] A hwi luthow ha kowasow a ergh, benygewgh an
Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

47 [71] A hwi nosow ha dedhyow, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

48 [72] A hwi wolow ha tewlder, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

49 A hwi rew ha yeynder, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.[a]

50 A hwi losrewyow hag ergh, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

---

a 1:49 Nyns eus gwersyow 49 ha 50 yn tekst Theodotion.

51 [73] A hwi lughes ha kommol, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

52 [74] Benyges an norvys an Arlodh:
kanmeles ev hag ughelhes ev dres oll bys vykken.

53 [75] A hwi venydhyow ha breow, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

54 [76] A buptra a dyv war an dor, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

55 [77] A hwi fentynnyow, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

56 [78] A hwi voryow hag avonyow, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

57 [79] A hwi vorviles, ha puptra eus ow kwaya y'n dowrow,
benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

58 [80] A hwi oll ydhyn an ayr, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

59 [81] A hwi vestes ha bughes, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

60 [82] A hwi vebyon dus, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

61 [83] A Israel, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

62 [84] A hwi oferysi an Arlodh, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

63 [85] A hwi wesyon an Arlodh, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

64 [86] A hwi spyrysyon hag enevow a'n re wiryon,
benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

65 [87] A hwi dus sans hag uvel agas kolon, benygewgh an
Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

66 [88] A Hanania, Azaria ha Mishael, benygewgh an Arlodh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

Rag ev re'gan delivras dhyworth yfarn,
ha'gan sawya dhyworth leuv ankow,
ha'gan delivra dhyworth kres an fornes ha'n
flamm ow leski:
dhyworth kres an tan y hwrug ev agan delivra.

67 [89] Rewgh grassyans dhe'n Arlodh, drefen ev dhe vos da;
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

68 [90] Hwi oll neb a wordh an Arlodh, benygewgh an Duw a
dhuwow,
kanmelewgh ev ha rewgh grassyans dhodho:
rag y dregeredh a dhur bys vykken.[a]

---

a 1:68 An tekst a bes yn Dan 3:24.

SUSANNA

Dew Henavek Tennys gans Tekter Susanna
An Henavogyon a Assay Dynya Susanna
Dustuni an Henavogyon erbynn Susanna
Daniel a Saw Susanna

Dew Henavek Tennys gans Tekter Susanna

1 Y feu gour trigys yn Babylon, Yoakim y hanow.[a] 2 Ev a
gemeras gwreg, Susanna hy hanow, myrgh Hilkia; teg dres
eghen o hi, ha hi a berthi own a'n Arlodh. 3 Hy herens o
gwiryon, hag i a dhyskas aga myrgh herwydh lagha Moyses.
4 Yoakim o pur wolusek, hag yth esa dhodho lowarth ryb y ji.
Yth esa an Yedhewon ow tos dhodho yn fenowgh, rag bos ev
an moyha enorys anedha i oll.

5 An vledhen na, dew henavek a veu apoyntys avel breusysi.
Anedha an Arlodh a lavarsa, 'Droktra a dheuth yn-mes a
Babylon, dhyworth henavogyon a veu breusysi, ow koverna
an bobel dell dybis.' 6 Yth esa an re ma yn fenowgh yn chi
Yoakim, ha myns a's teva ken dhe vos breusys a dho dhedha.

7 Pan omdennens an dus yn hanter-dydh, y fedha Susanna
owth entra yn lowarth hy gour dhe gerdhes a-dro. 8 An dhew
henavek a wre hy gweles pub dydh, owth entra dhe gerdhes;
hag i a dhallathas hy drokhwansa. 9 I a stummas aga brys aga
honan, ha treylya aga dewlagas dhe-ves, ma na virrens orth
nev, na perthi kov a wirvreus. 10 Aga dew a veu gwenys gans
lust rygdhi, mes ny lavarsons an eyl dh'y gila a'ga ankres,
11 rag methek ens a dhiskwedhes aga drokhwans, i dhe vynnes
growedha gensi. 12 I a aspia yn tiwysyk pub dydh rag hy gweles.

13 Ena yn-medhons an eyl dh'y gila, 'Deun ni tre, rag prys li
yw.' Hag ow mos yn-mes, i a dhibarthas an eyl a'y gila. 14 Mes
ow treylya arta, i a dheuth war-barth; ha wosa govyn an eyl

---

a 1:1 Y'n Septuagint an chaptra ma a dheu kyns dalleth Lyver Daniel. Y'n Vulgat yth yw niverys chaptra 13 a Lyver Daniel. Nyns usi y'n tekst ebrow. Treylys dhyworth tekst Theodotion.

a'y gila an skila, i a aswonis aga drokhwans. Ena war-barth i a apoyntyas termyn may hallens hy throvya a'y honan.

An Henavogyon a Assay Dynya Susanna

15 Y hwarva, hag i owth aspia glew rag dydh gwiw, yth entras hi kepar ha kyns gans diw vaghteth hepken, ha hi a vynnas omwolghi y'n lowarth, rag tomm o an jydh. 16 Ny veu den vyth ena marnas an dhew henavek omgudhys, orth hy aspia. 17 Yn-medh hi dhe'n maghtethyon, 'Drewgh dhymm olew hag unyent, ha degewgh darasow an lowarth, may hallav omwolghi.' 18 I a wrug dell leveris, hag i a dhegeas darasow an lowarth, ha mos yn-mes der an daras-tenewen, dhe dhri an taklow a vynnas; mes ny welsons an henavogyon, rag kudhys vons.

19 Kettel eth an maghtethyon yn-mes, an dhew henavek a sevis ha ponya dhedhi. 20 Yn-medhons, 'Mir, darasow an lowarth yw deges, ha ny yll den vyth agan gweles. Hwansek bras on ni dhis; ytho assent genen ha growedh genen. 21 Mar ny vynnydh, ni a dheg dustuni er dha bynn, bos gour yowynk genes, ha hemm yw an reson ty dhe dhanvon an vaghtethyon yn-mes a-dhyworthis.'

22 Susanna a hanasas yn town ha leverel, 'Maglennys ov a bub tu. Mar kwrav hemma, mernans vydh dhymm. Ha mar ny'n gwrav, ny allav skapya yn-mes a'gas diwleuv. 23 Gwell yw genev na'n gwrav, mes kodha yn agas diwleuv, es pegha yn golok an Arlodh.'

24 Ena Susanna a grias gans lev ughel, ha'n dhew henavek a armas ynwedh er hy fynn, 25 hag onan anedha a bonyas, dhe ygeri darasow an lowarth. 26 Pan glewas tus an chi an garma y'n lowarth, i a fyskas a-ji der an daras-tenewen dhe weles pandr'a hwarva dhedhi. 27 Ha pan leveris an henavogyon aga hwedhel, methek bras veu an wesyon, rag bythkweth ny via leverys tra vyth a'n par na a-dro dhe Susanna.

Dustuni an Henavogyon erbynn Susanna

28 Ternos, pan dheuth an dus war-barth dh'y gour Yoakim, an dhew henavek a dheuth, leun a'ga drokpreder erbynn

Susanna, dh'y gorra dhe'n mernans. [29] Yn-medhons a-rag an dus, 'Danvenewgh war-lergh Susanna myrgh Hilkia, gwreg Yoakim.' Ytho i a dhanvonas, [30] ha hi a dheuth gans hy herens, hy fleghes ha'y neskerens oll.

[31] Lemmyn Susanna o pur vleudh, ha teg hy semlans. [32] An debeles a erghis hi dhe vos disvaylys, rag maylys o hi, rag may fons lenwys a'y thekter. [33] Mes an re esa gensi, hag oll myns a's gwelas a olas.

[34] Ena an dhew henavek a sevis yn-mysk an dus, ha gorra aga diwleuv war hy fenn. [35] Hi a olas, hag a viras troha nev, rag hy holon a drestyas y'n Arlodh. [36] Yn-medh an henavogyon, 'Pan esen ni ow kerdhes y'n lowarth agan honan, hi a entras gans diw vaghteth, ha degea darasow an lowarth, ha danvon an maghtethyon dhe-ves. [37] Ena gour yowynk, neb o kudhys, a dheuth dhedhi, ha growedha gensi. [38] Yth esen ni yn korn an lowarth, ha pan welsyn an droktra ni a bonyas dhedha. [39] Kyn y's gwelsyn ow krowedha war-barth, ny yllsyn y gachya, rag kreffa veu ageson; hag owth ygeri an darasow, ev a lammas yn-mes. [40] Mes ni a synsys an venyn ma, ha govyn, piw o an gour yowynk, [41] mes ny vynnas leverel dhyn. Hemm yw agan dustuni.' Ha'n kuntelles a's krysis, rag i dhe vos henavogyon a'n bobel, ha breusysi; hag i a's dampnyas dhe'n mernans.

[42] Ena Susanna a grias gans lev ughel, ow leverel, 'A Dhuw heb diwedh, neb a aswon an kevrinyow, neb a wor puptra oll kyns y hwarvos: [43] ty a wor i dhe dhon fals dhustuni er ow fynn. Ha lemmyn my a verow, kyn na wrug vy tra vyth a'n taklow ma'm kuhudhas an re ma yn spitus.'

[44] Ha'n Arlodh a glewas hy lev. [45] Pan esa hi ow pos hembrenkys dhe-ves dhe vos ledhys, Duw a wrug dhe'n spyrys sans a vaw yowynk, Daniel y hanow, difuna, [46] hag ev a armas gans lev ughel, 'Glan ov vy a woos an venyn ma!'

Daniel a Saw Susanna

[47] Ena oll an dus a dreylyas dhodho, ow leverel, 'Pyth yw an dra ma a leversys?' [48] Mes ev a sevis yn aga mysk ha leverel, 'Owgh hwi mar fol, a vebyon Israel? A wrussowgh

dampnya myrgh a Israel heb hy eksamnya, ha heb dyski an gwir? 49 Dehwelewgh dhe'n vreuslys, rag an re ma re dhug fals dhustuni er hy fynn.'

50 Ytho an dus oll a dhehwelis yn fysk. Ha'n henavogyon erel a leveris dhodho, 'Deus, esedh yn agan mysk, ha'y dhisklerya dhyn; rag Duw re ros dhis an stat a henavek.' 51 Yn-medh Daniel dhedha, 'Gwrewgh aga diberth an eyl pell dhyworth y gila may hylliv aga eksamnya.'

52 Wosa i dh'aga diberth an eyl dhyworth y gila, ev a elwis onan anedha ha leverel dhodho, 'Ty, gyllys koth yn tebelwrians, lemmyn diskwedhys yw dha beghosow a wrussys kyns. 53 Rag ty re wrug drogvreus, ha dampnya an den gwiryon, ha delivra an den kablus dhe wari, kyn lever an Arlodh, "Na wra ladha an den gwiryon hag ewnhynsek." 54 Lemmyn ytho, mara's gwelsys yn hwir, yn-dann by gwedhen y's gwelsys ow kowethya an eyl gans y gila?' Yn-medh ev, 'Yn-dann wedhen mastik.' 55 Yn-medh Daniel, 'Yn ewn ty re wowleveris erbynn dha benn dha honan: rag seulabrys el Duw re dhegemeras breus Duw, hag ev a'th tregh yntra dew.'[a]

56 Ena, wosa y remova dhe gen tyller, ev a erghis an den aral dhe vos dres. Yn-medh ev dhodho, 'A has a Kanan a-der a Yuda, tekter re'th ardhynyas, ha drokhwans re gammas dha golon. 57 Yndella re bewgh ow tyghtya myrghes Yuda, hag yn own yth esens ow kowethya genowgh; mes ny berth myrgh a Yuda dha dhroktra. 58 Lemmyn ytho, lavar dhymm, yn-dann by gwedhen y's kemersys ow kowethya an eyl gans y gila?' Yn-medh ev, 'Yn-dann dherwen.' 59 Yn-medh Daniel dhodho, 'Yn ewn ty re wowleveris erbynn dha benn dha honan; rag el Dhuw a worta, ow synsi y gledha, rag dha heskenna[b] yn dew, ma'gas distruo agas dew.'

---

a 1:55 *tregh yntra dew:* Gwari war an geryow Greka *schinos* 'mastik' ha *schizein* 'treghi'.

b 1:59 *heskenna:* Gwari war an geryow Greka *prinos* 'derwen' ha *prizo* 'heskenna yn dew'.

60 Ena oll an kuntelles a armas gans lev ughel, ha benyga
Duw, neb a saw an re a drest ynno. 61 Hag i a sevis erbynn an
dhew henavek, rag Daniel a's dampnyas a fals dhustuni yn-mes
aga ganow aga honan. I a wrug dhedha kepar dell vynsens gul
yn spitus dh'aga hentrevoges, 62 ow kul herwydh lagha Moyses,
hag i a's gorras dhe'n mernans. Ha goos gwiryon a veu sawys
an jydh na.

63 Hilkia ha'y wreg a wormolas Duw drefen aga myrgh
Susanna, gans Yoakim hy gour, hag oll an neskerens, rag ny
veu tra vyth methus kevys ynni. 64 Yndella Daniel a dheuth ha
bos meur y vri yn golok an bobel a-dhia'n jydh na hag yn-rag.

BEL HA'N DHRAGON

Daniel hag Oferysi Bel *Daniel yn Fow an Lewyon*
Daniel a Ladh an Dhragon

Daniel hag Oferysi Bel

1 Wosa myghtern Astyages dhe vos kuntelys dh'y dasow,
Kyrus an Persian a dhegemeras y vyghterneth.[a] 2 Daniel a veu
keskoweth a'n myghtern, hag enorys dres oll y gowetha.

3 Y feu idol dhe'n Babylonianys henwys Bel, hag y feu spenys
ragdho pub dydh dewdhek bushel a vleus fin, ha dew ugens
davas, ha hwegh firkin[b] a win. 4 An myghtern a wre y enora, ha
mos pub dydh dh'y wordhya; mes Daniel a wordhya y Dhuw
y honan. 5 Yn-medh an myghtern dhodho, 'Prag na wordhydh
Bel?' Ev a worthebis, 'Rag ny wordhyav idol gwrys gans leuv,
mes an Duw byw, neb a formyas nev ha nor, ha may ma
dhodho mestrynses war oll kig.'

6 Yn-medh an myghtern dhodho, 'A ny dybydh Bel dhe
vos duw byw? A ny welydh kemmys a dheber hag a yv pub
dydh?' 7 Daniel a vinhwarthas ha leverel, 'Na vydh tollys, A
vyghtern; rag nyns yw hemma marnas pri a-ji, ha kober a-ves,
ha bythkweth ny dhybris nag eva tra vyth.'

8 Ytho serrys veu an myghtern, hag ev a elwis y oferysi
ha leverel dhedha, 'Mar ny leverowgh dhymm piw yw neb
a dheber an vytel ma, hwi a verow; mes mar tiskwedhowgh
Bel dh'aga dybri, Daniel a verow, rag ev re vlasfemyas erbynn
Bel.' 9 Yn-medh Daniel dhe'n myghtern, 'Bedhes kepar dell
leversys.' Yth esa deg oferyas ha tri ugens dhe Bel, heb rekna
gwragedh ha fleghes.

10 An myghtern a dheuth gans Daniel bys yn chi Bel, 11 hag
yn-medh oferysi Bel, 'Otta, yth eson ni ow mos yn-mes,

a 1:1 Y'n Septuagint an chaptra ma a dheu wosa chaptra 12 a Lyver Daniel. Y'n Vulgat yth yw niverys chaptra 14. Nyns usi yn tekst ebrow. Treylys dhyworth tekst Theodotion.

b 1:3 *firkin:* Greka *metretes,* a-dro dhe 40 liter.

mes ty, A vyghtern, sett an boos, ha kemmysk an gwin ha'y dhesedha. Dege an daras, ha'y selya gans dha vysow sel. Deus ternos, ha mar ny gevydh puptra dybrys gans Bel, ni a verow; poken Daniel, neb a wowleveris er agan pynn.' [12] Mes nyns ens i troblys, rag yn-dann an voos i re wrussa entrans kudh, ha dredho i a dheuth a-ji pupprys dh'aga devorya. [13] Ytho, pan ethons yn-mes, an myghtern a worras an boos a-rag Bel. [14] Ena Daniel a worhemynnis dh'y servysi may trollens lusu, hag i a's skattras der an tempel oll yn golok an myghtern y honan; hag ow mos yn-mes i a dhegeas an daras, ha'y selya gans bysow sel an myghtern. [15] Mes an oferysi a dheuth y'n nos, herwydh aga us, gans aga gwragedh ha'ga fleghes, hag i a dhybris hag eva puptra.

[16] Ternos an myghtern a sevis a-varr, ha Daniel ganso, [17] hag yn-medh an myghtern, 'Yw an selyow dien, Daniel?' Yn-medh ev, 'Dien, A vyghtern.' [18] Ena kettel veu an darasow ygerys, an myghtern a vires orth an voos ha kria gans lev ughel, 'Meur os ta a Bel, ha genes nyns eus toll vytholl.' [19] Daniel a hwarthas, ha synsi an myghtern ma na allas mos a-ji, hag yn-medh, 'Mir orth an leur, ha merk, piw dhodho yw an olow treys ma.' [20] Yn-medh an myghtern, 'My a wel an olow treys a wer, a venenes hag a fleghes.' [21] Ena an myghtern o serrys. Ev a dhalghennas an oferysi ha'n benenes ha'ga fleghes, hag i a dhiskwedhas dhodho an darasow kudh dredha may teuthons a-ji, ha konsumya puptra esa war an voos. [22] Ytho an myghtern a's gorras dhe'n mernans, hag ev a ros Bel dhe Daniel, neb a'n distruis, ha'y dempel.

Daniel a Ladh an Dhragon

[23] Yth esa ena dragon vras, ha'n Babylonianys a's gordhya. [24] Yn-medh an myghtern dhe Daniel, 'Ny yllydh leverel, nag yw hemma duw byw. Ytho gwra hy gordhya.' [25] Yn-medh Daniel, 'An Arlodh ow Duw y hwordhyav, rag Duw byw yw ev. Mes ty, A vyghtern, ro dhymm kummyas, ha my a ladh an dhragon, heb kledha na lorgh.' [26] Yn-medh an myghtern, 'My a re dhis kummyas.' [27] Ena Daniel a gemeras pyg ha soov

ha blew ha'ga bryjyon war-barth ha gul pellennow; hag ev a's gorras yn ganow an dhragon. Wosa aga dybri, an dhragon a dardhas ygor. Yn-medh ev, 'Ottena an taklow esowgh orth aga gordhya.'

[28] Pan glewas an Babylonianys henna, i a's teva sorr bras, hag i a guntelas war-barth erbynn an myghtern, ow leverel, 'An myghtern re dheuth ha bos Yedhow. Ev re dorras Bel dhe'n dor, ha ladha an dhragon, ha gorra an oferysi dhe'n mernans.' [29] Yn-medhons, hag i ow mos dhe'n myghtern, 'Delirv dhyn Daniel, poken ni a'th ladh jy ha'th teylu.' [30] An myghtern a welas i dh'y waska yn ter, ytho konstrinys veu dhe dhelivra Daniel dhedha.

Daniel yn Fow an Lewyon

[31] I a dewlis Daniel yn fow an lewyon, hag yth esa ena hwegh dydh. [32] Yth esa seyth lew y'n fow, hag yth esens ow ri dhedha pub dydh dew gorf varow ha diw dhavas. Mes lemmyn ny vons res dhedha, may hallens devorya Daniel.

[33] Lemmyn yth esa yn Yudi Habakkuk an profos. Ev a vrojyas iskel ha brewi bara yn bolla. Yth esa ow mos dhe'n gwel, dh'y ri dhe'n vysoryon. [34] Hag el an Arlodh a leveris dhe Habakkuk, 'Dog an boos usi genes dhe Babylon, dhe Daniel yn fow an lewyon.' [35] Yn-medh Habakkuk, 'Arlodh, bythkweth ny welis Babylon, ha ny wonn an fow.' [36] Ena el an Arlodh a gavas dalghen yn topp y benn, ha'y dhon er gols y benn, ha'y worra yn Babylon a-ugh an fow, gans son hwyth y anal.

[37] Ena Habakkuk a armas, 'Daniel, Daniel, kemmer an boos a wrug Duw y dhanvon dhis.' [38] Yn-medh Daniel, 'Ty re borthas kov ahanav, A Dhuw, ha ny forsaksys an re a'th kar.' [39] Ena Daniel a sevis ha dybri, hag el Duw a dhaskorras Habakkuk hware dh'y dyller y honan.

[40] An myghtern a dheuth y'n seythves dydh dhe gyni Daniel. Ev a dheuth dhe'n fow ha mires ynno, hag otta, yth esa Daniel owth esedha ena. [41] Ena an myghtern a grias gans lev ughel ha leverel, 'Meur os ta, Arlodh, Duw Daniel, ha nyns eus aral

saw ty.' [42] Ena ev a'n tennas yn-bann, ha tewlel y'n fow an re a assaysens y dhistrui, ha hware devorys vons a-ragdho.

PYSADOW MANASSE

Askrif Gormola *Pysadow rag Gevyans*

Askrif Gormola

1 A Arlodh Ollgallosek,
Duw agan tasow,
Duw Abraham, Ysak ha Yakob
ha'ga henedh gwiryon;
2 ty neb re wrug nev ha nor
gans aga splander oll,
3 neb re gargharas an mor dre er dha worhemmyn;
neb re geas an downvor
ha'y selya dre dha hanow euthyk ha gloryus;
4 yma puptra ow krena
hag ow tegrena a-dherag dha nerth,
5 rag ny yllir perthi meuredh dha glori,
ha ny yllir sevel orth sorr dha wodros erbynn
peghadoryon;
6 mes merci dha ambos yw dres musur
ha dres hwithra,
7 rag ty yw an Ughella Arlodh,
a druedh meur, leun a berthyans, leun a verci,
ow tiserri pan wodhev tus anfeus drefen peghosow.[a]
Ty, A Arlodh, herwydh dha dhader meur,
re ambosas edrek ha gevyans
rag an re a begh er dha bynn,
hag yn dha verci heb fin
ty re apoyntyas edrek dhe beghadoryon
may fons i selwys.
8 Rag henna ty, A Arlodh, Duw an re wiryon,
ny apoyntsys edrek rag an re wiryon,
rag Abraham, Ysak ha Yakob, na beghas er dha bynn;

---

a 1:7 Nyns eus remenant an wers yn re a dhornskrifow an Septuagint, mes yma y'n Syriek ha'n Vulgat.

mes ty re apoyntyas edrek dhymmo vy, yw peghador.

9 Rag niver an peghosow a wrug vy yw moy ages tewes
an mor;
pals yw ow threuspassow, A Arlodh, pals yns,
ha nyns ov vy gwiw dhe vires ha gweles ughelder an nev
drefen routh ow hammwriansow.
10 Plegys yn-nans ov vy gans lies kadon a horn,
ma na allav drehevel ow fenn[a] drefen ow feghosow,
ha nyns eus dhymm solas;
rag my re brovokyas dha sorr,
ha gul an pyth yw drog a-dheragos,
ow trehevel taklow kasadow, ha moghhe offensys.

Pysadow rag Gevyans

11 Lemmyn ytho my a bleg glin ow holon,
ow pysi warnas rag kuvder.
12 My re beghas, A Arlodh, my re beghas,
ha my a aswon ow hammwriansow.
13 My a bys ha'th konjorya,
spar vy, A Arlodh, spar vy.
Na'm distru drefen ow hammwriansow.
Na vydh serrys orthiv bys vykken, ow kwitha drogow
er ow fynn;
na'm dampen vy a-berth yn rannow isella an norvys.
Rag ty, A Arlodh, yw Duw an re a godh yn edrek,
14 ha dhymmo vy ty a dhiskwa dha dhader;
rag ty a'm selow, anwiw dell ov, herwydh dha verci
meur,
15 ha my a'th wormel heb hedhi dres oll dedhyow ow
bewnans.
Rag oll lu an nevow a gan dha wormola,
ha dhiso jy yw an glori trank heb worfen. Amen.

---

a 1:10 *ma na allav drehevel ow fenn:* Ow sewya an Syriek.

KYNSA LYVER AN **MAKKABEYON**

Chaptra 1
Aleksander ha'y Vebyon
Antioghus Epifanes ha Yedhewon Dhilagha
Antioghus yn Ejyp
Antioghus a Gemmer Tresor an Tempel
Cita Davydh Kerys gans Antioghus
Sakrifisow Difennys y'n Tempel

Chaptra 2
Mattathias ha'y Vebyon
Gordhyans an Baganys
Mattathias ow Kudhvreselya
Diwettha Geryow Mattathias

Chaptra 3
Tryghow Yudas
Towl Antioghus
Pareusyans rag Batel

Chaptra 4
An Vatel yn Emmaus
Kynsa Kaskyrgh Lysias
Glanheans ha Sakrans an Tempel

Chaptra 5
Breselyow gans Poblow Erel
Delivrans Yedhewon Galile
Yudas ha Yonathan yn Gilead
An Dehwelans dhe Yerusalem
Yosep hag Azaria Fethys
Sewena yn Hebron ha Filisti

Chaptra 6
Diwettha Dedhyow Antioghus Epifanes
Omsettyans Nowydh gans Syri
An Vatel yn Beth-zakaria
An Gorhe erbynn an Tempel
Syri a Brof Ambos Kres

Chaptra 7
Eskerdh Bagghides hag Alkimus
Nikanor yn Yudi
Nikanor a Wodros an Tempel
Mernans Nikanor

Chaptra 8
Kanmola a'n Romanyon
Keffrysyans gans Rom

Chaptra 9
Bagghides a Dhehwel dhe Yudi
Diwettha Batel Yudas
Yonathan a Hol Yudas
Kaskyrghow Yonathan
Bagghides a Dhrehav Kerweythyow
Diwedh an Vresel

Chaptra 10
Rebellyans Aleksander Epifanes
Yonathan A ha Bos Arghoferyas
Lyther Demetrius dhe Yonathan
Mernans Demetrius
Kevambos Ptolemi hag Aleksander
Apollonius Yw Fethys gans Yonathan

Chaptra 11
Ptolemi a Enter Syri
Yonathan a Wayn Favour Demetrius
Bras Tryfo
Tryfo a Syns an Maystri
Kaskyrghow Yonathan ha Simon

Chaptra 12
Keffrysyansow gans Rom ha Sparta
Kaskyrghow Erel Yonathan ha Simon
Tryfo a Dhalghen Yonathan

Chaptra 13
Simon Yw Apoyntys Ledyer
Toll ha Trayturi Tryfo
Bedh Yonathan
Yudi a Wayn Anserghogeth
Gazara Kemerys gans Simon
Simon a Dhaskyv an Tour yn Yerusalem

Chaptra 14
Demetrius Dalghennys
Kanmola Simon
Keffrysyansow gans Rom ha Sparta
Enors Sodhogel rag Simon

Chaptra 15
Lyther Antioghus
Rom a Skoodh an Yedhewon
Antioghus a Wodros Simon
Trygh war Kendebeus

Chaptra 16
Moldrans Simon ha'y Vebyon
Yowan a Hol Simon

Aleksander ha'y Vebyon

1 Wosa Aleksander mab Felip an Makedonek, neb a dheuth a bow Kittim, dhe weskel Darius myghtern Persi ha Medi, ev a'n sewyas avel myghtern. Ev re dhothya ha bos myghtern pow Grek seulabrys. [2] Ev a omladhas yn lies kas, fetha lies dinas, ha ladha myghternedh an norvys. [3] Ev a dravalyas bys pennow an norvys, ha kemeres preydh dhyworth lies kenedhel. Pan eth an norvys ha bos kosel a-ragdho, ughelhes o ha gothus o y golon. [4] Ev a guntelas lu fest krev ha reynya war diryow, kenedhlow ha pennsevigyon, hag i a ros trubyt dhodho.

[5] Wosa hemma gyllys klav o hag ev a wodhva y vos ow merwel. [6] Ytho ev a elwis y sodhogyon an moyha enorys, re biens megys ganso a'y yowynkneth, ha ranna y wlaskor yntredha, hag ev hwath yn fyw. [7] Ha wosa Aleksander dhe reynya dewdhek bledhen, ev a verwis.

[8] Ena y sodhogyon a dhallathas reynya, peub yn y dyller y honan. [9] I oll a omwiskas gans diadem wosa y vernans, hag yndella y hwrug aga mebyon war aga lergh lies bledhen, hag i a lieshas drogow war an norvys.

Antioghus Epifanes ha Yedhewon Dhilagha

[10] Anedha y teuth gwreydhen beghus, Antioghus Epifanes,[a] mab myghtern Antioghus; ev re bia gostel yn Rom. Ev a dhallathas reynya y'n kans, seytegves bledhen warn ugens a wlaskor an Grekys.[b]

[11] Y'n dedhyow na tus dhilagha a omdhiskwedhas yn Israel ha tolla lies, ow leverel, 'Deun ha gwren kevambos gans an Jentilys yn agan kerghyn, rag a-ban dhiberthsyn dhyworta,

a 1:10 Antioghus IV Epifanes 175–163 kyns Krist.

b 1:10 175 kyns Krist.

deuva lies terros warnan.' [12] Plegadow o an gussul ma gansa, [13] ha re a'n dus eth dhe'n myghtern, neb a ros kummyas dhedha may holyons ordenansow an Jentilys. [14] Ytho i a dhrehevis gymnasium yn Yerusalem herwydh usadow an Jentilys, [15] ha kudha merkyow aga throdreghyans ha gasa an kevambos sans. I a junyas gans an Jentilys hag a omwerthas dhe wul droktra.

Antioghus yn Ejyp

[16] Pan welas Antioghus y wlaskor dhe vos fastys, ev a erviras dhe dhos ha bos myghtern Ejyp rag may halla reynya war an dhiw wlaskor. [17] Ytho ev a omsettyas orth Ejyp gans lu krev, gans charettow, ha gans olifanses ha marghoglu ha gans lu lestri bras. [18] Ev a werryas orth Ptolemi myghtern Ejyp yn kas, ha Ptolemi a dreylyas ha fia dhe'n fo a-ragdho, ha lies a veu goliys hag a godhas. [19] Hag i a gemeras an citys kerys yn pow Ejyp, hag ev a ravnas pow Ejyp.

Antioghus a Gemmer Tresor an Tempel

[20] Wosa gweskel Ejyp, Antioghus a dhehwelis y'n tressa ha seyth ugensves bledhen.[a] Ev eth yn-bann erbynn Israel hag a dheuth dhe Yerusalem gans lu krev. [21] Ev a entras gans balghder dhe'n sentri ha kemeres an alter a owr, an kantoler, hag oll y dhaffar. [22] Ev a gemeras ynwedh an voos rag bara an lok, an hanafow rag an offrynnow diwes, an bollow, an enkyslestri a owr, an kroglen, ha'n kurunyow, hag ev a bilyas dhe-ves oll an afinans a owr yn tal an tempel. [23] Ev a gemeras an arghans ha'n owr ha'n lestri kostek; ev a gemeras ynwedh an tresoryow kudhys a drovyas. [24] Orth aga hemeres ev eth dh'y wlaskor y honan.

Ev a wrug lies ladhva,
hag a gewsis gans balghder bras.
[25] Yth esa kynvan meur yn Israel yn oll aga thylleryow,
[26] Rewlysi ha henavogyon a hanasas,
maghtethyon ha gwer yowynk eth ha bos gwann,
ha tekter an benenes a veu chanjys.

---

a 1:20 169 kyns Krist.

[27] Pub gour pries a gemeras an drem yn-bann;
hi neb a esedhas yn hy chambour a gynis.

[28] An tir a grenas rag y drigoryon,
hag oll chi Yakob a veu gwiskys yn meth.

Cita Davydh Kerys gans Antioghus

[29] Diw vledhen a-wosa an myghtern a dhanvonas dhe citys Yuda kunteller a drubyt, hag ev a dheuth dhe Yerusalem gans lu bras. [30] Ev a gewsis dhedha geryow kres yn fals, hag i a grysis dhodho, mes distowgh ev a godhas war an cita, ha'y gweskel yn kwyls ha distrui meur a bobel yn Israel. [31] Ev a ravnas an cita ha'y leski gans tan, hag a dorras dhe'n dor hy chiow ha'y fosow yn hy herghyn. [32] I a gemeras an benenes ha'n fleghes yn kethneth, ha sesya an chatel. [33] Ena i a geras cita Davydh gans fos veur ha krev ha touryow krev, ha hi eth ha bos aga dinas. [34] I a worras ena genedhel beghus, ha gwer dhilagha. An re ma a omgrevhas ynna; [35] i a greunis arvow ha boos, hag ow kuntel preydhyow Yerusalem i a's gwithas ena hag i a dheuth ha bos antell veur.

[36] Rag an tour eth ha bos kontrewaytyans erbynn an sentri,
drog eskar dhe Israel heb lett.

[37] Dhe bub tu a'n sentri i a skollyas goos gwiryon,
hag i a dhefolyas an sentri.

[38] Rag own anedha trigoryon Yerusalem a fias dhe'n fo;
hi eth ha bos trigva estrenyon;

hi eth ha bos estrenes dh'y agh,
ha'y fleghes a's forsakyas.

[39] Hy sentri eth ha bos mar ynyal avel difeyth;
hy golyow a veu treylys dhe gyni,

hy Sabotys dhe vewl,
hy enor dhe vismer.

[40] Hy disenor a veu lieshes yn kemusur gans hy glori kyns;
hy gooth a veu treylys dhe gyni.

Sakrifisow Difennys y'n Tempel

41 Ena an myghtern a skrifas dh'y wlaskor oll may fe peub oll
unn bobel, 42 ha may forsakya pub huni y usadow teythyek. Oll
an kenedhlow a assentyas dhe worhemmyn an myghtern, 43 ha
lies yn Israel a dhegemeras y gryjyans; i a sakrifias dhe idolys
hag a dhisakras an Sabot. 44 An myghtern a dhanvonas lytherow
yn leuv kanasow dhe Yerusalem ha dhe citys Yuda; ev a erghis
dhedha holya usadow o estren dhe'n tir 45 ha difenna offrynnow
leskys ha sakrifisow hag offrynnow diwes a-ji dhe'n sentri ha
disakra Sabotys ha golyow, 46 ha defolya an sentri ha'n oferysi,
47 drehevel alteryow ha sentris rag idolyow, ha sakrifia mogh
hag enevales avlan erel, 48 ha gasa aga mebyon antrodreghys.
Res o dhedha omwul kasadow dre buptra avlan hag ansans,
49 rag mayth ankoffens an lagha ha chanjya oll an ordenansow.
50 Hag yn-medh ev, 'Neb na vo gostydh dhe worhemmyn an
myghtern a verow.'

51 Yn geryow a'n par ma ev a skrifas dh'y wlaskor oll. Hag
ev a ordenas hwithroryon war oll an bobel hag erghi dhe citys
Yuda sakrifia, cita ha cita. 52 Lies a'n bobel, peub re asas an
lagha, a junyas gansa, hag i a wrug droktra y'n tir; 53 i a wrug
dhe Israel omgudha yn pub skovva a's tevo.

54 Yn pymthegves dydh a Kislev, y'n pymp ha dew ugensves
bledhen,[a] i a dhrehevis pyth kasadow an difeythter war an alter
a offrynnow leskys. Ynwedh i a dhrehevis alteryow yn citys
Yuda a-derdro, 55 hag a loskas enkys orth darasow an chiow
hag y'n stretys. 56 I a dorras dhe demmyn lyvrow an lagha a
gavsons ha'ga leski gans tan. 57 Le mayth o kevys lyver an lagha
gans nebonan, po mars o nebonan lel dhe'n lagha, gorhemmyn
an myghtern a'n dampnyas dhe'n mernans. 58 I a wre freudh
erbynn Israel, erbynn an re kevys mis wosa mis y'n citys. 59 Hag
y'n pympes dydh warn ugens a'n mis i a sakrifia war an alter
esa war alter an offryn leskys. 60 Herwydh an gorhemmyn i a
ladhas an benenes re wrussa may fedha aga fleghes trodreghys,

---

a 1:54 167 kyns Krist.

61 ha'ga theylu ha'n re re a's trodroghsons; hag i a grogas an
fleghigyow yn-kerghyn konna aga mamm.

62 Mes lies yn Israel a omgrevhas hag yth ens ervirys yn aga
holon na dhybrens boos avlan. 63 I a dhewisas merwel rag na
vons defolys gans boos ha disakra an kevambos sans; hag i a
verwis. 64 Ha sorr pur vras a dheuth war Israel.

Mattathias ha'y Vebyon

2 Y'n dedhyow na Mattathias mab Yowan mab Simeon,
oferyas a vebyon Yoarib, a asas Yerusalem ha triga
yn Modein. 2 Ev a'n jeves pymp mab, Yowan henwys Gaddi,
3 Simon henwys Thassi 4 Yudas henwys Makkabeus, 5 Eleazar
henwys Avaran, 6 ha Yonathan henwys Affus. Ev a welas an
blasfemiow gwrys yn Yuda ha Yerusalem, 7 hag yn-medh ev,

'Go vy! Prag y feuv genys dhe weles hemma,
diswrians ow fobel, diswrians an cita sans,

ha triga ena pan veu res dhe'n eskerens,
an sentri yn leuv estrenyon?

8 Gyllys yw hy thempel avel gour heb enor,
9 hy lestri fethus re beu degys dhe-ves yn divroedh.

Hy babanes re beu ledhys yn hy stretow,
hy gwer yowynk gans kledha an eskar.

10 Py gwlaskor eus na eritas hy falesyow
na synsis hy freydh?

11 Oll hy afinans re beu kemerys dhe-ves;
nyns yw hi rydh na fella, gyllys yw hi dhe gethes.

12 Hag otta! Agan tyller sans, agan tekter,
agan glori, re beu difeythys;

an Jentilys re'n disakras.
13 Prag y tegoodh dhyn bewa pella?'

14 Ha Mattathias ha'y vebyon a skwardyas aga dillas, omwiska
yn yskar ha kyni meur.

Gordhyans an Baganys

15 Ena sodhogyon an myghtern esa ow konstrina tus dhe
forsakya aga kryjyans a dheuth dhe cita Modein rag gul dhedha
offrynna sakrifis. 16 Lies a Israel a dheuth dhe vetya gansa; ha
Mattathias ha'y vebyon a dheuth ynwedh. 17 Ena sodhogyon
an myghtern a gewsis dhe Mattathias dell sew: 'Ty yw ledyer,
enorys hag a vri y'n cita ma, ha skoodhys gans mebyon ha
breder. 18 Lemmyn ytho bydh an kynsa dhe dhos ha gul an
pyth a worhemmyn an myghtern, dell wrug oll an kenedhlow
ha gwer Yuda ha'n re yw gesys yn Yerusalem. Ena ty ha'th
vebyon a vydh niverys yn-mysk kowetha an myghtern, ha ty
ha'th vebyon a vydh enorys gans arghans hag owr ha lies ro.'

19 Mes Mattathias a worthebis ha leverel, gans lev ughel:
'Kynth yw pub kenedhel hag a vyw yn-dann rewl an myghtern
gostydh dhodho, ha re dhewisas may hwrellons y worhemynnow,
ow kasa pub huni kryjyans y dasow, 20 byttegyns my ha'm
mebyon ha'm breder a vyw war-lergh kevambos agan tasow.
21 Bedhes pell ahanan gasa an lagha ha'n ordenansow. 22 Ny
vedhyn gostydh dhe eryow an myghtern dre dreylya dhe
denewen naneyl dhe'n barth dhyghow na dhe'n barth kledh.'

23 Pan dhiwedhas kewsel an geryow ma, gwer Yedhow a
dheuth yn-rag a-wel oll, rag sakrifia war an alter yn Modein,
herwydh gorhemmyn an myghtern, 24 Pan y'n gwelas
Mattathias, ev a loskas gans diwysykter ha'y dhiwloneth a
grenas. Yn y gonnar gwiryon ev a bonyas ha'y ladha war an
alter. 25 Dhe'n keth termyn ma ev a ladhas sodhek an myghtern
esa orth aga honstrina dhe sakrifia, hag ev a dorras an alter
dhe'n dor. 26 Yndella ev a loskas gans diwysykter a-barth an
lagha, par dell wrug Finehas erbynn Zimri mab Salu.

Mattathias ow Kudhvreselya

27 Ena Mattathias a grias gans lev ughel, 'Myns yw diwysyk
a-barth an lagha hag a skoodh an kevambos, des ev yn-mes
genev!' 28 Ena ev ha'y vebyon a fias dhe'n fo dhe'n menydhyow
hag a asas puptra a's tevo y'n cita.

[29] Ena lies esa ow hwilas gwiryonedh ha gwirvreus eth
yn-nans dhe'n gwylvos dhe vewa ena, [30] i, aga mebyon, aga
gwragedh, ha'ga chatel, drefen drogow dhe vos kales warnedha.
[31] Ha derivys veu dhe sodhogyon an myghtern, ha dhe'n
gasoryon yn Yerusalem, cita Davydh, bos an wer re skonyas
gorhemmyn an myghtern gyllys dhe'n skovvaow y'n gwylvos.
[32] Lies a's chassyas ha tremena dresta; i a gampyas a-dal
dhedha hag ombareusi rag kas er aga fynn dydh Sabot. [33] I a
leveris dhedha, 'Lowr a hemma! Dewgh yn-mes ha gwrewgh
dell worhemmyn an myghtern, ha hwi a vyw.' [34] Mes i a leveris,
'Ny vynnyn dos yn-mes na ny wren an pyth a worhemmyn an
myghtern, ow tisakra an Sabot.' [35] Ena an eskar a fyskas dhe
settya warnedha. [36] Mes ny worthebsons dhedha na tewlel men
orta na degea aga skovvaow, [37] rag yn-medhons, 'Merwyn ni
oll yn agan sempledh; nev ha nor a dheg dustuni ragon hwi
dh'agan ladha yn kammhynsek.' [38] Ytho i a settyas warnedha
y'n Sabot, hag i a verwis, gans aga gwragedh, ha'ga fleghes,
ha'ga chatel, bys y'n myns a vil dus.

[39] Pan y'n klewas Mattathias ha'y gowetha, i a gynis yn town
war aga lergh. [40] Ha peub a leveris dh'y gentrevek, 'Mar kwren
par dell wrug agan breder ha nagha gwerrya gans an Jentilys
rag agan bewnans ha'gan ordenansow, i a'gan distru dhiwar an
norvys.' [41] Ytho i a erviras y'n jydh na: 'Gwerryn ni erbynn pub
den hag a dheu dhe settya warnan y'n Sabot; na verwyn dell
vawrsons agan breder yn aga skovvaow.'

[42] Ena bagas a Hasideanys a junyas gansa, kasoryon allosek
a Israel, pub onan anedha a ombrofyas a'y vodh a-barth
an lagha. [43] Hag oll an foesigyon dhyworth an troblow a
junyas gansa ha keworra dh'aga nerth. [44] I a furvyas lu, hag
a weskis peghadoryon dhe'n dor yn aga sorr, ha tus dhilagha
yn aga honnar; an remenant a fias dhe'n Jentilys rag sawder.
[45] Mattathias ha'y gowetha eth a-derdro ha terri an alteryow;
[46] gans fors i a drodroghas oll an vebyon antrodreghys a
gavsons a-ji dhe oryon Israel. [47] I a helghyas war-lergh an dus
valgh, ha'n ober a sewenis yn aga diwla. [48] I a sawyas an lagha

dhyworth dewdhorn an Jentilys ha'n vyghternedh, ha ny asens byskweth may kwaynnya an peghador an maystri.

Diwettha Geryow Mattathias

49 An dedhyow a dheuth nes rag Mattathias dhe verwel, hag y leveris dh'y vebyon: 'Balghder ha skorn gallas krev lemmyn; termyn a dhiswrians ha sorr bras yw. 50 Ytho, ow fleghes, diskwedhewgh diwysykter a-barth an lagha, ha rewgh agas bewnans a-barth kevambos agan tasow.

51 'Perthewgh kov a weythresow an tasow, a wrens yn aga henedhow; ha ty a dhegemmer enor meur ha hanow heb diwedh. 52 A ny veu Abraham kevys lel pan veu prevys, ha hemma a veu reknys dhodho avel ewnder? 53 Yosep yn termyn y ahwer a withas an gorhemmyn, hag a dheuth ha bos arlodh Ejyp. 54 Finehas agan hendas, drefen ev dhe vos fest diwysyk, a gavas an kevambos a oferyasedh heb diwedh. 55 Yoshua, drefen ev dhe gowlwul an gorhemmyn, a dheuth ha bos breusyas yn Israel. 56 Kaleb, drefen ev dhe destifia y'n guntelles, a gavas eretons y'n tir. 57 Davydh, drefen ev dhe vos len, a eritas tron an wlaskor bys vykken. 58 Elias, drefen y dhiwysykter bras a-barth an lagha, a veu kemerys yn-bann dhe nev. 59 Hanania, Azaria, ha Mishael a grysi hag a veu sawys a'n flamm. 60 Daniel, drefen y sempledh, a veu delivrys a anow an lewyon.

61 'Yndella prederewgh, a unn henedh dhe'n nessa, na fyll a nerth myns a drestyo ynno. 62 Na berthewgh own a eryow peghador, rag gyllys vydh y splander dhe gawgh ha preves. 63 Hedhyw y fydh ughelhes, mes a-vorow ny vydh kevys, drefen ev dhe dhehweles dhe'n doust, ha'y dowlow a verow. 64 Ow fleghes, bedhewgh kolonnek hag omgrevhewgh y'n lagha, rag dredhi hwi a'gas bydh enor.

65 'Otta Simon agas broder; my a wor ev dhe vos gour a gussul. Goslowewgh orto pupprys; ev a vydh agas tas. 66 Yudas Makkabeus re beu kasor gallosek a'y yowynkneth; ev a ergh an lu ragowgh ha batalyas orth an poblow. 67 Kuntelewgh dhywgh kemmys a with an lagha, ha kemerewgh dial rag an droktra re

beu gwrys dh'agas pobel. 68 Attelewgh dhe'n Jentilys yn leun,
ha kolewgh orth gorhemynnow an lagha.'

69 Ena ev a's benygas hag a veu kuntelys dh'y dasow. 70 Ev
a verwis y'n hweghves ha seyth ugensves bledhen,[a] hag a veu
ynkleudhys yn bedh y dasow yn Modein. Hag oll Israel a gyni
war y lergh gans drem bras.

Tryghow Yudas

3 Ena Yudas y vab, henwys Makkabeus, a sevis yn-bann
yn y le. 2 Oll y vreder hag oll re junsa gans y das a'n
gweresas; yn lowenek yth esens ow patalyas a-barth Israel.

3 Ev a gressyas glori y bobel.
Avel kowr ev a wiskas y lurik;
ev a omwrugysas gans arvwisk a vresel hag a vatalyas,
ow kwitha an kamp gans y gledha.
4 Avel lew o yn y weythresow,
avel lewik owth usa war-lergh preydh.
5 Ev a helghyas an dus dhilagha;
ev a loskas an re esa ow trobla y bobel.
6 Tus dhilagha a gildennas rag own anodho;
oll oberoryon anlaghedh o konfondys;
ha delivrans a sewenis yn y leuv.
7 Ev a hwerowhas lies myghtern,
mes ev a lowenhas Yakob gans y weythresow,
ha'y govadh yw benyges bys vykken.
8 Ev a dremenas dre citys Yuda;
ev a dhistruis an re dhidhuw yn-mes a'n tir;
ev a dreylyas sorr dhyworth Israel.
9 Gerys-da o bys yn pennow an norvys;
ev a guntelas war-barth an re esa ow merwel.

10 Apollonius a guntelas war-barth Jentilys ha lu bras a Samari
rag omladh erbynn Israel. 11 Pan wodhya Yudas anodho, ev eth
yn-mes dh'y vetya, hag ev a'n gweskis ha'y ladha. Lies a veu

---

a 2:70 166 kyns Krist.

goliys hag a godhas, ha'n re erel a fias dhe'n fo. [12] Ena i a synsis
aga freydhyow, ha Yudas a gemeras kledha Apollonius, hag
yth esa owth omladh ganso dre remenant y vewnans.

[13] Pan glewas Seron, kaslewydh lu Syri Yudas dhe guntelles
routh vras, bagas a dus lel hag a wortas ganso ha mos dhe
vatalyas, [14] ev a leveris, 'My a wra may fiv gerys-da, ha kavos
enor y'n wlaskor. My a vatal erbynn Yudas ha'y gowetha, hag
a skornyas gorhemmyn an myghtern.' [15] Ena ev a dhallathas
kaskyrgh, ha lu krev a dus dhidhuw eth yn-bann ganso rag y
weres, rag tyli dial war an Israelysi.

[16] Pan dheuth nes dhe volgh Beth-horon, Yudas eth yn-mes
dhe vetya orto gans bagas byghan. [17] Mes pan welsons an lu
ow tos rag metya orta, yn-medhons dhe Yudas, 'Fatel yllyn
ni, nebes dell on, batalyas orth routh mar veur ha krev? Ha
skwith glan yth on, rag ny dhyb'syn tra vyth hedhyw.' [18] Yudas
a worthebis, 'Lies a yll bos kerghynnys yn es gans nebes, rag
yn golok Nev nyns eus dyffrans yntra sawya gans lies po gans
nebes. [19] Ny dheu trygh yn batel dre vraster an lu, mes nerth
a dheu dhyworth Nev. [20] I a dheu er agan pynn yn gooth meur
hag yn anlaghedh rag agan distrui ni ha'gan gwragedh ha'gan
fleghes, ha rag agan ravna, [21] mes yth eson owth omladh
a-barth agan bewnans ha'gan laghys. [22] Ev y honan a's skwatt
a-ragon, ha hwi, na berthewgh own anedha.'

[23] Kettel worfennas kewsel, ev a lemmis warnedha distowgh,
ha Seron ha'y lu a veu skwattys a-ragdho. [24] I a's chassyas
war-nans yn bolgh Beth-horon bys y'n plen; eth kans anedha
a godhas, ha'n re erel a fias dhe bow an Filistysi. [25] Ena tus
a dhallathas perthi own a Yudas ha'y vreder, hag euth a
godhas war an Jentilys yn aga herghyn. [26] Y er-da a dheuth dhe
dhiwskovarn an myghtern, hag yth esa an Jentilys ow kewsel a
vatelyow Yudas.

Towl Antioghus

[27] Pan glewas myghtern Antioghus an derivadow ma, fest
serrys o; hag ev a dhanvonas ha kuntel oll nerthow y wlaskor,
lu fest krev. [28] Ev a ygoras y arghow ha ri gobrow unn vledhen

dh'y soudoryon hag erghi dhedha bos parys rag pub edhom.
29 Ena ev a welas bos gorfennys an arghans yn y dresorva, ha
tollow an tir dhe vos byghan drefen an strifow ha'n droglam
dres ganso war an tir dre dhefendya an laghys re bia a-dhia'n
dedhyow a-varra. 30 Prederus o na'n jeffo kemmys arghasow
kepar ha dell y'n jevo kyns rag y gostow ha rag an rohow a ri
yn hel moy es an vyghternedh kyns. 31 Pur benndegys o; hag ev
a erviras mos dhe Persi ha kemeres trubyt an ranndiryow na ha
kuntel arghasow pals.

32 Ev a asas Lysias, den a vri a linnyeth riel, war negysyow
an myghtern a'n avon Ewfrates bys yn oryon Ejyp; 33 hag
ynwedh ev a'n apoyntyas dhe witha war Antioghus y vab bys
pan dhehwella. 34 Hag ev a dhelivras dhodho hanter a'y lu
war-barth gans an olifanses, hag a ros dhodho kevarwodhyans
a-dro dhe oll a vynna ev dhe vos gwrys, hag yn arbennik a-dro
dhe drigoryon Yudi ha Yerusalem. 35 Y tegoodho dhe Lysias
danvon lu er aga fynn rag aga hisya ha distrui nerth Israel ha
remenant Yerusalem, ha dilea an kov anedha a'n tyller. 36 Y
tegoodho dhodho ynwedh trevesiga estrenyon yn aga ranndir
oll, ha lesranna aga thir. 37 Ena an myghtern a gerghas an hanter
gesys a'y gasoryon hag eth a Antiogh y benncita y'n seythves
ha seyth ugensves bledhen.[a] Ev a dreusis an avon Ewfrates hag
yth eth der an ughella rannvroyow.

Pareusyans rag Batel

38 Lysias a dhewisas Ptolemi mab Dorymenes, ha Nikanor
ha Gorgias, tus nerthek yn-mysk kowetha an myghtern, 39 hag
a dhanvonas gansa dew ugens mil a'n troslu ha seyth mil a'n
marghoglu rag mones yn pow Yuda ha'y dhistrui, par dell
arghsa an myghtern. 40 Ytho i eth dhe-ves gans aga lu oll, ha
pan ens devedhys i a gampyas yn-kerghyn Emmaus y'n plen.
41 Pan glewas gwikoryon an ranndir pyth o leverys anedha, i a
dhros shour a arghans hag owr, ha kargharow, hag yth ethons
dhe'n gamp rag kavos an Israelysi avel kethyon. Ha soudoryon
dhyworth Syri ha pow an Filistysi a junyas gansa.

---

a 3:37 165 kyns Krist.

[42] Lemmyn Yudas ha'y vreder a welas drogow dhe ynkressya
ha'n soudoryon dhe gampya yn aga oryon. I a wodhya
ynwedh an pyth re bia gorhemynnys gans an myghtern rag
kowldhistruyans an bobel. [43] Mes yn-medhons an eyl dh'y
gila, 'Ewnyn ni diswrians agan pobel, hag omladh a-barth agan
pobel ha'n sentri.' [44] An gemeneth a veu kuntelys war-barth
dhe ombareusi rag batel, ha dhe bysi tregeredh ha truedh.

[45] Ananedhys o Yerusalem avel gwylvos;
nyns e onan vytholl a'y fleghes naneyl dhe-ves nag
a-ji,
trettys yn-dann droos o an sentri,
hag yth esa mebyon an estrenyon y'n tour;
annedh o rag an Jentilys.
Joy o kemerys dhyworth Yakob;
An bib ha'n lyra a fyllis.

[46] Ytho i a omguntelas ha mos dhe Mispa, a-dal Yerusalem,
drefen bos dhe Israel seulabrys tyller rag pysi yn Mispa. [47] I a
benysas y'n jydh na, hag a wiskas saghlen hag a skattras lusu
war aga fenn, hag a skwardyas aga dillas. [48] Hag i a ygoras lyver
an lagha rag govyn kevarwodhyans, par dell o us an Jentilys
govyn orth imajys aga duwow. [49] Dres henna i a dhros dillas
oferyasedh ha'n kynsa frooth ha'n degedhow, hag i a dhros an
Nazirysi re worfensa aga dedhyow; [50] hag i a grias yn ughel dhe
Nev ow leverel,

'Pandr'a wren gans an re ma?
Ple hwren ni aga don?
[51] Trettys yw dha sentri dhe'n dor ha disakrys,
ha'th oferysi a gyn yn uvelder
[52] Hag otta, an Jentilys yw omguntelys er agan pynn rag
agan distrui;
ty a wor an pyth a dewlons orthyn.
[53] Fatel yllyn ni sevel orta,
mar ny'gan gweresydh?'

54 Ena i a sonas an hirgern ha garma gans garm ughel. 55 Wosa
hemma Yudas a apoyntyas ledyoryon an bobel, sodhogyon
war vilyow ha kansow ha hanter kansow ha degow. 56 Hag
y leveris dhe'n re esa ow trehevel chiow, po a veu ambosys
dhe dhemedhi, po yth esens ow plansa gwinlannow, po yth
ens ownek, may tehwellens peub dh'y dre, herwydh an lagha.
57 Ena an lu a gerdhas dhe-ves ha kampya a'n dhyghowbarth
dhe Emmaus.

58 Ena Yudas a leveris, 'Omrugysewgh ha bedhewgh hardh.
Bedhewgh parys myttin a-varr rag batalyas orth an Jentilys
re omguntelas er agan pynn rag agan distrui ni ha'gan sentri.
59 Gwell yw dhyn merwel yn batel ages gweles anfeus agan
kenedhel ha'gan sentri. 60 Mes dell vo y vodh yn nev, yndella
y hwra ev.'

An Vatel yn Emmaus

4 Gorgias a ledyas pymp mil wour ha mil varghek
dhewisys, ha'n lu ma eth yn-mes y'n nos 2 dhe godha
war gamp an Yedhewon ha'ga gweskel distowgh. Gwer
dhyworth an tour o y gevarwodhoryon. 3 Mes Yudas a glewas
anodho, hag ev ha'y gasoryon eth yn-mes rag gweskel lu an
myghtern yn Emmaus, 4 ha'n soudoryon hwath yn-mes a'n
gamp. 5 Gorgias a entras a-ji dhe gamp Yudas y'n nos, mes ny
gavas nagonan ena, ytho ev a's hwilas y'n breow, rag y leveris,
'Yma an re ma ow fia dhyworthyn.'

6 Orth tardh an jydh Yudas a omdhiskwedhas y'n plen gans
tri mil wour, mes ny's tevo arvwisk na kledhedhyow dell y's
tevo hwans anedha. 7 I a welas kamp an Jentilys, krev ha kerys,
gans marghoglu yn kylgh a-dro dhedhi; ha'n wer ma o dyskys
yn bresel. 8 Mes Yudas a leveris dhe'n wer esa ganso, 'Na
berthewgh own a'ga myns, ha na skruthewgh pan omsettyons.
9 Perthewgh kov fatel veu agan tasow sawys y'n Mor Rudh,
pan y's helghyas Faro ha'y lu. 10 Ha lemmyn kriyn dhe Nev
rag may hwodhvyn mara'gan faver ha perthi kov a'y gevambos
gans agan tasow ha brewi an lu ma a-ragon hedhyw. 11 Ena

an Jentilys oll a wodhvydh bos onan hag a dhaspren ha sawya Israel.'

[12] An estrenyon a dhrehevis aga dewlagas war-vann hag a's gwelas dell esons ow tos er aga fynn. [13] Ytho i eth yn-mes a'n kamp dhe vatalyas. Ena an gasoryon gans Yudas a sonas aga hirgern, [14] hag entra y'n gas gansa. An Jentilys a veu brewys hag a fias dhe'n plen, [15] hag oll an re esa a-dhelergh a godhas der an kledha. I a's chassyas bys yn Gazara, ha bys yn plenys Idumea, hag Azotus ha Yamnia; hag a-dro dhe dri mil anedha a godhas. [16] Ena Yudas ha'y gasoryon a dhehwelis dhyworth aga chassya. [17] Ena y leveris dhe'n bobel, 'Na vedhewgh kraf warlergh preydh, rag yma batel a-ragon; [18] yma Gorgias ha'y lu ogas dhyn y'n breow. Mes sevewgh lemmyn orth agan eskerens hag omledhewgh orta; hag a-wosa synsewgh an preydh yn kolonnek.'

[19] Pan esa Yudas hwath ow tiwedha y areth, bagas a omdhiskwedhas ow tos yn-mes a'n breow rag aspia. [20] I a welas aga lu dhe vos fesys, ha'n Yedhewon dhe vos ow leski an kamp, rag an mog a veu gwelys a dhiskwedhas an pyth re hwarvia. [21] Pan aswonsons hemma, fest ownek ens, ha pan welsons ynwedh lu Yudas yn aray y'n plen rag batalyas, [22] i oll a fias dhe'n fo yn tir an Filistysi. [23] Ena Yudas a dhehwelis rag ravna an kamp, hag i a gemeras meur a owr hag a arghans, hag a gweth liwek yn glas hag yn purpur morek ha rychys meur [24] Pan esens ow tehweles i a gana hymnys, ha benyga Nev, 'Rag ev yw da, rag y dregeredh a dhur bys vykken.' [25] Yndella Israel a'n jevo delivrans meur y'n jydh na.

Kynsa Kaskyrgh Lysias

[26] Re a'n estrenyon a dhienkas eth ha derivas dhe Lysias oll re hwarva. [27] Pan y'n klewas penndegys o ha digenerthys, rag ny hwarvia dhe Israel par dell dowlsa, na nyns o gyllys traow dell re worhemynsa an myghtern dhodho.

[28] Y'n nessa bledhen ev a guntelas tri ugens mil a wer dhewisys a'n troslu, ha pymp mil a'n marghoglu rag aga fetha.

[29] I a dheuth bys yn Idumea ha kampya yn Beth-sur, ha Yudas
a's dierbynnas gans deg mil wour.

[30] Pan welas bos an lu krev, ev a bysis ow leverel, 'Benyges
os ta, A Selwador Israel, neb a skwattyas omsettyans an kasor
nerthek dre leuv dha was Davydh, hag a ros lu an Filistysi
yn dewdhorn Yonathan mab Sowl, hag yn dewdhorn deger y
arvow. [31] Ytho dege an lu ma a-ji dre leuv dha bobel Israel, ha
bedhens methek a'ga hasoryon ha'ga marghoglu [32] Gwra aga
lenwel a gilgieth, gwra dhe volder aga nerth teudhi; krenens
yn aga diswrians. [33] Gwra aga gweskel dhe'n dor gans kledha
an re a'th kar; ha re'th wormelens oll hag a aswon dha hanow
gans hymnys.'

[34] Ena an dhew du a omsettyas, ha pymp mil wour a lu Lysias
a godhas; i a godhas hag i owth omladh. [35] Pan welas Lysias
fethans y gasoryon ha kolonekter lu Yudas, ha fatel ens parys
po dhe vewa po dhe verwel, ev eth dhe Antiogh hag arveth
soudoryon arvethesik rag omsettya yn Yudi arta gans lu hwath
brassa.

Glanheans ha Sakrans an Tempel

[36] Ena Yudas ha'y vreder a leveris, 'Otta, skwattys yw agan
eskerens! Deun yn-bann dhe lanhe an sentri ha'y sakra.' [37] Ytho
an lu kowal a omguntelas ha mos yn-bann dhe venydh Sion. [38] I
a welas an sentri ynyal, an alter defolys, ha'n yetow leskys. Y'n
klosyow i a welas plansow tevys kepar hag yn prysk, po kepar
ha war onan a'n menydhyow. I a welas ynwedh chambouryow
an oferysi diswrys. [39] Ena i a y skwardyas aga dillas ha kyni
gans drem meur, hag i a skattras lusu warnedha aga honan. [40] I
a godhas gans aga fas war an dor. I a sonas an tokyn war an
hirgern, hag a grias dhe Nev.

[41] Ena Yudas a erghis dhe wer omladh erbynn an re y'n tour
bys pan ve an sentri glanhes. [42] Ev a dhewisas oferysi dhinamm,
lel dhe'n lagha, [43] hag i a lanhas an sentri hag a worras dhe-ves
an veyn defolys bys yn tyller avlan. [44] I a omgussulyas pandr'a
dhe wul gans alter an offrynnow leskys, re beu defolys, [45] hag
i a dybis may fedha an gwella towl hy distrui, ma na dhrolla

mewl warnedha, rag an Jentilys re'n defolsa. Ytho i a dennas an alter dhe'n dor, 46 ha gorra an veyn dhe denewen yn tyller gwiw war vre an tempel bys pan dheffa profos dhe ervira a-dro dhedha 47 Ena i a gemeras meyn anhackys, war-lergh an lagha, ha drehevel alter nowydh haval dhe'n kynsa. 48 Ynwedh i a dhrehevis an sentri arta ha pervedh an tempel, hag i a sakras an klosyow. 49 I a wrug lestri sans nowydh, hag a dhug an kantoler, an alter a enkys ha'n voos y'n tempel. 50 Ena i a loskas enkys war an alter, hag enowi an lugern war an kantoler, dhe ri golow y'n tempel. 51 I a worras an bara war an voos ha kregi an kroglennow yn-bann. Yndella i a worfennas oll an ober a omgemersens.

52 Myttin a-varr y'n pympes dydh warn ugens a'n nawves mis, yw an mis Kislev, y'n kans, ethves bledhen ha dew ugens,[a] 53 i a sevis hag offrynna sakrifis herwydh an lagha, war an alter nowydh a wrussens. 54 Poran yn penn-bloodh an jydh ma'n defolsa an Jentilys, y feu sakrys gans kanow ha telynnow ha lyras ha cymbalys. 55 Oll an bobel a godhas war aga fas ha gordhya ha benyga Nev, neb re wrug dhedha seweni. 56 I a wolyas sakrans an alter eth dydh hag offrynna offrynnow leskys gans lowender; i a offrynnas offryn kowethyans[b] ha grassyans. 57 I a afinas tal an tempel gans kurunyow owrek ha boklers byghan; i a dhaswrug an yetow ha'n chambouryow rag an oferysi, hag i a wrug darasow ragdha. 58 Yth esa lowender meur yn-mysk an bobel, ha gorrys dhe-ves o mewl an Jentilys.

59 Ena Yudas ha'y vreder ha'n kuntelles oll a Israel a erviras may fe dedhyow sakrans an alter golyes yn pub bledhen, dhe'n keth seson na, gans lowender ha joy, eth dydh, ow talleth a-dhia'n pympes dydh warn ugens a'n mis Kislev.

60 Y'n termyn na i a geras menydh Sion gans fosow ughel ha touryow krev a-derdro rag na dheffa an Jentilys ha'ga threttya dhe'n dor dell wrussens kyns. 61 Hag ev a worras soudoryon

---

a 4:52 164 kyns Krist.

b 4:56 *offryn kowethyans.* Po *offryn kres.* Ebrow *shalom.*

ena rag hy gwitha. Ynwedh ev a geras Beth-sur, rag hy gwitha, ma's teffa an bobel dinas a-dal Idumea.

Breselyow gans Poblow Erel

5 Pan glewas an Jentilys oll a-derdro, an alter dhe vos drehevys ha'n sentri dhe vos sakrys par dell vedha kyns, fest serrys vons, [2] hag i a erviras diswul agh Yakob esa trigys yn aga mysk. Ytho i a dhallathas ladha ha distrui yn-mysk an bobel. [3] Mes Yudas a werryas orth mebyon Esaw yn Idumea, yn Akrabattene, drefen i dhe gontrewaytya Israel. Ev a's gweskis gans strekys poos ha'ga uvelhe ha'ga ravna. [4] Ev a borthas kov ynwedh a sherewneth mebyon Bean, neb o antell ha maglen dhe'n bobel, orth aga hontrewaytya war an fordhow meur. [5] Deges vons ganso yn aga thouryow, hag ev a gampyas er aga fynn; ev a dos aga leun dhistrui, hag ev a loskas gans tan aga thouryow hag oll an re esa ynna. [6] Ena ev a dreusis rag omsettya erbynn an Ammonysi, le may kavas bagas krev, ha tus pals ha Timothi aga ledyer. [7] Ev a vatalyas fest yn fenowgh orta ha brewys ens a-ragdho; hag ev a's gweskis dhe'n dor. [8] Ev a gemeras ynwedh Yazer ha'y threvow; ena ev a dhehwelis dhe Yudi.

Delivrans Yedhewon Galile

[9] An Jentilys yn Gilead a omguntelas erbynn an Israelysi esa yn aga thir, rag aga distrui. Mes i a fias dhe dhinas Dathema, [10] hag a dhanvonas dhe Yudas ha'y vreder lyther, ow leverel, 'An Jentilys usi yn agan kerghyn re omguntelas er agan pynn rag agan distrui. [11] Ymons owth ombareusi may teffons ha kemeres an dinas may fisyn dhodho hag yma Timothi ow ledya aga lu. [12] Ytho dewgh dh'agan delivra dhyworth aga diwleuv, rag lies ahanan re godhas, [13] ha'gan breder oll hag a veu yn ranndir Tobias re beu ledhys; an eskerens re gemeras aga gwragedh ha'ga fleghes ha'ga gwara, hag i re dhistruis a-dro dhe vil wour ena.'

[14] Yth esens ow lenna an lyther pan dheuth kanasow erel dhyworth Galile, skwardys aga dillas, a dheuth dhyworth Galile, hag i a dherivas dell sew: [15] 'Tus dhyworth Ptolemais,

Tyr, Sidon hag oll Galile an Jentilys re omguntelas rag
agan kowlladha' [16] Pan glewas Yudas ha'n bobel an geryow
ma, kuntelles bras a veu gelwys war-barth may fe ervirys
pandr'a wrens a-barth aga breder esa yn ahwer ha hag yn-
dann omsettyans gans eskerens. [17] Yudas a leveris dhe Simon
y vroder, 'Dewis gwer ragos ha ke ha delirv dha vreder yn
Galile; my ha'm broder Yonathan a dhe Gilead.' [18] Mes ev a
asas Yosep mab Zekaria, hag Azaria, ledyer an bobel, gans
remenant a'n lu yn Yudi rag hy gwitha, [19] hag y ros dhedha an
gorhemmyn ma, 'Kemerewgh charj war an bobel ma, mes na
vatelewgh gans an Jentilys bys pan dhehwellyn.' [20] Tri mil wour
a veu rynnys dhe Simon mayth ellen dhe Galile, hag eth mil
wour dhe Yudas rag Gilead.

[21] Ytho Simon eth dhe Galile, hag ev a vatalyas lieskweyth
erbynn an Jentilys, ha'n Jentilys a veu brewys a-ragdho. [22] Ev
a's helghyas bys yet Ptolemais, ha kemmys ha tri mil wour a'n
Jentilys a godhas, hag ev a gemeras aga freydh. [23] Ena ev a
gemeras Yedhewon Galile hag Arbatta, gans aga gwragedh
ha'ga fleghes, hag oll a bywens, hag y's ledyas dhe Yudi gans
lowender meur.

Yudas ha Yonathan yn Gilead

[24] Yudas Makkabeus ha Yonathan y vroder a dreusis an
Yordan ha kerdhes tri dydh y'n gwylvos. [25] I a dhierbynnas
tus a Nabatea neb a's metyas yn kres, hag i a dherivas dhedha
oll re hwarva dh'aga breder yn Gilead. [26] 'Lies anedha re beu
deges yn Bosra ha Bezer, yn Alema ha Kaspo, Maked ha
Karnaym' – oll an citys ma o kerys ha bras – [27] 'ha re anedha re
beu deges a-bervedh yn citys erel a Gilead; yma an estren owth
ombareusi mayth omsettyo war an dinasow a-vorow ha sesya
ha distrui oll an dus ma a-ji dhe unn jydh.'

[28] Yudas ha'y lu a dreylyas war-dhelergh fest yn skav war
fordh an gwylvos dhe Bosra; ev a gemeras an cita hag a ladhas
pub gorreydh gans min an kledha; ena ev a synsis oll aga freydh
ha'y leski hi gans tan. [29] Ev eth alena yn nos, hag yth ethons
yn-rag bys dinas Dathema. [30] Myttin a-varr, i viras yn-bann,

hag otta tus dhiniver ow ton skeulyow ha jynnow-esedhva
rag kemeres an dinas, hag omsettya erbynn an dus ynni. [31] Pan
welas Yudas an gas dhe vos dallethys ha kri an cita dhe sevel
dhe nev gans hirgern ha garmow ughel, [32] yn-medh ev dhe wer
an lu, 'Omledhewgh y'n jydh ma a-barth agas breder.' [33] Ena
av a dheuth a-dryv dhedha yn tri bagas, hag i a hwythas aga
hirgern ha kria yn ughel yn pysadow. [34] Pan aswonis lu Timothi
y vos Makkabeus, i a fias dhe'n fo a-ragdho, hag ev a's gweskis
gans strekys poos. Kemmys hag eth mil anedha a godhas an
jydh na.

[35] Alena ev a dreylyas a-denewen dhe Maafa[a] hag ev a
omladhas er hy fynn ha'y hemeres; ev a ladhas pub gorreydh
ynni, hag ev a gemeres hy freydh, ha'y leski gans tan. [36] Alena
ev a geskerdhas yn-rag ha kemeres Kasfo, Maked ha Bosor,
ha'n citys erel a Gilead.

[37] Wosa an traow ma Timothi a guntelas lu aral hag a
gampyas a-dal Rafon, a'n tu aral dhe'n keynres. [38] Yudas a
dhanvonas tus rag aspia an kamp, hag i a dherivas dhodho, 'Oll
an Jentilys yn agan kerghyn re omguntelas dhodho; ost pur
vras yw. [39] Ynwedh i re wobrenas Arabyon rag aga gweres, hag
ymons ow kampya a'n tu aral dhe'n keynres, parys dhe dhos ha
dhe vatalyas orthis.' Ytho Yudas eth dh'aga dierbynna.

[40] Pan esa Yudas ha'y lu ow tos nes dhe'n keynres a dhowr,
Timothi a leveris dhe sodhogyon y lu, 'Mar treus ev dhyn
yn kynsa, ny yllyn sevel orto, rag ev yn sur a wra agan fetha.
[41] Mes mar omdhiskwedh ownek ha kampya a'n tu aral dhe'n
avon, ni a dreus dhodho ha'y fetha.' [42] Pan dheuth Yudas nes
dhe'n keynres a dhowr, ev a settyas sodhogyon an lu ryb an
keynres hag a worhemynnis dhedha, 'Gwaytyewgh na gampyo
den vyth, mes gwrewgh dhedha oll entra dhe'n gas.' [43] Ena ev
a dreusis orto yn kynsa, ha'n lu dien a'n holyas; an Jentilys a
dorras aga aray a-ragdho; hag i oll a dewlis aga arvow dhe-
ves hag a fias dhe'n sentri yn Karnaym. [44] Ev a gemeras an
cita hag a loskas an sentri gans tan war-barth gans peub esa

a 5:35 *Maafa:* Po war-lergh dornskrifow erel *Masfa* po *Alema.*

a-bervedh ynna. Yndella Karnaym a veu fethys; ny's tevo sevel a-rag Yudas na fella.

An Dehwelans dhe Yerusalem

45 Ena Yudas a guntelas oll an Israelysi esa yn Gilead, an re vyghan ha'n re vras, gans aga gwragedh ha'ga fleghes ha'ga daffar, bagas pur vras, rag mayth ellens dhe bow Yuda. 46 I a dheuth dhe Efron, cita fest bras ha krev war an fordh, ha ny allsons mos a-dro dhedhi naneyl a-dhyghow nag a-gledh; res o dhedha mos dredhi. 47 Mes tus an cita a's lettyas na entrons hag a stoppyas an yetow gans meyn.

48 Yudas a dhanvonas dhedha gans geryow kres, 'Gesewgh ni dhe dremena der agas tir ha dhe hedhes dh'agan tir ni. Ny wra nagonan drog dhywgh; lemen ni a dremen war droos.' Mes i a naghas ygeri dhodho. 49 Ena Yudas a worhemynnis may fo gwarnyans dhe'n lu may kampya peub y'n tyller mayth esa. 50 Ytho gwer an lu a gampyas, hag ev a werryas erbynn an cita der oll an jydh ha der oll an nos, ha'n cita a veu delivrys yn y dhiwleuv. 51 Ev a dhistruis pub gorreydh gans min an kledha, ha diwreydhya an cita ha kemeres preydh anedhi. Ena ev a dremenas der an cita war gorfow an re ledhys.

52 I a dreusis an Yordan dhe'n plen bras a-dal Beth-shan, 53 ha Yudas a besyas ow kenertha an dreynyoryon hag ow kolonna an dus der oll an fordh bys pan hedhas dhe bow Yuda. 54 Ytho i eth yn-bann dhe venydh Sion gans lowender ha joy, hag i a offrynnas offrynnow leskys, rag i dhe dhehweles yn saw; ny godhsa onan vytholl anedha.

Yosep hag Azaria Fethys

55 Ytho pan esa Yudas ha Yonathan yn Gilead, ha Simon y vroder yn Galile a-rag Ptolemais, 56 Yosep mab Zakaria, hag Azaria, routers an lu, a glewas a'ga gweythresow hardh hag a'n vresel vrav re werrsens. 57 Ytho y lavarsons, 'Gwren ni hanow ragon ni agan honan ynwedh; deun ha gwerrya erbynn an Jentilys yn agan kerghyn.' 58 Ytho i a dhellos gorhemynnow dhe wer an lu esa gansa, hag i a geskerdhas erbynn Yamnia. 59 Gorgias ha'y wer a dheuth yn-mes rag gwerrya er aga fynn

yn kas. [60] Ena Yosep hag Azaria a veu fesys hag a veu chassys bys oryon Yudi; kemmys ha dew vil a bobel Israel a godhas y'n jydh na. [61] Yndella an bobel a borthas fethans meur, rag, ow tybi may hwrellens gweythres brav, ny woslowsons orth Yudas ha'y vreder. [62] Mes nyns ens rann a deylu an keth wer na, dredha may feu res delivrans dhe Israel.

[63] An gour Yudas ha'y vreder a veu enorys yn fen yn oll Israel hag yn-mysk oll an Jentilys, ple pynag mayth o klewys aga hanow. [64] Tus a omguntelas dhedha hag a's gormolas.

Sewena yn Hebron ha Filisti

[65] Ena Yudas ha'y vreder eth yn-mes hag a omladhas erbynn mebyon Esaw y'n tir a'n dhyghowbarth. Ev a weskis Hebron ha'y threvow hag a dennas dhe'n dor hy herweythyow hag a loskas hy thouryow a-derdro. [66] Ena ev a geskerdhas dhe-ves rag mos yn pow an Filistysi, hag a dremenas dre Marisa. [67] Y'n jydh na re a'n oferysi hag a's teves hwans dhe wul gweythres brav, a godhas yn bresel, rag yth ethons dhe'n vatel yn anfur. [68] Mes Yudas a dreylyas a-denewen dhe Azotus yn pow an Filistysi; ev a dennas dhe'n dor aga alteryow ha leski gans tan an imajys gravys a'ga duwow; ev a byllas an citys hag ena ev a dhehwelis dhe bow Yuda.

Diwettha Dedhyow Antioghus Epifanes

6 Yth esa myghtern Antioghus ow mos der an ughella ranndiryow pan glewas bos Elymais yn Persi cita a vri drefen hy rychys yn arghans hag owr. [2] Hy thempel o fest rych, hag ynno boklers owrek, lurigow, hag arvow gesys ena gans Aleksander mab Felip, myghtern Makedoni, an kynsa a reynyas war an Grekys. [3] Ytho ev a dheuth hag a assayas kemeres an cita ha'y ravna, mes ny'n jevo y wul, drefen bos y dowl godhvedhys dhe dus an cita [4] hag i a sevis orto yn batel. Yndella ev a fias alena yn galar meur rag dehweles dhe Babylon.

[5] Ena nebonan a dheuth dhodho yn Persi hag a dherivas bos fethys an luyow re allsa dhe bow Yuda, [6] ha Lysias dhe vos di yn kynsa gans lu krev, mes ev dhe dreylya ha fia dhe'n fo a-rag

an Yedhewon; ha'n Yedhewon dhe vones ha bos krev gans an arvow, proviansow ha preydhyow pals re gemersens dhyworth an luyow re droghsons dhe'n dor; [7] hag i dhe denna dhe'n dor an dra gasadow re dhrehavsa war an alter yn Yerusalem, hag i dhe dhrehevel fosow ughel a-dro dhe'n sentri par dell vedha kyns, hag ynwedh kera Beth-sur, y cita ev.

[8] Pan glewas an myghtern an nowodhow ma sowdhenys veu ha kryghyllys fest. Ev eth dh'y weli ha gyllys klav o gans ahwer, drefen na hwarvia traow ragdho dell dowlsa. [9] Y feu ena lies dydh, rag ahwer down a'n synsi heb lett, hag ev a dybis y vos ow merwel. [10] Ytho ev a elwis y gowetha hag yn-medh ev dhedha, 'Kosk re dhibarthas a'm dewlagas ha trogh yw ow holon gans prederow. [11] My a leveris dhymmo vy ow honan, "Pana ahwer ov vy devedhys dhodho! Hag yn pana liv meur ov vy beudhys! Rag hegar en ha meurgerys y'm gallos." [12] Mes lemmyn my a berth kov a oll an drogoberow a wrug yn Yerusalem. My a gemeras oll an lestri a arghans hag a owr esa ena; ha heb ken my a dhanvonas dhe dhistrui trigoryon Yuda. [13] My a wor y vos drefen hemma yth yw devedhys warnav an drogow ma; hag otta, yth esov ow merwel a ahwer down yn bro astranj.' [14] Ena ev a elwis war Felip, onan a'y gowetha ha'y wrug rewler war oll y wlaskor. [15] Ev a ros dhodho an diadem ha'y bows ha'n bysow sel, gans awtorita dhe dhyski Antioghus y vab ha'y vaga rag may fe myghtern. [16] An myghtern a verwis ena y'n kans, naw ha dew ugensves bledhen.[a] [17] Pan glewas Lysias bos an myghtern marow, ev a worras Antioghus mab an myghtern war an se dhe reynya. Lysias re'n magsa a-dhia y vabses; hag ev a'n henwis Ewpator.

Omsettyans Nowydh gans Syri

[18] Yn kettermyn an re y'n tour a besyas strotha an Israelysi yn-kerghyn an sentri. Yth esens owth assaya gul drogow yn pub fordh, ha skoodhya an Jentilys. [19] Ytho Yudas a erviras aga distrui, hag ev a guntelas oll an bobel dhe worheas er aga fynn. [20] I a omguntelas hag omsettya a-dro dhe'n tour y'n kans

a 6:16 163 kyns Krist.

ha deg ha dew ugensves bledhen,[a] hag ev a dhrehevis tylleryow
rag tenna ha jynnow-gorheas. [21] Mes re anedha a dhienkas a'n
gorhe, ha re a'n Israelysi dhidhuw a junyas gansa. [22] I eth dhe'n
myghtern ha leverel, 'Pes termyn y fyllydh gul gwirvreus ha
diala agan breder? [23] Lowen vedhen ow servya dha das, ow
kerdhes war-lergh y eryow hag owth holya y worhemynnow.
[24] Rag hemma mebyon agan bobel a omsettyas orth an tour hag
i eth ha bos eskarek dhyn; dres hemma, i re ladhas kemmys
ahanas re gachsons, hag i re byllas agan pythow. [25] Ha nyns yw
er agan pynn yn unsel i dhe ystyn aga diwleuv, mes ynwedh
erbynn oll an tiryow war aga oryon. [26] Hag otta, i re gampyas
hedhyw a-dro dhe'n tour yn Yerusalem rag y gemeres; i re
geras keffrys an sentri ha Beth-sur; [27] ha marnas ty dh'aga
lettya, i a wra traow hwath brassa ha ny yllydh aga lesta.'

[28] An myghtern a'n jevo sorr meur pan glewas hemma. Ev a
guntelas oll y gowetha, kaslewydhyon y lu, ha'n re yn awtorita.
[29] Arvethesigyon a dheuth dhodho a wlaskordhow erel hag
a enesow an moryow. [30] Niver y luyow o kans mil a droslu,
ugens mil a varghoglu ha dewdhek olifans warn ugens, prevys
yn bresel. [31] I a dheuth der Idumea hag a gampyas erbynn
Beth-sur, ha batalyas lies dydh ha gul jynnow-gorheas; mes an
Yedhewon eth yn-mes hag a loskas an re ma gans tan, hag a
vatalyas yn fen.

An Vatel yn Beth-zakaria

[32] Ena Yudas a geskerdhas dhyworth an tour hag a gampyas
yn Beth-zakaria, a-dal kamp an myghtern. [33] Myttin a-varr an
myghtern a sevis, ha wosa keskerdh uskis gans y lu war an
fordh dhe Beth-zakaria, y lu a veu settys yn aray rag an vatel,
hag i a hwythas an hirgern. [34] I a dhiskwedhas dhe'n olifanses
sugen grappys ha morennow dh'aga fareusi rag an vatel.
[35] Hag i a rannas an bestes yn-mysk an bagasow a gasoryon;
ryb pub best i a worras mil wour, ervys gans kaspowsyow ha
gans basnettow a vrons war aga fenn; ha pymp kans marghek
dewisys a veu apoyntys dhe bub best. [36] I a sevis yn aga thyller

a 6:20 162 kyns Krist.

dhe gyns ple pynag mayth esa an best; ple pynag mayth ella ev, i eth ganso, ha nevra ny'n gasens. [37] War an olifanses yth esa touryow a brenn, krev ha gorherys; grugysys ens war bub best gans herness arbennik, ha war bubonan yth esa peswar gour ervys owth omladh alena, hag ynwedh y lewyer eyndek. [38] Remenant an marghoglu a veu gorrys a bub tu war dhew denewen an lu dhe arvedh an eskar, hag i aga honan gwithys gans an bagasow a gasoryon. [39] Pan wre an howl splanna war an skosow a owr hag a vrons, an breow o enowys gansa hag a derlentri avel faglennow ow flammya.

[40] Rann a lu an myghtern o lesys war an breow ughel hag yth esa re anedha war an plen, hag i eth yn-rag yn sawder hag yn aray da. [41] Kemmys a glewo an tros hag a veu gwrys gans keskerdhes an routh ha gans son aga arvow ow kweskel war-barth, a grena, rag an lu o fest bras. [42] Mes Yudas ha'y lu a dheuth nes dhe'n vatel, ha hwegh kans gour a lu an myghtern a godhas. [43] Eleazar, henwys Avaran, a welas bos onan a'n bestes darbarys gans arvwisk riel. Ughella o ages oll an bestes erel, hag ev a dhesevas an myghtern dhe vos warnodho. [44] Ytho ev a ros y vewnans rag may sawya y bobel, ha may kaffa ragdho y honan hanow heb fin. [45] Ev a bonyas ynter an bagasow a gasoryon rag mayth hettha dhodho; ev a ladhas tus dhe'n dyghow ha dhe'n kledh, hag i a dhibarthas a-ragdho dhe'n dhew du. [46] Ev eth yn-dann an olifans, ha'y wana alena hag a'n ladhas, mes an olifans a godhas dhe'n leur warnodho hag ena ev a verwis. [47] Pan welas an Yedhewon an nerth riel hag omsettyans tynn an luyow, i a gildennas.

An Gorhe erbynn an Tempel

[48] Re a lu an myghtern eth yn-bann dhe Yerusalem er aga fynn, ha'n myghtern a gampyas yn Yudi ha war venydh Sion. [49] Ev a wrug kres gans tus Beth-sur, hag i a asas an cita, drefen na's tevo sosten ena dredho may saffens orth gorhe, drefen y vos bledhen a Sabot dhe'n tir. [50] Ytho an myghtern a gemeras Beth-sur hag ev a worras gwithysi rag hy synsi. [51] Ena ev a gampyas a-rag an sentri lies dydh. Ev a dhrehevis tylleryow

rag tenna ha jynnow-esedhva, ha jynnow-hurlya rag tewlel tan
ha meyn, jynnow rag tewlel sethow ha jynnow-hurlya. [52] Ha
gans hemma an Yedhewon a wrug jynnow bresel erbynn aga
jynnow i, hag i a vatalyas lies dydh. [53] Mes ny's tevo boos y'n
lestri, rag y feu an seythves bledhen; an re a gavas sawder yn
Yudi dhyworth an Jentilys re dhyb'sa remenant an provians re
bia gesys. [54] Nyns o marnas nebes gwer gesys y'n sentri, drefen
divotter dhe wul maystri warnedha, hag i re beu skattrys, peub
dh'y dyller y honan.

Syri a Brof Ambos Kres

[55] Ena Lysias a glewas bos Felip, neb re bia apoyntys gans
myghtern Antioghus, hag ev hwath yn fyw, rag may fakka
y vab dhe vos myghtern, [56] re dhehwelsa a Persi hag a Medi
gans an gasoryon o gyllys gans an myghtern hag yth esa ev
owth assaya dalghenna maystri war an rewl. [57] Ytho distowgh
ev a worhemynnis omdenna, hag yn-medh ev dhe'n myghtern,
dhe sodhogyon an lu ha dhe'n wer, 'Dydh ha dydh yth en ha
bos gwanna, agan boos yw skant, an tyller mayth omledhyn
er y bynn yw krev, ha negys an wlaskor yw strooth warnan.
[58] Lemmyn gwren akordya gans an dus ma, ha gul kres gansa
ha gans oll aga henedhel, [59] hag assentya ma's bewons herwydh
aga laghys dell wrens kyns, rag yth o drefen aga laghys a
dhiswrussyn ni, i dhe serri ha dhe wul oll an traow ma.'

[60] An areth ma a blesyas an myghtern ha'n routers hag
ev a dhanvonas dhe'n Yedhewon profyans a gres hag i a'n
degemeras. [61] Ytho an myghtern ha'n gaslewydhyon a ros
dhedha aga thi. War an ambosow ma an Yedhewon a asas an
dinas. [62] Mes pan entras an myghtern menydh Sion hag a welas
fatel o an dinas mar grev, ev a dorras an ti re wrussa hag a
worhemynnis may fo terrys an fos yn-nans oll a-derdro. [63] Ena
yth eth yn unn fyski hag a dhehwelis dhe Antiogh. Ev a gavas
Felip ow kwarthevya war an cita, mes ev a vatalyas orto hag a
gemeras an cita dre nerth.

Eskerdh Bagghides hag Alkimus

7 Y'n kans unnek ha dew ugensves bledhen[a] Demetrius
mab Selewkus eth yn-mes dhyworth Rom, ha golya
gans nebes gwer dhe cita ryb an mor hag ena ev a dhallathas
reynya. [2] Ha pan esa owth entra dhe balys riel y dasow, an lu
a dhalghennas Antioghus ha Lysias dh'aga dri dhodho. [3] Mes
pan veu an gweythres aswonys dhodho yn-medh ev, 'Na
gesewgh my dhe weles aga fassow!' [4] Ytho an lu a's ladhas, ha
Demetrius a esedhas war dron y wlaskor.

[5] Ena y teuth dhodho oll an wer dhilagha ha didhuw a
Israel; ledys vons gans Alkimus, a'n jevo hwans dhe vos ha
bos arghoferyas. [6] I a dhug dhe'n myghtern an kuhudhans
ma: 'Yudas ha'y vreder re ladhas oll a'gas kowetha, ha re'gan
herdhyas yn-mes a'gan tir. [7] Ytho danvon gour may trestydh
ynno; es ev ha gweles oll an diswrians a dhros Yudas warnan
ha war dir an myghtern, ha gwres ev aga hessydhya i hag oll an
re a's gweres'

[8] Yndella an myghtern a dhewisas Bagghides, onan a gowetha
an myghtern, governour an ranndir Dres-an-Avon, gour meur
y'n wlaskor, ha lel dhe'n myghtern. [9] Ev a'n danvonas, ha ganso
an Alkimus, didhuw dell o, neb a'n gwrug arghoferyas; hag ev
a worhemynnis dhodho may tallfa dial war an Israelysi. [10] Ytho
i a geskerdhas dhe-ves hag a dheuth gans lu bras dhe bow
Yuda; hag ev a dhanvonas kanasow dhe Yudas ha'y vreder gans
geryow kres, yn fals. [11] Mes ny gollsons orth aga geryow, rag i
a welas i dhe dhos gans lu bras.

[12] Ena bagas a skribys a omdhiskwedhas a-rag Alkimus ha
Bagghides rag pysi ma's teffa gwirvreus. [13] An Hasideanys o
an kynsa yn-mysk an Israelysi ow pysi kres dhyworta, [14] rag
i a leveris, 'Oferyas a linnyeth Aron re dheuva gans an lu, ha
ny wra dregyn dhyn.' [15] Hag Alkimus a gewsis geryow kres
dhedha hag ev a dos dhedha an ti ma, 'Ny hwilyn drog dhywgh
hwi na dh'agas gowetha.' [16] Yndella i a drestyas ynno, mes ev a

---

a 7:1 161 kyns Krist.

dhalghennas tri ugens anedha hag a's ladhas a-ji dhe unn jydh, herwydh an ger a veu skrifys,

17 'Kig ha goos agas sens
i a skollyas oll a-dro dhe Yerusalem,
ha nyns esa nagonan dh'aga ynkleudhyas.'

18 Ena own hag euth anedha a godhas war oll an bobel, rag y lavarsons, 'Nyns eus na gwiryonedh na gwirvreus ynna, rag i re naghas an akord ha'n ti a dosons.'

19 Ena Bagghides eth dhyworth Yerusalem hag a gampyas yn Beth-zayth. Ev a dhanvonas ha settya dalghen yn lies a'n wer re gilfias dhodho, ha re a'n bobel, ha'ga ladha hag a's tewlis yn puth bras. 20 Ev a settyas Alkimus war an tir ha gasa ganso soudoryon rag y weres; ena Bagghides a dhehwelis dhe'n myghtern.

21 Alkimus a strivyas mayth ella ha bos an arghoferyas, 22 hag oll re esa ow trobla aga fobel a junyas ganso. I a's tevo maystri war bow Yuda hag a wrug damach meur yn Israel. 23 Yudas a welas oll an drog re wrussa Alkimus ha'n re esa ganso yn-mysk an Israelysi, moy o ages dell wrussa an Jentilys. 24 Ytho ev eth der oll rannow Yudi a-derdro, ha tyli dial war an dus re gilfias, ha'ga lettya nag ellens y'n mes bys y'n pow. 25 Pan welas Alkimus bos Yudas ha'n re esa ganso gyllys ha bos krev, ha pan wodhya na ylli ev sevel er aga fynn, ev a dhehwelis dhe'n myghtern hag a dhug kuhudhans a dhrog daklow er aga fynn.

Nikanor yn Yudi

26 Ena an myghtern a dhanvonas Nikanor, onan a'y bennsevigyon enorys, neb a gasa ha hatya Israel, ha gorhemynna dhodho distrui an bobel. 27 Nikanor a dheuth dhe Yerusalem gans lu bras hag a dhanvonas dhe Yudas ha'y vreder an messach ma a gres, yn fals. 28 'Bynner re bo omladh yntra my ha ty; yth av gans nebes gwer dhe'th weles, ganow orth ganow yn kres.'

29 Ytho ev a dheuth dhe Yudas hag i a salusyas yn eyl y gila yn kres. Mes an eskerens o parys dhe gibya Yudas. 30 Godhvedhys

veu dhe Yudas y tothya Nikanor dhodho gans fals vynnas, hag
own bras a berthi anodho, ha ny vynna metya orto arta. [31] Pan
wodhva Nikanor y dowl dhe vos diskwedhys, yth eth yn-mes
rag metya erbynn Yudas yn batel ogas dhe Kafar-salama.
[32] A-dro dhe bymp kans gour a lu Nikanor a godhas, ha'n
remenant a fias dhe cita Davydh.

Nikanor a Wodros an Tempel

[33] Wosa an darvosow ma Nikanor eth yn-bann dhe venydh
Sion. Re a'n oferysi a dheuth yn-mes a'n sentri, hag ynwedh
nebes a henavogyon an bobel dh'y salusi yn kres ha rag
diskwedhes dhodho an offryn leskys esa ow pos offrynnys rag
an myghtern, [34] Mes ev a wrug ges anedha ha hwerthin orta
ha'ga defolya, ow postya, [35] hag yn sorr ev a dos ti, 'Marnas
Yudas ha'y lu dhe vos delivrys yn ow diwleuv a-dhistowgh, my
a lesk an chi ma pan dhehwelav yn kres.' Hag yth eth yn-mes
yn sorr meur. [36] Ena an oferysi a entras ha sevel a-rag an alter
hag a-rag an tempel hag i a olas hag a leveris,

[37] 'Ty a dhewisas may fe an chi ma gelwys gans dha
hanow,
ha may fe ev chi a bysi hag a aspysadow rag dha
bobel.

[38] Tal dial war an den ma ha war y lu,
ha kodhens gans an kledha;
porth kov a'ga blasfemiow,
ha na as i dhe vewa na fella.'

Mernans Nikanor

[39] Ytho Nikanor eth yn-mes a Yerusalem hag a gampyas yn
Beth-horon, ha lu Syri a junyas ganso. [40] Yudas a gampyas
yn Adasa gans tri mil wour. Ena Yudas a bysis hag a leveris,
[41] 'Pan gewsis kanasow an myghtern[a] blasfemi, dha el eth yn-
rag hag a weskis dhe'n dor pymp ha naw ugens a vilyow a'y
soudoryon. [42] Ytho skwatt an lu ma ynwedh a-ragon y'n jydh

---

a 7:41 *an myghtern:* Henn yw Sennagherib, 2My 18:17–19:35.

ma, ha dyskes an re erel Nikanor dhe gewsel yn trog erbynn dha sentri, ha breus ev herwydh y dhroktra ma.'

43 An luyow a vetyas yn batel yn tredhegves dydh an mis Adar. Lu Nikanor a veu skwardys hag ev y honan a veu an kynsa ow kodha y'n vatel. 44 Pan welas lu Nikanor ev dhe godha, i a dewlis aga arvow dhe'n dor ha fia. 45 An Yedhewon a's chassyas bys Gazara, pellder kerdh unn jydh a Adasa, ow hwytha aga hirgern avel galow dhe vatel. 46 Tus a dheuth yn-mes a oll an trevow a Yudi a-derdro, hag i a omsettyas erbynn aga thenwennow, ha'ga herdhya war-tu ha'ga holyoryon, hag i oll a godhas gans an kledha; ny veu onan vytholl gesys. 47 Ena an Yedhewon a gemeras an arvow ha'n preydh; i a dhibennas Nikanor ha treghi an leuv dyghow dhyworto re ystynsa mar valgh, ha'ga dri ha'ga displetya a-dal Yerusalem. 48 An bobel a lowenhas gans lowender meur hag a wolyas an jydh na avel dydh a heudhder bras. 49 Hag i a erviras may fe an jydh na solempnys pub bledhen y'n tredhegves dydh a Adar. 50 Ytho pow Yuda a'n jevo powes nebes dedhyow.

Kanmola a'n Romanyon

8 Yudas a glewas a vri an Romanyon, i dhe vos fest krev, hag i dhe favera kemmys a wrug kevambos gansa, i dhe ambosa kowethyans dhe'n re a dheuth dhedha, 2 hag i dhe vos fest krev. Tus a gewsis dhodho a'ga breselyow, hag a'ga gwrythyow yth esens orth aga gul yn-mysk an Galianys ha fatel y's fethsens ha'ga gorra yn-dann drubyt, 3 ha pandr'a wrussens yn pow Spayn rag may kaffens maystri war an owregi ha'n arghansegi ena, 4 ha fatel gavsens maystri war oll an ranndir der aga thowlow ha perthyans, kyn fe an tyller fest pell anedha; hag ynwedh war an vyghternedh hag a dheuth er aga fynn dhyworth pennow an norvys, bys ma's brewsons ha'ga gweskel gans strokosow bras; an remenant a dela an trubyt pub bledhen.

5 Felip ha Perseus myghtern Kittim,[a] ha'n re erel a sevis er aga fynn, i a's brewis yn batel hag a's fethas. 6 Ynwedh i

---

a 8:5 *Kittim:* An styr omma yw Makedoni.

a fethas Antioghus Veur, myghtern Asi, neb eth yn-mes rag batalyas orta gans kans olifans hag ugens, ha gans marghoglu ha charettow ha lu fest bras. Ev a veu brewys gansa; [7] i a'n kemeras byw hag a worhemynnis may tallfa ev, ha'n re a vedha ow reynya war y lergh ynwedh, trubyt poos, ha may rollens gostlow ha mayth hepkorrens re a'ga gwella ranndiryow, [8] bro Eynda ha Medi ha Lydia. An re ma a gavsons dhyworto ha'ga ri dhe Ewmenes an myghtern. [9] An Grekys a dewlis towl a dhos rag aga distrui, [10] mes hemma eth ha bos godhvedhys dhedha hag i a dhanvonas pennhembrenkyas er aga fynn, ha batalyas orta. Lies anedha a veu goliys hag a godhas, ha'n Romanyon a gemeras aga gwragedh ha'ga fleghes avel kethyon; i a's pyllas, ha fetha aga thir, ha tenna dhe'n dor aga dinasow, hag a's gwrug kethyon bys y'n jydh ma. [11] Remenant an gwlaskordhow ha'n enesow, kemmys a savsens orta bythkweth, i a dhistruis ha kemeres yn kethneth; [12] mes gans aga howetha ha gans an re a fydhyas ynna i a withas kowethyans.

I a fethas myghternedh ogas ha pell, ha kemmys a glewas a'ga bri a borthas own anedha. [13] Myns a vynnons gweres ha gul myghternedh y hwrons myghternedh, ha myns a vynnons i a worr yn-mes aga thronys; hag yndella i re dheuth ha bos pur nerthek. [14] Byttegyns yn despit dhe hemma oll, ny wiskas nagonan anedha diadem nag omwiska yn purpur avel tokyn a wooth, [15] mes i re dhrehevis ragdha aga honan chi senedh, ha pub dydh tri hans hag ugens a senedhoryon a omgussul prest a-dro dhe'n bobel rag aga governa yn ta. [16] Pub bledhen i a drest yn unn den dh'aga rewlya ha dhe routya oll aga thir; i oll a woslow orth an unn den ma, ha nyns eus atti nag avi vytholl yn aga mysk.

Keffrysyans gans Rom

[17] Yndella Yudas a dhewisas Ewpolemus mab Yowan mab Akkos, ha Yason mab Eleazar, hag a's danvonas dhe Rom rag gul kowethyans ha keffrysyans, [18] ha rag omdhelivra dhyworth an yew, rag i a welas bos gwlaskor an Grekys ow kul Israel kethyon yn tien. [19] I eth dhe Rom, viaj pur bell, hag i eth a-ji

dhe ji an senedh ha leverel, [20] ‘Yudas henwys Makkabeus
ynwedh, ha’y vreder ha pobel an Yedhewon re’gan danvonas
dhywgh rag gul keffrysyans ha kres genowgh, rag may fen
omrolys avel agas keffrysysi ha kowetha.’ [21] An gussul a veu
plegadow gansa; [22] ha hemm yw dasskrif an lyther a skrifsons
war leghennow a vrons hag a dhanvonsons dhe Yerusalem may
fe gansa avel kovadh a gres ha keffrysyans.

[23] ‘Bedhes sewena gans an Romanyon ha gans kenedhel an
Yedhewon yn mor hag yn tir bys vykken, ha bedhes kledha
hag eskar pell dhyworta. [24] Mar teu bresel yn kynsa dhe Rom
po dhe onan pynag a’ga heffrysysi yn aga mestrynses oll, [25] ena
kenedhel an Yedhewon a wra oberi avel aga heffrysysi a leun
golon, dell dhiskwettho an prysweyth dhedha. [26] Ha dhe’n
eskerens a vresel, ny rons na provia naneyl greun nag arvow,
naneyl arghans na gorholyon, dell re erviras Rom, ha res vydh
dhedha gwitha aga ambosow, heb degemeres pewasow vytholl
yn attal. [27] Yn keth vaner, mar teu bresel yn kynsa dhe wlaskor
an Yedhewon, an Romanyon a wra oberi yn lowen avel aga
heffrysysi, dell dhiskwettho an prysweyth dhedha, [28] Ha dhe’n
eskerens ny rons na provia naneyl greun nag arvow, naneyl
arghans na gorholyon, dell re erviras Rom, ha res vydh dhedha
gwitha aga ambosow, heb degemeres pewasow vytholl yn attal.
[29] War-lergh an ambosow ma an Romanyon a wra kevambos
gans pobel an Yedhewon. [30] Wosa an ambosow ma dhe vos
gwrys, mar mynn an dhew vagas ervira keworra neppyth po y
dhefendya dhe-ves, i a’n gwra war-lergh aga hussul aga honan,
ha pub keworrans po defendyans dhe-ves a vydh laghel.

[31] ‘Hag a-dro dhe’n dhrokoleth usi myghtern Demetrius orth
hy gul orta, ni re skrifas dhodho dell sew, “Prag y hwrussys jy
dha yew poos war agan kowetha ha keffrysysi an Yedhewon?
[32] Ytho mar pysons gweres arta er dha bynn, ni a dhefend aga
gwiryow hag a vatal orthis yn mor hag yn tir.”’

Bagghides a Dhehwel dhe Yudi

9 Demetrius, pan glewas Nikanor ha'y lu dhe godha yn batel, a dhanvonas Bagghides hag Alkimus yn pow Yuda an nessa prys, ha gansa askel dhyghow an lu. [2] I a gerdhas war an fordh a led dhe Gilgal hag i a gampyas erbynn Mesoloth yn Arbela, hag i a's kemeras ha ladha tus pals [3] Y'n kynsa mis y'n kans ha dew ha dew ugensves bledhen[a] i a gampyas erbynn Yerusalem; [4] hag alena i a geskerdhas dhe Berea gans ugens mil a'n droslu ha dew vil a'n marghoglu.

[5] Lemmyn yth esa Yudas ow kampya yn Elasa, ha ganso yth esa tri mil wour dewisys. [6] Pan welsons myns bras an lu, own meur a's tevo, ha lies anedha a slynkyas dhe-ves a'n kamp, bys pan nag esa gesys moy es eth kans gour.

[7] Pan welas Yudas y lu dhe slynkya dhe-ves, hag yth esa an vatel orth y waska, ev a veu brewys yn spyrys, rag ny'n jevo spas rag ma's kuntela. [8] Gyllys digolonnek o, mes y leveris dhe'n remenant, 'Sevyn ha deun erbynn agan eskerens. Martesen y hyllyn batalyas orta.' [9] I a assayas y gussulya na'n gwrella, ow leverel, 'Nyns on ni abel; sawyn agan bewnans agan honan lemmyn, ha dehwelyn a-wosa gans agan breder ha batalyas orta; re nebes yth on.' [10] Mes Yudas a leveris, 'Pell re bo dhyworthyn gul yndella, ow fia anedha. Mars yw devedhys agan termyn, merwyn brav a-barth agan breder heb gasa acheson vytholl may fo kuhudhans erbynn agan enor.'

Diwettha Batel Yudas

[11] Ena lu Bagghides a geskerdhas a'n kamp hag a sevis yn aray erbynn an eskar. An marghoglu a veu rynnys yntra dew bara, ha'n dowlbrenoryon ha'n sethoryon eth a-rag an lu, par dell wrug oll an bennkasoryon. [12] Yth esa Bagghides war an askel dhyghow. Gans an marghoglu war an dhew denewen, an troslu eth yn-rag ha'n hirgern ow seni; ha'n dus esa gans Yudas a sonas aga hirgern ynwedh. [13] An dor a grysyas gans tros an luyow, ha'n vatel a goneri a vyttin bys gorthugher.

---

a 9:3 160 kyns Krist.

[14] Yudas a welas bos Bagghides ha nerth y lu a'n tu dyghow;
ena oll an dus kolonnek eth ganso, [15] hag i a vrewis an askel
dhyghow, hag ev a's chassyas bys venydh Azotus. [16] Pan welas
an re esa war an askel gledh bos an askel dhyghow brewys, i a
dreylyas hag a holyas yn ogas war-lergh Yudas ha'n re ganso.
[17] An vatel o gyllys tynn, ha lies a'n eyl tu ha'y gila a veu goliys
hag a godhas. [18] Yudas ynwedh a godhas, ha'n remenant a fias
dhe'n fo.

[19] Ena Yonathan ha Simon a gemeras Yudas aga broder ha'y
ynkleudhyas yn bedh aga thasow yn Modein, [20] hag i a olas
ragdho. Hag oll Israel a gynyas meur ragdho, orth y alari lies
dydh, hag i a leveris,

[21] 'Ass yw kodhys an gallosek,
selwador Israel!'

[22] Gweythresow erel Yudas ha'y vreselyow ha'n oberow brav
a wrug ev, ha'y vrastereth, ny vons skrifys, mes pur lies ens.

Yonathan a Hol Yudas

[23] Wosa mernans Yudas an re dhilagha a dheuth yn-mes yn
pub rann a Israel, hag oll an oberoryon a gammhynseth a sevis
yn-bann. [24] Y'n dedhyow na divotter pur vras a hwarva, ha
pobel an vro a gilfias dhe'n eskerens. [25] Bagghides a dhewisas
an re dhidhuw hag a's gwrug rewlysi war an pow. [26] I a hwilas
ha helghya kowetha Yudas, ha'ga dri dhe Bagghides hag ev
a dylis dial warnedha, hag a wrug ges anedha. [27] Ena yth esa
ahwer meur yn Israel, a'n sort na via godhvedhys a-dhia'n
termyn mayth astelas an brofosi omdhiskwedhes yn aga mysk.

[28] Ena oll kowetha Yudas a omguntelas ha leverel dhe
Yonathan, [29] 'A-dhia vernans dha vroder Yudas ny veu nagonan
a'y bar rag mos erbynn agan eskerens ha Bagghides, ha rag
dyghtya gans an re agan kenedhel a'gan kas. [30] Ytho lemmyn ni
re'th tewisas dhe gavos y tyller avel agan rewler ha ledyer, rag
batalyas ragon ni.' [31] Ha Yonathan a assentyas dhe vos ledyer
hag ev a gavas tyller Yudas y vroder.

Kaskyrghow Yonathan

[32] Pan wodhva Bagghides bos henna an kas, ev a hwilas y ladha. [33] Mes Yonathan ha Simon, y vroder, hag oll esa gansa a glewas yn y gever, hag y fisons dhe wylvos Tekoa ha kampya orth dowr poll Asfar. [34] Bagghides a dhiskudhas hemma y'n Sabot, hag ev hag oll y lu a dreusis an Yordan.

[35] Ha Yonathan a dhanvonas y vroder avel ledyer an routh hag y pysis tus Nabatea, an re o y gowetha, may rollens kummyas dhe witha gansa an myns bras a fardellow o dhedha. [36] Mes an Yambrysi a dheuth yn-mes a Medeba hag a gibyas Yowan ha puptra esa ganso hag omdenna gansa.

[37] Wosa an traow ma i a dherivas dhe Yonathan ha dhe Simon y vroder, 'Yma an Yambrysi ow solempnya demedhyans bras, hag yth esons ow tri an venyn bries, myrgh onan a'n ugheloryon veur a Kanan, dhyworth Nadabath gans hembrenkysi pals.' [38] Ow perthi kov a woos Yowan aga broder, i eth yn-bann hag omgudha yn-dann gudhans an menydh. [39] I a dhrehevis aga dewlagas ha mires, ha gweles keskerdh tervansus gans meur a fardellow, ha'n gour pries a dheuth yn-mes gans y gowetha ha'y vreder rag metya orta gans tabouryow ha menestrouthi ha gans arvow pals. [40] Ena i a bonyas warnedha dhyworth an kontrewaytyans ha dalleth aga ladha. Lies a veu goliys hag a godhas, ha'n remenant a fias dhe'n menydh; hag i a gemeras aga gwara oll. [41] Yndelma an demedhyans a veu treylys dhe alar, ha son an menestrouthi dhe gynvan. [42] Ha pan dalviens dial yn tien a woos aga broder, i a dhehwelis dhe geunegi an Yordan.

[43] Pan glewas Bagghides a henna, ev a dheuth gans bagas bras krev yn jydh an Sabot dhe lannow an Yordan. [44] Ha Yonathan a leveris dhe'n re esa ganso, 'Sevyn lemmyn hag omledhyn rag agan bewnans, rag y'n jydh hedhyw nyns yw traow dell vedhens de ha dygynsete. [45] Rag otta, yma an vatel a-ragon, hag a-dryv dhyn yma dowr an Yordan, gans keunegi ha prysk dhe'n dhew denewen; nyns eus tyller dhe dreylya. [46] Germewgh lemmyn dhe Nev may fowgh delivrys dhyworth diwla agan eskerens.'

47 Ytho an vatel a dhallathas ha Yonathan a ystynnas y leuv
dhe weskel Bagghides, mes ev a dhienkas dhyworto ha mos
dhe'n delergh 48 Ena Yonathan ha'n re esa ganso a lammas y'n
Yordan ha neuvya dhe'n lann aral, ha ny dreusis an eskerens an
Yordan war aga lergh. 49 Hag a-dro dhe vil a wer Bagghides a
godhas an jydh na.

Bagghides a Dhrehav Kerweythyow

50 Ena Bagghides a dhehwelis dhe Yerusalem hag a dhrehevis
citys kerys yn Yudi: an kerweythyow yn Yeriko, Emmaus,
Beth-horon, Bethel, Timnath-farathon, ha Tefon, gans fosow
ughel ha yetow ha barrys. 51 Ev a worras ynwedh kasoryon
ynna rag arvedh Israel.

52 Ev a geras ynwedh an cita Beth-sur, ha Gazara, ha'n tour,
hag ynna ev a worras kasoryon ha gwithvaow a voos. 53 Hag
ev a gemeras mebyon ledyoryon an pow avel gostlow hag a's
gorras yn-dann with y'n tour yn Yerusalem. 54 Y'n kans ha
tredhek ha dew ugensves bledhen,[a] y'n nessa mis, Alkimus
a worhemynnis may fe fos klos a-bervedh an sentri terrys
dhe'n dor. Yndella ev a dorras dhe'n leur ober an brofosi.
55 Mes ny wrug marnas dalleth hy therri dhe'n dor, rag y'n
prys na Alkimus a veu gweskys, ha'y ober a veu lettys, rag
tegys veu y anow ha palsyes veu bys na ylli na fella leverel
ger na gorhemmyn a-dro dhe'n chi. 56 Hag Alkimus a verwis
y'n termyn na yn payn meur. 57 Pan wodhva Bagghides bos
Alkimus marow ev a dhehwelis dhe'n myghtern ha pow Yuda
a's tevo powes diw vledhen.

Diwedh an Vresel

58 Ena oll an re dhilagha a wrug towl hag a leveris, 'Otta!
Yma Yonathan ha'y dus ow pewa yn kosel hag yn fydhyans.
Ytho dren ni Bagghides arta, hag ev a's dalghen oll anedha a-ji
dhe unn nos.' 59 Hag yth ethons hag omgussulya ganso. 60 Ev
a dhallathas dos gans lu krev, hag a dhanvonas lytherow yn-
dann gel dhe oll y geffrysysi yn Yudi, orth aga gorhemmyn

---

a 9:54 159 kyns Krist.

may talghennens Yonathan ha'n re ganso, mes ny allsons y wul drefen aga thowl a deuth ha bos godhvedhys. 61 Ha gwer Yonathan[a] a dhalghennas a-dro dhe hanter kans gour a'n pow o ledyoryon y'n trayturi, hag i a's ladhas.

62 Ena Yonathan ha'n re ganso, ha Simon, a omdennas dhe Beth-basi y'n gwylvos; ev a dhastrehevis an rannow anedhi re bia terrys yn-nans, hag i a's keras. 63 Pan glewas Bagghides hemma, ev a guntelas oll y lu hag a dhanvonas gorhemynnow dhe dus Yudi. 64 Ena ev a dheuth ha kampya erbynn Beth-basi; ev a vatalyas orti lies dydh hag ev a wrug lies jynn-esedhva.

65 Mes Yonathan a asas Simon y vroder y'n cita, hag ev eth yn-mes dhe'n pow, gans niver byghan a wer. 66 Ev a elwis war[b] Omdomera ha'y vreder ha mebyon Fasiron yn aga thyldow dh'y junya. 67 Ena ev a dhallathas gweskel hag yth eth y'n vatel gans y gasoryon; ha Simon ha'n re ganso eth yn-mes a'n cita hag a worras tan y'n jynnow-esedhva. 68 I a vatalyas orth Bagghides, hag ev a veu brewys gansa. I a'n gwaskas yn fen, rag y dowl ha'y eskerdh re bia euver. 69 Ytho sorr meur a'n jevo orth an wer dhilagha re'n kussulsa may teffa y'n vro, hag ev a ladhas lies anedha. Ena ev a erviras mos dh'y bow y honan.

70 Pan glewas Yonathan hemma, ev a dhanvonas kanasow dhe Bagghides[c] rag gul kres ganso ha dhe gavos delivrans an gethyon. 71 Ev a assentyas hag a wrug par dell leveris; hag ev a dos dhe Yonathan na hwilla y aperya hedre vewa. 72 Ev a dhaskorras dhodho an gethyon re gemersa kyns a bow Yuda; ena ev a dreylyas hag eth dh'y bow y honan, ha ny dheuth na fella yn aga thir. 73 Yndella an kledha a hedhis dhyworth Israel. Yonathan a drigas yn Mikmash. Hag ev a dhallathas breusi an bobel, hag ev a dhistruis an re dhidhuw yn-mes a Israel.

---

a 9:61 *gwer Yonathan:* Greka *i.*

b 9:66 *elwis war:* Amendys. Greka *weskis.*

c 9:70 *dhe Bagghides:* Greka *dhodho.*

Rebellyans Aleksander Epifanes

10 Y'n kans ha tri ugensves bledhen[a] Aleksander
Epifanes, mab Antioghus a diras hag a gemeras
Ptolemais. I a'n wolkommas, hag ev a dhallathas reynya ynni.
[2] Pan glewas Demetrius an myghtern hemma, ev a guntelas lu
fest bras hag a geskerdhas er y bynn yn batel. [3] Demetrius a
dhanvonas lyther dhe Yonathan yn geryow a gres rag y enora,
[4] rag y leveris dhodho y honan, 'Oberyn yn kynsa rag may
hwryllyn kres ganso kyns ev dhe wul kres gans Aleksander er
agan pynn, [5] rag ev a berth kov a oll an drogoberow a wrussyn
orto hag orth y vreder hag orth y genedhel.'

[6] Ytho Demetrius a ros dhodho awtorita rag gelwel soudoryon,
rag aga arva, ha mos ha bos y geffrysyas, hag ev a worhemynnis
may fe an wostlow esa a-ji dhe'n tour delivrys dhodho.

[7] Ena Yonathan a dheuth dhe Yerusalem hag a lennas an lyther
yn klewans oll an bobel ha gans an dus y'n tour. [8] Own meur
a's tevo pan glewsons an myghtern dhe ri dhodho awtorita rag
gelwel soudoryon. [9] Mes an dus y'n tour a dhelivras an wostlow
dhe Yonathan, hag ev a's daskorras dh'aga herens.

[10] Yth esa Yonathan trigys yn Yerusalem hag ev a dhallathas
dastrehevel ha nowydhhe an cita. [11] Ev a leveris dhe'n re esa ow
kul an ober, drehevel an fosow ha kylghya menydh Sion gans
meyn pedrekhes rag kerweyth gwell; hag y hwrussons yndella.

[12] Ena an estrenyon esa a-ji dhe'n dinasow drehevys gans
Bagghides a fias dhe'n fo; [13] peub a asas y dyller ha dehweles
dh'y bow y honan. [14] Marnas yn Beth-sur re a wortas hag a assa
an lagha ha'n gorhemynnow, rag y feu tyller harbereth ragdha.

[15] Ytho pan glewas myghtern Aleksander oll an ambosow
danvenys gans Demetrius dhe Yonathan, ha tus a dherivas
dhodho a'n batelyow ha'n gweythresow kolonnek gwrys gans
Yonathan ha'y vreder, hag a'n ahweryow re borthsens, [16] yn-
medh ev, 'Ple kevyn gour haval dhodho? Lemmyn ytho ni a'n

---

a 10:1 152 kyns Krist.

gwra agan koweth ha'gan keffrysyas.' [17] Hag ev a skrifas lyther
ha'y dhanvon dhodho, y'n geryow a hol:

Yonathan A ha Bos Arghoferyas

[18] 'Myghtern Aleksander dh'y vroder Yonathan, salusyans.
[19] Ni re glewas y'th kever, ty dhe vos kasor gallosek ha gwiw
dhe vos agan koweth. [20] Ytho lemmyn ni re'th apoyntyas dhe
vos arghoferyas dha genedhel; y fedhydh henwys koweth a'n
myghtern. Hag y tegoodh dhis kemeres agan tu ha gwitha
kowethyans genen.' Hag ev a dhanvonas dhodho pows purpur
ha kurun a owr.

[21] Ytho Yonathan a omwiskas y'n dillas sans y'n seythves mis
a'n kans ha tri ugensves bledhen,[a] yn gool an skovvaow, hag ev
a guntelas kasoryon hag a dharbaris arvow pals. [22] Pan glewas
Demetrius hemma, ev a gemeras duwon hag yn-medh ev,
[23] 'Pyth yw hemma re wrussyn? Gyllys yw Aleksander a-ragon
ni ow kul kowethyans gans an Yedhewon rag y omgrevhe.
[24] My ynwedh a skrif dhedha geryow a generth hag ambosa
dhedha enor ha rohow rag ma'm bo aga gweres.' [25] Ytho ev a
dhanvonas lyther dhodho war-lergh an geryow ma:

Lyther Demetrius dhe Yonathan

'Myghtern Demetrius dhe genedhel an Yedhewon. Salusyans.
[26] A-ban withsowgh agas kevambos genen, ha pesya yn agan
kowethyans, heb kilfia dh'agan eskerens, ni re glewas anodho
ha re lowenhas. [27] Ha lemmyn gwrewgh pesya yn lenduri genen,
ha ni a attal dhis gans da drefen an pyth a wredh ragon. [28] Ni a
wront dhis lies frankedh hag a re dhis rohow.

[29] 'Ha lemmyn my a'gas liver hwi, ha my a rydhha oll an
Yedhewon a dyli trubyt ha toll holan ha tollow an gurun; [30] hag
a-dhia'n jydh hedhyw hag yn-rag my a'gas rydhha a'n tressa
rann a'n ys ha hanter frooth an gwydh a dhegoodh my dh'y
degemeres. Ny's kuntelav a bow Yuda nag a'n tri ranndir
keworrys dhedhi dhyworth Samari ha Galile, a'n jydh ma ha
bys vykken. [31] Yerusalem yw sans, ytho hy degedhow ha'y

---

a 10:21 152 kyns Krist.

gobrow a vydh heb toll. [32] My a hepkor ynwedh ow maystri war
an tour yn Yerusalem hag y'n rov dhe'n arghoferyas, rag may
hworro ynno gwer dewisys ganso rag y witha. [33] Ha pubonan
a'n Yedhewon re beu kemerys avel keth dhyworth pow Yuda
yn ranndir pynag a'm gwlaskor, my a'n delirv heb ronson; ha
defendyes oll an sodhogyon an tollow war aga chatel ynwedh.

[34] 'Oll an golyow ha'n Sabotys ha'n loryow nowydh ha'n
dedhyow apoyntys ha'n trydydh kyns gool ha'n trydydh wosa
gool – bedhens dedhyow a rydhheans dhyworth tollow hag a
dhelivrans rag an Yedhewon usi a-ji dhe'm gwlaskor. [35] Ny'n
jevydh nebonan awtorita rag kavos tra vyth dhyworta nag ania
onan vytholl anedha a-dro dhe dra vytholl.

[36] 'Bedhes Yedhewon omrolys yn luyow an myghtern bys y'n
myns a dheg mil wour warn ugens, ha bedhes an keth mentons
res dhedha a dhegoodh dhe oll luyow an myghtern. [37] Bedhes
re anedha gorrys yn dinasow bras an myghtern ha bedhes re
anedha gorrys yn sodhow trestys y'n wlaskor. Bedhes aga
sodhogyon ha'ga ledyoryon anedha aga honan, ha bewens
herwydh aga laghys aga honan, par dell worhemynnis an
myghtern y'n pow Yuda.

[38] 'Ha'n tri ranndir re beu keworrys dhe Yudi dhyworth pow
Samari, bedhens junys orth Yudi bys may fons aswonys dhe
vos yn-dann unn rewler hag i dhe obaya an arghoferyas a-der
re erel. [39] Ptolemais ha'n tir yn y ogas my re's ros yn ro dhe'n
sentri yn Yerusalem, rag tyli kostow an sentri a godh aga thyli.
[40] My ow honan a re pymthek mil shekel a arghans pub bledhen
yn-mes a wobrow an myghtern a dylleryow gwiw. [41] Hag oll an
talasow a-dhelergh na veu pes gans an sodhogyon dell wrens
y'n kynsa bledhynnyow, i a re alemma rag kostow an tempel.
[42] Dres henna, an pymp mil shekel a arghans kemerys gans ow
sodhogyon a wobrow bledhynnyek an tempel, hemma ynwedh
yw remittys, drefen y vos dhe'n oferysi hag a serv ena. [43] Ha
piw pynag a hwila harbereth yn Yerusalem, po yn onan a'y
glosow, drefen ev dhe vos yn kendon dhe'n myghtern, po

kendon pynag aral, bedhes kwit a henna ha daskavos oll y byth yn ow ruvaneth.

44 ‘Bedhes an kost a dhastrehevyans ha nowydhheans an
sentri pes a akontow an myghtern. 45 Ha bedhes an kost a
dhastrehevel fosow Yerusalem ha’n kerweyth a-dro dhedhi,
ha’n kost a dhastrehevel an fosow yn Yudi pes ynwedh
dhyworth akontow an myghtern.’

Mernans Demetrius

46 Pan glewas Yonathan ha’n bobel an geryow ma, ny’s
kryssons na’ga degemeres, drefen i dhe berthi kov an drogow
meur re wrussa Demetrius yn Israel ha fatel y’s arwasksa.
47 Gwell o gansa Aleksander, drefen ev dhe vos an kynsa ow
kewsel geryow a gres dhedha, hag i a besyas avel y geffrysysi
oll y dhedhyow. 48 Aleksander an myghtern a guntelas lu bras
hag a gampyas a-dal Demetrius. 49 An dhew vyghtern a vetyas
yn batel, ha lu Demetrius a fias dhe’n fo hag Aleksander a’n
holyas hag a’s fethas. 50 Ev a vatalyas yn krev bys pan sedhas
an howl, ha Demetrius a godhas y’n jydh na.

Kevambos Ptolemi hag Aleksander

51 Ena Aleksander a dhanvonas kanasow dhe Ptolemi
myghtern Ejyp gans an messach a hol: 52 ‘A-ban dhehwelis
dhe’m ruvaneth hag esedha war dron ow thasow, ha fondya
ow governans, ha brewi Demetrius, ha kavos maystri war
agan bro, 53 my eth er y bynn yn batel ha kekeffrys ev ha’y lu
a veu brewys genen, ha ni re gavas agan esedhva war dron y
ruvaneth – 54 lemmyn ytho fastyn ni kowethyans an eyl gans y
gila; ro dhymmo lemmyn dha vyrgh avel gwreg, hag yth av ha
bos dha dheuv, ha my a re rohow dhis ha dhedhi hi herwydh
dha savla.’

55 Ptolemi a worthebis ha leverel, ‘Gwynnvys an jydh may
tehwelsys dhe wlaskor dha dasow hag esedha war dron aga
ruvaneth. 56 Lemmyn my a wra ragos par dell skrifsys; mes met
genev yn Ptolemais rag may hwellyn an eyl y gila, hag yth av
ha bos dha hwegron dell re leversys.’

57 Ytho Ptolemi a dheuth yn-mes a Ejyp, ev ha Kleopatra
y vyrgh, hag a dheuth dhe Ptolemais y'n kans, dew ha tri
ugensves bledhen.[a] 58 Aleksander an myghtern a'n metyas, ha
Ptolemi a ros dhodho Kleopatra y vyrgh yn demedhyans hag
a solempnyas hy demedhyans yn Ptolemais gans rielder bras,
par dell wra myghternedh. 59 Ena Aleksander an myghtern a
skrifas dhe Yonathan may teffa ha metya ganso. 60 Ytho yth eth
dhe Ptolemais gans meuredh ha metya an dhew vyghtern; ev a
ros dhedha arghans hag owr, ha dh'aga howetha ev a ros rohow
pals, hag ev a'n jevo favour gansa. 61 Bagas a wer, bilens a Israel,
a omguntelas er y bynn, gwer dhilagha, rag y guhudha, mes ny
wrug an myghtern fors anedha. 62 An myghtern a worhemynnis
may fe diwiskys Yonathan a'y dhillas ha wiskys yn purpur, hag
yndella i a wrug. 63 Ena an myghtern a wrug dhodho esedha
rybdho; hag y leveris dh'y sodhogyon, 'Ewgh yn-mes ganso bys
yn kres an cita ha dyllewgh na godh dhe nebonan y guhudha
a-dro dhe dra bynag ha na'n anies nebonan rag acheson pynag.'
64 Pan welas y guhudhoryon an enor a veu res dhodho herwydh
an gwarnyans, ha'y weles gwiskys yn purpur, i a fias oll dhe'n
fo. 65 Yndella an myghtern a'n enoras ha'y skrifa yn-mysk y
gynsa kowetha, hag a'n gwrug pennhembrenkyas ha governour
an ranndir. 66 Ha Yonathan a dhehwelis dhe Yerusalem yn kres
hag yn lowena.

Apollonius Yw Fethys gans Yonathan

67 Y'n kans, pymp ha tri ugensves bledhen,[b] Demetrius mab
Demetrius a dheuth a Kreta dhe vro y dasow. 68 Pan glewas
Aleksander hemma, duwon meur a'n jevo hag ev a dhehwelis
dhe Antiogh. 69 Demetrius a ordenas Apollonius governour
Kelesyri, hag ev a guntelas lu bras hag a gampyas erbynn
Yamnia. Ena ev a dhanvonas an messach a hol dhe Yonathan
an arghoferyas:

70 'Ty yn unsel a sevis er agan pynn, ha my re beu dres yn ges
ha disenor ha ty yw an skila. Prag yth omgemerydh awtorita

a 10:57 150 kyns Krist.

b 10:67 147 kyns Krist.

warnan y'n vro venydhyek? [71] Mara'th eus trest y'th lu, diyskyn dhe'n plen rag dos er agan pynn, ha kesstrivyn an eyl erbynn y gila ena, rag yma genev nerth an citys. [72] Govyn ha dysk piw ov ha piw yw an re erel usi orth ow gweres. Tus a lever dhis na yllydh sevel a-ragon, rag dha dasow a veu fesys diwweyth yn aga bro aga honan. [73] Ha lemmyn ny yllydh sevel orth ow marghoglu ha lu a'n par ma y'n plen, ma nag eus na men na bilien na tyller vytholl dhodho may hyllir fia.'

[74] Pan glewas Yonathan geryow Apollonius, movyes veu y brys. Ev a dhewisas deg mil wour hag ev eth dhyworth Yerusalem, ha Simon y vroder a'n junyas rag y weres. [75] Ev a gampyas erbynn Yoppa, mes tus an cita a dhegeas hy yetow, rag yth esa dhe Apollonius savla-golyadoryon yn Yoppa. [76] Ytho i omsettyas orti, ha tus an cita a borthas own hag i a ygoras an yetow ha Yonathan a gavas maystri war Yoppa.

[77] Pan glewas Apollonius hemma, ev a guntelas tri mil a'n marghoglu ha lu bras, hag ev a geskerdhas dhe Azotus par dell ve ev ow mos pella. Y'n keth termyn ma yth eth yn-rag y'n plen, rag ev a'n jevo para bras a'n marghoglu, hag y fydhya ynno. [78] Yonathan a'n sewyas bys Azotus, ha'n luyow a vatalyas. [79] Apollonius re assa mil a'n marghoglu yn-dann gel a-dryv dhedha. [80] Yonathan a gonvedhas bos kontrewaytyans a-dryv dhodho, rag i a wrug kylgh oll a-dro dhodho hag a dewli sethow orta a'n bora dhe'n dohajydh. [81] Mes y gasoryon a sevi fast, dell arghsa Yonathan, ha mergh an eskerens dheuth ha bos skwith.

[82] Ena Simon a ledyas y lu yn-rag hag a vatalyas orth bagas an eskar (rag an marghoglu o heb nerth); fethys vons ganso hag i a fias dhe'n fo, [83] An marghoglu a veu skollys a-les y'n plen. I a fias dhe Azotus hag a hwilas skovva yn tempel Beth-dagon, aga idol. [84] Mes Yonathan a loskas Azotus ha'n trevow yn hy herghyn ha'ga ravna; ha tempel Dagon ha'n re re fisa ynno ev a loskas gans tan. [85] Myns an re a godhas der an kledha, ha'n re leskys hag i yn fyw, a dheuth dhe eth mil wour. [86] Ena

Yonathan eth alena hag a gampyas erbynn Askalon, ha tus an
cita a dheuth yn-mes rag y vetya gans meuredh bras.

87 Yonathan ha'n re esa ganso a dhehwelis dhe Yerusalem
gans preydh meur.

88 Pan glewas Aleksander an myghtern a'n taklow ma, ev a
enoras Yonathan hwath moy, 89 hag ev a dhanvonas dhodho
brocha a owr, par dell yw an us y ri dhe gerens myghternedh.
Ev a ros dhodho ynwedh Ekron ha'n tir yn hy herghyn avel
eretons.

Ptolemi a Enter Syri

11 Myghtern Ejyp a guntelas lu bras, diniver avel tewes
an morrep, ha lies gorhel; hag ev a assayas kavos
maystri war ruvaneth Aleksander dre doll[a] ha'y heworra dh'y
ruvaneth y honan. 2 Ev eth yn-mes dhe Syri gans geryow a gres,
ha tus an citys a ygoras aga yetow dhodho hag i eth dhe vetya
ganso, rag Aleksander an myghtern re's arghsa ma's mettyens
ganso, rag yth o Ptolemi hwegron Aleksander. 3 Pan entras
Ptolemi an citys, ev a settyas bagas a soudoryon yn pub cita.

4 Pan dheuth nes dhe Azotus i a dhiskwedhas dhodho tempel
Dagon kowlleskys, hag Azotus ha'y mestrevow diswrys, ha'n
korfow skollys a-les, ha korfow goleskys leskys gans Yonathan
y'n vresel, rag i re's gorrsa yn bernyow ryb y hyns. 5 I a dherivas
dhe'n myghtern ynwedh an pyth re wrussa Yonathan, rag
tewlel an blam warnodho, mes an myghtern a dewi. 6 Yonathan
a vetyas gans an myghtern yn Yoppa gans meuredh, hag i a
salusis an eyl y gila hag a spenas an nos ena. 7 Ha Yonathan eth
gans an myghtern bys y'n avon henwys Elewtherus; ena ev a
dhehwelis dhe Yerusalem.

8 Myghtern Ptolemi a gavas maystri war citys an morrep bys
yn Selewki ryb an mor, hag ev a besyas tewlel drogow erbynn
Aleksander. 9 Ev a dhanvonas kanasow dhe Demetrius an
myghtern, ow leverel, 'Deus, gwren kevambos an eyl gans y
gila, hag y rov dhis yn demedhyans ow myrgh hag a veu gwreg

---

a 11:1 *dre doll:* Po *dre dolla.*

Aleksander, ha ty a reyn war ruvaneth dha das. [10] Rag lemmyn
edrek a'm beus a ri ow myrgh, rag ev re hwilas ow ladha.'
[11] Ev a gablas Aleksander yndella, drefen ev dhe hwansa war-
lergh y ruvaneth. [12] Ytho ev a gemeras y vyrgh anodho ha'y
ri dhe Demetrius. Estrenhes o ev dhyworth Aleksander, ha'ga
eskarogeth o apert.

[13] Ena Ptolemi a entras Antiogh hag ev a worras diw gurun
war y benn, kurunyow Ejyp hag Asi. [14] Yth esa Aleksander an
myghtern yn Kiliki y'n termyn na, drefen bos tus an ranndir na
ow rebellya. [15] Aleksander a glewas hemma hag ev a dheuth
er y bynn yn batel. Ptolemi a ledyas y lu yn-mes ha'y vetya
gans leuv krev ha'y fesya [16] Aleksander a fias dhe Arabi rag
kavos difresyans, ha Ptolemi a dryghis. [17] Ha Zabdiel an
Arab a dhibennas Aleksander hag a dhanvonas an penn dhe
Ptolemi. [18] Mes myghtern Ptolemi a verwis tri dydh a-wosa,
ha'n gasoryon yn y dhinasow a veu ledhys gans tus an dinasow.
[19] Ytho yth eth Demetrius ha bos myghtern y'n kans, seyth ha
tri ugensves bledhen.[a]

Yonathan a Wayn Favour Demetrius

[20] Y'n dedhyow na Yonathan a ledyas tus Yudi yn-mes
rag omsettya orth an tour yn Yerusalem, hag ev a dhrehevis
lies jynn-esedhva er hy fynn [21] Mes tus dhilagha a gasa aga
henedhel eth dhe'n myghtern ha derivas dhodho Yonathan dhe
omsettya a-dro dhe'n tour. [22] Pan glewas hemma ev a sorras
ha kettel y'n klewas yth eth yn-mes hag y teuth dhe Ptolemais;
hag ev a skrifas dhe Yonathan na pessya owth omsettya, mes
ma'n mettya rag omgussulyans yn Ptolemais skonna galla.

[23] Pan glewas Yonathan hemma ev a erghis pesya an
omsettyans; hag ev a dhewisas re a henavogyon Israel ha re a'n
oferysi. Owth omworra yn peryl, [24] ev eth dhe'n myghtern yn
Ptolemais, ow kemeres arghans hag owr ha dillas ha lies ro aral.
Hag ev a gavas y favour. [25] Kyn pesyas nebes tus dhilagha a'n
genedhel gul krodhvol warnodho, [26] an myghtern a dhyghtyas

---

a 11:19 145 kyns Krist.

ganso par dell re dhyghtsa ganso y ragresegydhyon; ev a'n
ughelhas a-rag oll y gowetha. [27] Ev a'n fastyas avel arghoferyas
hag yn kemmys enor ha dell y'n jevia kyns, ha'n gwrug may
fe aswonys avel onan a'y gowetha. [28] Ena Yonathan a bysis an
myghtern may hwrella Yudi keffrys ha'n tri ranndir a Samari
rydh a'n trubyt, hag ev a ambosas dhodho tri hans talent. [29] An
myghtern a assentyas, hag a skrifas lyther dhe Yonathan a-dro
dhe oll an traow ma dell sew:

[30] 'Myghtern Demetrius dhe Yonathan y vroder ha dhe
genedhel an Yedhewon, salusyans. [31] Henn yw dasskrif a'n
lyther a skrifsyn y'th kever dhe Lasthenes agan kar, ha ni re'n
skrifas dhiso ynwedh, rag may hylli godhvos an pyth usi ynno.
[32] "Myghtern Demetrius dhe Lasthenes y das, salusyans. [33] Dhe
genedhel an Yedhewon, yw agan kowetha hag a gollenow aga
deverow dhyn, dhedha ni re erviras may hwryllyn da, drefen
an bolonjedh da re dhiskwedhons dhyn. [34] Ni re fastyas dhedha
pow Yudi ha'n tri ranndir Afairema ha Lydda ha Rathamin,
yw treusworrys lemmyn dhe Yudi dhyworth Samari, war-
barth gans oll an tiryow kevogas, rag les oll an re a sakrifis yn
Yerusalem, yn le an tollow riel a gavas an myghtern anedha
pub bledhen, a drevas an tir hag a frooth an gwydh. [35] Hag
alemma rag an talasow erel a dal bos res dhyn a'n degedhow,
ha'n tollow a dal bos res dhyn, ha'n pyttow-holan, ha tollow an
gurun a dal bos res dhyn – ni a's rydhha dhyworth oll an re ma.
[36] Ha ny vydh tra vyth a'n re ma defendys a'n termyn ma bys
vykken. [37] Ytho lemmyn gwayt may hwrylli dasskrif a hemma,
ha bedhes res dhe Yonathan ha bedhes gorrys yn tyller hewel
war an menydh sans."'

Bras Tryfo

[38] Pan welas Demetrius an myghtern bos an tir kosel a-ragdho
ha nag esa enebieth orto, ev a wordhellos oll y soudoryon,
pubonan dh'y dyller y honan, marnas an soudoryon estren re
gavsa dhyworth enesow an Jentilys. Ytho oll an soudoryon re
servsa y dasow a'n kasas. [39] Neb unn Tryfo re bia skoodhyer
Aleksander kyns; ev a wodhya bos oll an gasoryon ow

krodhvolas war Demetrius. Rag hemma ev eth dhe Imalkue an
Arab, esa ow maga Antioghus, mab yowynk Aleksander, [40] hag
ev a ynias warnodho yn fen may taskorra Antioghus dhodho
rag mayth ella ha bos myghtern yn le y das. Dres henna ev a
dherivas dhe Imalkue an pyth re wrussa Demetrius hag a-dro
dhe'n kas a's tevo soudoryon Demetrius orto; hag ev a besyas
ena lies dydh.

[41] Lemmyn Yonathan a dhanvonas dhe Demetrius an
myghtern may kemerra yn-mes soudoryon an tour dhyworth
Yerusalem, ha soudoryon y'n dinasow krev, rag i dhe besya
batalyas orth Israel. [42] Ytho Demetrius a dhanvonas an messach
ma dhe Yonathan, 'Ny vydh an traow ma yn unsel a wrav ragos
ha'th kenedhel, mes y rov enor meur warnas ha'th kenedhel,
mar kavav an termyn gwiw. [43] Ytho da a wredh mar tanvenydh
gwer a'm gweres, rag oll ow soudoryon re rebellyas.' [44] Ytho
Yonathan a dhanvonas dhodho tri mil wour krev dhodho dhe
Antiogh, ha pan dheuthons dhe'n myghtern, an myghtern a
lowenhas a'ga devedhyans.

[45] Ena tus an cita a omguntelas yn kres an cita, bys y'n niver a
hwegh ugens mil, ha hwans a's tevo a ladha an myghtern. [46] Mes
an myghtern a fias y'n palys. Ena tus an cita a gemeras stretys
meur an cita hag a dhallathas omladh. [47] Ytho an myghtern a
elwis an Yedhewon dh'y weres, hag i oll a dheuth dhodho hag
ena i a omlesas der an cita; hag i a ladhas y'n jydh na a-dro dhe
gans mil. [48] I a worras tan y'n cita ha sesya preydh meur y'n
jydh na, hag i a sawyas an myghtern. [49] Pan welas tus an cita an
Yedhewon dhe gavos maystri war an cita par dell vynnens, aga
hardhder a fyllis hag i a grias dhe'n myghtern ow pysi, [50] 'Gront
dhyn kres, ha gwra mayth hettho an Yedhewon aga omsettyans
er agan pynn hag erbynn agan cita.' [51] Hag i a dewlis aga arvow
dhe'n leur hag a wrug kres. Ytho an Yedhewon a waynyas glori
yn golok an myghtern hag oll an bobel yn y ruvaneth hag i a
dhehwelis dhe Yerusalem gans meur a breydh.

[52] Ytho Demetrius a esedhas war dron y ruvaneth, ha'n tir o
kosel a-ragdho. [53] Mes Demetrius a naghas y ambos a-dro dhe

oll re lavarsa; ev eth ha bos estren dhe Yonathan ha ny attylis an favours re beu gwrys ragdho mes ev a'n gwaskas fest yn tynn.

Tryfo a Syns an Maystri

54 Wosa hemma Tryfo a dhehwelis, ha ganso an maw yowynk, Antioghus, neb a dhallathas reynya hag a omwiskas an gurun. 55 Oll an soudoryon hag a wrug Demetrius aga thewlel dhe-ves a omguntelas a-dro dhodho hag i a vatalyas orth Demetrius, hag ev a fias dhe'n fo hag ev a veu fethys. 56 Tyfo a gachyas an olifanses ha kavos maystri war Antiogh. 57 Ena an Antioghus yowynk a skrifas dhe Yonathan ow leverel, 'My a'th fast avel arghoferyas ha'th settya war an peswar ranndir, hag y'th hwrav onan a gowetha an myghtern.' 58 Hag ev a dhanvonas dhodho lestri a owr ha daffar moos, ha grontya dhodho an gwir dhe eva a hanafow a owr ha dhe omwiska yn purpur ha dhe wiska bokyl a owr. 59 Ev a apoyntyas Simon y vroder governour dhyworth Skeul Tyr bys yn oryon Ejyp.

Kaskyrghow Yonathan ha Simon

60 Ena Yonathan eth yn-rag hag a viajyas dres an avon hag yn-mysk an citys, hag oll lu Syri a omguntelas dhodho avel keffrysysi. Pan dheuth dhe Askalon, tus an cita a'n degemeras gans enor meur. 61 Alena ev a dhibarthas dhe Gaza mes tus an cita a'n degeas yn-mes. Ytho ev a omsettyas a-dro dhedhi ha leski hy mestrevow gans tan, ha'ga ravna. 62 Ena pobel Gaza a bledyas gans Yonathan hag ev a ros dhedha ambosow a gres, ha kemeres mebyon aga rewlysi avel gostlow ha'ga danvon dhe Yerusalem. Hag ev a dremenas der an pow bys Damaskus.

63 Yonathan a glewas sodhogyon Demetrius dhe dhos dhe Kadesh yn Galile gans lu bras ow mynnes y remova a'y soodh. 64 Ev eth rag metya gansa, mes ev a asas y vroder Simon yn Yudi. 65 Simon a gampyas a-rag Beth-sur hag a omsettyas er hy fynn lies dydh ha'y strotha. 66 Ena i a'n pysis may hwrontyo ambosow a gres, hag ev a'n gwrug. Ev a's removas alena, hag a gemeras an cita hag a settyas bagas a soudoryon warnedhi.

67 Yonathan ha'y lu a gampyas ryb dowrow Gennesaret.
Myttin a-varr i a geskerdhas dhe blen Hasor, 68 hag otta, lu an
estrenyon a'n metyas y'n plen; i re settyas kontrewaytyans er y
bynn y'n menydhyow, mes i aga honan a'n metyas fas orth fas.
69 Ena an dus esa y'n kontrewaytyans a dheuth a'ga thylleryow
hag a junyas y'n vatel. 70 Oll an dus esa gans Yonathan a fias
dhe'n fo; nyns esa nebonan vytholl gesys marnas Mattathias
mab Absalom ha Yudas mab Kalfi, ledyoryon soudoryon an
lu. 71 Yonathan a skwardyas y dhillas ha gorra doust war y
benn, hag a bysis. 72 Ena ev a dreylyas arta dhedha rag batalyas
hag a's fethas, hag i a fias dhe'n fo. 73 Pan welas hemma y
soudoryon esa ow fia, i a dhehwelis dhodho ha junya ganso ow
helghya bys Kadesh, bys kamp an eskar, hag ena i a gampyas.
74 A-dro dhe dri mil wour a'n Jentilys a godhas y'n jydh na. Ha
Yonathan a dhehwelis dhe Yerusalem.

Keffrysyansow gans Rom ha Sparta

12 Ytho pan wodhya Yonathan an termyn dhe vos da
ragdho, ev a dhewisas gwer ha'ga danvon dhe Rom
dhe fastya ha nowydhhe an kowethyans gansa. 2 Ynwedh ev
a dhanvonas lytherow gans an keth negys dhe'n Spartanys ha
dhe dylleryow erel. 3 Ytho i eth dhe Rom hag a entras yn chi
an senedh ha leverel, 'Yonathan an arghoferyas ha'n genedhel
Yedhowek re'gan danvonas dhe nowydhhe an kowethyans ha'n
keffrysyans avel kyns.' 4 Ha'n Romanyon a ros lytherow dhedha
dhe'n dus yn pub le, orth aga fysi dh'aga danvon yn saw war
aga hyns dhe bow Yuda.

5 Hemm yw dasskrif an lyther a skrifas Yonathan dhe'n
Spartanys: 6 'Yonathan an arghoferyas, senedh an genedhel, an
oferysi, ha'n re erel a bobel an Yedhewon dh'aga breder an
Spartanys, salusyans. 7 Seulabrys y'n termyn tremenys lyther a
veu danvenys dhe Onias an arghoferyas dhyworth Arias, hag o
myghtern yn agas mysk, ow leverel hwi dhe vos agan breder,
par dell dhiskwa an dasskrif usi a-woles. 8 Onias a wolkommas
an gannas gans enor, hag a dhegemeras an lyther, esa ynno
derivas kler a geffrysyans hag a gowethyans. 9 Ytho kyn na'gan

beus edhom a'n traow ma, pan y'gan beus avel kennerth an lyvrow sans usi yn agan diwleuv, [10] ni re omgemeras may tanvennyn rag nowydhhe agan brederedh ha kowethyans, ma na ven ni gyllys estrenyon dhywgh, rag termyn hir re dremenas a-ban dhanvensowgh agas lyther dhyn. [11] Rag henna ni a berth kov ahanowgh pupprys, keffrys yn agan golyow hag yn dedhyow gwiw erel, ow perthi kov ahanowgh y'n sakrifisow a offrynnyn hag yn agan pysadow, dell yw gwiw hag ewn perthi kov a vrederedh. [12] Ha ni a lowenha yn agas glori. [13] Mes ni agan honan, lies galar ha lies bresel re'gan kylghyas; an vyghternedh yn agan kerghyn re vatalyas orthyn. [14] Ny vynsyn agas trobla, na'gan keffrysysi ha kowetha erel gans an breselyow ma, [15] rag ni a'gan beus an gweres a dheu a Nev rag agan gweres; ha ni re beu delivrys a'gan eskerens ha'gan eskerens a veu iselhes. [16] Ytho ni re dhewisas Numenius mab Antioghus hag Antipater mab Yason, ha ni re's danvonas dhe Rom rag nowydhhe agan kynsa kowethyans ha keffrysyans gansa. [17] Ni re's erghis mos dhywgh hwi ynwedh ha'gas salusi ha ri dhywgh an lyther ahanan a-dro dhe nowydhheans agan brederedh. [18] Ha lemmyn ni a'gas pys danvon dhyn gorthyp dhe hemma.'

[19] Hemm yw dasskrif a'n lyther a dhanvonsons dhe Onias. [20] 'Arius, myghtern Sparta, dhe Onias an arghoferyas, salusyans. [21] Kevys re beu yn skrif a-dro dhe'n Spartanys ha'n Yedhewon i dhe vos breder, hag i dhe vos a deylu Abraham. [22] Ha hemma godhvedhys genen lemmyn, skrifewgh dhyn ni a'gas pys, a-dro dh'agas sewena. [23] Dh'agan parth ni, ni a skrif dhywgh agas chatel ha'gas pythow dhe vos dhyn, ha'gan re ni dhe vos dhywgh. Ytho ni a ergh dh'agan kanasow derivas dhywgh yndella.'

Kaskyrghow Erel Yonathan ha Simon

[24] Yonathan a glewas kaslewydhyon Demetrius dhe dhehweles gans lu brassa ages kyns, rag batalyas orto. [25] Ytho ev a geskerdhas dhyworth Yerusalem hag a's metyas yn bro Hamath, rag na rolla dhedha chons vytholl dredho mayth omsettya yn y vro y honan. [26] Ev a dhanvonas aspioryon dh'aga

hamp, hag i a dhehwelis hag a dherivas dhodho an eskerens
dhe vos arayys rag may hallens kodha war an Yedhewon y'n
nos. [27] Ytho pan sedhas an howl, Yonathan a worhemynnis
dh'y dus bos hewol ha may kaffens aga arvow rybdha, rag
may fens parys der an nos rag batel; hag ev a worras savleow-
golyadoryon yn-kerghyn an kamp. [28] Pan glewas an eskerens
bos Yonathan ha'y wer parys dhe'n vatel, own a's tevo hag i a
borthas euth yn aga holon, ytho i a enowis tanyow yn aga hamp
ha kildenna.[a] [29] Mes ny'n godhya Yonathan ha'y dus kyns
myttin, rag i a welas an tanyow ow leski. [30] Ena Yonathan a's
helghyas, mes ny dremenas dresta, drefen i dhe dreusi an avon
Elewtherus. [31] Ytho Yonathan a dreylyas a-denewen erbynn
an Arabyon yw henwys Zabadeanys, hag ev a's gweskis ha'ga
ravna. [32] Ena ev a dhisevis an kamp hag yth eth dhe Damaskus,
ha keskerdhes der oll an pow.

[33] Simon eth yn-mes ynwedh ha keskerdhes der an tir bys
Askalon ha'n dinasow a-ogas. Ev a dreylyas a-denewen dhe
Yoppa hag ev a's kemeras distowgh, [34] rag ev re glewsa i dhe
vos parys dhe ri an dinas dhe dus Demetrius. Hag ev a worras
bagas a soudoryon ena rag y witha. [35] Pan dhehwelis Yonathan
ev a guntelas henavogyon an bobel hag y tewlis towl gansa may
trehaffens dinasow yn Yudi, [36] may trehaffens fosow hwath
ughella, ha may trehaffens fos ughel ynter an tour ha'n cita
rag hy diberth rag ma na alla soudoryon an tour na prena na
gwertha. [37] Ytho i a omguntelas dhe dhastrehevel an cita; rann
an fos war an keynres a'n est re godhsa, hag ev a ewnheas an
rann o henwys Kafenatha. [38] Simon a dhastrehevis Adida y'n
Shefela; ev a'n keras hag a worras yetow gans barrys.

Tryfo a Dhalghen Yonathan

[39] Tryfo a hwilas bos myghtern Asi ha gwiska an gurun, hag
ystyn y leuv erbynn Antioghus an myghtern. [40] Own a'n jevo na
rolla Yonathan kummyas dhodho a wul yndella, mes martesen
batalyas orto, ytho ev a besyas assaya y dhalghenna ha'y ladha,
hag ev a geskerdhas yn-mes ha dos dhe Beth-shan. [41] Yonathan

---

a 12:28 *ha kildenna:* Nyns usi an geryow ma yn re a'n dornskrifow.

eth yn-mes rag metya orto gans dew ugens mil gasor flour,
hag y teuth dhe Beth-shan. 42 Pan welas Tryfo y tothya gans
lu bras, own a'n jevo a ystyn y leuv er y bynn. 43 Ytho ev a'n
degemeras gans enor hag a'n komendyas dhe oll y gowetha ha'y
soudoryon may fons gostydh dhodho par dell viens dhodho y
honan. 44 Ena yn-medh ev dhe Yonathan, 'Prag y skwithsys oll
an bobel ma, pan nag eson ow kwerrya? 45 Danvon i dhe-ves
dh'aga thre ha dewis ragos nebes tus dhe wortas genes, ha deus
genev dhe Ptolemais. My a's daskor dhis keffrys ha'n dinasow
erel ha remenant an soudoryon hag oll an sodhogyon, ha my a
dreyl ha mos tre. Rag hemma yw an reson ow bos omma.'

46 Yonathan a drestyas ynno hag y hwrug dell leveris; ev a
dhanvonas y soudoryon dhe-ves hag i a dhehwelis dhe bow
Yuda. 47 Ev a withas ganso y honan tri mil wour hag anedha
ev a asas dew vil yn Galile ha mil eth ganso. 48 Mes pan entras
Yonathan yn Ptolemais, tus Ptolemais a dhegeas an yetow ha'y
dhalghenna, hag oll an re re entersa ganso a ladhsons gans an
kledha.

49 Tryfo a dhanvonas troslu ha marghoglu bys yn Galile hag
y'n plen bras rag diswul oll tus Yonathan. 50 I a gonvedhas bos
Yonathan dalghennys ha gyllys dhe goll war-barth ha'y dus;
mes i a generthas an eyl y gila, hag i a geskerdhi yn aray strooth,
parys rag batel. 51 Pan wodhya an re esa orth aga sewya i dhe
omladh rag aga bewnans, i a gildennas. 52 Ytho i oll dheuth dhe
bow Yuda yn saw, hag i a gynis a-barth Yonathan ha'y gowetha
hag i a borthas own bras; hag oll Israel a gynis yn town. 53 An
Jentilys yn aga herghyn a hwilas aga diswul, rag yn-medhons,
'Ny's teves naneyl ledyer na gwereser. Lemmyn ytho gwerryn
orta ha defendyn pub kovadh anedha dhyworth mab den.'

Simon Yw Apoyntys Ledyer

13 Simon a glewas Tryfo dhe guntelles lu bras rag
omsettya yn pow Yuda ha'y dhistrui, 2 hag ev a welas
bos an bobel ow krena gans own. Ytho ev eth yn-bann dhe
Yerusalem ha kuntel an bobel war-barth. 3 Ev a's kenerthas, ow
leverel, 'Hwi agas honan a wor an traow meur re wrussyn, my

ha'm breder ha chi ow thas rag an laghys ha rag an sentri; hwi a wor ynwedh an breselyow ha'n kaletteryow re welsyn. [4] Drefen hemma, oll ow breder re verwis a-barth Israel, ha nyns eus gesys marnas my ow honan. [5] Ha lemmyn pell re bo dhyworthiv sparya ow bewnans yn prys pynag a ahwer, rag nyns ov gwell ages ow breder. [6] Mes my a dal dial a-barth ow henedhel ha'n sentri ha'gas gwragedh ha fleghes, rag oll an kenedhlow re omguntelas war-barth yn aga eskarogeth rag agan diswul.'

[7] Spyrys an bobel a veu enowys arta pan glewsons an geryow ma, [8] hag i a worthebis gans lev ughel, 'Ty yw agan ledyer yn le Yudas ha'th vroder Yonathan. [9] Omladh yn agan batelyow, ha py pynag a leverydh dhyn, ni a'n gwra.' [10] Ytho ev a guntelas oll an gasoryon ha fyski dhe gowlwul fosow Yerusalem, hag ev a's keras a bub tu. [11] Ev a dhanvonas Yonathan mab Absalom dhe Yoppa, ha ganso lu bras; ev a fesyas hy thrigoryon hag a besyas ena.

Toll ha Trayturi Tryfo

[12] Ena Tryfo a asas Ptolemais gans lu bras rag omsettya yn pow Yuda, hag yth esa Yonathan ganso yn-dann with. [13] Simon a gampyas yn Adida a-dal an plen. [14] Tryfo a glewas Simon dhe sevel yn le y vroder, ha'y vos porposys dhe vatalyas ganso, ytho ev a dhanvonas kanasow dhodho, ha leverel, [15] 'Yth yw rag an arghans a dela dha vroder dhe'n arghow, a-dro dhe'n sodhow a gevi, y hwrussyn y synsi. [16] Danvon ytho lemmyn kans talent a arghans ha dew a'y vebyon avel gostlow, rag na wrella rebellya er agan pynn pan vo delivrys, ha ni a'n delirv.' [17] Simon a wodhya i dhe gewsel yn unn dolla, mes ev a dhanvonas dhe gavos an arghans ha'n vebyon, rag na wrella eskarogeth veur yn-mysk an bobel, neb a allsa leverel, [18] 'Yonathan a verwis rag ny vynnas Simon danvon an arghans ha'n vebyon.' [19] Ytho ev a dhanvonas an vebyon ha'n kans talent mes Tryfo a dorras y ambos ha ny dhelivras Yonathan.

[20] Wosa hemma Tryfo a dheuth rag omsettya y'n vro ha'y dhiswul, hag ev eth a-dro war an fordh dhe Adora. Mes Simon ha'y lu a besyas keskerdhes a-dal dhodho dhe bub le mayth e

ev. [21] Lemmyn an dus y'n tour a besyas danvon kanasow dhe
Tryfo, owth ynia warnodho dos dhedha war fordh an gwylvos,
ha danvon boos. [22] Ytho Tryfo a bareusis oll y varghoglu rag
mos, mes y'n nos na yth esa ergh meur, ha ny allsons mos
drefen an ergh. Ytho ev a omdennas ha mos bys yn Gilead.
[23] Pan dheuth nes dhe Baskama, ev a ladhas Yonathan, hag ev
a veu ynkleudhys ena, [24] Ena Tryfo a dreylyas hag a dhehwelis
dh'y bow y honan.

Bedh Yonathan

[25] Simon a dhanvonas, ha kemeres eskern y vroder Yonathan,
ha'y ynkleudhyas yn Modein, cita y dasow. [26] Oll Israel a olas
war y lergh gans drem meur ha kyni ragdho lies dydh. [27] Simon
a dhrehevis men-kov war vedh y das ha'y vreder, hag ev a'n
gwrug ughel rag may haller y weles, gans men leven yn-rag
hag a-dryv. [28] Ev a dhrehevis ynwedh seyth pyramyd, an eyl
a-dal y gila, rag y das ha'y vamm ha'y beswar broder. [29] Rag an
pyramydys ev a formyas savla fethus, ow trehevel oll a-derdro
kolovennow bras, ha war an kolovennow ev a worras arvwisk
avel kovadh bys vykken, ha ryb an a arvwisk y feu gorholyon
kervys rag may fens gwelys gans oll an re a wool y'n mor.
[30] Hemm yw an bedh a dhrehevis ev yn Modein; ev a bes bys
y'n jydh hedhyw.

Yudi a Wayn Anserghogeth

[31] Tryfo a dhyghtyas an myghtern yowynk Antioghus gans
trayturi; ev a'n ladhas, [32] hag yth eth ha bos myghtern yn y le,
owth omwiska gans kurun Asi; hag ev a dhros anfeusi bras war
an tir. [33] Mes Simon a dhastrehevis dinasow Yudi hag a wrug
fosow oll a-derdro gans touryow ughel ha fosow bras ha yetow
ha barrys; hag ev a worras boos a-ji dhe'n dinasow. [34] Simon
a dhewisas gwer ha'ga danvon dhe Demetrius an myghtern
gans pysadow may rolla difresyans a drubyt dhe'n tir, rag ny
wrug Tryfo tra vyth marnas pylla. [35] Demetrius an myghtern
a dhanvonas dhodho gorthyp faveradow, hag a skrifas lyther
dhodho dell sew: [36] 'Myghtern Demetrius dhe Simon an
arghoferyas ha koweth myghternedh, ha dhe henavogyon ha

kenedhel an Yedhewon, salusyans. 37 Ni re dhegemeras an
gurun a owr ha'n skorren a balm a dhanvensowgh, ha parys
on dhe wul kres kemmyn genowgh ha dhe skrifa dh'agan
sodhogyon rag may rollens difresyans a'n trubyt. 38 Oll an
grontys re resyn dhywgh a bes, ha bedhes agas maystri. 39 Ni a
av peghosow pynag gwrys dre wall ha peghosow pynag gwrys
kyns lemmyn, ha ni a dhefend dhe-ves toll an gurun a dylowgh;
ha ny vydh kuntelys na fella toll aral pynag re beu kuntelys
yn Yerusalem. 40 Ha mars eus re ahanowgh a vydh gwiw dhe
omrolya yn-mysk an re a-dro dhyn, bedhes yndella omrolys,
ha bedhes kres yntredhon.' 41 Y'n kans ha deg ha tri ugensves
bledhen[a] yew an Jentilys a veu kemerys dhe-ves dhyworth
Israel, 42 ha'n bobel a dhallathas skrifa yn aga skrifennow hag
yn aga hevambosow: 'Yn kynsa bledhen Simon an arghoferyas
meur, ha kaslewydh ha ledyer an Yedhewon.'

Gazara Kemerys gans Simon

43 Y'n dedhyow na Simon a gampyas erbynn Gazara ha'y
hylghya gans kasoryon. Ev a wrug jynn-gorheas; ev a'n dros
dhe'n cita hag a weskis unn tour ha'y gemeres. 44 An dus a-ji
dhe'n jynn-gorheas a lammas y'n cita, hag yth esa tervans
meur y'n cita. 45 An dus esa y'n cita gans an gwragedh ha'n
fleghes, eth yn-bann war an fos skwardys aga dillas, hag i a
grias gans lev ughel, ow pysi Simon a wul kres gansa; 46 yn-
medhons, 'Na'gan dyght herwydh agan drog weythresow, mes
herwydh dha verci.' 47 Yndella Simon a akordyas gansa hag
astel omladh gansa. Mes ev a's tewlis yn-mes a'n cita hag a
lanhas an chiow, ynna mayth esa an idolys, hag ena ev a entras
ynni gans hymnys ha gans gormel. 48 Ev a dhefendyas yn-mes
oll an avlander, hag a worras ynni oll an re hag a veu gostydh
dhe'n lagha. Ev a grevhas ynwedh hy herweythyow hag ynni ev
a dhrehevis chi ragdho y honan.

---

a 13:41 142 kyns Krist.

Simon a Dhaskyv an Tour yn Yerusalem

49 An re esa y'n tour yn Yerusalem a veu lettys rag mos dheves ha rag mos a-ji dhe brena ha dhe wertha y'n vro. Ytho fest nownek ens, ha lies anedha a verwis drefen divotter. 50 Ena i a grias war Simon may hwrella kres gansa, hag ev a'n gwrug. Ena ev a's tewlis alena hag a lanhas an tour a'n defolyans. 51 Y'n tressa dydh warn ugens a'n nessa mis, y'n kans hag unnek ha tri ugensves bledhen,[a] an Yedhewon a entras ynno gans gormel ha palmys, ha gans lyras, ha gans cymbalys, ha gans telynnow, ha gans hymnys ha gans kanow, drefen bos eskar meur brewys ha tewlys yn-mes a Israel. 52 Simon a ordenas an jydh ma dhe vos solempnys yn pub bledhen gans lowena. Ev a grevhas kerweythyow menydh an tempel ryb an tour, hag yth esa ev y honan ha'y wer trigys ena. 53 Simon a welas bos y vab Yowan tevys dhe oos, ytho ev a'n gwrug hembrenkyas an luyow oll; hag yth esa trigys yn Gazara.

Demetrius Dalghennys

14 Y'n kans, dewdhek ha tri ugensves bledhen[b] Demetrius an myghtern a guntelas y gasoryon hag a geskerdhas bys yn Medi rag kavos gweres, rag may halla ev gwerrya erbynn Tryfo. 2 Pan glewas Arsakes myghtern Persi ha Medi, Demetrius dhe dhos a-ji dh'y oryon, ev a dhanvonas onan a'y gaslewydhyon dh'y dhalghenna yn fyw. 3 An kaslewydh eth hag a fethas lu Demetrius, ha'y dhalghenna, hag y'n dros dhe Arsakes, neb a'n gorras yn-dann with.

Kanmola Simon

4 An tir a'n jeva powes oll dedhyow Simon.
Ev a hwithras dader y genedhel;
y rewl a veu plegadow dhedha,
dell veu ynwedh an enor diskwedhys dhodho oll y dhedhyow.

---

a 13:51 141 kyns Krist.

b 14:1 140 kyns Krist.

[5] Rag kuruna oll y enor ev a gemeras Yoppa avel porth
hag a ygoras fordh dhe enesow an mor.
[6] Ev a gressyas oryon y genedhel,
Hag a gavas maystri kowal war an pow.
[7] Ev a guntelas kethyon bals;
ev a reynyas war Gazara ha war Beth-sur ha war
an tour,
hag ev a removas an avlander dhyworto,
ha nyns esa nagonan dhe sevel er y bynn.
[8] I a wonedhi aga thir yn kres;
an dor a ri y drevas,
ha gwydh an plenys a ri aga frooth.
[9] Henavogyon a esedha y'n stretys;
i a gewsi war-barth a-dro dhe daklow da,
ha'n yonkoryon a omwiskas yn dillas breselek fethus.
[10] Ev a brovias boos dhe'n trevow
hag a ros dhedha maynys defens,
ha'n bri anodho a lesas dhe bennow an norvys.
[11] Ev a fastyas kres y'n tir,
hag Israel a lowenhas gans lowender meur.
[12] Peub a esedhas yn-dann y winbren y honan ha'y
figbren y honan,
ha nyns esa nagonan dh'aga ownekhe.
[13] Nyns esa nagonan gesys y'n pow dhe werrya er aga fynn,
ha'n vyghternedh a veu brewys y'n dedhyow na.
[14] Ev a grevhas oll an re uvel a'y bobel;
ev a hwilas an lagha,
hag a dhefendyas dhe-ves an re dhilagha ha'n re dhrog.
[15] Ev a wrug an sentri gloryus,
hag ev a geworras dhe lestri an sentri.

Keffrysyansow gans Rom ha Sparta

[16] Klewys veu yn Rom ha maga pell avel Sparta, Yonathan dhe verwel ha trist yn fen yth ens. [17] Pan glewsons bos y vroder gyllys arghoferyas yn y le, hag ev dhe vos ow reynya war an tir

ha war an trevow ynno, 18 i a skrifas dhodho war leghennow a
vrons rag nowydhhe ganso an kowethyans ha'n keffrysyans re
fastsens gans y vreder Yudas ha Yonathan; 19 ha'n re ma a veu
lennys a-rag an kuntelles yn Yerusalem.

20 Hemm yw dasskrif a'n lyther a dhanvonas an Spartanys:

'Rewlysi ha cita an Spartanys dhe'n arghoferyas Simon
ha dhe'n henavogyon ha'n oferysi ha dhe re erel a bobel an
Yedhewon, agan breder, salusyans. 21 An kanasow a veu
danvenys dh'agan pobel re dherivas dhyn a-dro dh'agas glori
hag enor, ha ni a lowenhas yn aga devedhyans. 22 Ni re skrifas
an pyth a lavarsons yn kovnotyansow an kuntelles poblek,
dell sew, "Numenius mab Antioghus hag Antipater mab
Yason, kanasow an Yedhewon re dheuth dhyn rag nowydhhe
aga howethyans genen. 23 Plegadow re beu gans an bobel
degemeres an wer ma gans enor ha gorra dasskrif aga geryow
y'n kovskrifennow poblek rag ma's teffo pobel an Spartanys
rekord anedha. Hag i re dhanvonas dasskrif a hemma dhe
Simon an arghoferyas."'

24 Wosa hemma Simon a dhanvonas Numenius dhe Rom
gans skoos bras a owr, ha'y boster mil vina,[a] rag fastya an
kevambos gans an Romanyon.

Enors Sodhogel rag Simon

25 Pan glewas an bobel an traow ma yn-medhons, 'Fatel
yllyn ni aswon grassow dhe Simon ha dh'y vebyon? 26 Rag ev
ha'y vreder ha chi y das re sevis krev, hag i re fesyas eskerens
Israel, ha fastya rydhses an genedhel.' 27 Ytho i a'n gravyas war
leghennow a vrons ha'y worra war golovennow war venydh
Sion.

Hemm yw dasskrif a'n pyth a skrifsons, 'Y'n etegves dydh
a Elul, y'n kans dewdhek ha tri ugensves bledhen,[b] yw tressa
bledhen Simon, an arghoferyas meur yn Asaramel, 28 y'n

---

a 14:24 An mina a veu poos, a-dro dhe 0.57 Kg.

b 14:27 140 kyns Krist.

kuntelles bras a oferysi ha pobel ha rewlysi an genedhel, ha henavogyon an vro, an pyth a hol a veu dyllys dhyn:

29 ‘Drefen breselyow dhe hwarvos yn fenowgh y’n tir, Simon mab Mattathias, oferyas a vebyon Yoarib, ha’y vreder, a omros yn peryl hag a sevis erbynn eskerens aga henedhel rag may fe aga sentri ha’n lagha gwithys saw; hag i a dhug glori meur dh’aga henedhel. 30 Yonathan a guntelas aga henedhel war-barth, hag yth eth ha bos aga arghoferyas, hag a veu kuntelys dh’y bobel. 31 Pan erviras aga eskerens omsettya yn aga bro hag ystyn aga leuv war aga sentri, 32 ena Simon a sevis hag a werryas a-barth y genedhel. Ev a spenas sommow bras a’y arghans y honan; ev a arvas gwer lu y genedhel hag a dylis gobrow dhedha. 33 Ev a geras trevow Yudi ha Beth-sur war oryon Yudi, may fia arvow an eskerens gwithys ynni kyns, hag ev a worras ena bagas a soudoryon yedhowek. 34 Ynwedh ev a geras Yoppa, usi ryb an mor, ha Gazara usi war oryon Azotus, mayth esa an eskerens trigys kyns. Ev a worras Yedhewon ena hag a brovias puptra a dela y gavos rag aga dastrehevyans.

35 ‘An bobel a welas lelder Simon ha’n glori re erviras y waynya a-barth y genedhel, hag y’n gwrussons aga ledyer hag arghoferyas, drefen ev dhe wul oll an traow ma ha rag an ewnder ha’n lelduri re withsa orth y wlaskor. Ev a hwila yn pub fordh mayth ughelhaho y bobel. 36 Yn y dhedhyow puptra a sewenis yn y dhiwla, bys may feu an Jentilys fesys dhyworth aga bro, hag ynwedh an re esa yn cita Davydh yn Yerusalem, ha re dhrehavsa tour ragdha aga honan mayth ens anodho ow tefolya oll kerghyn an sentri, ow kul damach meur dh’y lander. 37 Ev a worras Yedhewon ynni ha’y hera rag sawder an pow ha’n cita, hag ev a dhrehevis fosow Yerusalem ughella.

38 ‘Drefen an traow ma, myghtern Demetrius a’n fastyas avel an arghoferyas, 39 hag a’n gwrug onan a’y gowetha, hag a ros dhodho enorys ughel. 40 Rag ev re glewsa an Yedhewon dhe vos gelwys kowetha, keffrysysi ha breder gans an Romanyon, ha’n Romanyon dhe gemeres kanasow Simon gans enor.

41 ‘An Yedhewon ha’ga oferysi re erviras may fo Simon aga
ledyer ha’ga arghoferyas bys vykken, bys pan saffo profos
len, 42 ha may fo aga haslewydh ha ma’n jeffo charj a’n sentri
hag apoyntya sodhogyon war oll y oberennow ha war an tir
ha war an arvow ha war an dinasow ha ma’n jeffo maystri
war an sentri, 43 ha may fo oll gostydh dhodho ha may fo pub
kevambos y’n vro skrifys yn y hanow, ha may fo gwiskys yn
purpur ha gwiska owr.

44 ‘Ny vydh kummyas naneyl dhe’n bobel na dhe’n oferysi
dhe nagha onan vytholl a’n taklow ma, po dhe leverel erbynn an
pyth a lever ev, po dhe elwel kuntelles y’n vro heb y gummyas,
po dhe vos gwiskys yn purpur po dhe wiska bokyl a owr. 45 Piw
pynag a wrello konter dhe’n taklow ma po a skonnyo neppyth
anedha a vydh gwiw dhe vos kessydhys.’

46 Da o gans oll an bobel grontya dhe Simon an gwir dhe
omdhoon herwydh an geryow ma. 47 Ytho Simon a assentyas
ha da o ganso bos arghoferyas, ha kaslewydh hag ethnargh an
Yedhewon ha’n oferysi, ha may fo gwithyas dhedha i oll. 48 Hag
i a worhemynnis may fo an skrifen ma gravys war leghennow a
vrons, ha gorrys yn tyller hewel, a-ji dhe oryon an sentri, 49 ha
may hworrer dasskrifow anedha y’n dresorva, rag ma’s teffa i
Simon ha’y vebyon.

Lyther Antioghus

15 Antioghus, mab myghtern Demetrius, a dhanvonas
lyther dhyworth enesow an mor dhe Simon, oferyas
hag ethnargh an Yedhewon, ha dhe oll an genedhel; 2 y synsas
o dell sew: ‘Myghtern Antioghus dhe Simon arghoferyas hag
ethnargh ha dhe genedhel an Yedhewon, salusyans. 3 Rag nebes
bilens dhe gavos maystri war wlaskor agan tasow, my a vynn
lemmyn ma’m bo titel y’n wlaskor, rag ma’s daswrilliv par dell
vedha, ha my re guntelas bagas bras a arvethesigyon ha darbari
gorholyon-bresel. 4 My a vynn tira y’n pow rag mayth ylliv
erbynn an re re dhiswrug agan pow ha gwastya lies cita y’m
ruvaneth. 5 Lemmyn ytho my a fast dhis oll an difresyansow
toll re ros dhis an vyghternedh kyns, ha livrans a bub talas

ma'th liversons i anedha. [6] My a wront dhis kummyas dhe
wruthyl dha vathow dha honan avel mona rag dha wlaskor, [7] ha
my a wront rydhses dhe Yerusalem ha'n sentri. Oll an arvow
re dharbarsys ha'n dinasow re dhrehevsys hag a'th eus a vydh
dhiso jy. [8] Pub kendon a dylydh dhe'n dresorva riel a vydh
defendys ragos alemma rag ha bys vykken. [9] Pan y'gan bo arta
maystri war agan ruvaneth, ni a'th enor yn feur, ha'th kenedhel
ha'n tempel, rag may fo agas glori apert yn oll an norvys.'

[10] Y'n kans peswardhek ha tri ugensves bledhen[a] Antioghus
eth yn-mes hag a omsettyas yn tir y dasow. Oll an soudoryon
a dheuth dhodho bys ma nag esa marnas nebes gans Tryfo.
[11] Antioghus a'n helghyas, ha Tryfo a dheuth yn y fo dhe Dor,
usi ryb an mor, [12] rag y hwodhya drogow dhe dhos warnodho,
ha'y soudoryon dh'y asa. [13] Yndella Antioghus a gampyas
erbynn Dor, hag yth esa ganso hwegh ugens mil a gasoryon hag
eth mil varghoglu. [14] Ev a gylghyas an dre, ha'n gorholyon a
vatalyas a'n mor; ev a strothas an dre dhyworth an tir ha'n mor;
ha ny asas dhe nebonan naneyl mos anedhi nag entra ynni.

Rom a Skoodh an Yedhewon

[15] Numenius ha'n re ganso a dheuth dhyworth Rom, gans
lytherow dhe'n vyghternedh ha'n broyow, ynna may feu skrifys
dell sew: [16] 'Lukius, konsul an Romanyon dhe'n myghtern
Ptolemi, salusyansow. [17] Deuva kanasow an Yedhewon avel
agan kowetha ha'gan keffrysysi rag nowydhhe agan kowethyans
koth ha'gan keffrysyans. Danvenys viens gans an arghoferyas
Simon ha gans an bobel yedhowek [18] ha re dhugons gansa
skoos owrek ha'y boster mil vina. [19] Ytho ni re erviras may
skriffyn dhe'n vyghternedh ha dhe'n broyow na hwillons gul
drog dhedha na batalyas orta nag orth aga citys nag orth aga bro,
ynwedh na wrellons keffrysyans gans an re a vatel er aga fynn.
[20] Ha da yth hevelis dhyn degemeres an skoos anedha. [21] Ytho
mar kwrug nebes bilens fia dhis dhyworth aga thir, daskor i
dhe'n arghoferyas Simon, rag ma's kessytthyo herwydh aga
lagha.'

---

a 15:10 138 kyns Krist.

[22] An konsul a skrifas an keth tra dhe Demetrius an myghtern
ha dhe Attalus ha dhe Ariarathes ha dhe Arsakes, [23] ha dhe
oll an tiryow, ha dhe Sampsames, ha dhe'n Spartanys, ha dhe
Delos, ha dhe Myndos, ha dhe Sikyon, ha dhe Karia, ha dhe
Samos, ha dhe Pamfyli, ha dhe Lyki, ha dhe Halikarnassus, ha
dhe Rhodes, ha dhe Faselis, ha dhe Kos, ha dhe Side, ha dhe
Aradus ha dhe Gortyna ha dhe Knidus ha dhe Kyprus ha dhe
Kyrene. [24] I a dhanvonas ynwedh dasskrif an traow ma dhe
Simon.

Antioghus a Wodros Simon

[25] Antioghus an myghtern a gerghynnas Dor dhe'n nessa prys,
ow tewlel y soudoryon orti heb lett; ev a wrug jynnow-gorheas,
ha degea Tryfo a-bervedh ynni hag a'n lettyas nag ella yn-mes
nag entra ynni. [26] Simon a dhanvonas dhe Antioghus dew vil
a gasoryon flour rag batalyas ragdho, hag arghans hag owr ha
kals a dhaffar breselek. [27] Mes ev a naghas aga degemeres hag
a dhiswrug oll an kevambosow re wrussa gans Simon, hag
yth eth ha bos estrenhes dhyworto. [28] Ev a dhanvonas dhodho
Athenobius, onan a'y gowetha, rag omgussulya ganso, ow
leverel dhodho, 'Ty a'th eus maystri war Yoppa ha war Gazara
ha war an tour yn Yerusalem; citys yth yns a'm ruvaneth vy.
[29] Ty re wastyas aga thir, ty re wrug damach meur y'n pow, ha
ty re gemeras lies le yn ow ruvaneth. [30] Lemmyn, daskor an
citys re gemersys hag arghans an trubyt a'n tylleryow re fethsys
usi a-ves dhe oryon Yudi, [31] poken tal dhymmo vy pymp kans
talent a arghans rag an diswrians gwrys genes, ha pymp kans
talent moy rag trubyt an citys. Poken ni dheu ha gwerrya er
dha bynn.'

[32] Ytho Athenobius, koweth an myghtern, a dheuth dhe
Yerusalem, ha pan welas splander Simon, ha'n bord gans hy
flatyow a owr hag a arghans, ha'y veuredh bras, marth a'n
jevo. Pan dherivas dhodho messach an myghtern, [33] Simon a
worthebis dhodho, 'Ny gemersyn tir estren na sesya pyth estren,
saw unsel eretons agan tasow, re bia kemerys yn anewn gans
agan eskerens. [34] Ha lemmyn ha genen ni an chons, ni a syns yn

fyrv eretons agan tasow. [35] Ha dha worholedh a-dro dhe Yoppa ha Gazara, i re bia ow kul damach bras yn-mysk an bobel ha dh'agan tir, ha ragdha y ren dhis kans talent.'

Ny worthebis Athenobius dhodho ger vyth, [36] mes ev a dhehwelis yn konnar dhe'n myghtern hag a dherivas dhodho an geryow ma, hag ynwedh splander Simon hag oll re welsa. Ha fest serrys o an myghtern.

Trygh war Kendebeus

[37] Tryfo eth a-bervedh yn worhel hag y fias dhe Orthosia. [38] Ena an myghtern a apoyntyas Kendebeus kaslewydh an vorva, hag a ros dhodho soudoryon a droslu hag a varghoglu. [39] Ev a erghis dhodho kampya erbynn Yudi, ha may trehaffa Kedron ha kera hy yetys, ha gwerrya erbynn hy fobel; mes an myghtern a helghyas Tryfo [40] Ytho Kendebeus a dheuth dhe Yamnia hag a dhallathas arvedh hy fobel hag omsettya yn Yudi ha kemeres an bobel avel kethyon ha'ga ladha. [41] Ev a dhrehevis Kedron hag a worras marghogyon ha kasoryon ena, rag mayth ellens yn-mes ha patrolya fordhow Yudi, par dell arghsa an myghtern dhodho.

16 Yowan eth yn-bann a Gazara, hag ev a dherivas dh'y das Simon an pyth re wrug Kendebeus. [2] Simon a elwis y dhew vab gottha Yudas ha Yowan, hag a leveris dhedha: 'Ow breder ha my ha chi ow thas re vatalyas breselyow Israel a-dhia'gan yowynkneth bys y'n jydh hedhyw, ha traow re sewenis yn agan diwleuv, ow sawya Israel lieskweyth. [3] Mes lemmyn gyllys koth ov, mes hwi dre verci Nev yw tevys dhe oos. Kemerewgh ow le ha le ow broder, ha kewgh yn-mes hag omledhewgh a-barth agan kenedhel, ha bedhes an gweres hag a dheu a Nev genowgh.'

[4] Ytho Yowan a dhewisas yn-mes a'n pow ugens mil gasor ha marghoglu, hag i a geskerdhas erbynn Kendebeus. I a spenas an nos yn Modein. [5] Myttin a-varr i a sevis hag a geskerdhas bys y'n plen, le mayth esa lu bras ow tos er aga fynn, troslu ha marghoglu; hag yth esa keynres yntredha. [6] Ena ev ha'y lu a sevis yn aray er aga fynn. Ev a welas bos dhe'n soudoryon own

a dreusi an keynres, ytho ev a dreusis yn kynsa, ha pan wrug
an wer y weles, i a dreusis war y lergh. 7 Ena ev a rannas an lu
hag a worras an marghoglu yn kres an troslu, rag marghoglu
an eskerens o pur lies. 8 I a sonas an hirgern, ha Kendebeus
ha'y lu a veu fesys; lies anedha a godhas goliys ha'n remenant a
fias bys y'n dinas. 9 Y'n termyn na Yudas broder Yowan a veu
goliys, mes Yowan a's helghyas bys pan dheuth Kendebeus dhe
Kedron, re bia drehevys ganso. 10 I a fias ynwedh y'n touryow
esa yn prasow Azotus, ha Yowan a's loskas gans tan, hag a-dro
dhe dhew vil anedha a godhas. Ena ev a dhehwelis dhe Yudi
yn saw.

Moldrans Simon ha'y Vebyon

11 Lemmyn Ptolemi mab Abubus re bia apoyntys governour
war blen Yeriko; ev a'n jevo gwithva vras a arghans hag a owr,
12 rag ev o deuv an arghoferyas. 13 Y golon a veu ughelhes; ev a
vynnas kavos maystri war an pow, hag y hwrug towlow traytus
erbynn Simon ha'y vebyon, rag ma's diswrella. 14 Lemmyn
yth esa Simon ow kul tro hwithrans a drevow an pow hag ow
tyghtya aga edhommow, hag yth eth yn-nans dhe Yeriko gans
y vebyon Mattathias ha Yudas, y'n kans seytek ha tri ugensves
bledhen,[a] y'n unnegves mis, hemm yw an mis Shebat. 15 Mab
Abubus a's degemeras yn fals y'n dinas byghan yw gelwys Dok,
re dhrehevis ev; ev a ros dhedha gwledh vras, hag a gudhas
gwer ena. 16 Pan o Simon ha'y vebyon medhow, Ptolemi ha'y
dus a sevis ha kemeres aga arvow; i a stevyas war Simon yn
hel an wledh ha'y ladha war-barth gans y dhew vab ha re a'y
wesyon. 17 Ytho ev a wrug ober a drayturi meur hag a attylis
drog rag da.

Yowan a Hol Simon

18 Ena Ptolemi a skrifas derivas a-dro dhe'n traow ma ha'y
dhanvon dhe'n myghtern, orth y bysi may tanvonna kasoryon
dhodho rag y weres, ha may taskorra dhodho an pow ha'n citys.
19 Ev a dhanvonas kasoryon erel dhe Gazara rag diswul Yowan;

---

a 16:14 134 kyns Krist.

ev a dhanvonas lytherow dhe'n gaptenyon, owth ynia warnedha junya ganso, rag may rolla dhedha arghans hag owr ha rohow.
[20] Hag ev a dhanvonas erel rag kemeres Yerusalem ha menydh an tempel. [21] Mes nebonan a bonyas kyns ha derivas dhe Yowan yn Gazara y das ha'y vreder dhe verwel, hag 'Ev re dhanvonas tus dhe'th ladha jy ynwedh.' [22] Pan glewas hemma fest dyegrys o; ev a settyas dalghen y'n wer re dhothya rag y dhiswul, ha'ga ladha; rag ev a wodhya i dhe hwilas y dhiswul.
[23] Remenant gweythresow Yowan, y vreselyow ha'n oberow brav a wrug ev, ha drehevyans an fos a wrug ev, ha'y wriansow,
[24] skrifys yns yn kovadhow y arghoferyasedh, a-dhia'n termyn may feu gyllys arghoferyas wosa y das.

NESSA LYVER AN **MAKKABEYON**

Chaptra 1
Lyther dhe'n Yedhewon yn Ejyp
Lyther dhe Aristobulus
Tan a Lesk Sakrifis Nehemia

Chaptra 2
Yeremia a Gudh an Tabernakel, an Argh ha'n Alter
Raglavar an Awtour

Chaptra 3
Devedhyans Heliodorus dhe Yerusalem
An Arlodh a With Y Dempel
Onias a Bys rag Heliodorus
Kedreylyans Heliodorus

Chaptra 4
Simon a Guhudh Onias
Yason an Arghoferyas, a Dhre Devosow Grek
Yerusalem yn-dann Dhelanwes Syri
Menelaus a Dheu ha Bos Arghoferyas
Moldrans Onias
Andronikus Yw Kessydhys
Lysimaghus Yw Ledhys

Chaptra 5
Yason a Assay Daswaynya Yerusalem
Pyllans an Tempel

Chaptra 6
An Yedhewon yn-dann Arwask
Kessydhyans rag Dyskybla an Yedhewon
Mertherynsi Eleazar

Chaptra 7
Mertherynsi an Seyth Broder

Chaptra 8
Rebellyans Yudas Makkabeus
Darbar dhe Vresel
Yudas a Feth Nikanor
Yudas a Feth Timothi ha Bagghides

Chaptra 9
Diwettha Kaskyrgh Antioghus
Antioghus a Wra Ambos dhe Dhuw
Lyther Antioghus dhe'n Yedhewon

Chaptra 10
Glanheans an Tempel
Antioghus Ewpator
Kaskyrgh yn Idumea
Yudas a Feth Timothi

Chaptra 11
Yudas a Feth Lysias
Lysias a Wra Kres gans an Yedhewon

Chaptra 12
Hwarvosow yn Yoppa ha Yamnia
Budhogolethow Yudas yn Gilead
Yudas a Feth Lu Timothi
Budhogolethow Erel Yudas
Yudas a Feth Gorgias
Pysadow rag an Re Ledhys yn Batel

Chaptra 13
Menelaus Yw Gorrys dhe'n Mernans
Batel Ogas dhe Cita Modein
Antioghus a Wra Kevambos gans an Yedhewon

Chaptra 14
Alkimus a Gews erbynn Yudas
Nikanor a Wra Kres gans Yudas
Nikanor a Dreyl erbynn Yudas
Mernans Razis

Chaptra 15
Balghder Nikanor
Yudas a Generth Y Dus
Fethans ha Mernans Nikanor
Pennlavar

Lyther dhe'n Yedhewon yn Ejyp

1 An Yedhewon yn Yerusalem ha'n re yn pow Yudi, dhe'n vreder, an Yedhewon yn Ejyp, salusyans ha kres da.

2 Re wrello Duw da dhywgh ha re govhaho y gevambos gans
Abraham hag Ysak ha Yakob, y wesyon lel. 3 Re rollo kolon
dhywgh oll dh'y wordhya ha gul y vodh gans kolon grev ha
spyrys bolonjedhek. 4 Re ygorro agas kolonnow yn y lagha ha'y
worhemynnow, ha re dhrollo kres. 5 Re glewvo agas pysadow
ha bos unverhes dhywgh, ha na'gas eskasso yn termyn anken.
6 Ha lemmyn yth eson ow pysi ragowgh omma.

7 Yn reyn Demetrius, y'n vledhen kans naw ha tri ugens,[a]
ni an Yedhewon a skrifas dhywgh y'n ahwer hag y'n barras a
dheuth warnan y'n bledhynnyow na wosa Yason ha'y gowetha
dhe dreylya war-dhelergh dhyworth an tir sans ha'n ruvaneth
8 ha leski an porth ha skollya goos gwiryon. Ni a bysis war an
Arlodh ha ni a veu klewys, ha ni a offrynnas sakrifis hag offryn
greun, ha ni a wolowis an lugern hag araya an torthow. 9 Ha
lemmyn gwaytyewgh gwitha gool an skovvaow. Skrifys y'n
mis Kislev, y'n vledhen kans peswar ha peswar ugens.[b]

Lyther dhe Aristobulus

10 Tus Yerusalem ha Yudi, ha'n senedh ha Yudas, dhe
Aristobulus, dyskador myghtern Ptolemi, a deylu an oferysi
untys, ha dhe'n Yedhewon yn Ejyp, salusyans ha yeghes da.

11 Wosa bos delivrys gans Duw a beryllow meur ni a rass
dhodho yn feur, avel tus arayys erbynn myghtern, 12 rag ev a
fesyas an re a omladhas erbynn an cita sans. 13 Pan dheuth an
hembrenkyas dhe Persi gans lu a heveli antryghadow, i a veu
treghys dhe demmyn yn tempel Nanea dre doll[c] devnydhys
gans oferysi Nanea. 14 Dre ragskeus bos ow mynnes hy
demedhi, Antioghus a dheuth dhe'n tyller ha'y gowetha ganso,
dhe gemeres moyha rann y dresor yn argovrow. 15 Wosa oferysi
tempel Nanea dhe settya yn-mes an tresoryow, Antioghus a
dheuth gans boghes tus a-ji dhe oryon an sentri; kettel dheuth
a-ji i a dhegeas an tempel. 16 Owth ygeri daras kelys y'n nen,

---

a 1:7 143 kyns Krist.

b 1:9 124 kyns Krist.

c 1:13 *dre doll:* Po *dre dolla.*

i a dewlis meyn ha gweskel an hembrenkyas. I a droghas dhe-ves aga eseli ha'ga fennow ha'ga thewlel dhe'n dus a-ves. [17] Benyges yn pub fordh re bo agan Duw re dhug barn war an re dhidhuw.

Tan a Lesk Sakrifis Nehemia

[18] Rag ni dhe vos ow solempnya purheans an tempel y'n pympes dydh warn ugens a vis Kislev, ni a grysis bos res agas gwarnya, rag may solempnyowgh hwi ynwedh gool an skovvaow, kepar dell solempnyowgh gool an tan a veu res dhyn pan offrynnas Nehemia sakrifisow, neb a dhrehevis an tempel ha'n alter.

[19] Rag pan veu ledys agan tasow yn keth dhe Persi, oferysi sansel a'n termyn na a gemeras rann a dan an alter ha'y gudha yn kevrinek yn kow dowrargh sygh, le ma'n gwithsons yn sawder yn tyller anaswonys dhe dus oll. [20] Mes wosa lies bledhen dhe dremena, pan o plegadow dhe Dhuw, Nehemia, wosa bos danvenys gans myghtern Persi, a dhanvonas diyskynysi an oferysi re gudhsa an tan dh'y dhaskavos. Ha pan dherivsons dhyn na gavsons tan marnas lin tew, ev a worhemynnis ma'n tennens yn-mes ha'y dhri. [21] Pan veu pareusys an taklow rag an sakrifisow, Nehemia a worhemynnis dhe'n oferysi skollya an lin war an prenn ha war an taklow gorrys warnodho. [22] Pan veu hemma gwrys, ha termyn re dremensa, ha pan splannas an howl hag o kudhys kyns gans kommol, tan meur a dhewis, may feu marth dhe beub. [23] An oferysi a wrug pysadow, i hag oll esa ena, ha'n sakrifis ow leski, Yonathan a ledyas, ha'n re erel a worthebis, par dell wrug Nehemia. [24] An pysadow o herwydh an vaner ma:

'A Arlodh, Arlodh Duw, Kreador puptra, ty yw ownek ha nerthek hag ewn ha tregeredhus, ty unsel yw an myghtern ha kuv, [25] ty unsel yw hel, ty unsel yw ewnhynsek hag ollgallosek ha bythkwethek. Ty a selow Israel a bub drog; ty a dhewisas an tasow ha'ga sakra. [26] Kemmer an sakrifis ma a-barth dha bobel Israel ha gwith dha rann ha'y sakra. [27] Kuntel war-barth agan pobel skattrys, rydhha an re yw kethyon yn-mysk an Jentilys,

mir war an re yw deneghys ha dispresys, ha godhvedhes an Jentilys dha vos agan Duw. [28] Kessydh an re a arwask hag yw tont gans balghder. [29] Plans dha bobel y'th tyller sans, dell ambosas Moyses.'

[30] Ena an oferysi a ganas an hymnys. [31] Wosa bos kowlleskys taklow an sakrifis, Nehemia a worhemynnis may fe diverys war veyn meur an lin o gesys. [32] Pan veu hemma gwrys, flamm a dhewis; mes pan dhastewynnas golow a-dhyworth an alter, difudhys veu. [33] Pan dheuth an mater ma dhe vos godhvedhys, ha derivys veu dhe vyghtern an Persianys, an lin dhe omdhiskwedhas y'n tyller may kudhas an oferysi dhivres an tan, ganso may losksa Nehemia ha'y geskowetha taklow an sakrifis, [34] an myghtern a hwithras an mater, ha keas an tyller ha'y wul tyller sans. [35] An myghtern a dhegemeras gobrow meur dhyworth an tyller ma, hag ev a's rannas gans an dus faverys ganso. [36] Nehemia ha'y geskowetha a henwis hemma 'nefthar' hag a styr purheans, mes gans an moyha rann a dus yth yw gelwys naftha.

Yeremia a Gudh an Tabernakel, an Argh ha'n Alter

2 Y'n kovadhow y kevir an profos Yeremia dhe worhemynna dhe'n re esa ow pos divres kemeres rann a'n tan, dell veu kampollys; [2] ha'n profos wosa ri dhedha an lagha, a dhyskas an re esa ow pos divres ma na ankoffens ordenansow an Arlodh, ha na vens ledys yn sowdhan yn aga brys ow kweles delowyow owr hag arghans ha'ga afinans. [3] Ha gans geryow kehaval erel ev a ynias warnedha, na dhibartha an lagha dhyworth aga holonnow.

[4] Ynwedh y'n keth kovadh yth erghis an profos, wosa degemeres dargan, an tabernakel ha'n argh dhe holya ganso, hag ev eth yn-mes dhe'n menydh may hwrussa Moyses mos ha gweles eretons Duw. [5] Yeremia a dheuth ha kavos annedh yn fow, hag ev a dhros di an tabernakel ha'n argh hag alter an enkys; ena ev a geas an entrans. [6] Re anedha hag a dhothya ganso a dhehwelis rag merkya an hyns, mes ny yllens y drovya. [7] Pan dheuth Yeremia dhe wodhvos hemma, ev a's keredhis,

ow leverel: ‘An tyller ma a worta anaswonys bys pan guntel Duw y bobel war-barth ha diskwedhes y dregeredh. [8] Ena an Arlodh a dhiskudh an taklow ma, ha golewder an Arlodh ha’n gomolen a omdhiskwedh, par dell veu gwelys yn termyn Moyses, ha dell wovynnas Solomon may fo an tyller sakrys yn arbennik.’

[9] Disklerys veu ynwedh, Solomon yn y furneth dhe offrynna sakrifis rag sakrans ha kowlwrians an tempel. [10] Par dell bysis Moyses dhe’n Arlodh, ha tan a dhiyskynsa a nev ha kowlleski an sakrifisow, yndella ynwedh Solomon a bysis, ha’n tan a dhiyskynnas ha kowlleski an offrynnow leskys. [11] Ha Moyses a leveris, ‘Ny veu an offryn pegh dybrys, rag kowlleskys veu.’ [12] Yndella Solomon ynwedh a solempnyas an eth dydh.

[13] An keth taklow ma yw derivys yn kovadhow ha kovyow Nehemia. Par dell fondyas lyverva ha kuntel lyvrow a-dro dhe’n vyghternedh ha’n brofosi, ha skrifow Davydh, ha lytherow an vyghternedh a-dro dhe rohow sakrys, [14] y’n keth vaner ma Yudas ynwedh a guntelas oll an lyvrow re bia kellys drefen an vresel re dhothya warnan, hag ymons yn agan perghenogeth. [15] Ytho mars eus edhom dhywgh anedha, danvenewgh tus dh’aga herghes ragowgh.

[16] Ytho, a-ban on parys dhe solempnya an purheans, ni a skrif dhywgh. Da via ytho mar kwitthewgh an dedhyow ma. [17] Duw yth yw neb re sawyas oll y bobel ha daskor an eretons dhyn ni oll, ha’n myghternses ha’n oferyasedh ha’n sakrans, [18] dell ambosas der y lagha. Govenek a’gan beus Duw dhe dhiskwedhes tregeredh warnan skon ha’gan kuntel a bub tyller yn-dann nev dhe’n tyller sans, rag ev a’gan livras a dhrogow meur ha purhe an tyller.

Raglavar an Awtour

[19] Hwedhel Yudas Makkabeus ha’y vreder, ha purheans an tempel meur, ha sakrans an alter, [20] ha’n breselyow erbynn Antioghus Epifanes ha’y vab Ewpator, [21] ha’n gwelesigethow a dheuth a nev dhe’n re a omladhas yn hardh rag yedhowieth, kynth o byghan aga niver, neb a gemeras an tir oll ha helghya

an routhow barbarus, [22] ha daswaynya perghenogeth a'n tempel,
gerys-da dres oll an bys, ha livra an cita, hag asver an laghow
esa yn peryl a vos dileys, ha'n Arlodh gans kuvder meur ow tos
ha bos grassyes dhedha – [23] oll an taklow ma, settys yn-mes
gans Yason a Kyrene yn pymp lyver, ni a assay berrhe yn unn
lyver. [24] Rag my a welas an liv a rivow ynna ha'n kaletter dhe'n
re a vynn mires yn derivadow istorek, drefen myns meur an
devnydh. [25] Ni re assayas plesya an re a vynn redya, dh'y wul es
dhe'n re a vynn kevenna, ha bos dhe les dhe bub redyer. [26] An
lavur a verrhe re omgemersyn, nyns yw mater skav, mes onan
a hwys ha koll kosk, [27] par dell nag yw es dhe neb a bareus
gwledh ha hwilas prow re erel. Byttegyns rag surhe grassyans a
lies ni a omgemmer an lavur yn lowen, [28] ow kasa dhe'n awtour
y honan charj a'n manylyon poran, ha lavurya dhe holya
elvennow an berrheans. [29] Rag dell vydh res dhe'n pennser gul
vri a'n drehevyans oll, ny vydh res dhe neb a omgemmer y
bayntyans ha'y afinans prederi marnas a'n pyth yw gwiw rag y
dekheans; yndelma dhe'm breus vy yw an kas genen ni. [30] Yth
yw dever an kynsa awtour sevel war an dor, dadhla taklow a
bub tenewen, hag omdrobla gans an manylyon, [31] mes neb a
dhaswra an derivas a dal bos gesys dhe strivya rag berrheans
ha goheles dyghtyans hir. [32] Omma ytho ni a dhalleth agan
derivas, heb keworra namoy dhe'n pyth re beu leverys; rag y fia
fol hirhe an raglavar ha treghi berr an istori y honan.

Devedhyans Heliodorus dhe Yerusalem

3 Pan o an cita sans anedhys yn kres perfydh, ha'n laghow
gwithys fest yn ta, drefen sansoleth an arghoferyas
Onias ha'y gas a dhrog, [2] an vyghternedh aga honan a enoras an
tyller hag afina an tempel gans rohow a'n gwella; [3] hwath bys
may porthas Selewkus myghtern Asi a'y dalasow y honan oll
an kostow rag servis an sakrifisow.

[4] Mes unn Simon, a looth Benyamin, neb re bia apoyntys
kapten an tempel, a dhadhlas gans an arghoferyas a-dro dhe
venystrans marghas an cita. [5] A-ban na ylli gwarthevya war
Onias, ev eth dhe Apollonius mab Tarsus, neb o governour

Kelesyri ha Feniki y'n termyn na, [6] ha derivas dhodho bos an dresorva yn Yerusalem leun a sommow mona diniver, ma na yllys bos reknys myns an arghasow, ha nag ens ow tesedha gans akont an sakrifisow; mes y hyllys aga don yn-dann awtorita an myghtern. [7] Pan vetyas Apollonius gans an myghtern, ev a dhiskudhas dhodho an pyth a glewsa a-dro dhe'n arghans. An myghtern a dhewisas Heliodorus y bennvenyster, ha'y dhanvon gans gorhemynnow dhe dhri dhodho an arghans ragleverys. [8] Heliodorus eth yn-kerdh distowgh war y viaj gans an ragskeus a wul tro hwithrans a'n citys a Kelesyri ha Feniki, mes yn gwiryonedh dhe gowlwul towl an myghtern.

[9] Pan dheuth dhe Yerusalem, ha wosa bos wolkommys yn kuv gans arghoferyas an cita, ev a gewsis a-dro dhe'n disklosyans re bia gwrys, ha derivas prag y tothya, ha govyn mars o an traow ma gwir. [10] An arghoferyas a leveris dhodho bos nebes arghasow gorrys a-denewen rag gwedhwesow hag omdhivasow, [11] hag ynwedh pythow Hyrkanus mab Tobias, gour a reowta meur. Ny veu an mater par dell lavarsa Simon didhuw; an sommen gowal o peswar kans talent a arghans, ha dew kans talent a owr. [12] Hag yn-medh ev nag o possybyl mann dregyn dhe vos gwrys dhe'n dus re golsa yn sansoleth an tyller, hag yn harbereth antorradow an tempel, enorys der an bys oll.

[13] Mes Heliodorus, drefen gorhemynnow an myghtern dhodho, a leveris bos res dri an arghans yn neb kas yn tresorva an myghtern. [14] Ytho ev a apoyntyas dydh ha mos a-ji dhe gevarwodha hwithrans an arghasow ma. Y feu ahwer nag o byghan der an cita oll.

[15] An oferysi a godhas dhe'n dor a-rag an alter yn aga dillas oferyasek ha gelwel war-tu ha nev, war ev neb re wrug lagha a-dro dhe daklow gorrys yn arghow, ma's gwittho saw rag an re a's gorras ena. [16] Seul a welas semlans an arghoferyas o trogh y golon, rag y fas ha treylyans y liw a dhiskwedhas angos y enev. [17] Rag euth ha kren an korf re dhothya war an gour, hag apert o an dolor a'n jevo yn y golon dhe'n re a viras orto. [18] Ynwedh tus a fistenas yn-mes a'ga chiow yn routhow rag gul pysadow

kemmyn drefen bos an tyller sans dhe vos dres yn disenor.
19 Benenes, grugysys gans yskar yn-dann aga bronnow lomm,
a dheuth y'n stretow yn routhow. Re a'n benenes yowynk
gwithys a-ji a bonyas dhe'n darasow, ha re anedha dhe'n tohow,
ha re erel a gykis yn-mes a'n fenestri. 20 Hag owth ystyn aga
diwleuv tu ha nev, peub a wrug aspysadow. 21 Truedhek o
gweles an routh a bub eghen kodhys dhe'n dor, ha gweles own
an arghoferyas yn y angos meur.

An Arlodh a With Y Dempel

22 Pan esens ow kelwel war an Arlodh Ollgallosek rag gwitha
saw ha sur an arghasow rag an re a's gorras ena, 23 Heliodorus
a besyas gul an pyth re bia ervirys. 24 Mes pan dheuth dhe'n
dresorva gans y withysi, poran y'n termyn na Rewler an
spyrysyon ha pub gallos a wrug diskwedhyans meur may feu
sowdhenys gans nerth Duw oll an re re bia hardh lowr dhe dhos
ganso, hag i a glamderas gans euth. 25 Rag yth omdhiskwedhas
dhedha margh, splann y herness, ha marghek grysel y wedh war
y geyn; ev a fyskas yn koneryek erbynn Heliodorus ha gweskel
orto gans y garnow a-rag. Marghek an welesigeth o wiskys yn
leun-arvwisk a owr. 26 Dew wour yowynk a omdhiskwedhas
dhodho ynwedh, marthys krev, a dekter gloryus, ha gwiskys yn
splann. I a sevi a bub tenewen anodho ha'y gastiga heb lett, ow
ri lies skwatt warnodho. 27 Heliodorus a godhas a-dhesempis
dhe'n leur ha tewlder down a dheuth warnodho. I a'n kemeras
yn-bann, ha'y worra war ravath, 28 ha'y dhon dhe-ves – an den
ma re entersa namnygen an dresorva ragleverys gans koskordh
meur ha'y withysi oll mes lemmyn heb gallos omweres. I a
aswonis yn kler sovraneth Duw.

Onias a Bys rag Heliodorus

29 Ev a wrowedhas ena dilavar, drefen an gwrians duwel
ha heb govenek vytholl a dhelivrans. 30 Yth esen ow kormel
an Arlodh rag an ober barthusek a wrug yn y dyller sans y
honan. Ha'n tempel, o lenwys a own hag ankres termyn berr
kyns, a veu lenwys gans heudh ha lowender, drefen an Arlodh
Ollgallosek lemmyn dhe omdhiskwedhes.

[31] Hag yn skon re a gowetha Heliodorus a bysis Onias dhe elwel war an Ughella may hwrontya bewnans dhe'n gour a'y wrowedh orth y dhiwettha anal. [32] Ytho an arghoferyas, ow perthi own an myghtern dhe gammdybi bos trayson gwrys dhe Heliodorus gans an Yedhewon, a offrynnas sakrifis rag yeghes an gour. [33] Pan esa an arghoferyas ow kul dehwelyans, an keth dew wour yowynk a omdhiskwedhas arta dhe Heliodorus gwiskys y'n keth dillas, hag i a sevis ha leverel, 'Bydh synsys meur dhe Onias an arghoferyas, a-ban wrontyas an Arlodh dhis dha vewnans a'y wovis. [34] Ha ty, neb re beu kastigys gans nev, gwayt derivas dhe beub nerth meuredhek Duw.' Wosa leverel hemma i eth mes a wel.

Kedreylyans Heliodorus

[35] Ena Heliodorus a offrynnas sakrifis dhe'n Arlodh ha gul ambosow meur dhe Selwyas y vewnans, ha wosa leverel farwell dhe Onias, ev a geskerdhas gans y soudoryon dhe'n myghtern. [36] Ev a dhustunias dhe beub a-dro dhe wriansow an Duw ughella, hag a welas gans y lagas y honan. [37] Pan wovynnas an myghtern orth Heliodorus py par den a vedha gwiw dhe dhanvon war negys aral dhe Yerusalem, ev a worthebis, [38] 'Mara'th eus eskar po braser erbynn dha wovernans, danvon ev ena, rag ty a'n daskemmer kastigys yn leun, mar tienk gans y vewnans; rag y'n tyller na, heb dout, yma neb nerth arbennik a Dhuw. [39] Rag ev neb a'n jeves y drigva yn nev a wool war an tyller na y honan, ha dri gweres dhodho, hag ev a wysk ha distrui an re a dheu dh'y bystiga.' [40] Hemm o sewyans hwedhel Heliodorus ha gwithyans an dresorva.

Simon a Guhudh Onias

4 An Simon ragleverys, neb re rossa derivadow a-dro dhe'n arghans erbynn y wlas y honan, a sklandras Onias, ow leverel ev dhe vos ev neb re ynisa war Heliodorus ha bos gwir gaws an drogow. [2] Ev a vedhas henwel avel braser erbynn an governans an gour o masoberer a'n cita, difresyas y geswlasoryon, ha diwysyk rag an laghow. [3] An kas a dheuth ha bos mar vras may feu gwrys moldransow gans onan a

holyoryon len Simon, [4] Onias a welas peryl a'n kenkians ma, ha bos Apollonius mab Menestheus, governour Kelesyri ha Feniki, ow klewhe atti Simon. [5] Ytho ev eth dhe'n myghtern, heb kuhudha y geswlasoryon mes ow mires orth les oll an bobel, ha poblek ha privedh. [6] Rag ev a welas na dheffa dhe studh hebask arta negysyow an stat heb ragbreder an myghtern, ha na hettha Simon y folenep.

Yason an Arghoferyas, a Dhre Devosow Grek

[7] Pan verwis Selewkus, hag Antioghus, gelwys Epifanes, a gemeras an vyghterneth, Yason broder Onias a gavas an arghoferyasedh dre legras, [8] owth ambosa dhe'n myghtern yn petisyon tri hans ha tri ugens talent a arghans ha peswar ugens talent a fenten aral. [9] Dres hemma ev a ambosas pe kans ha hanterkans moy mar pe res kummyas dhe fondya yn-dann y awtorita gymnasium rag adhyskans gwer yowynk, ha dhe govskrifa tus Yerusalem avel Antioghysi. [10] Pan assentyas an myghtern ha Yason a dheuth yn y soodh, ev a dreylyas y geswlasoryon dhe fordh a vewnans grek.

[11] Ev a worras a-denewen an gwiryow riel rag Yedhewon, grontys dre Yowan tas Ewpolemus, neb eth avel lyskannas rag selya kowethyans ha keffrysyans gans an Romanyon. Ev a dhistruis an fordhow laghel a vewnans ha komendya devosow nowydh konter dhe'n lagha. [12] Tooth da ev a fastyas gymnasium poran orth troos tour an cita, hag ev dhynyas bryntinna an wer yowynk gwiska an petasus.[a] [13] Hellenieth a dheuth dhe'n pella pryck dre gressyans fordhow estren, drefen drogedh outrayus Yason didhuw, na veu gwir arghoferyas vytholl, [14] ma na veu an oferysi na fella lel dh'aga servis orth an alter. Ow tispresya an sentri ha logh a-dro dhe'n sakrifisow, i a fistenas dhe gemeres rann yn gweythresow anlaghel an palaestra wosa klewes an sinell rag tewlel an diskus, [15] heb gul vri a'n enors settys gans aga thasow mes ow synsi enorys grek gwella oll. [16] Drefen hemma anfeusi poos a dheuth warnedha, ha'n re a garens hag a

a 4:12 *petasus:* Hatt arbennik an athletys grek, tokyn aga bos eseli palaestra, skol rag omdowl.

vynnens gul war aga lergh yn tien a dheuth ha bos aga eskerens ha'ga hessydhya. [17] Nyns yw tra skav kammdremena erbynn lagha Duw – dell vydh klerhes gans hwarvosow a-wosa.

Yerusalem yn-dann Dhelanwes Syri

[18] Pan esa an gwariow pympbledhynnyek ow pos synsys yn Tyr yn lok an myghtern, [19] an Yason vil a dhanvonas kanasow, dewisys avel burjysi Antiogh dhyworth Yerusalem, dhe dhon tri hans draghma arghans rag sakrifis dhe Herkules. Hwath degoryon an arghans a grysi nag o gwiw y dhevnydhya rag sakrifis, mes gwell via y spena rag porpos aral. [20] Ytho kyn fynnas an danvoner an arghans ma dhe vos devnydhys rag sakrifis dhe Herkules, der ervirans an dhegoryon y feu devnydhys rag drehevel gorholyon revel teyr res.

[21] Pan veu Apollonius mab Menestheus danvenys dhe Ejyp rag kurunans Filometor avel myghtern, Antioghus a dhyskas Filometor dhe vos ha bos eskarek dh'y les. Ytho ev a ombareusis rag y sawder y honan, ha mos dhe Yoppa, hag ena ev a besyas dhe Yerusalem. [22] Ev a veu wolkommys gans rielder meur gans Yason ha'n cita, ha degemerys a-ji gans faglennow ha garmow. Ena ev a geskerdhas gans y lu bys yn Feniki.

Menelaus a Dheu ha Bos Arghoferyas

[23] Teyr bledhen a-wosa Yason a dhanvonas Menelaus broder an Simon ragleverys dhe dhon mona dhe'n myghtern ha dhe gollenwel erviransow war negysyow a res. [24] Mes ev, pan veu dres yn lok an myghtern, a'n gormolas gans semlans a awtorita, ha kavos an arghoferyasedh ragdho y honan, ow profya tri hans talent a arghans moy es Yason. [25] Wosa degemeres gorhemmyn an myghtern ev a dhehwelis heb dri teythi gwiw dhe'n arghoferyasedh, mes ganso temper pooth a durant fell ha konnar godhvil gwyls. [26] Ytho Yason, wosa diswul y vroder y honan, a veu diswrys gans gour aral, hag ev a veu fesys avel foesik bys yn pow Ammon. [27] Kyn pesyas Menelaus yn y soodh, ny beas bythkweyth an arghans ambosys dhe'n myghtern. [28] Pan besyas Sostratus, kapten an tour, govyn talas – rag kuntel an doll o y dhever – an dhew a veu gelwys a-rag an

myghtern drefen an dra ma. [29] Menelaus a asas Lysimaghus y vroder y honan avel isarghoferyas, ha Sostratus a asas Krates, kapten soudoryon Kyprus.

Moldrans Onias

[30] Y'n tor' ma, tus Tarsus ha Mallus a rebellyas, drefen bos res aga citys dhe Antioghis, iswrek an myghtern. [31] Ytho an myghtern eth yn unn fyski dhe dhiserri an ahwer, ow kasa yn y le Andronikus, onan a'n sodhogyon ughel. [32] Mes Menelaus, ow tybi bos ganso chons gwiw, a ladras re a lestri owr an tempel ha'ga ri dhe Andronikus; lestri erel, dell hwarva, ev re werthsa dhe Tyr ha citys kevogas. [33] Pan dhyskas Onias yn leun an taklow ma, ev a omdennas dhe dyller a harbereth yn Dafne, ogas dhe Antiogh, ha'y guhudha. [34] Rag henna Menelaus, ow kemeres Andronikus dhe denewen, a ynias warnodho ladha Onias. Andronikus a dheuth dhe Onias, ha porposys dhe wul toll, ev a dhos tiow ow ri dhodho y leuv dhyghow; hag yn spit dh'y wogrys ev a'n dynyas dhe dhos yn-mes a'n harbereth; ena, heb gul vri a wirvreus, ev a'n ladhas dison.

Andronikus Yw Kessydhys

[35] Rag henna nyns o duwenys ha displesys an Yedhewon hepken, mes ynwedh lies a genedhlow erel, drefen moldrans anewn an gour. [36] Pan dhehwelis an myghtern a-dhyworth ranndir Kiliki, Yedhewon an cita a elwis warnodho a-dro dhe voldrans anresnadow Onias, ha'n Grekys ynwedh o kevrennek gansa yn aga has a'n hager-ober. [37] Ytho Antioghus o duwenys yn y golon ha lenwys a druedh, hag a olas drefen temprans ha fara da an den marow. [38] Y gonnar a dhewis, ha distowgh ev a dhestryppyas goon purpur Andronikus, ha terri y dhillas a-dhywarno; ena ev a'n hembronkas a-dro dhe oll an cita dhe'n keth tyller may hwrug an outray erbynn Onias, hag ena ev a ladhas an moldrer. Yndelma an Arlodh a attylis dhodho gans an kessydhyans a dhendilas.

Lysimaghus Yw Ledhys

39 Pan via gwrys lies disakrans y'n cita gans Lysimaghus,
skoodhys gans Menelaus, ha pan veu lesys an derivas a-dro,
an bobel a omguntelas erbynn Lysimaghus, drefen bos meur
a'n lestri a owr ledrys seulabrys. 40 Rag bos routhow an werin
amovys lemmyn ha lenwys a sorr, Lysimaghus a ervys a-dro
dhe dri mil dhen ha lonchya omsettyans anewn, hembrenkys
gans neb unn Awranus, den avonsys yn y vledhynnyow, ha nag
o le avonsys yn folenep. 41 Mes pan welas an Yedhewon bos
Lysimaghus owth omsettya er aga fynn, re anedha a gemeras
meyn, re a gemeras fustow a brenn, ha re erel dornasow lusu,
ha'ga thewlel oll war-barth yn hwyls orth Lysimaghus ha'y dus.
42 Yndelma i a bystigas meur anedha, ha ladha re, ha fesya oll
an remenant; lader an tempel y honan i a ladhas ogas dhe'n
dresorva.

43 Kuhudhansow a veu dres erbynn Menelaus a-dro dhe'n
hwarvos ma. 44 Pan dheuth an myghtern dhe Tyr, tri den
danvenys gans an senedh a bledyas an ken a-ragdho. 45 Mes
Menelaus, fethys dell o lemmyn, a ambosas falswober meur
dhe Ptolomeus mab Dorymenes dhe dhynya an myghtern.
46 Ytho Ptolomeus, ow kemeres an myghtern a-denewen yn
portal, par dell o rag ayr yagh, a wrug dhe'n myghtern treylya
y vrys. 47 Menelaus, kaws an ahwer oll, ev a livras a bub charj
er y bynn, mes ev a dhanvonas dhe'n mernans an wer anfeusik
neb a via rydhhes andhampnys mar pledsens hwath a-rag
Skythysi. 48 Ha'n re re gewssa rag an cita ha'n bobel ha'n lestri
sans a wodhevis hware kessydhyans anewn. 49 Ytho hwath an
Tyrysi, ow tiskwedhes aga has a'n drogober, a brovias ragdha
ynkleudhyans splann. 50 Mes Menelaus, drefen krefni an re yn
gallos, a besyas bos yn y soodh, owth ynkressya yn atti, wosa
dos ha bos an arghvraser erbynn y geswlasoryon.

Yason a Assay Daswaynya Yerusalem

5 A-dro dhe'n termyn ma Antioghus a bareusis y nessa
kaskyrgh erbynn Ejyp. 2 Hag y hwarva, rag ogas ha dew
ugens dydh, yth omdhiskwedhas war oll an cita, marghogyon

yn dillas a vrosweyth owr ow ponya der an ayr, yn luyow leun ervys gans guwow ha gans kledhedhyow tennys, [3] ha luyow marghogyon arayys yn aga rewyow, owth omladh ha gorthomladh an eyl erbynn y gila, palster a wuwow, ow tenna kledhedhyow, ow tewlel sethow, dewyn tegynnow owr, hag arvwisk a bub eghen. [4] Ytho pubonan a bysis an welesigeth dhe vos kool dha.

[5] Pan veu kyhwedhlys bos marow Antioghus, Yason a gemeras na le es mil wour ha gul omsettyans war an cita. Pan veu fesys an soudoryon war an fos ha'n cita wortiwedh ogas daskemerys, Menelaus a fias arta a-ji dhe'n tour. [6] Mes Yason a besyas ladha y geswlasoryon y honan yn tibita, heb aswon bos sewena orth kost an neshevin an brassa falladow; ev a dhesevas an vudhogoleth dhe vos gwaynys war y eskerens a-der war y geswlasoryon. [7] Ny wrug ev, byttegyns, gwaynya maystri a'n governans; y'n diwedh ny'n jeva marnas diras a'y dhroktowl, hag ev a fias arta dhe bow an Ammonysi. [8] Wortiwedh ev a'n jeva diwedh galarek. Kuhudhys a-rag Aretas rewler an Arabyon, ow fia a cita dhe cita, helghys gans pub den oll, kesys avel negedhys erbynn an laghow, ha kasadow avel eskar dh'y vro ha dh'y geswlasoryon, ev a veu fesys bys yn Ejyp. [9] Ena ev neb a fesyas lies a'ga thir aga honan yn divroedh a verwis yn tir estren, wosa mos yn-bann bys yn pow an Lakedemonysi ha govenek dhodho kavos gweres drefen aga bos neshevin. [10] Ev neb re dowlsa lies yn-mes dhe wrowedha heb bedh ny'n jeva nagonan dhe gyni ragdho; ny'n jeva ynkleudhyans a eghen vyth na tyller yn bedh y dasow.

[11] Pan dheuth dhe'n myghtern nowodhow a'n pyth a hwarva, ev a dybis bos Yudi ow rebellya. Ytho koneryek y vrys, ev a asas Ejyp ha kemeres an cita dre nerth arvow. [12] Ev a worhemynnis dh'y soudoryon treghi dhe'n dor pubonan a vetsons, ha ladha an re a dhienkas dh'aga chiow. [13] Ena yth esa ladhva a yowynk ha hen, distruyans mebyon, benenes ha fleghes, ha difudhans mowesi yowynk ha babanes. [14] A-ji dhe dri dydh peswar ugens mil a veu distruys, dew ugens mil yn omladh, ha dhe'n lyha kemmys gwerthys yn kethneth dell via ledhys.

Pyllans an Tempel

15 Ny veu na hwath lowen, mes Antioghus a vedhas entra y'n
sansa tempel y'n bys, gidys gans Menelaus neb re bia traytour
dhe'n laghow ha dh'y vro. 16 Ev a gemeras an lestri sans gans
y dhiwleuv dhefolys, ha ri dhe-ves gans diwleuv ansans an
rohow sakrys gwrys gans myghternedh erel rag moghhe glori
hag enor an tyller. 17 Antioghus o gothus yn y spyrys, ha ny
brederis bos serrys an Arlodh rag pols drefen peghosow an re
esa trigys y'n cita, ha bos hemma an skila na wre vri a'n tyller
sans. 18 Mes mar ny hwarva aga bos omvyskys yn lies pegh, an
den ma a vedha kastigys ha treylys a'y wrians diswar kettel
dheuth yn-rag, kepar dell veu Heliodorus, a veu danvenys gans
Selewkus dhe hwithra an dresorva. 19 Mes ny dhewisas an
Arlodh an genedhel a-barth an tyller sans, mes an tyller a-barth
an genedhel. 20 Ytho an tyller y honan a gevrennas y'n anfeus
a godhas war an genedhel, hag a-wosa ev a gemeras rann yn y
feus da; ha'n pyth o eskesys yn sorr an Ughella a veu daskorrys
arta yn oll y wolewder pan veu unverhes an Arlodh meur

21 Ytho Antioghus a dhug etek kans talent a-dhyworth an
tempel, ha fyski bys yn Antiogh, ow tybi yn y valghder y hylli
golya war an tir ha kerdhes war an mor, drefen y vrys howtyn.
22 Ev a asas governours dhe arwaska an bobel: yn Yerusalem,
Felip, genesik a Fryji, hag yn gnas moy barbarus es an den a'n
apoyntyas; 23 hag yn Gerizim, Andronikus; ha keffrys Menelaus,
gweth ages an re erel, neb a lordyas war y geswlasoryon. Yn y
atti war-tu an Yedhewon, 24 Antioghus a dhanvonas Apollonius,
kapten an Mysianys, gans lu a dhew warn ugens a vilyow, ha
gorhemmyn dhodho ladha pub gour tevys dhe oos ha gwertha
an benenes ha'n vebyon avel kethyon. 25 Pan dheuth an gour
ma yn Yerusalem, ev a omwrug bos den a gres ha gortos bys
yn jydh sans an Sabot; ena ow kavos nag esa an Yedhewon
owth oberi, ev a erghis dh'y soudoryon kemeres aga arvow yn-
bann ha keskerdhes. 26 Ev a worras dhe'n kledha pubonan a
dheuth yn-mes dh'aga gweles; ena ev a fyskas y'n cita gans y
vreselysi ervys ha ladha niverow meur a dus.

27 Mes Yudas Makkabeus, gans naw aral po a-dro, a dhienkas
dhe'n gwylvos, ha triga y'n menydhyow avel an enevales
gwyls gans y gowetha; i a besyas bewa orth losow hepken, rag
omwitha dhyworth defolyans.

An Yedhewon yn-dann Arwask

6 Ny veu pell wosa hemma, y tanvonas an myghtern den
koth a Athenys[a] dhe gonstrina an Yedhewon mayth
eskassens laghow aga thasow ha na fella bewa war-lergh
laghow Duw. 2 Ynwedh ev a dheuth dhe dhefolya an tempel
yn Yerusalem ha dh'y henwel tempel Zeus Olympius, ha dhe
henwel an sentri yn Gerizim tempel Zeus Koweth Estrenyon,
kepar dell wre an bobel esa trigys y'n tyller na.

3 Asper hag ankensi fest o dallethvos an drogedh. 4 Rag an
tempel o lenwys a harlotri ha kevewiow gwyls gans an Jentilys.
I a drufla gans horys ha growedh gans benenes a-ji dhe oryon
an sentri, ha dres hemma dri a-ji pythow anwiw rag sakrifis.
5 An alter o kudhys gans offrynnow kasadow hag o difennys
gans an laghow. 6 Ny ylli den gwitha an Sabot, na solempnya
golyow y dasow, na hwath avowa y vos Yedhow.

7 Yn solempnyans misyek penn-bloodh an myghtern, i a
veu kemerys yn-dann gonstrinans hwerow dhe dhybri a'n
sakrifisow; ha pan vedha solempnys gool Dionysus kompellys
vons gwiska tergh idhyow ha mos yn keskerdh dhe enora
Dionysus. 8 Orth profyans tus Ptolemais arghadow a veu dyllys
dhe citys grek kevogas mayth holyens an keth gisyow ha gul
dhedha dybri a'n sakrifisow, 9 ha may hworrens dhe'n mernans
an re na dhewisas treylya dhe vanerow grek. Y hyllys gweles
ytho, an anken o devedhys warnedha. 10 Rag ensampel, diw
venyn a veu dres dhe'n vreuslys drefen trodreghi aga fleghes. I
a gerdhas gansa a-dro dhe'n cita, aga babanes kregys orth aga
bronnow, hag ena aga deghesi yn-nans a-dhyworth an fos. 11 Re
erel omguntelys y'n fowys yn ogas, rag merkya an seythves
dydh yn kevrinek, a veu traytys dhe Felip hag a veu leskys

a 6:1 *den koth a Athenys:* po *den a Athenys henwys Geron,* po *senedher a Athenys.*

war-barth, drefen aga sansoleth dh'aga gwitha a omdhefendya, herwydh aga revrons dhe'n jydh a'n moyha sans.

Kessydhyans rag Dyskybla an Yedhewon

[12] Lemmyn my a bys an re a red an lyver ma, ma na vons digolonnek drefen an terrosow ma, mes aswon bos an kessydhyansow ma reknys a-der dhe dhistrui agan kenedhel mes dh'y dyskybla. [13] Yn hwir yth yw tokyn a guvder meur ma nag yw gesys an re ansans aga honan termyn hir, mes aga hessydhyans a dheu warnedha a-dhihwans. [14] Rag gans kenedhlow erel an Arlodh a worta gans perthyans dh'aga hessydhya bys pan dhrehedhons dhe leunder aga feghosow; mes ny dhyght genen ni y'n fordh ma, [15] rag na dallo dial warnan a-wosa, pan dhrehedhas agan peghosow dh'aga ughboynt. [16] Yndelma ny dhaskemmer nevra y dregeredh a-dhyworthyn. Kyn y'gan dyskybel gans terrosow, ny eskas y bobel y honan. [17] Bedhes an pyth re leversyn kovadh; res yw pesya gans an hwedhel war verr lavarow.

Mertherynsi Eleazar

[18] Yth esa Eleazar, onan a'n skribys a'n brassa bri, gour lemmyn avonsys yn y vledhynnyow, ha bryntin y semlans, ow pos konstrinys dhe ygeri y anow dhe dhybri kig mogh. [19] Mes ev, ow tewis mernans gans enor dres bewnans gans defolyans, a drewas an kig yn-mes ha mos dhe'n rastell a'y vodh, [20] dell godh dhe beub a's teves an kolonekter dhe nagha taklow nag yw ewn aga blasa, yn despit dhe gerensa enesik dhe sawya aga bewnans.

[21] An re charjys gans an sakrifis anlaghel na a gemeras an den a-denewen drefen aga aswonvos hir anodho, hag ynia warnodho yn privedh dri kig a'y brovians y honan, laghel dhodho y usya, hag omwul y vos ow tybri kig an boos sakrifisek re bia erghys gans an myghtern, [22] may fo sawys yndella a'n mernans, ha bos dyghtys yn kuv drefen y gowethyans hir gansa. [23] Mes ow kul ervirans ughel dell o gwiw dh'y vledhynnyow ha reowta y henys ha'n vlew loos re dhothya dhedha gans bri ha'y fara bryntin hwath a-dhia flogholeth, ha dres henna herwydh lagha

sans res gans Duw, ev a worthebis dison orth aga leverel dh'y dhanvon distowgh dhe'n bedh.

[24] 'Nyns yw gwiw fugyans a'n par ma yn agan bloodh ni,' yn-medh ev, 'rag lies a'n bobel yowynk dhe dybi bos Eleazar yn y dhegves bledhen ha peswar ugens gyllys dhe gryjyans estren, [25] ha der ow fugyans, rag bewa pols berr pella, i a via ledys yn sowdhan dredhov, ha my ow tefolya ha disenora ow hothni. [26] Rag hwath y'n termyn ma mar kohelav kessydhyans denel, hwath mar pewiv po mar merwiv, ny dhiankav a dhiwleuv an Arlodh. [27] Ytho dre hepkor ow bewnans yn hardh lemmyn, my a omdhiskwedh gwiw dhe'm kothni [28] ha kemynna dhe'n bobel yowynk ensampel nobyl dhe verwel gans mernans da bolonjedhek ha nobyl rag an laghow enorys ha sans.'

Wosa leverel hemma ev eth dison dhe'n rastell. [29] An re re dhiskwedhsa bodh da dhodho termyn berr kyns a dreylyas lemmyn dhe dhrogvrys, drefen an geryow kewsys ganso o muskogneth pur dell dybsons. [30] Pan o ogas dhe verwel yn-dann an strokosow, ev a hanasas yn ughel ha leverel: 'Hewel yw dhe'n Arlodh yn y skentoleth sans, kyn fen livrys a'n mernans, y porthav duwon euthyk yn-dann an kastik ma, mes y'm enev yn lowen my a wodhev an taklow ma, drefen y'm beus own anodho.'

[31] Ytho yndelma ev a verwis, ow kasa yn y vernans ensampel a golonekter, ha kovadh a vertu, na dhe'n re yowynk yn unnik mes dh'y genedhel oll.

Mertherynsi an Seyth Broder

7 Y hwarva ynwedh bos dalghennys seyth broder ha'ga mamm hag i konstrinys gans an myghtern, yn-dann dorment gans hwyppys ha kronow, dhe vlasa kig mogh anlaghel. [2] Mes onan anedha, neb a gewsis ragdha, a leveris, 'Pandr'a vynnydh govyn po dyski ahanan? Rag parys on dhe verwel kyns treuspassya erbynn laghow agan tasow.'

[3] An myghtern a godhas yn konnar, ha gorhemynna may fe pothys padellow ha kowdarns. [4] An re ma a veu pothys distowgh, hag ev a worhemynnis may fe treghys yn-mes taves

an leveryas ha may pillyens kroghen y benn ha treghi yn-mes y dhiwleuv ha'y dreys yn golok y vreder erel ha'y vamm. [5] Pan o diweres yn tien, an myghtern a worhemynnis may fo kemerys dhe'n tan yn fyw, ha friys yn padel. Mog dhyworth an badel a omlesas yn ledan, mes an vreder ha'ga mamm a generthas an eyl y gila dhe verwel yn nobyl, ow leverel, [6] 'Yma an Arlodh Duw ow mires orthyn hag yn gwiryonedh y'n jeves truedh warnan, dell dheklaryas Moyses yn y gan a dhustunias erbynn an bobel dh'aga fassow, pan leveris, "Hag ev a'n jevydh truedh war y wesyon."'

[7] Wosa an kynsa broder dhe verwel y'n fordh ma, i a dhug yn-rag an nessa rag gul ges anodho. I a skwardyas an groghen a'y benn gans an gols, ha govyn orto, 'A vynnydh dybri, po bos dha gorf kessydhys lith wosa lith?' [8] Ev a worthebis yn y vammyeth, 'Na vynnav.' Ytho ev, yn y dro, a wodhevis an keth tormentys par dell wrug an kynsa. [9] Hag orth y dhiwettha anal, ev a leveris, 'Ty ganjon miliges, ty a'gan danvon a'n bewnans a-lemmyn, mes Myghtern an ollvys a wra agan drehevel dhe nowydhheans bythkwethek a vewnans, drefen ni dhe verwel rag y laghow.'

[10] Wosa hemma, an tressa o ges aga gwari. Pan veu gorhemynnys, ev a ystynnas y daves distowgh ha profya yn-rag y dhiwleuv yn kolonnek, [11] ha leverel yn nobyl, 'Gans Nev my a gavas an re ma, ha rag y laghow my a's dispres, hag a-dhyworto govenek a'm beus aga daskavos.' [12] An myghtern y honan ha'n re esa ganso o sowdhenys orth spyrys an den yowynk ma, rag ny wrug fors vytholl a'y wodhevyansow.

[13] Wosa ev ynwedh dhe verwel, i a gammdhyghtyas ha tormentya an peswora y'n keth fordh. [14] Pan dheuth yn ogas dh'y vernans, ev a leveris, 'Gwell yw bos gorrys dhe'n mernans gans tus, ages hepkor an govenek Duw dhe'm drehevel arta. Mes ragos jy ny vydh dasserghyans dhe vewnans.'

[15] Ena i a dhug yn-rag an pympes ha'y debeldhyghtya. [16] Mes ev a viras orth an myghtern, ha leverel, 'Drefen bos genes awtorita yn-mysk mab den, kynth os marwel, ty a wra an pyth

a vynni. Mes na dyb Duw dhe eskasa agan kenedhel. [17] Gorta
pols, ha gweles fatel wra y allos meur dha dormentya ty ha dha
dhiyskynysi.'

[18] War y lergh i a dhug yn-rag an hweghves. Pan o ogas dhe'n
mernans, ev a leveris, 'Na omdoll yn euver. Rag ni a wodhev an
taklow ma a'gan govis ni, wosa pegha erbynn agan Duw agan
honan. Rag henna an taklow revedh ma re hwarva. [19] Mes na
dyb nag ylli bos ankessydhys wosa assaya omladh erbynn Duw!'

[20] An vamm o fest marthys ha gwiw dhe gov enorys. Kyn
hwelas hy seyth mab ledhys a-ji dhe unn jydh, hi a'n dug gans
kolon dha drefen hy govenek y'n Arlodh. [21] Hi a generthas
pubonan anedha yn aga mammyeth. Lenwys a brys nobyl, hi
a grevhas hy resnans benel gans kolonekter gorow, ha leverel
dhedha, [22] 'Ny wonn fatel dheuthewgh y'm torr. Nyns o my
a ros dhywgh bewnans hag anal, ha nyns o my a arayas an
elvennow yn pub onan ahanowgh. [23] Ytho Kreador an bys, neb
a dhevisyas genesigeth mab den ha diskudha dallethvos puptra,
a wra yn y dregeredh daskor bewnans hag anal dhywgh arta,
a-ban dhispresowgh agas honan a-barth y laghow.'

[24] Antioghus a dybis y vos despitys, ha doutya a son hy lev
hy dh'y geredhi. Ha'n yowynka broder hwath yn fyw, ny elwis
Antioghus warnodho yn geryow hepken, mes ynwedh ev a
ambosas gans tiow gul dhodho bos gour kevothek ha gwynn
y vys mar treylya a fordhow y dasow, hag ynwedh ev dh'y
gemeres avel y goweth ha'y worra yn charj a sodhow posek.
[25] A-ban na vynna an gour yowynk goslowes orto vytholl, an
myghtern a elwis war an vamm hag ynia warnedhi kussulya an
yowynk dhe omsawya. [26] Wosa ev dhe ynia warnedhi gans lies
ger, hi a omgemeras perswadya hy mab. [27] Mes, owth omblegya
nes dhodho, hi a gewsis yn aga mammyeth y'n fordh ma, ow
skornya an turant fell: 'Ow mab, kemmer truedh warnav. My
a'th tug naw mis y'm torr, ha ri bronn dhis teyr bledhen, ha'th
vaga ha'th tri dhe'n oos ma, ha'th witha. [28] My a'th pys, ow
mab, a vires orth an nev ha'n nor ha gweles puptra eus ynna,
hag aswon na's gwrug Duw a daklow esa ow pos. Hag y'n keth

fordh ma mab den ynwedh a dheuth yn bosva. [29] Na borth own
a'n tormentor ma, mes bydh wordhi a'th vreder. Degemmer
dha vernans ma'th tegemerriv arta yn tregeredh Duw gans dha
vreder.'

[30] Ha hi hwath ow kewsel, an den yowynk a leveris, 'Rag pyth
yth esowgh ow kortos? Ny vedhav gostydh dhe worhemmyn an
myghtern, mes my a vydh gostydh dhe worhemmyn an lagha a
veu res dh'agan tasow gans Moyses. [31] Mes ty, neb re dhevisyas
pub eghen a dhrog erbynn an Ebrowyon, yn sur ny dhienkydh
a dhiwleuv Duw. [32] Rag ni a wodhev drefen agan peghosow.
[33] Ha mars yw serrys agan Arlodh byw pols berr, dh'agan
keredhi ha dyskybla, ev a vydh unver arta gans y wesyon y
honan. [34] Mes ty, kanjon ansans, ha'n moyha defolys a vab
den oll, na vydh drehevys yn euver ha hwythys gans govenek
ancertan, pan dhrehevydh dha leuv erbynn fleghes nev. [35] Ny
dhienksys na hwath breus an Duw ollgallosek, hag a wel
puptra. [36] Rag agan breder, wosa godhevel payn termyn berr,
re eritas bewnans bythkwethek yn-dann gevambos Duw; mes
ty, dre vreus Duw, a dhegemmer kessydhyans ewn drefen dha
valghder. [37] My, kepar ha'm breder, a dhaskor korf ha bewnans
rag laghow agan tasow, ow kelwel war Dhuw dhe dhiskwedhes
tregeredh yn skon dh'agan kenedhel ha dre hwyppys ha skorjys
gul dhis avowa ev unsel dhe vos Duw, [38] ha dredhov vy ha'm
breder dhe dhri dhe dhiwedh sorr an Ollgallosek re godhas yn
ewn war agan kenedhel oll.'

[39] Ena an myghtern a godhas yn konnar, ha'y dhyghtya gweth
ages an re erel, ow perthi an skorn yn hwerow. [40] Ytho ev a
verwis andhefolys, ow korra oll y fydhyans y'n Arlodh.

[41] Diwettha oll, an vamm a verwis wosa hy mebyon.

[42] Bedhes hemma lowr, ytho, a-dro dhe dhybri kolodhyon
sakrifisow hag a-dro dhe'n tormentys an moyha fell.

Rebellyans Yudas Makkabeus

8 Y'n keth termyn Yudas, henwys ynwedh Makkabeus,
ha'y gowetha a entras an trevow yn kevrinek ha gelwel
war-barth aga neshevin hag omrolya an re a bessa len yn

yedhowieth. [2] I a elwis war an Arlodh dhe vires war an bobel
o arweskys gans peub; ha kemeres pita orth an tempel re bia
defolys gans tus dhidhuw; [3] dhe gemeres truedh a'n cita esa ow
pos distruys ha parys dhe vos levnys dhe'n dor; dhe woslowes
orth an goos esa ow karma dhodho; [4] dhe berthi kov a ladhva
dhilagha an babanes ankablus ha'n blasfemiow gwrys erbynn y
hanow; ha diskwedhes y gas a dhrogedh.

[5] Kettel gavas Makkabeus y bagas a-dro dhodho, ny ylli an
Jentilys sevel orto, rag sorr an Arlodh re dreylsa dhe dregeredh.
[6] Ow tos heb gwarnyans, ev a worra tan yn citys ha trevow. Ev
a dhalghennas an tylleryow lesus, ow korra dhe'n fo moy es
boghes a'n eskerens. [7] Ev a gavas an nosow an moyha lesus rag
omsettyansow a'n par ma. Ha kows a'y wouroleth a omlesas yn
pub le.

[8] Pan welas Felip bos an gour ow kwaynya dor tamm ha
tamm, hag owth avonsya moy ha moy gans y sewena, ev a
skrifas dhe Ptolemi, governour Kelesyri ha Feniki, dhe dhos
ha gweres governans an myghtern. [9] Ena Ptolemi a dhewisas
dison Nikanor mab Patroklus, onan a gowetha arbennik an
myghtern, ha'y dhanvon gans na le es ugens mil Jentil a bub
kenedhel, dhe dhifudha oll kenedhel an Yedhewon. Hag ev
a junyas ganso Gorgias, kaslewydh ha gour gans prevyans
a vateryow breselek. [10] Nikanor a erviras kowlwul rag an
myghtern an trubyt a dela bos res dhe'n Romanyon, dew vil
dalent, dre wertha an Yedhewon yn kethneth. [11] Ytho ev a
dhanvonas ger distowgh dhe citys an arvor, orth aga gelwel
dhe brena kethyon yedhowek hag owth ambosa ma's teffo deg
korf ha peswar ugens rag unn talent, heb gwaytyas breus an
Ollgallosek esa skon ow tos warnodho.

Darbar dhe Vresel

[12] Ger a dheuth dhe Yudas a-dro dhe dhevedhyans Nikanor;
ha pan gewsis dh'y gowetha a dhevedhyans an lu, [13] an re o
ownek hag a gammfydhyas gwirvreus Duw a fias ha diank.
[14] Re erel a werthas puptra esa gesys dhedha, hag y'n keth
prys i a bysis an Arlodh dhe sawya an re re bia gwerthys gans

Nikanor ansans hwath kyns hwarvos an vatel; [15] mar ny ve a'ga govis aga honan, ena a-barth an kevambosow gwrys gans aga thasow, ha drefen ev dh'aga gelwel der y hanow sans ha gloryus. [16] Mes Makkabeus a guntelas y luyow war-barth, bys yn hwegh mil aga niver, hag ynia warnedha ma na vens ownekhes gans an eskerens ha ma na ownnens routh veur an Jentilys esa ow tos yn treus er aga fynn, mes dhe omladh yn kolonnek, [17] ow kwitha a-rag aga lagas an outray anlaghel gwrys gans an Jentilys erbynn an tyller sans, ha tebeldhyghtyans an cita skornys, hag ynwedh domhwel aga bewnans hengovek. [18] 'Rag i a drest yn arvow ha hardhder,' yn-medh ev, 'mes ni a drest yn Duw Ollgallosek, neb a yll gweskel dhe'n dor gans unn sin a'y benn an re usi ow tos er agan pynn, ha hwath, mars yw res, an bys oll.'

[19] Dres henna, ev a dherivas dhedha a'n prysyow pan dheuth gweres dh'aga hendasow, ha fatel veu kans ha peswar ugens mil distruys yn termyn Sennagherib, [20] ha termyn an vatel erbynn an Galatianys a hwarva yn Babylon, pan omladhas eth mil Yedhow ryb peswar mil Makedonian; mes pan veu gweskys an Makedonianys, an eth mil, der an gweres a dheuth a'n nev, a dhistruys kans hag ugens mil a'n Galatianys ha degemeres preydh meur.

Yudas a Feth Nikanor

[21] Gans an geryow ma ev a's lenwis a golonekter ha gul dhedha bos parys dhe verwel rag aga laghow ha'ga gwlas; ena ev a rannas y lu yn peder rann. [22] Ev a apoyntyas y vreder ynwedh, Simon ha Yosep ha Yonathan, peub dhe ledya rann, ow ri dhe beub pymthek kans a wer. [23] Ev a apoyntyas Eleazar ynwedh dhe lenna a'n lyver sans, hag a ros an tokyn-golyas, 'Gweres Duw;' ena, owth hembronk an kynsa rann y honan, ev a junyas batel gans Nikanor.

[24] Dre weres an Ollgallosek, i a ladhas moy es naw mil a'n eskerens ha golia hag evredhi brassa rann lu Nikanor, ha'ga gorra oll dhe'n fo. [25] I a gemeras arghans an re re dhothya dh'aga frena avel kethyon. Wosa aga chassya pellder lowr, res

o dhedha dehweles drefen bos diwedhes an our. [26] An jydh kyns an Sabot yth o, ha rag henna ny bessons aga chassya. [27] Pan guntelsens arvow an eskar ha'ga destryppya a'ga freydh, i a withas an Sabot, ow ri gormel meur ha grassow dhe'n Arlodh, re's sawsa rag an jydh na ha'y ri dhedha avel dalleth tregeredh. [28] Wosa an Sabot i a ros rann a'n preydh dhe'n re a via tormentys ha dhe'n gwedhwesow ha'n omdhivasow; hag i a lesrannas an remenant yntredha aga honan ha'ga fleghes. [29] Wosa gul hemma, i a wrug aspysadow kemmyn ha hwilas may fe an Arlodh tregeredhus unverhes yn tien gans y wesyon.

Yudas a Feth Timothi ha Bagghides

[30] Owth omladh erbynn tus Timothi ha Bagghides, i a ladhas moy es ugens mil anedha ha settya dalghen yn re a'n dinasow ughel, hag i a rannas myns pur vras a breydh ow ri dhe'n re a veu tormentys ha dhe'n omdhivasow ha'n gwedhwesow hag ynwedh dhe'n re goth, kevrennow kehaval dh'aga hevrennow aga honan. [31] I a guntelas arvow an eskar, ha'ga gwitha oll gans rach yn tylleryow lesus; hag i a dhug remenant an preydh dhe Yerusalem. [32] I a ladhas kaslewydh lu Timothi, gour fest ansans, hag onan re droblsa an Yedhewon yn feur. [33] Pan esens ow kolya an vudhogoleth yn cita aga thasow, i a loskas an re re worrsa tan y'n porthow sans, Kallisthenes ha re erel, re fisa a-ji dhe unn chi byghan; ytho an re ma a dhegemeras gober gwiw rag aga ansansoleth.

[34] An teyrgweyth miliges Nikanor, re dhrosa an mil varghador dhe brena an Yedhewon, [35] wosa bos uvelhes dre weres Duw gans erbynoryon a dybis aga bos a'n lyha bri, a dhiwiskas y dhillas splann ha holya y hyns yn unnik avel keth foesik a-dreus an pow bys pan dheuth dhe Antiogh, wosa seweni dre vras yn distruyans y lu y honan. [36] Ytho ev neb re omgemersa fastya trubyt rag an Romanyon dre gethneth tus Yerusalem a dheklaryas bos Mentenour dhe'n Yedhewon, ha rag henna an Yedhewon o anwoliadow, drefen i dhe holya an laghow ordenys ganso.

Diwettha Kaskyrgh Antioghus

9 A-dro dhe'n termyn na, dell hwarva, Antioghus re
gildensa yn disenor a bow Persi. [2] Ev re dhothya a-ji
dhe cita henwys Persepolis hag assaya pylla an templow ha gul
maystri war an cita. Ytho an bobel a fistenas dhe omdhefendya
gans arvow, hag Antioghus ha'y lu a veu fethys, may feu
Antioghus gorrys dhe'n fo gans an anedhysi ha kila gans meth.
[3] Pan esa ogas dhe Ekbatana nowodhow a dheuth dhodho a'n
pyth a hwarva dhe Nikanor ha luyow Timothi. [4] Kwoffys gans
konnar, ev a dybi diala war an Yedhewon an pystik gwrys gans
an re a'n gorras dhe'n fo; ytho ev a worhemynnis dh'y jaretter
lewya heb hedhi bys pan worfenna an viaj. Mes barn nev a'n
sewyas! Rag yn y valghder ev a leveris, 'Pan dhov di my a wra
Yerusalem ynkleudhva gemmyn dhe'n Yedhewon.'

[5] Mes an Arlodh neb a wel puptra, Duw Israel, a'n gweskis
gans pla anwelys, na yllys y yaghhe. Kettel astelas y gows
gloos a'n kemeras y'n kolodhyon heb difresyans dhodho, ha
gans torment glew pervedhel; [6] ha pur ewn o henna, rag ev
dhe dormentya kolodhyon tus erel gans lies torment ankoth.
[7] Byttegyns ny astelas y donteth kammen vyth, mes hwath moy
lenwys veu a valghder, owth anella tan yn y sorr erbynn an
Yedhewon, hag ow ri arghadow dhe lewya hwath uskissa. Hag
yndella y hwarva ev dhe godha yn-mes a'y jaret dell esa ow
fyski yn-rag, hag a feu an kodh mar gales may paynyas pub esel
a'y gorf. [8] Ytho ev, neb a grysi termyn berr kyns yn y valghder
a-ugh studh mab den ev dhe allos gorhemynna dhe donnow
an mor, hag a dybi ev dhe allos posa an menydhyow ughel yn
mantol, a veu tewlys dhe'n dor ha degys yn gravath, ow kul
gallos Duw hewel dhe beub. [9] Hag yndelma preves a hesyas
war gorf an gour ansans, hag ev hwath yn fyw yn angos ha
gloos y gig a bedras, ha drefen an fler oll an lu a dhivlasas orth
y besogeth. [10] Drefen an fler anporthadow ny ylli den vyth don
an gour re gryssa termyn berr kyns y hylli tochya ster an nev.
[11] Ena ytho, terrys y spyrys, ev a dhallathas gasa y valghder ha
dos dh'y skians yn-dann skorja Duw, rag y vos tormentys gans
payn pub pols. [12] Ha pan na allas perthi y fler y honan, ev a

leveris an geryow ma, ‘Ewn yw bos gostydh dhe Dhuw; ny dal dhe dhensys marwel tybi y vos par dhe Dhuw.’

Antioghus a Wra Ambos dhe Dhuw

[13] Ena an gwas kasadow a wrug ambos orth an Arlodh, neb na vynnas kemeres truedh warnodho na fella, ow leverel, [14] ev dhe livra an cita sans may fia ow fistena dhedhi dh’y levna dhe’n leur ha gul ynkleudhva gemmyn; [15] ha’n Yedhewon, na vreusi gwiw dhe vos ynkleudhys, mes dhe vos tewlys yn-mes gans aga fleghes rag an godhviles ha’n ydhyn dh’aga dybri, ev a’s gwre oll par dhe vurjysi Athenys; [16] ha’n sentri sans a bylsa seulabrys, ev a vedha orth hy afina gans offrynnow a’n tekka; ha daskor oll an lestri sans, gans lies moy; ha provia an kostow rag an sakrifisow a’y arghasow y honan; [17] ha keffrys ha hemma ev a vedha ow tos ha bos Yedhow y honan, ha mos dhe bub tyller anedhys dhe dheklarya gallos an Arlodh. [18] Mes pan na lehas y wodhevyansow yn fordh vytholl, rag barn Duw re dhothya yn ewn warnodho, ev a hepkoras pub govenek ragdho ev y honan ha skrifa dhe’n Yedhewon an lyther a sew, yn furv aspysadow, war-lergh an vaner ma.

Lyther Antioghus dhe’n Yedhewon

[19] ‘Dh’y vurjysi wiw Yedhowek, Antioghus aga myghtern ha kaslewydh a dhanvon gorhemynadow kolonnek ha bolonjedh da rag aga yeghes ha sewena. [20] Re bo hwi ha’gas fleghes yn poynt da, ha’gas negysyow par dell vynnowgh. Dell usi ow govenek yn nev, [21] my a berth kov gans hegaredh a’gas enor dhymm ha’gas bodh da. Pan dhehwelis a ranndir Persi, my a wodhevis kleves ankensi, ha barna bos edhom prederi orth sawder kemmyn pubonan. [22] Nyns ov digolonnek y’m yeghes, rag govenek bras a’m beus diank a’m kleves, [23] mes owth ombrederi ow thas ynwedh, pan esa owth hembronk lu y’n tiryow ughel dhe apoyntya her, [24] ma na ve troblys tus an wlaskor, mar hwarva neppyth anwaytys po mar teuth nowodhow anfeusik, rag i dhe wodhvos dhe biw y fedha gesys an governans. [25] Keffrys my a gonvedh fatel wra an bennsevigyon y’n ordiryow ha kentrevogyon ow gwlaskor

pesya hwilas chonsyow ha gortos dhe weles pandr'a hwer. Ytho my re apoyntyas ow mab Antioghus dhe vos myghtern, neb a fydhis ynno ha'y gomendya dhe'n brassa rann ahanowgh pan fyskas dhe'n rannvroyow ughella; ha my re skrifas dhodho an pyth yw skrifys omma. [26] My a yni warnowgh ytho ha'gas pysi perthi kov a'n difresow re wrug vy dhywgh yn kemmyn, hag onan hag onan, ha may pessyo pub den lel dhymmo vy ha dhe'm mab. [27] Rag my yw sur ev dhe holya ow brys ha'gas dyghtya gans temprans ha kuvder.'

[28] Ytho an moldrer ha blasfemer, wosa godhevel duwon a'n moyha tynn, par dell dhyghtsa re erel, a dheuth dhe dhiwedh y vewnans dre denkys truedhek, yn-mysk an menydhyow yn tir estren. [29] Ha Felip, onan a'y lyswesyon, a dhug y gorf dhe dre; ena, ow perthi own a vab Antioghus, ev a gildennas dhe Ptolemi Filometor yn Ejyp.

Glanheans an Tempel

10 Lemmyn Makkabeus ha'y holyoryon, an Arlodh orth aga hembronk, a dhaskavas an tempel ha'n cita; [2] i a dennas dhe'n dor an alteryow re bia drehevys y'n varghasva gans an estrenyon. [3] Wosa glanhe an sentri, i a wrug alter nowydh; ena ow kweskel gwrygh a'n kelester, i a offrynnas sakrifisow wosa bolgh a dhiw vledhen, hag i a offrynnas enkys hag enowi lugern ha settya bara an lok. [4] Wosa gul hemma, i a godhas dhe'n leur ha pysi an Arlodh ma na dheffens arta yn anfeus a'n par ma, mes may fiens dyskyblys ganso gans kuvder mar pegghens arta er y bynn, a-der bos delivrys dhe genedhlow kablus ha barbarus. [5] Dell hwarva y'n keth jydh may fia defolys an sentri gans an estrenyon, an sentri a veu glanhes arta, henn yw y'n pympes dydh warn ugens a'n keth mis, henn yw Kislev. [6] I a'n solempnyas eth dydh gans heudhder, kepar hag yn gool an skovvaow, ow kevenna fatel esens ow kwandra nans yw prys byghan, yn gool an skovvaow, y'n menydhyow ha mogowyow avel godhviles. [7] Ytho, ow ton gwelynni terghys gans idhyow ha skorr teg ha delyow palmwydh ynwedh, i a ganas hymnys dhodho neb a ros sewena dhedha ow klanhe y dyller sans y

honan. [8] I a ordenas der ordenans kemmyn, fastys dre raglev, an genedhel Yedhowek oll dhe wolya an dedhyow ma pub bledhen.

[9] Yndelma ytho y feu diwedh Antioghus, gelwys Epifanes.

Antioghus Ewpator

[10] Lemmyn ni a dheriv an pyth a hwarva yn-dann Antioghus Ewpator, neb o mab an den didhuw na, ha ri berrskrif a bennterrosow an breselyow. [11] An den ma, pan eritas an ruvaneth, a ordenas neb unn Lysias dhe vos gwalader an governans ha dhe vos penngovernour a Kelesyri ha Feniki. [12] Ptolemi, henwys Makron, a ledyas ow tiskwedhes gwirvreus dhe'n Yedhewon drefen an kammhynseth re bia gwrys dhedha, hag assaya mentena kres gansa. [13] Yn sewyans a henna, ev a veu kuhudhys a-rag Ewpator gans kowetha an myghtern. Ev a glewo ev y honan dhe vos gelwys traytour orth pub torn drefen ev dhe asa Kyprus, a via fydhys dhodho gans Filometer, ha kila dhe Antioghus Epifanes. Rag ny allas na fella mentena an reowta dervynnys gans y soodh,[a] ev a gemeras gwenon ha diwedha y vewnans.

Kaskyrgh yn Idumea

[14] Gorgias, pan dheuth ha bos governour an ranndir, a ventenas lu a soudoryon arvethys, hag orth pub torn ev a besyas gwerrya erbynn an Yedhewon. [15] Dres hemma, an Idumeanys, neb a gavas maystri war geryow lesus, a arvedha an Yedhewon; i a dhegemeras an dhivresow a-dhyworth Yerusalem, hag assaya pesya an vresel. [16] Mes Makkabeus ha'y luyow, wosa aspysadow solem, ha pysi war Dhuw omladh war aga thu, a fistenas dhe geryow an Idumeanys. [17] Orth aga assaltya gans meur a gris, i a waynyas perghenogeth a'n tylleryow, ha fesya oll an re esa owth omladh war an fosow, ha ladha an re a dheuth er aga fynn, ow ladha na le ages ugens mil.

[18] Pan fias naw mil dhe'n lyha dhe dhew dour fest krev darbarys dhe sevel orth gorhe, [19] Makkabeus a asas Simon

---

a 10:13 Styr an Greka yw ankler.

ha Yosep, keffrys ha Zakkeus ha'y dus, lu niverus lowr rag gorheas er aga fynn; hag ev y honan a dhibarthas dhe'n tylleryow le mayth o brassa edhom anodho. [20] Mes an re gans Simon ow hwansa arghans, a veu falswobrys gans re a'n dus y'n touryow, ha wosa degemeres seyth mil dhraghma i a asas nebes anedha dhe dhiank. [21] Pan dheuth ger a'n pyth re hwarvia dhe Makkabeus, ev a guntelas ledyoryon an bobel, ha kuhudha an wer ma a wertha aga neshevin rag arghans ow livra aga eskerens dhe omladh er aga fynn. [22] Ena ev a ladhas an wer ma re dreylyas dhe drayson, hag a gemeras dihwans an dhew dour. [23] Wosa sewena gans y arvow yn puptra a omgemeras, ev a dhistruis moy ages ugens mil y'n dhew ger.

Yudas a Feth Timothi

[24] Lemmyn Timothi, re bia fethys gans an Yedhewon kyns, a guntelas routh veur a soudoryon arvethys ha marghoglu na veu byghan y niver a-dhyworth Asi. Ev a dheuth yn-rag, ow mynnas kemeres Yudi dre nell arvow. [25] Dell dheuth an eskar nes, Makkabeus ha'y dus a skollyas pri war aga fennow ha grugysa aga diwglun gans yskar, yn pysadow dhe Dhuw. [26] Ow kodha war radhow an alter, i a bysis dhyworto bos grassyes dhedha ha bos eskar dh'aga eskerens hag erbynner dh'aga erbynoryon, dell dhiskler an lagha. [27] Hag ow sevel dhyworth aga fysadow i a gemeras aga arvow yn-bann hag avonsya neb pellder a'n cita; ha pan dheuthons ogas dhe'n eskerens i a hedhis. [28] Poran dell esa an bora ow tardha, an dhew lu a junyas yn batel, an eyl gans ambos sewena ha budhogoleth, drefen aga vertu mes keffrys drefen aga fydhyans y'n Arlodh, ha'y gila a wrug dhe gonnar bos aga hembrenkyas y'n vatel.

[29] Pan dheuth ha bos fers an vatel, yth omdhiskwedhas dhe'n eskerens a-dhyworth nev pymp den splann war vergh gans fronnow a owr, hag yth esens owth hembronk an Yedhewon. [30] I a wrug kylgh a-dro dhe Makkabeus ha'y gudha a bub tu gans aga leun-arvow aga honan, ha'y witha rag bos pystigys. I a dennas sethow ha tardhow taran war aga eskerens, may fons

tewlys yn deray, penndegys ha dallhes, ha treghys dhe demmyn.
31 Ugens mil ha pymp kans a veu ledhys, ha hwegh mil varghek.

32 Timothi y honan a fias dhe dhinas pur grev gelwys Gazara,
le mayth esa y vroder Kereas an kaslewydh. 33 Ena Makkabeus
ha'y dus o lowen, hag i a worheas erbynn an dinas peswar dydh.
34 An re esa a-ji, ow fydhya yn krevder an tyller, a vlasfemias
yn euthyk, ha leva geryow treus. 35 Mes orth bora an pympes
dydh, ugens den yowynk a lu Makkabeus, enowys gans sorr
drefen an blasfemiow, a omsettyas yn hardh war an fos ha
gans konnar gwyls i a ladhas pubonan a vetsons. 36 Pan esa an
dhefendyoryon distennys, re erel a yskynnas an fosow ha gorra
tan y'n touryow; i a enowis tanyow ha leski an vlasfemoryon
yn fyw. Re erel a dorras an yetow yn ygor ha gasa remenant
an lu dhe entra, hag i a gemeras an cita. 37 I a ladhas Timothi
esa owth omgudha yn dowrargh, ha'y vroder Kereas, hag
Apollofanes. 38 Wosa kowlwul an taklow ma, gans hymnys ha
grassyans i a venygas an Arlodh a dhiskwedh kuvder meur dhe
Israel ha ri dhedha an vudhogoleth.

Yudas a Feth Lysias

11 Termyn berr wosa hemma, Lysias, gwithyas ha
neskar an myghtern, gwalader an governans, ow pos
serrys orth an pyth re hwarvia, 2 a guntelas a-dro dhe beswar
ugens troslu hag oll y varghogyon ha dos erbynn an Yedhewon.
Ev a vynna gul dhe'n cita bos tre dhe'n Grekys, 3 ha tolli trubyt
war an tempel par dell wre war dylleryow sans an kenedhlow
erel, ha dhe brofya an arghoferyasedh dhe vos gwerthys pub
bledhen. 4 Ny wrug vri bynag a allos Duw mes ughelhes veu
gans y dhegow a vilyow a droslu, ha'y beswar ugens olifans.
5 Ytho ev a dheuth bys yn Yudi ha dos nes dhe Beth-sur, hag
o tyller kerys a-dro dhe bymp stadion a-dhyworth Yerusalem,
hag ev a worheas kales er hy fynn.

6 Pan gonvedhas Makkabeus ha'y dus Lysias dhe worheas
erbynn an keryow, i hag oll an bobel, gans kynvannow ha
dagrow, a bysis war an Arlodh a dhanvon el da dhe sawya
Israel. 7 Makkabeus y honan o an kynsa a gemeras arvow yn-

bann, hag ev a ynias war an re erel argelli aga bewnans war-
barth ganso dhe weres aga neshevin. Ena i a fistenas war-barth
yn tiwysyk. [8] Hag ena, pan esens hwath ogas dhe Yerusalem,
marghek a omdhiskwedhas orth aga ledya, gwiskys yn gwynn
hag ow swaysya arvow a owr. [9] Hag oll war-barth i a wormolas
an Duw tregeredhus, ha krevhes vons yn aga holon, parys
dhe omsettya na war dus hepken mes war an gwylsa bestes
po fosow a horn. [10] I a geskerdhas yn-rag yn aray batel, gansa
aga gwereser nevek, rag an Arlodh a dhiskwedhas tregeredh
dhedha. [11] I a omdheghesas avel lewyon erbynn an eskerens,
ha ladha unnek mil anedha ha hwetek kans marghek, ha gorra
oll an re erel dh'aga fo. [12] An brassa rann anedha a dhienkas
destryppys ha goliys, ha Lysias y honan a fias yn meth ha diank.

Lysias a Wra Kres gans an Yedhewon

[13] Dell nag o den heb poll, ev a ombrederi a-dro dhe'n fethans
re hwarvia dhodho, hag aswon bos an Ebrowyon antryghadow
drefen an Arlodh gallosek dhe omladh war aga thu. Ytho ev a
dhanvonas dhedha [14] ha'ga ferswadya dhe wul akord a-dro dhe
buptra war ambosow ewn, owth ambosa ev dhe berswadya an
myghtern, orth y gonstrina dhe vos aga howetha. [15] Makkabeus,
ow kul vri a'n les kemmyn, a akordyas gans puptra a ynias
Lysias. Rag an myghtern a wrontyas pub gorholedh a-barth an
Yedhewon a dhelivras Makkabeus dhe Lysias yn skrif.

[16] An lyther skrifys dhe'n Yedhewon gans Lysias o dell sew:

'Lysias dhe bobel an Yedhewon, salusyans. [17] Yowan hag
Absalom, a veu danvenys genowgh, re dhelivras agas gorthyp
skrifys hag i re wovynnas a-dro dhe'n materyow kampollys
ynno. [18] My re dherivas dhe'n myghtern puptra o res bos dres
a-ragdho, ha'n taklow erel usi y'm awtorita vy unver ov gansa.
[19] Mar mynnowgh mentena agas bodh da war-tu ha'n governans,
my ow honan a assay alemma dhe avonsya agas sewena. [20] Hag
a-dro dhe vateryow a'n par ma ha'ga manylyon, my re erghis
an dus ma ha'm kanasow omgussulya genowgh. [21] Farwell. An

peswora warn ugens a vis Dioskorus, y'n vledhen kans eth ha dew ugens.'[a]

22 Lyther an myghtern o yndelma:

'Myghtern Antioghus dh'y vroder Lysias, salusyans. 23 Rag agan tas lemmyn dhe vos gyllys dhe'n duwow, agan hwans yw bos an re usi yn agan gwlaskor gesys yn kres owth attendya dh'aga negys aga honan. 24 Ni re glewas na vynn an Yedhewon chanjya dhe usadow grek, dell vynnas agan tas, mes bos gwell gansa aga maner a vewnans aga honan hag i a wovyn bos gesys dhedha aga usadow aga honan. 25 Yndelma, a-ban dhewisyn bos an genedhel ma rydh a ankresyans, agan ervirans yw bos daskorrys dhedha aga thempel hag i dhe vewa herwydh usadow aga hendasow. 26 Da vydh ytho ty dhe dhanvon ger dhedha ha ri dhedha ambosow kowethyans may hwodhvons agan breus ha may fons da aga cher ha pesya yn lowen ow kul aga negysyow aga honan.'

27 Lyther an myghtern dhe'n genedhel o yndelma:

'Myghtern Antioghus dhe senedh an Yedhewon ha dhe'n Yedhewon erel, salusyans. 28 Mars owgh yagh, yth yw dell hwensyn. Yth on ni ynwedh yn yeghes da. 29 Menelaus re dherivas dhyn bos hwans dhywgh dehweles dhe dre ha sewya agas negys agas honan. 30 Ytho an re yw gyllys dhe dre kyns an degves warn ugens a vis Ksanthikus a's tevydh agan ambos a gowethyans gans kummyas leun 31 rag an Yedhewon dhe dhevnydhya aga boos ha'ga laghow aga honan, poran kepar ha kyns, na ny vydh nagonan anedha troblys yn fordh bynag drefen an pyth a ve gwrys yn diskians. 32 Ha my re dhanvonas Menelaus ynwedh dh'agas kenertha. 33 Farwell. An pymthegves a vis Ksanthikus, y'n vledhen kans, eth ha dew ugens.'[b]

34 An Romanyon a dhanvonas lyther dhedha ynwedh, gans an geryow ma:

---

a 11:21 164 kyns Krist.

b 11:33 164 kyns Krist.

‘Kwintus Memmius ha Titus Manius, kanasow an Romanyon,
dhe bobel an Yedhewon, salusyans. [35] A-dro dhe’n pyth re
wrontyas dhywgh Lysias, neskar an myghtern, ni ynwedh
a assent. [36] Mes a-dro dhe’n taklow a ervirys aga hampolla
dhe’n myghtern, kettel ombredersowgh anedha, danvenewgh
nebonan a-boynt, may hwryllyn profyansow delledhek ragowgh.
Rag yth esen ow mos lemmyn dhe Antiogh. [37] Ytho fistenewgh
ha danvon kanasow ma’gan bydh agas breus. [38] Farwell. An
pymthegves a vis Ksanthikus y’n vledhen kans, eth ha dew
ugens.’

Hwarvosow yn Yoppa ha Yamnia

12 Pan veu gwrys an kevambos ma, Lysias a dhehwelis
dhe’n myghtern, ha’n Yedhewon a omros aga honan
dh’aga ammeth.

[2] Mes re an wovernours yn tylleryow divers, Timothi hag
Apollonius mab Gennaeus, keffrys ha Hieronymus ha Demofon,
hag ynwedh Nikanor governour Kyprus, ny’s gassons dhe vewa
kosel hag yn kres. [3] Ha tus a Yoppa a wrug gwrians ansans:
i a elwis an Yedhewon esa trigys yn aga mysk dhe vos, gans
aga gwragedh ha fleghes, war skathow re bareussens par dell
nag esa drogvrys orth an Yedhewon; [4] hemma a veu gwrys
dre ragalev poblek an cita. Pan akseptsons, drefen bos hwans
dhedha bewa yn kres ha heb gogrysi tra vyth, tus Yoppa a’s
kemeras yn-mes war an mor ha’ga beudhi, dhe’n lyha dew kans.
[5] Pan glewas Yudas a’n fellder gwrys dh’y geswlasoryon, ev a
worhemynnis dh’y wer, [6] hag ow kelwel war Dhuw, an barner
ewnhynsek, ev a omsettyas war voldroryon y neshevin. Ev a
worras tan dhe’n porth nosweyth, leski an skathow ha gorladha
an re a hwilsa skovva ena. [7] Ena drefen bos deges yetow an cita,
ev a gildennas, ow mynnes dehweles ha diwreydhya kemeneth
kowal Yoppa. [8] Mes pan glewas bos hwans dhe bobel Yamnia
y’n keth fordh distrui an Yedhewon esa trigys yn aga mysk, [9] ev
a omsettyas war bobel Yamnia yn nos ynwedh ha gorra tan
y’n porth ha’n lu lestri, may feu gwelys golow an flammow yn
Yerusalem, dew kans stadion ha dew ugens alena.

Budhogolethow Yudas yn Gilead

10 Pan vons gyllys alena moy es mildir, war aga heskerdh
erbynn Timothi, pymp mil Arab dhe'n lyha gans pymp kans
marghek a omsettyas warnedha. 11 Wosa batel gales, Yudas ha'y
gowetha, gans gweres Duw, o budhek. An nomadyon fethys
a bysis Yudas a ri y leuv dhyghow dhedha, owth ambosa ri
dhodho chatel ha'ga gweres y bobel yn fordhow erel. 12 Yudas,
owth aswon i dhe vos dhe les yn lies fordh, a wrontyas dhedha
kres; ha wosa degemeres y ambosow i a dhehwelis dh'aga
thyldow.

13 Ev a omsettyas arta war neb unn cita o kerys yn krev gans
kerweyth ha fosow, hag anedhys gans poblow a genedhlow
divers. Hy hanow o Kaspin. 14 An re esa a-ji, ow fydhya yn
krevder an fosow hag yn provians aga bosow, a faras fest yn
tiskortes dhe Yudas ha'y dus, ow karma orta ha'ga kabla ha
leverel geryow ansans. 15 Mes Yudas ha'y dus, ow kelwel war
Sovran meur an bys, neb a dhomhwelis Yeriko yn dedhyow
Yoshua heb hor'bennow na jynnow-bresel, a fyskas yn koneryek
war an fosow. 16 I a gemeras an cita dre vodh Duw, ha ladha
niverow heb rekna, mayth heveli lynn kevogas, kwarter mildir
hy les, ow fenna gans goos.

Yudas a Feth Lu Timothi

17 Wosa omdenna seyth kans stadion ha hanterkans alena, i
a dheuth dhe Karaks, dhe'n Yedhewon yw gelwys Toubianys.
18 Ny gavsons Timothi y'n ranndir na, rag ev re dhibarthsa
alena kyns henna heb kowlwul tra vyth, kyn hassa yn unn tyller
bagas a soudoryon pur grev. 19 Dositheus ha Sosipater, neb o
kaptenyon yn-dann Makkabeus, eth yn-rag ha distrui an re a
via gesys gans Timothi y'n dinas, moy es deg mil wour. 20 Mes
Makkabeus a arayas y lu yn parsellow, ha settya gwer war
an parsellow, ha fyski war-lergh Timothi, neb a'n jevo kans
hag ugens mil drosek ha dew vil, pymp kans a varghogyon.
21 Pan dhyskas Timothi bos Yudas ow tos nes, ev a dhanvonas
an benenes ha'n fardellow dhe dyller gelwys Karnaym; rag an
tyller na o kales dhe worheas er y bynn ha kales hedhas dhodho

drefen kulder an fordhow di. [22] Mes pan omdhiskwedhas kynsa parsel Yudas, euth hag own a dheuth war an eskar orth an omdhiskwedhyans dhedha anodho Ev neb a wel puptra. Yn aga fo i a fistenas sket yn pub tu, may fons goliys yn fenowgh gans aga gwer aga honan ha gwenys gans pigow agas kledhedhyow aga honan. [23] Yudas a jassyas war aga lergh war gamm, ow korra an beghadoryon dhe'n kledha, ha distrui bys yn deg mil warn ugens anedha.

[24] Timothi y honan a godhas yn leuv tus Dositheus ha Sosipater. Gans gil meur ev a's pysis dh'y asa mos dhe wari, drefen bos ganso avel prisnoryon kerens a'n brassa rann anedha, ha'n vreder a nebes, ma na vedha diskwedhes dhedha merci. [25] Ha pan afydhsa gans lies ger y ambos solem dh'aga restorya heb pystik, i a'n gasas dhe vos, rag sawya aga neshevin.

Budhogolethow Erel Yudas

[26] Ena Yudas eth yn-mes erbynn Karnaym ha tempel Atargatis, ha ladha pymp mil warn ugens a dus. [27] Wosa aga gorra yn deray ha'ga distrui, ev a geskerdhas ynwedh erbynn Efron, cita gerys le mayth esa trigys Lysias gans routh veur a bobel a bub kenedhlogeth. Gwer yowynk krev a sevis a-rag an fosow ha'ga defendya war gamm; hag yth esa ena proviansow meur a jynnow-bresel ha deghesennow. [28] Mes an Yedhewon a elwis war an Sovran neb a vrew gallos y eskerens gans y nerth, hag i a gemeras an cita yn aga leuv, ha ladha pymp mil warn ugens anedha esa a-ji.

[29] Alena i a fyskas dhe Skythopolis usi hwegh kans stadion a Yerusalem. [30] Mes pan dhustunias an Yedhewon trigys ena pobel Skythopolis dhe dhiskwedhes bolonjedh da dhedha ha'ga dyghtya yn kuv yn termyn aga anfeus, [31] i a rassas dhedha owth ynia warnedha bos kowethek dh'aga henedhel y'n termyn a dho ynwedh. Ena i eth dhe Yerusalem rag bos gool an seythennyow ow tos nes.

Yudas a Feth Gorgias

[32] Wosa an gool gelwys Penkost, i a fyskas erbynn Gorgias, governour Idumea, [33] neb a dheuth yn-mes gans tri mil drosek

ha peswar mil varghek. [34] Hag y hwarva yn aga omladh war-
barth nebes an Yedhewon a godhas. [35] Mes neb unn Dositheus,
onan a wer Bakenor, esa ow marghogeth hag o gour krev, a
gachyas Gorgias hag ow talghenna y vantel yth esa orth y
dhraylya dhe-ves dre nerth y vregh, ow mynnes kemeres an
gour miliges yn fyw, pan dheuth onan a varghogyon Thrakia
warnodho ha treghi y vregh yn-mes; ytho Gorgias a dhienkas
ha fia dhe Marisa.

[36] Drefen bos Esdris ha'y dus owth omladh termyn hir ha
gyllys skwith, Yudas a elwis war an Arlodh dhe omdhiskwedhes
avel aga heffrysyas ha'ga hembrenkyas yn batel. [37] Ena yn y
vammyeth ev a dhrehevis garm an vatel, gans hymnys; ena ev a
omdheghesas erbynn tus Gorgias heb i dh'y arwodhvos, ha'ga
gorra dhe'n fo.

Pysadow rag an Re Ledhys yn Batel

[38] Ena Yudas a guntelas y lu ha mos dhe cita Adullam. Yth
esa an seythves dydh ow nesa, hag i a omlanhas herwydh an
usadow, ha gwitha an Sabot ena.

[39] Ternos, dell via res, Yudas ha'y dus eth dhe gemeres korfow
an re a godhsa ha'ga dri dhe wrowedha gans aga neshevin yn
bedhow aga thasow. [40] Ena yn-dann grys peub a'n re varow i
a gavas sonellow sakrys a idolyow Yamnia, yw difennys gans
an lagha an Yedhewon dh'aga gwiska. Ha kler o dhe bubonan
bos hemma an skila may kodhas an wer. [41] Ytho i oll a venygas
fordhow an Arlodh, an Breusyas gwiryon, a dhisklos an taklow
yw kudhys; [42] hag i a dreylyas dhe bysadow, ow pysi may fe
leun dhileys an pegh re bia gwrys. Yudas nobyl a ynias war an
bobel omwitha rydh a begh, rag i re welsa gans aga lagasow
aga honan an pyth a hwarvia yn sewyans pegh an re a godhsa.
[43] Ynwedh ev a guntelas mona dhyworth oll y wer, sommen
a dhew vil dhraghma arghans, ha'y dhanvon dhe Yerusalem
dhe brovia offryn pegh. Hag ow kul hemma ev a oberas yn pur
dha hag yn enorys, ow kul vri a'n dasserghyans. [44] Rag mar ny
wayttya an re a godhsa sevel arta, y fia euver ha fol dhe bysi rag
an re varow. [45] Mes mars esa ow mires orth an gober splann

yw parys rag an re a gosk yn sansoleth, yth o preder sansel ha grassyes. Rag henna ev a wrug dehwelyans rag an re varow, may fens livrys a'ga fegh.

Menelaus Yw Gorrys dhe'n Mernans

13 Y'n vledhen kans naw ha dew ugens,[a] ger a dheuth dhe Yudas ha'y dus bos Antioghus Ewpator ow tos gans lu meur erbynn Yudi, [2] ha ganso Lysias, y withyas ha gwalader an governans. Hwath pella, yth esa dhedha lu grek a gans ha deg mil drosek, pymp mil ha tri hans marghek, dew olifans warn ugens ha tri hans charet ervys gans fylghyer.

[3] Menelaus a junyas gansa ynwedh ha gans falsuri pur ev a ynias war Antioghus mos yn-rag, kammen drefen yeghes y wlas, mes drefen ev dhe brederi y fedha fastys yn y soodh. [4] Mes Myghtern an vyghternedh a dhifunas sorr Antioghus erbynn an bilen ma; ha pan dhiskwedhas Lysias dhodho bos an gour ma dhe gabla rag oll an ponvos, ev a worhemynnis dhodho y gemeres dhe Berea ha'y worra dhe'n mernans der an vaner usadow y'n tyller na. [5] Rag yma tour ena, hanterkans kevelin yn ughelder, leun a lusu, hag a'n jeves amal oll a-dro hag a bub tu a dhiyskyn yn serth dhe'n lusu. [6] Ena i oll a herdh dhe dhistruans nebonan yw kablus a dhisakrans po galweythyow erel. [7] Gans tenkys a'n par ma y hwarva may ferwis Menelaus dilagha, hwath heb ynkleudhyans y'n dor. [8] Ha hemm o ewn yn tien; drefen ev dhe wul lies pegh erbynn an alter mayth yw sans y dan ha'y lusu, ev a dhegemeras y vernans y honan yn lusu.

Batel Ogas dhe Cita Modein

[9] Yth esa an myghtern ow tos gans balghder barbarus dhe dhiskwedhes dhe'n Yedhewon taklow gweth yn feur es dell via gwrys yn termyn y das. [10] Mes pan glewas Yudas hemma, ev a worhemynnis dhe'n bobel gelwel war an Arlodh dydh ha nos, lemmyn moy es yn termyn vyth aral, may hweresso an re esa war verr spys dhe gelli aga lagha ha'ga gwlas ha'ga thempel sans, [11] ha na assa an bobel, re dhallathsa diskwitha rag tekken,

---

a 13:1 163 kyns Krist.

kodha yn leuv an kenedhlow kablus. [12] Ytho pan wrussons oll hemma war-barth ha pysi an Arlodh tregeredhus gans olva ha penys ha growedha gans aga fas war an dor tri dydh heb hedhi, Yudas a ynias warnedha ha gorhemynna dhedha sevel parys.

[13] Wosa omgussulya yn privedh gans an henavogyon, ev a erviras kerdhes yn-mes ha previ an mater gans gweres Duw kyns lu an myghtern dhe entra Yudi ha bos perghennek an cita. [14] Ytho, ow komyttya an ervirans dhe Greador an bys hag owth ynia war y luyow omladh yn hardh dhe'n mernans rag laghys an tempel, an cita, ha les an gemeneth, ev a gampyas ogas dhe Modein. [15] Ev a ros dh'y dus an tokyn-golyas 'Budhogoleth Duw,' hag ow tewis lu a'n wer yowynk hartha, ev a omsettyas war dylda an myghtern yn nos ha ladha y'n kamp a-dro dhe dhew vil wour. Ev a wanas an pennolifans ha'y lewyer. [16] Wostiwedh i a lenwis an kamp gans euth ha tervans ha kildenna yn trygh. [17] Hemma a hwarva poran orth dydh-tardh, drefen gweres an Arlodh dhe vos skoos dhodho.

Antioghus a Wra Kevambos gans an Yedhewon

[18] An myghtern, wosa blasa bedhekter an Yedhewon, a assayas towl dhe hwithra aga savleow. [19] Ev eth erbynn Beth-sur, kastel krev a'n Yedhewon: mes ev a veu treylys dhe-ves; ev a omsettyas arta, hag a veu fethys. [20] Yudas a dhanvonas dhe'n re esa a-ji py pynag o res. [21] Mes Rhodokus, souder a renkow an Yedhewon, a ros derivadow kevrinek dhe'n eskar; ev a veu helghys, kechys ha gorrys yn prison. [22] An myghtern a negysyas an eyl weyth gans an bobel yn Beth-sur; ev a ros ha degemeres ambosow, kildenna, omsettya erbynn Yudas ha'y dus hag a veu fethys. [23] Ev a glewas Felip, neb a via gesys avel gwalader an governans, dhe rebellya yn Antiogh; reudhys o, hag ev a elwis an Yedhewon, plegya dh'aga gorholedhow, ha gul ti dhe enora oll aga gwiryow. Ev a wrug akord gansa hag offrynna sakrifis, enora an sentri ha diskwedhes helder dhe'n tyller sans. [24] Ev a dhegemeras Makkabeus yn hegar. Ena ev a apoyntyas Hegemonides avel governour an ranndir a Ptolemais bys Gerar, [25] ha mos dhe Ptolemais y honan. Tus Ptolemais

o serrys gans an kevambos; yn hwir mar goneryek ens may fynnens dilea y ambosow. [26] Lysias eth dhe'n arethva, ow kul an gwella defens a ylli. Ev a's perswadyas, aga hoselhe, ha gwaynya aga bolonjedh da, ha dehweles dhe Antiogh. Yndelma y happyas omsettyans ha kildennans an myghtern.

Alkimus a Gews erbynn Yudas

14 Teyr bledhen a-wosa, ger a dheuth dhe Yudas ha'y dus, Demetrius mab Selewkus dhe wolya bys yn porth Tripolis gans lu krev ha lu lestri, [2] ha kemeres an pow, ha ladha Antioghus ha'y withyas Lysias.

[3] Lemmyn neb unn Alkimus, re bia arghoferyas seulabrys mes re omdhefolyas a'y vodh y honan yn termyn an dibarth, a aswonis nag esa fordh dhodho bos saw po dhe dhos arta dhe'n alter sans, [4] hag ev eth dhe vyghtern Demetrius y'n vledhen kans hag unnek ha dew ugens,[a] ow ri dhodho kurun owr ha palmwedhen, hag ynwedh nebes an skorr oliv usys y'n tempel. Y'n jydh na ny gewsis a-dro dh'y dowlow. [5] Mes ev a gavas chons dhe vos pella gans y dowl fol pan veu gelwys gans Demetrius dhe guntelles an konsel le may feu govynnys orto a-dro dhe omdhalgh ha mynasow an Yedhewon. Ev a worthebis:

[6] 'Yma re a'n Yedhewon gelwys Hasideanys, ha'ga hapten Yudas Makkabeus, usi ow pesya breseli ha rebellya, ha ny asons an wlaskor bos yn kres. [7] Ytho my re worras a-denewen enor ow hendasow – my a styr an arghoferyasedh – ha dos lemmyn omma, [8] yn kynsa drefen bos gwir breder genev rag bernyow an myghtern, ha nessa bos bern dhymm ynwedh rag ow heswlasoryon. Rag dre folneth an re a gampollis yma agan kenedhel dhien yn anfeus nag yw byghan. [9] Drefen ty dhe aswon, a vyghtern, manylyon an mater ma, preder a'gan pow ha'gan kenedhel gweskys a bub tu, gans an kuvder grassyes a dhiskwedhydh dhe beub. [10] Rag hedre vewo Yudas, ny yll an governans kavos kres.' [11] Wosa ev dhe leverel hemma, remenant a gowetha an myghtern, neb o eskarek dhe Yudas, a

---

a 14:4 161 kyns Krist.

faglas Demetrius uskis hwath moy. [12] Distowgh ev a dhewisis Nikanor, re bia mester an olifanses, orth y apoyntya avel governour Yudi, ha'y dhanvon yn-rag [13] gans gorhemmyn dhe ladha Yudas ha skattra an dus esa ganso, ha dhe wul Alkimus arghoferyas an tempel meur. [14] An Jentilys der oll Yudi, re fisa a-rag Yudas, a hesyas dhe junya gans Nikanor, ow tybi anfeus ha terrosow an Yedhewon dhe styrya sewena dhedha aga honan.

Nikanor a Wra Kres gans Yudas

[15] Pan glewas an Yedhewon a dhevedhyans Nikanor hag a guntelles an Jentilys, i a skollyas pri war aga fennow ha pysi dhodho Ev neb a fastyas y bobel y honan bys vykken hag a venten y ertach y honan pupprys der omdhiskwedhyans. [16] Orth gorhemmyn an hembrenkyas, i eth yn-rag alena distowgh ha metya gansa yn batel y'n dre Adasa.[a] [17] Simon, broder Yudas, a dhierbynsa lu Nikanor, ha sowdhenys veu; nos veu, ha ny wrussa an eskar son.[b]

[18] Byttegyns pan glewas Nikanor a golonekter Yudas ha'y dus ha'ga bravder yn batel rag aga bro, ny vedhas ervira an mater dre skollya goos. [19] Ytho ev a dhanvonas Posidonius, Theodotus, ha Mattathias dhe wul kres. [20] Wosa i dhe hwithra an kynigow yn leun, an hembrenkyas a's derivas dhe'n bobel, ha dell heveli y fons a'n keth brys, hag i a assentyas dhe'n kevambos. [21] I a apoyntyas dydh dhe omvetya yn priva. Charet a dheuth yn-rag a'n dhew lu; esedhow a enor a veu gorrys yn aga le; [22] Yudas a worras gwer ervys parys yn tylleryow lesus dhe lesta trayson tromm a barth an eskerens; ytho i a synsis an omgussulyans yn kres.

[23] Yth esa Nikanor ow kortos yn Yerusalem ha ny wrug dregyn, mes ev a dhanvonas dhe-ves routhow an dus re omguntelsa. [24] Ev a withas Yudas prest yn y wolok; ev a gavsa sergh dhe'n gour a'y golon. [25] Ev a ynias warnodho demedhi ha

---

a 14:16 *Adasa:* Amendys. Greka *Dessaou.*

b 14:17 Amendys. Styr an Greka yw ankler.

dinythi fleghes; ytho Yudas a dhemedhis, ha bewa yn kosel, ha previ bewnans kemmyn.

Nikanor a Dreyl erbynn Yudas

[26] Mes pan welas Alkimus an bodh da yntredha, ev a gemeras an kevambos re bia gwrys ha mos dhe Demetrius. Ev a leveris dhodho bos Nikanor dislel dhe'n governans, rag ev dhe apoyntya an braser na erbynn an wlaskor, Yudas, dh'y sewya avel koweth an myghtern. [27] An myghtern a sorras, ha provokys gans kuhudhansow fals an den legrys na, ev a skrifas dhe Nikanor ow leverel y vos drok-pes gans an kevambos hag ow korhemynna dhodho danvon Makkabeus dhe Antiogh avel prisner heb lettya.

[28] Pan dheuth an messach ma dhe Nikanor, ev o troblys ha keudhys bos res dhodho dilea aga akordyans, kyn na wrussa an gour kamm. [29] Drefen na yllys enebi an myghtern, ev a viri orth chons dhe gowlwul hemma dre serneth. [30] Mes Makkabeus, ow kweles bos Nikanor moy strooth yn y dhyghtyans ganso hag orth y vetya moy ankortes dell via y us, a erviras na dheuth an strothter ma a'n gwella skilys. Ytho ev a guntelas niver da a'y wer hag omgudha dhyworth Nikanor. [31] Pan aswonis Nikanor y vos lettys dre dowl an gour, ev eth dhe'n tempel meur ha sans pan esa an oferysi owth offrynna aga sakrifisow usadow, ha gorhemynna orta delivra dhodho an gour. [32] Pan dosons ti na aswonens le mayth esa an den a hwilens, [33] ev a ystynnas y leuv dhyghow war-tu ha'n sentri, ha ti yndelma: 'Mar ny dhelivrowgh dhymm Yudas avel prisner, my a denn dhe'n leur an sentri ma a Dhuw, ha my a derr an alter dhe'n dor, ha drehevel omma tempel splann dhe Dionysus.'

[34] Wosa leverel an geryow ma, ev eth dhe-ves. Ena an oferysi a ystynnas aga diwleuv war-tu ha nev ha gelwel warnodho neb usi pupprys ow tefendya agan kenedhel, y'n geryow ma: [35] 'A Arlodh a buptra, kyn na'fydh edhom a dra vyth, ty re beu pes da y fo tempel dha anedhva yn agan mysk; [36] Ytho lemmyn, A Arlodh sans a bub sansoleth, gwith andhefolys an chi ma bys vykken re beu purhes a-gynsow.'

Mernans Razis

37 Neb unn Razis, onan a'n henavogyon a Yerusalem, a veu
kuhudhys dhe Nikanor avel gour a gara y geswlasoryon hag a
vri pur dha, ha rag y vodh da ev a veu gelwys tas an Yedhewon.
38 Yn prysyow kyns pan nag esa myska gans an Jentilys, ev re
bia kuhudhys a Yedhowieth, hag ev re berylsa fest yn tiwysyk
korf ha bewnans rag yedhowieth. 39 Nikanor, ow mynnes
diskwedhes an kasadewder a'n jevo rag an Yedhewon, a
dhanvonas moy es pymp kans souder dh'y dhalghenna; 40 rag ev
a dybi y trolla terros warnedha orth aga dalghenna. 41 Pan esa
an soudoryon ogas dhe sesya an tour ha terri yn freudh porth
an klos, i a worhemynnis bos degys tan ha'n darasow leskys.
Ha kerghynnys a bub tu, Razis a godhas war y gledha y honan,
42 ow pos gwell ganso merwel yn nobyl ages kodha yn diwleuv
peghadoryon ha godhevel outrayow anwiw dh'y enesigeth
nobyl. 43 Mes yn tomder an omladh ny weskis yn ewn, ha'n
routh ow fyski a-ji der an porthow. Ev a bonyas yn kolonnek
war-vann war an fos, hag omdewlel yn hardh yn-nans bys y'n
routh. 44 Mes dell gildensons yn uskis, spas a ygoras hag ev a
godhas yn kres an spas gwag. 45 Hwath yn fyw hag enowys dre
gonnar, ev a sevis, ha'y woos a frosas yn-rag ha kynth o sevur
y woliow ev a bonyas der an routh; hag ow sevel war garrek
serth, 46 lemmyn heb goos vytholl, ev a skwardyas y golodhyon
yn-mes ha'ga thewlel orth an routh, ow kelwel war an Arlodh a
vewnans hag a spyrys aga daskor dhodho arta. Homm o maner
y vernans.

Balghder Nikanor

15 Pan glewas Nikanor bos Yudas ha'y luyow yn
ranndir Samari, ev a dewlis towlow dhe omsettya
er aga fynn gans oll sawder y'n jydh a bowes. 2 Pan leveris an
Yedhewon, neb o konstrinys dh'y holya, 'Na'gan distru mar fell
ha barbarus, mes diskwedh revrons dhe'n jydh may hwrug
ev, neb a wel puptra, y enora ha sanshe a-ugh dedhyow erel,'
3 an kanjon teyrgweyth miliges a wovynnas mars esa Sovran
yn nev re worhemynsa gwitha an Sabot. 4 Pan lavarsons, 'An

Arlodh byw y honan yth yw, an Sovran yn nev, a worhemynnis dhyn may hwitthen an seythves dydh,' [5] ev a worthebis, 'Mes my yw sovran ynwedh, war an nor, ha my a worhemmyn dhywgh may kemerowgh arvow ha kowlwul negys an myghtern.' Byttegyns, ny sewenis ow kowlwul y dowl kasadow.

Yudas a Generth Y Dus

[6] Ytho Nikanor yn y vostyans pur ha balghder re ervirsa sevel men-kov poblek a vudhogoleth war Yudas ha'y luyow. [7] Mes ny astelas Makkabeus trestya gans pub fydhyans ev dhe gavos gweres gans an Arlodh. [8] Ev a ynias war y dus ma na ve own dhedha a omsettyans an Jentilys, mes gwitha yn aga brys an prysyow kyns pan dhothya dhedha gweres a'n nev, hag ytho gwaytyas an trygh a vedha res dhedha gans an Ollgallosek. [9] Orth aga henertha dhyworth an lagha ha'n brofosi, hag orth aga hovhe a'n batelyow re waynsens, ev a's gwrug moy diwysyk. [10] Ha wosa movya aga spyrys, ev a dhellos y worhemynnow, dhe'n keth termyn ow tiskwedhes falsuri an Jentilys ha torrow aga thiow. [11] Ev a arvas peub anedha, a-der gans fydhyans yn skosow ha guwow mes orth aga henertha gans geryow brav, hag ev a's cheryas oll ow

[12] An pyth a welas o hemma: Onias, re bia arghoferyas, gour da ha nobyl, klor y fordh ha hweg y gnas, onan a gewsi yn hwiw ha dyskys a'y flogholeth yn puptra yw bryntin, esa ow pysi ystynnys y dhiwleuv rag oll kemeneth an Yedhewon. [13] Ena y'n keth vaner onan aral a omdhiskwedhas notys der y wols loos ha'y dhinita, hag a veuredh marthys hag awtorita. [14] Hag Onias a gewsis, ow leverel, 'Hemm yw den a gar y vreder hag a bys yn feur rag an bobel ha'n cita sans – Yeremia, profos Duw.' [15] Yeremia a ystynnas y leuv dhyghow ha ri dhe Yudas kledha owrek, ha dell y'n ros ev a gewsis dhodho yndelma: [16] 'Kemmer an kledha sans ma, ro a Dhuw, ganso may tistruydh dha eskerens.'

[17] Kenerthys gans geryow Yudas, mar nobyl ha gans an gallos dh'aga biga dhe vravder hag ow kul dhe golonekter difuna, hag ow ri bravder gourel dhe vebyon, i a erviras na wrellens

kaskyrgh mes omsettya yn hardh, hag ervira an mater der omladh leuv orth leuv gans pub kolonekter, drefen bos an cita ha'n sentri ha'n tempel yn peryl. [18] Aga bern rag gwragedh ha fleghes, breder ha neskerens o le poos warnedha; aga brassa ha kynsa own o rag an sentri sakrys. [19] Ny veu byttele ankres an dus deges y'n cita, rag prederus vons a-dro dhe sewyans batel y'n pow ygor.

Fethans ha Mernans Nikanor

[20] Pan esa peub ow mires yn-rag orth an vreus a dheffa, ha'n eskar devedhys yn ogas seulabrys ha'ga lu parys rag batel, an olifanses yn aga savla ewn ha'n varghogyon yn aga thyller war an eskelli, [21] Makkabeus, ow kweles an luyow a-ragdho ha provians divers an arvow ha gnas wyls an olifanses, a ystynnas y dhiwleuv war-tu ha nev ha gelwel war an Arlodh a wra anethow; rag ev a wodhya nag yw der arvow mes par dell ervir an Arlodh may hwront ev an vudhogoleth dhe'n re a's dendil. [22] Ev a elwis warnodho gans an geryow ma: 'Ty, A Arlodh, a dhanvonas dha el yn termyn Hezekia myghtern Yudi, hag ev a ladhas pymp ha naw ugens a vilyow yn kamp Sennagherib. [23] Ytho lemmyn, A Rewler an nevow, danvon el da rag lesa own hag euth a-ragon. [24] Gans nerth dha vregh bedhens gweskys an vlasfemoryon ma re dheuth erbynn dha bobel sans.' Gans an geryow ma ev a hedhis.

[25] Nikanor ha'y dus a dheuth yn-rag gans hirgern ha garmow batel, [26] mes Yudas ha'y dus a dheuth erbynn an eskar yn batel gans galow war Dhuw ha pysadow. [27] Owth omladh gans aga diwleuv hag ow pysi war Dhuw yn aga holon, i a ladhas pymthek warn ugens a vilyow dhe'n lyha, ha cherys vons der omdhiskwedhyans Duw.

[28] Pan veu gorfennys an vatel, ow tehweles yn lowender, i a dhyskas bos Nikanor growedhys marow yn y leun-arvwisk. [29] Ena yth esa garmow ha tervans, hag i a venygas an Arlodh Ollgallosek yn aga mammyeth. [30] Hag ena an gour neb o prest yn korf hag enev penndefendyer y bobel, hag a besyas yn kerensa war-tu ha'y geswlasoryon oll y vewnans, a

worhemynnis dhedha treghi penn ha bregh Nikanor dhe-ves ha'ga don dhe Yerusalem. 31 Pan dheuth di ha wosa gelwel war-barth y geswlasoryon ha settya an oferysi a-rag an alter, ev a dhanvonas war-lergh an re esa y'n tour. 32 Ev a dhiskwedhas dhedha penn Nikanor vil ha bregh an den ansans na, re bia ystynnys yn braslavarow erbynn tempel sans an Ollgallosek. 33 Ev a droghas yn-mes taves Nikanor ansans ha leverel ev dh'y ri tamm ha tamm dhe'n ydhyn ha kregi gobrow y folneth a-dal an sentri. 34 Ytho peub, ow mires dhe nev, a venygas an Arlodh re omdhiskwedhsa, ow leverel, 'Benyges yw ev neb a withas y dyller y honan andhefolys!' 35 Yudas a grogas penn Nikanor dhyworth an tour, tokyn kler ha hewel dhe bubonan a weres an Arlodh. 36 Hag i oll a ordenas der arghadow kemmyn nevra dhe asa an jydh ma dhe vos heb solempnyans, mes dhe solempnya tredhegves dydh an dewdhegves mis – yw gelwys Adar y'n yeth Aramaek – unn jydh kyns Gool Mordekay.

37 Yndelma ytho y feu tenkys Nikanor, hag a'n termyn na an cita re beu yn perghenogeth an Ebrowyon. Hag omma my a worfen an lyver.

Pennlavar

38 Mars yw gorrys war-barth yn ta hag yn kewar, henn yw an pyth a dhesiris vy ow honan; mars yw gwrys yn trog hag yn kresek, henn o an gwella a yllis y wul. 39 Rag dell yw anhweg eva gwin y honan, po hwath dowr y honan, gwin kemyskys gans dowr a wra blas hweg ha denteythyel; yndella ynwedh gis-skrifa yn ober liennek a heudhha diwskovarn an re a lenn an ober. Hag ottomma y fydh an diwedh.

AN TESTAMENT NOWYDH

AN AWEYL WAR-LERGH
MATTHEW

Chaptra 1
Aghskrif Yesu Krist
Dinythyans Yesu Krist

Chaptra 2
Devedhyans an Dus Fur
An Tegh dhe Ejyp
Ladhva an Fleghes Wiryon
An Dehwelans yn-mes a Ejyp

Chaptra 3
Pregoth Yowan Besydhyer
Besydh Yesu

Chaptra 4
Temptyans Yesu
Dalleth an Pregoth yn Galile
Galow Peswar Pyskador
Menystra dhe Routh Veur

Chaptra 5
An Pregoth war an Menydh
An Gwynnvysow
Holan ha Golow
Dyskas a-dro dhe'n Lagha
Dyskas a-dro dhe Sorr; Breus hag Akord
Dyskas a-dro dhe Avoutri
Dyskas a-dro dhe Dhidhemedhyans
Dyskas a-dro dhe Liow
Dyskas a-dro dhe Dhial
Kerensa dhe Eskerens

Chaptra 6
Dyskas a-dro dhe Alusen
Dyskas a-dro dhe Bysadow
Dyskas a-dro dhe Omdhivosa
Tresor yn Nev
Golow an Korf
Duw ha Mammon
Fienasow ha Preder

Chaptra 7
Breusi Tus Erel
Govyn, Hwila, Knouk
An Porth Kul
Gwedhen Godhvedhys dre Hy Frut
Bythkweth ny'gas Aswonis
An Re a Woslow ha'n Re a Ober

Chaptra 8
Glanhe Den Klavorek
Yaghheans Kethwas Penn Kangour
Yaghheans Lies Den
Holyoryon Yesu
Yesu a Goselha Anawel
Yaghheans an Gadarenys Tormentys gans Dyowlow

Chaptra 9
Yaghheans Den Palsyes
Galow Matthew
An Govyn a-dro dhe Omdhivosa
Myrgh an Rewler, ha'n Venyn a Dochyas Dillas Yesu
Yaghheans Dew Dhen Dhall
Yaghheans Den Avlavar
Truedh Yesu

Chaptra 10
Henwyn an Dewdhek Abostol
Danvon an Dewdhek
Torment a Dheu
Neb Yw Res Perthi Own Anodho
Aswon Krist a-dherag Tus
Kledha, a-der Kres
Gobrow

Chaptra 11
Kanasow dhyworth Yowan Besydhyer
Go i an Citys na Godhas yn Edrek
Dewgh dhymmo Vy ha Powes

Chaptra 12
Terri Pennow Ys y'n Sabot
An Den Gwedhrys Y Leuv
An Gwas Dewisys
Yesu ha Beelzebul
Gwedhen ha'y Frut
Hwila Tokyn
Dehweles an Spyrys Avlan
Mamm ha Breder Yesu

Chaptra 13
Parabolen an Gonador
Porpos an Parabolennow
Styr Parabolen an Gonador
Parabolen an Ivra yn-mysk an Ys

Parabolennow Has Kedhow ha Goll
Entent Parabolennow
Styryans Parabolen an Ivra
Teyr Farabolen
Tresoryow Nowydh ha Koth
Yesu Neghys yn Nazareth

Chaptra 14
Mernans Yowan Besydhyer
Maga an Pymp Mil
Kerdhes war an Dowr
Yaghheans an Glevyon yn Gennesaret

Chaptra 15
Hengov an Henavogyon
Fydh an Venyn Gananek
Yaghheans Lies Den
Maga an Peswar Mil

Chaptra 16
Hwilas Tokyn
Goll an Fariseow ha'n Sadukeow
Peder a Avow Yesu dhe Vos an Krist
Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Chaptra 17
Treusfigurans Krist
Yaghheans Mab Troblys gans Dyowl
Yesu a Dhargan Arta Y Vernans ha'y Dhasserghyans
Tyli Trubyt an Tempel

Chaptra 18
An Moyha y'n Wlaskor
Temptyans dhe Begh
Parabolen an Dhavas Kellys
Broder Neb a Wra Kammweyth
Parabolen an Gwas na Wrug Gava

Chaptra 19
Dyskas a-dro dhe Dhidhemedhyans
Yesu a Venyk an Fleghesigow
An Den Rych

Chaptra 20
An Wonisysi y'n Winlan
An Tressa Gweyth Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans
Govenek Jamys ha Yowan
Dew Dhen Dhall

Chaptra 21
Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn Trygh
Glanhe an Tempel
Molleth an Figbren
Govyn a-dro dhe Awtorita Yesu
Parabolen an Dhew Vab
Parabolen an Winlan ha'n Diogyon

Chaptra 22
Parabolen an Kevewi Bras
Ri Trubyt dhe Cesar
Govyn a-dro dhe'n Dasserghyans
An Gorhemmyn Meur
Govyn a-dro dhe Vab Davydh

Chaptra 23
Kuhudhans an Skribys ha'n Fariseow
Kynvan war Yerusalem

Chaptra 24
Diswrians an Tempel Dargenys
Dalleth Galarow
An Anken Meur
Devedhyans Mab an Den
Parabolen an Figbren
Ny Wodhor an Jydh na'n Eur
An Kethwas Lel po Dislel

Chaptra 25
Parabolen an Deg Gwerghes
Parabolen an Talentys
Breus an Kenedhlow

Chaptra 26
An Bras dhe Ladha Yesu
An Untyans yn Bethani
Yudas owth Offra dhe Drayta Yesu
An Pask gans an Dhyskyblon
Soper an Arlodh
Nagh Peder Dargenys
An Pysadow yn Gethsemane
Yesu Traytys ha Dalghennys
Yesu a-rag an Sanhedrin
Peder a Nagh Yesu

Chaptra 27
Yesu Dres a-rag Pilat
Mernans Yudas
Yesu Apposys gans Pilat
Yesu Dampnys dhe'n Mernans
An Soudoryon a Skorn Yesu
Krowsyans Yesu
Mernans Yesu
Ynkleudhyans Yesu
An Withysi orth an Bedh

Chaptra 28
Dasserghyans Yesu
Derivas an Withysi
Gorhemmyn dhe'n Dhyskyblon

Aghskrif Yesu Krist

Luk 3:23-38

1 Lyver linnyeth Yesu Krist mab Davydh mab Abraham.
[2] Abraham a dhinythis Ysak, hag Ysak a dhinythis
Yakob, ha Yakob a dhinythis Yuda ha'y vreder ev. [3] Yuda a
dhinythis Peres ha Zera a Thamar, ha Peres a dhinythis Hesron,
ha Hesron a dhinythis Aram. [4] Aram a dhinythis Amminadab,
hag Amminadab a dhinythis Nahshon, ha Nahshon a dhinythis
Salmon. [5] Salmon a dhinythis Boaz a Rahab, ha Boaz a
dhinythis Obed[a] a Ruth, hag Obed a dhinythis Yesse; [6] ha Yesse
a dhinythis Davydh an myghtern. Davydh a dhinythis Solomon
a wreg Urri, [7] ha Solomon a dhinythis Roboam, ha Roboam a
dhinythis Abia, hag Abia a dhinythis Asaf.[b] [8] Asaf a dhinythis
Yehoshafat, ha Yehoshafat a dhinythis Yoram, ha Yoram a
dhinythis Uzzia. [9] Uzzia a dhinythis Yoatham, ha Yoatham a
dhinythis Ahaz, hag Ahaz a dhinythis Hezekia. [10] Hezekia a
dhinythis Manasse, ha Manasse a dhinythis Amos,[c] hag Amos
a dhinythis Yosia, [11] ha Yosia a dhinythis Yekonia ha'y vreder
ev yn prys aga divroans dhe Babylon.

[12] Wosa an divroans dhe Babylon, Yekonia a dhinythis
Shealtiel, ha Shealtiel a dhinythis Zerubbabel. [13] Zerubbabel
a dhinythis Abiud, hag Abiud a dhinythis Elyakim, hag
Elyakim a dhinythis Azor. [14] Azor a dhinythis Sadok, ha
Sadok a dhinythis Akim, hag Akim a dhinythis Eliud. [15] Eliud
a dhinythis Eleazar, hag Eleazar a dhinythis Matthan, ha
Matthan a dhinythis Yakob. [16] Yakob a dhinythis Yosep gour
Maria, may feu gensi dinythys Yesu, yw gelwys Krist.

[17] Ytho oll an henedhow a Abraham bys Davydh o peswardhek
henedh: a Dhavydh bys an divroans dhe Babylon o peswardhek
henedh, hag a'n divroans dhe Babylon bys Krist o peswardhek
henedh.

---

a 1:5 *Obed:* Greka *Yobed.*

b 1:7 *Asaf:* War-lergh re a'n dornskrifow *Asa.*

c 1:10 *Amos:* War-lergh re a'n dornskrifow *Amon* po *Ammon.*

Dinythyans Yesu Krist

Luk 2:1-7

18 Dinythyans Yesu Krist o yndelma. Pan via y vamm Maria
ambosys dhe Yosep, kyns i dhe dhos war-barth, yth omgavas
owth omdhon der an Spyrys Sans. 19 Ha Yosep hy gour, a-ban
o den ewnhynsek, ha ny vynni gul bismer dhedhi, a erviras
hy gorra a-denewen yn-dann gel. 20 Hag ev owth ombrederi
a-dro dhe'n taklow ma, awotta, el an Arlodh a omdhiskwedhas
dhodho dre hunros, ow leverel, 'Yosep mab Davydh, na borth
own a gemeres Maria yn gwreg dhis; rag an pyth usi omdhegys
ynni yw der an Spyrys Sans. 21 Hi a dhinyth mab, ha ty a'n
henow Yesu; rag ev a saw y bobel dhyworth aga feghosow.'
22 Oll henna yw hwarvedhys may fo kollenwys an dra kewsys
gans an Arlodh der an profos, ow leverel,

23 'Awotta, an werghes a wra omdhon ha dinythi mab
hag i a'n henow Emmanuel,'

yw dhe styrya, Genen ni Duw. 24 Yosep, pan dhifunas a'y
gosk, a wrug par dell worhemynsa dhodho el an Arlodh hag a
gemeras y wreg dhodho ev, 25 ha ny's aswonis bys pan dhinythis
hi mab;[a] hag ev a'n henwis Yesu.

Devedhyans an Dus Fur

2 Pan veu Yesu genys yn Bethlehem Yudi yn dedhyow
an myghtern Herod, awotta, tus fur a dheuth dhyworth
an howldrevel dhe Yerusalem, 2 ow leverel, 'Ple'ma ev yw
genys Myghtern an Yedhewon? Rag ni a welas y steren y'n
howldrevel[b] hag yth on ni devedhys dh'y wordhya.' 3 Pan
wrug myghtern Herod klewes hemma, ev a veu troblys, hag
oll Yerusalem ganso, 4 ha wosa kuntel oll an bennoferysi ha
skribys an bobel war-barth, ev a wovynnas orta ple fe Krist
genys. 5 I a'n gorthebis, 'Yn Bethlehem Yudi; rag yndelma y
feu skrifys gans an profos:

---

a 1:25 *bys pan dhinythis hi mab:* War-lergh re a'n dornskrifow *bys pan dhinythis hi hy mab kynsa genys.*

b 2:2 *y'n howldrevel:* po *owth yskynna.*

[6] “Ha ty, Bethlehem, pow Yuda,
nyns os mann an lyha yn-mysk gwelhevin Yuda,
rag yn-mes ahanas y teu hembrenkyas
neb a wra bugelya ow fobel Israel.”’

[7] Ena Herod, wosa gelwel an dus fur yn privedh, a wovynnas orta an termyn poran mayth omdhiskwedhas an steren. [8] Hag ev a’s danvonas dhe Bethlehem, ha leverel, ‘Ewgh ha hwithrewgh yn kewar derivadow a-dro dhe’n flogh; ha pan y’n kevsowgh, danvenewgh derivadow dhymm, mayth ylliv vy ynwedh dh’y wordhya.’ [9] Wosa klewes an myghtern yth ethons yn-kerdh, hag awotta’n steren a welsons y’n howldrevel ow mos a-dheragdha bys pan dheuth ha sevel a-ugh an tyller mayth esa an flogh. [10] Pan welsons an steren, i a lowenhas gans joy meur dres eghen. [11] Devedhys y’n chi, i a welas an flogh gans Maria y vamm, hag i a omblegyas dhe’n dor ha’y wordhya; hag owth ygeri aga thresoryow, i a brofyas rohow dhodho, owr ha frankenkys ha myrr. [12] Ena, gwarnyes dre hunros na wrellens dehweles dhe Herod, i a omdennas dh’aga fow war fordh aral.

An Tegh dhe Ejyp

[13] Wosa i dhe vos gyllys yn-kerdh, otta, el an Arlodh a omdhiskwedhas dhe Yosep dre hunros, ow leverel, ‘Sav yn-bann ha kemmer an flogh ha’y vamm ha fi dhe Ejyp ha bydh ena erna leverriv dhis; rag Herod a vynn hwilas an flogh rag y dhistrui.’ [14] Ena ev a sevis yn-bann ha kemeres an flogh ha’y vamm yn nos ha mos dhe Ejyp, [15] hag yth esa ev ena bys vernans Herod, rag may fe kollenwys an dra kewsys gans an Arlodh der an profos, ow leverel, ‘Yn-mes a Ejyp my re elwis ow mab.’

Ladhva an Fleghes Wiryon

[16] Ena Herod, ow kweles ges dhe vos gwrys anodho gans an dus fur, o meur serrys hag a dhanvonas ha ladha oll an fleghes esa yn Bethlehem hag yn oll an pow a-dro, a dhew vloodh ha le ages henna, herwydh an termyn a dhys’sa gans an dus fur.

17 Y'n eur na y feu kollenwys an dra kewsys gans Yeremia an
profos, ow leverel,

18 'Lev a veu klewys yn Rama,
olva ha galarow tynn,
Raghel owth ola rag hy fleghes
ha ny vynna bos konfortys, drefen nag esons na
fella.'[a]

An Dehwelans yn-mes a Ejyp

19 Wosa Herod dhe verwel, awotta, el a'n Arlodh a
omdhiskwedhas dhe Yosep dre hunros yn Ejyp, 20 ow leverel,
'Sav yn-bann, ha kemmer an flogh ha'y vamm ha ke dhe bow
Israel; rag marow yw an re a hwila bewnans an flogh.' 21 Hag ev
a sevis ha kemeres an flogh ha'y vamm hag a dheuth dhe bow
Israel. 22 Mes pan glewas bos Arghelaus ow reynya yn Yudi yn
le y das Herod, own a'n jevo a vones dhi; ha wosa bos gwarnys
dre hunros ev a omdennas dhe rannvro Galile, 23 hag ev eth
dhe driga yn cita gelwys Nazareth; may fe kollenwys an dra
kewsys gans an profos, 'Ev a vydh henwys Nazaren.'

Pregoth Yowan Besydhyer

Mark 1:1-8; Luk 3:1-9, 15-17; Yow 1:19-28

3 Y'n dedhyow na, Yowan Besydhyer a dheuth ow
pregoth yn gwylvos Yudi 2 ha leverel, 'Kodhewgh yn
edrek; rag gwlaskor nev re dheuth nes.' 3 Rag an den ma yw
neb a veu menegys der Ysay an profos, ow leverel,

'Lev onan ow kria y'n gwylvos:
Pareusewgh fordh an Arlodh,
gwrewgh kompes y hensyow ev.'

4 Dhe Yowan yth esa gwisk gwrys a vlew kowrvargh gans
grugys a groghen a-dro dh'y dhiwglun, ha'y voos o lokustes
ha mel gwyls. 5 Y'n prys na, yth esa ow mos yn-mes dhodho
Yerusalem hag oll Yudi ha'n pow a-dro dhe'n Yordan, 6 hag
yth esens i ow pos besydhys ganso y'n Yordan, ow yes aga
feghosow. 7 Hag ev, ow kweles meur a Fariseow ha Sadukeow

---

a 2:18 Yer 31:15.

ow tos dh'y vesydh, a leveris dhedha, 'Hwi askor nadres! Piw re'gas gwarnyas dhe fia dhyworth an sorr a dheu? [8] Degewgh ytho frut gwiw rag edrega, [9] ha na dybewgh leverel dh'agas honan, "Yma dhyn Abraham yn tas." Rag my a lever dhywgh y hyll Duw drehevel fleghes dhe Abraham yn-mes a'n veyn ma. [10] Lemmyn yma an vool gorrys war wreydhen an gwydh; pub gwedhen ytho na dheg frut da a vydh treghys dhe'n dor ha tewlys gans tan. [11] My a'gas besydh gans dowr dhe edrega, mes ev neb a dheu war ow lergh yw moy gallosek agesov vy ha'y eskisyow nyns o'ma gwiw dh'aga don. Ev a'gas besydh gans an Spyrys Sans ha tan. [12] Yn y leuv yma an gwynsell, hag ev a lanha yn tien y leur-drushya ha kuntel y waneth dhe'n skiber, mes an us ev a'n lesk gans tan andhifudhadow.'

Besydh Yesu

Mark 1:9-11; Luk 3:21-22

[13] Ena Yesu a dheuth a Galile dhe Yowan troha'n Yordan rag bos besydhys ganso. [14] Mes Yowan a'n lettyas, ow leverel, 'Dhymmo yma edhom a vos besydhys genes jy: ha ty, os ta jy devedhys dhymmo vy?' [15] Mes Yesu a worthebis ow leverel dhodho, 'Gas henna dhe vos lemmyn, rag yndelma y tegoodh dhyn kollenwel pub ewnder.' Ena ev a assentyas ganso. [16] Ha Yesu besydhys, dihwans y sevis yn-bann a'n dowr; hag otta, an nevow a veu ygerys dhodho, hag ev a welas Spyrys Duw ow tiyskynna avel kolom hag ow tos warnodho; [17] hag awotta lev yn-mes a'n nevow ow leverel, 'Hemm yw ow Mab karadow, mayth usi ynno ow delit.'

Temptyans Yesu

Mark 1:12-13; Luk 4:1-13

4 Ena Yesu a veu hembrenkys yn-bann dhe'n gwylvos gans an Spyrys dhe vos temptys gans an jowl. [2] Ha pan omdhivossa dew ugens dydh ha dew ugens nos, a-wosa ev a borthas nown. [3] Ha'n tempter a dheuth dhodho ha leverel, 'Mars os ta Mab Duw, lavar dhe'n veyn ma bos gwrys bara.' [4] Mes ev a worthebis ow leverel, 'Skrifys yw,

"Mab den ny wra bewa unsel orth bara,
saw orth pub ger a dheu yn-mes a anow Duw."'

5 Ena an jowl a'n kemeras dhe'n cita sans hag a'n settyas war
bynakyl an tempel, 6 hag yn-medh ev dhodho, 'Mars os ta Mab
Duw, omdowl dha honan yn-nans, rag skrifys yw,

"Ev a worhemmyn dh'y eledh a-dro dhis,
hag yn aga diwla i a'th teg yn-bann
ma na weski dha droos erbynn men."'

7 Yesu a leveris dhodho, 'Arta skrifys yw, "Ny wredh temptya
an Arlodh dha Dhuw."'

8 Arta an jowl a'n kemeras dhe venydh pur ughel ha
diskwedhes dhodho oll gwlaskordhow an bys ha'ga splander,
9 ha leverel dhodho, 'Oll an re ma my a vynn ri dhis mar
kodhydh dhe'n dor ha'm gordhya.' 10 Ena yn-medh Yesu
dhodho, 'Ke dhe-ves, Satnas; rag skrifys yw,

"Ty a wra gordhya an Arlodh dha Dhuw
hag ev yn unsel ty a wra servya."'

11 Ena an jowl a'n gasas hag otta, eledh a dheuth dh'y servya.

Dalleth an Pregoth yn Galile

Mark 1:14-15; Luk 4:14-15

12 Pan glewas bos Yowan dalghennys, ev a omdennas
dhe Galile. 13 Ha wosa gasa Nazareth ev eth dhe driga yn
Kapernaum ryb an mor yn oryon Zebulun ha Naftali, 14 may fe
kollenwys an dra kewsys dre Ysay an profos, ow leverel,

15 'Pow Zebulun ha pow Naftali,
fordh an mor a'n tu aral dhe'n Yordan,
Galile an Jentilys:

16 an bobel esedhys yn tewolgow
re welas golow bras,

ha war an re esedhys yn tir ha skeus ankow
yma golow drehevys yn-bann.'

17 Alena rag, Yesu a dhallathas pregoth ha leverel, 'Kodhewgh
yn edrek, rag gwlaskor nev re nesas.'

Galow Peswar Pyskador

Mark 1:16-20; Luk 5:1-11

[18] Hag ev ow kerdhes ryb mor Galile, y hwelas dew vroder, Simon, gelwys Peder hag Androw y vroder, ow tewlel roos y'n mor; rag pyskadoryon ens i. [19] Ev a leveris dhedha, 'Dewgh war ow lergh, ha my a'gas gwra pyskadoryon a dus.' [20] A-dhesempis i a asas an rosow hag a'n sewyas [21] Hag ev ow mones yn-rag alena, y hwelas dew vroder aral, Jamys mab Zebede ha Yowan y vroder, y'ga skath gans Zebede aga thas owth ewnhe aga rosow; hag ev a's gelwis. [22] Hag a-dhesempis i a asas an skath ha'ga thas hag a'n sewyas.

Menystra dhe Routh Veur

Luk 6:17-19

[23] Ens yth e a-dro dres oll Galile ow tyski yn aga synagys ha pregoth aweyl an wlaskor, ha sawya pub kleves ha pub dises yn-mysk an bobel. [24] An derivas anodho a omlesas dres oll Syri, hag i a dhros dhodho oll an dus plagys gans lies eghen a glevesow ha tormentys, ha'n re dalghennys gans dyowlow, ha'n lorogyon ha'n balsyon, hag ev a's sawyas. [25] Ha routhow bras a'n sewyas, dhyworth Galile ha Dekapolis ha Yerusalem ha Yudi, ha dhyworth an tu aral dhe'n Yordan.

An Pregoth war an Menydh

5 Pan welas an routhow, ev a yskynnas dhe'n menydh, ha wosa ev dhe esedha, y dhyskyblon a dheuth dhodho; [2] hag ev a ygoras y anow ha'ga dyski, ow leverel,

An Gwynnvysow

Luk 6:20-23

[3] 'Gwynnvys an re yw boghosek yn spyrys, rag dhedha i yw gwlaskor nev.

[4] 'Gwynnvys an re usi ow kalari, rag i a vydh konfortys.

[5] 'Gwynnvys an re yw klor, rag i a erit an norvys.

[6] 'Gwynnvys an re a berth nown ha seghes ow yeuni war-lergh ewnder, rag i a vydh lenwys.

[7] 'Gwynnvys an re yw tregeredhus, rag i a gyv tregeredh.

[8] ‘Gwynnvys an re pur aga holon, rag i a wel Duw.

[9] ‘Gwynnvys an re wrioryon kres, rag i a vydh gelwys fleghes Duw.

[10] ‘Gwynnvys an re helghys drefen ewnder, rag dhedha i yw gwlaskor nev.

[11] ‘Gwynnvys owgh pan y’gas despityons ha’gas helghya ha leverel pub eghen a gabel er agas pynn a-barth dhymmo vy. [12] Lowenhewgh ha bedhewgh pur heudhik, rag meur yw agas gober y’n nevow, rag yndella y hwrussons helghya an brofosi neb a veu kyns agas prys hwi.

Holan ha Golow

Mark 4:21, 9:50; Luk 8:16-17, 11:33-36, 14:34-35

[13] ‘Hwi yw holan an bys; mes mar kollas an holan y vlas, py ganso y fydh ev sellys? Nyns yw dhe les na fella dhe dra vyth marnas dhe vos tewlys dhe-ves ha trettys gans tus.

[14] ‘Hwi yw golow an bys. Ny yll bos kudhys cita a vo settys war venydh; [15] na ny enowir lugarn ha’y worra yn-dann vushel, mes war an kantolbren, hag ev a splannha kemmys a vo y’n chi. [16] Yndella re splanno agas golow a-rag tus may hwellons agas oberow da ha gordhya agas Tas usi y’n nevow.

Dyskas a-dro dhe’n Lagha

[17] ‘Na dybewgh my dhe vos devedhys rag diswul an lagha na’n brofosi; ny dheuth vy dhe dhiswul mes dhe gollenwel. [18] Rag yn hwir my a lever dhywgh, bys pan dremenno nev ha nor, ny dremen unn dyjyn na unn sin dhyworth an lagha erna vo kowlwrys puptra oll. [19] Rag henna, piw pynag a dorro onan a’n gorhemynnow lyha ma ha dyski dhe dus gul yndella, ev a vydh gelwys an lyha yn gwlaskor nev, mes piw pynag a’s gwrello ha’ga dyski, an keth den na a vydh gelwys meur yn gwlaskor nev. [20] Rag my a lever dhywgh, marnas agas ewnder a vo moy ages henna a’n skribys ha’n Fariseow, ny wordremenno yn gwlaskor nev.

Dyskas a-dro dhe Sorr; Breus hag Akord

25-26: **Luk 12:57-59**

21 ‘Hwi re glewas bos leverys dhe dus an termyn koth, Ny
wredh ladha; ha piw pynag a lattho y fydh yn peryl a vreusyans.
22 Mes my a lever dhywgh, Piw pynag a sorro orth y vroder
heb ken[a] a vydh yn peryl a vreusyans, ha piw pynag a lavarro
dh’y vroder, “Raka,”[b] dhe vos yn peryl a’n Sanhedrin; mes
piw pynag a lavarro, “Ty fol” a vydh yn peryl a’n yfarn[c] a dan.
23 Ytho, mars esos ow profya dha ro dhe’n alter, hag ena ty a
berth kov bos gans dha vroder, neppyth er dha bynn, 24 gas
ena dha ro a-dherag an alter, ha ke yn-kerdh; kyns oll, bydh
unverhes gans dha vroder hag ena deus dhe offrynna dha ro.
25 Bydh akordys gans dha eskar tooth da ha ty ow kerdhes war
an fordh war-barth ganso, rag own dha eskar dhe’th taskor
dhe’n breusydh ha’n breusydh dha dhaskor dhe’n gwithyas ha
ty dhe vos tewlys yn prison. 26 Yn hwir y lavarav dhis, ny wre’ta
dos yn-mes alena bys may tylli an diwettha bath.[d]

Dyskas a-dro dhe Avoutri

27 ‘Hwi re glewas bos leverys, “Ny wredh avoutri.” 28 Mes my
a lever dhywgh, Neb a vir orth benyn gans drokhwans re wrug
avoutri seulabrys gensi yn y golon. 29 Dha lagas dyghow mar
kwra dha sklandra, tenn e mes ha towl e dhyworthis; rag y
fydh dhe les dhis onan a’th eseli dhe vos dhe goll, ha na vo
tewlys oll dha gorf yn yfarn. 30 Mar kwra dha leuv dhyghow
dha sklandra, trogh hi dhe-ves ha towl hi dhyworthis, rag y

---

a 5:22 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *heb ken.*

b 5:22 *Raka:* Po *Penn koog* (Aramaek).

c 5:22, 29-30 *yfarn:* Greka *Gehenna.*

d 5:26 *bath:* Greka *kodrantes.* 64 anedha yw *denarius,* wayjys oberwas rag unn jydh.

fydh dhe les dhiso onan a'th eseli dhe vos dhe goll, ha na vo tewlys oll dha gorf yn yfarn.[a]

Dyskas a-dro dhe Dhidhemedhyans

Mat 19:9; Mark 10:11-12; Luk 16:18

31 'Ynwedh y feu leverys, "Neb a worro dhe-ves y wreg,
gwres ev ri dhedhi skrifen didhemedhyans." 32 Mes my a lever
dhywgh, Piw pynag a worro dhe-ves y wreg marnas kaws
dijastita, ev a's gwra avoutres; ha neb a dhemettho benyn
dhidhemedhys, ev a wra avoutri.

Dyskas a-dro dhe Liow

33 'Arta, hwi re glewas bos leverys dhe dus an termyn koth,
"Ny wredh terri dha di, mes ty a dal kewera tiow gwrys dhe'n
Arlodh." 34 Mes my a lever dhywgh, Na wrewgh tiow mann:
naneyl re'n nev, rag tron-sedha Duw ywa, 35 na re'n dor, rag
skavel y dreys yw ev, na re Yerusalem, rag cita an Myghtern
meur yw hi, 36 naneyl na wra ti re'th penn, rag ny yll'ta gul dhe
unn vlewen bos naneyl gwynn na du. 37 Mes bedhes agas lavar,
Yw, yw, Nag yw, nag yw; ha puptra oll eus pella es henna, a'n
tebel el[b] ywa.

Dyskas a-dro dhe Dhial

Luk 6:29-30

38 'Hwi re glewas bos leverys, "Lagas rag lagas ha dans rag
dans." 39 Mes my a lever dhywgh, Na sevewgh erbynn neb yw
drog, saw piw pynag a'th wesko war dha vogh dhyghow, treyl
dhodho hy ben ynwedh; 40 ha mar mynn nebonan dha sewya
dre lagha ha don dha bows dhyworthis, ro dhodho dha vantel
ynwedh; 41 ha neb a'th konstrinno dhe lavurya unn mildir, ke
ganso dew. 42 Ro dhe neb a wovynno orthis, ha na wra omdenna
dhyworth an den a vynsa chevisya ahanas.

---

a 5:30 *ha na vo tewlys oll dha gorf yn yfarn:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha nag ello dha gorf dhe yfarn.*

b 5:37 *a'n tebel el:* Po *a'n drog.*

Kerensa dhe Eskerens

Luk 6:27-28, 32-36

43 ‘Hwi re glewas bos leverys, “Ty a wra kara dha gentrevek
ha kasa dha eskar.” 44 Mes my a lever dhywgh, Kerewgh agas
eskerens ha pysewgh rag an re a wra agas helghya, 45 may
hallowgh hwi bos mebyon agas Tas usi y’n nevow, rag ev a wra
dh’y howl drehevel keffrys war an re dhrog ha’n re dha, hag a
dhanvon an glaw war an re ewnhynsek ha’n re gammhynsek.
46 Rag mar kerewgh an re usi orth agas kara hwi, pana wober
a’gas bydh? A ny wra ynwedh an dolloryon an keth tra? 47 Ha
mar ny salusewgh marnas agas breder, pandra moy a wrewgh
hwi es dell wra tus erel? A ny wra ynwedh an Jentilys[a] an keth
tra? 48 Rag henna, bedhewgh hwi perfydh kepar dell yw agas
Tas nevek perfydh.

Dyskas a-dro dhe Alusen

6 ‘Gwaytyewgh na wryllowgh agas oberow da a-rag tus
rag bos gwelys gansa; poken ny’gas bydh gober vyth
dhyworth agas Tas usi y’n nevow.

2 ‘Rag henna ty pan rylli alusen, na hwyth korn a-dheragos
kepar dell wra an fekloryon a-bervedh y’n synagys hag y’n
stretys, may hallons kavos gordhyans dhyworth tus. Yn hwir
y lavarav dhywgh, i re’s teva aga gober. 3 Mes ty pan rylli dha
alusen, na as dha leuv gledh dhe wodhvos pandr’a wra dha leuv
dhyghow, 4 rag may fo dha alusen yn-dann gel; ha’th Tas neb a
wel yn-dann gel a attal dhis.[b]

Dyskas a-dro dhe Bysadow

Luk 11:2-4

5 ‘Ha ty pan byssi, na vydh[c] avel an fekloryon, rag i a gar pysi
ow sevel a-bervedh y’n synagys ha war gernow an stretys, may
hallons bos gwelys gans tus; yn hwir y lavarav dhywgh, i re’s

---

a 5:47 *an Jentilys:* War-lergh re a’n dornskrifow *an dolloryon.*

b 6:4 *a attal dhis:* War-lergh re a’n dornskrifow *a attal dhis yn apert.*

c 6:5 *Ha ty pan byssi, na vydh:* War-lergh re a’n dornskrifow *Ha hwi pan byssowgh, na vedhewgh.*

teva aga gober. 6 Mes ty pan byssi, ke a-ji dhe'th chambour ha
wosa degea dha dharas, gwra pysi dhe'th Tas usi yn-dann gel,
ha'th Tas a wel yn-dann gel a attal dhis.[a]

7 'Ha hwi pan byssowgh, na glappyewgh gans geryow euver
avel an baganys, rag i a dyb i dhe vos klewys der aga geryow
pals. 8 Na vedhewgh ytho avella i, rag agas Tas a wor pandr'a
fyll dhywgh kyns es hwi dhe wovyn orto.

9 'Yn kettellma ytho, gwrewgh pysi:

Agan Tas ni usi y'n nevow,
sanshes re bo dha hanow;
10 re dheffo dha wlaskor;
dha vodh re bo gwrys,
yn nor kepar hag yn nev.
11 Ro dhyn ni hedhyw agan bara pubdedhyek;
12 ha gav dhyn agan kendonow
kepar dell evyn ni ynwedh dh'agan kendonoryon.
13 Ha na wra agan dri yn temptacyon,
mes delirv ni dhyworth drog.[b]

14 Rag mara kwrewgh gava dhe dus aga hammwriansow, agas
Tas nevek a wra gava dhy'hwi ynwedh; 15 mes mar ny wrewgh
gava dhe dus aga hammwriansow,[c] na byth moy ny wra agas
Tas gava dhywgh agas kammwriansow hwi.

Dyskas a-dro dhe Omdhivosa

16 'Ha pan omdhivossowgh, na vedhewgh avel an fekloryon,
trist aga semlans, rag i a dhifas aga bejeth may hallons bos
gwelys gans tus, i dhe wul penys; yn hwir y lavarav dhywgh, i
re's teva aga gober. 17 Mes ty pan wrylli penys, gwra ura dha
benn ha golgh dha fas, 18 ma na vo apert dhe dus ty dhe wul

---

a 6:6 *a attal dhis:* War-lergh re a'n dornskrifow *a attal dhis yn apert.*

b 6:13 *drog:* Po *an tebel el.* War-lergh re a'n dornskrifow yma omma an geryow *Rag dhiso jy yw an wlaskor, ha'n gallos, ha'n gordhyans, bys vykken ha bynari. Amen.*

c 6:15 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *aga hammwriansow.*

penys, saw dhe'th Tas, usi yn-dann gel; ha'th Tas neb a wel yn-dann gel a attal dhis.[a]

Tresor yn Nev

Luk 12:33-34

[19] 'Na guntelewgh dhywgh agas honan tresoryow war an nor, le may ma godhan ha gossen ow tiswul ha may hwra ladron terri a-bervedh ha ladra. [20] Mes kuntelewgh dhywgh tresoryow yn nev, le na wra godhan na gossen diswul, na ladron terri a-bervedh ha ladra; [21] rag le may ma agas tresor,[b] ena y fydh agas kolon[c] ynwedh.

Golow an Korf

Luk 11:34-36

[22] 'Lugarn an korf yw an lagas. Rag henna mars yw yagh dha lagas, oll dha gorf a vydh leun a wolow; [23] mes dha lagas mars yw anyagh, oll dha gorf a vydh leun a dewlder. Rag henna mars yw an golow usi ynnos tewolgow, ass yw meur an tewolgow na!

Duw ha Mammon

Luk 16:13

[24] 'Ny yll den vyth servya dew vester; rag poken ev a gas an eyl ha kara y gila, po lel yw dhe'n eyl hag ev a dhispres y gila. Ny yllowgh servya ha Duw ha mammon.

Fienasow ha Preder

Luk 12:22-34

[25] 'Rag henna my a lever dhywgh, na wrewgh mos yn prederow a-dro dh'agas bewnans pandr'a dhebrowgh na pandr'a evowgh, na byth moy a-dro dh'agas korf pandr'a wiskowgh. A nyns yw bewnans moy ages boos, ha'n korf ages dillas? [26] Mirewgh orth ydhyn an ayr: ny wrons i gonis has, na mysi, na kuntel tra vyth yn skiberyow, hwath agas Tas nevek a's mag. A nyns owgh hwi moy agas pris agessa i? [27] Ha piw ahanowgh hag ev ow prederi

---

a 6:18 *a attal dhis:* War-lergh re a'n dornskrifow *a attal dhis yn apert.*

b 6:21 *agas tresor:* War-lergh re a'n dornskrifow *dha dresor.*

c 6:21 *agas kolon:* War-lergh re a'n dornskrifow *dha golon.*

a yll keworra pols vyth dhe dhedhyow y vewnans?[a] 28 Ha prag
yth owgh hwi prederus a-dro dhe dhillas? Merkewgh lili an
gwel, fatel wrons i tevi; ny lavuryons ha ny nedhons; 29 mes
yn-medhav dhywgh, nyns o Solomon yn oll y splander gwiskys
kepar hag onan a'n re ma. 30 Ytho mar kweth Duw yndella
gwels an gwelyow, yw byw hedhyw ha tewlys yn forn a-vorow,
a ny wra ev meur dhe voy agas kwetha hwi, A hwi a voghes
fydh? 31 Ytho na vedhewgh gyllys yn prederow, ow leverel,
"Pandr'a dhybryn," po "Pandr'a evyn," po "Py ganso y fedhyn
gwiskys?" 32 Rag oll an taklow ma, an kenedhlow a's hwila;
ha'gas Tas nevek a wor bos edhom dhywgh a oll an taklow ma.
33 Mes kyns oll, hwilewgh gwlaskor Duw ha'y ewnder, hag oll
an taklow ma a vydh res dhywgh maga ta. 34 Na vedhewgh ytho
prederus a'n vorow, rag an vorow a breder anedhi hy honan;
lowr dhe'n jydh yw y dhrog ev y honan.

Breusi Tus Erel

Luk 6:37-38, 41-42

7 'Na wrewgh breusi ma na vewgh hwi breusys; 2 rag
gans an vreus may hwrewgh hwi breusi dredhi, hwi a
vydh breusys, ha gans an musur may fusurowgh hwi ganso, y
fydh musurys dhywgh hwi. 3 Ha prag y hwre'ta mires orth an
skommen usi yn lagas dha vroder, mes ny verkydh an geber
usi yn dha lagas dha honan? 4 Po fatel yll'ta jy leverel dhe'th
vroder, "Gas vy dhe denna an mott yn-mes a'th lagas," hag
awotta'n geber y'th lagas dha honan? 5 Ty fekler! Kyns oll towl
an geber yn-mes dhyworth dha lagas tejy hag ena y hwelydh
diblans rag tewlel an mott yn-mes a lagas dha vroder. 6 Na
rewgh dhe'n keun an pyth yw sans, ha na dewlewgh agas perlys
a-rag mogh, rag own i dh'aga threttya yn-dann dreys ha treylya
dh'agas skwardya hwi.

---

a 6:27 *a yll keworra pols vyth dhe dhedhyow y vewnans?* Po *a yll moghhe y hys a unn kevelin?*

Govyn, Hwila, Knouk

Luk 11:9-13

7 ‘Govynnewgh hag y fydh res dhywgh, hwilewgh ha hwi a
gyv, knoukyewgh hag y fydh ygerys dhywgh; 8 rag peub neb a
wovyn a dhegemmer, ha neb a hwila a gyv, ha dhe neb a gnouk
y fydh ygerys. 9 Po py den eus ahanowgh, orto mar kovyn y vab
bara, a re dhodho men? 10 Po mar kovyn ev pysk, a re dhodho
sarf? 11 Hwi, ytho, ow pos drog, mar kodhowgh ri rohow da
dh’agas fleghes, pygemmys moy y re agas Tas y’n nevow dhe’n
re a wovyn orto! 12 Kekemmys ytho a vynnowgh orth tus gul
ragowgh hwi, henna gwrewgh ragdha i; rag hemm yw an lagha
ha’n brofosi.

An Porth Kul

Luk 13:24

13 ‘Ewgh a-bervedh der an porth kul; rag ledan yw an porth
hag efan yw an fordh a led dhe dhiswrians ha lies yw an re a
wra entra dredhi; 14 mes kul yw an porth hag ynn yw an fordh
a led dhe vewnans, ha boghes yw an re a’s kyv.

Gwedhen Godhvedhys dre Hy Frut

Luk 6:43-44

15 ‘Bedhewgh war a fals profosi, neb a dheu dhywgh yn
gwisk deves, mes a-bervedh yth yns i bleydhi ow ravna. 16 Hwi
a wra aga aswon der aga frut. A guntelir grappys dhyworth
spern po figys dhyworth askal? 17 Yn kettella pub gwedhen dha
a dheg frut da, mes gwedhen bodrek a dheg drog frut. 18 Ny
yll gwedhen dha don drog frut, na byth moy ny yll gwedhen
bodrek don frut da. 19 Pub gwedhen na dheg frut da a vydh
treghys dhe’n dor ha tewlys yn tan. 20 Herwydh aga frut ytho
hwi a’s aswon.

Bythkweth ny’gas Aswonis

Luk 13:25-27

21 ‘Nyns a a-bervedh yn gwlaskor nev pubonan a lever dhymm,
“Arlodh, Arlodh,” mes ev neb a wra bodh ow Thas usi y’n nevow.
22 Lies huni a lever dhymm y’n jydh na, “Arlodh, Arlodh, a ny
wrussyn profosa yn dha hanow jy, hag yn dha hanow tewlel yn-

mes dyowlow, hag yn dha hanow gul meur a oberow gallosek?”
23 Hag ena my a dheklar dhedha, “Bythkweth ny’gas aswonis;
diberthewgh dhyworthiv, hwi oberoryon an anlaghedh!”

An Re a Woslow ha’n Re a Ober

Luk 6:47-49

24 ‘Pubonan ytho a woslow ow geryow ma hag a’s gwra,
a vydh hevelebys dhe wour fur neb a dhrehevis y ji war an
garrek; 25 ha’n glaw a godhas ha’n livow a dheuth ha’n gwynsow
a hwythas ha deghesi war an chi na, mes ev ny godhas, rag y
vos selys war garrek. 26 Ha pubonan a woslow ow geryow ma
mes heb aga gul a vydh hevelebys dhe wour fol neb a dhrehevis
y ji war dewes; 27 ha’n glaw a godhas hag y teuth an livow, ha’n
gwynsow a hwythas ha deghesi war an chi na, hag ev a godhas,
ha meur o an terros anodho.’

28 Ha pan worfennas Yesu an lavarow ma, an bobel a’s tevo
marth a’y dhyskas; 29 rag yth esa ev orth aga dyski kepar hag
onan a’n jevo gallos ha na kammen vyth avel aga skribys.

Glanhe Den Klavorek

Mark 1:40-45; Luk 5:12-16

8 Wosa ev dhe dhiyskynna a’n menydh, routhow meur
a’n sewyas. 2 Hag awotta den klavorek ow tos nes a
omblegyas a-dheragdho ha leverel, ‘Arlodh, mar mynnydh,
ty a yll ow glanhe.’ 3 Yesu[a] owth ystyn y leuv a’n tochyas ha
leverel, ‘Mynnav, bydh glan;’ ha dihwans y lovryjyon a veu
glanhes. 4 Yn-medh Yesu dhodho, ‘Gorwith na leverri ger dhe
dhen vyth, mes ke hag omdhiskwa dha honan dhe’n oferyas ha
doro dha ro a ordenas Moyses, avel dustuni dhedha.’

Yaghheans Kethwas Penn Kangour

Luk 7:1-10; Yow 4:43-54

5 Pan eth ev a-bervedh yn Kapernaum, y teuth dhodho penn
kangour, orth y bysi, 6 ha leverel, ‘Arlodh, yma ow gwas vy
a’y wrowedh palsyes y’n chi, ow kodhevel yn tynn.’ 7 Yn-
medh ev dhodho, ‘Yth av dh’y yaghhe.’ 8 Ha’n penn kangour

---

a 8:3 *Yesu:* War-lergh re a’n dornskrifow *Ev.*

a worthebis ow leverel, ‘Arlodh, nyns ov vy gwiw ty dhe dhos
yn-dann ow tho, lemmyn ty na wra saw unsel leverel an ger
ha’m gwas a vydh yaghhes. [9] Rag my ynwedh yw den yn-dann
awtorita, ha soudoryon a’m beus yn-dannov, ha my a lever dhe
onan, “Ke,” ha mos a wra, ha dhe aral, “Deus,” ha dos a wra,
ha dhe’m kethwas, “Gwra hemma,” hag ev a’n gwra.’ [10] Yesu
pan glewas henna, marth a’n jeva, hag yn-medh ev dhe’n re a’n
sewya, ‘Yn hwir y lavarav dhywgh, ny gevis vy kemmys fydh,
na hwath yn Israel. [11] Ha my a lever y teu meur a dus dhyworth
an howldrevel ha’n howlsedhes hag esedha orth moos gans
Abraham hag Ysak ha Yakob yn gwlaskor nev, [12] mes mebyon
an wlaskor a vydh tewlys yn-mes dhe’n tewlder pella; ena y
fydh olva ha skrinva dens.’ [13] Hag yn-medh Yesu dhe’n penn
kangour, ‘Ke; ha kepar dell gryssys bedhes gwrys dhis.’ Ha’y
was a veu yaghhes y’n keth eur na.

Yaghheans Lies Den

Mark 1:29-34; Luk 4:38-41

[14] Ha Yesu ow tos dhe ji Peder, a welas y hweger ev a’y
growedh grevys gans fevyr; [15] ev a dochyas hy leuv, ha’n
fevyr a’s gasas; ena hi a sevis yn-bann ha’y servya ev. [16] Pan
o devedhys an gorthugher i a dhug dhodho lies sagh dyowl;
hag ev a dewlis yn-mes an spyrysyon gans ger ha sawya oll
an glevyon, [17] may fe kollenwys an dra kewsys der Ysay an
profos ow leverel, ‘Ev y honan a gemeras agan gwanegredh hag
a borthas agan klevesow.’

Holyoryon Yesu

Luk 9:57-62

[18] Pan welas Yesu routh[a] a-dro dhodho, ev a worhemynnis
dhe omdenna dhe’n lann aral. [19] Hag unn skriba a dheuth ha
leverel dhodho, ‘A Dhyskador, my a wra dha holya py le pynag
yth ylli.’ [20] Yn-medh Yesu dhodho, ‘Dhe’n lewern yma tell, ha
neythow dhe ydhyn an ayr, mes dhe Vab an den nyns eus le may
hyll powes y benn ynno.’ [21] Onan aral a’y dhyskyblon a leveris
dhodho, ‘Arlodh, gas vy kyns oll dhe vos dhe ynkleudhyas ow

a 8:18 *routh:* War-lergh re a’n dornskrifow *routhow bras.*

thas.' [22] Mes Yesu a leveris dhodho, 'Ty gwra ow holya, ha gas dhe'n re varow ynkleudhyas aga thus varow aga honan.'

Yesu a Goselha Anawel

Mark 4:35-41; Luk 8:22-25

[23] Ena ev a yskynnas y'n skath ha'y dhyskyblon a'n sewyas. [24] Hag awotta, anawel veur a sevis, may feu kudhys an skath gans tonnow, mes yth esa ev ow koska. [25] Ha'y dhyskyblon[a] a dheuth, hag a wrug dhodho difuna, ow leverel, 'Arlodh, salw ni, y ferwyn!' [26] Yn-medh ev dhedha, 'Prag yth owgh hwi mar ownek, hwi a voghes fydh?' Ena ev a sevis ha keredhi an gwynsow ha'n mor, hag y feu kalmynsi meur. [27] Marth a gemeras an dus, hag yn-medhons, 'Py par den yw hemma, mayth yw gostyth dhodho keffrys an mor ha'n gwynsow?'

Yaghheans an Gadarenys Tormentys gans Dyowlow

Mark 5:1-20; Luk 8:26-39

[28] Pan ova devedhys dhe'n lann aral, dhe Bow an Gadarenys,[b] y teuth er y bynn dew sagh dhyowl, ow tos yn-mes a'n bedhow, gwyls dres eghen, ma na ylli nebonan tremena war an fordh na. [29] Hag otta, i a armas ow leverel, 'Pandr'a vynnydh tejy genen ni, A Vab Duw? Os ta devedhys omma rag agan tormentya kyns an termyn?' [30] Mes neb pellder dhyworta yth esa flock veur a vogh ow peuri. [31] Ha'n jowlow a'n pysis ow leverel, 'Mara kwredh agan tewlel yn-mes, danvon ni a-bervedh yn flock an mogh.' [32] Yn-medh ev dhedha, 'Ewgh ytho.' Hag ow tos yn-mes, yth ethons a-bervedh y'n mogh; oll an flock a bonyas gwyls yn-nans dres an lann serth bys y'n mor, ha merwel y'n dowrow. [33] An vugeledh a fias dhe'n fo ha mos dhe'n cita ha derivas puptra, keffrys ha'n pyth o hwarvedhys dhe'n seghyer dyowl. [34] Hag otta, oll an cita a dheuth yn-mes rag dierbynna Yesu; ha pan y'n gwelsons, i a'n pysis a omdenna yn-mes a'ga oryon.

---

a 8:25 *Ha'y dhyskyblon:* War-lergh re a'n dornskrifow *Hag i.*

b 8:28 *Gadarenys:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gergasenys* po *Gerasenys.*

Yaghheans Den Palsyes

Mark 2:1-12; Luk 5:17-26

9 Wosa ev dhe vones a-bervedh yn skath, ev a dremenas
dres an mor ha dos dh'y cita y honan.[a] 2 Hag ena i a
dhug dhodho den palsyes a'y wrowedh war ravath. Yesu pan
welas aga fydh a leveris dhe'n palsi, 'Gwellha dha jer, ow flogh;
gevys yw dha beghosow.' 3 Gans henna, re an skribys a gewsis
yntredha aga honan, 'Yma an den ma ow plasfemya.' 4 Ha Yesu,
owth aswon aga frederow, a leveris, 'Prag y prederowgh drog
yn agas kolon? 5 Rag pyneyl yw esya: leverel, "Gevys yw dha
beghosow," po leverel, "Sav yn-bann ha kerdh"? 6 Mes rag may
hwodhvowgh bos gallos gans Mab an den war an norvys dhe
ava peghosow,' (ena ev a leveris dhe'n palsi), 'Sav yn-bann,
drehav dha ravath ha ke dhe'th tre.' 7 Wosa ev dhe sevel, ev eth
dh'y dre. 8 An routhow pan y'n gwelsons a's teva own[b] hag a
wordhyas Duw neb re wrussa grontya kemmys gallos dhe dus.

Galow Matthew

Mark 2:13-17; Luk 5:27-32

9 Ha Yesu ow tremena alena a welas den o esedhys orth
an dollva, Matthew henwys, ha dhodho y leveris, 'Gwra ow
holya.' Hag ev a sevis yn-bann hag a'n holyas. 10 Pan veu Yesu
esedhys orth an voos y'n chi, meur a dolloryon ha peghadoryon
a dheuth a-ji hag yth ens esedhys gans Yesu ha'y dhyskyblon.
11 An Fariseow, pan y'n gwelsons, a leveris dh'y dhyskyblon,
'Prag y teber agas Dyskador gans tolloryon[c] ha peghadoryon?'
12 Pan y'n klewas, ev a worthebis, 'Nyns eus edhom a vedhek
dhe dus yagh, saw dhe glevyon. 13 Lemen ewgh ha dyskewgh
styr an lavar ma, Ny vynnav sakrifis, mes tregeredh; rag nyns
o'ma devedhys dhe elwel an re wiryon mes peghadoryon.'

---

a 9:1 *y cita y honan:* Honn yw Kapernaum.

b 9:8 *own:* War-lergh re a'n dornskrifow *marth.*

c 9:11 *tolloryon:* Neb a wra tolli.

An Govyn a-dro dhe Omdhivosa

Mark 2:18-22; Luk 5:33-39

[14] Ena y teuth dhodho dyskyblon Yowan ha leverel, 'Prag
y hwren ni ha'n Fariseow yn fenowgh omdhivosa, mes dha
dhyskyblon jy ny'n gwra?' [15] Yesu a leveris dhedha, 'A yll
kowetha an gour pries kyni hedre vo an gour pries gansa? Mes
an dedhyow a dheu pan vydh an gour pries kemerys dhyworta,
hag y'n eur na i a omdhivos. [16] Den vyth ny worr klout a bann
nowydh war dhillasen goth; poken hy klout a denn dhyworth
an dhillasen ha'n skward yw gwethhes. [17] Keffrys ny worrons
gwin nowydh yn gwingreghyn koth; poken an kreghyn a vydh
terrys ha'n gwin a vydh skollys ha'n kreghyn distruys; mes i
a worr gwin nowydh yn kreghyn nowydh, ha'n dhew a vydh
gwithys.'

Myrgh an Rewler, ha'n Venyn a Dochyas Dillas Yesu

Mark 5:21-43; Luk 8:40-56

[18] Pan esa ev ow kewsel an taklow ma dhedha, unn rewler a
dheuth hag omblegya a-dheragdho ow leverel, 'Ow myrgh re
verwis namnygen; mes deus ha gorra dha leuv warnedhi, ha hi
a wra bewa.' [19] Yesu a sevis ha mos war y lergh, hag ynwedh
y dhyskyblon. [20] Hag otta, benyn neb a wodhevi dewdhek
bledhen dhyworth liv goos a dheuth a-dryv dhodho ha tochya
pilen y vantel; [21] rag hi a leveri dhedhi hy honan, 'Mara kallav
unweyth tochya y vantel, y fedhav sawys.' [22] Mes Yesu a
dreylyas, hag orth hy gweles, yn-medh ev, 'Gwellha dha jer,
ow myrgh; dha fydh re'th sawyas.' Ha'n venyn a veu sawys a'n
eur na. [23] Pan veu Yesu devedhys dhe ji an rewler ha gweles an
biboryon, ha'n routh ow kul tros, [24] ev a leveris, 'Omdennewgh;
rag nyns yw an vowes marow mes ow koska yma hi.' Hag i a
wrug ges anodho. [25] Wosa an routh dhe vos gorrys dhe-ves, ev
eth a-ji ha synsi hy leuv ha'n vowes a sevis yn-bann. [26] Ha'n
nowodhow a hemma a omlesas dres oll an pow na.

Yaghheans Dew Dhen Dhall

[27] Pan esa Yesu owth omdenna alena, dew dhen dhall a'n
sewyas ow karma ha leverel, 'Kemmer truedh ahanan, ty vab

Davydh.' [28] Wosa ev dhe vones a-bervedh y'n chi, an dhellyon
a dheuth dhodho, ha Yesu a wovynnas orta, 'A grysowgh hwi
y hallav gul hemma?' I a worthebis, 'Krysyn, Arlodh.' [29] Ena
ev a dochyas aga dewlagas ow leverel, 'Herwydh agas fydh,
bedhes gwrys dhywgh.' [30] Ha'ga dewlagas a veu ygerys. Yesu
a's gwarnyas yn straght ow leverel, 'Gwaytyewgh na wodhvo
den vyth.' [31] Mes pan ethons yn-kerdh, i a'n kyhwedhlas dres
oll an pow na.

Yaghheans Den Avlavar

[32] Wosa i dhe omdenna, y feu degys dhodho den avlavar
dalghennys gans dyowl. [33] Pan veu an jowl tewlys yn-mes,
an avlavar a gewsis. Ha'n routhow a's teva marth ha leverel,
'Bythkweth ny veu gwelys tra a'n par ma yn Israel.' [34] Mes an
Fariseow a leveris, 'Dre bryns an jowlow ymava ow tewlel yn-
mes an jowlow.'

Truedh Yesu

[35] Ytho yth e Yesu a-dro yn oll an citys hag y'n trevow, ow
tyski yn aga synagys ha pregoth aweyl an wlaskor ha yaghhe
pub kleves, ha pub dises. [36] Hag ev, ow mires orth an routhow,
a gemeras truedh anedha, drefen aga bos troblys ha tewlys
dhe skoll kepar ha deves heb bugel. [37] Ena yn-medh ev dh'y
dhyskyblon, 'Meur yw an drevas, mes tanow yw an wonisysi;
[38] pysewgh ytho Arlodh an drevas may tanvonno gonisysi bys
yn y drevas.'

Henwyn an Dewdhek Abostol

1: **Mark 6:7, Luk 9:1;** *1-4:* **Mark 3:13-19, Luk 6:12-16**

10 Ena ev a elwis y dhewdhek abostol hag a ros dhedha
gallos war spyrysyon avlan rag aga thewlel yn-mes
ha yaghhe pub eghen a gleves ha dises. [2] Ottomma henwyn an
dewdhek abostol: kynsa, Simon, neb yw gelwys Peder, hag
Androw y vroder, Jamys mab Zebede ha Yowan y vroder,
[3] Felip ha Bertyl, Tommas ha Matthew an toller,[a] Jamys mab

---

a 10:3 *toller:* Neb a wra tolli.

Alfeus, ha Thaddeus, [4] Simon an Kananyas ha Yudas Skaryoth,
neb a'n traytas.

Danvon an Dewdhek

Mark 6:7-13; Luk 9:1-6

[5] An dewdhek ma Yesu a's danvonas yn-mes ow ri charj
dhedha ha leverel, 'Na wrewgh mos dhe-ves yn fordh an Jentilys
na dhe cita vydh a'n Samaritanys; [6] mes kyns oll ewgh dhe
dheves kellys chi Israel. [7] Ha hwi war agas hyns, pregethewgh
ow leverel, "Gwlaskor nev re dheuth nes." [8] Yaghhewgh an
glevyon, drehevewgh an re varow, glanhewgh an glavorogyon,
tewlewgh yn-mes an jowlow; heb kost y tegemersowgh, rewgh
heb kost. [9] Na hwilewgh kavos nag owr nag arghans na brest
yn agas grugysyow, [10] na skryp rag an hyns, na diw bows nag
eskisyow na lorgh vytholl; rag an oberwas a dhervyn y voos.
[11] Hag yn py cita bynag po tre yth entrowgh ynni, hwilewgh
godhvos piw yw gwiw ena; hag ena trigewgh bys pan yllowgh
yn-kerdh. [12] Ha hwi ow mos a-bervedh yn chi, salusewgh ev;
[13] ha mars yw gwiw an chi, gwres agas kres dos warnodho, mes
mar nyns yw gwiw, dehweles agas kres dhywgh hwi. [14] Ha
piw pynag na'gas degemerro po na woslowo agas geryow, pan
yllowgh yn-mes a'n chi po a'n cita na, shackyewgh an doust
dhyworth agas treys. [15] Yn hwir y lavarav dhywgh, esya vydh hi
dhe bow Sodom ha Gomorra yn jydh breus ages dhe'n cita na.

Torment a Dheu

16: **Luk 10:3;** *17-22:* **Mat 24:9-14, Mark 13:9-13, Luk 21:12-19;**
19-20: **Luk 12:11-12;** *26-33:* **Luk 12:2-9;** *34-36:* **Luk 12:51-53;**
37-38: **Luk 14:26-27**

[16] 'Awotta, my a'gas danvon yn-mes avel deves yn-mysk
bleydhi; rag henna bedhewgh fur avel serf ha gwiryon avel
kelemmi. [17] Mes omwithewgh rag tus; rag i a'gas daskor dhe
gonselyow ha'gas skorjya yn aga synagys; [18] ha hwi a vydh dres
a-rag governours ha myghternedh a'm govis vy yn dustuni
dhedha ha dhe'n Jentilys. [19] Mes pan wrons agas daskor na
vedhewgh prederus fatel po pandr'a leverowgh; rag y fydh
res dhywgh y'n eur na an dra y kodh dhywgh y leverel; [20] rag
nyns yw hwi a gews mes Spyrys agas Tas neb a gews ynnowgh.

21 Broder a dhaskor broder dhe'n mernans ha'n tas y flogh, ha
fleghes a sev erbynn kerens ha gul dhedha bos ledhys. 22 Ha
hwi a vydh kesys gans pub den oll a-barth ow hanow, mes neb
a dhur bys y'n diwedh, ev a vydh selwys. 23 Pan y'gas helghyons
y'n cita ma, fiewgh dhe onan aral; rag yn hwir y lavarav dhywgh,
ny worfennowgh tremena dre citys Israel kyns bos devedhys
Mab an den.

24 'Nyns yw dyskybel a-ugh y dhyskador na kethwas a-ugh y
arlodh. 25 Lowr yw dhe'n dyskybel y vos avel y dhyskador, ha'n
kethwas avel y arlodh. Mar kalwsons mester an chi Beelzebul,
pygemmys moy y vayni ev?

Neb Yw Res Perthi Own Anodho

Luk 12:2-7

26 'Rag henna na berthewgh own anedha; rag nyns eus tra
vyth kudhys na vo diskudhys, po kelys na vo aswonys. 27 An
dra a dherivav dhywgh y'n tewlder henna leverewgh y'n golow,
ha'n dra a glewowgh hwystrys y'n skovarn gwrewgh y arma
war bennow an chiow. 28 Ha na berthewgh own a'n re a ladh an
korf, mes na yll ladha an enev; mes kyns oll, perthewgh own
a neb a yll diswul ha'n enev ha'n korf yn yfarn.[a] 29 A nyns yw
dew wolvan gwerthys a vath a gober?[b] Mes nyns eus nagonan
anedha a godh dhe'n leur heb agas Tas. 30 Ha hwi – pub blewen
a'gas penn yw niverys. 31 Na berthewgh own ytho; hwi a dal
moy ages lies golvan.

Aswon Krist a-dherag Tus

Luk 12:8-9

32 'Piw pynag ytho a'm avowo a-rag tus, an keth den na my
a'n avow a-rag ow Thas eus y'n nevow; 33 ha piw pynag a'm
naggho a-rag tus, my ynwedh a'n nagh ev a-rag ow Thas usi
y'n nevow.

---

a 10:28 *yfarn:* Greka *Gehenna.*

b 10:29 *vath a gober:* Greka *assarion.* 16 anedha yw *denarius,*
wayjys oberwas rag unn jydh.

Kledha, a-der Kres

Luk 12:51-53, 14:26-27

34 ‘Na dybewgh ow bos vy devedhys rag danvon kres war an
norvys; nyns ov devedhys rag danvon kres saw kledha. 35 Rag
yth ov devedhys

rag settya den erbynn y das,
ha myrgh erbynn hy mamm,
ha gohydh erbynn hy hweger,

36 hag eskerens den a vydh eseli y vayni y honan.

37 Neb a gar tas po mamm moy agesov vy nyns yw gwiw
dhymm, ha neb a gar mab po myrgh moy agesov vy nyns yw
gwiw dhymm; 38 ha’n den na gemmer y grows ha’m holya nyns
yw gwiw dhymm. 39 Neb a hwila kavos y vewnans, ev a’n kyll,
ha piw pynag a gollo y vewnans a’m govis vy, a’n kyv.

Gobrow

Mark 9:41

40 ‘Neb a’gas degemmer hwi, a’m degemmer vy, ha piw
pynag a’m degemerro vy a dhegemmer neb a’m danvonas.
41 Piw pynag a dhegemerro profos yn hanow profos a gyv
gober profos; ha neb a dhegemmer den gwiryon yn hanow
den gwiryon a gyv gober den gwiryon. 42 Ha piw pynag a rollo
unweyth hanafas a dhowr yeyn dhe eva dhe onan a’n re vyghan
ma, yn hanow dyskybel, yn hwir y lavarav dhywgh, kammen
ny gyll ev y wober.’

Kanasow dhyworth Yowan Besydhyer

Luk 7:18-35, 16:16

11 Pan worfennas Yesu y worhemynnow dh’y dhewdhek
dyskybel, ev a dremenas alena dhe dhyski ha dhe
bregoth yn aga citys. 2 Ha pan glewas Yowan yn prison a
oberow Krist, ev a dhanvonas dew a’y dhyskyblon[a] 3 dhe wovyn
orto, ‘Yw ty an den a dal dos po ken onan a waytyn?’ 4 Yesu a
worthebis ha leverel dhedha, ‘Ewgh dhe dherivas dhe Yowan

---

a 11:2 *a dhanvonas dew a’y dhyskyblon:* War-lergh re a’n dornskrifow *a dhanvonas der y dhyskyblon.*

an taklow a glewowgh hag a welowgh; [5] dellyon a wel arta hag evredhyon a gerdh; klavorogyon yw glanhes, bodharyon a glew, tus varow yw drehevys, dhe voghosogyon an aweyl yw pregethys; [6] ha gwynnvys an den na vo sklandrys ynnov vy.'
[7] Pan ens i yn-kerdh, Yesu a dhallathas kewsel orth an routhow a-dro dhe Yowan, 'Pandra ethewgh yn-mes dhe'n gwylvos dh'y weles? Korsen kryghyllys gans an gwyns? [8] Mes pandra ethewgh yn-mes dh'y weles? Den gwiskys yn dillas medhel? Otta, tus gwiskys yn dillas medhel, yn chiow myghternedh ymons. [9] Mes pandra ethewgh yn-mes dhe weles? Profos? Yn surredi, yn-medhav dhywgh, ha moy ages profos. [10] Hemm yw neb may feu skrifys anodho,

"Awotta, my a dhanvon ow hannas a-rag dha fas,
neb a dharbar dha fordh a-dheragos."

[11] Yn hwir y lavarav dhywgh: yn-mysk an re genys a venenes ny sevis nagonan brassa ages Yowan Besydhyer; byttegyns an lyha yn gwlaskor nev yw brassa agesso ev. [12] Mes dhyworth dedhyow Yowan Besydhyer bys lemmyn, yma gwlaskor nev ow kodhevel garowder, ha tus a nell a's kemmer gans garowder.
[13] Rag oll an brofosi ha'n lagha a wrug profosa bys yn termyn Yowan; [14] ha mar mynnowgh degemeres hemma, ev yw Elias neb a dal dos. [15] Neb a'n jeves diwskovarn rag klewes, ev klewes.

[16] 'Dhe bana dra y hwrav vy hevelebi an henedh ma? Haval yw dhe fleghes esedhys yn marghasvaow, ow karma an eyl dh'y gila [17] ha leverel,

"Ni a bibas dhywgh ha ny wrussowgh donsya,
ni a ganas galargan[a] ha ny wrussowgh ola."

[18] Rag Yowan a dheuth heb dybri nag eva, hag yn-medhons, "Ev a'n jeves dyowl." [19] Mab an den a dheuth ow tybri hag owth eva hag yn-medhons i, "Otta gargasen ha penn medhow,

---

a 11:17 *ni a ganas galargan:* War-lergh re a'n dornskrifow *ni a ganas dhywgh galargan.*

koweth tolloryon[a] ha peghadoryon." Mes furneth yw prevys ewn gans y oberow.'[b]

Go i an Citys na Godhas yn Edrek

Luk 10:13-15

[20] Ena ev a dhallathas keredhi an citys may feu gwrys ynna i an brassa rann a'y oberow gallosek drefen na godhsons yn edrek: [21] 'Go jy Korasin! Go jy Bethsaida! Rag mar pe gwrys yn Tyr ha Sidon an oberow gallosek a veu gwrys yn agas mysk, seuladhydh i a godhsa yn edrek, yn yskar ha lusu. [22] Mes yn-medhav dhywgh, y fydh moy perthadow rag Tyr ha Sidon dydh breus es dell vydh ragowgh hwi. [23] Ha ty, Kapernaum,

a vedhydh ughelhes bys yn nev?
Ty a vydh iselhes bys yn yfarn.[c]

Rag mar pe gwrys yn Sodom an oberow gallosek a veu gwrys ynnos jy, hi a wrussa durya bys y'n jydh hedhyw. [24] Byttegyns, y lavarav dhywgh, y fydh moy perthadow rag tir Sodom dydh breus es dell vydh ragos jy.'

Dewgh dhymmo Vy ha Powes

Luk 10:21-22

[25] Y'n prys na Yesu a worthebis ow leverel, 'My a'th wormel, A Das, Arlodh nev ha nor, drefen ty dhe gudha an taklow ma dhyworth an re fur ha skiansek ha'ga diskudha dhe fleghesigow; [26] yn surredi, A Das, rag yndella re beu dha vodh. [27] Puptra oll a veu treusworrys dhymm gans ow Thas, ha den vyth ny aswon an Mab saw an Tas, na ny aswon den vyth an Tas saw an Mab ha neb may fynno an Mab y dhiskwedhes dhodho. [28] Dewgh dhymmo vy oll hwi yw skwithys ha beghys poos, ha my a re powes dhywgh. [29] Kemerewgh ow yew warnowgh ha dyskewgh genev, rag klor yth ov hag uvel y'm kolon, ha hwi a gyv powes dh'agas enev. [30] Rag es yw ow yew ha skav yw ow begh.'

---

a 11:19 *tolloryon:* Neb a wra tolli.

b 11:19 *gans y oberow:* War-lergh re a'n dornskrifow *gans y fleghes.*

c 11:23 *yfarn:* Greka *hades.*

Terri Pennow Ys y'n Sabot

Mark 2:23-28; Luk 6:1-5

12 Y'n prys na, Yesu a dremenas der an ysegi y'n Sabot;
y dhyskyblon a's teva nown, hag a dhallathas terri
pennow an ys ha dybri. [2] An Fariseow, pan welsons, a leveris
dhodho, 'Awotta dha dhyskyblon ow kul an dra nag yw lafyl
y wul y'n Sabot.' [3] Mes ev a leveris dhedha, 'A ny redsowgh
pandr'a wrug Davydh hag ev ow perthi nown, ev ha'n re esa
ganso, [4] fatel entras yn chi Duw ha dybri torthow an ragworrans
nag o lafyl dhodho na dhe'n re esa ganso aga dybri, marnas
dhe'n oferysi yn unsel? [5] Po a ny redsowgh y'n lagha bos an
Sabot terrys gans an oferysi y'n tempel ha'ga bos divlam?
[6] Mes my a lever dhywgh bos omma neppyth yw brassa ages
an tempel. [7] Ha mar kodhvewgh styr an lavar ma, "Ny vynnav
sakrifis, mes tregeredh, ny wrussewgh ri breus erbynn an re
dhivlam." [8] Rag Mab an den yw Arlodh an Sabot.'

An Den Gwedhrys Y Leuv

Mark 3:1-6; Luk 6:6-11

[9] Wosa ev dhe dremena alena, ev a dheuth dh'aga synaga.
[10] Hag awotta den, gwedhrys y leuv. I a wovynnas orto, ow
leverel, 'Yw lafyl yaghhe y'n Sabot?' rag may hallens y guhudha.
[11] Mes ev a leveris dhedha, 'Py den ahanowgh eus, hag unn
dhavas ganso, mar kodh hi yn poll y'n Sabot, na sett dalghen
ynni ha'y drehevel alena? [12] Ytho, pygemmys moy a vri yw den
ages davas! Rag henna, lafyl yw gul ober da y'n Sabot.' [13] Ena
yn-medh ev dhe'n den, 'Ystyn dha leuv.' Hag ev a's ystynnas
ha hi a veu restorys, yagh avel hy ben. [14] Ha'n Fariseow owth
omdenna a omgussulyas er y bynn fatel allens y dhistrui.

An Gwas Dewisys

[15] Mes Yesu, ow merkya hemma, a omdennas alena; ha
routhow bras a'n sewyas, hag ev a's yaghhas pubonan oll, [16] ow
korhemynna dhedha na wrellens gul dhodho bos aswonys yn
apert, [17] may fe kollenwys an dra menegys gans Ysay an profos,
ow leverel,

18 ‘Awotta ow gwas a dhewisis,
ow haradow mayth omlowenha ow enev ynno;
my a worr ow spyrys warnodho
hag ev a dheriv breus dhe’n Jentilys.
19 Ny wra strivya na garma,
na ny glew den vyth y lev y’n stretys.
20 Korsen vrewys ny’s terr
na bouben ow megi ny’s difudh,
erna dhokko ev ewnder dhe vudhogoleth,
21 hag yn y hanow ev an Jentilys a’s tevydh govenek.’

Yesu ha Beelzebul

Mark 3:20-30; Luk 11:14-23, 12:10

22 Ena y feu dres dhodho sagh dyowl, dall hag avlavar, hag
ev a’n sawyas par may hylli an avlavar[a] kewsel ha gweles.
23 Marth bras a’n jevo oll an routhow, hag yn-medhons, ‘A
allsa hemma martesen bos mab Davydh?’ 24 Mes an Fariseow
pan y’n klewsons a leveris, ‘Ny dewl an den ma an jowlow
yn-mes saw dre Beelzebul, pryns an jowlow.’ 25 Mes ev owth
aswon aga frederow a leveris, ‘Pub gwlaskor rynnys er hy fynn
hy honan yw gwrys difeyth, ha pub cita po chi rynnys er y
bynn y honan ny sev. 26 Ha Satnas mara tewl ev Satnas yn-mes,
rynnys yw erbynn y honan; ytho fatel yll y wlaskor sevel? 27 Ha
mar towlav vy dyowlow yn-mes dre Beelzebul, dre biw y’s tewl
agas mebyon? Rag henna y fedhons i agas breusysi. 28 Mes
mars yw dre Spyrys Duw y towlav vy dyowlow yn-mes, ena
gwlaskor Duw yw devedhys warnowgh. 29 Po fatel yll nebonan
mos a-bervedh yn chi den krev, ha pylla y byth, mar ny wra
ev kyns oll kelmi an den krev hag ena pylla y ji? 30 Neb nag
yw genev, er ow fynn yma, ha neb na guntel genev, skollya y
hwra. 31 Rag henna, yn-medhav dhywgh: pub pegh ha blasfemi
a vydh gevys dhe dus, mes blasfemi erbynn an Spyrys Sans
ny vydh gevys. 32 Ha piw pynag a gewsso ger erbynn Mab an

---

a 12:22 *an avlavar:* War-lergh re a’n dornskrifow *an dall ha’n avlavar.*

den, dhodho y fydh gevys; mes piw pynag a gowsso erbynn an Spyrys Sans ny vydh gevys dhodho naneyl y'n oos ma nag y'n oos a dheu.

Gwedhen ha'y Frut

Luk 6:43-45

[33] 'Poken gwrewgh an wedhen dhe vos da ha'y frut da, po gwrewgh an wedhen dhe vos podredhek ha'y frut podredhek, rag dre hy frut yth yw an wedhen aswonys. [34] Hwi askor nadres, fatel yllowgh leverel taklow da ha hwi ow pos drog? Rag yn-mes a lanwes an golon y lever an ganow. [35] An den da a dhre taklow da yn-mes a'y dresor da, ha'n drog dhen a dhre droktaklow yn-mes a'y dhroktresor. [36] Hag yn-medhav dhywgh, pub lavar dibreder a gews tus, i a attal akont anodho dydh breus, [37] rag herwydh dha lavarow y fedhydh akwitys ha herwydh dha lavarow y fedhydh dampnys.'

Hwila Tokyn

Mat 16:1-4; Mark 8:11-12; Luk 11:29-30

[38] Ena y hworthebis dhodho re a'n skribys ha'n Fariseow ow leverel, 'A Dhyskador, ni a vynn gweles tokyn dhyworthis.' [39] Mes ev a worthebis dhedha, 'Henedh drog hag avoutrek a hwila tokyn, ha ny vydh tokyn res dhodho saw tokyn Yona an profos. [40] Rag kepar dell esa Yona yn torr an morvil tri dydh ha teyr nos, yndella y fydh Mab an den yn kolon an nor tri dydh ha teyr nos. [41] Gwer Nineve a sev yn-bann y'n vreus gans an henedh ma ha'y dhampnya; rag i a godhas yn edrek orth pregoth Yona, hag ottomma neppyth moy ages Yona. [42] Myghternes an dhyghowbarth a sev y'n vreus gans an henedh ma ha'y dhampnya, rag hi a dheuth dhyworth pennow an bys dhe glewes furneth Solomon, hag ottomma neppyth yw moy ages Solomon.

Dehweles an Spyrys Avlan

Luk 11:24-26

[43] 'Peskweyth mayth ello spyrys avlan yn-mes a dhen, ev a dremen dre dylleryow sygh ow hwilas powesva ha ny's kyv. [44] Ena yn-medh ev, "My a dhehwel dhe'm chi may teuth vy yn-

mes anodho;” ha pan yw devedhys, ev a’n kyv gwag ha skubys
ha tekhes. 45 Ena yth a ha dri ganso seyth spyrys aral gweth
agesso y honan, hag i ow mones a-bervedh, a drig ena; ha
diwedh an den na yw gweth ages y dhalleth. Yndella ynwedh y
fydh hi dhe’n henedh drog ma.’

Mamm ha Breder Yesu

Mark 3:31-35; Luk 8:19-21

46 Hag ev ow kewsel orth an routhow, otta, yth esa y vamm
ha’y vreder ow sevel a-ves hag ow hwilas kewsel orto. 47 Ytho
nebonan a leveris dhodho, ‘Ottomma dha vamm ha’th vreder
ow sevel a-ves ha hwilas kewsel orthis.’[a] 48 Mes ev a worthebis
ha leverel dhe’n den a dherivas henna dhodho, ‘Piw yw ow
mamm ha piw yw ow breder?’ 49 Hag owth ystyn i leuv war-
tu ha’y dhyskyblon yn-medh ev, ‘Ottomma ow mamm ha’m
breder, 50 rag seul a wrello bodh ow Thas eus y’n nevow, yth
yw ev ow broder ha’m hwor ha’m mamm.’

Parabolen an Gonador

Mark 4:1-9; Luk 8:4-8, 10:23-24

13 Y’n jydh na, Yesu eth yn-mes a’n chi hag esedha
ryb an mor; 2 ha routhow bras a omguntelas
dhodho; ytho ev eth a-bervedh yn skath hag esedha, hag oll
an routh a sevis war an treth. 3 Ev a dherivas dhedha lies tra
dre barabolennow, ow leverel, ‘Yth eth yn-mes gonador dhe
wonedha has. 4 Hag ev ow konis, rann a’n has a godhas ryb an
fordh, ha’n ydhyn a dheuth ha’y devorya. 5 Rann aral a godhas
war an veynek, le nag esa meur a dhor, hag a-dhihwans yth
eginas drefen nag esa dhedhi downder dor; 6 ha pan o an howl
drehevys, y feu goleskys; ha rag nag esa gwreydhen dhedhi, y
feu deseghys. 7 Rann aral a godhas yn-mysk spern ha’n spern
a devis ha’y thaga. 8 Mes rann aral a godhas war dir da hag
a dhug trevas, rann kansplek, rann tri ugensplek ha rann deg
warn ugens. 9 Neb a’n jeves diwskovarn,[b] ev klewes.’

a 12:47 Nyns usi an wers ma yn re a’n dornskrifow.

b 13:9 *diwskovarn:* War-lergh re a’n dornskrifow *diwskovarn rag klewes.*

Porpos an Parabolennow

Mark 4:10-12; Luk 8:9-10

10 Ena y teuth dhodho an dhyskyblon ha leverel dhodho,
'Prag y kewsydh orta dre barabolennow?' 11 Ev a worthebis
ha leverel dhedha, 'Dhy'hwi yth yw grontys aswon kevrinyow
gwlaskor nev, mes dhedha i nyns yw grontys. 12 Rag neb a
bywvo, dhodho ev y fydh res, hag ev a'n jevydh lanwes; mes
neb na bywvo, y fydh kemerys a-dhyworto ynwedh an pyth
a byw. 13 Rag henna dre barabolennow y kowsav dhedha,
rag "i a vir mes ny welons, hag i a woslow mes ny glewons
na konvedhes." 14 Hag a-dro dhedha yma kollenwys profosans
Ysay neb a lever,

"Ow klewes y klewowgh, mes ny gonvedhowgh,
hag ow mires y firowgh, mes ny aswonowgh,

15 rag kolon an bobel ma a veu gwrys talsogh
ha poos yw klewans aga diwskovarn
ha'ga lagasow re dhegesons,
ma na wellons gans aga lagasow,
na klewes gans aga skovornow

na konvedhes gans aga holon ha treylya,
hag ytho my a wra aga sawya."

16 Mes gwynnvys agas lagasow hwi rag y hwelons, ha'gas
skovornow hwi rag y klewons. 17 Rag yn hwir y lavarav dhywgh,
lies profos ha den gwiryon re beu hwansek dhe weles an taklow
a welowgh hwi, mes ny welsons, ha dhe glewes an taklow a
glewowgh hwi, mes ny glewsons.

Styr Parabolen an Gonador

Mark 4:13-20; Luk 8:11-15

18 'Klewewgh ytho parabolen an gonador: 19 Pan glew nebonan
ger an wlaskor heb y gonvedhes, an tebel el a dheu ha don dhe-
ves an dra yw hesys yn y golon; hemm yw an dra hesys ryb an
fordh. 20 Mes an dra hesys war an veynek, ev yw neb a glew an
ger ha dihwans a'n degemmer gans lowena. 21 Byttegyns nyns
eus ganso gwreydhen ynno y honan hag ev ny bes saw pols
byghan, ha pan dheffo trobel po helghyans drefen an ger, y

hwrer dhodho kodha dhe-ves a-dhesempis. [22] Ha'n dra hesys yn-mysk spern, ev yw neb a glew an ger, mes fienasow an bys ha dynyans rychys a dag an ger hag y teu ha bos difrooth. [23] Mes an dra hesys yn tir da, ev yw neb a glew an ger ha'y gonvedhes hag ev a dheg frut, re anedha ow ri kansplek, re tri ugensplek ha re deg warn ugensplek.'

Parabolen an Ivra yn-mysk an Ys

[24] Ev a worras parabolen aral a-ragdha, ow leverel, 'Gwlaskor nev yw hevelebys dhe dhen a wonedhas has da yn y wel. [25] Mes pan esa tus ow koska y teuth y eskar ha gonis ivra yn-mysk an ys da hag ena mos yn-kerdh. [26] Mes pan eginas an skyll ha don greun, ena yth omdhiskwedhas an ivra ynwedh. [27] Kethwesyon an tiek a dheuth ha leverel dhodho, "Syrra, a ny wruss'ta jy gonis has da y'th wel? Ytho a-ble kavas ivra?" [28] Yn-medh ev dhedha, "Eskar re wrug henna." Yn-medh an gethwesyon dhodho, "A vynn'ta jy mayth yllyn ha'ga huntel?" [29] Mes yn-medh ev, "Na vynnav, rag own ha hwi ow kuntel an ivra, hwi a dhiwreydh an ys gansa. [30] Gesewgh an dhew dhe devi war-barth bys y'n drevas, hag yn prys an drevas my a lever dhe'n vysoryon, Kyns oll kuntelewgh war-barth an ivra ha'y gelmi yn manalow rag y leski, mes kuntelewgh an ys y'm skiber."'

Parabolennow Has Kedhow ha Goll

Mark 4:30-32; Luk 13:18-21

[31] Ev a worras parabolen aral a-ragdha, ow leverel, 'Gwlaskor nev yw haval dhe hasen kedhow a wrug den hy hemeres ha'y gorra yn y bark. [32] Hi yw an byghanna a oll an hasennow, mes pan vo tevys, an brassa yw hi yn-mysk oll an losow ha hi a dheu ha bos gwedhen may teu ydhyn an ayr ha triga yn hy skorrennow.'

[33] Parabolen aral y leveris dhedha: 'Gwlaskor nev yw haval dhe woll, a gemeras benyn ha'y gemyska yn tri musur[a] a vleus bys pan wrug dhe oll an toos sevel.'

---

a 13:33 *musur:* Greka *saton.*

Entent Parabolennow

Mark 4:33-34

34 Yesu a leveris oll an taklow ma dhe'n routhow dre
barabolennow, ha heb parabolennow ny leveri dhedha tra vyth,
35 may fe kollenwys an dra kewsys gans an profos ow leverel,

'My a yger ow ganow yn parabolennow,
my a dheriv taklow a veu kelys a-dhia fondyans
an bys.'

Styryans Parabolen an Ivra

36 Ev a dhanvonas an routhow yn kerdh, ha mos y'n chi.
Ha'y dhyskyblon a dheuth dhodho ha leverel, 'Displeg dhyn
parabolen ivra an gwel.' 37 Hag ev a worthebis, ow leverel, 'Neb
a wonedh an has da yw Mab an den. 38 An gwel yw an bys, ha'n
has da yw mebyon an wlaskor; mes an ivra yw mebyon an tebel
el, 39 ha'n eskar neb a's gonedhas yw an jowl. An drevas yw
diwedh an oos, ha'n vysoryon yw eledh. 40 Ytho kepar dell yw
an ivra kuntelys ha leskys yn tan, yndella y fydh yn diwedh an
oos. 41 Mab an den a vynn dyllo y eledh hag i a guntel yn-mes
a'y wlaskor pub acheson a drebuchya, ha'n re a wra anlaghedh,
42 hag a's tewl yn fornes tan; ena y fydh olva ha skrinva dens.
43 Ena y splann an re wiryon avel an howl yn gwlaskor aga Thas.
Neb a'n jeves diwskovarn,[a] ev klewes.

Teyr Farabolen

44 'Arta,[b] haval yw gwlaskor nev dhe dresor kelys yn gwel, ha
den pan y'n kavas, a'n kudhas, hag yn y lowender, yth eth dhe
wertha oll y byth ha prena an gwel na.

45 'Arta, gwlaskor nev yw haval dhe varghador eus ow hwilas
perlys teg; 46 ha pan gavas perl a bris meur, yth eth ha gwertha
oll a'n jeva hag a'n prenas.

---

a 13:43 *diwskovarn:* War-lergh re a'n dornskrifow *diwskovarn rag klewes.*

b 13:44 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *arta.*

47 ‘Arta, haval yw gwlaskor nev dhe roos tewlys y’n mor hag a
guntelas pub eghen a bysk.[a] 48 Honna pan o hi leun, i a’s tennas
dhe’n treth, ha wosa esedha, i a guntelas an re da yn lestri, mes
i a dewlis yn-mes an re podrek. 49 Yndella y fydh yn diwedh
an oos; an eledh a yn-rag ha ranna an re dhrog dhyworth an re
wiryon, 50 hag a’s tewl yn fornes tan; ena y fydh olva ha skrinva
dens.’

Tresoryow Nowydh ha Koth

51 Yn-medh Yesu dhedha,[b] ‘A wrussowgh hwi konvedhes oll
an lavarow ma?’ Yn-medhons dhodho, ‘Gwrussyn, Arlodh.’[c]
52 Yn-medh ev dhedha, ‘Pub skriba, ytho, a veu dyskys rag
gwlaskor an nevow yw haval dhe vester an chi neb a denn yn-
mes a’y withva taklow nowydh ha taklow koth.’

Yesu Neghys yn Nazareth

Mark 6:1-6; Luk 4:16-30

53 Yesu, pan worfensa an parabolennow ma, a omdennas
alena. 54 Ha wosa ev dhe dhos dh’y vro y honan, ev a’s dyskas
yn aga synaga, par mayth esa marth dhedha, hag yn-medhons,
‘A-ble kavas hemma an furneth ma ha’n oberow barthusek
ma? 55 A nyns yw hemma mab an ser prenn? A nyns yw y
vamm henwys Maria, ha’y vreder Jamys ha Yosep[d] ha Simon
ha Yudas? 56 Ha’y hwerydh, a nyns esons i oll omma yn agan
mysk? A ble ytho y kavas ev oll an taklow ma?’ 57 Ha sklandrys
ens i anodho. Mes Yesu a leveris dhedha, ‘Nyns yw profos heb
enor saw yn y vro y honan hag yn y ji y honan.’ 58 Ha ny wrug
ev meur a oberow gallosek ena drefen aga diskryjyans.

---

a 13:47 Y’n Greka nyns usi omma an geryow *a bysk.*

b 13:51 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *Yn-medh Yesu dhedha.*

c 13:51 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an ger *Arlodh.*

d 13:55 *Yosep:* War-lergh re a’n dornskrifow *Yoses.*

Mernans Yowan Besydhyer

Mark 6:14-29; Luk 9:7-9

14 Y'n prys na, Herod an tetrargh a glewas derivas
a-dro dhe er-da Yesu, [2] hag ev a leveris dh'y wesyon,
'Hemm yw Yowan Besydhyer; drehevys yw a'n re varow ha
rag henna yma oberow barthusek owth oberi ynno ev.' [3] Rag
Herod re dhalghensa Yowan ha'y gelmi ha'y worra yn prison
drefen Herodias, gwreg y vroder Felip; [4] rag Yowan a leveris
dhodho, 'Nyns yw lafyl ty dh'y havos.' [5] Ha pan vynnas y ladha,
ev a borthas own a'n routh, rag i dh'y synsi avel profos. [6] Mes
pan dheuth penn-bloodh Herod, myrgh Herodias a dhonsyas
a-dheragdha ha plesya Herod; [7] mayth ambosas dre li dhe ri
dhedhi py pynag a vynna hi govyn. [8] Mes hi, yniys gans hy
mamm, a leveris, 'Ro dhymm omma penn Yowan Besydhyer
war dallyour.' [9] Ha grevys o an myghtern, mes drefen an li, ha'n
re esedhys ganso orth an voos, ev a erghis may fe res dhedhi,
[10] hag ev a dhanvonas dhe dhibenna Yowan y'n prison. [11] Ha'y
benn a veu degys war dallyour hag a veu res dhe'n vowes ha hi
a'n dug dh'y mamm. [12] Ha'y dhyskyblon a dheuth ha don y gorf
ha'y ynkleudhyas, ha dos dhe ri derivas dhe Yesu.

Maga an Pymp Mil

Mark 6:30-44; Luk 9:10-17; Yow 6:1-14

[13] Yesu, pan y'n klewas, a omdennas alena yn skath dhe dyller
difeyth, yn priva. An routhow a glewas henna hag a'n sewyas
a-droos dhyworth an citys. [14] Gyllys di, ev a welas routh veur,
hag ev a veu movyes gans truedh ragdha, hag ev a yaghhas aga
klevyon. [15] Devedhys an gorthugher, y dhyskyblon a dheuth
dhodho ha leverel, 'An tyller ma yw difeyth ha seulabrys
diwedhes yw an eur; danvon an routhow dhe-ves, mayth ellons
dhe'n trevow dhe brena boos ragdha aga honan.' [16] Mes yn-
medh Yesu dhedha, 'Ny's teves edhom a vos yn-kerdh; hwi
rewgh dhedha dhe dhybri.' [17] Yn-medhons dhodho, 'Nyns
eus dhyn omma saw pymp torth ha dew bysk.' [18] Yn-medh
ev, 'Gwrewgh aga dri dhymm omma.' [19] Ena yth erghis dhe'n
routhow esedha war an glaswels, hag ow kemeres an pymp
torth ha'n dhew bysk, ev a viras yn-bann dhe nev, benyga ha

terri, ha ri an torthow dhe'n dhyskyblon, ha'n dhyskyblon a's ros dhe'n routhow. [20] Ha pub huni a dhybris ha lenwys vons, hag i a guntelas an brewyon a veu gesys, dewdhek kanstellas leun. [21] An re a dhybris o neb pymp mil wour, heb rekna benenes ha fleghes.

Kerdhes war an Dowr

Mark 6:45-52; Yow 6:15-21

[22] A-dhesempis, Yesu a wrug dh'y dhyskyblon mos a-bervedh y'n skath ha mos a-ragdho dhe'n tu aral, hag ev ow tanvon an routhow yn-kerdh. [23] Wosa danvon an routhow dhe-ves, ev eth yn-bann dhe'n menydh rag pysi yn priva. Ha pan o devedhys an gorthugher, yth esa ev ena, y honan. [24] Yth esa an skath yn kres an mor,[a] tewlys yn harow gans an tonnow, rag an gwyns o er y bynn. [25] Yn peswora gool an nos, ev a dheuth dhedha ow kerdhes war an mor. [26] Ha'n dhyskyblon, pan y'n gwelsons ow kerdhes war an mor, broweghys vons, hag yn-medhons, 'Tarosvan yw,' hag i a armas rag own. [27] Mes a-dhesempis Yesu a gewsis dhedha, 'Gwellhewgh agas cher, my yw; na berthewgh own.' [28] Ha Peder a worthebis dhodho ow leverel, 'Arlodh, mars yw ty, gwra erghi dhymm a dhos dhiso war an dowrow.' [29] Ev a leveris, 'Deus!' Ha Peder a dhiyskynnas a'n skath ha kerdhes war an dowrow ha dos troha Yesu. [30] Mes pan welas an gwyns dhe vos krev, own a'n kemeras, hag ow talleth sedhi, ev a armas ow leverel, 'Arlodh, saw vy!' [31] A-dhesempis Yesu a ystynnas y leuv ha'y dhalghenna, ha leverel dhodho, 'A ty a voghes fydh, prag y hwrussys doutya?' [32] Pan yskynsons a-bervedh y'n skath an gwyns a hedhis. [33] An re esa y'n skath a'n gordhyas,[b] ow leverel, 'Yn hwir ty yw Mab Duw.'

---

a 14:24 *yn kres an mor:* War-lergh re a'n dornskrifow *lies erowhys dhyworth an tir.*

b 14:33 *a'n gordhyas:* War-lergh re a'n dornskrifow *a dheuth ha'y wordhya.*

Yaghheans an Glevyon yn Gennesaret

Mark 6:53-56

34 Ytho pan ens i tremenys, i a dheuth dhe'n tir yn Gennesaret.
35 Ha gwer an tyller na, pan y'n aswonsons, a dhanvonas derivas
dhe oll an pow a-dro ha don dhodho oll an glevyon, 36 ha'y bysi
may tocchyens unsel gwrem y vantel; ha seul a's tochyas a veu
sawys.

Hengov an Henavogyon

Mark 7:1-23

15 Ena Fariseow ha skribys a Yerusalem a dheuth dhe
Yesu ow leverel, 2 'Prag y hwra dha dhyskyblon
kammdremena erbynn hengov an henavogyon? Rag ny
wolghons aga diwla pan dhebrons bara.'[a] 3 Ev a worthebis
ow leverel dhedha, 'Ha hwi ynwedh, prag y hwrewgh
kammdremena erbynn gorhemmyn Duw der agas hengov hwi?
4 Rag Duw a leveris, "Enor dha das ha'th vamm," ha "Neb a
vilikko y das po y vamm, bedhes gorrys dhe'n mernans." 5 Mes
hwi a lever, Piw pynag a lavarro dh'y das po dh'y vamm, "Py
pynag a gaffes dhyworthiv yw ro sakrys," 6 nyns yw ev synsys
dhe enora y das na'y vamm;[b] ha hwi a dhile ger Duw der agas
hengov. 7 Hwi falswesyon, yn ta y profosas Ysay ahanowgh, ow
leverel,

8 "An bobel ma a'm enor gans aga diwweus,
mes pell yw aga holon dhyworthiv;
9 hag yn euver i a'm gordh,
ow tyski avel dyskas gorhemynnow tus."'

10 Ha wosa ev dhe elwel an routh dhodho, yn-medh ev
dhedha, 'Klewewgh ha konvedhewgh; 11 Nyns yw an dra hag
a wra mos a-bervedh y'n ganow a dhefol den, mes an dra hag
a dheu yn-mes a'y anow – henna a wra defolya den.' 12 Ena an
dhyskyblon a dheuth ha leverel dhodho, 'A wodhes ta bos an

---

a 15:2 *bara:* Po *boos.*

b 15:6 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *na'y vamm.*

Fariseow sklandrys ow klewes an lavar na?' [13] Ev a worthebis ow leverel, 'Pub losowen na wrug ow Thas nevek hy flansa a vydh diwreydhys. [14] Gesewgh i dhe vos; hembrenkysi dhall yns i a dus dhall.[a] Mar kwra den dall hembronk den dall, i aga dew a godh yn kleudh.' [15] Peder a worthebis, ow leverel dhodho, 'Styr dhyn an barabolen ma.' [16] Ev a leveris, 'Owgh hwi hwath heb konvedhes, hwi ynwedh? [17] A ny gonvedhowgh bos puptra a enter a-bervedh y'n ganow ow tremena dhe'n golodhyon, hag ena yw tewlys yn-mes y'n kawghti? [18] Mes an taklow a dheu yn-mes a'n ganow a dheu dhyworth an golon, ha henna a wra defolya den. [19] Rag dhyworth an golon y teu drokprederow: denladh, avoutri, dijastita, ladrans, fals dhustuni ha blasfemi. [20] An re ma a wra defolya den; mes dybri gans diwla anwolghys ny wra defolya den.'

Fydh an Venyn Gananek

Mark 7:24-30

[21] Yesu, ow mones alena, a omdennas dhe rannvro Tyr ha Sidon. [22] Hag awotta, benyn gananek a dheuth a'n oryon na ow karma ha leverel, 'Arlodh, mab Davydh, kemmer truedh ahanav; ow myrgh re beu dalghennys yn trog gans dyowl.' [23] Mes ev ny's gorthebis ger vyth. Ha'y dhyskyblon a dheuth dhodho orth y bysi ha leverel, 'Gwra hy danvon yn-kerdh, rag yma hi ow karma war agan lergh.' [24] Mes ev a worthebis, ow leverel, 'Ny veuv vy danvenys saw dhe dheves kellys chi Israel.' [25] Mes hi a dheuth ha plegya dhe'n dor a-dheragdho, ow leverel, 'Arlodh, gweres vy.' [26] Mes ev a worthebis, ow leverel, 'Nyns yw gwiw kemeres bara an fleghes ha'y dewlel dhe'n keun.' [27] Yn-medh hi, 'Yn surredi, Arlodh, rag ynwedh an keun a dheber an brewyon kodhys dhyworth moos aga mestrysi.' [28] Ena Yesu a worthebis ow leverel dhedha, 'A venyn, meur yw dha fydh; bedhes dhis kepar dell vynnydh.' Ha'y myrgh a veu yaghhes a'n keth eur na.

---

a 15:14 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *a dus dhall.*

Yaghheans Lies Den

29 Pan dremenas alena, Yesu a dheuth ryb mor Galile, ha wosa
yskynna an menydh ev a esedhas ena. 30 Hag y teuth dhodho
routhow bras ha gansa tus evredhek, dall, mans, avlavar ha lies
huni aral, hag i a's gorras dhe'n leur orth y dreys ev, hag ev
a's yaghhas. 31 Ytho an routh a's teva marth pan welsons an re
avlavar ow kewsel, an dus vans yn yagh, ha'n evredhyon ow
kerdhes ha'n dhellyon ow kweles; hag i a wormolas Duw Israel.

Maga an Peswar Mil

Mark 8:1-10

32 Ena Yesu a elwis dhodho y dhyskyblon ha leverel, 'Yma
truedh dhymm a'n routh, rag i dhe vos genev nans yw tri dydh
ha nyns eus gansa tra vyth dhe dhybri; ny vynnav aga danvon
yn-kerdh heb dybri, ma na glamderrons war an fordh.' 33 An
dhyskyblon a leveris dhodho, 'A-ble kevyn bara lowr y'n
gwylvos may hyllyn maga routh mar vras?' 34 Yesu a leveris
dhedha, 'Py lies torth eus genowgh?' Yn-medhons, 'Seyth, ha
nebes puskes byghan.' 35 Ytho ev a erghis dhe'n routh esedha
war an dor, 36 ha wosa ev dhe gemeres an seyth torth ha'n
puskes, ev a ros gras ha'ga therri, ha'ga ri dhe'n dhyskyblon,
ha'n dhyskyblon a's ros dhe'n routhow. 37 Peub a dhybris hag
a veu lenwys, hag i a guntelas remenant an brewyon, seyth
kanstellas leun. 38 An re a dhybris o peswar mil wour, heb
rekna benenes ha fleghes. 39 Ena ev a dhanvonas an routhow
yn-kerdh, ha mones a-bervedh y'n skath ha mos yn oryon
Magadan.[a]

---

a 15:39 *Magadan:* War-lergh re a'n dornskrifow *Magedan,* Po *Magdala.*

Hwilas Tokyn

Mat 12:38-42; Mark 8:11-13; Luk 12:54-56

16 An Fariseow ha'n Sadukeow a dheuth dhodho,
ha rag y brevi i a wovynnas orto may tiskwettha
dhedha tokyn a nev. [2] Ev a worthebis dhedha ow leverel,[a]
'Pan vo an gorthugher devedhys, hwi a lever, "Teg vydh an
gewer, rag rudh yw an ebron;" [3] hag y'n myttin, "Hager-awel
y fydh hi hedhyw rag an ebron yw rudh ha tewl." Hwi a wor
discernya enep an ebron, mes a ny yllowgh discernya toknys an
termynyow? [4] Henedh drog hag avoutrek a hwila tokyn, mes
ny vydh tokyn res dhodho saw tokyn Yona.' Hag ev a's gasas
ha mos yn-kerdh.

Goll an Fariseow ha'n Sadukeow

Mark 8:14-21

[5] An dhyskyblon, ow mos dhe'n tu aral, an ankovsa dri bara.
[6] Yesu a leveris dhedha, 'Omwithewgh ha bedhewgh war a
woll an Fariseow ha'n Sadukeow.' [7] Hag i a resnas yntredha
aga honan ha leverel, 'Hemm yw drefen na dhresen bara.' [8] Ow
merkya henna, Yesu a leveris, 'A hwi a voghes fydh, prag y
resnowgh hwi yntredhowgh a nag eus genowgh bara? [9] A ny
gonvedhowgh hwath, na perthi kov a'n pymp torth rag an pymp
mil ha pygemmys kanstellas a gemersowgh yn-bann? [10] Nag
a'n seyth torth rag an peswar mil ha pygemmys kowellow a
gemersowgh yn-bann? [11] Fatel yw na gonvedhowgh na gewsis
vy dhywgh a-dro dhe vara? Mes bedhewgh war a woll an
Fariseow ha'n Sadukeow.' [12] Ena i a gonvedhas na leveris ev
dhedha bos war a woll bara, mes a dhyskas an Fariseow ha'n
Sadukeow.

Peder a Avow Yesu dhe Vos an Krist

Mark 8:27-30; Luk 9:18-21

[13] Pan dheuth Yesu dhe rannvro Cesarea Filippi, ev a wovynnas
orth y dhyskyblon ow leverel, 'Piw y lever tus, Mab an den dhe

---

a 16:2 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow dhyworth *Pan vo* bys yn diwedh gwers 3.

vos?'[a] 14 Yn-medhons, 'Re anedha, Yowan Besydhyer, re erel
Elias, hag erel Yeremia, po onan a'n brofosi.' 15 Yn-medh ev
dhedha, 'Mes piw y leverowgh hwi ow bos evy?' 16 Ha Simon
Peder a worthebis ha leverel, 'Ty yw an Krist, Mab an Duw
byw.' 17 Ha Yesu a worthebis ha leverel dhodho, 'Gwynnvys os
ta, Simon mab Yona, rag kig ha goos ny dhiskudhas henna dhis,
mes ow Thas usi y'n nevow. 18 My a lever dhis, ty yw Peder,
ha war an garrek ma y trehavav ow eglos, ha porthow yfarn
ny wra gwarthevya er hy bynn. 19 Ha my a re dhis alhwedhow
gwlaskor nev, ha py pynag oll a gelmi war an nor a vydh
kelmys y'n nevow, ha py pynag oll a dhigelmi war an nor a
vydh digelmys y'n nevow.' 20 Ena ev a erghis dhe'n dhyskyblon
na wrellens derivas dhe dhen vyth ev dhe vos an Krist.[b]

Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Mark 8:31–9:1; Luk 9:22-27

21 Alena rag, Yesu a dhallathas diskwedhes dh'y dhyskyblon
y fia res dhodho mones dhe Yerusalem ha godhevel lies tra
dhyworth an henavogyon ha'n bennoferysi ha'n skribys, ha
bos ledhys, ha bos drehevys y'n tressa dydh. 22 Ena Peder a'n
kemeras dhe denewen ha dalleth y geredhi ow leverel, 'Bynner
re bo, Arlodh! Yn pur wir ny hwyrvydh henna dhis!' 23 Mes ev
a dreylyas ha leverel dhe Beder, 'Ke a-dryv dhymm, Satnas; ty
a wra ow sklandra, rag ny brederydh an taklow a Dhuw, mes
an taklow a dus.' 24 Ena Yesu a leveris dh'y dhyskyblon, 'Mar
mynn nebonan dos war ow lergh, gwres ev nagha y honan ha
kemeres y grows yn-bann hag ow holya. 25 Rag piw pynag a
vynno sawya y vewnans, ev a'n kyll, ha piw pynag a gollo y
vewnans a-barth dhymm, ev a'n kyv. 26 Rag py les a vydh dhe
dhen mar kwra ev gwaynya oll an bys mes ev a gyll y enev y
honan? Po pandr'a wra den y ri yn attal rag y enev? 27 Rag
Mab an den a vynn dos yn golewder y Das gans y eledh, hag

---

a 16:13 *Piw y lever tus, Mab an den dhe vos?* War-lergh re a'n dornskrifow *Piw a lever tus my, Mab an den, dhe vos?*

b 16:20 *an Krist:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yesu an Krist.*

ena attyli a wra ev dhe bubonan herwydh y ober.[a] 28 Yn hwir y
lavarav dhywgh, yma re ow sevel omma na wra tastya mernans
kyns i dhe weles Mab an den ow tos yn y wlaskor.'

Treusfigurans Krist

Mark 9:2-13; Luk 9:28-36

17 Ha wosa hwegh dydh Yesu a gemeras Peder ha
Jamys ha Yowan y vroder ha'ga hembronk yn-
bann yn menydh ughel, aga honan. 2 Hag ev a veu treusfigurys
a-ragdha, ha'y fas a derlentris avel an howl, ha'y dhillas o
mar wynn avel an golow. 3 Hag awotta, yth omdhiskwedhas
dhedha Moyses hag Elias ow keskewsel ganso. 4 Ena Peder
a worthebis ha leverel dhe Yesu, 'Arlodh, da yw ni dhe vos
omma; mar mynnydh, my[b] a dhrehav omma teyr skovva, onan
dhiso jy, onan dhe Moyses hag onan dhe Elias.' 5 Hag ev ow
kewsel, awotta, komolen wolow a dewlis skeus warnedha, hag
awotta lev yn-mes a'n gomolen ow leverel, 'Hemm yw ow
Mab karadow, mayth usi ynno ow delit; klewewgh ev.' 6 Ha'n
dhyskyblon pan y'n klewsons a godhas war aga fas hag own
meur a's kemeras. 7 Ha Yesu a dheuth hag a's tochyas ha leverel,
'Sevewgh yn-bann ha na berthewgh own.' 8 Ha pan dhrehevsons
aga dewlagas, ny welsons den vyth, saw Yesu yn unsel. 9 Ha
pan esens ow tiyskynna dhyworth an menydh, Yesu a erghis
dhedha ow leverel, 'Na dherivewgh an welesigeth dhe dhen
vyth bys pan vo Mab an den drehevys dhyworth an re varow.'
10 Ha'y dhyskyblon a wovynnas orto ow leverel, 'Prag ytho y
lever an skribys bos res dhe Elias dos kynsa?' 11 Ev a worthebis
ha leverel, 'Elias dhe wir a wra dos kynsa ha restorya puptra;
12 mes my a lever dhywgh, Elias yw devedhys seulabrys ha'n
dus ny wrug y aswon mes y hwrussons orto kepar dell vynnens.
Y'n keth vaner na y hwra Mab an den godhevel dredha.' 13 Ena
an dhyskyblon a gonvedhas ev dhe gewsel orta a-dro dhe
Yowan Besydhyer.

---

a 16:27 *y ober:* War-lergh re a'n dornskrifow *y oberow.*

b 17:4 *my:* War-lergh re a'n dornskrifow *ni.*

Yaghheans Mab Troblys gans Dyowl

Mark 9:14-29; Luk 9:37-43

14 Ha pan ens i devedhys dhe'n routh, y teuth dhodho unn
den, neb a godhas war benn dewlin a-dheragdho 15 ha leverel,
'Arlodh, kemmer truedh a'm mab, rag ev yw lorek hag ev a
wodhev yn tynn; rag menowgh ev a godh yn tan ha menowgh
yn dowr. 16 Ha my a'n dros ev dhe'th tyskyblon ha ny allsons y
yaghhe.' 17 Ha Yesu a worthebis ha leverel, 'A henedh diskryjyk
ha kammhynsek, pes termyn y fedhav genowgh? Pes termyn y
res dhymm agas perthi? Dro ev omma dhymmo.' 18 Ha Yesu
a'n keredhis, ha'n jowl eth yn-mes anodho, ha'n flogh a veu
yaghhes a-dhia'n keth eur na. 19 Ena an dhyskyblon a dheuth
dhe Yesu yn priva ha leverel, 'Prag na yllsyn ni y dewlel yn-
mes?' 20 Yn-medh Yesu dhedha, 'Drefen agas boghes fydh;[a] rag
yn hwir y lavarav dhywgh, mars eus genowgh fydh kemmys
ha hasen kedhow, hwi a lever dhe'n menydh ma, "Ty bydh
removys alemma yn-hons," ha removys vydh; ha tra vyth ny
vydh dres agas gallos. 21 Mes an eghen ma nyns yw tewlys yn-
mes saw dre bysadow ha penys.'[b]

Yesu a Dhargan Arta Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Mark 9:30-32; Luk 9:43-45

22 Ha pan ens i omguntelys war-barth yn Galile, Yesu a
leveris dhedha, 'Mab an den a vydh delivrys yntra diwla tus,
23 hag i a'n ladh, hag y'n tressa dydh ev a vydh drehevys.' Hag
yth ens i trist dres musur.

Tyli Trubyt an Tempel

24 Pan vons i devedhys dhe Kapernaum, kuntelloryon
an didraghmon[c] a dheuth dhe Beder ha leverel, 'A ny wra
agas Dyskador tyli an trubyt?' 25 Yn-medh ev, 'Gwra.' Hag

---

a 17:20 *agas boghes fydh:* War-lergh re a'n dornskrifow *agas diskryjyans.*

b 17:21 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

c 17:24 *didraghmon:* Bath a dhew draghma, yw kost trubyt an tempel.

ev eth a-bervedh y'n chi, mes kyns ev dhe gewsel, Yesu a leveris, 'Fatel hevel dhiso Simon? Piw dhyworto y kemmer myghternedh an bys tollow po trubyt, dhyworth aga mebyon aga honan po dhyworth estrenyon?' [26] Hag ev ow korthebi,[a] 'Dhyworth estrenyon,' Yesu a leveris dhodho, 'Kwit ytho yw an fleghes. [27] Mes, ma na wryllyn aga sklandra, ty gwra mos dhe'n mor ha tewl higen ha kemmer an kynsa pysk a dheu yn-bann. Wosa ty dhe ygeri y anow y kevydh stater.[b] Kemmer henna ha ro dhedha ragov vy ha ragos jy.'

An Moyha y'n Wlaskor

Mark 9:33-37; Luk 9:46-48

18 Y'n eur na an dhyskyblon a dheuth dhe Yesu ha leverel, 'Piw yw an moyha yn gwlaskor nev?' [2] Ha wosa ev dhe elwel flogh dhodho, ev a'n gorras yn aga mysk, [3] hag yn-medh ev, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, marnas hwi a dreyl, ha dos ha bos avel fleghes, nyns ewgh kammen vyth a-bervedh yn gwlaskor nev. [4] Rag henna piw pynag a omuvelhaho avel an flogh ma, ev yw an moyha yn gwlaskor nev, [5] ha piw pynag a dhegemerro unn flogh a'n par ma y'm hanow vy, ev a'm degemmer vy.

Temptyans dhe Begh

Mark 9:42-48; Luk 17:1-2

[6] 'Mes piw pynag a wrello dhe onan a'n re vyghan ma trebuchya, neb a grys ynnov, gwell via dhodho mar pe kregys men-melin meur a-dro dh'y gonna ha'y vos beudhys yn downder an mor. [7] Go ev an bys drefen sklanderyow; rag res yw sklanderyow dhe dhos, mes go ev an den may teu an sklander dredho! [8] Mar kwra dha leuv po dha droos dhis trebuchya, trogh ev ha tewl ev dhyworthis; gwell yw dhis mos a-bervedh yn bewnans mans po evredhek ages ty dhe vos tewlys yn tan nevra a bys ha'th tiwleuv po dha dhewdros genes. [9] Ha mar kwra dha lagas dhis

---

a 17:26 *Hag ev ow korthebi:* Yn re a'n dornskrifow *Peder a leveris dhodho.*

b 17:27 *stater:* Henn yw bath a beswar draghma. Kost trubyt an tempel o dew dhidraghmon.

trebuchya, tenn e mes ha towl e dhyworthis; gwell yw dhis mos unlagasek a-bervedh yn bewnans ages bos tewlys yn tan yfarn,[a] ha'th tewlagas genes.

Parabolen an Dhavas Kellys

Luk 15:3-7

[10] 'Gwaytyewgh na wryllowgh dispresya onan a'n re vyghan ma; rag yn-medhav dhywgh bos aga eledh y'n nevow pupprys ow mires war fas ow Thas eus y'n nevow. [11] Rag Mab an den a dheuth dhe selwel an dra yw kellys.[b] [12] Pandr'a dybowgh hwi? Mar pydh gans den kans davas hag onan anedha gyllys yn stray a ny as ev an nownsek ha peswar ugens war an menydhyow ha mos dhe hwilas an dhavas yw gyllys dhe stray? [13] Ha mar hwyrvydh ev dh'y havos, yn hwir y lavarav dhywgh, ev a'n jevydh moy a lowena warnedhi ages war an nownsek ha peswar ugens nag ethons dhe stray. [14] Yn kettellma nyns yw bodh agas[c] Tas y'n nevow bos onan a'n re vyghan ma kellys.

Broder Neb a Wra Kammweyth

Luk 17:3

[15] 'Mar kwrella dha vroder kamm er dha bynn, ke dhe dhiskwedhes dhodho y gammweyth yntredhowgh agas dew yn priva. Mar koslow orthis, ty re waynyas dha vroder; [16] mes mar ny goslow, kemmer genes onan po dew aral may fo pub lavar destys dre anow dew po tri dustunier; [17] ha mara skon ev dhedha, deriv an dra dhe'n eglos; ha mara skon ev hwath dhe'n eglos, ev bedhes dhiso avel pagan po toller.[d]

[18] 'Yn hwir y lavarav dhywgh, py pynag oll a gelmowgh war an nor a vydh kelmys yn nev, ha py pynag a dhigelmowgh war an nor a vydh digelmys yn nev. [19] Arta yn hwir y lavarav dhywgh, mar pydh dew ahanowgh unverhes war an nor a-dro dhe neppyth oll a wovynnons, henna a vydh grontys dhedha

---

a 18:9 *yn tan yfarn:* Greka *y'n Gehenna a dan.*

b 18:11 Nyns usi gwers 11 yn re a'n dornskrifow.

c 18:14 *agas:* War-lergh re a'n dornskrifow *agan.*

d 18:17 *toller:* Neb a wra tolli.

gans ow Thas eus y'n nevow. [20] Rag le may ma dew po tri kuntelys war-barth y'm hanow vy, ena yth esov yn aga mysk.'

Parabolen an Gwas na Wrug Gava

Luk 17:3-4

[21] Ena Peder a dheuth ha leverel dhodho, 'Arlodh, peskweyth y hwra ow broder pegha er ow fynn, ha my a av dhodho? Bys yn seyth gweyth?' [22] Yn-medh Yesu dhodho, 'Ny lavarav dhis bys yn seyth gweyth, mes bys yn deg ha tri ugenskweyth seythgweyth. [23] Rag henna gwlaskor nev a vydh hevelebys dhe vyghtern a vynnas rekna y akont gans y gethwesyon. [24] Ha pan dhallathas rekna, y feu dres dhodho kendoner a dheg mil dalent.[a] [25] Hemma pan na'n jeva pygans dhe attyli, y vester a worhemynnis may fe gwerthys keffrys ha'y wreg ha'y fleghes ha puptra oll a'n jeva ha'n gendon dhe vos attylys. [26] An kethwas ytho a godhas dhe'n dor a-ragdho, hag a bysis, "Gwra ow ferthi, ha my a attal dhis puptra." [27] Ha mester an kethwas na a gemeras truedh anodho ha gava dhodho y gendon. [28] Ha'n kethwas na ow mos alena a gavas onan a'y geswesyon neb o yn kendon dhodho a gans denarius,[b] hag ev a'n dalghennas orth y daga ha leverel, "Attal dha gendon." [29] Y geswas ytho a godhas orth y dreys[c] ha pysi warnodho, "Gwra ow perthi, ha my a attal dhis." [30] Ev ny vynna, mes ev eth dh'y dewlel yn prison bys pan wre pe an gendon. [31] Pan welas y geswesyon ytho an taklow a veu gwrys, i a's teva keudh bras, hag yth ethons ha derivas dh'aga mester puptra re bia gwrys. [32] Ena y vester a'n gelwis ha leverel dhodho, "Ty gethwas drog, my a avas dhis oll an gendon na, rag ty dhe bysi warnav. [33] A ny dalvia dhis ynwedh kemeres truedh a'th keswas kepar dell gemeris vy truedh ahanas jy?" [34] Ha'y vester o serrys hag a'n daskorras dhe'n dormentorys bys pan wrella attyli dhodho oll an gendon.

---

a 18:24 *dalent,* dhyworth *talent:* Greka *talanton,* henn yw 6,000 *dhenarius.*

b 18:28 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

c 18:29 Yn re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *orth y dreys.*

35 Yn kettellma ynwedh y hwra ow Thas a nev dhywgh hwi mar
ny wrewgh gava kettep onan dh'y vroder a leun golon.'

Dyskas a-dro dhe Dhidhemedhyans

Mat 5:32, Mark 10:1-12; Luk 16:18

19 Pan worfennas Yesu an lavarow ma, ev a omdennas
a Galile ha dos yn oryon Yudi a'n tu aral dhe'n
Yordan. 2 Routhow bras a'n sewyas hag ev a's yaghhas ena.

3 Y teuth dhodho Fariseow orth y brevi, hag yn-medhons,
'Yw lafyl rag den, ev dhe dhidhemedhi y wreg rag neb skila
vytholl?' 4 Hag ev a worthebis ow leverel, 'A ny wrussowgh
redya, neb a's formyas y'n dalleth "dh'aga gul gorreydh ha
benynreydh"? 5 ha leverel, "Rag henna y hwra den gasa y das
ha'y vamm ha glena orth y wreg ha'n dhew a dheu ha bos unn
kig"? 6 Ytho nyns yns i na fella dew mes unn kig. Rag henna
an dra a wrug Duw y junya war-barth, den na wres y ranna.'
7 Yn-medhons dhodho, 'Ytho prag y hworhemynnis Moyses
dhe ri lyther didhemedhyans ha'y danvon dhe-ves?' 8 Yn-medh
ev dhedha, 'Moyses a wrug agas gasa dhe dhidhemedhi agas
gwragedh drefen kaletter agas kolon, mes ny veu yndella a'n
dalleth. 9 Ha my a lever dhywgh, piw pynag oll a dhidhemettho
y wreg marnas drefen dijastita hag ena demedhi benyn aral,
an den na a wra avoutri.'[a] 10 Y dhyskyblon a leveris dhodho,
'Mars yw an kas yndella dhe dhen gans y wreg, gwell yw na
dhemettho.' 11 Mes yn-medh ev dhedha, 'Ny yll pubonan
degemeres an lavar na, saw an re may fo grontys dhedha.
12 Rag yma spadhesigyon a veu genys yndella a-dhia dorr aga
mamm, hag yma spadhesigyon a veu spadhys gans tus, hag
yma spadhesigyon a spadhsons aga honan a-barth gwlaskor
nev. Neb a yll degemeres hemma, gwres ev y dhegemeres.'

---

a 19:9 *marnas drefen dijastita hag ena demedhi benyn aral, an den na a wra avoutri:* War-lergh re a'n dornskrifow *marnas drefen dijastita a wra dhedhi bos avoutres.* Hag yn dornskrifow erel dhe dhiwedh an wers yma *ha neb a dhemettho an venyn dhidhemedhys a wra avoutri.*

Yesu a Venyk an Fleghesigow

Mark 10:13-16; Luk 18:15-17

13 Ena y feu dres dhodho fleghesigow rag ev dhe worra y
dhiwla warnedha ha pysi; mes an dhyskyblon a geredhis an
dus. 14 Mes Yesu a leveris, 'Gesewgh an fleghesigow dhe dhos
dhymmo ha na wrewgh aga lettya, rag dhe re a'n par ma yw
gwlaskor nev.' 15 Ha wosa ev dhe worra y dhiwla warnedha yth
omdennas alena.

An Den Rych

Mark 10:17-31; Luk 18:18-30

16 Hag awotta, nebonan a dheuth ha leverel dhodho,
'A Dhyskador, pan dra 'vas a wrav vy rag kavos bewnans heb
diwedh?' 17 Yn-medh ev dhodho, 'Prag y hwovynnydh orthiv
a-dro dhe'n dra yw mas? Onan yma neb yw mas.[a] Mar mynnydh
mos a-bervedh y'n bewnans na, gwith an gorhemynnow.'
18 Yn-medh ev dhodho, 'Py re?' Yesu a leveris 'Na ladh, Na
wra avoutri, Na lader, Na dhog kammdhustuni, 19 Gwra enora
dha das ha'th vamm, ha Kar dha gentrevek avelos ty dha
honan.' 20 An den yowynk a leveris, 'Oll an re ma my re withas,
pandra hwath a fyll dhymm?' 21 Yn-medh Yesu dhodho, 'Mar
mynnydh bos perfydh, ke ha gwerth an taklow eus dhis, ha
ri dhe'n voghosogyon, ha ty a gyv tresor y'n nevow; ha deus
dhe'm holya.' 22 Henna pan glewas an den yowynk yth eth trist
dhe-ves; rag yth esa dhodho meur a byth an bys. 23 Ena Yesu
a leveris dh'y dhyskyblon, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, kales
vydh dhe dhen rych mones a-bervedh yn gwlaskor nev. 24 My a
lever dhywgh arta, esya yw kowrvargh dhe dremena dre graw
naswydh ages dell yll den rych mones a-bervedh yn gwlaskor
Duw.' 25 Pan glewas an dhyskyblon henna, pur sowdhenys ens
i, hag yn-medhons, 'Piw ytho a yll bos selwys?' 26 Yesu a viras
orta ha leverel, 'Hemm yw dres gallos den mes gans Duw puptra
a yll bos gwrys.' 27 Ena Peder a worthebis ha leverel dhodho,

---

a 19:17 *Prag y hwovynnydh orthiv a-dro dhe'n dra yw mas? Onan yma neb yw mas:* War-lergh re a'n dornskrifow *Prag y'm gelwydh mas? Nyns eus mas marnas onan, Duw.*

‘Otta, ni re asas puptra oll ha’th holya; pandr’a vydh ragon ni
ytho?’ [28] Yn-medh Yesu dhedha, ‘Yn hwir y lavarav dhywgh,
hwi neb a wrug ow holya, pan esettho Mab an den war dron
y wolewder y’n genesigeth nowydh, hwi ynwedh a esedh war
dhewdhek tron, ow preusi dewdhek looth Israel. [29] Ha pubonan
neb re asas chiow po breder po hwerydh po tas po mamm[a]
po fleghes po tiryow a-barth ow hanow vy, ev a dhegemmer
kansplek, hag ev a erit bewnans heb diwedh. [30] Mes lies huni
yw kynsa a vydh diwettha, ha’n re dhiwettha kynsa.

An Wonisysi y’n Winlan

20 ‘Haval yw gwlaskor nev dhe berghennek tir neb eth
yn-mes a-varr myttin rag arveth oberwesyon rag y
winlan. [2] Ha wosa ev dhe vos unverhes gans an oberwesyon
rag unn denarius[b] orth an jydh, ev a’s danvonas yn y winlan.
[3] Hag ow mos yn-mes a-dro dhe’n tressa eur, ev a welas re erel
esa ow sevel diweyth y’n marghasla, [4] hag yn-medh ev dhedha,
“Ewgh hwi ynwedh y’n winlan ha py pynag oll a vo ewn my a’n
re dhywgh hwi.” [5] Hag yth ethons. Arta ev eth yn-mes a-dro
dhe’n hweghves ha’n nawves eur, hag a wrug y’n keth vaner
na. [6] Ha pan eth yn-mes a-dro dhe’n unnegves eur, ev a gavas
re erel ow sevel diweyth[c] hag ev a leveris dhedha, “Prag y
hwrussowgh sevel omma oll an jydh diweyth?” [7] Yn-medhons
dhodho, “Drefen na wrug den vyth agan arveth.” Yn-medh
ev dhedha, “Ewgh hwi ynwedh y’n winlan.” [8] Ha devedhys
an gorthugher, arlodh an winlan a leveris dh’y vayli, “Galw
an oberwesyon ha ro dhedha aga gober, ow talleth gans an re
dhiwettha hag ena mos dhe’n re gynsa.” [9] Pan dheuth an re
a dhallathsa dhe’n unnegves eur, i a gavas pubonan denarius.
[10] Ha’n re gynsa pan dheuthons a dybis y kaffens moy, hag i
ynwedh a gavas pubonan denarius. [11] Ha wosa i dh’y gemeres, i

---

a 19:29 *po tas po mamm:* War-lergh re a’n dornskrifow *po tas po mamm po gwreg.*

b 20:2 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh, dell yw usys.

c 20:6 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an ger *diweyth.*

a grodhvolas war an perghennek [12] ow leverel, “An re dhiwettha ma a wonedhas unn our ha ty a’s gwrug kehaval dhyn ni neb re borthas begh an jydh ha’n tomder.” [13] Mes ev a worthebis dhe onan anedha ha leverel, “Koweth, ny wrav kamm dhis. A ny veus ta unverhes genev rag denarius? [14] Kemmer an pyth eus dhis, ha ke. My a vynn ri dhe’n diwettha ma avel dhiso jy. [15] A ny’m beus kummyas dhe wul kepar dell vynnav gans ow fyth ow honan? Po yw dha lagas jy drog drefen my dhe vos hel?” [16] Yndelna an re dhiwettha a vydh kynsa, ha’n re gynsa diwettha.’

An Tressa Gweyth Yesu a Dhargan Y Vernans ha’y Dhasserghyans

Mark 10:32-34; Luk 18:31-34

[17] Pan esa Yesu ow mos yn-bann dhe Yerusalem, ev a gemeras an dewdhek a’n eyl tu, ha war an fordh ev a leveris dhedha, [18] ‘Otta, ni a yn-bann dhe Yerusalem, ha Mab an den a vydh daskorrys dhe’n bennoferysi ha dhe’n skribys, hag i a wra y dhampnya dhe’n mernans, [19] ha’y dhaskor dhe’n Jentilys dhe vos skornys ha skorjys ha krowsys, hag y’n tressa dydh ev a wra dasserghi.’

Govenek Jamys ha Yowan

Mark 10:35-45

[20] Ena y teuth dhodho mamm mebyon Zebede gans hy mebyon ha plegya dhe’n dor a-ragdho, ow hwilas neppyth dhyworto. [21] Yn-medh ev dhedhi, ‘Pandr’a vynnydh?’ Yn-medh hi dhodho, ‘Gront mayth esettho ow dew vab evy, an eyl a’th parth dhyghow ha’y gila a’th parth kledh y’th wlaskor.’ [22] Yesu a worthebis ha leverel, ‘Ny wodhowgh pandr’a wovynnowgh. A yllowgh hwi eva a’n hanaf a wrav vy eva anodho?’[a] Yn-medhons dhodho, ‘Gyllyn.’ [23] Yn-medh ev dhedha, ‘Hwi a wra eva a’m hanaf, mes esedha a’m parth dhyghow ha’m parth kledh, nyns eus dhymmo y ri, mes yma dhe seul a vo darbarys

a 20:22 *a wrav vy eva anodho?* War-lergh re a’n dornskrifow *a wrav vy eva anodho, ha bos besydhys gans an besydh mayth ov vy besydhys ganso.*

dhedha gans ow Thas.' [24] Henna pan glewsons an deg, serrys ens i orth an dhew vroder. [25] Mes Yesu a's gelwis hag yn-medh ev, 'Hwi a wor bos rewlysi an kenedhlow ow lordya warnedha, ha'n re vras ow kul maystri warnedha. [26] Yndella ny vydh[a] hi yn agas mysk hwi; mes piw pynag a vynno bos meur yn agas mysk, ev bedhes agas servont, [27] ha piw pynag a vynno bos kynsa, ev a vydh[b] agas kethwas, [28] kepar dell na dheuth Mab an den dhe vos servys mes dhe servya, ha dhe ri y vewnans avel daspren rag lies.'

Dew Dhen Dhall

Mark 10:46-52; Luk 18:35-43

[29] Pan esens ow mos yn-mes a Yeriko, routh veur a'n sewyas. [30] Hag awotta, dew dhen dhall a'ga esedh ryb an fordh, pan glewsons bos Yesu ow tremena, a armas, ow leverel, 'Arlodh, kemmer truedh ahanan, ty Vab Davydh.' [31] Ha'n routh a's koskas may hwrellens tewel, mes i a armas dhe voy ow leverel, 'Arlodh, kemmer truedh ahanan, ty Vab Davydh.' [32] Ena Yesu a sevis hag a elwis dhedha ha leverel, 'Pandr'a vynnowgh orthiv dhe wul dhywgh?' [33] Yn-medhons dhodho, 'Arlodh, agan dewlagas dhe vos ygerys.' [34] Yesu a gemeras tregeredh hag a dochyas aga dewlagas, hag a-dhesempis i a dhaskavas aga gweles hag a'n holyas.

Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn Trygh

Mark 11:1-11; Luk 19:28-38; Yow 12:12-19

21 Pan dheuthons ogas dhe Yerusalem ha dos dhe Bethfage dhe'n menydh Oliv, ena Yesu a dhanvonas dew dhyskybel [2] ow leverel dhedha, 'Ewgh y'n dre a-dal dhywgh, hag a-dhesempis, hwi a gyv asen kelmys hag ebel gensi; gwrewgh aga digelmi ha'ga dri dhymmo. [3] Ha mar lever nebonan neppyth dhywgh hwi, hwi a lever, "Yma edhom dhe'n

---

a 20:26 *ny vydh:* War-lergh re a'n dornskrifow *nyns yw.*

b 20:27 *ev a vydh:* War-lergh re a'n dornskrifow *ev bedhes.*

Arlodh anedha;" hag ev a's danvon dison.'[a] [4] Hemma a hwarva
may fe kollenwys an dra kewsys gans an profos ow leverel,

[5] 'Lavar dhe vyrgh Sion,
Awotta dha vyghtern a dheu dhiso
klor hag esedhys war asen
ha war ebel, mab skrublen.'[b]

[6] An dhyskyblon eth ha gul kepar dell worhemynsa Yesu
dhedha. [7] I a dhros an asen ha'n ebel ha gorra warnedha aga
mantel hag ev a esedhas warnedha. [8] Ha routh pur veur a lesas
aga mantel war an fordh, ha re erel a droghas skorrennow
dhyworth an gwydh ha'ga lesa war an fordh. [9] An routhow esa
ow mos a-ragdho, ha'n re a'n sewya a armas ow leverel,

'Hosanna dhe Vab Davydh,
Benyges yw ev, neb a dheu yn hanow an Arlodh,
Hosanna y'n ughelder!'

[10] Hag ev ow tos a-bervedh yn Yerusalem, oll an cita a veu
movyes hag a wovynnas, 'Piw yw hemma?' [11] Ha'n routhow a
worthebis, 'Hemm yw an profos Yesu, a Nazareth yn Galile.'

Glanhe an Tempel

Mark 11:15-19; Luk 19:45-48; Yow 2:13-22

[12] Ena Yesu a entras y'n tempel,[c] hag a dewlis yn-mes oll an
re esa ow kwertha hag ow prena y'n tempel; ev a dhomhwelis
mosow an geschanjyoryon arghans hag esedhow an re esa ow
kwertha kelemmi, [13] hag yn-medh ev dhedha, 'Skrifys yw,
"Ow chi vy a vydh gelwys chi pysadow," mes hwi a'n gwra fow
ladron.' [14] Y teuth dhodho tus dhall hag evredhek y'n tempel
hag ev a's yaghhas. [15] Ha'n bennoferysi ha'n skribys, pan
welsons an marthusyon a wrug ev, ha'n fleghes ow karma y'n
tempel ow leverel, 'Hosanna dhe vab Davydh,' yth ens i serrys,
[16] hag yn-medhons dhodho, 'A glewydh pandr'a lever an re

---

a 21:3 *hag ev a's danvon dison:* Po *hag ev a's dastanvon dison.*

b 21:5 *mab skrublen:* Po *mab asen.*

c 21:12 *y'n tempel:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn tempel Duw.*

ma?' Mes Yesu a leveris dhedha, 'Klewav. A ny wrussowgh bythkweth redya hemma, "Yn-mes a anow fleghesigow ha'n re ow tena ty re ordenas gormola"?'

17 Hag orth aga hasa, ev eth yn-mes a'n cita dhe Bethani, hag ena ev a bassyas an nos.

Molleth an Figbren

Mark 11:12-14, 20-24

18 A-varr myttin, pan esa ow tehweles dhe'n cita, yth esa nown dhodho. 19 Ow kweles unn figbren ryb an fordh, ev a dheuth dhodho, mes ny gavas tra vyth warnodho saw unsel delyow, hag yn-medh ev dhodho, 'Na dhes frut dhyworthis na fella bys vykken!' Ha dihwans an figbren a wedhras. 20 Marth o gans an dhyskyblon pan welsons henna hag yn-medhons, 'Fatel yw, an figbren dhe wedhra mar uskis?' 21 Yesu a worthebis ha leverel dhedha, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, mar pydh genowgh fydh ha ny dhoutyowgh, ny wrewgh yn unsel an dra gwrys dhe'n figbren, mes ynwedh mar leverewgh dhe'n menydh ma, "Ty bydh drehevys ha tewlys y'n mor," henna a hwyrvydh; 22 ha py pynag oll a wovynnowgh yn pysadow ha hwi ow krysi, hwi a'n kyv.'

Govyn a-dro dhe Awtorita Yesu

Mark 11:27-33; Luk 20:1-8

23 Pan o devedhys y'n tempel, an bennoferysi ha henavogyon an bobel a dheuth dhodho, hag ev ow tyski, hag yn-medhons, 'Py awtorita dredho y hwre'ta an taklow ma? Ha piw a ros dhis an awtorita ma?' 24 Yesu a worthebis ow leverel dhedha, 'Ha my ynwedh a vynn govyn orthowgh hwi unn dra, ha mar kwrewgh gorthebi dhymm, my a lever dhywgh py awtorita dredho y hwrav an taklow ma. 25 Besydh Yowan, a-ble feu? A nev po a dus?' Ena yth esens ow resna yntredha aga honan ow leverel, 'Mar leveryn, "A nev," ena ev a lever dhyn, "Prag ytho na gryssowgh dhodho?" 26 Ha mar leveryn, "A dus," own a'gan beus a'n routh, rag pubonan a syns Yowan dhe vos profos.' 27 Ytho i a worthebis dhe Yesu ow leverel, 'Ny wodhon.' Hag

yn-medh ev y honan dhedha, ‘Na byth moy ny wrav vy leverel dhywgh py awtorita dredho y hwrav an taklow ma.’

Parabolen an Dhew Vab

28 ‘Lemmyn pyth yw agas breus? Yth esa dhe dhen dew vab. Hag ev a dheuth dhe’n kynsa, ha leverel, “Ow mab, ke dhe wonis hedhyw y’n winlan.”[a] 29 Mes ev a worthebis ha leverel, “Ny vynnav;” mes a-wosa, edrek a’n jeva hag ev eth. 30 Ena ev a dheuth dhe’n nessa ha kewsel y’n keth vaner. Mes ev a leveris, “Yth av, syrra,” mes nyns eth. 31 Pyneyl a’n dhew a wrug bodh y das?’ Yn-medhons, ‘An kynsa.’ Yesu a leveris dhedha, ‘Yn hwir y lavarav dhywgh, bos an dolloryon ha’n horys ow mones a-bervedh yn gwlaskor Duw a-dheragowgh. 32 Rag Yowan a dheuth dhywgh yn fordh ewnder ha ny wrussowgh krysi dhodho, mes an dolloryon ha’n horys a grysis dhodho; mes hwi hwath ow kweles henna ny’gas teva edrek a-wosa, na krysi dhodho.

Parabolen an Winlan ha’n Diogyon

Mark 12:1-12; Luk 20:9-19

33 ‘Klewewgh parabolen aral. Yth esa unn den, perghennek tir, neb a blansas gwinlan ha gorra ke a-dro dhedhi ha palas gwinwask ynni, ha drehevel tour, ha’y settya dhe diogyon, hag ena viajya yn-kerdh. 34 Ha pan esa prys an drevas ow nesa, ev a dhanvonas y gethwesyon dhe’n diogyon rag kavos y drevas. 35 Mes an diogyon a dhalghennas y gethwesyon ha kronkya onan, ha ladha onan, ha labedha onan aral. 36 Arta ev a dhanvonas kethwesyon erel, moy aga niver ages an re gynsa, hag i a’s dyghtyas y’n keth vaner na. 37 Wortiwedh ev a dhanvonas dhedha y vab y honan, ow leverel, “Y hwrons vri a’m mab.” 38 Mes an diogyon, pan welsons an mab a leveris an eyl dh’y gila, “Hemm yw an her; dewgh, gwren ni y ladha ha sesya y ertach!” 39 Ha wosa settya dalghen ynno, i a’n tewlis yn-mes a’n winlan ha’y ladha. 40 Ytho pan dheu arlodh an winlan, pandr’a wra dhe’n diogyon na?’ 41 Yn-medhons dhodho, ‘Ev a dhistru an debeles na yn tebel, ha settya an winlan dhe diogyon

a 21:28 *y’n winlan:* War-lergh re a’n dornskrifow *yn ow gwinlan.*

erel, neb a vynn ri dhodho an drevas yn hy frys.' 42 Yn-medh
Yesu dhedha, 'A ny redsowgh bythkweth y'n skryptors,

"An men hag a veu skonys gans an dhrehevyoryon,
henn yw gwrys pennmen an korn;
gans an Arlodh y feu hemma gwrys,
ha marthys yw yn agan dewlagas?"

43 Rag henna, my a lever dhywgh, gwlaskor Duw a vydh
kemerys a-dhyworthowgh ha res dhe genedhel a dheg hy
threvas. 44 Ha neb a godh war an men ma a vydh terrys dhe
demmyn, mes neb may kottho an men warnodho, ev a vydh
skwattys dhe dhoust.'[a]

45 An bennoferysi ha'n Fariseow, pan glewsons y
barabolennow, a wodhva ev dhe gewsel a-dro dhedha i; 46 hag
i a hwilas y dhalghenna, mes yth esa own dhedha a'n routhow,
rag i a'n synsis avel profos.

Parabolen an Kevewi Bras

Luk 14:15-24

22 Yesu a worthebis, ow kewsel dhedha arta dre
barabolennow, ow leverel, 2 'Gwlaskor nev yw
hevelebys dhe unn myghtern a wrug gool demedhyans dh'y
vab. 3 Hag ev a dhanvonas y gethwesyon dhe dhri an dus
gelwys dhe'n demedhyans, mes i ny vynnens dos. 4 Arta ev
a dhanvonas kethwesyon erel, ow leverel, "Derivewgh dhe'n
dus elwys, Awotta, my re bareusis ow hevewi, ledhys yw ow
oghen ha'm lodhnow peskys; puptra oll yw parys; dewgh dhe'n
demedhyans." 5 Mes i a skonyas a wul henna ha mones yn-
kerdh y hwrussons, onan dh'y bras, hag aral dh'y negys. 6 Ha'n
re erel a dhalghennas y gethwesyon hag a's tebeldhyghtyas
ha'ga ladha. 7 An myghtern a sorras hag a dhanvonas y luyow
dhe dhiswul an dhenledhysi na hag a loskas aga cita. 8 Ena yn-
medh ev dh'y gethwesyon, "An demedhyans yw parys, mes
nyns o gwiw an dus elwys. 9 Kewgh ytho dhe'n fordhow-meur
ha myns a dhierbynnowgh, gelwewgh i dhe'n demedhyans."

---

a 21:44 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

10 Hag yth eth an gethwesyon na yn-mes dhe'n fordhow ha
kuntel oll an dus a wrussons aga dierbynna, an re dhrog ha da
kekeffrys; ha hel an demedhyans a veu lenwys a westoryon.
11 'Ha'n myghtern, pan dheuth a-ji dhe vires orth an
westoryon, a verkyas unn den ena nag esa warnodho gwisk
demedhyans, 12 hag yn-medh ev dhodho, "Koweth, fatel
dheuthys omma heb gwisk demedhyans?" Ha tewel a wrug an
den. 13 Ena yn-medh an myghtern dhe'n servysi, "Kelmewgh y
dhewdros ha'y dhiwla ha tewlewgh ev y'n tewolgow pella. Ena
y fydh olva ha skrinva dens" 14 Rag lies yw gelwys, mes boghes
yw an re yw dewisys.'

Ri Trubyt dhe Cesar

Mark 12:13-17; Luk 20:20-26

15 Ena an Fariseow a omdennas ha kemeres kussul fatel
wrellens y vaglenna yn y gows. 16 Hag i a dhanvonas dhodho aga
dyskyblon gans an Herodianys, ow leverel, 'A Dhyskador, ni a
wor dha vos gwir, ow tyski fordh Duw yn gwiryonedh, ha ny'th
teur mann a dhen vyth rag ny virydh orth semlans tus. 17 Lavar
dhyn ytho pyth yw dha vreus: yw lafyl ri trubyt dhe Cesar, po
nag yw?' 18 Mes Yesu, ow kodhvos aga droktra, a leveris, 'Prag
y'm prevowgh vy, hwi fekloryon? 19 Diskwedhewgh dhymm
mona an trubyt.' Hag i a dhros dhodho denarius.[a] 20 Hag ev a
leveris dhedha, 'Dhe byw yw an imach ma ha'n pennskrifa?'
21 Yn-medhons dhodho, 'Cesar.' Ena yn-medh ev dhedha,
'Attelewgh ytho dhe Cesar an taklow yw dhe Cesar, ha dhe
Dhuw an taklow yw dhe Dhuw.' 22 Henna pan y'n klewsons
marth a's teva, hag i a'n gasas ha mos dhe-ves.

Govyn a-dro dhe'n Dasserghyans

Mark 12:18-27; Luk 20:27-40

23 Y'n keth jydh na, y teuth dhodho Sadukeow neb a lever
nag eus dasserghyans, hag i a wovynnas orto 24 ow leverel, 'A
Dhyskador, Moyses a leveris, Mar merow neb den heb bos
dhodho fleghes, y hwra y vroder demedhi y wreg ev ha maga

---

a 22:19 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

askor dh'y vroder. [25] Yth esa yn agan mysk seyth broder; ha'n kynsa, wosa demedhi, a verwis heb gasa askor, hag a asas y wreg dh'y vroder. [26] Y'n keth vaner an nessa, ha'n tressa bys y'n seythves. [27] Yn tiwettha oll, an venyn a verwis. [28] Y'n dasserghyans ytho piw a'n seyth a vydh hi an wreg dhodho, rag i oll a's teva hi?' [29] Yesu a worthebis ha leverel dhedha, 'Kammdybi a wrewgh, drefen na wodhowgh naneyl an skryptors na gallos Duw. [30] Rag y'n dasserghyans ny dhemedhons, ha nyns yns i res yn demedhyans, mes yth yns i avel eledh Duw[a] yn nev. [31] Hag a-dro dhe dhasserghyans an re varow, a ny redsowgh an dra derivys dhywgh gans Duw, ow leverel, [32] "My yw Duw Abraham ha Duw Ysak ha Duw Yakob"? Nyns yw ev Duw an re varow saw a'n re vyw.' [33] Ha pan glewas an routhow henna, marth a's teva a'y dhyskas.

An Gorhemmyn Meur

Mark 12:28-34; Luk 10:25-28

[34] An Fariseow wosa klewes ev dhe wul dhe'n Sadukeow tewel, a omguntelas war-barth, [35] hag onan anedha, styryer an lagha, a wovynnas orto, orth y brevi, [36] 'A Dhyskador, pandra yw an brassa gorhemmyn y'n lagha?' [37] Yn-medh ev dhodho, '"Ty a wra kara an Arlodh dha Dhuw gans oll dha golon ha gans oll dha enev ha gans oll dha vrys." [38] Hemm yw an brassa ha'n kynsa gorhemmyn. [39] Ha'n nessa yw haval dhodho, "Ty a wra kara dha gentrevek kepar dell omgerydh dha honan." [40] War a'n dhew worhemmyn ma yma ow kregi oll an lagha ha'n brofosi.'

Govyn a-dro dhe Vab Davydh

Mark 12:35-37; Luk 20:41-44

[41] Pan veu an Fariseow omguntelys war-barth, Yesu a wovynnas orta [42] ow leverel, 'Pandr'a dybowgh hwi a-dro dhe'n Krist? Piw dhodho yw ev mab?' Yn-medhons dhodho, 'Dhe Dhavydh.' [43] Yn-medh ev dhedha, 'Fatel ytho y hwra Davydh y'n Spyrys y elwel Arlodh, ow leverel,

---

a 22:30 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *Duw.*

44 “An Arlodh a leveris dhe’m Arlodh,
‘Ty esedh a’n barth dhyghow dhymm
erna worriv dha eskerens yn-dann dha dreys’”?[a]
45 Ytho Davydh mara’n gelow “Arlodh,” fatel yw ev y vab?’
46 Ha ny ylli den vyth leverel ger dhodho yn gorthyp, na ny vedhas den vyth a-dhia’n jydh na govyn orto namoy.

Kuhudhans an Skribys ha’n Fariseow

Mark 12:38-40; Luk 11:37-52, 20:45-47

23 Ena Yesu a gewsis dhe’n routhow ha dh’y dhyskyblon 2 ow leverel, ‘An skribys ha’n Fariseow re esedhas war esedh Moyses. 3 Rag henna gwrewgh ha gwithewgh oll an taklow a leverons dhywgh,[b] saw herwydh aga gweythresow na wrewgh: rag i a gews mes ny wrons. 4 I a gelm beghyow poos ha kales dhe berthi[c] ha’ga gorra war dhiwskodh tus, mes i aga honan ny vynnons aga remova gans aga bys. 5 Oll aga oberow i a wra rag bos gwelys gans tus; rag i a ledanha aga fylakteriow ha hirhe pilennow aga gwisk.[d] 6 I a gar an leow a vri yn kevewiow ha’n penn-esedhow y’n synagys, 7 ha salusyansow y’n marghasow, ha bos gelwys Rabbi[e] gans tus. 8 Mes hwi, na bedhewgh gelwys Rabbi; rag onan yw agas dyskador[f] hag oll hwi yw breder. 9 Ha hwi na wrewgh gelwel den vyth y’n nor agas tas, rag onan yw agas Tas nevek. 10 Ha na vedhewgh gelwys dyskadoryon, rag onan yw agas dyskador,

---

a 22:44 *erna worriv dha eskerens yn-dann dha dreys:* War-lergh re a’n dornskrifow *erna wrylliv dha eskerens dha skavel droos.*

b 23:3 *a leverons dhywgh:* War-lergh re a’n dornskrifow *a leverons dhywgh dhe witha.*

c 23:4 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha kales dhe berthi.*

d 23:5 *ha hirhe pilennow aga gwisk:* War-lergh re a’n dornskrifow *ha hirhe an pilennow.*

e 23:7 *Rabbi:* War-lergh re a’n dornskrifow *Rabbi, Rabbi.*

f 23:8 *agas dyskador:* War-lergh re a’n dornskrifow *agas dyskador, an Krist.*

an Krist. 11 An moyha ahanowgh a vydh agas servont. 12 Neb a
omughelha a vydh uvelhes, ha neb a omuvelha a vydh ughelhes.

13 ‘Go hwi, skribys ha Fariseow, fekloryon, rag hwi a dhege
gwlaskor nev erbynn tus; rag nyns ewgh agas honan a-bervedh
ynni na ny esowgh dhe vones a-bervedh an re a vynn entra.

14 ‘Go hwi, skribys ha Fariseow, fekloryon, rag hwi a lenk
chiow gwedhwesow, hag yn fayntys hwi a wrewgh pysadow hir;
rag henna y kevowgh breus dhe voy tynn.[a] 15 Go hwi, skribys
ha Fariseow, fekloryon, rag hwi a dremen dres mor ha tir dhe
gavos unn dyskybel nowydh, ha pan y’n kevir, hwi a’n gwra
mab yfarn[b] dewblek gweth agesowgh hwi agas honan.

16 ‘Go -hwi, kevarwodhoryon dhall neb a lever, “Seul a wrello
ti re’n tempel, ny amont mann, mes seul a wrello ti re owr an
tempel, ev yw kelmys.” 17 Tus foll ha dall, pyneyl ytho yw an
moyha, an owr po an tempel a sanshas an owr? 18 Ha, “Seul a
wrello ti re’n alter, ny amont mann, mes seul a wrello ti re’n
offryn eus warnedhi, ev yw kelmys.” 19 Tus dhall, pyneyl ytho
yw an moyha, an offryn po an alter a sanshas an offryn? 20 Rag
neb a wra ti re’n alter, a de re’n alter ha re buptra eus warnedhi;
21 ha neb a de re’n tempel, a de re’n tempel ha re neb a drig
ynno, 22 ha neb a de re’n nev, a de re dron Duw ha re neb yw
esedhys warnodho.

23 ‘Go hwi, skribys ha Fariseow, fekloryon, rag hwi a wra
degevi menta ha fenogel gew ha kumin ha gasa dhe goll
taklow possa an lagha, ewnder ha tregeredh ha lenduri;
an re ma y kodhsa dhywgh aga gul heb dispresya an re na.
24 Kevarwodhoryon dhall, usi ow krodra gwibesen ha lenki
kowrvargh!

25 ‘Go hwi, skribys ha Fariseow, fekloryon, rag hwi a lanha
tu a-ves an hanaf ha’n skudel, mes an tu a-bervedh yw leun
a grefni ha fowt omrewl. 26 Ty Farise dall, kyns oll glanha tu
a-bervedh an hanaf may fo glan an tu a-ves anodho.

---

a 23:14 Nyns usi an wers ma yn re a’n dornskrifow.

b 23:15 *yfarn:* Greka *Gehenna.*

27 ‘Go hwi, skribys ha Fariseow, fekloryon, rag hwi yw haval
dhe vedhow yw gwynnhes gans lim, teg aga semlans war-
ves, mes war-ji yth yns leun a eskern tus varow hag a bub
plosedhes. 28 Yndelma ynwedh hwi yw gwiryon agas semlans
war-ves a-wel dhe dus, mes war-ji yth owgh leun a falsuri ha
fara dilagha.

29 ‘Go hwi, skribys ha Fariseow, fekloryon, rag hwi a dhrehav
bedhow an brofosi ha tekhe meyn kov an re wiryon, 30 ha
leverel, “A kwrellen ni bewa yn dedhyow agan tasow, ny vien
kevrennek gansa ow skollya goos an brofosi.” 31 Y tustuniowgh
er agas pynn, hwi dhe vos mebyon an re a ladhas an brofosi.
32 Kollenwewgh ytho musur agas tasow. 33 Hwi serf! Hwi
askor nadres! Fatel yllowgh diank dhyworth breus yfarn?[a]
34 Rag henna, otta, my a dhanvon dhywgh profosi ha tus fur
ha skribys; re anedha hwi a’s ladh ha’ga krowsya, ha skorjya
re anedha a wrewgh yn agas synagys ha’ga helghya a cita dhe
cita; 35 may teffo warnowgh an goos gwiryon oll a veu skollys
war an bys, a-dhyworth goos Abel an gwiryon bys yn goos
Zakaria mab Baraghia, neb a ledhsowgh ynter an tempel ha’n
alter. 36 Yn hwir y lavarav dhywgh, oll an taklow ma a dheu
war an henedh ma.

Kynvan war Yerusalem

Luk 13:34-35

37 ‘Yerusalem, Yerusalem neb a ladh an brofosi ha labedha
an re yw danvenys dhis![b] Peskweyth y yeunis vy kuntel dha
fleghes war-barth, kepar dell guntel yar hy yerigow yn-dann
hy eskelli, mes hwi ny vynsowgh. 38 Awotta, agas chi yw gesys
dhywgh hwi, ynyal. 39 Rag my a lever dhywgh, na’m gwelowgh
alemma rag, bys pan leverowgh, “Benyges yw neb a dheu yn
hanow an Arlodh.”’

---

a 23:33 *yfarn:* Greka *Gehenna.*

b 23:37 *dhis:* Greka *dhedhi.*

Diswrians an Tempel Dargenys

Mark 13:1-2; Luk 21:5-6

24 Ena Yesu eth yn-mes a'n tempel, hag yth esa ow mos
yn-rag, pan dheuth y dhyskyblon dhe dhiskwedhes
dhodho drehevyansow an tempel. [2] Ev a worthebis ha leverel
dhedha, 'A ny welowgh hwi oll hemma? Yn hwir y lavarav
dhywgh, ny vydh gesys omma men war ven na vydh terrys
dhe'n dor.'

Dalleth Galarow

Mark 13:3-13; Luk 21:7-19

[3] Pan ova esedhys war an menydh Oliv, y dhyskyblon a dheuth
dhodho yn priva ha leverel, 'Lavar dhyn, p'eur hwyrvydh oll
an taklow ma ha py tokyn vydh a'th tevedhyans ha diwedh an
oos?' [4] Yesu a worthebis ha leverel dhedha, 'Bedhewgh war na
wrello den vyth agas tolla; [5] rag lies a dheu y'm hanow vy ha
leverel, "My yw an Krist," hag i a wra tolla lies. [6] Hware hwi a
glewvydh a vreselyow ha derivasow a vreselyow; gwaytyewgh
na berthewgh own, rag res yw henna dhe hwarvos, mes ny
vydh hwath an diwedh. [7] Rag kenedhel a sev erbynn kenedhel,
ha gwlaskor erbynn gwlaskor, hag y hwyrvydh divotter ha
dorgrysyow[a] yn divers tylleryow. [8] Mes dalleth glosow yw
henna oll.

[9] 'Ena i a'gas delirv dhe dorment ha'gas ladha ha hwi a vydh
kesys gans oll an kenedhlow, a-barth ow hanow vy. [10] Hag ena
lies huni a wra kodha dhe-ves ha trayta ha kasa an eyl y gila.
[11] Lies profos fals a sev, ha tolla lies; [12] ha rag bos tebelwrians
ow moghhe, kerensa lies huni a wra yeynhe. [13] Mes neb a dhur
bys yn diwedh, ev a vydh selwys. [14] Ha'n aweyl ma a'n wlaskor
a vydh pregethys yn oll an bys yn dustuni dhe oll an kenedhlow,
hag ena y teu an diwedh.

---

a 24:7 *divotter ha dorgrysyow:* War-lergh re a'n dornskrifow *divotter ha plaow ha dorgrysyow.*

An Anken Meur

Mark 13:14-23; Luk 17:22-24, 21:20-24

15 ‘Pan welowgh ytho pyth kasadow an difeythter, menegys
gans Daniel an profos, ow sevel y’n tyller sans (gwres an redyer
konvedhes), 16 ena fies dhe’n menydhyow an re a drig yn Yudi;
17 neb usi war do an chi na wres diyskynna rag kerghes neppyth
yn-mes a’y ji; 18 ha neb eus y’n gwel na wres dehweles arta rag
kerghes y vantel. 19 Ha go i an re gans flogh y’n dorr, ha neb
a re an vronn y’n dedhyow na. 20 Pysewgh na vo agas fo yn
gwav po y’n Sabot. 21 Rag y’n prys na y fydh anken meur, a’n
par na hwarva a-dhia dhalleth an norvys bys y’n jydh hedhyw,
na nevra ny vydh. 22 Ha mar ny gotthaho an dedhyow na, ny
via kig vyth selwys; mes rag an re dhewisys, an dedhyow na
a vydh kotthes. 23 Ena mar lever nebonan dhywgh, “Ottomma
an Krist,” po “Ottena ev,” na’n krysewgh. 24 Rag fals Kristow
ha fals profosi a sev ow kul toknys bras ha marthusyon, rag
tolla, mara kyllir, an re dhewisys. 25 Otta, my re’gas gwarnyas
a-rag dorn. 26 Mar leverons dhywgh ytho, “Ottava y’n gwylvos,”
nag ewgh dhe-ves; po “Ottava y’n chambouryow a-bervedh,”
na grysewgh henna. 27 Rag kepar dell dheu an lughesen yn-mes
a’n howldrevel ha golowi bys y’n howlsedhes, yndella y fydh
devedhyans Mab an den. 28 Py le pynag a vo an korf marow,
ena yth omguntel an eryon.

Devedhyans Mab an Den

Mark 13:24-27; Luk 21:25-28

29 ‘A-dhihwans war-lergh galar an dedhyow na

an howl a vydh tewlhes,
ha’n loor ny re hy golow,

an ster a godh war-nans a’n nev,
ha nerthow an nevow a vydh kryghyllys.

30 Hag ena yth omdhiskwa tokyn Mab an den yn nev, hag ena
pub looth a’n bys a wra kyni, hag i a wel “Mab an den ow tos
war gommol an nev” gans gallos ha golewder meur; 31 hag ev
a dhanvon y eledh gans son bras a hirgorn, hag i a guntel war-

barth y bobel dhewisys, yn-mes a'n peswar gwyns dhyworth a'n eyl penn a'n nevow dh'y gila.

Parabolen an Figbren

Mark 13:28-31; Luk 21:29-33

[32] 'Dyskewgh parabolen dhyworth an figbren; kettel vo y skorren medhel, ha gorra del yn-mes, hwi a wor bos yn ogas an hav; [33] yndella hwi ynwedh, pan welowgh oll an taklow ma, hwi a wor ev dhe vos ogas, orth an darasow. [34] Yn hwir y lavarav dhywgh, ny dremen an henedh ma erna vo oll an taklow ma gwrys. [35] Nev ha nor a dremen dhe-ves, mes ow geryow vy, yn surredi ny dremenons dhe-ves.

Ny Wodhor an Jydh na'n Eur

Mark 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36

[36] 'Mes a-dro dhe'n jydh na ha'n eur, ny wor den vyth, naneyl eledh an nevow, na'n Mab,[a] saw unsel an Tas. [37] Rag kepar dell vedha hi yn dedhyow Noy, yndella y fydh devedhyans Mab an den. [38] Rag kepar dell esens, y'n dedhyow na kyns an liv, ow tybri hag owth eva, ow temedhi hag ow ri yn demedhyans, bys y'n jydh mayth eth Noy a-ji dhe'n argh, [39] ha ny wodhyens tra vyth bys pan dheuth an liv hag a's skubas dhe-ves yn kettep penn: yn kettella y fydh devedhyans Mab an den. [40] Ena y fydh dewdhen y'n gwel, an eyl a vydh kemerys ha'y gila gesys; [41] diw venyn ow melyas orth an velin, an eyl a vydh kemerys ha gesys hy ben. [42] Gwrewgh golyas ytho rag ny wodhowgh py dydh y teu agas Arlodh. [43] Mes godhvedhewgh hemma: mar kodhve mester an chi yn py gool y to an lader, y fia ow kolyas ha ny wrussa gasa y ji dhe vos terrys. [44] Rag henna, bedhewgh hwi ynwedh parys, rag ny dhesevowgh an eur may teu Mab an den.

An Kethwas Lel po Dislel

Luk 12:41-48

[45] 'Piw ytho yw an kethwas lel ha fur may ros an mester dhodho charj a'y deylu rag ri dhedha aga boos yn prys ewn?

---

a 24:36 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *na'n Mab.*

46 Gwynnvys an kethwas na, a wra y arlodh y gavos ow kul
yndella pan dheffo. 47 Yn hwir y lavarav dhywgh, ev a re dhodho
an charj a oll y byth. 48 Mes mar lavar an kethwas drog na yn y
golon, “Delatya a wra ow mester,” 49 hag ena dalleth gweskel y
geswesyon, ha dybri hag eva gans an pennow medhow, 50 dos a
wra mester an kethwas na yn jydh na wayt, hag yn eur na wor.
51 Ev a wra y gessydhya yn tynn[a] hag ordena dhodho le gans an
fekloryon. Ena y fydh olva ha skrinva dens.

Parabolen an Deg Gwerghes

25 ‘Ena y fydh gwlaskor nev hevelebys dhe dheg
gwerghes neb a gemeras aga lugern ha mos yn-mes
dhe dhierbynna an gour pries. 2 Pymp anedha o fol ha pymp
o fur. 3 An re fol a gemeras aga lugern heb kemeres oyl gansa;
4 mes an re fur a gemeras oyl yn lestri gans aga lugern. 5 Hag
an gour pries ow tarya, i oll a hunas ha koska. 6 Mes yn hanter
nos yth esa garm, “Ottomma an gour pries, ewgh dhe-ves dh’y
dhierbynna.” 7 Ena oll an gwerghesow na a dhifunas ha takla
aga lugern. 8 Ha’n re fol a leveris dhe’n re fur, “Rewgh dhyn
rann a’gas oyl, rag agan lugern yw difudhys.” 9 Mes an re fur a
worthebis ha leverel, “Na ren, rag own na vydh oyl lowr dhyn
ni ha dhywgh hwi; yn le henna, ewgh dhe’n werthoryon ha
prenewgh ragowgh hwi agas honan.” 10 Pan ethons ytho dhe
brena, an gour pries a dheuth, ha’n gwerghesow neb o parys
eth ganso dhe’n demedhyans ha’n daras a veu deges. 11 Wosa
henna, an gwerghesow erel a dheuth ha leverel, “Arlodh,
arlodh, ygor dhyn ni.” 12 Mes ev a worthebis ha leverel, “Yn
hwir y lavarav dhywgh, ny wrav vy agas aswon.” 13 Golyewgh
ytho, rag ny wodhowgh naneyl an jydh na’n eur may teu Mab
an den.[b]

---

a 24:51 *y gessydhya yn tynn:* Greka *y dreghi yntra dew.*

b 25:13 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *may teu Mab an den.*

Parabolen an Talentys

Luk 19:11-27

14 ‘Rag yth yw avel den ow viajya yn-kerdh, neb a elwis y
gethwesyon ha ri dhedha an charj a’y bythow, 15 hag a ros dhe
onan pymp talent,[a] ha dhe aral dew, ha dhe aral unn talent, dhe
bubonan herwydh y allos, ha dison yth eth yn-kerdh. 16 Hag
ev neb a gavas an pymp talent eth ha kenwertha gansa hag a
wrug prow a bymp moy. 17 Yn kettella y hwrug ev neb a gavas
an dhew dalent prow a dhew voy. 18 Mes ev neb a gavas an
unn talent eth ha palas toll y’n dor ha kudha mona y vester.
19 Wosa hirneth, mester an gethwesyon na a dheuth dhe rekna
gansa. 20 Hag ev neb a gavsa an pymp talent a dheuth yn-rag,
hag a dhros pymp talent moy, ow leverel, “A Vester, pymp
talent ty a ros dhymmo; ottomma pymp moy a wrugavy yn
prow dhedha.” 21 Yn-medh y vester dhodho, “Gwrys yn ta, ty
gethwas da ha lel, war nebes ty re beu lel, my a re dhis charj a
lies tra. Ke dhejy a-bervedh yn lowena dha vester.” 22 Hag ev
neb a gavsa an dhew dalent a dheuth yn-rag, hag yn-medh ev,
“A Vester, ty a ros dhymm dew dalent; ottomma dew dalent
moy a wrugavy yn prow dhedha.” 23 Yn-medh y vester dhodho,
“Gwrys yn ta, ty gethwas da ha lel, war nebes ty re beu lel, my
a re dhis charj a lies tra. Ke dhejy a-bervedh yn lowena dha
vester.” 24 Mes pan dheuth yn-rag ev neb a gavsa an unn talent,
yn-medh ev, “A Vester, my a wodhya ty dhe vos den kales, ow
mysi le ma na wruss’ta gonis has ha kuntel le na wruss’ta tewlel
has, 25 hag own a’m kemeras ha mones a wrugavy dhe gudha
dha dalent y’n gweres. Ottomma an pyth eus dhiso.” 26 Y vester
a worthebis ow leverel dhodho, “Ty gethwas drog ha diek, a
wodhes ta my dhe vysi le na wrussen gonis has, ha dhe guntel
le ma na wrussen tewlel has? 27 Y kodhvia dhis ytho gorra
ow mona gans an arghansoryon hag yndella pan dhehwellen
y kavsen ow fyth arta, gans oker. 28 Rag henna kemerewgh
a-dhyworto an talent ha’y ri dhe neb a’n jeves an deg talent.
29 Rag dhe beub a bywvo, y fydh res, hag ev a’n jevydh lanwes;

---

a 25:15 *talent:* Greka *talanton.*

mes neb na bywvo mann, dhyworto ev y fydh kemerys ynwedh an pyth a byw. 30 Ha tewlewgh an kethwas euver y'n tewlder pella; ena y fydh olva ha skrinva dens."

Breus an Kenedhlow

31 'Mab an den pan dheu yn y wolewder, hag oll an eledh ganso, ena yth esedh war dron y wolewder. 32 Hag oll an kenedhlow a vydh kuntelys a-dheragdho, hag ev a's rann an eyl dhyworth hy ben kepar dell rann an bugel an deves dhyworth an gever; 33 ev a worr an deves a'y barth dhyghow ha'n gever a'n barth kledh. 34 Ena y hwra an Myghtern leverel dhe'n re a'y barth dhyghow, "Dewgh, hwi venygys gans ow Thas, eritewgh an wlaskor yw pareusys dhywgh dhyworth gwrians an bys. 35 Rag nown a'm beu ha hwi a ros dhymm dhe dhybri, seghes a'm beu ha hwi a ros dhymm dhe eva, estren en vy, ha hwi a'm degemeras, 36 noth ha hwi a'm dillesas, klav ha hwi a dheuth dhe'm gweles, yn prison hag y teuthewgh dhymm." 37 Ena y hwra an re wiryon gorthebi dhodho ow leverel, "Arlodh, p'eur y'th welsyn nownek ha ri boos dhis, po ow kodhevel seghes ha ri dhis dhe eva? 38 Ha p'eur y'th welsyn estren ha'th tegemeres, po noth ha'th tillasa? 39 P'eur y'th welsyn klav po yn prison ha ni a dheuth dhis?" 40 Hag y hwra an Myghtern gorthebi ow leverel dhedha, "Yn hwir y lavarav dhywgh, par dell y'n gwrussowgh dhe onan a'n lyha a'm breder ma, dhymmo vy y'n gwrussowgh."

41 'Ena y hwra ev leverel ynwedh dhe'n re a'n barth kledh, "Kewgh a-dhyworthiv, hwi dus viliges, dhe'n tan heb diwedh yw darbarys dhe'n jowl ha'y eledh. 42 Rag nown a'm beu ha ny resowgh dhymm dhe dhybri, seghes a'm beu ha ny resowgh dhymm dhe eva, 43 estren en vy ha ny wrussowgh ow tegemeres, noth ha ny wrussowgh ow dillasa, klav hag yn prison ha ny dheuthewgh dhe'm gweles." 44 Ena y hwra i ynwedh gorthebi ow leverel, "Arlodh, p'eur y'th welsyn ow kodhevel nown po seghes; po estren po noth po klav po prisonys ha ni heb dha servya?" 45 Ena ev a wra aga gorthebi ow leverel, "Yn hwir y lavarav dhywgh, par dell na'n gwrussowgh dhe onan a'n re

lyha ma, dhymmo vy ny'n gwrussowgh." [46] Hag yth a an re ma yn-kerdh dhe gessydhyans heb diwedh, mes an re wiryon dhe vewnans heb diwedh.'

An Bras dhe Ladha Yesu

Mark 14:1-2; Luk 22:1-2; Yow 11:45-53

26 Yesu, wosa gorfenna oll an lavarow ma, a leveris dh'y dhyskyblon, [2] 'Hwi a wor bos an Pask wosa dew dhydh, ha Mab an den a vydh daskorrys dhe vos krowsys.' [3] Ena an bennoferysi ha henavogyon an bobel a omguntelas war-barth yn palys an arghoferyas, Kayfas henwys, [4] hag omgussulya fatel wrellens dalghenna Yesu dre doll[a] ha'y ladha. [5] Mes yth esens ow leverel, 'A-der y'n gool, ma na hwarvo freudh yn-mysk an bobel.'

An Untyans yn Bethani

Mark 14:3-9; Yow 12:1-8

[6] Pan esa Yesu yn Bethani yn chi Simon an klavorek, [7] unn venyn a dheuth dhodho ha gensi lester alabaster a eli meur y bris, neb a wrug y dhinewi war y benn, hag ev a'y wrowedh dhe dhybri. [8] Pan welas an dhyskyblon henna, serrys ens i, ow leverel, 'Prag y feu an koll ma? [9] An eli ma a allsa bos gwerthys a gals a vona ha res dhe'n voghosogyon.' [10] Yesu a gonvedhas henna, hag yn-medh ev, 'Prag y hwrewgh hwi trobla an venyn? Rag hi re wrug ober da dhymmo. [11] Hwi a gyv an voghosogyon pub eur genowgh, mes my ny'm kevowgh pupprys. [12] Rag pan dhiveris hi an eli ma war ow horf, hi a'n gwrug rag ow ynkleudhyans. [13] Yn hwir y lavarav dhywgh, py le pynag may fo pregethys an aweyl ma yn oll an bys, y fydh derivys ynwedh an pyth re wrug hi, yn kovadh anedhi.'

Yudas owth Offra dhe Drayta Yesu

Mark 14:10-11; Luk 22:3-6

[14] Ena yth eth onan a'n dewdhek, henwys Yudas Skaryoth, dhe'n bennoferysi [15] ha leverel, 'Pandr'a vynnowgh y ri dhymm mara'n daskorrav dhywgh?' Hag y hwrussons pe dhodho deg

---

a 26:4 *dre doll:* Po *dre dolla.*

bath warn ugens a arghans, [16] hag alena rag yth esa ow hwilas prys gwiw rag y dhaskor.

An Pask gans an Dhyskyblon

Mark 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Yow 13:21-30

[17] Hag yn kynsa dydh an bara heb goll, an dhyskyblon a dheuth dhe Yesu ha leverel, 'Ple fynnydh ni dhe bareusi may hyllydh dybri an Pask?' [18] Hag yn-medh ev, 'Ewgh y'n cita dhe neb den ha leverewgh dhodho: "An Dyskador a lever: Ow thermyn vy yw ogas; my a syns an Pask y'th chi gans ow dyskyblon."' [19] Ha'n dhyskyblon a wrug kepar dell erghis Yesu dhedha ha pareusi an Pask.

[20] Devedhys an gorthugher, ev a esedhas orth an voos gans an dewdhek.[a] [21] Hag i ow tybri, yn-medh ev, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, onan ahanowgh a wra ow thrayta.' [22] Hag i pur drist a dhallathas leverel dhodho an eyl wosa y gila, 'Nyns yw my, Arlodh, ywa?' [23] Mes ev a worthebis ha leverel, 'Neb a drogh y leuv y'n keth tallyour genev vy, henna a wra ow thrayta. [24] Yma Mab an den ow mos kepar dell yw skrifys anodho, mes go ev an den na may ma Mab an den traytys ganso; da via dhodho, byth na ve genys an den na.' [25] Yudas, neb a'n traytas, a leveris dhodho, 'Sur nyns yw my, A Rabbi?' Ev a worthebis, 'Ty re'n leveris.'

Soper an Arlodh

Mark 14:22-26; Luk 22:15-20

[26] Ha pan esens ow tybri, Yesu a gemeras bara hag a'n benygas hag a'n torras ha'y ri dhe'n dhyskyblon, ow leverel, 'Kemerewgh, dybrewgh, hemm yw ow horf.' [27] Ena ev a gemeras an[b] hanaf, ha wosa ri grassow, ev a'n ros dhedha ow leverel, 'Evewgh oll hwi a hemma, [28] rag hemm yw ow goos a'n kevambos nowydh[c] yw diverys rag lies dhe dhehwelyans

---

a 26:20 *gans an dewdhek:* War-lergh re a'n dornskrifow *gans an dewdhek dyskybel.*

b 26:27 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *an.*

c 26:28 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *nowydh.*

peghosow. [29] My a lever dhywgh, ny evav namoy alemma rag
a'n frut ma a'n gwinbren bys y'n jydh na ma'n evav genowgh
nowydh yn gwlaskor ow Thas.'

[30] Ha wosa i dhe gana hymna, yth ethons dhe'n menydh Oliv.

Nagh Peder Dargenys

Mark 14:27-31; Luk 22:31-34; Yow 13:36-38

[31] Ena yn-medh Yesu dhedha, 'Oll hwi a vydh sklandrys
ahanav[a] vy y'n nos ma, rag skrifys yw,

"My a wra gweskel an bugel
ha deves an flock a vydh skattrys."

[32] Mes wosa my dhe vos drehevys, yth av a-dheragowgh dhe
Galile.' [33] Peder a worthebis ha leverel dhodho, 'Mara pydh
kettep onan sklandrys ahanas, byth ny vedhav vy sklandrys.'
[34] Yn-medh Yesu dhodho, 'Yn hwir y lavarav dhis, y'n nos ma
kyns es an kulyek dhe gana, ty a wra ow nagha teyrgweyth.'
[35] Yn-medh Peder dhodho, 'Kyn fe res my dhe verwel genes,
ny wrav vy dha nagha.' Yndella ynwedh y leveris oll an
dhyskyblon.

An Pysadow yn Gethsemane

Mark 14:32-47; Luk 22:39-46

[36] Ena y teuth Yesu gansa dhe le henwys Gethsemane, hag
yn-medh ev dhe'n dhyskyblon, 'Esedhewgh omma, ha my ow
mos yn-hons dhe bysi.' [37] Ev a gemeras ganso Peder ha dew
vab Zebede hag a dhallathas bos trist reudhys hag yn ahwer.
[38] Ena yn-medh ev dhedha, 'Leun a dristyns yw ow enev bys yn
ankow; gortewgh omma ha golyewgh genev.' [39] Hag ow mones
nebes yn-rag, ev a godhas war y fas ha pysi ow leverel, 'Ow
Thas, mara kyll henna bos, tremenes an hanaf ma dhyworthiv;
byttegyns bynner re bo hemma kepar dell vynniv mes kepar
dell vynnydh jy.' [40] Hag ev a dheuth dh'y dhyskyblon ha'ga
havos ow koska, hag yn-medh ev dhe Beder, 'Ytho, a ny
yllsowgh hwi golya unn our genev? [41] Golyewgh ha pysewgh
ma na entrowgh yn temptacyon; bodhek yn hwir yw an spyrys,

---

a 26:31 *sklandrys ahanav:* Po *gwrys dhe drebuchya a'm govis vy.*

mes gwann yw an kig.' [42] Arta an nessa gweyth ev a omdennas
ha pysi, ow leverel, 'Ow Thas, mar ny yll hemma[a] tremena heb
my dh'y eva, dha vodh re bo gwrys.' [43] Ha pan dheuth arta, ev
a's kavas ow koska, rag poos o aga dewlagas. [44] Hag ev a's gasas
hag omdenna arta, ha pysi an tressa gweyth ow leverel an keth
lavarow arta. [45] Ena y teuth dhe'n dhyskyblon hag yn-medh ev
dhedha, 'Pesyewgh ow koska lemmyn, ha powesewgh;[b] otta,
ogas yw an eur mayth yw daskorrys Mab an den yntra diwla
peghadoryon. [46] Sevewgh, deun ahanan. Ottomma an den
devedhys neb a wra ow thrayta.'

Yesu Traytys ha Dalghennys

Mark 14:43-50; Luk 22:47-53; Yow 18:3-12

[47] Hag ev hwath ow kewsel, otta, Yudas, onan a'n dewdhek
a dheuth, ha ganso routh veur ow ton kledhedhyow ha fustow,
dhyworth an bennoferysi ha henavogyon an bobel. [48] Ev
neb a'n traytas a ros dhedha tokyn ow leverel, 'Neb may rov
amm dhodho, henna yw ev, settyewgh dalghen ynno.' [49] Hag
a-dhesempis ev eth dhe Yesu ha leverel, 'Lowena dhis, A
Rabbi!' hag amma dhodho. [50] Yn-medh Yesu dhodho, 'Koweth,
prag y teuthys?'[c] Ena y teuthons yn-rag ha gorra aga diwla war
Yesu ha'y dhalghenna. [51] Hag otta, onan a'n re esa gans Yesu,
owth ystyn y leuv a dennas y gledha hag a weskis kethwas
an arghoferyas, ow treghi dhe-ves y skovarn. [52] Ena Yesu a
leveris dhodho, 'Gorr dha gledha yn y le arta, rag oll an re a
gemmer an kledha, der an kledha y ferwons. [53] Po a dybydh
jy na allav pysi ow Thas, hag ev a dhanvon dhymm lemmyn
moy ages dewdhek lyjyon a eledh? [54] Fatel allsa an skryptors
bos kollenwys ytho, y tal hwarvos yndella?' [55] Y'n eur na, Yesu
a leveris dhe'n routhow, 'A dheuthewgh hwi yn-mes gans
kledhedhyow ha fustow dhe'm dalghenna kepar dell ve erbynn

---

a 26:42 *hemma:* War-lergh re a'n dornskrifow *an hanaf ma.*

b 26:45 *Pesyewgh ow koska lemmyn, ha powesewgh:* Po *Esowgh hwi hwath ow koska hag ow powes?*

c 26:50 *prag y teuthys?* Po *Gwra an pyth may teuthys ragdho.*

lader? Yth en esedhys[a] y'n tempel pub dydh ow tyski ha ny
wrussowgh ow dalghenna. 56 Mes oll hemma yw hwarvedhys
may fo kollenwys skrifow an brofosi.' Ena oll an dhyskyblon
a'n gasas ha fia dhe'n fo.

Yesu a-rag an Sanhedrin

Mark 14:53-65; Luk 22:54, 63-65, 66-71; Yow 18:13-14, 19-24

57 An re a dhalghennas Yesu a'n dug dhe Kayfas an
arghoferyas yn tyller may feu kuntelys war-barth an skribys
ha'n henavogyon. 58 Ha Peder a'n sewyas a-bell bys yn klos
an arghoferyas, ha wosa mones a-bervedh ynno, ev a esedhas
gans an withysi rag gweles an sewyans. 59 Ha'n bennoferysi
hag oll an Sanhedrin a hwila fals dhustuni erbynn Yesu rag
y worra dhe'n mernans, 60 mes ny'n kavsons, kyn teuth yn-
rag lies fals dhustunier. Wortiwedh y teuth dew dhen 61 neb
a leveris, 'An den ma a leveris, "My a yll distrui tempel Duw
ha'y dhastrehevel kyns penn trydydh."' 62 Ena an arghoferyas a
sevis yn-bann ha leverel dhodho, 'A ny worthebydh? Pyth yw
an dustuni a dheg an re ma er dha bynn?' 63 Mes Yesu a dewis.
Hag yn-medh an arghoferyas dhodho, 'My a wra dha gonjorya
re'n Duw byw dhe leverel dhyn mars os ta an Krist, Mab Duw.'

64 Yesu a leveris dhodho, 'Ty re'n leveris; mes hwath yn-
medhav dhywgh,

> Wosa hemma, hwi a wel Mab an den
> esedhys a'n barth dhyghow dhe'n gallos
> hag ow tos war gommol an nev.'

65 Ena an arghoferyas a skwardyas y dhillas ow leverel, 'Ev
re wrug blasfemi; py edhom eus dhyn a voy a dhustunioryon?
Otta, hwi re glewas an blasfemi. 66 Pandr'a dybowgh?' I a
worthebis ow leverel, 'Gwiw yw dhe verwel.' 67 Ena i a drewas
yn y fas ha'y weskel; ha re anedha orth y stiwenna 68 a leveris,
'Ty Krist, gwra profosa piw a'th weskis.'

---

a 26:55 *esedhys:* War-lergh re a'n dornskrifow *esedhys genowgh.*

Peder a Nagh Yesu

Mark 14:66-72; Luk 22:56-62; Yow 18:15-18, 25-27

69 Lemmyn Peder o esedhys dhe-ves y'n klos; hag unn
vaghteth a dheuth dhodho ha leverel, 'Ty ynwedh, yth eses gans
Yesu a Galile.' 70 Mes ev a'n naghas a-dherag peub ow leverel,
'Ny wonn pandr'a leverydh.' 71 Ha wosa ev dhe vones yn-mes
dhe'n porth, maghteth aral a'n gwelas hag a leveris dhe'n re esa
ena, 'Yth esa hemma ynwedh[a] gans Yesu a Nazareth.' 72 Arta
ev a'n naghas gans ti, 'Ny aswonav an den.' 73 Pols byghan wosa
henna, an re ow sevel ena a dheuth ha leverel dhe Beder, 'Dhe
wir ty ynwedh yw onan anedha, rag dha rannyeth a wra dha
dhiskudha.' 74 Ena y tallathas mollethi ha lia, 'Ny aswonav
an den.' Hag a-dhesempis an kulyek a ganas. 75 Ena Peder a
borthas kov a eryow Yesu, kewsys dhodho, 'Kyns es an kulyek
dhe gana, ty a'm nagh teyrgweyth.' Hag ev eth dhe-ves hag a
olas yn hwerow.

Yesu Dres a-rag Pilat

Mark 15:1; Luk 23:1-2; Yow 18:28-32

27 Ternos vyttin, oll an bennoferysi ha henavogyon an
bobel a wrug omgussulyans erbynn Yesu rag y worra
dhe'n mernans; 2 ha wosa i dh'y gelmi, i a'n dug yn-kerdh ha'y
dhaskor dhe Pilat an governour.

Mernans Yudas

3 Ena Yudas neb a'n traytas, pan welas ev dhe vos dampnys, a
godhas yn edrek hag a dhros an deg bath warn ugens a arghans
arta dhe'n bennoferysi ha'n henavogyon, 4 ow leverel, 'My re
beghas a-ban draytis goos ankablus.' Yn-medhons i, 'Pandr'yw
henna dhyn ni? Ty dha honan preder anodho.' 5 Ha wosa tewlel
an mona y'n tempel, ev a omdennas ha mones hag omgregi.
6 An bennoferysi a gemeras an mona ha leverel, 'Nyns yw
lafyl y worra yn tresorva an tempel, rag y vos pris goos.' 7 Ha
wosa omgussulya, i a brenas ganso gwel an priweythor avel
ynkleudhva rag estrenyon. 8 Rag henna an gwel na yw henwys

a 26:71 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *ynwedh.*

Gwel an Goos bys y'n jydh hedhyw. 9 Ena y feu kollenwys an
dra kewsys dre Yeremia an profos, ow leverel, Hag i a gemeras
an deg bath warn ugens a arghans, pris an den talvesys, neb a
veu talvesys gans mebyon Israel,[a] 10 hag i a's ros rag gwel an
priweythor, dell ordenas an Arlodh dhymm.

Yesu Apposys gans Pilat

Mark 15:2-5; Luk 23:3-5; Yow 18:33-38

11 Ha Yesu a sevis a-rag an governour; ha'n governour a
wovynnas orto, ow leverel, 'Os ta myghtern an Yedhewon?'
Yn-medh Yesu, 'Ty a'n lever.' 12 Ha pan ova kuhudhys gans
an bennoferysi ha'n henavogyon, ny worthebis tra vyth. 13 Ena
yn-medh Pilat dhodho, 'A ny glewydh py lies tra y tustunions
er dha bynn?' 14 Hag ev ny worthebis dhodho unn ger vytholl,
mayth o marth meur dhe'n governour.

Yesu Dampnys dhe'n Mernans

Mark 15:6-15; Luk 23:13-25; Yow 18:39–19:16

15 Hag yth o dhe'n governour us y'n gool dhe dhelivra unn
prisner dhe'n routh, piw pynag a vynnens. 16 Hag y'n eur na,
yth esa dhedha prisner drog gerys gelwys Barabbas.[b] 17 Ytho
pan ens i kuntelys war-barth, Pilat a leveris dhedha, 'Pyneyl
a vynnowgh may hwrylliv y dhelivra dhywgh, Barabbas, po
Yesu yw henwys Krist?' 18 Rag ev a wodhya i dh'y dhaskor der
atti. 19 Hag ev esedhys yn barr an vreus, y wreg a dhanvonas
dhodho, ow leverel, 'Ty na wra mellya gans an den gwiryon
na, rag my a wodhevis lower hedhyw yn hunros a'y wovis ev.'
20 Mes an bennoferysi ha'n henavogyon a dhynyas an routhow
dhe wovyn Barabbas dhe vos delivrys, ha distrui Yesu. 21 Ena
y hworthebis an governour ha leverel dhedha, 'Pyneyl a'n dhew
y fynnowgh orthiv delivra dhywgh?' Yn-medhons, 'Barabbas.'
22 Yn-medh Pilat dhedha, 'Pandr'a wrav vy orth Yesu yw
gelwys Krist?' I oll a leveris, 'Bedhes krowsys!' 23 Yn-medh ev,

---

a 27:9 *gans mebyon Israel:* Po *gans re a vebyon Israel.*

b 27:16 *Barabbas:* War-lergh niver byghan a dhornskrifow *Yesu Barabbas.* Ynwedh yn 27:17.

‘Pana dhrog ytho a wruga?’ Mes i a armas dhe voy ow leverel, ‘Bedhes krowsys!’

24 Ha Pilat, pan welas na ylli gwaynya tra vyth, mes yth esa freudh ow talleth, a gemeras dowr ha golghi y dhiwla a-rag an routh ow leverel, ‘Ankablus ov vy a woos an den ma.[a] Hwi agas honan prederewgh anodho.’ 25 Ha’n bobel oll a worthebis ow leverel, ‘Re bo y woos warnan ni ha war agan fleghes.’ 26 Ena ev a dhelivras Barabbas dhedha, mes Yesu ev a skorjyas ha’y ri dhe vos krowsys.

An Soudoryon a Skorn Yesu

Mark 15:16-20; Yow 19:2-3

27 Ena soudoryon an governour a worras Yesu dhe’n pretorium[b] hag a guntelas oll an bagas a soudoryon[c] a-dro dhodho. 28 Wosa y dhestryppya, i a worras mantel gogh a-dro dhodho, 29 ha petha kurun a spern ha’y gorra war y benn ha korsen yn y leuv dhyghow; hag ow kodha war benn dewlin a-dheragdho, i a wrug ges anodho ow leverel, ‘Hayl, Myghtern an Yedhewon!’ 30 I a drewas warnodho ha kemeres an gorsen hag yth esens orth y weskel war y benn. 31 Wosa gul ges anodho, i a dhi’skas an vantel ha’y wiska gans y dhillas y honan, ha’y dhon yn-kerdh dhe vos krowsys.

Krowsyans Yesu

Mark 15:21-32; Luk 23:26-43; Yow 19:17-27

32 Ow mos yn-mes, i a gavas den a Kyrene, henwys Simon; i a wrug y gonstrina dhe dhon y grows. 33 Pan ens devedhys dhe dyller henwys Golgotha (henn yw Tyller Krogen), 34 i a ros dhodho dhe eva gwin kemyskys gans bystel; mes wosa ev dh’y dastya, ny vynnas y eva. 35 Ha pan y’n krowssons i a rannas

---

a 27:24 *an den na:* War-lergh re a’n dornskrifow *an den gwiryon na.*

b 27:27 *dhe’n pretorium:* Po *dhe lys an governour.*

c 27:27 *oll an bagas a soudoryon:* Po *oll an kohort.*

y dhillas ow tewlel prenn.[a] 36 Ena i a esedhas, ha'y witha ena.
37 Hag a-ugh y benn, i a worras skrif an kuhudhans er y bynn,
'Hemm yw Yesu, Myghtern an Yedhewon.'

38 Ena y feu krowsys ganso dew lader, an eyl a'y barth
dhyghow, ha'y gila a'y barth kledh. 39 An dremenysi a wrug
bismer dhodho, ow shackya aga fenn, 40 ha leverel, 'A ty, neb
a dhistru an tempel ha'y dhrehevel kyns penn trydydh, omsaw
dha honan mars os Mab Duw, ha diyskyn a'n grows.' 41 Yn
kepar maner an bennoferysi gans an skribys ha'n henavogyon
ow kul ges a leveris, 42 'Tus erel ev a's sawyas, ev y honan ny yll
omsawya; Myghtern Israel ywa, diyskynnes lemmyn a'n grows
ha ni a grys dhodho; 43 ev a fydhyas yn Duw, re'n deliffro
lemmyn mara'n mynn; rag ev a leveris, "My yw Mab Duw."'
44 Yn kepar maner ynwedh, yth esa an ladron neb o krowsys
ganso orth y dhespitya.

Mernans Yesu

Mark 15:33-41; Luk 23:44-49; Yow 19:28-30

45 Dhyworth an hweghves eur yth esa tewolgow war oll an
nor bys y'n nawves eur. 46 Hag a-dro dhe'n nawves eur, Yesu
a armas ughel y lev ow leverel, 'Eli, Eli, lema sabaghthani?'
henn yw: 'Ow Duw, Ow Duw, prag y'm forsaksys?' 47 Re an
dus a sevi ena, pan y'n klewsons a leveris, 'Yma an den ma
ow karma war Elias.' 48 Ha dihwans, onan anedha a bonyas
dhe gavos spong, hag a'n lenwis a aysel, ha'y worra war welen
ha'y ri dhodho dhe eva. 49 Mes an re erel a leveris, 'Gesewgh
ni dhe weles mar teu Elias rag y sawya.' 50 Ena Yesu a armas
arta ughel y lev hag a dhaskorras an enev. 51 Hag otta, vayl
an tempel a veu skwardys yntra diw rann, a'n penn a-wartha
bys y'n goles. Y feu dorgrys ha'n karrygi a veu felsys. 52 An
bedhow a veu ygerys ha meur a gorfow a'n syns kodhys yn
kosk a veu drehevys; 53 hag i a dheuth yn-mes a'n bedhow wosa
y dhasserghyans, ha mos y'n cita sans hag omdhiskwedhes dhe

---

a 27:35 Yn niver byghan a dhornskrifow yma omma *may fe kollenwys an dra kewsys gans an profos, I a rannas ow dillas yntredha, ha war ow gwisk i a dewlis prenn.*

lies huni. 54 Ha'n penn kangour ha'n re esa ganso ow kwitha
Yesu, pan welsons an dorgrys hag oll a hwarva, a borthas own
meur, ow leverel, 'Yn tevri hemma o Mab Duw.' 55 Yth esa ena
ynwedh lies benyn ow mires a-bell, neb a holyas Yesu dhyworth
Galile, orth y servya. 56 Yn aga mysk yth esa Maria Magdalena,
ha Maria mamm Jamys ha Yoses,[a] ha mamm mebyon Zebede.

Ynkleudhyans Yesu

Mark 15:42-47; Luk 23:50-56; Yow 19:38-42

57 Devedhys an gorthugher, den rych a Arimathea, henwys
Yosep, a dheuth, neb y honan ynwedh o dyskybel dhe Yesu.
58 Ev eth dhe Pilat ha govyn orto korf Yesu. Ena Pilat a erghis
may fe res dhodho. 59 Ha wosa ev dhe gemeres an korf, Yosep
a'n maylyas yn lien glan 60 hag a'n gorras yn y vedh nowydh
a wrussa y dreghi y'n garrek. Wosa ev dhe rolya men bras
a-dreus dhe dharas an bedh, yth eth yn-kerdh. 61 Hag yth esa
ena Maria Magdalena ha'n Varia aral, esedhys a-dal an bedh.

An Withysi orth an Bedh

62 Ternos, an jydh wosa Darbar an Gool, an bennoferysi
ha'n Fariseow a omguntelas war-barth ha mos dhe Pilat,
63 ow leverel, 'Arlodh, yma kov dhyn an toller[b] na, pan o
hwath yn fyw, dhe gewsel, "Wosa trydydh y hwrav dasserghi."
64 Argh, ytho, may fo an bedh diogelys bys y'n tressa dydh
rag na dheffo y dhyskyblon yn nos[c] ha'y ladra ha leverel dhe'n
bobel, "Drehevys veu dhyworth an re varow;" hag yndella an
toll diwettha a vydh gweth ages an kynsa.' 65 Yn-medh Pilat
dhedha, 'Yma gwithysi genowgh; kewgh, ha'y dhiogeli dell
wodhowgh.' 66 Hag yth ethons ha diogeli an bedh, ow selya an
men ha gorra gwithysi warnodho.

---

a 27:56 *Yoses:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yosep.*

b 27:63 *toller:* Neb a wra tolla.

c 27:64 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *yn nos.*

Dasserghyans Yesu

Mark 16:1-8; Luk 24:1-12; Yow 20:1-10

28 Wosa an Sabot, ha hi boragweyth y'n kynsa dydh
a'n seythen, Maria Magdalena ha'n Varia aral
a dheuth dhe vires orth an bedh, [2] hag otta, yth esa dorgrys
meur; rag el an Arlodh, diyskynnys a nev, a dheuth, hag ev a
rolyas dhe-ves an men hag esedha warnodho. [3] Y semlans o
avel lughes, ha'y wisk gwynn avel an ergh. [4] Ha'n withysi, rag
own anodho, a grenas ha gyllys ens avel tus varow. [5] Mes an
el a worthebis, ha leverel dhe'n benenes, 'Na berthewgh own,
rag my a wor hwi dhe hwilas Yesu neb a veu krowsys. [6] Nyns
usi omma, rag drehevys yw dell leveris ev; dewgh, gwelewgh
an tyller mayth esa[a] ow krowedha. [7] Ha kewgh dihwans dhe
leverel dh'y dhyskyblon, "Drehevys a'n re varow, hag otta,
yma ev ow mones a-dheragowgh dhe Galile, ena hwi a wra y
weles." Otta, my re'n derivas dhywgh.' [8] Hag i a omdennas yn
uskis dhyworth an bedh gans own ha lowena veur, ha ponya
dhe ri derivadow dh'y dhyskyblon. [9] Hag awotta Yesu a wrug
aga dierbynna ow leverel, 'Lowena dhywgh.' Ha pan dheuthons
dhodho, i a dhalghennas y dreys hag omblegya dhe'n dor
a-dheragdho. [10] Ena yn-medh Yesu dhedha, 'Na berthewgh
own; kewgh, leverewgh dhe'm breder mos yn-kerdh dhe Galile,
hag ena i a'm gwel.'

Derivas an Withysi

[11] Hag i ow mos yn-rag, otta, re a'n withysi eth dhe'n cita
ha derivas dhe'n bennoferysi puptra oll a hwarva. [12] Wosa i
dhe omguntel war-barth gans an henavogyon hag omgussulya,
i a ros meur a vona dhe'n soudoryon [13] hag yn-medhons,
'Leverewgh, "Y dhyskyblon a dheuth y'n nos ha'y ladra ha ni
ow koska." [14] Ha mara teffa an derivadow ma dhe glew an
governour, ni a'n perswad, ha'gas gwitha divern.' [15] I a gemeras
an mona ha gul kepar dell veu dyskys dhedha. Ha'n hwedhel ma
yw kyhwedhlys yn-mysk an Yedhewon bys y'n jydh hedhyw.

---

a 28:6 *mayth esa:* War-lergh re a'n dornskrifow *mayth esa an Arlodh.*

Gorhemmyn dhe'n Dhyskyblon

Mark 16:14-18; Luk 24:36-49; Yow 20:19-23

16 An unnek dyskybel eth dhe Galile, dhe'n menydh a wrug
Yesu y apoyntya dhedha. 17 Ha pan y'n gwelsons, i a'n gordhyas,
mes re a dhoutyas.[a] 18 Ha Yesu a dheuth, ha kewsel dhedha, ow
leverel, 'Pub gallos yn nev ha war an nor re beu res dhymm.
19 Ewgh ytho ha gwra dhe oll an kenedhlow bos dyskyblon,
orth aga besydhya yn hanow an Tas, ha'n Mab, ha'n Spyrys
Sans, 20 ha'ga dyski dhe witha puptra oll a worhemynnis vy
dhywgh; hag awotta, yth esov genowgh pupprys bys worfen
bys.'[b]

a 28:17 *mes re a dhoutyas:* Po *mes i a dhoutyas.*

b 28:20 War-lergh re a'n dornskrifow yma omma an ger *Amen.*

AN AWEYL WAR-LERGH
MARK

Chaptra 1
Pregoth Yowan Besydhyer
Besydh Yesu
Temptyans Yesu
Yesu ow Pregoth yn Galile
Galow an Kynsa Dyskyblon
An Den hag ynno Spyrys Avlan
Yaghheans Lies Den
Kerdh Pregoth
Glanhe Klavorek

Chaptra 2
Yaghheans Den Palsyes
Galow Levi
An Govyn a-dro dhe Omdhivosa
Terri Pennow Ys y'n Sabot

Chaptra 3
An Den gans Leuv Wedhrys
Routh ryb an Mor
Dewis an Dewdhek
Yesu ha Beelzebul
Mamm ha Breder Yesu

Chaptra 4
Parabolen an Gonador
Porpos an Parabolennow
Styr Parabolen an Gonador
Lugarn yn-dann Vushel
Parabolen an Has owth Egina
Parabolen Has Kedhow
Dyski dre Barabolennow
Yesu a Goselha Anawel

Chaptra 5
Yaghheans an Den a Gadara
Tormentys gans Dyowlow
Myrgh an Rewler, ha'n Venyn a
Dochyas Dillas Yesu

Chaptra 6
Yesu Neghys yn Nazareth
Kannas ha Danvonadow an
Dhyskyblon
Mernans Yowan Besydhyer
Maga an Pymp Mil
Kerdhes war an Dowr
Yaghheans an Glevyon yn
Gennesaret

Chaptra 7
Hengov an Henavogyon
Fydh an Venyn a Syrofeniki
Yaghheans Den Bodhar hag Avlavar

Chaptra 8
Maga an Peswar Mil
An Fariseow a Hwila Tokyn
Goll an Fariseow ha Herod
Yaghheans Den Dall yn Bethsaida
Peder a Avow Yesu dhe Vos an Krist
Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y
Dhasserghyans

Chaptra 9
Treusfigurans Krist
Yaghheans Mab gans Spyrys Avlan
Yesu a Dhargan Arta Y Vernans
ha'y Dhasserghyans
Piw Yw an Brassa?
Neb na Vo Er Agan Pynn, Ragon Ni
yth Yw
Temptyans dhe Begh

Chaptra 10
Dyskas a-dro dhe Dhidhemedhyans
Yesu a Venyk an Fleghesigow
An Den Rych
An Tressa Gweyth Yesu a Dhargan
Y Vernans ha'y Dhasserghyans
Govenek Jamys ha Yowan
Yaghheans Bartimeus Dall

Chaptra 11
Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn
Trygh
Molleth an Figbren
Glanhe an Tempel
Dyskas an Figbren Gwedhrys
Govyn a-dro dhe Awtorita Yesu

Chaptra 12
Parabolen an Winlan ha'n Diogyon
Ri Trubyt dhe Cesar
Govyn a-dro dhe'n Dasserghyans
An Gorhemmyn Meur
Govyn a-dro dhe Vab Davydh
Kuhudhans an Skribys
Offryn an Wedhwes

Chaptra 13
Yesu a Dhargan Diswrians an Tempel
Dalleth Galarow
An Galar Meur
Devedhyans Mab an Den
Parabolen an Figbren
Ny Wodhor an Jydh na'n Eur
Chaptra 14
An Bras dhe Ladha Yesu
An Untyans yn Bethani
Yudas owth Offra dhe Drayta Yesu
An Pask gans an Dhyskyblon
Soper an Arlodh
Nagh Peder Dargenys
An Pysadow yn Gethsemane
Yesu Traytys ha Dalghennys
An Den Yowynk Neb a Fias
Yesu a-rag an Sanhedrin
Peder a Nagh Yesu
Chaptra 15
Yesu a-rag Pilat
Yesu Dampnys dhe'n Mernans
An Soudoryon a Skorn Yesu
Krowsyans Yesu
Mernans Yesu
Ynkleudhyans Yesu
Chaptra 16
Dasserghyans Yesu
An Omdhiskwedhyans dhe Varia Magdalena
An Kerdh dhe'n Pow
Gorhemmyn dhe'n Dhyskyblon
Ascensyon Yesu dhe Nev

Pregoth Yowan Besydhyer

Mat 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Yow 1:19-28

1 Dalleth aweyl Yesu Krist, Mab Duw. [2] Kepar dell yw
skrifys yn Ysay an profos,

'Awotta, my a dhanvon ow hannas a-rag dha fas,
neb a dharbar dha fordh;[a]

[3] lev onan ow kria y'n gwylvos:
Pareusewgh fordh an Arlodh, gwrewgh kompes y hensyow ev.'

[4] Y teuth Yowan ow pesydhya y'n gwylvos, hag ow pregoth[b]
besydh a edrek yn dehwelyans peghosow. [5] Yth e yn-mes bys
dhodho oll an pow a Yudi, hag oll tus Yerusalem, hag yth ens i
besydhys ganso y'n avon Yordan, ow yes aga feghosow. [6] Yowan
o gwiskys yn blew kowrvargh, ha gans grugys a groghen a-dro
dh'y dhiwglun; ev a wre dybri lokustes ha mel gwyls. [7] Hag yth
esa ow pregoth, ow leverel, 'Y teu war ow lergh onan yw moy

---

a 1:2 *dha fordh:* War-lergh re a'n dornskrifow *dha fordh a-dheragos.*

b 1:4 *Yth esa Yowan ow pesydhya y'n gwylvos, hag ow pregoth:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yowan Besydhyer a omdhiskwedhas y'n gwylvos ow pregoth.*

gallosek agesov vy, ha ma nag o'ma gwiw, owth omblegya, dhe dhigelmi kron y eskisyow. [8] My re'gas besydhyas gans dowr; mes ev a wra agas besydhya gans an Spyrys Sans.'

Besydh Yesu

Mat 3:13-17; Luk 3:21-22

[9] Y hwarva y'n dedhyow na, y teuth Yesu a Nazareth yn Galile, hag ev a veu besydhys y'n Yordan gans Yowan. [10] Kettel dheuth yn-bann yn-mes a'n dowr, ev a welas an nevow terrys ygor, ha'n Spyrys kepar ha kolom ow tiyskynna warnodho; [11] ha lev a dheuth a'n nevow, 'Ty yw ow Mab karadow; ynnos my a omlowenha.'

Temptyans Yesu

Mat 4:1-11; Luk 4:1-13

[12] A-dhesempis an Spyrys a'n helghyas yn-mes bys y'n gwylvos. [13] Yth esa y'n gwylvos dew ugens dydh temptys gans Satnas, hag yth esa gans an bestes gwyls, ha'n eledh a venystra dhodho.

Yesu ow Pregoth yn Galile

Mat 4:12-17; Luk 4:14-15

[14] Wosa Yowan dhe vos dalghennys, Yesu a dheuth dhe Galile, ow pregoth aweyl Duw,[a] [15] ow leverel, 'Kollenwys yw an prysweyth, ha gwlaskor Duw re dheuth nes; kodhewgh yn edrek, ha krysewgh y'n aweyl.'

Galow an Kynsa Dyskyblon

Mat 4:18-22; Luk 5:1-11

[16] Ow kerdhes ryb mor Galile, ev a welas Simon hag Androw broder Simon ow tewlel roos y'n mor; rag pyskadoryon ens i. [17] Yn-medh Yesu dhedha, 'Dewgh war ow lergh, ha my a wra dhywgh bos pyskadoryon a dus.' [18] Distowgh i a asas aga rosow, hag a'n holyas ev. [19] Ow mos pols alena, ev a welas Jamys mab Zebede ha Yowan y vroder, hag i keffrys y'ga skath owth ewnhe an rosow, [20] a-dhesempis ev a's gelwis; hag ow kasa aga

---

a 1:14 *aweyl Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *aweyl gwlaskor Duw.*

thas Zebede y'n skath gans an wesyon wobrys, mos a wrussons war y lergh.

An Den hag ynno Spyrys Avlan

Luk 4:31-37

21 Hag yth ethons yn Kapernaum; ha distowgh y'n Sabot ev
eth a-bervedh y'n synaga, ha dyski. 22 Yth esa marth dhedha
a'y dhyskas; rag ev a wre aga dyski avel den ow ton awtorita
ha ny'n gwre avel an skribys. 23 Distowgh yth esa yn aga synaga
den hag ynno spyrys avlan; hag ev a armas, 24 'Pandr'a vynnydh
tejy genen ni, Yesu a Nazareth? Os ta devedhys rag agan
diswul ni? My a'th aswon piw os, an Sans a Dhuw.' 25 Yesu
a'n koskas, ow leverel, 'Taw, ha deus yn-mes anodho.' 26 Wosa
an spyrys avlan dh'y gryghylli yn krev ha garma ughel y lev,
ev a dheuth yn-mes anodho. 27 Yth ens i sowdhenys glan
yn kettep penn, may hwrussons govyn an eyl orth y gila ow
leverel, 'Pandr'yw hemma? Dyskas nowydh gans awtorita! Ev
a worhemmyn ynwedh dhe'n spyrysyon avlan, hag i a'n obay.'
28 Hag a-dhesempis yth eth derivas anodho dres oll an pow yn-
kerghyn.

Yaghheans Lies Den

Mat 8:14-17; Luk 4:38-41

29 Hware, wosa i dhe dhos yn-mes a'n synaga, yth ethons
a-bervedh yn chi Simon hag Androw, gans Jamys ha Yowan.
30 Mes hweger Simon a wrowedhi grevys gans fevyr, ha hware
i a gewsis orto anedhi. 31 Ev a dheuth ha'y hemeres er an leuv,
ha'y drehevel; ha'n fevyr a's gasas, ha hi a venystra dhedha.
Ow tos, ha'y hemeres er an leuv, ev a's drehevis; ha'n fevyr a's
gasas.

32 Ha devedhys an gorthugher, wosa an howl dhe sedhi, i
a dhros bys dhodho oll an glevyon, ha'n re dalghennys gans
dyowlow; 33 hag oll an cita o kuntelys orth an daras. 34 Ev a
yaghhas lies o klav a glevesow a bub eghen, hag a dewlis mes
lies dyowl; ha ny asas an jowlow dhe gewsel, drefen i dh'y
aswon ev.

Kerdh Pregoth

Luk 4:42-44

35 Myttin a-varr, hag ev ow sevel fest pell kyns hy bos dydh,
ev eth yn-mes hag omdenna bys yn tyller difeyth, hag ena yth
esa ow pysi. 36 Simon ha'n re esa ganso a'n helghyas, 37 ha wosa
i dh'y gavos, yn-medhons dhodho, 'Yma peub orth dha hwilas.'
38 Ev a leveris dhedha, 'Gwren ni mos yn ken le, y'n trevow
nessa, may hylliv pregoth ena ynwedh; rag dhe henna yth o'ma
devedhys mes.' 39 Ev a dheuth ow pregoth yn aga synagys dres
oll Galile, ow tewlel yn-mes an jowlow.

Glanhe Klavorek

Mat 8:1-4; Luk 5:12-16

40 Y teuth unn klavorek dhodho, orth y bysi war benn-dewlin,
ha leverel dhodho, 'Mar mynnydh, ty a yll ow glanhe.' 41 Hag
ev, reverthys a dregereth, a ystynnas y leuv, ha'y dochya, ha
leverel dhodho, 'Mynnav; bydh glanhes.' 42 Hware an lovryjyon
eth yn-mes anodho, hag y feu glanhes. 43 Ev a'n gwarnyas
yn straght, ha'y dhanvon dhe-ves dison 44 ow leverel dhodho,
'Gwayt na leverri tra vyth orth den vyth, mes ke war dha
hyns, omdhiskwa dha honan dhe'n oferyas, hag offryn rag
dha lanheans an taklow a worhemynnis Moyses, yn dustuni
dhedha.' 45 Mes ev eth yn-mes ha dalleth kewsel anodho yn
feur ha dyllo an dra a-les, ma na ylli ev entra dhe'n cita namoy
a-wel dhe dus, mes yth esa a-ves yn tylleryow difeyth; hag i a
dheuth dhodho a bub tu.

Yaghheans Den Palsyes

Mat 9:1-8; Luk 5:17-26

2 Arta ev a entras dhe Kapernaum wosa nebes dedhyow;
ha klewys veu, ev dhe vos y'n chi. 2 Hware[a] lies a
omguntelas war-barth, ma nag esa na fella le ragdha, na hwath
a-dro dhe'n daras; hag yth esa ow pregoth dhedha an ger. 3 Y
teuthons ow tri dhodho unn palsi, degys gans peswar den. 4 Pan
na yllens dos nes dhodho drefen an routh, i a dhistias an to
mayth esa; ha wosa i dhe derri dredho, i a dhellos dhe'n leur

a 2:2 War-lergh re a'n dornskrifow, nyns usi omma an ger *hware.*

an ravath may hwrowedha an palsi. [5] Yesu pan welas aga fydh,
a leveris dhe'n palsi, 'Mab, gevys yw dha beghosow.' [6] Mes
yth esa re a'n skribys esedhys ena, hag owth omwovyn yn aga
holon, [7] 'Prag y kews an den ma yndella? Blasfemi a wra; piw
a yll gava peghosow saw unsel Duw?' [8] A-dhesempis Yesu pan
aswonis yn y spyrys aga bos ow resna yndella yntredha aga
honan, a leveris dhedha, 'Prag yth omwovynnowgh hwi an
taklow ma yn agas kolon? [9] Pyneyl yw esya, leverel dhe'n palsi
"Gevys yw dha beghosow," po leverel, "Sav, ha kemmer dha
ravath yn-bann ha kerdh"? [10] Mes may hyllowgh godhvos bos
dhe Vab an den gallos dhe ava peghosow war an bys' (ev a lever
dhe'n palsi) [11] 'my a lever dhis, sav, ha kemmer dha ravath yn-
bann, ha ke dhe'th chi.' [12] Ev a sevis, hag ow kemeres an ravath
yn-bann a-dhesempis, ev eth yn-mes dherag a-wel dhedha,
mayth esa marth dhedha i oll, ow kordhya Duw, ha leverel,
'Bythkweth ny welsyn tra vyth a'n par ma.'

Galow Levi

Mat 9:9-13; Luk 5:27-32

[13] Ev eth yn-mes arta ryb an mor; hag oll an routh a dheuth
dhodho, hag ev a's dyskas. [14] Ow tremena, ev a welas Levi mab
Alfeus esedhys orth an dollva, hag yn-medh ev dhodho, 'Hol
vy.' Yn unn sevel yn-bann ev a'n holyas.

[15] Pan o gorwedhys orth an voos yn y ji, lies toller[a] ha
peghador ynwedh o gorwedhys war-barth gans Yesu ha'y
dhyskyblon; rag yth esa kals anedha, hag i a'n holya.[b] [16] Pan
welas Skribys an Fariseow[c] ev dhe dhybri gans peghadoryon
ha tolloryon,[d] yn-medhons dh'y dhyskyblon, 'Prag ymava ow
tybri hag eva gans tolloryon ha peghadoryon?' [17] Ha Yesu, pan
glewas henna, a leveris dhedha, 'Dhe'n re yw yagh nyns eus

---

a 2:15 *toller:* Neb a wra tolli.

b 2:15 *i a'n holya:* War-lergh re a'n dornskrifow *i a'n holyas.*

c 2:16 *Skribys an Fariseow:* War-lergh re a'n dornskrifow *an skribys neb o Fariseow.*

d 2:16 *tolloryon:* Neb a wra tolli.

edhom a vedhek, mes dhe'n re yw klav; nyns o'ma devedhys rag gelwel an re wiryon, mes peghadoryon.'

An Govyn a-dro dhe Omdhivosa

Mat 9:14-17; Luk 5:33-39

18 Yth esa dyskyblon Yowan ha'n Fariseow owth omdhivosa;
hag y teuthons ha leverel dhodho, 'Prag y omdhivos dyskyblon
Yowan ha dyskyblon an Fariseow, ha'th tyskyblon jy ny
omdhivos?' 19 Yesu a leveris dhedha, 'A ny yll kowetha an gour
pries omdhivosa, hedre vo an gour pries gansa? Hedre vo an
gour pries gansa, ny yllons omdhivosa. 20 Mes an dedhyow a
dheu may fydh an gour pries kemerys a-dhyworta, hag ena i a
omdhivos y'n jydh na.

21 'Ny wra den vyth gwrias darn a bann nowydh[a] war wisk
koth; poken an darn a denn a-dhyworto, an nowydh a-dhyworth
an koth, ha'n skward a vydh gweth. 22 Ha ny wra den vyth gorra
gwin nowydh yn gwingreghyn koth; poken an gwin nowydh a
derr an kreghyn, ha'n gwin ha'n kreghyn a vydh diswrys; mes
gwin nowydh a dal bos gorrys yn kreghyn nowydh.'

Terri Pennow Ys y'n Sabot

Mat 12:1-8; Luk 6:1-5

23 Y hwarva, dell dremenas ev der an ysegi y'n Sabot, y
tallathas y dhyskyblon gul trolergh,[b] ow terri an pennow ys.
24 Ha'n Fariseow a leveris dhodho, 'Mir, prag y hwrons i an
pyth nag yw lafyl y'n Sabot?' 25 Hag ev a leveris dhedha, 'A
ny wrussowgh redya bythkweth pandr'a wrug Davydh, pan
esa dhodho edhom, hag yth esa nown dhodho ev ha dhe'n re
esa ganso, 26 fatel eth yn chi Duw yn dedhyow Abiathar an
arghoferyas ha dybri torthow an ragworrans nag yw lafyl aga
dybri saw gans an oferysi, hag a wrug aga ri ynwedh dhe'n dus
esa ganso?' 27 Hag ev a leveris dhedha, 'An Sabot a veu gwrys
rag den, a-der den rag an Sabot; 28 ytho Mab an den yw Arlodh
ynwedh a'n Sabot.'

---

a 2:21 *nowydh:* Greka *antroghys.*

b 2:23 *gul trolergh:* Po *mos yn-rag.*

An Den gans Leuv Wedhrys

Mat 12:9-14; Luk 6:6-11

3 Ev a entras arta dhe'n synaga; hag yth esa den ena,
gwedhrys y leuv, [2] hag i a aspia glew orto, mar kwrella
y yaghhe y'n Sabot, may hallens y guhudha. [3] Ev a leveris
dhe'n den gwedhrys y leuv, 'Sav y'n kres.' [4] Hag yn-medh ev
dhedha, 'Pyneyl yw lafyl, po gul da y'n Sabot, po gul drog,
sawya bewnans po ladha?' Mes i a dewi. [5] Ha wosa ev dhe
vires a-dro orta gans sorr, hag ev grevys drefen kaletter aga
holon, yn-medh ev dhe'n den, 'Ystyn dha leuv.' Ev a's ystynnas,
ha'y leuv a veu restorys. [6] An Fariseow eth yn-mes, ha dison
i a omgussulyas gans an Herodianys er y bynn, fatel allens y
dhistrui.

Routh ryb an Mor

[7] Ena Yesu a omdennas gans y dhyskyblon war-tu ha'n
mor, ha routh veur a Galile a'n holyas, hag a Yudi; [8] hag a
Yerusalem, hag a Idumea, hag a'n pow a'n tu aral dhe'n Yordan,
ha'n pow a-dro dhe Tyr ha Sidon, wosa i dhe glewes puptra a
veu gwrys ganso, routh veur a dheuth dhodho. [9] Ev a leveris
dh'y dhyskyblon, may fe skath vyghan parys ragdho drefen
an routh, ma na wrellens y waska; [10] rag ev a wrussa sawya
lies, mayth esa kemmys a's teva plagys ow kwaska warnodho
rag y dochya. [11] Ha'n spyrysyon avlan, pan y'n gweli, a godha
dhe'n dor a-dheragdho yn unn arma, ow leverel 'Ty yw Mab
Duw.' [12] Mes ev a erghis dhedha yn straght ma na wrellens y
dhiskudha.

Dewis an Dewdhek

Mat 10:1-4; Luk 6:12-16

[13] Ena ev eth yn-bann y'n menydh, hag a elwis dhodho an
re a vynnas ev; hag i a dheuth dhodho. [14] Hag ev a apoyntyas
dewdhek, neb a henwis abesteli,[a] may fens ganso, ha may halla
ev aga danvon yn-mes rag pregoth, [15] ha may fe dhedha gallos

---

a 3:14 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *neb a henwis abesteli.*

a yaghhe klevesow ha tewlel mes dyowlow:[a] 16 dhe Simon[b] ev
a ros an hanow Peder; 17 dhe Jamys mab Zebede, ha Yowan
broder Jamys ev a ros an hanow Boanerges, henn yw, Mebyon
Taran; 18 hag Androw ha Felip, ha Bertyl, ha Matthew, ha
Tommas ha Jamys mab Alfeus, ha Thaddeus, ha Simon an
Kananyas; 19 ha Yudas Skaryoth neb a wrug ynwedh y drayta.

Yesu ha Beelzebul

Mat 12:22-32; Luk 11:14-23, 12:10

20 Ev eth a-bervedh yn chi, hag yth esa an routh owth
omguntel arta, ma na yllens kemmys ha dybri bara. 21 Pan
glewas y gerens henna, i eth yn-mes rag settya dalghen ynno;
rag i a leveri, 'Varyes yw.' 22 Ha'n skribys neb a dheuth yn-
nans a Yerusalem a leveri, 'Yma ganso Beelzebul, ha dre bryns
an jowlow ymava ow tewlel yn-mes dyowlow.' 23 Ytho ev a's
gelwis dhodho ha kewsel orta dre barabolennow, 'Fatel yll
Satnas tewlel Satnas yn-mes? 24 Mar pydh gwlaskor rynnys er
hy fynn hy honan, an wlaskor na ny yll sevel; 25 mar pydh chi
rynnys er y bynn y honan, an chi na ny yll sevel; 26 ha Satnas
mar kwrug ev sevel er y bynn y honan ha bos rynnys, ny yll ev
sevel, mes yma dhodho diwedh. 27 Mes ny yll den vyth entra
dhe ji den krev, ha pylla y byth, marnas ev a golmo kyns oll an
den krev; hag ena ev a byll y ji.

28 'Yn hwir y lavarav dhywgh, oll aga feghosow a vydh gevys
dhe vebyon tus, ha'n blasfemiow kemmys a wrellons; 29 mes
neb a wrello blasfemi erbynn an Spyrys Sans ny'n jevydh
gevyans bynitha, mes yw kablus a beghes dibenn'[c] 30 – drefen i
dhe leverel, 'Yma spyrys avlan dhodho.'

---

a 3:15 *gallos a yaghhe klevesow ha tewlel mes dyowlow:* War-lergh re a'n dornskrifow *gallos a dewlel mes dyowlow.*

b 3:16 *dhe Simon:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag ev a apoyntyas an dewdhek. Dhe Simon.*

c 3:29 *mes yw kablus a beghes dibenn:* War-lergh re a'n dornskrifow *mes gwiw yw dhe vos dampnys bynitha.*

Mamm ha Breder Yesu

Mat 12:46-50; Luk 8:19-21

31 Y vamm ha'y vreder a dheuth, hag ow sevel a-ves i a
dhanvonas dhodho, orth y elwel. 32 Ha routh o esedhys a-dro
dhodho, hag yn-medhons dhodho, 'Mir, yma dha vamm ha'th
vreder[a] a-ves orth dha hwilas.' 33 Ev a's gorthebis ow leverel,
'Piw yw ow mamm ha'm breder?' 34 Hag ow mires a-dro orth an
re o esedhys yn y gerghyn, yn-medh ev, 'Ottomma ow mamm
ha'm breder! 35 Rag neb a wrello bodh Duw, an keth henna yw
ow broder, ha'm hwor, ha'm mamm.'

Parabolen an Gonador

Mat 13:1-9; Luk 8:4-8

4 Hag ev a dhallathas dyski arta ryb an mor. Yth o
kuntelys a-dro dhodho routh veur, ytho ev eth a-bervedh
yn skath, hag esedha ynno war an mor: yth esa oll an routh
war an tir ryb an mor. 2 Yth esa ow tyski dhedha lies tra dre
barabolennow, ha leverel dhedha yn y dhyskas, 3 'Goslowewgh!
Yth eth yn-mes gonador rag gonis has. 4 Ha pan esa ow konis,
rann a'n has a godhas ryb an fordh, ha'n ydhyn a dheuth ha'y
devorya. 5 Rann aral a godhas war an veynek, ma nag esa meur
a dhor, hag a-dhesempis hi a eginas, drefen nag esa dhedhi
downder dor; 6 mes pan dhrehevis an howl, goleskys veu, ha
drefen nag esa dhedhi gwreydh, y feu deseghys. 7 Rann aral
a godhas yn-mysk spern, ha'n spern a devis ha'y thaga, ha ny
dhug trevas. 8 Ha rann aral a godhas yn dor da, hag a dhug
trevas esa ow tevi hag ow kressya, hag a dhug, rann deg warn
ugens, rann tri ugens, ha rann kansplek.' 9 Hag yn-medh ev,
'Neb a'n jeva diwskovarn rag klewes, ev klewes.'

Porpos an Parabolennow

Mat 13:10-17; Luk 8:9-10

10 Pan esa y honan, an re esa a-dro dhodho gans an dewdhek
a wovynnas orto a-dro dhe'n parabolennow. 11 Ev a leveris

---

a 3:32 *ha'th vreder:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha'th vreder ha'th hwerydh.*

dhedha, ‘Dhywgh hwi yma grontys kevrin gwlaskor Duw, mes dhe’n re a-ves, puptra a dheu dre barabolennow,

12 “rag ow mires, may firons mes heb gweles,
hag ow klewes, may klewons mes heb konvedhes,
rag own i dhe dreylya, ha may fo gevys dhedha.”’

Styr Parabolen an Gonador

Mat 13:18-23; Luk 8:11-15

13 Yn-medh ev dhedha, ‘A ny gonvedhowgh hwi an barabolen ma? Ytho fatel yllowgh konvedhes parabolennow vytholl? 14 An gonador a has an ger. 15 An re ma yw an re usi ryb an fordh, le mayth yw hesys an ger; ha wosa i dh’y glewes, Satnas a dheu a-dhesempis, ha kemeres dhe-ves an ger a veu hesys ynna.[a] 16 An re erel keffrys yw an re a veu hesys war an veynek, ha wosa i dhe glewes an ger, i a’n degemmer a-dhistowgh gans lowena; 17 hag i ny’s teves gwreydhen ynna i aga honan, mes ny wrons pesya mes pols byghan; ena, pan dheffo trobel po helghyans rag an ger, i a drebuch a-dhesempis. 18 Re erel yma, a veu hesys yn-mysk spern; yth yns i an re a glew an ger, 19 ha fienasow an bys ma, dynyans rychys, ha hwans a daklow erel ow tos a-ji, a dag an ger, ha ny dheg frut. 20 Mes an re na yw an re a veu hesys yn tir da, neb a glew an ger hag a’n degemmer, hag a dheg frut, re deg warn ugens, re tri ugens, ha re kansplek.’

Lugarn yn-dann Vushel

Mat 5:15-16; Luk 8:16-18, 11:33

21 Ev a leveris dhedha, ‘Yw lugarn dres may haller y worra yn-dann vushel, po yn-dann weli? A nyns yw rag y settya war an kantolbren? 22 Rag nyns yw tra vyth kelys marnas rag may fo diskwedhys, na nyns yw tra vyth kudhys, marnas rag may teffo bys yn golow. 23 Den mara’n jeves diwskovarn rag klewes, ev klewes.’

24 Hag yn-medh ev dhedha, ‘Bedhewgh war a’n pyth a glewowgh. Gans an musur a vusurowgh, y fydh musurys

---

a 4:15 *ynna:* War-lergh re a’n dornskrifow *yn aga holon.*

dhywgh hwi: ha dhywgh hwi[a] moy a vydh res. 25 Rag neb a bywvo, dhodho ev y fydh res; ha neb na bywvo, y fydh kemerys a-dhyworto ynwedh an pyth a byw.'

Parabolen an Has owth Egina

26 Hag ev a leveris, 'Yndella yth yw gwlaskor Duw: kepar ha pan ve den ow tewlel has y'n dor, 27 ha koska ha sevel nos ha dydh, ha'n has a wra egina ha tevi, ny wor ev fatel y'n gwra. 28 Rag an dor a dheg trevas anodho y honan, kynsa an welsen, ena an penn ys, wosa henna an ys leun y'n penn. 29 Mes pan vo parys an drevas, a-dhesempis ev a worr an gromman ynni, rag bos devedhys an ysasver.'

Parabolen Has Kedhow

Mat 13:31-32; Luk 13:18-20

30 Ev a leveris 'Dhe bana dra a wren ni hevelebi gwlaskor Duw, po py barabolen dredhi y hyllyn hy deskrifa? 31 Yth yw kepar ha hasen kedhow, ha hi pan vo hesys yn dor, byghanna yw ages oll an hasennow usi y'n dor; 32 ha wosa hy bos hesys, hi a dyv yn-bann, ha hi a dheu ha bos brassa ages oll an losow, hag a dheg skorrennow meur, may hallo ydhyn an nevow neythi yn-dann an goskes anedhi.'

Dyski dre Barabolennow

Mat 13:34-35

33 Dre lies parabolen a'n par na yth esa ow terivas an ger dhedha, kepar dell esa dhedha gallos a'y glewes; 34 heb parabolen ny gewsi orta, mes yn priva ev a styrya puptra dh'y dhyskyblon.

Yesu a Goselha Anawel

Mat 8:23-27; Luk 8:22-25

35 An keth jydh na, ha'n gorthugher devedhys, ev a leveris dhedha, 'Gwren ni tremena dhe'n tu aral.' 36 Ytho i a asas an routh, ha'y gemeres ev, kepar dell esa, y'n skath, hag yth esa skathow erel ganso. 37 Anawel veur a wyns a sevis, ha'n tonnow

---

a 4:24 *ha dhywgh hwi:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha dhywgh hwi neb a woslow.*

a weskis y'n skath may feu an skath lemmyn ow pos lenwys.
38 Yth esa ev yn delergh an skath, ow koska war bluvek. I a
wrug dhodho difuna, ha leverel dhodho, 'Dyskador, a ny'th
teur mann, ha ni ow mos dhe goll?' 39 Ev a sevis, ha keredhi
an gwyns; ev a leveris dhe'n mor 'Taw, spavenha!' Ha'n gwyns
a hedhis, hag yth esa kalmynsi meur. 40 Ev a leveris dhedha,
'Prag yth owgh hwi mar ownek? Fatel yw nag eus dhywgh
fydh?'[a] 41 Mes own bras dres eghen a's teva, hag yn-medhons
an eyl dh'y gila, 'Py par den yw hemma, mayth yw gostydh
dhodho keffrys an gwyns ha'n mor?'

Yaghheans an Den a Gadara Tormentys gans Dyowlow

Mat 8:28-34; Luk 8:26-39

5 I a dheuth bys yn tu aral an mor, yn bro an Gadarenys.[b]
2 Kettel dhiyskynnas ev a'n skath, y teuth yn-mes a'n
bedhow orth y dhierbynna unn den gans spyrys avlan, 3 neb a'n
jevo y drigva yn-mysk an bedhow; ha ny ylli den vyth y gelmi
na fella, na hwath gans chayn, 4 drefen ev dhe vos kelmys yn
fenowgh gans kargharow ha chaynys. An chaynys re bia terrys
a-les ganso, ha'n kargharow terrys dhe demmyn, ha ny ylli
den vyth y dempra. 5 Prest nos ha dydh yth esa y'n bedhow,
hag y'n menydhyow, ow karma hag owth omdreghi y honan
gans meyn. 6 Mes pan welas ev Yesu a-bell, ev a bonyas hag
omblegya a-dheragdho. 7 Ev a armas gans lev ughel ha leverel,
'Pandr'a vynnydh tejy genev vy, Yesu, ty Vab an Duw Ughella?
My a'th konjor a-barth Duw, na wrylli ow thormentya.' 8 Rag
ev re bia ow leverel dhodho, 'Deus yn-mes a'n den, ty spyrys
avlan!' 9 Ev a wovynnas orto 'Pyth yw dha hanow?' Yn-medh
ev dhodho, 'Ow hanow yw Lyjyon, rag lies on ni.' 10 Hag ev a'n
pysi meur na's danvonna yn-kerdh yn-mes a'n pow.

---

a 4:40 *Prag yth owgh hwi mar ownek? Fatel yw nag eus dhywgh fydh?* War-lergh re a'n dornskrifow *Prag yth owgh hwi ownek? A nyns eus genowgh hwath fydh?*

b 5:1 *Gadarenys:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gerasenys,* po *Gergesenys.*

[11] Mes yth esa ena troha'n menydh, flock bras a vogh ow peuri. [12] Oll an jowlow a'n pysis,[a] 'Danvon ni a-bervedh y'n mogh, may hyllyn entra dhedha.' [13] Ev a ros dhedha kummyas, ha'n spyrysyon avlan eth yn-mes, hag entra dhe'n mogh, ha'n flock, neb dew vil, a bonyas gwyls yn-nans dres an lann serth bys y'n mor hag y fons beudhys y'n mor.

[14] An re a's bugelya a fias dhe'n fo ha derivas an dra y'n cita hag y'n pow; hag i a dheuth rag gweles an pyth o hwarvedhys. [15] Pan dheuthons dhe Yesu ha gweles an den o sagh dyowl, ha dhodho an lyjyon, esedhys ena, gwiskys, ha yagh y vrys, yth esa own dhedha. [16] An re a'n gwelas a dherivas dhedha fatel hwarva dhe'n sagh dyowl, hag ynwedh a-dro dhe'n mogh. [17] Ena i a dhallathas y bysi mayth ella yn-mes a'ga oryon. [18] Pan o devedhys a-bervedh y'n skath, an den re bia dalghennys gans dyowl a'n pysis may halla bos ganso. [19] Mes ny'n gasas, mes ev a leveris dhodho, 'Ke dhe-dre dhe'th kerens, ha derivas dhedha pygemmys re wrug an Arlodh ragos, rag ev dhe gemeres truedh ahanas.' [20] Hag ev eth yn-kerdh ha dalleth derivas y'n Dekapolis pygemmys re wrussa Yesu ragdho; ha peub a'n jeva marth.

Myrgh an Rewler, ha'n Venyn a Dochyas Dillas Yesu

Mat 9:18-26; Luk 8:40-56

[21] Yesu pan veu tremenys arta y'n skath bys y'n tu aral, routh veur a omguntelas orto, hag yth esa ev ryb an mor. [22] Ena y teuth onan a rewlysi an synaga, Yairus henwys; ha pan y'n gwelas, ev a godhas orth y dreys, [23] hag a'n pysis yn fen, ow leverel, 'Yma ow myrgh vyghan yn eneworres; my a'th pys a dhos ha gorra dha dhiwla warnedhi, may fo sawys, ha bewa.'

[24] Ytho ev eth dhe-ves ganso. Routh veur a'n holyas, ha'y waska. [25] Yth esa ena unn venyn, neb re bia klav gans liv goos nans o dewdhek bledhen, [26] hag a wodhavsa lies tra gans lies medhek, ha spena oll hy fyth, heb bos difresys kammen, saw yn le henna gyllys gweth o hi. [27] Pan glewas a Yesu, hi a dheuth

a 5:12 *Hag oll an jowlow a'n pysis:* War-lergh re a'n dornskrifow *Hag i a'n pysis.*

a-dryv y'n routh ha tochya y vantel. [28] Rag hi a leveris, 'Mar ny allen tochya saw y vantel, kyn na ve ma's y vantel, sawys vedhav.' [29] A-dhesempis fenten hy goos a veu deseghys; ha hi a wodhva yn hy horf hy bos yaghhes a'n plag. [30] Ha Yesu, ow kodhvos a-dhesempis ynno y honan gallos dhe vos gyllys yn-mes anodho, a dreylyas y'n routh ha leverel, 'Piw a dochyas ow dillas?' [31] Y dhyskyblon a leveris dhodho 'Ty a wel an routh orth dha waska, ha leverel, "Piw a wrug ow thochya?"' [32] Hag ev a viras a-dro rag gweles neb re wrussa hemma. [33] Mes an venyn, gans own hag ow krena, ow kodhvos pandr'a veu dhedhi gwrys, a dheuth ha kodha dhe'n dor a-ragdho, ha derivas dhodho an gwiryonedh oll. [34] Yn-medh ev dhedhi, 'Myrgh, dha fydh re'th sawyas; ke yn kres, ha bydh yagh a'th plag.'

[35] Hag ev hwath ow kewsel, y teuth yn-mes a ji rewler an synaga re a leveris 'Dha vyrgh yw marow; prag yth ankombrydh an Dyskador pella?' [36] Mes Yesu, kettel glewas an ger o kewsys, a leveris dhe rewler an synaga, 'Na borth own, unweyth krys.' [37] Ha ny asas dhe dhen vyth y holya, saw unsel Peder ha Jamys ha Yowan broder Jamys. [38] I a dheuth dhe ji rewler an synaga, hag ev a welas deray, ha tus owth ola hag ow kyni yn feur. [39] Pan o devedhys a-ji, ev a leveris dhedha, 'Prag yth esowgh hwi ow kul freudh hag owth ola? Nyns yw an flogh marow, mes ow koska yma.' [40] Hag i a'n skornyas. Mes wosa ev dh'aga gorra yn-mes yn kettep penn, ev a gemeras ganso tas an flogh, ha'y mamm, ha'n re esa ganso, ha mos a-ji dhe'n tyller mayth esa an flogh a'y growedh.[a] [41] Ow kemeres an flogh er an leuv, ev a leveris dhedhi, 'Talitha kumi,' dhe styrya yw, 'Moren, y lavarav dhis, sav!' [42] A-dhesempis an voren a sevis yn-bann, ha kerdhes; rag dewdhek bloodh o hi. Ha sowdhenys ens i gans marth bras. [43] Ev a erghis dhedha yn straght ma na dal den vyth godhvos a hemma; hag ev a worhemynnis may fe res dhedhi dhe dhybri.

---

a 5:40 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *a'y growedh.*

Yesu Neghys yn Nazareth

Mat 13:53-58; Luk 4:16-30

6 Ev eth yn-mes alena, ha dos yn y vro y honan; ha'y
dhyskyblon a'n sewyas. [2] Pan o devedhys an Sabot, ev
a dhallathas dyski y'n synaga, ha lies, orth y glewes, a's teva
marth, hag yn-medhons, 'A-ble teuth dhodho an taklow ma?
Ha pyth yw an furneth re beu res dhodho, ha'n oberow gallosek
ma gwrys gans y dhiwla? [3] A nyns yw hemma an ser prenn,
mab Maria, broder Jamys ha Yoses ha Yudas ha Simon, hag a
nyns usi y hwerydh omma genen?' Ha sklandrys ens i anodho.
[4] Yn-medh Yesu dhedha, 'Nyns yw profos heb enor, saw yn
y vro y honan, hag yn-mysk y gerens y honan, hag yn y ji y
honan.' [5] Ha ny ylli gul ena ober gallosek vytholl, marnas ev a
worras y dhiwla war nebes klevyon ha'ga sawya. [6] Ha marth o
ganso drefen aga diskryjyans.

Kannas ha Danvonadow an Dhyskyblon

Mat 10:1, 5-14; Luk 9:1-6

Hag yth e a-dro y'n trevow, ow tyski. [7] Ena ev a elwis dhodho
an dewdhek, hag a dhallathas aga danvon yn-mes, dew ha
dew; hag ev a ros dhedha gallos war spyrysyon avlan, [8] ha
gorhemynna dhedha, ma na gemerrens tra vyth war an hyns,
saw unsel lorgh; na bara, na skryp, na mona yn aga grugys,
[9] mes bos arghenys gans sandalys; na gwiska diw bows. [10] Yn-
medh ev dhedha, 'Py le pynag yth yllowgh a-bervedh yn unn
chi, ena trigewgh bys pan omdennowgh alena. [11] Ha py tyller
pynag na vynno agas degemeres, na'gas klewes, pan yllowgh
alena, shackyewgh dhe-ves an doust a-dhann agas treys yn
dustuni er aga fynn.'[a] [12] Ytho yth ethons yn-kerdh ha pregoth,
may kottha tus yn edrek. [13] I a dewlis yn-mes lies dyowl, hag
untya gans olew lies o klav, ha'ga sawya.

---

a 6:11 War-lergh re a'n dornskrifow yma omma an geryow *Yn hwir y lavarav dhywgh, y fydh esya dhe Sodom ha Gomorra dydh breus es dell vydh dhe'n cita na.*

Mernans Yowan Besydhyer

Mat 14:1-12; Luk 9:7-9

14 Lemmyn myghtern Herod a glewas anodho, rag y hanow
o aswonys a-les, hag i a leveri,[a] 'Yowan Besydhyer yw sevys
a'n re varow, ha dre henna yma an oberow gallosek owth oberi
ynno ev.' 15 Re erel a leveri, 'Ev yw Elias;' mes re erel a leveri,
'Profos yw, avel onan a'n brofosi.' 16 Mes Herod pan glewas a
leveris, 'Yowan yw, neb a wrugavy y dhibenna; dasserghys yw
a'n re varow.'[b]

17 Rag Herod y honan a dhanvonsa dhe dhalghenna yn
Yowan ha'y gelmi yn prison a-barth Herodias, gwreg y vroder
Felip, rag ev a's demedhsa; 18 rag yth esa Yowan ow leverel dhe
Herod, 'Nyns yw lafyl ty dhe gemeres gwreg dha vroder.' 19 Rag
henna Herodias a borthas avi er y bynn, hag a vynna y ladha,
mes ny ylli; 20 rag Herod a'n jeva own a Yowan, ow kodhvos y
vos gour ewn ha sans, hag ev a'n gwitha saw; ha pan y'n klewas
yth o ankresys bras,[c] mes ev a'n goslowi yn lowen. 21 Pan o
devedhys dydh gwiw, Herod a wrug gwledh yn y benn-bloodh
dh'y dus vras, dh'y bennkaptenyon ha dhe welhevin Galile;
22 ha pan dheuth a-ji myrgh an Herodias na[d] ha donsya, hi a
blesyas Herod ha'n re esedhys ganso. Yn-medh an myghtern
dhe'n voren, 'Govyn orthiv py pynag a vynni ha my a'n gront
dhis.' 23 Ev a'n tos dhedhi, 'Py pynag oll a wovynni orthiv my
a'n gront dhis, bys yn hanter ow gwlaskor.' 24 Hi eth yn-mes ha
leverel dh'y mamm, 'Pandr'a wrav orto govyn?' Ha hi a leveris,
'Penn Yowan Besydhyer.' 25 A-dhesempis hi a dheuth a-bervedh
tooth da dhe'n myghtern ha govyn, ow leverel, 'My a vynn ty

---

a 6:14 *hag i a leveri:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag yn-medh ev.*

b 6:16 *'Yowan yw, neb a wrugavy y dhibenna; dasserghys yw a'n re varow.':* War-lergh re a'n dornskrifow *'Yowan, neb a dhibennis, ev re beu dasserghys.'*

c 6:20 *yth o ankresys bras:* War-lergh re a'n dornskrifow *ev a wre lies tra.*

d 6:22 *myrgh an Herodias na:* War-lergh re a'n dornskrifow *y vyrgh ev a Herodias.*

dhe ri dhymm dison war dallyour penn Yowan Besydhyer.'
[26] Ha grevys fest o an myghtern; byttegyns drefen y di, ha rag
an re o esedhys ganso, ny vynna hy skonya. [27] A-dhesempis an
myghtern a dhanvonas korfwithyas, hag a worhemynnis may fe
dres y benn: henna eth ha'y dhibenna y'n prison; [28] ev a dhros
y benn war dallyour, ha'y ri dhe'n voren ha'n voren a'n ros dh'y
mamm. [29] Ena y dhyskyblon, pan glewsons henna, a dheuth ha
kemeres y gorf, ha'y worra yn bedh.

Maga an Pymp Mil

Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Yow 6:1-14

[30] An abesteli a omguntelas a-dro dhe Yesu hag a dherivas
dhodho puptra a wrussens gul ha dyski. [31] Yn-medh ev dhedha,
'Dewgh hwi agas honan yn priva bys yn tyller difeyth ha powes
pols.' Rag yth esa lies ow tos hag ow mos, hag i ny's tevo
spas rag dybri. [32] Ytho i a omdennas y'n skath bys yn tyller
difeyth, yn priva. [33] Mes lies a's gwelas owth omdenna, ha's
aswonis, hag i a bonyas a-droos di dhyworth pub cita, ha dos
ena a-ragdha. [34] Pan dheuth yn-mes, ev a welas routh veur,
ha truedh a'n jeva anedha, rag yth ens avel deves heb bugel;
hag ev a dhallathas dyski dhedha lies tra. [35] Lemmyn pan o
an eur seulabrys diwedhes, y dhyskyblon a dheuth dhodho ha
leverel, 'Hemm yw tyller difeyth, ha lemmyn diwedhes yw an
eur; [36] gwra aga gasa dhe vos, mayth ellons y'n pow hag y'n
trevow a-dro, ha prena dhedha aga honan neppyth dhe dhybri.'
[37] Mes ev a worthebis ha leverel dhedha, 'Rewgh hwi dhedha
may tepprons.' Hag yn-medhons dhodho, 'A wren ni mos dhe
brena bara a dhew kans denarius,[a] ha ri dhedha dhe dhybri?'
[38] Mes yn-medh ev dhedha, 'Py lies torth eus genowgh? Ewgh
dhe weles.' Ha pan wodhvons, i a leveris 'Pymp, ha dew bysk.'
[39] Ev a worhemynnis may hwrellens gul dhedha esedha oll yn
bagasow war an gwyrwels. [40] I a esedhas yn renkow, yn kansow
hag yn hanterkansow. [41] Wosa ev dhe gemeres an pymp torth
ha'n dhew bysk, ev a viras yn-bann dhe nev, benyga, terri an
torthow, ha'ga ri dh'y dhyskyblon dhe worra a-ragdha, ha'n

---

a 6:37 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

dhew bysk ev a's rannas yntredha oll. [42] I a dhybris yn kettep penn, ha lenwys vons. [43] Hag i a gemeras yn-bann dewdhek kanstellas leun a'n brewyon hag a'n puskes. [44] Yth o an re a dhybris an torthow pymp mil wour.

Kerdhes war an Dowr

Mat 14:22-33; Yow 6:15-21

[45] Hware ev a wrug dh'y dhyskyblon mos a-bervedh y'n skath ha mos dhe'n tu aral bys yn Bethsaida, hag ev ow tanvon an routh dhe-ves. [46] Wosa ev dhe asa farwell dhedha, ev a omdennas dhe'n menydh rag pysi.

[47] Devedhys an gorthugher, yth esa an skath yn kres an mor, hag ev y honan war an tir. [48] Hag ev a's gwelas hag i ow kwynnel yn-dann revya, rag bos an gwyns er aga fynn; hag a-dro dhe beswora gool an nos, ev a dheuth dhedha ow kerdhes war an mor hag a vynsa tremena dresta. [49] Mes pan y'n gwelsons ow kerdhes war an mor, i a dybis y vos tarosvan, hag i a armas; [50] rag i a'n gwelas yn kettep onan hag euth esa dhedha. Mes hware ev a gewsis gansa ha leverel dhedha, 'Gwellhewgh agas cher, my yw; na berthewgh own.' [51] Ena ev eth bys dhedha a-bervedh y'n skath; ha'n gwyns a hedhis. Marth bras dres musur a's teva yntredha, ha sowdhenys ens i;[a] [52] rag ny wrussons konvedhes a-dro dhe'n torthow, mes[b] aga holon o kaleshes.

Yaghheans an Glevyon yn Gennesaret

Mat 14:34-36

[53] Wosa tremena dhe'n tu aral, i a dheuth dhe'n tir yn Gennesaret, ha fastya. [54] Pan esens ow tos yn-mes a'n skath, a-dhesempis an dus a'n aswonis. [55] I a bonyas a-derdro yn oll an pow na, ha dalleth don an glevyon a-dro yn gravathow py le pynag y klewsons y vos ev. [56] Ha ple pynag yth entra ev, yn trevow, po yn citys, po yn gwelyow, i a worras an glevyon

---

a 6:51 War-lergh re a'n dornskrifow, nyns usi omma an geryow *ha sowdhenys ens i.*

b 6:52 *mes:* War-lergh re a'n dornskrifow *rag.*

y'n marghasow, ha'y bysi may tocchyens kyn fe ma's pilen y vantel; ha kekemmys a's tochyas a veu sawys.

Hengov an Henavogyon

Mat 15:1-20

7 Y teuth war-barth dhodho an Fariseow, ha re a'n
skribys, devedhys a Yerusalem, 2 hag i a welas re a'y
dhyskyblon ow tybri bara, defolys aga diwla, henn yw, heb aga
golghi 3 – rag an Fariseow hag oll an Yedhewon, marnas i a
wolgh aga diwla gans rach, ny dhebrons, ow kwitha hengov
an henavogyon; 4 ha pan dheffons a'n varghasla, marnas i a
omwolgh, ny dhebrons; ha lies tra aral yma, re dhegemersons ha
gwitha: golghi hanafow ha pychers ha lestri a vrest ha gweliow.[a]
5 An Fariseow ha'n skribys a wovynnas orto, 'Prag na wra dha
dhyskyblon kerdhes war-lergh hengov an henavogyon, mes
dybri bara, defolys aga diwla?' 6 Mes ev a worthebis dhedha,
'Yn ta y profosas Ysay ahanowgh hwi, an falswesyon, dell yw
skrifys:

"An bobel ma a'm enor gans aga diwweus,
mes pell yw aga holon a-dhyworthiv;
7 yn euver i a'm gordh,
ow tyski avel dyskas gorhemynnow tus."

8 Ha hwi, ow korra dhe denewen gorhemmyn Duw, a
with hengov tus.'[b]

9 Ev a leveris dhedha, 'Yn ta y hwrewgh nagha gorhemmyn
Duw, may hyllowgh gwitha agas hengov agas honan! 10 Rag
Moyses a leveris, "Enor dha das ha'th vamm;" ha, "Neb a
vilikko y das po y vamm, bedhes gorrys dhe'n mernans." 11 Mes
hwi a lever, mar lever den dh'y das po dh'y vamm, "Korban
(henn yw, ro sakrys) yw py pynag a gaffes dhyworthiv," 12 ena
ny'n gesowgh dhe wruthyl tra vytholl rag y das na'y vamm,

---

a 7:4 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha gweliow.*

b 7:8 War-lergh re a'n dornskrifow yma omma *kepar ha golghi pychers ha hanafow; ha lies tra aral a'n par na hwi a wra.*

13 ha hwi a dhispres ger Duw der agas hengov re resowgh; ha
hwi a wra lies tra a'n par na.'

14 Ha wosa ev dhe elwel an routh dhodho arta, yn-medh ev
dhedha, 'Goslowewgh orthiv yn kettep penn, ha konvedhewgh.
15 Nyns eus tra a'n tu a-ves dhe dhen, owth entra dhodho, a yll
y dhefolya, mes yth yw an taklow a dheu yn-mes anodho hag
a wra defolya an den. 16 Seul a'n jeffo diwskovarn rag klewes,
ev klewes.'[a]

17 Pan dheuth a-bervedh y'n chi a-dhyworth an routh, y
dhyskyblon a wovynnas orto a-dro dhe'n barabolen. 18 Hag
yn-medh ev dhedha, 'Owgh hwi yndella heb konvedhes, hwi
ynwedh? A ny gonvedhowgh, na yll defolya den tra vyth
a enter dhodho a'n tu a-ves, 19 rag ny enter dh'y golon, mes
dh'y golodhyon, ha mos yn-mes y'n kawghti?' Yndella ev a
dheklaryas oll an bosow dhe vos glan. 20 Hag yn-medh ev, 'An
pyth a dheu yn-mes a'n den, henna a wra defolya an den. 21 Rag
a'n tu a-bervedh, yn-mes a golon tus, y teu drokprederow:
fornikacyon, ladrans, denladh, 22 avoutri, krefni, sherewynsi,
fallas, harlotri, tebel-lagas, blasfemi, balghder, folneth; 23 oll
an drogow ma a dheu a'n tu a-bervedh, hag a dhefol an den.'

Fydh an Venyn a Syrofeniki

Mat 15:21-28

24 Ev a sevis a'n tyller na ha mos yn oryon Tyr ha Sidon,[b] hag
entra dhe ji, ha ny vynsa bos godhvedhys henna gans den vyth
oll; mes ny ylli pesya kudhys; 25 rag dison unn venyn, ma's teva
hy myrgh vyghan spyrys avlan, a glewas son anodho, hag a
dheuth ha kodha orth y dreys. 26 An venyn o Grek, Syrofenikek
hy henedhel; ha hi a'n pysis may hwrella tewlel yn-mes an jowl
a'y myrgh. 27 Mes ev a leveris dhedhi, 'Gas an fleghes dhe vos
lenwys kynsa, rag nyns yw da kemeres bara an fleghes, ha'y
dewlel dhe'n keun.' 28 Hi a worthebis ha leverel dhodho, 'Yn

---

a 7:16 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

b 7:24 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha Sidon.*

surredi,[a] Arlodh; hwath an keun yn-dann an voos a dheber brewyon an fleghes.' [29] Hag ev a leveris dhedhi, 'Rag an lavar ma ke war dha hyns; gallas an jowl yn-mes a'th vyrgh.' [30] Ha hi pan o devedhys dh'y chi, a gavas hy myrgh a'y growedh war an gweli, ha'n jowl gyllys mes.[b]

Yaghheans Den Bodhar hag Avlavar

[31] Mos a wrug arta dhyworth oryon Tyr, ha dos dre Sidon dhe vor Galile, bys yn oryon Dekapolis. [32] I a dhros dhodho onan o bodhar hag avlavar;[c] hag i a'n pysis a worra y leuv warnodho. [33] Ev a'n kemeras a-denewen yn-mes a'n routh, hag a worras y vesyes yn y dhiwskovarn, hag a drewas, ha tochya y daves; [34] ow mires war-vann troha nev, ev a hanasas, ha leverel dhodho, 'Effatha,' henn yw, 'Bydh ygerys.' [35] Ha dihwans y dhiwskovarn a veu ygerys, ha kolm y daves a veu digelmys, hag ev a gewsis yn ewn. [36] Ev a erghis dhedha na lavarrens dhe dhen vyth; mes seul voy yth esa owth erghi dhedha dhe voy hwath i a'n dylli. [37] Marth dres eghen o dhedha, hag yn-medhons, 'Ev re wrug puptra yn fas; ev a wra dhe'n re vodhar klewes, ha dhe'n re avlavar kewsel.'

Maga an Peswar Mil

Mat 15:32-39

8 Y'n dedhyow na, pan esa routh vras arta heb tra vyth dhe dhybri, ev a elwis y dhyskyblon dhodho, ha leverel dhedha, [2] 'Truedh a'm beus a'n routh, drefen i dhe vos genev nans yw tri dydh, ha nyns eus gansa tra vyth dhe dhybri; [3] ha mara's danvonav dhe-ves heb boos dh'aga chiow, i a glamder ryb an fordh, rag y teuth re anedha a bellder.' [4] Ha'y dhyskyblon a'n gorthebis, 'A-ble haller kavos bara lowr ragdha omma y'n

---

a 7:28 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *Yn surredi.*

b 7:30 *a gavas hy myrgh a'y growedh war an gweli, ha'n jowl gyllys mes:* War-lergh re a'n dornskrifow *a gavas yth o gyllys an jowl, ha'n vyrgh a'y growedh war an gweli.*

c 7:32 *avlavar:* Greka *heb an gallos a gewsel yn ewn.*

gwylvos?' [5] Ev a wovynnas orta, 'Py lies torth eus genowgh?' hag yn-medhons, 'Seyth.' [6] Ev a erghis dhe'n routh esedha war an dor; hag ow kemeres an seyth torth, ev a ros gras, ha'ga therri ha'ga ri dh'y dhyskyblon dhe settya a-ragdha; hag i a's settyas a-rag an routh. [7] Hag yth esa gansa nebes puskes byghan; ha wosa aga[a] benyga, ev a erghis i ynwedh dhe vos settys a-ragdha. [8] Ytho i a dhybris, ha lenwys vons; hag a'n brewyon o gesys i a gemeras yn-bann seyth kanstellas. [9] An re a dhybris o[b] a-dro dhe beswar mil. Ena ev a's danvonas yn-kerdh. [10] Hware ev eth a-bervedh y'n skath gans y dhyskyblon, ha dos dhe rannvro Dalmanutha.

An Fariseow a Hwila Tokyn

Mat 12:38-42, 16:1-4; Luk 11:29-30

[11] An Fariseow a dheuth yn-mes, ha dalleth disputya orto, ow kovyn orto neb tokyn a nev, rag y brevi. [12] Owth hanasa down yn y spyrys, yn-medh ev, 'Prag y hwila an henedh ma tokyn? Yn hwir y lavarav dhywgh, ny vydh res tokyn dhe'n henedh ma.' [13] Hag ev a's gasas, hag ow mos a-bervedh y'n skath arta, ev a omdennas dhe'n tu aral.

Goll an Fariseow ha Herod

Mat 16:5-12

[14] I a wrussa ankevi dri bara, ha nyns esa gansa y'n skath saw unn dorth. [15] Ev a erghis dhedha, 'Omwithewgh, bedhewgh war a woll an Fariseow hag a woll Herod.' [16] Hag i a dhadhlas yntredha aga honan, ow leverel, 'Hemm yw drefen nag eus genen bara.'[c] [17] Ow kodhvos henna, yn-medh ev dhedha, 'Prag y hwrewgh hwi dadhla, rag nag eus genowgh bara? A ny wrewgh hwi gweles hwath, na konvedhes? Eus dhywgh kolon galeshes?' [18] Eus dhywgh dewlagas, ha ny welowgh? Ha

a 8:7 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *aga.*

b 8:9 *Ha'n re a dhybris o:* War-lergh re a'n dornskrifow *Hag yth ens i.*

c 8:16 *yntredha aga honan, ow leverel, 'Hemm yw drefen nag eus genen bara.'* War-lergh re a'n dornskrifow *yntredha, rag na veu gansa bara.*

dhywgh diwskovarn, ha ny glewowgh? Hag a ny wrewgh perthi
kov? [19] Pan derris an seyth torth rag an pymp mil, py lies kowel
leun a vrewyon a gemersowgh yn-bann?' Yn-medhons dhodho,
'Dewdhek.' [20] 'Ha'n seyth rag an peswar mil, py lies kanstellas
leun a vrewyon a gemersowgh yn-bann?' Yn-medhons, 'Seyth.'
[21] Ev a leveris dhedha, 'Hwath ny wrewgh hwi konvedhes?'

Yaghheans Den Dall yn Bethsaida

[22] Ena i a dheuth dhe Bethsaida; hag i a dhros dhodho den
dall, ha'y bysi ma'n tocchya. [23] Ev a gemeras an den dall er an
leuv, ha'y hembronk mes a'n dre; wosa ev dhe drewa war y
dhewlagas, ha gorra y dhiwla warnodho, ev a wovynnas orto,
'A welydh tra?' [24] Ev a viras war-vann ha leverel, 'My a wel
tus, avel gwydh, ow kerdhes.' [25] Ena ev a worras y dhiwla arta
war y dhewlagas. Ev a welas yn kler, restorys veu, hag ev a
welas puptra yn tiblans. [26] Ev a'n danvonas yn-kerdh dh'y ji,
ow leverel, 'Na wra mos hwath a-bervedh y'n dre, ha na wra y
dherivas dhe dhen vyth y'n dre.'[a]

Peder a Avow Yesu dhe Vos an Krist

Mat 16:13-20; Luk 9:18-21

[27] Yesu eth yn-mes, ha'y dhyskyblon, yn trevow Cesarea
Filippi: ha war an fordh ev a wovynnas orth y dhyskyblon, ow
leverel dhedha, 'Piw y lever tus, my dhe vos?' [28] I a worthebis,
'Yowan Besydhyer, ha re erel Elias, mes re erel, onan a'n
brofosi.' [29] Hag ev a wovynnas orta, 'Mes piw y leverowgh hwi,
my dhe vos?' Peder a worthebis ha leverel dhodho, 'Ty yw an
Krist.' [30] Hag ev a erghis dhedha na gowssens anodho orth den
vyth.

Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Mat 16:21-28; Luk 9:22-27

[31] Ena ev a dhallathas aga dyski, bos res dhe Vab an den
godhevel lies tra, ha bos deneghys gans an henavogyon ha gans
an bennoferysi ha'n skribys, ha bos ledhys, ha wosa trydydh

---

a 8:26 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha na wra y dherivas dhe dhen vyth y'n dre.*

dasserghi. 32 Ev a gewsi an lavar na apert. Ha Peder a'n kemeras
dhe denewen, ha dalleth y geredhi. 33 Mes ow treylya ha mires
war y dhyskyblon, ev a geredhis Peder, ow leverel, 'Ke a-dryv
dhymm, Satnas; rag ny brederydh an taklow a Dhuw, mes an
taklow a dus.'

34 Wosa gelwel an routh dhodho gans y dhyskyblon, ev a
leveris dhedha, 'Neb a vynno holya war ow lergh, gwres ev
omnagha y honan, ha kemeres yn-bann y grows, ha'm holya
vy. 35 Rag piw pynag a vynno sawya y vewnans, a'n kyll; mes
piw pynag a gollo y vewnans a-barth dhymmo vy ha'n aweyl,
ev a wra y sawya. 36 Pana les a vydh dhe dhen, mar kwra ev
gwaynya oll an bys, ha kelli y enev? 37 Rag pandr'a wra den
y ri yn attal rag y enev? 38 Piw pynag, ytho, a'n jeffo meth
ahanav vy ha'm lavarow y'n henedh ma, leun a avoutri ha pegh,
anodho ev ynwedh Mab an den a'n jevydh meth pan dheffo yn
glori y Das gans an eledh sans.'

Treusfigurans Krist

Mat 17:1-13; Luk 9:28-36

9 Ev a leveris dhedha, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, bos
rann an re usi ow sevel omma, na vedhons ow tastya
mernans, kyns i dhe weles gwlaskor Duw devedhys gans nerth.'

2 Wosa hwegh dydh, Yesu a gemeras ganso Peder, ha Jamys
ha Yowan, ha'ga hembronk yn-bann yn menydh ughel, yn
priva, aga honan; hag y feu treusfigurys a-ragdha. 3 Y dhillas
a dhewynnyas yn pur wynn, yn fordh ma na ylli troghyer vyth
war an nor aga hanna. 4 Hag yth omdhiskwedhas dhedha Elias
gans Moyses, hag yth esens ow keskewsel gans Yesu. 5 Peder
a worthebis ha leverel dhe Yesu, 'A Rabbi, da yw ni dhe vos
omma; gwren ni gul teyr skovva, onan dhiso jy, hag onan dhe
Moyses, hag onan dhe Elias.' 6 Rag ny wodhva pandra dhe
leverel, rag own bras a's teva. 7 Hag y teuth komolen ha tewlel
skeus warnedha; ha lev a dheuth yn-mes a'n gomolen, 'Hemm
yw ow Mab karadow: klewewgh ev.' 8 A-dhesempis, wosa
i dhe vires a-derdro, ny welsons den vyth namoy, saw unsel
Yesu gansa.

9 Pan esens ow tos yn-nans a'n menydh, ev a erghis dhedha
ma na wrellens derivas dhe dhen vyth an taklow a welsens,
bys pan ve Mab an den dasserghys a'n re varow. 10 I a withas
an lavar dhedha aga honan, ow tisputya pandra ve styr
dasserghyans a'n re varow. 11 Hag i a wovynnas orto ow leverel,
'Prag y lever an skribys bos res dhe Elias dos kynsa?' 12 Mes ev
a leveris dhedha, 'Elias dhe wir a dheu kynsa ha restorya pub
tra; fatel ytho yw skrifys a Vab an den ev dhe wodhevel lies tra
ha bos dispresys? 13 Mes my a lever dhywgh, bos Elias dhe wir
devedhys, hag i re wrug dhodho py pynag oll a vynnens, kepar
dell yw skrifys anodho.'

Yaghheans Mab gans Spyrys Avlan

Mat 17:14-20; Luk 9:37-43

14 Pan dheuthons dhe'n dhyskyblon, i a welas[a] routh veur
yn aga herghyn, ha skribys ow tisputya orta. 15 A-dhesempis
oll an routh, pan y'n gwelsons, o sowdhenys meur, ha ponya
a wrussons bys dhodho ha'y salusi. 16 Ev a wovynnas orta,
'Pandr'a dhisputyowgh hwi orta?' 17 Nebonan a'n routh a
worthebis dhodho, 'A Dhyskador, my re dhros dhis ow mab,
hag ynno spyrys avlavar, 18 ple pynag y talghen ynno, ev a'n
deghes dhe'n dor, hag ev a ewon, ha deskerni gans y dhens
ha dos ha bos diwedhyn; my a leveris dhe'th tyskyblon ma'n
towllens yn-mes, ha ny allsons.' 19 Mes ev a worthebis dhedha
ha leverel, 'A henedh diskryjyk, pes termyn y fedhav vy
genowgh? Pes termyn y hwrav agas perthi? Drewgh e dhymm.'
20 I a'n dros dhodho. Pan y'n gwelas, a-dhesempis an spyrys
a ros dhodho shora hag ev a godhas dhe'n dor, ha rolya
a-dro, owth ewoni. 21 Ev a wovynnas orth y das, 'Pes termyn
yth yw a-ban dheuth hemma dhodho?' Ev a leveris, 'A-dhia
y flogholeth; 22 ha lieskweyth ev re'n tewlis hag yn tan hag
yn dowrow rag y dhistrui; mes ty, mar kyllydh gul neppyth,
kemmer truedh ahanan, ha gweres dhyn ni.' 23 Yesu a leveris

---

a 9:14 *Pan dheuthons dhe'n dhyskyblon, i a welas:* War-lergh re a'n dornskrifow *Pan dheuth dhe'n dhyskyblon, ev a welas.*

dhodho, ‘Mar kyllydh? Puptra yw possybyl[a] dhe neb a grysso.’
24 Hag a-dhesempis tas an flogh a grias gans dagrow[b] ha leverel,
‘Arlodh, my a grys: ty gweres ow diskryjyans.’ 25 Mes pan welas
Yesu routh dhe bonya war-barth, ev a rebukyas an spyrys avlan,
ow leverel dhodho, ‘Ty spyrys avlavar ha bodhar, my a ergh
dhis, deus yn-mes anodho, ha na wra mos ynno namoy.’ 26 An
spyrys a grias, a ros dhodho lies shora, hag a dheuth yn-mes;
y feu avel onan marow, may hwrug lies leverel, ‘Marow ywa.’
27 Mes Yesu a’n kemeras er an leuv ha’y dhrehevel, hag ev a
sevis yn-bann. 28 Pan ova devedhys y’n chi, y dhyskyblon a
wovynnas orto yn priva ‘Prag na yllsyn ni y dewlel yn-mes?’
29 Hag ev a leveris dhedha, ‘Kammen na yll an eghen ma dos
yn-mes marnas dre bysi ha penys.’[c]

Yesu a Dhargan Arta Y Vernans ha’y Dhasserghyans

Mat 17:22-23; Luk 9:43-45

30 I eth alena ha tremena dre Galile; hag ev ny vynna den
vyth dhe wodhvos henna. 31 Rag ev a dhyski y dhyskyblon ha
leverel dhedha, ‘Mab an den a vydh daskorrys yntra diwla tus,
hag y hwrons y ladha, ha wosa bos ledhys, ev a dhassergh wosa
trydydh.’[d] 32 Mes ny gonvedhens an lavar, hag own a’s teva a
wovyn orto.

Piw Yw an Brassa?

Mat 18:1-5; Luk 9:46-48

33 Ev a dheuth[e] dhe Kapernaum; ha pan esa y’n chi ev a
wovynnas orta, ‘Pyth esewgh orth y dhisputya war an fordh?’

---

a 9:23 *Mar kyllydh? Puptra yw possybyl:* War-lergh re a’n dornskrifow *Mar kyllydh krysi, puptra yw possybyl.*

b 9:24 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *gans dagrow.*

c 9:29 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha penys.*

d 9:31 *wosa trydydh:* War-lergh re a’n dornskrifow *y’n tressa dydh.*

e 9:33 *ev a dheuth:* War-lergh re a’n dornskrifow *i a dheuth.*

34 Mes i a dewis; rag war an fordh i re bia ow tisputya yntredha
piw a vedha moyha. 35 Ev a esedhas ha gelwel an dewdhek ha
leverel dhedha, 'Mara mynn neb den bos kynsa, ev a vydh an
diwettha oll, ha servont dhe bub den oll.' 36 Hag ev a gemeras
flogh ha'y settya yn aga mysk, ha wosa y gemeres ev yn y
dhiwvregh, ev a leveris dhedha, 37 'Piw pynag a dhegemerro
onan a'n fleghes a'n par ma yn ow hanow vy, a'm degemmer vy,
ha piw pynag a'm degemerro, ny'm degemmer vy, saw ev neb
a'm danvonas.'

Neb na Vo Er Agan Pynn, Ragon Ni yth Yw

Mat 10:42; Luk 9:49-50

38 Yowan a leveris dhodho, 'A Dhyskador, ni a welas
nebonan ow tewlel yn-mes dyowlow y'th hanow jy; ha ni a'n
lettyas drefen na wre agan holya.' 39 Mes Yesu a leveris, 'Na'n
lettyewgh ev; rag nyns eus den vyth a wra marthusyon yn ow
hanow vy hag a yll a verr spys kewsel drog ahanav. 40 Rag neb
na vo er agan pynn ni, ragon ni[a] yth yw. 41 Rag piw pynag a
rollo dhywgh hanafas a dhowr dhe eva y'm hanow vy, drefen
agas bos dhe Grist,[b] yn hwir y lavarav dhywgh, kammen na
gyll y wober.

Temptyans dhe Begh

Mat 5:13, 18:6-9; Luk 14:34-35, 17:1-2

42 'Ha piw pynag a wrello dhe onan a'n re vyghan ma trebuchya,
neb a grys ynnov vy, gwell via dhodho mar pe kregys men-
melin meur a-dro dh'y gonna, ha'y vos tewlys y'n mor. 43 Ha'th
leuv mar kwra dhis trebuchya, trogh hi dhe-ves; gwell yw dhis
entra mans dhe vewnans, ages mos yn yfarn[c] ha genes diw leuv,
y'n tan nevra na vydh difudhys, 44 le na verow aga fryv i, ha ny

---

a 9:40 *er agan pynn ni, ragon ni:* War-lergh re a'n dornskrifow *er agas pynn hwi, ragowgh hwi.*

b 9:41 *hanafas a dhowr dhe eva y'm hanow vy, drefen agas bos dhe Grist:* War-lergh re a'n dornskrifow *hanafas a dhowr dhe eva rag hwi dhe vos yn hanow Krist.*

c 9:43 *yfarn:* Greka *Gehenna.*

vydh an tan difudhys.[a] 45 Ha'th troos mar kwra dhis trebuchya,
trogh ev dhe-ves; gwell yw dhis entra dhe vewnans evredhek,
ages bos tewlys yn yfarn, ha genes dew droos, y'n tan nevra
na vydh difudhys,[b] 46 le na verow aga fryv i, ha'n tan ny vydh
difudhys.[c] 47 Ha'th lagas mar kwra dha sklandra, tenn ev yn-
mes; gwell yw dhis entra dhe wlaskor Duw unlagasek, ages bos
tewlys yn tan yfarn[d] ha genes dew lagas, 48 le na verow aga fryv,
ha'n tan ny vydh difudhys.

49 'Rag pub den a vydh sellys gans tan, ha pub sakrifis a vydh
sellys gans holan.[e] 50 Holan yw da; mes mar teu an holan ha
bos heb blas, gans pandra y fydh ev sawrys? Bedhes genowgh
holan ynnowgh agas honan, ha bedhes genowgh kres, an eyl
gans y gila.'

Dyskas a-dro dhe Dhidhemedhyans

Mat 5:32, 19:1-12; Luk 16:18

10 Ev a sevis alena ha dos bys yn oryon Yudi ha dres an
Yordan; ha routhow a dheuth war-barth dhodho arta,
ha kepar dell o y us, ev a's dyski arta. 2 Fariseow a dheuth ha
govyn orto, orth y brevi, mars o lafyl, gour dhe dhidhemedhi
y wreg. 3 Ev a worthebis ha leverel dhedha, 'Pandr'a
worhemynnis dhywgh Moyses?' 4 Yn-medhons, 'Moyses a ros
kummyas dhe skrifa skrifedh a dhidemedhyans ha'y gorra
hi dhe-ves.' 5 Mes Yesu a leveris dhedha, 'Rag kaletter agas
kolon ev a skrifas dhywgh an gorhemmyn ma. 6 Mes dhyworth
dalleth an kreacyon "Duw a's gwrug gorreydh ha benynreydh."
7 "Rag henna y hwra den gasa y das ha'y vamm, ha glena orth y

---

a 9:44 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

b 9:45 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *y'n tan nevra na vydh difudhys.*

c 9:46 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

d 9:47 *yn tan yfarn:* Greka *y'n Gehenna a dan.*

e 9:49 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha pub sakrifis a vydh sellys gans holan.*

wreg,[a] [8] ha'n dhew a dheu ha bos unn kig;" ma nag yns namoy dew, saw unn kig. [9] An pyth a junyas Duw, ytho, den na wres y ranna.'

[10] Hag arta y'n chi, y dhyskyblon a wovynnas orto[b] a-dro dhe hemma. [11] Yn-medh ev dhedha, 'Neb a dhidhemettho y wreg, hag a dhemettho onan aral, a wra avoutri er hy fynn. [12] Ha gwreg pan dhidhemettho hy gour ha demedhi onan aral, hi a wra avoutri.'

Yesu a Venyk an Fleghesigow

Mat 19:13-15; Luk 18:15-17

[13] I a dhegi dhodho fleghesigow, may hwrella aga thochya; ha'n dhyskyblon a geredhis an re a's dug.[c] [14] Mes pan welas Yesu henna, ev a veu serrys, hag a leveris dhedha, 'Gesewgh an fleghesigow dhe dhos dhymmo vy, ha na wrewgh aga lettya, rag dhe re a'n par ma yw gwlaskor Duw. [15] Yn hwir y lavarav dhywgh, piw pynag na dhegemerro gwlaskor Duw avel fleghik, ev ny enter dhedhi mann.' [16] Hag ev a's kemeras yn y dhiwvregh, ha gorra y dhiwla warnedha, ha'ga benyga.

An Den Rych

Mat 19:16-30; Luk 18:18-30

[17] Pan esa ev ow mos yn-kerdh war an fordh, nebonan a bonyas dhodho ha kodha war benn dewlin a-ragdho, ha govyn orto, 'A Dhyskador mas, pandr'a wrav may hylliv erita bewnans heb diwedh?' [18] Yesu a leveris dhodho, 'Prag y'm gelwydh mas? Mas nyns yw den vyth saw unsel Duw. [19] Ty a wor an gorhemynnow, "Na wra avoutri, Na wra ladha,[d] Na

---

a 10:7 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha glena orth y wreg.*

b 10:10 *Hag arta y'n chi, y dhyskyblon a wovynnas orto:* Po *Hag y'n chi, y dhyskyblon a wovynnas orto arta.*

c 10:13 *a geredhis an re a's dug:* War-lergh re a'n dornskrifow *a's keredhis.*

d 10:19 *Na wra avoutri, Na wra ladha:* War-lergh re a'n dornskrifow *Na wra ladha, Na wra avoutri.*

wra ladra, Na wra don fals dhustuni, Na wra tolla, Enor dha
das ha'th vamm."' [20] Yn-medh ev dhodho, 'A Dhyskador, my
re withas oll an re ma a-dhia'm yowynkneth.' [21] Mes Yesu, ow
mires poran warnodho, a'n karas, hag a leveris dhodho, 'Unn
dra a fyll dhis: ke yn-rag, gwerth puptra eus dhis, ha ro dhe'n
voghosogyon, ha ty a'fydh tresor yn nev; ha deus, hol vy.'[a]
[22] Mes keudh a'n jeva orth an lavar na hag yth eth galarek dhe-
ves, rag yth esa dhodho meur a byth an bys.

[23] Ow mires a-derdro, Yesu a leveris dh'y dhyskyblon,
'Assa vydh kales dhe'n re a's tevo rychys entra dhe wlaskor
Duw!' [24] Marth o gans y dhyskyblon a'y lavarow. Mes Yesu
a worthebis arta ha leverel dhedha, 'A fleghes, ass yw kales
dhe'n re a drest yn rychys[b] entra dhe wlaskor Duw! [25] Esya yw,
kowrvargh dhe dremena dre graw naswydh, es dell yw dhe
dhen rych entra dhe wlaskor Duw.' [26] Marth a's teva dhe voy,
ow leverel an eyl dh'y gila, 'Piw, ytho, a yll bos selwys?' [27] Yesu
a viras orta ha leverel, 'Henn yw dres gallos tus, mes gans Duw
ken yw; gans Duw pub tra a yll bos gwrys.'

[28] Peder a dhallathas leverel dhodho, 'Otta, ni re wrug gasa
puptra, ha'th holya jy.' [29] Yn-medh Yesu, 'Yn hwir y lavarav
dhywgh, nyns eus den vyth, neb re asas chi, po breder, po
hwerydh, po mamm, po tas, po gwreg,[c] po fleghes, po tiryow
a-barth dhymmo vy hag a-barth dhe'n aweyl, [30] na'n jevydh kans
kemmys lemmyn y'n termyn ma: chiow, ha breder, ha hwerydh,
ha mammow, ha fleghes, ha tiryow, gans persekutyansow; hag
y'n oos a dheu, bewnans heb diwedh. [31] Mes lies yw kynsa a
vydh diwettha; ha diwettha, kynsa.'

---

a 10:21 *hol vy:* War-lergh re a'n dornskrifow *kemmer yn-bann an grows, ha hol vy.*

b 10:24 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *dhe'n re a drest yn rychys.*

c 10:29 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma *po gwreg.*

An Tressa Gweyth Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Mat 20:17-19; Luk 18:31-34

[32] Hag yth esens war an fordh ow mos yn-bann dhe
Yerusalem; yth esa Yesu ow mos a-dheragdha, ha marth o
gansa; own a's teva an re esa owth holya. Hag ev a gemeras
an dewdhek arta a-denewen, hag a dhallathas derivas dhedha
pana daklow a vedha ow hwarvos dhodho: [33] 'Otta, mos a wren
yn-bann dhe Yerusalem, ha Mab an den a vydh daskorrys
dhe'n bennoferysi ha dhe'n skribys; i a wra y dhampnya dhe'n
mernans, ha'y dhaskor dhe'n Jentilys; [34] hag i a wra y skornya,
ha trewa warnodho, ha'y skorjya, ha'y ladha; ha wosa trydydh
ev a dhassergh.'

Govenek Jamys ha Yowan

Mat 20:20-28

[35] Jamys ha Yowan, mebyon Zebede, a dheuth dhodho ow
leverel dhodho, 'A Dhyskador, ni a vynn may hwrylli ragon
py pynag a wovynnyn ni.' [36] Yn-medh ev dhedha, 'Pandr'a
vynnowgh my dhe wul ragowgh?' [37] I a leveris dhodho, 'Gront
dhyn may hyllyn esedha, an eyl a'n barth dhyghow dhis, ha'y
gila a'n barth kledh, yn dha wolewder.' [38] Mes Yesu a leveris
dhedha, 'Ny wodhowgh pandr'a wovynnowgh. A yllowgh hwi
eva a'n hanaf a evav vy? Po bos besydhys gans an besydh
mayth o'ma besydhys?' [39] I a leveris dhodho, 'Gyllyn.' Hag
yn-medh Yesu dhedha, 'Hwi a wra eva a'n hanaf a evav vy,
ha gans an besydh mayth o'ma besydhys hwi a vydh besydhys,
[40] mes esedha a'n barth dhyghow dhymm hag a'n barth kledh,
henna nyns yw dhymm dhe ri; mes y fydh res dhe'n re mayth
yw dhedha darbarys.'

[41] Ha'n deg, pan glewsons, a dhallathas bos serrys orth Jamys
ha Yowan. [42] Mes Yesu a's gelwis dhodho hag a leveris dhedha,
'Hwi a wor, an re yw aswonys avel rewlysi an Jentilys a wra
lordya warnedha; ha'ga brasyon a's teves gallos warnedha.
[43] Mes yndella ny vydh yntredhowgh hwi; mes ahanowgh neb
a vynno bos meur a vydh agas servont, [44] hag ahanowgh neb

a vynno bos kynsa, ev a vydh kethwas dhe bub den oll; 45 rag
Mab an den ny dheuth may halla bos servys, mes rag servya,
ha dhe ri y vewnans yn daspren rag lies.'

Yaghheans Bartimeus Dall

Mat 20:29-34; Luk 18:35-43

46 I a dheuth dhe Yeriko. Ha pan esa ev ow mos yn-mes
a Yeriko gans y dhyskyblon ha routh veur, Bartimeus mab
Timeus, beggyer dall, o esedhys ryb an fordh.[a] 47 Pan glewas bos
henna Yesu a Nazareth, ev a dhallathas garma ha leverel, 'Yesu,
Mab Davydh, kemmer truedh ahanav.' 48 Ha lies a'n koskas,
may tawa; mes ev a armas hwath dhe greffa, 'Mab Davydh,
kemmer truedh ahanav.' 49 Yesu a sevis ha leverel, 'Gelwewgh
ev,' hag i a elwis an den dall, ow leverel dhodho, 'Gwellha dha
jer, sav yn-bann; ymava orth dha elwel.' 50 Hag ev, ow tewlel
y vantel dhiwarnodho, a lammas yn-bann hag a dheuth dhe
Yesu. 51 Yesu a worthebis dhodho ha leverel, 'Pandr'a vynnydh
orthiv y wul dhis?' An dall a worthebis dhodho, 'Ow Rabbi,
may hwellen vy arta.' 52 Yesu a leveris dhodho, 'Ke yn-rag; dha
fydh re'th sawyas.' A-dhesempis ev a gavas y weles, hag a'n
holyas y'n hyns.

Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn Trygh

Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Yow 12:12-19

11 Pan dheuthons ogas dhe Yerusalem, bys yn Bethfage
ha Bethani, dhe'n menydh Oliv, ev a dhanvonas
dew a'y dhyskyblon 2 ha leverel dhedha, 'Ewgh y'n wig usi
a-ragowgh, hag ow mos ynno, a-dhesempis hwi a gyv ebel
yn kelmys, warnodho bythkweth na wrug den vyth esedha;
gwrewgh y dhigelmi, ha'y gerghes. 3 Ha mar lever dhywgh neb
den, "Prag y hwrewgh hwi hemma?" leverewgh, "Yma dhe'n
Arlodh edhom anodho, ha hware ev a'n danvon tre."' 4 I eth
yn-kerdh ha kavos ebel yn kelmys ogas dhe dharas a-ves y'n
stret; hag i a'n digolmas. 5 Re a'n dus esa ow sevel ena a leveris

---

a 10:46 *Bartimeus mab Timeus, beggyer dall, o esedhys ryb an fordh:* War-lergh re a'n dornskrifow *mab Timeus, Bartimeus dall, o esedhys ryb an fordh ow peggya.*

dhedha, ‘Pandr’a wrewgh hwi, ha hwi ow tigelmi an ebel?’
6 I a gewsis orta kepar dell lavarsa Yesu, hag i a asas dhedha
mos. 7 Ytho i a dhros an ebel dhe Yesu, ha tewlel aga mantylli
warnodho; hag ev a esedhas warnodho. 8 Lies a lesas aga
mantylli war an fordh; hag erel a lesas skorrennow delyowek a
dorrsens y’n gwelyow.[a] 9 Ha’n re esa ow mos a-rag, ha’n re esa
ow sewya, a armas,

‘Hosanna!
Benyges yw, neb a dheu yn hanow an Arlodh!
10 Benyges yw gwlaskor agan tas Davydh, hag a dheu.
Hosanna y’n ughelder!’

11 Hag ev a dheuth dhe Yerusalem, dhe’n tempel; ha wosa ev
dhe vires a-derdro war buptra, ha’n eur lemmyn diwedhes, ev
eth yn-mes dhe Bethani gans an dewdhek.

Molleth an Figbren

Mat 21:18-19

12 Ternos, pan esens ow tos a Bethani, yth esa nown dhodho.
13 Ow kweles figbren a-bell ha dhodho del, ev a dheuth dhe
weles mar kaffa neppyth warnodho, ha pan dheuth dhodho, ny
gavas tra vyth saw del; rag nyns esa termyn figys. 14 Yesu a
worthebis ha leverel dhodho, ‘Den vyth byth na dhybres frut
ahanas alemma rag, bys vykken.’ Ha’y dhyskyblon a glewas.

Glanhe an Tempel

Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Yow 2:13-22

15 I a dheuth dhe Yerusalem. Devedhys a-ji dhe’n tempel, ev
a dhallathas tewlel yn-mes an re esa ow kwertha hag ow prena
y’n tempel, hag ev a dhomhwelis mosow an arghansoryon, hag
esedhow an re esa ow kwertha kelemmi; 16 ha ny vynna godhav
den vyth dhe dhon tra[b] vytholl der an tempel. 17 Hag yth esa ev
ow tyski, hag ow leverel dhedha, ‘A nyns yw skrifys,

---

a 11:8 *hag erel a lesas skorrennow delyowek a dorrsens y’n gwelyow:* War-lergh re a’n dornskrifow *hag erel ow terri skorrennow delyowek a’n gwelyow, a’s lesas y’n fordh.*

b 11:16 *tra:* Po *daffar,* po *lester,* po *gwara.*

"Ow chi a vydh gelwys chi pysadow
rag oll an kenedhlow"?

Mes hwi re'n gwrug fow ladron.' [18] An bennoferysi ha'n skribys a glewas, hag i a hwila fatel allens y dhistrui; rag i a's teva own anodho drefen bos marth gans oll an routh a'y dhyskas. [19] Pan o devedhys gorthugher, ev[a] eth yn-mes a'n cita.

Dyskas an Figbren Gwedhrys

Mat 21:20-22

[20] Myttin a-varr, hag i ow tremena, i a welas an figbren deseghys dhyworth an gwreydhyow. [21] Ha Peder, ow perthi kov, a leveris dhodho, 'A Rabbi, awotta'n figbren a wrussys y viliga yw deseghys.' [22] Yesu a worthebis ha leverel dhedha, 'Bedhes genowgh fydh yn Duw. [23] Yn hwir y lavarav dhywgh, piw pynag a lavarro dhe'n menydh ma, "Ty bydh kemerys yn-bann, ha bydh tewlys y'n mor," ha na dhouttyo yn y golon, mes a grysso y hwyrvydh an pyth a gews, ev a'n kyv. [24] Rag henna my a lever dhywgh, py pynag a hwilowgh pan bysowgh, krysewgh y dhegemeres,[b] ha hwi a'n kyv.

[25] 'Ha peskweyth may seffowgh dhe bysi, gevewgh hwi, mara'gas beus tra vyth erbynn nebonan, rag may haffo agas Tas usi y'n nevow dhywgh hwi agas kammweythresow. [26] Mes hwi mar ny wrewgh hwi gava, agas Tas usi y'n nevow ny wra gava agas kammweythresow hwi.'[c]

Govyn a-dro dhe Awtorita Yesu

Mat 21:23-27; Luk 20:1-8

[27] I a dheuth arta dhe Yerusalem; ha pan esa ev ow kerdhes y'n tempel, an bennoferysi ha'n skribys ha'n henavogyon a dheuth dhodho, [28] ha leverel dhodho, 'Py awtorita dredho y hwre'ta an taklow ma, po piw a ros dhis an awtorita ma dh'aga gul?' [29] Yesu a leveris dhedha, 'My a wovyn orthowgh unn dra;

---

a 11:19 *ev:* War-lergh re a'n dornskrifow *i.*

b 11:24 *krysewgh y dhegemeres:* War-lergh re a'n dornskrifow *krysewgh y'n degemersowgh.*

c 11:26 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

gorthebewgh hwi dhymm, ha my a lever dhywgh py awtorita
dredho y hwrav an taklow ma. 30 Besydh Yowan, ova a nev,
po a dus? Gorthebewgh dhymmo.' 31 Hag i a resnas yntredha,
ow leverel, 'Mar leveryn "A nev," ev a lever, "Ytho prag na
wrussowgh y grysi?" 32 Mes mar kwren ni leverel, "A dus,"
pandra ytho?'[a] Own a's teva a'n routh; rag pub den a synsi
Yowan dhe vos profos yn tevri. 33 Ytho i a worthebis ha leverel
dhe Yesu, 'Ny wodhon.' Ha Yesu a leveris dhedha, 'Na byth
moy ny lavarav vy dhywgh py awtorita dredho y hwrav vy an
taklow ma.'

Parabolen an Winlan ha'n Diogyon

Mat 21:33-46; Luk 20:9-19

12 Ev a dhallathas kewsel orta dre barabolennow: 'Unn
den a blansas gwinlan, gorra ke a-dro dhedhi, palas
pytt dhe'n winwask, drehevel tour, hy gobrena dhe diogyon,
hag ena viajya yn-kerdh. 2 Yn termyn gwiw ev a dhanvonas
kethwas dhe'n diogyon, may tegemerra a-dhyworth an diogyon
rann a drevas an winlan. 3 Mes i a'n dalghennas, ha'y gronkya,
ha'y dhanvon dhe-ves gwag y dhiwla. 4 Arta ev a dhanvonas
dhedha kethwas aral; hag i a'n kronkyas[b] war an penn, ha'y
dhespitya. 5 Ev a dhanvonas onan aral; ha henna i a'n ladhas;
ha lower aral, ow kronkya re hag ow ladha re. 6 Yth esa dhodho
hwath unn mab karadow; ev a'n danvonas dhedha wortiwedh,
ow leverel, "Gul vri a'm mab i a wra." 7 Mes an diogyon na a
leveris an eyl dh'y gila, "Hemm yw an her; deun, ledhyn ev,
ha'n ertach a vydh dhyn ni." 8 Hag i a'n kemeras ha'y ladha,
ha'y dewlel yn-mes a'n winlan. 9 Ytho pandr'a wra arlodh an
winlan? Dos a wra ha distrui an diogyon, ha ri an winlan dhe
re erel. 10 A ny redsowgh hwi an skryptor ma:

"An men hag a veu skonys gans an weythoryon,
henn yw gwrys pennmen an korn;

---

a 11:32 Nyns usi an geryow *Pandra ytho?* y'n Greka.

b 12:4 *hag i a'n kronkyas:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag i a'n labedhas ha'y gronkya.*

[11] gans an Arlodh y feu hemma gwrys,
ha marthys yw yn agan dewlagas”?’

[12] Hag i a hwila settya dalghen ynno, mes own a’s teva a’n
routh, rag i a wodhva ev dhe gewsel an barabolen er aga fynn i,
hag i a’n gasas, ha mos dhe-ves.

Ri Trubyt dhe Cesar

Mat 22:15-22; Luk 20:20-26

[13] I a dhanvonas dhodho re a’n Fariseow ha’n Herodianys,
may hallens y vaglenna yn y gows. [14] Pan dheuthons yn-
medhons dhodho, ‘A Dhyskador, ni a wor ty dhe vos gwir,
ha ny’th teur mann a dhen vyth; rag ny virydh orth fas tus,
mes ty a dhysk fordh Duw yn gwiryonedh. Yw lafyl ri trubyt
dhe Cesar, po nag yw? A ren ni po na ren?’ [15] Mes ev, owth
aswon aga falsuri, a leveris dhedha, ‘Prag y’m prevowgh vy?
Drewgh dhymm denarius,[a] may hallav hy gweles.’ [16] Ytho i a’s
dros, hag yn-medh ev dhedha, ‘Dhe biw yw an imach ma ha’n
pennskrifa?’ Yn-medhons dhodho, ‘Cesar.’ [17] Yesu a leveris
dhedha, ‘Attelewgh dhe Cesar an taklow yw dhe Cesar ha dhe
Dhuw an taklow yw dhe Dhuw.’ Ha marth a’s tevo anodho.

Govyn a-dro dhe’n Dasserghyans

Mat 22:23-33; Luk 20:27-40

[18] Y teuth dhodho Sadukeow, neb a lever nag eus
dasserghyans, hag yth esens ow kovyn orto, ow leverel, [19] ‘A
Dhyskador, Moyses a skrifas ragon, Mar merow broder neb
den, ha gasa gwreg a-dhelergh, heb gasa flogh, y vroder a dal
kemeres an wreg, ha maga askor dh’y vroder. [20] Yth esa seyth
broder; ha’n kynsa a gemeras gwreg, ha pan verwis, ny asas
askor. [21] Ha’n nessa a’s kemeras, hag y ferwis heb gasa askor;
ha’n tressa kekeffrys; [22] ha’n seyth, ny assons askor. Yn tiwettha
oll, an wreg a verwis y’n keth vaner. [23] Y’n dasserghyans, pan

---

a 12:15 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

sevons,[a] dhe biw anedha a vydh hi gwreg? Rag an seyth a's kemeras yn gwreg.'

24 Yn-medh Yesu dhedha, 'A nyns yw drefen na wodhowgh naneyl an skryptors, na gallos Duw, y kammdybowgh hwi yn hemma? 25 Rag i pan dhasserghons a'n re varow, ny dhemedhons na ny vedhons demedhys, mes yth yns i avel eledh y'n nevow. 26 Hag a-dro dhe'n re varow, i dhe vos drehevys, a ny redsowgh yn lyver Moyses, a-dro dhe'n spernen, fatel gewsis Duw dhodho, ow leverel, My yw Duw Abraham, ha Duw Ysak, ha Duw Yakob? 27 Nyns yw ev Duw an re varow, saw a'n re vyw; hwi a gammdyb yn feur!'

An Gorhemmyn Meur

Mat 22:34-40; Luk 10:25-28

28 Onan a'n skribys a dheuth yn-rag, ha wosa goslowes orta ow tisputya war-barth, hag ow kweles ev dhe worthebi dhedha yn ta, ev a wovynnas orto, 'Py yw an kynsa gorhemmyn oll?' 29 Yesu a worthebis, 'An kynsa yw, "Klew, A Israel; an Arlodh agan Duw yw unn Arlodh; 30 ha ty a wra kara an Arlodh dha Dhuw gans oll dha golon, gans oll dha enev, gans oll dha vrys, ha gans oll dha nerth." Hemm yw an kynsa gorhemmyn.[b] 31 An nessa yw hemma,[c] "Ty a wra kara dha gentrevek kepar dell omgerydh dha honan." Nyns eus gorhemmyn aral brassa es an re ma.' 32 An skriba a leveris dhodho, 'Yn ta, A Dhyskador, ty re gewsis an gwiryonedh, "Onan yma, ha nyns eus aral marnas ev," 33 hag: "y gara gans oll an golon, ha gans oll an skians, ha gans oll an enev,[d] ha gans oll an nerth," ha "kara y gentrevek kepar hag ev y honan," hemm yw moy ages oll an offrynnow

a 12:23 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *pan sevons.*

b 12:30 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *Hemm yw an kynsa gorhemmyn.*

c 12:31 *An nessa yw hemma:* War-lergh re a'n dornskrifow *An nessa yw avello.*

d 12:33 Nyns usi yn re a'n dornskrifow an geryow *ha gans oll an enev.*

kowlleskys ha'n sakrifisow.' [34] Ha Yesu, ow kweles ev dhe worthebi yn fur, a leveris dhodho, 'Nyns os ta pell a-dhyworth gwlaskor Duw.' Ha ny lavasa den vyth govyn tra vyth orto na fella.

Govyn a-dro dhe Vab Davydh

Mat 22:41-46; Luk 20:41-44

[35] Yesu a worthebis ha leverel, hag ev ow tyski y'n tempel, 'Fatel yw, y lever an skribys Krist dhe vos mab Davydh? [36] Davydh y honan a gewsis der an Spyrys Sans,

"An Arlodh a leveris dhe'm Arlodh,
'Ty esedh a'n barth dhyghow dhymm,
erna worriv dha eskerens yn-dann dha dreys.'"[a]

[37] Yma Davydh y honan orth y elwel Arlodh; ha fatel, ytho, ymava mab dhodho?' Ha'n routh veur a woslowi orto yn lowen.

Kuhudhans an Skribys

Mat 23:1-36; Luk 11:37-52, 20:45-47

[38] Ev a leveri yn y dhyskas, 'Bedhewgh war a'n skribys, neb a gar kerdhes a-dro yn gwiskas hir, hag a gar salusyansow y'n marghasow, [39] ha penn-esedhow y'n synagys, ha leow a vri y'n kevewiow, [40] neb a lenk chiow an gwedhwesow, hag a wra pysadow hir yn fayntys; an re ma a's tevydh dhe voy dampnyans.'

Offryn an Wedhwes

Luk 21:1-4

[41] Ev a esedhas a-dal an argh, hag a weli fatel esa an routh ow tewlel mona y'n argh. Ha lies den rych a dewli meur. [42] Hag unn wedhwes voghosek a dheuth, ha hi a dewlis ynni dew vita,[b] henn yw ferdhyn.[c] [43] Ev a elwis dhodho y dhyskyblon ha leverel dhedha, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, y hwrug an

a 12:36 *erna worriv dha eskerens yn-dann dha dreys:* War-lergh re a'n dornskrifow *erna wrylliv dha eskerens dha skavel dreys.*

b 12:42 *vita,* dhyworth *mita:* Greka *lepton.*

c 12:42 *ferdhyn:* Greka *kodrantes.* 64 anedha yw *denarius,* wayjys oberwas rag unn jydh.

wedhwes voghosek ma tewlel moy ages oll an re erel esa ow tewlel y'n argh. 44 Rag i oll a wrug tewlel ynni a'ga lanwes, mes hi a'y edhom a wrug tewlel myns a's teva, oll hy fygans.'

Yesu a Dhargan Diswrians an Tempel

Mat 24:1-2; Luk 21:5-6

13 Hag ev ow mos yn-mes a'n tempel, onan a'y dhyskyblon a leveris dhodho, 'Mir, A Dhyskador, pana veyn ha pana dhrehevyansow!' 2 Yesu a leveris dhodho, 'A wel'ta jy an drehevyansow meur ma? Ny vydh gesys omma men war ven na vydh terrys dhe'n dor.'

Dalleth Galarow

Mat 24:3-14; Luk 21:7-19

3 Pan ova esedhys war an menydh Oliv a-dal an tempel, Peder ha Jamys ha Yowan hag Androw a wovynnas orto yn priva, 4 'Lavar dhyn, p'eur fydh an taklow ma? Ha pandr'a vydh an tokyn pan vo oll an taklow ma degynsywek dhe vos kowlwrys?' 5 Ha Yesu a dhallathas leverel dhedha, 'Gwaytyewgh na'gas tollo den vyth. 6 Lies a dheu yn ow hanow, ow leverel, "My yw ev," hag a wra tolla lies. 7 Mes pan glewowgh a vreselyow ha son a vreselyow, na gemerewgh own; henna a res, mes an diwedh ny vydh hwath. 8 Rag kenedhel a sev erbynn kenedhel ha gwlaskor erbynn gwlaskor; y fydh dorgrysyow yn lower le, y fydh divotter;[a] dalleth glosow yw an re ma.

9 'Mes bedhewgh war ragowgh agas honan; rag i a wra agas daskor dhe gonselyow, hag y'n synagys hwi a vydh kronkys, ha hwi a vydh settys a-rag governours ha myghternedh a-barth dhymmo vy, yn dustuni er aga fynn. 10 Ha kyns oll, res yw an aweyl dhe vos pregethys dhe oll an kenedhlow. 11 Mes pan wrellons agas hembronk ha'gas daskor, na brederewgh kyns a bandr'a gewsewgh, mes py pynag a vo res dhywgh y'n eur na, henna leverewgh; rag nyns yw hwi a gews, mes an Spyrys Sans. 12 Ha broder a dhaskor y vroder dhe'n mernans ha tas y flogh, ha fleghes a sev erbynn kerens, ha gul dhedha bos ledhys; 13 hag

---

a 13:8 *divotter:* War-lergh re a'n dornskrifow *divotter ha deray.*

y fedhowgh kesys gans pub den oll a-barth ow hanow vy. Mes neb a dhur bys y'n diwedh, ev a vydh selwys.

An Galar Meur

Mat 24:15-28; Luk 21:20-24

14 'Mes pan welowgh pyth kasadow an ynyalder ow sevel le na
dhegoodh dhodho (gwres an redyer konvedhes), ena fies dhe'n
menydhyow an re usi yn Yudi; 15 ha neb a vo war do an chi, na
dhiyskynnes, nag entra rag kerghes neppyth yn-mes a'y ji; 16 ha
neb a vo y'n gwel, na dhehweles arta rag kerghes y vantel. 17 Go
i an re gans flogh y'n dorr, ha neb a re an vronn y'n dedhyow
na! 18 Ha pysewgh na hwarvo y'n gwav; 19 rag y'n dedhyow na
y fydh anken dell na veu a dhalleth an kreacyon a wrug Duw y
wruthyl, bys lemmyn, na nevra ny vydh. 20 Ha'n Arlodh mar ny
gotthaha an dedhyow, ny via sawys kig vyth; mes a-barth an re
dhewisys, neb a dhewisas ev, ev a gotthas an dedhyow. 21 Hag
ena mar lever dhywgh den vyth, "Ottomma an Krist" po "Mir,
ottava!," na wrewgh krysi. 22 Rag fals Kristow ha fals profosi
a sev, hag a dhiskwa toknys ha marthusyon, rag tolla, mara
kyllir, an re dhewisys. 23 Mes bedhewgh war; my re dharganas
dhywgh puptra.

Devedhyans Mab an Den

Mat 24:29-31; Luk 21:25-28

24 'Mes y'n dedhyow na, wosa an galar na,
an howl a vydh tewlhes,
ha'n loor ny re hy golow,
25 ha'n ster a vydh ow kodha a'n nevow,
ha'n nerthow usi y'n nevow a vydh kryghyllys.
26 Hag ena i a wel Mab an den ow tos y'n kommol gans
meur allos ha golewder. 27 Hag ena ev a dhanvon an eledh ha
kuntel war-barth an re dhewisys[a] dhyworth an peswar gwyns,
dhyworth penn pella an norvys bys yn penn pella an nevow.

---

a 13:27 *an re dhewisys:* War-lergh re a'n dornskrifow *y re dhewisys*

Parabolen an Figbren

Mat 24:32-35; Luk 21:29-33

28 ‘Dyskewgh an barabolen dhyworth an figbren; y skorren
kettel vo bleudh ha gorra del yn-mes, hwi a wor bos yn ogas
an hav. 29 Yndella hwi ynwedh, pan welowgh an taklow ma ow
hwarvos, hwi a wor ev dhe vos ogas, orth an darasow. 30 Yn
hwir y lavarav dhywgh, an henedh ma ny wra tremena erna vo
oll an taklow ma gwrys. 31 Nev ha nor a dremen dhe-ves, mes
ow geryow vy, ny dremenons dhe-ves.

Ny Wodhor an Jydh na’n Eur

Mat 24:36-44

32 ‘Mes a-dro dhe’n jydh na ha’n eur, ny wor den vyth, naneyl
an eledh yn nev, na’n Mab, marnas an Tas. 33 Bedhewgh war,
golyewgh ha pysewgh;[a] rag ny wodhowgh p’eur fydh an termyn.
34 Yth yw kepar ha den ow mos yn hyns, neb a asas y ji, hag a
ros awtorita dh’y gethwesyon, dhe bubonan y hwel, hag a erghis
dhe’n porther golya. 35 Golyewgh ytho; rag ny wodhowgh p’eur
to mester an chi, po y’n gorthugher, po hanter-nos, po kulyek
kenys, po myttin, 36 rag own ev dhe dhos yn tromm ha’gas
kavos hwi ow koska. 37 Ha’n pyth a lavarav dhy’hwi, my a’n
lever dhe bub den oll: golyewgh.’

An Bras dhe Ladha Yesu

Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Yow 11:45-53

14 Wosa dew dhydh yth esa an Pask ha gool an bara
heb goll. Ha’n bennoferysi ha’n skribys a hwila
fatel allsens y gemeres dre doll[b] ha’y ladha; 2 rag yth esens ow
leverel, ‘A-der y’n gool, ma na vo freudh yn-mysk an bobel.’

An Untyans yn Bethani

Mat 26:6-13; Yow 12:1-8

3 Pan esa yn Bethani yn chi Simon an klavorek, hag ev
esedhys dhe dhybri, y teuth benyn a’s teva lester alabaster a eli

---

a 13:33 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha pysewgh.*

b 14:1 *dre doll:* Po *dre dolla.*

nard pur, meur y bris; ha hi a dorras an lester ha'y dhinewi war
y benn. [4] Hag yth esa re ow krodhvolas yntredha, 'Prag y feu
gwrys a'n eli an skoll ma? [5] Rag an eli ma a allsa bos gwerthys a
dri hans denarius[a] ha moy ha bos res dhe'n voghosogyon.' Hag
i a's koskas yn asper. [6] Mes Yesu a leveris 'Gesewgh dhedhi
kres; prag y's troblowgh hi? Hi re wrug warnav ober da. [7] Rag
hwi a gyv an voghosogyon pub eur genowgh, ha pan vynnowgh,
hwi a yll gul da dhedha, mes ny'm kevowgh vy pupprys. [8] Hi re
wrug kemmys a ylli; hi re dheuth kyns an termyn rag untya ow
horf rag ynkleudhyans. [9] Hag yn hwir y lavarav dhywgh, py le
pynag may fo pregethys an aweyl yn oll an bys, an pyth re wrug
hi a vydh derivys yn kovadh anedhi.'

Yudas owth Offra dhe Drayta Yesu

Mat 26:14-16; Luk 22:3-6

[10] Ena Yudas Skaryoth, onan a'n dewdhek, eth dhe'n
bennoferysi, rag y drayta dhedha. [11] I pan glewsons, lowen
ens i hag i a ambosas ri mona dhodho. Hag yth esa ow hwilas
fordh dh'y drayta, yn prys gwiw.

An Pask gans an Dhyskyblon

Mat 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Yow 13:21-30

[12] Y'n kynsa dydh a vara heb goll, pan sakrifiens an Pask,
yn-medh y dhyskyblon dhodho, 'Ple fynnydh ni dhe vos dhe
bareusi may typpri an Pask?' [13] Ytho ev a dhanvonas dew
a'y dhyskyblon, ha leverel dhedha, 'Ewgh a-ji dhe'n cita hag
ena den a'gas dierbynn, ow ton pycher dowr; holyewgh ev,
[14] hag y'n tyller mayth ello, leverewgh dhe vester an chi, "An
Dyskador a wovyn, Ple'ma ow gwestva le may hallav dybri an
Pask gans ow dyskyblon?" [15] Hag ev a dhiskwa dhywgh stevel
veur y'n soler, taklys ha parys; hag ena darbarewgh dhyn.' [16] An
dhyskyblon eth yn-kerdh ha dos a-ji dhe'n cita ha kavos puptra
kepar dell lavarsa dhedha, hag i a bareusis an Pask.

[17] Gorthugher devedhys, ev a dheuth gans an dewdhek.
[18] Ha pan ens esedhys hag ow tybri, yn-medh Yesu, 'Yn hwir

---

a 14:5 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

y lavarav dhywgh, onan ahanowgh a wra ow thrayta, neb yw genev ow tybri.' [19] I a dhallathas bos reudhys ha leverel dhodho onan hag onan, 'A nyns ov vy?'[a] [20] Mes yn-medh ev dhedha, 'Onan a'n dewdhek, usi ow troghya y leuv y'n keth tallyour genev. [21] Rag Mab an den a dremen, anodho dell yw skrifys, mes go ev an den na ganso may ma Mab an den traytys; da via dhodho, byth na ve genys an den na.'

Soper an Arlodh

Mat 26:26-30; Luk 22:15-20

[22] Pan esens ow tybri, ev a gemeras bara, ha wosa benyga, ev a dorras ha ri dhedha ha leverel, 'Kemerewgh, hemm yw ow horf vy.' [23] Ena ev a gemeras an hanaf, ha wosa ri grassow, ev a ros dhedha, hag i oll a evas anodho. [24] Ev a leveris dhedha, 'Hemm yw ow goos a'n kevambos nowydh[b] yw diverys rag lies. [25] Yn hwir y lavarav dhywgh, ny wrav vy eva namoy a frut an gwinbren bys y'n jydh na ma'n evav nowydh yn gwlaskor Duw.'

Nagh Peder Dargenys

Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Yow 13:26-38

[26] Wosa i dhe gana hymna, yth ethons dhe'n menydh Oliv. [27] Yesu a leveris dhedha, 'Hwi oll a vydh sklandrys ahanav[c] y'n nos ma,[d] rag yma skrifys "My a wra gweskel an bugel

ha'n deves a vydh skattrys."

[28] Mes wosa my dhe vos drehevys, yth av a-ragowgh dhe Galile.' [29] Mes Peder a leveris dhodho, 'Kyn fons i oll sklandrys, hwath my ny vedhav.' [30] Ha Yesu a leveris dhodho, 'Yn hwir y lavarav dhis, hedhyw, y'n nos haneth, kyns es kulyek dhe gana diwweyth, ty a'm nagh teyrgweyth.' [31] Mes ev a leveris dhe

---

a 14:19 *A nyns ov vy?* War-lergh re a'n dornskrifow *hag onan aral (a leveris), 'A nyns ov vy?'*

b 14:24 Nyns usi an ger *nowydh* yn re a'n dornskrifow.

c 14:27 *sklandrys ahanav:* War-lergh re a'n dornskrifow *gwrys dhe drebuchya.*

d 14:27 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *y'n nos ma.*

greffa, ‘Kyn fe res my dhe verwel genes, ny wrav vy dha nagha.’ Hag yndella ynwedh yth esens i oll ow kewsel.

An Pysadow yn Gethsemane

Mat 26:36-46; Luk 22:39-46

[32] I a dheuth bys yn tyller henwys Gethsemane, hag ev a leveris dh’y dhyskyblon ‘Esedhewgh omma, hedre vi’ma ow pysi.’ [33] Ev a gemeras ganso Peder ha Jamys ha Yowan hag a dhallathas bos pur worankombrys ha grevys, [34] hag yn-medh ev dhedha, ‘Yma ow enev grevys fest bys yn ankow; gortewgh omma ha golyewgh.’ [35] Ena ev eth nebes war-rag hag a godhas war an dor ha pysi, mar kalla bos yndella may tremenna an eur a-dhyworto; [36] hag ev a leveris, ‘Abba, Tas, possybyl yth yw dhis puptra; kemmer dhe-ves an hanaf ma dhyworthiv; mes na vo gwrys ow bodh evy, saw dha vodh tejy.’ [37] Hag ev a dheuth hag a’s kavas ow koska hag yn-medh ev dhe Beder, ‘Simon, koska a wredh? A ny yllsys ta golyas unn our? [38] Golyewgh ha pysewgh, ma na entrowgh yn temptacyon; parys fest yw an spyrys, mes an kig yw gwann.’ [39] Hag arta ev eth war-rag ha pysi, ow leverel an keth lavar. [40] Pan dhehwelis, ev a’s kavas arta ow koska, rag poos fest o aga dewlagas, ha ny wodhyens pandra dhe worthebi dhodho. [41] Ev a dheuth an tressa gweyth hag yn-medh ev dhedha, ‘Koskewgh lemmyn ha powesewgh; lowr yw, devedhys yw an eur: otta, yma Mab an den daskorrys yntra diwla peghadoryon. [42] Sevewgh yn-bann, deun ahanan; otta, a-ogas yma neb a’m trayt.’

Yesu Traytys ha Dalghennys

Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Yow 18:3-12

[43] A-dhesempis, hag ev hwath ow kewsel, y teuth Yudas, onan a’n dewdhek, ha ganso routh gans kledhedhyow ha fustow, a-dhyworth an bennoferysi ha’n skribys ha’n henavogyon. [44] Neb a’n traytas re rossa dhedha tokyn, ow leverel, ‘Piw pynag a wrylliv amma dhodho, henn yw ev; synsewgh ev fast, ha degewgh ev dhe-ves gans rach.’ [45] Pan o devedhys, ev eth bys dhodho a-dhesempis ha leverel, ‘A Rabbi!’[a] hag a

a 14:45 *‘A Rabbi!’* War-lergh re a’n dornskrifow *‘Rabbi, Rabbi!’*

ammas dhodho. [46] Ena i a worras aga diwla warnodho, ha'y synsi. [47] Mes onan a'n dus a sevi ena a dennas y gledha hag a weskis kethwas an arghoferyas hag a droghas a-dhyworto y skovarn. [48] Yesu a worthebis ha leverel dhedha, 'A dheuthewgh hwi yn-mes kepar dell ve erbynn lader, gans kledhedhyow ha fustow rag ow dalghenna? [49] Pub dydh yth esen genowgh y'n tempel ow tyski, ha ny wrussowgh ow synsi; mes res yw dhe'n skryptors bos kollenwys.' [50] Hag i a'n forsakyas kettep onan, hag a fias dhe'n fo.

An Den Yowynk Neb a Fias

[51] Yth esa unn den yowynk orth y sewya, ow kwiska kweth lien maylys a-dro dh'y gorf noth; hag i[a] a'n dalghennas; [52] mes ev a asas an gweth lien, hag a fias noth dhyworta.

Yesu a-rag an Sanhedrin

Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-65, 66-71; Yow 18:13-14, 19-24

[53] I a hembronkas Yesu dhe-ves bys y'n arghoferyas; hag oll an bennoferysi ha'n henavogyon ha'n skribys a omguntelas.[b] [54] Peder a'n sewyas a-bell bys yn klos an arghoferyas, hag yth o esedhys gans an withysi, owth omdomma orth an tan. [55] An bennoferysi hag oll an Sanhedrin a hwilas dustuni erbynn Yesu rag y ladha, ha ny'n kavsons. [56] Rag lies a dhug fals dhustuni er y bynn, mes nyns o aga dustuni unver. [57] Ow sevel yn-bann, re a dhug fals dhustuni er y bynn, ow leverel, [58] 'Ni a'n klewas ow leverel, "My a wra diswul an tempel ma re beu gwrys gans diwla ha kyns penn trydydh my a dhrehav onan aral, gwrys heb diwla."' [59] Mes yndella na hwath nyns o unver aga dustuni. [60] Ena an arghoferyas a sevis yn-bann yn aga mysk, hag a wovynnas orth Yesu ow leverel, 'A ny worthebydh tra vyth? Pandra yw an dustuni a dheg an re ma er dha bynn?' [61] Mes ev a dewis, ha ny worthebis tra vyth. Arta an arghoferyas a

---

a 14:51 *i:* War-lergh re a'n dornskrifow *an dus yowynk.*

b 14:53 *a omguntelas:* War-lergh re a'n dornskrifow *a omguntelas ganso.*

wovynnas orto ha leverel dhodho, 'Os ta jy an Krist, Mab an Benyges?' 62 Yesu a leveris, 'My ywa,

"ha hwi a wel Mab an den
esedhys a'n barth dhyghow dhe'n Gallos,
hag ow tos gans kommol an nev."'

63 Ena an Arghoferyas a skwardyas y bowsyow hag a leveris, 'Pyth yw an edhom dhyn a voy a dhustunioryon? 64 Hwi re glewas an blasfemi. Pandr'a brederowgh hwi?' Ha peub oll a'n dampnyas, bos ow tervyn an mernans. 65 Re a dhallathas trewa warnodho; ha kudha y fas i a wrug, ha'y gronkya, ha leverel dhodho, 'Gwra profosa,' ha'n withysi a'n kemeras, gans hwattys.

Peder a Nagh Yesu

Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Yow 18:15-18, 25-27

66 Pan esa Peder a-woles y'n klos, onan a vaghtethyon an arghoferyas a dheuth, 67 ha pan welas hi Peder owth omdomma, hi a viras orto ha leverel, 'Ha ty ynwedh, yth eses gans an den a Nazareth, Yesu.' 68 Mes ev a naghas, ow leverel, 'Ny wonn na ny gonvedhav pandr'a leverydh.' Ev eth yn-mes dhe'n porth,[a] ha'n kulyek a ganas.[b] 69 Ha'n vaghteth, orth y weles, a dhallathas leverel arta dhe'n re esa ow sevel ena, 'Hemm yw onan anedha.' 70 Mes ev a naghas arta. Nebes wosa henna, an re esa ow sevel ena a leveris arta dhe Beder, 'Dhe wir, ty yw onan anedha, rag ty yw den a Galile.' 71 Mes ev a dhallathas miliga ha ti, 'Ny aswonav an den ma a gewsowgh anodho.' 72 A-dhesempis an kulyek a ganas an nessa gweyth. Ha Peder a borthas kov a'n ger a leveris Yesu dhodho, 'Kyns es an kulyek dhe gana diwweyth, ty a'm nagh teyrgweyth.' Peder a dardhas ow kyni.

---

a 14:68 *dhe'n porth:* Po *dhe'n klos a-rag.*

b 14:68 *ha kulyek a ganas:* War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow ma.

Yesu a-rag Pilat

Mat 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Yow 18:28-38

15 A-dhesempis y'n myttin an bennoferysi a wrug omgussulyans gans an henavogyon ha'n skribys hag oll an Sanhedrin; hag i a golmas Yesu, ha'y dhon yn-kerdh ha'y dhaskor dhe Pilat. 2 Pilat a wovynnas orto, 'Os ta Myghtern an Yedhewon?' Hag ev a worthebis ha leverel dhodho, 'Ty a'n lever.' 3 An bennoferysi a'n kuhudhas a lies tra.[a] 4 Ha Pilat a wovynnas orto arta, ow leverel, 'A ny worthebydh tra vyth? Mir py lies tra a guhudhons er dha bynn.' 5 Mes Yesu hwath ny worthebis tra vyth, mayth o marth dhe Pilat.

Yesu Dampnys dhe'n Mernans

Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Yow 18:39–19:16

6 Lemmyn, y'n gool, ev a wre delivra dhedha unn prisner, piw pynag a vynnens i. 7 Yth esa onan, Barabbas henwys, o prisonys gans an omsevysi neb re wrussa denladh y'n rebellyans. 8 Ha'n routh ow karma[b] a dhallathas govyn orto gul kepar dell wre dhedha a'y us. 9 Mes Pilat a's gorthebis ow leverel, 'A vynnowgh orthiv delivra dhywgh myghtern an Yedhewon?' 10 Rag ev a wodhya y hwrug an bennoferysi y ri dhodho der atti. 11 Mes an bennoferysi a vovyas an routh, may hwrella ev yn le henna delivra dhedha Barabbas. 12 Pilat a worthebis ha leverel dhedha arta, 'Pandr'a vynnowgh, ytho, my dhe wul dhe neb a henwowgh myghtern an Yedhewon?' 13 Arta i a armas, 'Krowsy e!' 14 Ena Pilat a leveris dhedha, 'Ytho, pana dhrog re wrug ev?' Mes i a armas hwath dhe voy, 'Krowsy e!' 15 Ytho Pilat, ha hwans dhodho a blesya an routh, a dhelivras Barabbas dhedha; hag a ros Yesu, wosa y skorjya, dhe vos krowsys.

---

a 15:3 *lies tra:* War-lergh re a'n dornskrifow *lies tra, mes ny worthebis tra vyth.*

b 15:8 *ow karma:* War-lergh re a'n dornskrifow *ow tos yn-bann.*

An Soudoryon a Skorn Yesu

Mat 27:27-31; Yow 19:2-3

16 An soudoryon a'n hembronkas yn-kerdh a-bervedh y'n
palys, henn yw an pretorium, hag i a elwis war-barth oll an
bagas a soudoryon.[a] 17 I a'n gwiskas gans purpur ha pletha
kurun a spern, hag a's gorras warnodho. 18 I a dhallathas y
salusi, 'Hayl, Myghtern an Yedhewon!' 19 Hag yth esens orth
y weskel war an penn gans korsen ha trewa warnodho; hag
ow mos dhe benn dewlin yth esens orth y wordhya. 20 Wosa i
dh'y skornya, i a dhi'skas an purpur dhyworto ha'y wiska yn y
dhillas y honan. Ena i a'n dug yn-mes rag y growsya.

Krowsyans Yesu

Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Yow 19:17-27

21 I a gonstrinas unn Simon a Kyrene esa ow tremena, ow
tos dhyworth an pow, tas Aleksander ha Rufus, may tekka
y grows. 22 I a'n dros bys y'n tyller Golgotha, dhe styrya yw,
Tyller Krogen. 23 I a ros dhodho dhe eva gwin kemyskys gans
myrr; mes ny'n kemeras. 24 Hag i a'n krowsyas, ha ranna y
dhillas, ow tewlel prenn warnedha, pandr'a gemerra pubonan.

25 Yth o an tressa eur, pan y'n krowssons. 26 Pennskrifa y
guhudhans o skrifys a-ughto, 'Myghtern an Yedhewon.' 27 Ganso
i a growsyas dew lader, an eyl a'n barth dhyghow dhodho,
ha'y gila a'n barth kledh. 28 Ha'n skryptor a veu kollenwys a
lever, 'Hag ev a veu reknys yn-mysk drogoberoryon.'[b] 29 An
dremenysi a'n kablas, ow shackya aga fenn, hag ow leverel,
'Aha! Ty, neb a dhistru an tempel hag a'n drehav kyns penn
trydydh, 30 omsaw dha honan ha diyskyn dhyworth an grows!'
31 Kekeffrys an bennoferysi ynwedh, gans an skribys, a'n
skornyas yntredha aga honan ha leverel, 'Ev a sawyas re erel;
ny yll y omsawya y honan; 32 Krist Myghtern Israel, diyskynnes
lemmyn a'n grows, may hyllyn gweles ha krysi.' Hag yth esa an
re a veu krowsys ganso orth y dhespitya.

---

a 15:16 *oll an bagas a soudoryon:* Po *oll an kohort.*

b 15:28 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

Mernans Yesu

Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Yow 19:28-30

33 Pan dheuth an hweghves eur, yth esa tewolgow dres oll an
tir bys y'n nawves eur. 34 Hag y'n nawves eur Yesu a grias gans
lev ughel, 'Eloi, Eloi, lema sabaghthani?' dhe styrya yw, 'Ow
Duw, ow Duw, prag y'm forsaksys?' 35 Re ow sevel ena pan y'n
klewsons a leveris, 'Otta, yma ow kelwel Elias.' 36 Ena nebonan
a bonyas dhe lenwel spong a aysel, ha'y worra war gorsen, ha'y
ri dhodho dhe eva, ow leverel, 'Gesewgh ni gweles mar teu
Elias dh'y dhon yn-nans!' 37 Ha Yesu a grias gans lev ughel
hag anella y spyrys yn-mes. 38 Vayl an tempel a veu skwardys
yntra diw rann a'n penn dhe'n goles. 39 Ha pan welas an penn
kangour, esa ow sevel a-dal dhodho, ev dhe gria yndella hag
anella y spyrys yn-mes,[a] ev a leveris, 'Yn gwiryonedh, an den
ma o Mab Duw.'

40 Yth esa ynwedh benenes ow mires a-bell, hag yntredha
Maria Magdalena, ha Maria mamm Jamys an byghan hag a
Yoses, ha Salome, 41 neb a wre y holya ha'y servya[b] pan esa yn
Galile, ha lies benyn aral neb a dheuth yn-bann dhe Yerusalem
ganso.

Ynkleudhyans Yesu

Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Yow 19:38-42

42 Ha gorthugher lemmyn devedhys, rag y vos an darbar,
henn yw, an jydh kyns an Sabot, 43 y teuth Yosep a Arimathea,
konseler bryntin, neb ynwedh esa ow kortos gwlaskor Duw,
hag ev eth hardh a-ji bys yn Pilat hag a wovynnas korf Yesu.
44 Marth o gans Pilat ev dhe vos marow seulabrys, ha wosa
gelwel an penn kangour dhodho, ev a wovynnas orto mars o
polta marow, 45 ha pan y'n klewas dhyworth an penn kangour,
ev a wrontyas an korf marow dhe Yosep. 46 Ev a brenas lien

---

a 15:39 *esa ow sevel a-dal dhodho, ev dhe gria yndella hag anella y spyrys yn-mes:* War-lergh re a'n dornskrifow *a-dal dhodho, ev dhe anella y spyrys yn-mes.*

b 15:41 Yn niver byghan a dhornskrifow nyns usi omma an geryow *ha'y servya.*

hag a'n dug yn-nans, ha'y vaylya y'n lien hag a'n gorras ev yn bedh o treghys yn-mes a'n garrek; hag a rolyas men orth daras an bedh. 47 Hag yth esa Maria Magdalena ha Maria mamm Yoses ow mires, ple feuva gorrys.

Dasserghyans Yesu

Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Yow 20:1-10

16 An Sabot pan o tremenys, Maria Magdalena ha Maria mamm Jamys, ha Salome a brenas spisys mayth ellens dh'y ura. 2 Ha myttin pur a-varr, y'n kynsa dydh a'n seythen, y teuthons dhe'n bedh, ha'n howl ow trehevel. 3 Hag i a leveri an eyl dh'y ben, 'Piw a vynn rolya an men ragon dhe-ves a dharas an bedh?' 4 Ha pan virsons yn-bann, i a welas an men dhe vos rolys dhe-ves; rag yth o pur vras. 5 Ha pan dheuthons a-berth y'n bedh i a welas den yowynk esedhys a'n barth dhyghow gwiskys yn pows wynn; hag own a's teva. 6 Mes ev a leveris dhedha, 'Na berthewgh own; hwi a hwila Yesu a Nazareth neb a veu krowsys; drehevys yw, nyns usi omma; awotta'n tyller ma'n gorrsons. 7 Mes ewgh yn-rag, leverewgh dh'y dhyskyblon ha dhe Beder, "Yth a ev a-ragowgh dhe Galile; ena hwi a'n gwelvydh, dell leveris ev dhywgh."' 8 Hag i eth yn-mes hag a fias dhyworth an bedh; rag yth esons ow krena, ha marth a's teva; ha ny lavarsons tra dhe dhen vyth, rag i a's teva own.[a]

An Omdhiskwedhyans dhe Varia Magdalena

Yow 20:11-18

9 Pan o ev dasserghys a-varr y'n kynsa dydh a'n seythen, yth omdhiskwedhas yn kynsa dhe Varia Magdalena, may hwrussa tewlel seyth dyowl yn-mes anedhi. 10 Hi eth dhe dherivas dhe'n

---

a 16:8 Nyns usi an gwersow 9-20 yn re a'n dornskrifow. Hag yn niver byghan a dhornskrifow erel yma an geryow a sew (yn le 16:9-20; po yn dornskrifow erel wosa gwers 8 ha sewys gans 9-20): *I a dherivas a verr spas dhe Beder ha dhe'n re esa ganso puptra a via gorhemynnys dhedha. Wosa henna Yesu y honan a dhanvonas yn-mes dredha i, dhyworth an howldrevel bys y'n howlsedhes, an pregoth sans hag anvarwel a selwyans nevra a bes. Amen.*

re neb re bia ganso ev, hag i ow kyni hag owth ola. [11] Hag i pan glewsons y vos yn fyw, ha dhe vos gwelys gensi, ny wrussons krysi.

An Kerdh dhe'n Pow

Luk 24:13-35

[12] Wosa henna omdhiskwedhes a wrug yn ken furv dhe dhew anedha, pan esens ow kerdhes, hag i ow mos dhe'n pow; [13] hag yth ethons ha derivas dhe'n re erel; na byth moy i ny gryssons dhedha.

Gorhemmyn dhe'n Dhyskyblon

Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Yow 20:19-23

[14] Wosa henna ev a omdhiskwedhas dhe'n unnek hag i esedhys dhe dhybri, hag a's keredhis a'ga diskryjyans ha kaletter aga holon, drefen na wrussons krysi dhe'n re a'n gwelsa, hag ev dasserghys. [15] Hag ev a leveris dhedha, 'Ewgh hwi yn oll an bys, ha pregethewgh an aweyl dhe bub kreatur. [16] Neb a grysso hag a vo besydhys a vydh selwys, mes neb na vynno krysi a vydh dampnys. [17] Ha'n toknys ma a wra holya an gryjygyon: yn ow hanow vy i a dewl yn-mes dyowlow; dre davosow nowydh y hwrons kewsel; [18] hag i a gemmer serf yn-bann yn aga diwla, ha mar evons gwenon marwel, ny wra henna aga fystiga; i a worr diwla war an glevyon hag y fedhons yagh.'

Ascensyon Yesu dhe Nev

Luk 24:50-53; Obe 1:9-11

[19] Ytho an Arlodh Yesu, wosa ev dhe gewsel orta, a veu degemerys yn-bann dhe nev, hag a esedhas a'n barth dhyghow dhe Dhuw. [20] Hag yth ethons yn-mes ha pregoth yn pub le, ha'n Arlodh ow kesoberi gansa hag ow fastya an ger der an toknys a wre holya. Amen.[a]

---

a 16:20 Nyns usi an ger *Amen* yn re a'n dornskrifow.

AN AWEYL WAR-LERGH
LUK

Chaptra 1
Raglavar
Dinythyans Yowan Besydhyer Dargenys
Dinythyans Yesu Dargenys
Maria A dhe Weles Elisabeth
Kan Maria, Magnificat
Dinythyans Yowan Besydhyer
Profosans Zakaria

Chaptra 2
Dinythyans Yesu
An Vugeledh ha'n Eledh
Yesu Presentys y'n Tempel
An Dehwelans dhe Nazareth
An Flogh Yesu y'n Tempel

Chaptra 3
Pregoth Yowan Besydhyer
Besydh Yesu
Aghskrif Yesu

Chaptra 4
Temptyans Yesu
Dalleth an Menystri yn Galile
Yesu Skonys yn Nazareth
An Den hag ynno Spyrys Avlan
Yaghheans Lies Den

Chaptra 5
Galow an Kynsa Dyskyblon
Glanhe Klavorek
Yaghheans Den Palsyes
Galow Levi
An Govyn a-dro dhe Omdhivosa

Chaptra 6
Terri Pennow Ys y'n Sabot
An Den Gwedhrys Y Leuv
Dewis an Dewdhek
Routhow Meur yn Galile
Benathow ha Gewow
Kerensa dhe Eskerens
Breusi Tus Erel
Gwedhen ha'y Frut
An Dhew Sel

Chaptra 7
Yaghheans Kethwas Penn Kangour
Drehevel Mab an Wedhwes yn Nayn
Kanasow dhyworth Yowan Besydhyer
Peghadores Yw Gevys

Chaptra 8
Benenes owth Holya Yesu
Parabolen an Gonador
Porpos an Parabolennow
Styr Parabolen an Gonador
Lugarn yn-dann Lester
Mamm ha Breder Yesu
Yesu a Goselha Anawel
Yaghheans an Den a Gadara Tormentys gans Dyowlow
Myrgh an Rewler, ha'n Venyn a Dochyas Dillas Yesu

Chaptra 9
Danvon an Dewdhek
Fienasow Herod
Maga an Pymp Mil
Peder a Avow Yesu dhe Vos an Krist
Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans
Treusfigurans Krist
Yaghheans Maw Troblys gans Spyrys Avlan
Yesu a Dhargan Y Vernans Arta
Piw Yw an Moyha?
Neb na Vo Er Agan Pynn, Ragon Ni yth Yw
Tre yn Samari a Skon Wolkomma Yesu
Holyoryon Yesu

Chaptra 10
Kanasedh an Dewdhek ha Tri Ugens
Go i an Citys na Godhas yn Edrek
Gober an Dhyskyblon
Heudhder Yesu
An Samaritan Da
Yesu A dhe Martha ha Maria

Chaptra 11
Dyskas a-dro dhe Bysadow
Yesu ha Beelzebul
Dehweles an Spyrys Avlan

Gwir Wynnvys
Hwilas Tokyn
Golow an Korf
Kuhudhans an Fariseow ha'n Laghysi

Chaptra 12
Gwarnyans erbynn Falsuri
Piw Yw Res Perthi Own Anodho
Aswon Krist a-dherag Tus
Parabolen an Fol Rych
Fienasow ha Preder
Kethwesyon Hewol
Yesu, Acheson Rannans
Discernya an Termyn
Breus hag Akord

Chaptra 13
Kodhewgh yn Edrek po Kewgh dhe Goll
Parabolen an Figbren
Yaghhe Evredhes y'n Sabot
Parabolen Has Kedhow ha Goll
An Porth Kul
Kynvan war Yerusalem

Chaptra 14
Yaghhe Den dhodho Edema
Dyskans dhe Westoryon ha dhe Ost
Parabolen an Kevewi Bras
An Kost a Vos Dyskybel
Holan heb Blas

Chaptra 15
Parabolen an Dhavas Kellys
Parabolen an Bath Kellys
Parabolen an Mab Kellys

Chaptra 16
Parabolen an Rennyas Dislel
An Lagha ha Gwlaskor Duw
An Den Rych ha Lazarus

Chaptra 17
Lavarow a-dro dhe Beghes, Fydh ha Dever
Glanhe Deg Klavorek
Devedhyans an Wlaskor

Chaptra 18
Parabolen an Wedhwes ha'n Justis
Parabolen an Farise ha'n Toller
Yesu a Venyk an Fleghesigow
An Rewler Rych
An Tressa Gweyth Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans
Yaghhe Beggyer Dall ogas dhe Yeriko

Chaptra 19
Yesu ha Zakkeus
Parabolen an Deg Peuns
Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn Trygh
Glanhe an Tempel

Chaptra 20
Govyn a-dro dhe Awtorita Yesu
Parabolen an Winlan ha'n Diogyon
Ri Trubyt dhe Cesar
Govyn a-dro dhe'n Dasserghyans
Govyn a-dro dhe Vab Davydh
Kuhudhans an Skribys

Chaptra 21
Offryn an Wedhwes
Yesu a Dhargan Diswrians an Tempel
Toknys ha Helghyans
Diswrians Yerusalem Dargenys
Devedhyans Mab an Den
Parabolen an Figbren
Ynians dhe Wolyas

Chaptra 22
Yudas owth Offra dhe Drayta Yesu
Pareusi an Pask
Soper an Arlodh
Yesu a Dhargan y Fydh Traytys
An Dhadhel a-dro dhe Veuredh
Nagh Peder Dargenys
Pors, Skryp ha Kledha
An Pysadow war an Menydh Oliv
Yesu Traytys ha Dalghennys
Peder a Nagh Yesu
Skornya Yesu ha'y Gronkya
Yesu a-rag an Sanhedrin

Chaptra 23
Yesu Dres a-rag Pilat
Yesu a-rag Herod
Yesu Dampnys dhe'n Mernans
Krowsyans Yesu
Mernans Yesu
Ynkleudhyans Yesu

Chaptra 24
Dasserghyans Yesu
An Kerdh dhe Emmaus
An Omdhiskwedhyans dhe'n Dhyskyblon
Ascensyon Yesu

Raglavar

1 Lies huni re omgemeras araya derivadow yn kempen
a-dro dhe'n taklow kowlwrys yn agan mysk, [2] kepar dell
vons delivrys dhyn ni gans an re o dustunioryon ha menystrys
a'n ger dhyworth an dalleth; [3] ytho, yth hevelis dhymmo vy
ynwedh, wosa hwithra puptra yn kompes dhyworth an dalleth,
bos 'vas skrifa dhis yn kempen, A Theofilus gorwiw, [4] mayth
aswonni surneth an dyskas a veu res dhis.

Dinythyans Yowan Besydhyer Dargenys

[5] Yth esa yn dedhyow Herod myghtern Yudi, oferyas,
Zakaria y hanow, a asran Abia, hag y feu dhodho gwreg, onan
a vyrghes Aron, ha'y hanow Elisabeth. [6] Gwiryon ens i aga
dew a-wel dhe Dhuw, ow kerdhes divlam yn oll gorhemynnow
hag ordenansow an Arlodh. [7] Nyns esa dhedha flogh, rag
bos Elisabeth anvap, ha'n dhew anedha o gyllys pell yn aga
dedhyow.

[8] Y hwarva, pan esa ow menystra avel oferyas yn torn y
asran a-dherag Duw, [9] war-lergh us an oferyasedh, ev dhe vos
dewisys dre dewlel prenn dhe leski enkys, ow mos yn sentri
an Arlodh. [10] Yth esa oll routh an bobel ow pysi a-ves yn our
offryn an enkys. [11] El an Arlodh a omdhiskwedhas dhodho, ow
sevel a'n barth dhyghow dhe alter an enkys. [12] Ha troblys veu
Zakaria orth y weles, hag own a godhas warnodho. [13] An el
a leveris dhodho, 'Na borth own, Zakaria, rag klewys re beu
dha bysadow. Dha wreg Elisabeth a dhinyth mab dhis, ha ty
a'n henow Yowan. [14] Lowena ha heudhder a vydh dhis, ha lies
huni a lowenha yn y enesigeth. [15] Rag ev a vydh meur a-dherag
an Arlodh, ha gwin ha gwires ny wra ev dhe eva mann, ha
lenwys vydh ev a'n Spyrys Sans, ha henna dhyworth brys y
vamm. [16] Ev a dreyl lies huni a vebyon Israel dhe'n Arlodh aga
Duw. [17] Mos a wra ev a-dheragdho y'n spyrys ha'n nerth a Elias
dhe dreylya kolonnow tasow dhe fleghes, ha tus dhiwostyth
dhe furneth tus ewnhynsek, dhe dharbari dhe'n Arlodh pobel
bareusys.' [18] Zakaria a leveris dhe'n el, 'Fatel wonn vy hemma?
– rag gour koth ov vy, ha'm gwreg gyllys pell yn hy dedhyow.'

19 An el a worthebis dhodho, ‘Gabriel ov vy, neb a sev a-rag
Duw, ha danvenys veuv dhe gewsel orthis, ha dhe dhri dhis
an nowodhow da a hemma. 20 Hag otta, avlavar vedhydh, heb
gallos kewsel bys y’n jydh may hwrer an taklow ma, drefen na
gryssys dhe’m geryow, a vydh kowlwrys yn aga thermyn.’

21 Yth esa an dus ow kortos Zakaria, ha marth a’s tevo, ev
dhe dhelatya mar bell y’n tempel. 22 Ha pan dheuth yn-mes, ny
ylli kewsel orta, hag i a wodhva ev dhe weles gwelesigeth y’n
tempel. Yth esa ow kul sinys orta, ha pesya avlavar. 23 Ena pan
veu dedhyow y wonis dhe benn, ev a omdennas dh’y ji.

24 Wosa an dedhyow na, y wreg Elisabeth a goncevyas, ha hi
a omgudha pymp mis, ow leverel, 25 ‘Yndella re’m dyghtyas an
Arlodh y’n dedhyow may hwrug vri ahanav, dhe gemeres dhe-
ves ow bismer yn-mysk tus.’

Dinythyans Yesu Dargenys

26 Y’n hweghves mis an el Gabriel a veu danvenys gans
Duw dhe cita yn Galile henwys Nazareth, 27 dhe werghes
ambosys dhe wour henwys Yosep, a ji Davydh; ha Maria o
hanow an werghes. 28 Ha’n el a dheuth a-bervedh dhedhi ha
leverel, ‘Hayl, leun a ras, an Arlodh genes. Benygys os yn-mysk
benenes.’[a] 29 Mes sowdhenys yn feur veu hi gans y lavar, ha
hi a ombrederi py par salusyans a vedha hemma. 30 An el a
leveris dhedhi, ‘Na borth own, Maria, rag ty re gavas gras gans
Duw. 31 Hag otta, ty a goncev y’th vrys ha dinythi mab, ha ty
a’n henow Yesu. 32 Meur vydh ev, hag ev a vydh gelwys Mab
an Ughella; ha’n Arlodh Duw a re dhodho tron y das Davydh.
33 Reynya a wra war ji Yakob bynitha; ha dh’y vyghternses ny
vydh diwedh.’ 34 Maria a leveris dhe’n el, ‘Fatel vydh hemma,
a-ban na aswonav gour?’ 35 Ha’n el a worthebis dhedhi, ‘An
Spyrys Sans a dheu warnas, ha nerth an Ughella a’th worskeus;

---

a 1:28 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *benygys os yn-mysk benenes.*

rag henna an flogh neb a vydh genys[a] a vydh gelwys Mab Duw.
36 Hag otta, Elisabeth dha geniterow, hi ynwedh, re goncevyas
mab yn hy hothni, ha hemm yw an hweghves mis gensi, neb
a veu gelwys anvap; 37 rag gans Duw ny vydh tra vyth dres y
allos.' 38 Ha Maria a leveris, 'Awotta maghteth an Arlodh; re bo
dhymm war-lergh dha er.' Ha'n el a omdennas dhyworti.

Maria A dhe Weles Elisabeth

39 Y'n dedhyow na Maria a sevis ha mos yn unn fyski dhe'n
vro venydhyek, dhe cita a Yuda, 40 ha hi eth yn chi Zakaria ha
salusi Elisabeth. 41 Ha pan glewas Elisabeth salusyans Maria,
an flogh a lammas yn hy brys; hag Elisabeth a veu lenwys a'n
Spyrys Sans, 42 ha hi a armas ughel hy lev, 'Benygys os ta yn-
mysk benenes, ha benygys yw frut dha vrys. 43 Ha prag yth
yw hemma grontys dhymm, mamm ow Arlodh dhe dhos
dhymmo vy? 44 Rag otta, pan dheuth lev dha salusyans dhe'm
diwskovarn, an flogh a lammas y'm brys gans lowender. 45 Ha
gwynnvys hi neb a grysis y fedha kollenwys an taklow a veu
leverys dhedhi dhyworth an Arlodh.'

Kan Maria, Magnificat

46 Ha Maria a leveris,

'Ow enev a veurha an Arlodh,
47 ha'm spyrys re lowenhas yn Duw ow Selwyas,
48 rag ev re viras war studh ivel y vaghteth.
Rag otta, alemma rag oll an henedhow a'm gelow
gwynnvys;
49 rag ev neb yw gallosek re wrug oberow meur ragov,
ha sans yw y hanow ev,
50 hag yma y dregeredh a unn henedh dhe'n nessa
dhe'n re a berth own anodho.
51 Ev re dhiskwedhas nerth der y vregh,
ev re skattras an re wothus yn preder aga holon.

---

a 1:35 *genys:* War-lergh niver byghan a dhornskrifow *genys dhyworthis.*

[52] Ev re dewlis tus allosek[a] dhe'n dor dhyworth aga seow,
ha re dhrehevis an re uvel.
[53] Ev re lenwis an re nownek a bythow da,
ha'n dus rych ev re dhanvonas dhe-ves gwag.
[54] Ev re weresas Israel y was,
ow perthi kov a'y dregeredh,
[55] par dell ambosas dh'agan tasow,
Abraham ha'y has bys vykken.'

[56] Ha Maria a wortas gensi a-dro dhe dri mis, ha hi a dhehwelis dh'y chi hy honan.

Dinythyans Yowan Besydhyer

[57] Lemmyn an termyn a veu kowlwrys rag Elisabeth dhe dhinythi, ha hi a dhinythis mab. [58] Hy hentrevogyon ha'y neskerens a glewas an Arlodh dhe dhiskwedhes tregeredh veur dhedhi, hag i a lowenhi gensi.

[59] Y'n ethves dydh i a dheuth dhe drodreghi an flogh hag i a'n henwis Zakaria war-lergh hanow y das. [60] Mes y vamm a worthebis, 'Na wrewgh, mes henwys vydh ev Yowan.' [61] I a leveris dhedhi, 'Nyns eus den vyth a'th neskerens henwys gans an hanow ma.' [62] Ena i a wre sinys dh'y das, pandr'a vynna y vos henwys. [63] Ev a wovynnas leghen-skrifa, ha skrifa, 'Yowan yw y hanow ev.' Hag i oll a's teva marth. [64] Desempis ygerys veu y anow, ha'y daves, hag ev a gewsi, ow kormel Duw. [65] Own a dheuth war oll aga hentrevogyon; hag yth esa oll an taklow ma derivys a-les yn oll an vro venydhyek a Yudi, [66] ha seul a's klewas a's gorras yn aga holon, ow leverel, 'Ytho, pandr'a vydh an flogh ma?' Rag yth esa leuv an Arlodh ganso.

Profosans Zakaria

[67] Ena y das Zakaria a veu lenwys a'n Spyrys Sans, hag ev a brofosas, ow leverel,

---

a 1:52 *tus allosek:* Po *rewlysi.*

68 ‘Benyges re bo an Arlodh, Duw Israel;
rag ev re vystytyas y bobel ha’ga dasprena,
69 ha drehevel korn a selwyans ragon
yn chi Davydh y was;
70 kepar dell gewsis a-henys dre anow y brofosi sans,
71 selwyans dhyworth agan eskerens, ha dhyworth
dorn oll an re a’gan kas;
72 dhe wul tregeredh dh’agan tasow,
ha dhe berthi kov a’y gevambos sans,
73 an ti a dos orth Abraham agan tas:
ev dhe wrontya dhyn ni 74 ma’n serfyn ev heb own,
livrys mes a dhorn agan eskerens[a] 75 yn sansoleth
hag ewnder
a-dheragdho oll dedhyow agan bewnans.
76 Ha ty, flogh, a vydh gelwys profos an Ughella,
rag ty a gerdh a-rag fas an Arlodh, dhe bareusi y
fordhow,
77 dhe ri skians a selwyans dh’y bobel
yn gevyans aga feghosow,
78 dre golon dregeredhus agan Duw,
may teu dh’agan vysytya an tardh-dydh a’n
ughelder,
79 dhe ri golow dhe’n re esedhys yn tewlder hag yn skeus
ankow,
ha dhe hembronk agan treys yn fordh kres.’

80 Ha’n flogh a devi, hag omgrevhe yn spyrys; hag yth esa y’n difeythtiryow bys yn jydh y omdhiskwedhyans dhe Israel.

---

a 1:74 *mes a dhorn agan eskerens:* War-lergh re a’n dornskrifow *mes a dhorn eskerens.*

Dinythyans Yesu

Mat 1:18-25

2 Y hwarva y'n dedhyow na, y feu ordenans dyllys
dhyworth Cesar Awgustus, oll an bys dhe vos
kovskrifys. [2] An kovskrif ma, an kynsa, a hwarva pan veu
Kwirinius governour Syri. [3] Yth esa pub huni ow mos dhe vos
niverys, peub dh'y cita y honan. [4] Ha Yosep ynwedh eth yn-
bann dhyworth Galile, yn-mes a'n cita Nazareth, dhe Yudi,
dhe cita Davydh, Bethlehem y hanow, rag ev dhe vos a ji hag
a linnyeth Davydh, [5] dhe vos kovskrifys war-barth gans Maria,
ambosys dhodho yn demedhyans, ha hi gans flogh. [6] Pan esens
ena, kowlwrys veu an dedhyow rag hi dhe dhinythi, [7] ha hi a
dhinythis hy mab kynsa genys, ha'y vaylya yn lystennow, ha'y
worra a'y wrowedh yn presep, rag nag esa le ragdha y'n ostel.[a]

An Vugeledh ha'n Eledh

[8] Lemmyn yth esa bugeledh y'n pow na, trigys y'n gonyow,
ow kolyas dre nos dhe witha aga flock. [9] Ena, el an Arlodh
a sevis a-dheragdha, ha golewder an Arlodh a splannas a-dro
dhedha, hag own bras a's teva. [10] Ha'n el a leveris dhedha, 'Na
berthewgh own, rag otta, my a dhre dhywgh nowodhow da a
lowena veur hag a vydh rag oll an bobel, [11] bos genys ragowgh
hedhyw Selwyas, neb yw Krist an Arlodh, yn cita Davydh.
[12] Ha hemm yw an tokyn dhywgh: hwi a gyv baban maylys
yn lystennow hag a'y wrowedh yn presep.' [13] Ha distowgh yth
esa gans an el routh veur a'n lu nevek ow kormel Duw, hag ow
leverel,

[14] 'Gordhyans y'n ughelder dhe Dhuw
hag y'n bys kres dhe dus y volonjedh da.'[b]

[15] Ena, wosa an eledh dhe dhiberth dhyworta bys yn nev, yth
esa an vugeledh ow leverel an eyl dh'y gila, 'Deun ni lemmyn
dhe Bethlehem ha gweles an dra ma yw hwarvedhys, a wrug

---

a 2:7 *y'n ostel:* Po *y'n westva.*

b 2:14 *hag y'n bys kres dhe dus y volonjedh da:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag y'n bys kres, bolonjedh da dhe dus.*

an Arlodh y dhiskwedhes dhyn.' [16] Hag i a dheuth yn unn fyski
ha kavos Maria ha Yosep, ha'n baban a'y wrowedh y'n presep.
[17] Pan y'n gwelsons, i a dherivas an dra a veu leverys dhedha
a-dro dhe'n flogh ma. [18] Ha myns a'n klewas a's teva marth a'n
taklow derivys dhedha gans an vugeledh. [19] Mes Maria a witha
oll an taklow ma, owth ombrederi yn hy holon. [20] An vugeledh
a dhehwelis, ow kordhya hag ow kormel Duw, a buptra a
glewsens ha gweles, kepar dell veu leverys dhedha.

[21] Pan esa eth dydh kowlwrys rag y drodreghi, ev a veu
henwys Yesu, an hanow res gans an el kyns ev dhe vos
koncevys y'n brys.

Yesu Presentys y'n Tempel

[22] Pan veu kowlwrys dedhyow aga[a] glanheans herwydh lagha
Moyses, i a'n dros yn-bann dhe Yerusalem rag y brofya dhe'n
Arlodh, [23] (dell yw skrifys yn lagha an Arlodh, 'Pub gorow
a yger an brys a vydh gelwys sans dhe'n Arlodh'), [24] ha dhe
offrynna sakrifis war-lergh an pyth yw leverys yn lagha an
Arlodh, 'Kopel a durennow po diw golommen yowynk.'

[25] Hag otta, yth esa den yn Yerusalem, Simeon y hanow, ha'n
den ma o ewnhynsek ha len, ow kortos konfort Israel, hag yth
esa an Spyrys Sans warnodho. [26] Ha re bia diskwedhys dhodho
gans an Spyrys Sans na weli ankow kyns ev dhe weles an Krist
a'n Arlodh. [27] Ev a dheuth der an Spyrys y'n tempel; ha'n
gerens pan dhrosons an flogh Yesu a-ji rag gul ragdho war-
lergh usadow an lagha, [28] ev a'n kemeras yn y dhiwvregh, ha
benyga Duw ha leverel,

[29] 'Lemmyn, ty a as dha was dhe dhiberth, A Arlodh,
herwydh dha er yn kres;
[30] rag ow dewlagas re welas dha selwyans,
[31] a bareussys a-dherag an poblow oll,
[32] golow rag diskwedhyans dhe'n Jentilys,
ha glori dhe'th pobel Israel.'

---

a 2:22 *aga:* War-lergh unn dornskrif *hy.*

33 Y das ha'y vamm a's tevo marth a'n lavarow o kewsys yn y
gever. 34 Ha Simeon a's benygas ha leverel dhe Varia y vamm,
'Otta, an flogh ma yw settys rag kodha ha sevel lies yn Israel, ha
rag tokyn a vydh gorthenebys 35 – ha kledha a wan dha enev jy
ynwedh – may fo diskwedhys prederow lies kolon.'

36 Hag yth esa profoses, Anna, myrgh Fanuel, a looth Asher.
Hi o gyllys pell yn dedhyow pals, ha re vewsa gans gour seyth
bledhen a-dhia hy gwerghsys, 37 ha hi gwedhwes bys peswar
bloodh ha peswar ugens, neb na dhiberthi dhyworth an tempel,
ow servya gans omdhivosa ha pysadow dydh ha nos. 38 Ha hi a
dheuth nes y'n pols na ha grassa dhe Dhuw, ha kewsel anodho
dhe beub a worta daspren Yerusalem.[a]

An Dehwelans dhe Nazareth

39 Wosa kowlwul puptra herwydh lagha an Arlodh, i a
dhehwelis dhe Galile, dh'aga cita aga honan Nazareth. 40 Ha'n
flogh a devi brassa ha kreffa, lenwys a furneth, hag yth esa gras
Duw warnodho.

An Flogh Yesu y'n Tempel

41 Lemmyn y gerens e dhe Yerusalem pub bledhen dhe wool
an Pask. 42 Ha pan veu ev dewdhek bloodh, i eth yn-bann war-
lergh usadow an gool; 43 ha wosa kowlwul an dedhyow, hag i ow
tehweles, an flogh Yesu a wortas yn Yerusalem, ha ny'n godhya
y gerens 44 Ow tybi y vos y'n kowethyans, wosa mos pellder
unn jydh i a'n hwila yn-mysk an neskerens ha'n gothmans,
45 ha pan na'n kavsons, i a dhehwelis dhe Yerusalem, orth y
hwilas. 46 Ena wosa tri dydh, i a'n kavas y'n tempel, esedhys
yn-mysk an dhyskadoryon, ow koslowes orta hag ow kovyn
orta; 47 hag yth esa marth gans peub a'n klewo, a'y gonvedhes
ha'y worthebow. 48 Pan y'n gwelsons, sowdhenys vons i, ha'y
vamm a leveris dhodho, 'Flogh, prag y'gan dyghtsys yndella?
Otta, dha das ha my re beu orth dha hwilas yn ahwer.' 49 Ev
a leveris dhedha, 'Prag y'm hwilewgh? A ny wodhvewgh bos

---

a 2:38 *Yerusalem:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn Yerusalem,* po *Israel.*

res my dhe vos yn chi ow Thas?' [50] Mes ny gonvedhsons an pyth a leveris dhedha. [51] Ena ev eth yn-nans gansa ha dos dhe Nazareth, hag ev o gostyth dhedha. Ha'y vamm a witha oll an lavarow ma yn hy holon.

[52] Ha Yesu a devi yn furneth ha bledhynnyow,[a] hag yn gras gans Duw ha tus.

Pregoth Yowan Besydhyer

Mat 3:1-12; Mark 1:1-8; Yow 1:19-28

3 Y'n pymthegves bledhen a reyn Tiberius Cesar, pan veu Pontius Pilat governour Yudi, ha Herod tetrargh Galile, ha'y vroder Felip tetrargh Iturea ha rannvro Traghonitis, ha Lysanias tetrargh Abilene, [2] yn termyn arghoferasyedh Annas ha Kayfas, ger Duw a dheuth dhe Yowan mab Zakaria y'n gwylvos. [3] Ev a dheuth yn oll an pow a-dro dhe'n Yordan, ow pregoth besydh edrek yn dehwelyans peghosow, [4] kepar dell yw skrifys yn lyver geryow Ysay an profos,

'Lev onan ow kria y'n gwylvos,
"Pareusewgh fordh an Arlodh,
gwrewgh kompes y hensyow ev.
[5] Pub nans a vydh lenwys
ha pub menydh ha bre a vydh levenhes,
an tylleryow kamm a vydh ewnhes
ha'n hensyow garow a vydh gwastas;
[6] hag oll kig a wel selwyans Duw."'

[7] Ytho ev a leveri dhe'n routhow a dheuth mes dhe vos besydhys ganso, 'Askor nadres! Piw a'gas gwarnyas dhe fia dhyworth an sorr a dheu? [8] Ytho, degewgh frut gwiw rag edrek ha na dhallethewgh leverel, "Ni a'gan beus Abraham dh'agan tas." Rag my a lever dhywgh, Duw dhe allos drehevel fleghes dhe Abraham dhyworth an veyn ma. [9] Lemmyn ynwedh yma an vool gorrys orth gwreydhen an gwydh; ytho pub gwedhen na dheg frut da yw treghys dhe'n dor ha tewlys yn tan.'

---

a 2:52 *bledhynnyow:* Po *braster.*

10 Ha'n routhow a wovynni orto, 'Ytho pandr'a godh dhyn ni
dhe wul?' 11 Ev a worthebis ow leverel dhedha, 'Neb a'n jeffo
dew bows, kevrennes gans neb na'n jeves nagonan, ha neb a'n
jeffo boos, gwres y'n keth vaner.' 12 Ynwedh tolloryon[a] a dheuth
dhe vos besydhys ha leverel dhodho, 'A Dhyskador, pandr'a
wren?' 13 Ev a leveris dhedha, 'Na guntelewgh moy es dell yw
ordenys dhywgh.' 14 Soudoryon ynwedh a wovynni orto ow
leverel, 'Ha ni, pandr'a wren ni?' Hag ev a leveris dhedha, 'Na
ledrewgh dre wodros dhyworth den vyth, ha na guhudhewgh
yn fals, ha bedhewgh kontentys gans agas gober.'

15 Rag bos dhe'n dus gwaytyans meur, hag i oll owth omwovyn
yn aga holon a-dro dhe Yowan, mar pe ev an Krist, 16 Yowan
a worthebis, ow leverel dhedha i oll, 'My dhe wir a'gas besydh
gans dowr; mes nebonan yw kreffa agesov vy a dheu, ma nag
ov vy gwiw dhe dhigelmi kron y eskisyow. Ev a'gas besydh y'n
Spyrys Sans ha tan. 17 Yma y wynsell yn y dhorn, hag ev a burj
y leur-drushya, ha kuntel an ys yn y skiber, mes an kulyn ev a
lesk gans tan andhifeudhadow.'

18 Ynwedh gans lies ynians aral ev a bregotha dhe'n bobel.
19 Mes Herod an tetrargh, keredhys ganso a-dro dhe Herodias,
gwreg y vroder Felip, ha rag oll an drogoberow a wrug Herod,
20 a geworras hemma ynwedh dhe buptra aral, hag a geas
Yowan yn prison.

Besydh Yesu

Mat 3:13-17; Mark 1:9-11

21 Ytho wosa oll an bobel dhe vos besydhys, ha wosa Yesu
ynwedh dhe vos besydhys, hag ev ow pysi, an nev a veu
ygerys, 22 ha'n Spyrys Sans a dheuth yn-nans warnodho yn furv
gorfek, kepar ha kolom, ha lev a dheuth a nev, 'Ty yw ow Mab
karadow; ynnos yma ow delit.'

---

a 3:12 *tolloryon:* Neb a wra tolli.

Aghskrif Yesu

Mat 1:1-17

[23] Yesu o neb deg bloodh warn ugens pan dhallathas y venystrans, hag ev mab (dell o tybys) dhe Yosep, mab Heli, [24] mab Matthat, mab Levi, mab Melki, mab Yannay, mab Yosep, [25] mab Mattathias, mab Amos, mab Nahum, mab Esli, mab Naggay, [26] mab Maath, mab Mattathias, mab Semein, mab Yosegh, mab Yoda, [27] mab Yoanan, mab Rhesa, mab Zerubbabel, mab Shealtiel, mab Neri, [28] mab Melki, mab Addi, mab Kosam, mab Elmadam, mab Er, [29] mab Yoshua, mab Eliezer, mab Yorim, mab Matthat, mab Levi, [30] mab Simeon, mab Yuda, mab Yosep, mab Yonam, mab Elyakim, [31] mab Melea, mab Menna, mab Mattatha, mab Nathan, mab Davydh, [32] mab Yesse, mab Obed, mab Boaz, mab Salmon,[a] mab Nahshon, [33] mab Amminadab, mab Admin, mab Arni,[b] mab Hesron, mab Peres, mab Yuda, [34] mab Yakob, mab Ysak, mab Abraham, mab Teragh, mab Nahor, [35] mab Serug, mab Rew,[c] mab Peleg, mab Eber, mab Shela, [36] mab Kaynan, mab Arfaksad, mab Shem, mab Noy, mab Lamek, [37] mab Methusela, mab Enok, mab Yared, mab Mahalalel, mab Kaynan, [38] mab Enosh, mab Seth, mab Adam, mab Duw.

Temptyans Yesu

Mat 4:1-11; Mark 1:12-13

4 Yesu, leun a'n Spyrys Sans, a dhehwelis dhyworth an Yordan hag y feu hembrenkys gans an Spyrys y'n gwylvos [2] dew ugens dydh, temptys gans an jowl. Ha ny dhybris tra vyth y'n dedhyow na, ha wosa i dhe worfenna, nown a'n jeva. [3] An jowl a leveris dhodho, 'Mars os ta Mab

---

a 3:32 *Salmon:* War-lergh re a'n dornskrifow *Sala.*

b 3:33 *mab Aminadab, mab Admin, mab Arni:* War-lergh re an dornskrifow *mab Aminadab mab Arni;* po *mab Aminadab mab Aram mab Yoram;* po *mab Aminadab mab Aram mab Admi mab Arni;* po *Adam mab Admin mab Arni.*

c 3:35 *Rew:* Po *Ragaw.*

Duw, argh dhe'n men ma bos bara.' [4] Ha Yesu a worthebis dhodho, 'Skrifys yw, "Mab den ny wra bewa unsel orth bara."'[a]

[5] Ena ev a'n hembronkas yn-bann ha diskwedhes dhodho oll gwlaskordhow an bys yn unn pols, [6] ha'n jowl a leveris dhodho, 'My a re dhis oll an awtorita ma ha'ga splander, rag y feu kemynnys dhymm, ha my a'n re dhe biw pynag a vynnav; [7] ytho mar kwre'ta ow gordhya, oll an re ma a vydh dhis.' [8] Ha Yesu a worthebis ow leverel dhodho, 'Skrifys yw, Ty a wra gordhya an Arlodh dha Dhuw hag ev yn unsel ty a wra servya.'

[9] Ena ev a'n hembronkas dhe Yerusalem ha'y worra war bynakyl an tempel ha leverel dhodho, 'Mars os ta Mab Duw, towl dha honan alemma war-woles; [10] rag skrifys yw, "Ev a worhemmyn dh'y eledh y'th kever may hwrellens i dha witha," [11] hag arta, "Yn aga diwleuv i a'th teg, ma na dheghessi dha droos erbynn men."' [12] Ha Yesu a worthebis ha leverel dhodho, 'Leverys yw, "Ny godh dhis temptya an Arlodh dha Dhuw."' [13] Ha wosa gorfenna pub temptacyon, an jowl a omdennas dhyworto, ow kortos termyn gwiw.

Dalleth an Menystri yn Galile

Mat 4:12-17; Mark 1:14-15

[14] Ena Yesu a dhehwelis yn nerth an Spyrys dhe Galile, ha derivas anodho eth yn-mes der oll an rannvro a-derdro. [15] Hag ev a dhyski yn aga synagys, enorys gans pub den oll.

Yesu Skonys yn Nazareth

Mat 13:53-58; Mark 6:1-6

[16] Ena ev a dheuth dhe Nazareth, may fia megys, hag ev eth war-lergh y usadow y'n synaga yn jydh Sabot, ha sevel dhe lenna. [17] Y feu res dhodho lyver an profos Ysay, ha wosa dirolya an lyver ev a gavas an tyller mayth o skrifys,

[18] 'Yma Spyrys an Arlodh warnav vy,
rag ev re'm untyas dhe dhri nowodhow da dhe'n voghosogyon;

---

a 4:4 *orth bara:* War-lergh re a'n dornskrifow *orth bara, mes orth pub ger a Dhuw.*

ev re'm danvonas dhe bregoth livreson[a] dhe'n gethyon,
ha restorita gweles dhe'n dhellyon,
dhe dhanvon dhe-ves yn rydh an re arweskys,
19 dhe bregoth bledhen gemeradow an Arlodh.'

20 Ena ev a rolyas an lyver, ha'y dhaskor dhe'n servont, hag esedha; hag yth esa dewlagas peub y'n synaga stag warnodho. 21 Ev a dhallathas leverel dhedha, 'Hedhyw an skryptor ma yw kollenwys yn agas diwskovarn.' 22 Hag yth esens i oll ow tustunia a-dro dhodho, ha marth a's tevo a'n geryow a ras a dheuth a'y anow, hag yn-medhons, 'A nyns yw hemma mab Yosep?' 23 Ev a leveris dhedha, 'Sur, hwi a lever dhymm an lavar ma, "Medhek, omyaghha dha honan! Gwra omma y'th vro dha honan an taklow gwrys yn Kapernaum, dell glewsyn."' 24 Mes ev a leveris, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, nyns eus profos vydh kemeradow yn y vro y honan. 25 Mes dhe wir my a lever dhywgh, yth esa lies gwedhwes yn dedhyow Elias yn Israel, pan veu an nev kes teyr bledhen ha hwegh mis, may feu divotter meur war oll an tir. 26 Mes ny veu Elias danvenys dhe nagonan anedha i, mes dhe Sarepta yn Sidon, dhe venyn o gwedhwes. 27 Yth esa lies klavorek yn Israel yn termyn Elisha an profos, mes ny veu nagonan anedha gwrys yagh marnas Naaman an Syriek.' 28 Hag oll an dus y'n synaga a veu lenwys a sorr, ow klewes an taklow ma, 29 hag i a sevis yn-bann ha'y jassya yn-mes a'n cita, ha'y worra bys yn tal an vre may feu aga cita drehevys, rag ma'n deghessens yn-nans. 30 Mes ev, ow tremena der aga mysk, eth yn-kerdh.

An Den hag ynno Spyrys Avlan

Mark 1:21-28

31 Ena ev a dhiyskynnas dhe Kapernaum, cita yn Galile, hag yth esa orth aga dyski y'n Sabot;[b] 32 ha marth a's teva a'y

---

a 4:18 *ev re'm danvonas dhe bregoth livreson:* War-lergh re a'n dornskrifow *ev re'm danvonas dhe yaghhe an re trogh aga holon, dhe bregoth livreson.*

b 4:31 *y'n Sabot:* Po *y'n Sabotys.*

dhyskas, rag bos y gows gans awtorita. 33 Yth esa y'n synaga
den ha dhodho spyrys a dhyowl avlan, hag ev a grias ughel y
lev, 34 'Ha! Pandr'a vynnydh tejy genen ni, Yesu a Nazareth?
Os ta devedhys rag agan diswul ni? My a'th aswon, piw os, an
Sans a Dhuw.' 35 Mes Yesu a'n keredhis ow leverel, 'Taw, ha
deus yn-mes anodho!' Wosa an jowl dh'y dewlel dhe'n dor yn
aga mysk, ev eth yn-mes anodho, heb y bystiga vytholl. 36 Ha
marth a's tevo i oll, hag yn-medhons an eyl dh'y gila, 'Pyth
yw an ger ma? Rag gans awtorita ha gallos ev a ergh dhe'n
spyrysyon avlan, hag i a dheu yn-mes.' 37 Hag yth esa son
anodho ow lesa dres pub tyller y'n pow a-dro.

Yaghheans Lies Den

Mat 8:14-17; Mark 1:29-34, 35-39

38 Ena ev a sevis ha gasa an synaga, ha dos yn chi Simon.
Hweger Simon o grevys gans fevyr meur, hag i a wovynnas
orto a-dro dhedhi. 39 Ytho, ev a sevis a-ughti ha keski an fevyr
hag ev a's gasas; ha hware hi a sevis ha'ga servya.

40 Lemmyn pan veu an howl ow sedhi, oll myns a'n jeva tus
klav gans divers klevesow a's dros dhodho; hag ev a worras y
dhiwleuv war bubonan anedha ha'ga yaghhe. 41 Ha dyowlow
ynwedh a dho yn-mes a lies, ow kria ha leverel, 'Ty yw Mab
Duw.'[a] Mes ev a's keredhis, ha ny asas dhedha kewsel, rag yth
aswonsons ev dhe vos an Krist.

42 Pan veu dydh devedhys, ev eth dhe-ves hag omdenna dhe
dyller ynyal; ha'n routhow a'n hwila hag a dheuth dhodho, ha'y
lesta ma na dhibartha dhyworta. 43 Mes ev a leveris dhedha,
'Res yw dhymm pregoth gwlaskor Duw dhe'n citys erel, drefen
rag henna y feuv danvenys.' 44 Hag yth esa ow pregoth yn
synagys Yudi.[b]

---

a 4:41 *Ty yw Mab Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *Ty yw an Krist, Mab Duw.*

b 4:44 *Yudi:* War-lergh re a'n dornskrifow *Galile.*

Galow an Kynsa Dyskyblon

Mat 4:18-22; Mark 1:16-20

5 Y hwarva, pan esa an routh ow kwaska warnodho dhe
glewes ger Duw, yth esa a'y sav ryb Lynn Gennesaret,
2 hag ev a welas diw skath ow sevel ryb an lynn; mes an
byskadoryon galsa yn-mes anedha hag yth esons ow kolghi
an rosow. 3 Ev eth a-bervedh yn onan a'n skathow, esa dhe
Simon, ha govyn orto pellhe nebes dhyworth an lann. Ena ev
a esedhas, ha dyski an routhow a-dhyworth an skath. 4 Ha pan
astelas kewsel, yn-medh ev dhe Simon, 'Mora y'n downvor, ha
tewlewgh agas rosow rag kachyans.' 5 Simon a worthebis ow
leverel, 'A Vester, ni re lavuryas dres oll an nos heb kavos tra
vyth; mes herwydh dha lavar my a dewl an rosow.' 6 Wosa gul
henna, i a geas niver meur a bysk, mayth esa aga rosow ow
terri. 7 Ena i a wrug sinys dh'aga heskowetha y'n skath aral a
dhos dhe weres dhedha; ytho i a dheuth ha lenwel an dhiw
skath, mayth esens ow sedhi. 8 Simon Peder, pan y'n gwelas, a
godhas orth dewlin Yesu ow leverel, 'Diberth dhyworthiv, rag
gour peghus ov, A Arlodh.' 9 Rag marth a'n jeva, ev ha peub
esa ganso, a'n myns a bysk a gavsons, 10 ha keffrys Jamys ha
Yowan, mebyon Zebede, neb o keskowetha dhe Simon. Yesu
a leveris dhe Simon, 'Na borth own; alemma rag ty a vydh ow
kachya tus.' 11 Hag ow tri aga skathow dhe'n tir i a asas puptra
ha'y holya.

Glanhe Klavorek

Mat 8:1-4; Mark 1:40-45

12 Y hwarva, pan esa yn onan a'n trevow, awotta gour leun
a lovryjyon. Ow kweles Yesu, ev a godhas war y fas ha'y bysi
ow leverel, 'Arlodh, mar mynnydh ty a yll ow glanhe.' 13 Hag
owth ystyn y leuv, ev a'n tochyas ow leverel, 'My a vynn,
bydh glanhes.' A-dhesempis an lovryjyon a'n gasas. 14 Ev a
worhemynnis dhodho, na lavarra dhe dhen vyth; 'Mes ke dhe
omdhiskwedhes dha honan dhe'n oferyas, ha gwra offryn rag
dha lanheans kepar dell worhemynnis Moyses, yn dustuni
dhedha.' 15 Mes y lesa an derivas anodho byth moy, ha routhow

bras a dho war-barth rag y glewes, ha may fens yaghhes[a] dhyworth aga klevesow. [16] Mes ev a vedha owth omdenna dhe dylleryow ynyal, ha pysi.

Yaghheans Den Palsyes

Mat 9:1-8; Mark 2:1-12

[17] Y hwarva yn onan a'n dedhyow na, hag ev ow tyski, yth esa Fariseow ha dyskadoryon an lagha a'ga esedh ena, devedhys a bub tre a Galile, hag a Yudi, hag a Yerusalem; hag yth esa gallos an Arlodh ganso dhe yaghhe.[b] [18] Hag awotta, gwer ow ton den war ravath, neb o palsyes, hag i a hwila y dhri a-ji ha'y worra a-ragdho. [19] Ha rag na gavsons fordh dh'y dhri a-ji drefen an routh, i a yskynnas dhe benn an chi ha'y iselhe der an prileghennow gans an gravath y'n kres a-dherag Yesu. [20] Hag ow kweles aga fydh ev a leveris, 'Den, dha beghosow yw gevys dhis.' [21] Ha'n skribys ha'n Fariseow a dhallathas omwovyn, ow leverel, 'Piw yw hemma, ow kewsel blasfemiow? Piw a yll gava peghosow saw unsel Duw?' [22] Mes Yesu, owth aswon aga frederow, a worthebis ha leverel dhedha, 'Pandr'a omwovynnowgh yn agas kolon? [23] Pyneyl yw esya, leverel "Bedhes dha beghosow gevys," po leverel "Sav ha kerdh"? [24] Mes may hwodhvowgh bos gallos dhe Vab an den war an nor dhe ava peghosow' (ev a leveris dhe'n palsi) 'my a lever dhis, sav, drehav dha ravath ha ke dhe'th tre.' [25] Ha hware ev a sevis a-ragdha, ha drehevel an dra re bia ow krowedha warnodho, ha mos dh'y dre, ow kormel Duw. [26] Ha pubonan a's teva agha, ow kormel Duw ha lenwys a own vons i, ow leverel, 'Ni re welas marthusyon hedhyw.'

---

a 5:15 *yaghhes:* War-lergh re a'n dornskrifow *yaghhes ganso.*

b 5:17 *yth esa gallos an Arlodh ganso dhe yaghhe:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag yth esa gallos an Arlodh dh'aga yaghhe.*

Galow Levi

Mat 9:9-13; Mark 2:13-17

27 Wosa hemma ev eth yn-kerdh ha gweles toller,[a] Levi y
hanow, esedhys orth an dollva, hag ev a leveris dhodho, 'Hol
vy.' 28 Hag ev a asas puptra, hag a sevis yn-bann ha'y holya.

29 Ena Levi a wrug kevewi bras ragdho yn y ji, hag yth esa
routh veur a dolloryon hag erel esedhys orth an voos gansa.
30 Ha'n Fariseow ha'ga skribys a grodhvola war y dhyskyblon
ow leverel, 'Prag y tebrowgh hag eva gans tolloryon[b] ha
peghadoryon?' 31 Yesu a worthebis ow leverel dhedha, 'Nyns
eus edhom a vedhek dhe dus yagh, saw dhe glevyon; 32 ny
dheuvev dhe elwel re wiryon saw peghadoryon dhe edrek.'

An Govyn a-dro dhe Omdhivosa

Mat 9:14-17; Mark 2:18-22

33 I a leveris dhodho, 'Dyskyblon Yowan menowgh a
omdhivos, ow kul pysadow, ha keffrys dyskyblon an Fariseow,
mes dha dhyskyblon jy a dheber hag eva.' 34 Yesu a leveris
dhedha, 'A yllowgh gul dhe gowetha an gour pries omdhivosa
ha'n gour pries hwath gansa? 35 An dedhyow a dheu, pan vydh
an gour pries kemerys dhyworta, hag ena i a omdhivos y'n
dedhyow na.' 36 Hag ynwedh ev a leveris parabolen dhedha:
'Den vyth ny skward klout dhyworth pows nowydh ha'y wrias
war bows koth, poken ev a skward an bows nowydh, ha ny
akord klout an bows nowydh gans an bows koth. 37 Ha ny worr
den vyth gwin nowydh yn gwingreghyn koth; poken an gwin
nowydh a derr an kreghyn hag a vydh skollys, ha'n kreghyn a
vydh distruys; 38 mes res yw gorra gwin nowydh yn kreghyn

---

a 5:27 *toller:* Neb a wra tolli.

b 5:30 *tolloryon:* Neb a wra tolli.

nowydh.[a] 39 Ha ny vynn den vyth a yv gwin koth eva gwin
nowydh; rag hware[b] ev a lever, “Gwell[c] yw an gwin koth.”’

Terri Pennow Ys y’n Sabot

Mat 12:1-8; Mark 2:23-28

6 Hag y hwarva, dell esa ev ow kerdhes der an ysegi
y’n Sabot,[d] y dhyskyblon a derri an pennow ys ha’ga
dybri, orth aga rutya yn aga diwleuv. 2 Mes re a’n Fariseow
a leveris, ‘Prag y hwrewgh an pyth nag yw lafyl y’n Sabot?’
3 Yesu a worthebis dhedha ow leverel, ‘A ny redsowgh hemma
bythkweth, pandr’a wrug Davydh hag ev ow perthi nown, ev
ha’n re esa ganso, 4 fatel eth yn chi Duw ha kemeres torthow
an ragworrans ha’ga dybri, ha’ga ri dhe’n re esa ganso, nag
yw lafyl dhe dhen vyth aga dybri marnas unsel dhe’n oferysi?’
5 Hag yn-medh ev dhedha, ‘Mab an den yw Arlodh ynwedh a’n
Sabot.’

An Den Gwedhrys Y Leuv

Mat 12:9-14; Mark 3:1-6

6 Ena yn Sabot aral, ev eth y’n synaga ha dyski. Hag yth esa
den ena, gwedhrys y leuv dhyghow. 7 An skribys ha’n Fariseow
a aspia glew orto, mar mynna yaghhe y’n Sabot, rag may
hallens kavos kuhudhans er y bynn. 8 Mes ev, owth aswon aga
frederow, a leveris dhe’n gour gwedhrys y leuv, ‘Sav, ha deus
y’n kres.’ Hag ev a sevis yn-bann, ha gortos a’y sav. 9 Yesu a
leveris dhedha, ‘My a wovyn orthowgh, pyneyl yw lafyl y’n
Sabot, gul da po gul drog, sawya bewnans po distrui?’ 10 Hag
ow mires a-dro orta i oll, ev a leveris dhodho, ‘Ystyn dha leuv.’

---

a 5:38 *gwin nowydh:* War-lergh re a’n dornskrifow yma omma an geryow *gwin nowydh, ha’n dhew a vydh gwithys.*

b 5:39 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an ger *hware.*

c 5:39 *Gwell:* War-lergh re a’n dornskrifow *Da.*

d 6:1 *y’n Sabot:* War-lergh re a’n dornskrifow *y’n nessa Sabot wosa an kynsa.*

Ev a'n gwrug, ha'y leuv a veu restorys.[a] 11 Mes i a veu lenwys
a gonnar, ha dalleth omgussulya an eyl gans y gila pandr'a
wrellens orth Yesu.

Dewis an Dewdhek

Mat 10:1-4; Mark 3:13-19

12 Y'n dedhyow na, ev eth yn-kerdh dhe'n menydh dhe bysi,
hag ev a spenas an nos yn pysadow dhe Dhuw. 13 Devedhys
an jydh, ev a elwis y dhyskyblon dhodho, ha dewis dewdhek
dhyworta, orth aga henwel abesteli: 14 Simon, neb a henwis
ynwedh Peder, hag Androw y vroder, Jamys ha Yowan, Felip,
Bertyl, 15 Matthew, Tommas, Jamys mab Alfeus, Simon gelwys
Zelotes, 16 Yudas mab Jamys, ha Yudas Skaryoth neb a dheuth
ha bos traytour.

Routhow Meur yn Galile

Mat 4:23-25

17 Ev a dheuth yn-nans gansa, ha sevel yn tyller kompes, gans
routh veur a'y dhyskyblon, ha niver meur a'n bobel dhyworth
Yudi oll ha Yerusalem ha morrep Tyr ha Sidon, 18 neb a dheuth
dh'y glewes ha bos yaghhes a'ga klevesow; an re plagyes gans
spyrysyon avlan o sawys, 19 ha'n routh oll a hwila y dochya, rag
nerth a dho yn-mes anodho, hag ev a yaghhi pubonan.

Benathow ha Gewow

Mat 5:1-12

20 Ev a dhrehevis y dhewlagas trohag y dhyskyblon ha leverel,

'Gwynnvys an re yw boghosek,
rag dhywgh hwi yw gwlaskor Duw.

21 Gwynnvys an re a berth nown lemmyn,
rag hwi a vydh lenwys.
Gwynnvys neb a ool lemmyn,
rag hwi a hwerth.

22 'Gwynnvys owgh pan wra tus agas kasa, ha pan wrons
agas keas mes ha despitya ha miliga avel drogoberyon, a-barth

---

a 6:10 *a veu restorys:* War-lergh re a'n dornskrifow *a veu restorys, yagh avel hy ben.*

Mab an den; [23] lowenhewgh y'n jydh na, ha lemmewgh gans heudhder, rag otta, meur yw agas gober yn nev; rag y'n keth vaner y hwre aga thasow dhe'n brofosi.

[24] Mes go hwi an re rych,
rag hwi re dhegemeras agas konfort.

[25] Go hwi, yw lenwys lemmyn,
rag hwi a berth nown.

Go hwi a hwerth lemmyn,
rag hwi a gyn hag ola.

[26] 'Go hwi pan gews tus oll da a-dro dhywgh, rag y'n keth vaner y hwre aga thasow dhe'n fals profosi.

Kerensa dhe Eskerens

Mat 5:38-48

[27] 'Mes my a lever dhy'hwi neb a glew, kerewgh agas eskerens, gwrewgh da dhe'n re a'gas kas, [28] benygewgh an re a'gas millik, pysewgh rag an re a'gas despit. [29] Dhe neb a'th wysk war an eyl bogh, ro dhodho hy ben ynwedh; ha neb a denn yn-mes dha vantel, na skon a ri dhodho dha bows ynwedh. [30] Ro dhe bubonan a wovyn orthis, ha dhyworth neb a gemmer dha bythow na hwila aga bos daskorrys. [31] Ha herwydh an pyth a vynnowgh tus dhe wul orthowgh hwi, gwrewgh hwi ynwedh[a] y'n keth vaner orta i.

[32] 'Mar kerowgh an re usi orth agas kara hwi, pyth yw an les dhywgh? Rag an beghadoryon ynwedh a gar an re a wra aga hara i. [33] Ha mar kwrewgh da orth an re a wra da orthowgh hwi, pyth yw an les dhywgh? An beghadoryon ynwedh a wra an keth tra. [34] Ha mar prestewgh dhe'n re may hwaytyowgh bos attylys gansa, pyth yw an les dhywgh? Peghadoryon ynwedh a brest may tegemerrons an keth attal. [35] Mes hwi kerewgh agas eskerens ha gul da ha ri kendon heb gwaytyas attal vytholl, ha meur vydh agas gober, ha hwi a vydh mebyon an Ughella; rag

---

a 6:31 *hwi ynwedh* War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow ma.

kuv yw ev orth an re ongrassyes ha'n re dhrog. [36] Bedhewgh truedhek, kepar dell yw agas Tas ynwedh truedhek.

Breusi Tus Erel

Mat 7:1-5

[37] 'Na vreusewgh, ha ny vedhowgh breusys; na dhampnyewgh, ha ny vedhowgh dampnys; gevewgh hag y fydh gevys dhywgh. [38] Rewgh, hag y fydh res dhywgh. Musur da, gweskys yn-nans, shackys war-barth, gorlenwys, a worrons yn agas askra; rag gans an musur may fusurowgh y fydh musurys arta dhywgh.'

[39] Hag ev a leveris parabolen dhedha: 'A yll den dall hembronk den dall? A ny godh aga dew yn kleudh? [40] Nyns eus dyskybel a-ugh an dyskador; mes peub yw leun-dhyskys a vydh kepar ha'y dhyskador. [41] Prag y firydh orth an mott yn lagas dha vroder, mes ny verkydh an geber usi y'th lagas dha honan? [42] Po fatel yllydh leverel dhe'th vroder, "Broder, gas vy dhe gemeres an mott yn-mes a'th lagas," mes ty dha honan ny welydh an geber usi y'th lagas jy? Ty falswas! Kyns oll, kemmer an geber yn-mes a'th lagas jy, hag ena ty a wel diblans dhe gemeres yn-mes an mott usi yn lagas dha vroder.

Gwedhen ha'y Frut

Mat 7:17-20, 12:34-35

[43] 'Rag gwedhen dha ny dheg drog frut, na hwath ny dheg gwedhen bodredhek frut da. [44] Rag pub gwedhen yw aswonys dre hy frut hy honan; rag ny guntelons figys dhyworth spern, na ny derrons grappys dhyworth spedhasen. [45] An densa a dhre dader yn-mes a dresor da y golon, ha'n drogoberer a dhre drog yn-mes a'n drog,[a] rag y anow a gews yn-mes a lanwes an golon.

An Dhew Sel

Mat 7:24-27

[46] 'Prag y'm gelwewgh "Arlodh, Arlodh" ha ny wrewgh an pyth a lavarav? [47] Pubonan neb a dheu dhymmo vy hag a glew ow geryow, my a dhiskwa dhywgh py par den yw ev. [48] Ev yw

---

a 6:45 *yn-mes a'n drog:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn-mes a dhroktresor y golon.*

haval dhe dhen ow trehevel chi, neb a balas yn town ha gorra
selyow war an garrek; ha pan dheuth liv, an avon a weskis
erbynn an chi na, ha ny yllis y gryghylli, rag y vos selys war
an garrek.[a] 49 Mes neb a glew ha ny wra tra vyth yw haval dhe
dhen a dhrehevis chi war dhor heb sel, ha'n avon a weskis er y
bynn, ha distowgh ev a godhas, ha meur veu terros an chi na.'

Yaghheans Kethwas Penn Kangour

Mat 8:5-13; Yow 4:43-54

7 Wosa gorfenna oll y lavarow yn klewans an bobel, ev eth
yn Kapernaum. 2 Hag yth esa kethwas dhe bennkangour,
drudh dhodho, neb o klav hag yn eneworres. 3 Ytho pan glewas
a Yesu, ev a dhanvonas dhodho henavogyon a'n Yedhewon ow
pysi orto a dhos ha sawya y gethwas. 4 Wosa dos dhe Yesu i a
elwi warnodho yn ter, ow leverel, 'Ev yw wordhi may hwredh
hemma ragdho, 5 rag ev a gar agan kenedhel hag ev a dhrehevis
ragon an synaga.' 6 Ytho Yesu eth gansa. Mes pan nag esa nep-
pell dhyworth an chi, an penn kangour a dhanvonas dhodho
kowetha, ow leverel dhodho, 'Arlodh, na borth ahwer, rag
nyns ov vy gwiw ty dhe dhos yn-dann ow tho; 7 rag henna ny
omsynsis gwiw dhe dhos dhis, mes lavar an ger, ha'm gwas
a vydh sawys.[b] 8 Rag my ynwedh yw den yn-dann awtorita,
ha dhymm soudoryon yn-dannov, ha my a lever dhe hemma,
"Ke," ha mos a wra, ha dhe dhen aral, "Deus," ha dos a wra, ha
dhe'm kethwas, "Gwra hemma," hag ev a'n gwra.' 9 Ha Yesu
pan glewas hemma, marth a'n jeva anodho, hag ow treylya
dhe'n routh a'n sewya yn-medh ev, 'My a lever dhywgh, ny
gevis vy kemmys fydh, na hwath yn Israel.' 10 Ha'n re a veu
danvenys a dhehwelis dhe'n chi ha kavos an kethwas yagh neb
re bia klav.[c]

---

a 6:48 *rag y vos selys war an garrek:* War-lergh re a'n dornskrifow *rag y vos drehevys yn ta.*

b 7:7 *ha'm gwas a vydh sawys:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha bedhes ow gwas sawys.*

c 7:10 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *neb re bia klav.*

Drehevel Mab an Wedhwes yn Nayn

11 Nebes a-wosa, ev eth yn cita henwys Nayn, hag yth esa y
dhyskyblon[a] ha routh veur ow mos ganso. 12 Pan dheuth nes
dhe yet an cita, awotta den re varwsa neb esa ow pos degys yn-
mes, an unn vab a'y vamm, ha hi gwedhwes, hag yth esa routh
veur a'n cita gensi. 13 Ha pan y's gwelas, an Arlodh a'n jeva
truedh anedhi, hag a leveris dhedhi, 'Na ool.' 14 Ev a dheuth
yn-rag ha tochya an eler, ha'n dhegoryon a hedhis; hag ev a
leveris, 'Den yowynk, my a lever dhis, sav yn-bann!' 15 Ha'n
marow a sevis dh'y esedh ha dalleth kewsel; hag ev a'n ros dh'y
vamm. 16 Own a's kemeras oll, hag yth esens ow kormel Duw,
ow leverel, 'Profos meur re sevis yn agan mysk,' ha 'Duw re
vysytyas y bobel.' 17 Ha'n lavar ma yn y gever eth yn-mes dres
oll Yudi hag oll an pow a-dro.

Kanasow dhyworth Yowan Besydhyer

Mat 11:2-19

18 Dyskyblon Yowan a dherivas dhodho a-dro dhe oll an
taklow ma. Ytho Yowan a elwis dhodho dew a'y dhyskyblon
19 ha'ga danvon dhe'n Arlodh ow leverel, 'Yw ty an den a dal
dos, po ken onan a wortyn?' 20 Wosa an wer dhe dhos dhodho,
i a leveris, 'Yowan Besydhyer re'gan danvonas dhis, ow leverel,
"Yw ty an den a dal dos, po ken aral a wortyn?"' 21 Y'n eur na
poran, ev re wrussa sawya lies den a glevesow ha plagys ha
tebel spyrysyon, ha dhe lies dall ev re rosa golok. 22 Hag ev a
worthebis ha leverel dhedha, 'Kewgh dhe dherivas dhe Yowan
an taklow a welsowgh hag a glewsowgh: dellyon a wel arta,
evredhyon a gerdh, klavorogyon yw glanhes ha'n vodharogyon
a glew, an re varow yw drehevys, dhe'n voghosogyon an aweyl
yw pregethys; 23 ha gwynnvys neb na vo sklandrys ahanav.'

24 Wosa kanasow Yowan dhe omdenna, ev a dhallathas
kewsel a-dro dhe Yowan dhe'n routhow, 'Pandra ethewgh
dhe-ves dhe'n gwylvos dh'y weles? Korsen kryghyllys gans
an gwyns? 25 Mes pandra ethewgh dhe-ves dh'y weles? Den

a 7:11 *yth esa y dhyskyblon:* War-lergh re a'n dornskrifow *yth esa ev ha lies a'y dhyskyblon.*

gwiskys yn dillas medhel? Otta, tus gwiskys yn dillas splann
hag ow pewa yn hworlanwesek, ymons yn chiow myghternedh.
[26] Mes pandra ethewgh dhe-ves dh'y weles? Profos? Yn surredi,
my a lever dhywgh, ha moy ages profos. [27] Hemm yw neb may
feu skrifys anodho,

"Awotta, my a dhanvon ow hannas a-rag dha fas,
neb a dharbar dha fordh a-dheragos."

[28] Rag my a lever dhywgh, yn-mysk an re genys a venenes
nyns eus nagonan brassa ages Yowan Besydhyer;[a] mes neb yw
lyha yn gwlaskor Duw yw brassa agesso ev.' [29] Hag oll an dus,
hag ynwedh an dolloryon, pan glewsons hemma, a aswonis
ewnder Duw, hag i besydhys gans besydh Yowan. [30] Mes an
Fariseow ha'n laghysi a skonyas towl Duw ragdha, hag i heb
bos besydhys ganso.

[31] 'Rag dhe bana dra y hwrav vy hevelebi tus an henedh ma,
ha dhe bana dra yns i haval? [32] Haval yns i dhe fleghes a'ga
esedh y'n varghasva ow kelwel an eyl dh'y gila ha leverel,

"Ni a bibas dhywgh ha ny wrussowgh donsya,
ni a ganas galargan[b] ha ny wrussowgh ola."

[33] Rag Yowan Besydhyer a dheuth heb dybri bara nag eva
gwin, ha hwi a lever, "Yma dyowl ganso." [34] Mab an den a
dheuth ow tybri hag owth eva, ha hwi a lever, "Gargasen ha
penn medhow yw, koweth tolloryon[c] ha peghadoryon." [35] Mes
furneth yw prevys ewn gans oll hy fleghes.'

Peghadores Yw Gevys

[36] Onan a'n Fariseow a wovynnas orto dybri ganso, ytho ev
eth yn chi an Farise, hag esedha dhe dhybri. [37] Hag otta, yth
esa unn venyn neb esa y'n cita, peghadores. Ha pan wodhva
ev dhe vos esedhys yn chi an Farise, hi a dhros fiol alabaster
a unyent; [38] hi a sevis a-dryv dhodho ryb y dreys, owth ola, ha

---

a 7:28 *Yowan Besydhyer:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yowan.*

b 7:32 *ni a ganas galargan:* War-lergh re a'n dornskrifow *ni a ganas dhywgh galargan.*

c 7:34 *tolloryon:* Neb a wra tolli.

dalleth glybya y dreys gans hy dagrow ha'ga segha gans hy gols;
ha hi a amma dh'y dreys ha'ga ura gans an unyent. [39] Ytho an
Farise neb a'n galwsa, pan y'n gwelas, ev a omgewsis ow leverel,
'Mar pe hemma profos, ev a wodhvia piw ha py par benyn yw
hi neb a wra y dochya, rag peghadores yw hi.' [40] Ha Yesu a
worthebis ha leverel dhodho, 'Simon, yma dhymm neppyth
dhe leverel dhis.' Yn-medh ev, 'A Dhyskador, lavar.' [41] 'Yth
esa dhe unn kresysor dew gendoner; yth esa dhe'n eyl kendon a
bymp kans denarius,[a] ha dh'y gila hanterkans. [42] Pan na yllens
pe, ev a avas dh'aga dew. Ytho pyneyl anedha a'n kar moy?'
[43] Simon a worthebis ow leverel, 'Dell dybav, ev may havas ev
moy dhodho.' Yn-medh ev dhodho, 'Ewn re vreussys.' [44] Ena
ev a dreylyas dhe'n venyn ha leverel dhe Simon, 'A welydh an
venyn ma? My a dheuth y'th chi; ny resys dhymm dowr dhe'm
treys, mes hi re beu ow klybya ow threys gans hy dagrow ha'ga
segha gans hy gols. [45] Ny resys dhymm bay, mes a-ban dheuth
vy a-ji ny hedhi hi amma dhe'm treys. [46] Ny wrussys ura ow
fenn gans oyl, mes hi a uras ow threys gans unyent. [47] Rag
henna y lavarav dhis, yma gevys dhedhi hy feghosow pals,
rag hi dhe gara meur; mes ev may feu boghes gevys dhodho,
boghes ev a gar.' [48] Ena ev a leveris dhedhi, 'Yma gevys dhis
dha beghosow.' [49] An re o esedhys ganso a dhallathas leverel
an eyl dh'y gila, 'Piw yw hemma neb a av ynwedh peghosow?'
[50] Hag ev a leveris dhe'n venyn, 'Dha fydh re'th sawyas; ke yn
kres.'

Benenes owth Holya Yesu

8 Wosa henna, yth esa ow tremena dre citys ha trevow
ow pregoth ha derivas an nowodhow da a wlaskor Duw;
ha'n dewdhek esa ganso, [2] ha benenes, neb re bia yaghhes a
debel spyrysyon ha klevesow: Maria henwys Magdalena, may
teuth yn-mes anedhi seyth dyowl, [3] ha Yoanna gwreg Kusa,
rennyas Herod, ha Susanna, ha lies aral, neb a venystra dhedha[b]
yn-mes a'ga fythow.

---

a 7:41 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

b 8:3 *dhedha:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhodho.*

Parabolen an Gonador

Mat 13:1-9; Mark 4:1-9

4 Wosa routh veur dhe omguntel, ha tus dhyworth lies cita
dhe dhos dhodho, ev a gewsis dre barabolen: 5 ‘Gonador
eth yn-mes dhe wonedha y has; ha pan hasas, rann a’n has
a godhas ryb an fordh hag a veu stenkys yn-dann dreys, hag
ydhyn an ayr a’s devoryas. 6 Rann aral a godhas war veynek; ha
pan devis, y feu deseghys rag fowt glybor. 7 Rann aral a godhas
yn-mysk spern, ha’n spern a devis war-barth gensi ha’y thaga.
8 Ha rann aral a godhas yn dor mas, ha pan devis, hi a dhug
trevas, kansplek.’ Hag ow leverel hemma, ev a grias, ‘Neb a’n
jeves diwskovarn rag klewes, ev klewes.’

Porpos an Parabolennow

Mat 13:10-17; Mark 4:10-12

9 Y dhyskyblon a wovynni orto pandr’a ve styr an barabolen
ma. 10 Hag ev a leveris, ‘Dhy’hwi yw grontys aswon kevrinyow
gwlaskor Duw, mes dhe’n re erel dre barabolennow,

rag ow kweles, ny welons,
hag ow klewes, ny glewons.

Styr Parabolen an Gonador

Mat 13:18-23; Mark 4:13-20

11 ‘Hemm yw an barabolen: an has yw ger Duw. 12 An re ryb
an fordh yw neb a glew, ena an jowl a dheu ha kemeres an ger
dhyworth aga holon rag own i dhe grysi ha bos selwys. 13 An re
war an veynek yw neb pan glewons a dhegemmer an ger gans
lowena, mes nyns eus dhedha gwreydhen; i a grys pols byghan,
hag yn termyn temptacyon i a gilden. 14 An dra a godhas y’n
spern, yth yw an re a glewas, ha pan vons yn-rag tegys yns
gans an fienasow ha’n rychys ha’n plesours a vewnans, ha ny
dhegons frut adhves. 15 Mes an dra y’n tir da, yth yns i an re a
glew an ger gans kolon vas ha da ha’y witha, ha don frut gans
perthyans.

Lugarn yn-dann Lester

Mat 5:15-16; Mark 4:21-25; Luk 11:33

16 ‘Den vyth wosa enowi lugarn ny’n kudh yn-dann lester,
po y worra yn-dann weli, mes ev a’n gorr war wolowbren, rag
may hallo an dus a dheu a-ji gweles an golow. 17 Rag nyns eus
tra yn-dann gel na vydh diskudhys, na tra gevrinek na vydh
godhvedhys ha dos dhe’n golow. 18 Merkyewgh ytho fatel
glewowgh: rag neb a bywvo, dhodho ev y fydh res; ha neb na
bywvo mann, y fydh kemerys a-dhyworto ynwedh an pyth a
dybir ev dhe bywa.’

Mamm ha Breder Yesu

Mat 12:46-50; Mark 3:31-35

19 Ena y teuth dhodho y vamm ha’y vreder, ha ny yllens dos
nes dhodho drefen an routh. 20 Ha leverys veu dhodho, ‘Dha
vamm ha’th vreder a worta a-ves ow mynnes dha weles.’ 21 Mes
ev a worthebis ha leverel dhedha, ‘Ow mamm ha’m breder yw
an re a glew ger Duw ha’y wul.’

Yesu a Goselha Anawel

Mat 8:23-27; Mark 4:35-41

22 Y hwarva unn jydh, yth yskynnas yn skath, ha’n dhyskyblon
ganso, hag yn-medh ev dhedha, ‘Gwren tremena dhe’n tu aral
a’n lynn;’ hag i a wolyas dhe-ves. 23 Hag i ow kolya, ev eth yn
kosk. Hag anawel a godhas war an lynn; yth esa aga skath ow
pos livys, ha peryllys vons. 24 I a dheuth dhe wul dhodho difuna,
ow leverel, ‘Mester, mester, y ferwyn!’ Ena ev a dhifunas ha
keski an gwyns ha garowder an dowr; hedhi a wrussons hag
yth esa kalmynsi. 25 Ev a leveris dhedha, ‘Ple’ma agas fydh?’
Own a’s tevo, hag ena marth, hag i a leveris an eyl dh’y gila,
‘Piw ytho yw hemma, ow korhemynna ynwedh dhe’n gwynsow
ha dhe’n dowr, ha gostyth yns dhodho?’

Yaghheans an Den a Gadara Tormentys gans Dyowlow

Mat 8:28-34; Mark 5:1-20

[26] I a wolyas bys yn bro an Gadarenys,[a] usi a-dal Galile. [27] Ena
pan eth yn-mes dhe'n tir, y tierbynnas dhodho gour a'n cita, ha
dhodho dyowlow seuladhydh, ha ny wiska dillas,[b] na triga yn
chi, saw y'n bedhow. [28] Pan welas Yesu, ev a armas, ha kodha
a-ragdho, ha leverel ughel y lev, 'Pandr'a vynnydh tejy genev vy,
Yesu, Mab Duw Ughella? My a'th pys, na wra ow thormentya.'
[29] Rag ev a arghsa dhe'n spyrys avlan dos yn-mes a'n den. Rag
lieskweyth an spyrys a'n dalghensa, ha gwithys vedha, kelmys
gans chaynys ha kargharow; mes ev a derri an kolmow, ha
helghys vedha gans an jowl bys yn tylleryow difeyth. [30] Ena
Yesu a worthebis dhodho, 'Pyth yw dha hanow?' Ev a leveris,
'Lyjyon;' rag lies dyowl re dhothya ynno. [31] Hag i a'n pysis, na
wrella erghi dhedha mos y'n islonk.

[32] Mes yth esa flock meur a vogh ow peuri ena y'n menydh;
hag i a'n pysi a asa dhedha mos ynna; ytho ev a ros kummyas
dhedha. [33] Ena an jowlow a dheuth yn-mes a'n den ha mos y'n
mogh, ha'n flock a bonyas yn-nans dres an lann serth bys y'n
lynn, ha beudhi.

[34] Ha'n vugeledh, pan welsons an pyth a hwarvia, a fias dhe'n
fo ha'y dherivas y'n cita hag y'n pow. [35] Ena i eth yn-mes dhe
weles an pyth a hwarvia, hag i a dheuth dhe Yesu, ha kavos an
den may teuth an jowlow yn-mes anodho esedhys orth treys
Yesu; dillasys ha yagh y vrys; hag own a's teva. [36] An re neb a
welsa fatel veu sawys an den dalghennys gans dyowl a'n derivas
dhedha. [37] Hag oll an routh a bow an Gadarenys[c] a wre y bysi
a'ga gasa, rag dalghennys vons i gans own meur; ytho ev eth
yn skath ha dehweles. [38] Mes an gour may teuth anodho an
jowlow a'n pysi may fe ganso; mes ev a'n danvonas dhe-ves,

---

a 8:26 *Gadarenys:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gerasenys.*

b 8:27 *ha dhodho dyowlow seuladhydh, ha ny wiska dillas:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha dhodho dyowlow; ha seuladhydh ny wisksa dillas.*

c 8:37 *Gadarenys:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gerasenys.*

ow leverel, 39 'Dehwel dhe'th chi ha derivas pygemmys a wrug Duw ragos.' Hag ev eth dhe-ves ha pregoth dres oll an cita pygemmys a wrug Yesu ragdho.

Myrgh an Rewler, ha'n Venyn a Dochyas Dillas Yesu

Mat 9:18-26; Mark 5:21-43

40 Wosa Yesu dhe dhehweles, an routh a'n dynerghis; rag yth esa pubonan orth y wortos. 41 Hag otta, y teuth gour henwys Yairus, neb o rewler a'n synaga, hag ev a godhas orth treys Yesu, ha'y bysi a dhos yn y ji, 42 rag yth esa dhodho unn vyrgh genys, a-dro dhe dhewdhek bloodh, ha hi yn eneworres.

Hag ev ow mos, yth esa an routh orth y waska. 43 Hag unn venyn neb o klav nans o dewdhek bledhen gans liv goos, neb a spensa oll hy fygans war vedhogyon,[a] heb gallos bos yaghhes gans den vyth, 44 a dheuth a-dryv dhodho ha tochya kribel y vantel; hag a-dhesempis liv hy goos a hedhis. 45 Ha Yesu a leveris, 'Piw a'm tochyas?' Pan wrug pubonan y nagha, Peder[b] a leveris, 'A Vester, an routhow a'th keas a-derdro orth dha waska, ha ty a wovyn, "Piw a'm tochyas?"'[c] 46 Mes Yesu a leveris, 'Nebonan re'm tochyas, rag my a wor gallos dhe vos gyllys ahanav.' 47 Ha'n venyn, pan welas hi dhe vos diskudhys, a dheuth yn unn grena, ha wosa kodha a-dheragdho, hi a dherivas a-rag oll an dus prag y hwrug hi y dochya, ha fatel via hi yaghhes a-dhesempis. 48 Ev a leveris dhedhi, 'Myrgh, dha fydh re'th sawyas; ke yn kres.'

49 Hag ev hwath ow kewsel, y teuth nebonan dhyworth chi rewler an synaga, ow leverel, 'Dha vyrgh re verwis; na wra ankombra an Dyskador namoy.' 50 Mes Yesu, pan glewas hemma, a worthebis dhodho, 'Na borth own, unweyth krys, ha hi a vydh sawys.' 51 Pan dheuth y'n chi, ny asas dhe dhen vyth

---

a 8:43 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *neb a spensa oll hy fygans war vedhogyon.*

b 8:45 *Peder:* War-lergh re a'n dornskrifow *Peder ha'n re esa ganso.*

c 8:45 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha ty a wovyn, Piw a'm tochyas!*

mos a-ji ganso, saw Peder ha Yowan ha Jamys, ha tas an flogh
ha'n vamm. 52 I oll a ola ha kyni war hy lergh. Mes ev a leveris,
'Na olewgh, rag ny verwis hi, mes hi a gosk.' 53 Mes i a'n skornya,
ow kodhvos hi dhe vos marow. 54 Hag ev a dhanvonas peub yn-
mes, ha'y synsi[a] er hy leuv, ha gelwel, 'A flogh, sav yn-bann.'
55 Ha'y spyrys a dhehwelis, ha hi a sevis a-dhistowgh; hag ev a
erghis neppyth dhe vos res dhedhi dhe dhybri. 56 Marth a's teva
hy herens; mes ev a worhemynnis dhedha na dheriffens dhe
dhen vyth an pyth a hwarva.

Danvon an Dewdhek

Mat 10:5-14; Mark 6:7-13

9 Ena ev a elwis an dewdhek war-barth, hag a ros dhedha
gallos hag awtorita war oll an jowlow, ha dhe yaghhe
klevesow, 2 hag ev a's danvonas yn-mes dhe bregoth gwlaskor
Duw, ha dhe yaghhe an glevyon. 3 Ev a leveris dhedha, 'Na
gemerewgh tra vyth rag an fordh, na lorgh, na skryp, na
bara, na mona na diw bows dhe bubonan. 4 Ha py chi pynag
a dhyffowgh ynno, trigewgh ena bys pan omdennewgh alena.
5 Ha seul na wra agas dynerghi, pan yllowgh yn-mes a'n cita
na, shackyewgh an doust a-dhann agas treys yn dustuni er
aga fynn.' 6 Ytho i eth dhe-ves ha tremena der an trevow, ow
pregoth an aweyl hag ow yaghhe yn pub tyller.

Fienasow Herod

Mat 14:1-12; Mark 6:14-29

7 Lemmyn Herod an tetrargh a glewas a buptra a hwarva,
ha penndegys o, rag re a leveri Yowan re bia drehevys a'n re
varow, 8 ha re erel, Elias dhe omdhiskwedhes, ha re erel, onan
a'n brofosi a-henys dhe dhasserghi. 9 Hag yn-medh Herod,
'Yowan a dhibennis; mes piw yw hemma, neb a glewav taklow
a'n par ma yn y gever?' Hag ev a hwila y weles.

---

a 8:54 *Hag ev a dhanvonas peub yn-mes, ha'y synsi:* War-lergh re a'n dornskrifow *Hag ev a's synsis.*

Maga an Pymp Mil

Mat 14:13-21; Mark 6:30-44; Yow 6:1-14

10 An abesteli, wosa i dhe dhehweles, a dherivas dhodho
puptra re wrussens. Hag ev a's kemeras hag omdenna yn priva
dhe cita henwys Bethsaida.[a] 11 Mes an routhow, pan glewsons,
a'n sewyas; hag ev orth aga dynerghi a gewsis orta a wlaskor
Duw, hag ev a yaghhas seul a'n jeva edhom a yaghheans.

12 An jydh a dhallathas dos dhe benn, ha'n dewdhek a dheuth
ha leverel dhodho, 'Danvon an routh dhe-ves, rag mayth ellens
y'n trevow ha'n pow a-dro ha kavos ostyans ha neppyth dhe
dhybri, rag yth eson ni omma yn tyller difeyth.' 13 Mes ev a
leveris dhedha, 'Rewgh hwi dhedha dhe dhybri.' Yn-medhons
i, 'Nyns eus dhyn moy es pymp torth ha dew bysk, marnas
ni a dhe brena boos rag oll an dus ma.' 14 Rag yth ens i neb
pymp mil wour. Yn-medh ev dh'y dhyskyblon, 'Gwrewgh
dhedha esedha yn bagasow a neb hanter kans pubonan.' 15 Hag
yndella y hwrussons, ha gul pubonan dhe esedha. 16 Hag ow
kemeres an pymp torth ha'n dhew bysk, ev a viras yn-bann dhe
nev ha'ga benyga, ha'ga therri, hag ev a's ros dh'y dhyskyblon
rag aga settya a-rag an routh. 17 Pubonan a dhybris hag a veu
lenwys; hag a'n brewyon gesys dhedha, dewdhek kanstellas a
veu kuntelys.

Peder a Avow Yesu dhe Vos an Krist

Mat 16:13-19; Mark 8:27-29

18 Lemmyn y hwarva, pan esa ev ow pysi y honan, y teuth y
dhyskyblon war-barth ganso, hag ev a wovynni orta, ow leverel,
'Piw y lever an routhow ow bos evy?' 19 I a worthebis ow leverel,
'Yowan Besydhyer, re erel Elias, mes re erel, "Onan a'n brofosi
a-henys re dhassorghas."' 20 Ev a leveris dhedha, 'Mes hwi, piw
y leverowgh my dhe vos?' Peder a worthebis ha leverel, 'An
Krist a Dhuw.'

---

a 9:10 *dhe cita henwys Bethsaida:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe dyller ynyal ryb cita henwys Bethsaida.*

Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Mat 16:20-28; Mark 8:30–9:1

21 Mes ev a's erghis straght na lavarrons hemma dhe dhen
vyth, 22 ow leverel bos res dhe Vab an den godhav lies tra ha
bos neghys gans an henavogyon ha'n bennoferysi ha'n skribys
ha bos ledhys ha bos drehevys y'n tressa dydh.

23 Hag yn-medh ev dhedha i oll, 'Mar mynn nebonan dos
war ow lergh, gwres omnagha, ha kemeres yn-bann y grows
pub dydh, ha'm holya vy. 24 Rag piw pynag a vynno gwitha
y vewnans a'n kyll; mes piw pynag a gollo y vewnans a-barth
dhymmo vy, ev a'n gwith. 25 Rag pana les a vydh dhe dhen,
pan wrello gwaynya oll an bys, hag ev y honan ow pos diswrys
po kellys? 26 Piw pynag ytho a'n jeffo meth ahanav vy ha'm
lavarow, Mab an den a'n jevydh meth anodho pan dheffo yn
y wolewder ev ha golewder an Tas ha'n eledh sans. 27 Mes yn
hwir y lavarav dhywgh, yma rann a'n re ow sevel omma na
dastyons ankow erna wellons gwlaskor Duw.'

Treusfigurans Krist

Mat 17:1-8; Mark 9:2-8

28 Y hwarva a-dro dhe eth dydh wosa an geryow ma, ev a
gemeras Peder ha Yowan ha Jamys ganso ha mos yn-bann y'n
menydh rag pysi. 29 Hag ev ow pysi, semlans y fas a janjyas ha'y
dhillas a veu kann, ow lentri. 30 Hag otta, dew wour a gewsi
ganso; yth ens i Moyses hag Elias, 31 neb a omdhiskwedhas yn
golewder, ha kewsel a'y dhibarth[a] a vedha orth hy hollenwel
yn Yerusalem. 32 Mes Peder ha'n re ganso o poos gans kosk;
ha pan ens i difun, i a welas y wolewder ha'n dhew wour ow
sevel ganso. 33 Ha pan esens ow tiberth dhyworto Peder a
leveris dhe Yesu, 'A Vester, da yw ni dhe vos omma; gwren
drehevel teyr skovva, onan ragos jy hag onan rag Moyses hag
onan rag Elias,' heb godhvos pandra esa ow leverel. 34 Hag ev
ow leverel hemma, komolen a dheuth ha gorskeusi warnedha;
hag i a borthas own pan ethons y'n gomolen. 35 Ha lev a dheuth

---

a 9:31 *dhibarth:* Po *eksodus.*

yn-mes a'n gomolen ow leverel, 'Hemm yw ow Mab dewisys,[a] klewewgh ev.' [36] Wosa an lev dhe gewsel, Yesu a veu kevys y honan. Ha tewel a wrussons ha ny dherivsons orth den vyth y'n dedhyow na an taklow a welsens.

Yaghheans Maw Troblys gans Spyrys Avlan

Mat 17:14-18; Mark 9:14-27

[37] Ternos, pan dheuthons yn-nans a'n menydh, routh veur a'n dierbynnas. [38] Hag otta gour a'n routh a grias ha leverel, 'A Dhyskador, my a'th pys, mir orth ow mab, rag ow unn flogh yw ev, [39] hag otta, spyrys a'n kemmer ha desempis ev a skrij; hag ev a'n tewl gans shorys, owth ewoni, ha skant ny'n gas, orth y vrewi. [40] My a bysis dha dhyskyblon a'y dewlel yn-mes, ha ny allsons.' [41] Yesu a worthebis ha leverel, 'A henedh diskryjyk ha kammhynsek, pes termyn y fedhav genowgh ha'gas perthi? Doro dha vab omma.' [42] Hag ev hwath ow tos, an jowl a'n torras ha'y dewlel dhe'n dor yn shora; ha Yesu a goskas an spyrys avlan ha yaghhe an maw ha'y dhaskor dh'y das. [43] Ha marth a's tevo peub a veuredh Duw.

Yesu a Dhargan Y Vernans Arta

Mat 17:22-23; Mark 9:30-32

Hag i hwath gans marth a buptra a wre, ev a leveris dh'y dhyskyblon, [44] 'Gorrewgh an geryow ma yn agas diwskovarn; rag Mab an den a vydh delivrys yn diwleuv tus.' [45] Mes ny gonvedhens an lavar ma, ha kudhys o dhyworta, ma na wodhyens gweles y styr; hag own a's tevo a wovyn orto a-dro dhe'n lavar ma.

Piw Yw an Moyha?

Mat 18:1-5; Mark 9:33-37

[46] Ena dadhel a sordyas yntredha, piw anedha a via an moyha. [47] Mes Yesu, ow kodhvos[b] preder aga holon, a gemeras flogh ha'y worra rybdho [48] ha leverel dhedha, 'Neb a dhegemerro an flogh ma yn ow hanow vy a'm degemmer vy; ha neb a'm

---

a 9:35 *dewisys:* War-lergh re a'n dornskrifow *karadow.*

b 9:47 *ow kodhvos:* War-lergh re a'n dornskrifow *ow kweles.*

degemerro vy, a'n degemmer ev neb a'm danvonas; rag neb yw an byghanna yntredhowgh, meur yw ev.'

Neb na Vo Er Agan Pynn, Ragon Ni yth Yw

Mark 9:38-40

49 Yowan a worthebis ha leverel, 'A Vester, ni a welas nebonan ow tewlel yn-mes dyowlow y'th hanow jy, ha ni a'n lettyas, rag ny wra ev holya genen ni.' 50 Mes Yesu a leveris dhodho, 'Na wra y lettya; rag neb na vo er agas pynn, ragowgh hwi yth yw.'

Tre yn Samari a Skon Wolkomma Yesu

51 Y hwarva, ha'n termyn ow tos pan vedha kemerys yn-bann, ev a settyas y fas dhe vos dhe Yerusalem. 52 Hag ev a dhanvonas kanasow a-dheragdho, neb eth hag entra yn tre a'n Samaritanys, rag pareusi ragdho, 53 mes ny wrens y dhynerghi, rag y fas dhe vos settys troha Yerusalem. 54 Ha pan y'n gwelas y dhyskyblon Jamys ha Yowan, yn-medhons, 'Arlodh, a vynnydh ni dhe erghi may teffo tan yn-nans dhyworth nev ha'ga distrui?'[a] 55 Mes ev a dreylyas ha'ga heredhi.[b] 56 Hag i eth yn-rag dhe dre aral.

Holyoryon Yesu

Mat 8:19-22

57 Hag i ow mos war an fordh, nebonan a leveris dhodho, 'My a'th hol py le pynag yth ylli.' 58 Yn-medh Yesu dhodho, 'Dhe'n lewern yma tell, ha neythow dhe ydhyn an ayr, mes dhe Vab an den nyns eus tyller vyth may hworro y benn.' 59 Ev a leveris dhe nebonan aral, 'Gwra ow holya.' Mes ev a leveris, 'Arlodh, gas vy kyns oll dhe vos dhe ynkleudhyas ow thas.' 60 Ev a leveris dhodho, 'Gas dhe'n re varow ynkleudhyas aga thus varow

---

a 9:54 *distrui:* War-lergh re a'n dornskrifow *distrui kepar dell wrug Elias.*

b 9:55 War-lergh re a'n dornskrifow *55 Mes ev a dreylyas ha'ga heredhi ha leverel, 'Ny wodhowgh a by par spyrys yth owgh. 56 Rag ny dheuth Mab an den rag distrui enevow tus, marnas selwel.' Hag i eth yn-rag dhe dre aral.*

aga honan; mes ty, ke dhe bregoth gwlaskor Duw.' [61] Hag yn-medh den aral, 'My a vynn dha holya, Arlodh, mes kyns oll gas vy dhe leverel farwell dhe'n dus y'm chi.' [62] Yn-medh Yesu dhodho, 'Nyns yw gwiw dhe wlaskor Duw an den neb a worro y leuv war an arader, ha mires war-dhelergh.'

Kanasedh an Dewdhek ha Tri Ugens

2: **Mat 9:37-38**

10 Wosa hemma, an Arlodh a apoyntyas dewdhek ha tri ugens[a] aral ha'ga danvon dew ha dew a-dheragdho dhe bub cita ha tyller may fynna ev mos. [2] Yn-medh ev dhedha, 'An drevas yw meur, mes an oberwesyon yw boghes; ytho pysewgh Arlodh an drevas may tanvonno gonisysi bys yn y drevas. [3] Ewgh; awotta, my a'gas danvon yn-mes avel eyn yn-mysk bleydhi. [4] Na degewgh pors, na skryp, nag eskisyow, ha na salusewgh den vyth war an fordh. [5] Hag yn py chi pynag yth ellowgh, leverewgh kyns oll, "Kres dhe'n chi ma." [6] Ha mars eus mab a gres ena, agas kres a bowes warnodho; mes mar nyns eus, ev a dhehwel dhywgh. [7] Gortewgh y'n keth chi na ow tybri hag owth eva py pynag a rollons, rag gwiw dhe'n oberwas yw y wober. Na wrewgh sommys a unn chi dhe ji aral. [8] Ha dhe by cita pynag yth ellowgh, hag i a'gas dynergh, dybrewgh an pyth yw gorrys a-ragowgh; [9] ha yaghhewgh an glevyon ynni ha leverel dhedha, "Gwlaskor Duw re dheuth nes dhywgh." [10] Mes dhe by cita pynag yth ellowgh ha ny'gas dynerghons, ewgh mes yn hy stretys ha leverel, [11] "Hwath an doust a'gas cita hag a len orthyn, ni a'n shack dhe-ves er agas pynn; saw godhvedhewgh hemma, gwlaskor Duw re dheuth nes dhywgh." [12] My a lever dhywgh, moy perthadow a vydh rag Sodom y'n jydh na es dell vydh rag an cita na.

Go i an Citys na Godhas yn Edrek

Mat 11:20-24

[13] 'Go jy Korasin! Go jy Bethsaida! – rag mar pe gwrys yn Tyr ha Sidon an oberow gallosek a veu gwrys yn agas mysk,

---

a 10:1 *dewdhek ha tri ugens:* War-lergh re a'n dornskrifow *deg ha tri ugens.*

seuladhydh i a godhsa yn edrek, esedhys yn yskar ha lusu.
14 Mes moy perthadow vydh rag Tyr ha Sidon y'n vreus es dell
vydh ragowgh hwi. 15 Ha ty, Kapernaum,

a vedhydh ughelhes bys yn nev?
Ty a vydh iselhes bys yn yfarn!

16 'Neb a'gas klew a'm klew vy, ha neb a'gas denagh a'm
denagh vy; ha neb a'm denagh vy a'n denagh ev neb a'm
danvonas vy.'

Gober an Dhyskyblon

17 An dewdhek ha tri ugens[a] a dhehwelis gans lowena, ow
leverel, 'Arlodh, ynwedh an jowlow yw gorrys yn-dannon y'th
hanow jy!' 18 Hag ev a leveris dhedha, 'My a weli Satnas avel
lughesen ow kodha dhyworth nev. 19 Awotta, my re ros dhywgh
awtorita dhe drettya war serf ha skorpyons, ha war oll gallos
an eskar, ha ny wra tra vyth agas pystiga mann. 20 Byttegyns
na lowenhewgh yn henna, an spyrysyon dhe vos gorrys yn-
dannowgh, mes lowenhewgh rag agas henwyn dhe vos skrifys
y'n nevow.'

Heudhder Yesu

Mat 11:25-27, 13:16-17

21 Y'n eur na, ev a lowenhas y'n Spyrys Sans[b] ha leverel, 'My
a'th wormel, A Das, Arlodh nev ha nor, drefen ty dhe gudha an
taklow ma dhyworth an re fur ha skiansek, ha'ga diskudha dhe
fleghesigow; yn hwir, A Das, rag yndella re beu plegadow dhis.
22 Puptra re beu[c] kemynnys dhymm gans ow Thas, ha den vyth
ny aswon piw yw an Mab marnas an Tas, ha piw yw an Tas
marnas an Mab, hag ev neb may fynn an Mab y dhiskwedhes
dhodho.'

---

a 10:17 *dewdhek ha tri ugens:* War-lergh re a'n dornskrifow *deg ha tri ugens.*

b 10:21 *y'n Spyrys Sans:* War-lergh re a'n dornskrifow *y'n spyrys.*

c 10:22 *Puptra re beu:* War-lergh re a'n dornskrifow *Hag ow treylya trohag y dhyskyblon ev a leveris, Puptra re beu.*

[23] Ena ev a dreylyas troha'n dhyskyblon ha leverel yn priva,
'Gwynnvys an dhewlagas a wel an taklow a welowgh hwi;
[24] rag my a lever dhywgh, profosi ha myghternedh bals a veu
hwansek dhe weles an taklow a welowgh hwi ha ny welsons, ha
klewes an taklow a glewowgh hwi ha ny glewsons.'

An Samaritan Da

Mat 22:34-39; Mark 12:28-31

[25] Hag awotta, neb laghyas a sevis yn-bann ha'y brevi ow
leverel, 'A Dhyskador, pandr'a wrav rag erita bewnans heb
diwedh?' [26] Ev a leveris dhodho, 'Pyth yw skrifys y'n lagha?
Fatel y'n redydh?' [27] Hag ev a worthebis ha leverel, 'Ty a wra
kara an Arlodh dha Dhuw gans oll dha golon ha gans oll dha
enev ha gans oll dha nerth ha gans oll dha vrys; ha'th kentrevek
avelos ty dha honan.' [28] Hag ev a leveris dhodho, 'Ewn y
hworthebsys; hemma gwra, ha ty a vyw.'

[29] Mes ev, ow mynnes justifia y honan, a leveris dhe Yesu,
'Ha piw yw ow hentrevek?' [30] Yesu a worthebis ow leverel, 'Yth
esa unn den ow mos yn-nans dhyworth Yerusalem dhe Yeriko
hag ev a godhas yn-mysk ladron, hag i a'n destryppyas ha'y
weskel, ha mos dhe-ves, orth y asa hanter marow. [31] Lemmyn
dre geslam yth esa neb oferyas ow mos yn-nans y'n fordh na,
ha pan y'n gwelas, ev a dremenas a'n eyl tenewen. [32] Hag y'n
keth vaner, Levyas a dheuth dhe'n tyller, ha pan y'n gwelas, ev
a dremenas a'n eyl tenewen. [33] Mes unn Samaritan, ow viajya,
a dheuth nes dhodho ha'y weles, ha kemeres truedh anodho,
[34] ha mos dhodho ha lystenna y woliow, ow tiveri warnedha
oyl ha gwin. Ena ev a'n settyas war y asen y honan, ha'y worra
dhe hostelri ha'y witha. [35] Ha ternos ev a gemeras yn-mes dew
dhenarius[a] ha'ga ri dhe'n ost ha leverel, "Gwra y witha, ha py
pynag moy a vynni dhe spena my a attal dhis pan dhehwelav."
[36] Piw ytho a'n tri, dell dybydh, o kentrevek dhe neb a godhas
yn-mysk an ladron?' [37] Ev a leveris, 'Neb a gemeras truedh
anodho.' Ha Yesu a leveris dhodho, 'Ke, ha ty gwra y'n keth
vaner.'

---

a 10:35 *dhenarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

Yesu A dhe Martha ha Maria

38 Hag i ow mos yn-rag, ev eth yn unn dre; hag unn venyn
henwys Martha a'n dynerghis yn hy chi. 39 Yth esa dhedhi
hwor henwys Maria, ha hi o esedhys orth treys an Arlodh ow
koslowes orth y eryow. 40 Mes Martha o troblys drefen an gonis
pals; ytho hi a dheuth dhodho ha leverel, 'Arlodh, a ny vern
dhis ow hwor dhe'm gasa ow honan ow servya? Lavar dhedhi
ytho ma'm gweresso.' 41 Mes an Arlodh[a] a worthebis ha leverel
dhedhi, 'Martha, Martha, prederus os ta ha troblys a-dro dhe
lies tra; 42 mes yma edhom a unn dra: ha Maria re dhewisas an
rann dha, na vydh kemerys dhyworti.'

Dyskas a-dro dhe Bysadow

Mat 6:9-15, 7:7-11

11 Y hwarva ev dhe vos ow pysi yn neb tyller, ha
pan hedhis, onan a'y dhyskyblon a leveris dhodho,
'Arlodh, dysk dhyn pysi, kepar dell dhyskas Yowan y
dhyskyblon ev.' 2 Hag ev a leveris dhedha, 'Pan wrewgh pysi,
leverewgh,

A Das, sanshes re bo dha hanow;
re dheffo dha wlaskor;
3 ro dhyn ni hedhyw agan bara pubdedhyek;
4 ha gav dhyn agan peghosow,
rag ni ynwedh a av dhe beub yw kendoner dhyn ni;
ha na'gan led yn temptacyon.'[b]

5 Hag ev a leveris dhedha, 'Piw ahanowgh a'n jevydh koweth
ha mos dhodho yn hanter-nos ha leverel dhodho, "Koweth,
prest dhymm teyr thorth vara; 6 rag ow howeth re dheuth
dhymm a viaj ha nyns eus genev tra vyth dhe settya a-ragdho."
7 Hag ow korthebi a'n tu a-bervedh yn-medh ev, "Na wra ow
trobla; an daras yw deges, hag yma ow fleghes genev y'n gweli;
ny allav sevel dhe ri dhis." 8 My a lever dhywgh, kyn na vynn

---

a 10:41 *Mes an Arlodh:* War-lergh re a'n dornskrifow *Mes Yesu.*

b 11:4 *yn temptacyon:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn temptacyon, mes delirv ni dhyworth an tebel el.*

sevel ha ri dhodho drefen y vos y goweth, drefen y donteth ev a sev ha ri dhodho puptra a'n jevydh edhom anodho.

9 'Ha my a lever dhywgh, govynnewgh hag y fydh res dhywgh, hwilewgh ha hwi a gyv, knoukyewgh hag y fydh ygerys dhywgh; 10 rag peub hag a wovyn a dhegemmer, ha neb a hwila a gyv, ha dhe neb a gnouk y fydh ygerys. 11 Py den ahanowgh, orto mar kovyn y vab pysk, a re dhodho sarf yn le an pysk?[a] 12 Po mar kovyn oy, a re dhodho skorpyon? 13 Hwi ytho, ow pos drog, mar kodhowgh ri rohow da dh'agas fleghes, pygemmys moy y re an Tas a nev an Spyrys Sans dhe seul a wovyn orto!'

Yesu ha Beelzebul

Mat 12:22-30; Mark 3:20-27

14 Yth esa ev ow tewlel yn-mes dyowl neb o avlavar; ha pan dheuth an jowl yn-mes, an den avlavar a gewsis, ha marth a's teva an routhow. 15 Mes re anedha a leveris, 'Dre Beelzebul pryns an jowlow y tewl ev an jowlow yn-mes.' 16 Re erel a'n previ ha govyn orto tokyn dhyworth nev. 17 Mes ev, ow kodhvos aga frederow, a leveris dhedha, 'Pub ruvaneth rynnys er hy fynn hy honan yw difeythys; ha chi a godh erbynn chi.[b] 18 Mars yw Satnas ynwedh rynnys er y bynn y honan, fatel yll y ruvaneth sevel? – rag hwi a lever my dhe dewlel dyowlow yn-mes dre Beelzebul. 19 Ha mar towlav vy an jowlow yn-mes dre Beelzebul, dre biw y's tewl agas mebyon hwi? Rag henna i a vydh agas breusysi. 20 Mes mars yw dre vys Duw y towlav dyowlow yn-mes, ytho gwlaskor Duw yw devedhys warnowgh. 21 Pan with den krev ervys y balys y honan, yma y bythow yn kres; 22 mes pan dheffo warnodho den kreffa agesso, ev a gemmer dhyworto y leun-arvwisk may trestyas ynno, ha ranna y breydh. 23 Neb na vo genev, er ow fynn yma; ha neb na guntel genev, skollya a wra.

---

a 11:11 War-lergh re a'n dornskrifow *Py den ahanowgh, orto mar kovyn y vab bara, a re dhodho men? Po mar kovyn pysk, a re dhodho sarf yn le an pysk?*

b 11:17 *ha chi a godh erbynn chi:* Po *ha chi rynnys erbynn y honan a godh.*

Dehweles an Spyrys Avlan

Mat 12:43-45

[24] 'Pan dheu spyrys avlan yn-mes a dhen, ev a dremen dre dylleryow sygh ow hwilas powesva ha ny's kyv. Ena yn-medh ev, "My a dhehwel dhe'm chi may teuth vy yn-mes anodho." [25] Ha pan yw devedhys, ev a'n kyv skubys hag arayys. [26] Ena yth a ha dri seyth spyrys aral gweth agesso y honan, hag i ow mones a-bervedh a drig ena; ha diwedh an den na yw gweth ages y dhalleth.'

Gwir Wynnvys

[27] Y hwarva, hag ev ow leverel hemma, unn venyn y'n routh dhe dhrehevel hy lev ha leverel dhodho, 'Gwynnvys an dorr a'th tug ha'n dhiwvron a'th vagas!' [28] Mes ev a leveris, 'Kyns, gwynnvys an re a glew ger Duw ha'y witha.'

Hwilas Tokyn

Mat 12:38-42; Mark 8:12

[29] Ha'n routhow owth ynkressya, ev a dhallathas kewsel, 'An henedh ma yw drog henedh; ev a hwila tokyn, ha ny vydh tokyn res dhodho marnas tokyn Yona. [30] Rag kepar dell veu Yona tokyn dhe dus Nineve, yndella y fydh Mab an den dhe'n henedh ma. [31] Myghternes an dhyghowbarth a sev y'n vreus gans gwer an henedh ma ha'ga dampnya; rag hi a dheuth dhyworth pennow an nor dhe glewes furneth Solomon, hag ottomma neppyth moy es Solomon. [32] Gwer Nineve a sev y'n vreus gans an henedh ma ha'y dhampnya; rag i a godhas yn edrek drefen pregoth Yona, hag ottomma neppyth moy es Yona.

Golow an Korf

Mat 5:15, 6:22-23; Luk 8:16-17

[33] 'Ny wra den vyth, wosa enowi lugarn, y worra yn dorgel po yn-dann vushel, mes war wolowbren, may hwrello an dus a dheu a-ji gweles an golow. [34] Dha lagas yw lugarn an korf. Pan vo dha lagas yagh, dha gorf oll ynwedh yw golow; mes pan vo anyagh, dha gorf ynwedh yw tewl. [35] Gwayt ytho na vo an golow usi ynnos tewlder. [36] Ytho mars yw oll dha gorf leun a

wolow, heb bos rann anodho yn tewlder, y fydh leun a wolow kepar ha pan wra lugarn dha wolowi gans y splander.'

Kuhudhans an Fariseow ha'n Laghysi

Mat 23:1-36; Mark 12:38-40; Luk 20:45-47

37 Hag ev hwath ow kewsel, unn Farise a'n gelwis dhe dhybri
ganso; hag ev eth hag esedha orth an voos. 38 Ha'n Farise pan
y'n gwelas, marth a'n jeva na omwolghsa kynsa, kyns dybri.
39 Mes yn-medh an Arlodh dhodho, 'Lemmyn hwi Fariseow a
wolgh an tu a-ves a'n hanaf ha'n skudel, mes war-ji yth owgh
leun a grefni ha droktra. 40 Hwi felyon, a ny wrug gwrier an tu
a-ves gul an tu a-ji ynwedh? 41 Mes rewgh alusen a'n pyth usi
war-ji, hag otta puptra a vydh glan dhywgh.

42 'Mes go hwi Fariseow! Rag hwi a dhegev menta ha ruta ha
losow oll, heb attendya gwirvreus ha kerensa Duw; y tal dhywgh
gul an re ma, heb dispresya an re na. 43 Go hwi Fariseow, rag
hwi a gar an pennesedhow y'n synagys ha salusyansow y'n
marghasow. 44 Go hwi, rag yth owgh hwi kepar ha bedhow nag
yns merkys, ha'n dus a gerdh warnedha heb godhvos.'

45 Onan a'n laghysi a worthebis ha leverel dhodho,
'A Dhyskador, pan leverydh henna ty a'gan keredh ni maga
ta.' 46 Yn-medh ev, 'Ha go hwi ynwedh, hwi laghysi, rag hwi
a vegh tus gans beghyow re boos dhe dhon, ha hwi agas
honan ny dochyowgh an beghyow gans onan vyth a'th vesyes.
47 Go hwi, rag hwi a dhrehav meyn-kov an brofosi, mes agas
tasow a's ladhas. 48 Ytho hwi yw dustunioryon, owth assentya
dhe wriansow agas tasow; rag i a wrug aga ladha ha hwi a
dhrehav aga meyn-kov. 49 Rag henna ynwedh furneth Duw a
leveris, "My a dhanvon dhedha profosi hag abesteli, hag i a
ladh ha helghya re anedha," 50 rag may fo govynnys dhyworth
an henedh ma goos skollys oll an brofosi a-dhia dhalleth an
bys, 51 a-dhia woos Abel bys goos Zakaria neb a veu ledhys
ynter an alter ha'n sentri; yn hwir y lavarav dhywgh, govynnys
vydh a-dhyworth an henedh ma. 52 Go hwi, laghysi, rag hwi re
gemeras dhe-ves an alhwedh a wodhvos; ny wrussowgh hwi
entra, ha'n re a vynna entra hwi re lettyas.'

53 Hag ev ow mos alena, an skribys ha'n Fariseow a dhallathas
bos pur eskarek ha'y apposya glew a-dro dhe lies tra, 54 orth y
gontrewaytya, rag kachya neppyth a'y anow.

Gwarnyans erbynn Falsuri

12 Y'n keth termyn, pan veu lies mil a'n routh kuntelys
war-barth, may stankyens an eyl y gila, ev a
dhallathas leverel dh'y dhyskyblon yn kynsa, 'Omwithewgh a
woll an Fariseow, yw falsuri. 2 Rag nyns eus tra vyth kudhys
na vydh diskudhys, po kel na vydh aswonys. 3 Rag henna, py
pynag a glappsowgh y'n tewlder a vydh klewys y'n golow, ha
py pynag a hwystersowgh y'n chambouryow a vydh gwarnys
war an tohow.

Piw Yw Res Perthi Own Anodho

Mat 10:28-31

4 'My a lever dhywgh, ow howetha, na berthewgh own a'n re
a ladh an korf ha wosa henna ny yllons gul tra vyth moy. 5 My
a'n diskwa dhywgh, piw a berthowgh own anodho: perthewgh
own a neb a yll, wosa ladha, tewlel yn yfarn.[a] Yn surredi, yn-
medhav dhywgh, perthewgh own anodho ev. 6 A ny werthir
pymp golvan a dhew vath a gober?[b] Ha nyns yw nagonan
anedha ankevys a-rag Duw. 7 Mes ynwedh blewennow agas
penn yw oll niverys. Na berthewgh own; hwi a dal moy ages
lies golvan.

Aswon Krist a-dherag Tus

Mat 10:19-20, 10:32-33, 12:31-32; Mark 3:28-30

8 'Ha my a lever dhywgh, piw pynag a wrello ow avowa a-rag
tus, Mab an den ynwedh a wra y aswon a-rag eledh Duw.
9 Mes neb a'm nagh a-rag tus a vydh neghys a-rag eledh Duw.
10 Seul a lavarro ger erbynn Mab an den, y fydh gevys dhodho;
mes neb a gabel erbynn an Spyrys Sans, ny vydh gevys dhodho.
11 Ha pan y'gas drons a-rag synagys ha rewlysi ha tus awtorita,

---

a 12:5 *yfarn:* Greka *Gehenna.*

b 12:6 *vath a gober:* Greka *assarion.* 16 anedha yw *denarius,*
wayjys oberwas rag unn jydh.

na vedhewgh prederus fatel bledyowgh agas ken, na pandr'a leverowgh; [12] rag an Spyrys Sans a dhysk dhywgh y'n eur na pandr'a godh dhywgh y leverel.'

Parabolen an Fol Rych

[13] Nebonan y'n routh a leveris dhodho, 'A Dhyskador, lavar dhe'm broder may ranno genev vy an kemynro.' [14] Mes ev a worthebis dhodho, 'A dhen, piw a'm settyas avel breusydh po mayner warnowgh?' [15] Hag yn-medh ev dhedha, 'Bedhewgh war, hag omwithewgh a bithneth oll, rag kyn fo palster dhe dhen, ny dheu y vewnans a'y bythow.' [16] Ena ev a gewsis parabolen dhedha, ow leverel, 'An tir dhe unn den rych a dhug trevas dha. [17] Ev a omwovynni, "Pandr'a wrav, rag ny'm beus le rag kuntel ow threvas war-barth?" [18] Hag yn-medh ev, "Hemma a wrav; my a denn dhe'n dor ow skiberyow ha drehevel brassa, ha kuntel ena oll an greun ha'm pythow, [19] ha my a lever dhe'm enev, Ty enev, yma dhis pythow lower gorrys yn gwith rag lies bledhen; gwra powes, dybri, eva, ha bos lowen." [20] Mes Duw a leveris dhodho, "Ty fol, haneth y'n nos dha enev a vydh rekwirys dhyworthis; ha'n pythow a bareussys, piw dhodho y fedhons?" [21] Yndella y fydh dhe neb a guntel tresor dhodho y honan, mes nyns yw rych a-rag Duw.'

Fienasow ha Preder

Mat 6:19-21, 6:25-34

[22] Ev a leveris dh'y dhyskyblon, 'Rag henna yn-medhav dhywgh, na wrewgh mos yn prederow a-dro dh'agas bewnans pandr'a dhebrowgh, na byth moy, a-dro dh'agas korf pandr'a wiskowgh. [23] Rag bewnans yw moy ages boos, ha'n korf yw moy ages dillas. [24] Mirewgh orth an brini bras: rag ny wonedhons has na ny vysons; nyns eus dhedha na gwithva na skiber, mes Duw a's mag. Pygemmys moy a bris owgh hwi ages an ydhyn! [25] Ha piw ahanowgh, hag ev gyllys yn prederow, a yll keworra pols vyth dhe dhedhyow y vewnans?[a] [26] Ytho mar ny yllowgh gul an taklow byghanna, prag y prederowgh a-dro dhe'n re

a 12:25 *a yll keworra pols vyth dhe dhedhyow y vewnans:* Po *a yll keworra kevelin dh'y ughelder.*

erel? [27] Mirewgh orth an lili, fatel devons; ny wrons lavurya na ny nedhons. Mes my a lever dhywgh, nag o Solomon yn oll y wolowder gwiskys kepar hag onan a'n re ma. [28] Ytho Duw, mar kweth yndella an gwels y'n gwel, yw byw hedhyw ha tewlys y'n forn a-vorow, pygemmys moy y hwra ev agas kwetha hwi, A hwi a voghes fydh? [29] Ha hwi, na hwilewgh pandr'a dhebrowgh na pandr'a evowgh, ha na vedhewgh gyllys yn prederow. [30] Rag oll kenedhlow an bys a hwila an taklow ma, ha'gas Tas a wor bos edhom dhywgh anedha. [31] Mes hwilewgh gwlaskor Duw, hag y fydh res dhywgh oll an taklow ma.

[32] 'Na berthewgh own, A flock byghan, rag delit agas Tas yw, ev dhe ri dhywgh an wlaskor. [33] Gwerthewgh agas pythow ha rewgh alusen. Gwrewgh porsys dhywgh agas honan na vedhons koth, tresor y'n nevow na fyll nevra, le na dheu lader dhodho na ny wra godhan y dhistrui. [34] Rag le may ma agas tresor, ena ynwedh y fydh agas kolon.

Kethwesyon Hewol

Mat 24:45-51

[35] 'Bedhes agas diwglun grugysys, ha'gas lugern gans golow; [36] ha hwi agas honan kepar ha tus ow kortos aga mester pan dhehwel dhyworth demedhyans, mayth ygorrons dhodho dison kettel dheffo ha knoukya. [37] Gwynnvys an gethwesyon na, neb a wra an mester aga havos difun pan dheu; yn hwir y lavarav dhywgh, ev a gelm y wrugys, ha'ga desedha orth an voos, ha mos yn-rag dh'aga servya. [38] Ha mar teffa y'n nessa po y'n tressa gool ha'ga havos yndella, gwynn aga bys an gethwesyon na.

[39] 'Mes godhvedhewgh hemma, mar kodhve mester an chi py eur teffa an lader, ny wrussa gasa[a] y ji dhe vos terrys ynno. [40] Hwi ynwedh, bedhewgh parys, rag Mab an den a dheu yn eur ma na'n gwaytyowgh.'

---

a 12:39 *ny wrussa gasa:* War-lergh re a'n dornskrifow *ev a wolsa ha ny wrussa gasa.*

41 Peder a leveris, ‘Arlodh, a gewsydh an barabolen ma ragon
ni po rag pub den oll?’ 42 Ha’n Arlodh a worthebis, ‘Piw ytho
yw an rennyas lel ha dooth neb a re an mester dhodho charj
a’y servysi dhe ri dhedha aga ewnrannow y’n termyn ewn?
43 Gwynnvys an kethwas na, neb a wra y vester y gavos ow kul
yndella pan dheu. 44 Dhe wir y lavarav dhywgh, ev a re dhodho
charj war oll y bythow. 45 Mes mar lever an kethwas na yn y
golon, “Delatya a wra ow mester y dhevedhyans,” ha dalleth
gweskel an wesyon ha’n maghtethyon, ow tybri hag eva hag
omvedhwi, 46 ena mester an kethwas na a dheu yn jydh ma
na wayt hag yn eur ma na wor, ha’y gessydhya yn tynn,[a] hag
ordena dhodho le gans an dus dhislen. 47 Ha’n kethwas na neb a
wodhva bodh y vester, mes ny ombareusis ha ny wrug herwydh
y vodh, a vydh gweskys gans strokosow pals. 48 Mes ev neb,
heb y aswon, a wra taklow ow tendil strokosow, a vydh boghes
gweskys. Dhe neb may feu res meur, dhyworto y fydh hwilys
meur; ha dhe neb may feu meur fydhys dhodho, hwath moy a
vydh govynnys anodho.

Yesu, Acheson Rannans

Mat 10:34-36

49 ‘My re dheuth dhe worra tan y’n bys, hag ass ov vy hwansek
ev dhe vos seulabrys enowys! 50 Yma besydh dhymm dhe vos
besydhys ganso, hag ass ov vy strothys bys pan vo kowlwrys!
51 A dybowgh y hwrugavy dos rag ri kres y’n bys? Na wrug,
yn-medhav dhywgh, mes rag rannans. 52 Alemma rag, y fydh
pymp omrynnys yn unn chi, tri erbynn dew ha dew erbynn tri;
53 tas a vydh rynnys erbynn mab ha mab erbynn tas, mamm
erbynn myrgh ha myrgh erbynn mamm, hweger erbynn hy
gohydh ha gohydh erbynn hweger.’

Discernya an Termyn

Mat 16:2-3

54 Ev a leveris ynwedh dhe’n routhow, ‘Pan welowgh
komolen ow sevel y’n howlsedhes, hwi a lever dison kowas dhe
dhegynsywa, hag yndella y fydh; 55 ha pan welowgh gwyns an

a 12:46 *gessydhya yn tynn:* Greka *dreghi yntra dew.*

dyghow dhe hwytha, hwi a lever y fydh tomder, ha henna a hwer. 56 Hwi fekloryon, hwi a wor discernya enep an nor ha'n nev, ytho fatel na wodhowgh discernya an termyn ma?

Breus hag Akord

Mat 5:25-26

57 'Prag na vreusowgh ragowgh hwi agas honan an pyth yw ewn? 58 Pan edh a-rag an justis gans dha erbynner, striv bos akordys ganso war an fordh, poken ev a'th tre a-rag an breusydh, ha'n breusydh a wra dha dhelivra dhe'n gwithyas, ha'n gwithyas a wra dha dewlel yn prison. 59 Yn-medhav dhywgh, ny wredh mos alena erna attylli jy an diwettha bath.'[a]

Kodhewgh yn Edrek po Kewgh dhe Goll

13 Y'n prys na yth esa tus ena a dherivas dhodho a-dro dhe dus Galile may kemyskas Pilat aga goos gans aga sakrifisow. 2 Ev a worthebis ha leverel dhedha, 'A dybowgh tus Galile na dhe vos gweth peghadoryon es oll tus Galile erel, drefen i dhe wodhav an taklow na? 3 Nyns ens i mann, yn-medhav dhywgh, mes mar ny godhowgh yn edrek, hwi oll a dhe goll y'n keth vaner. 4 Po an etek den na may kodhas warnedha an tour yn Siloam ha'ga ladha – a dybowgh i dhe vos kablus dres oll an dus erel trigys yn Yerusalem? 5 Nyns ens i mann, yn-medhav dhywgh, mes mar ny godhowgh yn edrek hwi oll a dhe goll y'n keth vaner.'

Parabolen an Figbren

6 Ena ev a dherivas dhedha an barabolen ma: 'Yth esa dhe nebonan figbren plensys yn y winlan, hag ev eth dhe hwilas frut warnodho mes ny'n kavas. 7 Hag ev a leveris dhe'n lowarther, "Otta, nans yw teyr bledhen y tov ow hwilas frut war an figbren ma ha ny'n kavav. Ytho gwra y dreghi dhe'n dor; prag y hwra ev an dor dhe vos gwastys?" 8 Mes ev a worthebis ha leverel dhodho, "Arlodh, gas e an vledhen ma ynwedh, ha my a bal

---

a 12:59 *bath:* Greka *lepton.* 128 anedha yw *denarius,* wayjys oberwas rag unn jydh.

a-dro dhodho ha gorra teyl; [9] ha mar tokko frut y'n termyn a dheu, da; mes mar ny dheg, tregh e dhe'n dor."'

Yaghhe Evredhes y'n Sabot

[10] Yth esa ow tyski yn onan a'n synagys y'n Sabot. [11] Hag awotta benyn neb a's tevia spyrys a wanegredh etek bledhen, ha plegys yn dew o hi, ha ny ylli kammen sevel a'y sav. [12] Yesu, pan y's gwelas, a elwis ha leverel dhedhi, 'Benyn, livrys os a'th wanegredh.' [13] Hag ev a worras y dhiwleuv warnedhi; ha hware hi a sevis a'y sav ha gordhya Duw. [14] Mes rewler an synaga, serrys rag Yesu dhe yaghhe yn jydh Sabot, a worthebis, ha leverel dhe'n routh, 'Yma hwegh dydh may tal oberi; dewgh ytho ynna ha bos yaghhes, a-der y'n Sabot.' [15] An Arlodh a worthebis dhodho ha leverel, 'Fekloryon, a ny wra pubonan ahanowgh y'n Sabot digelmi y ojyon po y asen a'n presep ha'y hembronk dhe-ves rag gul dhodho eva? [16] A ny dalvia dhe'n venyn ma, myrgh dhe Abraham, kelmys gans Satnas nans yw etek bledhen, bos livrys dhyworth an kolm ma yn jydh Sabot?' [17] Hag ev ow leverel an taklow ma, oll y erbynoryon a berthi meth, ha'n routh oll a lowenhi drefen an oberow gloryus gwrys ganso.

Parabolen Has Kedhow ha Goll

Mat 13:31-33; Mark 4:30-32

[18] Ena yn-medh ev, 'Haval dhe bana dra yw gwlaskor Duw, ha dhe bana dra y hwrav vy hy heveli? [19] Haval yw dhe hasen kedhow a wrug nebonan hy hemeres ha'y hasa yn y lowarth, ha hi a devis, ha dos ha bos gwedhen veur,[a] hag yth esa ydhyn an ayr trigys yn hy skorrennow.'

[20] Hag arta y leveris, 'Dhe bana dra y hwrav vy hevelebi gwlaskor Duw? [21] Haval yw dhe woll a wrug benyn y gemeres ha'y gemyska yn tri musur[b] a vleus bys pan vo oll an toos sevys.'

---

a 13:19 *veur:* War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger ma.

b 13:21 *musur:* Greka *saton.*

An Porth Kul

Mat 7:13-14, 21-23

22 Ev a dremena dre citys ha trevow, ow tyski, hag ow
lavurya troha Yerusalem. 23 Nebonan a leveris dhodho,
'Arlodh, yw boghes an re selwys?' Hag ev a worthebis dhedha,
24 'Strivyewgh dhe vos a-bervedh der an porth kul, rag lies, yn-
medhav dhywgh, a hwila mos a-ji ha ny yllons. 25 Wosa mester
an chi dhe sevel hag alhwedha an daras, ena hwi a dhalleth
sevel an tu a-ves ow knoukya war an daras ow leverel, "Arlodh,
ygor dhyn," hag ev a worthyp dhywgh ow leverel, "Ny'gas
aswonav, a-ble owgh." 26 Ena hwi a dhalleth leverel, "Ni a
dhybris a-ragos hag eva, ha ty a dhyskas yn agan stretys." 27 Hag
ev a lever dhywgh, "Ny'gas aswonav, a-ble owgh; diberthewgh
dhyworthiv, hwi dhrogoberoryon oll!" 28 Ena y fydh ola ha
skrinva dens pan welowgh Abraham hag Ysak ha Yakob hag
oll an brofosi yn gwlaskor Duw, mes hwi tewlys yn-mes. 29 Hag
i a dheu a'n howldrevel ha'n howlsedhes hag a'n kledh hag a'n
dyghow hag esedha orth moos yn gwlaskor Duw. 30 Hag otta,
yma re neb yw diwettha a vydh kynsa, hag yma re yw kynsa a
vydh diwettha.'

Kynvan war Yerusalem

Mat 23:37-39

31 Y'n eur na, re a'n Fariseow a dheuth, ow leverel dhodho, 'Ke
dhe-ves, ha voyd alemma, rag Herod a vynn dha ladha.' 32 Hag
ev a leveris dhedha, 'Kewgh dhe leverel dhe'n lowarn na, "Otta,
my a dewl dyowlow mes ha yaghhe tus hedhyw hag a-vorow,
hag y'n tressa dydh my a gowlwra ow ober. 33 Byttegyns res
yw dhymm pesya y'n hyns hedhyw hag a-vorow ha'n jydh a
sew; rag ny yll bos, profos dhe verwel marnas yn Yerusalem."
34 Yerusalem, Yerusalem, neb a ladh an brofosi ha labedha an
re yw danvenys dhis, peskweyth y yeunis vy kuntel dha fleghes
war-barth kepar dell guntel yar hy yerigow yn-dann hy eskelli,
ha ny vynsowgh! 35 Otta, agas chi yw gesys dhywgh, forsakys.[a]

---

a 13:35 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *forsakys.*

Ha my a lever dhywgh, ny'm gwelowgh vy bys pan leverowgh,
"Benyges yw neb a dheu yn hanow an Arlodh."'

Yaghhe Den dhodho Edema

14 Ena ev eth yn chi onan a'n bennfariseow y'n Sabot
rag dybri bara, hag yth esons orth y aspia glew.
[2] Hag otta, a-ragdho yth esa den grevys gans edema. [3] Yesu, ow
korthebi, a gewsis dhe'n laghysi ha dhe'n Fariseow, ow leverel,
'Yw lafyl yaghhe y'n Sabot, po a nyns yw?' [4] Mes i a dewis.
Ytho ev a'n kemeras, ha'y yaghhe, ha'y dhanvon dhe-ves. [5] Hag
ev a leveris dhedha, 'Py den eus ahanowgh, mar kodh mab[a] po
ojyon yn puth, na wra y denna yn-mes hware yn jydh Sabot?'
[6] Ha ny wodhvons gorthebi erbynn henna.

Dyskans dhe Westoryon ha dhe Ost

[7] Lemmyn ev a gewsis parabolen dhe'n westoryon re bia
gelwys, pan verkyas fatel dhewisens an leow a vri, ha leverel
dhedha, [8] 'Pan vi gelwys gans nebonan dhe dhemedhyans, na
esedh y'n leow a vri, rag own den moy enorys agesos dhe vos
gelwys ganso, [9] ha neb a'gas gelwis agas dew a lever dhis, "Doro
an tyller dhe'n den ma," hag ena ty a gans ankombrynsi dhe
gemeres an tyller isella. [10] Mes pan vi gelwys, ke dhe esedha
y'n tyller isella, rag may lavarro dhis neb a'th elwis, "Koweth,
gwra mos yn-bann dhe dyller ughella;" ena y fydh dhis bri a-rag
oll an dus yw esedhys genes. [11] Rag peub neb a omughelha a
vydh dres isel, ha neb a omiselha a vydh ughelhes.'

[12] Ena yn-medh ev dhe'n den a wrussa y elwel, 'Pan rylli li po
soper, na wra gelwel dha gowetha na'th vreder na'th neskerens
na'th kentrevogyon rych, rag own i dhe'th elwel arta, hag y fydh
dhis attal. [13] Mes pan wredh kevewi, galw an voghosogyon, an
evredhyon, an gloppogyon, an dhellyon; [14] ha gwynnvys ty a
vydh, rag ny yllons ri attal dhis; rag attal a vydh res dhis yn
dasserghyans an re wiryon.'

---

a 14:5 *mab:* War-lergh re a'n dornskrifow *asen.*

Parabolen an Kevewi Bras

Mat 22:1-10

15 Onan a'n dus esedhys ganso, pan glewas henna, a leveris
dhodho, 'Gwynnvys neb a dheppro bara yn gwlaskor Duw.'
16 Ev a leveris dhodho, 'Unn den a wrug kevewi bras, hag ev a
elwis lies dhodho. 17 Ha dhe eur an kevewi, ev a dhanvonas y
gethwas dhe leverel dhe'n re a via gelwys, "Dewgh, rag puptra
yw parys." 18 Mes i oll a dhallathas omaskusya, onan hag
onan. Yn-medh an kynsa dhodho, "My re brenas bargen-tir
ha res yw my dhe vos dhe-ves dh'y weles; my a'th pys, gwra
ow synsi askusys." 19 Hag yn-medh den aral, "My re brenas
pymp yew oghen hag yth av dh'aga frevi; my a'th pys, gwra ow
synsi askusys." 20 Hag yn-medh den aral, "My re dhemedhis
benyn, ha rag henna ny allav dos." 21 An kethwas a dheuth dhe
dherivas henna orth y vester. Ena mester an chi a sorras, hag
yn-medh ev dh'y was, "Ke dhe-ves skon dhe'n streys ha dhe'n
skochfordhow y'n cita ha doro omma an voghosogyon, ha'n
evredhyon, ha'n dhellyon ha'n gloppogyon." 22 Ha'n gwas a
leveris, "A Vester, re beu gwrys dell erghsys, hag yma hwath
spas." 23 Ena yn-medh an mester dhe'n kethwas, "Ke dhe-
ves bys y'n fordhow ha'n keow ha'ga honstrina dhe dhos a-ji,
rag may fo ow chi lenwys. 24 Rag my a lever dhywgh, ny wra
nagonan a'n wer na a veu gelwys tastya ow hevewi."'

An Kost a Vos Dyskybel

Mat 10:37-38

25 Mes yth esa routhow bras ow mos ganso, hag ev a dreylyas
ha leverel dhedha, 26 'Mar teu nebonan dhymm heb kasa y das
ha'y vamm ha'y fleghes ha'y vreder ha'y hwerydh, ha hogen y
vewnans y honan, ny yll bos ow dyskybel. 27 Ha den vyth neb
na dhokko y grows y honan ha dos war ow lergh, ny yll bos
ow dyskybel. 28 Rag piw ahanowgh, ow mynnes drehevel tour,
ny wra esedha kyns oll ha rekna an kost, rag gweles mars eus
ganso lowr dh'y gowlwul? 29 Ken, wosa ev dhe worra an sel ha
bos heb an gallos dhe worfenna, peub a'n gwel a dhalleth gul
ges anodho, 30 ow leverel, "An den ma a dhallathas drehevel,
mes ny allas gorfenna." 31 Po py myghtern, ow mos dhe

omladh yn kas erbynn myghtern aral, ny wra esedha kyns oll hag omgussulya mar kyll ev gans deg mil mos erbynn neb a dheu er y bynn gans ugens mil? 32 Poken, hag ev hwath pell, ev a dhanvon kanasedh ow hwilas ambosow kres. 33 Yndella ytho, peub ahanowgh neb na hepkorro oll y bythow ny yll bos ow dyskybel.

Holan heb Blas

Mat 5:13; Mark 9:50

34 'Holan yw da; mes mar kollas an holan y vlas, gans pandra y fydh ev sawrys? 35 Nyns yw 'vas naneyl dhe'n dor na dhe'n deylek; i a'n tewl dhe-ves. Neb a'n jevo diwskovarn dhe glewes, ev klewes.'

Parabolen an Dhavas Kellys

Mat 18:12-14

15 Yth esa oll an dolloryon ha'n beghadoryon ow tos nes dhodho rag goslowes orto. 2 Mes an Fariseow ha'n skribys a grodhvola, ow leverel, 'An den ma a dhegemmer peghadoryon hag a dheber gansa.'

3 Ytho ev a gewsis dhedha an barabolen ma, ow leverel, 4 'Py den eus ahanowgh, ha dhodho kans davas, ow kelli onan anedha, na as an nownsek ha peswar ugens y'n gwylvos ha mos war-lergh an dhavas kellys erna's kaffo? 5 Ha pan y's kyv, ev a's gorr war y dhiwskodh gans lowena, 6 ha wosa dos tre ev a elow y gowetha ha'y gentrevogyon war-barth ha leverel dhedha, "Omlowenhewgh genev, rag my re gavas ow davas o kellys." 7 My a lever dhywgh, yndella y fydh lowena yn nev rag unn peghador ha dhodho edrek, moy es dell vydh rag nownsek den gwiryon ha peswar ugens nag eus dhedha edhom a edrega.

Parabolen an Bath Kellys

8 'Po py benyn eus, ha gensi deg draghma, mar kyll onan anedha, na enow lugarn ha skuba an chi, ha hwilas dour erna'n kaffo? 9 Ha pan y'n kyv, hi a elow hy howethesow ha'y hentrevogyon war-barth ow leverel, "Omlowenhewgh genev, rag my re gavas an draghma a gellis vy." 10 Yndella, yn-medhav

dhywgh, y fydh lowena a-rag eledh Duw rag unn peghador ha dhodho edrek.'

Parabolen an Mab Kellys

[11] Ena ev a leveris, 'Yth esa den ha dhodho dew vab, [12] ha'n yowynka anedha a leveris dh'y das, "Tas, ro dhymm an rann a'n pythow a godh dhymm." Hag ev a rannas yntredha an pygans. [13] Nebes dedhyow a-wosa, an mab yowynka a guntelas puptra war-barth ha mos yn hyns bys yn bro bell, hag ena ev a skollyas y substans, ow pewa lows. [14] Pan wrussa spena puptra, divotter bras a sevis y'n vro na, hag ev a dhallathas bos yn esow. [15] Ytho ev eth ha junya y honan rag arveth gans onan a'n vurjysi a'n vro na, hag ev a'n danvonas dh'y welyow dhe beski an mogh, [16] hag ewl a'n jevo a dhybri y walgh a'n plisk-karob[a] a wre an mogh aga dybri, mes den vyth ny's ros dhodho. [17] Ow tos arta dh'y skians, ev a leveris, "Py lies goberwas a'm tas a's teves aga gwalgh a vara, mes my a verow omma gans nown! [18] My a sav yn-bann ha mos dhe'm tas ha leverel dhodho, 'A Das, my re beghas erbynn nev hag a-dheragos; [19] nyns ov vy gwiw na fella dhe vos gelwys dha vab; gwra ow dyghtya kepar hag onan a'th woberwesyon.'" [20] Ytho ev a sevis yn-bann ha mos dh'y das. Hag ev hwath y'n pellder, y das a'n gwelas, ha piteth a'n jeva, hag ev a bonyas hag a godhas war y gonna hag amma dhodho. [21] Y vab a leveris dhodho, "A Das, my re beghas erbynn nev hag a-dheragos; nyns ov gwiw na fella dhe vos gelwys dha vab." [22] Mes y das a erghis dh'y gethwesyon, "Drewgh uskis an gwella pows ha'y gorra warnodho, ha rewgh bysow war y leuv hag eskisyow war y dreys. [23] Ha drewgh an leugh peskys ha'y ladha, ha gwren ni dybri ha bos lowen, [24] rag ow mab ma o marow ha re vewas arta; kellys o, ha trovys yw." Hag i a dhallathas kevewya.

[25] 'Mes yth esa y vab kottha y'n gwel, ha pan dhehwelis, ow tos nes dhe'n chi, ev a glewas menestrouthi ha karolli, [26] hag ev a elwis onan a'n wesyon ha govyn pyth o henna. [27] An gwas a

---

a 15:16 *dhybri y walgh a'n plisk-karob:* War-lergh re a'n dornskrifow *lenwel y dorr gans an plisk-karob.*

leveris dhodho, “Dha vroder re dheuth, ha’th tas re ladhas an leugh peskys, rag ev dh’y dhegemeres yagh ha saw.” [28] Mes ev a sorras, ha skonyas a vos a-ji; ytho y das a dheuth yn-mes ha’y bysi. [29] Mes ev a worthebis dh’y das ha leverel, “Mir, py lies bledhen y hwrugavy dha servya, ha ny derris dha arghadow bythkweth; ha bythkweth ny resys dhymm kemmys ha mynn rag may kevewyen gans ow howetha. [30] Mes pan dheuth dha vab ma, neb re gollonkas dha bygans gans horys, ty a ladhas ragdho an leugh peskys.” [31] Hag ev a leveris dhodho, “Ow mab, yth esos genev pub eur oll, hag oll ow fythow yw dhis. [32] Mes lemmyn res yw ni dhe gevewya ha bos heudhik; rag dha vroder ma a veu marow ha re vewas arta; kellys o, ha trovys yw.”’

Parabolen an Rennyas Dislel

Mat 6:24

16 Ev a leveris ynwedh dhe’n dhyskyblon, ‘Yth esa dhe dhen rych rennyas, neb a veu kuhudhys orto a skollya y bythow. [2] Hag ev a’n gelwis ha leverel dhodho, “Pyth yw hemma a glewav a-dro dhis? Ro akont a’th charj, rag ny yllydh bos rennyas namoy.” [3] Ena an rennyas a leveris dhodho y honan, “Pandr’a wrav, ha’m mester ow kemeres dhyworthiv ow soodh avel rennyas? Ny’m beus an gallos dhe balas, meth a’m beus a veggya. [4] My a wor pandr’a wrav pan viv gordhyllys a’m soodh, rag ma’m degemerrons yn aga chiow.” [5] Ytho ev a elwis dhodho kendonoryon y vester onan hag onan, ha leverel dhe’n kynsa, “A bygemmys os ta yn kendon dhe’m mester?” [6] Yn-medh ev, “Kans musur[a] a olew.” Hag ev a leveris dhodho, “Tann dha reken, esedh dison ha skrif hanterkans.” [7] Ena dhe aral y leveris, “A bygemmys os ta yn kendon?” Yn-medh ev, “Kans musur[b] ys.” Yn-medh ev dhodho, “Tann dha reken ha skrif peswar ugens.” [8] Ha’n mester a gomendyas an rennyas dislel, rag ev dhe wul yn fur. Rag mebyon an bys ma yw moy dooth a-dro dh’aga hevosogyon es dell yw mebyon an golow. [9] Ha my a lever dhywgh, gwrewgh kowetha dhywgh agas honan

---

a 16:6 *musur:* Greka *batos.*

b 16:7 *musur:* Greka *koros.*

a'n mammon a anwiryonedh, rag may fowgh degemerys, pan fyll ev, bys yn anedhow heb diwedh.

10 'Neb yw lel yn tra pur vyghan yw lel ynwedh yn tra veur,
ha neb yw dislel yn tra pur vyghan yw dislel ynwedh yn tra
veur. 11 Ytho mar ny vewgh lel y'n mammon anewn, piw a re
gwir rychys yn agas charj? 12 Ha mar nyns owgh hwi lel yn
pythow den aral, piw a vynn ri dhywgh dha bythow dha honan?
13 Ny yll servont servya dew vester; rag poken ev a gas an eyl
ha kara y gila, po ev a omre dhe'n eyl ha dispresya y gila. Ny
yllowgh servya Duw ha mammon.'

An Lagha ha Gwlaskor Duw

Mat 5:32, 11:12-13, 19:9, Mark 10:11-12

14 An Fariseow, karoryon mona, a glewo oll an taklow ma
ha'y skornya. 15 Hag ev a leveris dhedha, 'Hwi yw an re a justifi
aga honan a-wel tus, mes Duw a aswon agas kolon; rag an dra
eksaltys yn-mysk tus yw pyth kasadow a-wel Duw.

16 'Yth esa an lagha ha'n brofosi bys dhe Yowan: alena rag,
gwlaskor Duw yw pregethys, ha peub a omherdh ynni dre
nerth. 17 Esya yw, nev ha nor dhe dremena dhe-ves, es dell
gottho dhe-ves unn dyjyn a'n lagha.

18 'Piw pynag a worro y wreg dhe-ves ha demedhi aral a wra
avoutri, ha neb a dhemmedh benyn gorrys dhe-ves gans hy
gour a wra avoutri.

An Den Rych ha Lazarus

19 'Yth esa den rych, neb a omwiska yn purpur ha sendal,
ow kevewya yn splann pub dydh oll. 20 Hag yth esa unn den
boghosek, Lazarus y hanow, neb re bia gorrys dhe worwedha
orth y yet, podrek, 21 hag ev hwansek dhe dhybri y walgh a'n
brewyon a godha[a] a voos an den rych. Pella, an keun ynwedh
ow tos ha lapya y woliow. 22 Ena an den boghosek a verwis hag
a veu degys dhe-ves gans an eledh bys yn askra Abraham. An

---

a 16:21 *a'n brewyon a godha:* War-lergh re a'n dornskrifow *a'n taklow a godha.*

den rych ynwedh a verwis hag a veu ynkleudhys; [23] hag yn yfarn,[a] hag ev yn tormentys, ev a dhrehevis y dhewlagas, ha gweles Abraham y'n pellder, ha Lazarus yn y askra. [24] Hag ev a elwis ha leverel, "A Das Abraham, kemmer truedh ahanav ha danvon Lazarus rag may trogghyo bleyn y vys yn dowr ha yeynhe ow thaves, rag tormentys ov y'n flamm ma." [25] Mes Abraham a leveris, "Flogh, porth kov ty dhe dhegemeres dha bythow da y'th vewnans, ha Lazarus y'n keth vaner an droktaklow; mes lemmyn konfortys yw ev, mes ty yw tormentys. [26] Ha moy es hemma oll, yma settys islonk meur yntra ni ha hwi, rag na allo tremena a-dreus alemma dhywgh hwi neb a vynno, na treusi alena dhyn ni." [27] Mes ev a leveris, "Ytho my a'th pys, A Das, y dhanvon dhe ji ow thas, [28] rag yma dhymm pymp broder, dh'aga gwarnya, ma na dheffons i ynwedh bys y'n tyller ma a dorment." [29] Abraham a leveris, "Yma dhedha Moyses ha'n brofosi; gwrens i goslowes orta i." [30] Ev a leveris, "Na yllir, A das Abraham, mes mar teu dhedha nebonan dhyworth an re varow, i a wra kodha yn edrek." [31] Ev a leveris dhodho, "Mar ny woslowons orth Moyses ha'n brofosi, namoy ny vedhons darbollys mar sev nebonan dhyworth an re varow."'

Lavarow a-dro dhe Beghes, Fydh ha Dever

Mat 18:6-7, 15-17, 21-22; Mark 9:42

17 Ev a leveris dh'y dhyskyblon, 'Ny yll bos na dheffo sklanderyow, mes go ev an den may tons dredho. [2] Gwell via ragdho men-melin dhe vos gorrys a-dro dh'y gonna hag ev dhe vos tewlys y'n mor, kyns ev dhe wul onan a'n re vyghan ma dhe drebuchya. [3] Bedhewgh war! Mar pegh dha vroder, gwra y geredhi; ha mar kodh yn edrek, gav dhodho; [4] ha mar pegh ev seythgweyth yn unn jydh er dha bynn ha treylya dhis seythgweyth ow leverel "Edrek a'm beus," ty a wra gava dhodho.'

[5] An abesteli a leveris dhe'n Arlodh, 'Gwra kressya agan fydh.' [6] An Arlodh a leveris, 'Mara'gas be fydh avel has kedhow, hwi

---

a 16:23 *yfarn:* Greka *Hades.*

a lavarsewgh dhe'n sykaminwedhen ma, "Bydh ty diwreydhys ha plensys y'n mor," ha gostyth dhis y fia.

7 'Piw ahanowgh, ha dhodho kethwas owth aras po ow pugelya, pan dheu ev a-ji dhyworth an gwel a lever dhodho, "Deus omma hware, hag esedh orth an voos"? 8 A ny lever dhodho, "Pareus neppyth dhymm rag kinnyow, omwisk, ha'm serv erna worfenniv dybri hag eva; ha wosa henna gwra ty dybri hag eva"? 9 A wra ev grassa dhe'n kethwas na a wul an pyth a veu erghys dhodho?[a] 10 Yndella hwi ynwedh, pan wrussowgh puptra a veu erghys dhywgh, leverewgh, "Kethwesyon anwiw on ni, ny wrussyn namoy es agan dever."'

Glanhe Deg Klavorek

11 Hag ev ow mos troha Yerusalem, ev a dremenas der an pow yntra Samari ha Galile. 12 Pan entras yn unn dre, deg gour klavorek a dheuth er y bynn, ow sevel a-bell, 13 hag i a dhrehevis aga lev ow leverel, 'Yesu, Mester, kemmer truedh ahanan!' 14 Ha pan y's gwelas ev a leveris dhedha, 'Kewgh, omdhiskwedhewgh agas honan dhe'n oferysi.' Hag i ow mos yn-kerdh, glanhes vons. 15 Mes onan anedha, ow kweles ev dhe vos sawys, a dhehwelis, ow ri glori dhe Dhuw, ughel y lev; 16 hag ev a godhas war y fas orth treys Yesu ha grassa dhodho. Samaritan o ev. 17 Mes Yesu a worthebis ow leverel, 'A ny veu deg glanhes? Ple'ma'n naw? 18 A ny veu kevys marnas an alyon ma ow tehweles dhe ri glori dhe Dhuw?' 19 Hag yn-medh ev dhodho, 'Sav yn-bann, ha ke; dha fydh re'th sawyas.'

Devedhyans an Wlaskor

Mat 24:23-28, 37-41

20 Pan veu govynnys orto gans an Fariseow p'eur teffa gwlaskor Duw, ev a worthebis dhedha ow leverel, 'Ny dheu gwlaskor Duw yn fordh a yllir y hwithra; 21 ha ny leverons,

---

a 17:9 *dhodho?* War-lergh re a'n dornskrifow *dhodho? Ny'n sopposyav.*

"Ottomma hi," po "Ottena hi." Rag otta, yma gwlaskor Duw yn agas mysk.'[a]

[22] Ena yn-medh ev dh'y dhyskyblon, 'An dedhyow a dheu pan yeunowgh gweles onan a dhedhyow Mab an den, mes ny'n gwelowgh. [23] Hag i a lever dhywgh, "Ottena ev," po "Ottomma ev;" na gewgh yn-kerdh, na ponya war aga lergh. [24] Rag kepar dell wra an lughesen lughesi, ow kolowi a'n eyl tu yn-dann nev bys dh'y gila, yn kettella y fydh Mab an den yn y jydh ev. [25] Mes kyns oll, res yw ev dhe wodhav lies tra ha bos deneghys gans an henedh ma. [26] Ha kepar dell veu yn dedhyow Noy, yn kettella y fydh ynwedh yn dedhyow Mab an den; [27] yth esens ow tybri hag eva, demedhi ha ri yn demedhyans, bys y'n jydh mayth eth Noy a-bervedh y'n argh, ha'n liv a dheuth ha'ga distrui yn kettep penn. [28] Y'n keth vaner, kepar dell veu yn dedhyow Lot, yth esens ow tybri, eva, prena, gwertha, plansa, drehevel; [29] y'n jydh mayth eth Lot yn-mes a Sodom, tan ha loskven a godhas avel glaw dhyworth nev ha'ga distrui yn kettep penn. [30] Yn kettella y fydh y'n jydh may fydh diskudhys Mab an den. [31] Y'n jydh na, neb eus war an to ha'y bythow y'n chi, na wres ev mos yn-nans rag aga hemeres; ha neb eus y'n gwel keffrys, na dreylyes war-dhelergh. [32] Perthewgh kov a wreg Lot. [33] Piw pynag a hwillo gwitha y vewnans a'n kyll, mes piw pynag a'n kollo a wra y witha. [34] My a lever dhywgh, an nos na y fydh dewdhen yn unn gweli: an eyl a vydh kemerys, y gila a vydh gesys. [35] Y fydh diw venyn ow melyas bleus war-barth: an eyl a vydh kemerys, hy ben a vydh gesys. [36] Dew dhen a vydh y'n gwel: an eyl a vydh kemerys, y gila a vydh gesys.'[b] [37] Hag i a worthebis dhodho ow leverel, 'Ple, Arlodh?' Ev a leveris dhedha, 'Le may fo an korf, ena ynwedh yth omguntel an eryon.'

---

a 17:21 *yn agas mysk:* Po *a-bervedh ynnowgh.*

b 17:36 *Nyns usi gwers 36 yn re a'n dornskrifow.*

Parabolen an Wedhwes ha'n Justis

18 Ev a dherivas parabolen dhedha, bos res dhedha
pysi pupprys, heb bos digolonnek, [2] ow leverel, 'Yth
esa justis yn unn cita neb na'n jeva naneyl own a Dhuw, na
revrons orth den vyth. [3] Yth esa gwedhwes y'n cita na neb a
wre dos dhodho ha leverel, "Ro dhymm gwirvreus erbynn ow
erbynner." [4] Ev a skonyas polta, mes wortiwedh yn-medh ev
ynno y honan, "Hwath kyn na'm beus own a Dhuw na revrons
orth den vyth, [5] rag bos an wedhwes ma orth ow ankombra, my
a re dhedhi gwirvreus, ma na dheffo hi wortiwedh ha boksusi
ow fas."'[a] [6] Yn-medh an Arlodh, 'Goslowewgh dhe'n pyth a
lever an justis kammhynsek. [7] A ny wra Duw gwirvreus rag
y dus dhewisys a gri warnodho dydh ha nos; a vydh ev lent
ow kweres dhedha? [8] Lavarav dhywgh, ev dhe wul gwirvreus
ragdha hware. Mes pan dheu Mab an den, a gyv ev fydh war
an nor?'

Parabolen an Farise ha'n Toller

[9] Ev a dherivas an barabolen ma dhe dus neb a drestya ynna i
aga honan, i dhe vos ewnhynsek, ha dispresya tus erel: [10] 'Dew
dhen a yskynnas dhe'n tempel rag pysi, an eyl Farise ha'y gila
toller.[b] [11] An Farise a sevis ha pysi yndella warnodho y honan:
"Duw, my a wor gras dhis nag ov vy avel tus erel, ladron, tus
gammhynsek, avoutroryon, nag ynwedh avel an toller ma.
[12] My a omdivos diwweyth y'n seythen, my a re dega a buptra
a dhendilav." [13] Mes an toller a sevis a-bell ha ny vynni na
hwath drehevel y dhewlagas dhe nev, mes ev a weskis y vronn
ha leverel, "Duw, kemmer truedh ahanav, peghador." [14] My a
lever dhywgh, an den ma a dhehwelis tre justifiys, a-der an den
aral; rag peub a omughelha a vydh iselhes, mes neb a omiselha
a vydh ughelhes.'

---

a 18:5 *ha boksusi ow fas:* Po *ha'm arvedh.*

b 18:10 *toller:* Neb a wra tolli.

Yesu a Venyk an Fleghesigow

Mat 19:13-15; Mark 10:13-16

15 Hag i a dhri dhodho ynwedh fleghesigow may hwrella aga
thochya; mes pan welas an dhyskyblon henna i a geredhis an
dus. 16 Mes Yesu a elwis an fleghesigow dhodho ha leverel,
'Gesewgh an fleghesigow dhe dhos dhymm ha na wrewgh aga
lettya, rag dhe re a'n par ma yw gwlaskor Duw. 17 Yn hwir y
lavarav dhywgh, piw pynag na dhegemerro gwlaskor Duw avel
fleghik, ev ny enter dhedhi mann.'

An Rewler Rych

Mat 19:16-30; Mark 10:17-31

18 Unn rewler a wovynnas orto, 'A Dhyskador mas, pandr'a
wrav rag erita bewnans heb diwedh?' 19 Yesu a worthebis
dhodho, 'Prag y'm gelwydh mas? Nyns eus nagonan mas saw
unsel Duw. 20 Ty a wor an gorhemynnow: "Na wra avoutri, Ny
wredh ladha, Ny wredh ladra, Ny wredh don kamm dustuni,
Enor dha das ha'th vamm."' 21 Yn-medh ev, 'My re withas oll
an re ma a-dhia'm yowynkneth.' 22 Pan glewas Yesu henna, yn-
medh ev dhodho, 'Hwath unn dra a fyll dhis: gwerth puptra
eus dhis ha'y ranna dhe'n voghosogyon, ha ty a'fydh tresor
y'n nevow, ha deus, hol vy.' 23 Mes pan glewas hemma ev a
dheuth ha bos pur drist, rag fest rych o ev. 24 Yesu a viras orth
an den neb o devedhys ha bos trist, ha leverel, 'Ass yw kales
dhe neb a's teves rychys entra dhe wlaskor Duw! 25 Rag esya
yw kowrvargh dhe dremena dre graw naswydh es dell yw dhe
dhen rych entra dhe wlaskor Duw.'

26 Yn-medh an re a'n glewas, 'Piw ytho a yll bos selwys?'
27 Yn-medh ev, 'Taklow yw analladow dhe dus yw galladow
dhe Dhuw.'

28 Yn-medh Peder, 'Otta, ni re asas puptra ha'th holya.' 29 Yn-
medh ev dhedha, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, nyns eus den
vyth neb re asas chi po gwreg po breder po kerens po fleghes
a-barth gwlaskor Duw 30 neb na dhegemmer arta lieskweyth
moy y'n termyn ma ha bewnans heb diwedh y'n oos a dheu.'

An Tressa Gweyth Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Mat 20:17-19; Mark 10:32-34

31 Ena ev a gemeras an dewdhek a'n eyl tu ha leverel dhedha,
'Otta, ni a yn-bann dhe Yerusalem, ha puptra skrifys gans an
brofosi a-dro dhe Vab an den a vydh kowlwrys. 32 Rag ev a
vydh daskorrys dhe'n Jentilys, hag a vydh skornys ha despitys
ha trewa a wrons warnodho; 33 ha wosa y skorjya i a'n ladh; ha'n
tressa dydh ev a dhassergh.' 34 Mes ny gonvedhsons tra vyth a
hemma, ha'n lavar ma a veu kudhys ragdha, ha ny wodhyens
styr an pyth a leveris.

Yaghhe Beggyer Dall ogas dhe Yeriko

Mat 20:29-34; Mark 10:46-52

35 Y hwarva, pan esa ow tos nes dhe Yeriko, yth esa unn
den dall esedhys ryb an fordh ow peggya; 36 ev a glewas routh
ow tremena hag a wovynni pandr'a ve hemma. 37 I a leveris
dhodho, 'Yma Yesu a Nazareth ow tremena dreson.' 38 Hag ev
a armas, 'Yesu, Mab Davydh, kemmer truedh ahanav!' 39 An
dus neb a gerdhi a-rag a'n koskas may tawa, mes ev a armas
dhe voy, 'Mab Davydh, kemmer truedh ahanav!' 40 Ena Yesu
a sevis hag erghi may fe dres dhodho; ha pan dheuth nes, ev
a wovynnas orto, 41 'Pandr'a vynnydh orthiv dhe wul?' Ev a
leveris, 'Arlodh, may hwelliv arta.' 42 Ha Yesu a leveris dhodho,
'Gwel ty arta: dha fydh re'th sawyas.' 43 Ha dison ev a allas
gweles, hag a'n holyas, ow ri glori dhe Dhuw. Ha pan welsons
hemma, an bobel oll a wormolas Duw.

Yesu ha Zakkeus

19 Hag ev a entras dhe Yeriko, ow tremena dredhi. 2 Hag
awotta gour, Zakkayus y hanow, neb o penntoller,
ha den rych; 3 yth esa ow hwilas gweles piw o Yesu, mes ny
ylli drefen an routh, rag den byghan o ev. 4 Ytho ev a bonyas
yn-rag hag yskynna yn sykomorwedhen rag y weles, rag ev dhe
dremena an fordh na kyns nep-pell. 5 Pan dheuth dhe'n tyller,
Yesu a viras war-vann ha leverel dhodho, 'Zakkayus, deus yn-
nans uskis, rag hedhyw y tal dhymm godriga y'th chi.' 6 Ev a

fistenas ha dos yn-nans, ha'y dhynerghi gans lowena. [7] An dus
oll, pan welsons hemma, a grodhvola ow leverel, 'Ev res eth
dhe godriga gans gour yw peghador.' [8] Mes Zakkayus a sevis
ha leverel dhe'n Arlodh, 'Otta, hanter ow fythow, Arlodh, my
a re dhe'n voghosogyon, ha mar kwrugavy kemeres neppyth
a nebonan dre fraws, my a'n daskor pedergweyth.' [9] Hag yn-
medh Yesu dhodho, 'Hedhyw selwyans re dheuva dhe'n chi ma,
rag an den ma ynwedh yw mab dhe Abraham. [10] Rag Mab an
den a dheuth dhe hwilas ha dhe selwel an pyth yw kellys.'

Parabolen an Deg Peuns

Mat 25:14-30

[11] Hag i ow koslowes hemma, ev a dherivas parabolen moy,
rag ev dhe vos ogas dhe Yerusalem hag i a dybi gwlaskor
Duw dhe omdhiskwedhes ena a-dhistowgh. [12] Ytho yn-medh
ev, 'Unn ughelor eth dhe wlas bell, rag may tegemerro an
myghternses dhodho y honan, hag ena dehweles. [13] Ev a elwis
deg a'y gethwesyon ha ri dhedha deg mina[a] ha leverel dhedha,
"Kenwerthewgh gansa bys pan dhov." [14] Mes y sojets a wre y
gasa hag i a dhanvonas kanasow war y lergh ow leverel, "Ny
vynnyn an den ma dhe vos myghtern warnan." [15] Mes pan
dhehwelis wosa degemeres an myghternses, ev a erghis an
gethwesyon na may rosa ev an mona dhedha, dhe vos gelwys
dhodho, dhe dhyski pandr'a veu prow aga henwerth.[b] [16] An
kynsa a dheuth yn-rag ha leverel, "Arlodh, dha beuns re wrug
prow a dheg peuns." [17] Yn-medh ev dhodho, "Yn ta re wruss'ta,
ow hethwas da! Rag ty dhe vos lel y'n mater pur vyghan ma,
kemmer awtorita a-ugh deg trev." [18] Ena an nessa a dheuth ha
leverel, "Dha vina, Arlodh, re wrug pymp mina." [19] Yn-medh
ev dhodho ynwedh, "Ha ty, bydh a-ugh pymp trev." [20] Ena an
aral a dheuth ha leverel, "Arlodh, otta dha vina; my a'n gwitha
saw maylys yn lien, [21] rag own a'm bo ahanas, ty dhe vos den

---

a 19:13 *mina:* An mina o musur a boos, a-dro dhe 0.57 Kg, po bath kehaval dhe 60 shekel.

b 19:15 *dhe dhyski pandr'a veu prow aga henwerth:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe dhyski pandra re bia gwaynys gans peub.*

kales, ow kemeres yn-bann an pyth na wrussys y worra yn-nans, hag ow mysi an pyth na wrussys y hasa." [22] Yn-medh ev dhodho, "Dhyworth dha anow dha honan my a'th vreus, ty gethwas drog! Ty a wodhves ow bos den kales, ow kemeres yn-bann an pyth na wrugavy y worra yn-nans, hag ow mysi an pyth na wrugavy y hasa? [23] Prag na worrsys ow mona y'n arghanti? Ena, ha my devedhys, my a'n kavsa gans prow." [24] Ha dhe'n dus ow sevel ena yn-medh ev, "Kemmer dhyworto an mina ha'y ri dhe neb a'n jeves deg." [25] Mes yn-medhons dhodho, "Arlodh, yma dhodho deg peuns seulabrys!" [26] "My a lever dhywgh, dhe beub a bywvo, y fydh res; mes dhyworto ev neb na bywvo mann, y fydh kemerys ynwedh an pyth a byw. [27] Mes ow eskerens na, neb na vynsons my dhe vos myghtern warnedha: gwrewgh aga dri omma ha'ga ladha a-dheragov."'

Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn Trygh

Mat 21:1-11; Mark 11:1-11; Yow 12:12-19

[28] Wosa leverel hemma, ev eth yn-rag, ow mos yn-bann dhe Yerusalem.

[29] Pan dheuth nes dhe Bethfage ha Bethani, dhe'n vre henwys an menydh Oliv, ev a dhanvonas dew a'y dhyskyblon [30] ow leverel, 'Kewgh dhe'n dre a-dal dhywgh, hag ow mos ynni hwi a gyv ebel asen stegys, ma na wrug den vyth bythkweth esedha warnodho. Gwrewgh y dhigelmi ha'y dhri omma. [31] Ha mar kovyn nebonan orthowgh "Prag y'n digelmowgh?" gorthebewgh yndella, "Yma dhe'n Arlodh edhom anodho."' [32] An re a veu danvenys eth yn-kerdh, ha'y havos poran dell lavarsa dhedha. [33] Hag i ow tigelmi an ebel, y berghenogyon a leveris dhedha, 'Prag y tigelmowgh an ebel?' [34] I a worthebis, 'Yma dhe'n Arlodh edhom anodho.' [35] Ytho i a'n dros dhe Yesu, ow tewlel aga mantylli war an ebel, ha gorra Yesu warnodho. [36] Hag ev ow mos yn-rag, yth esens ow lesa aga mantylli war an fordh; [37] ha pan dheuth nes dhe'n fordh war-nans a'n menydh Oliv, oll routh y dhyskyblon a dhallathas gormel Duw yn lowen ughel aga lev, rag oll an oberow gallosek a welsens, [38] ow leverel,

‘Benyges yw an Myghtern
a dheu yn hanow an Arlodh.
Kres yn nev
ha gordhyans y’n ughelder.’

39 Ha re a’n Fariseow y’n routh a leveris dhodho, ‘A Dhyskador,
keredh dha dhyskyblon.’ 40 Ev a worthebis, ow leverel, ‘My a
lever dhywgh, mar tewons an re ma, an veyn a wra leva!’

41 Ha pan dheuth nes, ow kweles an cita, ev a olas warnedhi,
42 ow leverel, ‘Mar kodhves, ty ynwedh, y’n jydh ma[a] an taklow
a led dhe gres![b] – mes lemmyn kudhys yns a’th tewlagas. 43 Rag
an dedhyow a dheu warnas, pan dhrehav dha eskerens tommen
er dha bynn hag i a omsett a-dro dhis ha’th strotha a bub tu; 44 i
a’th terr dhe’n dor, ha’th fleghes ynnos, ha ny asons men war
ven ynnos, rag ny aswonsys termyn dha vysytacyon.’

Glanhe an Tempel

Mat 21:12-17; Mark 11:15-19; Yow 2:13-22

45 Hag ow mos y’n tempel, ev a dhallathas tewlel yn-mes an
re esa ow kwertha;[c] 46 ow leverel dhedha, ‘Skrifys yw, “Ow chi
a vydh chi a bysadow,”
mes hwi re’n gwrug fow a ladron.’

47 Ha pub dydh yth esa ow tyski y’n tempel. An bennoferysi
ha’n skribys ha pennow an bobel a hwila y dhistrui, 48 mes ny
gavsons fordh dhe wul tra vyth, rag pub den oll a gregi war y
eryow, ow koslowes.

---

a 19:42 *y’n jydh ma:* War-lergh re a’n dornskrifow *ynwedh yn dha jydh jy.*

b 19:42 *dhe gres:* War-lergh re a’n dornskrifow *dhe’th kres.*

c 19:45 *an re esa ow kwertha:* War-lergh re a’n dornskrifow *an re a wertha ynno ha’n re a varghasa.*

Govyn a-dro dhe Awtorita Yesu

Mat 21:23-27; Mark 11:27-33

20 Y hwarva yn onan a'n dedhyow na, pan esa ev
ow tyski an bobel y'n tempel hag ow pregoth an
nowodhow da, y teuth yn-rag an bennoferysi ha'n skribys, war-
barth gans an henavogyon, [2] ha leverel dhodho, 'Lavar dhyn, py
awtorita dredho y hwredh an taklow ma, po piw a ros dhis an
awtorita ma?' [3] Ev a worthebis ha leverel dhedha, 'My ynwedh
a wovyn neppyth orthowgh; lavar dhymm, [4] besydh Yowan,
esa dhyworth nev po dhyworth tus?' [5] I a resnas an eyl gans
y gila, ow leverel, 'Mar leveryn "A nev," ev a lever, "Ytho
prag na gryssowgh dhodho?" [6] Mes mar leveryn "Dhyworth
tus," an bobel oll a wra agan labedha, rag i a syns Yowan dhe
vos profos.' [7] Ytho i a worthebis, na wodhvons a-ble feu. [8] Hag
yn-medh Yesu dhedha, 'Na byth moy ny lavarav dhywgh py
awtorita dredho y hwrav an taklow ma.'

Parabolen an Winlan ha'n Diogyon

Mat 21:33-46; Mark 12:1-12

[9] Ev a dhallathas derivas an barabolen ma dhe'n bobel: 'Unn
den a blansas gwinlan ha'y gobrena dhe diogyon, hag ena
viajya yn-kerdh, termyn hir. [10] Hag yn seson an drevas,[a] ev a
dhanvonas kethwas dhe'n diogyon, rag may rollens dhodho
neppyth a frut an winlan; mes an diogyon a'n kronkyas
ha'y dhanvon yn-kerdh, gwag y dhiwla. [11] Ytho arta ev a
dhanvonas kethwas aral, mes i a wrug y gronkya ev ynwedh,
ha'y dhespitya, ha'y dhanvon dhe-ves, gwag y dhiwla. [12] Ena
ev a dhanvonas arta, an tressa, mes ev ynwedh i a vrewis, ha'y
dewlel yn-mes. [13] Yn-medh arlodh an winlan, "Pandr'a wrav?
My a dhanvon ow mab kerys, martesen i a wra vri anodho."
[14] Mes an diogyon, pan y'n gwelsons, a omgussulya an eyl gans
y gila, ow leverel, "Hemm yw an her. Gwren ni y ladha, may
teffo an ertach dhyn ni." [15] Ytho i a'n tewlis yn-mes a'n winlan
ha'y ladha. Pandra ytho a wra arlodh an winlan orta? [16] Ev a
dheu ha distrui an diogyon na, ha ri an winlan dhe erel.' Pan

---

a 20:10 *an drevas:* Nyns yw an geryow ma y'n Greka.

glewsons hemma i a leveris, 'Bynner re bo!' [17] Mes ev a viras orta ha leverel, 'Pandra ytho a styr an skryptor ma

"An men hag a veu skonys gans an weythoryon,
henn yw gwrys pennmen an korn"?

[18] Peub neb a gottho war an ven na a vydh terrys dhe demmyn, mes ev may kottho warnodho a vydh skwattys dhe dhoust.' [19] Ha'n skribys ha'n bennoferysi a hwilas settya dalghen ynno y'n eur na, mes own a's teva a'n bobel, rag i a wodhva ev dhe gewsel an barabolen ma er aga fynn i.

Ri Trubyt dhe Cesar

Mat 22:15-22; Mark 12:13-17

[20] Ytho i a viras orto glew, ha danvon aspioryon neb a omwrug gwiryon, dh'y vagla yn y lavarow, rag ma'n daskorrons dhe awtorita ha gallos an governour. [21] I a wovynnas orto ha leverel, 'A Dhyskador, ni a wor ty dhe gewsel ha dhe dhyski yn ewn, ha ny wre'ta plegya dhe fas den vyth, marnas dyski fordh Duw yn lenduri. [22] Yw lafyl ni dhe ri trubyt dhe Cesar, po nag yw?' [23] Owth aswon aga felder, yn-medh ev dhedha,[a] [24] 'Diskwedhewgh dhymm denarius.[b] Piw a byw an imach ha'n pennskrifa usi warnedhi?' Yn-medhons i, 'Cesar.' [25] Yn-medh ev dhedha, 'Attelewgh ytho dhe Cesar an taklow usi dhe Cesar, ha dhe Dhuw an taklow usi dhe Dhuw.' [26] Ha ny yllons y vagla yn y lavarow a-rag an bobel; marth a's teva a'y worthyp, ha tewel a wrussons.

Govyn a-dro dhe'n Dasserghyans

Mat 22:23-33; Mark 12:18-27

[27] Ha re a'n Sadukeow a dheuth dhodho, neb a nagh bos dasserghyans, hag a wovynnas orto [28] ow leverel, 'A Dhyskador, Moyses a skrifas ragon, "Mar merow broder neb den ha dhodho gwreg, mes ev heb flogh, y vroder a dal kemeres an wreg ha maga askor dh'y vroder." [29] Yth esa ytho seyth broder,

---

a 20:23 *yn-medh ev dhedha:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn-medh ev dhedha, Prag y hwrewgh ow frevi?*

b 20:24 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

ha'n kynsa a gemeras gwreg hag a verwis heb flogh. [30] Ha'n
nessa[a] [31] ha'n tressa a's kemeras, hag yn kettella y ferwis an
seyth heb gasa fleghes. [32] Yn tiwettha oll[b] an wreg ynwedh a
verwis. [33] Ytho y'n dasserghyans, piw anedha y fydh hi y wreg
dhodho, rag an seyth a's teva yn gwreg?'

[34] Yn-medh Yesu dhedha, 'Fleghes an oos ma a dhemmedh
hag yw res yn demedhyans; [35] mes an re yw akontys gwiw dhe
dhrehedhes dhe'n oos na ha dhe'n dasserghyans dhyworth an re
varow, ny dhemedhons na nyns yns i res yn demedhyans; [36] na
hwath ny yllons merwel na fella, rag yth yns i avel eledh, hag
yth yns i fleghes a Dhuw, rag i dhe vos fleghes a'n dasserghyans.
[37] Moyses y honan a dhiskwedhas, y'n derivas a-dro dhe'n bos,
an re varow dhe vos drehevys, pan gews ev a'n Arlodh avel
Duw Abraham, ha Duw Ysak, ha Duw Yakob. [38] Ha nyns yw
ev Duw a'n re varow mes a'n re vyw, rag dhodho ev peub oll
yw yn fyw.' [39] Re a'n skribys a worthebis, 'A Dhyskador, ty re
gewsis yn ta.' [40] Rag ny lavasens govyn tra vyth orto na fella.

Govyn a-dro dhe Vab Davydh

Mat 22:41-46; Mark 12:35-37

[41] Hag yn-medh ev dhedha, 'Fatel yllons leverel an Krist dhe
vos Mab Davydh? [42] Rag Davydh y honan a lever yn lyver an
Salmow,

"An Arlodh a leveris dhe'm Arlodh,

'Ty esedh orth ow leuv dhyghow,
[43] erna wrylliv dha eskerens dha skavel droos.'"

[44] Ytho mar kwra Davydh y elwel "Arlodh," fatel yll ev bos
y vab?'

Kuhudhans an Skribys

Mat 23:1-36; Mark 12:38-40; Luk 11:37-54

[45] Ena, hag oll an bobel ow koslowes, yn-medh ev dh'y
dhyskyblon, [46] 'Bedhewgh war a'n skribys, neb a vynn kerdhes

---

a 20:30 *Ha'n nessa:* War-lergh re a'n dornskrifow *Ha'n nessa a gemeras an wreg hag ev a verwis anvap.*

b 20:32 *Yn tiwettha oll:* War-lergh re a'n dornskrifow *Wortiwedh.*

a-dro yn gwiskas hir, hag a gar salusyansow y'n marghasow, ha pennesedhow y'n synagys ha leow a vri yn kevewiow, [47] neb a gollenk chiow an gwedhwesow, hag a wra pysadow hir yn fayntys; an re ma a's tevydh dhe voy dampnacyon.'

Offryn an Wedhwes

Mark 12:41-44

21 Ow mires yn-bann ev a welas an dus rych esa ow tewlel aga rohow y'n arghow. [2] Hag ev a welas unn wedhwes voghosek ow tewlel dew vita[a] ynni. [3] Yn-medh ev, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, an wedhwes voghosek ma a dewlis y'n argh moy agessa i oll; [4] rag oll an re ma a dewlis yn offrynnow Duw[b] dhyworth aga lanwes, mes hi dhyworth hy edhom a dewlis oll an pygans a's tevo.'

Yesu a Dhargan Diswrians an Tempel

Mat 24:1-2; Mark 13:1-2

[5] Pan esa tus ow kewsel a-dro dhe'n tempel, fatel veu afinys gans meyn drudh ha rohow sakrys, yn-medh ev, [6] 'An taklow a welowgh – dedhyow a dheu pan na vydh gesys men war ven, na vydh tewlys dhe'n dor.'

Toknys ha Helghyans

Mat 10:17-22, 24:3-14; Mark 13:3-13

[7] I a wovynnas orto, 'A Dhyskador, p'eur fydh hemma ytho, ha pandr'a vydh an tokyn pan vydh an taklow ma ow tegynsywa?' [8] Yn-medh ev, 'Gwaytyewgh ma na vowgh tollys; rag lies a dheu y'm hanow vy ow leverel, "My yw," hag "An termyn re nesas." Na holyewgh war aga lergh. [9] Pan glewowgh a vreselyow ha deray, na gemerewgh own; rag res yw an taklow ma dhe hwarvos kyns oll. Mes ny vydh an diwedh a-dhesempis.' [10] Ena yn-medh ev dhedha, 'Kenedhel a sev erbynn kenedhel ha gwlaskor erbynn gwlaskor, [11] y fydh dorgrysyow meur, ha

---

a 21:2 *vita,* dhyworth *mita:* Greka *lepton.* 128 anedha yw *denarius,* wayjys oberwas rag unn jydh.

b 21:4 *yn offrynnow Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *y'n offrynnow.*

divotter ha plagys yn lies le, hag y fydh hwarvosow euthyk ha toknys meur dhyworth nev.

12 ‘Mes kyns hemma oll dhe hwarvos, i a dewl aga diwla warnowgh ha’gas helghya; i a’gas daskor dhe’n synagys ha dhe brisonyow, hembrenkys dhe-ves a-rag myghternedh ha governours a-barth ow hanow vy. 13 Hemma a vydh chons dhywgh rag don dustuni. 14 Settyewgh ytho yn agas kolon, na bareusowgh agas klem yn kynsa, 15 rag my a re dhywgh ganow ha furneth ma na yll oll agas erbynoryon sevel er agas pynn na’gas kontradia. 16 Hwi a vydh traytys ynwedh gans kerens, ha breder, ha neskerens, ha kowetha, ha rann ahanowgh i a worr dhe’n mernans. 17 Ha hwi a vydh kesys gans pub den oll rag ow hanow vy. 18 Mes ny vydh blewen a’gas penn distruys. 19 Der agas perthyans hwi a wayn agas enev.

Diswrians Yerusalem Dargenys

Mat 24:15-21; Mark 13:14-19

20 ‘Mes pan welowgh Yerusalem settys a-dro gans luyow, ena hwi a wor hi dhe vos difeythys yn skon. 21 Ena fies dhe’n menydhyow myns a vo yn Yudi; ha dienkes myns a vo ynni, ha na entres ynni myns a vo y’n pow, 22 rag hemm yw dedhyow a gessydhyans, pan vydh kowlwrys puptra a veu skrifys. 23 Go i an re yw gans flogh y’n dorr, ha neb a re an vronn y’n dedhyow na! Rag anken meur a dheu war an nor, ha sorr war an bobel ma; 24 i a godh dre vin an kledha hag a vydh kemerys yn keth dhe oll an kenedhlow, ha Yerusalem a vydh trettys yn-dann dreys an Jentilys, bys pan vo termynyow an Jentilys kowlwrys.

Devedhyans Mab an Den

Mat 24:29-31; Mark 13:24-27

25 ‘Hag y fydh toknys y’n howl ha’n loor ha’n ster, ha war an nor angos dhe’n kenedhlow, fienasow drefen tarenna an mor ha’n tonnow. 26 Tus a glamder rag dout, ha ragown a’n taklow a hwyrvydh war an nor; rag nerthow an nevow a vydh kryghyllys. 27 Hag ena i a wel Mab an den ow tos yn komolen gans nerth ha golewder meur. 28 Mes pan dhalleth an taklow ma, sevewgh yn-bann ha drehevewgh agas penn, rag agas daspren yw ogas.’

Parabolen an Figbren

Mat 24:32-35; Mark 13:28-31

29 Hag ev a dherivas parabolen dhedha: ‘Mirewgh orth an
figbren, ha’n gwydh oll; 30 kettel dhelyons, hwi agas honan a wel
hag a wor hav dhe vos ogas lemmyn. 31 Yndella hwi ynwedh;
pan welowgh an taklow ma gwrys, hwi a wor gwlaskor Duw
dhe vos ogas. 32 Yn hwir y lavarav dhywgh, ny dremen an
henedh ma dhe-ves, erna vo oll an taklow ma gwrys. 33 Nev
ha nor a dremen dhe-ves, mes ow geryow vy, ny dremenons
dhe-ves.

Ynians dhe Wolyas

34 ‘Bedhewgh war, ma na vo agas kolon nevra beghys gans
diwessa, na medhwynsi na fienasow bewnans, ha na wrello an
jydh dos warnowgh yn tromm 35 avel maglen; rag ev a dheu war
bubonan eus trigys war enep oll an nor. 36 Bedhewgh hewol
pupprys, ow pysi may fo dhywgh nerth dhe fia dhyworth puptra
eus ow tegynsywa, ha dhe sevel a-rag Mab an den.’

37 Dydhweyth yth esa ev y’n tempel ow tyski, hag yn nos ev
a wre mos yn-mes ha godriga y’n vre henwys an menydh Oliv.
38 Hag oll an bobel a dho dhodho y’n tempel myttin a-varr, dhe
woslowes orto.

Yudas owth Offra dhe Drayta Yesu

Mat 26:1-5, 14-16; Mark 14:1-2, 10-11; Yow 11:45-53

22 Lemmyn gool an bara heb goll, henwys Pask, esa
ow tos nes. 2 Hag yth esa an bennoferysi ha’n skribys
ow hwilas fatel allens y dhistrui, rag own a’s tevo a’n bobel.

3 Ena Satnas a entras yn Yudas, henwys Skaryoth, onan
a niver an dewdhek; 4 hag ev eth hag omgussulya gans an
bennoferysi ha’n withysi fatel y’n daskorra dhedha. 5 Ha lowen
ens i, hag i a omgemeras ri dhodho mona. 6 Hag ev a assentyas,
hag yth esa ow hwilas prys gwiw dh’y dhaskor dhedha, heb bos
routh ena.

Pareusi an Pask

Mat 26:17-19; Mark 14:12-16

7 Ena y teuth dydh an bara heb goll, pan o res sakrifia an
Pask; 8 hag ev a dhanvonas Peder ha Yowan yn-kerdh ow
leverel, 'Kewgh dhe bareusi dhyn an Pask, rag ma'n dyppryn.'
9 Yn-medhons dhodho, 'Ple fynnydh ni dhe bareusi?' 10 Yn-
medh ev dhedha, 'Otta, pan ewgh a-ji dhe'n cita, den a'gas
dierbynn ow ton pycher a dhowr; gwra y sewya bys y'n chi
mayth ello, 11 ha leverewgh dhe vester an chi, "An Dyskador
a lever dhywgh, 'Ple'ma'n westva, le may typpriv an Pask gans
ow dyskyblon?'" 12 Hag ev a dhiskwa dhywgh stevel veur y'n
soler, taklys: pareusewgh ena.' 13 Hag i eth yn-kerdh ha kavos
puptra poran dell lavarsa dhedha, hag i a bareusis an Pask.

Soper an Arlodh

Mat 26:26-30; Mark 14:22-26

14 Ha pan dheuth an eur, ev a esedhas orth an voos, ha'y
abesteli ganso. 15 Hag ev a leveris dhedha, 'My re yeunis yn
feur dybri an Pask ma genowgh, kyns my dhe wodhav; 16 rag
my a lever dhywgh, ny wrav y dhybri arta[a] erna vo kollenwys
yn gwlaskor Duw.' 17 Ena ev a gemeras hanaf, hag a rassas, ha
leverel, 'Kemerewgh hemma ha'y ranna yntredhowgh; 18 rag
yn-medhav dhywgh, ny evav alemma rag a frut an gwinbren
erna dheffo gwlaskor Duw.' 19 Ena ev a gemeras bara, hag a
rassas ha'y derri ha'y ri dhedha, ow leverel, 'Hemm yw ow horf
yw res a-barth dhywgh; gwrewgh hemma yn kovadh ahanav
vy.' 20 Hag yn keth vaner an hanaf wosa i dhe dhybri, ow
leverel, 'An hanaf ma yw an kevambos nowydh y'm goos vy,
yw diverys a-barth dhywgh.

Yesu a Dhargan y Fydh Traytys

Mat 26:21-25, Mark 14:18-21, Yow 13:21-30

21 Mes mirewgh, yma leuv an den a'm trayt genev orth an
voos. 22 Rag devri Mab an den a yn-rag dell veu ordenys, mes
go ev an den na, dredho mayth yw traytys.' 23 Hag i a dhallathas
dadhla an eyl gans y gila piw anedha a vynna gul hemma.

a 22:16 *dhybri arta:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhybri.*

An Dhadhel a-dro dhe Veuredh

[24] Dadhel ynwedh a sordyas yntredha, piw anedha a vedha moyha. [25] Yn-medh ev dhedha, 'Y hwra Myghternedh an kenedhlow lordya warnedha; ha'n re a's teves awtorita warnedha yw henwys masoberoryon. [26] Hwi ny vedhowgh yndella; mes bedhes an brassa yntredhowgh kepar ha'n yowynka, ha'n gwalader kepar ha neb a serv. [27] Rag piw yw moyha, ev neb a esedh orth an voos po ev neb a serv? A nyns yw, ev neb a esedh orth an voos? Mes yth esov vy yn agas mysk kepar ha neb a serv.

[28] 'Hwi yw neb a besyas bos genev y'm prevyansow; [29] ha my a apoynt dhywgh gwlaskor, kepar dell y's apoyntyas ow Thas dhymmo vy, [30] may typprowgh hag eva orth ow moos y'm gwlaskor, hag esedha war dronyow, ow preusi dewdhek looth Israel.'

Nagh Peder Dargenys

Mat 26:31-35; Mark 14:27-31; Yow 13:36-38

[31] Hag yn-medh an Arlodh, 'Simon, Simon, otta Satnas re hwilas agas krodra kepar hag ys, [32] mes my re bysis ma na fyllo dha fydh; ha wosa ty dhe dreylya arta, fasta jy dha vreder.' [33] Mes yn-medh ev dhodho, 'Arlodh, parys ov dhe vos genes dhe brison hag ynwedh dhe'n mernans.' [34] Yn-medh ev, 'My a lever dhis, Peder, ny wra an kulyek kana hedhyw, kyns ty dhe nagha teyrgweyth y'm aswonydh.'

Pors, Skryp ha Kledha

[35] Hag ev a leveris dhedha, 'Pan y'gas danvenis heb pors na skryp nag eskisyow, a fyllis dhywgh tra vyth?' Yn-medhons i, 'Tra vyth.' [36] Yn-medh ev dhedha, 'Mes lemmyn, neb a'n jeves pors, gwres y gemeres, hag y'n keth vaner skryp, ha neb na'n jeves, gwerthes ev y vantel ha prena kledha. [37] Rag my a lever dhywgh, res yw an skryptor ma dhe vos kollenwys ynnov vy, "Ev a veu reknys yn-mysk drogoberoryon;" hag yn hwir an pyth yw skrifys ahanav a dheu dhe geweras.' [38] Hag yn-medhons i, 'Arlodh, awotta dew gledha omma.' Mes yn-medh ev, 'Lowr yw.'

An Pysadow war an Menydh Oliv

Mat 26:36-46; Mark 14:32-42

39 Hag ow mos yn-mes, ev eth war-lergh y usadow dhe'n
menydh Oliv, ha'y dhyskyblon ynwedh a'n holyas. 40 Ha pan
dheuth dhe'n tyller yn-medh ev dhedha, 'Pysewgh ma na
entrowgh yn temptacyon.' 41 Hag ev a omdennas dhyworta
a-dro dhe hys towl-men, hag ow mos war benn dewlin ev a
bysi, 42 ow leverel, 'A Das, mars yw dha volonjedh, dog an
hanaf ma dhyworthiv; saw na vedhes gwrys ow bodh evy,
mes dha vodh tejy.' 43 Hag el dhyworth nev a omdhiskwedhas
dhodho, dh'y gonfortya. 44 Ha devedhys yn angos ev a bysi moy
ter; ha'y hwys a dheuth ha bos kepar ha banaghow a woos ow
troppya war an dor.[a] 45 Ha pan sevis dhyworth an pysadow, ev
a dheuth dhe'n dhyskyblon ha'ga havos ow koska drefen galar,
46 hag yn-medh ev dhedha, 'Prag y koskowgh? Sevewgh yn-
bann ha pysewgh, ma na entrowgh yn temptacyon.'

Yesu Traytys ha Dalghennys

Mat 26:47-56; Mark 14:43-50; Yow 18:3-11

47 Hag ev hwath ow kewsel, awotta routh, hag yth esa ow mos
a-ragdha an den henwys Yudas, onan a'n dewdhek; hag ev a
dheuth nes dhe Yesu dhe amma dhodho. 48 Hag yn-medh Yesu
dhodho, 'Yudas, yw gans amm y traytydh Mab an den?' 49 Pan
welas an re a-dro dhodho an pyth esa ow hwarvos, yn-medhons,
'Arlodh, a wren ni gweskel gans kledha?' 50 Hag onan anedha
a weskis kethwas an arghoferyas ha treghi dhe-ves y skovarn
dhyghow. 51 Mes Yesu a worthebis, 'Namoy a henna!' hag ev
a dochyas skovarn an gwas ha'y sawya. 52 Hag yn-medh Yesu
dhe'n bennoferysi ha gwithysi an tempel ha'n henavogyon neb
a dheuth dhodho, 'A dheuthewgh yn-mes kepar dell ve erbynn
lader, gans kledhedhyow ha fustow? 53 Pub dydh yth esen vy
genowgh y'n tempel, ha ny settsowgh dalghen ynnov; mes
hemm yw agas eur, ha nerth an tewlder.'

---

a 22:44 Nyns eus gwersow 43-44 yn re a'n dornskrifow.

Peder a Nagh Yesu

Mat 26:57-58, 69-75; Mark 14:53-54, 66-72; Yow 18:12-14, 15-18, 25-27

54 Wosa dalghenna ynno i a'n hembronkas ha'y dhri yn chi an
arghoferyas; hag yth esa Peder ow sewya a-bell. 55 I a enowis
tan yn kres an klos hag esedha war-barth, ha Peder o esedhys
yn aga mysk. 56 Mes unn vaghteth a'n gwelas esedhys y'n golow
ha mires glew orto ha leverel, 'Yth esa hemma ynwedh ganso.'
57 Mes ev a'n naghas ow leverel, 'Benyn, ny wrav vy y aswon.'
58 Ha nebes a-wosa, nebonan aral a'n gwelas ha leverel, 'Ty
ynwedh yw onan anedha.' Yn-medh Peder, 'Ty dhen, nyns ov
vy.' 59 Hag a-dro dhe unn our a-wosa, nebonan aral a afydhyas
ow leverel, 'Dhe wir, hemma ynwedh esa ganso, rag yma ev
a Galile maga ta.' 60 Mes yn-medh Peder, 'Ty dhen, ny wonn
pandr'a gewsydh.' Ha hware, hag ev hwath ow kewsel, an
kulyek a ganas. 61 Ha'n Arlodh a dreylyas ha mires orth Peder,
ha Peder a borthas kov a lavar an Arlodh, fatel leveris dhodho,
'Kyns an kulyek dhe gana hedhyw, ty a'm nagh teyrgweyth.'
62 Hag ev eth[a] yn-mes hag ola yn tynn.

Skornya Yesu ha'y Gronkya

Mat 26:67-68; Mark 14:65

63 An wer esa orth y witha a'n skornya ha'y gronkya, 64 hag i
a gudhas y dhewlagas ha govyn orto ow leverel, 'Gwra profosa!
Piw yw neb a'th weskis?' 65 Hag i a'n despityas ow leverel lies
tra aral er y bynn.

Yesu a-rag an Sanhedrin

Mat 26:59-66; Mark 14:55-64; Yow 18:19-24

66 Pan dheuth an jydh, konsel henavogyon an bobel a
omguntelas, pennoferysi ha skribys, hag i a'n dros a-rag aga
honsel 67 ow leverel, 'Mars os ta an Krist, lavar dhyn.' Mes
yn-medh ev dhedha, 'Mar lavarav dhywgh, ny wrewgh krysi;
68 ha mar kovynnav, ny wrewgh gorthebi.[b] 69 Mes alemma

---

a 22:62 *Hag ev eth:* War-lergh re a'n dornskrifow *Ha Peder eth.*

b 22:68 *ny wrewgh gorthebi:* War-lergh re a'n dornskrifow *ny wrewgh gorthebi dhymm na'm livra.*

rag Mab an den a vydh esedhys a'n barth dhyghow dhe allos Duw.' [70] Hag i oll a leveris, 'Os ta ytho Mab Duw?' Yn-medh ev dhedha, 'Hwi a lever, ow bos evy.' [71] Yn-medhons i, 'Pana edhom eus dhyn a dhustuni? Ni re'n klewas a'y anow y honan.'

Yesu Dres a-rag Pilat

Mat 27:1-2, 11-14; Mark 15:1-5; Yow 18:28-38

23 Ena an routh oll a sevis hag a'n dug a-rag Pilat. [2] Hag i a dhallathas y guhudha, ow leverel, 'Ni a gavas an den ma ow tomhwel agan kenedhel, hag ow tifen trubyt dhe vos res dhe Cesar, hag ow leverel ev y honan dhe vos Krist, myghtern.' [3] Ha Pilat a wovynnas orto, 'Ty yw myghtern an Yedhewon?' Ev a leveris dhodho, ow korthebi, 'Ty a'n lever.' [4] Ena yn-medh Pilat dhe'n bennoferysi ha'n routhow, 'Ny gavav tra vyth kablus y'n den ma.' [5] Mes i a ynias dhe greffa ow leverel, 'Movya an bobel a wra ev, ow tyski dres oll Yudi, ow talleth dhyworth Galile bys omma.'

Yesu a-rag Herod

[6] Pan glewas Pilat henna, ev a wovynnas, mar pe an den a Galile, [7] ha wosa dyski ev dhe vos dhyworth arlotteth Herod ev a'n danvonas dhe Herod, neb esa y honan ynwedh yn Yerusalem y'n dedhyow na. [8] Pan welas Herod Yesu, pur lowen o, rag seuladhydh ev a vynna y weles, rag ev re glewsa anodho, ha govenek a'n jevo gweles neb tokyn gwrys ganso. [9] Ytho ev a wovynnas orto lies tra, mes ny worthebis ev tra vyth dhodho. [10] Ha'n bennoferysi ha'n skribys a sevi ena orth y guhudha yn fen. [11] Ha Herod, gans y soudoryon a'n despityas ha'y skornya, ha wosa y gwetha yn dillas splann ev a'n danvonas arta dhe Pilat. [12] Ha Herod ha Pilat a dheuth ha bos kowetha y'n jydh na an eyl gans y gila; rag kyns i re bia eskerens.

Yesu Dampnys dhe'n Mernans

Mat 27:15-26; Mark 15:6-15; Yow 18:39–19:16

[13] Ena Pilat a elwis war-barth an bennoferysi ha'n rewlysi ha'n bobel [14] ha leverel dhedha, 'Hwi a dhros dhymm an den ma avel nebonan a gammled an bobel, ha mirewgh, my re'n apposyas yn agas golok, ha ny gavav fowt y'n den ma a-dro

dhe'n kuhudhansow a dhresowgh er y bynn; 15 na ny gavas
Herod na hwath, rag ev a'n dastanvonas dhyn;[a] ha mirewgh, ny
wrug ev tra vyth a dhervyn an mernans. 16 Rag henna my a wra
y gessydhya hag ena y dhelivra.' 17 Rag res o dhodho delivra
unn den dhedha y'n gool.[b]

18 Mes i a armas oll war-barth ow leverel, 'Dhe-ves ganso!
Delirv dhyn ni Barabbas.' 19 (Ev re bia tewlys yn prison drefen
neb rebellyans gwrys y'n cita, ha drefen denladh.) 20 Ytho Pilat
a gewsis dhedha arta, ow mynnes delivra Yesu; 21 mes i a besyas
garma, 'Krowsy e, krowsy e!' 22 An tressa gweyth ev a leveris
dhedha, 'Pana dhrog a wrug an den ma? Ny gavav ynno ken
dhe'n mernans; ytho my a wra y gessydhya hag ena y dhelivra.'
23 Mes i a ynias gans garmow ughel, ow kovyn may pe krowsys,
ha'ga garmow[c] a brevaylyas. 24 Ha Pilat a vreusis, aga mynnas
dhe vos grontys. 25 Ytho ev a dhelivras an den a vynnens, neb
re bia tewlys yn prison drefen rebellyans ha denladh, hag ev a
ros Yesu dhedha dhe wul aga bodh.

Krowsyans Yesu

Mat 27:32-44; Mark 15:21-32; Yow 19:17-27

26 Hag i orth y dhon dhe-ves, i a dhalghennas unn Simon,
den a Kyrene, devedhys a'n pow; ha gorra an grows warnodho,
dh'y don war-lergh Yesu. 27 Routh veur a'n bobel a'n sewya,
hag a venenes owth omweskel hag ow kyni ragdho. 28 Mes
Yesu a dreylyas dhedha ha leverel, 'Myrghes Yerusalem,
na olewgh warnav vy; mes olewgh warnowgh agas honan
ha rag agas fleghes, 29 rag otta, an dedhyow a dheu pan
leverons, "Gwynnvys an re anvap, ha'n torrow bythkweth na
dhinythis, ha'n bronnow na vagas." 30 Ena i a dhalleth leverel
dhe'n menydhyow, "Kodhewgh warnan ni!" ha dhe'n breow,

---

a 23:15 *rag ev a'n dastanvonas dhyn:* War-lergh re a'n dornskrifow *rag my a'gas danvonas dhodho.*

b 23:17 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

c 23:23 *ha'ga garmow:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha'ga garmow i ha'n arghoferysi.*

"Kudhewgh ni!" [31] Rag mar kwrens hemma y'n prenn gwyrdh,
pandr'a vydh gwrys y'n prenn sygh?'

[32] Dew aral, drogoberoryon, o hembrenkys war-barth
ganso dhe vos gorrys dhe'n mernans. [33] Ha pan dheuthons
dhe'n tyller henwys An Grogen, i a growsyas Yesu ena, ha'n
dhrogoberoryon, an eyl a-dhyghow ha'y gila a-gledh. [34] Ha
Yesu a leveris, 'A Das, gav dhedha, rag ny wodhons pandr'a
wrons.'[a] Hag i a rannas y dhillas ow tewlel prenn. [35] Ha'n bobel
a sevis ena ow mires; an rewlysi ynwedh a skornya ganso, ow
leverel, 'Ev a sawyas erel, omsawys ev y honan mars yw an
Krist a Dhuw, an Dewisys.' [36] Ha'n soudoryon ynwedh a wrug
ges anodho, ow tos ha profya dhodho aysel, [37] hag ow leverel,
'Mars os ta myghtern an Yedhewon, omsaw dha honan.'
[38] Hag yth esa pennskrifa a-ughto,[b] 'Hemm yw Myghtern an
Yedhewon.'

[39] Hag onan a'n dhrogoberoryon kregys ena a'n despityas
ow leverel, 'A nyns os ta an Krist? Omsaw dha honan ha saw
ni ynwedh!' [40] Mes an aral a worthebis, hag a'n keredhis ow
leverel, 'A ny'th eus own a Dhuw, ha ty yn-dann an keth vreus?
[41] Ha ni yn tevri gwirvreusys, rag ni re gavas agan gober gwiw
rag an taklow a wrussyn; mes hemma ny wrug tra vyth kamm.'
[42] Hag yn-medh ev, 'Yesu, porth kov ahanav pan dheudh y'th
wlaskor.' [43] Hag yn-medh ev dhodho, 'Yn hwir y lavarav dhis,
hedhyw y fedhydh genev yn Paradhis.'

Mernans Yesu

Mat 27:45-56; Mark 15:33-41; Yow 19:28-30

[44] Ha lemmyn y feu a-dro dhe'n hweghves eur, hag yth
esa tewlder dres oll an tir bys y'n nawves eur. [45] An howl a
dhifygyas, ha vayl an tempel a veu skwardys y'n kres. [46] Ha
Yesu a grias gans lev ughel ha leverel, 'A Das, y'th tiwleuv y
kemynnav vy ow spyrys.' Hag ow leverel hemma, ev a anellas

a 23:34 *Ha Yesu a leveris, 'A Das, gav dhedha, rag ny wodhons pandr'a wrons.':* Nyns usi an geryow ma yn re a'n dornskrifow.

b 23:38 *pennskrifa a-ughto:* War-lergh re a'n dornskrifow *pennskrifa a-ughto skrifys yn lytherennow Greka, ha Latin hag Ebrow.*

y spyrys yn-mes. 47 Mes an penn kangour pan welas puptra
a hwarva a ros glori dhe Dhuw ow leverel, 'Yn hwir, den
gwiryon o hemma.' 48 Hag oll an routhow omguntelys dhe vires
orth hemma, pan welsons an taklow a hwarva, a dhehwelis tre,
ow kweskel aga bronn; 49 mes oll y geskowetha, ha'n benenes
a wrussa y holya dhyworth Galile, a sevi a-bell ha gweles an
hwarvosow ma.

Ynkleudhyans Yesu

Mat 27:57-61; Mark 15:42-47; Yow 19:38-42

50 Hag otta, yth esa gour henwys Yosep, esel a'n konsel, gour
da ha gwiryon; 51 ny wrussa assentya dh'aga thowl na dh'aga
gweythres. Yth esa a Arimathea, cita a'n Yedhewon, neb esa
ow kortos gwlaskor Duw. 52 Ev eth dhe Pilat, ha govyn korf
Yesu. 53 Hag ev a'n dug yn-nans, ha'y vaylya yn lien, ha'y worra
yn bedh treghys y'n garrek ma na via den vyth bythkweth
ynkleudhys ynno. 54 Hag yth o dydh an darbar, hag yth esa an
Sabot ow talleth. 55 Ha'n benenes neb re dhothya dhyworth
Galile ganso a sewyas, hag a welas an bedh ha fatel veu y gorf
gorrys ynno, 56 hag i a dhehwelis ha pareusi spisys hag unyentys.

Hag i a bowesas y'n Sabot herwydh an gorhemmyn.

Dasserghyans Yesu

Mat 28:1-10; Mark 16:1-8; Yow 20:1-10

24 Yn kynsa dydh an seythen, pan dardhas an bora, i
a dheuth dhe'n bedh, ow ton an spisys a bareussens.
2 Hag i a gavas an men rolys dhe-ves dhyworth an bedh; 3 mes
pan ethons ynno ny gavsons korf an Arlodh Yesu. 4 Hag i
hwath sowdhenys a-dro dhe henna, otta, dew wour a sevis
rybdha yn dillas dewynnek. 5 Own a's teva, hag i a blegyas aga
fassow dhe'n dor. Hag i a leveris dhedha, 'Prag y hwilowgh den
byw yn-mysk an re varow? 6 Nyns usi ev omma, mes ev re beu
drehevys. Perthewgh kov fatel gewsis dhywgh hag ev hwath
yn Galile, 7 ow leverel, bos res Mab an den dhe vos delivrys
yn diwleuv peghadoryon ha dhe vos krowsys, ha dasserghi y'n
tressa dydh.' 8 Hag i a borthas kov a'y eryow. 9 Hag i a dhehwelis
dhyworth an bedh hag a dherivas oll an taklow ma dhe'n unnek,

ha dhe oll an re erel. [10] Yth ens i Maria Magdalena, ha Yoanna,
ha Maria mamm Jamys, ha'n benenes erel gansa. I a dherivas
hemma dhe'n abesteli, [11] ha'ga geryow a heveli dhedha bos
flows, ha ny gryssons dhedha. [12] Mes Peder a sevis yn-bann ha
ponya dhe'n bedh, hag ev a ynklinyas ha gweles an lystennow
ow krowedha[a] a'ga honan; ena ev a dhehwelis tre, ha dhodho
marth a'n pyth a hwarvia.

An Kerdh dhe Emmaus

Mark 16:12-13

[13] Hag otta, yth esa dew anedha ow mos y'n keth jydh na dhe
dre tri ugens erowhys dhyworth Yerusalem, Emmaus y hanow,
[14] hag yth esens ow kewsel an eyl gans y gila a-dro dhe buptra
a hwarvia. [15] Hag y hwarva, pan esens ow keskewsel hag ow
tadhla, Yesu y honan a dheuth nes ha kerdhes gansa, [16] mes
aga dewlagas o lettys, ma na allens y aswon. [17] Hag yn-medh
ev dhedha, 'Pandra yw an keskowsow ma usi genowgh an eyl
gans y gila, ha hwi ow kerdhes, trist agas semlans?'[b] [18] Hag
onan anedha, henwys Kleopas, a worthebis ow leverel dhodho,
'Os ta jy an unn godriger yn Yerusalem neb na wor pandr'a
hwarva ynni y'n dedhyow ma?' [19] Hag yn-medh ev dhedha,
'Pandra?' Yn-medhons dhodho, 'A-dro dhe Yesu a Nazareth,
neb o profos gallosek yn gweythres hag yn ger a-rag Duw hag
oll an bobel, [20] ha fatel wrug agan pennoferysi ha'gan rewlysi y
dhelivra dhe vos dampnys dhe'n mernans, hag i a'n krowssons.
[21] Mes ni a'gan bo govenek ev dhe vos neb a vedha ow tasprena
Israel. Byttegyns gans henna oll, an tressa dydh yw lemmyn
a-ban hwarva hemma. [22] Mes ynwedh neb benenes a'gan bagas
a wrug dhyn kemeres marth, neb a veu orth an bedh myttin
a-varr, [23] ha pan na allsons kavos y gorf, i a dheuth ha derivas
i dhe weles gwelesigeth a eledh, neb a leveris ev dhe vos byw.
[24] Ha re a'gan kowetha eth dhe'n bedh ha'y gavos poran dell

---

a 24:12 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma *ow krowedha.*

b 24:17 *ow kerdhes, trist agas semlans?* War-lergh re a'n dornskrifow *ow kerdhes? Hag i a sevis ena, trist.*

lavarsa an benenes, mes ev y honan ny welsons.' [25] Hag yn-medh ev dhedha, 'A hwi dalsogh ha lent an golon dhe grysi yn puptra a gewsis an brofosi! [26] A nyns o res an Krist dhe wodhav an taklow ma hag entra yn y wolewder?' [27] Hag ow talleth gans Moyses hag oll an brofosi ev a styryas dhedha puptra esa a-dro dhodho y honan yn oll an skryptors.

[28] Pan dheuthons nes dhe'n dre mayth esens ow mos, ev a wrug kepar dell ve ow mos pella. [29] Mes i a ynias warnodho ow leverel, 'Trig genen, rag namnag yw gorthugher, hag yma'n jydh lemmyn ow sedhi.' Ytho ev eth a-ji dhe driga gansa. [30] Hag y hwarva, pan o ev esedhys gansa orth an voos, y kemeras bara, ha benyga, ha terri, ha ri dhedha. [31] Ha'ga dewlagas a veu ygerys, hag i a'n aswonis; hag ev eth yn-mes a'ga gwel. [32] Ena yn-medhons an eyl dh'y gila, 'A nyns esa agan kolon ow leski ynnon hag ev ow kewsel genen y'n fordh hag owth ygeri an skryptors dhyn?' [33] Ytho i a sevis y'n keth eur na ha dehweles dhe Yerusalem, ha kavos an unnek ha'n re esa gansa omguntelys war-barth, [34] ow leverel, 'Yn hwir, an Arlodh yw drehevys hag ev re omdhiskwedhas dhe Simon!' [35] Hag i aga honan a dherivas pandr'a hwarva war an fordh, ha fatel veu ev aswonys dhedha yn terri an bara.

An Omdhiskwedhyans dhe'n Dhyskyblon

Mat 28:16-20; Mark 16:14-18; Yow 20:19-23

[36] Hag i hwath ow terivas hemma, ev a sevis yn aga mysk ha leverel dhedha, 'Kres dhywgh hwi.' [37] Mes amovys ens ha dyegrys, hag i a dybi i dhe weles spyrys. [38] Hag yn-medh ev dhedha, 'Prag yth owgh hwi troblys, ha prag y sev prederow yn agas kolon? [39] Mirewgh orth ow diwleuv ha'm treys, my yw, ow honan. Gwrewgh ow thochya ha gweles, rag spyrys ny'n jeves kig hag eskern, dell welowgh bos dhymmo vy.' [40] Hag ow leverel hemma ev a dhiskwedhas dhedha y dhiwleuv ha'y dreys. [41] Hag i hwath diskryjyk dre lowena ha marth, yn-medh ev dhedha, 'Eus genowgh omma neppyth dhe dhybri?' [42] Hag

i a ros dhodho tamm a bysk broylys;[a] 43 hag orth y gemeres ev
a'n dybris a-ragdha.

44 Hag yn-medh ev dhedha, 'An re ma yw ow geryow a
gewsis orthowgh ha my hwath genowgh, bos res puptra skrifys
a-dro dhymm yn lagha Moyses hag y'n brofosi hag y'n salmow
dhe vos kollenwys.' 45 Ena ev a ygeris aga brys dhe gonvedhes
an skryptors. 46 Hag yn-medh ev dhedha, 'Yndella yw skrifys,
Krist dhe wodhav, ha dhe sevel dhyworth an re varow y'n
tressa dydh; 47 hag edrega, ha dehwelyans peghosow,[b] dhe vos
pregethys yn y hanow ev dhe oll an kenedhlow, ow talleth
dhyworth Yerusalem. 48 Hwi yw dustunioryon a'n taklow ma.
49 Hag otta, my a dhanvon dedhewadow ow Thas warnowgh;
mes hwi, gortewgh y'n cita bys pan vowgh gwiskys gans gallos
dhyworth an ughelder.'

Ascensyon Yesu

Mark 16:19-20; Obe 1:9-11

50 Ena ev a's hembronkas mes bys yn Bethani, hag ow trehevel
y dhiwleuv ev a's benygas. 51 Ha pan esa orth aga benyga, ev a
dhibarthas dhyworta hag y feu degys yn-bann dhe'n nev. 52 Hag
i a'n gordhyas, hag ena dehweles dhe Yerusalem gans lowena
veur; 53 hag yth ethons prest y'n tempel ow kordhya hag[c] ow
penyga Duw.[d]

---

a 24:42 *a bysk broylys:* War-lergh re a'n dornskrifow *a bysk broylys hag a griben vel.*

b 24:47 *edrega, ha dehwelyans peghosow:* War-lergh re a'n dornskrifow *edrega rag dehwelyans peghosow.*

c 24:53 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi an geryow *ow kordhya hag.*

d 24:53 Yn re a'n dornskrifow yma *Amen.*

AN AWEYL WAR-LERGH
YOWAN

Chaptra 1
An Ger Gwrys Kig
Dustuni Yowan Besydhyer
On Duw
An Kynsa Dyskyblon
Galow Felip ha Nathanael

Chaptra 2
An Demedhyans yn Kana
Glanhe an Tempel
Yesu yn Yerusalem rag an Pask

Chaptra 3
Yesu ha Nikodemus
Yesu ha Yowan Besydhyer
Neb a Dheu dhyworth Nev

Chaptra 4
Yesu ha'n Venyn a Samari
Yaghhe Mab an Sodhek Riel

Chaptra 5
An Yaghheans yn Poll Bethesda
Awtorita an Mab
Dustunioryon a-barth Yesu

Chaptra 6
Maga an Pymp Mil
Kerdhes war an Mor
Yesu, Bara Bewnans
An Geryow a Bewnans heb Diwedh

Chaptra 7
Diskryjyans Breder Yesu
Yesu orth Gool an Skovvaow

Chaptra 8
An Venyn Kemerys ow Kul Avoutri
Yesu, Golow an Bys
Ple'th Av, ny Yllowgh Dos
An Gwir a Wra Agas Rydhhe
Agas Tas an Jowl
Kyns Abraham dhe Vos, My Yw

Chaptra 9
Yaghhe Den Genys Dall
An Fariseow a Hwither an Yaghheans
Dellni Spyrysel

Chaptra 10
Parabolen an Gorlan
Yesu an Bugel Da
Yesu Skonys gans an Yedhewon

Chaptra 11
Mernans Lazarus
Yesu, an Dasserghyans ha'n Bewnans
Yesu a Ool
Lazarus Dres dhe Vewnans
An Bras dhe Ladha Yesu

Chaptra 12
An Untyans yn Bethani
An Bras erbynn Lazarus
Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn Trygh
Grekys a Hwila Yesu
Yesu a Dhargan Y Vernans
Diskryjyans an Yedhewon

Chaptra 13
Golghi Treys an Dhyskyblon
Yesu a Dhargan y Fydh Traytys
An Gorhemmyn Nowydh
Nagh Peder Dargenys

Chaptra 14
Yesu an Fordh dhe'n Tas
Dedhewadow an Spyrys

Chaptra 15
Yesu an Gwir Winbren

Chaptra 16
Ober an Spyrys
Tristyns a Dreyl dhe Lowena
My re Fethas an Bys

Chaptra 17
Pysadow Yesu

Chaptra 18
Yesu Traytys ha Dalghennys
Yesu a-rag an Arghoferyas
Peder a Nagh Yesu
Yesu Apposys gans an Arghoferyas
Peder a Nagh Yesu Arta
Yesu a-rag Pilat
Yesu Dampnys dhe'n Mernans

Chaptra 19
Krowsyans Yesu
Mernans Yesu
Tenewen Yesu Gwenys gans Guw
Ynkleudhyans Yesu
Chaptra 20
Dasserghyans Yesu
An Omdhiskwedhyans dhe Varia Magdalena
Omdhiskwedhyans Yesu dhe'n Dhyskyblon
Yesu ha Tommas
Porpos an Lyver
Chaptra 21
Omdhiskwedhyans Yesu dhe Seyth Dyskybel
Yesu ha Peder
Yesu ha'n Dyskybel Karadow

An Ger Gwrys Kig

1 Y'n dalleth yth esa an Ger, hag yth esa an Ger gans Duw,
ha'n Ger o Duw. [2] Yth esa ev y'n dalleth gans Duw.
[3] Puptra a veu gwrys ganso, ha hebdho ny veu gwrys tra vyth a
veu gwrys. [4] Ynno yth esa bewnans, ha'n bewnans o golow mab
den; [5] ha'n golow a splann y'n tewlder, ha ny wrug an tewlder y
fetha. [6] Yth esa den, danvenys dhyworth Duw, Yowan y hanow.
[7] Ev a dheuth rag dustuni, dhe dhon dustuni a'n golow, rag may
kryssa pub den oll dredho ev. [8] Nyns o ev an golow na, mes ev
a dheuth dhe dhon dustuni a'n golow. [9] Yth esa an gwir wolow,
hag a wolow pub den, ow tos y'n bys.

[10] Yth esa ev y'n bys, ha'n bys a veu gwrys ganso, ha ny'n
aswonis an bys. [11] Ev a dheuth dh'y byth y honan, ha ny'n
degemeras y dus y honan. [12] Mes kemmys a'n degemeras,
dhedha y ros ev gallos dhe vos fleghes Duw, dhe'n re a grys yn
y hanow ev, [13] an re na veu genys a woos, nag a vynnas kig, nag
a vynnas gour, mes a Dhuw.

[14] Ha'n Ger a veu gwrys kig hag a drigas yn agan mysk, ha ni
a welas y wolewder, golewder avel dhe'n unn Vab dinythys a'n
Tas, leun a ras hag a wirder. [15] Yowan a dhug dustuni anodho
hag a grias, ow leverel, 'Hemm o neb a leveris vy anodho, Neb
a dheu war ow lergh re dheuth ha bos a-dheragov, rag yth esa
ev kyns es dell esen vy.' [16] Rag a'y leunder ni oll re dhegemeras,
ha gras war ras; [17] rag an lagha a veu res dre Moyses; gras ha
gwirder a dheuth dre Yesu Krist. [18] Den vyth ny welas Duw

bythkweth; an unn Vab dinythys, neb usi yn askra an Tas, ev re'n diskudhas.[a]

Dustuni Yowan Besydhyer

Mat 3:1-12; Mark 1:2-8; Luk 3:15-17

19 Ha hemm yw dustuni Yowan, pan dhanvonas an Yedhewon
oferysi ha Levysi dhodho dhyworth Yerusalem, dhe wovyn
orto, 'Piw os ta?' 20 Hag ev a gonfessyas, ha ny naghas; mes
ev a gonfessyas, 'Nyns ov vy an Krist.' 21 Hag i a wovynnas
orto, 'Piw ytho? Os ta Elias?' Yn-medh ev, 'Nag ov vy.' 'Os ta
an profos?' Hag ev a worthebis, 'Nag ov.' 22 Ena yn-medhons
dhodho, 'Piw os ta, may hyllyn ri gorthyp dhe'n re a'gan
danvonas? Pandr'a leverydh a-dro dhis dha honan?' 23 Yn-
medh ev,

> 'My yw lev onan ow kria y'n gwylvos,
> "Gwra hyns an Arlodh kompes,"

dell leveris Ysay an profos.'

24 An re danvenys a veu dhyworth an Fariseow.[b] 25 Hag i
a wovynnas orto ha leverel dhodho, 'Prag ytho y pesydhydh
mar nyns os ta an Krist, nag Elias, na'n profos?' 26 Yowan a
worthebis dhedha ow leverel, 'My a vesydh gans dowr: mes yn
agas mysk y sev nebonan na aswonowgh; 27 ev yw neb a dheu
war ow lergh, ma nag ov vy gwiw dhe dhigelmi kron y eskis.'
28 An taklow ma a hwarva yn Bethani[c] a'n tu aral dhe'n Yordan,
mayth esa Yowan ow pesydhya.

On Duw

29 Ternos ev a welas Yesu ow tos dhodho hag yn-medh
ev, 'Awotta On Duw neb a gemmer dhe-ves peghadow an

---

a 1:18 *an unn Vab dinythys, neb usi yn askra an Tas, ev re'n diskudhas:* War-lergh re a'n dornskrifow *an unn-dhinythys, Duw, neb usi yn askra an Tas, ev re'n diskudhas.*

b 1:24 *An re danvenys a veu dhyworth an Fariseow:* Po *Hag y feu danvenys re dhyworth an Fariseow.*

c 1:28 *Bethani:* War-lergh re a'n dornskrifow *Bethabara, po Betharaba.*

bys. [30] Hemm yw neb a leveris anodho, “War ow lergh y teu gour neb re dheuth ha bos a-dheragov, rag yth esa a-ragov.” [31] Ha ny’n aswonis vy; mes rag henna yth ov vy devedhys, ow pesydhya yn dowr: rag may fo ev diskwedhys dhe Israel.’ [32] Ha Yowan a dhustunias ow leverel, ‘My a welas an Spyrys ow tos yn-nans dhyworth nev kepar ha kolom, hag ev a wortas warnodho. [33] Ha ny wrugavy y aswon, mes neb a’m danvonas dhe vesydhya yn dowr, ev a leveris dhymm, “Neb may hwelydh an Spyrys ow tos yn-nans warnodho hag ow kortos warnodho, hemm yw neb a vesydh gans an Spyrys Sans.” [34] Ha my a welas hag a dhustunias hemma dhe vos Mab Duw.’

An Kynsa Dyskyblon

[35] Ternos, Yowan a sevis arta, ha dew a’y dhyskyblon. [36] Hag ow mires orth Yesu ow kerdhes yn-medh ev, ‘Awotta On Duw!’ [37] Ha’n dhew dhyskybel a’n klewas ow kewsel, hag i a holyas Yesu. [38] Ha Yesu a dreylyas ha’ga gweles owth holya, ha leverel dhedha, ‘Pandr’a hwilowgh?’ Yn-medhons dhodho, ‘Rabbi (henn yw dhe styrya, Dyskador), ple’th esos trigys?’ [39] Yn-medh ev dhedha, ‘Dewgh, ha gwelowgh.’ Ytho i a dheuth ha gweles le mayth esa trigys, hag a wodrigas ganso an jydh na; rag y feu a-dro dhe’n degves eur. [40] Androw broder Simon Peder a veu onan a’n dhew neb a glewas Yowan ha neb a wrug y holya. [41] Ev a gavas y vroder y honan Simon yn kynsa hag yn-medh ev dhodho, ‘Ni re gavas an Messia,’ (yw treylys, Krist). [42] Ev a’n dros dhe Yesu. Yesu a viras orto ha leverel, ‘Ty yw Simon mab Yowan.[a] Ty a vydh henwys Kefas’ (yw treylys, Karrek).[b]

Galow Felip ha Nathanael

[43] Ternos ev a vynnas mos dhe Galile, hag ev a gavas Felip. Ha Yesu a leveris dhodho, ‘Hol vy.’ [44] Ha Felip o dhyworth Bethsaida, cita Androw ha Peder. [45] Felip a gavas Nathanael ha leverel dhodho, ‘Ni re’n kavas neb a skrifas Moyses hag ynwedh an brofosi anodho y’n lagha, Yesu mab Yosep, a

---

a 1:42 *Yowan:* War-lergh re a’n dornskrifow *Yona.*

b 1:42 *Karrek:* Po *Peder.*

Nazareth.' [46] Hag yn-medh Nathanael dhodho, 'A yll tra vyth
da dos mes a Nazareth?' Yn-medh Felip dhodho, 'Deus ha
gwel.' [47] Yesu a welas Nathanael ow tos dhodho hag yn-medh
ev anodho, 'Awotta Israelyas yn hwir, ma nag eus ynno gil!'
[48] Yn-medh Nathanael dhodho, 'Fatel y'm aswonydh?' Yesu a
worthebis dhodho, 'Kyns Felip dhe'th helwel, my a'th welas
yn-dann an figbren.' [49] Nathanael a worthebis dhodho, 'Rabbi,
ty yw Mab Duw, ty yw Myghtern Israel.' [50] Yesu a worthebis
ha leverel dhodho, 'Drefen my dhe leverel dhis, "My a'th welas
yn-dann an figbren," a wredh krysi? Ty a wel taklow brassa es
henna.' [51] Hag yn-medh ev dhodho, 'Yn hwir, yn hwir y lavarav
dhywgh, hwi a wel nev ygerys, hag eledh Duw owth yskynna
ha diyskynna war Vab an den.'

An Demedhyans yn Kana

2 Y'n tressa dydh, yth esa demedhyans yn Kana a Galile,
hag yth esa mamm Yesu ena; [2] ha Yesu ha'y dhyskyblon
a veu gelwys dhe'n demedhyans. [3] Ha pan fyllis an gwin,
mamm Yesu a leveris dhodho, 'Nyns eus gwin gansa.' [4] Yn-
medh Yesu dhedhi, 'Pandr'yw henna dhymmo vy ha dhiso jy, a
venyn? Nyns yw ow eur hwath devedhys.' [5] Yn-medh y vamm
dhe'n servysi, 'Gwrewgh py pynag a lavarro dhywgh.' [6] Hag
yth esa ena hwegh seth-dowr gwrys a ven rag glanheansow an
Yedhewon, ow synsi pubonan dew po tri firkin.[a] [7] Yn-medh
Yesu dhedha, 'Lenwewgh an sethow a dhowr.' Hag i a's lenwis
bys y'n topp. [8] Hag yn-medh ev dhedha, 'Tennewgh yn-mes
lemmyn ha'y dhon dhe rewler an kevewi.' Hag i a'n dug. [9] Ha
pan dastyas rewler an kevewi an dowr o devedhys ha bos gwin
(ha ny wrussa godhvos a-ble feu, mes an servysi a dennas an
dowr a wrussa godhvos), rewler an kevewi a elwis an gour pries,
[10] ha leverel dhodho, 'Pub den a worr an gwin da yn kynsa, ha
wosa i dhe vedhwi, an gweth; mes ty re withas an gwin da bys
lemmyn.' [11] Yesu a wrug henna, dalleth y doknys, yn Kana a
Galile, ha diskwedhes y wolewder; ha'y dhyskyblon a grysis
ynno.

---

a 2:6 *firkin:* Greka *metretes,* musur linyel, a-dro dhe 40 liter.

12 Wosa hemma, ev eth yn-nans dhe Kapernaum, ev ha'y
vamm ha'y vreder ha'y dhyskyblon; ha ny wortsons ena saw
nebes dedhyow.

Glanhe an Tempel

Mat 21:12-13; Mark 11:15-17; Luk 19:45-46

13 Hag ogas o Pask an Yedhewon, ha Yesu eth yn-bann dhe
Yerusalem, 14 hag ev a gavas y'n tempel tus ow kwertha oghen
ha deves ha kelemmi, ha'n arghansoryon, esedhys. 15 Hag
ow kul skorja a gerdyn ev a's tewlis oll mes a'n tempel, ha'n
deves ha'n oghen, hag ev a skollyas bathow an arghansoryon,
ha domhwel an mosow, 16 ha leverel dhe neb a wertha an
kelemmi, 'Kemerewgh an taklow ma alemma; na wrewgh chi
ow Thas yn marghatti.' 17 Ha'y dhyskyblon a borthas kov bos
skrifys, 'Avi a-barth dha ji a'm devor.' 18 Ytho an Yedhewon a
worthebis ha leverel dhodho, 'Py tokyn a yll'ta y dhiskwedhes
dhyn, rag ty dhe wul hemma?' 19 Yesu a worthebis ha leverel
dhedha, 'Diswrewgh an tempel ma, ha kyns penn trydydh my
a'n drehav.' 20 Ena yn-medh an Yedhewon, 'Hwegh bledhen
ha dew ugens yth esa an tempel ma ow pos drehevys, ha ty
a'n drehav kyns penn trydydh?' 21 Mes ev a gewsi a dempel
y gorf ev. 22 Ytho pan veu drehevys dhyworth an re varow, y
dhyskyblon a borthas kov ev dhe leverel hemma, hag i a grysis
an skryptor, ha'n ger a gewsis Yesu.

Yesu yn Yerusalem rag an Pask

23 Ytho pan esa ev yn Yerusalem y'n Pask, y'n gool, lies a
grysis yn y hanow ev, pan welsons an toknys a wrug. 24 Mes
ny omdrestyas Yesu y honan dhedha, rag ev a aswoni peub,
25 ha nyns esa edhom dhodho den vyth dhe dhustunia a-dro
dhe dhen; rag ev a aswoni pandra esa yn den.

Yesu ha Nikodemus

3 Yth esa den a'n Fariseow, Nikodemus y hanow,
rewler a'n Yedhewon; 2 ev a dheuth dhodho yn nos
ha leverel dhodho, 'Rabbi, ni a wor ty dhe vos dyskador
devedhys dhyworth Duw; rag ny yll den vyth gul an toknys
ma a wredh tejy marnas Duw a vo ganso.' 3 Yesu a worthebis

ha leverel dhodho, ‘Yn hwir, yn hwir y lavarav dhis, marnas den a vo genys arta,[a] ny yll gweles gwlaskor Duw.’ [4] Yn-medh Nikodemus dhodho, ‘Fatel yll den bos genys, hag ev den koth? A yll ev entra nessa prys yn torr y vamm ha bos genys?’ [5] Yesu a worthebis, ‘Yn hwir, yn hwir y lavarav dhis, marnas den a vo genys a dhowr hag a Spyrys, ny yll ev entra yn gwlaskor Duw. [6] An pyth yw genys a’n kig yw kig, ha’n pyth yw genys a’n Spyrys yw spyrys. [7] Na vedhes marth dhis my dhe leverel dhis, “Res yw hwi dhe vos genys arta.”[b] [8] An gwyns a hwyth le may fynno ha ty a glew y son, mes ny wodhes a-ble teu na ple’th a; yndella yw peub neb yw genys dhyworth an Spyrys.’ [9] Nikodemus a worthebis ha leverel dhodho, ‘Fatel yll hemma bos?’ [10] Yesu a worthebis ha leverel dhodho, ‘Os ta dyskador dhe Israel ha ny wodhes an taklow ma?

[11] ‘Yn hwir, yn hwir y lavarav dhis, ni a gews an pyth a wodhon, ha ni a dheg dustuni a’n pyth a welsyn; ha ny dhegemerowgh agan dustuni. [12] Mar terivis dhywgh taklow a’n bys ha ny grysowgh, fatel grysowgh mar terivav dhywgh taklow a nev? [13] Ha ny yskynnas den vyth bys yn nev marnas ev neb a dheuth yn-nans, Mab an den.[c] [14] Ha kepar dell dhrehevis Moyses an sarf y’n gwylvos, yndella res yw Mab an den dhe vos drehevys, [15] may fo bewnans heb diwedh dhe beub a grys ynno.’[d]

[16] ‘Rag kemmys y karas Duw an bys, may ros ev y unn Vab dinythys, rag nag ella dhe goll neb a grys ynno ev, mes may fe dhodho bewnans heb diwedh.

[17] ‘Rag ny dhanvonas Duw y Vab a-bervedh y’n bys rag breusi an bys, mes may fe an bys selwys dredho. [18] Nyns yw breusys neb a grys ynno ev; mes neb na grys yw breusys seulabrys, rag ny grysis yn hanow an unn Vab dinythys a Dhuw. [19] Ha

a 3:3 *arta:* Po *a-wartha.*

b 3:7 *arta:* Po *a-wartha.*

c 3:13 *Mab an den:* War-lergh re a’n dornskrifow *Mab an den neb usi yn nev.*

d 3:15 War-lergh re a’n dornskrifow *ma nag ello dhe goll neb a grys ynno ev, mes may fo dhodho bewnans heb diwedh.*

hemm yw an vreus: golow re dheuth y'n bys, ha'n dus a garas an tewlder moy es an golow, rag bos drog aga oberow. [20] Rag seul a wra drog a gas an golow, ha ny dheu dhe'n golow, ma na vo diskudhys y oberow. [21] Mes neb a wra gwirder a dheu dhe'n golow, may fo diskwedhys y oberow, i dhe vos gwrys yn Duw.'

Yesu ha Yowan Besydhyer

[22] Wosa henna, Yesu ha'y dhyskyblon a dheuth dhe bow Yudi, hag ena ev a wortas gansa, ow pesydhya. [23] Hag yth esa Yowan ynwedh ow pesydhya yn Aynon ogas dhe Salim, rag bos meur a dhowr ena; hag yth esa tus ow tos hag ow pos besydhys. [24] Rag ny via Yowan hwath tewlys yn prison.

[25] Ena dadhel a sordyas yntra re a dhyskyblon Yowan hag unn Yedhow a-dro dhe lanheans. [26] Hag i a dheuth dhe Yowan ha leverel dhodho, 'Rabbi, ev neb a veu genes a'n tu aral dhe'n Yordan, a neb ty re dhug dustuni, otta, yma ev ow pesydhya, hag yma pub den oll ow tos dhodho.' [27] Yowan a worthebis ha leverel, 'Ny yll den degemeres tra vyth, marnas henna a vo res dhodho dhyworth an nevow. [28] Hwi agas honan a dheg dustuni ahanav, my dhe leverel nag ov vy an Krist, mes danvenys ov a-dheragdho. [29] Ev neb a gyv an briesvyrgh yw an gour pries; mes koweth an gour pries neb a sev ha goslowes orto a lowenha yn feur drefen lev an gour pries. Ytho an lowena ma usi dhymmo vy yw kollenwys. [30] Res yw ev dhe ynkressya, mes my dhe lehe.'

Neb a Dheu dhyworth Nev

[31] Ev neb a dheu a wartha yw dres puptra; ev neb yw a'n nor yw a'n nor hag ev a gews a'n nor. Ev neb a dheu a nev yw dres puptra. [32] An pyth re welas ha re glewas, ev a dheg dustuni anodho, ha den vyth ny dhegemmer y dhustuni. [33] Neb a dhegemmer y dhustuni re worras y sel war hemma: Duw dhe vos lel. [34] Rag ev neb re wrug Duw y dhanvon a gews geryow Duw, rag nyns yw orth musur a re ev an Spyrys. [35] An Tas a gar an Mab hag ev re ros puptra yn y dhorn. [36] Ev neb a grys y'n Mab a'n jeves bewnans heb diwedh, ha neb na grys y'n Mab ny welvydh bewnans; mes sorr Duw a drig warnodho.

Yesu ha'n Venyn a Samari

4 Rag henna pan wodhva Yesu y klewsa an Fariseow
Yesu dhe wul ha dhe vesydhya moy dyskyblon es dell
wrug Yowan [2] (kyn na wrug Yesu y honan besydhya, mes y
dhyskyblon), [3] ev a asas Yudi ha mos arta dhe Galile. [4] Ha res
o dhodho tremena dre Samari. [5] Ytho ev a dheuth dhe cita a
Samari henwys Syghar, ogas dhe'n splatt a ros Yakob dh'y vab
Yosep. [6] Ena yth esa fenten Yakob. Yesu ytho, skwith drefen
an viajya, o esedhys ryb an fenten. A-dro dhe'n hweghves eur
o hi.

[7] Benyn a Samari a dheuth rag tenna dowr. Yn-medh Yesu
dhedhi, 'Ro dhymm dhe eva.' [8] (Rag galsa y dhyskyblon y'n
cita dhe brena boos.) [9] Ena yn-medh an venyn a Samari, 'Fatel
wredh jy, ha ty Yedhow, pysi dowr ahanav vy, ha my benyn a
Samari?' Rag ny geskowethyons Yedhewon gans Samaritanys.
[10] Yesu a worthebis ha leverel dhedhi, 'Mar kodhves ro Duw,
ha piw yw neb a lever dhis, "Ro dhymm dhe eva," ty a wrusses
y bysi, hag ev a rossa dhis dowr byw.' [11] Yn-medh an venyn
dhodho, 'Syrra, nyns eus genes na hwath kelorn, ha'n puth yw
down; ytho a-ble kevydh an dowr byw na? [12] Os ta brassa ages
agan tas Yakob, neb a ros dhyn an puth, hag ev y honan a evas
dhyworto, ha'y vebyon, ha'y flockys?' [13] Yesu a worthebis ha
leverel dhedhi, 'Peub a yv a'n dowr ma a'n jevydh seghes arta;
[14] mes piw pynag a effo a'n dowr a rov vy dhodho ny'n jevydh
seghes bynitha; mes an dowr a rov dhodho a vydh ynno fenten
a dhowr ow frosa bys yn bewnans heb diwedh.' [15] Yn-medh
an venyn dhodho, 'Syrra, ro dhymm an dowr ma, rag na'm bo
seghes, ha ma na dhyffiv omma dhe denna.'

[16] Yn-medh ev dhedhi, 'Ke, galw dha wour ha deus omma.'
[17] An venyn a worthebis ha leverel dhodho, 'Nyns eus dhymm
gour.' Yn-medh Yesu dhedhi, 'Yn ewn ty a lever, "Nyns eus
dhymm gour;" [18] rag re beu dhis pymp gour, ha neb usi dhis
lemmyn nyns yw dha wour; ty a gewsis an gwir.' [19] Yn-medh an
venyn dhodho, 'Syrra, my a wel ty dhe vos profos. [20] Agan tasow
re wordhyas y'n menydh ma; ha hwi a lever, bos yn Yerusalem

an tyller may tegoodh gordhya.' [21] Yesu a leveris dhedhi, 'Krys dhymm, benyn, an eur a dheu pan na wordhyowgh an Tas nag y'n menydh ma nag yn Yerusalem. [22] Hwi a wordh an pyth na wodhowgh; ni a wordh an pyth a wodhon, rag yma selwyans dhyworth an Yedhewon. [23] Mes an eur a dheu, ha lemmyn yth yw, pan wra an wordhyoryon wir gordhya an Tas yn spyrys hag yn gwiryonedh; rag an Tas a hwila tus a'n par na dh'y wordhya. [24] Duw yw Spyrys, ha res yw dh'y wordhyoryon y wordhya yn spyrys hag yn gwiryonedh.' [25] Yn-medh an venyn dhodho, 'My a wor Messia, henwys Krist, dhe dhos; pan dheu, ev a dheriv dhyn puptra.' [26] Yn-medh Yesu dhedhi, 'My, neb a gews dhis, yw ev.'

[27] Gans henna y dhyskyblon a dheuth ha marth a's teva ev dhe gewsel gans benyn; byttegyns den vyth ny leveris, 'Pandr'a hwilydh?' po 'Prag y kewsydh gensi?' [28] Ytho an venyn a asas hy seth-dowr hag eth bys y'n cita, hag yn-medh hi dhe'n dus, [29] 'Dewgh, gwelewgh den neb a leveris dhymm puptra re wrugavy; a nyns yw hemma an Krist?' [30] I eth yn-mes a'n cita, hag yth esens ow tos dhodho. [31] Y'n keth termyn y dhyskyblon a'n pysis, 'A Rabbi, gwra dybri.' [32] Mes yn-medh ev dhedha, 'Yma dhymm boos ma na wodhowgh hwi anodho.' [33] Ytho y dhyskyblon a leveris an eyl dh'y gila, 'A wrug nebonan dri dhodho neppyth dhe dhybri?' [34] Yn-medh Yesu dhedha, 'Ow boos vy yw, my dhe wul bolonjedh neb a'm danvonas ha dhe gowlwul y ober ev. [35] A ny leverowgh, "Yma hwath peswar mis, hag ena y teu an drevas"? Otta, my a lever dhywgh, drehevewgh agas dewlagas yn-bann, ha mirewgh orth an gwelyow, i dhe vos gwynn lemmyn rag an drevas. [36] An myser a gyv y arveth, hag a guntel frut rag bewnans heb diwedh, rag may lowenhaho war-barth an haser ha'n myser. [37] Rag yndella gwir yw an lavar, "Unn den yw an gonador, ha den aral yw an myser." [38] My a'gas danvonas mes dhe vysi an pyth na wrussowgh lavurya ragdho; re erel a lavuryas ha hwi re dheuth yn aga lavur.'

[39] Ha lies a Samaritanys an cita na a grysis ynno drefen ger an venyn, a dhestas, 'Ev a leveris dhymm puptra re wrugavy.' [40] Ytho pan dheuth an Samaritanys dhodho, i a'n pysis a wortos

gansa; hag ev a wortas ena dew dhydh. [41] Ha lies moy a grysis
drefen y eryow, [42] hag yn-medhons dhe'n venyn, 'Ny grysyn
na fella drefen dha lavar jy, mes ni agan honan re glewas ha
godhvos hemma dhe vos yn hwir Selwador an bys.'

Yaghhe Mab an Sodhek Riel

Mat 8:5-13; Luk 7:1-10

[43] Dew dhydh a-wosa, ev eth alena bys yn Galile. [44] Rag Yesu
y honan a dhestas, nag eus dhe brofos enor yn y vro y honan.
[45] Ytho pan dheuth yn Galile, tus Galile a'n wolkommas, drefen
i dhe weles puptra a wrug yn Yerusalem y'n gool, rag gylsens i
ynwedh dhe'n gool.

[46] Ytho Yesu a dheuth arta bys yn Kana a Galile, le may
hwrug an dowr yn gwin. Hag yth esa yn Kapernaum neb
sodhek riel, mayth o klav y vab. [47] Pan glewas ev Yesu dhe vos
devedhys yn Galile dhyworth Yudi, ev eth dhodho ha'y bysi
a dhos yn-nans ha yaghhe y vab, rag ev a veu yn eneworres.
[48] Ytho yn-medh Yesu dhodho, 'Marnas hwi a wel toknys ha
marthusyon, ny grysowgh.' [49] An sodhek riel a leveris dhodho,
'Syrra, deus yn-nans kyns ow flogh dhe verwel.' [50] Yn-medh
Yesu dhodho, 'Ke yn-rag, dha vab a vyw.' An den a grysis
an ger a gewsis Yesu dhodho, hag yth eth dhe-ves. [51] Hag ev
ow mos yn-nans, y gethwesyon a dheuth er y bynn ha leverel
dhodho, y vab dhe vos byw. [52] Ytho ev a wovynnas orta an eur
mayth omwellhas. Yn-medhons dhodho, 'De, dhe'n seythves
eur an fevyr a'n gasas.' [53] Ytho an tas a wodhva y feu y'n keth
eur na pan leveris Yesu dhodho, 'Dha vab a vyw.' Hag ev hag
oll y vayni a grysis. [54] Lemmyn hemma a veu an nessa tokyn a
wrug Yesu pan dheuth dhe Galile dhyworth Yudi.

An Yaghheans yn Poll Bethesda

5 Wosa hemma yth esa gool dhe'n Yedhewon, ha Yesu
eth yn-bann dhe Yerusalem.

2 Yma yn Yerusalem poll ryb Porth an Deves, henwys yn
Ebrow Bethzatha,[a] ha dhodho pymp portal. 3 Ynna yth esa ow
krowedha myns meur a glevyon, dall, evredhek ha palsyes, ow
kortos gwayans an dowr.[b] 4 Rag el an Arlodh e yn-nans y'n poll
herwydh an seson ha trobla an dowr; ha'n kynsa den ow mos
ynno wosa gwayans an dowr a veu yaghhes a by kleves pynag
esa dhodho.[c] 5 Hag yth esa ena unn den ha dhodho kleves etek
bledhen warn ugens. 6 Yesu pan y'n gwelas ow krowedha, hag
ow kodhvos ev dhe vos hirneth yndella, a leveris dhodho, 'A
vynnydh bos yaghhes?' 7 An den klav a worthebis dhodho,
'Arlodh, nyns eus genev den vyth a'm gorro y'n poll pan
vo troblys an dowr; mes, ha my ow tos, den aral a yn-nans
a-dheragov.' 8 Yn-medh Yesu dhodho, 'Sav, kemmer dha weli
yn-bann, ha kerdh.' 9 Ha desempis an den a veu yagh, hag a
gemeras y weli yn-bann ha kerdhes.

Ha'n jydh na o Sabot. 10 Ytho an Yedhewon a leveris dhe'n
den a veu yaghhes, 'An Sabot yw, ha nyns yw lafyl dhis ty dhe
dhon dha weli.' 11 Ev a worthebis dhedha, 'Ev neb a'm yaghhas,
an keth henna a leveris dhymm, "Kemmer dha weli yn-bann,
ha kerdh."' 12 I a wovynnas orto, 'Piw yw an den a leveris dhis,
"Gwra y gemeres yn-bann, ha kerdh"?' 13 Mes ny wodhva an den
a veu yaghhes piw o, rag Yesu re omdensa, drefen bos routh
y'n tyller na. 14 Wosa hemma, Yesu a'n kavas y'n tempel, hag
a leveris dhodho, 'Otta, ty yw yaghhes; na wra begha namoy,
ma na hwarvo dhis neppyth gweth.' 15 An den eth dhe-ves, ha
derivas dhe'n Yedhewon, Yesu dhe vos neb a wrussa y yaghhe.
16 Ha rag henna an Yedhewon a helghyas Yesu, rag ev dhe wul
hemma y'n Sabot. 17 Mes Yesu a worthebis dhedha, 'Ow Thas
a ober bys lemmyn, ha my ynwedh a ober.' 18 Rag henna ytho
an Yedhewon a hwila dhe voy y ladha, ny veu henna yn unsel

---

a 5:2 *Bethzatha:* War-lergh re a'n dornskrifow *Bethesda, Bethsaida, Belzetha.*

b 5:3 *ow kortos gwayans an dowr:* Nyns eus an geryow ma yn re a'n dornskrifow.

c 5:4 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

rag ev dhe derri an Sabot, mes ynwedh rag ev dhe elwel Duw y Das, orth y omwul par dhe Dhuw.

Awtorita an Mab

19 Ena Yesu a worthebis ha leverel dhedha, 'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, ny yll an Mab gul tra vyth y honan, marnas an pyth a wel ev an Tas dhe wul; rag py pynag a wra ev, an Mab ynwedh a'n gwra. 20 Rag an Tas a gar an Mab hag a dhiskwa dhodho puptra a wra ev y honan; hag ev a dhiskwa dhodho oberow moy es an re ma, rag may kemerrowgh marth. 21 Rag kepar dell wra an Tas drehevel an re varow ha ri dhedha bewnans, yndella ynwedh an Mab a re bewnans dhe biw pynag a vynno. 22 Rag ny vreus an Tas den vyth, mes ev re ros breus oll dhe'n Mab, 23 may hwrello peub enora an Mab, kepar dell enorons an Tas. Neb na enor an Mab ny enor an Tas neb a'n danvonas. 24 Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, ev neb a glew ow ger hag a grys yn neb a'm danvonas, yma dhodho bewnans heb diwedh, ha ny dheu dhe'n vreus, mes re dremenas a vernans dhe vewnans.

25 'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, an eur a dheu, ha lemmyn yth yw, pan glew an re varow lev Mab Duw, ha neb a glew, bewa a wrons. 26 Rag kepar dell eus dhe'n Tas bewnans ynno y honan, yndella ynwedh ev re wrontyas dhe'n Mab kavos bewnans ynno y honan. 27 Hag ev a ros dhodho gallos dhe vreusi, rag ev dhe vos Mab an den. 28 Na gemerewgh marth a hemma, rag an eur a dheu pan glewvydh y lev peub eus y'n bedhow, 29 hag i a dheu yn-mes; an re a wrug da bys yn dasserghyans bewnans, an re a wrug drog bys yn dasserghyans dampnacyon.

30 'Ny allav vy ow honan gul tra vyth; kepar dell glewav y hwrav vy breusi, ha'm breus yw ewn, rag ny hwilav ow bolonjedh ow honan, mes bolonjedh ev[a] neb a'm danvonas.

---

a 5:30 *bolonjedh ev:* War-lergh re a'n dornskrifow *bolonjedh an Tas.*

Dustunioryon a-barth Yesu

31 ‘Mar tustuniav ahanav ow honan, nyns yw ow dustuni
gwir. 32 Yma nebonan aral neb a dheg dustuni ahanav, ha
my a wor an dustuni a wra ev y dhon ahanav dhe vos gwir.
33 Hwi a dhanvonas dhe Yowan, hag ev a dhug dustuni a’n
gwiryonedh. 34 Mes ny dhegemerav an dustuni dhyworth den,
mes my a lever hemma rag may fowgh hwi selwys. 35 Ev a
veu lugarn ow leski hag ow splanna, ha hwi a vynnas bos pur
lowen pols yn y wolow. 36 Mes yma dhymm dustuni brassa es
dell esa dhe Yowan; rag an oberow a ros dhymm an Tas dhe
gowlwul, an oberow na a wrav, i a dheg dustuni ahanav, an
Tas dhe’m danvon. 37 Ha’n Tas neb a’m danvonas, ev y honan
re dhustunias ahanav. Ny glewsowgh hwi y lev bythkweth, na
gweles y furv. 38 Ha nyns eus dhywgh y er trigys ynnowgh, rag
ny grysowgh ynno ev neb a wrug y dhanvon.

39 ‘Hwi a hwila an skryptors, rag ynna y tybowgh hwi dhe
gavos bewnans heb diwedh. Hag i aga honan yw an re a dheg
dustuni ahanav; 40 mes ny vynnowgh dos dhymmo vy rag may
fo bewnans dhywgh. 41 Ny dhegemerav enor dhyworth tus,
42 mes my a’gas aswon, nag usi kerensa Duw ynnowgh agas
honan. 43 My re dheuth yn hanow ow Thas, ha ny wrewgh ow
degemeres: mes mar teu nebonan aral yn y hanow y honan,
henna a dhegemerowgh. 44 Fatel yllowgh hwi krysi, neb a
dhegemmer enor an eyl dhyworth y gila, mes ny hwilowgh
an enor na dheu marnas a Dhuw? 45 Na dybewgh my dh’agas
kuhudha a-rag an Tas; Moyses yth yw neb a wra agas kuhudha,
ev neb re drestsowgh ynno. 46 Rag mar kwrellewgh krysi yn
Moyses, hwi a gryssa ynnov vy; rag ev a skrifas ahanav. 47 Mes
mar ny grysowgh y skrifow ev, fatel grysowgh ow geryow vy?’

Maga an Pymp Mil

Mat 14:13-21; Mark 6:30-44; Luk 9:10-17

6 Wosa hemma, Yesu eth dhe’n tu aral a vor Galile
(henn yw, Tiberias). 2 Ha routh veur a’n sewyas, rag
yth esons ow kweles an toknys a wre war an glevyon. 3 Ha
Yesu eth yn-bann y’n menydh, hag ena ev a esedhas gans y

dhyskyblon. [4] Hag yth esa an Pask, gool an Yedhewon, ow tos nes. [5] Ytho pan dhrehevis Yesu y dhewlagas, ha gweles routh veur devedhys dhodho, yn-medh ev dhe Felip, 'A-ble hwren ni prena bara, rag may teppro an dus ma?' [6] Ev a leveris hemma dh'y brevi; rag ev y honan a wodhva pandr'a vynna y wul. [7] Felip a worthebis dhodho, 'Ny via bara a dhew kans denarius[a] lowr ragdha, rag may kemerro pubonan temmik.' [8] Onan a'y dhyskyblon, Androw broder Simon Peder, a leveris dhodho, [9] 'Yma maw omma, ha dhodho pymp torth vara heydh ha dew bysk vyghan; mes pyth yw henna rag kemmys tus?' [10] Yn-medh Yesu, 'Gwrewgh dhe'n wer esedha.' Lemmyn yth esa meur a wels y'n tyller. Ytho an wer a esedhas, a-dro dhe bymp mil aga niver. [11] Ytho Yesu a gemeras an torthow ha wosa ri grassow ev a ros dhe'n re esedhys,[b] hag y'n keth vaner a'n puskes, kemmys dell vynsons. [12] Pan vons lenwys, ev a leveris dh'y dhyskyblon, 'Kuntelewgh an brewyon yw gesys, rag na vo kellys tra vyth.' [13] Ytho i a's kuntelas, ha lenwel dewdhek kanstellas a vrewyon a'n pymp torth heydh, ha re bia moy es lowr dhe'n re a dhybris. [14] Ena an dus, pan welsens an tokyn a wrug Yesu, a leveris, 'Hemma dhe wir yw an profos a dal dos y'n bys.'

[15] Ytho pan wodhva Yesu i dhe dhos dh'y dhalghenna gans nerth rag y wul myghtern, ev eth dhe-ves arta y'n menydh, y honan.

Kerdhes war an Mor

Mat 14:22-27; Mark 6:45-52

[16] Ha devedhys an gorthugher, y dhyskyblon eth yn-nans dhe'n mor, [17] hag entra a-bervedh yn skath, ha mos dres an mor, troha Kapernaum. Seulabrys tewl o hi, ha ny veu Yesu hwath devedhys dhedha. [18] Ha'n mor a dhrehevis drefen gwyns meur esa ow hwytha. [19] Ytho pan wrussens revya neb pymp erowhys warn ugens, i a welas Yesu ow kerdhes war an mor, hag ow tos nes dhe'n skath; hag own a's teva. [20] Mes yn-medh

a 6:7 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

b 6:11 *dhe'n re esedhys:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe'n dhyskyblon, ha'n dhyskyblon dhe'n re esedhys.*

ev dhedha, ‘My yw; na berthewgh own.’ [21] Ena i a vynnas y gemeres a-bervedh y’n skath, ha hware an skath a dheuth dhe’n lann mayth esens ow mos.

Yesu, Bara Bewnans

[22] Ternos, an routh ow kortos a’n tu aral dhe’n mor a welas na via skath aral ena saw onan, ha na wrussa Yesu mos a-bervedh y’n skath dh’y dhyskyblon, saw unsel y dhyskyblon a wrussa mos dhe-ves. [23] Mes gorholyon erel a dheuth dhyworth Tiberias, ogas dhe’n tyller may tyb’sens an bara, wosa an Arlodh dhe ri grassow. [24] Ytho pan welas an routh nag esa Yesu ena, na’y dhyskyblon, i ynwedh eth a-bervedh yn gorholyon ha dos dhe Kapernaum, ow hwilas Yesu.

[25] Ha pan y’n kavsons a’n tu aral dhe’n mor, yn-medhons dhodho, ‘Rabbi, p’eur hwrussys dos omma?’ [26] Yesu a worthebis dhedha ha leverel, ‘Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, ny’m hwilowgh drefen hwi dhe weles toknys, mes drefen hwi dhe dhybri a’n torthow ha bos lenwys. [27] Na lavuryewgh rag boos a wra pedri, mes rag boos a dhur bys yn bewnans heb diwedh, hag a wra Mab an den y ri dhywgh; rag warnodho Duw an Tas re settyas y sel.’ [28] Ytho yn-medhons dhodho, ‘Pandr’a wren rag kowlwul oberow Duw?’ [29] Yesu a worthebis ha leverel dhedha, ‘Hemm yw ober Duw, hwi dhe grysi ynno ev neb a wrug y dhanvon.’ [30] Rag henna yn-medhons dhodho, ‘Py tokyn a wredh ytho, rag may hwellyn ha krysi ynnos? Pandr’a wredh y oberi? [31] Agan tasow a dhybri manna y’n gwylvos, dell yw skrifys: “Ev a ros dhedha bara a nev dhe dhybri.”’ [32] Ytho Yesu a leveris dhedha, ‘Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, nyns o Moyses neb a ros dhywgh an bara a nev, mes ow Thas yth yw neb a re dhywgh an gwir vara a nev. [33] Rag bara Duw yw ev neb a dheu yn-nans dhyworth nev hag a re bewnans dhe’n bys.’ [34] Ytho i a leveris dhodho, ‘Arlodh, ro dhyn an bara ma bynitha.’

[35] Yesu a leveris dhedha, ‘My yw an bara a vewnans; neb a dheu dhymmo vy ny’n jevydh nown bynitha, ha neb a grys ynnov vy ny’n jevydh seghes nevra. [36] Mes my a leveris

dhywgh, hwi re'm gwelas, ha ny grysowgh. 37 Puptra a re an
Tas dhymm a dheu dhymm, ha piw pynag a dheffo dhymm, ny
wrav vy nevra y dewlel mes. 38 Rag nyns ov vy devedhys yn-
nans dhyworth nev dhe wul ow bolonjedh ow honan, marnas
bolonjedh neb a'm danvonas. 39 Ha hemm yw bolonjedh neb
a'm danvonas, ma na wrylliv kelli tra vyth a buptra re ros ev
dhymm, mes y dhrehevel yn-bann dydh fin. 40 Rag hemm yw
bolonjedh ow Thas: pubonan a wel an Mab ha krysi ynno a gyv
bewnans heb diwedh, ha my a'n drehav dydh fin.'

41 Rag henna an Yedhewon a grodhvolas warnodho, rag ev
dhe leverel, 'My yw an bara a dheuth yn-nans dhyworth nev,'
42 hag yn-medhons, 'A nyns yw hemma Yesu mab Yosep neb
a aswonyn y das ha'y vamm? Fatel lever ytho, "Devedhys ov
vy yn-nans dhyworth nev"?' 43 Yesu a worthebis ha leverel
dhedha, 'Na grodhvolewgh yntredhowgh. 44 Ny yll den vyth
dos dhymmo vy marnas an Tas neb a'm danvonas a'n tenn; ha
my a'n drehav dydh fin. 45 Skrifys yw y'n brofosi, "Hag i oll a
vydh dyskys gans Duw." Seul a woslow orth an Tas ha dyski
anodho, a dheu dhymmo vy. 46 Nyns yw, nebonan dhe weles
an Tas; marnas ev neb usi dhyworth Duw, ev re welas an Tas.
47 Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, neb a grys[a] a'n jeves
bewnans heb diwedh. 48 My yw an bara a vewnans. 49 Agan
tasow a dhybri manna y'n gwylvos, hag i a verwis. 50 Hemm
yw an bara a dheu yn-nans dhyworth nev, rag may teppro den
anodho, ha na varwo. 51 My yw an bara byw a dheuth yn-nans
dhyworth nev; mar teber den a'n bara ma, ev a vyw bynitha;
ha'n bara a rov yw ow hig, rag bewnans an bys.'

52 Rag henna an Yedhewon a gedrynnas an eyl gans y gila,
ow leverel, 'Fatel yll hemma ri dhyn kig[b] dhe dhybri?' 53 Ytho
Yesu a leveris dhedha, 'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh,
marnas hwi a dheber kig Mab an den, hag eva y woos, ny'gas
beus bewnans ynnowgh agas honan. 54 Piw pynag a dheppro
ow hig hag eva ow goos a'n jeves bewnans heb diwedh, ha my

a 6:47 *neb a grys:* War-lergh re a'n dornskrifow *neb a grys ynnov vy.*

b 6:52 *kig:* War-lergh re a'n dornskrifow *y gig.*

a'n drehav dydh fin. 55 Rag ow hig yw boos yn hwir, ha'm goos
yw diwes yn hwir.[a] 56 Piw pynag a dheppro ow hig hag eva ow
goos a drig ynnov vy, ha my ynno ev. 57 Dell y'm danvonas
an Tas byw, ha my a vyw der an Tas, yndella neb a'm deber,
henna a'n jevydh bewnans dredhov vy. 58 Hemm yw an bara a
dheuth yn-nans dhyworth nev. Nyns yw kepar ha pan dhybri
an tasow,[b] hag i a verwis; neb a dheber an bara ma a vyw
bynitha.' 59 Ev a gewsis an taklow ma y'n synaga, hag ev ow
tyski yn Kapernaum.

An Geryow a Bewnans heb Diwedh

60 Rag henna, lies a'y dhyskyblon pan glewsons hemma a
leveris, 'Kales yw an lavar ma; piw a yll y glewes?' 61 Yesu, ow
konvedhes y dhyskyblon dhe grodhvolas a-dro dhe hemma a
leveris dhedha, 'A wra hemma agas sklandra? 62 Pandra ytho
mar kwelowgh Mab an den owth yskynna dhe'n tyller mayth
esa kyns? 63 An Spyrys yth yw neb a re vewnans; nyns eus prow
vyth y'n kig. An geryow a gowsav dhywgh, yth yns i spyrys,
ha bewnans. 64 Mes yma re yntredhowgh neb na grysons.' Rag
Yesu a wodhva a'n dalleth piw ens i neb na gryssons, ha piw o
neb a wrussa y drayta. 65 Hag yn-medh ev, 'Rag henna my a
leveris dhywgh, na yll den vyth dos dhymmo vy marnas hemm
yw grontys dhodho gans ow Thas.'

66 Alena rag lies a'y dhyskyblon eth war-dhelergh, ha ny
gerdhens ganso namoy. 67 Ena Yesu a leveris dhe'n dewdhek,
'Hwi ynwedh, a vynnowgh hwi mos yn-kerdh?' 68 Simon Peder
a worthebis dhodho, 'Arlodh, piw y hwren ni mos dhodho?
Yma dhis an geryow a vewnans heb diwedh. 69 Ha ni a grys, hag
a wor ty dhe vos an Sans a Dhuw.'[c] 70 Yesu a worthebis dhedha,
'A ny wrugavy agas dewis, agas dewdhek? Hag onan ahanowgh

---

a 6:55 War-lergh re a'n dornskrifow *Rag ow hig yw gwir voos, ha'm goos yw gwir dhiwes.*

b 6:58 *kepar ha pan dhybri an tasow:* War-lergh re a'n dornskrifow *kepar ha pan dhybri an tasow an manna.*

c 6:69 *ty dhe vos an Sans a Dhuw:* War-lergh re a'n dornskrifow *ty dhe vos an Krist, Mab an Duw byw.*

yw dyowl.’ [71] Ev a gewsi a Yudas mab Simon Skaryoth; rag ev, onan a’n dewdhek, a vedha orth y drayta.

Diskryjyans Breder Yesu

7 Wosa hemma, yth esa Yesu ow kerdhes yn Galile; rag ny vynna kerdhes yn Yudi, rag an Yedhewon a hwila y ladha. [2] Mes ogas veu gool an Yedhewon, an skovvaow; [3] ytho y vreder a leveris dhodho, ‘Voyd alemma, ha ke yn Yudi, rag may hwello dha dhyskyblon, i ynwedh, an oberow a wredh. [4] Rag ny ober den vyth yn-dann gel neb a hwila bos aswonys apert. Mar kwredh an taklow ma, diskwa dha honan dhe’n bys.’ [5] Rag ny grysi ynno y vreder hogen. [6] Ytho Yesu a leveris dhedha, ‘Nyns yw devedhys ow eur vy na hwath; mes agas eur hwi yw parys pupprys. [7] Ny yll an bys agas kasa, mes ev a’m kas, rag my a dheg dustuni anodho, y wriansow dhe vos drog. [8] Kewgh hwi yn-bann dhe’n gool; my ny av yn-bann[a] dhe’n gool ma; rag nyns yw kowlwrys ow eur na hwath.’ [9] Wosa leverel an taklow ma,[b] ev a wortas yn Galile.

Yesu orth Gool an Skovvaow

[10] Mes wosa y vreder dhe vos yn-bann dhe’n gool, ena ev ynwedh eth yn-bann; ny’n gwrug yn apert, mes kepar dell via yn-dann gel. [11] Ytho an Yedhewon a’n hwilas y’n gool hag a leveris, ‘Ple’ma’n den na?’ [12] Hag yth esa krodhvol meur y’n routh yn y gever; rag re a leveri, ‘Dremas yw,’ mes re erel a leveri, ‘Nag yw, mes ev a doll[c] an routh.’ [13] Byttegyns ny gewsi den vyth yn apert yn y gever, rag own a’n Yedhewon.

[14] Lemmyn yn kres an gool, Yesu eth yn-bann dhe’n tempel hag yth esa ow tyski. [15] Marth a’s teva an Yedhewon, ow leverel, ‘Fatel yll ev bos lettrys, pan na studhyas bythkweth?’ [16] Ytho Yesu a worthebis dhedha ha leverel, ‘Nyns yw ow dyskas

---

a 7:8 *ny av yn-bann:* War-lergh re a’n dornskrifow *ny av yn-bann na hwath.*

b 7:9 *an taklow ma:* War-lergh re a’n dornskrifow *an taklow ma dhedha.*

c 7:12 *doll:* Dhyworth *tolla.*

dhymm ow honan, mes dhe neb a'm danvonas. [17] Mar mynn
nebonan gul y volonjedh, ev a wor a-dro dhe'n dyskas, pyneyl y
vos a Dhuw, po my dhe gewsel a'm awtorita ow honan.[a] [18] Neb
a gews a'y awtorita y honan[b] a hwila y enor y honan; mes neb a
hwila an enor anodho ev neb a'n danvonas, hemma yw gwir, ha
nyns eus ynno anwiryonedh.

[19] 'A ny ros Moyses an lagha dhywgh? Mes den vyth
ahanowgh ny with an lagha. Prag y hwilowgh ow ladha?' [20] An
routh a worthebis, 'Yma dyowl dhis; piw a hwila dha ladha?'
[21] Yesu a worthebis ha leverel dhedha, 'Unn ober re wrugavy,
ha hwi oll a'gas beus marth. [22] Rag henna Moyses a ros dhywgh
an trodreghyans (nyns yw, henna dhe vos dhyworth Moyses,
mes dhyworth an tasow); ha hwi a drodregh den y'n Sabot.
[23] Mar tegemmer den trodreghyans y'n Sabot rag na vo lagha
Moyses terrys, owgh hwi serrys orthiv rag my dhe yaghhe den
yn tien y'n Sabot? [24] Na vreusewgh herwydh an semlans, mes
breusewgh gans breus gwiryon.'

[25] Ena re a dus Yerusalem a leveris, 'A nyns yw hemma ev
neb a hwilons y ladha? [26] Hag otta, ev a gews yn apert, ha ny
leverons dhodho tra vyth. A aswonis an rewlysi hemma dhe
vos yn hwir an Krist? [27] Mes ni a aswon an den ma, a by le'ma;
ha pan dheu an Krist, ny wor den vyth a by le'ma.' [28] Ytho
Yesu a grias y'n tempel, hag ev ow tyski, hag a leveris, 'Hwi
a'm aswon, ha hwi a wor a-ble ov[c]. Ha nyns ov vy devedhys
ahanav ow honan, mes gwir yw ev neb a'm danvonas, neb na
aswonowgh. [29] My a'n aswon, rag yth esov vy dhyworto, hag ev
a'm danvonas.' [30] Rag henna i a hwilas y dhalghenna, mes ny
settyas den vyth dorn ynno, rag nyns o devedhys y eur ev. [31] Ha
lies a'n routh a grysis ynno ha leverel, 'Pan dheu an Krist, a wra
ev toknys moy es dell wra an den ma?'

[32] An Fariseow a glewas an routh ow krodhvolas yndella
a-dro dhodho, ha'n bennoferysi ha'n Fariseow a dhanvonas

a 7:17 *a'm awtorita ow honan:* Greka *ahanav ow honan.*

b 7:18 *a'y awtorita y honan:* Greka *anodho y honan.*

c 7:28 *a-ble ov:* Gwel MC144.

gwesyon dh'y dhalghenna. [33] Ytho Yesu a leveris, 'Pols byghan yth esov vy hwath genowgh, hag ena yth av dhe neb a'm danvonas. [34] Hwi a'm hwila ha ny'm kevowgh; ha le mayth esov vy, dhi ny yllowgh hwi dos.' [35] Ena an Yedhewon a leveris an eyl dh'y gila, 'Ple'th a an den ma, ma na yllyn y gavos? A vynn ev mos dhe'n re skattrys yn-mysk an Grekys, ha dyski dhe'n Grekys? [36] Pyth yw an lavar a gewsis an den ma, "Hwi a'm hwila ha ny'm kevowgh," ha "Le mayth esov vy, dhi ny yllowgh hwi dos"?'

[37] Y'n jydh diwettha, dydh meur an gool, Yesu a sevis ha kria, ow leverel, 'Den mara'n jeves seghes, des ev dhymmo vy, hag eva. [38] Neb a grys ynnov vy, dell lever an skryptor, "Yn-mes a'y dorr, resek a wra avonyow a dhowr byw."' [39] Ev a gewsis hemma a-dro dhe'n Spyrys, a vedha degemerys gans an re a grys[a] ynno ev; rag ny via an Spyrys[b] res na hwath, drefen na veu Yesu glorifiys na hwath. [40] Re yn-mysk an routh pan glewsons an geryow ma a leveri, 'Hemm yw yn hwir an profos.' [41] Re erel a leveri, 'Hemm yw an Krist;' mes re a leveri, 'A dheu Krist a Galile? [42] A ny lever an skryptor, Krist dhe dhos a has Davydh, hag a Bethlehem, an dre mayth esa Davydh?' [43] Ytho yth esa fols y'n routh a-dro dhodho. [44] Ha re anedha a vynna y dhalghenna, mes den vyth ny settyas diwla warnodho.

[45] Ytho an wesyon a dheuth dhe'n bennoferysi ha'n Fariseow; hag i a leveris dhedha, 'Prag na wrussowgh y dhri?'

[46] An wesyon a worthebis, 'Ny wrug den vyth bythkweth kewsel yndella, dell wra an den ma.'[c] [47] Ytho an Fariseow a worthebis dhedha, 'Owgh hwi ynwedh tollys?[d] [48] A wrug den vyth a'n rewlysi krysi ynno, po a'n Fariseow? [49] Mes an routh ma, neb na wor an lagha, yw miliges.' [50] Yn-medh Nikodemus

---

a 7:39 *a grys:* War-lergh re a'n dornskrifow *a gryssa.*

b 7:39 *an Spyrys:* War-lergh re a'n dornskrifow *an Spyrys Sans.*

c 7:46 *dell wra an den ma:* War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow ma.

d 7:47 *tollys:* Dhyworth *tolla.*

dhedha (ev neb a dheuth dhodho kyns,[a] hag ev onan anedha),
51 'A wra agan lagha breusi den heb goslowes orto kyns, ha
godhvos pandr'a wra?' 52 I a worthebis ha leverel dhodho, 'Os
ta jy ynwedh a Galile? Hwila ha gwel, na sev profos dhyworth
Galile.' 53 Ha pubonan eth dh'y ji y honan.

An Venyn Kemerys ow Kul Avoutri

8 Mes Yesu eth dhe'n menydh Oliv. 2 Ha myttin a-varr ev
a dheuth arta dhe'n tempel, hag oll an bobel a dheuth
dhodho; hag ev a esedhas ha dyski dhedha. 3 Ha'n skribys ha'n
Fariseow a dhros dhodho benyn kemerys ow kul avoutri, ha'y
gorra y'n kres. 4 Yn-medhons dhodho, 'A Dhyskador, an venyn
ma a veu kemerys ow kul avoutri, y'n gweythres y honan. 5 Y'n
lagha, Moyses a erghis dhyn labedha benenes a'n par na; mes
pandr'a leverydh jy?' 6 I a gewsis hemma dh'y brevi, rag may
fe dhedha neb kuhudhans er y bynn. Mes Yesu a blegyas war-
nans, ha skrifa y'n dor gans y vys. 7 Mes pan besyons ow kovyn
orto, ev a sevis yn-bann ha leverel dhedha, 'Neb ahanowgh a vo
heb pegh, bedhes ev an kynsa dhe dewlel men orti.' 8 Hag arta
ow plegya dhe'n dor, ev a skrifas y'n dor. 9 Mes an re a'n klewas
omdennas onan hag onan, ow talleth gans an henavogyon, ha
nyns o gesys saw ev, ha'n venyn a-ragdho. 10 Pan sevis, Yesu
a leveris dhedhi, 'Benyn, ple'mons i? A ny'th kuhudhas den
vyth?' 11 Hi a leveris, 'Den vyth, Arlodh.' Ha Yesu a leveris,
'Na ny wrav vy dha guhudha. Ke, hag alemma rag na wra
pegha namoy.'[b]

Yesu, Golow an Bys

12 Ytho Yesu a gewsis dhedha arta, ow leverel, 'My yw golow
an bys; neb a'm hol, ny gerdh yn tewlder, mes ev a'n jevydh an
golow a vewnans.' 13 Rag henna yn-medh an Fariseow dhodho,
'Don dustuni a wredh ahanas dha honan; nyns yw dha dhustuni
gwir.' 14 Yesu a worthebis ha leverel dhedha, 'Kyn tustuniav

---

a 7:50 *neb a dheuth dhodho kyns:* War-lergh re a'n dornskrifow *neb a dheuth yn nos dhodho.*

b 8:11 Nyns usi an gwersow 7:53–8:11 y'n dornskrifow a-varra.

ahanav ow honan, ow dustuni yw gwir, rag my a wor a-ble teuth vy, ha ple'th av. Mes ny wodhowgh hwi a-ble esov ow tos na ple'th av. 15 Hwi a vreus war-lergh an kig; ny vreusav vy den vyth. 16 Ha mar preusav vy, ow breus yw gwir; rag ny'n gwrav ow honan, mes my ha'n Tas neb a'm danvonas a'n gwra. 17 Hag yn agas lagha skrifys yw, dustuni dew dhen dhe vos gwir. 18 My yw, neb a dheg dustuni ahanav ow honan, ha'n Tas neb a'm danvonas a dheg dustuni ahanav.' 19 Ytho yn-medhons dhodho, 'Ple'ma dha Das?' Yesu a worthebis, 'Ny aswonowgh na my na'm Tas; mar kwrellewgh ow aswon vy, hwi a wrussa aswon ow Thas ynwedh.' 20 Ev a gewsis an geryow ma y'n arghow, hag ev ow tyski y'n tempel; ha ny wrug den vyth y dhalghenna, rag ny veu hwath devedhys y eur.

Ple'th Av, ny Yllowgh Dos

21 Yesu a leveris dhedha arta, 'My a dhe-ves, ha hwi a vydh orth ow hwilas, ha hwi a verow yn agas pegh. Ple'th av, ny yllowgh dos.' 22 Ena yn-medh an Yedhewon, 'A wra ev omladha y honan? rag ev a leveris, "Ple'th av, ny yllowgh dos."' 23 Hag yn-medh ev dhedha, 'Hwi yw dhyworth a-woles, my yw a-wartha. Hwi yw a'n bys ma, nyns ov vy a'n bys ma. 24 Ytho my a leveris dhywgh, hwi dhe verwel yn agas peghosow. Rag mar ny grysowgh my dhe vos ev, hwi a verow yn agas peghosow.' 25 Ena i a leveris dhodho, 'Piw os ta?' Yn-medh Yesu dhedha, 'An pyth re leveris dhywgh a'n dalleth. 26 Yma dhymm lies tra dhe leverel ha dhe vreusi a-dro dhywgh; mes neb a'm danvonas yw gwir; ha'n pyth a glewis dhyworto, henna my a lever dhe'n bys.' 27 Ny gonvedhsons ev dhe gewsel orta a'n Tas. 28 Ena Yesu a leveris dhedha, 'Pan dhrehevowgh Mab an den, ena hwi a aswon my dhe vos ev, ha na wrav vy tra vyth ahanav ow honan; saw kepar dell dhyskas dhymm ow Thas, henna a gowsav. 29 Yma genev vy ev neb a'm danvonas. Ny'm gasas ow honan, rag pupprys my a wra an pyth yw plegadow dhodho.' 30 Hag ev ow kewsel hemma, lies a grysis ynno.

An Gwir a Wra Agas Rydhhe

31 Ena Yesu a leveris dhe'n Yedhewon a grysis ynno, 'Mar
pesyowgh y'm ger, yth owgh hwi yn hwir ow dyskyblon, 32 ha
hwi a wor an gwir, ha'n gwir a wra agas rydhhe.' 33 I a worthebis
dhodho, 'Has Abraham on ni, ha nyns en ni bythkweth kethyon
dhe dhen vyth. Fatel leverydh, "Hwi a vydh rydhhes"?'

34 Yesu a worthebis dhedha, 'Yn hwir, yn hwir y lavarav
dhywgh, pubonan a wra pegh yw keth dhe begh. 35 Ny drig an
kethwas y'n chi bynitha; an mab a drig bynitha. 36 Ytho mar
kwra an Mab agas rydhhe, rydh yn tevri a vedhowgh. 37 My a
wor hwi dhe vos has Abraham; mes hwi a hwila ow ladha, rag
ow ger ny'n jeves tyller ynnowgh. 38 My a gews an pyth re welis
vy gans ow Thas vy;[a] ha hwi a wra an pyth re welsowgh gans
agas tas hwi.'[b]

Agas Tas an Jowl

39 I a worthebis ha leverel dhodho, 'Abraham yw agan tas.'
Yn-medh Yesu dhedha, 'Mar pewgh fleghes Abraham, hwi a
wrussa oberow Abraham. 40 Mes lemmyn hwi a hwila ow ladha,
den neb a dherivas dhywgh an gwir, hag a glewis vy a Dhuw.
Ny wrug Abraham henna. 41 Hwi a wra oberow agas tas.' Ena
i a leveris dhodho, 'Nyns on ni dinythys dre fornikacyon. Yma
dhyn unn Tas, Duw.' 42 Yn-medh Yesu dhedha, 'Mar pe Duw
agas Tas, hwi a wrussa ow hara; rag my a dheuth dhyworth
Duw, hag omma yth esov. Nyns ov vy devedhys ahanav
ow honan, mes ev a'm danvonas. 43 Prag na gonvedhowgh
ow lavar? Rag na wodhowgh hwi klewes ow ger. 44 Hwi yw
dhyworth agas tas an jowl, ha hwi a vynn gul hwansow agas
tas. Ev a veu denledhyas a'n dalleth ha ny sevis y'n gwir, rag
nyns eus gwiryonedh ynno. Pan lever gow, ev a lever a'y gnas
y honan, rag gowleveryas yw ev, ha tas gowyow. 45 Mes rag my
dhe leverel an gwir, ny wrewgh ow krysi. 46 Piw ahanowgh a'm

a 8:38 *ow Thas vy:* War-lergh re a'n dornskrifow *an Tas.*

b 8:38 *ha hwi a wra an pyth re welsowgh gans agas tas hwi:* War-lergh re a'n dornskrifow *hwi ytho gwrewgh an pyth re glewsowgh dhyworth an Tas.*

kuhudh a begh? Ha mar lavarav an gwir, prag na wrewgh ow krysi? 47 Ev neb yw a Dhuw a glew geryow Duw; rag henna, hwi ny glewowgh, drefen nag owgh hwi a Dhuw.'

Kyns Abraham dhe Vos, My Yw

48 Ytho an Yedhewon a worthebis, ha leverel dhodho, 'A ny leveryn yn ta, ty dhe vos Samaritan, ha dyowl dhe vos dhis?' 49 Yesu a worthebis, 'Nyns eus dhymm dyowl, mes my a enor ow Thas, ha hwi a'm disenor. 50 Ha ny hwilav ow glori ow honan; yma neb a'n hwila, ha neb a vreus. 51 Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, piw pynag a wittho ow ger, ny welvydh mernans bynitha.' 52 Ena yn-medh an Yedhewon dhodho, 'Lemmyn ni a wor bos dyowl genes. Abraham a verwis, ha'n brofosi, ha ty a lever, "Piw pynag a wittho ow ger, ny wra ev tastya mernans bynitha." 53 Os ta brassa es agan tas Abraham, neb a verwis? Ha'n brofosi a verwis. Piw yth omwredh ty dhe vos?' 54 Yesu a worthebis, 'Mar kwrav vy ri glori dhymmo vy ow honan, ny dal ow glori tra vyth; mes ow Thas yw neb a wra ow glorifia, neb a leverowgh anodho, "Ev yw agan Duw." 55 Hwi ny'n aswonowgh, mes my a'n aswon; ha mar lavarren, "Ny'n aswonav," my a via gowleveryas, avelowgh hwi. Mes my a'n aswon, ha my a with y er. 56 Abraham agas tas a lowenhas dhe weles ow dydh; ev a'n gwelas, ha lowen veu.' 57 Ena yn-medh an Yedhewon dhodho, 'Nyns os ta hwath hanterkans bloodh, ha ty a welas Abraham?' 58 Yn-medh Yesu dhedha, 'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, kyns Abraham dhe vos, yth esov vy.' 59 Ena i a gemeras meyn dhe dewlel orto; mes Yesu a omgudhas ha gasa an tempel.[a]

Yaghhe Den Genys Dall

9 Hag ev ow tremena, ev a welas den dall a'y enesigeth. 2 Ha'y dhyskyblon a wovynnas orto ow leverel, 'A Rabbi, piw a beghas, an den ma, po y gerens, may feu genys dall?' 3 Yesu a worthebis, 'Ny beghas naneyl an den ma na'y gerens,

---

a 8:59 *an tempel:* War-lergh re a'n dornskrifow *tempel, ow mos der aga mysk, hag yndella y tremenas.*

mes may fe diskwedhys ynno oberow Duw. 4 Ni[a] a res gul
an oberow anodho ev neb a'm danvonas hedre vo dydh; nos
a dheu pan na yll den vyth oberi. 5 Hedre viv y'n bys, golow
an bys ov vy.' 6 Wosa leverel hemma, ev a drewas war an dor
ha gul pri gans an trew, hag ura an pri war y dhewlagas[b] 7 ha
leverel dhodho, 'Ke, omwolgh yn poll Siloam' (hemm yw
dhe styrya, Danvenys). Ytho ev eth hag omwolghi, hag ev a
dhehwelis ow kweles. 8 Y gentrevogyon ha'n re a'n gwelsa kyns
ow peggya[c] a leveris, 'A nyns yw hemma an den o esedhys ow
peggya?' 9 Re a leveris, 'Hemm yw ev,' mes re erel a leveris,
'Haval[d] yw dhodho;' mes ev y honan a leveris, 'My yw.' 10 Ena i
a leveris dhodho, 'Ytho fatel veu dha dhewlagas ygerys?' 11 Ev
a worthebis, 'An den[e] henwys Yesu a wrug pri, hag ura ow
dewlagas, ha leverel dhymm, "Ke dhe Siloam[f] hag omwolgh;"
ha my eth hag omwolghi, ha gweles arta.' 12 Hag i a leveris
dhodho, 'Ple'ma ev?' Yn-medh ev, 'Ny wonn.'

An Fariseow a Hwither an Yaghheans

13 I a dhros dhe'n Fariseow an den neb o dall kyns. 14 Mes dydh
Sabot o pan wrug Yesu an pri hag ygeri y dhewlagas. 15 Ytho
an Fariseow a wovynnas orto arta ynwedh fatel dhaskavas y
wolok. Ev a leveris dhedha, 'Ev a worras pri war ow dewlagas,
ha my a omwolghas, ha my a wel.' 16 Ytho re a'n Fariseow a
leveris, 'Nyns yw an den ma a Dhuw, rag ny with an Sabot.'
Yn-medh re erel, 'Fatel yll den yw peghador gul toknys a'n par
ma?' Hag yth esa fols yntredha. 17 Arta y lavarsons dhe'n den
dall, 'Pandr'a leverydh dha honan anodho, rag ev dhe ygeri dha
dhewlagas?' Yn-medh ev, 'Profos yw.'

---

a 9:4 *Ni:* War-lergh re a'n dornskrifow *My.*

b 9:6 *war y dhewlagas:* War-lergh re a'n dornskrifow *war dhewlagas an den dall.*

c 9:8 *ow peggya:* War-lergh re a'n dornskrifow *ow pos dall.*

d 9:9 *Haval:* War-lergh re a'n dornskrifow *Nag yw, mes haval.*

e 9:11 *An den:* War-lergh re a'n dornskrifow *Den.*

f 9:11 *Siloam:* War-lergh re a'n dornskrifow *an poll Siloam.*

18 Mes ny grysis an Yedhewon a-dro dhodho, y fia dall ha
daskavos y wolok, bys pan alwsons kerens an den a dhaskavas
y wolok. 19 Hag i a wovynnas orta ow leverel, ‘Yw hemma agas
mab, neb dell leverowgh a veu genys dall? Fatel yll ev ytho
gweles lemmyn?’ 20 Y gerens a worthebis dhedha ha leverel,
‘Ni a wor hemma dhe vos agan mab, hag ev dhe vos genys
dall; 21 mes ny wodhon fatel wel lemmyn, na piw a ygoras y
dhewlagas; govynnewgh orto, tevesik yw; ev a yll kewsel
anodho y honan.’ 22 Y gerens a leveris hemma rag bos own
dhedha a’n Yedhewon; rag an Yedhewon a wrussa ervira war-
barth seulabrys, piw pynag a gonfessa ev dhe vos Krist dhe vos
emskemunys a’n synaga. 23 Rag henna y gerens a leveris, ‘Ev
yw tevesik, govynnewgh orto ev.’

24 Ena i a elwis nessa gweyth an den o dall ha leverel dhodho,
‘Ro dhe Dhuw an gordhyans; ni a wor an den ma dhe vos
peghador.’ 25 Ev a worthebis, ‘Mars yw peghador ny wonn;
unn dra a wonn: dall en, lemmyn my a wel.’ 26 Ytho i a leveris
dhodho arta, ‘Pandr’a wrug dhis? Fatel ygoras dha dhewlagas?’
27 Ev a worthebis dhedha, ‘My re gewsis dhywgh seulabrys, ha
ny woslowsowgh; prag y fynnowgh klewes arta? A vynnowgh
hwi ynwedh bos y dhyskyblon?’ 28 I a’n skornyas ha leverel,
‘Ty yw y dhyskybel, mes ni yw dyskyblon a Moyses. 29 Ni a
wor, Duw dhe gewsel dhe Moyses, mes an den ma, ny wodhon
a-ble teuth.’ 30 An den a worthebis ha leverel dhedha, ‘Yma tra
varthys yn hemma, na wodhowgh a by le’ma; mes ev a ygoras
ow dewlagas. 31 Ni a wor na glew Duw peghadoryon, mes mars
yw den gordhyer a Dhuw, hag ow kul y volonjedh, ev a wra y
glewes. 32 A dhalleth an bys, ny veu klewys den vyth dhe ygeri
dewlagas den neb a veu genys dall. 33 Mar ny ve an den ma a
Dhuw, ny allsa gul tra vyth.’ 34 I a worthebis ha leverel dhodho,
‘Ty a veu genys oll yn tien yn peghosow, ha ty a vynn dyski
dhyn?’ Hag i a’n tewlis yn-mes.

Dellni Spyrysel

35 Yesu a glewas i dh’y dewlel yn-mes, ha pan y’n kavas, yn-
medh ev, ‘A grysydh yn Mab an den?’ 36 Ev a worthebis ha

leverel, ‘Ha piw yw ev, Arlodh, may kryssiv ynno?’ 37 Yn-medh
Yesu dhodho, ‘Ty re’n gwelas, hag ev yw neb a gews genes.’
38 Yn-medh ev, ‘Arlodh, my a grys.’ Hag ev a’n gordhyas. 39 Ha
Yesu a leveris, ‘Dhe vreus yth ov vy devedhys y’n bys ma, rag
may hwello kemmys na yll gweles, ha may fo dall kemmys a yll
gweles.’ 40 Ha re a’n Fariseow neb esa ganso a glewas hemma,
ha leverel dhodho, ‘On ni ynwedh dall?’ 41 Yesu a leveris
dhedha, ‘Mar pewgh dall, ny via dhywgh pegh; mes lemmyn
hwi a lever, “Ni a wel,” ytho agas pegh a bes.’

Parabolen an Gorlan

10 ‘Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, neb na dheu
a-ji dhe gorlan an deves der an daras mes neb a
yskyn war neb fordh aral, henn yw lader ha robbyer. 2 Mes
neb a dheu a-ji der an daras yw bugel an deves. 3 Dhodho an
porther a yger, ha’n deves a glew y lev, hag ev a elow y dheves
y honan orth hanow ha’ga ledya yn-mes. 4 Ha pan worr ev y
dheves y honan yn-mes, ev a gerdh a-dheragdha, ha’n deves
a’n sew, rag i dhe aswon y lev. 5 Ny vynnons sewya estren, mes
fia a wrons dhyworto, rag ny aswonons lev estrenyon.’ 6 Yesu a
gewsis dhedha an barabolen ma, mes ny gonvedhsons an pyth
a leveri dhedha.

Yesu an Bugel Da

7 Ena Yesu a leveris arta,[a] ‘Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh,
my yw daras an deves. 8 An re oll a dheuth kyns yw ladron ha
robbyoryon, mes ny wrug an deves goslowes orta. 9 My yw an
daras; piw pynag a dheffo a-ji dredhov vy, ev a vydh selwys,
ha dos a-ji ha mos yn-mes a wra, ha kavos peurva. 10 Ny dheu
lader saw dhe ladra, ha ladha, ha distrui; my yw devedhys rag
may fo dhedha bewnans, ha may fo dhedha palster anodho.

11 ‘My yw an bugel da. An bugel da a dhaskor y vewnans
rag y dheves. 12 Mes an goberwas, neb nag yw an bugel, ha
ma nag yw an deves dhodho y honan, ev a wel an bleydh ow
tos hag ev a as an deves ha fia, ha’n bleydh a wra aga hachya

---

a 10:7 *arta:* War-lergh re a’n dornskrifow *dhedha arta.*

ha'ga skattra. 13 Henn yw rag ev dhe vos goberwas,[a] ha ny vern
dhodho tra vyth a-dro dhe'n deves. 14 My yw an bugel da, ha
my a aswon ow deves ow honan, ha'm re ow honan a'm aswon
vy.[b] 15 Kepar dell wra an Tas ow aswon, my ynwedh a aswon
an Tas, ha my a dhaskor ow bewnans rag an deves. 16 Hag yma
dhymm deves erel, nag yns a'n gorlan ma; res yw dhymm aga
dri ynwedh, hag i a glew ow lev; hag y fydh unn flock, unn
bugel. 17 Rag hemma, an Tas a'm kar, rag my a dhaskor ow
bewnans, rag may hwrylliv y gemeres arta. 18 Den vyth ny wra
y gemeres dhyworthiv, mes my a'n daskor a'm bodh ow honan.
Yma dhymm gallos dh'y dhaskor, hag yma dhymm gallos dh'y
gemeres arta; my re dhegemeras an arghadow ma dhyworth
ow Thas.'

19 Ena yth esa fols arta yn-mysk an Yedhewon drefen an
geryow ma. 20 Lies a leveris, 'Yma dyowl dhodho, ha varyes
yw; prag y hwoslowowgh orto?' 21 Yn-medh re erel, 'Nyns yw
an re ma an geryow a dhen ha dhodho dyowl. A yll dyowl ygeri
dewlagas an dhellyon?'

Yesu Skonys gans an Yedhewon

22 Ena y feu gool an Sakrans yn Yerusalem; gwav o hi. 23 Hag
yth esa Yesu ow kerdhes y'n tempel, yn portal Solomon. 24 Ena
an Yedhewon a dheuth a-dro dhodho ha leverel dhodho, 'Pes
termyn y'gan synsydh yn fienasow? Mars os ta an Krist, lavar
dhyn yn apert.' 25 Yesu a worthebis dhedha, 'My a leveris
dhywgh, ha ny wrussowgh hwi krysi. An oberow a wrav yn
hanow ow Thas, i a dheg dustuni ahanav; 26 mes ny grysowgh
hwi, rag nyns owgh hwi a'm deves vy.[c] 27 Ow deves a glew ow
lev, ha my a's aswon, hag i a'm sew. 28 Ha my a re dhedha
bewnans heb diwedh, ha ny wrons i mos dhe goll bynitha, ha

a 10:13 *Henn yw rag ev dhe vos goberwas:* War-lergh re a'n dornskrifow *Mes fia a wra an goberwas, rag ev dhe vos goberwas.*

b 10:14 *ha'm re ow honan a'm aswon vy:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag aswonys ov gans ow re ow honan.*

c 10:26 *a'm deves vy:* War-lergh re a'n dornskrifow *a'm deves vy, dell leveris dhywgh.*

den vyth ny wra aga hemeres yn-mes a'm dorn. [29] Brassa ages puptra yw ow Thas, neb a's ros dhymm, ha ny yll den vyth aga hemeres yn-mes a leuv an Tas.[a] [30] My ha'm Tas yw onan.'

[31] Ytho an Yedhewon a gemeras meyn yn-bann arta, rag may hwrellens y labedha. [32] Yesu a worthebis dhedha, 'My re dhiskwedhas dhywgh lies ober da dhyworth an Tas; rag py ober anedha y fynnowgh ow labedha?' [33] An Yedhewon a worthebis dhodho, 'Ny wren dha labedha rag ober da, mes rag blasfemi, ha rag ty, ow pos den, dhe omwul Duw.' [34] Yesu a worthebis dhedha, 'A nyns yw skrifys yn agas lagha, My a leveris, Hwi yw duwow? [35] Mar kwrug ev aga henwel duwow may teuth ger Duw dhedha (ha ny yll an skryptor bos terrys), [36] a yllowgh leverel anodho ev neb a wrug an Tas y sakra ha'y dhanvon y'n bys, "Ty a lever blasfemi," rag my dhe leverel, "Mab Duw ov vy"? [37] Mar ny wrav oberow ow Thas, na grysewgh ynnov. [38] Mes mar kwrav, kyn na wrewgh krysi dhymm, krysewgh an oberow, rag may hwryllowgh godhvos ha krysi an Tas dhe vos ynnov vy, ha my y'n Tas.' [39] Ytho i a hwilas arta y dhalghenna, mes ev a skapyas a'ga dorn.

[40] Hag ev eth dhe-ves arta dhe'n tu aral dhe'n Yordan, dhe'n tyller mayth esa Yowan ow pesydhya y'n dalleth, hag a wortas ena. [41] Ha lies a dheuth dhodho, hag i a leveris, 'Ny wrug Yowan tokyn vyth, mes puptra a leveris Yowan a-dro dhe'n den ma o gwir.' [42] Ha lies a grysis ynno y'n tyller na.

Mernans Lazarus

11 Yth esa den neb o klav, Lazarus a Bethani, tre Maria ha'y hwor Martha. [2] Maria o hi neb a uras an Arlodh gans unyent, ha segha y dreys gans hy gols; ha'y broder Lazarus o klav. [3] Ytho an hwerydh a dhanvonas dhodho ow leverel, 'Arlodh, otta, ev neb a gerydh yw klav.' [4] Pan glewas Yesu henna, yn-medh ev, 'Nyns yw an kleves ma bys yn mernans, mes rag gordhyans Duw, may fo Mab Duw glorifiys dredho.' [5] Lemmyn Yesu a gara Martha ha'y hwor, ha Lazarus.

---

a 10:29 *an Tas:* War-lergh re a'n dornskrifow *ow Thas vy.*

6 Ytho pan glewas ev dhe vos klav, ev a wortas wosa henna dew
dhydh y'n tyller mayth esa.

7 Ena a'y wosa yn-medh ev dh'y dhyskyblon, 'Gwren ni mos
arta dhe Yudi.' 8 Yn-medh an dhyskyblon dhodho, 'A Rabbi,
an Yedhewon a hwilas dha labedha namnygen; a vynnydh
mos di arta?' 9 Yesu a worthebis, 'A nyns eus dewdhek our
y'n jydh? Piw pynag a gertho dydhweyth, ny drebuch ev, rag
ev a wel golow an bys ma. 10 Mes piw pynag a gertho yn nos,
ev a drebuch, rag nyns eus golow ynno.' 11 Hemma a leveris,
hag ena yn-medh ev dhedha, 'Agan koweth Lazarus a gosk;
mes yth av rag gul dhodho difuna.' 12 Yn-medh an dhyskyblon
dhodho, 'Arlodh, mar kosk ev, ev a vydh saw.' 13 Mes Yesu re
bia ow kewsel a'y vernans, mes i a dybis ev dhe gewsel a gosk
rag powes. 14 Ena yn-medh Yesu dhedha yn kler, 'Lazarus re
verwis. 15 Ha lowen ov vy a-barth dhywgh, nag esen vy ena, rag
may kryssowgh. Mes gwren ni mos dhodho.' 16 Ena yn-medh
Tommas, henwys Didymus, dh'y gestyskyblon, 'Gwren ni mos
ynwedh, rag may ferwyn ganso.'

Yesu, an Dasserghyans ha'n Bewnans

17 Ytho pan dheuth Yesu, ev a'n kavas, growedhys y'n bedh
nans o peswar dydh. 18 Bethani o ogas dhe Yerusalem, neb
pymthek erowhys dhyworti. 19 Ha lies a'n Yedhewon a dheuth
dhe Martha ha dhe Varia dh'aga honfortya a-dro dh'aga broder.
20 Ytho pan glewas Martha Yesu dhe dhos, hi eth dh'y vetya;
mes Maria o esedhys y'n chi. 21 Ena Martha a leveris dhe Yesu,
'Arlodh, mar pes omma, ny wrussa ow broder merwel. 22 Mes
lemmyn ynwedh my a wor, py pynag a wovynni a Dhuw, Duw
a'n re dhis.' 23 Yn-medh Yesu dhedhi, 'Dha vroder a dhassergh.'
24 Yn-medh Martha dhodho, 'My a wor, ev dhe sevel arta y'n
dasserghyans, dydh fin.' 25 Yn-medh Yesu dhedhi, 'My yw an
dasserghyans ha'n bewnans; neb a grys ynnov vy, hwath kyn
farwo, ev a vyw; 26 ha pubonan neb a vyw hag a grys ynnov vy,
ny verow bynitha. A grysydh hemma?' 27 Yn-medh hi dhodho,

'Arlodh, my a grys[a] ty dhe vos an Krist, Mab Duw, neb a dal dos y'n bys.'

Yesu a Ool

[28] Ha wosa leverel hemma, hi eth ha gelwel Maria hy hwor yn priva, ow leverel, 'An Dyskador yw devedhys, hag ev a'th elow.' [29] Kettel glewas hi hemma, hi a sevis uskis ha mos dhodho. [30] Ny veu Yesu devedhys y'n dre na hwath, mes yth esa y'n tyller may hwrug Martha y vetya. [31] Ena an Yedhewon esa gensi y'n chi hag orth hy honfortya, ow kweles Maria dhe sevel uskis ha mos yn-mes, a wrug hy sewya, ow tybi[b] hi dhe vos dhe'n bedh dhe ola ena. [32] Ena pan dheuth Maria dhe'n tyller mayth esa Yesu, ha'y weles, hi a godhas orth y dreys, ow leverel dhodho, 'Arlodh, mar pes omma, ny wrussa ow broder merwel.' [33] Yesu ytho, pan y's gwelas owth ola, ha'n Yedhewon a dheuth gensi ynwedh owth ola, ev a veu movyes y'n spyrys, ha troblys; [34] hag yn-medh ev, 'Ple hwrussowgh y worra?' Yn-medhons dhodho, 'Arlodh, deus dhe weles.' [35] Yesu a olas. [36] Ytho an Yedhewon a leveris, 'Awotta, assa wrug ev y gara!' [37] Mes re anedha a leveris, 'A ny allsa an den ma, neb a ygoras dewlagas an den dall, gul neppyth ma na wrella an den ma merwel?'

Lazarus Dres dhe Vewnans

[38] Yesu ytho, movyes arta ynno y honan, a dheuth dhe'n bedh. Fow ova, hag yth esa men ow krowedha a-dreus dhodho. [39] Yesu a leveris, 'Kemerewgh an men dhe-ves.' Martha, hwor an den marow, a leveris dhodho, 'Arlodh, y fydh flerys lemmyn, rag an peswora dydh yw.' [40] Yn-medh Yesu dhedhi, 'A ny leveris dhis, mar krysses, ty a welsa golewder Duw?' [41] Ytho i a gemeras an men[c] dhe-ves. Ha Yesu a dhrehevis y dhewlagas ha leverel, 'A Das, my a wor gras dhis ty dhe'm klewes. [42] Ha

---

a 11:27 *my a grys:* Greka *my re grysis.*

b 11:31 *ow tybi:* War-lergh re a'n dornskrifow *ow leverel.*

c 11:41 *an men:* War-lergh re a'n dornskrifow *an men mayth esa an den marow ow krowedha.*

my a wodhva, ty dhe'm klewes pupprys, mes drefen an routh
a sev a-dro my a'n leveris, rag may kryssens ty dhe'm danvon.'
43 Ha wosa kewsel yndella, ev a grias gans lev ughel, 'Lazarus,
deus mes!' 44 Ha'n den marow a dheuth yn-mes, kelmys y dreys
ha'y dhiwleuv gans lystennow, ha'y fas maylys gans lien. Yn-
medh Yesu dhedha, 'Gwrewgh y dhigelmi, ha gesewgh ev dhe
vos dhe-ves.'

An Bras dhe Ladha Yesu

Mat 26:1-5; Mark 14:1-2; Luk 22:1-2

45 Ytho lies a'n Yedhewon neb a wrussa dos dhe Varia ha
gweles an pyth a wrug ev, a grysis ynno. 46 Mes re anedha eth
dhe'n Fariseow, ha derivas dhedha an pyth a wrussa Yesu.
47 Ena an bennoferysi ha'n Fariseow a guntelas an konsel ha
leverel, 'Pandr'a wren ni? Rag an den ma a wra lies tokyn.
48 Mara'n gesyn yndella, pub den oll a vydh ow krysi ynno,
ha'n Romanyon a dheu ha kemeres dhe-ves agan tyller ha'gan
kenedhel.' 49 Mes onan anedha, Kayfas, neb o arghoferyas
an vledhen na, a leveris dhedha, 'Ny wodhowgh hwi tra vyth,
50 na ny reknowgh bos 'vas dhywgh,[a] unn den dhe verwel rag
an bobel, ma nag ello oll an genedhel dhe goll.' 51 Ny leveris
hemma anodho y honan, mes, rag ev dhe vos arghoferyas an
vledhen na, ev a brofosas Yesu dhe verwel a-barth an genedhel,
52 ha ny via unsel rag an genedhel, mes rag kuntel war-barth
yn onan fleghes Duw neb a veu skattrys. 53 Ytho a'n jydh na i a
dewlis towl dh'y ladha.

54 Rag henna ny wre Yesu kerdhes namoy yn apert yn-
mysk an Yedhewon, mes ev eth alena dhe'n vro ogas dhe'n
gwylvos, dhe cita henwys Efraym, hag ena ev a wortas gans y
dhyskyblon.

55 Ha Pask an Yedhewon o ogas, ha lies eth yn-bann
dhyworth an pow kyns an Pask, dhe omlanhe. 56 Yth esens ow
hwilas Yesu, hag ow sevel y'n tempel i a leveri an eyl dh'y
gila, 'Pandr'a brederowgh – na dheu ev dhe'n gool?' 57 Mes
an bennoferysi ha'n Fariseow a rossa gorhemmyn, piw pynag

a 11:50 *dhywgh:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhyn.*

a wodhve ple'th esa, may rolla derivas, rag may talghennens ynno.

An Untyans yn Bethani

Mat 26:6-13; Mark 14:3-9

12 Ena, hwegh dydh kyns an Pask, Yesu a dheuth
dhe Bethani le mayth esa Lazarus neb a wrug ev
y dhrehevel dhyworth an re varow.[a] 2 Ytho i a wrug kevewi
dhodho ena, hag yth esa Maria ow servya, ha Lazarus a veu
onan a'n re esedhys orth an voos ganso. 3 Ena Maria a gemeras
peuns[b] a unyent, nard pur, meur y bris, hag untya treys Yesu,
ha segha y dreys gans hy gols; ha'n chi a veu lenwys a ethen an
unyent. 4 Hag yn-medh Yudas Skaryoth, onan a'y dhyskyblon,
neb a vedha orth y drayta, 5 'Prag na veu an unyent ma gwerthys
a dri hans denarius,[c] ha'n mona res dhe'n voghosogyon?' 6 Ny
leveris hemma rag bos dhodho bern a-barth an voghosogyon,
mes rag ev dhe vos lader, hag ev a witha an pors, ha ladra an
pyth o gorrys ynno. 7 Ytho Yesu a leveris, 'Gwra hy gasa yn
kres; hi re'n gwithas[d] rag dydh ow ynkleudhyans. 8 Rag hwi a
gyv an voghosogyon pub eur genowgh, mes my ny'm kevowgh
pupprys.'

An Bras erbynn Lazarus

9 Ytho routh veur a'n Yedhewon a glewas ev dhe vos ena,
ha ny dheuthons unsel rag Yesu, mes ynwedh may hwellens
Lazarus, neb a wrug ev y dhrehevel dhyworth an re varow.
10 Mes an bennoferysi a dewlis towl dhe ladha Lazarus ynwedh,
11 rag dredho ev y feu lies a'n Yedhewon ow treylya dhe-ves
hag ow krysi yn Yesu.

---

a 12:1 *Lazarus neb a wrug ev y dhrehevel dhyworth an re varow:* War-lergh re a'n dornskrifow *Lazarus neb a via marow.*

b 12:3 *peuns:* Greka *litra.*

c 12:5 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

d 12:7 *hi re'n gwithas:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gwres hi y witha.*

Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn Trygh

Mat 21:1-11; Mark 11:1-11; Luk 19:28-40

12 Ternos an routh veur neb o devedhys dhe'n gool, pan
glewsons Yesu dhe dhos dhe Yerusalem, 13 a gemeras
skorrennow palm ha mos yn-mes dh'y vetya, hag i a grias,

'Hosanna!

Benyges yw neb a dheu yn hanow an Arlodh!
Myghtern Israel!'

14 Ha Yesu a gavas asen yowynk, hag ev a esedhas warnodho,
dell yw skrifys,

15 'Na gemmer own, myrgh Sion;

otta, dha vyghtern a dheu,
esedhys war ebel asen.'

16 Ny gonvedhas y dhyskyblon hemma wostalleth, mes pan
veu Yesu glorifiys, ena i a borthas kov hemma dhe vos skrifys
a-dro dhodho, hag i dhe wul hemma ragdho. 17 Ytho an routh
neb esa ganso pan elwis ev Lazarus dhyworth an bedh, ha'y
dhrehevel dhyworth an re varow, a dhug dustuni. 18 Rag henna
an routh eth dh'y vetya, rag i a glewsa ev dhe wul an tokyn ma.
19 Ytho an Fariseow a leveris an eyl dh'y gila, 'Hwi a wel, nag
eus prow vyth dhywgh. Otta, an bys yw gyllys war y lergh.'

Grekys a Hwila Yesu

20 Yth esa Grekys yn-mysk an re esa ow tos yn-bann dhe
wordhya y'n gool. 21 Ytho an re ma a dheuth dhe Felip, neb o a
Bethsaida yn Galile, ha govyn orto ow leverel, 'Syrra, ni a vynn
gweles Yesu.' 22 Felip a dheuth ha leverel dhe Androw, hag arta
Androw ha Felip a leveris dhe Yesu. 23 Yesu a worthebis dhedha
ow leverel, 'Devedhys yw an eur may fo Mab an den glorifiys.
24 Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, marnas hasen a ys a
godh dhe'n dor ha merwel, hi a bes hy honan; mes mar merow,
hi a dheg meur a frut. 25 Neb a gar y vewnans a wra y gelli, ha
neb a gas y vewnans y'n bys ma a'n gwith bys yn bewnans heb
diwedh. 26 Piw pynag a'm serfyo, gwres ev ow sewya; hag y'n

tyller mayth esov, ena ynwedh y fydh ow servont. Piw pynag a'm serfyo, an Tas a wra y enora.

Yesu a Dhargan Y Vernans

27 'Lemmyn ow enev yw troblys; ha pandr'a lavarav? "A Das,
gwra ow selwel dhyworth an eur ma"? Mes rag hemma y
teuth vy bys y'n eur ma. 28 A Das, gwra glorifia dha hanow.'
Ena lev a dheuth dhyworth nev, 'My a'n glorifias, ha my a'n
glorifi arta.' 29 An routh neb a sevi ena a'n klewas, ha leverel hi
dhe wul taran; re erel a leveris, 'El re gewsis dhodho.' 30 Yesu
a worthebis ha leverel, 'Ny dheuth an lev a'm govis vy mes
ragowgh hwi. 31 Lemmyn yth yw breus an bys ma, lemmyn
y fydh pryns an bys ma tewlys yn-mes. 32 Ha my, pan viv
drehevys a'n norvys, a denn tus oll dhymmo vy.' 33 Ev a leveris
hemma, ow styrya py par mernans a vedha ow merwel dredho.
34 Ytho an routh a worthebis dhodho, 'Ni re glewas y'n lagha,
Krist dhe besya bynitha; ha fatel leverowgh y tal Mab an den
dhe vos drehevys? Piw yw an "Mab an den" ma?' 35 Ena Yesu
a leveris dhedha, 'Hwath pols byghan yma an golow genowgh.
Kerdhewgh hedre vo genowgh an golow, ma na wrello tewlder
agas dalghenna. Neb a gerdh y'n tewlder ny wor ple'th a.
36 Hedre vo genowgh an golow, trestyewgh y'n golow, rag may
fowgh mebyon an golow.' Yesu a gewsis hemma, hag ev eth
dhe-ves hag omgudha ragdha.

Diskryjyans an Yedhewon

37 Kyn hwrussa kemmys toknys a-ragdha, hwath ny gryssons
ynno, 38 may fe kollenwys an lavar a gewsis Ysay an profos,

'Arlodh, piw re grysis agan pregoth,
ha piw re beu bregh an Arlodh diskwedhys
dhodho?'

39 Rag henna ny allsons krysi, rag arta Ysay a leveris,

40 'Ev re dhallhas aga dewlagas,
hag ev re galeshas aga holon,

rag na hwrellons gweles gans aga dewlagas,
na konvedhes gans aga holon, na bos treylys,
may hwrylliv aga sawya.'

41 Ysay a leveris hemma rag ev dhe weles[a] y wolewder, hag
ev a gewsis anodho ev. 42 Byttegyns lies hwath a'n rewlysi a
grysis ynno, mes drefen an Fariseow ny wrussons y gonfessya,
ma na vens emskemunys a'n synaga; 43 rag i a garas gormel tus
moy es gormel Duw.

44 Yesu a grias ha leverel, 'Neb a grys ynnov vy, ny grys ynnov
vy mes ynno ev neb a'm danvonas, 45 hag ev neb a'm gwel vy
a'n gwel ev neb a'm danvonas. 46 Devedhys ov y'n bys kepar
ha golow, rag na wrello piw pynag a grysso ynnov vy triga yn
tewlder. 47 Ha piw pynag a glewvo ow geryow heb aga gwitha,[b]
ny wrav vy y vreusi, rag nyns ov vy devedhys dhe vreusi an bys
mes dhe selwel an bys. 48 Ev neb a'm nagh, ha na dhegemmer
ow geryow, yma dhodho nebonan a wra y vreusi; an ger a
gewsis vy, henna a wra y vreusi dydh fin. 49 Rag ny gewsis vy
ahanav ow honan, mes an Tas a'm danvonas, ev a ros dhymm
gorhemmyn, pandra dhe leverel ha pandra dhe gewsel. 50 Ha
my a wor y worhemmyn dhe vos bewnans heb diwedh. Puptra
a gowsav ytho, kepar dell leveris an Tas dhymm, yndella y
kowsav.'

Golghi Treys an Dhyskyblon

13 Mes kyns gool an Pask, pan wodhva Yesu y eur dhe
vos devedhys rag tremena a'n bys ma dhe'n Tas, ow
kara y dus y honan, ev a's karas bys y'n diwedh. 2 Pan esens ow
tybri soper, wosa an jowl dhe worra yn kolon Yudas mab Simon
Skaryoth dh'y drayta, 3 ow kodhvos an Tas dhe ri puptra oll
ynter y dhiwleuv, hag ev dhe dhos dhyworth Duw ha dehweles
dhe Dhuw, 4 ev a sevis a'n soper ha gorra dhe denewen y dhillas,
ha kemeres towel hag omwrugysa. 5 Ena ev a dhiveris dowr

---

a 12:41 *rag ev dhe weles:* War-lergh re a'n dornskrifow *pan welas ev.*

b 12:47 *heb aga gwitha:* War-lergh re a'n dornskrifow *heb krysi.*

yn bason, ha dalleth golghi treys an dhyskyblon, ha'ga segha gans an towel ganso mayth o grugysys. [6] Ytho ev a dheuth dhe Simon Peder, neb a leveris dhodho, 'Arlodh, a wolghydh tejy ow threys vy?' [7] Yesu a worthebis, 'Ty ny wodhes lemmyn pandr'a wrama, mes ty a wodhvydh a-wosa.' [8] Yn-medh Peder dhodho, 'Nevra ny wolghydh ow threys evy' Yesu a worthebis dhodho, 'Mar ny wrav vy dha wolghi, nyns eus dhis rann genev vy.' [9] Yn-medh Simon Peder dhodho, 'Arlodh, na wra golghi ow threys hepken, mes ynwedh ow diwleuv ha'm penn!' [10] Yn-medh Yesu dhodho, 'Neb yw golghys, nyns eus dhodho edhom a wolghi marnas an treys, mes ev yw glan yn tien; ha hwi yw glan, mes nyns owgh hwi oll.' [11] Rag ev a wodhva neb a vedha orth y drayta, rag henna y leveris, 'Nyns owgh hwi oll glan.'

[12] Ytho wosa golghi aga threys ha kemeres y dhillas hag esedha arta, ev a leveris dhedha, 'A wodhowgh pandr'a wrugavy dhywgh? [13] Hwi a'm gelow Dyskador hag Arlodh, ha hwi a gews yn ta, rag yndella yth ov. [14] Ytho mar kwrugavy, agas Dyskador ha'gas Arlodh, golghi agas treys, peub ahanowgh ynwedh a dal golghi treys y gila. [15] Rag my re ros dhywgh ensampel, may hwryllowgh hwi kepar dell wrugavy dhywgh. [16] Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, nyns yw an kethwas brassa es y vester, na nyns yw an gannas brassa es neb a'n danvonas. [17] Mar konvedhowgh an taklow ma, gwynn agas bys mara's gwrewgh. [18] Ny gowsav ahanowgh hwi oll; my a wor piw a dhewisis; mes hemm yw rag may fo an skryptor kollenwys, "Ev neb a dhybris bara genev[a] re dhrehevis y wewen er ow fynn." [19] Lemmyn my a lever dhywgh kyns y hwarvos, rag may kryssowgh pan hwarva, my dh'y vos. [20] Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, neb a dhegemmer piw pynag a dhanvenniv a wra ow degemeres vy, ha neb a'm degemmer vy a dhegemmer neb a'm danvonas.'

---

a 13:18 *Ev neb a dhybris bara genev:* War-lergh re a'n dornskrifow *Ev neb a dhybris ow bara.*

Yesu a Dhargan y Fydh Traytys

Mat 26:20-25; Mark 14:17-21; Luk 22:21-23

21 Wosa leverel hemma, Yesu o troblys y'n spyrys, hag ev
a dhustunias ha leverel, 'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh,
onan ahanowgh a wra ow thrayta.' 22 An dhyskyblon a viras
an eyl orth y gila, owth ombrederi piw esa ow kewsel anodho.
23 Onan a'n dhyskyblon, ev neb a wre Yesu y gara, esa ow
krowedha orth moos ryb askra Yesu; 24 ytho Simon Peder a
wrug sin dhodho dhe wovyn a biw y kewsis. 25 Ytho ev a bosas
war-dhelergh orth bronn Yesu ha leverel dhodho,[a] 'Arlodh,
piw yw?' 26 Yesu a worthebis, 'Ev yw, dhe neb y rov souben
wosa my dh'y throghya.' Ytho ev a droghyas an souben ha'y
ri dhe Yudas mab Simon Skaryoth. 27 Ha wosa an souben
Satnas a entras ynno. Ytho Yesu a leveris dhodho, 'An pyth
a wredh, gwra yn skon.' 28 Mes den vyth a'n re growedhys ena
ny gonvedhas prag y kewsis dhodho. 29 Rag re a dybis, drefen
Yudas dhe witha an pors, Yesu dhe leverel dhodho, 'Pren an
taklow usi edhom dhyn anedha rag an gool;' po may rolla
neppyth dhe'n voghosogyon. 30 Ytho wosa kemeres an souben,
ev eth yn-mes dison. Ha nos o hi.

An Gorhemmyn Nowydh

31 Ytho pan o gyllys yn-mes, Yesu a leveris, 'Lemmyn
glorifiys yw Mab an den, ha Duw yw glorifiys ynno. 32 Mars
yw Duw glorifiys ynno, Duw ynwedh a'n glorifi ynno y honan,
hag a'n glorifi a-dhistowgh. 33 A fleghes vyghan, hwath termyn
berr yth esov genowgh. Hwi a'm hwila, ha dell leveris vy dhe'n
Yedhewon, "Le mayth av ny yllowgh dos," lemmyn my a'n
lever dhywgh hwi. 34 Gorhemmyn nowydh a rov dhywgh, hwi
dhe gara an eyl y gila; dell wrugavy agas kara, hwi ynwedh dhe
gara an eyl y gila. 35 Dre hemma pub den oll a wor hwi dhe
vos dyskyblon dhymm, mars eus dhywgh kerensa an eyl orth
y gila.'

---

a 13:25 *Ytho ev a bosas war-dhelergh orth bronn Yesu ha leverel dhodho:* War-lergh re a'n dornskrifow *Ytho ev neb esa a'y wrowedh orth bronn Yesu a leveris dhodho.*

Nagh Peder Dargenys

Mat 26:31-35; Mark 14:27-31; Luk 22:31-34

36 Simon Peder a leveris dhodho, ‘Arlodh, ple’th edh?’ Yesu
a worthebis dhodho, ‘Le mayth av ny yllydh lemmyn ow sewya,
mes a-wosa ty a wra ow sewya.’ 37 Yn-medh Peder dhodho,
‘Arlodh, prag na allav vy dha sewya lemmyn? My a dhaskor
ow bewnans ragos.’ 38 Yesu a worthebis, ‘Ty a dhaskor dha
vewnans a’m govis? Yn hwir, yn hwir y lavarav dhis, ny wra an
kulyek kana kyns ty dhe’m nagha teyrgweyth.

Yesu an Fordh dhe’n Tas

14 ‘Na vedhes troblys agas kolon; hwi a grys yn Duw,
krysewgh ynwedh ynnov vy. 2 Yn chi ow Thas yma
lies trigva. Mar ny ve, a wrussen vy leverel dhywgh my dhe vos
dhe bareusi tyller ragowgh?[a] 3 Ha mar kwrav vy mos ha pareusi
tyller ragowgh, my a dhehwel arta ha’gas kemeres dhymm ow
honan, may fowgh hwi ynwedh y’n tyller mayth esov vy. 4 Ha
dhe’n tyller mayth av, hwi a wor an fordh.’[b] 5 Tommas a leveris
dhodho, ‘Arlodh, ny wodhon ple’th edh; fatel yllyn godhvos
an fordh?’ 6 Yn-medh Yesu dhodho, ‘My yw an fordh, ha’n
gwir, ha’n bewnans. Ny dheu den vyth dhe’n Tas saw dredhov
vy. 7 Mar kwrussewgh ow aswon vy, hwi a wrussa aswon ow
Thas vy ynwedh.[c] Hag alemma rag hwi a’n aswon, ha hwi re’n
gwelas.’

8 Felip a leveris dhodho, ‘Arlodh, diskwa dhyn an Tas, ha
lowr vydh dhyn.’ 9 Yn-medh Yesu dhodho, ‘Esen vy genowgh
termyn mar hir, ha ny’m aswonsys, Felip? Neb re’m gwelas
vy re welas an Tas; ha fatel leverydh, “Diskwa dhyn an Tas”?

---

a 14:2 *a wrussen vy leverel dhywgh my dhe vos dhe bareusi tyller ragowgh:* War-lergh re a’n dornskrifow *my a wrussa leverel dhywgh; yth av dhe bareusi tyller ragowgh.*

b 14:4 *Ha dhe’n tyller mayth av, hwi a wor an fordh:* War-lergh re a’n dornskrifow *Ha hwi a wor ple’th av, ha hwi a wor an fordh.*

c 14:7 *Mar kwrussewgh ow aswon vy, hwi a wrussa aswon ow Thas vy ynwedh:* War-lergh re a’n dornskrifow *Mar kwrewgh ow aswon vy, hwi a aswon ow Thas vy ynwedh.*

10 A ny grysydh my dhe vos y'n Tas, ha'n Tas dhe vos ynnov
vy? An geryow a gowsav dhywgh, ny's kowsav ahanav vy
ow honan, mes an Tas neb a drig ynnov a wra y oberow.[a]
11 Krysewgh dhymm, my dhe vos y'n Tas ha'n Tas ynnov vy;
poken krysewgh drefen an oberow aga honan. 12 Yn hwir, yn
hwir y lavarav dhywgh, ev neb a grys ynnov vy, ev ynwedh a
wra an oberow a wrav vy, hag oberow brassa agessa a wra, rag
yth esov vy ow mos dhe'n Tas. 13 Ha py pynag a wovynnowgh
y'm hanow vy, henna a wrav, may fo glorifiys an Tas y'n Mab.
14 Mar kovynnowgh tra y'm hanow vy, my a'n gwra.

Dedhewadow an Spyrys

15 'Mara'm kerowgh, hwi a with[b] ow gorhemynnow. 16 Ha
my a vynn govyn orth an Tas, hag ev a re dhywgh konforter
aral, may hwrello gortos genowgh rag nevra, 17 an Spyrys a
wiryonedh, neb na yll an bys y dhegemeres, rag ny'n gwel na
ny'n aswon. Mes hwi a'n aswon, rag ev a drig genowgh hag ev
a vydh ynnowgh.

18 'Ny'gas gasav omdhivas; dos a wrav dhywgh. 19 Hwath pols
byghan ha'n bys ny'm gwel namoy; mes hwi a'm gwel, rag my
a vyw, ha hwi ynwedh a vyw. 20 Y'n jydh na hwi a wodhvydh
my dhe vos y'm Tas, ha hwi ynnov vy, ha my ynnowgh hwi.
21 Neb a'n jeves ow gorhemynnow ha'ga gwitha, ev yw neb a'm
kar; ha neb a'm kar a vydh kerys gans ow Thas, ha my a'n
karvydh, ha diskwedhes ow honan dhodho.' 22 Yn-medh Yudas
dhodho (nag o Skaryoth), 'Arlodh, fatel yw, ty dhe vynnes
omdhiskwedhes dha honan dhyn ni, a-der dhe'n bys?' 23 Yesu
a worthebis ha leverel dhodho, 'Piw pynag a'm karro a with
ow geryow, ha'm Tas a'n karvydh, ha ni a dheu dhodho ha
gul agan trigva ynno. 24 Ev neb na'm kar ny with ow geryow;
ha'n ger a glewowgh nyns yw ahanav vy, mes a'n Tas neb a'm
danvonas.

---

a 14:10 *ynnov a wra y oberow:* War-lergh re a'n dornskrifow *ynnov, ev a wra an oberow.*

b 14:15 *hwi a with:* War-lergh re a'n dornskrifow *gwithewgh.*

25 ‘My re gewsis hemma dhywgh, ha my hwath genowgh.
26 Mes an Konforter, an Spyrys Sans neb a wra an Tas y
dhanvon y’m hanow vy, ev a dhysk dhywgh puptra ha’gas
kovha a buptra a leveris dhywgh. 27 Kres a asav dhywgh, ow
kres a rov dhywgh; ny rov dhywgh kepar dell re an bys. Na
vedhes dha golon troblys, ha na berthes own. 28 Hwi re glewas
my dhe leverel dhywgh, yth av dhe-ves, ha my a dhehwel
dhywgh. Mara’m karrewgh, lowenhe a wrussewgh, my dhe vos
dhe’n Tas, rag ow Thas yw brassa agesov vy. 29 Ha lemmyn my
re’n leveris dhywgh kyns ev dhe hwarvos, rag may kryssowgh
pan hwer. 30 Ny wrav vy kewsel meur genowgh na fella, rag
pryns an bys a dheu; ha ny’n jeves gallos warnav. 31 Mes
rag may hwodhvo an bys my dhe gara an Tas, ha kepar dell
worhemynnis dhymm an Tas, yndella y hwrav. Sevewgh, deun
ni alemma.

Yesu an Gwir Winbren

15 ‘My yw an gwir winbren ha’m Tas yw an tiek. 2 Pub
skorren ynnov ha na dheg frut, ev a’s kemmer dhe-
ves, ha pubonan hag a dheg frut, ev a’s skether, may tokko
frut moy. 3 Hwi yw glan seulabrys, drefen an ger a gewsis
dhywgh. 4 Trigewgh ynnov vy, ha my ynnowgh hwi. Dell na
yll an skorren don frut hy honan marnas hi a drig y’n gwinbren,
yndella ny yllowgh hwi, marnas hwi a drig ynnov vy. 5 My yw
an gwinbren, hwi an skorrennow. Neb a drig ynnov vy ha my
ynno ev, ev a dheg meur a frut, rag hebov vy, ny yllowgh gul
tra vyth. 6 Piw pynag na drikko ynnov yw tewlys dhe-ves kepar
ha skorren, hag a wedher; tus a wra aga huntel, ha’ga thewlel
y’n tan, ha leskys yns. 7 Mar trigowgh ynnov, ha’m geryow mar
trigons ynnowgh, govynnewgh py pynag a vynnowgh, ha gwrys
vydh ragowgh. 8 Yn hemma glorifiys yw ow Thas, hwi dhe
dhon meur a frut ha dhe vos[a] dyskyblon dhymm. 9 Dell wrug
an Tas ow hara, my ynwedh a wrug agas kara; trigewgh y’m
kerensa. 10 Mar kwithowgh ow gorhemynnow, trigewgh y’m

---

a 15:8 *ha dhe vos:* War-lergh re a’n dornskrifow *hag yndella hwi a vydh.*

kerensa, kepar dell withis vy gorhemynnow ow Thas ha triga
yn y gerensa ev. [11] My re gewsis an taklow ma dhywgh may fo
ow lowena ynnowgh, ha may fo agas lowena kollenwys.

[12] ‘Hemm yw ow gorhemmyn, may kyrrowgh an eyl y gila
dell wrugavy agas kara hwi. [13] Brassa kerensa es hemma nyns
eus dhe dhen vyth, den dhe dhaskor y vewnans rag y gowetha.
[14] Hwi yw ow howetha mar kwrewgh py pynag a worhemynnav
dhywgh. [15] Ny wrav agas henwel gwesyon na fella, rag ny wor
an gwas pandr’a wra y vester; mes my re’gas henwis kowetha,
rag puptra a wrug vy klewes a’w Thas my a wrug y dheklarya
dhy’hwi. [16] Ny wrussowgh hwi ow dewis vy, mes my re’gas
dewisas hwi, ha’gas apoyntya mayth yllowgh ha don frut, ha
may hwrello agas frut durya; may rollo ow Thas dhywgh py
pynag a wovynnowgh dhyworto y’m hanow vy. [17] Hemma a
worhemynnav dhywgh, hwi dhe gara an eyl y gila.

[18] ‘Mar kwra an bys agas kasa, hwi a wor ev dhe’m kasa vy
kyns es agas kasa hwi. [19] Mar pewgh a’n bys, an bys a garsa y
dus y honan; mes rag nyns owgh a’n bys, mes my re’gas dewisas
dhyworth an bys, rag henna an bys a’gas kas. [20] Perthewgh kov
a’n ger a gewsis dhywgh: Nyns yw an kethwas brassa es y vester.
Mar kwrussons ow helghya vy, i a’gas helgh hwi ynwedh; mar
kwrussons gwitha ow ger vy, ynwedh i a with agas ger hwi.
[21] Mes oll an taklow ma a wrons dhywgh a-barth ow hanow,
rag ny’n aswonons neb a’m danvonas. [22] Mar ny wrellen vy dos
ha kewsel orta, ny’s tevia pegh; mes lemmyn nyns eus dhedha
askus, dre reson aga fegh. [23] Ev neb a’m kas a gas ow Thas
ynwedh. [24] Mar ny wrellen vy yn aga mysk an oberow na wrug
den vyth aral, ny viens kablus a begh; mes lemmyn i re welas
ha’m kasa vy ha’m Tas. [25] Mes hemm yw, rag may fo kollenwys
an ger skrifys yn aga lagha, “I re’m kasas heb acheson.”

[26] ‘Mes pan dheu an Konforter neb a dhanvonav dhywgh
dhyworth an Tas, an Spyrys a wiryonedh neb a dheu yn-mes
dhyworth an Tas, ev a dheg dustuni ahanav. [27] Ha hwi ynwedh
a dheg dustuni, rag hwi re beu genev a’n dalleth.

16 ‘My re leveris dhywgh an taklow ma, rag na wryllowgh trebuchya. [2] I a wra agas emskemuna a’n
synaga; mes an eur a dheu pan dyb peub a wra agas ladha, ev
dhe brofya gordhyans dhe Dhuw. [3] Ha hemma a wrons rag ny
aswonsons naneyl an Tas na my. [4] Mes my re leveris an taklow
ma dhywgh, rag may perthowgh kov, pan dheu aga eur, my
dhe gewsel orthowgh anedha.

Ober an Spyrys

‘Ny leveris vy an taklow ma a’n dalleth, drefen ow bos
genowgh. [5] Mes lemmyn yth av dhe neb a’m danvonas, ha
ny wovyn orthiv den vyth ahanowgh, “Ple’th edh?” [6] Mes rag
my dhe leverel hemma dhywgh, tristyns re lenwis agas kolon.
[7] Mes my a lever dhywgh an gwiryonedh, gwell dhywgh yw,
my dhe vos yn-kerdh. Rag mar nyns av yn-kerdh, ny dheu an
Konforter dhywgh; mes mars av, my a’n danvon dhywgh. [8] Ha
pan dheu ev, ev a guhudh an bys a-dro dhe begh, hag a-dro dhe
ewnder, hag a-dro dhe vreus. [9] A-dro dhe begh, rag ny grysons
ynnov; [10] a-dro dhe ewnder, rag my dhe vos dhe’n Tas, ha ny’m
gwelowgh na fella; [11] hag a-dro dhe vreus, rag pryns an bys ma
yw breusys.

[12] ‘Yma dhymm hwath lies tra dhe leverel dhywgh, mes ny
yllowgh aga ferthi lemmyn. [13] Mes pan dheu ev, an Spyrys a
wiryonedh, ev a’gas hembronk yn gwiryonedh oll; rag ny gews
a’y awtorita y honan, mes ev a gews an pyth a glew, hag ev a
dheriv dhywgh an taklow a dheu. [14] Ev a wra ow glorifia, rag ev
a gemmer dhyworth an pyth yw dhymm ha’y dherivas dhywgh.
[15] Puptra a’n jeves an Tas yw dhymm; rag henna y leveris vy, y
hwra ev kemeres dhyworth an pyth yw dhymm ha’y dherivas
dhywgh.

Tristyns a Dreyl dhe Lowena

[16] ‘Unn pols byghan ha ny’m gwelowgh na fella, hag arta unn
pols byghan ha hwi a’m gwel.’[a] [17] Re a’y dhyskyblon ytho a

---

a 16:16 *hwi a’m gwel:* War-lergh re a’n dornskrifow *hwi a’m gwel, rag yth av dhe’n Tas.*

leveris an eyl dh'y gila, 'Pyth yw hemma a lever ev dhyn, "Unn pols byghan ny'm gwelowgh, hag arta unn pols byghan ha hwi a'm gwel," ha, "Rag yth av dhe'm Tas"?' [18] Ytho yn-medhons i, 'Pyth yw hemma a gews ev anodho, "Unn pols byghan:" ny gonvedhyn pandr'a lever.' [19] Yesu a wodhva i dhe vynnas govyn orto, hag yn-medh ev dhedha, 'Hwi a omgussul an eyl gans y gila, rag my dhe leverel, unn pols byghan ha ny'm gwelowgh, hag arta unn pols byghan ha hwi a'm gwel. [20] Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, hwi dhe ola ha dhe gyni, mes an bys a lowenha. Mes hwi a vydh trist, mes agas tristyns a dreyl dhe lowena. [21] Benyn pan vo hi yn lavur a's teves tristyns, rag bos devedhys hy eur; mes pan yw genys an flogh gensi, ny berth hi kov a'n payn na fella, drefen an lowena, bos den genys y'n bys. [22] Hag ytho, hwi a'gas beus tristyns lemmyn; mes my a'gas gwel arta, ha'gas kolon a lowenha, ha'gas lowena ny wra den vyth hy hemeres dhyworthowgh. [23] Hag y'n jydh na ny wrewgh govyn orthiv tra vyth. Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, py pynag a wovynnowgh a'n Tas y'm hanow vy, ev a'n re dhywgh. [24] Bys lemmyn ny wovynsowgh tra vyth y'm hanow vy; govynnewgh ha hwi a dhegemmer, rag may fo agas lowena kollenwys.

My re Fethas an Bys

[25] 'My re leveris an taklow ma yn parabolennow; termyn a dheu pan na gowsav dhywgh yn parabolennow na fella mes y terivav dhywgh apert a-dro dhe'n Tas. [26] Y'n jydh na hwi a wovyn y'm hanow vy ha ny wrav leverel dhywgh my dhe bysi an Tas ragowgh; [27] rag an Tas y honan a'gas kar, rag hwi re'm karas vy, ha hwi re grysis my dhe dhos dhyworth Duw. [28] My a dheuth dhyworth an Tas, ha devedhys ov y'n bys; arta my a as an bys, ha mos dhe'n Tas.'

[29] Yn-medh y dhyskyblon dhodho, 'Otta, lemmyn ty a gews apert, ha ny leverydh parabolen mann. [30] Lemmyn ni a wor ty dhe wodhvos puptra, ha nyns eus edhom dhis may hwrello den vyth govyn orthis; rag hemma ni a grys ty dhe vos devedhys dhyworth Duw.' [31] Yesu a worthebis dhedha, 'A grysowgh lemmyn? [32] Otta, termyn a dheu, ha re dheuth, pan vedhowgh

skattrys, peub dh'y dre, ha'm gasa ow honan; mes nyns ov vy ow honan, rag bos an Tas genev. 33 My re leveris hemma dhywgh, rag ma'gas bo kres ynnov. Y'n bys hwi a'gas bydh govisyon; mes bedhewgh a gonfort da! My re fethas an bys.'

Pysadow Yesu

17 Wosa kewsel an taklow ma, Yesu a dhrehevis y dhewlagas dhe nev ha leverel, 'Tas, re dheuth an eur; ro glori dhe'th Vab, rag may hwrello dha Vab ri glori dhiso jy, 2 kepar dell resys dhodho gallos dres oll kig, may rollo bewnans heb diwedh dhe vyns re resys dhodho. 3 Ha hemm yw bewnans heb diwedh: ma'th aswonnons ty, an unn gwir Dhuw, ha Yesu Krist neb re dhanvensys. 4 My re'th glorifiis war an norvys, ow kowlwul an ober a resys dhymm dhe wul. 5 Ha lemmyn gwra ow glorifia, A Das, y'th wolok dha honan, gans an glori a'm beu genes kyns bos an bys.

6 'My re dhiskwedhas dha hanow dhe'n dus a resys dhymm yn-mes a'n bys. Dhiso jy yth ens, ha ty a's ros dhymm, hag i re withas dha er. 7 Lemmyn i a wor, puptra re resys dhymm dhe vos ahanas jy. 8 Rag my re ros dhedha an geryow a resys dhymm, hag i a's degemeras hag a gonvedhas yn gwirder my dhe dhos ahanas, hag i a grysis ty dhe'm danvon. 9 Ragdha i y pysav, ny bysav rag an bys mes rag an re a resys dhymm, rag dhiso jy yth yns, 10 ha dhiso jy yw puptra a'm beus, ha glorifiys ov ynna i. 11 Ha lemmyn nyns esov vy y'n bys namoy, mes an re ma ymons y'n bys, ha my a dheu dhis. A Das sans, gwra aga gwitha y'th hanow jy hag a resys dhymm, may fons i onan kepar dell on nyni. 12 Pan esen gansa,[a] my a's synsis y'th hanow jy hag a resys dhymm, ha my a's gwithas, ha ny veu den vyth anedha kellys, marnas an mab a dhiswrians, may fe kollenwys an skryptor. 13 Mes lemmyn y tov dhis, ha'n taklow ma a gowsav y'n bys, rag ma's teffo ow lowender kowlwrys ynna aga honan. 14 My a ros dhedha dha er, ha'n bys a's kasas, rag nyns esons i a'n bys, kepar dell nag esov vy a'n bys. 15 Ny wovynnav ty dh'aga hemeres yn-mes a'n bys, mes ty dh'aga gwitha rag

a 17:12 *gansa:* War-lergh re a'n dornskrifow *gansa y'n bys.*

an tebel el. [16] Nyns yns i a'n bys, kepar dell nag ov vy a'n bys. [17] Gwra aga sakra y'n gwirder; dha er yw gwirder. [18] Kepar dell wrussys ow danvon vy y'n bys, yndella my ynwedh re's danvonas i y'n bys. [19] Hag a-barth dhedha i omsakra a wrav ow honan, rag may fons i ynwedh sakrys y'n gwirder.

[20] 'Ny wrav vy pysi rag an re ma yn unsel, mes rag an re a grys ynnov der aga ger, [21] rag may fons i oll onan, kepar ha ty, A Das, ynnov vy ha my ynnos jy, rag may fons i ynwedh onan ynnon ni,[a] may krysso an bys ty dhe'm danvon. [22] Ha'n glori a resys dhymm, my re'n ros dhedha i, may fons i onan kepar dell on ni onan, [23] my ynna i, ha ty ynnov vy, may fons i gwrys perfydh yn onan, may hwodhvo an bys ty dhe'm danvon, ha'ga hara i kepar dell wrussys ow hara vy. [24] A Das, my a vynn an re a resys dhymm i ynwedh dhe vos genev vy le mayth esov, rag may hwellons ow glori a resys dhymm, rag ty a'm karas kyns gwrians an bys.

[25] 'A Das gwiryon, ny wra an bys dha aswon, mes my a'th aswon, ha'n re ma a wor ty dhe'm aswon. [26] My a dherivas dhedha dha hanow, ha my a wra y dherivas, may fo ynna i an gerensa dredhi may hwrussys ow hara vy, ha my ynna i.'

Yesu Traytys ha Dalghennys

Mat 26:47-56; Mark 14:43-50; Luk 22:47-53

18 Wosa leverel an taklow ma, Yesu eth dhe-ves gans y dhyskyblon dres an keynres Kedron, le mayth esa lowarth, hag ev ha'y dhyskyblon a entras ynno. [2] Ha Yudas, neb a'n traytas, a aswonis an tyller, rag Yesu a wre omguntel ena yn fenowgh gans y dhyskyblon. [3] Yudas ytho, wosa kavos bagas a soudoryon ha sodhogyon dhyworth an bennoferysi ha'n Fariseow, a dheuth di gans lugern ha faglennow hag arvow. [4] Rag henna Yesu, ow kodhvos puptra a vedha ow hwarvos dhodho, eth yn-rag ha leverel dhedha, 'Piw a hwilowgh?' [5] I a worthebis dhodho, 'Yesu a Nazareth.' Yn-medh Yesu dhedha, 'My yw.' Ha Yudas ynwedh, neb a'n traytas, a sevi gansa. [6] Kettel leveris

a 17:21 *ynwedh onan ynnon ni:* War-lergh re a'n dornskrifow *ynwedh ynnon ni.*

Yesu dhedha, ‘My yw,’ i eth war-dhelergh ha kodha dhe’n dor.
7 Ytho arta ev a wovynnas orta, ‘Piw a hwilowgh?’ Hag yn-
medhons, ‘Yesu a Nazareth.’ 8 Yesu a worthebis, ‘My re leveris
dhywgh ow bos ev; ytho mara’m hwilowgh, gas an re ma dhe
vos yn-kerdh;’ 9 may fe kollenwys an lavar a leveris ev, ‘A’n re
a resys dhymm, ny gellis vy nagonan.’ 10 Ena Simon Peder, ha
ganso kledha, a’n tennas ha gweskel kethwas an arghoferyas ha
treghi dhe-ves y skovarn dhyghow. Malkus o hanow an gwas.
11 Ena yn-medh Yesu dhe Beder, ‘Gorr an kledha y’n woon. An
hanaf a ros dhymm an Tas, a ny wrav vy y eva?’

Yesu a-rag an Arghoferyas

Mat 26:57-58; Mark 14:53-54; Luk 22:54

12 Ena bagas an soudoryon ha’n kapten ha sodhogyon
an Yedhewon a dhalghennas Yesu ha’y gelmi. 13 Hag i a’n
hembronkas dhe-ves yn kynsa dhe Annas, neb o hwegron
Kayfas, neb o arghoferyas an vledhen na. 14 Kayfas yth o neb
a gussulsa an Yedhewon bos gwell unn den dhe verwel rag an
bobel.

Peder a Nagh Yesu

Mat 26:69-70; Mark 14:66-68; Luk 22:55-57

15 Ha Simon Peder a sewyas Yesu, ha dyskybel aral. An
dyskybel na o aswonys dhe’n arghoferyas, hag ev eth gans
Yesu a-bervedh yn klos an arghoferyas. 16 Mes Peder a wortas
orth an daras a-ves. Ena an dyskybel aral neb o aswonys dhe’n
arghoferyas eth yn-mes, ha kewsel orth an borthores, ha dri
Peder a-bervedh. 17 Ena yn-medh an vaghteth a witha an
daras dhe Beder, ‘A nyns os ta jy ynwedh onan a dhyskyblon
an den ma?’ Yn-medh ev, ‘Nyns ov.’ 18 Ha’n gethwesyon ha’n
sodhogyon, neb re wrussa tan glowbren, a sevi ena, rag yeyn
o, hag omdomma. Hag yth esa Peder ow sevel gansa, hag owth
omdomma.

Yesu Apposys gans an Arghoferyas

Mat 26:59-66; Mark 14:55-64; Luk 22:66-71

19 Ena an arghoferyas a wovynnas orth Yesu a-dro dh’y
dhyskyblon, hag a-dro dh’y dhyskas. 20 Yesu a worthebis

dhodho, ‘My re gewsis yn apert dhe’n bys. Pupprys my re dhyskas y’n synaga hag y’n tempel, le mayth omguntel an Yedhewon pupprys, hag yn-dann gel ny leveris tra vyth [21] Prag y hwovynnydh orthiv? Govyn orth an re a glewas pandr’a leveris dhedha. Otta, i a wor pandr’a leveris.’ [22] Wosa ev dhe leverel hemma, onan a’n sodhogyon neb a sevi ena a ros hwatt dhe Yesu, ow leverel, ‘Yw yndella y hworthebis dhe’n arghoferyas?’ [23] Yesu a worthebis dhodho, ‘Mar kwrug vy kewsel drog, dog dustuni a-dro dhe’n drog, mes mar lavarav yn ta, prag y’m gweskydh?’ [24] Ena Annas a’n danvonas kelmys dhe Kayfas an arghoferyas.

Peder a Nagh Yesu Arta

Mat 26:71-75; Mark 14:69-72; Luk 22:58-62

[25] Hag yth esa Simon Peder ow sevel hag owth omdomma. Ytho i a leveris dhodho, ‘A nyns os ta jy ynwedh onan a’y dhyskyblon?’ Ev a’n naghas, ha leverel, ‘Nyns ov.’ [26] Onan a gethwesyon an arghoferyas, neshevin anodho ev neb a droghas Peder y skovarn dhe-ves, a leveris, ‘A ny wrugavy dha weles y’n lowarth ganso?’ [27] Ena Peder a naghas arta, hag a-dhesempis an kulyek a ganas.

Yesu a-rag Pilat

Mat 27:1-2, 11-14; Mark 15:1-5; Luk 23:1-5

[28] Ena i a hembronkas Yesu dhyworth Kayfas bys y’n pretorium. Myttin a-varr o hi. Nyns ethons i aga honan a-bervedh y’n pretorium, ma na vens i defolys, mes may hallens dybri an Pask. [29] Ena Pilat eth yn-mes dhedha ha leverel, ‘Pana guhudhans a dhrowgh erbynn an den ma?’ [30] I a worthebis ha leverel, ‘Mar ny ve ev drogoberer,[a] ny wrussyn ni y dhaskor dhis.’ [31] Ytho Pilat a leveris dhedha, ‘Kemerewgh e agas honan, ha’y vreusi herwydh agas lagha.’ Yn-medhons an Yedhewon dhodho, ‘Nyns yw lafyl dhyn, ni dhe worra den vyth dhe’n mernans;’ [32] may fe kollenwys an ger kewsys gans Yesu, ow styrya py par mernans a vedha ow merwel dredho.

---

a 18:30 *Mar ny ve ev drogoberer:* War-lergh re a’n dornskrifow *mar nyns esa ev ow kul drog.*

33 Ena Pilat eth arta a-bervedh y'n lys, ha gelwel Yesu ha
leverel dhodho, 'Os ta myghtern an Yedhewon?' 34 Yesu a
worthebis, 'A leverydh hemma a'th vodh dha honan, po a wrug
tus erel y leverel ahanav?' 35 Pilat a worthebis, 'Ov vy Yedhow?
Dha genedhel dha honan ha'n arghoferyas a'th taskorras
dhymm. Pandr'a wrussys?' 36 Yesu a worthebis, 'Ow gwlaskor
nyns yw a'n bys ma. Mar pe ow gwlaskor a'n bys ma, ow servysi
a wrussa omladh, rag na ven vy delivrys dhe'n Yedhewon;
mes lemmyn nyns usi ow gwlaskor alemma.' 37 Ena yn-medh
Pilat dhodho, 'Os ta myghtern ytho?' Yesu a worthebis, 'Ty a
lever, ow bos myghtern. Rag henna y feuv vy genys, ha rag
henna y teuth vy y'n bys, may hallen dustunia a'n gwiryonedh.
Peub neb yw a'n gwiryonedh a glew ow lev.' 38 Yn-medh Pilat
dhodho, 'Pyth yw gwiryonedh?'

Yesu Dampnys dhe'n Mernans

Mat 27:15-26, 27-31; Mark 15:6-15, 16-20; Luk 23:13-25

Hag ow leverel hemma, ev eth yn-mes arta dhe'n Yedhewon
ha leverel dhedha, 'Ny welav ken vyth er y bynn. 39 Mes
yma dhywgh us, my dhe dhelivra unn den dhywgh y'n Pask.
A vynnowgh ytho my dhe dhelivra dhywgh myghtern an
Yedhewon?' 40 Ena i a armas arta, ow leverel, 'Na wra delivra
an den ma, mes Barabbas.' Lemmyn Barabbas o lader.

19 Ena Pilat a gemeras Yesu, ha'y skorjya. 2 Ha'n
soudoryon a blethas kurun a spern ha'y gorra war y
benn, hag i a'n kwethas gans mantel a burpur, 3 hag yth esens ow
tos dhodho ha leverel, 'Hayl, myghtern an Yedhewon!' hag ow
ri dhodho hwattys. 4 Ha Pilat eth yn-mes arta ha leverel dhedha,
'Otta, my a'n dro yn-mes dhywgh, rag may hwodhvowgh na
welav ken vytholl er y bynn.' 5 Ytho Yesu a dheuth yn-mes, ow
kwiska an gurun a spern ha'n vantel a burpur, hag yn-medh ev
dhedha, 'Awott an den!' 6 Ytho pan y'n gwelas an bennoferysi
ha'n sodhogyon, i a armas, 'Krowsy e, krowsy e!' Yn-medh
Pilat dhedha, 'Kemerewgh e agas honan ha'y growsya; rag
ny welav ken er y bynn.' 7 An Yedhewon a worthebis dhodho,

‘Yma dhyn lagha, ha herwydh an lagha na y tal dhodho merwel,
rag ev a omwrug Mab Duw.’

8 Ytho pan glewas Pilat an lavar ma, ev a borthas own dhe
voy, 9 hag ev eth a-bervedh y’n lys arta, ha leverel dhe Yesu,
‘A-ble os ta?’ Mes ny ros Yesu gorthyp dhodho. 10 Ytho yn-
medh Pilat dhodho, ‘A ny gewsydh dhymm? A ny wodhes
bos dhymm gallos dhe’th telivra, ha bos dhymm gallos dhe’th
krowsya?’ 11 Yesu a worthebis, ‘Ny via dhis maystri warnav mar
ny ve res dhis a wartha; rag henna yma dhe neb a’m daskorras
dhis an brassa pegh.’ 12 Alena rag, Pilat a hwila y livra; mes an
Yedhewon a armas, ow leverel, ‘Mar livrydh an den ma, nyns
os ta koweth Cesar.’

13 Pilat ytho pan glewas an geryow ma a dhros Yesu yn-mes,
hag esedha war an barr yn tyller henwys an Leur a Leghven, hag
yn Ebrow Gabbatha. 14 Ha dydh darbar an Pask o, a-dro dhe’n
hweghves eur. Hag yn-medh ev dhe’n Yedhewon, ‘Awotta agas
myghtern!’ 15 Ytho i a armas, ‘Kemmer e dhe-ves, kemmer
e; krowsy e!’ Yn-medh Pilat dhedha, ‘A wrav vy krowsya
agas myghtern?’ An bennoferysi a worthebis, ‘Nyns eus dhyn
myghtern marnas Cesar.’ 16 Ena ev a’n delivras dhedha dhe vos
krowsys.

Krowsyans Yesu

Mat 27:32-44; Mark 15:21-32; Luk 23:26-43

Ytho i a gemeras Yesu, 17 hag ev eth yn-rag ow ton y grows
y honan bys yn tyller henwys Tyller Krogen, hag yn Ebrow,
Golgotha; 18 i a’n krowsyas ena ha ganso dew aral, onan a
bub tu, ha Yesu y’n kres. 19 Ha Pilat a skrifas titel, ha’y worra
war an grows; ha skrifys veu: Yesu a Nazareth, Myghtern an
Yedhewon. 20 Lies a’n Yedhewon a redyas an titel ma, rag bos
an tyller may feu Yesu krowsys ogas dhe’n cita; ha skrifys
veu yn Ebrow, Greka ha Latin.[a] 21 Ytho yn-medh pennoferysi
an Yedhewon dhe Pilat, ‘Na skrif “Myghtern an Yedhewon,”
mes ev dhe leverel “My yw myghtern an Yedhewon.”’ 22 Pilat

a 19:20 *Ebrow, Greka ha Latin:* War-lergh re a’n dornskrifow
Ebrow, Latin ha Greka.

a worthebis, ‘An pyth a skrifis, my re’n skrifas.’ [23] Ena an soudoryon, pan wrussens krowsya Yesu, a gemeras y dhillas ha gul peder rann, dhe bub souder rann, hag ynwedh an bows. Mes an bows o heb gwri, gwiys a’n gwartha yn unn darn. [24] Yn-medhons ytho an eyl dh’y gila, ‘Na wren hy skwardya, mes gwren ni tewlel prenn rygdhi, piw y fydh dhodho;’ may fe kollenwys an skryptor a lever,

‘I a rannas ow dillas yntredha,
ha war ow gwisk i a dewlis prenn.’

Ytho an soudoryon a wrug an taklow ma.

[25] Ogas dhe grows Yesu yth esa ow sevel y vamm ha hwor y vamm, Maria gwreg Klopas, ha Maria Magdalena. [26] Ytho pan welas Yesu y vamm ha’n dyskybel a gara ow sevel yn ogas, yn-medh ev dh’y vamm, ‘Benyn, awotta dha vab.’ [27] Ena yn-medh ev dhe’n dyskybel, ‘Awotta dha vamm.’ Hag alena rag an dyskybel a’s kemeras yn y dre y honan.

Mernans Yesu

Mat 27:45-56; Mark 15:33-41; Luk 23:44-49

[28] Wosa hemma, Yesu, ow kodhvos puptra lemmyn dhe vos kowlwrys, may fe kollenwys an skryptor, a leveris, ‘Yma seghes dhymm.’ [29] Yth esa lester re beu gorrys ena, leun a aysel; ytho i a worras spong leun a’n aysel war hyssop[a] ha’y brofya dh’y anow. [30] Ytho pan wrussa Yesu kemeres an aysel, ev a leveris, ‘Kowlwrys yw.’ Hag ow posa y benn war-rag, ev a dhaskorras an enev.

Tenewen Yesu Gwenys gans Guw

[31] Ytho rag y vos dydh an darbar, rag na worta an korfow war an grows y’n Sabot (rag bos dydh an Sabot na dy’gol ughel), an Yedhewon a bysis Pilat may fe terrys aga diwarr ha may fens degys dhe-ves. [32] Ytho an soudoryon a dheuth ha terri diwarr an kynsa, hag a’n aral a veu krowsys ganso. [33] Mes pan dheuthons dhe Yesu ha gweles y vos marow seulabrys, ny dorrsons y

---

a 19:29 *i a worras spong leun a’n aysel war hyssop:* War-lergh re a’n dornskrifow *i a lenwis spong gans aysel, ha’y worra war hyssop.*

dhiwarr. [34] Mes onan a'n soudoryon a wanas y denewen gans guw, ha desempis y teuth yn-mes goos ha dowr. [35] Hag ev neb a'n gwelas re dhug dustuni, ha'y dhustuni yw gwir; ev a wor ev dhe gewsel gwiryonedh, rag may kryssowgh hwi. [36] Ha'n taklow ma a hwarva may fe kollenwys an skryptor, 'Ny vydh askorn anodho terrys.' [37] Hag arta skryptor aral a lever, 'I a vir warnodho neb a wansons.'

Ynkleudhyans Yesu

Mat 27:57-61; Mark 15:42-47; Luk 23:50-56

[38] Wosa hemma, Yosep a Arimathea, onan a dhyskyblon Yesu, mes yn priva rag own a'n Yedhewon, a bysis Pilat may kemerra korf Yesu. Ha Pilat a ros kummyas. Ytho ev a dheuth ha kemeres y gorf. [39] Nikodemus ynwedh a dheuth, ev neb a dheuth dhodho wostalleth yn nos, ow tri kemmysk a vyrr hag aloes, a-dro dhe gans peuns.[a] [40] Ytho i a gemeras korf Yesu ha'y vaylya yn lystennow lien war-lergh us an Yedhewon rag ynkleudhyans. [41] Lemmyn y'n tyller may feu Yesu krowsys yth esa lowarth, hag y'n lowarth yth esa bedh nowydh, na via den vyth bythkweth gorrys ynno. [42] Ytho, drefen dydh darbar an Yedhewon, ha rag bos an bedh ogas, i a worras Yesu ena.

Dasserghyans Yesu

Mat 28:1-10; Mark 16:1-8; Luk 24:1-12

20 Y'n kynsa dydh a'n seythen, Maria Magdalena a dheuth dhe'n bedh a-varr myttin, pan o hwath tewl, ha hi a welas an men kemerys dhyworth an bedh. [2] Ytho hi eth yn unn bonya dhe Simon Peder ha dhe'n dyskybel aral a wre Yesu y gara, hag yn-medh hi dhedha, 'I re gemeras an Arlodh yn-mes a'n bedh, ha ny wodhon ple'n gorrsons.' [3] Ytho Peder eth yn-mes, ha'n dyskybel aral, ow mos dhe'n bedh. [4] Ytho i a bonyas aga dew war-barth; ha'n dyskybel aral a bonyas yn-rag skaffa es Peder, hag ev a dheuth yn kynsa dhe'n bedh. [5] Ev a ynklinyas ha gweles an lystennow ow krowedha ena, byttegyns nyns eth ev a-bervedh. [6] Ena Peder a dheuth, orth y sewya, hag eth a-bervedh y'n bedh, hag ev a welas an lystennow ow

a 19:39 *peuns:* Greka *litra.*

krowedha, [7] ha'n gweth, re bia a-dro dh'y benn; nyns esa ow krowedha gans an lystennow, mes maylys war-barth yn tyller aral. [8] Ena an dyskybel aral ynwedh, neb a dhothya yn kynsa dhe'n bedh, eth a-bervedh, hag ev a welas, hag a grysis. [9] Rag ny gonvedhsens na hwath an skryptor, y kodhva dhodho dasserghi dhyworth an re varow. [10] Ena an dhyskyblon eth dheves arta dh'aga threvow aga honan.

An Omdhiskwedhyans dhe Varia Magdalena

Mark 16:9-11

[11] Mes Maria a sevi a-ves dhe'n bedh, owth ola. Ha hi owth ola, hi a ynklinyas dhe vires y'n bedh, [12] ha gweles dew el gwiskys yn gwynn, esedhys onan dhe'n penn hag onan dhe'n treys, le may fia korf Yesu ow krowedha. [13] Hag i a leveris dhedha, 'A venyn, prag yth olydh?' Yn-medh hi dhedha, 'I re gemeras ow Arlodh dhe-ves, ha ny wonn ple'n gorrsons.' [14] Ha wosa leverel hemma, hi a dreylyas war-dhelergh ha gweles Yesu ow sevel; mes ny wodhya y vos Yesu. [15] Yn-medh Yesu dhedhi, 'A venyn, prag yth olydh? Piw a hwilydh?' Hi, ow tybi y vos an lowarther, a leveris dhodho, 'Syrra, mar kwrussys y dhon dheves, lavar dhymm le ma'n gorrsys, ha my a'n kemmer.' [16] Yn-medh Yesu dhedha, 'Maria!' Hi a dreylyas ha leverel dhodho yn Ebrow, 'Rabboni,' (henna a styr, Ow dyskador). [17] Yn-medh Yesu dhedhi, 'Na wra ow thochya, rag nyns ov vy yskynnys na hwath dhe'n Tas; mes ke dhe'm breder ha lavar dhedha, "My a yskyn dhe'm Tas vy ha dh'agas Tas hwi, dhe'm Duw vy ha dh'agas Duw hwi."' [18] Maria Magdalena eth ha derivas dhe'n dhyskyblon hi dhe weles an Arlodh, hag ev dhe gewsel an taklow ma dhedhi.

Omdhiskwedhyans Yesu dhe'n Dhyskyblon

Mat 28:16-20; Mark 16:14-18; Luk 24:36-49

[19] Ena yn gorthugher an keth jydh ma, an kynsa dydh a'n seythen, ha'n darasow deges le mayth esa an dhyskyblon[a] rag own a'n Yedhewon, Yesu a dheuth ha sevel yn aga mysk, ha

a 20:19 *an dhyskyblon:* War-lergh re a'n dornskrifow *an dhyskyblon kuntelys.*

leverel dhedha, ‘Kres dhywgh.’ [20] Ha wosa leverel hemma, ev a dhiskwedhas dhedha y dhiwleuv ha’y denewen. Ytho an dhyskyblon a lowenhas, ow kweles an Arlodh. [21] Ena yn-medh Yesu dhedha arta, ‘Kres dhywgh. Kepar dell wrug ow Thas ow danvon vy, yndella my a’s danvon hwi.’ [22] Ha wosa leverel hemma, ev a anellas warnedha ha leverel dhedha, ‘Degemerewgh an Spyrys Sans. [23] Dhe biw pynag y hwryllowgh gava aga feghosow, gevys yns dhedha, ha dhe biw pynag y’s gwithowgh, gwithys yns.’

Yesu ha Tommas

[24] Mes Tommas, onan a’n dewdhek, henwys Didymus, nyns esa gansa pan dheuth Yesu. [25] Ytho an dhyskyblon erel a leveris dhodho, ‘Ni re welas an Arlodh.’ Mes yn-medh ev dhedha, ‘Marnas my a wel yn y dhiwleuv merk an kentrow, ha dri ow bys yn merk an kentrow ha dri ow leuv yn y denewen, ny wrav vy krysi.’

[26] Ha dhe benn eth dydh, yth esa y dhyskyblon a-bervedh arta, ha Tommas gansa. Yesu a dheuth, ha’n darasow deges, ha sevel y’n kres ha leverel, ‘Kres dhywgh.’ [27] Ena yn-medh ev dhe Thommas, ‘Doro dha vys omma ha gwel ow diwleuv; ha doro dha leuv ha’y gorra y’m tenewen, ha na vydh diskryjyk, mes kryjyk.’ [28] Tommas a worthebis, ha leverel dhodho, ‘Ow Arlodh, ha’m Duw!’ [29] Yn-medh Yesu dhodho, ‘Rag ty dhe’m gweles ty re gryssys; gwynnvys kemmys na’m gwelas, mes i a grys.’

Porpos an Lyver

[30] Yesu a wrug lies tokyn aral yn golok y dhyskyblon, nag yw skrifys y’n lyver ma. [31] Mes an re ma yw skrifys rag may kryssowgh Yesu dhe vos an Krist, Mab Duw, hag ow krysi may fo dhywgh bewnans yn y hanow ev.

Omdhiskwedhyans Yesu dhe Seyth Dyskybel

21 Wosa hemma, Yesu a omdhiskwedhas y honan arta orth mor Tiberias; hag yndella yth omdhiskwedhas. [2] Yth esa ena war-barth Simon Peder, ha Tommas henwys

Didymus, ha Nathanael a Kana yn Galile, ha mebyon Zebede, ha dew aral a'y dhyskyblon. [3] Simon Peder a leveris dhedha, 'My a dhe byskessa.' Yn-medhons i dhodho, 'Ni ynwedh a dheu genes.' I eth yn-mes ha mos dihwans y'n skath; hag y'n nos na ny gavsons tra vyth. [4] Mes devedhys an bora, Yesu a veu sevys war an lann, byttegyns ny gonvedhsens an dhyskyblon y vos Yesu. [5] Ena yn-medh Yesu dhedha, 'Fleghes, a nyns eus genowgh boos?' I a worthebis dhodho, 'Nag eus.' [6] Yn-medh ev dhedha, 'Tewlewgh an roos dhe du dyghow an skath ha hwi a gyv.' Ytho i a dewlis, ha lemmyn ny allsons hy thenna drefen myns an puskes. [7] Ytho an dyskybel na a wre Yesu y gara a leveris dhe Beder, 'An Arlodh yw.' Simon Peder ytho, pan glewas y vos an Arlodh, a wrugysas y bows a-dro dhodho, rag noth o, ha lamma y'n mor. [8] Ha'n dhyskyblon erel a dheuth y'n skath vyghan, (rag nyns esens pell a'n tir, mes a-dro dhe dhew kans kevelin), ow tenna an roos gans an puskes.

[9] Kettel dirsons dhe'n lann, i a welas ena tan glowbren, ha pysk warnodho, ha bara. [10] Yn-medh Yesu dhedha, 'Drewgh re a'n puskes a gevsowgh namnygen.' [11] Simon Peder eth yn-bann ha tenna dhe'n lann an roos leun a buskes bras, kans, tredhek ha dew ugens. Ha kynth esa kemmys, ny veu terrys an roos. [12] Yn-medh Yesu dhedha, 'Dewgh, dybrewgh.' Mes ny vedhas den vyth a'n dhyskyblon govyn orto, 'Piw os?' rag i a wodhya y vos an Arlodh. [13] Yesu a dheuth ha kemeres an bara ha'y ri dhedha, hag y'n keth vaner an pysk. [14] Hemm o lemmyn an tressa gweyth yth omdhiskwedhas Yesu dhe'n dhyskyblon, wosa ev dhe bos drehevys a'n re varow.

Yesu ha Peder

[15] Ytho wosa i dhe dhybri, yn-medh Yesu dhe Simon Peder, 'Simon mab Yowan,[a] esos jy orth ow hara vy moy es an re ma?' Yn-medh ev dhodho, 'Ya, Arlodh, ty a wor my dhe'th kara.' Yn-medh ev dhodho, 'Gwith war ow eyn.' [16] Yn-medh ev dhodho arta, nessa gweyth, 'Simon mab Yowan, esos jy orth ow hara vy?' Yn-medh ev dhodho, 'Ya, Arlodh, ty a wor my

a 21:15 *Yowan:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yona.*

dhe'th kara.' Yn-medh ev dhodho, 'Gwra bugelya ow deves.'
17 Y'n tressa treveth yn-medh ev dhodho, 'Simon mab Yowan,
esos jy orth ow hara vy?' Peder a gemeras duwon, rag ev dhe
leverel dhodho y'n tressa treveth, 'Esos jy orth ow hara vy?'
Yn-medh ev dhodho, 'Arlodh, ty a wor puptra, ty a wor my
dhe'th kara.' Yn-medh ev dhodho, 'Mag ow deves. 18 Yn hwir,
yn hwir y lavarav dhis, pan es yowynk omwrugysa a wres ha
kerdhes ple pynag y fynnes; mes pan vedhydh koth, ty a ystyn
dha dhiwleuv, ha den aral a wra dha wrugysa ha dha dhon dhe
dyller na vynnydh.' 19 Hemma a leveris, ow sygnyfia gans py
par mernans y hwre ev glorifia Duw. Ha wosa leverel hemma,
yn-medh ev dhodho, 'Gwra ow sewya.'

Yesu ha'n Dyskybel Karadow

20 Peder a dreylyas, ha gweles an dyskybel a wre Yesu y gara
ow sewya, neb re bossa war-dhelergh orth y vronn y'n soper
ha leverel, 'Arlodh, piw a wra dha drayta?' 21 Ena pan wrug
Peder y weles, yn-medh ev dhe Yesu, 'Arlodh, pandra a-dro
dhe hemma?' 22 Yn-medh Yesu dhodho, 'Mar mynnav ev dhe
wortos bys pan dhov, pyth yw henna dhis? Ty gwra ow sewya.'
23 Ytho an lavar ma a lesas yn-mysk an vreder, na vedha an
dyskybel na ow merwel. Mes ny leveris Yesu dhodho na vedha
ow merwel, mes 'Mar mynnav ev dhe wortos bys pan dhov,
pyth yw henna dhis?'

24 Hemm yw an dyskybel a dheg dustuni a'n taklow ma, ha
neb re's skrifas; ha ni a wor y dhustuni dhe vos gwir. 25 Hag
yma ynwedh lies tra aral a wrug Yesu. Mar pe pubonan anedha
skrifys, ny dybav an bys dhe allos synsi an lyvrow a via skrifys.[a]

a 21:25 War-lergh re a'n dornskrifow yma omma *Amen.*

OBEROW
AN ABESTELI

Chaptra 1
Dedhewadow an Spyrys Sans
Ascensyon Yesu
Matthias Dewisys yn le Yudas

Chaptra 2
Devones an Spyrys Sans
Areth Peder
An Dus Kynsa Neb a Veu Treylys

Chaptra 3
Peder a Yaghha Beggyer Evredhek
Peder a Gews yn Portal Solomon

Chaptra 4
Peder ha Yowan a-rag an Konsel
An Gryjygyon a Bys Kolonekter

Chaptra 5
Ananias ha Saffira
An Abesteli a Yaghha Meur a Dus
An Abesteli Yw Helghys

Chaptra 6
Seyth Dewisys rag Servya
Stefan Yw Dalghennys

Chaptra 7
Areth Stefan orth an Konsel
Labedha Stefan

Chaptra 8
Sowl a Helgh an Eglos
Felip a Bregoth yn Samari
Felip ha'n Spadhesik a Ethiopi

Chaptra 9
Treylyans Sowl
Sowl a Bregoth yn Damaskus
Sowl a Dhienk dhyworth an Yedhewon
Sowl yn Yerusalem
Yaghheans Ayneas
Peder yn Lydda ha Yoppa

Chaptra 10
Peder ha Kornelius
Jentilys a Glew an Nowodhow Da
Jentilys a Dhegemmer an Spyrys Sans

Chaptra 11
Gwelesigeth Peder
An Eglos yn Antiogh

Chaptra 12
Jamys Ledhys ha Peder Gorrys yn Prison
Peder Livrys mes a'n Prison
Mernans Herod

Chaptra 13
Barnabas ha Sowl Apoyntys
An Abesteli a Bregoth yn Kyprus
Powl ha Barnabas yn Antiogh a Pisidi

Chaptra 14
Powl ha Barnabas yn Ikonium
Powl ha Barnabas yn Lystra ha Derbe
An Dehwelans dhe Antiogh yn Syri

Chaptra 15
An Konsel yn Yerusalem
Lyther an Konsel dhe'n Jentilys Kryjyk
Powl ha Barnabas a Dhiberth

Chaptra 16
Timothi a Jun gans Powl ha Silas
Gwelesigeth Powl a'n Gour a Makedoni
Treylyans Lydia
Powl ha Silas yn Prison

Chaptra 17
An Deray yn Thessalonika
Powl ha Silas yn Berea
Powl yn Athenys

Chaptra 18
Powl yn Korinth
Dehwelans Powl dhe Antiogh
Apollos yn Efesus

Chaptra 19
Powl yn Efesus
Mebyon Skeva
An Tervans yn Efesus

Chaptra 20
Powl A dhe Makedoni ha Pow Grek
Farwell Powl gans Troas
An Viaj dhyworth Troas dhe Miletus
Powl a Gews orth an Henavogyon yn Efesus
Chaptra 21
Viaj Powl dhe Yerusalem
Powl A dhe Yerusalem dhe Weles Jamys
Powl Dalghennys y'n Tempel
Powl a Bled Y Gen
Chaptra 22
Powl a Gews a'y Dreylyans
Powl Danvenys dhe'n Jentilys
Powl ha'n Tribun Romanek
Powl a-rag an Konsel
Chaptra 23
Powl a-rag Feliks yn Cesarea
An Bras dhe Ladha Powl
Powl Danvenys dhe Feliks an Governour
Chaptra 24
Powl a-rag Feliks yn Cesarea
Defens Powl a-rag Feliks
Chaptra 25
Powl a Elow orth an Emperour
Festus a Omgussul gans Myghtern Agrippa
Powl Dres a-rag Agrippa
Chaptra 26
Defens Powl a-rag Agrippa
Powl a Gews a'y Dreylyans
Powl a Gews a'y Bregoth
Powl a Elow orth Agrippa dhe Grysi
Chaptra 27
Powl a Wool troha Rom
An Anawel Mor
Gwreck an Gorhel
Chaptra 28
Powl y'n Enys Melita
Powl a Dheu dhe Rom
Powl ha'n Ledyoryon Yedhowek yn Rom
Powl a Bregoth yn Rom

Dedhewadow an Spyrys Sans

1 Y'n kynsa lyver, O Theofilus, my a skrifas a-dro dhe'n
taklow oll hag a dhallathas Yesu ha gul ha dyski [2] bys y'n
jydh may feu kemerys yn-bann, wosa ev dhe ri gorhemynnow
der an Spyrys Sans dhe'n abesteli neb re dhewissa; [3] dhedha
ynwedh ev a omdhiskwedhas yn fyw dre lies prov wosa ev dhe
wodhevel, dres dew ugens dydh owth omdhiskwedhes dhedha
hag ow kewsel a-dro dhe wlaskor Duw; [4] hag owth omguntel
gansa,[a] ev a erghis dhedha ma na dhibarthens a Yerusalem,
mes gortos dedhewadow an Tas, 'hag a glewsowgh ahanav,' yn-
medh ev; [5] 'Rag Yowan a vesydhyas gans dowr, mes kyns lies
dydh besydhys vedhowgh gans an Spyrys Sans.'

---

a 1:4 *hag owth omguntel gansa:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag orth aga huntel war-barth.*

Ascensyon Yesu

Mark 16:19-20; Luk 24:50-53

6 Ytho, hag i kuntelys war-barth, i a wovynnas orto, ow
leverel, ‘Arlodh, a wre’ta y’n tor’ ma daskor an wlaskor dhe
Israel?’ 7 Ev a leveris dhedha, ‘Nyns yw dhywgh hwi godhvos
na prysyow na sesonyow re settyas an Tas der y awtorita y
honan. 8 Mes hwi a dhegemmer nerth pan dheu an Spyrys
Sans warnowgh, ha dustunioryon vedhowgh dhymm, hag yn
Yerusalem hag yn oll Yudi ha Samari ha bys penn pella an
norvys.’ 9 Ha pan lavarsa hemma, hag i ow mires, ev a veu
kemerys yn-bann ha komolen a’n degemeras mes a’ga golok.
10 Ha pan esens ow mires stark troha nev, hag ev ow mos, otta
dew wour a sevis rybdha, gwynn aga dillas, 11 neb a leveris,
‘Gwer Galile, prag y sevowgh hwi ow mires troha nev? An
Yesu ma, neb re beu kemerys yn-bann dhyworthowgh yn nev, a
dheu y’n keth maner ma’n gwelsowgh ow mos yn nev.’

Matthias Dewisys yn le Yudas

12 Ena i a dhehwelis dhe Yerusalem dhyworth an menydh
henwys Oliv, usi ogas dhe Yerusalem, pellder kerdh an Sabot.
13 Ha pan entersens, i eth yn-bann dhe stevel an soler mayth
esens i trigys, Peder ha Yowan ha Jamys hag Androw, Felip
ha Tommas, Bertyl ha Matthew, Jamys mab Alfeus ha Simon
Zelotes ha Yudas mab Jamys. 14 Oll an re ma gans unn akord a
omri dhe bysadow, gans an benenes ha Maria mamm Yesu ha
gans y vreder.

15 Hag y’n dedhyow na Peder a sevis yn-bann yn-mysk an
vreder – niver an routh kuntelys war-barth o a-dro dhe hwegh
ugens – ha leverel, 16 ‘Breder, res o an skryptor dhe vos
kollenwys, a dharganas an Spyrys Sans dre anow Davydh a-dro
dhe Yudas, neb a dheuth ha bos gidyer dhe’n re a dhalghennas
Yesu, 17 rag niverys o yn agan mysk, hag ev a gavas gevren
y’n menystrans ma. 18 Lemmyn hemma a brenas park gans
an gober a gammweyth, hag ow kodha sket, y dorr ev a veu
felsys a-les yn y gres, hag oll y golodhyon a frosas yn-mes;
19 hag y teuth ha bos godhvedhys oll dhe drigoryon Yerusalem,

may feu henwys an park na yn aga yeth aga honan Hakeldama,
henn yw, Park Goos. [20] Rag skrifys yw yn Lyver an Salmow,

"Bedhes y annedh ynyal,
na vedhes den vyth dhe driga ynno;"

ha

"Kemeres ken onan y soodh."

[21] Rag henna y telledh, a'n wer ow kowethya genen dres oll
an termyn mayth e an Arlodh Yesu a-ji hag yn-mes yn agan
mysk [22] ow talleth dhyworth besydh Yowan bys y'n jydh
may feu kemerys yn-bann dhyworthyn, onan a'n re ma dhe
dhos ha bos dustunier genen ni a'y dhasserghyans.' [23] Hag i
a settyas yn-rag dew, Yosep henwys Barsabbas, les-henwys
Yustus, ha Matthias. [24] I a bysis ha leverel, 'Ty, Arlodh, neb
a aswon kolonnow tus oll, diskwa pyneyl re dhewissys [25] dhe
gemeres an tyller[a] y'n menystrans ma hag y'n abostolieth ma,
may kodhas Yudas rag mos dh'y le y honan.' [26] Hag i a dewlis
prenn ragdha, ha'n prenn a godhas war Matthias, ha reknys o
yn-mysk an unnek abostol.

Devones an Spyrys Sans

2 Pan dhothya dy'Fenkost, yth esens i oll war-barth y'n
keth tyller, [2] hag a-dhesempis y teuth mes a nev tros
kepar ha gwyns nerthek ha hwyflyn, hag ev a lenwis oll an chi
mayth ens esedhys, [3] ha tavosow kepar ha tan a omdhiskwedhas
dhedha, lesrynnys hag ow powes war bub huni anedha, [4] hag i
oll a veu lenwys a'n Spyrys Sans ha dalleth kewsel yn yethow
erel, dell ros an Spyrys dhedha gallos dhe gewsel.

[5] Lemmyn yth esa trigys yn Yerusalem Yedhewon, gwer
gryjyk a bub kenedhel yn-dann nev; [6] ha pan hwarva an tros
ma, an routh a dheuth war-barth, ha penndegys ens drefen
pub huni dh'aga klewes ow kewsel yn y yeth y honan. [7] Ha
sowdhenys vons, ha marth a's teva, hag i a leveris, 'Otta, a
nyns yw oll an re ma neb usi ow kewsel tus a Galile? [8] Ha
fatel glew pub huni ahanan yn y yeth teythyek y honan? [9] Tus

a 1:25 *an tyller:* War-lergh re a'n dornskrifow *an rann.*

a Parthi ha Medys hag Elamitys, ha trigoryon a Mesopotami,
Yudi ha Kappadoki, Pontus hag Asi, [10] Fryji ha Pamfyli, Ejyp
ha rannvroyow Lybi ryb Kyrene, ha godrigoryon a Rom, [11] ha
Yedhewon ha proselytys, tus a Kreta hag Arabyon, ni a's klew
ow kewsel yn agan yethow a oberow meur Duw.' [12] Ha marth
o gansa i oll, ha sowdhenys ens, ow leverel an eyl dh'y gila,
'Pyth yw an styr a hemma?' [13] Mes re erel, ow kul ges, a leveris,
'Lenwys a win nowydh yns.'

Areth Peder

[14] Mes ow sevel gans an unnek, Peder a dhrehevis y lev hag
arethya orta, 'Gwer Yudi ha myns eus trigys yn Yerusalem,
bedhes hemma godhvedhys dhywgh, ha goslowewgh orth ow
lavarow. [15] Rag nyns yw an re ma medhow, dell dybowgh, rag
tressa eur an jydh yw, [16] mes hemm yw an pyth a veu kewsys
der an profos Yoel,

[17] "Hag y fydh y'n dedhyow diwettha, yn-medh Duw,
my a dhinwa a'm Spyrys war gig oll,
ha'gas mebyon ha'gas myrghes a wra profosa
ha'gas gwer yowynk a wra gweles gwelesigethow
ha'gas gwer goth a wra hunrosa hunrosow;
[18] war ow hethyon ha'm kethesow my a dhinwa a'm
Spyrys
y'n dedhyow na,
ha profosa a wrons i.
[19] Ha my a dhiskwedh marthusyon yn nev a-vann,
ha toknys y'n norvys a-woles,
goos ha tan hag ethen mog.
[20] An howl a vydh treylys dhe dewlder ha'n loor dhe
woos
kyns dos dydh meur ha splann an Arlodh;
[21] hag ena myns a gri war hanow an Arlodh a vydh
selwys."

22 ‘Gwer Israel, klewewgh an geryow ma: Yesu a Nazareth,
gour komendys dhywgh gans Duw, gans oberow gallosek ha
marthusyon ha toknys hag a wrug Duw dredho yn agas mysk,
dell wodhowgh hwi agas honan, 23 an keth hemma, daskorrys
herwydh towl fyrv ha ragwodhvos Duw, hwi a’n kemeras, dre
dhiwla tus a-ves dhe’n lagha, ha’y ladha, orth y fastya y’n grows,
24 Duw a’n drehevis, ow lowsya glosow ankow, rag ny yllys ev
dhe vos synsys ganso. 25 Rag yn-medh Davydh anodho,

“My a welas an Arlodh prest a-dheragov,
drefen y vos ev a’m parth dhyghow ny vedhav
kryghyllys.
26 Rag henna heudhik o ow holon hag ow thaves a
lowenhas;
keffrys ow hig a wra triga yn govenek;
27 rag ny vynnydh gasa ow enev yn yfarn
na ri dha Sans dhe weles podredhes.
28 Ty re dhiskwedhas dhymm an fordhow a vewnans;
ty a’m lenow a heudhder gans dha wolok.”

29 ‘Breder, gans fydhyans y hallav kewsel orthowgh a-dro dhe
Dhavydh an ugheldas, ev dhe verwel ha bos ynkleudhys, hag
yma y vedh genen ni bys y’n jydh hedhyw. 30 Rag henna, ow
pos profos hag ow kodhvos y tos Duw dhodho y hwre ev settya
frut y dhiwglun war y se, 31 ev a ragwelas ha kewsel a-dro dhe
dhasserghyans Krist,

“Ny veu gesys yn yfarn,
ha ny wrug y gig gweles podredhes.”

32 Duw a dhrehevis an Yesu ma, ha dhe henna ni oll yw
dustunioryon; 33 rag henna, ughelhes dhe’n barth dhyghow
dhe Dhuw, pan dhegemersa dhyworth an Tas dedhewadow
an Spyrys Sans, ev a dhinewis hemma hag a welowgh hag a
glewowgh. 34 Rag ny yskynnas Davydh dhe’n nevow, mes yn-
medh ev y honan,

“An Arlodh a leveris dhe’m Arlodh vy,
‘Esedh a’m parth dhyghow
35 erna worriv dha eskerens avel skavel droos rag dha dreys.’”

36 Rag henna, godhvedhes oll chi Israel diogel, Duw re’n gwrug hag Arlodh ha Krist, an keth Yesu ma a growssowgh hwi.’

An Dus Kynsa Neb a Veu Treylys

37 Pan glewsons hemma, gwenys vons y’n golon, hag i a leveris dhe Beder ha dhe’n abesteli erel, ‘Breder, pandr’a wren ni?’ 38 Hag yn-medh Peder dhedha, ‘Kemerewgh edrek, ha bedhes besydhys kettep penn ahanowgh yn hanow Yesu Krist rag gevyans agas peghosow, ha hwi a wra degemeres ro an Spyrys Sans. 39 Rag yma’n dedhewadow dhywgh hwi ha dh’agas fleghes ha dhe’n re usi pell, myns a alwo an Arlodh agan Duw dhodho.’ 40 Ha gans meur a eryow erel ev a dhug dustuni ha’ga ynia, ow leverel, ‘Bedhewgh selwys a’n henedh gorth ma.’ 41 Ytho, an re a wolkommas y er a veu besydhys, hag y’n jydh na y feu keworrys a-dro dhe dri mil a enevow; 42 hag yth esens ow pesya yn dyskas an abesteli hag y’n kowethyans, yn terri an bara hag yn pysadow.

43 Hag own a dheuth dhe bub enev; ha meur a varthusyon ha toknys a hwarva der an abesteli. 44 Yth esa oll an gryjygyon war-barth, ha puptra a’s tevo yn kemmyn; 45 hag i a wertha aga fythow ha’ga gwara, hag i a’s ranna dhe beub oll, dell esa edhom dhe nebonan. 46 Ha pub dydh oll ow pesya yn tiwysyk ha keskolon y’n tempel, hag ow terri bara yn aga chiow, i a gevrenna boos, heudh ha sempel aga holonnow, 47 ow kormel Duw hag ow kavos bodh da an bobel oll. Ha pub dydh an Arlodh a geworra dh’aga somm an re o selwys.

Peder a Yaghha Beggyer Evredhek

3 Lemmyn yth esa Peder ha Yowan ow mos yn-bann dhe’n tempel dhe’n eur a bysadow, an nawves eur. 2 Hag yth esa neb unn gour degys, evredhek a-dhia vrys y vamm,

neb a worrens pub dydh ryb porth an tempel henwys Fethus,
dhe wovyn alusen dhyworth an re esa owth entra y'n tempel.
3 Ow kweles Peder ha Yowan parys dhe entra y'n tempel ev a
bysis kavos alusen. 4 Peder, ow hwithra warnodho gans Yowan
a leveris, 'Mir orthyn.' 5 Hag ev a viras orta gans rach, ow
kwaytya degemeres neppyth dhyworta. 6 Mes yn-medh Peder,
'Ny'm beus nag arghans nag owr; mes an pyth a'm beus, henna
a rov dhis: yn hanow Yesu Krist a Nazareth, sav, ha kerdh.'[a]
7 Hag orth y dhalghenna er an leuv dhyghow ev a'n drehevis;
hag a-dhistowgh y dhewdros hag y dhewufern a veu gwrys
krev, 8 hag ow lamma yn-bann ev a sevis ha kerdhes hag entra
gansa y'n tempel, ow kerdhes ha lamma ha gormel Duw. 9 An
dus oll a'n gwelas ev ow kerdhes hag ow kormel Duw; 10 hag i
a'n aswonis avel an den o esedhys ryb Porth Fethus an tempel
rag alusen, ha lenwys vons a varth ha sowdhan drefen an pyth
a hwarvia dhodho.

Peder a Gews yn Portal Solomon

11 Hag ev ow synsi Peder ha Yowan, an dus oll, meur aga
marth, a bonyas war-barth dhedha dhe'n golovenva henwys
Portal Solomon. 12 Pan welas Peder henna, ev a gewsis orth an
bobel, 'Gwer Israel, prag yma marth dhywgh a hemma, po prag
y hwithrowgh warnan kepar ha pan y'n gwrussyn kerdhes der
agan nerth po agan sansoleth agan honan? 13 Duw Abraham,
Ysak ha Yakob,[b] Duw agan tasow, a ros golewder dh'y was[c]
Yesu, neb a dhaskorrsowgh ha nagha dherag Pilat pan ervirys
o y livra. 14 Mes hwi a naghas an Sans ha Gwiryon, ha govyn
moldrer dhe vos grontys dhywgh, 15 ha hwi a ladhas an Awtour
a vewnans, neb a veu drehevys gans Duw dhyworth an re
varow; dhe henna dustunioryon on ni. 16 Ha'y hanow, dre fydh
yn y hanow, a wrug krev an gour ma neb a welowgh hag aswon,

---

a 3:6 *sav, ha kerdh:* War-lergh re a'n dornskrifow *kerdh.*

b 3:13 *Duw Abraham, Ysak ha Yakob:* War-lergh re a'n dornskrifow *Duw Abraham ha Duw Ysak ha Duw Yakob.*

c 3:13 *was:* Po *flogh.*

ha'n fydh dredho ev a ros dhodho an yeghes ma a-dheragowgh hwi oll.

17 'Ha lemmyn, breder, my a wor hwi dhe oberi dre dhiskians,
kepar dell wrug agas rewlysi ynwedh, 18 mes yndella Duw a
gollenwis an taklow a dharganas ev dre anow an brofosi oll,
y Grist dhe wodhevel. 19 Rag henna kemerewgh edrek, ha
treylyewgh may fo defendys dhe-ves agas peghosow, 20 may
teffo dhyworth golok an Arlodh prysyow a dhifresyans ha
may tanvonno ev an Krist ragordenys ragowgh, henn yw Yesu.
21 Y telledh nev dh'y gemeres bys yn prysyow daskorrans
puptra oll, dell gewsis Duw dre anow y brofosi sans nans
yw pell. 22 Yn tevri, Moyses a leveris, "An Arlodh agas Duw
a dhrehav ragowgh profos dhyworth agas breder, avelov vy;
hwi a wra goslowes orto yn puptra a lavarro dhywgh. 23 Hag
y hwer, pub enev na wrello goslowes orth an profos na dhe
vos distruys yn tien mes a'n bobel." 24 Hag oll an brofosi neb
re gewsis, dhyworth Samuel ha'n re neb a dheuth war y lergh,
i ynwedh a dharganas an dedhyow ma. 25 Hwi yw mebyon
an brofosi ha'n kevambos a wrug Duw gans agan tasow, ow
leverel dhe Abraham, "Y'th has pub teylu a'n norvys a vydh
benyges." 26 Ragowgh hwi yn kynsa, Duw a dhrehevis y was[a],
ha'y dhanvon rag agas benyga orth agas treylya dhe-ves, yn
kettep penn, dhyworth agas drogoberow.'

Peder ha Yowan a-rag an Konsel

4 Hag i ow kewsel orth an dus, an oferysi ha kapten an
tempel ha'n Sadukeow a dheuth bys dhedha, 2 meur anes,
drefen i dhe dhyski an dus ha pregoth yn Yesu an dasserghyans
dhyworth an re varow. 3 I a's dalghennas ha'ga gorra yn gwith
bys an vorow; rag nans o hi gorthugher. 4 Mes meur a'n re neb
a glewas an ger a grysis, ha niver an wer a dheuth ha bos a-dro
dhe bymp mil.

5 Lemmyn ternos y hwarva bos kuntelys yn Yerusalem
aga rewlysi ha'ga henavogyon ha'ga skribys, 6 hag Annas an

---

a 3:26 *was:* Po *flogh.*

arghoferyas ha Kayfas ha Yowan hag Aleksander ha kemmys
o a deylu an arghoferyas, [7] ha pan y's gorrsens yn aga mysk,
i a wovynnas, 'Dre by gallos po yn py hanow y hwrussowgh
hwi hemma?' [8] Ena Peder, lenwys a'n Spyrys Sans, a leveris
dhedha, 'Rewlysi a'n bobel ha henavogyon, [9] mars on ni
apposys hedhyw a-dro dhe ober da gwrys dhe dhen anyagh,
fatel veu yaghhes an den, [10] bedhes godhvedhys dhywgh hwi
oll ha dhe'n bobel oll a Israel: y feu yn hanow Yesu Krist a
Nazareth, neb a growssowgh, neb a wrug Duw y dhrehevel
dhyworth an re varow, y'n hanow ma yma an den ma ow sevel
yn yagh a-dheragowgh. [11] Hemm yw

"an men a veu skonys genowgh hwi, an weythoryon,
re dheuth ha bos pennmen an korn."

[12] Ha nyns eus selwyans yn den vyth aral, rag nyns eus ken
hanow yn-dann nev res yn-mysk tus may tegoodh dhyn bos
selwys.'

[13] Pan welsons kolonekter Peder ha Yowan, ha konvedhes
aga bos tus dhidhysk ha leg, yth esa marth dhedha, hag i a
aswonis y fiens gans Yesu, [14] ha drefen i dhe weles an den
re bia yaghhes ow sevel gansa, ny allsons i leverel tra vyth
erbynn henna. [15] Ytho, pan arghsens dhedha dhe vos yn-mes
a'n konsel, i a omgussulyas an eyl gans y gila, [16] ow leverel,
'Pandr'a yllyn ni dhe wul gans an dus ma? Rag apert yw oll dhe
drigoryon Yerusalem bos tokyn marthys gwrys dredha, ha ny
yllyn ni hy nagha, [17] mes ma na vo derivys a-les dhe voy orth
an bobel, gwren aga godros na lavarrons na fella y'n hanow
ma dhe dhen vyth.' [18] Hag i a's gelwis hag a erghis dhedha
na gowssons na dyski mann yn hanow Yesu. [19] Mes Peder ha
Yowan a worthebis ha leverel dhedha, 'Mars yw ewn dherag
Duw goslowes orthowgh hwi yn le orth Duw, hwi breusewgh;
[20] rag ny yllyn ni omwitha rag kewsel a-dro dhe'n taklow re
welsyn ha klewes.' [21] Ha pan y's godrossens pella, i a's livras; ny
gavsons fordh vyth dh'aga hessydhya, drefen an bobel; rag yth
esa i oll ow ri gordhyans dhe Dhuw a-dro dhe'n pyth a hwarvia;

22 rag an den a hwarvia dhodho an tokyn ma a yaghheans o
moy es dew ugens bloodh.

An Gryjygyon a Bys Kolonekter

23 Pan vons livrys, i eth dh'aga thus aga honan hag i a dherivas
puptra a lavarsa an bennoferysi ha'n henavogyon dhedha. 24 Ha
pan y'n klewsons, i a dhrehevis aga lev oll war-barth dhe Dhuw
ha leverel, 'Arlodh, neb a wrug nev ha nor, ha'n mor ha puptra
ynna, 25 neb a leveris gans an Spyrys Sans dre anow agan tas
Davydh dha was,[a]

"Prag y feu an Jentilys koneryek,
hag y tevisyas an poblow taklow euver?
26 Myghternedh an norvys a dheuth,
ha'n rewlysi a omguntelas war-barth
erbynn an Arlodh hag erbynn y Untys ev."

27 Rag yn hwir y'n cita ma[b] Herod ha Pontius Pilat gans
Jentilys ha poblow Israel a omguntelas erbynn dha was[c] sans
Yesu, neb a wrussys y untya, 28 rag gul an pyth a ragdhestnas
dha leuv ha'th towl may fe gwrys. 29 Ha lemmyn, Arlodh, mir
orth aga godrosow ha gront dhe'th wesyon kewsel dha er gans
pub kolonekter, 30 ha ty owth ystyn dha leuv rag yaghhe, may
fo gwrys toknys ha marthusyon dre hanow dha was[d] sans Yesu.'
31 Hag i ow pysi, an tyller mayth ens i kuntelys a veu kryghyllys,
hag i oll a veu lenwys a'n Spyrys Sans, hag i a gewsis ger Duw
gans kolonekter.

32 Lemmyn routh an re a grysi o unverhes yn kolon hag enev,
ha den vyth ny leveris bos an pythow a berghennas dhodho ev
y honan, mes puptra o kemmyn dhedha. 33 Ha gans nerth meur

---

a 4:25 *neb a leveris gans an Spyrys Sans dre anow agan tas Davydh dha was:* War-lergh re a'n dornskrifow *neb a leveris dre anow Davydh dha was.*

b 4:27 *y'n cita ma:* War-lergh re a'n dornskrifow, nyns usi omma an geryow ma.

c 4:27 *was:* Po *flogh.*

d 4:30 *was:* Po *flogh.*

an abesteli a dhegi aga dustuni a dhasserghyans an Arlodh Yesu,
hag yth esa gras meur warnedha i oll. 34 Rag nyns o nagonan
edhommek yn aga mysk; rag kemmys o perghenogyon tiryow
po chiow a's gwertha, ha dri pris an taklow gwerthys 35 ha'y
worra orth treys an abesteli; ha rynnys veu dhe gettep onan
herwydh y edhom. 36 Ha Yosep, henwys gans an abesteli
Barnabas (treylys, henn yw 'mab konfort') Levyas, genesik a
Kyprus, 37 neb a'n jeva park, a'n gwerthas hag ev a dhros an
pris ha'y worra orth treys an abesteli.

Ananias ha Saffira

5 Mes unn gour, Ananias y hanow, ha'y wreg Saffira
a werthas park, 2 ha'y wreg ow kodhvos, ev a withas
dhodho y honan rann a'n pris, ha dri an remenant, ha'y gorra
orth treys an abesteli. 3 Mes yn-medh Peder, 'Ananias, prag y
lenwis Satnas dha golon, rag leverel gow dhe'n Spyrys Sans
ha kemeres dhis dha honan rann a bris an tir? 4 Hag ev heb y
wertha, a ny veu dhiso jy, ha wosa y vos gwerthys, a ny veu
an mona dhiso jy? Prag y tewlsys an ober ma y'th kolon? Ny
leversys gow dhe dus, mes dhe Dhuw.' 5 Pan glewas Ananias an
geryow ma, ev a godhas dhe'n leur, hag ev a verwis; hag own
meur a dheuth war beub a glewas anedhi. 6 An wer yowynk a
sevis ha'y vaylya, ha'y dhon yn-mes ha'y ynkleudhyas.

7 Hag y feu spas a-dro dhe dri our, ha'y wreg a dheuth a-ji,
heb godhvos an pyth a hwarvia. 8 Peder a leveris dhedhi, 'Lavar
dhymm mar kwerthsowgh an tir a'n sommen ma?' Ha hi a
leveris, 'Gwerthsyn, a'n sommen na.' 9 Yn-medh Peder dhedhi,
'Prag y fewgh unver dhe demptya Spyrys an Arlodh? Otta,
treys an re neb re ynkleudhyas dha wour ymons orth an daras,
hag i a wra dha dhon jy yn-mes.' 10 A-dhesempis hi a godhas
orth y dreys ha merwel. Pan dheuth an wer yowynk a-ji, i a's
kavas marow, hag i a's dug yn-mes ha'y ynkleudhyas ryb hy
gour. 11 Hag own meur a dheuth war oll an eglos ha war oll an
re a glewas a'n taklow ma.

An Abesteli a Yaghha Meur a Dus

12 Lemmyn dre dhiwla an abesteli meur a doknys ha
marthusyon a hwarva yn-mysk an bobel; hag yth esens oll war-
barth yn Portal Solomon; 13 ha ny vedhas nagonan a'n re erel
junya gansa, mes an bobel a's synsis yn enor meur. 14 Ha moy
a gryjygyon a veu keworrys dhe'n Arlodh, niverow bras hag a
wer hag a venenes. 15 Keffrys i a dhros yn-mes an glevyon y'n
stretow, ha'ga gorra war weliow ha strelyow, may kottha skeus
Peder dhe'n lyha war rann anedha hag ev ow passya. 16 Hag
ynwedh routh vras a'n citys a-dro dhe Yerusalem a omguntelas,
ow ton klevyon ha'n re o plagys gans tebel spyrysyon, hag i oll
a veu yaghhes.

An Abesteli Yw Helghys

17 Ena y sevis an arghoferyas ha myns esa ganso, henn yw
parti an Sadukeow, lenwys a avi, 18 hag i a dhalghennas an
abesteli ha'ga gorra y'n prison kemmyn. 19 Mes nosweyth el an
Arlodh a ygoras darasow an prison, ha'ga hembronk yn-mes,
ha leverel, 20 'Kewgh, sevewgh y'n tempel ha kewsewgh dhe'n
bobel oll an geryow a'n bewnans ma.' 21 Pan glewsons hemma,
i a entras y'n tempel a-dro dhe vora, ha dyski.

Lemmyn y teuth an arghoferyas ha'n re esa ganso, hag
i a elwis an konsel hag oll an senedh a vebyon Israel, hag i
a dhanvonas dhe'n prison may fens dres. 22 Mes pan dheuth
an sodhogyon, ny's kavsons y'n prison; ytho i a dhehwelis ha
derivas, 23 ow leverel, 'Ni a gavas an prison deges fast yn tien,
ha'n withysi ow sevel orth an darasow, mes pan ygersyn ny
gevsyn den vyth a-ji.' 24 Lemmyn pan glewas kapten an tempel
ha'n bennoferysi an geryow ma, penndegys meur ens i, owth
omwovyn pandr'a vedha sewyans hemma. 25 Ha nebonan a
dheuth ha derivas dhedha, 'Otta, yma'n wer a worrsowgh y'n
prison ow sevel y'n tempel, hag ow tyski an bobel.' 26 Ena an
kapten ha ganso an withysi eth hag i a's dros heb nell, rag own
a's teva a'n bobel, na vens labedhys.

27 I a's dros ha'ga gorra a-dherag an konsel; ha'n arghoferyas
a wovynnas orta, 28 ow leverel, 'Ni a erghis dhywgh yn strooth

ma na dhyskewgh y'n hanow ma, mes[a] otta, hwi re lenwis Yerusalem a'gas dyskas, hag ervirys owgh dhe dhri warnan ni goos an gour ma.' [29] Mes Peder ha'n abesteli a worthebis ha leverel, 'Y kodh dhyn obaya dhe Dhuw, a-der dhe dus. [30] Duw agan tasow a dhrehevis Yesu, neb a ladhsons orth y gregi yn gwedhen; [31] Duw a ughelhas an gour ma dh'y barth dhyghow avel Rewler ha Selwyas, rag ri edrek dhe Israel ha dehwelyans peghosow. [32] Ha dustunioryon on ni dhe'n taklow ma, keffrys an Spyrys Sans res gans Duw dhe'n re a obay dhodho.'

[33] Ha pan glewsons hemma, i a veu serrys meur, ha mynnes aga ladha. [34] Mes unn Farise y'n konsel henwys Gamaliel, dyskador a'n lagha hag enorys gans oll an bobel, a sevis yn-bann, hag erghi may fe an wer gorrys yn-mes termyn berr, [35] hag yn-medh ev dhedha, 'Gwer Israel, kemerewgh with a'gas honan a-dro dhe'n pyth a vynnowgh dhe wul gans an dus ma. [36] Rag nans yw neb termyn Thewdas a sevis, ow leverel y vos nebonan, ha dhodho niver a wer a junyas, a-dro dhe beswar kans anedha; ev a veu ledhys, ha kemmys a obaya dhodho a veu skollys a-les ha ny dheuthons dhe dra vyth. [37] Wosa hemma Yudas a Galile a sevis yn dedhyow an niveryans, ha dynya rann a'n bobel war y lergh; hag ev ynwedh a verwis, ha kemmys a obaya dhodho a veu skollys a-les. [38] Ytho, lemmyn my a lever dhywgh, sevewgh a-ves dhyworth an dus ma ha gesewgh i; rag mars yw a dhensys an towl ma po an ober ma, distruys vydh, [39] mes mars yw a Dhuw, ny yllowgh hwi aga distrui, na vowgh kevys yn tevri bos ow sevel erbynn Duw.'

Ytho i a obayas dhodho, [40] ha pan alwsens an abesteli, i a's kronkyas hag erghi dhedha na gowssens yn hanow Yesu, ha'ga livra. [41] Rag henna, i eth yn-mes dhyworth an konsel ow lowenhe, drefen aga bos reknys gwiw dhe berthi disenor a-barth an hanow. [42] Ha pub dydh y'n tempel hag y'n chiow ny hedhsons dyski ha pregoth Yesu, an Krist.

---

a 5:28 *Ni a erghis dhywgh yn strooth ma na dhyskewgh y'n hanow ma, mes:* War-lergh re a'n dornskrifow *A ny wrussyn erghi dhywgh yn strooth ma na dhyskewgh y'n hanow ma? Mes.*

Seyth Dewisys rag Servya

6 Lemmyn y'n dedhyow ma, ha niver an dhyskyblon ow kressya, yth esa krodhvol gans an Hellenistyon war an Ebrowyon, drefen bos aga gwedhwesow gesys a-denewen y'n lesrannans pub dydh oll. [2] Ha'n dewdhek a elwis war-barth kowethyans an dhyskyblon, ha leverel, 'Ny dhelledh ni dhe asa ger Duw rag servya orth mosow. [3] Rag henna, breder, hwilewgh yn agas mysk seyth gour gerys-da, leun a'n Spyrys hag a furneth, neb a wren ni apoyntya dhe'n charj ma; [4] mes ni a wra omri dhe bysadow hag yn menystrans an ger.' [5] Ha'n lavar a blesyas an gemeneth oll, hag i a dhewisas Stefan, gour leun a fydh hag a'n Spyrys Sans, ha Felip ha Proghorus ha Nikanor ha Timon ha Parmenas ha Nikolas, proselyt a Antiogh. [6] I a settyas an re ma a-dherag an abesteli, hag i a bysis ha gorra aga diwla warnedha.

[7] Ha ger Duw a devis, ha niver an dhyskyblon yn Yerusalem a veu kressys meur, hag yth esa routh vras a'n oferysi ow tos ha bos gostydh dhe'n fydh.

Stefan Yw Dalghennys

[8] Ha Stefan, leun a ras hag a nell, a wrug marthusyon meur ha toknys yn-mysk an bobel. [9] Mes rann a'n re esa dhe synaga an Rydhyon, dell o henwys, tus a Kyrene, hag Aleksandri, ha tus dhyworth Kiliki hag Asi, a sevis hag argya orth Stefan, [10] mes ny allsons sevel erbynn an furneth ha'n Spyrys mayth esa ow kewsel. [11] Ena i a vovyas gwer yn-dann gel dhe leverel, 'Ni re'n klewas ow kewsel geryow blasfemus erbynn Moyses ha Duw.' [12] Hag i a ynias war an bobel ha'n henavogyon ha'n skribys, hag i a dheuth dhodho ha'y dhalghenna ha'y ledya dhe'n konsel, [13] hag i a dhros fals dhustunioryon, neb a leveris, 'Ny hedh an den ma kewsel geryow erbynn an tyller sans ma ha'n lagha. [14] Rag ni re'n klewas ow leverel y hwra an Yesu ma a Nazareth distrui an tyller ma ha chanjya an usyow a ros Moyses dhyn.' [15] Hag ow hwithra orto, oll an re esa owth esedha y'n konsel a welas bos y fas kepar ha fas el.

Areth Stefan orth an Konsel

7 Ha'n arghoferyas a wovynnas, 'Yw gwir an taklow ma?'
[2] Hag yn-medh ev:

'Breder ha Tasow, goslowewgh. An Duw a wolewder a omdhiskwedhas dhe Abraham hag ev yn Mesopotami, kyns ev dhe driga yn Haran, [3] hag a leveris dhodho, "Ke yn-rag mes a'th tir hag a'th neshevin, ha deus y'n tir a dhiskwedhav dhis." [4] Ena ev eth mes a bow an Kaldeanys ha triga yn Haran. Hag alena, wosa y das dhe verwel, Duw a'n tennas yn-mes y'n tir ma mayth esowgh hwi trigys lemmyn. [5] Hwath ny ros dhodho eretons ynno, na kyn fe trosla, mes ev a dhedhewis y ri rag perghenogeth dhodho ev ha dh'y henedh war y lergh, kyn nag esa flogh dhodho. [6] Ha Duw a gewsis yndella, y fedha y henedh alyons yn tir tus erel; hag i a's gwre kethyon ha'ga thebeldhyghtya dres peswar kans bledhen; [7] "Ha my a wra breusi an genedhel a servyons," yn-medh Duw, "ha wosa an taklow ma i a wra dos yn-mes, hag i a wra ow gordhya y'n tyller ma." [8] Hag ev a ros dhodho kevambos a drodreghi; hag Abraham a dhinythis Ysak, ha'y drodreghi dhe'n ethves dydh, hag Ysak a dheuth ha bos tas Yakob, ha Yakob a dheuth ha bos tas an dewdhek ugheldas.

[9] 'Ha'n ugheldasow, lenwys a avi, a werthas Yosep yn Ejyp; mes yth esa Duw ganso, [10] hag ev a'n sawyas mes a'y bonvos oll, ha ri dhodho favour ha furneth dherag Faro myghtern Ejyp, neb a'n ordenas governour dres Ejyp ha dres y goskordh oll. [11] Lemmyn y teuth divotter dres oll Ejyp ha Kanan, ha ponvotter meur, ha ny ylli agan tasow kavos boos. [12] Mes pan glewas Yakob bos ys yn Ejyp, ev a dhanvonas yn-rag agan tasow an kynsa gweyth; [13] ha'n nessa gweyth Yosep a veu aswonys gans y vreder, ha Faro a wodhya a-dro dhe deylu Yosep. [14] Ena Yosep a dhanvonas ha gelwel Yakob y das ha'y neshevin oll, pymthek enev ha tri ugens. [15] Ytho Yakob eth yn-nans dhe Ejyp, hag ev ha'gan tasow a verwis, [16] hag a veu degys dhe Shekem ha gorrys y'n bedh a brenas Abraham a bris arghans dhyworth mebyon Hamor yn Shekem.

17 ‘Pan nesas termyn an dedhewadow a ros Duw dhe Abraham,
an bobel a devis hag a veu lieshes yn Ejyp, 18 bys pan sevis ken
myghtern dres Ejyp, na aswonis Yosep. 19 Ev a dhyghtyas agan
agh yn fel, hag arwaska agan tasow, ow kul dhedha gorra aga
fleghesigow yn-mes ma na vens gwithys yn fyw. 20 Y’n termyn
ma y feu Moyses genys, ha teg o a-wel dhe Dhuw. Ev a veu
megys tri mis yn chi y das, 21 ha pan veu gorrys yn-mes, myrgh
Faro a’n kemeras yn-bann ha’y veythrin avel hy mab hy honan.
22 Ha Moyses a veu dyskys yn oll skentoleth an Ejypcyanys, ha
nerthek o yn y eryow ha’y oberow.

23 ‘Mes pan o dew ugens bloodh, y teuth yn y golon mos dhe
weles y vreder, mebyon Israel. 24 Pan welas onan anedha ow
pos kammdhyghtys, ev a dheuth dh’y weres, hag ow kweskel
an gour ejyptek, ev a dhialas an gour a veu kammdhyghtys.
25 Lemmyn ev a dybis y vreder dhe gonvedhes Duw dhe ri
selwyans dhedha der y leuv; mes ny gonvedhsons. 26 Ha ternos
ev a omdhiskwedhas dhedha, hag i owth omladh, hag ev a
assayas aga unverhe yn kres, ow leverel, “Gwer, breder owgh
hwi; prag y kammdhyghtyowgh an eyl y gila?” 27 Mes an gour
esa ow kammdhyghtya y gentrevek a’n herdhyas dhe-ves, ow
leverel, “Piw a’th ordenas dhe vos rewler ha breusyas dreson?
28 A vynn’ta ow ladha vy par dell ledhsys an gour ejyptek de?”
29 Ytho orth an ger ma Moyses a fias, ha mos ha bos alyon yn
pow Midyan, may tinythis dew vab dhodho.

30 ‘Lemmyn pan o tremenys dew ugens bledhen, el a
omdhiskwedhas dhodho yn gwylvos menydh Sinay yn flamm
bos ow tewi. 31 Moyses pan y’n gwelas, marth a’n jeva a’n
wel; hag ev ow nesa rag mires, y teuth lev an Arlodh: 32 “Duw
dha dasow ov vy, Duw Abraham hag Ysak ha Yakob.” Mes
Moyses a grenas, ha ny vedhas mires. 33 Hag yn-medh an
Arlodh dhodho, “Lows dha sandalys a’th treys; rag an tyller
may sevydh yw dor sans. 34 My re welas arwask ow fobel yn
Ejyp, ha my re’s klewas ow kyni, ha my re dheuth yn-nans rag
aga sawya; lemmyn, deus, dha dhanvon dhe Ejyp a wrav.”

35 ‘An Moyses ma, neb a naghsons, ow leverel, “Piw a’th
ordenas bos rewler ha breusyas?” Duw a’n danvonas dhe vos
ha rewler ha selwyas dre leuv an el neb a omdhiskwedhas
dhodho y’n bos. 36 An gour ma a’s hembronkas yn-mes, ow kul
marthusyon ha toknys yn pow Ejyp, hag orth an Mor Rudh, hag
y’n gwylvos dres dew ugens bledhen. 37 Hemm yw an Moyses
a leveris dhe vebyon Israel, “Duw a dhrehav ragowgh profos
dhyworth agas breder, dell y’m drehevis vy.” 38 Hemm yw
neb esa y’n kuntelles y’n gwylvos gans an el a leveris dhodho
yn menydh Sinay, ha gans agan tasow; hag ev a dhegemeras
lavarow byw dhe ri dhyn, 39 dhe neb ny vynnas agan tasow bos
gostydh, mes i a’n herdhyas dhe-ves ha treylya dhe Ejyp yn
aga holonnow, 40 ow leverel dhe Aron, “Gwra formya ragon ni
duwow neb a wra mos a-dheragon; ha’n Moyses ma neb a’gan
hembronkas yn-rag mes a bow Ejyp, ny wodhon an pyth re
hwarva dhodho.” 41 Hag y’n dedhyow na i a formyas leugh hag
offrynna sakrifis dhe’n idol ha lowenhe yn oberow aga diwla.
42 Mes Duw a dreylyas ha’ga daskor dhe wordhya lu nev, par
dell yw skrifys yn lyver an brofosi:

“A dhresowgh hwi dhymm offrynnow ledhys ha
sakrifisow
dew ugens bledhen y’n gwylvos, A ji Israel?
43 Hwi a gemeras yn-bann tylda Molok
ha steren agas duw Refan,
an imajys hag a formsowgh rag aga gordhya;
ha my a wra agas divroa dhe’n tu aral dhe Babylon.”

44 ‘Yth esa dh’agan tasow tylda an dustuni y’n gwylvos dell
erghis ev neb a leveris dhe Moyses, may fe gwrys war-lergh an
patron re welsa. 45 Pan y’n degemersens, agan tasow a’n dros
gans Yoshua pan fessons an kenedhlow hag a dewlis Duw yn-
mes a-dherag agan tasow, bys yn dedhyow Davydh, 46 a gavas
favour gans Duw, ha govyn kummyas dhe gavos trigva rag chi
Yakob.[a] 47 Mes y feu Solomon neb a dhrehevis chi ragdho.

a 7:46 *rag chi Yakob:* War-lergh re a’n dornskrifow *rag Duw Yakob.*

48 Mes ny drig an Ughella yn anedhow gwrys gans diwla; dell
lever an profos,
49 “Nev yw ow se,
ha’n norvys skavel droos ow threys;
py par chi a wrewgh hwi y dhrehevel ragov, yn-medh
an Arlodh,
po pyth yw tyller ow fowesva?
50 A ny wrug ow leuv oll an taklow ma?”

51 ‘A hwi kales agas kilben, hag antrodreghys yn agas kolon
hag yn agas diwskovarn, pupprys y sevowgh erbynn an Spyrys
Sans, kepar dell wre agas tasow, yndella hwi ynwedh a wra.
52 Py re a’n brofosi ny veu helghys gans agas tasow? Hag i a
ladhas an re a dharganas an Den Gwiryon dhe dhos, hag
anodho ev hwi lemmyn res eth ha bos traytours ha moldroryon,
53 hwi neb a dhegemeras an lagha dell veu res gans eledh, ha
neb na’n gwithas.’

Labedha Stefan

54 Lemmyn pan glewsons an taklow ma, koneryek vons yn aga
holonnow, hag i a dheskornas orto. 55 Mes leun a’n Spyrys Sans,
hag ow mires stark yn nev, ev a welas golewder Duw ha Yesu
ow sevel dhe’n barth dhyghow dhe Dhuw; 56 hag ev a leveris,
‘Otta, my a wel an nevow ygerys, ha Mab an den ow sevel dhe’n
barth dhyghow dhe Dhuw.’ 57 Mes i a skrijas, ughel aga lev, ha
stoppya aga diwskovarn, ha fyski war-barth bys dhodho. 58 Ena
i a’n tewlis mes a’n cita ha’y labedha; ha’n dhustunioryon a
worras aga dillas orth treys gour yowynk henwys Sowl. 59 Hag
i ow labedha Stefan, ev a elwis war Dhuw, ow leverel, ‘Arlodh
Yesu, degemmer ow spyrys,’ 60 hag ow mos war benn dewlin ev
a grias, ughel y lev, ‘Arlodh, na syns an pegh ma er aga fynn.’
Pan lavarsa hemma, ev a godhas yn kosk.

Sowl a Helgh an Eglos

8 Hag yth esa Sowl owth assentya dh'y ladhva. Hag y'n jydh na yth esa helghyans meur erbynn an eglos yn Yerusalem, hag i oll a veu skattrys dres an powyow a Yudi ha Samari, marnas an abesteli. [2] Gwer gryjyk a ynkleudhyas Stefan ha gul dresto olva veur. [3] Mes yth esa Sowl ow ravna an eglos; hag owth entra yn chi wosa chi, ev a dhraylya dhe-ves ha gwer ha benenes ha'ga gorra yn prison.

Felip a Bregoth yn Samari

[4] Lemmyn an re a veu skattrys eth a-derdro, ow pregoth an ger. [5] Mes Felip eth yn-nans dhe'n cita a Samari[a] ha pregoth dhedha an Krist, [6] ha gans unn akord an routhow a golas orth an pyth a veu leverys gans Felip pan y'n klewsons ha gweles an toknys esa orth aga gul. [7] Rag lies spyrys avlan a dheuth yn-mes a'n dus a's tevo, ow kria ughel aga lev; ha lies o palsyes po evredhek a veu yaghhes; [8] hag yth esa meur a lowena y'n cita na.

[9] Lemmyn yth esa unn gour henwys Simon neb a wre pystria seuladhydh y'n cita, ha gorra marth yn bobel Samari, ow leverel y vos nebonan meur y vri; [10] i oll, byghan ha bras, a gola orto, ow leverel, 'An gour ma yw nerth Duw, henwys Meur.' [11] Hag i a gola orto drefen ev dhe worra marth ynna der y bystri dres termyn hir. [12] Mes pan gryssons i dhe Felip hag ev ow pregoth a-dro dhe wlaskor Duw ha hanow Yesu Krist, besydhys vons, ha gwer ha benenes. [13] Hag ynwedh Simon y honan a grysis, ha wosa y vos besydhys ev a junyas gans Felip; hag ow kweles toknys ha marthusyon meur gwrys, marth a'n jeva.

[14] Ha'n abesteli yn Yerusalem, pan glewsons Samari dhe dhegemeres ger Duw, a dhanvonas dhedha Peder ha Yowan, [15] neb eth yn-nans dhe bysi ragdha, may tegemerrens an Spyrys Sans; [16] hwath ny godhsa war dhen vyth anedha, mes besydhys viens unsel yn hanow an Arlodh Yesu. [17] Ena i a worras

---

a 8:5 *dhe'n cita a Samari:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe cita a Samari.*

aga diwla warnedha, hag i a dhegemeras an Spyrys Sans.
18 Lemmyn Simon, pan welas y feu res an Spyrys dre worra
diwla an abesteli, a brofyas dhedha mona, ow leverel, 19 'Rewgh
dhymm ynwedh an awtorita ma, may tegemerro ev an Spyrys
Sans piw pynag a worriv ow diwla warnodho.' 20 Mes yn-medh
Peder dhodho, 'Dhe goll re ylli ha genes dha arghans, drefen
ty dhe dybi y hyllydh kavos ro Duw dre vona. 21 Ny'th eus na
rann na le y'n mater ma, rag nyns yw dha golon ewn dherag
Duw. 22 Kemmer edrek, ytho, a'n sherewynsi usi dhis, ha pys
war an Arlodh may fo gevys dhis, mar kyll bos, mynnas dha
golon. 23 Rag, dell welav, yn bystel a hwerowder hag yn kolm
a gammhynseth yth esos.' 24 Ha Simon a worthebis, 'Pysewgh
ragov war an Arlodh, ma na dheffo warnav nagonan a'n taklow
re leversys.'

25 Ena wosa don dustuni ha kewsel ger an Arlodh, i a
dhehwelis dhe Yerusalem, ow pregoth an aweyl yn lies tre a'n
Samaritanys.

Felip ha'n Spadhesik a Ethiopi

26 Mes el an Arlodh a gewsis orth Felip, ow leverel, 'Sav
yn-bann ha ke troha'n dyghow y'n fordh ow mos war-nans
dhyworth Yerusalem dhe Gaza.' Hemm yw difeythtir. 27 Ytho
ev a sevis ha mos. Hag otta, gour a Ethiopi, spadhesik, lyswas
Kandake, myghternes tus Ethiopi, dhe neb esa charj dres hy
thresor oll, re dhothya dhe Yerusalem rag gordhya, 28 hag yth
esa ow tehweles, esedhys yn y jaret, hag ow redya an profos
Ysay. 29 Hag yn-medh an Spyrys dhe Felip, 'Ke, gwra nesa
ha junya gans an charet ma.' 30 Ha Felip a bonyas dhodho,
ha'y glewes ow redya Ysay an Profos, hag yn-medh ev, 'A
gonvedhydh ta, ytho, an pyth a redydh?' 31 Hag yn-medh ev,
'Yn tevri, fatel allav vy, marnas nebonan a'm gittyo?' Hag ev a
bysis Felip mayth yskynno dhe esedha ganso. 32 Lemmyn rann
an skryptor esa orth hy redya o homma,

> 'Kepar ha davas ev a veu ledys dhe ladhva
> ha kepar dell yw avlavar on a-rag an knyvyer,
> yndella ny yger ev y anow.

[33] Yn y sham gwirvreus a veu kemerys dhyworto;
piw a wra derivas y henedh?
Rag y vewnans yw kemerys dhe-ves dhyworth an norvys.'

[34] Yn-medh an spadhesik dhe Felip, 'My a wovyn orthis, piw y lever an profos hemma a-dro dhodho? A-dro dhodho y honan, po a-dro dhe dhen aral?' [35] Ena Felip a ygoras y anow, hag ow talleth dhyworth an skryptor ma, ev a bregothas Yesu dhodho.

[36] Hag i ow mos der an fordh, i a dheuth dhe dhowr, hag yn-medh an spadhesik, 'Otta dowr; pandra'm lett rag bos besydhys?' [37] Hag yn-medh Felip, 'Mar krysydh gans oll dha golon, gwiw yw.' Hag ev a worthebis, 'My a grys bos Yesu Krist Mab Duw.'[a] [38] Ena ev a worhemynnis mayth hettha an charet, hag i eth yn-nans y'n dowr aga dew, ha Felip ha'n spadhesik, hag ev a'n besydhyas. [39] Ha pan dheuthons yn-bann mes a'n dowr, Spyrys an Arlodh a gachyas Felip dhe-ves; ny'n gwelas an spadhesik na fella, hag ev eth y'n fordh yn unn lowenhe. [40] Mes Felip a veu kevys yn Azotus, hag ow mos dres an pow[b] ev a bregothas an aweyl y'n citys oll bys pan dheuth dhe Cesarea.

Treylyans Sowl

9 Mes Sowl, hwath owth anella godrosow ha denladh erbynn dyskyblon an Arlodh, eth dhe'n arghoferyas, [2] ha pysi dhyworto lytherow dhe'n synagys yn Damaskus may trolla yn kelmys dhe Yerusalem myns a dus an Fordh a gaffa, ha gwer ha benenes. [3] Lemmyn, hag ev ow mos, y hwarva pan esa ow tos nes dhe Damaskus, a-dhesempis golow mes a nev a splannas a-dro dhodho, [4] hag ev a godhas dhe'n dor, ha klewes lev ow leverel dhodho, 'Sowl, Sowl, prag y'm helghydh vy?' [5] Yn-medh ev, 'Piw os ta, Arlodh?' Hag ev a leveris, 'My yw Yesu, neb a helghydh. [6] Mes sav yn-bann, ke a-ji dhe'n cita, ha leverys vydh dhis an pyth a dhelledh ty dhe wul.' [7] Lemmyn an

a 8:37 Nyns usi an wers ma y'n dornskrifow a-varra.

b 8:40 *mos dres an pow:* Greka *ow tremena.*

wer esa ow viajya ganso a sevis avlavar, ow klewes an son, mes heb gweles den vyth. [8] Sowl a sevis dhyworth an dor ha pan veu ygerys y dhewlagas, ny welas tra vyth; hag orth y ledya er an leuv, i a'n dros yn Damaskus. [9] Ha tri dydh ny ylli gweles, ha ny dhybris nag eva.

[10] Lemmyn yth esa yn Damaskus unn dyskybel henwys Ananias, ha'n Arlodh a leveris dhodho yn hunros, 'Ananias.' Hag yn-medh ev, 'Ottavy, Arlodh.' [11] Ha'n Arlodh a leveris dhodho, 'Sav yn-bann, ke dhe'n stret henwys Digam, hag yn chi Yudas hwila den Tarsus, henwys Sowl, rag otta, yma ev ow pysi, [12] hag ev re welas yn hunros gour henwys Ananias ow tos a-ji hag ow korra y dhiwla warnodho, may hwello arta.' [13] Hag Ananias a worthebis, 'Arlodh, my re glewas dhyworth lies a-dro dhe'n gour ma, pygemmys drog re wrug ev dhe'th sens yn Yerusalem; [14] hag omma ev a'n jeves awtorita dhyworth an bennoferysi dhe gelmi myns a grio war dha hanow.' [15] Mes an Arlodh a leveris dhodho, 'Ty ke, drefen bos hemma ow mayn dewisys rag don ow hanow a-dherag an Jentilys ha myghternedh ha mebyon Israel; [16] rag my a wra diskwedhes dhodho pygemmys y telledh ev dhe wodhav a-barth ow hanow.' [17] Hag Ananias eth dhe-ves hag entra y'n chi, hag ow korra y dhiwla warnodho ev a leveris, 'Broder Sowl, an Arlodh re'm danvonas, Yesu neb a omdhiskwedhas dhis y'n fordh may teuthys, may hwylli arta, ha bos lenwys a'n Spyrys Sans.' [18] Hag a-dhistowgh neppyth kepar ha skans a godhas dhe-ves dhyworth y dhewlagas, hag ev a welas arta. Ena ev a sevis yn-bann hag a veu besydhys, [19] hag ow kemeres boos ev a veu krevhes.

Sowl a Bregoth yn Damaskus

Yth esa gans an dhyskyblon yn Damaskus niver a dhedhyow [20] hag a-dhistowgh ev a bregothas Yesu y'n synagys, y vos Mab Duw. [21] Pubonan oll neb a'n klewas a's tevo marth, hag yn-medhons i, 'A nyns yw hemma an gour re dhistruis an re na yn Yerusalem neb a gri war an hanow ma? Ha deuva omma rag hemma, ma's dokko i yn kelmys a-dherag an bennoferysi.'

22 Mes Sowl a veu lenwys moy ha moy a nerth, hag ev a worras
yn deray an Yedhewon esa trigys yn Damaskus, ow previ bos
hemma an Krist.

Sowl a Dhienk dhyworth an Yedhewon

23 Pan o tremenys lies dydh an Yedhewon a vrasas war-
barth rag y ladha; 24 mes aga bras a dheuth ha bos godhvedhys
dhe Sowl. I a aspias glew orth an porthow, ha dydhweyth ha
nosweyth, ma'n distruens; 25 mes an dhyskyblon a'n kemeras
nosweyth, ha'y worra yn-nans dres an fos yn kanstel.

Sowl yn Yerusalem

26 Pan dhothya yn Yerusalem, ev a assayas junya gans an
dhyskyblon; mes yth esa dhedha i oll own anodho rag ny
gryssons y vos dyskybel. 27 Mes Barnabas a'n kemeras, ha'y
dhri dhe'n abesteli ha derivas dhedha fatel welsa an Arlodh
y'n fordh, neb a gowssa orto, ha fatel arethsa yn hardh yn
Damaskus yn hanow Yesu. 28 Ytho ev eth a-ji hag yn-mes
gansa yn Yerusalem, owth arethya yn hardh yn hanow an
Arlodh, 29 hag ev a gewsis ha disputya orth an Hellenistyon;
mes i a assayas y ladha. 30 Mes pan wodhva an vreder, i a'n
dros yn-nans dhe Cesarea ha'y dhanvon yn-rag dhe Tarsus.

31 Ytho, yth esa kres dhe'n eglos dres oll Yudi ha Galile ha
Samari, ha drehevys veu; ow kerdhes yn own an Arlodh hag yn
konfort an Spyrys Sans, hi a balshas.

Yaghheans Ayneas

32 Lemmyn, dell hwarva, Peder, hag ev ow mos a-dro yn pub
le, a dheuth ynwedh dhe'n sens trigys yn Lydda. 33 Ena ev a
gavas unn den henwys Ayneas, neb re bia a'y wowedh war
weli eth bledhen, rag palsyes ova. 34 Yn-medh Peder dhodho,
'Ayneas, Yesu Krist a'th yaghha; sav yn-bann ha kempen dha
weli.' Hag a-dhistowgh ev a sevis yn-bann. 35 Ha pubonan
trigys yn Lydda ha Sharon a'n gwelas, ha treylya dhe'n Arlodh.

Peder yn Lydda ha Yoppa

36 Lemmyn yn Yoppa yth esa unn dhyskybles henwys Tabitha,
henn yw dhe styrya Dorkas;[a] an venyn ma o leun a oberow
da hag a rians alusenow. 37 Ha dell hwarva y'n dedhyow na
klav o hi, ha hi a verwis; ha wosa hy golghi i a's gorras a'y
growedh yn soler. 38 Lemmyn rag bos Lydda ogas dhe Yoppa,
an dhyskyblon a glewas bos Peder ena ha danvon dew wour
dhodho, ow pysi, 'Heb strechya, deus dhyn ni.' 39 Ytho Peder a
sevis yn-bann ha mos gansa; pan dhothya, i a'n ledyas yn-bann
dhe'n stevel wartha, ha'n gwedhwesow oll a sevis rybdho, owth
ola hag ow tiskwedhes krysyow ha dillas re wrussa Dorkas ha
hi gansa. 40 Mes Peder a's gorras i oll yn-mes, ha mos war benn
dewlin ha pysi; ena ow treylya dhe'n korf ev a leveris, 'Tabitha,
sav yn-bann.' Ha hi a ygoras hy dewlagas, ha pan welas hi
Peder hi a esedhas yn-bann. 41 Hag ev a ros dhedhi y leuv
ha'y drehevel; hag ow kelwel an sens ha'n gwedhwesow, ev
a's diskwedhas yn fyw. 42 Hag y teuth ha bos godhvedhys dres
oll Yoppa, ha lies a grysis y'n Arlodh. 43 Hag y hwarva ev dhe
wortos yn Yoppa lies dydh gans unn Simon, dyghtyer kreghyn.

Peder ha Kornelius

10 Lemmyn yth esa unn gour yn Cesarea henwys
Kornelius, penn kangour an kohort Italek, dell o
henwys, 2 gour kryjyk, neb a'n jeva own a Dhuw gans y vayni
oll, ow ri alusenow yn hel dhe'n bobel ha prest ow pysi war
Dhuw. 3 A-dro dhe nawves eur an jydh ev a welas diblans
yn hunros el Duw ow mos dhodho hag ow leverel dhodho,
'Kornelius.' 4 Ev a viras stark orto, ha kemerys gans own ev a
leveris, 'Pandra, ytho, Arlodh?' Hag ev a leveris dhodho, 'Dha
bysadow ha'th alusenow re yskynnas avel kovadh dherag Duw.
5 Lemmyn danvon gwer dhe Yoppa, rag gelwel unn Simon
henwys Peder; 6 ymava owth ostya gans Simon, dyghtyer
kreghyn, neb a'n jeves chi ryb an mor.' 7 Pan allsa dhe-ves an el
neb a gewsis orto, ev a elwis dew a wesyon an mayni ha souder

---

a 9:36 *Dorkas:* Po *Gavrewik.*

kryjyk a'n re a'n servya prest, [8] ha pan ygorsa puptra dhedha, ev a's danvonas dhe Yoppa.

[9] Ternos, hag i ow viajya hag ow nesa dhe'n cita, Peder a yskynnas dhe'n to rag pysi, a-dro dhe'n hweghves eur. [10] Ev a dheuth ha bos nownek ha mynnes dybri; hag i ow tarbari, transyek a dheuth warnodho, [11] hag ev a welas an nev ygerys, ha lester kepar ha lien bras ow tiyskynna, ow pos iselhes er peswar korn dhe'n dor, [12] hag ynno pub eneval peswar-trosek ha pub kramvil a'n nor ha pub edhen a'n ayr. [13] Ha lev a dheuth dhodho, 'Sav yn-bann, Peder; ladh ha deber.' [14] Mes yn-medh Peder, 'Kamm na yll bos, Arlodh, drefen na dhybris vy bythkweth tra vyth kemmyn nag avlan.' [15] Ha'n lev a dheuth dhodho arta, nessa gweyth, 'An taklow re lanhas Duw, na's galw avlan.' [16] Hemma a hwarva teyrgweyth, hag a-dhistowgh an lester a veu kemerys yn-bann dhe nev.

[17] Lemmyn, ha Peder penndegys a-dro dhe styr an welesigeth a welsa, otta, an wer re bia danvenys gans Kornelius a wovynnas ple'th esa chi Simon, hag a dheuth dhe'n porth, [18] ha gelwel rag govyn mars esa Simon henwys Peder owth ostya ena. [19] Ha Peder owth ombrederi a-dro dhe'n welesigeth, an Spyrys a leveris, 'Otta, yma gwer orth dha hwilas; [20] sav yn-bann, ha diyskyn, ha ke gansa, heb dout vyth, rag my re's danvonas i.' [21] Ha Peder a dhiyskynnas ha leverel dhe'n wer, 'Otta, my yw neb a hwilowgh; pyth yw skila agas bos omma?' [22] I a leveris, 'Kornelius, penn kangour, gour ewnhynsek neb a berth own a Dhuw ha neb yw gerys-da gans oll an genedhel yedhowek, dhodho y feu erghys gans el sans may halwa dh'y ji ev ha goslowes orth an pyth a vynnydh y leverel.' [23] Ytho ev a's gelwis a-ji ha dhe vos y westoryon.

Ha ternos ev a sevis yn-bann ha mos dhe-ves gansa, ha niver a'n vreder a Yoppa eth ganso. [24] Ternos ev a entras yn Cesarea. Yth esa Kornelius orth aga gortos hag ev re alwsa war-barth y gerens ha'y gowetha nessa. [25] Lemmyn y hwarva pan entras Peder, Kornelius a vetyas orto ha kodha orth y dreys, ha'y wordhya. [26] Mes Peder a'n drehevis, ow leverel, 'Sav yn-bann,

rag my yw den ynwedh.' [27] Hag ev ow kewsel orto, ev eth a-ji
ha kavos lies kuntelys war-barth, [28] ha leverel dhedha, 'Dell
gonvedhowgh, erbynn lagha yw rag Yedhow kowethya gans
estren po dos nes dhodho; mes Duw re dhiskudhas dhymm na
dhegoodh dhymm gelwel den vyth kemmyn nag avlan; [29] rag
henna dhe wir pan veuv gelwys my a dheuth heb hockya. My a
wovyn, ytho, prag y tanvensowgh hwi war ow lergh?'

[30] Hag yn-medh Kornelius, 'Nans yw peswar dydh, dhe'n
keth eur ma, dhe'n nawves eur yth esen ow pysi y'm chi, hag
otta, gour a sevis a-dheragov, splann y dhillas, [31] ha leverel,
"Kornelius, dha bysadow re beu klewys ha'th alusenow re beu
kovhes dherag Duw. [32] Danvon, ytho, dhe Yoppa ha danvon
war-lergh Simon henwys Peder; ymava owth ostya yn chi
Simon, dyghtyer kreghyn, ryb an mor." [33] Rag henna my a
dhanvonas hware war dha lergh hag a'th kuvder devedhys os ta.
Lemmyn kuntelys on ni oll dherag Duw rag goslowes orth an
taklow oll re beu erghys dhis gans an Arlodh.'

Jentilys a Glew an Nowodhow Da

[34] Ha Peder a ygoras y anow ha leverel, 'Yn hwir, my a
gonvedh na syns Duw den vyth a-ugh y gila, [35] mes yn pub
kenedhel neb a'n jeves own anodho ha gul ewnder yw plegadow
dhodho. [36] Hwi a wor an ger a dhanvonas ev dhe vebyon Israel,
ow pregoth kres dre Yesu Krist neb yw Arlodh peub oll. [37] Hwi
a wor an pyth a hwarva dres Yudi oll, ow talleth a Galile wosa
an besydh a bregothas Yowan, [38] fatel untyas Duw Yesu a
Nazareth gans an Spyrys Sans ha nerth; neb eth a-dhedro ow
kul dader hag ow yaghhe peub o arweskys gans an jowl, drefen
bos Duw ganso. [39] Ha dustunioryon on ni dhe buptra a wrug
ev, hag yn pow an Yedhewon hag yn Yerusalem; i a'n ladhas,
orth y gregi yn gwedhen. [40] Duw a dhrehevis hemma an tressa
dydh, ha gul dhodho bos diskwedhys, [41] a-der dhe'n bobel oll,
mes dhyn ni, dewisys kyns gans Duw dhe vos dustunioryon,
neb a dhybris ganso hag a evas ganso wosa ev dhe dhasserghi
dhyworth an re varow; [42] hag ev a erghis dhyn pregoth dhe'n
bobel ha don dustuni ev dhe vos neb re beu ordenys gans Duw

avel breusyas a'n re vyw ha'n re varow. 43 Dhe hemma, oll an brofosi a dhustuni, kemmys a grysso ynno dhe dhegemeres dehwelyans peghosow der y hanow.'

Jentilys a Dhegemmer an Spyrys Sans

44 Ha Peder hwath ow kewsel an geryow ma, an Spyrys Sans a godhas war bub huni esa ow koslowes orth an areth. 45 Ha'n gryjygyon a'n trodreghyans neb re dhothya gans Peder a veu sowdhenys, drefen bos ro an Spyrys Sans dinewys war an Jentilys ynwedh; 46 rag i a's klewas ow kewsel yn tavosow hag ow meurhe Duw. Ena Peder a worthebis, 47 'A yll nebonan difen dowr dhe'n re ma na vons besydhys, neb re dhegemeras an Spyrys Sans kepar ha ni ynwedh?' 48 Hag ev a erghis may fens i besydhys yn hanow Yesu Krist. Ena i a'n pysis a wortos niver a dhedhyow.

Gwelesigeth Peder

11 Lemmyn an abesteli ha'n vreder esa yn Yudi a glewas an Jentilys ynwedh dhe dhegemeres ger Duw. 2 Ha pan eth Peder yn-bann dhe Yerusalem, an re a'n trodreghyans a dhisputyas orto, 3 ow leverel, 'Ty eth a-ji gans gwer antrodreghys ha dybri gansa.' 4 Ytho Peder a dhallathas hag ygeri dhedha yn kempen, ow leverel, 5 'Yn cita Yoppa yth esen vy ow pysi, hag yn transyek my a welas gwelesigeth, lester ow tiyskynna kepar ha lien bras ow pos iselhes er peswar korn mes a nev, hag ev a dheuth ogas dhymm. 6 Ow mires stark ynno my a welas enevales peswar-trosek an nor, ha'n godhviles ha'n kramviles hag ydhyn an ayr. 7 Hag ynwedh my a glewas lev ow leverel dhymm, "Sav yn-bann, Peder, ladh ha deber." 8 Mes yn-medhav, "Kamm na yll bos, Arlodh, drefen na entras bythkweth y'm ganow tra vyth kemmyn nag avlan." 9 Ha nessa gweyth an lev a worthebis mes a nev, "An taklow re lanhas Duw, na's galw kemmyn." 10 Hemma a hwarva teyrgweyth, ha puptra a veu tennys yn-bann arta dhe nev. 11 Hag otta, hware, tri gour a sevis a-rag an chi mayth esen vy, danvenys dhymm dhyworth Cesarea. 12 Ha'n Spyrys a leveris dhymm mos gansa heb hockya. An hwegh broder ma a dheuth genev ynwedh, ha

ni a entras yn chi an gour. [13] Ev a dherivas dhyn fatel welas
an el ow sevel yn y ji hag ow leverel, “Danvon dhe Yoppa ha
galw Simon henwys Peder, [14] neb a gews dhis geryow may fo ty
ha’th vayni oll selwys.” [15] Ha my ow talleth kewsel, an Spyrys
Sans a godhas warnedha kepar dell wrug warnan ni y’n dalleth.
[16] Ha my a borthas kov a er an Arlodh, pan leveris, “Yn tevri
Yowan a vesydhyas gans dowr, mes besydhys vedhowgh hwi
y’n Spyrys Sans.” [17] Rag henna mar ros Duw dhedha an keth
ro kepar dell ros dhyn ni pan gryssyn y’n Arlodh Yesu Krist,
piw en vy may hallen lettya Duw?’ [18] Pan glewsons an taklow
ma, i a dewis ha gordhya Duw, ow leverel, ‘Ytho dhe’n Jentilys
ynwedh Duw re ros edrek a led dhe vewnans.’

An Eglos yn Antiogh

[19] Lemmyn an re a veu skattrys der an anken a hwarva a-dro
dhe Stefan a viajyas bys yn Feniki ha Kyprus hag Antiogh,
heb kewsel an ger marnas unsel dhe Yedhewon. [20] Mes rann
anedha o gwer Kyprus ha Kyrene neb a dheuth dhe Antiogh
ha kewsel orth an Hellenistyon ynwedh, ow pregoth an Arlodh
Yesu. [21] Hag yth esa leuv an Arlodh gansa, ha niver meur a
grysis ha treylya dhe’n Arlodh. [22] Nowodhow a henna a dheuth
dhe skovornow an eglos yn Yerusalem, hag i a dhanvonas
Barnabas dhe Antiogh. [23] Pan dheuth ha gweles gras Duw ev
a lowenhas, hag ev a ynias war bubonan anedha bos lel dhe’n
Arlodh, furv aga holon, [24] rag gour da o, leun a’n Spyrys Sans
hag a fydh. Ha niver meur a dus a veu keworrys dhe’n Arlodh.
[25] Ytho Barnabas eth dhe Tarsus rag hwilas Sowl, [26] ha pan
y’n kavas ev a’n dros dhe Antiogh. Dell hwarva ynwedh i a
omguntelas gans an eglos dres bledhen dhien, ha dyski niver
meur a dus. Hag yn Antiogh yn kynsa an dhyskyblon a veu
henwys Kristonyon.

[27] Y’n dedhyow ma profosi a dheuth yn-nans dhyworth
Yerusalem dhe Antiogh; [28] hag onan anedha henwys Agabus
a sevis yn-bann, ha dargana der an Spyrys y fedha divotter
meur dres oll an norvys; hemma a hwarva yn termyn Klawdius.
[29] Rag henna an dhyskyblon a erviras, pub huni herwydh y

bygans, danvon sokor dhe'n vreder trigys yn Yudi. 30 Hag yndella i a'n gwrug, ow tanvon dhe'n henavogyon dre leuv Barnabas ha Sowl.

Jamys Ledhys ha Peder Gorrys yn Prison

12 Lemmyn y'n termyn na Herod an myghtern a dewlis diwla war rann a'n re a'n eglos rag aga thebeldhyghtya. 2 Ev a ladhas Jamys broder Yowan gans kledha; 3 ha pan welas bos henna plegadow dhe'n Yedhewon, ev eth yn-rag dhe dhalghenna Peder ynwedh; yth esa hemma yn dedhyow an bara heb goll. 4 Wosa y dhalghenna, ev a'n gorras yn prison, orth y ri dhe beswar para a soudoryon rag y witha, ow mynnes y dhri a-dherag an bobel wosa an Pask. 5 Rag henna Peder a veu gwithys yn prison; mes pysadow diwysyk a'y wovis a veu gwrys gans an eglos dhe Dhuw.

Peder Livrys mes a'n Prison

6 Pan o Herod parys dh'y dhri yn-rag, y'n nos na yth esa Peder ow koska yntra dew souder, kelmys gans dew jayn, hag yth esa gwithysi dherag an daras ow kwitha an prison. 7 Hag otta, el an Arlodh a sevis ogas dhodho, ha golow a splannas y'n vagh; hag ow kweskel tenewen Peder ev a'n drehevis yn-bann, ow leverel, 'Sav yn-bann, fisten.' Ha'n chaynys a godhas dhyworth y dhiwla. 8 Ena an el a leveris dhodho, 'Omgweth, ha gwisk dha sandalys.' Hag ev a wrug henna. Hag ev a erghis dhodho, 'Towl dha vantel y'th kerghyn ha hol vy.' 9 Ytho ev eth yn-mes ha'y holya; ny wodhva bos gwir an pyth esa ow hwarvos der an el, mes ev a dybis ev dhe weles gwelesigeth. 10 Wosa tremena an kynsa gwithyas ha'n nessa, i a dheuth dhe'n yet a horn hag a ledyas dhe'n cita; hi a ygoras hy honan dhedha, hag ow mos yn-mes i eth yn-rag der unn stret ynn, hag a-dhesempis an el a dhibarthas dhyworto. 11 Ena Peder a dheuth dh'y ewn rewl ha leverel, 'Lemmyn my a wor yn hwir y tanvonas Duw y el ha'm livra mes a leuv Herod ha mes a oll gwaytyans an bobel yedhowek.'

12 Hag ev ow konvedhes hemma, ev a dheuth dhe ji Maria, mamm Yowan henwys Mark mayth esa lies kuntelys war-

barth, hag ow pysi. 13 Ha pan gnoukyas ev orth daras an porth,
maghteth henwys Rhoda a dheuth rag gorthebi. 14 Owth aswon
lev Peder, yn joy ny ygoras hi an porth, mes hi a bonyas a-ji ha
leverel bos Peder ow sevel a-rag an porth. 15 Mes yn-medhons
i dhedhi, 'Mes a'th rewl os ta.' Mes yth esa hi ow synsi yn ter
bos henna gwir. Ytho yn-medhons i, 'Y el yw.' 16 Mes Peder a
besyas knoukya; ha pan ygorsens, i a'n gwelas ha marth bras
a's teva. 17 Ev a wrug sin dhedha gans y leuv may tawens, ha
derivas dhedha fatel wrug an Arlodh y hembronk mes a'n
prison, ha leverel, 'Derivewgh an taklow ma dhe Jamys ha
dhe'n vreder.' Ena ev a omdennas ha mos dhe gen tyller.

18 Ha pan dheuth an jydh, yth esa ankres na veu byghan yn-
mysk an soudoryon, a-dro dhe'n pyth a hwarvia dhe Beder.
19 Ha pan y'n hwilas Herod heb y gavos, ev a hwithras an
withysi ha gorhemynna may fens gorrys dhe'n mernans; hag ev
eth yn-nans dhyworth Yudi dhe Cesarea ha gortos ena.

Mernans Herod

20 Lemmyn ev o fest serrys orth Tus Tyr ha Sidon; ha gans
unn akord i a dheuth dhodho, ha wosa i dhe dhendil skoodhyans
Blastus, chambourlen an myghtern, i a bysis kres, drefen bos
aga fow sostenys dhyworth gwlas an myghtern. 21 Hag yn jydh
ordenys, Herod taklys yn y dhillas riel a esedhas yn y vreusva
hag arethya dhedha; 22 ha'n routh a armas, 'Lev duw, a-der
den.' 23 Hware el an Arlodh a'n gweskis, drefen na ros ev an
gordhyans dhe Dhuw, ha devorys gans preves ev a verwis.

24 Mes ger Duw a devi ha kressya. 25 Ha Barnabas ha Sowl
a dhehwelis dhe Yerusalem,[a] wosa kowlwul aga negys, ow tri
gansa Yowan henwys Mark.

Barnabas ha Sowl Apoyntys

13 Lemmyn y'n eglos yn Antiogh yth esa profosi ha
dyskadoryon, Barnabas, Simeon henwys Niger,
Lukius a Kyrene ha Manaen koweth Herod an tetrargh a'y

---

a 12:25 *a dhehwelis dhe Yerusalem:* Greka *a dhehwelis a Yerusalem dhe Antiogh.*

flogholeth, ha Sowl. [2] Hag i ow kordhya an Arlodh hag ow penys, an Spyrys Sans a leveris, 'Diberthewgh ragov Barnabas ha Sowl rag an gonis ma's gelwis vy.' [3] Ytho pan benyssens ha pysi i a worras aga diwla warnedha ha'ga danvon yn-kerdh.

An Abesteli a Bregoth yn Kyprus

[4] Rag henna, danvenys yn-mes gans an Spyrys Sans, i eth ynnans dhe Selewsia, hag alena i a wolyas dhe Kyprus. [5] Ha pan dheuthons bys yn Salamis i a bregothas ger Duw yn synagys an Yedhewon; hag yth esa Yowan gansa rag aga gweres. [6] Wosa mos der an enys oll bys Pafos, i a gavas unn gour, pystrier, fals profos yedhowek, henwys Bar Yesus, [7] neb esa gans an prokonsul Sergius Pawlus, gour a boll. An gour ma a elwis Barnabas ha Sowl ha hwilas klewes ger Duw; [8] mes an pystrier Elymas (rag yndella treylys yw y hanow) a sevis er aga fynn, ow hwilas treylya an prokonsul dhyworth an fydh. [9] Mes Sowl (neb o Powl ynwedh), lenwys a'n Spyrys Sans, ow mires stark orto a leveris, [10] 'A, lenwys a bub toll[a] hag a bub fraws, mab an jowl, eskar pub ewnder, a ny vynn'ta hedhi, kamma fordhow ewn an Arlodh? [11] Ha lemmyn, otta, yma leuv an Arlodh warnas, ha dall vedhydh heb gweles an howl rag termyn.' Ha hware niwl ha tewlder a godhas warnodho hag ev eth a-dro yn-dann hwilas tus dh'y ledya er an leuv. [12] Ena an prokonsul, ow kweles an pyth a hwarva, a grysis, rag marth bras a'n jeva a dhyskas an Arlodh.

Powl ha Barnabas yn Antiogh a Pisidi

[13] Lemmyn Powl ha'y gowetha a voras dhyworth Pafos ha dos dhe Perga yn Pamfyli; ha Yowan a dhibarthas dhyworta ha dehweles dhe Yerusalem. [14] Mes i eth yn-rag dhyworth Perga ha dos dhe Antiogh a Pisidi; ha dydh Sabot i eth y'n synaga hag esedha. [15] Wosa redyans an lagha ha'n brofosi, routers an synaga a dhanvonas dhedha, ow leverel, 'Breder, mars eus dhywgh neb ger a generth rag an bobel, leverewgh e.' [16] Ytho Powl a sevis yn-bann, hag ow kul sin gans y leuv ev a leveris:

---

a 13:10 *toll:* Po *tolla.*

‘Hwi wer a Israel, ha’n re neb a berth own a Dhuw, goslowewgh.
17 Duw an bobel ma a Israel a dhewisas agan tasow ha meurhe
an bobel dres aga godrik yn pow Ejyp; ha’y vregh drehevys, ev
a’s hembronkas mes anedhi, 18 ha dres neb dew ugens bledhen
ev a’s porthas y’n difeythtir, 19 ha pan dhistrusa seyth kenedhel
yn pow Kanan ev a ros dhedha aga fow avel eretons 20 neb
peswar kans bledhen ha hanterkans. Ha wosa an taklow ma ev
a ros dhedha breusysi bys yn termyn Samuel an profos. 21 Ena
i a bysis myghtern, ha Duw a ros dhedha Sowl mab Kish, gour
a’n looth Benyamin, dew ugens bledhen. 22 Ha wosa y remova,
ev a dhrehevis Davydh dhe vos aga myghtern; anodho ev a
leveris, ow tustunia, “My re gavas bos Davydh mab Yesse gour
war-lergh ow holon, neb a vynn gul oll ow bodh.” 23 Dhyworth
henedh an gour ma Duw re dhros dhe Israel, herwydh y ambos,
Selwyas Yesu. 24 Kyns y dhevones Yowan re bregothsa besydh
a edrek dhe’n bobel oll a Israel. 25 Mes pan esa Yowan ow
kowlwul y resegva, ev a leveris, “Pandr’a dybowgh my dhe
vos? Nyns ov vy ev; mes otta, onan a dheu war ow lergh ma
nag ov vy gwiw dhe dhigelmi sandalys y dreys.”

26 ‘Breder, mebyon agh Abraham, ha’n re yn agas mysk
a berth own a Dhuw, dhyn ni ger an selwyans ma re beu
danvenys. 27 Rag an re trigys yn Yerusalem ha’ga rewlysi,
drefen na’n aswonsons, na konvedhes lavarow an brofosi
yw redys pub Sabot, orth y vreusi re’s kollenwis. 28 Kyn
na gavsons skila dh’y ladha, i a wovynnas orth Pilat may fe
distruys. 29 Ha pan gowlwrussens puptra re bia skrifys yn y
gever, i a’n kemeras yn-nans dhyworth an wedhen ha’y worra
yn bedh. 30 Mes Duw a’n drehevis dhyworth an re varow; 31 ha
lies dydh ev a omdhiskwedhas dhe’n re neb a dhothya yn-
bann ganso dhyworth Galile dhe Yerusalem, neb yw lemmyn
y dhustunioryon dhe’n bobel. 32 Ha ni a bregoth dhywgh an
ambos a dheuth dhe’n tasow, 33 an ambos ma re gollenwis Duw
dhyn ni, aga fleghes, ow trehevel Yesu; keffrys dell yw skrifys
y’n nessa salm:

“Ow mab yth os ta,
Hedhyw my re’th tinythis.”

[34] Ha dell y'n drehevis dhyworth an re varow, heb dehweles
namoy dhe bodredhes, hemma ev re leveris,

"My a re dhis an taklow sur ha sans ambosys dhe
Dhavydh."

[35] Rag henna ynwedh yn salm aral ev a lever,

"Ny vynnydh ri dha Sans dhe weles podredhes."

[36] Rag Davydh, wosa ev dhe servya bodh Duw yn y henedh
y honan, a goskas hag a veu gorrys gans y dasow hag a welas
podredhes. [37] Mes ev neb a wrug Duw y dhrehevel ny welas
podredhes. [38] Rag henna bedhes godhvedhys dhywgh, breder,
der an den ma bos gevyans peghosow pregethys dhywgh,
[39] ha dredho ev pubonan a grys yw akwitys dhyworth puptra
oll ma na yllewgh bos akwitys dhyworto dre lagha Moyses.
[40] Rag henna kemerewgh with na dheffo warnowgh an pyth yw
leverys y'n brofosi:

[41] "Mirewgh, hwi neb a wra ges,
kemerewgh marth, ha kewgh dhe goll,
rag yn agas dedhyow my a wra ober,
ober kammen na grysowgh mara'n deriv nebonan
dhywgh."'

[42] Hag i ow mos yn-mes, an bobel a's pysis may fe an geryow
ma kewsys orta an nessa Sabot. [43] Ha wosa an kuntelles dhe
dhiberth, meur a'n Yedhewon hag a'n broselytys neb a wordhya
y'n synaga a holyas Powl ha Barnabas, neb a gewsis orta ha'ga
ynia may pessyens yn gras Duw.

[44] An nessa Sabot ogas oll an cita o kuntelys rag goslowes orth
ger an Arlodh. [45] Mes pan welsons an routhow, an Yedhewon
a veu lenwys a avi, hag i a gontradias, ow kewsel blasfemi
erbynn an pyth a veu leverys gans Powl. [46] Hag ow kewsel yn
hardh, Powl ha Barnabas a leveris, 'Res o bos ger Duw kewsys
dhywgh hwi yn kynsa; mes a-ban y'n skonyowgh hag omvreusi
agas honan anwiw a vewnans heb diwedh, otta, ni a dreyl dhe'n
Jentilys. [47] Rag yndella an Arlodh re'gan gorhemynnis:

"My re'th ordenas avel golow dhe'n Jentilys,
rag dri selwyans bys yn penn pella an norvys."'

48 Ha pan glewas an Jentilys hemma, i a lowenhas hag
enora ger an Arlodh, ha myns o ragordenys dhe vewnans heb
diwedh a grysis, 49 hag yth esa ger an Arlodh ow lesa der oll
an pow. 50 Mes an Yedhewon a ynias war an benenes a vri neb
a wordhya Duw ha gwelhevin an cita, ha dalleth helghyans
erbynn Powl ha Barnabas, ha'ga thewlel mes a'ga ranndir.
51 Mes i a shackyas an doust dhyworth aga threys er aga fynn,
ha dos dhe Ikonium. 52 Ha'n dhyskyblon a veu lenwys a lowena
hag a'n Spyrys Sans.

Powl ha Barnabas yn Ikonium

14 Lemmyn dell hwarva yn Ikonium, i a entras war-
barth yn synaga an Yedhewon ha kewsel yn maner
may krysis routh veur, ha Yedhewon ha Grekys. 2 Mes an
Yedhewon neb o diskryjygyon a ynias war an Jentilys, ow
treylya aga brys erbynn an vreder. 3 Rag henna hirneth i a
wortas, ow kewsel yn hardh rag an Arlodh neb a dhustunias
dhe er y ras, ow kul dhe doknys ha marthusyon hwarvos der
aga diwla. 4 Mes rynnys o pobel an cita hag yth esa rann anedha
gans an Yedhewon, mes re erel gans an abesteli. 5 Ha pan veu
gwrys assay hag a'n Jentilys hag a'n Yedhewon gans aga routers
dh'aga thebeldhyghtya ha dh'aga labedha, 6 i a glewas anodho
ha diank dhe Lystra ha Derbe, citys a Lykaoni, ha dhe'n pow
a-dro, 7 hag y'n tylleryow na i a bregothas an aweyl.

Powl ha Barnabas yn Lystra ha Derbe

8 Lemmyn yn Lystra yth esa unn gour diallos y dhewdros,
evredhek dhyworth torr y vamm, na gerdhsa bythkweth. 9 An
den ma a woslowas orth Powl ow kewsel; ha Powl, ow hwithra
warnodho hag ow kweles y'n jeva fydh may fe yaghhes, 10 a
leveris, ughel y lev, 'Sav yn-bann war dha dreys.' Hag ev a
lammas yn-bann ha kerdhes. 11 Ha pan welas an routhow
an pyth a wrussa Powl, i a dhrehevis aga lev, ow leverel yn
Lykaonek, 'An duwow re dhiyskynnas dhyn yn hevelep denel,'
12 ha Barnabas i a henwis Zeus, ha Powl Hermes, drefen y vos

an pennarethor. [13] Hag oferyas Zeus, dhe neb esa y dempel
a-rag an cita, a dhros terewi ha garlontow dhe'n porthow ha
mynnes sakrifia gans an routhow. [14] Mes an abesteli Barnabas
ha Powl a glewas, hag ow skwardya aga dillas i a fyskas yn-mes
yn-mysk an routh, ow karma, [15] 'A wer, prag y hwrewgh hwi
an taklow ma? Ni ynwedh yw gwer, a'n keth gnas avelowgh,
ha ni a bregoth rag agas treylya dhyworth an taklow koog ma
dhe Dhuw byw, neb a wrug an nev ha'n nor ha'n mor ha puptra
eus ynna. [16] Y'n henedhow tremenys ev a asas an kenedhlow
oll dhe vos yn aga fordhow aga honan; [17] byttegyns ny asas y
honan heb dustuni, rag dader ev a wra, ow ri dhywgh glaw
a nev ha prysyow ow ton frut, ow lenwel agan kolonnow a
voos hag a heudhder.' [18] Hag ow leverel an taklow ma, skant y
lettsons an routhow a sakrifia dhedha.

[19] Mes Yedhewon dhyworth Antiogh hag Ikonium a dheuth
di, ha wosa dendil skoodhyans an routhow i a labedhas
Powl ha'y dhraylya mes a'n cita, ow tybi ev dhe vos marow.
[20] Byttegyns, ha'n dhyskyblon owth omguntel a-dro dhodho, ev
a sevis yn-bann hag entra y'n cita. Ha ternos ev eth yn-rag gans
Barnabas dhe Derbe.

An Dehwelans dhe Antiogh yn Syri

[21] Ha pan bregothsens an aweyl dhe'n cita na ha gul meur a
dhyskyblon, i a dhehwelis dhe Lystra ha dhe Ikonium ha dhe
Antiogh, [22] ow surhe spyrys an dhyskyblon ha'ga ynia pesya y'n
fydh, ha leverel y tegoodh dhyn dre lies galar entra yn gwlaskor
Duw. [23] Ha pan ordensens ragdha henavogyon yn pub eglos,
gans pysadow ha penys i a's komendyas dhe'n Arlodh yn neb
a gryssens.

[24] Ena i a bassyas dre Pisidi ha dos dhe Pamfyli, [25] ha pan
gowssens an ger yn Perga i a dheuth yn-nans dhe Attali [26] hag
alena i a wolyas dhe Antiogh, may fiens komendys dhe ras
Duw rag an ober re gowlwrussens. [27] Ha pan ens i devedhys i
a guntelas war-barth an eglos ha derivas an taklow re wrussa
Duw dredha, ha fatel ygorsa daras a fydh dhe'n Jentilys. [28] Hag
i a wortas polta gans an dhyskyblon.

An Konsel yn Yerusalem

15 Mes niver a wer a dheuth yn-nans dhyworth Yudi
ha dyski dhe'n vreder, 'Marnas hwi a vo trodreghys
war-lergh usadow Moyses, ny yllowgh bos selwys.' [2] Ha pan
esa dhe Powl ha Barnabas meur a gedrynn ha dadhel gansa, i
a dhewisas Powl ha Barnabas ha re erel anedha dhe dhos yn-
bann dhe'n abesteli ha'n henavogyon yn Yerusalem a-dro dhe'n
govyn ma. [3] Rag henna, hag i danvenys yn-rag gans an eglos, i
a bassyas dre Feniki ha Samari, ow terivas yn kewar treylyans
an Jentilys, hag i a ros heudhder meur dhe'n vreder oll. [4] Pan
dheuthons yn Yerusalem, wolkommys vons gans an eglos ha'n
abesteli ha'n henavogyon, hag i a dherivas an taklow re wrussa
Duw dredha. [5] Mes re a sekt an Fariseow, neb re gryssa, a sevis
yn-rag, ow leverel, 'Y telledh ni dh'aga throdreghi hag erghi
dhedha gwitha lagha Moyses.'

[6] Omguntelys o an abesteli ha'n henavogyon rag hwithra an
mater ma. [7] Wosa meur a dhadhelva, Peder a sevis yn-bann ha
leverel dhedha, 'Breder, dell gonvedhowgh, nans yw pell Duw a
wrug dewis yn agas mysk, may klewva an Jentilys ger an aweyl
der ow ganow vy, ha krysi. [8] Duw, neb a aswon kolonnow, a
dhustunias ow ri dhedha an Spyrys Sans, dell wrug ev dhyn ni
ynwedh, [9] hag ow glanhe aga holonnow dre fydh ny wrug ev
dyffrans yntra ni hag i. [10] Lemmyn, ytho, prag y prevowgh hwi
Duw, ow korra war gonna an dhyskyblon yew na allas na'gan
tasow na ni hy ferthi? [11] Mes dre ras an Arlodh Yesu ni a grys
agan bos selwys y'n keth vaner ha'n re na ynwedh.'

[12] Oll an routh a dewis, ha klewes Barnabas ha Powl ow
terivas pana doknys ha marthusyon a wrug Duw yn-mysk an
Jentilys dredha. [13] Wosa i dhe synsi taw, Jamys a worthebis, ow
leverel, 'Breder, goslowewgh orthiv. [14] Simon re dherivas fatel
dheuth Duw dhe'n Jentilys y'n kynsa, rag kemeres dhyworta
pobel rag y hanow ev. [15] Hag orth hemma yth akord geryow an
brofosi, par dell yw skrifys,

16 “Wosa an taklow ma, my a dhehwel
ha dastrehevel tylda Davydh re godhas,
ha my a dhastrehav y vagoryow ha’y dhaswul,
17 may hwillo oll an dus erel an Arlodh,
an Jentilys oll may feu gelwys ow hanow warnedha,
yn-medh an Arlodh re wrug an taklow ma
18 godhvedhys a-dhia dermyn pell.”

19 Rag henna ervirys ov na wryllyn ni trobla an Jentilys usi ow treylya dhe Dhuw, 20 mes may skriffyn dhedha i dhe goheles defolyansow idolys, ha dijastita, ha kig tegys, ha goos. 21 Rag Moyses a-dhia henedhow koth a’n jeves an re neb a’n pregoth yn pub cita, ha lennys yw y’n synagys pub Sabot.’

Lyther an Konsel dhe’n Jentilys Kryjyk

22 Ena yth hevelis da dhe’n abesteli ha dhe’n henavogyon, gans oll an eglos, danvon dhe Antiogh gans Powl ha Barnabas gwer dhewisys anedha, Yudas henwys Barsabbas ha Silas, hembrenkysi yn-mysk an vreder, 23 ha gansa an skrif ma: ‘An abesteli ha’n henavogyon, agas breder, dhe’n vreder a’n Jentilys dres Antiogh ha Syri ha Kiliki, salusyans. 24 A-ban glewsyn tus dhe dhos yn-mes ahanan dh’agas trobla gans geryow hag a ankresyas agas brys, heb agan awtorita, 25 yth hevelis da dhyn, ha ni unver, danvon gwer dhewisys dhywgh gans Barnabas ha Powl, meurgerys genen ni, 26 tus re dhaskorras aga bewnans a-barth agan Arlodh Yesu Krist. 27 Rag henna ni re dhanvonas Yudas ha Silas neb a afydh an keth taklow war anow. 28 Rag yth hevelis da dhe’n Spyrys Sans ha dhyn ni na ve gorrys warnowgh begh moy ages an taklow ma a res, 29 goheles boos sakrifiys dhe idolys, ha goos, ha taklow tegys, ha dijastita; ha hwi owth omwitha orth an re ma, hwi a wra yn ta. Farwell.’

30 Ytho i a veu danvenys dhe-ves, hag i eth yn-nans dhe Antiogh, ha wosa gelwel an routh war-barth, i a ros an lyther. 31 Wosa i lenna, i a lowenhas drefen an kennerth. 32 Yudas ha Silas, o aga honan profosi, a generthas an vreder gans lies ger,

ha'ga grevhe. [33] Wosa i dhe wortos neb spys, danvenys vons
dhe-ves yn kres gans an vreder dhe'n re neb a's danvonsens.
[34] Mes yth hevelis da dhe Silas, ev dhe wortos ena. Nyns eth
marnas Yudas dhe Yerusalem.[a] [35] Mes Powl ha Barnabas a
wortas yn Antiogh, ow tyski hag ow pregoth ger an Arlodh,
gans meur a re erel ynwedh.

Powl ha Barnabas a Dhiberth

[36] Lemmyn wosa niver a dhedhyow Powl a leveris dhe
Barnabas, 'Dehwelyn ha mos dhe weles an vreder dres pub
cita may pregethsyn ger an Arlodh, rag gweles fatel yw gansa.'
[37] Ha Barnabas a vynnas kemeres gansa Yowan henwys Mark
ynwedh; [38] mes Powl a brederis na via 'vas y gemeres gansa,
rag ev dhe omdenna dhyworta yn Pamfyli ha rag nag eth gansa
dhe'n gonis. [39] Hag yth esa strivyans hwerow, may tibarthsons
an eyl dhyworth y gila, ha Barnabas a gemeras Mark ha golya
dhe-ves dhe Kyprus. [40] Mes Powl a dhewisas Silas ha mos yn-
rag, komendys dhe ras an Arlodh gans an vreder, [41] hag ev eth
dre Syri ha Kiliki, ow krevhe an eglosyow.

Timothi a Jun gans Powl ha Silas

16 Hag ynwedh ev a dheuth yn-nans dhe Derbe ha dhe
Lystra. Hag otta, yth esa ena unn dyskybel henwys
Timothi, mab Yedhowes kryjyk mes y das o Grek. [2] Ev o gerys-
da gans an vreder yn Lystra hag Ikonium. [3] Powl a vynnas orto
mos yn-rag ganso, hag ev a'n kemeras ha'y drodreghi drefen
an Yedhewon esa y'n tylleryow na; rag i oll a wodhva bos y das
Grek. [4] Lemmyn, hag i ow mos der an citys, i a dherivas dhedha
an erviransow ordenys gans an abesteli ha'n henavogyon yn
Yerusalem, ma's obayens. [5] Ytho an eglosyow a veu krevhes y'n
fydh ha kressya yn aga niver pub dydh.

Gwelesigeth Powl a'n Gour a Makedoni

[6] Hag i eth dre rannvro Fryji ha Galati, lettys gans an Spyrys
Sans rag kewsel an ger yn Asi. [7] Mes pan dhothyens bys yn
Mysi, i a assayas mos yn Bithyni, ha Spyrys Yesu ny ros dhedha

---

a 15:34 Nyns usi an wers ma y'n dornskrifow a-varra.

kummyas; [8] rag henna, ow tremena dre Mysi, i a dheuth dhe
Troas. [9] Ha gwelesigeth a omdhiskwedhas dhe Powl y'n nos:
yth esa gour a Makedoni ow sevel, hag ev a'n pysis ow leverel,
'Deus a-dreus bys yn Makedoni, ha gweres ni.' [10] Ytho, pan
welsa ev an welesigeth, hware ni a ombareusis rag mos yn-rag
dhe Makedoni, ha ni certan Duw dh'agan gelwel rag pregoth
an aweyl dhedha.

Treylyans Lydia

[11] Hag ow mora dhyworth Troas, ni a wolyas yn resegva gewar
dhe Samothrake, ha ternos dhe Neapolis, [12] hag alena dhe
Filippi, hag yw penncita y'n rann na a Makedoni, trevesigeth
romanek[a]. Ha ni a wodrigas y'n cita ma niver a dhedhyow.
[13] Y'n Sabot ni eth yn-mes a'n porth ryb avon, le mayth esa,
dell dybsyn, tyller a bysadow, hag owth esedha ni a gewsis orth
an benenes o kuntelys. [14] Hag yth esa unn venyn henwys Lydia,
marchont yn purpur, a'n cita Thyatira neb o gordhyores Duw,
ow koslowes; ha'n Arlodh a ygoras hy golon dhe attendya an
taklow kewsys gans Powl. [15] Ha pan veu besydhys ha gensi hy
mayni, hi a'gan pysis, ow leverel, 'Mar synsowgh hwi ow bos lel
dhe'n Arlodh, dewgh dhe ostya y'm chi;' ha hi a ynias warnan.

Powl ha Silas yn Prison

[16] Ha dell hwarva, ha ni ow mos dhe'n tyller a bysadow, unn
vaghteth ha gensi spyrys a dhewinieth a dheuth er agan pynn,
neb a dhri meur a wayn dh'y mestrysi ow targana fortunyow.
[17] Hag owth holya Powl ha ni, hi a grias, ow leverel, 'An dus
ma yw gwesyon Duw an ughella, neb a bregoth dhywgh fordh
selwyans.' [18] Hi a wre hemma lies dydh. Mes Powl eth ha bos
aniys meur, hag ow treylya ev a leveris dhe'n spyrys, 'My a'th
ergh yn hanow Yesu Krist dos yn-mes anedhi.' Hag ev a dheuth
yn-mes y'n keth eur na.

[19] Ha'y mestrysi, ow kweles bos gyllys govenek aga gwayn, a
dhalghennas Powl ha Silas ha'ga thenna dhe blen an varghas
a-rag an rewlysi, [20] hag orth aga dri dhe'n justisyow, i a leveris,

---

a 16:12 *trevesigeth romanek:* Greka *kolonia.*

‘Yma’n dus ma, yw Yedhewon, ow trobla agan cita, [21] hag i
a bregoth devosow nag yw lafyl ragon ni Romanyon, na dhe
dhegemeres na dhe wul.’ [22] Ha’n routh a sevis gansa er aga fynn,
ha’n justisyow ow tenna dhyworta aga dillas a worhemynnis
may fens kastigys, [23] ha wosa gorra warnedha meur a strokosow
i a’s tewlis yn prison, owth erghi dhe’n jayler ma’s gwittha gans
rach. [24] Pan dhegemeras arghadow a’n par na, ev a’s tewlis y’n
downa prison ha karghara aga threys y’n stockys.

[25] Hag a-dro dhe hanter-nos yth esa Powl ha Silas ow pysi
hag ow kormel Duw dre hymnys, hag yth esa an brisnoryon ow
koslowes orta; [26] hag a-dhesempis yth esa dorgrys meur, may
feu kryghyllys selyow an prison; hag a-dhistowgh an darasow
oll a veu ygerys, ha kolmow pub huni a veu lowsys. [27] Pan
dhifunas an jayler ha gweles bos ygerys darasow an prison, ev
a dennas yn-mes y gledha, ha parys o dhe omladha, ow tybi
y tianksa an brisnoryon. [28] Mes Powl a elwis, ughel y lev, ow
leverel, ‘Na wra drog vyth dhiso jy dha honan, rag yth eson ni
oll omma.’ [29] Hag ow kovyn golowys, ev a fyskas a-ji ow krena
ha kodha a-rag Powl ha Silas, [30] hag orth aga hembronk yn-
mes ev a leveris, ‘Syrrys, pandr’a godh dhymm dhe wul may
fiv selwys?’ [31] Hag yn-medhons i, ‘Krys y’n Arlodh Yesu, ha
ty ha’th vayni a vydh selwys.’ [32] Hag i a gewsis ger an Arlodh
dhodho ev ha dh’y vayni oll. [33] Y’n keth eur a’n nos ev a’s
kemeras ha golghi aga goliow, hag ev hag oll y deylu a veu
besydhys heb hockya. [34] Ev a’s dros yn-bann dh’y ji ha gorra
boos a-dheragdha, hag ev hag oll y vayni a lowenhas y tothya
ev ha bos kryjyk yn Duw.

[35] Pan dheuth an jydh, an justisyow a dhanvonas an sodhogyon,
ow leverel, ‘Delivrewgh an dus na.’ [36] Ha’n jayler a dherivas an
geryow ma dhe Powl, ‘An justisyow re dhanvonas may fowgh
hwi delivrys. Lemmyn, ytho, dewgh yn-mes ha kewgh yn kres.’
[37] Mes yn-medh Powl dhedha, ‘I re’gan kastigas a-rag an bobel,
heb agan bos dampnys, ha ni burjysi romanek, i a’gan tewlis
yn prison. Ha lemmyn i a wra agan pellhe yn-dann gel? Ny
wrons, devri, mes dens aga honan dh’agan dri yn-mes.’ [38] An
sodhogyon a dherivas an geryow ma dhe’n justisyow. Hag

own a's teva pan glewsons aga bos burjysi romanek, 39 hag i a dheuth ha dihares dhedha, hag i a's dros yn-mes ha'ga fysi a vos mes a'n cita. 40 Ha wosa mos dhyworth an prison, i eth dhe ji Lydia, hag ow kweles an vreder i a's kenerthas, ha mos mes a'n cita.

An Deray yn Thessalonika

17 Hag ow tremena der Amfipolis hag Apolloni, i a dheuth dhe Thessalonika mayth esa synaga a'n Yedhewon. 2 Ha herwydh usadow Powl, ev a entras ena, ha tri dydh Sabot ev a dhadhlas gansa dhyworth an skryptors, 3 owth ygeri hag ow tiskwedhes dhedha bos res dhe'n Krist godhav ha dastrehevel dhyworth an re varow, ow leverel, 'Hemm o an Krist, Yesu neb a bregothav dhywgh.' 4 Ha re anedha a veu treylys, hag i a junyas gans Powl ha Silas, keffrys ha routh vras a'n Grekys kryjyk ha meur a venenes a roweth. 5 Mes an Yedhewon eth ha bos leun a avi hag ow tri gansa drogwesyon a'n losels yn plen an varghas, i a guntelas routh ha gul deray y'n cita, hag ow fyski dhe ji Yason i a's hwilas rag aga dri a-rag kuntelles an bobel; 6 mes pan na's kavas i a dennas Yason ha re a'n vreder dhe sodhogyon an cita, ow kria, 'An dus ma neb re dreylyas an nor war y benn re dheuth omma ynwedh, 7 ha Yason re's degemeras; hag oll an re ma a far erbynn arghadowyow Cesar, ow leverel bos ken myghtern, Yesu.' 8 An routh ha'n sodhogyon a veu troblys pan glewsons an taklow ma, 9 ha wosa kemeres mewgh dhyworth Yason ha'n re erel, i a's livras.

Powl ha Silas yn Berea

10 Hag a-dhistowgh, yn termyn nos, an vreder a dhanvonas yn-rag ha Powl ha Silas dhe Berea. Pan dheuthons di, i eth yn synaga an Yedhewon; 11 ha'n dus ma o gwell yn aga gnas ages an re na yn Thessalonika, rag i a dhegemeras an ger gans mall meur, ow hwithra an skryptors pub dydh, dhe weles mar pe gwir an taklow ma. 12 Rag henna meur anedha a grysis, ha niver da a'n benenes Grek hag a'n wer. 13 Mes pan wodhva an Yedhewon a Thessalonika bos ger Duw pregethys gans Powl yn

Berea ynwedh, i a dheuth di ynwedh ow kryghylli hag ow korra
an routhow yn deray. [14] Ytho, an vreder a dhanvonas Powl dhe-
ves, rag mos dhe'n mor; mes Silas ha Timothi a wortas ena.
[15] Ha'n re esa ow ledya Powl a'n dros bys yn Athenys, ha wosa
degemeres arghadow dhe Silas ha Timothi may teffens dhodho
skonna gyllens, i eth dhe-ves.

Powl yn Athenys

[16] Hag yn Athenys, ha Powl orth aga gortos, grevys veu y
spyrys ynno pan welas an cita leun a idolys. [17] Rag henna ev a
dhadhlas y'n synaga gans an Yedhewon ha gans an wordhyoryon,
ha pub dydh yn plen an varghas gans an re esa ena par happ.
[18] Mes re a'n filosoforyon Epikurek ha Stoik a geskewsi
ganso, ha re a leveris, 'Pandr'a vynn an klappyer diskians ma
dhe leverel?' Hag yn-medh re erel, 'Dell hevel, pregowther
a dhyowlow astranj yw ev;' rag ev dhe bregoth Yesu ha'n
dasserghyans. [19] Hag orth y synsi i a'n ledyas dhe'n Areopagus,
ow leverel, 'A yllyn ni godhvos pyth yw an dyskas nowydh ma
hag a dherivydh? [20] Rag ty a dhre dh'agan diwskovarn taklow
marthys koynt; rag henna ervirys on ni godhvos styr an taklow
ma.' [21] Lemmyn oll tus Athenys ha'n estrenyon trigys ena ny's
tevo termyn marnas dhe leverel po klewes neppyth nowydh.

[22] Hag ow sevel yn kres an Areopagus, yn-medh Powl,
'Gwer a Athenys, my a wel fatel owgh hwi fest kryjyk yn pub
fordh. [23] Rag, ha my ow tremena hag ow hwithra taklow agas
gordhyans, my a gavas ynwedh alter mayth o skrifys "Dhe
dhuw anwodhvos." Ytho, an pyth a wordhyowgh yn tiskians,
hemma my a yger dhywgh. [24] An Duw neb a formyas an bys ha
puptra ynno, neb yw Arlodh nev ha nor, ny drig yn templow
gwrys gans diwla den, [25] na nyns yw servys gans diwla den
kepar ha pan ve dhodho edhom a neppyth, rag ev a re bewnans
hag anal ha puptra dhe bub den oll; [26] hag ev a wrug a unn den
pub kenedhel a dus mayth anetthens enep kowal an nor, hag ev
a apoyntyas aga osow destnys hag oryon aga anedhow, [27] may
hwillens Duw, martesen orth y hwila yn-dann dava ha'y gavos,
kyn nag yw ev pell dhyworth pub huni ahanan. [28] Rag "Ynno

ev ni a vyw ha gwaya ha kavos agan bosva." Par dell leveris re a'gas berdh,

"Rag ni ynwedh yw y askor."

29 A-ban on ni askor Duw, ny godh dhyn tybi bos an Duwsys
kepar hag owr po arghans po men, imach gwrys dre sleyneth
ha dysmygyans denel. 30 Ytho, ny wrug Duw vri a'n osow a
dhiskians, ha lemmyn ev a worhemmyn dhe boblow oll yn
pub le may kemerrons edrek, 31 drefen ev dhe settya dydh may
hwra breusi an bys yn ewnder, dre wour neb re apoyntyas, ow
profya mewgh dhe oll, orth y dhrehevel dhyworth an re varow.'

32 Pan glewsons a dhasserghyans an re varow, re a skornyas,
mes re erel a leveris, 'Ni a vynn goslowes orthis arta a-dro dhe
hemma.' 33 Gans henna, Powl a omdennas dhyworta. 34 Mes
niver a wer a junyas ganso ha krysi, yn aga mysk Dionysius an
Areopagit, ha benyn henwys Damaris, ha gansa re erel.

Powl yn Korinth

18 Wosa an taklow ma ev a asas Athenys ha dos dhe
Korinth. 2 Ev a gavas unn Yedhow henwys Akwila,
genesik a Pontus, neb re dhothya degynsow a Itali gans Priskilla
y wreg, drefen Klawdius dhe worhemynna dhe'n Yedhewon oll
mayth omdennens dhyworth Rom. Hag ev a dheuth dhedha,
3 ha drefen y vos a'n keth kreft ev a drigas gansa, hag yth esa
owth oberi; rag gwrioryon a dyldow ens i a'ga kreft. 4 Ha pub
Sabot ev a dhadhla y'n synaga, hag ev a assaya treylya ha
Yedhewon ha Grekys. 5 Ha pan dheuth Silas ha Timothi yn-
nans a Makedoni, Powl a omri moy ha moy dhe'n ger[a], ow ton
dustuni dhe'n Yedhewon bos Yesu an Krist. 6 Mes pan sevsons
er y bynn ha kewsel blasfemi, ev a shackyas y dhillas ha leverel
dhedha, 'Re bo agas goos war agas penn agas honan; glan ov vy.
Alemma rag, mos dhe'n Jentilys a wrav.' 7 Hag ev a omdennas
alena ha mos dhe ji gour henwys Titius Yustus, gordhyer Duw,
mayth esa y ji ryb tenewen an synaga. 8 Lemmyn Krispus,

---

a 18:5 *a omri moy ha moy dhe'n ger:* War-lergh re a'n dornskrifow *a veu konstrinys y'n spyrys.*

rewler an synaga, ha ganso oll y vayni, a grysis y'n Arlodh, ha meur a dus Korinth, pan glewsons, a grysis hag a veu besydhys.
9 Hag y'n nos, an Arlodh a leveris dhe Powl yn gwelesigeth, 'Na
borth own, mes kows ha na daw, 10 rag yth esov vy genes, ha
den vyth ny wra omsettya er dha bynn rag dha bystiga, drefen
bos dhymm meur a dus y'n cita ma.' 11 Hag yth esa trigys ena
bledhen ha hwegh mis, ow tyski ger Duw yn aga mysk.

12 Mes pan o Gallio prokonsul Aghaia, an Yedhewon, unys
aga brys, a omsettyas erbynn Powl ha'y dhri dhe'n barr, 13 ow
leverel, 'An gour ma a yni tus gordhya Duw yn fordhow erbynn
an lagha.' 14 Ha Powl owth ygeri y anow rag kewsel, yn-medh
Gallio dhe'n Yedhewon, 'Mar pe kas a dhrogober po hager
vileni, A Yedhewon, herwydh reson my a dhegemersa agas
krodhvol; 15 mes rag bos hemma mater a wovynnow a-dro dhe
eryow ha henwyn ha'gas lagha agas honan, ev dyghtyewgh agas
honan; ny vynnav vy bos breusyas a'n taklow ma.' 16 Hag ev a's
chassyas dhe-ves a'n barr. 17 Ena i oll, ow talghenna Sosthenes,
rewler an synaga, a'n gweskis a-rag an barr; mes ny wrug
Gallio vri orth nagonan a'n taklow ma.

Dehwelans Powl dhe Antiogh

18 Wosa gortos lies dydh moy, Powl a leveris farwell gans
an vreder ha golya dhe-ves dhe Syri, ha ganso Priskilla hag
Akwila, wosa ev dhe dreghi y wols yn Kenkrea; rag y feu
dhodho ambos. 19 I a dheuth bys yn Efesus hag ev a's gasas ena,
mes ev eth yn synaga ha dadhla gans an Yedhewon. 20 Ha pan
y'n pysis a wortos pella, ny assentyas, 21 mes ow kasa farwell ev
a leveris, 'Dos dhywgh arta a wrav, mar mynn Duw;' hag ev a
wolyas dhyworth Efesus.

22 Pan dhothya dhe Cesarea, ev eth yn-bann ha salusi an
eglos, hag ena ev eth yn-nans dhe Antiogh, 23 ha pan spensa
termyn ena, ev eth yn-rag a le dhe le dre bow Galati hag ena
dre Fryji, ow krevhe an dhyskyblon oll.

Apollos yn Efesus

24 Hag y teuth dhe Efesus unn Yedhow henwys Apollos,
genesik a Aleksandri, gour freth ha skentel y'n skryptors.

[25] Ev re bia dyskys yn fordh an Arlodh, ha gwresek y spyrys
ev a gewsi ha dyski yn kewar an taklow a-dro dhe Yesu, kyn
hwodhva unsel besydh Yowan; [26] hag ev a dhallathas kewsel
yn hardh y'n synaga; ha pan y'n klewas Priskilla hag Akwila,
i a'n kemeras ha styrya moy kewar dhodho fordh Duw. [27] Ha
pan vynnas ev mos yn Aghaia, an vreder a'n kenerthas hag i a
skrifas dhe'n dhyskyblon may hwrellens y wolkomma; hag ev
devedhys, ev a weresas meur an re a wrussa krysi dre ras, [28] rag
gans nerth ev a argyas orth an Yedhewon a-rag an bobel, ow
kul prov der an skryptors bos Yesu an Krist.

Powl yn Efesus

19 Lemmyn dell hwarva, hag Apollos yn Korinth, Powl
a dremenas der an ranndiryow ughella ha dos dhe
Efesus, may kavas dyskyblon, [2] hag ev a leveris dhedha, 'A
gemersowgh hwi an Spyrys Sans pan gryssowgh?' Hag yn-
medhons i dhodho, 'Hwath ny glewsyn ni mars eus Spyrys
Sans.' [3] Hag yn-medh ev, 'Yn py besydh, ytho, a vewgh hwi
besydhys?' I a leveris, 'Yn besydh Yowan.' [4] Ha Powl a leveris,
'Yowan a besydhyas gans an besydh a edrek, ow leverel dhe'n
bobel may kryssens ynno ev neb esa ow tos war y lergh, henn
yw, yn Yesu.' [5] Pan glewsons hemma, i a veu besydhys yn
hanow an Arlodh Yesu. [6] Ha Powl ow korra y dhiwla warnedha,
an Spyrys Sans a dheuth warnedha, hag i a dhallathas kewsel
yn tavosow ha profosa. [7] Yth esa anedha a-dro dhe dhewdhek
gour yn somm.

[8] Ev a entras y'n synaga ha dres tri mis ev a gewsi yn hardh,
ow tadhla hag owth assaya aga dri dhe gryjyans a-dro dhe
wlaskor Duw. [9] Mes drefen bos re anedha penn kales ha
diskryjyk, ow kewsel drog a-dro dhe'n Fordh a-rag an routh,
ev a omdennas dhyworta hag ow kemeres an dhyskyblon ganso,
yth esa ow tadhla pub dydh yn skol Tyrannus. [10] Hemma eth
yn-rag dres diw vledhen, may klewas oll trigoryon Asi ger an
Arlodh, ha Yedhewon ha Grekys.

Mebyon Skeva

11 Ha Duw a wrug oberow marthys dres eghen dre dhiwla
Powl, 12 may hwarva, pan veu dres dhe'n glevyon lienyow-dorn
po apronnyow ha re bia orth y groghen, aga klevesow a's gasas
hag yth eth an drog spyrysyon yn-mes anedha. 13 Mes re a'n
hudoryon yedhowek gwandrek a assayas gelwel war hanow an
Arlodh dres an re na hag ynna drog spyrysyon, ow leverel, 'My
a'th charj dre Yesu neb yw pregethys gans Powl.' 14 Yth esa
dhe unn Skeva, Yedhow hag arghoferyas, seyth mab esa ow
kul hemma, 15 ha'n drog spyrys a worthebis ha leverel dhedha,
'Yesu devri a aswonav, ha Powl a gonvedhav, mes piw owgh
hwyhwi?' 16 Ha'n den hag ynno an drog spyrys a lammas
warnedha, ow kul maystri warnedha ha'ga fetha, may fisons
yn-mes a'n chi na, noth ha goliys. 17 Ha hemma a dheuth ha
bos godhvedhys dhe vyns o trigys yn Efesus, ha Yedhewon ha
Grekys, hag own a godhas warnedha oll, ha hanow an Arlodh
Yesu a veu meurhes. 18 Ha meur a'n re neb a grysis a dheuth ha
yes ha derivas aga oberow. 19 Ha niver da a'n re neb a wre pystri
a guntelas aga lyvrow ha'ga leski a-rag an bobel oll; hag i a
reknas an pris anedha, hag yth o hanterkans mil vath a arghans.
20 Y'n for' ma ger an Arlodh a gressyas meur hag a veu nerthek.

An Tervans yn Efesus

21 Pan veu kollenwys an taklow ma, ervirys o Powl yn y
spyrys mos dhe Yerusalem, ow tremena dre Makedoni hag
Aghaia, hag ev a leveris, 'Wosa mos di, y kodh dhymm gweles
Rom ynwedh.' 22 Ha wosa danvon dew a'y venysters, Timothi
hag Erastus, yn Makedoni, ev a wortas pols yn Asi.

23 Lemmyn yth esa a-dro dhe'n termyn na meur a dros a-dro
dhe'n Fordh. 24 Rag unn gour henwys Demetrius, gweythor
arghans, a wre templow Artemis a arghans, hag ev a dhre
gwayn da dhe'n greftoryon. 25 Ev a guntelas an re ma, ha gansa
an weythoryon yn ober a'n par na, hag yn-medh ev, 'Gwer, hwi
a gonvedh ni dhe gavos agan pygans dhyworth an ober ma,
26 ha lemmyn, dell welowgh ha klewes, hag yn Efesus keffrys
hag yn oll Asi ogasti, an Powl ma re dreylyas ha dynya routh

veur, ow leverel a-dro dhe dhuwow gwrys gans diwla, nag yns
duwow mann. [27] Lemmyn yma peryl agan kreft dhe gelli y
hanow da, mes ynwedh y fydh tempel an dhuwes veur Artemis
akontys heb bri, mes moy es henna, y fydh hy braster lehes,
neb yw gordhys gans oll Asi ha'n bys.'

[28] Pan glewsons hemma, ha lenwys a gonnar, i a skrijas, 'Meur
yw Artemis an Efesianys.' [29] Ha'n cita a veu lenwys a dheray,
hag yn keskolon i a fyskas y'n wariva, ow talghenna Gayus
hag Aristarghus, tus a Makedoni, kowetha viaj Powl. [30] Powl a
vynnas entra yn kuntelles an bobel, mes ny ros an dhyskyblon
kummyas dhodho. [31] Re a'n Asiarghow, neb o y gowetha, a
dhanvonas dhodho, orth y ynia na vettha y honan mos y'n
wariva. [32] Re a arma unn dra, re a arma neppyth aral, rag yth
esa an kuntelles yn deray, ha ny wodhya an rann vrassa anedha
prag yth omguntelsens. [33] Re a'n routh a ros gorhemynnow
dhe Aleksander, neb re bia herdhys yn-rag gans an Yedhewon;
hag Aleksander, ow kwevya y leuv, a vynnas styrya an dra
dhe'n kuntelles. [34] Mes pan gonvedhsons y vos Yedhow, i a
skrijas, unys aga lev, dres moy es dew our, 'Meur yw Artemis
an Efesianys.' [35] Ha wosa koselhe an routh, skrifennyas an cita
a leveris, 'Gwer Efesus, piw eus na wor bos cita an Efesianys
gwithyas tempel an Artemis veur ha'y imach a godhas dhyworth
nev? [36] Drefen bos an taklow ma heb aga nagha, res yw dhywgh
bos kosel heb gul tra vyth diswar. [37] Hwi re dhros an wer ma
nag yns ladron a demplys na ny wrussons blasfemi orth agan[a]
duwes. [38] Rag henna, mars eus dhe Demetrius ha'n greftoryon
ganso krodhvol war nebonan, ygerys yw an breuslysyow, hag
yma prokonsuls: drens kuhudhans an eyl erbynn y gila. [39] Mar
hwilowgh neppyth moy, ervirys vydh y'n kuntelles lafyl. [40] Rag
yn tevri, yth eson ni yn peryl a guhudhans drefen an tervans
gwrys hedhyw, heb skila hag a yllyn ni ri rag an kuntellyans
direwl ma.' [41] Pan lavarsa hemma, ev a dhanvonas dhe-ves an
kuntelles.[b]

---

a 19:37 *agan:* War-lergh re a'n dornskrifow *agas.*

b 19:41 War-lergh an Vulgat gwers 41 yw rann a wers 40.

Powl A dhe Makedoni ha Pow Grek

20 Pan hedhis an freudh, Powl a elwis war-barth an
dhyskyblon ha'ga henertha, ha wosa gasa kummyas
anedha ev eth yn-rag dhe Makedoni. [2] Hag ev ow mos der an
ranndiryow, ev a's kenerthas gans lies ger, hag ev a dheuth yn
Pow Grek, [3] may spenas tri mis. Hag ev parys dhe wolya dhe
Syri, bras a veu gwrys er y bynn gans an Yedhewon, hag ev a
erviras dehweles dre Makedoni. [4] Hag yth eth ganso Sopater
mab Pyrrhus a Berea, Aristarghus ha Sekundus a Thessalonika,
Gayus a Derbe, Timothi, ha Tyghikus ha Trofimus a Asi. [5] An
re ma eth yn-rag ha'gan gortos yn Troas; [6] ha ni a wolyas
dhyworth Filippi wosa dedhyow an bara heb goll, ha kyns
penn pymp dydh ni a dheuth dhedha yn Troas, may hwortsyn
seyth dydh.

Farwell Powl gans Troas

[7] Y'n kynsa dydh a'n seythen, pan omguntelsyn rag terri bara,
yth esa Powl ow kewsel orta; drefen y vos ervirys mos dhe-ves
ternos, ev a besyas kewsel bys yn hanter-nos. [8] Lemmyn yth
esa lies lugarn yn stevel y'n soler mayth en ni kuntelys. [9] Hag
unn gour yowynk henwys Ewtyghus, esa owth esedha y'n
fenester, eth ha bos fethys dre gosk down ha Powl ow kewsel
pella. Fethys dre gosk, ev a godhas yn-nans dhyworth an tressa
leur hag ev a veu kemerys yn-bann yn farow. [10] Mes Powl eth
yn-nans hag omblegya dresto, hag orth y wrynya ev a leveris,
'Na vedhewgh yn ankres, rag yma y vewnans ynno.' [11] Ena
Powl a yskynnas ha wosa terri an bara ha dybri, ev a besyas
keskewsel bys yn bora; ena ev eth yn-mes. [12] Hag i a dhros dhe-
ves an gour yowynk yn fyw, ha konfortys meur ens i.

An Viaj dhyworth Troas dhe Miletus

[13] Ni eth yn-rag dhe'n gorhel ha golya dhe Assos, mayth esa
war agan towl dri Powl y'n gorhel, rag yndella ev re ordensa,
ervirys mos di war droos. [14] Lemmyn pan vetsyn orto yn Assos,
ni a'n dros y'n gorhel ha dos dhe Mitylene. [15] Ha ternos ow
kolya alena ni a dheuth a-dal Kios, ha'n jydh ow sewya ni a
dremenas ogas dhe Samos, ha ternos ni a dheuth dhe Miletus.

16 Rag Powl re ervirsa golya dres Efesus, ma na spenna termyn
yn Asi; rag yth esa ow fistena, mar kalla bos yn Yerusalem
erbynn dy'Fenkost.

Powl a Gews orth an Henavogyon yn Efesus

17 Dhyworth Miletus ev a dhanvonas dhe Efesus, ow kelwel
henavogyon an eglos. 18 Ha pan dheuthons dhodho, ev a leveris
dhedha:

'Hwi a wor, dhyworth an kynsa dydh may teuth vy yn Asi,
fatel o genev pupprys ha my genowgh, 19 ow servya an Arlodh
gans pub uvelder ha dagrow, ha prevyansow a godhas warnav
dre vrasow an Yedhewon, 20 ha my heb hockya ow terivas
puptra o dhe les dhywgh, hag orth agas dyski a-rag tus hag y'n
chiow, 21 hag ow tustunia keffrys dhe Yedhewon ha dhe Grekys
a-dro dhe edrek a-rag Duw ha fydh yn agan Arlodh Yesu.
22 Lemmyn otta, kelmys gans an Spyrys, yth esov vy ow mos
dhe Yerusalem, heb godhvos an pyth a wra dos er ow fynn ena,
23 marnas an Spyrys Sans a dheg dustuni dhymm yn pub cita,
ow leverel bos kolmow ha galarow orth ow gortos. 24 Mes ny
akontyav ow bewnans a vri vyth dhymmo vy, unweyth a kallen
kowlwul ow resegva, ha'n menystrans a dhegemeris dhyworth
an Arlodh Yesu, rag don dustuni dhe'n aweyl a ras Duw.

25 'Ha lemmyn otta, my a wor na vydh nagonan ahanowgh ow
kweles ow fas na fella, mayth yth vy a-derdro yntredhowgh ow
pregoth an wlaskor.[a] 26 Rag henna my a dheg dustuni dhywgh
y'n jydh hedhyw ow bos glan a woos tus oll; 27 rag ny omwithis
vy rag derivas dhywgh oll an gussul a Dhuw. 28 Kemerewgh
with a'gas honan hag a'n para oll ma'gas gorras an Spyrys Sans
avel gorwolysi rag bugelya eglos Duw[b], a waynyas der y woos
y honan. 29 My a wor y teu wosa ow mones dhe-ves bleydhi
gwyls, heb sparya an para, 30 hag yn-mes a'gas mysk agas
honan gwer a sev ow kewsel taklow gorth rag tenna dhe-ves
an dhyskyblon war aga lergh. 31 Rag henna bedhewgh war, ow

---

a 20:25 *an wlaskor:* War-lergh re a'n dornskrifow *wlaskor Duw.*

b 20:28 *eglos Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *eglos an Arlodh.*

perthi kov na astelas vy keski pub huni dres teyr bledhen nos
ha dydh, gans dagrow. 32 Ha lemmyn my a'gas komend dhe
Dhuw ha dhe er y ras, a yll drehevel ha ri an eretons yn-mysk
oll an re sanshes. 33 Ny hwensis vy arghans nag owr na dillas
den vyth; 34 hwi agas honan a wor an dhiwla ma dhe venystra
dhe'm edhommow vy hag edhommow an re esa genev. 35 Yn
puptra my a dhiskwedhas dhywgh, y telledh, ow lavurya
yndella, sokra an re wann ha perthi kov a eryow an Arlodh
Yesu, dell leveris ev, "Moy gwynnvys yw ri ages degemeres."'

36 Ha pan lavarsa an taklow ma, ow mos war benn dewlin
gansa oll, ev a bysis. 37 Hag yth esa meur a olva gans oll, hag
ow kodha war gonna Powl i a ammas dhodho, 38 duwenhes a'n
moyha drefen an pyth a lavarsa, na welens y fas arta. Hag i a'n
hembronkas dhe'n gorhel.

Viaj Powl dhe Yerusalem

21 Lemmyn dell hwarva, ha ni omdennys dhyworta,
ni a wolyas, ow sewya resegva gewar dhe Kos, ha
ternos dhe Rhodos hag alena dhe Patara. 2 Pan gavsen gorhel
parys dhe vos dres an mor dhe Feniki, ni eth a-bervedh ha
golya. 3 Hag owth aspia Kyprus hag orth y asa a'n barth kledh,
ni a wolyas dhe Syri ha dos yn-nans dhe Tyr drefen bos res
dhe'n gorhel diskarga ena. 4 Hag ow kavos an dhyskyblon ni
a wortas ena seyth dydh. Der an Spyrys i a leveris dhe Powl
nag ella yn-bann dhe Yerusalem. 5 Mes, ha'gan dedhyow
ena diwedhys, ni eth alena ha pesya yn agan viaj, i oll gans
aga gwragedh ha'ga fleghes orth agan hembronk yn-mes a'n
cita. Ena ni eth war benn dewlin y'n treth ha pysi 6 ha gasa
farwell an eyl gans y gila ha mos a-bervedh y'n gorhel, hag i a
dhehwelis tre.

7 Pan gowlwrussen an viaj dhyworth Tyr, ni a dheuth dhe
Ptolemais, may salussyn an vreder ha gortos gansa unn jydh.
8 Ha ternos ni eth yn-rag ha dos dhe Cesarea, ha ni eth yn chi
Felip an aweyler, onan a'n seyth, ha triga ganso. 9 Lemmyn yth
esa dhe'n gour ma peder myrgh, gwerghesow neb a brofosa.
10 Ha wosa ni dhe driga ena lies dydh, unn profos henwys

Agabus a dheuth yn-nans dhyworth Yudi, [11] hag ev a dheuth dhyn, hag ow kemeres grugys Powl ev a omgolmas er an dreys ha'n dhiwla ha leverel, 'Yndelma y lever an Spyrys Sans, "Y'n for' ma an Yedhewon yn Yerusalem a wra kelmi an gour a byw an grugys ma, hag i a wra y dhelivra yn leuv an Jentilys."' [12] Ha pan glewsyn an taklow ma, ha ni ha trigoryon an tyller na a'n pysis nag ella yn-bann dhe Yerusalem. [13] Ena Powl a worthebis, 'Pandr'a wrewgh hwi, owth ola ha treghi ow holon? Rag parys ov vy dhe vos kelmys keffrys ha merwel yn Yerusalem a-barth hanow an Arlodh.' [14] Ha pan na yllsyn y lesta, ni a dewis wosa leverel, 'Re bo gwrys bodh an Arlodh.'

[15] Wosa an dedhyow ma, ni a ombareusis ha mos yn-bann dhe Yerusalem. [16] Ha re a'n dhyskyblon a Cesarea eth genen ynwedh, orth agan hembronk dhe ji Mnason, den a Kyprus, dyskybel dhyworth an dalleth, may trikken ganso.

Powl A dhe Yerusalem dhe Weles Jamys

[17] Ha ni yn Yerusalem, an vreder a'gan degemeras yn lowen. [18] Ha ternos Powl a entras genen dhe Jamys, hag oll an henavogyon a dheuth. [19] Wosa aga salusi ev a dherivas onan hag onan an taklow re wrussa Duw yn-mysk an Jentilys der y venystrans ev. [20] Pan glewsons, i a wordhyas Duw, ha leverel dhodho, 'Ty a wel, broder, fatel eus lies mil yn-mysk an Yedhewon neb re grysis, hag i oll yw diwysyk rag an lagha; [21] hag a-dro dhis y feu derivys dhedha ty dhe dhyski oll an Yedhewon trigys yn-mysk an Jentilys nagh a Moyses, ow leverel dhedha ma na drodrogghens an fleghes na kerdhes herwydh an devosow. [22] Ytho, pyth eus dhe wul? Yn neb kas i a wra klewes dha vos devedhys. [23] Rag henna, ty gwra an pyth a leveryn dhis. Yma dhyn peswar gour re wrug ambos; [24] kemmer an re ma, ha bydh purhes gansa ha pe may hallons treghi aga gols, ha pubonan a wra godhvos nag eus tra vyth y'n pyth re beu derivys y'th kever, mes ty dha honan dhe vewa ow kwitha an lagha. [25] Hag a-dro dhe'n Jentilys neb re grysis, ni re skrifas lyther, ow ri agan ervirans y kodh dhedha omwitha rag an pyth re beu sakrifiys dhe idolys ha rag goos ha rag an pyth

re beu tegys ha rag dijastita.' [26] Ena Powl a gemeras an wer, ha
ternos pan re bia purhes, ev hag i war-barth, ev eth y'n tempel,
dhe ri avisyans pan vedha an dedhyow a lanheans kowlwrys,
ha'n offryn gwrys a-barth pub huni anedha.

Powl Dalghennys y'n Tempel

[27] Lemmyn, pan veu ogas kowlwrys an seyth dydh, an
Yedhewon dhyworth Asi, orth y weles y'n tempel, a worras yn
deray oll an routh, ha'y dhalghenna, [28] ow karma, 'Gwer Israel,
gweresewgh! Hemm yw an den usi ow tyski dhe bubonan yn
pub le erbynn an bobel ha'n lagha ha'n tyller ma, ha moy es
henna, ev re dhros Grekys y'n tempel hag ev re dhisakras an
tyller sans ma.' [29] Rag i re welsa kyns Trofimus, den a Efesus,
y'n cita ganso, hag i a dybis y hwrussa Powl y dhri y'n tempel.
[30] Hag oll an cita a veu movyes, ha'n bobel a fyskas war-
barth, hag ow settya dalghen yn Powl i a'n tennas yn-mes a'n
tempel, hag a-dhistowgh an darasow a veu deges. [31] Hag i owth
assaya y ladha, derivadow a dheuth dhe dribun an kohort bos
oll Yerusalem yn deray; [32] hware ev a gemeras soudoryon ha
pennow-kangour ha ponya yn-nans dhedha; hag ow kweles an
tribun ha'n soudoryon i a astelas gweskel Powl. [33] Ena ow tos
nes, an tribun a settyas dalghen ynno ha gorhemynna may fe
kelmys gans dew jayn, ha govyn piw o, ha pyth re wrussa. [34] Re
y'n routh a armas unn dra, ha re neppyth ken, ha rag na allas
dysmygi tra vyth certan drefen an tervans, ev a worhemynnis
may fe hembrenkys y'n kastel. [35] Hag ev devedhys y'n gradhow,
res o dhodho bos degys gans an soudoryon drefen nerth an
routh; [36] rag an routh a dus a sewya ow karma, 'Dhe-ves ganso!'

Powl a Bled Y Gen

[37] Hag ev ow pos hembrenkys y'n kastel, yn-medh Powl
dhe'n tribun, 'Eus kummyas dhymm dhe leverel neppyth dhis?'
Hag yn-medh ev, 'A wodhes ta kewsel Greka? [38] Ytho, a nyns
os ta an Ejypcyan neb a wrug rebellyans a-gynsow ha ledya yn-
mes y'n gwylvos an peswar mil wer a'n Sikariow?'[a] [39] Ha Powl

---

a 21:38 *Sikariow:* Po *Assassinyow.*

a leveris, ‘Yedhow a Tarsus yn Kiliki ov vy, burjes a cita nag yw isel, ha my a’th pys, gas vy dhe gewsel orth an bobel.’ 40 Pan rosa kummyas, Powl ow sevel y’n gradhow a wrug sin dhe’n bobel gans y leuv. Pan esa taw meur, ev a arethyas dhedha yn Ebrow, ow leverel:

22 ‘Breder ha tasow, goslowewgh orth ow defens a wrav lemmyn dhywgh.’

2 Pan glewsons ev dhe gewsel orta yn Ebrow, i eth ha bos hwath kosella. Ena ev a leveris:

3 ‘Yedhow ov vy, genys yn Tarsus yn Kiliki, mes meythrys y’n cita ma, dyskys orth treys Gamaliel, straght herwydh lagha agan tasow, diwysyk rag Duw kepar ha hwi oll hedhyw. 4 My a helghyas an Fordh ma bys y’n mernans, ow kelmi ha gwer ha benenes hag orth aga gorra yn prison, 5 dell yll an arghoferyas hag oll konsel an henavogyon dustunia a-dro dhymm. Dhyworta my a dhegemeras ynwedh lytherow dhe’n vreder yn Damaskus, ha mos di rag kelmi an re esa ena ha’ga dri omma dhe Yerusalem, may fens kessydhys.

Powl a Gews a’y Dreylyans

6 ‘Lemmyn dell hwarva, ha my y’m hyns ow tos nes dhe Damaskus a-dro dhe hanter-dydh, a-dhesempis mes a nev golow meur a splannas y’m kerghyn, 7 ha my a godhas dhe’n dor, ha klewes lev ow leverel dhymm, “Sowl, Sowl, prag y’m persekutydh?” 8 Ha my a worthebis, “Piw os ta, Arlodh?” Hag yn-medh ev dhymm, “Yesu a Nazareth ov vy, neb a bersekutydh.” 9 Lemmyn an re esa genev a welas devri an golow, mes ny glewsons an lev anodho ev neb esa ow kewsel orthiv. 10 Hag yn-medhav, “Pandr’a godh dhymm y wul, Arlodh?” Ha’n Arlodh a leveris dhymm, “Sav yn-bann, ke yn Damaskus, hag ena y fydh leverys dhis a-dro dhe oll an taklow re beu ordenys dhis dhe wul.” 11 A-ban na yllis vy gweles drefen splander an golow na, my eth yn Damaskus, ledys er an leuv gans an re esa genev.

12 ‘Hag unn Ananias neb o gour kryjyk herwydh an lagha ha gerys-da gans oll an Yedhewon esa trigys ena, 13 a dheuth

dhymm, hag ow sevel rybov ev a leveris dhymm, “Broder Sowl, mir war-vann.” Hag y’n eur na my a viras war-vann orto. [14] Hag yn-medh ev, “Duw agan tasow re’th tewisas seulabrys rag aswon y vodh ha gweles an Gwiryon ha klewes lev yn-mes a’y anow, [15] rag ty a vydh dustunier ragdho, dhe dus oll, a-dro dhe’n taklow re welsys ha klewes. [16] Lemmyn, prag y hokydh? Sav yn-bann, bydh besydhys ha golgh dhe-ves dha beghosow, ow kelwel war y hanow.”

Powl Danvenys dhe’n Jentilys

[17] ‘Dell hwarva, wosa my dhe dhehweles dhe Yerusalem ha pan esen ow pysi y’n tempel, my a godhas yn transyek, [18] ha my a’n gwelas ow leverel dhymm, “Fisten, ha ke yn-mes a Yerusalem yn skon, drefen na wrons i degemeres dha dhustuni a-dro dhymm.” [19] Hag yn-medhav, “Arlodh, i a wor ow bos ow prisonya hag ow kweskel yn pub synaga an re a grysis ynnos. [20] Ha pan veu skollys goos dha dhustunier Stefan, yth esen evy ow sevel yn ogas owth assentya hag ow kwitha dillas an re esa orth y ladha.” [21] Ena ev a leveris dhymm, “Ke, rag my a wra dha dhanvon a-bell dhe’n Jentilys.”’

Powl ha’n Tribun Romanek

[22] Bys y’n ger ma i a woslowas orto, mes ena i a dhrehevis aga levow, ow leverel, ‘Dhe-ves gans den a’n par ma a’n nor; ny dhelledh ev dhe vewa.’ [23] Hag i ow karma hag ow tewlel aga mantylli dhe-ves hag ow tewlel doust y’n ayr, [24] an tribun a worhemynnis may fe hembrenkys y’n kastel, hag ev a erghis may fe apposys dre skorjya, rag dysmygi yn tien an reson i dhe garma orto y’n for’ ma. [25] Mes pan y’n tensens a-hys rag an skorjys, Powl a leveris dhe’n penn kangour esa ow sevel yn ogas, ‘Yw lafyl ragos dhe skorjya burjes romanek nag yw dampnys?’ [26] Pan glewas henna an penn kangour eth dhe’n tribun ha leverel, ‘Pandr’a vynnydh dhe wul? Rag an gour ma yw burjes romanek.’ [27] An tribun a dheuth dhe Powl ha leverel dhodho, ‘Lavar dhymm, os ta burjes romanek?’ Hag yn-medh ev, ‘Ov.’ [28] An tribun a worthebis, ‘My a gavas an citysanses a bris meur.’ Ytho Powl a leveris, ‘Mes yn tevri, genys veuv

yndella.’ [29] Rag henna an re neb o parys dh’y apposya a omdennas anodho a-dhistowgh; hag ynwedh an tribun a’n jeva own pan wodhva y vos Roman hag y’n kolmsa.

Powl a-rag an Konsel

[30] Ternos, ow mynnes godhvos yn certan prag yth o Powl kuhudhys gans an Yedhewon, ev a’n livras hag ev a worhemynnis dhe’n bennoferysi hag oll an konsel dos war-barth, ha pan dhrosa Powl yn-nans ev a’n gorras a-ragdha.

Powl a-rag Feliks yn Cesarea

23 Powl, ow mires glew orth an konsel, a leveris, ‘Breder, bys y’n jydh ma my re vewas gans kowses da a-rag Duw.’ [2] Ha’n arghoferyas Ananias a erghis dhe’n re esa ow sevel yn y ogas gweskel yn ganow Powl. [3] Ena Powl a leveris dhodho, ‘Duw a wra dha weskel tejy, ty fos wynnhes; a esedhydh jy orth ow preusi herwydh an lagha, hag erbynn an lagha ty a worhemmyn may fiv gweskys?’ [4] An re esa ow sevel yn ogas a leveris, ‘A dhespitydh jy an arghoferyas a Dhuw?’ [5] Hag yn-medh Powl, Ny wodhvev, breder, y vos arghoferyas; rag skrifys yw ‘Ny wrewgh kewsel drog a-dro dhe rewler a’gas pobel.’

[6] Ena Powl, ow kodhvos bos re Sadukeow ha re erel Fariseow, a grias y’n konsel, ‘Breder, Farise ov vy, mab Fariseow; yth esov vy ow pos breusys a-dro dhe wovenek dasserghyans an re varow.’ [7] Pan leveris hemma, yth esa strif ynter an Fariseow ha’n Sadukeow, ha rynnys veu an kuntelles. [8] Rag Sadukeow a lever nag eus dasserghyans nag el na spyrys, mes Fariseow a’s aswon oll. [9] Hag yth esa garma bras, ha re a’n skribys yn bagas an Fariseow a sevis yn-bann ha kenkia yn krev, ‘Ny gevyn ni tra vyth kamm y’n den ma. Fatla mar kwrella spyrys po el kewsel orto.’ [10] Ha pan sevis strif bras, an tribun, ow perthi own y fedha Powl skwardys a-les gansa, a worhemynnis dhe’n soudoryon dos yn-nans ha’y denna yn-mes a’ga mysk ha’y dhri y’n kastel.

[11] An nessa nos, an Arlodh a dheuth dhodho ha leverel, ‘Gwellha dha jer, rag dell dhuges dustuni dhe’n taklow a-dro dhymm yn Yerusalem, yndella y telledh ty dhe dhon dustuni yn Rom ynwedh.’

An Bras dhe Ladha Powl

[12] Pan dheuth an jydh an Yedhewon a wrug bras yn-dann li a vollethi, na wrens dybri nag eva kyns i dhe ladha Powl. [13] Yth esa moy es dew ugens a wrug an bras ma; [14] i eth dhe’n bennoferysi ha’n henavogyon ha leverel, ‘Ni re omgolmas yn-dann li a vollethi na dhyppryn boos bys pan lytthyn Powl. [15] Lemmyn ytho hwi war-barth gans an konsel, pysewgh an tribun a’y dhri yn-nans dhywgh, kepar ha pan esowgh ow mynnes eksamnya y gen yn leunna; ha ni agan honan yw parys dh’y ladha kyns ev dhe nesa.’

[16] Pan glewas mab hwor Powl a-dro dhe’n bras ma, ev a dheuth hag entra y’n kastel ha’y dherivas dhe Powl. [17] Ha Powl a elwis dhe onan a’n bennow-kangour, ha leverel, ‘Gid an gour yowynk ma dhe’n tribun, rag ev a’n jeves neppyth dhe dherivas dhodho.’ [18] Rag henna ev a’n kemeras ha’y ledya dhe’n tribun ha leverel, ‘An prisner Powl a elwis dhymm ha govyn orthiv dri dhis an gour yowynk ma; ev a’n jeves neppyth dhe dherivas dhis.’ [19] An tribun, orth y gemeras er an leuv a-denewen yn privedh, a wovynnas, ‘Pyth eus dhis dhe dherivas dhymm?’ [20] Hag yn-medh ev, ‘Unverhes yw an Yedhewon dhe wovyn orthis dhe dhri Powl yn-nans dhe’n konsel a-vorow war skeus i dhe ervira diskudha yn leunna neppyth a-dro dhodho. [21] Ty ytho, na vydh tollys gansa; rag moy es dew ugens gour anedha a vynn y gontrewaytya, neb re omgolmas yn-dann li na wrellens dybri nag eva bys pan y’n latthens, ha lemmyn parys yns i, ow kortos dha ervirans.’ [22] Rag henna an tribun a dhanvonas dheves an gour yowynk, orth y erghi, ‘Na lavar dhe dhen vyth ty dhe dherivas dhymm an taklow ma.’

Powl Danvenys dhe Feliks an Governour

[23] Ena ow kelwel dew a’n bennow-kangour, ev a leveris, ‘Darbarewgh dew kans souder, gans deg marghek ha tri ugens,

ha dew kans guwwas, mayth ellons bys yn Cesarea yn tressa
eur an nos, [24] ha proviewgh enevales rag Powl dhe varghogeth,
ma'n drollons yn saw dhe Feliks an governour.' [25] Ev a skrifas
lyther, war-lergh an patron ma:

[26] 'Klawdius Lykias dhe'n moyha bryntin governour Feliks,
salusyans. [27] An gour ma re beu dalghennys gans an Yedhewon
hag yth esens i ow pareusi y ladha, mes pan dhyskis y vos
Roman, my a dheuth gans soudoryon ha'y selwel. [28] Hag ow
mynnes godhvos an acheson ma'n kuhudhens, my a'n dros
yn-nans dh'aga honsel. [29] My a gavas y vos kuhudhys a-dro
dhe wovynnow a'ga lagha, mes na veu kuhudhys a dra vyth a
dhervynnas na'n mernans na prisonyans. [30] Ha pan veu derivys
dhymm bos bras erbynn an gour, a-dhistowgh my a'n danvonas
dhis, ha gorhemynna dhe'n guhudhoryon leverel a-ragos
pandr'eus gansa er y bynn.'

[31] Rag henna an soudoryon, herwydh aga arghadowyow,
a gemeras Powl ha'y dhri dres an nos dhe Antipatris. [32] Ha
ternos i a asas an varghogyon dhe vones yn-rag ganso, hag i
a dhehwelis dhe'n kastel. [33] Pan entersons yn Cesarea i a ros
an lyther dhe'n governour hag ynwedh dri Powl a-ragdho.
[34] Hag ow redya an lyther ev a wovynnas py rannvro y teuth
anodho, ha pan dhyskas y vos a Kiliki [35] ev a leveris, 'My a wra
goslowes orthis pan dheu dha guhudhoryon ynwedh.' Ena ev a
worhemynnis may fe synsys yn pretorium Herod.

Powl a-rag Feliks yn Cesarea

24 Wosa pymp dydh an arghoferyas Ananias a dheuth
yn-nans ha ganso niver a henavogyon hag unn
Tertullus, den a'n lagha, hag i a dhug dustuni dhe'n governour
erbynn Powl. [2] Wosa Powl dhe vos gelwys, Tertullus a
dhallathas y guhudha, ow leverel,

'A-ban gevyn ni, dredhos, meur a gres, hag a-ban veu lies
gwellheans gwrys rag an bobel ma dre dha ragbreder, [3] yn
puptra hag yn pub tyller ni a wolkom hemma, bryntinna Feliks,
down agan grassow. [4] Mes heb dha lettya na fella, my a'th pys
y'th perthyans a woslowes a verr dermyn orthyn. [5] Ni re gavas

bos an gour ma pla, ow kul strif yn-mysk oll an Yedhewon
dres an nor, pennledyer sekt an Nazarenys. 6 Hag ev a assayas
disakra an tempel, ytho ni a settyas dalghen ynno, ha ni a
vynnas y vreusi herwydh agan lagha. 7 Byttegyns an tribun
Lysias a dheuth ha gans fors meur ev a'n kemeras mes a'gan
diwla, 8 ow korhemynna dh'y guhudhoryon dos a-ragos.[a] Orth
y apposya, ty dha honan a yll diskudha yn tien a-dro dhe oll an
taklow ma ma'n kuhudhyn.'

9 Ha'n Yedhewon ynwedh a gemeras rann y'n kuhudhans, ow
testa bos an taklow ma gwir.

Defens Powl a-rag Feliks

10 Pan wrug an governour sin dhodho dhe gewsel, Powl a
worthebis,

'Ow konvedhes dha vos dres lies bledhen breusyas war an
bobel ma, yn lowen my a wra ow defens a-dro dhe'n taklow
a-dro dhymm. 11 Dell yllydh diskudha, nyns yw moy ages
dewdhek dydh a-ban yth vy yn-bann rag gordhya yn Yerusalem.
12 Ny'm kavsons ow tadhla gans den vyth y'n tempel nag ow
kul dhe routh omguntel, po y'n synagys po dres an cita, 13 na
ny yllons i gul prov dhis a-dro dhe'n taklow ma'm kuhudhons
lemmyn. 14 Mes hemma my a gonfess dhis, my dhe wordhya
Duw agan tasow, herwydh an Fordh a elwons i sekt, ow krysi
puptra yw herwydh an lagha ha'n taklow skrifys y'n brofosi.
15 Yma dhymm govenek yn Duw, a waytyons i aga honan
ynwedh, y fydh dasserghyans hag a'n re ewnhynsek hag a'n
re gammhynsek. 16 Rag henna my ow honan a striv prest dhe
synsi kowses divlam a-rag Duw ha tus oll. 17 Lemmyn wosa
lies bledhen my a dheuth rag dri alusenow dhe'm pobel ha rag
gul offrynnow. 18 Ha my ow kul hemma, i a'm kavas y'n tempel
wosa ow glanheans, naneyl gans routh na gans deray, 19 gans
Yedhewon dhyworth Asi, hag y kodh dhedha i bos omma

a 24:8 *ha ni a vynnas y vreusi herwydh agan lagha. Byttegyns an tribun Lysias a dheuth ha gans fors meur ev a'n kemeras mes a'gan diwla, ow korhemynna dh'y guhudhoryon dos a-ragos:* nyns usi an geryow ma yn re a'n dornskrifow.

a-ragos rag ow huhudha, mars eus dhedha neppyth er ow fynn.
20 Po an re ma, leverens aga honan py drogober a gavsons ha
my ow sevel a-rag an konsel, 21 marnas y feu an unn lavar ma
a griis vy, ow sevel yn aga mysk, “Yth esov vy ow pos breusys
a-ragowgh hedhyw a-dro dhe dhasserghyans a’n re varow.”’
22 Feliks, neb a’n jeva konvedhes da a-dro dhe’n Fordh, a
astelas an kuntelles, ow leverel, ‘Pan dheu Lysias an tribun yn-
nans, my a wra ervira agas mater.’ 23 Ev a worhemynnis dhe’n
penn kangour may fe synsys yn-dann with ha may fe grontys
dhodho neb rydhses, ha ma na fe lettys mann re a’y gowetha a
venystra dhodho.
24 Wosa niver a dhedhyow pan dheuth Feliks ha ganso y
wreg Drusilla o Yedhowes, ev a dhanvonas war-lergh Powl,
ha goslowes orto a-dro dhe’n fydh yn Krist Yesu. 25 Hag ev
ow kul areth a-dro dhe ewnder hag omrewl ha’n vreus ow tos,
Feliks eth ha bos ownek, ha gorthebi, ‘Y’n tor’ ma, ty ke; mes
my a wra danvon war dha lergh pan eus dhymm spas.’ 26 Y’n
kettermyn ev a waytya y fe mona res dhodho gans Powl; ytho
ev a dhanvona war y lergh yn fenowgh dhe geskewsel ganso.
27 Ha wosa diw vledhen dhe bassya, Feliks a veu holys gans
Porkius Festus; hag ow mynnes diskwedhes favour dhe’n
Yedhewon, ev a asas Powl yn prison.

Powl a Elow orth an Emperour

25 Tri dydh wosa y dhevedhyans y’n ranndir, Festus eth
yn-bann dhe Yerusalem dhyworth Cesarea, 2 ha’n
bennoferysi ha ledyoryon an Yedhewon a ros dherivas dhodho
erbynn Powl ha pysi, 3 ow kovyn favour dhyworto, ma’n galwa
dhe Yerusalem, rag yth esens ow mynnes kontrewaytya rag y
ladha y’n hyns. 4 Gans henna Festus a worthebis y fedha Powl
synsys yn Cesarea, hag yth ervira ev y honan mos di a verr
spys. 5 ‘Ytho,’ yn-medh ev, ‘An re na yn agas mysk ha dhedha
awtorita, ens yn-nans genev, ha mars eus neppyth kamm y’n
gour, kuhudhens ev.’
6 Wosa ev dhe wortos yn aga mysk namoy es eth po deg
dydh, ev eth yn-nans dhe Cesarea; ha ternos ev a esedhas y’n

barr ha gorhemynna may fe Powl dres. [7] Pan dheuth ev, an Yedhewon re dhothya yn-nans dhyworth Yerusalem a sevis a-dro dhodho ha dri orto lies kuhudhans poos, na allsons previ. [8] Ena Powl a wrug y dhefens: 'Kammen na beghis vy erbynn lagha an Yedhewon nag erbynn an tempel nag erbynn Cesar.' [9] Mes Festus, ow mynnes diskwedhes favour dhe'n Yedhewon, a worthebis dhe Powl, ow leverel, 'A vynn'ta mos yn-bann dhe Yerusalem dhe vos breusys ena a-ragov a-dro dhe'n taklow ma?' [10] Mes yn-medh Powl, 'Yth esov vy ow sevel a-rag barr Cesar, may telledh ow bos breusys. Ny wrug vy drokoleth vyth dhe'n Yedhewon, dell wodhes ta fest yn ta. [11] Rag henna mar kammwrav ha mar kwrug vy neppyth ow tervyn an mernans, ny skonyav a verwel; mes mar nyns eus tra vyth y'n taklow ma'm kuhudh an re ma, den vyth ny yll ow daskor dhedha. Orth Cesar y halwav.' [12] Ena Festus, wosa ev dhe omgussulya gans y gonsel, a worthebis, 'Ty re elwis orth Cesar; a-rag Cesar ty a wra mos.'

Festus a Omgussul gans Myghtern Agrippa

[13] Ha pan o passys niver a dhedhyow, myghtern Agrippa ha Bernike a dheuth dhe Cesarea rag salusi Festus. [14] Ha drefen i dhe wortos ena lies dydh, Festus a worras a-dherag an myghtern an maters a-dro dhe Powl, ow leverel, 'Yma unn gour, gesys prisner gans Feliks, [15] hag a-dro dhodho an bennoferysi ha henavogyon an Yedhewon a leveris dhymm ha my yn Yerusalem, ha govyn orthiv breus er y bynn. [16] My a worthebis dhedha nag yw usadow Romanek daskor den vyth kyns an den kuhudhys dhe vetya orth y guhudhysi fas orth fas, ha dhe gavos spas dhe wul defens a-dro dhe'n kuhudhans. [17] Rag henna, pan dheuthons war-barth omma, ny gellis vy termyn, mes ternos, esedhys y'n barr, my a worhemynnis may fe dres an gour. [18] Pan sevis yn-bann an guhudhysi, ny'n kuhudhsons gans drogober vyth a dheseven vy, [19] mes fowt akordyans a's teva ganso a-dro dh'aga kryjyans aga honan hag a-dro dhe unn Yesu re varwsa, mes Powl a dhestas y vos byw. [20] Drefen ow bos ankombrys orth an dhadhel a-dro dhe'n taklow ma, my a wovynnas mar vynnas ev mos dhe Yerusalem dhe vos breusys ena a-dro dhe'n

taklow ma. [21] Mes pan bysis Powl dhe vos synsys yn-dann with
rag ervirans an Emperour, my a worhemynnis may fe synsys
bys pan allav y dhanvon dhe Cesar.' [22] Hag Agrippa a leveris
dhe Festus, 'My ow honan a garsa klewes an den.' Yn-medh ev,
'A-vorow y hwre'ta y glewes.'

Powl Dres a-rag Agrippa

[23] Rag henna ternos Agrippa ha Bernike a dheuth, meur aga
rielder, ha pan entersens y'n vreuslys, gans an tribunyon ha
gwelhevin an cita, Festus a worhemynnis ha Powl a veu dres.
[24] Ha Festus a leveris, 'Myghtern Agrippa, hag oll an wer eus
omma genen ni, hwi a wel an den ma, hag a-dro dhodho oll an
gemeneth yedhowek a'm pysis, hag y'n Yerusalem hag omma,
ow kria na dhelledh ev dhe vewa na fella. [25] Byttegyns, my a
gonvedhas na wrug ev tra vyth ow tervyn an mernans, mes pan
elwis ev y honan orth an Emperour, my a erviras y dhanvon.
[26] Mes nyns eus dhymm tra vyth certan dhe skrifa dhe'm
arlodh yn y gever; rag henna my re'n dros a-ragowgh, dres oll
a-ragos tejy, myghtern Agrippa, may kyffiv neppyth dhe skrifa
wosa y vos apposys. [27] Rag, dell hevel dhymm, erbynn reson
yw danvon prisner heb diskwedhes an kuhudhansow er y bynn.'

Defens Powl a-rag Agrippa

26 Yn-medh Agrippa dhe Powl, 'Kummyas yw res
dhis a gewsel a-barth dhis dha honan.' Ena Powl a
ystynnas y leuv ha gul y dhefens:

[2] 'A-dro dhe'n taklow oll mayth ov vy kuhudhys gans an
Yedhewon, myghtern Agrippa, my a breder bos gwynn ow bys
ow kul ow defens a-ragos hedhyw, [3] dres oll drefen bos meur
dha skians yn pub usadow ha disputyans a'n Yedhewon. Rag
henna my a'th pys a woslowes orthiv gans perthyans.

[4] 'Ytho, oll an Yedhewon a wor gis ow bewnans a-dhia'm
yowynkneth, bewnans spenys dhyworth an dalleth yn-mysk ow
henedhel hag yn Yerusalem. [5] I re'm aswonis termyn hir, mar
mynnons desta, my dhe vewa avel Farise, herwydh an sekt an
moyha straght yn agan kryjyans. [6] Ha lemmyn my a sev ow pos

breusys, drefen ow govenek y'n dedhewadow gwrys gans Duw
dh'agan tasow [7] may hwayt agan dewdhek looth dos dhodho,
ow kordhya yn tiwysyk nos ha dydh. A-dro dhe'n govenek ma
yth ov kuhudhys gans an Yedhewon, A vyghtern. [8] Prag yth yw
breusys genowgh avel pyth na yllir y grysi, Duw dhe dhrehevel
an re varow?

[9] 'Yn hwir, kyns my ow honan o sur y kodhva dhymm gul lies
tra erbynn hanow Yesu a Nazareth. [10] Hag yn tevri my a wrug
hemma yn Yerusalem; ha pan dhegemersen awtorita dhyworth
an bennoferysi my a geas yn prison meur a'n sens, ha pan vons
dampnys dhe'n mernans my a dewlis ow raglev er aga fynn,
[11] owth assaya aga ynia dhe wul blasfemi; ha my a's kessydhyas
yn fenowgh dres oll an synagys, hag y'm sorr koneryek er aga
fynn my a's helghyas bys yn citys estren.

Powl a Gews a'y Dreylyans

[12] 'Hag ow kul hemma, yth esen vy ow viajya dhe Damaskus
gans awtorita ha kummyas an bennoferysi; [13] a-dro dhe hanter-
dydh y'n hyns, A vyghtern, my a welas golow dhyworth nev,
splanna ages an howl, ow kolowi a-dro dhymm hag a-dro dhe'n
re esa ow viajya genev. [14] Pan godhsen ni oll dhe'n dor, my a
glewas lev ow leverel dhymm yn Ebrow, "Sowl, Sowl, prag y'm
helghydh? Kales yw ragos potya orth an garthowyow." [15] Hag
yn-medhav, "Piw os ta, Arlodh?" Hag yn-medh an Arlodh,
"Yesu ov vy, neb a helghydh. [16] Mes sav yn-bann, ha sav war
dha dreys; rag my re omdhiskwedhas dhis rag an entent ma,
dha ordena gwas ha dustunier hag a'n taklow a welsys hag a'n
taklow may hwrav omdhiskwedhes dhis ynna, [17] orth dha livra
dhyworth dha bobel ha dhyworth an Jentilys, dhe neb my a'th
tanvon, [18] rag ygeri aga dewlagas, may treyllyons dhyworth
tewlder dhe wolow, ha dhyworth awtorita Satnas dhe Dhuw,
may tegemerrons gevyans a beghosow, ha kevren yn-mysk an
re sanshes dre fydh ynnov vy."

Powl a Gews a'y Bregoth

[19] 'Rag henna, myghtern Agrippa, nyns en vy diwostydh
dhe'n welesigeth nevek, [20] mes my a dherivas yn kynsa dhe'n

re na yn Damaskus hag ena yn Yerusalem ha dres oll an pow a Yudi, y kodh dhedha kemeres edrek ha treylya dhe Dhuw, ow kul oberow dhe edrek. 21 Drefen an taklow ma, an Yedhewon a settyas dalghen ynnov y'n tempel hag assaya ow ladha. 22 Bys y'n jydh ma my re gavas sokor dhyworth Duw, ha rag henna my a sev ow tustunia orth byghan ha bras, heb leverel tra vyth marnas an taklow a leveris ha'n brofosi ha Moyses y hwrens hwarvos, 23 y kodh dhe Grist godhav, may fe an kynsa, der y dhasserghyans dhyworth an re varow, dhe dherivas golow ha dh'agan pobel ha dhe'n Jentilys.'

Powl a Elow orth Agrippa dhe Grysi

24 Hag ev ow kul y dhefens y'n for' ma, Festus a leveris, ughel y lev, 'Mes a'th rewl os ta, Powl; yma meur a lien orth dha dreylya gorbollek.' 25 Mes yn-medh Powl, 'Nyns ov vy mes a'm rewl, bryntinna Festus, mes my a gews geryow a wiryonedh ha skians da. 26 Rag an myghtern a gonvedh a-dro dhe'n taklow ma, hag orto ev my a gews, hardh ow lavarow, rag sur ov vy nag yw nagonan a'n taklow ma kudhys dhyworto, rag ny veu hemma gwrys yn kornel. 27 Myghtern Agrippa, a grysydh jy an brofosi? My a wor ty dhe grysi.' 28 Hag yn-medh Agrippa dhe Powl, 'Hwath spys berr, ty a wra ow dynya dhe vos ha bos Kristyon.' 29 Hag yn-medh Powl, 'Spys po berr po hir, my a bys Duw, ty hag ynwedh keniver a'm klew hedhyw mayth ellons ha bos kepar ha my, marnas an chaynys ma.'

30 Ena an myghtern a sevis yn-bann, hag ynwedh an governour ha Bernike ha'n re esedhys gansa, 31 ha pan esens owth omdenna, i a leveris an eyl orth y gila, 'Nyns usi an den ma ow kul tra vyth ow tervyn an mernans po chaynys.' 32 Hag yn-medh Agrippa dhe Festus, 'An den ma a allsa bos livrys, mar ny alwa orth Cesar.'

Powl a Wool troha Rom

27 Pan veu ervirys ni dhe wolya dhe Itali i a dhaskorras Powl ha prisnoryon erel dhe bennkangour a'n kohort awgustanek, henwys Yulius. 2 Ow mos a-bervedh yn gorhel a Adramyttium o parys dhe wolya dhe'n porthow ryb an

arvor a Asi, ni a voras, ha genen Aristarghus, den Makedonek
a Thessalonika. 3 Ha ternos ni a diras dhe Sidon, ha Yulius,
ow tyghtya Powl yn kuv, a ros dhodho kummyas dhe vones
dh'y gowetha may kaffa sokor. 4 Ow mora alena ni a wolyas
yn-dann goskes a Kyprus drefen bos an gwynsow er agan
pynn, 5 hag ow kolya dres an mor usi ryb Kiliki ha Pamfyli ni a
dheuth yn-nans dhe Myra yn Lyki. 6 Hag ena an penn kangour
a gavas gorhel a Aleksandri ow kolya dhe Itali, ha'gan gorra
a-bervedh ynno. 7 Ni a wolyas yn lent niver a dhedhyow ha
dos gans kaletter ryb Knidus, hag a-ban na'gan gasas an gwyns,
ni a wolyas yn-dann goskes a Kreta ryb Salmone, 8 hag ow
kolya rybdho gans kaletter ni a dheuth dhe unn tyller henwys
Skovvaow Teg, ogas dhe'n cita Lasea.

9 Ha pan dremensa meur a dermyn, ha drefen bos an viaj
peryllus lemmyn, rag nans o an Penys[a] passys seulabrys, Powl
a's kussulyas, 10 ow leverel dhedha, 'Gwer, my a wel y fydh an
viaj gans peryl ha koll meur dhe'n karg ha dhe'n gorhel, keffrys
dh'agan bewnans.' 11 Mes an penn kangour a wrug vri moy orth
an lewyader ha mester an gorhel ages orth an pyth a leveris
Powl. 12 Drefen nag o an porth 'vas rag spena an gwav ena, an
rann vrassa anedha a erviras mora alena, ow kwaytya dos dhe
Feniks war neb kor rag spena an gwav; porth a Kreta o, a-dal
an soth west ha'n north west.

An Anawel Mor

13 Ha pan hwythas yn hweg gwyns a'n soth, i a dybis y hallens
kowlwul aga thowl; rag henna ow trehevel ankor i a wolyas ryb
an arvor a Kreta. 14 Mes kyns nep-pell gwyns hwyflyn henwys
Ewrakylon[b] a weskis dhyworth an enys, 15 ha'n gorhel a veu
kemerys ha ny yllys y dreylya erbynn an gwyns, ha ni a omros
dhe vos degys yn-rag. 16 Hag ow resek yn-dann skoos enesik

---

a 27:9 *An Penys:* Henn yw Dydh an Prenedh, Yom ha-Kippurim, y'n kynnyav.

b 27:14 *Ewrakylon:* Henn yw gwyns an north est. War-lergh re a'n dornskrifow *Ewroklydon.*

henwys Klawda,[a] skant ny yllsyn ni kavos skath an gorhel yn-
dann agan gallos. 17 Wosa hy hemeres a-bervedh, i a wrug
devnydh a lovonow rag kelmi an gorhel a-derdro, hag ow perthi
own i dhe resek war drethennow Syrtis, i a worras yn-nans an
ankor-tenna hag yndella i a veu degys. 18 Mes drefen agan bos
tewlys a-dro yn fell gans an anawel, ternos i a dewlis an karg
mes a'n gorhel 19 ha'n tressa dydh gans aga diwla aga honan i
a dewlis[b] daffar an gorhel yn-mes. 20 Pan na omdhiskwedhas
na howl na ster lies dydh, hag yth esa hager-awel a-has ow
kweskel, pub govenek y fedhen ni sawys a veu kellys.

21 A-ban viens i heb boos[c] termyn hir, Powl a sevis yn aga
mysk ha leverel, 'Gwer, y kodhvia dhywgh sewya ow hussul
na wrellewgh golya dhyworth Kreta, ha goheles an arnow ma
ha'n koll ma. 22 Lemmyn my a'gas kussul a wellhe agas cher,
rag ny vydh koll a'gas bewnans, saw unsel a'n gorhel. 23 Rag
nyhewer y sevis rybov el a'n Duw neb a'm piw hag ynwedh
neb a servyav, 24 ow leverel, "Na borth own, Powl, res yw dhis
sevel a-rag Cesar, hag otta, Duw re ros dhis oll an re ma usi ow
kolya genes." 25 Rag henna, gwellhewgh agas cher, A wer; rag
my a grys Duw, y fydh kepar dell veu leverys dhymm. 26 Mes
res vydh dhyn resek war-dir war neb enys.'

27 Lemmyn pan dheuth an peswardhegves nos ha ni ow
pos degys a-dhedro yn mor Adria, a-dro dhe hanter-nos an
marners a dybis i dhe dhos nes dhe dir. 28 Pan dowlsons an
plemmik i a gavas ugens gourhys; wosa mos yn-rag nebes pella
i a dewlis arta ha kavos pymthek gourhys. 29 Ow perthi own
yth ellen war-dir yn arvor meynek, i a dewlis peswar ankor
yn-mes a'n aros ha pysi may teffa an bora. 30 Ha pan assayas
an marners diank dhyworth an gorhel i a worras an skath yn-
nans y'n mor, ow tolos i dhe ervira tewlel ankoryow yn-mes

---

a 27:16 *Klawda* War-lergh re a'n dornskrifow *Kawda.*

b 27:19 *gans aga diwla aga honan i a dewlis:* War-lergh re a'n dornskrifow *gans agan diwla agan honan ni a dewlis.*

c 27:21 *A-ban viens i heb boos:* Po *A-ban na's teva lies anedha hwans dhe dhybri.*

a'n flour-rag, [31] Powl a leveris dhe'n penn kangour ha dhe'n soudoryon, 'Marnas an re ma a worta y'n gorhel ny yllowgh hwi bos sawys.' [32] Ena an soudoryon a droghas lovonow an skath ha'y gasa dhe godha dhe-ves.

[33] Pan esa bora ow talleth, Powl a's pysis i oll a gemeres boos, ow leverel, 'Hedhyw nans yw an peswardhegves dydh mayth esowgh ow kortos, ow pesya heb boos; ny dhyb'sowgh tra vyth. [34] Rag henna my a'gas pys a gemeres boos, drefen bos hemma rag agas sawyans, rag blewen a'n penn a dhen vyth ahanowgh ny vydh kellys.' [35] Pan lavarsa an taklow ma, ev a gemeras bara, a ros grassow dhe Dhuw a-ragdha oll, a'n torras hag a dhallathas dybri. [36] Ena i oll a dheuth ha bos da aga cher, hag i a gemeras boos. [37] Oll war-barth yth en ni dew kans hwetek ha tri ugens y'n gorhel. [38] Wosa bos lenwys a voos, i a skavhas an gorhel, ow tewlel an gwaneth yn-mes y'n mor.

Gwreck an Gorhel

[39] Pan dheuth an jydh, ny aswonsons an tir, mes i a aspias unn pleg-mor ha dhodho treth mayth ervirsons gorra an gorhel, mar kallens. [40] Pan droghsens dhe-ves an ankoryow, i a's gasas y'n mor; y'n keth termyn i a lowsyas lovonow an lewyow, halya an gool a-rag dhe'n gwyns ha mos yn-rag dhe'n treth. [41] Mes kechys vons gans dew fros an eyl ow resek erbynn y gila, hag i a worras an gorhel war-dir. An penn a-rag eth ha bos stag, ha ny yllys y vovya, mes an delergh a veu terrys dhe demmyn dre nerth an tonnow. [42] Lemmyn yth o towl an soudoryon ladha an prisnoryon ma na dhianka den vyth anedha ow neuvya; [43] mes an penn kangour, ow mynnes sawya Powl, a wrug aga difen na gowlwrellens aga thowl, ha gorhemynna dhe'n re a wodhva neuvya lamma yn-mes a'n gorhel kynsa ha mos dhe'n tir, [44] ha dhe'n re erel sewya, re anedha war blenkys ha re war rannow an gorhel. Hag yndella, dell hwarva, i oll a veu dres yn saw dhe'n tir.

Powl y'n Enys Melita

28 Wosa agan bos sawys, ena ni a dhiskudhas bos
an enys henwys Melita[a]. 2 Ha'n deythyogyon a
dhiskwedhas dhyn kuvder dres eghen; rag i a wrug tansys
ha'gan wolkomma ni oll drefen an glaw dhe dhalleth kodha ha
yeyn o. 3 Pan wrug Powl kuntel breghas a geunys ha'y worra
y'n tan, sarf a dheuth yn-mes drefen an tomder hag omdackya
orth y leuv. 4 Ha pan welas an deythyogyon an sarf ow kregi
a'y leuv, i a leveris an eyl dh'y gila, 'Yn tevri, an den ma yw
moldrer re beu sawys dhyworth an mor, mes ny wrug Ewnder y
asa yn fyw.' 5 Ena ev a shackyas an kreatur y'n tan heb godhav
drog vyth; 6 mes i a waytyas y hwre hwythfi po a-dhesempis
kodha marow. Mes wosa i dhe wortos hag aspia termyn hir, ha
gweles na'n darva tra vyth koynt, i a dreylyas aga howses ha
leverel y vos duw.

7 Lemmyn a-dro dhe'n le na yth esa tiryow dhe bennsodhek
an enys henwys Publius; ev a wrug agan wolkomma ha ri
dhyn gwest yn hel tri dydh. 8 Dell hwarva, yth esa tas Publius
a'y wrowedh ow kodhav terthennow ha'n skit. Powl a entras
dhodho ha pysi, ow korra y dhiwla warnodho, ha'y sawya.
9 Wosa hemma, an re erel y'n enys ha gansa klevesow a dheuth
ynwedh ha bos sawys. 10 I a'gan enoras yn lies fordh, ha pan en
ni parys dhe wolya i a worras a-bervedh an taklow mayth esa
edhom dhyn.

Powl a Dheu dhe Rom

11 Wosa tri mis ni a voras yn gorhel a Aleksandri, re spensa
an gwav y'n enys, merkys gans sin an Evellyon[b]. 12 Ni a diras
yn Syrakus, may hwortsyn tri dydh. 13 Alena, ow kolya a-dro ni
a dheuth dhe Rhegium. Wosa unn jydh, gwyns a'n soth a sevis
ha'n nessa dydh ni a dheuth dhe Puteoli 14 may kevsyn breder,
ha ni a veu gelwys gortos gansa seyth dydh. Hag y'n for' ma
ni a dheuth dhe Rom. 15 An vreder neb a glewsa a-dro dhyn a

---

a 28:1 *Melita:* A-lemmyn Malta.

b 28:11 *Evellyon:* Henn yw Kastor ha Polluks.

dheuth alena bys yn Marghas Appius ha Tri Thavern rag metya orthyn. Orth aga gweles, Powl a rassas dhe Dhuw ha kemeres kolon.

16 Ha pan dheuthen yn Rom, Powl a veu gesys dhe driga y honan, gans an souder esa orth y witha.

Powl ha'n Ledyoryon Yedhowek yn Rom

17 Dell hwarva, wosa tri dydh, ev a elwis war-barth ledyoryon an Yedhewon; ha pan omguntelsens ev a leveris dhedha, 'Breder, kyn na wrussen vy tra vyth erbynn an bobel na hengovyow an tasow, daskorrys veuv yn Yerusalem, prisner dhe'n Romanyon. 18 Pan wrussens ow apposya i a vynnas ow delivra, drefen na gavsons ynnov tra vyth ow tervyn an mernans. 19 Pan gewsis an Yedhewon erbynn hemma, res o dhymm porres gelwel orth Cesar, kyn na'm beu kuhudhans vyth dhe wul erbynn ow fobel. 20 Rag an acheson ma, ytho, my re'gas gelwis, rag agas gweles ha kewsel orthowgh, drefen a-barth govenek Israel yw, ow bos kelmys gans an chayn ma.' 21 Hag i a leveris dhodho, 'Ny dhegemersyn lytherow a Yudi a-dro dhis, na ny dheuth omma den vyth a'n vreder ha derivas po kewsel drog vyth y'th kever. 22 Mes ni a garsa klewes genes an pyth a brederydh; rag yn hwir, a-dro dhe'n sekt ma ni a wor y kewsir yn pub le er y bynn.'

Powl a Bregoth yn Rom

23 I a settyas dydh ganso, hag i a dheuth yn y ji, meur aga niver. A vyttin bys yn gorthugher ev a styryas dhedha, ow ton dustuni a-dro dhe wlaskor Duw, hag owth assaya gul dhedha krysi a-dro dhe Yesu, dhyworth lagha Moyses keffrys dhyworth an brofosi. 24 Re anedha eth ha bos treylys yn aga howses der an taklow leverys, mes re erel ny gryssons. 25 Hag ow tisputya an eyl orth y gila, i a dhallathas omdenna, heb bos yn akord an eyl gans y gila, wosa Powl dhe leverel unn ger diwettha, 'Yn ewn y kewsis an Spyrys Sans der an profos Ysay orth agas tasow, ow leverel,

26 "Ke dhe'n bobel ma dhe leverel:

Hwi a wra klewes heb konvedhes kammen,
ha hwi a wra mires heb gweles kammen.
[27] Rag kolon an bobel ma res eth ha bos talsogh,
ha ny glewons gans aga diwskovarn,
hag i re dhegeas aga dewlagas;
ma na wrellens gweles nevra gans aga lagasow,
na klewes gans aga skovornow,
na konvedhes gans aga holon,
ha treylya, may hwrylliv vy aga sawya."

[28] Rag henna bedhes godhvedhys dhywgh bos an selwyans ma a Dhuw danvenys dhe'n Jentilys, hag i a wra goslowes.' [29] Wosa ev dhe leverel hemma an Yedhewon eth dhe-ves, ow tadhla yn feur an eyl gans y gila.

[30] Yth esa ev trigys ena diw vledhen dhien yn y ji wobrenys y honan, hag ev a wolkomma kekemmys a dheffa dhodho, [31] ow pregoth gwlaskor Duw hag ow tyski an taklow a-dro dhe'n Arlodh Yesu Krist, gans pub hardhder ha heb lett.

LYTHER POWL DHE'N **ROMANYON**

Chaptra 1
Salusyans
Powl a Vynn Mos dhe Rom
Gallos an Aweyl
Kammweyth Mab Den
Chaptra 2
Gwirvreus a Dhuw
An Yedhewon ha'n Lagha
Chaptra 3
Nyns Yw Nagonan Vyth Gwiryon Ewnder dre Fydh
Chaptra 4
Patron Abraham
An Ambos Kowlwrys dre Fydh
Chaptra 5
Agan Selwyans yn Yesu Krist
Adam ha Krist
Chaptra 6
Marow dhe Begh mes Byw yn Krist
Kethyon dhe Wiryonedh
Chaptra 7
Ensampel Kemerys dhyworth Demedhyans
Kudyn an Pegh Usi War-ji
Chaptra 8
Bewnans y'n Spyrys
An Golewder hag a Vydh Kerensa Duw
Chaptra 9
Dewis Israel gans Duw
Konnar Duw ha'y Dregeredh
Israel ha'n Aweyl
Chaptra 10
Selwyans rag Oll
Chaptra 11
Remenant Israel
Selwyans an Kenedhlow
Dassevel Israel
Chaptra 12
An Bewnans Nowydh yn Krist
Rewlys an Bewnans Kryjyk
Chaptra 13
Gostytter dhe Rewlysi
Kerensa an Vreder
Nesa Dydh Krist
Chaptra 14
Na Vreus Dha Vroder
Na Wra dhe'th Vroder Trebuchya
Chaptra 15
Ples Re Erel, a-der Dha Blesya Dha Honan
An Aweyl rag Yedhewon ha'n Kenedhlow War-barth
An Charj dhe Powl avel Aweyler
Towl Powl dhe Vos dhe Rom
Chaptra 16
Gorhemynnow Personel
Gormola Duw

Salusyans

1 Powl, gwas a Yesu Krist, gelwys dhe vos abostol, diberthys dhe aweyl Duw [2] a ragambosas der y brofosi
yn skryptors sans, [3] a-dro dh'y Vab devedhys a has Davydh war-
lergh an kig [4] hag a veu henwys Mab Duw yn nerth war-lergh
Spyrys sansoleth dre dhasserghyans an re varow, Yesu Krist
agan Arlodh; [5] may kemersyn gras hag abostolieth dredho rag

dri gostytter fydh yn-mysk oll an kenedhlow a-barth y hanow ev, [6] yn aga mysk dell esowgh hwi ynwedh, gelwys dhe vos dhe Yesu Krist:

[7] Dhe'n re oll usi yn Rom, kerys gans Duw, gelwys dhe vos sens:

Gras dhywgh hwi ha kres a Dhuw agan Tas ha'n Arlodh Yesu Krist.

Powl a Vynn Mos dhe Rom

[8] Kyns oll, yth aswonav gras dhe'm Duw dre Yesu Krist ahanowgh hwi oll, drefen agas fydh dhe vos dyllys y'n norvys oll. [9] Rag Duw yw ow dustunier, mayth esov orth y servya gans ow spyrys yn aweyl y Vab, fatel y'gas kampollav heb hedhi, [10] pupprys y'm pysadow ow pysi may sewenav ow tos dhywgh wostiwedh war neb kor dre vodh Duw. [11] Rag my a yeun agas gweles rag may rynniv dhywgh neb ro spyrysel dh'agas krevhe, [12] hemm yw, rag may fyn ni kenerthys an eyl gans fydh y gila, keffrys agas fydh hwi hag ow fydh vy. [13] Ny vynnav, breder, hwi dhe vos heb godhvos bos ow bodh yn fenowgh dos dhywgh (mes bys y'n eur ma my re beu lettys), rag may kyffiv nebes trevas yntredhowgh keffrys hag ynter an kenedhlow erel. [14] Dhe Grekys keffrys ha dhe varbares, dhe'n re fur keffrys ha re fol yth ov kendoner: [15] ytho mall a'm beus oll dhe'm gallos a bregoth dhywgh ynwedh an re usi yn Rom.

Gallos an Aweyl

[16] Rag ny'm beus meth a'n aweyl: gallos Duw dhe selwel yw hi dhe geniver a grys, dhe'n Yedhow yn kynsa ha dhe'n Grek keffrys. [17] Rag ewnder Duw yw diskwedhys ynni a fydh dhe fydh dell re beu skrifys, 'An den gwiryon a vyw dre fydh.'

Kammweyth Mab Den

[18] Rag diskwedhys yw sorr Duw dhyworth nev erbynn oll ansansoleth ha kammhynseth a dus a lett an gwirder yn kammhynseth. [19] Rag an dra a yll bos aswonys a-dro dhe Dhuw yw apert dhedha, rag Duw re'n diskwedhas dhedha. [20] Rag y gnas anweladow a-dhia greacyon an bys, hemm yw y allos heb

finweth ha'y dhuwsys, re beu gwelys yn tiblans der an taklow gwrys. Ytho heb askus yns; [21] rag kynth aswonnens Duw ny'n gormolens na ny aswonens grassow dhodho avel Duw, mes euver y teuthons ha bos yn aga thybyansow ha tewlhes veu aga holon dalsogh. [22] Owth omwul fur, gyllys fol ens, [23] ha treylya golewder Duw na verow yn hevelep imach densys a beder hag ydhyn hag enevales peswar-trosek ha preves.

[24] Yndella Duw a's gasas yn drokhwansow aga holon, dhe blosedhes, dhe dhisenora aga horf yntredha, [25] neb a dreylyas gwirder Duw yn gow hag a wordhya ha servya an kreatur yn le an Gwrier, yw benyges bys vykken. Amen.

[26] Rag henna Duw a's gasa dhe dhrokhwansow disenorys. Aga benenes a geschanjyas an gis naturel gans gis dinatur, [27] ha'n wer ynwedh ow kasa an gis naturel gans benenes a loskas yn aga yeunadow an eyl war-lergh y gila, gwer ow fara divlas gans gwer hag ow kemeres ynna aga honan an pewas gwiw yn attal dh'aga hammwrians.

[28] Ha drefen nag o da gansa aswonvos Duw, Duw a's gasas dhe dhrog vrys ha dhe fara divlas. [29] Gorlenwys ens a bub kammhynseth, droktra, krefni, atti.[a] Leun a avi, moldra, strif, toll,[b] spit, hwystroryon yns, [30] sklandroryon, kasoryon Duw, tus ow tespitya, tus arvedhus, tus valgh, bostoryon, towloryon droktra, diwostydh dhe gerens, [31] tus anfur, dislen, dibita, didruedh. [32] Kyn hwodhons ordenans Duw may tegoodh an mernans dhe'n re a wra taklow a'n par ma, ny's gwrons yn unsel mes plegadow gansa yw an re a's gwra.

Gwirvreus a Dhuw

2 Ytho ny'th eus askus, A dhen, piw pynag a vi, ow preusi den aral; rag pan vreusydh den aral y preusydh er dha bynn dha honan rag ty, an breusyas, a wra an keth taklow dha honan. [2] Ni a wor breus Duw dhe godha yn hwir war an re a

---

a 1:29 *a bub kammhynseth, droktra, krefni, atti:* War-lergh re a'n dornskrifow *a bub kammhynseth, dijastita, droktra, krefni, atti.*

b 1:29 *toll:* Po *tolla.*

wra taklow a'n par na. [3] A dybydh, A dhen, y skeusydh a vreus
Duw pan vreusydh an re a wra taklow a'n par na ha ty dha
honan orth aga gul? [4] Po dispresya a wredh jy rychys y guvder
ha'y wodhevyans ha'y berthyans? A ny wodhes jy kuvder Duw
dhe'th hembronk dhe edrek? [5] Mes dre dha golon gales hag
anedrek yth esos ow kreuni konnar ragos dha honan y'n jydh
a gonnar may fo diskwedhys ynno breus gwiryon Duw. [6] Rag
yth attal dhe bub den herwydh y oberow: [7] dhe'n re a hwila, dre
berthyans ow kul da, gordhyans hag enor hag anvarwoleth, y
fynn ev ri bewnans heb diwedh. [8] Mes rag an re neb der avi
yw diwostydh dhe'n gwiryonedh, mes dhe'n droktra gostydh
y fydh konnar ha sorr bras. [9] Galar hag ahwer a'n jevydh pub
enev den a wra drog, an Yedhow yn kynsa ha'n Grek ynwedh,
[10] mes gordhyans hag enor ha kres rag pub huni a wra da, an
Yedhow yn kynsa ha'n Grek ynwedh. [11] Rag nyns eus faverans
gans Duw.

[12] Pub huni re beghas yn-mes a'n lagha a verow yn-mes a'n
lagha, ha pub huni re beghas yn-dann an lagha a vydh breusys
yn-dann an lagha. [13] Rag nyns yw goslowysi an lagha hag yw
justifiys a-rag Duw, mes gwrioryon an lagha hag a vydh prevys
ewn. [14] An kenedhlow na's teves an lagha, pan wrons dre natur
an pyth yw erghys gans an lagha, lagha yns i dhedha aga honan,
kyn na's teves an lagha. [15] I a dhiskwa bos skrifys war aga
holon an pyth yw erghys gans an lagha, ha'ga howses ynwedh
a dheg dustuni ha'ga thybyans a's kuhudh a-bervedh ynna po
martesen a's askus [16] y'n jydh may freus Duw, war-lergh ow
aweyl, kevrinyow tus dre Yesu Krist.

An Yedhewon ha'n Lagha

[17] Mes mara'th henwir Yedhow ha fydhya a wredh y'n lagha
ha bostya yn Duw [18] ha godhvos y vodh ha synsi bos plegadow
an pyth yw gwell drefen ty dhe vos dyskys y'n lagha, [19] ha mars
os sur ty dhe vos hembrenkyas dhe'n dhellyon, golow dhe'n
re usi y'n tewlder, [20] kesker dhe'n felyon, dyskador fleghes, ow
kavos y'n lagha an leun studh a wodhvos hag a wiryonedh –
[21] ty ytho hag a dhysk ken re, a ny vynnydh omdhyski? Ha ty

ow pregoth erbynn ladra, a ledrydh? 22 Ty hag a lever na wreller avoutri, a wredh jy avoutri? Ty hag a gas imajys, a ledrydh templow? 23 Ty hag a vost y'n lagha, a wredh jy disenor dhe Dhuw dre derri an lagha? 24 Rag dell yw skrifys, 'Hanow Duw yw disenorys yn-mysk an kenedhlow dredhos.'

25 An trodreghyans yw dhe les yn tiogel mars os gostydh dhe'n lagha; mes mar terrydh an lagha, dha drodreghyans yw gyllys dhe antrodreghyans. 26 Ytho, mar syns den yw heb trodreghyans ordenansow an lagha, a ny vydh y antrodreghyans reknys avel trodreghyans? 27 Ytho an den na'n jeves an trodreghyans yn y gorf mes a syns an lagha a'th kuhudh, ty hag a'th eus skrif an lagha ha'n trodreghyans mes a derr an lagha.

28 Rag nyns yw ev gwir Yedhow neb yw onan war-ves, na nyns yw gwir drodreghyans neppyth war-ves hag y'n kig. 29 Mes ev yw gwir Yedhow neb yw onan war-ji, ha trodreghyans yw a'n golon, yn spyrys heb bos yn lytheren, ma nag yw y wormola dhyworth tus mes dhyworth Duw.

3 Ytho py les eus dhe'n Yedhow? Pyth yw dader an trodreghyans? 2 Meur war bub fordh. Wostalleth an Yedhewon a's teves gwitha lavarow Duw. 3 Pandra, mars o nebes anedha dislel? A dhomhwel aga dislelder lelder Duw? 4 Kammen vyth! Bedhes Duw gwir kyn fo pub den fals, dell yw skrifys,

'Rag may fi prevys ewn y'th heryow
ha tryghi pan vi breusys.'

5 Mes mar tiskwa agan droktra ewnder Duw, pandr'a wren leverel? Duw dhe vos anewn pan y'gan kessydh yn sorr? (Avel den y kowsav.) 6 Kammen vyth! Poken fatel allsa Duw breusi an bys? 7 Mes mar palsha gwirder Duw dh'y wolewder der ow falsuri, prag yth esov hwath ow pos kuhudhys avel peghador? 8 Ha prag na wrer drog rag may teffo da? – dell y'gan kuhudh nebes ni dhe leverel yn unn sklandra. Aga dampnya yw teg.

Nyns Yw Nagonan Vyth Gwiryon

[9] Pandra ytho? On ni an Yedhewon byth dhe well? Nag on kammen; rag my re guhudhas bos pub den, keffrys an Yedhewon ha'n Grekys, yn-dann allos pegh, [10] dell yw skrifys,

'Nyns yw onan vyth gwiryon, na, nagonan vyth;
[11] ny gonvedh den vyth,
ny hwila den vyth Duw.
[12] Peub re dreylyas dhe denewen,
war-barth galsons i kamm;
ny wra da, nagonan vyth.
[13] Aga briansen yw bedh ygor.
I a doll[a] gans aga thaves.
Yma venym serf yn-dann aga diwweus.
[14] Leun yw aga ganow a vollothow ha hwerowder.
[15] Skav yw aga threys dhe skollya goos,
[16] yn aga hensyow yma terros ha galar,
[17] ha'n hyns a gres ny aswonsons.
[18] Nyns eus own a Dhuw a-rag aga dewlagas.'

[19] Lemmyn ni a wor, py pynag a lavarro an lagha kewsys yw dhe'n re usi yn-dann an lagha, rag may fo pub ganow deges, ha rag may fo an bys oll yn-dann vreus Duw. [20] Rag ny vydh den vyth justifiys der oberow an lagha, a-ban dheu aswonvos pegh der an lagha.

Ewnder dre Fydh

[21] Mes lemmyn ewnder Duw re beu diskwedhys a-der an lagha, kyn hwrug an lagha ha'n brofosi don dustuni anodho, [22] ewnder Duw dre fydh yn Yesu Krist rag oll hag a grys.[b] Rag nyns eus dibarth; [23] rag oll re beghas, hag i a fyll a hedhes dhe wordhyans Duw, [24] justifiys yns gans y ras yn ro, der an

---

a 3:13 *doll:* Dhyworth *tolla.*

b 3:22 *Yesu Krist rag oll hag a grys:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yesu Krist rag oll, ha war oll hag a grys.*

daspren usi yn Krist Yesu, [25] neb a worras Duw yn-rag avel tregeredhva[a] dre fydh yn y woos, dhe dhiskwedhes y ewnder, ow kasa heb kessydhyans an peghosow re bia gwrys kyns; [26] henn o dhe brevi y'n eur ma ev y honan dhe vos gwiryon hag ev dhe justifia neb a'n jeves fydh yn Yesu.

[27] Ytho ple'ma agan bostya? Eskes yw. Drefen py lagha? Lagha an oberow? Na, drefen lagha fydh. [28] Rag[b] ni a syns den dhe vos justifiys dre fydh a-der der oberow an lagha. [29] Po unsel dhe'n Yedhewon yw ev Duw? A nyns yw ev Duw an kenedhlow ynwedh? Yw, a'n kenedhlow ynwedh, [30] drefen Duw dhe vos onan; hag ev a justifi an re a's teves trodreghyans war sel aga fydh ha'n re antrodreghys der aga fydh. [31] A dhomhwelyn an lagha gans fydh? Kammen vyth! Yn konter, ni a venten an lagha.

Patron Abraham

4 Pandr'a leveryn ytho y hwrug Abraham y gavos, agan hendas war-lergh an kig? [2] Rag mar peu Abraham justifiys der oberow, ev a'n jeves bostya, marnas a-rag Duw. [3] Rag pandr'a lever an skryptor? 'Abraham a fydhyas yn Duw ha homm o akontys dhodho avel ewnder.' [4] Lemmyn dhe neb a lavur nyns yw an gober reknys avel ro mes avel kendon. [5] Ha dhe neb na lavur mes neb a drest ynno ev neb a justifi an den ongrassyes, y reknir y fydh avel ewnder. [6] Yndella Davydh a gews a venesikter an den neb yw reknys ewn gans Duw heb oberow:

> [7] 'Gwynnvys an re gevys dhedha aga hammweythyow
> ha kudhys aga feghosow;
>
> [8] gwynnvys an gour ma na reken an Arlodh y begh er y
> bynn.'

[9] Yw an vennath ma war an re drodreghys, po war an re na's teves an trodreghyans ynwedh? Ni a lever, 'Fydh Abraham a

---

a 3:25 *tregeredhva:* Gorher argh an kevambos, may feu goos skattrys rag prenedh. Gwel Ebrowyon 9:5.

b 3:28 *Rag:* War-lergh re a'n dornskrifow *Rag henna.*

veu akontys avel ewnder.' [10] Fatel veu reknys ytho? A veu ev trodreghys po na? Ny veu trodreghys hwath, mes antrodreghys. [11] Ev a'n jeva an tokyn a drodreghyans a-wosa, sel a'n ewnder a'n jevo seulabrys dre fydh hag ev hwath antrodreghys; may fo gwrys tas peub eus ow krysi kyn fo antrodreghys; may fo ewnder akontys dhedha i ynwedh. [12] Hag yndella ev yw tas an re trodreghys, an re nag yns unsel trodreghys, mes ynwedh ymons ow kerdhes yn olow fydh agan tas ni Abraham kyns ev dhe vos trodreghys.

An Ambos Kowlwrys dre Fydh

[13] Rag ny dheuth der an lagha an ambos dhe Abraham ha'y henedh y fedha ev her an bys mes der ewnder an fydh. [14] Rag mara pydh an re a hol an lagha heryon, fydh yw gwag ha'n ambos re beu distruys. [15] Rag an lagha a wra konnar, mes le nag eus lagha nyns eus torrva-lagha.

[16] Ytho an ambos a dheu dhyworth fydh, may fo dre ras ha may fo surhes dhe oll y dhiyskynysi – na vo unsel dhe'n re a hol an lagha mes ynwedh dhe'n re usi a fydh Abraham, neb yw tas dhyn ni oll. [17] Dell yw skrifys, 'My re'th wrug tas kenedhlow pals' – a-rag an Duw may fydhyas ynno, neb a re bewnans dhe'n re varow hag a elow dhe vosva an taklow na's teves bosva. [18] Neb a grysi yn govenek dres govenek y to ha bos 'an tas dhe genedhlow pals,' dell via leverys, 'Yndella y fydh dha henedh.' [19] Ha nyns esa ow kwannhe yn fydh pan brederi y farwsa y gorf y honan[a] drefen ev dhe vos a-dro dhe gans bloodh, po pan brederi y farwsa torr Sara. [20] Ny'n gwre diskryjyans vyth mayth hockya a-dro dhe ambos Duw, mes y feu krevhes y'n fydh ow kormel Duw, [21] hag ow pos sur y hylli Duw gul an pyth re ambossa. [22] Dredhi ynwedh 'Rag henna y feu akontys dhodho avel ewnder.' [23] Mes ny veu an geryow, 'y feu akontys dhodho' skrifys unsel ragdho ev, [24] mes ragon ni ynwedh. Akontys vydh dhyn ni hag a fydh ynno ev neb a dhrehevis Yesu agan Arlodh dhyworth an re varow, [25] neb a

a 4:19 *y gorf y honan:* War-lergh re a'n dornskrifow *y gorf y honan seulabrys.*

veu res dhe'n mernans drefen agan drogoberow ha drehevys rag may fen ni kevys ewn.

Agan Selwyans yn Yesu Krist

5 Rag a-ban on justifiys dre fydh, kres a'gan beus gans
Duw der agan Arlodh Yesu Krist [2] ma'gan beus dredho
entra dre fydh[a] dhe'n gras may sevyn ynno ha ni a vost yn agan
govenek may kevrennyn golewder Duw. [3] Dres henna, ni a bost
yn agan galarow, ow kodhvos galar dhe dhri perthyans, [4] ha
perthyans a dhre prevyans, ha prevyans a dhre govenek, [5] ha ny
fyll govenek dhyn, rag kerensa Duw dhe vos dinewys yn agan
kolon der an Spyrys Sans re beu res dhyn.

[6] Ha ni hwath heb gweres, dhe'n ewn dermyn y ferwis Krist
rag an re ongrassyes. [7] Praga, skant ny vynnir merwel rag den
gwiryon – kyn fedhir martesen merwel rag densa. [8] Mes Duw
a dhiskwa y gerensa dhyn drefen Krist dhe verwel ragon ha
ni hwath peghadoryon. [9] Ytho a-ban on justifiys gans y woos,
dhe voy y fedhyn selwys dredho a gonnar Duw. [10] Rag mars
en unverhes gans Duw, ha ni hwath eskerens, dre vernans y
Vab, kemmys moy, wosa ni dhe vos unverhes y fedhyn selwys
gans y vewnans. [11] Yndella ha nahen, mes ni a vost yn Duw
der agan Arlodh[b] Yesu Krist, may kevsyn dredho lemmyn agan
unverheans.

Adam ha Krist

[12] Ytho dell dheuth pegh a-bervedh y'n bys der unn den ha
mernans dre begh, hag yndella mernans a lesas dhe dus oll
drefen dus oll dhe begha – [13] yth esa pegh a-bervedh y'n bys
kyns an lagha dhe vos, mes nyns yw reknys avel pegh pan nag
eus lagha. [14] Byttegyns mernans a reynyas a-dhia Adam bys
yn termyn Moyses, ha war an re ynwedh nag o aga feghosow

---

a 5:2 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *dre fydh.*

b 5:11 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *agan Arlodh.*

haval dhe dreuspas Adam, neb yw figur anodho ev neb a vedha ow tos.

15 Mes nyns yw an ro rydh haval dhe'n kammweythres. Rag
mar merwis lies dre dreuspas unn den, kemmys moy re balshas
gras Duw ha'n ro rydh yn gras an unn den Yesu Krist rag lies.
16 Ha nyns yw an ro rydh haval dhe sewyans pegh an unn den
na. Rag an vreus owth holya unn pegh a dhug dampnya, mes an
ro rydh owth holya lies pegh a dheg ewnheans. 17 Mar reynya
mernans dre gammwrians unn den der an unn den na, kemmys
moy y hwra reynya yn bewnans an re hag a gemmer palster a'n
ras ha'n ro rydh a ewnder der an unn den Yesu Krist.

18 Ytho dell dhug drogober unn den dampnacyon tus oll, yndella
ober gwiryon unn den a dheg ewnheans ha bewnans rag tus oll.
19 Ytho dell veu lies gwrys peghadoryon dre dhiwostytter unn
den, yndella dre wostytter unn den lies a vydh gwrys gwiryon.
20 Mes an lagha a dheuth, rag palshe an kammweythres; mes
y'n tyller may palshi pegh, gras a balshi dhe voy, 21 rag may
kwrella gras reynya par dell reynya pegh yn mernans, der
ewnder dhe vewnans heb diwedh dre Yesu Krist agan Arlodh.

Marow dhe Begh mes Byw yn Krist

6 Pandr'a wren y leverel ytho? Yw dhyn pesya yn pegh
rag may palshaho gras? 2 Kammen vyth! Fatel yllyn ni
neb a verwis dhe begh bewa hwath ynno? 3 Po a ny wodhowgh
hwi peub ahanan ni neb re beu besydhys yn Yesu Krist dhe
vos besydhys yn y vernans? 4 Ytho ynkleudhys ganso yth en
dre vesydhya yn mernans, rag may hyllyn kerdhes ganso yn
nowydhses a vewnans, par dell veu Krist drehevys a'n re varow
dre wolewder an Tas.

5 Rag mar peun ni plensys war-barth ganso yn semlans y
vernans, yn kettella y fedhyn ni yn y dhasserghyans. 6 Ni a wor
y feu agan den koth krowsys ganso rag may fe an korf a begh
distruys, ha rag na serfyn pegh na fella. 7 Rag neb re verwis
yw livrys dhyworth pegh. 8 Mes mars on marow gans Krist, ni
a grys y fewyn ganso. 9 Rag y hwodhon na verow Krist arta
wosa y vos drehevys a'n re varow; ny'n jeves mernans maystri

warnodho na fella. [10] Dell verwis, y ferwis ev unweyth dhe
begh, mes dell vyw, y fyw ev dhe Dhuw. [11] Ytho y tegoodh
dhywgh hwi omsynsi marow dhe begh mes ow pewa dhe Dhuw
yn Krist Yesu.

[12] Ytho na reynyes pegh yn agas korf marwel bys may
fedhowgh gostydh dh'y dhrokhwansow.[a] [13] Ha na rewgh agas
eseli dhe begh avel arvow anewnder, mes omrewgh dhe Dhuw
avel tus dhastrehevys a vernans dhe vewnans ha'gas eseli dhe
Dhuw avel arvow ewnder. [14] Rag ny'n jevydh pegh maystri
warnowgh, a-ban nag esowgh yn-dann lagha mes yn-dann ras.

Kethyon dhe Wiryonedh

[15] Pandra ytho? A wren ni pegha drefen nag eson yn-dann
lagha mes yn-dann ras? Kammen vyth! [16] A ny wodhowgh
hwi mar omrowgh dhe nebonan avel kethyon wostydh, hwi
dhe vos kethyon poran dhe'n den na mayth owgh gostydh
dhodho – po dhe begh, hag a hembronk dhe'n mernans, po
dhe wostytter hag a hembronk dhe ewnheans? [17] Mes dhe
Dhuw re bo grassow, rag hwi, a vedha kethyon dhe begh, yw
devedhys ha bos gostydh a leun golon dhe'n patron a dhyskas
may fewgh delivrys dhodho, [18] ha wosa bos delivrys dhyworth
pegh devedhys owgh ha bos kethyon dhe ewnder. [19] Avel den
y kowsav, drefen gwander agas kig. Rag par dell resewgh
agas eseli avel kethyon dhe avlander ha dhe anlaghedh bys
yn anlaghedh hwath moy, yndella gwrewgh ri agas eseli avel
kethyon dhe ewnder rag sansheans.

[20] Pan ewgh kethyon dhe begh, delivrys ewgh dhyworth
ewnder. [21] Mes pana frut a'gas bo a'n taklow ma'gas beus meth
anedha lemmyn? Diwedh an re na yw mernans. [22] Mes wosa
hwi dhe vos delivrys dhyworth mernans ha devedhys ha bos
kethyon dhe Dhuw, an pewas a'gas beus yw sansheans, ha'y fin
yw bewnans heb diwedh. [23] Rag gobrow pegh yw mernans, mes
ro Duw yw bewnans heb diwedh yn Krist Yesu agan Arlodh.

---

a 6:12 *gostydh dh'y dhrokhwansow:* War-lergh re a'n dornskrifow *gostydh dhodho yn y dhrokhwansow.*

Ensampel Kemerys dhyworth Demedhyans

7 A ny wodhowgh, a vreder – rag yth esov ow kewsel
dhe re a wor an lagha – bos dhe'n lagha maystri war
dhen unsel hedre vo byw? [2] Yndella an wreg re beu kelmys
dre lagha dhe'n gour hag ev yn fyw; mes mar merow hy gour
rydh yw hi dhyworth lagha an gour. [3] Yndella gelwys avoutres
y fydh hi mar pyw hi gans gour aral ha'y gour hwath yn fyw.
Mes mar merow hy gour rydh yw hi dhyworth an lagha ha mar
temmedh gans den aral nyns yw hi avoutres.

[4] Y'n keth fordh, ow breder, ledhys re bewgh dhe'n lagha dre
gorf Krist rag may fowgh dhe onan aral, dhodho ev neb re beu
drehevys a'n re varow rag may tykkyn frut rag Duw. [5] Ha ni
hwath ow pewa y'n kig, agan drokhwansow a begh drehevys
gans an lagha, a oberi yn agan eseli dhe dhon frut rag mernans.
[6] Mes lemmyn yth on digelmys dhyworth an lagha, marow
dhe'n pyth a'gan synsi, bys may serfyn yn fordh nowydh an
Spyrys, a-der yn fordh goth an skrif.

Kudyn an Pegh Usi War-ji

[7] Pandr'a wren y leverel ytho? An lagha dhe vos pegh? Bynner
re bo! Mes na ve an lagha, ny wodhvien pegh. Ny wodhvien
hwans mar ny lavarra an lagha, 'Na wra hwansa.' [8] Mes pegh
ow kavos prys y'n gorhemmyn, a wre ynnov vy drokhwans a
bub eghen, rag a-der an lagha marow yw pegh. [9] Ow pewa yth
esen a-der an lagha, mes pan dheuth an gorhemmyn, dasserghi
a wrug pegh, [10] hag y ferwis vy; an keth gorhemmyn o bewnans
dhymm a dheuth ha bos mernans dhymmo vy. [11] Rag pegh, ow
kavos spas y'n gorhemmyn a'm tollas ha dredho y'm ladhas.
[12] Rag an lagha yw sans, ha'n gorhemmyn yw ha sans ha teg
ha da.

[13] Ytho a dheuth an da ha bos mernans dhymm? Bynner re
bo! Pegh o hag ynnov owth oberi der an pyth yw da, rag may
fe pegh diskwedhys avel pegh, ha der an gorhemmyn may teffa
peghus dres eghen.

[14] Rag ni a wor an lagha dhe vos a'n spyrys; mes a'n kig
ov, gwerthys yn keth dhe begh. [15] Rag an pyth a wrav ny'n

konvedhav; rag an pyth na vynnav y wul henna a wrav, mes an pyth a gasav hemma a wrav. 16 Mes mar kwrav an pyth na vynnav y wul, unver ov an lagha dhe vos da. 17 Ytho nyns yw my a'n gwra na fella mes an pegh hag a drig ynnov. 18 Rag y hwonn na drig ynnov tra vyth da, henn yw y'm kig. Yma parys genev an mynnas, mes kowlwul an da – ny allav. 19 Rag ny wrav an pyth a vynnav y wul, mes an drog na vynnav y wul henna a wrav. 20 Mes mar kwrav an pyth na vynnav y wul, nyns yw na fella my a'n gwra, mes pegh hag a drig ynnov.

21 Ytho y kavav avel lagha bos genev droktra pan vynnav gul da. 22 Rag y lowenhav yn lagha Duw y'm kowses usi ynnov ow honan, 23 mes y hwelav y'm eseli ken lagha ow kwerrya orth lagha ow brys hag orth ow gul prisner dhe lagha pegh hag a drig y'm eseli. 24 Truan dell ov! Piw a'm delirv dhyworth korf an mernans ma? 25 Grassow[a] dhe Dhuw dre Yesu Krist agan Arlodh!

Yndella genev vy ow honan y servyav lagha Duw gans ow brys, mes gans ow hig y servyav lagha pegh.

Bewnans y'n Spyrys

8 Lemmyn nyns eus dampnya rag an re usi yn Krist Yesu. 2 Rag lagha Spyrys bewnans yn Krist Yesu re'th tigolmas[b] dhyworth lagha pegh ha mernans. 3 Rag an pyth a veu an lagha diallos dh'y wul, rag hy bos gwann der an kig, Duw y honan re wrug, ow tanvon y Vab y honan yn hevelep kig a begh, dhe vos offryn pegh, hag yndella ev a dhampnyas pegh y'n kig, 4 rag may fo ordenans an lagha kowlwrys ynnon ni, eus ow kerdhes a-der war-lergh an kig mes war-lergh an Spyrys. 5 Rag an re a vyw war-lergh an kig a wra fors a daklow an kig, mes an re a vyw war-lergh an Spyrys a wra fors a daklow an Spyrys. 6 Rag brys an kig yw mernans, mes brys an Spyrys yw bewnans ha kres. 7 Yndella an brys a wra fors a'n kig, yw eskarogeth erbynn Duw; nyns yw gostydh dhe lagha Duw, yn

---

a 7:25 *Grassow:* War-lergh re a'n dornskrifow *My a wor gras.*

b 8:2 *re'th tigolmas:* War-lergh re a'n dornskrifow *re'm digolmas.*

hwir ny yll bos yndella, [8] ha'n re usi y'n kig ny yllons plesya Duw.

[9] Mes nyns esowgh y'n kig, y'n Spyrys yth esowgh, mars usi Spyrys Duw trigys ynnowgh yn hwir. Neb na'n jeves Spyrys Krist nyns yw ev dhodho. [10] Mes mars usi Krist ynnowgh, kynth yw marow agas korf drefen pegh, yn fyw yw agas spyrys drefen ewnder. [11] Mars usi trigys ynnowgh y Spyrys ev, neb a dhrehevis Yesu a vernans, ev neb a dhrehevis Yesu a vernans a re bewnans dh'agas korf marwel ynwedh der y Spyrys usi trigys ynnowgh.

[12] Yndella, hwi vreder, kendonoryon on, nyns yw dhe'n kig, dhe vewa war-lergh an kig – [13] rag mar pewowgh war-lergh an kig, merwel a wrewgh; mes mar korrowgh der an Spyrys gweythresow an korf, bewa a wrewgh. [14] Rag myns a hembrenkir gans Spyrys Duw mebyon Duw yth yns. [15] Ny gemersowgh spyrys a gethneth ow ledya arta dhe own, mes hwi a gemeras spyrys adoptyans avel mebyon dredho may kriyn 'Abba! Tas!' [16] An Spyrys y honan a dheg dustuni gans agan spyrys ni, ni dhe vos fleghes Duw, [17] ha mars on ni fleghes, ytho heryon, heryon a Dhuw ha kes-heryon a Grist, mar kodhevyn ganso rag may fyn ni ynwedh kevrennek a'y wolewder.

An Golewder hag a Vydh

[18] My a dyb na dal galarow an termyn ma bos kehaval dhe'n golewder usi ow tos dhe vos diskwedhys dhyn. [19] Rag an kreacyon a wayt gans mall an diskwedhyans a vebyon Duw. [20] Rag yth esa an kreacyon yn-dann vaystri euveredh, nyns o a'y vodh mes der y vodh ev neb a'n fethas yn govenek; [21] drefen an kreacyon y honan dhe vos rydhhes dhyworth kethneth podredhes dhe rydhses golewder fleghes Duw. [22] Ni a wor an kreacyon oll dhe vos ow kyni hag ow suffra paynys kepar hag yn gwelivos bys lemmyn; [23] mes moy es henna, ni agan honan ynwedh, a'gan beus kynsa frut an Spyrys, ni agan honan a gyn ynnon agan honan dell wortyn gans mall adoptyans avel mebyon, daspren agan korf. [24] Rag y'n govenek may feun selwys, mes govenek gwelys nyns yw govenek, rag piw a wayt

an pyth a wel? [25] Mes mar kwaytir an pyth na welir, gans mall y'n gwaytir.

[26] Ynwedh an Spyrys a'gan gweres yn agan gwander, rag ny wodhon fatel byssyn dell dhegoodh, mes an Spyrys y honan a bys ragon[a] gans kyni dres leverel. [27] Hag ev neb usi ow hwithra kolonnow a wor an pyth usi yn brys an Spyrys, rag ev dhe bysi a-barth an sens herwydh bodh Duw.

[28] Ni a wor puptra dhe oberi war-barth rag dader rag an re a gar Duw, an re yw gelwys herwydh y borpos. [29] Rag an re a ragaswonis, ev a's ragdhestnas ynwedh dhe vos kesfurvys yn imach y Vab, rag may fo ev an kynsa genys yn-mysk breder pals. [30] Ha'n re a ragdhestnas, ev a's gelwis ynwedh; ha'n re a elwis, ev a's justifias ynwedh; ha'n re a justifias, ev a's glorifias ynwedh.

Kerensa Duw

[31] Pandr'a leveryn dhe'n taklow ma ytho? Mars usi Duw a-barth dhyn, piw eus er agan pynn? [32] Neb na sparyas y Vab y honan mes y'n ros ragon ni oll, a ny vynn ev ri dhyn puptra ganso? [33] Piw a guhudh an re dewisys gans Duw? Duw yw hag a akwit. [34] Piw a guhudh? Yesu[b] Krist yw, neb a verwis, yn hwir, hag a veu drehevys a'n mernans, hag usi a'n dhyghowbarth dhe Dhuw, hag a bys ragon. [35] Piw a'gan diberth dhyworth kerensa Krist? A wra galar, po anken, po helghya, po esow, po nothedh, po peryl, po kledha? [36] Dell yw skrifys,

'A'th wovis jy yth on ny ledhys oll an jydh;
reknys on ni avel deves dhe'n ladhva.'

[37] Mes yn oll an taklow ma moy es tryghoryon on dredho ev neb a'gan kara. [38] Rag surhes ov, nag ankow, na bewnans, nag eledh, na prynsipatys, na taklow eus lemmyn, na taklow

a 8:26 *ragon:* War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger ma.

b 8:34 *Yesu:* War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger ma.

a dheu, na nerthow,[a] 39 nag ughelder, na downder, na tra aral
y'n kreacyon oll, ny yll agan diberth dhyworth kerensa Duw yn
Krist Yesu agan Arlodh.

Dewis Israel gans Duw

9 Yth esov ow kewsel an gwirder yn Krist, ny wowlavarav;
ow howses a dheg dustuni y'n Spyrys Sans, 2 bos
dhymm galar meur hag anken heb hedhi y'm kolon. 3 Rag y'm
bia bodh my ow honan dhe vos miliges ha diberthys dhyworth
Krist rag ow breder, ow herens a-barth an kig. 4 Israelysi yns
ha dhedha yw an adoptyans avel mebyon, an golewder, an
kevambosow, ri an lagha, an servis[b] ha'n ambosow, 5 dhedha
yth yw an ugheldasow hag a'ga eghen, war-lergh an kig, yw
Krist usi a-ugh oll, Duw benyges bys vykken. Amen.

6 Mes nyns yw par dell fallsa ger Duw. Rag nyns yns dhe
Israel oll hag yw sevys a Israel. 7 Ha nyns yns oll mebyon
Abraham drefen i dhe vos y henedh; mes 'Der Ysak yth
henwir dha henedh.' 8 Homma a styr nag yw mebyon an kig
neb yw mebyon Duw, mes mebyon an ambos a reknir avel
henedh. 9 Rag hemm yw an pyth a leveris an ambos, 'A-dro
dhe'n termyn ma y tehwelav hag y fydh mab dhe Sara.' 10 Ha
ny veu yndella yn unsel, mes ynwedh pan omdhegsa Rebeka
gans unn gour, agan hendas, Ysak, 11 kyn na vons hwath
genys na ny wrussens naneyl da na drog, (rag may pessyo
towl Duw herwydh dewisyans, a-der der oberow mes der y
alow), 12 dhedhi y leveris, 'An kottha a wra servya an yowynka.'
13 Dell yw skrifys,

'Yakob a geris
mes Esaw a gesis.'

14 Pandr'a leveryn ytho? Eus kammhynseth gans Duw?
Bynner re bo! 15 Rag ev a lever dhe Moyses,

---

a 8:38 *na taklow eus lemmyn, na taklow a dheu, na nerthow:*
War-lergh re a'n dornskrifow *na nerthow, na taklow eus lemmyn, na taklow a dheu.*

b 9:4 *servis:* Henn yw servis an tempel.

‘My a gemmer merci warnodho ev may kemerav
merci warnodho,
ha my a gemmer pita anodho ev neb may kemerav
pita anodho.’

16 Ytho nyns yw drefen bodh den na drefen lavur den mes
drefen tregeredh Duw. 17 Rag an skryptor a lever dhe Faro, ‘My
re’th sevis rag an keth tra ma may tiskwetthiv dhis ow gallos
ynnos ha may fo dyllys ow hanow vy y’n norvys oll.’ 18 Ytho
ev a gemmer merci war geniver a blekkyo dhodho hag ev a
galesha kolon keniver a blekkyo dhodho.

Konnar Duw ha’y Dregeredh

19 Ty a lever dhymm ytho, ‘Prag y krodhvol ev? Rag piw a
yll sevel erbynn y vodh?’ 20 Mes piw os jy, den, dhe worthebi
dhe Dhuw? A lever an dra formys dh’y formyer, ‘Prag y’m
gwrussys yndella?’ 21 A nyns eus dhe’n gweythor-pri maystri
war an pri dhe wruthyl a’n keth tamm an eyl lester rag enor
ha’y gila rag disenor? 22 Mes pandra mar kwrug Duw, gans
bodh a dhiskwedhes y gonnar ha dyllo y allos, perthi gans
perthyans meur an lestri a gonnar gwrys gwiw rag distrui, 23 ha
henna may fo godhvedhys rychys y wolewder rag an lestri a
dregeredh hag a ragbareusis ev rag golewder, 24 bys dhyn ni
neb re elwis, na veu unsel a’n Yedhewon, mes ynwedh a’n
kenedhlow? 25 Dell lever ev ynwedh yn Hosea,

‘An re nag o ow fobel my a’s henow ow fobel,
ha hi nag o kerys, my a’s henow ow haradow.’

26 ‘Hag y’n keth le may feu leverys dhedha, “Nyns owgh
ow fobel,”
ena i a vydh henwys mebyon an Duw byw.’

27 Hag Ysay a gri yn ughel a-dro dhe Israel, ‘Mara pydh niver
mebyon Israel avel tewes an mor, an remenant a vydh selwys;
28 rag an Arlodh a gowlwra y vreus war an norvys, heb hockya.’
29 Ha dell dharganas Ysay,

‘Na assa Arlodh an luyow has,
y tothyen ha bos avel Sodom
ha gwrys vien haval dhe Gomorra.’

Israel ha’n Aweyl

30 Pandr’a leveryn ytho? An kenedhlow na sewyens ewnder
re gavas ewnder dre fydh; 31 mes Israel ow sewya lagha a
ewnder ny dhrehedhas dhe’n lagha. 32 Praga? Drefen na’n
sewya dre fydh mes der oberow.[a] I re drebuchyas orth an men
a drebuchya, 33 dell yw skrifys,

‘Ottavy ow korra yn Sion men trebuchya, ha karrek a
offens
ha neb a grysso ynno, ny berth ev meth.’

10 A vreder, yeunes ow holon ha’m pysadow dhe
Dhuw yw rag selwyans dhedha.[b] 2 My a dheg
dustuni ragdha, i dhe vos diwysyk war-lergh Duw mes nyns
yw herwydh godhvos. 3 Rag heb godhvos a ewnder Duw, hag
ow hwilas sevel aga ewnder aga honan, nyns ens gostydh dhe
ewnder Duw. 4 Rag Krist yw penn an lagha rag ewnder dhe
beub a grys.

Selwyans rag Oll

5 Rag Moyses a skrif a-dro dhe ewnder an lagha, ‘An den a
wra an taklow ma a vyw dredha.’ 6 Mes an ewnder usi a fydh
a lever yndella: ‘Na lavar y’th kolon, “Piw a yskyn yn nev?”’
(hemm yw dhe dhri Krist yn-nans) 7 ‘po “Piw a dhiyskyn y’n
islonk?”’ (hemm yw dhe dhri Krist yn-bann a vernans). 8 Mes
pandr’a lever ev?

‘Yma an ger yn ogas dhis,
yn dha anow hag y’th kolon’

henn yw, an ger a fydh a bregethyn. 9 Rag mar konfessydh
yn dha anow Yesu dhe vos Arlodh ha krysi y’th kolon y hwrug
Duw y dhrehevel a’n mernans, y fedhydh selwys. 10 Rag gans

---

a 9:32 *oberow:* War-lergh re a’n dornskrifow *oberow an lagha.*

b 10:1 *dhedha:* War-lergh re a’n dornskrifow *dhe Israel.*

kolon y krysir dhe ewnder ha gans ganow y konfessir dhe selwyans. [11] Rag an skryptor a lever, 'Ny'n jevydh meth neb a grysso ynno.' [12] Rag nyns eus dihevelepter ynter an Yedhow ha'n Grek, an keth Arlodh yw dhe oll, a re y rychys dhe oll a elow warnodho. [13] Rag, 'Neb a elwo war hanow an Arlodh a vydh selwys.'

[14] Fatel yll tus gelwel war nebonan ma na gryssons ynno? Ha fatel yllir krysi dhe nebonan ma na glewas anodho; ha fatel yllir klewes heb pregowther? [15] Ha fatel yllir pregoth mar nyns or danvenys? Dell yw skrifys, 'Ass yns i teg treys an re ow tyllo nowodhow da!'[a] [16] Mes nyns o pubonan gostydh dhe'n aweyl; rag Ysay a lever, 'A Arlodh, piw a grysis agan derivas?' [17] Ytho fydh a dheuth a glewes, ha'n klewes dre eryow Krist.[b]

[18] Mes my a lever, A wrussons i klewes? Gwrussons yn hwir!
Rag

'Dhe'n bys oll yth eth aga lev,
ha'ga geryow dhe bennow an norvys.'

[19] Mes y lavarav, A ny gonvedhas Israel? Wostalleth Moyses a lever,

'My a wra dhis perthi avi orth an re nag yns kenedhel,
hag orth an re yw kenedhel dalsogh y hwrav dhis serri.'

[20] Mes Ysay yw hardh hag a lever,

'Kevys veuv gans an re nag esens orth ow hwilas,
diskwedhys veuv dhe'n re nag esens ow kovyn war ow lergh.'

[21] Mes dhe Israel ev a lever, 'Oll an jydh yth ystynnen ow diwleuv dhe bobel dhiwostydh ha gorth.'

---

a 10:15 *an re ow tyllo nowodhow da:* War-lergh re a'n dornskrifow *an re ow tyllo kres, (hag) ow tyllo nowodhow da.*

b 10:17 *dre eryow Krist:* War-lergh re a'n dornskrifow *dre eryow Duw.*

Remenant Israel

11 Ytho y lavarav, a dewlis Duw y bobel dhe-ves?
Bynner re bo! Rag my yw Israelyas dhyworth has
Abraham, a eghen Benyamin. [2] Ny dewlis Duw y bobel dhe-ves
neb a ragaswonis ev. Po a ny wodhowgh hwi pandr'a lever an
skryptor a-dro dhe Elias, fatel bys ev Duw erbynn Israel? [3] 'A
Arlodh, dha brofosi a ladhsons, dha alteryow re dhistrusons
ha my a veu gesys ow honan hag i a hwila ow bewnans.'
[4] Mes pandr'a lever dhodho an gorthyp duwel? 'My re withas
dhymmo vy ow honan seyth mil wour na blegsons aga glin
a-rag Baal.' [5] Ytho yndella y'n eur ma yma remenant herwydh
dewis a ras. [6] Ha mars yw a ras, nyns yw na fella a oberow, po
ny via gras na fella gras.[a]

[7] Pandra ytho? Israel a fyllis a gavos an pyth a hwila. An re
dhewisys a'n kavas ha'n re erel a veu kaleshes, [8] dell yw skrifys,

'Duw a ros dhedha spyrys a dalsoghter,
dewlagas heb gweles,
ha diwskovarn heb klewes,
bys y'n jydh hedhyw.'

[9] Ha Davydh a lever,

'Bedhes aga moos maglen ha roos
hag antell hag attal dhedha;
[10] bedhes tewlhes aga dewlagas bys ma na's teves gweles
ha'ga heyn pupprys ow plegya.'

Selwyans an Kenedhlow

[11] My a lever ytho, A drebuchsons i rag may kotthens? Bynner
re bo! Mes der aga threuspas deuva selwyans dhe'n kenedhlow,
bys ma'n jeves Israel avi. [12] Mes mars yw aga threuspas rychys
rag an bys, ha mars yw aga difyk devedhys ha bos rychys rag
an kenedhlow, kemmys moy aga leunder!

---

a 11:6 *na fella a oberow, po ny via gras na fella gras:* War-lergh re a'n dornskrifow *na fella gras. Mes mars yw a oberow, ena nyns yw na fella gras, poken an ober nyns yw ober na fella.*

13 Mes dhywgh hwi y lavarav, A genedhlow, seul gemmys
ytho dell ov abostol dhe'n kenedhlow, y feurhav ow gonis 14 rag
may hwrylliv dhe'n re yw a'm kig evy perthi avi, hag yndella
selwel rann anedha. 15 Rag mars yw aga thewlel dhe-ves
unverheans an bys, pyth yw aga degemeres marnas bewnans a
vernans? 16 Ha mars yw an kynsa frut sans, yndella ynwedh yw
an toos gwrys anedhi; ha mars yw an wreydhen sans, yndella
yw an skorrennow.

17 Mes mar pe rann a'n skorrennow terrys dhe-ves ha ty,
olewen woodh, ympys yn aga le dhe gevrenna yn gwreydhen
ha sugen an olewen,[a] 18 na vost war an skorrennow, mes mar
postydh, an wreydhen a'th teg ha ny dhegedh an wreydhen.
19 Ty a lever ytho: 'Terrys dhe-ves veu skorrennow rag may fen
vy ympys a-ji.' 20 Gwir yw! Drefen diskryjyans y fons i terrys,
ha ty dre gryjyans a sev. Na gemmer gooth, mes porth own!
21 Rag mar ny sparyas Duw an skorrennow naturel, ny'th spar[b]
tejy. 22 Gwel ytho kuvder ha sevureth Duw; sevureth a'n eyl
tu orth an re re godhas hag a'y gila kuvder Duw orthis, mar
pesydh yn y guvder, poken y fedhydh treghys dhe-ves ynwedh.
23 Ha'n re na ynwedh, mar ny besyons yn aga diskryjyans, a
vydh ympys a-ji, rag Duw a yll aga dasympya a-ji. 24 Ty mar
peus treghys dhiwar olewen yw dre natur goodh, hag ympys
(ha hemma erbynn natur) yn olewen vegys, a gemmys moy y
fydh an skorrennow naturel dasympys a'ga olewen aga honan.

Dassevel Israel

25 Rag ny vynnav hwi dhe vos heb godhvos, a vreder, a'n
kevrin ma, ma na vewgh ynnowgh hwi agas honan fur: kalesen
dhe vos devedhys yn rann war Israel, bys pan dheffo a-ji an
myns kowal a'n kenedhlow, 26 hag yndella oll Israel a vydh
selwys, dell re beu skrifys,

---

a 11:17 *yn gwreydhen ha sugen an olewen:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn gwreydhen sugnus an olewen.*

b 11:21 *ny'th spar:* War-lergh re a'n dornskrifow *martesen ny'th spar.*

‘Y teu an Delivrer yn-mes a Sion,
ev a dreyl ansansoleth dhe-ves dhyworth Yakob;
[27] ha hemma a vydh ow hevambos gansa
pan dhegav aga feghosow dhyworta.’

[28] Ow tochya an aweyl, eskerens yns dhe Dhuw, a’th wovis; mes ow tochya dewisyans, kerys yns a-barth an tasow. [29] Rag antreylyadow yw rohow ha galow Duw. [30] Rag dell ewgh hwi kyns diwostydh dhe Dhuw mes lemmyn re gevsowgh tregeredh der aga diwostytter, [31] yndella i ynwedh re beu diwostydh lemmyn rag may kaffons tregeredh der an dregeredh re gevsowgh. [32] Rag Duw re dhegeas oll yn diwostytter rag may tiskwettho tregeredh dhe beub.

[33] O, downder rychys Duw ha’y furneth ha’y wodhvos! Ass yw y vreus dres konvedhes, ha dres hwithra y fordhow!

[34] ‘Rag piw a wodhya brys an Arlodh,
po piw a dheuth ha bos y gussulyer?
[35] Po piw re ros ro dhodho kyns,
may fe attylys dhodho?’

[36] Rag anodho ha dredho ha dhodho yma puptra. Dhodho re bo gordhyans bys vykken!

An Bewnans Nowydh yn Krist

12 My a’gas pys, a vreder, dre druedh Duw, may proffyowgh agas korf avel sakrifis byw, sans, plegadow dhe Dhuw, hag yth yw agas gwir wonis spyrysel; [2] ha na vedhewgh keskonformys orth an oos ma, mes bedhewgh dasformys dre nowydhheans an brys, rag may preffowgh pandra yw bodh Duw, hag yw da ha plegadow ha perfydh.

[3] Rag y lavarav der an ras res dhymm dhe beub usi yn agas mysk na’n jeffo tybyansow ughel dres an pyth y tegoodh y dybi, mes may typpo gans brys sevur, herwydh an myns a fydh a rannas Duw dhodho. [4] Rag dell y’gan beus yn unn korf lies esel, mes heb bos dhe’n eseli oll an keth gweythres, [5] yndella ni, pals dell on, unn korf on yn Krist ha pub huni eseli an eyl

a'y gila. [6] Ha dhyn ni rohow herwydh an gras re beu res dhyn,
hag i dihaval: neb a brofos, re brofosso herwydh myns an fydh;
[7] neb a serv, re serfyo; neb a dhysk, re dhysko; [8] neb a generth,
re eksortyo neb a gevren, re gevrenno yn sempledh; neb a
hembronk, re hembronko yn tiwysyk; neb a dhiskwa tregeredh,
re bo gans lowena.

Rewlys an Bewnans Kryjyk

[9] Gwres kerensa bos gwiryon; kesewgh an drog, glenewgh
orth an da; [10] ow kara an eyl y gila, yn keskerensa, ow kesstrivya
an eyl gans y gila ow tiskwedhes enor; [11] yn diwysykter heb
sygerneth, yn spyrys owth enowi, ow servya an Arlodh, [12] yn
govenek ow lowenhe, yn galar ow tiskwedhes perthyans, ow
pesya yn tiwysyk yn pysadow, [13] ow provia rag edhommow an
sens, ow sewya helder.

[14] Benygewgh an re a'gas helgh, benygewgh ha na vollethewgh.
[15] Lowenhewgh gans an re a lowenha, olewgh gans an re a ool;
[16] bedhewgh yn akord an eyl gans y gila; heb gul vri a'n taklow
ughel, mes dhe'n re uvel ow plegya;[a] na vedhewgh gothus. [17] Na
attelewgh drog dhe dhen vyth orth drog; prederewgh a daklow
da a-rag tus oll; [18] Mar kyllir, myns may hyllowgh, ow hwilas
kres gans tus oll. [19] Na omdhiellewgh, hwi garadowyon, mes
rewgh le dhe gonnar Duw; rag skrifys yw, 'Dial yw dhymm,
my a attal,' yn-medh an Arlodh. [20] Mes pella, 'Mars eus nown
dhe'th eskar, mag e; mars eus seghes dhodho, ro diwes dhodho;
rag ow kul hemma ty a worr bern a golennow byw war y benn.'
[21] Na vedhewgh fethys gans an drog, mes fethewgh an drog
gans an da.

Gostytter dhe Rewlysi

13 Bedhes pub enev gostydh dhe'n ughella routers. Rag
nyns eus gallos marnas a Dhuw, ha'n re a gevir re
beu ordenys gans Duw. [2] Ytho neb a sev erbynn an gallos re
sevis erbynn an pyth a ordenas Duw, ha'n re re sevis a's tevydh
breus. [3] Rag nyns yw an routers own dhe'n ober da mes dhe'n

---

a 12:16 *dhe'n re uvel ow plegya:* Po *omrewgh dhe oberow uvel.*

drogober. A vynses jy bos heb own a'n gallos? Gwra an da, ha
ty a'fydh gormola ganso. [4] Rag gwas Duw yw ev rag dha dhader.
Mar kwredh drog, porth own, rag ny dheg ev an kledha yn
euver. Gwas Duw yw ev, dialor rag konnar war an drogoberer.
[5] Ytho res yw bos gostydh, nyns yw unsel drefen konnar mes
drefen kowses ynwedh. [6] Rag an keth skila y telydh trubyt, rag
an routers yw gwesyon Duw prest owth omri poran dhe'n keth
tra ma. [7] Tal dhedha i oll an pyth a dhelledh y dyli, trubyt dhe'n
re a dal dhedha y dyli, toll[a] dhe'n re a dal dhedha y dyli, agha
dhe'n re a dal dhedha agha, enor dhe'n re a dal dhedha enor.

Kerensa an Vreder

[8] Na vydh kendoner marnas yn kerensa an eyl dh'y gila;
rag neb a gar y gentrevek, henna re gowlwrug an lagha. [9] An
gorhemynnow, 'Na wra avoutri, Na wra ladha, Na wra ladra,
Na wra hwansa,' ha py gorhemmyn aral pynag a vo, yw synsys
y'n lavar, 'Gwra kara dha gentrevek par dell omgerydh.' [10] Ny
wra kerensa drog dhe gentrevek, ytho kerensa yw kowlwrians
an lagha.

Nesa Dydh Krist

[11] Gans henna ow kodhvos an termyn, an eur yw hwi[b] dhe
dhifuna a gosk. Rag yma selwyans nes dhyn lemmyn es dell o
pan gryssyn ni wostalleth. [12] Gyllys pell yw an nos ha devedhys
nes yw an jydh. Tewlyn dhe-ves ytho oberow an tewlder ha
gwiskyn arvow an golow. [13] Omdhegyn yn onest dell wren y'n
jydhweyth, heb bos yn kevewiow gwyls na medhwynsi, heb bos
yn dijastita na drokhwansow direwl, heb bos yn kedrynna na
perthi avi. [14] Mes gwisk an Arlodh Yesu Krist, ha na dharbar
dhe'n kig, rag y lustys.

Na Vreus Dha Vroder

14 Ha neb yw gwann y'n fydh, degemerewgh e heb
dadhla a-dro dhe dybyansow. [2] Onan a grys y hyll
dybri puptra, mes an den gwann ny dheber saw unsel losow;

---

a 13:7 *toll:* Hag a dylir.

b 13:11 *hwi:* War-lergh re a'n dornskrifow *ni.*

3 na wres neb a dheber skornya ev neb na dheber, ha na wres
neb na dheber breusi ev neb a dheber, rag Duw re'n degemeras.
4 Piw os jy hag a vreus servont den aral? A-rag y vester y
honan y sev po y kodh. Ha skoodhys vydh, rag Duw[a] a yll gul
dhodho sevel.

5 Unn den a syns unn jydh gwell ages dydh aral, ha den aral
a syns pub dydh par. Bedhes peub sur yn y vrys y honan. 6 Neb
a syns dy'gol, dhe'n Arlodh y'n syns, ha neb a dheber, dhe'n
Arlodh y teber rag yth aswon gras dhe'n Arlodh; ha neb na
dheber, ny dheber ev dhe'n Arlodh hag ev a aswon gras dhe
Dhuw.

7 Ny vyw nagonan ahanan dhodho y honan ha ny verow
nagonan dhodho y honan. 8 Mar pewyn, dhe'n Arlodh y pewyn
ha mar merwyn, dhe'n Arlodh y ferwyn; ytho bewa po merwel
mar kwren, dhe'n Arlodh yth on. 9 Rag henna Krist a verwis ha
dasvewa,[b] rag may fe Arlodh an re varow ha'n re vyw.

10 Prag y freusydh dha vroder, po prag y skornydh dha
vroder? Rag ni oll a wra sevel a-rag barr Duw.[c] 11 Rag skrifys
yw,

'Dell vewav, yn-medh an Arlodh, pub glin a wra
plegya dhymmo vy
ha pub taves a wormel Dhuw.'

12 Ytho peub ahanan a re akont dhe Dhuw yn y gever y honan.

Na Wra dhe'th Vroder Trebuchya

13 Ytho na vreusyn an eyl ahanan y gila mes breusyn yn
kynsa na worryn men trebuchya po maglen yn fordh an broder.
14 My a wor ha gwrys sur ov gans an Arlodh Yesu, nag yw tra
vyth kemmyn dredho y honan, mes gans an den a dyb y vos
kemmyn, kemmyn yw. 15 Mes mara'n jevydh dha vroder offens
der an pyth a dhybrydh, ny gerdhydh na fella yn kerensa. Na

a 14:4 *Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *an Arlodh.*

b 14:9 *a verwis ha dasvewa:* War-lergh re a'n dornskrifow *a verwis ha dasserghi ha dasvewa.*

c 14:10 *Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *Krist.*

as dha voos dhe dhistrui nebonan may ferwis Krist a'y wovis.
16 Ytho na as may fo agas da dampnys. 17 Rag nyns yw gwlaskor
Duw dybri nag eva mes ewnder ha kres ha lowender y'n Spyrys
Sans; 18 neb a serv Krist yndella yw plegadow gans Duw ha
kevys da gans tus. 19 Holyn ytho taklow a gres ha'n taklow may
trehav dredha an eyl y gila. 20 Na dhistru a-barth boos ober
Duw. Puptra yw glan yn tevri mes kamm yw nebonan dhe wul
may trebucchyo re erel der an pyth a dheber ev. 21 Ewn yw
bos heb dybri kig po eva gwin po bos heb gul tra vyth hag a
wra may trebucchyo dha vroder.[a] 22 An fydh a'th eus,[b] gwith
hi ragos dha honan a-rag Duw; gwynnvys neb na omvreus y'n
pyth yw da ganso. 23 Mes neb a'n jeves dout, dampnys yw ev
mar teber, rag ny'n gwra a fydh; rag oll na dheu a fydh yw
pegh.

Ples Re Erel, a-der Dha Blesya Dha Honan

15 Y tegoodh dhyn ni neb yw krev perthi difygyow an re
wann, heb omblesya. 2 Plegyn ni, peub ahanan, dh'y
gentrevek rag da, rag y dhrehevel. 3 Rag ny omblesya Krist; rag
dell yw skrifys, 'Kabel an re a'th kabla a godhas warnav.' 4 Rag
py pynag a veu skrifys kyns a veu skrifys rag agan dyski, rag
may hwrellen der agan perthyans ha dre gonfort an skryptors,
kavos govenek. 5 Re rollo dhywgh an Duw a berthyans hag
a gonfort may fewewgh yntredhowgh y'n keth kessenyans
herwydh Krist Yesu, 6 rag may hwormollowgh war-barth gans
unn ganow Duw ha Tas agan Arlodh Yesu Krist.

An Aweyl rag Yedhewon ha'n Kenedhlow War-barth

7 Kemerewgh ytho an eyl y gila, par dell re'gas kemeras Krist
rag glori Duw. 8 Rag y lavarav dhywgh y teuth Krist ha bos
menyster dhe'n re drodreghys rag gwirder Duw, rag surhe an

---

a 14:21 *dha vroder:* War-lergh re a'n dornskrifow *dha vroder, na bos offendys, na bos gwannhes.*

b 14:22 *An fydh a'th eus:* War-lergh re a'n dornskrifow *Fydh a'th eus?*

ambosow a veu res dhe'n tasow, [9] ha rag may hwormolla an kenedhlow Duw rag y dregeredh. Dell yw skrifys,

'Rag henna my a vynn dha wormel yn-mysk an
kenedhlow
ha kana dhe'th hanow jy;'

[10] hag arta ev a lever,

'Lowenhewgh, A genedhlow oll, gans y bobel!'

[11] hag arta,

'Gormelewgh an Arlodh, an kenedhlow oll,
hag a'n gormeles an poblow oll!'

[12] Hag arta Ysay a lever,

'Gwreydhen Yesse a dheu,
neb a sev dhe rewlya an kenedhlow,
ynno an kenedhlow a's tevydh govenek.'

[13] Re'gas lanwo an Duw a wovenek a bub lowender hag a gres yn krysi, rag may palshahowgh yn govenek dre allos an Spyrys Sans.

An Charj dhe Powl avel Aweyler

[14] Ha surhes ov ow honan, ow breder, yn agas kever, hwi ynwedh dhe vos leun a dhader, lenwys a bub godhvos, had abel dhe ri kussul an eyl dh'y gila.[a] [15] Ha my a skrifas dhywgh moy hardh, yn rann dhe dhri dh'agas kov, der an ras a veu res dhymm gans Duw, [16] rag may fiv vy menyster Yesu Krist dhe'n kenedhlow, avel oferyas dhe aweyl Yesu Krist rag may fo offryn an kenedhlow kemeradow, sanshes gans an Spyrys. [17] Bostya a'm beus yn Yesu Krist rag an gonis rag Duw. [18] Rag ny vynnav bedha kewsel a-dro dhe dra vyth a-der an pyth a wrug Krist ynnov dhe wul an kenedhlow gostydh, dre er ha der ober, [19] dre allos toknys ha marthusyon, dre allos Spyrys Duw, bys may hyllyn kowlwul pregoth aweyl Yesu Krist dhyworth Yerusalem hag yn kylgh bys yn Illyrikum, [20] yndella fest ow

---

a 15:14 *dhe ri kussul an eyl dh'y gila:* Po *dhe geski an eyl y gila.*

strivya pregoth an aweyl, y'n tylleryow ma na veu henwys Krist
kyns, rag na dhreheffen war sel onan aral, [21] mes dell yw skrifys,

'An re ma na veu pregethys dhedha a wel,
ha'n re na glewsons a wra konvedhes.'

Towl Powl dhe Vos dhe Rom

[22] Yndella fest yn fenowgh lettys veuv na dheuth vy dhywgh.
[23] Mes lemmyn nyns eus tyller dhymm y'n ranndiryow ma, ha
hwans re'm beu a dhos dhywgh nans yw nebes bledhynnyow,
[24] pan wrylliv viajya dhe Spayn. Rag govenek a'm beus, pan
dremenav dresowgh, a'gas gweles ha genowgh dhe vos danvenys
war ow fordh, wosa my dhe vos lenwys ahanowgh yn rann.
[25] Mes lemmyn my a dhe Yerusalem ow menystra dhe'n sens.
[26] Rag da o gans Makedoni hag Aghaia provia nebes rag an
voghosogyon yn-mysk an sens yn Yerusalem. [27] Rag da o gansa
ha kendonoryon dhedha yns, rag mar kevrenna an kenedhlow
gansa yn aga thaklow spyrysel, y tegoodh dhedha ynwedh yn
taklow a'n kig menystra dhedha. [28] War-lergh gorfenna hemma
ytho ha war-lergh selya dhedha an frut ma, yth av dredhowgh
dhe Spayn; [29] ha my a wor, pan dhyffiv, y hwrav dos dhywgh
yn leunder bennath Krist.[a]

[30] My a'gas pys, a vreder, der agan Arlodh Yesu Krist, ha dre
gerensa an Spyrys may striffyowgh genev yn agas pysadow dhe
Dhuw a'm govis, [31] rag may fiv delivrys a'n dhiskryjygyon yn
Yudi ha may fo ow gonis rag Yerusalem degemeradow dhe'n
sens, [32] rag may tyffiv dhywgh yn lowender dre vodh Duw ha
powes genowgh. [33] Ha'n Duw a gres re bo genowgh hwi oll.
Amen.

Gorhemynnow Personel

16 My a gomend dhywgh agan hwor, Febe, servyades
a'n eglos yn Kenkrea, [2] rag ma's degemerrewgh y'n
Arlodh, dell dhelledh dhe'n sens, ha sevel rygdhi yn py pynag

---

a 15:29 *bennath Krist:* War-lergh re a'n dornskrifow *bennath aweyl Krist.*

a's teffo edhom anodho, rag hi re beu gwithyades dhe lies ha dhymmo vy ynwedh.

[3] Salusewgh Priska hag Akwila, ow hesoberoryon yn Krist Yesu, [4] neb a-barth ow bewnans a beryllyas aga honna aga honan mayth aswonnyn gras dhedha, my ow honan, mes ynwedh oll eglosyow an kenedhlow; [5] salusewgh ynwedh an eglos yn aga chi. Salusewgh ow Epaynetus karadow hag a veu an kynsa frut yn Asi rag Krist. [6] Salusewgh Maria neb re lavuryas meur ragowgh. [7] Salusewgh Andronikus ha Yunia, ow herens ha'm kesprisnoryon, hag yw tus a vri yn-mysk an abesteli, hag yn tevri re beu yn Krist a-ragov. [8] Salusewgh Ampliatus, ow haradow y'n Arlodh. [9] Salusewgh Urbanus agan kesoberer yn Krist ha Staghys ow haradow. [10] Salusewgh Apelles, neb yw komendys yn Krist. Salusewgh eseli teylu Aristobulus. [11] Salusewgh Herodion, ow har. Salusewgh an re usi y'n Arlodh a ji Narkissus. [12] Salusewgh Tryfena ha Tryfosa an re ow lavurya y'n Arlodh. Salusewgh Persis an garadow, neb a lavurya meur y'n Arlodh. [13] Salusewgh Rufus yw dewisys y'n Arlodh ha'y vamm ev ha'm mamm vy ynwedh. [14] Salusewgh Asynkritus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas ha'n vreder usi gansa. [15] Salusewgh Filologus, Yulia, Nereus ha'y hwor, hag Olympas hag oll an sens usi gansa. [16] Salusewgh an eyl y gila gans amm sans. Oll eglosyow Krist a'gas salus.

[17] My a'gas pys, breder, omwithewgh orth an re a wra folsyow hag offensys a-der an dyskas a dhys'sowgh, ha treylyewgh a-dhyworta. [18] Rag tus a'n par na, ny servyons agan Arlodh Krist mes aga thorr aga honan, ha dre gows teg ha dre gows ow flattra, y tollons kolon an re wiryon. [19] Rag agas gostytter yw aswonys gans tus oll, bys may lowenhav warnowgh; my a vynn orthowgh bos fur dhe'n da ha gwiryon dhe'n drog. [20] Ena an Duw a gres a vrew Satnas yn-dann agas treys hware. Gras agan Arlodh Yesu Krist re bo genowgh.

[21] Timothi ow hesoberer a'gas salus, ha Lukius ha Yason ha Sosipater, ow herens.

[22] My, Tertius, skrifer an lyther ma a'gas salus y'n Arlodh.

[23] Gayus, ost dhymmo vy ha dhe'n eglos oll, a'gas salus. Erastus, alhwedhor an cita, ha'gan broder Kwartus, a'gas salus. [24] Gras agan Arlodh Yesu Krist re bo genowgh hwi oll. Amen.[a]

Gormola Duw

[25] Lemmyn dhodho ev neb a yll agas krevhe herwydh ow aweyl ha pregoth Yesu Krist, herwydh diskwedhyans an kevrin a vedha gwithys taw der an osow [26] mes lemmyn yw diskudhys ha, der an skrifow profosek, war-lergh gorhemmyn an Duw heb diwedh, rag gostytter a fydh, yw dyllys dhe'n gwlaskordhow oll: [27] re bo dhe'n unn Duw fur golewder bys vykken dre Yesu Krist: Amen.

a 16:24 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

KYNSA LYTHER POWL DHE'N KORINTHIANYS

Chaptra 1
Salusyans ha Grassyans
Folsyow y'n Eglos
Krist, an Gallos ha'n Furneth a Dhuw

Chaptra 2
Pregoth Krist Krowsys
Diskwedhyans Spyrys Duw

Chaptra 3
Kesoberoryon rag Duw

Chaptra 4
Menystrans an Abesteli

Chaptra 5
Breus erbynn Dijastita

Chaptra 6
Mos a-rag Breusysi Dhiskryjyk
Gordhyewgh Duw yn Agas Korf

Chaptra 7
Kudynnow a-dro dhe Dhemedhyans
An Bewnans Ordenys gans an Arlodh
An Re Andhemedhys ha'n Gwedhwesow

Chaptra 8
Taklow Offrynnys dhe Idolys

Chaptra 9
Taklow Offrynnys dhe Idolys

Chaptra 10
Gwarnyans erbynn Gordhyans Idolys
Gwra Puptra dhe Wordhyans Duw

Chaptra 11
Kudhlenna an Penn yn Gordhyans
Fara Anwiw orth Soper an Arlodh
Fondyans Soper an Arlodh
Kevrenna Anwiw yn Soper an Arlodh

Chaptra 12
Rohow Spyrysel
Unn Korf gans Lies Esel

Chaptra 13
Kerensa

Chaptra 14
Tavosow ha Profosansow
Puptra dhe Vos Gwrys yn Fordh Gempen

Chaptra 15
Dasserghyans Krist
Dasserghyans an Re Varow
Korf an Dasserghyans

Chaptra 16
Kuntel an Rohow rag an Sens
Towlow rag Viajya

Salusyans ha Grassyans

1 Powl, gelwys dre volonjedh Duw dhe vos abostol a Grist Yesu, ha'gan broder Sosthenes,

[2] Dhe eglos Duw usi yn Korinth, dhe'n re sanshes yn Krist Yesu, gelwys may fens i sens, gans oll an re na, yn pub tyller, a gri war hanow agan Arlodh Yesu Krist, Arlodh keffrys dhedha i ha dhyn ni: [3] Gras dhywgh hwi ha kres dhyworth Duw agan Tas ha'n Arlodh Yesu Krist.

4 Dhe Dhuw y grassav pupprys ragowgh, drefen bos gras Duw
res dhywgh yn Krist Yesu, 5 rag yn pub fordh hwi re beu gwrys
kevothek ynno ev, yn kows ha skentoleth a bub eghen – 6 kepar
dell veu dustuni Krist krevhes ynnowgh – 7 ma na fyllowgh hwi
a ro spyrysel vyth, ha hwi ow kwaytya gans mall diskwedhyans
agan Arlodh Yesu Krist. 8 Ynwedh ev a wra agas krevhe bys
y'n diwedh, may fowgh hwi divlam yn jydh agan Arlodh Yesu
Krist. 9 Lel yw Duw; ganso ev hwi a veu gelwys a-bervedh yn
kowethyans y Vab ev, Yesu Krist agan Arlodh.

Folsyow y'n Eglos

10 My a'gas pys, breder, dre hanow agan Arlodh Yesu Krist,
may leverrowgh an keth tra, na vo folsyow vyth yn agas
mysk, mes may fowgh hwi kesunys y'n keth brys hag y'n keth
kowses. 11 Rag y feu derivys dhymm gans tus Kloe, bos strifow
yntredhowgh, ow breder. 12 An pyth a vynnav dhe styrya yw
hemma: pub huni ahanowgh a lever 'Dhe Powl yth ov evy,' po
'Dhe Apollos yth ov evy,' po 'Dhe Kefas yth ov evy,' po 'Dhe
Grist yth ov evy.' 13 Yw Krist rynnys? A veu Powl krowsys
ragowgh? Po a vewgh hwi besydhys yn hanow Powl? 14 Dhe
Dhuw y hwonn gras na vesydhis nagonan ahanowgh marnas
Krispus ha Gayus, 15 ma na alla den vyth leverel y fewgh
besydhys y'm hanow vy. 16 (Mayni Stefanas a vesydhis ynwedh;
dres henna, ny wonn mar pesydhis ken onan vyth.) 17 Rag Krist
ny'm danvonas rag besydhya mes rag aweyla, – ha henna heb
skentoleth freth, ma na vo krows Krist gwakhes a'y nerth.

Krist, an Gallos ha'n Furneth a Dhuw

18 Rag an ger a-dro dhe'n grows yw folneth dhe'n re usi ow
mos dhe goll, mes dhyn nyni usi ow pos selwys, nerth Duw yth
ywa. 19 Rag skrifys yw,

'My a wra distrui skentoleth an dus skentel,
ha skians an dus fur my a wra y lettya.'

20 Ple'ma'n den fur? Ple'ma'n den konnyk y'n lagha? Ple'ma'n
dadhlor a'n oos ma? A ny wrug Duw dhe skentoleth an bys bos
fol? 21 Rag yn skentoleth Duw, a-ban na wrug an bys aswon

Duw dre skentoleth, Duw a veu plesys, dre folneth an pyth
a veu pregethys, dhe selwel an re a grys. [22] Rag Yedhewon a
wovyn toknys ha Grekys a hwila skentoleth, [23] mes ni a bregoth
Krist krowsys, sklander dhe Yedhewon ha folneth dhe Jentilys,
[24] mes dhe'n re neb yw selwys, keffrys Yedhewon ha Grekys,
Krist nerth Duw ha skentoleth Duw. [25] Rag folneth Duw yw
moy skentel ages skentoleth mab den, ha gwander Duw yw
kreffa ages krevder mab den.

[26] Prederewgh a'gas galow agas honan, breder: nyns o
nameur ahanowgh skentel war-lergh savonow mab den, nyns o
nameur gallosek, nyns o nameur genys a'n goos ughel, [27] mes
Duw a dhewisas an traow yw fol y'n bys rag tyli mothow war
an dus skentel; Duw a dhewisas an traow yw gwann y'n bys
rag gul bismer dhe'n re grev; [28] Duw a dhewisas an traow
isel ha dispresys y'n bys, an re nag yw tra vyth, may tefentya
taklow hag yw neppyth, [29] ma na vostya den vyth dherag Duw.
[30] Anodho ev yth esowgh hwi yn Krist Yesu, neb a dheuth
ha bos ragon ni skentoleth dhyworth Duw, hag ewnder ha
sansheans ha daspren. [31] Rag henna, dell yw skrifys, 'Neb a
vostyo, bostyes y'n Arlodh.'

Pregoth Krist Krowsys

2 Pan dheuth vy dhywgh, breder, ny dheuth ow terivas
dustuni[a] Duw nag yn geryow ughel nag yn skentoleth
ughel. [2] Rag my a erviras na wodhyen tra vyth yn agas mysk
marnas Yesu Krist hag ev krowsys. [3] Hag yth esen vy genowgh
yn gwander hag yn own ha meur a grena; [4] hag ow hows ha'm
negys ny veu res dre dennvos geryow a skentoleth,[b] mes yn
diskwedhyans a'n Spyrys hag a nerth, [5] agas fydh ma na vo yn
skentoleth mab den mes yn nerth Duw.

Diskwedhyans Spyrys Duw

[6] Hwath yn-mysk an re adhves ni a gews skentoleth, kyn nag
yw skentoleth a'n oos ma po a rewlysi a'n oos ma, neb a dremen

---

a 2:1 *dustuni:* War-lergh re a'n dornskrifow *kevrin.*

b 2:4 *skentoleth:* War-lergh re a'n dornskrifow *skentoleth mab den.*

dhe-ves. [7] Mes ni a gews furneth Duw, kevrinek ha kudh, a ragdhestnas Duw kyns an osow rag agan glori. [8] Nagonan a rewlysi an oos ma ny gonvedhas hemma; rag mar konvetthens, ny growssens an Arlodh a wormola. [9] Mes, dell yw skrifys,

‘An pyth na welas lagas bythkweth ha na glewas
skovarn
ha na dheuth yn kolon mab den,
an pyth re beu darbarys gans Duw dhe’n re a’n kar’ –

[10] Duw re dhiskwedhas hemma dhyn ni der an Spyrys; rag an Spyrys a hwither puptra, ynwedh downderyow Duw. [11] Rag py den a wor an pyth yw a dhensys yn hwir marnas spyrys a dhensys usi ynno? Yn kettella, ytho, den vyth ny gonvedh an pyth yw dhe Dhuw marnas Spyrys Duw. [12] Ha ny dhegemersyn spyrys an bys mes an Spyrys usi dhyworth Duw, may konvetthyn an taklow res yn hel dhyn ni gans Duw. [13] A-dro dhe’n re ma, ytho, ni a gews yn lavarow nag yw dyskys dre skentoleth mab den, mes dyskys gans an Spyrys, ow styrya traow spyrysel dhe’n re yw spyrysel.

[14] Den anspyrysel ny dhegemmer traow an Spyrys, rag dhodho folneth yth yns i, ha ny yll ev aga honvedhes, drefen aga bos aswonys dre spyrys. [15] An den spyrysel a vreus puptra mes ev y honan nyns yw gorrys yn-dann vreus den vyth: [16] ‘Rag piw re gonvedhas brys an Arlodh may hwrello y gevarwodha?’

Mes ni a’gan beus brys Krist.

Kesoberoryon rag Duw

3 Ha my, breder, ny yllis vy kewsel orthowgh hwi kepar ha pan vewgh tus spyrysel, mes avel tus a’n kig, avel fleghesigow yn Krist. [2] Leth my a ros dhywgh; ny res vy boos, rag nag ewgh hwi parys ragdho. Yn hwir, hwath nyns owgh parys, [3] rag hwath a’n kig yth owgh. Rag a-ban eus avi ha kedrynn yn agas mysk, a nyns owgh hwi a’n kig, hag a nyns esowgh hwi owth omdhegi kepar ha tus kemmyn? [4] Yndella nebonan pan lever ‘Dhe Powl yth ov evy,’ ha den aral ‘Dhe Apollos yth ov evy,’ a nyns owgh hwi marnas denel?

[5] Ytho, pyth yw Apollos? Pyth yw Powl? Gwesyon dredha
may kryssowgh par dell ros an Arlodh dhe gettep onan. [6] My a
blansas, Apollos a dhowras, mes Duw a wrug dhe devi. [7] Rag
henna naneyl neb a blans na neb a dhowr ny vern, saw unsel
Duw neb a wra dhe devi. [8] Neb a blans ha neb a dhowr yw
parow, ha kettep onan a wra degemeres y wober herwydh y
wonis y honan. [9] Rag ni yw kesoberoryon Duw; hwi yw park
gonedhys Duw, drehevyans Duw.

[10] Herwydh gras Duw res dhymm, avel pennser sleygh my a
worras sel, hag yma nebonan aral ow trehevel warnedhi. Mes y
kodh dhe gettep onan bos war fatel dhrehav ev warnedhi, [11] rag
den vyth ny yll gorra sel marnas an sel re beu gorrys, hag yw
Yesu Krist. [12] Mar trehav nebonan, ytho, war an sel gans owr,
arghans, meyn drudh, prenn, gora, kala, [13] ober kettep penn a
wra dos ha bos apert, rag an jydh a wra y dhiskwedhes, rag y
fydh diskwedhys gans tan, ha'n tan a wra previ py par ober re
beu gwrys gans kettep penn. [14] Mar tur an ober a veu drehevys
gans nebonan, ev a dhegemmer y bewas. [15] Mars yw leskys
ober nebonan, ev a wra perthi koll, mes ev y honan a vydh
selwys, byttegyns par dell vo gans tan.

[16] A ny wodhowgh hwi agas bos tempel Duw ha bos Spyrys
Duw trigys ynnowgh? [17] Mar tistru nebonan tempel Duw, Duw
a dhistru an den na; rag sans yw tempel Duw, ha'n tempel na
yth owgh hwi.

[18] Na omdolles den vyth; nebonan ahanowgh mar tesev y vos
skentel y'n oos ma, des ha bos fol, may teffo ha bos skentel.
[19] Rag skentoleth an bys ma yw folneth gans Duw. Rag skrifys
yw,

> 'Ev a vagel an dus skentel yn aga felder,'

[20] hag arta,

> 'An Arlodh a wor prederow an dus skentel,
> i dhe vos euver.'

[21] Ytho, nagonan na vostyes a-dro dhe dus. Puptra yw
dhywgh hwi: [22] kyn fo Powl po Apollos po Kefas po an bys

po bewnans po ankow po taklow y'n dedhyow ma po traow a dheu – oll an re ma yw dhywgh hwi, [23] ha hwi yw dhe Grist, ha Krist yw dhe Dhuw.

Menystrans an Abesteli

4 Yndella y kodh dhe dus agan akontya avel gwesyon Krist ha renysi kevrinyow Duw. [2] Dres henna, hwilys yw yn renysi, aga bos prevys lel. [3] Byttegyns ny'm deur mann ow bos breusys genowgh hwi po gans breuslys vytholl a vab den; ha my ynwedh, ny ombreusav, [4] rag ny wonn tra vyth er ow fynn ow honan, mes nyns ov vy akwitys dre henna. An Arlodh yw, neb a'm breus. [5] Na vreusewgh tra vyth, ytho, kyns an ewn-dermyn may teffo an Arlodh, neb a wra golowi traow kudhys y'n tewlder keffrys diskwedhes kussulyow an golon; hag y'n eur na kettep onan a wra kavos y wormola dhyworth Duw.

[6] My re gewsis an taklow ma, breder, a-dro dhymmo vy hag a-dro dhe Apollos rag agas les, dredhon may tyskowgh styr an lavar 'Tra vyth dres an pyth yw skrifys,' ma na vowgh hwi omhwythys a-barth an eyl erbynn y gila. [7] Rag piw a wel dha vos arbennik? Ha pandra a'th eus na dhegemersys? Ha mara'n degemersys, prag y fostydh, kepar ha pan na dhegemersys?

[8] Y'n eur ma lenwys owgh hwi! Y'n eur ma deuvewgh ha bos rych! A-der ni, hwi re dheuth ha bos myghternedh! Hag unweyth a pewgh hwi myghternedh yn hwir, may kesreynnyen ni genowgh! [9] Dell dybav, Duw re'gan diskwedhas, an abesteli, avel an re dhiwettha, dampnys dhe'n mernans, drefen ni dhe dhos ha bos ges dhe'n bys, keffrys dhe eledh ha dhe dus. [10] Felyon rag Krist yth on ni, mes skentel yn Krist yth owgh hwi; gwann yth on ni, mes krev yth owgh hwi; yn enor yth owgh hwi synsys, mes disenorys yth on ni. [11] Bys y'n eur ma ha nown ha seghes ni a'm beus, ha noth on ni, ha skorjys, ha diannedh, [12] ha ni a lavur ow konis gans agan diwleuv agan honan; tebeldhyghtys, ni a venyk; helghys, ni a wodhev: [13] sklandrys, ni a gews yn kuv; ni re dheuth ha bos atal an bys, skubyon a buptra, bys y'n jydh ma.

[14] Ny skrifav dhywgh an traow ma rag gul dhywgh bos methek,
mes rag agas keski avel ow fleghes veurgerys. [15] Rag kyn fo
dhywgh deg mil a dhyskadoryon yn Krist, nyns eus dhywgh
nameur a dasow; yn tevri my a dheuth ha bos agas tas yn Krist
der an aweyl. [16] Rag henna my a'gas pys a wul war ow lergh.
[17] Hemm yw an pur skila my dhe dhanvon dhywgh Timothi,
neb yw ow flogh meurgerys ha lel y'n Arlodh, ha neb a wra dri
dh'agas kov ow fordhow yn Krist Yesu, kepar dell dhyskav yn
pub tyller, yn pub eglos. [18] Lemmyn, re ahanowgh deuva ha bos
gothus, kepar ha pan na ven ow tos dhywgh. [19] Byttegyns my
a wra dos dhywgh yn skon, mar mynn an Arlodh, ha diskudha
an gallos, a-der an kows, a'n dus wothus ma; [20] rag nyns yw
gwlaskor Duw yn kows mes yn gallos. [21] Pandr'a vynnowgh? A
wrav vy dos dhywgh ha genev gwelen, poken gans kerensa hag
yn spyrys a glorder?

Breus erbynn Dijastita

5 Yn tevri, derivys yw bos fornikacyon yn agas mysk,
fornikacyon nag yw kevys y bar yn-mysk jentilys;
henn yw, yma gour ow kesvewa gans gwreg y das. [2] Ha gothus
yth owgh hwi. A ny godhvia dhywgh ola, ha tewlel yn-mes
a-dhyworthowgh ev neb re wrug an drogober ma?

[3] Kyn nag esov vy yn agas lok y'n korf, hwath yth esov vy
genowgh y'n spyrys, ha kepar ha pan ven ena, my re'n breusis
neb a wrug an dra ma. [4] Ha hwi, pan vowgh kuntelys war-barth
yn hanow an Arlodh Yesu, ha genowgh hwi ow spyrys gans
nerth agan Arlodh Yesu, [5] res yw dhywgh daskor an gour ma
dhe Satnas rag terros an kig may fo selwys y spyrys yn jydh an
Arlodh.

[6] Agas bostyans nyns yw da. A ny wodhowgh hwi y hwra
tamm goll dhe oll a'n toos sevel? [7] Kerthewgh dhe-ves an goll
koth may fowgh hwi bagasik nowydh a doos, dell owgh hwi heb
goll yn hwir. Rag Krist agan Pask re beu offrynnys.[a] [8] Golyn,

---

a 5:7 *offrynnys:* War-lergh re a'n dornskrifow *offrynnys ragon.*

ytho, na'n gwren naneyl gans goll koth na gans goll a spit hag a dhrog, mes gans bara heb goll, a lelder hag a wiryonedh.

9 Y'm epystyl my a skrifas dhywgh na godh dhywgh kowethya
gans tus dhijast, 10 – kammen nag yw ow styr an re dhijast y'n
bys ma, po tus pith ha ladron wyls, po gordhyoryon idolys, rag
y'n kas na res via dhywgh mos mes a'n bys. 11 Mes lemmyn
my re skrifas dhywgh na gowetthyowgh gans nagonan, hag ev
gelwys broder, yw den dijast, po den pith, po gordhyer idolys,
po sklandrer, po medhow, po lader gwyls; byth na dhybrewgh
gans den a'n par na. 12 Pyth eus dhymmo vy dhe wul, ow preusi
an re usi a-ves? A ny vreusowgh hwi an re usi a-bervedh?
13 Duw a vreus an re a-ves. 'Tewlewgh an tebelwas yn-mes
ahanowgh agas honan.'

Mos a-rag Breusysi Dhiskryjyk

6 Pan eus dhe nebonan ahanowgh grevons erbynn den aral,
a vedh ev bos breusys a-rag tus kammhynsek, kyns es
a-rag an sens? 2 A ny wodhowgh hwi y hwra an sens breusi an
bys? Ha mars yw an bys dhe vos breusys genowgh hwi, owgh
hwi anwiw dhe vreusi maters byghan? 3 A ny wodhowgh hwi
y hwren ni breusi eledh? Pygemmys moy traow an bewnans
ma! 4 Rag henna mars eus dhywgh devri traow an bys dhe vos
breusys, a wrewgh hwi aga dri a-rag an re yw dispresys y'n
eglos? 5 Hemma a lavarav rag gorra meth ynnowgh! A nyns
eus yn agas mysk unn den skentel lowr neb a yll breusi ynter
an vreder? 6 Mes broder yw breusys erbynn broder, ha hemma
dherag diskryjygyon!

7 Lemmyn yn tevri, ha hwi ow mos dhe lagha, an eyl erbynn
y gila, fethys owgh hwi yn tien. Prag nag yw gwell genowgh
godhevel drokoleth? Prag nag yw gwell genowgh bos tollys?
8 Mes hwi agas honan a wra drokoleth ha toll, ha hemma
erbynn agas breder hwi.

9 A ny wodhowgh hwi na wra drogoberoryon erita gwlaskor
Duw? Na vedhewgh tollys! Na tus dhijast, na gordhyoryon
idolys, nag avoutroryon, na'n re vedhel, na kethreydhelogyon,
10 na ladron, na tus pith, na medhewon, na sklandroryon, na'n

re graf, ny wrons i erita gwlaskor Duw. [11] Hag yndella y fedha re ahanowgh hwi; mes golghys vewgh, sanshes vewgh, akwitys vewgh yn hanow an Arlodh Yesu Krist ha gans Spyrys agan Duw.

Gordhyewgh Duw yn Agas Korf

[12] 'Lafyl yw puptra dhymm,' mes nyns yw puptra hag yw dhe les. 'Lafyl yw puptra dhymm,' mes ny vynnav bos dres yn-dann vaystri tra vyth. [13] 'Boos rag an benn-gasen, ha'n benn-gasen rag boos,' ha Duw a dhistru ha'n eyl ha'y gila. Nyns yw an korf rag fornikacyon mes rag an Arlodh, ha'n Arlodh rag an korf. [14] Ha Duw a dhrehevis an Arlodh, hag ynwedh ev a wra agan drehevel ni der y allos. [15] A ny wodhowgh bos agas korfow eseli Krist? Ytho, a wrav vy kemeres eseli Krist ha gul dhedha bos eseli hora? Bynner re hwarvo! [16] A ny wodhowgh, neb a gesun gans hora dhe dhos ha bos gensi unn korf? Rag dell yw skrifys, 'An dhew a wra dos ha bos unn kig.' [17] Mes neb yw kesunys dhe'n Arlodh a dheu ha bos ganso unn spyrys. [18] Gohelewgh fornikacyon. Py pegh aral pynag a wrello den, yn-mes a'n korf yma; mes neb yw dijast a begh erbynn y gorf y honan. [19] A ny wodhowgh hwi bos agas korf tempel an Spyrys Sans a-bervedh ynnowgh, hag a'gas beus dhyworth Duw? Ny berghennowgh agas honan; [20] rag prenys a bris vewgh. Gordhyewgh Duw, ytho, yn agas korf.

Kudynnow a-dro dhe Dhemedhyans

7 Lemmyn a-dro dhe'n traow may skrifsowgh: 'Da yw dhe wour na docchyo benyn.' [2] Mes drefen fornikacyon y kodh dhe bub gour kavos y wreg y honan, ha pub benyn hy gour hy honan. [3] Y kodh dhe'n gour ri dh'y wreg hy gwiryow priosel, keffrys an wreg dh'y gour. [4] Rag an wreg ny rewl hy horf hy honan, mes hy gour a'n rewl; y'n keth vaner an gour ny rewl y gorf y honan, mes an wreg a'n rewl. [5] Na skonyewgh an eyl orth y gila, marnas, martesen, der akordyans rag termyn, mayth omryllowgh hwi dhe bysadow; mes ena dewgh war-barth arta ma na'gas dynnyo Satnas der agas fowt omrewl. [6] Hemma my a lever avel kummyas, a-der gorhemmyn. [7] Hwans a'm

beus pub den oll dhe vos avelov vy ow honan; mes yma gans peub y ro arbennik y honan dhyworth Duw; an eyl a'n jeves hemma, y gila henna.

[8] My a lever dhe'n re dhibries ha dhe'n gwedhwesow bos da dhedha gortos avelov vy. [9] Mes mar ny yllons i omrewlya, gwrens demedhi; gwell yw demedhi ages dewi dre hwans.

[10] Dhe'n re bries my a worhemmyn (nyns yw my, mes an Arlodh), ma na godhvo dhe'n wreg diberth dhyworth hy gour, [11] mes mar kwra diberth, gortes dibries poken bedhes unverhes gans hy gour; ha ny godh dhe'n gour didhemedhi y wreg.

[12] Dhe'n re erel y lavarav evy (nyns yw an Arlodh): broder mara'n jeves gwreg dhiskryjyk ha hy owth assentya triga ganso, ny godh dhodho diberth dhyworti; [13] ha benyn mara's teves gour diskryjyk hag ev owth assentya triga gensi, ny godh dhedhi diberth dhyworto. [14] Rag an gour diskryjyk re beu sakrys der an wreg, ha'n wreg dhiskryjyk re beu sakrys der an gour. Poken, avlan via agas fleghes, mes lemmyn sans yns i. [15] Mes mar omdhiberth an diskryjyk, bedhes diberthys; yn kas a'n par na nyns yw kelmys na'n broder na'n hwor. Rag yn kres Duw re'gas gelwis. [16] A wreg, fatel wodhes ta mar kwredh selwel dha wour? A wour, fatel wodhes ta mar kwredh selwel dha wreg?

An Bewnans Ordenys gans an Arlodh

[17] Byttegyns, kerdhes pubonan kepar dell ordenas dhodho an Arlodh, par dell elwis Duw pubonan. Hemma my a worhemmyn y'n eglosyow oll. [18] O trodreghys nebonan pan veu gelwys? Na hwiles defendya dhe-ves merkyow trodreghyans. A veu gelwys nebonan antrodreghys? Na bedhes trodreghys. [19] Trodreghyans nyns yw tra vyth, hag antrodreghyans nyns yw tra vyth; mes gwitha arghadowyow an Arlodh yw dres puptra. [20] Gortes pub huni y'n studh may feu gelwys.

[21] A veus ta keth pan veus gelwys? Ny vern; mes mar kyllydh dos ha bos livrys, gwell yw gul yndella. [22] Rag neb a veu gelwys y'n Arlodh, hag ev keth, den livrys an Arlodh yth yw; keffrys neb o den livrys pan veu gelwys, keth Krist yth yw. [23] Prenys

a bris vewgh; na dhewgh ha bos kethyon tus. [24] Ytho, breder, yn py studh pynag y feu pub huni gelwys, gortes yndella gans Duw.

An Re Andhemedhys ha'n Gwedhwesow

[25] Lemmyn a-dro dhe werghesow, nyns eus dhymm gorhemmyn a'n Arlodh, mes ow brys a rov avel onan neb yw lel, dre dregeredh an Arlodh. [26] Dell dybav, drefen an ponvotter y'n jydh hedhyw, da yw dhe dhen gortos dell ywa. [27] Kelmys dhe wreg os ta? Na hwila livreson. Livrys dhyworth gwreg os ta? Na hwila gwreg. [28] Mes mar temedhydh, ny beghydh, ha gwerghes mar temmedh, ny begh. Byttegyns an re a dhemmedh a's teves ponvos y'n kig, ha'gas gwitha rag henna a vynsen. [29] Ow styr yw hemma, breder: devedhys ha bos pur verr yw an termyn; alemma rag, an re neb a's teves gwragedh, bedhens kepar ha pan vens i hebdha, [30] ha'n re a gyn kepar ha pan na vens ow kyni, ha'n re neb a lowenha kepar ha pan na vens ow lowenhe, ha'n re neb a bren kepar ha pan vens i heb pythow, [31] ha'n re neb a wra devnydh a'n bys kepar ha pan na wrens i leun dhevnydh anodho. Rag yma furv an bys ma ow tremena dhe-ves.

[32] My a vynn orthowgh bos heb fienasow. An gour dibries yw prederus a-dro dhe negys an Arlodh, fatel blekkyo dhe'n Arlodh; [33] mes an gour pries yw prederus a-dro dhe negys an bys, fatel blekkyo dh'y wreg, [34] ha rynnys yw y vrys. Ha'n venyn dhibries po an werghes yw prederus[a] a-dro dhe negys an Arlodh, fatel vo sans hag y'n korf hag yn spyrys; mes an venyn bries yw prederus a-dro dhe negys an bys, fatel blekkyo dh'y gour. [35] My a lever hemma rag agas les agas honan, heb gorra fronn vydh warnowgh, mes rag onester ha rag may hwonetthowgh an Arlodh heb lett.

---

a 7:34 *ha rynnys yw y vrys. Ha'n venyn dhibries po an wyrghes yw prederus:* War-lergh re a'n dornskrifow *Hag yma dihevelepter ynter an wreg ha'n wyrghes. An myrgh dhibries yw prederus.*

36 Mar tyb nebonan y vos owth omdhegi heb onester dh'y
wyrghes, mars yw hi dres hy yowynkneth,[a] ha mar tegoodh,
gwres a vynno: nyns yw peghes, i demedhens. 37 Mes mars yw
nebonan ha'y brys ow sevel yn fast, heb bos yn-dann dra vyth
a res, neb a rewl y vodh y honan, ha neb yw ervirys ev dh'y
gwitha gwerghes,[b] ev a wra yn ta. 38 Ytho, neb a dhemmedh y
wyrghes a wra yn ta, ha neb na dhemmedh a wra gwell.[c]

39 Kelmys dh'y gour yw an wreg hedre vo ev byw; mes mar
kosk ev, livrys yw hi dhe dhemedhi neb a vynno hi, mar kwra
hi henna y'n Arlodh. 40 Mes dhe'm brys vy moy gwynn hy bys
yw mar korta kepar dell yw hi; ha my a dyb y'm beus ynwedh
spyrys Duw.

Taklow Offrynnys dhe Idolys

8 Lemmyn a-dro dhe offrynnow dhe idolys, dell wodhon,
'ni oll a'gan beus godhvos.' Godhvos a dheg hwythfians,
mes kerensa a dhrehav. 2 Nebonan mar tyb ev dhe wodhvos
neptra, ny wor na hwath kepar dell godh dhodho godhvos;
3 mes nebonan mar kar Duw, aswonys ganso yth ywa.

4 Rag henna, a-dro dhe dhybri offrynnow dhe idolys, ni a wor
'idol y'n bys ma dhe vos tra vyth,' ha 'nag eus Duw vyth saw
onan.' 5 Rag kynth eus duwow, dell yns gelwys, po yn nev po
yn nor – dell yn hwir yma meur a dhuwow ha meur a arlydhi
– 6 hwath ragon nyni yma unn Duw, an Tas, dhyworth neb yw
puptra, ha rag neb yth on ni, hag unn Arlodh, Yesu Krist, dre
neb yw puptra ha dre neb yth on ni.

7 Byttegyns, nyns yw peub a'n jeves an godhvos ma, mes
re, drefen aga howethyans kyns lemmyn gans idolys, a dheber

---

a 7:36 *mars yw hi dres hy yowynkneth:* Po *mars yw ev krev y hwansow.*

b 7:37 *yw ervirys ev dh'y gwitha gwerghes:* Greka *yw ervirys dhe witha y wyrghes.*

c 7:38 *neb a dhemmedh y wyrghes a wra yn ta, ha neb na dhemmedh a wra gwell:* Po *neb a re y wyrghes yn demedhyans a wra yn ta, ha neb na re yn demedhyans a wra gwell.*

an boos avel boos offrynnys dhe idol, ha'ga howses, ow pos
gwann, defolys yw. [8] Boos ny wra agan komendya dhe Dhuw;
nyns on ni gweth mar ny dhybryn na gwell mar tybryn. [9] Mes
kemerewgh with, dha livreson ma na dheffo ha bos war neb kor
ken a drebuchya dhe'n re wann. [10] Rag nebonan mara'th wel,
ty dhen a wodhvos, owth esedha orth moos yn tempel idol, a
ny vydh ev dynys, gwann y gowses, dhe dhybri offrynnow dhe
idolys? [11] Ytho, dre dha wodhvos, distruys yw an den gwann, an
broder may ferwis Krist ragdho. [12] Yndelma, ow pegha erbynn
an vreder hag ow shyndya aga howses pan yw gwann, ty a begh
erbynn Krist. [13] Rag henna, boos mar lett ow broder, nevra ny
wrav vy dybri kig rag dout my dhe wul dhodho trebuchya.

Taklow Offrynnys dhe Idolys

9 A nyns ov vy livrys? A nyns ov vy abostol? A ny wrug
vy gweles Yesu agan Arlodh? A nyns owgh hwi ow
obereth y'n Arlodh? [2] Mar nyns ov abostol dhe re erel, devri
dhywgh hwyhwi yth ov; rag yth owgh hwi sel ow abostolieth
y'n Arlodh.

[3] Hemm yw ow klem dhe'n re a vynsa ow apposya. [4] A nyns
eus dhyn gwir a dhybri hag a eva? [5] A nyns eus dhyn gwir a
gemeres genen gwreg gryjyk, kepar dell wra an abesteli erel ha
breder an Arlodh ha Kefas? [6] Po a nyns yw marnas Barnabas
ha my heb gwir a omwitha rag gonis? [7] Py souder a serv yn y
gost y honan? Piw a blans gwinlan heb dybri rann a'y frut? Po
py bugel deves a with para heb kavos rann a'n leth?

[8] A lavarav an traow ma herwydh awtorita mab den? A ny
lever an lagha an keth traow? [9] Rag yn lagha Moyses skrifys
yw, 'Na wra kelmi ojyon hag ev ow trushya.' Yw oghen mayth
yw Duw prederus a-dro dhedha? [10] A ny gews ev yn tevri
a-barth dhyn ni? Skrifys veu a-barth dhyn ni, a-ban godh
dhe'n aradror aras gans govenek ha dhe'n drushyer drushya
gans govenek, a gavos rann a'n drevas. [11] Mar konedhsyn ni has
a daklow spyrysel yntredhowgh, yw tra veur mar mysyn agas
dader a'n bys ma? [12] Mar kevren re erel an gwir ma warnowgh,
a ny wren ni hwath dhe voy?

Byttegyns, ny wrussyn devnydh a'n gwir ma, mes ni a
berth puptra kyns es gorra lett yn fordh aweyl Krist. [13] A
ny wodhowgh hwi an re arvethys y'n tempel dhe gavos aga
boos dhyworth an tempel, ha'n re ow servya orth an alter
dhe gevrenna an pyth re beu offrynnys? [14] Y'n keth vaner, an
Arlodh a worhemynnis y kodh dhe'n re neb a bregoth an aweyl
kavos aga fygans der an aweyl.

[15] Mes ny wrug vy devnydh a dra vyth a'n gwiryow ma, na
ny skrifis vy rag gwaynya traow a'n par na. Merwel a vynsen
kyns es dell gemerro nebonan dhyworthiv ow skila dhe vostya!
[16] Rag mar pregothav an aweyl, ny'm beus skila dhe vostya, rag
dever yw gorrys warnav: go vy mar ny bregothav an aweyl!
[17] Rag mar kwrav hemma a'm bodh ow honan, gober a'm
beus; mes mara'n gwrav a'm anvodh, charj re beu res dhymm.
[18] Pyth, ytho, yw ow gober? Hemma: ha my ow pregoth, my a
yll gul dhe'n aweyl bos heb kost vyth, ha my heb gul devnydh
kowal a'm gwir y'n aweyl.

[19] Rag kynth ov kwit a dus oll, my a omwrug keth dhe
bubonan, may hwaynnyen tus voy. [20] Dhe'n Yedhewon my eth
ha bos avel Yedhow, may hwaynnyen Yedhewon; dhe'n re yn-
dann an lagha, my eth ha bos avel onan yn-dann lagha – kyn
nag esov evy yn-dann an lagha – may hwaynnyen an re yn-dann
an lagha. [21] Dhe'n re a-ves dhe'n lagha my eth ha bos avel onan
a-ves dhe'n lagha – kyn nag esov evy a-ves dhe lagha Duw,
mes yn-dann lagha Krist – may hwaynnyen an re a-ves dhe'n
lagha. [22] Dhe'n re wann my eth ha bos gwann, may hwaynnyen
an re wann. My res eth ha bos puptra dhe dus oll may salwen
awos eghen rann anedha. [23] My a wra puptra a-barth an aweyl
may kevrenniv y venathow.

[24] A ny wodhowgh hwi bos an resoryon oll yn resegva ow
kesstrivya, mes ny dhendil an gober marnas onan? Y'n for' ma
gwrewgh ma'n kyffowgh. [25] Pub striver y'n gwariow a omrewl
yn traow oll. I a'n gwra rag kavos kurun a wedher, mes ni rag
kavos onan na wedher nevra. [26] Ytho, ny resav heb towl, ny
voksusav avel onan ow kweskel ayr; [27] mes my a gronk ow horf

ha'y wul gostydh, ma na viv evy, wosa pregoth dhe re erel, gelwys anwiw.

Gwarnyans erbynn Gordhyans Idolys

10 Ny vynnav, breder, hwi dhe vos heb godhvos bos agan tasow oll yn-dann an gomolen, hag i oll a dremenas der an mor, [2] hag oll a veu besydhys yn Moyses, y'n gomolen hag y'n mor, [3] hag oll a dhybris an keth boos spyrysel, [4] hag oll a evas an keth diwes spyrysel; rag i a evas a'n garrek spyrysel a'ga sewyas, ha'n garrek o Krist. [5] Byttegyns, gans an brassa rann anedha Duw nyns o pes da; rag domhwelys vons y'n difeyth.

[6] Gwarnyansow dhyn ni yw an traow ma, ma na vo dhyn hwans a dhrog, par dell esa dhedha i. [7] Na vewgh gordhyoryon idolys, kepar ha rann anedha, dell yw skrifys, 'An bobel a wrug esedha rag dybri hag eva ha sevel rag gwari.' [8] Ny godh dhyn omri dhe fornikacyon, par dell wrug rann anedha, hag yn unn jydh y ferwis tri mil warn ugens. [9] Ny godh dhyn previ Krist[a] par dell wrug rann anedha, hag a vons distruys gans serf; [10] ha na grodhvolewgh par dell wrug rann anedha, hag y fons ledhys gans an distruyer. [11] Lemmyn an traow ma a hwarva yn ensampel dhedha i, mes skrifys vons rag agan keski ni, may teuva keweras an osow warnan. [12] Rag henna, neb eus ow tybi y sev ev, kemeres with ma na gottho. [13] Ny dheuva warnowgh temptacyon vyth nag yw kemmyn dhe vab den. Lel yw Duw, ha ny wra ev agas gasa dhe vos temptys dres agas nerth, mes keffrys ha'n temptacyon ri fordh a dhiank a wra ev, rag may hyllowgh y berthi.

[14] Rag henna, ow haradowyon, fiewgh dhyworth gordhyans idolys. [15] My a gews orthowgh, tus fur dell owgh; gwrewgh hwyhwi breusi an pyth a lavarav. [16] An hanaf a vennath hag a venygyn, a nyns yw kevrenna yn goos Krist? An bara hag a derryn, a nyns yw kevrenna yn korf Krist? [17] A-ban eus unn dorth vara, ni neb yw lies unn korf yw, drefen ni dhe gevrenna

---

a 10:9 *Krist:* War-lergh re a'n dornskrifow *an Arlodh.*

an keth bara. [18] Mirewgh orth usadow Israel: a nyns yw an
re a dheber an sakrifisow kevrenoryon a'n alter? [19] Pandra,
ytho, a lavarav? Bos offryn dhe idol neppyth, po bos idol
neppyth? [20] Na, mes an pyth a sakrifions,[a] i a'n sakrifi dhe
dhyowlow, kammen dhe Dhuw; ny vynnav orthowgh dos ha
bos kevrenoryon gans dyowlow. [21] Ny yllowgh hwi eva hanaf
an Arlodh ha hanaf dyowlow; ny yllowgh hwi kevrenna a voos
an Arlodh hag a voos dyowlow. [22] A wren ni gul dhe'n Arlodh
perthi avi? On ni kreffa agesso ev?

Gwra Puptra dhe Wordhyans Duw

[23] 'Lafyl yw puptra,' mes nyns yw puptra dhe les; 'lafyl yw
puptra,' mes ny wra puptra drehevel. [24] Na hwiles den vyth y
dhader y honan, mes dader den aral. [25] Dybrewgh py pynag yw
gwerthys y'n varghas-kig heb hwithra tra vyth drefen kowses;
[26] rag 'dhe'n Arlodh yw an nor, ha puptra eus ynno.' [27] Onan a'n
dhiskryjygyon mara'gas gelow dhe gevewi, ha mar mynnowgh
mos, dybrewgh puptra yw settys a-ragowgh heb hwithra
tra vyth drefen kowses. [28] Mes mar lever nebonan dhywgh,
'Hemma re beu offrynnys yn sakrifis,' na'n dybrewgh, ow kul
vri orth neb a leveris dhywgh ha drefen kowses, [29] y gowses ev,
a-der agas kowses hwi. Prag y kodh ow rydhses vy bos breusys
gans kowses den aral? [30] Mar kemerav dre ras, prag yth ov vy
kablys rag an pyth a rassav.

[31] Ytho, po dybri po eva a wrewgh, po py pynag a wrewgh,
puptra dhe wordhyans Duw gwrewgh. [32] Na wrewgh offens
vyth dhe Yedhewon, na dhe Grekys, na dhe eglos Duw, [33] par
dell blegyav evy dhe dus oll yn puptra a wrav, heb hwilas ow
les ow honan, mes an les a lies, may fons selwys.

Kudhlenna an Penn yn Gordhyans

11 Gwrewgh war ow lergh, par dell wrav vy war-lergh
Krist. [2] My a'gas komend drefen hwi dhe berthi kov
ahanav yn puptra, ha dhe synsi yn fast an hengovyow par dell

---

a 10:20 *a sakrifions:* War-lergh re a'n dornskrifow *a sakrifi an Jentilys.*

y's res dhywgh. [3] Mes my a vynn orthowgh godhvos bos Krist penn pub gour ha bos an gour penn benyn ha bos Duw penn Krist. [4] Pub gour ow pysi po ow profosa ha'y benn kudhlennys a dhisenor y benn, [5] mes pub benyn ow pysi po ow profosa ha'y fenn heb kudhlen a dhisenor hy fenn, kepar ha pan ve hi bloghhes yth yw. [6] Rag benyn mar nyns yw kudhlennys, bedhes knyvys; mes mars yw divlas dhe venyn bos knyvys po bloghhes, bedhes kudhlennys. [7] Rag ny godh dhe wour kudhlenna y benn, rag ev dhe vos imach ha golewder Duw; mes benyn yw golewder gour. [8] Rag gour nyns yw a venyn, mes benyn a wour; [9] yn tevri, gour ny veu gwrys rag benyn, mes benyn rag gour. [10] Rag henna, y kodh dhe venyn gorra tokyn hy awtorita war hy fenn, a-barth an eledh. [11] Byttegyns y'n Arlodh naneyl benyn ny sev heb gour, na gour heb benyn; [12] rag benyn dell yw dhyworth gour, yndella yw gour dre venyn; mes puptra dhyworth Duw yw. [13] Breusewgh yntredhowgh agas honan: a dhelledh dhe venyn heb kudhlen pysi dhe Dhuw? [14] Natur hy honan, a ny dhysk dhywgh bos disenor dhe wour ha ganso gols hir, [15] mes bos golewder dhe venyn ha gensi gols hir? – drefen bos res dhedhi an gols hir rag kudhlen. [16] Mars yw bodh nebonan dhe vos kavylek, nyns eus usadow a'n par na dhyn ni na dhe eglosyow Duw.

Fara Anwiw orth Soper an Arlodh

[17] Mes y'n gorhemynnow a sew ny'gas komendyav, drefen na omguntelowgh rag an gwell mes rag an gweth. [18] Kynsa, pan omguntelowgh yn eglos, my a glew bos folsyow yntredhowgh hag yn rann my a'n krys. [19] Rag y telledh bos eresys yntredhowgh may fons aswonys an re yntredhowgh yw gwiryon. [20] Pan omguntelowgh war-barth, nyns yw dhe dhybri soper an Arlodh; [21] rag, dhe brys boos, pub huni a gemmer y goon heb gortos, ha rag henna an eyl a'n jeves nown, y gila yw medhow. [22] Dar! A nyns eus dhywgh chiow may hyllowgh dybri hag eva? Po a dhispresyowgh eglos Duw ha shamya an re na's teves tra vyth? Pandr'a allav vy dhe leverel dhywgh? A wrav vy agas komendya? Y'n kas ma, ny'gas komendyav.

Fondyans Soper an Arlodh

[23] Rag my a dhegemeras dhyworth an Arlodh an pyth a res vy
ynwedh dhywgh hwi: an Arlodh Yesu, y'n nos may feu traytys,
a gemeras bara, [24] ha wosa ri gras, ev a'n torras ha leverel,
'Hemm[a] yw ow horf hag yw ragowgh;[b] gwrewgh hemma yn
kovadh ahanav vy.' [25] Keffrys y'n keth vaner an hanaf, wosa
soper, ow leverel, 'An hanaf ma yw an kevambos nowydh
y'm goos vy; gwrewgh hemma, peskweyth ma'n yffowgh, yn
kovadh ahanav vy.' [26] Rag peskweyth may typprowgh an bara
ma hag eva an hanaf, mernans an Arlodh a dherivowgh erna
dheffo.

Kevrenna Anwiw yn Soper an Arlodh

[27] Rag henna, piw pynag a dheppro an bara po a effo hanaf
an Arlodh yn fordh anwiw, kablus vydh a gorf hag a woos an
Arlodh. [28] Mes preves den y honan, hag ena dybres a'n bara hag
eves a'n hanaf; [29] rag piw pynag a dheppro hag eva heb aswon
an korf,[c] a dheber hag eva breus warnodho y honan. [30] Henn
yw prag yth yw rann ahanowgh gwann ha klav hag y koskas
rann. [31] Mes mar preussen ni agan honan yn hwir, ny vien ni
breusys; [32] mes pan on ni breusys gans an Arlodh, keskys on
ma na vyn ni dampnys war-barth ha'n bys.

[33] Ytho, ow breder, pan omguntelowgh rag dybri, gortewgh
an eyl y gila. [34] Mars eus nown dhe nebonan, dybres yn chi, ma
na omguntelowgh dhe vreus. A-dro dhe'n traow erel, my a's
orden pan dhov.

---

a 11:24 *Hemm:* War-lergh re a'n dornskrifow *Tannewgh, dybrewgh, hemm.*

b 11:24 *hag yw ragowgh:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag yw terrys ragowgh.*

c 11:29 *hag eva heb aswon an korf:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag eva yn anwiw heb aswon korf an Arlodh.*

Rohow Spyrysel

12 Lemmyn, a-dro dhe daklow spyrysel, breder, ny
vynnav orthowgh bos heb godhvos. [2] Dell wodhowgh,
pan ewgh hwi paganys, dynys vewgh, ledys yn stray dhe idolys
avlavar, yn py fordh pynag y fewgh ledys. [3] Rag henna my a
afydh dhywgh na lever den vyth 'Miliges[a] re bo Yesu' hag ev
ow kewsel dre Spyrys Duw, keffrys na yll den vyth leverel
'Yesu yw an Arlodh' marnas der an Spyrys Sans.

[4] Lemmyn rohow a lies eghen yma, mes an keth Spyrys; [5] ha
sodhow a lies eghen yma, mes an keth Arlodh; [6] hag oberyansow
a lies eghen yma, mes an keth Duw yw a ober puptra yn tus
oll. [7] Mes dhe bub huni yw res diskwedhyans an Spyrys rag
an les kemmyn. [8] Rag dhe onan yw res der an Spyrys lavar a
skentoleth, dhe onan aral lavar a wodhvos herwydh an keth
Spyrys, [9] dhe onan aral fydh der an keth Spyrys, ha dhe onan
aral rohow a yaghheans der an keth[b] Spyrys, [10] dhe onan aral
gallos dhe oberi merklys, dhe onan aral profosans, dhe onan
aral godhvos dhe dhiscernya yntra spyrysyon, dhe onan aral
divers tavosow, ha dhe onan aral styr tavosow; [11] hag oberys
yw oll an traow ma gans an unn ha'n keth Spyrys, neb a re, dell
vynn ev, dhe gettep penn y rann y honan.

Unn Korf gans Lies Esel

[12] Rag kepar dell yw an korf onan, ha ganso lies esel, (mes
eseli an korf, kynth yns lies, yw unn korf), yndella ynwedh yw
Krist. [13] Rag der unn Spyrys ni oll a veu besydhys yn unn korf,
Yedhewon po Grekys, kethyon po tus rydh, ha dhyn ni oll y feu
gwrys dhe eva yn unn Spyrys.

[14] Rag devri, an korf nyns yw a unn esel, mes a lies. [15] Mar
lavarra an troos, 'Drefen nag ov leuv, nyns ov rann a'n korf,' ny
via byttele rann a'n korf. [16] Ha mar lavarra an skovarn, 'Drefen
nag ov lagas, nyns ov rann a'n korf,' ny via byttele rann a'n
korf. [17] Mar pe oll an korf lagas, ple fia an skovarn? Mar pe oll

---

a 12:39 *Miliges:* Greka *Anathema.*

b 12:9 *keth:* War-lergh re a'n dornskrifow *unn.*

an korf klewes, ple fia tastya? 18 Ytho, lemmyn Duw a worras
an eseli, kettep onan, y'n korf par dell vynnas. 19 Mar pe i oll
unn esel, ple fia an korf? 20 Lemmyn lies esel yma, mes unn
korf. 21 An lagas ny yll leverel dhe'n leuv, 'Nyns eus dhymm
edhom ahanas,' na'n penn dhe'n treys, 'Nyns eus dhymm
edhom ahanowgh;' 22 mes moy es henna, rannow an korf hag a
hevel bos gwanna yw anhepkoradow, 23 ha rannow an korf hag
yw le enorys, dell dybyn, yn-kerghyn an re ma ni a sett enor
brassa, ha'gan rannow anonest yw dyghtys gans bern brassa,
24 ma nag eus edhom anodho dh'agan rannow onest. Mes Duw
re gesunyas an korf y'n for' ma, ow ri enor brassa dhe'n rann
may fyll enor dhedhi, 25 ma na vo fols vyth y'n korf, mes may
kemerro an eseli an keth bern an eyl a'y gila. 26 Mar kodhev
unn esel, an eseli oll a wodhev ganso; mars yw enorys unn esel,
an eseli oll a lowenha war-barth.

27 Lemmyn, hwi yw korf Krist, hag eseli anodho kettep penn.
28 Ha Duw re ordenas y'n eglos, kynsa abesteli, nessa profosi,
tressa dyskadoryon, ena gallos dhe oberi merklys, ena rohow a
yaghheans, a ri sokor, a venystra, a dhivers tavosow. 29 Yw peub
oll abesteli? Yw peub oll profosi? Yw peub oll dyskadoryon? A
ober peub oll merklys? 30 Yw dhe beub oll gallos dhe yaghhe?
A gews peub oll yn tavosow? A yll peub oll ri styryow? 31 Mes
yeunewgh yn ter an rohow ughella. Ha my a wra diskwedhes
dhywgh fordh hwath bryntinna.

Kerensa

13 Mar lavarren yn tavosow a dus hag a eledh, ha
my heb kerensa, brest ughel y son po cymbal ow
tynkyal y fien. 2 Ha mar pe dhymm gallos dhe brofosa, ha mar
konvetthen pub kevrin ha pub oll godhvos, ha mar pe dhymm
fydh gowal may hallen tenna dhe-ves menydhyow, ha my heb
kerensa, ny vien tra vyth. 3 Ha mar rannen ow fythow oll, ha
mar rollen ow horf dh'y leski,[a] ha my heb kerensa, ny via
kammen dhe'm les.

---

a 13:3 *dh'y leski:* War-lergh re a'n dornskrifow *may fostyen.*

[4] Pell ow perthi yma kerensa; kuv yw kerensa, ny berth avi;
kerensa ny vost, nyns yw gothus, [5] ny omdheg heb onester,
ny hwila hy les hy honan, nyns yw es hy serri, ny wra vri a
dhrokoleth, [6] ny's teves heudhder yn kammwrians, mes
heudhhes yw y'n gwiryonedh. [7] Hi a berth puptra, a grys
puptra, a wayt puptra, a wodhev puptra.

[8] Kerensa ny fyll nevra; mes mars eus profosansow, i a wra
gorfenna; po tavosow, i a wra difygya; po godhvos, ev a wra
gorfenna. [9] Rag yn rann ni a wor hag yn rann ni a brofos;
[10] mes pan dheu an pyth yw perfydh, gorfenna a wra an pyth
usi yn rann. [11] Pan en vy flogh, my a leveri avel flogh, my a
dybi avel flogh, my a resna avel flogh; pan dheuth ha bos gour,
my a worras dhe-ves traow a flogholeth. [12] Rag lemmyn, ni a
wel yn gweder, yn tewl, mes ena fas orth fas; lemmyn my a
wor yn rann, mes ena my a wra aswon yn tien, kepar dell ov
vy aswonys yn tien. [13] Ytho, lemmyn y pes fydh, govenek ha
kerensa, aga thri; mes an brassa a'n re ma yw kerensa.

Tavosow ha Profosansow

14 Sewyewgh kerensa, mes yeunewgh yn ter an rohow
spyrysel, yn arbennik may profosowgh. [2] Rag ev neb
usi ow kewsel yn taves ny gews orth tus, mes orth Duw; rag
ny'n konvedh den vyth, mes ev a gews kevrinyow y'n Spyrys;
[3] mes neb eus ow profosa a gews orth tus rag aga drehevyans,
aga henerth ha'ga honfort. [4] Neb usi ow kewsel yn taves a
dhrehav y honan; mes neb usi ow profosa a dhrehav an eglos.
[5] My a vynn orthowgh hwi oll kewsel yn tavosow, mes moy
es henna, profosa; neb a brofos yw brassa ages neb a gews yn
tavosow, marnas nebonan a styr, may fo an eglos drehevys.

[6] Lemmyn, breder, mar tov vy dhywgh ow kewsel yn tavosow,
fatel vedhav dhe les dhywgh marnas my a gews orthowgh yn
diskwedhyans, po yn godhvos, po yn profosans, po yn dyskas?
[7] Ha taklow heb bewnans ow seni, po pib po telyn, mar ny
wrons sonyow diblans, fatel wodhor an pyth yw pibys po an
pyth yw telynnys? [8] Rag hirgorn mar tyllo son nag yw diblans,
piw a wra ombareusi rag an gas? [9] Y'n keth vaner ma, marnas

yn taves hwi a re lavar diblans, fatel wodhor an pyth yw leverys? Rag ow kewsel y'n ayr y fedhowgh. [10] Heb mar, lies yeth dhihaval yma y'n bys, ha nagonan heb styr: [11] byttegyns mar ny wonn styr an yeth, barbarus dhe'n kowser vedhav, ha'n kowser barbarus vydh dhymmo vy. [12] Yndella hwi ynwedh; a-ban owgh hwi ter rag rohow an Spyrys, hwilewgh may fo dhywgh pals anedha, rag drehevyans an eglos.

[13] Rag henna, y kodh dhe neb a gews yn taves pysi rag gallos dhe styrya. [14] Rag mar pysav yn taves, ow spyrys a bys, mes ow brys nyns yw heb frut. [15] Pandr'a wrav vy, ytho? Pysi gans an spyrys my a wra, ha pysi gans an brys ynwedh; kana gans an spyrys my a wra, ha kana gans an brys ynwedh. [16] Poken mar penygydh y'n spyrys, fatel yll nebonan usi ynter an re heb dyskans leverel 'Amen' dhe'th grassyans, pan na wor an pyth a leverydh? [17] Rag yth esos ow kodhvos gras yn ta lowr, mes nyns yw an den aral drehevys. [18] Dhe Dhuw y hwonn gras my dhe gewsel yn tavosow moy agesowgh hwi oll; [19] byttegyns, y'n eglos gwell via genev leverel pymp ger gans ow brys, may tysken re erel, ages deg mil er yn taves.

[20] Breder, na vedhewgh fleghes yn agas tybyans, mes bedhewgh babanes yn droktra, hag yn tybyans bedhewgh adhves. [21] Y'n lagha skrifys yw,

'Dre boblow a davosow ankoth
ha dre weusyow estrenyon
kewsel a wrav orth an bobel ma,
ha na hwath ny wrons i goslowes orthiv,'

yn-medh an Arlodh. [22] Yndella tavosow nyns yw tokyn rag kryjygyon mes rag diskryjygyon, ha nyns yw profosans rag diskryjygyon mes rag kryjygyon. [23] Rag henna, ha'n eglos kowal kuntelys war-barth ha peub oll ow kewsel yn tavosow, mar teu a-ji re heb dyskans, po diskryjygyon, a ny wrons i leverel agas bos gorbollek? [24] Mes mars usi peub oll ow profosa, hag y teu a-ji diskryjyk po den heb dyskans, keredhys yw gans peub, ha breusys gans peub, [25] kevrinyow y golon diskudhys

yw; rag henna, kodhys dhe'n dor, gordhya Duw a wra ev hag avowa bos Duw yntredhowgh yn tevri.

Puptra dhe Vos Gwrys yn Fordh Gempen

[26] Ytho, pandr'a wrewgh hwi, ow breder? Pan omguntelowgh, pub huni a'n jeves hymna, po dyskans, po diskwedhyans, po taves, po styryans. Puptra bedhes gwrys rag drehevyans. [27] Mar kews tus yn taves, ny res bos saw dew, po tri dhe'n moyha, ha peub war y dorn, hag onan styryes; [28] mes mar nyns eus den vyth dhe styrya, tewes pub huni y'n eglos, ha kewses orto y honan hag orth Duw. [29] Dew po tri frofos kewsens; ha'n re erel, breusens; [30] mes mars yw neppyth diskwedhys dhe nebonan usi owth esedha ena, tewes an kynsa. [31] Rag hwi oll a yll profosa, onan hag onan, may fo pubonan dyskys ha pubonan kenerthys; [32] ha spyrysyon profosi yw rewlys gans profosi. [33] Rag Duw nyns yw Duw a dheray mes a gres. Kepar hag yn oll eglosyow an sens, [34] y kodh dhe'n benenes tewel y'n eglosyow: rag ny's teves kummyas a gewsel, mes bedhens gostydh, par dell lever ynwedh an lagha. [35] Mars yw neppyth hag a vynnons y wodhvos, govynnens orth aga gwer yn chi; rag divlas yw dhe venyn kewsel y'n eglos. [36] A wrug ger Duw dalleth genowgh hwi, po a ny dheuth saw dhywgh hwi?

[37] Mar tyb nebonan y vos profos, po spyrysel, y kodh dhodho avowa bos an pyth a skrifav dhywgh arghadow an Arlodh. [38] Mar ny aswon hemma, na vedhes ev aswonys. [39] Ytho, ow breder, bedhewgh ter dhe brofosa, ha na dhifennewgh kewsel yn tavosow; [40] mes puptra bedhes gwrys dell dhelledh hag yn fordh gempen.

Dasserghyans Krist

15 Lemmyn my a dhre dh'agas kov, breder, an aweyl hag a bregethis dhywgh, hag a dhegemersowgh, keffrys may sevowgh ynni, [2] keffrys mayth owgh selwys dredhi, mar synsowgh yn fast an ger a bregethis dhywgh, marnas yn euver y kryssowgh.

[3] Rag my a ystynnas dhywgh yn kynsa an pyth a dhegemeris vy ynwedh, Krist dhe verwel rag agan peghosow herwydh an

skryptors, [4] ha bos ynkleudhys, ha dasserghys dhe'n tressa dydh, herwydh an skryptors; [5] hag yth omdhiskwedhas dhe Kefas, ena dhe'n dewdhek. [6] Wosa henna ev a omdhiskwedhas dhe voy es pymp kans broder oll war-barth, mayth yw an moyha rann anedha hwath yn fyw, kyn koskas re. [7] Wosa henna ev a omdhiskwedhas dhe Jamys, ena dhe'n abesteli oll. [8] Gordhiwedh, avel dhe onan genys kyns y dermyn, ev a omdhiskwedhas dhymmo vy ynwedh. [9] Rag an lyha a'n abesteli yth ov, anwiw dhe vos gelwys abostol, drefen my dhe helghya eglos Duw; [10] mes dre ras Duw yth ov vy an pyth hag yth ov, ha nyns o euver y ras orthiv. Yn kontrari, my a lavuryas yn kreffa agessa oll, kyn nag o my, mes gras Duw usi genev. [11] Byttegyns, po my po i, yndella ni a bregoth hag yndella hwi a grysis.

Dasserghyans an Re Varow

[12] Lemmyn, mars yw Krist pregethys avel onan re beu drehevys dhyworth an re varow, fatel yll rann ahanowgh leverel nag eus dasserghyans a'n re varow? [13] Mes mar nyns eus dasserghyans a'n re varow, ena Krist ny veu drehevys; [14] ha mar ny veu Krist drehevys, euver yw agan pregoth, hag euver yw agas fydh. [15] Keffrys kevys on ni fals dhustunioryon a Dhuw, rag ni dhe dhustunia a Dhuw ev dhe dhrehevel Krist, neb na wrug ev y dhrehevel mars yw gwir nag yw drehevys an re varow. [16] Rag mar nyns yw drehevys an re varow, na hwath ny veu Krist drehevys; [17] ha mar ny veu drehevys Krist, euver yw agas fydh, hag yth esowgh hwi hwath yn agas peghosow. [18] Keffrys an re neb re goskas yn Krist, dhe goll galsons. [19] Mar ny'gan beus govenek yn Krist saw y'n bewnans ma, moy truedhek on ni ages tus oll.

[20] Mes Krist yn hwir re beu drehevys dhyworth an re varow, kynsa frut an re a goskas. [21] Rag dell dheuth ankow der unn den, der unn den ynwedh y teuth dasserghyans an re varow. [22] Rag dell verow oll yn Adam, yndella ynwedh yn Krist oll a vydh gwrys yn fyw. [23] Mes peub yn y dorn y honan: Krist an kynsa frut: wosa henna, orth y dhevones, an re yw dhe Grist. [24] Ena y teu an diwedh, pan dhaskor ev an wlaskor dhe Dhuw an Tas,

wosa distrui pub prynsipata ha pub potestas ha pub maystri.
25 Rag res yw dhodho reynya bys pan worro oll y eskerens yn-
dann y dreys. 26 An eskar diwettha dhe vos distruys yw ankow;
27 rag ‘ev re worras puptra yn-dann y dreys.’ Mes pan leverir
‘puptra dhe vos gorrys yn-danno,’ diblans, nag yw reknys yn
hemma ev neb re worras puptra yn-danno. 28 Pan yw puptra
gorrys yn-danno, ena an Mab y honan a vydh gostydh dhe neb
re worras puptra yn-danno, may fo Duw oll yn oll.

29 Poken pyth a wrons i neb yw besydhys a-barth an re
varow? Mar nyns yw drehevys mann an re varow, prag yth yns
i besydhys a-barth dhedha?

30 Ha prag yth eson ni ow peryllya pub eur? 31 Pub dydh y
farwav – my a’n avow, breder, der ow bostyans a-dro dhywgh
hag a’m beus yn Krist Yesu agan Arlodh. 32 Mar omledhis vy
orth godhviles yn Efesus rag skilys nag o saw a dhensys,[a] py les
yw dhymm? Mar nyns yw drehevys an re varow,

‘Gwren dybri hag eva,
rag a-vorow y ferwyn.’

33 Na vedhewgh tollys:

‘Drok-keskowethyans a shynd norter da.’

34 Dewgh dhe skians sad hag ewn, ha na beghewgh namoy.
Rag tus yma, na aswonons Duw; hemma my a lever dh’agas
meth.

Korf an Dasserghyans

35 Mes nebonan a wra govyn, ‘Fatel yw an re varow drehevys?
Gans py par korf y tons i?’ 36 Ty wocki! An pyth a hesydh ny
wra bewa marnas ev a verow; 37 ha’n pyth a hesydh nyns yw
an korf a vydh wosa hemma, mes greunen noth, martesen a
waneth po a neb ys aral; 38 mes Duw a re dhodho korf dell
dhewisas, ha dhe bub sort a has y gorf y honan. 39 Rag nyns yw
kehaval kig oll, mes unn sort rag tus yma, onan aral rag bestes,
onan aral rag ydhyn hag onan aral rag puskes. 40 Yma korfow a
nev ha korfow a nor; mes golewder an korf a nev yw unn dra,

a 15:32 *a dhensys:* Po *war-lergh gis mab den.*

ha golewder an korf a nor yw tra aral. 41 Yma unn golewder a'n howl, ha golewder aral a'n loor, ha golewder aral a'n ster; rag an eyl steren yw dihaval dhe steren aral yn golewder.

42 Yndella yw dasserghyans an re varow. An pyth yw hesys yn podredhes, dastrehevys yw yn anpodredhes. 43 Yn disenor yth yw hesys, yn golewder yth yw dastrehevys; yn gwander yth yw hesys, yn nerth yth yw dastrehevys; 44 korf a'n bys ma yth yw hesys, korf spyrysel yth yw drehevys. Mars eus korf a'n bys ma, korf spyrysel yma ynwedh. 45 Yndella skrifys yw, 'An kynsa den Adam a dheuth ha bos enev byw;' an Adam diwettha a dheuth ha bos spyrys a re bewnans. 46 Mes nyns yw an korf spyrysel hag yw an kynsa, mes korf a'n bys ma, ha wosa henna an korf spyrysel. 47 A'n dor yth o an kynsa den, den a dhoust; a nev yth yw an nessa den. 48 Par dell o an den a dhoust, yndella yw an re neb yw a dhoust; ha par dell yw an den a nev, yndella yw an re neb yw a nev. 49 Par dell dhugon ni hevelep an den a dhoust, ni a wra don ynwedh hevelep an den a nev.

50 Hemma my a lever, breder: kig ha goos ny yllons erita gwlaskor Duw, na podredhes ny erit anpodredhes. 51 Otta, my a lever kevrin dhywgh. Ny wren ni oll koska, mes ni oll a vydh chanjys, 52 yn pols, war blynch lagas, orth an hirgorn diwettha. Rag an hirgorn a wra seni, ha'n re varow a vydh drehevys heb podredhes bynitha, ha chanjys vedhyn ni. 53 Rag res yw dhe'n korf ma a beder gwiska anpodredhes, ha dhe'n korf marwel gwiska anvarwoleth. 54 Ha pan wra an dra bodradow ma omwiska yn anpodredhes, ha'n dra varwel ma omwiska yn anvarwoleth, ena y hwyrvydh an ger yw skrifys,

'Ankow yw kollenkys yn trygh.'

55 'A ankow, ple'ma dha drygh?
A ankow, ple'ma dha vros?'

56 Bros ankow yw peghadow, ha nerth peghadow yw an lagha; 57 Mes re bo grassow dhe Dhuw, neb a re dhyn an trygh der agan Arlodh Yesu Krist.

58 Rag henna, ow breder meurgerys, bedhewgh len, fyrv, pupprys ow palshe yn gonis an Arlodh, ow kodhvos nag yw euver agas lavur y'n Arlodh.

Kuntel an Rohow rag an Sens

16 Lemmyn a-dro dhe guntel an rohow rag an sens: par dell erghis vy dhe'n eglosyow a Galati, yndella gwrewgh hwi ynwedh. 2 Dhe gynsa dydh pub seythen, pub huni ahanowgh gorres neppyth a-denewen ha'y witha, dell sewenno, ma na vo edhom a guntel pan dhyffiv. 3 Ha pan dhyffiv, my a wra danvon piw pynag a gomentyowgh, ha gansa lytherow, may tokkons agas ro dhe Yerusalem, 4 ha mar tesedh dhymm mos ynwedh, i a wra mos genev.

Towlow rag Viajya

5 My a wra dos dh'agas gweles wosa tremena dre Makedoni, rag tremena a wrav dre Makedoni, 6 ha martesen my a wra triga genowgh po devri spena an gwav, ma'm danvennowgh y'm hyns ple pynag yth ylliv. 7 Rag ny vynnav agas gweles pan nag esov marnas ow tremena; my a wayt spena hirneth genowgh, mar re an Arlodh kummyas. 8 Mes my a wra gortos yn Efesus bys yn Penkost, 9 rag daras efan hag effeythus yw ygerys dhymm rag gonis meur y les, hag yma meur a dus usi ow sevel er agan pynn.

10 Mar teu Timothi, gwaytyewgh ma'n gwryllowgh bos heb own yntredhowgh, rag ow kul gonis an Arlodh ymava, kepar ha my. 11 Ytho, na'n dispresys den vyth. Danvenewgh ev yn y hyns yn kres, may teffo dhymm; rag my a'n gorta gans an vreder.

12 A-dro dh'agan broder Apollos, meur my a ynias warnodho may teffa dhywgh gans an vreder, mes nyns o y vodh mann dhe dhos lemmyn. Ev a wra dos pan vo dhodho spas.

13 Bedhewgh hewol, sevewgh fast y'n fydh, bedhewgh hardh, bedhewgh krev. 14 Puptra hag a wrewgh, bedhes gwrys yn kerensa.

15 Tra aral a vynnav, breder: hwi a wor bos mayni Stefanas
an kynsa frut yn Aghaia, hag i re omros dhe wonis dhe'n sens;
16 my a'gas yni may fowgh gostydh dhe dus a'n par na, ha dhe
bub kesoberer ha lavuryer. 17 Heudhhes ov orth devedhyans
Stefanas ha Fortunatus hag Aghaikus, rag i a astiveras dhymm
a-ban nag esowgh hwi omma. 18 Rag i a dhiskwithas ow spyrys
vy ha'gas spyrys hwi keffrys. Ytho, aswonewgh tus a'n par na.

19 An eglosyow a Asi a'gas salus. Akwila ha Priska, ha gansa
an eglos yn aga chi, a'gas salus yn kolonnek y'n Arlodh. 20 An
vreder oll a'gas salus. Salusewgh an eyl y gila gans bay sans.

21 An salusyans yw gans ow leuv ow honan, Powl. 22 Neb
na gar an Arlodh, bedhes miliges. Re dheffo agan Arlodh![a]
23 Gras agan Arlodh Yesu re bo genowgh. 24 Ow herensa re bo
genowgh hwi oll yn Krist Yesu. Amen.[b]

---

a 16:22 *Re dheffo agan Arlodh:* Aramaek *maranatha.*

b 16:24 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *Amen.*

NESSA LYTHER POWL DHE'N KORINTHIANYS

Chaptra 1
Salusyans ha Grassyans
Grassyans Powl wosa Galar
Devedhyans Powl Yw Delatys
Chaptra 2
Gevyans rag an Kammwrier
Fienasow Powl ha'y Heudhder
Chaptra 3
Menystrys a'n Kevambos Nowydh
Chaptra 4
Tresor yn Lestri a Bri
Bewa dre Fydh
Chaptra 5
An Menystrans a Unverheans
Chaptra 6
Tempel an Duw Byw
Chaptra 7
Joy Powl orth Edrek an Eglos
Chaptra 8
Helder
Titus ha'y Geskowetha
Chaptra 9
An Ro rag an Sens
Chaptra 10
Powl a Worthyp dhe Grodhvolyow
Chaptra 11
Powl ha'n Fals Abesteli
Godhevyans Powl avel Abostol
Chaptra 12
Gwelesigethow ha Diskwedhyansow
Bern Powl a-barth an Eglos yn Korinth
Chaptra 13
Gwarnyans ha Salusyansow

Salusyans ha Grassyans

1 Powl, abostol Krist Yesu dre vodh Duw, ha Timothi agan broder,

Dhe eglos Duw usi yn Korinth, gans oll an sens dres Aghaia oll:

[2] Gras dhywgh ha kres dhyworth Duw agan Tas ha'n Arlodh Yesu Krist.

Grassyans Powl wosa Galar

[3] Benyges re bo Duw ha Tas agan Arlodh Yesu Krist, Tas a druedhow ha Duw a gonfort oll, [4] neb a'gan konfort yn oll agan ponvos, may hyllyn ni konfortya an re usi yn pub ponvos, der an konfort mayth on ni agan honan konfortys gans Duw. [5] Rag kepar dell balsha godhevyans Krist genen ni, yndella dre Grist agan konfort ynwedh a balsha. [6] Lemmyn mar perthyn ni

galarow, a-barth agas konfort ha'gas selwyans yth yw; po mars on ni konfortys, a-barth agas konfort yth yw, hag a ober pan berthewgh hwi an keth galarow hag a wodhevyn ni ynwedh.
7 Ha fyrv yw agan govenek ragowgh, a-ban wodhon ni hemma:
par dell owgh hwi kevrenoryon a'n galarow, yndella ynwedh
hwi a gevren a'n konfort.

8 Rag ny vynnyn hwi dhe vos heb godhvos, breder, a-dro
dh'agan galar pan esen ni yn Asi; beghys dres eghen en ni, dres
nerth, mayth esa dhyn desper a vewnans y honan; 9 yn hwir,
ni a omglewsyn warnan breus an mernans, ma na fytthyen
ynnon agan honan, mes yn Duw neb a dhrehav an re varow.
10 Ev re'gan delivras dhyworth mernans mar vras, hag ev a wra
agan delivra; warnodho ni re worras agan govenek ev dh'agan
delivra arta, 11 ha hwi ynwedh orth agan gweres dre bysadow
ragon, may hwodhvo lies den gras a-barth dhyn a'n ro grassyes
res dhyn dre bysadow lies den.

Devedhyans Powl Yw Delatys

12 Lemmyn, hemm yw agan bost, dustuni agan kowses, ni
dhe omdhegi y'n bys yn sempledh[a] ha gwiryonsys Duw, heb
skentoleth an kig mes dre ras Duw, ha dres oll orthowgh hwi.
13 Rag ny skrifyn dhywgh tra vyth a-der an pyth a redyowgh ha
konvedhes ynwedh, ha govenek a'm beus hwi dhe gonvedhes
yn tien, 14 dell y'gan konvedhsowgh yn rann seulabrys, rag yn
jydh agan Arlodh Yesu, agas bost hwi on ni, kepar dell owgh
hwi agan bost ni.

15 A-ban en vy sur a hemma, ervirys en dhe vos dhywgh
wostalleth, ma'gas be favour diwweyth; 16 my a vynnas dos
dhywgh, ena tremena dhe Makedoni, ha dhyworth Makedoni
dehweles dhywgh ha bos danvenys yn-rag genowgh dhe Yudi.
17 Rag henna, pan vynnis gul hemma, en vy hedro? Pan ervirav
traow, a oberav vy war-lergh an kig, may leverriv yn kettermyn
'Ya, ya' ha 'Na, na'? 18 Mes, dell yw Duw lel, nyns yw agan
ger dhywgh 'Ya ha Na.' 19 Rag Mab Duw, Krist Yesu, neb a

---

a 1:12 *sempledh:* War-lergh re a'n dornskrifow *sansoleth.*

veu pregethys genen yn aga mysk, genev vy, ha gans Silvanus ha Timothi, nyns o ev ‘Ya ha Na,’ mes ynno ev pupprys yth yw ‘Ya.’ 20 Rag ynno ev pub ambos Duw yw ‘Ya;’ rag henna, dredho ev yth yw ni dhe leverel ‘Amen’ dhe wolewder Duw. 21 Mes Duw yth yw neb a’gan gwra fyrv genowgh yn Krist, ha neb re’gan untyas, 22 neb re’gan selyas ha ri dhyn mewgh an Spyrys yn agan kolonnow.

23 Lemmyn my a elow war Duw yn test war ow enev: rag agas sparya yth o na dhehwelis dhe Korinth, 24 Nyns yw ni dhe routya agas fydh, mes kesoberoryon on ni genowgh rag agas joy: rag y’n fydh y sevowgh fyrv.

2 Ytho, my a erviras hemma: na dhen vy dhywgh arta yn keudh. 2 Rag mara’gas keudhav, piw eus neb a’m heudhha, marnas ev yw keudhys genev vy? 3 My a skrifas poran kepar dell wrug, ma na’m be keudh, pan dheffen vy, dhyworth an re may tegoodh dhedha ow heudhhe, rag yma fydhyans dhymm ynnowgh, ow joy dhe vos agas joy hwi oll. 4 My a skrifas dhywgh a alar meur ha fienasow kolon ha gans meur a dhagrow; ny wrug vy henna may fewgh hwi keudhys, mes mayth aswonnewgh an gerensa pur vras hag a’m beus ragowgh.

Gevyans rag an Kammwrier

5 Mes, mar keudhis nebonan, ny’m keudhis evy, mes yn rann (ny vynnav meurhe an dra) ev re’gas keudhis hwi oll. 6 An kessydhyans ma gans an rann vrassa a’n dus yw lowr rag den a’n par na; 7 ytho lemmyn, yn le henna y tegoodh dhywgh gava dhodho ha’y gonfortya, ma na ve den a’n par na fethys dre alar re vras; 8 rag henna my a’gas pys a afia agas kerensa dhodho; 9 rag hemm yw an acheson may skrifis vy: rag previ agas gnas, ha godhvos mars owgh hwi gostydh yn puptra. 10 Lemmyn, dhe neb a evowgh neppyth, my ynwedh a’n gwra; rag mar kwrugavy gava neppyth, my ynwedh re’n gavas ragowgh hwi yn golok Krist, 11 ma na wrella Satnas agan treylya dh’y les y honan; rag nyns on ni heb godhvos a-dro dh’y dowlow.

Fienasow Powl ha'y Heudhder

12 Pan dheuth vy dhe Troas rag aweyl Krist, daras a veu
ygerys dhymm gans an Arlodh; 13 mes ny'm beu powes a'm
spyrys pan na gevis Titus ow broder, ytho my a leveris farwell
dhedha ha mos yn-rag dhe Makedoni.

14 Mes dhe Dhuw re bo grassow, neb a'gan hembronk
pupprys yn trygh[a] yn Krist, ow lesa dredhon yn pub le odour
an godhvos anodho; 15 drefen agan bos odour hweg Krist dhe
Dhuw yn-mysk an re ow pos selwys hag yn-mysk an re usi ow
mos dhe goll, 16 dhe'n re ma odour a vernans dhe'n mernans,
ha dhe'n re na odour a vewnans dhe vewnans. Piw yw da lowr
rag an traow ma? 17 Rag nyns on ni gwikoryon a er Duw, kepar
ha lies; mes dell ve a lenduri, yn hwir dell ve dhyworth Duw,
ha dherag Duw, ni a gews yn Krist.

Menystrys a'n Kevambos Nowydh

3 A dhallethyn ni omgomendya arta? Poken eus dhyn
edhom, dell eus dhe re, a lytherow a gomendyans
dhywgh po dhyworthowgh? 2 Hwi yw agan lyther, skrifys yn
agan kolonnow, aswonys ha redys gans oll, 3 ha diskwedhys
owgh hwi dhe vos lyther Krist, der agan menystrans; nyns
owgh hwi skrifys der ynk, mes gans Spyrys an Duw byw, a-der
yn leghyon a ven mes yn leghyon hag yw kolonnow a gig.

4 Dre Grist yma dhyn fydhyans a'n par na orth Duw. 5 Nyns
on ni gwiw dhyn agan honan dhe rekna tra vyth a'gan honan,
mes agan gwiwder yw a Dhuw, 6 neb a'gan gwrug gwiw dhe
vos menystrys a gevambos nowydh, a-der a lytheren mes a
spyrys; rag an lytheren a ladh, mes an spyrys a vewha.

7 Lemmyn mar teuth an menystrans a ankow yn golewder,
grevys yn leghyon a ven, ma na allas mebyon Israel hwithra war
fas Moyses drefen golewder y fas, ow tremena dhe-ves dell esa,
8 pygemmys moy yn golewder a dheu menystrans an Spyrys?
9 Rag mars esa golewder y'n menystrans a dhampnacyon,
pyseul dhe voy y hwra an menystrans a ewnder palshe yn

---

a 2:14 *yn trygh:* Po *yn y geskerdh trygh.*

golewder. [10] Yn hwir, an pyth a'n jeva golewder kyns ny'n jeves golewder lemmyn y'n mater ma drefen an golewder splanna agesso. [11] Rag mar teuth dre wolewder an pyth esa ow tremena dhe-ves, pyseul dhe voy yn golewder yma'n pyth a dhur.

[12] Ytho, a-ban eus dhyn govenek a'n par na, ni a ober gans hardhder meur; [13] nyns on ni kepar ha Moyses, neb a worra kudhlen war y fas, ma na hwitthra mebyon Israel war dhiwedh an pyth esa ow tremena dhe-ves. [14] Mes kaleshes o aga howsesyow. Rag bys y'n jydh hedhyw an keth kudhlen a worta war an redyans a'n kevambos koth; nyns yw kemerys dhe-ves, drefen nag yw defendys dhe-ves saw unsel yn Krist. [15] Mes bys hedhyw, pan yw Moyses redys, kudhlen a wrowedh war aga holonnow; [16] mes den pan dreyl dhe'n Arlodh, an gudhlen yw kemerys dhe-ves. [17] Lemmyn an Arlodh yw an Spyrys; ha ple pynag usi Spyrys an Arlodh, ena rydhses yma. [18] Mes, heb kudhlen war agan fas, hag ow kweles golewder an Arlodh kepar hag yn gweder-mires, yth eson ni oll ow pos chanjys bys y'n keth imach, dhyworth golewder dhe wolewder kepar ha dhyworth an Arlodh, an Spyrys.

Tresor yn Lestri a Bri

4 Rag henna, a-ban eus dhyn an menystrans ma, kepar dell gevsyn tregeredh, ny dheun ha bos digolonnek, [2] mes ni re hepkoras traow kevrinek ha divlas; ny wren ni gul devnydh a felder, na gul kamm ger Duw, mes dre dhiskwedhyans a'n gwiryonedh ni a omgomend dhe gowses pub huni dherag Duw. [3] Mes yn hwir mars yw kudhys agan aweyl, kudhys yw rag an re usi ow mos dhe goll. [4] An duw a'n oos ma re dhallas brysyow an dhiskryjygyon ma na welsons i golow aweyl golewder Krist, neb yw imach Duw. [5] Rag nyns yw pregoth agan honan a wren ni, mes Krist Yesu avel Arlodh, ha ni agan honan avel agas kethyon, a-barth Yesu. [6] Rag Duw, neb a leveris 'Yn-mes a dewlder y hwra golow splanna,' re splannas yn agan kolonnow dhe ri golow godhvos golewder Duw yn fas Krist.

[7] Ha ni a'gan beus an tresor ma yn lestri a bri, rag may fo an nerth dres eghen dhyworth Duw, a-der ni; [8] yn-dann alar

yn pub maner, nyns on ni yn ahwer; penndegys, nyns eson
ni yn desper; [9] arweskys, nyns on ni forsakys; gweskys dhe'n
leur, nyns on ni distruys; [10] prest ow ton a-dro yn agan korf
mernans Krist, may fo diskwedhys ynwedh bewnans Yesu yn
agan korf. [11] Rag, ha ni yn fyw, prest yth on ni delivrys dhe'n
mernans a-barth Yesu, may fo diskwedhys ynwedh bewnans
Yesu yn agan kig marwel. [12] Ytho, ankow a ober ynnon ni, mes
bewnans a ober ynnowgh hwi.

[13] Ha kepar ha pan usi dhyn an keth spyrys a fydh, herwydh
an pyth yw skrifys, 'My a grysis, rag henna my a gewsis,' ni
ynwedh a grys ha rag henna ni a gews, [14] ow kodhvos hemma:
ev neb a dhrehevis an Arlodh Yesu a wra agan drehevel ni
ynwedh gans Yesu, hag ev a wra agan dri a-ragdho, genowgh
hwi. [15] Rag puptra yw a-barth dhywgh hwi, may hwrello an
gras, res yn hel dhe voy ha dhe voy a dus, gul grassyans dhe
balshe, dhe wormola Duw.

Bewa dre Fydh

[16] Rag henna ny dheun ha bos digolonnek; kyn hwannha agan
gnas usi a-ves, hwath yma agan gnas usi a-ji nowydhhes pub
dydh oll. [17] Rag yma agan galar ydhil na dhur marnas dres pols
ow kwaynya ragon ni poos a wolewder a dhur bynitha, dres
musur oll, [18] drefen na wren ni vri a'n pyth yw gwelys, mes a'n
pyth nag yw gwelys; rag an pyth yw gwelys ny dhur mann, mes
an pyth nag yw gwelys a dhur bynitha.

5 Rag ni a wor hemma: mars yw distruys agan chi y'n bys,
an tylda ma, yma dhyn drehevyans a Dhuw, chi nag yw
gwrys gans leuv, a dhur bynitha y'n nevow. [2] Yn hwir, ni a gyn
y'n tylda ma, ow yeuni gwiska agan trigva nevek a-dro dhyn;
[3] rag ena, ha ni gwiskys,[a] ny vedhyn kevys noth. [4] Yn tevri, ha
ni hwath y'n tylda ma, ni a gyn ha beghys on, drefen na vynnyn
ni diwiska mes gwiska hwath moy, may fo an pyth yw marwel
kollenkys gans bewnans. [5] Lemmyn, ev neb re'gan gwrug rag
an pur dra ma yw Duw, re ros dhyn mewgh an Spyrys.

---

a 5:3 *ha ni gwiskys:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha ni destryppys.*

[6] Prest leun a fydhyans on ni, ytho; ha ni a wor, ha ni yn
chi y'n korf, agan bos a-dre dhyworth an Arlodh, [7] rag ni a
gerdh dre fydh, a-der dre wolok. [8] Fydhyans a'gan beus,
ytho, ha gwell via genen mos a'n korf, ha dos dhe-dre dhe'n
Arlodh. [9] Rag henna, mars eson ni po yn tre po a-dre, mall
yw genen ni bos plegadow dhodho. [10] Rag y telledh ni oll dhe
omdhiskwedhes a-rag barr Krist, may tegemerro kettep penn
an pyth a godh dhodho herwydh an traow gwrys, hag ev y'n
korf, po da po drog.

An Menystrans a Unverheans

[11] Ytho, ha ni ow kodhvos own an Arlodh, ni a berswad tus
dhe grysi, hag aswonys yn ta on ni gans Duw; hag yma govenek
dhymm agan bos aswonys yn agas kowses hwi ynwedh. [12] Nyns
eson ni owth omgomendya dhywgh arta, mes ow ri dhywgh
spas dhe vostya a-dro dhyn, may hyllowgh gorthebi dhe'n re
neb a vost y'n pyth yw gwelys, a-der an pyth usi y'n golon.
[13] Rag mars on ni mes a'gan rewl, a-barth Duw yth yw; mars
yw yagh agan brys, ragowgh hwi yth yw. [14] Rag kerensa Krist
a'gan strooth, drefen agan kryjyans dhe vos ha bos fyrv y
ferwis onan a-barth oll, rag henna oll re verwis; [15] hag ev a
verwis a-barth oll, ma na vewa an re vyw dhedha aga honan
na fella, mes dhodho ev neb a verwis hag a veu dastrehevys
a-barth dhedha.

[16] Ytho, alemma rag, ny aswonyn ni den vyth yn maner
dhenel; yn tevri, mar aswonsyn ni Krist yn maner dhenel,
lemmyn ny'n aswonyn yndella na fella. [17] Ytho, mars eus
nebonan yn Krist, kreacyon nowydh yw; tremenys dhe-ves yw
an traow koth: otta, deuvons ha bos nowydh. [18] Ha puptra yw
dhyworth Duw, neb re'gan unverhas dhodho y honan dre Grist,
ha neb re ros dhyn ni an menystrans a unverheans; [19] henn yw,
yth esa Duw yn Krist, owth unverhe an bys dhodho y honan,
heb rekna aga drogoberow er aga fynn, hag ev re worras yn
agan charj an geryow a unverheans. [20] Rag henna, a-barth Krist
kanasow on ni, kepar dell vo Duw ow pledya dredhon. Ni a'gas
pys, a-barth Krist, bedhewgh unverhes gans Duw. [21] A-barth

dhyn ni ev a wrug dhodho, neb na wodhva pegh, bos pegh,
may teffen ni ha bos ewnder Duw ynno ev.

6 Ha ni ow kesoberi, ni a'gas pys ma na dhegemerrowgh
gras Duw yn euver; [2] rag ev a lever,

'Yn termyn plegadow my a'th klewas
hag yn jydh a selwyans my a'th weresas.'

Otta, lemmyn yth yw termyn fest plegadow, otta, lemmyn
yth yw dydh a selwyans; [3] nyns eson ni ow ri skila vyth a
drebuchya, na vo kablys an menystrans [4] mes yn pub fordh ni
a omgomend avel menystrys Duw, yn meur a wodhevyans, yn
galar, yn kaletteryow, yn ahwer, [5] yn kastigow, yn prisonyow,
yn derays, yn lavuryansow, yn nosow digosk, yn nown, [6] yn
glander, yn godhvos, yn perthyans, yn kuvder, y'n Spyrys Sans,
yn kerensa wiryon, [7] yn gwiryonsys a gows, yn nerth Duw, der
arvow a ewnder y'n dorn dyghow hag y'n dorn kledh, [8] dre
wolewder ha disenor, dre gabel ha ger-da; akontys bos avel
tolloryon,[a] mes tus wiryon, [9] avel anaswonys, mes aswonys yn
ta, avel tus ow merwel mes otta, ni a vyw; avel tus kessydhys
mes nyns on ni ledhys; [10] keudhys, hwath prest ow lowenhe;
boghosek, hwath ow kul dhe lies bos rych; heb tra vyth, hwath
ni a byw puptra.

[11] Agan ganow re beu ygerys yn rydh dhywgh, tus Korinth,
ha ledanhes yw agan kolonnow; [12] nyns owgh hwi strothys
genen ni, mes strothys owgh hwi gans agas kolon agas honan;
[13] yn attal – my a gews kepar ha dhe fleghes – ledanhewgh agas
kolonnow ynwedh.

Tempel an Duw Byw

[14] Na vedhewgh kamm-gesyewys gans diskryjygyon; rag py
kevren eus dhe ewnder gans anlaghedh, po py kowethyans eus
dhe wolow gans tewlder? [15] Ha py kessenyans eus dhe Grist
gans Beliar, po py rann eus dhe gryjyk gans diskryjyk? [16] Ha
py akord eus dhe dempel Duw gans idolys? Rag ni yw tempel
an Duw byw, dell leveris Duw,

---

a 6:8 *tolloryon:* Neb a wra tolla.

‘My a wra triga yn aga mysk,
ha my a wra kerdhes yn aga mysk;
aga Duw vedhav vy,
hag ow fobel vedhons i.
17 Rag henna dewgh yn-mes a-dhyworta,
ha bedhewgh diberthys, yn-medh an Arlodh,
ha na dochyewgh tra vyth avlan,
ha my a wra agas degemeres,
18 ha tas vedhav dhywgh
ha mebyon ha myrghes vedhowgh hwi dhymm,
yn-medh an Arlodh Ollgallosek.’

7 Rag henna a-ban eus dhyn an ambosow ma, karadowyon, gwren glanhe agan honan dhyworth pub defolyans a gig hag a spyrys, ow kul dhe sansoleth bos perfydh y’n own a Dhuw.

Joy Powl orth Edrek an Eglos

2 Gwrewgh spas ragon yn agas kolonnow; ny gammwrussyn erbynn den vyth, ny bystigsyn den vyth gans mona[a], ny dollsyn[b] den vyth. 3 Ny lavarav hemma rag agas dampnya; seulabrys my re leveris agas bos yn agan kolonnow, dhe verwel war-barth ha dhe vewa war-barth. 4 Hardhder meur a’m beus orthowgh hwi; meur yw ow bostyans ynnowgh. My re beu lenwys a gonfort; yn oll agan galar ow joy a balsha.

5 Yn tevri, pan dheuthen ni yn Makedoni nyns esa dh’agan korf powes vyth, mes galar a berthsyn ni yn pub fordh; strifow a-ves ahanan, own a-ji dhyn. 6 Mes Duw, neb a gonfort an re uvel, a’gan konfortyas dre dhevedhyans Titus; 7 ha nyns o unsel der y dhevedhyans, mes ynwedh der an konfort may feu ev konfortys a-dro dhywgh; ev a dherivas dhyn a-dro dh’agas hwans freth, agas kynvan, agas gwres a-barth dhymm, may lowenhis vy dhe voy. 8 Rag mara’gas keudhis vy der ow lyther,

a 7:2 *ny bystigsyn den vyth gans mona:* Po *ny legrysyn den vyth.*

b 7:2 *dollsyn:* Dhyworth *tolla.*

ny'm beus edrek; kynth y'm bo edrek yn tevri, rag my a wel ow lyther dh'agas keudhi, mes unsel a verr spas. [9] Lemmyn my a lowenha; ny'n gwrav drefen agas bos keudhys, mes drefen agas bos keudhys dhe edrek; rag duwek o agas keudh, ma na vewgh hwi pystigys kammen genen. [10] Rag keudh duwek a ober edrek heb govisyon, bys yn selwyans; mes keudh a'n bys a ober mernans. [11] Otta lemmyn, an keudh duwek ma, dredho pana frethter a veu oberys ynnowgh, pana omaskusyans, pana sorrvan, pana own, pana hwans ter, pana dhiwysygneth, pana gessydhyans. Yn puptra hwi re ombrovas ankablus y'n mater ma. [12] Ytho, kyn skrifis vy dhywgh, nyns o drefen an den a wrussa kamm, na drefen an den a wodhavsa an kamm, mes may fe diskwedhys dhywgh dherag Duw agas diwysygneth a'gan govis. [13] Dre hemma ni re beu konfortys.

Mes moy es agan konfort, ni a lowenhas hwath moy drefen joy Titus, hag a veu diseghys y spyrys genowgh hwi oll; [14] rag mar postis vy dhodho a-dro dhywgh, ny'm beu meth, mes par dell o gwir an traow oll a leversyn dhywgh, keffrys agan bostyans dhe Titus re beu prevys gwir. [15] Hag ystynnys dhywgh dhe voy yw y golon hag ev ow perthi kov agas bos gostydh, hwi oll, pan y'n degemersowgh gans own ha krena. [16] My a lowenha y'm beus fydhyans leun ynnowgh.

Helder

8 Lemmyn ni a vynn orthowgh godhvos, breder, a-dro dhe ras Duw re beu res dhe'n eglosyow a Makedoni. [2] Yn prov sevurra a alar, leunder aga joy ha'ga boghosogneth dhown a balshas yn rychedh a'ga sempledh hel, [3] dell dhustuniav, herwydh aga fygans ha dres aga fygans, a'ga bodh aga honan [4] ow kovyn yn ter an gras dhe gevrenna y'n menystrans dhe'n sens; [5] ha nyns o hemma dell waytsen, mes yn kynsa yth omrosons dhe'n Arlodh, hag ena dhyn ni, dre vodh Duw. [6] Ytho ni a bysis Titus, a-ban dhallathsa seulabrys, a gowlwul an ober ma a ras yn agas mysk. [7] Mes, yn puptra dell balshowgh, yn fydh hag yn kows hag yn godhvos hag yn pub

diwysygneth hag yn agas kerensa dhyn ni, gwaytyewgh may palshahowgh y'n gras ma ynwedh.

[8] Ny lavarav hemma avel arghadow, mes yth esov vy ow previ gwiryonsys agas kerensa dre dhiwysygneth re erel. [9] Rag hwi a aswon gras agan Arlodh Yesu Krist, y vos ev gyllys boghosek a-barth dhywgh, kynth o rych, mayth ewgh hwi ha bos rych der y voghosogneth. [10] Hag y'n mater ma kussul a rov vy: rag y telledh hemma dhywgh, neb a dhallathas y wul mes ynwedh mynnes y wul, nans yw bledhen; [11] lemmyn ynwedh kowlwul an ober, ena kepar dell yw freth agas mynnas, yn kettella bedhes kowlwrys herwydh agas pygans. [12] Rag mars usi an frethter ena seulabrys, kemeradow yw herwydh pygans den, a-der herwydh an pyth nag eus ganso. [13] Ny vynnav vy may fo difresyans dhe re erel ha hwi yn esow,[a] mes may fo ranna ewn [14] y'n tor' ma, agas palster hwi ow provia rag aga esow i, ha may provio aga lanwes i rag agas esow hwi, yndella may fo ranna ewn; [15] dell yw skrifys,

'Neb a'n jeva meur ny'n jeva re,
ha neb a'n jeva boghes ny'n jeva fowt.'

Titus ha'y Geskowetha

[16] Lemmyn grassow re bo dhe Dhuw, neb re worras yn kolon Titus an keth frethter a-barth dhywgh hwi, [17] drefen ev dhe dhegemeres agan pysadow, hag ow pos hwath diwysykka ev eth yn-rag dhywgh hwi a'y vodh y honan. [18] Ha ni a dhanvonas ganso an broder neb yw gormelys yn-mysk an eglosyow oll a'y wonis y'n aweyl, [19] ha moy es henna, dewisys veu gans an eglosyow dhe viajya genen ni ha ni ow menystra an gras ma dhe ri gordhyans dhe'n Arlodh y honan ha dhe dhiskwedhes agan frethter. [20] Ni a vynn omwitha na'gan kapplo a-dro dhe'n ro hel ma hag yw menystrys genen ni; [21] rag ervirys on ni dhe wul an pyth yw ewn dherag an Arlodh, keffrys dherag tus. [22] Ha ni a dhanvonas gansa agan broder neb a brevsyn yn fenowgh bos diwysyk yn lies mater, ha neb yw lemmyn hwath diwysykka

---

a 8:13 Re a'n treylyansow a dhalleth gwers 14 omma.

drefen y fydhyans meur ynnowgh. [23] A-dro dhe Titus, ev yw ow howethyas ha'm kesoberer ragowgh; a-dro dh'agan breder, i yw abesteli eglosyow, golewder Krist. [24] Rag henna, yn apert dherag an eglosyow, diskwedhewgh prov a'gas kerensa keffrys a'gan bostyans dhedha a-dro dhywgh.

An Ro rag an Sens

9 Nyns eus dhymm edhom a skrifa a-dro dhe'n menystrans dhe'n sens, [2] rag my a wor agas frethter may fostyav dhe dus Makedoni a-dro dhywgh, ow leverel dhedha bos Aghaia parys nans yw bledhen; ha'gas diwysygneth re gentrynnas an rann vrassa anedha. [3] Ha my a dhanvonas an vreder ma na ve gwrys koog agan bostyans a-dro dhywgh y'n mater ma, mes may fewgh hwi parys, dell leveris vy; [4] poken mar teu tus Makedoni genev vy ha kavos nag owgh hwi parys, ni a'gan bia meth y'n omgemeryans ma – heb kampolla tra vyth a-dro dh'agas meth agas honan. [5] Rag henna, dell dybis vy, res o pysi an vreder a vos yn-rag dhywgh dhe ordena a-brys an ro hel dedhewys genowgh; y'n fordh ma parys vydh avel ro hel, ha ny vydh avel neppyth kemerys dre nerth.

[6] Attendyewgh hemma: piw pynag a hasso boghes, ev a wra mysi boghes ynwedh; ha piw pynag a hasso yn pals, ev a wra mysi yn pals ynwedh. [7] Res yw dhe bub huni ri an pyth a erviras yn y golon, heb anvodh po heb bos yniys: rag Duw a gar riyas lowenek. [8] Ha Duw a yll gul dhe ras oll palshe dhywgh, ha rag henna, prest ow kavos puptra lowr, hwi a balsha yn pub ober da. [9] Dell yw skrifys,

'Ev re rannas, ev re ros dhe'n voghosogyon,
ha'y wiryonedh a dhur bys vykken.'

[10] Lemmyn ev, neb a brovi has dhe'n gonador, a wra provia bara rag boos ha palshe agas has ha kressya trevas agas ewnder; [11] gwrys vedhowgh rych, yn oll sempledh, ha'n sewyans a henna a vydh grassyans dhe Dhuw dredhon ni, [12] drefen bos menystrans an gonis ma ow provia rag edhommow an sens, keffrys palshe gans meur a rassow dhe Dhuw; [13] yn prov an menystrans ma hwi a wordh Duw dre wostytter agas avowans a

aweyl Krist, ha der agas helder ow kevrenna gansa ha gans tus
oll, [14] hag i ow pysi ragowgh hwi hag ow yeuni war agas lergh
drefen an gras dres musur re ros Duw dhywgh hwi. [15] Grassow
re bo dhe Dhuw a'y ro na yllir y dheskrifa.

Powl a Worthyp dhe Grodhvolyow

10 My ow honan, Powl, a'gas pys dre glorder ha
jentilys Krist, my neb yw uvel pan esov fas orth fas
yn agas mysk mes hardh dhywgh pan esov dhe-ves ahanowgh:
[2] lemmyn my a'gas pys, ha my yn agas mysk, na vo edhom
dhymm bos hardh, gans an fydhyans dredho may prederav
bedha bos hardh erbynn an re a breder ni dhe gerdhes war-
lergh an kig. [3] Rag ni a gerdh y'n kig mes ny werryn war-
lergh an kig, [4] rag arvow agan gwerryans nyns yns a'n kig mes
yma dhedha nerth Duw dhe dhomhwel kastylli, ow tomhwel
dadhlow [5] ha pub tra wothus hag a sett orth godhvos Duw, hag
ow talghenna yn keth pub tybyans rag gul dhodho bos gostydh
dhe Grist, [6] ha parys on ni dhe gessydhya pub diwostytter pan
vo kowlwrys agas gostytter.

[7] Hwi a vir orth traow herwydh aga semlans. Mar trest
nebonan y vos dhe Grist, perthes kov a hemma: kepar dell
yw ev dhe Grist, yndella ynwedh yth on ni. [8] Rag kyn fostiv
nebes re a-dro dh'agan awtorita hag a ros an Arlodh dhyn rag
agas drehevyans, a-der agas terri dhe'n leur, ny'm bydh meth
anodho. [9] Ny vynnav heveli bos ow hwilas agas ownekhe der
ow lytherow. [10] Y leverir gans nebonan, 'Yn tevri, posek ha
krev yw y lytherow, mes yn agan mysk gwann yw y gorf, ha'y
gows y hyllir y dhispresya.' [11] Konvedhes hemma onan a'n
par na: an pyth on ni yn ger der agan lytherow, ha ni dhe-ves
ahanowgh, yndella ynwedh y fedhyn yn agan ober ha ni yn
agas mysk.

[12] Rag ny vedhyn klassa po keheveli agan honan dhe rann a'n
re neb a omgomend aga honan, mes pan vusurons aga honan
an eyl orth y gila, ha keheveli aga honan an eyl dh'y gila, ny
gonvedhons. [13] Byttegyns ny wren ni bostya dres musur, mes
herwydh musur an rewl re rannas Duw dhyn, dhe dhrehedhes

ynwedh bys dhywgh hwi. [14] Rag nyns esen ni dres agan oryon
ow trehedhes dhywgh, rag ynwedh bys dhywgh hwi ni a dheuth
yn aweyl Krist, [15] heb bostya dres musur yn lavur re erel, mes
govenek a'gan beus, dell wra agas fydh tevi, agan gwrians dhe
gressya yn feur, herwydh an rewl res dhyn, [16] may pregetthyn
an aweyl y'n powyow yn-hons dhywgh, heb bostya a-dro dhe
ober gwrys seulabrys yn ranndir nebonan aral, [17] mes 'Neb a
vostyo, bostyes y'n Arlodh;' [18] rag nyns yw ev neb a omgomend
y honan neb yw degemerys, mes ev neb yw komendys gans an
Arlodh.

Powl ha'n Fals Abesteli

11 Unweyth a'm godhaffewgh nebes y'm folneth! Mes
yn tevri yth esowgh orth ow kodhevel. [2] Avi a'm
beus ragowgh, gans avi Duw, drefen my dh'agas dedhewi dhe
unn gour, rag agas profya avel gwerghes pur dhe Grist, [3] Mes
yma own dhymm, par dell dollas an sarf Eva der y felder, yma
own dhymm bos agas brysyow dynys yn neb fordh dhyworth
an sempledh ha'n lenduri usi yn Krist. [4] Rag yn tevri mar teu
nebonan dhe bregoth Yesu aral neb na bregethsyn ni, po mar
tegemerowgh ken spyrys ages an spyrys a dhegemersowgh,
po ken aweyl ages an aweyl a ressevsowgh, fest yn ta y'n
godhevowgh. [5] Byttegyns, my a dyb nag ov kammen vyth
gweth ages an abesteli worughel ma. [6] Mes mars ov vy yn hwir
heb sleyneth owth arethya, nyns ov vy yndella yn godhvos, hag
yn pub fordh ni re wrug henna fest apert dhywgh.

[7] A beghis vy owth omuvelhe may fewgh hwi ughelhes drefen
my dhe bregoth aweyl Duw heb kost dhywgh? [8] Eglosyow erel
a ledris vy ow kemeres gobrow rag menystra dhywgh, [9] ha pan
esen vy yn agas mysk, ha my edhommek, nyns en vy begh
dhe dhen vyth; rag an vreder a dheuth dhyworth Makedoni
a brovias an taklow a fylli dhymm, hag yn pub fordh my a
omwitha ma na ven vy begh dhywgh, hag yndella my a wra
pesya. [10] Ynnov vy yma gwiryonedh Krist, ma na vydh lettys
ow bostyans yn powyow Aghaia. [11] Praga? Drefen na'gas
karav? Gwrav, dell wor Duw.

12 Ha'n pyth a wrav, henna my a wra pesya y wul, may tregghiv an grond a-dhann an re a hwila chons dhe vos aswonys agan parow y'n taklow a vostyons anedha. 13 Tus a'n par na yw fals abesteli, gonisogyon ow tolla, neb a dreusfurv aga honan dhe abesteli Krist. 14 Nyns yw marth: rag Satnas y honan a dreusfurv y honan dhe el a wolow. 15 Nyns yw ankoth, ytho, mar kwra y venysters treusfurvya aga honan dhe venysters a ewnder: may fydh aga diwedh herwydh aga oberow.

Godhevyans Powl avel Abostol

16 My a lever arta, na dybes den vyth ow bos fol; mes mar kwrewgh hwi, degemerewgh vy poran kepar ha fol, may hwrylliv nebes bostya. 17 An pyth a gowsav, ny gowsav herwydh an Arlodh, mes yn fydhyans a vostya, kepar hag yn folneth. 18 A-ban vost lies war-lergh an kig, my ynwedh a wra bostya. 19 Rag yn lowen, ow pos fur, hwi a wodhav felyon; 20 rag y'n godhevowgh, nebonan mara'gas gwra kethyon, nebonan mara'gas preydh, nebonan mar kwra maystri warnowgh dh'y les y honan, nebonan mar omdhrehav, nebonan mara'gas gwysk y'n fas. 21 Dhe'm meth, my a lever agan bos re wann.

Mes yn py pynag nebonan a vettho (yn folneth y kowsav), my a vedh ynwedh. 22 Ebrowyon yns i? My ynwedh. Israelysi yns i? My ynwedh. Has Abraham yns i? My ynwedh. 23 Menystoryon Krist yns i? (My a gews kepar hag onan mes a'y rewl) onan gwell ov vy: my re lavuryas kalessa meur, my re beu prisonys moy menowgh, my re beu kastigys moy a-has,[a] my re beu ogas dhe'n mernans lieskweyth. 24 Pymp gweyth my a gavas dhyworth an Yedhewon an dew ugens lash marnas onan. 25 Teyrgweyth kronkys veuv gans gwelynni, unweyth labedhys veuv, teyrgweyth my a borthas gwreck gorhel. My re beu y'n mor unn nos hag unn jydh; 26 ow viajya lieskweyth, yn peryl a avonyow, yn peryl a ladron, yn peryl a'm tus ow honan, yn peryl a Jentilys, yn peryl yn cita, yn peryl yn difeyth, yn peryl

a 11:23 *my re beu prisonys moy menowgh, my re beu kastigys moy a-has:* War-lergh re a'n dornskrifow *my re beu kastigys moy a-has, my re beu prisonys moy menowgh.*

y'n mor, yn peryl a fals vreder, [27] yn lavur ha gweyth kales, yn meur a nosow heb kosk, yn nown ha seghes, yn divotteryow menowgh, yn yeynder ha nothedh. [28] Heb kewsel a daklow erel, an bern a'n eglosyow oll a boos warnav pub dydh. [29] Piw yw gwann, ha nyns ov evy gwann? Piw yw gwrys dhe drebuchya, ha ny dhewav vy?

[30] Mar telledh my dhe vostya, my a vost a'n traow a dhiskwa ow gwander. [31] Duw ha Tas an Arlodh Yesu, re bo ev benyges trank heb worfen, a wor nag esov vy ow leverel gowyow. [32] Yn Damaskus an ethnargh yn-dann vyghtern Aretas a worras gwithysi yn cita tus Damaskus rag ow dalghenna, [33] ha dyllys dhe'n leur veuv yn kanstel dre fenester y'n fos ha diank dhyworth y dhiwla.

Gwelesigethow ha Diskwedhyansow

12 Y telledh my dhe vostya; nyns yw dhe les, byttegyns my a wra dos dhe welesigethow ha diskwedhyansow a'n Arlodh. [2] My a aswon den yn Krist neb, nans yw peswardhek bledhen, a veu kemerys yn-bann dhe'n tressa nev – mars esa y'n korf ny wonn, po mes a'n korf ny wonn, Duw a wor, – [3] ha my a wor an den ma – mars esa y'n korf po a-ves dhe'n korf ny wonn, Duw a wor, – [4] dhe vos kemerys yn-bann yn paradhis, ha klewes lavarow[a] na yll den vyth aga leverel. [5] A-barth den a'n par na my a wra bostya, mes a-barth dhymm ow honan ny wrav bostya, marnas y'm gwanderyow. [6] Mes mar mynnav bostya, ny vedhav fol, rag kewsel an gwiryonedh a wrav; mes my a omwith, ma na dyppo den vyth gwell ahanav ages an pyth a wel ev ynnov po klewes ahanav, [7] ha dre gnas fest dibarow an diskwedhyansow. Rag henna, ma na dheffen ha bos re wothus, y feu res dhymm dreynen y'n kig, el Satnas, ma'm kronkya ma na ven re wothus. [8] A-dro dhe hemma, teyrgweyth y pysis war an Arlodh, rag mayth ella dhyworthiv. [9] Mes ev a leveris dhymm: 'Ow gras yw lowr ragos; rag yn gwander yth yw ow nerth[b] gwrys perfydh.' Ytho, fest yn lowen y hwrav vy bostya

a 12:4 *lavarow:* Po *traow.*

b 12:9 *yth yw ow nerth:* War-lergh re a'n dornskrifow *yth yw nerth.*

y'm gwander, may trikko warnav nerth Krist. [10] Rag henna pes da ov vy, yn gwander, yn despityansow, yn edhommow, yn helghyans ha kaletteryow rag Krist; rag gwann pan ov vy, ena gallosek ov.

Bern Powl a-barth an Eglos yn Korinth

[11] Deuvev ha bos fol; hwi re'm konstrinas. Y telledh ow bos komendys genowgh hwi, rag ny fyll dhymm tra vyth a'n abesteli worughel, kyn na viv evy tra vyth. [12] Yn hwir, toknys abostol a veu oberys yn agas mysk gans perthyans meur, dre doknys ha dre varthusyon ha der oberow gallosek. [13] Rag yn py maner yth ewgh hwi a le bri ages an eglosyow erel, marnas nag en vy ow honan begh warnowgh? Gevewgh dhymm an dhrokoleth ma!

[14] Otta, parys ov vy dhe dhos dhywgh an tressa gweyth, ha ny vedhav vy begh warnowgh; rag ny hwilav agas pythow, mes hwi. Rag ny dhegoodh dhe'n fleghes kuntel tresor a-barth aga herens, mes an gerens a-barth aga fleghes. [15] Ytho, fest yn lowen y hwrav vy spena ha bos spenys a-barth agas enevow. Mara'gas karav dhe voy, a vedhav vy kerys dhe le? [16] Pur ewn yw, ytho, na veuv vy begh warnowgh; mes, ha my ow pos sotel, gans gil my a'gas dynyas. [17] A wrug vy kavos prow dhyworthowgh dre nebonan a'n re a dhanvenis dhywgh? [18] My a bysis Titus a vos, ha my a dhanvonas ganso an broder. A wrug Titus kavos prow dhyworthowgh? A ny gerdhsyn ni y'n keth spyrys? hag y'n keth olow?

[19] Seulabrys y tybowgh ni dhe omaskusya dhywgh. A-rag Duw ni a gews yn Krist; mes puptra, karadowyon, yw a-barth agas drehevyans. [20] Own a'm beus a gavos, pan dhov, nag owgh hwi par dell vynnav vy, hag ow bos vy kevys genowgh par dell na vynnowgh hwi. Own a'm beus a strivyans, avi, sorr, kedrynansow, sklanderyow, drokhwystrennow, gooth, derays; [21] own a'm beus, pan dhov arta, ow Duw dhe'm uvelhe a-ragowgh, ha my dhe alari a-dro dhe lies a'n re neb re beghas kyns, heb kavos edrek a'n plosedhes, nag a fornikacyon na drokhwans re wrussons.

Gwarnyans ha Salusyansow

13 Homm yw an tressa gweyth may tov dhywgh; ‘Res yw pub mater dhe vos skoodhys dre anow dew po tri dustunier.’ [2] My a leveris dhe’n re neb re beghsa kyns ha dhe oll an re erel, ha lemmyn y lavarav, ha my dhe-ves ahanowgh, dell wrug pan esen vy yn agas mysk an nessa gweyth: mar tov arta, ny sparyav, [3] a-ban hwilowgh hwi prov a Grist ow kewsel ynnov. Nyns yw ev gwann genowgh, mes gallosek yw yn agas mysk. [4] Rag krowsys veu dre wander,[a] mes ev a vyw dre nerth Duw. Yn tevri, gwann on ni ynno ev, mes ragowgh hwi ni a wra bewa ganso dre nerth Duw.

[5] Omhwithrewgh mars esowgh hwi y’n fydh, prevewgh agas honan; a ny wodhowgh hwi bos Yesu Krist ynnowgh – marnas hwi a fyll an prov? [6] Govenek a’m beus hwi dhe wodhvos na fyllyn ni an prov. [7] Lemmyn ni a bys Duw na wryllowgh drog vyth; nyns yw henna may fo gwelys agan bos sewen y’n prov, mes may hwryllowgh hwi an pyth yw da, kyn havallo ni dhe fyllel. [8] Rag ny yllyn ni gul tra vyth erbynn an gwiryonedh, saw unsel a-barth an gwiryonedh. [9] Rag ni a lowenha pan on ni gwann, ha hwi krev; keffrys ni a bys hemma: agas keweras. [10] Rag henna my a skrif an traow ma, ha my dhe-ves ahanowgh, ma na dhyghtiv yn asper herwydh an awtorita a veu res dhymm gans an Arlodh rag drehevyans, a-der rag diswrians.

[11] Gordhiwedh, breder, lowenhewgh; gwrewgh agas honan perfydh, kenerthewgh an eyl y gila, bedhewgh unverhes, bedhewgh yn kres; ha’n Duw a gerensa hag a gres a vydh genowgh. [12] Salusewgh an eyl y gila gans bay sans. [13] An sens oll a’gas salus.

Gras agan Arlodh Yesu Krist ha kerensa Duw ha kowethyans an Spyrys Sans re bo genowgh hwi oll.[b]

---

a 13:4 *Rag krowsys veu dre wander:* War-lergh re a’n dornskrifow *Rag kyn feu krowsys dre wander.*

b 13:13 War-lergh re a dhyllansow a’n tekst greka ha niver a dreylyansow, an geryow ma yw reknys avel gwers 14.

LYTHER POWL DHE'N GALATIANYS

Chaptra 1
Salusyans
Nyns Eus Marnas Unn Aweyl
Fatel Veu Powl Gwrys Abostol
Chaptra 2
Powl ha'n Abesteli Erel
Powl a Geredh Peder yn Antiogh
Yedhewon ha Jentilys Ewnhes dre Fydh
Chaptra 3
Lagha po Fydh
An Lagha ha'n Ambos
Porpos an Lagha
Chaptra 4
Powl a Reprev Tus Galati
Ensampel Hagar ha Sara
Chaptra 5
Gwithewgh Agas Rydhses An Spyrys ha'n Kig
Chaptra 6
Degewgh Beghyow Keskristonyon
Gwarnyans Diwettha

Salusyans

1 Powl, abostol na dhyworth tus, na der unn den, mes dre Yesu Krist ha Duw an Tas neb a'n drehevis dhyworth an re varow, [2] hag oll an vreder usi genev,

Dhe eglosyow Galati:

[3] Gras dhywgh ha kres dhyworth Duw agan Tas ha'n Arlodh Yesu Krist, [4] a omros y honan rag agan peghosow rag ma'gan deliffra mes a'n bys, drog dell yw y'n eur ma, herwydh bodh agan Duw ha Tas, [5] ha dhodho re bo gordhyans bys vykken ha bynari. Amen.

Nyns Eus Marnas Unn Aweyl

[6] Marth a'm beus drefen hwi dhe gildenna mar uskis a-dhyworto ev neb a'gas gelwis yn gras Krist war-tu ha ken aweyl, [7] – mes nyns eus aweyl aral, marnas yma tus neb a wra agas ankombra hag ow mynnes dihevelebi aweyl Krist; [8] mes mar pydh pregethys dhywgh genen ni po gans el dhyworth nev neb aweyl kontrari dhe'n pyth a bregethsyn ni, re bo miliges. [9] Kepar dell leversyn kyns, arta y'n eur ma y lavarav, mar pregoth neb den dhywgh ow kontradia an pyth a

dhegemersowgh, re bo miliges. [10] Esov vy ytho owth assaya y'n eur ma perswadya tus po Duw? Po a hwilav plesya tus? Mar pen vy hwath ow plesya tus ny vien kethwas Krist.

Fatel Veu Powl Gwrys Abostol

[11] Rag my a vynn hwi dhe wodhvos, an aweyl pregethys genev – nyns yw hi war-lergh mab den [12] rag ny's degemeris dhyworth den vyth na ny's dyskis marnas dre dhiskwedhyans Yesu Krist.

[13] Rag re glewsowgh a'm fara seulabrys yn yedhowieth pan helghyn vy eglos Duw dres eghen ha'y dhistrui, [14] hag avonsya pella yn yedhowieth ages lies kevos genev a'm kenedhel vy ha bos tynn dres eghen rag hengovyow ow hendasow. [15] Byttegyns pan vynnas Duw, neb a'm dibarthas a-dhia vrys ow mamm ha'm gelwel der y ras, [16] diskwedhes y Vab ynnov, ma'n pregotthen yn-mysk an Jentilys, a-dhesempis ny wrug vy omgussulya gans kig na goos, [17] na ny wrug vy yskynna bys yn Yerusalem dhe'n re o abesteli kyns es dell veuv vy abostol, mes yth yth dhe-ves dhe Arabi ha dehweles arta dhe Damaskus.

[18] Ena wosa teyr bledhen yth yskynnis bys yn Yerusalem dhe omgussulya gans Kefas, ha triga ganso pymthek dydh, [19] mes ny welis abesteli erel vyth marnas Jamys broder an Arlodh. [20] Y'n taklow a skrifav dhywgh, otta, Duw yn test, nyns ov vy gowek. [21] Ena my a dheuth dhe ranndiryow Syri ha Kiliki. [22] Mes nyns o ow fas aswonys dhe eglosyow Yudi esa yn Krist; [23] nyns esens ow klewes, marnas 'Ev neb a'gan helghi seulabrys yma lemmyn ow pregoth an fydh a wre hy distrui seulabrys;' [24] hag i a wordhyas Duw ynnov.

Powl ha'n Abesteli Erel

2 Ena wosa peswardhek bledhen yth yskynnis arta dhe Yerusalem gans Barnabas, ow kemeres Titus genev ynwedh; [2] my a yskynnas dre dhiskwedhyans ha gorra a-dheragdha an aweyl a bregothav yn-mysk an Jentilys, yn priva dhe dus a vri, ma na vien ow ponya po na wrussen ponya war neb kor yn euver. [3] Byttegyns Titus devri, esa genev, hag ev Grek, ny veu ev konstrinys na hwath a vos trodreghys; [4] mes

rag bos breder fekyl dres a-ji yn-dann gel, skolkyoryon a slynkyas a-ji rag aspia orth agan rydhses a'gan beus yn Krist Yesu, ma'gan drollens bys yn kethneth; [5] ny omblegsyn ni toch vyth dhedha yn gostytter, may halla gwiryonedh an aweyl pesya ragowgh. [6] Mes a-dhyworth an re a dybys bos neppyth, – py sort pynag yns ny vern dhymm; nyns usi Duw ow favera tremmyn den vyth – an dus enorys na, ny geworrsons tra vyth dhymmo vy, [7] mes y'n kontrari parth hag i ow konvedhes bos an aweyl a antrodreghyans kemynnys dhymm kepar dell veu an aweyl a drodreghyans dhe Beder, [8] rag neb a wrug y ober yn Peder rag abostolieth an trodreghyans a wrug y ober ynwedh ynnov vy rag an Jentilys, [9] hag ow konvedhes an gras re beu res dhymm, Jamys ha Kefas ha Yowan, hag i an kolovennow dell dybys, a ros an dorn dyghow a gowethyans dhymm ha dhe Barnabas, mayth ellen ni dhe'n Jentilys, hag i aga honan dhe'n dus trodreghys; [10] marnas i a vynnas orthyn perthi kov a'n voghosogyon, an keth tra may feu hwans dhymm dh'y wul.

Powl a Geredh Peder yn Antiogh

[11] Mes pan dheuth Kefas dhe Antiogh, my a sevis er y bynn orth y anow, rag y vos dhe vlamya. [12] Rag kyns neb tus dhe dhos dhyworth Jamys, ev a dhybri gans an Jentilys; mes pan dheuthons i, ev a omdennas ha diberth ow perthi own a dus an trodreghyans. [13] Ha'n Yedhewon erel a junyas ganso y'n falsuri ma, may feu Barnabas ynwedh ledys yn stray gansa der aga falsuri. [14] Mes pan gonvedhis vy na gerdhens i yn ewnhynsek herwydh gwiryonedh an aweyl, my a leveris dhe Kefas a-dheragdha yn kettep penn, 'Mar pewydh jy, ha ty Yedhow, yn maner an Jentilys ha ny vewydh yn maner an Yedhewon prag y konstrinydh jy an Jentilys a vewa kepar dell vens i Yedhewon?'

Yedhewon ha Jentilys Ewnhes dre Fydh

[15] Ni yw Yedhewon dre enesigeth ha nyns on ni peghadoryon a'n Jentilys, [16] ow konvedhes nag yw den vyth ewnhes der oberow a'n lagha mes dre fydh yn Krist Yesu, ha nyni a grysis yn Krist Yesu, may fen ni justifiys dre fydh yn Krist hag a-der

der oberow a'n lagha; rag ny vydh kig vytholl justifiys der oberow a'n lagha. 17 Mes mars on ni, neb a hwila bos justifiys yn Krist, agan honan kevys dhe vos peghadoryon, yw Krist ytho menyster a begh? Bynner re bo! 18 Rag mar tastrehavav an taklow a dhistruis vy, my a dhiskwa my ow honan dhe vos treuspasser. 19 Rag der an lagha my a verwis dhe'n lagha, may fewen vy dhe Dhuw. Krowsys veuv gans Krist; 20 byw ov, mes na fella my ow honan, mes Krist a vyw ynnov; an bewnans a'm beus y'n eur ma y'n kig my a vyw yn fydh Mab Duw neb a'm karas hag omri y honan ragov. 21 Ny wrav vy dilea gras Duw; rag mar pe ewnder der an lagha ytho Krist a verwis yn euver.

Lagha po Fydh

3 A hwi dus Galati, dus fol! Piw re'gas husas,[a] may feu diskwedhys dherag agas lagasow Yesu Krist dhe vos krowsys? 2 Hemma unsel a vynnav dyski genowgh: A dhegemersowgh hwi an Spyrys der oberow an lagha po dre grysi an pyth a glewsowgh?[b] 3 Owgh hwi mar fol? Hwi a dhallathas gans an Spyrys: esowgh owth assaya diwedha lemmyn gans an kig? 4 A wodhevsowgh kemmys yn euver – a pe yn euver devri? 5 Ev neb a dharbar ytho an Spyrys dhywgh hag oberi gans gallos ynnowgh, a wra ev y wul der oberow an lagha po dre fydhya y'n pyth a glewsowgh?[c] 6 Kepar dell 'fydhyas Abraham yn Duw hag akontys veu hemma dhodho avel ewnder,' 7 godhvedhewgh ytho an re ma, an dus mayth eus dhedha fydh, dhe vos mebyon Abraham. 8 Skryptor, ow ragweles Duw dhe justifia an Jentilys dre fydh, a dharganas an aweyl dhe Abraham: 'An Jentilys oll a vydh benyges ynnos,' 9 ytho an re a fydh yw benyges war-barth gans Abraham, an den a fydh.

---

a 3:1 *husas:* War-lergh re a'n dornskrifow *husas, ma nag owgh gostydh dhe'n gwir.*

b 3:2 *po dre grysi an pyth a glewsowgh:* Greka *po dre glewans a fydh.*

c 3:5 *po dre fydhya y'n pyth a glewsowgh:* Greka *po dre glewans a fydh.*

10 Rag myns a fydh yn oberow an lagha yn-dann volleth; rag
skrifys yw, 'Miliges yw pubonan na bes yn oll an gorhemynnow
skrifys yn lyver an lagha, orth aga gul.' 11 Apert yw nag yw
den vyth justifiys der an lagha a-wel dhe Dhuw, rag 'An den
gwiryon a vyw dre fydh.' 12 Nyns yw an lagha selys war fydh,
mes, 'Neb a wrello an oberow a vyw ynna.' 13 Krist a'gan
dasprenas dhyworth molleth an lagha hag ev gwrys molleth
ragon, rag skrifys yw, 'Miliges vydh peub yw kregys war
brenn,' 14 may teffo bennath Abraham dhe'n Jentilys yn Krist
Yesu, may kemerryn ni ambos an Spyrys dre fydh.

An Lagha ha'n Ambos

15 A vreder, my a gews herwydh ensampel den a'n bys ma.
Kemynskrif neb den, pan vo fastys, ny'n defend den vyth, na
ny worr den vyth gorhemynnow erel ynno. 16 Y feu leverys an
ambosow dhe Abraham 'Ha dh'y hasen.' Ny leverir 'Ha dhe'n
hasennow,' kepar dell ve a-dro dhe lies, mes a-dro dhe onan,
'Ha dhe'th hasen,' hag yw Krist. 17 Mes my a lever hemma:
kevambos fastys kyns gans Duw, nyns yw defendys gans an
lagha a dheuth peswar kans bledhen ha deg warn ugens a-wosa,
may fo an ambos diswrys. 18 Rag mars yw an eretons devedhys
a'n lagha nyns usi ev a'n ambos namoy; Duw a'y ras a'n ros dhe
Abraham dre gevambos.

19 Prag ytho an lagha? Keworrys veu[a] drefen drogoberow,
erna dheffo an hasen may feu gwrys dhedhi an ambos, ordenys
der eledh, yn leuv mayn. 20 Nyns yw mayn neppyth unsel rag
unn parti, mes Duw yw onan.

Porpos an Lagha

21 Ytho yw an lagha erbynn ambosow Duw? Bynner re
bo! Rag mar pe lagha res a allsa bewhe, ewnder a via devri
dhyworth lagha; 22 mes an Skryptor re dhegeas puptra yn-dann

---

a 3:19 *Keworrys veu:* Henn yw, keworrys dhe'n ambos.

begh may fo an ambos dre fydh yn Yesu Krist res dhe'n re a grys.[a]

23 Kyns bos fydh devedhys, yth eson ni gwithys yn-dann lagha,
prisonys bys pan ve an fydh diskudhys wortiwedh, 24 ytho an
lagha o agan mester orth agan dri war-tu ha Krist, rag may fen
ni justifiys dre fydh; 25 ha fydh devedhys, nyns on ni yn-dann
vester namoy. 26 Rag yth owgh hwi oll mebyon Duw dre fydh
yn Krist Yesu, 27 rag myns ahanowgh a veu besydhys yn Krist a
wiskas Krist. 28 Ny yllir bos namoy Yedhow na Grek, na keth
na den rydh, na gorow na benow, rag yth owgh hwi oll onan yn
Krist Yesu, 29 ha mars owgh hwi dhe Grist, ytho yth owgh hwi
has Abraham, heryon herwydh ambos.

4 My a lever, nag yw an her, hag ev hwath flogh, dihaval
dhe gethwas, kynth yw ev mester a buptra, 2 mes yma
ev yn-dann withysi ha governours bys pan dheffo an termyn
settys gans an tas. 3 Yndella ni ynwedh, pan en ni fleghes, o
synsys yn kethneth gans elvennow an bys ma; 4 mes pan dheuth
keweras an oos, Duw a dhellos y Vab, genys a venyn, genys
yn-dann lagha, 5 rag dasprena an re esa yn-dann lagha, may fen
ni degemerys avel mebyon. 6 Drefen agas bos mebyon, Duw a
dhellos Spyrys y Vab bys yn agan kolon, ow kria 'Abba, a Das.'
7 Ytho nyns os ta keth na fella mes mab; ha mars os ta mab
ytho ynwedh her dre Dhuw.[b]

Powl a Reprev Tus Galati

8 Byttegyns y'n eur na pan na aswonsowgh hwi Duw, yth
ewgh kethyon dhe'n re nag yw duwow dre natur; 9 mes y'n
eur ma owth aswon Duw, mes moy yn tevri aswonys gans
Duw, fatel esowgh ow treylya arta war-tu ha'n elvennow
gwann hag ydhil, may fynnowgh bos arta kethyon dhedha avel
kyns? 10 Dy'golyow a solempnyowgh hwi dour, ha misyow ha

---

a 3:22 *may fo an ambos dre fydh yn Yesu Krist res dhe'n re a grys:* Po *may fo an ambos res, dre fydh Yesu Krist, dhe'n re a grys.*

b 4:7 *dre Dhuw:* War-lergh re a'n dornskrifow *dre Grist.*

termynyow ha bledhynnyow. [11] Yma own dhymm ragowgh, my dhe lavurya war neb kor yn euver ragowgh.

[12] Dewgh ha bos kepar dell ov vy, my a'gas pys, a vreder, ha my a'n keth par ha hwi. Ny wrussowgh hwi kamm vyth dhymm; [13] mes hwi a wor, dre gleves a'n kig y pregethis dhywgh y'n dalleth, [14] hag yn despit dhe'n prevyans a veu dhywgh y'm kig, ny wrussowgh hwi dispresya na fia, mes hwi a'm degemeras kepar hag el a Dhuw, kepar ha Krist Yesu. [15] Ple'ma agas benesikter ytho? Rag desta a wrav, y hwrussewgh terri mes agas dewlagas, mar kallewgh, ha'ga ri dhymm. [16] Ytho a dheuth vy ha bos agas eskar rag my dhe leverel an gwirder dhywgh? [17] Diwysyk yns i ragowgh, drog aga bodh, ha mynnes orthowgh bos kes mes, rag may fowgh hwi diwysyk a-barth dhedha i. [18] Da yw bos diwysyk pupprys pan vo an acheson onan da, heb bos unsel yndella pan esov vy yn agas mysk. [19] Ow fleghesigow, mayth esov arta yn glosow genesigeth ragowgh bys pan vo Krist formys ynnowgh, [20] my a vynna bos yn agas mysk y'n eur ma ha chanjya ow lev, rag dout a'm beus ahanowgh.

Ensampel Hagar ha Sara

[21] Leverewgh dhymm, hwi a vynn bos yn-dann lagha, a ny glewowgh an lagha? [22] Rag skrifys yw bos dew vab dhe Abraham, an eyl a gethes ha'y gila a venyn rydh. [23] Mes mab an gethes a veu genys war-lergh an kig, ha'n mab a venyn rydh der ambos. [24] An re ma yw leverys avel allegori; rag an re ma yw dew gevambos, honna dhyworth menydh Sinay, ow tinythi rag kethneth, yw Hagar. [25] Hagar yw menydh Sinay yn Arabi hag a styr Yerusalem, kepar dell yw y'n eur ma, rag kethes yw hi keffrys ha'y fleghes. [26] Mes an Yerusalem usi a-vann yw frank, neb yw agan mamm. [27] Rag skrifys yw,

> 'Lowenha, ty anvap, neb na dhinyth,
> tardh yn garmow a lowena, ty na lavur yn genesigeth,
> rag yma lies flogh dhe'n venyn forsakys,
> moy es hy ben neb a's teves gour.'

[28] Hwi, a vreder, yw fleghes a'n ambos kepar hag Ysak. [29] Mes kepar dell wrug y'n eur na neb a veu genys war-lergh an kig helghya neb a veu genys war-lergh an Spyrys, yth or yndella hwath y'n eur ma. [30] Mes pandr'a lever an skryptor? Pellha an gethes ha'y mab, rag ny vydh mab an gethes her war-barth gans mab an venyn rydh. [31] Rag henna, a vreder, nyns on ni fleghes a'n gethes mes a'n venyn rydh.

Gwithewgh Agas Rydhses

5 Rag rydhses[a] y hwrug Krist agan delivra; rag henna sevewgh fast, na vedhewgh maglennys arta yn-dann yew a gethneth.

[2] Ottavy, Powl, ow leverel dhywgh, mar pedhowgh hwi trodreghys ny vydh Krist tra vyth dh'agas les. [3] Desta a wrav dhe bub den a dhegemmer trodreghyans y fydh kendoner dhe synsi oll an lagha. [4] Hwi yw diberthys dhyworth Krist, hwi neb yw justifiys der an lagha, kodhys dhyworth gras. [5] Rag ni, der an Spyrys, a wayt gans mall an govenek a ewnder, dre fydh. [6] Rag yn Krist Yesu ny wrer fors a drodreghyans nag a antrodreghyans, mes a fydh owth oberi dre gerensa.

[7] Yth esewgh hwi ow ponya yn ta; piw a'gas lettyas a obaya dhe'n gwiryonedh? [8] Ny dheuth an tennvos dhyworth neb a'gas gelow. [9] Temmik a woll a wra dhe oll an toos sevel. [10] Fydhyans a'm beus yn agas kever y'n Arlodh, na vydh dhywgh tybyans nahen, mes neb a'gas ankomber a wra godhevel an dial piw pynag a vo. [11] Mes my, a vreder, mar pregothav vy hwath an trodreghyans, prag yth ov vy helghys hwath? Offens an grows re beu defendys ytho. [12] My a vynsa, yth omspattha aga honan an re a'gas ankomber.

[13] Rag hwi a veu gelwys dhe rydhses, a vreder, saw na wrewgh dhe'n rydhses ri spas dhe'n kig, mes dre gerensa bedhewgh servysi an eyl dh'y gila. [14] Rag oll an lagha yw kollenwys yn unn lavar: 'Kar dha gentrevek kepar dell omgerydh dha honan.'

---

a 5:1 *Rag rydhses:* Po *Gans rydhses.*

15 Mar kwrewgh bratha ha lenki an eyl y gila bedhewgh war ma
na vowgh konsumys an eyl gans y gila.

An Spyrys ha'n Kig

16 Y lavarav, kerdhewgh war-lergh an Spyrys, saw na wrewgh
kollenwel lust an kig. 17 Rag an kig a wra hwansa kontrari dhe'n
Spyrys, ha'n Spyrys kontrari dhe'n kig, rag an re ma yw kontrari
an eyl dh'y gila, ma na wryllowgh gul an pyth a vynnowgh.
18 Saw mars owgh hwi ledys der an Spyrys, ena nyns esowgh
hwi yn-dann an lagha. 19 Oberow an kig yw apert; an re ma
yw fornikacyon, mostedhes, fara direwl,[a] 20 gordhyans idolys,
pystri, kas, strif, envi, sorr, strif, fowt akord, eresys, 21 avi,
medhwenep, kevewiow gwyls, ha traow a'n par na. Anedha my
a lever dhywgh lemmyn, kepar dell wrugavy leverel kyns, oll
an re a wrello taklow a'n par ma ny wrons erita gwlaskor Duw.

22 Mes frut an Spyrys yw kerensa, lowena, kres, perthyans,
kuvder, dader, lenduri, 23 jentylys, omrewl; nyns eus lagha vyth
erbynn traow a'n par na. 24 Seul eus dhe Grist Yesu re growsyas
an kig, keffrys ha'n yeunesow ha'n hwansow. 25 Mar pewyn
der an Spyrys, kerdhyn ynwedh der an Spyrys. 26 Na vedhen
gothus, ow serri an eyl y gila, ow perthi avi an eyl a'y gila.

Degewgh Beghyow Keskristonyon

6 A vreder, mar pe nebonan kechys yn kammweythres,
hwi, usi a'n Spyrys, restoryewgh den a'n par na yn
spyrys a jentylys. Mir orthis dha honan, ma na vi temptys
ynwedh. 2 Degewgh agas beghyow an eyl a-barth y gila, hag
yndella hwi a gollenow lagha Krist. 3 Rag mar tyb neb den y
vos neppyth pan nag yw ev tra vyth, ev a omdoll. 4 Mes preves
pubonan y ober y honan, hag ena y'n jevydh skila rag bostyans
ynno ev y honan, a-der yn den aral; 5 rag pubonan a dheg y
vegh y honan.

6 Neb yw katekumenus y'n ger, kevrennes gans an dyskador
yn puptra yw da.

---

a 5:19 *fornikacyon, mostedhes, fara direwl:* War-lergh re a'n
dornskrifow *avoutri, fornikacyon, mostedhes, fara direwl.*

[7] Na vedhewgh tollys: ny vydh Duw skornys. Rag py pynag
a wra den y hasa, an keth henna a wra ev y vysi; [8] rag neb a
wra hasa dh'y gig y honan, dhyworth an kig ev a wra mysi
podredhes; mes neb a wra hasa dhe'n Spyrys, dhyworth an
Spyrys y hwra ev mysi bewnans heb diwedh. [9] Yn masobereth
na vedhen digolonnek; rag y'n prys ewn y hwren ni mysi mar
ny glamderyn. [10] Ytho, hedre vo spas dhyn, gwren ni da dhe
bubonan, ha kyns oll dhedha i usi a'n teylu a fydh.

Gwarnyans Diwettha

[11] Mirewgh ass yw bras an lytherennow may skrifis vy dhywgh
gans ow dorn ow honan. [12] An re a vynn gul omdhiskwedhyans
teg y'n kig a'gas konstrin dhe vos trodreghys, unsel ma na vons
i helghys rag krows Krist. [13] Rag ny wra an re yw trodreghys
obaya dhe'n lagha aga honan, mes i a vynn orthowgh bos
trodreghys may hallons bostya yn agas kig. [14] Bynner re bo
bostyans dhymmo vy, saw yn krows agan Arlodh Yesu Krist,
ha dredhi an bys ma krowsys dhymm ha my dhe'n bys. [15] Rag
ny amont mann naneyl trodreghyans nag antrodreghyans, saw
unsel kreacyon nowydh. [16] Ha kemmys a gerdh war-lergh an
rewl ma, re bo kres warnedha ha tregeredh, ha war Israel Duw.

[17] Alemma rag, bynner re wrello den vyth ri troblow dhymm;
rag my a deg merkyow Yesu war ow horf.

[18] Re bo gras agan Arlodh Yesu Krist gans agas spyrys, a
vreder. Amen.

LYTHER POWL DHE'N **EFESIANYS**

Chaptra 1
Salusyans
Benathow Spyrysel yn Krist
Pysadow Powl
Chaptra 2
Dhyworth Mernans dhe Vewnans
Onan yn Krist
Chaptra 3
Menystrans Powl dhe'n Jentilys
Godhvos Kerensa Krist
Chaptra 4
Unsys an Korf
An Bewnans Koth ha Nowydh
Rewlys rag an Bewnans Nowydh
Chaptra 5
Kerdhewgh avel Fleghes Golow
Gwragedh ha Gwer
Chaptra 6
Fleghes ha Kerens
Kethyon ha Mestrysi
An Vatel erbynn Drog
Dynnargh Diwettha

Salusyans

1 Powl, abostol Krist Yesu dre volonjedh Duw,
Dhe'n sens usi yn Efesus[a] yw lel yn Krist Yesu:

[2] Gras dhywgh hwi ha kres dhyworth Duw agan Tas ha'n Arlodh Yesu Krist.

Benathow Spyrysel yn Krist

[3] Benyges re bo Duw ha Tas agan Arlodh Yesu Krist, neb re'gan benygas gans pub bennath spyrysel y'n tylleryow nevek yn Krist, [4] dell y'gan dewisas ynno kyns gwrians an bys, may fen ni sans ha divlam a-dheragdho yn kerensa, [5] orth agan ragdhestna dhe vos degemerys avel mebyon dhodho ev, dre Yesu Krist, orth bodh y vrys, [6] dhe wormel splander y ras a wrontyas dhyn y'n Karadow; [7] yn neb y'gan beus daspren der y woos, gevyans peghosow, war-lergh rychys y ras [8] a ros dhyn yn hel, yn oll furneth ha konvedhes, [9] ow ri dhyn godhvos kevrin y volonjedh, war-lergh y vodh a dhispletyas ynno [10] avel towl

---

a 1:1 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *usi yn Efesus.*

rag keweras an termynyow, dhe guntel puptra war-barth yn
Krist, an taklow yn nev, ha'n re y'n nor, ynno ev; [11] ni ynwedh a
veu dewisys, ragdhestnys war-lergh y borpos ev neb a gowlwra
puptra orth bodh y vrys, [12] may fewen ni rag gormel y splander,
ni neb o an kynsa a'n jevo govenek yn Krist; [13] yn neb hwi
ynwedh, ow klewes an ger a wiryonedh, aweyl agas selwyans,
yn neb hwi ynwedh ow krysi, a veu selys gans an Spyrys Sans
ambosys, [14] neb yw ragdal agan eretons bys pan vo dasprenys
an perghenogeth, dhe wormel y splander.

Pysadow Powl

[15] Rag henna, my ynwedh, ow klewes a'gas fydh y'n Arlodh
Yesu, ha'n gerensa war-tu ha'n sens oll, [16] ny asav grassa
ragowgh, orth agas kampolla y'm pysadow, [17] may rollo an Duw
a'gan Arlodh Yesu Krist, an Tas a wolewder, spyrys furneth
ha diskwedhyans y'n aswonvos anodho, [18] golowys dewlagas
agas kolon, may hwodhvewgh pyth yw govenek y alow, pyth
yw rychys splander y eretons y'n sens, [19] ha pyth yw an braster
dres eghen a'y allos troha ni neb a grys war-lergh oberyans
krevder y nerth [20] a wrug ev yn Krist, orth y dhrehevel a'n re
varow, ha'y worra dhe esedha a-dhyghow dhodho y'n tylleryow
nevek, [21] pell a-ugh pub prynsipata ha potestas ha dominacyon
ha pub hanow yw henwys, hag y'n oos ma hag y'n osow a dheu;
[22] hag ev re worras puptra yn-dann y dreys hag a'n ros dhe vos
penn war buptra dhe'n eglos, [23] yw y gorf, an leunder anodho
ev neb a lenow oll yn oll.

Dhyworth Mernans dhe Vewnans

2 Ha hwi a veu marow yn agas drogoberow ha'gas
peghosow [2] may kerdhsowgh ynna war-lergh gis an bys
ma, war-lergh penntern gallos an ayr, an spyrys a ober lemmyn
yn mebyon diwostytter; [3] hag yn aga mysk, ni oll ynwedh a wre
omdhegi kyns yn yeunadow agan kig, ow kul hwansow an kig
ha'n prederow, hag yth en ni dre natur fleghes sorr kepar ha'n
re erel ynwedh. [4] Mes Duw, rych yn tregeredh, drefen y gerensa
meur ma'gan karas, [5] hwath pan en ni marow yn drogoberow,
a wrug dhyn bewa war-barth gans Krist (hwi re beu selwys

dre ras), [6] hag a wrug dhyn dasserghi hag esedha ganso y'n
tylleryow nevek yn Krist Yesu, [7] may tiskwettha y'n osow ow
tos, rychys dres eghen y ras yn kuvder troha ni yn Krist Yesu.
[8] Rag gans gras hwi re beu selwys dre fydh; ha nyns yw hemma
ahanowgh hwi, ro Duw yw ev. [9] Nyns yw a wriansow, ma na
vostyo den vyth. [10] Rag y wrians ev on ni, kreatys yn Krist Yesu
dhe oberow da a ragbareusis Duw, may hyllyn ni kerdhes ynna.

Onan yn Krist

[11] Rag henna, perthewgh kov agas bos Jentilys kyns y'n
kig, gelwys 'an Antrodreghyans' gans an re yw gelwys 'an
Trodreghyans,' gwrys y'n kig gans dorn, [12] agas bos y'n eur na
heb Krist, estrenhes dhyworth kemeneth Israel, hag estrenyon
dhe gevambosow an dedhewadow, heb govenek, ha heb Duw
y'n bys. [13] Mes lemmyn yn Krist Yesu hwi, neb a vedhewgh
pell yn termyn eus passyes, eth ha bos ogas, dre woos Krist.
[14] Rag ev yw agan kres, neb a wrug an dhew onan, wosa terri
paros an rannans, an kas yntredhon, der y gig, [15] ow tiswul an
lagha a arghadow ha rewlys, may hwrella a'n dhew unn den
nowydh ynno ev, ow kul kres, [16] ha may hwrella dhe'n dhew
bos unverhes yn unn korf dhe Dhuw der an grows, dredhi[a]
ow ladha an eskarogeth. [17] Hag ev a dheuth dhe bregoth kres
dhywgh hwi neb o pell, ha kres dhe neb o ogas, [18] rag bos fordh
genen agan dew, dredho ev, der unn Spyrys, dhe'n Tas. [19] Ytho
nyns owgh hwi namoy estrenyon hag alyons, mes kesburjysi
gans an sens, hag eseli teylu Duw, [20] drehevys war sel an
abesteli ha'n brofosi, Krist Yesu y honan ow pos an pennmen.
[21] Ynno ev oll an drehevyans junys war-barth, a dyv dhe vos
tempel sans y'n Arlodh; [22] ynno ev hwi ynwedh yw drehevys
war-barth dhe vos trigva Duw y'n Spyrys.

Menystrans Powl dhe'n Jentilys

3 Rag hemma, my, Powl, prisner Krist Yesu ragowgh hwi,
an Jentilys – [2] mar klewsowgh a'n charj dhe venystra
gras Duw a veu res dhymmo ragowgh, [3] fatel veu notys dhymm

---

a 2:16 *dredhi:* Po *ynno ev.*

an mysteri dre dhiskwedhyans, kepar dell skrifis dhywgh kyns
war verr lavarow. [4] Ow redya hemma, hwi a wor konvedhes
ow skians yn mysteri Krist, [5] na veu notys dhe vebyon den
yn henedhow erel, kepar dell yw diskwedhys lemmyn dh'y
abesteli sans, ha'y brofosi y'n Spyrys, [6] an Jentilys dhe vos kes-
heryon ha keskorf, ha kevrenoryon a'n ambos yn Krist Yesu
der an aweyl.

[7] Ha my eth ha bos gwas war-lergh ro an ras a Dhuw, res
dhymm war-lergh oberyans y allos. [8] Dhymmo vy, yw le ages
an lyha a'n sens oll, y feu res an ras ma dhe bregoth dhe'n
Jentilys an rychys a Grist yw dres hwithra, [9] ha golowi dhe
bub den[a] towl an mysteri kudhys dres an osow yn Duw neb
a wrug puptra, [10] may fe deklarys lemmyn dhe'n prynsipatys
ha'n potestatys y'n tylleryow nevek, der an eglos, furneth Duw,
meur hy diverseth, [11] war-lergh towl an osow a wrug ev yn
Krist Yesu agan Arlodh, [12] yn neb y'gan beus kolonekter ha
fordh dhodho yn trest dre fydh ynno. [13] Rag hemma, my a'gas
pys na gemerrowgh digolon y'm galarow ragowgh hwi; agas
glori yns i.

Godhvos Kerensa Krist

[14] Ytho, my a bleg an dhewlin a-dherag an Tas,[b] [15] mayth yw
henwys warnodho pub teylu yn nev ha nor, [16] may rollo dhywgh
hwi, war-lergh rychys y splander, dhe vos krevhes gans gallos
der y Spyrys y'n den pervedhel, [17] may trikko Krist, dre fydh,
yn agas kolon, gwreydhys ha selys yn kerensa, [18] ma'gas bo
nerth dhe gonvedhes gans oll an sens, pyth yw an les ha'n hys
ha'n ughelder ha'n downder, [19] ha dhe aswon kerensa Krist a
dremen dres aswonvos, may fewgh lenwys a oll leunder Duw.

[20] Lemmyn, dhe neb a yll gul dres puptra yn pals dres eghen
moy es dell bysyn na brederyn, war-lergh an gallos a ober

---

a 3:9 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *dhe bub den.*

b 3:14 *a-dherag an Tas:* War-lergh re a'n dornskrifow *a-dherag Tas agan Arlodh Yesu Krist.*

ynnon ni, [21] dhodho ev re bo gordhyans y'n eglos hag yn Krist Yesu dres oll henedhow, trank heb worfen. Amen.

Unsys an Korf

4 My ytho, prisner y'n Arlodh, a'gas pys a gerdhes gwiw dhe'n galow may fewgh hwi gelwys, [2] gans pub uvelder ha klorder gans perthyans, ow kodhav an eyl y gila yn kerensa, [3] hwansek dhe witha unsys an Spyrys y'n golmen a gres. [4] Yma unn korf hag unn Spyrys, kepar dell vewgh gelwys yn unn govenek a'gas galow; [5] unn Arlodh, unn fydh, unn besydh, [6] unn Duw ha Tas a bub den oll, neb usi a-ugh pub den oll, ha dre bub den oll hag yn pub den oll.[a]

[7] Dhe bubonan ahanan, gras a veu res war-lergh musur ro Krist. [8] Ytho leverys veu,

'Wosa yskynna yn ughelder, ev a hembronkas
prisnoryon,
hag a ros rohow dhe dus.'

[9] An lavar 'yskynna' – pyth yw hemma, mar nyns yw, ev dhe dhiyskynna[b] ynwedh dhe'n isella rannow a'n norvys? [10] Neb a dhiyskynnas yw ynwedh neb a yskynnas pell a-ugh oll an nevow may lanwa puptra. [11] Hag ev a ros re dhe vos abesteli, re profosi, re aweylers, re bugeledh ha dyskadoryon, [12] rag darbari an sens dhe hwel menystrans, dhe dhrehevyans korf Krist, [13] erna dhyffyn ni oll dhe unsys an fydh hag aswonvos Mab Duw, yn gour perfydh, dhe'n musur a'n adhvetter a'n leunder a Grist, [14] ma na ven namoy fleghes, tewlys gans mordonnow ha degys a-dro gans pub gwyns a dhyskas, dre sotelneth tus, yn sleyneth bys y'n felder a doll. [15] Mes ow kewsel an gwir yn kerensa, res yw dhyn tevi ynno ev yn puptra, neb yw an penn, Krist, [16] dhyworth neb, an korf dien, junys ha synsys war-barth dre bub giowen ow skoodhya war-lergh oberyans 'vas pub rann, a wra dhe'n korf tevi, rag y dhrehevyans yn kerensa.

---

a 4:6 *yn pub den oll:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn peub ahanan.*

b 4:9 *dhiyskynna:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhiyskynna kyns.*

An Bewnans Koth ha Nowydh

17 Hemma a lavarav ha dustunia y'n Arlodh, na wrellowgh
kerdhes namoy kepar dell gerdh an Jentilys yn euveredh aga
brys; 18 tewlhes yn aga brys, alyons dhyworth bewnans Duw
dre fowt skians eus ynna i rag kaletter aga holonnow 19 heb
omglewans vyth, i a omros dhe avlander, ow kul mostedhes
a bub eghen gans krefni. 20 Mes hwi ny dhys'sowgh Krist
yndelma! 21 – mara'n klewsowgh[a] yn tevri, ha bos dyskys ynno,
par dell usi an gwiryonedh yn Yesu, 22 may hworrewgh mes
ahanowgh an den koth, agas bewedh kyns, yw shyndys dre fals
hwansow, 23 ha dhe vos nowydhhes yn spyrys agas brys, 24 ha
dhe wiska an den nowydh yw gwrys war-lergh Duw yn ewnder
ha sansoleth a dheu dhyworth an gwir.

Rewlys rag an Bewnans Nowydh

25 Rag henna, gorrewgh dhe-ves gowegneth, ha 'kewsel
pubonan an gwir gans agas hynsa,' rag agan bos eseli an eyl
a'y gila. 26 'Bedhewgh serrys ha na wrewgh pegha.' Na wres
an howl sedhi war agas sorr, 27 ha na rewgh tyller dhe'n jowl.
28 Neb a lader, na ladres namoy, mes gwres ev lavurya, owth
oberi an dra dha gans y dhiwla y honan, may kaffo neppyth
dhe ranna gans neb a'n jeffo edhom. 29 Na dhes drog-ger vyth
yn-mes a'gas ganow, saw py pynag a vo da rag an drehevyans
yw res, may rollo gras dhe neb a'n klewvo. 30 Ha na wrewgh
grevya Spyrys Sans Duw, yn neb hwi a veu selys rag dydh
daspren. 31 Bedhes pub hwerowder ha sorr ha konnar ha garma
serrys ha sklander gorrys mes ahanowgh, gans pub drog. 32 Ha
bedhewgh kuv an eyl dh'y gila, truedhek, parys dhe ava an eyl
dh'y gila kepar dell avas Duw yn Krist dhywgh hwi[b] ynwedh.

5 Ytho, gwrewgh Duw agas patron, kepar ha fleghes
karadow, 2 ha kerdhewgh yn kerensa, kepar dell wrug
Krist agas kara hag omri y honan ragon ni yn offryn ha sakrifis
dhe Dhuw, sawer plegadow.

---

a 4:21 *mara'n klewsowgh:* Po *mar klewsowgh anodho.*

b 4:32 *dhywgh hwi:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhyn ni.*

Kerdhewgh avel Fleghes Golow

3 Mes fornikacyon ha pub plosedhes po krefni, na vedhens
henwys yn agas mysk, kepar dell dhelledh dhe sens. 4 Na vedhes
fara plos na kows gocki na ges, nag yw gwiw, mes grassyans yn
aga le. 5 Godhvedhewgh hemma: den vyth ow kul fornikacyon,
na den plos, na den kraf, henn yw gordhyer idolys, ny'n jeves
eretons yn gwlaskor Krist ha Duw.

6 Na wres den vyth agas tolla dre lavarow gwag; rag drefen an
taklow ma y teu sorr Duw war vebyon diwostytter. 7 Ytho, na
vedhewgh kevrenogyon gansa; 8 rag kyns yth ewgh hwi tewlder,
mes lemmyn golow y'n Arlodh. Kepar ha fleghes golow
gwrewgh hwi kerdhes 9 (rag yma frut an golow[a] yn oll dader
hag ewnder ha gwirder), 10 ow previ an pyth yw plegadow gans
an Arlodh. 11 Ha na gemerewgh rann gans gwriansow difrut an
tewlder; gwell yw aga heredhi. 12 Rag meth yw poran kewsel a'n
taklow yw gwrys gansa yn-dann gel. 13 Mes puptra diskudhys
der an golow yw apert, 14 rag puptra a veu diskwedhys yw
golow. Rag henna, leverys yw,

'Sav, ty neb a gosk,
ha sav yn-bann mes a'n re varow,
ha Krist a re dhis golow.'

15 Gwaytyewgh dour ytho fatel gerdhowgh[b], avel tus fur,
a-der anfur, 16 ow kul devnydh a'n termyn, rag bos an dedhyow
drog. 17 Rag henna, na vedhewgh gocki, mes konvedhewgh
pyth yw bolonjedh an Arlodh. 18 Ha na vedhewgh medhow dre
win, mayth eus fowt rewl, mes bedhewgh lenwys a'n Spyrys,
19 ow kewsel an eyl orth y gila yn salmow ha hymnys ha kanow
spyrysel, ow kana hag ow kul melodi yn agas kolon dhe'n
Arlodh; 20 prest ow krassa puptra yn hanow agan Arlodh Yesu
Krist dhe Dhuw an Tas.

---

a 5:9 *an golow:* War-lergh re a'n dornskrifow *an Spyrys.*

b 5:15 *Gwaytyewgh dour ytho fatel gerdhowgh:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gwaytyewgh ytho fatel gerdhowgh dour.*

Gwragedh ha Gwer

21 Bedhewgh gostydh an eyl dh'y gila yn own Krist.

22 Gwragedh, bedhewgh gostydh dh'agas gwer agas honan
kepar ha pan ve dhe'n Arlodh. 23 Rag an gour yw penn an venyn
kepar dell yw Krist penn an eglos, ev y honan Selwador an
korf. 24 Mes kepar dell yw an eglos gostydh dhe Grist, yndella
ynwedh an gwragedh yw gostydh dh'aga gwer yn puptra.

25 Gwer, kerewgh agas gwragedh kepar dell garas Krist an
eglos hag omri y honan rygdhi, 26 ma's gwrella sans, orth hy
glanhe dre wolghas an dowr der an ger, 27 may proffya an eglos
dhodho ev y honan, splann, heb brith na krygh, na tra vyth a'n
par na, saw may fe hi sans ha dinamm. 28 Y'n keth vaner, y kodh
dhe wer kara aga gwragedh, kepar ha'ga horf aga honan. Neb
a gar y wreg a gar y honan. 29 Rag ny wrug den vyth bythkweth
kasa y gig y honan, mes ev a'n mag ha'y jersya kepar dell wra
Krist ynwedh maga ha chersya an eglos; 30 rag yth on ni eseli
a'y gorf.[a] 31 'Rag hemma, den a wra gasa y das ha'y vamm hag
a vydh junys dh'y wreg, ha'ga dew a vydh unn kig.' 32 Meur yw
an mysteri ma, mes my a gews a Grist ha'n eglos. 33 Byttegyns,
hwi ynwedh, pubonan, kares ev y wreg kepar ha'y honan, ha'n
wreg, kemeres hi own a'y gour.

Fleghes ha Kerens

6 Fleghes, bedhewgh gostydh dh'agas kerens y'n Arlodh
rag bos hemma gwiw. 2 'Gwra enora dha das ha'th
vamm,' hag yw an kynsa arghadow gans ambos, 3 'may fo da
genes ha may fewi termyn hir war an nor.'

4 Ha tasow, na wrewgh serri agas fleghes mes megewgh i yn
dyskybleth ha dyskans an Arlodh.

Kethyon ha Mestrysi

5 Kethwesyon, bedhewgh gostydh dh'agas mestrysi war-lergh
an kig gans own ha krena yn lelder a'n golon kepar ha dhe
Grist. 6 Na wrewgh hemma may fewgh gwelys, ow plegya dhe

a 5:30 *a'y gorf:* War-lergh re a'n dornskrifow *a'y gorf, a'y gig hag a'y eskern.*

dus, mes avel gwesyon Krist, ow kul bodh Duw dhyworth
an enev, 7 ow servya gans bolonjedh da kepar dell ve dhe'n
Arlodh, a-der dhe dus: 8 ow kodhvos pub den, py dader pynag a
wrello, hag ev keth po rydh, dhe dhegemeres hemma dhyworth
an Arlodh.

9 Ha'n vestrysi, gwrewgh hwi an keth tra dhedha heb godros,
ow kodhvos bos an Arlodh anedha i hag ahanowgh hwi yn nev,
ha nyns eus faverans ganso.

An Vatel erbynn Drog

10 Wortiwedh, bedhewgh krev y'n Arlodh, hag y'n nerth a'y
allos. 11 Gwiskewgh leun-arvwisk Duw may hallowgh settya
orth towlow an jowl, 12 rag nyns yw agan kas erbynn goos
ha kig, mes erbynn prynsipatys, erbynn potestatys, erbynn
rewlysi an bys tewl ma, erbynn luyow spyrysel a dhroktra y'n
tylleryow nevek. 13 Rag henna, kemerewgh leun-arvwisk Duw
may hallowgh sevel y'n drog dhydh, ha wosa gul puptra, sevel
hwath. 14 Sevewgh, ytho, ha'gas diwglun grugysys gans gwirder,
hag ow kwiska an lurik a ewnder, 15 hag owth arghena an treys
gans ombareusyans a dheu dhyworth an aweyl a gres.[a] 16 Dres
oll, kemerewgh yn-bann an skoos a fydh may hyllowgh difudha
pub seth ow flammya a'n tebel el, 17 ha kemerewgh an basnett a
selwyans ha kledha an Spyrys, yw lavar Duw.

18 Dre bub pysadow ha govenek, pysewgh pub eur oll y'n
Spyrys; ha dhe'n porpos na, bedhewgh hewol gans pub
diwysykter ha pysadow rag oll an sens, 19 ha ragov vy, may fo
kows res dhymm, ha my owth ygeri ow ganow, dhe dhyllo yn
hardh mysteri an aweyl. 20 Rygdhi kannas yn chaynys ov vy,
may hylliv hy derivas yn hardh dell godh dhymm kewsel.

Dynnargh Diwettha

21 Lemmyn, may hwodhvowgh hwi ynwedh fatel yw genev,
ha pandr'a wrav, puptra a wra derivas orthowgh Tyghikus,
an broder karadow ha menyster len y'n Arlodh, 22 neb re

---

a 6:15 *ombareusyans a dheu dhyworth an aweyl a gres:* Po *ombareusyans dhe bregoth an aweyl a gres.*

dhanvenis dhywgh rag an keth tra ma, may hwodhvowgh a-dro dhyn, ha may kenertho agas kolon.

23 Kres dhe'n vreder ha kerensa gans fydh dhyworth Duw an Tas ha'n Arlodh Yesu Krist. 24 Re bo gras gans pubonan a gar agan Arlodh Yesu Krist gans kerensa anvarwel.

LYTHER POWL DHE'N **FILIPPIANYS**

Chaptra 1
Salusyans
Gras ha Pysadow
Dhymmo Vy, Bewa Yw Krist
Chaptra 2
Uvelder Krist
Oberi rag Selwyans
Timothi hag Epafroditus
Chaptra 3
Na Drestyewgh y'n Kig
Strivya troha'n Peul-diwedh
Chaptra 4
Kussul ha Kennerth
Aswonvos a Ro Tus Filippi
Salusyans Diwettha

Salusyans

1 Powl ha Timothi, gwesyon Krist Yesu,

Dhe oll an sens yn Krist Yesu usi yn Filippi gans an epskobow ha'n dhyagonyon:

[2] Gras dhywgh hwi ha kres dhyworth Duw agan Tas ha'n Arlodh Yesu Krist.

Gras ha Pysadow

[3] Grassav dhe'm Duw yn pub kov ahanowgh [4] prest ow pysi ragowgh hwi oll gans lowena yn oll ow fysadow, [5] yn agas kowethyans y'n aweyl dhyworth an kynsa dydh bys y'n eur ma, [6] ow trestya dhe'n keth tra ma: neb re dhallathas gwrians da ynnowgh dh'y gowlwul bys yn jydh Yesu Krist; [7] dell yw gwiw ragov dhe brederi ahanowgh hwi oll, rag ottahwi genev y'n golon; rag hwi oll yw kevrenoryon genev a ras, hag y'm kolmow hag yn mentons ha komposans a'n aweyl. [8] Rag Duw yw ow thest fatel yeunav ragowgh hwi oll yn kolodhyon Krist Yesu. [9] Ha hemma my a bys, may hwrello agas kerensa palshe moy ha moy yn godhvos ha pub konvedhes, [10] rag discernya an taklow yw an gwella, may fewgh lel ha divlam bys yn jydh Krist, [11] lenwys a frut ewnder dre Yesu Krist dhe wordhyans ha gormola Duw.

Dhymmo Vy, Bewa Yw Krist

12 A vreder, my a vynn hwi dhe wodhvos, an taklow re
hwarva dhymm dhe dreylya yn hwir dhe avonsyans an aweyl,
13 may teuth ha bos apert yn oll an pretorium ha dhe bub den
aral, ow holmow dhe vos yn Krist, 14 ha'n brassa rann a'n
vreder, kolonekhes y'n Arlodh der ow holmow, yw moy hardh
dhe gewsel an ger[a] heb own.

15 Dhe wir, re a bregoth Krist der envi ha strif, mes re
ynwedh dre volonjedh da; 16 an re ma dre gerensa, ow kodhvos
my dhe vos gorrys omma rag mentons an aweyl, 17 an re na
bregoth Krist dre gesstrif, heb lelder, ow mynnes ynkressya ow
godhevyans y'm kolmow. 18 Pandra, ytho? Yn despit dhe henna,
Krist yw pregethys yn pub fordh, po yn falsuri po yn gwir,
hag yn henna y lowenhav. Mes my a vynn lowenhe ynwedh,
19 rag my a wor sewyans hemma dhe vos ow selwyans der agas
pysadow, ha gweres res gans Spyrys Yesu Krist, 20 war-lergh
ow gwaytyans ha'm govenek na vedhav shamys yn tra vyth,
mes y fydh Krist meurhes gans bolder leun avel pupprys, hag
y'n eur ma ynwedh y'm korf, po dre vewnans po dre vernans.
21 Rag dhymmo vy bewa yw Krist ha merwel yw gwayn. 22 Mes
bewa y'n kig, hemm yw frut ow ober, ha ny wonn pandr'a
vynnav dewis. 23 Yth esov vy yn kaletter ynter an dhew, ow pos
hwansek dhe vos dhe-ves ha bos gans Krist, rag henn yw meur
gwell; 24 mes moy res yw ragowgh hwi my dhe wortos y'n kig.
25 Sur ov vy a-dro dhe hemma, ha my a wor my dhe wortos ha
pesya genowgh rag agas avonsyans ha lowena y'n fydh, 26 rag
may palshaho agas bostyans yn Krist Yesu ynnov, rag my dhe
dhos dhywgh arta.

27 Saw bedhes agas bewedh gwiw dhe'n aweyl a Grist, mar
tov dh'agas gweles po gortos a-ves, may klewviv ahanowgh,
hwi dhe sevel yn unn spyrys gans unn enev, ow strivya war-
barth rag fydh an aweyl, 28 heb bos ownekhes yn tra vyth gans
agas eskerens. Hemm yw prov a dhiswrians dhedha i, mes
a'gas selwyans hwi, ha hemma dhyworth Duw. 29 Rag y feu res

---

a 1:14 *an ger:* War-lergh re a'n dornskrifow *ger Duw.*

dhywgh a-barth Krist, ha krysi dhodho hag ynwedh godhevel
ragdho, [30] hag yma genowgh an keth strif a welsowgh ynnov,
ha lemmyn a glewowgh bos ynnov.

Uvelder Krist

2 Ytho, mars eus konfort yn Krist, mars eus solas kerensa,
mars eus kowethyans a'n Spyrys, mars eus piteth ha
truedh, [2] gwrewgh lenwel ow lowena, ow prederi an keth tra
gans an keth kerensa yn unn spyrys, unn tybyans, [3] heb gul tra
vyth dre gesstrif na dre wooth, mes yn uvelder, ow synsi pub
den aral dhe vos gwell agesowgh agas honan, [4] heb mires orth
agas les agas honan mes orth les tus erel kekeffrys. [5] Kemerewgh
yn agas mysk an tybyans ma esa ynwedh yn Krist Yesu;

[6] kyn feu yn furv Duw,
ny dybis bos par dhe Dhuw avel neppyth dhe sesya,
[7] mes yth omwakhas y honan,
ha kemeres furv gwas,
devedhys yn hevelep tus;
ha kevys yn furv den
[8] ev a omuvelhas
ha dos ha bos gostydh bys yn ankow,
mernans yn krows.

[9] Rag hemma, Duw a'n ughelhas yn feur
ha ri dhodho an hanow[a]
yw dres pub hanow,
[10] yn hanow Yesu
may plekkya pub glin, an re yn nev, an re war an
nor, ha'n re yn-dann an nor,
[11] ha mayth avowa pub taves
bos Yesu Krist Arlodh,
dhe wordhyans Duw an Tas.

---

a 2:9 *an hanow:* War-lergh re a'n dornskrifow *hanow.*

Oberi rag Selwyans

12 Ytho, ow howetha garadow, kepar dell vewgh pupprys
gostydh pan esen genowgh hwi, oberewgh agas selwyans agas
honan gans own ha kren hwath moy lemmyn pan esov dhe-ves.
13 Rag Duw yw neb a ober ynnowgh, ha dhe vynnes ha dhe
oberi orth bodh y vrys.

14 Gwrewgh puptra heb krodhvolas na disputya, 15 may
fewgh divlam ha heb drog, fleghes heb namm a Dhuw, yn-
mysk kenedhel gamm ha treus, ha hwi a splann yn aga mysk
kepar ha golowys y'n bys, 16 ow synsi fast an ger a vewnans,
may hylliv bostya yn jydh Krist na wrug vy ponya yn euver na
lavurya yn euver. 17 Mes dhe wir, mars ov skollys avel offryn
diwes war agas sakrifis ha'n gonis a'gas fydh, my a lowenha
ha keslowenhe genowgh hwi oll; 18 hag y'n keth vaner, hwi
ynwedh a lowenha ha keslowenhe genev.

Timothi hag Epafroditus

19 Mes my a wayt y'n Arlodh Yesu danvon Timothi dhywgh
hwi kyns nep-pell, may fiv vy konfortys, my ynwedh, ow
kodhvos nowodhow ahanowgh. 20 Rag nyns eus genev den vyth
a'n keth brys, a vydh prederus yn hwir yn agas kever. 21 Rag
pubonan anedha a hwila aga les aga honan; ny hwilons i les
Krist Yesu. 22 Mes y gnas ev hwi a's aswon; ev dhe wonis genev
y'n aweyl kepar ha mab gans tas. 23 An keth hemma, ytho, my
a wayt y dhanvon dhywgh kettel welliv fatel vydh taklow genev,
24 mes my a drest y'n Arlodh my dhe dhos ow honan kyns nep-
pell.

25 Mes my a dybis bos res danvon dhywgh Epafroditus, ow
broder, kesoberer ha kessouder ha'gas kannas, ha menyster a'm
edhom, 26 a-ban yeuni ev war agas lergh pubonan, ha troblys
veu rag hwi dhe glewes y vos klav. 27 Dhe wir, klav ova bys yn
ankow. Mes Duw a dhiskwedhas tregeredh dhodho, ha nyns
esa dhodho ev yn unsel mes dhymmo vy ynwedh, na gaffen
keudh war geudh. 28 Ytho, dhe frettha my re'n danvonas, may
lowenhahowgh orth y weles arta, ha may fiv vy dhe le troblys.
29 Rag henna degemerewgh ev y'n Arlodh gans lowena oll, ha

gwrewgh enora tus a'n par na, [30] rag der ober Krist, ev a dheuth
bys yn ankow, ow peryllya y vewnans dhe gollenwel an gweres
na yllewgh ri dhymm.

Na Drestyewgh y'n Kig

3 Wortiwedh, ow breder, gwrewgh lowenhe y'n Arlodh.
Dhymmo vy nyns yw dihedh skrifa an keth taklow
dhywgh, mes dhywgh hwi sawder yw.

[2] Bedhewgh war a'n keun, bedhewgh war a'n dhrogoberoryon,
bedhewgh war a'n fals tregh, [3] Rag yth on ni an gwir[a]
drodreghyans, neb a wra gordhya dre Spyrys Duw ha bostya yn
Krist Yesu, heb trestya y'n kig – [4] kyn fo dhymmo vy ow honan
ynwedh reson dhe drestya y'n kig. Mars eus den aral a drest
y'n kig, my a drest dhe voy: [5] trodreghys an ethves dydh, a'n
genedhel a Israel, a looth Benyamin, Ebrow a Ebrowyon, Farise
war-lergh an lagha, [6] a-dro dhe dhiwysykter, ow persekutya an
eglos; a-dro dhe ewnder y'n lagha, divlam.

[7] Mes an taklow ma hag o gwayn dhymm, an re ma my re's
synsis koll rag Krist. [8] Moy es henna, my a syns bos puptra koll
rag an pris dres eghen a aswonvos Krist Yesu ow Arlodh, rag
neb my a gollas puptra, ha my a syns y vos skollyon may kyffiv
Krist, [9] ha may fiv kevys ynno, heb kavos ow ewnder vy a dheu
a'n lagha mes an ewnder a dheu dre fydh yn Krist, an ewnder a
dheu a Dhuw, selys war fydh; [10] rag y aswonvos ev ha gallos y
dhasserghyans, ha kevren yn y alarow, kesformys yn y vernans,
[11] war neb kor may hylliv attaynya dasserghyans dhyworth an
re varow.[b]

Strivya troha'n Peul-diwedh

[12] Nyns yw my dhe waynya seulabrys, po my dhe vos gwrys
perfydh, mes my a striv, mar kallav synsi kepar dell veuv
synsys ynwedh gans Krist Yesu. [13] A vreder, ny amontyav my
dhe synsi an gober ow honan. Mes unn dra a wrav: yth ankovav

---

a 3:3 *gwir:* Nyns usi y'n Greka an ger ma.

b 3:11 *dasserghyans dhyworth an re varow:* War-lergh re a'n
dornskrifow *an dasserghyans usi dhyworth an re varow.*

an taklow usi war ow lergh, hag yth ystynnav troha'n taklow usi a-dheragov, [14] my a striv troha'n peul-diwedh rag gober an galow yn-bann a Dhuw yn Krist Yesu. [15] An re ahanan ytho yw gwrys perfydh, prederyn hemma; ha mar prederowgh ken, hemma ynwedh Duw a dhiskwedh dhywgh. [16] Byttegyns gwren ni kerdhes y'n keth savon a attaynsyn seulabrys.

[17] Gwrewgh war ow lergh, a vreder, ha notyewgh an re a gerdh yndella, kepar dell on ni ensampel dhywgh. [18] Rag lies den a gerdh, a neb my a leveris dhywgh yn fenowgh, hag y lavarav lemmyn owth ola, aga bos eskerens a'n grows a Grist. [19] Aga diwedh yw diswrians, aga duw yw an dorr, hag yma aga glori yn aga meth, gorrys aga brys war daklow an dor. [20] Rag yma agan cita y'n nevow, ha ni a wayt gans mall Selwador dhyworti, an Arlodh Yesu Krist, [21] neb a wra treylya agan korf uvel dhe gorf kehaval dhe'n korf a'y splander, der oberyans y allos dhe worra puptra yn-danno ev.

Kussul ha Kennerth

4 Ytho, ow breder garadow, ha my hirethek war agas lergh, ow lowena ha'm kurun, sevewgh fast yndella y'n Arlodh, a garadowyon. [2] My a bys Ewodyas ha my a bys Syntyke a vos a'n keth brys y'n Arlodh. [3] Dhe wir, my a'th pys ynwedh, a yew-was len, may hweressi an benenes a lavuryas genev y'n aweyl, gans Klemens ynwedh ha'm kesoberoryon erel, neb usi aga henwyn y'n lyver a vewnans.

[4] Lowenhewgh pupprys y'n Arlodh; arta y lavarav, lowenhewgh. [5] Agas klorder bedhes aswonys dhe bub den oll. Ogas yw an Arlodh. [6] Na vedhewgh prederus a dra vyth mes yn puptra, dre bysadow ha govynadow gans grassyans, bedhes an taklow a wovynsowgh godhvedhys dhe Dhuw. [7] Ha kres Duw a dremen pub konvedhes a wra gwitha agas kolon ha'gas brys yn Krist Yesu.

[8] Wortiwedh, a vreder, py pynag a vo gwir, py pynag a vo onest, py pynag a vo gwiryon, py pynag a vo glan, py pynag a vo plegadow, py pynag a vo gerys-da, mars eus vertu, mars eus gordhyans, prederewgh a'n taklow ma. [9] Ha'n taklow a

dhys'sowgh ha degemeres ha klewes ha gweles ynnov, gwrewgh an re ma; ha'n Duw a gres a vydh genowgh.

Aswonvos a Ro Tus Filippi

10 Mes my a lowenhas yn feur y'n Arlodh, rag hwi dhe wul dh'agas preder a-dro dhymm dasvleujyowa – hwi a wre prederi yn hwir, mes nyns esa spas dhywgh. 11 Nyns yw, my dhe gewsel a-dro dhe edhom, rag my re dhyskas bos kontentys, py pynag a vo ow studh. 12 My a wor an fordh dhe vos uvelhes, ha my a wor an fordh dhe balshe; pupprys hag yn puptra my re dhyskas bos lenwys ha bos nownek, ha palshe ha bos yn esow. 13 My a yll gul puptra dredho ev neb a re dhymm nerth.[a] 14 Byttegyns, hwi a wrug yn ta, ow kevrenna y'm anken.

15 Godhvedhewgh hwi ynwedh, a dus Filippi, yn dalleth an aweyl, pan yth yn-mes a Makedoni, na gevrennas genev eglos vyth y'n mater a ri ha degemeres, marnas hwi yn unsel. 16 Rag yn hwir, hwi a dhanvonas dhe'm edhom unweyth ha diwweyth yn Thessalonika. 17 Nyns yw my dhe hwilas an ro; mes my a hwila an frut owth ynkressya dh'agas reken. 18 Puptra a'm beus hag y palshav; lenwys ov vy ow tegemeres taklow dhyworthowgh der Epafroditus, sawer plegadow, sakrifis kemeradow ha plegadow dhe Dhuw. 19 Ha'm Duw a lenow oll agas edhom herwydh y rychys yn splander yn Krist Yesu. 20 Lemmyn dh'agan Duw ha'gan Tas re bo gordhyans trank heb worfen. Amen.

Salusyans Diwettha

21 Salusewgh pub sans yn Krist Yesu. An vreder usi genev a's dynnergh. 22 An sens oll a'gas dynnergh, dres oll an re usi yn mayni Cesar.

23 Gras an Arlodh Yesu Krist re bo gans agas spyrys.[b]

---

a 4:13 *dredho ev neb a re dhymm nerth:* War-lergh re a'n dornskrifow *dre Krist neb a re dhymm nerth.*

b 4:23 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

LYTHER POWL DHE'N KOLOSSIANYS

Chaptra 1
Salusyans
Grassyans Powl dhe Dhuw
Gnas hag Ober Krist
Lavur Powl rag an Eglos
Chaptra 2
Leunder Bewnans Krist
An Bewnans Nowydh yn Krist
Chaptra 3
Rewlys rag Teyluyow
Chaptra 4
Pella Dyskans
Dynarghow Diwettha

Salusyans

1 Powl, abostol Krist Yesu dre vodh Duw, ha Timothi agan broder,

[2] Dhe'n sens ha dhe'n vreder lel yn Krist yn Kolosse:

Gras dhywgh hwi ha kres dhyworth Duw agan Tas.[a]

Grassyans Powl dhe Dhuw

[3] Ni a ras dhe Dhuw, Tas[b] agan Arlodh Yesu Krist, pupprys ow pysi ragowgh. [4] Ni re glewas a'gas fydh yn Krist Yesu hag a'n kerensa usi genowgh troha'n sens oll, [5] drefen an govenek yw gwithys ragowgh y'n nevow, a glewsowgh kyns yn ger an gwir, an aweyl, [6] a dheuth dhywgh hwi, kepar hag yn oll an bys hi a dheg frut ha tevi, kepar dell dyv ynnowgh hwi ynwedh, dhyworth an jydh may klewsowgh ha godhvos gras Duw yn gwirder; [7] kepar dell dhys'sowgh gans Epafras agan keswas karadow, yw menyster lel a Grist ragowgh hwi, [8] hag ev re dhiskwedhas dhyn dha gerensa y'n Spyrys.

---

a 1:2 *agan Tas:* War-lergh re a'n dornskrifow *agan Tas ha'n Arlodh Yesu Krist.*

b 1:3 *dhe Dhuw, Tas:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe Dhuw ha Tas.*

Gnas hag Ober Krist

9 Rag henna ni ynwedh, dhyworth an jydh may klewsyn, ny
hedhyn pysi ha govyn ragowgh, may fewgh lenwys a wodhvos
a'y vodh yn pub furneth ha konvedhes spyrysel, 10 dhe gerdhes
gwiw dhe'n Arlodh, ow plegya yn tien, ow ton frut yn pub ober
da hag ow tevi yn aswonvos Duw, 11 nerthys gans pub gallos
war-lergh krevder y splander dhe bub perthyans ha godhevyans;
gans lowena 12 ow krassa dhe'n Tas re'gas[a] gwrug gwiw dhe
gavos rann yn eretons an sens y'n golow. 13 Ev a wrug agan
delivra yn-mes a allos an tewlder ha'gan gorra yn gwlaskor[b] y
Vab karadow, 14 yn neb y'gan beus daspren, gevyans peghosow.

15 Imach yw ev a'n Duw diwel, an kynsa genys a greacyon
oll; 16 rag ynno ev y feu puptra gwrys y'n nevow ha war an
nor, hewel ha diwel, tronys, dominacyons, prynsipatys po
potestatys; puptra a veu gwrys dredho ev ha ragdho ev. 17 Hag
yma ev a-dherag puptra, ha puptra a syns war-barth ynno ev.
18 Hag ev yw penn an korf, an eglos, neb yw an dalleth, an
kynsa genys dhyworth an re varow, rag may fo ev an kynsa yn
puptra. 19 Rag ynno pub leunder a Dhuw a veu plesys dhe driga,
20 ha dredho dhe unverhe puptra dhodho, po taklow war an nor
po taklow y'n nevow, ow kul kres dre woos y grows.

21 Ha hwi, ytho, re beu alyons kyns, hag eskerens y'n brys,
dre dhrog wriansow; 22 mes lemmyn ev re wrug unverheans
y'n korf a'y gig der y vernans, dh'agas profya sans, dinamm
ha divlam a-dheragdho, 23 mar kwrewgh pesya krev y'n fydh,
grondys ha fyrv, heb bos removys dhyworth govenek an aweyl
a glewsowgh, pregethys yn oll kreacyon yn-dann nev, ha my
Powl, eth ha bos menyster anedhi.

Lavur Powl rag an Eglos

24 Lemmyn my a lowenha y'm galarow ragowgh, ha my
a gowlwra an taklow a fyll dhe baynys Krist y'm kig rag
y gorf, yw an eglos. 25 My eth ha bos menyster anedhi war-

---

a 1:12 *re'gas:* War-lergh re a'n dornskrifow *re'gan.*

b 1:13 *gorra yn gwlaskor:* Greka *treusperthi dhe wlaskor.*

lergh charj Duw res dhymmo ragowgh hwi, dhe gollenwel ger
Duw, [26] an mysteri kudhys dhyworth an osow ha'n henedhow,
mes diskwedhys lemmyn dh'y sens, [27] dhe neb Duw a vynnas
diskudha pyth yw rychys splander an mysteri ma yn-mysk an
Jentilys, yw Krist ynnowgh hwi, govenek an splander. [28] Ni a'n
deriv, ow keski pub den ha dyski pub den yn pub furneth, may
kwrellyn profya pub den perfydh yn Krist. [29] Rag hemma, my a
lavur, ow strivya gans y oberyans owth oberi ynnov gans nerth.

2 My a vynn hwi dhe wodhvos pygemmys yw an strivyans
usi genev ragowgh hwi, ha rag an re usi yn Laodikea,
ha peub na welas ow fas vy y'n kig, [2] may fons kenerthys yn
aga holon, ow pos junys war-barth yn kerensa hag y'n rychys
oll a'n surheans leun a gonvedhes, rag aswonvos a'n mysteri
a Dhuw, a Grist;[a] [3] yn neb yma kudhys pub tresor a furneth
ha godhvos. [4] Hemma a lavarav, ma na'gas tollo den vyth
gans fekyl lavarow. [5] Rag mar nyns esov vy omma y'n korf,
byttegyns y'n spyrys yth esov genowgh, ow lowenhe ha gweles
aray da ha krevder agas fydh yn Krist.

Leunder Bewnans Krist

[6] Rag henna, dell dhegemersowgh Krist Yesu an Arlodh,
gwrewgh kerdhes ynno, [7] gwreydhys ha drehevys ynno, ha
kenerthys y'n fydh dell dhys'sowgh, ow palshe yn grassyans.[b]

[8] Bedhewgh war na wrello den vyth agas kemeres yn keth
dre filosofi ha toll[c] gwag, war-lergh hengov mab den, war-lergh
elvennow an bys, a-der war-lergh Krist; [9] rag ynno ev y trig pub
leunder a'n Duwsys, yn korfek. [10] Ha hwi re beu kollenwys ynno
neb yw penn pub prynsipata ha potestas. [11] Ynno ev ynwedh y
fewgh trodreghys gans trodreghyans na veu gwrys gans leuv,
ow ti'ska korf an kig yn trodreghyans Krist. [12] Ynkleudhys

---

a 2:2 *a Dhuw, a Grist:* War-lergh re a'n dornskrifow *a Dhuw ha'n Tas ha Krist.*

b 2:7 *ow palshe yn grassyans:* War-lergh re a'n dornskrifow *ow palshe ynni yn grassyans.*

c 2:8 *toll:* Po *tolla.*

vewgh ganso yn besydh may fewgh drehevys ynwedh ganso der
oberyans Duw, neb a'n drehevis dhyworth an re varow. 13 Ha
hwi neb a veu marow yn kammweythresow ha heb trodreghyans
a'gas kig, ev a wrug dhywgh bewa war-barth ganso, ow kava
dhyn[a] an kammweythresow oll, 14 ow tefendya an akont-skrif
esa er agan pynn, gans y ordenansow, hag ev a'n kemeras
dhe-ves, orth y gentra orth an grows; 15 ev a dhestryppyas an
prynsipatys ha'n potestatys, ha'ga gul ensampel yn apert, orth
aga hembronk yn keskerdh trygh dredhi hi.[b]

16 Ytho, na wres den vyth agas breusi a-dro dhe dhybri nag
eva, nag y'n mater a dy'gol na loor nowydh na Sabot, 17 hag
yw skeus a daklow a dheu, mes an substans[c] yw a Grist. 18 Na
wres den vyth kemeres dhyworthowgh agas gober, ow kovyn
uvelder ha gordhyans eledh, ow teskrifa an manylyon a daklow
na welas,[d] omhwythys yn euver dre vrys y gig, 19 heb synsi an
penn, a neb an korf oll, skoodhys ha junys war-barth der an
giow ha'n skennys, a dyv gans tevyans Duw.

An Bewnans Nowydh yn Krist

20 Mar kwrussowgh merwel gans Krist dhyworth elvennow
an bys, prag yth owgh hwi gostydh dhe rewlys, kepar ha pan
vewgh ow pewa y'n bys? 21 'Na wra handla, na wra tastya,
na wra tochya.' 22 An re ma yw taklow oll a wra pedri pan
yns i usys; yth yns i war-lergh gorhemynnow ha dyskansow
mab den. 23 An taklow ma dhe wir y's teves semlans furneth,
gans gordhyans omgemerys der an bolonjedh, hag uvelder,
ha dyghtyans kales a'n korf, heb talvosogeth mann erbynn
hwansow an korf.

---

a 2:13 *ow kava dhyn:* War-lergh re a'n dornskrifow *ow kava dhywgh.*

b 2:15 *dredhi hi:* Po *dredho ev.*

c 2:17 *substans:* Greka *korf.*

d 2:18 *a daklow na welas:* War-lergh re a'n dornskrifow *a daklow a welas.*

3 Ytho mar pewgh drehevys gans Krist, hwilewgh an
taklow usi war-vann, le mayth usi Krist owth esedha a
dhyghow dhe Dhuw. [2] Gwrewgh vri a'n taklow war-vann, a-der
a'n taklow war an nor. [3] Rag hwi re verwis, ha'gas bewnans
yw kudhys gans Krist yn Duw. [4] Pan vo diskwedhys Krist,
agas[a] bewnans, ena hwi ynwedh a vydh diskwedhys ganso yn
splander.

[5] Ytho, gorrewgh dhe'n mernans an pyth ynnowgh usi a'n
nor, fornikacyon, plosedhes, hwans dres eghen, drog yeunes,
ha krefni, yw gordhyans idolys, [6] drefen a'n re ma y teu sorr
Duw war an vebyon a dhiwostytter.[b] [7] Ynna hwi ynwedh
a gerdhi kyns, pan wrewgh bewa y'n taklow ma. [8] Mes
lemmyn gorrewgh dhe-ves hwi ynwedh puptra: sorr, konnar,
atti, blasfemi, kows plos yn-mes a'gas ganow. [9] Na wrewgh
gowleverel an eyl dh'y gila, wosa diwiska an den koth gans y
wriansow ev, [10] ha wosa gwiska an den nowydh, daswrys yn
godhvos war-lergh an imach a neb a'n gwrug. [11] Omma nyns
eus Grek na Yedhow, trodreghyans nag antrodreghyans, den
barbarus, Skythyas, kethwas, den rydh; mes Krist yw puptra,
hag yn puptra yma ev.

[12] Ytho, avel tus dhewisys gans Duw, sans ha karadow,
gwiskewgh truedh, kuvder, uvelder, klorder, perthyans, [13] ow
kodhav an eyl y gila, hag ow kava an eyl dh'y gila, mars eus
krodhvol war nebonan. Kepar dell avas an Arlodh[c] dhywgh,
gwrewgh hwi yndella, ynwedh. [14] Ha dres oll an taklow ma,
gwiskewgh kerensa, yw an golmen a berfydhder. [15] Ha gwres
kres Krist[d] rewlya yn agas kolon, an kres mayth owgh hwi
gelwys dhodho yn unn korf; ha godhvedhewgh gras. [16] Triges
ger Krist ynnowgh yn rych, ow tyski ha keski an eyl y gila yn
pub furneth, ow kana salmow, hymnys ha kanow spyrysel gans

---

a 3:4 *agas:* War-lergh re a'n dornskrifow *agan.*

b 3:6 *war an vebyon a dhiwostytter:* Nyns usi an geryow ma yn re a'n dornskrifow.

c 3:13 *an Arlodh:* War-lergh re a'n dornskrifow *Krist.*

d 3:15 *kres Krist:* War-lergh re a'n dornskrifow *kres Duw.*

gras yn agas kolon dhe Dhuw.[a] 17 Ha puptra oll a wrewgh yn
ger po yn gwrians, gwrewgh puptra yn hanow an Arlodh Yesu,
ow krassa dhe Dhuw an Tas[b] dredho ev.

Rewlys rag Teyluyow

18 A wragedh, bedhewgh gostydh dh'agas gour, dell yw gwiw
y'n Arlodh. 19 A wer, kerewgh agas gwreg, ha na vedhewgh
hwerow orti.

20 A fleghes, obayewgh dh'agas kerens yn puptra, rag hemm
yw plegadow dhe'n Arlodh, 21 A dasow, na brovokyewgh agas
fleghes, na vons i digolonnek. 22 A gethwesyon, obayewgh
dh'agas arlydhi war-lergh an kig yn puptra, a-der gans gonis
yw gwelys rag plegya dhe vab den, mes gans glander kolon, ow
perthi own a'n Arlodh. 23 Py pynag a wrewgh, gwrewgh y oberi
a'n enev, kepar dell ve dhe'n Arlodh, a-der dhe vab den, 24 ow
kodhvos hwi dhe dhegemeres gober an eretons dhyworth an
Arlodh. Hwi a serv[c] an Arlodh Krist. 25 Rag neb a wra kamm a
wra degemeres kessydhyans an pyth a wrug ev kamm, ha nyns
eus faverans.

Pella Dyskans

4 A vestrysi, rewgh dh'agas kethwesyon an dyghtyans yw
ewn hag ekwal, rag hwi a wor bos Mester genowgh hwi
ynwedh yn nev.

2 Gwrewgh pesya yn pysadow, ow kolyas ynno gans
grassyans; 3 pysewgh y'n keth termyn ragon ni ynwedh, mayth
ygorro Duw dhyn daras rag an ger dhe gewsel mysteri Krist,
mayth esov yn kolmow ragdho, 4 ma'n diskwetthiv, dell godh
dhymm kewsel.

---

a 3:16 *dhe Dhuw:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe'n Arlodh.*

b 3:17 *dhe Dhuw an Tas:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe Dhuw ha'n Tas.*

c 3:24 *Hwi a serv:* Po *Servyewgh.*

5 Yn furneth kerdhewgh troha'n re usi a-ves, ow kul devnydh
a'n termyn. 6 Bedhes agas lavar pupprys grassyes, sawrys gans
holan, dhe wodhvos fatel godh dhywgh gorthebi dhe bubonan.

Dynarghow Diwettha

7 Y hwra Tyghikus, an broder karadow ha menyster lel ha
keswas y'n Arlodh, derivas dhywgh a-dro dhymm, 8 neb re
dhanvenis dhywgh rag an keth tra ma, may hwodhvowgh a-dro
dhyn, ha may kenertho agas kolon, 9 gans Onesimus an broder
lel ha karadow yw onan ahanowgh. I a wra derivas dhywgh a
buptra omma.

10 Aristarghus, ow hesprisner a'gas dynnergh, ha Mark,
kenderow Barnabas: hwi re dhegemeras arghadowyow
a-dro dhodho; mar teu ev dhywgh, salusewgh ev; 11 ha Yesu,
henwys Yustus; nyns eus marnas an re ma a'n trodreghyans
yw ow hesoberoryon rag gwlaskor Duw, hag i re beu konfort
dhymmo. 12 Epafras a'gas dynnergh, onan ahanowgh, kethwas
Krist Yesu, ow strivya pupprys ragowgh yn y bysadow, may
seffowgh perfydh ha surhes yn tien y'n bolonjedh oll a Dhuw.
13 Rag my a dheg dustuni anodho, bos meur a lavur dhodho
ragowgh ha'n re usi yn Laodikea ha'n re yn Hierapolis. 14 Luk,
an medhek karadow ha Demas a'gas dynnergh. 15 Salusewgh
an vreder yn Laodikea, ha Nymfas ha'n eglos yn y ji.[a] 16 Ha
pan vo redys an lyther ma a-dheragowgh, gwrewgh may fo
redys ynwedh yn eglos tus Laodikea, ha hwi ynwedh redyewgh
an lyther dhyworth Laodikea. 17 Ha leverewgh dhe Arghippus,
'Mir dhe'th oberen a dhegemersys y'n Arlodh, ma's kollenwi
hi.'

18 An dynnargh dre'm dorn ow honan, Powl. Perthewgh kov
a'm kolmow. Gras genowgh hwi.[b]

---

a 4:15 *Nymfas ha'n eglos yn y ji:* War-lergh re a'n dornskrifow *Nymfa ha'n eglos yn hy chi; po Nymfas ha'n eglos yn aga chi.*

b 4:18 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

KYNSA LYTHER POWL DHE'N THESSALONIANYS

Chaptra 1
Salusyans
Fydh hag Ensampel Tus Thessalonika
Chaptra 2
Gonis Powl yn Thessalonika
Hwans Powl dhe Dhasweles an Eglos
Chaptra 3
Chaptra 4
Bewnans Plegadow dhe Dhuw
Devedhyans an Arlodh
Chaptra 5
Arghadowyow Diwettha ha Salusyans

Salusyans

1 Powl, Silvanus ha Timothi,

Dhe eglos tus Thessalonika yn Duw an Tas ha'n Arlodh Yesu Krist: Gras dhywgh hwi ha kres.[a]

Fydh hag Ensampel Tus Thessalonika

[2] Ni a ras dhe Dhuw pupprys ragowgh hwi oll, orth agas meneges yn agan pysadow, heb hedhi, [3] ow perthi kov a'gas ober a fydh ha'gas lavur a gerensa ha'gas perthyans a wovenek yn agan Arlodh Yesu Krist a-dherag Duw agan Tas,[b] [4] ow kodhvos, a vreder meurgerys gans Duw, agas bos dewisys; [5] rag ny dheuth agan aweyl dhywgh hwi yn lavar yn unsel, mes ynwedh yn nerth hag y'n Spyrys Sans, ha gans meur a surheans, dell wodhowgh py par tus en ni yn agas mysk, rag agas les. [6] Ha hwi a dheuth ha bos holyoryon a'gan ensampel ni, hag a'n Arlodh, ow tegemeres an ger yn galar bras gans lowena an Spyrys Sans, [7] mayth ethewgh ha bos ensampel dhe'n gryjygyon oll yn Makedoni hag Aghaia. [8] Rag ger an Arlodh ny wrug seni dhyworthowgh nyns yw unsel yn Makedoni hag yn Aghaia, mes yn pub le agas fydh yn Duw re beu dyllys a-les,

---

a 1:1 *ha kres:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha kres dhyworth Duw agan Tas ha'n Arlodh Yesu Krist.*

b 1:3 *a-dherag Duw agan Tas:* Greka *a-dherag agan Duw ha Tas.*

ma nag yw res dhyn ni leverel tra vyth. [9] An dus na, aga honan,
a wra vri a-dro dhyn py par wolkom a gemersyn genowgh, ha
fatel dreylsowgh dhe Dhuw dhyworth idolys dhe wonis an
Duw byw ha gwir, [10] ha dhe wortos y Vab dhyworth an nevow
a dhrehevis dhyworth an re varow, Yesu, neb a'gan delivras
dhyworth an sorr ow tos.

Gonis Powl yn Thessalonika

2 Hwi a wor, a vreder, nag o agan devedhyans dhywgh
yn euver, [2] mes wosa godhevel kyns ha bos arvedhys,
dell wodhowgh, yn Filippi, yth en ni kolonnek yn agan Duw
dhe gewsel orthowgh aweyl Duw, gans strivyans meur. [3] Rag
ny dheuth agan galow a gammdybyans na plosedhes, nag yn
toll, [4] mes, ha ni komendys gans Duw may fo gorrys an aweyl
yn charj dhyn ni, yndella y kewsyn: ny wren kewsel dhe blegya
dhe vab den, mes dhe Dhuw a brev agan kolonnow. [5] Rag ny
wrussyn bythkweth devnydh a eryow fekyl, dell wodhowgh, na
kudhlen krefni, Duw yn test. [6] Ny wrussyn hwilas gordhyans
dhyworth mab den, na dhyworthowgh hwi na dhyworth tus
erel, [7] kyn hyllyn posa warnowgh avel abesteli Krist. Mes klor[a]
en ni yn agas mysk kepar ha mammeth ow chersya hy fleghes.
[8] Ytho, ha ni hirethek war agas lergh, pes da en ni ow profya
dhywgh aweyl Duw hag ynwedh agan enevow ni rag hwi dhe
vos ha bos meurgerys genen. [9] Rag hwi a berth kov, a vreder,
a'gan lavur ha'gan hwel. Owth oberi dydh ha nos ma na worren
begh warnowgh, ni a bregothas dhywgh aweyl Duw. [10] Hwi
yw testow, ha Duw ynwedh, fatel en ni sans ha gwiryon ha
divlam dhywgh hwi neb a grys. [11] Hwi a wor fatel wrussyn ni
agas dyghtya, pubonan ahanowgh, kepar dell wra tas y fleghes
ev, [12] orth agas ynia ha'gas kenertha, ha'gas konjorya may
hwrellewgh kerdhes gwiw dhe Dhuw usi orth agas gelwel dh'y
wlaskor ha'y splander.

[13] Ha rag hemma ni ynwedh a ras dhe Dhuw heb hedhi, pan
dhegemersowgh ger Duw a glewsowgh ahanan, na wrussowgh
y dhegemeres avel ger mab den, mes avel ger Duw, dell yw

a 2:7 *klor:* War-lergh re a'n dornskrifow *fleghigow*.

yn hwir, a wra oberi ynwedh ynnowgh hwi neb a grys. 14 Rag
hwi, a vreder, re holyas ensampel eglosyow Duw usi yn Yudi
yn Krist Yesu, rag hwi ynwedh a wodhev an keth taklow ma
dhyworth agas pobel agas honan dell wrussons godhav gans an
Yedhewon, 15 a wrug ladha an Arlodh Yesu Krist ha'n brofosi,[a]
ha'gan helghya yn-mes heb plegya dhe Dhuw, hag owth arvedh
pub den oll, 16 orth agan lettya a gewsel orth an Jentilys may
fens i selwys, may hwrellens kollenwel aga feghosow pupprys.
Mes an sorr a dheuth warnedha wortiwedh.

Hwans Powl dhe Dhasweles an Eglos

17 Mes, ha ni diberthys[b] dhyworthowgh, a vreder, unn pols
byghan, y'n korf a-der y'n kolon, dhe voy yth esa hwans dhyn
dhe weles agas fas, meur agan yeunadow. 18 Rag henna, ni a
vynna dos dhywgh hwi, my Powl unweyth ha diwweyth, ha
Satnas a'gan lettyas. 19 Rag pyth yw agan govenek po agan
lowena po kurun agan bost – a nyns yw hwi, a-rag agan Arlodh
Yesu Krist, orth y dhevedhyans? 20 Rag hwi yw agan splander
ha'gan lowena.

3 Ytho, pan na yllyn perthi na fella, pes da en ni dhe
vos gesys agan honan yn Athenys, 2 ha ni a dhanvonas
Timothi, agan broder ha kesoberer Duw yn aweyl Krist,[c] rag
agas fastya ha'gas kenertha yn agas fydh, 3 ma na vo den vyth
troblys y'n galarow ma, rag hwi a wor bos hemma agan rann,
4 rag ni a leveris dhywgh kyns, hwath pan esen ni genowgh hwi,
y fedhen gweskys, kepar dell hwarva yn hwir, dell wodhowgh.
5 Rag henna pan na wrugavy perthi na fella, my a dhanvonas
dhe wodhvos agas fydh, rag own a'n tempter dh'agas previ yn
neb maner ha'gan lavur dhe bos euver.

---

a 2:15 *ha'n brofosi:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha'ga frofosi aga honan.*

b 2:17 *diberthys:* Po *omdhivesys.*

c 3:2 *agan broder ha kesoberer Duw yn aweyl Krist:* War-lergh dornskrifow erel *agan broder ha menyster Duw ha'gan kesoberer yn aweyl Krist.*

6 Mes Timothi re dheuth namnygen dhyn ni dhyworthowgh,
ha derivas dhyn nowodhow da a'gas fydh ha'gas kerensa, ha
hwi dhe berthi kov da ahanan pupprys, ha hwi hwansek
dh'agan gweles, kepar dell on ni dh'agas gweles hwi; 7 rag
henna kenerthys en ni, a vreder, a-dro dhywgh, yn agan galar
ha'gan anken oll der agas fydh. 8 Rag ni a vyw lemmyn mar
sevowgh hwi y'n Arlodh. 9 Py gras ytho a yllyn ni daskor
dhe Dhuw ahanowgh hwi oll, hag a'n lowena may lowenhyn
ragowgh a-dherag agan Duw, 10 ow pysi yn tiwysyk dydh ha
nos a weles agas fas ha kollenwel an pyth a fyll yn agas fydh?

11 Lemmyn agan Duw ha Tas y honan, ha'gan Arlodh Yesu
re'gan gittyo yn agan fordh dhywgh hwi, 12 ha'n Arlodh re
wrello dhywgh ynkressya ha palshe yn kerensa an eyl dh'y gila,
ha dhe bub den kepar dell wren ni ynwedh dhywgh hwi, 13 dhe
fastya agas kolon divlam yn sansoleth a-dherag agan Duw ha
Tas orth devedhyans agan Arlodh Yesu Krist gans y sens oll.[a]

Bewnans Plegadow dhe Dhuw

4 Wortiwedh ytho, a vreder, ni a'gas pys ha keski y'n
Arlodh Yesu, kepar dell dhegemersowgh dhyworthyn
ni fatel godh dhywgh kerdhes ha plegya dhe Dhuw, kepar
dell gerdhowgh dhe wir,[b] may palshahowgh dhe voy. 2 Rag
hwi a wor an gorhemynnow a resen dhywgh der an Arlodh
Yesu. 3 Rag hemm yw bodh Duw, agas sansheans, hwi dhe
omwitha rag fornikacyon, 4 dhe wodhvos pubonan ahanowgh
fatel wittho y gorf y honan[c] yn sansoleth hag enor, 5 heb
passyon drokhwans kepar ha'n Jentilys na aswon Duw; 6 heb
treuspassya na gul kamm dh'y vroder na'y dolla y'n dra ma, rag
bos an Arlodh dialor yn oll an taklow ma, kepar dell leversyn
dhywgh kyns ha desta. 7 Rag ny'gan gelwis Duw dhe vostedhes,

---

a 3:13 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

b 4:1 *kepar dell gerdhowgh dhe wir:* War-lergh re a'n dornskrifow *nyns usi omma an geryow ma.*

c 4:4 *fatel wittho y gorf y honan:* Po *fatel gaffo y wreg y honan.*

mes yn sansoleth. [8] Rag henna, neb a skon, ny wra skonya mab den mes Duw a re y Spyrys Sans dhywgh ynwedh.

[9] A-dro dhe gerensa a'n vreder, ny'gas beus edhom my dhe skrifa dhywgh, rag hwi re beu dyskys gans Duw dhe gara an eyl y gila, [10] ha dhe wir, hwi a wra hemma rag an vreder oll der oll Makedoni. Mes ni a'gas pys, a vreder, may palshahowgh dhe voy, [11] ha strivya yn freth dhe vos kosel, ha gul agas taklow hwi, hag oberi gans agas diwla hwi, kepar dell worhemynsyn dhywgh, [12] may kerthowgh gans onester a-rag an re a-ves, ha ma na vo edhom dhywgh a dra vyth.[a]

Devedhyans an Arlodh

[13] Ny vynnyn hwi dhe vos heb godhvos, a vreder, a-dro dhe'n re a gosk, ma na vewgh grevys kepar ha'n re erel heb govenek. [14] Rag mar krysyn Yesu dhe verwel ha dasserghi, yndella ynwedh, dre Yesu, Duw a dhre ganso an re re goskas. [15] Hemma a leveryn dhywgh dre er an Arlodh: ni, neb a vyw ha neb yw gesys bys yn devedhyans an Arlodh, ny wren mos mann kyns an re re goskas. [16] Rag an Arlodh y honan gans kri gorhemmyn, gans lev arghel, ha gans hirgorn Duw, a dhiyskyn dhyworth nev, ha'n re varow yn Krist a sev yn kynsa. [17] Ena ni, neb yw yn fyw, neb yw gesys, a vydh kemerys war-barth gansa yn kommol dhe vetya an Arlodh y'n ayr; hag yndella pupprys y fedhyn gans an Arlodh. [18] Ytho, kenerthewgh an eyl y gila gans an geryow ma.

5 Mes nyns yw res skrifa dhywgh a vreder, a-dro dhe'n termynyow ha'n sesonyow; [2] rag hwi agas honan a wor yn kewar dydh an Arlodh dhe vos kepar ha lader yn nos. [3] Tus pan leverons, 'Yma kres ha diogeledh,' ena diswrians tromm a dheu warnedha kepar ha gloos dinythyans dhe venyn gans flogh, ha ny wrons diank mann. [4] Mes nyns esowgh hwi, a vreder, yn tewlder, may hwrello an jydh agas kavos kepar ha lader. [5] Rag hwi oll yw mebyon golow ha mebyon an jydh. Nyns on ni a'n nos nag a'n tewlder. [6] Ytho, na goskyn kepar ha'n re erel, mes

a 4:12 *ha ma na vo edhom dhywgh a dra vyth:* Po *ha ma na vo edhom dhywgh a weres den vyth.*

gwren golyas ha bedhen divedhow. [7] Rag an re a gosk, yn nos
y koskons, ha'n re a yv, yn nos yth yns medhow. [8] Mes, ha
ni mebyon an jydh, bedhen divedhow, ow kwiska lurik fydh
ha kerensa, hag avel basnett, govenek selwyans. [9] Rag ny wrug
Duw agan destna dhe sorr mes dhe gavos selwyans der agan
Arlodh Yesu Krist, [10] neb a verwis ragon, may fewen war-barth
ganso, ha ni difun po yn kosk. [11] Rag henna, kenerthewgh an
eyl y gila, ha drehevel an eyl y gila, dell wrewgh yn hwir.

Arghadowyow Diwettha ha Salusyans

[12] Lemmyn, ni a'gas pys a vreder, a aswon an re a lavur yn
agas mysk ha neb a'gas hembronk y'n Arlodh ha'gas keski,
[13] ha'ga synsi yn ughel dres eghen yn kerensa drefen aga gonis.
Bedhewgh yn kres an eyl gans y gila. [14] Ha ni a'gas pys, a
vreder, a geski an re yw diek, a hebaskhe an re yw digolonnek,
a skoodhya an re yw gwann, hir agas godhevyans troha pub
den oll. [15] Gwaytyewgh na attallo den vyth drog rag drog, mes
pupprys sewyewgh an pyth yw da, an eyl rag y gila, ha rag pub
den oll. [16] Lowenhewgh pupprys. [17] Gwrewgh pysi heb hedhi.
[18] Yn puptra, rewgh grassyans, rag hemm yw bolonjedh Duw
ragowgh yn Krist Yesu. [19] Na wrewgh difudha an Spyrys. [20] Na
wrewgh dispresya profosans. [21] Prevewgh puptra, synsewgh an
pyth yw da. [22] Omwithewgh rag drog a bub eghen.

[23] Ha'n Duw a gres y honan re'gas sakkro yn tien; ha'gas
spyrys ha'gas enev ha'gas korf kowal re bo gwithys divlam orth
devedhyans agan Arlodh Yesu Krist. [24] Lel yw neb a'gas gelow,
hag ynwedh ev a wra y gollenwel.

[25] A vreder, gwrewgh pysi ragon.

[26] Salusewgh an vreder oll gans bay sans. [27] My a'gas charj
may fo an lyther ma redys dhe'n vreder oll.[a]

[28] Gras agan Arlodh Yesu Krist re bo genowgh hwi.[b]

---

a 5:27 *dhe'n vreder oll:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe oll an vreder sans.*

b 5:28 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

NESSA LYTHER POWL DHE'N THESSALONIANYS

Chaptra 1
Salusyans
An Vreus yn Devedhyans Krist
Chaptra 2
An Den Dilagha
Dewisys rag Selwyans
Chaptra 3
Gwrewgh Pysi Ragon
Gwarnyans erbynn Diegi Bennath

Salusyans

1 Powl, Silvanus ha Timothi,

Dhe eglos tus Thessalonika yn Duw agan Tas ha'n Arlodh Yesu Krist:

[2] Gras dhywgh hwi ha kres dhyworth Duw agan Tas ha'n Arlodh Yesu Krist.

[3] Y kodh dhyn grassa dhe Dhuw pupprys yn agas kever, a vreder, dell yw gwiw, rag agas fydh a wra tevi yn fras ha'gas kerensa pubonan dh'y gila a wra palshe, [4] may hwren ni bostya ahanowgh yn eglosyow Duw, a'gas perthyans ha'gas fydh yn oll an helghyans ha'n galar a wodhevowgh.

An Vreus yn Devedhyans Krist

[5] Tokyn diblans yw a vreus gwiryon Duw, may hyllowgh bos degemerys gwiw dhe wlaskor Duw, mayth esowgh ow kodhevel ragdho. [6] Rag gwiryon yw dhe Dhuw dhe attyli galar dhe'n re a wra agas duwenhe, [7] ha ri powes genen ni dhywgh hwi yw duwenhes, orth diskwedhyans an Arlodh Yesu dhyworth nev gans y eledh nerthek, [8] yn tan ow flammya, ow kul dial war an re na aswon Duw ha'n re nag yw gostydh dhe aweyl agan Arlodh Yesu. [9] I a wra godhevel kessydhyans diswrians heb worfen dhyworth fas an Arlodh ha dhyworth splander y nerth, [10] pan dheffo y'n jydh na dhe vos glorifiys yn y sens ha ri marth dhe oll an re a grys, rag bos krysys agan dustuni dhywgh hwi.

[11] Rag henna ynwedh ni a bys ragowgh pupprys, may hwrello
agan Duw agas gul gwiw dhe'n galow, hag yn nerth kollenwel
pub hwans a dhader hag ober fydh, [12] may fo gordhys hanow
agan Arlodh Yesu ynnowgh hwi, ha hwi ynno ev, war-lergh
gras agan Duw ha'n Arlodh Yesu Krist.

An Den Dilagha

2 Ni a'gas pys a vreder, a-dro dhe dhevedhyans agan
Arlodh Yesu Krist ha'gan kuntellyans war-barth dhodho,
[2] na vewgh kryghyllys skav yn-mes a'gas brys nag amovys dre
spyrys, na dre lavar, na dre lyther kepar ha pan ve dhyworthyn
ni, ow terivas bos devedhys dydh an Arlodh. [3] Na wres den vyth
agas tolla yn fordh vytholl; rag ny yll an jydh na dos[a] mar ny
dheu an nagh kyns oll, ha'n den dilagha[b] yw diskwedhys, mab
an diswrians, [4] neb a omsett hag omdhrehevel a-ugh puptra yw
henwys Duw, po yw gordhys, mayth esedh[c] yn tempel Duw,
ow teklarya ev y honan dhe vos Duw. [5] A ny berthowgh kov
my dhe dherivas dhywgh an taklow ma, ha my hwath genowgh
hwi? [6] Ha hwi a wor pyth yw an fronn lemmyn, may fo
diskwedhys yn y dermyn. [7] Rag kevrin an fara dilagha a ober
seulabrys. Mes ny wra an fronn lettya marnas poran y'n eur
ma, bys mayth ello dhe-ves. [8] Hag ena an den dilagha a vydh
diskudhys, neb a wra an Arlodh Yesu[d] y dhistrui gans anal y
anow, ha'y dhiswul dre diskwedhyans y dhevedhyans, [9] ha'y
dhevedhyans a vydh herwydh oberyans Satnas, gans oll gallos
ha toknys ha marthusyon fals, [10] ha gans pub toll a anewnder
troha'n re usi ow mos dhe goll, rag ny dhegemersons kerensa
an gwir, may fens selwys. [11] Ha rag henna Duw a dhanvon
dhedha kammdybyans krev, may kryssons an gow, [12] may fo
breusys pub den oll na wrug krysi an gwir, mes a gavas plesour
yn kammhynseth.

---

a 2:3 Nyns usi y'n Greka an geryow *ny yll an jydh na dos.*

b 2:3 *ha'n den dilagha:* War-lergh re a'n dornskrifow *den a beghes.*

c 2:4 *esedh:* War-lergh re a'n dornskrifow esedh *avel Duw.*

d 2:8 *Yesu:* War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger ma.

Dewisys rag Selwyans

13 Mes y kodh dhyn grassa dhe Dhuw pupprys yn agas kever,
a vreder meurgerys gans an Arlodh, rag Duw a'gas dewisas y'n
dalleth[a] rag selwyans dre sansheans an spyrys ha kryjyans y'n
gwir. 14 Dhe hemma ev a'gas gelwis ynwedh der agan aweyl
dhe gavos splander agan Arlodh Yesu Krist. 15 Ytho, a vreder,
sevewgh fast ha synsewgh an hengovyow a dhys'sowgh genen
dre lavar po dre lyther.

16 Ha'gan Arlodh Yesu Krist y honan, ha Duw agan Tas, a
wrug agan kara ha ri dhyn konfort heb worfen ha govenek da
dre ras, 17 re genertho ha krevhe agas kolon yn pub gwrians da
ha pub ger da.

Gwrewgh Pysi Ragon

3 Wortiwedh, a vreder, gwrewgh pysi ragon may hwrello
ger an Arlodh spedya ha bos enorys kepar dell wrug
vy ynwedh yn agas mysk, 2 may fen ni delivrys dhyworth tus
treus ha drog; rag nyns eus fydh gans pub den oll. 3 Mes lel
yw an Arlodh a wra agas nertha ha'gas gwitha rag an tebel
el.[b] 4 Hag yma fydhyans genen y'n Arlodh yn agas kever, hag
yma fydhyans genen y'n Arlodh yn agas kever, hwi dhe vos
ow kul, lemmyn hag y'n termyn a dheu, an taklow a wren
ni gorhemynna, 5 Re wrello an Arlodh gidya agas kolon dhe
gerensa Duw ha dhe berthyans Krist.

Gwarnyans erbynn Diegi

6 Ni a ergh dhywgh a vreder, yn hanow agan Arlodh Yesu
Krist mayth omdennowgh dhyworth pub broder a gerdh yn
tiek[c] heb sewya an hengov a dhegemersons dhyworthyn ni.
7 Rag hwi agas honan a wor fatel dhegoodh gul war agan lergh;
rag nyns en ni diek[d] yn agas mysk, 8 ha ny wren ni dybri bara
dhyworth den vyth heb pe, mes gans hwel ha lavur dydh ha

a 2:13 *y'n dalleth:* War-lergh re a'n dornskrifow *avel an kynsa frut.*

b 3:3 *rag an tebel el:* Po *rag drog.*

c 3:6 *yn tiek:* Po *yn tirewl.*

d 3:7 *diek:* Po *direwl.*

nos, owth oberi na worren begh war dhen vyth ahanowgh.
9 Nyns on ni heb gallos, mes may ryllyn ni ensampel dhywgh
may hallowgh gul war agan lergh. 10 Rag pan esen ni genowgh
ynwedh, ni a worhemynnis dhywgh: den mar ny vynn oberi,
na wres ev dybri naneyl. 11 Ni a glew, re ahanowgh dhe vos
ow kerdhes a-dro yn tiek,[a] heb oberi mann mes mellyoryon
yns. 12 Ni a ergh dhe dus a'n par na ha'ga heski yn hanow an
Arlodh Yesu Krist mayth oberrons yn kosel ha dybri aga bara
aga honan. 13 Ha hwi, a vreder, na wrewgh kelli kolon ow kul
dader.

14 Ha mars eus den na vo gostydh dh'agan ger der an lyther,
merkyewgh an den ma, na wrewgh kowethya ganso may fo
meth gorrys ynno. 15 Mes na wrewgh y synsi avel eskar, mes y
geski avel broder.

Bennath

16 Ha'n Arlodh a gres y honan roy dhywgh kres pupprys yn
pub maner[b]. Re bo an Arlodh genowgh hwi oll.

17 An dynnargh der ow dorn vy, Powl. Hemm yw an tokyn yn
pub lyther; yndella y skrifav. 18 Gras agan Arlodh Yesu Krist re
bo genowgh hwi oll.[c]

---

a 3:11 *yn tiek:* Po *yn tirewl.*

b 3:16 *yn pub maner:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn pub plas.*

c 3:18 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

KYNSA LYTHER POWL DHE TIMOTHI

Chaptra 1
Salusyans
Gwarnyans erbynn Fals Dhyskas
Grassyans a Dregeredh
Chaptra 2
Dyskas a-dro dhe Bysadow
Chaptra 3
An Pyth Yw Gwiw yn Epskop
An Pyth Yw Gwiw yn Dyagon
Kevrin Agan Kryjyans
Chaptra 4
Gwarnyans erbynn Fals Dhyskadoryon
Menyster Da a Grist Yesu
Chaptra 5
Dever troha Re Erel
Chaptra 6
Fals Dhyskas ha Gwir Rychys
An Strivyans Da a Fydh

Salusyans

1 Powl, abostol Krist Yesu war-lergh arghadow Duw agan Selwador, ha Krist Yesu agan govenek,

[2] Dhe Timothi, ow gwir flogh y'n fydh:

Gras, tregeredh ha kres dhyworth Duw an Tas ha Krist Yesu agan Arlodh.

Gwarnyans erbynn Fals Dhyskas

[3] Dell y'th pysis ha my ow mos dhe Makedoni, gwra gortos yn Efesus mayth erghi dhe certan re na rollons ken dyskas, [4] ha na wrellons vri a hwedhlow hag aghskrifow heb worfen, ow skila disput moy es dyskans duwel, yw dre fydh. [5] Mes towl an arghadow yw kerensa yn-mes a golon lan ha kowses da ha fydh heb gil. [6] Yma tus ow mos yn sowdhan dhyworth an taklow ma, re dreylyas dhe gows euver, [7] hwansek dhe vos dyskadoryon a'n lagha heb konvedhes pandr'a leverons na'n taklow hag a gewsons mar hardh a-dro dhedha.

[8] Ni a wor bos an lagha da, mar mynn den gul devnydh anodho yn lafyl, [9] ow konvedhes hemma: nyns yw an lagha gwrys rag den gwiryon, mes rag tus dhilagha ha diwostydh, an re yw didhuw ha peghadoryon, ansans hag ongrassyes, an re a ladh tas ha mamm, ha denledhysi, [10] an re a wra fornikacyon

gans horys po gwer, an re a lader tus, gowygyon ha gowlioryon, ha py pynag aral yw erbynn dyskas yagh [11] war-lergh aweyl splander an Duw benyges, a veu res y'm charj.

Grassyans a Dregeredh

[12] My a ras dhe neb a re gallos dhymm, Krist Yesu agan Arlodh, rag ev a synsis ow bos lel, ha'm gorra yn y wonis, [13] kyn hwren vy blasfemya kyns, ha helghya, hag arvedh. Mes my a gavas tregeredh, rag my a wrug hemma heb godhvos, yn diskryjyans. [14] Ha gras agan Arlodh a wrug palshe gans fydh, ha'n kerensa usi yn Krist Yesu. [15] Len yw an ger ha gwiw dhe bub kemeryans, Krist Yesu dhe dhos a-bervedh y'n bys dhe selwel peghadoryon; ha'n kynsa anedha ov vy. [16] Mes rag henna my a gavas tregeredh, may tiskwettho kyns Yesu Krist pub godhevyans ynnov vy rag ensampel dhe'n re a dheu dhe grysi ynno rag bewnans heb diwedh. [17] Dhe Vyghtern an osow, anvarwel, diwel, an unn Duw, re bo enor ha gordhyans trank heb worfen. Amen.

[18] An arghadow ma a rov dhis, Timothi ow flogh, war-lergh an geryow a brofosans kewsys kyns a-dro dhis, may hwrylli omladh dredha an omladh da, [19] ow synsi fydh ha kowses da. Yma tus, ow skonya hemma, re wrug gorhel terrys a'ga fydh; [20] yn aga mysk yma Hymeneus hag Aleksander, neb a dhaskorris dhe Satnas, may tyskons na vlasfemyons.

Dyskas a-dro dhe Bysadow

2 Ytho, my a bys kyns oll, may fo gwrys govynadow, pysadow, aspysadow ha grassyans rag tus oll, [2] rag myghternedh ha tus oll ughel aga roweth, may hwryllyn ledya bewnans kosel ha hebask, yn pub revrons hag onester. [3] Da yw henna, ha plegadow dhe Dhuw agan Selwador, [4] neb a vynn tus oll dhe vos selwys ha dhe dhos dhe aswonvos an gwir. [5] Rag yma unn Duw hag unn mayn yntra Duw ha mab den, an den Krist Yesu, [6] neb a omros yn daspren rag pub den oll, an dustuni degys y'n termyn gwiw. [7] Rag henna my a veu ordenys

herot hag abostol (an gwir a gowsav,[a] nyns esov ow gowleverel), dyskador an Jentilys yn fydh ha gwiryonedh.

[8] Ytho, my a vynn may hwrello pysi an wer yn pub le, ow trehevel diwla sans heb sorr na disputyans. [9] Y'n keth vaner y kodh dhe venenes omwiska yn maner wiw, gans onester ha dothter, heb pletha aga gols gans owr na perlys, ha heb dillas meur y gost, [10] mes gans gwriansow da, dell yw gwiw rag benenes ow professya revrons dhe Dhuw. [11] Dyskes benyn yn taw, gans pub uvelder. [12] Ny asav dhe venyn may hwrello dyski na kemeres awtorita war wour, mes bedhes hi tawesek. [13] Rag Adam a veu formys kyns oll, ena Eva, [14] ha ny veu Adam tollys, mes an venyn a veu tollys ha hi a gammdremenas. [15] Mes hi a vydh selwys dre dhinythi fleghes mar kwra hi gortos yn fydh ha kerensa ha sansoleth gans dothter.

An Pyth Yw Gwiw yn Epskop

3 Sur yw an lavar: Neb a vynn kavos soodh epskop, a hwila obereth da. [2] Y kodh dhe epskop bos divlam, gour unn wreg, sad, dooth, onest, hel dhe westoryon, dyskador da, [3] heb eva re nag omdhal, mes klor, ha digavylek, heb kara mona; [4] rewler da a'y vayni ev, ow kwitha y fleghes ev gostydh ha gwiw yn tien aga fara. [5] Den mar ny wor rewlya y vayni ev, fatel wra gwitha eglos Duw? [6] Na vedhes ev dyskybel nowydh na gottho yn breus an jowl dre wooth. [7] Res yw ynwedh dhodho kavos dustuni da dhyworth an re usi a-ves, ma na gottho yn disenor ha maglen an jowl.

An Pyth Yw Gwiw yn Dyagon

[8] Yn kepar maner, res yw dhe dhyagonyon bos sad, heb taves dewblek na hwansek dhe eva re a win na kraf rag gwayn diveth, [9] ow synsi mysteri an fydh, glan aga howses. [10] Ha bedhens i prevys kynsa, ha mar pedhons divlam, gwrens i gonis avel dyagonyon. [11] Yn kepar maner, y kodh dh'aga gwragedh bos sad; na vedhens hwedhloresow, mes klor ha lel yn puptra. [12] Bedhes dyagonyon gwer unn wreg ha rewlysi dha aga fleghes

---

a 2:7 *a gowsav:* War-lergh re a'n dornskrifow *a gowsav yn Krist.*

ha'ga mayni i. [13] Rag an re a wonis yn ta avel dyagonyon a gyv roweth da ragdha i ha kolonekter meur y'n fydh yn Krist Yesu.

Kevrin Agan Kryjyans

[14] An taklow ma a skrifav dhis ow kwaytya dos dhiso kyns nep-pell. [15] Mes mar strechyav, ty a wra godhvos fatel yw res omdhegi yn mayni Duw, yw eglos an Duw byw, an pilar ha'n grond a wiryonedh. [16] Res yw avowa, meur, dhe wir, yw an kevrin a sansoleth:

Diskwedhys veu[a] y'n kig,
prevys ewn y'n Spyrys,
gwelys gans eledh,

pregethys ynter an Jentilys,
krysys y'n bys,
kemerys yn-bann yn splander.

Gwarnyans erbynn Fals Dhyskadoryon

4 An Spyrys a lever yn tiblans re dhe asa an fydh yn termynyow diwettha ha gul vri a fals spyrysyon ha dyskasow dyowlow; [2] yn falsuri gowleverysi, leskys aga howses gans horn. [3] I a dhifen demedhyans hag a worhemmyn omwitha rag boos a veu gwrys gans Duw dhe ranna gans grassyans yntra kryjygyon, ha'n re re wodhva an gwir [4] Rag da yw pub kreatur a Dhuw, ha nyns yw res gorra tra vyth dhe-ves, mars yw degemerys gans grassyans, [5] drefen y vos sakrys dre er Duw ha pysadow.

Menyster Da a Grist Yesu

[6] Mar profydh an taklow ma dhe'n vreder, gwas da dhe Grist Yesu vedhydh, megys gans geryow an fydh ha'n dyskas da re sewsys. [7] Mes skon hwedhlow didhuw ha hwedhlow gwraghes, ha lavur troha sansoleth; [8] rag lavur an korf yw nebes dhe les, mes sansoleth yw dhe les rag puptra, gans ambos bewnans y'n termyn ma hag yn termyn a dheu. [9] Lel yw an ger ha gwiw dhe

---

a 3:16 *Diskwedhys veu:* War-lergh re a'n dornskrifow *Duw a veu diskwedhys.*

gemeryans leun. [10] Dhe hemma ni a lavur ha strivya,[a] rag yma agan govenek y'n Duw byw, neb yw an Selwador a bub den, hag a gryjygyon dres oll.

[11] Gwra erghi ha dyski an taklow ma. [12] Na dhispresys den vyth dha yowynkneth, mes deus ha bos patron dhe'n gryjygyon yn lavar, yn bewedh, yn kerensa, yn fydh, yn glander. [13] Erna dhyffiv, omri dhe lenna skryptor, dhe generth, ha dhe dhyski. [14] Na wra dispresya an ro usi ynnos a veu res dhiso dre brofosans gans gorra diwla an henavogyon warnas. [15] Gwra oberi gans an taklow ma; bydh diwysyk y'n taklow ma may fo dha avonsyans diblans dhe bub den. [16] Bydh war a-dro dhiso jy dha honan, hag a-dro dhe'th tyskas; gwra pesya ynna i, rag, ow kul yndella, ty a wra omselwel, ha selwel ynwedh dha woslowysi.

Dever troha Re Erel

5 Na wra keredhi den kottha mes gwra y genertha kepar ha tas, ha tus yowynka kepar ha breder, [2] benenes kottha avel mammow, benenes yowynka avel hwerydh gans pub glander.

[3] Gwra enora gwedhwesow yw gwedhwesow yn hwir. [4] Mes mars eus fleghes po fleghes wynn dhe neb gwedhwes, dyskens i kyns oll gul aga dever kryjyk dh'aga theylu i hag attyli dh'aga thas ha'ga mamm, rag plegadow a-dherag Duw yw hemma. [5] Neb yw gwedhwes wir, neb re beu gesys hy honan, re settyas hy govenek war Dhuw, ow pesya yn govynadow ha pysadow dydh ha nos. [6] Mes neb a vyw yn plesour yw marow kyn fo hi hwath yn fyw. [7] Ha gwra gorhemynna an taklow ma, may fons i divlam. [8] Mes den mar ny dharbar dh'y gerens ev, ha dres oll dh'y deylu ev, ev re naghas an fydh ha gweth es diskryjyk yw ev.

[9] Omrolys bedhes gwedhwes mar nyns yw le es tri ugens bloodh, ha re beu gwreg unn gour, [10] gans dustuni a'y gwriansow da, mar magas fleghes, mar ros hi ostyans dhe estrenyon, mar

---

a 4:10 *lavur ha strivya:* War-lergh re a'n dornskrifow *lavur ha perthi mewl.*

kolghas treys an sens, mar kweresas an re yn anken, mar omros dhe bub gwrians da. [11] Mes skon gwedhwesow yowynka; rag pan wra aga hwansow aga thenna dhyworth Krist, demedhi a vynnons, [12] ha breusys yns i rag i dhe asa aga hynsa ambos. [13] Dhe'n keth prys ynwedh y tyskons bos diek, ow kerdhes a jy dhe jy. Nyns yns i diek yn unsel mes ynwedh hwedhloresow ha mellyoresow, ow leverel taklow nag yw gwiw aga leverel. [14] Ytho, my a vynn an re yowynka dhe dhemedhi, dinythi fleghes, ha bos mestres chi, na vo ken dhe eskar dh'agan kabla. [15] Seulabrys, re re dreylyas a-denewen war-lergh Satnas. [16] Mars eus neb benyn gryjyk gans gwedhwesow yn hy theylu, gwres hi aga gweres, na vo begh war an eglos, may hallo gweres gwir wedhwesow.

[17] Bedhes tybys gwiw ri enor dewblek dhe'n henavogyon a rewl yn ta, dres oll an re a lavur yn ger hag yn dyski. [18] Rag yn-medh an skryptor, 'Ny wredh kelmi min ojyon ow trushya,' hag, 'An oberwas a dhervyn y wober.' [19] Na wra degemeres kuhudhans erbynn henavek marnas war lavar dew po tri dustunier. [20] An re a begh, gwra aga heredhi a-dherag pub den oll may portho an re erel own. [21] My a'th charj a-dherag Duw ha Krist Yesu ha'n eledh dewisys may synsi an taklow ma heb ragvreus, heb gul tra vyth dre faverans. [22] Na worr diwla yn uskis war dhen vyth, ha na gemmer rann yn peghadow tus erel. Gwra omwitha dha honan glan.

[23] Na wra eva dowr namoy, mes gwra devnydh a nebes win rag dha las ha'th klevesow menowgh.

[24] Fest diblans yw peghosow rann an dus, ow mos a-dheragdha dhe vreus, mes peghosow re erel a sew war aga lergh. [25] Y'n keth vaner, fest diblans yw gwriansow da, ha hwath an re nag yw yndella ny yllons bos kudhys.

6 Gwres pub den usi yn-dann yew avel kethwas synsi y vester gwiw dhe bub enor, na vo despitys hanow Duw ha'y dhyskas. [2] Ha'n re gans mestrysi a grys, na wrens i aga dispresya drefen aga bos breder, mes y kodh dhedha gonis

gwell, avel kethwesyon, rag kryjygyon ha karadow yw an re a wra devnydh a brow an gonis.

Fals Dhyskas ha Gwir Rychys

Dysk an taklow ma ha'ga ynia. [3] Piw pynag a dhysko ken, ha na assent dhe lavarow yagh agan Arlodh Yesu Krist ha'n dyskas yw yn akord gans sansoleth, [4] yw gothus, heb konvedhes tra vyth, mes yma dhodho hwans anyagh dhe dhadhlow ha dhe dhisputyansow a-dro dhe eryow. Dhyworth an taklow ma y teu avi, strivyans, kabel, gogrysyow drog, [5] ha'n dadhlow heb worfen a dus legrys aga brys, ha'n gwir kemerys dhyworta i, a dyb sansoleth dhe vos mayn rag kavos gwayn arghansek.[a] [6] Mes gwayn meur yw sansoleth war-barth gans bos kontentys. [7] Rag ny dhresen tra vyth dhe'n bys ma, ha ny[b] yllyn don tra vyth yn-mes. [8] Mes mars eus genen boos ha dillas, kontentys vedhyn gans an re ma. [9] An re a vynn bos rych a godh yn temptacyon ha maglen ha lies tebel-ewl gocki ha drog a wra dhe dus beudhi yn terros ha diswrians. [10] Rag fenten pub drog yw kerensa mona ha der an hwans ma nebes tus res eth yn sowdhan dhyworth an fydh ha gwana aga honan gans lies galar.

An Strivyans Da a Fydh

[11] Mes ty, a dhen Duw, fi dhyworth an taklow ma ha ke war-lergh ewnder, sansoleth, fydh, kerensa, perthyans, klorder. [12] Striv strivyans da an fydh; gwra synsi an bewnans heb diwedh may feus gelwys dhodho ha may hwrussys professyans da anodho a-dherag lies test. [13] My a worhemmyn dhis a-dherag Duw a re bewnans dhe buptra ha'n Arlodh Yesu Krist a dhustunias gans professyans da a-dherag Pontius Pilat, [14] may hwitthi an gorhemmyn heb namm, heb keredh, bys yn omdhiskwedhyans agan Arlodh Yesu Krist. [15] Hemma, y'n termyn ewn, a wra ev diskwedhes, an unn Pennsevik benyges, Myghtern myghternedh, hag Arlodh arlydhi, [16] neb yn unsel

---

a 6:5 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Omden dhyworth tus a'n par ma.*

b 6:7 *ha ny:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha kler yw na.*

yw anvarwel, neb a drig yn golow na yllir dos nes dhodho; neb na wrug den vyth y weles na ny yll den vyth y weles. Dhodho ev re bo enor ha gallos bys vykken. Amen.

17 Gorhemmyn dhe'n dus yw rych y'n bys ma na vons i gothus na trestya yn rychys nag yw sur, mes yn Duw,[a] a brof dhyn puptra yn rych dhe wul devnydh 'vas anodho. 18 Lavar dhedha may hwrons dader, may fons rych yn gwriansow da, may fons hel, parys dhe ranna, 19 ow kuntel tresor ragdha aga honan avel sel da erbynn an termyn a dheu, may hallons synsi an gwir vewnans.[b]

20 A Timothi, gwra gwitha an dra re beu res y'th charj, ow treylya dhyworth lavarow gwag hag ansans, ha tybyansow an eyl kontrari dh'y gila, yw henwys 'Godhvos' yn fals; 21 ow professya hemma, nebes tus re sowdhanas dhyworth an fydh.

Gras genowgh hwi.[c]

---

a 6:17 *mes yn Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *mes y'n Duw byw.*

b 6:19 *an gwir vewnans:* War-lergh re a'n dornskrifow *bewnans heb diwedh.*

c 6:21 *Gras genowgh hwi:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gras genes ji. Amen.*

NESSA LYTHER POWL DHE TIMOTHI

Chaptra 1
Salusyans
Lelduri dhe'n Aweyl
Chaptra 2
Souder Da a Grist Yesu
Gweythor Komendys
Chaptra 3
Gnas Tus y'n Dedhyow Diwettha
Arghadowyow Diwettha dhe Timothi
Chaptra 4
Arghadowyow Personel
Salusyans Diwettha

Salusyans

1 Powl, abostol Krist Yesu dre vynnas Duw war-lergh
ambos bewnans yn Krist Yesu,

[2] Dhe Timothi flogh karadow:

Gras, tregeredh, kres dhyworth Duw an Tas ha Krist Yesu agan Arlodh.

Lelduri dhe'n Aweyl

[3] Gras a wonn dhe Dhuw a wordhyav dell wrug ow thasow, divlam ow howses, ow perthi kov ahanas heb hedhi y'm pysadow dydh ha nos, [4] hwansek dhe'th weles, hag ow perthi kov a dha dhagrow, may fiv lenwys a lowena, [5] ow perthi kov a'th fydh heb toll[a] na gil a re beu kyns y'th vamm wynn Lois hag y'th vamm Ewnike hag a drig ynnos jy, sur ov vy. [6] Rag henna, y kovhav dhis may hwytthi flamm ro Duw, usi ynnos dre worra ow diwla. [7] Rag ny ros Duw dhyn spyrys ownek mes spyrys a allos, a gerensa hag a omrewl.

[8] Ytho, na gemmer meth a dhustuni agan Arlodh, nag ahanav vy, y brisner, mes bydh kevrenner yn godhevyans rag an aweyl war-lergh gallos Duw, [9] a wrug agan selwel ha gelwel gans galow sans, a-der herwydh agan gwriansow agan honan, mes war-lergh y dowl ha'y ras ev a veu res dhyn yn Krist Yesu kyns termyn heb worfen, [10] mes diskwedhys lemmyn

a 1:5 *toll:* Po *tolla.*

der omdhiskwedhyans agan Selwador Krist Yesu a wrug
diswul ankow ha dri dhe wolow bewnans hag anvarwoleth der
an aweyl, [11] rygdhi may feuv vy gwrys herot hag abostol ha
dyskador.[a] [12] Rag henna y hwodhavav an taklow ma; mes ny
borthav meth, rag my a wor neb re grysis ynno ha sur ov vy ev
dhe allos gwitha an pyth re beu gorrys y'm charj, bys y'n jydh
na. [13] Gwith an patron a lavarow yagh a glewsys dhyworthiv y'n
fydh ha'n kerensa esa yn Krist Yesu. [14] Gwith an charj teg der
an Spyrys Sans a drig ynnon.

[15] Ty a wor an re oll yn Asi dhe dreylya dhyworthiv, Fygelus
ha Hermojenes yn aga mysk. [16] Re dhiskwettho an Arlodh
tregeredh dhe deylu Onesiforus rag ev a'm cheryas yn fenowgh
ha ny borthas meth a'm kargharow, [17] mes pan dheuth dhe
Rom ev a'm hwilas yn tiwysyk ha'm kavos. [18] Re wrontyo an
Arlodh dhodho may kaffo tregeredh dhyworth an Arlodh y'n
jydh na. Ty a wor yn ta an gonis a wrug yn Efesus.

Souder Da a Grist Yesu

2 Ty, ow flogh, bydh nerthek gans y'n gras usi yn Krist
Yesu; [2] ha'n taklow a glewsys dhyworthiv dre lies test,
gwra aga gorra yn charj dhe dus lel a vydh gwiw dhe dhyski
tus erel ynwedh. [3] Gwra godhevel drog, avel souder da dhe
Grist Yesu. [4] Souder ny wra omvagla gans negys bewnans
kemmyn, may hallo plegya dhe neb re wrug y worra war rol
y soudoryon. [5] Ha den mar mynn kesstrivya, nyns yw kurunys
mar ny gesstriv war-lergh an rewlys. [6] Dhe'n tiek ow lavurya y
kodh dhodho kavos an kynsa rann a'n drevas. [7] Preder a'n pyth
a lavarav; rag an Arlodh a re dhis konvedhes yn puptra.

[8] Porth kov a Yesu Krist drehevys dhyworth an re varow,
a has Davydh, war-lergh ow aweyl, [9] may hwodhavav drog
rygdhi, bys may fiv yn kolmow kepar ha drogoberer; mes nyns
yw lavar Duw kelmys. [10] Rag henna, puptra a borthav rag an
re yw dewisys, may kaffons i ynwedh an selwyans usi yn Krist
Yesu, gans splander heb worfen. [11] Lel yw an ger:

---

a 1:11 *ha dyskador:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha dyskador dhe'n Jentilys.*

Mar merwsyn ganso, ni a wra bewa ganso ynwedh.
12 Mar kwren ni durya, kesreynya ynwedh ganso a wren;
mar skonyn, ev ynwedh a wra agan skonya ni.
13 Mar ny grysyn, ev a worta lel,
rag ny yll ev omskonya y honan.

Gweythor Komendys

14 Gwra aga hovhe a'n taklow ma, ha'ga charjya a-dherag Duw[a] na omlatthons a-dro dhe eryow. Nyns yw dhe les, ha ny wra marnas diswul an woslowysi. 15 Bydh freth dhe omdhiskwedhes kemeradow dhe Dhuw, gonisyas heb meth, ow styrya yn ewn an ger a wiryonedh, 16 Mes skon lavarow gwag hag ansans, rag yma tus a'n par na ow mos yn-rag moy ha moy dhe ansansoleth, 17 ha'ga ger a wra lesa kepar ha kanker. Yn aga mysk yma Hymeneus ha Filetus; 18 i re swarvyas dhyworth an gwiryonedh, ow leverel bos an dasserghyans diwedhys seulabrys, hag yth esons ow tomhwel fydh rann a'n bobel. 19 Byttegyns selven fyrv Duw a sev, ha warnodho an skrif ma: 'An Arlodh a aswon an re usi dhodho,' ha, 'Pubonan a henow hanow an Arlodh, treylys ev dhyworth kammhynseth.'

20 Yn chi bras nyns eus lestri unsel yn owr hag arghans, mes yn prenn ha pri ynwedh, an re na rag enor ha'n re ma rag disenor. 21 Ytho, mar kwra nebonan purjya y honan dhyworth an taklow ma, lester rag enor vydh, sakrys, servabyl dhe'n mester, parys rag pub ober da. 22 Gwra goheles ytho an drokhwansow a yowynkneth, mes sew ewnder, fydh, kerensa, kres gans an re a elow war an Arlodh yn-mes a golon lan. 23 Mes skon govynadow gocki ha diskians, ow kodhvos i dhe dhinythi kedrynna. 24 Ny godh dhe was an Arlodh kedrynna, mes bos kuv orth pub den, yn dyskador da, meur y berthyans, 25 yn klorder ow tyski an re a sev er y bynn. Y hyll bos, Duw dhe ri edrek dhedha rag godhvos an gwir, 26 ha rag may tehwellons

---

a 2:14 *a-dherag Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *a-dherag an Arlodh.*

dhe dhivedhowder yn-mes a vaglen an jowl, maglennys ganso dhe wul y vodh.

Gnas Tus y'n Dedhyow Diwettha

3 Ha godhvydh hemma, y'n diwettha dedhyow y teu termynyow kales, [2] rag tus a vydh omgaroryon, karoryon mona, gothus, ughel aga fenn, ow tespitya tus erel, diwostydh orth kerens, heb godhvos gras, ansans, [3] dinatur, avleythys, kammguhudhoryon, direwl, gwyls, ow kasa dader, [4] traytours, dibreder, omhwythys, karoryon plesour moy es karoryon Duw, [5] gans semlans sansoleth mes ow nagha y allos. Treyl dhyworth an re ma. [6] Rag yn-mysk an re ma, yma an re a dheu a-bervedh yn chiow yn unn slynkya ha kemeres benenes fol yw beghys gans peghadow ha hembrenkys dre hwansow a lies eghen, [7] ow tyski pupprys, heb gallos kavos bythkweth godhvos a'n gwir. [8] Kepar dell settyas Yannes ha Yambres orth Moyses, y'n keth vaner an re ma a sett orth an gwir, shyndys aga brys, anwiw a-dro dhe'n fydh. [9] Mes nyns ons i yn-rag na fella, rag aga folneth a vydh diblans orth pub den, kepar dell o folneth an dhew na.

Arghadowyow Diwettha dhe Timothi

[10] Mes ty re sewyas yn tiwysyk ow dyskas, ow fara, ow thowl, ow fydh, ow hirwodhevyans, ow herensa, ow ferthyans, [11] ow helghyans, ow galarow a godhas warnav yn Antiogh, yn Ikonium, yn Lystra, an helghyans a berthis; ha'n Arlodh re wrug ow delivra yn-mes anedha oll. [12] Dhe wir, pub den a vynno bewa bewnans sansel yn Krist Yesu a vydh helghys. [13] Mes tus dhrog ha faytours a wra mos yn-rag gweth ha gweth ow tolla, hag ow pos tollys. [14] Mes ty, gwra pesya y'n taklow re wrussys dyski ha krysi yn fast, ow kodhvos gans neb y hwruss'ta aga dyski, [15] ha ty dhe wodhvos a-ban es flogh an skrifow sans, a yll dha wul fur bys yn selwyans dre fydh yn Krist Yesu. [16] Pub skryptor yw ynspirys gans Duw. Dhe les yw rag dyski, rag keski, rag ewnans ha rag dyskans yn ewnder, [17] may fo den Duw gwiw ha parys yn leun rag pub ober da.

4 A-dherag Duw ha Krist Yesu neb a wra breusi an re
yw byw ha'n re yw marow, my a re charj dhis, ha der
y omdhiskwedhyans ha'y wlaskor: [2] pregoth an ger; bydh ter,
da po drog kyn fo an seson; gwra keredhi, keski hag ynia
gans pub hirwodhevyans ha dyskas. [3] Rag an termyn a dheu
ma na berthons dyskas yagh, mes war-lergh aga hwansow,
kuntel dyskadoryon ragdha aga honan a wrons i, ow kosa aga
diwskovarn, [4] hag i a dreyl aga diwskovarn dhe-ves dhyworth
an gwir hag i a dreyl war-tu ha hwedhlow. [5] Mes ty bydh sad yn
puptra, godhav drog, gwra ober aweyler, kollanw dha venystri.

[6] Rag yth esov vy ow pos diverys seulabrys avel offryn diwes,
ha devedhys yw termyn ow dibarth. [7] My re strivyas an strivyans
da ha kowlwul an resegva. My re withas an fydh. [8] Alemma
rag, ragov vy parys yw an kurun a ewnder a re an Arlodh, an
breusydh ewn, dhymmo vy y'n jydh na, ha nyns yw ragov vy
yn unsel, mes rag pubonan re garas y omdhiskwedhyans.

Arghadowyow Personel

[9] Gwra assaya dhe dhos dhymmo yn skon; [10] rag Demas a'm
gasas, ow kara an bys ma, ha mos dhe Thessalonika, Kreskens
dhe Galati, Titus dhe Dalmati. [11] Yma Luk yn unsel genev.
Kemmer Mark ha doroy ev genes, rag ev yw dhe les dhymmo
rag gonis. [12] Tyghikus re dhanvenis dhe Efesus. [13] An klok a
esis yn Troas gans Karpus, doro ev pan dhyffi, ha'n rol-skrifow,
ha dres oll an parcheminennow. [14] Aleksander an gweythor
kober a wrug meur dhrog dhymmo; an Arlodh a re dhodho
war-lergh y wriansow. [15] Ty ynwedh bydh war anodho, rag ev a
sevis yn feur erbynn agan lavarow.

[16] Pan wrugavy defens yn kynsa, nyns esa den vyth ow sevel
rybov, mes pub den a'm gasas; na vedhes gorrys dh'aga reken.
[17] Mes an Arlodh a sevis rybov ha ri nerth dhymmo, may fe
an pregoth kowlwrys dredhov ha ma'n klewva oll an Jentilys.
Ha sawys veuv yn-mes a anow an lew. [18] An Arlodh a wra ow
delivra dhyworth pub drogober hag ow sawya rag y wlaskor
nevek. Dhodho ev re bo gordhyans trank heb worfen. Amen.

Salusyans Diwettha

19 Salus Priska hag Akwila ha teylu Onesiforus. 20 Erastus a
wortas yn Korinth mes my a asas Trofimus klav yn Miletus.
21 Gwra assaya dhe dhos kyns gwav. Ewbulus ha Pudens ha
Linus ha Klawdia ha'n vreder oll a'th tynnergh.

22 An Arlodh[a] re bo gans dha spyrys. Gras genowgh hwi.[b]

---

a 4:22 *An Arlodh:* War-lergh re a'n dornskrifow *An Arlodh Yesu Krist.*

b 4:22 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

LYTHER POWL DHE TITUS

Chaptra 1
Salusyans
Ober Titus yn Kreta

Chaptra 2
Dyski Dyskas Yagh

Chaptra 3
Gwitha Oberow Da

Salusyans

1 Powl, gwas Duw hag abostol Yesu Krist, war-lergh fydh
an re yw dewisys gans Duw hag aswonvos an gwir yw
yn akord gans sansoleth, [2] yn govenek bewnans heb worfen a
ambosas Duw, neb na wowlever, kyns termyn heb worfen. [3] Ev
a dhiskwedhas y er y'n termyn gwiw dre bregoth a veu gorrys
y'm charj war-lergh gorhemmyn Duw agan Selwador,

[4] Dhe Titus, ow gwir flogh war-lergh an fydh yw rynnys
genen:

Gras ha kres[a] dhyworth Duw an Tas ha Krist Yesu agan
Selwador.

Ober Titus yn Kreta

[5] Rag henna my a'th hasas yn Kreta mayth ordennes an
taklow erel hag apoyntya henavogyon[b] yn pub tre, dell erghis
vy dhis, [6] nebonan heb defowt, gour unn wreg gans fleghes a
grys, heb kuhudhans a vewnans avlan na direwl. [7] Rag y kodh
dhe'n epskop bos divlam, avel rennyas Duw, heb gorthter, na
sorr skav, nag yw omres dhe win, nag yw striver na kraf, [8] mes
hel, karer dader, dooth, ewnhynsek, sans, omrewlys, [9] ow
synsi an ger len war-lergh an dyskas may hallo ha keski der an
dyskas yagh ha konkludya an re a gews er y bynn.

---

a 1:4 *Gras ha kres:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gras, tregeredh ha kres.*

b 1:5 *henavogyon:* Greka *presbyteryon.*

10 Rag yma lies den heb rewl a gews yn euver hag yn hwowek,
dres oll tus an trodreghyans. 11 Res yw gul tewel dhedha, neb a
dhomhwel teyluyow dien ow tyski dhedha taklow na dhegoodh
rag krefni plos. 12 Yn-medh onan anedha i, onan aga frofosi
i, 'Tus Kreta yw pupprys gowleverysi, drog vestes, kowlogyon
dhiek.' 13 Gwir yw an dustuni ma. Rag henna, gwra aga heredhi
yn tynn may fons i yagh y'n fydh, 14 heb gul vri a hwedhlow
yedhowek na gorhemynnow tus a skon an gwir. 15 Puptra yw
glan dhe'n re yw glan, mes dhe'n re yw legrys ha diskryjyk,
nyns yw tra vyth glan, mes legrys yw ha'ga brys ha'ga howses.
16 I a lever i dhe aswon Duw, mes yn aga gwriansow i a'n nagh.
Kasadow ha diwostydh yns i hag anwiw rag pub gwrians da.

Dyski Dyskas Yagh

2 Mes ty, lavar an pyth a dhelledh dhe dhyskas yagh,
2 tus koth dhe vos divedhow, sad, fur, yagh yn fydh, yn
kerensa, hag yn perthyans.

3 Y'n keth vaner lavar dhe'n benenes koth mayth omdhokkons
dell dhegoodh dhe sansoleth heb sklandra, heb bos kethesow
dhe veur a win, mes dyskadoresow a'n pyth yw da, 4 may
tyskons an benenes yowynk dhe gara aga gour ha'ga fleghes,
5 dhe vos fur, chast, bysi y'n chi, gostydh orth aga gour i, ma na
vo ger Duw despitys.

6 Y'n keth vaner gwra keski an wer yowynka may fons fur.
7 Yn puptra omdhiskwa yn patron gwriansow da, glander y'th
tyskas, sevureth, 8 kows yagh, divlam may fo eskar shamys heb
kavos tra vyth drog dhe leverel a-dro dhyn.

9 Gwra keski kethwesyon may fons gostydh dh'aga mestrysi
yn puptra, dhe blegya yn ta heb dadhel, 10 heb ladra, mes ow
tiskwedhes pub lelder da, mayth afinnons dyskas Duw agan
Selwador yn puptra.

11 Rag gras Duw re omdhiskwedhas, ow tri selwyans dhe bub
den oll 12 orth agan dyski may hwryllyn hepkor ansansoleth
ha drokhwansow an bys, ha bewa gans dothter, gwiryon
ha sans y'n oos ma, 13 ow kortos an govenek gwynnvys ha'n
omdhiskwedhyans a'n splander a'n Duw meur ha'gan Selwador

Krist Yesu, [14] neb a omros ragon ni may hwrella agan dasprena
dhyworth pub ober dilagha ha glanhe ragdho pobel dh'y
berghenogeth y honan, diwysyk yn gwriansow da.

[15] Gwra derivas an taklow ma, hag ynia ha keredhi gans pub
awtorita. Na wres den vyth dha dhispresya.

Gwitha Oberow Da

3 Kovha i may fons gostydh dhe rewlysi ha gallosow, dhe
obaya, dhe vos parys rag pub ober da, [2] heb leverel
drog a dhen vyth, heb kedrynna, klor, hag ow tiskwedhes pub
uvelder dhe dus oll. [3] Rag ni ynwedh o fol, diwostydh, tollys,
kethwesyon dhe drokhwansow ha plesours divers, ow pewa
yn atti hag avi, kasadow, hag ow kasa an eyl y gila. [4] Mes
pan omdhiskwedhas kuvder ha kerensa Duw agan Selwador,
[5] ny'gan selwis ev dre wriansow a wrussyn ni yn ewnder,
mes war-lergh y dregeredh ev dre wolghi daskenesigeth ha
nowydhheans an Spyrys Sans [6] a dhiveris warnan yn rych dre
Yesu Krist agan Selwador, [7] may teffyn ha bos heryon war-
lergh govenek bewnans heb worfen, justifiys gans y ras. [8] Lel
yw an ger.

My a vynn ty dhe ynia an taklow ma, may prederro an re re
wrug krysi yn Duw a-dro dhe omri dhe oberow da. An taklow
ma yw da ha dhe les dhe vab den. [9] Mes skon hwithransow
gocki, aghskrifow, strifow hag omladhow a-dro dhe'n lagha,
rag heb les hag euver yns i. [10] Den a wra folsyow,[a] wosa kynsa
ha nessa gwarnyans, skon ev, [11] ow kodhvos den a'n par na dhe
vos treylys yn kamm, ha peghador; omdhampnys yw.

[12] Pan dhanvonniv Artemas po Tyghikus dhis, gwra assaya
dhe dhos dhymm yn Nikopolis rag ena re erviris spena an
gwav. [13] Zenas, an laghyas, hag Apollos, danvon i yn hast war
aga fordh ma na fallo tra vyth dhedha. [14] Ha dyskens agan tus
ynwedh omri dhe oberow da rag kollenwel edhommow a res,
ma na vons i heb frut vyth.

---

a 3:10 *Den a wra folsyow:* Po *Den neb yw eretik.*

15 Oll an re usi genev a'th tynnergh. Dynnargh an re a'gan kar
y'n fydh.

Gras re bo genowgh hwi oll.[a]

a 3:15 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

LYTHER POWL DHE **FILEMON**

Salusyans
Grassyans ha Pysadow

Salusyans

1 Powl, prisner a Grist Yesu ha Timothi agan broder,

Dhe Filemon, agan karadow ha'gan kesoberer, [2] ha dhe Affia agan hwor,[a] ha dhe Arghippus agan kessouder, ha dhe'n eglos y'th chi:

[3] Gras dhywgh ha kres dhyworth Duw agan Tas ha dhyworth an Arlodh Yesu Krist.

Grassyans ha Pysadow

[4] Prest yth aswonav gras dhe'm Duw, pan borthav kov ahanas y'm pysadow, [5] ow klewes a'th kerensa hag a'n fydh a'th eus y'n Arlodh Yesu hag orth an sens oll, [6] ha my a bys[b] may fo kowethyans dha fydh mayn nerthek der aswonvos oll an dader a'gan[c] beus yn Krist. [7] Rag my a gavas meur a lowena ha konfort y'th kerensa, drefen kolodhyon an sens dhe vos kenerthys dredhos, a vroder.

[8] Rag henna, kyn fo dhymm bolder lowr yn Krist dhe worhemynna dhis an pyth a dhegoodh, [9] byttegyns rag kerensa gwell yw genev dha gonjorya, kepar dell ov vy, Powl, den koth ha lemmyn ynwedh prisner a Grist Yesu; [10] ha my a'th pys rag ow mab, neb a dhinythis y'm kolmow, Onesimus, [11] hag o seulabrys diles dhis mes lemmyn devri dhe les dhiso jy keffrys ha dhymmo vy. [12] My re wrug y dhastanvon dhis, – an den ma, neb yw ow holodhyon ow honan. [13] My a garsa y witha genev

---

a 1:2 *agan hwor:* War-lergh re a'n dornskrifow *an garadow.*

b 1:6 *ha my a bys:* Nyns usi an geryow ma y'n tekst Greka.

c 1:6 *a'gan:* War-lergh re a'n dornskrifow *a'gas.*

rag menystra dhymm, y'th le, yn kolmow an aweyl, [14] mes ny vynnis gul tra vyth heb dha gummyas, ma na ve dha dhader konstrinys, mes a'th vodh. [15] Martesen rag henna y feu ev diberthys dhyworthis berr dermyn ma'n degemerri bys vykken, [16] dhe vos na fella keth mes moy es keth, broder karadow, kyns oll dhymmo vy, mes pygemmys moy dhiso jy y'n kig keffrys hag y'n Arlodh.

[17] Rag henna, mar akontydh ow bos koweth, degemmer e kepar ha dell ve ev my ow honan. [18] Mar kwrug ev kamm vyth er dha bynn po mars usi yn kendon dhis, gorr an kost dhymmo vy. [19] My, Powl, re skrifas gans ow dorn ow honan, my a wra attyli – heb leverel dhis ty dhe vos dha honan yn kendon dhymmo vy! [20] Ya, ow broder, re biv tylys genes y'n Arlodh. Hebaskha ow holodhyon yn Krist! [21] Rag ow bos sur ty dhe vos gostydh, my re skrifas dhis ow kodhvos y hwredh moy es dell lavarav.

[22] Y'n keth termyn pareus gwestva ragov, rag my a wayt ow bos grontys dhywgh, der agas pysadow.

[23] Epafras, ow hesprisner yn Krist Yesu a wra dha salusi, [24] kepar dell wra Mark, Aristarghus, Demas ha Luk, ow hesoberoryon.

[25] Gras an Arlodh[a] Yesu Krist re bo gans agas spyrys.[b]

---

a 1:25 *an Arlodh:* War-lergh re a'n dornskrifow *agan Arlodh.*

b 1:25 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

AN LYTHER DHE'N **EBROWYON**

Chaptra 1
Duw re Gewsis der Y Vab
An Mab Ughella ages an Eledh
Chaptra 2
An Selwyans Meur
Pennsevik Selwyans
Chaptra 3
Yesu Ughella ages Moyses
Powesva dhe Bobel Duw
Chaptra 4
Yesu an Arghoferyas Meur
Chaptra 5
Gwarnyans erbynn Kodha dhe Denewen
Chaptra 6
Ambos Duw
Chaptra 7
Ordyr Melkisedek
Chaptra 8
Arghoferyas Kevambos Nowydh ha Gwell
Chaptra 9
Sentri an Nor ha Sentri Nev
Pegh Dileys der Sakrifis Krist
Chaptra 10
Keskyans ha Gwarnyans
Chaptra 11
Fydh
Chaptra 12
Dyskybleth an Arlodh
Gwarnyans erbynn Nagha Gras Duw
Chaptra 13
Gonis Kemeradow dhe Dhuw
Bennath ha Charj Diwettha

Duw re Gewsis der Y Vab

1 Yn lies fordh hag yn lies gis, Duw a gewsis y'n kothenep
dh'agan tasow der an brofosi; [2] mes y'n dedhyow
diwettha ma ev re gewsis dhyn dre Vab, neb a wrug y ordena
an her a buptra, dredho ynwedh may hwrug an osow, [3] neb
yw dewynnyans golewder Duw ha gwir imach y substans, ow
mentena traow oll der an ger a'y nerth. Pan wrussa[a] glanheans
peghosow, ev a esedhas orth leuv dhyghow an Meuredh y'n
tylleryow ughel, [4] ow tos ha bos kemmys gwell ages an eledh,
par dell yw an hanow a eritas bryntinna agessa i.

An Mab Ughella ages an Eledh

[5] Rag dhe by el y leveris Duw bythkweth,

'Ty yw ow Mab;
hedhyw my re'th tinythis'?

---

a 1:3 *wrussa:* War-lergh re a'n dornskrifow *wrussa dredho y honan.*

Po arta,

‘My a vydh Tas dhodho,
hag ev a vydh dhymm Mab’?

6 Hag arta, pan dhre ev y’n bys an kynsa genys, y lever,

‘Eledh Duw oll, gordhyens ev.’

7 Hag a-dro dhe’n eledh y lever,

‘Neb a wra y eledh spyrysyon,
ha’y venysters flammow tan.’

8 Mes a-dro dhe’n Mab y lever,

‘Dha dron, a Dhuw, yw bys vykken ha bynari;
gwelen wiryon yw gwelen dha wlaskor.
9 Ty re garas ewnder ha kasa anlaghedh;
yndella Duw, dha Dhuw, re’th untyas
gans oyl lowender dres dha geskowetha.’

10 Ha,

‘Ty, Arlodh, y’n dalleth, a fondyas an nor,
ha’n nevow yw ober dha dhiwleuv;
11 i a dhe goll, mes ty a bes;
i oll a gothha avel dillasen;
12 avel mantel ty a wra aga rolya war-barth,
hag avel dillasen i a vydh chanjys.
Mes ty yw an keth,
ha dha vledhynnyow ny wrons fyllel.’

13 Mes dhe by onan a’n eledh y leveris bythkweth,

‘Esedh orth ow leuv dhyghow
erna wrylliv a’th eskerens skavel rag dha dreys’?

14 A nyns yns i oll spyrysyon menystra danvenys rag gonis, a-barth an re a wra erita selwyans?

An Selwyans Meur

2 Rag henna y tegoodh dhyn kola dhe voy orth an traow yw klewys, ma nag ellen gans an liv. 2 Rag mars o fyrv an ger kewsys gans an eledh, ha mar tegemeri pub kammweyth

po diwostytter attal ewn, [3] fatel wren ni diank mar ny wren vri
a selwyans mar veur? Derivys veu yn kynsa der an Arlodh, ha
dustuniys dhyn gans an re a'n klewas, [4] ha Duw a dhustunias
ynwedh dre doknys ha dre varthusyon ha dre wriansow nerthek
a bub eghen ha dre rohow an Spyrys Sans rynnys herwydh y
vodh y honan.

Pennsevik Selwyans

[5] Rag ny veu yn-dann eledh y hworras Duw an bys dhe dhos,
hag anodho dell gewsyn. [6] Destys yw yn neb le,

'Pyth yw den may perthydh kov anodho,
po mab den ma'n gwithydh?
[7] Ty a'n gwrug rag termyn nebes isella ages an eledh,
ty re'n kurunas gans golewder hag enor,
[8] ow korra puptra yn gostytter yn-dann y dreys.'

Rag, dre worra puptra yn gostytter dhodho, ny asas tra vyth
diwostydh dhodho. Rag lemmyn, ny welyn hwath puptra dhe
vos gostydh dhodho. [9] Mes ni a wel Yesu, neb a veu gwrys
nebes isella ages an eledh, lemmyn kurunys gans golewder hag
enor dre wodhevel mernans, may tastya mernans rag pub huni,
dre ras Duw.

[10] Rag yth o gwiw ev, mayth usi puptra yn fyw ragdho ha
dredho, ow tri lies mab dhe glori, dhe wul awtour aga selwyans
perfydh dre wodhevel. [11] Rag ev neb a sansha, ha'n re yw
sanshes, yw oll a'n unn devedhyans. Henn yw prag na'n jeves
meth dh'aga gelwel breder, [12] ow leverel,

'My a dheriv dha hanow dhe'm breder,
yn-mysk an kuntelles my a'th wormel.'

[13] Hag arta,

'My a vynn gorra ow fydhyans ynno.'

Hag arta,

'Ottavy ha'n fleghes re ros dhymm Duw.'

[14] Ytho, a-ban gemeras an fleghes rann yn kig ha goos, ev
y honan a gevrennas a'n keth traow, may tistrua, dre vernans,

neb a'n jeves gallos mernans, henn yw, an jowl, [15] ha delivra
an re oll neb a berthi kethneth, der own a vernans, der aga
bewnans oll. [16] Rag yn tevri nyns yw y breder a-dro dhe'n
eledh, mes a-dro dhe has Abraham. [17] Ytho, y tegoodhva
dhodho bos haval dh'y vreder yn pub tremmyn, mayth ella
ha bos arghoferyas tregeredhus ha lel yn gonis Duw, dhe wul
dehwelyans rag peghosow an bobel. [18] Rag drefen ev y honan
dhe wodhevel ha bos temptys, ev a yll gweres dhe'n re a vydh
temptys.

Yesu Ughella ages Moyses

3 Ytho, breder sans, kevrenoryon y'n galwans nevek,
prederewgh a Yesu, abostol hag arghoferyas agan
professyans; [2] neb o len dhe neb a'n ordenas, kepar dell o
Moyses len yn oll[a] chi Duw. [3] Mes Yesu re beu akontys
gwiw dhe gemmys moy a glori ages Moyses, par dell yw neb
a dhrehevis chi moy enorys ages an chi y honan. [4] Rag pub
chi yw drehevys gans nebonan, mes neb a dhrehevis puptra
yw Duw. [5] Lemmyn Moyses o len yn oll chi Duw avel gwas,
dhe desta dhe'n traow a vedha kewsys a-wosa, [6] mes Krist o
len avel Mab dres chi Duw. Ha ni yw y ji mar synsyn agan
fydhyans ha gooth yn agan govenek, fyrv dhe'n diwedh.[b]

Powesva dhe Bobel Duw

[7] Ytho, dell lever an Spyrys Sans,

'Hedhyw, mar klewowgh y lev,

[8] na galeshewgh agas kolon avel y'n rebellyans,
war dhydh an prevyans y'n gwylvos,

[9] le ma'm gorras agas tasow dhe'n prov,
ha gweles ow oberow dres dew ugens bledhen.

---

a 3:2 *oll:* War-lergh niver byghan a dhornskrifow nyns usi omma an ger ma.

b 3:6 *fyrv dhe'n diwedh:* War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow ma.

[10] Yndella, serrys en gans an henedh ma,
hag y leveris, “Pupprys yth ons yn stray yn aga holon;
ny aswonsons ow fordhow vy.”
[11] Dell wrugavy ti y’m sorr,
“Ny wrons entra y’m powesva.”’

[12] Kemerewgh with, breder, ma na vo yn den vyth ahanowgh tebelgolon ankryjyk, ow treylya dhyworth an Duw byw. [13] Mes yniewgh an eyl y gila pub dydh, hedre vo gelwys ‘Hedhyw,’ ma na vowgh kaleshes dre doll[a] peghosow. [14] Rag ni a gevren yn Krist pan synsyn agan kynsa fydhyans fyrv dhe’n diwedh. [15] Dell veu leverys,

‘Hedhyw mar klewowgh y lev,
na galeshewgh agas kolon avel y’n rebellyans.’

[16] Piw ens a glewsons mes heb rebellya na hwath? A nyns ens oll an re a asas Ejyp yn-dann Moyses? [17] Ha piw gansa y feu serrys dew ugens bledhen? A nyns o gans an re a beghas, ha’ga horfow kodhys y’n gwylvos? [18] Ha piw dhodho y hwrug ev ti na dheffens yn y bowesva, marnas dhe’n re o diwostydh? [19] Ytho, ni a wel na allsons entra drefen diskryjyans.

4 Ytho, ha’n ambos hwath gesys dhe entra dh’y bowesva, perthyn own na vo nagonan ahanowgh breusys a fyllel dh’y attaynya. [2] Rag devri an nowodhow da a dheuth dhyn ni par dell wrug dhedha i ynwedh; mes an negys a glewsons, ny veu dh’aga les, drefen na vons kesunys yn fydh gans an re a glewas.[b] [3] Rag ni, re gryssyn, a dheu a-ji dhe’n bowesva, dell leveris,

‘Dell wrugavy ti y’m sorr,
“Ny wrons entra y’m powesva,”’

kyn feu gorfennys y oberow a-dhia wrians an bys. [4] Rag ev re gewsis yndelma yn neb le a-dro dhe’n seythves dydh, ‘Ha Duw

a 3:13 *dre doll:* Po *dre dolla.*

b 4:2 *drefen na vons kesunys yn fydh gans an re a glewas:* War-lergh re a’n dornskrifow *drefen na gavas fydh y’n re a glewas.*

a bowesas y'n seythves dydh a'y oberow oll.' [5] Hag arta y'n tyller
ma, y leveris, Nevra ny dhons a-ji dhe'm powesva. [6] A-ban
yw gesys ytho rag re dhe entra ynni, ha'n re a dhegemeras an
nowodhow da seulabrys a fyllis entra drefen diwostytter, [7] arta
ev a sett neb unn jydh, 'Hedhyw,' ow leverel dre Dhavydh
wosa termyn mar hir y'n geryow devynnys kyns,

'Hedhyw, pan glewowgh y lev,
na galeshewgh agas kolon.'

[8] Rag mar rolla Yoshua powes dhedha, ny gowssa Duw
a-wosa a gen dydh. [9] Ytho yma powes an Sabot gesys hwath
rag pobel Duw; [10] rag piw pynag a dheffo a-ji dhe bowesva
Duw, henna a hedh a'y oberow, dell wrug Duw a'y oberow
ev. [11] Bedhes mall genen ytho a entra y'n bowesva na, ma na
gottho nagonan dre dhiwostytter a'n keth par.

[12] Rag ger Duw yw effeythus ha lymma ages pub kledha
dewvinyek, ow kwana erna ranno enev ha spyrys, mellow ha
mer, hag a yll breusi tybyansow ha mynnas an golon. [13] Hag
a-ragdho ev, nyns yw kudhys kreatur vyth, mes oll yw noth
hag ygor dh'y dhewlagas ev, may tal dhyn gul akont dhodho.

Yesu an Arghoferyas Meur

[14] Ytho, a-ban y'gan beus arghoferyas meur re dremenas
der an nevow, Yesu, Mab Duw, synsyn fast agan professyans.
[15] Rag ny'gan beus arghoferyas na yll keskodhevel gans agan
gwander, mes onan neb re beu temptys avelon yn pub tremmyn,
heb pegha hogen. [16] Nesyn ytho gans fydhyans dhe'n tron a ras,
may tegemerryn tregeredh ha kavos gras dhe weres yn termyn
edhom.

5 Rag pub arghoferyas dewisys yn-mysk tus yw ordenys
dhe weythres a-barth tus yn servis Duw, dhe brofya
rohow ha sakrifisow rag peghosow. [2] Ev a yll dyghtya yn hwar
an re yw heb godhvos ha kellys yn aga fordh, drefen y vos y
honan settys a-dro gans gwander. [3] Ha rag hemma, y tegoodh
dhodho offrynna sakrifis rag peghosow ragdho ev y honan
keffrys ha'n bobel. [4] Ha ny omgemmer den vyth an enor ragdho
y honan, marnas ev a veu gelwys gans Duw, par dell veu Aron.

[5] Ytho ynwedh, ny wrug Krist omughelhe dhe vos gwrys
arghoferyas, mes y feu res dhodho ganso ev neb a leveris
dhodho,

‘Ty yw ow Mab,
hedhyw my re’th tinythis;’

[6] par dell lever ynwedh yn ken le,

‘Ty yw oferyas bys vykken,
war-lergh ordyr Melkisedek.’

[7] Yn dedhyow y gig, Yesu a brofyas pysadow ha govynadow,
gans kriow ughel ha dagrow, dhe neb a ylli y dhelivra dhyworth
mernans hag ev a veu klewys drefen y own a Dhuw. [8] Kynth
o Mab, ev a dhyskas gostytter der an pyth a wodhevis; [9] ha
wosa bos gwrys perfydh, y teuth ha bos fenten a selwyans bys
vykken dhe beub yw gostydh dhodho, [10] wosa bos henwys gans
Duw arghoferyas war-lergh ordyr Melkisedek.

Gwarnyans erbynn Kodha dhe Denewen

[11] A-dro dhe hemma, ni a’gan beus meur dhe leverel yw kales
dhe styrya, rag hwi dhe vos lent agas diwskovarn. [12] Rag kyn
talvia dhywgh bos dyskadoryon erbynn an termyn ma, edhom
a’gas beus nebonan dhe dhyski dhywgh an kynsa elvennow a
lavarow Duw. Edhom a’gas beus a leth, yn le boos kales; [13] rag
pubonan neb a gevren a leth yw heb prevyans y’n ger a ewnder,
rag ev yw fleghik. [14] Mes boos kales yw rag an devesigyon, rag
an re a’s teves kowses dyskys der usadow dhe dhiscernya yntra
da ha dhrog.

6 Yndelma, gesyn dyskasow elvennek Krist ha mos yn-
rag dhe berfydhder, heb gorra a-nowydh an selven a
dreylya yn edrega dhyworth oberow marow hag a fydh war-
tu ha Duw, [2] gans dyskans a-dro dhe vesydhyansow, gorrans
diwleuv, dasserghyans an re varow, ha breus bys vykken. [3] Hag
yndella ni a wra, mar mynn Duw. [4] Rag ny yllir daskor arta dhe
edrek an re re beu unweyth enowys, re dastyas an ro nevek ha
re dheuth ha bos kevrenoryon a’n Spyrys Sans, [5] ha re dastyas
dader ger Duw ha gwriansow nerthek a’n oos dhe dhos, [6] hag

ena y kodhsons a-denewen, rag i a grows Mab Duw arta ragdha
i aga honan ha gul bismer dhodho. [7] Rag tir re evas an glaw a
godh menowgh warnodho, hag a dhre yn-rag losow dhe les
dhe'n re ragdha y feu gonedhys, a dhegemmer bennath Duw.
[8] Mes mar tre yn-rag spern hag askal yth yw heb les hag ogas
miliges; ha leski vydh y dhiwedh.

[9] Kyn kewsyn yndelma, yn agas kas hwi, karadowyon,
surhes on a daklow gwell a dheu gans selwyans. [10] Rag nyns
yw Duw kammhynsek owth ankevi agas ober ha'n gerensa
a dhiskwedhsowgh a'y wovis ev ow servya an sens, ha dell
wrewgh hwath lemmyn. [11] Mes hwans a'gan beus hwi dhe
dhiskwedhes, pub huni, an keth mall dhe dhrehedhes dhe leun
surneth a wovenek bys y'n diwedh, [12] ma na vowgh syger mes
holyoryon an re a erit, dre fydh ha perthyans, an ambosow.

Ambos Duw

[13] Rag pan wrug Duw ambosa dhe Abraham, a-ban na'n jevo
den vyth brassa dredho may hylli ti, ev a dos dredho y honan,
[14] ow leverel, 'Yn tevri my a'th venyk ha'th palshe.' [15] Hag
yndelma wosa perthi hirneth, ev a dhegemeras an ambos.
[16] Rag tus a de der onan moyha agessa i aga honan, hag yn
aga hedrynnow oll, ti res yn afydhyans yw diwedh pub dadhel.
[17] Ytho, pan vynnas Duw diskwedhes dhe glerra dhe eryon an
ambos gnas antreylyadow y dowl, ev a'n fastyas gans ti [18] may
fen kenerthys yn krev, pan fiyn rag skovva, dhe dhalghenna
an govenek gorrys a-ragon, dre reson dew dra na yll Duw
gowleverel ynna. [19] Hemma y'gan beus avel ankor an enev, sur
ha fast, govenek a enter an barth a-bervedh, a-ji dhe'n vayl,
[20] le mayth eth Yesu avel ragreser ragon ni, wosa dos ha bos
arghoferyas bys vykken war-lergh ordyr Melkisedek.

Ordyr Melkisedek

7 Rag an 'Melkisedek ma, myghtern Salem, oferyas Duw
an Ughella, a dheuth erbynn Abraham ow tehweles
a-dhyworth ladhva an vyghternedh, ha'y venyga;' [2] ha dhodho
Abraham a gevrennas 'degves rann a buptra.' Ev yw kynsa,
dre dreylyans y hanow, 'myghtern ewnder,' hag ena ynwedh,

myghtern Salem, henn yw ‘myghtern kres.’ [3] Ev yw heb tas na
mamm nag aghskrif ha ny’n jeves na dallethvos dedhyow na
diwedh bewnans, mes, haval dhe Vab Duw, ev a bes yn oferyas
bys vykken.

[4] Mir ha meur yw! Abraham an ugheldas ynwedh a ros
dhodho dega a’n preydh. [5] Ha’n vebyon na a Levi, neb a
dhegemmer an soodh a oferyas, a’s teves gorhemmyn an lagha
dhe gemeres dega a’n bobel, henn yw a’ga breder, kynth yw
an re ma ynwedh a dhiwglun Abraham. [6] Mes an den ma, na
veu sevys a’ga linnyeth, a dhegemeras dega a Abraham, ha’y
venyga ev, neb a’n jevo an ambosow. [7] Ha heb kontradia, neb
yw le yw benygys gans neb yw gwell. [8] Y’n eyl kas dega yw
degemerys gans tus varwel; y’n kas aral, gans onan, a neb yw
destys anodho ev dhe vos yn fyw. [9] Yn ken lavarow, Levi y
honan, neb a dhegemmer degow, a dyli degow dhe Abraham,
[10] rag hwath yth esa yn diwglun y das pan dheuth Melkisedek
er y bynn.

[11] Ytho, mar teuth perfydhder der oferyasedh leviek (rag yn-
danno an bobel a dhegemeras dega an lagha), ena pana edhom
eus a gen oferyas dhe sevel war-lergh ordyr Melkisedek, a-der
war-lergh ordyr Aron? [12] Rag pan vo chanj yn oferyasedh, yma
res a janj y’n lagha ynwedh. [13] Rag neb anodho y kewsir an
traow ma, a dheuth a gen looth, ha ny servyas nagonan anodho
orth an alter. [14] Rag pur gler yw y sevis agan Arlodh a Yuda hag
a’n looth na ny leveris Moyses tra vyth a-dro dhe oferysi. [15] Ha
klerra hwath yw pan saffo ken oferyas yn hevelep Melkisedek
[16] neb na dheuth ha bos oferyas herwydh edhom an lagha
a-dro dhe’n kig, mes dre nerth bewnans andhistruadow. [17] Rag
dustuniys yw,

‘Ty yw oferyas bys vykken,
war-lergh ordyr Melkisedek.’

[18] A’n eyl dorn, gorhemmyn koth yw settys a-denewen
rag y vos gwann ha heb les [19] (rag ny wrug an lagha tra vyth
perfydh); a’y gila, govenek gwell yw dres, dredho may teun nes
dhe Dhuw.

20 Ha nyns o heb ti. Re erel a dheuth ha bos oferysi heb ti,
21 mes neb a veu gwrys oferyas gans ti – Duw a leveris dhodho,

‘An Arlodh re dos
ha ny vynn treylya y vrys,
“Ty yw oferyas bys vykken.”’[a]

22 Hemma a wra Yesu an mewghyer a gevambos gwell. 23 An oferysi kyns o lies aga niver, drefen aga bos lettys dre vernans a besya yn aga oferyasedh; 24 mes ev a syns y soodh bys vykken, rag ev dhe besya bys vykken. 25 Yndelma, ev a yll selwel, rag oll termyn, an re a nes dhe Dhuw dredho, rag ev a vyw prest dhe bysi ragdha.

26 Rag gwiw o bos dhyn arghoferyas a’n par na, sans, divlam, andhefolys, diberthys a’n beghadoryon, ughelhes a-ugh an nevow. 27 Ny’n jevo edhom, avel an arghoferysi na, a offrynna sakrifis pub-dydh, kynsa rag y beghosow ev hag ena rag peghosow an bobel; ev a wrug hemma unweyth pan omoffrynnas y honan. 28 Rag an lagha a orden tus yn aga gwander avel arghoferysi, mes ger an ti, hag a dheuth diwettha ages an lagha, a apoynt Mab re beu gwrys perfydh bys vykken.

Arghoferyas Kevambos Nowydh ha Gwell

8 Lemmyn war verr lavarow, an pyth a leveryn yw hemma: ni a’gan beus arghoferyas, onan neb a esedhas orth leuv dhyghow tron Meuredh an nevow, 2 menyster y’n sentri ha’n gwir dabernakel, nag yw drehevys gans den mes gans an Arlodh. 3 Rag pub oferyas yw ordenys dhe offrynna rohow ha sakrifisow; yndelma yth yw res bos gans an oferyas ma neppyth dhe offrynna. 4 Ytho, mar pe war an nor, ny via oferyas vyth, a-ban eus oferysi a offryn rohow herwydh an lagha. 5 I a serv yn ensampel ha skeus a’n sentri nevek; rag pan o Moyses parys dhe dhrehevel an tabernakel, gwarnys veu gans Duw, ow leverel, ‘Gwith may hwrylli puptra herwydh an patron a veu diskwedhys dhis war an menydh.’ 6 Mes lemmyn,

---

a 7:21 *bys vykken:* War-lergh re a’n dornskrifow *bys vykken war-lergh ordyr Melkisedek.*

Krist re gavas menystrans hag yw hwath bryntinna ages an
onan koth a-ban yw ev an mayn a gevambos gwell, selys war
ambosow gwell. [7] Rag mar pe an kynsa kevambos na dinamm,
ny via tyller rag an nessa.

[8] Rag ev a gyv fowt ynna pan lever,

‘An dedhyow a dheu, yn-medh an Arlodh,
may hwrav kevambos nowydh gans chi Israel
ha gans chi Yuda;

[9] dihaval dhe’n kevambos a wrug gans aga thasow
y’n jydh ma’s kemeris er an dorn ha’ga hembronk
yn-mes a bow Ejyp;

rag ny drigsons y’m kevambos
hag yndella ny wrug vri anedha, yn-medh an
Arlodh.

[10] Hemm yw an kevambos hag a wrav gans chi Israel
wosa an dedhyow na, yn-medh an Arlodh;

my a worr ow laghow yn aga brys,
ha’ga skrifa war aga holon,

ha my a vydh aga Duw,
hag i a vydh ow fobel.

[11] Ha ny wrons i dyski pub huni y gentrevek
po pub huni y vroder, ow leverel, “Aswon an
Arlodh,”

rag pubonan a wra ow aswon,
a’n lyha anedha dhe’n moyha.

[12] Rag my a vydh tregeredhus a’ga drogoberow,
ha ny wrav perthi kov namoy a’ga feghosow.’

[13] Ow kewsel a gevambos nowydh, ev re dheklaryas an kynsa
dhe vos koth. Ha’n pyth yw deklarys koth ha gyllys koth yw
ogas dhe vones dhe goll.

Sentri an Nor ha Sentri Nev

9 Lemmyn, hwath an kynsa kevambos a'n jevo ordenansow
rag gordhyans ha sentri y'n bys. [2] Rag tabernakel a veu
pareusys, an onan war-ves, hag ynno an kantoler ha'n voos ha
ragworrys torthow an wolok – hemm yw henwys an Sentri;
[3] hag a-dryv an nessa kroglen[a] y sev tabernakel – hemm yw
henwys Sans a'n Sansow – [4] a'n jevo ynno an alter owrek a
enkys hag argh an kevambos kudhys pub tenewen gans owr,
hag ynni seth owrek a synsi an manna, ha gwelen Aron hag a
eginas, ha leghennow an kevambos; [5] a-ughto yth esa cherubyns
an golewder ow korskeusi an dregeredhva. A'n traow ma nyns
eus lemmyn kewsel yn funys.

[6] An darbarow ma gwrys yndelma, yth a an oferysi pupprys
y'n kynsa tabernakel rag gul aga gwasonieth; [7] mes a-ji dhe'n
nessa, nyns a marnas an arghoferyas, hag ev marnas unweyth
y'n vledhen, ha nyns a heb kemeres goos hag a offryn ragdho
y honan ha rag peghosow an bobel gwrys dre wall. [8] Yndelma
an Spyrys Sans a dhiskwa nag yw ygerys hwath fordh dhe'n
sentri, hedre vo an kynsa tabernakel hwath ow sevel [9] (hag yw
parabolen rag an oos a-lemmyn). Herwydh hemma, rohow
ha sakrifisow yw offrynnys na yllons perfydhhe kowses an
gordhyer, [10] marnas dyghtya boos ha diwes hag omwolghans
liesek, ordenansow an kig, gorrys warnedha bys termyn
dasfurvyans.

[11] Mes pan omdhiskwedhas Krist avel arghoferyas an traow
mas dhe dhos,[b] ena der an tabernakel moyha ha perfyttha
(na veu gwrys gans leuv, henn yw nag yw a'n kreacyon ma)
[12] ev a entras, unweyth rag oll, dhe'n tyller sans le na gemeras
goos gever na leughi, mes y woos y honan, yndelma ow kavos
daspren bys vykken. [13] Rag mar kyll goos gever ha terewi, ha
lusu lejek skollys war dus dhefolys, sanshe dhe lanheans an
kig, [14] pygemmys moy y hwra goos Krist, neb a omoffrynnas

---

a 9:3 *an nessa kroglen:* Henn yw an kroglen ynter an klos ha'n tabernakel.

b 9:11 *dhe dhos:* War-lergh re a'n dornskrifow *a dheu.*

heb namm dhe Dhuw der an Spyrys nevra a dhur, golghi agas[a] kowses dhyworth oberow marow dhe servya an Duw byw.

15 Yndella ev yw mayn an kevambos nowydh, may hwrello
an re yw gelwys degemeres an eretons ambosys bys vykken,
a-ban mernans dhe hwarvos rag aga daspren a'n peghadow yn-
dann an kynsa kevambos. 16 Rag pan vo kemynskrif, mernans
an kemynner a dal bos prevys. 17 Rag kemynskrif ny dhalleth
kyns mernans, rag nevra ny'n jeves fors hedre vo byw neb a'n
gwrug. 18 Yndella, hwath ny veu an kynsa kevambos gwrys heb
goos. 19 Rag pan veu leverys gans Moyses pub gorhemmyn
a'n lagha dhe'n bobel oll, ev a gemeras goos leughi ha gever,
gans dowr ha gwlan kogh ha hyssop, ha skollya goos ha war
an lyver y honan ha war an bobel oll, 20 ow leverel, 'Ottomma
goos an kevambos a worhemynnis Duw dhywgh.' 21 Ha war an
tabernakel ha'n lestri oll devnydhys yn gordhyans ev a skollyas
goos keffrys. 22 Yn hwir, herwydh an lagha ogas pub tra yw
glanhes gans goos, ha heb skollya goos ny vydh dehwelyans
peghosow.

Pegh Dileys der Sakrifis Krist

23 Ytho y feu res, a'n unn tu, bos glanhes toknys an traow
nevek y'n gis ma, mes an traow nevek aga honan gans
sakrifisow gwell ages an re ma. 24 Rag nyns yw a-ji dhe sentri
gwrys gans leuv, tokyn an gwir sentri, mayth entras Krist, mes
a-ji dhe nev y honan, lemmyn dhe omdhiskwedhes ragon
a-rag fas Duw. 25 Ha nyns o dhe omoffrynna menowgh, par
dell enter an arghoferyas a-ji dhe'n Tyller Sans pub bledhen
gans goos dhyworth re erel; 26 rag ena y tegoodhvia dhodho
godhevel menowgh a-dhia wrians an bys. Mes lemmyn ev
re omdhiskwedhas unweyth, dhe dhiwedh an osow, ha dilea
peghosow der omsakrifia. 27 Ha poran dell yw ordenys dhe dus
merwel unweyth, ha wosa henna breus, 28 yndelma Krist, wosa
bos offrynnys unweyth dhe berthi peghosow lies huni, a wra
omdhiskwedhes rag nessa gweyth, na vydh rag dilea pegh, mes
rag selwyans dhe'n re a wra y waytyas gans mall.

---

a 9:14 *agas:* War-lergh re a'n dornskrifow *agan.*

10 Rag an lagha, na'n jeves marnas skeus a'n traow
mas dhe dhos a-der an purra imach a'n traow ma,
ny yll[a] nevra, der an keth sakrifisow yw offrynnys bledhen
wosa bledhen heb lett, perfydhhe an re a dheu nes. [2] Poken a
ny wrussens hedhi a vos offrynnys? Mar pe glanhes an re ow
kormel unweyth rag oll, ny's tevia aswonvos pegh. [3] Mes y'n
sakrifisow ma yma arta kov pegh pub bledhen. [4] Rag ny yll
goos terewi na gever dilea peghosow. [5] Hemm yw prag, pan
dheuth Krist dhe'n bys, ev a leveris,

'A sakrifis hag offryn, ny'feu hwans,
mes korf re bareussys ragov;
[6] yn offrynnow leskys hag offrynnow pegh
ny'feu plesour.
[7] Ena y leveris vy,
"Otta, deuvev, may hwrylliv dha vodh, a Dhuw,"
dell yw skrifys ahanav yn rol an lyver.'

[8] Pan leveris yndelma, 'Ny'feu na hwans na plesour yn
sakrifisow hag offrynnow hag offrynnow leskys hag offrynnow
pegh' (an re ma yw offrynnys herwydh an lagha), [9] ena y
keworras, 'Otta, deuvev may hwrylliv dha vodh.' Ev a dhile
an kynsa rag sevel an nessa. [10] Ha der an bodh na, ni re beu
sanshes, der offryn korf Yesu Krist unweyth rag oll. [11] Ha pub
oferyas a sev pub-dydh ow menystra, owth offrynna menowgh
an keth sakrifisow na yllons nevra dilea peghosow. [12] Mes
pan offrynsa Krist unn sakrifis rag peghosow bys vykken, 'ev
a esedhas orth leuv dhyghow Duw,' [13] ow kortos ena 'erna vo
gorrys y eskerens avel skavel yn-dann y dreys.' [14] Rag der unn
offryn ev re berfydhhas bys vykken an re yw sanshes. [15] Ha'n
Spyrys Sans a dheg dustuni dhyn: rag wosa leverel,

[16] 'Hemm yw an kevambos a wrav gansa
wosa an dedhyow na, yn-medh an Arlodh;
my a worr ow laghow yn aga holon,
ha'ga skrifa yn aga brys,'

---

a 10:1 *ny yll:* War-lergh re a'n dornskrifow *ny yllons.*

17 ena ev a geworr,[a]

‘A’ga feghosow ha’ga oberow dilagha ny borthav kov namoy.’

18 Le mayth eus gevyans a’n re ma, ny vydh edhom na fella a offryn rag peghosow.

Keskyans ha Gwarnyans

19 Ytho, breder, a-ban y’gan beus fydhyans dhe entra dhe’n sentri dre woos Yesu, 20 der an fordh vyw nowydh a ygoras ev der an vayl, henn yw der y gig, 21 hag a-ban y’gan beus oferyas meur war ji Duw, 22 nesyn gans kolon wir yn surneth leun a fydh, agan kolon purhes glan a debelgowses ha’gan korf golghys gans dowr pur. 23 Synsyn fast dhe brofessyans agan govenek fyrv, rag lel yw ev neb a ambosas; 24 hag ombrederyn fatel yniyn an eyl y gila dhe gerensa hag oberow mas, 25 heb forsakya agan kuntellyans agan honan, dell yw an usadow gans rann, mes kenertha an eyl y gila, ha seul voy dell welowgh an Jydh ow nesa.

26 Rag mar peghyn a’gan bodh wosa degemeres aswonvos leun a’n gwiryonedh, nyns eus gesys namoy sakrifis rag peghosow, 27 mes neb gwaytyans ownek a vreus, ha konnar an tan a wra lenki an eskerens. 28 Neb re dhenaghas lagha Moyses a verow heb truedh ‘war dhustuni dew po tri dustunier.’ 29 Pygemmys gweth an kessydhyans, tybi a wrewgh, a vydh breusys gwiw dhe neb a stank war Vab Duw ha synsi dhe vos avlan goos an kevambos dredho may feu sanshes, hag arvedh an Spyrys a ras? 30 Rag ni a’n aswon neb a leveris, ‘Dhymmo vy yw an dial; my a attal.’ Hag arta, ‘An Arlodh a wra breusi y bobel.’ 31 Tra euthyk yw kodha yntra diwleuv an Duw byw.

32 Mes perthewgh kov a’n dedhyow kyns wosa hwi dhe vos enowys, hwi a wodhevi strif kales a bonow, 33 treweythyow ow kodhevel tebel dhyghtyans ha galar a-wel tus, treweythyow ow pos kevrenoryon a’n re dyghtys yndella. 34 Rag yn hwir hwi a

---

a 10:17 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ena y keworr.*

geskodhevis gans an brisnoryon,[a] ha hwi a wodhevis yn lowen ravnans agas pythow, a-ban wodhyewgh bos genowgh[b] pythow gwell hag a bes. 35 Na dewlewgh dhe-ves ytho agas fydhyans, hag a'n jeves pewas meur. 36 Rag hwi a'gas beus edhom a berthyans, may hwryllowgh bodh Duw ha kavos an pyth yw ambosys. 37 Rag

'hwath unn pols pur vyghan
ha neb a vydh ow tos a dheu, ha ny wra strechya;
38 mes ow den gwiryon a wra bewa dre fydh,
ha mar kilden, ny gemmer ow enev plesour ynno.'

39 Mes nyns on ni a'n re a gilden ha mos dhe goll, mes a'n re a's teves fydh ha gwitha aga enev.

Fydh

11 Lemmyn fydh yw fydhyans y'n traow gwaytys, prov a daklow na welir. 2 Rag dredho y kavas an henavogyon dustuni da. 3 Dre fydh y konvedhyn bos an bys gwrys dre er Duw, may feu gwrys an pyth a welir dhyworth an pyth anwelys.

4 Dre fydh yth offrynnas Abel dhe Dhuw sakrifis gwell ages sakrifis Kayn, dredho may kavas dustuni y vos ewnhynsek, Duw ow tustunia dh'y rohow; ha dredho, kyn fo marow, ev a gews hwath. 5 Dre fydh Enok a veu ravshys na wella mernans: ha 'ny veu kevys, rag Duw dh'y gemeres.' Rag kyns bos kemerys, dustuniys veu 'ev dhe vos plegadow dhe Dhuw.' 6 Ha heb fydh ny yllir y blesya. Rag y tegoodh dhe neb a dheffo nes dhe Dhuw krysi y vos byw hag ev dhe wobra an re a'n hwila yn tiwysyk. 7 Dre fydh Noy wosa bos gwarnys gans Duw a-dro dhe daklow na veu gwelys hwath, hag ev ownek, a dhrehevis argh rag sawya y vayni; dre hemma ev a dhampnyas an bys ha dos ha bos her an ewnder a dheu dre fydh.

---

a 10:34 *gans an brisnoryon:* War-lergh re a'n dornskrifow *gans ow frisnoryon.*

b 10:34 War-lergh re a'n dornskrifow yma omma an geryow *y'n nevow.*

8 Dre fydh Abraham o gostydh pan veu gelwys dhe vos dhe
dyller may tegemerra eretons; ev eth yn-rag heb konvedhes
ple'th esa ow mos. 9 Dre fydh ev a dheuth dhe driga yn tir an
ambosow, avel estren, trigys yn tyldow gans Ysak ha Yakob,
kes-heryon a'n keth ambos. 10 Rag y hwaytya an cita hag a's
tevo selveyn, ha'n pennser ha'n byldyer anedhi yw Duw. 11 Dre
fydh Sara[a] hy honan a dhegemeras gallos dhe omdhon hwath
pan o hi dres an oos, a-ban brederi hi, ev dhe vos lel neb a
ambossa. 12 Hag yndelma dhyworth unn den, hag ev kepar hag
onan marow, y feu genys diyskynysi avel ster an nev orth niver,
ha diniver avel tewes an morrep. 13 Dre fydh y ferwis oll an re
ma, heb degemeres an ambosow; mes i a's gwelas ha'ga salusi
a-bell, ow konfessya aga bos estrenyon ha godrigoryon war an
nor. 14 Rag an re a gews yndelma a dhiskwa yn kler aga bos ow
hwilas mammvro. 15 Mar pens ow prederi a'n vro may tothyens
anedhi, termyn a's tevia rag dehweles. 16 Mes lemmyn bro well
a hwansons, henn yw, onan nevek. Ytho, Duw ny'n jeves meth
bos gelwys aga Duw, rag ev re dharbaris dhedha cita. 17 Dre
fydh Abraham, pan veu prevys, a offrynnas Ysak hag ev neb
re dhegemersa an ambosow o parys dhe offrynna y unn vab
dinythys, 18 anodho dell veu leverys, 'Der Ysak y fydh henwys
dha has.' 19 Ev a grysi y hylli Duw drehevel tus a'n re varow;
ytho, yn figur, ev a wrug y dhaskemeres. 20 Dre fydh y pysis
Ysak benathow dhe dhos war Yakob hag Esaw. 21 Dre fydh
Yakob, ow merwel, a venygas pub huni a vebyon Yosep 'owth
omblegya yn gordhyans war benn y lorgh.' 22 Dre fydh Yosep,
ow merwel, a borthas kov a-dro dhe dhibarth fleghes Israel hag
a ros arghadow a-dro dh'y eskern.

23 Dre fydh Moyses, pan veu genys, a veu kudhys tri mis
gans y gerens, drefen i dhe weles bos teg an flogh; ha ny's tevo
own rag gorhemmyn an myghtern. 24 Dre fydh Moyses, pan
devis bras, a skonyas bos gelwys mab myrgh Faro, 25 ow tewis,
yn le hemma, kevrenna tebel dhyghtyans pobel Duw kyns es
lowenhe pols yn plesour peghosow. 26 Ev a dybi godhevel tebel

---

a 11:11 *Sara:* War-lergh re a'n dornskrifow *Sara wownagh.*

dhyghtyans rag an Krist kevoth moy ages tresoryow Ejyp, rag
y fira yn-rag orth an gober. 27 Dre fydh ev a asas Ejyp, heb
perthi own a sorr an myghtern; rag y parghas, kepar dell ve
ow kweles neb yw diwel. 28 Dre fydh ev a bareusis an Pask ha
skollya an goos, ma na's tocchya distruyer an re gynsa genys.

29 Dre fydh y treussons an Mor Rudh avel dre dhor sygh; mes
tus Ejyp, pan hwilsons gul yndelma, y fons lenkys. 30 Dre fydh
y kodhas fosow Yeriko wosa i dhe gerdhes a-dro dhedha seyth
dydh. 31 Dre fydh ny veu ledhys Rahab an hora war-barth gans
an re dhiwostydh, rag hi dhe dhegemeres an aspioryon yn kres.

32 Ha pandr'a lavarav moy? Rag termyn a fallsa dhymm dhe
dherivas a-dro dhe Gideon, Barak, Samson, Yeftha, a-dro
dhe Dhavydh ha Samuel ha'n brofosi, 33 neb dre fydh a fethas
ruvanethow, breusi yn ewnder, degemeres an ambosow, degea
ganow lewyon, 34 difudha nerth tanyow, skeusi rag min an
kledha, gwaynya krevder yn-mes a wander, dos ha bos gallosek
yn kas, gorra luyow estren dhe'n fo. 35 Benenes a dhegemeras
aga re varow dre dhasserghyans. Re a veu tormentys, ow
nagha godhvos livreson may tassorghens dhe vewnans gwell.
36 Re erel a wodhevis skorn ha skorjya, ha hwath kadonyow
ha prisonyans. 37 Labedhys vons, heskennys vons yn dew,
ledhys vons dre gledha; i a gerdhi yn kreghyn deves ha gever,
edhommek, duwenhes, tebeldhyghtys 38 – anedha nyns o gwiw
an bys – ow kwandra yn gwylvosow ha menydhyow, hag yn
mogowyow ha savnow an dor.

39 Hag oll an re ma, dustuniys der aga fydh, ny dhegemersons
an pyth a veu ambosys, 40 drefen Duw dhe ragweles tenkys
gwell ragon, na vedhens gwrys perfydh hebon ni.

Dyskybleth an Arlodh

12 Ytho, ni ynwedh, a-ban eus komolen mar veur
a dhustunioryon a-dro dhyn, tewlyn a-denewen
pub ankombrans ha pegh hag a len mar ogas, ha dre bargh,
resyn an resegva yw settys a-dheragon, 2 ow mires war-tu ha
Yesu, awtour ha perfydhder agan fydh, rag an lowender settys

a-ragdho ev neb a borthas an grows, ow tispresya an meth, ha neb re esedhas orth leuv dhyghow tron Duw.

[3] Prederewgh anodho neb a borthas kemmys kedrynn a beghadoryon er y bynn, ma na vowgh skwith na digolonnek. [4] Yn agas strif erbynn pegh, ny omledhsowgh na hwath bys yn skollya goos. [5] Hag a ankevsowgh an ger a gonfort a gews orthowgh avel mebyon?

‘Ow Mab, na wra dispresya dyskybleth an Arlodh,
na bos digolonnek pan vi keskys ganso.
[6] Rag an Arlodh a gesk neb yw kerys ganso,
ha skorjya peub a dhegemmer avel mab.’

[7] Duryewgh yn-dann an dhyskybleth. Yma Duw orth agas dyghtya avel mebyon. Rag py mab yma na’n keredh y das? [8] Mars owgh heb dyskybleth may kevrensowgh oll ynno, nyns owgh mebyon mes bastardyon. [9] Pella, ni a’gan bo tasow war-lergh an kig dh’agan keredhi ha ni a wre vri anedha. A ny vedhyn hwath moy gostydh dhe Das an spyrysyon, ha bewa? [10] Rag i a’gan kessydhyas rag nebes dedhyow herwydh aga bodh, mes ev a’gan kessydh dh’agan les may kevrennyn yn y sansoleth. [11] Rag a-lemmyn pub dyskybleth a hevel ken a dhuwon, a-der ken a lowena; wortiwedh y teg frut a gres hag a ewnder dhe’n re yw dyskys ganso.

[12] Ytho krevhewgh an dhewdhorn ydhil ha’gas dewlin dhifreth, [13] ha gwrewgh hensyow kompes dh’agas treys, ma na vo treylys dhe-ves an pyth yw evredhek, mes kynsa bos yaghhes.

Gwarnyans erbynn Nagha Gras Duw

[14] Hwilewgh kres gans an dus oll ha’n sansoleth, ma na wra den vyth gweles an Arlodh hebdhi. [15] Gwaytyewgh ma na fallo nagonan a gavos gras Duw; ma na eginno gwreydhen hwerowder ha gul kedrynn, dredhi may teffo lies ha bos defolys; [16] ma na vo nagonan plosek nag ansans avel Esaw a werthas y wir-genesik rag unn prys boos. [17] Rag hwi a wor pan

vynna erita an bennath, neghys veu a-wosa, rag ny gavas spas a edrega kyn y'n hwilas gans dagrow.

18 Rag ny nessowgh dhe neppyth a yll bos tochys,[a] tan ow tewi,
ha tewlder, ha tewlwolow, ha korwyns, 19 ha son an hirgorn, ha
lev geryow a wra dhe'n gleworyon pysi na vo kewsys dhedha
pella geryow. 20 Rag ny borthsons an gorhemmyn a veu res,
'Hwath eneval mar toch an menydh y fydh labedhys.' 21 Yn
hwir, mar euthyk o an wolok may leveris Moyses, 'Krena a
wrav der own.' 22 Mes hwi re dheuth dhe venydh Sion ha cita
an Duw byw, Yerusalem an nevek, ha dhe eledh dres niver yn
kuntelles solem, 23 ha dhe eglos an re gynsa genys omrolys yn
nev, ha dhe Dhuw, an breusydh a buptra, ha dhe spyrysyon tus
ewnhynsek gwrys perfydh, 24 ha dhe Yesu, mayn an kevambos
nowydh, ha dhe'n goos skollys a gews tra well ages goos Abel.

25 Gwaytyewgh na'n nagghewgh neb a gews. Rag mar ny
wrussons an re na dhiank pan naghsons neb a's gwarnyas war
an nor, hwath dhe le y hwren ni diank anodho neb a'gan gwarn
a nev. 26 Ena y lev a wrug dhe'n dor krena; mes lemmyn ev
re ambosas, ow leverel, 'Unweyth moy ny wrav unsel an nor
dhe dhegrena mes an nev ynwedh.' 27 An lavar ma, 'Unweyth
moy,' a dhiskwa treuskorrans an pythow yw kryghyllys, henn
yw an pythow re beu gwrys, may pessyo an pythow na yll bos
kryghyllys. 28 Ytho godhvedhyn gras a dhegemeres ruvaneth
na yll degrena, ha rag henna profyn dhe Dhuw gordhyans
plegadow yn revrons hag agha; 29 rag agan Duw yw tan a
gowllesk.

Gonis Kemeradow dhe Dhuw

13 Pesyes kerensa dhe breder. 2 Na ankevewgh
wolkomma estrenyon, rag yndelma nebes re
wolkommas eledh heb y wodhvos. 3 Perthewgh kov a'n
brisnoryon par dell vewgh prisonys war-barth gansa; ha'n re yw
kammdhyghtys, a-ban esowgh hwi ynwedh y'n korf. 4 Bedhes
priosoleth synsys yn enor gans peub, ha bedhes andhefolys

a 12:18 *dhe neppyth a yll bos tochys:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe venydh a yll bos tochys.*

gweli an demedhyans; rag Duw a vreus an re dhijast ha'n avoutroryon. [5] Bedhes agas bewnans rydh a gerensa arghans, ha bedhewgh kontentys gans an pyth a'gas beus; rag ev re leveris, 'Nevra ny wrav dha fyllel na dha forsakya.' [6] Ytho, ni a lever yn kolonnek,

'An Arlodh yw ow gwereser,
ny'm bydh own;
pandr'a yll den gul dhymm?'

[7] Perthewgh kov a'gas hembrenkysi, an re a gewsis ger an Arlodh dhywgh; prederewgh a sewyans aga bewedh ha gul war-lergh aga fydh. [8] Yesu Krist yw an keth de ha hedhyw ha bys vykken. [9] Na vedhewgh kemerys a-denewen gans divers dhyskasow ankoth; rag da yw may fo krevhes an golon dre ras, yn le dre bosow na veu dhe les dhe'n re a wra devnydh anedha. [10] Ni a'gan beus alter ma na's teves an re a serv an tabernakel an gwir dhe dhybri anodho. [11] Rag korfow an enevales na, ha'ga goos kerghys a-ji dhe'n sentri gans an arghoferyas yn sakrifis rag peghosow, yw leskys yn-mes a'n kamp. [12] Yndelma, Yesu a wodhevis yn-mes a'n yet rag sanshe tus der y woos. [13] Ytho deun yn-rag dhodho yn-mes a'n kamp ha don y vismer ev ganso. [14] Rag omma ny'gan beus cita a dhur, mes y hwilyn an cita dhe dhos. [15] Dredho ytho, offrynnyn heb lett sakrifis a wordhyans dhe Dhuw, henn yw frut diwweus a wormel y hanow. [16] Na ankevewgh gul oberow mas na kevrenna an pyth eus genowgh; sakrifisow a'n par ma yw plegadow dhe Dhuw.

[17] Bedhewgh gostydh dh'agas hembrenkysi hag uvel dhedha; rag ymons i ow kwitha war agas enev, avel tus a godh ri akont; gesewgh i dhe wul hemma yn lowen, heb kyni yn tristans, rag ny via henna dh'agas les.

[18] Pysewgh a'gan govis ni, rag sur on ni bos kowses da dhyn, ow mynnes omdhegi yn enor yn puptra. [19] My a'gas pys a wul hemma yn tiwysyk may fiv daskorrys dhywgh dhe skonna.

Bennath ha Charj Diwettha

20 Lemmyn, an Duw a gres neb a dhros arta dhyworth an
re varow agan Arlodh Yesu Krist, bugel meur an deves, dre
woos an kevambos a dhur bys vykken, 21 re'gas provio gans
pub tra vas[a] may hwryllowgh y vodh, ow kul ynnon[b] an pyth
yw plegadow yn y wolok dre Yesu Krist; dhe neb bedhes
gordhyans bys vykken ha bynari.[c] Amen.

22 Ha my a'gas pys, breder, a wul vri a'm ger a generth, rag
my dhe skrifa war verr lavarow. 23 Godhvedhewgh bos livrys
agan broder Timothi, gans neb my a'gas gwel, mar teu yn skon.
24 Salusewgh agas hembrenkysi ha'n sens oll. An re a Itali a'gas
salus. 25 Bedhes gras genowgh hwi oll. Amen.[d]

---

a 13:21 *pub tra vas:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn pub ober mas.*

b 13:21 *ynnon:* War-lergh re a'n dornskrifow *ynnowgh.*

c 13:21 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha bynari.*

d 13:25 War-lergh re a'n dornskrifow nyns eus omma *Amen.*

LYTHER
JAMYS

Chaptra 1
Salusyans
Fydh ha Furneth
Boghosogneth ha Rychys
Prevyans ha Temptyans
Klewes ha Gul an Ger
Chaptra 2
Gwarnyans erbynn Faverans
Fydh ha Gwriansow
Chaptra 3
An Taves
Chaptra 4
Kerensa a'n Bys
Breusi Breder
Gwarnyans erbynn Bostya
Chaptra 5
Gwarnyans dhe'n Dus Rych
Perthyans ha Pysadow

Salusyans

1 Jamys, gwas Duw ha'n Arlodh Yesu Krist, dhe'n dewdhek looth yw skattrys: Lowena dhywgh!

Fydh ha Furneth

[2] Tybewgh puptra dhe vos lowena, ow breder, pan godhowgh yn provow divers, [3] ow kodhvos an prevyans a'gas fydh dhe wul perthyans. [4] Ha gwres perthyans kowlwul y ober may fewgh perfydh ha dien, heb bos dhywgh fowt tra vyth.

[5] Mes mar fyll furneth dhe nebonan ahanowgh, govynnes ev orth Duw a re dhe bub den yn hel, heb keredhi, hag y fydh res dhodho. [6] Mes govynnes yn fydh heb doutya, rag neb a dhout yw kepar ha mordon yw helghys ha tewlys der an gwyns. [7] Na dybes an den ma ev dhe dhegemeres tra vyth dhyworth an Arlodh. [8] Gour dewblek y vrys yw brottel yn oll y fordhow.

Boghosogneth ha Rychys

[9] Mes gwres bostya an broder uvel yn y ughelder, [10] ha'n den rych yn y uvelder, rag ev a dremen kepar ha bleujen wyls. [11] Rag an howl a sev gans an trethes ha gul dhe'n gwels gwedhra, ha'n vleujen anodho a godh, ha tekter y semlans yw diswrys. Y'n keth fordh an den rych a wedher yn-mysk y wriansow.

Prevyans ha Temptyans

12 Gwynnvys an gour a bes yn-dann brevyans rag, wosa bos
prevys, ev a dhegemmer an gurun a vewnans a ambosas Duw
dhe'n re a'n kar. 13 Na leveres den vyth a vo prevys, 'Gans Duw
prevys ov vy;' rag ny yll Duw bos prevys gans drog, ha ny brev
ev y honan den vyth. 14 Mes prevys yw pub den yw tennys ha
dynys der y dhrokhwansow ev. 15 Ena tebel-ewl, wosa omdhon,
a dhinyth peghadow, ha peghadow kowlwrys a dhinyth ankow.
16 Na vedhewgh tollys, ow breder veurgerys.

17 Pub ro da ha pub ro perfydh a dhiyskyn dhyworth a-wartha,
ow tos yn-nans dhyworth an Tas a wolowys ha nyns eus chanj
na skeus treylyans ganso. 18 Gans y vynnas ev, ev a'gan dinythis
dre er a wiryonedh, may fen ni avel an kynsa frut a'y greaturs.

Klewes ha Gul an Ger

19 Godhvedhewgh hemma, ow breder veurgerys. Bedhes pub
den skav dhe glewes, lent dhe gewsel, lent dhe serri. 20 Rag ny
wra sorr gour avonsya ewnder Duw. 21 Ytho, gorrewgh dhe-ves
pub plosedhes ha drog dres eghen, ha degemerewgh yn uvel an
ger plensys ynnowgh, a yll selwel agas enev.

22 Bedhewgh gwrioryon a'n ger, heb bos goslowysi yn unsel,
owth omdolla. 23 Rag den mars yw goslowyas a'n ger heb bos
gwrier, ev yw kepar ha gour a wel y fas genesik yn gweder.
24 Ev a wel y honan ha mos dhe-ves hag ankevi a-dhesempis
py par den yw. 25 Mes neb a vir y'n lagha berfydh a rydhses ha
pesya ynno, heb bos goslowyas a ankev, mes gwrier an ober,
gwynnvys vydh an den ma y'n pyth a wra. 26 Mars eus neb
den a breder y vos kryjyk, heb fronna y daves, mes ow tolla
y golon ev, koog yw kryjyans an den ma. 27 Kryjyans glan hag
andhefolys a-dherag Duw an Tas yw hemma: mos dhe vires
orth omdhivasow ha gwedhwesow yn aga anken, hag omwitha
dinamm dhyworth an bys.

Gwarnyans erbynn Faverans

2 Ow breder, na synsewgh fydh agan Arlodh gloryus Yesu
Krist, gans faverans dhe neb den. [2] Mar teu gour owrek
y vesyes ha splann y dhillas a-bervedh yn agas kuntelles, ha mar
teu ynwedh den boghosek, plos y dhillas, [3] ha hwi a vir orth neb
a wisk an dillas splann ha leverel, 'Esedh omma yn tyller da,'
ha leverel dhe'n den boghosek, 'Sav ena,' po 'Esedh[a] orth ow
skavel droos,' [4] a ny wrussowgh discernya yntredhowgh ha mos
ha bos breusydhyon drog agas prederow? [5] Goslowewgh, ow
breder veurgerys. A ny dhewisas Duw an voghosogyon y'n bys
dhe vos rych yn fydh ha heryon a'n wlaskor a ambosas dhe'n
re a'n kar? [6] Mes hwi a dhisenoras an boghosek. A ny'gas begh
an dus rych? A ny'gas tennons a-dherag lysyow breus? [7] A ny
vlasfemyons i an hanow da a veu gelwys warnowgh?

[8] Mar kollenwowgh yn hwir an lagha riel war-lergh an
skryptor, Ty a wra kara dha hynsa kepar dell gerydh dha honan,
yn ta y hwrewgh hwi. [9] Mes mar plegyowgh dhe dremmyn neb
den, pegh a wrewgh, ha dampnys owgh hwi gans an lagha avel
peghadoryon. [10] Rag neb a with an lagha yn tien mes a drebuch
yn unn dra, yn tien gyllys kablus yw ev. [11] Rag neb a leveris
'Na wra avoutri,' a leveris ynwedh, 'Na wra denladh.' Mar ny
wre'ta avoutri mes denladh a wre'ta, devedhys os ta peghador
erbynn an lagha. [12] Yndella leverewgh hag yndella gwrewgh,
kepar ha tus a vons breusys dre lagha rydhses. [13] Rag an vreus a
vydh heb tregeredh dhe neb na dhiskwa tregeredh. Tregeredh
a drygh war vreus.

Fydh ha Gwriansow

[14] Pyth yw an les, ow breder, mar lever den bos fydh ganso,
mes nyns eus gwriansow? A yll fydh y selwel? [15] Broder po
hwor mars yns i noth ha heb boos pub dydh, [16] ha mar lever
nebonan ahanowgh dhedha, 'Kewgh yn kres, bedhewgh tomm
ha lenwys,' mes ny rowgh dhedha an taklow yw res dhe'n korf,

---

a 2:3 *Esedh:* War-lergh re a'n dornskrifow *Esedh omma.*

pyth yw an les? 17 Yndella ynwedh, fydh hy honan, mar nyns
eus gwriansow gensi, marow yw.

18 Mes nebonan a lever, 'Yma fydh genes jy, ha gwriansow
genev vy.' Diskwa dhymm dha fydh jy heb gwriansow, ha my
a vynn diskwedhes dhis ow fydh vy der ow gwriansow. 19 Ty
a grys bos Duw onan. Yn ta y hwre'ta. An jowlow ynwedh a
grys, ha krena. 20 A vynn'ta godhvos, a dhen koog, bos euver[a]
fydh heb gwriansow? 21 A ny veu agan tas Abraham justifiys
dre wriansow, hag ev owth offrynna y vab Ysak war an alter?
22 Ty a wel bos fydh ow kesoberi gans y wriansow ha bos fydh
kowlwrys dre wriansow. 23 Ha kollenwys veu an skryptor ow
leverel, 'Abraham a fydhyas yn Duw hag akontys veu hemma
dhodho avel ewnder,' hag y'n gelwys, 'Koweth Duw.' 24 Ty a
wel den dhe vos justifiys dre wriansow, a-der dre fydh yn unsel.
25 Hag y'n keth vaner, a ny veu Rahab an hora justifiys dre
wriansow ha hi ow wolkomma an kanasow ha'ga danvon alena
dre fordh aral? 26 Rag kepar dell yw an korf marow heb spyrys,
yndella ynwedh, marow yw fydh heb gwriansow.

An Taves

3 Na vedhewgh meur ahanowgh dyskadoryon, ow breder.
Hwi a wor ni, an dhyskadoryon dhe dhegemeres breus
possa. 2 Pubonan ahanan a gammwra yn lies tra. Den mar ny
gammwra yn y lavar, gour perfydh yw hemma, hag ev a yll
fronna an korf dien ynwedh. 3 Mar korryn[b] fronn yn ganow
margh may fo ev gostydh dhyn ni, y gorf dien ynwedh a
lewyn ni. 4 Mirewgh orth an gorholyon ynwedh. Mar vras kyn
fons i ha herdhys gans gwynsow krev, lewys yns i gans lew
pur vyghan ple fo ervirys gans an lewyader. 5 Yndella an taves
ynwedh yw esel byghan hag a vost taklow bras.

Otta, ass yw byghan an tan, hag ass yw bras an koos a vydh
leskys ganso! 6 Ha tan yw an taves, norvys kammhynseth.
Settys yw an taves yn-mysk agan eseli, ow mostya an korf dien

---

a 2:20 *euver:* War-lergh re a'n dornskrifow *marow.*

b 3:3 *Mar korryn:* War-lergh re a'n dornskrifow *Otta, ni a worr.*

hag ynflammya an ros a vewnans, ow kavos y dan dhyworth yfarn. 7 Pub eghen a vest hag edhen, a bryv ha bestes morek yw
dovhes ha re beu dovhes gans mab den, 8 mes an taves ny yll
den vyth y dhovhe. Droktra direwl yw, leun a wenon marwel.
9 Ganso ev, ni a venyk an Arlodh ha Tas,[a] ha ganso ev ni a
volleth mab den yw gwrys war-lergh hevelep Duw. 10 Yn-mes
a'n keth ganow y teu ha bennath ha molleth. Nyns yw gwiw, ow
breder, an taklow ma dhe hwarvos yndella. 11 A dhyllo fenten
dowr yr ha hwerow yn-mes a'n keth toll?[b] 12 A yll figbren, ow
breder, ri greun olew, po gwinbren ri figys? Ynwedh ny yll
fenten holan ri dowr yr.[c] 13 Piw yntredhowgh yw fur ha skentel?
Der y gonversacyon da, diskwedhes ev y wriansow yn uvelder
furneth. 14 Mes mars eus avi hwerow ha strivyans genowgh yn
agas kolon, na wrewgh bostya, na gowleverel erbynn an gwir.
15 Nyns yw hemma furneth a dhiyskyn a-wartha, mes a'n bys,
anspyrysel, dyowlek yw. 16 Le may ma avi ha strivyans yma
deray ha pub drogober. 17 Mes an furneth a-wartha yw kyns oll
glan, ena ow kara kres, klor, es y berswadya, leun a verci ha
frut da, heb faverans, heb falsuri. 18 Ha frut ewnder yw hesys
yn kres rag an re a wra kres.

Kerensa a'n Bys

4 A-ble teu breselyow ha kasow yntredhowgh? A ny
dhons i yn-mes a'gas hwansow usi owth omladh yn agas
eseli? 2 Yma hwans genowgh ha ny'gas beus. Hwi a ladh ha
perthi avi heb gallos kavos. Hwi a omladh ha breseli. Ny'gas
beus rag na wovynnowgh. 3 Hwi a wovyn heb degemeres,
rag hwi a gammwovyn, may hyllowgh spena, ow sewya agas
hwansow. 4 A avoutresow![d] A ny wodhowgh hwi kerensa an

---

a 3:9 *an Arlodh ha Tas:* War-lergh re a'n dornskrifow *Duw ha'n Tas.*

b 3:11 *toll:* Po *bolgh.*

c 3:12 *Ynwedh ny yll fenten holan ri dowr yr:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yndella ny yll fenten vyth gul dowr holan hag yr.*

d 4:4 *A avoutresow!* War-lergh re a'n dornskrifow *A avoutroryon hag avoutresow!*

bys dhe vos eskarogeth erbynn Duw? Piw pynag a vynno bos
koweth an bys a omwra eskar Duw. [5] Po a dybowgh an skryptor
dhe leverel yn euver, 'Trohag avi y yeun an spyrys a wrug ev
dhe driga ynnowgh.' [6] Mes brassa gras y re ev; rag henna y
lever,

'Duw a sev erbynn tus wothus,
mes dhe dus uvel ev a re ras.'

[7] Ytho, bedhewgh gostydh dhe Dhuw; mes sevewgh erbynn
an jowl, hag ev a wra fia dhyworthowgh. [8] Dewgh nes dhe
Dhuw, hag ev a dheu nes dhywgh hwi. Glanhewgh agas diwla, a
beghadoryon, ha purhewgh agas kolon, a dus dewblek agas brys.
[9] Gwrewgh galari, ha kyni hag ola. Bedhes agas hwarth treylys
dhe gynvan, ha'gas lowena dhe dristyns. [10] Omuvelhewgh
a-dherag an Arlodh, hag ev a wra agas ughelhe.

Breusi Breder

[11] Na wrewgh kewsel an eyl erbynn y gila, a vreder. Neb
a gews erbynn broder po a vreus y vroder a gews erbynn an
lagha hag a vreus an lagha; ha mar preusewgh an lagha, nyns
os ta gwrier an lagha mes breusydh. [12] Onan yw riyas an lagha
ha breusydh, neb a yll selwel ha diswul. Piw os ta jy, a vreus
dha gentrevek?

Gwarnyans erbynn Bostya

[13] Dewgh lemmyn, an re a lever, 'Hedhyw po a-vorow
ni a vynn mos a-ji dhe'n dre ma ha spena bledhen ena ha
kenwertha, ha gul prow.' [14] Mes ny wodhowgh fatel vydh agas
bewnans a-vorow. Ethen owgh hwi owth omdhiskwedhes[a]
rag berr dermyn hag ena ow mos mes a wel. [15] Yn le henna, y
kodh dhywgh leverel, 'Mar mynn an Arlodh, ni a vyw, ha gul
hemma po henna.' [16] Mes lemmyn hwi a vost yn agas gooth.
Oll bostya a'n par na yw drog. [17] Ytho neb a wor an pyth yw da
dhe wul hag ev ny'n gwra, dhodho ev pegh yw.

---

a 4:14 *Ethen owgh hwi owth omdhiskwedhes:* War-lergh re a'n
dornskrifow *Ethen yw, owth omdhiskwedhes.*

Gwarnyans dhe'n Dus Rych

5 Dewgh lemmyn, a dus rych, gwrewgh ola ha kyni
war agas galarow ow tos warnowgh. [2] Pedrys yw agas
pythow ha dybrys gans godhanes yw agas dillas. [3] Agas owr
ha'gas arghans re gesknias, ha'ga hesknians a vydh dustuni
er agas pynn ha dybri agas kig kepar ha tan. Hwi re guntelas
tresor rag an dedhyow diwettha. [4] Otta, gobrow an wonisysi
a vysas agas gwelyow hag a wrussowgh gwitha dhyworta yn
fals, ymons ow karma; ha garmow an vysoryon re dhrehedhas
diwskovarn Arlodh an luyow. [5] Hwi re vewas yn es hag yn
plesour war an dor; hwi re vagas agas kolon yn jydh ladhva.
[6] Hwi re dhampnyas ha ladha an den gwiryon; ny sev ev
orthowgh.

Perthyans ha Pysadow

[7] Ytho, perthewgh, a vreder bys yn devedhyans an Arlodh.
Otta, an tiek a worta frut drudh an dor, meur y berthyans
yn y gever, erna dhegemerro an glaw a-varr ha'n glaw
diwedhes. [8] Perthewgh hwi ynwedh. Fastyewgh agas kolon, rag
devedhyans an Arlodh re dheuth nes. [9] Na wrewgh krodhvolas,
a vreder, an eyl war y gila, ma na vewgh breusys. Otta, an
breusydh a sev a-dherag an darasow. [10] Kemerewgh, a vreder,
yn ensampel a wodhevyans ha perthyans, an brofosi a gewsis
yn hanow an Arlodh. [11] Otta, ni a's gelow gwynnvys, an re a
dhuryas; duryans Job re wrussowgh klewes anodho, ha porpos
an Arlodh a welsowgh, bos an Arlodh pur druedhek ha pitethus.

[12] Mes dres oll, ow breder, na liewgh na re'n nev, na re'n dor
na gans li vydh aral, mes bedhes agas 'Ya' ya, ha'gas 'Na' na,
ma na gotthowgh yn-dann vreus.

[13] Eus nebonan ahanowgh grevys? Gwres ev pysi. Eus
nebonan lowenek? Kanes ev salm. [14] Eus nebonan klav yn
agas mysk? Gelwes ev henavogyon an eglos ha gwrens i pysi
warnodho ha'y untya gans oyl yn hanow an Arlodh. [15] Ha
pysadow fydh a wra sawya an klav, ha'n Arlodh a vynn y

dhrehevel. Ha mar kwrug ev peghosow, y fydh henna[a] gevys dhodho. [16] Ytho, yesewgh agas peghosow an eyl dh'y gila, ha pysewgh an eyl rag y gila, may fewgh yaghhes. Pur nerthek yw an pysadow effeythus a dhen gwiryon. [17] Elias o den kehaval y gnas dhyn ni hag ev a bysis yn pysadow na wrella glaw, ha glaw ny wrug war an dor teyr bledhen ha hwegh mis. [18] Hag arta ev a bysis, ha'n nev a ros glaw, ha'n dor a dhug y frut.

[19] Ow breder, mar kwander nebonan ahanowgh dhyworth an gwir ha nebonan a'n dre arta dhodho, [20] godhvedhes ev:[b] neb a dreyl peghador a'y gammfordh a selow y enev a ankow, ha kudha peghosow pals.

---

a 5:15 *y fydh henna:* War-lergh re a'n dornskrifow *i a vydh.*

b 5:20 *godhvedhes ev:* War-lergh re a'n dornskrifow *godhvedhewgh.*

KYNSA LYTHER
PEDER

Chaptra 1
Govenek Byw
Galow dhe Vewnans Sans
Chaptra 2
An Men Byw ha'n Genedhel Sans
Bewewgh avel Servysi Duw
Ensampel a Wodhevyans Krist
Chaptra 3
Gwragedh ha Gwer
Godhevyans a-barth Ewnder
Chaptra 4
Renysi Dha a Ras Duw
Chaptra 5
Ow Pugelya Flock Duw
Dynnargh Diwettha

1 Peder, abostol Yesu Krist dhe'n bobel dhewisys, godrigoryon skattrys yn Pontus, Galati, Kappadoki, Asi, ha Bithyni, [2] dewisys war-lergh ragwodhvos Duw an Tas, yn sansheans an Spyrys, dhe wostytter ha skollyans goos Yesu Krist: Gras ha kres re bo palshes dhywgh hwi.

Govenek Byw

[3] Benyges re bo Duw ha Tas agan Arlodh Yesu Krist, neb a'gan dastinythis, war-lergh y dregeredh vras, dhe wovenek byw dre dhasserghyans Yesu Krist a'n re varow, [4] dhe ertach heb pedri, andhefolys, ha heb gwedhra, yw gwithys yn nev ragowgh hwi [5] neb yw gwithys dre allos Duw dre fydh dhe selwyans parys dhe vos diskwedhys y'n termyn diwettha. [6] Hag ynno hwi a lowenha, kyn fo res tristhe berr dermyn yn prevyansow pals, [7] rag may fo kevys prov agas fydh, moy y bris es owr a yll pedri kyn fo prevys gans tan, dhe wormola ha gordhyans hag enor orth diskwedhyans Yesu Krist, [8] neb a gerowgh heb y weles, ha heb y weles hwath mes ow krysi ynno, hwi a lowenha ynno gans joy dres lavar ha gloryus, [9] ow tegemeres sewyans agas fydh: selwyans enevow.

[10] An brofosi, neb a brofosa a-dro dhe'n gras a vedha dhywgh hwi, a hwilas ha hwithra a-dro dhe'n selwyans ma, [11] ow hwithra pyth po py termyn a dhiskwedhas Spyrys Krist ynna,

pan ragdhustunias tormentys Krist ha'n splander a wre y sewya.
12 Diskwedhys veu dhedha nag esons i ow konis aga honan,
mes yth esons orth agas gonis hwi y'n taklow re beu derivys
dhywgh gans an re a bregothas an nowodhow da dhywgh der
an Spyrys Sans, danvenys dhyworth nev, taklow ha hwans yma
dhe eledh mires warnedha.

Galow dhe Vewnans Sans

13 Ytho, grugysewgh diwglun agas brys, bedhewgh divedhow,
ha settyewgh agas govenek yn tien war an gras a vydh dres
dhywgh orth diskwedhyans Yesu Krist. 14 Kepar ha fleghes
wostydh, na wrewgh war-lergh hwansow an termyn a'gas fowt
a skians, 15 mes kepar dell yw sans neb a'gas gelwis, bedhewgh
hwi sans ynwedh yn agas fara oll; 16 rag skrifys yw, 'Sans
vedhowgh hwi,[a] rag my yw sans.'

17 Ha mar kelwowgh warnodho avel Tas, ev neb a vreus heb
plegyans war-lergh gwrians pub den, gwrewgh spena termyn
agas godrik yn own. 18 Hwi a wor na vewgh dasprenys gans
taklow a yll pedri, arghans nag owr, dhyworth agas bewedh
euver a veu eritys dhyworth agas tasow, 19 mes gans goos drudh
Krist kepar hag on heb defowt ha heb namm. 20 Ragaswonys
ova kyns selyans an bys, mes diskwedhys y'n termynyow
diwettha ragowgh hwi, 21 neb a grys dredho yn Duw a wrug y
dhrehevel dhyworth an re varow ha ri splander dhodho, mayth
usi agas fydh ha'gas govenek yn Duw.

22 Wosa glanhe agas enev der wostytter dhe'n gwir,[b] dhe
gerensa broder heb fayntys, kerewgh an eyl y gila yn tiwysyk,
yn-mes a golon lan. 23 Ny vewgh hwi dastinythys dre has a yll
pedri, mes dre has na yll pedri dre er Duw, ow pewa hag ow
pesya. 24 Rag,

---

a 1:16 *Sans vedhowgh hwi:* War-lergh re a'n dornskrifow *Bedhewgh sans.*

b 1:22 *dhe'n gwir:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe'n gwir der an Spyrys.*

‘Oll kig yw kepar ha gwels,
hag oll y splander kepar ha bleujen an gwels.
An gwels a wedher,
ha’n vleujen a godh dhe-ves,
25 mes lavar an Arlodh a dhur bys vykken.’

Ha hemm yw an lavar a veu pregethys dhywgh hwi y’n aweyl.

An Men Byw ha’n Genedhel Sans

2 Ytho, gorrewgh dhe-ves pub drog ha pub toll ha falsuri hag avi ha pub kabel. 2 Kepar ha fleghes nowydh genys, hwansewgh leth spyrysel pur may teffowgh dhe selwyans[a] dredho, 3 mar kwrussowgh tastya bos an Arlodh kuv.

4 Dewgh dhodho, men byw skonys gans mab den mes dewisys gans Duw ha drudh. 5 Ha hwi ynwedh, kepar ha meyn byw, omdhrehevewgh hwi dhe vos chi spyrysel, oferyasedh sans, dhe offrynna sakrifisow spyrysel kemeradow dhe Dhuw dre Yesu Krist. 6 Rag skrifys yw y’n Skryptor,

‘Otta, my a worr yn Sion men,
pennmen dewisys, drudh,
ha neb a grys ynno ny’n jevydh meth.’

7 Ytho an enor ma yw dhywgh hwi neb a grys; mes dhe’n re na grys,

‘An men a skonyas an weythoryon
res eth ha bos penn an korn,’

8 ha,

‘Men a wra dhe dhen trebuchya,
ha karrek a offens.’

I a godh rag nyns yns i gostydh dhe’n ger. Henna a veu aga thenkys.

9 Mes hwi yw agh dhewisys, oferyasedh riel, kenedhel sans, pobel arbennik dhodho, may hyllowgh deklarya an gwriansow

---

a 2:2 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma *dhe selwyans.*

marthys a neb a'gas gelwys yn-mes a dewlder a-bervedh yn y wolow marthys.

10 Ny vewgh hwi pobel seulabrys,
mes lemmyn pobel Duw owgh hwi.
Ny dhegemersowgh piteth,
mes lemmyn piteth re dhegemersowgh.

Bewewgh avel Servysi Duw

11 Karadowyon, my a'gas pys avel alyons ha divresow mayth omwithewgh rag hwansow an kig a wra gwerrya erbynn an enev. 12 Bedhes da agas bewedh yn-mysk an Jentilys; ena kyn kewsons er agas pynn avel drogoberoryon, y hyllons gordhya Duw yn jydh y dhevedhyans,[a] pan welons agas gwriansow da.

13 Bedhewgh gostydh a-barth an Arlodh dhe bub awtorita fondys gans mab den, po dhe vyghtern avel pennrouter 14 po dhe rewlysi yw danvenys ganso dhe gessydhya drogoberoryon, mes dhe wormel masoberoryon. 15 Rag yndella yw bodh Duw, may hyllowgh hwi, ow kul da, konkludya fowt skians tus wocki. 16 Bedhewgh rydh mes heb gul devnydh a rydhses avel klok droktra, mes kepar ha gwesyon Duw. 17 Gwrewgh enora pub den oll, kara an brederedh, Duw, enora an emperour.

Ensampel a Wodhevyans Krist

18 Kethwesyon, bedhewgh gostydh yn pub own dh'agas mestrysi, dhe'n re da ha meur aga godhevyans, mes dhe'n re dhignas ynwedh. 19 Rag hemm yw grassyes: den dhe berthi galarow ha godhevyans gans kamm, yn omwodhvos a Dhuw. 20 Rag pandr'a dal mar perthowgh pan owgh hwi gweskys wosa gul kamm? Mes mar kwrewgh yn ta ha perthi godhevyans, gras gans Duw yw hemma. 21 Rag dhe hemma y fewgh hwi gelwys, rag Krist ynwedh a wodhevis ragowgh hwi[b] dhe wir, ow kasa dhywgh ensampel, may sewyewgh olow y dreys.

---

a 2:12 *dhevedhyans:* Greka *yn jydh (an) vysytacyon.*

b 2:21 *ragowgh hwi:* War-lergh re a'n dornskrifow *ragon ni.*

22 ‘Ny wrug peghadow,
ha ny veu toll kevys war y anow.’

23 Pan veu drokhenwys, ny dhrokhenwis yn attal. Pan wodhevis, ny vraggyas, mes yth omgomyttyas dhe neb a vreus yn hwiryon. 24 Ev y honan a borthas agan peghosow y’n prenn, may hwryllyn ni, marow dhe beghosow, bewa dhe ewnder. Gans y woliow sawys vewgh hwi. 25 Rag yth esewgh ow mos yn sowdhan kepar ha deves,[a] mes lemmyn treylys owgh hwi dhe’n bugel ha’n epskop[b] a’gas enev.

Gwragedh ha Gwer

3 Y’n keth vaner, a wragedh, bedhewgh gostydh dh’agas gwer; ena, kyn fo re anedha nag yw gostydh dhe’n ger, i a yll bos gwaynys heb ger dre bewedh aga gwragedh, 2 hag i ow kweles agas bewedh glan hag ownek. 3 Na vedhes agas afinans war-tu a-ves, ow pletha an vlew na gorra tegennow owr a-dro dhywgh na gwiska dillas splann, 4 mes bedhes gnas[c] kudhys an golon, gans afinans na yll pedri a spyrys kosel ha klor, yw meur y bris a-dherag Duw. 5 Rag yndella, seulabrys, an benenes sans, neb a’s tevo govenek yn Duw, a wrug omafina, gostydh dh’aga gwer aga honan, 6 kepar dell obayas Sara dhe Abraham orth y gelwel ‘Arlodh.’ Hwi yw hy fleghes pan wrewgh da, ha pan na berthowgh own a euth vytholl. 7 Y’n keth vaner an wer, gwrewgh kesvewa gansa yn konvedhes, ow tiskwedhes enor dhe’n wreg avel dhe’n gwanna lester, kepar ha dhe heryon genowgh ynwedh a’n ras a vewnans, ma na vo lettys agas pysadow.

---

a 2:25 *Rag yth esewgh ow mos yn sowdhan kepar ha deves:* War-lergh re a’n dornskrifow *Rag yth ewgh hwi kepar ha deves gyllys yn sowdhan.*

b 2:25 *epskop:* Po *gwithyas.*

c 3:4 *gnas:* Greka *den.*

Godhevyans a-barth Ewnder

8 Wortiwedh, bedhewgh hwi oll a'n keth brys, ow keskodhevel,
ow kara an vreder, truedhek, uvel,[a] 9 heb attyli drog rag drog
na despit rag despit, mes yn le henna bennath, rag dhe henna y
fewgh hwi gelwys, may hwrellewgh erita bennath.

10 'Neb a vynn kara bewnans
ha gweles dedhyow da,
fronnes ev y daves a dhrog
ha'y dhiwweus a gewsel toll.
11 Treylyes ev dhyworth drog ha gul dader,
hwiles ev kres ha'y sewya;
12 rag bos dewlagas an Arlodh war an re wiryon,
hag ygor yw y dhiwskovarn dh'aga fysadow,
mes fas an Arlodh yw settys erbynn an re a wra drog.'

13 Ha piw a wra agas aperya mars ewgh ha bos diwysyk rag
dader? 14 Mes mar kodhevowgh ynwedh rag ewnder, gwynn
agas bys. Na berthewgh own rag euth anedha, ha na vedhewgh
troblys, 15 mes sanshewgh an Arlodh Krist[b] yn agas kolon.
Bedhewgh parys pupprys dhe wul defens dhe bub den a wovyn
orthowgh a-dro dhe'n govenek usi ynnowgh, 16 mes gans
klorder hag own, ow kwitha kowses da, may fons i shamys neb
a gabel agas bewedh da yn Krist, pan gewsons er agas pynn.
17 Rag gwell yw godhevel ow kul dader, mar mynn bodh Duw,
es drog. 18 Rag Krist a wodhevis[c] unweyth rag peghosow, den
gwiryon rag tus kammhynsek, ma'gas[d] drollo dhe Dhuw, ledhys
y'n kig mes bewhes y'n spyrys; 19 hag ynno ev eth dhe bregoth
dhe'n spyrysyon yn prison 20 a veu diwostydh kyns, pan esa
hirwodhevyans Duw ow kortos yn dedhyow Noy, ha'n argh ow

---

a 3:8 *uvel:* War-lergh re a'n dornskrifow *kuv.*

b 3:15 *an Arlodh Krist:* War-lergh re a'n dornskrifow *an Arlodh Duw.*

c 3:18 *a wodhevis:* War-lergh re a'n dornskrifow *a verwis.*

d 3:18 *ma'gas:* War-lergh re a'n dornskrifow *ma'gan.*

pos pareusys, may feu sawys niver byghan, henn yw eth enev,
dre dhowr. 21 Hemm yw tokyn a'gan saw lemmyn, henn yw
besydh. Nyns yw gorra dhe-ves mostedhes an kig mes gorthyp
kowses da dhe Dhuw dre dhasserghyans Yesu Krist, 22 usi a
dhyghow dhe Dhuw, gyllys yn nev, gans eledh ha potestatys ha
nerthow gwrys gostydh dhodho ev.

Renysi Dha a Ras Duw

4 Ytho, a-ban wrug Krist godhevel[a] y'n kig, omarvewgh
hwi ynwedh gans an keth brys, rag neb re wodhevis
y'n kig re asas peghadow, 2 ytho ny vyw namoy yn hwansow
mab den dres an termyn yw gesys y'n kig, mes orth bodh Duw.
3 Rag lowr yw an termyn usi tremenys dhe wul war-lergh towl
an Jentilys ow pesya yn leshyans, drokhwansow, medhwenep,
kevewiow gwyls, eva re ha gordhyans idolys yw erbynn lagha.
4 Marth a's teves na resowgh hwi gansa i dhe'n keth liv a wrians
direwl, hag i a'gas kabel; 5 mes i a re akont dhe neb yw parys
dhe vreusi an re vyw ha'n re varow. 6 Rag henna y feu an aweyl
pregethys hwath dhe'n re varow, may fewens yn spyrys war-
lergh Duw, kyn fens i breusys avel mab den y'n kig war-lergh
mab den.

7 Gorfen puptra re dheuth nes; ytho bedhewgh dooth ha sad
orth pysadow. 8 Kyns oll, kevewgh kerensa yntredhowgh heb
hedhi,[b] rag kerensa a gudh peghosow pals. 9 Bedhewgh hel dhe
westoryon, an eyl dh'y gila, heb krodhvol. 10 Dell dhegemeras
pubonan ahanowgh ro, gwrewgh devnydh anodho an eyl rag
y gila kepar ha renysi dha a'n gras divers a Dhuw. 11 Den
mar kews, kewses ev lavarow Duw; den mar konis, gonedhes
gans nerth yw res gans Duw, may fo Duw gordhys yn puptra
dre Yesu Krist, dhe neb re bo gordhyans ha nerth, trank heb
worfen. Amen.

12 Karadowyon, na vedhewgh sowdhenys a'n prevyans gans
tan usi genowgh rag agas previ, kepar ha pan ve neppyth

---

a 4:1 *godhevel:* War-lergh re a'n dornskrifow *godhevel ragon.*

b 4:8 *heb hedhi:* Po *yn tiwysyk.*

ankoth ow kodha warnowgh. 13 Mes, ha hwi ow kevrenna
godhevyansow Krist, lowenhewgh, may lowenhahowgh
ynwedh yn heudhik orth diskwedhyans y splander. 14 Mars
owgh hwi despitys yn hanow Krist, gwynn agas bys rag an
Spyrys a splander hag a Dhuw a wra powes warnowgh.[a] 15 Mes
na wres den vyth ahanowgh godhevel avel denledhyas, na lader,
na drogoberer, na mellyer yn negys tus erel. 16 Mes mar kodhev
avel Kristyon, na berthes meth, mes gwres ev gordhya Duw
y'n hanow ma.[b] 17 Rag devedhys yw an termyn dhe dhalleth
an vreus orth teylu Duw, ha mar talleth orthyn ni, pandr'a
vydh gorfen an re nag yw gostydh dhe aweyl Duw? 18 Ha mar
skantlowr yw selwys an den gwiryon, ple hwra an den didhuw
ha'n peghador omdhiskwedhes? 19 Ytho, an re a wodhev war-
lergh bodh Duw, gwrens i kemynna aga enev dhe Greador lel,
ow kul dader.

Ow Pugelya Flock Duw

5 Ytho, my a bys an re yw henavogyon yn agas mysk, ha my
henavek ynwedh genowgh, ha test godhevyansow Krist,
ha kevrenner y'n splander a vydh diskwedhys, 2 bugelyewgh
flock Duw usi yn agas mysk, ow korweles heb konstrina mes
bolonjedhek, war-lergh bodh Duw;[c] heb hwansa gwayn plos,
mes yn tiwysyk; 3 heb lordya war an re a withowgh, mes yn
ensamplys dhe'n flock, 4 ha pan omdhiskwa an pennbugel,
hwi a wra degemeres an gurun a splander na wedher. 5 Y'n
keth vaner, hwi, a dus yowynk, bedhewgh gostydh dhe'n
henavogyon, ha pubonan gwiskewgh uvelder an eyl dh'y gila,
rag

> 'Duw a sett orth tus wothus,
> mes dhe dus uvel, y re ev gras.'

---

a 4:14 War-lergh re a'n dornskrifow yma keworrys omma *A-barth dhedha i blasfemys yw; a-barth dhywgh hwi glorifiys yw.*

b 4:16 *y'n hanow ma:* War-lergh re a'n dornskrifow *y'n mater ma.*

c 5:2 *war-lergh bodh Duw:* Nyns usi an geryow ma yn re a'n dornskrifow.

[6] Omuvelhewgh ytho yn-dann leuv allosek Duw, rag ma'gas ughelhaho y'n termyn gwiw, [7] ow tewlel oll agas fienasow warnodho, rag hwi yw bern dhodho ev. [8] Bedhewgh sad, bedhewgh hewol. Agas eskar an jowl, kepar ha lew owth usa, a gerdh a-dro, ow hwilas nebonan dhe dhevorya. [9] Sevewgh orto, fyrv y'n fydh, ow kodhvos an keth godhevyans dhe hwarvos dh'agas breder usi y'n bys. [10] Lemmyn, Duw pub ras, neb a'gas gelwis dh'y splander heb diwedh yn Krist Yesu, wosa hwi dhe wodhevel pols, a wra y honan agas gul perfydh, fastya, krevhe ha selya. [11] Dhodho ev an gallos[a] trank heb worfen. Amen.

Dynnargh Diwettha

[12] Dre Silvanus, broder lel, my a dyb, re skrifis vy dhywgh war nebes lavarow, ow keski ha dustunia bos hemma gwir ras Duw; sevewgh fyrv ynno. [13] An eglos yn Babylon, dewisys war-barth genowgh hwi, ha Mark ow mab a'gas dynnergh. [14] Salusewgh an eyl y gila gans bay kerensa.

Kres dhywgh hwi oll usi yn Krist.[b]

---

a 5:11 *an gallos:* War-lergh re a'n dornskrifow *an gordhyans ha'n gallos.*

b 5:14 *yn Krist:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn Krist Yesu. Amen.*

NESSA LYTHER
PEDER

Chaptra 1
Salusyans
Galow an Kristyon ha'y Dhewisyans
Golewder Krist ha'n Ger a Brofosans

Chaptra 2
Fals Profosi ha Dyskadoryon

Chaptra 3
Ambos Devedhyans Krist

Salusyans

1 Simon[a] Peder, gwas hag abostol Yesu Krist,

Dhe'n re re gavas fydh drudh kehaval dh'agan fydh ni,
yn ewnder agan Duw ha'gan Selwyas Yesu Krist:

[2] Gras dhywgh hwi ha kres re bo palshes yn aswonvos Duw
ha'gan Arlodh Yesu.

Galow an Kristyon ha'y Dhewisyans

[3] Gallos Duw re ros dhyn puptra kevrennys gans bewnans
ha sansoleth, der aswonvos a neb a'gan gelwis dh'y splander
ev ha'y vertu. [4] Dredha ev re ros dhyn ambosow drudh ha
pur vras, may hyllowgh dredha kevrenna yn natur Duw, wosa
diank dhyworth an plosedhes usi y'n bys dre dhrog hwansow.
[5] Ha rag an keth tra ma, strivewgh gwella gyllowgh dhe worra
yn agas fydh vertu, hag yn vertu godhvos, [6] hag yn godhvos
omrewl, hag yn omrewl perthyans, hag yn perthyans sansoleth,
[7] hag yn sansoleth kuvder dhe vreder, hag yn kuvder dhe vreder
kerensa. [8] Mars usi an taklow ma ynnowgh hag ow palshe, i
a'gas gwith rag bos euver na heb frut yn aswonvos agan Arlodh
Yesu Krist. [9] Rag mar nyns usi an re ma gans nebonan, dall yw
ha berr y wolok, heb perthi kov y feu glanhes a'y beghosow
koth. [10] Rag henna, a vreder, bedhewgh dhe voy diwysyk dhe
fastya agas galow ha'gas dewis; rag mar kwrewgh an taklow ma,
ny wrewgh trebuchya bynitha. [11] Rag yndella, y fydh grontys
dhywgh hwi yn rych dhe entra dhe wlaskor heb diwedh agan
Arlodh ha'gan Selwyas Yesu Krist.

---

a 1:1 *Simon:* War-lergh re a'n dornskrifow *Simeon.*

12 Rag henna, my a vynn pupprys dri an taklow ma dh'agas
kov, kyn hwrewgh aga godhvos, ha synsowgh yn krev an gwir
usi genowgh. 13 My a dyb y vos gwiw, hedre viv y'n tylda ma,
gul dhywgh difuna, orth agas kovhe, 14 ow kodhvos my dhe
worra dhe-ves yn skon ow thylda dell dhiskwedhas dhymm
dhe wir agan Arlodh Yesu Krist, 15 Ha my a striv gwella gylliv
dhe surhe hwi dhe berthi kov pupprys a'n taklow ma wosa ow
thremenyans.

Golewder Krist ha'n Ger a Brofosans

16 Ny sewsen hwedhlow gwrys yn konnyk ha ni ow terivas
dhywgh gallos ha devedhyans agan Arlodh Yesu Krist, mes
ni re welas y vraster gans agan dewlagas ni. 17 Rag ev a
dhegemeras enor ha splander dhyworth Duw an Tas, pan veu
dres dhodho lev a'n par ma gans an splander bryntin, 'Hemm
yw ow Mab karadow, mayth usi ynno ow delit.' 18 Ha ni agan
honan a glewas an lev ma degys dhyworth nev, ha ni ganso ev
war an menydh sans.

19 Ha ni a'gan beus an ger profosek moy sur. Hwi a wra yn
ta ow kul vri anodho, kepar ha lugarn ow kolowi yn tyller
tewl erna dartho an jydh hag erna dhrehaffo Borlowen yn
agas kolonnow. 20 Godhvedhewgh hemma kyns oll, nag yw
profosans vyth a'n skryptor mater a styryans priva. 21 Rag ny
dheuth profosans bythkweth dre volonjedh mab den, mes tus
movyes gans an Spyrys Sans a gewsis a-dhyworth Duw.

Fals Profosi ha Dyskadoryon

2 Mes yth esa fals profosi yn-mysk an bobel kepar dell
vydh fals dhyskadoryon yn agas mysk ynwedh, a vynn
dri tebelgryjyansow fell, ow nagha hwath an Mester a wrug
aga frena, hag ow tri diswrians uskis warnedha i. 2 Ha lies a
wra sewya aga fara direwl, ha drefen an re ma y fydh fordh an
gwiryonedh blasfemys. 3 Ha dre grefni gans fals lavarow hwi
a vydh gwrys marchondis gansa. Ragdha i seulabrys nyns yw
lent an vreus, ha ny gosk an diswrians.

[4] Rag mar ny sparyas Duw eledh re wrussa pegha, mes aga danvon yn-nans dhe dewlder Tartarus, dhe vos gwithys bys y'n vreus; [5] ha mar ny sparyas an bys koth, mes y hwithas Noy, herot ewnder, gans seyth den aral, hag ev ow tanvon an liv war an norvys a dus dhidhuw; [6] ha mar tampnyas citys Sodom ha Gomorra dhe dhiswrians, orth aga leski dhe lusu yn ensampel dhe dus a vynno bewa ongrassyes; [7] ha mar sawyas Lot gwiryon, grevys gans an bewedh plos a'n re dhrog, [8] (rag dydh wosa dydh an den gwiryon ma, trigys yn aga mysk, a dormentyas y enev gwiryon gans aga gwriansow dilagha a welas ha klewes): [9] ena an Arlodh a wor delivra tus dhuwek yn-mes a brevyans, mes gwitha tus kammhynsek yn-dann gessydhyans bys dydh breus, [10] ha dres oll an re ow mos war-lergh an kig yn drokhwans plos hag ow tispresya awtorita.

Bold ha gothus, ny berthons own a vlasfemya eledh splann an nev, [11] mes eledh, spit dh'aga nerth ha'ga gallos brassa, ny dhrons breus a vlasfemi er aga fynn a-dherag an Arlodh. [12] Mes an re ma, kepar ha bestes heb reson dinythys war-lergh natur dhe vos kechys ha distruys, ow plasfemya a-dro dhe daklow na wodhons, a vydh distruys y'n keth vaner, [13] ow kodhevel drog avel gober droktra. I a dyb plesour dhe vos hweg dydhweyth bos hegar. Nammow ha brith yns i ow lowenhe yn aga tholl[a] hag i ow kevewi genowgh hwi. [14] Lenwys yw aga dewlagas a hwans dhe neb avoutres, ow hwilas pegha heb hedhi. I a dhyn enevow gwann, dyskys aga holon yn krefni, fleghes emskemunys! [15] Ow kasa an fordh ewn, i a sowdhanas, ow sewya fordh Balaam mab Beor[b] a garas gober droktra, [16] mes ev a gavas keredh y dhrogober y honan: asen avlavar ow kewsel gans lev den a lettyas muskokter an profos.

[17] An re ma yw fentynnyow heb dowr, ha niwlow herdhys yn-rag dre hager-awel; ha tewolgow tewlder re beu gwithys ragdha i. [18] Rag ow kewsel gans bostyans euver, i a dhyn gans drokhwansow direwl an kig an re na dhiank skant dhyworth an

---

a 2:13 *aga tholl:* Po *aga tholla.*

b 2:15 *Beor:* Greka *Bosor.*

dus a vyw yn maner bodrek. [19] I a ambos rydhses dhedha, kyn
fons i aga honan kethwesyon diswrians, rag den mars yw fethys
gans nebonan, dhodho ev kethwas gyllys yw. [20] Rag wosa diank
mostedhes an bys der aswonvos an Arlodh ha Selwyas Yesu
Krist, mars yns i maglennys arta ynna ha fethys, gweth gallas
an studh diwettha anedha es an kynsa. [21] Gwell via dhedha
na wodhviens an fordh a ewnder, es treylya, wosa godhvos,
dhyworth an arghadow sans a veu res dhedha. [22] An gwir lavar
re godhas warnedha,

‘An ki a dreyl arta dh’y hwyjans y honan,’

hag

‘An vanow, wosa omwolghi, a dreyl dhe omrolya yn
leys.’

Ambos Devedhyans Krist

3 Hemm yw an nessa lyther, lemmyn, a skrifav dhywgh,
karadowyon, hag y’n dhew anedha my a dhifun agas
brys lel yn unn govhe, [2] dhe remembra an lavarow a veu
kewsys kyns gans an brofosi sans, hag a worhemmyn agas
Arlodh ha Selwyas der agas abesteli. [3] Godhvedhewgh hemma
kyns oll: y’n dedhyow diwettha y hwra dos gesyoryon ow kul
ges, ow kerdhes war-lergh aga drokhwansow i, [4] hag ow leverel,
‘Ple’ma ambos y dhevedhyans? Rag a-dhyworth an jydh may
kodhas yn kosk an tasow, puptra a bys yndella dhyworth
dalleth kreacyon.’ [5] Rag i a ankev a borpos bos an nevow ow
pos nans yw pell, ha nor dhe vos synsys war-barth dre dhowr
ha gans dowr dre lavar Duw; [6] dredha an bys a’n termyn na a
veu beudhys gans dowr ha distruys. [7] Mes an nevow ha’n nor
a’n termyn ma re beu gwithys der an keth ger rag tan, synsys
bys dydh breus, ha diswrians an re dhidhuw.

[8] Mes na vedhes an unn dra ma kudhys dhyworthowgh,
karadowyon: unn jydh gans an Arlodh yw kepar ha mil
vledhen, ha mil vledhen kepar hag unn jydh. [9] Nyns yw syger
an Arlodh a-dro dh’y ambos, dell syns nebes tus sygerneth dhe
vos, mes yma ganso hirwodhevyans yn agas kever, heb mynnes
den vyth dhe vos diswrys, mes pub den dhe dhos dhe edrek.

10 Mes dydh an Arlodh a dheu kepar ha lader,[a] hag ynno an
nevow a wra tremena gans tros ughel hwyflyn, ha'n elvennow
ow leski a vydh teudhys, ha'n norvys ha'n gwriansow usi ynno
a vydh diskudhys.[b]
11 Ha'n taklow ma oll diswrys yndella, py par tus y kodh
dhywgh hwi bos yn bewedh sans ha duwek, 12 ow kortos ha
spedya devedhyans dydh Duw, dredho may fydh nevow
diswrys gans tan, ha'n elvennow ow leski a wra teudhi? 13 Mes
ni a wra gortos nev nowydh ha nor nowydh war-lergh y ambos,
may trig ewnder ynna.
14 Ytho, karadowyon, a-ban esowgh ow kortos an taklow ma,
bedhewgh diwysyk, dhe vos kevys ganso dinamm ha divlam,
yn kres. 15 Ha synsewgh hirwodhevyans agan Arlodh dhe vos
selwyans, kepar dell skrifas dhywgh agan broder karadow
Powl, war-lergh an furneth a veu res dhodho, 16 kepar dell
skrif ynwedh yn oll y lytherow, ow kewsel ynna a-dro dhe'n
taklow ma. Ynna yma taklow yw kales dhe gonvedhes, may
ma an re dhidhysk ha'n re heb faster orth aga stumma, ha'n
skryptors erel ynwedh, dh'aga diswrians aga honan. 17 Ytho
hwi, karadowyon, ow kodhvos kyns, bedhewgh war na vowgh
dres yn tebelgryjyans an re dhilagha, na kodha dhyworth agas
faster hwi. 18 Mes tevewgh yn gras ha godhvos agan Arlodh ha
Selwyas Yesu Krist. Dhodho ev re bo gordhyans hag y'n eur
ma, ha bys y'n jydh heb worfen. Amen.

---

a 3:10 *lader:* War-lergh re a'n dornskrifow *lader y'n nos.*

b 3:10 *diskudhys:* War-lergh re a'n dornskrifow *leskys,* po *distruys.*

KYNSA LYTHER
YOWAN

Chaptra 1
An Ger a Vewnans
Duw Yw Golewder
Chaptra 2
Krist Agan Pledyas
An Gorhemmyn Nowydh
An Antekrist
Fleghes Duw
Chaptra 3
Kerewgh an Eyl Y Gila
Omfydhyans a-rag Duw
Chaptra 4
Spyrys Duw ha Spyrys an Antekrist
Duw Yw Kerensa
Chaptra 5
Fydh a Feth an Bys
An Dustuni a-dro dhe'n Mab
Godhvos an Bewnans heb Diwedh

An Ger a Vewnans

1 An pyth a veu a-dhia'n dalleth hag a wrussyn y glewes, a wrussyn y gweles gans agan dewlagas ha mires warnodho ha tochya gans agan diwleuv, a-dro dhe'n Ger a vewnans – [2] rag an bewnans a veu diskwedhys ha ni re'n gwelas ha dustunia ha leverel dhywgh, an bewnans heb diwedh esa gans an Tas hag a veu diskwedhys dhyn – [3] an pyth re welsyn ha re glewsyn a dherivyn orthowgh ynwedh, rag ma'gas bo kowethyans genen: hag yn hwir yma agan kowethyans ni gans an Tas ha gans y Vab, Yesu Krist. [4] Ha'n re ma a skrifyn dhywgh[a] rag may fo agan[b] lowender leun.

Duw Yw Golewder

[5] Hemm yw an messach re glewsyn ganso, hag a dherivyn dhywgh, Duw dhe vos golewder ha nag eus ynno tewlder vytholl. [6] Mar leveryn bos dhyn kowethyans ganso, hag y kerdhyn yn tewlder, gowleverel a wren, ha ny wren an pyth yw gwir. [7] Mes mar kerdhyn y'n golewder dell usi ev y'n golewder, ni a'gan beus kowethyans an eyl gans y gila, ha goos Yesu Krist a'gan golgh a bub peghes. [8] Mar leveryn na'gan bos peghes, yth

---

a 1:4 *skrifyn dhywgh:* War-lergh re a'n dornskrifow *skrifyn.*

b 1:4 *agan:* War-lergh re a'n dornskrifow *agas.*

omdollyn, ha nyns usi an gwirder ynnon. [9] Mar aswonyn agan peghosow, lel yw ev hag ewnhynsek, hag ev a av dhyn agan peghosow, ha'gan glanha a bub kammhynseth. [10] Mar leveryn na beghsyn, ni a'n gwra gowek, ha nyns usi y er ynnon.

Krist Agan Pledyas

2 Ow fleghigyow, an re ma a skrifav dhywgh, rag na begghowgh. Ha mar pegh den vyth, yma dhyn pledyas gans an Tas, Yesu Krist, an gwiryon. [2] Hag ev yw dehwelyans rag agan peghosow: ha nyns yw unsel rag agan peghosow ni, mes ynwedh rag peghosow an bys oll. [3] Ha dredhi y hyllyn bos sur y'n aswonyn, mar kwithyn y worhemynnow. [4] Neb a lever, 'My a'n aswon,' mes ny with y worhemynnow, gowleveryas yth yw ev, ha nyns usi an gwirder ynno. [5] Mes piw pynag a synso y er, ynno yth yw kerensa Duw perfydhhes: dredhi y hwodhon, ni dhe vos ynno. [6] Neb a lever ev dhe driga ynno, y tegoodh dhodho ynwedh kerdhes par dell gerdhi ev.

An Gorhemmyn Nowydh

[7] Hwi garadowyon, ny skrifav dhywgh gorhemmyn nowydh, mes gorhemmyn koth a'gas bo a-dhia'n dalleth. An gorhemmyn koth yw an ger re glewsowgh. [8] Arta, gorhemynnow nowydh a skrifav dhywgh, an pyth yw gwir ynno ev hag ynnowgh hwi: rag tremenys yw an tewlder ha'n gwir wolow lemmyn a splann. [9] Neb a lever y vos y'n golewder, hag a gas y vroder, yma ev y'n tewlder bys omma. [10] Neb a gar y vroder a drig y'n golewder ha nyns eus ynno ken a drebuchya. [11] Mes neb a gas y vroder yma ev yn tewlder, hag a gerdh yn tewlder, ha ny wonn ev ple'th a, rag tewlder dhe dhalla y dhewlagas.

[12] My a skrif dhywgh hwi, fleghigyow,
drefen bos gevys dhywgh agas peghosow a-barth y hanow ev.

[13] My a skrif dhywgh hwi, tasow,
drefen hwi dh'y aswon neb usi a-dhia'n dalleth.

My a skrif dhywgh, gwer yowynk,
drefen hwi dhe fetha an tebel el. My a skrif
dhywgh hwi, fleghigyow, drefen hwi dhe
aswon an Tas.

14 My re skrifas dhywgh, tasow,
drefen hwi dhe aswon neb usi a-dhia'n dalleth.

My re skrifas dhywgh, gwer yowynk,
drefen hwi dhe vos krev ha ger Duw dhe driga
ynnowgh ha hwi dhe fetha an tebel el.

15 Na gerewgh an bys, na'n traow usi y'n bys. Mar kar
nebonan an bys, nyns usi ynno kerensa Duw. 16 Rag puptra eus
y'n bys, lust an kig ha lust an lagasow ha gooth bewnans, nyns
esons a'n Tas mes a'n bys. 17 Ha'n bys a dremen, ha'y lust: mes
neb a wra bodh Duw a vyw bys vykken.

An Antekrist

18 A fleghigyow, yth yw an diwettha eur: ha dell re glewsowgh
y teu Antekrist, y'n eur ma yma ynwedh lies Antekrist; dredhi y
hwodhon hy bos an diwettha eur. 19 I eth yn-mes a-dhyworthyn,
mes ahanan nyns esens; rag mar pens i ahanan, y pessens
genen; mes i eth yn-mes, rag may fo diskwedhys nag esens i oll
dhyworthyn ni. 20 Mes hwi a'gas beus untyans gans an Sans, ha
hwi a wor puptra.[a] 21 Ny skrifis dhywgh drefen na wodhowgh
an gwirder, mes drefen hwi dh'y wodhvos, ha godhvos nag eus
gow a-dhyworth an gwir. 22 Piw yw an gowleveryas marnas
neb a nagh Yesu dhe vos an Krist? Hemm yw an Antekrist neb
a nagh an Tas ha'n Mab. 23 Pub huni neb a nagh an Mab, na
byth moy ny'n jeves an Tas; neb a aswon an Mab a'n jeves an
Tas ynwedh. 24 Triges ynnowgh, an pyth re glewsowgh a-dhia'n
dalleth. Mar trig ynnowgh an pyth re glewsowgh a-dhia'n
dalleth, hwi ynwedh a wra triga y'n Mab hag y'n Tas. 25 Ha
hemm yw an ambos re ambosas dhyn,[b] bewnans heb diwedh.

a 2:20 *hwi a wor puptra:* War-lergh re a'n dornskrifow *hwi oll a wor.*

b 2:25 *dhyn:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhywgh.*

[26] An re ma re skrifis dhywgh a-dro dhe'n re a vynsa agas tolla. [27] Mes an untyans re gevsowgh ganso a drig ynnowgh ha ny'gas beus edhom a dhyskans gans den vyth: mes par dell wra an keth untyans ma agas dyski a-dro dhe buptra, ha'n untyans yw gwir, ha nyns yw gow, trigewgh ynno, dell re'gas dyskas.

Fleghes Duw

[28] Ha lemmyn, fleghigyow, trigewgh ynno rag ma'gan bo fydhyans ynno pan omdhiskwettho, ha ma na'gan bo meth a-ragdho orth y dhevedhyans. [29] Mar kodhowgh y vos ewn, y hwodhowgh pubonan a wra ewnder dhe vos dinythys anodho.

3 Otta, py par kerensa re ros an Tas dhyn, bys ma'gan henwir fleghes Duw. Ytho ny'gan aswon an bys drefen na'n aswoni ev. [2] Hwi garadowyon, lemmyn yth on fleghes Duw, ha ny welir hwath pandr'a vedhyn: mes ni a wor y fedhyn haval dhodho pan omdhiskwettho; rag ni a wra y weles dell yw ev. [3] Ha pub den a'n jeves an govenek ma ynno a omlanha, poran dell yw ev glan.

[4] Piw pynag a beggho a dremen dres an lagha: rag peghadow yw fara anlaghel. [5] Ha hwi a wor y feu diskwedhys rag don agan peghosow dhe-ves; hag ynno nyns eus peghes. [6] Ny begh neb a drig ynno: neb a begh, ny'n gwelas na'n aswonis. [7] Fleghigow, na esewgh den vyth dh'agas tolla; neb a wra ewnder yw ewn, par dell yw ev ewn. [8] Neb a begh, a'n jowl yma; rag an jowl a begh a-dhia'n dalleth. Dhe'n porpos ma y feu diskwedhys Mab Duw, rag may tistrua oberow an jowl. [9] Neb yw dinythys a Dhuw, ny begh ev; rag y has a bes ynno: ha ny yll ev pegha, drefen y vos dinythys a Dhuw. [10] Yn homma yth yw diskwedhys fleghes Duw, ha fleghes an jowl: neb na wra ewnder, nyns usi ev a Dhuw, na'n den na gar y vroder.

Kerewgh an Eyl Y Gila

[11] Rag hemm yw an messach re glewsowgh a-dhia'n dalleth, may karren an eyl y gila. [12] Nyns yw avel Kayn, esa a'n tebel el, hag a voldras y vroder. Ha prag y'n moldras? Drefen bos y oberow y honan drog, ha bos re y vroder da. [13] Na vedhewgh

sowdhenys, A vreder, mara'gas kas an bys. [14] Ni a wor ni dhe dremena a'n mernans dhe'n bewnans, drefen ni dhe gara an vreder. Neb na gar y vroder, a drig yn mernans. [15] Neb a gas y vroder, moldrer yw: hag y hwodhowgh na'n jeves moldrer vyth bewnans heb diwedh ow triga ynno. [16] Dredhi ni a wel kerensa, drefen ev dhe hepkor y vewnans ragon: ha ni a dal hepkor agan bewnans rag an brederedh. [17] Mes neb a'n jeves pyth an bys ma, hag a wel bos dh'y vroder edhom hag a dhege y golon orto, fatel drig ynno kerensa Duw?

Omfydhyans a-rag Duw

[18] A fleghigyow, na geryn yn ger nag yn taves, mes yn ober hag yn gwirder. [19] Ha dredhi y hwodhon ni dhe vos a'n gwir, ha ni a hebaskha agan kolon a-dheragdho. [20] Rag mara'gan kuhudh agan kolon ni, Duw yw brassa ages agan kolon, hag a wor puptra. [21] Hwi garadowyon, mar ny'gan kuhudh agan kolon, ytho ni agan beus fydhyans a-rag Duw. [22] Ha ni a'gan beus ganso py pynag a bysyn, drefen ni dhe witha y worhemynnow ha ni dhe wul an pyth yw plegadow a-ragdho.

[23] Ha hemm yw y worhemmyn, may kryssyn yn hanow y Vab Yesu Krist, ha may kyrryn an eyl y gila, dell ros gorhemmyn dhyn. [24] Ha'n re a with y worhemynnow, a drig ynno, hag ynna ev a drig. Ha dredhi y hwodhon y trig ev ynnon, der an spyrys re ros dhyn.

Spyrys Duw ha Spyrys an Antekrist

4 Hwi garadowyon, na grysewgh dhe bub spyrys, mes prevewgh an spyrysyon, mars esons i a Dhuw: rag gallas fals profosi bals yn-mes dhe'n bys. [2] Dredhi yth aswonowgh Spyrys Duw: pub spyrys a avow Yesu Krist dhe vos devedhys y'n kig, yma ev a Dhuw. [3] Ha pub spyrys na gonfess Yesu Krist dhe vos y'n kig, nyns usi ev a Dhuw: ha hemm yw an keth spyrys a Antekrist, may klewsowgh anodho y to; ha bys omma yma ev y'n bys. [4] A Dhuw yth esowgh hwi, A fleghigyow, ha hwi re's fethas: drefen bos ynnowgh neb yw brassa ages neb usi y'n bys. [5] A'n bys ymons, yndella y kewsons a'n bys, ha'n bys a's klew. [6] A Dhuw yth eson: neb a aswon Duw a'gan klew; neb

nag usi a Dhuw, ev ny'gan klew ni. Yndella yth aswonyn an spyrys a wirder, ha'n spyrys a gammdybyans.

Duw Yw Kerensa

7 Hwi garadowyon, keryn an eyl y gila: rag yma kerensa a Dhuw; ha pubonan a gar yw genys a Dhuw, hag a aswon Duw. 8 Neb na gar ny aswon ev Duw; rag Duw yw kerensa. 9 Dre hemma y feu diskwedhys kerensa Duw orthyn, drefen Duw dhe dhanvon y unn Vab dinythys y'n bys, rag may fewen dredho. 10 Yn hemma yw kerensa, nyns yw ni dhe gara Duw, mes ev dhe dhanvon y Vab dhe vos an dehwelyans rag agan peghosow. 11 Hwi garadowyon, kemmys mara'gan kara Duw, ni a dal kara an eyl y gila. 12 Bythkweth ny welas den vyth Duw. Mar keryn an eyl y gila, Duw a drig ynnon, ha'y gerensa yw perfydhhes ynnon.

13 Dredhi y hwodhon ni dhe driga ynno, hag ynnon ni ev dhe driga, drefen ev dhe ri dhyn a'y Spyrys. 14 Ha ni re welas ha ni a deg dustuni, y hwrug an Tas danvon an Mab dhe vos Selwador an bys. 15 Piw pynag a gonfessyo Yesu dhe vos Mab Duw, Duw a drig ynno, hag ev a drig yn Duw. 16 Ha ni re aswonis, ha krysi an gerensa a'n jeves Duw orthyn. Duw yw kerensa; ha neb a drig yn kerensa a drig yn Duw, ha Duw a drig ynno ev. 17 Dre hemma yth yw agan kerensa perfydhhes, rag ma'gan bo fydhyans dydh breus; rag dell yw ev, yndella yth on y'n bys ma. 18 Nyns eus own vyth yn kerensa; mes kerensa berfydh a dewl own yn-mes; rag own a'n jeves torment. Neb a'n jeves own, nyns yw ev perfydhhes yn kerensa. 19 Ni a gar drefen ev dh'agan kara kynsa. 20 Mar lever nebonan, 'My a gar Duw,' ha kasa y vroder, gowleveryas yw: rag neb na gar y vroder a welas ev, ny wor ev kara Duw na welas ev. 21 Ha'n gorhemmyn ma a'gan beus ganso: Neb a gar Duw, kares y vroder ynwedh.

Fydh a Feth an Bys

5 Pub huni a grys Yesu dhe vos an Krist yw genys a Dhuw; ha pub huni a gar an dinythor a gar ynwedh an flogh dinythys ganso. 2 Dre hemma y hwodhon y keryn fleghes Duw, pan geryn Duw ha gwitha y worhemynnow. 3 Rag hemm

yw kerensa Duw, may hwitthyn ni y worhemynnow: ha nyns
yw y worhemynnow ankensi. 4 Rag piw pynag a vo genys a
Dhuw a feth an bys. Ha hemm yw an budhogoleth a fethas an
bys: agan fydh. 5 Piw yw ev a feth an bys saw neb a grys Yesu
dhe vos Mab Duw?

An Dustuni a-dro dhe'n Mab

6 Hemm yw neb a dheuth dre dhowr ha dre woos, Yesu Krist;
ha nyns o unsel dre dhowr, mes dre dhowr ha dre woos. Ha'n
Spyrys yw an dustunier, rag an Spyrys yw gwirder. 7 Rag yma
tri a dheg dustuni:[a] 8 an Spyrys, an dowr, ha'n goos: ha'n tri
ma yw unver.[b] 9 Mar kevyn an dustuni a dus, dustuni Duw yw
brassa: rag hemm yw dustuni Duw a dustunias a-dro dh'y Vab.
10 Neb a grys yn Mab Duw a'n jeves an dustuni ynno y honan.
Neb na grys yn Duw, re'n gwrug gowleveryas; rag na grysis an
dustuni re ros a-dro dh'y Vab. 11 Ha hemm yw an dustuni, Duw
dhe ri dhyn bewnans heb diwedh, ha bos an bewnans ma yn y
Vab. 12 Neb a'n jeves an Mab a'n jeves bewnans; neb na'n jeves
Mab Duw, ny'n jeves ev bewnans.

Godhvos an Bewnans heb Diwedh

13 My re skrifas an re ma dhywgh a grys yn hanow Mab Duw,
rag may hwodhvowgh bos dhywgh bewnans heb diwedh. 14 Ha
hemm yw an fydhyans a'gan beus ynno: mar pysyn neppyth
dhyworto herwydh y vodh, ev dh'agan klewes. 15 Ha mar
kodhon ev dh'agan klewes yn py pynag a byssyn, ni a wor ni
dhe gavos an pyth a wovynsyn orto. 16 Den mar kwel y vroder
ow pegha peghes nag eus bys yn mernans, ev a wra pysi,
ha Duw a re dhodho bewnans rag an re na beghons bys yn
mernans. Yma peghes yw peghes bys yn mernans; ny lavarav
y tylir pysi rag henna. 17 Oll kammwrians yw peghes, mes yma
peghes nag yw bys yn mernans.

---

a 5:7 *Rag yma tri a dheg dustuni:* War-lergh re a'n dornskrifow *Rag yma tri a dheg dustuni yn nev, an Tas, an Ger ha'n Spyrys Sans, ha'n tri ma yw onan.*

b 5:8 War-lergh re a'n dornskrifow *hag yma tri a dheg dustuni y'n nor: an Spyrys, an dowr ha'n goos, ha'n tri ma yw unver.*

[18] Ni a wor na begh piw pynag a vo genys a Dhuw, mes Neb
a veu genys a Dhuw a'n gwith, ha na'n toch an tebel el. [19] Ni a
wor ni dhe vos a Dhuw, ha bos oll an bys yn nerth an tebel el.
[20] Ha ni a wor re dheuth Mab Duw ha re ros dhyn konvedhes,
dhe aswon neb yw gwiryon; hag yth eson ynno ev yw gwiryon,
yn y Vab Yesu Krist. Hemm yw an gwir Dhuw ha bewnans heb
diwedh.

[21] A fleghigyow, omwithewgh rag idolys.

NESSA LYTHER
YOWAN

Salusyans
Gwirder ha Kerensa

Diwettha Salusyans

Salusyans

1 An henavek,[a] dhe'n arlodhes dhewisys ha'y fleghes, a garav y'n gwirder: mes nyns yw my ow honan, mes ynwedh oll an re a wor an gwirder, [2] a-barth an gwirder hag a drig ynnon hag a vydh genen bys vykken.

[3] Gras, tregeredh, ha kres a vydh genen a Dhuw an Tas, hag a Yesu Krist, Mab an Tas yn gwirder ha kerensa.

Gwirder ha Kerensa

[4] My a lowenhas meur drefen my dhe gavos re a'th fleghes ow kerdhes yn gwirder, dell re gevsyn gorhemmyn gans an Tas. [5] Ha lemmyn my a'th pys, A arlodhes, nyns yw par dell ven ow skrifa gorhemmyn nowydh dhis, mes an gorhemmyn a'gan beu a-dhia'n dalleth, may keryn an eyl y gila. [6] Ha hemma yw kerensa, ni dhe gerdhes war-lergh y worhemynnow. Hemm yw an gorhemmyn: may kerthowgh ynno, dell re glewsowgh a-dhia'n dalleth.

[7] Rag tolloryon[b] bals re entras y'n bys, na gonfessyons Yesu Krist dhe vos devedhys y'n kig. Hemm yw an toller ha'n Antekrist. [8] Mirewgh orthowgh agas honan, na gellowgh[c] an traow re wrussyn[d] mes degemeres leun bewas. [9] Piw pynag ello re bell yn-rag, heb triga yn dyskas Krist, nyns eus dhodho Duw. Neb a drig y'n dyskas, yma dhodho keffrys an Tas ha'n

---

a 1:1 *henavek:* Greka *presbyter.*

b 1:7 *tolloryon:* Neb a wra tolla.

c 1:8 *na gellowgh:* War-lergh re a'n dornskrifow *na gellyn.*

d 1:8 *wrussyn:* War-lergh re a'n dornskrifow *wrussowgh.*

Mab. [10] Mar teu nebonan dhywgh heb dri an dyskas ma, na'n degemerewgh yn agas chi na'n salusewgh. [11] Rag neb a'n salus, ev a gevren yn y dhrogobereth.

Diwettha Salusyans

[12] Yma genev lies tra dhe skrifa dhis, mes ny via da genev skrifa gans paper hag ynk: mes y trestyav my dhe dhos dhis, ha kewsel fas orth fas, rag may fo agan lowender leun.

[13] Fleghes dha hwor dhewisys a'th salus.

TRESSA LYTHER
YOWAN

Salusyans *Diwettha Salusyans*
Diotrefes ha Demetrius

Salusyans

1 An henavek,[a] dhe Gayus karadow a garav y'n gwirder.
[2] A garadow, y fynnav may sewenni yn puptra ha may
fi yn yeghes da; dell sewen dha enev. [3] Rag my a lowenhas yn
fen pan dheuth re a'n vreder ha dustunia dhe'n gwirder ynnos,
dell wredh holya an gwirder. [4] Ny allav kavos lowender brassa
es hemma, my dhe wodhvos y kerdh ow fleghes y'n gwirder.

[5] A garadow, tra lel a wredh pan wonedhydh rag an vreder,
kyn fons estrenyon, [6] an re re dhustunias dhe'th kerensa a-rag
an eglos; ty a wra da orth aga danvon yn-rag dell dhelledh dhe
wonis Duw. [7] Rag i res eth war aga fordh a-barth an Hanow, ha
ny dhegemersons tra vyth a'n Jentilys, [8] Ytho ni a dal skoodhya
re a'n par na, rag may fyn kesoberoryon y'n gwirder.

Diotrefes ha Demetrius

[9] My re skrifas neppyth dhe'n eglos; mes Diotrefes, hag a
gar bos an kynsa, ev ny'gan degemeras. [10] Ytho mar tov, my a
berth kov a'n pyth usi ev ow kul, ow trogleverel er agan pynn
gans geryow gwag. Heb bos pes da gans henna, ev y honan a
skon wolkomma an vreder, hag a dhifen an re a'n jeves hwans
dh'aga wolkomma hag ev a's tewl yn-mes a'n eglos.

[11] A garadow, na wra war-lergh an drog mes gwra war-lergh
an da. Neb a wra da yma ev a Dhuw; neb a wra an drog ev ny
welas Duw. [12] Demetrius a'n jeves dustuni gans pubonan ha
gans an gwirder y honan; ni a dheg dustuni dhodho ynwedh, ha
ty a wor agan dustuni dhe vos gwir.

---

a 1:1 *henavek:* Greka *presbyter.*

Diwettha Salusyans

[13] My a'm beu meur dhe skrifa dhis, mes ny via da genev
skrifa gans pluven hag ynk. [14] My a wayt y'th welliv yn skon,
ha ni a gews fas orth fas.

[15] Kres re bo dhis. An gowetha a'th salus. Salus an gowetha,
orth aga hanow.

LYTHER
YUD

Salusyans
Breus erbynn Fals Dhyskadoryon
Gwarnyans ha Keskyans
Bennath

Salusyans

1 Yud, gwas Yesu Krist, broder Jamys,

Dhe'n re yw gelwys, karadow[a] yn Duw an Tas ha gwithys rag Yesu Krist:

[2] Tregeredh re bo palshes dhywgh, ha kres ha kerensa.

Breus erbynn Fals Dhyskadoryon

[3] Hwi garadowyon, ha genev mall dres eghen a skrifa dhywgh a-dro dh'agan selwyans[b] kemmyn, res o dhymm skrifa dhywgh ow pysi may striffyewgh a-barth an fydh re beu unweyth kemynnys dhe'n sens. [4] Rag entra yn unn slynkya yn-dann gel re wrug certan re a veu seuladhydh apoyntys dhe'n dampnacyon ma, tus dhidhuw a dreyl gras agan Duw bys yn drokhwans ha nagha agan unn mester hag Arlodh, Yesu Krist.

[5] My a vynn dri dh'agas kov, hwi neb a wor puptra seulabrys,[c] y hwrug an Arlodh,[d] a dhelivras y bobel yn-mes a bow Ejyp, distrui an dhiskryjygyon a-wosa; [6] ha'n eledh na withas aga offis aga honan mes a asas aga thrigva aga honan re beu gwithys ganso yn chaynys heb diwedh yn tewlder bys yn breus an jydh meur; [7] kepar ha Sodom ha Gomorra ha'n citys yn aga herghyn, a veu omres dhe'n keth dijastita hag ow mos war-

---

a 1:1 *karadow:* War-lergh re a'n dornskrifow *sanshes.*

b 1:3 *dh'agan selwyans:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe'n selwyans.*

c 1:5 *hwi neb a wor puptra seulabrys:* Greka *hwi neb re wodhva unweyth.*

d 1:5 *an Arlodh:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yesu.*

lergh kig astranj, settys rag bysna yn aga hessydhyans gans tan heb diwedh.

[8] Byttegyns yndelma an re ma a wra defolya an korf yn aga hunrosow, ha nagha awtorita, ha sklandra an re wynn. [9] Pan argyas an arghel Mighal yn-dann strivya gans an jowl a-dro dhe gorf Moyses, ny vedhas ev ri breus a vlasfemi er y bynn, mes leverel, 'Re'th kerettho an Arlodh,' [10] mes an re ma a wra anvri dhe by pynag na gonvedhons; ha'n taklow a gonvedhons dre gnas kepar dell wra bestes heb reson, distruys vedhons i gansa. [11] Go i rag kerdhes war fordh Kayn hag omri aga honan rag gober dhe gammweyth Balaam, hag yn rebellyans Koragh mos dhe goll. [12] An re ma yw kudhys, kepar dell vens i morgribow, yn agas prysyow-boos a gerensa, hag a wra kevewya heb own kepar ha bugeledh owth omvaga: komolennow heb dowr, degys hwymm-hwamm gans an awelyow, gwedhennow yn kynnyav helergh heb frut vyth, diwweyth marow, diwreydhys; [13] mordonnow gwyls owth ewoni gans aga bismer aga honan, sterennow ow kwandra may feu dhedha gwithys an tewlder bys vykken.

[14] A-dro dhe'n re ma y'n seythves henedh a Adam y profosas Enok pan leveris, 'Otta, an Arlodh a dheuth gans y dheg vilyow a sens, [15] rag kollenwel breus war bub den oll ha keredhi pub enev a-dro dh'aga gwriansow a ansansoleth a wrussons hag a oll an geryow kales a wrug peghadoryon dhidhuw kewsel er y bynn.' [16] An re ma yw grolyogyon grodhek, omres dh'aga flesours aga honan, ha'ga ganow yw leun a vostyans, ow favera tus rag gwayn.

Gwarnyans ha Keskyans

[17] Hwi garadowyon, perthewgh kov a dharganow abesteli agan Arlodh Yesu Krist, [18] pan lavarsons i dhywgh, 'Y'n termyn diwettha y fydh gesyoryon ow kerdhes war-lergh aga hwansow ansans aga honan.' [19] An re ma yth yw, neb a wra folsyow, tus a'n bys ma heb bos dhedha an Spyrys. [20] Mes hwi garadowyon, owth omdhrehevel agas honan der agas fydh sansella, ow pysi y'n Spyrys Sans, [21] omwithewgh yn kerensa Duw, ow kwaytya

tregeredh agan Arlodh Yesu Krist bys yn bewnans heb diwedh.
22 Bedhewgh truedhek dhe'n re a dhout; 23 sawyewgh re erel
orth aga hibya yn-mes a'n tan; kemerewgh truedh a re erel yn
own, ha kesewgh ynwedh an dhillasen hy honan re beu mostys
gans an kig.

Bennath

24 Lemmyn dhe neb a yll agas gwitha rag kodha ha'gas gorra
heb namm a-rag y wolewder gans heudhder, 25 dhe'n unn Duw[a]
agan Selwyas, dre Yesu Krist agan Arlodh, dhodho re bo
gordhyans, meuredh, mestrynses, ha gallos kyns pub oos ha
lemmyn ha bys vynari. Amen.

a 1:25 *dhe'n unn Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe'n unn Duw fur.*

DISKWEDHYANS
YOWAN

Chaptra 1
Raglavar ha Salusyans
Gwelesigeth a Grist
Chaptra 2
An Messach dhe Efesus
An Messach dhe Smyrna
An Messach dhe Pergamum
An Messach dhe Thyatira
Chaptra 3
An Messach dhe Sardis
An Messach dhe Filadelfi
An Messach dhe Laodikea
Chaptra 4
An Gordhyans yn Nev
Chaptra 5
An Rol-skrifa ha'n On
Chaptra 6
An Selyow
Chaptra 7
An 144,000 a Israel Selys
Chaptra 8
An Seythves Sel ha'n Enkyslester Owrek
An Hirgern
Chaptra 9
Chaptra 10
An El ha'n Rol-skrifa Vyghan
Chaptra 11
An Dhew Dest
An Seythves Hirgorn
Chaptra 12
An Venyn ha'n Dhragon
Chaptra 13
An Dhew Vest
Chaptra 14
Kan an 144,000
Negysyow an Tri El
Trevas an Norvys
Chaptra 15
An Eledh gans an Plaow Diwettha
Chaptra 16
Fiolyow Sorr Duw
Chaptra 17
An Hora Veur ha'n Best
Chaptra 18
Kodh Babylon
Chaptra 19
Gool Demedhyans an On
An Marghek war an Margh Gwynn
Chaptra 20
An Mil Vledhen
Chaptra 21
An Yerusalem Nowydh
Chaptra 22
Devedhyans Krist

Raglavar ha Salusyans

1 Diskwedhyans Yesu Krist, a ros Duw dhodho rag diskwedhes dh'y wesyon an taklow a godh hwarvos yn skon; ow tanvon derivadow der y el dh'y was Yowan, [2] a dheg dustuni a ger Duw hag a dhustuni Yesu Krist – puptra a welas.

[3] Gwynnvys neb a red, ha'n re a glew geryow an profosans ha gwitha an taklow skrifys ynno: rag an termyn yw ogas.

[4] Yowan dhe'n seyth eglos yn Asi:

Gras dhywgh hwi ha kres dhyworth neb yw, hag o, hag a dheu ha dhyworth an seyth spyrys usi a-dherag y dron, [5] ha dhyworth Yesu Krist, an test len, an kynsa dinythys a'n re varow, ha rewler myghternedh an norvys.

Dhe neb a'gan kar ha'gan delivras mes a'gan peghosow der y woos, [6] ha'gan gul gwlaskor, oferysi dhe Dhuw y Das; dhodho ev re bo gordhyans ha gallos trank heb worfen. Amen.

[7] Awotta, ev a dheu gans an kommol;
ha pub lagas a wra y weles,
ha'n re ynwedh a'n gwanas;
hag oll kenedhlow an norvys a wra kyni warnodho.
Ya, Amen.

[8] 'My yw an Alfa ha'n Omega,' yn-medh an Arlodh Duw, neb yw, ha neb o, ha neb a dheu, an Ollgallosek.

Gwelesigeth a Grist

[9] My Yowan, agas broder, ha'gas kevrenner yn anken hag y'n wlaskor, hag yn perthyans yn Yesu, esa y'n enys gelwys Patmos, rag ger Duw ha dustuni Yesu. [10] Yth esen y'n Spyrys yn jydh an Arlodh, ha klewes a-dryv dhymm lev bras, kepar ha hirgorn, [11] ow leverel, 'An pyth a welydh skrif yn rol-skrifa, ha danvon dhe'n seyth eglos, dhe Efesus, ha dhe Smyrna, ha dhe Pergamum, ha dhe Thyatira ha dhe Sardis, ha dhe Filadelfi, ha dhe Laodikea.'

[12] Ha my a dreylyas dhe weles an lev esa ow kewsel genev ha wosa treylya, my a welas seyth kantoler owrek, [13] hag yn-mysk an kantolbrennyer onan kepar ha Mab den, gwiskys yn pows ow trehedhes bys y'n treys, ha grugysys a-dro dhe'n dhiwvron gans grugys owrek. [14] Y benn ha'y vlew o gwynn avel gwlan gwynn, gwynn avel an ergh, ha'y dhewlagas kepar ha tan ow flammya; [15] ha'y dreys o kepar ha brest fin purhes kepar hag yn fornes, ha'y lev kepar ha son lies dowr. [16] Ha ganso yn y dhorn dhyghow yth esa seyth steren, ha kledha lymm dewvinyek ow

tos yn-mes a'y anow, ha'y fas kepar ha'n howl ow splanna yn y nerth.

17 Ha pan y'n gwelis, my a godhas orth y dreys kepar ha
pan ven marow. Hag ev a worras y dhorn dhyghow warnav,
ow leverel, 'Na borth own. My yw an kynsa ha'n diwettha,
18 ha neb a vyw; hag yth eth ha bos marow; hag otta, byw ov
vy trank heb worfen, hag y'm beus alhwedhow ankow hag
yfarn. 19 Ytho skrif an pyth a welsys, ha'n pyth yw, ha'n pyth
a hwyrvydh wosa an taklow ma. 20 Mysteri an seyth steren a
welsys a dhyghow dhymm, ha'n seyth kantoler owrek: an seyth
steren yw eledh an seyth eglos: ha'n seyth kantoler yw an seyth
eglos.

An Messach dhe Efesus

2 'Dhe el an eglos yn Efesus skrif: Neb a syns an seyth steren yn y dhorn dhyghow ha kerdhes yn-mysk an seyth kantoler owrek a lever an taklow ma:

2 'My a aswon dha wriansow ha'th lavur ha'th perthyans, ha
fatel na yllydh godhav tus dhrog, ha ty re brovas an re a lever
aga bos abesteli heb bos yndelma, ha kavos aga bos gowygyon.
3 Yma genes perthyans; ty a wodhevis a-barth ow hanow, ha
nyns os ta skwithys. 4 Byttegyns yma genev neppyth er dha
bynn: ty re asas dha gerensa, kepar dell vedha wostalleth.
5 Kovha, ytho, le may kodhsys anodho, ha kemmer edrek ha
gwra an oberow dell wrussys kyns; poken dos dhiso yn skon a
vynnav, ha gorra dha gantolbren mes a'y le, mar ny gemerydh
edrek. 6 Mes an dra ma yma genes, ty dhe gasa gwriansow
an Nikolaitanys a gasav vy ynwedh. 7 Neb a'n jeffo skovarn,
klewes ev an pyth a lever an Spyrys dhe'n eglosyow. Dhodho
ev a fettho, my a re dhe dhybri a'n wedhen a vewnans usi yn-
mysk paradhis Duw.

An Messach dhe Smyrna

8 'Ha dhe el an eglos yn Smyrna skrif: An taklow ma a lever
an kynsa ha'n diwettha, a veu marow, ha devedhys yw dhe
vewnans:

9 ‘My a aswon dha wriansow ha’th halar[a] ha’th voghosogneth
(mes rych os ta) ha my a aswon blasfemi an re a lever aga
bos Yedhewon, heb bos yndella, mes synaga Satnas yns i. 10 Na
borth own a nagonan a’n taklow na a wredh godhav. Otta, an
jowl a wra tewlel re ahanowgh yn prison may fewgh prevys, ha
galar a’gas bydh deg dydh. Bydh len bys yn ankow, ha kurun
bewnans dhiso a rov. 11 Neb a’n jeffo skovarn, klewes ev an
pyth a lever an Spyrys dhe’n eglosyow. Seul a fettho ny vydh
pystigys der an nessa mernans.

An Messach dhe Pergamum

12 ‘Ha dhe el an eglos yn Pergamum skrif: An taklow ma a
lever ev ha ganso an kledha lymm dewvinyek:

13 ‘My a aswon le mayth esos trigys,[b] le mayth usi tron Satnas,
ha ty a syns ow hanow yn fast ha ny wrussys nagha ow fydh
hwath y’n dedhyow na may feu ledhys Antipas ow merther
len yn agas mysk, le may trig Satnas. 14 Mes yma genev
nebes taklow er dha bynn, rag yma genes ena an re a syns
dyskas Balaam a dhyskas dhe Balak gorra maglen a-dherag
mebyon Israel dhe dhybri taklow offrynnys dhe idolys ha gul
fornikacyon. 15 Yndella ty ynwedh a’th eus re a syns dyskas an
Nikolaitanys.[c] 16 Kemmer edrek; poken dos dhiso yn skon a
vynnav hag omladh er aga fynn gans kledha ow ganow. 17 Seul
a’n jeffo skovarn, klewes ev an pyth a lever an Spyrys dhe’n
eglosyow. Dhe neb a fettho y rov a’n manna kudhys dhe dhybri,
ha ganso ev men gwynn a rov hag y’n men hanow nowydh
skrifys, na aswon den vyth marnas ev a’n degemmer.

---

a 2:9 *My a aswon dha wriansow ha’th halar:* War-lergh re a’n dornskrifow *My a aswon dha alar ha’th wriansow.*

b 2:13 *My a aswon le mayth esos trigys:* War-lergh re a’n dornskrifow *My a aswon dha wriansow ha le mayth esos trigys.*

c 2:15 *an Nikolaitanys:* War-lergh re a’n dornskrifow *an Nikolaitanys, an pyth a gasav.*

An Messach dhe Thyatira

18 ‘Ha dhe el an eglos yn Thyatira skrif: An taklow ma a lever
Mab Duw a’n jeves dewlagas kepar ha flamm a dan, ha treys
kepar ha brest fin:

19 ‘My a aswon dha wriansow ha’th kerensa ha’th fydh ha’th
wasonieth ha’th perthyans; ha’th wriansow wortiwedh yw
moy es dha wriansow wortalleth. 20 Byttegyns, yma genev
hemma er dha bynn: ty dhe asa an venyn na Yezebel a elow
hy honan profoses dhe dhyski ha dynya ow gwesyon dhe wul
fornikacyon ha dybri taklow offrynnys dhe idolys. 21 Ha spas
a res vy dhedhi dhe gemeres edrek, mes ny vynn hi kemeres
edrek a’y fornikacyon. 22 Otta, my a’s tewl yn gweli, ha’n re
na a wra avoutri gensi yn galar meur, mar ny gemerons edrek
a’ga gwriansow. 23 Ha my a ladh hy fleghes yn farow; ha’n
eglosyow oll a wra godhvos ow bos neb a hwila an lonethi
ha’n kolonnow: hag y rov dhywgh hwi pubonan war-lergh agas
gwriansow. 24 Mes dhywgh hwi y lavarav, ha dhe’n re erel yn
Thyatira, dhe vyns na’n jeffo an dyskas ma, na wodhva, dell
leverons, downderyow Satnas: ny worrav warnowgh begh aral.
25 Mes an pyth usi genowgh seulabrys synsewgh ev fast erna
dhyffiv. 26 Ha dhe neb a fettho ha gwitha ow gwriansow bys y’n
diwedh,

my a re gallos war an kenedhlow,
27 dh’aga rewlya gans gwelen horn,
kepar ha lestri pri, y fedhons i terrys dhe demmyn,

28 kepar dell dhegemeris vy dhyworth ow Thas; my ynwedh a
re dhodho an Vorlowen. 29 Neb a’n jeves skovarn, klewes ev an
pyth a lever an Spyrys dhe’n eglosyow.

An Messach dhe Sardis

3 ‘Ha dhe el an eglos yn Sardis skrif: An taklow ma a
lever neb a’n jeves an seyth Spyrys a Dhuw, ha’n seyth
steren:

‘My a aswon dha wriansow. Yma hanow genes ty dhe vewa,
mes marow os ta. 2 Bydh difun, ha krevha an taklow yw gesys,

yw parys dhe verwel, rag ny gevis dha wriansow kowlwrys
a-dherag ow Duw. 3 Kovha, ytho, fatel re wrussys degemeres
ha goslowes; ha syns fast, ha kemmer edrek. Mar ny vynn'ta
difuna, dos a wrav kepar ha lader, ha ny wre'ta godhvos py eur
tyffiv er dha bynn. 4 Byttegyns yma genes nebes henwyn yn
Sardis na wrug mostya aga dillas; hag i a wra kerdhes genev,
gwynn aga dillas, rag gwiw yns i. 5 Neb a fettho a vydh gwiskys
yndella yn dillas gwynn, ha ny wrav defendya y hanow yn-mes
a'n lyver a vewnans, mes yth aswonav y hanow a-dherag ow
Thas hag a-dherag y eledh. 6 Neb a'n jeves skovarn, klewes ev
an pyth a lever an Spyrys dhe'n eglosyow.

An Messach dhe Filadelfi

7 'Ha dhe el an eglos yn Filadelfi skrif:

An taklow ma a lever neb yw sans, neb yw gwir,
neb a'n jeves alhwedh Davydh,

neb a yger, ha den vyth ny dhege,
ha degea ha den vyth ny yger:

8 'My a aswon dha wriansow. Otta, my re worras daras
ygerys a-dheragos, ha den vyth ny yll y dhegea; rag bos krevder
byghan genes, ha re withsys ow ger, ha ny neghsys ow hanow.
9 Otta, y hwrav gul dhedha a'n synaga a Satnas a lever aga bos
Yedhewon, ha nyns yns, mes i a wowlever – otta, y hwrav gul
dhedha dos dhe omblegya a-dherag dha dreys, ha godhvos my
dhe'th kara. 10 Rag ty dhe witha ger ow ferthyans, my a vynn
dha witha rag eur an prevyans a wra dos war oll an bys, dhe
brevi an re a drig war an norvys. 11 My a dheu yn skon; syns
yn fast an pyth usi genes ma na gemerro den vyth dha gurun.
12 Neb a fettho, my a'n gwra koloven yn tempel ow Duw, ha
ny wra ev mos yn-mes anodho namoy, ha hanow ow Duw a
skrifav warnodho, ha hanow cita ow Duw, Yerusalem nowydh,
ow tiyskynna yn-mes a'n nev dhyworth ow Duw, ha'm hanow
nowydh ynwedh. 13 Neb a'n jeffo skovarn, klewes ev an pyth a
lever an Spyrys dhe'n eglosyow.

An Messach dhe Laodikea

14 ‘Ha dhe el a’n eglos yn Laodikea skrif: An taklow ma a
lever an Amen, an test len ha gwir, dalleth kreacyon Duw:
15 ‘My a aswon dha wriansow, nag os ta na yeyn na tomm:
my a vynsa may fes yeyn po tomm. 16 Ytho, drefen dha vos
mygyl, na yeyn na tomm, dha drewa yn-mes a’m ganow a wrav.
17 Rag ty a lever, “Rych ov vy, ha my re sewenis, ha nyns eus
edhom vyth dhymmo vy;” ha ny wodhes ta dha vos truedhek,
ha pitethus, ha boghosek, ha dall ha noth. 18 My a’th kussul
a brena owr prevys y’n tan dhyworthiv may fi rych, ha dillas
gwynn may fi gwiskys ha na omdhiskwettho an meth a’th
nothedh, ha prena eli rag ura dha dhewlagas may hylli gweles.
19 Myns a garav, a geredhav ha keski. Bydh diwysyk, ytho, ha
kemmer edrek. 20 Otta, yth esov ow sevel orth an daras ha
knoukya: den mar klew ow lev hag ygeri an daras, my a dheu
a-ji ganso, ha sopya ganso, hag ev genev vy. 21 Neb a fettho,
my a wront dhodho esedha genev war ow thron, kepar dell
fethis vy ynwedh, hag esedha gans ow Thas war y dron. 22 Neb
a’n jeves skovarn, klewes ev an pyth a lever an Spyrys dhe’n
eglosyow.’

An Gordhyans yn Nev

4 Wosa hemma my a viras, hag otta daras ygerys yn
nev, ha’n kynsa lev a glewis kepar ha hirgorn ow
kewsel genev, ow leverel, ‘Deus yn-bann omma, ha my a vynn
diskwedhes dhis an taklow a res hwarvos wosa hemma.’ 2 Hag
a-dhesempis, yth esen y’n spyrys, hag otta, tron esa gorrys yn
nev, hag onan owth esedha war an tron. 3 Hag ev neb o esedhys
war an tron a heveli kepar ha men yalp ha sardius, hag yth
esa kammneves a-dro dhe’n tron kepar ha gwerem, 4 Hag a-dro
dhe’n tron yth esa peswar tron warn ugens; ha war an tronys
y hwelis peswar henavek warn ugens owth esedha, gwiskys
yn dillas gwynn, ha war aga fenn kurun owrek. 5 Hag yn-mes
a’n tron y teuth lughesennow ha sonyow ha taranow yn-rag,
hag yth esa seyth faglen tan, yw seyth Spyrys Duw, ow leski

a-dherag an tron; [6] hag a-dherag an tron yma mor gwedrek, haval dhe wrys.

Hag yn-mysk an tron, hag a-dro dhe'n tron peswar kreatur byw leun a lagasow a-rag hag a-dhelergh. [7] Ha'n kynsa kreatur byw yw kepar ha lew, ha'n nessa kreatur byw kepar ha leugh, ha'n tressa kreatur byw gans fas den, ha'n peswora kreatur byw kepar hag er ow neyja. [8] Ha'n peswar kreatur byw, pubonan gans hwegh askel, yw leun a lagasow a-derdro hag a-ji, ha nyns eus powes dhedha dydh ha nos hag i ow leverel,

'Sans, Sans, Sans,
Arlodh Duw an Ollgallosek,
neb o, neb yw, ha neb a dheu.'

[9] Ha pan wra an kreaturs byw ri gordhyans hag enor ha grassow dhe neb yw esedhys war an tron, neb a vyw trank heb worfen, [10] an peswar henavek warn ugens a wra kodha dhe'n dor a-dherag neb yw esedhys war an tron, hag omblegya dhe neb a vyw trank heb worfen, ha tewlel aga hurunyow a-dherag an tron, ow leverel,

[11] 'Gwiw os ta, agan Arlodh ha'gan Duw
dhe dhegemeres gordhyans hag enor ha gallos,
rag ty a wrug puptra
ha dre dha vodh yth esens i,[a] hag y fons i gwrys.'

An Rol-skrifa ha'n On

5 Ha my a welas y'n dorn dyghow a neb o esedhys war an tron, rol-skrifa, skrifys warnedhi a-ji ha war an keyn, selys gans seyth sel. [2] Ha my welas el nerthek ow karma, ughel y lev, 'Piw yw gwiw dhe ygeri an rol ha terri hy selyow?' [3] Ha den vyth yn nev, nag y'n nor nag yn-dann an nor ny ylli ygeri an rol, na mires orti hi. [4] Ha my a olas yn feur rag na veu den vyth kevys gwiw dhe ygeri ha redya an rol, na mires orti hi. [5] Hag onan a'n henavogyon a leveris dhymm, 'Na wra ola. Otta, lew looth Yuda, Gwreydhen Davydh, re fethas dhe ygeri an rol ha'y seyth sel.'

---

a 4:11 *yth esens i:* War-lergh re a'n dornskrifow *yth esons i.*

[6] Ha my a welas yn-mysk an tron ha'n peswar kreatur byw,
hag yn-mysk an henavogyon, y sevi On kepar ha pan ve ledhys,
gans seyth korn ha seyth lagas, yw seyth Spyrys Duw danvenys
yn-rag yn oll an norvys. [7] Hag ev a dheuth ha kemeres an rol
yn-mes a'n dorn dyghow a neb o esedhys war an tron. [8] Ha pan
gemeras an rol, an peswar kreatur byw, ha'n peswar henavek
warn ugens a godhas dhe'n dor a-dherag an On, pubonan gans
telyn ha fiolyow owrek leun a enkys, yw pysadow an sens. [9] Ha
kan nowydh a ganons i, ow leverel,

'Gwiw os ta dhe gemeres an rol,
hag ygeri an selyow,
rag ty a veu ledhys ha re dhasprensys tus dhe Dhuw
gans dha woos yn-mes a bub looth, ha yeth, ha
pobel, ha kenedhel;
[10] ha ty a's gwrug gwlaskor hag oferysi dh'agan Duw,
hag i a wra reynya war an norvys.'

[11] Ha my a viras, ha klewes lev lies el a-dro dhe'n tron,
ha'n kreaturs byw ha'n henavogyon; ha'n niver anedha o deg
milweyth deg mil, ha milyow a vilyow, [12] ow leverel, ughel aga
lev,

'Gwiw yw an On a veu ledhys
dhe dhegemeres gallos, ha rychys, ha furneth, ha
nerth,
hag enor, ha gordhyans, ha bennath.'

[13] Ha pub kreatur yn nev, ha war an nor, hag yn-dann an nor,
hag y'n mor, ha puptra oll ynna i, a glewis vy ow leverel,

'Dhe neb yw esedhys war an tron, ha dhe'n On,
re bo bennath, hag enor, ha gordhyans ha gallos
trank heb worfen.'

[14] Hag yn-medh an peswar kreatur byw, 'Amen.' Ha'n peswar
henavek warn ugens a godhas dhe'n dor ha gordhya.

An Selyow

6 Ha my a welas pan ygoras an On onan a'n seyth sel, ha
my a glewas onan a'n peswar kreatur byw ow leverel,
kepar dell veu gans son taran, 'Deus!' [2] Ha my a welas, hag otta,
margh gwynn, ha gwarak gans neb o esedhys warnodho, ha
kurun a veu res dhodho, hag ev eth dhe-ves ow fetha ha dhe
fetha.

[3] Ha pan ygoras an nessa sel, my a glewas an nessa kreatur
byw ow leverel, 'Deus.' [4] Ha margh aral eth yn-mes, onan rudh,
ha grontys veu dhe neb o esedhys warnodho kemeres kres yn-
mes a'n norvys, may latthens i an eyl y gila, ha kledha meur a
veu res dhodho.

[5] Ha pan ygoras an tressa sel, my a glewas an tressa kreatur
byw ow leverel, 'Deus.' Ha my a welas hag otta, margh du, ha
neb o esedhys warnodho ow synsi mantol yn y dhorn. [6] Ha
my a glewas kepar dell ve lev yn-mysk an peswar kreatur byw
ow leverel, 'Kwart a waneth rag diner ha tri hwart a varlys rag
denarius,[a] ha na wra pystiga an olew ha'n gwin.'

[7] Ha pan ygoras an peswora sel my a glewas lev an peswora
kreatur byw ow leverel, 'Deus.' [8] Ha my a welas, hag otta,
margh glas; ha hanow neb o esedhys warnodho o Ankow, hag
yfarn a sewyas ganso. Ha gallos a veu res dhedha war beswora
rann an norvys dhe ladha gans kledha, ha gans divotter, gans
mernans ha gans bestes an norvys.

[9] Ha pan ygoras an pympes sel, my a welas yn-dann an alter
enevow an re o ledhys rag ger Duw ha rag an dustuni esa gansa
i: [10] Hag i a armas, ughel aga lev, ow leverel, 'Pygemmys prys, A
Arlodh sans ha gwir, na vreusydh na diala agan goos war an re
a drig war an norvys?' [11] Ha pows wynn a veu res dhe bubonan
anedha, hag y feu leverys dhedha i dhe bowes a dermyn berr
moy, bys may fe kowlwrys ynwedh niver aga heswesyon ha'ga
breder a vedha ledhys kepar dell vons i ledhys kekeffrys.

---

a 6:6 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

[12] Ha my a welas pan ygoras an hweghves sel, ha dorgrys
bras a hwarva ha'n howl a dhuhas kepar ha saghlen blew ha'n
loor leun eth kepar ha goos. [13] Ha ster an nev a godhas bys
y'n dor, kepar dell dewl figbren y figys kriv pan yw shackys
gans gwyns bras. [14] Ha'n nev eth dhe-ves kepar ha rol-skrifa ow
pos rolys war-barth, ha pub menydh hag enys a veu removys
yn-mes a'y le. [15] Ha myghternedh an norvys ha'n dus vras, ha
hembrenkysi luyow, ha'n dus rych, ha'n dus krev, ha pub den
keth ha den rydh a omgudhas yn mogowyow hag yn karrygi
an menydhyow. [16] Hag i a leveris dhe'n menydhyow ha dhe'n
karrygi, 'Kodhewgh warnan ha kudhewgh ni dhyworth an fas
a neb yw esedhys war an tron, ha dhyworth sorr an On,' [17] rag
devedhys yw dydh meur aga sorr, ha piw a yll sevel?

An 144,000 a Israel Selys

7 Ha wosa hemma, my a welas peswar el ow sevel war
an peswar korn a'n norvys, ow synsi peswar gwyns an
norvys ma na hwyttha gwyns war an dor na war an mor, na war
wedhen vyth. [2] Ha my a welas ken el ow tos yn-bann dhyworth
an howldrevel ha sel an Duw byw ganso, hag ev a armas, ughel
y lev, dhe'n peswar el may feu grontys dhedha pystiga an dor
ha'n mor, [3] ow leverel, 'Na wrewgh pystiga an dor, na'n mor,
na'n gwydh erna sellyn gwesyon agan Duw war aga thal.'

[4] Ha my a glewas an niver anedha a veu selys, kans peder ha
dew ugens mil a bub looth a vebyon Israel.

5 A looth Yuda y feu selys dewdhek mil.
A looth Rewben y feu selys dewdhek mil.
A looth Gad y feu selys dewdhek mil.
6 A looth Asher y feu selys dewdhek mil.
A looth Naftali y feu selys dewdhek mil.
A looth Manasse y feu selys dewdhek mil.
7 A looth Simeon y feu selys dewdhek mil.
A looth Levi y feu selys dewdhek mil.
A looth Yssakar y feu selys dewdhek mil.
8 A looth Zebulun y feu selys dewdhek mil.
A looth Yosep y feu selys dewdhek mil.
A looth Benyamin y feu selys dewdhek mil.

9 Wosa hemma, my a welas, hag otta, routh veur, na ylli den vyth hy nivera, a bub kenedhel ha looth ha pobel ha taves; i a sevi a-dherag an tron hag a-dherag an On, gwiskys yn powsyow gwynn, ha palmys yn aga diwla; 10 hag i a armas, ughel aga lev, ow leverel, 'Selwyans dh'agan Duw yw esedhys war an tron, ha dhe'n On.' 11 Hag oll an eledh a sevis a-dro dhe'n tron, hag a-dro dhe'n henavogyon ha'n peswar kreatur byw, hag i a godhas a-dherag an tron war aga fassow ha gordhya Duw, 12 ow leverel,

'Amen. Bennath, ha gordhyans, ha furneth,
ha grassyans, hag enor,
ha nerth, ha gallos
re bo dh'agan Duw trank heb worfen. Amen.'

13 Hag onan a'n henavogyon a worthebis, ow leverel dhymm 'Piw yw an re ma yw gwiskys yn powsyow gwynn hag a-ble teuthons?' 14 Ha my a leveris dhodho, 'Ow arlodh, ty a wor.' Hag yn-medh ev dhymm, 'An re ma yw neb a dheuth yn-mes a anken meur, ha re wolghas aga fowsyow ha'ga gwynnhe yn goos an On.

15 Rag henna, ymons i a-dherag tron Duw,
hag i a'n gordh dydh ha nos yn y dempel;
ev neb yw esedhys war an tron a worr y dylda warnedha.

16 Ny's tevydh nown namoy, na seghes.
Ha'n howl ny wra kodha warnedha, na tomder vyth.
17 Rag an On usi yn kres an tron a wra aga maga
ha'ga hembronk bys yn fentynnyow dowrow bewnans,
ha Duw a wra segha pub dagren a'ga dewlagas.'

An Seythves Sel ha'n Enkyslester Owrek

8 Ha pan ygoras an seythves sel, y feu taw yn nev dres ogas ha hanter our. 2 Ha my a welas an seyth el usi ow sevel a-dherag Duw, ha seyth hirgorn a veu res dhedha.

3 Ha ken el a dheuth ha sevel orth an alter, hag enkyslester owrek ganso, ha meur a enkys a veu res dhodho ma'n proffya gans pysadow an sens oll war an alter owrek esa a-dherag an tron. 4 Ha mog an enkys gans pysadow an sens a yskynnas yn-bann yn-mes a leuv an el a-dherag Duw. 5 Ha'n el a gemeras an enkyslester, ha'y lenwel a dan an alter ha'y dewlel dhe'n dor, hag y feu taranow ha sonyow ha lughes ha dorgrys.

An Hirgern

6 Ha'n seyth el ha gansa an seyth hirgorn a ombareusis dh'aga hwytha.

7 Ha'n kynsa a hwythas hag y sewyas keser ha tan kemyskys gans goos hag a veu tewlys dhe'n dor, ha'n tressa rann a'n norvys a veu leskys, ha'n tressa rann a'n gwydh a veu leskys hag oll an gwyrwels a veu leskys.

8 Ha'n nessa el a hwythas, hag y feu tewlys y'n mor kepar ha pan ve menydh meur ow leski gans tan; ha'n tressa rann a'n mor eth ha bos goos; 9 ha'n tressa rann a'n kreaturs esa y'n mor, ha bewnans gansa, a verwis, ha'n tressa rann a'n gorholyon a veu distruys.

10 Ha'n tressa el a hwythas, ha steren vras a godhas a'n nev ow leski kepar ha faglen, ha hi a godhas war an tressa rann a'n avonyow, ha war an fentynnyow a dhowrow. 11 Ha hanow

an steren yw fuelen, ha'n tressa rann a'n dowrow eth ha bos fuelen, ha lies den a verwis drefen an dowrow, rag aga bos gwrys hwerow.

12 Ha'n peswora el a hwythas hag y feu an tressa rann a'n howl gweskys, ha'n tressa rann a'n loor ha'n tressa rann a'n ster, may feu an tressa rann anedha tewlhes ha ny omdhiskwedhas an jydh rag an tressa rann anodho, ha'n nos kekeffrys.

13 Ha my a welas ha klewes er ow neyja yn kres an nev, ow leverel, ughel y lev, 'Tru, tru, tru, dhe drigoryon an norvys dhyworth sonyow erel a hirgorn an tri el neb a vydh ow hwytha.'

9 Ha'n pympes el a hwythas, ha my a welas steren kodhys dhyworth an nev bys y'n nor: hag alhwedh shafta an pytt diwoles a veu res dhodho. 2 Hag ev a ygoras shafta an pytt diwoles ha mog a yskynnas yn-mes a'n shafta kepar ha mog fornes vras ha'n howl ha'n ayr a veu tewlhes dre vog an shafta. 3 Ha lokustes a dheuth yn-mes a'n mog dhe'n dor ha gallos a veu res dhedha kepar dell eus gallos dhe skorpyons an dor. 4 Hag y feu erghys dhedha na bystikkens gwels an dor, na tra vyth gwer, na gwedhen vyth, marnas an dus na yn unsel na's teffo sel Duw war aga thal. 5 Hag y feu grontys dhedha na's latthens, mes may fens tormentys dre bymp mis ha'ga fayn o kepar ha payn skorpyon pan big den. 6 Hag y'n dedhyow na, tus a wra hwilas ankow, ha ny'n kevons, ha merwel a vynnons, ha mernans a vynn fia dhyworta i.

7 Ha semlans an lokustes o kepar ha mergh parys dhe gas, hag yth esa semlans kurunyow owrek war aga fennow, ha'ga fas o haval dhe fas den, 8 Hag yth esa gols dhedha kepar ha gols benyn, ha dens kepar ha dens lew. 9 Ha lurigow esa dhedha kepar ha lurigow a horn, ha son aga eskelli o kepar ha son lies charet gans mergh ow resek dhe gas. 10 Ha lost yma dhedha kepar ha skorpyons, ha bros; hag yn aga lost yma gallos a bystiga tus dre bymp mis. 11 Yma myghtern a-ughta i, yw el an pytt diwoles, yn Ebrow Abaddon y hanow, hag yn Greka Apollyon.

12 Unn tru re dremenas; otta, y teu dew dru wosa henna.

13 Ha'n hweghves el a hwythas, ha my a glewas unn lev
dhyworth an peswar korn a'n alter owrek a-dherag Duw,
14 ow leverel dhe'n hweghves el ha ganso an hirgorn, 'Lows an
peswar el yw kelmys war an avon veur Ewfrates.' 15 Hag y feu
lowsys an peswar el re bia gwithys yn parys dhe'n eur ha'n jydh
ha'n mis ha'n vledhen, may latthens an tressa rann a vab den.
16 Ha'n niver a'n lu a varghogyon o dew kans milvil, ha my a
glewas an niver anedha. 17 Hag yndella my a welas an vergh
y'n welesigeth, ha'n re owth esedha warnedha gans lurik liw
tan, hyakinth, ha loskven, ha penn an vergh o kepar ha penn
lewyon, ha tan ha mog ha loskven a dheu yn-mes a'ga ganow.
18 Der an tri fla ma y feu ledhys an tressa rann a vab den der an
tan ha'n mog ha'n loskven ow tos yn-mes a'ga ganow. 19 Rag
yma gallos an vergh yn aga ganow ha'ga lost, rag yth o aga lost
kepar ha sarf, hag y's teves penn may hwrons i pystiga.

20 Ha'n re erel a vab den na veu ledhys gans an plaow ma,
ny gemeras edrek hwath a wriansow aga diwla, dhe omwitha
dhyworth gormel dyowlow hag idolys owrek, hag arghansek,
hag a vrest hag a brenn na yllons gweles na klewes na kerdhes.
21 Ha ny gemersons edrek a'ga ladhvaow na a'ga fystri, na a'ga
fornikacyon, na a'ga ladrans.

An El ha'n Rol-skrifa Vyghan

10 Ha my a welas ken el nerthek ow tos yn-nans
dhyworth nev, ow kwiska komolen, ha kammneves
war y benn, ha'y fas kepar ha'n howl, ha'y dreys kepar ha
kolovennow a dan. 2 Hag yn y dhorn y'n jevo rol-skrifa vyghan
ygerys, hag ev a worras y droos dyghow war an mor, ha'y droos
kledh war an dor. 3 Hag ev a armas ughel y lev kepar dell wra
lew usa, ha pan armas, an seyth taran a gewsis gans aga lev.
4 Ha pan gewssa an seyth taran, my a vynnas skrifa: ha my a
glewas lev a nev ow leverel dhymm, 'Gwra selya yn-bann an
taklow a leveris an seyth taran, ha na wra aga skrifa.' 5 Ha'n el
a welis ow sevel war an mor ha war an dor a dhrehevis y dhorn
dhyghow dhe nev, 6 ha lia re neb a vyw trank heb worfen, a
wrug gul an nev, ha'n taklow usi ynno, ha'n dor ha'n taklow

usi ynno, ha'n mor ha'n taklow usi ynno, 'Na vedha lett namoy;
7 mes yn dedhyow lev an seythves el, pan ombareus dhe hwytha
an hirgorn, kevrin Duw a vydh kowlwrys kepar dell dherivas ev
dh'y wesyon an brofosi.'

8 Ha'n lev a glewis a nev a gewsis genev arta, ow leverel, 'Ke
ha kemmer an rol-skrifa yw ygerys yn dorn an el usi ow sevel
war an mor ha war an dor.' 9 Ha my eth dhe'n el ow leverel
dhodho may rolla dhymmo an rol-skrifa vyghan. Hag ev a
leveris dhymm, 'Kemmer hi ha'y dybri, ha hi a vydh hwerow
y'th torr, mes y'th hanow hweg kepar ha mel a vydh.' 10 Ha my
a gemeras an rol-skrifa vyghan yn-mes a leuv an el ha'y dybri,
hag y'm ganow hweg kepar ha mel o hi, ha pan y's dybris, ow
thorr eth ha bos hwerow.

11 Hag i a leveris dhymm, 'Y kodh dhis profosa arta a-dro
dhe lies pobel ha kenedhel, ha taves, ha myghtern.'

An Dhew Dest

11 Hag y feu res dhymm korsen kepar ha gwelen, ow
leverel, 'Sav yn-bann ha musur tempel Duw, ha'n
alter, ha'n re a wordh ynno. 2 Mes gwra goheles an klos usi
a-ves dhe'n tempel, ha na wra y vusura rag y vos res dhe'n
Jentilys; hag i a wra trettya an cita sans dew vis ha dew ugens.
3 Ha my a rov gallos dhe'm dew dest hag i a wra profosa mil
dhydh dew kans ha tri ugens, ow kwiska yskar.'

4 An re ma yw an dhew olewbren ha'n dhew gantolbren ow
sevel a-dherag Arlodh an nor. 5 Ha mar mynn nebonan aga
fystiga, tan a dheu yn-mes a'ga ganow ha diswul aga eskerens,
ha den mar mynn aga fystiga, res yw dhodho bos ledhys
yndelma. 6 Gans an re ma, yma gallos dhe dhegea an ebron,
ma na gottho glaw yn dedhyow aga frofosans, hag yma gansa
gallos war dhowrow dh'aga threylya dhe woos, ha gweskel an
dor gans pub pla mar venowgh dell vynnons.

7 Ha pan worfennons aga dustuni, an best a yskyn a'n pytt
diwoles a wra gwerrya er aga fynn ha'ga fetha ha'ga ladha.
8 Ha'ga horfow a wra growedha yn plen an cita vras yw gelwys
yn spyrysel Sodom hag Ejyp, may feu aga Arlodh krowsys

ynwedh. [9] Ha'n re a'n poblow ha'n lothow, ha'n tavosow, ha'n kenedhlow a wra gweles aga horfow tri dydh ha hanter, ha ny wrons gasa aga horfow dhe vos gorrys yn bedh. [10] Ha'n re a drig war an nor a wra lowenhe warnedha, ha heudhhe, ha danvon rohow an eyl dh'y gila, rag an dhew brofos ma a dormentyas an re usi trigys war an nor.

[11] Ha wosa tri dydh ha hanter, spyrys bewnans a Dhuw eth a-bervedh ynna hag i a sevis war aga threys hag own bras a godhas war an re a's gwelas. [12] Hag i a glewas lev bras dhyworth nev ow leverel dhedha, 'Dewgh yn-bann omma.' Hag i a yskynnas dhe nev yn komolen; ha'ga eskerens a's gwelas. [13] Hag y'n keth eur y feu dorgrys bras ha'n degves rann a'n cita a godhas, hag y'n dorgrys seyth mil dhen a veu ledhys, ha'n re erel a veu dyegrys ha ri gordhyans dhe Dhuw nev a wrussons i.

[14] Ha'n nessa guw yw tremenys; otta, an tressa guw a dheu yn skon.

An Seythves Hirgorn

[15] Ha'n seythves el a hwythas an hirgorn, hag yth esa levow bras yn nev ow leverel,

'Gwlaskor an bys ma res eth ha bos gwlaskor agan
Arlodh
ha'y Grist,

hag ev a reyn trank heb worfen.'

[16] Ha'n peswar henavek warn ugens o esedhys war aga thronys, a godhas war aga fas ha gordhya Duw, [17] ow leverel,

'Ni a ras dhis, A Arlodh Duw Ollgallosek,
neb os ha neb es,

rag ty a gemeras dha allos bras ha reynya.

[18] Ha'n kenedhlow o serrys,
ha'th sorr yw devedhys,
ha'n termyn dhe vreusi an re varow,

ha dhe ri gober dhe'th wesyon an brofosi
ha dhe'n sens ha dhe'n re a berth own a'th hanow,
dhe'n re vyghan ha'n re veur
ha dhe dhiswul an re a dhiswra an dor.'

19 Ha tempel Duw yn nev a veu ygerys hag argh y gevambos
a veu gwelys yn y dempel hag y feu lughesennow ha sonyow ha
taranow ha dorgrys, ha keser meur.

An Venyn ha'n Dhragon

12 Ha tokyn bras a veu gwelys yn nev; benyn gwiskys
gans an howl, ha'n loor yn-dann hy threys, ha kurun
a dhewdhek steren war hy fenn; 2 ha hi gans flogh y'n dorr, a
armas yn glosow, ow lavurya dhe dhinythi. 3 Ha ken tokyn
a veu gwelys yn nev, hag otta, dragon rudh meur gans seyth
penn ha deg korn ha seyth diadem war hy fennow. 4 Ha'y lost a
skubas an tressa rann a'n ster a nev ha'ga thewlel dhe'n dor ha'n
dhragon a sevis a-dherag an venyn a vedha ow tinythi, may
teppra hy flogh kettel wrella hi y dhinythi. 5 Ha hi a dhinythis
mab gorreydh a vedha ow pugelya pub kenedhel gans gwelen
horn: ha'y flogh a veu ravshys dhe Dhuw, ha dh'y dron. 6 Ha'n
venyn a fias dhe'n gwylvos, le may ma dhedhi tyller parys
gans Duw, ma's makkens hi ena mil dew kans ha tri ugens a
dhedhyow.

7 Hag yth esa kas yn nev. Mighal ha'y eledh a omladhas
erbynn an dhragon; ha'n dhragon a omladhas ha'y eledh hi, 8 ha
ny fethsons i; ha ny veu aga thyller kevys namoy yn nev. 9 Ha'n
dhragon veur a veu tewlys yn-nans, an sarf goth neb yw gelwys
an Jowl, ha Satnas, neb a doll[a] oll an bys: ev a veu tewlys yn-
nans bys y'n dor, ha'y eledh a veu tewlys yn-nans ganso.

10 Ha my a glewas lev ughel yn nev ow leverel,

'Lemmyn selwyans, ha nerth,
ha gwlaskor agan Duw yw devedhys,
ha gallos y Grist:

---

a 12:9 *doll:* Dhyworth *tolla.*

rag bos kuhudhor agan breder tewlys yn-nans,
neb a's kuhudhas dydh ha nos a-dherag agan Duw.
[11] Hag i a'n fethas dre woos an On
ha dre er aga dustuni,
ha ny garsons aga bewnans bys yn ankow.
[12] Ytho, lowenhewgh, a nevow,
ha hwi a drig ynna.
Tru dhe'n dor ha dhe'n mor,
rag an Jowl re dhiyskynnas dhywgh hwi,
ha sorr bras ganso,
rag ev a wor bos termyn berr ganso ev.'

[13] Ha pan welas an dhragon hy bos tewlys bys y'n dor, hi a helghyas an venyn a dhinythis an flogh gorreydh. [14] Ha dhe'n venyn y feu res diwaskel an er bras may halla neyja a-bervedh y'n gwylvos, bys yn hy thyller mayth yw megys ena termyn ha termynyow ha hanter termyn, dhyworth fas an sarf. [15] Ha'n sarf a dewlis dowr yn-mes a'y anow kepar hag avon war-lergh an venyn may hwrella dhedhi bos degys dhe-ves gans an avon. [16] Ha'n dor a weresas an venyn ha'n dor a ygoras y anow ha lenki an avon a dewlis an dhragon yn-mes a'y ganow. [17] Ha'n dhragon a sorras orth an venyn, hag yth eth dhe werrya gans remenant hy has neb a with gorhemynnow Duw, ha dustuni Yesu yma gansa i. [18] Ha hi[a] a sevis war dreth an mor.[b]

An Dhew Vest

13 Ha my a welas best ow trehevel yn-mes a'n mor, ha ganso deg korn ha seyth penn ha deg diadem war y gern, ha hanow blasfemi war y bennow. [2] Ha'n best a welis o kepar ha lewpard, ha'y bawyow kepar ha pawyow ors, ha'y vin kepar ha min lew, ha'n dhragon a ros dhodho hy nerth, ha'y thron, ha gallos meur. [3] Ha my a welas onan a'y bennow kepar

---

a 12:18 *hi:* War-lergh re a'n dornskrifow *my.*

b 12:18 Yn re a dhyllansow an tekst greka yma an geryow ma gorrys yn dhalleth 13:1.

ha pan ve goliys bys yn ankow, ha sawys veu y woli marwel,
hag y feu marth gans oll an bys ow sewya war-lergh an best.
4 Hag i a wordhyas an dhragon rag hi dhe ri gallos dhe'n best:
hag i a wordhyas an best, ow leverel, 'Piw yw kepar ha'n best,
ha piw a yll gwerrya ganso?'

5 Ha ganow a veu res dhodho, ow leverel taklow meur ha
blasfemiow; ha gallos a veu res dhodho dhe weytha dew vis
ha dew ugens. 6 Hag ev a ygoras y anow yn blasfemiow erbynn
Duw dhe vlasfemya y hanow ha'y dabernakel, ha'n re a drig
yn nev. 7 Hag y feu res dhodho dhe werrya gans an sens, ha'ga
fetha: ha gallos a veu res dhodho war bub looth ha pobel
ha taves ha kenedhel. 8 Hag oll trigoryon an norvys a wra y
wordhya, nag yw skrifys aga henwyn yn lyver bewnans an On
a veu ledhys, a-ban veu an norvys dallethys.

9 Den mara'n jeves skovarn, klewes ev.

10 Neb a ello yn kethneth,
yn kethneth yth a:
neb a vo ledhys gans kledha,
gans kledha y fydh ledhys.

Ottomma perthyans ha fydh an sens.

11 Ha my a welas ken best owth yskynna yn-mes a'n dor; hag
yth esa dhodho dew gorn kepar hag on, hag yth esa ow kewsel
kepar ha dragon. 12 Hag ev a ober gans oll an gallos a'n kynsa
best a-dheragdho, hag ev a wra dhe'n dor ha dhe'n re a drig
ynno gordhya an kynsa best hag a veu sawys y woli marwel.
13 Hag ev a wra toknys bras may hwra dhe dan diyskynna
dhyworth nev dhe'n dor a-dherag tus. 14 Hag ev a doll[a] an
drigoryon war an bys der an toknys a veu res dhodho dhe wul
a-dherag an best; ow leverel dhe'n re a drig war an bys may
hwrellens imach dhe'n best a veu goliys der an kledha hag a
vewa. 15 Hag y feu grontys dhodho dhe ri bewnans dhe imach
an best may kowssa imach an best, ha may hwrella, kemmys na
vynnens gordhya imach an best dhe vos ledhys. 16 Hag ev a wra

---

a 13:14 *doll:* Dhyworth *tolla.*

dhe bub den, byghan ha bras, ha rych ha boghosek, ha rydh ha keth, degemeres merk war an dorn dyghow, po war an tal, [17] ha ma na alla den vyth na prena na gwertha, marnas neb a'n jevo an merk, hanow an best, po niver y hanow. [18] Ottomma skentoleth. Neb a'n jevo skians niveres ev niver an best, drefen y vos niver den; ha'y niver yw hwegh kans hwegh ha tri ugens.

Kan an 144,000

14 Ha my a welas, hag otta, an On ow sevel war an menydh Sion, ha ganso kans peswar ha dew ugens mil, gans y hanow ev ha hanow y Das skrifys war aga thal. [2] Ha my a glewas son dhyworth nev kepar ha son lies dowr, ha son taran vras, ha'n son a glewis o kepar ha telynyoryon ow telynnya gans aga thelynnow. [3] Hag i a ganas kan nowydh a-dherag an tron hag a-dherag an peswar kreatur byw ha'n henavogyon, ha den vyth ny ylli dyski an gan marnas an kans peswar ha dew ugens mil re beu prenys dhyworth an norvys. [4] An re ma yw neb na veu mostys gans benenes, rag aga bos chast. An re ma yw neb a hol an On py le pynag yth ello. An re ma a veu prenys dhyworth mab den, kynsa frut dhe Dhuw ha dhe'n On. [5] Hag yn aga ganow nyns o gow kevys. Dinamm yns i.

Negysyow an Tri El

[6] Ha my a welas ken el ow neyja yn kres nev gans an aweyl heb hedhi dhe bregoth dhe neb a drig war an norvys, ha dhe bub kenedhel ha looth ha taves ha pobel, [7] ow leverel, ughel y lev, 'Porth own a Dhuw, ha ro glori dhodho, rag bos eur y vreus devedhys, ha gwra gormel neb a wrug nev ha nor ha'n mor ha'n fentynnyow a dhowrow.'

[8] Ha ken el, an nessa anedha, a holyas, ow leverel, 'Kodha, kodha a wrug Babylon vras, hag a wrug dhe oll kenedhlow eva a'n gwin a sorr hy fornikacyon.'

[9] Ha ken el, an tressa anedha, a'ga holyas, ow leverel, ughel y lev, 'Den mar kordh an best ha'y imach, ha degemeres y verk war y dal po war y dhorn, [10] ev ynwedh a wra eva a'n gwin a'n

sorr a Dhuw, dinewys heb gwannhe y'n hanaf a'y sorr, hag ev a vydh tormentys gans tan ha loskven a-dherag an eledh sans hag a-dherag an On. [11] Ha mog aga thorment a wra yskynna trank heb worfen ha nyns eus powes dydh ha nos dhe neb a wordh an best ha'y imach ha py pynag a dhegemerro merk y hanow.'

[12] Ottomma perthyans an sens, neb a with gorhemynnow Duw, ha fydh Yesu.

[13] Ha my a glewas lev dhyworth nev ow leverel, 'Skrif: Gwynnvys an re varow a verow y'n Arlodh alemma rag.' 'Ya,' yn-medh an Spyrys, 'may hallons i powes a'ga lavur, rag yma aga oberow orth aga sewya.'

Trevas an Norvys

[14] Ha my a welas, hag otta, komolen wynn, ha war an gomolen nebonan owth esedha kepar ha Mab den gans kurun owrek war y benn ha kromman lymm yn y dhorn. [15] Ha ken el a dheuth yn-mes a'n tempel ow karma, ughel y lev, dhe neb o esedhys war an gomolen, 'Gwra gorra dha gromman ha mysi, rag bos devedhys an eur dhe vysi rag bos adhves trevas an dor.' [16] Ha neb o esedhys war an gomolen a swaysyas y gromman war an dor, ha mysys veu an dor.

[17] Ha ken el a dheuth yn-mes a'n tempel usi yn nev, ha ganso kromman lymm ynwedh. [18] Ha ken el a dheuth yn-mes a'n alter, ha ganso charj a'n tan, hag ev a gewsis ughel y lev, dhe neb a'n jevo an gromman lymm, ow leverel, 'Gorr dha gromman lymm ha kuntel trevas gwinwedhen an dor, rag bos adhves hy grappys.' [19] Ha'n el a swaysyas y gromman dhe'n dor, ha kuntel trevas gwinwedhen an dor ha'y thewlel y'n winwask vras a'n sorr a Dhuw. [20] Ha'n winwask a veu trettys a-ves dhe'n cita, ha goos a dheuth yn-mes a'n winwask, mar ughel avel fronnow an vergh, rag mil erowhys ha hwegh kans.

An Eledh gans an Plaow Diwettha

15 Ha my a welas tokyn aral yn nev, bras ha marthys, seyth el gans an seyth pla diwettha, rag bos sorr Duw kowlwrys ynna i.

2 Ha my a welas kepar ha pan ve mor gwedrek kemyskys
gans tan: ha'n re a wrussa fetha an best ha'y imach, ha niver y
hanow, ow sevel war an mor gwedrek, ha gansa telynnow Duw.
3 Hag i a gan kan Moyses gwas Duw, ha kan an On, ow leverel,

'Bras ha marthys yw dha wriansow,
A Arlodh Duw Ollgallosek;
ewn ha gwir yw dha fordhow,
A Vyghtern an kenedhlow.[a]
4 Piw ny berth own ahanas, A Arlodh,
ha gordhya dha hanow?
Rag ty yn unsel yw sans,
rag pub kenedhel a dheu
dhe wordhya a-dheragos;
rag dha oberow gwiryon re beu diskwedhys.'

5 Ha wosa henna, my a welas, hag otta, tempel tylda an
dustuni yn nev a veu ygerys, 6 ha'n seyth el, gans an seyth pla,
a dheuth yn-mes a'n tempel, ow kwiska lien glan ha splann,
ha grugysys gans grugys owrek a-dro dh'aga diwvron. 7 Hag
onan a'n peswar kreatur byw a ros dhe'n seyth el seyth fiol
owrek lenwys a'n sorr a Dhuw, neb a vyw trank heb worfen.
8 Ha'n tempel a veu lenwys a vog a'n golewder a Dhuw ha'y
allos, ha den vyth ny ylli mos a-bervedh y'n tempel bys pan
veu kowlwrys seyth pla an seyth el.

Fiolyow Sorr Duw

16 Ha my a glewas lev ughel yn-mes a'n tempel ow
leverel dhe'n seyth el, 'Kewgh dhe skollya an fiolyow
a'n sorr a Dhuw war an dor.'

2 Ha'n kynsa eth dhe skollya y fiol war an dor; ha podredhes
drog ha tynn a dheuth war an dus gans merk an best, ha war
neb a wordhya y imach.

---

a 15:3 *an kenedhlow:* War-lergh re a'n dornskrifow *an osow.*

3 Ha'n nessa a skollyas y fiol war an mor; hag yth eth kepar ha
goos den marow ha puptra byw usi y'n mor a verwis.

4 Ha'n tressa a skollyas y fiol war an avonyow ha fentynnyow
an dowrow, ha goos ethons i ha bos. 5 Ha my a glewas el an
dowrow ow leverel, 'Gwiryon os ta jy, ty sans, neb yw, ha neb
o, rag ty dhe vreusi an taklow ma. 6 Rag i a skollyas goos an
sens ha'n brofosi, ha ty re ros dhedha goos dhe eva. Gwiw yns
i a henna!' 7 Ha my a glewas an alter ow leverel, 'Dhe wir, A
Arlodh Duw Ollgallosek, gwir hag ewn yw dha vreusow.'

8 Ha'n peswora a skollyas y fiol war an howl, hag y feu gesys
dhodho leski tus gans tan. 9 Ha tus a veu leskys dre domder
bras, hag i a vlasfemyas hanow Duw neb a'n jeves gallos war
an plaow ma, ha ny gemersons edrek dhe ri gordhyans dhodho.

10 Ha'n pympes a skollyas y fiol war dron an best; ha'y wlaskor
a veu tewlhes ha tus a gnias aga thaves dre bayn. 11 Hag i a
vlasfemyas Duw nev drefen aga faynys ha'ga podredhes, ha ny
gemersons edrek a'ga gwriansow.

12 Ha'n hweghves a skollyas y fiol war an avon vras Ewfrates;
ha'y dowr a veu seghys may halla bos pareusys fordh an
vyghternedh dhyworth an howldrevel. 13 Ha my a welas tri
spyrys avlan kepar ha kwilkynyow ow tos yn-mes dhyworth
ganow an dhragon, ha dhyworth ganow an best, ha dhyworth
ganow an fals profos. 14 Rag yth yns i spyrysyon dyowlow ow
kul toknys hag a yn-rag dhe vyghternedh oll an bys rag aga
huntel war-barth dhe gas an jydh bras na a Dhuw Ollgallosek.
15 ('Otta, my a dheu kepar ha lader. Gwynnvys neb a wool ha
gwitha y dhillas na gertho noth, ha na wello tus y nothedh.')
16 Hag ev a's kuntelas war-barth dhe dyller henwys yn Ebrow,
Armageddon.

17 Ha'n seythves a skollyas y fiol war an ayr, ha lev ughel a
dheuth yn-mes a'n tempel dhyworth an tron ow leverel, 'Gwrys
yw!' 18 Hag yth esa lughesennow ha sonyow ha taranow hag
yth esa dorgrys bras a sort na hwarva a-ban veu tus war an nor,
mar vras veu an dorgrys. 19 Ha'n cita vras a veu rynnys yn teyr
rann, ha'n citys a'n kenedhlow a godhas: ha Babylon vras a veu

kovhes a-dherag Duw, dhe ri dhedhi hanaf an gwin a gonnar
y sorr. [20] Ha pub enys a fias, ha ny veu kevys an menydhyow.
[21] Ha keserennow mar vras avel kanspos a godhas a'n nev war
dus, ha tus a vlasfemyas Duw drefen pla an keser, rag bos y bla
meur dres eghen.

An Hora Veur ha'n Best

17 Hag onan a'n seyth el gans an seyth fiol a dheuth
dhe gewsel orthiv, ow leverel, 'Deus, my a vynn
diskwedhes dhis breus an hora veur yw esedhys war lies dowr,
[2] ha gensi myghternedh an norvys re wrug fornikacyon, ha
trigoryon an nor re omvedhwis dre win hy fornikacyon.' [3] Hag
ev a'm dug a-bervedh yn difeyth y'n spyrys, ha my a welas
benyn esedhys war best rudh, leun a henwyn blasfemus, gans
seyth penn ha deg korn. [4] Ha'n venyn o gwiskys yn purpur ha
pann kogh, ha kudhys gans owr ha men drudh ha perlys, gans
hanaf owrek yn hy dorn, leun a'n taklow kasadow hag avlan
a'y fornikacyon. [5] Ha war hy thal o skrifys hanow, yw mysteri,
'Babylon vras, mamm oll horys ha taklow kasadow an nor.'
[6] Ha my a welas an venyn, medhow der woos an sens ha dre
woos mertheryon Yesu.

Ha marth meur dres eghen a veu genev pan y's gwelis. [7] Hag
yn-medh an el dhymm, 'Prag y feu marth genes? My a vynn
leverel dhis mysteri an venyn ha'n best a's deg, ha ganso an
seyth penn ha'n deg korn. [8] An best a welsys a veu, ha nyns
yw; hag ev a vydh owth yskynna yn-mes a'n pytt diwoles, ha
mos a wra dhe dhiswrians. Hag y fydh marth dhe drigoryon an
norvys, na veu skrifys aga hanow y'n lyver a vewnans dhyworth
gwrians an bys, pan welons an best, rag yth o, ha nyns yw, hag
y fydh.

[9] 'Ottomma styryans rag an re fur. An seyth penn yw seyth
menydh le may ma an venyn esedhys. [10] Seyth myghtern yns i
keffrys: pymp a godhas, onan yw, ha'n aral ny dheuth hwath,
ha pan dheffo, y kodh dhodho gortos berr dermyn. [11] Ha'n best
hag a veu, ha nyns yw, ev ynwedh yw an ethves, hag yw avel
onan a'n seyth; hag yth a dhe dhiswrians. [12] Ha'n deg korn a

welsys yw deg myghtern na dhegemeras gwlaskor bys lemmyn
mes i a dhegemmer gallos avel myghternedh rag unn our gans
an best. 13 An re ma a's teves unn brys hag i a re aga nerth
ha'ga gallos dhe'n best. 14 An re ma a wra gwerrya erbynn an
On, ha'n On a wra aga thryghi: drefen y vos Arlodh arlydhi,
ha Myghtern myghternedh, ha'n re usi ganso yw gelwys, ha
dewisys, ha len.'

15 Hag yn-medh ev dhymm, 'An dowrow a welsys le may
ma an hora esedhys yw poblow ha routhow, ha kenedhlow
ha tavosow. 16 Ha'n deg korn a welsys ha'n best: an re ma a
wra kasa an hora ha'y gul gwastys ha noth hag a wra dybri
hy hig ha'y leski gans tan. 17 Rag Duw re worras yn aga holon
kollenwel bodh y vrys, ha bos unverhes, ha ri aga gwlaskor
dhe'n best erna vo kowlwrys geryow Duw. 18 Ha'n venyn a
welsys yw an cita vras, a's teves gallos war vyghternedh an
norvys.'

Kodh Babylon

18 Wosa an taklow ma my a welas ken el ow tiyskynna
dhyworth nev, meur y allos, ha'n nor a veu golowys
gans y splander. 2 Hag ev a armas, nerthek y lev, ow leverel,

'Kodhys, kodhys yw Babylon vras,
ha devedhys yw trigva dyowlow ha menowghva
pub spyrys avlan,
ha menowghva pub edhen avlan,
ha menowghva pub best avlan ha kasadow.[a]
3 Rag pub kenedhel re evas
a'n gwin[b] a ewl hy fornikacyon

---

a 18:2 *ha menowghva pub edhen avlan, ha menowghva pub best avlan ha kasadow:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha menowghva pub edhen avlan ha kasadow.*

b 18:3 *re evas a'n gwin:* War-lergh re a'n dornskrifow *re godhas drefen an gwin.*

ha myghternedh an norvys re wrug fornikacyon gensi,
ha gwikoryon an norvys yw devedhys ha bos rych
dre allos hy fythow dres musur.'

4 Ha my a glewas ken lev dhyworth nev, ow leverel,
'Dewgh yn-mes anedhi, ow fobel,
ma na vewgh kevrenogyon a'y feghosow,
ha ma na dhegemerrowgh a'y flaow.
5 Rag hy feghosow re beu gorrys yn bern bys yn nev,
ha Duw re borthas kov a'y drogoberow.
6 Rewgh dhedhi arta kepar dell ros hi ynwedh,
ha rewgh dhedhi dewblek a'y gwriansow: y'n
hanaf may kemyskas hi, gwrewgh kemyska
dewblek.
7 Kepar dell wrug hi omwordhya ha bewa yn rychys,
yndelma rewgh dhedhi payn hag ahwer,
rag hi a leveris yn hy holon,
"My yw esedhys myghternes,
ha nyns ov vy gwedhwes,
ha ny welav ahwer."
8 Rag henna, yn unn jydh y teu hy flaow,
ankow, hag ahwer, ha divotter,
ha gans tan hi a vydh leskys,
rag bos krev an Arlodh Duw neb a's breus.'

9 Ha myghternedh an norvys neb re wrug fornikacyon ha triga gensi gans pythow dres musur, a vynn ola ha kyni rygdhi pan welons an mog a'y leski. 10 I a sev a-bell der own a'y fayn, ow leverel, 'Tru, tru, an cita vras, Babylon, an cita grev! Rag yn unn our re dheuth dha vreus.'

11 Ha gwikoryon an norvys a vynn ola ha kyni rygdhi: rag ny bren den vyth aga gwara namoy: 12 gwara a owr, hag arghans, ha men meur y bris, ha perlys, ha sendal, ha purpur, hag owrlin, ha pann kogh, ha prenn kitron a bub eghen, ha pub lester a dhans olifans, ha pub lester a brenn meur y bris, ha

brons, ha horn, ha marbel, [13] ha kanel, ha spisa, hag ethow hag
eli, ha frankenkys, ha gwin, hag olew, ha bleus fin, ha gwaneth,
ha bestes, ha deves, ha mergh, ha kertys, ha kethwesyon, hag
enevow tus.

[14] 'Ha frut ewn dha enev
yw tremenys dhyworthis,
ha puptra rych ha splann yw tremenys dhyworthis, ha
ny's kevons[a] namoy.'

[15] An wikoryon a'n taklow ma, neb a dheuth ha bos rych
dredhi, a vynn sevel a-bell der own hy fayn, owth ola hag ow
kyni, [16] ow leverel,

'Tru, tru, an cita vras,
gwiskys yn sendal, ha purpur ha pann kogh,
ha kudhys gans owr ha men meur y bris, ha
perlys!

[17] Rag yn unn our re beu diswrys rychys mar vras.'

Ha pub lewyader, ha pub den ow kolya war an mor, ha
marners, ha kemmys a dhendil aga bewnans war an mor, a
sevis a-bell, [18] hag a armas pan welsons mog hy leski, ow
leverel,

'Py cita yw kepar ha'n cita vras?'

[19] Hag i a dewlis doust war aga fenn, hag a armas, owth ola,
hag ow kyni, ow leverel,

'Tru, tru, an cita vras,
may feu seul a'n jevo lestri y'n mor
gwrys rych dre hy hevoth!

rag yn unn our hi re beu gwrys difeyth.'

[20] Lowenhewgh warnedhi, a nev, ha hwi sens, hag abesteli,
ha profosi, rag Duw re ros dhywgh gwirvreus er hy fynn.

[21] Hag unn el gallosek a gemeras men kepar ha men-melin
bras, ha'y dewlel y'n mor, ow leverel,

---

a 18:14 *ha ny's kevons:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha ny's kevydh.*

‘Yndella, gans garowder, Babylon an cita vras
a vydh tewlys war-nans,
ha ny vydh kevys namoy.
22 Ha son telynyoryon, ha mynstrals, ha piboryon, ha trompours
ny vydh klewys ynnos namoy,
ha krefter vyth ynnos py pynag a vo y greft,
ny vydh kevys ynnos namoy,
ha son melin
ny vydh klewys ynnos namoy;
23 ha golow kantol
ny splann ynnos namoy;
ha lev an gour pries ha’n venyn bries
ny vydh klewys ynnos namoy,
rag dha wikoryon a veu tus meur aga bri y’n norvys,
rag oll kenedhlow a veu tollys gans dha bystri.
24 Hag ynni hi y feu kevys goos profosi ha sens,
hag oll an re a veu ledhys war an nor.’

19 Wosa an taklow ma, my a glewas kepar ha pan ve lev bras lies den yn nev ow leverel,
‘Alleluya;
selwyans, ha gordhyans, ha gallos dh’agan Duw:
2 rag gwir hag ewn yw y vreusow;
rag ev re vreusis an hora vras
a legris an nor gans hy fornikacyon,
hag ev re dhiallas goos y wesyon warnedhi.’

3 Hag arta i a leveris,
‘Alleluya;
ha’y mog a yskyn trank heb worfen.’

4 Ha'n peswar henavek warn ugens ha'n peswar kreatur byw
a godhas ha gordhya Duw owth esedha war an tron, ow leverel,
'Amen, Alleluya!'

Gool Demedhyans an On

5 Ha lev a dheuth yn-mes a'n tron, ow leverel,

'Gormelewgh agan Duw,
oll y wesyon
ha'n re a'n own,
byghan ha bras.'

6 Ha my a glewas kepar ha pan ve lev routh veur, ha son lies
dowr, ha lev taran veur ow leverel,

'Alleluya;
rag an Arlodh agan[a] Duw,
an Ollgallosek, a reyn.
7 Gwren lowenhe ha heudhhe,
ha ri gordhyans dhodho;
rag dydh demedhyans an On re dheuva,
ha'y wreg re ombareusis.
8 Ha res veu dhedhi hi bos gwiskys
yn sendal, splann ha pur' –

rag an sendal yw oberow gwiryon an sens.

9 Hag ev a leveris dhymm, 'Skrif: Gwynn aga bys an re
gelwys dhe wool demedhyans an On.' Hag ev a leveris dhymm,
'An re ma yw gwir lavarow Duw.' 10 Ha my a godhas orth y
dreys rag y wordhya. Hag ev a leveris dhymm, 'Na wra henna.
My yw dha geskethwas, ha keskethwas dha vreder a's teves
dustuni Yesu. Gwra gordhya Duw, rag dustuni Yesu yw an
spyrys a brofosans.'

---

a 19:6 *agan:* War-lergh re a'n dornskrifow, nyns usi omma an ger ma.

An Marghek war an Margh Gwynn

11 Ha my a welas nev ygerys, hag otta, margh gwynn hag ev
neb o esedhys warnodho o henwys Len ha Gwir, hag yn ewnder
ev a vreus ha gwerrya. 12 Ha'y dhewlagas o kepar ha tan ow
flammya, ha war y benn yth esa lies diadem; ha hanow skrifys
a'n jevo na wodhya den vyth marnas ev y honan. 13 Ha gwiskys
o yn mantel troghys yn goos: ha gelwys yw y hanow, 'Ger
Duw.' 14 Ha'n luyow esa yn nev a'n sewyas war vergh gwynn,
gwiskys yn sendal, gwynn ha glan. 15 Ha kledha lymm a yn-
mes a'y anow, may hwasko an kenedhlow ganso, hag ev a wra
aga rewlya[a] gans gwelen horn, hag ev a drett gwinwask konnar
sorr Duw Ollgallosek. 16 Ha war y vantel ha war y vordhos,
hanow yw skrifys: Myghtern myghternedh, hag Arlodh arlydhi.

17 Ha my a welas unn el ow sevel y'n howl; hag ev a armas,
ughel y lev, ow leverel dhe oll an ydhyn ow neyja yn kres nev,
'Dewgh, omguntelewgh war-barth dhe'n goon vras a Dhuw,
18 may tepprowgh kig myghternedh, ha kig pennhembrenkysi-
luyow, ha kig tus nerthek, ha kig mergh ha'ga marghogyon, ha
kig pub den ha rydh ha keth, ha byghan ha bras.' 19 Ha my a
welas an best ha myghternedh an norvys ha'ga luyow kuntelys
war-barth dhe werrya erbynn neb o esedhys war an margh hag
erbynn y lu. 20 Ha'n best a veu kemerys, ha ganso an fals profos
a wrug sinys a-dheragdho, may tollas neb re dhegemersa merk
an best ha neb a wordhya y imach. An dhew ma a veu tewlys,
byw, yn lynn tan ow leski gans loskven. 21 Ha'n re erel a veu
ledhys gans an kledha a dheuth dhyworth an ganow a neb esa
owth esedha war an margh, an kledha a dheuth dhyworth y
anow; hag oll an ydhyn a veu lenwys a'ga hig.

An Mil Vledhen

20 Ha my a welas el ow tiyskynna dhyworth nev, gans
alhwedh an pytt diwoles ha chayn bras yn y dhorn.
2 Hag ev a settyas dalghen y'n dhragon, an sarf goth na, yw an
Jowl ha Satnas, hag a's kolmas mil vledhen; 3 hag ev a's tewlys

---

a 19:15 *rewlya:* Greka *bugelya.*

y'n pytt diwoles hag a'n degeas, hag a worras sel warnodho, na dolla an kenedhlow namoy bys pan vo an mil vledhen kowlwrys. A-wosa y kodh dhodho bos delivrys berr dermyn.

[4] Ha my a welas tronys, hag yth esa owth esedha warnedha an re a veu grontys breus dhedha; ha my a welas an enevow a neb re bia dibennys rag dustuni Yesu, ha rag ger Duw, na wrussa gordhya an best, na'y imach, ha na wrussa degemeres an merk war aga thal na'ga diwla, hag i a vewas ha reynya gans Krist mil vledhen. [5] Mes remenant an re varow ny dhasvewsons bys pan veu gorfennys an mil vledhen. Hemm yw an kynsa dasserghyans. [6] Gwynnvys ha sans yw neb a'n jeves rann y'n kynsa dasserghyans: an nessa mernans ny'n jeves gallos vydh warnedha, mes i a vydh oferysi Duw ha Krist, hag a wra reynya mil vledhen ganso.

[7] Ha pan vo an mil vledhen gorfennys, Satnas a vydh delivrys yn-mes a'y brison. [8] Hag ev a wra mos yn-mes dhe dolla an kenedhlow usi yn peswar sorn an norvys, Gog ha Magog, rag aga huntel war-barth dhe'n gas; ha'ga niver yw kepar ha tewes an mor. [9] Hag i a yskynnas war efander an nor hag a omsettyas a-dro dhe gaslys an sens, ha'n cita veurgerys; ha tan a dhiyskynnas[a] yn-mes a nev ha'ga devorya. [10] Ha'n jowl neb a's tollas a veu tewlys yn lynn tan ha loskven, le may ma an best ha'n fals profos, hag ev a vydh tormentys dydh ha nos, trank heb worfen.

[11] Ha my a welas tron gwynn meur, ha neb esa owth esedha warnodho, ha nor ha nev a fias dhyworth y fas, ha nyns o tyller kevys ragdha. [12] Ha my a welas an re varow, bras ha byghan, ow sevel a-dherag an tron; ha rolyow-skrifa a veu ygerys; ha ken rol a veu ygerys, yw an lyver a vewnans: ha'n re varow a veu breusys der an pyth o skrifys y'n rolyow, war-lergh aga gwriansow. [13] Ha'n mor a dhaskorras an re varow esa ynno hag ankow hag yfarn a dhaskorras an re varow esa ynna, hag y fons i breusys, pubonan war-lergh y wriansow. [14] Hag ankow hag

a 20:9 *a dhiyskynnas:* War-lergh re a'n dornskrifow *a dhiyskynnas a Dhuw.*

yfarn a veu tewlys y'n lynn a dan. Hemm yw an nessa mernans, an lynn a dan. 15 Ha seul na veu kevys skrifys y'n lyver a vewnans a veu tewlys y'n lynn a dan.

21 Ha my a welas nev nowydh ha nor nowydh: rag an kynsa nev ha'n kynsa nor re dremensa dhe-ves, ha nyns esa mor namoy. 2 Ha my a welas an cita sans, Yerusalem nowydh, ow tiyskynna yn-mes a nev dhyworth Duw, parys kepar ha benyn bries afinys rag hy gour. 3 Ha my a glewas lev bras yn-mes a'n tron ow leverel,

> 'Otta, yma tabernakel Duw gans mab den,
> hag ev a drig gansa,
> hag i a vydh y bobel,
> ha Duw y honan a vydh gansa.[a]
> 4 Hag ev a segh pub dagren dhyworth aga dewlagas,
> ha ny vydh ankow namoy,
> na ny vydh keudh, nag ola, nag anken namoy,
> rag bos an kynsa taklow tremenys.'

5 Ha neb esa owth esedha war an tron a leveris, 'Otta, nowydh a wrav puptra oll.' Hag ev a leveris dhymm, 'Skrif, rag len ha gwir yw an geryow ma.' 6 Hag ev a leveris dhymm, 'Gwrys yw. Alfa hag Omega ov vy, an dalleth ha'n diwedh. My a re dhe neb a'n jeves seghes a fenten an dowr a vewnans heb kost. 7 Neb a feth a wra erita an taklow ma; ha my a vydh y Dhuw, hag ev a vydh ow mab. 8 Mes an ownogyon, ha'n dhiskryjygyon, ha'n re gasadow, ha denledhysi, ha'n re a wra fornikacyon, ha pystrioryon ha gordhyoryon idolys, ha pub gowleveryas a's teves aga rann y'n lynn a lesk gans tan ha loskven, hag yw an nessa mernans.'

An Yerusalem Nowydh

9 Hag onan a'n seyth el neb a's tevo an seyth fiol lenwys a'n seyth pla diwettha a dheuth dhymm ha kewsel orthiv ow leverel, 'Deus, ha my a vynn diskwedhes dhis an venyn bries, gwreg

---

a 21:3 *a vydh gansa:* War-lergh re a'n dornskrifow *a vydh gansa, ha bos aga Duw.*

an On.' [10] Hag ev a'm dug dhe-ves y'n spyrys dhe venydh bras
hag ughel, ha diskwedhes dhymm an cita sans, Yerusalem, ow
tiyskynna yn-mes a nev dhyworth Duw, [11] ha gensi golewder
Duw, ha'y golow kepar ha men a'n moyha drudh, kepar ha
men yalp, mar lan avel gwrys. [12] Ha gensi yth esa fos vras
hag ughel, ha dewdhek yet, hag orth an yetys dewdhek el, ha
henwyn skrifys warnedha, yw a'n dewdhek looth a vebyon
Israel. [13] Orth an howldrevel yma teyr yet, orth an kledh teyr
yet, orth an dyghow teyr yet, hag orth an howlsedhes teyr
yet. [14] Ha fos an cita a's tevo dewdhek sel, hag ynna henwyn
dewdhek abostol an On.

[15] Ha neb a gewsis genev a'n jevo korsen owrek dhe vusura
an cita, ha'y yetys, ha'y fos. [16] Ha'n cita a wrowedh pedrek
ha'y hys yw kemmys ha'y les; hag ev a vusuras an cita gans an
gorsen, dewdhek mil erowhys. Hy hys ha'y les ha'y ughelder
yw kehaval. [17] Hag ev a vusuras hy fos, peswar kevelin ha seyth
ugens, musur mab den, henn yw a'n el. [18] Ha'y fos o drehevys
yn yalp: ha'n cita o owr glan, kepar ha gweder glan. [19] Selyow
fos an cita o tekhes gans meyn drudh a bub eghen. An kynsa
sel o yalp, an nessa saffir; an tressa kalsedon, an peswora
gwerem, [20] an pympes sardonyks, an hweghves sardius, an
seythves krysolithus, an ethves beryl, an nawves topaz, an
degves krysopras, an unnegves hyakinth, an dewdhegves
amethyst. [21] Ha'n dewdhek yet o dewdhek perl, pub yet o
gwrys dhyworth unn perl, ha plen an cita o owr glan, kepar ha
pan ve gweder boll.

[22] Ha tempel ny welis ynni, rag bos an Arlodh Duw
Ollgallosek ha'n On hy thempel. [23] Ha dhe'n cita nyns esa
edhom a'n howl nag a'n loor dhe splanna ynni, rag splander
Duw a's golowi, ha'n On yw hy lugarn. [24] Ha'n kenedhlow a
wra kerdhes yn hy golow, ha myghternedh an norvys a wra dri
aga gordhyans ha'ga enor a-bervedh ynni hi. [25] Ha'y yetys ny
vydh deges mann der an jydh, rag ny vydh nos ena. [26] Hag i a
wra dri gordhyans hag enor an kenedhlow ynni hi. [27] Ha ny wra
entra ynni tra vyth y'n bys a vo avlan, na neb a wra tra gasadow,
po gowleverel, marnas seul yw skrifys yn lyver bewnans an On.

22 Hag ev a dhiskwedhas dhymm avon a dhowr bewnans, kler avel gwrys, ow tos yn-mes a dron Duw hag a'n On. [2] Yn kres hy stret, hag orth pub tu a'n avon, yma gwedhen bewnans, ow ton dewdhek trevas a frut, ow ri hy frut pub mis, hag yma del an wedhen rag yaghheans an kenedhlow. [3] Ha ny vydh kevys tra vyth miliges namoy, mes tron Duw ha'n On a vydh ynni; ha'y wesyon a wra y wordhya: [4] hag i a wel y fas: ha'y hanow a vydh war aga thal. [5] Ha ny vydh nos namoy; ha nyns eus edhom a wolow lugarn po golow howl; drefen an Arlodh Duw dhe wolowi warnedha: hag i a wra reynya trank heb worfen.

Devedhyans Krist

[6] Hag ev a leveris dhymm, 'An lavarow ma yw len ha gwir; ha'n Arlodh Duw a'n enevow a'n brofosi a dhanvonas y el dhe dhiskwedhes dh'y wesyon an taklow a godh hwarvos yn skon. [7] Otta, my a dheu yn skon: gwynnvys neb a with lavarow profosans an rol-skrifa ma.'

[8] Ha my, Yowan, yw neb a glewas ha gweles an taklow ma. Ha pan glewis ha gweles, my a godhas dhe wordhya a-dherag treys an el a dhiskwedhas dhymm an taklow ma. [9] Hag ev a leveris dhymm, 'Na wra henna: dha geskethwas ov vy, hag a'th vreder an brofosi, hag a neb a with lavarow an rol-skrifa ma: gwra gordhya Duw.'

[10] Hag ev a leveris dhymm, 'Na wra selya yn-bann lavarow profosans an rol ma: rag ogas yw an termyn. [11] Neb yw kammhynsek, kammhynsek bedhes hwath: ha neb yw plos, plos bedhes hwath: ha neb yw ewn, ewn bedhes hwath: ha neb yw sans, sans bedhes hwath.'

[12] 'Otta, my a dheu yn skon, hag yma ow gober genev, dhe ri dhe beub kepar dell yw y ober. [13] Alfa hag Omega ov vy, an kynsa ha'n diwettha, an dalleth ha'n diwedh.'

[14] Gwynn aga bys neb a wolgh aga dillas may fo dhedha gwir dhe'n wedhen a vewnans, ha mayth ellens a-ji dhe'n cita der an yetys. [15] A-ves yma an keun, ha'n bystrioryon, ha'n re a wra

fornikacyon ha denladh, ha'n re a wordh idolys, ha pubonan a gar ha gul falsuri.

16 'My, Yesu, re dhanvonas ow el dhe dhustunia dhywgh an taklow ma rag an eglosyow. My yw gwreydhen hag agh Davydh, an Vorlowen splann.' 17 Hag yn-medh an Spyrys ha'n venyn bries, 'Deus,' ha leveres neb a glewvo, 'Deus,' ha des neb a'n jeffo seghes; neb a vynno, kemeres ev a'n dowr a vewnans heb kost.

18 My a dhest dhe seul a glewvo lavarow profosans an rol-skrifa ma: Den mar keworr tra vyth dhedha, Duw a geworr dhodho an plaow yw skrifys y'n rol ma; 19 ha den mar kemmer dhe-ves tra vyth dhyworth lavarow rol an profosans ma, Duw a gemmer y rann dhyworth an wedhen a vewnans hag yn-mes a'n cita sans yw deskrifys y'n rol ma.

20 Neb a dheg dustuni a'n taklow ma, a lever, 'Dhe wir, my a dheu yn skon.' Amen, deus, Arlodh Yesu.

21 Gras an Arlodh Yesu[a] re bo gans pub den oll.[b]

---

a 22:21 *Yesu:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yesu Krist.*

b 22:21 *gans pub den oll:* War-lergh re a'n dornskrifow *gans oll an sens. Amen,* po *genowgh hwi oll. Amen.*

Berrheansow

Jen	Jenesis
Eks	Eksodus
Lev	Levitikus
Niv	Niverow
Dew	Dewteronomi
Yos	Yoshua
Brs	Breusysi
Rut	Ruth
1Sa	1 Samuel
2Sa	2 Samuel
1My	1 Myghternedh
2My	2 Myghternedh
1Kr	1 Kroniklys
2Kr	2 Kroniklys
Ezr	Erza
Neh	Nehemiah
Est	Ester
Job	Job
Sal	Salmow
Lko	Lavarow Koth
Ekk	Ekklesiastes
Kan	An Gan a Ganow
Ysa	Ysay
Yer	Yeremia
Kyn	Kynvannow
Ezk	Ezekiel
Dan	Daniel
Hos	Hosea
Yoe	Yoel
Amo	Amos
Oba	Obadia
Yon	Yona
Mik	Mika
Nah	Nahum
Hab	Habakkuk
Sef	Sefania
Hag	Haggay
Zek	Zekaria
Mal	Malaki
1Es	1 Esdras
2Es	2 Esdras
Tob	Tobit
Ydt	Yudith
EsG	Ester (Greka)
Fur	Furneth
Sir	Siragh
Bar	Baruk
Ktm	Kan an Tri Mab
Sus	Susanna
Bel	Bel ha'n Dhragon
Pma	Pysadow Manasse
1Ma	1 Makkabeyon
2Ma	2 Makkabeyon
Mat	Matthew
Mar	Mark
Luk	Luk
Yow	Yowan
Obe	Oberow
Rom	Romanyon
1Ko	1 Korinthianys
2Ko	2 Korinthianys
Gal	Galatianys
Efe	Efesianys
Flp	Filippianys
Kol	Kolossianys
1Th	1 Thessalonianys
2Th	2 Thessalonianys
1Ti	1 Timothi
2Ti	2 Timothi
Tit	Titus
Flm	Filemon
Ebr	Ebrowyon
Jam	Jamys
1Pe	1 Peder
2Pe	2 Peder
1Yo	1 Yowan
2Yo	2 Yowan
3Yo	3 Yowan
Yud	Yud
Dsk	Diskwedhyans

Profosi ha Myghternedh

kansbledhen KK: **10-9 | 9-8 | 8 | 7 | 7-6 | 6 | 5-4 | 3-2 | 2-1 | 1 | 1 KK-1 BA**

Profosi	Myghternedh Ruvanys Unys Israel
Eli 12-11ves kansbledhen ***1Sa***	**Sowl** c. 1021-1000 ***1Sa, 1Kr***
Samuel 11ves kansbledhen ***1Sa, Sir***	**Ish-baal (Ish-bosheth)** c. 1000 ***2Sa***
Davydh c. 1030-962 ***1Sa, 2Sa, 1My 1Kr, Sir***	**Davydh** c. 1000-962 ***2Sa, 1My 1Kr, Sir***
Gad 11-10ves kansbledhen ***1Sa, 2Sa, 1Kr***	**Abigayl** 11-10ves kansbledhen ***1Sa, 2Sa***
Nathan 10ves kansbledhen ***2Sa, 1My 1Kr, 2Kr, Sir***	**Solomon** c. 990-931 ***2Sa, 1My 1Kr, 2Kr, Sir***
	Solomon c. 962-931 ***1My, 2Kr Sir***

bys 10ves | Profosi ha Myghternedh: 10ves - 9ves kansbledhen KK | 9ves-8ves

Profosi		Myghternedh Yuda	Myghternedh Israel
Iddo 10ves kansbledhen ***2Kr***	**Ahiya** 10ves kansbledhen ***1My***	**Rehoboam** 931-913 ***1My, 2Kr Sir***	**Yeroboam** 930-909 ***1My, 2Kr Sir***
Shemaia 10ves kansbledhen ***1My, 2Kr***	**Azaria** 10-9ves kansbledhen ***2Kr***	**Abiyam (Abia)** 913-911 ***1My, 2Kr***	**Nadab** 909-908 ***1My***
Hanani 10-9ves kansbledhen ***1My, 2Kr***		**Asa** 911-870 ***1My, 2Kr***	**Baasha** 908-885 ***1My, 2Kr***
Yehu 9ves kansbledhen ***1My, 2Kr***			**Ela** 885 ***1My***
Elias c. 900-849 ***1My, 2My, 2Kr Mal, Sir, Mat Mar, Luk***			**Zimri** 884 ***1My***
Mikaya 9ves kansbledhen ***1My, 2Kr***			**Omri** 884-871 ***1My***
Elisha 9ves kansbledhen ***1My, 2My Sir***		**Yehoshafat** 870-848 ***1My, 2Kr***	**Ahab** 871-852 ***1My, 2Kr***

10ves-9ves | Profosi ha Myghternedh: 9ves - 8ves kansbledhen KK | 8ves

Profosi	Myghternedh Yuda	Myghternedh Israel	Myghternedh Assyri
Yahaziel 9ves kansbledhen ***2Kr***	**Yehoram (Yoram)** 848-841 ***2My, 2Kr***	**Ahazia** 852-851 ***1My, 2My 2Kr***	
Eliezer 9ves kansbledhen ***2Kr***	**Ahazia** 841 ***2My, 2Kr***	**Yoram (Yehoram)** 851-841 ***2My, 2Kr***	
	Athalia 841-835 ***2My, 2Kr***	**Yehu** 841-814 ***2My, 2Kr Hos***	**Shamshi-Adad V** 824-811
	Yoash 835-796 ***2My, 2Kr***	**Yehoahaz** 813-798 ***2My, 2Kr***	**Adad-nirari III** 811-783
Yona c. 800-750 ***2My, Yon, Tob Mat, Luk***	**Amasia** 796-767 ***2My, 2Kr***	**Yehoash** 798-782 ***2My***	**Shalmaneser IV** 783-773
Amos 8ves kansbledhen ***Amo***	**Uzzia (Azaria)** 767-740 ***2My, 2Kr Ysa, Hos***	**Yeroboam II** 782-745 ***2My, Hos***	**Ashur-Dan III** 773-755
Amos tas Ysay 8ves kansbledhen ***2My, 2Kr, Ysa***		**Zekaria** 745 ***2My***	**Ashur-nirari V** 755-745

9ves-8ves | Profosi ha Myghternedh: 8ves kansbledhen KK | 7ves

Profosi	Myghternedh Yuda	Myghternedh Israel	Myghternedh Assyri
		Shallum 745 *2My*	
		Menahem 745-736 *2My*	**Tiglath Pileser III (Pul)** 745-727 *2My, 2Kr*
Oded 8ves kansbledhen *2Kr*	**Yotham** 740-732 *2My, 2Kr* *Ysa, Hos, Mik*	**Pekahia** 736-735 *2My*	
Ysay 8-7ves kbl *2My, 2Kr, Ysa, Sir Mat, Mar, Luk Yow, Obe, Rom*		**Pekagh** 735-732 *2My, 2Kr*	
Mika 739-699 *Yer, Mik, Mat*	**Ahaz** 732-716 *2My, 2Kr* *Ysa, Hos, Mik*	**Hoshea** 732-722 *2My*	**Shalmaneser V** 727-722 *2My, Tob*
Hosea 738-720 *Hos, Rom*		**Kodh Samari dhe'n Assyrianys** 722 *2My*	
	Hezekia 716-687 *2My, 2Kr, Ysa Hos, Mik, Sir*		**Sargon II** 722-705 *2My, Ysa*

8ves | Profosi ha Myghternedh: 7ves kansbledhen KK | 7ves-6ves

Profosi	Myghternedh Yuda	Myghternedh Assyri	Myghternedh Kaldea (Babylon)	Emperours Persi
		Sennagherib 705-681 *2My, 2Kr Ysa, Tob, Sir 1Ma, 2Ma*		
	Manasse 687-642 *2My, 2Kr, Yer*	**Esarhaddon** 681-669 *2My, Ezr, Ysa 1Es, Tob*		
Hulda 7ves kansbledhen *2My, 2Kr*	**Amon** 642-640 *2My, 2Kr*	**Ashurbanipal** 669-631 *Ezr*		
Yeremia c. 650-570 *2Kr, Ezr, Yer Dan, 1Es, Sir Bar, 2Ma, Mat*	**Yosia** 640-609 *2My, 2Kr, Yer Sef, 1Es, Sir*	**Ashur-etil-ilani** 631-627		**Kyrus I** 640-580
Sefania 7ves kansbledhen *Sef*		**Sin-shar-ishkun** 627-612	**Nabopolassar** 625-605	
Nahum 7ves kansbledhen *Nah*		**Kodh Nineve dhe Babylon** 612 *Nah, Tob*		
Uria 7-6ves kansbledhen *Yer*	**Yehoahaz (Shallum)** 609 *2My, 2Kr, Yer*			

Profosi ha Myghternedh: 7ves - 6ves kansbledhen KK

7ves | 6ves

Profosi		Myghternedh Yuda	Myghternedh Kaldea (Babylon)	Emperours Persi
Habakkuk 7-6ves kansbledhen *Hab*		**Yehoyakim** 608-597 *2My, 2Kr, Yer Dan, 1Es*	**Nebukadnessar II** 605-562 *2My, 2Kr, Ezr, Neh Est, Yer, Ezk, Dan 1Es, EsG, Bar*	
Mahseya 7-6ves kansbledhen *Yer*	**Neria** 7-6ves kansbledhen *Yer*	**Yehoyaghin** 597 *1Es*		
Baruk 7-6ves kansbledhen *Yer, Bar*	**Seraya** 7-6ves kansbledhen *Yer*	**Sedekia** 597-587 *2My, 2Kr, Yer 1Es, Bar*		
Ezekiel c. 622-570 *Ezk, Sir*	**Daniel** 6ves kansbledhen *Dan, Sus, Bel*			
		Kodh Yerusalem dhe Vabylon 587 *2My, 2Kr Yer, 1Es*		
		An Divroedh dhe Babylon 586 *2My, 2Kr, Yer, Dan, 1Es, Bar*		
			Amel-marduk (Evil-merodak) 562-560 *2My, Yer*	**Kambyses I** 580-559

7ves-6ves Profosi ha Myghternedh: 6ves kansbledhen KK 5es-4a

Profosi	Governour Yuda	Myghternedh Kaldea (Babylon)	Emperours Persek
		Neriglissar 560-556	**Kyrus II Veur** 559-530 *2Kr, Ezr, Ysa Dan, 1Es, Bel*
		Labashi-marduk 556	
		Nabonidus *(lesruw: Belshassar)* 556-539 *Dan*	
		Kodh Babylon dhe Persi 539 *2Kr*	
	An Dehwelyans 538 *2Kr, Ezr, 1Es*		
Haggay 6ves kansbledhen *Ezr, Hag, 1Es*	**Zerubbabel** c. 538 - 520 *Ezr, Neh, Hag Zek, 1Es, Sir*		**Kambyses II** 530-522
Zekaria 6ves kansbledhen *Ezr, Zek, 1Es*			**Bardiya (Smerdis)** 522

6ves — Profosi ha Myghternedh: 5es - 4a kansbledhen KK — 3a-2a

Profosi		Emperours Persek		Emperours Hellenek
Obadia ? 5es kansbledhen *Oba*	**Malaki** 5es kansbledhen *Mal*	**Darius I Veur** 522-486 *Ezr, Neh, Dan, Hag, Zak, 1Es*	**Kserkses I Veur** 486-465 *Ezr, Est, EsG*	
Ester 5es kansbledhen *Est, EsG*	**Mordekay** 5es kansbledhen *Est, EsG*	**Artakserkses I** 465-424 *Ezr, Neh, 1Es*	**Kserkses II** 424	
		Sogdianus 424-423	**Darius II** 423-404	
Yoel ? c. 400 *Yoe*		**Artakserkses II** 404-358	**Artakserkses III** 358-338	
		Artakserkses IV 338-336	**Darius III** 336-330 *1Ma*	
		Emperoureth Persek fethys gans Aleksander 330 *1Ma*		**Aleksander III Veur** 336-323 *1Ma*
				Aleksander IV c. 323-311
				Emperoureth Hellenek rynnys 323-321 *1Ma*

5es-4a Profosi ha Myghternedh: 3a - 2a kansbledhen KK 2a-1a

Lewydhyon Yudea	Myghternedh Ejyp Ptolemiek	Emperours Selewsek	
	Ptolemi I Soter c. 323-282	**Selewkus I Nicator** 311-280	**Antioghus I Soter** 280-261
	Ptolemi II Filadelphus 282-246	**Ptolemi III Ewergetes** 246-221	**Antioghus II Theos** 261-246	**Selewkus II Callinicus** 246-225
	Ptolemi IV Filopator 221-203 *(3Ma)*	**Ptolemi V Epifanes** 203-180	**Selewkus III Ceraunus** 225-223	**Antioghus III Veur** 223-187 *1Ma*
Rebellyans an oferyas Mattathias, mab wynn Simon an Hasmonean, erbynn Antioghus IV Epifanes 167 *1Ma, 2Ma*	**Ptolemi VI Filometor & Kleopatra II** 180-145 *EsG? 1Ma, 2Ma*	**Selewkus IV Filopator** 187-175 *2Ma*	**Antioghus IV Epifanes** 175-163 *Dan? 1Ma, 2Ma*
Yudas Makkabaeus mab Mattathias kaslewydh 166-160 *1Ma, 2Ma*		**Antioghus V Ewpator** 163-161 *1Ma, 2Ma*	
Yonathan Affus mab Mattathias, kaslewydh hag arghoferyas 160-142 *1Ma, 2Ma*	**Ptolemi VII** 145?	**Demetrius I Soter** 161-150 *1Ma, 2Ma*	**Aleksander I Balas (Epifanes)** 150-145 *1Ma*
		Bresel sivil y'n Emperoureth Selewsek 145-64	

3a-2a Profosi ha Myghternedh: 2a - 1a kansbledhen KK 1aKK

Lewydhyon Yudea	Myghternedh Ejyp Ptolemiek	Emperours Syri Selewsek		
Simon Thassi mab Mattathias, kaslewydh hag arghoferyas 142-135 *1Ma, 2Ma*	**Ptolemi VIII & Kleopatra II & III** 145-116 *1Ma*	**Antioghus VI Epifanes Dionysus** 145-142 *1Ma*	**Demetrius II Nikator** 145-138 *1Ma, 2Ma*	**Diodotus Tryfon (Tryfo)** 142-138 *1Ma*
Yowan Hyrcanus I mab Simon Thassi, kynsa an Hasmoneanys, myghtern hag arghoferyas 134-104 *1Ma*		**Antioghus VII Sidetes** 138-129 *1Ma*	**Aleksander II Sabinas** 129-123	**Demetrius II Nikator** 129-126
	Ptolemi IX Soter 116-107	**Selewkus V Filometor** 126-125	**Kleopatra Thea** 126-121	**Antioghus VIII Grypus** 129-96
Aristobulus I myghtern hag arghoferyas	**Ptolemi X & Kleopatra Berenike** 107-88	**Antioghus IX Kysikenus** 114-96	**Selewkus VI Epifanes** 129-96	**Antioghus X Ewsebes** c. 95-92
Aleksander Yannaeus ethnargh tetrargheth Yudea c. 103-76	**Ptolemi IX Soter** 88-81	**Antioghus XI Epifanes** 95-92	**Demetrius III Ewkaerus** 95-87	**Filip I Filadelfus** c. 95-84
	Kleopatra Berenike 81-80	**Antioghus XII Dionysus** 87-84	**Selewkus VII Kybiosaktes** 83-69	

Profosi ha Myghternedh: 1a kansbledhen KK

2ª-1ª | 1ªKK-1ªBA

Lewydhyon Yudea		Myghternedh Ejyp Ptolemiek		Emperours Selewsek
Salome Aleksandra myghternes 76-67	**Hyrkanus II** myghtern hag arghoferyas 67-66	**Ptolemi XI Aleksander** 80		**Antioghus XIII Asiatikus** 69-64
Aristobulus II myghtern 66-63		**Ptolemi XII Awletes** 80-58	**Kleopatra V** 79-69	**Filip II Filoromaeus** 65-64
Yudea fethys gans Rom 63				**Emperoureth Selewsek fethys gans Rom** 64
Hyrkanus II arghoferyas 63-47	**Hyrkanus II** arghoferyas hag ethnargh 47-40	**Berenike IV** 58-55	**Ptolemi XII Awletes** 55-51	
Aristobulus II ethnargh c. 47-40	**Antigonus Mattathias** myghtern hag arghoferyas 40-37	**Ptolemi XIII** 51-47	**Kleopatra VII** 51-30	
	Herod Veur kynsa an Herodianys, tetrargh c. 41-37	**Ejyp Ptolemiek fethys gans Rom** 30		

1ªKK **Profosi ha Myghternedh: 1a kansbledhen KK - 1a kansbledhen BA**

Profosi	Lewydhyon Yudea	Tetrargh Galile ha Perea	Emperours Romanek
Zakaria 1a kbl KK - 1a kbl BA ***Luk***	**Herod Veur** **myghtern** c. 37 KK-1 BA ***Mat, Luk***		
Anna 1a kbl KK - 1a kbl BA ***Luk***	**Herod Arghelaus** **ethnargh Samari, Yudea hag Idumea** c. 1 BA - 6 ***Mat***	**Herod Antipas** 1 BA-39 ***Mat, Mar Luk, Obe***	**Cesar Awgustus** 27 KK-14 BA ***Luk***
Yowan Besydhyer 1a kbl KK - 1a kbl BA ***Mat, Mar, Luk Yow, Obe***	**Rannvro Yudea yn-dann Procurator** a-dhia 6		**Cesar Tiberius** 14-37 ***Mat, Mar, Luk, Yow***
			Cesar Gaius Kaligula 37-41
			Cesar Klawdius 41-54 ***Obe***
			Cesar Nero 54-68 ***Obe***

KK: Kyns Krist *(ynwedh KOK: Kyns Oos Kemmyn)*
BA: Bledhen Agan Arlodh *(ynwedh OK: Oos Kemmyn)*

Rol an Profosi a dhiskwedh an pymthek profos ha dew ugens aswonys gans an Talmud, ha Daniel, Zakaria, Anna ha Yowan Besydher.

Ancertan yw lies dydhyas.

Posow, Musuryow ha Mona

Poos

kampollans	*hanow*	*treuslytherans*	*Kernewek*	=	*≈ metrek*
Lev 27:25	גרה	gerah	gera	1/20 shekel	0.6 g
Eks 38:26	בקע	beqa‘	beka	1/2 shekel	5.5 g
1Sa 13:21	פים	pym	pim	2/3 shekel	7.6g
Jen 24:22	שקל	sheqel	shekel	20 gera	11.5 g
1My 10:17	מנה, ליטרא	minah, litra	mina	60 shekel	0.6 kg
2Sa 12:30	ככר	kikkar	talent	60 mina, 360 shekel	34 kg
Yow 12:3	λιτρα	litra	peuns		0.75 kg
Dsk 16:21	ταλαντον	talanton	talent	60 peuns	50 kg

Mona

kampollans	*hanow*	*treuslytherans*	*Kernewek*	=	*poes*	*skav*
Jen 23:15	שקל–כסו	sheqel-kesef	shekel arghans		11 g	6g*
Ezr 2:69	דרכמון	darikmon	darik **	20 shekel arghans		
Ezr 2:69	מנה–כסו	maneh-kesef	mina arghans	50 shekel arghans	571g	286g
Eks 38:27	ככר–כסו	kikkar-kesef	talent arghans	60 mina arghans	34 kg	17 kg
Brs 8:26	שקל–זהב	sheqel-zahav	shekel owr		11 g	6g
1My 10:17	מנה–זהב	maneh-zahav	mina owr	50 shekel owr	571g	286g
2Sa 12:30	ככר–זהב	kikkar-zahav	talent owr	60 mina owr	34 kg	17 kg

kampollans	*Romanek*	*Grek*	*treuslytherans*	*Kernewek*	=	*alkan*
Mar 12:42		λεπτον	lepton	mita, bath		kober
Mar 12:42	quadrans	κοδραντης	kodrantēs	ferdhyn, bath	2 vita	kober
Mat 10:29	as	ασσαριον	assarion	bath a gober	4 kodrantēs	kober
Mat 18:28	denarius †	δηναριον	dēnarion	denarius	16 assarion	arghans
Luk 15:8		δραχμη	drachme	draghma	≈ dēnarion	arghans
Mat 17:24		διδραχμον	didrachmon	didraghmon hanter-shekel	2 dhraghma	arghans
Mat 17:27		στατηρ	statēr	stater, shekel	4 draghma	arghans
Luk 19:13	mina	μνα	mna	mina	100 diner	arghans
Mat 18:24	talentum	ταλαντον	talanton	talent	6000 dhenarius (180,000 dhenarius	arghans owr)

* shekel an sentri yw an shekel arghans skav
** bath persek
† wayjys oberwas rag unn jydh

Dalghedh (musur sygh)

kampollans	*hanow*	*treuslytherans*	*Kernewek*	=	*≈ metrek*
Ezk 40:10	לג	log	log	1/4 kab, 1/8 omer	300 ml
2My 6:25	קב	qav	kav	4 log, 1/2 omer	1.2 liter
Eks 16:16	עמר	ʻōmer	omer	2 gab	2.2 liter
Jen 18:6	סאה	se'ah	sea	1/3 sea	7.3 liter
Eks 16:36	איפה	efah	efa	3 sea, 10 omer	22 liter
	לתך	lethek	lethek	5 efa, 50 omer	110 liter
1My 4:22, Lev 27:16	כור, חמר	kor, chomer	kor, homer	2 lethek, 100 omer	220 liter
Mar 7:4	ξεστες	xestes	seth	1/2 kwart	0.5 liter
Dsk 6:6	χοινιξ	choinix	kwart	1/10 bushel	1 liter
Mat 5:15	μοδιος	modios	bushel		10 liter
Mat 13:33	σατον	saton	musur	1.5 bushel	15 liter
Luk 16:7	κορος	koros	musur		220 liter

Dalghedh (musur glyb / musur linyel)

kampollans	*hanow*	*treuslytherans*	*Kernewek*	=	*≈ metrek*
Lev 14:10	לג	log	log	1/4 kab	300 ml
	קב	qav	kav	4 log	1.2 liter
Eks 29:40	הין	hin	hin	12 log	3.6 liter
1My 7:26, Ezk 45:10	בת, איפה	bat, efah	bath, efa	6 hin	22 liter
Ezk 45:11, Ezk 45:14	חמר, כור	chomer, kor	homer, kor	10 bath	220 liter
Luk 16:6	βατος	batos	musur		21.5 liter
Yow 2:6	μετρητης	metrētēs	firkin		39.4 liter

Hirder

kampollans	*hanow*	*treuslytherans*	*Kernewek*	=	*≈ metrek*
	אצבע	etsbaʻ	bys	1/4 palv	2 cm
Eks 25:25	טפח	tefagh	palv	4 bys	8 cm
Eks 28:16	זרת	zereth	dornva	3 falv	25 cm
Jen 6:15	אמה	amah	kevelin	2 dhornva	50 cm
	מיל	mil	mildir	2000 gevelin	1 km
	פרסה	parsah	parsa	4 mildir	4 km
Mat 6:27	πηχθς	pēchus	kevelin		50 cm
Obe 27:28	ὀργυια	orguia	gourhys		1.85 m
Mat 14:24	σταδιον	stadion	erowhys	100 gourhys	185 m
Mat 5:41	μιλιον	milion	mildir (romanek)	c.8 erowhys	1.5 km

Ancertan yw oll an niverans.

Termyn, Golyow ha Sakrifisow

Nos (Testament Nowydh)

Mar 13:35	1a gool (3 our)	gorthugher	howlsedhes - 2100
Mar 13:35	2a gool (3 our)	hanter-nos	2100-2400
Mar 13:35	3a gool (3 our)	kulyek kenys	2400-0300
Mar 13:35	4a gool (3 our)	bora, myttin	0300 - howldrevel

Dydh (Testament Nowydh)

Mat 16:3	3a eur	myttin	0900
Obe 22:6	6ves eur	hanter-dydh	1200
	9ves eur	dohajydh	1500

Misyow

1	ניסן	Νισαν	Nisan (Abib)	7	תשרי	Τισρει	Tishri
2	אייר	Ιγιαρ	Iyyar	8	חשון	Χεσβαν	Heshvan
3	סיון	Σιβαν	Sivan	9	כסלו	Κισλεφ	Kislev
4	תמוז	Ταμμουζ	Tammuz	10	טבת	Τεβετ	Tebet
5	אב	Ἀβ	Ab	11	שבט	Σεβατ	Shebat
6	אלול	Ἐλουλ	Elul	12	אדר	Αδαρ	Adar

Golyow

Pask	14ves Nisan
Gool an Bara heb Goll	15ves Nisan, ow talleth orth howlsedhes an 14ves
Dy'gol an Seythennyow, po Penkost	6ves Sivan
Dy'gol an Hirgern	1a Tishri
Dy'gol an Dehwelyans	10ves Tishri
Gool an Skovvaow	15ves Tishri

Sakrifisow

Offryn dre dan: kig, po treweythyow greun po bara, leskys avel offryn dhe Dhuw, avel boos spyrysel.

Offryn greun: Yn Jenesis an offryn ma a ylli bos kig po frooth an dor (Jen 4:2-3), mes yn Levitikus greun hepken, rostys po kriv, po kemyskys gans oyl ha frankenkys. An offryn greun a veu gwrys ogas ha pupprys war-barth gans onan a'n sakrifisow a vestes.

Offryn gwevys: an skoodh dhyghow a veu gwevys a-rag an alter gans an oferyas.

Offryn kammweyth: eghen arbennik a offryn pegh, rag peghosow a yll bos talvesys gans mona, ytho i a yll bos attylys. Hordh, war-barth gans attal.

Offryn kowethyans (po *offryn kres):* sakrifis a gowethyans, ha kres gans Duw. Chatel, deves po gever. An sakrifis a veu dybrys a-wosa gans an dus yn kevewi lowen. Eghennow arbennik anodho a veu:

Offrynnow grassyans
Offrynnow bolonjedhek
Offrynnow ambosel
Offryn drehevys: rann a offryn diberthys dhyworth remenant an sakrifis, ha drehevys.

Offryn leskys: sakrifis gordhyans ha pysadow, an moyha solem a'n offrynnow oll. Best po edhen leskys war an alter. An groghen a veu res dhe'n oferyas. An offryn kowlleskys yw furv a-varra a'n offryn leskys.

Offryn pegh: sakrifis prenedh. An goos a veu skollys a-rag an sentri ha war gern alter an enkys, hag a-dro dhe alter an offryn leskys. An kig a veu sans, na vo tochys gans an dus, dybrys gans oferyas hepken.

Offryn diwes: gwin, po treweythyow oyl po dowr. Herwydh usadow gwrys war-barth gans an offrynnow leskys, po an offryn kres.

Mappow ha Desinyow

Krommen Feyth yn Termyn Jenesis

Kanan yn Termyn Jenesis

An Eksodus

Gorwolok an Tir Sans yn Termyn Yoshua, an Vreusysi ha Ruth

Ruvaneth Unys Israel c. 1047 - 930 Kyns Krist

An Tir Sans yn Termyn an Dhiw Vyghterneth ha'n Brofosi Verra

Eskerens Yuda hag Israel

Kaldea yn Termyn Nebughadnessar (604-562 Kyns Krist)

An Emperourethow Selewsek ha Ptolemiek yn Termyn Antioghus Epifanes (175-163)

An Rebellyans Makkabeyek 167–141 KK (Lyvrow Makkabees)

An Tir Sans yn Termyn an Testament Nowydh

Kresvor hag Est Kres yn Termyn an Testament Nowydh

Kynsa Viaj Powl 46-48 BA (Obe 13:4 - 14:28)

Nessa Viaj Powl 49-52 BA (Obe 15:39 - 18:22)

Tressa Viaj Powl 53-57 BA (Obe 18:23 - 21:17)

Viaj Powl dhe Rom 59-60 BA (Obe 27:1 - 28:16)

Diskwedhyans Yowan: An Seyth Eglos

Desin an Tabernakel (Eks 25-27; 35-38; 40)

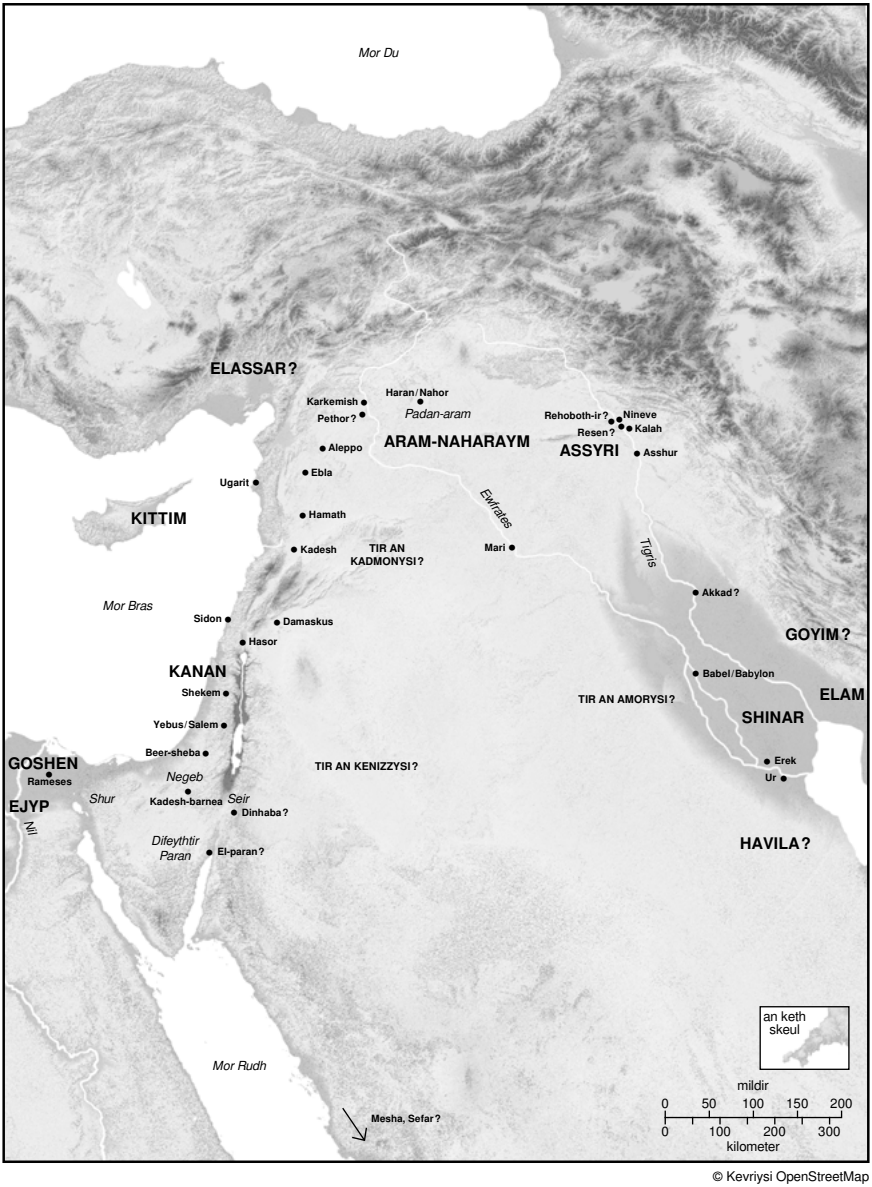
An Nessa Tempel: Gwelesigeth Ezekiel a'n Tempel (Ezk 41:1 - 47:5)

Fosow Yerusalem yn Termyn Nehemia

Yerusalem yn Termyn an Testament Nowydh

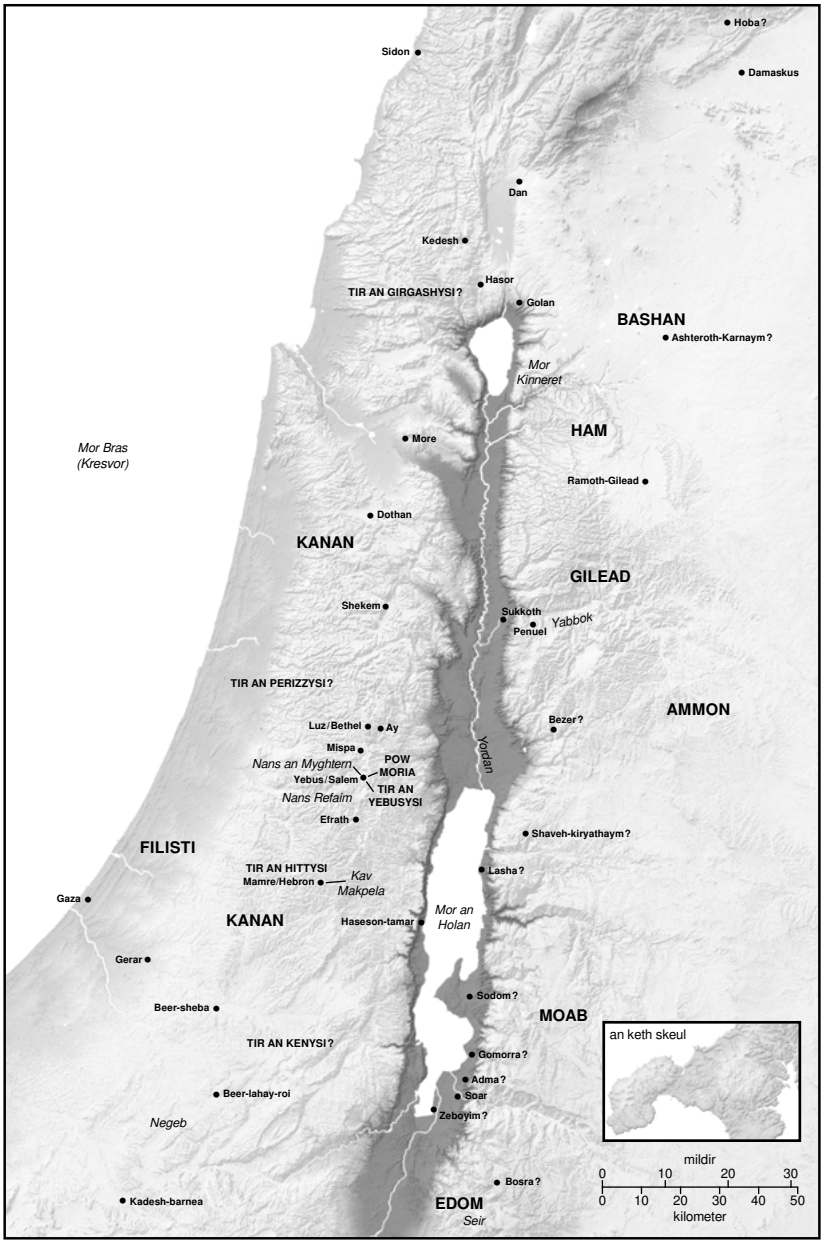
Diskwedhys yw hanow gans merk govyn pan eus tamm a gesakordyans a'y tyller. Gesys yw pan eus re a ansurneth anodho, po pan assa an mappa re gales dhe redya.

Krommen Feyth yn Termyn Jenesis

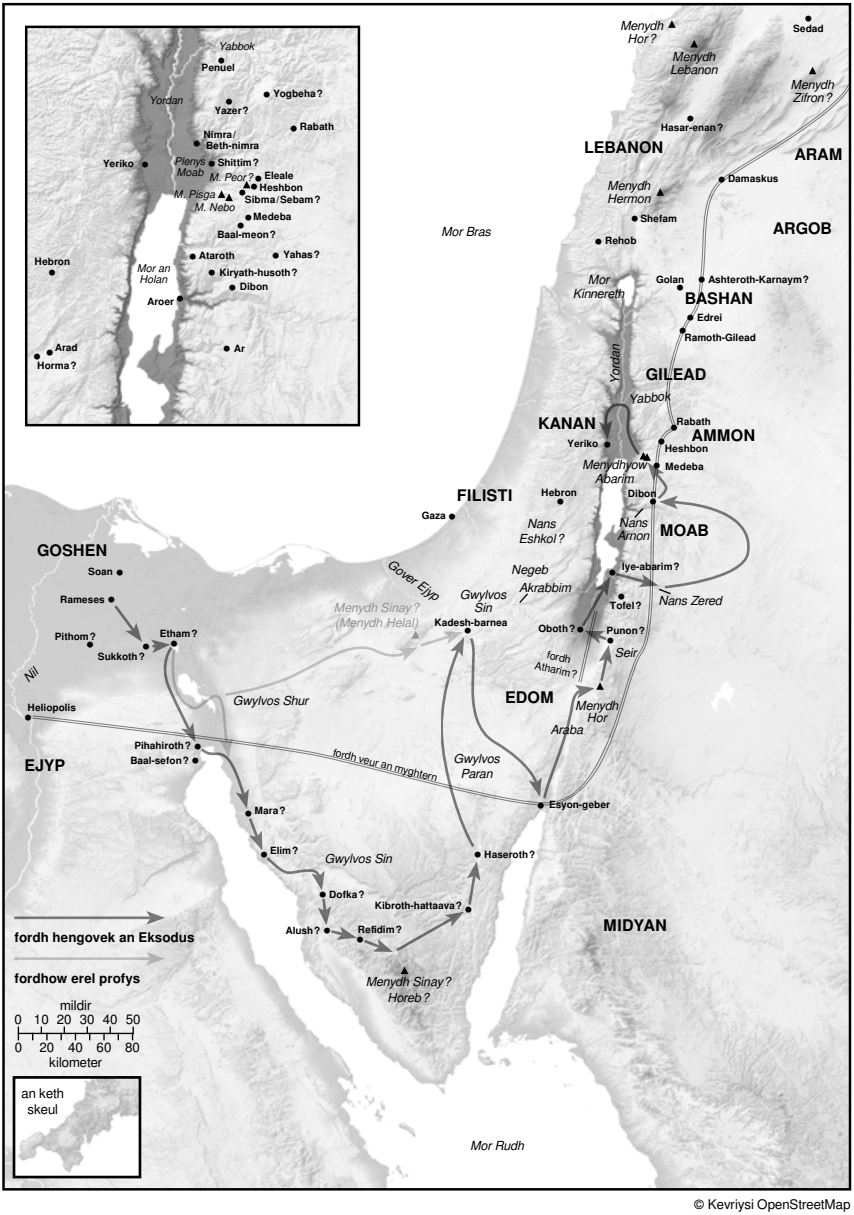
© Kevriysi OpenStreetMap

Kanan yn Termyn Jenesis

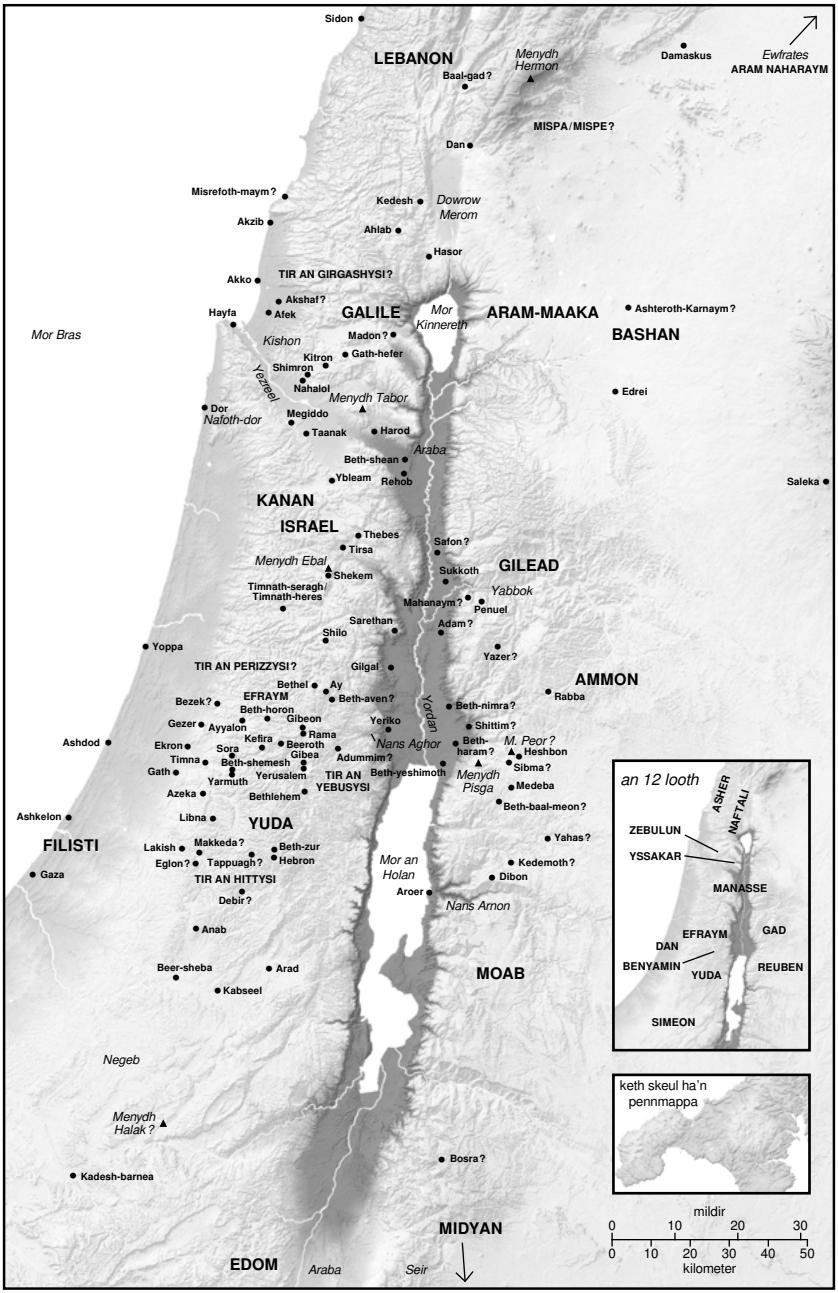
© Kevriysi OpenStreetMap

An Eksodus

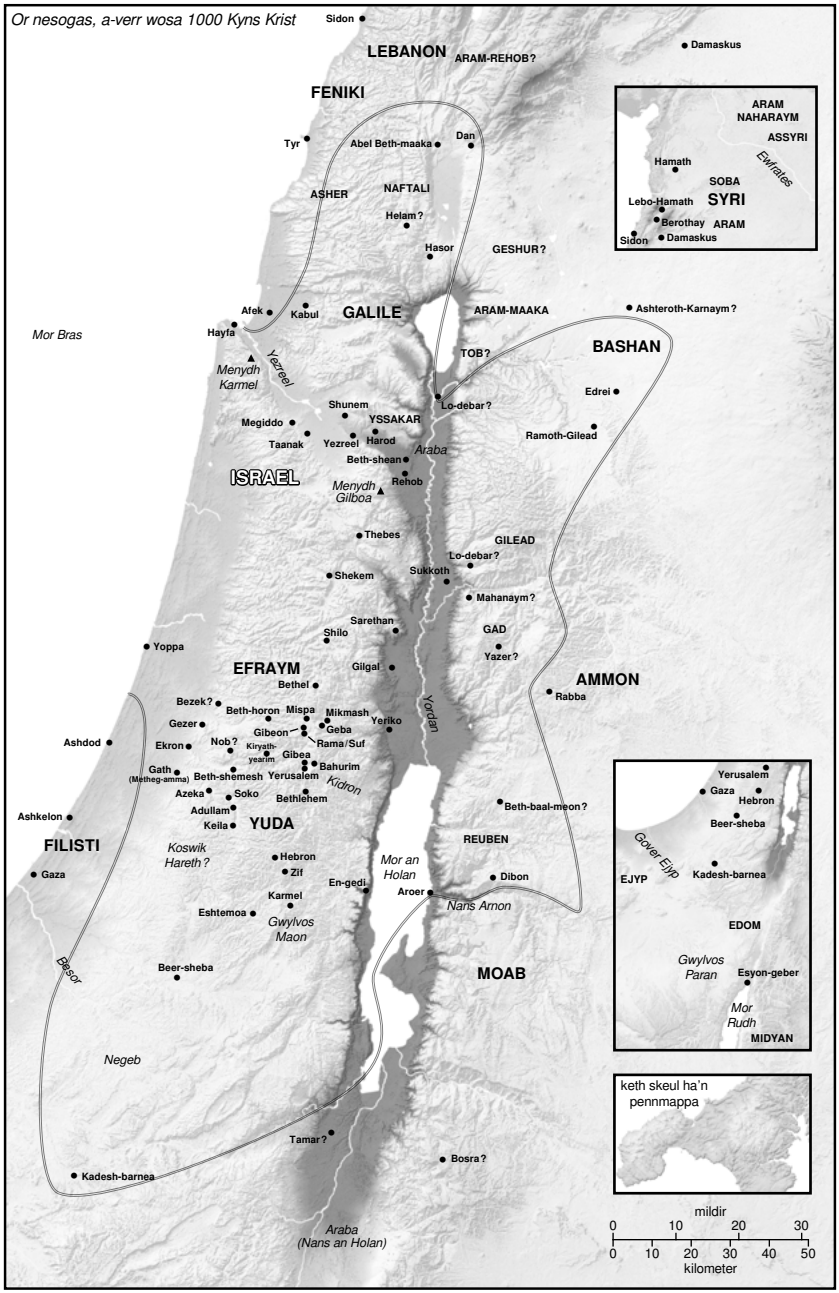
© Kevriysi OpenStreetMap

Gorwolok an Tir Sans yn Termyn Yoshua, an Vreusysi ha Ruth

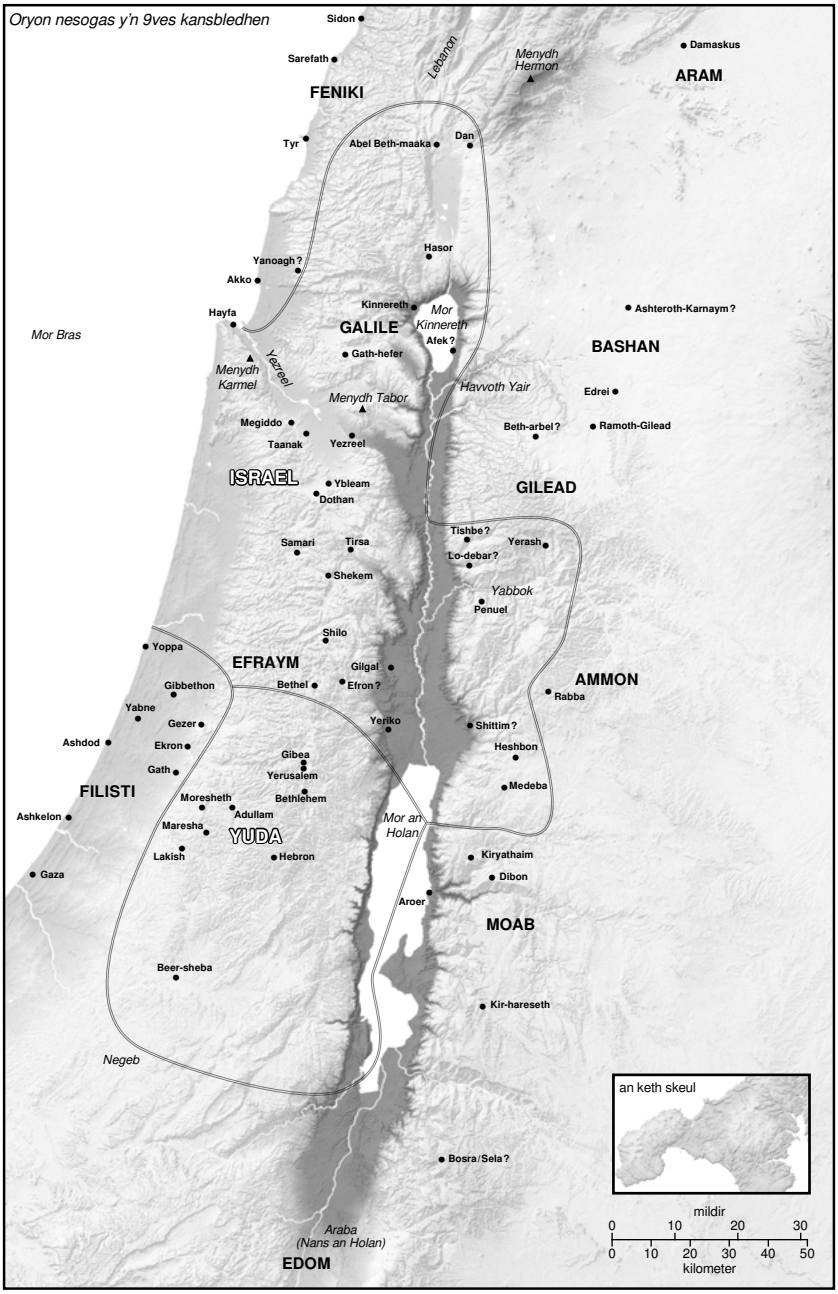
© Kevriysi OpenStreetMap

Ruvaneth Unys Israel c. 1047 - 930 Kyns Krist

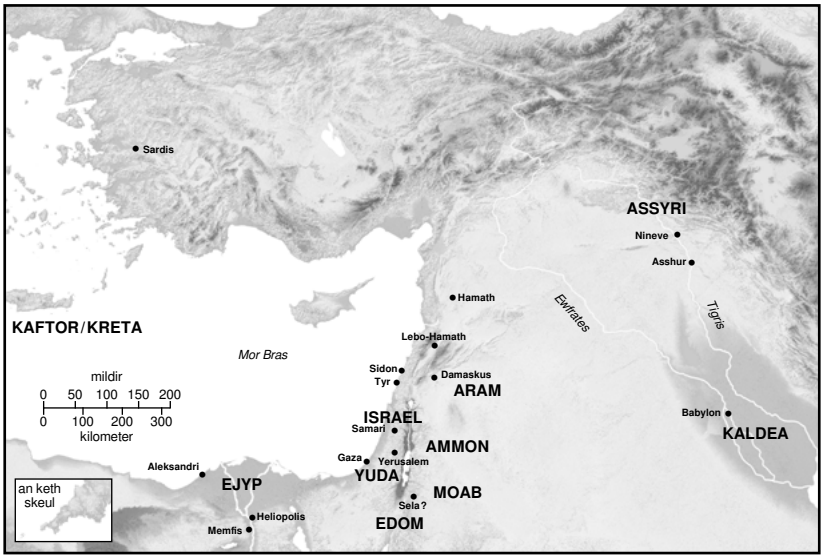
© Kevriysi OpenStreetMap

An Tir Sans yn Termyn an Dhiw Vyghterneth ha'n Brofosi Verra

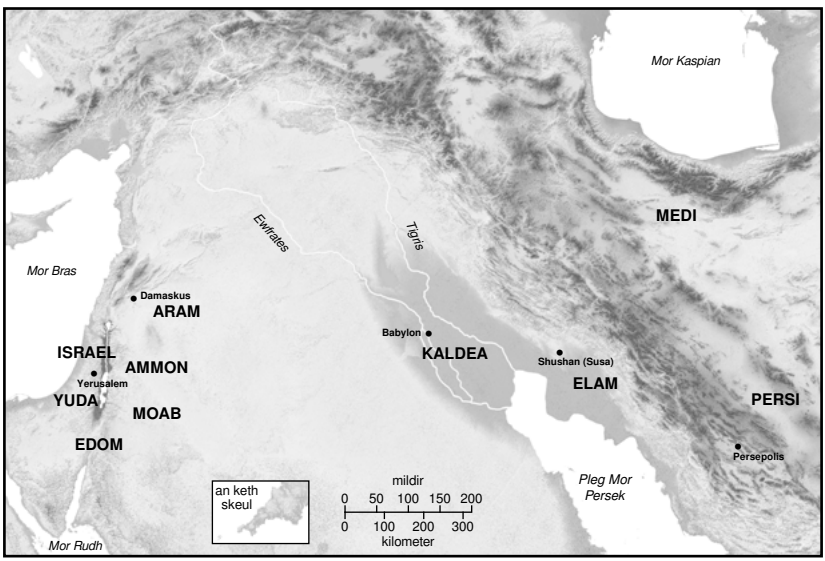
© Kevriysi OpenStreetMap

Eskerens Yuda hag Israel

© Kevriysi OpenStreetMap

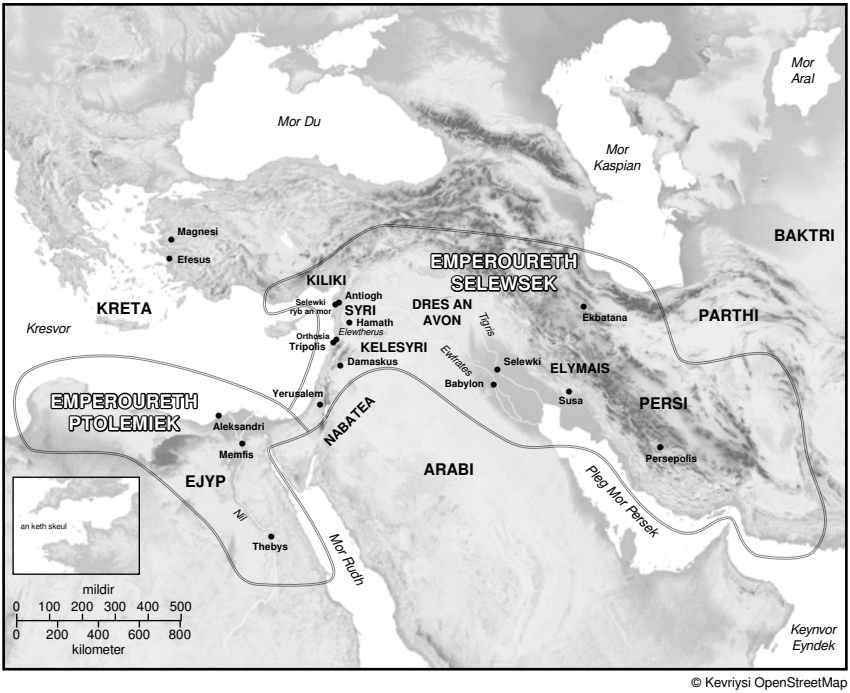
Kaldea yn Termyn Nebughadnessar (604-562 Kyns Krist)

© Kevriysi OpenStreetMap

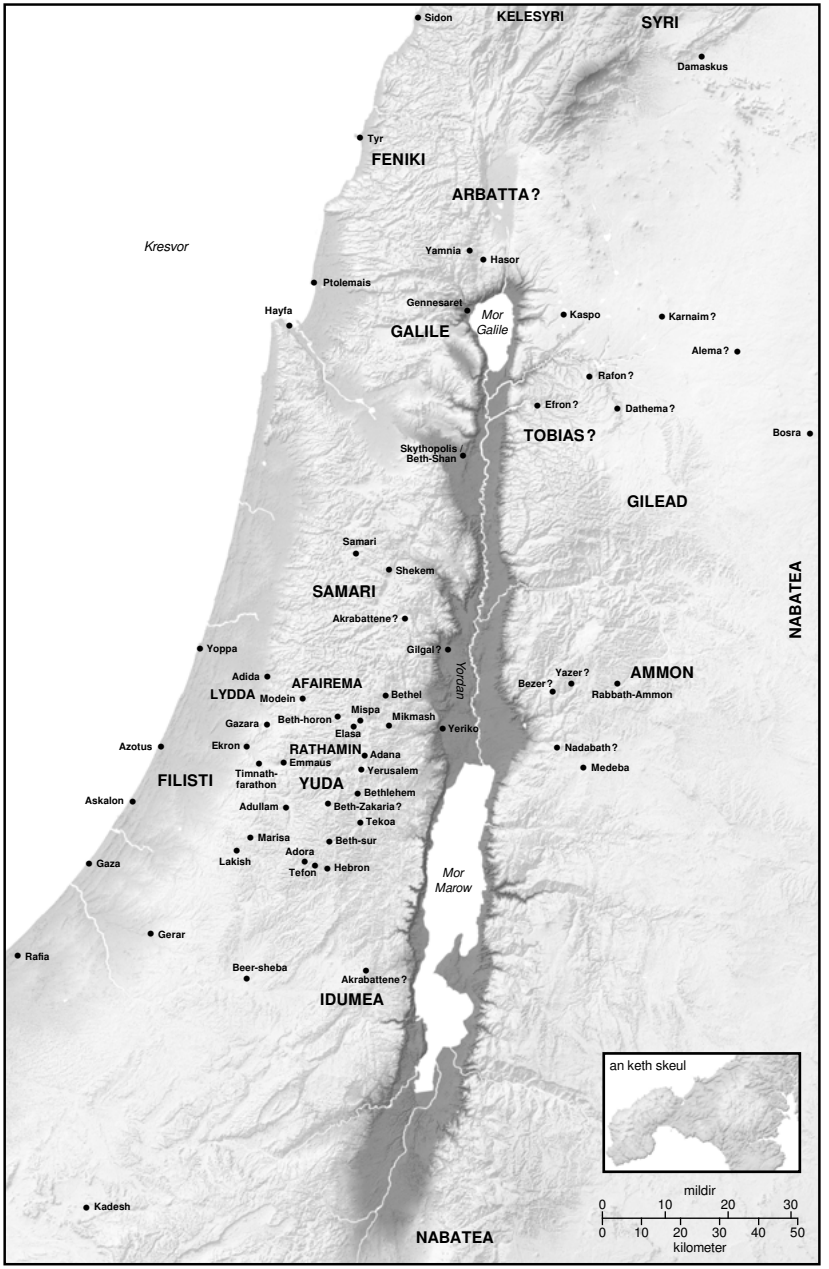
An Emperourethow Selewsek ha Ptolemiek

yn Termyn Antioghus Epifanes (175-163)

© Kevriysi OpenStreetMap

An Rebellyans Makkabeyek, 167–141 KK (Lyvrow Makkabees)

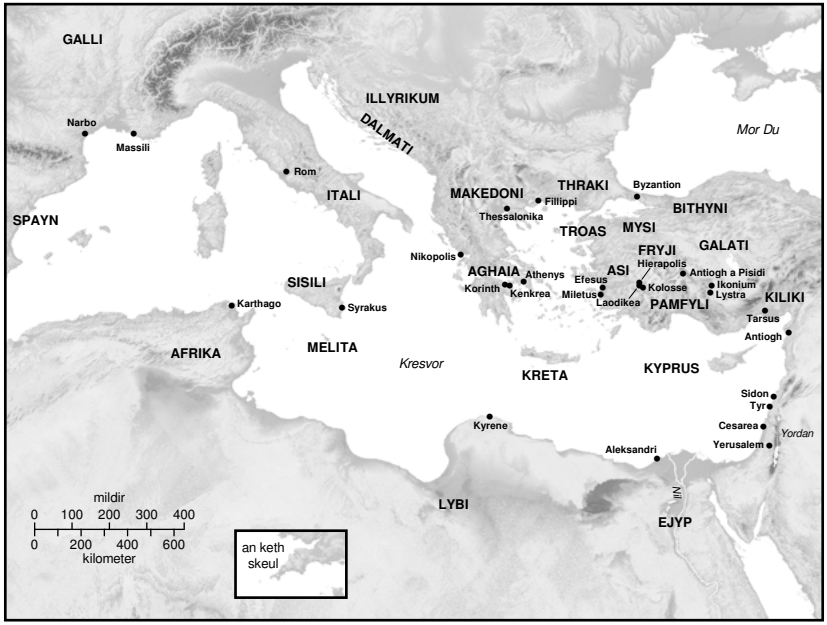
© Kevriysi OpenStreetMap

An Tir Sans yn Termyn an Testament Nowydh

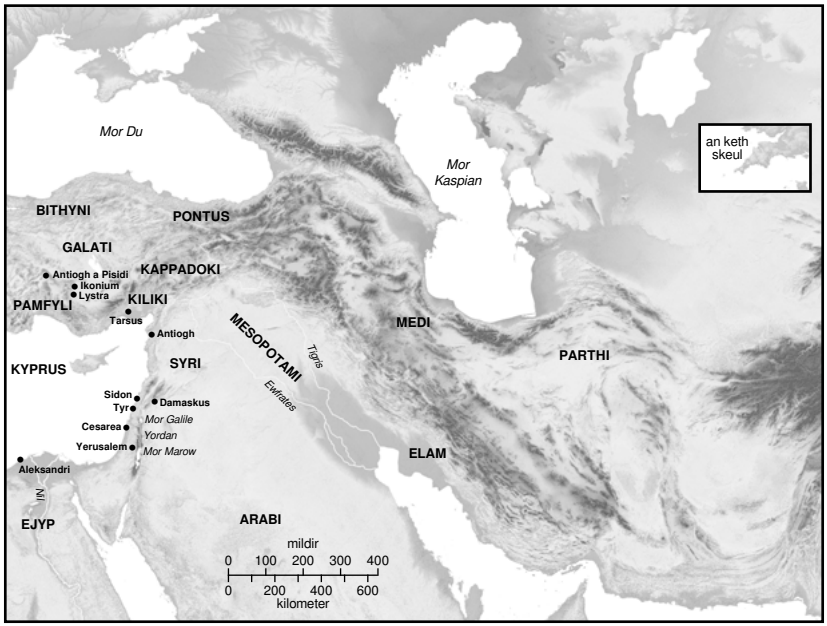

© Kevriysi OpenStreetMap

Kresvor hag Est Kres yn Termyn an Testament Nowydh

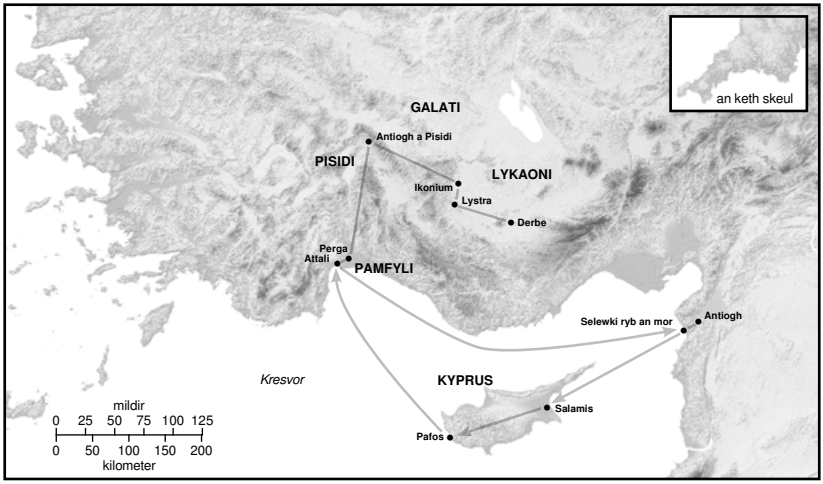

© Kevriysi OpenStreetMap

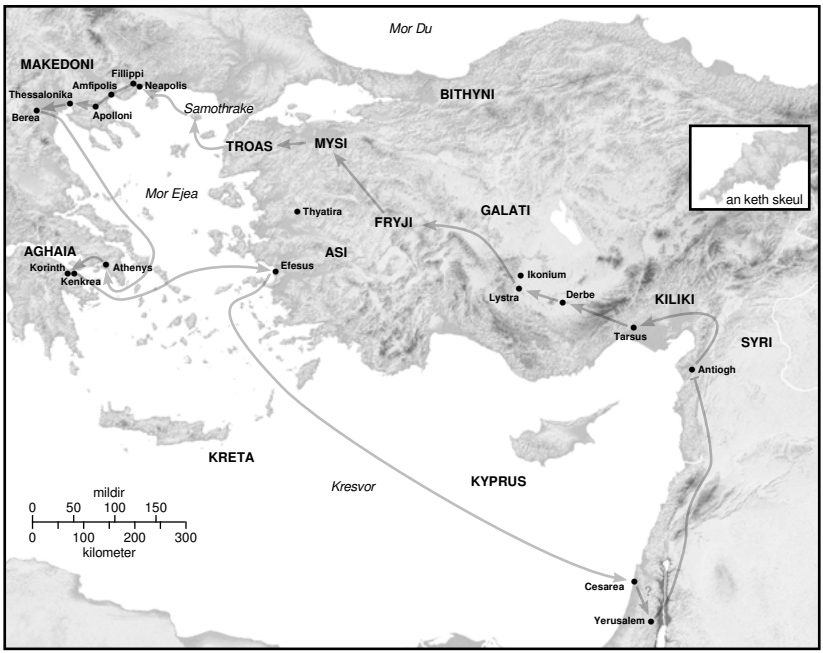
© Kevriysi OpenStreetMap

Kynsa Viaj Powl 46-48 BA (Obe 13:4 - 14:28)

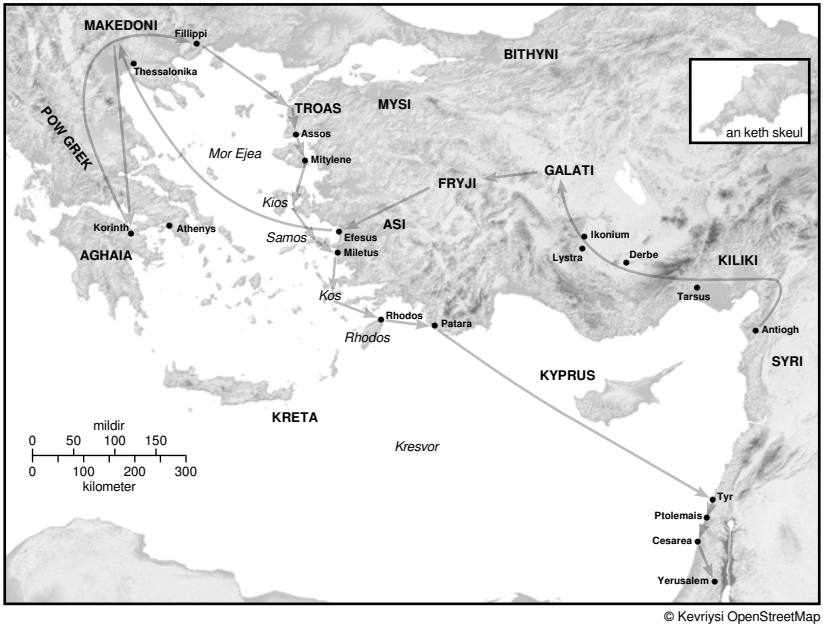
© Kevriysi OpenStreetMap

Nessa Viaj Powl 49-52 BA (Obe 15:39 - 18:22)

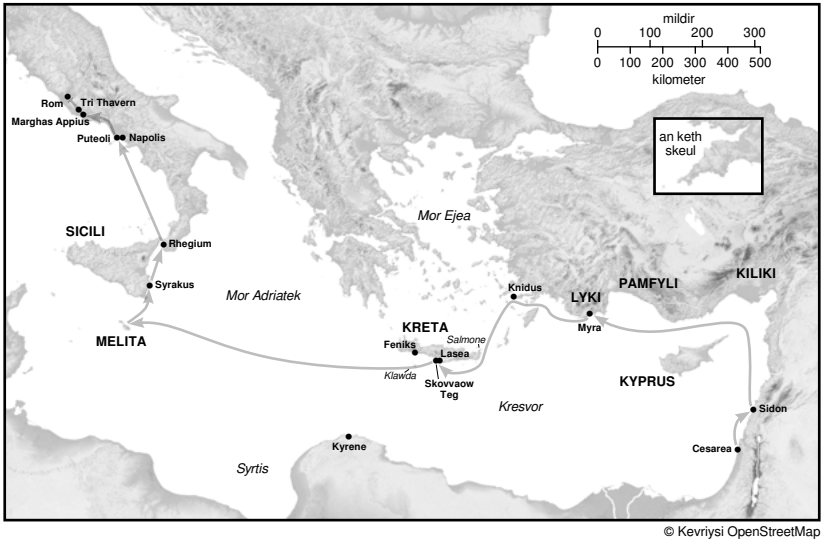
© Kevriysi OpenStreetMap

Tressa Viaj Powl 53-57 BA (Obe 18:23 - 21:17)

© Kevriysi OpenStreetMap

Viaj Powl dhe Rom 59-60 BA (Obe 27:1 - 28:16)

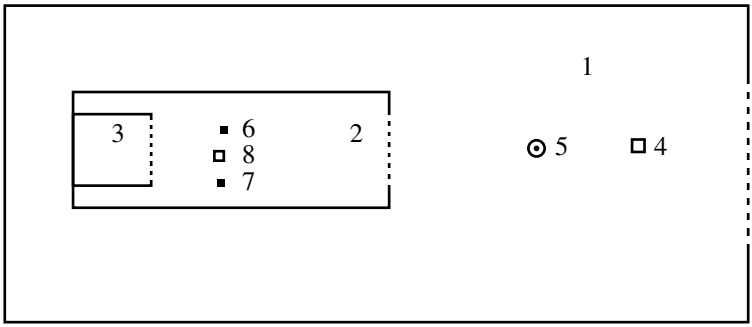
© Kevriysi OpenStreetMap

Diskwedhyans Yowan: An Seyth Eglos

© Kevriysi OpenStreetMap

Desin an Tabernakel (Eks 25-27; 35-38; 40)

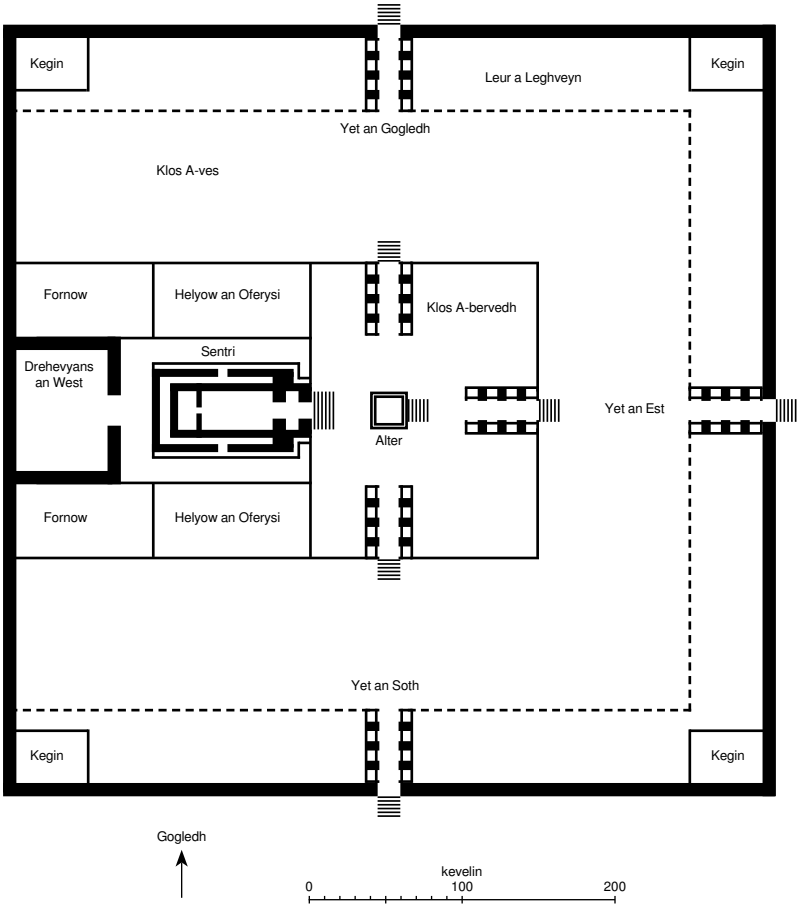
Y'n **Klos** (1), 150 x 75 kevelin, yth esa Alter an Offrynnow Leskys (4), ha'n Wolghell a vrons (5). An Klos o ygor dhe'n ebron.

Y'n **Tyller Sans** (2), 15 x 30 kevelin, yth esa Moos an Bara (6), an Kantoler (7), hag Alter an Ynkys (8).

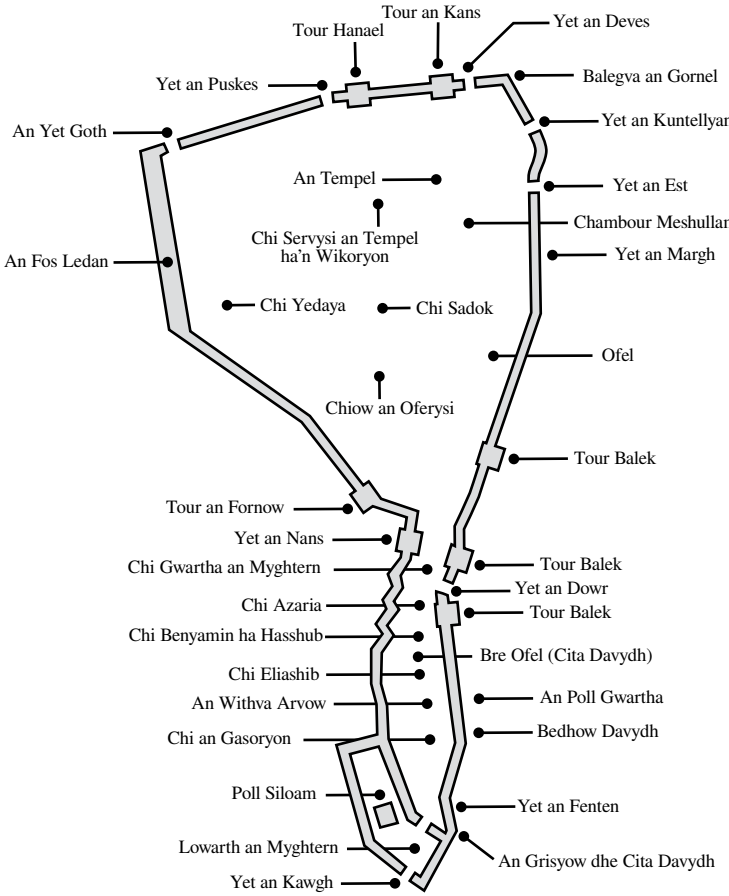
Y'n **Tyller an Moyha Sans** (3), 15 x 15 kevelin, yth esa Argh an Dustuni (po Argh an Kevambos), hag ynni an dhiw leghen a ven, an seth owrek hag ynno an Manna, ha Gwelen Aron (Ebrowyon 9:4). War benn an Argh yth esa an Dregeredhva.

Yth esa vayl kregys a-rag an Tyller an Moyha Sans, ma na allas den vyth marnas an Arghoferyas entra dredho, ha henna unweyth y'n vledhen. Yth esa ynwedh kroglennow kregys a-rag an Tyller Sans (Eksodus 26:36), hag orth porth an Klos (Eksodus 27:16).

Gwelesigeth Ezekiel a'n Tempel (Ezk 40-48)

Fosow Yerusalem yn Termyn Nehemia

Yerusalem yn Termyn an Testament Nowydh

